Svenska Bokförlagets ordböcker

Finsk-svensk ordbok

av Knut och Aulis Cannelin — Lauri Hirvensalo — Nils Hedlund

SVENSKA BOKFÖRLAGET • STOCKHOLM NORSTEDTS

Förord till den elektroniska utgåvan

Projekt Runeberg digitaliserar ordböcker som denna under antagandet att de inte omfattas av upphovsrätt i 70 år, utan enbart av katalogskydd i 15 år. Boken digitaliserades i april 2013.

FÖRORD

Bland finska lexikografer intar släkten Gannelin en särställning. Tre på varandra följande generationer kom nämligen att ägna sin tid åt ordboksförfattarens mödosamma värv. Bland de åtta personer, vilka Elias Lönnrot i den avslutande delen av sitt väldiga ordboksverk (1863—80) omnämner som sina medarbetare, återfinner vi Gustaf Gannelin, en av sin tids flitigaste översättare. Exempelvis hans översättning till finska av Sveriges rikes lag (1865) har ansetts ypperlig. G. C. deltog under åren 1869—75 i arbetet på Lönnrots lexikon. Hans son Knut Cannelin (1860—1938) utgav som nybliven doktor år 1889 sin första finsk-svenska ordbok på Werner Söderströms förlag. Denna första upplaga var ännu mycket knapphändig och anslöt sig till hans på sin tid mycket använda »Suomalainen lukemisto», men den utgjorde i varje fall den första i en lång serie av såväl finsk-svenska som svensk-finska ordböcker, med vilkas utarbetning K. C. var flitigt sysselsatt under närmare ett halvt sekel. Sin första mera omfattande finsk-svenska ordbok utgav han på vårt förlag år 1908. Den utkom

utökade upplagor 1913, 1920 och 1938, hans dödsår. Härefter övertog hans son, fil. mag. Aulis Cannelin, ordboksarbetet, som syftade till att kontinuerligt förbättra lexikonet och hålla det à jour med språkets utveckling. Sålunda[hade den år 1951 tryckta 9:e upplagan av ordboken undergått en genomgripande omarbetning.

Det föll sig emellertid så, att »Nykysuomen sanakirja», som länge varit under utarbetning, utkom med sin första del sistnämnda år. Redan långt innan detta verk slutförts, hade det blivit uppenbart, att Cannelins ordbok åter krävde en grundlig omarbetning. Efter Aulis Cannelins död övertog kanslirådet Lauri Hirvensalo detta krävande arbete och ägnade åt det de fem sista åren (1959—64) av sitt verksamma liv. Efter honom har arbetet fortsatts av lektor Nils Hedlund. — Nu föreliggande utgåva omfattar c:a 110 000 uppslagsord.

Som bruksanvisning må nämnas, att beträffande uppslagsorden absolut bokstavs-följd tillämpats, då detta i praktiken visat sig vara förmånligast. Dubbel vertikallinje (||) används i stycken med flera uppslagsord för att skilja åt det första finska uppslagsordets begynnelse- och slutdel: elon||aika . . . -ilmaus (elonilmaus) . . . -leikkuu (elonleikkuu). Enkelt vertikalstreck (|) används för att åtskilja ordets oförändrade begynnelsedel och ändelsen: ham|mas -paan (hampaan) likaså för att i de svenska ordens temaformer skilja från varandra den oförändrade

begynnelsedelen och ändelserna: ejd|er -ern (ejdern) -rar (ejdrar) samt för tydlighetens skull även annars i den svenska texten: ord|prål, -kram (ordkram).

Kort bindestreck (-) används för atti uppslagsordens svenska motsvarigheter avskilja den bestämda slutartikeln samt pluraländelsen från grundordet: stol -en (stolen) -ar (stolar). Saknas pluraländelse anges också detta med kort bindestreck: bord -et (bordet) - (bord). Form som avskiljts med komma eller satts inom parentes kan användas parallellt med framförstående form: pris -et (priset)-, -er (pris, priser); tannin -et(-en) (tanni-net, tanninen).

Tecknet^ används för att ersätta det närmast föregående fullständiga med halvfet stil tryckta uppslagsordet: elättää . . .poika ~ (elättää) isänsä. Det kan också användas för att ersätta den bortlämnade senare delen av ett sammansatt ord, om denna del utgör ett fullständigt grundord: elämäkerta . . . oma~ (omaelämäkerta); esiintymis] -kyky . . . seurustelu ~ (seuruslelukyky).

I samband med de finska uppslagsorden och dessas svenska motsvarigheter har följande gemensamma tecken använts:*Asterisk* (*) efter ett finskt nomen eller verb anger, att detta är underkastat stadieväx1ing; jfr *Bihang II A*, *B*. Efter ett svenskt verb änger *, att ifrågavarande verb hör till 4:e konjugationen, alltså är ett s.k. starkt verb eller att det är fråga om ett till någon annan konjugation hörande oregelbundet böjt verb; jfr *Bihang III C 4*.

Exponenten 2 (^{2}) efter ett finskt nomen med i-slut anger, att genitiv av ifrågavarande nomen bildas med ändelsen *-en*: **saarli**^{2} *-en*, **suurli**^{2} *-en*; efter ett nomen med s-s1ut betyder exponenten 2 (-s^2), att ifrågavarande nomen i genitiv har ändelsen *-den*: **rikkauls**^{2} *-den*. – I detta sammanhang kan påpekas, att genitiv av ett nomen samt l:a pers. sing. av ett verb ofta också annars utsatts, om de väsentligt skiljer sig från grundformen. – Efter ett svenskt verb anger denna exponent (^{2}), att ifrågavarande verb hör till 2:a konjugationen och böjs regelbundet: ställ|a^2 -er (ställer), -de (ställde), -t (ställt); se *Bihang III C 2*. – På samma sätt anger exponenten 3 (^{3}), att ifrågavarande verb hör till 3:e konjugationen; se *Bihang III C 3*. – Beträffande regelbundet böjda verb tillhörande l:a konjugationen har ingen exponent utsatts: kall|a -ar (kallar), -ade (kallade), -at (kallat); se *Bihang III C 1*.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ LYHENTEET

FÖRKORTNINGAR

a. adjektiivina käyt., -n kera) abl. ablatiivi (n kera) abs. absoluutti |nen, -sena abstr. abstrakti |nen, -sessa merk. adv. adverbi(nen) ag. agentti

aik. aika(a osoittamaan, aikamäär.), ajanlasku

ajon. ajoneuvofteoll.) akk. akkusatiivifn kera) alkp. alkuper. merkit. allat. allatiivi(n kera) Amer., amer. Amerikka, a-lainen amp. ampumi|nen, -surheilu an. anatomia ani. antiik|ki, -in maailma app. appositio(na) apl. apteekki apv. apuverbi(nä käyt.) arab. arabialaiset arp. arpajaiset arf. artikkeli(n kera) arv. arvo|nimi, -järjestys arvos, arvosana as. asia, seikka (ei hnk.) äst. astia(mitta, -nteko) astr. astrologia attr. attribuut|tina, -in kera aut. auto(t, -ilu); moottorikulkun.; polttomoottorit

bilj. biljardipeli biol. biologia hktr. bakteriologia bl. betoni(rakennelmat)

dat. datiivi

dem. demonstratiivi |adv., -pron. dep. deponenttiverbi determ. determinatiivipron.

ed. edellä; edellinen hakusana el. eläi|met, -ntiede, -nkunta el. lääk. eläinlääkintä elok. elokuva(t, -teollisuus) Engl., engl. Englanti, e-lainen ent. enti|nen, -saikaan epäm. epämääräi|nen, -sesti er. eri|koisesti, -ttäinkin eri. eräänlainen; eräs es. esine, seikka (ei hnk.) Esp., esp. Espanja, e-lainen euf. kaihtaen, eufemistisesti

/ feminiini

fil. (m. taidefilosofia; logiikka fon. fonetiikka

a. (med) adjektiv, adjektiviskt anv.

abl. (med) ablativ

abs. (i) absolut (betyd.)

abstr. (i) abstrakt (betyd.)

adv. adverb

ag. agent

aik. tid(sbestämning), tideräkning

ajon. fordon(sindustri) akk. (med) ackusativ alkp. ursprungl. betyd. allat. (med) allativ Am., amer. Amerika, amerikansk amp. skytte an. anatomi ant. antiken(s värld) app. (som) apposition apt. apotek(sväsen) apv. (som) hjälpverb arab. araberna, arabiska arp. lotteri art. (med) artikel arv. titel, rangordning arvos, vitsord, betygas. sak, omständighet (ej person) äst. rymdmått; kärl(tillverkn.) astr. astrologi attr. (med) attribut

aut. bil I ar, -ism; motorfordon; förbränningsmotorer

bilj. biljardspel biol. biologi bktr. bakteriologi bt. betong(konstrukt.)

dat. dativ

dem. demonstrativt adv., pron.

dep. deponens

determ. determinativt pron.

ed. ovan; föreg, uppslagsord el. djur(världen), zoologi el. lääk. veterinärväsen elok. film(industri) Engl., engl. England, engelsk ent. tidigare, f. d. epäm. obestäm|d, -t er. särskil|d, -t, i synnerhet ert. ett slags

es. föremål, sak (ej person) Esp., esp. Spanien, spansk eu†. eufemistisk, förskönande omskrivn.

/ femininum

fil. filosofi (även konst-); logik fon. fonetik

frm. lääkkeet, farmakopea fys. fysiikka fysiol fysiologia

gen. genetiivi(n kera) geol. geologia gool. gotiikka gram. gramofoni

halv. halveksiva (s ti)

harv. harvinainen; vähän käytetty

hauk. haukkumasana(na käyt.)

hed. hedelmä(t), marja(t)

her. vaakunatiede, heraldiikka

hev. hevo|nen, -shoito

hhl. hiihto, mäenlasku

hist. historia(llinen)

hkn. höyrykoneet

hml. hammaslääk|äri, -etiede

hn. huonossa, ikävässä merk.

hnk. henkilö, ihminen; henkis. merk.

hnm. hienomekaniikka

hnt. hyönteiset

hoi. hotellit

hov. hovi(elämä)

huon. huoneistot, huonekalut (eoll.) huiid. huudahdukset huut. huutokauppa hyv. hyväily |sana, -nimi

illai. illatiivi[n kera)

ilm. ilmaisemaan; ilmoitus; ilmiö

ilms. ilmansuunta

ilt. ilotulitus(tarvikkeet)

imprf. imperfekti

indf. indefiniittipronomini

iness. inessiiviin kera)

inf. infinitiivin kera)

inh. inhoa ilm.

int. interjektio(na käyt.)

Int., intial. Intia, i-lainen

inter, interrogatiivi|nen, -sesti

intiaan. intiaanit

Ital., ital. Italia, i-lainen

itr intransitiivinen, -verbi

its. itsenäijnen, -senä käyt.

itäm. itä i mainen, -maalainen, -maat

j. jokapäiv., kansanom., tuttavallisessa puheessa

jal. jalokivjet, -isepän työt Jap., jap. Japani, j-lainen jhk johonkin jk jokin; joku

jksk joksikin; jonkinlaiseksi

jlkn. jalkine[teollis.); suutarintyö|t, -kalut

jlkp. jalkapallo

jllk jolla|kin, -kulla, jolle|kin, -kulle

jltk jolta I kin, -kulta

jnak jona|kin, -kuna

jnk jonkin, jonkun

jnnk jonnekin

jssk jossakin

jsik jostakin, jostakusta

jtk jota I kin, -kuta

juhl. juhla|llisesti, -tilais.; ylätyyliä

juut. juutalais|illa, -ten kieli

jälk. jälk|eenpäin, -immäinen

frm. mediciner, farmakologi fys. fysik fysiol, fysiologi

gen. (med) genitiv geol. geologi goot. gotiken gram. grammofon

halv. i nedsättande betyd.

harv. sällsynt; sällan använ|d, -t

hauk. invektiv, skymford

hed. frukt(er), bär"

her. heraldik

hev. hästfavel, -skötsel)

hhl. skidlöpning, backåkning

hist. historisk(t), tillhör historien

hkn. ångmaskiner

hml. tandläkarterm, odontologi

hn. i dålig, nedsättande bemärkelse

hnk. person, människa; i andlig betyd.

hnm. finmekanik

hnt. insekt(er)

hot. hotell(väsen)

hov. hov(liv)

huon. bostad, möbler, möbelindustri

hund. (i) utrop

huut. auktion

hyv. smek I ord, -namn

illat, (med) illativ

ilm. för att uttrycka; meddelande; fenomen

ilms. väderstreck

ilt. fvrverkeri(pjäser)

imprf. imperfektum

indf. indefinit pron.

iness. (med) inessiv

inf. (med) infinitiv

inh. uttr. avsky

int. (som) interjektion

Int., intial. Indien, indisk

inter, interrogativ(t)

intiaan. indianer, indiansk

Ital., ital. Italien, italiensk

itr intransitiv(t) (verb)

ils. självständigt, fristående använt)

itäm. österländsk, orienten

/. vardagligt, förtroligt, familjärt

jal. ädelstenar, juvelerarkonst Jap., jap. Japan, japansk jhk johonkin jk jokin; joku

jksk joksikin; jonkinlaiseksi

jlkn. skodon, skoindustri; skomakeri(verk-

tyg)

jlkp. fotboll(sspel)

jllk jolla|kin, -kulla, jolle|kin, -kulle

jltk jolta I kin, -kulta

jnak jona|kin, -kuna

jnk jon I kin, -kun

jnnk jonnekin

jssk jossakin

jstk jostakin, jostakusta

jtk jota|kin, -kuta

juhl. högtidlig(het); i högre stil

juut. judisk, hos judarna

jälk. (den) senare; längre fram

Xjärj. järjestystä järj.luk. järjestyslukusana

haas. kaasu(t, -sota, -suojelu) kaiv. kaivos(teo!lis., -koneet) kal. kala(t -stus, -npyydykset) käns. kansa(t, -nheimo; -ntietous) kat. roomal.katoli(lai)nen kaup. kauppa(kieli, -kirjeenvaihto); liike-elämä

keit. keittiö(kalusto); ruoanlaitto

kel. kello(nlyömä, -sepäntyöt)

kem. kemia(n teollisuus)

k.hisl. kirkkohistoria

kiel. kieli(oppi, -tiede), lauseoppi

kielt. kielt|eisesti, -osana

kilp. kilpailut

kir. kirosana(na kävt.)

kirj. kirjain; kirja|liisuus, -ilijat

kirjasi, kirjastot

kirj.hist. kirjallisuudenhistoria

kirj.kon. kirjoituskone

kirjnp. kirjanpito

kirjp. kirja |npainanta, -paino(koneet)

kirjs. kirjansidonta

kirk. kirko|t, -Uinen, kirkkovuosi

kiv. kivennäi|set, -stiede

kivit. kivityö|t, -välineet

kivr. kiväärit, pyssyt

kj. kirje(issä)

knst. kansantalous

kok. kokoukset

komp. komparatiivi

kon. kone(mainen, -eiliset laitteet)

konj. konjunktio

konkr. konkreetti |nen, -sessa merk. kons. konsessiivi|lause, -sesti konsr. konsertit kort. korttipeli

koul. koulu(t, -laitos, -laisten kieli) kr k. karkeaa; sopimatonta; alatyyliä krp. koripallo ks. katso

ksk. keski|aika, -ajalla

ksv. kasvi(t, -kunta, -tiede)

kud. kudonta, kangaspuut

kult. kulta(sepäntyöt); jalometallit

kun. kuninkaallinen, -set

kuv. kuvaannollinen, -sesti

ky s. kysy| mvksissä, -västi

Iak. lakisana, oikeudenkäyttö leik. leikkisästi; leikit, lelut leip. leipo|minen, -moteollisuus, (sokerileipurin työt, leivonnaiset Ihk. lahko(laisuus) liik. liike(nne), liikunta Un. linnut

Int. ilmailu, lentokoneet, ilmasota Ips. lapset; lasten kieli L.-Saks. Länsi-Saksa Isp. lausepar|si, -tena käyt. lu. luistelu

luk. (perus)lukusana(n kera) luon. luonnonkansat luost. luostarit ly h. lvhente|et, -issä läh. lähinnä (vastaa)

järj. ordning(sföljd) järj.luk. ordningstal

kaas. gaser, gas|krig, -skydd kaiv. gruvor, gruv|industri, -maskiner kal. fisk(ar), fiskeri, fiskredskap käns. folk(stammar), folklore kat. romersk-katolsk

kaup. handel(skorrespondens); affärs|språk, -livet

keit. kök(sinredning); kokkonst kel. klock|or, -slag; urmakeri kern. kemi, kemisk industri k.hist. kyrkohistoria

kiel. språk(vetenskap); grammatik, syntax kielt. nekande; nekn. ord kilp. tävlingar, sportterm kir. svordom

kirj. bokstav; litteratur, författare kirjast. bibliotek kirj.hist. litteraturhistoria kirj.kon. skrivmaskiner kirjnp. bokföring

kirjp. boktryckeri, tryckerif maskiner)

kirjs. bokbinderi

kirk. kyrkor, kyrklig, kyrkoåret

kiv. mineral|er, -ogi

kivit. stenhuggeri(verktyg)

kivr. gevär, skjutvapen

kj. (i) brev

knst. nationalekonomi kok. möten, sammanträden komp. komparativ kon. maskin|er, -ell konj. konjunktion konkr. (i) konkret (betyd.) kons. koncessiv(t), koncessivsats konsr. konserter kort. kortspel

koul. skol|or, -väsen, -språk krk. vulgär(t); lågprosa krp. korg-, basket|boll ks. se

ksk. (under) medeltiden

ksv. växt|er, -världen, botanik

kud. textilterm; vävstol

kult. guld(smedskonst); ädla metaller

kun. kunglig(a personer)

kuv. bildlig(t), i överförd bemärkelse

kys. i frågor, frågande

Iak. juridisk term, rättskipning leik. skämtsamt; lek |ar, -saker leip. bakning, bageriindustri; konditoribranschen, bakverk Ihk. sekter(ism) liik. trafik lin. fåglar

Int. flyg(maskiner); luftkrig

Ips. barn(språk)

L.-Saks. Västtyskland

Isp. talesätt, fras

lu. skridskoåkning

luk. grundtal; (med) räkneord

luon. naturfolken

luost. kloster

lyh. (i) förkortning(ar)

läh. (motsvarar) närmast

XIääk. lääketiede, lääkärit, terveyden-, sai-raanjhoito; taudit

m maskuliini m. myös

mak. makeis jet, -teollisuus mark. markkinat mat. matematiikka matk. matkailu meh. mehiläis|et, -hoito

mer. merenkulku, kulkuväylät; alukset; laivanrakennus merk. merki|tvs, -tyksessä, -tsemään mer.s. merisota, sotalaivasto mel. metalli; t, -teollisuus), metallurgia mets. metsästys, riistaeläimet miek. miekkailu miel. mieluummin; parempi mlv. maalaus (käsit.), verhoilu mnm. maanmittaus(kojeet) mnt. maantiede mist. mausteet mt. mitta(na käyt.)

mtr. ilmatiede, meteorologia, tuulet, sääilmiöt

mtsh. metsänhoito(työt), puutavara-ajot muh. muhamettilaiset muin. muinaistiede mus. musiikki, soittimet

mv. maa|talous, -nviljely(skoneet), karjanhoito, -jalostus myt. jumalaistarusto myöh. myöhemmin, tuonnempana myönt. myöntävä(sti) määr. art. määräävä(n) artikkeli(n kera)

n neutri

n. noin, suunnilleen, osapuilleen

naam. naamiaiset

ngn någon

ngntng någonting

ngt något

nhk. nahk|a, -ateollisuus, -urintyö|t, -välineet

nimit. (virka)nimitykset

ni. neulonta, neul|etyöt, -omakoneet

nom. nominatiivi

Norj.. norf. Norja, n-lainen

nosl. nostokoneet

npr erisnimi

nrk. nyrkkeily

nst. neste (et)

ny k. nvkv|isin, -aikaan

näyt. nävtelmät, näyttämötaiteilijat, näyttelijät

0. och obj. objekti oik. oikeastaan

01. olento: olio omin. ominaisuus omp. ompelukoneet

onom. onomatopo(i)eett. sana oop. ooppera

ort. ortodoksinen (kreikka!.-katolinen) os. osoitteet ots. otsikoissa

paik. paikall. merk., asemaa, sijaint. osoitt. pain. part. painollisen partikkelin kera

lääk. medicin, läkare, hälsovård, sjuk|vård, -gymnastik, massage

m maskulinum m. också

mak. sötsak ler, -sindustri mark. marknad mat. matematik matk. turis |m, -ter meh. biodling

mer. sjöfart, farleder, skepp[sbyggeri)

merk. (i) betydelse, för att betyda

mer.s. sjökrig, sjömilitär term

met. metall ler, -industri, metallurgi

mets. jaktterm; villebråd

miek. fäktning

miel. hellre; bättre

mlv. måleri (hantverk), tapetsering

mnm. lantmäteri(instrument)

mnt. geografi

mst. krydd I a, -or

mt. (som) mått

mtr. meteorologi, vindar, väderleksförhållanden

mtsh. skogsbruk, virkesdrivning muh. mohammedaner muin. arkeologi mus. musik(instrument)

mv. jordbruk(smaskiner), boskapsjskötsel,

-avel myt. mytologi myöh. senare, längre fram myönt. jakande

määr. art. (med) bestämd artikel

n neutrum n. ungefär, cirka naam. maskerad ngn någon ngntng någonting ngt något

nhk. läder (industri), garveri | branschen, -verktyg

nimit. (tjänste)utnämningar ni. sömnad, stick|ning, -maskiner nom. nominativ Norj., norj. Norge, norsk nost. lyftkranar

npr egennamn, nomen proprium nrk. boxning nst. vätsk|a, -or nyk. nuförtiden, i våra dagar näyt. skåde|spel, -spelare

0. och obj. objekt oik. egentligen

01. varelse, väsen omin. egenskap omp. symaskiner

onom. onomatopoetiskt, ljudhärmande ord oop. opera

ort. ortodox (grek.-kat.) os. (i) adresser ots. i rubriker

paik. lokal betyd.; uttrycker plats

pain. part. med betonad, tryckstark partikel

XIIpainot, pari. (prp.) painottoman partikkelin

(preposition) kera pai. palo {toimi, -kunta, sammutusvälin. pank. pankki (laitos) pap. paperi (teollisuus pari. partitiivi partioi, partiolaisuus partr. parturi, kampaamot pass. passiivi (muodot) pel. pelit piir. piirustus p.jal. puolijalokivi pl pluraali, monikko plkp. polkupyörä, pyöräily plnt. paleontologia pn. paini

pnm. panimoteollisuus

pnn. painonnosto

pöl. poliisi'toimi)

Port., port. Portugali, p-lainen

posii. positiivi(nen)

poss. possessiivinen

poss.prn. possessiivipronomini

post. postilaitos, -merkki, -merkkeily)

poleni, (käännet.) potentiaali(lla)

prd. predikatiivifsesti käyt.)

prees. preesens

prf. perfekti

prh. perhoset

pm. pronomini

prp. prepositioni kera)

prp.rnäär. prepositiomääräys

pr s. yksipersoonaisesti käyt.

pr s. pr n. persoonapronomini

prt. partisiippi

psyk. psykologi ja, -nen

ptk. putki-, vesij ohto |työt

puh. puhelin(-), lennätin(kojeet)

puus. puusepäntyö|t, -koneet

puut. puu-, kasvi|tarhan(hoito, -työvälineet)

Raam. Raamattu

rad. radio (teol li suus

rail. raitiotiet

rak. rakennu |kset, -staide

Eansk., ransk. Ranska, r-lainen

rauh. rauhoittavasti

raut. rautatiet, junat, liikkuva kalusto

rau. ravinto|lat, -aine(teollisuus)

rel. relatiivi|adverbi, -pronomini

res. resiprookki|pron., -sesti käyt.

rfl. refleksiiviverbi

rfl.prn. refleksiivipronomini

rh. raha

rhm. ryhmä(sana, -käsite) rin. rinnastava

rit. ritarijkunnat, -merkit, -laitos

mg. rangaistussapa, -väline)

Room., room. (antiikin) Rooma, roomal.

rts. ratsastus

ruht. ruhtinaalli|nen, -set

run. runo, -llinen, -us, -usoppi

Ruots. Ruotsi(ssa)

ruum. ruumiiili|nen, -sesti

räj. räjä|hdysaine(teollis.), -ytykset

s. substantiivin kera, -na käyt.) sad. saduissa

Saks., saks. Saksa, s-lainen

painoi, part. (prp.) med obetonad, tryck-

svag partikel (preposition) pai. brand |väsen, -kår, -redskap pank. bank(väsen) pap. papper(sindustri) pari. partitiv partioi, scoutrörelsen partr. barberare, hårfrisering pass. passiv(form) pel. spel piir. teckning p.jal. halvädelsten pl pluralis

plkp. cyklar, cykling plnt. paleontologi pn. brottning pnm. bryggeriindustri pnn. tyngdlyftning pol. polis(väsen)

Port., port. Portugal, portugisisk

posil. positiv(t)

poss. possessiv(t)

poss.prn. possessivt pronomen

post. post(väsen); frimärken, filateli

potent, (återges med) potentialis

prd. predikativ(t)

prees. presens

prf. perfektum

prh. fjäril(ar)

prn. pronomen

prp. (med) preposition

prp.määr. prepositionsbestämning

prs. unipersonellt anv.

prs.prn. personligt pronomen

prt. particip

psyk. psykologi

ptk. rörläggning, vattenledning puh. telefon(-), telegraf(apparater) puus. snickerilarbete, -maskiner puut. trädgårds|skötsel, -redskap

Raam. Bibeln

rad. radio(industri)

rait. spårvägar

rak. byggnad ler, -skonst

Ransk., ransk. Frankrike, fransk

rauh. lugnande

raut. järnväg, tåg, rullande materiel rav. restauranger; födoämnen rel. relativt adverb, pronomen res. reciprokt pronomen, ~ använt rfl. reflexivt verb rfl.prn. reflexivt pronomen rh. mynt

rhm. kollektivt ord, begrepp rin. jämförande

rit. riddar lorden, -väsen; ordenstecken

mg. bestraffnings |medel, -sätt

Room., room. (antikens) Rom, romersk

rts. ridning, ridsport

ruht. furstlig(a personer)

run. dikt(ning), poetisk, poetik

Ruots. i Sverige

ruum. kroppslig, fysisk

räj. sprängämn|en, -esindustri; sprängningar

s. substantiv, använt som, med subst. sad. i sagorna

Saks., saks. Tyskland, tysk

XIIIsan. sanoma-, aikakausilehdet seur. seuraava(ssa, ~ hakusana) shk. sähkö(tekniikka) sht. saha-, puutavara |teollisuus sij. sijainti, asema sirk. sirkuksessa

Skand., skand. Skandinavia, s-lainen

Skotl., skotl. Skotlanti, s-lainen

skp. sakkipeli

snl. sananlasku

snp. sananparsi

snt. sanontatapa

sok. sokeriteollisuus

sot. sotilassana

sout. soutu(-urheilu)

spir. spiritismi

st. stycken

Suom. Suomessa

Suom. r. Suomen ruotsissa

sup. superlatiivi

supn. supiini

suurit, suuntaa ilmaisemaan

taid. taide(maalaus); kuvanveisto; taiteilijat

taid.hist. taidehistoria

taik. taikausko

tai. talous(elämä)

Tansk., tansk. Tanska, t-lainen

tar. taru|t, -henkilöt, -oliot

tav. tavalli|sesti, -nen merk.

teat. teatteri(kieli)

teht. tehtaat

telev. televisio

teol. teollisuus

teos. teosofia

teur. teurastus, lihakauppa

tied. tiedemiehet, tieteellinen

lii. tilasto

tilv. ks. vet.

tkn. tekniikka

tll. tulli

tns. tanssi(taide) tod. todistukset tpm. taipumaton tr transitiiviverbi tr. tierakennukset, kadut trk. turk|ikset, -kurintyöt troop. trooppinen, tropiikin tulit, tulitikkuteollisuus Turk., turk. Turkki, t-lainen tutk. tutki|mus, -nto tyk. tykistö

läht. tähtiftiede, -kuviot), taivaankappaleet

u. uinti

uhk. uhikaavasti, -itellen uit. (puutavar.) uittotyöt ur. urut

urh. (er. yleis)urheilu

us. usei(mmite)n

usk. uskonto; jumaluusoppi

vaat. kankaat; puku, vaatturintyöt; kehruu-,

kutoma|teoll. vak. vakuutus(toiminta) val. valo(-oppi, -kuvaus); valaisimet

valt. valtiollinen elämä, -päivät), puolueet

san. tidningar, tidskrifter seur. följande (uppslagsord) shk. elektricitet, elektroteknik sht. såg-, trävaru I industri sij. läge sirk. cirkus

Skand., skand. Skandinav|ien, s-isk

Skotl., skotl. Skottland, skotsk

skp. schackspel

snl. ordspråk

snp. ordstäv

snt. fras, uttryck

sok. sockerindustri

sot. militärterm

sout. rodd(sport)

spir. spiritism

st. stycken

Suom. i Finland

Suom. r. finlandism, finlandssvenskt uttr.

sup. superlativ

supn. supinum

suunt. uttrycker riktning

taid. måleri; skulptur; konstnärer

taid.hist. konsthistoria

taik. vidskepelse

tal. ekonomi, det ekon. livet

Tansk., tansk. Danmark, dansk

lar. sägner; sago|gestalter, -väsen

tav. vanligen, vanlig betydelse

teat. teater(språk)

leht. fabriker

telev. television

teol. industri

teos. teosofi

teur. slakt, handel med charkuterivaror

tied. vetenskapsmän, vetenskaplig

til. statistik

tilv. se vet.

tkn. teknik

til. tull(verket)

tns. dans(konst)

tod. (i) betyg, intyg

tpm. oböjligt

tr transitivt verb

tr. vägbyggnad, gator

trk. pälsverk, körsnär(sarbeten)

troop. tropisk, tropikerna

tulit, tändsticksindustri

Turk., turk. Turkiet, turkisk

tutk. forskning, examen

tyk. artilleri

täht. stjärn|or, -bilder, astronomi, himlakroppar

u. simning [uhk. hotfullt ! uit. (timmer)flottning ur. org|el, -lar urh. idrott, särsk. friidrott us. ofta(st) usk. religion; teologi

vaat. tyger; skrädderi; spinneri-, textil|-in-dustri

vak. försäkring(sverksamhet) val. optik, fotografering; belysningsarmatur)

vall. politisk, statlig; riksdag, partier

XIVvanh. vanhentunut, vanhastava våp. vapaajsti, -mmin vast. vastaa(vasti) veks. vekselit

Ven., ven. Venäjä, venäläinen vet. vetomitta

inr. vir[allinen kieli, -astot, -kamiehet vlm. valju, -aminen

vnk. vangit, vankienhoito; vankien kieli

voi m. voimistelu

vok. vokatiivi

vrh. verbi(t, -en kera)

vrk. varkaiden (kulkurien) kieli; yi. rikollij-

set, -suus vrkp. tennis, verkkopallopeli vrs. varsinainen merk. vrt. vertaa; vertailua vsr. vesirakennustyöt väkij. väkijuoma jt, -teollisuus; polttimo(t)

väl. välistä

vär. vär|it, -jävs; valkaisu

yhd. yhdyssanoissa yhdist. yhdistykset, seurat Yhdysv. USA"

yht. yhtiö, yhtymä, toiminimi yi. yleensä, yleisessä merk. ylenn. ylennykset ylh. ylhäinen yliop. yliopistot

yliopp. ylioppilas(kieli, -elämä, -osakunnat)

ä. ääni(oppi), akustiikka ään. äänjestykset, -ioikeus

Muut lyhenteet ovat kielessä yleisesti käytettyjä tai muuten itsestään selviä.

vanh. föråldra|d, -t, ålderdomlig(t)

våp. fri|tt, -are

vast. motsvarande

veks. (bank)växlar

Ven., ven. Ryssland, rysk

vet. målkärl, rymdmått

vir. officiellt språkbruk; ämbetsverk; tjänstemän

vlm. gjut|ning, -eribranschen

vnk. fång|ar, -vård; i fångars språk

voim. gymnastik

vok. vokativ

vrb. (med) verb

vrk. tjuv-, luffar|språk; i allm. förbryt|are,

-elser vrkp. tennis vrs. egentlig betydelse vrt. jämför; jämförelse vsr. vattenbyggnad

väkij. rusdryck ler, -sindustri; bränneriin-

dustri väl. ibland

vär. färg I er, -ning; blekning

yhd. i sammansatta ord yhdist. föreningar, sällskap Yhdysv. USA

yht. bolag, koncerner, firmor yl. i allmänhet, i allmän betyd. ylenn. befordringar ylh. hög, förnäm yliop. universitet

yliopp. student|språk, -livet, -nationer

ä. ljud(lära), akustik ään. omröstningar, rösträtt

Övriga förkortningar är allmänt gängse i språket eller annars självklara.

XV A

a 1, (kirj.) a, A; — ja o (alku ja loppu) a och o; alfa o. omega. 2. (mus.) a. kl, 2 vihkoa ~ 25 penniä 2 häften à 25 penni; 3 pakettia à 2 kg tre paket à två kilo. 2. 5 ~ 6 kpl (en) fem, sex stycken, aakko||nen ks. -s e t. -sellinen alfabetisk, -set pl alfabet -et -; (kuv. alkeet) abc; första grunder. -shakemisto alfabetiskt register, -sit-tain (aakkosjärjestyksessä) i alfabetisk ordning -sittainen ks. -sellinen. -sjärjesty|s alfabetisk ordning; panna -kseen ks. seur. -staa ordna alfabetiskt, aall||ehtia* svalla; bölja, -okas -okkaan vågig, böljande, -ok|ko* sjögång -en, sjö; kova ~ svår sjögång; hög sjö; on (käy) kova ~ sjön går hög; selviytyä hyvin (huonosti) -ossa vaka sjön väl (illa), aallonl|harja vågkam, -korkeus2 våghöjd. -loiske vågskvalp. -mittari ks. a a 11 o -murtaja vågbrytare; (sataman) pir -en -ar. -pituus2 (rad. ym.) våglängd.-pohja vågdal -en -ar; saavuttaa ~ (kuv.) nå sitt lägsta läge; nå botten, aallo||tar * (myt.) havsnymf -en -er; sjöjungfru, nereid -en -er. -ttaa* (met.) korrugera, aaloe ks. a 1 o e.

aalto* våg -en -or, bölja; sjö-n-ar; jouiua ~jen valtaan uppslukas av vågorna; ~jen ajeltavana (vara) på drift; driva för sjöarna; saada ~ alukseen (veneeseen) få in en sjö. -alue (rad.) våglängdsområde, -asteikko (rad.) våglängdsskala, aaltoi||lla bölja; gå * i vågor; ruispelto -lee tuulessa rågen vajar för vinden, -lu böljande; vågsvall -et, sjöhävning. (-kuume undulant-feber.)

aaltoinen vågig; (yhd.) med... våg(or); lyhyi~, pitkä ~ (rad. ym.) kort-, lång|vågig, -isa vågig. -koro (her.) vågekura. -levy (met.) korrugerad plåt. -liike (fys.) vågrörelse, -mainen våg|lik, -formig; tehdä -maiseksi (mel.) ks. aall ottaa, -maisesti våg|likt, -formigt. -mittari (er. rad.) vågmätare, -pahvi veli-, well|papp. -paperi vellpapper. -pituus2 ks. aallon-, -putki (hkn.) korrugerat flamrör. -puu flamträ, flammigt trä. -reunainen vågkantad. -viiva våglinje, -vyöhyke (rad.) våg|zon, -område, aamen (ett) amen.

aarn|i (vanh. vet.) åm -en -ar; (äst) fat-et -; -eittain åmtals.

aarniai |neil frukost -en -ar; -sen aikaan frukostdags; olla -sella intaga (äta) frukost; frukostera.

aamiais||aika frukosttid. -astiasto frukostservis. -ateria frukost(måltid); k ra. lounas, -loma frukost-, lunch | ras t. -päivällinen fru-

kostmiddag; (lounas) lunch -en -er. -pöytä frukostbord, -ruoka frukostmat. «tarjotin frukostbricka, -tauko frukostpaus. -tunti frukosttimme, aamillinen en åm (full), aamu morg[|on -onen -nar; ~lla på (om) morgonen; ~in illoin morgon o. afton; ~n sarastaessa i morgongryningen; ~sta päivin på morgonen, på förmiddagen; ~sta varhain från tidigt på morgonen; bittida; tänä ~na i dag på morgonen; i morse; eilen ~lla i går på morgonen; i går morse; huomis~na i morgon bitti(da). aamu||askare(et) morgonsyssl|a, -or; morgonarbete. -ateria ks. a a m i a i s a t e r i a. -aurinko morgonsol, -hartaus2 morgonandakt. -hetki morgonstund; ~ kullan kallis (snl.) morgonstund har guld i mund. -hämy, -hämärä morgonskymning; dagning. -ilma morgonluft, -inen (a.^yhd.) med... morgon; morgon-; tämän~ morgonens; fä-män~ puhelinkeskustelumme vårt telefonsamtal i morse; kirkas~ päivä en dag med klar morgon, -isin om morgnarna, -istunto morgonsession, -jumalanpalvelus morgongudstjänst. -juna morgontåg, -juoma morgondryck. -kahvi(t) morgonkaffe; juotaessa vid morgonkaffet, -kaste morgondagg. -kello(t) (kirk.) morgonringning, -kirkko morgongudstjänst, -kukko (j.leik.) morgon I pigg, -tidig (person), -kylmä morgonkyla. -kävely morgonpromenad, -laiva morgonbåt. -lehti morgon|tidning, -blad. -llinen: ~ sade regnet på morgonen (i morse), -maito morgonmjölk, -nkoite, -nkoitto, -nsarastus morgongryning; -nkoitteessa i

gryningen, -pakkanen morgonköld. -pala morgon|risp -en -ar, -mål -et. -pimeä morgonmörker. -puhde morgonstund -en -er. -pukeet* pl: -pukeissa morgonklädd; (naiset) i negligé, -puku morgondräkt, -puol|i förmiddag -en -ar; tänään -elia i dag på förmiddagen, -päivisin på förmiddagarna, aamupäivä förmiddag -en -ar; ~/Zä (lyh. ap.) på förmiddagen.-istunto förmiddags |session, (valt.) -plenum, -kahvi förmiddagskaffe, -kävely förmiddagspromenad, -käynti (-vierailu) förmiddags|besök, -visit, -tunti förmiddagstimme; (-oppitunti) förmiddagslektion.

aamurukous morgonbön, -ruoka morgonmat; vrt. aamiainen, -rupeama arbets tidén före frukosten, -rusko morgonrodnad. -ryyppy morgonsup, -saama (kirk.) otte-sång -en -er. -sade morgonregn. -sella på morgonen, -takki morgonrock, -tervehdys , morgonhälsning, -tiedonanto morgon|rap-

1aam aamutuikku —

port, -bulletin, -tuikku (-ryyppy) morgonknäpp -en -ar. - tuima: ~an tidigt på morgonen; på nykter måge. -tunnelma morgonstämning. -tunti morgontimme; vrt. -päivä t u n t i. -tuulahdus morgonfläkt. -tuuli morgonvind, -tähti morgonstjärna, —uinti morgonbad, —uni morgonsömn, —uninen morgonsömnig, —usva morgon|dimma, -dis. --uuti|nen: -set morgonnyhet -er(na). -valaistus morgonbelysning, -varhaalla (-varhain, -varhaissa) tidigt på morgonen; bittida; på morgonkulan, -varhainen 1. (s.) en tidig morgon(stund); gryning. 2. (a.) morgontidig, -varhaisesta från tidigt på morgonen. -vartio morgonväkt. -viileä 1. (s.) morgon|svalka. 2. (a.) -sval. -virkku 1. (a.) morgon|tidig, -pigg. 2. (s.) ottefågel. - virsi morgonpsalm, -voimistelu morgongymnastik. -vuoro (mer.) morgon|tur, (työvuoro) -skift, (-lainen morgonskiftsarbetare.) -yö tiden efter midnatt; ~stä efter midnatt; på morgonsidan, aapi||nen -skirja abc-bok -boken -böcker.

-skukko tuppen i abc~boken. aaprotti* (ksv. Artemisia abrotanum) åbrodd -en.

aari (pintamt., lyh. a = 100 m*) ar -et (-en)

- (a).

aaria (oop.) arila -an -or. aarni|| hau ta, -o (taik.) skattgömma, (i jorden gömd, nedgrävd) skatt -en -er. aarni(o)|!honka, -kuusi mycket gammal o.

stor fura, gran. -ometsä urskog -en -ar. aarni(o)puu (mtsh.) storverksträd; mycket

gammalt träd. aarporakone arborr[maskin), aarre* skatt -en -er. -aitta, -kammio skattkammare. -kätkö skattgömma, -löytö skattfynd. -oikeus2 (Iak.) rätt angående nedgrävd skatt, -regaali skattregale. -saari skattö; (kirj.) Skattkammarön. aarteen||etsijä skattsökare, -kaivaja skatt-grävare.-löytäjä (Iak.) upptäckare av skatt, aarteisto 1. skatt; skatter pl. 2. ks. aarreaitta.

aasi 1. (el. Equus asinus) åsna. 2. (us. hauk.) åsna.

aasialainen 1. (s.) asiat -en -er. 2. (a.) asiatisk.

aasimainen åsne|aktig, -lik. aasin||ajaja åsnedrivare. -korva åsneöra. -selkä (m. tkn.) åsnerygg. -silta (kuv.,leik.) åsnebrygga, -tamma åsninna. -varsa åsneföl.

Aatami npr Adam; vanha ~ (leik.) (den)

gamle Adam. aate* idé -(e)n -er; (ajatus) tank|e -en -ar; aatteen mies ks. tämä. -draama idédrama -t. -historia, -historiallinen idé|historia, -historisk. -kilpailu idé I tävlan, -tävling, aateli adel -n; vanhaa ~a av gammal adel.

-nen adlig; arvollaan ~ av adlig rang. aatelis||arvo adelskap -et. -arvonimi adelstitel. -kalenteri adelskalender, -kartano adelsgods. -kilpi ks. -vaakuna, -kirja adelsbrev. -kunnia adelsmannaära. -lipullinen (hisl. sot.) adelsfana, -matrikkeli ks. -sukukirja. -mies adelsman, -neiti adelsfröken; stiftsjungfru, -nimi adligt namn. -nuoru-

aavistuskyky

kainen adlig yngling; ung ädling, -oikeudet pl adelsprivilegier, -suku adelssläkt; ätt. -sukuinen av adlig börd. -sukukirja adelsma-trik|el -eln -lar. -sääty adelsstånd; korottaa ~yn upphöja i adligt stånd, -to adel -n, adelsstånd -

et. aatelis||uus2 adlig börd; adel. -vaakuna adligt vapen, - valta adelsvälde, -ylpeys8 adels|hög-färd,-högmod; (suku~) andryghet. aateli j| ton oadlig; ofrälse (tpm.). -us2 ks.

aatelisuus, aatelj|oida adla. -uus2 adel -n; ks. m. aatelisarvo; ~ velvoittaa noblesse oblige. aate|jmaailma idévärld, -näytelmä ks. »draama. -piiri idékrets, -pitoinen idé|mättad, -rik. -pitoisuus2 idérikedom -en. -rakennelma idé|byggnad, -konstruktion, -runsaus2 idérikedom. -ryhmä meningsgrupp, -sisällys idéinnehåll, -suunta idé-, menings|riktning. -toveri, -veli menings-, själs |frände -n -r. -virtaus idéströmning, -yhtymä idé | förbindelse, -association, aatonaatto * dag före helgdagsafton; dan före dan; två dagar före (innan) ngt; vrt. aatto, aatos tank|e -en -ar; idé -(e)n -er; vrt. ajatus.

aatteellij|nen ideell; (peri~) principiell; ~ osa (Iak.) ideell del. -sesti ideellt; (peri~) i princip; principiellt, -sosainen: ~ yhteisomistus-oikeus (Iak.) samäganderätt med ideella delar, -suus2 idealism; idealitet -en. aattee||nmies idealist; en idé££*nas man. -ton som saknar (är fattig på) idéer; idélös, -tto-muus2 idé|löshet, -fattigdom, aattei||kas -kkaan idé|mättad, -rik. -kkuus* idérikedom, -lija ideolog -en -er. -lia ks. (syvällisesti) mietiskellä, j är keillä, aatto* afton (dag) före ngt; juhlan ~ afton (dag) före fest (högtid), -ilta helg(dags)-afton; afton före helg; kokouksen ~(na) dagen före mötet, -yö natt fore helg. aava 1. (s.) vidd -en -er; flackt (öppet) ställe; päästä ~lle (mer.) nå rum sjö, rumt vatten. 2. (a.) öppen; (avara) vid; (mer.) rum -t; ~lla merellä på öppna (vida) havet; i rum sjö. -meri (mer.) högsjö; -nmeren (syvänmeren) kalastus djuphavsfiske, aave (kummitus) spöke -t -n; ~iden pelko spökrädsla, -illa (harv.) ks. kummitella. -kirjailija spökskribent. -laiva (taik., tar.) spökskepp, -lento (Ini.) spökflygning. -mainen spöklik, aavikko* slätt -en -er; vidd -en -er; (autio' maa) ök|en -nen -nar. -eläin ökendjur. -ilmasto ökenklimat, -kettu (fenekki) (el. Megalotis zerda) ökenräv. -paholainen (mnt.) ökendemonen, aavis||taa ana, förutse* (jtk ngt); ha en förkänsla av ngt; -lamattani utan att jag anade; -tin pahaa jag anade oråd (argan list); -tin sitä jag anade det; det ante mig; (mitään) pahaa -tamatta utan att ana oråd; intet ont anande, -tamaton oanad; oförutsedd; pahaa ~ intet ont anande, -tella ks. aavistaa. -tuksellinen aningsfull; divi-natorisk. -tus aning; minulla ei ollut siitä ~takaan jag hade ingen aning därom; -tuksen verran suurempi (lihavampi) en aning större (fetare); kuin -luksena aningsvis. (-kykyaavistuttaa

aningsförmåga.) -tuttaa* (prs.): minua ~ jag har en förkänsla av (att), -tuttava aningsfull: divinatorisk. abakus abakus.

abbedissa (luost.) abbedissla -an -or. ab||essiivi (kiel.) abessiv -en -er. -latiivi (kiel.) ablativ -en -er. -olitio (Iak. syyteoikeuden poistaminen) abolition. (—oikeus abolitionsrätt.) absintti* (väk. koiruoholiköörí) absint -en. absolutis|lmi a) yksinvaltainen hallitusmuoto; b) ehdoton raittius absolutism-en. -ti absolutist, helnykter. -tinen (yksinvaltainen) absolutistisk: enväldig, absoluutti ||neil absolut; (ehdoton) ovillkorlig.

-suus2 absolut karaktär -en; ovillkorlighet. absor||boida (kem.) (imeä itseensä; pidättää) absorbera; -boiva (kem. pidättävä) absorberande. -ptio (imeytyminen; pidätys) absorption.

abstrakt||inen abstrakt; ~ taide abstrakt

konst, -io abstraktion, adjektiivi (kiel. laatusana) adjektiv -et -nen adjektivisk, adjektiv, -sesti adjek-tiviskt; som adjektiv, -vartalo adjektivstam.

adjutantti4 (sot.) adjutant -en -er. adventisti (Ihk.) adventist. adventti* (kirk.) advent -et -kalenteri (lps.) adventskalender. -sunnuntai advents-söndag. -virsi adventspsalm. adverbi adverb -et -. -aali adverbial -et (-määräys adverbialbestämning. -nen adverbial.) -nen adverbiell. -sesti adverbiellt; som adverb, adversatiivinen (kiel.) adversativ. aero||batia (taitolento) aerobati. -dromi (lentoasema) aerodrom -en -er. -dynaaminen aerodynamisk, -dynamiikka aerodynamik, -logia (mtr.) aerologi -n. -loginen aero-logisk. -nautiikka aeronautik. * -nautti * aeronaut. -statiikka* aerostatik -en. affekti (mielen I kiihtymys, -järkytys) affekt -en -er.

afgaani (käns.) afgan -en -er. -lainen afgansk.

-n(vintti)koira afganhund. aforis||mi (ajatelma, mietelmä) aforism-en-er. -tinen aforistisk.

afrikkalainen 1. (s.) (er. A fr. neekeri) afrikan -en -er. 2. (a.) afrikansk, afroaasialainen afroasiatisk. agaatti * ks.

akaatti, agentin|lpalkkio agentprovision, - toimi agentsyssla; agentskap -et -. agen||tti* 1. (hnk. asiamies, asioitsi ja) agent. 2. (kiel.) agent, -tuuri (myyntiedus-tus) agentur -en -er. (-liike agentur |aff är, -rörelse, -sopimus agenturavtal.) aggregaatti* (tkn.; konejkytkye, (-)kytkelmä,

koneikko) aggregat -et agit||aatio (yllytys, kiihotus) agitation, -aat-tori (kiihottaja) agitator, -atorinen agitatorisk.

agraari 1. (s.) agrar -en -er. 2. (a.) agrar-; agrarisk. -kysymys agrarfråga, -politiikka

agrarpolitik, -puolue agrarparti.

agro|jlogi (maatalousteknikko) agrolog. -nomi

agronom -en -er. -nomia agronomi, ahaa! (ini.) ja sål just så!

— ahjohitsaus ah]

ahav||a (kall, torr) vårvind -en -ar. -oitua* bli väderbiten (solbränd), -oitunut väderbiten, solbränd, ahdan ta * ks. ahdata, ahtaaminen, ahldas* -taan trång; (tiukka) snäv: (kuv. suppea) inskränkt; ~ asunto (kulkuväylä, kujanne) trång bostad (farled, passage); ~ tulkinta snäv, (tarkka) strikt tolkning; -taasti asuva trångbodd; asua -taasti bo trångt; panna -taalle (tiukalle, kuv.) ansätta (hårt); ställa mot väggen; olla -taalla vara beträngd (illa däran), (pulassa) i trångmål; häntä pidettiin -taalla joka taholta han ansattes från alla håll; joutua -taalle råka i trångmål (illa ut), bli hårt ansatt; -taasti rakennettu trångt byggd; -taat (ankeat) ajat svåra (hårda) tider; -taammassa merkityksessä i mera inskränkt betydelse; i trängre bemärkelse, -henkinen, -henkisyys8 (kuv.) ks. -m i e 1 i n e n, -m i e-1 i s v y s. -katseinen trånsrsvnt. -1 anti öinen fläåk.) med bäckenförträngning (trångt bäcken), -mielinen trång|hröstad, -sinnad, -synt; bigott. -mielisvys2 trånghröstad uppfattning: trångsynthet: bigot t eri -et. -rajainen med snäva gränser: strängt begränsad; (suppea) inskränkt, ahdata* (mer.) stuva.

ahde* 1. (jyrkänne, törmä) brant -en -er.

2. (rinne) sluttning; (mäki) back|e -en -ar. ahdin* (mer.) brass-en-ar; (tkn.) kompressor, ahdinko* 1. (tilanahtaus) trängsel -n. 2. (pula) trångmål -et -; (hätä) nöd. -tila trångmål -et; beträngdhet; betryckt ställning; svår belägenhet, ahdist||aa l.a) (tunkea) tränga2 (på); b) (puristaa, olla ahdas): takki ~ rocken är trång; kenkä ~ skon klämmer; vrt. puristaa; (prs.): henkeäni ~ jag har andtäppa; mieltäni ~ jag blir beklämd, känner mig betryckt; -ava tunne en beklämmande känsla.

2. (vaivata) besvära; ansätta *; (käydä kimppuun) (sot.) attackera; angripa; antasta; ansätta*; (vainota) förfölja2; — sodalla (vanh.) ansätta (överfalla) ngn med krig.

3. ~ kysymyksillä (än) attackera (ansätta, antasta) ngn med sina frågor; ~ kirjeillä ansätta (attackera) med brev; -ettu ansatt (beklämd, beträngd); pahasti jnk -amana illa ansatt (beträngd) av ngn. -aja, -elija som ansätter; förföljare, -ella ks. ahdistaa. -elu trakasserier, förföljelse, -ua 1. (tulla, käydä ahtaaksi) bli trång (trängre). 2. (kuv.) bli beträngd (betryckt, beklämd), -uneisuus* 1. beklämdhet; förstämning, nedslagenhet. 2. beträngdhet; (pula) trångmål -et -. -us beklämning; (tuska) vånda; (Baam.) anfäktelse, anfäktning; (lääk. hen-gen~) andtäppa; astma; -uksessa betryckt.

ahdos (mv. er. ent.) uppsättning (av säd i ria); riihessä on ~ säden är uppsatt i rian (till torkning), aher|[rus ävlan; id -en; (puuha) stök-et. - taa* arbeta ivrigt; ävlas; streta; ~ jtk streta (arbeta ivrigt) med ngt. -telu ks. -r u s.

ahin|gas -kaan (kal. ahrain, tuulas) ljuster-

järn -et ljust|er -ret -. ahjo 1. (sep.) ässja. 2. (kuv.) härd -en -ar; opin~ lärdomshärd. -hitsaus (härd)väll-

3ahj ahjomellotus

ning. -mellotus härdfärskning. -panos härd|uppsättning, -sats. ahkerl|a flitig, -aan, -asti flitigt, -oida beflita (bemöda, vinnlägga*) sig (om ngt); ~ edistyäkseen beflita sig om att göra framsteg, -ointi* flit -en; strävsamhet. -uus2 flit -en; ~ on ilomme! flit är vårt nöje! ahkio lappsläd|e -en -ar; ackja. -lia ajo, -retki

ackjefärd. ahma (el. Gulo gulo) järv -en -ar. ahma||ista sluka; äta * glupskt; glufsa i sig; ~ suuhunsa sluka; glufsa i

sig. -isu slukande; nafs -et -; yhdellä ~lla i ett enda nafs. -nnahka järvskinn. ahmatti * frossare.

ahmi||a frossa; glufsa, sluka, -ja frossare; som

äter glupskt; som glufsar i sig. ahn||aasti glupskt, -as -aan glupsk, -e 1. (vrt. ed.) snål, glupsk. 2. (saita) girig, nidsk, sniken. 3. (halukas) lysten (jhk efter ngt); ~in silmin med lystna blickar, -ehtiä* snålas (efter ngt); eftertrakta; ha lust (till ngt), -ehtija som snålas efter (eftertraktar) (ngt), -eus2 1. glupskhet; rahan~ penningbegär; snålhet. 2. (saituus) girighet, nidskhet. aho (övergiven) sved -en -er; (kenttä) fält -et -. -mansikka (ksv. Fragaria vesca) skogssmultron, ahrain ks. a h i n g a s.

ahtaa* 1. (sulloa) packa, proppa; gyttra ihop; ~ f k täyteen jtk packa (proppa) ngt fullt med ngt; (kaup., mer.) stuva. 2. ~riihi (mv.) sätta upp säd i en ria. 3. (mer.): ~ laiva ks. ahdata, ahtaaja (mer.) stuvare. -npalkkio stuvarar-vode.

ah taa |lia, -lie Æs. ahdas, ahtaaminen stuvning, stuvande, ahtaanlainen något trång*.

1. ahtaus2 (vrt. ahdas) trånghet, trängsel -n; tilan~ trångt utrymme; brist på utrymme; trängsel -n.

2. ahtaus (ahdanta, ahtaaminen) stuvning, stuveri; stuvande, -kulut, -kustannukset

[pl stuvnings-, stuveri|kostnader. -lasku „stuveri-, stuvar|räkning. -liike stuveri|-5 affär, -firma, -rörelse, -palkkio stuveri-,

stuvar[arvode. ahtau|lttaa (lehdä ahtaafmma]ksi) förtränga, göra trängre, förorsaka förträngningar, -tua* packas; packa ihop sig; proppas; gyttras; stocka sig; tiheään -tunut tätt packad; kiinni -tunut blockerad, -tummen anhopning; stockning. ahteinen (läh.) ks. mäkinen.

1. Ahti* (myt.) näck -en.

2. ahti* (kirk. vanh.) akt -en -er. -saarna aktpredikan.

ahto||jää packis, (-vyöhyke packisband -et -.) -kiila drivkil. -kiveys packstensbeläggning. -kivi packsten. (-kerros packstenslager.) ahven (el. Perca fluviatilis) abborr|e -en -ar. -enpyynti abborfiske -t. -heinä ks. -vita. -kari abborgrund. -koukku abborkrok. -parvi abborstim. -verkko abbornät. -vita (ksv. Potamogeton natans) abbor|nate, -gräs. ai! (ini.) aj!

aidak||e* skrank -et. -set ks. aidas.

— aiheuttaja

aidan||pano gärdande, gärdning. -pylväs plankstolpe, -rako gärdsgårds|smyg -en -ar, -springa, -seiväs gärdsgårdsstör. -vitsas gärdselvidja; hank -en -ar. aidas gärds|el -let. -a ta gärdesgård. -puut pl gärdsel-, hägnads|\ irke -t. aidata* (erottaa aidaila) inhägna; (om)-

gärda; (panna aitaa) gärda, ai|e* avsikt -en -er; föresats -en -er; intention; (tarkoitus) uppsåt -et -; (tuuma) plan -en -er; hän oli -keissa lähteä (lähtö-aikeissa) han hade för avsikt (stod i beråd) att bege sig; han ämnade (var betänkt på att) bege sig; surmaamisen -keissa (aikomuksena surmata) i avsikt att döda; lähtöaikeissa betänkt på avfärd; luopua -keeslaan avstå från sin föresats (sin plan); hän on pahoissa -keissa han hyser onda avsikter (planer, uppsåt), aiemmin tidigare, förut, aihe 1. anledning; (aines) ämne -t-n; stoff -et; (taid.) motiv-et; mistä olet saanut ~en? var har du fått uppslaget (motivet)? saada ~ensa luonnosta hämta sitt motiv från naturen; jnk ~ motiv för ngt; (alku) uppslag -et -. 2. (syy) skäl; (vaikutin) motiv; (lääk.) indikation; ei ole olemassa ~tta valitukseen någon anledning (något skäl) till klagomål förefinns inte; antaa ~tta jhk ge anledning till ngt; föranleda (motivera) ngt; siihen ei ole ~tta därtill finns ingen anledning; det saknar fog; olisi ~tta huomauttaa (tehdä se muistutus) den anmärkningen kunde med skäl (med fog) göras, kunde ha fog för sig; ~etta ks. aiheettomasti.

aihee||llinen grundad, motiverad; (lääk.) indicerad; (oikeutettu) befogad; tehdä -lliseksi (oikeuttaa) ge* anledning (till); motivera, -llisesti: aivan ~ med fullt skäl (fog), -llisuus2 det motiverade (befogade) (i ngt), -nkäsit-tely motivbehandling, -ton ogrundad, omotiverad; foglös; obefogad; opåkallad; ~ pelko ogrundad fruktan; fruktan

utan anledning (utan fog); ~ muistutus obefogad anmärkning; ~ (väärä) hälytys blint alarm; ön -tonta väittää det kan inte med fog påstås, -tto-masti utan anledning (utan fog, skäl); omotiverat; aivan ~ utan (den) ringaste anledning. -ttomuus2 obefogenhet, grundlöshet. aiheinen 1. (lääk.) indicerad. 2. (yhd.) jnk

~ med motiv från ngt. aihe I! kirjelmä (Iak.) skrivelse som föranleder myndighets åtgärd. -Ima utkast -et -; motiv -et -; konception, -piiri motivkrets, -todiste (Iak.) indici|um -et -er. -todistus indiciebevis.

aiheu[|ttaa* föranleda*, framkalla, förorsaka; (antaa aihetta) ge* upphov (till ngt); (edellyttää) betinga; (tuottaa) bereda*, vålla; (vahingossa) tillfoga; (saada aikaan) åstadkomma*; jnk -ttama föranledd av ngt; härflytande från ngt; betingad (vaatima påkallad) av ngt; sen -ttama därav föranledd; se -tti meille monta yllätystä det beredde oss många överraskningar; tahallisesti -lellu vahinko uppsåtligen tillfogad (vållad) skada; kuoleman -ttanut pahoinpitely misshandel med dödlig påföljd, -ttaja som föran|lederaiheuttaminen — aikajärjestys

aik

(-lett) ngt; anledning (till ngt); (aikaansaaja, alkuunpanija) upphovsman; (alku) upphov -et; vrt. syy, aihe. -ttaminen föranledande, förorsakande jne., vrt. ed. -tua* föranledas* (härröra*, härflyta*, betingas) jst av ngt; (olla seurauksena) vara en följd av (bero3 på) ngt; mistä tämä -tuu? varpå beror, varav härrör (betingas, kommer sig) detta? siitä -luu hänelle suuria kustannuksia det åsamkar honom stora kostnader; sopimuksesta -tuu että avtalet kommer att ha till följd (leda därhän) att; maikasta -tuneet kulut av resan föranledda kostnader; jos siitä -tuu jllk vahinkoa om ngn därigenom tillskyndas (tillfogas, åsamkas) skada; laivalle -tunut vahinko fartyget ågången skada, -tuminen uppkomst (jst av [genom] ngt), - tus förorsakande, föranledande; (Iak. tuottamus) förvållande.

aihevalikoima motivurval.

aihio ks. a u n i o.

1. aik|a* 1. (s.) tid -en -er; (~kausi) tidrymd -en; sadan vuoden ~ en tid (tidrymd) av (på) hundra år; kahden viikon under (en tid av) två veckor; ajan olo(suhlee)t tidsförhållanden; -oja sitten för länge sedan; ajan oloon (pitkään, mittaan), ~a voittaen, ajan tullen med tidén; i det långa loppet; ~ ajoin, toisin ajoin tidtals, sporadiskt; siihen ~an vid (på) den tidén; då för tiden; kaikkina -oina i alla tider; kansainvaellusten folkvandringstiden; oikeaan ~an i rätt(an) tid; hyvissä ajoin i god tid; enimmät ajat för det mesta; mestadels; vähän ~a en liten tid; (hetken verran) en kort stund; oikealla ajalla i behörig tid; ei moneen r~an inte på länge; ~a myöten med tiden; efter hand; vasta ~ tullaksesi det är så dags att komma nu; minun ~nani under (på) min tid; mihin ~an? (vid) vilken tid? när? tähän ~an (nyky~an) (vid) denna tid; niihin ~oihin då för tiden; jnk ~a någon tid; för en tid; vielä jnk ~a ännu en tid (framåt), (edelleen) bortåt; kauan, pitkän ~a länge; pitkästä ~a efter långa tider; ajan tullen när tid blir; med tiden; då tiden är inne; tids nog; jk$ ~a för en tid; (edelleen) för en tid framåt; pitkiksi ajoiksi för långa tider; samaan ~an samtidigt; ~naan (ajallansa) i sinom tid; på sin tid; tids nog; sana ~naan ett ord i rattan tid; minun on jo ~ lähteä det är på tiden att jag går; nu måste jag gå; det är hög tid för mig att gå; ensi -oina (under) de första tiderna; entisajoilta från forna tider; uudella ajalla under nya tiden; hetken ~a på (för) en stund; ~ ön tullut tiden är kommen (är inne); ennen -ojaan i förtid; för tidigt; joskus aikoinaan engång i tiden; aterian ~na under måltiden; kun ~ joutuu i sinom tid; yht~a på en gång; samtidigt; tunnin ~ en timmes tid; kahdeksan ~an vid åttatiden; sillä under tiden; därunder; sillä ~a kun medan; (aivan) viime ~na under den senaste tiden; se vie det kräver tid; därtill åtgår tid; joka ~ alltid; ~nsa kullakin allt har sin tid; odottaa yli ~nsa vänta utöver tiden; pian ~a snart nog; jos riittää om det blir tid övrig; minulla ei ole ~a tulla jag har inte tid att komma; jag hinner inte komma; ajan

kuluksi till (som) tidsfördriv; vanhaan ~an förr i tiden; kuumimpana ~na under den hetaste tiden; pahaan ~an på olämplig tid; ajattomalla ajalla (läh.) (särdeles) olägligt; puolisen ~an middagstiden; kuukauden ajalla under en månads tid; (yhden) vuoden ajaksi för ett års tid; för ett år; lyhyeksi ~a på kort tid; kaikin ajoin alltid; städse; kaiken hela tiden; vasta ~ lähteä det är så dags att gå; korkean (matalan) veden ~na vid hög-(låg)vatten, (vuoksen, luoteen ~na) vid flod-, ebb|tid; ~ ajoin, ajoittain sporadiskt; tidvis; ~cz kuluttava tidsödande; —a säästävä tidsbesparande; viepä tidsödande, dryg. 2. »neiti (puh.) »fröken ur». 3. (snt.): tulla ~cm (loimeen)

komma till rätta; ei ~akaan inom kort; saada ~an åstadkomma, få till stånd, bringa å bane; vrt. a i-h e u 11 a a; saatiin ~an useita uudistuksia många reformer kom till stånd (genomfördes); ilman (omia) -ojaan för ro skull; suotta aikojaan utan mål; ei ~akaan, niin

0. hur det var, så. 4. (ini.): herranen (hyvänen) Herre Gud!

2. aika 1. (a. tpm.) duktig, stor*; väldig; ~ lohi en duktig (väldig) lax; ~ valhe en grov (ordentlig) lögn; ~ veitikka en stor skälm. 2. (adv.) ganska; rätt; mycket; (melkoisen) ansenligt; ~ hyvä ganska bra; rätt god; ~ paljon ganska (rätt) mycket; ~ rikas mycket (mäkta) rik; ~ tavalla (lailla) duktigt; rätt mycket, aika-ajoittainen sporadisk, aikaan[|saada (vrt. saada aikaan, ks.

1. aika 3.) åstadkomma*; få* till stånd; åvägabringa*; (aiheuttaa) förorsaka, föranleda*, framkalla; (tuottaa) medföra*; (olla syynä) vålla; tillfoga; åsamka; (synnyttää) föranleda*; frambringa*; ~ häiriö(i)lä åstadkomma (framkalla) störningar; ~ sovinto få till stånd (åvägabringa, åstadkomma) försoning; ~ jllk vahinkoa vålla (tillfoga, åsamka) ngn skada, -saaja som åstad|-kommer (-kommit); (alkuunpanija) upphovsman; (luoja) skapare, -saannos prestation; (teko) verk -et -saanti* åstadkommande. -saattaa* (-saada) åstadkomma*, åvägabringa*; (vahingoksi) tillskynda, å-samka, vålla, -saattaja som åstad|kommer, -kommit; (jnk pahan ~) anstiftare (av ngt).

aika-arvo tidsvärde.

aika||ennätys bästa tid(en); rekord-et - (i tid), -ero tidsskillnad, -historiallinen tidshisto-risk. -häviö tidsspillan, aikaihminen fullvuxen människa (person), aikai||leminen sölande, drönande, -lia söla, dröna, -lu söl -et, drön -et. -nen 1. (varhainen) tidig. 2. (us. yhd.) jnk — (jnk kanssa saman~) från ngns tid; sodan ~ (härstammande, härrörande) från krigstiden; krigs-tida; saman~ samtidig; sen ~ tapa den tidens sed; seden på den tidén; hänen nuoruutensa ~ tultava en bekant från hans ungdomstid; kivikauden ~ (härstammande) från stenåldern. - s emmi n tidigare; (ennen aikaan) tillförne, förut, -siminin tidigast, -sin tidigt; aamulla ~ tidigt på morgonen, -sintaan tidigast; inte före. -suus2 tidighet. aika || järjesty s kronologisk ordning (följd);

5aik

aikakauppa — aineryhmä

noudattava kronologisk, -kauppa termins [handel, -affär, -kausi (tids)period; tidevarv -et -; tids|skede -t -n, -åld|er -ern -rar, tid(s)rymd -en -er. aikakausükirja tidskrift -en -er. -kirjallisuus2

tidskriftslitteratur, -lehti ks. -k i r j a. aika||kautinen periodisk, -kirja tidebok, krönika; ~l hävder, tideböcker, annaler, -kuva tidsexponerad bild. -kytkin (shk.) kopp-lingsur. -käsite tidsbegrepp, -lainen samtida (tpm.); hänen -laisensa hans samtida, -leima tidstämpel, -luokka (kiel.) tidsform -en -er; (ett) tempus -merkki (rad.) tidssignal, aikai|mies fullvuxen karl. -miina tidmina, tidsinställd mina. -mitta tidmått; (mus.) tempo, -moinen duktig; ansenlig, betydlig; ~ valhe en grov (ordentlig) lögn. -muoto (kiel.) ks. -1 u o k k a. aikal|määrä utsatt tid; tid(en); termin -en -er. -määräinen med utsatt (angiven, överenskommen) tid (termin); tidsbestämd; (tkn.) tidsinställd. -määräisesti med avseende på tid(en) [termin(en)]. -määräys tidsbestämning. -naan i sinom tid; på sin tid; vrt. 1. ai-k a. -palkka tidlön. (-sopimus avtal om lön enligt arbetstid.) -pommi tidsinställd bomb. -puhelu (puh.) tidssamtal.-puolisko (jlkp.) halvtid, -rahtaus (mer.) tidsbefraktning; »timecharting»; luovuttaa -rahtaukseen tidsbefrakta; (j.) »timecharta». -rahti tidsfrakt. -rajoitus tidsbegränsning, -rele (shk.) tidrelä. -suhde tidsförhållande; (kiel.) tidsrelation. -suljin (valok.) slutare med tidsinställning. -taulu (rau t., Int., mer. um.) tidtabell. -tieto tidsuppgift; -tiedot pl data. - tu-los tidsresultat, -tutkimus tidsstudier, -väli tidsavsnitt, -yksikkö tidsenhet, aiko||a* aion ämna, ärna; ha* för avsikt (att); tillämna; stå* i beråd (att); vara betänkt (på) (att); (tahtoa) vilja; aion lukea jag ämnar (ärnar, vill) läsa, har för avsikt att läsa; aion (mennä) teatteriin jag ämnar gå på teatern; hän -o papiksi han ämnar bli präst; aiottu matkani min planerade (tillämnade, tillärnade, beramade) resa; kokous aiottiin (oli aikomus, määrä) pitää ett möte skulle hållas; -matta (an) (tahattomasti) utan avsikt; oavsiktligt; utan uppsåt; paikka on aiottu aukioksi platsen är ämnad (avsedd) till torg; aioin juuri lähteä (olin juuri lähtö-aikeissa) jag ämnade (ville) (just) gå. -ja: jnnk (jks) ~ en som ämnar bege sig ngnstns (bli ngt), som strävar efter ngt; kouluun ~ en som ämnar sig till skolan; inträdessökande. -matta(an) (tahattomasti) icke avsett,

oavsiktligt, -mus avsikt -en -er, (tarkoitus) syfte -t -n; uppsåt -et -; (ajatus) mening; vahingoittamisen -muksessa i avsikt att skada; vilpillinen ~ bedräglig avsikt; pahassa -muksessa i illvilligt uppsåt; toteuttaa -muksensa fullfölja (fullborda) sin avsikt (sitt uppsåt); minulla oli ~ lähteä mat-kalle jag hade för avsikt att (jag ämnade) bege mig på resa; on ~ rakentaa uusi tehdas det är meningen (man har för avsikt) att uppföra en ny fabrik, aikui||nen (täysikasvuinen) fullvuxen; tulla -seksi blifullvuxen, -skasvatus vuxenlutbild-

ning, -fostran, -opetus vuxenundervisning.

ailahl|della* röra* sig; (tunnelmat) skifta; mielessäni -telee (väikkyy) det föresvävar mig (att), -taa* spritta, skälva; (herätä) väckas, -telu skiftning, aimo (a. tpm.) duktig, präktig; väldig; ~ edistysaskel ett duktigt (väldigt) framsteg; ~ annos en duktig (ordentlig) portion; ~ kiitokset ampla lovord; vrt. 2. aika.

1. aina (adv.) alltid, städse; (yhä) d\\t) (asti) ända; ~ vain oupphörligt; allt fortfarande; allt; ~ siihen aikaan asti ända till den tiden; ~ tähän asti ända hittills; hinta nousee ~ (jopa) 5 markkaan priset går upp ända till 5 mark; ~ sen mukaan kuin allt efter som.

2. aina (s. kal.): verkon ~ (paula) tein -en -ar. ainai||nen ständig, -seksi för alltid, -sjäsen

ständig medlem, -svakuutus allframtidsför-säkring.

aina||kaan (kieli.) åtminstone; ei hän ~ sitä saa åtminstone får inte han det; allra minst får han det. -kin (myönt.) åtminstone; (kyllä) nog; (vähintään) allra minst; kuin ~ som mest; ks. seur. esim.: ~ 50 mk minst (åtminstone) 50 mk; talo oli kuin ~ talonpoikaistalo gården var som bondgårdar är mest; mies käyttäytyi kuin ~ herrat mannen uppförde sig som det anstår herremän, aina||yihanta, -yihreä ständigt grön; vinter-grön.

aine 1. ämne -t -n; nestemäinen ~ ett flytande ämne. 2. (aines) stoff -et; (koostumus) substans -en -er; (tarve~, teko~) material -et 3. (kirj. tehtävä) uppsats -en -er; kri|a, -an, -or; kirjoittaa ~ skriva en uppsats, kria. 4. henki ja ~ ande o. materie, aineelli|jnen materiell; (vastak. heng.: maallinen) timlig; ~ etu materiell fördel; ~ toimeentulo timlig utkomst, -sesti materiellt; timligen, timligt, -sluontoinen av materiell karaktär (natur), -smielinen materialistisk, -soikeudellinen (Iak.) ma teri eliträttslig, -staa materialisera; (Iak. tarkemmin perustella) substantiera; ~ känne substantiera en talan, -stua materialiseras, -suus2 det materiella; materialism, aineen||hankinta materialanskaffning, -hukka material|förlust, -spill, -koetus materialprovning. (-laitos materialprovningsanstalt.) -ku-lutus, -menekki material-, ämnes|förbruk-ning,-åtgång, -mukainen: ~ (sisällys)luettelo sakregister, -nimi ämnesnamn, -opettaja ämneslärare. -säästö materialbesparing, -vaihdunta* (fysiol.) ämnesomsättning, (-häiriö flääk.J ämnesomsättnings I rubbning, -fel. -sairaus ämnesomsättningssjukdom.) aineeton immateriell; okroppslig, osinnlig. (-)ainei||nen (yhd.) av (i) ämne(n); eri~ i (av) annat ämne (skilda ämnen), -sto (ainekset) material -et; (luettelo) sakregist|er -ret -. ainellkirjoitus uppsatsskrivning. -ksinen (yhd.) med material; runsas ~ med rikligt f material; eri~ ks. s e k a - a i n e k s iji e n. F-luokka (koul.) specialrum. -luokkajärjes-telmä specialrumssystem; system med specialrum. -määrä ämnesmängd; (liuoksessa) titer -n. -osa beståndsdel; ingrediens -en -er; element -et -. -osanen partik|el -eln -lar. -ryhmä ämnesgrupp.aines — aivinainen

aiv

aine|s ämne -t -n; stoff -et; material -et -; (osa) element -et -; (seoksen) ingrediens -en -er; kerätä -hsia uutta teosta varten samia stoff (material) för ett nytt arbete; kansan parhaat -kset folkets bästa element; ruokalajin -kset ingredienserna i en maträtt, ainesana ämnesnamn -et aines||kokoelma materialsamling, -puu virke, -vika materialfel. aineyhdist||e (kem.) ämnessammansättning, -elmä (er. yliop.iutk.) ämneskombination. aini||(a)aksi för alltid, -aan (be)ständigt,

alltid, evinnerligen. aino||a enda (tpm.); vain yksi ~ blott en enda; ~ mahdollinen enda möjliga; — laatuaan ensam i sitt slag; ensam-, ena| stående; joka ~ varenda en; yksi ~ poika en enda son; ~ poika enda sonen; ~ lapsi enda barnet; ei ~kaan inte en (ett) enda; ~ hyväksyttävä det (den) enda godtagbara, (-laatuinen ensam i sitt slag; enastående; unik. -laatui-suus2 det enastående [jnk hos (i) ngt], -staan endast, allenast, blott; ei ~ vaan myös inte endast [blott] utan även.) -inen, -kainen (run.) ks. ainoa. -syntyinen (usk.) en-född. ainut ks. ainoa.

airedalenterrieri airedaleterrier. airo år|a -an -or; istuutua (käydä) ~ihin sätta sig vid årorna; (soutamaan) sätta sig att ro. -inen (yhd.) med . . . år|a, -or; moni~ med många åror; vrl. -hankainen. -nhanka årklyka, årtull. -nkolke årslag pl. -nlapa år-blad. -nveto årtag. -pari årpar. airu|t -en (sanansaattaja) budbärare, härold -en -er; (juhl.) marskalk -en -ar. ais|a 1. (ajon.) ska(c)k|el-eln-lar, -lor; (reen) fimmel|stång -stången -stänger; (rattaiden ~) skälm -en -ar; (vaunun ~) tistelstång, tist|el -eln -lar; panna hev. -oihin spänna för; päästää -oista spänna ur; olla -oissa vara i redet (förspänd); käydä -oihin (kuv.) träda i redet; pitää -oissa (kuv.) hålla ngn i styr; hålla styr på ngn; pysyä -oissa (an) hålla sig i styr (inom skaklarna); (leik.) hålla sig på mattan. 2. (nuotan ~) arm-en-ar; (silmälasien ~) skälm -en -ar. -hevonen stånghäst. -kello (kulkunen) bjällra, -nkannattaja (kuv., halv.) bedragen äkta man, hanrej -en -ar, -er. -puu skakel|träd, -virke, -ta (sht.) randbarka; -itu puutavara randbarkat virke.

aisti sinne -t -n; (maku) smak -en; runouden ~ sinne (smak) för poesi, -a förnimma, (tuntea) känna3, -hairahdus (psyk.) illusion, -harha (psyk.) hallucination, -havainto sinnesförnimmelse, -hurma, -hurmio, -Imuina sinnesrus -et. —ihminen sinnlig människa. -kas -kkaan smakfull; (tyylikäs) stilfull, stilig, -kkaasti smakfullt, stilfullt; med smak. -kkuus2 smakfullhet; stilfullhet; smak -en. -llinen sinnlig, -llisuus2 sinnlighet, -maailma sinnevärld (en), -mellinen sinnligt förnimbar; sinnes-, -minen förnimmande, -miskyky uppfattningsförmåga, -mukselli-nen sinnes-; förnimmelse-, -mus (sinnes) -förnimmelse, sensation, -n sinnesorgan -et -; sinne -t -n. (-elin sinnesorgan, -nystyrä lei.] randkropp -en -ar.) -ton (epäaislikas)

smaklös, -ttomuus2 smaklöshet, - vaikutelma

sinnesintryck, aistivialli|lnen andesvag, abnorm, -skoulu skola för andesvaga; abnormskola, -suus* andesvaghet; abnormitet -en -er. ai|ta* 1. (yl., aidaksista) gärd(e)sgård -en -ar; (aitaus) stängs | el-let-; (pensas~) häck en -ar; (pystysäle~) staket -et-; (laula-~) plank -et -; (huon. aidake) skrank -et -; panna gärda; panna ~an inhägna. 2. (urh.) -dat häckar; keskikorkeat -dat medelhöga häckar; korkeal höga; lyhyet -dat (110 m:n ~juoksu) korta häcken (110 m); matalat -dat låga häckar, aitaa||maton oinhägnad, -minen inhägnande, aita||juoksija (urh.) häcklöpare, -juoksu

häcklöpning, aitan||katto bod-, visthus|tak. -luhti ks. -p a r-vi. -ovi bod-, visthus|dörr. -parvi visthus-, bod|loft.

aitaus hägnad; (aidattu ala) inhägnad -en -er, gärde -t -n; vrt. aidake. -rasitus (Iak.) hägnadsbesvär. -velvollinen hägnadsskyl-dig. -velvollisuus2 hägnadsskyldighet. aitio (teat., oop.) loge -n -r. -paikka logeplats.

aito* äkta (tpm.); (puhdas) pur (tpm.); gedigen; ~ naisellinen äkta kvinnlig; — nykyaikainen ultra-, hyper|modern; — pohjoismainen äkta nordisk; äktnordisk. -hopeinen av gediget silver, -peräinen äkta (tpm.); (alku ~) autentisk; original-, -peräisy ysa äkthet; autenticitet, -puhdas gedigen, (hopea) bergfin. -saksalainen ks. peri—, -suomalainen äktfinsk; purfinsk, -suomalaisuus3 äkt-, pur|finskhet. -us2 äkthet, aito||varsi, -vieri, -vierus ställe -t -n invid gärdesgården; -vieressä, -viereen invid (intill) gärdesgården, aitta* visthus -et -, bod-en -ar; (varasto magasin -et -. -rakennus bod-, visthus|bygg-nad. -rivi visthus-, bod-, (ulkorakennus ~) uthus||länga. aituri 1. (er. hev.) flöjare. 2. (urh., leik. aitajuoksija) häcklöpare, aivan alldeles; helt; (hyvin) mycket; (täysin) fullt; (täydellisesti, kokonaan) fullkomligt; (juuri) just; ~ yksin helt (alldeles) ensam; hän on ~ (kuin) toinen mies han är (som) en helt annan man; ~ rauhassa helt lugnt; i allsköns ro; alldeles i fred; ~ huono mycket skral (dålig); ~ hyvin helt (mycket) väl; mer än väl; ~ yhtä hyvä fullt (ut) lika god; ~ tosi fullkomligt sann; jollei ~ om inte fullt; ~ äsken helt nyss; ~ niin, ~ oikein just så, rätt så; (se) ön — oikein (paikallaan) det är alldeles rätt (inte mer än rättvist); ~ kuin som om; ~ ilman mitään apua utan någon som helst (alldeles utan) hjälp; ~ varmasti alldeles säkert; se on minusta ~ sama det gör mig alldeles detsamma; on ~ pimeä det är alldeles mörkt, aivas||taa nysa*, -tus nysning. -tuskohtaus nys I anfall, -attack, -tuttaa* framkalla nysning; minua ~ jag börjar, tänker börja nysa, har svårt att hålla tillbaka en nysning. aivina skäktat lin -et. -inen av linne; av lärft;

linnelärfts-; aivan -isillään (j., leik.) i djupaste negligé, -kangas lärft -et -er. aivo||aine hjärn|massa, -substans -en. -filmi elektroencefalogram, hjärnfilm. -halvaus (lääk.) hjärnförlamning; hjärnslag. -hermo (an.) hjärnnerv. -houre hjärnspöke.-inen (yhd.) med . . . hjärna, aivoitus (yanh.) tank|e-en-ar; (suunnitelma)

plan; (aie) avsikt -en -er. aivo|ijenpesu hjärntvätt, -kalyo (an.) hjärn-hinna. -kal von tulehdus (lääk.) hjärnhinneinflammation. -kammio hjärnventrik|el -eln -lar. -kansi hjärnlock. -kasvain hjärntumör. -kerros hjärnlager. -keskus hjärn-centrum. -kirurgi(a) hjärnkiru|rg, -rgi. -komero hjärnkammare. -koppa hjärnskål; (leik.) hjärnkontor -et. -koralli (el.) hjärnkorail. -kudos hjärnvävnad, -kuori hjärnbark, -kuume hjärnfeber. -leikkaus hjärnoperation. -lohko hjärnlob -en -er. --oire hjärnsym(p)tom. -poimu hjärn(vind|el -eln -lar), -vindling -en -ar. -puolisko hjärnhernisfär -en -er. -pöhö hjärn|vattusot -en, -ödem. -solmu hjärnnervknut. aivo|t pl hjärna; isot, pikku ~ stora, lilla hjärnan; verentungos -issa hjärnkongestion; -jen pehmeneminen (lääk.) hjärnuppmjukning; -jen toiminta hjärnverksamhet; -jen toiminto hjärnfunktion, aivo||tauti hjärnsjukdom, -teltta hjärntält. -trusti hjärntrust. -tulehdus hjärninflammation. -tykytys hjärnpulsation. -työhjärn-gvmnastik. -tärähdys hjärnskakning, -uurre hjärnfåra. -vaippa hjärnmantel. - valtimo hjärnartär. -vamma hjärnskada, -vammainen a) hjärn|skadad; b) -invalid, -verenvuoto (verenvuoto aivoissa) hjärnblödning. -ydin hjärnmärg. aj|aa 1. (pakottaa menemään pois) driva*, köra*; ~ pois driva, (luotaan) köra bort; ~ (hev.) hikeen driva till svettning; ~ takaa förfölja; jaga efter; (kuv.) fara efter; ~ ulos driva (köra, fösa) ut; ~ pakoon jaga (driva) på flykten. 2. (ajon.) åka; ~ reellä pihaan åka med släde in på gården; ~ autoa köra bil; ~ autolla åka bil; ~ (vedättää) puita köra ved; ~ puita metsäsiä driva üt ved från skogen; ~ vaunuja köra en vagn.

3. (edistää jtk as.) ivra för, bedriva; arbeta (verka) för ngt, förfäkta; (puolustaa) hävda, hålla på ngt; ~ raittiusasiaa arbeta (verka) för nykterhet; ~ sitä asiaa bedriva (förfäkta) den saken; arbeta för den saken; (tarkoittaa) åsyfta; sträva (till); (tähdätä) syfta (på, till); ~ ohjelmaansa driva (hålla på) sitt program.

4. (mets.): ~ riistaa driva (jaga) villebråd; ~ susia jaga varg; koira ~ jänistä hunden jagar (driver) en hare, har fått upp en hare.

5. (Iak.): ~ asioita driva mål,idka advokatverksamhet; ~ jnk asiaa oikeudessa föra ngns talan inför rätta; ~ kannetta (ut)förä talan; ~ känne perille fullfölja (sin) talan; ~ syytettä utföra åtal. 6. (mer.): myrsky -oi laivan karille stormen drev fartyget på grund. 7. (ert. snt.): ~ vettä veneestä ösa vatten ur båten; se ~ saman asian det går (kommer) på ett ut; ~ (päntätä) päähän plugga i ngn; ~ läpi, perille driva igenom, genomdriva; ~ suunta(a) (mnm.) gå upp (staka ut) en

linje; ~ häntää (uit.) slutrensa (rumpa) en flottningsled. 8. ks. ajella, ajaja eri som driver (kör, åker); (ajuri) åkare; (auton ~) ks. autonkulj ettaj a; (ent. ajomies) kusk -en -ar, körsven -nen -ner; (kuv. aatteen ~) förfäktare, förkämp|e -en -ar; (edistäjä) främjare (förespråkare, ivrare) för ngt; befordrare (pådrivare) av ngt; asian innokas ~ ivrig förfäktare av (förkämpe, målsman för) ngn sak; ruveta jnk asian ~ksi taga sig an ngns sak; hän oli harras työväenasian ~ han ivrade varmt för arbetarfrågan, ajalli||nen 1. ks. aika- (yhd.). 2. (er. heng4 vastak., maallinen) timlig; jordisk, -suus2 timlighet; det timliga (livet); denna världen, aja|jmaton (lie) obefaren; — paria orakat skägg (ansikte); ks. ajella, -minen drivande, körande, åkande, ajan[|hammas tidens tand. -henki tidsanda, -hukka tids|förlust, -spillan; tidsutdräkt -en. -jako tidsindelning, -jakso tids|period, -skede, -följd, -kohta tidpunkt; -kohdan puolesta med avseende på tidpunkten, -kohtai|nen aktuell; kysymys on tullut yhä -semmaksi frågan har fått ökad aktualitet; tehdä (saattaa) -kohtaise(mma)ksi aktualisera; käydä (tulla) -kohtaise(mma)ksi aktualiseras; bli aktuell, -kohtaisuus2 aktualitet, -kulu tidsfördriv -et -; ~ksi till (som) tidsfördriv, -kuluke* ks. ed. -kulutus ks. -hukka, -kuva tidsbild; (vrt. seur.). -kuvaus tidsskildring. -kysymys tidsfråga, -käänne tidsskifte; epok -en -er. -lasku tideräkning, -luonne ks. -h e n k i. -merkitsijä (tkn.) kronograf. -merkki tidens tecken, -mitta tidmått; ajan mittaan med tiden, -mittari tidmätare. -mittaus tidmätning, -mukainen tidsenlig; modern, -mukaisesti tidsenligt; modernt, -mukaistaa göra tidsenlig; modernisera. -mukaistua bli tidsenlig (modern). -mukaisuus2 tidsenlighet; modernitet, -mää-ritys tidsbestämning, (-tapa sätt att bestämma tiden.) -määräys ks. -määritys, -ottaja (urh.kilp.) tidtagare. -pidennys uppskov -et förlängning av tid. -pitkään (rniel. ajan pitkään) i längden, -puute brist på tid; bristande tid. -suunta tidsriktning. -säästö tids]besparing, -vinst, -tasaus (täht.) tidsekvation, -tieto krönika, -tilaus (lääk.) tidsbeställning.-vaihe tidsskifte. -viete tidsfördriv -et -; förströelse an -r; -vietteeksi som (till) tidsfördriv, (-kirjaili* suus2 förströelselitteratur, -musiikki underhållningsmusik.) -virtaus tidsströmning, -voitto tidsvinst, ajastaika (yanh. juhl. vuosi) år -et -. ajatar (ajan hengetär, run.) tidens genie (genius).

ajat[ella* 1. tänka2 (jtk på ngt); (kuvitella) tänka2, föreställa2 sig; älä enää sitä -telé! tänk inte längre därpå! slå den tanken ur hågen! etkö ole sitä ollenkaan -ellut? har du inte alis tänkt på det (besinnat det)? ei voi muuta ~kaan (kuvitella) annat kan man inte tänka sig; -telin häntä nuoremmaksi jag tänkte mig (föreställde mig) att han var yngre; ~ jtk helpoksi tänka, att ngt är lätt; voiko ~ mitään sen hullumpaa! kanajatelma — ajeluttaa

aje

man tänka sig något befängdare! jos -telee että om man betänker, att; hän -teli kauan ennen kuin uskalsi han betänkte sig länge, förrän han vågade; en tiedä, mitä siitä ~ jag vet inte vad jag skall tänka därom; sitä en voi r* det kan jag inte tänka på; (luulla) det kan jag inte tänka mig, (uskoa) tro på; kauheinta mitä ~ voi det värsta man kan tänka sig; ~ hyvää jsi tänka gott om ngn; silä -ellessa (-ellen) vid tanken därpå; hänen ikäänsä -ellen med tanke på hans ålder; tarkemmin -ellessa(ni) vid närmare eftertanke (eftersinnande); saada jk -telemaan jtk väcka hos ngn tanken på ngt; -telemaita utan att tänka; tanklöst, (arvelematta) utan betänkande; sitä ei ole (ei käy) -teleminen-kaan det kan man inte ens ha en tanke på; det är inte tänkbart; mitä minun on hänestä -teleminen (-ellava)? vad skall jag tänka om honom? on -eltava maaseutuakin man måste också tänka på landsorten; man bör ha också landsorten i åtanke; paras -eliavissa oleva tulos det bästa tänkbara resultat; det bästa resultat man kan tänka sig; se ei ole .-eltavissakaan det kan man inte ens tänka sig; det är alldeles otänkbart; kaikin -eltavissa olevin keinoin med alla upptänkliga medel; en tullut silä -elleeksi jag kom inte att tänka på det; den tanken föll mig inte in; hänellä on paljon -eltavaa han har mycket att tänka på; ~eltu (aiottu) påtänkt; beramad; viekkaasti -ellu tuuma en listigt uttänkt plan; tarkemmin (asiaa) -eltua(ni) vid närmare eftertanke. 2. (punnita, harkita) överväga, tänka efter; besinna; (ottaa huomioon) betänka; -elkaa asiaa! tänk på (överväg) saken! betänk Er! betänk (besinna) den saken! -tele ennen kuin puhut! tänk efter, förrän du talar! asiaa -eltuani (harkittuani) efter över^ vägande. 3. (imp. t. I inf.): -lelepas jos (että)! tänk om (att)! ~ että hän ön nyt kuollut! tänk att han (nu) är död! ajatel||ma tänkespråk -et -; sentens ^en -er; aforism -en -er. -tava (jota kannattaa -la) värd att tänka på; tänkvärd; (-tavissa oleva) tänkbar; (huomioon otettava) beaktansvärd; vrt. ajatella, ajat |ön tidlös; (rajaton) obegränsad; (ajan puolesta sopimaton) oläglig, olämplig; -lomalla ajalla (särdeles) olägligt, ajatt[|aa* låta* driva (köra); ~ puita låta driva ut virke; ~ syytettä (Iak.) låta utföra åtal. -aja en som låter köra, driva (ut); vrt. ed.

^jattele|Imatpn obetänksam, oeftertänksam, tanklös; (kevytmielinen) lättsinnig, -matto-masti obetänksamt; utan eftertanke; tanklöst; oöverlagt; lättsinnigt, -mattomuus2 obetänksamhet, tanklöshet; (kevytmielisyys) lättsinne -t. -minen tänkande; sen pelkkä ~ blotta tanken därpå; hänellä on niin paljon -mista han har så mycket att tänka på; antaa -misen aihetta ge ngn en tankeställare; vrt. ajatella, ajatteleva! (inen) tänkande; (huolellinen) omtänksam. -isuus2 omtänksamhet; eftertanke -n.

ajatte||lija tänkare, -lu tänkande -t. (-kyky

ks. ajatuskyky. -suunta tanke-

riktning. -tapa tänkesätt -et -.) -luttaa* göra* fundersam (betänksam), (arveluttaa) inge* betänkligheter; häntä alkoi ~ (arveluttaa) han blev fundersam; (jk ngt) ingav honom betänkligheter; (ngt) gjorde honom betänksam; han började hysa betänkligheter (beträffande ngt), ajatukse||kas -kkaan tankediger. -11 inen tanke-; som rör tanken; (looginen) logisk, ajatuksenjuoksu, -kulku tankegång, -lento tankens flykt, -siirto tankeöverföring, telepati -n. -vapaus2 tankefrihet, ajatukseton fri från (renons på) tankar:

vrt. ajattelematon, -ajatuksinen (yhd.) med . . . tankar, -tänkt; syvä~ med djupa tankar; djuptänkt. ajatu|s tank|e -en -ar; (mielipide) mening; åsikt -en -er; -ksen vapaus tankefrihet; ~ tehdä jtk tanke på att göra ngt; mikä siinä on -ksena? vilken tanke ligger däri? vad är andemeningen i det? tein sen -ksissani jag gjorde det i tankarna; -ksissaan försjunken i sina tankar; tankfull; (gå) i sina tankar; mikä on sinun -ksesi asiasta? vilken är din tanke (mening) om saken? -ksen harjoitus tankeövning; -ksen kehitys tankeutveckling; ~ten runsaus tankerikedom; -ksen selvyys tankereda; -ksen terävyys tankeskärpa; ~ten vaihto ks. tämä; -ksia herättävä tankeväckande; -ksen sirunen tankekorn, ajatus||aika betänketid; frist -en -er, -elämä tankeliv. -harha tankevilla, -häiriö tankestörning. -kanta ståndpunkt -en (vrt. -t a-pa). -koe tankeexperiment, -kyky tankeförmåga; gåvan att tänka, -lyriikka tankelyrik. -maailma tankevärld, -merkki (harv.) ks. ^v i i v a. -muoto tankeform, -peräinen abstrakt, -piiri idékrets, -pitoinen

tankediger. -pitoisuus2 rikedom på tankar, «ponnistelu tankeansträngning, -rakenne(lma) tanke |-byggnad, -konstruktion, -sarja tankeserie, -sisällys, -sisältö tankeinnehåll, -suunta menings-, tanke [riktning, -tapa tänke-, föreställnings I sätt; åskådning, ajatustenj|lukija tankeläsare, -luku tankeläsning. -siirto tankeöverföring, -vaihto tankeutbyte -t -n. ajatus toiminta tankeverksamhet, -työ tankearbete. -viiva tankstreck, -virhe tankefel. -voima tankekraft, -voimistelu tankegymnastik. -yhteys2 tankesammanhang, -yhtymä tanke|association, -kombination, ajau|tua* driva*; drivas*; laiva -tui karille

fartyget drev (stötte) på grund, ajeleh||tia* 1. (mer.) driva* (omkring); vräka2, vräkas2; vene -tii båten driver (vind för våg); joutua -limaan (tuuliajolle) råka på drift. 2. (es. olla mullin mallin) ligga huller om buller, -timinen drivande, vräkande.

ajelllla 1. (vrt. ajaa): ~ (hev.) åka2. 2. ~ parta (nsa) raka sig; sileäksi -Itu (-lematon))leuka.en slätrakad (orakad) haka. -Itua* (mer.) ks. sortua; ~ virran mukana driva med strömmen, -lu åkning; åktur; käydä ~lla företa en åktur, -luttaa* låta* åka; bjuda* på en åktur; j ~ parta (nsa) låta* raka sig.

9aje ajettava —

ajeltava: ~.ssa kunnossa kör-, far|bar, trafikabel; i kör-, far|bart (trafikabelt) skick, ajettu||a* (lääk.) bulna, svullna, svälla2, -ma bulnad -en -er, svullnad -en -er. -minen bulnande, svullnande, svällande, ajetu|s ks. ajettuminen; -ksissa svullen. åjo 1. (mets.) jakt -en -er; (koiran kera) drev -et -; (haukku) skall -et -. 2. pl (hevos ~) åkning; (kilpa-~t) lopp -et -; (kuorman) ~ körsla, släpning, -aika körtid, -ankkuri (mer.) drivankare. -haukka (hist. mets.) jaktfalk, -hevonen åk-, kör|häst. -hiekka flygsand, -hurjastelu dårkörning. -härkä dragoxe, ajoissa i tid.

ajoittaa* (päivälä; määrittää aika) datera, ajoitt||ain tid|tals, -vis. -ainen tidtals inträffande (skeende); periodisk; (aika-~) sporadisk; (lääk.) intermittent.-aisuus2 periodiskt skeende; periodicitet -en. -ua (olla peräisin) datera sig. ajo||jahti (kuv.) klapp-, hets|jakt, hetskampanj; ks. -metsästys, -juhta dragare, ök -et -. -jää drivis. -kaista (tr.) körfil. -kalastus drivgarnsfiske, -kalujsto, -t ks. -neuvot, -kas -kkaan körhäst -en -ar; (-juhta) ök -et-; (-poro) korren -en -ar; ks. m e r i a j o k a s. «kelpoinen körbar, -kerta (mtsh.) vända, -kielto körförbud. -kilometri (liik.) körkilo-meter. -kki* (juhta) ök -et -; (pika-ajoneu-vo) åk -et; åkdon, -koe (aut.) körprov, -koira (mets.) stövare, -kokemus körpraktik. -kortiton som saknar körkort, -kortti körkort, (-koeajo körkortsprov.) -kunto körbart skick; körbarhet. -kuntoinen (tie) far-, kör|-bar. -kustannukset pl utdrivnings-, släp-nings I kostnader, -liikenne körtrafik. -lupa (aut.) körtillstånd. -löytö (mer., Iak.) sjö-, flyt|fynd. -matka: (sinne) on tunnin ~ det är en timmes körväg, -metsästys klappjakt; drevjakt. -mies 1. (ent.) körare, körkarl; körsven -nen -ner; kusk -en -ar. 2. (mets.) drevkarl; pl -miehet drevfolk. -miina (mer. s.) drivmina. -neuvot pl fordon, åkdon; kör|-redskap, -don. -nopeus2 körhastighet.-palk-ka forlön. -pelit ks. -neuvo t. -poro korren, -puomi (uit.) bakläns -en -ar. -purje (mer.) jagare, -puu drivved, -rata (hev., aut.) körbana, -ratsastus jaktritt; jaktlopp -et «reki åksläde. -retki åktur -en -er. ajos (lääk.) bulnad -en -er, svullnad -en -er;

(paise) böld -en -er. ajosopimus (mtsh.) (ut)drivnings-, släpningsl-avtal.

ajjospahka (lääk.) karbunk|el-eln -ler. ajo||suunta körriktning; -suunnanosoitin kör-riktningsvisare, -taito körskicklighet. -tie kör|väg, -bana. -turvallisuus2 trafiksäkerhet, -työ körsla; (mtsh.) (ut)drivning. -työmaa (mtsh.) drivnings I område, -trakt, -verkko (kal.) drivnät. aju ks. tajunta, ymmärrys, ajuri (pika-~) åkare, hyrkusk -en -ar; (kuor-ma-~) forman; vrt. autonkuljettaja, -asema åkarstation. -n(ammat ti hyrkuskyrke. -hevonen åkarhäst, -kopukka [lei k., halv.] åkarkamp, -rattaat pl drosk|a -an -or. - taksa åkartaxa.) ajuruoho (ksv. Thymus) timjam -en.

akvarelli

akaasia (ksv. Acacia) akacia, akaatti* (kiv.) agat -en -er. akallinen: ~ mies (j.leik.)en gift karl. akana agn -en -ar; hajota kuin ~t tuuleen

skingras som agnar för vinden, akan||tinlehti akantusbJad. -tti* (ksv. Acan-

thus) akant -en -er, akantus -en -ar. akanvirta* bakström -men, bakvatt|en -net. akateemi||kko * akademiker, -nen

akademisk;

~ oppiarvo akademisk grad. akatemia akademi -(e)n -er; ~ssa vid akademin. -talo akademihus(et). akileija (ksv. Aquilegia) akleja. akille||enkantapää (kuv.) akilleshäl. -sjänne (an.) akillessena. akka* (krk., /., halv.) gumma, käring; tora käringträta, -mainen (halv.) käringaktig. -maisuus2 käringaktighet. -valta (leik.) käring-, kvinno|välde, akklimatisoida (luonnuttaa) acklimatisera, akkreditoida (valtuuttaa lähettiläls, -äksi)

ackreditera ett sändebud, en envoyé, akku* ks. seur. -mulaattori (shk.) ackumulator. (-kennosto,-paristo ks. akusto.) akkuna ks. ikkuna, akkusatiivi ackusativ -en -er; ~rc pääte ackusativändelse. -nen ackusativ, -objekti ackusativobjekt, akoittua* (j. leik.) taga* sig hustru, gifta sig. akordi 1. (kaup.) ackord -et 2. ks. s o i n-t u. -asia ackordslärende, -mål. -ehdotus ackordsförslag, -ehto ackords|villkor, -bestämmelse. -käsittely ackordsförhandling, -laki lag om ackord, -neuvottelu ackordsförhandling. -sopimus ackordsavtal, akroba||atti * (taitovoimistelija) akrobat -en

-er. -tia (taitovoimistelu) akrobatik -en. akromaattinen (fys.) akromatisk. akryyli||lasi akrylglas. -muovi akrylplast. akseleraattori (kiihdytin) accelerator. akseli ax|el -eln -lar. -nen (yhd.) med ... axel (axlar); kaksi~ med två axlar. -n(kaula ks. -tappi, -kuormitus axelbelastning, -laakeri axellager, -paino axeltryck, -runko axelkropp.) -ristikko (mat.) axelkors. -sto (mat. koordinaatisto) koordinatsystem -et. -tappi axeltapp, -vallat (valt. hist.) axel-makterna. -väli (aut.) axelavstånd; hjulfcas -en -er.

aksidenssi (kirjp.) 1. (tilapäis-, lomake- yms. paino ftyö; 2. kaunoladelma) accidenstryck. -paino accidenstryckeri. aksiisi (valmistevero) accis -en -er; alainen accispliktig. -konttori acciskontor. -vero accis -en -er. aksiomi (fil., mat. selviö) axiom -et -. akti (juhl. toimitus; asiakirja) akt -en -er. aktiivi (vrb.) aktiv -et -er.-nen aktiv, -sesti aktivt, -suus2 aktivitet, -upseeri aktivofficer, aktiovirta (shk., fysiol.) aktionsström, aktu||aalinen (ajankohtainen) aktuell, -aari

aktuarie -n -r. akumenttitila ks. a u g m e n 11 i t i 1 a. akus||tiikka* (fys.) akustik -en. (-laatta, -levy akustikplatta.) -tinen akustisk, -to (shk.) ackumulatorbatteri, akvaario akvari|um -et -er. -kala akvariefisk. akvarelli (taid.) a) (vesiväri) akvarell; b)

10ks. seur. -maalaus akvarell(målning), -väri akvarellfärg, al|a 1. (alue) område -t -n; (maa-~) areal -en -er. 2. (ammatti ~) fack -et -; gebit -et -, bransch -en -er; (toimi ~) fält -et -; tieteellisellä ~lla på det vetenskapliga området (gebitet); taitava ~llaan skicklig på sitt område (i sitt fack, i sin bransch); hän ön valinnut toisen ~n han har valt ett annat område (en annan bransch, bana); se ei kuulu hänen ~ansa det hör inte till hans fack (bransch); etsiä toiminnalleen söka ett område (ett fält) för sin verksamhet; avata uusia -öja jllk öppna nya fält för ngt; olla omalla ~llaan (leik.)vara i sitt ässe; pysyä omalla ~llaan hålla sig till sitt eget fack (sitt eget område); (haara) gren -en -ar. 3. (ura) bana. 4, (tila) rum, (laajuus) vidd -en -er; omfång -et; iila ~ltaan 5 ha en lägenhet om 5 ha(r). 5. (snt. kuv.): voittaa ~a (levitä) vinna mark (terräng); (päästä käytäntöön) vinna insteg; pysyä -oillaan (kurissa) hålla sig i styr, (leik.) på mattan, ala-||arvoilnen underhaltig; undermålig; ~ volon) laatu undermålighet; dålig halt; laaduttaan -sta under I haltig, -målig. -arvoisuus8 under|haltighet, -målighet; ringa värde -t. -aste låg-, lägre stadium, ala||hanka (mer.) aktertull -en -ar; lä. -harvennus (mish.) låggallring, -huomautus As. -viite, -huone (valt.) underhus(et). -huuli underläpp, -hylly nedre hyllan, -ikäinen minderårig; omyndig, -ikäisyys2 minderårighet; omyndighet, alai|nen underkastad; jnk ~ utsatt för ngt; (jnk kohteena) föremål (för ngt); underlydande (ngn); verotuksen (rangaistuksen) ~ underkastad beskattning (straff); belagd med skatt (straff); rangaistuksen ~ teko straffbar handling; takavarikon ~ beslag underkastad; belagd med kvarstad; Suomen rikoslain ~ underkastad finsk straffrätt; joutua naurun -seksi bli utsatt för åtlöje; bli föremål för åtlöje, bli utskrattad; tulla keskustelun -seksi bli föremål för (komma under) diskussion; olla jnk vallan ~ underlyda ngn; toisen isäntävallan ~ (-sena) underlydande en annan; hovioikeuden -set tuomioistuimet hovrätten underlydande domstolar; olla ylemmän viranomaisen ~ sortera under (underlyda) en högre myndighet; hän ön poliisin valvonnan -sena han står under polisuppsikt; hänen -sensa (virkamiehet) honom (hans) underlydande (tjänstemän); hans underordnade; saattaa jnk -seksi (kohteeksi) göra till föremål för ngt; saattaa vaaran -seksi (vaarantaa) äventyra; utsätta för fara; riskera; alistaa jk -sekseen (valtaansa, valloittaa) underlägga (slå under) sig

ngt; underkuva ngt; näiden aatteiden (vaikutuksen) -sena under inverkan (inflytande) av dessa idéer; saattaa (alistaa) jnk alaiseksi underordna ngn ngt; työn -sena (kuv. leik. alasimella) under arbete (under utförande); maaherran ~ underordnad landshövdingen; kouluhallituksen ~ underställd (underordnad) skolstyrelsen; on ollut pohdinnan -sena (det) har dryftats; antautua jnk -seksi (jllk alttiiksi) blottställa sig för ngt.

alaisuu|s8 beroende; avhängighet; kuulua jnk -teen underlyda ngn; kuulua ministeriön -teen underlyda (stå, subordinera under) ett ministerium, ala||jako underindelning, -jaosto under|sektion, -avdelning, -juoksu (joen) nedre lopp. -kansakoulu lägre folkskola, -kansi (mer.) underdäck. -kasvos (mtsh.) ks. a 1 u s-kasvillisuus. -kenttä (her.) nedre fält; vrt. tyvikenttä. -kerros, -kerta (rak.) nedre våning; (san.) understreckare; -kerrassa (san.) under strecket; vrt. v i i-vanalainen. -kertakirjoitus understreckare. -kerturi (pakinoitsija) kåsör; vrt. petiittinikkari. -kkain ks. -t u s t e n. -komitea underkommitté, -koski längre ned belägen fors. -koulu ks. alakansakoulu, ala||kuloi|nen nedstämd, nedslagen, förstämd; (masentunut) modfälld, modlös; betryckt; tehdä -seksi nedstämma; göra nedslagen; -sena ned|stämd, -slagen, -kuloisuus2 nedslagenhet, nedstämdhet. -kunto dåligt skick; (rappio) förfall -et; (urh. ym.) dålig kondition, form. -kuntoinen i dålig form; vrt. ed. -kuu (täht.) nedan -et. -kylkiluu underrevben, -kynnessä: olla ~ vara underlägsen. -kynteen: joutua ~ bli besegrad; förlora; komma till korta; dra det kortaste strået; lida nederlag, -laji underart, -lause (fil.) undersats. -lehti (ksv.) lågblad, -leuka underkäk(e). -luokka 1. (koul.) lägre klass. 2, (rahvas) underklass.-luokkalainen (koul.) elev i en lägre klass, -luomi nedre ögonlock, -maa lägre|liggande, belägen trakt -en -er; (alanko) lågland, -maailma (kuv., vrk.) undre värld(en). alamai||nen 1. (s.) undersåt|e -en -ar; -sen velvollisuus undersåtlig plikt (förpliktelse). 2. (a.) undersåtlig; (nöyrä) underdånig; (sup.) -(a)st; jllk ~ ngn underdånig; i underdånighet, -simmasti, -simmin underdånigast. -suus2 undersåtskap -et; under-såtlighet; underdånighet, alamasto (mer.) undermast. alamittai||nen under |målig, -haltig; (kuv.)

mindervärdig, -suus2 undermålighet. alamuoto (ksv.) subform. ala||mäki utförs|backe, -löpa, -lut; vrt. myötä m ä k i. -märssypurje (mer.) undermärs-segel.

alaniini (kem.) alanin.

alanko* låg|land -landet -länder; (laakso) däld -en -er. -maalainen ks. h o 11 a n t i-lainen.

alanlasku (mnm.) yt-, areal|beräkning; ägouträkning, alanne* (mindre) lågland -et -. ala||nurkka nedre hörn(et). -osa nedre del(en); undre del. -osasto underavdelning, -ote (voim.) undergrepp, -otsikko underrubrik, -paula (verkon) nedre teln(en). -perä (lin.) undergump. -pesu tvättning av underlivet, -pilvi (mtr.) lågmoln. -pinta nedre (undre] yta. -portti nedre port. -puolella, -puolelle på nedre (undre) sidan av (om) ngt; nedanom (nedanför) ngt; undertill; nedtill, -puolelta: jnk ~ från nedre (undre) sidan av ngt; underifrån, undertill. -puoli undre (nedre)ala

del(en). -puolinen undre (tpm.), -puolisko undre (nedre) halft, -pää nedre ända. -raajat pl nedre extremiteter, -raaka (mer.) under-rå. ^ -raimipurje (mer.) underbramsegel. -raja nedre gräns; minimigräns, -reuna nedre kant; underkant, -rivi nedre rad (en), -ruumis under-, nedre delen av kroppen, alas ned; (pitkin ftk) nedför, utför; painaa ~ trycka ned; nedtrycka; ~ portaista, portaita ~ nedför (utför) trappan; jokea ~ ned för floden: ~ tultaessa under (på) nedfärden; ~ laskeutuessa(an) vid nedstigningen. alasaksa (kiel.) lågtyska(n). -lainen lågtysk. alasj|heitto nedkastning. —huuto fy-rop, buande; protestrop. -hyppäys nedsprång. alasi n (sep., an.) städ -et -; -men selkä städ-ban;-me/i sarvi städhorn.-pölkky städstabbe, alas|jkaareva nedåt|böjd, -krökt, -käsin nedåt, -käännettävä nedvikbar. -käänteinen ned-åtvänd. -laskettava ned fällbar, klaff-; ~ pöytä ks. saranapöytä. -lasku nedläggning, nedfällning; (luisuminen) nedglid-ning; (kosken nedfärd -en -er; nedfart -en^ -er. -meno nedgång, -otto nedtagning. -painunut nedsjunken, -päin nedåt; nedför; ned|efter, -emot. -päinen nedåt-, utför|-gående. -repiminen nedrivning. -suin upp o. ned; (kumo/ssa, -ön) omkull, -taipunut nedåt-, ned|böjd. -tempaus nedryckning. alas||ti naken, (helt o. hållet) avklädd; apposen (ilkosen) ~ sprittnaken; riisuutua ~ klä(da) sig naken, -tomuus2 nakenhet, (-kultti nakenkult -en. -kulttuuri nudism -en.)-to|n naken; (paljas) bar; (riisuutunut)

avkládd; apposen ~ ks. alasti; ~ totuus den nakna (osminkade) sanningen; ~ malli (iaid.) nakenmodell; piirustus -man mallin mukaan nakenstudie, (-kuva nakenbild, -tanssijatar nakendansös.) ala||suku (ksv., el.) flock -en -ar; underfamilj -en -er. -suurennos (kart.) ytförsto-ring.

alati städse, beständigt, alltjämt, alatiili (rak.) nunna, nunnetegel, alatusten under varandra, alatyyli vulgärspråk: sana ord tillhörande vulgärspråket, ala||urakkasopimus entreprenadavtal i andra hand. -urakoitsija underentreprenör; entreprenör i andra hand. ala|[va låglänt; låg. -valssi (tkn.) undervals. ala[|vesi (mer.) lågvatten; ebb -en. (-pyörä, -ratas fmyl. J underfallsvattenhjul.) - vesistö tillflöden (pl), -viite (kirj.) fotnot -en -er. -vokaali bakre vokal, alaj|yhdistys underförening; ansluten förening. -ääni låg ton (stämma); undre stämma, albatrossi (el. Diomedea exculans) albatross -en -er.

alhigenssi (k.hist.) albigens -en -er. -sota

albigenserkriget. albiino (fink., el., ksv.) albin|o -ön -os, -er. albumi album -et -.

album iini (kem.) albumin -et (-en), (-paperi albuminpapper. -pitoinen albuminhaltiga -inuria (lääk.) albuminuri. aleksandriini (run.) alexandrin -en -er. alemanni (hist. käns.) alemann -en -er. alemjjma(ksi, -s) lägre ned. (-siirto nedflytt-

ning.) -muudentunne ks. huonommuu-dentunne. -muus2 lägre läge -t; (huonommuus) underlägsenhet; hinnan ~ det lägre priset, -paa lägre (längre) nedifrån (ned-, under|till); ~ tavara on parempaa varan är bättre nedtill, -pana lägre ned; nedanför (ngt); nedanom; (tuonnempana) längre fram; ~ oleva lägre belägen.-pi (komp.) lägre (belägen); ~ palkkausluokka lägre lönekategori, (-arvoinen mindervärdig, -sää-tyinen av lägre stånd.) aleneminen sjunkande, fallande, nedgående;

vrt. aleta; hintojen ~ prisfall -et. alennus sänkning; nedsättning; (hinnan (pris)nedsättning; (myynti ~) rabatt -en -er; (virka-~) degradering; antaa ~ta bevilja rabatt (på ngt); rabattera. -hinta (alennettu hinta) nedsatt (rabatterat) pris. -kausi förnedringsperiod; (rappio) dekadens -en. -myynti rabattförsäljning, - tila förnedringstillstånd; dekadens -en. - vaihde reduktionsväxel.

alen|taa* -nan sänka2, göra * lägre; ~ hintaa sätta ned (sänka) priset; slå* av, ned på priset; ge rabatt; ~ jnk arvoa förringa värdet av ngt; (hnk.) nedsätta ngns anseende; ~ sota-mieheksi degradera till soldat; ~ itsensä, ks. alentua; -nettuun hintaan till nedsatt pris; med rabatt; -netuin tullein med nedsatt tull. alen||taminen sänkning; vrt. halventaminen. -tamisperuste: rangaistuksen ~ straffnedsättningsgrund. -tava nedsättande, förnedrande, -tavasti nedsättande, ringaktande; vrt. halventava(sti). -tua (kuv.) nedlåta* sig, förnedra sig (jhk, jks till ngt), -tuminen (kuv.) förnedring, -tu vainen (kuv.) nedlåtande, -tuvaisuus2 nedlåtenhet, ale| ta -nen sjunka*, falla*, gå* ned; (maa) sänka sig; hinta -nee priset sjunker (faller, går ned); olla -nemassa, -nemaan päin hålla på att gå ned (att sjunka); vara i nedåtgående; -neva polvi: (suoraan) -nevassa polvessa i (rätt) nedstigande led. alfa (kreilc. kirj.) alfa -t -n; vrt. a. algebra (mat.) algebra, -llinen algebraisk, alhaa||lla (lågt) nere; nedtill; pysyä ~ hålla sig lågt nere. -lie ks. ala s. -lta nedifrån; se on ~ parempaa det är bättre nedtill, (-päin ned|ifrån, -till.) alhai|nen låg(*); (halpamainen) simpel, lumpen; (matalamielinen) lågsinnad; (katala) nedrig; ~ lämpötila låg temperatur; arvostella jk liian -seksi värdera ngt för lågt; undervärdera (underskatta) ngt; hinta pysyy -sena priset håller sig lågt; -simmat vietit de lägsta drifterna, alhais||aateli lågadel -n. -aatelinen lågadlig, -korkoinen med låg ränta, -o lägre befolkning; pöbel -n. (-nvalta pöbelvälde.) -sukuinen av låg börd (härkomst), -sukuisuus2 låg börd -en. -syntyinen av låg börd. -säätyinen av lågt stånd, -säätyisyys2 lågt stånd -et. -taa (harv., kuv.) förflacka, -uus8 låghet; elintason ~ låg levnadsstandard, -valuut-tainen med låg (deprecierad) valuta, alho däld -en -er; (suoperäinen maa) sänk

mark -en -er. ali- vrt. ala-, -arvioida undervärdera, underskatta. -arviointi undervärdering, under-aliasiamies — al]

skattning. ^ -asiamies underjombudsman, -agent, -asioimisto underagentur -en -er. alibi(todistus) (Iak.) alibi -t, alibibevis, ali||hankkija underleverantör; leverantör i andra hand. -hinta underpris, -huolitsija underspeditör. -

jaosto ks. alajaosto, -johtaja underdirektör, (mus.) underdirigent. -jäähtyminen underkylning, -jäämä (kaup., er. ost.) underskott -et -; minus-saldo -t -n. -kapteeni (ent. sot.) stabskapten. -kasvillisuus2 ks. aluskasvillisuus. -kasvos, -kasvu underväxt. -kehittynyt vrt. takapajuinen; kehitysmaa. -kohta (-momentti) undermoment. -konduktööri underkonduktör, -konstaapeli underkonstapel, -kuolleisuus2 underdödlighet, -käytävä vägport; tunnel; undergång, -luutnantti (sot.) underlöjtnant, -lääkäri underläkare, -metsikkö (mtsh.) underbestånd, -metsä underskog, -mittainen undermålig, -mmainen nederst (lägst, underst) belägen; nederst(a), lägst(a), understa). -mmais(arvo, -hinta, -määrä, -raja minimi|värde, -pris, -belopp, -gräns.) alim||maksi, -mas lägst ned; nederst, underst.

-paa längst nedifrån, alin (sup.) lägst; (~na oleva) nederst(a), underst(a); ~ vesi (matalin vedenkorkeus) lågvatten; lågvattenstånd -et. ali||nen lågt (under, lägst, underst) befintlig (belägen); ~ Rein nedre (loppet av) Rhen. -nna lägst nere, underst, nederst, alin|fomaa (be)ständigt; alltjämt; jämt o. samt;

för jämnan, -omainen (be)ständig. ali| (oikeus2 under|domstol, -rätt. -osakas delägare (bolagsman) i andra hand. -osakkuus2 delägarskap i andra hand. -palkkainen uiiri e rb e tåld. -palkkaisuus2 underbetaldhet. -palkkaus underbetalning, -palomestari un-derbrandmästare. -perämies understyrman, -päällikkö souschef, -päällystö (sot.) underbefäl. -rahtaaja, -rahtaus (mer.) under|-befraktare, -befraktning; befraktare (befraktning) i andra hand. -rahtaussopimus underfraktavtal, -ravitsemus (fysiol.) undernäring. -sotaoikeus2 underkrigsdomstol. alist|aa hemställa2, underställa2; (lykätä) hänskjuta*; (jst riippuvaksi) underordna; (kukistaa) underkuva, underlägga* sig (ngt); ~ jtk jnk ratkaistavaksi hemställa (hänskjuta) ngt till ngns avgörande; ~ jnk harkittavaksi (harkintaan) underställa ngns prövning; ~ jnk alaiseksi underordna ngn ngt; ~ valtaansa underlägga sig ngt; -ava konjunktio (kiel.) underordnande (subordi-nerande) konjunktion; -ettu (alisteinen) lause underordnad sats; (sivulause) bisats; -ettu juttu (Iak.) ett hemställt mål; -ettava juttu mål som skall underställas (hemställas); -ettu (syrjäytetty) puu (mtsh.) undertryckt träd; -amalla (Iak.) hemställningsvis. alis||taja (kirjp.) iläggare. - teinen (kiel. ym.) underordnad; ~ lause ks. -tettu lause, -tua underkasta (taipua underordna) sig (jhk ngt); (mukautua) foga sig (i ngt); ~ kärsimään rangaistus underkasta sig straff; ~ kuulusteltavaksi underkasta sig förhör; he -tuivat tottelemaan uutta hallitusta de underkastade sig den nya regeringen; ~

:a j aisj uhlallisuudet alk

jnk valtaan underkasta sig ngns välde; ~ noudattamaan jnk tahtoa underordna sig ngns vilja, - tumaton som ej underkastar sig; (taipumaton) oböjlig; (niskoitteleva) tredsk. -tumattomuus2 oböjlighet; tredska. - tuminen underkastelse; (nöyryys) undergivenhet. -tuneisuus2 undergivenhet.-tus (Iak.) underställning, hemställan; (kiel.) underordning, (-asia underställningsmål. -menettely underställningsförfarande. -peruste under-ställningsgrund. -suhde subordinationsför-hållande. - teitse i hemställningsväg.) - tuvainen (nöyrä) undergiven.-tuvaisuus2 undergivenhet; (valt.) undfallenhet; vrt. m y ö n-tyväisyys (yhd.). alisyyttäjä underåklagare, alitajunta (yhd.) ks. p i i 1 o-, s a 1 a|t a j u n-

t a (yhd). alitse under (ngt).

alittaa* underskrida*; (gå* under); ~ ennätys (raja) underskrida (gå under) ett rekord (en gräns), alitui||nen (be)ständig, oupphörlig, -seen, -sesti (be)ständigt; oupphörlig)en, -t; jämt o. samt; för jämnan, ali|| tuomari underdomare, -tuomioistuin underdomstol -en. -tuottoinen produktions-svag; med låg avkastning, -tuottoisuus2 låg avkastning; underproduktion, - työllisyys ks. vajaa -upseeri (sot.) underofficer, -upseeristo ks. -päällystö, -vakuutus underförsäkring. -valtiosihteeri understatssekreterare. -valtuutettu submandatär. -valtuutus underfullmakt, - vesi ks. matala vesi; vrt. alavesi, -vuokra(lainen legotagare i andra hand; underhyresgäst, -suhde under-legoförhållande. -usuthyrning i andra hand; sublokation.) -ääni ks. a 1 a ä ä n i. alje* ks. alkeet, aljo, alju ks. kesy (eläin), alka|a* (alan) (itr) börja, vidtaga*; vrt. aloittaa; ~ tuulla (sataa) det börjar blåsa (regna); se ~ (lähtee utgår) tästä kohdasta det börjar från denna punkt; uusi ~ siitä det nya börjar där; kokous ~ mötet vidtager; on -nut kova taistelu en hård kamp har börjat (inletts); työn -essa (alettua) då arbetet påbörjas (påbörjats); asian -en (varia vasten) enkom; olla (juuri) -maisillaan (-massa) vara i sin början (begynnelse); begynna; kesän voidaan katsoa -neen sommaren kan anses ha gjort sitt inträde; -va kesä den stundande sommaren; -vana talvikautena

under instundande vinter; uusi vuosi on -nut ett nytt år har ingått (gått in); nyt -nut vuosi det nu ingångna året; sota ~ (syttyy) kriget bryter ut; uusi ajanjakso on -nut ett nytt tidsskede har begynt; rauhallisten olojen (jälleen) -essa (palatessa) då lugna förhållanden (åter) inträder; -valla viikolla under inkommande vecka, alkaen: siitä ajasta ~ ända från den tiden; siitä (hänestä) ~ begynnande därmed (med honom); (siitä lähtien) sedan dess; tästä ~ (tämän jälkeen) hädanefter, härefter, alka||jasom börjar, inleder; vrt. aloittaja, -jäiset pl öppningshögtidlighet; (yliop.) inskription, alkajais||juhlallisuudet öppningshögtidlighe-

t (er), -näytäntö inledningsföreställning, -puhe inledningstal; introduktionstal; (yliop.) inskriptionstal. -sanat pl inledningsord, alkali (kem. emäs) alkali -t -er. -nen alkalisk;

vrt. emäs, emäksinen, alka||maton opåbörjad; vrt. aloittama-t o n. -minen början, begynnelse; vidtagande; ennen vaalin -mista före valets början; innan valet begynner; odottaa puheen -mista vänta på talet.-mispäivä begynnelse|-dag, -termin, alkeelli|lnen primitiv; (alku-) primär; (al-keis-) elementär, -sesti primitivt; elementärt. -suus2 primitivitet -en. alkeet element -et -, -er; (perustus) grund -en -er; hän tuntee sen tieteen ~ han känner till (ligger inne i) den vetenskapens elementer (grunder), alkeis||- elementär, elementar-, -aste elemen-tarstadium. -hiukkanen elementarpartikel, -kirja elementarbok. -koulu elementarskola, -kurssi grund-, elementar|kurs. -lehti (ksv.) primärblad. -neulanen (ksv.) primärbarr. -opetus elementarundervisning, -opillinen propedeutisk. -opinnot pl elementarstudier, -oppi elementarlära; propedeutik -en. «oppilaitos elementarläroverk, -rihma (ksv.) förgrodd -en -ar; promycel -et. -sivistys elementarbildning, -tiedot pl elementära kunskaper; (esi~) förkunskaper, -varaus elementarladdning. -varsikko* (ksv.) pro-tall|ium -iet. alkemi||a alkenii -n. -allinen, -an- alkemisk, -sti alkemist, alkio (el.) embryo -t -n; (ksv.) grodd -en -ar; växtämne -t -n (mat.) element, -aste embryonalt stadium, -juuri (ksv.) primärrot; rot|anlag, -ämne. -lehti (ksv.) grodd-, hjärt|blad. -rakkula (fysiol.) embryosäck. -silmu groddknopp. -solu embryocell. -tila embryotillstånd, alkoholi alkohol -en. -humala alkoholrus. -juoma alkoholdryck; ~juomien väärinkäyttö alkoholmissbruk, missbruk av alkoholhaltiga drycker, -lainsäädäntö alkohollagstiftning, -liike: A~ Alkoholbolaget; Alko; A-liikkeen myymälä Alkos butik, -lämpömittari sprittermometer. -mittari alkoholmätare, -myr-kytys alkoholförgiftning, -nen alkoholisk. -nkulutus, -nkäyttö alkoholförbrukning; bruk av alkohol, -osasto alkoholavdelning, -pitoinen alkoholhaitig; hyvin ~ (wäkevä») alkoholstark. -pitoisuus2 alkoholhalt; suuri ~ (wäkevyys») (m.) alkoholstyrka, »prosentti alkoholprocent, -smi alkoholism, -sti alkoholist, (-huolto alkoholistvård. »huoltola vårdanstalt för alkoholister; alkoholisthem. -parantola aikoholistsanatorium.) -ton alkoholfri. -uutos alkoholextrakt. alkovi ks. v u o d e k o m e r o. al|ku* 1. början, begynnelse; jumalanpelko on viisauden ~ gudsfruktan är vishetens begynnelse; viikon -usla i början av veckan; vuoden 1965 -ussa i början av år 1965; se pysähtyi ~unsa det avstannade i sin början (begynnelse); det kom inte i gång; -un perin från första början. 2. (synty) ursprung -et; (~lähde) upphov -et; (kuv. lähtö) start -en -er; lakko on saanut ~nsa kiihotuksesta

strejken har sitt upphov i agitation. 3. (snt.): -un alkaen från första början; -uksi till en början; -ussa till en början; i början, i begynnelsen (av ngt); (ensin) i förstone; -ussa loi Jumala taivaan ja maan i begynnelsen skapade Gud himmel o. jord; ~aan, -usta ursprungligen; -usta pitäen (alkaen) ända från början (begynnelsen); från första början; (~hetkestä) från första stund; päästä ~un komma i gång; päästä keskustelun ~un få samtalet i gång; komma i gång med samtalet; saada ~nsa (alkaa) taga sin början; (lähteä) utgå (jst från ngt); (syntyä) uppstå; (johtua) leda sitt ursprung; antaa ~(sysäys) jhk (aiheuttaa jtk) ge upphov (anledning) till ngt; panna -ulle påbörja; -ulle pantu (aloitettu) påbörjad; igångsatt; panna lainsäädäntöasia -ulle anhängiggöra en lagstiftningsfråga; ensi till att börja med; auttaa ~un

hjälpa på traven; -un toista sataa något över etthundra; drygt etthundra; ei ~unkaan inte det ringaste (minsta); panna -ulle neuvottelut inleda underhandlingar; se on -ulla det är påbörjat; det har (just) börjat (vidtagit); hän on hyvällä -ulla pääsemässä jks han är på god väg att bli ngt; papin ~ prästämne; hyvä soturin ~ ett gott krigarämne;

saastun-nan ~ början till smitta; ei kesän ~akaan inte en tillstymmelse till sommar, -aan ursprungligen, alku||aihe ursprunglig anledning; grundmotiv -et -, första uppslag(et). -aika urtid; första tid(en); (alku) begynnelse; -aikoina (ensi ~) under de första tiderna, -aikainen urtida (a. tpm.). -aine 1. (kem.) grundämne. 2. (vrt. alkeet) element pl -, -er; (aines) ingrediens -en -er. -arvo ursprungligt värde, -asema, -asento utgångsställning, -askel(et) (de) första steg(en). -aste begynnelse-, primär |stadium; (olla) ~ellaan (kuv.) vara (befinna sig) i sin linda, -asteinen primär; primitiv, -asukas urinvånare; (synnynnäinen) inföding, -elin urorgan. -eliö (fysiol.) urväsen, pro tis t.-eläin (el.) urdjur; protozo -n -er. -erä (urh.) försök -et -; försöksheat -et -. -filmi förfilm. -hankaluus2 ks. -v a i-k e u s. -härkä (el. Bos primigenius) urox|e -en -ar. -ihminen urmänniska, -alkuinen (yhd.) med... början; vaikea-~

med svår början; svår i början, alkuisin ursprungligen; olla ~ jst leda sitt

ursprung från ngt. alku||itiö (ksv.) sporidie -n -r. -jakso begynnelseperiod. -johto härledning; (alkuperä) ursprung -et. -juoksu (joen) källor, källflöden pl. -juuri (kuv.) ursprung -et. -jäyk-kyys2 den första stelheten, -kallio (geol. vanh.) ks. peruskallio, -kantainen ursprunglig, primitiv.-kantaisuus2 ursprunglighet, primitivitet. -kappale första styckett); vrt. alkuperäiskappale, -kausi begynnelseskede -stadium -kerake begynnelsekonsonant. -kesä försommar; ~stä på försommaren, -kesäinen, -kesän försommarens (gen.).-kevätförvår; -keväästä påförvåren; tidigt på våren, -kieli urspråk; (alkuperäinen grund-, original|språk. -kielinen på originalspråk, -kirjain begynnelsebokstav;alkukirjoitus

(nimen) initial -en -er. -kirjoitus (johdanto) inledning; (alkuperäinen) originalskrift, -kohta begynnelse (ställe, -punkt, -koriste (kirjp.) begynnelse-, titel|vinjett -en -er. -koti urhem, -koulu ks. alakansakoulu, kiertokoulu, -koulutus grundskolning. -kristillinen urkristen. -kristillisyys2 urkristendom. -kuu(kausi) början av månaden; (-kuusta) i början av månaden.-kuva ks. -p e r ä i s k u v a. -käsittely preliminär behandling; (ensi första behandling; (tkn.) för(be)arbetning. -käyminen (pnm.) för-jäsning. -lause förord -et -; företal -et -; (johdanto) inledning, -lehti det första bladet; (nimi [ö] lehti) titelblad, -liite (kiel.) prefix -et -. -lima (fysiol.) urslem; protoplasma -t (-n), -luku (ensimmäinen ~) första kapitlet; (mat. jaoton luku) primtal, -luonnos första utkast(et). -lähde urkälla, -merkitys ursprunglig betydelse; grundbetydelse.-merkki: antaa ~jhk ge (första) signalen till ngt. -muoto ursprunglig form; (geol.) urform, -nopeus2 begynnelsehastighet. - näytös förspel -et -olento urväsen. -olio (fysiol.) urväsen, protist. -opetus den första undervisningen; primär-, (alkeis~) elementar I undervisning, -osa förra del(en). -osanen (fil.) monad -en -er. -paine (tkn.) begynnelse-, admissions|tryck. -palat pl (keit.) sandwiches pl. -palkka begynnelselön, -perin (harv.) ks. alkuaan, alun perin, -peruste (-vaikutin) grundmotiv -et -. -perä ursprung -et; härkomst -en; (siemenen) proveniens -en; suomalaisia ~ä av finskt ursprung. -peräinen ursprunglig; original; (aito) äkta; (erikoinen) originell; ~ asiakirja originalhandling; ~ kirjoitus, teos original -et; ~ käsikirjoitus originalmanuskript; taiteilijan ~ työ ett originalarbete av konstnären; paikkaa hakiessanne älkää lähettäkö -peräisiä todistuksia! sänd inte in originalbetyg när ni söker en plats! ~ teksti originaltext; ~ maalaus, piirustus original |-målning, -teckning, -peräis- (yhd.) original». (-asiakirja originalhandling, -in[harv.] ks. alun perin, -kappale original -et -; originalexemplar, -kuva original -et. -pakkaus originalförpackning -en-ar.-tuotanto originalproduktion, -vekseli originalväxel.) -peräisyys2 ursprunglighet; originalitet; (aitous) äkthet, alkuperä||maa (er. kaup.) ursprungsland, -merkintä ursprungsbeteckning, -nmerkki ursprungsmärke, -selvitys ursprungsutredning. -todistus ursprungs|bevis, -certifikat. alku||piste utgångspunkt, -potku (jlkp.) av-spark. -puoli förra del(en), förra hälft(en); (alku) början; ensi viikon -puolella i början av nästa vecka, -puolisko förra hälft(en); tämän vuosisadan ~lla under förra hälften av detta århundrade, -päivä (ensi ~) första dagen; (alkamis~) begynnelsedag; tämän kuun -päivinä (under) de första dagarna av (i) denna månad, -pää första början; främre ändan; (jonon ~) tät -en -er; -pään mies tätman. -pääoma (kaup.) grund-, start|kapital. -sana begynnelseord; (johdanto ~t) inledningsord; (saarnan ~t) ingångsord. -sivistys förbildning; (sivistyksen alkeet) bildningens

grunder (elementer), -sointu (run.) stavrim, uddrim -met -; allitteration, -soitto (ur.) preludi|um -et -er; Yoop.) uvertyr-en -er; förspel -et -. -solu (biol.) urcell, -suomalainen urfinsk. -synty upprinnelse, -sysäys första påstöt(en). -syy grundorsak, -säie (an.) fibrill -en -er. -sävel (mus.): antaa ~ ge ton. -säännös (Iak.)

inledningsstadgande. -tahti upptakt, -taival första sträckan; begynnelse|sträcka, (kuv.) -skede -t. -talvi förvinter; -talvesta på (under) förvintern, -tapahtuma första händelse, -tekijä (mat.) primfaktor; enkla beståndsdelar; jakaa -tekijöihin uppdela ngt i dess primfaktorer, -teksti original-, grund|text. -teos original|-arbete, -verk; original -et -. -tiedot pl förkunskaper; första uppgifter; primäruppgifter. -tila ursprungligt tillstånd; urtillstånd, -toimenpide inledande åtgärd.-tuotanto ur-, råämnes I produktion, -tutkinto preliminärexamen. -tyyppi urtyp, -työ förberedande arbete; förarbete; -töikseni luin säännöt mitt första göra var att läsa stadgarna, alkuun||paneminen ks. -pano. -panija (jnk) en som tar initiativ (till ngt); upphovsman -mannen -män; initiativtagare, -pano föranstaltande, initiativ -et - (~sta på); startande, igångsättande (av ngt), alku||vaihe första skede(t), begynnelse|skede, -stadium; (lääk.) prof as -en-er.-vaikeu|s8: -del pl begynnelsesvårigheter(na); de första svårigheterna, -vaistoinen på primitiv instinkt grundad. - valmis |telu(t), -tukset pl förberedande åtgärd -en -er; förberedelser pl. -vauhti begynnelsehastighet; vrt. -n o-p e u s. -viikko början av veckan; -viikosta i början av veckan, -voima urkraft. - voimainen urkrafts-, -vuori ks. peruska 1-1 i o. - vuosi början av året; (ensi ~) begyn-nelseår; -vuodesta i (från) början av året. -väestö urbefolkning, -yö förnatt(en); ~stä på (under) förnatten, -äänne (fon.) begynnelse-, udd|ljud. alla (postp.): jnk ~ under (ngt); pöydän ~ under bordet; aivan jnk ~ mitt under ngt; joulun ~ (just) före jul; ~ päin (kuv.) (alakuloinen) nedslagen, missmodig, nedstämd. -mainittu ks. s e u r a a v a(s s a mainittu), -oleva underliggande; under befintlig; nedanstående, al|las -taan 1. (purtilo) tråg -et-.2. (kylpy~) bassäng -en -er; (pesu~) lavoar. 3. (mnt.) bäcken, allatiivi (kiel.) alla tiv.

alle (postp., harv. prp.) under; (alapuolelle) nedanför; pöydän ~ under bordet; mies on ~ 50:n mannen har ännu inte fyllt 50) saattaa jk valtansa ~ (valtaansa) underlägga sig ngt; hän paiskasi loisen ~en han kastade den andra under sig. allegorilla allegori -(e)n -er. -nen allegorisk -t. allekirjoi||ttaa* underskriva*, underteckna; -ttanut undertecknad; (minä -ttanut) undertecknad. -ttaja undertecknare, (-valta, - valtio signatär|makt, -stat.) -ttaminen undertecknande. -ttarais|valtuus®, -valtuutus befogenhet (bemyndigande) att underteckna, -tus underskrift -en -er; (nimi~) namnteckning.

allerg||eeni allergen. -ia (lääk. liikaherkkyys) allergi -(e)n -er. -inen (liikaherkkä) allergisk, allejiviivata 1. understrecka. 2. (kuv.) understryka*; (tähdentää) betona, framhäva2. - vii-vaus 1. understreckning. 2. (kuv.) understrykning, betoning, framhävande, alli (el. Clangula hyemalis) alfåg|el -eln -lar. allianssi (er. hist. liitto, her.) allians -en -er. alligaat[|iolasku alligationsräkning. - tori (el.) alligator.

allikko* (vesilammikko) vattenlpöl -en -ar, -puss -en -ar; joutua ojasta ~on (ani.) komma ur askan i elden, allodiaalil|maa (hist.) allodialjord. - tila allo-dialgods.

alluvi||aalihieta (geol. lulvahieta) alluvial-sand. -aalinen alluvial -t, postglacial -t. -um (alluuvi) alluvium, alluvial bildning (formation), almanakka* almanacka; almanack -en -er.

-erioikeus almanacksprivilegium. almu allmosa. -n(anoja ks. -pyytä j ä. -antaja allmosegivare, -jakaja [er. kat.] allmoseutdelare. -kerääjä allmosesamlare, -ottaja allmosetagare. -pyytäjä bettlare.) aloe (ksv. Aloë) aloe.

aloi|te* initiativ -et-; eduskunta-~ (riksdags)-motion; edustajan asianomaisesti tekemä ~ av riksdagsman behörigen väckt motion; tehdä ~ jhk taga initiativ till ngt; göra början med ngt; jnk -tteesta på ngns initiativ; omasta -tteestaan på eget initiativ; (omin luvin) på eget bevåg, aloite||aika termin för inlämnande av motion, -kyky initiativ|förmåga, -kraft -en. »kykyinen initiativkraftig. -kyvyttömyys2 initiativlöshet; brist på initiativ, -kyvytön initiativ[-lös, -fattig.

aloitelma början, begynnelse; påbörjat arbete;

(luonnos) utkast -et aloite oikeus (Iak.) motionsrätt. -valta initiativrätt.

aloittaa* (på)börja; (panna alulle) göra* början (jtk med ngt); starta ngt; vidtaga med ngt; (ryhtyä jhk) inleda* (vidtaga* med) ngt; ~ työ(nsä) (pålbörja arbetet (sitt arbete); ~ taistelu jtk vastaan börja (inleda) en kamp mot

ngt; ~ (ensimmäisenä) keskustelu inleda en diskussion; ~ kiivas tuli vihollisia vastaan öppna en häftig eld mot fienden; pääsen aloittamaan jag kan börja med (påbörja) (ngt); ~ kokous (tanssi) öppna ett möte (balen); yhtiö ~ toimintansa bolaget begynner (börjar, startar) med sin verksamhet; ~ neuvottelut inleda underhandlingar; ~ toiseen suuntaan inslå en annan riktning; slå om på en annan bog. aloitt||aja (alkuunpanija) upphovsman, -ajaisesitelmä inledningsföredrag, -ajaiset pl öppningshögtidlighet; vrt. alkajaiset, -amaton icke påbörjad; opåbörjad, -aminen påbörjande; (alku) början, begynnelse, -eel-linen initiativ|rik, -kraftig, -eentekijä initiativtagare; (valt.) motionär -en -er. -een-teko initiativ -et -eikas -eikkaan initiativrik. -eikkuus* initiativrikedom; (yritteliäisyys) företagsamhet, -elias ks. aloit-t e i k a s. -elija nybörjare, nybegynnare;

adept -en -er. -elu påbörjande; början; (tunnustelu) trevande, alo|kas -kkaan (sot.) rekryt -en -er; (lapai ehtoinen) volontär -en -er; ottaa uusia -kkaita rekrytera, -aika (sot.) n 1 r\ t tid alpakka* 1. (el. Lama pacos) alpack|a-an-or.

2. (tkn.) alpacka-n. -villa alpackaull, alpi (ksv. Lysimachia) penningört -en -er. alpinisti ks. v u o r i s t o| k i i p e i 1 i j ä,

-kiipeily, alppi* alp -en -er; Sveitsin alpit de schweiziska alperna, alppi||aurinko alpsol. -hehku, -hohde alpglöd. -hiihto ks. pujottelu-, s y ö k s y|-hiihto, -jono alpkedja, -järvi alpsjö -n -ar. -jääkäri (sot.) alpjägare, -jäätikkö (mnt.^ glaciär -en -er. -kasvi alpväxt. -kasvisto alpflora, -kauris (Capra ibex) stenbock. -kiipeilijä alpbestigare. -kiipeily alp-bestigning -en. -laakso alpdal. -laji (urh.) alpin gren. -maa alpland. -maasto alpterräng. -maisema alplandskap, -maja alphydda. -matkailija alpvandrare, -nen (yhd.): korkea- ~ med höga alper, -orvokki (syklaami, ksv. Cyclamen) alpviol, cykla-men. -paimen alpherde, -ruusu (ksv. Rhododendron) alpros, -sauva alpstav, -seutu alptrakt, -tähti (ksv. Leontopodium alpini-um) edelweiss. aha 1. a) (postp): temmata tuoli jnk ~rycka stolen undan ngn; b) (prp.): katsoa ~ kulmien snegla, se bistert. 2. (adv.) underifrån; undanifrån; pois ur vägen! undan!-päin från undre sidan; underifrån; undertill; (alhaalta) underifrån; ~ valkoinen vit undertill. al I tis -ttiin 1. (halukas) villig, benägen; (harras) hängiven; (valmis) beredvillig, beredd; ~ (uhrautuvainen) työ uppoffrande (hängivet) arbete; ~ auttamaan villig (benägen) att hjälpa. 2. (herkkä) känslig, (arka) ömtålig (jllk för ngt); hyville vaikutteille ~ (avoin) mieli ett för goda intryck öppet sinne. 3. — (jllk) utsatt, blottställd; taudille ~ utsatt (mottaglig, disponerad) för sjukdom; jättää (panna) jllk -ttiiksi blottställa (utsätta) (för ngt); (vaaralle) riskera, vedervåga ngt; sätta ngt på spel;/o«-tua jllk -ttiiksi bli utsatt (blottställd) för ngt; utsättas (blottställas) för ngt; vaaralle -ttiina utsatt (blottställd) för fara; satama on -ttiina kaikille tuulille hamnen är utsatt för (avoinna ligger öppen för) alla vindar; panna henkensä -ttiiksi sätta sitt liv på spel; (uskaltaa) riskera (vedervåga) sitt liv; (uhrata) offra sitt liv; antautua -ttiiksi jllk blottställa sig för ngt; jättää ystävänsä -ttiiksi (hylätä) överge sin vän. -taa ks. jättää alttiiksi, -tua bli utsatt, blottställd; riskeras, vedervågas; ks. m. alistua.

altruis||mi (epäitsekkyys; pyyteettömyys) alt-

ruism. -ti altruist. alttari altare -t -n. -astia(t) pl altarkärl. -kaappi altarskåp, -kaide, -kehä altar|-krans -en -ar, -rund -en -er. -komero ks. a p s i s. -koriste altarprydnad. -liina altarduk. -palvelus altartjänst, -pöytä altarbord; vrt. alttari, alttarikaide, -taulualttaritoimitus

altartavla, -toimitus altartjänst -en. - vaate altarkläde.

alttiiksi: ~ antaminen pri s giv ning; (uhraus) uppoffring; ~ antava (uhrautuva) uppoffrande; hängiven, -antavaisuus2 offervillighet, -vilja; försakelse; hängivenhet, alttiisti villigt, benäget; hängivet; uppoffrande.

alttius2 1. villighet; benägenhet. 2. mottaglighet; disposition (jltk för ngt); (hartaus) hängivenhet (jtk kohtaan för ngn); (uhrautuvaisuus) offer|villighet, -vilja; vrt. altis.

altto* (mus.) alt -en -ar. -laulajatar altsångerska. -viulu altfiol, -ääni alt|röst, -stämma.

alu|ie 1. (ala) område-t-n; kaupungin ~ella på stadens område; Suomen ~ finskt område, territorium. 2. (piiri) distrikt -et -; (hoito rntsh.) revir -et -. (-anatomia topologi.) -eelli|nen territori|al; -ell; (rad, ym.) regional; ~ seurakunta territoriell församling; ~ herruus (valt.) territorialhöghet; -sella perusteella på territoriell grund, -eelli-sesti territoriellt. -een(luovutus överlåtelse av område; landavträdelse, -saanto förvärv av område, -valtaus annexion -en -er. -vuokra lega av [legovederlag för] område.) -einen (yhd.) med... område; laaja-~ (med)

vidsträckt (område), alue|jjako områdes-, (piiri ~) distriktslindel-ning. -järjestelmä (Suom. sot.) territorial-sy stern, -järjestö territorialorganisation. -luovutus ks. alueen^, -lääkäri distriktsläkare. -metsänhoitaja (Suom.) revirforst-mästare; (Ruots.) revirförvaltare,-raja territorialgräns, -rakentaminen områdesbyggande"; helhets-, total [planering, - sairaala distriktssjukhus. -sopimus territorialfördrag. -statuutti (Iak.) realstatut. -suunnitelma re-gionplan. -suunnittelu regionplanering, - vastike vederlag i jord. -vesi (valt.) territorialvatten. -vesiraja territorialvattengräns, aluksen|lniittaus (mer.) fartygsmätning; vrt. laivan

alulleüpanija initiativtagare; upphovsman -mannen -män. -pano igångsättande; startande. -pantu ks. alku 3. alumiilini (tkn.) alumini|um -et. (-astia aluminiumkärl. -astiasto aluminiumservis, -levy aluminiumplåt, -paperi aluminpapper; hushållsfolie, -vene aluminiumbåt.) -nium (kem.) aluminium. aluna alun -en (-et), -kivi alunsten, -liuos

alunlösning. alun alkaen ks. a 1 k u 3. alu nen underlägg -et; -set (karjan) strö -et. alun perin ursprungligen, alu|s 1. (alusta) under|lag -et -, -lägg -et 2. (mer.) fartyg-et -; farkost -en -er; (vene) båt -en -ar; -ksen miehistö fartygsbesättning; -ksen päällikkö fartygsbefälhavare; -ksen päällikkyys, päällystö fartygsbefäl; vrt. m. 1 a i v a(n) -ksin kuljettava segelbar. 3. (kiel.) subjekt -et -. 4. (silmän) ~

stället under ögat; ögongrop -en -ar. alusühame (vaat.) underkjol, -hirsi syli -en -ar; dynstock. -housut pl kalsonger, underbenkläder. -ilmoitus (mer.) fartygsanmälan; märk-

— ammorouovi ami

rulla, -kanta fartygsbestånd, -kasvillisuus2 (mtsh.) under-, mark|vegetation; yt-, mark|-flora. -kivi dynsten; (myt.) liggare, bäddsten. -kunta underlydande område -t -n; (hnk.) underlydande, underhavande pl. (-lainen underhavande; vrt. alustalainen.) -lakana underlakan -et -. -lehti (ksv.) rotblad. -lämpö undervärme, -maa (valt.) koloni -n -er; underlydande land; lydland; ~l (valtakunnan) besittningar, -puku underdräkt, -rakenne (pohjarakenne, vsr.) underbyggnad, substruktion; vaunu(je)n ~ (runko) vagnsunderrede, -rakennus (maan-alais. rak.) grundbyggnad, -rekisteri (mer.) fartygsregister, (-merkintä anteckning i fartygsregister.) -sukka understrumpa, alusta under |lag -et -, -lägg -et -; (~rakenne) underrede -t -n; fundament -et -; (auton) chassi -(e)t -er; (perustus) grund-en -er. alus j| taa 1. a) ~ taikinaa blanda till (deg); (vaivata) knåda; b) (mlv.) ks. pohjustaa. 2. (valmistella) förbereda*; ~ keskustelukysymys inleda* en diskussion; -lava kuulustelu förberedande förhör; -tavat laskelmat förberedande (preliminära) kalkyler; -tavat työt (esi~) förarbeten, -taja 1. taikinan ~ en som knådar deg. 2. keskustelukysymyksen ~ inledare. - talainen underhavande, -ta-minen 1. knådning. 2. inledande (vrt. ed.). -tavasti inledningsvis; förberedelsevis; preliminärt. -tus 1. (taikinan) knådning. 2. (kysymyksen) inJedning(sanförande). (-esitelmä inledningsföredrag.) alusvaatte|et pl underkläder; -isillään (j. kelteisillään) i bara underkläderna; (naiset) i negligé.

alve 1. pl alpeet band-, binnike|mask -en -ar; ks. h e i s i m a t o. 2. alveet (kalanfpoi-kaset, -maimat) fiskyng|el -let. -juuri (ksv. Dryopleris) ekbräk|en -en, -nen -nar; orm-kagg|e -en -ar. -olaari (fon.) alveolar -en -er. amalgaami (kem. elohopeaseos) amalgam -et.

-täyte (hml.) amalgamplomb, amanuenssi (yliop. ym. apulainen) amanuens -en -er.

amatsoni (hist.. tar. naissoturi) amason-en-er. amatööri (harrastelija) amatör, -ys2 ama-

törskap -et. ambassad) i (suurlähetystö) ambassad -en.

-ööri (suurlähettiläs) ambassadör, ambra ambra -n.

ambulanssi ambulans -en -er. -auto ambulansbil. -lento ambulansflygning, -lentokone ambulansflygplan, ameeba (el. Amoeba) amöb|a -an -or. ameri||katar * amerikanska, -kkalainen 1. (s.) amerikan -en -er, amerikanare. 2. (a.) amerikansk. -kkalaisittain på amerikanskt manér, -kkalaistaa amerikanisera, -kkalaistua amerikaniseras, ametisti (p.jal.) ametist -en -er. amfibi 1. (el. sammakkoel.) amfibie -n -r; groddjur. 2. (kuv. sekä maalla eitä vedessä kulkeva) amfibie; ks. seur. -auto amfibiebil. -eläin amfibiedjur. -kone amfibieplan. -panssarivaunu) (söl.) amfibietank. amllfiteatteri (rak.) amfiteat|er -ern -rar. (-mainen amfiteatralisk.) -ikroni amikron. -inomuovi

aminoplast.

amiraali (mer.s.) amiral -en -er. -kunta

amiralitet -et. -n(arvo amirals!värdig-het, -rang, -grad; amiralskap -et. -laiva amiralskepp. -lippu amiralsflagga, -rouva ami-ralinna.)

amiraliteetti* (Engl.) amiralitet, -lordi amiralitetslord, ammateittain yrkesvis.

ammatilli||nen yrkesmässig, facklig, fack-mässig; professionell; (yhd.) yrkes-, fack-; vrt. ammattitiedot; — oppilaitos yrkes-läroverk; — koulutus facklig utbildning; vrt. yhd. ammatti-, -sesti yrkesmässigt, fackmässigt, fackligt; professionellt; ~ sivistynyt (ammattikoulutuksen saanut, ammattitaitoinen) yrkes-, fack|utbildad. ammatin||harjoittaja yrkesutövare, »harjoitus utövande av yrke; yrkesutövning, -mukainen yrkesmässig; ~ luettelo yrkesvis, enligt yrken uppgjord (uppställd) katalog. -neuvonta yrkesrådgivning, (-toiminta, -toimisto yrkesrådgivnings | verksamhet, -byrå.) -nimi yrkesnamn. -opettaja yrkes-lärare. -valinta yrkesval; val av yrke. ammat|ti* yrke -t -n; (ala) fack -et -(-issa i); bransch -en -er; harjoittaa ~a utöva ett yrke; ~en edistämislaitos anstaltfen) för yrkenas befrämjande; vapaan -in harjoittaja utövare av fritt yrke; ottaa jtk -ikseen taga ngt till sitt yrke; professionellt ägna sig åt ngt; (kuv.) taga ngt till sin specialuppgift, ammatti[|ajokortti yrkeskörkort, -ala fack -et - (~lla i), -entarkastaja yrkesinspektör. -entarkastus yrkesinspektion, (-viranomainen yrkesinspektionsmyndighet.) -erikoisoikeus8 yrkesprivilegium, -etu yrkesintresse. -haureus8 yrkesmässig otukt; prostitution, -henkilöstö fackpersonal, -hol-hous yrkesförmynderskap. -joukkue (urh.) professionellt ^ lag. -järjestö fackorganisation. -kalastaja yrkesfiskare, -kamari yrkes-kammare. -kasvatus yrkes-, fack|utbild-ning. (-neuvosto yrkesutbildningsråd. -osasto avdelning för yrkesutbildning.) -ka-teus8 yrkesavund, -kerjuu vrkestiggeri. -kilpailu yrkeskonkurrens, -kirjallisuus2 facklitteratur. -kiskoja (Iak.) yrkesmässig ockrare. -koe yrkesprov. -kokemus yrkeserfarenhet. -konsuli karriärkonsul; utsänd konsul; »consul missus», -koulu yrkes-, fack|-skola. -koulutus yrkes-, fack|utbildning. -kunnallinen yrkes-; fack-; skrå-; ~ opetus yrkes-, fack (undervisning; ~ henki ks. -kunt ahenki. ammattikunta yrkeskår; skrå -et -n. —asetus skråförordning, -henki skråanda, -järjestys skråordning. -järjestö fackorganisation. -laitos skråväsen, -oikeudellinen skrårättslig.-oikeus8 skrårätt. -pakko (hist.) skråtvång, -rajoitus skråbundenhet, -tuomioistuin skrå domstol, ammattillkuri yrkesdisciplin, -kurssikoulu ks. keskusammattikoulu. -lainen yrkesidkare; yrkesarbetare; (käsityöt.) hantverkare; (urh.) professionell. -lais(joukkue [jlkp.J professionellt lag. -urheilu professionell idrott, -uus8 profession[al]ism.)

ammatti||lau takun ta yrkesnämnd. -lehti fack I tidning, -tidskrift, -liitto fackförbund, -liittolainen medlem av (tillhörande) fackförbund. -lähdettäjä (Iak.) professionell fos-terfördrivare. -mainen fack-, yrkes |mässig; professionell, -maisesti yrkesmässigt, fackmässigt; professionellt, -maisuus8 yrkes-, fack|mässighet. -mies yrkesman; (asiantuntija) fackman, expert, -ministeri fackminister. -ministeristö fackministär, -nyrkkeilijä professionell boxare, yrkes-, pro-, prisjboxare; ~n palkkio [proboxar]gage. -ykilpailu: ~jen järjestäjä promotor.) ammatti||oikeus8yrkesrät((ighet); (hist.) skrårättighet. -opetus fack-, yrkes lundervis-ning. -opinnot pl fack-, yrkes [studier, -opisto fack-, yrkesiläroverk. -oppilas yrkeselev; (yrkes)lärling. (-lautakunta yrkes-lärlingsnämnd.) -osasto fackavdelning, »painija yrkes-, professionell brottare, -pakko (hist.) skrå-, yrkes|tvång. -pelaaja (jlkp.) professionell spelare, proffs-, pro|spelare. -petkuttaja (Iak.) yrkesbedragare, -poliitikko yrkespolitiker, -pätevyys8 yrkes-, fack|kompetens. -rikollinen yrkesförbrytare. -rikollisuus8 professionell brottslighet, -rikos (ammatissa tehty ~) yrkesbrott, -ryhmä yrkesgrupp, -salaisuus8 yrkeshemlighet. -sana ^ fackord. -sanasto (fackterminologi. -sivistys yrkesutbildning, -sotilas (hist.) lego|soldat, -knekt, -soturi yrkes-krigare. -sääntö yrkesstadga, skråordning, -tai do ton icke yrkes-, fack|utbildad. -taito yrkes |kunnighet, -färdighet, -skicklighet, -taitoinen yrkeskunnig, fackutbildad. -tauti yrkessjukdom, -tiedot pl fack|kunskaper, -insikter, -tilasto yrkesstatistik, -toimi näringsverksamhet; yrke, industri, -tottumus yrkesvana. -toveri

yrkes|kamrat, -broder, -tuomari fackdomare, -tuomioistuin yrkesdomstol. -työ fack-, yrkes larbete. - työläinen fack-, yrkes|arbetare. -urheilija professionell idrottsman; (j.) »proffs», -urheilu professionell idrott, ammatti j| vaara yrkesfara. -valtuusto yrkes-fullmäktige pl. - vapaus8 yrkesfrihet, -varas yrkestjuv. -varkaus2 yrkesmässig tjuvnad. -veli ks. -t o v e r i. - velvollisuus8yrkesplikt, -viranomainen, -virasto fack|myndighet, -ämbetsverk, -virkamies facktjänsteman, -yhdistys fackförening, (-liikefackföreningsrörelse.) -ylpeys2 yrkesstolthet, amme kar -et -. -kylpy karbad. ammennus ks. ammentaminen, -astia

öskärl. -kauha öskar -et -. ammentaa* ösa8; ~ runsaista lähteistä (er. kuv.) ösa ur rika källor; ~ tietoja inhämta kunskaper.

ammoi||n (muinoin) fordom(tima); för långa tider sedan; sedan långt tillbaka i tiden, -nen urgammal, uråldrig; urminnes (tpm.); (etäinen) avlägsen; jo -sista ajoista från urminnes (långt avlägsna, länge sedan svunna) tider, ammo llaan: olla ~ vara vidöppen; gapa; ovi on ~ dörren står på vid gavel; seisoa suu ~ stå o. gapa: silmät ~ med vidöppna ögon. -lleen: jäädä ~ (för)bli vidöppen (på vid gavel); (suu ~) stå o. gapa.ammoniakki — anglosaksinen

aug

ammoniakki* ammoniak -en. -suola (kern.)

ammoniaksalt. -vesi (kem.) gastvättvatten, ammonium (kem.) ammoni|urn -et. -suola

ammoniumsalt, ammotta|a* vrt. ammollaan; vara (stå) vidöppen; gapa; -va haava ett gapande sår. ammu (Ips. lehmä) kossa, -a råma, böla. -minen (lehmän) råmande, bölande. -nta 1. ks. -m i n e n. 2. skjutning; eldgivning; skottlossning.

ammu||s projektil-en -er; (patruuna) patron -en -er; -ksen kuori (kärki, sydän, vaippa) projektil I kropp (-spets, -kärna, -mantel); -kset (ampumavarat) ammunition; -ksen kestävä skottsäker; ~ten puute ammunitionsbrist. -skeleminen skjutande, -skella (hålla* på att) skjuta, ammus||kellari ammunitionskällare, -tehdas ammunitionsfabrik, -täydennys ammunitions I komplettering, -ersättning, -varasto ammunitions|förråd, -lager, ammu||ttaa* (teloituttaa) låta* (ned)skjuta; tuomita -ttavaksi döma till arkebusering. -ttu skjuten; ~ nuoli en avskjuten pil. amnestia (yl. armahdus) amnesti -n. -laki amnestilag.

ampiai||nen (el. Vespa) geting -en -ar; -sen pisto getingstyng. -sparvi2 getingsvärm. -spesä getingbo, -svyötärö (enl. naisten eritt. hoikka vyötärö) getingmidja. -syrtti (ksv. Dracocephalum) drakblomma. amppeli (riippulamppu; riippuva kukka-

astia) amp|el -eln -lar. ampu|a* skjuta*; (teloittaa) arkebusera; (räjähdyttää) spränga2; ~ jänis skjuta en hare; ~ jänistä skjuta på en hare; ~ maaliin skjuta till måls; ~ seinään skjuta i väggen; ~ ohi (sivu, syrjään) skjuta bom; ~ kuoliaaksi skjuta ihjäl; nedskjuta; karkulainen ammuttiin rymlingen blev nedskjuten; ~ vialle (raajarikoksi) skadskjuta; alkaa ~ (sot.) ks. (aloittaa) tuli; ~ laukaus avlossa ett skott; ~ (louhia) kiviä spränga sten. ampu||haukka (el. Falco aesalon) dvärg-, sten|falk. -ja en som skjuter; skytt -en -ar; karhun~ björnskytt, -jainliitto skytteförbund.

ampuma skott -et —aika skjuttid. «ala (sot.) skottfält. —alan raivaus skottfältsröjning. —ase skjutvapen: tulla tuomituksi ~en luvattomasta hallussapidosta dömas för olaga vapeninnehav, —asento (sot.) skjutställning. »aukko skottglugg, -haava skottsår. -harjoitus skjutövning, -hauta ks. taistelu -hiihto skidskytte. -kilpailu skyttetävlan, skjuttävling, -koe skjutförsök; provskjutning, -koulu (sot.) skjut^ skola, -koulutus skjut|utbildning, -instruktion. -kulma skjutvinkel, -kuoppa ks. -p o-tero. -kyky skjutfärdighet, -linja skott-linje.-matka skotthåll-et; ~n päähän (päässä) inom skotthåll, -potero skyttegrop. -rata skjutbana. -reikä skotthål, -seura skytteförening, -suoja skyttevärn. -suunta skjutriktning, -taito skjutskicklighet, - tarkkuus2 skjutsäkerhet. ampumatarvike|jajoneuvo(so£.) ammunitions-fordon. -huolto ammunitionstjänst, -jakelupaikka) ammunitionsutdelning(splats).

-juna ammunitionståg. -kuljetus ammunitionstransport. -tehdas ammunitionsfabrik, -täydennys ammunitionsersättning, (-paik-ka ammunitionsersättningsplats.) -varustus ammunitionsutrustning, ampuma j|

tarvikkeet pl skjutförnödenheter; ammunition, -taulu mål-, skot|tavla, »urheilu skytte -t; sportskytte, skjutning, -varat pl ammunition, -väli ks. -matka, ampu||minen skjutande; (urh.) skytte -t.

-taatio (lääk. jäsenenkatkaisu) amputation. amuletti* (taikaes.) amulett -en -er. anabap lisiini (Ihk.) anabaptism. -ti ana-baptist.

anaerobinen (ilmapakoinen, biol.) anaero-bisk.

anakonda (el. Eunectes murinus) anakonda, anakroni||smi anakronism, -stinen anakro-nistisk.

analfabeetti * (luku- [ja kirjoitus]taidoton

hnk.) analfabet -en -er. analogi||a (vastaavaisuus) analogi -n -er. -nen

analog(isk). analysoida (eritellä) analysera, analyy||si analys -en -er. -tikko* analytiker, -ttinen analytisk, anamneesi anamnes, sjukhistoria, ananas (ksv. Ananassa; hed.) ananas -en -, -er. anapesti (run.) anapest -en -er. anarki||a (laittomuus, sekasorto) anarki -n. -nen anarkisk, -smi anarkism, -sti anarkist, -stinen anarkistisk, anas||taa bemäktiga sig, tillvälla2 sig, tillägna sig (ngt); (varastaa, ottaa luvatta) tillgripa*; (~ varkain) undansnilla; inkräkta (på ngt); (ottaa haltuunsa) lägga* beslag (på ngt); (ottaa valtaansa) usurpera; annektera; (siepata) knipa*, knycka2, -taja inkräktare; (valtaistuimen usurpator, -taminen inkräktande; usurperande jne. -tamistarkoitus avsikt att tillägna sig. -tus inkräktning; usurpering, usurpation; annektering; tillgrepp -et -. anateema (pannaanjulistus, kirous) anatem|a

-at -er, -an. anatomi (lääk.) anatom -en -er. -a anatomi

-n. -asali anatomisal. -nen anatomisk, andantino (mus. kepeästi käyd.) andantino, ane (k.hist.) avlat -en.

aneeminen (lääk. vähäverisyyttä poleva) ane-misk.

ane||kauppa avlats|handel, -krämeri. -kauppias avlats Iförsäljare, -krämare, -kirja av-latsbrev.

anella (ideligen) begära*, anhålla* (om ngt); ks. anoa.

anemia (lääk. vähäverisyys) anemi -(e)n. anemometri (tuulimittari) anemometer. anestesialääkäri ks. nukutus~. angervo 1. (ksv.) a) (Filipendula) älggräs; b) (Spiraea) spirea, kassöta. 2. -inen (run.) ks. poloinen, kovaosainen, raukka, -pensas spireabuske. anglikaaninen: — kirkko (Engl.) anglikanska kyrkan, -isti (engl. kielEngl. kultt. tutkija) anglist. -istiikka anglistik. - osaksi | nen: -set maat (de) anglosaxiska (anglo-sachsiska) länderna.

angora I jkissa angorakatt, -vuohi angoraget, ani (adv.) mycket; (erittäin) ytterst, högst; ~ harvoin mycket (ytterst, högst) sällan: (aamulla) ~ varhain mycket tidigt, arla (om morgonen), i arla morgonstunden, aniliini anilin -en, -et. -kynä anilin-, kopie|-penna. -myrkytys anilinförgiftning. -puna anilinrött. -sini anilinblått. - väri anilinfärg. -värinen anilinfärgad. animaalinen (eläin-) animalisk. anis 1. (ksv. Pirnpinella anisam); 2. (ms.) anis -en. -etti* anisett -en. -leipä anisbröd. -likööri ks. -etti. -ruoho ks. ani s. -tipat anisdroppar. -viina anisbrännvin. -öljy anisolja.

anjovis (kal. Engraulis) ansjovis, -tölkki

ansjovisburk. ankankäynti ankgång.

ankar[|a 1. (hnk.) sträng; (tuima) häftig; bister; ~t sanat skarpa (bistra, hårda) ord; tehdä ~mmaksi skärpa*. 2. (kova) hård, skarp; (raju) våldsam; (vaikea) svår; ~kuri sträng disciplin; ~ taistelu häftig strid; ~ myrsky svår storm. 3. ~ tauti häftig (svår) sjukdom, -anlainen tämligen (ganska) sträng jne. -asti 1. strängt, strängeligen; se on ~ kielletty det är strängt förbjudet. 2. starkt, häftigt, hårt, skarpt, -asävyinen strängt hållen. -uuss 1. stränghet; hårdhet; skärpa. 2. styrka; häftighet, ankela (er. run.) svår; beträngd; ajat svåra (hårda) tider; -ihin ajatuksiin vaipuneena försjunken (försänkt) i mörka, dystra tankar; (alakuloinen) betryckt, ankeri|as -aan (el. Anguilla vulgaris) ål -en -ar. -arkku ålkista, ålkar -et -merta ål-kupa.

ankeus2 svårighet; beträngdhet; betryckt-het.

ankka* anka. -uros ank|han|e -en -ar, -bonde

-n -bönder, ankkuri 1. (mer.) ankar(e) -et -en; olla ~ssa ligga för ankar; ligga förankrad; ~ssa (oleva) förankrad; heittää ~ kasta ankar, låta ankaret gå; laskea ~in satamaselälle gå till ankars på redden; nostaa ~ lätta ankar; ~ haraa pohjaa ankaret draggar. 2. (vanh. vet., pieni tynnyri) ankare -n, -t-. 3. (shk.) ankare -t; rotor -n -er. ankkuri jhillike (kel.) ankargång. -kela (mer.) ankarspel, -kello ankarur. -kettinki ankarkätting. -käämi (shk.) an-kar|härva, -spole, -käämitys ankarlind-ning. -köysi (mer.) ankar|lina, -tåg; höl-littää -köyttä släcka på ankartåget, -muuri (rak.) ankar-, förankrings|mur. -nhaara ankararm. -nkoura ankarfly -et -n, ankarklo. -nvarsi ankarlägg -en -ar. -paikka ankarplats. -pohja ankar I grund -en, -botten, -poiju ankarboj. -solmu ankarstek -et. -touvi ankartåg. -tukki ankarstock, ankkuroi|lda ankra (jhk ngnstns); ~ laiva

förankra ett fartyg, -nti (för)ankring. anna|jnta* givande, -ttaa* låta* ge. anneksi (kirk.; m. lisäosasto) annex -et -. -kirkko annexkyrka, -seurakunta annexförsamling, -talo (hist.) annexhemman.

annin* 1. (lav. pl) antimet: maan ~ jordens

håvor; kar jan ~ (tuotteet) ladugårdsprodukter. 2. (lahja, harv.): jos virkamies ottaa antimen (Iak.) tager tjänsteman gåva. anniske|jlla (er. väk.) utskänka2; (jaella) utdela, -lu utskänkning. (-kielto utskänk-ningsförbud. -liike utskänkningsrörelse. -lupa utskänkningstillstånd. -oikeus2 ut-skänkningsrättighet. -paikka utskänknings-ställe. -rajoitus utskänkningsbegränsning. -yhtiö utskänkningsbolag.) annoksittain (lääk.) i doser; (keit.) i portioner; portionsvis; (elin- ym. -tarvikk.) i ransoner.

annos (frm.) dos -en -er; (keit.) portion -en er; (säännöst.) ranson -en -er; (määrä) sats -en -er; (mv. rehu~) giv|a -an -or. -leipä ransonbröd. -mittari (dosimetri) dosimeter. -ruokala matservering, -tella* ransonera, -telu ransonering, -tus dosering; ransonering. -tuskone doseringsmaskin, annuiteetti* (vuotuismaksu = korko -f kuoletus) annuitet -en -er. anoja anhålla*, jltk hos ngn om ngt; (pyytää) begära*, bedja* (om ngt); (vir.) petitionera om ngt; ~ asian lykkäämistä anhålla om uppskov (med ärendet); ~ apua begära hjälp; anhålla (bedja) om hjälp; — armoa be, anhålla om nåd (benådning); myöntää-Itu lupa bevilja begärt tillstånd, anodi (fys.) anod -en -er. -jännite anodspänning. -kennosto, -paristo anodbatteri, -piiri anodkrets, -virta anodström, anoja en som anhåller; petitionär -en -er;

supplikant; sökande, anomalia (poikkeaminen normaalista, epäsäännöllisyys) anomali -(e)n -er. ano||minen anhållande; petitionerande; sökande. -muksentekijä petitionär -en -er; sökande -n -mu|s anhållan; begäran; (valt.) petition; vrt. h a k e m u s; jnk -ksesta på ngns anhållan; på anhållan av ngn; minun -kseni johdosta på (grund av) min anhållan (begäran); esittää ~ jst jllk göra en anhållan om ngt hos ngn, anhålla (petitionera) om ngt. (-asia ansöknings-, supplik| ärende, -ehdotus, -esitys petitions|förslag, -memorial -et -. -kirja, -kirje, -kirjelmä skriftlig anhållan [petition, ansökan], -oikeus2 [hist.] petitionsrätt. -valiokunta [hist.] petitions-, besvärs lutskott.) anonyymi (nimetön) anonym, anop||inkieli ks. p i s t i n r u o h o. -pi * svär|-mo(de)r-modern-mödrar, -pila (läh.) svär-mo(de)rshem; vrt. a p p e 1 a. -pimu or i ks. anoppi; paholainen ja hänen ~nsa! (j., kir.) hin o. hans mormor! anorakki (vaat.) anorak -en -er. ansa 1. (ent. mets. pyydys) snara. 2. (kuv.)

mennä ~an låta lura sig; gå i fällan, ansai|ta 1. förtjäna; (saada hankituksi) förvärva (sig); ~ rahaa (jllk) förtjäna pengar (på ngt); hän ön -nnut suuren omaisuuden han har förtjänat (förvärvat, hopbragt) en stor förmögenhet. 2. (olla jnk arvoinen) vara värd (ngt); vara förtjänt (av ngt); työmies on palkkansa -nnut arbetaren är sin lön värd; hän -tsee kunnioitusta han är värd aktning, är aktningsvärd; hän on sen hyvin -nnut han har

20gjort sig väl förtjänt därav; hän on osoittanut, ettei ole sitä -nnut han har visat sig vara oförtjänt av (ovärdig) ngt; huomiota -tseva som förtjänar uppmärksamhet; värd (förtjänt av) uppmärksamhet; hyvin -itu välförtjänt; näyttää -tsevan jtk visar sig förtjänt av ngt. 3. (prs.): asiaa -tsee hyvinkin harkita saken förtjänar väl att (är väl värd att) begrundas; sitä ei -tse muistaa det förtjänar inte att ihågkommas (läggas på minnet), ansaitsel|maton oförtjänt, oförskylld, -matta (adv.) oförtjänt, -minen förtjänande; förvärvande. -miskyky förvärvsförmåga, -mis|-mahdollisuus, -tilaisuus förvärvs-, förtjänst | möjlighet, -tillfälle, -misoikeus2 förvärvsrätt. -va, ansaittu ks.

ansaita, ansari (iso kasvihuone) orangeri -et -er, drivhus -et -. -kasvi drivhusväxt. -taimi drivhusplanta, ansa|s -an (rak.) balk -en -ar; bjälk]e -en -ar;

väse -en -ar; bärare; bärbjälke, ansio 1. (raha~ yms.) förtjänst -en -er; (saanto) förvärv -et -. 2. (saavutus; kiitettävä teko jne.): virka-~ merit -en -er; se luetaan hänen ~kseen (hänelle ~ksi), sitä pidetään hänen ~naan det räknas honom till förtjänst; förtjänsten därav tillskrives honom; ~ jnk suhteen förtjänst om ngt; hänen ~nsa isänmaan palveluksessa hans förtjänster om fosterlandet; minä luen (omaksi) ~kseni että jag räknar det mig till förtjänst, att; (voin kehua tehneeni jtk sillä) jag kan berömma mig av, att; mukaan efter förtjänst; ~tta oförtjänt, oförskyllt; (omalta) ~ttani (ilman minun ~tani) utan min förskyllan. 3. (hyvä puoli): kirjalla on se ~ että boken har den förtjänsten, att. 4. (snt.J: ~sta: sen ~stataek vare det; hänen ~slaan saatiin onnettomuus estetyksi tack vare honom kunde olyckan förhindras; det var hans förtjänst att olyckan kunde förhindras, -ansioinen (yhd.) med... förtjänst, inkomst; hyvä~ med god förtjänst, goda inkomster; (tuottava) inbringande, indräktig. ansio j|i tu ja* göra* sig förtjänt; -nut förtjänt; meriterad; isänmaan palveluksessa erittäin -nut mies en i fosterlandets tjänst synnerligen meriterad (om fosterlandet högt förtjänt) man. -ituneisuus2 (ansiot) meriter pl. -kas -kkaan förtjänstfull; tehdä erittäin ~ta työtä jnk hyväksi inlägga mycket stora förtjänster om ngt; ~ teko förtjänstfull handling; bedrift; (urotyö) bragd; stordåd, ansio||keino förvärvskälla, -kiinteistö (Iak.) förvärvad fastighet, -kkaasti förtjänstfullt. -kkuus2 förtjänstfullhet; vrt. ansio, -kykyinen förvärvsduglig. -llinen ks. -k a s. -luettelo meritförteckning; (virka-~) tjänsteförteckning, -lähde ks. -kein o. -maa (Iak.) avlingejord; förvärvad jord. -mahdollisuus2 förtjänst-, förvärvs|möjlighet. -merkki utmärkelse-, förtjänst|tecken, -mitali förtjänstmedalj, -nmenetys förlust av förtjänst. -nmukainen efter förtjänst. —omaisuus2 förvärvad egendom, -puoli merit -en -er; god sida; förtjänst; ~a on enemmän kuin puutteita (heikkouksiaJ förtjäns-

,on — antaa ant

terna överväger bristerna, -risti förtjänstkors. -taso förtjänstnivå. - tilaisuus2 tillfälle till förtjänst; förtjänstmöjlighet, -toiminta förvärvsverksamhet, - ton omeriterad (oförtjänt, oförskylld); (vailla ansioita) omeriterad; (tuottamaton) icke inbringande; ~ arvonnousu oförtjänt värdestegring, -ttomasti oförskyllt; oförtjänt, -tulo förvärvsinkomst; inkomst av arbete (näring), -työ förvärvsarbete; (tuottava) inbringande arbete, -yhteisyys8 (Iak. aviopuolisoiden ~) samfälld äganderätt till förvärvad egendom, ansoi||ttaa* 1. (vanh. mets.) lägga* ut snaror. 2. (kuv,) ställa2 (lägga*) försåt. 3. (sot.) ks. miinoittaa, sulutta a. -tus (kuv.) försåt ym., vrt. ed. anta|a* annan ge, giva*. 1. (obj.): (jättää) lämna; (jhk) inlämna; (jllk) överlämna; (luovuttaa) överlåta*; (lahjoittaa) skänka2; (suoda) förläna; en anna hänelle mitään jag ger honom ingenting; ~ äänensä jnk puolesta avge sin röst för ngn (till förmån för ngt);

— jnk käteen lämna i ngns hand; ~ suuri arvo jllk (tunnustaa jnk arvo) tillerkänna ngt ett högt (stort) värde; sätta stort värde på ngt; ~ eduskunnalle lakiehdotus inlämna (överlämna, avlåta) till (esittää förelägga) riksdagen ett lagförslag; — jllk apuaan lämna ngn sin hjälp; ~ asetus (käsky) utfärda en förordning (befallning); — laki utfärda (promulgera) en lag; ~ kutsu jhk utfärda en kallelse (låta en kallelse utgå) till ngt; ~ (vanh. langettaa) tuomio (av)-giva, fälla (julistaa avkunna) en dom; ~ velkakirja utfärda en skuldsedel; ~ todistus utfärda ett intyg; ~ lupaus avge ett löfte; ~ kertomus matkastaan (av)ge en redogörelse för sin resa; ~ obligaatioita emittera obligationer; ~ uusia osakkeita emittera (utfärda,) nya aktier; ~ opetusta jllk undervisa ngn; meddela ngn undervisning; ~ (hankkia) tietoja jllk ge ngn uppgifter, tillhandagå ngn med upplysningar; ~ tieto jst underrätta ngn om ngt; meddela ngn ngt; - virka-apua meddela handräckning; — (suoda) kunniamerkki (arvonimi) tilldela (förläna) ngn en orden (en titel); ~ tunnustusta ge (skänka) ngn sitt erkännande; sille asialle annetaan suuri merkitys den saken tillmäts (tillskrivs, tillerkänns) stor betydelse; en anna hänen sanoilleen (en katso niiden ansaitsevan) mitään arvoa jag tillmäter inte hans ord någon betydelse; ~ tietoja jst ge uppgifter (lämna, meddela upplysningar) om ngt; ~ (luovuttaa) toisen käytettäväksi ställa till annans disposition; upplåta till annans begagnande; ~ jtk jnk tehtäväksi ge ngn ngt i uppdrag; uppdraga åt ngn ngt; hänelle annettiin tehtäväksi han erhöll i uppdrag; man uppdrog åt honom (att); ~ oikeuteen inlämna (avgiva) till rätten; ~ velkojalle maksu tillhandahålla borgenären betalning; ~ vuokralle upplåta på lega; uthyra;

— postiin inlämna på posten; kirje annetaan postista brevet utlämnas från posten; ~ lykkäystä bevilja uppskov; ~ jaossa tilldela; lain mukaan annettava vastike vederlag som enligt lag skall utgå; ~ tili avgiva (ingiva,ant antabus —

avlämna) redovisning; ~ (myöntää) lainhuuto bevilja lagfart; jos Jumala ~ (suo) hänelle terveyttä om Gud ger (skänker) honom hälsa; ~ henkensä jnk puolesta giva sitt liv för ngn (vrt. eri. hakusanojat) 2. (inf. sallia): ~ jäähtyä (paisua) låtà svalna (svälla); ~ olla koskemalta låta vara orörd; ~ hänen puhua! låt honom tala! annapas minun kertoa (annapas [kun minä] kerron)! låt mig berätta! annahan olla (odolapa) ! vänta litet! (katsotaanpa)! låt (oss) se! -kaa hänen nukkua rauhassa! låt honom sova i fred! 3. (harv., vanh.): ikkuna ~ pohjoiseen, kadulle päin fönstret vetter mot, åt norr, mot, åt gatan, antabus (alkoholismin lääke) antabus (tpm.). antagonis||mi (vastakohtaisuus, ristiriitaisuus) antagonism -en. -ti (vastustaja, vastakohta, vihamies) antagonist -en -er. anta||ja givare; förlänare; tietojen ~ sagesman -mannen -män; asiakirjan ~ som utfärdar (utfärdat) en urkund; velkakirjan ~ utställare av skuldsedel; vrt. antaa, -maton (ei annettu, antamatta jäänyt) som inte givits, utfärdats jne. -mi|nen givande -t; vrt. antaa; lausunnon -sta varten för avgivan-de^ av utlåtande; i o. för utlåtande, -mis-päivä: asetuksen ~ dag för utfärdande av förordning; tuomion ~ dag för avkunnande (meddelande) av dom. antarkti||nen (etelänapa-) antarktisk. A-s npr Antarkti|en, -s; vrt. Etelämanner, antaumu||ksellinen hängiven, -ksellisesti hängivet; med hängivenhet, -ksellisuus2, -s hängivenhet; hängivelse, antau|tua* 1. (vrs.) överlämna sig; (alistua) underkasta (ge*) sig; (sot.) kapitulera; ~ jnk turviin överlämna (sulkeutua anbefalla, innesluta) sig i ngns skydd; ~ jnk valtaan överlämna sig i ngns våld, åt ngn; (alistua) underkasta sig ngn; ~ jnk käsiin överlämna sig i ngns hand; linnoitus -tui (viholliselle) fästningen kapitulerade (uppgavs); vihollinen -tui fienden gav sig: ~ jnk johdettavaksi (antaa jnk johtaa itseään) låta sig ledas av ngn; ~ vangiksi (kiinni) ge sig fången, till fånga; saada (pakottaa) -tumaan förmå (tvinga) ngn till underkastelse. 2. ryhtyä jhk företaga * sig (att), skrida * (till), inlåta* sig (jhk\ [på] ngt); ryhtyä hartaasti (halukkaasti) ägna (hänge*) sig; ~ kauppoihin inlåta sig i (på) en affär; ~ väittelyyn jnk kanssa inlåta sig i dispyt med någon; ~ (kokonaan syventyä, »uppoutua») töihinsä gå upp i sitt arbete; ~ ihailemaan jtk hänge sig åt (gå upp i) beundran av ngt, i att beundra ngt; ~ opiskelemaan historiaa ägna sig åt historiska studier; ~ lääkärin alalle ägna sig åt läkarkallet; ~ (siirtyä, muuttaa) toiselle alalle slå in på (ägna sig åt. gå) en annan bana; (valita toinen ala) välja (sig) ett annat område (arbetsfält); ~ ilon valtaan ge fritt lopp åt glädjen; ~ epätoivon valtaan hänge sig åt misströstan; ~ vakoojaksi ge sig till (bli) spion; hänen täytyi ~ (antaa myöten, luopua) han måste ge efter (ge tappt, ge vika); kokonaan tutkimuksiinsa -tunut gående helt upp i sina forskningar, antautu|lja (en) som ger sig; som kapitulerar.

antilooppi

-minen (alistuminen) underkastelse; (lin-noil.) kapitulation, kapitulering; ~ jhk, jnk harrastus hängivenhet; vrt. antautua.

antautumis||aika (sot.) kapitulationstid. -ehto (tav. pl) kapitulationsvillkor, -lippu kapitulationsflagga, antau|ltuva vrt. -t u j a; -m u k s e 11 i n e n. anta |j va, -vainen (antelias) givmild; vrt. antaa.

anteeksi: '-/förlåt! antaa (suoda) (jllk) ~ förlåta* (tillgiva*, ursäkta) (ngn) ngt; (olla välittämättä jst, ummistaa silmänsä jltk, su-koilla) överse * med ngt; ha överseende med ngt; sitä ei voi antaa ~ det kan inte förlåtas (ursäktas); pyytää ~ erehdystään be om överseende med sitt misstag; be om ursäkt för sitt misstag; antaa ~ jnk viat överse med ngns fel; pyytää julkisesti ~ göra offentlig avbön; antaa velka ~ efterskänka en skuld; saada velka ~ få en skuld efterskänkt; suotakoon meille ~ jos må det förlåtas (till-givas) oss, om; må man ursäkta oss, om; se on annettava heille ~ det bör (må) vara dem förlåtet (tillgivet); suo ~ rohkeuteni! förlåt (ursäkta) (mig) min djärvhet! saada ~ få förlåtelse (tillgift) för ngt; sen olen jo saanut ~ det har jag redan fått förlåtelse för, det har redan blivit mig förlåtet; suo(kaa) förlåt! ursäkta! pyydän ~ jag ber om förlåtelse (ursäkt), anteeksiannettava förlåtlig, ursäktlig, -an-tamaton oförlåtlig, oförsvarlig, oursäktlig, -antamus förlåtelse; ursäkt -en -er; tillgift -en; efterskänkning; (armahdus) amnesti -n. -antava förlåtande; överseende, -antavasti förlåtande, ursäktande; med överseende, -anto ks. -antamus. -pyyntö bön om förlåtelse; ursäkt -en -er; avbön -en -er; esittää ~n$ä framföra sin ursäkt; göra avbön.

anteli|[aasti givmilt; med givmildhet; (runsaasti) frikostigt; med frikostighet; generöst. -aisuus2 givmildhet; frikostighet; generositet. -as -aan givmild, frikostig; rund-hänt; generös, antenni (rad.) antenn -en -er. -eristin antenn-isolator. -jännite antennspänning, -kaapeli antennkabel, -kela (Int.) antennvinda, -masto antennmast. -piiri antennkrets, -rakenne antennkonstruktion, -ryhmitelmä antennsystem, -säteily antennstrålning, - teho antenneffekt, -vastus antennresistans. -virta antennström, anti*^ gåva; upplaga; vrt. annin, anto. antibioottl, -nen aine antibiotikum -et. antiikki* 1. (s.) (muinais aika) antik(eii). 2. (a.) (muinaisaikainen) antik, -esine antikvitet -en -er, antikt föremål, -huonekalu antikmöbel, -kauppa antikaffär, «kynttilä antikljus. -nen antik, antiikva (kirjp.) antikva. antikristus (en) antikrist, antikvat|arinen antikvarisk; ~ kirjakauppa antikvariat -et -. -riaatti antikvariat, (vrt. ed.).

antikviteetti * (muinaisesine) antikvitet.

-kauppa antikvitetslaffär, -handel, antilooppi* (el.) antilop -en -er.antimilitaris||mi, -ti (sodanvaslusjius, -iaja) antimilitari|sm, -st. antimoni (mel.) antimon -en (-et), -multa

antimonockra. a n tilp a ti a (vastenmielisyys) antipati -n -er. -podi 1. (mnt.) antipod -en -er. 2. (kuv. vastakohta). -pyriini (†rm.) antipyrin -en (-et), -semiitti* (juutalaisvihaaja) antisemit -en -er. -semitismi (juutalaisviha) antisemitism, -septinen (lääk. mätäne-mistä ehkäisevä, bktr. tuhoava) antiseptisk, -sipaatio (mus. ennakkosävel) anticipation. -teesi (er. fil. vastaväittämä) antites -en -er. anto* givning jne.; giv -en; (setelien ~) emission; vrt. antaa; (tililtä, pnk.) utbetalning. -aika utgivningstid; tid för utfärdande. -asema (sot.) sändarstation. -isa givande; vrt. tuottoisa; ~ kaivos rik gruva. -isuus2 avkastningsförmåga; produktivitet -en. -lainaus (pnk.) utlåning, (-korko utlåningsränta. -liike utlåningsrörelse.) antologia (runovalikoima) antologi -n -er. anto[|maksu utbetalning, -paikka: rahtitavaran ~ (raut.) utgivning av fraktgods.-päiyä datum (pl data) (för utgivandet), -päiväys datering, -todistus in-, ut|lämningsbevis. antrasiitti(hiili) antracitkol. antropo||fobia (ihmiskammo) antropofobi. -logia (ihmistiede) antropologi -n. -loginen antropologisk. antura (jlkn.) sula. -jarru (ajon., tkn.) klots-, sko|broms. -kenkä sko med sula. -maa (kiv. palsi, ortmaa) ortsten -en; skenhälla, -nahka (nhkjlkn) sulläder, anturoida (jlkn. panna uudet anturat, pohjat) sula.

ao. (lyh.) ks. asianomainen. A-olut A-öl.

aortta* (an. päävaltimo) aorta, ap. (lyh.) ks. 1. alempi (palkkausluokka); 2. aamupäivällä, apaattinen (välinpitämätön, tylsä, turta) apatisk.

apaja (kal.) (not)varp -et -. -paikka varpställe, apanaasi (er. ruht. hnk. vuotuinen eläkejraha,

-apu) apanage -et -. apassi 1. (intiaan.) apache -en -er. 2. (fer. Pariisin] katurosvo) apache -en -er, ligist -en -er.^

apatia (välinpitämättömyys, turtuneisuus ym.,

vrt. apaattinen) apati -n. ape* appeen (mv.) sörpa. apea förstämd, ned|slagen, -stämd; modfälld; ~ mieliala förstämning, nedslagenhet; mieleni on ~ jag är ned|slagen, -stämd (till sinnet); käydä ~ksi, tulla ~Ue mielelle bli nedslagen, (murheelliseksi) bedrövad, -mielinen förstämd, ned|stämd, -slagen; (murheellinen) bedrövad; (alakuloinen) modfälld. -mielisyys8 ned|slagenhet, -stämdhet; mod-fälldhet.

apelli (appellaatio, Iak., vetoomus) appell -en -er. -aste appellinstans, -nluontoinen av appellnatur, -oikeus2 (oikeus vedota) appel-lationsrätt; tuomioistuin) appellations-domstol; käyttää -oikeutta (an) appellera. apeus2 (mielen~) förstämning, nedslagenhet, misstämning, apila klöver -n; väppling. -heinä klöverhö.

ismi — apu apu

-hunaja klöver-, väppling|honung.-maa klöverfält. -nkukka klöverblomma, -nlehti klöverblad. -nsiemen klöverfrö. -nurmi klövervall. -nviljely(s) klöverodling, -s -an ks. apila, -vieras (ksv. Cuscuta epithynum) snarreva, klöversnärja. apin||a ap|a -an -or; ihmisenmuotoiset ~t människoapor. (-ihminen [Pithecanthropus] apmänniska.-mainen apaktig, aplik. - ni eipä-puu [ksv. Adansonia digitata] apbrödsträd. -nnaamaapfysionomi -n-er. -nnäköinen ap-liknande. -olento apfigur.) -oida efterapa, -ointi* efterapning (av ngt), aplodi (kättentaputus) applåd -en -er. apokalypllsi (usk.) apokalyps -en; (Johanneksen) Ilmestyskirja Uppenbarelseboken, -tinen (hämärä,

salaperäinen) apokalyptisk. apokryfi||(kirja) (Raam.) apokryf -en -er. -nen (hämäräperäinen, epäilyttävä) apokryfisk.

apolloperhonen (prh. Parnassius Apollo) apollofjäril.

apolo||geetti * ([er. kristinuskon] puolustaja) apologet -en -er. (-nen apologetiskt -gia (puolustuskirjoitus) apologi -n -er. apostoli apostlei -eln -lar; A ~en teot (Raam.) apostlagärningar(na). -nen apostolisk, -nhe-voset pl (leik.) apostlahästar, -ntoimi apost-la|kall, -ämbete -t -n; apostlaskap -et. apo||strofi (heittomerkki) apostrof -en -er. -teoosi (jumalaksi korottaminen; jumalointi) apoteos -en -er. apo||tinarvo (kat.) abbotsvärdighet. -tti* abbot -en -ar. (-kunta abbotsdöme -t -n.) appaa*: ~ suuhunsa (j.el. ahmia) äta*

glupskt; sluka, appela (läh.) svärföräldrarnas hem; ~ssa

(~an) hos (till) svärföräldrarna, appellatiivi (kiel.) appellativ -et -, -er. -nen appellativ.

appelsiini (hed.) apelsin -en -er. -hyytelö apelsingelé. -jäätelö apelsinglass, -marmelaati

apelsinmarmelad, -mehu apelsinsaft. -nkuori apelsinskal. (-öljy apelsinskalsolja.) -nlohko apelsinklyfta, -nsiemen apelsin|frö, -kärna, -puu (ksv. Citrus aurantium sinensis) apelsinträd.

appi2* svär|fa(de)r -fadern -fäder, -ukko ks.

ed.; vrt. appela. apposen: ~ alasti sprittnaken; blott o. bar. appositio (kiel.) apposition -en -er. appretuuri (tkn. viimeistely) appretur -en. aprikoi||da fundera, tänka2 (på ngt); meditera (över ngt), -nti* funderande, mediterande, aprikoosi (hed.) aprikos -en -er. -puu (ksv.

Prunus armeniaca) aprikosträd. aprill||ata narra april, -i|narraus, -pila april|-

narri, -skämt, apriorinen (ennakollinen) apriorisk, aps||idi, -is (kirk., rak.) absid -en -er. apteekkari apotekare, -nrouva apotekerska. apteekki* apotek -et -(eri)oikeudet apoteksprivilegium. -laitos apoteksväsen, -liike apoteksrörelse, -neuvos (arv.) apoteksråd. -oikeuskirja apoteksprivilegiebrev. -oppilas apotekselev. -taksa apotekstaxa. -tavara apoteksvara, (-laki apoteksvarulag.) -vaaka apoteksvåg. -yrtti apoteksört. apu* 1. hjälp -en; bistånd -et; undsättning;

(teho) effekt-en; (hyöty) nytta; (parannus) båtnad -en; (avustusJ bidrag ^et -; understöd -et; handräckning; (hätä~) undsättning, assistens; antaa ~a jllk bringa (lämna) ngn hjälp (bistånd, handräckning); bistå ngn; (palvellen) komma ngn till hjälp (bistånd,) (hädässä) till undsättning; bispringa ngn; siitä saamme avun det blir vår hjälp, (pelastuksen) räddning; ^a tarvitseva hjälp-behövande; minun avullani med min hjälp, mitt bistånd; med bistånd av mig; (minun kauttani) genom mig; Jumalan avulla med Guds hjälp; turvautua jnk ~un anlita ngns hjälp, ty sig till ngn (ngns hjälp); onko sinulla siitä (riittävästi) ~a? är du betjänad därmed? olla avuksi jllk vara (lända) ngn till nytta (båtnad); hänelle on sinusta hyvä ~ han har stor hjälp av dig; du är honom till stor hjälp; ei siitä ole mitään ~a det båtar (gagnar) till ingenting; (se ei tehoa) det gör (har) ingen effekt; hänen muistuttamisestaan ei ole mitään det gagnar (tjänar) inte till någonting att påminna honom; olla jllk hyvänä ~na jssk vara ngn till stor hjälp (nytta) vid ngt; pyytää viranomaiselta påkalla handräckning av myndighet; oma ~ självhjälp; oma ~ paras ~ (snl.) själv är bästa dräng; omin avuin (omin voimin) med egna krafter; vieraaseen ~un turvaamatta utan anlitande av främmande hjälp;

etsivä hjälpsökande. 2. (apulainen, auttaja): olla työssä ~na hjälpa till (vara behjälplig, biträda) i arbetet; olla ^na julkisessa toimituksessa tillhandagå vid offentlig förrättning, apu[[aine (sijais~) surrogat -et -. -alus ks. -laiva, -harvennus (mtsh.) hjälpgall-ring. -henkilökunta, -henkilöstö hjälppersonal. -ihminen (läh.) hjälp|fru, -gumma, -hustru, -madam, -joukko hjälp|trupp, -kår -en -er; undsättningskår. -jyvästö understödsmagasin. -jäsen adjungerad medlem (ledamot); bisittare; ottaa jk ~eksi adjungera ngn; olla ^enä vara adjungerad, -jäsenyys® adjunktion. -kamreeri biträdande kamrer (are); kammarförvant -en -er. -kassa understödskassa, -keino

hjälpmedel; (tilapäisapu) palliativ -et -. -kelluke (Ini.) sidoflottör. -kieli hjälpspråk. -kone hjälpmaskin. -koulu hjälpskola. -lainen medhjälpare; (toimessa) biträde -t -n; assistent; (papin~) adjunkt -en -er; (kork. vir.) adjoint -en -er. apulais||asiainvalvoja, -asiamies biträdande ombudsman, -en virka (yliop.) adjunk-tur -en -er. -johtaja biträdande direktör, -kaupunginjohtaja biträdande stadsdirektör, -lääkäri assistentläkare, assistent, -minis-teri biträdande minister, -nimismies biträdande länsman, -oikeuskansleri justi-tiekanslersadjoint -en, biträdande justitie-kansler. -opettaja biträdande lärare; dupli-kant. -osastonpäällikkö biträdande avdelningschef, -pappi adjunkt -en -er; hjälppräst. ^toimi adjunktur -en -er. -toimistopäällikkö biträdande byrå|chef, -föreståndare. -tullinhoitaja biträdande tullförvaltare. -tuomari biträdande domare, apu||laite hjälp|anordning, (tkn.) -aggregat

-et -. -laiva hjälpfartyg. -lanta ks. v ä k i-lannoite, -luokka hjälpklass. -lähde hjälpkälla, -lähetys hjälpsändning, -maksu bidrag -et -; subvention, -miehistö (sot.) handräckningsmanskap; hjälpmanskap, -mies medhjälpare; biträde -t -n. -moottori hjälpmotor, -neuvo(t) hjälpmedel, -opet-taja ks. apulaisopettaja, -piste (sot.) hjälppunkt. -raha (pennings)under-stöd -et -, subvention; (apumaksu) bidrag -et -; (opinto~) stipendi]um -et -er. «rahasto understödsfond. -rehu (mv.) hjälpfo-der. -retkikunta hjälp-, undsättnings|expe-dition. -ri medhjälpare; hjälpkarl -en -ar; (us. halv.) hantlangare. -risteilijä (mer,s.) hjälpkryssare. -sana (kiel.) partikel, -si-dontapaikka (sot.) hjälpförbandsplats. «suoritus (Iak.) förberedande prestation, -teollisuus2 hjälpindustri. -tiede hjälpvetenskap, -tila (hist. Iak.) augmentshemman.-todiste (Iak.) tilläggs|bevis, -faktum (pl -fakta), -toimenpide hjälpåtgärd. -toimittaja (san.) medredaktör; biträdande redaktör, -vekseli hj älp växel, - verbi hjälpverb, - vero skattebidrag -et -; kontribution. -viiva hjälplinje. -väki medhjälpare pl; (sot.) hjälptrupp -en -er; (vara~) reserv -en -er. - väline hjälpmedel. -yhtiö hjälp-, dotter-, bulvan|bolag. araalia (ksv. Ar alia) aralia. arabeski (taid.) arabesk -en -er. arabi|jalainen 1. (s.) arab -en -er. 2, (a.) arabisk; A-alainen unioni (A-liillo) (valt.) arabförbund, -alaisnainen arabiska, -an kieli arabiska, arabikumi gummi arabicum. aras||taa ks. aristaa; ~ työtä sky arbete; draga sig för arbete, -telematon: työtä ~ som ej skyr arbete; arbetsvillig; vrt. häikäilemätön. -telia ks. arastaa; (surkeilla) ömma för ngt; (haluta vetäytyä syrjään jst) draga* sig för ngt. -ti skyggt; ängsligt; (varovasti) försiktigt, araval|huoneisto aravalägenhet. -laina arava-lån. -lainoitus aravafinansiering. - talo arava-hus.

arbitraasi (kaup.) (sovinlotuomio-, välimies/-menettely; sovintotuomioisluin; välimiehen arvio) arbitrage -t. -kauppa arbitrageaffär. -väliehto arbitrageklausul. arbuusi (hed., ksv. Citriilhis vulgaris) arkms

-en -er. areena aren|a -an -or.

arenti * arrende -t -n; vrt. maanvuokra;

vuokra (yhd.). areometri (nst. uppovaaka) areomet|er -ern -rar.

aresti (er sot., koul.) arrest -en -er; yksinkertainen ~ (sot.) arrest utan bevakning; enkel arrest; kovennettu ~ skärpt, mörk arrest; istua (olla) ~ssa sitta i arrest; panna ~in sätta i arrest. -aika arresttid. -huone arrestrum. -lainen arrestant -en -er. -laji arrestart. -rangaistus arreststraff. arho (ksv. Arenaria) sandarv -en. arim|lo (harv. suunnitelma) plan -en -er; (aihio) skiss -en -er; (konsepti) koncept, -oida 1. planera, skissera. 2. (mietiskellä) fundera.

arina (rak.) äril -(e)n -arf (hila ^sill[eT -ret -;arinakerta — armahtaa

(tkn.) rost -en -ar. -kerta (hkn.) rostsats. -kuona bottenslagg, -kivi underlagssten; rostplatta, -kääpä (ksv. Formes igniarius) eldticka. -pinta (hkn.) rostplatta, -rauta roststav.

aris||taa, -telia (vrt. arastaa) ömma; vara ömtålig (jtk för ngt); (kartella) sky3; hevonen ~ kannusta hästen tål inte sporrar; hampaita ~ tänderna ömmar, aristo||kraatti (ylimys) aristokrat -en -er. -kraattinen (ylimyksellinen) aristokratisk, -kratia (ylimystö) aristokrati -n -er. aristua bli öm (ömtålig), arit||meettinen aritmetisk; ~ sarja aritmetisk serie, -metiikka * aritmetik -en. arjalainen 1. (s.) arier -n -. 2. (a.) arisk. ar|ka* 1. ömtålig (kosketukselle för beröring); jst om ngt; paleltua -aksi bli ömkyld; -aksi paleltunut ömkyld. 2. (herkkä) känslig; (kunnian~) ambitiös; mån om sin heder. 3. (pelkuri, raukkamainen) feg; (het), vauhko) skygg. 4. ~ kohta ömtålig punkt; sattua ~an kohtaan träffa en ömtålig punkt, arkai||lematon, -lematta oförskräckt, frejdig, -t. -lija (pelkuri) pultron -en -er; öm-hiiding. -lia vara rädd (feg, försiktig); visa sig feg; sanomalehti ei -Hut vaan sanoi totuuden

(sanoa totuutta) tidningen drog sig inte för (skydde inte) att säga sanningen; -leva rädd (klenmodig, feg, försiktig; skygg); -Ilen försiktigt; (tunnustellen) trevande; -lematia utan skrupler; frejdigt, -lu räddhåga, klenmodighet, feghet; pjåk -et; pjunk -et.t

arkais||mi (vanhastavuus) arkaism -en -er. -oida arkaisera. -oiva (muinaistyyliä jäljitt.) afkaiserande. -tinen (vanhastava) arkaistiska arka |ka t seinen med skygg blick, -la: ei ~sta kotoisin (snt.) inte rädd o. ängslig av sig. -luonteinen ömtålig; grànnlaga (tpm.); delikat. -luonteisuus2 ömtålighet, grannlagenhet; delikat natur, -luontoinen ks. seur. -mainen klenmodig, feg; rädd|hågad, -håg-sen; brackig. -maisuus2 klenmodighet, feghet, räddhåga; brackighet. -silmäinen med ömtåliga ögon; (valonarka [vrs., ei kuv.]) ljusskygg, -tunteinen ömtålig; (hieno ~) grannlaga (tpm.); finkänslig; diskret, -tun-teisuus2 grannlagenhet; finkänslighet; diskretion. -t un t oin en öm; finkänslig; samvetsöm, arkeittain arkvis; per ark. arkeologi, -a, -nen ks. m u i n a i s t i e]t e i-

1 i j ä, -de, -teellinen. ark|i1* socken; (-päivä) vardag; (yhd.) vardags-; pyhänä ja -ena i helg o. söcken. -aamiainen vardagsfrukost, arkiaatteri (lääkärikunnan vanhin) arkiat[er -ern -rar.

arki||aherrus, -askare vardags|bestyr, -göra -t. -astiasto (keit.) vardagsservis, -ateria (keit.) vardagsmåltid, -elämä vardagsliv, -huoli, -huoletè vardagsbekymmer, -huone vardagsrum, —ihminen vardagsmänniska, «ilta vardagskväll, arkiintua* bli a) skygg; b) öm; c) vardaglig, arki||kieli vardagsspråk; -kielen sanontatapa vardags|fras, -uttryck, -lauantai: jokaisena ~na varje helgfri lördag, -leninki

vardagsklänning, -nen vardaglig, vardags-; alldaglig; (epäpyhä) profan; -set askareet vrt. arki~. -olot pl alldagliga förhållanden; -oloissa i vardagslag, arkipelagi (saaristomeri) arkipelag -en -er. arki|lpukeet pl: -pukeissa vardagsklädd, i vardagskläder. -puku vardags|dräkt, -kostym, »pyhä söckenhelg. -päivä vardag, söckendag. -päiväinen vardaglig, alldaglig; (epäpyhä) profan, -päiväisesti vardagligt, all-dagligt. -päiväisyys2 vardaglighet, alldag-lighet. -päivällinen vardagsmiddag, -ruoka vardagsmat, husmanskost. -sesti på vardags-vis; profant, -sin om vardagarna; i vardagslag. -sissaan ks. -pukeissa, arkisto arkiv -et -. -aineisto arkivmaterial, -asiakirja arkivurkund, -ida arkivera; upplägga* i arkiv, -kappale arkivexemplar, -mies arkivman. -nhoitaja arkivarie -n -r. (-napulainen biträdande arkivarie.) -tutkimus arkivforskning; -tutkimukset pl arkiv |-forskningar, -studier, -(valo)kuvaus arkiv-, mikro |fotografering. arki||suoja ks. - h u o n e. -takki vardagsrock, -tamineet pl vardagskläder pl; -tamineissa i vardagskläder; vardagsklädd, -toimi2, -toimet vardags |bestyr -et -syssla, -göra -t, -työ(t) vardagsrutin, -tunnelma vardagsstämning. -vaatteet pl vardags|kläder, -plagg, -vieras vardagsgäst.

1. arkki* (pap.) ark -et -.

2. arkki* (Raam.) ark -en.

arkki||atri (lääk.) arkiat|er -ern -rar. -enkeli ärkeängel, -herttua ärkehertig, -herttuatar ärkehertiginna, -hiippakunta ärkestift» arkki||koko arkstorlek, -luku arktal -et. -merkki (kirjp.) arksignatur, -nen (yhd.) på (om) . . . ark; viisi~ på (om) fem ark; bestående av (innehållande) fem ark. arkki]|piispa ärkebiskop -en -ar. -piispatar

ärkebiskopinna. arkkiteh||dintutkinto arkitektexamen, -ti* arkitekt -en -er. (-kunta arkitektkår. - toimisto arkitektbyrå.) - töninen arkitektonisk, -tuuri arkitektur -en -er. arkkiveisu skilling] try ck-et-, (laulettu) -visa. ark|ku* kista; hänellä on kolikoita -un pohjalla han har slantar på kistbotten, -silta (vsr.) kistbro. arktinen (mnt. pohj. napas. kuuluva) arktisk, arku||llinen: ~ rahoja en kista (full med) pengar, -navain kistnyckel. -nhelat kistbe-slag. -nkansi kistlock. arkuus3 ömhet; ömtålighet; (pelokkuus2) räddhåga; skygghet; (pelkuruus) feghet; rädsla, armaasti ks. armas.

armada armad|a -an -or; (hist.) woittamalon

den stora armadan. armah|dus -duksen benådning; pardon -en; (yleinen ~) amnesti (-e)n. -anomus benåd-ningsansökan. -julistus amnesti |förklaring, -dekret -et -. -kirja benådningsakt -en -er; (valt., vanh.) pardonsplakat -et-, -laki amnestilag. -oikeus2 benådningsrätt. -peruste benådningsgrund. -teitse i benadningsväg. -valta b enådnings I befogenhet, -rätt. armah||taa* (antaa armo) benåda (ngn); (usk.) förbarma sig över ngn; (valt.)

bevilja amnesti; -detta benådad, -taja den som benådar; (usk.) förbarmare, -tamaton skoningslös, obarmhärtig; ei -delin icke benådad, -tamatta skoningslöst, obarmhärtigt; utan pardon; vrt. armottomasti. -taminen benåd|ande, -ning; pardon -en. -taya(inen) barmhärtig, nådig, -tavaisesti barmhärtigt; med förbarmande, -tavaisuus2 förbarmande, barmhärtighet, arma|s -an 1. (a.) (rakas) kär, älskad; (rakastava) kärleksfull, (suloinen) ljuv, älsklig; (hellä) öm, huld. 2. (s.) (rakasteltu) älskade, älskling; (f) käresta; -ani min älskade, -tella älska; (hakkailla) slå* för ngn; kurtisera (ngn); f jäsa (för ngn), -telija älskare; (liehittelijä) kurtisör. -telu älskog -en; kurtis -en; kärvänlighet, arma tuuri (tkn.) armatur -en -er. armaus2 ljuvhet, älsklighet; ömhet, huldhet;

vrt. armas. armeija armé -(e)n -er; ~n esikunta arméstab; komentaja armé|chef, -kommendör; käsky arméorder, -kun| ta armékår; -nan komentaja armékår(s)|chef, -skommendör; -nan kuormasto armékårträng. -nosasto armédivision, armeli||laasti barmhärtigt, -aisuudentyö barm-härtighets|arbete, -gärning, -verk. -aisuus2 barmhärtighet, (-laitos barmhärtighetsinrättning. -säätiö from stiftelse.) -as -aan barmhärtig; (armollinen) nådig, armenia||lainen (käns.) 1. (s.) armenier -n -.

2. (a.) armenisk.-nkieli armeniska (språket), -tar armeniska.

armia|s -an ks. armelias; aula (huud.) Gud nåde!

armo 1. nåd -en; päästä jnk ~ihin finna nåd för ngns ögon; ~ssa i nåder; ottaa ~ihin taga till nåder; elää jnk ~illa leva på ngns nåd (på nåder hos ngn); toisen ~illa eläjä nådehjon. 2. Jumalan ~sta med Guds nåde.

3. (sääli) förskoning, pardon -en; -tta (ja säälittä) utan nåd (o. förbarmande); utan förskoning, (utan pardon); skoningslöst.

4. (valt.) (armahdus) amnesti -n; anoa ~a be om nåd (pardon); saada ~ få pardon (amnesti); bli benådad; antaa ~ jllk (armahtaa jk) benåda ngn. 5. antautua (jnk) ~ille ge sig på nåd o. onåd. 6. (arv.): Teidän A~nne! Ers nåd!

armo||isa (heng., run., vanh. -sia rikas) nåderik, nådefull, -istuin nådastol, -ittaa* (usk.) benåda; Jumalan -iltama, -itettu gudabenådad; -itettu taiteilija (kuv.) benådad konstnär (artist), -kirja nådebrev. -lahja nådegåva, -leipä nådebröd, -liitto (heng.) nådeförbund, -llinen nådig, nådefull; (laupias) barmhärtig, -llisesti nådigt, nådeligen, -llisimmasti: kaikkein ~ (ruht.) allernådi-gast. -lupaus (heng.) nådelöfte, armon||aika nådatid, -anoja en som anhåller om nåd (benådning), -anomus nådeansökan, -anto ks. armahdus, -aurinko nådesol. -isku (surman~) nåde-, nåda|stöt. »järjestys (usk.) nådens ordning, -osoitus nåde|-betygelse, -bevis(ning), -vedermäle -t -n. -valinta (usk.) predestination, nådaval. (-oppi predestinationslära.) -väline (vanh.

-välikappale, kirk.) nådemedel, sakrament.

armo||pala nåde|gåva, -bröd (vrt. -lahja), -päätös (usk.) nådaval -et. -pöytä (kirk., usk.) nådebord. -teitse, -tietä i nådeväg. -tilanådatillstånd, -ton 1. obarmhärtig; (säälimätön) skoningslös; (taipumaton) obeveklig. 2. (harv. run. turvaton, orpo) värnlös, -ttomasti obarmhärtigt; skoningslöst; utan förskoning; obönhör|ligen, -ligt, obevekligt. -ttomuus2 obarmhärtighet, skoningslöshet. -työ nådegärning. -vuodensaarnaaja (kirk.) nådårspredikant. - vuoden | e tu, -oikeus2 nåd-års|förmån, -rätt. - vuosi2 (papinlesken yms.) nådår.

äro stäpp -en -er. -aasi stäppåsna. -alue stäppområde, -eläimistö stäppfauna, -eläin stäppdjur. -heinä stäppgräs. -humala ks. niittyhumala. -kana ks. hietakari a. -kansa stäppfolk. -kasvi stäppväxt. -kasvisto stäppflora, -kellukka* ks. n i i t-tykellukka. -lainen stäppinvånare, -luste (ksv. Brachypodium) axlosta. -maa stäpp|land, -mark. aromi arom -en -er. -keitin aromkokare. aro[|nata ks. p u n a n a t a. -nia (ksv. Aronia) aronia. -seutu stäpptrakt, -vyöhyke stäppregion.

ar|pa* lott -en -er; heittää (lyödä, panna) ~a jst kasta lott om ngt; nostaa ~ draga lott; ~ on osunut (sattunut) hänelle lotten har fallit på honom; ratkaista -valla avgöra genom lottning; ratkaiskoon ~ lotten av-göre; lotten må avgöra, —astia lotturna. arpain I |myyjä lottförsäljare. -myynti lottför-säljnmg.

arpajaiset pl lotteri -et -er; panna toimeen ~

anordna (föranstalta) lotteri, arpajais||ilmoitus lotteri|annons, (viranomaiselle) -anmälan, -lupa tillstånd att anordna lotteri, -toimikunta lotteriibestyrelse, -kommitté. -voitto lotterivinst, arpallkapula (hist.) budkavl|e -en -ar. -kuutio (pel.) tärning, -lippu lottsedel, -luettelo lottlista. -peli (kuv.) lotteri, arpeu||tua* (haava) gro3 igen; helas, läkas.

-tuma ärrbildning. ar|pi2* -ven ärr -et -. -nen ärrig. arpo a* lotta (ut); draga* lott; jakaa (lunastaa) -maila skifta (inlösa) genom lottning. -ja 1. den som drar lott. 2. (vanh., taik. noita, taikuri) trollkarl -en -ar. -minen lottning, lottande; lottdragning, utlottning; (pel.) tekande, tekning. arrakki* (väk.) arrak. arseeni arsin -en -er. -happo arseniksyra. arsenaali (asevarikko) arsenal -en -er. arsenikki* arsenik -en. -lasi (kaiv.) arsenikglas. -myrkytys arsenikförgiftning, -määrä arsenikmängd, -näyte arsenikprov. -pitoinen arsenikhaltig. -pitoisuus2 arsenikhalt, »tutkimus arsenikundersökning, arsina (ven. pit.mt., n. 71 cm) arschin -en-, arteeriskleroosi (verisuonten kovettuminen)

arterioskleros -en, åderförkalkning, arteesinen: ~kaivo (porakaivo) artesisk brunn, artik||keli (kiel.); (lain, sopimuksen) -la ar-tik |ei -eln -lar.

artriitti* (niveltulehdus) artrit -en.arvaaja —

arvaa|lja: hyvä ~ en sora gissar bra. -mat|on oberäknelig; (käsittämätön) obegriplig; (edeltäkäsin aavistamaton) oväntad; oförutsedd; ~ vahinko oberäknelig skada; -toman hyvin oväntat väl (bra); bättre än man kunde vänta (ana); över förväntan väl. -minen gissande jne.; ~ liian suureksi (pieneksi) över-, under|skattning; vrt. arvata 2. ar vai |lia (försöka) gissa; (otaksua) förmoda; (aavistella) ana; ~ sinne tänne gissa (fundera, tänka) hit o. dit; -Ilen, -lemalla gissningsvis. -lii gissning; förmodan; fundering; (aavistus) aning; vrt. arvelu, arvan|jheitto lottkastning. -nosto lottdragning, lottning; vrt. arvonta, arva|ta 1. förutse*; (arvailla) gissa; (päästä selville) komma* underfund med; (päätellä) döma2 (av ngt), sluta (sig till ngt); enkös sitä -nnut! sen minä jo -sin! det förutsåg (gissade) jag redan! (sitä minä odotinkin) det var jag beredd på; et osaa kuka tänne tulee! du kan inte ana (gissa), vem som kommer hit! sitä en voinut (osannut) ~ det kunde jag inte ana (inse, beräkna), (odottaa) vänta; ~ arvoituksia gissa (lösa, uttyda) gåtor; en -nnut odottaa, että niin kävisi jag kunde inte vänta, att det skulle gå så; tämän olisi jokainen voinut ~ detta hade envar kunnat gissa sig till (tänka sig); -sin hänen aikomuksensa jag insåg (visste, anade) hans avsikt; voitko ~ missä vika ön? kan du komma underfund med (gissa, inse, avgöra) var felet ligger? -isin hänen pian tulevan jag förmodar (antar, tror), att han snart skall komma; ~ oikein gissa (döma) rätt; hän ei -nnut sanoa han visste (kunde) inte säga; en voinut ~ (sitä) miestä sinuksi jag kunde inte tro, att mannen var du; panna jtk -amalla gissa sig till ngt; taga ngt på måfå, på höft; -ten, -amalla gissningsvis; ~ ennakolta förutse; sehän oli -ttavissa det var ju att förutse; det kunde man ju förutse, (gissa); niin kuin -ttavissa olikin som man kunde gissa; edeltäpäin -ttava förutsedd; -amalla (odottamatta) oförmodat, oförutsett. 2. (vanh. arvioida, arvostella): ~ hinta 25 markaksi uppskatta (beräkna, anslå) priset till 25 mark; hän -a sen merkityksen liian suureksi han anser dess betydelse vara alltför stor; han överskattar dess betydelse; ~ liian vähäiseksi underskatta; ~ rahana uppskatta (värdera) i pengar. 3. (huud.): -apas iloni (hämmästykseni) kun näin hänet! döm om min glädje (förvåning) när jag såg honom! arvat||enkin, -tavasti förmodligen, troligen;

(ehkä) kanske; (todennäköisesti) sannolikt, arval|us gissning, -utella*, -uttaa* låta*

gissa, beräkna, arve||leminen tänkande jne.; vrt. arvella. -leva(inen) betänksam; (empivä) tveksam. -levaisuus2 betänksamhet. -levasti betänksamt, tveksamt, arvel|la 1. (luulla) tro3, (otaksua) förmoda, mena, förmena; mitä sinä asiasta -et? vad tänker (menar) du om saken? -isin työn aika helpoksi jag skulle tro, att arbetet är ganska lätt; ~ voivansa (jaksavansa) maksaa tro

aryioitds arv

(anse) sig kunna betala; keneksi häntä -et (luulet)? vem anser (tror) du henne vara? vem håller du henne för? 2. (empiä, epäröidä) betänka sig; aika kuluu -lessa (snl.) tiden lider, medan man betänker sig; hän -i (empi) kauan, ennen kuin lupasi han betänkte sig länge, innan han gav sitt löfte; hän jäi -emaan, lähteäkö han tvekade, huruvida han skulle gå med; myöntymys annettiin kovin -len beviljandet skedde efter stor tvekan (mycket tveksamt); teen

sen vähääkään -ematta jag gör (skall göra) det utan minsta betänkande (betänklighet, tvekan); (tinkimättä) alldeles obetingat; asia panee -emaan saken inger betänkligheter; hieman -tua(an) efter något betänkande; vrt. arvailla, ajatella. 3. (aikoa) ämna; vrt. tämä

arve||lu förmodan, förmodande, förmenande; vrt. ed.; (empiminen) tvekan; (aavistus) aning; (miettiminen) betänkande, -lut|taa* inge* betänkligheter; göra* betänksam (tveksam); (se) asia pyrkii minua -lamaan saken inger mig betänkligheter (gör mig betänksam, tveksam), (huolestuttaa) saken oroar (bekymrar) mig; minua -ti kovin lähtiessä (ennen kuin lähdin) jag betänkte mig (tvekade) mycket, förrän jag begav mig av; häntä -ti lahjan vastaanottaminen han tvekade att mottaga gåvan, -lut ta va betänklig; (vakava) allvarsam, -luttavasti i betänklig grad; betänkligt, -luttavuus2 betänklighet; asian ~ det betänkliga (det kritiska) i saken; sakens allvar.

arvettua* ks. arpeutua.

arvio värdering, taxering; uppskattning; (Iak. -ehdotus) förslag -et -; (-laskelma) beräkning, kalkyl -en -er; ~lta uppskattningsvis; (suunnilleen) ungefär; (Iak.) förslagsvis; (likimääräisen) ~n mukaan enligt (ungefärlig) beräkning (uppskattning); asiantuntijan ~ sakkunnig värdering; kiinteistön selitelmä ja ~ (Iak.) beskrivning o. värdering av fastighet, -hinta värderingspris.

arvioi||da 1. värdera, taxera, uppskatta; (laskelmoida) beräkna, kalkylera; ~ kalliiksi värdera (taxera) högt; ~ alhaiseksi värdera lågt; (kuv.) ringakta; ~ jtk suureksi (pieneksi) (kuv.) skatta ngt högt (ringakta); ~ liian suureksi (pieneksi) över-, under|-skatta; ~ jnk hinta liian suureksi, kalliiksi (alhaiseksi) övervärdera (undervärdera) ngt; ~ jtk jks värdera ngt till ngt. 2. ks. a r-vostella. -ja ks. a r v i o m i e s. -minen värdering; bedömning; — liian suureksi (liian pieneksi) Över-, under |värdering, -skattning (jnk av ngt).

arvioimis||kulut, -kustannukset pl värderingskostnad. -lautakunta värderingsnämnd, -linja (mtsh.) taxeringslinje, -menetelmä taxeringsmetod, -palkkio värderings|arvode, -belopp, -peruste värderingsgrund. -toimitus värderingsförrättning, -tulos taxeringsresultat.

arvi||ointi* 1. värdering, taxering, uppskattning, bedömning, kalkylation. 2. (arvostelu) omdöme -t -n. 3. (arvostus) värdesättning; vrt. -o i m i n e n. -oittaa* (kaup.) arbi-trera. -oitus arbitrage -t.arv arviokauppa

arvio||kauppa: -kaupalla (umpimähkään) på måfå; på höft; (arvaamalla) gissningsvis, uppskattningsvis, -kirja värderings linstru-ment -et -handling, -kyky uppskattnings-, beräknings |förmåga. -laskelma ungefärlig beräkning (kalkyl, uppskattning); överslagskalkyl, överslag; (todennäköisyys) sannolikhetskalkyl; (Iak.) förslagskalkyl. -lasku beräkning, uppskattning. -lautakunta värderingsnämnd, -mies värderingsman. -määrä värderingsbelopp, -määräraha förslagsanslag. -mitukainen uppskattningsvis (skeende); (likimääräinen) ungefärlig, -nvarainen på uppskattning grundad; uppskattad, -peruste värde-ringsgrund. -summa förslagssumma, -taksoitus taxering enligt uppskattning. - verotus beskattning enligt uppskattning, arvo värde -t -n. 1. (merkitys) betydelse; (kunnia) heder -n; (arvokkuus) värdighet, anseende; (maine) prestige -n; (virka- ~) rang -en; (~nimi) ks. tätä; (oppi~, sot.~) grad -en -er; (~nanto) aktning; ~ltaan suurempi av större värde (betydenhet, betydelse); antaa ~a muidenkin mielipiteille akta (respektera) även (hysa aktning även för) andras åsikter; antaa jllk paljon ~a (suuri värdera (skatta) ngn högt; antaa jllk liian suuri ~ överskatta ngt; he eivät osaa antaa ~a vapaudelle de förstår inte att uppskatta (sätta värde på) friheten; jnk ~a alentava nedsättande för ngn; pitää ~ssa (hnk.) akta ngn (hysa aktning för ngn); hålla ngn i ära; sätta värde på ngn; uppskatta ngn; ~ssa pidetty (högt) ansedd, värderad, aktad; pitää jtk (as., es.) suuressa ~sa värdera (skatta, akta) ngt högt; jättää jtk omaan ~onsa lämna ngt därhän, åt sitt värde. 2. (~aste): hänen ~nsa mukainen honom värdig; (hänelle tuleva) honom tillkommande; (asianmukainen) tillbörlig; se ei ole sinun ~si mukaista (sinun ~llesi sopivaa) det är under din värdighet; det är dig ovärdigt; det anstår dig inte; muistaa oma ~nsa besinna sin betydelse; mikä ~ miehellä on? vilken rang (grad) har mannen? everstin ~ överstes rang (värdighet); suomen kieli on kohonnut sivistyskielen ~on det finska språket har uppnått rangen av ett kulturspråk; ~ltaan korkea av hög rang; högtuppsatt; maisterin ~ magistergrad. 3. (kaup. käypä hinta); setelin ~ sedelns valör; tavaroita 50 markan ~sla varor för (till ett värde av) 50 mark; ~ tavaroina (kaup.) valuta i varor; ~ saatu valuta bekommen; alentaa minska, förringa värdet; olla suuressa ~ssa (suuriarvoinen) ha stort (högt) värde. 4. kriittiset ~t (fys.) kritiska data. 5. (snt.): ~a loukkaava nedsättande,

kränkande; ~n veli! värde broder! ystävä/ värderade vän! ~lleen (kuitenkin) likväl; likafullt, arvo||arvostelma värdeomdöme, -asema rang|-ställning, -plats; rang -en. -aste grad -en -er; rang -en; kohota ~issa stiga i graderna; vrt, arvo 2. -asteikko rangskala, -esine värde I-föremål, -sak. -ero, -erotus skillnad i värde: rang|skillnad, -avstånd, -esine värde|före-mål, -sak. -henkilö högt uppsatt person; notabilitet, celebritet; ~t pl honoratiores.

— arvonimi

arvoi||nen värd; av (ngt) värde; (jtk ansaitseva) värdig; (yhd.) betydande; vähä~ av mindre värde (betydenhet); markan ~ värd en mark; piispan ~ med (av) biskops rang; maj urin ~ med majorsgrad; se ei ole minkään ~ (-sta) det har inget värde; det är ingenting värt; (on merkityksetöntä) det är utan (det saknar) varje betydelse; he oval toistensa -set de är jämngoda; se mies ei ole sen tytön ~ han är inte värdig den flickan; asia ei ole sen ~ saken är inte av så stor vikt (har inte det värde); työ on tekemisen ~ (kannattaa) det lönar sig att utföra arbetet; arbetet är mödan värt; näkemisen (kuulemisen) ~ värd att ses (sevärd), att höra(s); hörvärd; jnk ~ av ngt värde; av ngn betydelse; pidän miestä paremman palkan -sena jag anser mannen (vara) förtjänt av (värd) en högre lön (förtjäna en högre lön); minkä ~ tämä kolikko (seteli) on? vilket värde har detta mynt (denna sedel)? hur mycket är detta mynt värt (denna sedel värd)? hän on sinusta saanut -sensa vastustajan han har i dig funnit en värdig motståndare; suurempi~ av större värde; mera betydande; vrt. saman-, suuri-, tasa-, yhden|-arvoinen ym. -sa ärad, värd; ~ lukija! ärade (värde) läsare! ~t kuulijat! ärade åhörare! -suus2 värdighet; Teidän (Korkea-) Arvoisuutenne Ers (hög)vördighet, arvoituksellinen gåtfull, mystisk, oförklarlig, gåtlik, -tuksellisuus2 gåtfullhet, -tu|s 1. gåta; puhua -ksin tala i gåtor. 2. se jäi minulle -Itseksi det förblev mig en gåta; tämä on selittämätön (ratkaisematon) ~ man står här inför en olöslig gåta; hänen katoamisensa oli ~ ja sellaisena pysyi hans försvinnande var o. förblev en gåta. arvo||järjestelmä rangsystem, -järjestys rangordning. -kala värdefull, värde|fisk. -kartta (post.) värdekarta, -kas -kkaan värdig; (kallis) värdefull; av (stort) värde; (kunnioitettu) aktad; (arvossa pidetty) ansedd; (ylhäinen) högt uppsatt; (kyllin) ~ saamaan värdig att få; ~ kirja en värdefull bok; -kkaan näköinen vördnadsbjudande, (-ohjelmainen med värdefullt [gediget] program.) -kasvu (mish.) värdetillväxt, -kirje (post.) värdebrev.-(kirje)kuori (post. arvo-lähet. käyt. kirjekuori) värde|kuvert, -påse. -kkaanpuoleinen tämligen värdefull; av ansenligt värde, -kkaasti värdigt; med värdighet. -kkaisuus2, -kkuus2 värdighet -en; (kunnia) anseende; (arvo) värde -t. -kortti (kort.) honnör -en -er. -kruunu (her.) rangkrona, -lause (er. tod.) vitsord -et -. -lauseke värdeklausul, -leima (kult.) stäm|-pel -peln -plär. -luettelo rang|lista, -rulla, -luokka rangklass; alemman -luokan kirjailija en andrarangsförfattare. -lähetys (post. ym.) värdeförsändelse, -löytö värdefynd. -metsä (mtsh.) värde-, gagnvirkes|skog. -määrä värde -t -n; (setelin) valör -en -er. arvonjlaleneminen värdeminskning, -alennus värde I sänkning, -nedsättning, -minskning; nedskrivning, -anto aktning; värdesättning; nauttia suurta ~a åtnjuta stort anseende (stor aktning, prestige), arvo[|nimi hederstitel, äretitel; (virka—) tit [elarvonimistö — asema

ase

-eln -lar. -nimistö titulatur -en -er. -n(järjes-telyrahasto värderegleringsfond.- lisäys värde |tillskott, -ökning, -merkki [sot.] grad-, [her.J rang|beteckning, -mitta värdemätare, -mukainen [jllk luleuaj tillbörlig, -määrääjä värdemätare, -määräämisperuste värdebe-stämningsgrund. -nousu värdestegring.) arvonta* (arp.ym.) (ut)lottning; (lottdragning. -vene (arp.-voitt.) utlottningsbåt. arvon|| vähennys, -vähentyminen värdeminskning.

arvopaperi värdepapper, -kauppa handel med värdepapper; fondhandel, -kauppias fondhandlare, -markkinat fondmarknad, -osasto fondavdelning, -pörssi fondbörs, -salkku värdepappersportfölj, -välitsijä fondmäklare, arvo||posti värdepost. (-lähetys värdepostför-sändelse.) -puu (mtsh.) värdeträd; högvärdigt träd; gagnvirkesträd. (-kuutiomäärä värdeträdens virkesmassa, -metsikkö vär-deträdsbestånd. -sto värdeträdsförråd.) -raja värdegräns, -riita rang|strid, -tvist, -sana vitsord, -sija rangplats; (kunnia~) hedersplats. -ssapidetty ks. arv o. -ssapito aktning (för ngn, ngt), arvostaa 1. (antaa arvoa) sätta* värde (jtk på ngt); (kunnioittaa) hedra. 2. (harv.) (määrittää arvoltaan) värdesätta*; hän osaa kyllä ~ sinun työtäsi hän vet nog att värdesätta (sätta värde på) ditt arbete, uppskatta (värdet av) ditt arbete, arvostel||eminen bedömande, kritiserande, -eva kritisk; kritiskt inställd, -evasti kritiskt; med kritisk blick, -ija bedömare; (ammatti ~) kritiker, (kirj. m.) recensent, -ijankappale recensentexemplar, -la bedöma2, vitsorda; (arvioida) uppskatta, värdera; (kirj., taid. ym.) kritisera; vrt. arvioi-d a;

asiaa ankarasti -taessa vid en sträng bedömning av saken; -emalia utan kritik; kritiklöst; antaa jtk jnk -tavaksi överlämna (överlåta) ngt åt ngn till bedömning; underställa (underkasta) ngt ngns prövning; en halua ryhtyä sitä -emaan jag inläter mig inte på att bedöma det. -ma värdesättning; bedömning; (fil.) omdöme -t -n. arvostelu bedömning; (arvos.) vitsord -et -; (taid., kirj.) kritik -en -er, (kirj. m) recension -en -er; sellainen olojen ~ en sådan bedömning av (kritik av) förhållandena; en sådan syn på tingen, -asteikko bedömningsskala.-halu (er. hn.) kritiklust; benägenhet att anmärka, -haluinen (vrt. ed.) kri-tiklysten. -kyky omdömesförmåga; omdöme -t. -kykyinen omdömesgill; som har omdömesförmåga. -kykyisesti omdömesgillt; med omdöme, -kyvyttömyys2 bristande omdöme; omdömes |brist -en, -löshet. -lautakunta prövningsnämnd, -muoto bedömningsform. -peruste prövnings-, värderings|grund. arvo||suhde värdeförhållande, -tavara(t) var|a (-or) med stort värde, -tisle (kem.) högvärdigt destillat; värdedestillat. -ton värdelös, (sopimaton) ovärdig (ngn); ~ saamaan perintöä ovärdig att taga arv; ~ (tavara)näyte (varu)prov utan värde, -ttaa* värdesätta*, värdera; uppskatta, -ttomasti ovärdigt, »ttomuus* värdelöshet; ovärdighet, -ttua*

bli värdesatt (värderad); (tulla arvokkaaksi) få* värde; bli värdefull, -tulli värdetull. -valta auktoritet; prestige -n. -valtainen auktoritativ, -valtakysymys prestigefråga, arvuuütella, - ttaa ks. arvau|tella, -ttaa. asbesti asbest -en. -huopa asbestpapp. -höy-täle ks. -vill a. -lanka asbesttråd. -tiiviste asbestpackning, -villa asbestull. ase vap|en -net -; (työ~) verktyg -et -; redskap -et -; (sot.): laskea ~ensa nedlägga sina vapen; riisua ~ista avväpna (ngn); (jnk) tahdoton ~ (kuv.) ett viljelöst redskap (verktyg) (i ngns hand); — kädessä med vapen i hand; (aseistautunut) beväpnad; kutsua ~isiin kalla till (under) vapen; olla ~issa stå (vara) under vapen; varustaa ~illa beväpna; bevära; ~illa varustettu försedd med vapen; beväpnad, bevärad. -apu vapenhjälp. aseellinen (be)väpnad, bevärad; ~ apu väpnat bistånd; ~ kapina väpnat uppror, aseen||hallussapitolupa tillstånd att bära skjutvapen, -kantaja 1. (hist.) vapendra-gare, väpnare. 2. (kuv.) anhängare, -käyttö hantering (bruk) av vapen. aseet |ön obeväpnad, vapenlös; obevärad; -tomana palveleva (sot.) vapenfri värnpliktig; obevärad. ase|lharjoitus vapen| övning, -exercis, -historia vapenhistoria, -huone 1. tyghus, arsenal -en -er. 2. (hist. kirkon ~) vapenhus, aseiden| kalske vapen|gny, -brak. -kuljetus vapentransport, -kätkijä vapengömmare. -käyttö bruk av vapen; -käytössä i vapnens bruk. -laskeminen nedläggning av vapen. -riisunta avväpning. -tuonti vapen|-införsel, -import, -asei|nen (yhd.) med vapen; beväpnad; moni~ med många vapen; raskas~ (hist.) tungt beväpnad, med tunga vapen. asei||siinnousu väpnad resning, -staa beväp -na; förse* med vapen, (tykeillä) bestycka, -stamaton obeväpnad; (tykeillä varustamaton) obestyckad. -stariisunta avväpning; avrustning. (-ohjelma avrustningspro-gram.) -stautua* beväpna sig (jllk med ngt); (varustautua) upprusta, -stautumi-nen (varustelu) upprustning, -stus (m. her.) beväpning: (lykki ~) bestyckning. ase||katselmus vapensyn, -kauppa vapenhandel. -kokoelma vapensamling, -kuntoinen vapenför, -kätkö vapengömma, -laji vapenslag. -lepo vapenvila; vapenstillestånd, (-ehdot, -neuvottelut pl, -sopimus vapenstillestånds | villkor, -förhandlingar, -för-drag.) -löytö vapenfynd. asem|a 1. (sijainti) läge -t -n; järkkyä -iltaan bringas (rubbas) ur sitt läge; (suhteell.,mer.) position -en -er; kaupungin ~ stadens läge; sovittaa -illeen bringa i rätt läge (ställning); ställa på rätt. 2. (toimi; virka- ~) post -en -er; (tila) ställning; luopua ~staan vika från sin post; träda tillbaka; olla korkeassa ~ssa inneha en hög ställning (post, position); vara högt uppsatt; olla toisenlaisessa intaga

en annan ställning. 3. (sot.) ställning; pysyä -issaan hålla sina ställningar; perääntyä -is-ta an uppge sina ställningar. 4. (tilanne) situation; hän on vaikeassa ~ssa han är i en svår

ställning1 (belä^f n het, situation); pelastaa ~ (tilanne) rädda situationen; klara upp freda upp) en situation; jäädä (jouhia) huonompaan (epäedullisempaan) ~an komma i ett ofördelaktigare läge; bli förfördelad. 5. (raut. ym.) station -en -er. asema||-alue stationsområde, -halli stationshall. -henkilökunta, -henkilöstö stationspersonal. -kaava (kpnk. ~) stadsplan -en -er; (kauppalan köpingsplan; byggnadsplan -en -er; (kart.) plankarta, («arkkitehti [kpnk.] stadsplanearkitekt, -ehdotus förslag till byggnadsplan; [kpnk.] stadsplaneförslag. -laki stadsplanelag.) asemaffkaavoi[ttaa*: ~ alue uppgöra byggnadsplan (kpnk. stadsplan) för ett område; -teiiu stadsplanelagd. -kaavoitus planering; byggnadsplan, -kartta plankarta, -kello (raut.) 1. (ent. soitto~) stationslklocka; 2. (nyk.) -ur. -kirjuri stationsbokhållare, -laituri stationsplattform, -maa (valt.) förläggningsland. -maksu stationsavgift, -

mestari stationsmästare, -mies stationskarl. -nnimi stationsnamn, -paikka stationsort: (asunto boningsort, -piha (ratapiha) bangård, -piirros planritning, -päällikkö stationsinspektor -n -er; (j.) stins -en -ar; (sot. ym.) stationsjchef, -föreståndare, -päällystö stationsbefäl. -rakennus stations |byggnad, -hus. -silta perrong -en -er. -sota (sot.) ställningskrig, - taistelu ställningsstrid, - talo stationshus, -viiva baslinje, -väli (raut.) sträcka (avstånd) mellan (två) stationer, -yhdyskunta stationssamhälle, asemesta (postp.): jnk ~ i stället för ngt. asejlmestari vapenmästare, -mies (hist.) väpnare.

asemoi||da (sijoittaa) placera, -nti* placering;

lokation. *tua* ställa2 (placera) sig. asemo(sana) (kiel.) pronom|en -inet -ina. asen|lne* inställning; (kannanotto) ställningstagande; inriktning; ställning (jhk till ngt), -nella* uppställa2, -noitua* inställa2 sig; taga* ställning (fatta ståndpunkt) till ngt. -noituminen ställningstagande, -nus (kon.) (in) montering; montage -t; installation, (-halli monteringshall. -kustannukset monteringskostnader. -liike installations[affär, -firma, -nosturi [nost.] monteringskran. -tarvikkeet pl installationsmaterial, -teline monteringsställning, -työ monterings-, installations larbete. -työvälineet pl monterings-, installations|verktyg.) -taa* montera (jhk in); installera; ~ paikoilleen inmontera; installera, -taja montör, -teellinen affekterad, teatralisk, tillgjord. «teellisesti i fråga om (med avseende på) inställning, (suorituksellisesti) maner, -teelli-suufs* (kuv. teennäisyys) tillgjordhet; vapaa -desla chosefri. -teenmuutos ändrad inställning. -teinen (yhd.): vanhoillis~ konservativt inställd, -telu uppställning, asento' ställning; (ryhti) hållning;

(kom. sot., voim.) grundställning! ase||onni vapenlycka, -oppi vapenlära. -paja vapensmedja; vrt. -tehdas, -palvelija (hist., er. feod.) vapensven -nen -ner. -palvelus militärtjärjstgöring; vapentjänst.

asettamispäivä

asepl|tiikka * (lääk.) aseptik-en.-tinen (mätä-

nemistä estävä) aseptisk. asepuku uniform -en -er; (hist.) rustning, -seppä vapensmed, asessori assessor, -nrouva assessorska. asetaatti* (kem.) acetat -et -er. aselltakki vapenrock, -tanssi vapendans. asete* (kaup.) tratta; proiestinalainen ~

tratta med protest, asetehdas vapenfabrik.

asetelfla* ställa2; (sovitella) jämka; (sijoitella) placera; -lava (tkn.) inställbar, justerbar; vrt. asettaa, aseteülma samman-, upp|ställning^uppsats-en -er; (taid.) stilleben -et -; (teal.) uppsättning: (taulukko) tabell-en-er; tablå -n -er. (-kappale uppsättnings-, utstyrsel|pjäs.) -ttu (her.) ställd, asetin* ställning; (tkn.) insättare; (mer.) instickare; (raut.) växel Jställanläggning, -anordning; (yhd.) -ställ -et -; astiasto~ servisställ. -laite (raut.) växelställ|verk -et, -bock -en.

asejltoveri vapen|broder -brodern -bröder.

-toveruus8 vapenbrödraskap, asetltaa* 1. ställa2, placera, sätta*; (määrätä toimeen) tillsätta*; (perustaa) upprätta; (ylös, pystyyn, kuv.) ställa2 upp; ~ maksettavaksi utställa2, trassera; laki ~ sellaisen vaatimuksen (ehdon) lagen ställer en sådan fordran (ett sådant villkor); — (panna pystyyn) armeija sätta upp en här; ~ hallitus (valiokunta) tillsätta en regering (ett utskott); ~ virkaan insätta i en tjänst; installera; (täyttää virka) besätta en tjänst; ~ pappi virkaan tillsätta (juhl. installera) en präst (i ämbetet); ~ lakkautuspalkalle uppföra på indragningsstat; ~ puolestaan sijainen ställa en vikarie för sig; ~ suuret vaatimukset itselleen (itsensä suhteen) ställa stora anspråk på sig själv; ~ jnk käytettäväksi ställa till ngns disposition (förfogande); ~ vakuus ställasäkerhet; ~ sijaan (korvata) ersätta; ~ jtk tehtäväkseen göra ngt till sin uppgift; fatta ngt som sin uppgift; — jtk päämääräkseen uppställa ngt som mål; ~ vekseli utställa en växel; ~ maksettavaksi trassera på ngn; viime lähetystämme vastaan olemme -neel maksettavaksenne 500 mk mot vår senaste försändelse har vi trasserat på Eder 500 mk; haltijalle -ettu velkakirja en på (till) innehavaren ställd skuldsedel; määrähenkilölle -ettu ställd till (lydande på) viss man. 2. ~ ehdokkaita vaaleja varten uppställa kandidater för val. 3. — konkurssitilaan försätta i konkurs; ~ (panna) suu säkkiä myöten (snl.) rätta mun efter matsäcken. 4. (tyynnyttää, rauhoittaa) stilla, dämpa; (estää) hämma, stävja; ~ mellakka slå ned (kväsa) ett upplopp; ~ aallot dämpa vågorna; ~ verenvuoto hämma (stämma) blodflödet.

asett||aja (yhd.) -ställare; (veks.) utställare; (veks., sekin, asetteen) ~ trassent; sahan ~ sågställare. -aminen ställande, placerande, placering; (veks. utställande, trassering; vrt. asettaa; ~ jnk makseltavaksi trassering på ngn. -amis(paikka [pnk.] ort där växel [check] utställes. -päivä dag förasettautua —

utställande.) -autua* ställa2 sig; (sijoittautua) placera sig. asettu||a * 1. ställa2 sig; ~ järjestykseen ställa2 upp sig; (sijoittua) placera sig; ~ o velie ställa sig vid dörren; ~ riviin ställa upp sig i led (rad); ~ jnnk asumaan slå sig ned (bosätta sig) ngnstns; (vakituisesti) bli bofast ngnstns; ~ istumaan slå sig ned; sätta sig; ~ paikalleen intaga sin plats; laivasto -i lahteen flottan lade sig i viken; he -ivat sinne leiriin de slog läger där; ~ jnk tielle ställa sig i vägen för ngn; ~ kannattamaan hyvää asiaa understöda, biträda en god sak; ~ jnk puolelle (jlk kannattamaan) taga ngns parti; taga parti för ngn; ~ jtk vastaan sätta sig emot (motsätta sig) ngt; ~ asumaan hotelliin taga in på ett hotell; hän on -nut sille kannalle han har ställt sig på (intagit) den ståndpunkten; ~ ehdotusta vastustamaan motsätta sig förslaget. 2. ~ ehdokkaaksi jhk uppställa' sig som kandidat till ngt. 3. (tyyntyä, rauhoittua, laantua) lägga* sig; stillas; (rauhoittua) lugna sig; (estyä) hämmas, (heiketä) dämpas; (helpottaa) lätta; tuuli -u (tyyntyy) vinden mojnar; det lugnar; myr sky ~ stormen lägger sig (bedarrar); tuskat-val plågorna stillas (lägger sig, lättar); viha -u hatet lägger sig; saada verenvuoto -maan få blodflödet stillat (hämmat, stämt).-minen (asumaan) bosättning; (tuuli) mojnande, bedarrande; vrt. asettua. asetuksen|mukainen, -vastainen (Iak.) författnings |enlig, -stridig, asetus förordning, författning; (sääntö) stadga. -ehdotus förslag till förordning, -kokoelma författningssamling, -ratas (leip.) ställratt. -ruuvi (tkn.) ställskruv, -sanat pl (usk.y Iak.) instiftelseord(en). -sääteinen (Iak.) författningsenlig, - teitse, - tietä i förordningsväg; genom förordning, asetuttaa* låta* ställa (placera; tillsätta*), asetyleeni (kem.) acetylen -en. -hitsaus (met.) acetylensvetsning. -kaasu acetylen-gas. -lamppu acetylenlampa. -liekki ace-tylenlåga.

ase||varasto vapenförråd, -varikko vapendepå. -varustelu upprustning, -varustus vapenrustning, -veli vapenbroder, (-liitto vapenbrödraförbund.) -veljeys2 vapenbrödraskap -et.

asevelvollinen värnpliktig, -sarmeija värnplikts larmé, -här. asevelvollisuus2 värnplikt -en. -aika värnpliktstid. -asetus värnpliktsförordning, -asia värnpliktsfråga, -ikä värnpliktsålder. - ikäinen i värnpliktsåldern (varande), -kutsunta värnpliktsuppbåd, -kysymys värnpliktsfråga. -laitos värnpliktsinstitution, -laki värnpliktslag. -rasitus värnpliktstunga, asevoim|a vapenmakt; -in med vapenmakt, asfalt||inkeitto asfaltkokning. -inkeittäjä asfaltkokare, -oida asfaltera, -oiminen, -ointi* asfaltering. asfalt|ti* (maapiki) asfalt -en; laskea (päällystää) tie -illa asfaltera en väg. -betoni asfaltbetong, -emulsio asfaltemulsion, -huopa asfalt|filt, -papp. -jalkakäytävä asfalt-trottoar. -katto asfalttak. -katu asfaltgata.

asiaedellytys asi

-kukka(nen) (halv.) ks. k e v y t k e n k ä. -lattia asfaltgolv. -peite asfaltbeläggning, -peitteinen belagd med asfalt, -permanto ks. -1 a 11 i a. -piki2 * asfaltbeck. -tie asfaltväg. -työntekijä asfalt arbetare.

asi|a 1. sak -en -er; ärende; (jllk kuuluva ~) angelägenhet; (kysymys) fråga; (tapahtuma) händelse; (tehtävä) värv -et -; niin on ~ så är fallet; katson ~kseni maksaa jag anser det vara min sak (anser det ankomma på [-[tillkomma]-] {+[till- komma]+} mig), finner skäl föreligga att betala; olla jnk ~na ankomma på ngn; (tehtävänä) åligga ngn; annetaan jnk ~ksi (det) ålägges ngn; antaa jllk jtk ~ksi uppdraga ngt åt ngn; ge ngt i uppdrag åt ngn; sain sen ~kseni jag fick det i uppdrag; ~ ei kuulu hänelle det är inte hans sak; saken angår inte honom (se ei riipu hänestä det ankommer inte på honom); hallituksen ~ on katsoa det ankommer på regeringen att tillse; regeringen äger (att) tillse; ~in kulku sakernas (händelsernas) gång; sinulla ei ole sinne mitään ~a (siellä mitään tekemisiä) du har ingenting där att göra (skaffa); käsitellä ~a behandla ett ärende (en sak); liikkua tärkeillä -oilla röra sig i viktiga angelägenheter; yleinen ~ allmän angelägenhet; valtakunnan ~t rikets angelägenheter; mitä ~a? vad gäller det? kuinka ovat? huru står sakerna? hur är det fatt? taivaalliset~t de himmelska tingen; ottaa ~ puheeksi taga saken (frågan) till tals; se ajaa saman det gör samma tjänst; (on yhdentekevää) det går på ett ut; ~n alkaen (varta vasten) enkom; itse ~ssa i själva verket; se on hänen oma ~nsa det är hans sak, hans ensak; (syyttäköön itseään) han må skylla sig själv; ~ita (aiheettja, -omasti) utan anledning, utan skäl; obehörigen; ~an! till saken! jos ~ niin olisi om så vore fallet; ~in näin ollen under dessa förhållanden; i detta sakernas läge; pysyä -ssa hålla sig till sak; ~sla

loiseen från ett till annat; apropå; ~a harrastava intresserad; ~an puuttuminen ingripande -t; vaikuttava som (in)verkar på sak(en); ~an vaikuttamaton som inte (in)verkar på sak(en); selvitys klarering av saken. 2. (toimitettava) ärende; omissa -oissani i mina egna angelägenheter (ärenden); lähteä ~oilleen gå för att uträtta sina ärenden; juosta toisten -oilla springa andras ärenden; käyn kyllä sinun -oillasi jag skall nog uträtta dina ärenden; missä -oissa (miel.: millä -oilla) liikut täällä? i vilket ärende är du här? mitä sinulla on ~a? vad har du för ärende? 3. (Iak. juttu) mål; olla osallisena ~an ha del i sak; käsitellä ~a handlägga ett mål. 4. (kauppa-~, liike~) affär; antautua laajoihin -oihin inlåta sig på vidlyftiga affärer (vidlyftigheter); olla -oissa jnk kanssa ha affärer med ngn; kuinka luistavat? huru står affärerna?

asia-aine (koul.) fackuppsats.

asiaan||kuulumaton 1. som ej hör till saken; (aiheeton) obefogad. 2. (hnk.) ovidkommande; (syrjäinen) obehörig, -kuulumattomuus2 obehörighet, -kuuluva som hör till saken; till saken hörande; behörig, tillbörlig.

asia|ledellytys (Iak.) saklig förutsättning.asi asiaesitys —

-esitys (Iak.) sakframställning, -hakemisto (kirj.) sakregister, asiain||hoitaja (valt.) chargé d'affaires. »huoltaja (Iak.) negotiorum gestor. -huolto (Iak.) negotiorum gestio. -kulku händelseförlopp. -tila sakläge; (tilanne) situation, -valvoja ombudsman, asiakas -kkaan kund -en -er; klient -en -er; vrt. ostaja, -kirja (kirjnp.) reskontr|a -an -or; kontokurantbok. -palvelu betjäning av kunder; (järjestetty) kundtjänst.-piiri kundkrets; klientel -et, -en. asialjkirj|a (vir.) handling, dokument -et -, akt -en -er; aktstycke -t -n; alkuperäinen ~ originalhandling; liittää -öihin (jättää käsittelemättä) lägga till handlingarna; lägga ad acta. (-kannet dokumentportfölj, -kokoelma akt-, dokument I samling.) -kirjallinen dokumentär. -kirja(valta [Iak.] urkundsbefogenhet. -vihko akt -en -er.) asiakkuus2 klientskap.-sopimus klientskaps-avtal.

asiakumppaiii (myötäpuoli, Iak.) medpart

-en -er. -nuus2 medpartsförhållande. asialli nen 1. (s. Iak.) sakägare, part -en -er. 2. (a.) saklig; velan ~ peruste (Iak.) gäldens materiella grund, -sesti sakligt, -ssisältöinen med sakligt innehåll; ~ laki lag med materiell innebörd, -staa försakliga, substan-tiera. -stua bli saklig(are); försakligas; sub-stantieras. -suus2 saklighet, asialuettelo sakregister; (juttu ~) målslista,

mållängd; (hovioik.) rot lei -eln -lar. asiamiehen|jpalkkio ombudsmanna-, agent|arvode. -tehtävä ombudsmannauppdrag. - toimi ombudsmannaskap; agentbefattning; mandat -et -. asiamiehyys2 ks. a s i a m i e h e n t o i m i. asiamiejs ombud -et -; ombudsman; (kauppa-agent -en -er; (edustaja) representant; julkinen ~ allmänt ombud; kronofull-mäktig; -hen este(ellisyys) (Iak.) ombuds-mannajäv; -hen titi ombudsmannaredovis-ning. -kelpoinen som besitter ombudsman-nahabilitet. -kelpoisuus2 ombudsmannaha-bilitet. -sopimus ombudsmannaavtal. - suhde ombudsmannaförhållande. -valtuu]s2, -tus ombudsmannafullmakt. asianajaja advokat -en -er; toimia utöva advokatverksamhet; olla jnk ~na föra ngns talan, -kunta advokatkår, -laitos advokat-väsen(de-t).-liitto advokatförbund; (Ruots.) Sveriges advokatsamfund, -nammatti advokatyrke. -ntoimi advokat|verksamhet, -befattning, -syssla, -pakko sakförartvång. -toiminta advokatverksamhet. -yhdistys advokatförening, asianajo (-toimi) advokatverksamhet. -lasku räkning för advokatuppdrag, -palkkio advokatarvode. -tehtävä advokatuppdrag, -temppu advokatknep. -toiminta advokatverksamhet. -toimisto advokatbyrå, - valtakirja rättegångsfullmakt; avoin ~ rättegångsfullmakt in blanco, -valtuus2 befogenhet att föra (annans) talan, asianjjhaar|a omständighet; ' ~in mukaan efter omständigheterna; lieventävien (raskauttavien) ~in vallitessa under förmiklrari-

de (försvårande) omständigheter; se riippuu -oista det beror på (omständigheterna), -harrastaja (en) intresserad; (-tuntija, taid.) konnässör-en-er; (j.) förståsigpåare, -harrastus intresse -t -n (för ngt), -laita förhållande; fall -et -; (asiaintila) sakläge -t -n. -mukainen sakenlig; (oikea) behörig; (tarpeellinen) tillbörlig, -mukaisesti sakenligt; vederbörligen; behörigen; tillbörligen; ~ kuitattu (valvottu) behörigen kvitterad (bevakad). -mukaisuus2

sakenlighet; behörighet; tillbörlighet. -omainen I. (a) 1. (hnk.) vederbörande. 2. (as.) vederbörlig; (tarpeellinen) tillbörlig; ~ viranomainen behörig myndighet; ~ henkilö vederbörande; -omaisessa järjestyksessä i behörig ordning; -omaisetta luvalta (iak.) utan behörigt tillstånd. II. (s.) vederbörande; (asianosainen) sakägare. -omistaja målsägande, (-kumppani annan målsägande, -oikeus2 måls-äganderätt. -rikos målsägandebrott.) -osainen (s.) sakägare; (osakumppani) med-intressent -en -er; (asiapuoli) part -en -er.

asianosaiskelpoisuus2 partshabilitet. -petos partsförräderi; prevarikation. -suhde partsförhållande. -vala partsed.

asianj|osaton ks. s i v u 11 i n e n. -selvitys

ks v ä 1 i e n s e 1 v i t y s. - tila ks. a s i a i n-t i 1 a. -tuntemattomuus2 brist -en på sakkunskap. -tuntemus sak|kännedom, -kunskap; expertis -en; ~ta vailla (oleva), asiaa tuntematon icke sakkunnig; (s.) icke sak-kännare. -tunteva sakkunnig; initierad, -tuntevasti med sak|kunskap, -kännedom, -tuntija sakkunnig, specialist; (taid.) kon-nässör; (erik. sivulta kutsuttu) expert -eri -er.

asiantuntijajäsen sakkunnig medlem (ledamot). -lautakunta sakkunnig-, expert |-nämnd. -nlausunto sakkunnigutlåtande, -npalkkio sakkunnigarvode, -nselvitys sakkunnigutredning. -piiri sakkunnigkrets; expertkrets; -piireissä i fackmannakretsar.

asianjjymmärrys, -ymmärtävä ks. -tunt e-m u s, -tuntija; (ammatti ~) fackmanna-.

asia||paperi ks. -kirja, (-käärö, -pinkka en rulle, bunt handlingar, -salkku dokument-portfölj.) -pitoinen saklig; innehålls [rik, -diger, -pitoisuus2 saklighet; innehållsrikedom. -pohja saklig grund, -pohjainen på sak (fakta) baserad (grundad); saklig, -poika ks. lähettipoika, -puoli part -en -er; sakägare, -selitys sakförklaring, -sisällys, -sisältö (sak)innebörd. -statuutti (Iak.) materialstatut. -tarkka saklig, noggrann, - tarkkuus2 saklig noggrannhet, -tieto sakuppgift, -toimisto agenturbyrå. -ton som inte hör till sak; (sivullinen, asiaankuulumaton hnk.) obehörig; pääsy -Uomilta kielletty obehöriga äger icke tillträde; (aiheeton) obefogad; oberättigad; (perustelematon) omotiverad; (perusteeton ogrundad; se kohta voidaan -ttomana jättää pois den punkten kan saklöst utelämnas, -ttomasti obefogat; utan fog; omotiverat, -tyttö ks. lähettityttö, -tyyli (läh.) normal stil; sak-, normal|prosa. -valtuus2 (Iak.) saklegitimation, -virhe sakligt fel; sakfel, -väite (Iak.) sakinvänd-asiayhteys —

ning. -yhteys* saksammanhang; (Iak.) konnexitet -en. asioida (toimia kauppaedustajana) idka (bedriva*) agenturrörelse; (tehdä kauppoja) göra* affärer; (toimittaa asioitaan) sköta sina angelägenheter, asioimis||liike agentur|affär, -rörelse, -matka affärsresa. -palkkio agentprovision, -to agenturbyrå -n -er. -toimi agentskap -et; agentur -en -er. asioi||nti * agenturverksamhet, -tsija agent -en

-er; (Iak. oikeudenkäyntiasiam.) sakförare, askar, -e syssla; göromål -et -; (puuha) bestyr -et -; mennä ~eilleen (käydä ~ e iltaan) gå till (i) sina sysslor (göromål), askaroi|]da syssla; (näperrellä) knåpa (med ngt), -minen sysslande, -ttaa* ks. askarruttaa.

askar||rella Ur syssla; (näperrellä) knåpa; mitä sinä -tetet? vad sysslar du med? vad har du för dig? -ruttaa* tr sysselsätta*; ~ ajatuksia sysselsätta ngns tankar; ~ mieliä sysselsätta sinnena, -ruttaja sysselsättare, -taa* ks. askar|oida, -rella. -telu sysselsättning; hobby -n -er, hobbies; (näpertely) knåp -et; (puuha) förehavande, (-hoito sysselsättningsterapi, -huone flps.J hobbyrum. -kirja [Ips.J hobbybok. -terapeutti sysselsättningsterapeut.) askee||si (vanh. lihankidutus) askes -en. -tti* (elämänkieltäjä) asket -en -er. -ttinen asketisk.

askel 1. steg -et -; — ~elta steg för steg; joka ~ella vid varje steg (fjät); hän ei uskalla astua täyttä han vågar (riskerar) inte taga steget fullt ut; seurata jnk ~ia gå i ngns fotspår; sadan ~en matka en väg (sträcka) av hundra stegs längd; en väg (sträcka) på hundra steg. (jälki) fjät -et -. -eks. askel, -enlukija ks. -mittari, -inen (yhd.) av ... stegs längd; . . . steg lång. -ittain steg för steg; stegvis, -ma (porras avsats -en -er; (askel) steg -et -. -merkki (urh.) steg-, anlopps-, sats-, kontroll|-märke. -mitta stegmått. -mittari steg|-räknare, -mätare, pedometer. -rikkomus (korip.) stegfel.-taa* (mitata askelin) stegs. (upp); (porrastaa) terrassera; utföra* i avsatser; -lettu (porrasmainen) trappformig. asketismi (askeettisuus) asketism; vrt. aske esi.

asosiaalinen (yhteiskuntaan sopeutumaton) asocial.

aspiraatio (fon. loppuhenkonen, kalkio) aspiration.

aspiriini (frm.) aspirin -et, (-en).

aspiroida (fon.) aspirera.

assignaat||io (maksuosoitus) assignation. -ti*

(Ra. hist.) assignat -en -er. assimil||aatio (yhläläisty minen, mukautuminen; fysiol, yhteyttäminen) assimilation, -oida (yhtäläistää; yhteyttää) assimilera, -oitua* (yhtäläistyä; yhteytyä) assimileras (jhk med ngt).

assistent||ti* (avustaja) assistent, -intoimi2

assistentbefattning, assosiaatio (kytkeymä) association, assyrialainen (hist. käns.) 1. (s.) assyrier -n 2. (a.) assyrisk.

aste 1. .grad -en -er; (kehitys~) stadi|um -et -er; kansa oli vielä alhaisella ~ella folket befann sig ännu på ett lågt stadium (på en låg ståndpunkt, på en låg nivå; folket stod ännu lågt); kysymys on joutunut sille ~elle että frågan har nått det stadiet (framskridit så långt), att; taudin viimeisellä ~ella under (i) sjukdomens sista stadium; (kanta) ståndpunkt -en; (korkeus ~) nivå -n -er; aste ~elta gradvis; steg för steg. 2. (oikeus ~) instans -en -er. 3. (virkakohota ~issa stiga i graderna. 4. (kiel.) heikko, (vahva) ~ svagt (starkt) stadium.

5. (Imp.). 10 ~en pakkanen 10 graders köld; 15 ~en (15°) lämpö 15 graders (15°) värme.

6. (mat.): 60 ~en (60°) kulma en 60 graders vinkel; toisen ~en yhtälö en ekvation av andra graden.

asteelli||nen (Iak.): ~ toimivalta funktionell

behörighet, -suus* gradation. as té||-ero gradskillnad, -ikko* skala; (Iak.) latitud -en -er; (mittakaava) måttstock; (sävy~[valok.J) gradation. (-kone längdin-delningsmaskin.) -astei nen graders (yhd.), -gradig; viisi~ fem graders; femgradig. -suus1 (kem. väkevyys) styrka, koncentration, -ttaa* gradera, asteit||tain gradvis; (kohoten) progressivt; i progression; (peräkkäin) successivt; — kohoava verotus progressiv beskattning, - täinen gradvis skeende, (kohoava) stigande; progressiv; (peräkkäinen) successiv, -taisuus' gradvist förhållande; progressivitet; suc-cessivitet. -us (pykälöitys, jako) gradering, (grad)indelning. aste||jako, -jaotus gradindelning, -kaari gradbåge. -levy (mat. ym.) gradskiv|a -an -or. astella stiga*; (kävellä) vandra, promenera.

-lu stigande; vandrande, aste||luku gradtal, -mittari gradmätare, -mittaus (er. mnm., täht.) gradmätning.-määrä gradtal.

asteri (ksv. Aster) ast|er -ern -rar. asteroidi (täht. pikku planeetta) asteroid -en

-er; planetoid -en -er. astej| vaihtelu (kiel.) stadieväxling -en -ar.

-verkko (mnm.) gradnät. asti (adv.) ända; jhk ~ ända till ngt; jst ~ ända från ngt; sedan ngt; tähän ~ hittills, hitintill(s); siihen päivään ~ ända till den dagen; siihen ~ dittills, ditintills; siihen ~ että därhän, att; siihen ~ kunnes tills; siihen ~ hän on oikeassa så långt har han rätt; perille ~ ända fram; tarpeeksi ~ (riittämiin) tillräckligt, tillfyllest, nog; så det förslår; joulusta ~ (saakka, lähtien) (allt) sedan jul; keväästä ~ sedan våren, astia kärl -et -; (tynnyri) fat -et -; pestävät ~t diskkärl pl, disk -en. -hylly kärlhylla. -inkuivauskaappi torkskåp. -kaappi skänk -en -ar. -kimpi (äst.) stav -en stäver; kim -men -mar. -laidas stavämne. -lauta ks. -kimpi. -mitta rymdmått, vrt. vetomit-t a. -nkruunaaja justerare. -npesijä(tär) diskersk|a -an -or. -npesu diskning, disk -en. - n teko kärl|fabrikation, -tillverkning, -olut fatöl. -pyyhe (läh.) kökshandduk, -sto servis -en -er. -vanne band (på kärl); (tynnyrin ~) tunnband.

astin fotsteg -et-.-lautafotbräde; (vaunujen)

fotsteg -et -; (Raam.) fotapall -en -ar. astioida (panna astioihin, tynnyreihin) lägga*

in; tappa på fat. astma (hengenahdistus) astma, -atikko* astmatiker.

astro||logia (hist. tähdistäennustus) astrologi, -nautiikka* astronautik. -nautti* astronaut. -nomi (tähtitieteilijä) astronom -en -er. -nomia (tähtitiede) astronomi -n. -no-minen astronomisk, astu|al. stiga *; träda *, gå *; ~ syrjään (sivulle) vika undan; gå åt sidan; ~ esiin stiga (träda) fram; ~ laivaan gå, stiga ombord (på ett fartyg); ~ paikalleen intaga sin plats; ~ sisään träda in; sisään -essani vid mitt inträde; ~ kansan eteen träda inför folket; miehen -itua ulos sedan mannen trätt ut; ~ (tulla) voimaan träda i (gällande) kraft; bli gällande; ~ pitkä askel taga ett långt steg; ~ jalkansa jhk sätta sin fot ngnstns; ~ (nousta) puhujalavalle bestiga talartri-bunen; -kaa (käykää) sisään! stig in! 2. (kävellä) vandra; hevonen -u käyden (käymä-jalkaa) hästen går i skritt; ~ tuttua tietä vandra (gå, följa) en bekant väg; ~ (astella) katua gå gatan fram; ~ (astella) pitkin vakoa gå längs en fåra; vrt. -sk el la. 3. ~ (tulla) näkyviin framträda; (kuv.) träda i dagen; — virkaan tillträda en tjänst; ~ toimeen (sa) tillträda sin befattning; ~ (tulla) jnk palvelukseen träda i ngns tjänst; ~ jnk sijaan (tilalle) träda i ngns ställe; avlösà ngn; ~ (nousta) valtaistuimelle bestiga tronen; hänen sijalleen -u (tulee) toinen hans plats intas av en annan. 4. (el.lääk., mv.) betäcka, bestiga, astuin fotsteg -et -; (porras trappsteg, astuja vandrare; (jalankulkija) fotgängare;

(vrt. astua 4.) beskällare. astuma I jalka (lin.) springfot. -lintu spring-fågel. -ton (mv., el.lääk.; vrt. astua 4.) obetäckt, obestigen, astu|jminen: virkaan, toimeen ~ tillträdande av ett ämbete (av en tjänst, befattning), -nta* (käynti) gång -en; (kävely) vandring, promenad -en -er; (mv., el.lääk.) betäckning, bestigning.

astuskella (us. miel. kuin astua; vrt. tämä 2) promenera, vandra, astu||ttaa* (mv., el.lääk.) låta betäcka8 (bestiga*), -tus betäckning; språng -et -. (-maksu språngavgift.) asu 1. (ulko~) (yttre) skick -et; apparition; (muoto) form -èn -er; (rakenne) byggnad; avfattning; kirjan ~ bokens utstyrsel; mietinnön ~ betänkandets form (avfattning); suomenkielisessä ~ssa i finsk språkdräkt; kielen ~ språkets byggnad. 2. (hnk. puku) dräkt -en -er; (juhla-~) skrud -en -ar; ornat -en; (komeus) stass -en; (varusteet) utrustning; mundering; hyvässä ~ssa i gott skick; täydessä ~ssa i full mundering, asu||a I. (tav. itr) bo3; vara bosatt; (oleilla) hålla * till; missä hän -u? var bor han? var är han bosatt? asettua -maan bosätta sig; slå sig ned; -ttava(ssa kunnossa) beboelig; ottaa jku -maan luokseen härbärgera (logera, inhysa) ngn; ge bostad (logi) åt ngn; hänessä

-u tulinen sielu (kuv.) han är en eldsjäl. II. (harv. tr) bebo3; (kansoittaa) befolka; ~ tilaa bruka, bebo ett hemman; jnk -ma bebodd av ngn; tiheään -tiu seutu tätt bebodd (befolkad) trakt; vrt. asuttava, -inalue ks. a s u m a - a 1 u e. -asuinen (yhd.) med... yttre, utstyrsel; muhkea- ~ med ståtligt yttre; ståtligt utstyrd, asuin||huone boningsrum, -huoneisto bostadslägenhet, våning, -kartano mangård, »kaupunki stad där ngn är bosatt; vrt. kotikaupunki; (ruht., er. maaherran) ~ residens -et -. -kerros bostadsvåning, -keskus bosättningscentrum, -kumppani ks. -t o-v e r i. -kunta kommun där ngn är bosatt; (koti~) hemkommun, -maa land (stat) där ngn har sitt hemvist; domicilland. -paikka bo|plats, -ningsort; vrt. asunto; ottaa jk -paikakseen bosätta sig ngnstns. -rakennus bonings-, bostads|hus; (maatilan) manbyggnad. -sija bonings-, bo|plats. -talo bostadshus. -tila bohemman. -toveri rumskamrat; bolagist -en -er. asuj|a en som bor; kuka talossa on ~na? vem

bor i (vem bebor) huset? vrt. asukas, asujai||misto befolkning; inbyggarna, -n (harv.: maan ~ inbyggare; (kaupungin, kylän invånare, asu|kas -kkaan invånare: inbyggare; åbo. -luettelo: talon ~ förteckning över de i huset boende, -luku, -määrä invånar(an)tal. -oikeus2 (virkatalon yms.) åborätt. -velvollisuus2 åboskyldighet, asukki * intern -en -er; (en) inneboende, asuma||-alue bosättningsområde, -kartano (er. hist.) ks. säteritila. -lähiö grannskapsenhet. -paikka boplats. -solu grannskapscell. -ton obebodd; (autio) öde. asumis||ahtaus2 trångboddhet, -oikeus2 rätt

till bostad, -tiheys2 boendetäthet, asumus bolstad -staden -städer; (tilapäinen) härbärge -t -n. -ero (Iak.) hemskillnad; vuode- ja ~ skillnad till säng o. säte. -olot pl bostadsförhållanden, -ryhmä bostadsgrupp; tiheä ~ tättbefolkat bosättningsområde.

asunnon||muutos, -muutto ombyte av bostad, -puute bostadsbrist, -saanti erhållande av bostad, (-mahdollisuus3

möjlighet att erhålla bostad.) -tarkastaja bostadsinspektör, -tarvitsija (en) bostadsbehövande. -vaihto bostadsbyte. -vuokra bostadshyra. -välitys bostadsförmedling, asunnoton (som är) utan bostad; husvill, asunto* bolstad -staden -städer; (-huone) boning; heillä on ~ de är bosatta; de bor3; ~ ja koti bo o. hemvist, -alue bostadsområde. -etu, -etuus2 bostadsförmån, -irtaimisto bohag -et. -kasarmi bostadskasern, -keskus bostadscentrum, -koulu (sisäoppilaitos) internat, -kurjuus2 bostadselände, -kysymys bostads Ifråga, -problem, -la internat -et -. -laina bostadslån, -lautakunta bostadsnämnd. -maksu bostadsavgift, «olot pl bostadsförhållanden, -onmurto inbrott i bostad, »osake bostadsaktie, «osakeyhtiö bostadsaktiebolag, «osoite bostadsadress. »osuuskunta bostadsandelslag, -paikka boplats; hemvist -et (-en) -palstabostadsparcell, -po tiikka bostadspolitik, -pula bostads [brist, (ankara -nöd. »rakennus bostadsbyggnad, -säästäjä bostadssparare. -talo bostadshus, -tarkastus bostadsinspektion. -tila bostadslägenhet, -tilallinen innehavare av bostadslägenhet, -tontti bostadstomt. -tuotantotoimikunta bostadsproduktionskommitté, -vajaus bostadsunderskott. -varanto bostadsreserv, -vaunu husvagn, - vero bostadsskatt, - yhteisö bostadssamfällighet. -yhtiö bostadsbolag, -yksikkö bostadsenhet, -ylellisyysvero skatt på lyxbostäder. asus||kella bo3; vara bosatt; (tilap. oleskella) uppehålla2 sig; vistas; hålla* till. -taa 1. uppehålla* sig; ha sitt tillhåll; hålla* till. 2. (vaatettaa) ekipera. -te ekiperingsartik|el -eln -lar; ekipering. -teliike ekiperingsaffär. asu||ttaa* (kansoittaa) befolka; (yhteisk.) kolonisera; (rakennuttaa) bebygga8, -ttaja koloni |st, -sator. -ttava: kahden ~ (kahden hengen) huone rum för två personer; ~ssa kunnossa (oleva), ~ksi kelpaava beboelig. -ttami-nen befolkande; kolonisering; bebyggande. -ttua* bli fast bosatt (jnnk ngnstns); bosätta* sig (jhk i ngt); seutu -liuu trakten blir bebyggd, koloniserad (koloniseras), asutus bosättning; kolonisation; bebyggelse, -alue bebott område; kolonisations-, bosättnings lområde. -asia kolonisationsärende, -hallitus kolonisationsstyrelse, -historia bosättnings-, kolonisations I historia, -historiallinen bosättnings-, kolonisations|historisk. -keskus bosättningscentrum, -lainsäädäntö kolonisationslagstiftning, -laki kolonisationslag. -lautakunta kolonisationsnämnd. -liitos kolonisatorisk inkorporering, -maa kolonisationsjord. -olot pl bosättnings-, (väestö ~) befolknings |förhållanden. -politiikka kolonisationspolitik, -rahasto kolonisationsfond. -seutu bebodd trakt, -suhde bosättningsförhållande, -suunnitelma kolonisationsplan. -tarkastaja kolonisationsinspektör. -tarkoitus bosättnings-, kolonisationsländamål. -tila kolonisationslägenhet, kolonat -et -. -tilallinen innehavare av kolonisationslägenhet, -tilarekisteri register över kolonisationslägenheter, -toiminta kolonisationsverksamhet, -toimitus kolonisationsförrättning. -työ kolonisationsarbete -varat pl kolonisationsmedel, asuuri (vär.) azur -n, -en, ultramarin -en. -nsininen (taivaansininen) azurblå, himmelsblå.

asuvainen (er. juhl.) ks. asukas, asyyli (turvapaikka; hoitola) asyl -en -er. -oikeus2 asylrätt.

atavis||mi (biol. etäisperimys) atavism -en.

-tinen atavistisk. ateenalainen 1. (s.) atenare -n -. 2. (a.)

atensk, ateniensisk. ateis||mi (jumalankieltäminen) ateism -en.

-ti (jumalankieltäjä) ateist, -tinen ateistisk. ateljee (taid.) ateljé -n -er. -juhla ateljéfest. ateri||a måltid -en -er; mål -et -; olla ~lla intaga sin måltid; spisa; (istua pöydässä) sitta till bords; nousta ~lla sluta sin måltid, -antähteet pl måltidsrester, -atunkio (muin., er. Ta.) kökkenmödding -en -ar. -oida in-

taga (sin) måltid; spisa; -oidessa(an) under måltiden; -oitua(an) efter måltiden, atesti (todistus) attest -en -er. Atlantin]!-höyry, --kyntäjä atlant |fartyg, -ångare, --lento atlantflygning. --sopimus atlantpakt, a-takainen transatlantisk, atlas 1. (kart.) atlas -en -er. 2. (m. atlassi,

vaat.) atlas -en. -silkki atlassiden. atleetti* (voimailija) atlet -en -er. -kerho

atletklubb, -mainen atletisk, atletiikka* (voimailu) atletik -en. atmosfääri (ilmakehä) atmosfär -en -er. -nen

atmosfärisk, atolli (mnt. kehäriutta) atoll -en -er. atomaarinen atomär.

atomi (kem., fys.) atom -en -er. -alus atom-drivet) fartyg. -ammus atomprojektil, -ar-vo atomvärde, -ase Ars. y d i n~. -energia ks. y d i n~. -fysiikka atomfysik, -kauko-lämmityslaitos atomvärmeverk, -kausi atomåldern. -

käyttöinen atomdriven, -merkki (kem.) atomtecken, -nen (yhd.) atomisk. -nsärkeminen atom |klyvning, -spjälkning, -sprängning, -nydin atomkärna, -olut atom-öl (leik.) ks. A-olut. -oppi 1. (kem.) atom|-lära, -teori. 2. (fil.) (atomismi) atomism. -paino atomvikt. -pommi ks. y d i n -ryhmä atomgrupp, -tykki atomkanon, -voima atomkraft, -voimalaitos atomkraft|-station, -verk. -säteily atomstrålning, atonaalinen (mus.) atonal. atrain (kal. ahrain, ahingas) ljuster järn -et-, atsalea (ksv. Azalea) azalea, atsimuutti * (täht.) azimut. atsoväri azofärg.

atsteekki * (hist. käns.) aztek -en -er. attasea (lähetystön avustaja) attaché -n -er. attentaatti* (er. valt. murha [yritys]) attentat -et -.

attikalainen 1. (s.) attiker -n -. 2. (a.)

attisk; ~ suola (kuv.) attiskt salt. attrakt||iivinen (puoleensa vetävä) attraktiv.

-io (vetovoima) attraktion, attri||butiivi (kiel.) attributiv -et -. -butiivi-nen attributiv. -buutti* (m. her.) attribut -et -.

atulat pl (hnm. pienet pihdit, lääk. ym.) pincett -en -er. audienssi (puheillepääsy) audiens -en -er. -npyytäjä audienssökande, -päivä audiens-dag. -sali audienssal, auditorio (kuulijakunta; luentosali) audito-

ri|um -et -er. auditööri (sotatuomari) auditör, auer* auteren (mtr.) solrök -en; (usva) dimma; töck]en -net. aue I ta* aukeaa, aukenee 1. öppnas; gå* upp; öppna sig; (puhjeta) slå* ut; 2. (kukka): umppu aukeaa knoppen spricker ut; -nnut ruusu en utslagen ros 3. näköala aukeaa en utsikt öppnar sig (vidgar sig); silmiemme eteen aukeni (levisi) suuri tasanko en stor slätt utbredde sig för våra blickar. 4. (laajeta) vidga sig; vidgas. 5. järvi on -nnut sjön har gått upp (blivit isfri). 6. (kuv.) siellä aukeaa uusi toimiala ett nytt verksamhetsfält öppnar sig (yppar sig) där; kun paikka aukeaa (haettavaksi) när platsen blir ledig (vakant).

augmentti*, -tila (hist.) augmentshemman. augustinolaisl|luostari (kai.) augustin(er)klos-ter. -munkki, augustin(er)munk. auguuri (ant. Room.) augur -en -er. auhto* (mv.) torr (karg, ofruktbar) (mark), aukai||sematon ks. a v a a m a t o n. -seminen öppnande, -sija en som öppnar; (yhd.) -öppnare, -sta öppna; ~ kirja öppna (slå upp) en bok; ~ ovi öppna en dörr, (lukosta) låsa upp dörren; ~ sateenvarjo slå upp ett paraply. 2. (mnm.): ~ linja metsään hugga upp en linje i skogen. 3. ~ solmu lösa en knut. -su öppnande; öppning, aukea I. (a.) öppen, flack; (laaja) vid. II. (s.) 1. (tasanko) slätt -en -er, vidd -en -er. 2. (aukko) öppning. 3. (metsä ~) glänta, -ma 1. öppet ställe -t -n; öppen plats -en -er. 2. (aukko) öppning; (laajenjnus, -tuma) utvidgning. 3. (kirjan ~) uppslag -et -; (esim. maarekisterin ~j upplägg -et -. auki (adv.) 1. upp; olla ~ vara (stå) öppen; ovi on ~ dörren är (står) öppen; saada ~ få upp. 2. päästää ~ öppna, (purkaa) lösa (upp): _ kiertää ~ skruva lös; ottaa ~ öppna. 3. kulkea silmät ~ gå med öppna ögon. 4. en saa solmua ~ jag kan inte lösa upp knuten; toimisto on ~ (avoinna) kontoret (expeditionen) är (hålles) öppet (öppen); pitää ~ hålla öppen. 5. järvi meni ~ (aukeni) sjön gick upp (blev isfri). 6. juttu jäi ~ (ratkaisematta) målet blev oavgjort. 7. virka ön ~ (avoinna, haettavana) tjänsten är ledig (vakant); kiertää ~ (irti) frånkoppla; ~ revitty uppriven, auki||le (lääk.) fontanell -en -er. -nainen öppen, -o (öppen) plats -en -er; (puisto~) skvär -en -er; (katu~) plats -en -er; Ylioppilastalon ~ Studenthusplatsen, -okaunu (torikauhu) agorafobi -(e)n. -oloaika öppet-hållningstid; tiden för (affärs, kontors) öppethållande; pankin ~ (m.) tidén, under vilken bank hålles öppen; banktid. -pito, -pitäminen öppethåll|ande, -ning. aukko* 1. öppning; (avoin kohta) lucka; (puute) brist -en -er; kirjassa on i boken finns luckor (brister), lakuner. 2. (seinässä) glugg -en -ar. 3. (ammuttu) bräsch -en -er, 4. (tyhjä kohta) tomru[m -mmet -. 5. (tulivuorenkrat|er -ern -rar. -hakkaus (mtsh.) luckhuggning. -inen (mtsh.) luckig. -paikka öppen fläck -en -ar. -tapaus (Iak.) fall då lucka finns i lagen, auko[[a* auon (ideligen) öppna, -ton-kornan utan öppning (lucka), (Iak.) utan luckor, auktorisoida (laillistaa, valtuuttaa) auktorisera. -tatiivinen auktoritativ, -teetti* (ar-vovaltja, -ainenhnk.) auktoritet, (-usko auktoritetstro.) aulansa//, avara eleinen) aulia -an -or. aulliisti (runsaasti) frikostigt; (halukkaasti) villigt, beredvilligt, -lio (ksv. Abutilon) kina |jute, -hampa, -lis -Hin frikostig; liberal; (halukas) villig, benägen; (palvelus I halui-nen, -valmis) tjänstvillig; (altis) beredvillig. -lius2 frikostighet; villighet;" beredvillighet; liberalitet.

auma (vanh.mv.) (sädes)stack -en-ar; dös -en -ar; vålrrf-en -ar. -katto vålmtak. -ta (upp)-lägga* i stack(ar) (vålmar); Jstacka; vålma. auni o (puolivalmiste, teelmä) ämne; halvfab-

rikat; rå-, grov|preparat; grovarbetat föremål; (sht.) bilat träd. -oida (sht.) grovhugga*; tillyxa; bila. aunukselainen 1. (s.) olonetsare. 2. (a.) olonetsisk.

aur||a plog -en -ar. -aamaton oplöjd; oplogad, auran||ala (hist. pint.mt., n. 0,25 ha) plogland -et -. -aisa plogtist|el-eln -lar. -ies ploghuvud -et -en. -kukka (ksv. Agrostemma giihago) åkerklätt -en. -kurki plog|stjärt, -handtag, -kärki ks. -vanna s. -painaja (kuv.) åkerbrukare, -runko plogkropp, -terä plogrist -en -er. -vako plogfåra. - vannas plogbill -en -ar. -veitsi plogkniv. aura||ta (lumiauralla) ploga; (kyntää) plöja2, -us plogning. -uskustannukset plognings-kostnad(er). -uttaa* låta* ploga, auringon||helle solglöd, -jumala (myt.) solgudfen). -kehrä solskiva, -kehä (täht.) solring. -kiekko ks. -kehrä, -kilo solblänk, -kukka (ksv. Helianthus annuus) solros, (-kakku [mv.] solroskaka. -öljy solrosolja.) -kulku solens lopp. -kylpy' ks. aurin-kokylpy. -lasku söl| nedgång, (mrt.) -bärgning. -nousu soluppgång, -paahde sol|badd -et, -gass -et. -paahteinen sol|stekt, -bränd, -baddad. -paistattelija solbadare. -paiste solsken -et; olla ~essa vara ute i solskenet; kuivata ~essa soltorka, -paisteinen solbelyst, solig, -palvoja soldyrkare, (leik.) ivrig solbadare. -palvonta (usk.,kuv.) soldyrkan.-pilkahdus solglimt, -pilkku (täht.) solfläck, -pimennys (täht.) solförmörkelse, -pisto solstygn. -ruusu ks. -kukka, -sappi (täht.) vädersol -en -ar. -säde solstråle, -säteily solstrålning, -terä solskiva, -valo solljus, -varjostin (ikkunassa) markis -en -er. -välke solskimmer, aurin|ko* sol -en -ar; ottaa ~a (paistattaa päivää) löga sig i solen; sola sig; -gon häi-käisemä solbländade -aika (täht.) soltid. -inen (a.) solig; ~ päivä soldag, -isuus2 solighet. -jako (hist. mnm.) solskifte; (sarka-jako) tegskifte, -katos soltak, -kausi sol-cyk|el -eln -ler. -kello solur, -kunta solsystem -et -kylpijä solbadare. -kylpy solbad; ottaa solbada. -lasi solglas; -(silmä) lasit solbrillor; solglasögon. -purjeY^ersolsegel. -teltta(katos) soltält, -vuorokausi (täht.) soldygn. -vuosi (täht.) solår. aurtua (hist. rh.) örtug -en -ar. auskari ks. ä y s k ä r i.

auskul tantti * (kuuntelija) auskultant, -toi-

da auskultera, australialainen 1. (s.) australier -n -. 2. (a.)

austra|lisk, -liensisk. autark||ia (yksinvalta) envälde -t -n; enwåldsmakt -en; (tal. omavaraisuus) självförsörjning; autarki -n. -kinen autarkisk. autella* (olla apuna) bistå*; hjälpa2 (till);

hjälpa2 smått; vrt. auttaa, autenttinen (oikeaperäinen) autentisk; (väärentämätön) äkta (tpm.); (luoteltava) tillförlitlig.

autereinen full av solrök; (usvainen) dimmig, töcknig.

auti||o öde (tpm.); (asumaton) obebodd;

(hylätty) övergiven; jättää talo ~ksi lämna f gården öde; hävittää maa ~ksi ödelägga lan-autioittaa -

det; ~ksi jätetty kylä en övergiven by; tila on ~na hemmanet ligger öde, (Iak.) i ödesmål, -oittaa* (harv., vanh.) ödelägga*; lämna i ödesmål -et: (tuhota) föröda*, -oitua* bli öde; avfolkas, -omaa (mni.) ök len -nen -nar. autiomaanüasukas ökenbo. -eläin ökendjur. -hiekka ökensand, -ilma ökenluft. -ilmasto ökenklimat, -kaltainen ökenartad. -kansa ökenfolk, -laiva (kameli) öknens skepp, -myrsky ökenstorm, -tuuli ökenvind. - vaellus ökenvandring, -vaeltaja ökenvandrare, -väestö ökenbefolkning, auti|lotila öde(s)hemman. -smi autism (själv-försjunkenhet), -stinen autistisk. -us8 ödslighet.

auto automobil -en -er, bil -en -ar; ~//or med bil (bilskjuts), billedes; avo~ öppen bil; umpi~ täckt vagn. -ajelu bilåkning, -ala (kaup.) bilbransch (-lia inom), -asentaja bilmontör, -bentsiini (automo)bilbensin. autobiografia (omaelämäkerta) autobiografi -(e)n.

autolbussi (auto)buss -en -ar. -emäntä bussvärdinna. -gangsteri bilniding. auto||grafi (omakätinen [nimi/kirjoitus) autograf -en -er. -grafia (valopainojäljennös) autografi -n -er. auto||halli bil|hall, -garage, -hurjastelija fartdåre: vrt. -gangsteri, -hurjastelu dårkör-ning. -ilija bilist -en -er. -illa idka bilsport: bila. -ilu bilism; bilsport, -jono bilkö, -joukot pl (sot.) bil trupper, -kaasutin bilförgasare. -kanta bilbestånd -et: bilpark -en. -kerho (automo)bilklubb. -kilpailu(t) biltävling. -kolari (j.) bilkrock, -koulu kör-, bil I skola.

autokra||attinen (itsevaltainen) autokratisk.

-tia (itsevaltius) autokrati. auto||kuljetus biltransport, (-maksu avgift för biltransport: biltaxa.) -kuorma billass. -lautta bilfärja, -liikenne biltrafik, -maatio (pitkälle kehit. -matisointi) automation, automaatti* (itsetoim. koje) automat -en -er. -katkaisija (shk.) automatisk brytare, -keskus (puh.) automatcentral. -nen automatisk. -pistooli automatpistol, -puhelin automattelefon. -vaihteisto automatväxel, automatiskt växelsystem, automat||iikka * automatik, -isoida (tkn.)

automatisera, -isointi* automatisering, auto||matka bil|färd, -resa. -mobiili (harv.,

vanh.) ks: auto. autonllkatsastus bilbesiktning, (-mies bilbesiktningsman.) -kuljettaja (bil)chaufför -en -er; bilförare, -lainaaja (luvattomasti ottaja) billånare, -lainaus (luvaton) billån. auto||nomia (sisäinen itsenäisyys) autonomi

-n. -nominen autonom, auton 11 tarkastaja, -tarkastus bil | inspektör, -inspektion, auto||-onnettomuus2 bilolycka; (pienehkö, vrt. -kolari) bilkrock -en -ar. -pakettimerkki busspaketmärke. -pataljoona (sot.) (auto-mo)bilbataljon. -pilootti autopilot. -rikko ks. - kolari, -onnettomuus, autoritäärinen (johtaja-, hallitus f valtainen) autoritär.

auto||(silmä)lasit pl bilglasögon, -strada autostrada, -suoja bilgarage -t -. -sydet

- autuaasti aut

(-sysi) pl bilkol. -teollisuus2 bilindustri, -tie bilväg.

autotypia (kirjp.) autotvpi -n -er. -painanta, -painate, -paino autotypitryck.

autolltyttö (hn) bilflicka, -vaja bilgarage -t-. -vakuutus bil försäkring, -varkaus2 bilstöld. -vastuulaki (vak., Iak.) bilansvarighetslag. -vaurio ks. -onnettomuus, -vuokraamo biluthyrnings |firma, -byrå. -vuoro busstur.

aut|taa* 1. hjälpa2; (avustaa) förhjälpa1, hjälpa2 till; bistå*; (pelastaa) rädda; (osaltaan myötävaikuttaa) bidraga*; ~ toisiaan hjälpa (bistå) varandra; hjälpas åt; ~ hädässä hjälpa (bistå) ngn i nöden; oletko sillä -ettu? (riittääkö se sinulle?) är du betjänt därmed? ~ lukemaan (luvuissa) hjälpa ngn att läsa; ~ pakoon (karkaamaan) hjälpa ngn att fly (rymma); ~ jtk oikeuksiinsa förhjälpa ngn till hans rätt; ~ pääsemään jhk (jks) hjälpa ngn att nå ngt (att bli ngt); häntä kyllä -etaan han blir nog hjälpt (hulpen); niin totta kuin Jumala minua -lakoon så sant mig Gud hjälpe; se ~ tekemään hänet iloiseksi det bidrar till att göra honom srlad; hän -toi (oli -lamassa) minua kirjelmää laatiessani han hjälpte till (var mig behjälplig), han bistod (biträdde) mig "var mig till hjälp) vid uppsättandet av skrivelsen; -a minua pulasta! hjälp (rädda) mig ur klämman! minun -lamattani utan min hjälp (mitt bistånd); kenenkään -lamatta (aivan omin avuin) alldeles på egen hand. 2. (korjata, parantaa) avhjälpa, upphjälpa; asia on sillä-ettu saken är därmed avhjälpt; asia tulee -etuksi saken blir avhjälpt; se ei ole enää -ettavissa det kan inte mera (av)hjälpas; det står inte mera att avhjälpa. 3. (tehota, tepsiä, hyödyttää) gagna; mitä se vad hjälper (gagnar) det? (hy-vin, kovin) vähän se minua ~ det gagnar (båtar) mig föga; ei se -a mitään det gagnar (båtar) till intet; siinä ei -a säästäminen där kan man inte spara; där duger det inte att spara. 4. ei -a muu kuin totteleminen man får (så illa) lov att (man måste) lyda, (där hjälper inte annat); ei hänen kanssaan -a ruveta väittelemään det duger inte (det tjänar till ingenting) att börja disputera med honom; tässä ei:*a enää mikään här kan ingenting mera göras; minun ei -a muu (ei ole muuta neuvoa) kuin jag har ingen annan 'inget annat) råd än; ei sinun -a (et voi) kieltää du kan inte neka.

autta|lja hjälpare; (avustaja) medhjälpare; biträde -t -n. -maton (toivoton, mahdoton) ohjälplig, -ma t tomas ti ohjälpligen, ohjälpligt. -mattomuus2 ohjälplighet.-minen hjälpande jne.; vrt. auttaa. -miskeino hjälpmedel. -va 1. (joltinenkin) hjälplig. 2. (avulias) ks. seur. -vainen hjälpsam, -vaisuus2 hjälpsamhet, -vasti (joltisestikin, miten kuten) hjälpligen, hjälpligt.

autuaaksi n tekevä (miel.*) saliggörande.-teki-jä saligsrörare.

autuaallinen salig; (onnellinen) lycksalig, säll. -sesti saligt, saligen; lycksaligen, sällt. -suus8 lycksalighet, sällhet.

autu||aasti saligt; saligen; ~ nukahtanut sali-

gen avsomnad, -as -aan salig; (onnellinen) säll, lycksalig; -aaksi tuleminen(usk.) salig-blivelse.

autuudenjärjestys ks. a r m o n j ä r j e s t y s. autuu||s2 salighet; sällhet; -den tie salighets-väg. -ttaa* (usk.) saliggöra*; göra* salig; (kat.) saligförklara. -ttaja saliggörare, -tta-minen salig|görelse, -förklaring, -ttavasti saliggörande, auvo (harv., run.) sällhet; (ilo) glädje -n.

-inen, -isasäll; glädjerik. - ton osäll; glädjelös, avaa||ja öppnare, -maton oöppnad; (suljettu, kiinni) sluten, -minen öppnande, -misaika öppningstid; nyt on liikkeiden ~ det är öppningsdags för affärerna, avaarit pl (hist. käns.) avarer. avaimen||lehti nyckelax -et -. -reikä nyckelhål.

-avaiminen (yhd.) med . . . nyckel, nycklar; kaksi ~ med två nycklar, avain 1. nyck|el -eln -lar (till ngt). 2. (kuv. mus.) klav -en -er; kellon luistin~ ur-, skridsko|nyckel; arvoituksen ~ lösningen på gåtan, -asema nyckel|position, -ställning, -kaappi nyckelskåp, -ketju nyckelkedja, -kilpt nyckel |skylt, -beslag, -kimppu nyckelknippa. -koukku nyckelkrok. -naulakko nyckelhängare. -rengas nyckelring, »romaani (kirj.) nyckelroman, -sana nyckel-, huvud lörd. -sopimus (valt.) nyckelavtal, -teollisuus nyckelindustri, -tiedot pl nyckelkunskaper. -valta (usk.) binde-och lösenyckel: makt att binda och lösa. avajais||et pl (juhl.) öppningshögtidlighet; (korkeakoul.) inskription, -istunto öppningssession. -juhla öppningsfest. -juhlallisuu|s2, -det öppningshögtidlighet, -jumalanpalvelus öppningsgudstjänst, -puhe öppnings |tal, -anförande, inledningstal; (tervehdys hälsningstal. -päivä öppningsdag. -tilaisuus2 öppningstillfälle (-dessa vid), avan||ne* (lääk.) fist|el -eln-lar. -tgardismi (taid. kirj.) avantgardism.-to* vak-en-ar. (-uimari vinterbadare. -uinti vinter|badan-de, -badning.) avar||a 1. vid; vidsträckt. 2. (tilava) rymlig, (-hihainen med vida ärmar, -katseinen vidsynt, vittskådande. -katseisuus2 vidsynthet; vidsyn -en; förutseende, -mielinen ks. -katseinen.) -rin * (tkn.) upprymnings|-verktyg, -stål. -taa* vidga ut; (tkn.) brotscha. -taminen utvidgning; brotsch-ning. -tua* vidgas, -uude|llinen, -n kosmisk. avaruus2 (laajuus) vidd -en -er; (maailman~) rymd -en -er. -aalto (rad.) rymdvåg. -alus rymd|farkost, -skepp, -asema rymdstation, -geometria rymdgeometri; mittaava ~ (stereometria) stereometri, -kuva rymdbild. -laiva (Int.) rymdskepp, -lento rymdflygning. -lentäjä rymdflygare, -matka ks. -lento, -ohjus rymdraket, -puku rymddräkt. -raketti ks. -ohjus, -säteily rymd-strålning, kosmisk strålning. -vaikutus stereoskopisk effekt, ava||ta -an 1. öppna; vrt. aukaista; ~ ovi öppna en dörr; ~ ovea (hiukan, raottaa) glänta på dörren; ~ silmänsä öppna (slå upp) ögonen; se -a silmämme näkemään det öppnar (skall öppna) våra ögon att

se; valtiopäivät -taan riksdagen (kommer att, skall) öppnas. 2. ~ (ajaa) raja öppna, gå upp (tangottaa staka ut) en rå. 3. ~ (aloittaa) tuli (sot.) öppna eld; ~ kokous (testamentti) öppna ett möte (ett testamente); -Hava tästäl öppnas här! -uma, -us öppning; öppnande, (-puhe öppningstal; inledningstal; pitää ~ öppningstala; (tervehdys ~) hälsningstal, -tilaisuus2 öppnings-tillfälle; vrt. a va j ais~.) -uttaa* låta* öppna; (käskeä murtaa auki) låta* bryta upp. -utua* öppna sig; öppnas; (mennä auki) gå* upp; haava -utui såret gick upp; — jnk silmien eteen öppna sig för ngns blick, avio 1. (-liitto) äktenskap -et -; giftermål -et -, gifte -t -n. 2. (-puoliso): ottaa ~ksi äkta ngn. -ehto äktenskaps |förord -et, -kontrakt; paktum -et. (-kirja skriftligt äktenskapsförord, -pöytäkirja, -rekisteri protokoll, register över äktenskapsförord, -sopimus äktenskapsförord.) -elämä äktenskapligt liv. -ero skillnad i äktenskap; äktenskapsskillnad; skilsmässa. (-juttu [Iak.] skillnadsmål. -känne skillnadstalan, -peruste skilsmässoanledning; skillnadsskäl. -tuomio skillnadsdom.) -este äktenskaps I hinder, -jäv. -ikä ks. -1 i i 11 o i k ä. -itua* bli gift; gifta2 sig; ingå* äktenskap. -kaari2 (Iak.) giftermålsbalk. -kauppa (leik.) ks. avioliitto, -kumppani äkta man; hustru, -lahja antenuptialisk gåva. -lapsi barn i äktenskap(et). avioliitto* äktenskap -et -; mennä ~on, solmia ~ ingå äktenskap (giftermål), -aikeet giftastankar; olla -aikeissa gå i giftastankar, -draama äktenskapsdrama, -ikä äktenskapsålder, -ikäinen som är i äktenskapsåldern; (naima ~) giftasvuxen. »kelpoinen kapabel till äktenskap, -kelpoisuus2 kapacitet att ingå äktenskap, -kielto äktenskapsförbud, -kuulutus lysning till äktenskap, -lainsäädäntö äktenskapslagstiftning. -laki äktenskapslag. -lupa, -lupaus äktenskaps|tillstånd, -löfte, -markkinat (j.) äktenskapsmarknaden, -murhenäytelmä ks. -draama, -neuvoja äktenskapsrådgivare, -neuvola

äktenskapsrådgivningsbyrå, »neuvonta äktenskapsrådgivning, —oikeudellinen äktenskapsrättslig, —oikeus2 äktenskapsrätt. -romaani äktenskapsroman, -so-pimus äktenskapsavtal, -tarjous äktenskapsanbud. -todistus äktenskapsbetyg, - toimisto giftermålsbyrå. avio||llinen äkta (tpm.), äktenskaplig, -lupaus äktenskapslöfte, -mies make; äkta man. -nrikkoja äktenskaps|brytare, -bryterska. —oikeus2 giftorätt, (»omaisuus2 giftorätts-gods.) — onni äktenskaplig lycka, —osa giftorättsandel (jhk i ngt), »pari äkta par. »petos äktenskapssvek. »puoliso (m) äkta make, (†) maka; ~t äkta makar; äkta par -et. -rikkomus äktenskaplig förseelse, -rikos äktenskapsbrott, -siippa (leik.) äkta (bättre) hälft -en -er. -suhde 1. äktenskapligt förhållande. 2. (siviilisääty) civilstånd, -sääty äkta stånd(et). -ton utomäktenskaplig; ~ lapsi barn utom äktenskapet; ~ yhdyselämä oäkta sammanlevnad, -ttomuus2 vrt. ed.;[ks. naimattomuus, -vaimo fäkta) hustru,avioyhteys -

maka. -yhteys2 äktenskapsförbindelse; äktenskaplig samlevnad, avo||- (yhd.) bar-; öppen; ~päin barhuvad; ~suin, ~ssa suin med vidöppen mun; gapande. -auto öppen bil. -hakkaus (mtsh.) kalhuggning. -hiekka (met.) öppen sand. -hoito öppen vård. avoimesti öppet; öppenhjärtigt; oförbehållsamt, frankt, avoi|n 1. öppen; siirtää -mesti (veks.) teckna överlåtelse (endossera) in blanco; olla ~na kaikille stå öppen för alla; ~ valtakirja öppen fullmakt; blankofullmakt; fullmakt in blanco; ~ kirje öppet brev; ~ vekseli blan-koväxel; ~ siirto blankoendosse|ment, -mång; ~ yhtiö öppet bolag. 2. (täyttämätön) obesatt, ledig; vakant; ~ virka ledig tjänst; vakans; -meksi joutunut virka ledig-bliven tjänst; virka ön ~na tjänsten ar obesatt (ledig, vakant); paikka on ~na sinua varten platsen står öppen för din räkning; ~ kaupunki öppen stad; -men oven politiikka den öppna dörrens politik; -min ovin för öppna dörrar, -na: liike on ~na butiken hålles öppen, -naoloaika (viran) vakanstid; vrt. aukioloaika, -napito öppethållande, avo||jalkainen barfotad. -jaloin barfota, -järjestys (sot.) spridd ordning.-kallio (mtsh.) bart (kält) berg. -katseinen med öppen blick; (avara ~) vidsynt, -katseisuus2 vidsynthet; vidsyn -en. -kaulainen (naisenpuku) dekolleterad. -kätinen (runsas ~) rund-hänt; frikostig, -kätisyys2 rundhänthet; frikostighet. -lautta (uit.) lösflotte, -liesi öppen spis(el). -louhikko (mtsh.) kalstenmark. -louho|s (kaiv.) dagbrott-et-; louhia -ksessa arbeta (bryta*) i dagbrott, -maa (puut.) kalljord, -maasto (sot.) öppen terräng, -merenliikenne skeppsfart på öppna havet, -meri2 (aava meri) öppna havet, rum sjö; (ulko~) öppna sjön; högsjön; päästä -merelle nå rum sjö (rumt vatten); vrt. -vesi. -mielinen öppenhjärtig, öppen, oförbehållsam, (suora) frank, -mielisesti ks. avoimesti, -mielisyys2 öppenhjärtighet, öppenhet, oförbehållsamhet; frankhet. avo||nainen öppen; (virka) ks. a v o i n; ledig, -neliö (sol. ym.) öppen fyrkant, —öja öppet dike. -piha öppen gård. -portaat öppen trappa, -päin(en) (adv., a.) barhuvad. -rintainen med blottat (bart) bröst; barbröstad. -satama öppen hamn. -siirto (veks. ym.) blankoendosse|ment, -mång, blankotrans-port. -silmin med öppna ögon. -suinen (kuv.) lösmynt, -suisuus2 lösmynthet. -suo öppen mosse, -suu: -suin med (vid)-öppen mun. -sydäminen ks. -mielinen, -sylin med öppna armar, -takka öppen spis. -tuli2 öppen eld. -tunnuste (veks.) blan-koaccept. -tunturi kalfjäll, -vaunu öppen vagn.-vene öppen båt.-vesi*2 öppet vatten; ensi -vedellä (er. kaup.) vid första öppet vatten, -äänestys öppen omröstning, avu dygd -en -er; (ansio) förtjänst -en -er; (luonnonlahja) talang -en -er; (hyvä ominaisuus) (god) egenskap -en -er; ~t (taipumukset) anlag -et -; (etu) fördel -en -ar; vrt. avut. avuksihuuto (usk.) åkallan.

- avuttomuus avu

avulij|aasti hjälpsamt; (halukkaasti) villigt. -aisuus2 hjälpsamhet, -as -aan hjälpsam; (suopea) tillmötesgående, avulli|nen behjälplig; olla jllk ~ (-sena) jssk vara ngn behjälplig vid ngt; biträda ngn vid ngt. avunanto* hjälp -en; handräckning, undsättning; bistånd -et; ~ rikokseen (Iak.) medhjälp till ett brott; (yhd., valt.) bistånd, -sopimus (valt.) biståndspakt. avun||huuto nödrop, -keräys insamling av understöd, -lähettäminen hjälpsändning, -nauttija ks. -saaja, -pyyntö anhållan om hjälp, -pyytäjä hjälpsökande, -saaja under-stödstagare. -tarve hjälpbehov; olla -tarpeessa vara i behov av (behöva), hjälp; -tarpeessa oleva hjälpbehövande. -tarvitsija (en) hjälpbehövande. avust|aa (auttaa) hjälpa2; bispringa*; bistå*; stå* bi; (kannattaa) understöda*; (konsr. ym.) medverka; (valtion varoilla) subventionera; (osuudellaan) bidraga; (tulla avuksi) komma* till undsättning; undsätta*; (olla apulaisena) biträda*; assistera; häntä sietää (pitää) ~ (on-eitava) han måste understödas (hjälpas); ~ teatterissa medverka vid teatern; ~ oikeudenkäynnissä biträda vid rättegång; ~ sanomalehdessä vara medarbetare i en tidning; ~ jtk jllk understöda ngt med ngt; bidraga med ngt till ngt; hänen -aessaan under hans medverkan; -ava virkamies biträdande tjänsteman; jnk -ama-na biträdd (assisterad) av ngn; med biträde av ngn.

avus||taja medhjälpare; (apul.) biträde-t-n; (san.) medarbetare; (teat., konsr. ym.) medverkande; (lääk.) assistent; (lähetystössä) attaché -n -er; olla jnk ~na assistera (ngn), (-kunta medarbetarstab. -lääkäri assistentläkare.) -taminen understödt)ande; hjälpande, bispringande. -te ks. -t u s. -tuksen(nauttija understödstagare. -tarve behov av understöd; understödsbehov.) avustu|s understöd -et; medhjälp -en; handräckning; bistånd -et, medverkan; (hätä~) undsättning; assistens; (valtion ~) subvention; (-osuus) bidrag -et-; nauttiva som åtnjuter understöd; understödstagare; -ksen määrä understöds-, subventions|belopp. avustus|jkassa understödskassa, -komitea hjälp-, understöds-, undsättnings|kommit-té. -laina undsättningslån. -Uitto bistånds |-förbund, -allians, -lista bidragslista, -määrä understödsbelopp, -rahasto understödsfond. -retkikunta undsättningsexpedition, -sopimus understöds-, bistånds|avtal. -toimenpide undsättningsåtgärd, -toimi hjälpaktion. -toimikunta undsättnings [kommission, -kommitté, -toiminta understöds-, undsättnings I verksamhet, -työ undsättningsarbete. -velvollisuus2 understöds-, bistånds|skyldighet. -yhdistys understödsförening.

avut pl talanger; henkiset ~ andliga (själsliga) resurser; själsförmögenheter; vrt. avu. avu j| ton 1. hjälplös. 2. (mer. ohjauskyvytön) redlös; -Uomassa tilassa i redlöst tillstånd -ttomasti (kömpelösti) hjälplöst; redlöst. -ttomuus2 (kömpel.) hjälplöshet; redlöshet.

39 B

b 1. (kirj.) b, B. 2. (mus.) a) b; b) (alen-

nusmerkki, ty) sänkningstecken. Baabel: torni Babels torn; ~in vankeus

(juut.) babyloniska fångenskapen, baari bar -en -er. -tarjoilu barservering, babylonialainen (h is t. käns.) 1. (s.) babylonier -n -. 2. (a.) babylonisk, baijerilainen 1. (s.) m bajrare; / bajerska.

2. (a.) bajersk, bajadeeri (intial. temppelitanssi]'atar) baja-

där -en -er. bakeliitti* (tkn.) bakelit -en. bakteeri bakterie -n -r. -pesäke bakteriehärd. -sota bakteriekrig. -tiede ks. bakteriologia. -ton bakteriefri. -viljely bakterie|kultur, -odling, bakterio||logi bakteriolog. -logia bakteriologi. -loginen bakteriologisk, balalaikka* (ven. mus.) balalajk|a -an -or. baletti* (taid.tns.) balett -en -er. -koulu balettskola, -mestari balettmästare, -tanssijatar) balett|dansör -en -er, -dansös -en -er; ensimmäinen -tar primaballerina, balladi (kertova laulu, runo) ballad -en -er. -ntapainen balladartad. -runous2 balladdiktning.

ballistiikka* (er. sot.) ballistik -en. balneologia (kylpy oppi) balneologi. balsa||mi ks. palsami, -puu (ksv. Ockrorna lagopus) balsaträd. baltti * (hist.kans.) bält-en-er.-lainen baltisk, bambu (ksv. Bambusa) bambu -n. -aita bambu|hägnad, -häck. -kasvi ks. b a m b u. -keppi bambukäpp, -metsä bambuskog. -ruoko bamburör, -seiväs (urh.) bambustav. -vapa (kal.) bambu(met)spö. bana ali (arkipäiv., lattea) banal, -liteetti* banalitet.

banaani (ksv. Musa paradisiaca) banan -en -er. -kasvi bananväxt. -nkuori bananskal, -tulppa (pistotulppa, shk.) banankontakt, banderolli (sikarin ym. paperivyö, [leik. maha vyö J vyöte) banderol(l) -en -er. bandiitti* (harv. roisto, rosvo) bandit -en -er. banjo (neekerimus.) banjo -n -er, -s. banketti* (er. vir. juhla-ateria) bankett -en -er.

baptis||mi (Ihk.) baptism, -ti baptist, (-kaste baptistdop. -nen baptistisk. -saarnaaja baptistpredikant, -seurakunta baptistförsamling. -yhdyskunta baptistsamfund.) barbaari (raakalainen) barbar -en -er. -mainen barbarisk, -maisuus2 barbarism, -nen barbarisk, -suus2 barbari -et. barbareskivaltiot (hisl.) barbareskstaterna. barbi (akvaariokala) barb. -tiiraa t ti (frm.) barbiturat.

baretti* (lierilön miehen päähine) barett -en -er.

barium (kern.) bari|um -et, -umet. barkaroli (mus. venelaulu) barkarol(l) -en -er. barokki* (taid.) barock -en. -aika ks. -k a u s i. -kaappi barockskåp. -kausi barock I tid, -period, -tyyli barockstil. barometri (ilmapuntari, fys.) barometer-n. barrikadi (katusulku) barrikad -en -er. barytoni (mus.) baryton -en -er. -laulaja barytonist; (en) baryton, -soolo barytonsolo.

basaari (itäm. ym. kojumyymälä; myyjäiset) basar -en -er. -koju basarstånd, -rakennus basarbyggnad, basaltti* (kiv.) basalt -en. basilika 1. (ant. rak.) basilika. 2. (ksv. Os-cimum basilicum) basilika.-tyyli basilikastil.

basiliski 1. (el. Basiliscus americanus) basi-lisk -en -er. 2. (myt., tar.) basilisk. -nsilmä basilisköga.

basilli (bktr.) bacill -en -er. -kammo bacillskräck. -nkantaja bacillbärare, - ton bacillfri. basisti 1. (bassolaulaja) basist -en -er. 2. ([tanssi]orkest. bassoviulun soittaja) basist -en -er.

baskeri (j. baskil. päähine) bask|er -ern -rar. baski -t (käns.): 1. -lainen (s.) a) m bask -en -er; b) f baskiska. 2. (a.) baskisk. -nkieli baskiska, basso (mus.) bas -en -ar. -avain basklav. -kieli bassträng. -laulaja bassångare, basist, -nuotti basnot.--osa basparti, -rumpu bastrumma. -viulu basfiol, -ääni bas|röst, -stämma.

bastardi 1. (sekasikiö) bastard -en -er. 2. (halv. äpärä) oäkta (barn), (krk.) horunge, -njänne (her.) bastardsträng. baskiiri (käns.) baschkir -en -er. bataatti* (ksv. Batatis edulis) batat -en -er. batisti (hieno liinavaate) batist, -nen av

batist; batist-, -nenäliina batistnäsduk. batonki * (pitkä ohut ranskanleipä) batongbröd.

battenssi (soiro, sht.) battens (tpm.). hautakivi (muin.) bautasten. beduiini (käns.) beduin -en -er. -heimo beduinstam. -nainen beduinkvinna, -teltta beduintält.

beeta (kreik. kirj.) beta (ß). -säteet (fys.) betastrålar.

belgialainen 1. (s.) a) m belgier -n -; b) f

belgisk|a -an -or. 2. (a.) belgisk, benediktiini! I likööri (väk.) benediktin-, munk|likör. -luostari (kal.) benediktinerkloster. -munkisto benediktin(er)orden>

40-munkki benediktin(er)munk. -nunna bene-diktin(er)nunna. bentsiini bensin -en (-et), -asema bensinstation. -huolto ks. -palvelu, -kaasu bensingas, -kello bensinklocka, -käyttöinen bensindriven, -laatu bensinsort. -liuos ben-sinlösning. -merkki bensinmärke, -mittari bensinmätare. -moottori bensinmotor, -nhaju, -nkatku bensinlukt. -nkulutus bensin [åtgång, -förbrukning, -palvelu bensinservice. -pullo bensinflaska, -putki bensin-rör. -säiliö bensin|behållare, -tank, (iso) -cistern -en -er. bentsoli (kem.) bensol -en. berberi (käns.) berber -n -. -heimo b er b er-stam.

berliiniläinen 1. (s.) berlinare. 2. (a.) berliner-; berlinsk. -nsini (vår.) berlinerblått, berlokki (kellutin) berlock -en -er. bernhardilais|lkoira bernhardin(er)hund. -luos-tari bernhardin(er)kloster. -munkki ks. cistersiläinen. bessemer||kuona bessemerslagg -et. -mellotus (mel.) bessemerfärskning, -menetelmä bes-semermetod. -päärynä päronformig konverter. -teräs bessemerstål, bestseller (menekki(ykkönen, -teos)^ bestseller, betel betel -n. -inlehti betelblad. -inpureksija beteltuggare. -palmu (arekapalmu, ksv. Areca catechu) betelpalm. -pippuri (ksv. Piper helle) betelpeppar. -pähkinä betelnöt. betoni betong -en; lihava (laiha) ~ fet (mager) betong, -allas betong|damm, -bassäng. -alusta betongbädd. -laasti betongbruk. -massa betongmassa -mylly (j.) ks. seur. -nsekoitin betongblandare, -ntärytin betongvibrator -patsas betongpelare, -pesäke bunker, betongnäste, -päällyste betong-beläggning. -päällysteinen betong|belagd, -slagen; betonerad. -rakennus betongbyggnad. -rauta betongjärn. -työ betongarbete, biblioj|fiili (kirjainharrastaja) bibliofil -en -er. -grafia bibliografi, -mania (»kirjahulluus») bibliomani -n. bidee (matala pesuallas) bidé -n -er. bi eder mei er 11 huonekalu biedermeiermöbel. -tyyli biedermeierstil. bigamia (kaksinnaiminen) bigami -n. biisami ks. piisami.

biisoni(härkä) (el. Bos bison) bisonoxe; vrt.

vi s e n 11 i, bikinit (uimar.) bikinibaddräkt, bilanssi (tase, kirjnp.) balans -en -er. -erä

balanspost, -vuosi balansår. bilateraalinen (kaksipuolinen) bilateral, biljardi biljard -en -er; pelaaja biljardspelare; peluu biljardspel, -huone biljardrum. -keppi biljardkö -n -er. -pallo biljardboll. -pussi biljardpåsje -en -ar. -pöytä biljardbord, -sali biljardsal. biljoona (luk., 1012) biljon -en -er. bimetallismi (kaksimetallikanla) bimetallism. binomi (mat.) binom -et -. -väittämä bi-

nomteoremfet). biografi (elämäkerrankirjoittaja) biograf -en -er. -a (elämäkerta) biografi -n -er. -nen biografisk.

biol|kemia biokemi, -kemiallinen biokemisk, -logi biolog, -logia biologi, -loginen bio-

logisk, -taisteluaine (sot.) biologiskt stridsmedel. -tyyppi (fysiol.) biotyp. birgittalaisluostari birgittin(er)kloster. -nunna birgittin(er)nunna. bisarri (omituinen, erikoinen) bisarr, bisk|letti (laivakorppu, keksileivos) biskvi

-(e)n -er. -vii (posliini) biskvi. bitumi (maavaha) bitum|en-, -inet. -nen bituminös; — kalkkikivi ortsten, bituminös kalksten, -päällyste bitumenbeläggning. -si-vely bestrvkning med bitumen, -turve bituminös torv. -verhous ks. - päällyste, bjarmit pl (tar. käns.) bjarmer(na). blanketti * (lomake) blankett -en -er; (yhd.t

Iak.) blankett- ks. avo-, blasonointi* (vaakunaselitys, her.) blaso-nering.

blokadi (saarto) blockad -en -er. -sota

blockadkrig, bluffi (hämäys) bluff -en -ar. boa 1. (-käärme, el. Boa) boa(orm). 2. (nais

ten irrall. kaulus, puuhka) boa. boheemi bohem -en -er. boikot||oida* (vieroa, syrjiä) bojkottera. -ti*

bojkottering; bojkott -en -er. boks||eri (koirarotu) boxer -n. -inahka ks.

n a u d i k a s. bolsevi kki * bolsjevik -en -er. -smi bol-

sjevism. -s ti n en bolsjevistisk. bonit eetti * (er. mtsh. hyvyys) bonitet -en.

-oiminen gradering, bonitering. bon || suuri (vaal. reding ote) bonjour -en -er.

-us (hyvitys, palkkio) bonus, booli (malja) bål -en -ar. booraksi (kem.) borax -en. -i (kem.) bor -en, (-et), -ihappo borsyra. -ihappoinen borsvrad.

bota||aninen botanisk, -niikka* (kasvitiede)

botanik -en. brah||maani (Int.) braman, bramin -en -er.

-malaisuus2 bramafn]ism. brakteaatti * (hist. rh.; koru) brakteat -en -er. brasilialainen 1. (s.) a) (m) brasilian -en -er; brasilianare; (†) brasilianska. 2. (a.) brasiliansk.

bravuurijjlaulu, -numero (loistonumero) bravur | sång, -nummer, bridge (kort.) bridge -n. --erä bridgeparti, -npelaaja bridgespelare, -turnaus bridgeturnering.

briketti * (puriste) brikett -en -er. -puristin

brikettpress, briljantiini (part.) briljantin -et, -en. briljantti* (jal.) briljant -en -er. -koriste

briljantsmycke, -sormus briljantring, briljeerata (loistaa esiinlym.) briljera, brislinki * (suol. kilohaili) brissling -en -ar. britti * britt -en -er. -Iäinen brittisk, -läisvalta brittvälde.

brokadi (vaat.) brokad -en-er. -kenkä brokadsko.

bromi (kem.) brom -en. -di bromid. -hopea bromsilver. -kalium bromkalium. -pulveri brompulver. brovninki * (amp.) brovning -en -ar. brutaali (karkea, häikäilemätön, raaka) brutal. -suus3 brutalitet, brutto* (kaup.) brutto -t; ~ neitona brutto för netto, -arvo bruttovärde, -paino brutto-

vikt.-rekisteritonni (mer.) [-brutto[register]ton.-] {+brutto[register]- ton.+} -tulo bruttoinkomst, -tuotto bruttoavkastning. -voitto bruttovinst, -ylijäämä bruttoöverskott, bryologia (sammaltiede) bryologi. brysselin||kaali ks. ruusukaali, -matto

brysselmatta, -pitsi(t) brysselspets, budhalai||nen 1. (s.) buddist. 2. (a.) buddistisk. -suus2 buddism, budje||toida budgetera, -tti* (talousarvio) budget -en -er; koskeva budgetär,

(-ehdotus budgetförslag, -käsittely budgetbehandling. -ohjelma budgetprogram, -oikeudellinen budgeträttslig, -päätös budgetbeslut.-vajaus budgetunderskott, -brist, -deficit, -varat pl budgetmedel, -vuosi budgetår.)

buklee (vaai.) bouclé. -lanka bouclégarn.

buldaani (vaat.) buldan -en, -et.

buldogi (koira) bulldogg -en -ar. -nnaama

bulldoggsansikte. bulevardi (puistokatu) bulevard -en -er. bulgaria: ~n kieli bulgariska (n), -lainen 1. (s.) a) (m) bulgar -en -er; (f) bulgarisk|a -an -or. 2. (a.) bulgarisk.

onni — csardas

buljonki * ks. lihaliemi.

bulletiini (vir. tiedonanto) bulletin -en -er. bulvaani 1. (rnets. kiivalintu) bulvan. 2. (kaup. kätyri, vieras mies) bulvan -en -er. -yhtiö bulvanbolag, bunkkeri (sot.) bunk|er -ern -rar, -ers. burleski (irvokas) burlesk, busheli (amer. viljavet.) buschel -n -s. bussi (j.) (linja-auto, linjuri) buss -en -ar. -liikenne busstrafik, -linja busslinje, -nkul-jettaja busschaufför, -yhteys2 bussförbindelse.

bussoli (mnm., sot. tähtäyskompassi) bussol -en -er.

busmanni (käns.) busch[män-mannen-män. buuri (käns.) boer -n -. -sota (hist.) boer-

kriget. -valtio (hist.) boerstat. byro||kraatti * byråkrat -en -er. -kraatti-nen byråkratisk, -kratia (virkavalta) byråkrati -n.

bysantinrahat (her.) Bysantiner. bysanttilainen 1. (s.) bysantinare. 2. (a.)

bysantisk. -suus2 bysantinism -en. böömiläinen 1. (s.) bömare. 2. (a.) bömisk.

c 1. (kirj.) c, C. 2. (mus.) c. caesarismi cesarism -en. cairnterrieri (koira) cairnterrier. camping (leirintä) camping, kamping. celsius vrt. seur. -aste (fys.) celsiusgrad. ces (mus.) cess. chihuahua (koirar.) chihuahua, chilensalpietari chilesalpeter, chinchilla (tsintsilla, el. Chinchilla, Eriomys)

chinchill|a -an -or. chippendale||kalusto chippendalemöbel. -tuoli

chippendalestol. -tyyli chippendalestil. cicero (kirjp.) cicero, cif (kaup.) cif.

c

cirrus (mtr. höyhenpilvi) cirrus, fjädermoln, cistersiläiset (kat.) cisterciens(er)orden. clearing (maksusuht. selv., tasoitus kät. rahaa käyttämättä) clearing, -liike clearingrörelse. -menettely clearingförfarande. -saatava clearingtillgodohavande. -tili clearingkonto. -velka clearingskuld. cockerspanieli cockerspaniel. cocktail (väk.) cocktail -en -ar. -kutsut cocktailparty. -puku cocktaildräkt, collie (skotlanninpaimenkoira) collie, coulombi (shk.) (en) coulombe (pl -). crawl (u.) ks. krooli, csardas (unk. kans.tns.) csardas.

42 bra bruttorekisteril

vikt.-rekisteritonni (mer.) [-brutto[register]ton.-] {+brutto[register]- ton.+} -tulo bruttoinkomst, -tuotto bruttoavkastning. -voitto bruttovinst, -ylijäämä bruttoöverskott, bryologia (sammaltiede) bryologi. brysselin||kaali ks. ruusukaali, -matto

brysselmatta, -pitsi(t) brysselspets, budhalai||nen 1. (s.) buddist. 2. (a.) buddistisk. -suus2 buddism, budje||toida budgetera, -tti* (talousarvio) budget -en -er; koskeva budgetär,

(-ehdotus budgetförslag, -käsittely budgetbehandling. -ohjelma budgetprogram, -oikeudellinen budgeträttslig, -päätös budgetbeslut.-vajaus budgetunderskott, -brist, -deficit, -varat pl budgetmedel, -vuosi budgetår.)

buklee (vaai.) bouclé. -lanka bouclégarn.

buldaani (vaat.) buldan -en, -et.

buldogi (koira) bulldogg -en -ar. -nnaama

bulldoggsansikte. bulevardi (puistokatu) bulevard -en -er. bulgaria: ~n kieli bulgariska (n), -lainen 1. (s.) a) (m) bulgar -en -er; (f) bulgarisk|a -an -or. 2. (a.) bulgarisk.

buljonki * ks. lihaliemi.

bulletiini (vir. tiedonanto) bulletin -en -er. bulvaani 1. (rnets. kiivalintu) bulvan. 2. (kaup. kätyri, vieras mies) bulvan -en -er. -yhtiö bulvanbolag, bunkkeri (sot.) bunk|er -ern -rar, -ers. burleski (irvokas) burlesk, busheli (amer. viljavet.) buschel -n -s. bussi (j.) (linja-auto, linjuri) buss -en -ar. -liikenne busstrafik, -linja busslinje, -nkul-jettaja busschaufför, -yhteys2 bussförbindelse.

bussoli (mnm., sot. tähtäyskompassi) bussol -en -er.

busmanni (käns.) busch[män-mannen-män. buuri (käns.) boer -n -. -sota (hist.) boer-

kriget. -valtio (hist.) boerstat. byro||kraatti * byråkrat -en -er. -kraatti-nen byråkratisk, -kratia (virkavalta) byråkrati -n.

bysantinrahat (her.) Bysantiner. bysanttilainen 1. (s.) bysantinare. 2. (a.)

bysantisk. -suus2 bysantinism -en. böömiläinen 1. (s.) bömare. 2. (a.) bömisk.

c 1. (kirj.) c, C. 2. (mus.) c. caesarismi cesarism -en. cairnterrieri (koira) cairnterrier. camping (leirintä) camping, kamping. celsius vrt. seur. -aste (fys.) celsiusgrad. ces (mus.) cess. chihuahua (koirar.) chihuahua, chilensalpietari chilesalpeter, chinchilla (tsintsilla, el. Chinchilla, Eriomys)

chinchill|a -an -or. chippendale||kalusto chippendalemöbel. -tuoli

chippendalestol. -tyyli chippendalestil. cicero (kirjp.) cicero, cif (kaup.) cif.

c

cirrus (mtr. höyhenpilvi) cirrus, fjädermoln, cistersiläiset (kat.) cisterciens(er)orden. clearing (maksusuht. selv., tasoitus kät. rahaa käyttämättä) clearing, -liike clearingrörelse. -menettely clearingförfarande. -saatava clearingtillgodohavande. -tili clearingkonto. -velka clearingskuld. cockerspanieli cockerspaniel. cocktail (väk.) cocktail -en -ar. -kutsut cocktailparty. -puku cocktaildräkt, collie (skotlanninpaimenkoira) collie, coulombi (shk.) (en) coulombe (pl -). crawl (u.) ks. krooli, csardas (unk. kans.tns.) csardas.

42 d 1. (kirj.) d, D. 2. (mus.) d.

daalia (ksv. Dahlia) dahli|a-an-or, georgin.

daami dam -en -er.

dadaismi (taid.hist., kirj.hisi.) dadaism, daguerroty||pia 1. (kuva) dagerrotyp. 2. (va-lok.menet.) dagerrotypi. -yppi ks. -pia 1. daktyyli (run., mus.) daktyl -en -er. -nen

daktylisk. dalmatiankoira dalmatinerhund. damask||i (vaat. säärystin, nilkkain) damask -en -er. -imiekka damaskenerklinga. -ointi (her. kenttäkoristelu kiemuroin) damaske-

rj nådarnas ti (vaal.) damast -en, -et -er. Damckle|s: -en miekka damoklessvärd, darvinis||mi darvinism. -ti darvinist. -tinen

darvinistisk. datiivi (kiel.) dativ -en -er. -muoto dativ-

form. -nen dativ, debet (kirjnp. vastattavaa) (ett) debet, -puoli

debetsida, debitoida (veloittaa) debitera, debyj|tantti * (ensiesiinlyjä) debutant-en -er. -toida debutera, -ytti* (ensiesiintyminen) debut -en -er. dedik||aatio (omistus) dedikation -oida (omistaa jllk) dedicera, tillägna ngn. dedu||ktiivinen (fil.) deduktiv. -ktio deduktion. -soida (päätellä) deducera, defekti 1. (s. vika, viallisuus) defekt -en -er.

2. (a. viallinen) defekt, defensiivi (puolustus) defensiv, -nen ks. ed. definitiivinen (ratkaiseva) definitiv, deflaatio (rh. ostokyvyn palautuminen) deflation. -politiikka deflationspolitik. degener|jaatio (suvustaan huonontuminen,

rappioituminen) degeneration. -oitu|a degeneras; -nut degenererad, deis||mi (usk.) deism. -ti deist. -tinen deistisk. dekaani (yliop. tiedek. esimies) dekanus

dekan -en -er; ~n toimi dekanat -et -. dekabristi (Ven. hist.) dekabrist. deka!|gramma (painomt.) dekagram. -litra (vet 7) dekaliter. -metri (pit.mt.) dekameter. dekantoi||da (kem. kuortaa) dekantera. -nti *

dekantering. dekkari (j.leik. salapoliisiromaani) deckare -n -.

deklamoida (lausua, laid.) deklamera, deklaraatio (julistus, selvittely) deklaration, deklinaatio (kiel. nom. taivutus) deklination, böjning.

dekokti (frm. keile) dekokt -en -er. dekora||atio (koristelu) dekoration -en -er.

-tiivinen (koristeellinen) dekorativ, dekreetti* (valt. käskykirje, määräys) dekret -et -.

dekstriini (tkn.) dextrin -et, -en. delegaatio 1. (valtuuskunta) delegation. 2. (valluuslainsäädäntö) delegations-, full-makts|lagstiftning. delfiini (juoksiainen, el. Delphinus delphi)

delfin -en -er. delikaatti * 1. (herkullinen) delikat. 2. (arka"

luonteinen) delikat, delinkventti * (hist. juuri teloitettava rikollinen) delinkvent -en -er. delikti (rikkomus, rikos) delikt -et -, -er.

-vastuu (Iak.) deliktsansvar. delta 1. (mnt. suisto) delta. 2. (kreik. kirj. §) delta, -lihas (an.) deltamuskel, -maa ks. delta 1.; deltaland, -metalli deltametall, demagnetoida (poistaa magneettisuus) av-,

de|magnetisera. demagogi (kansankiihottaja) demagog-en-er.

-nen demagogisk, demarkaatiolinja (sot. väliaikainen rajalinja) demarkationslinje. dementoida (vir. oikaista, peruuttaa) dementera.

demilitarisoida (poistaa joukot, aseet) demilitarisera. -nti* demilitarisering. demimondi (puolimaailmannainen) demi-

mond -en -er. deminutiivi ks. diminutiivi. demobilisoi |da (palauttaa rauhankannalle)

demobilisera, -nti* demobilisering. demo kraatti* (kansanvallan kannattaja) demokrat -en -er. (-nen [kansanvaltainen] demokratisk.) -kratia (kansanvalta) demokrati -n.

demoni (paha henki, haltija) demon -en -er.

-nen (pirullinen) demonisk, demoralis||aatio (tapainturmelus) demoralisation. -oida demoralisera, denaturalisoida (vapauttaa kansalaisuudesta)

denaturalisera. denaturoida (frm.) denaturera. dendr||iitti * (an.) dendrit. -ologia (puukas-

vitiede, puulajioppi) dendrologi. denier (silkki-, tekokuitulangan n:o) denier. dentaali (fon.) 1. (s.) dental -en -er. 2. (a.)

dental -t. departementti" departement -et -. deplasementti * (mer. uppoama) deplacement -et -.

deponenttiverbi (kiel.) deponen|s -, -tier. depresioitu||a * (aleta arvoltaan) deprecieras.

-nut deprecierad, depressio (lamalila; lääk. mielenmasennus; maani, syvänkö) depression, -kausi (kaup.) depressionsperiod, deputaatio (lähetystö) deputation.

deriv||aatta* (mal. johdos) derivat |ä -an-or; (kern., kid.) derivat -et -atiivinen (johdannainen) derivativ. -oida (johtaa) deri-vera; av-, här|leda*. der vi s si (mhm. munkki) dervisch -en -er. desentralisj|aatio (hajautus) decentralisa-

tion. -oida (hajauttaa) decentralisera, desi H gr amma decigram, -litra deciliter, -maali (mat. kymmenys). 1. (s.) decimal -en -er. 2. (a.) decimal-, (-luku decimaltal. -pilkku decimalkomma.) -metri decimeter, desin 11 fek tio

(lääk.) desinfektion, -fioida

desinficera, desinfektera, deskriptiivinen (esittävä, kuvaileva, mat.

kuvioiva) deskriptiv, desp||ootti* (hirmuvaltias) despot -en -er. *oottinen despotisk, -otia (mielivalta, itsevaltius) despoti. detalji (yksityiskohta) detalj -en -er. àeteVitii\i (etsivä) detektiv -en -er. determin||atiivinen (kiel.) determinativ. -ismi (fil.) determinism, -isti determinist. -istinen deterministisk, deuter||ium (raskas vety) deuterium (tungt väte; -oni (ruskaan vetyisotoopin ydinj deuteron.

devalvoi da devalvera, -nti devalvering -en. devolutiivinen (Iak. lakkauttava) devolutiv. deviisi 1. (kaup. ulkom. maks. aset. sekki

tms.); 2. (her. valiolause) devis -en -er. diaari(o) (päiväkirja) diari|um -et -er. -merkintä diarieanteckning. diadeemi (kult. otsaripa) diadem -et diagno||osi (lääk. taudin määritys) diagnos -en -er. -soida (määrittää tauti) diagnostisera, diagonaali 1. (mal. lävistäjä) diagonal. 2,

(vaät.) diagonaltyg. diagrammi (graafinen käyrä) diagram -met-. diakoni (kirkonpalvelija) diakon -en -er. -ssa diakonissa, (-laitos diakonissanstalt, -toimi diakonissverksamhet.) diakroninen (hist. tapaht. aikaj. noud.) dia-kronisk.

dialek||tiikka * (väittelytaito) dialektik -en. -tikko* (väittelijä) dialektiker -n -. -tinen dialektisk. -tologia (kiel. murteentutkimus) dialektologi, dialekt-, bygdemåls|-forskning.

dialogi (kaksin-, vuoro f puhelu) dialog -en -er.

-nen dialogisk, diametri (läpimitta; mat. halkaisija) dia-

met|er -ern -rar. diastaasi (käyteaine) diastas -en -er. diatoninen (mus.) diatonisk. diesel auto dieselbil, -moottori (tkn.) diesel-motor. -oida, -ointi dieselfiejra, -ring. -veturi diesellok. -öljy dieselolja, dieetti* (ruokavalio) diet -en. differentiaalilaskenta* (mat.) differentialkalkyl, -räkning, diffuusio (fys., kem.) diffusion, diftongi (kiel. kaksoisääntiö) diftong -en -er. diiva diva; ~n eleet pl (ele) divalater; vrt. seur. -illa uppträda med divalater. -ilu(t) (»tempaukset», tav. pl) diva-, primadonne|-fasoner, -låter, -mainen divaaktig, diktaali (paaluke, mer.) dykdalb -en -er. diktaattori diktator, -nvalta diktatorsmakt. -nvaltuus diktatorsfullmakt.

diktafoni (sanelukoje) diktafon.

(likta|itoiiiien diktatorisk, -tuuri diktatur -en

-er. (-järjestelmä diktaturregim -en.) diletantti* (us. halv. harrastelija) dilettant.

-mainen dilettantisk. diili (m. tilli, rust., ksv. Anelhum graveolens)

dill -en. -kastike dillsås. -liha dillkött. diminutiivi (vähenny s muoto j diminutiv -et

-er. -pääte (kiel.) diminutivändelse. dioksidi (kem.) dioxid.

diopt||eri (amp., mnm.) diopt|er -ern -rar. (-tähtäin (kivr.) dioptersikte. -viivoitin diopterlinjal.) -ria (fys.) dioptri. diplomaatti* diplomat -en -er. -aitio diplomatloge. -edustaja diplomatisk representant. -edustus diplomatisk representation, -kunta diplomatisk(a) kår(en); -kunnan vanhin doyen -en -er. -nen diplomatisk, -passi diplomatpass. -sesti diplomatiskt, -suhteet diplomatiska förbindelser, relationer, diplomatia diplomati -n. diplomi (todistus, asiakirja) diplom -et -. -arkkitehti diplomarkitekt, —insinööri diplomingenjör; (Ruots.) civilingenjör. -tehtävä diplomuppgift, -tutkinto diplomexamen. -työ diplomarbete, dipoliantenni dipolantenn, disjunktiivinen (kiel.) disjunktiv. diskantti* (mus.) diskant -en -er. -avain, -klaavi (mus.) diskantklav. -ääni diskant|-röst, -stämma, -ton. diskont||ata (veks.) diskontera, -taaja (veks.) diskontör. -taus diskontering, -to* diskont -en -er, -o -t -n. (-korko diskont|sats, -ränta, -laina diskontlån. -liike diskont |affär, -rörelse. -määrä diskontsats. -pankki diskontbank.)

diskos (ant., urh. kiekko) diskus -en -ar. diskriminoida (syrjiä) diskriminera, diskus ks. disko s.

diskvalifii kaatio (urh. kilpailukelvott. julistaminen) diskvalificering. -oida diskvalificera, dispanssi (erivapaus) dispens -en -er. -hake-

mus dispensansökan, dispon||entti * (isännöitsijä) disponent, -ibili-teet|ti* disponibilitet -en; olla -issa ([ulkoasiainministerinJ käytettävänä) vara i disponibilitet.

dissonanssi mus. riitasointu ! dissonans -en -er. distributiivinen (kiel.) distributiv. dityrambi (ylistysruno) dityramb -en -er.

-nen dityrambisk, divaani (leposohva) divan -en -er. -pöytä divanbord.

divergenssi (fmielipileid.Jeroavuus) divergens -en -er.

divisioon|ja (sot.) division; (Ruots.) fördelning; ~n komentaja divisionskommendör; fördelningschef; esikunta divisions-, fördelnings |stab; huoltomuodostelmat divisionens, fördelnings lunderhållstrupper; liikenne- ja kuljetusmuodostelmal divisions-, fördelnings I träng; lääkäri divisions-,

fält|läkare; toiminta-alue divisio-

nens operationsområde, fördelningsområde, -akenraali divisionsgeneral, -antykistö divisions-, fördelningslartilleri. -ittain divisions-, fördelnings I vis. dodeka||edri (mat. kaksitoistatahokas) dode-dodekafonia

kaed|er -ern -rar. -fonia (mus. 12-sävelmu-siikki) dodekafoni.

doge, dogi (Ital. hist.) doge -n -r. -narvo do-

gevärdighet. dogmaaj|tikko* dogmatiker. - ttinen dogmatisk, dogmatiikka* (uskonoppi) dogmatik -en.

- tismi dogmatism -en. dogmi (usk. opinkappale; m. kuv.) dogm -en -er. doktrinäärinen (ahtaan teoreettinen, epäkäytännöllinen) doktrinär, dokumentaarinen (tod. lapaht. es.) dokumen|-tarisk, -tär. -toida (asiakirjoin todistaa) dokumentera, -tti* (todistuskappale, asiakirja) dokument -et -. dollari (USA:n rh.) dollar -n -s. -hymy (leik. amer. loistoauto) dollargrin. -laina dollarlån. -maa dollarland(et). -määräinen på dollar lydande; i dollar utställd, -nse-: teli dollarsedel, -prinsessa (leik.) dollarprinsessa. -valuutta dollarvaluta, dolomiitti * (kiv.) dolomit -en -er. doloroso (mus. tuskallisesti) doloroso. domeeni (valtion-, suurjtila, maakiinieistö)

domän -en -er. dominantti* (mus., biol.) dominant, dominikaani (kat.) dominikan -en -er. -luostari dominikan(er)kloster. -munkisto domi-nikan(er)orden. -munkki* dominikan(er)-munk.

dominio (valt.) dominilum -et -er. -valta

dominiumvälde. domino 1. (naamiaispuku) domino -n -r, -s. 2. (pel.) domino -t. -peli ks. ed. 2; domino-spel. -puku dominodräkt. doorilainen 1. (käns. s.) dor(i)er -n -. 2.

(rak. a.) dorisk, dorseeraus (eriarv. arvop. varustaminen, selkäp. painetuilla vakiotunnuskuv.) dorse-ring.

dosent||in(apuraha docentstipend|ium -iet -ier. -palkkio docentarvode.) -ti* docent -en -er. -uuri docentur -en -er. dosimetri (annosmittari) dosimeter. douglaskuusi (ksv. Pseudotsuga Douglasii

[Ps. taxifolia]) douglasgran. doyen (diplomaattikunnan vanhin) doyen -en -er.

draama (teat.) dram -en -er, dram|a -at -er.

-llinen dramatisk, drakoninen (ant.; kuv. ylen ankara) drako-nisk.

dramaj|attinen dramatisk, -tisoida dramatisera. -tisointi* dramatisering -en -ar. drastinen (räikeä, repäisevä, riipaiseva) drastisk.

dreeveri (pieni ajokoira) drever. dresiina ks. r e s i i n a.

dritteli (voiastia) dritt|el -eln -lar. -voi drit-telsmör.

dromedaari (el. Camelus dromedarius) dromedar -en -er. drotsi (Ruots., Skand. hist.) drots -en -ar. druidi (hist. kelttil. uhripappi) druid -en-er. dryadi (kreik. myt. metsänneito) dryad -en -er. duaali (kiel. kaksikko) (en) dualis; dual -en -er.

dualis||mi (fil.) dualism, -ti dualist. -tinen dualistisk.

dubletti* 1. (kaksoiskappale); 2. (huon.

kaksio) dubblett -en -er. duetto * (mus.) duett -en -er. dukaatti* (lukaalii, hist. rh.) dukat -en -er. dumdumluoti (kivr.) dumdumkula. dumping (kaup. polkumyynti) dumping; harjoittaa ~ia dumpa, -menettely dumpingför-farande.

dupletti * (kaksoiskappale) duplett -en -er;

vrt. dubletti, duplikaattjji * (kaksinnos, kaksoiskappale) duplikat -et. -ori (tkn. monistuskoje) duplikator, dupliceringsmaskin. duuma (Ven. hist.) duma -n. dynaaminen dynamisk.

dyna|]miikka * (fys.) dynamik -en. -mii t ti * (räj.) dynamit -en. (-attentaatti dynamitattentat. -mies dynamitard -en -er. -murto dynamitinbrott, -patruuna dynamitpatron, -räjähdys, -räjäytys dynamit | explosion, -sprängning.) -mo (shk.) dynamo -n -r, -s. -mokone dynamomaskin, dynastijia (hållitsijasuku) dynasti-n -er. -nen

dynastisk, dyyni (mnt.) dyn -en -er. dzonkki* (kiinal. alus) djonk -en -er.

c 1. (kirj.) e, E. 2. (mus.) e. eboniitti* (kovakumi) ebonit -en. -levy ebonit|platta, -skiva, edelle framför; (ennen) förut; framom, förbi; päästä, mennä jnk (jst) ~ komma (gå) om (förbi) ngn; få försprång före ngn; distansera ngn; vinna försteg framför ngn. edelleen vidare; (jatkuvasti) fortfarande; (jatkettaessa) i fortsättningen; (eteenpäin, aik.) vidare, framåt; (yhä vielä) fortsättningsvis, alltjämt; allt framgent; allt fort; (vielä lisäksi) ytterligare; ~ toimitettavaksi för vidare befordran; olla ~ voimassa fortfara att vara gällande; gälla fortfarande; asiaa ~ käsiteltäessä vid en fortsatt behandling av frågan; jäädä ~ olemaan fortbestå; jäädä ~ voimaan förbli gällande; siirtää ~ (kaup.) vidaretransportera; (veks.) endossera; ~kin (jatkuvasti, yhä) alltjämt; ja niin jne. och så vidare, o.s.v. edelleen||kuljetus vidarebefordran, -käsittely (Iak.) fortsatt behandling, -luovuttaminen (hnk.) utlämnande i andra hand; (oikeuden ym.) vidare överlåtelse, -lähetys vidare-sändning -en. -panttaus pantsättning i andra hand. -säilyminen fortbestånd -et. -toimitus vidarebefordran, edellij|nen föregående; (aikaisempi) (den) förra; (den) tidigare; -sestä päättäen att döma av det föregående; lähinnä (tämän) ~ närmast föregående; sunnuntain ~ yö natten till söndagen; viimeisen ~ den nästsista; minun -seni (edeltäjäni) min föregångare (företrädare); hänen -sensä viran hoitaja den som skötte tjänsten före honom; hans företrädare i tjänsten; -senä päivänä dagen förut; föregående dag; joulun ~ aika tiden före jul; ~ . . . jälkimmäinen den förra . . . den senare; ~ osa förra delen, -svuotinen från föregående år. edelly||ttäminen ks. -t y s. edelly||ttää* förutsätta*; betinga; (harkita ennakolta) förutse*; hänellä -tetään olevan han förutsättes ha (äga); ~ kirja tunnetuksi förutsätta att boken är känd; -ttäen että förutsatt att; viran -Itämä (virkaan tarvittava) pätevyys för tjänsten nödig kompetens. -tys förutsättning; betingelse (jnk, jhk) för ngt; -tyksenä että under den förutsättning, att; förutsatt, att; häneltä puuttuvat ne -tykset (puuttuu niitä -tyksiä) han saknar sådana förutsättningar (betingelser); olla -tyksenä jllek (jnk -tyksenä) utgöra förutsättning(en), en betingelse för ngt. edellä ovanstående; (postp., prp.) före; framom; (adv.) förut; (kirjan sivulla, kirjassa (vanh. yllä) ovan; olla ajastaan (aikaansa) ~

vara före sin tid; olla jst (jtk) ~ (parempi) äga företräde (stå) framom ngn; vara ngn överlägsen; hän on ~ mui(s)ta han har ett försteg framför (har distanserat) de andra; on muista ~ (johtaa) leder; niin kuin ~ on sanottu såsom förut har sagts; kello ön ~ klockan går förut; ~ viitattuun tapaan på förut (ovan) antytt sätt; ~ kerrottu ovannämnd; ovan omtal(a)d (relaterad); ~ kosketeltu ovan omtald; förberörd; ~ kuvattu ovanskildrad; ks. se ovan! ~ esitetty ovan anförd; ~ kirjoitettu ovanskriven; ~ mainittu förenämnd, förutnämnd; ovannämnd; ~ oleva

föregående; ~ sanottu ovan-, före|nämnd. edellä||kulkija den framförgående, -kävijä* föregångare; (hist.) förelöpare, (-kansa föregångsfolk. -maa föregångsland. -mies föregångsman.) ^-käynyt, -käypä föregående, -mainitunlainen av förbemälda (ovan, förut nämnda) slag (beskaffenhet), -olija (s.) den framförvarande, edeltä (adv.): mene sinä gå du förut! vrt.

edellä, edelle, edestä, edeltäjä föregångare; (vir.) företrädare, edeltä|käsin på förhand; i förväg; förut; (maksu) i förskott, -kävijä ks. edelläkävijä. -päin ks. -k ä s i n -vä föregående; (alustava) preliminär, edel||tää* föregå*; ilman -tävää kehotusta utan föregående anmodan; (maksu) suoritusta -tävä irtisanominen uppsägning, som föregår betalningen, -weiss ks. a 1 p p i t ä h t i. edem||mä(ksi) längre fram, framåt; (kauemmaksi) längre bort; fjärmare; längre fram; (syrjään) avsides, -mäs ks. ed. -pänä längre fram; (kauempana) längre borta; (syrjässä) avsides, -pää längre ifrån, edentää* (siirtää etemmäs, loitontaa) föra* längre fram (framåt); (loitontaa) avlägsna, edes 1. (harv. esiin) fram. 2. ens; (ainakin) åtminstone; jos näkisin hänet ~ vilahdukselta om jag såge åtminstone skymten av honom; ei ~ hän inte ens han; inte engång han; osaamatta ~ nimeään kirjoittaa utan att ens kunna skriva sitt namn. edes||auttaa * (vanh.) förhjälpa2; (edistää) främja, -käypä (vanh.) uppassare, -mennyt (vainaja, juhl.) framliden, hädangången, avliden; (harv. aik.: kulunut) förfluten, förgången, -ottamus (vanh.) förehavande; företag -et -; (leik., halv.) tilltag -et -. -päin framåt; (edelleen) vidare, edessä (adv., postp.) 1. (paik.) a) (etupuolella) framför, framom; för; (yleisön, puhuteltavan) ~ inför; aivan jnk ~ mitt (fram)för ngn; b) (tiellä) i vägen; hän seisoo ~ni han ståredessäpäin — ed

framför (i vägen för) mig; oikeuden ~ inför rätta; sellaisen uhan ~ inför ett sådant hot. 2. (aik.J: minulla ön ~ (minua odottaa) sellainen tehtävä en sådan uppgift förestår mig; olemme samantapaisen ilmiön ~ vi står inför en liknande företeelse; meillä on ~mme (odotettavissa) suuria vaikeuksia stora svårigheter förestår oss, (vastassa) möter oss; ~ oleva (tuleva) förestående, -päin framför, edes takai I |nen fram o. tillbaka (skeende, gående); ~ matkalippu tur- o. retur|biljett; vrt. menopaluu, -sin fram o. tillbaka; av o. an; tur o. retur; kulkea ~ färdas (gå) fram o. tillbaka, av o. an; matka maksaa ~ 100 markkaa resan kostar tur o. retur 100 mark. -sliike fram- o. åter|gående rörelse, edestä (-päin) framifrån; — auki (oleva) framtill öppen; pois undan! ur vägen! (jnk hyväksi, korvaukseksi) för; i stället för; kuolla isänmaan ~ (vanhmiel. puolesta) dö för fosterlandet, -päinen (her.) i front, edesvastuu (vanh.; vrt. vastuu) ansvar; joutua ~seen jsl bli ansvarig för ngt; saattaa lailliseen ~seen befordra till laga ansvar; vaatia ~ta jllk yrka ansvar på ngn; laillisen ~/2 uhalla vid laga ansvar; vrt. vastuu, seuraamus, rangaistus, -llinen, -llisuus2, -ntunne, -ton, -ttomuus2 jne. ks. vastuu|llinen, -llisuus, -n tunne, -ton, -ttomuus jne. edetä* 1. framskrida*; fortskrida*; (sot.) rycka2fram; avancera; (siirtyä) förskjutas*; (tunkeutua) framtränga2; kulkue etenee processionen skrider fram; joukko etenee (sot.) truppen rycker fram, avancerar; vrt. etenevä. 2. (loilota) avlägsna (fjärma) sig. ediili (ant. room.) edil -en -er. edikti (hist. julistus) edikt -et -. edistyksellinen framstegsvänlig, -llisyys2 framstegsvänlighet; framåtanda.-Iäinen (ent. j.) en person hörande till framstegspartiet, edistyksenvastainen ks. edistys, edis||tyminen framåtskridande; fortskridande; fortgående, fortgång -en; (parantuminen) förkovran; (kehitys) utveckling.-tyneisyys2 (saavutettu edistysaste) utvecklingsstad jium -iet -ier; vrt. edistysaskel, edis|tys -tyksen framåtskridande jne.; vrt. edistyminen; (opinn. ym.) framsteg -et -; (uudistus) reform -en -er; -tyksen vastainen framstegsfientlig; -tyksen vastaisuus framstegsfientlighet, -askel framsteg, -halu framstegsvilja, -haluinen framstegsvänlig, -harrastus intresse för framåtskridande; framstegsintresse, -kykyinen utvecklings-duglig. -mahdollisuus2 utvecklingsmöjlighet. -mieli framåtanda, -mielinen (m. ent. Suom. puol.) framstegsvänlig, -mielisyys2 framstegsvänlighet, framåtanda, -puolue (Suom. hist.) framstegsparti.-pyrintö, -pyrkimys, -riento framstegsvänligt strävande; framstegs-, reform|strävan(de). edis|jtyä 1. (paik.) gå* framåt; skrida* framåt; avancera; (edetä) framskrida*.

2. (kuv.) (sujua) gå* undan; (päästä)

komma*, nå8; (parantua) förbättras; (vaurastua) förkovras; (kasvaa) tillväxa2; (kehittyä) utvecklas; (opinnoissa) göra* fram-

skuniakäsittely edti

steg (förkovra sig); se -tyy det befrämjas (befordras); työ -tyy ripeästi arbetet går raskt framåt; det går raskt

undan med arbetet; arbetet fortskrider (framskrider) raskt; pitkällekö lyö on -ty ny t? hur långt har arbetet framskridit (avancerat)? miten pitkälle (pitkällekö) hän on -tynyt (päässyt)? hur långt har han kommit (nått, avancerat)? oppilas on huomattavasti -tynyt eleven har gjort märkbara framsteg; olla -tyneemmällä asteella (pitemmälle päässyt) vara längre kommen, (korkeammalla) stå på ett högre plan; ripeästi -tyvä kaupunki en stad i snabb utveckling; -tyneemmät olot mer utvecklade förhållanden, -täjä (jnk ~) befrämjare (befordrare) av ngt. -täminen befrämjande/ne.; vrt. edistää; yhdistyksen tarkoitusten -tämiseksi för att befrämja föreningens syften, -tämiskeino medel (sätt) att befrämja, -tävä befrämjande, befordrande. (-sti ks. ed.) -tää (be)främja, befordra; (kehittää) utveckla; föra* framåt; (suosia) gynna; ~ kehitystä befordra (inverka gynnsamt på) utvecklingen; ~ jnk parasta befrämja ngns bästa; ~ lisääntymistä bidraga till att öka; ~ valistusta befrämja upplysningen, editse (sivuitse) förbi; portaiden ~ förbi trappan.

edulli||nen fördelaktig, förmånlig; (hyödyllinen) gagnelig; (tuottava) inbringande, indräktig; (hnk. jolla on) ~ ulkomuoto (en person) med ett fördelaktigt yttre, -semmin fördelaktigare; förmånligare; gynnsammare, -sesti för|delaktigt, -månligt; med fördel. -suus2 fördelaktighet, förmånlighet; gagne-lighet; indräktighet; gynnsamhet. edun|[haltija (Iak.) intressent, -korvaus ersättning för (avtals)intresse. -loukkaus å-sidosättande av intresse, -palautus åter-bärning av obehörig vinst; vaatia ~ta yrka på återbärning av obehörig vinst; kondicera. (-känne kondiktionstalan. -saatava kon-diktionsfordran. -vaade kondiktionsan-språk. -velallinen den, som riktat sig på annans bekostnad, - velkoja den, på vars bekostnad annan riktat sig; kondicent.) -saaja (vak.) förmånstagare. -suoja intresseskydd. -tasoitus (Iak.) jämkning av skada o. nytta, -valvoja som bevakar (annans) intresse; god man. -valvonta bevakning av (annans) intresse, eduskunnallinen riksdags-, eduskun|ta* (folk)representation; (-nassa inom); (valtiopäivät) riksdag -en -ar; (-nassa i); -nan jäsen medlem av riksdagen; riksdags |ledamot, -medlem; ~ ön yksikamarinen riksdagen bildar en kammare; ~ kokoontuu varsinaisille valtiopäiville vuosittain lagtima riksdag sammankommer årligen; kutsua ~ ylimääräisille valtiopäiville sammankalla urtima riksdag, --aloite (riksdags)motion; tehdä ~ väcka motion, --asia riksdags|angelägenhet, -ärende, -ehdokas riksdagsmanna-kandidat. -enemmistö riksdagsmajoritet, -esitys (vanh.) riksdagsmotion; ks. lakialoite. -kausi riksdagsperiod, -keskustelut pl riksdagsförhandlingar, -kysely riksdagsspörsmål. -käsittely riksdagsbehand-

ling. -käytäntö riksdagspraxis, -laito|s riksdagsinstitution; representationsväsen; -ksen uudistus representationsreform, -menettely riksdagsförfarande, -muoto representations-form. -pakinoitsija riksdagskåsör, -päätös riksdagsbeslut, -ryhmä riksdagsgrupp, -se-lostus riksdagsreferat, -talo riksdagshus(et). -teitse genom riksdagen; under riksdagens medverkan, -työ riksdagsarbete, -vaalit pl riksdagsval, -valtainen: ~ järjestelmä parlamentariskt system. -valtaisuus2 riksdagsstyre -t; vrt. valtiopäivä (t), edusükuva ks. t u n n u s-, v e r t a u s[k u v a. -miehyys2 (Iak. vanh.) målsmans|kap -et, -rätt -en. -mies (edustaja) representant -en -er; ombud -et -; (Iak. vanh.) målsman; (valtuutettu) fullmäktig, (-oikeus2 målsmansrätt.) -ta 1. (paik.) stället framför (ngt); framsida; jnk ~ZZa (~lle) framför; (lähellä) invid ngt; laivasto on Helsingin ~lla flottan ligger utanför Helsingfors. 2. (vaat. paidan ~) (skjort)bröst -et -. edus taa representera; företräda*, -taja 1. representant; ombud -et -; företrädare (för ngt); vrt. kauppa~; (valtuutettu) agent; (sijainen) ställföreträdare; jnk tyypillinen ~ typisk representant (exponent) för ngt; uusien aatteiden ~ företrädare för nya idéer. 2. (kansan ~) riksdagsman, delegat -en -er; valtuutettu ~ befullmäktigat ombud. edustaja!fehdokas riksdagsmannakandidat. -huone (USA) representanternas hus. -ka-mari (mm. Ra.) deputeradekammaren, -kelpoinen som äger riksdagsmannahabi-litet. -kelpoisuus2 ställföreträdare-, riksdagsmanna |habilitet. -kokous representant|mö-te, -församling, -kunta representantkår; agentkår. -n(oikeus riksdagsmannarätt, -palkkio riksdagsmannaarvode; [kaup.J agentprovision, -tehtävä, -toimi mandat -et -; [kaup.] agentverksamhet, -vaali val av representant; [valt.] riksdagsmanna-val.) -paikka representantplats; mandat -et -. -ryhmä representantgrupp, -tehtävä riksdagsmanna (uppdrag, -värv. edus||tajisto representation; (oslc.) fullmäktige pl, representantskap -et; (edustajat) representanterna pl; (valt. itsehallintoalueen) representantförsamling. -tama ton (ilman edustjajaa, -usla) orepresenterad, utan representant; icke representerad, -taminen företrädande, representerande, -tamistaito representationsförmåga, -tautua* (olla edustettuna) vara representerad; företrädas2, -tava representativ; (tyypillinen) typisk. -tavuus2 det representativa,

-teilla (-tunee-na): olla edustettuna (vara) representerad. -tua (olla edustettuna) representeras, -tuksellinen som angår representationen, -tus representation; (kauppa ~) agentur -en -er; ulkomainen (kaupallinen) ~ utrikes-, handels |representation. edustuskustannukset pl representationskostnader. -kyky representationsförmåga, -kykyinen representativ, -menot pl representationsutgifter. -muoto representationsform. -oikeus2 representationsrätt, -rahat pl representations|pe(nni)ngar, -anslag, -suhde representationsförhållande, -tapa

iitö — ehdottaa

representationssätt; sätt att företräda, -tehtävä representations I uppdrag, -uppgift, -tili representationskonto, -to (-kunta) representation. -valtuus2 befogenhet att företräda (representera), -valtuutus fullmakt att företräda.-velvollisuus2 representations j-plikt, -skyldighet, edus||tuttaa* låta* representera, -verho förhänge; gardin, draperi, ridå. -viik|ko: mark-kinain ~ (-olla) veckan före marknaden, eeben||holtsi ks. -p u u. -puinen av ebenholts;

ebenholts-, -puu ebenholts(träd). eeden (paratiisi) Edén npr n. eekkeri (Engl., Amer. pint.mt.) acre. éep||os (run.) epos -et -pinen (ent. eepillinen) episk.

eesti ks. -Iäinen 1.; ~n kieli estniska(n). -Iäinen (s.) est -en -er; estländare. 2. (a.) estnisk, -tär estniska, estländska. eetos (harv.) etos.

eetter|ji eter -n; (kem.) pl etrar. -öidä (kem.)

eterisera. eettinen (vanh. eetillinen) etisk, efekt]|i effekt -en -er. -iivinen effektiv, -iivi-syys2 effektivitet, -intavoittelu ks. tehon-tavoittelu, -ori (fysiol.) efektor. efesolai nen 1. (s.) efesier -n -. 2. (a.) efesisk.

-skirje (Raam.) efes(i)erbrevet. efori (ant. kreik.) ef or -en -er. egois|]mi (itsekkyys) egoism, - ti egoist -en -er.

-tinen egoistisk, egyptiläinen 1. (s.) egyptier -n -. 2. (a.) egyptisk, -inparru (sht.) egyptisk sparre, -ologi egyptolog -en -er. -ologia egyptologi, ehdo||kas -kkaan kandidat -en -er; asettaa jk -kkaaksi jhk uppställa ngn som kandidat till ngt; tarjoutua -kkaaksi kandidera.(-lista kandidatlista, -sija förslagsrum; asettaa ensimmäiselle ~lle uppföra på [sätta i] första förslagsrummet.) -kkuus2 kandidatur-en -er. ehdollepano förslag -et -; valittaa ~sta anföra besvär över (tjänste)förslag; ehdolle pantu som uppförts på förslag, ehdollil|nen villkorlig; — maksu betalning med förbehåll; ~ tontti ofri tomt; ~ tuomio (Iak.) villkorlig dom; ~ kieltotavara villkorligt (accidentiellt) kontraband, -sesti vill-korligen, villkorligt, -suus2 villkorlighet. ehdon|[alai|nen: ~ vapaus (Iak.) villkorlig frihet; päästäminen -seen vapauteen villkorlig frigivning; päästää vanki -seen vapauteen villkorligt frigiva en fånge; menettää ~ vapautensa gå sin villkorliga frihet förlustig; vrt. ehdollinen. -alaisuusaika tiden för den villkorliga friheten, -valta fri bestämmanderätt; (Iak.) diskretionär makt. »valtainen frivillig, godtycklig; (Iak.) diskretionär. -varainen beroende på villkor, -varai-suus2 villkorlighet. -vastainen som strider mot villkore|t, -n. ehdo||telma förslag -et -; (luonnos) utkast -et -. -ton ovillkorlig; (tinkimätön) oeftergivlig, obetingad; (täydellinen) absolut; — raittius absolutism, helnykterhet; ks. ehdottomasti; ~ (sokea) kuuliaisuus ovillkorlig (blind) lydnad, -ttaa* föreslå; proponera; (alistaen harkittavaksi) hemställa8 (om ngt); ~ jtk hyväksyttäväksi föreslå ng-t till godkännande; ~ lähempää tui-ehdottaja — ehtoollisoppi

eht

t av uutta föreslå (proponera) närmare bekantskap (titelbortläggning); ~ asia niin järjestettäväksi föreslå att saken ordnas så; föreslå ett sådant arrangemang; ~ itseään föreslå* sig; (tarjoutua) erbjuda* sig; valiokunta ~ aloitteen hylättäväksi utskottet föreslår motionens förkastande; ~ hintaa huo-jistettavaksi föreslå sänkning av priset; ~ jtk hylättäväksi avstyrka bifall till ngt. ehdo|jttaja som föreslår; förslagsställare, -ttaminen föreslående, -ttomasti ovillkorligen; obetingat; absolut; ~ paras obetingat (absolut), (kerrassaan) avgjort den bästa; ~ raitis helnykter, absolutist, -ttomuus2 ovillkorlighet; (rajoittamattomuus) oinskränkthet; (tinkimättömyys) oeftergivlighet; (raittius) helnykterhet, absolutism. -tuksen(tekijä förslagsställare, -teko framläggande [föreläggande, framställande] av förslag.) -tus förslag -et -; (suunnitelma) projekt -et - (jks till ngt); hänen -tukses-taan på hans förslag; tehdä ~ göra (esittää framlägga) förslag (till ngt), (-jako [jakoehdotus] förslagsskifte, -luonnos utkast till förslag; preliminärt [förberedande] förslag. -sija förslagsrum.) ehdy|lksissä: olla ~ (ehtyneenä, lehmä) stå i sin;

(kuv.) ha sinat (ut), -ttää* (tyrehdyttää) bringa * att sina; vrt. ehtyä, ehei! (huud.) nej! visst inte! ehey|js2 helhet; (koskemattomuus) integritet; (luonteen) helgjutenhet; (yhtenäisyys) enhetlighet, enhet, -ttäminen helande; sanering; vrt. -t y m i n e n. -ttää* bringa* att helna; hela; sanera; sammansvetsa, -tyminen helnande; sammansvetsning, -tyä* helas, helna; (yhtyen, kuv.) sammansvetsas, ehe|ä hel; (kuv.) helgjuten; (koskematon) oförryckt; (yhtenäinen) enhetlig; ~ tunnelma förtätad (helgjuten) stämning; päästä (selvitä) jst -in nahoin komma helskinnad från ngt. -luonteinen med helgjuten karaktär. -rakenteinen (kuv.) helgjuten, «rakenteisuus2 helgjutenhet, ehiö (filat) helsak -en -er. ehjä ks. eheä.

ehkä kanske; måhända; (mahd.) möjligen; eventuellt; väl; till äventyrs; ~ vielä suurempi om möjligt ännu större, ehkäi[|semätön ohämmad, -sevä ks. e h-käistä, -sevästi hämmande, hinderligt, -sijä som förhindrar (avvärjer, stävjar). -styä bli hämmad (förhindrad, förekommen); työ -styi arbetet led avbräck; vrt e s-t y ä. -stä hämma; tillbakahållas (estää) förebygga2 (förhindra, förekomma*); (lannistaen) stävja, undertrycka2; (torjua) avvärja2; avstyra*; (tehdä tyhjäksi) korsa; se -see kehitystä det hämmar ([för]hindrar) utvecklingen; saada jtk -styksi förekomma ngt; ~ jnk tuumat korsa ngns planer; verenvuotoja -stäessä vid hämmandet av blödningar; -sevä förebyggande, prohibitiv, (ennakkoon -sevä) preventiv; -sevät tullit prohi-bitiva tullar; -sevä oikeussuoja (lääke) preventivt rättsskydd (läkemedel), ehkäisy hämmande; förebyggande (av ngt); förhindrande, förekommande; avvärjning. -keino medel att hämma (förhindra, före-

bygga, förekomma, stävja) (ngt); prohibitiv t (preventivt) medel; preventiv -et -. -toimenpide, -toimi prohibitiv (preventiv) åtgärd, -tulli prohibitiv tull.

eho (er. juhl.) förträfflig; entisiä ~mpana (run.) i förklarad gestalt; siitä tulee edellisiä ~mpi den blir bättre än sina föregångare (än de föregående); den kommer att överträffa alla föregående, -staa (kaun. kasv. kosm. aineilla, meikata) göra make-up.

ehta (j.) ks. a i t o, oikea.

ehtimiseen gång på gång; beständigt, oavlåtligt.

ehti|ä* ehdin 1. hinna*; ha tid; (tulla ajoissa) komma* i tid; (perille) komma* (hinna*, nå3) fram; (tulla) komma*; (edistyä) framskrida*; — (tehdä) jtk hinna med ngt; en ehdi tehdä sitä työtä jag hinner inte med det arbete(t); en ehdi tulla (tulemaan) jag hinner inte komma; jag har inte tid att komma; ~ ennen jtk förekomma ngn; kun ehdin siihen (sinne) asti då jag kommer så långt (därhän); ~ avuksi skynda till bistånd (hjälp); ~ satamaan nå hamnen. 2. ilta -i det blir afton; kuta kauemmaksi kesä -i ju längre sommaren framskrider.

eh|to* 1. villkor -et -; (edellytys) betingelse; (rajoitus) förbehåll -et -; (sopimuksen ~) klausul -en -er; sillä -dalla på det villkor; panen sen -doksi jag upställer det som villkor (jnk, jllek för ngt), gör det förbehållet; millä -doilla? på vilka (hurudana) villkor? asettaa ~/a jllk uppställa villkor för ngt, göra förbehåll beträffande (för) ngt; määrätä jllk ~ förelägga ngn ett villkor, göra ngn ett förbehåll; olla jnk ~na, ~na jllk utgöra ett villkor för ngt; tyytyväisyys on onnellisuuden ~ lycka förutsätter förnöjsamhet; mitään panematta utan ngt förbehåll; lykkäävä (purkava) ~ (Iak.) suspensivt (reso-lutivt) villkor. 2. (koul.): saada -dol (Suom. r.) få villkor; -dot matematiikassa villkor i matematik. 3. panna -dolle virkaan uppställa på förslag; -dolla (oleva) föreslagen. 4. (snt.): omin -doin (omin päin) på eget bevåg; (itsestään) självmant; (vapaaehtoisesti) frivilligt; hänellä on -don valta (hän saa vapaasti) det står honom fritt (att); -doin tahdoin (täysin tietoisesti) med vett

0. vilja, med fullt uppsåt, med berått mod. -inen (yhd.) med (på) villkor; ankara~ med stränga (svåra) villkor; lievä ~ med lindriga (billiga) villkor, -isa (run.) givmild, -lainen (koul.) villkorist.

ehtoo aft|on -onen -nar; vrt. ilta. -llinen

1. (kirk.) nattvard -en -er; käydä (Herran) -llisella begå nattvarden. 2. (mrt.) aftonmåltid -en -er; vrt. illallinen.

ehtoollis||astia (kirk.) nattvardskärl; pl (ehtoollisfkalkki, -lautanen ja ehtoollisleipä-rasia) nattvardskalk, ^aten o. oblatskrin (oblatask). -el!a(kävijä nattvardsgäst. -käynti nattvardsgång -e n. -käynyt,-käypä nattvardsgången.)

ehtoollis||juhla nattvardsfirande(t i kyrkan), -kirkko nattvardsgudstjänst, -lautanen patén -en -er. -leipä

nattvardsbröd, oblat, hostia; vrt. öylätti. -leipä|astia, -rasia oblatask, oblatskrin, -oppi nattvardslära.eht elitoollispakko — ej

-pakko nattvards tvång, -pöy tä nattvardsbord. -vieras nattvardsgäst. -viini nattvardsvin, ehto tapa (kiel.) (en) konditionalis. ehty minen sinande, -mätön outsinlig; aldrig sinande; (tyhjentymätön) outtömlig.-ä * sina (ut); lähde on -nyt källan har sinat ut; voimat -vät krafterna avtager (minskar[-s]); lehmä -y kon sinar, ehyt -yen vrt. eheä. -laitäinen (ksv.) hel-bräddad. -reunainen helkantad. -tunnelmainen med förtätad (helgjuten) stämning. -tyylinen med helgjuten stil. ehäj|ttäytyä* skynda sig. -ttää* (kiiruhtaa) skynda.

ei ks. e n; ~kä o. icke; inte heller; ~köhän? månne inte? ~pä sillä (silti) että inte för att; ~kö mitä! (mitä vielä)! vad mer! ~ . . . ~kä varken . . . eller; en minä ~kä hän varken jag eller han; ~pä nej, nej! ~ tietenkään, ~ tietystikään naturligtvis inte; vrt. en, älähän, -ammattimainen icke yrkesmässig, eideet||ikko * (psyk.) eidetiker. -tineneidetisk. eilen i går; ~ aamulla i går på morgonen; i går morse; ~ illalla i går kväll, eili|nen gårdagens (gen.); gårdags-; ~ sanomalehti gårdagens tidning; ~ päivä gårdagen; ~ kirjeenne Ert brev av i går; -sessä postissa med gårdagsposten; emme ole -sen teeren poikia (snt. j.) vi är inte födda i går.

eilis||aamu gårdagsmorgonen; ~na i går på morgonen; i går morse, -aamuinen (som skedde [rådde]) i går på morgonen, -ilta gårdags|aftonen, -kvällen; i går afton; (j.) i af(t)se. -iltainen: ~ tapaus händelsen (från) i går kväll (i aftse). -päivä gårdag(en); ... i går; lapsi barn av i går; ~stä lukien från o. med i går; räknat från i går; (sanoma)lehti gårdagens tidning; numero gårdagsnummer; ~n posti gårdagsposten;

vastainen yö natten till i går, gårdagsnatten; ~n vastaisena yönä i går natt. -päiväinen gårdagens (gen.). ein||e 1. frukost -en -ar; vrt. aamiainen. 2. ks. ateria. 3. (hiukkanen) smula; ~en verran parempi en smula (aning) bättre; ei ~tläkään inte en smula, -eetön: -eettömään mahaan (lääk.) på fastande (nykter) måge. -ehtiä* spisa frukost; frukostera, -epala morgonmål. -es: -ekset pl (läh.) kallsku-ret; kallmat, kallrätt; ks. seur. (-keittiö handelskök. -tuote handelsköksprodukt.) eis (mus.) eiss.

ei-||sotaakäyvä icke-krigförande. -taloudellinen icke-ekonomisk. eittäj|mättä utan gensägelse; onekligen, ove-dersägligen, obestridligt, ogensägligt. -mä-tön oneklig, ovedersäglig; obestridlig, obestridd; ogensäglig. -ä* förneka, bestrida*, eklektinen (valikoiva) eklektisk, ekliptika (lähi.) ekliptika, eklogi (run. paimenlaulu) eklog -en -er. ekonom[|etri(a [tal.] ekonometri. -nen eko-nometrisk.) -i ekonom-en -er. -ia (talous) ekonomi -(e)n. -inen ekonomisk, ekotyyppi* (biol.) ekotyp. eksakti||nen (tarkka) exakt; -set tieteet de

exakta vetenskaperna, -suus2 (tarkkuus) exakthet.

ekse|jgeettinen (usk.) exegetisk. -getiikka*

exegetik -en. eksekutiivinen (täytäntöönpano-) exekutiv. eks||entri(nen [yltiöpäinen, tasapainoton] excentrisk. -syys2 [mat., fys. epäkeskisyys] excentricitet.) -hibitionismi exhibitionism. eksistenj|ssi (olemassaolo) existens -en -er. -ssi-, -tiaali| filosofia, -tialismi existential|-filosofi, -ism. eksklusiivinen (yksinomainen) exklusiv, ekskursio (tutkimusretki) exkursion -en -er. eksoottinen (vieras-, kauko/mainen) exotisk, ekspansio (vall., fys. laaj en Itäminen, -luminen) expansion, -politiikka expansionspolitik. -pyrkimys expansionstendens, - voima expansionskraft, ekspedi||oida (toimittaa) expediera, -ointi*

expedition, -tööri expeditör. eksperimen||taalinen experimentell. - tti * (koe)

experiment -et -. ekspertti* (asiantuntija) expert, eksüploatoida (käyttää edukseen) exploatera, -ponentti* a) (mat.); b) (tyypillinen edustaja) exponent, -taasi (hurmio) extas -en. eksterritoriaalij|nenexterritoriial, -eli. -oikeus2

exterritorialrätt. ekstra||kti (uutos, mehuste) extrakt -et -. -vagantti* (liioitteleva) extravagant. -versio extraversion. eksy||ksiin: joutua ~ förirra (förvilla) sig; gå vilse, -ksissä vilse; olla ~ vara vilse-(kommen); hän on ~ han har gått vilse; (kuv.) han har råkat på villovägar (avvägar), han har tagit miste, farit vilse, -ksistä: pelastaa ~ rädda från villovägar (förvillelser), -minen, -mys villfarelse, förvillelse; förirring, -mä (fys. deviaatio) devia-

tion. -mätön oförvillad, -ttäminen vilseledande -t, missledande -t; förvillande -t. -ttä-vä vilseledande, missledande; yhtäläinen förvillande lik. -ttävästi på ett vilseledande (förvillande) sätt; ~ jnk kaltainen förvillande lik ngn. -ttää* vilseleda*, missleda*; (hämmentää) förvilla; blanda bort; -tetty vilseledd, -tys vilseledning. -ä gå* vilse; (kuv.) (hairahtua) fela; ~ metsään gå vilse (förvilla sig, förirra sig) i skogen; hän -i totuudesta (kuv.) han höll sig inte till sanningen; ~ (liiaksi) yksityisseikkoihin förirra sig i enskildheter; -nyt vilsen, vilse|kommen, -gången, ekumeeninen (yleis/kirkollinen, -kristillinen)

ekumenisk, ekvaatio (mat. yhtälö) ekvation, ekvaattori (mnt. päiväntasaaja) ekvator, ekvivalenssi (mat., fys., kem. vastaavaisuus) ekvivalens; (samanarvoisuus) likvärdighet, -entti* (vastaava) ekvivalent, elanto* livsföring; (elämä) liv -et, levnad -en; (ylläpito) uppehälle -t. -kustannukset pl levnadskostnader; vrt. e 1 i n~. elaska ks. 1 i m a k a 1 a. elast||inen (kimmoisa) elastisk, -omeeri (tkn.) elastomer.

elatiivi (kiel. sisäeronto) elativ -en -er. elatuksenj|antaja, -saaja (Iak.) underhålls|-givare, -tagare, -saantioikeus (Iak.) rätt till underhåll.elatus -

elatu|s uppehälle -t; (huolto) försörjning; underhåll -et; ansaita -ksensa förtjäna sitt uppehälle; vrt. e 1 ä t e. -aine ks. ravintoaine. -apu underhållsbidrag; (bidrag till) underhåll -et. (-saatava underhållsfordran. -velvollinen underhållsskyldig. -velvollisuus2 underhållsskyldighet; skyldighet att erlägga underhållsbidrag.) -huolet pl omsorg om (bekymmer för) uppehället. -keino näringsfång -et -; (j.) födkrok -en. -kustannukset pl underhållskostnader. -liuos ks. r a v i n t o -maksu underhållsavgift. -menot pl utgift (er) för underhåll. -neste ks. ravinto ^ -tarvikkeet ks. elintarvikkeet, -velvollinen försörjnings-, underhålls|skyldig. - velvollisuus2 försörjnings-, underhålls|skyldighet, -plikt, ele gest -en-er; (kasvojen ~) min -en -er; ~el

gester, miner; vrt. elje, elkeet, elefantti* ks. norsu, elegan||ssi elegans -en. -tti* (loisteliaan hieno)

elegant, elegia (run.) elegi -n -er. eleh||dintä* gestikulerande; gester pl. -tiä*

gestikulera; göra* gester (åtbörder), -ele||inen (yhd.) med åtbörder (miner); vilkas ~ med livliga åtbörder, -kieli min-, tec-ken|språk -et.

elektro||di (shk.) elektrod -en -er. -dynaaminen elektrodynamisk, -dynamiikka elektrodynamik, -lyytti* (kem.) elektrolyt-en -er. -lyyttinen elektrolytisk, -meteori elek-trometeor. -metri (fys.) elektromet|er -ern -rar.

elektroni 1. (meripihka) bärnsten. 2. elektron. -aivot elektronhjärna.-kehä elektronhölje. -mikroskooppi elektronmikroskop, -optiikka elektronoptik, elellä: ~ aikojaan leva sitt liv, sina dagar;

framleva sitt liv. element||aarinen elementär, -ti* (fys.) element -et -tirakentaminen elementbygge, ele||näytelmä pantomim -en -er. -taiteellinen mimisk; ~ teos mimiskt verk. -tanssi mimisk dans. elett||y*, -ävä ks. elää. elevaattori (nosturi) elevator; uppfordringsverk -et. eli eller.

eli||mellinen organisk, -mellisesti organiskt, -meton ks. epäelimeliinen. eliminoida (mat. ym.) eliminera, elimistö organism.

elin organ -et -; elimet pl organ; valtion ~ statsorgan.

elin||aika livstid; ~na under, -ajaksi på (för) livstid, -aikainen livstids-; ~ liitto förbund på livstid, -ehto livs|villkor, -betingelse, -ehtoinen med avseende på livsvillkor; vital; -ehtoisen tärkeä livsviktig; vrt. e 1 i n t ä r-k e ä. -etu livsintresse, -hermo (kuv.) livsnerv. -ikä livstid; -iäk/si, -seen för hela livet; vrt. ä 1 y k k y y s i k ä. -juuret pl livs|rot, -rötter, -kanta levnadsstandard, (-taso) -nivå -n. -kausi2* livstid, -kautinen livstids-; — vankeus (rangaistus) livstidsfängelse; — käyttöoikeus nyttjanderätt på livstid.

elinkautis|jeläke livstids|pension, (maaseud.)

-ellotus ell

-undantag (Suom. r.) -sytning. - vanki livstidsfånge.

elinkeino näring; näringsfång -et -; näringsgren, bransch, -asetus näringsförordning, -elämä näringsliv, -etu

näringsintresse, -ilmoitus näringsanmälan. -lainsäädäntö näringslagstiftning, -laki näringslag. -liike näringsrörelse, -llinen (yhd. tav, -kein o-) närings-; som har avseende på näring, -lupa (Iak.) näringstillstånd, -maksu näringsavgift, -nhaara näringsgren, -nhar-joittaja näringsidkare, —oikeus2 näringsrätt; -n harjoittamisoikeus näringsrättighet. -pakko näringstvång, -poliittinen näringspolitisk. -ryhmä näringsgrupp, -suoja, -suojelu näringsskydd, -toiminta näringsverksamhet. -ton som ej bedriver näring, -vapaus näringsfrihet, -vero näringsskatt, -yhdistys näringsförening, elin||kelpoinen livsduglig, -kelpoisuus2 livsduglighet. -korko livränta, (-laitos livränteanstalt. -vakuutus livränteförsäkring.) -kustaimusindeksi levnadskostnadsindex, -kykyinen ks. -kelpoinen, -kysymys livsfråga, -mahdollisuus2 existensmöjlighet; möjlighet att leva. -mehu (kuv.) livssaft, -muoto livsform, -neste livssaft; livselixir -et -. -omainen (hist. harv. »turpeeseen sidottu») livegen, -ongelma livsproblem, -päivä(t) (tav. pl) levnadsdag; kaikkina -päivinäni i alla mina livsdagar, - tapalevnads|sätt, -vana. -tarve livsbehov; -tarpeet ks. -t a r v i k| e, -k e e t.

elintarvike livs-, närings|medel; elintarvikkeet pl livsförnödenheter, -annos livsmedelsranson. -hankinta livsmedelsanskaffning, -huolto livsmedelsförsörjning, -keinottelu livsmedelsjobberi. -keskus livsmedelscen-tral. -kortti livsmedelskort. -lainsäädäntö livsmedelslagstiftning, -lautakunta livsmedelsnämnd. -omavaraisuus2 självförsörjning (betr. livsmedel), -osasto livsmedelsavdelning. -pula livsmedels I kris, -brist, -säännöstely livsmedelsreglementering. -teollisuus2 livsmedelsindustri, -tilanne livsmedels |läge, -situation, - varasto livsmedelsförråd. -varat pl livsmedelsresurser, elin||taso levnadsstandard, -nivå. -tila (knst.) livsrum, -toiminta. 1. (biol.) livsfunktion. 2. livsverksamhet, -tärkeys2 livsviktighet. -tärkeä livsviktig, -vaatimus fordring på livet, -voima livskraft, -voimainen livskraftig, vital, -voimaisuus2 livskraft; vitalitet. -vuosi levnadsår, elisio (loppuvok. heitto) elision, eliö(biol.) organism; levande väsen, -stö (bakteeri-) flora; population; organismer(na). elje* (tav.) pl elkeet (kujeet) knep-et-; upptåg -et -; (oikku) nyck -en -er; pl (käyttäytyminen) åtbörder, åthävor, elki ks. elje. -nen (yhd.): häijynpahan ~ ks. häijynilkinen. ellei om icke; med mindre; vrt. j o s e i (miel. jollei).

ellip||si (mat.) ellips -en -er. -tinen elliptisk.

ello!|ttaa * (tav. prs.) förorsaka äckel; åstadkomma* kväljningar; minua ~ (kuvottaa) jag känner äckel; mieltäni ~ det äcklar mig. -tus kväljning.elm elmontuli — eläi

elmontuli (fys., mir.) elmseld -en -ar. elo 1. (elämä) liv -et; olla ~ssa vara vid liv; (elää) leva; ~ssa oleva (ännu) levande; nulevande; jäädä ~on bli vid liv; ~on jääneet de överlevande; herätä (herättää) ~on vakna (väcka) till liv. 2. (vilja) säd -en, spannmål -en; (laiho) gröda, -aitta sädesbod, spannmålsmagasin, -hiiri (lääk.) fibril-lär muskelryckning, sendarrning. -hinkalo (jyvä~) spannmåls-, sädesjlår. elohopea kvicksilver, -lämpömittari kvicksilvertermometer. -myrkytys kvicksilver-förgiftning. -patsas kvicksilverpelare, -pi-toinen kvicksilverhaltig, eloi||sa livaktig, livfull; (vilkas) livlig, -sasti livaktigt, livfullt; livligt.-suus2 livaktighet, elojuhla skördefest.

elo i kaunokki * ks. ruiskaunokki, -kuinen augusti-; ~ myrsky augustistorm, -kuu augusti; skördemånad -en; ~n ilta augustiafton; ~n kuutamo augustimånsken, elokuv|a "film -en -er; biograf -en -er, (j.) bio; mennä -iin gå på bio(graf); käydä -issa besöka bio(graf); mykkä ~ stumfilm; ääni~ ljudfilm; muokata ~ksi filmatisera; bearbeta för filmen, —aihe filmmotiv, elokuvaa||ja filmfotograf, -mo filmateljé -n -er.

elokuvaesitys filmföreställning, -hullu (j. leik.) biobiten, -kamera filmkamera, «kaupunki filmstad, -kausi filmsäsong, -kone filmkamera, -käsikirjoitus filmmanuskript, scenario -t -n. -luomus filmskapelse.-maail-ma filmvärlden, -mainostoimisto filmreklambyrå. -mainostus filmreklam, -nauha filmband. -näytteli|jä, -jätär filmskådespelare, -aktör, -skådespelerska, -aktris, -näy-täntö filmföreställning, -ohjaaja filmregissör. -ohjaus filmregi. -sovitus filmatisering; filmbearbetning, -säteitin filmprojektions-apparat. -ta filma; upptaga* på film. -taide filmkonst. - taiteilija filmartist, - tarkastamo Valtion ~ Statens filmgranskningsbyrå. »teatteri biografteater; biograf -en -er; bio. «teollisuus2 filmindustri, -tähti filmstjärna, -us filmning; filmupptagning, - vuokraamo film|-agentur, -uthyrningsbyrå. -yleisö biografpublik; vrt. m. filmi, (yhd.). elolliinen levande; (eloperäinen) organisk.

-staa (elävöittää) göra* levande, livfull, elon|jaika 1. livstid. 2. fe. -k o r j u u a i k a. -antaja livgivare, -ilmaus livsyttring, -ilmiö livsföreteelse, -kipinä livsgnista, -korjuu (mv.) skörd -en. (-aika skördetid, -koneskördemaskin. -väki skördefolk.) -leikkuu skörd -en. (-puimakone [leikkuupuimuri] skörde-trösk|a -an -or.) -merkk|i livstecken;

antaa itsestään -ejä ge livstecken ifrån sig. -neste livselixir -et -.-päivä levnadsdag; ~Hevnads-, livs i dagar, -retki, - taival levnads |lopp, -väg. elolipaino (mv., teur.) levande vikt. -peräinen (organogeeninen) organogen; — maa humusjord. -saatavat pl (vanh.) spannmålstillgodohavande. -salama (kalevantuli, mtr.) kornblixt, -seiväs krak-, snes|stör. elostaa ks. -t e 1 1 a. -telija vivor; rumlare, rucklare; som lever om (far fram, grasserar), -tella leva* om (till); (riehua) fara* fram; grassera; rumla, ruckla. -telu rum|mel,

-let, ruck|el, -let; framfart -en; gras-serande. -tua upplivas; få* liv; livas; uppiggas; vrt. elpyä, -tuttaa* liva, pigga upp. elo||ton livlös, (kuollut) död. -ttomasti: ~ tuijottava livlöst stirrande.-ttomuus2 livlöshet.

elovirna (ksv. Vicia sativa) fodervicker. elpy||minen (er. kuv., elink. ym.) uppblomstring -en; uppsving -et; (kehitys) utveckling, -misoire tecken på (ansats till) uppsving (uppblomstring); (större, tilltagande) livaktighet (livlighet), -ä* elvyn (vrt. -m i-n e n) blomstra upp, uppblomstra; vakna (väckas2) till liv; (upp)livas; (päästä vauhtiin) få* (taga*) (ny) fart; — uuteen eloon få* nytt liv; återuppvakna (till liv); vakna (väckas) till nytt liv; yritys on suuresti -mässä företaget är statt i starkt uppsving; ~ eloon livas (leva) upp; -nyt (åter)upplivad. elsassilainen 1. (s.) elsassare. 2. (a.) elsassisk. eltaantua* bli härsken; härskna; -nut

härske|n -t. -minen härsknande. elukka* (halv.) kräk -et -; kreatur -et -; (kuv.) fähund -en -ar. -mainen (läh.) fä-aktig.

elvikki ks. 1 o b e e 1 i a.

elvy||ke* 1. (kuv.) impuls -en -er; eggelse; (heräte) väckelse; (virike) näring; saada uutta ~ttä få ny näring. 2. (tkn.) uppliv-ningsmedel. -ttää* väcka2 till liv; ge* liv (åt ngt); verka upplivande (livgivande) (på ngt); göra* livaktig(are); uudelleen ~ återuppliva, -tys upplivande; vivifikation. (-ohjelma återupplivningsprogram. -yritys [åter]upplivningsförsök.) elähdy||ttäjä som (upp)livar, inspirerar, -ttä-minen upplivande, -ttää* (upp)liva; ge* liv (åt); besjäla; aatteensa -itämä besjälad av sin idé; -itävä livgivande, upplivande, sporrande.

elähtyä* (elpyä) upplivas; vakna till (nytt) liv.

elähtänyt bedagad; åldrig; passerad; utlevad, blaserad.

eläimellinen (tav. hn.) djurisk; (eläinkunnasta saatu) animalisk; ~ kohtelu djurisk, (raaka) rå (brutal, omänsklig) behandling; ~ sähkö djurelektricitet, -sesti djuriskt (brutalt); på ett djuriskt sätt. -syys2 djuriskhet; brutalitet, eläimen|jnahka djurskinn, -raato djurkadaver. -ruumis djurkropp, eläimistö djurvärld -en; (el.) fauna, eläin djur -et -; (elukka) kreatur -et -. -aihe (taid.) djurmotiv, -anatomia djuranatomi, -jäte lämning av djur; (plnt.) fossil -et -. -kanta djurbestånd -et. -kuljetus djurtransport. -kunta djurriket; vrt. eläimistö. -kuva djurbild, -kuvaus djurskildring. -kuvio djurfigur, -laji djurart, -liima animaliskt lim. -luokka djurklass, eläinlääke!! tiede veterinär | medicin, -vetenskap. -tieteellinen veterinärvetenskaplig; ~ korkeakoulu veterinärmedicinsk högskola; ~ laitos veterinärmedicinsk anstalt, eläinlääkintä I {huolto veterinär | tjänst, -underhåll. -kapteeni (sot.) veterinärkapten, -opetus veterinärundervisning, -opisto veterinärinstitut. -osasto veterinäravdelning.eläinlääkintätoimisto — elämänohje

elä

-toimisto veterinärbyrå. -upseeri (sot.) veterinärofficer, eläinI{lääkäri djurläkare, veterinär -ten -er. (-korkeakoulu ks. eläinlääketieteellinen -opisto veterinärinstitut.) -maailma dj urvärld (en), -maalari (taid.) djurmålare. -maantiede djurgeografi, -maantieteellinen djurgeografisk. -markkinatpl boskaps-, kreaturs I marknad, -muoto djurform. -museo zoologiskt museum, -näyttely 1. (karja ~) kreatursutställning. 2. menageri -et -er. -oppi zoologi -n. -rata (täht.) djurkretsen, zodiaken. -rotu djurras. -rutto (el.lääk.) bos-kaps-, kreaturs|pest. -rääkkäys djurplågeri, -sairaala djurklinik- en -er. -satu djur|fa-bel, -saga. -suojelu djurskydd, (-laki djurskyddslag. -työ djurskyddsarbete, -yhdistys djurskyddsförening.) -sähkö ks. eläimellinen/^. -tarha djurgård, - tauti kreaturssjukdom. -ten(hoitaja djurskötare, -kasvattaja djuruppfödare, -kesyttäjä djur-tämjare; domptör -en -er. -palvonta/mz/i.J djurdyrkan, -ystävä djurvän.) -tiede zoologi. -tieteellinen zoologisk, -tieteilijä zoolog. -tärkkelys leverstärkelse, glykogen, -vahinko (er. mtsh.) skada, förorsakad av djur. -vakuutus kreatursförsäkring, (-yhtiö kreatursförsäkringsbolag.) eläjä (asuja) inbyggare, bebyggare, åbo -(e)n -(a)r; (hrik.) person -en -er; maasta ~

som livnär sig på jordbruk; jordbrukare; omillaan ~ en självförsörjande; självförsörjare. eläk I e -keen pension; (vanh. syy tinki) undantag -et; (Suom. r.) sytning; -keeseen oikeutettu pensionsberättigad; asettaa (panna) -keelle pensionera; joutua (siirtyä) -keelle bli pensionerad; få pension; menettää oikeutensa -keeseen förverka sin rätt till pension; ~ttä nauttiva, -keellä oleva som åtnjuter pension (undantag, sytning); pensionstagare; pensionerad, eläke||aika pensionstid. -anomus ks. -h a k e-m u s. -apu pensionsbidrag, - -etu pensions-, undantags-, (Suom. r.) förmån, -hakemus pensionsansökan, -ikä pensionsålder, -ikäinen pensions I mässig, -berättigad, -järjestely pensionsreglering, -kassa pensionskassa, -kirja pensionsbrev. -lainsäädäntö pensions-lagstiftning, -laitos pensions|anstalt, -inrättning. -luokka pensionsklass. -Iäinen pensions-, sytnings|tagare; (en) pensionerad, -maksu pensionsavgift, -menot pl pensionsutgifter. -mies sytnings|tagare, -hjon -et -. -muori (vanh.) undantagsgumma, -määrä pensionsbelopp, -oikeus rätt till pension (sytning); pensionsrätt. -raha (ruht.) apanage -t -. -rahasto pensionsfond, -sopimus pensions-, sytnings|avtal, -suoritus sytnings-prestation. - tilus sytningsäga. - tulo pensionsinkomst. -turva pensionsskydd, -vaari (vanh.) undantagsgubbe, - vakuutettu, »vakuutus pensions I försäkrad, -försäkring, - varat pl pensionsmedel, -vuosi pensionsår, -yhdistys pensionsförening, eläkkeellä I jeläjä, -olija pensionstagare (en pensionerad); sytnings|tagare, -hjon -et -.

eläkkeen antaja sytningsgivare. -nauttija.

pensionstagare. -saaja pensions-, sytnings|tagare. -saantioikeus rätt till pension, eläköön! hurra! leve!-huuto leverop, hurrarop.

elämi||nen liv -et; -seen tarpeellinen (välttämätön) nödvändig för livet (för livets nödtorft). -sen(arvoinen värd a-tt leva. -mahdollisuus2 möjlighet att leva.-taito levnadskonst. -oikeus2 rätt att leva.)

elämy||kse|käs -kkään rik på upplevelser, -s upplevelse; olen senkin -ksen kokenut även det har jag upplevat, (-pohja erfarenhets-grund.)

elämä liv -et; leverne -t; koko ~ni aikana under hela mitt liv; under hela min livstid (levnad); ~nsä loppuun saakka till döddagar; pitää pahaa ~ä föra oväsen; väsnas; stoj a, larma; elää jumalatonta ~ä föra ett ogudaktigt liv (leverne); täällä on hirveä ~ (melu) här är ett fasligt leverne; ~än kyllästyminen livsleda, levnadsträtthet; ~än kyllästynyt led vid livet; levnadstrött; vierova livsfrånvänd; ~ZZe vieras, vierova livsfrämmande; ~ä kokenut livserfaren; ~n loppu slutet av livet.

elämänkerrallinen biografisk, -kerrasto biografiskt uppslagsverk, -kerta biografi -n -er; levnads |beskrivning, -teckning; oma~ själv-, auto I biografi; -kerran kirjoittaja levnadstecknare, biograf -en -er. (-teos biografiskt verk.)

elämän I jaamu livets morgon, -aika ks. e 1 i n-a i k a. -aikainen livstids-; ~ kokemus ett helt livs erfarenhet.-ala livsområde, -arvo livsvärde, -arvoinen som har livsvärde, -arvoitus ks. -ongelma, -asenne livsinställning. -draama livsdrama, -ehto livs-, levnads I villkor; vrt. elinehto, -ehtoo (riin., juhl.) ks. -ilta. -filosofi livsfilosof, -filosofia livsfilosofi, -halu levnads-, livs|-lust. -haluinen levnads |lustig, -glad; pigg på livet, -harrastus livsintresse, -huomen ks. -aamu. -hurma, -hurmio livsbe-rusning. -ikä ks. elinikä, -ikäinen livslång. -ilma livsluft, -ilmaus livsyttring, -ilmiö livsföreteelse, -ilo levnads-, livs|-glädje. -iloinen levnadsglad, -ilta levnads|-afton, -kväll, -jano livs | törst, -hunger, -janoinen livstörstig, -juoksu ks. -kulku, -järjestys levnadsordning, -kamppailu ks. -taistelu, -katsomuksellinen livsåskådnings-. -katsomus livsåskådning, -kertoja ks. elämäkerrankirjoittaja. -kevät livets vår. -kielteinen livsfientlig; livsfrånvänd. -kielteisyys2 livsfientlighet; livsfrånvändhet. -kipinä livsgnista, -kohtalo livsöde, -kokemus livserfarenhet. -koreus2 livets flärd, -koulu livets (hårda) skola, -kruunu (usk.) livets krona, -kulku levnadslopp -et. -kutsumus levnads-, livs|kall. -kuva livsbild, -kuvaaja livsskildrare. -kuvaus livsskildring, -kykyinen ks. e 1 i n~. -käsitys livs|uppfattning, -å-skådning. -laatu levnadssätt, -lanka livstråd. 2. (ksv. Convolvulus) snårvinda, -liekki livslåga. -lähde livskälla, -lämpö livsvärme. -mehu livs|saft, -elixir -et. -mittainen livslång, -muoto livsform -myönteinen

livsbejakande. -myönteisyys* livsbej a-

kelse. -nautinto livs-, levnads |njutning. -neste ks. -m e h u. -näkemys livssyn, -nälkä livshunger, -ohje levnadsregel; livs-

norm -en -er. -olot pl levnads|villkor, -omständigheter, -förhållanden, -ongelma livsproblem, -onni livslycka, -osa levnadslott. -ote grepp om (på) livet; vrt. -asenne, -paatos livspatos, -puu 1. (myt.) livsträd. 2. (ksv. Thuja) tuj|a -an -or. -pyyde livs-begär; krav på livet, -päivä levnadsdag, -rata (harv.), levnadsbana, -sisältö livsinnehåll. -ratkaisu livsavgörande, -rohkeus2 ks. -uskallus, -saatto jordevandring, -suoni (kuv.) livsnerv.-syke, -sykintä livets pulsslag (pulsar), -tahto livsvilja, -taistelu kamp(en) för livet, - taituri levnadskonstnär, -taival levnadsväg, -taju livsuppfattning, -tapa levnads |vånå, -sätt. -tapaus levnads-, livs i händelse, -tarina levnadssaga. -tarkkailija en som betraktar livet, -taru ks. -tarina, -tarve livsbehov, -tehtävä livsuppgift. -tie livsväg; levnadsbana. - toiminta livsverksamhet; (elin~) livsfunktion, -toveri (puoliso) livsledsagarinna; maka. -tuki stöd i livet, - tunne livskänsla. - tunnelma livsstämning, -tunnus livsnorm; levnadsparoll. -tuntemus livskännedom, - tuska livsångest, -tyyli livsstil, -työ livs|gärning, -verk. -tärkeä ks. e 1 i n~. -täyteinen full av liv. -täyteisyys2 livets fullhet. -unelma levnadsdröm. -ura levnadsbana, -uskallus livsmod, -usko livstro, -vaatimus levnadsanspråk, -vaellus levnads | vandel, -lopp -et. -vaihe levnadsöde, -vesi livselixir -et -. -vieras ks. elä m ä| lie vieras, -ä vierova, -vieraus2, -vieronta livsfrån-vändhet. -viisaus2 levnadsvisdom, - vireys2 livskraft -en; spänst -en. - virta livets ström, -voima livskraft, -yhteys2 livsgemenskap, -ympäristö livsmiljö, elämöi||dä väsnas; husera, grassera, -minen, -nti (melu) väsende, väsen; huserande, grasserande. elä||te* (vanh.) underhåll -et; försörjning; olla -tteellä (ruokolla) vara utackorderad, -tti* 1. (hnk.) som åtnjuter underhåll; försörjningshjon -et -. 2. (el.) vrt. seur. (-porsas påläggsgris. -vasikka påläggskalv.) -ttäjä försörj are; som underhåller, -ttämi-nen 1. (hnk.) underhållande, försörjande. 2. (el.) uppfödande, -ttää* 1. (ylläpitää) uppehålla*, underhålla*; (pitää elossa) hålla* vid liv; (hankkia elatus) livnära*; (pitää huolta, huoltaa) försörja2; ~ itsensä jllak livnära sig med ngt; köyhät -tetään kunnan kustannuksella de fattiga underhålles på kommunens bekostnad; poika ~ isänsä sonen försörjer sin far; ottaa jk ~kseen emottaga ngn till försörjning. 2. (mv.): kasvattaa hev. (myytäväksi) uppföda hästar (till avsalu). elävyys2 livlighet; livfullhet, elä||vä 1. (a.) levande; (vilkas) livlig; (eloisa) livfull; polttaa ~ltä (hist.) bränna levande; ilmi ~ livslevande; en nähnyt häntä enää -vin silmin jag såg honom inte mera levande (vid liv). 2. (s.) djur; pl ~t (väl. hn.) ks. syöpäläiset, -vähenkinen livfullt hållen; spirituell.-västi livligt.-vöittää* ge* liv (åt ngt); levandegöra*, besjäla; ingjuta* liv (i ngt); (elvyttää) (upp)liva. -vöityä*

få* liv; bli besjälad; besjälas. - yty minen

inlevelse. -ytymis(kyky, -taito inlevelseförmåga.) -ytyä*: ~ jhk leva2 sig in i ngt. elä|ä leva2; vrt. elättää itsensä; ~ kituuttaa släpa sig fram; hänellä ei ole millä ~ han har ingenting att leva av; (kokea, olla mukana) uppleva2; hänen oli suotu ~ tämä onnen päivä det var honom unnat att uppleva denna lyckodag; ~ onnellisia aikoja upp-, genom |leva lyckliga tider; ~ kauemmin kuin jk toinen överleva en annan; ~ taiteelle leva för konsten; -essäni medan jag lever; under min livstid (min levnad, mitt liv); nyt elettävänämme oleva aika den tid vi nu genomlever; viimeksi eletyt vuodet de år, som vi senast genomlevt; yli aikansa -nyt som överlevt sig själv; en ole -essäni kokenut sellaista jag har aldrig upplevt ngt sådant; jäädä -mään jnk jälkeen överleva ngn; jäädä -mään (henkiin) bli vid liv; (j.) klara livhanken; vrt. elävä. emakko* (j. mv.) so -n suggor; sugg|a -an -or. emalj;ji emalj -en -er. (-astia emaljkärl. -päällyste emalj beläggning, -silmä emalj öga. -väri emalj färg), -oida emalj era. emansipaatio ([er. naisen] vapautuminen)

emancipation, emboli (lääk. veritulppa) emboli. embryo (biol. alkio) embryo -t -n. emi (ksv.) fruktblad; karpell -en. emiiri (enl. turk. ruht.) emir -en -er. emij|kasvi (ksv.) hon Istånd, -växt. -kukka

honblomma, -lehti fruktblad, eminenssi (kardinaalin arv.) eminens; teidän

~nne Ers Eminens, eminorkko (ksv.) honhänge, emintimä (äitipuoli) styvmo(de)r. emi puu (ksv.) honträd, emissaari emissarie -n -r. emissio (pnk.) emission, -ehto emissionsvillkor. -kurssi emissionskurs, -kyky (fys. säteilyteho) utstrålningsförmåga, -yhtiö emissionsbolag, emitt||oida (kaup.) emittera, -ointi* emitte-ring.

emi||tähkä (ksv.) honax, -ö pistill -en -er;

luotti pistillmärke -t. emo mo(de)r modern mödrar; (el.) hona. -kasvi (ksv.) moderväxt, -käytävä (mtsh). modergång. -solu (biol.) modercell. empiiri||nen (kokemusperäinen) empirisk, -tyyli ks. empire empiminen tvekan.

empir||e(tyyli) empirestil; empire (tpm.).

-ismi (fil.) empirism. empi vä tvehågsen, tvekande, tveksam; olla kannalla vara tvehågsen (tvekande, tveksam), -ä* emmin tveka; (arvella) betänka2 sig; (olla kahden vaiheilla) draga i betänkande; hesitera; hän empi tullessaan han tvekade att komma; -mättä utan tvekan, utan betänkande; minä teen sen -mättä jag tvekar inte alis att göra det. emu (el. Dromaeus Novae-Hollandiae) emu -n -er.

emulsio (kem. vaahdote) emulsion, emä 1. ks. emo; (an. kohtu) livmoder -n. 2. (yhd. us.) -hona. -hirvi älgko, -jänis har-hona. -kallio (geol.) moderklyft -en -er. -karhu björnhona, björninna, -kieli moder-

språk, -kirkko moderkyrka, (-seurakunta

moderkyrkoförsamling.) -kki * (ksv. Fu-maria) jordrök -en. emäksinen (kern.) basisk, alkalisk, emä||kylä bol-, odal|by. -laiva (mer.s.) ks. tukialus, -lammas tacka, -lehmä mjölkko. -luostari moderkloster, -maa moderland. -metsikkö moderbestånd, -munaus (j., krk.) en veritabel, ordentlig tabb[e -en -ar. emännyys2 värdinneskap -et. emännöi||dä hushålla; sköta* värdinneska-pet; (vallita; leik.) föra* spiran, -minen skötande av husmoderskapet; hushållande, -tsijä hushållsföreståndarinna; hushållerska; husfru, (-npaikka hushållerskeplats.) emän|tä* värdinna; husmo(de)r; (ruoka~) matmo(de)r -modern -mödrar; -nän velvollisuudet värdinneplikter; -nän huolet vär-dinne|omsorg, -bekymmer; -nän askareet värdinnesysslor, -koulu husmoderskola, emä||puu 1, (mer.) köl -en -ar; asentaa ~ sträcka kölen. 2. (mtsh.) moderträd, -rata (raut.) stambana, emä|s -ksen (kem.) bas -en -er; alkali -t -er. emäseurakunta (kirk.) moderförsamling, emäshakuinen basofil.

emä||sika sugga, so. - taimi moderplanta, - talo stamlägenhet; sätesgård, - tila stamfastighet, emätin* (an.) moderslida, vagina, emä||valhe (j.j grov (ordentlig, veritabel, »förbannad») lögn. -valtio moderstat. -yhtiö moderbolag, -yksilö (puut.) moderindivid, en et ei emme ette eivät (kielt.) icke, inte, ej; (vast.) nej; ei . . . eikä icke . . . icke, inte heller; varken . . . eller; en minä etkä sinä varken jag eller du; jag lika litet som du. end|Jeeminen (biol. kotoperäinen) endemisk, -okriininen (fysiol, sisä-, umpileritteinen) endokrin.

enemmistö flertal -et, majoritet, pluralitet -en -er; saada ~ jnk puolelle ernå (få) majoritet för ngt. -hallitus majoritetsregering. -kansallisuus2 majoritetsnationalitet, -kieli flertalets språk, -periaate majoritetsprincip, -puolue majoritetsparti, -päätös majoritetsbeslut. -ryhmä majoritetsgrupp, -sorto majoritetsförtryck, -vaali majoritetsval, (-tapa valmetod med enkel röstövervikt.) enem |j miten merendels, -myys2 större mängd -en (antal -et); lukumääräinen~ överlägsenhet i antal; syntyneiden ~ nativitetsöverskott; överskott(et) av födda; tuonnin, (viennin) ~ import-, export|överskott. -mälti mer(a); (edelleen) vidare, -män mer(a); högre; (ei) ~ (enempää) kuin ennenkään lika litet som förut; rakastaa ~ älska högre; ~ aikaa längre tid; tarjota ~ kuin toinen (huut.) överbjuda ngn; ei kuitenkaan ~ kuin likväl högst, -pi * (komp.) me-r(a); vidare; -pää en voi (jaksa) mer(a) förmår jag inte; ilman sen puheita utan vidare omgångar; -mältä (suuremmalta) osalta till större delen; merendels; (ei . . .) -pää kuin lika litet som; ~in toimenpiteisiin ei ryhdytä inga vidare' åtgärder] vidtas; jutun ~ (jatkuva) käsittely målets fortsatta behandling; -pää käsittelyä varten för vidare behandling; (sen) -pää vaivautumatta utan att vidare besvära sig; siitä ei välitetä sen -pää man

bryr sig inte dess (desto) mera om det; astia on -millään kuin puolillaan kärlet är mer(a) än till hälften fyllt, ene||neminen tilltagande; ökning, -nnys tillväxt -en; ökning; stegring, -ntyä* tilltaga*, tillväxa2; (lisääntyä) öka; ökas; (kohota) stiga*, -ntää* (för)öka; (suurentaa) förstora; (korottaa) höja2, stegra, -tä enenen ks. -ntyä; -nevässä (-ntyvässä) määrin i allt högre grad (i allt större omfattning), energi|ja (tkn.; yl. työ-, toiminta lf armo) energi -n. -akimppu (kuv.) energiknippe, -an-lähde energikälla, -nen energisk, englannin kieli engelska -n; engelska språket. englan||nin(buldogi engelsk buldogg. »kielinen engelskspråkig; på engelska [språket]; engelsk.) -ninnos (tav.:

englannink. käännös) engelsk översättning, översättning till engelska, -nintaito kunskap i engelska, -nitar engelsk la -an -or. -ti 1. (kieli) engelska (språket). 2. E~ (maa) England, -tilainen 1. (s.) engelsman -mannen - män. 2. (a.) engelsk, -tilaisi t tain på engelskt vis. -tilaismallinen av engelsk modell. - tilaisuus2 anglicism; jnk ~ det engelska i ngt. enim]|miten ks. -m ä k s e e n. -mäis- (yhd.) maximi-, (-aika maximitid, -arvo maximivärde. -määrä maximibelopp, -palkka maximilön. -raja maximigräns.) -mäkseen för det mesta; företrädesvis; till största delen; mestadels, övervägande, -män mest; ~ tarjoava högst-, mest]bjudande, eni|n (sup.) mest; -mmät (useimmat) de flesta; -mmät äänet (ään.) de flesta rösterna; -mmältä osalta(an) till största delen; (se) ön -mmillään (det) står (är) som högst; det har kulminerat, -tään högst; (ei yli) inte över; icke överstigande, eniten mest; (etupäässä) främst, enkeli äng I el -eln -lar. -hahmo änglagestalt, -joukko änglaskara. -kuoro änglakör, -mäi-nen änglalik, enkelin||kaltainen änglalik, -kuva änglabild. -pää änglahuvud, -tervehdys (kat.) ave -t -n, (bönen) AveMaria, -tekijä änglama|kare, -kerska, -ääni änglaröst. enklaavi (erillisalue) enklav -en -er. ennak|ko* förskott -et -; (yhd.) förskotts-; (etukäteen saatu) förhands-; ~on (-olta) på förhand, i förväg; maksaa ~a (-olta) betala (i) förskott, (etukäteen) på förhand, förskottsvis; vrt. ennakolta, -aavistus föraning. -arvelu förutfattad mening, -arvio förhands I kalkyl, -beräkning; (talous~) budget -en -er. -arviointi förhands|beräkning, -bedömning, -arvostelu förhandsbedömning. -asennoituminen förhandsinställning, -ehkäisytoimenpide preventiv åtgärd, -erä förskottsbelopp, -harjoittelu förhandspraktik. -kanto (ver.) förskottsuppbörd, -kiel-to föregående förbud, -korko förskotts-ränta; diskonto -t. -kysyntä förhandsefterfrågan. -käsitys förhandsuppfattning; förutfattad mening, -käyttö (keksinnön) föranvändning. -laina förskottslån; (lainaennak-ko) låneförskott, -luontoinen (Iak.) preju-diciell. -luulo fördom -en -ar. -luuloinen fördomsfull. -luuloisesti fördomsfullt, -luuloisuus2 fördomsfullhet. -luuloton fördomsfri.

55elin ennakkoluulotto mi

-luulottomuus2 fördomsfrihet, -maininta förhandsomnämnande; (j.) puff -en -ar. -mainonta förhandsreklam, -maksu förskott -et -; förskottsbetalning, -maksumääräys förskottsutanordning. -merkintä förhandsteckning, -mielipide förutfattad mening. -muokkaus förhandsbearbetning. -myynti förhandsförsäljning; (pääsylippujen förköp -et. -määrä förskottsbelopp. -määräys (vir.) designation. —osto förhandsköp; (pääsylippujen) förköp, -paljastus förhandsavslöjande. -perintä (ver.) förskottsuppbörd, källbeskattning. -perintö (Iak.) förskott å arv: anteeiperat arv. -pidätys (ver.) förskottsinnehållning, källskatteuppbörd. -päätös prejudikat -et -. -rauha preliminär fred. -sensuuri preventiv, förhands|censur. -sopimus förhandslöver-enskommelse, -avtal, -suoritus förskotts |-prestation, -betalning, -tapaus precedens-fall; prejudikat -et -. -tarkastus förhandsgranskning. -tiedotus förhandsmeddelande, -tieto förhandsuppgift, -tilaaja (san. ym.) abonnent, prenumerant; subskribent. - tilaus abonnemang -et -; prenumeration, subskription, -toimenpide förhandsåtgärd; (ehkäisy ~) preventiv åtgärd, -toimitus (kaup.) förskottsleverans, -tunne förkänsla, -työ ks. esityö, -uutinen förhandsnotis, -vaade (Iak.) prejudiciel.lt anspråk, -vaikutelma förhandsintryck, -vaisto instinkt; intuition, - varaus förhandsreservation; (föregående) förbehåll; (kaup.) förhands-, förskotts |reservering. -varoitus föregående varning; ilman ~la utan förvarning, -vero källskatt(eavdrag). -verolippu förskottsdebetsedel. -verotus förskottsbeskattning, -veroäyri förskottsskattöre. -vähennys förhandsavdrag, ennako||ida föregripa*; antecipera;-iva merkitys (Iak.) prejudiciell betydelse, -inti* föregripande (av ngt). -Hinen förhands-; (valmisteleva) preliminär; (fil.) apriorisk, -llisesti på förhand; förhandsvis; i förskott; »a priori», -lta på förhand; i förväg; förhandsvis; i förskott; ~ asennoitunut på förhand inställd; ~ ehkäisevä preventiv; sanoa ~ förutsäga; maksaa ~ förskottera; esittää ~ muistutus förutskicka en anmärkning; — (ennalta) määrätty förutbestämd; (toimeen) designerad (jhk till ngt); tilata ~ abonnera; (kirjallisuutta) prenumerera, subskribera; vrt. ennakko, -ltamääräys ks. ennalta-määräys, ennakon||kanto, -pidätys ks. e n n a k k o -pidä tys taulukko (ver.) källskattetabell, tabell över förskottsinnehållning, ennall|laan, -een som förut; vid det gamla; oförändrad; asia on (pysyy) -aan (jää -een) saken är (blir) vid det gamla (oförändrad, som förut); jatkua -aan fortgå som förut, som hittills; saattaa (palauttaa) -een återställa; (entistää) restaurera, -eenpalautus återställande (jnk av ngt); (valt.) restauration.

ennalta ks. ennakolta; määrätä ~ (toimeen) predestinera, -määräys (usk.) pre-destination. en|ne* förebud -et vars|el -let omen -et

hyvin -tein under goda auspicier pl. -nierk-ki (jär]tecken; vars|el -let -; omen; vrt. ennus merkki, ennemmin förr; (mieluummin) hellre; fastmer, ennen I. (adv.) 1. (aik.): före; ~ kuin innan, förrän; (aikaisemmin) förr, förut; (muinoin) tillför(e)ne; (entisaikaan) tidigare; ~ aikaan (muinoin, vanhaan) förr i tiden; forndom(dags); ~ ja nyt förr o. nu; niin kuin ~kin såsom förut (tillförne); ~ mainittu ovan-, före|nämnd. 2. (miel.): hellre; otan ~ tämän jag tar hellre den här; (pidän tätä parempana) jag föredrar den här. II. (prp., postp.) 1. (aik.): hän tuli ~ minua han kom före mig; han kom tidigare än jag; vähää ~ puolta yötä kort före midnatt; jota ~ varförinnan; ~ muita (edellä) framom (framför) andra; ~ aikojaan i förtid; för tidigt; ~ pitkää inom (innan) kort; ~ huomispäivää innan morgondagen; ~ puoltapäivää (nyk. tav. aamupäivällä, ap.) före middagen, f. m.; ~ tämän vuoden loppua före (innan) årets utgång; tätä ~ härförinnan; (tähän asti) härintills; sitä ~ dessförinnan (därförinnan); tämä tapahtui ~ hänen kuolemaansa detta skedde före hans död. 2. (miel.): ~ kaikkea framför allt; främst, förnämligast; ~ muuta framom (allt) annat; ~ muita före framom andra; vrt. 1. ennen|laikainen (allt)för tidig; förtidig; ~ kuolema förtidig död; ~ uutinen förhastad notis, -aikaisesti i förtid, -kuulumaton oerhörd. -näkemätön förut (tidigare) osedd; aldrig skådad; vrt. ed. ennestään förut; sedan (av) gammalt; tunnen miehen ~ jag känner mannen sedan gammalt (från förut), ennus kenn e. -lause förutsägelse, profetia, -merkillinen som varslar (förebådar) (ngt), -merkki (jär)teeken, varsel. ennus j| taa 1. (hnk. tietoisesti) förutspå3, förespå 3, sia, profetera; förutsäga * (ngt). 2. /merkitä, »tietää») (be)båda, varsla (om ngt); pilvi ~ sadetta molnet bådar regn; se ~ hyvää toisille det bådar gott för andra, -taja a) (hnk.) som förutspår; spåman; profet -en -er; siare; (ant. room.) augur -en -er; b) som bebådar ngt. -tajatar sierska, sibylla, -taminen förutspående, profeterande; tähdistä ~ stjärn-tydning. - te 1. (harv.) ks. ennustus. 2. (lääk. ym.) prognos -en -er. -tella* vrt. e n-n u s t a a. -telu förutsägelse; profetia; spådom. -tuksellinen profetisk; (onnettomuutta -lava) olycksbådande, ominös. -tus spådom -en -ar, förutsägelse, profetia, (-kirja profetisk bok. -lahja siar-, spådoms|gåva. -taito siar-, spådoms|konst; profetisk förmåga.) -tähti (juhl.): suotuisa ~ en lycklig stjärna; ks. enne, ennus, ennä|ttää* 1. hinna* (göra ngntng); ha tid; vrt. ehtiä. 2. (saada kiinni) upphinna*; (saavuttaa) uppnå3; (yllättää) överraska; ~ ennen jtk (jnk edelle) hinna före ngn; förekomma ngn; -ttävä armo förekommande nåd. -tyksellinen rekordartad, -tys rekord -et -. (-juoksu rekordlopp. -lento rekord-flygning. -luku rekordsiffra, -mies rekordman. -mäinen rekordartad, -nopeus, - vauhti rekord (fart, -hastighet.)

eno mor|bro(de)r -brodern -bröder, ensi (tpm.)l. först, främst; ~ kerran (kerralla) första gången; ~ sijassa i främsta rummet; ~ kädessä i första hand; asetan hänet ~ sijalle jag ställer honom i främsta rummet; (vir.) uppställer (sätter) honom i (på) första (förslags)rummet; ~ tilassa med det snaraste; per omgående; ~ erä (ur h. ym.) första omgång (heat, rond); ~ hätään allra först, för det mest trängande behovet; ~ alussa till en början; ~ lukeminen (valt.) första läsningen; ~ työ: ~ työkseni (minä) som närmaste uppgift; ~ työkseni luin mitt första göra var att läsa (ngt); ~ käden aineistot, tiedot förstahands|material, -uppgifter. 2. tuleva (seuraava) förstkommande, instundande; nästa; ~ viikko instundande (kommande, nästa) vecka; ~ kerralla nästa gång; ~ viikolla (i) nästa vecka; ~ vuonna nästa år.

ensiapu första hjälp, -asema förstahjälpsta-

tion. -toiminta förstahjälpverksamhet, ensi jar voinen av största vikt; av första ordningen; av (högsta) värde (rang); första rangens; förstarangs- (gen.); (paras) förnämst. -asteinen 1. (mat.) av första graden. 2. (alku primär; ~ tuomioistuin domstol som utgör första instans, -avovesi-lauseke (kaup.) klausul orri första öppet vatten, -esiintyminen första framträdande; debut -en -er. -esitys premiär -en -er; första uppförande. --ilta (teat., oop.) premiär -en -er. -kantoinen (ensi kerran kantava) första gången bärande (ko), -kertainen som sker första gången; förstagångs-; ~ varkaus första resan stöld, -kertalainen nybörjare; (tulokas) nykomling; (uusi) ny; (teat.) debutant, -kesäinen som sker (hålles) nästa sommar; ~ näyttely utställningen nästa sommar, ensikki vekseli primaväxel. ensi||kseen(kin) först o. främst; till att börja rried. -ksi först; (etupäässä) främst; ~... toiseksi för det första . . . för det andra; ~hin (först o.) främst; (aluksi) till en början, -käden . ..ks. ensi 1. ensi luokkainen förstklassig; första klassens; av första ordningen; prima, -luokkaisuus2 förstklassighet. -luokkalainen elev i första klassen; förstaklassare. -mmäinen (järj.) den första; (etumainen) den främsta; valtakunnan ~ nainen rikets första

dam. -mmäi-seksi ks. -k s i. -mmältä i förstone; i början, ensin först, främst; ~ mainittu förstnämnd; ei ~kään alis inte; absolut inte; (ei vähintäkään) inte det minsta (ringaste), -ajo-oikeus (aut.) förkörsrätt. eiisimiä(kiii) först o. främst; (ensin) först; (aluksi) till en början; (alkuaan) ursprungligen.

ensi näkeillä: ~//ä 1. vid första anblicken, påseendet. 2. (Iak.) prima facie. (-todistus [Iak.] prima facie-bevis.) -painos första upplaga. -perijä testamentarie i första hand. ensi!{rakastaja (teat. läh.) älskare; ~n osa älskarroll. -sijainen f örnämst; (alku~) primär; vrt. -arvoinen; -luokkainen;

ensi (käden), -sijaisesti i främsta rummet; i första hand; främst, -sijaisluotto (kaup.) primärkredit.

ludestaan ent

ensistään(kin) först; (först o.) främst, ensi 11 sunnuntainen (som skall ske, äga rum) nästa söndag, -synnyttäjä förstfödersk|a -an -or. -talvinen (som skall ske) nästa vinter. -tanssija(tar) premiärdansö |r, -s.-tenori första tenor, -viulu första violinen, -vuotinen 1. (som skall ske) nästa år. 2. ~ (ensi vuoden) ylioppilas första årets student. ensiö(-) (shk. yhd.) primär-, -johto, -kenno, -käämitys, -paristo, -virta primär|ledning, -element, -lindning, -batteri, -ström, ensyklopedi||a encyklopedi -n -er. -nen en-

cyklopedisk. -sti encyklopedist. ent. (lyh. entinen) före detta (f.d.). ente||ellinen symptomatisk (jllk för ngt); förebådande, varslande (ngt); (pahaenteinen) olycksbådande; ominös; ~ ilmiö varselfenomen; förebud, -ellisyys2 förebådande egenskap, -illa. förebåda (ngt); varsla (om ngt).-ily vars|el -let -, varslande (om ngt), entente (hist.) Entente(n). enti|nen (den) förra; förutvarande; (muinainen) forntida (tpm.), forn(a); (aik. kulunut) förfluten; förgången; (varhaisempi) tidigare (komp.); ~ (ennen palvellut) virkamies före detta (f.d.) tjänsteman; -seen aikaan förr i tiden; -siltä ajoilta från (för)gångna tider; ~ mestari exmästare; ~ kuningas exkonung; -siä parempi bättre än den förra (förutvarande), (kuin ennen) än förr, än tidigare, (kuin milloinkaan) än någonsin; -stä useammat flera än förut; -seen tapaan på samma sätt som förut; enligt tidigare bruk; (totunn. tapaan) på hävdvunnet sätt; jäädä -selleen bli oförändrad (vid det gamla, det förra); (jatkua) fortbestå; jättää jk -selleen låta ngt bli vid det gamla (oförändrat); saattaa (palauttaa) -selleen återställa (i sitt gamla skick); (kunnostaa) ställa till rätta; olla -sensä näköinen vara sig lik; pysyä -sensä näköisenä bibehålla sitt förra utseende (bibehålla sig); tulla (päästä) -selleen (-seen kuntoonsa) bli återställd; -stä enemmän mer än förut; (yhä enemmän) allt mer; (lisäksi) ytterligare, yttermera; -stä suuremmat tulot allt större inkomster; -stään huonompi sämre än förut; vähetä -sestään bli mindre än förut, avta (nedgå) ytterligare; kasvaa -sestään tillväxa; hinnan aleneminen -sestään ytterligare nedgång i priset, entis||aika forntid; förr i tiden; -ajan

aseistus forntida beväpning, -aikainen gammaldags (tpm.), antik; (muinainen) forntida (tpm.). -elleen, -ellään ks. e n t i n e n. -päättymä (kiel.) pluskvamperfekt -et -er. - tys restaurering. (- työ restaureringsarbete.) -tää restaurera. entisyy|s2 forntid -en; gången tid -en; (hnk. entinen elämä) föregående; antecedenti|er, -a pl; (mikä on ollut) det förflutna, det förgångna; ulottua pitkälle -teen gå långt tillbaka i tiden, entomologi (hyönteistieteilijä) entomolog, -a

entomologi, entsyymi (kem.) enzym -et

entusias||mi (innostus) entusiasm -en. -ti

(intoilija) entusiast -en -er. -tinen (intomielinen) entusiastisk, entuudestaan förut; (aikaisemmin) tidigare #ent entä —(

(vanhastaan) sedan (av) gammalt; från förr, förut.

entä: ~ jos tänk om; (olettaen että) antag att; (ehkä) måhända; ~pä jos se katoaakin! tänk om den försvinner! (olkoon että) låt vara att den försvinner! ~s se asia? hur är det med den saken? ~ sitten! än sedan! (o.) vidare! ~pä jos minulla olisi omat syyni tänk, om jag hade mina skäl; ~pä jos se olisi hän! tänk om det vore han! måhända är det han! entää* ennän (er. run. rientää, kiiruhtaa)

skynda, ila; (harv. ennättää) hinna*, enää mer; vidare; (kauemmin) längre; (nyttemmin) numera; sanotaanko ~ niin? säger man mera så? (yl. kielt.): ei ~ inte mer(a) (vidare), epatto* 1. (a.) oduglig; (vähämielinen) imbecill. 2.

(s.) (epäkelpo) odugling, odåga; (vähämielinen) idiot -en -er. epide||eminen (kulkutaudinluonteinen) epidemisk. -mia (kulkutauti) epidemi -(e)n -er. epifyytti* (ksv. päällyskasvi) epifyt -en -er. epigoni (kirj., lied., taid. mukailija, jäljittelijä) epigon -en -er. epigrammi (us. komparuno) epigram -met -. epiikka* (run.) epik -en. epikurolai||nen 1. (s.) a) (fil.) epikuré -(e)n; b) (elostelija) vivor. 2. (a.) epikureisk. -suus8 epikurism -en.

epilep||sia (kaatumatauti) epilepsi, -tinen epileptisk.

epilogi (loppuosa, jälkinäytös) epilog -en -er. episkopaalinen (piispallinen) episkopal. episodi (sivutoiminta, välitapahtuma) episod -en -er.

epistola (Raam.) epist|el -eln -lar. -teksti episteltext.

epitafi (vainaj. muistotaulu) epitaf -et -, -er,

epitafi|um -et -er. epiteetti* (lisänimitys) epitet -et -. epoletti* (sot. olkain) epålett -en -er. epuu ks. e p ä y s. -ttaa* ge* återbud, (peruuttaa) återtaga*; (tehdä mitättömäksi) annullera; (jättää pitämättä) inhibera. -tus återbud -et -; inhibering; kontramandering. (-käsky kontraorder.)

epä||aineellinen (aineeton) immateriell, «aistikas osmaklig; smaklös, -aistikkuus2 smaklöshet. -aito oäkta, falsk, tillgjord. -aitous2 oäkthet, -asiallinen osaklig; (perusteeton) ogrundad; (perustelematon) omotiverad, -demokraattinen odemokratisk, -edullinen ofördelaktig, oförmånlig; (haitallinen) menlig. -edullisesti menligt, -elimellinen ks. epäorgaaninen, -esteettinen oestetisk, ful, oskön, smaklös, -filosofinen ofilosofisk. -hedelmä falsk frukt, -hieno ofin, ohyfsad, -historiallinen ohistorisk, historiskt osann, -humaaninen inhuman, -huomio förbiseende; (hajamielisyys) distraktion; ~ssa av förbiseende, av misstag, -hygieeninen ohygienisk, epäi||leminen tvivlande, tvekan(de), misstänkande. -lemättä otvivelaktigt; omisskännligt; obestridligt, -lemättömyys2 otvivelaktighet; otvetydighet, omisskännlighet; obestridlighet. -lemätön otvivelaktig; otvetydig; omisskännlig; (kieltämätön) obestridlig. -levä(inen) misstänksam, misstrogen;

skeptisk, -leväisyys2 misstänksamhet, miss trogenhet; skepticism, skepsis -en. -levästi misstänksamt, misstroget; skeptiskt, -lijä tvivlare, skeptiker, epäil||lä 1. (luulla, arvella, otaksua): -en häntä varkaaksi jag misstänker att han är en tjuv (tjuven); ~ jtk syylliseksi jhk misstänka ngn för ngt; alusia -tiin vihollis (aluks) eksi fartyget misstänktes vara fientligt; se panee -emään (arvelemaan) det gör en tveksam; häntä -tiin petoksesta han misstänktes för bedrägeri; -en ettei hän tule jag misstänker, att han inte kommer; -en että hän on sairas jag misstänker (luulen förmodar), att han är sjuk. 2. (pitää epävarmana); olla uskomaita (luottamaita): sitä minä en -e det tvivlar jag inte på; det betvivlar jag inte; -en kykeneekö hän siihen jag är inte övertygad om, att han duger till det; jag betvivlar hans förmåga därtill; se panee monen -emään det väcker misstankar hos mången (det gör mången misstänksam); ~ vaatimuksen oikeutusta tvivla på (betvivla) en fordrans berättigande; ~ asian menestymismahdollisuuksia tvivla på en saks framgång; -en sitä jag hyser betänkligheter beträffande det; hänen rehellisyyttään ei kukaan (ollenkaan) -e(kään) hans ärlighet står höjd över alla tvivel; -en tuleeko hän ollenkaan jag hyser tvivelsmål (jag undrar), om han alis kommer; ~ antaessaan tveka att ge; saada jk -emään inge ngn misstankar (betänkligheter); göra ngn tveksam. 3. olla epätietoinen (kahden vaiheilla), empiä; hän -i, tulisiko tänne han tvekade att komma hit; olla -evällä kannalla (jnk suhteen) vara tveksam, hysa tvivel (om ngt); ställa sig skeptisk (till ngt); -len (empien) tvekande; med tvekan; -emättä (empimättä) utan tvekan; -emättäkin utan allt tvivel; utan någon som helst tvekan. -tävä tvivelaktig; tvivel underkastad; ~ hnk. en tvetydig person; vrt. -y 11 ä v ä. -yksenalainen misstänkt; tvivelaktig; (epävarma) osäker. epäily||(s) 1. tviv|el -let; misstank|e -en -ar. 2. (empiminen) tvekan, tvivelsmål; (arveluttavuus) betänklighet; -ksen alainen misstänkt; osäker; (epäjtieloinen, -varma) tvivel underkastad; siitä ei ole ~täkään därom råder intet tvivel (ingen tvekan); ei ole ~täkään siitä että hän on syyllinen det råder inget som helst tvivel om att han är den skyldige; lausua julki -ksensä jnk suhteen ge uttryck åt sina betänkligheter beträffande ngt; saattaa -ksen alaiseksi göra misstänkt; misstänkliggöra; mielessäni on alkanut herätä -ksiä jnk suhteen jag har börjat hysa misstankar, (minua on alkanut arveluttaa) betänkligheter beträffande (inför) ngt, farhågor för ngt; herättää -ksiä jssk väcka misstankar hos ngn; göra ngn misstänksam; kaikki -kset haihtukoot! inga betänkligheter! -ttävyys2 betänklighet; tvivelaktighet. -ttävä misstänkt, (arveluttava) betänklig; (epäilyksen alainen) tvivelaktig; olla ~n näköinen se suspekt, misstänkt ut. epäily ttä|ä* (prs.): minua ~

jag tvivlar (tvekar; hyser betänkligheter); asia ~ saken är misstänkt (inger betänkligheter).epäinhimillinen omänsklig, inhuman, -intelligentti ointelligent, -intresantti ointressant, -isänmaallinen ofosterländsk, opatriotisk. -isänmaallisuus2 ' ofosterländskhet. «itsekkyys2 oegennytta; osjälviskhet, -itsekäs oegennyttig; osjälvisk, -itsenäinen osjälvständig. -itsenäisesti osjälvständigt; utan självständighet, -jalo oädel. -johdonmukainen icke följdriktig; inkonsekvent, självmotsägande. -johdonmukaisuus2 brist på följdriktighet; inkonsekvens -en -er. -johtaja (shk.) ks. eriste, -jumala avgud; palvonta ks. ~n p a 1 v e 1 u. (-nalttari av-gudaaltare. -nkuva avguda|bild, -beläte -t -n. -npalvelija avgudadyrkare. -npalvelu[s] avgudadyrkan, ^ avguderi. - n temppeli av-gudatempel.) -jumalinen (jumalaton) gud-lös, ogudaktig, -järjestys oordning, epäkansalli[|nen onationell, -staa denationali-

sera. -stua denationaliseras. epäkansanomai||nen icke folklig; impopulär. -suus2 impopularitet. epä||kansanvaltainen odemokratisk, -kaunis ful; icke tilltalande, -kelpo 1. (a.) oduglig. 2. (s.) odåga, odugling, -kelpoinen ks. -kelpo 1.; (kykenemätön) oförmögen; (Iak.) inhabil. -kelpoisuus2 oduglighet; oförmåga; (Iak.) inhabilitet. -keskinen (tkn., mat.) excentrisk, -kesko (tkn.) excent|er -ern -rar; ~n akseli excenteraxel; ~rc rengas excenter|ring, -bygel, (-kiekko, -levy ex-centerskiva.) -kiitollinen 1. otacksam. 2. (epäedullinen, hankala) oförmånlig; obekväm. -kirkollinen okyrklig, -kodikas ks. epäviihtyisä, -kohta missförhållande; korjata (poistaa) ~ avhjälpa ett missförhållande. -kohteliaasti oartigt, ohövligt; esiintyä ~ uppträda oartigt, -kohteliaisuus2 oartighet, ohövlighet. -kohtelias oartig, ohövlig, -korrekti (epähieno) in-, olkorrekt; ogrann-laga. -kriitillinen, -kriittinen okritisk, kritiklös. -kristillinen okristlig, -kristillisyys2 okristlighet. -kulttuuri okultur, obildning, -kunnioittava ohövlig; missaktande, »kunnioittavasti ohövligt, ohöviskt; med missaktning. -kunnioitus sid-, van | vördnad; missaktning (jtk kohtaan för ngn), -kun|to obestånd, olag; (huono kunto) dåligt skick; dålig kondition; joutua ~on råka i olag; sättas ur funktion; olla -nossa vara i olag (ur funktion).-kuntoinen som är i olag (ur funktion); (kelvoton) oduglig; (huono) dålig, skral; vrt. huono~. -kypsä omogen; (kuv. kypsy-mätön, kehittymätön) outvecklad, »grön», epä|käs -kkään (mat.) trapetsoid -en -er. -lihas (an.) trapetsmuskel, epä||käytännöllinen opraktisk, -käytännöllisyys2 opraktiskhet; brist på praktiskt sinne, -laillinen (miel. laiton) olaglig, illegal, »lojaalinen) illojal, -lojaalisuus2 illojalitet, -looginen ologisk, -loogisuus2 brist på logik. , -lukuinen otalig, -lukuisuus2 otalighet; (ett) otal. -luoma ks. -sikiö, -muodostu-m a. -luonnollinen onaturlig; naturvidrig; (luonnonvastainen) pervers, -luotettava opålitlig; (tieto) o tillförlitlig; (epävarma) osäker; (petollinen) bedräglig, -luotettavuus2 opålitlighet; otillförlitlighet; osäkerhet; vrt. ed. -luottamus misstroende, misstro -n (för

[till] ngt), (-lause [vall.] misstroendevotum -a.)

epäluulo misstanke -en -ar; misstro -n; joutua alaiseksi (epäillyksi jst) bli misstänkt för ngt; aihe anledning till misstanke; indici|um -et -er. -inen miss|tänksam, -trogen. -isesti miss|tänksamt, -troget; med misstro, -isuus2 miss|tänksamhet, -trogenhet, -tro. -nalainen (m.) misstänkt, epä||magneettinen (mgn.) omagnetisk, -melodinen (mus.) omelo|disk, -diös; missljudande, oskön, -metalli metalloid -en -er. -miehekäs omanlig; (akkamainen) käringaktig, -miellyttävä oangenäm, obehaglig; osympatisk; vrt. epämieluisa, -mieluinen, -mieluisa misshaglig; (epätervetullut) ovälkommen; mindre angenäm; oangenäm, -mieluisasti ogärna, -moraalinen omoralis k; vrt. moraaliton, -mukainen (er. mal.) olikformig, osymmetrisk, inkongruent. -mukaisuus2 olikformighet; inkongruens -en. -mukava obekväm (jllek, jhk för ngt), -muka-vasti obekvämt, -mukavuus8 obekvämhet. -muodostuma missbildning, -muotoinen missbildad; (muotopuoli) osymmetrisk; (muodoton) oformlig, formlös; deformerad. -muotoisuus2 missbildning, deformitet. -murtoluku (murt.) oegentligt bråk. -musikaalinen omusikalisk, -määräinen obestämd; odeciderad; (kaksiselitteinen) tvetydig; (epäselvä) otydlig; (hämärä) dunkel; (epävarma) osäker; (hapuileva) svävande, -määräisyys2 obestämdhet; tvetydighet; otydlighet; vrt. ed. -naisellinen okvinnlig, -naisellisuus2 okvinnlighet, -normaali(nen) abnorm, onormal, -normaalisuus2 abnormitet, -oikeudenmukainen orättmätig; orättvis, -oikeudenmukaisuus2 orättmätighet; orättvisa, -oikeutettu oberättigad, obefogad; obehörig, otillbörlig, epäolennainen oväsentlig, -sesti oväsentligt.

-suus2 oväsentlighet, epä||onni (huono onni) otur; (vastoinkäyminen) motgång -en. -onnistua misslyckas, -onnistuminen misslyckande, -onnistunut misslyckad, -orgaaninen oorganisk; ~ kemia oorganisk kemi. -pari ks.

eripari-n e n. -parlamentaarinen oparlamentarisk, -peräinen oäkta, -poliittinen opolitisk, -puhdas (heng. saastainen) oren; (tkn, puhdistamaton) oraffinerad; (raaka) rå. -puhtaus2 orenhet; orenlighet, -pyhä ohelig; profan, -pätevyys2 inkompetens; vrt. seur. -pätevä (toimeen, virkaan) inkompetent; (Iak.) inhabil; (kestämätön) ohållbar; (pätemätön) ogiltig, -rehellinen oärlig; (petollinen) bedräglig; oredlig; ~ kilpailu ks. vilpillinen kilpailu, -rehellisesti på ett oärligt (bedrägligt) sätt; illojalt. -rehellisyys2 oärlighet; bedräglighet; oredlighet. -ritarillinen oridderlig, -ritarillisuus* oridderlighet. -runollinen opoetisk; prosaisk. -runollisuus2 poesilöshet; vardaglighet, epäröi||dä tveka; hesitera; vara tveksam (tvehågsen, obeslutsam); draga* i betänkande; -vä tvekande, tveksam, obeslutsam; betänksam; minä -n, antaako sitä jag tvekade att ge den, var tveksam huruvida jag skulle ge den; -mättä utan tvekan, -jä en som tve-

kar; tvivlare, -nti* tvekan(de), tveksamhet, tvehågsenhet, obeslutsamhet.

epäl'selvyys2 oklarhet, otydlighet; (hämäryys) dunkelhet; dunk|el -let; (epäilys) tvivelsmål. -selvä oklar, otydlig; dunkel. -selvästi oklart, otydligt; dunkelt, -siisteys2 osnygghet; vrt. s i i v o 11 o m u u s. -siisti osnygg; ostädad; (siivoton) osnygg; (säädytön) oanständig, -sikiö missfoster, -siveellinen osedlig; vrt. siveetön, -siveellisesti osedligt. -siveellisyys2 osedlighet, -sointu (mus.) missljud -et -, disharmoni -n -er; (riitasointu) dissonans -en -er. -sointuinen disharmonisk. -sopu missämja, osämja, -sopuinen (eripurainen) oense (tpm.), osams (tpm.). -sosiaalinen (epäyhteiskunnallinen) asocial, -sotilaallinen omilitärisk. -sovinnainen in-, o|konventionell. -sovinnaisuus2 ^konventionalism. -suhde, -suhta missförhållande; (suhteettomuus) disproportion, -suhtainen oproportionerlig, -suhtaisuus2 oproportionerlighet; disproportion, -suomalainen o-finsk. -suopea avog; ogynnsamt stämd (mot ngn); (töukeä, tyly) omild, oblid, -suora indirekt; (välillinen) medelbar, -suorasti indirekt, -suosio obevågenhet, onåd -en, ogunst: joutua jnk ~on falla i onåd (råka i ogunst, bli illa anskriven) hos ngn. -suosiollinen ogynnsamt stämd; obevågen, ogunstig. -suosiollisesti obevåget. ogunstifft. -suosiollisuus2 obevågenhet, -suotuisa ogynnsam; (vastainen) motig; ~ sää ogynnsamt väder; tuulet motiga vindar, -suotuisasti ogynnsamt, -suotuisuus2 ogynnsamhet; sään (ilman) ~ det ogynnsamma vädret. - suunnikas (mat.) trapetsoid -en -er. -symmetrinen (epämukainen) osvmmetrisk. -säännöllinen oregelbunden; (mat., tilapäinen) irreguljär. -säännöllisesti oregelbundet. -säännöllisyys2 oregelbundenhet.-säätyinen: ~ avioliitto (vanh.) mesallians -en -er; (ruht.) morganatiskt äktenskap.

epäHtah|ti: -dissa i otakt. - taloudellinen oekonomisk; (tuottamaton) icke lönande (icke inbringande), -taloudellisuus2 (hnk.) brist på ekonomiskt sinne: (kaup.) olönsamhet, -tarkka inexakt; okoncis; (epäluotettava) otillförlitlig, - tarkkuus2 otillförlitlighet, - tarkoituksenmukainen oändamålsenlig. - tasainen ojämn, -tasaisuus2 ojämnhet, -tavallinen ovanligr; sällsynt, -terve (kuv.) osund, -terveellinen ohälsosam, - terveellisyys2 skadlighet för hälsan; ohälsosam; osund|het. -tieteellinen ovetenskaplig, - tietoinen oviss; olla ~ jst sväva i ovisshet om ngt. -tietoisuus2 ovisshet; tvivelaktighet; oberäknelighet. - tiivis otät; läck. -tiiviys2 otäthet, -todellinen overklig; icke verklig; verklighetsfrämmande; osann, -todellisuus2 overklighet. - toden |-mukainen, -näköinen osannolik. -toden !-mukaisuus2, -näköisyys2 osannolikhet.

epätoivo misströstan, hopplöshet; förtvivlan; desperation; olla ~issaan vara förtvivlad; joulua ~on misströsta; bli förtvivlad; gripas av misströstan; partaalla på

gränsen till förtvivlan, -inen förtvivlad, desperat. -isesti förtvivlat; med förtvivlan; desperat.

epä|| toverillinen okamratlig-. - to verillisuizs1

o kamratlighet. -tyydyttävä(sti) otillfredsställande. -täsmälliren icke precis (punktlig, koncis); opunktlig; (epätarkka) inexakt. -täsmällisyys2 brist -en på precision: inexakthet. -täydellinen ofullständig; (puutteellinen) ofullkomlier. -täydellisyys2 ofullständighet; ofullkomlighet. - urheili ja-- mainen icke sport smannamässig; osportslig. -usko otro; henki otrosanda. -uskoinen van-, miss I trogen, -vakaa, -vakainen ostadig; vansklig; (horjuva) vacklande; instabil; (vaihteleva) ombvtlig; (epävarma) osäker. -vakaisuus2 ostadighet; vansklighet;

ombytlighet.-vapaa (er. hist.) ofri. - vapaus2 ofrihet, -varma osäker; oviss; ~ siitä minne joutuu oviss om, vart man kommer, -varmasti osä k ert. - varmuuden | tila, - tunne osä kerhets |-tillstånd, -känsla, -varmuus2 osäkerhet; vansklighet, -vieraanvarainen (tyly luonto) ogästvänlig, - viihtyisyys2 vantrivsel -n; ogemyt lighet.-viihtyisä otrivsam, ogemytlig, -viihtymys vantrivsel, -viisaasti oklokt, -viisas oklok, -virallinen inofficiell; icke officiell, -vireessä (mus.) ostämd; (kuv.) i misstämning, -vireinen (ks. ed.), -vireisyys2 ostämdhet; (kuv.) miss-, förstämning, -yhdenmukainen inkongruent. -yhdenmukaisuus2 inkongruens -en. -yhtenäinen oenhetlig; sammanhangslös, -yhtenäisyys2 oen-hetlie-het; brist på sammanhang (samband), -vhtälö (mat.) olikhet.

epäys avstyrkande; avslag -et; avböjande; (för)vägran: vrt. evätä.

epäystä välli ünen ovänlig, -sesti ovänligt. -svys2 ovänlighet.

epääüminen ks. epäys. -mättömyys2 obestridlighet. -mätön obestridlig; -mättömän selvä oförtydbar, - vä avstyrkande, avböjande: vrt. evätä.

epään* ks. evätä.

erakko* 1. (vrs.) eremit -en -er. 2. (kuv. yksin olija) enstöring: särling. 3. (partiotyttöi, joka toimii paikkak. missä ei lippukuntaa) ensamsenior, senior(scout); vrt. samoilija 2. -elämä eremitliv, -inen osällskaplig, enstörig. -mainen eremitaktig; eremitisk. -maja eremithvdda. -rapu, «äyriäinen (el. Pagurus) eremitkräfta.

erakoitua* bli eremit (enstöring); (eristäytyä) isolera sig.

eran||nainen (mer.) missvisande; ~ kompassi-suunta missvisande bäring, -to (mer.) deklination; fel-, miss [visning.

erata ks. erkanee.

erehj|dv|s misstag -et -; förbiseende; (erheellinen teko) missgrepp-et-; vrt. hairahdus, eksymys; tehdä ~ begå ett misstag (fel)} tässä on ikävä ~ här föreligger ett ledsamt (fatalt) misstag; minulle voi sattua ~ jag kan begå ett misstag; jag kan misstaga mig (bedra mig, fara vilse); (hnk., laatua koskeva Iak.) villfarelse angående person, kvalitet; -ksessä av ett misstag, -dyItäminen vilseledande -t; vrt. harhautta|a, -m inen. -dyttävä vilseledande; (petollinen) bedräglig; (yllättävä) frappant; samanlainen förvillande lik; ~ yhtäläisyys frappant likhet, (-sti på ett vilseledande

sätt; [yllättävästi] frapperande.) -dyttää*

60erehtymättömyys -

vilseleda*, missleda*; se -dytti minut olettamaan det vilseledde (sai kom) mig att antaga. - tymättömyys2 ofelbarhet, -tymätön ofelbar, -tyväinen ofullkomlig, -tyväisyys2 ofullkomlighet, ereh|tyä* misstaga* sig. 1. (tehdä erehdys) begå* ett misstag; -dyin kirjoittaessani jag skrev orätt (miste); ~ laskuissaan räkna fel (miste); (hairahtua) förirra sig; taga* fel (på ngt); (rikkoa) fela, förgå* sig. 2. (eksyä) fara* vilse (beträffande ngt); hän -tyi ovesta han tog fel (miste) på dörren; — hnk. suhteen (hnkistä) misstaga sig på (beträffande) en person; ~ suunnasta taga fel (miste) på kursen (riktningen). 3. ~ tekemään jtk göra ngt av misstag; -dyin sen sanomaan jag försade mig. ergi (fys.) (en) erg -. erhe misstag -et -; villfarelse, erheelli||nen vilseledande; missvisande; (väärä) oriktig, felaktig, -syys2 oriktighet, felaktighet.

erhe||havainto oriktig (missvisande) observation. -käsitys villfarelse; missuppfattning, -yttää* förleda*; vilseleda*; vrt. harhauttaa, eri I. (a. tpm.) skild; (erilainen) olik; (toinen) annan; se on ~ asia det är en skild (en annan) sak; det är en sak för sig. IL (adv.) synnerligen; ~ hauska mies en synnerligen trevlig karl; ~ kiva (j., koul.) kul, jätte.

eri [[aiheinen av olika skäl; med olika motiv; av olika ämnen, -aikainen från (på) skilda tider. -aine(ks)inen (seka-aineksinen) heterogen. -arvoinen av olika värde. - arvoisuus2 skillnad (olikhet) i värde(t). -astei|nen på (i) olika stadier; av olika rang(ordning); -set tuomioistuimet olika instanser; -set viranomaiset högre o. lägre myndigheter, -heimoin en av olika (skilda) stammar. -*ikäinen av (i) olika ålder; (ksv.) olik-, fler|-åldrig. -

kaltainen av olika beskaffenhet; olik. -kaltaisuus2 olika beskaffenhet, -kieli-nen särspråkig; på (med) olika språk; som talar skilda (ett annat) språk, erikoi |nen särskild; speciell; special-, sär-; (omituinen) säregen (jllk för ngn, ngt); unik; (eri) separat; ~ muoto särform, säregen form; (aivan) -sissa tapauksissa i utomordentliga fall; olla -sen näköinen ha ett ovanligt utseende; Suomi on siitä ~ että Finland är i det avseendet unikt, att; ei se -sen hauskaa ollut (ei se ollut liialla hauskuudella pilattu) ngt vidare trevligt var det inte; -sen sopiva särskilt lämplig; ilman -sta lupaa utan särskilt, special |tillstånd, erikois||aine särskilt (speciellt) ämne (material). -ala specialområde, -alennus (esim. koul.) extrarabatt. -alue särområde. -ammatti speciallyrke, -fack. -arvio specialuppskattning; (talous~) specialförslag, -ase (sot.) specialvapen, -aselaji specialvapenslag. -asema särställning; (poikkeus~) undantagsställning; aatelisto oli ~ssa adeln

intog en särställning-, -asetus specialförordning. -asia vrt. yksityisasia, -ehdo-tus specialförslag, -ehto särskilt (speciellt) villkor, -elin speciellt organ.

- erikoistoimenpide eri

erikoise|jn, -sti särskilt, speciellt.

erikoisj|etu special-, undantags|förmån; särintresse. -haara särskild, special|gren.-hallinto specialförvaltning, -harrastus särintresse; (»kärpänen») hobby -n -er. -ilmiö undantags-, sär|företeelse. -joukko (sot.) specialtrupp. -juna specialtåg; (ylimäär.) extra tåg. -järjestely special|arrangemang, -anordning, -järjestö särorganisation. -kartta sär-, special |karta. -kerma procentgrädde, -kirjallisuus2 speciallitteratur, -kirjeenvaihtaja specialkorrespondent; (lähetetty) utsänd korrespondent. -kohta (yksityis ~) detalj -en -er. -kokous särskilt möte; (erillinen) separatmöte. -komitea specialkommitté, -korjaamo specialreparationsverkstad, -korvaus särskild (extra) ersättning, -koulutu|s special-, sär|utbildning; -ksen saanut specialutbildad; fackutbildad. -kurssi specialkurs, -kysymys specialfråga, -käsittely specialbehandling, -käyttö: ~ön rakennettu specialkonstruerad, -laatu sär I art, -egenhet; egenart; (tavaran) specialkvalitet; extra kvalitet, -laatuinen särartad; av säregen beskaffenhet; speciell; extra (tpm.). -lainsäädäntö speciallagstiftning. -laki speciallag, -laskelma specialkalkyl. -leima särprägel; särmärke, -liike specialaffär, -luettelo special |förteckning, -katalog; specifikation, -luokka sär-, special I klass, -luonne säregen karaktär; säreget lynne, -luonteinen (Iak.) av speciell (säregen) natur (karaktär), -luonteisuus2 special (säregen) natur (karaktär), -lupa särskilt tillstånd; specialtillstånd, -lähettiläs utomordentligt sändebud, -lääkäri specialutbildad läkare; specialist, -maa (Iak.) odaljord; enskild jordegendom, -maininta särskilt omnämnande, -menettely särskilt (speciellt) förfarande, -mestari specialmästare. -määräys särbestämmelse, -numero specialnummer, -oikeus2 (yksin~) ensamrätt; monopol -et -; (eri~) privilegi|um -et -er. -olot pl säregna förhållanden. -ominaisuus2 säregenskap. -opetus special-, sär|undervisning, -opinnot pl specialstudier, -osa speciell del; (erillis ~) enskildhet; detalj-en-er.-osasto specialavdelning, -painos specialupplaga, -piiri specialområde, -piirre säreget drag; särdrag, -pyrkimys särsträvan pl -den. -rahasto specialfond. -rauha ks. erillisrauha.

erikoissanakirja specialord|bok -boken -böcker. -seikka enskildhet; detalj -en -er. -selostus specialbeskrivning; specifikation, -sopimus säravtal; speciellt avtal, -sähke, -sähkö-sanoma specialtelegram, -säännös special-, sär|stadgande. -taa specialisera, -taipumus speciell fallenhet; hänellä on ~ (erikoiset taipumukset) jhk han äger speciell fallenhet (han är speciellt anlagd) för ngt. -tapaus särskilt (enskilt) fall; särfall; specialfall; (poikkeus ~) undantagsfall; -tapauksissa i speciella fall. -tarkoitus specialändamål, -tarve specialbehov. -tehtävä special-, säi-|uppgift. -teos special (arbete, -verk.

-tiede specialvetenskap. -tiedot pl spe-

cial|kunskaper, -insikter; (uutiset yms.) specialuppgifter, -tili specialräkning; specialkonto. -toimenpide specialåtgärd.

-toiminta säraktion. -tua specialiseras; specialisera sig (jhk på ngt; jks som ngt), -tuminen specialisering, -tuntemus (läh.) fackkunskap, -tuntija specialist (på ngt). -tunut specialiserad (som specialiserat sig) (på ngt), -

tutkimus speciallundersökning, -studium, -tutkinto särskild examen; specialexamen. -täytäntöönpano specialexekution. -uus2 säregenhet; specialitet, - vaatimus särskild (speciell) fordran (fordring), -valio-kunta specialutskott, -valtuutus särskilt bemyndigande; särskild fullmakt, -valvonta särskild tillsyn (bevakning), -vero specialskatt. -verotus sär-, special|beskattning. -viranomainen speciell myndighet, -väri specialfärg.

eri||kokoinen av olika storlek; olika stor. -ko-

koisuus2 olika storlek; skillnad i storlek, erikseen särskilt; skilt för sig; (er. näyt.»syrjään*) avsides; (syrjässä) avskilt, eri||kylkinen (tekn.) olikskänklig. - laa tui | nen av olika slag; olika beskaffad; olikartad; heterogen; -set aineet olika slags ämnen. -laatuisuus2 olika beskaffenhet, eri||lai|nen olik; olikartad; (erityinen) särskild; (toisen~) annorlunda; mitä -simmat ainekset de mest olika element; aivan ~ kuin tämä fullkomligt olik (alldeles annorlunda) än denna, -laistaa differentiera, -laistu|a bli olik; differentieras; (muuttua) förändras; -nut differentierad, -laistuminen (er. biol.) differentiering, -laisuus2 olikhet, differens -en -er; laadun ~ olikhet i kvalitet; kvalitets I differens, -olikhet, -lajinen olikartad. -lehtinen (ksv.) fribladig. erilleen skilt; panna ~ sätta åt sidan; avskilja; joutua ~ jst bli skild från ngt; päästä ~ jutusta bli skild från målet; joutua ~ toisistaan bli åtskilda; päästä ~ jst bli fri från ngt; bli av med ngt; (»kuitiksi») bli ngt kvitt; (saada jtk tehdyksi) få ngt undangjort (undanstökat); kuormaslo joutui ~ muusta joukosta (sot.) trängen, (vanh.) trossen blev avskuren från den övriga truppen; mielipiteet käyvät ~ meningarna går åtskils (i sär, divergerar), erilleen||otto (Iak.) skiljande, (--oikeus2 [-[vararik.]-] {+[va- rarik.]+} separationsrätt.) -pano (pakkoläy-tännössä) avsättning, erilli|nen skild; avskild; fristående; separat; solitär; (sot.) avdelt; ~ pataljoona avdelt bataljon; ~ asema avskilt läge; ~ artikkeli (kiel.) fristående artikel; kysymystä ei voida ratkaista -senä frågan kan icke avgöras skilt för sig.

erillisj|alue särområde; enklav -en -er. »konkurssi särkonkurs. -käsittely separat (fristående) handläggning, -luovutus separatöverlåtelse. -omaisuus2 särförmögenhet. -osasto (sot.) detachemang -et -. -rauha separatfred, -takaus fristående borgen, - tää avdela; (sot.) detachera. -vakuutus fristående (skild) försäkring, - varallisuus2 särförmögenhet. -yys2 avskildhet.

erillään skild; avskild; borta; åtskils; ~ oleva avskild; (loisistaan) åtskild; pysyä ~ jst hålla sig borta från ngt; avhålla sig från ngt; (vetäytyä pois) taga avstånd från ngt;

he elävät — (erossa; aviop.) de lever åt-

- eristysparannus

skilda; ~ pysy (llelc) minen separation; avståndstagande (jst från ngt), erij|luokkainen av (i, med) olika klasser, -luonteinen av (med) olika karaktär; av olika slag. -luonteisuus2 karaktärsolikhet, -luontoinen av (med) olika natur (karaktär); olik. -mallinen av olika modell (mönster), -merkkinen av olika märken, -mielinen av olika (avvikande) mening; (riitaisa) oenig; oense (tpm.). -mielisyys2 meningsolikhet, meningsskiljaktighet; oenighet; meningsbrytning; vrt. eripuraisuus, -munainen: ~ kaksonen tvåäggstvilling. -muotoinen av olika form; olik. -muotoisuus2 olikhet i form. -niminen med skilda (olika) namn; (mal.) oliknämnig, -nkaltainen ks. e r i k a 11 a i n e n. erinomai|jnen synnerlig; (oivallinen) förträfflig; (erikoinen, poikkeuksellinen) utomordentlig; (harvinainen) ovanlig; (verraton) eminent, -sen särdeles, synnerligen, utomordentligt. -sesti (mainiosti) synnerligen, utomordentligt, -suus2 (oivallisuus) utomordentlighet; förträfflighet, erinomattain (vanh.) ks. etenkin,.varsinkin.

erinumeroi[nen: -sia lankoja garn av olika nummer.

erinäi|nen 1. (vain pl) -set diverse; (tietty) speciell; -sissä tapauksissa i särskilda (speciella, vissa) fall; -set seikat särskilda (vissa, diverse2 omständigheter. 2. (vanh., mr t.) särskild; (eräs, tietty) viss; vrt. erikoinen, erillinen. erinäköi||nen av olika utseende; (till utseendet) olik. -syys2 olika utseende; olikhet, erioikeu||dellinen privilegierad, -deton oprivilegierad. -s2 privilegilum-et-er; (yksin ~) monopol -et -; myöntää -det bevilja privilegium; privilegiera ngn. -tettu privilegierad, eripainos (kirjp.) särtryck, eri||paksuinen av olika tjocklek, -parinen (eri paria) omaka par. -purai|nen oenig; oense (tpm.); -sesti oenigt, -puraisuu|s2 oenighet, missämja, misshällighet, split-et; tvedräkt -en; -ila synnyttävä (aiheuttava) som alstrar missämja jne. eri||rotuinen av annan (skild, olika) ras. -sisällyksinen av (med) annat (olika) innehåll. -sivuinen (mat.) oliksidig. eriskumma(ll)i!|nen

(för)underlig, besynnerlig; (omituinen) egendomlig, kuriös; (ihmeellinen) underbar; vidunderlig; (merkillinen) märkvärdig, märklig; (harvinainen) sällsam; (hullunkurinen) bisarr, -sesti (förunderligt, besynnerligt; märkvärdigt; sällsamt. -suus2 besynnerlighet; märkvärdighet; sällsamhet; kuriositet, egendomlighet, erisl|nimi (kiel.) egennamn, -te isolations-, isoler(ings)|material. (-lakkaus, -maalaus [mlv.] isolerande lackering.) -tin (shk.) isolator, (-ketju isolatorkedja. -koukku iso-latorkrok.) -tyminen, -tyneisyys2 isolering, eristys (jys.) isolering, -aine isoleringsämne. -kapseli isoleringskapsel, -ketju spärrkedja, -laatta isoleringsplatta, -leiri (sot. ym.) isoleringsläger. -massa (tkn.) isoleringsmassa, -määräys isoleringsorder, -nauha isoleringsband. -oja isolerdike. -osasto isoleringsav-

delnirsg-. -pahvi isoleringspapp. -parannu|sisoleringskur: olla -ksella undergå isolerings-kur. -putki isoleringsrör. -side isolerings|-bandage, -binda, eris||tyä avskiljas2; isoleras; isolera sig.-täyty-jä som isolerar sig; (valt.) isolationist. -täy-tymis(politiikka isoleringspolitik; -politiikan kannattaja isolationist. -pyrkimys [-isolerings-strävan[de].)-] {+isolerings- strävan[de].)+} -täytyneisyys2 ks. eris t y-n e i s y y s. -täytyä* isolera sig; avskilja2 sig; (seurasta) dra sig undan; separera, -tää avskilja2, isolera; (saartaa) cernera; blockera; (sulkea pois) avstänga2; spärra; ~ alue avskilja (suluilla spärra) ett område; joutua -tetyksi jnk yhteydestä bli isolerad (avstängd) från ngt; -tävä isolerande, erisuun tai j|nen (som går) i olika riktning(ar); olikriktad; divergerande; som går åtskils; (erilainen) olik; ~ liikenne olikriktad trafik. -suus2 olika riktning; divergens -en; olikhet.

erisuur ui i|nen (eri suuri) olika stor; av olika

storlek, -suus2 olika storlek -en -ar. erisyntyinen (biol.) heterogen, erisäätyi[|nen av olika stånd, -syys2 stånds|-

olikhet, -skillnad, eri||tasoristeys planskild korsning, -tavuinen

med olika antal stavelser, eri||te* (fysiol.) avsöndring; sekret -et -. -tellä* avskilja2, särskilja2; (fil.) analysera; (luokitella) klassificera; (tarkoin määrittää) specificera. - telinä analys -en -er; (määritelmä) specifikation, eri||teräinen (ksv.) med fribladig krona, -toten

särskilt; i synnerhet, eritte]|leminen avskiljande, särskiljande; (fil.) analyserande; (luokittelu) klassificering; (määrittely) specificering. -ly analys -en -er; vrt. ed. (-kirja analysattest, -kyky analy-seringsförmåga.)

erittyä* avskiljas2; (fysiol.) avsöndras; separeras; vrt. eristyä. erit||täjä som avsöndrar, -tää* avskilja*; (fysiol.) avsöndra; separera; ~ nestettä avsöndra vätska, erityi||nen synnerlig; (eri) särskild; (erikoinen) speciell; ilman -siä syitä utan speciella skäl; vrt. erikoinen, -sesti särskilt; speciellt; enkom. -s(julkaisu specialpublikation. -luettelo specifikation, -sävy särdrag. -toimi särskild syssla, sysselsättning.) eritys (fysiol.) avsöndring, sekretion, -elin avsöndrings-, sekretions | organ. -häiriö (lääk.)t sekretionsrubbning, erityy||linen i olika stil; representerande olika

stilarter, -ppinen av olika typ. eri|tä (harv.) skilja2 (sig); -ävä mielipide divergerande, avvikande mening (åsikt); vrt. erota.

eri|juskoinen (usk.) heterodox. -uskoisuus2 heterodoxi -n. -uskolainen 1. (a.) av annan trosbekännelse; heterodox. 2. (s.) dissen-ter -n -, -s.

eriuskolais||laki dissenterlag. -seurakunta dis-

senterförsamling. erivapau]js2 dispens -en -er; myöntää jllk ~ dispensera ngn; bevilja ngn dispens, («anomus, -hakemus dispensansökan.) -tus dispens (eri rig); -tuksen saanut dispenserad. eri|| vi vah teinen med (i) olika schatteringar

(skiftningar); (kuv.) med olika anstrykning (prägel), -värinen av olika färg; olikfärgad, eriy||ttää, -tyä differentiera, -s. eriä||mättömyys2 oskiljaktighet, -mättömästi oskiljaktigt. -mätÖn oskiljaktig, -vä skiljaktig; (poikkeava) avvikande; (erilainen) olik; ~ mielipide divergerande, avvikande mening. -v(äis)yys2 skiljaktighet; olikhet; mielipiteiden ~ meningsskilj aktighet; olikhet i åsikter, eriö (harv.) WC, klosett, avträde, erkaantu|a*

skiljas2; he -ivat (toisistaan) de skiljdes2 åt, gick åt olika håll. erkan|ee: hän -i elämästä han gick ur tiden (gick hädan); he -ivat toisistaan de skiljdes från varandra; de skiljdes åt (gick åt olika håll), ero 1. (vrt. eroaminen): hetki avskedets stund; ~ (virasta) avsked -et -; (avi-o~) skilsmässa; ottaa ~ virasta (an) taga avsked från sin tjänst; antaa ~ge (ngn) avsked; (erottaa) avskeda ngn; hallituksen ~on mahdollinen regeringens avgång är möjlig; saanut som fått avsked; (erotettu) avskedad; mies sai ~n vaimostaan mannen fick skilsmässa från sin hustru; ~ omaisista (perheestä) oli vaikea skilsmässan från familjen var svår; elää ~ssa perheestään leva skild från sin familj; ~ssa eläminen särlevnad; pysytellä ~ssa (poissa) jst hålla sig borta (undan) från ngt; (kaihtaa jtk) taga avstånd från ngt; päästä ~on (»kuitiksi») jst bli ngn kvitt. 2. (erotus): niillä on suuri ~ det är stor skillnad mellan dem; aviopuolisoiden keskinäinen ~ (erilaisuus) olikheten mellan äkta makar; se vain ~(n)a, että blott med den skillnaden, att. eroa||maton oskiljaktig; som ej skiljer sig; som ej avgår; he ovat -mattomat (ystävykset) de är oskiljaktiga vänner, -inattomasti oskiljaktigt. -mattomuus2 oskiljaktighet, -minen skilsmässa; (virasta ym.) avgång -en; vrt. er o(ta). -mis(ikä avgångsålder, -velvollinen avgångsskyldig, -velvollisuus2 avgångsskyldighet. -vuoro tur att avgå; ~ssa [-[oleva]-] {+[ole- va]+} [som är] i tur att avgå.) eroanomus avskedsansökan, eroava (virasta) den avgående; -inen (erilainen) skiljaktig; olik; (poikkeava) avvikande. -isuus2 skiljaktighet, differens -en -er; olikhet; avvikelse, -sti avvikande; muista ~ annorlunda än andra, ero||hakemus ks. -a n o m u s. -hanke avgångs-, skilsmässo|plan. -jaisetpl avsked; ks. seur. -jais(juhla avskedsfest, -kemut pl avskedskalas. -malja avskedsskål, -tilaisuus1 avskeds I tillfälle, [-kutsut] -tillställning.) -kirja avskeds-, skilje|brev; (aviopuolis.) skilsmässobrev. -kohta skiljaktighet; avvikande punkt, -kyynel avskedstår. -käsky order att avgå. -nhetki avskedets, uppbrottets stund, -npyyntö avskedsansökan, eroosio (geol. virtaavan veden kulutustyö)

erosion -en. -laakso erosionsdal. eroottinen (lemmen-) erotisk, ero||paperit pl ks. -kirja, -passi (kuv. /. virka- ym. ero), -peruste skilsmässoanledning; grund för skillnad (skilsmässa), -sopimus skiljeavtal, -ssaolo skilsmässa, ero|ta 1. skilja2 sig; (meidän) tiemme -aval

våra vägar skiljas; (me) -simme loisistamme vi skilj des åt; kun hän -aa läslä maailmasta (elämästä, kuolee) då han går ur tiden (går hädan). 2. (sanoutua irti, ottaa ero) taga* avsked; utträda*, avgå*; (vetäytyä pois) träda* tillbaka; ~ koulusta avgå från skolan; ~ yliopistosta avgå från universitetet; -ava virkamies avgående tjänsteman; virasta -nnut (eron saanut) som tagit avsked (från sin tjänst), entledigad; (aviol. -nnut) frånskild; virkamiehen -tessa vid tjänstemans avgång; ~ kirkosta utträda ur kyr-kan(s gemenskap); ~ puolueesta (liitosta) utträda ur ett parti (ett förbund); ~ loimestaan lämna sin befattning (post); hallitus -aa regeringen avgår (demissionerar). 3. se -aa suuresti entisistä den skiljer sig (avviker) mycket från de föregående; hän -aa (liiaksi) muista han skiljer sig från (pistää silmään sticker för mycket av från) de övriga; mielipiteet -avat toisistaan meningarna går i sär (divergerar); -ava mielipide avvikande (divergerande) åsikt; toisistaan -avat (erilaiset) olika; divergerande, erotella* (er. uit.) sortera; (lajitella) skilja2;

(jaotella) fördela; vrt. erottaa, erotiikka* erotik -en.

erotin (tkn.) avskiljare; linja~ (linje)från-

skiljare; linjeavbrytare. erotodistus avgångs|betyg. erotoml|aani erotoman. -ania er o to mani. erot I taa* 1. skilja2, (irti, pois) avskilja2, (toisistaan) skilja2 från andra; (irrottaa) lös|göra, -slita; (mnm.) utbryta*; avvittra; ~ liikamaata (mnm., Iak.) avvittra överloppsjord. 2. ~ virasta avsätta*; (myöntää ero) bevilja (ngn) avsked; entlediga (ngn); (palveluksesta) avskeda; ~ virkamies avsätta, (jks aikaa suspendera) en tjänsteman; ~ työmies avskeda en arbetare; ~ koulusta (yliopistosta) relegera från läroverk (från universitetet). 3. hän ei osaa (tiedä) ~ hyvää pahasia han kan inte skilja mellan gott o. ont; mikä heidät (oikein) ~ loisistaan? vad är det, som skiljer dem åt? 4. (~ aistimin): en voi silmilläni ~ mitään jag kan ingenting urskilja (med blotta ögat); helposti -ettav(iss)a lätt att urskilja, erotta|lja åtskiljare; gräns, -maton oskiljaktig; (virasta ~) oavsättlig. -ma t tomas ti oskiljaktigt.-mattomuus2 oskiljaktighet; oavsättlig-het. (-periaate oavsättlighetsprincip.) «minen skiljande; avsättande; avsättning; avskedande; lösgörande; lösslitande; utbrytning; a v vittring; vrt. erottaa, -mis|-oikeus2, -valta (Iak.) makt (rätt) att avskeda (avsätta), -utua* skilja2 sig; (näkyä) urskiljas2; (eristäytyä) separera; (vetäytyä syrjään)

draga* sig undan (jst ngt), erottelu fördelning; sortering; vrt. erotta-minen; (uit.) skiljning. -allas (uit.) skiljnings-, sorterings|bassäng.-kanava skilj» ningskanal. -laitos skiljnings-, sorterings|-verk; skilje -t -n. -puomi skilje-, sorteringsj-bom.

ero|jttua* 1. skilja2 sig; avskiljas2. 2. (näkyä, kuulua) urskiljas2; framträda*; selvästi -Huva (näkyvä, kuuluva) tydligt framträ-

— esiin

dande (urskiljbar), -tuksetta utan åtskillnad. -tuomari skiljedomare, erotus 1. ks. erottaminen. 2. skillnad, åtskillnad; differens -en -er; (erilaisuus) olikhet; niiden (välinen) ~ skillnaden mellan dem; Uman ~ta utan åtskillnad: ~ ön se, että skillnaden består däri (är den), att. -laite (tkn., kem.) avskiljare; vrt. erotin, -merkki (puh.) brytsignal. ero j| tutkinto avgångs-, dimissions [examen, -tuttaa* låta* skilja (avlskilja, -skeda), -vuoro ym. ks. eroamisvuoro ym. eruptiivi||kivi (geol.) eruptiv bergart, -nen

(geol.) eruptiv. erytrosyytti (an. punasolu) erytrocyt -en -er. er|ä 1. (mels. riista, saalis) villebråd, fångst -en -er. 2. (osamäärä) andel -en -ar; (osa) lott -en -er; (raha~) belopp-et-; (aine-~) kvantitet -en -er; ett kvantum; mängd -en -er; (lavara~) parti -et -er; (kirjnp.) post -en-er; (maksu) rat -en -er; (urh.) omgång -en -ar; heat -et -; rond -en -er. 3. (vuoro) tur -en -er; (kerta) gång -en -er, repris -en -er. 4. (snt.): vähin -in i små poster (rater); litet i sänder; småningom; yksi ~ltään en i sänder (åt gången); fyksitellen) en o. en; kaksin, kolmin -in i två, tre repriser (rater); tällä ~ä denna gång; för tillfället, -kylä (erämaakylä, hist.) ödemarksby. -kämppä jakthydda; ödemarkshydda, -maa ödemark; (kruunun yleismaa, hist.) ödemark, kronoallmänning; Lapin Lapplands ödemarker; (nyk. tav.) k autiomaa, aavikko; Saharan ~ (autiomaa) Saharas öken. erämaan i; eläin, -ilma ym. ks. autio maan|-. erämaaseutu (saloseutu) ödemark(sbygd); öde bygd. -metsä vildskog; vildmark -en -er. -mies (vanh.) fångstman; jägare, -nkäynti jakt -en -er. -poika (parti.) nyingsscout; (mer. parti.) båtsman, -retki jaktfärd, erä[s -än någ|on -ot -ra; (yksi) en, ett; -änlai-nen viss; -ät muut några (vissa) andra; tässä -änä vuonna (päivänä, yönä) härom|året, -dagen, -natten, eräänlaijnen viss; ett slags; (jonkinlainen) något slags; -set ihmiset vissa (ett slags) människor.

erään ty |imis(kirja, -luettelo [kirjnp.] förfallo |bok, -kladd, -päivä förfallodag.) -ä (veks.) förfalla*; ~ makseltavaksi förfalla till betalning, es (mus.) ess.

esanssi (mehiiste, uutos) essens -en -er. esi- (yhd.) för-, före-; vrt. esille, esillä, -arvo (rnlsh.) förvärde, -eurooppalainen (muiri.) föreuropeisk, -hakkaus (mtsh.) förhuggning. -harjoitus förövning, -historia förhistoria, -historiallinen förhistorisk, -höyläys (puus.) skrubbhyvling. esiin fram; astua ~ stiga (träda) fram; ~asluva (ryntäävä, työntyvä, her.) framkommande; ~nouseva uppstigande; huutaa ~ ropa fram, framropa; tulla ~ framträda; luoda ~ frambära, hämta fram; (esittää) framlägga*; förebära*; pistää ~ falla i ögonen; väcka uppseende; ~ pistävä ks. silmään-pistävä; ilmeinen; ~ kaivaminen framgrävning; ~ loihtiminen (manaaminen) fram (trollande, -manande; ~ tullut: — tul-esiinhuuto —

leesla syystä ks. s attil|a, (-n e e s t a) syystä.

esiin||huuto framropning; (vararik.) upprop, -tyjä en uppträdande; en agerande. - tyrni nen framträdande; uppträdande; förekomst -en.

esiin ty mis | 'kyky förmåga att uppträda, »kykyinen med förmåga att uppträda, -oikeus2 rätt att uppträda, -tapa sätt att uppträda; (seurustelu ~) umgängessätt. -tottumus vana att uppträda; (teat.) ks. näyttä-m ö~; (seurustelu^) umgängesvana. esiintymä förekomst -en; (geol.) fyndighet;

vrt. löydös, esiin I tyä* 1, (olla toisien parissa) uppträda; ~ (käyttäytyä) kohteliaasti uppträda (uppföra sig) artigt (belevat). 2. (toimia jnak; esittää muiden nähden, kuullen) uppträda (m. teat.). 3. (näyttäytyä): ~ huonossa valossa framstå i ful dager; ~ edukseen framstå (vara) till sin fördel; (ilmetä) framträda; ~ selvemmin framträda tydligare. 4. (sattua) inträffa; förekomma*; (olla) framstå*; (ilmaantua) yppa sig, yppas; sellainen piirre voi ~ ett sådant drag kan framträda, esi||-isä: ~t pl förfäder, -jäähdytys (tkn.) förkylning. -kartano (us. kuv., vanh.) förgård, -kasvos (mtsh.) förväxt.-kaupunki förstad; förort, (-asutus "förstads-, förorts|bebyg-gelse, -bosättning, -liitos förstadsinkorporering. -rata förstadsbana.) -kko* 1. (ksv. Primula) primula. 2. (harv.) ks. esikoinen. -klassillinen

förklassisk, -koinen 1. (a.) förstfödd. 2. (s.) förstling. esikois||oikeus2 förstfödslorätt. -runo förstlingsdikt. -teos förstlingsarbete, debutverk, -uhri förstlingsoffer. -uus2 förstfödslorätt-en. esi||kristillinen förkristen. -kulttuuri (mtsh.) ks. -viljely, -kunta (sot.) stab -en -er (-ssa vid), (-komppania [Suom. r.J stabskompani, -päällikkö stabschef. »upseeri stabsofficer.) -kuva förebild (jnk för ngt); föredöme -t -n; (tyyppi) typ -en -er; (malli) mönst|er -ret -; ottaa jk ~kseen taga ngn till (sitt) föredöme [till (sin) förebild]; hyveen ~ dygdemönster, -kuvallinen förebildlig, föredömlig; (tyypillinen) typisk. -kuvallisuus2 föredömlighet. -kuvatila (mv.) ks. mallitila, -käsite (usk.): teologiset -käsitteet teologiska preliminärer, -laulaja försångare, -lause (kiel.) försats; (alku~) förord -et -. -lehti (kirjs.) försättsblad. -liina förkläde -t -n. -liite (kiel.) prefix -et -. -linssi (valok.) tilläggs-, försats|lins. esille fram, före; astua ~ träda fram; tuoda ~ hämta fram; framhämta; (kuv. esittää) framföra; framställa; framlägga; panna ~ sätta (lägga) fram; (nähtäväksi) utställa; ottaa ~ taga fram; framtaga; (käsiteltäväksi) upptaga; kysymys tulee ~ frågan kommer fore, blir upptagen till behandling, -astuminen framträdande, -ottaminen framtagande; kysymyksen ~ upptagandet av en fråga till behandling. -tuleva som kommer före; förekommande. -vetäminen framdragande, esillä framme; före; kirja on ~ boken är (ligger) framme; kysymys on ~ (käsiteltävänä) frågan är före (föreligger till behandling);

~ oleva f örevar ande, föreliggande, -olo förekomst -en.

esi||lukija lektor, höglä|sare, -serska. (-tar

lektris -en -er.) -lylimne ks. pakko~. esilämmi||tin * (Imp.) förvärmare, -tys för-

(upp)värmning. esi||maku * försmak -en (jst, jnk av ngt), -merkillinen: (-merkiksi kelpaava) exemplarisk; (noudatettava) efterföljansvärd; vrt. esikuvallinen, esimerk|ki* exemp|el -let - (på ngt); (esikuva) föredöme -t -n; -iksi (esim.) till exempel (t. ex.); exempelvis; olla hyvä ~ jst vara (utgöra) ett gott exempel på ngt; näyttää hyvää ~ä föregå (ngn) med gott exempel; utgöra ett gott föredöme för ngn; noudattaa jnk ~ä följa ngns exempel. -kokoelma exempelsamling. esi||miehyys2 förmanskap -et; föreståndarskap -et; ordförandeskap -et. -mies förman; (johtaja) föreståndare; (puheenjohtaja) ordförande; (tiet. seur.) preses, -muoto urform, -muuri förmur.-nahka (an.) förhud, esine 1. föremål -et -; ting -et -; (asia) sak -en -er; (kaup.) artik|el -eln -lar; irtain ~ lösöre; aineellinen ~ (Iak.) kroppsligt ting; aineelliset ~et (tavarat) materiella ting (föremål); aineeton ~ (Iak.) okroppsligt ting; immateriellt objekt; ~eseen kohdistuva oikeus rättighet som hänför sig till en sak. 2. (vanh.) ks. kohde, -arvo sakvärde, -eilinen (yhd.) sak-; (aineellinen) materiell; reell, real-; (kiel.) konkret; ~ kulttuuri sak-kultur; ~ kauppa realköp; ~ vahinko real-, sak|skada. -ellistää materialisera, -ennimi föremålsnamn. -istö föremålsbestånd; material -et. -kohtainen som hänför sig till sak. -oikeudellinen (Iak.) sakrättslig, -oikeus2 sakrätt. -pantti sakpant. -pääoma sakkapital, -suoritus sakprestation, -vahinko sakskada. - vaihto realbyte. «vakuutus sakförsäkring, -vastuu ansvar med värdet av en sak. -velvoite sakobligation.-virhe fel i (såld) sak.-yksilö sakindivid, esi||näytös förspel -et -; prolog -en -er. - opinnot pl förstudier, -paimen (kirk. juhl.) överherde, -piha förgård, -puhdistus (tkn.) förrening, -puhe företal, -ratsastaja (er. enl.) förridare. -rippu (vanh.) förhänge -t -n; (näyt.) ridå -(e)n -er; vrt. väliverho. -rukoilija förebedjare. -rukous förbön, -ruoka förrätt -en -er. - seminaari (proseminaari) pro-, för [seminarium, -soitto (alku~) introduktion, -sopimus föravtal, -suomalainen förfinsk, -tahkous grov-, skrubb |slipning, -tahti (mus.) ks. alku~. -taistelija förkämpe (jnk för ngt), esitel||lä* 1. (esittää) framställa2; (ratkaistavaksi) föredraga*; (näytellä) förevisa; milloin asia ~än? när skall ärendet föredras? 2. (tutustuttaa toisiinsa) föreställa2, presentera; onko heidät -ty (toisilleen)? är de presenterade (föreställda) för varandra? esitel||mä föredrag -et - (jst aiheesta över ett ämne), (-kiertue, -matka föredrags|turné, -resa. -npitäjä föredragshållare, föreläsare, -sarja föredragsserie.) -möidä hålla* föredrag över (om) ngt. -möitsijä föredragshållare, föreläsare.

esi|jtiedustelu (valt.) preliminär förfrågning, -tieto, -tiedot pl förkunskap -er. -toimet pl förarbeten, (valmistelut)

förberedelser, esittel||eminen 1. framställning; föreslående, föredragning. 2. föreställande; presentation; vrt. esitellä, -ijä föredragande -n (-sihteeri referendariesekreterare.) esit||tely (vir.) föredragning; (hnk., kojeen ym.) presentation; (näyttely visning; (kirjan ym.) anmälan; recension; vrt. esitellä. (-lista föredragningslista, -muistio föredragningsmemorial, -vihko (nen) prospekt -et -; reklambroschyr.) -telyttää* låta* föredraga (presentera), -täjä framställare; som framställer; som presenterar, -täminen framställande, företeende, uppvisande, uppförande; vrt. esittää, esittämis||aika (Iak.) uppvisningstid. -oikeus2 rätt att fram-, upp-, ut|föra. -paikkakuuta (kaup., veks.) ort för (växels, skuldebrevs) uppvisande (företeende), -päivä dag för (växels, skuldebrevs) uppvisande, -tapa framställningssätt; framförande, esit||tämö (er. rad.) studio -n -r, -s. -täytyä* föreställa1 (presentera) sig; (osoittautua jks) visa sig.

esitjtää 1. (näyttää) framställa, förete; framlägga; ~ takaus förete borgen; ~ todistuksensa förete (uppvisa) sitt betyg; ~ asiallisia syitä förete sakliga skäl; ~ syitä förete (framlägga, anföra) skäl; voitko ~ tarpeelliset todisteet? kan du förete (förebringa) nödiga bevis? ~ lunastettavaksi förete (presentera) till inlösen; ~ (esittelijänä) föredraga; ~ (antaa) tietoja meddela uppgifter. 2. (ilmaista) yppa; (mainita) anföra; ~ harkittavaksi (pohdittavaksi) kysymys föreslå (förelägga, framkasta) en fråga till diskussion; ~ vahvistettavaksi förete ngt till stadfästelse; ~ terveisensä framföra sin hälsning; ~ kysymys rikta en fråga (till ngn); ~ tosiseikkoja framlägga(anföra) fakta; mitä hänellä oli -etlävänä puolustuksekseen? vad hade han att framhålla (anföra, förebara) till sitt försvar (till sin ursäkt)? ~ esimerkkejä räkna upp exempel (på ngt); ~ asia käsiteltäväksi föredraga ett ärende (till behandling); ~ lakiehdotus eduskunnalle förelägga riksdagen ett lagförslag; ~ ehdotuksensa komma fram med (framlägga) sitt förslag; edellä -etyn nojalla i stöd av det ovan anförda; på basen av, vad som (ovan) anförts; ~ päätettäväksi föreslå till avgörande; hänen -tämillään syillä på av honom anförda grunder; hän ~ (ilmaisee) ajatuksensa hyvin selvästi han uttrycker sig mycket klart; ~ vastalauseensa inlägga sin protest mot ngt (med anledning av ngt); ~ lausunto (suullisesti) göra ett uttalande; ~ suunnitelma jks framlägga (förelägga) en plan till ngt; ~ presidentille föredraga för presidenten. 3. ~ jnk malja föreslå (juhl. utbringa) en skål för ngn; ~ tervehdys framföra en hälsning (till ngn). 4. ~ tappion syyksi förebära ngt som orsak till förlusten; ~ kierossa valossa ge en skev framställning (bild) av ngt. 5. ~ (muiden nähden, kuullen): ~ näytelmä uppföra ett skådespel; ~ näyttämöllä framföra på scenen; ~ laulua

(lausuntaa) utföra sång (deklamera); puhe -ettiin ruotsiksi talet framsades på svenska; ~soittoa föredraga (utföra, exekvera) musik; -tävä taiteilija (taide) utövande konstnär (konst). 6. ks. esitellä, esi||tuote (tkn.) förprodukt, -tutkimus förundersökning; förstudi|um -et -er. -tykselli-nen (yhd.) framställnings-; ~ taito framställningskonst; (esittävä) utövande konst, -tyksellisesti i fråga om framställningssättet (utförandet), esityksentekijä förslagsställare; (valt.) motionär -en -er. esity|s 1. framställning (av ngt); (ehdotus) förslag -et -, jks till ngt; hallituksen ~ proposition; (eduskunnan ~ [toivomus] hallitukselle) hemställan; antaa ~ eduskunnalle avlåta en proposition till riksdagen; (näyte, luomus) prestation; (näytös) föreställning; (esittäminen) framförande. 2. (laulun ym.) utförande; (taid. ~tapa) föredrag; taiteellinen ~ konstnärlig framställning (prestation). -ehdotus förslag till proposition, -kelpoinen lämplig att framföras (uppföras), -kyky framställnings-, föredragnings|för-måga, -konst, -lista ks. e s i 11 e 1 y~. -oikeus2 (valt. aloite-) motionsrätt. -taito framställningskonst, -tapa framställningssätt; föredragssätt, esi||tyttää* låta* presentera (föredraga, framställa); ~ kysymyksiä todistajille låta framställa frågor till vittnen, -työ förarbete, -työstö (tkn.) för-, grov|arbetning; suorittaa ~ för-, grov|arbeta. -upseeri stabsofficer. esi|Jvaate (Raam.) förlåt-en -er; förkläde.-vaihe inledande skede; förspel -et -; vrt. a 1 k u~. -vallan(-) överhetlig. -valmistelut pl preliminära förberedelser, -valssi (tkn.) för-, (mel.) block I vals. - valta överhet; statsmakt; (hallitus) regering, -vanhemmat pl förfäder. -viljely(s) (mtsh.) förkultivering. eskaaderi (Int., mer.s.) eskad|er -ern -rar. eskadroona (sol.) skvadron -en -er. -npääl-

likkö skvadronchef. eskimo 1. (käns.) eskimå -(e)n -er. 2. ks. -kangas, -kajakki eskimåkajak. -kangas eskimå(tyg). -kieli eskimåiska. -koira eskimåhund. -lainen eskimåisk. -nainen eskimåkvinna. -pyörähdys (urh.) eskimåsväng. esoteerinen (sisäinen, sala-) esoterisk, espanja: ~ n kieli spanska (språket), -lainen 1. (s.) spanjor -en -er. 2. (a.) spansk; ~ ratsu (sot.) spansk ryttare, -nkärpänen spansk fluga, -nruoko ks. rottinki, -n-saapas (hist.

kid.) spanska stöveln, -ntauti spanska sjukan, -nvihreä spanskgröna, -tar spanjorska.

esparto(heinä) (ksv. Slipa lenacissima) es-

parto(gräs). esperanto (kiel.) esperanto; harrastaja

esperantist. esplanadi esplanad -en -er. espresso||kahvi espressokaffe. -keitin espres-sokokare.

ess||ee (tutkielma) essä -n -er. (-kirjailija essäist -en -er. -kokoelma essäsamling.) -eisti essäist -en -er. essiivi (kiel. olento) essiv -en -er. este 1. (abstr.) (för)hind|er -ret -; (pääsyesteaita — eteläinen

ete

lulo~) förfall -et (Iak. jäävi) jäv -et olla pahana ~enä jllek utgöra ett svårt hinder för ngt; hänellä on ~ (paljon ~itä) han har förfall (många förhinder); ilmestyy ~itä hinder inställer, reser si g (jllek för ngt); minulle s at-//jz ~ jag fick förhinder (förfall); jag blev förhindrad; panna ~itä jllk ställa hinder i vägen för ngt; muodostua (koitua) ~eksi jllk ställa sig hindrande i vägen för ngt; ställa hinder i vägen för ngt; olla ~eksi (~enä) jllk vara till hinders för ngt; jäädä pois ilman ~ttä utebli utan förfall; laillinen ~ laga förfall; ~ttä ilmoittamatta utan anmält förfall; -en sattuessa jllk vid förfall för ngn; ~että utan hinder; (~ettömästi) obehindrat; ylivoimainen ~ oöverstigligt hinder, (Iak.) force majeure; ylivoimaisen ~en sattuessa vid (inträffande) force majeure; perimisen ~ jäv i arv. 2. (konkr. sot.) hinder, förhinder; ~iden hävittäminen hinderförstöring. 3. (konkr. urh.) hinder; pudottaa ~ (rts.) slå ned, riva; kieltäytyä (~estä ris.) vägra.-aita (poroille) stängs|el -let esteelli||nen 1. (Iak. jäävi) jävig; julistaa -seksi förklara för jävig. 2. (miel. ks.) haitallinen. -syys8 jävighet; jäv -et -; holhoojan (todistajan, tuomarin) ~ förmyndar-, vittnes-, domar|jäv. (-peruste jävsgrund.) estee||tikko* estetiker, -ttinen estetisk, -tti-syys2 det estetiska (i, hos ngt). estee||ttömyys2 (aviol. ym.) hinder(s)löshet; (todistajan, holhoojan ym.) ojävighet. (-todistus hinder(s)löshets|betyg, -intyg.) -ttö-mästi obehindrat; oförhindrat; (vapaasti) fritt, -tön 1. obehindrad; (oikeutettu) oförhindrad; (aviol.) hinder(s)lös; (vapaa) fri; ledig; (jäävitön) ojävig; ~ matka obehindrad resa; hän ön ~ sen tekemään han är oförhindrad att göra det; ~ poissaolo förfallolöst uteblivande; ~ avioliittoon ledig till äktenskap. 2. ~ näköala öppen utsikt, esteinen ks. e s t e e 11 i n e n. este||juoksija (urh.) hinderlöpare, -juoksu hinder|löpning, -lopp. -laite spärranordning, -leminen förhindrande, -llä 1. (estää) förhindra; (aiheuttaa vaikeuksia) göra svårigheter. 2. (etsiä tekosyitä) söka2 und(an)-flykter (förevändningar), -ly (tekosyyt) und(an)flykt -en -er; förevändning; (vastaväite) invändning, -muistutus (Iak.) jävs-anmärkning. -rata (er. rts.) hinderbana, -ratsastus hinder|ridning, -ritt, -löpning; »steeplechase». -röidä (kem.) förestra. -tiikka* (kaunotaide) estetik -en. -tty ks. esty|neenä, -ä. -tulli ks. ehkäisy tulli, es||to, -tymä (psyk.) hämning, es||tyttää* (ehkäistä) hämma; (jäävätä) jäva. -tyä förhindras; vara (bli) förhindrad; hämmas; jnk ollessa -tyneenä vid förfall för ngn; jos hän ön -tynyi tulemasta om han är (blir) förhindrad att infinna sig; hänen matkansa -tyi hans resa stötte på förhinder; -tynyt hämmad, -täjä som förhindrar, -tämättä, -tämätön obehindra|t,-d; (vapaasti, vapaa) fritt, fri.

estlää (för)hindra; (ehkäistä) förebygga2, förekomma*; (saada poistetuksi, ehkäistyksi) stävja; (vastustaa) motverka; (pidättää) avhålla*; ~ liikennettä hindra trafiken;

sitä ei mikään -ä det är ingenting som hindrar (som står [hindrande] i vägen för det); intet hinder föreligger; ~ kaatumasta (putoamasta) hindra från att stjälpa, (falla).

— käyttämästä jtk (för)hindra användningen (användandet) av ngt; ~ (tukkia) sanatulva hämma (dämpa) ngns ordflöde; se ~ hajaannusta det förhindrar (förebygger, förekommer) splittring; ~ (ehkäistä) mellakka stävja ett upplopp; ~ vahinko(a syntymästä) förebygga (förekomma) en skada; tämän lain säännösten -ämättä utan hinder av stadgandena i denna lag; tapahtuneen kiinnityksen -ämättä utan hinder av skedd inteckning; saada jtk -etyksi kunna (lyckas) förhindra ngt; (ehkäistä) förekomma ngt; se ei ollut -ettävissä det kunde inte förhindras (förekommas); det stod inte att förhindra; -ämättä obehindrat; utan hinder.

etana (el. Stylammatophora) snig|el -eln -lar. -nkulku snigelgång, -nkuori snigelskal.

- n vauhti snigelfart.

etappi* (sot.) etapp -en -er. -linja etapplinje, -toimi etapp väsen, - toiminta etappverksam-het. -yhteys2

etappförbindelse; vrt. huolto- (yhd.).

etee]n 1. (adv.) framför, inför; för; (tielle) i vägen; (esille) fram; (luokse) till; hän ottaa, mitä ~ sattuu han tar, vad som råkar (kommer) i hans väg. 2. (postp.) pysähtyä jnk ~ stanna framför ngn (ngt), inför ngt; vetää uutimet ikkunan ~ draga gardiner för fönstret; astua oikeuden ~ inställa sig för rätten; katsoa ~sä se framför sig; (varoen) se sig för; hän kyllä osaa katsoa ~sä han kan nog se sig för, (hn. omaa etuaan) tänka på sitt eget bästa; katso -si! (ole varuillasi!) se dig före! ~sä katsova (ajatteleva) förtänksam; ~sä katsomatta utan att se sig för; (sokeasti) blint, -päin framåt; lue läs vidare! jks aikaa ~ ngn tid framåt; päästä työllään ~ arbeta upp sig; ~ pyrkivä framåtsträvande; ~katsova (her.) framåt-seende. (-meno framsteg fortskridande.)

etein|en tambur -en -er; (porstua) förstuga, farstu -n -r; sydämen ~ (an.) hjärtförmak; -sen ovi ingångs-, tambur-, farstu Idörr.

eteis!|halli förhall; vestibul -en -er. -portaat pl tambur-, farstu |trappa.

etelimpänä längst i söder.

etelä söder -n; ~stä söder ifrån; ~än söder ut; \~maihin) till södern; ~ssä (päin) i söder; tuuli on ~ssä det blåser från söder; vinden är sydlig; ~stä (päin) söder ifrån; från söder(n) E—Suomessa i södra (sydliga) Finland; ~mmäs, ~mpään längre åt söder; (mer.) längre sydvart; se ön ~mmässä det ligger längre söderut (sydligare); ~mmästä, ~mpää längre söderifrån; ~mmäksi längre söderut, (mer.) syd vart.

etelä 11 aasialainen 1. (s.) sydasiat -en -er. 2. (a.) sydasiatisk, -afrikkalainen 1. (s.) sydafrikan -en -er. 2. (a.) sydafrikansk, -amerikkalainen 1. (s.) sydamerikan -en -er. 2. (a.) sydamerikansk, -eurooppalainen 1. (s.) sydeuropé -(e)n -er. 2. (a.) sydeuropeisk. -i|neil sydlig; södra; syd-, söder-; -set seudut sydliga trakter; maapallon ~

puolisko södra halvklotet (hemisfären); -sin osa den sydligaste delen, -karjalainen (a.) sydkarelsk, -kärki den sydliga spetsen; sydspets. -maalainen 1. (a. -mainen), sydländsk. 2. (s.) sydlänning, -maalaisuus2 sydländskhet. -maat pl sydliga länder; (m.) Välimerenmaat södern, -mmä|ksi, -s längre söderut; sydligare, -myrsky sydlig storm; sunnan-storm. -napa sydpol(en); (yhd.) antarktisk (a.), (-retkeilijä sydpolsfarare. -retki sydpolsfärd. -retkikunta sydpolsexpedition, -seudut de antarktiska trakterna, [tpm. npr] Antarktis.) -nhedelmät pl svdfrukter. -nkiis-la (el. Uria aalge) sillgrissla. -npuoleinen ks. eteläinen; jnk ~ som ligger söder om ngt. -osa (den) sydliga (södra) delen, -pohjalainen 1. (a.) sydösterbottnisk. 2. (s.) sydösterbottning. -puoli södra sidan; sydsidan; jnk -puolella, -puolelle söder om ngt; jnk -puolelta från södra sidan av ngt; (liik.) söder om ngt. -raja södra gräns, -rannikko sydkust, -ruotsalainen sydsvensk, -slaavilainen sydslavisk, -suomalainen 1. (s.) sydfinne. 2. (a.) sydfinsk, -tuuli sydlig vind; sunnanvind; sunnan (tpm.). -valtio (esim. USA) sydstat, etemmäksi, etempänä, etempää ks. edemmäksi, edempänä, edempää. eteneminen framskridande; avancerande; framryckning; fjärmande; (esim. äänen ~) fortplantning; (siirtyminen) förskjutning; (sot.) frammarsch -en; framryckning; vrt. edetä, -sliike (sot.) framstöt -en -ar; framryckning, -snopeus (fys.) fortplantningshastighet, etenevä 1.: suoraan ~ polvi (gnl.) rätt (rakt) nedstigande led; ~ssä polvessa oleva sukulainen släkting (skyldeman) i nedstigande led. 2. (sot.) avancerande; framryckande. 3. (progressiivinen) progressiv; ~ kiinnitys (Iak.) framryckande inteckning, etenkin i synnerhet; (etupäässä) främst, förnämligast; ~ kun helst (som); i synnerhet som.

eter|lnelli (ikikukka) eternell -en -er. -niitti*

(asbestiliuske) eternit -en. ete||vyys2 (hnk. kyky) framstående förmåga; kapacitet -en -er; (taitavuus) skicklighet -en; vrt. etevämmyys; erinomaisuus, o i v a 1 1 i s u u s. -vä framstående; (mainio) utmärkt; förträfflig; ~mpz mer framstående; (parempi) överlägsen; förmer; taisit tavata ~mpäsi du torde ha funnit din överman; olla ~mpi muita stå över (framom, vara förmer än) andra; vara andra överlägsen; (voittaa muut) överträffa (alla) andra; -vin mest framstående; främst, förnämst, ypperst, -vämmyy|s2 företräde -t -n; överlägsenhet; hänen opillinen -tensä hans överlägsenhet i (hans större) lärdom, -västi på ett framstående sätt; (mainiosti) utmärkt, ethän: ~ kai vielä lähde? inte skall du väl ga ännu? ~ tullutkaan! du kom ju inte! etiikka * (siveysoppi) etik -en. etiketti* a) (

seurustelusäännöt) etikett -en;

b) (nimilippu) etikett -en -er. etikka* ättika, -happo ättiksyra, -happoinen

alnen — etu

I ättiksyrad, -kurkku ättiksgurka. -pullo

ättiksflaska. -tehdas ättiksfabrik. etiopialainen 1. (s.) etiopier -n -. 2. (a.) etiopisk.

etkä: en minä ~ sinä varken jag eller du. etnografipa (aineell., esineell. kansatiede) etnografi -n. -nen etnografisk, etnologi||a (kansatiede) etnologi -n. -nen etnologisk.

eto (tpm.; mitätön) obetydlig; (mokomakin) sådan, slik; olipa ~ juttu (iv.) det var en skön historia; ~ eläjä (j. halv.) en sådan, sån en.

eto||a * kvälja; mieltäni -o det kväljer mig.

-logia etologi. etruski (hist. käns.) etrusk -en -er, etrusker -n -; kieli etruskiska, -lainen etruskisk, etsa||ta (taid. syövyttää, radeerata) etsa. -us etsning.

etsi||jä sökande; sökare, (-henki en sökande ande.) -kko* besökelse; (Iak.) räfst -en -er; vrt. tutkinta, (-aika [er. Raam.J besökelsetid. -käräjät [hist.]räfst- o. rättareting. -päivä besökelsedag.) -minen sökande, letande. -mät|tä, -ön osökt, -n (valok. tähtäin) sökare.

etsintä* sökande, letande; efterforskning; (pol.) razzi|a -an -or; (tutkinta) rannsakan; (koti~) (hus)undersökning, (-)visitation; (kaiv.) letning. -kuuluttaa* (miel. kuuluttaa etsittäväksi [pol.]) efterlysa2; ~kuulutettu efterlyst, -kuulutus efterlysning; miehestä julkaistiin ~ mannen blev efterlyst, »kuulutut taa * låta* efterlysa (ngn)i -määräys förordnande om visitation. -oikeus2 visita-tionsrätt. -tarkastus (pol.) razzi|a -an -or. -työt (kaiv.)pl letningsarbeten. etsi||ntö* ks. -n t ä. -skellä efterspana, leta efter; vrt. etsiä, -skely efterspaning, letning. -vä (s. pol.) detektiv -en -er; ~poliisi detektiv polis; ~ osasto detektiv avdelning, -ytyä* söka sig.

etsi|ä söka (leta) (efter ngt); (efter)spana; ketä sinä -t (tahdot tavata)? vem söker du? lasta -Itiin metsästä man sökte (letade) efter barnet i skogen: etsi se (käsille)! sök rätt på den! olen -nyt kaikki paikat jag har genomsökt alla ställen; joka -i, se löytää den som söker, han finner; sitä on -itävä jst det måste sökas ngnstns; -Ity syy en sökt anledning; selitys tuntuu -tyltä (haetulta) förklaringen förefaller sökt. ettone eftermiddags [lur -en -ar, -vila; siesta.

ett|ä att; ettei att ej; (jottei) för att ej; sekä . . . ~ både . . . och; såväl . . . som; monet, -en sanoisi (miel.: melkeinpä) kaikki många för att inte säga alla. etu* 1. fördel -en -ar; hänellä oli se ~ että (hän oli) han hade den fördelen att (han var). 2. (etuisuus, oikeus) förmån -en -er; luopua eduistaan (etuisuuksistaan) avstå från sina förmåner. 3. (hyöty, voitto): siitä on minulle paljon se on minulle suureksi eduksi jag har stor fördel (nytta) därav; olla jllk eduksi vara fördelaktigt (innebära en fördel, vara till fromma) för ngt; se olisi asialle eduksi saken skulle vinna därpå; hänelle on siitä suuria ~ja det medför stora fördelar(förmåner) för honom; esiintyä (olla) edukseen visa sig (framstå) till sin fördel; käyttää jtk edukseen draga fördel av ngt; begagna sig av ngt; koitua jnk eduksi vara (lända) ngn till gagn (nytta); hankkia itselleen ~a jnk vahingoksi (jnk kustannuksella) bereda sig fördel (tillskansa sig förmån) till annans skada (på annans bekostnad); asia ratkesi sinun eduksesi saken avgjordes (utföll) till din fördel; katsoa jnk ~a se på ngns fördel (bästa); ajattelin sinun ~asi jag tänkte på din fördel, (parastasi på ditt bästa); perusteeton ~ (saanto; Iak.) obehörig vinst. 4. (oma) ~ (paras, »intressi»): olla jnk ~jen mukaista ligga i ngns intresse; se ön minunkin ~ni mukaista det ligger också i mitt intresse; huomata jtk ~nsa mukaiseksi finna ngt förenligt med sin fördel; valvoa (katsoa) visusti omaa ~aan bevaka (noga) sin fördel (sina intressen); omaa ~ani silmällä pitäen i mitt eget intresse; loukata toisen ~a åsidosätta annans intresse; ~jansa visusti valvova mies en man som noga bevakar sina intressen (en beräknande man); risti-

riita intresse|motsättning, -konflikt; yleinen ~ offentligt (allmänt) intresse; yksityinen ~ privatintresse; enskild fördel, etuj|aasialainen främreasiatisk; från Främre Asien, -ajo-oikeus förkörsrätt. -akseli (tkn.) framaxel. -ala

förgrund -en; olla ~Ua (befinna sig) i förgrunden; olla ~lla (tärkeimpänä) stå främst (i främsta rummet); astua (tulla, joutua) ~lle träda i förgrunden; ~rc hnk. förgrunds|figur, -gestalt, -anti* ks. ennakko, -haarukka* (plkp.) framgaf-fel. -hakkaus (mtsh.) förhuggning, -hammas framtand. -huone förrum, etuijjlija (halv.) som håller sig framme; streb|er -ern -rar. -lia skaffa sig (orättmätig[a]) fördel[ar]; draga* vinst (nytta) (av ngt); ~ jnk kustannuksella ockra (på ngt); exploatera (ngt); (hyötyä) profitera (av ngt); sko sig (på ngt); ~ jnk kustannuksella, jnk hyvänsuopuudella sko sig på ngns bekostnad (ockra på ngns välvilja), -lu pr of i tering; exploatering, -nen (yhd.): suuri~ med stora fördelar; vrt. edullinen, -sa fördelaktig, förmånlig, etu||istuin (ajon.) fram|sits, -säte. -isuus2 fördelaktighet, förmånlighet; (etu) förmån -en -er; gagn -et; vesiputouksen ~ (Iak.) gagnet av ett strömfall, - jalka fram [fot, -ben. -jarru (plkp.) framhjulsbroms, -joukko (sot.) förtrupp. -jousi framfjäder. -joustin framresår. -järjestö intresseorganisation, -kaari (sat., rts.) frambom. -kammio förrum, -kansi (mer.) fördäck, -kayio framhov. -kenkä (hev.) framsko. -keno|on, -ssa framåtböjd. -kenttä (vrkp.) planens främre del. -keula (mer.) förpik -en; framstam -men. -kumara: ~ asento framåtlutad ställning; seisoa ~ssa stå framåt|lutad, -böjd. - kynnessä: olla ~ (johdossa) vara (stå) i spetsen; gå i täten; leda.-kynteen (edeltäpäin) på förhand; i förväg, -kysymys intressefråga, -käpälä framtass. -käteen på förhand; förskottsvis; i förskott; maksaa ~ betala i förskott (förskottsvis); antaa ~ lämna i förskott; förskottera. -käteinen ks. ennakko-.

etu||lainen (j., mrt.) ställföreträdare; (sijainen) ersättare, -lasti: ien, ~ssa (mer.) förlastig; vrt. keulalastissa. -liite (kiel.) prefix -et -. -linjafrämre linje; (sot.) främsta linjen; (tuli~) eldlinje, -lukko (riippu-) hänglås; (hht.) framlås. -lyhty (aut.) framlykta. -maasto förterräng, -mainen (den) främsta, -maksu förskottsbetalning). -masto (mer.) förmast, -matka försprång -et. -merkintö (mus.) förteckning, -merkki (mus.) förtecken, -mies främsta man; (sol.) första man; man i främre ledet; (kort.) förhand. (sot. kom.) rättning framåt! -mus skjortbröst -et -. -muuri förmur. -nenässä i spetsen för (ledande) ngt. -nenään: astua ~ träda i spetsen för ngt; (ottaa käsiinsä johto) övertaga ledningen av ngt. -nimi förnamn, -nojassa ks. -k u m a-r a s s a. -näkökohta intressesynpunkt, -näyttämö avantscen. -oikeudellinen som utgår med förmånsrätt; privilegierad, prioriterad; ~ saatava fordran med förmånsrätt; prioriterad fordran; vrt. -o i k e u t e t-t u. -oikeudeton (er. Iak.) utan förmånsrätt; oprioriterad; ~ saatava oprioriterad fordran.

etuoikeu|s2 företrädes-, förmåns |rätt; prioritet -en; (eri~) privilegi|um -et -er; (etusija) företräde -t -n; (valtaoikeus) prerogativ -et -: (Iak. m.) rang -en; saamiseen liittyvä ~ (Iak.) fordringen åtföljande förmånsrätt; -den pidättäminen (Iak.) rangförbehåll; patentin ~ patents prioritet, -aika (patentin) prioritetsfrist, -järjestys (Iak.) förmåns-rätts-, prioritets-, rang|ordning. -luokka (Iak.) rangklass, -sija (Iak.) rang -en. -vaade (Iak.) prioritetsanspråk, etu||oikeutettu som har företrädesrätt (förmånsrätt); privilegierad; prioriterad; ~ osake prioritets-, preferens [aktie; ~ velkoja borgenär med förmånsrätt; prioriterad borgenär. -osa framdel; främre del; (Iak.) fördel -en -ar; — jakamattomasta pesästä fördel av (i) bo oskifto. -osto förköp, (-ehto förköpsförbehåll, -hinta förköpspris. -koro-tus förköpsförhöjning, -lauseke förköpsklausul. -oikeus2 förköpsrätt.) etuüpaino framvikt. -painoinen: ~ suksi framtung skida; vrt. etulastinen, k e u 1 a 1 a s t i(s s a). -piiri intressesfär, -pinta främre yta. -puol|i2 framsida, framdel; främre sida(n); fasad, front; -ella, -elle framför (framom) (ngt); framtill; -ella framifrån, framtill; »en face»; jnk -etta från främre sidan av ngt; auki -elta öppen framtill; ~tse framför ngt; längs framsidan av ngt. -purje (mer.) försegel, -pyyde intresseanspråk. -pyörä framhjul, -pää främre ända(n); (kärki) spets -en; (joukon) tät -en; ~ssä a) (etunenässä) i spetsen, i täten; b) (erittäinkin, erikoisesti) företrädesvis; förnämligast, i synnerhet; (etusijassa) främst; i främsta rummet; (lähinnä) närmast, -raaja främre extremitet, -rauhanen (an.) prostata -n. -rinta framsida; (-rivi) främre (främsta) led; hän on -rinnan miehiä han är en man i främsta ledet; han hör till tätmännen. -rintama främsta ledet; (tulilinja) eld-linje^). -ristiriita ks. etu 4. -rivi främstaetu

(första) rad(en); (rintama) front -en -er; ~ssä i främre (främsta) ledet; vrt. -n e-n ä (s s ä); hän on liikemaailman ~n miehiä han är en av förgrundsgestalterna inom affärsvärlden, -ruumis främre del(en) av kropp(en);

framkropp, -ryhmä intressegrupp.

etu[|sana (kiel.) preposition, -seinä framvägg. -sija företräde -t; främsta rum(met); hänellä olkoon ~ han må ha företrädet; asettaa jk ~lle ställa ngn i främsta rummet (framom, främst); ge ngn företräde; olla ~Z/a stå i främsta rummet (främst), -silta (raut.) fram-plattform -en -er. -sivu framsida; första sidan; ~n förstasides-, -sormi pekfinger, -suhde intresseförhållande, -suojus framskydd. -suora (urh. j.) slutraka. -suunta riktningen framåt; poistukaa ~an! (rait.) stig av framåt! -tasku framficka.-tavu förstavelse, -teljo, -tuhto (mer.) främre toften. -tukka (läh.) pannlugg -en.

etuu[s* (etu) förmån -en -er; (erioikeus) privilegilum -et -er; (etuoikeus) företrädesrätt; (velkojan ~) förmånsrätt.

etu||vaaka (voim.) motvänd, framhängande, fram|balans. -valo (aut.) ks. -lyhty, -vartija (us. kuv.) förpost, -vartio förpost -en -er. (-asema förpostställning, -kahakka förpostfäktning. -ketju förpostkedja, -komppania förpostkompani, -linja förpost-linje. -palvelus förposttjänst, -taistelu för-post|strid, -fäktning.) -varustus förskansning. -varvas fram tå. -vastakohta intressemotsats. (-isuus2 intresse|motsättning, -konflikt.) -vaunu framvagn; främre vagn; (sot.) för|ställare, -vagn. -viisto: ~ssa, ~on snett framåt, -voimat (sot. läh.) förtrupper; avantgarde, -vokaali (jon.) främre vokal, -vyöhyke intresse|sfär,- zon. -yhteisyys2, -yhteys2 intressegemenskap -en. -yhtymä intressesammanslutning; koncern -en -er. -äänne (fon.) framljud.

ety||di (mus.) etyd -en -er. -leeniglykoli ety-lenglykol.

etymologi[|a (kiel. sananselitysoppi; sanan alkuperä) etymologi -en -er. -nen etymologisk.

etyylialkoholi (kem.) etylalkohol.

etäi||nen avlägsen; -sempi (-sin) längre (längst) avlägsen; -mpänä (harv.; miel. kauimpana) längst borta, -syy|s2 avlägsenhet; avstånd -et -; distans -en -er; suuri ~ ett avlägset fjärran; niiden ~ toisistaan avståndet (distansen) mellan dem, från den ena till den andra; -destä nähtynä (katsottuna) sett (sedd) på avstånd, (-mittari fmnm., sot.] distans-, avstånds|mätare. -mittaus distans-, avstånds | mätning.)

etäl|pesäke (lääk. etäis-, haara/pesäke, metastaasi) metastas, -sukukieli avlägset släkt-språk.

etää||lle långt (bort); fjärran, -llä långt borta; fjärran; ~ toisistaan långt (vitt skilda) från varandra. -Itä på långt håll (avstånd); från fjärran, -mmältä längre ifrån, -mmäs

längre bort; fjärmare, -mpänä längre borta; fjärmare; ~ oleva bortre, -nnyttää* avlägsna. -ntyä* avlägsna sig; (ääni)förtona, eufemis||mi (lieventelevä, kaihtava puhetapa)

eufemism, -tinen eufemistisk, eukalyptoli ks. s i n e o 1 i. eukko* (j.) gumma; (vaimo) hustru -n -r. -nen liten gumma; -senil (hyv.) gumma lilla!

eunukki* (kuohilas) eunuck -en -er; (m. kuv.).

euraasialainen (a.) (mnt.) eurasiatisk. eurooppalai||nen 1. (a.) europeisk. 2. (s.) europé-(e)n-er.-sesti europeiskt, -sittain på europeiskt vis (maner), -smallinen enligt europeiskt mönster (europeisk förebild), eut||anasia (lääk. kuolev. tuskien lievittäminen) eutanasi. -rofinen (runsasravinteinen) eutrofisk. evakko* (j.) (en) evakuerad, evaku||oida (er. sot. siirtää; tyhjentää) evakuera. -ointi* evakuering, (-vahinko evakueringsskada.) evankeli||nen evangelisk, -oida (voittaa evankeliumille) evangelisera. -ointi* evangeli-sering. -s-luterilainen evangelisk-lut(h)ersk. -sta evangelist. -umi evangeli|um -et-er. (-kirja evangeliebok, -teksti evangelietext.)

eversti (sot.) överst|e -en -ar; arvo överste I-grad, -rang. -luutnantti överstelöjtnant, -npuustelli (hist.) ks. -n v i r k a t a 1 o. -nrouva överstinna, -nvirkatalo (hist.) översteboställe, evoluutio (kehitys) evolution, —oppi evolutionsteori; —opin kannattaja evolutionist. evp. (lyh.sot.) = erossa vakinaisesta palveluksesta i avsked (i. a.), evä fen|a-an -or. -alus (purj.) fenbåt -en -ar. -jalkaiset (hylje-eläimet; Pinnipedia; koti-lolahko) fen|fotad, -foting. -kalvo fenhinna. -köli (mer.) fenköl. (-alus fenkölsbåt.) -lli-nen försedd med fena (fenor); fen-, -mäinen fenlik. -piikki fentagg. -ruoto fenstråle. eväl|s -arc vägkost -en; proviant -en; antaa (panna) ~tä förse * med vägkost; proviantera. -kontti (läh.) matränsel. -kori vägkostkorg. -laukku matsäcksväska, -pussi matsäcks-, vägkost|påse. -

tys (kuv. ohjeet) direktiv -et -; instruktion, (-keskustelu /er. valt.]remissdebatt.) - tää (kuv. antaa ohjeita) ge* direktiv åt ngn, (neuvoa) instruera, -varat pl vägkostförråd; proviant. evättömyys2 fenlöshet.

evätä* epään desavuera; (hylätä) avslå*; (kieltää) förvägra ngn ngt; ~ ehdotus avstyrka (avböja) ett förslag; ~ pyyntö avslå en begäran; (ehdottaa hylättäväksi) avstyrka2, avböja2; (olla kannattamatta) avvisa, (hyväksymättä) underkänna2; epäävä lausunto avstyrkande utlåtande, evätön fenlös; utan fen|a, -or. exlibris exlibris -et -; ~ten kerääjä exlibris-samlare. -kokoelma exlibrissamling.

70 f 1. (kirj.) f, F. 2. (mus.) f; ks. forte, faaheli (er. opettav. eläinsatu) fab|el-eln-ler. faarao (Egypt.) farao -n -ner. -rotta (el. Her-

pestes ichneumon) faraojkatt, -råtta, fahula ks. f a a b e 1 i.

fagotti* (mus.) fagott-en-er. -soolo fagott-solo.

fajanssi (puoliposliini) fajans -en -er. -astia

fajanskärl. fakiiri fakir -en -er.

fak||ki-idiootti (halv.) fackidiot, -simile (kirjp. näköispainos) faksimile -t -n, -r. fakta(t) pl (tosiasia[tj) fakt|um -iim(et) -a. faktori (kirjp.) faktor -n -er. faktumi ks. f a k t a(t). faktuura (kaup. lasku) faktura, fakult||atiiyinen (valinnainen) fakultativ, -eetti* ks. tiedekunta, falangi (hist. sot., kuv.) falang -en -er. falkon(ett)i(*) (hist. tyk.) falkonett -en -er. falset|ti* (mus.) falsett -en; puhua (laulaa) -issa tala (sjunga) i falsett, -ääni fal-sett|röst, -stämma, falss||ata (tkn.) falsa; vrt. h u u 1 t a a, k y n t-

t ä ä. -i fals -en -ar. fanaa||tikko* (yltiopää, kiihkoilija) fanatiker

-n -. -ttinen fanatisk, faneeri ks. vaneri, vaneroida. fanfaari (alkajais-, merkki {toitotus) fanfar-en er.

fantiias(ia [haavekuva; taideluoma] fantasi -(e)n -er. -tinen [haaveellinen] fantastisk.) -omi-ilmiö (lääk.) fantomfenomen, -omijäsen fantomlem. -omikipu fantomsmärta, faradi (shk.) farad -en -er. fariseüalainen (a.) fariseisk. -alaisuus2 (ulkokultaisuus) fariseism -en -us (Raam.; us. halv. kuv.) farisé -(e)n -er. farm||akoterapia (lääkeh.) farmakoterapi. -arifarmare. (-auto herrgårdsvagn, stationsvagn. -housut f armarbyxor, jeans.) farmaseutti* (apt.) farmaceut -en -er. -seut-

tinen farmaceutisk, -sia farmaci -en. farmi (USA ym. maatalo) farm -en -ar,-er. farssi (näyt. iloittelu) fars -en -er. fasaani (el. Phasianus) fasan -en -er. -kukko

fasantupp, -nmetsästys fasanjakt. fasadi (rak.; ur. etupuoli) fasad -en -er. «piirustus fasadritning. fascis||mi (hist. valt.) fascism, - ti fascist. - tinen fascistisk.

fasetti* (er. jalhml. pieni hiomapinta,

tahko) fasett -en -er. fatalis||mi (sallimususko) fatalism, -ti fatalist. -tinen fatalistisk. fau|ina (eläimistö) faunja -an -or; vrt. f 1 o r a.

-vismi (taid.) fauvisrn. -visti fauvist. feder||aatio (liitto[valtio]) federation, -atiivi-

nen (liiltovaltainen) federativ, feeniks-lintu * (myt.) fågel Fenix.

feminiini (kiel.) feminin -et -er. -nen

feminin, -npääte femininändelse. fenekki ks. a a v i k k o k e 11 u. fen||koli (ms., ksv. Foeniculum officinale) fänkål -en. -nisti (suomenk. tutkija) fennist. -nistiikka * (suomenk. tutkimus) fennistik. -olimuovi fenolplast, -omenologia fenomenologi.

feodaali- (hist.) feodal-, -aatelisto feodaladel. -järjestelmä feodalsystem, -laitos (läänilyslaitos) feodalväsen, -linna feodalborg. -oikeus2 feodalrätt. fermaatti* (mus. pidäke) fermat -et -. fermentti* (käyteaine) # ferment -et -. fes (mus.) fess. -tivaali festival -en -er. feti|]sismi fetisch|dyrkan, -ism. -ssi (taikaesine) fetisch -en -er. fetsi fez -en -er.

fiaali (goot. pikku-, koristejiorni) fial -en -er. fiasko (»pannukakku») fiasko -t -n. fibriini (kem.) fibrin -et. fideikomissi (sääntöperintö) fideikommiss -et -. -nhaltija fideikommissarie -n -r. -tila fideikommissgods. fiikus (ksv. Ficus elastica) fikus -en -ar. fiks ||u (j.) fiffig, -uus2 fiffighet. fiktio (fil.) fiktion -en -er. filan[|tropia (ihmisystäv. toiminta, hyväntekeväisyys) filantropi -n. -trooppi* (ihmisystävä) filantrop -en -er. (-nen filantropisk.) filateli||a (postimerkkeily) filateli -en. -sti (postimerkkien keräilijä, tuntija) filatelist, -stinen filatelistisk. filee (teur., keit., selkäliha) filé -n -er. filharmoninen (mus.) filharmonisk, filhelleeni (hist.) filhellen -en -er. filiaali(haaraosasto) filial -en -er. filippiikki* (hyökkäyspuhe) filippik -en -er. filippiläi|Inen {Raam.) filipper -n -. -skirje

filipperbrevet; brevet till filipperna. filistealainen (hist. käns., Raam.). 1. (s.)

filisté -(e)n -er. 2. (a.) filisteisk. fillari (j. koul.) båge, knarr; (Suom. r.) fillare.

film||ata (elokuvata) filma, -atisoida (muokata elokuvaksi) filmatisera, -aus filmning, filmi film -en -er. -ohjaaja film|regissör, (nainen) -regissös -en -er. -rulla filmrulle, -sankari filmhjälte, -tarkastus filmcensur, -teknikko filmtekniker, -teollisuus2 filmindustri. -toimisto filmbyrå. -tähti filmstjärna. -vuokraamo filmuthyrningsbyrå. filodendron ks. peikonlehti, filologi (kielitieteilijä) filolog, -a (kielitiede)

filologi. -nen filologisk, filosofi filosof -en -er. -a filosofi -n. -an(kan-didaatti * filosofiekandidat, -kandidaatti-tutkinto filosofiekandidatexamen, -maisteri filosofiemagister, -tohtori filosofiedoktor.) -nen filosofisk.

71fil filtraatti -

filtjjraatti * (kem.) filtrat -et -. -ruiiii, -teri

(suodatin) filt|er -ret -; ks. s u o|d a t-t a a, -dos. finaali (mus., urh.) final -en -er. -lause finalsats. -nen final, finanssi- finans-; -t pl (raha-asiat) finanser, -apu finansiell hjälp, -asia finansärende, -hallinto (rahavarainhallinto) finansförvaltning. -järjestelmä finanssystem, -kausi finansperiod, -kertomus: valtion ~ berättelse över statens finanser, -kontrolli finanskontroll. -laitos finansväsende; (yksityinen) finansinstitut -et -. -laki finanslag, -mies finansman, -nero finansgeni. -oikeus2 finansrätt. -omaisuus2 finansförmögenhet, -oppi finanslära. -politiikka finanspolitik, -talous (rahatalous) penningshushållning, -tiede finansvetenskap, -tilasto finansstatistik. -tulli finanstull. -vaikeus2 finanssvårighet. -valta finansmakt.-valtuus2 (va-rainhoitovaltuus) finansiell befogenhet, -vuosi finansår. finiitti- (kiel.) finit. -muoto finit form. finkkeli ym. /«.sikuna ym. firma (toiminimi) firma, fis (mus.) fiss -et.

fiskaali fiskal -en -er; vrt. viskaali, -nen

(virkavirh. koskeva) fiskalisk. fiskus (Iak. valtionrahasto) (en) fiskus. fis teli ks. av a n n e.

flaami 1. flamländare, flandrare. 2» (nainen)

flamländska -n. -lainen flamländsk, flagella|jatti * (el., ksv. siimaeliö) flagellat -en

-er. -ntti* (k.hist.) flagellant -en -er. flageoletti* (mus.) flageolett -en -er. -ääni

flageoletton. flagrant ti * (palava; kuv. ilmeinen) flagrant, flamingo (el. Phoenicopterus) flamingo -n-s, -r. fi and erilainen flandrisk, flanelli (vaat.) flanell -en -er. -hame flanellkjol. -housut pl flanell(s)byxor. -nen flanell-, -paita flanellskjorta, -vuori flanellfoder, flegmaa||tikko* flegmatiker -n -. -ttinen (hi-dasluonleinen) flegmatisk. -ttisuus2flegma -n. fleksio (kiel. taivutus) flexion, flektion-en-er. floora (kasvisto) flor[a -an -or; vrt. fauna, floretti* (miek.) florett -en -er. -miekkailu

florettfäktning, floriini (rh.) florin -en -er. floristinen (kasvistoa koskeva) floristisk. fluoresenssi, -esointi (fys., kem.) fluorescens -en -er. -i (kem.) fluor -en. -oida fluorera, tillsätta fluor, flyygeli (mus.) flyg|el -eln -lar. fob (kaup. lyh. »vapaasti laivassa»J fob. foinikialainen (hist. käns.) 1. (s.) fenicier

-n -. 2. (a.) fenicisk. fokka (mer.) fock. -masto fockmast. f oks [terrieri (-koira) foxterrier -n -tro t ti*

(j. foksi, Iris.) foxtrot -en. foliantti* (kirjp.; suuri kirja) foliant -en -er. folio (kirjp. kaksitaite) (en) folio; (lehti)

folie -n -r. -koko folioformat, folklore (kansantietous) folklor(e). føn||eetikko * (fon.) fonetiker -n -. -eettinen

fonetisk, -etiikka * fonetik -en. fono||grafi fonograf -en -er. (-lieriö fonograf-

rulle.) -grammi fonogram -met -. foorumi for|nm ~um -a (-umet -).

- fyysinen

forelli (kal. taimen, purolohi ym.) forell -en -er. -nkalastus, -npyynti forellfiske, -perho forellfluga, -vapa forellspö. formaalinen (muodollinen) formell, formaliini (kem.) formalin-et. -liuos formalin-lösning.

formalij|smi (muodollisuus, kaavamaisuus) formalism. -sti formalist. -stinen formalistisk, fort||e (mus., lyh. f) forte, -issimo fortissimo, (tf).

fosfaatti* (kem.) fosfat -et -er. fosfori (kem.) fosfor -n. -happoinen fosforsyrad. -itti* (kiv.) fosforit -en. -smi (kirj.-hist.) fosforism, -sti fosforist, -stinen fosforistisk.

fossiili (eliöjäte, kivettymä) fossil -et -nen (a.) fossil.

fotogeeni (vanh. petroli) fotogen -en, -et. foto||meteori fotometeor, -typia (kirjp.)

fototypi -n. (-kuvalaatta fototypiklisché.) fraasi (lauseparsi; er. korulause) fras -en -er. fragmentaarinen (katkelmallinen) fragmentarisk. -ti* (katkelma) fragment -et -, frakki* (hännystakki) frack -en -ar. -puku

frackkostym, -pukuinen frackklädd, fraktuura (kirjp.; lääk. murtuma) fraktur -en -er. -kirjain frakturbokstav, -kirjake fraktur|typ, -stil. frangi (Ra., Sv. ym. rh.) franc, -en -, -s (lyh. frcs). frank|ki* -it (hist. käns.) frank -en -er. frankofiili (Ra:n ystävä) frankofil -en -er. fransiskaani (kat.) franciskan -en -er. -luostari franciskan(er)kloster. -munkisto franciskan-(er)orden. -munkki franciskan(er)munk. fraseologia (lauseparsisto) fraseologi -n, fregatti* (mer.) fregatt -en -er. -lintu

(el. Tachypetes aquila) fregattfågel, frekven||ssi (fys. ym.) frekvens -en. («mittari frekvensmätare.) - tatiivi(nen) (kiel.) frekventativ. frenologia frenologi -n.

fresko (taid.) fresk -en -er. -maalari freskomålare. -maalaus freskomålning; fresk -en -er. fretti* (el. Putorius furo) frett -en -ar. freudi||laisuus2, -smi freudism -en. friisi 1. (rak. koriste f vyö, -kaista) fris -en -er. 2. ks. seur.

friisiläinen (käns.) 1. (s.) fris -en -er. 2. (a.) frisisk.

frikassee (keit. viilokki) frikassé -(e)n -er. friktio (fys. kitka) friktion -en. fruktoosi (hedelmäsokeri) fruktos -en. fryygialainen 1. (s.) frygier -n -. 2. (a.)

frygisk.

fuksi (yliopp., j. läh.) gulnäbb, bean. -aiset

(Suom. r.) gulnäbbsintagning. funktio (mat., fil.) funktion, -nalismi (rak.

uusasiallisuus) funktionalism -en. futu||rismi (kirj., taid.) futurism, -risti fu-turist -en -er. -uri (kiel.) futur|um -umet, -et -er. (-muoto futurform.) fuuga (mus.) fug|a -an -or. fuuria (raivotar) furie -n -r. fylkekuningas (hist.) fylkeskonung. fysi ikka * fysik -en. -kaalinen fysikalisk, fysio||kraatti * fysiokrat -en -er. -kratia fy-siokrati -(e)n. -logi fysiolog -en -er. -logia fysiologi -n. -loginen fysiologisk, fyysi||kko* fysiker -n -nen fysisk.

72 g 1. (kirj.) g, G. 2. (mus.) g. gaala (suuri juhlapuku) gala -n. g al>ard ii ni (vaat.) gabardin -en, -et. galaktinen (lähi. linnunrataa kosk.) galaktisk. galatalaiskirje (Raam.) galaterbrev(et). galilealainen 1. (s.) galilé -(e)n -er. 2. (a.) galileisk.

galleria (taide/halli, -kokoelma) galleri, gallialainen (hist. käns.). 1. (s.) gall(i)er -n 2. (a.) gallisk, gallona (anglosaksit, vet.) (en) gallon, pl. -, -s. galoppi* 1. (vanh.) laukka; 2. (tns., sen sävel) galopp -en -er. Gallup||-instituutti * gallupinstitut. g-kysely ks. -tutki mus. g-menetelmä gallupmeto-den. g-tutkimus gallupundersökning. galv|[aaninen (fys.) galvanisk, -aano gal-vanotyp -en -er. -anismi galvanism. -anoida galvaniserat -anoiminen galvanisering, galyano||metri (fys.) galvanomet|er -ern -rar. -plastiikka * galvanoplastik -en. -plastinen

galvanoplastisk. gambiitti* (skp.) gambit -en -ar, -er. gammasäteily gamma strålning, gaselli (el. Gazella) gasell -en -er. -nsilmät

pl gasellögon. gastronomi (herkkusuu) gastronom -en -er. geiger||laskuri, -putki (tkn. hiukkasilmaisin)

geiger|mätare, -rör. gemssi (el.Rupicapra rupicapra) gems -en -er. genealogi (sukututkija) genealog, -a (sukututkimus) genealogi, -nen genealogisk, generaattori (shk.) generator, genetiikka* (perinnöllisyysoppi) genetik -en. genetiivi (kiel.) genitiv -en -er; ~n pääte genitivändelse. -attribuutti genitivattribut, -muoto genitivform. -määräys genitivbestämning, genetti * (el. Genetia) genett -en -er. genovalainen 1. (a.) genuesisk. 2. (s.)

genues(are). gentlemanni gentle|man -mannen -män.

-mainen gentlemanna|lik, -mässig. geode||etti* geodet -en -er. (-nen geodetisk.)

-sia geodesi -n. geo||fysiikka geofysik, -fyysikko geofysiker.

-kemia geokemi. geologi geolog, -a geologi, -nen geologisk;

~ toimikunta geologiska kommissionen, geemetri||a (mat., mitlausoppi) geometri -n. -kko* geometriker -n -. -nen geometrisk; ~ sarja geometrisk serie, progression, georgette (vaat.) georgette. georgiini (j. joriini, vrt. d a a 1 i a) georgin

-en -er, dahli|a -an -or. geotek niikka * geoteknik -en. -nikko* geotekniker. -ninen geoteknisk,

germaani german -en -er. -nen germansk, -staagermanisera jne.; vrt. saksalaistaa, -staminen, -stuminen germanisering. germanismi germanism. gerun||[di (kiel.) gerundi[um -et -er. -diivi

(kiel.) gerundiv|um -et -er. ges (mus.) gess -et -.

gigantti (myt.) gigant -en -er. -nen (jätti-

läiskokoinen) gigantisk, giljo||[tiini giljotin -en -er. -tinoida giljotinera. gipyyri(pitsi) (ni) gipyr(spets). gis (mus.) giss -et -.

gladiaattori (ani.) gladiator, -koulu gladiatorskola. -taistelu gladiatorstrid, glaseenahka (silonahka) glacé(läder, -skinn), glasiaali||nen (geol. jääkautinen) glacial. -savi

glaciallera, glaubersuola glaubersalt, globaali||kiintiö globalkvot. -nen global, glut||amiini (kem.) glutamin. (-happo [kem.] -syra.) -eeni (sitkoaine) gluten -, -et. (-rehu glutenfoder.) glutiiniliima glutenlim. glykoosi (rypälesokeri) glykos -en. glyptoteekki * (taid. ve islosk u vakokoelm a)

glyptotek -et -. glys||eriini (kem.) glycerin -en, -et. (-saippua

glycerintvål.) -eroli glycerol. -iini glycin. glögi (hehkuviini) glögg -en -ar. gneissi (kiv.) gnejs -en -er. -mäinen gnejs-artad.

gnostij|kko * (k.hist.) gnostiker. -lainen

gnostisk, -laisuus2 gnosticism. gobeliini (kud.) gobeläng -en -er. golf (urh., pel.) golf -en. -housut golfbyxor, -inpelaaja golfspelare, -kenttä golf'(bana, -plan. -maila golfklubba, -pallo golfboll. gondoli gondol -en -er. -eeri gondoljär -en -er. gootti* 1. (hist. käns.) got -en -er. 2. (gootin kieli) gotiska(n). -lainen (a.) gotisk; ~ tyyli (gotiikka) gotisk stil, gotik, -lais tv ylinen i gotisk stil. gorilla (el. Gorilla gorilla) gorilla, gotiikka* (rak.) ks. goottilainen tyyli, gotlantilainen 1. (s.) gottlänning. 2. (a.)

gottländsk; ~ nainen gottländska, graafi| kko * grafiker -n. -nen grafisk, graani (jalok., apt. painomt.) gran -et -. graduoida (antaa akat. oppiarvo)graduera. graf ii ||kka* (taid.) grafik, -tti* (kiv.) grafit -en; sivellä (päällystää) -tilia grafitera. (-hiili grafitkol. -puikko [shk.] grafitelek-trod. -rasva gra f i tf ett. -upokas grafit degel.) grafologi (käsialantutkija) grafolog. -a grafologi.

graham|| jauhot pl grahammjöl. -leipä gra-hambröd.

gramma (painomt.) gram -met -. -molekyyli

grammolekyl, mol. -npaino gramvikt. - voima (pondi) pond, gramkraft, gramofoni grammofon -en -er. -levy (äänilevy) grammofonskiva, -nsoitto grammofonmusik.

granaatti* 1. (sot.) ks. kranaatti. 2. (p.jal.) granat -en -er. -omena (hed.) granatäpple. - (omena)puu (ksv. Punica granatum) granat(äpple)träd. graniitti* (kiv.) granit -en -er. -kallio granitklippa. -lohkare granitblock, -louhimo, -louhos granitbrott, -mainen granitartad. -möhkäle granitblock, -patsas granit|vård, -stod. -pylväs granitpelare, granulo|jidaf^/m. rakeistaa) granulera. -syytti *

(an. jyvässolu) granulocyt. gratifikaatio (lahjapalkkio) gratifikation, gratisti (yliop. maisterinvihk.) gratist. gravitaatio (fys. vetovoima) gravitation.

-kenttä gravitationsfält, graviteettinen (juhlallinen, määrämittainen) gravitetisk.

gregoriaaninen gregoriansk; ~ kalenteri (ajanlasku, »uusi luku», Suom. vista 1753) gregorianska kalendern (tideräkningen, »nya stilen»).

greippi* (grapehedelmä, ksv. Citrus paradisi)

grapefruit, grapefrukt. griffoni (kääpiökoirarotu) griffon. grill||ata (paahtaa, pariloida) grilla, griljera. -i (paahdin, parila) grill -en -ar. -iravintola (grilli) grillrestaurang, grogi (väk.) grogg -en -ar. -lasi grogglas, groteski (taid.; irvokas) grotesk, grottemylly (skand. myt., hiidenmylly) grottekvarn.

grönlantilainen 1. (s.) grönländare. 2. (a.)

grönländsk, guanako (huanako, el. Auchenia lama) guanaco.

guano^ (linnunlanta) guano -n, -t. gulassi 1. (keinottelija) gulasch -en -er. 2.

(keit.) gulasch -en. guldeni (Hot. rh.) (en) gulden (tpm.). guttaperkka* guttaperka, gynekologi gynekolog, -a (naistentautioppi)

gynekologi, gyro||kompassi (hyrräkomp.) gyrokompass. -skooppi* (hyrrälaite) gyroskop-et-. «statiikka* gyrostatik. göteborgilainen 1. (s.) göteborgare. 2. (a.)

göteborgsk, göötti* (hist. käns.) göt -en -er.-Iäinen götisk.

74 h 1. (kirj.) h, H. 2. (mus.) h. ha (lyh.) fes. hehtaari, haa! (int.) ha!, hå!

haahka (el. Somateria mollissima) ejd|er -ern -rar. -emo ejderhöna. -nuntuYa ejderdun -et (-patja, -pielus ejderduns|bolster, -dyna.)

haahla (lav. pl): padan ~l grythängsle -t -n. haahti2* ks. s e u r.

haaksi2 haahden (alus) fartyg-etfarkost-en -er. -rikko* skeppsbrott -et tehdäjoutua ~on lida skeppsbrott; göra haveri; haverera; förlisa2, -rikkoinen skeppsbruten; ~ laiva haverist. -rikkoutua* ks. (joutua) -rikkoon.

haalari (j.) ks. suojapuku, haalata (j.) draga, hala (på); vrt. hilata, haale[|a 1. ljum. 2. (vaalea) blek, black. 3. ks. penseä, -ta ks. haalistua. -us2 ljumhet; blekhet, haali||a rafsa; (laahata) släpa; (~ kokoon) samla; ~ (värvätä) uusia jäseniä värva nya medlemmar, -minen, -nta* rafsande; släpande; samlande; värvande, haalis]|taa (valkaista) bleka2, -tua blekna;

blackna. -tuminen urblekning. haamilainen 1. (s.) hamit -en -er. 2. (a.) hamitisk.

haamu I. (aave, kummitus) vålnad. 2. (hahmo) skepnad; (yhd.) -hamn -en -ar. -kirjoittaja (tod., mainitsematon kirjoitt.) spökskrivare, -kuva (tel.) spökbild, -maileri vrt. seur. -maili (urh. alle 4 min. juostu) drömmil.

haapa* (ksv. Populus tremula) asp -en -ar. -halko, -halot asp ved. -inen av asp; asp-, -metsä aspskog. haapana (el.

Anas penelope) bläs]and -anden -änder.

haapa]|näätä (vaalea näätä) stenmård. -perho (prh. Limenitis populi) aspfjäril. -puu asp-(trä), -ved, -virke, -rousku (ksv. Lactarius flexuosus) aspsvamp. haapio båt (av asp); ek|a -an -or, ekstock -en -ar.

haar[a 1. (puun~, an.) gren -en -ar; (joen ym.J arm -en -ar. 2. (suunta) håll -et'-. 3. (harpin) ben -et -; (yhd.) vrt. sivu~; eri -oilta från skilda håll; ks. haarautua, haara||-apteekki filialapotek, —asento (voim.) grenställning. -haukka (el. Milvus) glada, -hyppy, -hyppäys (voim.) grensprång.-inen (er. yhd.) grenig; kaksi ~ tvågrenig. -istunta (voim.) gren-, rid|sittande. -isuus2 grenighet. -johto (shk. ym.) avtags-, förgrenings |led-ning. -kas -kkaan 1, (a.) grenrik, grenig. 2. (s.) ks. -sieni, -kaukoputki saxkikare.

-ke utgrening; gren; (an.) utskott -et -. -konttori avdelnings-, filial [kontor, -koralli grenkorall, -kuokka grenhacka, -kynttilä grenljus, -liike filialaffär, -liitos (tkn.) gren-förbindning. -muhvi (tkn.) avgrenings-muff. -osasto filial(avdelning), -putki (pik.) förgreningsrör. -päinen grenig; (kaksihal-koinen) kluven, -pääsky (el. Hirundo ru~ slica) ladusvala. -rata avtags-, bi|bana. «sarvinen med greniga horn. -sieni (ksv. Cla-varia) fingersvamp, -suoninen (ksv.) grenigt nervig, -tie ks. sivutie, -ton (som är) utan grenar, -utua* förgrenas; (för)grena sig. -u(tu)ma förgrening; gren. -utumis-kohta förgreningsställe; (teiden vägskäl -et -; avtag -et -. -utumispiste förgreningspunkt. -vesa grenskott. - virta (shk.) shunt-ström. -yhdistys filialförening, haaremi harem -et -. -orjatar haremsslavinna, odalisk.

haari|[kka* stånka, kanna; (tuoppi) stop -et -. -kko* (ksv. Sagina) narv; hönsbet -et. haarnisk||a (hist. sot.) harnesk -et -. -allinen harneskklädd, -apukuinen harneskklädd, -oida förse* med harnesk; klä* i harnesk; -oitu ks. -apukuinen. haaroüa ks. haarautua, -ittaa* (tkn.) förgrena; avgrena, -ittua* förgrena sig. -itus för-, av|grening. (-kytkentä, -muhvi, -rasia för-, avgrenings|koppling, -muff, -dosa.) -ttaa* ks. harottaa, haaru ks. seur. -kka* gren -en -ar; (keil., mer., sot.) gaff|el -eln -lar. (-magneetti klo-magnet. -öja [mtsh.] gaffel-, fång|dike. -pala [keit.J gaffelbit. -purje [mer.] gaffelsegel. -putki gaffelrör. -side [mer.] hjärt-bänds|el -eln -lar. -sieni [ksv. Clavaria] fingersvamp.)

haasiüa (mv.) hässja; koota (panna) ~an hässja, -oida sätta* upp på hässja; hässja, haaska (ison el.) kadav|er -ret -; as -et -; lud|er -ret -; åt[el -eln -lar; pyytää ~lta (mets.) ludra; missä ~ (ön), sinne korpit kokoontuvat (snl.) där åteln är, där samlar sig örnarna, haas[|kaaja ödare, slösare; (metsän ~) skröv-lare, åverkare. -kääminen ks. -k a u s. -ka-eläin asätande djur. -kalintu asfågel. -kata öda*; (tuhlata) slösa (jhk på ngt); ~ metsää skövla skog. -kaus ödande; skövlande, skövling; (tuhlaus) slösande, slöseri; åverkan; ohägn -et. -kautua* ödas*; slösas; (mennä hukkaan) gå* förlorad, -kio slöseri (med ngt); åverkan, (-silkki avfalls-, bour-rettjsilke. -villa avfallsull.) haaf o[|ttaa * i kävellä ~ slamsa. -ttaminen slamsande.haa

haas taa 1. (Iak.) (in)stämma; ~ oikeuteen instämma till rätten; ~ todistajaksi instämma som vittne; ~ kaksintaisteluun utmana på duell; (kilp. ym.) utmana; (esille) frammana. 2. (puhua) tala. 3. ~ riitaa ställa till gräl. -taminen (Iak.) (in)stämmande, stämning; (puhuminen) talande, -tateljla* (er. san.) intervjua; -tava(ni) (min) interloku-tör. «taitaa* I. (Iak.) låta* stämma; stämma2. 2. (puhutella) tilltala, -tattelija (snl. ym.) intervjuare, -tattelu intervju -n -er. -te (Iak.) stämning; (urh.) utmaning (jhk till ngt); antaa ~ (oikeuteen) ta stämning på ngn. (-aika stämningstermin -en -er. -asia stämningsmål. -asiakirjat pl stämningshandlingar, -enhakija stämningssökande. -hakemus stämnings (ansökan, -inlaga. -kirja stämningsskrift.) haastejjlla språka, prata; ~ keskenään samtala, samspråka, (j.) snacka med varandra, -iu prat -et; (keskustelu) samtal -et -; snack -et. -maksu (Iak.) stämningsavgift, -mies stämningsman. -rahat pl stämningspengar. - todistaja stämningsvittne, -todistus stämningsbevis. -vaade stämningsyrkande. - vaatimus stämningspåstående, -väite invändning angående stämning, haata* hakaan (sulkea haalla) haka, häkta,

kroka, regla, haava 1. (lääk.) sår -et -; (haavoittuma) sår-nad, blessyr -en -er. 2. (snt.): yhdellä på en gång; med ens; tällä ~a (kertaa) (för) denna gång; i detta ögonblick; i detta nu; vid det här laget; (nykyään) för närvarande, haa va j! hakanen (lääk.) a graf f -en -er. -inen sårig, -jauhe sårströpulver. -kanava sårkanal. -kudos sårvävnad, -

kuume sårfeber, -loinen (ksv.) sårparasit, -lääkäri kirurg -en -er. -nhoito sårbehandling, -nkuori sårskorpa, haavaii||lastu aspspån. -lehti asplöv, haavan||reuna sår|kant, -rand. -vihat pl (j.)

inflammation i sår. -vuoto sårblödning, liaava |palsami (frm.) sårbalsam, -pinta sår-- vta. -sakko (Iak.) sårabot. -side sår|-förband, -binda, -tauti sårsjukdom, -ton utan sår; (haavoittumaton) icke sårad; osårad. -vamma sårskada, -vanu sårvadd. -vesi sårvatten, -voide sårsalva. haa;|ve fantasi -n -er; (kuvittelu) inbillning; (unelma) dröm -men -mar; utopi -(e)n -er; (toive) önskan, -veellinen svärmisk, fantastisk; utopisk, -veellisuus2 fantasteri; svärmiskhet, svärmeri, -veileminen svärmande, -veilija fantast-en-er, svärmare; drömmare; utopist. - veilla svärma, fantisera; (uneksia) drömma2, -veilu svärmeri, drömmeri, -veksia, -veksija ks. haaveilla, haaveilija, -veksiva svärmisk, -vekuva drömbild; utopi; fantom -et, -, -en -er. -vemielinen ks. haaveellinen, haaveri (j.) ks. haaksirikko, haavi håv -en -ar. -a (lipota; er. kal.) håva; ~ vedestä håva upp. -kko* asp [skog-en-ar, -bestånd -et -. -llinen en håv (full), -nta* håvning. -rahat (kirk.) pl håvpengar. -sto ks. -k k o. -ta ks. haavia, haavoittaa* såra; blessera. -ttaminen sårande; (jur.) såramål -et -ttu|a* bli sårad; .

såras; -nut sårad, -ttuma sårnad; blessyr -en -er. -ttumaton 1. (tar., taik. »kova») osårbar. 2. (ei haavoittunut) osårad, -ttuva (inen) sårbar. -ttuv(ais)uus2 sårbarhet, haavuri (hist. sot.) fältskär -en -er. hae||n ks. hakea, -nnainen (teennäinen) sökt, konstlad, tillgjord. -skella (etsiä) leta, söka2 (jtk efter ngt); efterspana, hae||ttaa* 1. (lähettää noutamaan) eftersända2, efterskicka; (antaa [käskeä] tuoda) låta* hämta. 2. (antaa etsiä) låta* ngn söka. 3. (kutsua luokseen) tillkalla; ~ jllk låta ngn söka (hämta), -tuttaa* låta* söka; vrt. hakea, hahattaa* (j.) ks. h o h o 11 a a. hahlo ([er. ketjun] rengas) länk -en -ar; (ura) skåra; avo~ schack]el -eln -lar; vrt. h a a h 1 a (t), hahmo (olemus) gestalt -en -er; ihmis ~ssa i människohamn, -piirteet kontur -en -er. -tella* ge* gestalt (åt ngt); utforma; gestalta; teckna (uppdraga*) konturerna (till ngt); konturera; (suunnitellen) skissera, -ttelu gestaltning; utformning; konturering; skissering. -ttua* taga* form (gestalt); gestalta sig; utformas; gestaltas, hahtuva (kut.) band, sliver; flock -en -ar; pilven pilvi~ (mtr.) fjädermoln -et -; (hiude) flinga; (haiven) fjun -et -. -pilvi (mtr.) altocumulusmoln. hai (el.) haj -en -ar.

haiha||tella* (haaveilla) svärma; fantisera; (uneksia) drömma2; (hapuilla) famla.-tte-lija svärmare; fantast -en -er; projektmakare, »vurm», -ttelu svärmeri, fantasteri; drömmeri; (»pilventakaisen» utopi -(e)n -er. haih||dutin* (kem.) evaporator, -duttaa* 1. låta* avdunsta (fördunsta); avdunsta. 2. (kuv.) (hälventää) skingra; låta* förflyktigas; förflyktiga; utplåna; häva2, -duttamo: suolan ~ salin -en -er. -dutus avdunstning, (-jäähdytys avdunstningskylning. -jäännös avdunstningsrest. -kattila avdunstnings-panna. -kone evaporator; exsickator. -lasi avdunstningsglas.) haihtu a* 1. ~ ilmaan (höyrystyä) avdunsta; fördunsta; dunsta bort; neste -u vätskan förflyktigas (fördunstar), (vähitellen) avdunstar; -va neste flyktig vätska; -vat öljyt flyktiga (eteriska) oljor. 2. (hälvetä) skingras; förgå*; förflyktigas; muisto -u (mielestä) minnet utplånas, (himmenee) förbleknar; ~ muistista utplånas; falla ur minnet; se ön kuin tuuleen -nut det är som bortblåst; harrastus -u (kuv.) intresset svalnar; suru -u sorgen skingras (förgår, utplånas); pilvet -vat molnen skingras; sumu -u dimman lättar. 3. (hävitä) utplånas; (poistua) hävas2; (kaikota) fly(kta); (kadota)iförsvinna*; förgå*. -ma (harv.) utdunstning -en -ar. «maton som inte (av)dunstar (skingras, förflyger, förgår); (tkn.) icke flyktig; (kuv.) outplånlig. -mattomasti outplånligt, -minen avdunstning; (fysiol.) transpiration, -vagnen) flyktig. -v(ais)uus2 flyktighet. haikai|||lla (j. päivitellä) jämra sig; klaga; (kaivata, kuv. iv.) sakna, -lu jämmer -n; klagan; saknad -en. haikala, haj -en -ar.

haikara (el. Ardea ym.) stork -en -ar; hag|er -ern -rar.

haike|ja smärtsam; (katkera) bitter; -in mielin med smärta (ledsnad), -asti smärtsamt; bittert, -us2 smärta; bitterhet, haiku* (er. tupakan savu) rök -en; vedellä

~ja blossa, bolma, hailak|ika* (j.) blek; black; vrt. haalea.

-kuus2 blekhet; blackhet. haile|ja (raukea) duven, dåsig; vrt. haalea.

-us2 duvenhet, dåsighet. haili ks. silakka, -nkalastus, -npyynti strömmings |f iske, -fångst, -paryi strömmingsstim. -verkko strömmings|nät, -sköt. haima (an.) bukspottkörtel, -neste (maha-sylki, fysiol.) bukspott -en, -et.

haimcntaa * skymta; vrt. siintää, häämöttää, haipua ks. häipyä.

hairahjdus 1. (erehdys) felgrepp -et-; felsteg -et -. 2. (eksymys) förvillelse, villfarelse, för-irrelse. 3. (rikkomus) försyndelse, förseelse, förlöpning; snedsprång -et--, -duttaa* vilseleda*; förvilla.-tua* 1. (erehtyä) taga*miste (om ngt). 2. (eksyä) fara* vilse; förirra sig. 3. (er. kuv. rikkoa) fela; förgå* sig, förlöpa2 sig; (langeta kiusaukseen) låta* förleda sig. -tuminen förirring; felsteg -et -. -tuvainen: ihminen on ~ människan felar lätt, begår lätt felsteg, är felbar. hais||eva luktande; (löyhkäävä) stinkande, -kahtaa* lukta (jllk ngt), -kiainen (hnl. Blitophaga) skinnare, -ta lukta; ~ hyvältä lukta (tuoksua dofta) gott; ~ pahalla stinka; lukta illa; ~ tervalle lukta tjära; (täällä) -ee kahvi det osar kaffe; oma kiitos -ee eget beröm luktar illa; ~ palaneelta osa bränt, -taa 1. lukta (på ngt); ~kukkaa lukta på en blomma. 2. (vainuta) vädra; ~ palaneen käryä (kuv.) lukta bränt horn. -tella lukta (på ngt); hän ei saanut sitä ~kaan (kuv.) det gick totalt hans näsa förbi, -ti luktsinne -t. -tin luktorgan -et -. (-kuoppa [el.] luktgrop.)

haisu ks. (paha) h a j u; 1 ö y h k ä. -kalkki orstenskalk; stinkkalk. -kivi örsten, -nenä (lääk.) stinknäsa. -näätä (el. Mephitis mephitica) skunk -en -ar. haitalli||nen menlig; (ehkäisevä) hinderlig; (turmiollinen) fördärvlig; se ön -sta terveydelle det är menligt för hälsan; hälsan lider därav, -suus2 menlighet; hinderlighet; fördärvlighet.

haitari (j.) dragspel -et -, (leik.) piglock -et haitata* vara till förfång (till men); medföra* olägenhet(er); (häiritä) (in)verka störande på ngt; genera; (vaivata) besvära; (vahingoittaa) skada; se ei -taa (mitään)! det generar (skadar) inte (alis)! ei -taa (mitään)! det gör ingenting! eipä -taisi (jos) det skulle inte skada (om); työtä haittaavat monet puutteet (työssä on monia puutteita) arbetet lider av många brister; många brister vidlåder arbetet, -aton (esteetön, vaaraton) oskadlig, hait|ta* 1. (huono omin., varjopuoli) nackdel; skuggsida, olägenhet; asiassa on se ~ saken har det emot sig; (puute) brist. 2. (vahinko) skada; förfång -et; (tappio) avbräck -et -;

^mielisesti haj

(häiriö) omak -et; -an teko förfång -et; onko siitä sinulle ~a? har du men därav? (se) tuottaa paljon ~a (det) medför många olägenheter (nackdelar); ei se luota (ei siitä ole) mitään det vållar ingen olägenhet (inget omak); siitä on asialle ~a, se on asialle -aksi det inverkar menligt på saken; (asia kärsii siitä) saken lider därav (därpå); (se) ei olisi -aksi det skulle inte skada; (j. pahitteeksi) det vore inte till men; tehdä (tuottaa) tuntuvaa ~agöra kännbart förfång; (häiriötä) genera märkbart; olla jllk -aksi åstadkomma ngn omak; lända ngn till men (till nackdel); (vahinkoa) göra ngn avbräck (förfång); -aksi asti så att det skadar; ~ ja rasite (Iak.) besvär o. last; -atta utan men; (huoleti) saklöst. 3. (hnm.): avaimen~ skär -et -. -aminen tillskyndande av omak (olägenhet); besvärande, generande, --aste (ver.) invaliditetsgrad. -puoli skuggsida; olägenhet, haituva fjun -et -; vrt. hahtuva, haiven fjun -et -; (hiuskarva) hår -et -; ottaa poikaa ~ista (kuv.) tufsa till en pojke, hai-vene (purj.) hajbåt. haiven||eton utan fjun (hår), -inen fjunig. haja- ks. er. yhd.

hajaan|nus förskingring; upplösning; (eripuraisuus) splittring, söndring; (riita) schism -en -er; -nuksessa stadd i upplösning; befinna sig i oordning; i förskingringen. -tila upplösningstillstånd, hajaan||nuttaa* (aiheuttaa -nusta) (låta*) skingra; (låta*) upplösa; splittra, -tua* skingras; upplösas2; splittras; (erota) åtskiljas2; kansa -luu folket skingras; kokous -tui mötet upplöstes (upplöste sig); äänet -tuivat rösterna splittrades (gick i sär); edustajat -tuivat representanterna åtskiljdes; -tuva (kem.) sönderdelbar. - tuma (fys.) diffusion. -tuminen ks. hajaannus; (kem.) dissociation, sönderdelning, -tuneisuus2 splittring.

haja||-asumukset pl spridda boplatser, spritt belägna hus. -esiintymä (kaiv.) spridd fyndighet. -hapsin med utslaget (upplöst) hår. -hapsinen ks. ed. hajahtaa * (lemuta) (svagt) dofta; vrt. haista, haja||häviö ströförlust; ~t (shk.) läckningsförlusten -juuristo (ksv.) birötter, adventiv-rötter. -kylvö (mv., mtsh.) bredsådd. hajall||a, -e 1. -a(an) (hajotettuna) skingrad; (siellä täällä) spridd; hiukset ovat ~an håret är utslaget; ~ hapsin med utslaget hår; heinät ovat ~an höet är utbrett; he asuvat ~an de bor spridda. 2. -e(en): mennä (joutua)-e skingras, spridas, (erilleen) gå åtskils; (rikki) gå i sär; splittras; äänet menivät -e rösterna splittrades; mielipiteet menivät -e åsikterna gick i sär; man hade delade meningar; ajaa (erilleen) driva åtskils; ottaa -e taga i sär; söndertaga; (irti) löstaga; (tkn.) demontera; laskea (päästää) -e (hajottaa) upplösa, haja|jllinen (-nainen) spridd; rikki (näi-nen) (mrt.) söndrig, (kuv.) splittrad, söndrad, -llisuus2 splittring, söndring. - löydös (kaiv.) spridd fyndighet, -löytö

(muin.) ströfynd. -mielinen tankspridd, förströdd, disträ, konfys. -mielisesti förstrött; (aja-haj

luksissaan) i tankarna, -mielisyys2 tankspriddhet, förströddhet, distraktion, -nainen spridd; (epäyhtenäinen) osammanhängande; (erillinen) lösryckt, -naisesti utan sammanhang; osammanhängande, -naisuus2 brist -en på sammanhang; splittring; söndring, -pilvi: ~ä strödda moln. - poiminto (ja) pl (läh.) (strödda)^ plock -et, små-plock; hop-, ur|plock. -reisin grensle. -sijoi-tus decentralisation. -säteily (val.) dispersion. -säärin: seisoa ~ stå bredbent, -tapau[s: muutamia -ksia (några) enstaka, strö|fall. -tiedot pl spridda meddelanden (uppgifter), -tila (Iak.) strögods. -toimitus (mnm.) strö-förrättning. -valo diffust ljus. -ääni (ään.) stänkröst.

hajoam||a (mat., val.) divergens -en; (lohkeama) spjälkning. -aton som inte skingras; oupplöslig. -attomasti oupplösligen. -inen splittring; upplösning; spjälkning. -istila upplösningstillstånd; ~ssa i upplösningstillstånd.

hajonta* (fys., sot.) dispersion, spektral-

spridning; spridning, hajo|ta 1. skingras. 2. upplösas2; kokouksen (puolueen) -Itua efter mötets (partiets) upplösning. 3. (särkyä) splittras; gå* i sär; gå sönder; sönderfalla*; rakennus on -amaisil-laan huset är fallfärdigt; palasiksi -nnut splittrad i (små) stycken, hajo||tin* (sumutin, suihkutin, aut.) spridare. -ttaa* (erilleen toisistaan) skingra; (kem.) upplösa2; (levittää) utbreda*; sprida*; (särkeä) splittra; (osiin) taga* i sär; (purkaa) söndertaga*, (tkn.) demontera; (rak.) (ned)riva*, rasera; ~ kansanjoukko skingra en folkmassa; ~ kokous upplösa ett möte; ~ voimiaan splittra sina krafter; ~ maan tasalle jämna med marken; talo on tuomittu -tettavaksi (purettavaksi) huset är utdömt (dömt att rivas); ~ eduskunta upplösa riksdagen; ~ kone taga i sär (söndertaga, demontera) en maskin; ~ yhdiste aineosiinsa upplösa ett ämne i dess beståndsdelar; -tettava (tkn.) sönderdelbar, isärtagbar.-ttaja som skingrar (splittrar, upplöser). (-linssi//ys./ spridarlins.)-ttaminen skingrande; upplösande, upplösning; splittrande. -tus skingring; upplösning; utbredande; splittrande; söndertagning; rasering. (-kaivo [ptk.J klosettbrunn. -linssi ks. ha-jjo 11 a j a 1 i n s s i.) -tuttaa* låta* skingra jne.; vrt. hajottaa, haju lukt -en (av ngt); (hyvä tuoksu) doft -en -er; odör -en -er; (paha löyhkä) stank -en -er. -aine (hjv,) luktämne; parfym -en -er. -aisti luktsinne, -aistin, -elin luktorgan, -heinä (ksv. er. Cinna) sötgräs. -hermo luktnerv, -herne ks. tuoksu-herne. -inen (yhd.): jnk ~ som luktar, doftar (av) ngt; luktande, doftande (av) ngt. -lohko (an.) luktcentrum, -pihka (frm.) dyvelsträck -en. -pommi stinkbomb. -pullo lukt(salt)flaska; parfymflaska, -staa parfymera; göra* aromatisk; (tupakkaa) beta. -stamaton oparfymerad, -ste luktämne; parfym -en -er. -suola luktsalt, -ta ks. haista, -ton luktjfri, -lös. -ttomuus2 lukt|frihet, -löshet. -tyyny luktdyna. -vesi

luktvatten; parfym -en -er. -voide pomada. -öljy essens -en -er.

1. haka* (säppi) hak|e-en-ar; hasp -en -ar; (koukku) krok -en -ar; (salpa) reg|el -eln -lar; panna ~an (kiinni) haka (på, fast, igen); (koukkuun) kroka; (salvata) regla; avata (päästää) haasta haka upp (av); ovi on haassa dörren är stängd med hasp, haspad.

2. haka* (aitaus, mv.) hag|e -en -ar. haka||kattotiili taktegel med klack, -ketju

(tkn.) hakkätting. -lukko haklås; (avohahlo) schack lei -len -lar. hakamaa (mv.) hagmark. -nluontoinen

(mtsh.) av hagmarksnatur. haka||mies (j.) karlakarl, tusan till karl. -naula (uit.) hakspik. -nen (vaat.) häkta; (kirjp.) klämmer-n -; (kirj.) knäppe -t -n; panna -siin haka (häkta, knäppa) (fast, igen), -neula (lukko~) säkerhetsnål. -pultti hakbult. -pyssy (hist. sot.) hakebössa, -ra-tàs (kel.) spärrhjul, steghjul.-risti hakkors, (-lippu hakkorsflagga.) -sauma (sht.) fals -en -ar. -saumainen falsad, -saumata falsförbinda*. -sulkeet ks. hakanen, haka||ta* hakkaan 1. hugga*. 2. (lyödä) slå*; ~ maahan (surmata) nedgöra. 3. ~ poikki hugga av; kapa; ~ poikki masto (mer.) kapa en mast. 4. — metsää hugga (avverka) skog; kypsä -Itäväksi (mtsh.) avverkningsmogen. 5. ~ palasiksi stycka kapa i längder (bitar), -viivoitin vinkellinjal, hake* (tkn.) flis -en; hack -et -; tugg -et.

-säiliö flisbinge -n. hake|ja* haen 1. (etsiä) söka, leta; (käsiinsä) uppsöka2; ~ lohdutusta jst söka tröst i ngt; mistä minä sitä osaan ~ (ruveta -maan)? var kan jag söka (efter) den? ~ esille (käsiinsä) söka (leta) fram; poika haki (etsi) kirjaansa gossen sökte (letade efter) sin bok; hain hänet käsiini jag sökte rätt (letade reda) på honom; mistä

sellainen on haettavissa? var står en sådan att söka? 2. tulla jtk -maan (noutamaan) komma för att avhämta ngn; mennä -maan (noutamaan), käydä -massa (noutamassa) vettä gå (för) att hämta (gå efter) vatten; (tuoda) hämta. 3. ~ lainaa ansöka om lån; (virkaa ym.) ansöka2, söka en tjänst; julistaa virka haettavaksi anslå en tjänst ledig; haettavaksi julistettu lediganslagen; virka on haettavana tjänsten är (anslagen) ledig, är lediganslagen. 4. (Iak. periä) utsöka2, utkräva2; indriva*; ~ korvausta söka ersättning; ~ saatavaansa (oikeustietä) söka ut sin fordran (sitt tillgodohavande); ~ muutosta jhk söka ändring i ngt. -minen sökande, letande; uppsökande; hämtande; ansökande; vrt. hakea, -misoikeus2 rätt att ansöka; ansökningsrätt; vrt. hakea 3. -misto (kirj.) regist|er -ret -; index -en, -et -. hakemu|s ansökan, sökande; -ksen tekijä som gör en anhållan, som ansöker; suppli-kant; -ksen leko ansökning, ansökan, -aika ansökningstid, -asia ansökningsärende, -kirja ansökningshandling, ansökan, inlaga, -paperit pl ansökningshandlingar, hak||eutua* söka2 sig; ~ perille leta (söka) sig fram; (hapuillen) treva sig fram; ~hakija — h

suojaisaan paikkaan uppsöka ett skyddat ställe, -ija sökande -n (pyrkijä) aspirant; (kilpa ~) medsökande. hakkaa]|ja (mtsh.) huggare, -maton ohuggen;

(mtsh.) oavverkad. -minen huggande, hakkailla: ~ tyttöä flörta med, slå * för en flicka, hakkapeliitta* (hist.) hackapelit -en -er. hakkaus huggning; (metsän ~) avverkning; (-paikka) hygge -t -n; vrt. hakkuu jne. -ala, -alue huggnings-, avverknings] område; hygge -t -n. -ehdotus huggnings-, av-verknings|förslag. -jakso avverkningsperiod, -jono hygges-, huggnings|följd. -järjestys avverkningsföljd. -kierto huggningsintervall. -kohta huggningsfläck, -luokka huggningsklass. -suunnitelma avverkningsplan. -tapa avverkningssätt; vrt. hakku u(-). hakkelus (keit.) hackelse; (sose) mos -et. häkkinen (mrt.) ks. naakka; p ä h k i n ä hakku* (tkn., kort.) hacka, -ri hackho -n -ar. hakkuu ks. hakkaus; skogsfällning; avverkning. -aika avverkningstid. -ala, -alue ks. hakkaus|ala, -alue. -arvo avverknings-, realisations-, slakt [värde, -hukka virkesförlust (vid avverkning), -ikä avverkningsålder. -jätteet pl hyggesavfall, -kausi avverkningsperiod, -kelpoinen avverknings|-mogen, -bar. -kielto (mtsh.) avverkningsförbud. -kustannukset pl huggnings-, fällnings I kostnader, -kypsyys2 avverkningsmog-nad. -kypsä ks. -kelpoinen, -laskelma avverkningsberäkning, -menetelmä avverkningsmetod. -mies huggare, -määrä avverkningsbelopp. -oikeus2 avverkningsrätt. - paikka avverkningsplats, -sopimus avverknings-, utdrivnings|kontrakt, -avtal, -suunnite hygges-, avverknings|plan. -taksa huggar| taxa, -tariff, -ttaa* låta hugga (avverka); ~ poikki låta* avhugga (kapa), -ttaja avverkare. -tulos virkes |uf fall, -utbyte, -työ avverkningsarbete, -työryhmä huggarlag. -tähteet pl avverknings-, utdrivnings|avfall. -velvoite avverkningsplikt, -vuosi avverkningsår. -väline avverknings-, hugg-nings|redskap. hako* 1. kvist -en -ar; ruska; ris -et (av barrträd). 2. (kaatunut puu) kullfallet träd; vrt. havu. 3. ks. uppopuu, -kirves löv I hacka, -kniv; ks. vesuri, -rauta ks. -kirves, -teille, -teillä (j.) ks. e k s y k-s i|i n, -s s ä; harhatie, haksah||dus (j.) blund|er -ern-rar; tabb|e -en -ar; (Suom. r.) intrampning. -taa dabba sig; (Suom. r.) trampa in. haku* (hakeminen) sökande; olla työn haussa söka arbete; lähteä jnk ~un gå efter ngt (för att hämta ngt); (hakemus) ansökan; (Iak. ulosotto) utsökning; panna jtk ~un (låta) utsöka ngt; vrt. h a k e m u s. -aika ansökningstid, -alus (tramppialus) trampfartyg. -kelpoinen kompetent; (ulosotto ~) utsökningsgill. -kelpoisuus2 kompetens, -kielto ansökningsförbud, hakuli (hist.) palissad -en -er. hakul!(rahti)liikenne (mer.) trampfart; harjoittaa ~ttä gå i trampfart. -saarto ansökningsblockad. -sana uppslagsord, -teos uppslagsverk, -unpano (Iak.) utsökning. -valo (aut.) sökarljus.

aikomitta hal

halaistu: hän ei puhunut ~a sanaa han sade inte ett knyst, ord; han molteg; vrt. halkaista.

halata: 1. (kaulailla jtk) falla* ngn om halsen; (Suom. r.) halsa. 2. (vanh. haluta) åstunda; vara fiken (efter ngt), halava (ksv. Salix pentandra) jölst|er-ern-rar. halikka * (ksv. Mertensia) fjärva. haljas 1. (halkaistu puu) kluven stock; klyvvirke -t; yta. 2. (nhk. spaltti) hudens köttsida, spalt -en. hal|jeta* halkeaa rämna, spricka*, klyvas*; -jennut lasi ett sprucket glas. 2. (kuv. pakahtua): nauraa ~kseen hålla på att förgås av skratt; sydän -keaa hjärtat brister, halju (j.) ks. kehno, kelju, halkai||sematon okluven, -sija 1. (mat.) dia-met|er -ern -rar; (sakki) diagonal -en -er. 2. (mre.) klyvare. -sta (m. her.) klyva *, (särkeä) spränga2, spräcka2; (lohkaista) spjälka2; eivät suuret sanat suuta -se (san.) skryt kostar inte pengar, -stavuus2 (sht.) klyv-, spjälk|barhet. -su klyvning; spjälk-ning. (-kirves

klyvyxa, -saha klyvsåg. - sirkkeli klyvcirkelsåg. -suunta klyvriktning, -vastus klyv[nings]motstånd.) halke ama rämna; (pieni) spricka. -ami(nen rämnande, -sreaktio [fissio] fission, spjälk-ningsreaktion.) -avaisuus2 (sht.) klyvbarhet. -ileva som har benägenhet att spricka (rämna). -ilev(ais)uus2 benägenhet att spricka (rämna); sprickande; spjälkning. -illa spricka*; gå* i sär; få* rämnor; rämna; spjälksa2; (kivil.) skivra sig.-ilu rämnande, (lohkeilu) spjälkning; (kivit.) skivring, skiff-ring.

halki 1. (adv.): (kahtia) i tu; (rikki) isär; sönder; mennä ~ gå i tu (i sär, sönder); spricka*, rämna, spjälkas2; puhua asiat ~ (j.) tala rent ut. 2. (prp., postp.) tvärsigenom, tvärsöver (jnk ngt); metsän ~ tvärsigenom skogen; torin ~ tvärsöver torget; ~ vuoden året om; ~ elämäni (under) hela mitt liv; ~ aikojen genom tiderna; ~ vuosisatojen genom århundraden, halkihuulinen (lääk.) harmynt; vrt. huulihalkio. -jäätymä tjälsprängning. «leikkaus längd|snitt, -genomskärning; genomsnitt. -mai(si)n i terrängens längdriktning, -nainen sprucken, kluven, rämnad, -o (vaat.) sprund -et -; ks. h u u 1 i~; h a 1 k e a m a. -piirros längdprofil, -sahaus genom |sågning, -skärning.

halko* 1. vedträ -et -n; halot ved -en; haloilla lämmitettävä med vedeldning; ved-eldad. 2. (harv. vaat. ym.) ks. h a 1 k e a m a. halko I a * klyva*; (paloitella) stycka; laiva-o

aaltoja fartyget klyver vågorna, halko||alus vedskuta, -auma (mtsh.) ved|-kase, -stack, -inen (her., ksv.) kluven; kolmi~ tre|kluven, (lippu) -tungad. -katos vedskjul, -kauppa vedaffär, -kauppias ved handlare, -kellari vedkällare, -kirves vedyxa, -kuor-ma vedlass, -laatikko ved|låda, -lår. -liike vedaffär, -liiteri vedlider, -lotja vedpråm. -metsä vedskog. -mies vedkarl. -minen (mnm.) klyvning; tilan ~ hemmansklyvning. -misjako (mnm.) 'klyvningsskifte, -mis toimi tus klyvningsförrättning, -mitta

(»moith) ved|mått, -ram. **-piha** vedgård. **-pino** ved|trave, -kast. **-proomu** *ks.*
halla 1. (mtr.) frost -en -er; ~ pani ohran kornet härjades av frost; ~ vikuutti ohraa frosten skadade kornet; ~n panema (purema) härjad, (vikuuttama skadad) av frost; frost-skadad; altis (paikka) frost [länt,-ländig, frostexponerad; vrt. ~narka. 2. (kuv.): tuottaa, tehdä ~a jllk (haitata) göra förfång åt ngt; (vahingoittaa) skada ngt; sade tekee ~a elonkorjuulle skörden lider av regnet, -inen frostig. -ini t tar i 1. (prh. Cheimatohia brumala) frostfjäril. 2. (fys.) frostmätare, kry ometer -n. (-n toukka frostfjärilslarv.)

hallan arka frostöm. -arkuus2 frostömhet. -kestävyys2 frosthärdighet.-kestävä frost-härdig. -kolea frostkall, -panema frost-skadad. -tuho (t) frosthärjning, -vaara fara för frost, frostfara.

halla||perhonen ks. -mittari, -peräinen frost |ländig, -länt. -soihtu (mv.) frostfackla. -ton frostfri.

hallava blekgrå; harmaa blackt grå.

halla 11 vahinko frostskada, -vakuutus frostförsäkring. -vaurio frostskada, -vika frostskada; av frost förorsakad felaktighet, -vi-kainen frostskadad. - vuosi f ros t år. -yö frostnatt.

halleluja (a) halleluja, -huuto hallelujarop.

1. halli (harmaahylje, el. Halichoerus gry-pus) gråsäl -en -ar; (grå) hund.

2. halli (kauppa~; eteis~) hall -en -ar. -koju hallstånd -et -.

hallinnoili |neil administrativ; förvaltnings-; -sta tietä på (i) administrativ väg; ~ viranomainen administrativ myndighet, -llisesti i administrativt hänseende, -llisluontoinen av administrativ natur, -nhaara förvaltningsgren.

hallin I ta* (Iak.) besittning; (valta) herravälde; ~an(sa) ottaminen besittningstagande; alistua jnk ~an underkasta sig ngn (ngns herravälde); -nan luovutus överlåtelse av besittning; -nan loukkaus intrång i besittning. —aika besittningstid. -etu besittningsförmån. -känne besittningstalan, -maa besittningsjord. -oikeus2 besittningsrätt, -pantti handfången pant. -turva besittningsskydd. -valta besittnings|rätt, -befogenhet.

hallin|to* förvaltning, administration; (hallitus) styrelse; -non haara förvaltningsgren; vrt. hallinta, -aika förvaltningstid. -alue förvaltnings|distrikt, -område, -asetus förvaltningsförordning, -asia administrativ fråga; administrativt ärende, -aste förvaltningsinstans. -elin förvaltningsorgan, -juttu förvaltningsmål. -järjestelmä

förvaltningssystem. -kausi förvaltnings |period, -tid. -kunta administration, -kustannukset pl förvaltningskostnader, -lainsäädäntö förvaltnings-, administrativ lagstiftning, -lai-tos förvaltningsväsen(de). -liitos förvalt-

ningsinkorporering. -liitto förvaltningsunion. -maksu förvaltningsavgift. - menettely administrativt förfarande, -menot pl förvaltningsutgifter, -mies administratör, -määräys förvaltnings [föreskrift, -förfogande. -neuvos förvaltningsråd, -neuvosto (kaup.) förvaltningsråd. --ohje förvaltnings|-instruktion, -föreskrift, —oikeudellinen förvaltningsrättslig. --oikeus2 förvaltningsrätt; korkein ~ högsta förvaltningsdomstol(en). --omaisuus2 förvaltningsförmögenhet, --oppi förvaltningslära. --osasto administrativ avdelning. -paikka förvaltningsort. -pakko förvaltnings tvång, -periaate förvaltningsgrundsats. -piiri förvaltningsdistrikt, -pitäjä (hist.) administrativ socken, -poliisi förvaltningspolis. -prosessi förvaltningsprocess. (-tie: -teitse i [på] förvaltningspro-cessuell väg.) -päätös förvaltningsutslag, -rakennus administrations|byggnad, -hus. -sihteeri förvaltningssekreterare, -sopimus förvaltningsavtal, -säännös förvaltnings-norm. -tehtävä förvaltningsuppdrag, -tie: -teitse i förvaltningsväg. -toimenpide,-toimi förvaltningsåtgärd; -toimin i (på) administrativ väg. -toiminta förvaltningsverksamhet. -tuomari förvaltningsdomare, - tutkinto (hist. yliop.) förvaltningsexamen. - täytäntöönpano f örvaltningsverkställighet. -valitus förvaltningsbesvär, -valta förvaltningsrätt. -valtio förvaltningsstat. - valtuus2 förvaltningsbefogenhet, -valvonta förvaltningsuppsikt. -viranomainen administrativ myndighet; förvaltningsmyndighet; överhetsperson -en -er. -virasto förvaltningsverk, administrativt (ämbets)verk. -virka förvaltnings-, administrativ tjänst, -vuosi förvaltningsår. -yksikkö förvaltningsenhet, -ylioikeus överförvaltningsdomstol.

hallioikeus (hist.) hallrätt.

halliparta * 1. (s.) gråskägg. 2. (a.) gråskäggig.

hallirakennus hallbyggnad, -sääntö (hist.) hallordning.

hallit||a 1. regera; ~ valtakuntaa regera över ett rike; härska över (styra) ett rike; Kustaa Vaasan -essa under Gustav Vasas regering; maailmaa -seva världsbehärskande;-sei>a puolue dominerande (styrande, regerande) parti. 2. (Iak.; pitää hallussaan; omistaa) besitta*; ~ omaisuuttaan råda (förfoga) över sin egendom. 3. (määrätä) råda2, förfoga (jtk över ngt); (vallita) befalla2, bjuda* (jtk Över ngt); (olla yleisin, voitolla) vara förhärskande; dominera. 4. (kuv.): ~ tilannetta behärska (vara herre över) situationen; -seva lause (fil.) översats, -seminen behärskande; regerande jne.; vrt. hallita; (omistus) besittning.

hallitsija härskare, regent, -ehdokas regent-kandidat. -huone regenthus. -ksitulo regeringstillträde. -kumppani medregent (jnk över ngt), -kumppanuus2 medregentskap -et. -luettelo regentlängd. -luonne härskarnatur, -naolo regentskap -et; regering, -narvo regentvärdighet. -nimi regentnamn. -nlah-jat pl härskargåvor, -noikeus2 höghetsrättighet. -nvaihdos regentombyte, -nvakuutus regentförsäkran. -suku regent|hus, -ätt,dynasti -n -er. - tar härskarinna, regentinna, -valtaisien (yksinvaltainen) monarkisk. -vierailu regentbesök.

halli tuksejjnjäseii regerings-, styrelse |medlem, -nvaihdos ombyte av regering, regeringsskifte. - staluopuniinen (halliisi jan) tronavsägelse; abdikation: (hallituksen) demis-sion(ering).

hallitu|s styrelse; (maan) regering; (ministeristä) kabinett -et -; Kaarle Suuren -ksen aikana under Karl den stores regering; -ksen esitys regeringens proposition; -ksen jäsen medlem av regeringen (styrelsen); regerings-, styrelseledamot, -medlem; -ksen äänenkannattaja regeringsorgan; luopua -ksesta avgå från styrelsen; demissionera; (valtaistuimesta) avsäga sig tronen; abdikera; mennä -kseen gå in i regeringen.

halli tus I |aika regeringstid, -asia regerings-ärende. -elin styrelse-, regerings | organ, -huolet regeringsbekymmer, -julistus regeringsproklamation. -järjestelmä regerings-, styrelse I system; regim, -kaupunki residensstad. -kausi regeringstid, regering; jnk -kautena under ngns regering, -keskus centrum för regeringen (styrelsen);

administrationscentrum. -kokoomus regerings-koalition. -koneisto regeringsmaskineri, -konselji (hist.) regeringskonselj. - kumppani medregent, -kyky härskartalang, -kykyinen regeringsduglig. -kysymys regeringsfråga. -laitos styrelseverk; regeringsinstitution, -mielinen regeringsvänlig, -mielisyys2 regeringsvänlighet. -mies: yliopiston ylin ~ universitetets högsta styresman, -muoto regeringsform; -muodon mukainen (vastainen) som står i överensstämmelse med (som strider emot) regeringsformen, -neuvos regeringsråd, -neuvosto (hist.) rådkammare; (Ruots.) regeringsrätt; vrt. hallintoneuvosto. -ohja(kse)t pl regeringstömmar,-tyglar; ottaa ~ käsiinsä fatta regeringstyglarna, -palatsi regeringspalats, -piiri regeringskrets, -pula regeringskris, -puolüe regeringsparti, -puoluelainen regeringens, regeringslanhängare. -sihteeri regeringssekreterare. -suunta regim -en -er; -suunnan muutos regimförändring, -taakka regeringsbörda, -talo residenshus. -tapa regerings-, stvrelse|sätt. -tehtävä styrelse-, regeringsluppgift. -toimenpide regeringsåtgärd. -toimi regeringsbestyr, -valta regeringsmakt. -valtainen auktoritär, -vastuu regeringsansvar, -viranomainen regeringsmyndighet. -virasto styrelseverk, -vuosi regeringsår, -yhtymä ks. -kokoomus, -ystävällinen ks. -mielinen.

halloo! (huud., er. puh.) hallå!

hallusinaatio (aistiharha) hallucination.

hallusisa: kenen ~ talo on? vem rår om (äger) gården? vem disponerar (förfogar) över gården? pitää Ulaa ~an inneha (besitta) en lägenhet; pitää kukkula ~an (miehitettynä, sot.) hålla kullen (besatt), (-pito innehav av ngt.) -tas luovuttaa ~an överlåta,

avträda.

halme (besådd) sved -en -er; heitä ei ole näkyny\ mailla (eikä) ~illa (kuv.) man har inte sett skymten av dem här i trakten, någonstans.

- — haltuun hal

halo||geeni (kem.) halogen -en -er. -ilmiö

(mtr.) halofenomen, halon||ajo ved körning, -hakkaaja vedhuggare. -hakkuu vedhuggning; (metsässä) vedavverkning, -hinta vedpris. -kantaja vedbärare, -sahaaja vedsågare, -sahaus ved-sågning. -tekijä ks. -hakkaaja. -teko ved|huggning, -avverkning, hal|pa* 1. (huokea[hintainen]) billig; ostaa -valla köpa för gott pris (billigt); ~ hinta lågt, billigt pris. 2. (vähäpätöinen) ringa (tpm.); (alhainen) låg*; simpel; (kehno) lumpen; (huono) tarvlig; pitää ~na akta ringa; ringakta; (hylkiä) försmå3, underkänna2; pitää liian ~na underskatta, halpaannuttaa ks. halvata, halpa 11-ar voinen av ringa värde; simpel. --arvoisuus2 ringa värde -t. -hintainen billig; (kuv.) lättköpt; ~ näytäntö billighetsföreställning. -hintaisuus2 (pris)billighet; lågt pris. -korkoinen: ~ laina lån mot låg ränta, -mainen låg*; lågsint; gemen; (katala) nedrig. -maisesti lågt; gement; föraktligt; nedrigt; lågsint. -maisuus2 låghet; gemenhet; föraktlighet; nedrighet; lågsinthet. »makkara (j. hampuusimakkara) den billigaste korv-sorten. -mielinen lågsint, lumpen, nedrig. -mielisyys2 lågsinthet, lumpenhet, nedrighet. -sukuinen av låg* härkomst (börd); lågättad. -sukuisuus2 låg* härkomst (börd), -säätyi-nen av lågt stånd, -säätyisyys2 lågt stånd, halpeneminen: hinnan (hintain) ~ prisned-gång.

halpuus2 (hinnan) billighet, halssi 1. (mer.) hals -en -ar; oikean (vasemman) puolen ~t styr-, ba|bordshalsar. 2. kellarin ~ (j.) källarhals. halstari ks. parila (s). haltija 1. (omistaja) ägare (jnk till ngt); innehavare (av ngt); (Iak.) besittare; viran ~ innehavare av en tjänst. 2. (myt.) skydds-and|e -en -ar; beskyddare; tomt|e -en -ar; rå -et -n. -henki skyddsande. -kumppani medinnehavare. -osake innehavaraktie. -pa-peri inne h av ar p a p p er. -tar 1. ägarinna. 2. (myt. hengetär) genie -n -r, genijus -en -er, fe -(e)n -er. -ton (som är) utan innehavare, haltio: ~issaan i extas; exalterad, begeistrad, inspirerad; joutua ~ihinsa råka i extas; bli exalterad, inspirerad; (hn. vimmoissaan) utom sig; saada kuulijat ~ihinsa väcka be-geistring hos sina åhörare; göra furor, -ittaa* bringa* i extas; inspirera, -itua* bli* exalterad (begeistrad, inspirerad); (innoittua) inspireras, -ituminen exalta-tion; begeistring; inspiration, -itunut exalterad; begeistrad. -kas begeistrad; ks. ed. -kkuus2 begeistring. -tila hänryckning, begeistring.

haltu* värjo (tpm.); (omistus) ägo (tpm.), besittning; (valta) våld -et; (hoito) vård -en; (käsi) hand -en. -un (vrt. h

a 11 u s | s a, -ta): ottaa (omistukseensa) taga i sin

ägo, (vanh.) värjo taga i besittning; (hoitoonsa) taga vård om ngt; ta hand om; (anastaa) bemäktiga sig- ngt; slå under sig, annektera ngt; koulu otettiin valtion ~ skolan övertogs av staten; joutua vihollisen ~ råka i fiendens våld (händer); jättää lapsi jnk

~ lämna barnet i ngns vård (hand); a n laa jnk ~ överantvarda (överlämna) åt ngn; Herran Gud med dig (med er)! Gud vare med er! saada jtk ~sa komma i besittning av ngt; få ngt i sin ägo (värjo), i sitt våld; (hoitaakseen) få hand om ngt; joutua jnk ~ (käsiin) råka (falla) i händerna på ngn; (valtaan) i ngns våld; (omaksi) tillfalla ngn; koettaa saada ~sa söka få tag i, komma åt ngt; ottaa (vararikko)pesä ~sa omhändertaga (konkurs)boet. -unotto övertagande, omhändertagande (av ngt), halu 1. lust -en (jhk, jnk) för ngt; håg -en (för ngt); (kaipuu) åtrå -n, längtan (efter ngt); (toivo) önskan; åstundan; (taipumus) benägenhet, böjelse (för ngt); hänellä ei ole luku~a han har inte lust (håg) för läsning. 2. (himo) lusta; begärelse; drift -en -er; (mieli ~) begärlighet; fikenhet; tuntea jnk ~a, ~a jhk känna lust till (för) ngt; vara fiken efter ngt. 3. (adv. tavoin): ~sta med begärlighet; fiket; gärna; omasta ~staan frivilligt, av egen drift, -inen (yhd.) lvsten (jnk efter ngt); (valmis jhk) upplagd (för ngt); pigg (på ngt); kiiloksen~ mån om att få beröm; ilveilyn ~ upplagd för skämt, -kas -kkaan 1. villig (till ngt). 2. (taipuvainen) benägen, hugad, böjd (för ngt); (valmis) redo (tpm.) (till ngt); pigg (på ngt); beredvillig; ~ auttamaan benägen (villig, hugad) att hjälpa; ~ (virkaan) aspirant (s.); -kkain silmin med lystna (fikna, begärliga) blickar; hän tuntui hyvin -kkaalta ostamaan han föreföll särdeles pigg på att köpa; -kkaat ostajat hugade köpare; vrt. haluinen. 3. (kiihkeän ~) lysten, fiken; (intohimoinen) begiven på ngt. -kkaasti lystet; benäget, villigt, beredvilligt; (halusta) fiket, med begärlighet; (mielellään) gärna, -kkuus* benägenhet, villighet; beredvillighet, -llinen hugad; vrt. halukas, halu I ta ha lust till ngt; (toivoa) önska; åstunda; (tahtoa) vilja*; (suvaita) behaga; alkaa ~ jtk få lust (begär, längtan) efter ngt; ~ nähdä ha lust att (få) se; önska (få) se; ~ kouluun önska komma till skolan; ~ jks ha lust att bli (önska bli) ngt; ~ asia niin järjestettäväksi önska få saken så ordnad; önska ett sådant arrangemang. 2. hän iekee niin kuin (itse) -aa han gör såsom honom lyster (hur han vill, som det behagar honom); mitä -atle? vad önskar ni? vad behagas? -atteko kupin kahvia? behagar ni (önskar ni, får det lov att vara) en kopp kaffe? -taan ostaa åstundas köpa; palvelukseen -taan i tjänst åstundas; -ttu efterlängtad, eftersökt, åtrådd, begärlig; (suosittu) omtyckt. 3. (er. sukupuol.: himoita) ha begär (efter ngt).

halu||ton ohågad, obenägen; ovillig (tekemään jtk att göra ngt); som är utan lust; som inte har lust för ngt); (välinpitämätön) apatisk; ointresserad, -ttaa* (prs.): minua ~ jag har lust; det lyster mig; ~ko sinua tulla mukaan? har du lust (lyster det dig) att komma med? önskar (vill) du komma med? jos jtk vain ~ om ngn blott har lust. -ttomasti ogärna; mot-

villig-t; utan intresse, -ttomuus2 obenägen-

het; (vastenmielisyys) motvilja för ngt; (välinpitämättömyys) apati -n; bristande intresse.

hal||vaannuttaa ks. -vata. -vaantua ks.

-v a u t u a. -vata* förlama; lamslå*, -vattu* 1. (vanh.) ks. -v a u t u n u t. 2. (j. [lievä] kir.) : -vatun tomppeli! jädrans stolle, halvaus (lääk.) slaganfall -et -; slag -et -; förlamning; saada ~ få slag; träffas av slaganfall). -kohtaus slaganfall, -vesi (frm.) slagvatten.

halva||uttaa* ks. halvata, -utua* bli lamslagen; förlamas; träffas av slag; få* slag. -utunut slagrörd; lamslagen; förlamad, halveksi||a förakta, ring-, miss|akta; (hylkiä) försmå3; -en jtk med förakt för ngt; -va föraktfull; föraktlig; -vin katsein med föraktfull min; tulokset eivät ole -ttavia resultaten är inte att förakta; sitä ei käy -minen det är inte att förakta, -ja som föraktar jne.; vrt. halveksia. -minen föraktande, förakt -et; ringakt|ande; -ning för ngt; missaktning; försmående, -nta* förakt (jnk för ngt), ringaktning (för, av ngt), -ttava föraktlig, -va ringaktande; förklenande, föraktfull. -vasti ringaktande; med ringaktning (förakt); föraktligt, föraktfullt, halvek|jsua jne. ks. -sia jne. halvem|jmuus2 lägre pris -et. -pi (komp.) billigare; myydä -maila sälja billigare, -

piarvoinen av lägre (mindre) värde, halven||nus ringaktning; förklenin g. (-myynti ks. alennusmyynti.) -taa 1. ringakta, förringa; (alentaa) nedsätta*; förklena. 2. ~ jnk hintaa göra ngt billigare, -taminen ringaktande; nedsättning, förklenande, -tava nedsättande; förklenlig. -tavasti nedsättande, förklenande, -tua* ks. halveta, halveta bli billigare; (hinta laskea) gå* ned; sjunka*.

hama: ~an (asti vanh. juhl., Raam.) allt

intill (ngt); ~sta allt ifrån ngt. hamara (kirveen ~) (yx)hammare; (puukon~)

knivrygg, bak -en -ar. hame kjol -en -ar; (naisenpuku) klänning, hameen helma, -lieve kjolfåll. -tasku kjol-,

kjortel|ficka. -hame||inen (yhd.) med . . . kjol; lyhyt~ med kort(a) kjol(ar), (klädd) i kort kjol. -kangas kjoltyg. -valta (halv.) kjortel-, kjol|rege-mente. -väki (j. halv.) kjolfolk. ham|mas -paan 1. (an.) tand -en tänder; ~tani särkee jag har tandvärk, min tand värker. 2. (rattaan~) kugg -en -ar. 3. (snt.): piippu -paissa med pipan i mun; -paisiin asti varustautunut rustad till tänderna; joutua kaikkien -paisiin (kuv.) komma i var mans mun; joutua ihmisten -paisiin råka ut för onda tungor (för skvaller), -aihe tand I anlag, -grodd, -ajos (lääk.) tandböld. -atleett . (sirk.) tandatlet, -avanne (lääk.) tandfistel, -harja tandborste, (-lasi [hammaslasi] tandborstglas.) -hermo tandnerv. -hoito tandvård, -iskos ks. -kitti, -jako (tkn.) tanddelning, -jauhe (hml.) tandpulver, -juuri (ksv. Dentaria bulbifera) tandört -en -er. -jyrsin (tkn.) hyvelkutter; kuggfräs. -kaarnakuoriainen (hnt. Tomicus)

tandade barkborren, -kaava (el.) tandfor-hammaskiille

mel. -kiille tandemalj, -kipu tandvärk, -kitti (hml.) tandkitt. -kivi tandsten. »klinikka tandklinik, -kulta (hml.) tandguld. -kuoppa tandhåla; alveol -en -er. -laitainen (ksv.) tandad. -levy tandskiva, -liitos (tkn.) kamförband; förkamning. -luu tandben. -lääke tandmedicin, -lääkäri tandläkare, (-npotilaskortti tandkort. -ntoimi tand-läkaryrke. -ntutkinto tandläkarexamen.) -muoto tandform. -mätä tand|röta, -karies, -ontelo tandhåla. -pihdit pl tandtång. -pintainen (med) tandad (yta), -pora (hml.) tandborr. -puikko tandpetare, -pyörä (tkn.) kugghjul, (-käyttö kugghjuls|drift, -drev. -käyttöinen med kugg[hjuls]drev. -pumppu kugghjulspump. -stö kugghjuls|växel, -utväxling. -vaihde kugghjulsväxel. -välitys kuggväxel; vrt. -vaihde.) -rakenne tandbyggnad. -rakkula (hml.) tandcysta. -rata (raut.) kugg(hjuls)bana. -ratas kugghjul, -rivi tandrad, -rohdot pl tanddroppar, -sato tandfällning.-sementti 1. (an.) ks.-tahdas. 2. (hml.) tandcement (tandfyllningsmaterial). -särky tandvärk, -taa tanda; förse* med kuggar; vrt. hämmästellä, -tahdas (an.) tandcement, - tahna tand I pasta, -kräm. -tanko kyggstång. -tarha (leik.) tandkla-ver; lasketella ~staan (kuv.) vräka ur sig ngt. -tarhanaukko tandlucka, -tauti tandsjukdom. -te (rak.) laxstjärt -en -ar. -teknikko tandtekniker, -tella nagga, gnata (jtk jst på ngn för ngt), -tenkiristys (Raam.) tandagnisslan. -tikku ks. -puikko, -tipat pl tanddroppar, -tus (tkn.) tandning, -valas: -valaat pl (el. Odontoceti) tandval(arna). -vesi (jrm.) tandvatten, - viila kuggfil. - vika tandfel. -väli (tkn.) tandgap -et -. -äänne (fon.) tandljud, dental -en -er. hampaallinen tandad; (el.) tandbeväpnad. hampaan||hoito ks. hammashoito, -juuri tandrot, -jälki spår efter tand (tänder). -kolo tandkavitet, hålighet i tand; hänellä on jtk ~ssa (kuv.) han går o. bär på ngt (har ngt i sinnet). - kolo tus ks. hammassärky. -lähtö tandfällning, -muotoinen tandformig. -otto (hml.) tandutdragning. -pakotus ks. hammassärky, -puhkeaminen tand|sprickning, -genombrott, -saanti vrt. ed. -siru tandskärva, - terä tandkrona, -täyte plomb -en -er, tandfyllning, -vaihdunta (fysiol.) tandömsning, -hampai|lnen (yhd.) -tandad; taaja ~ tätt tandad; viisi ~ femtandad. -sto tänderna pl; tandgård -en; (el.) tandbeväpning. hamppari (j. halv.) (hamn)bus|e -en -ar. hamppu 1. (ksv. Cannabis saliva) hampa. 2. (snt.): aika ~a (leik.) med god fart; med fjång. -kangas hampväv. -kudos hampväv-nad. -kuitu hampfiber. -kuontalo hamp-tott -en -ar. -köysi2* hamp|rep, -tåg; (kuv.) hirttonuora; joutua -köyteen bli hängd, -lanka hampgarn, -letku hampslang. -lihta hampskäkta. -loukku hampbråka. -nippu ks. -s o r m a u s. -nuora hamplina. -palttina ks. -k a n g a s. -paperi hamppapper, -pelto

hampåker. -rihma hampgarn, -riveet hamp|-

drev, -blå(no)r. -rohtimet hampblå(no)r. -sormaus hampknippe. -sydän (teräsköyden) hampkardel. -säie hampfiber. -tappurat ks.

-riveet. -vaate hamptyg. -varppi hamp|-tross, -varp -et -. - varpunen ks. h e m p p o. -öljy hampolja. hampsia 1. (hutiloida) slarva, slamsa. 2. ~

ylleen kylsa på sig. hampun||siemen hampfrö. - viljely (s) hamp-odling.

hamster||i 1. (el. Cricetus frumentarius) hams-t|er -ern -rar. 2. (kuv. rohmuri) hamstr|are, -erska. -oida (j.) ks. rohmuta, hamuilla 1. (näykkiä) nafsa efter ngt. 2. (hapuilla) famla, treva (efter ngt), grabba (tag i ngt), hamutsa (sat. länkien pehmike, paatsa) lokputa.

-han (-hän) (loppui.) ju; således, då; (ky-symyslaus.) månne; (kai, ehkä) väl; johan sinä sait du fick ju redan; onkohan hän (mahtaako hän olla) kotona? månne han är hemma? tulethan sinä? du kommer ju (väl)? vrt. -p a (-p ä). hana 1. (ptk.) krän -en -ar. 2. (kivr.) han|e

-en -ar; virittää ~ spänna hanen, hana||kasti (innokkaasti) ivrigt; enträget; en-ständigt; (kärkkäästi) begärligt; (tiukasti) styvt, -kka* ivrig; enträgen; enveten. -kkuus2 iver -n; enträgenhet; envetenhet. hana||llinen försedd med a) krän, b) hane;

vrt. hana. -ton som är utan krän (hane), han|gata* skava2; (raapia) skrapa; (kihnuttaa) skubba; (mer.) skamfila; kenkä -kaa skon skavar; ~ kirkkaaksi skura blank; vrt. hangotella. hangaton (mer.) som är utan tull(ar) (klykor), hangonmuotoinen gaffelformig. hangota* (nostella hangolla): ~heiniä stacka hö.

hangotell|a*: ~ vastaan spjärna (streta) emot; göra* svårigheter; (kuv.) ställa sig på tvären (avvisande); vastaan -en (vastahakoisesti) motsträvigt, hanhen||jalka gåsfot; (ksv.) ks. hanhikki, -kaula (el. Lepas) långhals. -kynä (ent. kont.) gåspenna, -maksa (keit.) gåslever, -marssi gåsmarsch, -muna gåsägg. -paisti (keit.) gåsstek. -paju (ksv. Salix repens) krypvide. -poikanen gåsunge, gässling. -ras-va gåsfett, -rinta gåsbröst, -siipi gåsvinge, -silmä gåsöga, -sulka gåsfjäder. hanhi2 (el. Anser) gås gåsen gäss. -kki * (ksv. Potentilla) fingerört; hopea ~ (P. argenlea) femfingerört; keto~ (P. anserina) gåsört. -koppi gåsstia. -kukko gås |hane, -karl. -lauma, -parvi gåsflock, en flock -en -ar (en skara) gäss. -tarha gåsgård. hanikka* (tynnyrin hana) krän -en -ar. hanka* 1. (mer. veneen~) klyka; årtull -en

-ar. 2. (ksv. lehti ~) bladveck -et -. hanka||-antilooppi (el. Antiloeapra americana) gaffelantilop. -haarainen (mets.) klykvuxen, gaffelgrenig; dikotom. hankain (tkn.) skavjärn -et -; (mer.) klyka; vrt. hanka, -en (yhd. mer.): kaksi~ med två årpar.

hankajalkaiset (äyr. Copepoda) loppkräftor, klyv-, hopp |fotingar.

hankal||a obekväm; (vaikea) svår; (vaivalloinen) besvärlig; mödosam, -akulkuinen svårframkomlig. -asti obekvämt; med svå-han

righet; med besvär; med möda; mödosamt, -oittaa* (tehdä -aksi) försvåra; komplicera; göra* mödosam (obekväm), -oitua* försvåras; (mutkistua) kompliceras, hankajluu (el. an.) gaffelben. -luus2 svårighet; besvärlighet; olägenhet; (vaiva) möda; komplikation, -purjetuuli (sivumyötäinen tuuli, mer.) slör -en; rum vind. -silmu (ksv.) bladvecksknopp. hankari (mer. ripustin, tukiraksi) hangare. hankau|jkseton friktionsfri, -ma ks. -tuma. hankaus 1. (lääk.) skavning. 2. (fys. kitka) friktion. 3. (kuv. rettelö, kahnaus) slitning; (epäsopu) misshällighet, -kohta friktionspunkt. -pyörä friktionshjul. -rauta skavjärn. -sähkö friktionselektricitet, -äänne (ton.) gnidljud, frikativ|a -an -or. hankautui a* skavas; skrapas; skubbas; (mer.) skamfilas, -ma 1. skavning; (-haava) skavsår -et -. 2. (mer.) skamfilning. hanka |j vas tai I nen: purjehtia -sta (-seen, mer.) segla bidevind, -vitsa (veneen) vidje|-länk -en, -hank -en, tullvidja (i båt), hank|e* (yritys) företag -et -; anslag -et -; (varustus) [till]rustning för ngt; (valmistelu) förberedelse; (aikomus) avsikt -en -er; beråd -et; (aloite) initiativ -et -; (tuuma) plan -en -er; (jhk pahaan) anstiftan; ryhtyä -keeseen inlåta sig på ett företag; olla -keissa lähteä (lähiöhankkeissa) rusta sig för av-färd; vara (stå) i beråd att (be)ge sig av; (aikoa) ha för avsikt att (ärna) bege sig; -keissa ollut (aiottu) matka en beramad (påtänkt) resa; olla täysissä -keissa rusta sig med full fart; pahat -keet onda avsikter (anslag); jnk -keesta på ngns initiativ; på anstiftan av ngn. han|ki2* -gen 1. (kinos) (snö)driva; ~en alainen som

ligger under drivorna; täckt av drivor. 2. ks. seur. -ainen skare -n, skarsnö -n. -kanto ks. hankiainen, -keli skarföre. -kylvö (mtsh.) skarsådd; bredsådd på skare, hankinta* 1. anskaffning, förvärv -et; maan ~ jord|anskaffning, -förvärv. 2. (kaup.) leverans -en -er. —aika (kaup.) leverans |-termin, -tid. --arvo anskaffnings-, leverans |-värde. -ehdot pl leveransvillkor, -hakkuu (mtsh.) leveransavverkning; avverkning för leverans, -hinta anskaffnings-, leverans |-pris. -huutokauppa leveransauktion, -kauppa leveransaffär, -kelpoinen leverans|giltig, -duglig, -kulut, -kustannukset pl anskaffningskostnad (er). -liike uppköpsaffär, -luettelo accessionskatalog. -myynti försäljning för leverans (på leverans villkor); leveransförsäljning. -määrä leveransbelopp, -määräys leveransorder, -ostaja uppköpare, -puutavara leveransvirke, -sitoumus leveransförbindelse. -sopimus leveransavtal; täyttää ~ määräaikana hålla leveranstiden, -tarjous leveransanbud, -tilaus leveransorder. -vaikeudet pl leveranssvårigheter. - valmis leveransberedd. -valmius2 leveransberedskap. -varasto leveransförråd, hankijipeite (läh.) snötäcke, -poikanen: jäniksen ~ marshare. hankita (vanli.) ks. hankkia, hankki* (raksi, vitsas) hank -en -ar. hankjjkia 1. skaffa, an-, för|skaffa, förvärva;

varat ön -ittu keräyksellä medlen har anskaffats genom insamling; vaivoin -ittu med möda förvärvad; -Hut oikeudet förvärvade rättigheter; saada -iluksi parempi asunto komma sig till en bättre bostad; saada -ituksi (onnistua saamaan) rahaa lyckas uppbringa penningar; ~ sivistystä förvärva (jllk toiselle bibringa ngn) bildning; — (itselleen) jtk skaffa sig ngt; lägga sig till (med) ngt; (varata) förse sig med ngt; ~ tietoja jst inhämta (införskaffa) uppgifter om ngt; ~ tietoja jllk tillhandagå ngn med upplysningar; ~ (itselleen) tuloja göra sig inkomster; komma sig till inkomster. 2. (kaup.) anskaffa, leverera; (varustaa) förse; ottaa ~kseen jtk åtaga sig att anskaffa (leverera) ngt; åtaga sig anskaffningen (leveransen) av ngt. 3. (saada toimeen) utverka; ~ lupa jhk utverka tillstånd till ngt; ~ vahvistus jhk utverka fastställelse på ngt. 4. (valmistella): ~ malkaa (matkalle) rusta sig för en resa; ämna göra en resa; ~ lähtöä rusta sig för uppbrott (för avfärd); (prs.) -kii sadetta det drar ihop sig till regn; det ser ut att bli regn. 5. (mrl. olla lekemäi-sillään): mies -ki jo selviytyä jutusta mannen höll redan på att klara (hade så när klarat) affären. 6. (mrl. ansaita): siinä -kii rahaa (hyvin) det förtjänar man pengar (bra) på. -kija 1. anskaffare. 2. (kaup.) leverantör. 3. (mer.) furnerare; laivatarvik-keiden ~ skeppsfurnerare. hankkilus (miekankannike) gehäng -et hankki I |minen vrt. hankinta, -utua*

1. (varustautua, vanh. sonnustautua) rusta sig. 2. (valmistautua) göra* sig färdig (i ordning); (för)bereda* sig (jhk för ngt, på ngt), -utuminen förberedelse.

hankmoj|aura, -äes (mv.) hankmoharv. hanko* klyka; (heinä~) tjuga; (haarukka)

gaff lei -eln -lar. -an ks. h a n g o t a. hansa (hist.) hanseförbund(et); hansa(n.) -kaupunki hansestad. -lainen 1. (s.) hanseat -en -er. 2, (a.) hanseatisk. -liitto hanseförbundet).

hansikas -kkaan handsk|e -en -ar. (-kauppa handskbutik, -lokero handskfack, -nahka handskskinn, -pari ett par handskar.) -kkaan(numero handsknummer. -sormi handskf inger.) hantt||apuli (j. halv. mitätön mies) odåga, odugling, -i* 1. ks. ed; (kort.) hakku.

2. panna ~in (j.) ställa sig på tvären; vara motspänstig (motsträvig); opponera sig. (-mies ks. hanttapuli.)

hanuri (mus.) drag|spel -et -harmonika, handklaver; vrt. haitari, -kappale dragspelslåt -en -ar. -nsoittaja handklaversspe-lare. -nsoitto dragspelsmusik, -sti (j.) ks. -nsoittaja. hapahko syrlig.

hap|an -pamen 1. (m. kem.) sur; starkt syrlig; ~ (sokeroimaton) mehu sursaft; — omena suräpple. 2. (pnm.) surnad, jäst. 3. (kuv.) surmulen, butter; sträv; olla -pamen näköinen se sur ut; sura; vara surmulen. -imelä sursöt; ~leipä sötsurt bröd. -kaali (keit.) surkål, -kirsikka surkörsbär. -leipä surbröd. -paisti surstek. -rehn ks. käyte-

rehu. -suola syrsalt. - taikina (hapanleipä hapatus) surdeg, -tua* ks. hapata, haparoi[fda famla (jtk efter ngt); (kävellessä) stappla; -vat askelet stapplande steg. -nti* famlande; stapplande, hapata* -ppartee bli sur; surna, hapa||te*, -tin* syra, (an)syrningsmedel. -ttaa* (kern.), ansyra; låta* surna -tus ansyrning; (Raam. ym.) surdeg -en

-ar. hape|kas -kkaan syre|rik, -haltig. haper|la skör, spröd; vrt. hauras, -o

(sieni) krämla. -uus2 skörhet, sprödhet, hapel|tin* (kem.) oxidationsmedel, -tonsyre-fri. -ttaa* oxidera.-ttua* oxideras.-ttuma (oksidi[kerrosj) oxid -en -er. -t tuma ton icke oxiderande, -ttuva luftkänslig; oxiderande. -tus oxidering, syrsättning, haplontti * (biol.) haploid. hapoke* (kern.) syrlighet. hapollinen försatt med syra; syrahaltig. hapon||erotin* (kern.) syraavskiljare.-herätin (kern.) syraväckare. -kestävä syrabeständig, hapo||ton syrafri. -ttaa* ansyra; göra* sur. happa||masti surt; ~ reagoiva (kern.) surt reagerande. -maton osyrad; ~ leipä osyrat bröd. -muus2 surhet. -neminen surnande, syrning.

happi2* (kern.) syre -t. -atomi (kern.) syreatom. -hakuinen (bktr.) aerobisk. -kaappi syrgasskåp. -kaasu syrgas, (-koje syrgas-apparat.) -nen syrehaltig. -pakoinen (bktr.) anaerob; luftundvarande. -pitoinen syrehaltig. -säiliö syre|behållare, -cistern. - yhdiste syreförening, happo * syra; kestävä syrabeständig, -inen syrad. -isuus2 syrahalt -en. -koe syraprov. -kylpy syrabad. -luku (kern.) syratal. -marja berberisbär. (-pensas [ksv. Berberis] berberisbuske.) -pitoinen, -pitoisuus2 syra|haltig, -halt.-pullo syraflaska, -torni (pap.) syratorn.

hapro (ksv. Oxyria): tunturi~ fjällsyra, hapsenkakkiainen (sarvijäärä, hnt. Cerambycidae) timmer|man, -mannen, -män. haps||i3 test -en -ar; -et (tukka) hår -et. -ia (hampsia) hafsa. -ihaiven (ksv.) frö-fjun. -ijuuri (ksv. vanh.) ks. juurtuma-hapsi. -u frans -en -ar. hapuil||la famla, treva (efter ngt); -eva trevande; -eva yritys trevande försök, -u famlande, trevande, hara (mv. karhi) harv -en -ar; (mer.) dragg -en -ar.

hara||aminen (mv.) harvande; (mer. naaraaminen) draggande, -juuri (ksv. Corallo-rhiza) korallrot, harakan||hattu*, -kello (ksv. Campanula patula) ängsklocka, -muna skatägg. -pesä skatbo. -poikanen skatunge. -varvas (ksv. Lycopodium) lummer -n. harakiri (jap.) harakiri -t, -n; tehdä ~ begå harakka* (el. Pica pica) skata; hypätä ~a

hoppa kråka, harall||a, -e: sormet -aan med utspärrade fingrar; seistä sääret -aan stå bredbent; juosta ~

hapsin springa så att håret fladdrar; silmät

-an (selällään) med vidöppna ögon. hara|]sarvinen bredhornad. -silmäi(nen [-[kie-ro~]-] {+[kie- ro~]+} skelögd. -syys2 skelögdhet.)

hara||ta 1. (mv. äestää) harva. 2. (mer. m. naarata) dragga (efter ngt); ankkuri -a pohjaa ankaret draggar. 3. ~ vastaan (kuv.) spjärna emot; ställa sig på tvären; vastaan -ten motsträvigt; vrt. hangotella. -us (äestys) harvning; (naaraus) draggning. harava räfsa; (rauta ~) kratta; vrt. hevos-h a r a (v a), -kone ks. hevosharava, -npii räfspinne. -nvarsi räfsskaft. haravoida räfsa; kratta, har I |lia villfarelse; (yhd.) miss-, van-, (—aistimus hallucination.) -haan vilse; (väärin) miste; johtaa (viedä) ~ vilse|leda, -föra, missleda; förvilla; osua ~ (erehtyä) taga miste, taga fel (jnk suhteen på ngt); (pettää) slå fel (slint); ~ osunut missriktad; iskeä ~ taga fel; hugga i sten; ampua ~ (ohi) skjuta förbi (bom); ~ osoittava missledande; ~ johdettu vilse |ledd, -förd; missledd; ~ johtaminen vilseledande; ~ johtava vilseledande. -haannuttaa* ks. harhauttaa; (eksyttää) vilseleda *. -haantua* ks. harhautua.

harha||-askel felsteg, -henki (heng.) villoande. -ileva irrande; vrt. seur. -illa irra; (hapuilla) famla; ajatukseni -ilevat sinne tänne mina tankar irrar (lentävät flyger) hit o. dit; (samoilla) ströva, flacka omkring; — metsässä irra (ströva, flacka) omkring, (eksyksissä) gå vilse i skogen, -ilu irrande; villospår -et -. -isku misshugg; (miek.) fel-stöt. -kuulo hörselvilla, -kuva gyckelbild; (erehdys, harha) villa; (-näky) synvilla; (kuvittelu) fantom -en -er. -kuvitelma vanföreställning; illusion -en -er; villfarelse -n -r. -käsitys vanföreställning; (väärin ~) missuppfattning. -laskelma fel | beräkning, - kalkyl; felslagen beräkning, -laukaus (vahingon ~) vådaskott, -luoti (en) förlupen kula. -luulo irrmening; (kuvittelu) inbillning, illusion; (ennakko ~) fördom -en-ar; (eksymys) villfarelse, förvillelse; vrt. harhakäsitys. -ma (ksv. yhteenkasvettuma) chimär -en -er. -mielisyys2 (lääk.) förryckthet, paranoia -n. -mielle vanföreställning, -näky synvilla. -oppi irrlära, villolära; heresi -n -er. -oppinen 1. (a.) irrlärig, kättersk. 2. (s.) irrlärare, kättare, -oppisuus2 irrlärighet, kätteri. -ote felgrepp, -polku irrväg -en -ar. -päätelmä felslut -et -; felaktig (oriktig) slutsats, -retki (tav. pl -retket) irrfärd(er). -suunta (er. usk.) missriktning, -suuntainen missriktad, -suuntaus felinriktning; desorientering. -tie villoväg, irrväg, villostig -en -ar; (syrjäavväg; joutua -teille råka på villovägar (villospår, avvägar); johtaa -teille leda (in) på villospår, -tieto vilseledande

uppgift, -tulkinta vantolkning, -urna förvillelse. -usko irrmening; villomening, »uskoinen irrlärig. -uskoisuus2 irrlärighet. -uttaa* vilse |leda*, -föra*; vrt. seur. -ut tamilien (er. sot.): vihollisen ~ vilseledande av fienden, -utua* förvilla sig, förvillas; förirra sig; -utunut vilse|kommen, -ledd, vü-sen. -utuma, -u tuminen förvillelse. -vietti -nen pervers, -viettisyys2 perversitet. hari a ks. haroa, -lia, -lie ks. h a r a 111 a, -e. hari ttaa* itr spärra ut; tr (saha) skranka2; -Itava utspärrad, stripig; ~ saha skranka en

såg. -tus skränkning. (-pihdit pl skrank|-tång, -järn. -rauta skränkjärn. -tulkki skränkningstolk.) har ja 1. (vuoren ym.) ås -en -ar; kam -men -mar. 2. (katon~) (tak)ås-en -ar; kroppås -en -ar. 3. (huippu) krön -et -; tinn[e -en -ar; muurin ~ murens krön; muurin ~t murens tinnar; (vasaran) pen -en. 4. (hev.) man -en -ar. 5. (vaate~ ym.) borst|e -en -ar. -jaaja borstare. -jaamaton oborstad, -jääminen borstande, harjaan||nus övning, träning; (tottumus) vana. -nuttaa* öva; träna, -tua* öva sig, övas; få* övning (träning); bli (upp)övad (tränad); vinna färdighet (i ngt); (tottua) bli van (vänja* sig) (vid ngt); -tunut övad, van, tränad, -tumaton oövad, ovan, otränad. -tuminen övning, träning, -tuneisuus2 rutin -en; vana; träning; (taito) färdighet; vrt. ed.

harja||hirsi kroppås -en -ar. -iset, -kaiset pl

(kaupat päätettyä) köpskål -en -ar. -kannu ks. -k a i s e t. -kivi täck-, slut|sten; hjässten. -koro (her.) mantelskura, -kosketin (shk.) borstkontakt, -ksinen borstig, -kuusi (mtsh.) borstgran. -kytkin (shk.) borstkoppling. -lasta (lin. rintalastan harja) bröst-(bens)kam. -lastaiset (fåglar) med bröst-(bens)kam. -lintu (el. Upupa epops) härfågel. -llinen försedd med ås (kam) jne.; vrt. harjakaiset, -nne* ås -en -ar. -nnos-tajaiset pl (rak.) taklagsöl -et -. -nnosto (rak.) åsresning. -nsitoja, -ntekijä borst-bindare. -orsi tak-, kropp|ås. -pyörä hjul-borste; borsthjul. -rinta hönsbröst, harja|s borst -et -(koll. -en), (jouhi) tag|el -let -; nostaa -kset pystyyn resa borst, borsta sig. -harja borst-, tagel |borste. -sivellin borst-pensel. -tukka borstigt (raggigt) hår. harja||ta borsta, -tehdas borstbinderi. -teltta ryggåstält. -teollisuus2 borstindustri, -vedos (kirjp.) borstavdrag, -us borstning, harjauttaa* låta borsta, harjautua* ks. harjaantua, harja||va (rak.) (keskeltä koholla) sluttande, doserad; tehdä ~(ksi) dosera, -vuus2 dosering.

harjoi||tella* öva sig; (valmentautua) träna (sig), (harjoittelijana) praktisera; ~ kirjoitusta öva sig i skrivning; ~ uimaan öva sig att simma; öva sig i simning; ~ jtk ammattia öva sig (praktisera) i ngt yrke; vrt. h a r-j o i 11 a a. -telma övning; (taid.) studie -n-r. -ttaa* 1. (opettaa) öva; (ohjata) inöva; (paremmaksi) uppöva; (valmentaa) träna; ~ eläimiä dressera djur; jtk kirjoittamaan öva ngn i skrivning; kuka on teille tämän kappaleen -ttanut? vem har inövat detta stycke med er? ~ sotamiehiä inöva (exercera) soldater. 2. ~ opintoja, kauppaa idka (bedriva) studier, handel; ~ urheilua idka (bedriva) sport; sporta; ~ taidetta idka (utöva) konst; ~ liikettä driva en affär; ~ ammattia utöva ett yrke; ~ laulua öva sig i sång, (lauluopintoja) taga sång-lektioner; ~ sanaa öva ordet; ~ itseään jssk (harjoitella jtk) träna sig i ngt. 3. (snt.): ~ viekkautta öva list; ~ vilppiä begå (bedriva) underslev; ~ sortoa utöva

förtryck; ~ (tehdä) väkivaltaa föröva våldsdåd; öva våld (jtk vastaan mot ngn); ~ mielivalta (isuutt)a utöva godtycke; ~ laittomuuksia begå olagligheter; förfara olagligt; ~ kiihotusta bedriva agitation; — vakoilua bedriva, idka spionage; spionera, -tta-ja (ammatin ym.) idkare (utövare) (av ngt); (opastaja) instruktör; (valmentaja) tränare, -ttamaton oövad; otränad, -ttaminen ö-vande jne. -ttelija praktikant -en -er. -ttelu övande, övning, praktiserande, praktik -en; vrt. valmentautuminen, (-aika övnings-, praktikant I tid; träningstid. -åjo övnings-, tränings |körning, -ohjelma övnings-, tränings I program.)

harjoitus övning; (laulu- ym.) repetition; (sot. taistelu ~) manöv|er -ern -rer; (ase~) exercis -en -er; (valmennus) träning, -aika tränings-, övnings |tid. -aine övningsämne. -esimerkki övningsexempel, -kappale (mus.) övningsstycke, -kenttä övningsplan; (sot.) exercisplan. -kokous övnings-, repetitions|-möte. -kone (Int.) övnings-, skol|maskin. -koulu övningsskola, -kurssi (t) övningskurs, -laji övningstyp. -leiri övnings-, tränings |lä-ger. -osasto övnings-, instruktions | avdelning, -sali övnings |-, tränings |säl. -tehtävä övningsuppgift. -tunti övningstimme, - vastustaja (nrk.) sparringspartner. - vaunu (aut.) övningsbil. - velvollisuus2 övningsskyldighet.

harju (mnt.) ås -en -ar. -jakso åssträck-ning. -mainen åslik. -rinta (lääk. riisitaud.) hönsbröst.

harjus (kal. Thymallus vulgaris) harr -en -ar.

harkinnan||varainen beroende på (underkastad) prövning. - varaisuus2 beroende av prövning.

harkin|ta* prövning; (pohdinta) överläggning; (miettiminen) begrundande; -nan arvoinen värd begrundande; vapaan -nan mukaan enligt fri prövning.

harkinta||kyky prövnings-, (arvostelu~) omdömesförmåga. -kykyinen omdömesgill, -kysymys prövnings-, omdömes|fråga. -kyvyttömyys2 omdömeslöshet; omdömesbrist -en. -kyvytön oförmögen att pröva; icke omdömesgill; omdömeslös. -oikeus2 prövningsrätt. -taksoitus omfångstaxering, «tapaus prövningsfall, -valta prövningsrätt. -vapaus2 fri prövningsrätt, - verotus beskattning enligt prövning, omfångsbeskattning.

harki|ta uttänka2, överlägga*; (punnita) överväga2; (tuumia) övertänka2; (ajatella) tänka2 på; (miettiä) begrunda, betänka1 (sig); (arvata, laskea) beräkna; (huomata) finna*; (suunnitella) planlägga*; tarkemmin -tessa vid närmare prövning (vid närmare övervägande) av saken; (asiaa) perin pohjin -ttua(ni) efter moget övervägande; -ten tehty gjord med eftertanke; hyvin -ttu väl uttänkt (betänkt, överlagd); huonosti -Itu mindre (föga) väl betänkt; ~ soveliaimmaksi pröva (finna) lämpligast; ~ parhaaksi finna för gott; anse bäst; ~ oikeaksi anse riktigt; pröva rättvist; olla jnk -ttavana ankomma på ngns prövning; oikeus -tsee päätöstä rätten överlägger till utslag; asiaa vapaasti -ttuaan efter fri prövning av saken; ottaa jtk -iiavakseen taga ngt i över-

vägande (under omprövning); upptaga ngt till prövning; olla -llavana vara under omprövning; ön -itava toisenkin kerran man måste noga betänka sig; oletko -nnut seurauksia?har du tänkt på (betänkt, begrundat) följderna? -tseva försiktig, eftertänksam; (laskelmoiva) beräknande, harkitsema|[ton oöverlagd; icke (föga) välbetänkt; (ajattelematon) obetänksam; ~ (pikaistuksissa tehty) teko överilning. -tto-masti oöverlagt, obetänksamt, -ttomuus2 obetänksamhet; (pikaistuksissa tehty) överilning. harkitusti överlagt.

harkka* (tav. sana~) käbb|el -let; gnat -et. harkki* (naara) dragg -en -ar. harkko* (rauta~) tacka; (kulta~) plants -en -ar; (valanne) smälta; lupp -en -ar; göt -et -; (nirkko, sakara) udd -en -ar. -hopea, -kulta silver (guld) i tackor, -kupari koppar i tackor; klackkoppar, -lyijy bly i tackor, -rauta tackjärn; rakeinen (kirjava) ~ gra-nulerat (halverat) tackjärn, -sakset götsax. -sulattimo, -sulatto tackjärnshytta, -teräs stångstål. -tina tenn i tackor, -uuni tackjärnsugn. -valssi block-, göt-, puddel]vals. (-laitos block-, göt|valsverk.) harkotus (rak. rusliikka) rustik, bossage. harlekiini (ital. näyt. ilveilijä) harlekin -en -er.

harmaa grå; ~ssa (hämärässä) muinaisuudessa i den grå forntiden; ~ (alakuloinen) arki den grå vardagen; vanha ja ~ (pää) gammal o. grå; ~ kissa, lehmä (nimenä) grålla.

armaaj|haikara (el. Ardea cinerea) gråhäger. -hanhi ks. merihanhi, -hapsinen, -hiuksinen gråhårig, -hylje ks. halli, -kaihi (lääk.) gråstarr, -karhu (el. Ursus horribilis) grisslybjörn. -kerttu ks. pensaskerttu. -kivi gråsten, (-kirkko gråstenskyrka.) -kuvemyyrä (el. Clethrionymus rufocanus) gråsidig skogssork. -leppä '(ksv. Alnus incana) gråal. -lipeä (pap.) grålut. -lokki (el. Larus argentatus) grå trut. -munkki ks. -veli. -nkailava gråskäckig. -nkelmeä (sairaalloisen kalpea) gråblek, -nkeltainen grågul, -nkirjava gråbrokig; gråspräcklig. -nnuttaa* göra* grå. -nsiner-tävä gråblå, -ntua* gråna, -ntäplikäs grå-fläckig. -nvihreä grågrön, -paju (ksv. Salix cinerea ym.) gråvide, -paperi (mm. kasvi-paperi) gråpapper, -parta(inen) gråskäggig, -pilkkuinen grå|prickig, -fläckig, -pukuinen gråklädd, -päinen, -pää gråhårig; ~ ukko gråhårsgubbe. -salva (frm.) gråsalva, -sieppo (el: Muscicapa striata) grå flugsnappare. -silmäinen gråögd. -sirkku (el. Emberiza ca-landra) kornsparv, -sänkinen med grå (skägg)stubb. -tikka (el. Picus canus) gråspett. -tukkainen gråhårig, -täpläinen grå-fläckig. -veli (hist. kat.) gråbroder, har||mahtava skiftande i grått; gråaktig; grånande; (tukka) gråsprängd, -mans2 gråhet, -mentaa* göra* grå. -mentua*, -meta* bli grå; gråna; -mennut grånad, harmi 1. harm -en; förtret -en; förargelse; förtrytelse; olla ~ssaan jst vara harmsen (förtretad) över ngt; olla suureksi ~ksi jllk

vålla ngn stor förtret (harm), (haitaksi) stort förfång; jopa ~ksi (kiusaksi) asti ända till förargelse; suureksi ~kseni

till min stora förtret (harm). 2. ks. h a r m o. -llinen harmlig, förtretlig, förarglig, försmädlig, förtrytsam; (onneton) fatal; ~ tapaus fatalitet. -llisesti harmligt, förtretligt, förargligt, förtrytsamt. -llisuus2 förtretlighet, förarglighet, förtrytsamhet. -stua harmas, förargas, förtretas; bli harmsen (förargad) (jllk på ngn; -jst över ngt), -stuk-sissaan harmsen, förtretad, -tella* harmas, vara förargad (över ngt), -ton harmlös, oförarglig; (viaton) menlös, -ttaa* harma, förtreta, förtryta*; (kiusata) irritera; (suututtaa) förarga; minua ~ det har-mar mig; -ttava harmlig, förarglig; vrt. harmillinen. -ttomuus2 harmlöshet; oförarglighet; menlöshet. harmo (hev. nim.) gråll|e -en -ar. -jäärä (hnt. Callidium [SemanotusJ coriaceum) grå barkbock(en). harmoni (lav. urku~) harmoni]um -et -er. -a (mus.) harmoni -n -er. -aoppi harmoni-lära. -kka* (drag)harmonika, dragspel; (j. leik.) piglock, -nen harmonisk, haroa (j. hapuilla) treva, känna sig för. harotta|a* sticka* upp (ut); stå* upp; (ulota) stå* ut; -va upp-, ut|stående; (tukka) stri-pig-

harpata* (loikata) skutta; (hypätä) hoppa; kliva*.

harpikko* (iknp.) cirkelbestick -et harppau|jksittain språngvis, -s kliv -et -; skutt -et -; hopp -et -; språng -et. harp|pi* (tknp.) passare; -in haara passarben; -in kärkiötappi passarstift; -in lyijykärki blyspets för passare; -in olkapiikki nålfotsinsats (i passare), -kotelo rit-, cirkel|bestick; vrt. harpikko. harppu* (mus.) harpa, -kuusi (mtsh.) harp-gran. -noida harpunera. -una harpun -en -er. (-köysi harpunlina.) harpun iki eli harpsträng. -soittaja harp [spelare, -ist, (vanh.) -olekare. -soitto harpspel, (vanh.) harpolek. -sävel, -ääni harpton. harpyija 1, (myt. raivotar) harpyja. 2. (el.

Harpyia destructor) harpy(j)a. har|ras -taan (aulis) hängiven (jhk ngt); (usk.) andäktig; (lämmin) varm, innerlig; ihärdig; trägen; nitisk; (hellittämätön) enträgen; (kiinnostunut) intresserad (jhk för [av] ngt); ~ kristitty varm kristen; ~ kuulija intresserad (andäktig) åhörare; -tain toivomukseni min innerligaste (frommaste, livligaste) önskan, -henkinen (usk.) andaktsfull. -mielinen andäktig, varmhjärtad, »mielisyys2 varmhjärtenhet; andäktighet, andakt -en.

harras||taa ivra, sträva (för ngt); intressera sig (för ngt); (ahkeroida) vinnlägga* sig (om ngt); nitälska (för ngt); ömma (för ngt); (harjoittaa) (vrt. tätä) idka; (erikoishar-rastuksena, »kärpäsenä») ha (ngt) som hobby; ~ urheilua idka sport; sporta; ~ valtion parasta ivra (ömma) för statens bästa; asiaa -tava intresserad (för saken); oikeutta -tava rättrådig; ~ hyviä tapoja nitälska för goda seder, -taja som intresse-

rar sig, ivrar (jnk för ngt); ivrare (för ngt); (jnk as. ajaja) förfäktare (av ngt); (puoltaja) förespråkare; uudistusten ~ reformvän -nen -ner. -te ([mieli]harrastus, »kärpänen») hobby, -telija amatör; (us. halv.) dilettant; musiikin ~ musikvän; amatörmusiker; (en) som har musik som hobby, -tella: ~ jtk syssla med ngt; ha ngt som hobby, -te-lu intresse (jnk för ngt); hobby -n -er. -tua (viehättyä) bli intresserad; få* intresse (för ngt), -tukseton (hnk.) ointresserad; utan (några) intressen, -tunnelmainen stämningsfull, högstämd; med förtätad stämning, harrastu||s intresse; ivran; (pyrintö) strävande), (ahkerointi) nitälskan; (erikois »kärpänen») hobby -n -er; jnk ~ ivran, intresse för ngt. (-piiri intresse [krets, -sfär.) -ttaa* intressera (jk jhk ngn för ngt); väcka ngns intresse, harri ks. harjus.

harri[|llaan: silmät ~ med uppspärrade (vidöppna) ögon. -ttaa* ks. harittaa, har||sea (harv.) gles, skir. -sia 1. (ni.) tråckla. 2. (mtsh.) bläda; plockhugga*. -sinta* 1. (ni.) tråckling. 2. (mtsh.) blädning, plockhuggning. (—aika (mtsh.) blädningsomdrev -et. -hakkaus blädning, plockhuggning, -harvennus blädningsgallring. -talous bläd-ningsbruk.)

harso flor -et -; gasväv; (lääk.) gas -en; (kuv.) slöja, -huivi florsduk. -huntu florslöja, -inen florlik, (yhd.) med flor. -kangas gastyg. -korento (hnt. Chrysopidae) florslända.-ku-dos gasvävnad, -nauha florsband. -puku florsdräkt -en. -sääski (hnt. Sciara Thomae) sorgmygga, -ttaa* behänga2 med flor. - vaate florsduk. harsu (er. ksv. harva) gles; skir. harta asti andäktigt; med intresse; hängivet; varmt; innerligt; ihärdigt, enträget; enstän-digt; med nit; vrt. h a r r a s.-udenharjoitus andaktsövning, -us2 andakt -en; (lämpö) värme -n; (mielenylennys)

uppbyggelse; vrt. harras, (-hetki andakt[sstund]. -kirja andakts-, uppbyggelse|bok. -kirjallisuus2 uppbyggelselitteratur. -kokous andakts-, uppbyggelse[möte.) harj|teikas, -teva axel-, skulder|bred. harti a skuldra; ax|el -eln -lar; kantaa -oittaan bära på sina skuldror (axlar).-huivi schal-en -ar. -inen med . . . axlar; (yhd.) -axlad; kapea~ smalaxlad; med smala axlar, -kas -kkaan ks. h a r t e v a. -pankkitalo arbetsinsatshus. -voi|ma: -malta, -min av alla krafter. -voitto (~selkä) fallseger, harts||aantua ks. -i i n t u a. -ata hartsa, -aus hartsning. -i harts -et -er. (-happo hartssyra. -intua hartsa sig. -lasitus harts-glasyr. -liima hartslim. -mainen hartsaktig, -nen hartsig. -pitoinen hartshaltig. -pitoisuus2 hartshalt, -saippua hartstvål. -solu hartscell. -suopa hartssåpa. -öljy hartsolja.) harus (mer.) stag -et -; (jänne, vantti) vant -et -(-er), -fokka, -keulapurje stagfock. -koukku staghake. -köysi staglina. -lukko staglås; vantskruv -en -ar. -pinne stagkläm-mare.-pultti (side~) ankarbult, -purje stag-segel. -vanunki stagtråd. -taa (tukea haruksilla) staga, -tus stagning.

harv I a 1. gles; (har sea) skir; (kuohkea) luc-ker; puut ovat ~ssa träden står glesa; ~an (adv.) glest, med långa mellanrum, (hitaasti) långsamt; -oin sällan; ~an asuttu glest bebyggd (befolkad); ~an kylvetty tunnsådd, glest sådd; ~ ladelma (kirjp.) gles sats; ~ seula såll -et -, ris [sel -let -; -empadn (adv.) glesare; långsammare; mer sällan; ~kseen (adv.) långsamt; då och då; (yksitellen) en o. en. 2. (ei moni) icke mången; ~t få; ett fåtal; ylen ~t ytterst få; ett ringa fåtal; muutamat ~t några få; ~ se (mies) joka ei de är räknade, som inte; ~ se päivä nästan varje dag; olla ~ssa (harvinainen) vara sällsynt; förekomma spritt, sparsamt; sellaisia miehiä on sådana män är

tunnsådda; -oissa tapauksissa i enstaka, sällsynta fall. -hampainen glestandad. -hko ks. ~nlainen. harvainvalta fåmannavälde, oligarki, -inen oligarkisk.

har va I [karvainen gleshårig. -kseen (adv.) långsamt; (harvoin) sällan, -kudontainen glest vävd; (harsea) skir. -kukkainen gles-blommig. -lajinen fattig på arter, -lajisuus2 artfattigdom, -lehtinen glesbladig. -lukuinen fåtalig, -lukuisuus2 fåtalighet; ringa antal, -metsäinen beväxt med gles skog. -nlainen, -npuoleinen ngt (tämligen) gles. -puheinen fåordig, ordkarg, förtegen, tystlåten. -puheisuus2 fåordighet, ordkarghet, förtegenhet, tystlåtenhet, -puinen (mtsh.) glest bevuxen (med träd), -rivinen med glesa rader (led), -sanainen ks. -puheinen, -seinäinen med gles(a) vägg(ar). -silmäinen (verkko, harva verkko) grovmaskig; ett nät med grova maskor. -ssa ks. harva, harve||mmin ks. harvoin, -neminen glesnande, minskning, -nee ks. harveta, harvennus utglesning; (kirjp.) spärrning; (mtsh.) gallring, -hakkaus gallringshuggning; [hjälp]gallring. (-ala gallringshygge.) -kierto gallrings|intervall, -omdrev. - menetelmä gallrings|metod, -förfarande, -määrä gallrings|belopp, -utfall, -poisto gallrings|-avgång, -uttag, -puu gallringsvirke, -tulos gallrings|utfall, -resultat, harven||taa* göra* gles (glesare); utglesa; (kirjp.) spärra; (mtsh. ym.) gallra; -nettu (kirjp.) spärrad stil. -tamaton ogallrad, -taminen utglesning; spärrande; gallrande; vrt. -t a a. -tua* ks. harveta. -tuminen glesnande.

harve|ta bli gles (glesare); glesna; (lukumäärältään) bli fåtaligare (färre;) utgallras; (vähetä) minskas; rivit -nevat leden glesnar.

harvikko* (mtsh.) (mycket) glest skogsbestånd.

harvinai[|nen sällsynt, rar; (harvoin koettu) sällspord; (omituinen) sällsam; (tavaton) ovanlig; (erikoinen) säregen; -sen suuri ovanligt (sällsynt) stor; -sen innokkaasti med sällsport intresse; -sen kaunis ovanligt vacker, -slaatuinen av sällsynt slag (art;) sällsam; (av) säregen (natur), -slaatuisuus2 säregenhet; kuriositet, -suus2 säll|synthet, -samhet; ovanlighet; (harvin. es.) raritet; kuriositet.harvoin -

harii voin sällan; inte ofta; -vemmin mera sällan; mindre ofta; -vimmin minst ofta; ~ nähty (kuultu) sällsynt, sällspord, -vuus2 gleshet; vrt. harvalukuisuus, hasardi (sattuma; uhkapeli) hasard -en. hassah||taa* (börja) bli, vara småtokig; ~ tyttöön (j.) bli kär (förälska sig) i en flicka, -tanut, -tava inte rätt klok; småtokig. hassata (j.) 1. slösa, göra av med (pengar). 2. fuska; göra ngt på måfå, på guds försyn, hassu fånig, tokig, besatt, galen, befängd, -mainen galen; fjoskig; (hupsu) fjollig; (naurettava) löjlig, komisk, -nkurinen löjlig, komisk, besatt; tokrolig, -nkurisuus2 löjlighet; tokrolighet, -sti fånigt, tokigt, galet, -tella* galnas, tokas, -ttelu tokeri -et -er, fåneri -et -er. -tus galenskap -en -er; fånighet; fåneri; fjollighet; vrt. hassuttelu, hullluttelu, -us2 fånighet, tokighet; befängdhet. hatar|la 1. (konkr. ei tiivis) otät; (harva) gles; (löyhä) lös; (irrallinen) löslig; (ei tarkka) diffus; (läpikuultava) genomskinlig; (harsea) skir. 2. (abstr., kuv. heikko) svag; ~ muisti uselt minne; tiedot lösliga

(pintapuoliset ytliga) kunskaper; ~t uutiset lösa (diffusa) uppgifter; ~ puolustus en svag (klen) ursäkt, -oitua* bli gles (lös, skir, svag), -uus21. gleshet; löshet; genomskinlighet. 2. svaghet.

hatikka* (ksv. Spergula) spergel -n. hattara (mtr.) molntapp -en -ar; moln -et -. hattu* hatt -en -ar; käyttää ~a vara (gå) klädd i hatt; nostaa ~aan lyfta på hatten; panna ~ päähänsä taga på sig hatten; ottaa ~ päästään taga av hatten; hatut ja myssyt (hist.) hattar o. mössor, -harja hattborste. -huopa hattfilt. -hylly hatthylla, -liike hattaffär. -mutteri (tkn.) kapselmutter, -neula hattnål, -palmikko (vaai. teol.) hattfläta, -puolue (hist.) hattparti(et). -rasia hattask, -ripustin hatthängare. -tehdas hatt|fabrik, -makeri. -tukki (vaat.teol.) hattstock, hatullinen 1. klädd i hatt. 2. (hatuntäysi)

en hatt full. hatun||aunio hattämne. -kehä hattstomme, -koppa hattkulle, -lieri hattbrätte, -nauha hattband, -nosto lyftning på hatten, -ranka ks. -kehä. -reuna hattbrätte -t -n. -sisuste hattfoder, -solki hattspänne, -sulka hattfjäder. -tekijä hattmakare, - teko hattmakeri -et. -töyhtö fjäder-, tagel|buske (på en hatt); ägrett -en -er. -vuori hattfoder, hatut [ön som är utan hatt; -lomin päin utan hatt på huvudet; med blottat huvud; barhuvad.

hatuttaa* 1. förse med hatt; (mv.) ~ kuhilas (auma) hatta en (sädes)skyl, en (sädes)-stack. 2. (prs. /., krk.) ks. suututtaa, harmittaa, haudan|lavaaminen gravöppning, -avaamis-lupa grav(öppnings)sedel. -hiljaisuus2 gravlik) tystnad. -häpäisijä gravskändare. «häpäisy gravskändning. -kaivaja död-, grav|-g-rävare. -ryöstäjä gravplundrare. -ryöstö gravplundring, -sija gravställe, -siunaus jordfästning, -suu gravöppning, -takainen: — elämä livet bortom graven (efter döden).

- haureus hau

-vakava gravallvarlig, -vakavuus2 grav-allvar.

haudalta* hautaan begrava*; gravlägga*; jorda; elävältä -itu levande begraven; ~ surunsa begrava (glömma) sina sorger, haude* baddning; (kääre ~) omslag -et -.

-sidos (lääk. kompressi) kompress, haudonta* 1. (lääk. ym.) baddning, bad-dande; basning. 2. (lin.) ruvning, ruvande, hauen||kita gäddgap; (tkn., putkipihdit) alli-gatorkäftar pl; rörtång. -koukku (kal.) gäddkrok. -kutu gäddlek. -poikanen gädd-snipa. -pyynti gädd|fångst, -fiske, -uistin gäddrag.

hauislihas (an.) överarmens böjmuskel; tve-

hövdad(e) muskel(n). haukahtaa* gläfsa (till), haukanj|pesä hökbo. -poikanen hökunge.

-silmä falk|blick, -öga. hauk|ata* (purra) bita*; nafsa; (pureskella) tugga; ~ leivästä (pala irti, suuhunsa) bita av brödet; tulkaa hiukan -kaarnaan! kom och få er litet till livs! ~ ilmaa ta litet frisk luft.

hauki2* (kal. Esox lucius) gädda, -rastas ks.

laulurastas, haukka* (yl.) hök -en -ar; (jalo~ Falco) falk -en -ar. -metsästys (hist.) falkjakt. -metsästäjä falkjägare; falkenerare, falkonär -en -er. haukkaus bitande; (sieppaisu) nafs -et. haukkoa* ks. haukata; ~ henkeään kippa efter andan; kikna; ~ ilmaa ks. ed. haukku* (koiran) skall -et -. -a 1. (koira) skälla2. 2. (kuv.): ~ jks skälla för ngt; (parjata) okväda; skälla2 ut, ned, sabla ned (jtk ngn); ge* (ngn) o vett; (häpäistä j skymfa; ~ pataluhaksi överösa ngn med ovett; skälla ut ngn. haukkuma||kirje skäll(e)brev. -nimi ök-, spe|-namn. -sana okvädin(g)sord, speord; skälls-, glåp-, skymfjord, haukkumijnen (tav. kuv.) skällande; skymfande, okvädande; saada -sia, -set få ovett. hauko]|tella gäspa; saada -ttelemaan få* att gäspa; reta till gäspning, -ttaa* ks. -t u 11 a a, -tus gäspning, -tuttaa* (prs.): minua ~ jag vill gäspa, hauku||nta* skällning; vrt. haukku, haukkuminen. -ttaa* låta* skälla, hauli (mets.) hag|el, -let -. -kko* (mets.) hagel|bössa, -gevär -et -. -konlaukaus ha-gelskott. - kon |panos, -patruuna ks. haulipatruuna. -metalli hagelmetall. -numero hagelnummer. -panos hagelladdning, hagelsats. -patruuna hagelpatron. -pussi hagelpung, -pyssy ks. haulikko. - tehdas hagelfabrik. haupitsi (sot.) haubits -en -er (-ar), -jaos haubitstropp. -nammus haubitsprojektil. -patteri haubitsbatteri. hauj|ras -raan skör, spröd, -rastua bli skör,

spröd; skorna, haureellinen otuktig; (siveetön) osedlig, -eilisesti otuktigt. -elHsuus2 ks. -us. -uden(-harjoittaminen skörlevnad; otuktigt leverne, -pesä otuktsnäste. -synti otuktssynd.) -us2 otukt -en; skörlevnad;

(ammatti ~) prostitution.

89hau hauska -

hauska trevlig, nöjsam; underhållande; intressant; (iloinen) glad; (miellyttävä) angenäm; olisi ~ nähdä det vore trevligt (intressant) att se; oli ~ kuulla det var trevligt (angenämt) att höra; siellä pidettiin ~a där förlustade (roade) man sig; där gick det glatt (muntert) till; ~rc näköinen som ser trevlig ut; med trevligt utseende, -heikki muntergök -en -ar, muntrationsråd -et -. -sisältöinen med trevligt innehåll, -sti trevligt.

hausku||tella* roa sig; förlusta sig; förströ*sig. -ttaa* roa; muntra (upp); underhålla*, förströ 8. -tus underhållning; förströelse; vrt. seur. hauskuu[s2 nöje -t, trevnad, förströelse; (huvi) lustbarhet; jnk -deksi (ratoksi) för ngns trevnad (nöje), hausse (kaup. hintain-, kurssien / nousu)

hauss|e -en -er. hausta (majavan~, frm.) bävergäll -en (-et), hau I ta* 1. grav -en -ar; (holvattu) grift -en -er; -danhiljaisuus en gravlik tystnad. 2. (kuoppa) grop -en -ar. -aja som begraver, -amaton obegraven, -holvi gravvalv; grift, hautajais||et pl begravning; gravläggning, bisättning, jordfästning; -issa på begravning, -ilmoitus begravningsannons, -kello(t) begravningsklockor. -konvehti (vanh.) begravningskonfekt. -kulkue ks. -saattue, »kutsu (kortti) begravningskort. -maksu begravningsavgift; (vanh.) likstol -en. -menot (-juhlamenot) pl begravningsceremoni(er). -puhe griftetal. -saatto, -saattue likprocession; begravningsfölje, -tilaisuus2 begrav-ning(stillfälle). hauta||kalusto (muin.) gravgods. -kammio gravkammare, -kappeli gravkapell, -kenttä (muin.) gravfält. -kirjoitus gravskrift, -kivi gravisten, -vård -en -ar. -kumpu gravkulle, -kuori gravkor, -laatta gravplatta, -laskeuma ks. -vajoama, -löytö (muin.) gravfynd. -merkki gravvård, -monumentti gravmonument, -muoto gravform. -paasi gravhäll, -paikka gravplats, -paju (ksv. Salix babylonica ym.) tårpil, -patsas grav|-vård, -monument -et -. -puhe griftetal. -rauha griftefrid. -raunio (-roukkio, muin.) gravhög; gravröse. -risti gravkors, -seppele gravkrans, -sija grav|ställe, -plats, -terva daltjära.

hautaus begravning; (kirk. m.) jordfästning, -apu* begravningshjälp, (-rengas begrav-ningshjälpring.) -avustus begravningsbidrag. -juhlallisuudet pl begravningshögtid-lighet(er.) -kassa begravnings|kassa; (harv.) -förening, -kellot pl begravningsringning, -kustannukset begravningskostnad, -maa begravningsplats; kyrkogård -en -ar. -menot pl begravningsceremoni(er). -saatto begravningståg, likprocession, -tapa begravningssed, -bruk. -todistus begravnings|-attest, -bevis, -toimisto begravningsbyrå, -urakoitsija begravningsentreprenör, -virsi begravningspsalm, -väki begravningsfolk. hautai|uttaa låta begrava, -utua* begravas; begrava* sig; (kuv.) gravläggas*; -utunut begraven, gravlagd. -uurna gravurna, «vaakuna begravningsvapen, -vajoama (mnt.) gravsänka.

-havista

hauto||a* 1. badda; (tulessa) basa. 2. (lin.) ruva; (kal.) kläcka2. 3. (kuv.) ~ mielessään ruva på ngt; ~ suunnitelmia jtk vastaan ruva på planer mot ngn; ~ tuumia umgås med (välva2) planer; ~ salajuonia smida* ränker; konspirera, stämpla, -ja (lin.) ru-vare; hyvä ~ god ruvare. hautoma||-aika (lin.) ^ ruvningstid, liggtid. -halu ruvlust. -haluinen ruvlysten. -kana ligghöna. -koje kläckningsapparat. -laitos (er. kal.) kläcknings|anläggning, -anstalt, -muna ruvägg. -uuni kläckningsugn. hautoj|minenl.f/ää/cjbaddande. 2. (lin.) ruvning. -mo ks. -ma lait os. -utua* baddas. hautua* baddas; (puhjeta) utkläckas2; (kuv.)

ligga* till sig, över. havah||duttaa* (herättää) uppväcka8, -tua* uppvakna; vakna upp. -tuminen uppvaknande; vrt. herätä, havain|jnoida (huomioida) iakttaga*, observera. -noitsija iakttagare; (m.vir.) observatör; observator, havainnollinen åskådlig, -sesti åskådligt, -staa åskådliggöra*, -stua bli åskådlig; framträda*, -suus2 åskådlighet, ha vainnon|| tekijä iakttagare; observatör.

-teko observerande; observation, havainto* iakttagelse; (kokemus) rön -et -; (huomio) observation; väärä ~ oriktig observation; tehdä göra iakttagelser; anställa observationer, -aika observationstid, -aineisto, -aines åskådningsmaterial, -alue observationsområde, -arvo observationsvärde. -asema observationsstation, -kirja (mittauspöytäkirj a, mnm.) avvägnings-, antecknings|bok. -koje observations-, (esittely ~) demonstrations|apparat. -kyky iakttagelseförmåga. -menetelmä observationsmetod. -metsä (mtsh.)

demonstrationsskog. -opetus åskådningsundervisning, -paikka observations|plats, -ort. -pallo observationsballong. -psykologi (a iakttagelsepsykologi, -nen iakttagelsepsykologisk.) -päiväkirja observationsjournal, -torni observationstorn. -virhe observationsfel. -väline åskådningsföremål; ~et pl åskådnings-, observations [material -et, -materiel -en. havaiti|a 1. (huomata) (för)märka1, varsna, iakttaga*, observera; (todeta) befinna*, finna*; (nähdä, erottaa) skönja2. 2. (käsittää) inse*; finna*, inhämta, förnimma*; vakna till insikt (jtk om ngt); se -tiin tarpeelliseksi det befanns nödigt; rikolliseksi -tu befunnen brottslig; -tavissa oleva som kan förmärkas (skönjas, påvisas); som gör sig märkbar (förnimbar, skönjbar), -sematon 1. (silmin ym. omärkbar; oförnimbar; (näkymätön) omärklig. 2. mitään ~ (tarkkaamaton) ouppmärksam, -seminen märkande, varsnande jne.; vrt. havaita, -s em us förnimmelse, ha vanna (sikari) havann ja, -an -or, havannacigarr.

hava[s -ksen (grovt) nät -et -. -lanka nät-,

(purje ~) segel [garn. haven (harv.) ks. hius-, p a r t a|k a r v a. haveri ks. merivahinko, haaveri, havi||na (mrt. viuhuna) vin -et; sus -et. -sta vina*; (suhista) susa.havitella — heikeimysvastus

hei

havijjtella* 1. (tavoitella) fika efter, efterfika, spekulera (på ngt); ~ virkaa efterfika en tjänst. 2. (kaup.) spekulera, -ttelu 1. åstundan, åtrå -n. 2. spekulation, havu ris -et (av barrträd); (kuusen~) granris; -t (rhm.) barr -en. -halot barrved. -inen av (gran)ris; ris-, -kasa rishög, -katos (läh.) -maj a. -kirvat (hnt. Chermes) pl barrlöss pl. -kylpy barrbad. -köynnös (kuusen granrisgirland. -linna (run. metsola) skogens rike. -maja riskoja, -metsä barrskog, (-ilmasto barrskogsklimat, - vyöhyke barrskogs-region.) -neula (nen) ks. -n n e u 1 a (nen). -n(hakkuu rishuggning, -neula[nen] barr -et [-en] -. -oksa gran|ruska, -kvist, -tuoksu barrdoft.) -nunna (prh. Lymantria monacha) nunnan, -puinen av barrträ; barrträds-, barr-, -puu (kasvava) barrträd; (puus.) barr|trä, -virke, -ved. (-halot pl barrved. -sekametsä barrblandbestånd. -tavara [-barr-[träds]virke.-] {+barr- [träds]virke.+} -tukki [sht.] [-barr[träds]tim-mer.-] {+barr[träds]tim- mer.+} -vaneri barrträdsfaner.) -sahapuu barrtimmer; sågtimmer av barrträd, -ttaa* beströ8 med granris; granrisströ. -öljy barrolja. he heidän (prs. prn. pl 3. pr.) de (ks. kiel.). hede* (ksv.) ståndar|e -n -. -hamppu (ksv.) hanblommande hampa, -kasvi hanväxt. -kukka hanblomma, -lehti ståndarblad. hedelmistö (rhm.) frukter(na) pl. hedelmys (ksv.) småfrukt -en -er, karpell -en -er.

hedelm|ä frukt -en -er; -isiä puu tunnetaan av frukten känner man trädet; -iä kasvava (tuottava) fruktbringande, -aika frukttid, -happo fruktsyra. -hilloke kompott, -home fruktmögel, -inen (yhd.): runsas~ fruktrik. -kasvi fruktväxt, -kauppa frukthandel, -kauppias frukthandlare. -kaupustelija frukt|månglare, -månglerska. -keitto fruktsoppa. -kori fruktkorg.-laji fruktsort.-lajike fruktsort. -lautanen frukt|tallrik, -assiett, -asjett. -leivos fruktbakelse, -liha ks. -malto, -llinen fruktbar; bördig; (el.) fruktsam, -llisyys2 fruktbarhet, bördighet; fruktsamhet, fertilitet. -lohko fruktklyfta, -maalaus (taid.) fruktstycke, -makeinen fruktkaramell. -maljakko fruktskål. -malto fruktkött, -marme||laati, -ladi fruktmarmelad. -mehu fruktsaft, (-tahra fruktfläck.) -neste fruktsaft. -n(korjuu fruktskörd. -kuori fruktskal. -maku frukt-smak. -puserrin fruktpress, -raakila fruktkart. -sydän fruktkärna, -viljely[s] fruktodling.) -näyttely fruktutställning, -puu fruktträd, -puutarha fruktträdgård, -rupi fruktskorv. -salaatti fruktsallad, -sato fruktskörd. -sokeri fruktsocker, -suola fruktsalt. -säilyke fruktkonserv, -tarha ks. -p u u t a r h'a. -ttömyys8 ofruktbarhet; o-fruktsamhet. -tön ofruktbar; (el.) ofruktsam. -veitsi fruktkniv. (-teline [-fruktkniv[s]-ställ.)-] {+fruktkniv[s]- ställ.)+} -viini fruktvin, -vuosi fruktår. hedelmöi||dä 1. (tulla hedelmälle) bära* frukt; 2. (kukkia) blomma; vrt. h e i 1 i m ö i d ä. -minen fruktbildning; (rukiin heilimöimi-nen) blomning, -ttää* befrukta; -ttävä befruktande; (kuv.) fruktbringande, -tyminen, fruktsättning, -tys befruktning, -tyä* befruktas.

hedenorkko hanhänge -t -n. -puu hanträd.

-tähkä hanax. hedoni(sti)nen (aistinautintoa tuottava) he-donistisk.

hefner! kynttilä, -lamppu hefner|ljus, -lampa, hegemonia (ylivalta, johtoasema) hegemoni -n.

hehkeä blomstrande; (uhkea) fräsch, hehku glöd -en. -a 1. glöda*; (palaa) brinna*; sammua -matta (tulit.) slockna utan att glöda; posket -vat kinderna glöder (blossar); -van kuuma glödhet; -va kuumuus stekande hetta. 2. (kuv.) ~

tulta glöda av eld; ~ innostusta glöda av hänförelse; -va into glödande (brinnande, lågande) iver; mieleni -en halajaa sinne jag brinner av begär att komma dit; -van punainen blossande röd. hehkul|hilse hammarslagg; (vrt. p a j a h i 1-s e), -jännite glödspänning, -kappale glödkropp. -katodi (rad.) glödkatod. -keittolevy glödkokplatta. -kennosto (shk.) glöd-strömsbatteri. -kupu, -kuula (aut.) glödkula. -kuumuus glödhetta. -kylpy glödg-ningsbad. -lamppu (shk.) glödlampa, -lan-ka glödtråd, -maton icke glödande; utan glöd, glödfri. -mittari pyrometer, -sauva (mel.) glödstav. -sukka (val.) glödstrumpa, -sula glödflytande, -sytytin glödtändare. -te* (Isl.) fritt -et. -ton* utan glöd; glödfri. -ttaa* glödga; (Ist.) fritta. -ttua* börja glöda, -tuli glödeld. hehkutus glödgning, -häviö (kem.) glödgningsförlust. -koe glödgningsprov. -kuona hammarslagg, -pullo retort -en -er. -uuni glödningsugn; (Ist.) frittugn; (kaiv.) muf-felugn; (mel.) aduceringsugn. hehku||-uuni glödugn. -valo glödljus. -vastus glöd-, (kuumennus ~) uppvärmnings |motstånd. -viini glödgat vin; glögg -en. -virta glödström.

hehtaari (pint.mt., lyh. ha) hektar -et (-en) (lyh. ha, har), -n ala hektar -et (-en) -; ~ maata ett, en hektar jord. hehto||gramma (100 g lyh. hg) hektogram; (Ruots. yl. pieni painomt.) hekto -t -; 3~a, 300 grammaa tre hekto, -litra (hehto, lyh. hl) hektoliter, -metri hektometer, hei! (ini.) hej! hallå! heijari (juntta, tkn.) hejare, heijas||taa 1. återkasta; (fys.) reflektera; (säteillä) stråla (jtk av ngt); (hohtaa) skimra (av ngt). 2. (kuv. kuvastaa) återspegla, -taminen återkastande; reflekterande, reflexion; strålande, skimrande, -te sken, återspegling, skimmer; ks. m. -t u s. -tin reflektor, -tua återkastas, reflekteras; återspeglas. -tumisoppi katoptrik -en. heijastus 1. strålning; skim|mer -ret; återspegling, -sken -et, -glans -en. 2. (fys.) reflex -en -er; reflexion, -häviö (fys.) reflexionsförlust. -kulma (fys.) reflexionsvinkel, -kyky reflexionsförmåga, -lasi reflexionsglas; (aut. kissansilmä) kattöga. -liike reflexrörelse. -peili reflexionsspegel, -särmiö reflexionsprisma, -uutinen (ennakkotiedo-tus) blankare. -vaikutus reflexverkan, -vesi vaaka (mnm.) ref lektionsvåg. heiken||ne* (valok.) försvagare. -nys försvagande. (-vastus [shk.] reduktionsmotstånd.)hei

-tyminen försvagning; avtagande (styrka), -tymätën oförsvagad, -tyä* försvagas; bli svag(are); försvagas; (huonoia) försämras; (käydä voimattomaksi) avmattas, -tää* försvaga.

heiketä ks. heikentyä, heilke|iif minen (läheneminen) avtagande; (voimien) avmattning; (kiel.) förmildring. -nemät|ön oförsvagad; -iömäliä voimalla med oförsvagad (oförminskad) styrka, -nevä: -neviä tuulia (mtr., rad.) avtagande vindar, heikjko* 1. svag; späd; -ompi svagare; (voimiltaan underlägsen; hän on kilpailijaansa -ompi han är sin medtävlare underlägsen; väkevämpi sortaa -ompaansa den starkare förtrycker den svagare. 2. (huono) klen; skral; (kyvyiltään -ompi) underlägsen; ~ puoli (varjo~) skuggsida; nackdel, heikkol asteinen (kiel.) med svagt stadium, -hermoinen nervsvag; nervös, -hermoisuus2 nervsvaghet, -järkinen andesvag. -järkisyys2 andesvaghet, -kasvuinen dåligt växande; sen-, klen I vuxen, -kuuloinen /cs.huonokuu-loinen, -kykyinen klent begåvad, -kykyi-syys2 klen begåvning, -lahjainen, - la lij ai -suus2 ks. -kykyinen, -k y k y i s y y s. -laskuinen (suo, puro kärr, dike) med dåligt fall. -luonteinen karaktärssvag. -luon-teisuus2 karaktärssvaghet, -lypsyinen: ~ lehmä dålig mjölkko, -mielinen sinnessvag, svagsint; imbecill, -mielisyys2 sinnessvaghet, svagsinthet; imbecillitet. -näköinen svag-synt. -näköisyys2 svagsynthet; dålig synförmåga). -painoinen (painoton jon.) trycksvag. -päinen ks. heikkomielinen, -rakenteinen klent byggd, -rintainen med svaga lungor, klent bröst, -silmäinen ks. heikkonäköinen, -tuoksuinen svagt doftande; med svag doft. heilckcudentila svaghetstillstånd. heikko|!us2 svaghet; klenhet; spädhet; vrt. heikko; -uden aika svaghetstid; -uden merkki svaghetstecken, -uskoinen klentrogen. -uskoisuus2 klentrogenhet. -valoinen svagt lysande; ljussvag. -virta (shk.) svagström. (-kaapeli svagströmskabel.) -virtai-nen med svag ström; (joki) trögt flytande, --voimainen svag; (voimaton) kraftlös, -älyi-nen med svag uppfattningsförmåga, -älyi-syys2 svag uppfattningsförmåga, svagt intellekt. -ääninen med svag röst; lågmäld. heikommuus2 underlägsenhet (i styrka), heikon||lainen, -puoleinen tämligen (ngt) svag. -taa*, -tua*, - tumaton fe. h e i k e n|-t ä ä, -tyä, -t v m ä t ö n. -tuminen ks. heikkeneminen. heikoFsti svagt; ~ valaistu svagt (sparsamt) upplyst, -ta* heikkonen ks. heikentyä, -ttaa* (prs.): minua ~ jag känner mig svag (matt), heikäläi|nen en av dem; (heidän oma) deras (egen); (heidän miehensä) deras man; ei kukaan -sistä ingen bland deras egna män (bland dem), heila (j. mielitietty, lemmitty) flamma, heilsh!della svänga2; (fys., vaihdella) pendla; (kaup., kurssit) fluktuera; vrt. -t a a. -duk-si t tain i svängningar, heilahdus svängning;

fluktuation; (fys.) pend-

0?

ling. -aika svängningstid. -akseli svängningsaxel. -keskiö svängningscentrum, -kulma svängnings-, utslags|vinkel. -laajuus2 svängnings-, pendel|amplitud. -liike pendelrörelse. -luku svängningstal. -nopeus2 svängningshastighet, heilahtel||ematon stabil -erna t tom uus stabilitet. -u svängning; pendlande, pendling; (vaihtelu) fluktuation; kurssien ~t kursfluktuationer(na). heilakka *: (tytön ~) ks. h e p s a n k e i k k a;

(hn.) hoppetossa; slamsa. heilauttaa* svänga2 (jtk med ngt); k-hei-

1 u 11 a a. heilimöidä (er. ruis) blomma, heilu |ä 1. svänga2; (keinua) gunga; (mer.) slingra, rulla. 2. (huojua) vaja. 3. (roikkua) dingla; (heilurin lapaan) pendla. 4. (snt.): panna hihat -maan (kuv.) sätta fart på spelet, raskt ta itu med arbetet, heiluri pend|el -eln -lar. -juna pendeltåg, -kello pendelur. -laki (fys.) pendellag. -lautta hängfärja. -liike pendelrörelse, -lin-ko (tkn.) pendelcentrifug. -mainen pendel-liknande. -maisesti: laakeroida ~ lagra pendlande. -mittari (shk.) pendelmätare, -myl-ly pendelkvarn. -n(heilahdus pendelslag, -kiekko, -mykiö pendelskiva, -pituus2 pendellängd. -varsi pendel|skaft, -arm.) -ovi svängdörr, -saha pendel-, balans|såg. -(sei-nä)kello pendelur. -säädin (kel.) pendelregulator. -valssi (tkn.) pendelvals. - vasara (mel.) pendelhammare, -veitsi (kaari-veitsi) halvrund hackkniv. heilu|ltella* svänga2; ks. seur. -ttaa* svänga2; gunga; bringa* att vaja (svaja); (huiskuttaa) vifta med ngt. -ttaminen svängande, gungande; viftande, -tus svängning, gung-ning; viftning. heimikki (ksv. Vellheimia capensis) velthei-mia.

heimo 1. (kansan ~) stam -men -mar; (er. Skotl. klaani) klan -en -er; (suku) släkt -en -er; olla jnk ~a vara av samma stam som (vara släkt med) ngn. 2. (biol.) familj -en-er. -juhla(t) vrt. -päivät, -kahakat stam|-krig, -fejder, -kansa besläktat folk; frände-folk. -kieli besläktat språk; frändespråk. -kokous frändemöte. -kuningas (hisl. läh.) fylkes-, små |körning, -kunta ks. heimo 1. -lainen 1. (s.) stam|förvant -en -er, fränd|e -en -er; (sukulainen) anförvant, släkting. 2. (a.) stambefryndad. -laisuus2 stam|-förvantskap -en, -frändskap -en; (sukulaisuus) anförvantskap -en, släktskap -en. —oikeus stamrätt. -päivä(t) frändedag. -päällikkö stamhövding, -ruhtinas klanfurste. -siteet pl frändskapsband. -sota stam-, frände I krig. heimous2 ks. h e i m o 1 a i s u u s. -henki frändskapsanda. -henkinen i frändskaps-anda. -tunne frändskapskänsla. heini||kko* gräsbevuxen plats; gröngräs(et); istua -kossa sitta i gröngräset (i det gröna), -ttyä* gräsbindas*; gräsförvildas; bli gräsbevuxen.

heinä 1. ks. -kasvi. 2. gräs -et -; (niilettjy, -ävä) hö -et; tehdä bärga hö; olla ~ssä vara på höbärgning. 3. (snt.) puhua puutaheinäaika —!

(kuv.) tala likt o. olikt; tala nonsens; prata strunt, -aika höbärgningstid. -annos hö-, foder|giv|a -an -or. -äro grässtäpp, -auma höstack, -haasia hässja, -hanko högaffel. -harava höräfsa. -häkki hö|häck, -skrinda, -ilma ks. -sää. -kasvi gräs -et-, -kasvillisuus gräsvegetation, -kato felslagen höskörd, -kaura (ksv. Arrhenatherum) knyl-havre. -kuinen juli månads (gen.); (yhd.) juli-; ~ lämpö (lämmin, helle) julivärme, -kuorma hölass, -kurppa (el. Capella media) dubbelbeckasin. -kuu juli (tpm.); (vanh.) hö-månad; viides päivä (den) femte juli. -kuume ks. -nu h a. -läto hölada, -luokohö-sträng. -maa ängsmark, -mie|s slåtterkarl; -het slåtterfolk, -niitty höäng. - n (kasvu hö-växt. -puristin höpress. -pöyhin hövändare. -siemen höfrö.) -nteko hö|bärgning, -slåtter -n; olla -nteossa vara på höbärgning; bärga hö. (-aika höbärgningstid. -ilma hö-väder.) -nuha (lääk.) hö|snuva, -feber. -nviljely(s) höodling, -paali höbal. -parvi (rak.) höskulle. -pieles höstack, -pouta (läh.) ett gott höväder. -rehu höfoder. -ruko hö|-såte, -vålm. -sarain (mrt.) ks. -läto. -sato höskörd, -seiväs höstör; sickator. heinäsirkka* (el. Acridiidae) gräshoppa.

-lauma, -parvi gräshoppssvärm. heinäüsisilisko (el. Lacerta vivipara) skogsödla. -sorsa ks. sinisorsa, -suova höstack, -sylys en famn hö; höfång. -säkki hösäck, -sää höbärgningsväder. -talkoo(t) slätteröl -et; (Suom. r.) höbärgningstalko. -tavi (el. Anas querquedula) årta. -tori hö-torg. -varat pl höförråd -et. -väki slåtterfolk.

heisillmato (el. Cestodes) band-, binnikel-mask. -puu (koiran~, heisi, ksv. Viburnum opulus) olvon -et -. heiska||htaa svänga, -us sväng -en -ar. -ut-

taa* svänga2; ~ itsensä svänga sig. heisku||a vagga, runka; (notkua) svikta;

(huojua) vaja. -ttaa* vagga, runka. heit|e*: jättää (panna) -teille (Iak.) utsätta*;

(mer.) överge*, hei tel I lä* kasta, slänga2; joutua kohtalon-oikkujen -täväksi (kuv.) bli en lekboll för ödets nycker; heitteli muutamia (sade)pisa-roita det föll några droppar regn. heitin* 1. (Ink. heittoase) kastredskap -et -. 2. (nyk. sot.) (-)kastare; (shk.) valon ~ strålkastare, -hihna kast|rem, -snara, heitteillepano (Iak. ym.) utsättande, heittele (geol., tul.) från en vulkan uppkastat stoff; vulkaniskt stoff, heitte||lehtiä* kasta sig; — vuoteessa ligga o. vrida, kasta sig i sängen, -ly kastande, slängande.

heittiö förkommen individ -en -er; odåga,

odugling, slusk; (konna) skurk -en -ar. heitto* kast -et -. -ase kastvapen, -asento (urh.) kastställning, -askel (urh. keihäs) kaststeg -hihna kastsnara, lasso -n -er. -häk-ki (moukarihäkki) slägg(kastnings)bur. -is-tuin (Int.) katapultstol.-kappale kastkropp -en -ar; projektil -en -er. -kehä (urh.) kastring. -keihäs kastspjut, - kieppi (voim). kastöverslag -et -. -kone (hist. sot.) kastmaskin; katapult -en -er. -korkeus8 kast-

leleä-ääninen hel

höjd. -kulma (fys.) elevationsvinkel.-kuva (vanh. taikalyhty kuv a) laternamagicabild; skioptikonbild. -käsi (heittävä käsi, urh.) kastarm, kastande arm. -käyrä elevations-kurva. -laskuvarjo (Int.) frifallskärm. - laukaus (amp.) kastskott. -leikki kastlek.-liike kaströrelse, -matka kast flängd, -avstånd, -merkki (kiel.) utelämningstecken, apostrof -en -er. -moukari (urh.) slägga, -nuija kastklubba, -pallo kastboll, -pommi kastbomb. -pyörä kasthjul. -raja kast-, anlopps-, ansats|gräns. -tyyli (urh.) kaststil. -varjo slagskugga, -vuoro kast -et -. väli kastavstånd. -ympyrä ks. -kehä. heit||täjä som kastar; (yhd.) -kastare, -tä-minen 1. kastande. 2. (jättäminen) lämnande, -täytyä* kasta sig; (antautua) överlämna sig (jhk åt ngt); ~ pitkäkseen kasta sig raklång; lägga sig; ~ järveen kasta sig i sjön; ~ irstailuihin hänge sig åt utsvävningar; ~ laiskaksi lägga sig på latbänken, börja slå dank; ~ huolettomaksi (kuv.) invagga sig i säkerhet; bli likgiltig (håglös), hemfalla åt håglöshet, -tää* 1. kasta. 2. (jättää) lämna; (hylätä) överge*. 3. (snt.): ~ henkensä ge upp andan; ~ toivonsa uppge (menettää förlora) hoppet; ~ hyvästi (t) jllk taga avsked av ngn; säga ngn farväl; ~ kaikki menneeksi ge allt förlorat; ~ menemään kasta allt över bord; låta allt fara; ~ sikseen lämna därhän; ~ huolet mielestään slå bort bekymren, -ukka* (hist.) hejduk -en -ar; (halv. apuri) hantlangare, verktyg, kreatur, -ättää* låta* kasta; -äiti hiukan (prs.) det kastade litet, heiveröi||nen (hintelä) spenslig; (heikko) klen,

svag. -syys2 spenslighet, klenhet; vrt. ed. hekatombi (ant.; kuv.) hekatomb -en -er. heko||tella*, -ttaa*: nauraa ~ skratta (högljutt).

heksametri (run.) hexamet|er -ern -rar. hektografi (monistuslaatta) hektograf -en -er;

hektografisk. hekuma vällust -en; frosseri. -llinen vällustig, -llisesti vällustigt, -llisuus2 vällust -en; frosseri.

hekumoi||da leva* i vällust (frosseri); frossa (i vällust), -tsija vällusting; frossare; epi-kuré, -(e)n -er. hela holk -en -ar; hylsa; rörka; (lyöte) beslag -et -. -inen försedd med rörka (holk); beslagen.

helakan||keltainen brandgul, -punainen högröd, skärröd, -sininen högblå, klarblå, helake* (hela) beslag -et -; hylsa; (kehystys) infattning.

helakka* klar; skär; (räikeä) bjärt; (loistava) lysande, ljus. helakoida (loistaa) lysa; (hohtaa) skimra;

(välkkyä) glimma, helata förse* med beslag; beslå* med ngt. hela|jtorstai (kirk.) (Kristi)himmelsfärdsdag.

-valkea pingsteld. heleijaa! (ini.) hej!

hele||ys2 klarhet, -ä klar; ljus; vrt. h e Taakka» (-nkeltainen höggul. -npunainen högröd, -silmäinen klarögd, -sti klart, -värinen i

klara färger; (korea) grann, --ääninen med klar [klingande], ljus stämma.)hel helikopteri -

helikopteri (Ini.) helikopt|er -ern -rar. helinä klang -en; klirr -et; klingande, helio||gravyyri heliogravyr -en -er. -staatti *

heliostat -en -er. -trooppi 1. (ksv. Helio-tropium) heliotrop -en -er. 2. (p.jal.) heliotrop -en -er. heliseminen klingande; klirrande, -sevä: ~ raha klingande mynt; — vaski (ja kilisevä kulkunen [Raam.]) en ljudande malm (o. en klingande cymbal), -stellä klinga, pingla, skallra (jtk med ngt), -stely klingande; ping-lande. -stin skallra, -stä klinga; klirra; (kilistä) pingla; (kalista) skallra; olla-semässä (kuv.) vara illa ute, illa däran, -stää ks. h e-1 i s t e 11 ä; ~ kokoon skramla ihop. helium (kem.) helium, helkavirsi (Suom. läh.) pingstsång -en -er. helke* klang -en -er.

helkkari (lievä kir.): ~ ssaT för tusan, fan! hyvä fan så bra; naggande god; mene (painu) (~n kuuseen)! dra åt skogen, (krk.) åt helvete! helk||kyä* klinga; (soida) ljuda*, -yttäjä som låter klinga (ljuda), -yttää* låta* klinga (ljuda); (soittaa) spela; (näppäillä) knäppa2 (jtk på ngt); (livertää) drilla, -ytys spel -et; knäppning; drill -en -ar. -ähtää* klinga; (soida) ljuda*, hella (j.) spis -en -ar; häll -en -ar. -huone spisrum; rum med spis. -laatta, -levy spishäll -en -ar. -uuni hällugn. helle* (sol)hetta; sol|gass, -badd. -aalto värmebölja, -asu soldräkt, helleeni (hist. käns.) hellen -en -er. -nen hellensk.

helle||hattu solhatt, -kausi värmeperiod.

-kypärä sol-, tropik|hjälm, helleni||smi (hist.) hellenism. -sti hellenist.

- s tinen hellenistisk, helle||puku ks. -asu.

helli ||n tä* ömhet, -tellä* behandla ömt; (hemmotella) klema (jtk med ngn, bort ngn); skämma bort; -telty ks. hemmoteltu, hellittämä||ttä ks. -t t ö m ä s t i. -ttömyys2

enträgenhet; enständighet; ståndaktighet; ihärdighet, -ttömästi enträget; enständigt; ståndaktigt; ihärdigt, -tön enträgen; (kiihkeä) enständig; (luja) ståndaktig; (taukoamaton) oavlåtlig; (väsymätön) oförtruten; (uuttera) ihärdig, helli || t tää* I. 1. (antaa myöten) giva * efter; giva* vika (tappt). 2. (irrottaa) lösa2; göra* loss; lossa (på ngt). 3. ~ jst släppa ngt; ~ otteensa släppa taget, sitt grepp; (helpottaa) lätta; (lakata) upphöra*. II. (vanh). ks. hellyttää ym. -tä* heltiää (irtautua) lossna; (antaa myöten) giva* vika; (helpottaa) lätta; (hervota) slakna; slappna; vrt. höltyä; kädet hellisivät händerna lossnade; händerna släppte sitt tag (grepp), helli || vä (sti) ömmande, behjärtansvär|d, -t. -ä ömma (för ngt); (ajat. yms.: laskea sy-dämelleen) behjärta; (suosia) omhulda; (rakastaa) älska, hellu|a svikta, gunga; -va savi jäs-, sväm|-lera; vrt. hyllyä.

helluntai pingst -en; ~n aikaan pingsttiden, -aatto pingstafton, --ihme (usk.) pingstunder. --ilta ks. -aatto, -juhla pingsthögtid.

-lainen (Ihk.) pingstvän. -laisuus ks. -liike. -lauantai pingstlördag, -liike (Ihk.) pingst|rörelse, -väckelse, -liikenne pingsttrafik. -loma pingstlov. -morsian pingstbrud. -nen pingst-, -pyhät pl pingsthelg -en. -päivä pingstdag; toinen ~ annandag pingst, -seurakunta (Ihk.) pingstförsamling. -viikko pingstvecka, -virsi pingstpsalm. -ystävät pingstvänner, hell||yttävä bevekande, rörande, -yttää* (lepyttää) blidka; (taivuttaa) beveka2; ~ jnk mieliä beveka ngn; ~ (liikuttaa) itkemään röra till tårar, -yys2 ömhet; vekhet, hellä 1. öm; (lempeä) huld; (taipuisa) vek. 2. jalka tuntuu ~ltä (aristaa) foten ömmar; ~ksi paleltunut ömkyld. -hampainen öm-tänt. -jaikainen ömfotad. -kätinen lätt-hänt; (lempeä) mild. -kätisesti milt; med lätt hand. -kätisyys2 mildhet; lätthänthet. -luonteinen vek-, öm|hjärtad; känslosam. -luonteisuus2 ömhjärtenhet; känslosamhet, -mielin ömsint; med ömsinthet, -mielinen ömsint, -mielisestiks. -mielin, -mielisyys2 ömsinthet, -sydäminen ömhjärtad, -sydä-misyys2 ömhjärtenhet. -tunteinen ömhjärtad, känslosam, -tunteisuus2 ömhjärtenhet, känslosamhet, -tä ks. hellittää, höllentää. -varainen varsam; (hieno~) försynt. -varaisesti, -varoin varsamt, försiktigt; med varsamhet; med lätt hand. -va-raisuus2 varsamhet; försynthet, helma 1. (lieve) fåll -en -ar; (syli) sköte -t -n, famn -en -ar; äidin ~ssa i moderns famn; luonnon ~ssa i naturens sköte; ottaa kirkon ~an (kuv.) upptaga i kyrkans sköte, -lapsi skötebarn, -synti skötesynd, helmei||llä pärla; (poreilla) mussera. -ly pärlande.

hehnen||harmaa pärlgrå, -kalastaja ks. -p y y-t ä j ä. -pyynti pärlfiske. -pyytäjä pärl-fiskare. -valkoinen pärlvit. -

värinen pärl-färgad.

helmes||tys, -täjä ks. h e 1 m e n|p y y n t i,

-pyytäjä, -tää idka pärlfiske. hei mi2 pärla; (kat. rukousnauh.) kula. -hiilet pl pärlkol. —itiö (ksv.) vårspor. -kana (el. Numida ym.) pärlhöna, -kaulanauha pärl|-halsband, -koljé. -kirjonta pärl|stickeri, -broderi, -kkä* (ksv. Melica) slök-, pärl|-gräs -et. -koksi pärlkoks. -koriste pärl-garn|ityr, -ering. -koristeinen (helmellinen) pärlbesatt; besatt med pärlor, -kukka pärlblomma.

helmikuu februari (tpm.)-, ~n julistuskirja, ~rc manifesti (Suom. hist.) februarimanifestet; ~n vallankumous (Ra. hist.) februarirevolutionen (1848). helmi||lanka pärlgarn. -lista (rak.) pärllist. -nauha pärlband; (rukousnauha) radband, -oksa (mtsh.) pärlkvist. -ompelija pärl-stickare. -ompelu(s) pärlstickeri -et -er. -piena (rak.) pärlstav. -punsseli (mel.) pärlpuns. -pöllö (el. Aegolius funereus) pärluggla -ripsu pärlfrans. -ristikko pärl-galler. -rivi pärl|rad, -stav. -ryynit pl ks. -suurimot, -sauva pärlstav. -simpukka pärlmussla. -suurimot pl pärlgryn. -särkkä pärlbank. -taulu kulram, -tauti (el.lääk.) pärlsjuka, -tuhka pärlaska. -vene (el. Nau-helmivyö -

tilus pompilius) pärlbåt. -vyö (kuu.) pärl-krans -en -ar. -väri pärlfärg. -äinen pärle-rao(r) -n. -äis(kangas pärlemo[r]tyg. -kiille pärlemoglans. -nappi pärlemoknapp. -upotus pärle|mo-, -mors|inlägg, -inläggning.) helmus fåll -en -ar. -nauha fållband. -ta ks. helmus.

heloi||ttaa förse* med holk[ar] (beslag); beslå*;

vrt. hela. -tus beslående; (helat) beslag-et-, helo||kivi (kiv.) peridotit -en -er. -kki* (ksv.

Oenothera) gultrav -en. helootti* (hist.) helot -en -er. helottaa* skina*, lysa2 (klar). helpi2* (ksv. Phalaris arundinacea) flen -en. helpo||mmuus2 större lätthet (lättnad), -sti lätt; med lätthet; -mmin lättare; -immin lättast; mitä -immin med (allra) största lätthet; ~ sulava lättsmält; ~ syttyvä lättantändliga ta* bli lättare; lätta; lindras; underlättas; sen johdosta työ helpponi arbetet blev lättare (underlättades) därigenom; hinta helpponee (halpenee) priset går ned. -ttaa* (under)lätta; (lievittää) lindra; (lieventyä, asettua) lätta, avtaga*; (antaa myöten) ge* vika (efter); ge* med sig; (alentaa hintaa) sänka2 (nedsätta*) (priset); (tinkiä jst) pruta på ngt; jtk -ttaakseen för underlättande av ngt; sade ei -ta regnet håller i sig; tuuli ~ vinden avtar (bedarrar); tuska ~ smärtan ger vika (ger med sig), lättar (avtar); vrt. lievittää; sydäntäni ~ jag känner mig lättare om hjärtat, -ttaja ngt som underlättar jne. -ttamatta ks. hellittämättä. -ttaminen lättande; lättnad. -ttua* underlättas; lindras; bli lättare (lindrigare); lätta; avtaga*; (laueta) ge med sig. -ttuneisuus2 (laukeaminen) avspänning; lättnad.

helpotu|s lättnad; lindring, avtagande; eftergift -en -er; nedsättning; -ksen tunne känsla av lättnad; huoata -ksesta, päästää -ksen huokaus dra en suck av lättnad (en lättnadens suck); sairas tuntee ~ta den sjuka känner lättnad (lindring); -ksen tuntein (mieli keventyneenä) med en känsla av lättnad; saada ~ta työssään få lättnad i sitt arbete; få sitt arbete underlättat; mitään -ksia ei myönnetä inga eftergifter beviljas (kommer i fråga); myöntää -ksia ehtoihin (rangaistuksiin) mildra villkoren; mildra, nedsätta straffen, -lääke palliativ -et -. help|po* lätt; (hinta) billig, god*; (se ön) ~ sanoa det är lätt sagt; ~ työstää lätt (be)ar-betbar; — voitto lättköpt seger; hänen oli ~ päästä takaisin han hade lätt att komma igen; päästä -olla komma lätt, klara sig lindrigt undan (jst ngt); olla -olla ha det lätt; -osti med lätthet, helppo I |hin tainen prisbillig; gottköps-; (kuv.) lättköpt; ~ painos gottköps-, billighetslupp-laga; ~ näytäntö, konsertti billighets [föreställning, -konsert, -hintaisuus2 prisbillighet, -hoitoinen lättskött. -juoksuinen (met. sulana) lättflytande, -korkoinen (laina) med (mot) låg ränta, -kulkuinen (ajon.) lättgående, (tie) lätt|gången, -körd; (alus) lätt-seglad; (vene) lättrodd. -käyttöinen lätthanterlig, -skött, -käyttöisyys2 lätthanterlighet, -skötthet. -liikkeinen lättrörlig, -liik-

- hempeä hem

keisyys2 lättrörlighet, -liukoinen lätt |löslig, -löst. -lukuinen lättläst, -myyntinen lätt-såld, kurant, -neminen lättnad, -soittoinen lättspelt. -soutuinen lättrodd. -tajuinen lättfattlig; (yleis ~) populär; ~ konsertti ks. k a n s a n k o n s e r 11 i; vrt. yleistajuinen. -tajuisuus2 lättfattlighet. -us2 lätthet; billighet, -viljelyinen lättbrukad. -ymmärteinen ks. -t a j uinen, helsinkiläinen 1. (a.) i (från) Helsingfors; ~ sanomalehti helsingforstidning. 2. (s.) hel-singforsbo -n -r; helsingforsare; (j.) hiforsbo. hels||ke skräm | mel -let, siam| mer -ret; klingklang. -kyttää*

skramla, slamra (jtk med ngt); (soittaa) spela (på ngt), (helisyttää) klinga med ngt. -kyä skramla, slamra; klinga, -kähtää* klinga, (soida) ljuda*, heltei||nen (sol) het; solvarm; gassig; vrt.

helle, -syys2 solhetta; gassighet. heltiämätön 1. som man inte får loss. 2. som ej ger tappt, vika; (uuttera) oförtruten; oför-tröttlig; vrt. hellittämätön, heltta* (kukon~) kam; slör -et -; (ksv.) lamell -en -er. -mainen kam-, lamell|formig. -sieni (ksv. pl Agaricaceae) lamellsvamp; skivling.

helty||minen veknande. -ä* hellyn 1. vekna; bli vek; (kuv. sulaa) smälta2; (liikuttua) röras*; mieli -y sinnet veknar; ~ itkemään röras till (smälta i) tårar; -vä vek, känslig; lättrörd. 2. (tulla araksi) bli öm; jalat -vät fötterna blir ömma. hel I ve* -peen 1. (ksv.) agn -en -ar; fjäll -et

2. (nirkko, ripsumainen palanen) flik -en-ar. helvetialaiset pl (hist. käns.) helvetier. helveti||llinen helvetisk; (euf.) infernalisk. -n(kivi frätsten, lapis -en. -kone helvetesmaskin. -moinen ks. helvetillinen. -pelko fruktan för helvetet, -tuli avgrunds-eld. -tuska helvetes-, avgrunds|kval.) helvetti* 1. (usk.) helvete -t-n; avgrund(en).

2. (kir.) helvete, -oppi helveteslära. hely grannlåt -en -er; ~t pl. nipper; paljett -en -er.

helä||hdys klang -en; (ääni) ljud -et -; (raiku) skall -et -. -htää* klinga; (kuulua) ljuda*; (raikua) skalla; ääni ~ teräkseltä rösten klingar stål; ~ kauniilta (kauniisti) klinga vacker, skön. -yttää* låta* klinga (ljuda, skalla); (virittää) uppstämma2, hemaiseva (j.) (sinnligt) hänryckande2, betagande*, bedårande, fascinerande; ~n kaunis av betagande (bedårande) skönhet, hemat||iitti * (kiv. rautajhohde, -kiille) h erna-tit -en; järn|glimmer, -glans; (verikivi) blodsten. (-malmi hematitmalm.) -uria (lääk. verivirtsaisuus) hematuri. hemlokki(kuusi) (ksv. T suga canadensis)

hemlock; kanadensisk tsuga. hem|me* (harv. run.) ljuv, vän; pl -peel (j.)

(en kvinnas yttre [sinnliga]) behag, hemmo||tella* klema, kela (jtk med ngn); bortklema; skämma2 bort; (pilalle) -telin bortklemad, bortskämd; (arka) pjunkig. -ttelu klemande; kelande; pjunk -et. hempel |y s2 ljuvhet; älsklighet; vekhet; (kukoistus) blomstring; fräschhet; (kauneus) fägring; (miellyttävyys) behag -et -. -ä ljuv; behagfull, vek; älsklig; fager; (hellä) öm.hem hempeämielisyy

(herkkä) blödig; luonto on -immillään naturen är som fagrast, står i sitt flor. (-mielisyys8 ömsinthet, -sti ljuvt; behagligt; vekt; ömt.)

hemppo (el. Carduelis cannabina) hämpling. hempukka* (us. halv.) flamma, käresta, hengelliünen andlig; religiös, -sesti andligen, hengenahdistus (lääk.) andnöd -en; andtäppa; astma, -asia livssak; brott, som å liv går. -elatus livsuppehälle -t. -elämä (usk.) andligt liv; andeliv, -haistaja (er. kieltolain aik. halv.) snusare. -heimolainen själs-, menings i frände. -heimolaisuus2 själsfrändskap -en. -heitto (harv.) 1. död -en. 2. ks. henki h e i 11 o. -historia (läh.) kulturhistoria, -hitu livhanken, -hätä dödsångest; vrt. -vaara; todellisessa -hädässä (Iak.) i rätt livsnöd, -jalous2 andens höghet; ädelmod, -kipinä livsgnista, -laatu själsläggning, skaplynne, -lahjat pl andlig (intellektuell) begåvning; intellekt -et; själsgåvor pl. »luomus andlig produkt, -lähtö, -meno (kuolema) död -en. -mies (pappis~) (en) andens (andans) man, andlig, -pelastaja livräddare, -pelastus livräddning, (-alus livräddningsbåt. -asema livräddningsstation, -mitali livräddningsmedalj. -työ livräddnings|bragd, -arbete.) -pide*, -pidin3*: taistelu -pitimiksi en kamp för livet; -piteeksi (elääkseen) för att uppehålla livhanken, -rauha: en saa häneltä ~a jag har ingen ro för honom, -ravinto andlig spis; själaspis. -rikos (Iak.) livssak -en -er; brott mot liv. -ruoka själaspis -en. -sakko mansbot, -tuote andligt (intellektuellt) alster, -vaara livsfara; fara för livet, -vaarallinen livsfarlig, -vaarallisesti livsfarligt, -veto andedrag -et -; andetag -et -; viimeiseen ~oni till mitt sista andedrag. -viljely(s) intellektuell (andlig) odling. -voima andlig kraft, - vuodatus: Pyhän Hengen ~ (vuodattaminen, usk.) den Helige andes utgjutelse, -yhteys2 ks. -heimolaisuus.

henge tär genie -n -r, genijus -en -er; (suo-jelushenki) skyddsand|e -en -ar. -ttömyys2 livlöshet; (kuv.) brist på spiritualitet, -tön andlös; livlös, (kuollut) död. hengille j|pano mantalsskrivning. -pantu*

mantalsskriven, hengi ttäminen andning; respiration, -ttää* andas; ~ sisään, ulos in-, ut|andas; ~ raikasta ilmaa inandas (insupa) frisk luft; olla -itämättä hålla andan, -tys andning, andhämtning, andedräkt -en; respiration; vrt.

henki, (-elin andningsorgan, -harjoitus andningsövning, -ilma andningsluft, -juuri [ksv.] andningsrot. -koje, -laite [-[respiraal-tori]-] {+[respiraal- tori]+} andningsapparat; respirator, -liike andningsrörelse, -putki [hnt.] andningsrör.) hengäh||dys andning; (hengenveto) andedrag -et -; (luulentuulahdus) fläkt -en -ar. (-tauko andrum [tpm.].) -tää* andas, (levä-iäkseen) pusta ut. hengästyminen andfåddhet, andtrutenhet, -tys: -tyksissään ks. -t y n e e n ä. -tyttää* göra* andtruten; minua (alkaa) ~ jag blir andtruten, -tyä bli andfådd (andtruten; mista* andan); -tynyt, -tyneenä andfådd, andtruten.

henkel|vyys2 själfullhet, spiritualitet.-vä själfull, anderik, spirituell, -vöittää* förandliga. -vöity|ä* förandligas; -nyt förandligad. hen|ki2* l.a) and|e-en-(an)-ar; (elämä) liv -et (henkilö) person -en er; (suunta) anda-n; b) (ilma) luft, (hengitys) andedräkt; päästä -keen (hengittämään) få fram andan; vetää (syvään) -keä hämta andan; haukkoa -keään kippa efter andan. 2. (elämä, elo): ottaa -giltä beröva (avhända) ngn livet, bringa om livet; taga av daga; olla -gissä vara vid liv, leva; -kensä edestä för livet; ~ oli jo lähtenyt livet hade redan flytt; antaa -kensä jnk puolesta ge (låta) sitt liv för ngn; tuomita -giltä döma till döden; jäädä (jättää) ~in bli (lämna) vid liv; pysyä -gissä behålla livet; hållas vid liv; herättää uudelleen ~in väcka till liv; återuppväcka; återuppliva; palata återfå livet; ottaa itsensä -giltä (tehdä itsemurha) taga sitt liv; pelastaa ~(in) rädda till livet; päästä -gissä räddas till livet; klara livhanken; komma undan med livet (jst från ngt); ~in jäänyt överlevande; som blivit vid liv. 3. (sielunelämä): hänen levoton -kensä hans oroliga ande; levoton ~ en orolig själ; -gessä i andanom; ~ on altis, mutta liha on heikko anden är villig men köttet är svagt. 4. ajan ~ tidens anda; tidsanda(n); saman -gen lapsia samma andas barn; kirjan ~ andan i boken. 5. (yliluonn.): Pyhä Henki den Helige ande; paha ~ den onde; suojelus ~ skyddsande; vainajien -get de dödas andar. 6. (lukum. hnk.): siellä oli viisi -keä där fanns fem personer; meitä oli 7 (-keä) vi var sju personer; saimme kymmenen mk -keä (miestä) kohti vi fick tio mark per man; 4 -gen auto en fyra personers bil. 7. (Iak.): panna (kirjoittaa) -gille mantalsskriva; olla -gillä (kirjoilla) Helsingissä vara mantalsskriven i Helsingfors; -gillekirjoitettu väestö den mantalsskrivna befolkningen, henkielämä ks. hengenelämä, henkien||koputukset (spir.) andeknackningar. -manaaja andebesvärjare, -manaus andebesvärjelse, -näkeminen andeskådning. -näkijä andeskådare. -palvonta dyrkan av andar.

henki||heitto: ~na döende; ks. seur. -hieve-

rissä i själatåget; på sitt yttersta, henkiinherä||ttäjä som (åter)uppväcker (återupplivar); som ger liv; som väcker till livs. -ttäminen återuppväckande, -upplivande, -tys ks. ed. -tysyritys upplivningsförsök. -äminen (åter)uppvaknande. henki||jääkäri (sot.) livjägare, -kirja mantalslängd -en -er. -kirjoittaja häradsskrivare, -kirjoitus mantalsskrivning, -kirjuri ks. -kirjoittaja, -laatikko (ur.) ks. ilma-laatikko, -luettelo ks. -kirj a. -lääkäri livmedi|kus pl -ci. henkilö person -en -er; (persoonallisuus) personlighet; katsomatta utan hänsyn till person, (Iak.) utan mannamån; käypä etsintä kroppsrannsakan; kohdistuva pakkotäytäntö personalexekution, henkilöjjauto personbil, -hahmo ks. -k u v a. -hakemisto personregister, -hissi personhiss, -historia personhistoria, -idä,-ittää* perso-henkilöitymä -

nifiera. -itymä personifikation; (ruumiillistuma) inkarnation, -ityä* personifieras, -jaosto byrå för personalärenden, -juna persontåg, -kirja (kirjnp.) reskontra, -kohtainen personlig, personell; ~ ulosotto personalexekution. -kohtaisesti person jligen, -ligt. -kortti personkort; (henkilöllisyys~) identitetskort, -kuljetus personbefordran, -kultti personkult, -kunta personal -en -er. -kuva porträtt -et -; figur -en -er. -kuvaus personkarakteristik, -kysymys personfråga, -liikenne persontrafik, -llinen personell, personal-, -llisrasite personalservitut. -llis-tää ks. -i 11 ä ä. -llisyys2 1. personlighet. 2. identitet; todistaa -llisyytensä styrka sin identitet; legitimera sig. (-kortti, -paperit, -todistus identitets I kort, -bevis.) -luettelo personregister, -luku numerär -en. -luotto (kaup.) personlig kredit, -nmuutos personskifte. -nnimi personnamn, -npalvonta ks. -kultti, -nvaihdos person| skifte, -ombyte. -näkökohta hänsyn till person. -oikeus personrätt. -pakettiauto personpaketvagn. -palvonta personkult, -paperi ks. -11 i-syyspaperit. -puhelu (puh.) personsamtal. -ryhmä persongrupp, -sommitelma (taid.) figurkomposition, -stö personal -en -er. -tiedot personuppgifter, personali|er, -a. -tili (kirjnp.) personellt konto, -toiminimi personfirma, -tuntemus person-kännedom. -vaaka personvåg. -

vahinko personskada. - vakuutus personförsäkring, -vero personlig (personell) skatt, -yhdyskunta, -yhteisö personsamfund, -yhtymä sammanslutning av personer.

henki||maaihna andevärld, -nen 1. (epäaineel-tinen) immateriell, abstrakt. 2. andlig; (älyllinen) intellektuell; ~ ravinto andlig spis; själaspis; ~ työ intellektuellt (andligt) arbete; (j. leik.) manschettyrke; ~ omistusoikeus immateriell äganderätt. 3. (vrt. henki 6. i]hd.): viisi~ toimikunta en bestyrelse på fem personer (med fem medlemmar); en femmanna bestyrelse. 4. (muita yhd.): vakava~ allvarlig; i allvarlig anda; allvarligt hållen, -olento andeväsen. -palvelija (vanh.) liv|tjänare, -drabant. -parka ks. -riepu, -patto (hist.) biltog; fågelfri; (»rauhaton») fredlös, -raha personell avgift -en -er; (hist.) mantalspenning. -rakuuna livdragon, -reikä andhål; (ilma~) lufthål; (tynnyrin) svick-hål. -riepu: pelastaa ~nsa (leik.) rädda livhanken, -rikos brott mot liv. «rykmentti livregemente, -savu 11: vedellä -ja dra halsbloss, -sesti andligen; intellektuellt, -styä förandligas, -stää förandliga; vrt. henkevöittää. -syys2 andlighet. -toreissaan: olla ~ ligga i själatåget; ligga på sitt yttersta, i dödsryckningarna, -torvi (an.) luftstrup|e -en -ar. -vakuuttaa* livförsäkra.

henkivakuutus livförsäkring; ottaa ~ ta en livförsäkring; vrt. ed. -ala livförsäkringslom-råde, -bransch, -gren. -asiamies livförsäkringsagent. -ehto livförsäkrings I villkor, -bestämmelser pl. -hankkija livförsäkrings |-agent, -ackvisitör. -kirja livförsäkrings |-polis -en -er, -brev. -maksu livförsäkrings-

premie, -sopimus livförsäkringskontrakt, -yhtiö livförsäkringsbolag, henki l! vartija, -vartio (sto) livvakt. - vero

personlig (personell) skatt (avgift), -ystävä (en) (mycket) nära (god, intim) vän; själs-fränd|e -en -er. henkiä vrt. hengittää; uhota, henkselit pl ks. h o u s u n k a n n a 11 i-

m e t; v i i 1 e k k e e t. henkäi||stä andas; draga andan, -sy ande|tag

-et -, -drag -et -. henkäys (hengähdys, hengenveto) andedrag -et -; tuulen ~ pust -en -ar; (tuulahdus) fläkt -en -ar; vrt. h e n g ä h d y s. henno I a nännas*; en -nut jag nändes inte;

jag hade inte hjärta (att), hento * vek; (heikko) klen, svag; (pieni) späd; (haurasj spröd; (hieno) fin. -inen spenslig, -mielinen vekhjärtad, vek. - mielisyys2 vekhet, -rakenteinen spenslig, -us2 vekhet; spädhet; svaghet; finhet; spenslighet.

henttu * (j.) flamma; vrt. h e i 1 a. hepa||riini (lääk.) heparin. -tiitti* (lääk.

maksatulehdus) hepatit -en. hepene: tav. pl ~(e)t (/., halv.) bjäfs -et;

(billiga) grannlåter, hepo* (er. juhl., run.) häst -en -ar. -katti* (hnt. Locustidae) vårtbitare, -tatti (ksv. Boletus scaber) fläsksvamp, heppuli (j. leik.) jyck|e -en -ar; prick, prisse;

gyckelmakare -n heprea (-n kieli) hebreiska -n; se on minulle ~a (leik.) det är hebreiska för mig. -lainen

1. (s.) hebré -en -er. 2. (a.) hebreisk. H-laiskirje (Raam.) Hebreerbrev(et).

hepsankeikka (j.) fjolla, våp, hoppetossa. hepsu 1. frans -en ~ar. 2. (j.) tok, toker. hera vassla; (lääk. veri~) serum -et pl sera. herahtaa * sippra (fram), hera I |inen vasslig. -juusto mesost. heral||diikka * (vaakuna I tiede, -tietous) heraldik -en. -dikko * heraldiker. -dinén heraldisk, hera |jmainen vassel-, vassle|aktig. -maito

vasslig mjölk, -silmäinen glosögd, herastuomari (arv.) häradsdomare, hera||utua vassla sig. - voi vasslesmör. herbaario (kasvikokoelma) herbari|um -et -er.

hereilll|e, -ä: saattaa (havahduttaa) -e väcka; olla -ä vara vaken; vaka; -ä oleva vaken; pitää -ä hålla vaken; (kuv.) underhålla, hereä ymnig; flödande, -sti ymnigt, herhiläij|nen (hnt. Vespa crabro) bålgeting.

-spesä bålgetingsbo. heris||täminen hötande; spetsande; vrt. seur. -tää 1. hö ta *; ~ nyrkkiä jllk hö t a (med knytnäven) åt ngn. 2. ~ (höristää) korviaan spetsa öronen; vrt. höristää, herja I. 1. (s.) (ilkiö, riiviö) kanalje, usling.

2. (a.) elak, stygg, led. II. (s.) (häpäisy) skymf -en; smädelse; smädligt tal.

herjaa||ja smädare, -minen smädande; skymfande. -va smädlig, skymflig, smädefull. -vasti smädligt, skymfligt, herja||sana skymford, smädeord, -ta smäda;

(pilkata, rienata) häda; (häpäistä) skymfa, herjaus smädelse, -halu smädelystnad. -ha-lufnen smädelysten. -kirje (/. haukkumaniher

herjauskirjoitus — hermoton

kirje) smädebrev. -kirjoitus smäde-, nid|-skrift; pamflett -en -er; ~ten kirjoittaja (sepittäjä) smäde-, nid [skrivare, -puhe smä-detal; vrt. p i 1 k k a|l a u 1 u, -runo. -sana ks. herj asana. her|jetä* herkeän 1. (lakata, tauota) upphöra* (jst med ngt); avstanna; (loppua) sluta; sade -keää regnet upphör (avstannar); -keää satamasta det slutar, upphör att regna. 2. ruveta (käydä, tulla) jks; ~ huolettomaksi bli likgiltig (håglös); hemfalla åt håglöshet; ~ laiskaksi hemfalla åt lättja; lägga sig på latbänken; vrt. herkeä m ät t|ä, -ö m ä s t i. herkentää* göra* känslig(are); (kuv.) inlägga* (få*) (mera) känsla (i ngt); (tkn.) sensibilisera; ~ korvaa göra en mer lyhörd, herk|etä -kenee vekna; bli känslig (sensibel);

~ jllk bli mottaglig för ngt. herkeä||minen upphörande; (loppu) slut -et. -mättömyys2 ihållighet. -mättä, -mättö-mästi oavlåtligt, oupphörligt, oavbrutet; ihållande; i ett; utan uppehåll, -mätön oavlåtlig, (taukoamaton) oavbruten; (alituinen) (be)ständig; (kestävä) ihållande; (uuttera) rastlös, herkis||tin (fys.) sensibilisator. -tyneisyys2 känslighet; sensibilitet, -tyä bli känslig (sensibel); -tynyt känslig, - tää ks. herkentää.

herkku* läckerhet; delikatess -en -er; vrt. herku tell a. -juusto delikatessost. -kaup-pa delikatessaffär, -pala läckerbit. -pöytä läckert bord. -ruoka delikatess -en -er; -ruoat delikatesser; vrt. himo-, miel i|-ruoka, -sieni (ksv. Psalliola) champinjon -en -er. -silava bacon, -silli delikatessill. -suu läckergom -men -mar; gourmand -en -er; finsmakare, -tatti stensopp -en -ar. -tavarat pl delikatesser. herkkyys2 känslighet; (alttius, vastaanottavuus) mottaglighet (jllk för ngt); sensibilitet; vrt. herkkä, herkkä* 1. (yl.) känslig (jllk för ngt); vek, sensibel; (taipuvainen) böjd, fallen (för ngt); pigg (på ngt); (vastaanottavainen) mottaglig; (helposti syttyvä) lättantändlig; (valmis) färm; (yhd. helppo-) lätt-; (arka) ömtålig; (pikainen) snar; (löyhä) lös; liian ~ ks. liika~; ~ onnettomuuksille känslig för olyckor; - taudeille mottaglig (disponerad) för sjukdom; ~ suuttumaan lättretlig; snar till vrede; ~ itkemään gråtmild; blödig; ~ laukeamaan (kivr.) löstryckt; ~ käynnistymään (autmoot.) lättstartad; ~ pelästymään lättskrämd; ~ syttymään lättantändlig; ~ uni lätt sömn; ~ sydän lättrört hjärta; — nauramaan som har lätt för att skratta, är snar till skratt; ~ liikkumaan lättrörlig; — vaaka känslig våg; herkän ~ (tkn.) högkänslig; ~ omatunto ömtåligt samvete. 2. ~ (tarkka) korva (mus., taid.) fint öra.

herkkä||aistinen sensibel, -aistisuus2 sensibilitet. -hermoinen ks. -t u n t o i n e n. -her-moisuus1 ks. -tuntoisuus. -itkuinen gråtmild, -juoksuinen ks. helppo^, -korvainen, -kuuloinen ined fint öra (fin hörsel); lyhörd, -kätinenlätthänt. -kätisyys2 lätt hand. -luonteinen lättrörd, känslig,

blödig, -luonteisuus2 lättrördhet, känslighet, blödighet. -mielinen lättlynt; (pehmeä ~) blödig; vrt. herkkätunteinen, -sy-däminen lättrörd; (pehmeä ~) blödig, -sy-dämisyys2 lättrördhet; blödighet. -sytytin (sot.) ögonblicksrör. -tunteinen, -tuntoinen känslig; sensibel; lättrörd; (hieno ~) finkänslig, grannlaga (tpm.); känslig, känslosam; ömsint, -tunteisuus2, -tuntoisuus2 känslighet; sensibilitet; lättrördhet; finkänslighet; ömtålighet, -uninen lättsövd. -unisuus2 lättsövdhet. -uskoinen god-, lättrogen. -uskoisuus2 god-, lättrogenhet, -verinen livlig; sangvinisk. - verisyys2 livlighet; sang-vinism. -vireinen (mieli) känslig, sensibel. -vireisyys2 känslighet, sensibilitet, herkullij|nen läcker, utsökt; delikat, -suus2

läckerhet; utsökthet. herku||tella* smörja kråset; gotta sig; möja sig; (mässäillä) frossa, -tteleminen frossande; frosseri. -ttelija finsmakare, gourmand -en -er; frossare. -ttelu frossande, frosseri. herkähtää* (harv., juhl.) ks. herahtaa,

valahtaa, herkästi lätt; känsligt; ~ liikkuva lättrörlig; ~ syttyvä lättantändlig; (tkn.) med känslig tändning.

hermafrodiitti* (s. biol. kaksineuvoinen el.)

hermafrodit -en -er. hermeettinen (ilmanpitävä) hermetisk, hermo (an.) nerv -en -er; ~/a järkyttävä nervskakande; ~ille käypä nervpåfrestande; ~/a kuluttava nervslitande; kysyvä

nerv|prövande, -frestande; ~jen luhistuminen nervkollaps; ~/a rauhoittava nerv-lugnande; kiihottava nervpirrande, hermo||halvaus nerv|förlamning, -slag. «heijastus nervreflex, -heikko nervsvag. -herkkä ks. herkkätuntoinen, -heräte nervimpuls. -häiriö nervstöring. -juoste nervbana. -juuri nervrot. -jännitys nervspänning. -järkytys nervchock, -kalvo nerv-hinna. -keskus nervcentrum. -kiihotus nervretning, -kimppu nerv|knippe, -knyte, -kipu nervsmärta, -kirurgi nerv-, neuro|ki-rurg. -kirurgia nerv-, neuro|kirurgi. -kirurginen nerv-, neuro|kirurgisk. -koe nervprov. -kohtaus nervattack, -kouristus nervkramp, -kudos nervvävnad, -kuume (lavantauti) nervfeber; tyfus -en. -lanka nervtråd, -lima nervplasma, -lääke nervmedicin, -lääkäri nervläkare; (-erikoislääkäri) nervspecialist. -npää nervspets, -parantola nervhem, -pari nervpar. -rata nervbana, -sairaala nervsjukhus, -sairas nervsjuk, -sairaus nervsjukdom; ks. -tauti, -solmu nervknut; ganglie -n -r. -solu nervcell, -sota nervkrig. -sto nervsystem -et -; ~n häiriö störning i nervsystemet, hermostu[|a bli nervös; -nut nervös, nervret-lig. -minen nervositet; nervretlighet, -neesti nervöst, -neisuus8 nervositet, -ttaa* göra* nervös; enervera, -ttaminen enerverande, enervering. - ttava enerverande, nervpåfrestande.

hermo,;syy, -säie nervfiber, -särky nervvärk. -tauti nervsjukdom; nervlidande, -tautinen nervsjuk, -tipat (frm.) nervdroppar, -toiminto (fysiol.) nervfunktion, -ton som ärhermotulehdus — lierätyshetki

her

utan nerver; vrt. hervoton, -tulehdus nervinflammation, -tuppi nervskida.-tärähdys nervchock, -venähdys nervförsträck-ning. -väre spasm -en -er. -ydin nervmärg. herna (mrt.) ks. u i v e 1 o. herne ärt -en -er. -enkukka ärtblomma, -enpalko ärt|balja, -skida, -envarsi ärthalm. -jauhot pl ärtmjöl. -kasvi ärtväxt, -keitto ärtsoppa, -kerttu (el. Sylvia curruca) ärt-sångare. -kivi (kiv.) pisolit -en. -kukkainen ärtblomstrig. -kuoriainen (hnt.) ärtbagg|e -en -ar. -lumi (lumirae, mtr.) trindsnö, -luu (an.) ärtben. -maa ärtland. -mäinen ärtlik. -pelto ärtåker. -puu ärtträd. -rokka ärtsoppa. -ruoka ärträtt. -sarka ärtbänk. heroismi (sankari j mieli, -henki) heroism, herpaan]|nuttaa * förslappa, förlama, -tua* slappas (av); avmattas; slappna; (uupua) avmattas; -tunut avmattad, slapp, -tumaton oförslappad; ks. m. hellittämätön, lannistumaton, -tuneisuus2 förslappning; avmattning, her||paista förslappa, förlama, -pauttaa*, -pautua* ks. -p a a n t u a, -p a a n n u t-t a a. -poutua* ks. -p a a n t u a, -v o t a. herr|a herre herrn herrar. 1. H~ Jumala Herren Gud; H~n ehtoollinen nattvard(en); H~n nimessä! i Herrans namn! H~ssa nukkunut i Herran avsomnad; H~n voideltu Herrans smorde; H~n tähden! för Guds skull! gubevars! elämän ja kuoleman H~ Herre över liv och död; H~n rukous Herrens bön; H~ nähköön! gubevars! 2. ~ N. herr N.; ~ tohtori herr doktor; tunnen sen ~n jag känner den herrn; tapasin erään jag mötte en herre; hyvät ~t! mina herrar! 3. olla oman itsensä ~ vara herre över sig själv; olla oma ~nsa vara sin egen herre, (kenestäkään riippumaton) oberoende; rå sig själv; päästä tulen ~ksi (pai.) bli herre över elden; olla tilanteen ~(na) (hallita tilanne) behärska situationen. 4. (snt.): elää -oiksi leva som en herre; (voida hyvin) må gott; (suurellisesti) leva högt, på stor fot. -htava herr(skaps)aktig; snobbig, herrain||huone (hist. valt.) herrehus(et). »kangas (vaat.) herr tyg. -kutsut pl herrbjudning, -pukimo herrkonfektion, herrekiperingsaffär). -puku herrkostym, -päivät pl (hist. valt.) herredagar, -vaatteet pl herrkläder, herra||jesta! (huud.) herre Gud! -kerho herrklubb, -mainen herr(skaps)aktig. - maisuus1 herr(skaps)aktighet. herranen: ~aika! (huud.) vad i ali världen! för allt i världen! Herre Gud! gubevars! bevars! herraseura herrsällskap.

herras||kainen (j.) herrskapsaktig. -kaisuus* herrskapsaktighet. -kartano herrgård; herregods. -luokka herremanna-, herre |klass. -mies herre; gentleman, -nainen (herrskaps)-dam. -perhe herrskapsfamilj, -sääty herrskapsklass. -talo herrskapshus, -tella leva* som (en) herre, -tua (j.) bli herre, -vieras herrskapsfrämmande; (ylhäinen) förnäm gäst. -väki herrskap -et -; palvella -väissä tjäna hos herrskap; -väen lapset herrskapsbarn.

herral|ton fts.isännätön. -tuttava herrbe-

kantskap). -us* (er. usk.) herradöme -t-n; (ylivalta) herravälde -t -n (jnk över ngt); -udet ja vallat herradömen o. väldigheter, -vieras herrfrämmande, manlig gäst. herrnhutilai||nen (k.hist.) 1. (s.) herrnhu-tare. 2. (a.) herrnhutisk. -suus* herrnhutism -en.

herruu|s* ks. h e r r a u s; (yli~) överhöghet; alistua jnk -teen underkasta sig ngns herravälde; elämän ja kuoleman ~ herraväldet över liv o. död. -oikeus3 (Iak.) överhöghet, hert||si (lyh. Hz) herz.-ta* (kort.) hjärter-n-. herttai nen älsklig, älskvärd; söt; (sydämellinen) innerlig, hjärtlig; (miellyttävä) behaglig, angenäm, -sesti älskvärt; behagligt, angenämt; sött. -suus2 älsklighet, älskvärdhet; hjärtlighet; behaglighet. hertta||kuningas (kort.) hjärterkung. -mainen (er. ksv.) hjärtformig. -rauta låsskylt -en -ar. -rouva (kort.) hjärterdam. -sotamies hjärterknekt, -ässä hjärter|ess, -äss. herttua hertig -en -ar. -kunta hertigdöme -t -n. -llinen hertiglig, -narvo hertig | titel, -värdighet, -narvonimi hertigtitel, -nkruunu hertigkrona, -tar hertiginna, herua drypa*; (pulputa) framkvälla2; (tihkua) (fram)sippra; (lehmä) öka mjölken, herukka* vinbär -et -. -koi (prh. Incurvaria

capitella) vinbärsmal. heru minen drypande; framkvällande.-ttaa* (lehmää) få att mjölka; drypa*; (pusertaa) frampressa, hervah||taa * avdomna; förslappas; avmattas; (pudota) falla* (ned), -taminen avdomnande; avslappning, her|vota* -poaa förslappas, förlamas; (irtautua) falla ; (puutua) domna; vrt. ed.; -von-nut slapp, domnad; vrt. hervoton, hervo||ton avmattad; (voimaton) vanmäktig; (veltto) slapp, -ttomasti matt; vanmäktigt; lamt; slappt, -ttomuus2 avmattning; matthet, vanmakt -en; slapphet, herännyt ks. s e u r.

herännäi||nen väckt; (pietisti) pietist. -ssaar-naajja pietistpredikant. -syys2pietism. (-liike pietistisk rörelse.) herä||te* väckelse; impuls -en -er. (-jännite [shk.] magnetiseringsspänning. -käämi [mgn.] magnetspole. -miina impulsmina. -teho magnetiseringseffekt. -virta magneti-seringsström.) -tin* (shk.) magnetiserings-maskin; matare, -ttäjä 1. som väcker, väckare. 2. upphovsman, initiativtagare, (-juhlat [usk. läh.J pietisternas stora väckelsemöte.) -ttäminen uppväckande, väckning. -ttää* 1. (upp)väcka2; (mer.) purra; ~ kuolleista uppväcka från de döda; ~ /ien-kiin väcka till liv; ~ jälleen återkalla till livet; återuppväcka. 2. (aiheuttaa) framkalla, alstra; ~ luottamusta väcka (inge) förtroende; ~ kauhua väcka fasa; injaga förskräckelse; ~ jssk ihmettelyä väcka förvåning hos ngn; toivoa -ttävä som inger hopp; hoppgivande. 3. (shk.) magnetisera. herätys (herättäminen) 1. väckning; (sot.) morgonväckning, revelj; (mer.) purrning; (kuv., usk.) väckelse. 2. (elvyke; kem.) impuls -en -er. 3. (magneto inti) magnetisering. -aika väckelsetid, -hetki väcknings-

ögonblick, -hiiva (kern.) anställningsjäst. -huuto väckelserop. -kausi väckelseperiod, -kello väckarur. -kokous väckelsemöte; ks. -seurat, -liike väckelserörelse, -puhe väckelsetal. -saarna väckelsepredikan, -saarnaaja väckelsepredikant, -sana väckelseord. -seurat (stort) väckelsemöte. -soitto (sot.) revelj -en -er. -työ väckelsearbete, -virta (shk.) magnetiseringsström. herä tä 1. (upp)vakna; (usk.) bli väckt; en -nnyi ajoissa jag försov mig; -tessä(än) vid uppvaknandet; -sin hänen huutoonsa jag vaknade vid hans rop; -nnyt vaken; (usk.) väckt; (s.) pietist -en -er; ~ henkiin vakna till liv. 2. (kuv.): silloin -si kysymys paikasta då uppstod frågan om platsen, -ys (harv. usk.) väckelse, herääjjminen (upp)vaknande. -misaika (unesta) tidén för uppvaknandet, liessiläinen 1. (s.) hessare. 2. (a.) hessisk. hetaira (ani. kreik.) hetär -en -er. hetale slimsa; frans.

hete* 1. källa; gungfly. 2. ks. hetteikkö, -heteinen (yhd.): kolmi~ med tre ståndare, heteka (j. huon. Suom.) heteka (ett slags bäddsoffa).

hetero||geeni(nen [seka-aineksinen] heterogen. -suus2 heterogenitet.) -gonia (biol. sukupolven vuorottelu) heterogoni. -trofinen (biol. toisenvarainen) heterotrofisk. heti 1. (aik.): strax, genast; (pian) snart; (välittömästi) omedelbart; (silmänräpäyksessä) ögonblickligen; ~ (kohta) kun så snart (som); ~ paikalla på fläcken; ~ sen jälkeen strax (omedelbart) därpå. 2. (paik.): ~ metsän takana strax bakom skogen. 3, (kieli., kuv.) ei ~kään (läheskään) inte närmelsevis; på långt när inte; långt ifrån, -mmiten med det första (snaraste); omedelbart.

hetiö (ksv.) befruktningsdelar(na) pl; ståndare, ståndarblad. hetkellil|nen 1. momentan; (satunnainen, tilapäinen) tillfällig; (silmänräpäyksellinen) ögonblicklig; (lyhytaikainen) kortvarig; efemär; (haihtuva) flyktig. 2. (epävakaa) ostadig; ögonblickets' (gen.), impulsiv, -sesti stundligen; (satunnaisesti, tilapäisesti) tillfälligtvis; (iällä hetkellä) i detta nu; för tillfället; (hetkeksi) för ett ögonblick; för en stund; momentant; efemärt, -syys2 tillfällighet; kortvarighet, flyktighet; ostadighet. hetk|i2 1. stund -en -er; (tunti) timme -en-ar; (kuv.) timma; (tuokio) ögonblick -et -; pauhu kasvaa ~ -eitä dånet växer för varje stund (som går); -eksi för en stund, för ett

ögonblick; viime -essä i sista stund; i sista minuten (i elfte timmen); -essä (heti) på stunden; genast; ögonblickligen; hänellä ei ole -eäkään (-enkään) rauhaa hon har inte en enda stunds vila; ei -eksikään inte (för) ett ögonblick; -en aikaa en stund; syntyi -en äänettömyys det uppstod en stunds tystnad. 2. (ajankohta): tämän -en paras för stunden, ögonblicket den (det) bästa; oikealla -ellä i rätta stunden (ögonblicket); ratkaisevalla -ellä i det avgörande ögonblicket; i en avgörande stund; ~ ön tullut (lyönyt, koittanut) stunden är kommen (ögon- I

blicket är inne); tällä -ellä (tällä haavaa) för ögonblicket; (nykyään) för tillfället; i detta nu. -nen (s.) liten stund -en -er; ögonblick -et -; (odottakaa) ett ögonblick! -ttäin stundtals; ryckvis; sporadiskt; (ajoittain) tidtals. -ttäinen (ajoittainen) sporadisk, hetku|ja guppa; (keinua) gunga; (huojua) vaja, vagga; (heilua) svänga2; (horjua) vackla, -minen (hytkyminen) guppande; gungande; vajande, vaggande; svängande; vacklande. -tella, -ttaa* gunga, vagga; svänga2, -tus guppning; gungning; vagg-ning; svängning, hetmani (Puol., Ven. hist.) hetman -en -er. hetteikkö* (rimpi) gung|fly, -mosse, hetula (el. valaan~) bard -en -er; vrt. hetale. -valas (el.) bardval. hevi|llä, -n lätt; ei ~ icke lätt; med svårighet (möda); (varsin vastahakoisesti) icke gärna, hevonen 1. (el. Equus caballus) häst -en -ar; valmiiksi opetettu ~ skolhäst. 2. (voim.) häst. 3. (skp.) ks. ratsu 2. hevosüaines hästmaterial, -åjo hästtransport, -ajoneuvot, -ajopelit pl hästfordon, -ase-velvollisuus2 hästvärnplikt, hevosen||harja hästman, -lioidonneuvoja häst-avels|konsulent, -instruktör, -hoitaja hästskötare. -hoito häst|skötsel, -avel -n. -häntä hästsvans, -jouhi hästtagel, -kakkara (j.) hästlort. -kasvatus hästuppfödning, -kavio hästhov, -kengittäjä hovslagare. -kengän-muotoinen hästskoformig; ~ pöytä hästsko-bord. -kenkä hästsko, (-hokki hästskodorn. -kaari [rak.] hästskobåge. -magneetti häst-skomagnet. -naula hästskosöm.) -liha hästkött. -muisti (kuv. hyvä muisti) hästminne, -nahka hästhud; hästläder, -omistaja hästägare. -opetus hästdressyr -en -er. -ostaja hästköpare, -osto hästköp. -pituus hästlängd, -pää hästhuvud, -raato hästkadaver, -ruho hästkropp, -rääkkäys hästplågeri. -selkä hästrygg; istua -selässä sitta till häst; ajaa -selässä rida; nousta -selkään stiga till häst; pudota -selästä falla av hästen. - (suoli)sai-vartaja (hnt. Gastrus equi) häststyng. -vaih-taja hästbytare; vrt. hevoshuijari, -vaihto hästbyte; (muutos) hästombyte, -vuota hästhud. hevos|[haka (mv.) hästhage. -ha«-a hästharv. -harava hästräfsa, -harja ^ rykt [skrapa, -borste, -hoidonneuvoja, -hoito ks. -en|-hoidonneuvoja, -hoito, -hui-jari hästskojare. -hulluus2 (j.) häst-vurm. -jalostus hästförädling, (-yhdistys hästförädlingsförening.) -juotikas (el. Hae-mopis sanguisuga) hästigel. -kaakki hästkrake. -kaarti (ent.) hästgarde, -kaartilainen hästgardist. -kastanja (ksv. Aesculus hippo-castanum) hästkastanje. -kasvattaja hästuppfödare. -kasvatus hästavel. -kauppa häst I handel, -köp. -kauppias hästhandlare, -kierto (tkn.) hästvandring, -koni ks. -k a a k k i. -kopukka (j.) ks. ed. -kuorm|a hästlass; ~llinen ett hästlass; (kuv.) stor mängd, massa; -iltain häst-lassvis. -kyyti hästskjuts, -kärpänen (hnt. Hippobosca equina) hästfluga. -lanta häst I spillning, -gödsel, -liikenne häst trafik. I -loimi häst I täcke, -filt. -luuska (krk.) ks.

-kaakki, -lääkitys hästkur. -lääkäri hästläkare. -markkinat hästmarknad, -mies hästkarl; pl -miehet hästfolk(et). -muurahainen (hnt. Componntus herculeanus) hästmyra. -näyttely hästutställninsr. -otto (sot.) häst utskrivning, (-lautakunta [sot.] häst-ut tagningsnämnd.) -paimen (Unk.) häst-herde. -poolo (urh.) hästpolo -t. -päivätyö hästdagsverke, -raitiotie (eni.) hästspårväg, -raitiovaunu hästspårvagn, -rata hästbana, -rotu hästras. -siitos hästavel. -suka häst-skrapa. -talli (häst)stall. -tarkastus (sol.) hästbesiktning, -tenvaihto (mark.) hästbyte. -tuntemus hästkännedom, -tuntija hästkännare, - työ hästarbete, -urheilu häst-sport. -vakuutus (vak.) hästförsäkring, -valjaat sel |dön, -tvg. -varas hästtjuv, -varkaus2 häststöld. -Voima (tkn.) hästkraft; hyödyllinen (tehollinen) nyttig, indikoitu indicerad, nimellinen ~ nominell hästkraft, -voimainen (yhd.) ... hästkrafters; kolmi~ tre hästkrafters; på (om) tre hästkrafter. - vä-ki {vanh.) ks. ratsuväki, -ystävä hästvän, hiai||sin (partaveitsen hiomahihna) strig|el

-eln -lar. -sta strigla. hi|das hitaan långsam; (hidasteleva) sölig, senfärdig; ~ tekemään lyötä trög att arbeta; ~ suuttumaan sen till vrede; -tain askelin med långsamma steg. -ajatuksinen trögtänkt. -juoksuinen (esim. joki) trögflytande. -järkinen trögtänkt, -kasvuinen trög(t)växande. -kulkuinen som går långsamt; som har trög fart; trög. -kulkuisuus2 trög fart -en. -liikkeinen som rör sig trögt, -lukuinen trögläst; vrt. huono~. -luonteinen

flegmatisk. -luonteisuus flegma, - oppinen oläraktig, -rele (shk.) dämprelä. hidas||taa (viivyttää) fördröja2; (myöhästää) försena, försinka; (fys., mus.) retardera; (hiljentää) sakta; ~ askeliaan gå med långsammare steg; sakta (hejda) sina steg; ~ (jarruttaa) vauhtia bromsa in; sakta farten, -te (tkn.) retarderare. -tella* söla, dröna; -televa sölig, drönig. -telu sölande, drönande; sölighet, drönighet. -tua (käydä [-hitaa[m-ma]ksi)-] {+hitaa[m-ma]ksi)+} bli trög(are), långsam(mare); (fys mus.) retarderas; -tunut fördröjd: vauhti -tuu farten blir långsammare (trögrare); farten avtar (hämmas); työ -tuu arbetet fördröjs (försenas); -tuen (mus.) ritardando; -tuva liike (nopeus) avtagande rörelse (hastighet), -tus fördröjande; försenande, retarderande; vrt. hidastua, -tuttaa ks. hidastaa. -tuumainen trögtänkt, -tuumaisuus2 trögtänkthet. -verinen flegmatisk. -verisyys8 flegma.

hieho (mv.) kviga, - vasikka (lehmäv.) kokalv. hiekan||otto sand|täkt. (-paikka sand|täkt-en

-er, -tag -et.) -sekainen sandblandad, hiekka* sand -en; juosta, valua ~an (miel. kuivua kokoon, kuv.) rinna ut i sanden; valanta sandgjuteri; ~an valu sandgjute. --aavikko sandöken, --alusta sandbädd. —äro sandstäpp, -harjanne, -harju sandås, -haude (kem.) sandbad. -hauta sandsrrop. -inen sandig, -jaala (mer.) sandskuta, -juna (ra ut.) sandtåg. -juntta (tkn.) sandramm. -jyvä(nen) sandkorn, -kaavaus sandformning. -kangas (mst.) sand |mo, -hed. -kasa

hienomekaanikko hie

sandhög, -kastikka* (ksv. Calamagrostis epigeios) bergrör -et -. -kello sandur. -kenttä sandplan, -kerros sandlager, -kerrostuma sand a vi as-ring. -kiitäjäinen (hnt. Cir.indella) sandjägare, -kinokset (mnt.) dvner. -kivi sandsten. (-louhos sandstensbrott.) -kumpu sandkulle, -kuoppa sandgrop, -kuorma sandlass. -kylpy sandbad, -käytävä sandgång, -laatikko (sot.; tps. leik.) sandlåda, -lasi (mer.) logglas; (kel.) timglas, -liete sandslam. -läjä sandhög, -maa sandjord, -mainen sandartad. -matalikko (mer.) sandgrund -et. -mato sandmask. -meri sandhav. -mitta sandmått. -multa sandmylla, -muodostuma sandformation. -muotti sandform. -myrsky sandstorm, -mäki sandbacke, -niemi sandis: udde. -nummi sandhed, -paperi (santapaperi, tkn.) sandpapper, -peite sandtäcke, -penger sandvall. -perusta sandgrund -en; vrt. -matalikko. -peräinen sandig; med sandgrund. -pitoinen sandhaltig; ~savi lätt sandblandad lera. -pitoisuus2 sandhalt. -pohja sand|bot-ten, -grund -en. -pohjainen med sandbotten (sandgrund). -puhallin (tkn.) sandbläster, -pumppu sandpump. -putki sandrör, -råe sandkorn, -rannikko sandig kust. -ranta sandstrand; (iso uima~) plage -n -r. -räntäinen med sand|strand, -stränder, -riutta sandrev, -saippua skursten. -seula sandsåll, -suihku sandstråle. -suodatin sandfilter. -säkki sandsäck, (-verhous beklädnad med sandsäckar.) -särkkä sandbank, -tasanko sandslätt, -täyte sandfyllning, -törmä sandbrink; nipa. - valanta (vlm.) sandgjuteri. -(an)valu (vlm.) sandgjute -t. -vieremä sandras. -vuori sandberg. -välppä sandharpa.

hiekkuri (pap. santalaatikko) sandfång -et

hiekoi tin (tkn.) sandströ-, sandnings|appa-rat. -ttaa* sanda; strö3 sand (på ngt), -ttamaton osandad, -ttaminen sandande, -tus sändning.

hieman ngt (litet); obetydligt; ett grand, en aning .

hieno 1. fin; (ohut) tunn; (kaita) smal; (pehmeä) len. 2. (asultaan) ~ elegant;

pukeutunut fint klädd; (ylevä) nobel; ~n näköinen (med) ett fint utseende; ~n ~ finfin; extra fin. -aistinen med fin smak. -hakkaus (kivit.) finhuggning, -hampainen fintandad. -helma (ksv. Asparagus sprenge-ri) asparasrus. -hiekkainen finsandig; med fin sand. -hierto (tkn.) färdiglappning, -hipi-äinen finhyllt, -inen 1. ks. hien o; (yhd.) jnk ~ så fin som ngt. 2. ks. p i e n o i-n e n. -isesti 1. (kuv.) finkänsligt, försynt. 2. ks. hieman, hivenen verran, -jakoinen findelad. -jauhanta pulverisering. -juovainen fin|ådrig, -strimmig. -jyväinen finkornisr. -karvainen finhårig. -kiteinen finkristallinisk. -koksi finkornior koks; små-koks. -kseltaan, -ksittain smått; (tahdikkaasti) med försynthet; försynt, -ksua anse* för fin. -kulta fint, rent guld. -kuorinen med fint skal. -kärkinen spetsigr. -käytöksiuen med fint sätt; urban, -lankainen fintrådig, -luonteinen med fin karaktär, -makuinen med fin smak; del|iciös, -ikat. -mekaanikko

finmekaniker, -mekaniikka finmekanik, -minuus' större finhet, (tkn.) finhetsgrad. -nnin pulverisator, -nnus (rouhinta) granu-lering; (jauhanta) söndermalning. (-laitos pulveriserings-, kross | verk.) -npuoleinen tämligen (ganska) fin. hieno|intaa* göra* fin(are); (murentaa) sönder |dela, -smula; pulverisera; (tiuenlaa) upplösa*; (survoa) sönder|stöta*, -krossa, -ntaminen sönder|delande, -smulande jne; vrt. hienontaa, -ntua* 1. bli fin(are). 2. (harv. kuv.) förfinas; vrt. hienostua, -ntuminen (kuv.) förfining, hieno|lpaperi finpapper, -piirteinen med fina drag. -pitoisuus8 (kult.) karathalt. -raitainen finrandig. -rakeinen finkornig. -rakenteinen fint byggd, -rappaus ädelputs. -raspi finrasp. -saippua fin toalettvål. -seula fin|sikt, -såll. -stelija snobb -en -ar. -stella göra * sig till; vara tillgjord; spela förnäm (fin); snobba. -sti fint; ~ pukeutunut fint klädd, -sto nobless-en; (»kerma») grädda, (-nainen societetsdam.) -stu|a bli förfinad; förfinas; -nul förfinad; liikaa -nut överförfinad. -stumaton obelevad, vulgär, -stuminen förfining, -stuneisuus* förfining, -stus förfining; liika~ överförfining, -suoninen finådrig. -säikeinen finfibrig. -säätö (tkn.) fin|inställning, -justering. -ta bli fin(are), tunn(are); (suipeta) bli spetsig(are). -tae finsmide. -takomo finsmideri. -taos ks. -ta e. -tekoinen fint gjord (arbetad, utförd), -teritys ks. -h a k-k a u s. -t haulit sparvhagel; dunst. -tina fintenn. -tunteinen finkänslig, (tahdikas) försynt, -tun teisesti finkänsligt, försynt. -tunteisuus2 finkänslighet; (tahdikkuus) försynthet. -us2 finhet; tunnhet; (kuv. »mutka», ydin) finess -en -er; (ulkoasun) elegans -en; (hengen) nobless -en. (-aste [tkn.] finhetsgrad.) -vaaka finvåg. -vaistoinen med fin instinkt, -valmiste finpreparat, -varainen fin, försynt, - varaisesti fint, försynt, -varai-suus* försynthet, -varoke (shk.) finsäkring, -villainen finullig. -ääninen med fin klang, hierakka* (j. suolaheinä, ksv. Rumex) syra. hierar!|kia (virka-asteikko) hierarki -n -er.

-kki * hierark -en -er. -kkinen hierarkisk, hierin (härkin) kräkla. -kivi rivsten. hiero |ä 1. gnugga; (hangata) gnida*, skava2; ~ (tyytyv. hykerrellä) käsiään gnugga sina händer; -tiu voi rört smör. 2. (kuv.): ~ kauppaa underhandla (avhandla) om ett köp; köpslå*; ~ rauhaa underhandla om fred; (välittää) medla fred. 3. (lääk.) massera, frottera, hieroglyfi hieroglyf -en -er. -käärme ks. kallio k ä ä r m e. -nen hieroglyfisk. hieroja 1. (lääk.) massör -en -er; 2. (sopimuksen ~) underhandlare, -tar massös -en -er.

hieroma||koje massage-, frotter|apparat. -liike

massagerörelse, -opisto massageinstitut, hierominen 1. gnuggande, gnidande. 2.

(lääk.) masserande; frotterande, hieronta* 1. gnuggning, gnidning. 2. (lääk.) massage; frottering. 3. (kuv.) rauhan~ ym. ks. po. hakusanat kaupan-, rauhan|~ ym. -hoito massagebehandling, -liike massagerörelse. -opetus undervisning i massage.

hiero I! t taa* låta* gnida (massera, frottera), -utua* 1. gnuggas, gnidas*. 2. skavas2; (vrt. hankautua); - vialle (pahaksi) skamfilas.

liier||rin* -limen (petkel) stöt -en -ar. (-kivi rivsten.) -to* rivning; lappering; brynande jne. -tyä ks. hankautua; h i e r o u-t u a 2. -tää* (jauhaa) riva*; (mel.) lappera; bryna2; (petkelefe]llä) stöta*; (hieroa) frottera; (sivellä) stryka*, hieskoivu (ksv. Belula odorala) glasbjörk, hies||tyminen svettning, -tynyt svettig; immig; anlupen; vrt. seur. -tyä 1. (hnk.) bli svettig: svettas. 2. ikkuna -tyy det slår imma på fostret; lasi -tyy glaset blir anlupet. -tää driva* till svettning; -tävä svettdrivande; vrt. hiostaa, hiesu (mst.) fin sand; (geol.) mjälagruppen, -hieta mjäl-, mjun|sand. -maa mjäla, mjäl-jord; mjuna, mjunjord. hieta* ks. hiekka; (geol.) fin-, mo|sand-gruppen. --ampiainen ks. p e t o p i s t i ä i-n e n. -kana (el. Syrrhaptes paradoxus) sandhöna. -kangas ks. hiekka^, -lakeus sandvidd. -lasi (~kello) timglas, -lilja (ksv. Anthericum) sandlilja, -maa (geol.) finsand, mojord. -mato (el. Arenicola marina) sandmask. -savi sandblandad lera. -sirriäinen (el. Crocethia alba) sandlöpare.-sisilisko (el. Lacerta vivipara) sandödla. hietikko* sandfält -et -; sand -en. -ranta

sandstrand, hieva||htaa* röra* sig; röras*; (siirtyä) rubbas; -htamatta orubbligt, utan att röra sig (rubbas från, orörlig) på sin plats; utan att komma ur fläcken, -uttaa* (liikuttaa) röra*; (siirtää) rubba (jtk på ngt), hiha ärm -en -ar. —aukko ärmhål, -lappu ärmlapp -en -ar. -lauta ärm|bräda, -bräde, -llinen (försedd) med ärm(ar). -nkannatin ärmhållare. -nkaulus ärmlinning. -nkäänne ärmuppslag, -npidin ks. -nkannatin. -nreikä ks. -aukko, -nsuu

ärmlinning. - n vuori ärmfoder, -ton ärmlös; utan ärmar, hihhuli (j. lestadiolainen) hihhulit -en -er. hihi ttäminen ks. hihitys, -ttää* fnittra,

fnissa, -tys fnitt|er, -ret, fnissande, hih||kaista * upphäva2 ett skri; skrika* till. -kaisu skri -et -n; skrik -et -. -kua ks. h i h-kaista, -kuminen, -kuna skri(k)ande; skri -et -n; skrik -et -. hihna rem -men -mar; (nauha) band -et -; ~t (valjaissa) remtyg -et; päätön ~ ändlös rem. --aisat pl gaffeltist|el -eln-lar; skaklar (pl), -haarukka, -hanko remgaffel, -jarru rembroms, -kiinnike remfäste, -kitti rem-kitt. -kuljetin rem-, band | transportör. - kulje tus bandtransport, -kytkin remkoppling, -käyttö remdrift, -käyttöinen remdriven. -levy remskiva, -lukko remlås. -nkiinnitin remfästare. -nkiristin remspännare, -noh» jain remledare, -nsiirrin ks -haarukka, -pyörä remskiva, -rasva ks. -voide, -ruuvi remskruv, -saha bandsåg. -siirrin band transportör, -sto remtyg -et. -tehdas remfabrik, -voide remfett. -välitys rem|-drift -en, -överföring, hiiden||hyrrä (enl. leik.) diabolo -n -s. - kattila häxkittel; häxgryta; »helvete», -kirnu

Ui

(geol.) jättegryta, -kiuas (muin.) jättehög, -kivi (tar.) jättekast -et -. -moinen ks. hi-t o n~. -mylly ks. grotte~. hiihdellä * ks. hiihtää, -dön maailman-mes taruuskilpailu t världsmästerskaps tävlingar på skidor, -däteliä gå med långa, släpande steg. hiihto * skid|löpning, -åkning; skid ande; (yhd.) skid-. -ammunta fältskjutning på skidor; vrt. ampumahiihto, -esteratsastus hindertolkning, -hissi skidlift, -keli skidföre. -kenkä skid| känga, pjäxa. -kilpailu skidtävling, -kisat pl skidspel. -kuningas skidkung. -lakki skidmössa. -latu skidspår, -liitto skidförbund. -loma (koul.) sportlov, -maasto skidterräng. -maja skidstuga. -matka skidfärd, -mies skidlöpare, -mäki skidbacke. -neuvot ks. -t a m i n e e t. -partio (sot.) skidpatrull. -puku skid|dräkt., -dress, -pusero skidblus. -ratsastus tolkning, -retki skidfärd, -talvi skidvinter. -tamineet pl skidutrustning. -urheilu skidsport. -varusteet pl ks. -t a m i n e e t. -voide (skid)valla, hiih||täjä skid|löpare, -åkare; skidare. -tä-minen ks. hiihto, -tää* skida; åka2 skidor.

hiilen||kulutus kolåtgång, -lastaaja (mer.) kollämpare. -louhija (kaiv.) kolhuggare, -mittaaja kolmätare, -musta kolsvart, -otto koltäkt. -poltto (syden~) kolning, -tuonti kolimport, -tuotanto kolproduktion, -tuottaja kol|producent, (maahan~) -importör, -vienti kolexport, hiile||stys kolning; bunkring. -stää (ottaa hiiliä, mer.) köla; bunkra. -ttäminen (kem.) karbo|nisering, -nisation; kolning, -ttää * (karbonoida kem.) karbonisera. hiili2 (m. kem.) kol -et -; puhaltaa samaan hiileen (kuv.) draga åt samma håll; ha gott samarbete;; ottaa ~ä ks. h i i 1 e s t ä ä. -ala (kaup., teol.) kolbransch, -asema kolstation. -astia kolfat, -atomi kolatom, -dioksidi ks. -happo, -elektrodi kolelektrod, -hanko eldgaffel; brandstak|e -en -ar; (iso) ko-raka. hiilihappo * kol|syra, -dioxid, -inen kolsyrad, -lieriö kolsyrecylinder, -lumi kolsyresnö. -myrkytys kolsyreförgiftning, -määrä kolsyremängd. -pitoinen kolsyrehaltig; ~ virvoitusjuoma kolsyrad läskedryck, -pitoisuus3 kolsyrehalt, -tehdas kolsyrefabrik. - vesi kolsyrehaltigt vatten, hiili||hauta ks. s y s i m i i 1 u. -hydraatti (kem.) kolhydrat -et. -häkä (/. lav. h ä k ä) kolos, -juna koltåg. -kaarihitsaus kolelektrodsvetsning. -kaasu kolgas, -kaivos kolgruva. (-alue kolgruvedistrikt. -työmies kolarbetare.) -kasa kolhög, -kauppa kolhandel. -kauppias kolhandlare, -kellari kolkällare. -kerros kollager, -keuhkot (lääk.) kollunga, -koukku ks. -h a n k o. -kouru kolstört, -kuitu (blanka) kol|tråd -en -ar, -fiber, -kärki kolspets, -laiva kolfartyg, -lakko kolstrejk, -lanka (shk.) kollrad, (-lamppu koltrådslampa.) -lapio kolskyffel, -liuske kolskiffer, -lotja kolpråm. -lämmit-teinen koleldad. -lämmitys kol [eldning, -uppvärmning, -miilu ks. s y s i~. -mikrofoni kolmikrofon, -muodostuma kolformation. -murska kolstybb. (-rata [urh.j kol-

stybbsbana.) -musta ks. hi i 1 e n~. -oksidi koloxid, -pannu glöd-, fyr|panna. -paperi kol-, karbon|papper. (-jäljennös genomslagskopia.) -piirros kolteckning, -pitoinen kol-lialtig. -pitoisuus2 kolhalt, -poro kolstybb. -proomu kolpråm. -puikko kolelektrod, »puriste kolbrikett, -purnu (mer.) kolbox; kollår. -pöly kol|damm, -pulver, -rata (raut.) kol|bana, -järnväg, -satama kolhamn. -savu kolrök, -seula kolsikt. -suodatin kolfilter, -säiliö (mer.) kol b ox -en -ar. -säkki kolsäck. -tabletti (frm.) koltablett, -teollisuus2 kolindustri. -terva ks. k i v i h i i 1 i t e r v a. -teräs kolstål. -tiili koltegel, -tila bunker-kapacitet. -tomu koldamm. -tyskarkaisu (mel.) sätthärdning, -työmies kolarbetare, -upokas koldegel. -uuni kolugn. - valkea (s.) koleld, -varasto kol|förråd, -lager, -vaunu kolvagn. -vedos (valok.) pigment|tryck -et, -avdrag, -vety (kem.) kolväte, -yhdiste (kem.) kolförening, hiil|ilos kolbädd -en

-ar; (hehkutuli) glödeld; glöd -et -. -lyttää * förkola. -lytys förkolning. -to* (för)kolning. (-kaasu kolningsgas. -kammio koinings|rum, -kammare, -koulu kolarskola. -laitos ks. h i i 1 t ä m ö. -puu kol ved. -suojus ks. -kammio, -tehdas kolningsfabrik. -tulos kol[nings]utbyte. -tuote kolningsprodukt. -tärpätti kolnings-, [raaka rå |terpentin, -uuni [-kol[nings]-ugn.)-] {+kol[nings]- ugn.)+} -tyminen förkolning, -ty|ä* förkolna, förkolas; -nyt ruumis ett förkolnat lik. -täminen förkol|ande, -ning. -tärnö kol-(nings)anläggning. -tää* förkola. hiilu||a (tuhkan alla) glöda2, glimma, -sta ks. hiillos.

hiipi |j jä ks. h i i v i s k e 1 i j ä. -minen smygande. -ä* smyga* sig; -vä tauti en smygande sjukdom, hiip|pa* biskopsmössa; mitra; -an käyttäjä (piispa) biskop -en -ar. -kunnittain stiftsvis, -kunta (biskops)stift -et -. (-hallitus stiftsstyrelse. -kaupunki stiftsstad, -sisar stiftsyster.)

hiippailla (j.) ks. h i i v i s k e 11 ä. hiipua * (olla sammiimaisillaan) falna, hiirakko * (hev.) musblack (häst) -en -ar. hiireii||harmaa ks. -karvainen, -herne (ksv. V i ci a cracca) kråkvicker -n. -hiljaa tyst som en mus. -häntä (ksv. Myosurus minimus) mustippa. -karvainen mus|grå, -färgad, -korva: koivu on ~//a björken har mössöron. -loukku, -nakki musfälla, -pesä musbo. -porras (ksv. Athyrium) bräkne -t; bräk|en -nen. -pyydys musfälla, -reikä mushål. -sadin ks. -p y y d y s. -syömä musäten.

hiiri2 mus musen möss; ks. koti~. -haukka (el. Buteo buteo) ormvråk -en -ar. -lavantauti (lääk.) musparatyfus, -(äis)pöllö (el. Surnia ulula) hökuggla. hli|si2* -den 1. (myt., läh.) a) helvete; b) (paholainen) den lede. 2. (lievä kir.) den onde; fan (tpm.); heittää -teen kasta åt fanders (över bord); mene -teen! dra åt fanders! 3. (mrt. hyijhmäpaloultima) isdämning. Miskahydus knyst -et; knystning; kny -et; ljud -et -. -taa* knysta(2). -taminen knystande.hii

hiiskua — hillitä

hiisku||a knysta(2); ge* ljud ifrån sig; (antaa tietoa itsestään) låta* höra av sig; hän ei ollut -nut sanaakaan han hade inte knyst ett ord; han hade varit moltyst, hade mol-tigit. -maton som inte knvster ett ord; (äänetön) ljudlös; ~ hiljaisuus absolut tystnad, ljudlöshet. hiiva jäst -en. --aine jästämne.-jauhe jäst|-pulver, -mjöl. -leipä jästbröd. -n valmis tus jästberedning, -puriste pressjäst, -sieni jästsvamp, -ta (pnm.) anställa2, jästa, -tehdas jästfabrik.

hiivat I ti" (lievä kir.) fanken; -in hyvä! förbaskat god (bra)! hiivaus (pnm.) anställning, jäsning, -sammio anställnings-, jäsnings|kar. -vierre anställnings-, jäsnings|vört. hiivi||skelijä smyger -n; smygare. -skellä smyga* (sig), -skely smygande, -ttäytyä smyga (draga) sig (hiljaa, varovasti) långsamt, försiktigt (ut, ngnstns). hikeentyä* 1. ks. hiestyä. 2. bli upprörd,

förlora fattningen, hiker|rellä: nauraa ~ fnittra, -rysfnitt]er -ret.

-tää ks. -r e 11 ä. hikevä: — maa (mv., mtsh.) fuktig, frisk jord(mån -en). hik|i2* (fysiol.) svett -en; (höyry) imma; ~ vuotaa svetten lackar; -eä valuva drypande av svett; svettdrypande; tulla -een bli svettig; olla hiessä vara svettig; svettas; otsansa hiessä i sitt anletes svett; ~ haiussa drypande av svett; ikkuna on hiessä fönstret är immigt, hiki||erite (fysiol.) svettavsöndring. -hana (hkn.) ks. lasku-, ty hj ennys|hana. - helmi, -herne svettpärla, -huokonen svettpor. -karpalo (stor) svettpärla, -kylpy svettbad. -liina svetteduk. -löyly svett-, imjbad. -märkä svettdrypande. -nauha(halun) svettrem. -nen svettig; immig, -pisara svettdroppe. -päin svettig, -rakkula frisel -n. -rauhanen svettkörtel, -reikä ks. -huokonen, -rokko friselutslag -et. -syys2 svettighet. -tiehyt svettgång. -tilkku svettlapp. hikka* ks. n i k k o.

hikkori hickory -n. -puu (puus.) hickoryträ.

-suksi hickoryskida. hikoi leminen svettning, -lia svettas; transpi-rera. -lu svettning; transpiration, (-kohtaus f lääk. ym.] svettningsskov -et -.) hila 1. (riukuveräjä) grind -en -ar. 2. gal-l|er-ret-; rost-en-ar; (fys.) gitter. 3. (puus.) ks. ritilä, --aita (puus.) spjälstaket et -. —arina gallerrost. -heiluri (fys.) rost-, kom-pensations|pendel. -jännite (rad.) gallerspänning. -laatikko (sälelaatikko, puus.) spjällåda. -laipio (mer.) ks. -seinä, -lattia (ritilälava) trallgolv. -levy gallerplatta, -paristo gallerbatteri, -piiri gallerkrets, -seinä (puus.) spjäl|vägg, -skott, hila|ita släpa; kånka (jtk på ngt); vrt. haalia. -valjaat (sat.) skakelrede. -vastus (rad.) gallermotstånd, -virta gallerström, -vuoto gallerläcka, hile: /aä~ isbit; nattgammal is. hiljaa 1. sakta; (ääneti) tyst; olla ~ vara stilla (tyst); hålla sig stilla

(tyst), tiga; pu-

hua ~ tala sakta, med låg röst; ole tigl var tyst! (liikkumalta!) stilla! 2. (vähitellen) småningom; (keveästi) lätt; kosketella ~ beröra sakta (lätt, varsamt); (hitaasti, verkalleen) långsamt; sakteligen; i sakta mak; kulkea ~ gå sakta (långsamt, i sakta mak).

hiljai||nen 1. sakta (tpm.); (rauhallinen) stilla (tpm.); stillsam; (sävyisä) beskedlig; -sella tulella över sakta eld; -sessa kodissa i ett stilla hem; ~ mies en stillsam (fridsam) man; -sessa mielessään i sitt stilla sinne; ~ kausi (kaup. ym.) stilla period; dödsäsong. 2. (äänetön) tyst. -sesti 1. sakta; stilla; i stillhet; stillsamt. 2. (ääneti) tyst. -suus2 1. stillsamhet; beskedlighet. 2. tysthet, tystnad; kaikessa -suudessa i ali stillhet (tysthet); vaatia -suutta bjuda tystnad.

hilja|lkkoin ks. -t t a i n. -kseen, -lleen sakteligen; i sakta mak; (vähitellen) småningom; vrt. hiljaa, -n 1. (äsken) nyligen. 2. (mrl. myöhään) sent; ~kin dock slutligen; sent omsider, -ttain nyligen, nvss. hiljemmin saktare jne.; vrt. hiljaa, hilje||neminen avtagande, -nnys (vauhdin ym.) saktande, stillande; lugnande, hejdande, dämpande; (fys.) dämpning; vrt. hiljentää, -ntyminen avtagande; minskning. -ntyä* ks. -t ä; (tyyntyä) lugna sig; (tuuli) lugna, mojna; (mer.) gå* hem; -ntyen (mus.) decrescendo. -ntää* sakta; (rauhoittaa) stilla; (tyynnyttää) lugna; ~ vauhtia minska (på) (sakta, hejda) farten, -tä 1. sakta (av); stilla sig; (vähetä) avtaga *, minskas; (asettua) lägga* sig; (tuuli) mojna; gå* hem; (laimeta) (av)mattas; (helpottaa) lätta. 2. (vaieta) tystna; (vaimeta) dämpas, mildras, hilkka* hätta; bahytt -en -er. hilk|ku* (mrl., snt.): hän oli-ulia (vähällä)

kaatua han höll på (var nära) att falla, hilla (moget) hjortron -et -; vrt. hillo, hilleri (el. Musteta putorius) ill|er -ern -rar.

-nnahka illerskinn. hiiliin 111 y neis y ys2 behärskning; måttfullhet, -tyä* lägga* band på sig; behärska sig; (asettua) stillas; (lievetä) mildras, hillike* hämsko -n -r; (tkn.) hämmare; (jarru) broms -en -ar; (kel.) avfall, hilli]|ntä* (-tseminen) 1. behärskande; stäv-jande; dämpande. 2. (estäminen) hejdande, hämmande, avstyrande; itse~ ks. tämä. -ttömyys2 hejdlöshet, tygellöshet. -ttö-mästi hejdlöst, ohejdat, ohämmat, utan hejd.

hilli||tä -isen hejda; dämpa; tygla; återhålla*; hålla* tillbaka; (asettaa) stävja; (rauhoittaa) lugna; (ehkäistä) hämma; (masentaa, kukistaa) kuva; ~ itsensä hejda (behärska, lugna) sig; sansa sig; (malttaa mielensä) besinna sig; lägga band på sig; -tse mielesi (itsesi)! behärska dig! lugna dig! ~ nau-ru/nsa (-aan) dämpa (återhålla) sitt skratt; -tly behärskad, (pidättyväinen) återhållsam; måttfull; -tty sävy behärskad ton; -tty ääni dämpad (återhållen) röst; -tty (maltillinen) kanta moderat ståndpunkt; esiintymisessään -tfy måttfull (moderat) i sitt

uppträdande; ~ himonsa undertrycka (voittaa övervinna) begären (lustarna); ~ vehkeilyt stävja (avstyra) intrigerna; -ty st i med behärskning; behärskat, -tön hejdlös, ohejdad, ohämmad; otyglad, tygellös; obändig; ostyrig.

hillo sylt -en -er; (sose) mos -et; keittää ~ksi sylta (in), -a (suuhunsa, j. harv. syödä ahmia) glupa i sig; sluka.-aminen syltning, syltande, -ke* kompott -en -er. -lautanen fruktassiett, -lusikka syltsked. -munakas syltomelett. -nkeitto syltning, -sipuli syltlök. -sokeri syltsocker, -ta sylta, -tölkki syltburk.

hilpaista (j. juosta, pujahtaa) skynda; kila. hilpari (hist. sotakirves) hillebard, hällebard -en -er.

hilpe|tnee: mieliala ~ stämningen blir gladare. -ys2 (iloisuus) glättighet, munterhet; (pirteys) pigghet; uppsluppenhet, hilpe|ä glättig, munter; hurtig; livlig, pigg; (riehakas) uppsluppen; (pirteä, vilkas) animerad; olla -immillään vara som gladast (muntrast, livligast); olla ~llä tuulella vara livad, upprymd; saada ~lle mielelle (tuulelle) muntra upp; animera; ~ mieliala animerad (sinnes)stämning. -luonteinen, - mielinen gladlynt, glättig, munter, -luontei-suus2, -mielisyys2 gladlynthet, glättighet, -sti gladlynt, glättigt, muntert. hilpi2* (ksv. Catabrosa, Phippsia) tå tel -n. hilse 1. (ihossa) mjäll -et, fnass|el -let, fnas -et; fjäll -et -. 2. (kuona~) flaga. -htiä*, -illä fjälla; iho -ilee huden fjällar (sig), -ily fjällande, fjällning. -inen mjällig, fnasslig, fnasig; fjällig. -ttyminen

mjäll-, fjäl|bild-ning. -ttyä* bilda mjäll; vrt. hilseillä, hilske ks. vilske.

hilut 1. (j.) hippa; hejdundrande kalas. 2. ks. helyt, h e p e n e t. 3. (jalka)-raudat; hän sai (hänelle pantiin) ~ kinttuihin (sa) (j. vanh.) han blev slagen i (fot)bojor. himme|lnemätön ofördunklad, -nnin * (valok.) bländare, -nnys fördunkling, avbländning; (tkn.) mattering, -ntymätön ks. -n e m ä-t ö n. -ntyä* bli dunkel (dunklare); fördunklas; bli mattfare); (hapettua) bli an-lupen; (pimetä) bli skumfmare); -n(ty)nyt fördunklad; (himmeä) dunkel; matt; an-lupen; skum. -ntäjä (valok.) ks. -nnin. -ntäminen fördunklande; bländande; mattering. -ntää* fördunkla; (peittää) (undanskymma2; (valok.) blända; (valot) blända av; avblända; (tehdä himmeäksi) mattera; -nnetty lasi matterat glas. himmerükki (kans.run. taivaanvaltakunta) himmelrike, -tää (m. himertää) ks. hohtaa, siintää, himme||tä* fördunklas; bli dunkel (skum, matt); (kalveta) (för)blekna. -ys2 dunkelhet, dunlkel-klet, skumhet; skum belysning, himmeä 1. (val.) dunkel, skum; ~ valo dunkelt (matt) sken; (met.) anlupen; (kiil-loton) glanslös, matt; (vaalea) blek; hioa ~ksi mattslipa, mattera; ~ksi hiottu matt-slipad, matterad; ~ taidepainopaperi matte-rät konsttryckpapper. -kiiltoinen matt-skimrande. -kultaus mattförgyllning, -lakka (m.) mattlack. -lasi (m.) matterat glas.

-painos matt tryck, -pintainen med matt yta; matt. -sti dunkelt, matt, skumt. - valörnen med matt sken; dunkel, skum; med avbländat ljus. - värinen mattfärgad. himmi (mel.) anlöpning, himo begär -et -; (jnk ~ efter ngt) lusta; (yhd.) -girighet, -lystnad -en; (halu) lust -en; åtrå -n, begärelse; vrt. intohimo, -inen (yhd.) lysten, fiken (jnk efter ngt); (yhd.) -girig, -lysten, -sjuk; pelin ~ spel-lysten; begiven på spel; viinan ~ begiven på sprit, -ita ha (stark) lust till ngt; åtrå3 (ngt); (tavoitella) fika (efter ngt); (olla kovin mieltynyt) vara begiven (jhk på ngt).-itseminen åtrå(ende); vrt. himo. -kas -kkaan starkt sinnlig; med sinnliga (köttsliga) begär; slav under sina begär, -kkaasti begärligt, lystet; med begärlighet. -murha lustmord. - murhaaja lustmördare, -ruoka favorit-, liv|rätt. -ton passionsfri. -ttaa*: häntä ~ se han har lust till (begär efter) det, han är begiven på det; det väcker hans begär(else) (lusta, passioner).

hina (heinäksv. Triodia decumbens) knägräs -et.

hinaaja (mer.) bogserbåt -en -ar; bogserare.

-höyry, -laiva bogser|ångare, -båt. hina||aminen (mer.) bogserande, släpande, -ta bogsera; (laahata) släpa; (nostaa) hissa; olla -ttavana vara (ha) på släp; ottaa -ttavaksi taga på släp; taga på bogsering, hinaus bogsering, släpning; (yhd.) bogser-. -alus bogserbåt. -auto bogserbil. -jono släp -et -. -kone bogserings(flyg)maskin. -koukku bogser|hake, -krok.-köysi b o gs er tr o ss. - laitteet pl bogseranordnirigar. -maksu bogse-ringsavgift. -nuora bogserlina. -touvi, -varppi bogser(ings)-, varp|tross. -vintturi förhalningsvinsch. -yhtiö bogserbolag. hind||i (kiel.) hindi, -u hindu -(e)n-er. -ulainen

1. (s.) ks. hindu. 2. (a.) hinduisk, hinkalo 1. (laari) bing|e -en -ar, lår -en -ar.

2. (pilttuu) bås -et -. -llinen en lår full (av ngt).

hinkata* (j.) stryka*; (hangata) skava2;

(raapia) skrapa, hinkki* (maitoastia) hink -en -ar. hinku * 1. (lääk.) (-yskä) kikhosta. 2. (j., kuv.) begär -et, åtrå -n, (jnk efter ngt); passion; begivenhet (på ngt).-a* (hengittää hinkuen, olla tukehtumaisillaan) kikna.-yskä ks. hinku 1. hinnan ||alennus pris|nedsättning, -avdrag, -lättnad; rabatt -en; saada ~ta få rabatt (på ngt), -ero(tus) pris|skillnad, -differens, -huojistuminen prisfall -et -. -kallistuminen prisstegring, -korotus prisförhöjning. - lasku prisfall -et -. -lisä pristillägg, -muodostuminen prisbildning, -muutos prisförändring. -määräys prissättning, -nousu prisstegring, -palautus återbär(n)ing av pris. -säännöstely pris|reglering, -reglementering. (-lautakunta prisregleringsnämnd.) -takuu prisgaranti. - tarkkailu priskontroll, -tasaus prisutjämning, (-rahasto prisutjämningsfond.; -vahvistus prisfastställelse. -vaihtelu prisfluktuation, -vähennys prisnedsättning. hinnasto (hintaluettelo) pris|förteckning, -lista, -kurant -en -er.

105hin hinnoitella -

hinnoi j| telia *, -ttaa* prissätta*. -ttehi, -tus

prissättning, (-osasto prissättningsavdelning.)

hin I ta * pris -et, -er olla kalliissa -nassa stå högt i pris; vara dyr; tavaran ~ priset på en vara; mihin ~£m? 'till vilket pris? mitä sinä pidät niillä ~na? vilket är ditt pris på dem? saada hyvällä -naita få för gott köp; mistä -nasta, millä -nalla hyvänsä (tahansa) till varje pris; se ei ole -nalla pilattu (kallis) det är inte dyrt; se maksaa ~nsa den (det) betalar sig nog; vapautensa -nalla (kustannuksella) på bekostnad av friheten; med friheten som insats; tavaroita, joiden ~ on huomattavasti alennettu kraftigt prisnedsatta varor; oma ~ eget pris. hinta||-asteikko prisskala, -ilmoitus pris|-uppgift, -notering, -indeksi prisindex, -i|nen till ett pris av; (maksava) kostande; (jnk) ~ som kostar (ngt); kymmenen markan ~ till ett pris av tio mark; som kostar (kostande) tio mark; minkä till vilket pris? (kuinka kallis?) hur dyr? minkä -sta ruis on? huru dyr är (vad kostar, vilket pris har [till vilket pris noteras]) rågen nu för tidén?; halpa~ prisbillig, -innousu (kaup.) hausse, (-keinottelija haussespekulant.) -in-romahdus häftigt, katastrofalt prisfall, -keinottelu prisspekulation, -kilpailu pris|krig, -konkurrens, -kirja prisbok, -kiskonta prisocker. -kuoppa prisgrop. -kysely prisförfrågning. -kysymys prisfråga, -käyrä priskurva, -laskelma priskalkyl, -liike prisrörelse. - lippu prislapp, -luettelo pris|förteckning, -lista; -kurant, -en -er. -luokka prisklass, -neuvosto ks. palkka~. -politiikka prispolitik, -pula priskris. -raja pris|gräns, -limit -en. -ruuvi prisskruv(en). -sopimus prisöverenskommelse. -sulku pris|spärr, -stopp, -suunta pristendens; trend -en. -säännöstely prisreglering. -taistelu priskrig, -taso prisnivå, »tietoinen prismedveten. - tilanne pris|nivå, -läge. -vaihtelu prisfluktuation. hinte|llyys2 spinkighet, spenslighet. -lä spinkig, spenslig, -läkasvuinen klen till växten; spinkig, spenslig, hio||a 1. (lav.) slipa; (teroittaa) vässa2; ~pois avslipa; slipa av; ~ kirkkaaksi blankslipa; kirkkaaksi -tiu blankslipad; ~ himmeäksi mattslipa, mattera; himmeäksi -ttu matt-slipad; matterad. 2. (kuv. hienostaa) hvfsa. -ja slipare.-ke* (puu~ fpap.J) (trä-, slip)-massa. -kkeeton (pap.) träfri. hioma|jhiekka slipsand. -kangas smärgelduk. -kone slip [maskin, -stol -en -ar; (pap.) de-fibrör. -laatta slipplatta, -laikka, -levy slipskiva, -paperi slip-, smärgel-, sand|pap-per. -pinta (hiontapinta) glid-, slip |y ta. -tahna slippasta. -tela slipvals. hiollmaton oslipad; (kuv.) ohvfsad. -matto-muus2 oslipat tillstånd; (kuv.) brist på hyfsning. -minen slipande, -mo sliperi. (-puu slipved. - teollisuus2 sliperiindustri. -vanuke ks. p u u h i o k e.) -nta* slipning, hios|[taa 1. driva* till svettning (transpiration); framkalla svettning; -tava (ilma) kvalmig; (m. lääk.) svettdrivande. 2. ~ vuotia (nhk.) svetta (smulta) hudar, -tua (vrt. hiestyä) bli svettig; svettas; transpirera.

hiostus svettning; transpiration; (yhd.) svett-(nhk.) kalkning. -aine svettmedel, -amme (nhk.) kalkningskar. hiota * hikoan svettas.

1. hiottaa * låta* slipa (vässa); vrt. hioa.

2. hiotta; a * (prs.): minua ~ jag svettas, -va svettdrivande.

hiotusjärjestelmä (knst., läh.) styckelönesystem.

hiou|itua* bli slipad, slipas, -tuminen slipning. -tuneisuus2 avslipning; förfining, -tu-nut (us. kuv.) avslipad; (hk.) förfinad, hipailista snudda (vid ngt); (koskettaa) (sakta) beröra*; vidröra*; (sivuta) tangera, -su snudd(ning) -en; beröring, tangering. hipa||le (liten) bit -en -ar; klick -en -ar. -ta

(j.) ks. tanssi a. hipiä hy -n; vrt. i h o. -inen (yhd.) -hyad;

tumma ~ mörkhyad; med mörk hy. hipo|a* hivon lätt vidröra *; ilo lakea -i (run.) glädjen stod högt i tak; -va (oskuloiva) ympyrä (mat.) oskulerande cirkel; vrt. hipaista.

hippa* 1. (leik.) nata. 2. (tav. pl.) hipat (j. kestit, kemut, rymyt) hipp|a -an -or. -silla: olla, (juosta) ~ leka springlek (nata), hippiäinen (el. Regulus regulus) kungsfåg|el -eln -lar.

hippo dromi hippodrom -en -er. -logi (hevostani i ja) hippolog. -logia (hevostuntemus) hippologi.

hiprak|ka*: olla (hienoisessa) -assa vara på

snusen; i gasen; vara påstruken, hipsutjjella, -taa (stilla) trippa, tulta, hipu|a* hipuu 1. glida*; (sivuta) tangera. 2. ~ (huveta) vähiin (pois) avtyna, tyna av, förtvina, försmäkta; hänen perintönsä -i (vat) hyvin vähiin hans arv krympte (smalt) ihop. hirmu skräck -en; fasa. -hallitsija tyrann -en -er; despot -en -er. -hallitus skräck|regering, -regemente, hirmui||nen förskräcklig, gräslig, faslig; förfärlig, ryslig, -sen, -sesti (adv.) förskräckligt, "fasligt, förfärligt, rysligt; -sen iso fasligt stor. -suus2 förskräcklighet, faslighet, förfärlighet, ryslighet; hänen, -suutensa (Suom. hist.) hans förskräcklighet. hirmul|järjestelmä skräckregim. -keino skräckmedel, -kunto (urh. läh.) hög-, toppj-f or in. -kuolema (hist. »musta surma») digerdöden. -kuva skräck|bild, -scen -en -er. -myrsky orkan -en -er. -näky skräcksyn, -stua 1. ks. kauhistua. 2. (leik., iv.) ks. raivostua silmittömästi. - teko, -työ skräckdåd. - valta skräckvälde, tyranni -et, despotism, -valtainen tyrannisk, despotisk. -valtias tyrann -en -er, despot -en-er. hirn I jahdella* gnägga, -ahtaa* gnägga (till), -ua gnägga; (ori) vrenskas; nauraa ~ (halv., iv.) gnägga; slå till ett gnäggande skratt, -uja som gnäggar, -unta* gnäggning; vrenskning. hirren||ajo, -hakkuu jne. ks. tuki n|a j o,

-hakkuu jne. hirsi2 * hirren stock -en -ar; timmerstock -en -ar; (her.) bjälke; pl hirret tim|mer -ret; galge, -kasa stockstapel, -kerros, -kerta (rak.) bjälklag -et -; stockvarv -et -. - kuorma stocklass. -läjä timmerhög, stockstapel, -maja blockhus -et -. -metsä timmer-, stock|-skog. -mäisesti (her. vaakasuoraan) bjälkvis. -mökki ks. -maja. -nen gjord av stock; stock-, -pato (vsr.) timrad damm. -puu (hist. mg. hirtto ~) galg|e -en -ar; vetää ~hun (hirteen) hänga2, -rakennus stock |byggning, -hus. -saba timmer-, kran|såg. -seinä stockvägg. -seinäinen med väggar av stock, - tuli stockeld, -tys bjälklag -et -; katon ~ takresning. -varasto stock-, timmer|upplag. hirssi (viljalaji, ksv. Panicum miliaceum) hirs -en. -jauhot pl hirsmjöl. -suurimot pl hirsgryn.

hirtehi||nen galgfåg|el -eln -lar; se N. N. den ohängde N. N! -shuumori galghu-mor. -snaama galgfysionomi. hirtto * (hist. mg.) hängning, -nuora galg-rep -et -paikka galgback|e -en -ar. -silmukka öglan på galgrepet. hirttä 11 minen hängande, -mätön ohängd; vrt.. hirtehinen. -ytyminen hängning, -ytyä* hänga2 sig. liir11|tää* hänga2; -ettäväksi tuomittu dömd att hängas (till hängning); -tämällä medels hängning, -ättää* låta* hänga, hir|vas -aan rentjur -en -ar. hirven||ajo älgjakt; olla ~ssa vara på älgjakt; jaga älg. -ampuja älgskytt, -hiihtäjä älgskytt -en -ar; Hirvenhiihtäjät (kirj.hist.) Älgskyttarne. -hyppy (kaprioli) kapriol. -juuri (ksv. Inula helenium) alant -en -er. -jälki älgspår. -kaato nedläggning av älg; älgjakt, (-lupa älg (licens, -tillstånd.) -kieli (m. ksv. Scolopendrium vulgäre) hjorttunga, -liha älgkött. -metsästys älg|jakt, -skytte -t. -metsästyslupa tillstånd till älgjakt. -nahka älg|hud, -skinn. -nahkahansikas älgskinns-handske. -nahkainen av älghud; älghuds-, -paisti älgstek, -pyynti älgjakt -en. -pää älghuvud, -sarvi älghorn. (-jäkälä [ksv.] slånia v.) -vasa, -vasikka älgkalv, hirvetä (rohjeta) våga, drista (sig); riskera. hirve||ys2 faslighet, gräslighet, gruvlighet; (julmuus) grymhet; (kauheus) ryslighet, -ä faslig, gräslig; gruvlig, grym; ryslig; vrt. kauhea, -ästi fasligt, gräsligt o.s.v. hirvi (el. Alces alces) älg -en -ar. -antilooppi (el. Taurotragus aryx) älgantilop. -eläin hjortdjur, -kanta älgstam. -kivääri älg|-gevär, -studsare, -koira älghund. -lehmä älgko, -luoti älgkula. -puisto älg-, hjort|park. hirvi||tellä* förfasa sig över ngt. -ttävyys2 faslighet, ryslighet, -ttää* (prs.): minua ~ jag fasar (ryser)2 (för ngt); jag förfäras (hisnar, förfasar mig) vid tanken på ngt; asian pelkkä ajatteleminenkin häntä -tti han ryste (förskräcktes, hisnade) vid blotta tanken därpå; -ttävä faslig, ryslig, hirvi||vahinko (mtsh.) älgskada, -vaurio ks. ed.; skadegörelse av älg. -vikainen älg-skadad.

hirviö odjur -et -, (ihmeoius) vidund|er -ret

, monst|er -ret -. -mämeii monstruös, hissi (nosl.) hiss -en -ar. -aukko, -kuilu hisschakt. -laite, -laitteet hiss|anordning, -inrättning. -n(kori hisskorg, -kuljettaja hiss|förare, -konduktör, -ovi hissdörr, -veräjä hissgrind.) hist||amiini (fysiol.) histamin. -ologi histolog -en -er. -ologia (kudosoppi) histologi.

historia histori|a -en -er. -kirja historiebok. -Minen historisk, -llisesti historiskt, -llis-kielitieteellinen historisk-filologisk. -maalari historiemålare, -maalaus historie |-målning, -måleri. -n(filosofia historiefilosofi. -filosofinen historiefilosofisk, -kirjoittaja historieskrivare; hävdatecknare, -kirjoitus historieskrivning; hävdateckning, -käsitys historieuppfattning, -opettaja historielärare. -opetus historieundervisning, -oppikirja ks. historiakirja, -takainen förhistorisk, -tunti historie| timme, -lektion, -tutkija historieforskare, -tutkimus historieforskning, (juhl.) hävdaforskning.) - teos historieverk. -tiede den historiska, historie| vetenskapen. -ton utan historia. histoj|riikki*

historik -en -er. -rioida (esittää vaiheita; kirjoittaa historiaa) historiera. -rioitsija historiker, historieskrivare; historiograf.

hitaasti långsamt, trögt; (mus.) adagio, lento.

hitai||nen långsam; (hidasverinen) flegmatisk; vrt. hidas, -sesti långsamt, -suus2 långsamhet; (luonteen ~) flegma -n. hitaus2 tröghet, långsamhet; sölighet, senfärdighet; vrt. hidas, -momentti (fys.) t r ö gh e ts m o m ent. hitonmoinen (j.) (sju)djävla (tpm.); sjudund-

rande; sjutusan (tpm.). hits||aaja (rnet.) svetsare, -aamo svets(nings)-

anläggning. -ari (j.) ks. hitsaaja. hitsa||ta (mel.) svetsa, välla2, -us svetsning; (~kohta) svetsställe; väll -en -ar; yhteen ~ sammansvetsning, (-elektrodi svetselektrod. -jauhe [termiitti] termit -en. -jännite svetsningsspänning, -kohta svetsställe; väll -en -ar/ -lanka svetstråd. -pihdit svets-tång. -polttio svetsbrännare. -puikko [-[svets- nings]elektrod.-] {+[svets- nings]elektrod.+} -uuni vällugn. -virta svetsningsström.) -utumaton osvetsbar. -utuva svetsbar.

hitsi 1. (tkn.) svets -en -ar. 2. (j. aika urakka) ett styvt göra, bråk, ett helt dagsverke. -hiekka vällsand. -kohta svetsställe. -kuumuus svets(nings)hetta. -liitos svets|förband, -förbindning, -lämpö svetsnings-, väll|värme, -rauta välljärn. -sauma svetsfog. -uuni vällugn. hitto * (lievä kir.) fanken, tusan; ~ vieköön!

fan anamma! hitu * (er. perunankuori) skal -et -; (hiutale) flinga, -nen smula; grand -et -; gnutta; (alku) tillstymmelse; (sirunen) skärva, flisa; ei -stakaan inte ett grand, inte en smula (en gnutta), -rainen ks. hidas, hiude * (lumi~) flinga.

hiudu tta|a* avmatta; (riuduttaa) tära* på;

-va tärande; vrt. hivuttaa, hiueta * (pehmetä) mjukna, uppmjukas; (kuihtua, riutua) förtvina, försmäkta; (liueta) upplösas2, hiukiia* (nälän tunne, nälkä) ks; h i u k a i s u. -aista: minua -aisee (tunnen hiukaa) jag känner mig sugen (hungrig); -aiseva (tuskallinen) kaipaus (en) plågsam (smärtsam) saknad (längtan, trängtan), -aisu sugning, hiukan (vähän) (helt) litet; smått; obetydligt; en aning; (jotenkin) något, tämligen;

~ tarpeeton något (tämligen) onödig; ~ Liian suuri något (en aning) för stor; ~ enemmän något mer; ~ isompi något större; en liten mån (en aning) större; ~ rahoja litet pengar, hiuke* grand -et smula; partikel; (fys.) molekyl.

hiukeneminen förtvinande, försmäktande. hiukka! (nen) smula; (osanen) partik (el -eln -lar; vrt. hitunen; (tav. vain adv.) ks. hiukan; -sen en smula (ett grand; en aning; obetydligt); ~sen parempi en smula (en aning) bättre; obetydligt bättre; ei -stakaan inte ett (Guds skapandes) grand, -silmäisin partikel detektor, -skiihdytin accelerator, cyklotron. hiuksen||halkoja hårklyvare; vrt. s a i-varennylkijä. -halkominen hårkly-veri. -hieno(inen) hårfin, -juuri hårrot. -verta: ei ~akaan inte ett hårsbredd (hårsmån).

hiukse|lton hårlös; (paljas) kal. -ttomuus2 hårlöshet.

-hiuksinen (yhd.): musta~ med svart hår; svarthårig.

hiu|s (huvud)hår -et -; -kset (tukka) hår -et; lugg -en; ottaa -ksista kiinni fatta ngn i luggen (kalufsen), -harja hårborste. -harppi hårpassare, -huokoinen (yhd.) kapillar-. -huokoisuus2 (fys.) kapillaritet -en. -huo-koisvoima ks. -p i 11 i v o i m a. -juuri (ksv. juurikarva) rothår, -kampa hårkam, fri-serkam. -karva hårstrå; verta en hårsmån; henki oli —n varassa livet hängde på ett hår. -kiehkura, -kiemura hårslinga; (~suortuva) hårtest -en -ar. -kihara hårlock. -koriste hårprydnad, -kutri hårlock, -laite hår|frisyr, -uppsättning, -klädsel, koaffyr -en -er. -mainen hårlik; (fys.) kapillar. -marto (an.) hårfäste; punastua ~a myöten rodna ända upp till hårfästet, -nauha hårband, -neula hårnål, (-kaarre [urh.] hårnålskurva.) -nuoli hårpil. -nuttura hårknut. -palmikko hårfläta, -piiska (hist., j.) ks. -palmikko, -pilli (an.) hårrör, kapil-lar|rör, -kärl -et -. (-voima hårrörs-, kapil-lar|kraft.) -pinne hårklämma, -raja hårfäste -t -n. -risti, -ristikko (fys.) hårkors. -saniainen (ksv. Adiantum) adiantum. -sivellin

hårpensel, -solu hårcell. -sormus hårring, -suoni hårrörskärl, kapillar. -suoni |sto, -verkko (an.) kapillarnät -et -. -suortuva hårtest, (-kutri) hårlock, -sykerö hårknut, -tauti hårsjukdom, hiusten||halkoja ks. hiuksenhalkoja jne. -kasvu hårväxt, -kähertäjä hår|frisör, (f) -frisörska. -leikkuu hårklippning, (-kone hårklippningsmaskin.) -lähtö hår|avfall -et, -fällning, -pesu hårtvätt, -väri hårfärg, -värjäys färgning av håret, hius 11 teos hårarbete, -tukko hår | tofs, -tott. -tuppi (an.) hårslida. -töyhtö hårtofs, -verkko hårnät, - vesi hårvatten, - voide hår-pomada. -väri hårfärg, -öljy hårolja. hiutale flinga; flock -et.

hiutua 1. (hnk.) (riutua, kuihtua) avtyna, tyna av; förtvina, försmäkta. 2. (vaal. kulua ohueksij slitas (ut), hive||levä strykande; smekande, -llä stryka*;

(hyväillä) smeka2; (kutittaa) kittla; ~ partaansa stryka sig om skägget; soitto -lee korvaa musiken smeker örat; silmää -levä ögonfägnande; se -li hänen turhamaisuuttaan det kittlade hans fåfänga, -ly strykning; smekning; kittling. hiven grand -et -; (hitunen) gnutta; e i itäkään parempi icke ett grand (skvatt) bättre; ~en verran en smula, hivuttaj|a* X. (hieroa, hangata) gnida*; gnugga; (syyhyitää) skubba; (hangata) skava2. 2. (kalvaa) tära*; -va tauti tärande sjukdom. -minen 1. gnidande, gnuggande, skubbande. 2. tärande, -utua* släpa (hasa) sig. hivutus gnidning; gnuggning; skubbning; (j.)

stryk, smörj, -tauti tvinsot, hivuutua* (vrt. hivuttaa)!, (hankautua) gnidas*; gnuggas. 2. täras*; skavas2; (luisua) glida*.

H.K.K.M. (hist. Itäv. = Hänen Keisarillis-Kuninkaallinen Majesteettinsa) Hans Kejserlig-Kungliga Majestät (H.K.K.iM.). H.K.M. (Hänen Kuninkaallinen [-[Keisarillinen]-] {+[Keisarilli- nen]+} Majesteettinsa) Hans Kungliga (Kejserliga) Majestät (H.K.M.), h-molli (mus.) h-moll.

hockey (jääk.) hockey, -nuija hockeyklubba. -peli hockey(spel). hoe||n vrt. hokea, -nnainen ramsa, -nta*

(ständigt) upprepande, hohde* skim|mer -ret, glans -en. -lia* ks. hohtaa.

hohka (rauta~) (järn)svamp -en. -inen porös; svampig. -isuus2 porositet; svampighet.-kivi pim(p)sten. (-betoni pim[p]stensbetong. -kangas pim[p]stensduk.) -saippua lätt tvål. - tiili poröst tegel, hoho||ttaa*: nauraa ~ skratta (högljutt); gap-, flat|skratta; flabba. -tus gap-, flat|-skratt -et; flabb -et; flabbande. hohta||a* skimra; glänsa2, glimma; (säteillä) (ut)stråla; (loistaa) lysa2; taivas ~ punaiselta (punaisena) himmeln skimrar (lyser) röd (har ett rött skimmer); kullalta -va guldskimrande; -van valkoinen skinande (häikäisevän bländande) vit; ~ lämpöä utstråla värme; jää ~ kylmää isen utstrålar köld (kyla); isen kyler, -minen skimrande; glänsande; glimmande, hohtimet pl hov|tång -tången -tänger, hohto* skim|mer -ret; glans -en; vrt. hohde, -inen skimrande; glänsande; valkoisen ~ vitglänsande, -kivi2 (jal.) briljant; ~llä koristettu briljanterad. (-koriste briljantsmycke, -koristeinen briljanterad. -sormus briljantring.) -lamppu glimlampa, -purkaus (rad.) glimurladdning. -valkea (s.) glans-, briljant-, blank|vitt -et. hoi! (huud.) hör hit! hallå! hoj! hoida||nta* ks. hoito, -ttaa* låta* sköta, hoid||ella* sköta*, pyssla (om ngt); vrt. hoitaa, -okki* (laitos ~) intern -en -er; (holhokki) myndling; (potilas) patient -en -er; (kunnalliskodin ~) kommunalhemsin-tern -en -er. hoihk ||ata, -ia (j. huutaa., huikata) hojta, hoijakka * 1. (gammaldags) fjädervagn. 2. (j.)

karusell -en -er. hoik||ahko, -anlainen tämligen smal; vrt.

108hoikentaa -

hoikka, -entaa * göra smal(are), klen(are), smärt(are). -entua*, -eta* (-kenee) bli smalare (klenare, smärtare); avsmalna; tunnas av.

hoikka * smal; (hintelä) smärt; slank; (henlo) klen, späd; gänglig, -kaulainen smalhalsad. -ruumiinen med slank, gänglig kropp, -sää-rinen smalbent.

hoikkei|neminen avsmalnande, -neva avsmalnande.

hoikkuus2 smärt-, slank|het; smalhet; tunn-het; klenhet; spädhet; gänglighet; vrt. li o i k k a. hoilake * (hnk. kuv.) humlestör -en -ar. hoila||ta ks. hoilottaa, -us ks. h o i-lotus.

hoilo|jttaa* hojta; (meluta) skråla. -ttaja skränfock -en -ar, skrålhals -en -ar. -tus hojtande; skrål -et. hoiper|jrella * ragla; vrt. hoippua; (horjua) vingla; (j.) slå* klöver, -telija (kuv.) hållningslös, principlös person; mollusk -en -er. -telu raglande; vacklande, hoippu||a* vackla; (notkua) svikta; (hoiperrella) ragla. -minen vacklande, sviktande, -roida * vingla; ks. hoippua. hoi{taa 1. sköta* (om); vårda (sig om ngt); (pitää yllä, elättää) underhålla*; ~ sairasta sköta (vårda) en sjuk; ~ hyvin lapsia sköta väl om barnen; hän ~ itseään huonosti han sköter illa om sig; ~ mukavuuttaan sköta sitt välbefinnande; hän on lääkärin -dettavana (hoidossa) han är under läkarbehandling (undergår läkarbehandling); antaa jtk jnk -detlavaksi överlämna skötseln av (vården om) ngt åt ngn; ottaa jk as. ~kseen åtaga sig skötseln av ngt; ~ huonosti sköta (värda) illa; vansköta (vanvårda); huonosti -dettu vanskött, vanvårdad; (pidetty) illa hållen; tulla -detuksi bli omskött. 2. ~ (hallinnoit.) tointa (tehtävää) förvalta; förestå*; ~ tointa (viransijaisuutta) sköta (handha, bestrida) en syssla (ett vikariat); ~ (johtaa) opetusta sköta (handha, omhänderha) undervisningen. 3. ~ omaisuuttaan sköta (förvalta) sin egendom; ~ jnk taloutta förestå ngns hushåll. 4. — karjaa (hevosia, mehiläisiä) idka boskapsskötsel (hästavel, biskötsel).

hoi ta i i ja skötare; vårdare; förvaltare; (johtaja) föreståndare; vrt. hoitaa, -jahenkilö-kunta, -jahenkilöstö skötarpersonal. -jatar sköterska; vårdarinna; (laitoksen johtajatar) föreståndarinna, -maton icke skött; oskött; ovårdad, -minen skötande; vårdande (jnk av ngt); handhavande; förvaltande; förestående; (hoito) vård -en (jnk av, om ngt); vrt. hoitaa, hoitelu skötande, pysslande; omvårdnad; vårdnad (om ngt).

hoi I to* 1. skötsel -n; (huolto) vård -en; (lääk.) terapi -n; (käsittely) behandling; (parannusmenetelmä) kur -en -er; vrt. h o i-t a a; jnk ~ vården av (om) ngt; behandling av ngt; taudin ~ sjukdomsbehandling; huono ~ vanskötsel, vanvård; antaa jllk vårda (behandla) ngn; olla -dolla få (åtnjuta) vård; olla jnk -dossa skötas (vårdas) av ngn; olla lääkärin -dossa vara under

(undergå) läkarbehandling; (hallinto) förvaltning; (viran toimen~) handhavande. 2. ottaa ~onsa (toiselta) övertaga, (toimittaakseen) taga hand (jtk om ngt), hoito||alue (mtsh.) revir -et -; förvaltningsområde. -kulut pl förvaltnings-, vård|kostnader. -kunta förvaltningsnämnd -en -er; (hallitus) styrelse, -kustannukset pl vårdkostnad -en -er; förvaltnings-, underhålls|kostnad; (mtsh.) skogsvårdskostnader, -la ks. -laitos. -lainen ks. hoidokki, -laitos vårdanstalt; asyl -en -er. -lapsi fosterbarn; (turvatti) skyddsling, -lohko (mtsh.) block -et -. - luokka (mtsh.) ks. ed.; (skogs)hushållsklass. -menetelmä (lääk.) behandlingsmetod; terapi -(e)n. -menot As. -kulu t. --ohjevårdinstruktion; (mtsh.) skötsel I anvisning, -instruktion, --opillinen terapeutisk, --oppi (lääk.) tera-peutik -en. -piiri (mtsh.) ks, -alue. -suunnitelma hushållningsplan, -tapa ks. m e t-s ä n~. -tehtävä vård-, förvaltningsuppgift, -uppdrag, - velvollisuus2 vårdnadsplikt, -yksikkö (mtsh.) skogsvårdsenhet, hoiv|a 1. (hoito) vård -en; (suoja) skydd -et; (turva) värn -et; saada få skydd; ottaa jk -iinsa taga vård (hand) om ngn; omiin -iinsa (oman onnensa nojaan) jätetty lämnad vind för våg, åt sitt öde. 2. (harv.) lindring, lättnad -en; lisa; etsiä ~a söka lindring (lättnad, lisa), -aminen vårdande; skyddande. -illa (hoidella) pyssla (om ngt), -ta (hoitaa) vårda; vårda sig (jtk om ngt); (vaalia) omhulda; (suojata) skydda; (turvata) värna, -ton värnlös, -us vård -en; vårdnad -en; värnande, hoke||a* (ständigt) upprepa; gå* på (jtk med ngt); älta (ngt), -ma ramsa, -minen upprepande, hokka* ks. h o k k i.

hokki * (rautapiikki) brodd -en -ar; hock -en -ar; (kanta) klack -en -ar. -kenkä (hev.) broddsko. -rauta ks. hokki. hoksj|aava (j.) snabbtänkt. -ata (j.) märka, uppfatta, -ottimet (j. leik.): hänellä on hyvät ~ han har huvud på skaft, är kvicktänkt. hoku* ramsa.

hokuspokus (enl. taik.) hokuspokus. holanteri (pap.) holländare, -nterä hollän-

dar|bett, -kniv -en -ar. holho||kki* myndling, pupill; -kin varat myndlingens medel, -öja förmyndare -n. holhoojahallitus (hist.) förmyndarregering, hoihoojan]jeste förmyndarjäv. -huolto för-myndarvård. -kelpoisuus2 förmyndarha-bilitet. -määräys förmyndarförordnande. -palkkio förmyndararvode. -toimi förmyn-darbefattning." holhota: (olla jnk holhoojana) vara förmyndare (för ngn); (hoitaa) sköta2, vårda, (elättää) försörja2; (huolehtia) draga* försorg (om ngn), -ttava omyndig, myndling; julistaa jk ~ksi förklara ngn omyndig; ~ksi julistettu omyndigförklarad; julistami-

nen o my ndig (h e t s) f ö r klari ng. holho|itti* ks. -k k i; (suojatti) skyddsling, -uksen (alainen 1. [a.] omyndig. 2. [s.J myndling, -alaisuus2 omyndighetstillstånd.) holhou|s förmynderskap -et -; (hoilo) vard; (suoja) skydd; -ksen alainen som står under

förmynderskap; olla -ksen alaisena stå under förmynderskap; panna -ksen alaiseksi ställa under förmynderskap, -asia förmyn-derskaps|mål, -ärende, -hallinto förmyn-derskapsförvaltning. -järjestelmä förmyn-darsystem.-laitos förmynderskapsväsen(de). -laki lag om förmynderskap, -lautakunta förmyndarnämnd. -suhde förmynderskaps-förhållande. -tili f örmyndar|redo visning, -räkning, -toimi förmynderskap, -valta förmynderskapsmyndighet. -varat pl för-myndarmedel. -viranomainen förmynderskapsmyndighet. holhuu ks. holhoustoimi, holkeri (haikalalaji, Laemargus borealis) hå-käring.

hollantilainen (käns.) 1. (s.) holländare. 2.

(a.) holländsk, holli[|hevonen (ent. kyylihevonen) hållhäst. -kyyti hållskjuts, -mies hållkarl. -nteko håll|göring, -skjutsning. -tupa (kestikievarin tupa) hållstuga, -vuoro hålltur. -väli håll -et -.

holo|iparasiitti (el., ksv. täysiloinen) holo-parasit. -ttaa*: puhua ~ (j.) skrävla, -tus skräv|el -let. holskua skvalpa; vri. hölskyä, bol|| ti ton hållningslös. -tti* hållning, hol||vaaminen (rak.) välvande, - vata 1. (rak.) välva2. 2. ks. v a 1 a a (vettä), -vaus välv-ning.

holvi (rak.) valv -et -; ~n kanta (valv)anfang; valv|fot -foten -fötter; vederlag -et -. -hauta grift -en -er. -kaari valvbåge, -kas -kkaan välvd, -katto välvt tak. -kattoinen med välvt tak. -kehikko valvstomme, -kellari välvd källare, -kivi valvsten. -kko* valvgång -en -ar; valv -et -. -kupu valvkupa. -käytävä valvgång, -lokero (pnk. läh.) tresorfack. -maalaus valvmålning, -mainen valvlik. -muoto valvform. -nkannate valv|-stöd -et, -upplag -et -. -nkorkeus valvhöjd. -portti välvd port. -rakennus valvslagning, -ttaa* välva2.

home mög|el -let; (vasken~) ärg -en; ~en maku mögelsmak. -hduttaa* få, bringa* att mögla. -htu|a* bli möglig; mögla; -nut möglig, -htuma mögelbildning. - h tuma ton mögelfri. -htuminen möglande, mögling. -inen möglig, homeopa||atti (lääk.) homeopat -en -er. (-nen homeopatisk.) -tia homeopati. home||pilkku mögelfläck, -rihma mögeltråd. -sieni (ksv. Aspergillaceae) mögelsvamp; (puut.) mjöldagg -en. -tahra ks. -p i 1 k k u. homiletiikka * (usk. saarnaoppi) homiletik -en.

homm||a (us.j.) bestyr -et -; (toiminta) förehavande; (vaiva) bråk -et; (puuha) jobb -et; (mieli »kärpänen») hobby -n -er; olla ~ssa vara på jobb; (hääriä) vara beställsam; (rehkiä) knoga, -aaja som bestyr (om ngt); anordnare, arrangör -en -er (av ngt), -aaminen bestyrande jne. -ailla syssla; föreha*; (näperrellä) pyssla; knåpa (med ngt); vrt. hommata, -ailu förehavande; hobby -n -er. -akas -akkaan beställsam; beskäftig, -amies (j.) en driftig man; pamp -en -ar; (toimeenpanija) tillstäl-

lare, arrangör -en -er. -ata bestyra* (om ngt); föreha*, ha* för sig; (touhuta) knoga, (askarrella) jobba (med ngt); (panna toimeen) ombesörja2, anordna; föranstalta, arrangera; mitä siellä -alaan (on tekeillä)? vad har man för sig där? vad håller man på med där? homo||fiili ks. -s e k s u a 1 i s t i. -geeni (nen [tasa I laatuinen, -rakenteinen] homogen. -suus2 homogenitet, -staa homogenisera.) -seksualisti homosexuell. hong|Iankolistaja (leik., läh.) en lång räkel; humlestör. -ikko*, -isto furuskog, (-kangas furumo.)

honka* 1. (kasvava) fura. 2. (puus.) furu. -inen av furu; furu-; ~ lauta furubräde, -lauta ks. ed. -metsä furuskog, -puu furu; virke av gammal fura. -pöytä furubord, -tavara furuvirke, hono||ttaa* tala i näsan; snörvla, -tus snörvlande, snörvling. honte||lo ranglig, skranglig, -luus2 ranglighet,

skranglighet. hoosianna (usk., mus.) hosianna, hopea silv|er -ret; ~t pl silverpjäser, silver; ~a sisältävä vuori silverförande berg; ~ZZa kirjailtu (neulottu) silverstickad. «aarre silverskatt. —aika ks. -kausi, —astia silverkärl.

—astiasto silverservis, -brokadi (vaat.) silverbrokad, -bromidi (kem.) silverbromid. -esiintymä (kaiv.) silverfyndighet, -esine (kult.) silver|pjäs, -sak. -fasaani (el. Gen-naeus nychtemerus) silverfasan, -haarukka silvergaffel, -hanhikki (ksv. Potentilla ar-gentea) silverfingerört, -hapset pl silverhår, -hapsinen silverhårig, -harkko silver| tacka, -plants, -barr. -harso silverslöja, -hela(t) silver |beslag, -skoning, -helainen silver |-beslagen, -skodd. -hohde silver|glans, -glitter; (kem.) argentit -en. -hääpäivä silverbröllopsdag. -häät silverbröllop.- juonne (kaiv.) silveråder. -juova silverstrimma, -kaappi (hopeiden säilytyskaappi) silverskåp. -kahvainen med fäste av silver. -kaivos silvergruva, -kala (el. Argentina sphyraena) silverfisk, -kaluuna ks. -n a u-h u s. -kaniini silverkanin, -kannu silverkanna. -kanta (rh.) silvermyntfot, -kausi (us. kuv.) silverålder(n). -kello silver|klocka, -ur. -kenkä silversko. -kettu silverräv. -kiille (kiv.) silverblände. -kiilto silverglans, -kolikko (rh.) silverslant, -koriste prydnad av silver; silverornament, -kotelo silver I etui, -fodral, -kruunu silver-krona; (mm. Ruots.) enkrona, -kuona (mel.) silverslagg, -kuorinen (kello) med silverboett. -kuusi silvergran, (er. jalokuusi, ksv. Abies) ädelgran. -lanka silvertråd, (-ripsu silverfrans.) -lantti ks. -kolikko, -lehti silver|blad, -folie, -lejeerinki ks. -seos. -levy silverplåt, -liuos silverlösning, -lohi silverlax. -lusikka silversked, -lyötteinen silverbeslagen, -löytö (kaiv.) silverfynd, -mainen silveraktig, -malja silverskål, -mal-mi silvermalm. -merkki silvermärke, -mitali silvermedalj, (-mies [urh.] silvermedaljör.) -morsian silverbrud. -murunen silverkorn. -määrä silvermängd, -nauhake, -nau-hus silvergalon.hopean liarmaa silvergrå, -heleä silverklar; ~ ääni (m.) silverstämma, -helke silverklang. -hohde silver|glans, -sken, -skimmer, -hohtava, -hohtoinen silver | glimmande, -skimrande, -glänsande, -karvainen ks. -v ä-r i n e n. -kiilto silverglans. -kiiltävä silver-blank. -kirkas silver|klar, -ren. -loiste silverglans. -näköinen liknande silver; silverlik. -puhdistusaine silverputs. -sekainen silver-blandad. -välke silverblänk, -et. -välkkeinen silver|glimmande, -blänkande, -värinen sil-verfärgad.

hopea||näyte silverprov. -oksidi silveroxid. -paperi silverpapper, -pari silverbrudpar, -perät pl (kel.) silverked. -piisami (trk. myskimyyrän nahka) silverbisam. -pikari silverbägare, -pitoinen silver | haltig, -förande. -pitoisuus2 silverhalt, -poppeli (ksv. Populus alba) silverpoppel. -pronssi silver-brons. -raha silver| mynt, -penning, -slant, (-kanta silvermyntfot.) -reunainen silver-kantad. -reunus silverbård. -riksi (hist. rh.) silverriksdaler, -risti silverkors, -rupla (hist. Ven. rh.) silverrubel. -seos silver|blandning, -legering, -seppä silversmed, -silainen silver-pläterad. -silaus silverplätering. -solki silverspänne; (rinta ~) silverbrosch. -solkinen med silverspänne, -sormus silverring, -suola (kem.) silversalt. -suoni (kaiv.) silver-åder. -ta(a)lari (hist. Ruots. rh.) silverda-ler. - tee silverte. -teos silver|arbete, -smide, -tina silvertenn. -työ ks. -teos. -tähti silverstjärna, -töyhtö silvertofs. -utu sil-verdis. -valmiste silverpreparat, -varasto silverförråd, -vati silverfat, -veitsi silverkniv. -vitjat pl (kel.) silverked. -ylkä (vanh.) silverbrudgum, hopeinen av silver; silver-; ~ iaskunauris

(leik. iso taskukello) silverrova. hopeoida försilvra, -maton oförsilvrad. - minen försilv|rande, -ring. -tu försilvrad, hoppu* (j.) hast -en; (kiire) brådska; (hätiköinti) fjäsk -et; (levottomuus) oro -n; hänellä oli kova ~ han hade mycket bråttom. -ilija fjäs|ker -kern -kar. -illa oroas; ängslas; fjäska i väg. -ilu hast -en; oro -n; fjäsk -et; ängslan, hopu||ttaa* påskynda, pådriva*; skynda på; ~ hevosta mana på hästen; (tyrkyttää) truga, -ttaja på|drivare, -körare. -ttaminen, -tus påskyndande; trugande, horison||taali (mnm. s. tasa-, taso-, korkeus/-käyrä) horisontal(linje, -plan); höjdkurva. (-yhtymä [tal.] horisontalkombination.) -tti* (täht., mer.) horisont -en; näennäinen, keino~ konstgjord (artificiell) horisont, horista (j.) 1. prata dravel (strunt, smörja),

prata nonsens. 2. vrt. korista, horjah||della * ks. -t a a. -dus vacklande, sviktande; snavande; (rikkomus) felsteg -et -. -duttaa* få , bringa* att vackla, - taa* vackla, svikta; (kompastua) snava; ~ totuuden tieltä avvika från sanningens väg. horju||a vackla, svikta; (järkkyä) rubbas; saada -maan (förmå) rubba; (kuv.) undergräva®. -maton orubblig, -mattomuus2 orubblighet. -minen vacklande, sviktande; rubbning, -ttaa* bringa* att vackla (svikta); rubba; undergräva2, -va(inen) vack-

lande, sviktande; (kuv. epävarma) osäker; obeslutsam; (epävakaa) ostadig; labil. -va(i-se)sti vacklande; obeslutsamt; osäkert. -v(ais)uus2 osäkerhet, obeslutsamhet; ostadighet; labilitet. horkka* (lääk.) frossa, -sääski3 (el. Anopheles) frossmygga. hormi (ilma-, savu/torvi) rör-et-; rök-, luft|-kanal; (savupiippu) skorsten -en -ar;

rökfång -et -; (tkn.) forma, -aukko formöppning. -kupu formvalv. hormoni (fysiol, sisäerite) hormon -et -er.

-aine hormonämne. -hoito hormonkur. horna avgrund (en); (euf.) helvete(t); ~n kattila häxkittel. -nhenki avgrundsande. -n-tanssi häxdans. - n valla t avgrundsmakterna, horoskooppi* horoskop -et -. horro|s dvala; olla -ksissa ligga i dvala, -tila (tillstånd av) dvala; olla ~ssa ligga i dvala; (kuv.) ligga nere. -uni dvallik sömn. hor||sma (er. maito~ ksv. Chamaenerium angustifolium) mjölkört, -tonomi (puut.) hortonom.

hosa (huiska, er. kulonsammut.) slagruska, hospitaali (sairaala) hospital -et -. hospi tantti* (kuunteli jaop pilas) hospitant.

-luokka hospitantklass. hospitsi (krist. matk.-koti) hospits -et -. hosua 1. (huitoa) fäkta; (umpimähkään) slå* omkring sig (jllak med ngt); ~ käsillään slå omkring sig; (touhuta) fjäska; fara* fram; husera; (reuhata) väsnas; (huiskia) svänga2, slänga2 (jtk med ngt). 2. (lyödä, piestä, ruoskia) slå*; daska (jtk på ngn), -minen fäktande; fjäsk(ande), svängande, daskande. -nta* fjäsk -et; fäktande; slängande, hotai||sta 1. slå*; (sivaltaa) dänga*; ge* en släng (åt ngn). 2. ks. hotkaista, -su slag -et -; släng -en -ar. hotei||siin, -ssa (j.) i ngns värjo; ottaa-siinsa taga i sin värjo, (hoitaakseen) i sin vård; taga vård (hand) om ngt; olla omissa -ssaan vara lämnad på egen hand; (få) sköta sig själv, hotelli hotell -et -. -huone hotellrum, -lasku hotellräkning, -liike hotellrörelse. -n(omis-taja hotell I värd, -ägare, -palveluskunta hotellbetjäning. -päiväkirja hotelliggare.) -poi-ka pickolo -n -r, -s. -vieras hotellgäst. hot||kaista glufsa, sluka; vrt. seur. -kia (er. koira) sluka; (syödä ahneesti) äta* glupskt; glupa, glufsa (suuhunsa i sig), hoto (mrl. ahne) glupsk, snål. hottentotti* (käns.) hottentott-en-er. hotu* (mrt.) ks. tie, väylä, houkkia * 1. (a.) tokig, fånig; (hullu) galen. 2. (s.) tok -en -ar, fån|e -en -ar; galning, -io tok, fån|e -en -ar; galning; (typerys) dum-snut -en -ar. -o ks. houkka, houku||te* ks. -t i n. -tella* 1. locka; (kehotella) övertala; ~ jllk jtk frånlocka ngn ngt; kuka sinut -tteli tätä lupaamaan? vem lockade (frestade, övertalade, förledde) dig till detta löfte? vem avlockade dig detta löfte? hän -tteli minua jäämään yöksi han sökte övertala mig att stanna över natten; se on hyvin -ttelevaa det är mycket lockande (frestande); ehdotus -ttelee (miellyttää) minua förslaget behagar (tilltalar) mig; -ttelemalla ja vaatimalla med lock o. pock. 2. (kiusata) fresta;

(viekoitella, vietellä pahaan) förleda, -tin* lockelse; lockme|del -diet-; (syötti) lockbete -t-n.«ttautua (antaa itsensä houkuttaa) låta* locka sig. -tteleminen lockande; frestande; förledande, -ttelevasti lockande, frestande, -ttelija frestare; (viettelijä) förledare, -ttelu övertalning; lock. (-kyky övertalningsförmåga.) -tus lock-et, lockelse; (viettelys) frestelse, (-keino lockmedel. -kyky övertalningsförmåga. -lintu lockfågel [us. kuv.]. -pilli lockpipa. -poro lockren. -ääni lockton.) houraileminen yrande; fantiserande, -lija (lääk.) som yrar. -lia (lääk.) yra; (kuv.) (haihatella) fantisera; se* i syne. -lu yrande; koll I er -ret, fantasteri, (-kohtaus yrselan-fall.)

hcur||e (lääk.) yrsel -n; ~el (kuv.) fantasier, griller; ~issa(an) i yrsel, -einen yrande; yr; (lääk.) delirant. -ekuva, -enäky yrsel-fantasi -n -er; hjärnspöke -t -n; hallucination. -ia ks. houraillа, houru (mielipuoli) dår|e -en -ar. -inhoito dårvård. -inhoitola (vanh.) dårhus -et -. -päinen huvudyr; kollrig; (hullu) förryckt; (heikkomielinen) sinnessvag. -päisyys2 koll-righet; förryckthet; sinnessvaghet, housuiihame (vaat.) byxkjol. -kangas byxtyg. - n (haka byxhake. -kannattimet pl byx-hängsle -t -n. -kaulus byxlinning. -lahje byxben -et -. -nappi byxknapp, -polvi byx-knä. -solki [hist.] byxspänne. -tasku byxficka. -vaippa [Ips.J byxblöja. -viilekkeet pl ks. -kannattimet.) -t pl bvxor, benkläder, -ton byxlös. hovi 1. (ruhl.) hov -et -; ~ssa vid hovet. 2. (mrt. herraskartano) herrgård -en -ar. -aateli hovadel. -elämä hovliv. -etiketti hov|etikett, -ceremoniel. -hallinto hovförvaltning. -hankkija (nyk. us. leik.) hovleverantör. -jahtimestari hovjägmästare, -ja-lokivikauppias hovjuvelerare. -juhla hovfest. -junkkari hovjunker, -juoni hovintrig, -kalenteri hovkalender, -kamarilla (hist.) hovkamarilla, -kansleri hovkansler, -kapellimestari hovkapellmästare, -kappeli hovkapell. -kieli hovspråk, -kunta hovstat -en. -laulaja (arv.) hovsångare, -leipuri hovbagare. -livrea hovlivré, -lääkäri hovmedi|kus pl -ci. -maalari hovmålare, -marsalkka hovmarskalk. -marsalkan virka hovmarskalks-ämbete(t). -menot pl hovceremoniel -et -. -mestari (rav.) hovmästare, -miehentapainen hovmannamässig. -mies hovman; -miehen tavat hovmannalater. -ministeri hov-minister. -nainen hovdam, -narri (hist.) hovnarr, -neiti hovfröken, -neuvos (arv.) hovråd, -niiaus hovnigning. -npito hovhållning.

hovioikeuden |j asessori hovrättsassessor, -auskultantti hovrättsauskultant. h-n kannevis-

kaali advokatfiskal. -neuvos hovrättsråd, -osasto hovrättsdivision, -presidentti hovrättspresident. -päätös hovrättsutslag, hovij oikeus2 hovrätt, (-piiri hovrättens domkrets. -talo hovrättshus.) -orkesteri hovkapell. -palvelija hovtjänare, -palvelus hovtjänst. -palveluskunta hovbetjäning, -piiri(t) hov|krets, -cirklarna; -piireissä i hovkretsar, -poika page -n -r. -puku hov-

dräkt, hovuniform, -puolue hovparti, -runoilija hov|poet, -skald, -räätäli (vanh., nyk. leik.) hovskräddare, -saarnaaja hovpredikant. -suosio hovgunst; tavoitella ~la springa flitigt i (nöta) hovtrapporna, -suru hovsorg. -suutari (nyk. leik.) hovskomakare, -tallimestari hovstallmästare, -tanssiaiset hovbal, - tapa hovsed, hovetikett -en. - toimi hovsyssla, -vaatturi ks. -räätäli, -virkailija hovfunktionär -en -er; (korkea ~) hovdignitär, -väki hovfolk. H-pommi (vety~) H-bomb, vätebomb, hugenotti* (Ra. hist., k. hist.) hugenott -en-er. huh! (ini.) hu!

huhki||a (tehdä uutterasti, [j.] hosua) flänga2; fäkta; knoga; (pitää kiirettä) kila; ränna, -na fläng(ande), fläktande; kilande, rännande.

huhmar (e) stampho -n -ar, stampkvarn -en

-ar; (mortteli) mort|el, -eln -lar. huhta* sved -en -er. -niitty skogsäng, -sieni

(Morchella esculenla) (spets)murkla. huhtikuu april, -nilma aprilväder, -npäivä

aprildag, -nsää ks. -nilma. huhu rykte -t -n; ~na kerrotaan ryktet förmäler; det berättas ryktesvis; det ryktas, glunkas; kuulin ~na mainittavan jag hörde ryktesvis omtalas, huhui|lla 1. (huutaa) ropa; (kutsua) kalla (på) (jtk på ngn, ngt); hojta (jllk åt ngn). 2. (tav. huhuta, huhuna kertoa) glunka, berätta; että det glunkas (berättas,

ryktas, det går ett rykte, ryktet förmäler) att. -lu ropande, huhuta fo. huhuilla 2. hui hai! (kyllä kai! int.) jo pytt! jo vackert!

(vielä mitä!) vad mer! långt därifrån! huij||ari skojare; svindlare, -ata skoja; bedriva* svindleri. -aus skoj -et, skoj eri; svindleri. (-juttu [Iak.]svindleri|mål, -affär.) huikai||sta ks. häikäistä; (pyörryttää) svindla; vrt. huimata, -stua bli bländad; bländas (jst av ngt), huik||ata*: 1. huutaa ~ ropa till; hojta. 2. (j. vaihtaa) byta*, -ka* (j.) ks. naukku, ryyppy- -kaus rop -et -. huike a (tavaton) enorm; ~ ero enorm skillnad; (raju) häftig; (huima, hurja) vild; (vaikea) svår; (huimaava) svindlande; ~ kinta ett svindlande pris. -asti enormt; häftigt; kusligt; svårt; med svindlande fart; se vie ~ aikaa det tar en enorm tid. huiken||nella * vara vankelmodig (flyktig, lättsinnig, lättfärdig), -televainen vankelmodig, flyktig; (holtiton) hållningslös; (kevytmielinen) lättsinnig, lättfärdig, -televai-suus2 vankelmod -et, flyktighet; hållnings-löshet; lättfärdighet, huilata (j. levätä) vila.

huilauttaa * 1. mennä ~ låta gå med fart;

fräsa iväg. 2. huutaa ~ hojta (ropa) till. huilu (mus.) flöjt -en -er; vrt. p a i-m e n~. -kappale flöjtstycke, -nsoittaja flöjtblåsare, flöjtist, -nsoitto flöjt |spel, -musik, -blåsning, -nuotti flöjtnot. -osa flöjtparti -et -er. -pilli (ur.) flöjtpipa. -sävel flöjt I ton, -melodi, -taituri flöjtvirtuos. -ääni flöjtlstämma, -ton. -äänikerta

(ur.) flöjtregister.huima — h iikka liike huk

huima 1. (a.) yster; yr; (hillitön) hejdlös, huvudlös, överdådig; (hurja) vild, obändig; (järjetön) oförnuftig; ~a vauhtia med svindlande fart. 2. (s.) ks. vauhtipyörä. -ista: (lyödä) ~ rappa, dänga2 (till), -luste (ksv. Lolium temulentum) därrepe. -pyörä svänghjul, -päinen yr; huvudlös, oförnuftig, överdådig; (raju) vild; (pelkäämätön) oförvägen, -päisyys2 yra, huvudlöshet, oförnuft -et; oförvägenhet. -pää vildhjärna. -sti ystert; hejdlöst, huvudlöst, överdådigt; vilt, oförnuftigt; galet, -ta 1. göra* yr; svindla; (hämmentää) förvirra; (innostaa) hänföra*; (hurmata) bedåra. 2. päätäni -a jag känner yrsel (svindel); jag hisnar; -avaa vauhtia ks. h u i m a 1.; -avan korkea svindlande hög. huimaus 1. svindel -n; yra; (hämmennys) förvirring. 2. (harv. lyönti, sivallus) slag -et -, rapp^ -et -.

huimia: lyödä ~ slå*, dänga2 (på); rappa till;

(hosua) fäkta. huimuus2 yra; hejdlöshet, huvudlöshet, överdåd -et, vildhet; oförnuft -et; galenskap; vrt. huima, huipen||nus kulmination; (en) kulmen; (kärjistyminen) tillspetsning, -taa* tillspetsa; bringa* att (låta) kulminera, -tua* (kärjistyä) tillspetsas; (saavuttaa huippunsa) nå sin högsta höjd (sin kulmen); kulminera (jhk i [med] ngt), -tuminen tillspetsning; kulmination. -tumis|momentti, -piste kulmina tions|moment, -punkt, huipeta* ks. huipentua, huipis||taa, -tua ks. huipentaa, huipentua.

huiplpu * 1. (vrs.) spets -en -ar, topp -en -ar, krön -et -; (korkeus) höjd -en -er; vuoren -ulia på bergets spets (topp, krön); tornin ~ tornspira. 2. (kuv. -kohta, korkein mahd. aste, suurin saavutus) kulmination; (en) kulmen; kaiken -uksi (lisäksi) till råga på allt; päästä tieteen ylimmille -uille (kuv.) nå vetenskapens högsta höjder; onnen -uilla på lyckans höjder; valtansa -ulia på höjden av sin makt; nousta (kohota, kehittyä) ~unsa nå sin kulmination (kulmen); kulminera; se on hulluuden ~ det är höjden av galenskap.

huippujjarvo toppvärde; maximivärde, -hinta toppris. -inen spetsig, tillspetsad; (yhd.) med ... spets; korkea~ med hög spets, -kaari (rak.) spetsbåge; vrt. suippokaari. -kausi kulminationsperiod. -kohta topppunkt; kulmination; kulmen (tpm.); nousta ~ansa ks. h u i p p u(u n s a) 2. -kokous, -konferenssi topp|möte, -konferens, -kunto (urh.) toppform. -kuormitus (tkn.) maximal-, topp|belastning. -kurssi toppkurs. -kyky, -mies spets, -neuvottelu ks. -k o n-ferenssi. -nopeus2 maximal-, topp|hastig-het. -piste toppunkt, -prosenttinen maximal-procentig. -saavutus topprestation, rekord -et -. -sijoitus topplacering, -suhdanne toppkonjunktur, -sävel (mus.) dominant -en -er. -taso toppnivå, -teho maximal-, topp|effekt. -tulos toppresultat, «urheilija en idrottens toppman; idrottsstjärna, huipu||ttaa* (j.) lura; överlista; plocka (jltk

jtk ngn på ngt); dra vid näsan, -tus skoj-(eri); lurande; överlistande; plockande. huiskaj!(hd)us släng -en -ar; svängning; vift-ning; fläktning. -htaa* slängas2; svänga2 sig. -uttaa* ks. huiskuttaa, -utta-minen slängande; svängande; viftande, huis||ke fläng -et, brodska; (hälinä) (ett) väsen. -kia svänga2, fäkta; (hosua) leva2 till. huiskilo (ksv.) (blom)kvast -en -ar. -mainen kvastlik.

huiskin: ~ häiskin om vartannat (varandra).

huller om buller, huisku viska, -a svänga2; vrt. h u i s k a h-t a a. -minen svängande, -ttaa* viska; (heiluttaa) svänga2, vifta (jtk med ngt); (pudistella) skaka (om ngt), -tus sväng|ande, -ning; vift|ande; -ning; skak|ande, -ning. huitaij|sta slå* (rappa, dänga2) till. -su slag -et -, rapp -et -; (letkaus) släng -en -ar; — ilmaan (kuv.) ett slag i luften, huito||a* slänga2; (lyödä) slå*; (hosua) fäkta.

-minen slängande; svängande; fäktande. huitukka* ks. h e p s a n k e i k k a. huivi (huvud) du k -en -ar. hujahtaa* ila; kila; gå* med fart. hujan: ~ hajan ks. huiskin häiskin, hujaus (suhina) vin -et; (vauhti) fart -en. hujel||lus vin -et, pip -et. -taa* 1. (j.) vissla, vina*, pipa*. 2. mennä ~ ohi susa, ila förbi.

hukanputki2 (ksv. Anlhr isais cynapium)

vildpersilja, hukassa 1. (kadoksissa): kirjani on ~ min bok är försvunnen (förkommen); jag har förlorat (blivit av med) min bok; kirves oli ~ yxan var försvunnen. 2. (tuhon oma): hän oli ~ han var förlorad, det var förbi med honom; kaikki on ~ (mennyttä) allt är förlorat.

huk|ata* 1. (menettää vahingossa, kadottaa) föriora, tappa; (jäädä saamatta) gå miste om ngt; aikaa -kaarnatta utan tidspillan, dröjsmål. 2. (käyttää turhaan, luvattomasti) förspilla; (Iak. kavaltaa) förskingra, huk|ka* 1. (häviö, tappio) förlust; ajan ~ tidsförlust; ihmishengen ~ förlust av ett människoliv. 2. (mets.) (koiran eksyminen otuksen jäljiltä) tappt -en. 3. (tuho, turmio): ~ hänet vielä perii (hänen käy huonosti) han är förlorad; det kommer att gå honom illa. 4. (a.) (hyödytön jne., ks. yhd. hukka-liike ym.). 5. fes. susi 1. hukkaami||nen förlorande; förspillande, -sjut-tu (Iak.) förskingringsmål. -skielto (Iak.) förskingringsförbud; panna -kiellon alaiseksi belägga med förskingringsförbud, hukkaan (turhaan, suotta) förgäves; mennä (kulua) ~ gå förlorad (till spillo), förspillas; ~ joutunut förlorad; matkalaukku joutui ~ kappsäcken kom bort; siinä meni vain aikaa ~ det förorsakade bara tidsförlust; työ ei mennyt ~ arbetet var inte förgäves (förspillt); ne rahat eivät menneet ~ (olleet ~ heitettyjä) det var inte bortkastade pengar; ~ mennyt, eletty elämä ett förfelat liv; heittää ~ förslösa, förspilla, -tua* gå förlorad; förloras; (hävitä) förkomma, tappas bort. hukka||kaura (Avena fatua) flyghavre, -liike

(tkn.) död-, tom|gång. -lämpö spillvärme; avgående värme; avgasvärme, -matka (j. -reissu) onyttig (onödig) resa. -teille: joutua ~ gå förlorad (till spillo), -työ ks. turha (työ), -yritys (ett) gagnlöst företag, hukkua* 1. (hnk., el. veteen) drunkna; (laiva) sjunka, förlisa2. 2. (saada surmansa) omkomma*. 3. (hävitä) försvinna*; (joulua kadoksiin) komma* bort; förkomma*; gå* under. 4. (häipyä): ~ yleiseen hälinään drunkna i den allmänna villervallan, hukkumi|inen drunkning; (laivan) förlisning; (häviäminen) försvinnande; vrt. hukkua. -sonnettomuus2 drunkningsolycka. -stapaus drunkningsfall. -svaara fara för drunkning, hukkunut (veteen) drunknad; vrt. hävinnyt, hukkupuu (er. uit.) sjunk|virke, -timmer, huku||ksiin: joulua ~ gå förlorad; komma bort; huutaa ~ överrösta, -ksissa: se on ~ (kadoksissa) det har kommit bort; är borta, förkommet, -ttaa* 1. (veteen) dränka2; (upottaa) sänka2. 2. (kadottaa) tappa (bort); borttappa, -ttaminen 1. dränk lande, -ning; sänk lande, -ning. 2. borttappande, -ttautua * (veteen) dränka3 sig. hula||htau* skvalpa; (läikkyä) spillas2; (veteen) plumsa i. -us skvalpning, skvalp -et. -uttaa* skvalpa; (kaataa nst.) hälla2 (med fart); låta* slinka ned. huligaani huligan -en -er. -maisuus2 huliga-

nism. -nteko, -ntyö huligandåd. hulikka* bytta; bunk|e -en -ar. huli na (meteli, huuto) bråk; skrän -et -; (melu) larm -et; skrål -et; mennä ~ksi (j.) bli en enda villervalla; pistää, panna ~ksi ställa till bråk, upplopp, -noida skräna, larma, skråla. -noitsija skränfock -en -ar; bråkmakare. -sta (nst. onom.) porla, (lorista) sorla, hulivili vildhjärn|a -an -or; vindböjt|el -eln -lar; spelevink -en -ar. hulja (vitsa, raippa) spö -et -n. hulju||a (nst.) skvalpa; (keinua) gunga.-minen skvalpande; gungande, -ttaa* (läikyttää) skvalpa; (ravistaa) skaka (om); (huuhtoa) skölja2, -ttaminen skvalpande; omskakande. -tus skvalpning; omskakning; sköljning.

hullaan||nuttaa * göra* förryckt (besatt), -tua* bli förryckt (besatt); -nuin sen tekemään jag var (nog) galen o. gjorde det; ~ jhk (rakastua silmittömästi) bli betagen (galen) i ngn; -tunut förryckt; besatt, -tuneisuus2 förryckthet; besatthet; förälskelse (jhk i ngn), -tunut förryckt; förälskad, hullu 1. (a.) galen, fånig, tokig; (mielipuoli) vansinnig; (mieletön) dåraktig; förryckt; (hassu) befängd; sepä oli ~a det var då galet (befängt); ei olisi ~mpaa det vore inte så galet (tokigt, dumt, illa); det vore inte ur vägen, inte oävet; (krk.) det vore inte katt-lort; ei ~mpaa! inte illa! inte så oävet! hänestä ei tule ~a hurskaammaksi man blir inte alis klok på honom. 2. (s.) galning, dår|e, -en, -ar; ~ tekee niin kuin pöllö neuvoo (snl.) tokig gör som galen ber; ks. m. hullummin, hullujenhuone (vanh. mielisairaala) dårhus, hullu||jussi (mst.) grävmaskin -en -er; grabb

-en -ar -kaali (enl. villikaali, ksv. Hyo-scyamus niger) bolmört, hullummin galnare; värre; sinun olisi voinut käydä ~kin det kunde ha gått värre (sämre) för dig.

hullunkuri||nen löjlig, löjeväckande; skrattretande; tokrolig, galen; (hassu) befängd; bisarr; (lystillinen) putslustig, komisk, -sesti tokroligt, galet; befängt; komiskt, -suus2 tokrolighet, galenskap -en -er. hullunmylly (leik., iv.) ks. s e k a|m e 1 s k a, -sorto.

hullu||ruoho (ksv. Datura) spikklubba, -sti galet; fånigt; på tok; hänen kävi ~ (pahasti) det gick illa för honom, -tella* galnas, tokas; gyckla, -tteleminen gycklande, -tte-lija tok|er -ern -ar; upptågsmakare; gycklare, gyckelmakare, -ttelu tokeri; gyckleri. -tus galenskap -en -er; dårskap -en -er; barockhet; befängdhet. hulluu|s2 galenskap -en -er, fånighet; vansinne -t; befängdhet; (mielettömyys) dårskap -en -er, dåraktighet; se olisi -tta det vore en galenskap (rent befängt); vrt. hullu, huima][hdella, -htaa * fladdra; blossa upp. -uttaa* få, bringa* att fladdra (att blossa upp).

hulmuta fladdra; (leimuta) blossa; (liehua) svaja; vaja; (tupruta) virvla; ~ tuulessa fladdra (svaja, vaja) för vinden; panna (saada) -amaan ks. h u 1 m a u 11 a a. hulokki* (el. Hylobates hulock) hulock -en. hulpio (vaat.) stad -en -er. hulttio slarver, odåga. -mainen slyngelaktig. humaani nen (inhimillinen) human, -suus2 humanitet.

humah||dus ks. humaus, -taa* dåna; (tuntua kuin tuulahduksena) fläkta; vrt. suhahtaa, humala 1. (ksv. Humulus lupulus) humle -n. 2. (juopumus) rus -et -, fylla; olla ~ssa vara drucken (berusad, rusig, full); juoda itsensä ~an berusa sig; supa sig full. -inen berusad, drucken, -köynnös humle|ranka, -reva. -maa ks. h u m a 1 i s t o. -nkukka

humleblomma, -nkäpy humlekotte -en -ar, humlekoppa, -ntaimi humleplanta, -nviljely(s) humleodling. -perhonen (prh. Hepialus humuli) humlespinnare. -päinen berusad, »päissä (än) i berusat tillstånd; i fyllan, -salko, -seiväs humle-, hummel|stör. -tarha ks. h u-m a 1 i s t o. -vieras (ksv. Cuscuta europaea) snarreva. -öljy humleolja. huma|jlisto humlegård -en -ar. -lluttaa* berusa; (pyörryttää) göra* yr. -loida* (pnm.) försätta* med humle. -Itua* bli berusad; berusas, human||ismi (hist.) humanism, -isti humanist. (-nen humanistisk. -sten tieteiden kandidaatti [Hu K] kandidat i humanistiska vetenskaper [hum. kand.J.) -iteetti* (ihmisyys) humanitet -en. humaus dån -et; (henkäys) fläkt -en -ar. humidi||(nen) humid. -suus2 humiditet. humi||na sus -et; (humu) dån -et. -sta susa; (kumista) dåna. -suttaa*, få bringa* att susa. humm||aaja svirare. -ailla, -ata (krk. rel-

lestää) svira. hummeri (äyr. Homarus vulgaris) hum|mer

-mern -rar. -merta hummertina. -npyynti hummerfångst, -tölkki hummerburk. humor||eski humoresk -en -er. -isti humorist.

-istinen (lystikäs) humoristisk, humorfylld. humpuuki (huijaus) humbug -en. -mestari

humbugsmakare. humu dån -et; sus -et, (kuv.) yra; ~ssa ja sumussa i sus o. dus; (riehakkaana) uppsluppen.

humus (geol. mullas) humus -en. -aine humusämne. -antura ks. -p a 1 s i. -happo humussyra. -kerros humus |lager, -skikt, -palsi humusortsten. -peite humustäcke, -tyyppi humustyp. humuta (harv., pauhata) dåna; (suhista) susa.

hunaja honung -en; vrt. mesi. -inen av honung; honungs-, -kakku (keit.) honungskaka; (meh. kennokakku) vaxkaka. -kaste ks. m e s i k a s t e. -kasvi honungsväxt. -ken-no honungscell. -linko honungsslunga, -neste honungsvätska, -nkeltainen honungsgul. -ntuotanto honungsproduktion. - n valmis tus honungsberedning, -sato honungsskörd. -sokeri honungssocker, -suu (kuv.) sockerpulla, sötnos -en. -vesi honungsvatten.

hunningoll|ja*, -e: olla -a vara på förfall (på obestånd); ligga för fäfot; (hullusti) vara på tok; joutua-e råka på förfall (på obestånd, på slarv); (tuuliajolle) bli lämnad vind för våg. hunni(t) (hist. käns.) hunner. hminu ton* obeslöjad, -ttaa* beslöja; -lettu,

-ttaulunul beslöjad, hunsvotti* (j. halv.) ks. h e i 11 i ö, (lurjus)

hundsfott -en -ar, lymmel, hunttio ks. hulttio.

huntu* slöja; (nunnan) dok -et -; ~un kiedottu (kietoutunut) beslöjad; kietoutua ~un iklä sig slöja; lesken ~ änkedok, -pyrstö (kultakala) slöjstjärt. huoah||dus suck -en -ar; andedrag -et -; andning; pust -en -ar. -taa* sucka; (henkäistä) andas; draga* andan; (läähättää) pusta; (levätäkseen) pusta ut; ~ helpotuksesta draga en lättnadens suck. huo|ata* -kaan 1. sucka. 2. (levähtää) vila. huohoj|ttaa* flåsa; (läähättää) flämta, pusta, -ttaminen flåsande, flämtande, pustande, -tus f låsning, flämtning, pustning. hiiojah della * (notkua) svikta, vaja. -telu

sviktande, vajande; vrt. huojua, huojenljnus lättnad -en -er; lindring; nedsättning, avprutning; (myönnytys) eftergift -en -er. -taa* lätta; (helpottaa) underlätta; (lieventää) lindra, mildra; ~ hintaa slå ned (slå av) på priset; pruta på priset; ~ ehtoja jämka på (mildra) villkoren, -taminen lättande, underlättande, lindrande, avprutande.

huojis||taa (tinkiä) pruta (jtk på ngt); ~ hintaa sänka (slå, pruta av på) priset, -tua bli billigare; falla i pris; hinta -luu priset går ned, faller, -tuminen prutning; (hinnan) prisnedsättning; (alennus) rabatt -en -er. huoju||a (kiikkua) vagga, (heilua) svänga2; (horjua) vackla, stappla; (mer.) slingra, rulla; (liehua) vaja, svaja, (notkua) svikta; -vin askelin med vacklande (stapplande)

steg. -minen vajande, svajande, sviktande, vaggande, -ttaa* få, bringa* att vaja (svaja, svikta, vagga; svänga); bringa* att vackla, stappla; (ravistaa) skaka (jtk om ngt), -ttaminen vaggande, svängande; skakande; vaggning, svängning; skakning, -va vacklande, svajande, sviktande, vaggande, huo||kaaminen suckande, -kailla sucka (över

ngt), -kaus suck -en -ar. huokea 1. (hinta) låg, billig; myydä ~sta sälja för billigt pris; sälja billigt; ostaa ~lla köpa billigt, för gott pris; älä myy (j. älä anna) kymmentä markkaa ~mmalla! sälj (det) inte (låt det inte gå) under tio mark! 2. (harv. helppo, vaivaton) lätt. -hintainen (pris)billig. -hintaisuus2 (pris)billighet, -korkoinen mot (med) låg ränta; ~ laina lån mot låg ränta. -mmuus2 (helpommuus) större lätthet; lägre pris. -sti lätt; billigt, huoke||nee* ks. h u o j i s t u a. -us2 (hinnan)

billighet; (helppous) lätthet, huoko||inen porös, -isuus2 kapillaritet; porositet. -nen (an.) por -en -er; (reikä) hål -et -. -saukko poröppning, -selaimet pl (el. Foraminifera) pordjur. -seton porlös. huoku* (veto) drag-et; (säteily) utstrålning; (hengitys) andning; meren ~ sjöhävning; svall -et; svallande; vrt. -minen, h u o-u n t a. -a* huoun (läähättää) flåsa; (säteillä) utstråla, avge; (kuv.) andas; (noista) sanoista -i lämmin ystävyys orden andades varm vänskap; kaikki -u iloa allt andas glädje, -minen (huohotus) flåsande; (uho) utstrålning; andning; (meren) sjöhävning; vrt. h u o u n t a. huoleh||dinta ks. huolenpito, -tia* 1. (pitää huolta) sörja2 för (ngt); draga* försorg (vårda sig) (om ngt); vinnlägga* (beflita) sig (om ngt); (ajatella) tänka2 (jtk på ngt); ha omtanke (om ngt); (katsoa, katsastaa) tillse*; (hoitaa) sköta* (jtk om ngt); (halliten) omhänderha; (elättää) försörja2; ~ eduistaan bevaka sina intressen; ~ järjestyksen säilyttämisestä (voimassapidosta) sörja för ordningens upprätthållande; ~ jnk parhaasta ömma för ngns bästa; kukin -tikoon omistaan envar må dra försorg (ha omtanke, omsorg) om sina egna; — että se till, att; ombesörja, att; ställa så till, att; ~ luvuistaan vinnlägga sig (beflita sig) om sina studier; hyvin -dittu (huoliteltu) omsorgsfullt gjord. 2. (hätäillä, olla huolissaan) vara bekymrad (bekymra sig; ängslas) (för ngt); e i sinun tarvitse siitä ~ du behöver inte bekymra dig därom (ängslas därför, tänka därpå), -timinen 1. omsorg (om); ombesörjande. 2. (hätäily) ängslan.

huole|kas -kkaan 1. ks. h u o 1 e 11 i n e n. 2. ks. huolestunut. 3. (huolestuttava) bekymmersam; vrt. s e u r. huolellinen omsorgsfull, omtänksam, sorgfällig, ordentlig, -suus2 omsorgsfullhet, sorgfällighet; ordentlighet; (huolenpito) omtanke -n.

huolema (ksv., mtsh.) lyra, kräftsår -et -. huolen||alainen 1. (vrt. huolestuttava) bekymmersam; bekymmerfull; (vastuun ~) ansvarsfull. 2. (huolestunut) bekymrad.

-pito omsorg -en, försorg; (hoito) omvårdnad; omtanke -n; ~ jst omsorgen om (tillgodoseendet av) ngt; hänen ~nsa ansiosta genom hans försorg; vaille jäänyt försummad.

huolesi taa (harv.) ks. huolehtia, -tua

bli bekymrad, - tumi;nen (huoli) bekym|mer, -ret; (levottomuus) oro -n; ängslan (tpm.); heräilää -sta inge bekymmer, (pelkoa) farhågor. -tuneisuus2 bekym|mer, -ret; oro -n; ängslan (tpm.). -tunut bekymrad; bedrövad; -tuneina huomaamme (eitä) vi ser med bekymmer (oro, ängslan), (att), -tus bekymmer; olemme -tukseksemme huomanneet med bekymmer (oro, ängslan) har vi sett. -tuttaa* bekymra; inge* (väcka2) bekymmer; göra* bekymrad; oroa; inge* (väcka2) oro (ängslan) (hos ngn); (surettaa) bedröva. -tuttava som inger bekymmer: bekymmersam; oroväckande, oroande; (arveluttava) betänklig, -tuttavasti på ett oroväckande sätt; (arveluttavasti) betänkligt, huole||ti obekymrat; sorglöst; (turvallisesti) tryggt; (aivan hyvin) gott; (levollisesti) med lugn; lugnt; aivan ~ utan minsta tvekan; fullkomligt lugnt; ole var lugn! oroa dig inte! trösta dig! -ton bekymmer|fri, -lös; sorg|fri, -lös; obekymrad; trygg (jst för ngt); (levollinen) trankil; vrt. huolimaton, välinpitämätön, -ttaa* bekymra; (tehclä levottomaksi) oroa; häntä ~ jk asia han bekymrar (oroar) sig för (över) ngt; häntä se ei lainkaan -ta (hän ei siitä välitä) han är fullkomligt likgiltig för det; -ttava bekymmersam, -ttomasti bekymmerslöst; (huolimattomasti) vårdslöst; nonchalant, -ttomuus2 bekymmerslöshet; sorglöshet; vårdslöshet; nonchalans -en. huol|i2 1. (levottomuus) bekym|mer, -ret -; minulla on ollut paljon -ta hänestä jag har haft mycket bekymmer för hans skull; han har åsamkat mig mycket bekymmer; herättää -ta inge bekymmer, (pelkoa) farhågor; olla ~ssaan jst vara bekymrad (orolig, ängslig) för ngt; oroa sig, ängslas över (för) ngt; (tuska) ångest -en; (hätä) ängslan; (pelko) farhåga. 2. (huolenpito) omsorg-en -er, omtanke -n; pitää -ta jst dra försorg om ngt; sörja för ngt; ha omsorg (omtanke) om ngt; (toimittaa) ombesörja ngt; bestyra om (ombestyra) ngt; (hoitaa) vårda sig om ngt; (ahkeroida) beflita, vinnlägga sig om ngt; (välittää) bry sig (bekymra sig) om ngt; pitää erityisesti -ta jst ägna ngt

speciell omsorg (omvårdnad, omtanke); vara synnerligen angelägen (mån) om ngt; siitä on sinun pidettävä ~ därom skall du dra försorg (det skall du sköta) om (ombesörja); pitää -ta siitä (katsoa) että se till, att; se ön oleva sinun -enasi det skall vara din uppgift (föremål för din omsorg), dig anförtrott; det skall åligga dig; ottaa pitääkseen -ta jst (jtk huolekseen) taga hand om ngt; åtaga sig ngt; ottaa tehtävä -ekseen åtaga sig värvet; pitää hyvää -ta jst (hoitaa hyvin) sköta väl om ngt; pitää -ta sielustaan sörja för sin själ; jätän sen sinun -eksesi jag överlämnar, uppdrar det åt dig; minun -ekseni jäi rahojen hankkiminen jag ålades I

att anskaffa pengar; (toimekseni jäi) jag skulle anskaffa (jag fick i uppdrag, det ankom på mig) att anskaffa pengar, (osakseni tuli) penninganskaffningen föll (kom) på min lott; jäädä jnk -eksi (kuulua jllk) ankomma på ngn; tästä asiasta on sinun pidettävä ~ den här saken måste du sköta om. huoli I a 1. - jst bry sig (om ngt); (tahtoa) vilja*; ei hän siitä huoli han bryr sig inte därom. 2. (inf.): el -ne mainita hänen nimeään du skall inte nämna hans namn; emme huoli puhua siitä vi skall inte tala därom; ei -ta puhua siitä mitään! därom skall man inte nämna ngt! älä huoli mennä sinne! du skall inte gå dit! huolima||ton vårdslös, håglös; slarvig; (leväperäinen) försumlig; (varomaton) ovarsam; ~ hoito vanvård -en. -ttai ~ seurauksista obekymrad om följderna; siitä ~ (sittenkin) det oaktat; icke förty; icke desto mindre; emellertid; kiellosta ~ (vastoin kieltoa) (i) trots (av), (välittämättä) med åsidosättande av förbudet; kaikesta ~ trots allt; ei hänen avullaan, vaan hänestä ~ icke med hans hjälp, men honom till trots, -ttomasti vårdslöst; håglöst, slarvigt.-ttomuus2vårdslöshet, håglöshet; försumlighet, slarvighet, slarv -et; ovarsamhet, (-virhe slarvfel.) huolinta* (kaup.) spedition, --asiaspeditions-uppdrag. -kauppa speditionshandel. -liike speditions|företag, -firma, -maksu spedi-tionsavgift. -palkkio speditionsarvode. «palvelu speditions I tjänst, -service -n. huoli t leila* (hoitaa) vårda sig (om ngt); (tehdä huolellisesti) göra* omsorgsfullt; (viimeistellen) överarbeta; -eltu genomarbetad; överarbetad; (hyvin hoidettu) vårdad, huolitsija speditor.

huolitteiu överarbetning; vårdnad -en. huolta||[a* 1. (hnk.) taga* vård (jtk om ngt); (vaalia) vårda, (elättää) försörja2; underhålla*. 2. (esas.) ombesörja2; (kaup.) spediera. -ja som ombesörjer; vårdare; (oppilaan) kurator; (Iak.) vårdnadshavare; försonare; (kaup.) speditör. -minen vård; försörjande; (hoitaminen) ombesörjande; vårdnad (om ngt); (huolenpito) omsorg -en; vrt. huolinta, huolto* 1. (hnk.) vård -en, (om)vårdnad; (huolenpito) omsorg -en; (elatus) försörjning, underhåll -et; ombesörj ning; (sot.) underhåll. 2. (-palvelu, es.) service, -alue (valt.) mandatområde, -apu 1. (ent. köyhäinhoito) försörjningsbidrag; vård-, underhållsbidrag, -hjälp. 2. socialhjälp, (-laki lag om socialhjälp.) -asema (aut.) servicestation. -asiainosasto (sosiaaliminist.) välfärdsavdelning. -auto (aut.) bärgnings-, kran|bil, bogserbil. -joukot (sot.) underhållstrupper; trängtrupper. -kasvatus vård-uppfostran. -konttori (kaup.) intressekontor. -koti ks. -la. -kuljetusjoukot. (sot.) träng(trupper), -käsky (sot.) underhållsorder. -la vård-, upptagnings|hem; vårdanstalt. (-hoito anstaltsvård.) -laitos vårdanstalt; dispensär -en -er. -laji (sot.) underhållsgren. -laki vårdlag, -lautakunta vård-nämnd. -liike intresserörelse, -muodostelmat (sol.) underhålls-, etapp |förband.

1 IG-neuvosto välfärdsråd. --oikeus vårdnadsrätt; rätt till vårdnad, --osasto vårdavdelning. -palvelu (sot.) underhålls-, träng|tjänst, -pataljoona underhålls-, träng|bataljon. -piiri vård-, dispensär-, försörjnings|distrikt. -por-ras (sot. esik.) underhållssektion (i stab), -päällikkö underhållschef. -suhde vårdnadsförhållande. -suunnitelma (sot.) underhålls-plan. -tehtävä vårduppgift, -tilanne försörjningsläge. -tili intressekonto, -toimi (kunnan) vårdverk; (sosiaal.) samhällsvård. -toiminta vård-, dispensär| verksamhet; försörjnings-, intresse-, underhålls (verksamhet; (sot.) underhållstjänst, -toimisto vårdbyrå; byrå för samhällsvård; dispensärbyrå; (kaup.) intresse I byrå, -kontor; (sot.) underhålls-, träng|byrå. -työ vårdarbete, -velvollinen (elatus ~) försörjningspliktig; vårdnadsskyldig. -velvollisuus försörjningsplikt; vårdnadsskyldighet, -viranomainen vårdmyndighet, huom. (lyh. huomaal) observera! (lyh.) obs.! huoma (turva) beskydd -et, hägn -et; (hoito) vård -en; jättää jnk ~an lämna i ngns hägn (vård); ottaa ~ansa taga sig an ngn; taga vård om ngn; ~ssa vrt. h u o s t a. huomaama ton: mitään ~ som ingenting märker; (jota ei näy) omärk|lig, -bar; (ei huomattu) obemärkt, -tta ks. huomata, -ttomasti omärkligt; obemärkt, -ttomuus2 (epähuomio) förbiseende; blunder -n. huomaavai||nen uppmärksam; (kohtelias) artig, -sesti uppmärksamt; artigt, -suus2 uppmärksamhet; artighet; courtoisie. huomalta 1. (yl.) märka2; förmärka2; observera; (nähdä) skönja2; ön -itava että det är att märka (man bör observera), att;-sin hänessä

taiteilijantaipumuksia jag märkte (skönjde) konstnärsanlag hos honom; ~ jnk äänestä märka på ngns röst; olen ollut -avinani jag har tyckt mig märka (observera, finna); ~ pettyneensä märka (finna) att man bedragit sig; en voi olla -amatta jag kan inte undgå att märka (observera); ön -ttavissa (det) kan förmärkas; iakttaga*, varsebli*; varsna; få* sikte på; (havaita) befinna*; (saada tietää) finna*; (käsittää) inse*; (keksiä) upptäcka2; (tuntea) förnimma*; (tarkata) ge* akt (jtk på ngt); (näkyy) (det) visar sig (är skönjbart, skönjes); olen tullut -nneeksi että jag har kommit att märka (minulle on selvinnyt) jag har kommit till insikt om, att; ~ jtk ikäväksi finna ngt tråkigt (ledsamt); se on -tiu hyväksi man har märkt, att den är bra (den har befunnits vara bra); on -ttu monta tapausta många fall har iakttagits; se -ttiin hävinneeksi (sen -ttiin hävinneen) det befanns, att den förkommit; se -ttiin tarpeettomaksi det befanns vara onödigt; jäädä jltk -amatta undgå ngns uppmärksamhet; undgå ngn; jäädä yleisesti -amatta (yleisiä huomiota vaille) undgå allmän uppmärksamhet (att allmänt observeras); en voi ~ häntä väkijoukosta jag kan inte få sikte på honom, upptäcka honom i folkhopen; en ole -nnut pyytää (tullut pyytäneeksi) jag har inte kommit mig för att begära; -sin olevani yksin jag märkte, att jag var (jag fann mig) en-

sam; ~ jk syylliseksi finna ngn skyldig; hänet -ttiin syylliseksi han befanns skyldig; han befanns vara den skyldige; det befanns, att det var han som bar skulden (till ngt); ~ jtk todeksi finna ngt vara sant; finna ngt besannat; se ngt besannas; ~ varmaksi konstatera; -Itu bemärkt, uppmärksammad; tulla -luksi bli bemärkt; lukijan -ttavaksi för läsaren att beakta; lukija -tkoon läsaren behagade (torde) observera; -ttakoon märkas bör; det är att märka; hän ei ollut sitä -avinaan han låtsades inte märka det; han blundade för det; -amatta oförmärkt; (epähuomiossa) av förbiseende; ei ole selvästi -ttavissa (det) framträder inte tydligt. 2. ~ jtk (osoittaa jllk huomiota [-[huomaavaisuutta])-] {+[huomaa- vaisuutta])+} uppmärksamma ngn; hän oli siellä varsin -ttu (hnk.) han hade där en mycket bemärkt, uppmärksammad position, huomatta||va (tuntuva) märkbar; anmärknings-, avse-, beaktans|värd; (merkittävä) betydande; (huomattu) bemärkt; (silmään-pistävä) påfallande; (melkoinen) ansenlig, betydande, betydlig; olla ~lla paikalla intaga en bemärkt (framskjuten) plats (ställning); suuri av avsevärd storlek; tämligen (anmärkningsvärt) stor. -vasti märkbart; betydligt, huomau||ttaa* 1. göra* uppmärksam; upp-märksamgöra* (ngn på ngt); (viitata) påpeka, antyda* (ngt för ngn); (antaa tietää) upplysa2 (ngn om ngt); (esittää) framhålla*, framhäva2; (korostaa) markera; (tähdentää) betona; -tan ensiksi että jag påpekar (framhåller) först, att. 2. (muistuttaa) påminna2 (ngn om ngt); erinra (ngn om ngt); anmärka2; tahdon ~ että jag vill göra det påpekandet, att. -ttaja som anmärker, påpekar. -ttaminen påminnande, erinrande; påpekande; vrt. -ttaa. -tus påminnelse, erinran; anmärkning; (vastaväite) invändning, inkast -et -; (sivu~) inpass -et -. huomen (aamu, run.) morg|on -onen -nar; (huomispäivä) morgondag(en); ~elta på morgonen; hyvää ~ta! god morgon! -na i morgon. -aamu ks. huo m i s~. -ilta ks. h u o m i s~. -iltainen ks. hu omis—, -kellot (aamu~, kirk.) morgonringning, -lahja (iak.) morgongåva, -tervehdys morgonhälsning. - tuuli (run.) ks. aamutuuli. (yl. yhd. ks. aamu-.) huomi|nen 1. (s.) morgondag(en); -sesla viikko (eteenpäin) i morgon om en vecka; -seksi, -seen till i morgon; till morgondagen; -sesta huolimatta obekymrad om (för) morgondagen. 2. (a.) morgondagens; ~ kokous mötet i morgon; morgondagens möte. huomio 1. (tarkkaavaisuus) uppmärksamhet; (kummastelu) uppseende; (ihmettely) förvåning; ottaa ~on (varteen) akta på; taga »ad notam», (lukuun) i beaktande; uppmärksamma, observera; (pitää silmällä) beakta; kiinnittää ~ta fästa avseende (vid); taga hänsyn (till); ottaa (laskelmoiden) jtk jnak ~on räkna med ngt som ngt; kaikille., kaikkien ~on otettavaksi för alla att beakta; se kannattaa ottaa ~on det förtjänar beaktande (att beaktas); ~on otettavaksi till beaktande; jättää (jäädä) ~on

ottamatta lämna (förbli) obeaktat (utan avseende); förbise (bli förbisett), frånse; (olla välittämättä) negligera ngt; kaiken tämän ~on ottaen (ottamalla) i betraktande av (med tanke på, med hänsyn till, med beaktande, iakttagande av) * allt detta. 2. (havainto) iakttagelse; (keksintö) upptäckt -en -er; joutua jnk ~n (tarkkailun) kohteeksi bli föremål för ngns uppmärksamhet; kääntää (kohdistaa) ~nsa jhk rikta sin uppmärksamhet på ngt; ägna ngt sin uppmärksamhet; se ei ansaitse lainkaan ~ta det förtjänar ingen uppmärksamhet (intet avseende, beaktande); herättää ~ta väcka uppmärksamhet (uppseende), ihmettelyä (förvåning); ådraga sig uppmärksamhet; panna -ta jhk fästa avseende (uppmärksamhet) vid ngt; observera ngt; taga hänsyn till ngt; vetää puoleensa tilldraga sig

uppmärksamhet (-en); olla jnk ~n (mielenkiinnon) kohteena vara föremål för ngns uppmärksamhet (intresse); pyydän tulla ~on otetuksi jag anhåller om att komma i åtanke; saada ~ta osakseen bli uppmärksammad; göra sig bemärkt; kiinnittää ~ta jhk fästa avseende (uppmärksamhet) vid ngt; uppmärksamma ngt; lakia ~on ottamatta utan beaktande av lag; ~on oteltava, ~ta ansaitseva beaktansvärd; (kannatettava) behjär-tansvärd; (melkoinen) avsevärd; (~!) (sot., rad.) givakt! (givakt!) ~ta herätlämä-tön obemärkt; (vaatimaton) försynt; ~la herättävä uppseendeväckande; som väcker uppseende; sensationell; (julkea) utmanande.

huomioiljda iakttaga*, observera; (pitää silmällä) ge* akt (jtk på ngt); -malla jtk genom att ge akt (aktgivande) på ngt. -den teko, -minen, -nti iakttagande, observerande (av ngt), -tsija iakttagare; observatör. huomio|Jkyky iakttagelse-, observations [förmåga. -nalainen uppmärksammad; (vireillä oleva) aktuell, -narvoinen (us. *>) värd uppmärksamhet; beaktansvärd, -nosoitus uppmärksamhet; hyllning; utmärkelse, -nte-kijä ks. huomioitsija, -nteko, -iden teko iakttagelse; observation, huomioon||ottaminen, -otto (lav. beaktande, hänsyn -en. huomis||aamu morgon; ~na i morgon bittida, -ilta: ~na i morgon kväll (afton), -iltainen: — kokous mötet i morgon afton, -päivä morgondag(en); ~n huolet morgondagens, en senare tids bekymmer; »cura posterior». huone rum -met -; (vanh. rakennus) hus -et -; (asumus) lägenhet; Herran ~ (kirkko) Herrens hus. -araalia (ksv. Fatsia japonica) aralia. -en(haltija[vanh.J hovmästare, -kor-keus2 rumshöjd, -sisustus rumsinredning, -taulu [hist. usk.] hustavla[n]. -vuokra rums-, bostads|hyra; [Iak.] lega av hus; huslegovederlag.) huoneen vuokralaki lag om lega av hus; hus-legolag. -lautakunta hyresnämnd, -oikeus2, -sopimus, -suhde huslego|rätt, -avtal, -förhållande. -säännöstely hyresreglementering. -vastike huslegovederlag. huone!{hämähäkki husspindel, -ilma kammar-luft.

huoneisto lägenhet; våning; (juhla- yms.) lokal -en -er; hallinta besittning av lägenhet; haltija lägenhetsinnehavare;

jako, luovutus delning, överlåtelse av lägenhet, -n omistaja lägenhetsinnehavare; innehavare av lägenhet, - vero våningsskatt, huonekalu möb|el -eln -ler. -kangas möbeltyg. -kauppa möbelhandel, -kauppias möbelhandlare. -myymälä möbel|magasin, -affär. -näyttely möbelutställning, -puu möbelvirke. -tehdas möbel|fabrik, -snickeri, -teollisuus2 möbelindustri. -vaunut pl möbelvagn. huone|jkasvi rumsväxt. -kuiva rurnstorr. -kunta hushåll -et -; (perhe ~) husfolk -et, familj -en -er; hus -et -; -kunnan päämies familjens överhuvud; husets herre, -kuusi (ksv. Araucaria excelsa) »gran», -kärpänen (el. Musca domestica) husfluga, -luku rumantal, -lämpö rums|värme, -temperatur, -lämpöinen rumsvarm. -mies (j. loinen) inhysing. -puhelin (hot.) rumstelefon -rivi räcka, rad, fil -en -er av rum; rumssvit -en. -siivoojatar (hot.) rumsstäderska, -tilaus (hot., rav.) rumsbeställning, -toveri rumskamrat. -vehka Ars. k a 11 a. huono dålig; (kurja) usel; (surkea) ömklig; (heikko) svag, klen, skral; (vähäinen) ringa [tpm.); ~ terveys svag (klen, skral) hälsa; ohälsa; ~ hoito van|vård, -skötsel, -hävd; ~ vuosi dåligt år; oår; olla ~na (sairaana) vara illa däran; ligga sjuk; ~ lohdutus klen tröst; ~ muisti dåligt minne; olla jtk ~mpi vara ngn underlägsen; jäädä ~mmaksi bli överträffad (besegrad); ~lla menestyksellä med ringa framgång; med dåligt resultat; ~mmassa asemassa (oleva) sämre ställd (lottad); ~mpaan päin till det sämre; jäädä ~mmalie osalle bli förfördelad; bli styvmoderligt behandlad; käydä ~ksi bli skral (skraltig); (kuihtua) falla av; ~ksi käynyt avfallen. 2. (eettisesti ~t ajatukset jst en låg tanke om ngn; saattaa ~on huutoon bringa i vanrykte. 3. (epäedull.): ~ asema dåligt (oförmånligt) läge; — sijoitus dålig investering, huono||enteinen vrt. pahaenteinen; olycksbådande; ominös. -in (sup.) sämst, -ituinen (mv.) med dålig grobarhet; som gror dåligt, -kasvuinen (mtsh.) mindre växtlig; karg. -kuntoinen (som är) i dåligt skick, (hnk., er. urh.) i dålig form, som tappat formen. -kuuloinen lomhörd, döv. -kuuloisuus2 lomhördhet. -laatuinen av dålig beskaffenhet (kvalitet), av dåligt slag; (ala-arvoinen) undermålig, -laatuisuus2 dålig beskaffenhet (kvalitet), -lahjainen klent begåvad (utrustad). -laskuinen (suo, puro) (kärr, bäck) med dåligt fall. -lihainen som har (med) dåligt kött. -lukuinen (vanh.) en skral läsare, -lypsyinen (lehmä) dålig mjölkko, -mainei-nen illa beryktad; vanfrejdad. -maineisuus2 dåligt rykte, vanfrejd -en; -menekkinen (kaup.) med dålig åtgång (avsättning); svår|såld, -placerad, -mmin (komp. adv.) sämre, värre. -minuuden tunne mindervärdeskänsla, -komplex, -mmuus2 (kyvyn, voiman) underlägsenhet; (laadun) sämre

beskaffenhet (kvalitet); (arvon) mindre-, minder]värdighet, -mpi (komp. a.) sämre.huonomuistinen — hurjastella

hur

huono muistinen med dåligt minne, -muis-tisuus2 dåligt minne, -nlainen något (tämligen) dålig (svag, klen, skral); sämre (komp.), -nlaisesti tämligen illa. -nnus försämring, -nnäköinen (m. som ser dålig (skral, klen) ut. -npuoleinen tämligen dålig (skral), -ntaa* göra* sämre; försämra, -ntaminen försämrande, -ntua* ks. huonota. -ntuminen försämring; (väheneminen) nedgång, -näköinen svagsynt; med svag syn(förmåga).-näköisyys2 svag syn -en. --onninen som har otur; olycklig; (epäonnistunut) misslyckad, --oppinen oläraktig, —osainen illa lottad; vanlottad, -palkkainen illa avlönad, -palkkaisuus2 dålig avlöning; låg lönenivå -n. -päinen klent begåvad; med dåligt huvud, -runkoinen (mtsh.) med dålig stamform, -ryhtinen (hnk.) med dålig hållning, -satoinen vrt. -tuottoinen. -siivoinen ostädad; (siivoton) osnygg; snuskig, -sti illa; skralt; minun oli käydä — det höll på att gå mig illa; asiat ovat — det står illa till, inte bra till; viihtyä — vantrivas; hoitaa — (lyödä laimin) vanvårda, vansköta; voin — (pahoin) jag mår illa (är illamående), -ta bli sämre; försämras; (hnk. laihtua) falla * av; (laskea) gå* ned (nedåt); falla*; olla -nemaan päin vara i nedåtgående; arvo -nee värdet faller (går ned, sjunker); —suvustaan vansläktas. - tapainen (paha—) van|artad, -artig, -tuloinen med dåliga inkomster, -tuottoinen med dålig (klen) avkastning; föga inbringande; mindre produktiv; produktionssvag. -us2 dålighet; uselhet; svaghet, klenhet, «voimainen orkeslös, -voimaisuus2 orkeslöshet. -voinlinen illamående, opasslig, -vointisuus2 illamående; opasslighet; skraltighet; dålig hälsa; vrt. pahoinvointi, huopa* filt -en -ar.

huopaa ks. huovata, -minen (mer.) backande med årorna; (Suom.r.) hopande, huopa j-an tura filtsula. -hattu filthatt, -jalkine ks. h u o v i k a s. -kangas filt |duk, väv. -katto filttak; (j.) asfalttak. -kenkä ks. h u o v i k a s. -levy filtskiva, -matto filtmatta. -naula filtspik. -peite filttäcke, -pohja ks. -antura, -pohjamatto filtburen matta, -päällinen filtöverdrag, -rihma ks. sienirihmasto. -saapas filtstövel, -tavara, -teos filtvaror pl. - tohveli filttoffel. -uttaa* (tkn.) låta* filtslå. -vaate filtduk. huor||a sköka, hora. -in: tehdä — göra hor. (-tekijä horkarl -en -ar; bolare. -teko hor -et.) -ipenikka (krk.) horunge, -ipoika (krk.) horunge; oäkta son. -ipukki (krk.) horbock, horkarl, -uus2 hordom -en; hor -et; horeri; molemminpuolinen — dubbelt hor. (-pahe hordomslast. -rikos horsbrott.) huosij|a (mer. ym.) svabba; skubba, -ain svabb -en -ar. huosta (omistus) värjo; (hoito) vård -en; ottaa —ansa omhändertaga; taga i sin värjo; taga hand om; taga vård om ngt; övertaga; uskoa jtk jnk —an anförtro3 ngn ngt; överantvarda ngt åt ngn; tallettaa ao. viranomaisen ~an nedsätta hos behörig myndighet; ottaa poliisin —an omhändertas av polisen; olla poliisin —ssa sitta

anhållen hos polisen; ha omhändertagits av polisen; —an otto omhändertagning. huotra hölst|er -ret-; (miekan) slid|a-an-or. huounta* (hengitys): meren — sjöhävning;

vrt. huokuminen, huovasto (ksv.) ks. rihmasto, huovata * huopaan I. filta; belägga* med filt. II. (mer.) backa* (med årorna); myn-da; (Suom. r.) hopa; soutaa ja — (kuv.) vara obeslutsam (villrådig, rådvill), huovi (hist.) knekt -en -ar. -joukko knekthop. huovikas -kkaan filt [sko -n -r, -stöv|el -eln -lar. hupa 1. (j. nopeasti kuluva) o dryg. 2. (tuhlaava) slösaktig. 3. (rattoisa) trevlig; vrt. hupaisa, -illa roa sig. -ilu (teat.) fars -en -er. -inen, -isa trevlig, nöjsam; (rattoisa) underhållande; rolig, -isasti trevligt, nöjsamt. -isuus2 trevnad, hupa||kko * 1. (s.) fjant -en -ar; fjoll|a -an -or; våp -et-. 2. (a.) f jantig, fjollig; pjoskig. -koida fjanta; fjollas, hupelo småtokig; f jantig, pjoskig. hupeneminen avtagande; minskning; vrt. huveta.

hupi* I. (s.) (ratto) nöje; tidsfördriv; olla jnk —na utgöra ett tidsfördriv för ngn; vrt. huvi. II. (vahv. adv.): — hullu splitter galen.

huppana stoll| e -en -ar, fjoll|a -an -or. huppelehtia * (veri; vanh.) kvälla fram;

(hyppiä) spritta*, hup|pu* huva; pää -ussa med huvudet övertäckt. -korvin, -korvissa med täckta öron; vetää huivi -korviin draga duken över öronen, -roida (lumessa) pulsa; tumla om (i snön), hups||ahtaa* (pudota pehmeään) falla*, sjunka*; dunsa, -ahtava småtokig. -ia prata strunt; kollra; vrt. h u p s u t e 11 a. -u 1. (a.) fjollig, fånig, galen, tokig; kollrig. 2. (s.) fån -et -; tosing; (narri) narr -en -ar. -utella galnas, tokas, fjollas, fånas. -uttelija fån -et -; tok -en -ar; fjolla -n. -utus tokeri, fåneri, fjolleri, pjosk -et. -uus2 fjollighet, fånighet, galenskap -en -er,

tokighet; koll-righet.

hurahta|a* rusa, susa (iväg); ~ ohi susa förbi; ~ lentoon (lintu) flyga upp; -nut (kuv.) (små)tokig; för långt gången (gående); rabu-list(isk).

hurakka * (kohu, metakka) buller, väsen,

uppståndelse, hurauttaa*: laskea — åka i vinande fart. liuri||na fräs -et; (surina) surr -et; (vauhti) fart -en; (hyörinä) vim|mel-let. -sta fräsa2; surra; vimla; kuinkas -see? (j.) hur står det till (leik.: med hälsan o. kärleken)? -staa: mennä — låta* gå * med fart; susa (ila) fram; ajaa — åka med fart. hurja vild; (raisu) yr; (hillitön) tygellös; våldsam; (vallalon) överdådig; (liiallisen —) överdriven; vrt. huima; olla -immillaan vara som vildast; mies teki työtä kuin — mannen arbetade som en galning, -illa ks. hurjastella. -nrohkea dumdristig, oförvägen, (-sti dumdristigt, oförväget.)

-päinen vildsint; (pelkäämätön) oförvägen;

yster, -päisyys2 vildsinthet; oförvägenhet; rabulism. -pää vildhjärna; rabulist; (yltiö—) fanatiker, -stelija vildhjärna; rabulist.-Stella

(elostella) leva2 om; ruckla, svira; rumla; leva i sus o. dus, excesser, -stelu ruck|el -let; svirande; excess -en -er. -sti vilt; tygellöst; överdådigt; ursinnigt; oförväget, -utua (harv.) ks. hurjistua, hurjlümus vildhjärna; rabulist, -istaa göra* vild (rasande); förvilda, -istella ks. hurjastella. -istua bli vild (ursinnig, rasande); förvildas; -istunut vild, rasande, -uus2 vildhet, tygellöshet, överdåd -et; ursinne -t; raseri.

hurma tjusning; tjuskraft -en, charm -en; (hurmio) extas -en; vauhdin ~ fartens tjusning. -aja tjusare, charmör, -aminen tjusande jne. -antua* tjusas, bedåras; hänföras*; bli förtrollad (bergtagen) (jhk av ngt); -antunut bedårad, hänryckt, bergtagen (jhk av ngt); betagen (i* ngt), -ava bedårande, hänryckande, hänförande, förtrollande; tjusande, charmerande, -henki extatiker; svärmare, -henkinen extatisk; svärmisk, -ta tjusa, bedåra, hänrycka2, hänföra*; (huumata) berusa; (lumota) förtrolla; bergtaga*, -us tjusning; hänryckning; berusning; (haltioituminen) extas -en; (-tila) exaltation. -utua ks. -antua. hurme (juhl., run.) blod -et, -en. -inen blodig; blodbestänkt. hurmio extas -en; trance, trans -en; hänryckning. -ida* försätta* i extas (trans); hänrycka2. -itua* råka (komma *) i extas; falla* i "trans; bli hänryckt, -kas extatisk, -tila ks. hurmos.

hurm||os: olla -oksissa befinna sig i extatiskt tillstånd, i trans, -ostila ks. hurmos. -uri (leik., iv.) ks. hurmaaja, hurraaühuuto hurrarop, -minen hurrande, hurra||ta hurra; joukon -tessa under mängdens

hurrarop, -us hurrande; (ett) hurra, hurrikaani (pyörremyrsky) hurrikan -en -er. hurska||asti fromt; (hartaasti) andäktigt, -ilija hycklare; bigott (person), -ilu fromleri, bigotteri. -s -an from; hänestä ei tule hullua -ämmäksi på honom blir man då inte klok. -stella hyckla; fromla; -steleva hycklande, fromlande, bigott. -stelu hyckleri, fromleri, bigotteri. -us2 fromhet. hursti 1. hamptvg; säckväv -en; buldan -en. 2. (grovt) lakan, -nen av hamptyg, säckväv; hamptygs-; buldan-. hurtta* 1. (stor) hund -en -ar. 2. (kuv.) blodhund; barbar(isk fiende), hurvi||ltella * slarva; (tuhlata) (för)slösa; (hurjastella) svira, rumla; (vetelehtiä) släntra, -ttelu slösande; släntrande, husaari husar -en -er. - n puku husaruniform, -rykmentti husarregemente, hutik|ka* fylla; (leik.) florshuva; -as s a påstruken, i hatten, berusad, hutiliioida slarva, slamsa; (hätiköidä) fjäska; (patuslaa) fuska, klåpa, fubbla; hamsa; -oiva slarvig, slamsig; fjäskig; hafsig, ham-sig; -oimalla turmella bortfuska. -ointi * slarvande, slarv -et; fjäskande, fjäsk -et; fuskande, fusk -et; fubblande. -us slar|v(er) -ven -var: fjäsk [(er) -en -ar; fuskare, klåpa-re; fubblare. (-tyttö slarva, slarvmaja. -työ fuskverk, klåpararbete.)

huumausaine

hutki [[a basa, piska, plagga (på ngt), -nta*

basning; plagg -et. huttu * (j. jauhopuuro) mjölgröt -en -ar. huudah|[dus utrop -et -; exklamation. (-lause utropssats. -merkki ks. huutomerkki. -sana utropsord, interjektion.) -taa* ropa till; utropa, huuda |J ttaa * låta*

utropa; (Iak.) lagfara*; uppbjuda*; ~ kiinteistö laissa lagfara med en fastighet, -ttaminen utverkande av lagfart; uppbjudande, huuda tus (Iak.) lagfart -en; uppbud -et -. -asia lagfartslärende, -mål. -kirjat pl lag-farts-, uppbuds I handlingar, -pöytäkirja lagfarts-, uppbuds[protokoll. huudella * (upprepat) ropa, hojta (jtk på ngn), huuhde* sköljning; -teet skulor. (-kannu sköljkanna. -vesi ym. ks. huuhteluvesi jne.) -della* skölja2, spola; (valella) begjuta*. -donta* sköljning; (kullan~) vaskning. huuhkaja (el. Bubo bubo) berguv -en -ar.

-nhuuto uv|låt -en, -skri. -npesä uvbo. huuhtelu sköljning; (lääk.) irrigation. -kannu (lääk.) irrigator, sköljkanna. -putki spolrör, -ruisku irrigator. -vesi skölj(nings)vatten, skulvatten: spolvatten. huuhtoa* skölja2; spola; (liettää) slamma; ~ kultaa vaska guld; ~ pois av-, bort|-skölja; ~ kansi (mer.) spola ett däck. huuhtomali-allas sköljkar; (met.) vaskhärd. -kannu sköljkanna. -laitos sköljinrättning; (kullan ~) vaskverk. -sanko skulämbar. huuhto||minen sköljande, -mo (met.) vaskeri. -utua* sköljas2, spolas; ~ laivasta mereen (yli laidan) spolas över bord. -utumi-nen (maaperän) urlakning. huul|i2 1. (an.) läpp -en -ar; painaa ~lleen trycka till sina läppar; vetää -esta (kuv. j. petkuttaa) draga vid näsan; lähteä jnk ~lta gå över ngns läppar. 2. (tkn.) fals -en -ar. -halkio (lääk.) harläpp, harmynthet; pojalla on ~ gossen är harmynt. -harppu mun|harmoni-ka, -giga. -höylä (puus.) falshyvel. -kukkainen (ksv.) läpp|blomstrig, -blommig, -lihas (an.) labialmuskel. -liitos (puus.) falsförbindning. -maali (kosm.) läppsmink, -mainen (ksv.) läppformig. -nen med . . . läpp(ar); paksu ~ med tjocka läppar, -parta ks. viikset, -puikko (kosm.) läppstift, -puna läppsmink -et. -rihma (el.) läppalp. -syöpä (lääk.) läppkräfta, -voide (frm.) läppkräm. -äänne (fon.) läppljud, labial -en -er. huul[|los 1. (met.) falsning. 2. ks kynte.

-los t aa, -taa falsa, huum||a bedövning; (lumous) förtrollning, -aantu|a* bli yr, bedövas; berusas; förvirras; (lumoutua) förtrollas, bedåras; -nut yr, bedövad; förvirrad; förtrollad, bedårad; vrt. huumata, -ata göra* yr; bedöva; (päihdyttää) berusa; (hämmentää) förvirra; (tu-mota) förtrolla, bedåra; (lääk. nukuttaa) narkotisera; -avat aineet bedövande medel; bedövningsmedel, -aus yra, bedövning, berusning. förvirring; (lumous) förtrollning; olla -auksissa vara yr (bedövad, berusad, förvirrad); päästää -auksesta lösa ur förtrollningen. -ausaine bedövningsmedel, nar-kotik[um -a; poliisi takavarikoi ison joukon ~ita polisen gjorde ett stort narkotikabeslag;

~iden väärinkäyttö narkotikamissbruk, -e: olla ~essa vara bedövad (bedårad, förtrollad); vrt. haltioissaan, huumori humor -n. -ntaju sinne -t för humor, -ntajuinen som har sinne (med sinne) för humor.

huur||re* rimfrost -en; olla -teessä vara rim-frostbetäckt (rim|frostig, -frusen), (-lasta [aut.] isskrapa.) -teinen höljd i (betäckt med) rimfrost; rim|frostbetäckt, -frusen, huuru duns t -en; (höyry) ånga; (usva) imma; olla vara immig, -inen immig,

-ta dunsta; ånga; imma. huusholli (j.) ks. talous, huut||aa* 1. ropa; skria; (kirkua) skrika*; ~ apua ropa på hjälp; ~ autoa ropa på (anropa) en bil; ~ jnk apua, jtk avuksi anropa ngn om hjälp; ~ jllk tillropa ngn; ~ jtk tulemaan ropa på (an) ngn; huudettaessa hän vastasi vid tillrop (anrop) svarade han; minun sieluni ~ (rukoilee) Jumalaa min själ ropar till Gud; kansa ~ raskaita veroja folket knotar över tunga skatter. 2. ~ julki förkunna, ropa ut; ~ alas (puhujalle) hyssja, tysta ned; ~ julki maailmalle förkunna (utbasun[er]a) (för hela världen). 3. ~ (huut.) (in)ropa på en auktion; (tarjota) bjuda på auktion; ~ myytäväksi (huut.) uppropa, ropa ut. 4. -ava epäkohta ett skriande missförhållande; -ava hätä skriande nöd; olla -avassa hukassa vara i en himmelsskriande nöd. 5,-avanääni korvessa (usk.) en ropandes röst i öknen. 6. ~ kuninkaaksi utropa till konung. 7. (Iak.): ~ as. esille oikeudessa ropa upp ett mål; ~ esiin framropa, -aja ropare; (julistaja) utbasunare; utropare; (kirkuja) skrikhals -en -ar. -aminen ropande, rop -et -; skrikande; avuksi ~ rop på hjälp; nödrop, -ava ks. huutaa. huuti*: näyttää ~a (j.) ge ngn påskrivet;

huta åt (till) ngn; tiedä ~a! (j.) fy skäms! huu|to* 1. rop -et -; (kirkuna) skri -et -n; (julki utrop -et-; (nimen ~) upprop -et -; ihmetyksen ~ ett rop av förundran. 2. (huhu, juoru, kohu; maine) rykte -t -n; päästä ~on komma i ropet; olla huonossa -dossa ha dåligt anseende; vara illa beryktad (i misskredit [vanrykte]; illa ansedd); joutua huonoon (pahaan) ~on råka i misskredit (i dåligt rykte, i vanrykte); bli misskrediterad, komprometterad. 3. (Iak.) ks. huudatus, lainhuuto; kiinne~ uppbud -et; panna kiinteistö ~on (Iak.) utropa en fastighet till försäljning. 4. (huut.) inrop, huutokaupanj pi täj ä, -toimittaja auktions-förrättare. (-nnuija, -nvasara auktionsklubba.)

huutokaupata* auktionera bort; bortauk-tionera.

huutokauplpa auktion (på ngt); myydä -alla sälja på auktion; auktionera bort; -asia kertyvät rahat auktionsmedel, -hinta auktions |skilling, -pris. -kamari auktionskammare. -kulut pl auktionskostnader, -luettelo auktionskatalog, -pöytäkirja auktionspro-tokoll. -tarjous auktionsanbud, -tavara auktionsgods. -tilaisuus2 auktionstillfälle, -toimitus auktion(sförrättning). huuto lainen (ent.) socken|barn, -hjon. -mat-

ka: ~ZZa inom rophåll. -merkki (kirjp.) ut ropstecken, -onpano (Iak.) utropande till försäljning. -päivä uppropsdag. -sakko (pois-saolosakko) upprops-, absentie|böter. -torvi ropare, talrör, megafon. -äänestys omröstning med acklamation, huve|jntaa* förminska, reducera, -ta* (hupenee) avtaga*; minskas; smälta* ihop; reduceras; krympa2 (ihop); (kadota) försvinna*; ~ (väki)joukkoon gå upp i mängden; ~ vähiin smälta (krympa) ihop; reduceras, decimeras; joukko oli -nnut puoleen truppen hade smultit ihop (reducerats, decimerats) till hälften, huv|i nöje -t -n; (huvitus) förlustelse, förströelse; julkiset ~t offentliga nöjen; ~kseen för nöjes, för ro skull; på skämt; omaksi ~kseen för sitt eget nöje; vuoksi för nöjes (för ro) skull; käydä -eissa besöka nöjen, -ajelu lusttur; nöjesåkning, -alus lustjakt, -elämä nöjesliv, -huoneisto nöj es |etablissemang, -lokal, -ställe, -kausi nöjessäsong, -kenttä nöj es | fält, -plats, -kävely lustvandring; promenad, huvila villa, --alue villaområde, --asukas villabo -n -r. —asutus villa|bosättning, -bebyggelse. -esikaupunki villaförstad, huvilaiva lustjakt -en -er. hu vila I |kaupunki villastad, -kiinteistö villafastighet. -nomistaja villaägare. - n tapainen 1. (a.) villalik(nande). 2. (s.) något slags villa, -palsta villaparcell, - tila villalägenhet, -tontti villatomt, - tyyli villastil. - varas villa-tjuv. -yhdyskunta villasamhälle, huvi||linna lustslott, -maja lusthus, -matka lust|resa, -tur -en -er, -färd -en -er. -matkailija lustresande -n -. -mestari (leik.) rolighetsminister; (vanh.) rumormästare. -nhalu nöjes|begär, -jäkt, -lystnad, -nhalui-nen nöjeslysten. .-näytelmä lustspel -et -; komedi -n -er (-nkirjoittaja lustspels-, komediförfattare.) -ohjelma förlustelse-, nöjes I program, -puisto nöjes-, lust|park. -pursi lustjakt, -ratsastus nöjesritt. -retki lust|färd, -tur. -tella* roa sig; förlusta sig; förströ8 sig. -tilaisuus2 nöjestillfälle, huvi|ittaa* 1. roa; (hauskuttaa, tuottaa rattoa) underhålla*; (ilahduttaa) förnöja2, fägna; se -tti häntä det roade honom; han fann nöje i det. -ttaminen roand|e -et. -ttava roande; (hauska) trevlig, nöjsam; underhållande. -ttavuus2 det roliga (nöjsamma) (i ngt), -ttelu förlustelse; förströelse; nöje -t -n. (-kausi nöjessäsong, -muoto förlustelseform. -nhalu nöjeslystnad, -nhaluinen begiven på nöjen; nöjes|lysten, (j.) -sugen, -paikka förlustelseställe; nöjesetablissemang -et -.) -ttu-nut road; olla ~ jst vara road av ngt. -tus nöje -t; förlustelse; förströelse; (ilo) fägnad -en, förnöjelse, -vero nöjesskatt, hyasint|ti* 1. (ksv. Hyacinthus orientalis) hyacint -en -er; -insipuli hyacintlök. 2. (jal.) hyacint, hybridi (biol. sekasiinnös) hybrid -en -er. hydra||atti * (kem.) hydrat -et -, -er. -ta

(kem.) hydrera. hydrauliikka * (fys.) hydraulik -en. -linen (neste-, vesipaine-, vesi-) hydraulisk, -s (kem.) hydrering; vrt. h y d r a t a.

hydro|jfiili (vedensuosija) hydrofil. -grafia (vesistötiede) hydrografi -n. -grafinen hydrografisk. -kopteri hydrokopter. -logia (vesi-tiede) hydrologi -(e)n. -meteori hydrome-teor. -staattinen hydrostatisk, -statiikka hydrostatik. -terapia (lääk. vesihoito) hyd-roterapi -n. hyeena (el. Hyaena) hyen|a -an -or. hygieeninen hygienisk, -enia (terveysoppi)

hygieni -(e)n. hyh! (ini.) jo pytt!

hy(y)hmä (is]sörja; stöp -et; järvi menee ~än

det stöper på sjön. -inen sörjig. hyi! (int.) fy! ~ häpeä! fy skäms! fy skam! hyi|nen (jäinen) isig; (huurteinen) rimfru-sen; (kylmä) kulen; — halta isande frost; -sen kolkko (kuv.) isande; kall som is; iskall, hyker||rellä *: ~ käsiään gnugga händerna, -rys, -tely gnuggning. -tää* (hieroa) gnugga; vrt. hykerrellä. hykäh||dys sprittning; skälvning, -dyttävä sprittande; ~n kaunis av betagande (fascinerande) skönhet, -dyttää* få, bringa att spritta (skälva), -tää* (säpsähtää) spritta* (till); (värähtää, vavahtaa) skälva*, hylje* säl -en -ar; (vanh. mrt. m.) själ; säl-hund. --eläimet (el.) säldjur; vrt. e v ä j a 1-k a i s e t. -kanta sälstam. -ksiä ks. hylkiä. -laji sälart. -saalis sälfångst,

-vene sälbåt. -verkko sälnät.

hylkeen||ampuja sälskytt. -ihra sälspäck. -liha sälkött. -nahka sälskinn. -nahkainen av

sälskinn; sälskinns-. -nahka turkki säl-(skinns)päls. -penikka, -poikanen sälkut, sälunge. -pyynti säl|fångst -en, -skytte -t. (-alus sälbåt. -retki sälfångstfärd.) -pyytäjä säl|fångare, -skytt -en -ar. -rasva sältran -en, -späck -et. -traani ks. ed. hylki||jä som försmår (ratar, vrakar); vrakare (av ngt), -ä försmå3; rata; ringakta, -ö odugling, odåga; yhteiskunnan ~ utstött från samhället; en asocial individ, hyl|ky* vrak -et -; joutua (jäädä) -yksi (mer.) bli vrak; heittää -yksi vraka; utrangera; (hylätä) överge; olla ~ nä vara vrak (vrakad), utrangerad, -aine 1. ks. jät e-a i n e. 2. yhteiskunnan ~(s) samhällets av-skum. -aukko (el. an.) uttömningsöppning, -joukko drägg -en; avskum -met. -lauta utskottsbräda; vrakbräda; -laudat^ utskott -et. -maa /«.joutomaa, -paperi avfallspapper; vrt. jätepaperi, -posliini utskottsporslin. -puu vrakvirke, -rauta vrakjärn. -tavara vrakgods, (sht.) utskottsvara. -tiili vraktegel, -väki ks. -j o u k k o. hylkäys förkastande; förskjutande; (ett) underkännande (av ngt); avslag -et - (på ngt); (sot.ym.) kassering; vrt. hylätä, -prosentti kasseringsprocent. -päätös avslagsresolution, -tuomio förkastelsedom (över ngt); (Iak.) dom, genom vilken käromål förkastats; (epuu) avslag -et -; julistaa jst ~nsa uttala sin förkastelsedom över ngt. hylkää||jä som förkastar (förskjuter, försmår). -minen förkastande; försmående; övergivande; förskjutande; avslående; avslag -et -; (tutk.) underkännande; vrt. h y-1 ä t ä. -mispäätös avslagsresolution, hylly hvil|a -an -or. -kaappi hyllskåp. -kkö*

— hypittää

hylla, -lauta hyllbräde. -maa (mv. ym.) jäs-jord. -metri hyllmeter, -neva (mtsh.) fly-mosse. -rivi hyllrad. -savi (msi.) jäslera, hylly I ä gunga; (hytkyä) guppa; (notkua) svikta; (kohota) jäsa2, pösa2; -vä gungande jne; -vän lihava pösande (plussigt) fet; olla kuin -väliä suolla (kuv.) vara ute på gungfly. hylsy (amp., kivr.) hyls|a -an -or. -npoistin patronutkastare. -nvedin patronutdragare. hylynjätteet (mer.) pl vrak|rester, -spillror. hylättä||vyys2 förkastlighet. -vä förkastlig;

vrt. hylätä, hyl|ätä* övergiva*; (torjua luolaan) förskjuta*; (julistaa hylyksi,) vraka; ~ vaimonsa överge (förskjuta) sin hustru; -ätty morsian en försmådd fästmö; -ättävä (a.) förkastlig; Jumalan -käämä (leik. Jumalan selän takana) gudsförgäten; ~ äänestyslippu kassera en röstsedel; paljon tavaroita ~ättiin en mängd varor vrakades; (evätä) avslå*; tillbakavisa; avstyrka2; (tulk.) underkänna2; (julistaa kelvottomaksi) kassera; (olla suostumatta) avböja2; (paheksua) ogilla; (tuomita) fördöma2; ~ ehdotus förkasta (avböja) ett förslag; ~ lahja försmå en gåva; ~ tarjous avslå (tillbakavisa, avböja) ett erbjudande; ehdottaa anomus -ättäväksi föreslå avslag på en ansökan; avstyrka en ansökan; asettua jnk suhteen -käävälle kannalle ställa sig avvisande till ngt; -käävä lausunto ett avböjande (avstyrkande) utlåtande; -käävä päätös jhk avslag på ngt; hänet -äitiin tutkinnossa han blev underkänd i examen, hymi||nä susande, sus -et; nynnande; laulun ~ sakta sång; gnolande, nynnande, -tys ks. ed. -stä susa; (soida) ljudà*; (laulaen) gnola; nynna.

hymni (mus.) hymn -en -er. hymy leende; löje -t -n; småleende; smil -et; smilande; vetää suunsa ~yn le* (smila, mysa)2; dra* på mun; (leik.) dra* på smil-bandet; suu ~ssä, ~ssä suin med ett leende på läpparna, -huulinen med ett leende på läpparna; leende, -ilijä som ler; smil|er -ern -ar; smilar|e -(e)n -. -illä le*; småle*; -illen leende; (tyytyväisenä muhoilla) mysa2, -ily leende; småleende, smil(ande). -ilyttää* väcka2 löje (hos ngn); (huvittaa) roa; minua (ihan) ~ jag måste le (åt ngt); -ilyttävä löjeväckande; små-, puts||lustig. -kuoppa smil-grop, skrattgrop. -lihas (nauru ~) skrattmuskel. -suu: -suin med ett leende (på läpparna). -tä småle*; mysa2, hymäh||dys smålöje -t mysning. -tää*

småle*, mysa2; dra* på munnen, hynttyyt (j.) pl effekter; pick o. pack. hypellä* hoppa; (mrt. tanssia) dansa, hyperbeli (mat.) hvperb[el -eln -ler. h^perbol||a (run. liioittelu) hyperbol -en -er.

-inen (liioitteleva) hyperbolisk. hyper|jborealainen (perimmäisen pohjolan asukas) hyperboré. -trofia (lääk.) hypertrofi -n. hypis||tellä* fingra (på ngt); (näpöstellä, sormeilla) plocka (på ngt).-telynhalu klåfingrighet; (kuv.) fingerklåda. hypitellä* (hyssyttää Ips.) hyssja, hypittää* få, bringa* att hoppa, (mrt. tanssittaa) att dansa; ~ jtk hoppa (dansa) med ngn.hypnoosi — hy1

hypnoo||si hypnos -en. -ttinen hypnotisk. hypnoütisrøi hypnotism. -tisoida hypnotisera. hypol|kondri(a [luulosairaus; [-synkkämielisyys]-] {+synkkämieli- syys]+} hypokondri -n. -nen [luulosairas; synkkämielinen] hypokondrisk.) -korismi (lieventävä, kaunisteleva ilmaisu) hypoko-rism.

hypoteekki* (pantti) hypotek -et -. -laina

hypotekslån. -pankki hypoteksbank. «yhdistys hypoteksförening. hypo||teesi (olettamus) hypotes -en -er. -teet-tinen hypotetisk, -tenuusa (mat.) hypote-nusa.

hyppely hoppande; (mrl.) dansande; skuttande, struttande, hyppiä* hoppa; skutta, strutta; ~ yhdellä

jalalla hoppa på ett ben. hyplpy* hopp -et -; språng -et -; skutt -et -; -yn pituus hopplängd.

hyppy|lhäntäiset pl (hnt. Collomhoia) hopp-stjärtar. -jaksotutka hoppfrek vensradar, -jalka (el.) hoppfot; (urh.) hoppben, upp-hopps|ben, -fot, satsfot. -jalkaiset (hnt. Saltatoria) gräshoppor, -kyky hoppförmåga, -liikehopp-, språng|rörelse. -naruks. -nuora, hyppy||nen nyp|a -an -or; fingerspets; (sormi) fing|er -ret -, -ern -rar; tav. pl -set; -sissä i nypan, -nuora hopp|rep, -band, -snöre, hyppypaikka (urh.) hopplats; (-rata) hopp|-

bana; (u.) -anläggning, hyppyri (hht.) stup -et -; gupp -et -. -mäki

skidbacke (med stup); hoppbacke, hyppy||sellinen, -sen täysi en nypa (full), hyppytauti (tanssitauti) danssjuka, hyppäyl|ksellinen språngartad; (kuv.) sporadisk. -s språng -et -; hopp -et -; (loikkaus) skutt -et -.

hypsometri (mtsh. pituus-, korkeus I mittari) höjdmätare, hypsometer. hypäh|ldys hopp -et -; skutt -et -; vrt. hyppäys. -tää* taga* ett språng; springa*; (loikata) skutta; ~ pystyyn spritta upp; luku on -tänyt lÖOiaan (kuv.) antalet har sprungit upp till 100; vrt. seur. hypätä* hoppa, (loikata) skutta; (juosta) springa; ~ ilosta hoppa högt av glädje; ~ yhdellä jalalla hoppa på ett ben; ~ pituutta hoppa längdhopp; ~ salulasta springa ur sadeln; hoppa av hästen; ~ junaan hoppa på tåget; ~ ulos (pois) jst hoppa ur; ~ yli hoppa över ngt; ~ pää edeltä (päälaelleen, u.) hoppa på huvudet, hyri||nä surr -et; snurr(ande); (laulun~) gnolande, nynnande, -stä (hnt.) surra; (hyräillä) gnola, nynna; kissa -see (kehrää) katten spinner*.

hyrrä snurra; (tkn.) gyroskop. -kompassi (mer.) gyrokompass. -liike (tkn.) gyral-rörelse. -tä snurra; (kissa) spinna*, hyrsk||e brus -et; (pauhu) dån -et. -iä: itkeä ~ (stor)gråta *. -y svall -et; brus -et. -yinen , svallande; brusande; (mer. myllertävä) upprörd, -ytä (kuohua) svalla; (kohista) brusa; fräsa2, -ähtää* svalla; brusa; (roiskua) stänka2; skvätta2, hyrähtää*: ~ itkuun brista ut i gråt. hyräi||llä gnola, -ly gnolande, hyssy[|ttää* hyssja; hyssa; tysta ned. -tys hyssjande; hyssande; nedtystning.

dnvointivaltio hy v

hyst||eerikko* hysteriker. -eerinen hysterisk.

-eria hysteri -n. hytistä huttra; ~ viluissaan huttra av köld .

-syttää* bringa* (få*) att huttra (skälva), hytky||tttää* få, bringa* att guppa; skaka (om ngt), -tys guppande, guppning; (ravistus) om |skakning, -ruskning; skakande, ruskande. (-kone [met.] skak-, sätt|maskin. -laitos [met.] sållsättningsverk.) -ä guppa; ~ naurusta skaka av skratt, hytkäh||dys skakning; skälvning; sprittning. -tää* (hytkyä) guppa; (vapista) skaka; (väristä) skälva2; (vavahtaa) spritta* (till), hytkäyttää* få, bringa att skälva; vrt. h y-

kähdyttää. hytti * 1. hytt -en -er. 2. (hist. pieni rautasulatto yms., m. hytty) hytt|a -an -or. -matkustaja hyttpassagerare, -paikka hyttplats.

hytty||nen (hnt. er. Culex pipiens) mygga; vrt. sääski, -senpurema myggbett, -shar-so mygg[fönster, -nät. -skiusa myggplåga, -sparvi myggsvärm, -sten survonta myggdans. - s verkko myggnät, hyty* (kem.) gelé -n, -t; gelémassa, -monistin hektograf (apparat), hy tyrä (ent., hist.) mössa; (munkin) huva. hyve dygd -en -er. -eilinen dygdig; sedesam;

ärbar, -ellisyys2 dygdighet; sedesamhet. hyvike* (hyvitys, palkkio) belöning; gottgörelse, kompensation; vrt. h y

v i t e. hyvilleen: tulla ~ (iloiseksi) jst bli glad

över (belåten med) ngt. hyvillä|än: olla ~ (iloinen) jst vara glad över ngt, (tyytyväinen jhk) belåten med ngt; olen -ni siitä että jag är nöjd (glad över) att.

hyvin 1. (alkup. hyvästi) väl; gott; (kelvollisesti) bra; ~ tietäen väl vetande; ~ tehty väl gjord (gjort); niin ~ kuin voin så gott jag kan; siinä teit ~ det var bra gjort av dig; däri gjorde du bra; tehkää var så god! kaikki allt väl! ~ ansaittu välförtjänt; ~ hoidettu väl I skött, -vårdad; ~ kasvateltu väluppfostrad; ~ lajiteltu (kaup. us. = monipuolinen) välsorterat (lager); — varusteltu väl I försedd, -rustad; ~ ymmärrettävä välför-stådd. 2. (vahv.): (sangen) ganska; (aika) mycket; (erittäin) särdeles, synnerligen; (ylen) ytterst; ~ iso (suuri) mycket (ganska) stor; ~ varhain mycket (ytterst) tidigt; ~ paljon särdeles (synnerligen) mycket; (runsaasti) rikligen; (suurin määrin) i massa, i myckenhet; i (stor) mängd; ~ paljon kirjoja böcker i massa (i mängd); en myckenhet böcker; ~ monta ganska många; ~ huono mycket (ytterst) dålig (skral); ~kin gott o. väl; (jotenkin) tämligen; (menikö) rätt; bra nog; suuri tämligen (rätt) stor; hän voi ~kin olla sama mies han kan gott vara samma man; jos ~kin (kuitenkin) om likväl; om i alla fall; (mahdollisesti) om möjligen; (ehkä) måhända; kanske ändå; niinpä ~kin, mutta gott o. väl, men.

hyvineen: niine ~ med det beskedet, hyvin||vointi välstånd -et; välmåga; (terveys) välbefinnande; yhteiskunnan ~ samhällets välfärd (väl), (-valtio [er. RuotsiJ

välfärdsstat.) -voipa välmående; (varakas) burgen, välbeställd; päästä -voivaksi (vauraaksi f mieheksi]) bli välbeställd, väl|bär-gad, -situerad, hy vi te* (lepyte) gottgörelse; ks. -ke; jnk -tteeksi för att blidka ngn. -teliä* ks. hyväillä, h e 11 i t e 11 ä, pitää hyvänä. -ttäjäiset pl gottgörelse, - ttää* gottgöra*; (tyydyttää) förnöja2; (kirjnp.) kre-ditera, gottskriva*; ~ velkojansa förnöja sina kreditorer; tällä määrällä olemme tänään -Itäneet tiliänne med detta belopp har vi i dag gottskrivit (krediterat) Edert konto; ~ jnk mieliä fröjda ngn; göra* ngn till lags. -tys gottgörelse, (vastike) vederlag -et; upprättelse; vedergällning; (sovitus) förlikning; (kaup.) gottskrivning, kredi-tering; (palkkio) dusör -en -er; -tykseksi som gottgörelse; i gengäld; antaa ~tä jst lämna gottgörelse för ngt; gottgöra ngt. (-vaade [Iak.] anspråk på gottgörelse, -velvollisuus2 gottgörelseskyldighet.)

hyvyy|s21. godhet; (laatu) kvalitet; (maan, metsän) bonitet; hyvän, hyvää -ttään hän tämän teki av idel godhet (i bästa välmening) gjorde han detta; arvioida (määrittää) ~ (mtsh.) bonitera; gradera; beräkna (avgöra) boniteten. 2. (kuv.): hänellä on yllin kyllin tämän maailman -ttä han har nog (tillräckligt) av denna världens goda. -aste godhets-, bonitets|grad. -asteikko godhets-, bonitets|skala. -luokka godhets-, bonitets|klass; (laatu~) kvalitetsklass.

hyv|ä (a.) god, gott; (komp.) bättre, (sup.) bäst. 1. (a.) (eettis, merk.) god, (kelpo) bra; kirja on siitä (sikäli) ~ eitä . . . boken är såtillvida bra (boken har den förtjänsten), att; ~ työ välgärning, en god gärning; ~ZZä ja pahalla (lempeästi ja ankarasti) med lock o. pock; pitää ~nä (kestitä) undfägna; kostaa (palkita) ~ pahalla veder-gälla gott med ont; ~ ystävä! bästa vän! ~Z herrat! mina herrar! ~t ihmiset! gott folk! ~ herra! (iv.) gunstig herrn! ~ usko (vilpitön mieli) god tro; ~ssä uskossa i god tro, »bona fide»; ~ssä aikomuksessa i god avsikt; palvelukset (valt.) goda tjänster, »bona officia»; mieleni on siitä ~ eitä jag är nöjd (glad) över, att; jag gläder mig åt, att; ~ ihminen en god människa; ~ssä (vanh., hyväaikeisessa) tarkoituksessa i vällovlig avsikt; he ovat yhtä -iä molemmat den ena är inte bättre än den andra; tarkoittava, tekevä välmenande; välgörande. 2. (laadultaan sopiva tark.; edullinen, suotuisa, hyöd.): se tekee ~ä det gör en gott; det bekommer en väl; man befinner sig väl av det; se tekisi monelle det vore hälsosamt för mången; olisit ~ mies jos du vore en bra karl, om; aineellinen ~ det materiella goda;

liikaakin för mycket av det goda; ~ ilma (sää) skönt (vackert) väder; oliko runo sinusta tyckte du om dikten? behagade dikten dig? ~ ajatus en god (ljus) idé; toiveet goda (ljusa) utsikter; ~ mieli belåtenhet, (tyytyv.) tillfredsställelse; förnöjt sinne; ~pä niinkin! vackert så! det

är (var) gott o. väl; skönt! — ön! skönt! gott! (no) ~! nåväl! välan! bra! bravo! kylpy teki ~ä badet gjorde gott; täällä meidän on ~ olla här har vi det bra; här är oss gott (ylen ~ guda gott) att vara; sinun ei ole ~ mennä sinne

(varo sinne menemästä!) det är inte bra [-([till]-rådligt,-] {+([till]- rådligt,+} värt) för dig att gå dit! mitä tästä on? vad skall det här vara bra till? kyllä siitä ~ tulee! det blir nog bra; asiassa on se ~ puoli että saken har det goda med sig, att (saken har den fördelen, att); sillä ~! (j. sillä siisti!) därmed nog! därmed basta! eikä vielä sillä ~ inte nog därmed. 3. (runsas, aikamoinen): ~ joukko en hel hop; sain odottaa (jouduin odottamaan) aikaa jag fick vänta bra länge (länge o. väl, länge nog); ~ saalis (en) god (riklig) fångst; (kuv.) ett gott kap; hän ansaitsi siinä rahat han förtjänade duktigt (dryga pengar) på det; ~ ryyppy en duktig (lång) sup; matkaa långt nog. 4. (snt.); pitää ~nään hålla till godo med ngt; pidä ~näsi! håll till godo! (saat syyttää itseäsi!) du får stå ditt kast! ~ZZä (ilman pakkoa) godvilligt; med (i) godo; sopia ~llä förlikas i godo; ei ~llä eikä pahalla varken med godo eller ondo; ~ksi (~kseni, ~ksesi jne.): jnk ~ksi (till fromma) för ngt (till båtnad för ngt); katsoa (havaita) ~ksi finna för gott (suvaita behaga); vaikuttaa jnk ~ksi verka till fromma (till förmån) för ngt; köyhien ~ksi (till förmån) för de fattiga; omaksi ~kseni för mitt eget bästa; till egen båtnad; (omaksi edukseni) för egen vinning; se ön hänelle ~ksi det länder honom till fromma; det gör honom gott; tehdä jtk asian ~ksi göra ngt för saken; se on ~ksi (onneksi) det är lyckligt; det är en lycka; sellainen teko ei ole (koidu) ~ksi en sådan handling för ingenting gott med sig; laskea jnk ~ksi (saatavaksi) räkna ngn till godo; se kääntyy vielä ~ksi det blir (går) ännu bra; isänmaan ~ksi för fosterlandens väl, bästa); lukea ~kseen räkna sig till godo (till favör); yleiseksi (yhteiseksi) ~ksi för det allmänna (gemensamma) bästa; jnk ~ksi tehty työ arbete (som utförts) till förmån för ngt; hänen ~kseen för hans bästa; honom till godo, (hyödykseen) till gagn; (edukseen) till hans favör; (laskuunsa) för hans räkning; kaikki tämä tulee (koituu) hänen ~kseen alit detta kommer honom till godo, (hänen osakseen) tillfaller honom; sopimus kolmannen miehen ~ksi (Iak.) avtal till förmån för tredje man; se koituu minun ~kseni det kommer mig till godo; käyttää jtk ~kseen tillgodogöra sig ngt; göra bruk av ngt; begagna sig av ngt; (nauttia) tillgodo-, åt|-njuta ngt; exploatera ngt; jättää jtk ~kseen käyttämättä underlåta att begagna sig av ngt; ~stä: mistä ~stä (mistä syystä)? var-fört av vilken anledning?; (minkä palkkioksi?) som belöning för vad? hyvä||aikeinen med gott uppsåt; vällovlig, -en teinen lvckobådande. -huuto bifalls-, bravoIrop. -ihoinen med god hy. hyväiüllä smeka2; ~ toisiaan smekas; -levä smekande; smekfull, smeksam, -ly smek-

ning. (-nhaluinen smeksam, -nimi smeknamn. -sana smekord.) hyväkasvuinen bördig, växtlig; (rehevä)

frodig, -suus2 bördighet; frodighet. hyväkseen: ~ käyttäjä utnyttjare; exploatör;

~käyttäminen ks. hyväksikäyttö, hyväksi: käyttää ~ tillgodogöra * sig; utnyttja; exploatera, -käyttämätön icke utnyttjad (exploaterad), outnyttjad.-käyttö* tillgodogörande, utnyttjande, exploatering (jnk av ngt), hyväksy||jä godkännare; (veks.) acceptant. -minen godkännande, gillande; erkännande; acceptering; bifall -et; anklang; (tunnuste) accept -et -; (vahvistus) sanktion; saavuttaa -mistä vinna bifall (anklang), -mis-(huuto bifallsrop, -kielto [kaup., veks.] acceptvägran; [ett] nonaccept. -merkintä anteckning om godkännande, -ponsi [vatt.] bifallskläm. -tarjous anbud om godkännande.) -mys ks. hyväksyminen, -mätön icke godkänd; underkänd, ogillad; (veks.) oaccepterad, -ntä* godkännande jne; ks. hyväksyminen, -ttävyys2 antaglighet. -västi gillande; nyökätä ~ nicka sitt bifall (jhk till ngt), hyväksy |ä godkänna2, gilla, (tunnustaa) erkänna2; (kaup., veks.) acceptera; (noudattaa) antaga*; (myöntyä) bifalla*; gå* med (jhk på ngt); (yhtyä jhk) omfatta; (myöntää kohtuulliseksi, oikeaksi) anse billig, godtaga*; yhdistys -i säännöt föreningen godkände (antog) stadgarna; ~ laki antaga en lag; ~ jnk pyyntö bifalla ngns begäran; ~ maksettavaksi godkänna (acceptera) till betalning; ~ noudatettavaksi godkänna (antaga) till efterrättelse (efterlevnad); -n sen mielipiteen jag godkänner (omfattar) den åsikten; häntä ei -ity tutkinnossa han blev inte godkänd (han blev underkänd) i examen, han blev improberad; en voi -ä (paheksun) hänen käytöstään jag godkänner inte (gillar inte, ogillar) hans beteende; ehtoja ei voi ~ villkoren är oantagbara; ehdottaa jtk jnk -Itäväksi föreslå ngt till ngns godkännande; -vä ääni bifallsröst; sitä ei käy -minen det kan inte godkännas (är inte antagbart); det är oantagbart; -itävä antagbar, acceptabel; (kohtalainen, kohtuullinen) rimlig.

hyvä||kulkuinen (nopea~) snabb, -kuntoinen

(som befinner sig) i gott skick (stånd), (urh.) i god form. -kuntoisuus2 gott skick (stånd); god form. -kuuloinen med god (skarp) hörsel; lyhörd, -kuuloisuus2 skarp hörsel; lyhördhet. -käs -kkään (s. j.) gynnare; gunstig herrn, -laatuinen av god kvalitet; högvärdig, -laa tui s uus2 god kvalitet; högvärdighet. -lahjainen begåvad, -lahjaisuus2 (god) begåvning, -laskuinen (suo, puro) (kärr, bäck) med gott fall. -lihainen med gott kött; -ssä lihassa vid gott hull. -lukuinen som läser väl. -luonteinen godlynt. -luonteisuus2 godlynthet. -luuloinen godtrogen. -luuloisuus2 godtrogenhet, -mainei-nen med gott rykte; (Iak.) välfrejdad. -maineisuus2 gott rykte; god frejd, -muistinen med gott minne; minnesgod, - muisti -suusa minnesgodhet, -muotoinen (mtsh.)

med god (stam)form. -nahkainen (j. leik.) beskedlig, godmodig, hyvänen (päivit.): ~aika! för ali del! för allt i världen! bevars! ~ aika, kuinka kylmä täällä on! kors, så här är kallt! hy vän||hajuinen väl I luktande, -doftande, «kokoinen av lämplig storlek; tämligen stor; stor nog; ansenlig, -laatuinen (m. lääk.) godartad, -lainen tämligen (ganska) god. -laisesti tämligen (väl); bra nog. -makuinen välsmakande. -näköinen som ser bra ut. -olontunne känsla av välbefinnande, -puoleinen ks. hyvänlainen; (ei hullumpi) icke oäven, -päiväinen rätt stor, duktig, -päi-väisesti rätt mycket, rätt duktigt, -suopa väl I menande, -villig, -sinnad; bevågen, -suo-puus2 välvilja; bevågenhet, hyvänsä (som) helst; olipa sen (asian) laita miten ~ vare därmed hur som helst; hur därmed än må förhålla sig (än må vara); mitä laatua ~ av vad slag som helst; av vad slag det vara må; vrt. tahansa, hyvänsävyi||nen godmodig; beskedlig; -sesti godmodigt; beskedligt, -syys2 godmodighet, beskedlighet. hy vän tahtoi ||nen välvillig, välmenande; ~ puolueettomuus (valt.) välvillig neutralitet, -sesti välvilligt, välmenande; benäget, -suus2 välvilja, välmening; -suudessaan i sin välmening; -suuttaan av (i) välvilja, hy vä (n) tapainen välartad. hyväntekeväisyys2 välgörenhet, -arpajaiset välgörenhetslotteri, -juhla välgörenhetsfest. -järjestö välgörenhetsorganisation, -kon-sertti välgörenhetskonsert, -laitos välgörenhets [inrättning, -anstalt, -merkki välgörenhetsmärke. -myyjäiset pl välgörenhetsbasar. -seura välgörenhetsförening, -tarkoitus välgörenhets|syfte, -ändamål, hyväntekeväisyyttä harjoittava som idkar välgörenhet, -tekijä välgörare, -tekijätär välgörarinna, -tekiäiset pl gen-, åter|tjänst -en -er; (hyvite) belöning, -tunne känsla av välbehag, -tuulinen gladlynt; fryntlig, -tuulisuus2 gott (friskt) humör -et. hyvänäpito (kestitys) väl|fägnad, -plägnad. hy vä 11 ohj elmainen med gott (rikligt) program. -onninen lvck(o)sam. -oppinen läraktig. -osainen vällottad; lyckligt lottad; vrt. parempiosainen, -palkkainen välavlönad. -palkkaisuus2 hög (god) avlöning. -päinen med gott huvud; (lahjakas) begåvad, -päisyys2 gott huvud (förstånd); god begåvning, -päivä: tehdä ~ (j.) hälsa god dag. -rotuinen av god ras (avel), -run-koinen (mtsh.) med god stam. -ryhtinen med god hållning, -stellä taga* avsked (av ngn); säga* (ngn) farväl, -stely avskedstagande, avsked -et -. hyvästi 1. väl, bra; vrt. hyvin. 2. (hyvästellessä): farväl! må väl! adjö! jää(kää) farväl! adjö! jättää ~t jllk taga farväl (avsked) av ngn; bjuda ngn farväl; ~ jättäessään vid avskedet; ~ksi till avsked; hellät ömt avsked (farväl); ~t pl avsked -et. -jättö avsked -et; vrt. jäähyväiset, (-käynti ks. jäähyväiskäynti, -puhe avskedstal, -saarna avskedspredikan, -tilaisuus3 avskedstillfälle.)

hyväsydäminen godhjärtad, -sydämisyys2 godhjärtenhet, -tapainen väl|artad, -uppfostrad; (hev.) sedig. -teko välgärning, -te-koinen välgjord; väl utförd, -tuloinen in-dräktig; inbringande; (hnk.) med goda inkomster. -tuoksuinen väldoftande, -tuok-suisuus2 vällukt, -tuottoinen högproduktiv; med god (riklig) avkastning; inbringande. -tuottoisuus2 god (riklig) avkastning; in-dräktighet. -työ välgärning; (usk.) god gärning. -uittoinen (uit.) lättflottad. -uskoinen godtrogen; (herkkä ~) lättrogen; (toiveikas) optimistisk; (s.) optimist, -uskoisuus2 god-, lättrogenhet; optimism, - varainen välsitue-rad; burgen, -varaisuus2 burgenhet, -vartaloinen med välutvecklad kropp, figur; välväxt. -ä: ~ tarkoittava välmenande, hyy (jää) is -en; (vrt. hyinen); (kylmyys) kyla, frost -en. -de*s (jää~) isbildning; (riite) isskorpa, -dyttää* bringa* (få, komma*) att stelna, levra sig, koagulera, hyyfi ks. sienirihma, hyyhmä ks. h y(y)h m ä. hyypiä, hyypiö 1. (lin.) uv -en -ar; vrt. huuhkaja. 2. (hnk. leik., iv.) (en) (gammal) underlig figur, kurre, hyyppä* (lin. Vanellus) vipa. hyyry hyra; ks. vuokra; ottaa ~ (vanh. mer. mennä laivaan, laivamieheksi) ta hyra på ett fartyg. -Iäinen (j. vanh.) ks. vuo k-r a 1 a i n e n. hyysinki* (mer. hieno köysi) hys(s)ing. hyytelö gelé. -jauhe gelépulver, -malja geléskål. -mäinen gelé|artad, -aktig. hyy|| tymä koagulation; vrt. seur. -tyä* stelna; (maksoittua) levra sig; koagulera; -lynyt stelnad, stel; levrad, koagulerad, -tää* (jäätää) överdraga* med is; (jäh-metyttää) bringa* (komma)* att stelna; vrt. jäädyttää; se ~ veren (suonissa)

det kommer blodet att stelna i ådrorna, hyöde ks. hyötö, hyödyke* (knst.) nyttighet, hyödyksikäyttö * utnyttjande, exploatering, hyödylli||nen nyttig, gagnelig, (käyttökelpoinen) användbar, -syys2 nytta, gagnelighet; andvändbarhet. (-näkökanta, -näkökohta nyttighets-, utilitets|synpunkt, -oppi ks. hyötymoraali.) hyödy||ttää* gagna; vara till nytta; (auttaa) båta; se ei -tä mitään det gagnar (båtar till) ingenting; -Itävä gagnelig. -ttömyys2 gagn-lösthet; fruktlöshet. -ttömästi gagnlöst; fruktlöst, -tön onyttig, gagnlös; (tarpeeton) onödig; (tehoton) ineffektiv; (tuottamaton) improduktiv, hyökkäillä göra anfall (attacker); vrt. hyökätä.

hyökkäy|s 1. (sot., pel., urh.) anfall -et -; (jtk vastaan mot ngn); angrepp -et -; (jnk kimppuun på ngn); (rynnäkkö) attack -en -er; (laaja ~liike) offensiv -en; (ryntäys) rusning; störtande; vrt. hyökätä; tehdä -ksiä jtk vastaan gå till attack mot (attackera) ngn; ryhtyä -kseen inleda ett anfall, (hyökkäämään) taga (övergå, gripa) till offensiven. 2. (syytös) utfall -et -. hyökkäys||ase anfallsvapen, -asento (miek.) utfallsställning, -haluinen aggressiv, -henki

offensivanda. -hetki (sot. lyh. H) anfallsögonblick; angreppsmoment, -joukko (sot.) anfalls-, storm|avdelning, -trupp, -kaista anfalls [område, -avsnitt, -kohde anfallsmål. -kohta anfalls-, angrepps|punkt. -käsky anfallsorder. -liike anfallsrörelse, -liitto anfallsförbund. -linja anfallslinje, -luontoinen offensiv, -maasto anfallsterräng, -merkki anfallssignal, -muoto anfallsform. -operaatio anfallsoperation, offensiv, -rintama anfallsfront, -ryhmitys anfallsgruppering, -sota anfallskrig, -sukellusvene (Ruots. mer.s.) attackubåt. -suunnitelma anfallsplan, -suunta anfallsriktning, -taistelu anfallsstrid, offensiv -en. -taktiikka anfallstaktik, -tapa anfallssätt. - tavoite anfallsmål. -uhka anfalls-, angrepps|hot. -valmis anfallsbe-redd. - valmistelut anfallsförberedelser, - valmius2 anfallsberedskap, (-asema [-[anfalls]-beredskapsställning;-] {+[anfalls]- beredskapsställning;+} utgångsställningar för anfall.) -vaunu (vanh.) ks. panssari-(vaunu), -väli (miek.) utfallsavstånd.

hyökkää||jä (en) anfallande; angripare; (jlkp.) forward -en -s. -mättömyys2 (valt.) non-aggression. (-sopimus nonaggressions|avtal, -pakt.)

hyöky* svall -et, svallning; sjöhävning. -aalto svallvåg, störtvåg; brott-, stört|sjö -n -ar. -jää svallis. -lainé ks. -aalto, -sora svallgrus. -ä svalla; häva2 sig; (aaltoilla) bölja.

hyökä|tä* 1. (sot. ym.) anfalla, attackera, angripa; (rynnätä) storma; (käydä kimppuun) överfalla*; falla över ngn; göra ett anfall mot ngn; överfalla ngn; hänen kimppuunsa -ttiin han blev överfallen; ~ maahan infalla i landet; ~ kaupunkiin intränga (rycka in) i staden; ~ esiin rusa (störta, storma) fram. 2. (liik.) (syöksyä) rusa, störta fram (på). 3. (kuv. morkata) fara ut mot ngn; esiintyä hyökkäävästi gå anfallsvis (offensivt, aggressivt) till väga; hyökkäävä anfalls-; aggressiv; (sot.) offensiv.

hyönteinen (el. Insecta pl) insekt -en -er.

hyönteis||eläimistö insektfauna, -haavi insekt-håv. -jauhe insektpulver, -järjestelmä insektsystem. -kokoelma insektsamling. - lahko insektordning, -laji insektart, -myrkky insektgift. -pölytys (ksv.) insektbefruktning. -rynnistys (mtsh.) insektangrepp, -suosija (ksv.) entomofil -en -er; insektblomma. -syöjä: ~t (el. Insectivora) insektätare. (-kasvit insektätande växter, -linnut insektätande fåglar.) -tenkerääjä insektsamlare. -tiede entomologi, -tieteellinen ento-mologisk. -tieteilijä ks. -tutkija. - toukka insektlarv, -tuho insekthärjning. - tutkija entomolog, -vahinko insektskada, -vaurio ks. ed.) skadegörelse genom insekter, -vika felaktighet förorsakad av insekter, -vikainen insekt|skadad, -angripen.

hyöri||nä fläng -et; stök -et; fjäsk -et; beskäftighet; (tuoksina) vim|mel -let; maailman -nässä i världens vimmel. -ä flänga2; (touhuta) stöka; (puuhata) bråka; (hosua) fjäska; vara beskäftig; ~ ja pyöriä fara o. flänga; lapset -vät lattialla barnen tumlar om på golvet; -vä flängande, beskäftig.

hyö|ty nytta, gagn -et; (etu) fördel -en -ar;

(voitto) vinst -en, vinning; (tulos, luotto) behållning; olla -dyksi vara till (göra) nytta; gagna; siitä ei ole mitään ~ä det gagnar till ingenting (länder inte till någon nytta); saada jst —ä draga nytta (ha behållning) av ngt; jnk -dyksi till ngns fördel; se ei ole kenellekään -dyksi (siitä ei ole ~ä kenellekään) ingen har nytta (gagn) därav; det länder ingen till nytta (gagn, fördel, båtnad); omaksi -dykseen för egen vinning; käyttää jtk -dykseen utnyttja, exploatera ngt; -dyn aikakausi (hist. Ruots.-Suom.) nyttans tidevarv, hyöty||alue (mtsh.) båtnadsareal, -arvo nyttovärde, -isyys2 (rehevyys) frodighet.-isä (rehevä) frodig, (tuottoisa) lukrativ; ~ vesioikeus (Iak.) lukrativ vattenrätt.-jä som drar (dragit) nytta (av ngt), -kasvuinen (mtsh.) frodvuxen. -kuorma (tkn.) nyttovikt. «laskelma (mtsh.) båtnadsberäkning, -mansikka ks. h y ö t ö m a n s i k k a. -minen (jst) nytta (behållning) (av ngt), -mistarkoitu|s: -ksessa i avsikt att bereda sig fördel (draga nytta), -moraali (hyödyllisyysoppi) utilitarism. -näkökohta nyttighetssynpunkt. -puu (mtsh.) sortimentsvirke, -pyrkimys nyttosträvande. -riista (mets.) nyttovilt -et. -suhde (tkn.) verkningsgrad, nytto|effekt, -värde, -ä (saada etua) draga* (ha) nytta (fördel) (av ngt); profitera (ha gagn) av ngt; (voittaa) vinna*, (ansaita) förtjäna (på ngt); (vaurastua) förkovras; (parantua) bli bättre.

hyöt||ää* (mv., puut.) driva*, -ö (puut.) (upp)drivning. -ölava drivbänk, -ömansikka jordgubbe, -öreaktori nyttoreaktor. Hz (lyh., hertsi) hertz.

hädin: ~ tuskin med mycken möda; med

knapp nöd; med nöd o. näppe, hädissään ks. hätä.

hädänalai||nen nödställd; hätää kärsivä nödlidande; ~ asema nödställd belägenhet; nödläge -t; ~ tila trångmål -et. -suus2 nödställd belägenhet: nödläge -et. hä(h)? (j. läh.) vad? va'? vafalls? häijy stygg; led; (ilkeä) elak, otäck: (pahansuopa *) illvillig. -Iäinen stygger -n; akan (j.) jäkla käring! -nilkinen illparig, illmarig; illslug, (vanh.) arglistig, -nkurinen/c^. -nilkinen. -sti styggt; elakt; nedrigt; illvilligt.

häijyy|s2 stygghet; elakhet; nedrighet; illvilja; -ksissään på (av) elakhet, av illvilja; vrt. häijy. häikäilemättömyys2 hänsynslöshet, oförsynthet; (hävyttömyys, arastelemaltomuus) oförskämdhet. -ttömästi hänsynslöst; oförsynt; fräckt; oförskämt, -tön hänsynslös; (årås-telematon) oförsynt; (ujostelematon) ogenerad.

häikäi|llä (tav. kiell.) ha (visa) hänsyn (för ngt); (arastella) sky3; rygga tillbaka (för ngt); (välittää) bry3 sig (om ngt); -lemättä hänsynslöst, utan hänsyn; he vaativat -lemällä de generar sig inte för att fordra (kräva); de ryggar inte tillbaka för sina krav (att); ks. -lema ttömästi; (muitta mutkitta) utan betänkande. häikäis|Iemäton bländfri; — valaistus bländ-

fri belysning, -evä bländande, -tä blända; (sokaista) förblinda; (kuv.) besticka*; ~ väärillä kuvitteluilla (turhilla toiveilla) blända genom falska förespeglingar; silmiä -ee man blir bländad; det flimrar för ögonen, -y bländande, bländning. -ykeino teatereffekt -en -er; illusionisttrick -et -s. häily||ttää gunga, svänga2; bringa* att svikta (vaja, sväva); (huiskuttaa) vifta (med ngt); vrt. heiluttaa, -vä(inen) (kuv.) svävande; (epävakainen) obeständig, ostadig; vacklande; (vaihteleva) ombytlig, vansklig; (harhaileva) irrande; (oikullinen) nyckfull, -ä (keinua) gunga; (heilua) svänga; (horjua, notkua) svikta; (huojua) vaja; (häälyä) sväva; (olla epävakaa) vara ostadig; (horjua) vackla; se -y ilmassa det svävar i luften.

häiläh||dellä* svänga2; (liikkua) röra* sig; (horjua) svikta; -lelevä (kuv.) ombytlig. -tely svängning, - tää* svänga2; vrt. -d e 11 ä. häipy||minen försvinnande, -mätön outplånlig. -vä (kestämätön) förgänglig, o varaktig, -ä* (häivyn; kadota) försvinna*; utplånas; (näkymättömiin)förtona; (kuulumattomiin) förklinga; (joutua) hamna; taga* vägen; se tapaus on -nyt muististani den händelsen har fallit mig ur minnet, häiriinty||mätön ostörd; orubbad, -ä* störas; bli störd; oroas; generas; rubbas; mistään -mättä utan att låta sig störas av ngt; alldeles ostört.

häirintä* (er. sot.) störande; störning, -lento

störningsflygning, -tuli störningseld. häiri | j tsemisammun ta (sot.) störningsskjutning. -tsemätön ostörd, -tsevä störande; vaikuttaa ~sti jhk inverka störande på ngt. -tsijä störare; (rauhan—) fridstörare, -tä -isen störa*; (vaivata) genera; (haitata) förorsaka omak; (hätyyttää) oroa; (hämmentää) förvirra; ~ jnk rauhaa störa ngns frid; -tsemättä ostört; hän voi kirjoittaa (toisten) puhelun (juttelun) häntä -tsemättä han kan skriva ostörd av pratet; kenenkään -tsemättä utan att någon stör; i fred för alla. -ö störning; rubbning; förvirring; (haitta) omak-et;

(keskeytys) avbräck -et; (rauhattomuus) oro -n; tuottaa (aiheuttaa) ~tä förorsaka (åstadkomma*) störningar (omak); verka störande (jhk på ngt); vålla avbräck (jhk i ngt); störa (oroa, ofreda) (ngn), (-keskus [mtr.] störningscentrum, -npoistin [rad.] störningsskydd. -tön störningsfri.) häive skymt; tillstymmelse; (vivahdus) skiftning, nyans -en -er; stänk -et; schattering, -inen (yhd.): moni— i många schatteringar; (kuv.) rikt nyanserad, -n ks. h ä i v e. häivy||ntä* (rad. vrt. häipyä) fading, -ttää* skingra; (poistaa) utplåna; karkuri -Iti poliisin jäljiltään rymlingen lyckades leda polisen på villospår, häivä ks. häive. -hdys skiftning; skymt -en -er; glimt -en -ar. -htää* skymta fram; skifta; — ruusunpunaiseen skifta i rosenrött; (häämöttää) skymta; (välähtää) glimta, häkelI|lyksissään förbryllad, bortkollrad, ur fattningen, -lyttää* förbrylla, dupera; (yllättää) frappera, -tyä* komma* av sig; falla* ur sin roll; bli förbluffad (konsterne-

rad, perplex, förbryllad); (yllättyä) bli frapperad. -tää*: (puhua) ~ tala så att orden snubblar över varandra; inte vilja få ett ord ur munnen, häkillinen en häck full (med hö), häkilijä (pellava hamppu~) häckla, -öidä

häckla, -öijä häcklare; / häcklerska. häkki* (linnun~ ym.) bur -en -ar; (heinä~) höskrinda; grind -en -ar; (ristikko) gall|er -ret; panna ~in sätta, inspärra i bur; ~in suljettu inspärrad i bur. -lintu burfågel, -rattaat pl stegkärra, häkkyrä*: kuivaus~ torkställning; (heinä~) sickator.

häkä* hään os -et (vrt. hiili~J; työntää ~ä (det) osar; tappaa ~än osa ihjäl; kuolla ~än dö av (kol)os; bli ihjälosad. -auto (j. leik., iv.) gengas(driven)bil. -kaasu kolgas, -myrkytys (kol)osförgiftning. liäli nä bull|er -ret; tumult -et; stihej, uppståndelse; (melu) oljud -et; larm -et, sorl -et; (elämöinti) väsen(de); (puuha) stök -et; nostaa ~ slå alarm, -nöidä ks. seur. -stä bullra; larma, väsnas; stöka, hälläkkä* (leik. j. tytön heilakka) flick-

snärta; (ett) tjej. hälve||ntää* (hajottaa) (för)skingra; (karkottaa) förjaga, -tä (vähetä) avtaga*; (haihtua) fördunsta, skingras; (himmetä) förblekna; (hävitä) utplånas; (kadota) försvinna*, förgå*; muistot -nevät minnena utplånas (förbleknar); sumu -nee dimman skingras, (ohenee) lättar, häly (fys.) bullerljud; (hämminki) uppståndelse, uppseende; vrt. hälinä; nostaa ~ (hälyttää) slå (a)larm; (kuv.) väcka uppståndelse. -tin ks. hälytyslaite, hälyttä|ä* alarmera, larma; slå (a)larm; -vä

alarmerande, hälytys alarm -et -, larm. -huuto alarmrop. -kello (a)larmklocka. -käsky (a)larmorder. -laite (a)larm|anordning, (-koje) -apparat, -laukaus (a)larmskott. -merkki larmsignal, -määräys (a)larmorder. -rumpu (a)larm-, storm|trumma. -tieto alarmunderrättelse. -torvi alarmhorn -uutinen alarmnotis. -val-mi|s (a)larmberecld; olla -ina stå (vara) i (a)larmberedskap. -valmius2 (a)larmbered-skap. -varoke (shk.) alarmsäkring. hälytä ks. hälistä.

häläkkä* tumult -et -; (ett) oväsen; vrt.

hälinä, meteli, hämetär (er. juhl., run.) tavastländska. hämi: olla ~llään vara förlägen (generad); (häpeissään) vara skamsen, (ujo) försagd; joutua ~lleen bli förlägen (generad, skamsen, försagd); (hämääntyä) bli förbryllad, konfunderad. -Uinen förlägen, generad, skamsen; försagd. -llisyys2 förlägenhet, hämmenny |s 1. (as., es.) oreda, oordning; (sekaannus) förbistring; förvirring; (sekasorto) villervalla; virrvarr -et; (ett) kaos; -ksissä (vara) i oordning, (sekava) vara tilltrasslad, oredig; käsitteiden ~ begrepps|-förvirring, -oreda. 2. (hnk.): -ksissään bortkollrad (förbryllad, bortkommen); joutua -ksiin bringas ur fattningen; bli bortkollrad (förbryllad); förbryllas; saattaa -ksiin förbrylla; kollra bort.

hämmen||tymätön oblandad; ogrumlad, ofördunklad; oförvillad, -tyä* 1. (as., es.) råka i oordning; bli förvirrad, kaotisk; (sekoiltua) blandas (bort); (sekaantua) förblandas.

2. (nst.) (samentua) bli grumlad; grumlas.

3. (hnk.) (hämääntyä) förvirras; bli förvirrad (förbryllad); förbryllas; bli bortkollrad (bortkommen), förvillas; (hätääntyä) komma av sig; tappa koncepterna, -tämätön oblandad; ogrumlad, -tää* (keit. ym.) blanda (om); röra* i (om); (samentaa) grumla, fördunkla; (myllertää) röra* upp; (sotkea) bringa* oreda (i ngt); blanda bort, trassla till; förrycka2; (eksyttää) förvilla, förvirra, förbrylla.

hämminki* (häiriö) störning; (sekasorto) förvirring; villervalla; (ett) kaos.

hämmäs||tellä förvåna (förundra) sig, häpna (över ngt), -tys häpnad -en; förvåning; förlägenhet, snopenhet; (pelästys) skrämsel-n; bestörtning; (yllätys) överraskning; herättää -tystä väcka förvåning (uppseende); näin suureksi -tyksekseni jag såg till min stora häpnad (förvåning, överraskning); olla -tyksissään jst (vara) häpen (förvånad) över ngt. -tyttä|ä* göra* häpen; slå* med häpnad; förvåna; (herättää hämmästystä) väcka2 förvåning, (huomiota) uppseende; (yllättää) överraska, frappera; -vä förvånande; förvånansvärd; häpnads-, uppseende |väckande; (yllättävä) överraskande, - tyä bli häpen, häpna (över ngt); (kummastua) bli förvånad, förvånas (över ngt); (pelästyä) bli uppskrämd (bestört) (över ngt); (ällistyä) bli förbluffad (förbluffas) (över [av] ngt); (joutua hämilleen) bli förlägen, (nolostua) bli snopen; en voinut olla -tymättä jag kunde inte underlåta att förvånas; jag måste häpna; -tyin miehen raakuutta jag häpnade över mannens råhet; -tyen kysytään man frågar sig med häpnad; -tynyt häpen, förvånad; förbluffad; vrt. nolattu.

hämy skymning; illan ~ssä i skymningen, i skumrasket; ~ laskeutuu det skymmer, blir skumt; skymningen faller, -hetki skymningsstund. -inen skum, dunkel.

hämähäkin 11 jalka, -koipi spindelben, -lanka spindeltråd -en -ar. -seitti* spindelväv -en -ar. -verkko spindel|nät, -väv -en -ar.

hämähäkki* spind|el -eln -lar. -eläimet pl (el. Arachnoidea) spindeldjur.

hämäläi||nen 1. (s. hist.) tavast -en -er; (nyk.) tavastlänning. 2. (a.) tavastländsk. -sosakunta tavastländska nationen (ent. avdelningen).

hämär||ikkö *ks. h ä m ä r ä 2.; hämy. -ty-minen tilltagande skymning, -tyä* skymma *; bli skum(mare); -tyvä skymmande; -tynyt (hämärä) dunkel, skum. -tää* göra* skum; fördunkla; alkaa ~ det börjar skymma, bli skumt; silmiäni ~ det skymmer för mina ögon.

hämä||ryys2 dunk|el -let; (aamu~, ilta ~) skymning, -rä 1. (a.) dunkel, (hämyinen) skum; (epäselvä) oklar; (kuv.) förtäckt; ~ aavistus en dunkel aning; -rin, peitetyin sanoin i förtäckta ord(alag). 2. (s.) skymning; olla ~n peitossa vara höljd i dunkel; ilta-~ssä (-rissä) i kvällsskymningen, (-peräinenhämäräperäisyys — häthätää

hät

dunkel; ~ hnk. [hn.] en tvetydig person; [yhd.] skumrask-; vrt. salaperäinen; set edesottamukset skumraskförehavanden. -peräisyys2 dunkelhet; hemlighetsfullhet; det mystiska [i ngt], -sti dunkelt; oklart.) hämä||tä 1. (pimittää) föra bakom ljuset; bluffa; vilse-, miss|leda*; antaa loisen ~ itsensä låta sig dras vid näsan, duperas (vilseledas) av ngn. 2. (hämmentää) förvirra, konsternera; (ällistyttää) förbluffa; slå* med häpnad, -ys bluff -en -ar. -yttää* ks. hämätä.

hämään||nys konsterna tion; förbluffelse, -ny t-tää* ks. hämätä. -tyä* bli förvirrad (konsternerad, konfunderad); bli slagen med häpnad, hän hänen (prs. pm. yks. 3. pr.) m han, f hon. -hän ks. -han; et~ (vain) sitä katune! du

må väl aldrig ångra det! hännys skört -et -; (laahus) släp -et -. - takki frack -en -ar. - telijä som svansar (jtk för ngn); svans(vift)are; vrt. seur. -tellä svansa, krumbukta (för ngn); (mielistetlä) fjäska (för ngn), lisma (sig in hos ngn), -tely svansande, krumbuktande; fjäskande, lismande, hännä||llinen försedd med svans, -najo (uit.) slutrensning; rumpning. -nhuippu, -npää svansspets, -tön svanslös; (som är) utan svans; (töpöhäntäinen) stubbsvansad, hän tyri 1. (halv.) ks. hännystelijä.

2. (mrt. kulj. takareki) bakkälke, hän|tä* 1. (el. an.) svans -en -ar; hän on hävyltä -nän katkaissut (kuv.) han har bitit huvudet av skammen. 2. ks. ~p ä ä; jäädä -nille (kuv.) bli distanserad, -hiekki* (sad. leik. susi) gråben -et-.-inen (yhd.) med... svans; pitkä ~ med lång svans; kippura ~ med knorr på svansen, -jouhi (hev.) tag|el -let -. -pää (kuv.) sladd -en; jäädä ~hän komma på sladden, -tupsu svanstofs. häpeill|ä skämmas2, blygas2 (för, över ngt); (ujostella) genera sig (för ngt); -en (häpeissään) hän tunnusti rikkomuksensa skamsen erkände han sin förseelse, häpeissään ks. häpeä, häpe|ä skam -men; (häpeäminen) blygsel -n; (nöyryytys) nesa; (häväistys) skymf -en; (kunniattomuus) vanheder -n; hyi fy skäms! olla ~ksi jllk vara en skam för ngn; lända ngn till skam (vanheder);

vanhedra ngn; bringa vanheder över ngn; ~kseni till min skam; joutua ~än komma på skam; saattaa ~än bringa ngn på skam; ~ sanoa skam till sägandes; ~n vuoksi för skams skull; hän salasi ~nsä hon dolde sin skam (blygsel, nesa, skymf); olla -issään skämmas (blygas) över ngt; -issään skamsen, skamfiat; (nolo) snopen, flat (över ngt); hän lähti -issään ulos han gick skamsen ut; joutua ~än alaiseksi ådraga sig skam. häpeä||llinen skamlig; (hävettävä) skandalös; (kunniaton) vanhedrande; (herjaava) skymflig; — teko en skamlig gärning; ~ rikos ett nesligt brott; ~ (ruma) juttu en smutsig historia; skandal -en -er; -llisen voiton vuoksi för slem vinning, -llisesti skamligt jne. -llisyys2 skamlighet; neslighet; nedrighet. -mättömyys2 oförskämdhet, skamlöshet. -mättömästi oförskämt, skamlöst, -mä-

tön oförskämd, skamlös; oblyg. - n tunne skamkänsla, -paalu (hist.; kuv.) skampåle, -penkki (hist. »mustapenkki») skampall -en -ar. -pilkku skamfläck, -rangaistus skamstraff. -tahra skamfläck, häpy* blygd -en; skam -men. -kannus (ksv. Impatiens) springkorn -et. -luu (an.) blygdben.

häpäis||ijä hädare; skändare; smädare, -y skändning -en -ar; ks. seur. -tä (m. häväistä) skämma2 ut; skända, (jtk pyhää) vanhelga, ohelga; (pilkata) häda; (loukata) kränka2; (herjata) skymfa; vanära; tillfoga (ngn) en skymf; smäda; ~ itsensä skämma ut sig; (tehdä rötös, munaus) blamera sig; ~ jnk mainetta missfirma ngn; -evä som medför skam; skymflig; nedsättande, härillään (mrt.): lehmä on ~ kon är brunstig, tjurgalen.

häris||tellä ks. -t ä ä. -tä (koira) morra, -tää (pelotella) ks. hätistää; vrt. heristää, härkin* kräkla. -mylly (vanh.) skvaltkvarn. kärki i ä (mv.): lehmä -i ks. {ön) härillään. härkki *: nurmi ~ (ksv. Cerastium caespito-sum) hönsarv(e). härkylä (ksv. Polystichum) taggbräk|en -nen -nar.

härkä ox|e -en -ar; (sonni) tjur -en -ar. -höylä oxhyvel. -jyvä (torajyvä, ksv. Cla-viceps) mjöldryga. -karja oxdrift -en -er. -lintu (harmaakurkku-uikku, el. Podi-ceps cristatus) svarthakedopping. -mies

1. (härälläajaja) oxdrivare. 2. (kuv. ensikertalainen, ensi matkan mies) en första resans gosse, -papu (mv. ksv. Vicia faba) spritböna; bondböna. -peippo ks. j ä r r i-peippo. -päinen tjurskallig; (juro~) tjur-aktig; tjurig, -pää tjurskalle, -simppu ks. merihärkä. -taistelu tjurfäktning, - talli oxstall, -tynnyri (vanh. vet. = 2,35 hl) ox-huvud -et -. -vaunu (raut.) boskapsvagn; godsfinka; oxvagn, -viikko oxvecka; vecka utan helgdag; (työ~) arbetsvecka.

härm||e (kem.) beläggning, -istyä (kem.) sublimeras. -istää sublimera, härmä 1. (mtr. kuura) rimfrost. 2. (ksv.) mjöldagg -n. -inen höljd i rimfrost; rim-frostbetäckt. -nkestävä (puut.) frosthärdig. -paju (ksv. Salix-laji) kaspisk pil. -sieni (ksv. Erysiphaceae) mjöldagg -en. härnä||illä ks. -t ä. -ily retande, -tä reta; (yllyttää) uppegga; (haastaa) utmana; ~ onnea fresta lyckan; -ävä utmanande, -ämi-nen retande; uppeggande; utmaning, härski (eltaantunut) härsken, -intyä* ks.

eltaantua, härsyttää * ks. ärsyttää, häränliajaja oxdrivare. -häntä oxsvans. (-keitto oxsvanssonpa.) -kieli 1. (keit.) oxtunga.

2. (ksv. Anchusa) tungört -en -er. -liha oxkött. -nahka oxhud, -paisti oxstek, -pylly: heittää (j.) göra (slå) en kullerbytt|a, -or. -pää ox huvud, -rakko oxblåsa, -rinta (teur.) oxbringa, -sappi oxgalla. -sarvi ox-horn. -silmä 1. (an.) oxöga. 2. (ksv. Hy-pochaeris) slåtterfibla. 3. liten (vatten)virvel. -sorkka oxklöv. -turpa oxmule. -vuota oxhud.

häthä|täinen i hast hopkommen, -tää (kii-

reellä) i hast; hux flux; flyktigt; (tuskin) nätt o. jämnt; med knapp nöd; ~ (niukasti) toimeentuleva som har sin knappa (nödtorftiga j bärgning, hätikkö* fjäsk -en -ar, fjäsk ler -ern -ar. -köidä fjäska; (pilää liikaa kiirettä) förhasta sig. -köinti fjäskande, fjäsk -et; beskäftighet. -köity (ennenai ka inen) förhastad; ~ työ hastverk. -mmiten ks. häthätää, hätis||teliä, -tää (pois) schasa bort. hätkähdyttää* bringa* (få*, komma) att spritta (haja) till; (kuv.)

göra* sensation (furor); -dyllävä sensationell, (hälyttävä) alarmerande, -tää* (säpsähtää) haja till; (studsa) (kavahtaa) spritta till; vrt. hy t-k ä h t ä ä.

hätyyjjtellä* antasta, ansätta*, (vaivata) besvära. -ttely, -ttäminen antastande, ansättande; anfäktande; ofredande, oroande, -ttämätön oantastad; oanfäktad; vrt. seur. -t t ä m ä 11 ä. -ttää* antasta, ansätta*; (usk.) anfäkta; ofreda, oroa; hän on saanut olla (kenenkään) -ttämättä han har fått vara (gå) oantastad (oanfäktad, i fred), hä|tä* 1. nöd -en; (pula) trångmål -et -; (vaara) fara; (~tila) nödställd belägenhet; nödläge; -dässä oleva alus nödställt fartyg; rientää ~än (apuun) skynda till hjälp (bistånd, undsättning); ei ole mitään ~ä det är ingen fara på färde; ~ ei lue lakia nöden har ingen lag; mikä (sinulla) on ~nä? vad går åt dig? 2. (puute) brist -en; oli ~ (puute) leivästä det rådde brist på bröd; (huoli) ängslan; (tuska) ångest-en; (kiire) brådska, (en) hast ei hänellä ole mitään ~ä det går ingen nöd på honom; ~kös meillä on! vad går det för nöd på oss! på oss går det ingen nöd; mihin sinulla on sellainen vart har du en sådan brådska? kärsivä nödlidande. 3. (snt.): -dän tullen i nödens stund; tytöllä oli ~ käsissä (j.) flickan var i nöd (i ångest); (kuin) henkensä-dässä för brinnande livet; -dissään i nöd; ängslig; siinä oli ~ käsissä det var nöd på färde; -din tuskin med knapp nöd; nätt o. jämnt; med nöd o. näppe; ensi -dässä (ensi hätään) till en början; till att börja med; i förstone.

hätä||aika nödtid, -ammunta ks. - laukaus, -ankkuri (mer.) nödankare, -apu nödhjälp, (-komitea nödhjälpskommitté, -laina undsättningslån. -rahasto nödhjälpsfond. - toimi nödhjälpsåtgärd, -toimikunta ks. -k o-m i t e a. -työ ks. työttömyystyö.) -asetus nödförordning, -housu har hj ärta; mes, pultron, -huuto nödrop. hätäil|lemättömyys2 (levollisuus) lugn -et, trygghet, -lemätön lugn, trygg, -levä fjäskig.-Dä 1. brådska, hasta; förhasta sig; (tuskailla) vara ängslig; ängslas; (olla huolissaan) oroa sig (över ngt); älä -le! ingen brådska! ta det lungt! (ole levollinen) var lugn! 2. (hätiköidä) fjäska, -ly 1. brådskande, hastande; ängslan; oro -n. 2. fjäskande, fjäsk -et. hätäi||nen 1. (levoton) orolig, otålig; (huolestunut) ängslig; (ennenaikainen) förhastad; (hutiloiva) fjäskig. 2. (pikainen) ^flyktig; (äkillinen) brådstörtad, -sesti 1.

130

oroligt; ängsligt. 2. snabbt; hastigt; i hast; flyktigt; förhastat; i flygande fläng; silmäillä ~ (läpi) flyktigt ögna igenom, hätä||jarru (raut.) nödbroms, -kaste (kirk.) nöddop; panna ~eseen nöddöpa. -keino nödfalls I utväg, -medel, -kello (alarmklocka; (hnk. leik., iv.) fjäsk|er -ern -ar; soittaa ~a slå (a)larm; ringa till storms, -keskus (pai., pol.) nödcentrál.-korjaus provisorisk, nöd|-reparation. -lasku (Ini.) ks. p a k k o 1 a s-k u. -lasta (lääk.) nödspjäle. -laukaus nöd-skott; larmskott, -leipä nödbröd, -leiväs nödbrödsämne. -lippu nödflagg, -masto (mer.) nödmast. -merkki nödsignal; (mer.) SOS. -paarit provisorisk bår. -paikkaus ks. -korjaus, -peräsin (mer.) nödroder, -pi-kaa i hast; i en handvändning, -poika: hän ei ollut -poikia han var inte rädd av sig. -puhelin nödtelefon, -puhelu nödsamtal, -pumppu stormpump. -puolustus ks. -v a r-j e 1 u s. -purje nödsegel, -päissä(än) i sin nöd. -päivä: ei hänellä ole ~äkään det går ingen nöd på honom, -raha (er. hist.) nödmynt. -ratkaisu nödlösning, -rehu (mv.) nödfoder, -rumpu (hist.) larmtrumma, hätäräsihnäinen (iihrusilmäinen) surögd. hätäl|satama nödhamn, -side (lääk.) nödförband. -sopimus nödavtal, -teurastus nödslakt, hätätila nödfall; nödläge -t -n; nödställd belägenhet; ~ssa (paremman puutteessa) i nödfall, -hyväksymys nödfalls laccept, -acceptering. -maksu nödfallsbetalning, -osoitus (pnk.) anvisning på nödfallsbe-talare. -testamentti nöd (falls) testamente, -toimenpide nödfallsåtgärd, hätä|| toimenpide nödfallsåtgärd, -tuli nödeld. -työ nödarbete, -valaistus nödbelysning. -valhe nödlögn, - vara nödfallstillgång; (~keino) nödfallsutväg; pappilan ~ (keit. leik.) himlamat, »giftas», blancmangé. - varjelu (s) nödvärn; -varjelun liioittelu excess i nödvärn; nödvärnsexcess, (-oikeus2 nödvärnsrätt. -teko nödvärnshandling.) -vuosi nödår.

hätään||nys nöd -en; ängslan; -nyksissään i sin nöd (ängslan), -tyminen skrämsel; konsternation. -tyä bli till sig; (huolestua) bli ängslig; (hämääntyä) komma* av sig; bli konsternerad; -tynyt ängslig, uppskrämd. häveliä||isyys2 blyghet; (kainous) blygsel -n; pryderi; (hienotunteisuus) försynthet, -s -än blyg; försagd; pryd; försynt; (ujo) generad, -ästi blygsamt; försynt, häve||ttää (prs.) väcka2 skam (blygsel); minua ~ jag skäms2 (blygs2) (jk för [över] ngt); jag är skamsen (känner blygsel) (över ngt), -tä* häpeän skämmas2, blygas2 (för ngn); jtk för (över) ngt; ~ itseään skämmas (blygas) över sig själv; panna (käskeä) lapsi nurkkaan häpeämään ställa ett barn i

skamvrån; häpeän (miel. [minua] hävettää) sanoa jag blygs att säga; saada ~ ta stå med skammen; täytyy -ten tunnustaa man måste med blygsel tillstå; päästää jk häpeämästä (säästää jtk häpeästä) bespara ngn skammen; etkö häpeä? har du ingen skam? att du inte skäms! häpeävä skamsen; häpeä-mättä utan att skämmas (blygas); utan hänsyn; vrt. hävyttömästi, häpeä.hävinny t -

hä vinn [y t: ~ asiakirja (vekseli) en förkommen handling (växel); tietymättömiin ~ (hnk.) försvunnen i obekanta öden; sen jäljet olivat -eet spåren därav hade utplånats; ~ (menettänyt) puoli (Iak. ym.) förlorande part.

hävi||ttäjä förstörare; (mer.s., Int.) jagare, (-kone [Ini.] jakt[flyg]plan. -laiva [mer.s.] jagare, -lennosto jaktplansflottilj.) -ttävä ödeläggande.

hävittää *1. förstöra *; (kokonaan) förinta, tillintetgöra*; (sukupuuttoon) utrota; (surmaamalla) förgöra*; (poistaa) utplåna; (lakkauttaa) avskaffa; (raivata pois) undanröja2; (tehdä loppu) göra* slut (jtk på ngt); ~ jnk jäljet utplåna (undanröja) spåren av ngt. 2. ~ autioksi ödelägga*, föröda*; (ryöstää) plundra, (maata) (för)härja, skövla; — maan tasalle jämna med marken. 3. ~ tuhlaamalla förslösa; (panna menemään) göra * av med; ~ omaisuutensa göra av med (förslösa, förlora, göra slut på) sin förmögenhet.

hävity|s förstöring, förstörelse; ödeläggelse; förödelse; härjning; plundring; saada aikaan ~tä anställa förödelse; -ksen kauhistus förödelsen styggelse, -ase förstörelse |vapen, -redskap, -hakknn (mtsh.) rovhuggning. -halu förstörelselust a); förstöringslusta.-in-to förstörelsebegär, -keino (mtsh., hnt.) utrotnings-, bekämpnings-, förstörelse|me-del. -retki (ryöstö^) plundrings-, härjnings|-tåg, -färd. -sota förintelse-, utrotnings|-krig. - työ förstörelseverk; ödeläggelse. - vimma förstörelse|raseri, -mani.

hävity ttää * låta* förstöra jne.; vrt. hävittää.

hävi|tä: häviän 1. (kadota, hukkaantua) försvinna*; tappas (bort), komma* bort; förkomma*; (tuhoutua) gå* under. 2. (sukupuuttoon) dö * ut; (lakata) upphöra *; taga * slut; (joutua häviöön) gå* förlorad; utplånas; ~ mielestä utplånas ur minnet. 3. ~ (kaup., pel. ym.) förlora (på ngt); (saada tappioita) göra* (få) förlust; göra* förluster (jssk på ngt); hän -si kaupassa han förlorade (fick förlust) på affären; ~ (menettää) juttu förlora ett mål; -sin (menetin) paljon rahaa hänen vuokseen jag förlorade stora summor på honom. 4. (sot.); ~ taistelu (joutua lappi-olle) förlora; bli besegrad; lida* nederlag; (kukistua) störtas.

häviä||mättömyys2 outplånlighet; oförgäng-lighet; ovansklighet, -mättömästi outplånligt; (lähtemättömästi) oförgängligt, -mätön oförstörbar; outplånlig; (katoamaton) oförgänglig, ovansklig; som ej försvinner (förgår); ~ (katoamaton) kunnia ovansklig ära. -vä försvinnande; (kuv.) förgänglig; pieni ks. m i t ä t (ö n); mitättömän pieni. -väisyys2 (katoavaisuus) förgänglighet.

häviö 1. (tappio) förlust -en -er; ~lle joutuminen nederlag -et -; joutua ~lle lida förlust; (menettää) förlora; (jäädä huonommaksi) dra det kortaste strået; bli överträffad, överflyglad, besegrad; ~7/e joutunut puoli förlorande part. 2. (turmio) fördärv -et; (tuho) tillintetgörelse; undergång -en; (kukistuminen) fall -et; ruin -en; (rappio)

förfall -et; pelastaa ~stä rädda från fördärvat) (undergång, undan förgängelsen); joutua ~ön råka på förfall; gå förlorad; komma på fall; saattaa (jk) ~ön, tuottaa (jllk) ~ bringa (ngn) på fall (fallrepet), (taloudellinen ~) ruinera (ngn); se (vielä) vie hänet ~ön det kommer att bli hans undergång (ruin), -asema (skp.) mattställning, -nuhka (m. skp.) matthot. -piste (miinuspiste, urh.) minuspoäng, -puoli (Iak.) förlorande part. -tila (rappio~) förfall -et; obestånd; ~ssa på obestånd; joutua ~an råka på (i) (komma på) obestånd, -vaara risk; (kaup.) risk för varas förkommande, hävyn tunne känsla av skam, skamkänsla, blygsel.

hävyüttömyys2 skamlöshet, fräckhet, oförskämdhet; oförsynthet; otidighet; gemenhet; vrt. -t Ö n. -ttömästi skamlöst, oförskämt; fräckt; oförsvnt, gement, -tön skamlös, oförskämd, fräck; (julkea) oförsynt; (sopimaton) otidig; (ilkeä) gemen, häväistys skandal (vrt. -juttu); vanhelgande, ohelgande; hädelse; skändande; kränkning; skymfande, skymf -en; smädelse; vrt. häpäistä, -juttu skandal-historia). -kirjailija nidskrivare. -kirjanen pamflett, nid-, smäde|skrift.-kirjoitus nid-, smäde|skrift, paskill -en -er. -lehti skandalblad. -runo smädedikt. -sana

skymford.

häväs häpään (hev., härän niska) mank|e -en

-ar; vrt. säkä. hää|jaika bröllopstid. -asu bröllops|dräkt,

-skrud, -ateria bröllopsmåltid, häädellä* driva* bort; fördriva*; vrt. häätää.

hää|lhumu bröllopsyra. -huone (vanh.) bröl-lops|gård, -hus. -ilo bröllopsglädje, -ilta bröllopsafton. -joukko bröllops-, brudlfölje. -juhla (t) bröllopsfest, -juoma bröllops-dryck. -kansa bröllopsfoik; brudfölje -t. -kellot bröllopsklockor, -kemut ks. -p i-d o t. -kutsu inbjudning till bröllop, -kuva bröllops|bild, -foto(grafi). -lahja bröllopsgåva. -laulu bröllopssång. -lento (meh. ym. hnt. parveilulento) bröllops|flygning, -flykt, häälyi!vä ks. häilyvä, -ä* sväva; ~ elämän ja kuoleman välillä (vaiheilla) sväva mellan liv o. död. hää||marssi bröllopsmarsch, -matka bröllopsresa.-menot pl bröllopsceremo|nier, -niel -et -. häämö||ttää* skymta; (kangastaa) hägra; (kuvastua) avteckna sig; (mer.) förtona; hänelle -iti onnellinen tulevaisuus en lycklig framtid hägrade för honom, -tys skymt -en -ar; förtoning, hää||paikka ks. -talo. -pari ks. morsiuspari. -pidot pl bröllops|kalas -et -, -fest -en -er.

hääppöi|nen (j.): ei se ollut -stå det var

ingenting att skryta med. hää||puhe bröllopstal -puku bröl lops|dräkt,

-skrud, -päivä bröllopsdag, hääri||nä * slök -et; bråk -et; ävlan; bestyr -et -vä beställsam, beskäftig. -v(äis)yysa beställsamhet, beskäftighet. -ä ks. h ä ä-r ä t ä.

hääruno bröllops|dikt,^-kväde.

häärätä (hyöriä) flänga2; (touhuta) stöka; (puuhata) knoga; syssla (med ngt); ävlas; (hommata) bestyra*; vara beskäftig; vrt. hyöriä.

häällsaatto bröllops|tåg, (-joukko) -skara, -sali bröllopssal, -seurue ks. -s a a 11 o. hää||t pl bröllop-et-; häissä, häihin på bröllop, -talo bröllopsgård, -tanssi bröllopsdans, -tapa bröllopssed. häätyä*: ~ muuttamaan pois vara tvungen att (se* sig nödsakad att) flytta bort; ~ (joutua) pakenemaan vara tvungen att fly. häätämi||nen avhysning; vräkande, vräkning. -soikeus2 (Iak.) avhysnings-, vräk-nings|rätt. - s toimenpide avhysnings-, vräknings (åtgärd, hää I tää* 1. (asunnosta) avhysa8, vräka8; (bort); -dettäväksi tuomittu dömd att avhysas (vräkas), till avhysning (vräkning); määrätä vuokralainen -dettäväksi förordna om vräkande av hyresgäst; hakea jk -dettäväksi söka ngns avhysande. 2. (torjua) mota bort, av; av-, bort|mota; (karkottaa) fördriva.

häätö* (Iak.) avhysning, vräkning, -juttu avhysningsmål. -känne talan angående avhysning. -kulut pl avhysnings-, vräknings|-kostnader. -käsky vräknings-, avhysnings|-order. -oikeus2 vräknings-, avhysnings|räti. -parvi (meh.) svärm -en -ar. -päätös, - tuomio vräknings-, avhysnings|beslut, -dom. -vaatimus avhysnings-, vräknings| yrkande, -yritys avhysnings-, vräknings| försök, hääjvaatteet* pl (Baam.) bröllopskläder; hänellä ei ollut -vaatteita han var inte klädd i bröllopskläder, häävi (j.) duglig; ei se sen ~mpi ollut desto finare var den inte. hää||vieras bröllopsgäst, -väki bröllopsfolk;

brudfölje -t -n. -yö bröllopsnatt, höhöttää * s nauraa ~ skratta högt, högljutt, gapskratta.

hökkeli hybble -t -n; ruck|el -let -; kåk -en

-ar; kyffe -t -n; ett krypin (tpm.). hökä* (yskä) kvarka.

hökötys: koko ~ (j.) hela rasket (skräpet), höli|inä: (j.) puheen ~ sladdrande, skrävlande. -stä: puhua ~ (j.) prata skräp; sladd-ra, skrävla, väsnas, hölkkyä* skvalpa, plaska; klucka, hölkkä* (hev.) lunk -en; hiljaista ~äi sakta lunk.

hölkylltellä*, -ttää* 1. juosta ~ lunka. 2. (hölskyä, hytkyä) skumpa, guppa; ajaa ~ köra i sakta lunk. höllen||nys av-, för|slappning; (tkn.) släckning; firande, -tää* göra* lös(are), slappare), slak(are); lossa (på ngt); släppa* efter; (mer.) fira; släcka2; (kuv.) förslappa; (heikentää) försvaga; ~ kuria förslappa (undergräva) disciplinen,

hölletä * ks. höltyä.

höllittää * ks. hellittää; (mer.) släcka8,

(på ngt); fira. höllllyys8 löshet, slakhet; (kuv.) slapphet, -ä (löyhä) lös; (veltto) blöd, slapp; slattrig; (rento) vek, slak; olla ~ssä sitta lös; olla <~llä vara slapp (slak). (-kätinen släpphänt. -luonteinen med slapp karaktär; karak-

tärslös. -luonteisuus8 karaktärslöshet. - suinen lösmynt, -suisuus2 lösmynthet.) -ästi löst; slappt, -ätä lösa; släppa; ge efter. hölmis||tyneisyys2 förbluffelse, rådvillhet. -ty-nyt förbluffad, perplex, rådvill, konsternerad, (tyhmä) dum. - ty t tää* förbluffa; göra* perplex (rådvill.) -tyä förbluffas; bli förbluffad; bli perplex (rådvill), konsternerad, hölmä (suo~) myr-, (järvi~) sjö|malm -en. hölmö 1. (a.) stollig; fjollig. 2. (s.) dumbom; stoll|e -en -ar; tosing; (tollo) tölp -en -ar. -liini (j. leik.) dumbom, -lä (kans.tar. Suom. r.) Bemböle. -Iäinen (Suom. r.) bemböling. -ys2 stollighet, fjollighet. hölp||pä* (lörpöiielijä) skrävlare. -öttää*

skrävla, -ötys skräv|el -let. hölsky||ttää * (ravistella) skaka (om ngt); (läikyttää) skvalpa, -tys omskakning. -ä (er. nst.) skvalpa; klucka, hölty||minen, -neisyys2 av-, för|slappning. -ä bli lös(are) [slapp(are), slak(are)]; slappas, slappna; slakna; (kuv.) av-, för|slap-pas; vrt. höllä; -nyt (kuv.) förslappad, slapp; (löyhä) lös; -tyneet tavat förslappade (lösa) seder; tavat -vät sederna förslappas, höly: 1. (huhu) rykte; (häly, hälinä) väsen; larm; pitää ~ä jst skrika om ngt; nostaa ~ göra väsen av ngt; föra (ställa till) rabalder om (för) ngt; (laverrella) svamla, pladd-ra. -npöly 1.: en tiedä siitä jag har inte den minsta aning om det; ei ~ä ingenting alis; inte ett skapande grand; inte det minsta. 2. puhua prata skräp (nonsens); prata i vädret; vrt. p ö t y; h ö p s i ä. -tä (huhuilla) glunka(s); (kuv.) göra väsen (av ngt); (täällä) -tään det glunkas, hölö, -ttäjä (j.) skrävlare. -ttää* (j.) skrävla, hömppö * ks. hupsu, höperö, hömötiainen (el. Parus atricapillus) tall-

tita; nordisk mes. hönkä* ks. v e t o, viima, hönkäistä (tiuskaista) snäsa8 (singahdul-

taa) slunga ut. höntti*, hön t tö * 1. (a.) drumlig. 2. (s.)

drum|mel -meln -lar. hönö: olla ~ssä (j. humalassa) vara drucken

omtöcknad, hönöttää* k honottaa, höper||tyä* bli bortblandad, (hämmentyä) förvirrad, konsternerad, konfunderad; (hölmistyä) bli stollig, kollrigr, bortkollrad; (vanhuuttaan ~) bli ålderdoms|slö, -svag. -tää* tala nonsens; prata dumheter, prata i vädret. -yys2 stollighet; kollrighet. -ö bortblandad; förvirrad; stollig; avsigkommen; (sekava) oredig; kollrig. -öidä ks. h ö p e r t ä ä. höpi||nä (mutina) mum|mel -let; (lörpöttely) pladd|er -ret; svam|mel -let; prat -et. -stä (mutista) mumla; (lörpötellä) pladdra, svamla; (puhella, ~ joutavia) prata (strunt). höpsis(tä)! (huud.) prat! å(h) strunt! höpfsiä prata i vädret; prata strunt, nonsens, -sä ks. hupsu, -sähtävä ks. h a s s a h-t a v a.

höpsäkkö* 1. (s.) tosing; fjoll|a -an -or. 2. (a.) fjollig.

hörillstä (möristä) brumma; (surista) surra, -stää: ~ korviaan spetsa öronen, hör||ppiä *, -pätä* sörpla.

höräh|ldellä* brumma; flabba; nauraa ~ ks. -tää. -dys flabb -et. -tää*: nauraa ~ småskratta. hörö: korvat ~lläfän), ~ssä med spetsade

öron. -nauru flabb -et; flatskratt, höröstyä bli uppmärksam, bli spänd (på);

spetsa sina öron. höskä (j.) skräp -et; koko ~ hela rasket (klabbet).

hötäkkä* (j.) brådska; stök, bestyr; (sekasorto) villervalla; veva; (hälinä) vim|mel -let; (melu) larm -et; oväsen(de). höyde* (höyhen- ym.) flock -et. höyhen fjäd|er -ern -rar; (untuva) dun -et ~en kynä fjäderpenna. -enkev|eä, -yt fjä-derlätt. -etön utan fjädrar, -heinä (ksv. Stipa) fjädergräs. -huisku fjäderviska, -inen dunig, -istö

ks. -y s. -kauluri fjäder-boa. -kaulus (lin.) halskrage, -koreus2 fjäderskrud. -koriste fjäder|prvdnad, -garnityr, -loisto fjäderprakt, -patja fjäderkudde; dun-bolster. -peite (lin.) fjäderbeklädnad, -peit-teinen fjäderbeklädd, -pielus ks. -tyyny, -pilvi (mtr.) fjädermoln, -saaret pl (kuv.) fjäderholmarna. -sarja (urh.) fjädervikt. -sato ks. sulkasato, -tyyny dundyna. -täminen (lin.) plockning, -täyte dunfyllning-. -tää* plocka; (kuv. löylyttää) ta i upptuktelse; avbasa. -töyhtö fjäder-busk|e -en -ar. -vuode dunbädd. -ys (lin.) fjäderbeklädnad -en; vrt. -peite, höyli (j.) hövlig; (kohtelias) artig, -sti hövligt; artigt, -ys2 hövlighet; artighet, höylä hyv|el -eln -lar. -kone hyvelmaskin, -nlastu hyvelspån, -nterä hyvel|bett, -järn -et -, -stål* -et -. - n tukki hyvelstock. -penkki hyvelbänk; (pieni, kotioloissa) hyvelbord. -tä hyvla; — pois avhyvla; ~ karkeasti grov-hyvla; ~ rouhien skrubbhyvla; ~ syrjä(t) kanthyvla. -ys hyvling, hyvlande, (-hukka, -häviö hyvlings I förlust, -avgång, -kone ks. höyläkone. -kuiva [sht.] [-hyvlings-torr[t].-] {+hyvlings- torr[t].+} -vara hyvlingsmån.) höylää||jä hyvlare. -mätön ohyvlad, -mö hyvleri.

höyry (tkn.) ånga; (utu) dunst -en -er; (katku) os -et; (huuru) imma; ~n pitävä ångtät. -akkumulaattori ångackumulator, -alus (j. »höyry») ångare, -aura ångplog, -hana ångkran. -haude ångbad, -hepo (leik.) ånghäst, -hiili ångkol, -johto ångledning. -juna ångtåg. -juntta ångpålkran. -jyrä'

ångvält, -kaappi (kylp.) ångskåp, -kattila ång|panna, -generator, (-nkatsastus ångpanneinspektion.) -keitin ångkokare. -keittiö ångkök, -keitto ångkokning. -keskus ångcentral. -kone ångmaskin, -kuivaus ång-torkning. -kupu imkupa. -kylpy ång-, im|-bad. -käyttö ångdrift, -käyttöinen ångdriven.

höyrylaiva ång|båt, -fartyg; ångare, «laituri ångbåts|brygga, -kaj -en -er. -liikenne ångbåtstrafik, -linja ångbåtslinje, -npäällik-kö ångbåtsbefälhavare, -vuoro ångbåtstur. -väylä ångbåtsled. -yhteys2 ångbåtsförbindelse. -yhtiö ångbåtsbolag, höyry||lapio grävmaskin, -lautta ångfärja. -leipomo ångbageri. -luisti (tkn.) ångslid -en -er. -lämmitys ång(uppvärmning, -mehu ångkokt saft. -moottori ångmotor. -mylly ångkvarn. -njakelu ångför-delning. -nkehitys ångbildning, -nosturi (nost.) ångkran. -n(otto ånguttag, -paine ångtryck; mittari manometer, -poisto ångavlopp.)-paininångpress.-pannu (vanh.) ks. -kattila, -pesu(la) ångtvätt(inrätt-ning). -pilli ångvissla. -pumppu ångpump, -pursi ångslup. -putki ångrör, -ruisku (pai.) ångspruta. -saha ångsåg, -sireeni ångsiren. -sola (hkn.) ångkanal. -ssä paahdettu ång-rostad. -stin evaporator, -stys ångbildning, -styä (tkn.) förgasas; förgasa sig. -stää förgasa. -suihku ångstråle. -sylinteri ångcylindern -tila ångrum, -ttää* ånga upp; (pehmentää höyryssä) basa; (puhdistaa öljystä ymtkn.) dekatera. -turbiini ångturbin, -tys uppångning; dekatering. -tä ånga; (haihtua) (av)dunsta. -vaippa (hkn.) ång-mantel. - vasara ånghammare, - vene ångbåt. -veturi ånglok(omotiv) -et -. -vihellin ångvissla. -vintturi ångvinsch. -voima ångkraft. (-asema, -keskus, -laitos ånganläggning; vrt. höyrykeskus.) höyst||[e (ms.) krydda; (suurus) avred-ning. -einen kryddad; avredd, -yä (menestyä) fetma; ta sig; (rehottaa) frodas, -ämätön okryddad, -ää (maustaa) krydda; späcka2; ~ puhettaan späcka sitt tal; (suurustaa) avreda*, -ö ks. höyste. -öisä kryddad, höyty* (höyhenen) fan -et; (untuva) fjun -et -, dun -et -; (kankaan) ludd -en; ks. hö ytäle. -säde fanstråle. - vä ks. höyty, höytäle (hiutale) flinga; flock -en -ar; (jäte) flock -et.

133

i (kirj.) i, I; i:n pilkku pricken över i(t). iankaiken hela livet igenom; i (ali) evighet;

(aina) alltid, (be)ständigt, iankaikkij|nen evig; evinnerlig; -sesta -seeri från evighet till evighet, -sesti evigt; evin-nerlig|t -en. -suus2 evighet, (-arvo evighetsvärde. -elämä evighetsliv. -kaipuu evighetslängtan. -toivo evighetshopp.) Vrt. iäisyys, yhd. idartaa* småsnåla; sniket spara ihop; vara

nidisk; vrt. itara, ide||a (aate, ajatus) idé. -aalitiede ks. reaa 1 i 11 e d e. idealis|mi (aatteellisuus) idealism, -ti (ihan-

telija) idealist, -tinen idealistisk, idempänä längre i öster; längre österut; mer ostvart.

identifi||kaatio identifikation; vrt. -o i n t i. -oida (samastaa; todeta [määrittää] henkilöllisyys) identifiera, -ointi identifiering, identti||nen (aivan sama, yhtäpitävä) identisk.

-syys2 (samuus; henkilöllisyys) identitet, ideo||grafia ideografi. -logi (m. epäkäytänn. ^ aatteilija) ideolog, -logia ideologi -(e)n. idiomi (kieli, puheitapa, -enparsi) idiom -et. idi||ootti* (tylsämielinen) idiot -en -er. -otismi

idiotism, idylli idyll -en -er. -nen idyllisk, idän|jkauppa 1. (hist.) handeln med östern. 2. östhandel, -puoleinen som ligger öster om (ngt); östra (tpm.). -retki (hist.) härtåg i öster|väg, -led.

idättää* komma* att gro; låta* gro; uppdriva* från frö. idätys groning. -aika groningstid. -alusta groningsbädd. -astia groningsfat. -koe gro-nings-, grobarhets|prov. -kone gronings-^ apparat.

ien (ikene, an.) tandkött -et; ikenet irvessä grinande, grimaserande, -avanne (lääk.) # tandköttsfistel.

ies ikeen ok -et -; panna ikeeseen oka; kulkea ikeen alitse (ant. hist.) gå under oket; luoda (karistaa, kirvoittha) ~ niskoiltaan avskudda (kasta av) oket. ihai[|leminen beundran(de). -lija(tar) beundra |re, -rinna, -lia beundra, -ltava beundransvärd. -Itavasti beundransvärt, -lu beundran (för ngt), -lunsekainen blandad med beundran.

ihan (us. j.) alldeles; fullkomligt; (juuri) just; (kaikkein sup.) allra; (kerrassaan) rent av; ei ~ inte alldeles, (täysin) fullt (ut); ~ tuore pinfärsk; menee ~ poikki går tvärt av; — niin just så; ~ viimeinen keino det allra sista medlet; ~ vastoin jtk tvärt emot ngt; ~ vieressä tätt invid, intill; vrt. aivan.

ihana härlig (suloinen) ljuv; (kaunis) skön, fager; (hurmaava) förtjusande, hänförande;

kaunis förtjusande vacker; av hänförande skönhet, -inen (run.) ks. ed. -sti härligt; ljuvt; förtjusande, hänförande, ihanne* ideal -et - (jnk för ngt), -aika (urh.) idealtid (-na på), -ihminen idealmänniska, -kuva idealbild; ideal; idol -en -er. -luoma idealskapelse, -maailma idealvärld, -mies idealman, -nainen idealkvinna, -puoliso ideal|make, † -maka. -tila idealtillstånd. - val tio idealstat. - yhteiskunta idealsamhälle, ihan||noida idealisera, -noiminen, -nointi*

idealiserande, idealisering, ihanteelli|[nen idealisk; idealistisk; -sen kaunis idealiskt skön. -sesti idealiskt; idealistiskt. -smielinen ideellt sinnad; idealistisk. -suus2 idealism; idealitet, ihanteeton utan ideal; ideallös. ihanteinen ks. ihanteellinen. ihante||leminen idealiserande; beundrande, -lija idealist; beundrare, -lu idealisering; beundran (av ngt), ihantola eldorado -t -n; idealsamhälle. ihanuus2 härlighet; (luonnon~) fägring, ihast||eleminen beundrande, -elija beundrare; libhaber. -ella vara förtjust (i ngt), charmerad (av ngt); (ihailla) beundra.-elu förtjus ning; libhaberi. -ua bli förtjust (jst över ngt; jhk i ngt); bli betagen (i ngt); (för)tjusas, intagas* (avngt); ~ ikihyväksi bli mäkta förtjust; -unut jhk förtjust i ngt; intagen av (charmerad av [över] ngt); -unut jkh hnk. förtjust (betagen) i ngn. -us förtjusning; -uksis-sa(an) i sin förtjusning; förtjust; silmäin ~ ögonfägnad; -uksen huuto ett rop av förtjusning. -uttaa* (för)tjusa; betaga*; charmera; -ullavan kaunis förtjusande vacker; charmant, -uttaja(tar) förtjusar|e, -inna, förljuvar|e, -inna; förljuverska; elämän ~(tar) som förljuvar livet, -uttaminen förtjusande; behagande; förljuvande. ihka (sen) ks. ihan, aivan; ~ oma riktigt egen; vrt. i k i. ihme I. (s.) 1. und|er -ret -; (~lyö) underverk -et -; kuin ~en ansiosta som genom ett under(verk); tehdä ~ilä göra underverk; usko ~isiin underverkstro; (mikä) ~ ja kumma! under över alla under! ~kö(s) tuo! undra på det! sepä ~ (kumma) det var då underligt; pitää suurena ~enä että förundra (förvåna) sig över, att; on ikuinen ~ että det är ett rent under. 2. (kumma); ihmekös (ei ~) jos intet under, om. 3. (ihmetys): näin ~ekseni (kummakseni) jag såg till min förvåning; ~issään full av förvåning (förundran), förvånad (över ngt); ihan ~issään sitä katselee full av förvåning betraktar

man det. 4. (pula, hätä): olin tosiaan -is-säni hänen vuokseen jag var verkligen illa ute för hans skull; nytpä vasta —isiin jouduttiin! nu har man riktigt råkat i klistret! 5. (vahv.): mitä ~ttä! vad i ali världen! mihin —eseen sinä hävisit? vart i ali världen försvann du (tog du vägen)? miten —essä? hur i ali världen? ei —eksikään inte för allt i världen; jos —eksi sen tekisit om du för unders skull skulle göra det; hyvä —! har man hört (på maken)! II. (a.) underbar; hän on — mies han är en underbar man; ei hän ole muita —empi han är inte förmer än någon annan. III. (adv.): —en kaunis underskön; ett under av skönhet; —en pieni underbart liten; —en hyvin underbart bra (väl), utmärkt väl. ihmeelli||nen underbar; (kummallinen) underlig, besynnerlig; (merkillinen) märkvärdig; (harvinainen) ovanlig, sällsam, -sesti under|bart; -ligt, besynnerligt; märkvärdigt; ovanligt, sällsamt, -syys2 underlighet, besynnerlighet; märkvärdighet; ovan-^ lighet, sällsamhet; vrt. ihmeellinen. ihme|l-eläm, «elävä (j.) underdjur. ihmeesti (ihmeellisesti) underbart; på ett

påfallande sätt. ihmehtiä* ks. ihme tell ä, (harv.) ihailla, ihmeidenteikijä (er. kat., ort.) under|görare, ^ -görerska.

ihmeinen (run.) ks. ihmeellinen. ihmeitä tekevä undergörande, ihme||juttu (en) underlig historia, -kapine (en) underlig manick. -köynnös (ksv. Bou-gainvillea glabra) bougainvillea. -lahja underbar gåva. -lapsi underbarn, -luomus underverk, -lääkäri underdoktor, -maa under-, sago|land. -mies underman, -näky undersyn. -olento underväsen, -olio ks. ed. «parannus underkur.-sävel underbar ton.-teko underverk -et -. -teilen undrande, med förvåning. -tellä* 1. förundra, förvåna sig, förvånas (över ngt); undra (på, över ngt); kysyä -teilen fråga undrande (med förvåning); ei ole -ttelemistä det är inte att undra på (över); -tte-levä kysymys förvånad fråga. 2. (ihailla) beundra, -teitä väl. förundransvärd; förvånansvärd; förvånande; (merkillinen) märkvärdig; —n hyvin märkvärdigt bra. 2. (ihailtava) beundransvärd, -teltävästi förvånansvärt; beundransvärt; märkvärdigt, -tteleminen förundran, förvåning; undran(de); (ihailu) beundran(de). -ttelevä undrande, undersam, -ttely förundran, förvåning, undran; (ihailu) beundran, -tys ks. ed. -tyttää* förundra, förvåna; väcka2 förundran (förvåning); göra förvånad; minua — det förundrar (förvånar) mig; -tyttävä ks. i h-m e t e 11 ä v ä. -työ underverk, ihmi|nen människ|a -an -or /; -sel människor (na); (väki) folk -et; älä hyvä — sitä tee! gör för ali del inte det (bästa vän)! olla (j. pysyä) -siksi uppföra sig som folk; uppträda hyggligt (städat, hyfsat, humant); milloinhan hän oppii olemaan -siksi? när skall det bli folk av honom? kyllä minä

opetan hänet olemaan -siksi! jag skall nog

göra folk av honom! tottua liikkumaan -sten parissa (j. -sissä) lära sig umgås med folk; onko tuo -sten tapoja? är det folkfasoner?

-sten tavalla som folk; -sten keksinnöt pl människofunder. ihmis- (yhd.) människo-, mänsko-; mänsklig, -aines män(ni)skomaterial. -aivot män(ni)-skohjärna. -ajatus människotanke, -alku människoplanta, -anatomia människans anatomi, -apu människors hjälp, -arka människoskygg, -arkuus2 människoskygghet. -arvo människovärde, -arvoinen människovärdig. -asunto män(ni)skoboning. ihmiseksi |j tullut (usk.) människobliven. - tulo (usk.) människoblivande, inkarnation; man-domsanammelse. ihmiselli||nen mänsklig, -sesti mänskligt.

-syys2 mänsklighet, ihmis||elo, -elämä människoliv, ihmisenj|arvoinen människovärdig, -kaltainen män(ni)skolik(nande). -muotoinen människoliknande; som liknar en människa; ~ apina människo-, människaliknande apa. -poika människoson(en). ihmis j| hahmo människohamn, -halveksinta män(ni)skoförakt. -henki män(ni)sko|ande, (—elämä) -liv. -ihailu människobeundran, -ihanne män(ni)skoideal. -iho män(ni)sko-hud. -ikä mans-, människo| ålder, - jalka (tav. kuv.) människofot. -joukko män(ni)sko|-, folk|hop, -skara, -juonet (-kujeet) människofunder. -järki mänskligt förnuft; män(ni)sko-förstånd -et.-kasvot människoansikte, -kauppa (hist.; krk.) människohandel, -kohtalo människoöde, -korva människoöra. -kunta mänsklighet(en); människosläkte(t). -kurja (er. vanh.) stackars människa. -kuvaaja människoskildrare, -kuvaus människoskildring. -käsi människohand, -käsitys människouppfattning. -käsky människo(på)-bud. -laji: uusi - ett nytt slag av människor. -lapsi män(ni)skobarn. -lauma människoskara. -liha människokött, -luokka människoklass, -luonne människokaraktär, -luonto människonatur, -maantiede antro-pogeografi. -massa män(ni)skomassa. -me-netys (tav. -henkien menetys) förlust i människoliv. -meri män(ni)skohav. -metsästys (tnk.) män(ni)skojakt. -mieli människosinne. -muoto människogestalt, -nero människosnille.

ihmis||oikeus2 mänsklig rättighet; människorätt. -olento mänsklig varelse, -palvonta människodyrkan, -pari människopar, -parka arma (stackars) människa. -pelko människofruktan. -peto ett odjur i människohamn. -pienuus2 mänsklig ringhet, -poloinen ks. -parka, -polvi (suku—) generation, -povi människobröst, -pyörre människovimmel, -pää människohuvud, -rakas människoälskande. -rakkaus2 människokärlek, -raukka stackars människa. -raunio människo |-ruin, -spillra, -trasa, -ravinto människoföda. -rinta ks. -povi. -rippeet pl människospillror. -rotu människoras, -ruoka människoföda. -ruumis människo| kropp, (kuollut) -lik. -ryhmä människogrupp, -ryöstö människorov. -seura människors

sällskap, -sielu människosjäl, -silmä människoöga. -suhteet mänskliga kontakter (relationer); (kaup.) public relations, -suku människosläkte(t). -susi (tar., taik.) varulv.

-sydän människohjärta, -syöjä människo-ätare; kannibal -en -er. -syönti människo-ätande(t), kannibalism, -sääntö: -säännöt människors lagar o.påbud, -taimi ks. -vesa. -tavat pl folk|fasoner, -vett, -folor (j.). -teko ks. -työ. -telme ks. -vilinä, -teurastus män(ni)skoslakt. -tiede antropologi -n* kunskap om människan, - tieteilijä antropolog-en -er. -tungos folk trängsel, -tuntemus människokännedom. -tuntija människokännare, -tuuma människopåfund, - tyyppi människotyp.-tyä f olka sig; bli folk; bli human(are); humaniseras. -työ människoverk; mänskligt arbete, -työvoima mänsklig arbetskraft, -uhri (muin., Ink.) människooffer, -valta mänsklig makt; människomakt, -vartalo människofigur; mänsklig gestalt, - veri människoblod; vuodattaa (-) verta utgjuta människoblod. -vesa människo I telning, -planta, -barn. -viha människohat; misantropi -n. -vihaaja människo|hatare, -fiende; misan-trop -en -er. -vihollinen 1. (a.) människofientlig, misantropisk. 2. (s.) ks. ihmisvihaaja. -viisaus2 mänsklig visdom, - vilinä människo-, folk|vimmel. -virta män(ni)sko-ström. -voima mänsklig makt; människo |-makt, -förmåga, -kraft; mikä on -voimin tehtävissä vad som står i människomakt. -yhteisö människosamfund, - ymmärrys ks. -ä 1 y. -ystävä människovän; filantrop -en -er. -ystävällinen människovänlig; filantropisk, -ystävällisesti människovänligt, -ystävällisyys2 människovänlighet.

ihmisyys2 mänsklighet, humanitet; vrt. käyttäytymistapa. -näkökohta humanitetshänsyn.

ihmis||äly människoförstånd, -ääni människoröst.

iho hud -en; (hipiä) hy -n. -haava hudsår; ytligt sår. -hengitys hudandning, perspira-tion. -huokonen hudpor. -hurtta (lääk.) lupus, hudtuberkulos, -inen (yhd.) med ... hy; -hyllt, -hyad; hieno ~ med fin hy; finhyllt. -jauhe (kosm.) pud|er -ret -. -karva hullhår. -kas -kkaan underskjorta; (Raam.) livklädnad, -kerros hudlager, -kilpi (el.) hudsköld. -kudos (an.) hudvävnad, -käsnä hud-valk. -laskimo hud ven. -luusto hudskelett, -maali (kosm., er. teat.) smink -et. -mato hud-, por|mask.-naarmu hudskråma.-n(alai-nen under huden befintlig; underhuds-; [lääk.] subkutan; hypoderm[atisk]. -hoito hudvård. -mukainen, -myötäinen [vaat.] åtsittande, -siirto [lääk.] hud|transplanta-tion, -överföring, -toiminta hud verksamhet. -väri hudfärg;, -väriaine hudpigment. -värinen hudfärgad.) -näppylä finn|é -en -ar, kvissl|a -an -or. -paita underskjorta. -poimu hud I veck, -fåll. -rasva hud|-talg -en, -fett. -rauhanen hudkörtel, -saip-pua toalettvål. -syöpä (lääk.) hudkräfta, -takki livrock. -tauti hud|sjukdom, -utslag, (-lääkäri dermatolog, hudläkare; hudspecialist.) -ttuma (lääk.) eksem -et -, hudutslag -et -. (-kuume utslagsfeber, -tauti utslagssjukdom.) -valtimo hudpulsåder, - voide (kosm.) hud|salva, -kräm.

ihra ist|er -ret. -leuka isterhaka. -maha ister|buk, -måge. -voi istersmör; smult -et.

ihvi 1. ([er. el.] hiki) svett -en; (märkyys) fukt -en; (rasva) flott -et. 2. piipun ~ pipolja. -nen 1. svettig; fuktig; flottig. 2. vrt. ed. 2. -villa otvättad ull. iibis (el. Ibis) ibis -en -ar. -ruusu (ksv.

Hibiscus) ibisros, kinesisk ros, hibiskus, iili||nrato (el. Hirudo medicinalis) ig|el-eln -lar, -tauti (el. lääk.) ks. maksamatotauti. iiriläiset pl (käns. Irlannin kelttiläiset, irlantilaiset) irer. iiris 1. (an.) (silmän kehä-, väri/kalvo) iris, regnbågshinna (i ögat). 2. (ksv.) ks. kurjenmiekka, iisoppi (ksv. Hyssopus officinalis) isop -en. iki 1. (adv. run.): (iäksi) för alltid; evigt; (täysin) alldeles. 2. (yhd. alkul.) ks. seur. esim. -honka urgammal fura. -hyvä: ihastua ~ksi bli överförtjust, --ihastunut överförtjust. «ilo innerlig glädje -kukka (ksv. Helipterum) eternell, -liikkuja (us. leik., iv.) evighetsmaskin, »perpetuum mobile», -lumi den eviga snön. -maailmassa: ei ~ ks. (ei) ikinä, -metsä urskog, -muistettava evigt minnesvärd; (unohtumaton) oförgätlig. -muistoinen urminnes (tpm.). -naisellinen evigt kvinnlig, -naisellisuus2 det evigt kvinnliga, -nen: joka ~ (jok~) varenda en. -nä: ei ~ aldrig (i världen, i livet, någonsin); kuka ~ (hyvänsä) vem som än (vem helst); niin paljon kuin ~ voin så mycket jag någonsin kan; mitä ~ haluat vad än (helst) du önskar; vrt. i k ä. -oma riktigt (min, din osv.) egen; min (din osv.) egen för alltid, -onnellinen överlycklig, -päivä: en -päivinäni aldrig i mina dagar; aldrig i livet; ei -päivinä aldrig i världen; -päiviksi för alltid (evigt); för evärdliga tider, routa (geol.) permafrost. -runo uråldrig sång; urgammalt kväde, - teilleen: mennä ~ gå ali världens väg. -uni evig sömn; (kuolema) den eviga sömnen, - vanha urgammal,

uråldrig, -vihanta ständigt grön. -vihollinen arvfiende, -vihreä ks. -vihan-t a. -vuor|i: urberg; -et de eviga bergen, ikkuna (er. kaup. m. akkuna) fönst|er -ret -; katsoa ulos ~sta se ut genom fönstret, —asetelma (läh.) fönsterskyltning, --aukko fönsterglugg -en -ar. -haka fönsterhake, -inen (yhd/) med . . . fönster; pieni-~ med litet (små) fönster, -kasvi fönsterväxt, -kitti fönsterkitt, -kolo fönstersmyg -en -ar. -komero fönsternisch, -kuori (-kirjekuori) fönsterkuvert, -laatikko (ruukkukasv.) fönsterlåda. -lasi fönsterglas, -lauta fönsterbräde. -luukku fönsterlucka, -lyijy (ent.) fönsterbly.

ikkuuan||haka fönsterhake, -kamana fönster-balk -en -ar; -valv -et -. -kehys fönsterbåge. -pesijä fönster I putsare, /. putserska. -pesu fönsterputsning. -pieli fönsterpost, -puitteet ks. -kehys, -puolisko fönsterhalva. -rako fönsterspringa, ikkuna I |paikka (raut. ym.) fönsterplats. - paperi fönster|papper, -remsa, -piena fönsterlist. -raudat pl fönsterbeslag, -reikä fönsteröppning. -ristikko fönstergaller. -rivi fönsterrad, -ruutu fönsterruta, -räppänä (vanh.) fönsterventil, -seinä fönstervägg. -syvennys fönster|fördjupning, -smyg, -nisch, -valaistus fönsterbelysning. - vanuikkunavarj ostin — ilakoida

ila

fönstervadd, -varjostin fönsterskärm. - verho (uudin) gardin; markis, (-kangas gardintyg. -tanko gardin|käpp -stång.) ikoni (ort pyhäinkuva) ikon -en -er. ikui||nen (iankaikkinen) evig; (ainainen) evinnerlig, evärdlig; (katoamaton) oförgänglig, o(för)vansklig. -sesti evigt; evin-nerligen; (iäksi) för evigt; (kaikiksi ajoiksi) för alla (evärdliga) tider; för alltid, -staa föreviga; (us. leik. valokuvata) fotografera, -staminen förevigande, -suudenkaipuu ks. iäisyyden kaipuu, -suus2 evighet; vrt. iäisyys, ikä* åld|er-ern-rar; (elämä) liv-et -; (aika) (livs)tid -en -er; hän kuoli 70 vuoden iässä han dog vid 70 års ålder (70 år gammal); siinä iässä vid den åldern; koko ~ni (~ni kaiken) hela mitt liv; livet igenom; minun iältäni vid min ålder, (elämäni aikana) under min (livs)tid; under mitt liv; så länge jag lever (levat); vanhalla iällään vid hög ålder; på sin ålderdom; på gamla dagar; toivottaa jllk pitkää ~ä tillönska ngn ett långt liv; jos Jumala minulle ~ä suo om Gud låter mig leva; parhaassa iässään i sina bästa år; olet siis tullut (päässyt, ehtinyt) lailliseen (täyteen) ~änl du har alltså blivit myndig! vrt. ikinä; iäksi (päiviksi) för hela livet; (ainiaaksi) för alltid; (ikuisesti) för evigt, ikä||aste ålderstadium, -ero skillnad i ålder; åldersskillnad, -esimies ks. -presidentti. -heikkous2 ks. vanhuuden—, -ihminen gammal (äldre) människa, -inen: sinun -isesi lika gammal (i samma ålder) som du (jämnårig med dig; i din ålder); sen ~ så gammal; i den åldern; hän ön 30 vuoden ~ han är 30 år gammal; 50 vuoden ~ mies en femtioårsman, en man på 50 år; hän kuoli 75 vuoden -isenä han avled i en ålder av 75 år (vid 75 års ålder, 75 år gammal); lapsi on kehittynyt -isekseen barnet är utvecklat för sin ålder; minun -iseni mies en man i min ålder (i mina år), ikä||jakso åldersskede, -järjestys åldersföljd. -kausi (elin~) livstid -en; (elämä) liv -et -, levnad -en; (ikä) åld|er -ern -rar; (ksv.) åldersperiod; eri ~na under olika åldrar, -kumppani ks. -t o v e r i. -laki ålderslag. -lisä ålderstillägg, (-oikeus rätt till ålderstillägg.) -loppu (hnk., es.) utle-vad; utsliten; (ylen vanha) lastgammal, -luokittain åldersklassvis, -luokitus (mtsh.) åldersklassindelning, -luokka åldersklass, (-rakenne [mtsh.] åldersklass | fördelning, -frekvens, -ryhmä åldersklassgrupp, -suhde åldersklassförhållande.) -lykkäys uppskjutande av avgång utöver åldersgränsen, -metsä gammalskog; urskog, -mies gammal (äldre) man; gammelman; (urh. ym.) old-boy -en -s. (-sarja oldboysserie.) -nainen (tav. vanhahko nainen) äldre kvinna; ks. -i h m i n e n. -neito (leik., iv.) gammal ungmö; (iv. vanhapiika) gammalpiga. -polvi (suku~) generation; ks. -luokka, -presidentti, -puhemies ålders|president, (valt.) -talman, -puoli ålderstigen, -raja ålders |-gräns, -streck -et; erota ~n perusteella falla för åldersstrecket, -ryhmä åldersgrupp, -selvitys åldersutredning, -suhde åldersför-

hållande. -toveri jämnåring. -vissään ks. ikävä, -vuosi levnads-, (vanh.) ålders|år; kolmannella -vuodellaan i sitt tredje levnadsår.

ikävysty||minenleda, ledsnad -en (jhk vid ngt); avsmak (för ngt), -ttäminen uttråkande, -ttää* uttråka; tråka ut. -ä känna2 leda; ledas*, ledsna (jhk vid ngt); -nyt (kyllästynyt) jhk utled på (vid) ngt; (väsynyt) trött på ngt; ~ aikojaan ledas vid (åt) livet. ikävyy|s8 ledsamhet; tråkighet; obehag -et -; (kiusa) förtret -en, förtretlighet; jnk tuottama (jst aiheutunut) ~ obehag av ngt; joutua -ksiin bli utsatt för obehag (förtret-ligheter); skaffa sig obehag; råka ut för obehagligheter; saattaa -ksiin utsätta för obehag (obehagligheter), ikäv|ä 1. (s.) ledsamhet, leda;

(mielipaha) ledsnad -en; (epäviihtyisyys) vantrevnad; (kaipaus) saknad; längtan (jhk efter ngt); trånad; ~kseni (valitettavasti) huomasin till min ledsnad (tyvärr) fann jag; istua -issään tråna; täras av saknad (längtan); (huolissaan) sitta bedrövad; -issään (oleva) trånande, trånsjuk; ~ksi asti ända till leda; till lust o. leda. 2. (a.) ledsam; tråkig; otrevlig; ointressant; (harmittava) förarglig; (kiusallinen) förtretlig, pinsam; (onneton) fatal, prekär; (surkuteltava) beklaglig; minun tulee sinua ~ jag kommer att sakna dig, längta efter dig; hänen tuli ~ meitä han saknade oss, kände saknad efter oss; ~ tilanne en ledsam (förtretlig, pinsam, prekär) situation; jnk tulee ~ jtk ngn får längtan efter, börjar längta efter ngt; minun on ~ jàg längtar (känner saknad) (jtk efter ngt); (en liihdy) jag vantrivs; olisi ~ä ~mpi det vore mer än ledsamt; ~ kyllä hän ei tullut ledsamt nog, (valitettavasti) tyvärr kom han inte; — erehdys ett ledsamt (fatalt, beklagligt) misstag, -nkukka (ksv. Omphalodes verna) ormöga. -sti ledsamt; tråkigt; otrevligt. ikä||vöi(dä 1. [olla ikävissään] ha det tråkigt; tråna. 2. [kaivata] sakna; [haluta] längta [trängta] efter ngt; känna2 saknad [-[längtan]-] {+[läng- tan]+} efter ngt;[himoita] åtrå [ngt]; ~ maalle längta till landet; -ty [kaivattu] saknad; efterlängtad, -nti* saknad, längtan; saknande, längtande, -vä längta|nsfull, -nde.) -ys datering; tid|fästning, -sbestämning. ikään: ~ kuin alldeles som; som om; äsken ~ nyss; niin ~ (samoin) likaledes; likaså, -tyä* bli gammal, nå en hög ålder; åldras, i. 1. (er. ost.): (osuuskunta) ~ (ilman lisämaksuvelvollisuutta) (andelslag) utan tillskottsplikt (u.t.). ilah||dus (harv.; ilonaihe) glädje -n, fägnad; förnöjelse; förtjusning, -dutta|a* glädja*, fröjda, fägna, förnöja2; -va uutinen en glädjande (fägnesam) nyhet; -van suuri edistys ett glädjande stort framsteg, -dutta-minen glädjande jne. -tua* bli glad; glädjas (åt); (ihastua) bli förtjust (över ngt); -luva sprittande glad. ilakka* (harv.) 1. (s.) (iloinen melu, hälinä) glam -met. 2. (a.) (iloluontoinen, iloinen) glad(lynt).

ila||koida vara uppsluppen; glamma; skämta;

spektakla. -koiiiiinen glam(mande) jne. -kointi * glam -met; uppsluppenhet, iljait||ko* ks. seur. -ne halka; (jää~) isgata. -teinen med isgata; isig; isbelagd; (liukas) hal, glatt. ilje||ttävyys2 vämjelighet, vidrighet; skändlighet. -ttävä vämjelig, vidrig, vederstygglig; ruskig, smutsig; (ruma) otäck, -ttää* väcka2 avsmak (vämjelse); vara vämjelig; se ~ minua det väcker avsmak (vämjelse) hos mig; jag vämjes vid det. -tys avsmak -en; vämjelse;' styggelse; (senkin) den ragatan (otäckingen)! -tä* (saada hävyntun-leeltaan yms. tehdyksi) nännas2; ha oförsyntheten (vara nog oförsynt) (voida tehdä jtk att göra ngt); (viitsiä) idas; en ilkeä mennä sinne jag är generad att gå, jag förmår mig inte att gå dit. ilka||moida spektakla, gäckas, gyckla; skal-kas; (härnätä) reta; vrt. ilakoida, ilkkua, -moiva skalkaktig; uppsluppen, -stella ks. ilkamoida, ilvehtiä, kujeilla, ilkei||llä vara stygg (elak;) (er. kuv.) vara spydig (satirisk), -ly spydighet; stygghet, elakhet.

ilkey|s2 stygghet, elakhet; illvilja; -ksissä(än) av elakhet.

ilkeä stygg, elak; (ivallinen) ironisk, satirisk, spydig; (myrkyllinen) giftig; (vastenmielinen) motbjudande; ~n näköinen stygg; (ruma) ful; otäck; ~n hajuinen illaluktande. -juoninen illistig. -kielinen med elak tunga, -mielinen illasinnad; elak; (pahansuopa) illvillig, -mielisyys2 elakhet, ondska; illvilja, -sisuinen elak(t sinnad), -sti styggt, ^ elakt; otäckt.

ilki: ~ alastji, -ön sprittnaken. iikij[kurinen illasinnad, illvillig; okynnig; spjuveraktig, -mielinen ks. ilkeä, -mielisyys2 illvilja, -mys otäcking; stygge|r -n. -työ nidingsdåd; illgärning, illdåd, illbragd. -vallantekijä illgärningsman; missdådare. -valta ofog -et; (pahanteko) illdåd -et -; (vallattomuus) okynne -t; harjoittaa ~a bedriva ofog. -valtainen som bedriver ofog; okynnig; ostyrig; ~ hälytys okynnes(a)larm. -val tai suus2 ofog -et; illdåd -et -; okynnig-het; okynne -t. -ö otäcking; stygge|r -n; (pahantekijä) illgärningsman, niding, ilkku* (pilkka, iva, ähittely) hån, gäck -et; spe (ipm.). -a* håna (ngn); jst jtk (tör ngt); tala hånfullt [försmädligt] (om ngt); göra* narr (spe) av ngt; gäckas, driva gäck (med ngn); göra* sig lustig (över ngn); ~va hånande; hånfull, spefull; ~va nauru skadeglatt skratt; hånskratt, -ja spefåg|el -eln -lar, gäck -en -ar. -minen hånande, begabbande, ilkosen ks. i 1 k i; ~ alaston sprittnaken. ilkun ta * hånande, hån -et; gäckeri; (iva) ironi -n.

illakko* (ksv. Hesper is) (en) hesperis, aftonviol.

illalli||nen 1. (s.) kvällsvard -en -er; aftonmåltid -en -er, aftonvard -en -er; (hieno) supé; -sen jälkeen efter kvällsvarden (supén); -sen aikaan supédags; olla -sella äta (spisa, intaga) kvällsvard; äta kväll; supera; ~ on katettu supén är serverad.

2. (a.): -set tapahtumat (vieraat) gårdagens händelser (gäster, främmande), -skutsut pl soaré, -spöytä supébord. illan||istujaiset pl (Suom.r.) kvällssits -en -er. -suu: ~ssa på kvälls|kvisten, -sidan; vid kvällens inbrott, - vietto aftonunderhållning; soaré, -virkku kvällspigg,, illastaa (syödä illallista) äta* (inta) kvällsvard; (hieno) supera. illatiivi (kiel. sisäiulento) illativ -en -er. illatsu(t) (ett glatt) aftonsamkväm -et -;

kvälls I bjudning, -skutt -et-, illemmalla ks. ilta.

illojaali(nen) (epärehellinen, vilpillinen) illojal.

illu||sorinen (kuvitelmallinen, näennäinen, väärä) illusorisk, -usio (kuvitelma) illusion, illyrialainen (a.) illyrisk, ilm|a 1. luft -en; korkealle ~an, korkealla ~ssa högt upp, uppe i luften; (se) tuntuu ~ssa (kuv.) det ligger i luften; ~ on viileä luften är sval. 2. (kuv.) näillä -oilla (seuduin) i dessa trakter (nejder); tulla -oille (ilmi) träda fram (i dagen); ihmisien -oilla, -oille (joukossa, joukkoon) bland människor, bland folk; sävelet kajahtivat -oille tonerna klingade ut, steg mot höjden. 3. (sää) väderlek -en; väd|er -ret; ~n lämpötila luftens temperatur; ~ on kaunis vädret är vackert; on kaunis ~ det är vackert väder; kauniilla ~lla vid vackert väder; ihana ~ (m.) gudaväder.

ilma||-aaltoluftvåg. —alue luft|område, (valt.) -territorium, »alus luft|fartyg, -farkost, -annousu (Int.) uppstigning, ilmaan||tua* 1. (tulla ilmoille) komma* till synes; (ilmestyä) uppenbara sig; dyka* upp; mies on -tunut tänne mannen har uppenbarat sig (dykt upp) här. 2. (näyttäytyä) visa sig; (ilmetä) yppa sig; yppas; framträda*; (esiintyä) uppträda*; förekomma; kun tilaisuutta -tuu då tillfälle yppar sig (ges); se -tuu eri muodoissa den kommer till synes (den uppträder, förekommer) i olika former; den yttrar sig på olika sätt; den tar sig olika uttryck; esteen -tuessa vid förekommande (sattuessa inträffande) förhinder (förfall); ellei laillisia estettä -nu om icke laga hinder möter (mellankommer). -tuulinen framträdande; uppträdande; förekomst -en.

ilma||-ase luftvapen —aseistus flygbeväpning. »aukko luft [öppning, -hål. -eloinen (bktr.) aerobisk. -eristys luftisolering, -este (sot.) luftstängsel, -hakuinen ks. -eloinen. -hoito (lääk.) luft|behandling, -kur. »huokonen (ksv.) por. -huolto per flyg, luftledes skeende försörjning, underhåll, -hyppäys luftsprång, -hyökkäys flyg-, luft | anfall, -angrepp, -attack, -räd. -häiriö (rad.) atmosfärisk störning, -hälytys flyglarm. ilmai[|Iija aviatiker; (lentäjä) flygare, -lia

idka luftfart, ilmailu luftfart -en; flyg -et; aviatik -en; (-loimi) flygväsen, -asema flygstation, -asia luftfartsärende, -asiamies flygattaché, -kartta flygkarta, -kelpoinen flygduglig, luftvärdig, -kelpoisuus2 luftvärdighet, -koulu (vanh. Suom.) ks. lentosotakoulu.ilmailulaki —

-laki lag om luftfart, -lupa luftfarts-, flygl-tillstånd. -majakka flyg-, luft|fyr. -ministeri luftfarts-, f]yg|minister -toimisto luftfartsbyrå; byrå för flygärenden, -opisto luftfartsinstitut. -vakuutus luftfarts-, flyg!försäkring. -yiranomainen luftfartsmyndighet, ilmai|nen 1. (maksuton) kostnadsfri; gratis (tpm.); utan vederlag; ~ paikka gratisplats; -seksi gratis; tehdä -sia päivätöitä göra dagsverken utan vederlag. 2. (yhd.) med ... luft; huono ~ med dålig luft. ilmaisanti* (kaup.): (osakkeiden) ~ gratis-emission.

ilmaisem||aton icke yppad jne.; ajatuksiaan ~ som inte yppar sin mening (sina tankar), -inen yppande, uppenbarande; ådagaläggande jne.; ks. i 1 m a i s t a. ilmaisj|hyöty (Iak.) nytta utan vederlag, -ija uttryck för ngt; som yppar jne.; vrt. ilmaista. -jakelu gratisutdelning, -käyttäjä som nyttjar utan vederlag, -käyttö nyttjande utan vederlag, -käyttöoikeus2 vederlagsfri nyttjanderätt, -osake gratisaktie. -suoritus prestation utan vederlag; gratisprestation. ilmaisi ta yppa, uppenbara, (paljastaa) blotta, förråda*; (näyttää) visa; (osoittaa) ådagalägga*, röja2; lägga* i dagen; manifestera; (lausua) uttala, uttrycka2; (kuvata) ge* uttryck (åt); (ilmoittaa) tillkännage*, ge* tillkänna; uppge*; (tiedottaa) meddela; (rad. demoduloida) demodulera; (merkitä) beteckna; (kirjoittaa julki)

utsätta*; ~ salaisuus yppa (röja, uppenbara) en hemlighet; ~ iloaan yppa (visa, uttala, uttrycka, tillkännage) sin glädje; ge uttryck åt sin glädje; ~ tyytymättömyytensä uttala, visa (purkaa ge luft åt) sitt missnöje; ~ toivomuksenaan että uttala sin önskan, att; subjekti ~an pronominilla subjektet återges med ett pronomen; verbi -ee toimintaa verbet änger (betecknar, uttrycker) en handling; ~ rikos yppa (ilmiantaa ånge) ett brott; ~ itsensä ge sig till känna; (näyttäytyä) manifestera sig; ~ mieltään visa humör; ~ asiansa ånge (tillkännage, uppge) sitt ärende; ~ läsnäolonsa (olevansa läsnä) ge tillkänna sin närvaro; ~ tunteensa blotta (sanoin uttrycka) sina känslor; ~ jllk kunnioituksensa betyga ngn sin högaktning (vördnad); älä -e tätä kenellekään! yppa inte det här för ngn!~ b mielipiteensä uttala (delge, meddela) sin åsikt, ilmaisi;toimi (Iak.) vederlagsfri rättshandling. -työ arbete utan vederlag, ilmaisu yppande jne.; vrt. i 1 m a i s t a; yttring; jnk ~ (ilmaus) uttryck för ngt; saada ~nsa (ilmetä) jssk taga sig uttryck i ngt. -erehdys (Iak.) misstag i uttryckssättet, -keino medel att uttrycka ngt; uttrycks-, meddelelse|medel. -kyky uttrycksförmåga, -muoto uttrycksform, - tapa uttrycks-, med-^ delelse|sätt. -vala (Iak.) manifestationsed. ilma||jarru luftbroms, -johto luftledning, -joukot pl luft-, flyg|trupper, -juuri (ksv.) luftrot. -jäähdy t teinen luftkyld, -jäähdytys luftkylning, -kaapeli luftkabel, -kammio (tkn.) luftkammare, -kanava (tkn.) luftkanal. -kapasiteetti* (ksv.) porvolym, -karkaisu (tkn.) lufthärdning. -kas -kkaan luftig, -kartoitus (Int., kart.) luft|kartlägg-

ning, -mätning, -kehä luftkrets, (m. fys.) atmosfär -en -er; paine atmosfärtryck. -kelpoisuus2 (Int.) luftvärdighet, -kerros luftlager. -kirje aerogram -met -. -kivi 1. meteorit -en -er. 2. (p.jal.) (ett slags) halvädelsten, -kivääri luftbössa, -kkuus1 luftighet. -kui-va lufttorr. -kuivattu (miel.: ulkoilmassa kuivattu) lufttorkad. -kuivatus lufttorkning. -kuljetus lufttransport; befordran luftledes; flygbef ordran.-kuljetusjoukot flyg-burna trupper, -kuoppa (Ini.) luft|grop, -hål. -kupla luftblåsa, -kuva flyg-, luft|bild. -ku vakar toi tus flyg(bilds)kartläggning; fotogrammetri. -kylpy luftbad. -käytävä (-torvi) luftrör -et -; (valt.) luftkorridor, -laatikko (mer.) luftlåda; (ur.) luft-, vind|låda. -laiva luftskepp, -laivasto luftflotta, -lehti (ksv.) luftblad, -lento (hht.) luftfärd; sväv. -liikenne luft|trafik, -fart. (-oikeus2 luftfartsrätt. -sopimus luftfartskonvention.) -loisto (-majakka) luft-, flyg|fyr. -lämmitys luft-(upp)värmning. -mainen luftartad. -majakka ks. lentomajakka, -matka luft|resa, -färd. -meri lufthav, -moottori luftmotor, -määrä luftmassa, -mängd, ilmani, (adv. vailla, paitsi) (för)utan; (muuten) annars, eljes(t); jäädä ~ bli utan ngt; jota ~ varförutan; ~ muuta (muitta mutkitta) utan vidare; ~ vain, ~ aikoja(ni) för ro skull; ~kos hän viipyi niin kauan! det var väl därför han dröjde (det var inte underligt, att han dröjde) så länge. 2.(prp., postp.): voin olla ~ sitä jag kan (nog) vara utan det, det förutan; jag kan försaka (undvara, umbära) det; ajan oloon ei voida olla ~ niitä dem kan man inte i längden undvara; tulen toimeen ~ sinun apuasi jag klarar mig utan, kan undvara din hjälp, ilman||ala klimat -et; luftstreck -et; totuttaa (tottua) ~an acklimati|sera(s), -sera sig. -en-nustaja väder|spåman, (j.) -profet. - ennustus (sääfn]ennustus) väderleksspådom, -henki vinddrag, fläkt, -herruus2 (sot.) herravälde i luften, luftherravälde, -kestävä luftäkta. -kosteus8 luftens fuktighet, -kostutin luftfuk-tare. -kostutus luftfuktning. -lämmitin (tkn.) luftvärmare. -mittari aeromet|er -ern -rar. -muutos omslag i väderleken; väderleks I omslag, -växling, -ohennus luft-förtunning. -olo avsaknad (av ngt); und-varande; (puute) umbärande, försakelse, -paine lufttryck, (-käyrä [mtr.] isobar -en -er.) -pitävyys8 lufttäthet, -pitävä lufttät, hermetisk; gastät. -pitävästi lufttätt, hermetiskt, -puhdistin luft|renare, -filter, -puhdistus luftrening; (tuuletus) ventilation, -puristin luftkompressor, -suodatin luftfilter.-suunta väderstreck. -säätö luftreglering, -tihennys luftförtätning, -tulo luft|tillopp -et, -tillförsel -n. -vaihdunta luftväxling, -vaihto ventilation, (-järjestelmä ventilationssystem. -kanava, -kuilu lufttrumma; ventilations|kanal, -schakt.) -vastus luftmotstånd. -veto luftdrag, -virtaus luftström -men -mar; luftströmning, -ääri väderstreck -et -; (seutu) fjärran trakt -en -er. ilma||oikeudellinen lufträttslig, -oikeus8 (Iak.) lufträtt. -ontelo lufttomt rum -met «operaatio (sot.) luftoperation, -pakoinen (bktr.)

ks. happipakoinen, -pallo luftballong; aerostat -en -er. (-retki ballongfärd.) -parannu|s (lääk.) luftkur; olla -ksella undergå luftkur. -parantola luft|kurort, -kuranstalt. -patja luftkudde, -patsas luftpelare, -perspektiivi

luftperspektiv, -piiri luftkrets; atmosfär-en. -pitoinen luft|haltig,-bemängd. -pitoisuus1 luft|halt, -mängd, -pommi luft-, flyg I bomb. -pommitus luft-, flyg|bombarde-mang. -posti luftpost; ks. lentoposti, (-maksu luftpostporto; luftporto, -nkul-jetus luftpostbefordran.) -pumppuluftpump, -puntari baromet|er -ern -rar. -puolustus luftförsvar, -purjehdus luft|segling, -fart; aeronautik -en; vrt. purjelento, yhd. -purjehtija luftseglare; aeronaut -eri -er; segelflygare, -puskuri luftbuffert, -putki (an. ym.) luftrör, -pyssy luftbössa, -pyörre (mtr.) luftvirvel, -rakko luftblåsa, -rako (ksv.) klyvöppning, -rata (raut.) luftbana. -reikä lufthål; (-veto-) draghål. -reitti luftrutt. -rengas luftring, -retki luftfärd, -silta (sot. ilmateitse tapaht. huolto) luftbro, -sodan-käynti luftkrigföring, -sota luftkrig. (-koulu flygkrigsskola; vrt. 1 e n t o s o t a k o u 1 u. -oikeus2 luftkrigsrätt, - voimat pl luftstrids-krafter.) -staa (tkn.) lufta, ilmasto klimat -et -, luftstreck, -alue klimatområde. -häiriö (rad.) atmosfärisk störning, -ida (tkn.) förse med luftkonditionering; -itu luftkonditionerad. -inti* luftkonditionering, -itua* (tottua ilmastoon) acklimatisera sig. -ituminen acklimatisering. -kuume klimatfeber. -llinen klimatisk; klimatologisk, -n-vaihdos klimatombyte, --olot pl klimatförhållanden. --opillinen klimatologisk, --oppi klimatologi -n. -parannus (lääk.) luftkur. -rotu (ksv.) klimatras. -suhteet pl klimatförhållanden. -tekijä klimatfaktor, -tiede (ym.) ks. -oppi ym. -vyöhyke klimatzon.

ilmastus (tkn.) luftning, ilma||sulku (sot.) luftspärr, -suoja flygskydd, -suojelu luftskydd, (-viranomainen luft-skyddsmyndighet.) -sähkö luftelektricitet, -säiliö luft|behållare, -tank, (mer.) -låda, (Ini.) -säck. - taistelu luft|strid, -slag. - teitse luftledes; (lento~) flygledes; per flyg. -tie luftväg, -tiede meteorologi, -tiedustelu (Int.) flygspaning, -tiehyt luft Igång, -kanal, -tie-teellinen meteorologisk, -tila luftrum; (rak. hnk. kohti) luftkub, -tilavuus2 luftutrymme. -ton lufttom, -torjunta (lyh. it.) luftvärn. (--aseistus [it.-aseistus] luftvärns-beväpning. -tuli fit.-tulij luftvärnseld. - tykistö [it.-tykistö] luftvärnsartilleri, -tykki f it.-tykki] luftvärnskanon.) -torpedo lufttorped. -torvi luftrör. -tyhj(i)ö lufttomt rum; vakuum -, -et. - typpi luftkväve, - tyyny luftdyna. - tähystys luftspaning, -täytteinen luft fylld.

ilmauiima (ilmiö) företeelse; vrt. seur. -s uttryck -et - (för ngt); yttring (av ngt); (ilmiö) företeelse; (ilmestys) uppenbarelse; lause on ajatuksen kielellinen ~ satsen är det språkliga uttrycket för tanken; olla jnk -ksena vara ett uttryck för ngt (en yttring av ngt); yttra sig i ngt; rehellisen vakaumuksen ~ uttryck för en ärlig övertygelse; tau-

din -kset ks. oireet; vihan ~ yttring av hat. -smuoto uttrycks-, uppenbarelseform, -tua ks. i 1 m a a n t u a. ilma|jva luftig; (tilava) rymlig, -vaara (sol.) fara från luften; luftfara. -vaippa lufthölje, -valokuva flygfotografi; luftbild. -valvonta (sot.) luftbevakning, (-mies luftbevakare. -torni luftbevakningstorn.) -varoitus (sol.) flygvarning, -varsi (ksv.) luftstam. - vasara (tkn.) lufthammare, -venttiili luftventil, -virta luftström, - virtaus luftdrag, -voimat pl luft-, flyg|stridskrafter. -voimien esikunta (Ruots.) flygstab. -vuoto luftläcka. -vuus2 luftighet. -ääni luftlett ljud. ilme uttryck -et -; (katse) uppsyn -en; (ele) min -en -er; viattomin med oskyldig min. -etön uttryckslös; (som är) utan uttryck; (tylsä) slö. -htiä* göra miner (mimiska åtbörder), -ikkyys2 uttrycksfullhet, -ikäs -kkään uttrycksfull; expressiv; (repäisevän kuvaava) drastisk, -illä göra* miner; ~ rumasti (happamesli) göra fula (sura) miner. -ily minspel -et; mimik -en. -i|nen uppenbar; (selvä) tydlig; ögonskenlig; evident; (kouraantuntuva) påtaglig; (yhd.) med . . . uppsyn; käy -seksi että det blir uppenbart (tydligt), att; ~ valhe en uppenbar, (aika) veritabel lögn; ankara-, tylsä I~ med bister (slö) uppsyn, -isesti uppenbart, uppenbarligen; tydligen, -isyys2 tydlighet; evidens -en; påtaglighet, -ittää* (lehdä ilmeikkääksi) ge* uttryck åt (karakterisera) ngt. -kieli2 minspråk, mimik -en. -nemis-muoto uttrycks-, uppenbarelse |förrn, -nnys uppenbarelse; uttryck -et - (för ngt); (selvä merkki) utslag (av ngt); manifestation; vrt. ilmaus, (-muoto uppenbarelseform. - väline uttrycksmedel.) -ntyma uttryck -et -(för ngt); manifestation, -ntäjä som ger uttryck (jnk åt ngt); företrädare (exponent) (för ngt), -ntää* uppenbara; ge* uttryck (åt ngt); uttrycka2; (saattaa ilmi) uppdaga; (tulkita) tolka; ~ itseään jssk manifestera sig i ngt. ilmesty||ksellinen visionär, -minen framträdande; utkommande; (syntyminen) uppkomst -en; vrt. ilmestyä, -mis (kielto [julkaisun] utgivnings-, publicerings (for-bud. -lupa utgivningstillstånd, -oikeus2 rätt att utkomma [att utgivas]; utgivningsrätt, -paikka utgivningsort. -päivä utgivningsdag.) _ ilmestymätön: vielä ~ ännu inte utgiven

(utkommen, publicerad), ilmestys uppenbarelse, -kirja (Raam.) uppenbarelseboken). -kirjallisuus2 apokalyp-tik -

en. -muoto uppenbarelseform, -paiyä: Marian marianpäivä (kirk.) (Marie) bebådelsedag, ilmes ty |ä framträda*; (julkaisu) utkomma*; (syntyä) uppstå*, uppkomma*; (tulla) komma*; (paikalle) infinna* sig; minulle -i esteitä jag fick förhinder; det kom hinder i vägen för mig; laki -y lagen utkommer; sanomalehti -y joka päivä tidningen utkommer (utgives) varje dag; tidningen är daglig; miten se mies on tänne -nyt? hur har mannen kommit hit (uppenbarat sig här)? ikkunoihin on alkanut ~ tavaroita varor har bör-ilmetty — ilmoituslomake

ilm

jat uppenbara sig (synas, komma fram) i fönstren- ~ kaupunkiin infinna sig i staden, ilmetty* (aito) äkta; veritabel; (ilmeinen) utpräglad; hän on ~ isänsä han liknar ut o. in sin far; han är sin far upp i dagen; han är sin fars avbild, ilme|tä* -nee yppa sig; yppas, framträda*; (näyttäytyä) visa sig; vrt. ilmaantua; vastustus -nee monella tavalla (tapaa) oppositionen framträder (visar sig, yttrar sig) på mångahanda sätt; salaisuus -nee siinä että hemligheten besticker sig däri; hänen puheestaan -ni (huokui) vihaa hatet tog sig uttryck (kom till uttryck) i hans tal; milen lauli -nee? huru visar (yppar, yttrar; sig sjukdomen? vilka är sjukdomens symptom? (kulku)-suunnassa -nee huomattavia poikkeamia kursen företer betydande avvikningar; se -nee monin kauniin tavoin det tar sig många vackra uttryck; siitä -nee där kommer till synes, (käy selville) därav framgår; jutussa on -nnyt i målet har framgått; syyllisyys -nee siinä skulden visar sig däri; asian yhteydessä -nneet seikat omständigheter, som kommit fram (framgått, yppat sig) i samband med ärendet; epäilyksiä -nee tvivelsmål yppar sig (framkommer, förmärkes), ilmi I. (adv.): tulla ~ komma i dagen; bli uppdagad; uppdagas; upptäckas; bli uppenbar (veterlig, kunnig); uppenbaras; (paljastua) blottas; antaa ~ angiva ngn för ngt; lausua ~ uttala (frambära, förkunna); tuoda ~ bringa i dagen (framdraga; blotta); (paljastaa) avslöja; (ilmaista) yppa, ge uttryck (åt ngt); (lausua julki) uttala, frambära; (ilmaista tunteensa) ge uttryck åt sina känslor; ~ saaminen uppdagande, utrönande; totuuden ~ saamiseksi för uppdagande (utrönande) av sanningen; ~ tuleminen uppdagande, upptäckt; ~ tulemisen pelosta av fruktan för upptäckt; siitä käy ~ (selville) därav framgår; käydä ~ (selville) framgå; bli uppenbart; jutussa on käynyt ~ i målet har framgått; saada (saattaa) rikos ~ uppdaga ett brott. II. (a. tpm.): ~ elävä livslevande; ~ kapina öppet myteri; ~ riita öppen strid (fejd); ~ sota öppet krig, öppen fejd; olla ~ sodassa jnk kanssa ligga i öppen fejd med ngn; ~ taistelu öppen strid (fejd); ~ tuli, ~ liekki ljusan låga; talo oli ~ tulessa, ~ liekeissä huset stod i ljusan låga; tyytymättömyys puhkesi ~ (liekkiin) missnöjet slog ut i ljusan låga; joutua kiinni ~ valheesta bli beträdd med (bli fast för) lögn; puhjeta ~ (liekkiin) flamma upp i ljusan låga. ilmi||antaja angivare, -anto angivelse; jnk -annosta, -annon nojalla på angivelse av ngn. (-velvollisuus skyldighet att angiva.) -asu (biol.) fenotvp -en -er; vrt. p e r u a s u. -saamaton oupptäckt, ouppdagad, -siittoi-nen (ksv.) fanerogam. ilmiö företeelse, fenomen -et -; vrt. ilmaus, ilmestys, -llinen (er. fil.) fenomenell. -maailma fenomenvärld, -mäinen fenomenal.

ilmoi|nen: (run., juhl.): ei (sinä) -sna ikänä

aldrig i världen, ilmoi||te* (kuvall. mainos) affisch -en -er. -telia* (ennakolta) bebåda; (san.) annon-

sera; ~ tulostaan annonsera (avisera; meddela om) sin ankomst; vrt. ilmoittaa, ilmoil|ttaa* 1. (antaa tiedoksi) tillkännage*; (virallisesti) anmäla2; (tiedottaa) meddela; delge*; (sanoa) uppge*; (lausua) uttala; (san.ym.) annonsera; (antaa raportti) rapportera; ~ asiasta jllk anmäla om saken för (hos) ngn; päätös ~lettiin yleisölle beslutet meddelades, delgavs (tillkännagavs för) allmänheten; ~ olevansa tyytyväinen förklara sig nöjd (jhk med ngt); vastaaja -Ui tyytymättömyyttä päätökseen (Iak.) svaranden anmälde missnöje mot utslaget; ~ rikos syytteeseen pantavaksi anmäla brott till åtal; ~ luopuvansa tehtävästä avsäga sig ett uppdrag; -ta uutinen hänelle! meddela honom nyheten! ~ nimi, lukumäärä uppge (ånge) namn, antal; ~ kuolemantapaus anmäla (kortilla notificera) ett dödsfall. 2. ~ ennakolta: ~ tulostaan anmäla (avisera) sin ankomst; kokous -lettiin pidettäväksi det tillkännagavs (meddelades, uppgavs, annonserades), att mötet skulle hållas (äga rum); sen mukaan kuin on -tettu enligt meddelanden som ingått; enligt uppgift; estettä -ttamatla utan anmält förfall; kouluun -lettiin paljon uusia oppilaita en massa nya elever anmäldes för intagning i skolan; ~ kirja anmäla en bok; ~ jk todistajaksi åberopa ngn som vittne; ~ verotettavaksi deklarera för beskattning; ~ luento (taululla) meddela om föreläsning; Jumalan -ttama av Gud ingiven; gudingiven; guda-inspirerad. -ttaja som tillkännager jne.; (kertoja) meddelare; sagesman; (kirj.) anmälare; (san.) annonsör. -ttamaton 1. oanmäld; icke uppgiven. 2. nimeään ~ som icke uppgivit sitt namn;

icke namngiven, -ttaminen tillkännagivande jne.; (san.) annonsering; (kirj.) anmälan, -ttautua* anmäla2 sig; — jnk jäseneksi anmäla sig som medlem i ngt. ilmoitt||autumi(nen anmälning, -saika anmälningstid. -smaksu anmälningsavgift. - s velvollisuus2 anmälningsskyldighet.) -elu annonsering, (ilmoUteilla) affischering, ilmoitu|sl. (tiedonanto) uppgift-en -er; (lieto) underrättelse, upplysning; (tiedotus) meddelande; (usk.) uppenbarelse; (raportti) rapport -en -er; (san. ym.) annons -en -er; (lausuma) utsaga; (kortilla) avi -(e)n -er; tehdä ~ jllk göra anmälan hos ngn; panna ~ jhk införa en annons i ngt; annonsera i ngt; tehdä ~ tuloistaan (omaisuudestaan) deklarera sina inkomster (sin förmögenhet); jnk -ksesta på anmälan av ngn; hänen -ksensa mukaan enligt hans uppgift, utsago (enligt vad han meddelat). 2. (harv. ks. ilmoittaminen) anmälande; julkipano (Iak.) ^ anslag -et -.

ilmoitus||aika anmälnings|tid, -termin, -asia meddelande; (Iak.) anmälningsärende, -asia-mies annons|ackvisitör, -agent, -hinta annonspris. -järjestelmä annonseringssystem, -kaappi annonsskåp. -konttori annonskontor. -kulut pl ks. seur. -kustannukset annonskostnader. -lehti annonsblad, -lehtinen (kaup.) prospekt, broschyr, -liite annonsbilaga. -lista anmälningslista, -lomake an-

mälningsblankett. -maksu annonsavgift; (osanotosta jhk) anmälningsavgift, -osasto annonsavdelning. -paikka annonsplats, -palsta (san.) annonsspalt, -pylväs annonspelare. -sivu annonssida, - taksa annonstaxa. -taulu anslags-, annons|tavla, -tenhankkija annonslupptagare, -ackvisitör. -tenvaihto annonsbyte. -tili annonskonto, -todistus anmälningsbevis, -toimisto annonsbyrå, -velvollinen anmälnings-, (vero~) deklarations |skyldig. -velvollisuus2 anmälnings-, (ver.) deklarationsskyldighet, -plikt, ilmoituttaa* låta* tillkännage, anmäla, annonsera; vrt. ilmoittaa, ilo glädje -n; (riemu) fröjd -en -er; (huvi) nöje -t -n; lausua ~nsa jnk johdosta uttala sin glädje över ngt; se on minulle suuri ~ (se tuottaa minulle suuren ~n) det bereder (skänker) mig mycket glädje; olla ~issaan vara glad (glädjas) över ngt; elämässä on ~nsa livet har sina fröjder; ~kseni till min glädje; uksemme huomasimme till vår glädje märkte vi; med glädje erfor vi; tunnen saadessani auttaa jag är glad (känner glädje) över att få hjälpa; sain ~kseni nähdä jag hade nöjet att se; mitä (nyt) ~ksi (pannaan)? med vad skall vi roa (förströ) oss? pitää ~jaan (huvitella) roa sig; olla ~ksi (tuottaa iloa) jllk bereda ngn glädje, -huone glädjehus; vrt. -talo. -huuto glädje-, fröjde|rop.

iloi||nen glad; (iloluonteinen) glättig, gladlynt. -sesti glatt, glättigt, -suus2 glättighet, iloit|a glädja* sig; glädjas* (över, åt ngt); hän -si (kovin) saadessaan auttaa hon gladde sig över att få hjälpa, ilo||juhla glädje|fest, -högtid, -kaasu (kem.) lustgas, -kas (harv.) ks. i 1 o|i n e n, -1 u o n-teinen, -laulu glädjesång, -luonteinen gladlynt, -mieli glatt sinne; lust -en; nöje -t; ~n med liv o. lust; med glatt mod; (mielihyvin) med nöje, med glädje.-mielinengladlynt; glättig, -mielisyys2 gladlynthet; glättighet.

ilon||aihe glädje|ämne, -källa, -aika glad, (onnenaika) lycklig tid. -huuma glädje|-rus, -yra. -ilmaus glädje|yttring, -demonstration. -kyynel glädjetår, -lähde glädjekälla. -osoitus glädje|betygelse, -yttring, -pito förlustelse; ras -et, stoj -et. -purkaus glädjeutbrott. -päivä glädjedag, ilo||sanoma glädjebudskap, -silmä: -silmin med glad uppsyn (ögonen lysande av glädje), ilos||tua bli glad (munter, upprymd, upplivad); ~ jst bli glad över ngt; glädja sig över (åt) ngt; -tuen glättigt, -tuminen glädje -n. -tu t taa* glädja*, roa. ilo||talo (krk.) glädjehus, -tella* förlusta sig; glädja (roa) sig; (laskea leikkiä, pilailla) raljera, -ton glädje|lös, -fattig, -ttelu förlustelse; (pilanteko) raljeri; fars. -ttomasti glädjelöst, -tuli lusteld, -tulitus fyrverkeri; (juhlavalaistus) illumination. -tyttö (krk.) glädjeflicka, il|ta* aft|on -onen -nar; kväll -en -ar; jnak ~na hiljakkoin en afton nyligen; aamuin -loin morgon o. afton; -lalla om aftonen, på, om kvällen; eilis ~na i går afton; (j.) i går aftse;

täksi -laksi för i afton; för denna afton; -lan suussa mot aftonen, på (mot) kvällskvisten; ~ lähenee det lider mot aftonen; hyvää -a! god afton! -lempana, -lemmalla senare på kvällen; istua ~a (-loja) sitta kväll (kvällar); mitä ruokaa saamme -laksi (tänä iltana)? vad får vi till kväll? ilta||-askareet kvällssysslor(na). --ateria kvälls-,

afton|vard -en -er. —aurinko kvälls-, afton|sol. -hartaus afton|andakt, -gudstjänst, -hetki kvälls-, afton|stund. -huuto (sot.) aftonupprop. -huvit aftonunderhållning; soaré. -hämy skymning; ~ssä i skymningen, i skumrasket.-hämärä skymning, -ilma kvällsluft. -inen (yhd.) : tämän ~ kokous mötet i afton; aftonens möte. -isin om aftnarna, -istunto kvälls |plenum, -session, -juhla soaré, -jumalanpalvelus aftongudstjänst; (sunnunt., juhlap.) aftonsång, -juna kvälls-, afton|tåg. -kampaus (pari.) aftonfrisyr.-kaste kvällsdagg, -kellot (kirk.) afton|ringning, -klämtning, -kierros (lääk. ym.) kvällsrond. -kirkko aftonsång -en -er. -koulu aftonskola, -kurssi aftonkurs. -kutsut pl aftonbjudning; soaré, -kylmä afton-, kvälls|kyla. -kävely kvälls-, afton|promenad. -lamppu aftonlampa. -lehti afton I blad, -tidning, kvällstidning. -lypsy (mv.) kvällsmjölkning. -ma soaré, -maito kvällsmjölk. -ma(toimikunta [läh.] fest-, program|kommitté. -yleisö [läh.] soarépublik[en].) -messu vesper -n. -myöhä: ~//ä sent om aftonen, om kvällen; ~ärz till sent om aftonen; inpå sena kvällen, -nen ks. illallinen, -numero kvälls-, afton|nummer. -nuotio lägerbål -et -op-pikoulu aftonläroverk, -painos (san.) kvälls-, afton I upplaga, -perhonen svärmare, -pimeä kvällsmörker, -pohjoinen (mer.) nattnordan (tpm.). -puhde aftonstund -en -er.-puhelu kvällssamtal, -puku afton|dräkt, -toalett. -puol|i eftermiddag -en -ar; -ella, -een på eftermiddagen; (illansuussa) på kvällssidan; mot kvällen, aftonen, iltapäivä eftermiddag; ~/Zä på eftermiddagen, -aurinko eftermiddagssol, -istunto eftermiddags |session, (valt.) -plenum. -kahvi eftermiddagskaffe, -kutsut pl eftermiddagsbjudning. -puku eftermiddagsdräkt, ilta||rukous aftonbön, -ruoka kvällsvard -en -er. -rusko aftonrodnad, -saarna aftonsångspredikan. -sade kvällsregn. -sella om aftonen; på kvällskvisten, -soitto aftonringning; (sot.) tapto. -sumu kvällsdimma, -taivas aftonhimmel, -tiedonanto kvälls|-rapport, -bulletin, -tuuli aftonvind, -työ kvällslarbete, -syssla, -tähti aftonstjärna, -täysi-istunto kvällsplenum, -uni kvällssömn. -uninen kvällssömnig, -usva kvällsdimma. -uutiset (er. rad.) kvällsnyheter-(na). -valaistus kvälls-, afton|belysning. -vierailu kvälls-, afton| visit, -vihuri kvällsbris. -viileä aftonsvalka, - viitta aftonkappa, -yö tiden före midnatt; -yöstä tidigare på natten; på förnatten; före midnatt, iltikseen 1. (ilmaiseksi) gratis. 2. (ilman aikojaan, ilman vain) för ro skull, iltti* (jlkn. kengän kieli) plös -en -ar. ilve gyck|el -let, spektak|el -let, upptåg -et -; (peli) fyr (tpm.), nojs -et; (elkeet) låter;ilvehtijä—-indc

ei millään ~ellä för ingenting i världen; absolut inte; (ei mistään hinnasta) inte för ngt pris. -htijä gycklare, gyckelmakare, upptagsmakare; harlekin -en -er. -htiminen gycklande, gyckleri; spektaklande; upptåg -et -htiä * gyckla, spektakla; ha upptåg, ngt fyr för sig; raljera, ilvei||leminen gycklande, -lijä ks. ilvehtijä. «lia gyckla, spektakla; raljera; vrt. ilvehtiä, -ly gvck|el -let; spektak|el -let -; gyckleri; raljeri; (näyt.) fars -en -er. (-nhaluinen upplagd för gyckel; raljant, -ntapainen farsartad.) ilveksen ||jäl I jet pl, -ki lospår. -nahka lo-skinn.

ilves (el. Lynx lynx) lodjur -et -; lo -n -ar. imaginaari||luku (mat.) imaginärt tal. -nen

(kuviteltu) imaginär, imaisj|ta suga*, -u sugning, sug -et. imar||re ks. k a 11 i o~. -rella smickra, -rus smick|er -ret. -teleminen ks. ed.; smickrande. -telija smickrare, -telu ks. -rus. imbesilli (vajaamielinen) imbecill; psykiskt

undermålig, imeksiä suga* (på ngt), imel||le sötningsmedel. -lys mältning; söt-ning. (-aine sötningsmed|el -let -. -amme [pnm.] mältkar.) -lyttäjä mältare. -tyä* sötna; mältas; bli mältad. -täminen mältning; sötning; mältande, sötande, -tää* mälta; söta; göra* söt. ime||lyys2 sötma; sötaktighet; (äitelyys) äcklighet; (kuv.) sliskighet; inställsamhet, -lä söt, sötaktig; ~ omena sötäpple; (äitelä) äcklig, sliskig; (mielistelevä) inställsam. (-hkö sötaktig, -juusto sötost. -keitto sötsoppa. -sti sött; äckligt, sliskigt; inställ-samt.)

ime||minen sugande; (Ips.) diande. -ntä* sugning; diande. -ttäjä amma. -ttäminen digivning; amning; ammande, -ttävä (el.) däggande. -ttäväinen (vanh.) ks. nisäkäs. -ttää* (Ips.) ge* di; amma; (el.) dägga. -väinen späd-, spen(a)|barn. -väiskuollei-suus spädbarnsdödlighet, -yttäminen impregnering. -yttää* (tkn.) impregnera, -yty-minen inträngande; absorbering; uppsugning (jhk av ngt), -ytyä* suga sig (jhk) in i (fast vid) ngt; uppsugas*, upptagas*, absorberas; (tunkeutua) intränga2, -äsuga*; (Ips., vrt. ed.) dia; ~ itseensä suga in, suga i sig; (tkn.) absorbera; ~ tyhjiin suga ut; utsuga; ~ sikaria suga på en cigarr; hän -e itseensä hylättäviä aatteita (kuv.) han insuger [-(insuper]-] {+(insu- per]+} förkastliga ideer.

imi||jä (yhd.) -sugare; veren— blodsugare, -kkä* (ksv. Pulmonaria) lungört, -sä (emakkosika) sugga; (yl. /., krk. naaras) hona; ^ (narttu) hynda, tik -en -ar. imit||aa(tio [jäljittely, jäljitelmä] imitation, -ttikangas imitattyg. -ttilanka imitatgarn.) ^ -oida imitera.

immanenssi (usk.) immanens -en. immateriaalinen ks. aineeton, immenkukka (ksv. Clarcia) clarkia. immuniteetti* 1. (lääk. vasiaanottamaltomuus taudinsynnytt. vaikutuksille) immunitet. 2. # (Iak., loukkaamattomuus) immunitet, impedimentti * (joutomaa) impediment -et -.

eurooppalainen ind

imperatiivi (kiel.) imperativ -en -er. -muoto imperativform. -nen (käskevä, määräävä) imperativ, imperfekti (kiel.) imperfekt -et -. imperiali|lsmi (valt.) imperialism, -sti imperialist. -stinen imperialistisk, imp||eys* (an.) mödom, -i2* tärna; mö -n -r; ' (neito) jungfru -n -r. imponoida (tehdä vaikutus) imponera, impregnoida (kyllästää nsl.) impregnera, impressionistiini (taid.) impressionism, -ti

impressionist. improvi|lsaatio improvisation, -soida (sepittää,

esittää valmistautumatta) improvisera, imu sugning, -aine adsorptionsmedel. -elin sugorgan, -jalka (el.) sugfot. -johto sugledning, -juoksutin sughävert. -juuri (ksv.) sugrot, -kaasu suggas. -kala ks. p u 11 o~. -ke* munstycke -t -n. -kuppi (mustekalan) sug|skål, -vårta, -kyky sugförmåga. -kärsä (hnl.) sug|rör, -snabel, -laatikko (tkn.) suglåda, -laite, -laitos sug|-anordning, -apparat -en -er. -lasi (lääk.) sugglas. -lava (el.) sugskiva, -letku (pai.) sugslang. -levy ks. -1 a v a. -lonkero (mustekalan) sugarm. -mato 1. (eri. laakamato) sugmask. 2. (harv. iiii~) blodig|el -eln -lar. -neste (fysiol.) lymfa; vävnadsvätska, -nystyrä sugvårta, -oja (mv.) sugdike. -painin (kont.) läskpress, -paperi läskpapper, -pilli ks. lappo, -pumppu sugpump, -putki sugrör.-rauhanen (an.) lymfkörtel.-reikä sughål. -ri (kont.) läskare, läskpress, -rihma (ksv.) haustori|um -er. -sarvi (kuppaus—) kopp|glas, -horn. -siivilä sugfilter. -solmuke ks. -rauhanen, -suinen med sugmun.-suoni (an.) lymfkärl -et -; sugåder. -suonisto lymfkärlssystem, -suu (el.) sugmun, -torvi (tkn.) sug|rör, -trumma, -ttaa (pölynimurilla) dammsuga. -venttiili sugventil. -vesi ^ sugvatten. -voima sug(nings)kraft. indefinii t ti||nen* indefinit. -pronomini (kiel.) # indefinit pronomen.

indeksi (osoitin) index -et, -en -; —in sidottu indexbunden. -ehto indexvillkor, -ehtoinen indexbundet. -korotus indexförhöjning, -käyrä indexkurva, -lauseke indexklausul, -lisä indextillägg, -luku indextal. -sidonnaisuus index|bindning, -bundenhet, -tiliindex-^ konto.

indeterminismi (fil.) indeterminism. indifferenssi (välinpitämättömyys) indifferens. -tismi (fil.) indifferentism, indignaatio (har mi, närkästy s, suuttumus) indignation.

indigo (vär.) indigo -n. -kasvi (ksv. Indigo-fera) indigoväxt. -liuos indigolösning. -sini indigoblått. -sininen 1. (s.) ks. ed. 2. (a.) indigoblå.

indiisi (Iak.) (todistusaihe) indicijum -et -er. -todistus (aihetodistus) indiciebevis, indikatiivi (kiel. lapaluokka) indikativ -en

-er. -muoto indikativform. indikoitu (fys.) indicerad, (tkn. tav.) indikerad; ~ hevosvoima indikerad hästkraft, individ||i (yksilö) individ -en -er. -uaalinen

(yksilöllinen) individuell, indoeurooppalainen 1. (s.) indoeuropé. 2.

143ind indogermaaninei

(a.) indoeuropeisk. -germaaninen indoger-mansk.

indossllaatti (veks. siirronsaaja) endossat. -amentti * (veks. siirto) endossemang. -entti * ^ (siirtäjä) endossent. -oida endossera. induk tiivinen (fil.) induktiv, -tio (fys.) induktion. (-kela [tkn.] induktionsspole, -rele induktionsrelä. -virta induktionsström.) inessiivi (kiel. sisäolento) inessiv -en -er. infektio (lääk. tartunta) infektion, -tauti

(tàrtuntatauti) infektionssjukdom, infernaalinen (euf. helvetillinen) infernalisk, infin|liitti- (kiel.) infinit-. (-muoto infinit-form). -itiivi infinitiv -en -er. -itiivinen in-finitivisk; infinitiv-, infla||atio (rahanarvon huonontuminen) inflation; ~n vaara inflations|fara, -risk. -to-^ rinen inflatorisk, influenssa (lääk.) influensa, inform||aatio (ilmoitus, tiedotus) information.

-oida (perehdyttää; tiedottaa) informera, inha (run.) ks. p a h a, v a i k e a, h a n k a 1 a. inhibiittori (kern.)

inhibitor, retardator. inhimillijinen mänsklig, human, -sesti mänskligt; — katsoen mänskligt sett. -styä bli mänsklig(are); humaniseras; vrt. ihmis-t y ä. -syys2 mänsklighet, humanitet, inho avsky -n; (vastenmiel.) motvilja, aversion; (iljetys) vämjelse; styggelse; (halvek-sinta) förakt -et; (paheksuminen) indignation; hän herättää minussa pelkkää ~a hon väcker idel avsky hos mig; herättää ~a vara en styggelse (för ngn), -ta avsky; känna2 (stark) motvilja (mot ngn), aversion (för, mot ngt), -ttaa* väcka2 avsky (motvilja, aversion, indignation); minua ~ jk as. jag känner avsky för (vämjes vid) ngt; se alkaa ~ det börjar ren väcka (min) avsky; man får avsky för det (vämjes vid det), -ttava avskyvärd; (vastenm.) motbjudande, vidrig; vedervärdig; vederstygglig; (iljettävä) väm-^ jelig; ~n ruma avskyvärt ful. initiaatiomenot (Ink.) initiationsriter. inkarnaatio (usk. lihaksituleminen, ruumiillistuminen) inkarnation, inkasso || valtuutus (perimis~) inkassofull-

makt. -vekseli inkassoväxel. inkerillkko* ks. seur. 1. -Iäinen 1. (s.) inger-^ manländare. 2. (a.) ingermanländsk. inkivääri (ms.) ingefära, inkubaatioaika (lääk. taudin itämisaika)

inkubationstid. inkvisi ittori (k.hist.) inkvisitor. *tio inkvisition. (-tuomioistuin inkvisitionsdomstol.) -torinen (tutkinta) inkvisitorisk. innoi||te, -tin* inspiration(skälla): (kiihoke) stimulans -en, drivfjäd|er -ern -rar; (kannustin) sporr|e -en -ar. - ttaa* inspirera; besjäla; (viehättää) hänföra*; jnk -ttama besjälad (inspirerad, hänförd) av ngt. -ttaja som inspirerar (stimulerar), -ttua* besjälas; entusiasmeras; inspireras; hänföras* (av ngt); bli besjälad jne.; vrt. innostua, -ttu-neesti med inspiration; entusiastiskt, -tus inspiration; hänförelse; entusiasm-en; (yllyke) impuls -en -er; påstöt -en -ar. inno|lkas -kkaan ivrig; (innostunut) intresserad, entusiastisk; (virkeä) livlig; (tarmokas) energisk; (uuttera) nitisk, -kkaasti

ivrigt; med iver; livligt; med liv o. lust; nitiskt, -kkuus2 ivrighet, iver -n; intresse -t; nit -et.

innost||aa intressera, entusiasmera (jhk för ngt); (elähdyttää) inspirera, liva, besjäla; (temmata mukaansa) hänföra*; hänrycka2; (rohkaista) uppmuntra; aatteen -ama besjälad av en idé. -aja som ger inspiration; som besjälar; (jnk, jssk sieluna) själen i ngt. -aminen intresserande, entusiasmerande; inspirerande; hänryckande, -avasti inspirerande, entusiasmerande, -in* ks. virike, kannustin, -ua bli intresserad av ngt; bli ivrig; bli entusiasmerad (livad) för ngt, pigg på ngt, hänförd (jst av ngt); ~ liikaa förivra sig. -uminen iver -n; intresse (jhk för ngt), -umiskykyinen som har (besitter) förmåga att entusiasmeras, -uneesti ivrigt; med intresse (hänförelse). -uneisuus2 intresse -t; entusiasm -en, hänförelse. -unut intresserad (av ngt); ivrig; entusiasmerad, entusiastisk, livad (för ngt); hänförd, inspirerad (av ngt); (antaumuksellinen) hängiven (ngt), -us intresse -t {jhk för ngt); entusiasm -en; hänförelse (jhk för ngt); hänryckning, -uttaa* intressera (jhk för ngt); (elähdyttää) entusiasmera, ^ uppliva; vrt. innostaa. innol|ton som saknar inspiration (entusiasm); (välinpitämätön) ointresserad; intresselös; tylsä (vanh., leik. penseä) slö, slapp, -tto-masti utan intresse; utan inspiration; slött, slappt, -ttomuus2 intresselöshet; slöhet, ^ slapphet.

inseminaatio ks. keinohedelmöitys, ins. (lyh.) ks. seur.

insinööri ingenjör, -åjo (j.) körkortsprov, -akatemia (esim. Ruots.) ingenjör(s)akade-mi. -joukot ingenjörstrupper; (Suom. pioneerijoukot) pionjärtrupper, -kapteeni ingenjörkapten. -kunta ingenjör(s)kår. -nsormus ingenjörsring. -ntutkinto ingenjörsexamen, -nvirka ingenjörstjänst, -osastö ingenjörs-avdelning. -tiede ingenjörsvetenskap. -toimisto ingenjörsbyrå. -upseeri ingenjör-, geni | officer.

insolaatio (lääk. auringon säteily) i risola-^ tion; vrt. auringonpisto. inspehtori (yliop.) inspektor, -kollegio ins-

pektorskollegi|um -et. xnspir||aatio (innoitus) inspiration, -oida

(innoittaa) inspirera, instanssi (oikeus-, hallinto/aste) instans -en-er. instituutti* (tied. laitos) institut -et -. insuliini (frm.) insulin -et. integraalilaskenta (mat.) integralräkning, intellektuaalinen (älyllinen, henkinen) intellektuell.

intelligen||ssi (älykkyys; älymystö) intelligens

-en. -tti (älykäs, henkevä) intelligent, intendent||ti * (esimies, ylivalvoja) intendent.

-uuriosasto (sot.) intendenturavdelning. intensiivi ||nen (voimaperäinen) intensiv.

-syys2 intensitet, inter||ferometri interferometer, -folioida (vä-lilehdittää) interfoliera, -iööri (sisäkuva) interiör, -jektio (huudahdus-, kiihtojsana) interjektion, -nationaali international, -noi-(da internera, -nti internering.) -polaatiointerpoloida -

(mat.) interpolation. -poloida interpolera. -rogatiivinen (kiel.) interrogativ. intervenl|ientti * (Iak. väliintulija) inter-venient. -tio (vall. väliintulo) intervention; vrt. puuttumattomuus, («oikeus2, -vaatimus interventions |rätt, -yrkande.)

intiaani indian -en -er. -elämä indianliv. -heimo indianstam, -kesä indiansommar, -kiljunta indiantjut. -kirja indianbok.-krassi (ksv. Tropaeolum majus) indiankrasse, blomsterkrasse, -nainen indianska, -puku (Ips.) indiandräkt, -päällikkö indianhövding, intialainen 1. (s.) indier -n -. 2. (a.) indisk, in I to* iver -n; (harrastus) intresse -t; (innostus) entusiasm -en; (kiihko, vimma) mani -n -er; olla -noissaan vara ivrig (eld o. lågor); hän oli oikein -noissaan han var riktigt i tagen; saada ~a bli ivrig (entusiasmerad); saattaa ~ i hin sa uppelda, entusiasmera, inspirera, -himo lidelse, passion -en -er; (sairaalloinen) mani -n -er. -himoinen lidelsefull, passionerad; manisk, -himoisesti lidelsefullt; med passion; passionerat. - himoton (kiihkoton) lidelsefri, passionsfri. -hi-mottomasti (kiihkottomasti) lidelsefritt, intoi|[lija ivrare; entusiast -en -er; (yltiöpää) fantast; fanatiker; brushuvud -et -en. -lia ivra; (mennä liiallisuuksiin) överila sig; ~ jnk puolesta ivra för ngt, vara entusiasmerad för ngt. -lu ivran (vanh.); ivrande, nit. -sa hänförd, hänryckt, entusiasmerad; entusiastisk; inspirerad; (kiivas) ivrig, -suus2 hänförelse, hänryckning; entusiasm -en; extas -en; iver -n. into|lmieli ks. i n t o i s u u s. -mielinen ks. i n t o i s a; (harras~) hängiven, -mielisyys2 entusiasm -en; hänförelse, -noida (mus.) intonera. -utua* bli ivrig (entusiasmerad, entusiastisk); entusiasmeras (för ngt); bli betagen (i [av] ngt); förledas* (till ngt); bli hänförd (för ngt), intransitiivi||nen (kiel.) intransitiv. -verbi

intransitivt verb. intresantti * ks. mielenkiintoinen,

kiintoisa, intressi (etu, etuus; kiinnostus) intresse. -alue ks. -p iiri. -nloukkaus (Iak.) (edun~) åsidosättande av intresse, -nsuoja (edun~) intresseskydd, -piiri (etu~) intressesfär, -yhtymä (etu~) intressesammanslutning; koncern -en -er.

inttely enständigt påstående; (kinastelu) käbb|el -let; (jankkailu) kält -et, tjat -et, käx -et; protesterande, inttää* (kinastella) käbbla; (jankkailla) kälta, tjata; käxa; ~ vastaan käbbla (kälta, käxa) emot; (vastustaa) opponera sig; protestera; (väittää) (envist) påstå*; (esittää vaslaväitt.) invända2.

intuitiivinen (näkemyksellinen) intuitiv, -tio

(taid., fil.) intuition, invaasio (maahanhyökkäys) invasion -en. invalidi ([er. sotaJvammainen) invalid -en -er. -eläke invalidpension, -huolto invalidvård. -pyörä invalidcykei. -raha invalidpenning, -sairaala invalidsjukhus, -soida invalidisera, -tee t ti vähennys invaliditetsavdrag, inventaari (omaisuus-, kalusto/luettelo) in-

- irtautuminen irt

ventari|um -et -er, inventarieförteckning -esine (kalustoesine) inventari|um -et -er inventarieföremål, -kirja inventariebok. inventoil|da (tarkastaa, luetteloida varasto,

omaisuus) inventera, -nti inventering, investoi||da (sijoittaa pääom. yrit.) investera

(i ngt), -nti* investering, ionlli (fys.) jon -en -er. -imikroskooppi jonmikroskop. -invaihtaja jonbytare. -isoida jonisera, -osfääri (mtr.) jonosfär(en). ip, (lyh. = iltapäivällä) på eftermiddagen (lyh.) e.m.

irlantilainen 1. (s.) irländare. 2. (a.) irländsk.

irrall||aan, -een lös; (irti) loss; olla -aan vara lös (loss); päästä -een komma (bli) lös; lossna; päästää -lleen lösgöra; lossa; vene pääsi -lleen (vesille) båten blev flott, -inen lös; (liikkuva) rörlig; (erillinen) lösryckt; separat; (sot.) detacherad; (epätarkka) löslig; (irti päässyt, otettu) lösgjord, irrationaali||luvut (mat.) irrationella tal.-nen

irrationell.

irredenta (valt. wapauttamalom alue) irre-denta -n.

irrot||a* lösgöra* sig; lossna; (vapautua) frigöra* sig. -taa* lösgöra*; göra* loss (lös), lossa; löstaga*; (vapauttaa) frigöra*; (erottaa) skilja2, avskilja2, (toisistaan) åtskilja2; ~ otteensa ks. hellittää (otteensa); -ettava (-ettavissa oleva) löstagbar; ~ kuponki avskilja en kupong; ~ jäisiä lös|bryta, -taga ur isen. -tamaton (ei erotettu) icke avskild; (kuv.) oskiljaktig, -tamattomasti oskiljaktigt, -taminen lös|görande, -tagande; frigörande; av-, åt|skiljande. -tamisoikeus2 (Iak.) rättighet att avskilja, -tautua* lösgöra* sig; vrt. irrota; (riuhiautua irti) slita* (rycka2) sig lös; (vapautua) frigöra* sig. -tua* bli lös; bli loss; lossna; lös|slitas*, -ryckas2; vrt. i r r o t|a, -tautua. irsta|ülija vivor, roué; liderlig person; vällus-ting, libertin -en -er; sybarit -en -er. -illa leva liderligt; föra ett utsvävande liv. -ilu liderligt liv -et; lastbart leverne; lättsinne -t, liderlighet; utsvävning, -s liderlig, lättsinnig, lösaktig; utsvävande; -at huvit orgier; -asti liderligt, lösaktigt, -us2 liderlighet, lösaktighet; utsvävning, irtaallaan ks. irrallaan. irtaimisto lösegendom -en; lösöre -t; (kalusto) inventarier pl; ~n hallinta lösörebesittning; kauppa lösöreköp; ~n luontoinen som har karaktär av lösegendom; av lösörenatur; ~n saanto lösörefång; ~n vuokra lega av lösegendom; saklega. -huuto-kauppa lösöreauktion, -kiinnitys lösöreinteckning. --osuus2 andel i lösegendom, -pantti lösörepant. -vakuutus lösöreförsäkring, irtai|n -men 1. (a.) lös; (siirtyvä) flyttbar; (liikkuva) rörlig; — tavara, esine (Iak.) lösöre -t -n; lösöreföremål; kiinteä ja ~ omaisuus fast o. lös egendom; fast o. löst. 2. (s.) ks. irtaimisto; -men kauppa lösöreköp.

irtautu||a vrt. irrota, irrottautua, -maton oupplöslig. -minen lossnande; lösJ-slitning, -ryckning; -görelse; frigöring; ~ val-tioyhteydestä lösgörelse från statsgemenskap.

145lit

irti lös; loss; päästä ~ komma*, slippa lös; lossna; päästää ~ lösgöra*; (vapauttaa) lösa2, frigöra* (från ngt); vrt. irrallaan; tuli on elden är lös! sanoutua ~ säga upp sig; (luopua) frånsäga sig (jst ngt); hän sanoutui ~ han sade upp sig; (kuv. pysytteli loitolla koko jutusta) han tog avstånd från det hela; (hän ei ottanut sitä syykseen) han fritog* (frisade*) sig från det; (luopui) frånsade* sig det; sanoa jk ~ säga upp ngn; onko hänet sanottu har han blivit uppsagd? olla ~ (vapaa) jst vara fri från ngt, irkuitti, hnk.) ngn kvitt; heittää ~ (hellittää) jst kasta loss från ngt; ~ leikattava (avsedd) att klippas ut; ~ leikattu lös|sku-ren, -klippt.

irti|jhakkaus (mish.) löshuggning, -pääsy (tulen) uppkomst; (vapautus) befrielse, -sanomi (nen uppsägning, -saika uppsägningstid. -sehto uppsägningsvillkor.) -sanon-nanvarainen som beror på uppsägning, -sanottava (-sanottavissa oleva) uppsägbar. -sanoutuminen uppsägning; frisägelse; ks. irti. irto- (yhd.) lös. -arkki lösark. -etumus lösbröst. -hammas ks. tekohampaat, -hiekka lös sand. -hiha (kont.) lösärm. -housut udda byxor, -kalvosin lösmanschett, -kapine lösörepersedel, -kaulus löskrage, -kihara löslock, -kivi lös sten. -kukka ks. leikkokukka, -kuutio ks. p i n o k u u-tio. -köli (mer.) lösköl. -lainen 1. (s.) lös-drivare; (kulkuri) vagabond -en -er. 2. (a.) (tilaton) obesutten, -lais (huolto lösdrivar-vård. -laki lag om lösdriveri; lösdrivarlag. -nainen lösdriverska. -uus2 lösdriveri, «valvonta lösdriveriövervakning, -väestö, -väki lös befolkning; löst folk; obesutten befolkning.) -laukku (post.) lösväska, -lehti löst-blad. (-järjestelmä lösbladssystem.) »lohkare (geol.) flyttblock, -lukko ks. r i i p p u-, muna |l ukko. -lumi lössnö. -maito icke förpackad mjölk; lösmjölk, -mitta löst mått; (sht.) stapelmått; travmått. -nainen lös. -naisuus2 löshet. -nenä lösnäsa, -numero lösnummer, »osa lös del; lösa delar, -paino lösvikt, -painoi |nen i lösvikt; myydä -sena sälja i lösvikt, -palmikko lösfläta. -parta ks. v a 1 e p a r t a. -pohja (jlkn.) inläggssula. -selkä (kirjs.) lösrygg. -takki udda röck. -talka (mer.) lösköl. - tavara (kaup.) löst gods; störtbart gods. -uitto (uit.) lösflottning. irve ks. irvistys.

irv|i8: häne/n (-llä) on suu -essä han grinar, grimaserar; hampaat-essä grinande, -hammas (kuv.) spefåg|el -eln -lar. -kuva vrångbild; karikatyr -en -er; tehdä ~ jst karikera ngn. -stelijä grinare; vrt. irvihammas, -steliä grina; (virnistellä) flina; grimasera, -stely, -stys grin -et -; grinande; grimas -en -er. -stää grina, -suinen grinig; flinig. irvo||kas -kkaan burlesk; grotesk; absurd; bisarr. -kkaasti burleskt; groteskt jne. -kkuus2 det burleska; absurditet; groteskhet. irvollaan (harv.); ks. (irvi) irvessä, isintimä (j. harv.) ks. isäpuoli, isk||elmä (mus.) schlager -n -(schlagrar). -emä (sot.) nedslag -et -. -evä ks. osuva, naseva, -eytyä*: ~ kiinni jhk hugga*

fatt i (fast i) ngt; (tarrautua kiinni) haka sig fast vid ngt; ~ mieleen inpräglas i, inetsa sig i minnet, isk|eä 1. slå, (läimäyttää) slå * till (jtk ngn); (työntää) stöta *; -ee tulla (det) slår eld; (salamoi) det blixtrar; silmät -ivät tulla ögonen blixtrade; — silmää jllk blinka åt ngn; ~ silmänsä jhk spänna ögonen i ngn; ~ suonta åderlåta; slå (låta) åder; ~saaliiseensa slå ned på sitt rov; ~ haava jhk tillfoga ngn ett sår; ~ kiinni hugga (fatt, tag) i ngt; päästää -emään kiinni itseensä (kuv.) ge hugg på sig; ainoa kohta, johon hän pääsi -emään (kiinni) den enda angreppspunkt han lyckades finna; ~ hampain jhk bita tag i ngt; ~ kyntensä jhk slå sina klor i ngt; hän on -enyt silmänsä (mielistynyt, ihastunut) tyttöön han har fått gott öga till flickan (till henne); salama -i puuhun blixten slog ned i trädet; trädet träffades av blixten; ~ ^ yhteen drabba samman, iskias (lääk.) höftnervvärk, ischias -, -en.

1. iskos (muin.) avslag; slagstycke; flint-, kvarts |spån.

2. iskos (kitti) kitt -et; (seos) smet -en; (liisteri) klist|er -ret. -taa kitta; klistra; överdraga* (fylla2) med smet. -tua klibba (fast), häfta, fastna (vid ngt); (tiivistyä) förtätas; (kovettua) (för)hårdna.

isku slag -et -; hugg -et -; (lyönti) ks. ed. (työntö) stöt -en -ar; (raipan~) rapp -et-; (murtava) knäck -en -ar; raskas ~ (kuv.) ett tungt slag; en svår knäck; ~ ilmaan ks. huitaisu (ilmaan); yhdellä ~Z/a med ett slag; ~in ja lyönnein med hugg o. slag. -ase huggvapen; vrt. 1 y ö m ä-, p i s t o|-a s e. -haka (er. hist. mer.s.) änterhake. -hetki (tkn.) slagmoment, -ittain slag i slag; hugg efter hugg. -joukko (er. sot.) stöt-, storm I trupp, -keksi ks. i s k u h a k a. -lause vrt. iskusana, -luku slagtal. -mittari (tkn.) slag|räknare, -täljare. -mylly stamp-, skvalt|kvarn. -n(kestävyys2 slaghållfasthet, -kestävä stötsäker. -lukija slagräknare. -pituus2 slaglängd, -vaimennin stötdäm-pare.) -pora stötborr. -pää (iakopää) slagyta. -ri 1. (ent. lääk. suoniraula) snäppare. 2. (kivr.) slagstift -et -. -ryhmä stötgrupp. -sana slagord, -sävelmä schlager(melodi); vrt. iskelmä. -valmis slagfärdig. - valmius2 slagfärdighet, -voima slagkraft, -väli slag -et.

islam (muhamettilaisuus) islam (tpm.). -ilai-nen islami(ti)sk. -ilaisuus2 ks. islam, -in-uskoinen ks. -i 1 a i nen. islan| |ninj äkälä (ksv. Cetraria islandica) islands|lav, -mossa, -ninsälpä (kiv.) is-landsspat. -nitar isländska, -tilainen 1. (a.) isländsk. 2. (s.) isländare, islänning, iso stor; (pitkä) lång; ei ~on aikaan inte på lång tid (på länge), puhua ~orc ääneen tala med hög röst; hän on jo ~ tyttö hon är redan stora flickan; ks. m. s u u r i (yhd.). -akseli (mat.) storaxel. isobaari (mtr. samanpaineenkäyrä) isobar-en -er.

iso[|hampainen med stora tänder; grov-, stor|-tandad. -hko ganska (tämligen) stor; dryg; (us.) större; ~summa en större summa, -inen

stor; (pöyhkeä) stormodig, övermodig; (mahtava, ylpeä) högmodig, högdragen; elää -isia elämää (-isesti) leva på stor fot, leva högt; föra ett högt liv. -isesti stormodigt, övermodigt; elää ~ ks. ed. -isuus2 stormodighet, övermod -et; högmod -et, högdragenhet, -isä farfar; (äidinisä) morfar, -jako (mnm.) storskifte; suorittaa (toimittaa) ~ verkställa storskifte; -jaon järjestely storskiftesreglering; -jaon täydennys kompletterande storskifte; storskifteskomplettering, (-kartta storskifteskarta.) -joutsen (laulujoutsen, el. Cygnus cygnus) sångsvan, -jy-väinen storkornig. -kaliiperinen storkalibrig. -kasvuinen storväxt, -kello (kirk.) storklockan. -kierto (ksv. Convolvulus sepium) snårvinda. -kitainen med stort gap. -kokoinen omfångsrik; voluminös; i stort format; stor till formatet; vrt. -kasvuinen, -koskelo (el. Mergus merganser) stor|skrake, -skräcka. -kukkainen storblommig. -kuovi (el. Numenius arquata) storspov, -kyntinen med långa, stora klor. -lehtinen storbladig. -lepinkäinen ks. 1 e p i n k ä i n e n. -liuskainen storflikig. -lokki (m. pormestari, el. Larus hyperboreus) vittrut. -luukku (mer.) storlucka, -mahainen med stor buk; stor|bu-kig, -magad.-masto (mer.) stormast, -nenäi-nen stornäst, -nlainen ganska (tämligen) stor, vrt. -h k o. -nokkainen med stor näbb; stornäbbad. -ntaa* förstora; (laajentaa) (ut)-vidga. -ntua* förstoras, -ova(inen) (vanh. juhl. er. heng.) ks. nälkäinen, -purje (mer.) storsegel; stören, -päinen med stort huvud; storhuvad. -reikäinen: ~ juusto stor-pipig ost. -rikas stenrik, -rokko (lääk.) smittkoppor pl. -rutto 1. pestepidemin i Finland år 1710. 2. digerdöden, -ruutuinen storrutig. -rysä (kal.) storryssja. -sarvinen storhorn|ad, -ig. -siemeninen storfröig.-silmäinen storögd; (verkko) stor-maskig. -sirri (ent. rantasirriäinen; Calidris canutus)

kustsnäppa, -sisko stora syster, -sti stort; elää ~ ks. (-inen) -isesti; slå på stort, -suinen stor|munt, -mynt; storordig. -suomuinen med stora fjäll, isota (vanh. juhl., er. heng.) hungra (efter #ngt); åtrå3 (ngt); vrt. i s o o v a (i n e n), isotella* (kehua) skryta* (jllak med ngt; jst över ngt); (ylpeillä) förhäva8 sig (över ngt; hovera sig; vara stor på sig; (pöyh-b keillä)^ yvas2 (över ngt);, vrt. isoinen, isotermi (mtr. lämpökäyrä) isoterm -en -er. iso||tikka ks. käpytikka, -tooppi* isotop. (-paino isotopvikt.) -ttelu förhävelse. -tähkäinen storaxig. -täpläinen storfläckig. -töinen arbetsdryg; som kräver mycket arbete, -vanhemmat pl far-, mor|föräldrar. -varpuinen risrik; ~ räme rismosse, -varvas stortå, -vene (mer.) storbåt, -venäläinen 1. (s.) storryss. 2. (a.) storrysk.-viha (Suom. hist.) stora ofreden, -ympyrä (mat.) storcirkel. -äiti farmor; (äidinäiti) mormor. b -ääninen högljudd, högröstad, israelilainen 1. (s.) israelit-en-er; (nylc.) israe-^ lier -n-. 2. (a.) israelitisk; (nyk.) israelisk, issikka* 1. (vanh. /. Suom. pika-ajuri) åkare; drosk-, hyr|kusk. 2. (ksv. j. leik. tuo-nenkielo, Aspidistra) aspidistra.

istahtaa* sätta* sig (som hastigast), istu|a sitta*; oikeus -u rätten sitter; ~ oikeutta sitta till doms; hålla rättegång; ~ käräjät sitta (toimittaa hålla, förrätta) ting; ~ kirjoittamassa sitta o. skriva; jäädä rauhassa paikalleen -maan sitta lugnt kvar på sin plats; käy(kää) -maan! sitt ned! tag plats! istual||laan: olla ~ vara i sittande ställning; sitta, -leen: hän asettuu ~ (istuutuu) han sätter sig; hän kuoli ~ tuolille han dog sittande på stolen, -taan: hän nousi ~ han steg upp, reste sig. istuin sits -en -ar; säte -t -n; (tuoli) stol -en -ar; (valta~) tron -en -er; piispan ~ biskopsstol, (asuntopaikka) biskopssäte; paavin ~ den påvliga stolen, -kamara (el.) sittdyna. -laatikko (mer./sitt|brunn, -rum, -hål. -lauta sittbräde. -luu (an.) sittben. -paikka sittplats, -penkki bänk. -pielus sittdyna, istu||ja som sitter; en sittande, -jaiset pl (Suom. r.) sits -en -er. -kas -kkaan (puut.) planta; sättplanta. -kka* (ksv.) fruktfäste -t -n; (an.) placenta, moderkaka; (srv.) chuck -en -ar. istuma!!-amme sittbalja. -jalka (lin.) sittfot. -kylpy sittbad. -lakko sittstrejk, -leikki sittlek. -lintu sittfågel. -orsi Jlin.) sitt-pinne. -paikka sittplats, (-lippu [raut.] sittplatsbiljett. -maksu sittplatsavgift.) -penkki bänk. -tila sittplats, -työ stillasittande arbete, sittarbete. istunta* sittande; sittning; (Suom. r.) sits -en -er. -valta säte -t; istunta- ja puhevalta säte o. stämma, istunto* session; vrt. täysistunto, -aika ks. -kausi, -huone sessionsrum; (oikeuden) domsal -en -ar. -kausi sessions|tid, -period -en -er; (istunnot) sessioner (pl), --oikeus ks. i s t u n t a v a 11 a. -päivä sessionsdag; (Iak. oikeuden) rättegångsdag. -sali sessionssal; (oikeuden) domsal; rättegångssal, istuj|skella ks. istua; (vetelehtiä) sitta o. dra* sig. -ttaa* 1. låta*, ha att sitta. 2. (puut., mtsh.) plantera; sätta* (plantor); (kuv.) inplanta (hnk. mieleen hos ngn); ~ tauti jhk inympa en sjukdom på, smitta ned ngn.

istutus plantering; inplantning; inympning; vrt. istuttaa. -aika planteringstid. -aine (lääk. rokote) vaccin, -ala (puut, ym.) planteringsfält. -kaira sätt-, planterings |borr. -kohta planteringsfläck, -kuokka planteringshacka, -kuoppa planteringsgrop. -kupu (planterings)rabatt. -kustannukset planteringskostnader, -lapio planter(ings)-spade. -maa planteringsfält. -metsikkö planterat bestånd, -puikko, -pulikka (mtsh., puut.) sätt-, planter(ings)|pinne. -puukko planteringskniv. -rivi plant (erings) rad. - rokko (lääk.) ympkoppor pl. -taimi planterad planta, -tapa planteringssätt. -veitsi ks. -puukko, -väli planta vstånd. -väline planteringsredskap, istutut taa* låta* plantera jne.; ks. istuttaa, istuu|tua* sätta* sig, taga* plats (jhk, jllek i [på] ngt); -du odottamaan! sätt dig ned o. vänta! ~ sohvaan sitta ned (sätta sig, slå sig ned [sijoittua placera sig]) i soffan. isyys2 faderskap -et.2

is|ä fa(de)r fadern fäder; Jumala Gud fader; (minun) ~ni aikainen från min fars tid; ~n puolella på fädernet; -iltä peritty fäderneärvd; ilo fadersglädje. -Ilinen faderlig, -llisesti faderligt, faderli-gen. -meidän (rukous) (ett) fadervår (tpm.). isäni|isä farfa(de)r. -koti fädernehem; (usk.) ^ fadershem; fadershus, -käsi fadershand, isänmaa (synnyinmaa) fosterland; fädernesland; fädernejord; ~taan rakastava fosterlandsälskande. -Ilinen fosterländsk, patriotisk. -llis (aiheinen med fosterländskt motiv. -mielinen fosterländskt sinnad, -uus2 b fosterländskhet, patriotism.) isänmaan|jkavallus fosterlandsförräderi, -kavaltaja, -petturi fosterlandsförrädare, -puolustaja fosterlandsförsvarare, -rakkaus2 fosterlandskärlek, -tunne fosterlandskänsla. ^ -ystävä fosterlandsvän; patriot -en -er. isänmaaliton fosterlands-, stats|lös. - ttomuus2

avsaknad av fosterland; statslöshet. isänmurha fadermord. -murhaaja fader|-b mördare, -mörderska. -nimi

fadersnamn, isänn||istö (johtokunta) direktion; (hallitus) styrelse; (laivan^) rederi; (säästöpankin) principaler(na). (-yhtiö redarebolag; rederibolag.) -yys2 husbondevälde -t; hus-bondskap -et; (kutsuissa ym.) värdskap -et. -än(-) (yhd.) husbonde-, husbond(s)-; ~ sävy husbondeton. -än(huone herrum, -sijainen vicevärd, -sijaisuus2 vicevärdskap. -velvollisuudet värdplikter), -äton herrelös; (som är) utan husbonde (herre). -Öidä vara (agera) husbonde; (olla valtiaana) residera; (komentaa) föra* (ha) kommandot; kommendera; (olla herrana) vara herre (över ngt); dominera; (olla isännöitsijänä) vara disponent (jssk för ngt); disponera (över ngt), -öitsijä disponent; (Ruots. talon) vicevärd, (-ntoixni disponentskap. -nval-tuudet disponentfullmakt.) isän||oikeus2 ks. -valta, -perintö fädernearv.

-rakkaus2 faderskärlek, -sydän fadershjärta, isäntä* hus|bonde, -bonden, -bönder; (pidoissa) värd -en -ar; (loiminim.) principal -en -er; (omistaja) ägare; (haltija) innehavare. -eläin (el.) värddjur, -hyönteinen (el.) värdinsekt, -kasvi (ksv.) värdväxt, -koulu lantmannaskola, -mieli husbondesinne. - renki husbondedräng; rättare, -seura (yl. urh.) arrangerande klubb; hemmaförening, - valta husbondevälde, -väki husbondefolk; värdfolk. -yhdistys husbondeförening, isän|ivalta faders|välde, -makt. -äiti (isoäiti) farmo(de)r.

isä puoli styvfa(de)r. -tön faderlös; (us. hn. krk. äpärä; ks. orpo), -ukko farsgubbe, -vainaja avliden far. -vanhus gammelfar. itaali(t) (hist. käns.) italer -n -. -neri italisk;

-set kielet (kansat) italiska språk (folk), italia: kieli italienska -n. -lainen 1. (s.) italienare, / italienska. 2. (a.) italiensk; -laisiltain på italienskt vis. -tar italienska, itar||a sniken, -asti sniket, -uus2 snikenhet, iteratiivinen (kiel. toistuva) iterativ, itikka* 1. (hnt.) insekt -en -er; småkryp -et -; (sääski) mygga. 2. (mrt. elukat, karja) djur, boskap, itiö (ksv.) spor -en -er. -aste sporstadium.

148

-emä (ksv.) sporangi|um -et -er; fruktkropp -en -ar. -ityä bilda sporer; -ityvä sporbildande. -kanta basidie -n -r. -kasvi sporväxt, kryptogam, -kotelo sporkapsel, -lava hy-menium. -perä sterigrn|a -er. -pesäke sporangium. -pussi sporsäck. -pöly spor-é stoft.

itke||ksiä fälla2 tårar; gråta *. -mätön som inte gråter; (jota ei surra[ilkelä]) obegråten, -ttynyt förgråten, -ttää* framkalla gråt (tårar); ha att gråta; få att gråta; avlocka tårar; minua ~ jag har lust att gråta; jag har svårt att hålla gråten tillbaka; häntä alkoi ~ hon började gråta; ~ jtk komma ngn att gråta, få ngn att gråta; avlocka ngn tårar, -ä gråta*; (vuodattaa kyyneliä) tåras; ~ (surra) jtk begråta ngn (gråta över ngt); lapsi -e leipää (saadakseen) barnet gråter efter bröd; purskahtaa -mään brista ut i gråt; herkkä -mään som har lätt för att gråta; gråtmild; -(tty)nyl förgråten. 2. (sääliä, kitsastella): ~ rahojaan (kuv., iv.) vända på styvrarna. itkijä gråtare; som gråter*; vrt. seur.

-eukko, -nainen (er. Ink.) gråterska. itku gråt -en; (valitus) jämmer -n; ~ssa silmin med tårade ögon; under tårar; heltyä ~un smälta i tårar, -inen gråtfylld; (vrt. itkeltynyt) förgråten; (herkkä itkemään) gråtmild, -kohtausgråt[anfall, -attack, -kouristus gråt I kramp, -paroxysm -en -er. -nsekainen blandad med gråt. -raita (ksv. hauta-, kyynel/paju) tårpil, -silmin gråtögd; med tårade ögon; med tårar i ögonen; under tårar, -silmäinen tårögd, -virsi gråt-kväde -t -n. itse (pm.) själv -t -a; oma ~ det egna jaget; oma ~ni mitteget jag; oma ~nsä hans (hennes) eget jag; ~kseen för sig själv; ~ mielessään inom sig (själv); viiva on ~nsä jatko linjen utgör sin egen fortsättning; o t laa jst ~ensä taga ngt åt sig, (pahastua) taga illa vid sig; ~stään av sig själv; (vapaaehtoisesti) självmant; (minä) ~ puoltani jag för min egen, speciella del; tunne ~si! känn dig själv! hänen ~nsä vuoksi för hans egen skull; asia on ~ssään (sinänsä) vähäpätöinen saken är i sig själv obetydlig; meille —tiemme åt oss själva; varo ~äsi! akta dig! ~etisä tyytyväinen självbelåten; — kukin ks. (itse) kukin; — merkitsevä självregistrerande, itse||arvostelu självkritik, -arvostus själv|-

känsla, -medvetande, itseensä: ~ sulkeutunut (umpimielinen) sluten; inbunden; ~ tyytyväinen självbelåten, itse||-erittely självanalys, -fertiili (ksv., jossa voi tap. itsepölytys) självbefruk|tände, -tare; ei-~ (m.) steril, -hallinnollinen autonom, -hallinto självstyrelse; autonomi, «halveksin ta självförakt. -harvennus (mtsh.) självgallring. -havainto (psyk.) introspektion, -hedelmöitys (ksv.) självbefruktning. - hillintä självbehärskning; (pidätiyufäisjyys) återhållsamhet, (-kyky självbehärskningsförmåga.) -inho självförakt, -ironia självironi. -

ironinen självironisk, -iva ks. -ironi a. -kannattava självbestående. -kannattavuus2 självbestånd -et. -kasvatus självuppfostran, -kehu ks. (oma) k e h u. -keskeinen ego-itsekeskeisyys — itu

itu

centrisk, självupptagen, -keskeisyys2 egocentricitet; självupptagenhet. -kidutus själv-plågeri; askes -en. -kieltämys självförsakelse. -kkyys2 själviskhet; egoism, -kohtainen (psyk.) idiopatisk; (mies~) personlig; (kiel.) reflexiv. -kohtaisesti ks. ed.; personlig|t, -en. -kohtaisuus2 idiopati; ks. ed. itse|jkorostus ks. -tehostus, -korotus själv-upphöjelse. -kritiikki självkritik, -kseen ks. jksi n(ä ä n).

itse kunnioitus självaktning, -kuri själv|-disciplin, -tukt. -kustannushinta ks. omakustannushinta. -kylläinen själv|-tillräcklig,-belåten, -god. -kylläisyys2 själv|-^ tillräcklighet, -belåtenhet, itse|käs -kkään självisk, egoistisk, itsekäynnist||in (shk.) automatiskt pådrag.

-ys självstart -en. itse||liimautuva självhäftande. -loistava självlysande; fosforescerande, -luottamus själv|-tillit, -förtroende, -luovuttava (niittokone) självavläggande. -merkitsevä självregistre-rande.

itsemurha självmord, --aikeet självmords|-planer, -tankar pl. -aja självmördare; (vanh.) självspilling. - -ajatus ks. —aikeet, -epidemia självmordsepidemi. -kokelas självmordskandidat, -lentäjä (hist. jap.) självmordsflygare. -suunni telma(t) självmordsplaner). -yritys självmordsförsök, itse||myrkytys (lääk.) autointoxikation.-määrääminen självbestämmande(rätt). -määräämisoikeus självbe|stämnings-, -stämmande|-rätt.

itsensä: ~ elättävä (m.) självförsörj|are, / -ande kvinna, -erska; ~ elättäminen självförsörjning; ~ jumalointi självförgudning; ~ alentaminen självförnedring; ~ silpoja själv-stympare; ~ silpominen självstympning, i tsenäi||nen självständig; (riippumaton) oberoende; (valt.) autonom; oavhängig, -sesti självständigt; autonomt, -styä bli självständig (oberoende); uppnå3 (vinna*) självständighet (oberoende, oavhängighet), -stää göra* självständig jne.; vrt. itsenäinen.

itsenäisyy|s2självständighet; oberoende; autonomi -n, oavhängighet; menettää -tensä förlora sin självständighet, -aate självständighetsidé. -aika självständighetstid, -ajatus självständighetstanke, -juhla självständighetsfest. -julistus självständighets-, oavhängighets I förklaring, -kysymys självständighetsfråga. -liike självständighetsrörelse, -mies självständighetsman. -politiikka självständighetspolitik. -puolue självständighetsparti. -pyrintö, -pyrkimys oavhängighetssträvan; strävan till självständighet, -päivä självständighetsdag. -taistelija självständighetskämpe. -taistelu självständighetskamp. -unelma självständighetsdröm. - vuosi självständighetsår, itse||ohjaava (tkn.) sj älv | styrande, -styrd, -oikeutettu, -oikeutus sj älv | skriven, -fallen, -skrivenhet, -fallenhet, -opinnot, -opiskelu självstudium, -oppinut sj älvs tuderad, självlärd; (s.) autodidakt -en -er. -palvelu självbetjäning. (-myymälä självbetjäningsbutik.) -panttaus självpantning. (-kielto förbud mot

självpantning.) -petos självbedrägeri, -piirtävä: ~ lämpömittari termograf -en -er. itsepintai||nen envis, egensinnig; (hellittämätön) enständig; hårdnackad; (vastahakoinen) halsstarrig. -sesti envist, egensinnigt; enständigt; envetet, -suus2 envishet, egensinne -t; halsstarrighet. itse||puolustelu, -puolustus självförsvar, -puolustusoikeus2 rätt till självförsvar, itsepäi||nen egensinnig, envis, -sesti egensinnigt, envist, -syys2 egensinne -t, envishet, itse||pölytys (ksv.) självpollination. -rakas egenkär, självkär. -rakkaus2 egenkärlek, självkärlek, -rekisteröivä självregistrerande. -ripitys, -rippi självbikt. -saastutus ks. -tyydytys, -siitos (biol.) autogami. -sitova (mv.) självbindande, -soimaus själv|anklagelse, -förebråelse, -stään av sig själv; ~ selvä sj älv | klar, -given, -sagd, -fallen;

— kuollut självdöd; ~ käynnistyvä självstartande; ~ käyvä självgående; automatisk; ~ pitävä egen-, själv|kär; ~ ylpeily själv-förhävelse.

itse||suggestio självsuggestion, -suojelu självbevarelse. (-vaisto självbevarelseinstinkt.) -surkuttelu självömkan, -syntyinen ks. omasyntyinen. -syttyminen självantändning. - sy ttymis vaara fara för självantändning. -sytyntä ks. -s y 11 y m i n e n. -syytös ks. i t s e s o i m a u s. -säilytys självbevarelse, (-oikeus2 rätt till självbevarelse. -vaisto, -vietti självbevarelse|-instinkt, -drift.) -sääli självmedlidande, -säätely självreglering, -säätävä

självreglerande. -tarkastelu självrannsakan, -tarkoitus självändamål, -tartunta (lääk.) auto-infektion. -tehostus självhävdelse, - tiedoton omedveten, -tiedottomasti omedvetet, -tie-toinen självmedveten, -tietoisesti självmedvetet. -tietoisuus2 självmedvetenhet, -tilitys självuppgörelse; (-tarkastelu) själv|-rannsakan, -prövning, -toimiva själv (verkande, -verksam, -gående; automatisk; ~ koje automat -en -er. -tunnustus självbekännelse. -tuntemus självkännedom, -tunto självkänsla, -tuottama ks. o m a~. -tutkimus självbetraktelse.' -tutkistelu själv|-rannsakan, -prövning, -tyydytys (lääk.) självtillfredsställelse, -uhrautuva ks. u h-r a u t u v a. -unhotus självförgätenhet. -valaiseva (omavaloinen) självlysande, -valta envälde; självhärskarmakt; autokra-ti -n. -valtainen självrådig, egenmäktig; (yksin ~) autokratisk; absolutistisk; suverän. -valtaisesti självrådigt, -valtaisuus2 självrådighet, egenmäktighet. -valtias 1. (s.) själv-, envålds|härskare; suverän -en -er; autokrat -en -er. 2. (a.) självrådande; (omavaltainen) egenmäktig; (valt.) suverän. -valtius2 autokrati, absolutism; (yksin ~) envälde. -vanhurskas själv-, egen|rättfärdig.

- varjelu (s) ks. -suojelu, -varma självsäker. -varmuus2 självsäkerhet, -verotus självbeskattning, (-oikeus2 självbeskattningsrätt.) -virittyvä (kello) självuppdra-gande. -ys2 själv -et; jaget, -ääntyvä (kiel.) självljudande.

itu* grodd -en -ar; tukahduttaa (tukahtua) (heti) -unsa (kuv.) kväva i sin linda

(kvävas i sin linda), -kasvi groddplanta, -lehti groddblad, -levy (fysiol., alkiolevy) groddskiva, blastoderm. -silmu groddknopp. itä* (ilms.) öster -n; ost (tpm.); (~inen) öst-, ost-, östra; ostlig; Kaukoidässä i fjärran östern; I—Aasia Ost-Asien; I—Suomi östra Finland; idästä öster-, östan (ifrån; idästä päin östan-, öster|ifrån; ~än (päin) öster ut; ostvart; i öster|väg, -led; ~än Helsingistä öster om Helsingfors; österut från

H.; idässä i öster; tuuli on idässä vinden är ostlig; det blåser från öster; tie kulkee idästä länteen vägen går i riktning öst-väst; se on idempänä f st det ligger längre österut (ostligare från ngt), -aasialainen östasiatisk, -afrikkalainen östafrikansk, -amerikkalainen östamerikansk, -armeija östra armén, -auto östbil. -blokki (valt.) östblock(et). -eurooppalainen 1. (s.) östeuropé. 2. (a.) östeuropeisk, -gootti (hist. käns.) östgot-en -er. -goottilainen östgotisk. -inen östra (tpm.); ostlig; östlig; ~ osa (den) östra delen; ~ tuuli ostlig vind; ~ naapuri den östra grannen; granne(n) i öster, -intialainen ostindisk, -koillinen (ilms.) ostnordost, -kärki östra spetsen, -maalainen österlän-ning; f österländska; oriental, -maat pl österlandet; orienten; (-mailla i, -maille till), -mainen österländsk, orientalisk.

itämeren||alus östersjöbåt. -kauppa östersjö-handel. -kulkija, -laivuri östersjö|farare, -skeppare. I-maakunnat (pl hist.) Östersjöprovinserna. -purjehtija ks. -k u 1 k i j a, -laivuri, -satama östersjöhamn. itäm||inen groende, groning. -is(aika [ksv.] gro-ningstid; [lääk.] inkubationstid. -kyky grobarhet, groddkraft. -lämpö groningsvärme. -prosentti ks. itävyysprosentti. -tarmo groningsenergi.) -ätön som inte grott (gror); ej grobar; slö; ~ vilja slösäd. itä||osa östra del(en). -piiri östra distrikt(et). -puoli östra sida(n); -puolella öster (om ngt), -puolinen östra (tpm.). -pää östra ända(n). -pääty (rak.) östra gavel(n). -raja östra gräns(en); gräns i (mot) öster, -rannikko östra kust(en); öst-, ost|kust. -ranta östra stranden. -rintama östfront (en), -roomalainen

I. (s.) östromare. 2. (a.) östromersk, -ryh-

- iätä

mä ks. -b 1 o k k i. -saaristo östra skärgård (en). -tuuli ostlig vind; östanvind(en), ostan, östan (tpm.). -vallatar österrikiska, -valtalainen 1. (s.) österrikare. 2. (a.) österrikisk.

itävyys2 grobarhet. -prosentti grobarhetspro-cent.

itä|ä* gro3; -vä groende, grobar, iukua* (mrt. vihainen hev.) skria; mitä (siinä)

iu'ut! (hev.lle) vad skriar du där! iva hån -et; ironi -n; satir -en; (pilkka) spe; tehdä ~a jst håna ngn; ironisera över ngt; oli kohtalon ~a (että) det var ödets ironi (att), -aja ks. i v a i 1 i j a. iva||huuto hånfullt (till)rop. -hymy hån|-leende, -löje. -ilija satiriker; spefåg|el -eln -lar; begabbare; som driver gäck (med ngt), som gör gäck [spe] (av ngt); ks. ivata, -illa ks. ivata, -ilu hån(ande). -kuva ks. pilakuva, ivalli||nen hånfull, hånande; försmädlig; ironisk;

satirisk; (pilkallinen) spefull, -sesti på spe; hånfullt; ironiskt; satiriskt; spefullt. -suus2 hånfullhet; försmädlighet; ironi, iva||mukailu parodi -n -er. -nauru hånskratt, -runo smädedikt; satir -en -er. -sana speord; speglosa. - ta håna; ironisera, begabba; göra* spe av ngt; gäckas, driva* gäck (med ngn), iäi||nen evig, evinnerlig; (alituinen) beständig. -sesti evigt; beständigt, -syyden-(kaipuu evighetslängtan, -kukka [ksv. [-Am-mobium]-] {+Am-mobium]+} eternell -en -er.) -syys8 evighet, (-arvo evighetsvärde, -ihanne evighetsideal, -kylvö evighetssådd. -maailma evighetsvärld.)

iä||kkyys2 ålderstigenhet; hög ålder, -käs -kkään åldrig, ålderstigen; (elähtänyt) bedagad. -Uinen (vanh., juhl.) åldrig; tulla -lliseksi åldras, iänikui ||nen evinnerlig, evig, evärd(e)lig; (ylen vanha) uråldrig, -sesti evinnerligen, evärdeligen; i evighet, iän||kaiken ks. i a n k a i k e n. -määritys

åldersbestämning, iäti evigt, evinnerligen; i evighet; ~ sama

evigt densamma, iätä * (ajoittaa) datera; tidfästa, tidsbestämma.

150 j (kirj.) j, J; j:n pilkku pricken över j. ja och (lyh.) o.; ~ niin edelleen (jne.) och så ^ vidare (o.s.v.).

jaa (ini.) ja. -ha (ini.) jaså. -rdi (yardi) yard. jaari||tella * pladdra, sladdra; svamla, skrävla, -ttelija pladdrare; skrävlare; storskrävlare; skrävelmåns -en -ar. -ttelu, -tus pladd|er -ret, sladd ler -ret, svam|mel -let, skräv|el ä -let, snack -et; struntprat -et. jaarli 1. (hist.) jarl -en -ar. 2. (Engl.) earl. jae* 1. (Raam.) vers-en-er. 2. (kem.) fraktion, jae||lla* utdela; (levittää) sprida*; distribuera. -ttava (mal.) dividend -en -er. jaguaari (el. Felis onca) jaguar -en -er. jaha (ini.) ks. jaaha, jahdata (vanh.) ks. metsästää, jabka så snart (som); (kun) då, när; (jos vain) (om) blott.

jahkailla 1. (päivitellä) träta;* beskärma

sig; (puhella) prata. 2. ks. aikailla, jahti* 1. (mer.) jakt -en -er. 2. ks metsästys; (yhd.). -mestari (hist.) jägmästare, -vouti (hist.) skallfogde, jakaa* jaan 1. (yl.) dela, fördela, avdela; (osastoihin) indela; uppdela; (jaeskella) utdela; (jaella, levittää) distribuera; (erottaa) söndra; ~ kahtia (kahleen osaan) dela i tu; tudela; ~ lyö palvelijoille fördela arbetet mellan (på) tjänarna; voitto jaetaan tasan mukana olleiden kesken vinsten fördelas jämnt mellan deltagarna; ~ osinkoa utdela dividend; ~ määräyksiä utdela befallningar; ~ ehtoollista (kirk.) utdela nattvarden; lasten kesken jaettavaksi till fördelning (att fördelas) mellan barnen; ~ sana eri riveille dela ett ord på skilda rader; ~ ryhmiin indela i grupper. 2. (jakotoimituksena) skifta; ~ perintö (pesä) skifta ett arv (ett bo); ~ maata skifta jord; — iila skifta (toimittaa halkominen klyva) ett hemman. 3. (mat.) dividera; ~ kahdella dividera med två; ~ luku alkutekijöihinsä upplösa ett tal i dess enkla faktorer; jaettavissa (oleva) delbar; tasan jaettava (mat.) divisibel; vrt. (tasan) jaollinen, jaka||ja som delar (fördelar, skiftar, indelar, utdelar); distributör; (jakelija) kolportör; (mat.) divisor. -maton odelad; oskiftad; outdelad; (jakautumaton) odelbar; (koskematon) orubbad; ~ pesä (Iak.) orubbat bo; elää -mattomassa pesässä (Iak.) sitta (leva) i orubbat bo; ~ (jaoton) suoritus (Iak.) odelbar prestation; on suoritettava -matio-masta pesästä skall utgå av oskifto, ur oskiftat bo. -mattomuus2 odelbarhet, -minen ^ delning, delande jne.; vrt. jakaa, jakaranda (puu) (palisanteripuu, ksv. Jaca-randa) jakaranda(träd).

jakau||s (part.) bena; kammata tukka -kselle bena håret, -tua* (för)dela sig; delas; fördelas; vara indelad (i ngt); förgrena sig; (hajota) sönderfalla*; äänet -iuivat tasan molempien ryhmien kesken rösterna fördelade sig jämnt på bägge grupperna; järjestö -tuu eri osastoihin organisationen är (upp)delad i särskilda avdelningar, -tunut (för)-, in-, upp|-delad.

jake||lija distributör, distribuent; (san.) utbä-rare; kolportör; (tkn.) fördelare. -lu utdelning; distribution; fördelning, (-järjestelmä distributions-, fördelningssystem, -kauppa distributionshandel, -kirjakauppa kolporta-gebokhandel. -liike distributionsaffär, -por-ras [kaup.] distributionsstadium, -putki [tkn.] fördelningsrör. -pöytä [puh.] fördelningsbord. -verkko, - verkosto [Ikn.] fördelningsnät.)

jakkara pall -en -ar.

jako* delning; fördelning; (maantilan skifte -t -n; indelning; (osingon) utdelning; distribution; (run.) cesur -en -er; vrt. j a-k a a; toimittaa ~ förrätta skifte; jaon toimittaja skiftesförrättare; ehtoollisen ~ (kirk.) utdelning av nattvarden; ~ kahteen! indelning till två! jaon järjestely (mnm.) skiftesreglering; jaon sauvoitus skiftesut-

stakning; jaon valmistelu skiftesberedning, -ala (mnm.) skiftesmassa, -alue skiftes-, (puh.) fördelnings|område. (-luettelo[puh.] katalog över [olika] fördelningsområden.) -asia skiftesmål. -avain (tkn.) skiftnyckel.

jakobiini (Ra. hist.; kuv.) jakobin -en -er.

jako||ehdotus förslag till (för)delning; skiftes|-förslag, -plan; utdelningsförslag, -esine delnings-, skiftes|objekt. -inen (yhd.) -delad, (ksv. liuskainen) flikig; moni~ mång|delad, -flikig; neli~ fyrdelad, -jyvitys (mnm.) skiftesgradering. -kartta skifteskarta, »kelpoinen (ut)delningsbar; disponibel, -kirja skiftes |handling, -instrument, -kone delningsmaskin. -kunta skifteslag. (-lainen delägare i skifteslag.) -lainsäädäntö lagstiftning angående skifte, -laitos skiftesväsende. -laki (mnm.) skifteslag. -lasku (mat.) division, -linja delnings-, rå|linje. -lista (rak.) mel-lanpost -en -er. -luettelo (Iak.) fördelnings-, utdelnings|längd. -menettely skiftes-, fördelnings |förfarande. -merkki (mat.) divisionstecken (:). -mielinen (lääk.) schizofren, -mielisairas schizofren, -mielisyys8 schizofreni -n. -mies skiftesman, «oikeus2 skiftesrätt. --osa skifteslott; utdelning, »osakas skiftes|delägare, -intressent. — osinko (varar.) (konkurs) | utdelning, -dividend. --osuus2 dividend -en -er; utdelning, -palsta skifteslott -en -er, skifte -t -n. -peruste (för-,jak jakopihdit —

indelningsgrund; (mnm.) skiftesgrund.-pihdit (tkn.) pl skränktång. -piste delningspunkt. -raja skiftesrå. -rauta skrank järn. -sieni (ksv. bakteeri) klyvsvamp, -sopimus skiftesavtal, -summa (veik.) vinstfördel-ningssumma (per klass); summa som skall fördelas, -suunnitelma fördelningsplan. - tapa delningssätt; indelningsmetod, - taulu (mal.) divisionstabell, -tekniikka skiftesteknik, -toimitus (mnm.) skiftesförrättning.-vaade delnings-, skiftes|anspråk. -vaatimus skiftesyrkande. -valta skiftesvitsord, -vastike delningsvederlag, -vero repartitionsskatt. -viiva (kirjp.) bindestreck; divis -en -er. -yksikkö skiftesenhet, jaks||aa 1. orka; äga2 styrka; (kyetä) förmå3, kunna*; (kestää) stå* ut; mäkta; hän ei -a sitä tehdä han orkar (förmår) inte göra det, orkar inte (står inte ut, mäktar inte) därmed; en -a enempää jag orkar (förmår, mäktar) inte mer; en -a odottaa jag står inte ut med att vänta; en -a (voi) muistaa jag kan inte erinra mig; kuka hänen kanssaan —? vem orkar med (pitää puolensa rår på) honom? hän ei -a maksaa han kan (mäktar) inte betala; en -a sitä kestää (kärsiä) jag härdar (står) inte ut med det; minkä — så mycket (han) förmår; (kaikin voimin) av alla krafter. 2. ~ (voida) hyvin (huonosti) må bra (illa); miten -at (voit)? hur mår du? -ama-ton: mitään— (voimaton) orkeslös; (kykenemätön) oförmögen, -aminen 1. orkande; (voima) kraft -en -er; (kyky) förmåga. 2. ks. vointi, jaksoi. (ajan—, shk.) period-en -er; (vaihe) skede -t -n; fas -en -er. 2. (jono) räcka. 3. (järjestys) följd -en -er; (sarja) serie -n -r. 4. (osasto) avdelning; (raut.) sektion; yhtämittainen — en oavbruten räcka (följd, serie) av ngt; yhteen —on i en följd; (menoon) i en fortsättning; i (ett) sträck. 5. (el.) underprovins -en -er. 6. (kiel.) sats -en -er. -inen (yhd.) i . . . serier (avdelningar, perioder); moni — i många avdelningar, -ittain stegvis; i etapper, etappvis; i serier; serievis; avdelningsvis; periodvis; i perioder, -ittainen periodisk; ks. ed. -ittaisuus2 periodicitet, -llinen periodisk, -luku (shk.) periodtal, (taajuus) frekvens -en -er; -luvun muuttaja (kerrastoja, rad.) frekvensomformare, -telia* indela, (mus.) frasera. -ttaa* indela (i serier, underavdelningar, perioder), -ttelu indelning; (mus.) frasering, -vyöhyke (rad.) frekvenszon. jakuutti* (käns.) jakut -en -er. jala||ke* (tkn. jalusta) ställ -et -; piedestal -en -er. -Uinen (försedd) med fot (fötter), -n till fots, fotledes; gående, jalan||ala fotsbredd -en; ~ maata en fotsbredd jord. -jälki fotspår, -korkuinen fotshög. -kulkija fotgängare, -levyinen fotsbred. -paksuinen fotstjock. -pesu fot|tvättning, (juhl.) -tvagning, -pituinen fotslång. -sija fotfäste -t -n; saada —a få (vinna) fotfäste; (tulla, päästä käytäntöön) vinna insteg; (yleistyä) bli allmän, -syten enkom, »taivutus fotböjning, -vaihto (voim.) fotombyte, jalas med|e -en -ar; med -en -ar. -hirsi under-lagsbjälk|e -en -ar. >

jalkavamma

jalaton (som är) utan fot, fötter, ben; fotlös. jalava (ksv. Ulmus) alm -en -ar. -kujanne almallé. -nleliti alm|blad, -löv. -puu alm|-träd, (puus.) -trä. jal|ka* 1. (hnk., el. ol.) fot -en fötter; (koipi) ben -et -; seisoa omilla -oiltaan stå på egna fötter (ben); kengät -assa med skor på (fötterna); panna kengät —an(sa) ta(ga) på sig skorna; riisua kengät -asta ta(ga) av sig skorna; saada -at alleen (kuv.) ta till fötterna. 2. (kuv.) auttaa -oille(en) hjälpa på benen, på fötter (igen); kuivin -oin torrskodd; joutua hevosen -koihin bli nedtrampad av hästen; olla jnk -oissa (tiellä) vara i vägen för ngn; päästää (laskea) vapaalle -alle försätta på fri fot; olla sodan -oissa (kuv.) hemsökas av krig;

sodan -oista undan kriget; maailman -oissa i världens vimmel; laskeutua jnk —in juureen falla till ngns fötter; falla på knä för ngn. 3. (elot.): tuolin—, pöydän— stol(s)-, bords|-ben; pöydässä on 4 —a bordet har fyra fötter; joulukuusen— julgransfot. 4. (pit.mt.) fot; 10 -an korkuinen 10 fot hög; av 10 fots höjd.

jalka[asento (voim.) fotställning, -harppi fotpassare, -hiki fotsvett, -holvi (an.) [-fotvalv. -inen (yhd.) med . . . fötter, -fotad; (el.) -foting; kymmen— (jolla on 10 jalkaa) med 10 fötter; (el.) tiofoting; (10 jalan pituinen) 10 fot lång; nopea— snabbfotad. jalkai||nlämmitin fotvärmare. -npesu (kat.

juhl.) fottvagning. -sin till fots; vrt. jalan, jalka|!jakkara fotpall. -jarru (tkn.) fotbroms, -jousi ks. varsijousi, -kaari ks. -holvi. -kamp(p)i: tehdä (käyttää) —a sätta krokben för ngn. -kylpy fotbad, -käsnä (el.) fotknöl, -käytävä gångbana; trottoar -en -er. -lamppu fotlampa, -lauta fotbräde, -levy fotplatta, -lihas fotmuskel, -lista (rak.) fotlist. -matka fotvandring, -matto dörrmatta, -mies 1. (sot.) fotsoldat -en -er, infanterist; 2 000 -tä 2 000 man fotfolk. 2. (jalankulkija) fot |gångare, -vandrare, -mitta fotmått, -mylly skvaltkvarn. -noja fotstöd. jalkapallo fotboll -en -ar. -ilija fotbollsspelare. -ilu fotbollsspel -et), -joukkue fotbolls |lag, (j.) -elva. -kenkä fotbolls|sko, -känga, -kenttä fotbollsplan, -liitto fotbollsförbund. -npelaaja ks. -ilija. --ottelu fotbollsmatch -en -er. -peli fotboll(sspel). -puku fotbolls|dress, -dräkt, -seura fotbollsklubb, -stadion fotbollsstadion, jalka||patikassa till fots; med apostlahästarna, -peite (ajon.) fotsack -en -ar. -pohja fotsula. -posti postbefordran till fots. -pumppu (plkp.) fotpump. -puoli 1. enbent. 2. ks. j a 1 k a p ä ä. -puu (hist. mg.) (fot)-stock -en -ar. -pää s vuoteen — fotgavel; fot|-ända, -ände. -pöytä (an.) vrist-en-er; (el.) mellanfot -en. -raudat (hist. vnk.) pl fotbojor. -riepu fottrasa, -rinta vrist, -rätti ks. -riepu, -sotamies fotsoldat, -tamineet pl (sukat ja kengät) fotbeklädnad, -tarjonta (lääk., synnyt.) fotbjudning (vanh. -tila), -terä fotblad -et -. -tila ks. -tarjonta. -työ(skentely) (nrk., vrkp.) fotarbete.-vaimo mätress -en -er; frilla; konkubin. - vaivainen fotskadad; med sjuk(t) fot (ben). - vammajalkavarsi — ja

fotskada, -varsi ben -et - virhe (urh.) fotfel. -väenkenraali general av infanteriet; infanterigeneral, -väenupseeri infanteriofficer. -väki fotfolk, infanteri, (-miina infanterimina. -rykmentti infanteriregemente.) jalkeillj|a, -e; olla -a gå uppe; vara på fötter;

päästä -e komma på benen (på fötter), jalkine skodon -et -; skoplagg, -et -; sko -n -r. -kauppa handel med skodon; (~myymälä) skoaffär, -liike skoaffär, -teollisuus2 skoindustri. -työ skoarbete, -työntekijä skoarbetare, jalko-(yhd.) ks. j a 1 k a-, jallu (j. jaloviina) ädelbrännvin, »jallu», jalo ädel; (ylevä) upphöjd, nobel, -aatteinen med upphöjda idéer; stortänkt. -angervo (ksv. Astilbe) astilbe. -fasaani (el. Phasia-nus colchicus) ädelfasan. -haikara (el. Herodias alba) ägretthäger. -haukka (suku, el. F ale o) falk -en -ar. -helmi äkta pärla, -henkinen högsinnad, nobel, -hiiva (kem.) kulturjäst.

jaloit||ella* (liikkua) röra* på sig; motionera (m. hevosta); (kävellä) promenera; käydä -telemassa taga sig en promenad, - tain (ml.) fotvis; per fot. -telu promenad -en -er; motionering. jalo||kaasu ädelgas. -kivi ädelsten, juvel -en -er. (-aarre juvelskatt, -kokoelma juvelsamling. -seppä juvelerare. -sormus juvel-, briljant|ring.) -koralli ädelkorall, -laakeri (ksv. Laurus nobilis) lager, -luonteinen ädel; ädelsinnad. -metalli ädelmetall. -metallinen av ädelmetall.

jalomieli|jnen ädel(sinnad), ädelmodig; (ylevä högsinnad, högsint; storsinnad. -sesti ädelsinnat, ädelmodigt; högsinnat, storsint. -syys2 ädelmod -et; högsinthet. jalo-ohdake ks. piikkiputki. jalopeura (vanh. juhlnyk. leik.) lejon -et -; (täht.) Lejonet, -iäuola (vanh., leik.) lejon (kula, -grop. -nharja lejonman, -nhäkki lejonbur, -nkita ks. 1 e i j o n a n k i t a. jalo||piirteinen med ädla drag. -pähkinä ks. s a k s a n~. -rotuinen av ädel ras. jalos||taa förädla, -taja som förädlar (ngt); förädlare av ngt. -tamaton oförädlad; rå; tumattomassa tilassa (luonnontilassa) i oförädlat, oraffinerat tillstånd, -tamo förädlingsanläggning; (kem.) raffinaderi, -te förädlingsprodukt -en -er; förädlad vara. -tettu ks. -tu nu t.-ti ädelt; (jalomielisesti) ädelsinnat, ädelmodigt; högsinnat, -tua bli förädlad; förädlas, -tumaton oförädlad, -tu-nut förädlad, -tus förädling, (-koe förädlings I experiment, -försök, -laitos förädlings |-anstalt, -anläggning, -menetelmä förädlingsmetod. -oksa [puut.] förädlings-, ymp|-kvist. -teollisuus2 förädlingsindustri, -toiminta förädlingsverksamhet, -tuote förädlingsprodukt. -työ förädlingsarbete.) -tut-taa* förädla; (aateloida) adla. jalo||sukuinen (er. hist.) av ädel börd; välboren; (korkea[sti] ~) högvälboren. -sukui-suus2 ädel börd -en; (arv.) välborenhet. -sy-däminen ks. -mielinen. -syntyinen ädelboren; av ädel börd;

(hög)välboren. -teräs ädelstål. -us2 ädelhet; (-mielisyys) ädelmod -et. - viina ädelbrännvin.

Tutuspolitiikka jar

jalus (mer.) skot -et -. -kivi (patsaan) sockelsten. -köysi, -nuora ks. jalus, -ta fotställning); piedestal-en-er; (jalka) fot; (alusta) underlag -et -; (her.) postament; (taid.) staffli -et-er; (rak.) sock|el-eln-lar; (mnm.) stativ -et -. - taa (mer.) skota, -tin (rts., sal.) stigbyg|el -eln -lar. (-hihna stigläder.) jama||aminen efterhärmande (upprepande)

av ngns ord. -ta efterhärma (ngns ord), jambi (run.) jamb -en -er. jamboree (partioi, suuri leirikokous) jamboree -n. jana (mat.) sträcka.

jankata* gnata, sagga, kälta; tjata; (kinastella) käbbla; vrt. jankuttaa, jankk||aaminen, -aus gnat -et, sagg -et; kältande, tjatande; käbblande; kältande; grälande; kält -et; käbb|el -let. jankko* (mv.) alv -en. -aura (jankkuri)

alvplog. -pohja alvbotten. jankon kyntö (mv.) alvplöjning. -möyhen-nin* alvluckrare. -mÖyhennys alvluckring. jankuttaa* gnata, träta, sagga, kälta; vrt. jankata, -ttaminen gnatande, saggande, kältande. -tus gnat -et, sagg -et; kält -et. jannu (j. koul.) kille, grabb, kis, kund, pojke, jano 1. törst -en; kuolla ~on törsta ihjäl; förgås av törst; minun (minulla) on ~ jag är törstig; minulle (minun) tuli ~ jag blev törstig; juoda ~onsa dricka för att släcka sin törst; ~a sammuttava törst-släckande. 2. (kuv.) himo, halu törst efter ngt. -aminen (jnk) törst(ande) (efter ngt), -inen törstig; törstande, -ta a) (olla -is-saan) vara törstig; b) (kovin) haluta jtk törsta efter ngt. -ttaa* väcka2 törst; törsta; minua ~ jag är törstig; jag känner mig törstig; (juhl.) jag törstar, jaolli||nen delbar; tasan ~ (mat.) divisibel.

-suus2 delbarhet, jao||s avdelning, sektion; (sot.) tropp-en-ar. -sto (osasto) avdelning; (mnm.) sektion; (vir.) division; by rå; (valt.) delegation, jao||tella* indela; (jaella) fördela, -ton odelbar; (mat.) icke divisibel; — luku (alku-) primtal, -ttelu indelning; fördelning, -tto-muus2 odelbarhet, - tus indelning; fördelning, (-laitos [hist.) indelningsverket, -palkka indelning, -palkkatalo indelningshemman.) -tu t taa* låta* fördela, skifta, japani, ~n kieli japanska -n. -lainen 1. (s.) japan-en-er. 2. (a.) japansk, -tar japansk|a -an -or.

jarru 1. (tkn.) broms -en -ar. 2. (kuv.) hämsko -n -r. -akseli bromsaxel. -antura bromskloss. -hihna bromsband. -hila (rad.) bromsgaller, -jousi2 spärrfjäder, -kenkä bromssko. -kiekko bromsskiva. -laite broms I anordning, -inrättning, -levy ks. -kiekko, -mies (raut.) bromsare. -nsää-din bromsregulator, -poljin bromspedal, -ratas spärrhjul. -sylinteri (raut.) broms-cylinder. -säppi spärrhake, -tanko broms|-spak, -stång, -tin spärranordning, -ttaa* bromsa; (kuv.) obstruera, (pidättää) hålla* tillbaka, -tus bromsning; (kuv.) obstruktion. (-järjestelmä obstruktionssystem, -matka [liik.J broms[nings]sträcka. -merkki bromssignal, -politiikka obstruktionspoli-jar

jarrutusteho — jiikata

tik. -teho bromseffekt.) - tönkkä bromskloss, -valo (aut.) stoppljus. jas||mike (ksv.) schersmin -en -er. -miini (ksv.) jasmin -en -er. -pis (kiv.) jaspis -en -ar. jata* (jono) sträcka, räcka; (kal. ~verkko)

drivgarn -et -. -kalastus drivgarnsfiske, jatk|aa 1. fortsätta *; -a siitä! fortsätt där! ~ lukujaan fortsätta (med) sina studier; ~ kirjeen lukemista fortsätta att läsa brevet; fortsätta med läsningen av brevet; ennen kuin lähdemme -amaan innan vi fortsätter, går vidare; — kasvamistaan (kasvaa [yhä] edelleen) fortfara att växa; växa fortfarande; tutkimuksia -ettaessa vid de fortsatta undersökningarna; jutun käsittely keskeytettiin seuraavana päivänä -ettavaksi målet ajournerades till följande dag; ~ matkaansa fortsätta (ulottaa utsträcka) sin resa; -anpahan (sillen) jag vill (skall) fortsätta. 2. (pidentää) förlänga, ~ ikää förlänga livet. 3. — (jatkoksella) skarva; ~ hametta skarva en kjol; (liittää) foga. 4. ~ maitoa vedellä (sekoittaa vettä maitoon) blanda vatten i mjölken; späda ut mjölken med vatten, jatke ks. jatko, pidennys, -ttu ks.

jatkuva, jatko 1. fortsättning (på ngt); ~ksi som fortsättning; olla joukon ~na (kuv.) vara med på ett hörn. 2. (pidennys) förlängning. 3. (jatkos) skarv -en -ar. 4. (lisä) tillskott -et; leivän ~na för att dryga ut brödet; som tillskott till brödet, maten. 5. (juhlan~) nachspil -et -; »eftersläckning». -aika (jlkp.) förläng|d tid, -ning. -kappale förlängningsstycke, -kertomus (san.) följetong -en -er. -kokous ajournerat möte (sammanträde), -koulu fortsättnings-, fortbildnings |skola. -kurssi fortsättnings-, fortbildnings |kurs. -kuulustelu fortsatt förhör, -käsittely fortsatt behandling; ottaa ~yn upptaga till fortsatt behandling, -levy skarvplåt. -luokka fortsättningsklass, --opetus

fortsättningsundervisning, --opisto fortbildningsläroverk. -paikka skarvställe, -putki förlängningsrör; skarvrör. -s skarv -en -ar; (liitos) fog -en -ar. (-puu /mer./hangare; skänkling; putting. -rauta skarvjärn. -taa [rak.] hoplaska. -tus hoplaskning.) - tutkimus fortsatt undersökning (-ssa vid). - vihko fortsättnings-, (täydennys ~) kompletterings I häfte, -yhteys (liik.) anslutning, jatku||a* 1. fortsätta*; (kestää)|fortfara*,fortgå*; fortbestå*; (säilyä, elää, kestää edelleen) fortleva*; ~ -mistään fortsätta (fortgå) utan avbrott; sadella -i puoliyöhön asti regnet fortgick (fortsatte), det fortsatte att regna ända till midnatt; jos hänellä ikää -u om han (ännu) får leva; jos tätä menoa -u om det fortgår på detta sätt; jutun -essa under målets fortsatta behandling. 2. (pidetä) förlängas; (ulottua) sträcka2 sig; katu(a) -u jokeen asti gatan sträcker sig ända till älven, -minen fortsättning; fortgående; förlängning; fortlöpande; (kestäminen) fortbestånd -et. -va fortsatt; fortfarande, fortgående; (katkeamaton) oavbruten; fortlöpande, kontinuerlig; (alituinen) (beständig; (herkeämätön) oavlåtlig, ihållande; (kestävä) fortbestående. -v(ais)uus2 fort-

farande, fortgående; kontinuitet; fortbestånd -et, beständighet; (fys. miel. jatkavuus) tröghet, inertie -n. -vasti i fortsättningen; fortsättningsvis; fortfarande, oavbrutet; (yhä vain) alltjämt; alltfort, jatsi (tns.) jass, jazz -en -er. -musiikki jassmusik. -orkesteri jassorkester. -poika (halv.) jassgosse, swingpjatt. -tyttö (halv.) jassjflicka, -böna. -yhtye jassband. jatuli|]ntarha (muin.) troje(n)borg -en -ar;

jungfrudans, -t (käns.tar.) jättar; jatuler. jauha||a 1. (myt.) mala*; (vär.) riva*. 2. tugga (på ngt). 3. (vatvoa, märehtiä) mala* (jtk på ngt); älta. -maton omalen, -minen malande; rivande, rivning jne. -ttaa* låta* mala; förmala*, -tus målning, förmälning, mäld -en -er. (-maksu mäldskatt -en -er. -pakko [sekoitus ~] inmalningstvång.) -u-tua* malas* (sönder), jauh||e mäld -en -er; (jauhelma) pulv|er -ret -; (pöly) stoft -et. -ehha (keit.) målet kött. -elma pulv|er -ret -; mjöl. -ennus pulveri-sering; (jauhe) pulv|er -ret. -entaa* pulverisera. -entaja pulverisator, -entua* pul-veriseras; -entuva pulveriserbar. -etta va (myl.) mäld-en -er. -ettua* Qmureta) mjöla sig. -in pulverisator, -inkiv|i (myl.) mal-, kvarn I sten; (vär.) rivhäll -en -ar; -et (käsi-kivet) handkvarn, jauho (tav. pl ~t) mjöl -et; olla ~issa vara mjölig; saada vaatteensa ~ihin mjöla ned sina kläder, -esikko (ksv. Primula f arina) aurik|el -eln -ler. -hirdtalo mjöl|binge, -lår. -inen mjölig. -kas mjölstark. -kauppa mjölhandel. -kauppias mjölhandlare, -kokkare mjölklimp. -kuli ks-matto, -laari mjöllår. -lasti mjöllast. -liisteri mjölklister, -maa-li slamfärg. -mainen mjöl|aktig, -lik; farinös. -mato (-pukin toukka; ks. tuonnemp.) mjölmask. -matto mjölmatta.-mylly mjölkvarn, -nkaltainen mjöllik. -pukki (hnt. Tenebrio molitor) mjölbagge.-punkki (el. Tyroglyphus farinae) mjölkvalster. -purnu ks. -hinkalo. -pussi mjölpåse, -puuro mjölgröt. -pöly rnjöldamm. -ruoka mj öl |mat, -rätt. -savikka (ksv. Chenopodium album) lergräs -et -. -seula mjölsikt. -sokeri fint socker; pudersocker. -säkki mjölsäck, -ta (tahria jauhoihin) mjöla (ned).-ttaa* mjöla,(kosm.) pudra, -ttaminen mjölande, -ttua* mjöla sig. -tus mjölande, -tynnyri mjöltunna; (vanh. vet.) (en) tunna mjöl. - varasto mjölförråd. -velli mjölvälling. Jeesu|s Jesus; -ksen Kristuksen nimessä

(nimeen) i Jesu Kristi namn. jehu (j., leik.) baddare, överdängare. jen (jap. rh.) yen -en

jenkki* (p.am.) yankee pl -s. -kassi yankee-

kasse. -tukka yankeehår, snaggat hår. je||pari (krk. poliisi) byling, pollare, -remiadi (valitusvirsi, [er. ruikutus] jeremiad -en -er. -rikonruusu (ksv. Odontospermum; Anasta-tica) jerikoros. -rsey(puku) jersey(klänning), esuiitta* (kat.) jesuit -en-er.-luostari jesuitkloster. -mainen jesuitisk, -maisuus2 jesui-tism. -munkisto jesuitorden, -munkki jesuit-munk. -veljeskunta ks. -munkisto. jetoni (palkintoraha; pelim.) jetong -en -er. jiikata (mer.) ks. koota (purje).jiina — j<

jiina ks. k i n u n k i, v ä k i t a 1 j a. jo redan; ren; ~ ensi silmäyksellä redan vid ^ första anblicken; vrt. johan, jobinposti (surusanoma, ikävä uutinen) jobs-post.

jodi (kernfr m.) jod -en. -di jodid -en. - happo jodsyra. -kalium jodkalium, -liuos jodlösning. -myrkytys jodförgiftning; jodism. -pitoinen jodhaltig, -te t tu jodad. - tinktuuri jod|sprit, -tinktur. -ttaa* joda. jodoformi (frm.) jodoform -en. joen[[haara flod|arm, -gren. -haltija (myi.) flodgud -en -ar. -mutka ks. -polvi, -perkaus årensning. -polvi flodkrök. -ranta å-, älv-, flod|strand. -reuna flod-, å|brädd. -rinne flodbank; åbrink. -suu flod-, älv-, å|mynning. -törmä åbrant, flodbank. -uoma flodjfåra, -bädd. -äyräs flod-, å|brädd. jo||eton flodlös. -ghurt (piimä) yoghurt -en. johan redan; ~ nyt! (vielä mitä!) långt ifrån! (ei suinkaan) ingalunda; (todellakin) verkligen;

~ olet sen nähnyt du har ju redan sett den, det.

johanneksenleipä (hed.) johannesbröd. -puu

(ksv. Ceraton) johannesbrödträd. johanniitta (hist., rit.) johannit -en -er.

-ritari ks. ed. -ritarikunta johannit[er]orden, johda||ke* (mus.) förspel -et -. -nnainen 1. (a.) avledd, härledd. 2. (s. kiel.) avlett (härlett) ord -et -; avledning. 3. (kem.) derivat. -nnos (kiel.) avledning; ks. ed. 2. -nto* inledning; -nnoksi som inledning; inledningsvis, (-esitelmä lectio praecursoria. »oppi, - tiede f usk. isagogiikka] isagogik -en.) -ttaa* leda*; ~ jtk jnk mieleen erinra ngn om ngt; ~ (palauttaa) muistiinsa återkalla i minnet; ~ kiusaukseen inleda i frestelse, -tus ledning; (kirj.) inledning; vrt. johto, johde* ledning, (fys.) ledare, -aita (kal. ym.) led|stängsel, -arm; gård. -lia* leda*; vrt. j o h t a a. -ttavuus2 möjlighet att (här)leda; styrbarhet.

johdin* (tkn.) ledning; (kiel. johtopääte) av-ledningsändelse. -auto trolley-, tråd [buss -en -ar.

johdonmukai||nen följdriktig, följdenlig, konsekvent. -sesti följdriktigt, följdenligt, konsekvent. -staa* bringa* i konsekvens; göra* konsekvent, -suus2 följdriktighet, följden-lighet, konsekvens -en -er. johdos (mat.) derivata; avledning, (kiel.

harv.) ks. j o h d a n n a i n e n 2. johdo||sta (postp.): jnk ~ till följd (med anledning) av ngt; (jhk nähden) med avseende på (ngt), -ton (som är) utan ledning; (langaton) trådlös, johonkin någon|städes, -stans, joh| taa* leda*. 1. (päällikkönä) anföra* (ha befälet över ngt); ~ yritystä leda ett företag; (olla johdossa) stå i spetsen för ett företag; ~ sotajoukkoa anföra en här; ha befälet över en här; ~ jtk (olla määräämässä) vara bestämmande för ngt. 2. (opastaa) vägleda*, (hoitaa) sköta2; (hallita) styra*. 3. ohjata): ~ laulukuntaa leda (anföra, dirigera) en sångkör; ~ puhetta föra ordet; presidera; leda förhandlingarna; ~ työtä leda arbetet; ~ jtk jnk mieleen leda ngns uppmärksamhet på ngt; göra ngn upp-

•htolanka joh

märksam på ngt; (muistuttaa) erinra ngn om ngt; ~ liikettä leda ett företag; (olla liikkeen hoitajana) förestå en affär; ryhtyä -tamaan jtk övertaga ledningen av ngt; ställa sig i spetsen för ngt. 4. (kuv.) saattaa, johtaa; viedä jhk; leda till (ngt); (aiheuttaa jtk) föranleda* (ngt); (kiel.) avleda*, härleda*; (mat.) derivera; deducera; — tuloksiin leda till resultat; ~ pulaan leda (föra) till en kris; bringa i trångmål (förlägenhet); (neuvoa) inviga ngn'i ngt; — jhk leda till ngt; (antaa aihetta) föranleda ngt; ~ siihen että leda till (därhän), att; ~ huomio jst (toisaalle) avleda uppmärksamheten från ngt; hän on (kokonaan) muiden -dettavissa han låter styra (leda) sig av andra; han går i andras ledband; ~ alkunsa jst leda sitt ursprung från ngt; mistä sana on -dettu? varifrån är ordet av-, här|lett? johtaja 1. (yl.) ledare. 2. (liikkeen) direktör; (laitoksen) föreståndare. 3. (sot. ym.) chef -en -er. 4. (laulun ~) dirigent. 5. (joukon) anförare; jnk ollessa ~na under ngns ledning; ruveta ~ksi övertaga ledningen av ngt; (etunenään) ställa sig i spetsen för ngt. --aines ledarmaterial. »asema ledarställning, -hah-mo ledargestalt, -kurssit (urh. ym.) ledarkurs. -kyky ledarförmåga. -n(asema, -osa ledar|post, -plats, -roll. -lahjat ledarbegåvning. -paikka ledarplats, -palvonta [valt., usk.] ledardyrkan. -tauti direktörssjuka, stress, -toimi anförarskap -et; föreståndar-skap -et; ledarskap -et; [johto] ledning. - vaihdos ledarskif te; ombyte av ledare, -vastuu ledaransvar.) -persoonallisuus2 ledar-, ledande personlighet, -ryhmä tätgrupp, -tar ledarinna; (laitoks.) föreståndarinna; di^ek-tris -en -er. -toveri meddirektör. -tyyppi ledartyp.

johta||minen ledande jne.; vrt. j o h t a a. - va ledande; ~t aatteet de ledande (bärande) ideerna. joh|to* 1. (yl.) ledning. 2. ks. -asema; jnk -dossa under ngns ledning; jnk -dolla med ledning av ngt; olla -dossa (inne)ha ledningen; (etunenässä) stå i spetsen (i täten) för ngt; leda; olla jnk -don alaisena stå under ngns ledning (anförarskap, kommando); ledas av ngn; hän oli maan politiikan -dossa han var ledare för (han ledde) landets politik; hallituksen ~on asetettiin kolme holhoojaa i spetsen för regeringen ställdes tre förmyndare; kulkea -dossa gå i spetsen för ngt; ryhtyä jnk ~on taga om hand (övertaga ledningen av) ngt; ställa sig i spetsen för ngt; saada ~ käsiinsä få hand om ledningen av ngt; -dosta ks. tätä; lukea jnk -dolla läsa under ngns ledning; läsa för ngn. 3. (shk.) ledning; ks. yhd.; vrt. vesi~ ym. johto||aate ledande idé, princip, -aihe (mus.) ledmotiv; tema -t -n, -ta. -asema ledande ställning, -elin ledande organ, -henkilö ledande person, -häiriö (shk.) linjestörning, -häviö (shk.)

ledningsförlust, -kaapeli (mer.) ledkabel; (shk.) ledningskabel, -kisko led-(nings)skena. -kunta direktion; (hallitus)

styrelse; -kunnan jäsen direktionsledamot;

-kunnan kokous direktionssammanträde; -kunnan puheenjohtaja direktionsordförande. -kyky (tkn.) ledningsförmåga, -lanka

ledningstråd; ledning; (kuv.) ledtråd, -lause anföringssats; (otsikkosanat) motto -t -n; (asetukseen liittyvä) ingress -en -er. -loisto (mer.) ledfyr. -lämpö ledningsvärme. -merkki (mer.) sjö-, led|märke; (kirjp.) hänvisningstecken, -mies ledande man; ledare, --oppi (kiel.) härledningslära; etymologi, -paikka ledande plats, -piste (kirjp:) utförspunkt, -puomi (uit.) ledbom. -putki ledningsrör, -pylväs (shk.) ledningsstolpe.-pyörä (tkn.) ledblock; led-, styr|rulle. -pääte (kiel.) avledningsändelse. »päätelmä, -päätös slutsats -en -er; konklusion; (seuraus) konsekvens -en -er; tehdä -päätöksiä (än) draga (sina) slutsatser (taga konsekvenserna). -ruuvi (tkn.) ledspindel. - solukko (ksv.) kärlknippe, -sävel grundton, -sääntö instruktion, (-ehdotus förslag till instruktion.) -tela (tkn.) ledvals. -torvi eldningsrör. -tähti (tav. kuv.) ledstjärna, -valo (mer.) ledfyr -en -ar; (Int.) landningsljus. -valta ledande makt; ledarmakt; hegemoni -n. -vastus (fys.) ledningsmotstånd. -verkko, -verkosto (shk.) ledningsnät. -vika fel på ledning(en), ledningsfel. -virta ledningsström.

johtu|a* 1. (tulla) komma* (sig av ngt) betingas (jstav ngt); (olla peräisin) härleda* sig; härröra*; (ilmelä) framgå*, (seurata) följa2; (sattua) falla*; siitä ei -nut hänelle mitään pettymyksiä det ledde inte till nagra besvikelser för honom; edellisestä -u etta av det föregående följer (framgår), att; sana -u latinasta ordet är härlett från latinet; siitä -i paljon pahaa det förorsakade (därav här-flöt, följde) mycket ont. 2. päätyä komma; se -u siitä että det beror på (det kommer sig därav, det har sin grund däri), att; mistä olet -nut (päätynyt) siihen käsitykseen? varav har du kommit till den uppfattningen? 3. ~ mieleen: (se) -i mieleeni det föll mig in; (muistui) det rann mig i hågen; jag erinrade mig, (tulin ajatelleeksi) kom att tänka (därpå). 4. (olla seurauksena, aiheutua) föranledas, förorsakas; bero på ngt; se -u huonoista vaikuttimista det beror på (har sin orsak i, härrör av) dåliga motiv; se -u itsestään det följer (faller) av sig självt; det är en självfallen följd; mistä (syisiä) tämä -u? varpå beror (varav kommer sig [härflyter, härrör, betingas]) detta? vilka skäl har föranlett detta? se -u (itse) asian luonteesta det ligger i sakens natur; mistä -u että? varpå beror det, att? varav (miten hur) kommer det sig, att? jutusta -vat kustannukset av målet härflytande (föranledda, härrörande) kostnader.

joi||kaus, -ku* (lapsk sång) jojk -en -ar; jojk|låt, -sång.-kua* jojka.-unta* jojkning.

joisto (mnt. rhm.) flodsystem.

1. joka jonka (rel.) vilken vilket vilka; som (tpm.): (se) ~ den som; jota vastoin varemot; (kun taas) medan (däremot).

2. joka (indf. tpm.) varje (tpm.); var (vart); (kaikki) ali; hän kävi meillä ~ päivä varje dag (alla dagar) besökte han oss; ~ kansan elämässä i varje folks liv; ~ mies mukaan! alle man med! (miehissä) mangrant med!

— mies kannelle! (mer.) alle man på däck I

sen tietää ~ ihminen det vet var människa; ~ miehen suussa i var mans mun; ~ toinen, kolmas var annan, var tredje; vart annat, vart tredje, joka||-aikainen ali-, var]daglig; vardags-, «hetkinen stundlig; ständig; vrt. k u 11 o i n e n. jok||ainen 1. (s.) envar; ~ sen tietää envar vet det; (kaikki) alla vet det. 2. (a.) varje (tpm.); ~ jäsen varje (med)lem; alla (med)-lemmar. -ainoa varenda (en), vartenda (ett); varje (tpm.). joka||kesäinen varje sommar (återkommande). -päiväinen vardaglig, alldaglig; daglig; (yleinen) vulgär; (typerä) trivial; (kulunut) banal; ~ sanomalehti en daglig tidning; vrt. arkipäiväinen, -päiväisyys2 vardaglighet, alldaglighet; trivialitet, -talvinen

varje vinter (återkommande), -viikkoinen varje vecka inträffande (återkommande, utkommande); vecko-; ~ aikakauskirja vecko^ tidskrift, -vuotinen varje år (återkommande); årlig; — vieras i varje år återkommande gäst; årlig gäst. jokel|llus (Ips.) joll|er -ret. -taa* (Ips.)

jollra, -taminen jollrande, jokeri (~kortti kort.) jok I er -ern -rar. joki2* flod -en -er; älv -en-ar; (pieni) å-n-ar; Bein-~ floden Rhen; Oulu~ Ule älv; Aura** Auraå. -ahde flod-, älv|strand, -brant, -alue flodområde, -alus flod|fartyg, -båt. -helmisimpukka (el. Margaritana marga-rilifera) flodpärlmussla. -hiekka flodsand. -höyry(laiva) flod|ångare, -båt. -jumala # (ant. myt.) flodgud. -kalastus älvfiske, jokikinen varenda en, (n) vartenda ett. joki||kuljetus flodtransport, -laakso flod-, älv|dal. -laiva flodfartyg. -liikenne flodtrafik. -matka flodfart -en; älvfärd. jo|kin jonkin (indf.) någ|on -ot -ra; jos -takin allt möjligt; jos -llakin tavoin på alla möjliga sätt; -ksikin aikaa för en (någon) tid (framåt); onko sinulla jtk sanottavaa (sanomista)? har du ngt att säga (påstå)? joki||rinne ks. j o e n r i n n e. -simpukka (el. Unio) flodmussla, -uitto älv-, å|flottning, -uoma flod|bädd, -fåra; strömfåra. -varsi flod-, älv|strand -stranden -stränder; ~lla längs (utmed) floden (älven); kulkea (pitkin) -vartta följa flod-, älv-, å|stranden åt.-vene flodbåt, - verkko flodnät. - vesi åvatten. -äyriäinen (-rapu, el. Potamobius fluviatilis) flod-, ädel|kräfta. -äyräs flodbrädd -en -ar. joko 1. (intr. adv.): (månne) redan? ~ hän ön tullut? har han redan kommit? (jokohan) månne han redan har kommit? 2. (konj.): ~ . . . tai antingen . . . eller; vare sig. . . eller; ~ sinä tai minä antingen du eller jag. jokseenkin någorlunda, tämligen, joku jonkun (indf.) någ|on -ot -ra; en o.

annan, -nen någon, något enda. jolku||tella*, -ttaa*; juosta ~ (er. susi, iso

koira) lunka, lufsa, luffa, joll||ainen (sådan) som. -ei ks. jos e i. jolloin då, när; (jonka tapahtuessa) varvid; (jossa tapauksessa) i vilket fall; — kulloin någon gång; stundom; ~kin någon gång. jolppi*: poika~ (j. halv.) glop -en -ar. jolsa (j.) gr o v(byggd); med grova drag;

sträv, ful.joltinenkin — joukko

jon

joi ti'|neil (kin) någorlunda (tpm.); (melkoinen) tämlig; hjälplig; (kohtalainen) skälig; (jonkinlainen) viss; (mukiinmenevä) passabel. -senkin: ~ varmasti med någorlunda stor (en viss) säkerhet; tämligen säkert; ~ yleinen tämligen allmän, -sesti(kin) någorlunda; tämligen; hjälpli|gen, -gt; skäligen, jommoinen (sådan) som. -kin någorlunda

(tpm.); vrl. joltinenkin, jomotütaa* (särkeä, kolottaa) mola, mol-

värka8. -us molande; molande värk. jompikumpi jommankumman någon-, någotdera; en-, ett|dera, jonglööri (temppujentekijä) jonglör, jonkalainen ks. j o 11 a i n e n; (jonka vertainen) vars like. jonkin: ~ arvoinen av något värde: av någon betydenhet, -joutavia fullkomligt onödig; puhua -ia prata strunt (goja, nonsens). - lainen något slags; pl några slags; av ngt slag; viss; vrt. joltinenkin; se tekee -laisen vaikutuksen det gör ett visst intryck; on siinä ~ tarkastus tarpeen en viss (något slags) kontroll är (nog) av nöden; jos ~ ali möjlig, allt möjligt; av allehanda slag. -moinen (melkoinen) ansenlig, tämlig. -tapainen Ars. jonkinlainen. -verran i någon mån, något, -vertainen (melkoinen) tämlig; ansenlig, jjonne (rel. adv.) dit. jonninjoutava ks. jonkinjoutava. jono sträcka; (jakso) följd -en -er; (rivi) rad -en -er; räcka; (vuori~) kedja; (peräk-käis~) kö -(e)n -er; seisoa ~ssa stå i rad (i kö); köa; vrt. jonottaa, -rivistö (sot.) rotekolonn, -ttaa* 1. (seistä jonossa) stå* i kö; köa. 2. lukea ~ läsa monotont (med låg röst); rabbla, -tus köstående; köande, (-puhelin kötelefon.)

jooli (mer.) yawl -en -er, -s, -erna. joonialainen (ant.) 1. (s.) jonier -n -, 2. (a.)

jonisk.

jopa redan; (~... -kin) (ja) till o. med; ~ hän tuli han kom ju redan; sinä, ~ hänkin du, ja till o. med han; ~ nyt jouduit johonkin! (niin) så, (vihdoinkin) äntligen har du då råkat ut för ngt, råkat illa ut; Hämeessä, ~ koko Suomessakin i Tavastland, ja i hela Finland; on vaikeaa, ~ miltei mahdotonta det är svårt, ja hart när omöjligt; en anna sinulle, ~ että (saati) muille jag ger inte åt dig, än mindre åt andra. jörl|at pl (j. krk.) dans. -ata dansa, joro 1. (harv. epäkelpo, heittiö) odugling; (hullu) galning; (yl. vain snt.) joutua —n jäljille inslå en galen stråt (kurs), jos

om; i, för den händelse; i fall; såframt; ~ kohta om än; även om; ehuru; ~ kuinkakin hur än; ~ jokin (milloin mikin) än en, än en annan; (kaikenlainen) ali möjlig: varjehanda (tpm.); åtskillig; ~ jotakin (sitä ja tätä) ditt o. datt; likt o. olikt; ~ ei (tav. jollei) om inte; därest icke; såframt icke; (paitsi jos) med mindre; jollei om

. . . varom inte; ~ tunnustat, saat anteeksi, jollet (tunnusta), saat rangaistuksen om du bekänner, får du förlåtelse, varoin inte, blir du bestraffad; olen nähnyt sen ~ miten monta kertaa jag har sett den otaliga gånger; ~ hetkeksikään om blott för en stund; ~ vain I

om blott; såvitt; såvida: ~(pa) olisi minunkin mennä tänk om också jag skulle gå. -han i fall; för den händelse; i händelse; ~ vain om blott, -kaan: ~ e i om än icke; om ock icke; ~ hän ei tule fastän han inte kommer, -kin om också; om ock; fastän, -kus stundom; någon gånsr. -pa om; (vaikka) även om; (kenties) måhända, kanske; ~ sinä lähtisit sinne? kanske skulle du (tänk om du skulle, hur vore det, om du skulle) gå dit? oi ~! o att (dock)! ~ (kunpa) hän pian tulisi! måtte han snart komma! jossa (missä adv.) där, varest, -kin (adv.) någon|städes, -stans; ~ muualla någon annanstans.

jota: ~ . . . sitä ju . . . desto, dess, ju; ~ suurempi, sitä parempi ju större, desto bättre; ~ pikemmin, sitä parempi ju förr, desto (dess, ju) bättre, -kuinkin tämligen, någorlunda; (kyllä) å[h) jo, ja! joten på vilket sätt; (jonka johdosta) varigenom; (jonka vuoksi) varför, -kin någorlunda; något; (melkoisen) ganska, tämligen; (kohtalaisen) skäligen; (jollakin tavoin) på något sätt; (suunnilleen) ngt så när; (tavalla t. toisella) på ett eller annat sätt; ~ epäonnistunut tämligen misslyckad; föga lyckad; ~ vaikea något (tämligen, skäligen) svår; (mus. m.) medelsvår; ~ vaarallinen rätt farlig: inte ofarlig; ~ tärkeä rätt viktig; inte oviktig; ~ varmasti med tämligen stor säkerhet; ~ hyvin tämligen bra (väl); bra nog. -kuten på något sätt; på ett eller annat sätt; vrt. j o t e n k i n; (tavallaan) på sätt o. vis. jotos (sot., part.) stig, gadd -en -ar. jotta 1. (på det) att; (så) att. 2. (harv., läh.

mrt.) ks. että. joudu||ttaa* skynda på; påskynda (ngt); driva* (på ngt); pådriva*; sätta* fart (i ngt); sade ~ kasvillisuutta regnet påskyndar (driver på) växtligheten; koeta ~ (koeta saada) talosi valmiiksi! försök få din gård färdig! -ta (hoputa [toisten]) lyötä! påskynda (skynda på) arbetet! (-ta [omaa] työtäsi! tee [pidä] kiirettä!) skynda på med arbetet! -ttaminen påskyndande (av ngt), -ttau-tua* skynda sig. jouh|i2 tagelstrå -et -n, tag|el -let -; (rhm.) pl -et tagel. -harja tagelborste. -huisku tagelviska. -kangas tageltyg. -kannel, -kko* (hist., mus.) stråkharpa, -kvartetti (vanh.) ks. jousikvartetti, -mainen tagellik. -mato (el. Gordius aquaticus) tagel|mask, -orm. -mänty (läh.) slank, tätvuxen tall. -nauha tagelband. -paita (k.hist. itsekid.) tagelskjorta, -palmikko tagelpiska, -patja tagelmadrass, -puu klent (tät/vuxet) träd. -seula tagel-, hår|sikt, -siima tagel|rev, -snärt, -siivilä ks. -seula, -sivellin tagelpensel. -soitin ks. j o u s i s o i t i n. -sorsa (el. Anas acuta) stjärtand. -sotka ks. tukkasotka. -täyte tagel|stoppning, -fyllning. -töyhtö tagelplym. joukkio följe -t -n; kerjäläis~ tiggar-, mustalais~ zigenar| följe; rikollis ~ band; massja, -iv.

jouk|ko* 1. hop -en -ar, skara; (sota~) trupp -en-er, (suuri) här -en -ar; (paljous) mängd -en -er, massa; (lauma) skock -en -ar,

(parvi) flock -en -ar; (lukumäärä) antal -et; (seura) sällskap -et -; följe -t -n; (ryhmä) grupp -en -er, kontingent -en -er; (suuret) -oi (väki, rahvas) massorna; ~ talonpoikia en hop (skara) bönder. 2. (snt): -ossa, -osta, ~on bland (ngt); meidän -ossamme bland oss; (siinä) -ossa däribland; -ossa on parempia ja huonompia det finns bättre o. sämre i hopen; näiden ~on hänkin kuuluu bland dessa befinner sig också han; till dessa hör också han; kutsua ~onsa be ngn ansluta sig till sällskapet, (mukaansa) komma med; kerääntyä ~ihin skocka (flocka) sig; samla sig i flockar; saada kannattajia vastustajan -osta (riveistä) få anhängare ur motståndarens led; suurin -oin i stora hopar (skaror, mängder, massor, svärmar, skockar, flockar, grupper); (paljon) i stor mängd; i stort antal; (miehissä) manstarkt; valmistaa suurin -oin (m.) massproducera; kokoontua -olla samlas i (stor) mängd, i mängd o. massa; i massor, (miehissä) mangrant; i flock o. farnöte; sekoittaa ~on (sekaan) blanda i; iblanda; tillblanda; försätta, bemänga (med ngt); (lisää) tillsätta; ~ virkamiehiä ett antal (en del) tjänstemän; koko -on ks. j o u-k o n.

joukko|ladressi massadress, -anomus masspetition. -anti massemission, -ero(aminen)

massavgång, -erottamiset pl massavskedan-den pl. -esiintyminen massuppträdande; (hni.) kalamitet, massförökning, -hak--kuu(t) (mtsh.) massavverkning, -hauta massgrav, -henki masspsykos -en. -ihminen massmänniska, -jen(keskitys [sot.] truppkoncentration. -kuljetus trupptransport, -siirto [sot.] truppförflyttning, -sijoitus truppförläggning.) -karkotus massutvisning. -kieltäytyminen mass|vägran, (jäsenyydestä) -avsägelse, -kiihotus massagitation. -koe grupptest. -kokous massmöte, -kuljetus mass|befordran, -transport, -kulutus masskonsumtion, -kunta skara; (joukkio) följe -t -n. -kuolema massdöd; kalojen ~ massdöd av fisk. -lakko masstrejk, «lausunta massdeklamation; talkör. -leviäminen, -levitys masspridning, -liike massrörelse. -maahanmuutto mass|invandring, -invasion. -mestaus massavrättning, -mielenosoitus massdemonstration, -muodostelma (sot.) truppformation, -murha(aja) mass|-mord, -mördare, -nousu massresning; (valt.) »levée en masse». —osasto (sot.) trupp|-avdelning, -förband -et -. --osto massinköp, -pako massflykt, -pidätykset massanhållanden. -psykologia masspsykologi, -psykoosi masspsykos, -pyynti1 massfångst, -ristiside masskorsband. -ryntäys stormlöpning, -so-pimus grupp-, mass|avtal; kollektivavtal; vrt. työehtosopimus, -suggestiomassuggestion. -surma massak ler -ern -rer. - tavara mass|produkt, -artikel, -teurastus: karjan ~ masslakt (av kreatur); (kuv.) ks. -surma, -tiedotusväline massmedi|um -et -a, -er. -tuhoase massförintelsevapen. -tunne masskänsla. -tuotanto mass|produktion, -alstring, -fabrikation, -tuote massprodukt. -työriita kollektiv arbetstvist. - työsopimus kollektivavtal.-vakuutus (ryhmä~) gruppförsäkring.

-valmistus masstillverkning, -valtakirja

massfullmakt, -vangitsemiset pl masshäktningar). -vetoomus massvädjan, -viljely (hktr. ym .) masskultur. -voima masskraft, joukkue 1. (sot.) pluton -en -er; (urh.) lag -et -; vrt. seura. 2. (hn.) ks. joukkio, -enjohtaja 1. (sot.) plutonchef. 2. (urh.) lagledare, -enjohto (urh.) lagledning, -juoksu laglöpning, -kilpailu lag|tävlan, -tävling, joukoittain hoptals, i (stora) skaror; i mängd,

i massor; i mängd o. massa; massvis, jouko||n: koko ~ (melkoisesti) betydligt, ansenligt; (aika paljon) (bra) mycket; koko ~ rohkeampi betydligt (vida) modigare; koko ~ enemmän betydligt (vida) mer. -njatko: ~no ks. jatko 1. -ssa ks. joukko 2. joulu jul -en -ar; ~na om (under) julen; viime ~na i julas; viettää ~nsa tillbringa julen; (olla ~a) jula; viettää ~a fira jul; aikaan jultiden; ~n alla (tullen) (dagarna) före jul; ~/en välissä mellan jul o. nyår; aika jultid; aikaan (vid) jultiden, joulullaamu julmorgon; -n jumalan palvelus julotta, -aatto jul|afton, -kväll, -apu jul-hjälp. -evankeliumi jul(dags)evangeliet. -hartaus julandakt, -hinnasto julkatalog, -huvi julnöje, -ilmat pl: hyvät ~ bra julväder. -ilo jul|fröjd, -glädje, -ilta julafton. -iltakirkko julbön, -juhla julfest; (kirk.) jurhelg, -högtid, -kaitaliina jullöpare, -kakku julkaka. -kaktus julkaktus, -katu juteata. -keräys julinsamling, -kestit pl julkalas, -kiireet julstök. -kinkku julskinka. -kirja julbok, -kirjallisuus8 jullitteratur. (-tulva julboksflod.) -kirkko julkyrka, -koristeet juldekoration, -kortti julkort, -kutsut julbjudning, -kuu december (tpm.); (vanh.) julmånad, -kuusenjalka julgransfot. -kuusen|koristus, -kynttilä julgrans |prydnad, -ljus. -kuusi julgran, «kynttilä julljus, -lahja julgåva, julklapp -en -ar. -lahjaruno julklapps|rim, -vers. -lahjojen jako julklappsutdelning, -laulu julsång, -lehti jultidning, -leikki jullek, -leipomiset ks. -leivonta, -leipä julbröd, -leivonta julbak, -loma jullov; julferier (~lla under); hänellä on hon har julledigt. -luettava jul-lektvr -en. -lumi julsnö, -lupa jullov, -lyhde julkärve, -mainostus (kaup. ikkun.) julskyltning. -makeiset julgot ter. -markkinat pl julmarknad.-myyjäiset pl julbasar.-myynti jul|handel, -kommers. -n(alusviikko veckan före jul. -pyhät pl juldagar[na]; julhelg; -pyhinä under julhelgen.) -numero julnummer. -nvietto julfirande; julande. -näyttely julutställning, -oljet pl (enl. käns.) julhalm, -olut julöl, -onnittelu julhälsning, -ostokset pl juluppköp, -paisti julstek. -paketti julpaket, -pata (-keräys) julgryta, -porsas, -possu julgris, -posti julpost. -pukki 1. julbock; (Ruots.) jultomte(n). 2. (olkinen joulukoriste) julbock, -pulla(t) julbulle, -puu julgran -en -ar. -puuro julgröt. - päivä juldag(en); toinen ~ annandag jul;

aamujumalanpalvelus julotta, -pöytä julbord, -raha julpengar; trettonde månadslön. -rauha julfrid, (run) julefrid. -ruoka julmat, -ruusu (ksv. Helleborus niger) julros; svart prustrot. -saarna jul-predikan. »sanoma julbudskap, »seimi jul-krubba. -siivous jul|städning, -rengöring, -tamineet: -tamineissa, -asussa julfin, -tapa julsed, -

tervehdys julhälsning, -teurastu|s, -kset julslakt, -touhu julstök. -tunnelma julstämning, -tähti julstjärna, --ukko jul-gubb|e -en -ar; --uutuus2 julnyhet, - viikko Jul vecka, -virsi julpsalm, -yö julnatt, journalis||mi (san.-kirjoittelu, -työ) journalism -en. -ti (san.-mies) journalist, -tiikka journalistik. -tinen journalistisk, jousen||jänne (hist. sot.) bågsträng, -käyttö (mus.) stråkföring. -veto stråkdrag; vrt. j o u s i 3.

jousji2 1. (hist. sot., mets.) bågle -en -ar; (-pyssy) sprättbåg|e -en -ar; (varsi—) armborst -et -. 2. (tkn. vanh. vieteri) fjäd|er -ern -rar; (joustin) resår -en -er; jännittää, kiristää (hellittää) -ta (tkn.) spänna (lösa) en fjäder; jännittää -ta liian kireälle (kuv.) spänna bågen för högt. 3. (mus.) stråk|e -en -ar. -harppi fjädercirkel. -hartsi stråkharts, -kello fjä-derur. -kosketin fjäderkontakt, -kuormit-teinen fjäderbelastad, -kuormitus fjäder-belastning. -kvartetti (mus.) stråkkvartett. -kytkin fjäderkoppling, -lukko fjäderlås. -luku (Iak. hist.) båga tal. -mies 1, (hist.) bågskytt -en -ar. 2. (täht. npr) J— Skytten, -orkesteri stråkorkester, -patja resårmadrass, -puskuri fjäderbuffert, -pyssy pil-, sprätt|båge -en -ar. -ripustus (tkn.) fjäderupphängning. -soitin (mus.) stråkinstrument. -sto fjädersystem, -teräs fjäderstål. -ttaa* avfjädra; förse* med fjäder. -tus fjädring, -vaaka fjädervåg. -vasara fjäderhammare, - venttiili fjäderventil, - viila fjäderfil. -äes (mv.) fjäderharv. joust aa vara elastisk, spänstig, smidig; (tkn. ym.) fjädra, -amaton (kimmoton) oelastisk; (kuv.) osmidig, -ava elastisk, spänstig; fjädrande; (kuv.) smidig, -avaliikkeinen med smidiga rörelser; vrt. -a v a. -avasti elastiskt, spänstigt; smidigt, -avuus2 elasticitet; spänstighet; (tkn.) fjädring; (kuv.) smidighet; enempi (suurempi) - större elasticitet (smidighet), (-raja elasticitetsgräns.) -imeton utan resår(er). -in resår -en -er. (-neule resårstickning, -patja resårmadrass, -pohja resårbotten.) jousto ks. joustavuus; (yhd.) resår-, -jatkos (tkn.) elastisk lask. -kytkin, «kytkentä elastisk koppling, -patja ks. j o u s-t i n~. -sohva resårsoffa, -tuoli resårstol. jou|taa* 1. (ehtiä) hinna*, ha tid (att); minä kyllä -dan! jag har nog tid; en -da (tulemaan) jag hinner inte (jag har inte tid att) komma; (olen »kiinni», en pääse tulemaan) jag är upptagen; en -da töiltäni jag hinner inte för mina arbeten; jag är upptagen av mina arbeten; huoneet eivät -da rummen är inte lediga (är upptagna). 2. se -taisi poistettavaksi det kunde (saklöst) avlägsnas (avskaffas, lämnas bort); se — (jäädä) pois det kan bortlämnas; (jääköön pois) det må bli borta; det må utelämnas; —ko sinulta (voitko lainata) hiukan rahaa? kan du avstå lite pengar? 3. -dat (saat) olla rauhassa du kan (ju), (får) vara i fred; se mies

i — joutua jou

-taisi jo kuolla pois! den mannen kunde nog redan dö! vrt. joutua, joutava, joutav||a 1. (tarpeeton) onödig; (liika) överflödig; (kehno; mitätön) usel; lumpen; (högst) obetydlig; (turha) fåfäng; (pikkumainen) småaktig; (arvoton) värdelös; (jota ilman voi tulla toimeen) umbärlig; puhua -ia (pötyä) prata nonsens (skräp, strunt), (tyhmyyksiä) dumheter; jättivät, —t! (lurjukset!) sanomatta minulle de underlät, de gynnarna, att säga till åt mig; mitä (siitä) —sta (mokomasta) ! sådant nonsens, skräp! än sen! ~ asia bagatell -en -er; (pikku—) småsak; jonkin —a bara nonsens (lappri, pjosk); ~ syytös ogrundad (grundlös) beskyllning; -ia! bagateller! struntsaker; å[h) strunt! suret -ia (turhaan)! du sörjer i onödan; —n (kovin) pieni alltför liten. 2. hän on meistä -in (joutilain) han är den mest lediga (minst upptagna) av, bland oss; ~ aika ledig tid. 3. (sni.): joutua —n jäljille råka på av-, villo|vägar; gå förlorad (till spillo), -anpäi-väinen ks. joutava. -oida 1* (puhua joutavia, pötyä) prata skräp, strunt. 2. (halventaa) bagatellisera.-uus2 onödighet; (pöty) skräp -et -, lappri -t; bagatell-en-er; småsak, jouten: olla — (vapaana) vara ledig, (toime-tonna) sysslolös, overksam; käydä ~ (kon.) gå tom (tomgång), -olo ledighet; sysslolöshet; overksamhet. joutil||aisuus2 ledighet; sysslolöshet; overk-samhet. -as (vapaa) ledig; inte upptagen; (toimeton) sysslolös, overksam; olla (oleilla, kuljeksia) -aana slå dank; gå o. slå dank. jouto * (harv.) 1. (s.) ledighet; (loma) frist -en. 2. (a.) ks. j o u t i 1 a s. -aika ledig tid; fritid; ledighet, -hede (ksv.) staminod -en -er. -hetki ledig stund; fristund, -käynti (tkn.) tomgång. (-häviö, -jakso, -työ torn-gångs | förlust, -period, -arbete.) -maa icke odlingsbar mark; impediment -et -. »maanantai frimåndag, -mies en man utan arbete (sysselsättning); sysslolös man. -paino onödig vikt (belastning), -pyörä lösskiva, -päivä fridag; ledig dag. - viikko frivecka, -virka (laiskan—) sinekur -en -er. - väki löst folk. joutsen (el. Cygnus) svan -en -ar, -or. -en-joiunta svanesång, -enkaula svanhals. -en-untuva svandun, (-vuode svandunsbädd.) -lampi svandamm, -laulu (er. kuv.) svanesång. -lisko (plnt.) svanödla. -parvi en flock svanar, jou I tua* 1. (ehtiä) hinna; — valmiiksi bli färdig (i tid); tule, jos -dut! kom, om du hinner! (olla aikaa) ha tid; kunhan kahvi -tuu blott (bara) kaffet blir färdigt; miten työ -tuu (sujuu)? hur går det undan

med arbetet? työ -tuu 5 tunnissa arbetet blir färdigt (slutförs) på 5 timmar; milloin -dut perille? när hinner (kommer) du fram? när är du framme? 2. (aik.) (lähestyä) stunda, nalkas; (tulla) komma*; kevään -tuessa då våren nalkas; (kulua) (för)lida*; fort-, fram|skrida*; aika -tuu tiden lider (framskrider); joulu -tuu julen stundar (nalkas). 3. (sattua) råka, falla; ~ jks bli ngt; (päätyä) hamna; minne hän ön -tunut (häipynyt)? var har han hamnat? vart har han tagit vägen (försvunnit)? (us. m.) vad

har det blivit av honom? ~ siirtymään förflyttas; (jaossa, omaksi) tillfalla*; ~ vaaraan råka i fara, råka ut för en fara; ~ vaaranalaiseksi äventyras; riskeras; ~ unohduksiin falla i glömska; — saman kohtalon alaiseksi röna samma öde; gå samma öde till mötes; ~ ohjelman ulkopuolelle falla utom programmet; ~ jnk käsiin råka (falla) i händerna på ngn; ~ naurunalaiseksi bli utsatt för åtlöje; ~ jnk vihoihin ådraga (åsamka) sig ngns hat; ~ jnk omaksi tillfalla ngn; bli ngns (egen); ~ näkemään komma att se; (saada, olla pakko nähdä) få (lov att) se; ~ kärsimään jst bli lidande på ngt; hän -tui maksamaan puolet han fick lov att (han måste) betala hälften; hän oli -tunut asumaan sinne han hade kommit att slå sig ned där; kenelle tämä kirja -luu? vem tillfaller den här boken? vem får den här boken? talosta -tui toinen puoli perillisille den ena hälften av gården övergick till (tillföll) arvingarna; ~ ahdinkoon råka (komma) i trångmål; ~ kärsimään lida skada; drabbas av förlust; ~ poliisin käsiin hamna hos polisen; bli tagen (omhändertagen) av polisen; ~ hukkaan förkomma; ~ rettelöihin råka i konflikter; ~ kuulemaan milloin mitäkin komma att (få) höra ett o. varje; ~ vastuuseen jst ådraga sig ansvaret, få svara för ngt; ~ korvaamaan (korvausvelvolliseksi) bli skadeståndsskyldig; ~ vararikkoon göra (bli försatt i) konkurs; ~ entiselle omistajalle återgå till (hamna hos) den förra ägaren; viran -tuessa avoimeksi då tjänsten blir vakant; vid inträffande vakans; ~ vähemmistöön komma (jäädä stanna) i minoritet; asia -luu muiden ratkaistavaksi ärendet kommer att avgöras av andra; kysymys voi ~ uuteen vaiheeseen frågan kan inträda i ett nytt skede; rakennus -tuu purettavaksi huset kommer att (måste, skall) rivas; vrt. joutaa, joutui|jn flinkt; fort; (heti) strax, -sa snabb, skyndsam; (nopsa) flink, f ärm. -sasli snabbt, skyndsamt; flinkt, färmt. -suus2 snabbhet, skyndsamhet; flinkhet. joutuminen hinnande, råkande; vrt. joutua, joviaalilinen (hilpeä, lupsakka) jovial(isk).

-suus2 jovialitet, jpp. (vanh. lyh.) = jälkeen puolen päivän; (ny k. yl.) ip. = iltapäivällä, judo (urh., voim.) judo. jugendtyyli (taid.hist.) jugendstil, jugosla||avi (käns.) jugoslav -en -er. -vialai-

nen 1. (s.) ks. ed. 2. (a.) jugoslavisk, juhannu|s midsom|mar-marn -rar; (Suom. r.) johanne (tpm.); -ksen aikaan midsommartiden; -ksen vietto midsommarfirande -t. -aatto midsommarafton, -aika midsommartid, -aurinko midsommarsol(en). -koivu midsommarbjörk. -kokko midsommareld, (Suom. r.) johanneeld. -kukka (kuller o, ksv. Trol-lius europaeus) bullerblomster, -liikenne midsommartrafik. -päivä midsommar-, (Suom. r.) johanne|dag. -ruis midsommarråg. -saarna midsommarpredikan, -salko mal-, midsommarstång. -turilas (hnt. Melolonlha) juni-, sol|bagge. -yö midsommarnatt. (-n unelma midsommarnattsdröm.) juhlia fest -en -er; högtid -en -er (kirk.)

helg -en -er; jubile|um -et -er; -ien järjestäjä (toimeenpanija) festarrangör; leima högtids-, högtidlig prägel; osanottaja festdeltagare, --aamiaiset pl festfrukost. --aatto högtidsafton; dagen före helg. --airut marskalk, --albumi jubileumsalbum. --asu fest-, högtids I skrud, -dräkt; (j.) högtidsstass. --asuinen fest|smyckad, -klädd, --ateria festmåltid, -esitelmä festföredrag. -hanke: -hankkeet pl fest|ar-rangemang, -planer, -hetki högtidsstund, -humu fest|rus -et, -yra. -huoneisto festvåning. -hymni festhymn, -illalliset festsupé. -ilo festglädje, -ilta högtids|afton, -kväll, -iltama soaré, -isa högtidlig; festlig; vrt. juhlallinen, -istunto jubi-leums|session, -sammanträde, -joukko högtidsskara; festpublik, -julkaisu fest|publi-kation, -skrift -en -er. -juoma fest-, högtids | dryck. -jussi (j. halv. nautiskelija) festprisse. -kalenteri festkalender, »kantaatti festkantat, -kas -kkaan högtidlig; festlig, -kello(t) högtids|klockor, -ringning, -kemut pl bankett, -kenttä festplan. -kerros festvåning, -kkuus2 högtidlighet; (en) festi-vitas. -kokous högtids-, jubileums|samman-träde; högtidssammankomst, -konsertti festkonsert. -koriste festpynt -et. -koristeinen fest|prydd, -smyckad, -kulkue festtåg, procession; ~ena i procession; i festligt tåg. -leima festprägel. - liputus (läh.) (allmän) flaggning, (mer.) stor flaggning, juhlalli||nen

högtidlig; solenn. -sesti högtid-li|gt, -gen. -staa* (tehdä juhlalliseksi) göra* högtidlig; (viettää) högtidlighålla *; celebrera. -suus2 högtidlighet; festlighet, festtillställning, solennitet, festivitet. juhla||malja fest|skål, -pokal, -marssi (mus.) festmarsch. -meno- (a.) ceremoniell, (-ohjeet pl (s.) ceremoniel -et -.) -menot pl (högtidliga) ceremonier; -menojen (yli)-ohjaaja (över)ceremonimästare. -merkki festmärke; vrt. -postimerkki, -mieli högtids-, fest|stämning. -npito festande; (firande av) fest. - n vietto (firande av) fest; högtidsfirande. -näytäntö fest-, (loisto-) gala I föreställning; -näytännöt pl festspel, -ohjelma festprogram, -paikka festplats, -pidot ks. -kemut, -postimerkki jubileums-(fri)märke. -puhe festtal; högtidstal; pitää ~ (suuressa) juhlassa högtidstala, -puhuja fest-, högtids|talare. -puku högtids-, fest|-dräkt; (pyhä~) helgdagsdräkt; (sot.) parad|-dräkt, -uniform; suuri ~ gala(dräkt); täydessä (suuressa) -puvussa i full gala (stor parad), (kirk.) i full ornat; (naiset) i stor toalett, -pukuinen högtids-, f est Iklädd, -puuha festarrangemang, -päivä högtids-, fest|dag; (pyhä~) helgdag; aatto högtidsafton; helgdagsafton, -päivälliset pl fest-, gala I middag, -riemu festglädje, -runo festdikt.-runoilija festskald, -ruoka högtidsmat. -saatto, -saattue högtidlig procession, (fest)-procession. -sali festsal; (yliop.) solennitets-sal. -tamineet (j.) pl festskrud -en -ar; täysissä -tamineissa i stor parad (full gala). - tilaisuus2 högtidligt (festligt) tillfälle; (juhlallisuus) högtidlighet, festlighet; (-tilaisuudessa vid), -toimikunta fest|bestyrelse, -kommitté.juhlatoitotus -

-toitotus fanfar, -ton: ~ aika (en) tid utan högtider (fester); (m.) oxveckor. - touhu festbestyr; ks. -valmistelut, -tunne, -tunnelma högtidlig stämning; feststämning, -tunnelmainen högtids-, högtidligt stämd; hög-, fest|stämd. -tuntu feststämning; stämning av fest. -tuuli feststämning; olla -tuulella vara på festhumör; vara feststämd. - va högtidlig. - vaatteet pl högtidskläder; -vaatteissa (an) högtids-, fest|klädd. - valaistus eklä-rering, illumination. -valmistelut, - varustelut pl fest|arrangemang, -förberedelser, - vieras 1. (kutsu juhlinnan kohde, hnk. jonka kunniaksi juhla pidetään) festföremål. 2. (juhlan osanottaja) festdeltagare; inbjuden gäst. -vire feststämning; ~essä i feststämning. - vireinen feststämd; vrt. ed. - virsi högtidspsalm. -vuus2 högtidlighet; (en) festivi-tas; festivitet -en. - yleisö festpublik, juhli||a festa; jubilera; (viettää) fira, begå*; celebrera; (kunnianosoituksin) hylla; kyllä nyt ön -ttu (vietetty juhlia) nog har det nu festats; -ttiin eroavaa päällikköä man firade (hyllade) den avgående chefen; -va yhdistys en jubilerande förening; ~ muistopäivää fira (celebrera, begå) en minnesdag, -ja (s.) (en) festande; jubilar -en -er. -minen, -nta* festande; firande jne.; vrt. juhlia. -staa göra* högtidlig (festlig); stämma till högtid, -ttava (s.) festföremål -et -; jubilar -en -er. - va festande; jubilerande, juhmuri (hist. er. mer.s. puskuri, survin)

ramm -en -ar. juhta* ök -et -; (kuorma~) dragare. juhti(nahka)* juft -en, (-et), jukertaa * : tehdä ~ (hitaasti, työläästi) plita, jukko *, juko (vetonuora) drag-, (mer.) fång|-lina; (bär)ok. -nuora ks. ed. -rengas nockring (på släde, båt), juksata 1. (j. petkuttaa) narra; dra* vid

näsan. 2. (kal., er. turskaa) piika (fisk), jukuriüpäinentjurskallig.-pää tjurskalle-en -ar. juliaaninen juliansk; ~ kalenteri, ajanlasku (»vanha luku») julianska kalendern, tideräkningen (»gamla stilen»); vrt. gregoriaaninen.

julistl|aa 1. förkunna; proklamera; (kuuluttaa) kungöra *, (osallistumista varten) utlysa2; (tiedoksipanolla) anslå *; (selittää) förklara; (lukea julki) avkunna; ~ uutta oppia förkunna, (saarnata) predika en ny lära; ~ virka haettavaksi anslå en tjänst ledig; ~ jk vangituksi förklara ngn häktad; ~ kilpailu utlysa en tävlan; ~ lakko förklara, proklamera, (aloittaa) gå i strejk; ~ sota förklara (proklamera) krig; ~ rauha påbjuda fred; ~ jtk alkaneeksi förklara ngt påbörjat (öppnat); — jtk päättyneeksi förklara ngt avslutat; ~ kauppa mitättömäksi förklara köpet ogiltigt (ogillt); ~ jtk rauenneeksi förklara att ngt har upphört att gälla; keräys -ettiin alkaneeksi insamlingen förklarades påbörjad; ~ valtiopäivät (lakko) päättyjneiksi (-neeksi) förklara riksdagen avslutad (avblåsa en strejk); ~ päätös (tuomio) avkunna ett utslag (en dorn); ~ uusi vuosi alkaneeksi förkunna ingången av ett nytt år; ~ laki kumotuksi förklara en lag upphävd; 2. (vir. ilmoittaa, selittää:) Suomi -ettiin tasaval-

läksi Finland förklarades för republik; i Finland infördes, proklamerades republikan); ~ kuolleeksi (Iak.) dödförklara; förklara (för) död; ~ (huutaa) kuninkaaksi utropa till konung, -aja förkunnare, -aminen förkunnande;

förklarande; avkunnande; anslående; esteelliseksi ~ (Iak.) förklarande för jävig, -autua* förklara (proklamera) sig (jks som ngt), -e (offentligt) anslag -et -; plakat -et -; affisch -en -er. julistus kungörelse; (tiedoksianto) anslag -et; (julkilausuma) deklaration; (käsky) påbud -et -; (kirjallinen) edikt -et -; (Suom. hist. keisarillinen manifest-et-; (hallituksen) proklamation; (sodan ~) krigsförklaring; (sanan ~) förkunnelse; (kehotus) upprop -et -. -kirja (hist. keis.) manifest -et -. julistuttaa * låta* förkunna (tillkännage,

kungöra); promulgera. jul I je ta* julkenen inte sky3 (skämmas2); (kehdata) ta sig friheten; inte draga* i betänkande; ha panna (fräckhet); mies -keaa väittää että mannen skyr inte att (skäms inte för att, djärves) påstå; mannen har panna (oförsyntheten, fräckheten, är nog oförsynt) att påstå, att. julkaisematon icke offentliggjord (kungjord); icke promulgerad; (kirj.) outgiven; opublicerad, -seminen offentliggörande jne., vrt. -s t a. -semis|kielto, -lupa publicerings-, utgivnings|förbud, -tillstånd, -sija (paino-luott.) utgivare, -sta (tuoda julki) offentliggöra*; kungöra*; (painotuot.) utge*, publicera; ~ laki kungöra (publicera, [antaa promulgera]) en lag; ~ sanomalehteä utge (publicera) en tidning; ~ kihlauksensa ekla-tera (sin förlovning); ~ ilmoitus (san.) införa en annons i en tidning; -stiin (annettiin) asetus en förordning utfärdades; toimittaa -stavaksi (kirjp.) befordra till tryck(et), -su publikation; (-seminen) publicering. (-maksu publiceringsavgift, -oikeus2 utgivningsrätt, -päivä publiceringsdag. -sarja publikationsserie, -toiminta publikationsverksamhet; vrt. kustannustoiminta. -varasto publikationsförråd.) julke||a fräck; (häikäilemätön) oförsynt; (hävytön) oförskämd; (ilkeä) gemen; vrt. j u 1-j e t a; (ylen rohkea) djärv, förmäten; ~ valhe en fräck (gemen, uppenbar) lögn. -asti oförsynt jne., vrt. ed. -us2 fräckhet; oförsynthet; oförskämdhet; gemenhet; djärvhet; förmätenhet. julki I. (adv.) (avoimesti) öppet; (yleisesti) offentligt; (näkyvästi) synligt; tuoda ~ komma fram (jtk med ngt); (esittää) framlägga*; (paljastaa) blotta, avslöja; (tuoda ilmi) bringa* i dagen; yppa; (ilmentää) ge* uttryck (jtk åt ngt); lausua ~ uttala (offentligt, öppet); lausua ~ totuus komma fram med sanningen; sanoa ~ (offentligen, öppet) uttala; lulla ~ komma i dagen (bli [allmänt] bekant), (ilmi) bli uppenbarad; tuoda, saattaa ~ framföra; bringa till offentligheten (i dagen); göra uppenbar; huutaa ~ ropa ut; naulata ~ uppspika, uppslå; lukea ~ uppläsa. II. (a. tpm.) ks. selvä, julkinen, ilmi; ~kihloissa ks. seur. -huutaja utropare.-huuto (pörss.) upprop, -kihloissa:

he ovat ~ de har (redan) eklaterat sin förlovning. -lausuma offentligt uttalande; (kokouksen) resolution; (selonteko) deklaration; kommuniké; (hallituksen) proklamation, julki||nen offentlig. 1, (avoin) öppen; (ilmeinen) uppenbar; ~ eiu offentligt (allmänt) intresse; ~ laitos offentlig anstalt (inrättning); — oikeus offentlig rätt; ~ talous allmän hushållning; ~ paikka offentlig (allmän) plats; ~ (yleinen) rasitus pålaga; ~ asiamies allmänt ombud; krono|ombud, -fullmäktig; ~ (avoin) äänestys öppen omröstning; ks. huutoäänestys; ~ tottelemattomuus uppenbar olydnad. 2. (yleinen) publik, allmän; ~ sana det offentliga ordet; ~ anteeksipyyntö offentlig avbön; ~ asiakirja offentlig handling, urkund; ~ notaari notarius publicus; — tutkinto publik examen; ~ huutokauppa offentlig auktion; ~ (yleinen) virka allmän tjänst, -panna (Iak. panna yleisön nähtäväksi) anslå*; utställa2, -pano anslag -et -. (-aika anslagstid. -päivä anslagsdag. -taulu anslagstavla.) -puoli fasad -en -er. -rippi offentlig bikt. -sesti offentligt; öppet; (kaikkien nähtävänä) på öppen gata; ilmoittaa ~ offentlig|en, -t tillkännage; bringa till allmänhetens kännedom, -sivu ks. -p u o-li. (-tiili fasadtegel.) -soikeudellinen offent-ligträttslig. -soikeus2 (julkinen oikeus) offentlig rätt. -staa (saattaa julkis.) offentliggöra, bringa till offentligheten, -stalous2 (julkinen talous) allmän hushållning. julkisuu|s2 offentlighet; publicitet -en; saattaa (toimittaa) -teen bringa till offentligheten, (yleisön tietoon) till allmänhetens kännedom; päästää -teen låta komma (bringa) till offentligheten; offentliggöra; utsända; (julkaista) publicera; päästä -teen komma till offentligheten; (tulla tunnetuksi) vinna publicitet; antaa tietoja -teen lämna uppgifter till offentligheten; jos se pääsee -teen om det kommer till offentligheten, (tulee tunnetuksi) om det blir bekant (känt, kunnigt); (jos julkisesti ilmenee) om det tar sig offentligt uttryck; -den mies offentlig person; -teen tulo bekantblivande; uppdagande. b -periaate publicitetsprincip, julki||synti uppenbar synd. -taistelu öppen strid (fejd), -tuonti bringande till offentligheten; publicering, julm|la grym; (raivoisaj rasande; hyvin (kuv.) rasande bra. -asti grymt; (vanh., leik.) grymmeligen; ~ suuttunut rosenrasande, -et-tu* (j.) grym; vrt. hirveä, kauhea; mokoma, pahus; -etun iso hiskligt (vidunderligt) stor. -istella förfasa sig, förgrymmas (jst över ngt), -istu]a bli förgrymmad; (hurjistua) bli vild, rasande; -nut

förgrymmad; vild, rasande, -uri tyrann -en -er; (hirviö) odjur, vilddjur -et -. -uus2 grymhet, jumala gud -en -ar; (krist.) Gud; (jumalais-olento) gudomlighet; gudom -en -ar; J ~n kiitos! Gud ske lov! J~n kuva Guds avbild, Guds beläte; luottamus J~an gudsförtröstan; se ön J~n säätämä det är instiftat av Gud; vannoa J~n nimeen svära vid Gud; se ön J~sta det är av Gud; J~ nähköön (paratkoon)! gunås! J~ ties vete Gud; J ~n armosta av Guds nåde; J~n kiitos! Gud vare lov!

(suom. miel. Herran [taivaan] kiitos, nimeen [jne.]), -apelkäävä gud|fruktig, -aktig. jumalain||en ks. jumalallinen, -juoma (ant. myt.) gudadryck; nektar -n. -palvonta gudadyrkan, -ravinto (ant. myi.) guda|mat, -spis; ambrosia, jumalais|jolento guda-, gudomligt väsen; gudomlighet; gudom -en -ar. -taru gudasaga, myt -en -er. -tarusto mytologi, jumala11keskeinen (usk.) teocentrisk. -käsite

gudsbegrepp, jumalalli||nen gudomlig; ~ kipinä gudagnista; ~ tuli gudaflamma, -sesti gudomligt, -suus2 gudomlighet, jumalamaailma gudavärld; kreikkalaisten ~

den grekiska gudavärlden, jumalan||huone Guds hus; gudahus, -hylkäämä gudsförgäten; bortglömd, -ilma (ukkonen, rajuilma) oväder, -kaltainen gudalik, -kielteinen gudsfientlig, ateistisk. -kieltäjä guds|-förnekare, -föraktare; ateist, -kieltäminen, -kieltämys gudsförnekelse, ateism, -kuva Guds beläte, gudsbeläte; (epä~) guda|bild, -beläte, -lahja gudagåva, -laina gudslå n. -lapsi ett Guds barn. -luonne gudasinne, -mies gudsman, -nimi gudanamn. -palvelukse(Uine)n gudstjänstlig, rituell, -palvelus gudstjänst. (-järjestys gudstjänstordning, ritual -en -er. -menot gudstjänstceremonier.) - pelko gudsfruktan, -pilkka hädelse; gudsför-smädelse. -pilkkaaja hädare, -rauha (hist.) gudsfred(en). -sana Guds ord. -selän takana (oleva, leik.) gudsförgäten; bortom ali ära o. redlighet, -taju gudsmedvetande, -tuomio (hist.) gudsdom; ordal -et, -en -, -ier. -unohtama gudsförgäten, -vilja gudslån -et. -äiti ^ (kat.) gudsmoder.

jumala||suhde (usk.) gudsförhållande, -tar gudinna; -Haren kuva gudinnebild. -ton gudlös, ogudaktig, -ttomasti gudlöst, ogudaktigt. -ttomuus2 gudlöshet, ogudaktighet. jumalauta! (int.) för tusan! jäklar anagge! jumal;hahmo gudagestalt, -ihmi (nen gudamänniska. -syys2 gudamänsklighet.) jumali||nen gudlig, gudaktig, -sesti gudligt, gudaktigt, -ste! (int.) vrt. jumalauta. -suus2 gudaktighet, jumaloi||da avguda, förguda; tillbedja*; -tu avgudad, tillbedd, -ja dyrkare; tillbedjare, -minen, -nti* avgudande; förgudning; dyrkan; apoteos -en -er. jumal||olento (ett) gudaväsen. -tuho (germ. myt.) gudaskymning; ragnarök, -usko gudstro; (pakan.) gudatro. jumaluus2 gudom -en -ar. -olento gudaväsen, -opillinen teologisk; ~ erotutkinto (yliop.) teologisk dimissionsexamen. jumaluusopin|[kandidaatti, -tohtori ks. t e o-

1 o g i a n|k a n d i d a a 11 i, -tohtori, jumaluus 11 oppi teologi, -oppinut teolog, jumoava (lääk. kiinni kasvattava) adstring-erande.

jump peri (naistenpusero, villapaita) jump|er -ern -rar, -ers. -ru (hist. vet., n. 8,2 cl) jungfru -n -r, jumfru -n -r.

jun ja tåg -et -; nousta ~an stiga på tåget (taga tåget); poistua ~sta stiga av tåget; ajaa ~ssa> ~lia åka tåg; pysähtymättä kulkeva ~ genomgående tåg; -ien yhteentörmäysjuna-attenta

tåg|sammanstötning, (pienehkö) -krock -en -ar; suistuminen kiskoilla tågurspårning; myöhästyminen tågförsening, juna[|-attentaatti (junan raiteillasuisiamis-, räjäytys I yritys) tågattentat, -emäntä tågvärdinna. -este tåghinder, -henkilökunta, -henkilöstö tåg|personal, -betjäning, -ilija konduktör, (-nvaunu konduktörsvagn.) -järjestys tågreglemente, -kilometri tågkilometer. -koti tåghem. -kyyti: kulkea -kyydillä (j. leik.) åka tåg; fara med tåg. -laituri plattform -en -er. -lautta tågfärja, -liikenne tågtrafik, -lippu tågbiljett, -matkustaja tågpassagerare, -miehistö tågpersonal. -mies tågkarl. -nkuljettaja ks. vet u-r i n k u 1 j e 11 a j a. -nlähettäjä tåg|expedi-tör, -klarerare, -nlähtö-, -ntulo|aika tågets avgångs-, ankomst|tid; ~an tågdags; -ajat tågtiderna, -nnopeus2 tåghastighet, -nvaih-to tåg|ombyte, -byte. -onnettomuus2 tåg|-missöde, -olycka, (pienehkö) -krock -en -ar. -opaste tågsignal, -radio tågradio, -sairas tågsjuk. -varas tågråtta, -vaurio ks. -onnettomuus, -vuoro tåglägenhet; tåg. -yhteys2 tågförbindelse, jungmanni (mer.) jung|man -mannen -män. junkkari 1. junk|er -ern -rar; (lant)junkare.

2. (veitikka) filur, spjuver. junkkeri (ent. Preuss.) ks. junkkari 1. junnata (j. vaivall. tehdä) streta (med ngt), juntatal. slå in, nedslå pålar; påla; stampa.

2. (muokata mielip.) bearbeta opinionen, juntta* I. (tkn.) pålkran -en -ar; (käsi~) (jord)stamp -en -ar, (hand)ramm -en -ar.

II. (er. Esp., E.Am.) (hallitusvaltaa käsissään pitävä ryhmäkunta) junt|a -an -or.

III. (j. [junttapullaj) (billigt) vetebröd, juntta||järkäle (j. »heijari») fallhammare,

hejare, -luoti ks. ed. -pulla (j.) ks. juntta 3. -us pålning, stampning, -uskone ks. juntta; pålnings-, stamp |maskin, juo|da dricka*; (juopotella) supa*; ~ jnk malja, jnk terveydeksi dricka ngns skål, ngn till; ~ rahansa dricka (supa) upp sina pengar; ~ pohjaan dricka ur; ~ häitä (j.) fira ett bröllop (med dryckeslag); ratketa -maan (j.) börja dricka; itsensä pilalle -nut (j.) försupen, juoh||ea, -eva sansad; (rauhallinen) lugn; (tasainen) jämn. -eus2, -evuus2 sans -en; lugn -et; jämnhet, -tua* (j.): ~ mieleen falla * ngn in; vrt. johtua, juok||sennella* löpa*, ränna8 (omkring).-sen-telu löpande, rännande; ränn -et. -settaa* (kem.) bringa att, låta* koagulera; ~ maitoa ysta mjölk, -settua* koagulera; (maito) ysta sig. -siainen (delfiini, el. Delphinus delphis) delfin -en -er. -sija 1. (urh.) löpare. 2. ks. seur. (-hevonen springare, travare. -ori travarhingst.) juoksu lopp -et -; språng -et -; (jokseminen) löpande, springande; (hääräämminen) fläng -et; (ravi) trav -et; joen ~ flodens lopp; (täyttä) ~a i fullt språng, fyrsprång; olla ~(i)llaan, el.) vara löpsk. -aika (el. kiima-aika) löptid, -askel (urh.) löpsteg; ~in i språngmarsch, -hauta (vanh. sot.) ks. taisteluhan t a. -hiekka kvick-

sand. -hämähäkki (el. Lycosidae) löpspindel, -inen (yhd.) med . . . lopp; hidas~ med trögt lopp; trög(t)flytande. -jalka 1. (sht. ml.) löpande fot, löp-, sträck|fot. 2. (lin., hnt. ym.) springfot. -jalkaa (adv.) springande; i språngmarsch, -kilpailu löptävling, tävlingslopp -et -. -kissa (tkn.) ks. -vau-n u. -koira ks. kulkukoira, -lauta skjut|-bräde, -lucka, -leikki springlek, -lumi drivsnö. -marssi språngmarsch, -matka (urh.) löp|sträcka, -distans, -metri (ml.) löpande meter; löpmeter, -numero löpande nummer, -nuora språnglina. -poika (vanh.) ks. lähettipoika. -pyörä löphjul. -rana ks. siirtonosturi. -rata löpar-, rännar|-bana. -savi ks. ku o hu savi. -solmu ränn-, löp|knut. -tin* (fys.) ks. lapp o; (maidon) löpe -t; (met.) fluss -en -er. -ttaa* låta* löpa (springa); (nst.) låta* rinna (flyta); avtappa; ~ kirje (sana) jllk låta ngn springa med ett brev (bud) till ngn; ~ köyttä (er. mer.) låta en lina löpa; släcka på en lina; ~ maitoa ks. j u o k s e 11 a a; vrt. juosta, juoksetta a, juoksettua, -tunti språngtimme, -tus löpning; (mus.) löpning, passage, (-happo lödsyra. -maha [mäxeht.J löpmage.) -tyttö (vanh.) ks. lähettityttö. -vaunu löpvagn. juolahtaa*: ~ mieleen falla* ngn in; (muistua) rinna* ngn i hågen, juolavehnä (ksv. Triticum repens) kvickrot, juoluk||anvarpu odonris -et -. -ka* (hed., ksv. Vaecinium uliginosum) odon -et-, -ka-pensas odonbuske. juoma dryck -en -er; (yhd.) dryckes-, dricks-, --astia dryckeskärl, -haarikka dryckeskanna, -halu lust att dricka; ks. seur. -himo begär efter starka drycker; spritbegär, -juhla backanal -en -er.-kemut pl dryckes |lag, -gille; supkalas. -lakko alkohol-, (hist.) rusdrycks|strejk. -lasi dricksglas, -laulu dryckes-, sup |visa. -nlaskija (hist.) munskänk -en -ar. -npano brygd -en -er. -pullo dricksbutelj. -pöytä dryckesbord, -raha drickspengar; dricks (tpm.); dusör -en -er; vrt. p a 1 v e 1 u(s)r a h a. -rahajärjestelmä (palvelu ~) drickspenningssystem. -retki supresa (~llä på), -ri drinkare; suput, -ruuhi (mv. karjan) dricksho. »sankari dryckeskämpe, -sarvi (hist. juhl.) dryckeshorn, -seura dryckesgille, sup|gille, -kalas, -seurue supsällskap -et -. -t ks. -tavarat, -tapa dryckessed; supsed. - tavarat dryckesvaror, -ton (raitis) nykter, -toveri sup|bro(de)r, -kamrat, -tuuli: olla -tuulella vara i suptagen, -uhri (Raam.) drickoffer; (us. leik.) dryckesoffer, -veikko dryckesbroder, -vesi dricksvatten, juomingit* pl dryckes |lag -et -, -gille; sup|gille, -kalas; backanal -en -er. juomu strimma; ådra; (juova) rand -en ränder. -inen med strimmor; strimmig, ådrig; randig; sini~ med blå strimmor, -isuus2 strimmighet, ådrighet, randighet. -ttaa* randa, (mlv.) ådra. -tus randning; ådring. juon|i2 1. (kavala hanke) anslag-et -; (~ttelu) kråg|el -let; spel -et -; -et intriger, ränker; punoa (virittää) ~a smida ränker; olla (salaa) yhdessä -essa jnk kanssa (us.JUO

hn.) vara i hemligt samförstånd (stå i maskopi) med ngn. 2. (kirj.) intrig -en -er; den röda tråden; (aihe) uppslag.

3. (geol.,enl. suoni) åder -n, ådra; (jousen~) skåra. 4. (snt.): työ on -essa (käynnissä) arbetet är i gång; olla -essa mukana vara inne i intrigen; (våp.) följa med i galoppen; pitää ajatusta -essa (suonessa, vireillä) hålla en tanke vid liv. -kas -kkaan intrigant, ränkfull; krånglig; (mutkikas) knepig. -kivilaji flötsberg. -kko* intrigör; intrigmakare. -kkuus2 ränkfullhet; krånglighet. -näytelmä intrigstycke -t -n. juonit ella * intrigera; krångla; saada hankituksi (päästä jhk) -telemaita krångla sig till ngt; julkisesti ~ öppet driva sitt spel; -televa intrigant; ränkfull; krånglig; vrt. juonikas. -taa (mlv.) ådra.-telija intrigör, intrigmakare; ränk|makare, -smidare; krång-elmakare. -tela intrigerande; intriger pl, krång|el -let. juon|jne* 1. (uurre) fåra. 2. (piirre) drag-et -; kasvon -teet anletsdrag. 3. (kuv., perusajatus) tema -t -n, -ta. 4. (geol.) flöts -en -ar. (-savi, - vuori flöts|lera, -berg.) - taa* 1, (johtaa) leda*; ~ alkunsa (juurensa) jsl leda sitt ursprung från, ha sin upprinnelse i ngt. 2. (mtsh.) lunna, brossla. -taja (tel., rad.) programledare, -taminen (mtsh.) lunning, brossling, (-)släpning. -tamis|reki, - tie lunn|-kälke, -väg. -ti* drickande, -tua* (johtua; saada alkunsa) leda* sitt ursprung, härleda* sig, utgå* (jst från ngt), juopa* svalg -et -; (kuilu) klyfta, juopon|jmaksa suparlever, -nenä (läh.) brännvinsnäsa.

juopo||tella* dricka*; (kovin) supa; (relles-tää) rumla, ruckla, sudda, -ttelija suput; rumlare, rucklare, -ttelu superi; drickande; rumlande; rum|mel -let, rucklande, ruck|el ^-let; sudd -et; dryckjom (tpm.). juoppo* 1. (s.) drinkare, fyllerist, suput -en -er; pata-, rapa ~ fyllhund; supstock. 2. (a.) begiven på dryckenskap; supig, -hullu deli-rant. -hulluus2 fyllerigalenskap, deliri|um -et. -lalli fyll I tratt -en -ar, -bult -en -ar. -parantola vårdanstalt för alkoholister; alkoholist|-anstalt, -hem. -ratti ks. -lalli. -sairas alkoholist. -sairaus2 alkoholism, -u|s2 dryckenskap -en, fylleri; -den turmelema försupen, (-pahe dryckenskapslast -en.) juopulla * bli drucken (berusad, rusig); -nut drucken, berusad, rusig; vrt. juovuksissa; h u m a 1 a|i n e n, -s s a. -mus berusning; rus -et -; fylla; (Iak.) fylleri, (-juttu [Iak.] fyllerimål. -pidätys anhållande på grund av fylleri, -rangaistus fylleristraff; straff för fylleri, -rikkomus fylleriförseelse. -sakko [j. * viinasakjko, -ot] fylleriböter pl. -tapaus fall av fylleri.) juoru skvall|er -ret; levittää ~ja sprida skvaller, springa med skvaller. -aja skvaller-kärring; skvallerbytta. -akka ränn-, skval-ler|käring; vrt. ed. -illa ks. juoruta, -ilu (små)skvall|er -ret. -juttu skvallerhistoria, -kello, -kontti (halv.) skvallerbytta. -nha-luinen skvallersjuk. -peili (leik.) skvallerspegel. -pesä skvaller|hål -et -håla. -puhe skvall|er -ret. -ta skvallra; (lörpötellä)

164

"sladdra, pladdra. -tie: -tietä, -teitse skvallervägen. -ämmä (halv.) ks. -a k k a, -kello, -kontti.

juo|sta 1. (hnk., el.) juoksen löpa2, springa*; tulla paikalle -sten (vanh. j. miel. juoksujalkaa) komma löpande (springande); ajaa -sten åka i trav; ~ toisien asioita löpa (springa) andras ärenden. 2. (nst.) (virrata) flyta*; (valua) rinna *; ~ tyhjiin rinna tom; -ksevat (nestemäiset) aineet flytande ämnen, (nst.) vätskor; vesi e i pääse -ksemaan vattnet saknar avlopp; veri -ksee (valuu, vuotaa) haavasta blod rinner (flyter) ur såret. 3. (snt.): -ksevat asiat (menot) löpande ärenden (utgifter); -kseva köysistä (mer.) löpande gods; -kseva titi (luototon sekkitili, pnk.) löpande räkning. 4. (maito) ^.juoksettua, juostenajo (ravi) trav -et. juotava 1. (a.): ~ksi kelpaava drickbar. 2. (s.) (juoma) dryck -en -er; antaa ~a jllk ge ngn att dricka; onko sinulla (mitään) har du ngt drickbart (att dricka)? juote * (tkn.) lod -et; löd korn -et -. -metalli slaglod -et.

juotikas (el. Hirudo) (blod)ig|el -eln -lar. juotin* (tkn.) lödkolv -en -ar. juotos lödfog -en -ar; purkaa ~ lössmälta (en fog), -kohta löd|ställe, -söm. -pinta löd-yta. -sauma ks. j u o t o s. juottaa* 1. (antaa juotavaa) låta* dricka; ge* (ngn) att dricka; (el.) vattna; ~ lapselle maitoa låta barnet dricka mjölk; ge barnet mjölk att dricka; ~ juovuksiin dricka ngn full; överlasta (berusa) ngn. 2. (tkn., met.) löda. 3. (mv.) göda. juottamaton 1. ovattnad. 2. olödd; vrt.

juottaa, juotti* (suoräme~) (kärr)svacka; (myr)-

drag -et -; dråg -et -; (öja) dike -t -n. juotto * 1. vattnande. 2. (mel.) lödning; vrt. juottaa 2. -astia (mv., el.) vattningsho; vrt. -r u u h i. -happo (tkn.) lödsyra. -kolvi ks. -vasara, -la;te lödapparat. -lamppu (tkn.) lödlampa. -liekitin* lödbrännare. -metalli löd|metall, -material, -neste (mel.) lödvätska. -neuvot pl löd f nings) verktyg, lödmedel. -paikka (el.) vattningställe. - pihdit lödtång. -pilli blåsrör för lödning, -porsas (mv.) gödgris. -ruuhi (mv., el.) vattningsho. -tahna lödpasta. -tina lödtenn, -uuni löd-ugn. - valmiste lödpreparat. -vasara lödkolv -en -ar. -vasikanliha (teur.) gödkalvskött. -vasikka gödkalv, -vesi ks. -neste, juottu||a*: ~ yhteen lödas* ihop

(samman).

-maton olödbar. -va lödbar. juov||a strimma; ådra. (rad.) linje; vrt. j u o-m u, j u o p a. -ainen (yhd.) -strimmig; -ådrig; kelta~ med gula strimmor, -aluku (rad.) linjetal. -a(puu [sht.] åderträd. -spektri [fys.] bandspektrum.) -ikas -kkaan strimmig; randig, ådrig. -ikka* (ksv.) ks. 1 e i m u k u k k a. -ittaa* randa; (mlv.) ådra. -itus (mlv.) ådring, juovu|lksiin: tulla ~ bli drucken (rusig); juottaa (saada) ~ berusa; supa ngn full (överlastad), -ksissa (oleva) drucken (berusad, rusig); hän teki rikoksen ~ (juovuspäissään) han begick brottet under rusetsjuovuspäissään -

inflytande ([j.] i fyllan), -späissä(än) i berusat tillstånd; (j.) i fyllan: vrt. ed. -ttaa* berusa, -tus berusning, (-aine berusnings-med|el -let. -juoma rusdryck, -tarkoitus

berusningssyfte.) jupakka* gräl -et -; gurg|el -let; guff -et;

tvist -en -er; (rähähkä) rabald|er -ret. jupü|na (mukina) mum|mel -let: muckande.

-sta (mukista) mucka; mumla, jura 1. (ruokki, el. Alca torda) tordmul|e -en -ar. 2. ks. seur. -kausi (geol.) juraperiod[en).

jurakki * (käns.) jurak -en -er. -samojedi

juraksamojed. j uramuod os tuma (geol.) juraformation. jurid iikka * (lainoppi, laki-, oikeus/tiede) juridik -en. -inen (lainopillinen) juridisk, juristi (lakimies) jurist, jurnuttaa * (j.) gnata; gräla; (mököttää)

t jura; (vaikuttaa) tjata, omtugga, kälta. juro trumpen, tvär; (ärtyisä) butter; (jäykkä) stel.

juro||a (mtsh., laimi) maras: stagnera i

växten, -miskausi marbuskperiod. juro||ttaa* vara trumpen (jöröttään kyräillä) vara tvär (surmulen, butter, stel); tjura, stura. -us2 trumpenhet, tvärhet; butterhet; stelhet.

jurrikka* tvärvigg -en -ar; vanhanpojan ~ b inbiten ungkarl.

jurtta* (käns.) jurt -et -, jurt|a -an -or. jury (Iak., valamiehistö) jury -n -er. -laitos (valamieslaitos) juryinstitut, -oikeus2, »tuomioistuin jurydomstol, jussi (j. leik.) ks. j ä n i s. justeeri (saha) (j.) ks. tasaus-, tukin-k a ä t o|s a h a. justiin (j.) ks. 1. juuri, jutella (kertoa) berätta; (puhella) prata; (keskustella) resonera; (pakinoida) kåsera, -ma berättelse; (pakina) kåseri, jutkllauttaa * (j.) lura, purra; spela (ngn) ett spratt, -o ks. j u k k o. -u 1. (petkutus) ett fult streck; (kepponen) spratt -et -. 2. (halv., hauk. juul.) jude. -uttaa 1. vrt. j u t k a u t t a a. 2. ks. nytkyttää, a h -e i 1 u 11 a a.

juttellleminen berättande jne.; vrt. jutella, -lu resonemang -et -; prat -et. (-nhaluinen pratsjuk, -tuul|i: hän on [ei ole] -elia han är Jintel i prattagen.)

juttu* 1. (keskustelu) samtal -et -. 2. (kertomus, tarina) berättelse; historia; (kasku) anekdot -en -er; se oli ikävä ~ det var en ledsam historia, ett ledsamt fall (kohta en tråkig affär). 3. (Iak.) mål-et-; (riita~) process -en -er; (oikeudenkäynti) rättegång -en -ar; (tapaus) fall -et -; (asia) sak -en -er, affär -en -er; Luodon ~ målet mot Luoto; fallet Luoto, -ami|nen: kyllä siellä -sta riittää (m.) där behöver man aldrig leta efter samtalsämne, -jako (Iak.) mål-fördelning. -kulut pl kostnaderna i målet, -lista, -luettelo mållängd; uppropslängd, -silla: olla ~ jnk kanssa (sitta o.) [-[sam]-språka-] {+[sam]- språka+} (resonera) med ngn. -sille: päästä ~ komma i samspråk (resonemang); tulla ~ komma för att (sam)språka (resonera); ruveta (lyöttäytyä) ~ börja prata (språka, resonera).

- juuristokilpailu juu

-tupa (alkup.) samtalsrum (rökrum) i tingshuset.

jutusteülla prata, resonera: (pakinoida) kåsera. -lu prat -et, resonemang -et -; kåserande, kåseri, jutuilta* ks. jutusteli a. -ttaa*: — jtk resonera (med ngn); vrt. haastatella. Juuda||an suudelma judaskyss. j-ksenpen-

ningit (verirahat) judas|lön, -pengar, juurakko * (ksv.) rotstubb le -en -ar; rot |valv,

-stalp; rotstock -en -ar. juure||kas -kkaan rotfast, -kset pl (puut., keit.) rot|saker, -frukter. -Ilinen som har rot

(rötter). juurenPhaara (ksv.) rotlgren, -förgrening, -kärki rotspets, -niska rothals, -otto (mat.) rotutdragning. juurellton som saknar rot; (m. kuv.) rotlös. -ttomuus2 avsaknad -en av rot; (m. kuv.) rotlöshet, -va rotfast; (kuv.) stadig; robust.

1. juuri (adv.) just; (täysin) fullt; (äsken ~) nvss; ~ mainittu nyssnämnd; ei ~ (tuskin) mitään knappt ngt; ei ~ niin paljon inte fullt så mycket; ~ sitä sanoessaan just (rätt) som han sade det; ~ kun tulin (~ tullessani) just då jag kom.

2. juurii2 1. (ksv.) rot -en rötter: fot -en; kaataa ~neen rothugga: kiskoa ~neen (maasta) rycka upp med rötterna; puun -elia vid foten av (vid, under) ett träd, trädets fot; -ten katkeilu (tuulessa, mtsh.) rotryckning. 2. (muita m er k.): vuoren ~ fot -en; vuoren -elia vid foten av berget, bergets fot: maurin -ella (in)vid muren; ristin -elia vid korsets fot; jalkojeni -essa vid i framför) mina fötter; vaivun jatkaisi -een jag sjunker ned för dina fötter. 3. (alku) ursprung -et; siinä on meillä jutun -ta kyllin där har vi samtalsämne nog. 4. (mat.): ottaa ~ draga roten (ur ett tal); -en indeksi rotindex.

juurilla rothugga*; (hävittää, kitkeä ~neen) utrota, -artisokka (ksv.. keit.) ks., m u ku-1 a-a r t i s o k k a. -hapsi ks. -karva, -harja rotborste, -huisku penska. -jal-kaiset (el. Rhizopoda) rotfotingar, -kanava (hml.) rotkanal, -karva (ksi\) rothår, -kas -kkaan 1. beta; puna~ rödbeta; valko~ vitbeta. 2. (kanto ja juuret) stubb|e -en -ar. (-halot pl stubbved. - sokeri betsocker.) -kasvi rotväxt; rotfrukt, -kas (vi) viljely (s) rotfruktsodling, -kaula ks. j u u r e n n i s k a. -kirves rotyxa. -kka* (kanto) stubb|e -en -ar; (—puu) stubb-, rot|ved -en. -kkahalot stubb-, rot|ved. -konsonantti (kiel.) rotkonsonant, -kori rotkorg. -kuitu rottråd, -kääpä rotsvamp, -laho (mtsh.) rotröta, -leima ks. k a n t o~. -luku (mat.) rottal. -mato rotmask. -merkki (mat.) rottecken, index -en [y/), -mukula rotknöl, -nen (yhd.) med... rot,... rötter, -nystyrä (hem.) rotknöl -en -ar. -paakku rotklimp. -paikka (hml.) «rotfvl!ning. -paine (ksv.) rottrvck. -pistokas jord stick ling. -polte ks. t a i m i ~ -puu ro t, | virke, -ved. -rihma ks. -k a r v a. -rikkaruoho rotogräs, -sakset pl rotsax. -sana (kiel.) rotord. -selleri (keit.) rotselleri, -sto rötterfna); rotsystem; -ston typistäminen rotbeskär-ning. -(sto)kilpailu (mtsh.) rotkonkurrens.

-säie rot|fiber, -tråd, -tåga. -taikina (leip.) jäsdeg. -tse: vuoren ~ längs foten av berget; utmed bergets fot. -ttua* slå* rot. -uoma (mlsh.) rotgång. -vasu rotkorg. -verso, -vesa rot|skott, -telning, -vika rot-skada. -vikainen rötskadad, -yhtälö (mat.) rotekvation, -äes (mv.) rotharv. -äkämä ks. -nystyrä, -ääntiö (kiel.) rotvokal. juurruttaa* rotfästa2; (istuttaa) inplanta; (päntätä päähän) inprägla; (teroittaa mieleen) inskärpa2, juurtaa * 1. ks. juurruttaa. 2. ~ alkunsa jst leda* sitt ursprung från ngt. 3. (mat. ottaa juuri) draga roten (ur ett tal), juurta I jaksaen (miel.*) grundligt; (seikkaperäisesti) omständligt; i (minsta) detalj, juurtu|a* 1. slå* rot, rota sig; (kuv.) inrota (rotfästa2) sig; få rotfäste; rotfästas2; inrotas; gro* in. 2. päästä -maan (kuv.) slå rot, få rotfäste (jnnk ngnstns); ~ syvään slå djupa rötter; paha (hyvä) -u det onda inrotar sig (det goda rotfästes); syvään -nut djupt inrotad, fast rotad (rotfäst), juurtuma|lhapsi (ksv.) rhizoid -en -er. -ton

(ei juurtunut) icke rotad, juurtunut rotad; rotfast; (kuv.) inrotad; rotfäst; vrt. juurtua; lujaan (syvään) ~ fast rotad; rotfast, juurukka* (ksv. alkiojuuri) rot|ämne -t -n,

-anlag -et -. juusto ost -en -ar. -aine ostämne; kasein -et. -hera ostvassJa. -höylä osthyvel. -inen ostig; ostliknande. -kakku ostkaka, -kannikka ostkant. -kauppa ost|affär, -handel, -kauppias osthandlare, -kehä ostform -en -ar. -kupu(k-ka) ostkupa. -kärpänen (hnt. Piophila casei) ostfluga, -mainen ost|aktig, -artad, -lik(nan-de). -maito ystad mjölk; (terni~) råmjölk. -massa ostmàssa. -mato (juustokärp. toukka) ostmask. -munakas ostomelett, -muotti ostform.

juuston||hera ostvassla. -juoksutin ostlöpe. -koetin ost|provare, -borr. -kuori ostskalk, ostkant, -maistaja ostavsmakare. -suolaaja ostsaltare, -tarkastus ostkontroll. - valmistus ostberedning, osttillverkning, -vienti ostexport.

juusto||näyte ostprov. -pala (nen) ostbit, -pora ostborr. -punkki (el. Tyroglyphus siro) ostkvalst|er -ret -(määr. -ren, -ernaj. -puristin ostpress, -saha ostlyra. -sammio ost|kar, -kittel, -tanko (keii.) oststång, -tarjotin ostbricka, -

uttaa* ysta. -utua* ystas; osta sig; ostvandlas; -utunut ostvand-lad. -vaate ostduk. -varasto ost|lager, -förråd. -veitsi ostkniv, -viipale ostskiva, «voileipä ostsmörgås, -vuoka ostform, - väri ostfärg.

juutalai[nen 1. (s.) jud|e -en -ar; -sten kuningas (Raam.) judakonung(en); -sten hautausmaa judisk begravningsplats. 2. (a.) judisk, juutalaisükansa judafolk(et). -kaupunginosa ks. -kortteli, -kirsikka (ksv. Physalis) judekörs(bär). -kortteli judekvarter, getto -t -n. -kristitty judekristen. -kysymys judefråga. -lapsi judebarn, -lähetys judemission, -mellakka jude|kravall, -pogrom -en -er. -nainen judinna, -perhe judefamilj, -poika judegosse, -seurakunta judisk församling.

-sorto judeförtryck, -syntyinen av judisk härkomst (börd), -tyttö judeflicka, -uus2 1. (juulal. uskonto, kulttuuri ym.) judendom -en. 2. (yl. juutalaiset) judenhet. -väinö judeförföljelse. -vapautus judeemancipation, -vastainen antisemitisk, -vastaisuus2 antisemitism. -veri: hänellä on -verta suonissaan hon har judeblod i ådrorna, -viha judehat; antisemitism, -vihollinen 1. (s.) judehatare; antisemit -en -er. 2. (a.) antisemitisk. - vihollisuus 2 judehat; antisemitism, juu|tas -ttaan (kuv.; lievä kir.) kanalje -n -r.

1. juutti* (er. hist. tanskalainen, er. Jyllannin asukas) jut|e -en -ar.

2. juutti* (kuitu-, kangas I laatu) jute -t, -n. -kangas juteväv, -lanka jutegarn. -matto jutematta, -päällys juteemballage, -säkki jutesäck.

juu ttu|a* (tarttua kiinni) fastna (jhk i ngt); klibba (vid ngt); (takertua) hänga8 upp sig; (joutua puristuksiin) komma* (råka) i kläm, ^beknip; olla (kiinni) -neena sitta fast. jyhmyrä ks. muhkura, möhkäle, jykertää* (jyrsiä) gnaga2. 'jyke|lvyys2 tyngd -en; kraft; pondus, -vä * (järeä) grov*; bastant; (raskas) tung*' jylh|letä bli dyster (dystrare); fördystras. -yys2 vildhet; storvulenhet; ödslighet; dysterhet. -ä (synkkä) dyster; (raivaamaton) vild; storvulen; ödslig:' (syvä) djup. («räntäinen med ödsliga stränder, - vuorinen med vilda berg.) -ästi vilt; ödsligt; storvulet; dystert.

jyliünä dån -et; (pauhu) bull|er -ret; (jyräh-tely) mullrande, -stä dundra; dåna; bullra, mullra.

jyllätä (j. temmeltää, myllertää) stoja, larma,

väsnas; (kuv. j.) betyda ngt. jymeä (kumea) dov; grov*, -sti dovt. jymillnä dån-et; gny -et; (pauhina) buller.

-stä dåna; gny3; bullra, jymy ks. jyminä, -kokous stort, bullersamt möte. -puhe storartat, dundrande tal. -tä (pauhata) dåna, runga; bullra, - vaikutus (j.) knalleffekt, -ääni dundrande, rungande stämma: stentorsstämma. jymähi|dellä* dundra, bullra; dåna. -dys dån -et; bull|er -ret; (räjähdys) skräll -en -ar; (paukaus) knall -en -ar; (jyske) brak -et. -dyttää* ks. jymäyttää; vrt. petkuttaa, puijata, -tää* skrälla8 (till); knalla (braka) till. jymäkkä* 1. (a.) ks. jykevä. 2. (s. onom. meln) bull|er -ret; oväsen; (mellakka) tumult -et -; (hälinä) larm -et. jymäyttää (j.) ks. petkuttaa, puijata, jynssätä (j., er. sot.) ks. h a n g a t a, kiillottaa, puhdistaa, jyri||nä dån; mullrande, buller. -stä dundra, dåna, mullra; -sevä vastalause en ljungande protest; -sevä eläköönhuuto ett rungande leve; vrt. jylistä, jyrkenl|nys skärpning; tillspetsning, -tyä* 1. bli brant(are) (tvär[are]). 2. (kuv.) bli skarp(are) (radikal[are]); skärpas2. 3. (kärjistyä) tillspetsas, -tää* 1. göra* brantare). 2. (koventaa) skärpa2. 3. (kärjistää) tillspetsa, jyrketä* ks. j y r k e n t y ä 1.jyrkeä — jäkäläpeitteinen

jyrkeä 1. (järeä) grov; (jäyhä) kärv; klumpig; (kupera) kullrig. 2. bister, karsk, morsk, -sti kärvt, jyrkimmin ks. j y r k ä s t i. jyrkkyys* branthet, tvärhet; (kuu.) stelhet;

skarphet; (ankaruus) skärpa; radikalism, jyrk|kä* 1. (mst. yms.) brant, tvär; ~ aallokko krabb sjö. 2. (kuv.) skarp; ~ erotus utpräglad (skarp) skillnad; ~ mutka skarp kurva; tvär krök; ~ raja skarp gräns; -ät (kasvon)piirteet skarpa (markerade) drag. 3. (ehdoton, tiukka): — vastaus ett skarpt (kategoriskt) svar; vastoin hänen —ä kieltoaan mot hans uttryckliga förbud (kategoriska vägran, förnekande); jnk — vihollinen en avgjord fiende till ngt. 4. (selvä;

äärimmäinen): — vasemmistolainen en utpräglad (radikal) vänsterman; ~ uudistus en radikal reform; ~ (räikeä) vastakohta bjärt, skärande kontrast, skarp motsats. 5. (menettely ym.): — (äkillinen) plötslig, (hätiköity) brådstörtad; (päättäväinen) bestämd; (kovakourainen) brutal; (ankara) sträng, jyrkkäj|kaarteinen med skarpa (tvära, branta) kurvor, -kattoinen med brant tak. -las-kuinen med brant fall (stup), -leimainen skarpt präglad, -luonteinen radikal; (karski) barsk, -mäkinen med brant(a) back|e (-ar), -otteinen handfast; (päättäväinen) resolut, -piirteinen med markerade (utpräglade) drag. -rajainen med skarpa gränser; skarpt begränsad, -rautainen med brant strand (branta stränder), -rintei-nen med brant(a) sluttning(ar). »sanainen (tiukka) skarp; (tiuskea) barsk, -seinäinen med brant(stupande) vägg(ar). -suuntainen (kuv.) radikal. -sävyinen skarpt betonad; hållen i skarp ton. jyrkä||nne* brant -en -er; stup -et -; stup |a -an -or. -sti tvärt; skarpt; utpräglat, avgjort; radikalt; kategoriskt; bestämt, en-ständigt; plötsligt, brådstörtat; abrupt; (tiukasti) strängt; vrt. jyrkkä; ~ laskeutuva brant stupande; kieltää — förbjuda uttryckligen (kategoriskt, bestämt); kiistää ^förneka enständigt (kategoriskt); ~erotettu (erossa, erillään) skarpt åtskild; mitä jyrkimmin (vakavimmin) på det bestämdaste, (ankarimmin) på det strängaste (skarpaste), jyrrätä (onom.; esim. kone = käydä jyristen)

bullra, larma, jyrsi||jä 1. (el.) gnagare; 2. (tkn., hn.) fräsare. (-korento [hnt. Procoptera] gnagarslända.) -mähammas (el.) gnagtand. -n (tkn.) fräs -en -ar. (-kara frässpindel. -kelkka fräs-support. -kerta frässats. -kone fräsmaskin, -pora [väljenny s—] brotsch -en -ar. -terä fräsbett.) -ntä* gnagning, gnag -et; fräsning. -ä 1. (hnk., el. nakertaa) gnaga2, knapra (på ngt). 2. (tkn.) fräsa2, jyry 1. (s.) bull|er -ret. 2. (a. j.) bras-kande, brysk, -basso en kraftig, djup bas. -tä bullra; mullra; dundra; vrt. jylistä, -yttää smälla; bullra; ajaa — åka skramlan-^ de, med buller och bång. -äminen bullrande, jyrä (mst., tr., mv.) vält -en -ar. jyräh||dellä: ukkonen -telee åskan mullrar, går. -dys dund|er -ret; skräll -en -ar. -tää* dundra; skrälla2; braka; vrt. jymähtää.

jyräkkä * ks. jyrinä, melu. jyrä||tä (tr., mv., mst.) välta, -äminen vält lande, -ning.

jysk||e bull|er -ret, brak -et; (kolina) dunk -et; että — kauas kuuluu (j. läh.) med buller o. bång. -iä bullra, braka; knaka; -ien med buller (brak), -yttää* bullra (med ngt); hamra; dundra; (koputtaa kovasti) dunka, bulta (på ngt); laiva — fartyget stampar, -ytys bull|er, -rande, brak(ande) (jnk med ngt); bultande, dunkande; (laivan) stampande. -yä, -ää ks. jyskiä, jystää ks. jyystää.

jysä(hd)ys brak -et; skräll -en -ar; dunk -et; stöt -en -ar. -(hd)yttää* bringa * att (låta*) braka (skrälla); (lyödä) slå *, dunka, stöta*, -htää* braka; skrälla2; pudota — falla * (med en duns); dunsa ned. jyt||inä buller, dunkande, dunk -et. -istä bullra; dunka, -istää bullra med (dunka på) ngt. -ke tramp, stampande, -yyttää ruska (om ngt), rycka, knycka, slita, jyvi||ttää* (mnm.) gradera; bonitera. -tys gradering; bonitering. (-arvo graderingsvär-de. -luettelo graderingslängd. -oppi grade-ringslära.)

jyvä (mv., amp.) korn -et -; (mnm.) grad -en -er; ~t (vilja) spannmål -en, säd -en; (yhd.) vrt. vilja-, -aitta spannmålsbod; (läh. kuv.) kornbod, -arvo (mnm.) graderings-värde; vrt. -luku. -hinkalo spannmålslår. -inen (er. yhd.) -kornig; hieno— finkornig. -kappa en kappe säd. -kymmenys (hist.) sädestionde. -kärsäkäs (hnt. Calandra granaria) kornvivel. -luku korntal; (mnm.) gradtal, -makasiini ks. j y v ä s t ö. -mato (-kärsäkkään toukka) sädesmask. -mitta sädesmått. -mäinen kornformig. -nen (litet) korn -et -. -sin ks. jyvä (amp.) -ssolu (an.) granulocyt. -stö spannmålsförråd -et -; (laina-) låne-, spannmåls|magasin -et -. -säkki spannmålssäck; en säck säd, spannmål, -tähkä sädesax, -varasto spann-måisförråd.

jyystää stöta; ~ (syteä) jäätä irti stöta lös is. jähil|nä (j.) (ett) väsen; gruff -et; bråk-et.

-stä väsnas; (nahista, nujakoida) gruffa. jähme||ttyminen stelnande, -ttymispiste s telningspunkt. -ttyneisyys2 stelhet; styvhet; förstelning, -tty vä stelnande; (jäätyvä) frys-bar. -ttyä* bli stel; (för)stelna; (kangistua) bli styv; styvna, -tys (för)stelning. -tyt-tää* göra* stel (styv); bringa* att stelna (styvna), -ys2 stelhet; styvhet, -ä (fys.) (kiinteä, kankea) stel, styv; solid, fast; ~ kappale (fys.) en fast kropp, jäidenlähtö * (m. jäitien-, jäänjlählö) isloss-. ning.

jäihin ajo (putoaminen) nedkörning (i isen), jäi||nen isig; av is; vrt. jäätävä, -tse över

(längs) isen. jäkkärä (kissankäpälä, ksv. Gnaphalium)

katt|fot -foten -fötter, jäkäl||ikkö* lav|matta, -fält -et -. -istö (ksv. Lichenes) lavflora, -ä lav -en -ar. -äinen bevuxen med lav; (runsas —) rik på lav. -ä(kangas lavhed. -kasvillisuus2 lavvegetation. -laji lavart. -leipä lavbröd. -nharmaa lavgrå. -peite lav|täcke, -matta, -pei t teinen

lav[be]klädd. -tyyppi [mtsh.] Cladina-typ, lavtyp. -viina lavbrärmvin.) jälje kkäin (peräkkäin) efter varandra, -lie kvar; (yti) över; jäädä ~ (tähteeksi) återstå; bli kvar; ~ jäänyt kvarbliven; (yli, lähteeksi jäänyt) överbliven; återstående; rahaa jäi ~ det blev pengar över. -llä kvar; (takaisin) åter; olla ~ (lähteenä) vara övrig; vara kvar (över); återstå; hänellä ei ole mitään ~ han har ingenting kvar (över), (tallessa) i behåll. (-oleva [miel.nj kvarvarande, återstående.) -ltä efter: sateen ~ efter regn.-minin, -mmä, -mpänä, -mpää (myöhemmin) senare; (esim. kirj.) nedan; (jäljestäpäin) efteråt; (jälkeen) efter; -mpänä mainittu (lueteltu) nedan|nämnd, -uppräknad, jäljen||nys ks. -nös; -t ä m i n e n. -nös kopia; (kirjoit.) avskrift -en -er; (kuva-) reproduktion; - n ök sen oikeaksi todistaja, -vat avskriftens riktighet bestyrker, (-kirja kopiebok. -kone kopieringsmaskin, -kuva reproduktion, kopia, -menetelmä reproduktionsmetod. -muste kopiebläck, -painin kopiepress. -paperi kopiepapper.) -tyä kopieras. -täjä som avskriver; kopist, avskrivare. -tää* (kirj.) skriva* av; avskriva*; efterbilda; (kopioida) kopiera; (tkn.) reproducera, jäljel|ssä efter; seurata jnk ~ följa efter ngn (ngn i spåren); he oval meistä ~ (meitä huonompia) de är sämre än vi (oss underlägsna); olla ajastaan ~ vara (leva) efter sin tid; olla jslk ~ jss vara sämre än ngn annan i ngt; kello käy (on) — klockan går efter, -stä efter; (—päin) efteråt; (myöhemmin) senare, jälje||ttömiin: ~ kadonnut spårlöst försvunnen. -tön spårlös. jälji||te* imitation; nahka~ läderimitation; (harv.); ks. -telmä. -teliä (matkia) efterapa, härma: (mukaillen) efterbilda; (kirj. varastaa) plagiera; efterlikna; göra * efter; imitera, -telmä efterapning; efterbildning; imitation; (kirj.) plagiat -et. -. jäljitte||leminen efterapande; härmande; efterbildande; plagierande; imiterande, -lemä-tön (mahdoton jäljitellä) oefterhärmlig, -üjä efterbildare; plagiator; imitatör; efter-apare; härmare. -ly plagiering; imitation; efter|apning; -bildning, (-kyky, -taito imi-^ tations|konst, -förmåga; imitativ förmåga.) jäljittää (seur. jälkien muk.) spåra, jälkeen (adv; posip.) efter; (taakse) bakom; toinen loisensa ~ den ena efter den andra; jättää jk —sä lämna efter sig; lämna ngn efter (bakom) sig; (kilp.) distansera ngn; jäädä elämään jnk ~ överleva ngn; minun tulet sinä efter mig kommer du: jnk ~sä jättämä omaisuus ngns efterlämnade förmögenhet; jonka — varefter; varpå; sen ~ kun sedan; jäädä — (muista) bli efter; jäädä jst ~ (mat-kalla) bli efter ngn, (kilp.) distanseras av ngn; jäädä ajastaan ~ bli efter sin tid. - jättämä efterlämnad; jnk ~ omaisuus (jäämistö) ngns kvarlåtenskap; vrt. edellä, -jäänyt (m. rx) efterbliven; (ajastaan) ~ efterbliven; (eloon jäänyt) överlevande; puoliso efterlevande make, maka; — teos postumt verk. -tuleva (m.r*) (efter kommande, -tulija ks. (toimessa) seuraaja, jälkei|nen 1. (a.) näst (efterföljande; (myö-

hempi) senare; jnk ~ (yhd.) efter ngt; joulun--sel ajat tiderna (näst) efter jul; sen ~ nästföljande; den därnäst följande; tämän ajan ~ aika tidén efter denna; sen -senä aikana under den därpå följande tiden; jääkauden ~ postglacial; meidän -semme (jälkeemme tulevat) våra efterkommande; sodan~ (yhd.) efter krigs-; sodan-set olot efterkrigsförhållan-den; myrskyn ~ tyyni lugnet efter stormen. 2. (s.) pl -set (synnyt.) efterhörd -en. jälke|läinen efterkommande; (seuraaja) efterträdare; efterföljare; (syntyperäinen) ättling; avkomling; (sikiö) avkomma; -täiset (jnk ngns avkomma. jäl|ki2 * 1. spår -et -; (asket) fjät -et -; (merkki) märke -t -n; päästä jnk -jille komma ngn (ngt) på spåren, uppspåra ngt; (kuv. saada vihiä, tietoa jst) få upp spår på ngt; olla jnk -jillä vara ngt på spåren; tyttö on huonoilla -jillä (kuv.) flickan är på dåliga vägar; huonoille -jille joutunut urspårad; hän kulkee isänsä ~ä (-jissä) han följer sin far i spåren, går i sin faders fotspår; joutua (eksyä) pois -jiltä komma av spåret; tappa spåret; pysyä -jillä hålla spår; koira on -jillä hunden har slag; saattaa (johtaa) oikeille jäljille föra på rätt spår. 2. tehdä hyvää -keä (lyötä) göra ett gott arbete; (suoriutua hyvin) göra väl ifrån sig; (vaikuttaa hyvää) ha god verkan: tehdä hirvittävää -keä ha en fruktansvärd verkan; tehdä puhdasta -keä (kuv.) sopa rent; göra rent hus; sota teki tuhoisaa -keä kriget lämnade djupa spår (av förödelse) efter sig. 3. siitä ei näy -keäkään därav syns inte ett spår; -keä(kään) jättämättä utan att lämna ett spår efter sig; spårlöst; hävittää rikoksen -jet utplåna spåren efter ett brott; jnk jättämät -jet spår efter ngt, ngn; pommituksen -jillä efter bombardemanget; se on (jäänyt) hänen -jil-tään det har blivit kvar efter honom; han har lämnat det efter sig; sodan -jiltä nääntynyt maa det till följd av

kriget vanmäktiga landet; siinä ei ole neron -keäkään där finns inte ett spår av snille: siitä ei ole -keäkään det finns inte ett spår kvar därav, jälki||aika tiden efter ngt; (myöhempi aika) en senare tid. -arinaleipä ks. -u u n i 1 e i p ä. -arvo (kaup.) efter-, prolongatioris|värde, -arvostelu efterföljande kritik. -askel (voiin.) eftersteg. -hakkaus efterhuggning. -hankinta efterleverans. -haukku (iv., leik.) ks. -arvostelu, -hoito (lääk). efterkur, efter|vård, -behandling, -huomautus slutanmärkning, --ilmoittautuminen (urh.kilp.) efteranmäl|an -ning. --istunta (koul.) kvarsittning. --istunto ks. jatko 5. -joukko eftertrupp. -juttu efterspel -et -jättöinen (takapajuinen) efterbliven; på efterkälken. -kaihi (lääk.) efterstarr. -kaiku efterklang, -kaiunta (fys.) efter|klang, -ljud. -kannanta, -kanto (ver.) efteruppbörd. -kasvos (mtsh. nuorennos) återväxt, -kasvu åter-, efter|växt. -katsaus återblick (jhk på ngt), -kesä eftersommar, -kirjoitus efterskrift: postskriptum -et -. -korjuu efterslåtter. -kukinta, -kukoistus 1. höst-blomstring. 2. (kuv.) efterblomstring, -kuva (fysiol., psyk.) efterbild. -kylvö efter-

sådd. -käsittely efterbehandling. - käyminen (prim.) efterjäsning. -lasku efterräkning. -lause eftersats; (loppu ~) slutord, -liite su f fix -et -. -liityntä (Iak.) adhesion, -loiste efterglans. -lunastus efterinlösning. -lypsy eftermjölkning. -maailma eftervärldfen). -maine eftermäle -t -n. -mainingit (us. kuv.) efterdvning(ar). -maininta (muistosanat) eftermäle -t -n; (~arvostelu) slut-, efter|ord -et -; (sammanfattande) omdöme -t -n. -maksu efterbetalning. -maku eftersmak. -merkintä (kaup.) efterföljande teckning. -mmäinen senare; edellinen ... ~ den förra . . . den senare, -muisto eftermäle ^ -t -n; minne, -murskain (tkn.) fintuerg-en -ar. jälkil|näytös efterspel -et -. -painanta, - painos (kirjp.) eftertryck, -partio (sot.) efterpat-rull. -parvi (meh.) eftersvärm. -perijä flak.) efterföljande arvtagare; testa mentarie i andra hand. -perimys arvets övergång till efterföljande arvtagare, -peräinen efterföljande. -pisto efterstyng. -poiminta efter-plockning, efterskörd -en -ar. -poiminto efterplock -et -. -poltot pl (lääk. synn.) eftervärkar. -polvi kommande släktled; en senare generation; -polvet (efterikommande släkten; (-maailma) eftervärld (en), -puoli ks. loppupuoli, -puolisko senare hälft, -päivä: jnk ~ dagen efter ngt. -pörssi efterhörs. -ravi (jälki-ratsupariio) eftertrav. -rettelö efter|räkning, -spel -et -. -roiske efterstänk. -romaaninen senromansk. -romantiikka efterromantik -en. -ruoka efterrätt.-sammutus (pai.) eftersläckning; (vrt.) j a t k o 5. -sato efter|skörd, -slåtter, -selostus referat; redogörelse, -selvittely, -selvitys efter-, vid |räkning.-seuraus svit-en-er; (seuraamus) påföljd -en -er. -siirto (kaup.) ef-terendossering. -soitto (loppusoitto) efterspel; postludi|um -et -er. -syntyinen postum, -säädös testamente -t -n; arvsförordnande; testamentariskt förordnande; -säädöksen tekijä testator; -säädöksen saaja testaments-tagare. (-omaisuus2 testamenterad egendom. -toimi testamentarisk disposition.) -takaus efterborgen. -tarjous senare bud. -tarkastus efter|granskning, -besiktning. -tarkkailu efterkontroll. - tasaus (velkojain kesken) subsidiär jämkning, -tauti följdsjukdom; svit. -tilaus efterställning, -tili efterräkning. -touhu efterstök. -tuntu efter-känning. -työ efterarbete. -uunileipä efter-ugnsbröd. -vaali(t) (täyte~) fyllnadsval, -vaatimus (post.) efterkrav. (-lähetys ef-terkravsförsändelse.) -vaikutus efterverkning. -valvonta (vararik.) efterbevakning. -veloitus efterdebitering. -verotus efter| beskattning, -taxering; toimittaa ~ efterbeskat-ta. -viisas efterklok. -viisastelu efterklok-het -en. -viisaus2 efterklokhet. -vuoto # (lääk., er. synn.) efterblödning. jälleen åter; igen; tulla ~ komma åter (igen); saavuttaa ~ återvinna; asettaa (astua) ~ virkaan återinsätta (återinträda) i ett ämbete; asettua ~ paikalleen riviin återintaga sin plats i ledet; yhdistää ~ återförena; elvyttää ~ återuppliva; perustaa ~ återupprätta: herättää ~ (eloon) återuppväcka, -diskontata (kaup.) rediskontera. -diskon t -

taus rediskontering. -elpyminen återuppblomstring. -elvyttäjä återupp|livare, -väc-kare. -elvytys återupplivande, -livning. -kasvu ks. n u o r e n n o s. -lastaus återin-lastning. -metsitys (mtsh.) skogsföryngring. -myyjä (kaup.) återförsäljare, -myynti åter-försäljning. -näkeminen återseende, -rakennus återuppbyggnad, (-toiminta, -työ åter-uppbyggnads|verksamhet, -arbete.) -rakentaminen återuppbyggnad, - ryhtyminen återupptagande (av ngt).-vakuuttaa (vak.) åter-försäkra. - vakuutus återförsäkring, (-maksu återförsäkringspremie. -sopimus åter försäkringsavtal. -yhtiö återförsäkringsbolag.) -varustautuminen återupprustnmj?. -vienti återutförsel, reexport. -voitettu återvunnen. -vuokrata uthyra i andra hand. - vuokraus uthyrning i andra hand. -yhdistäminen återförening, jäl||lit pl (kal. kuivaustelineet; er. Ruijassa) torkställning (för fisk), -si2 * -len säv -en; savring; vrt.

seur. (-kerros kambi|um -et; kambiumskikt. -mäinen savartad. -rengas savring.) -ttää* sava; av|skala, -barka; ~ naurista sava en rova. jäiä (kolloidi, kem.) kolloid -en -er. jämeüryys2 fasthet; stadga; trygghet; styvhet. -rä (luja) fast; (vankkaj stadig; (vakaa) trygg; (täyteläinen) massiv; (jäykkä) stvv; vrt. jvkevä. jämsi (raspi, rouhin) skavjärn -et -; rasp -en

-ar. -ä skava2; raspa, jäniksenüajo harjakt (~ssa på), -jälki har-spår. -käpälä bartass. -liha harkött. -nahka harskinn. -paisti ks. j ä n i s p a i s t i. -passi harvärjan; (Suom. r.) harpasset; turvautua ~in ta till harvärjan. -poikanen harunge, -sydän harhjärta. - villa harull, jäni|s har I e -en -ar; matkustaa -ksenä (leik. varasmatkustajana, ilman matkalippua) åka som fripassagerare, -emo harhona. -hauli(t) harhagel. -housu (kuv.) mes; pultron; ynkrygg -en -ar. -huuli ks. huulihalkio. - koira harhund; stövare, -lanka (ent. mets.) h ar-snara. -paisti harstek, -patti (el.lääk. hev.) piphas -en -ar. -räikkä (mets.) harskramla. jänis|| tys, - täminen 1. (harv.) harjakt. 2. vrt. seur. 2. -tää 1. (harv.) jaga hare. 2. (lav. halv., kuv. pelätä, vetäytyä pois) draga* sig undan; fly3; (pötkiä pakoon) taga* till harvärjan.

jänkä* (suo) mvr-en -ar; (mtsh.) jänkämyr. -kurppa (el. Lymnocryptes minimus) dvärg-beckasin.

jänne* 1. (an.) sena; (kielen) band -et -. 2. (jousen~) sträng -en -ar; (rak.) spann -et -; (harus) stag -et -; (jousi) fjäd|er -ern -rar. 3. (mat.) körda. 4. (suolla) rev|el -eln -lar; sträng, (her.) sträng, -heijaste (fysiol.) senreflex, -hyppäys (voim.) svikthopp. -kalvo (an.) serihinna. -mitta (mt.) spännvidd -en; vrt. -väli. -pussi sensäck. -r* ks. j ä n t e r e. -saha spännsåg. -side (an.) ligament -et -. -solmu (an.) senknut. -tuppi (an.) senskida. (-tulehdus[lääk. jsenskideinflammation.) -voide (frm.) sensalva, -väli (tkn.) spann -et -; spännvidd -en. jänni||te (shk.) spänning; (fys.) potential -en. (--ero spännings-, potential [skillnad, -häviö

spänningsförlust.) -tetty spänd, - tin* (Ikn.) spännare. -tteeuir uuni aja (shk.) spännings-transfoimator. -tteetcn spänningsfri. -ttei-nen spänningsförande; (yhd.) suur~, pien ~ hög-, lågjspänd; hög-, låg|spännings-. -tty-neesti med spänning: i spänning, -ttynei-syys2 spänning, -ttyä* spänna2 sig; spännas2; bli spänd; försättas, komma* i spänning; kuunnella -tlyneenä höra på (lyssna) med (under) spänning; olla -Itynyt vara spänd, (kuv.) i spänning, -ttäjälihas (an.) spänn-muskel. -ttämätön icke spänd; avspänd; (löyhä) lös; slak; slapp, -ttävyys2 det spännande; spänning, -ttävä spänn lande, -ings-mättad; jnk ollessa -tiävimmillään då ngt var (är) som mest spännande, -ttää* spänna2; (ponnistaa) anstränga2; ~ jnk miellä försätta ngn i spänning; (kannustaa) sporra ngn; -tetty spänd; i spänning, - tys spänning; -lyksen laukeaminen avspänning, (-elokuva thrillerfilm. -kirja spännande bok, thriller, -kirjallisuus2 spännande litteratur, -romaani [-thriller[ro-man].-] {+thriller[ro- man].+} -tila spänt läge [förhållande]; spänning. -voima spännkraft, -väli spännvidd.) jännä (j. [er. koul.] jännittävä) spännande; »kiva» skojig, -ri (j.) ks. jännityskirja, -täs ~ (leik. pitää peukkua pystyssä) jnk puolesta hålla tummarna upp för ngn. jänteen||katkeama (lääk.) senbristning, (el. lääk.) senklapp -en -ar. -säie senfiber, »tapainen senartad. -tuppi sen|slida, -skida, -venähdys sensträckning, jäntei||nen senig, -syys2 senighet. jänte||re sena. -rä /es. joustava, notkea, jäntevä, -vyys2 senfullhet; kraftfullhet; spänstighet; (jännitysvoima) spännkraft, -vä senfull; (voimakas) kraftfull; (joustava) spänstig, -västi kraftfullt; spänstigt, -vöi-tyä (tulla jänlevä[mmä]ksi) bli spänstigare), kraftfull(are), mera elastisk. jäntter|lyys2 stöddighet, stabbighet; satthet, undersätsighet; stadighet. -ä stöddig; stab-big; (lyhyen tanakka) satt, undersätsig; (vakava) stadig. jänö(jussi) (j. leik.) jöss|e -en -ar; harpalt

-en -ar; vrt. jänis. järe||ys2 grovhet; klumpighet; vrt. seur. -ä grov: (karkea) sträv; (kömpelö) klumpig; ~ tykistö grovt artilleri; ~ ääni grov (sträv) röst; ~ puu (sht.) grovt träd; storverksträd; ~ taonla grovsmide; ~t haulit grova hagel, (-kaliiperinen: ~ tykistö grovt artilleri, -sti grovt; strävt; klumpigt, -tekoinen grovt [klumpigt] gjord [byggd]; grovhuggen, --ääninen med grov [sträv] stämma, röst.) järin 1. (adv. liian, kovin) alltför, för, (lav. kielt.): ei ~ suuri (paljon) inte alltför, inte så värst stor (mycket). 2. (onom.) jyrin ~ med dån.

järi|jnä skakning, skälvning, -stys skakning, skalv -et -, darrning, bävan(de); ks. er. maan~. -stä skaka, skälva*, darra, bäva. -syttää* bringa* att skaka (skälva, darra, bäva); (kuv.) uppskaka; -syttävä kertomus (elok.) en uppskakande berättelse (film).

järjelli||nen förnuftig, -sesti förnuftigt; med

förnuft, -syys förnuftighet. järjen||juoksu (käsityskyky) fattningsförmå-

ga. -käsky förnuftsbud. -mukainen för-nufts|enlig, -mässig; rationell, -mukaisesti förnuftsenligt, -tää* ks. järkeistää, -vastainen förnufts|vidrig, -stridig, -vastaisuus2 förnuftsvidrighet, järjesteellinen ks. j ä r j es|telmällinen,

-t y k s e 11 i n e n. järjeste|lijä ordnare; organi|sator, -satör. -llä ordna; (säädellä) reglera; (laittaa) anordna, inrätta; (organisoida) organisera; (liik.) rangera, -lmä system -et -; (hallitus ~) regim -en. (-llinen systematisk, -llisesti systematiskt, -llistyä systematiseras. -llisyys2 systematik, -nmuutos system-, regim|förändring. -ttömyys2 frånvaro av system; plan-, system|löshet. -veikkaus ks. systeemiveikkaus.) järjestely ordnande; anordning; reglering; * organi|sering, -sation; (liik.) rangering; olla ~n alaisena vara under reglering (organisation). -asema (raut.) ranger(ings)station. -ehdotus regleringsförslag, -juna (raut.) rangeringståg. -komitea organisationskommitté. -kyky organisationsförmåga, -talang; organisatorisk förmåga, -kykyinen med organisatorisk (organisationsförmåga. - llinen organisatorisk; organisations-, -mestari (raut.) rangeringsmästare. -muoto organisationsform. -osasto organisationsavdelning, -pankki regleringsbank. -pato (vsr.) regleringsdamm. -rahasto regleringsfond, -raide (raut.) rangeringsspår. -ratapiha (raut.) rangeringsbangård. -suunnitelma organisationsplan. -taito organisations |förmåga, -sinne, -toimisto organisationsbyrå. - toimitus regleringsförrättning, -työ reglerings-, organisations|arbete. -veturi (ratapiha~, raut.) rangeringslok. järjestykselliI|nen som berör ordningen; ordnings». -sesti i ordningshänseende; vad ordningen vidkommer, järjestyksen|jmukainen, -mukaisesti överensstämmande med ordningen, -pito upprätthållande av ordningen, -rikkoja som stör ordningen, bryter mot ordningsföreskrifter, -valvoja som övervakar ordningen; ordnings | vakt, -man. -vastainen som strider mot ordningen; (ordnings)störande. järjestyksettömyys2 brist på (frånvaro av)

ordning; oordning, järjesty||minen organisering, -mättëmyys2 oordnat skick; brist på ordning (på organisation); avsaknad av organisation, -mätön oordnad; icke organiserad; oorganiserad, -neesti ordnat; i (god) ordning, -nyt: ~ työväki de organiserade arbetarna, järjesty |s ordning; (~vuoro) (ordnings)följd -en; (voimassa) oleva, vallitseva ~ den bestående ordningen; harrastava ord-ning|sälskande, -sfull, -sam; -ksenjihminen, -mies ordningsmänniska; (pikkumaisen-, turhan/tarkka) ordningspedant;pan/7ö (saattaa) -kseen ställa i ordning; ordna; hän on -ksessä lähinnä sinua han kommer näst efter dig (i ordningen); pitää (valvoa) ~tä upprätthålla (övervaka) ordningen; noudattaa ~tä iakttaga ordning; rikkoa ~tä bryta mot (förbryta sig mot) ordningen; kutsua -kseen (åter)kalla till ordningen; palauttaaj ärj esty saisti — j ärkähtämätön

jar

— återställa ordningen; laillisessa (asianomaisessa) -ksessä i laga (behörig) ordning; luetella -ksessä uppräkna i ordningsföljd; ~tä häiritsevä ordningsstörande; har-u raslava ordningsälskande. järjestys |lais ti ordnings| sinne, -asia (Iak.) politirnål. -henki ordningsanda. -häiriö störande(t) av ordningen, -luku (sana) ordningstal. -mies ordningsman; ks. j ä r-j e s t ä j ä; (koul.) klassvakt. -muoto organisationsform). -määräys ordnings |före-skrift, -bestämmelse, -numero ordningsnummer. -ohje ordningsregel, -oikeus2 ordningsrätt. -poliisi ordningspolis, -rangaistus ordningsstraff, -rikkomus ordningsförseelse; brott mot ordningsföreskrift; politibrott. -rikos ks. ed. -rikosjuttu ordningsmål. -säännös ordnings |föreskrift, -stadgande, -sääntö ordnings|regel, (Iak.) -stadga. - toimi2: -toimin (Iak.) i ordningsväg. -valta ordningsmakt, -vimma ordningsmani. -viranomainen ordningsmyndighet. -vuoro ^ ordningsföljd.

järjestyä ordna sig; (sukeutua, muodostua) arta sig; ~ parhain päin ordna sig till det bästa, järjestäj|jä ordnare; anordnare; arrangör; (koul.) ordningsman, (-kyky ks. järjestelykyky.) -minen ordnande; anordnande^ organisation; arrangering; reglering, -miskomitea organisationskommitté, -mätön oordnad.

järjestäytyminen organisering; konstitue-ring; -tyneisyys organisering; genomförd organisation, -tyä* göra*

(ställa2) sig i ordning; puolue (yhtiö) -tyy partiet (bolaget) konstituerar sig; työläiset -tyvät arbetarna ^ organiserar sig; vrt. järjestyä, järjestä|ä 1. ordna; ställa2 i ordning; organisera; ~ pidettäväksi anordna. 2. arrangera; (ottaa käytäntöön) införa*; (säännöstellä, säädellä) reglera; vrt. järjestellä; ~ kuntoon iordningställa; -vä kyky organisatorisk förmåga. 3. (panna toimeen): ~ kokous anordna (arrangera) ett möte (jhk .i ngt).

järjestään 1. (vuoronperään, perätysten, jäl-jekkäin) den ena efter den andra; efter varandra. 2. kaikki ~ (tyynni) allihop; alla-, alle|samman(s); samtliga; (poikkeuksetta, erotuksetta) utan åtskillnad; överlag; över en kam. 3. (harv. kokonaan, tykkänään) helt b o. hållet.

järjestö organisation; (luonnon) system -et; (yhd.) organisations-, -muoto organisationsform. -sopimus organisationsavtal, -talo folkets-, förenings|hus. -toiminta or-b ganisationsverksamhet. järje||ttömyy|s8 oförnuftighet, oförnuft -et; dåraktighet; vanvett -et; se on (sulaa) -ttä det är rena galenskapen, oförnuftet (dåraktigt, vanvettigt), -ttömästi oförnuftigt; dåraktigt, vanvettigt, -tön oförnuftig; förnuftslös; (mieletön) dåraktig; vanvettig; förnufts (vidrig, -stridig; puhua -ttömiä prata oförnuft (nonsens), (tyhmyyksiä) dumheter; ^ ~ luontokappale (vanh.) ett oskäligt djur. järkei||llä resonera, filosofera; spekulera, -ly resonerande, filosoferande; spekulerande, -sjohtoinen (fil.) deduktiv. -stäminen ratio-

nalisering. -stää rationalisera, -susko förnuftstro; rationalism, -suskoinen rationalistisk. «suskonto förnuftsreligion, järke||nään (kokonaan, tykkänään) hel o. hållen; helt o. hållet; vrt. j ä r k i ä ä n, tykkänään, -vyys2 förnuftighet; förnuft -et; (ymmärrys) förstånd -et. - vä förnuftig; förståndig; (ajatteleva) omtänksam; (kohtuullinen) rimlig, -västi förnuftigt; med förnuft; förståndigt; med förstånd (omtanke); rimligtvis.

1. järki (adv. liian, kovin) alltför; för; vrt. järin.

2. jär|ki2* förnuft -et; (ymmärrys) förstånd -et, vett -et; saada ~insä väcka till besinning; bringa till förnuft (besinning, reson); palata (tulla) ~insä taga sitt förnuft till fånga; komma till besinning; taga reson; -keen käypä (menevä) förnuftig, (hyväksyttävä) plausibel; olla täydessä -jessään vara vid sitt fulla förstånd; joutua -jiltään förlora förståndet (vettet); olla -jiltään vara från vettet (från sina sinnen); ei vähintäkään (hitustakaan) -keä inte en smula förnuft; puhua -keä tala förnuft (med ngn), -avioliitto förståndsäktenskap, --ihminen förståndsmänniska.

järkiin||tymätön som inte tagit sitt förnuft tillfånga; vettlös, - tyä* (tulla -sä) bringas* (komma*) till förnuft; bli förnuftig (förståndig), taga sitt förnuft till fånga, järki||kulta (leik.) vrt. -vähä. -käsite förnuftsbegrepp. -nen (yhd.) med . . , förnuft (förstånd); selvä ~ med klart förstånd; klartänkt. -olento förnuftigt väsen(de). -peruste förnuftsgrund. -peräinen rationell. - per äis (esti rationellt, -tää ks. järkeistää. -yys2 rationalism; planmässighet.) -syy förnuftsskäl; ottaa kuullakseen -syitä höra på förnuftsskäl; taga reson. -vähä (leik.): hänen ~nsä hans lilla förstånd; en tillstymmelse till, ett spår av förnuft, järkiään 1. (harv.) envar, alla i tur o. ordning. 2. allesammans, utan undantag. 3. helt o. hållet; vrt. tykkänään, järkky|jminen rubbning; skakning; sviktande, vacklande, -mä (geol.) dislokation; omflyttning, förskjutning, -mättömästi orubbligt. -mätön orubblig; vrt. järkähtämätön. -ä* rubbas; (täristä) skaka; (horjua) svikta, vackla; -nyt rubbad; vacklande; vrt. järkyttyä. järky||ttyneisyys2 uppskakning, upprördhet, -ttynyt uppskakad; olla ~ vara uppskakad, -ttyä* (kuv.) bli uppskakad (upprörd); vrt. järkkyä, -ttämätön orubbad; (koskematon) oförryckt, -ttävyys2 det uppskakande (i ngt), -ttää* rubba; skaka (om); bringa* att svikta (vackla); ~ tasapainosta bringa* ur jämvikt; (kuv. kauhistaa) uppskaka; uppröra*; (liikuttaa) beröra*; -ttävä uppskakande; (hirveä, kauhea) hemsk, ohygglig; -itävän surullinen (m.) tragisk, -tys rubbning; upprördhet; (kolaus) chock -en -er. järkähtämänttömyys2 orubblighet; ståndaktighet, obeveklighet; osviklighet. -tön orubblig; (kestävä) ståndaktig; (taipumaton) obeveklig; (pettämätön) osviklig; (koskematon) oförryckt.

järkäle block -et (tkn.) hejare; hammarblock.

järripeippo* (enl. härkäpeippo, el. Fringilla moritif ring illa) bergfink -en -ar.

järsiä (j.) ks. jyrsiä.

järven||laskeminen sjösänkning, -laskemisyri-tys sjösänkningsföretag. -lasku ks. »laskeminen. -laskuyhliö

sjösänkningsbolag, -pohja sjöbotten, -ranta sjöstrand. -rantalainen strand|byggare, -bo. -selkä fjärd -en -ar. -takainen (belägen) bortom, på andra sidan sjön.

järvi2 sjö -n -ar; träsk -et -; (sisä~) insjö -n -ar. -allas (m ni.) sjöbäcken, -alue sjö område. -alus insjö|fartyg, -båt. -kaisla (ksv. Scirpus lacusler) sjösäv, kolvass, -kala sötvattens-, insjö i fisk. -kalas tus insjöfiske, -kasvi sjöväxt, -korte (ksv. Equisetum limosum) sjö-, dy|fräken. -kylpy sjöbad. -lauttaus (nil.) sjö flottning, -lohi ks. -t a i-m e n. -maisema insjölandskap, -malmi sjö-malm. (-löydös sjömalrnsfyndighet. -nnosto, -notto sjönialnistäkt.) -mittaus sjömätning. -mainen sjölik(nande). -nen rik på sjöar; (yhd.) med . . . sjö(ar); moni~ rried många sjöar; rik på sjöar; tu hat ~ med tusende sjöar; tusen sjöars, -niitty (rantaniitty) sjöäng. -osuus2 andel i sjö. -rehu sjöfoder, -reitti sjöräcka; stråt -en -ar; vrt. reitti, -ruoko (ksv. Phragmites communis) (rör)vass. -ryhmä sjögrupp, -syvännesjöbäcken, -sätkin/», vesileinikki. - taimen (kal. Salm o t rulla lacustris) insjööring, - vesi sjövatten, (makea vesi) sött vatten; -veden kala ks. järvi k a la.

järähüdellä ks. -tää. -dys skräll -en -ar; skalv -et -; (isku) stöt -en -ar. -tää" skrälla2; (täristä) skälva*.

jäsen 1. (an.) (raaja) lem -men -mar; extremitet -en -er; (nivel) led -en -er. 2. (hnk. yh-disl.ym.) medlem -men -mar; (hallituksen) leda I mot -möten -möter; ottaa (hyväksyä) ~eksi jhk upptaga ngn som medlem i ngt. 3. (mat.) term-en-er; (kiel.) lauseen~ satsdel. -ehdckas recipiend -en -er. -hankinta med-lems|anskaffning, -värvning, -heinä ks. -r u o-h o. -inen med ... (med i lemmar; hento ~ med fina (smäckra) lemmar; moni~ med många medlemmar; (moninivelinen) mångledad; 5~ (5-henkinen, -miehinen) valiokunta ett utskott på (om) 5 medlemmar; ett femmanna-utskott. -istö: (kollegio) kollegi|um -et -er; (jäsenet) medlem[marna, -skår; ledamöterna pl (määr.). -järjestö medlemsorganisation. -kelpoisuus2 medlems h a b iii te t. -kirja medlemsbok. -kortti medlemskort, -kunta medlemskommun. -liike medlemsaffär, -luettelo medlemsförteckning, -luku medlems|antal, -siffra, -maa (valt.) medlemsland, -maksu medlemsavgift, -merkki medlemsmärke, -määrä ks. -luku.

jäsen^ neliä * (kiel.) analysera; (suunnitella) disponera; ~ aine (koul.) disponera en uppsats, -nys (jako) fördelning; (kiel.) analys, -paikka ledamots-, medlems I plats, -ruoho (ksv. Sclerarilhus annuus) knav|el -eln -lar. -seura medlemsförening, -särky (lääk.) ledvärk, -tely (kiel.) analysering, analys -en -er; disposition; (mus.) frasering, -ten I keskinen, -välinen (sisäinen) intern.

-tää* ks. -neliä, -valta, -valtio (valt.) medlemsstat, -yhdistys medlemsförening. -yys2 medlemskap, ledamotskap -et. (-todistus medlemsbevis.) -äänestys medlems-omröstning, jästi (j.) ks. hiiva, -pää (j.) ks. pölkky-, t a u 1 a|p ä ä. jät|e* 1. lämning (efter ngt); kvarleva, rest -en -er av ngt; -teet (karikkeet) avfall -et; avskräde -t; (tuotanto~) utskott -et; (roskat) sopor pl. 2. (euf.) ks. ulostus, 3. ks. jäänne. -aine avfallsämne. --eläin reliktdjur; relikt djurart, -häviö avfallsförlust, -kalkki avfallskalk. -kasa (tunkio) avskrädeshög; vrt. a t e r i a t u n-k i o. -kupari kratskoppar. -liha köttrest -en -er. -lipeä avlut. -lämpö (tmp.) avgångs-, spill|värme. -malmi varpmalm. -metsä rest-bestånd. -mylly avfallskvarn, -paperi avfallspapper; makulatur -en. -puu avfalls|ved, -virke; (mtsh.) restträd. -rehu avfallsfoder, -tuote avfallsprodukt, -vesi avfallsvatten; (viemäri ~) avloppsvatten, -villa avfalls-, flock|ull. -öljy: mereen lask. ~ oljeutsläpp.

jätinroukkio ks. h i i d e n k i u a s. jätkä (tukki skogshuggare; stockflottare;

(salama~) hamnbus|e -en -ar. jätti*, jättiläinen jätt|e -en -ar; (kuv.)

res|e -en -ar; gigant; monst|er -ret -. jättiläis!! alus jätte| farkost, -fartyg. -askel jättesteg; edistyä ~in gå framåt med jättesteg. -eläin jättedjur, -hahmo jättegestalt; rese. -hauta (muin.) jättehög -en -ar. -joki jätteflod.-kaupunki jättestad, -kirkko jätte-kyrka; (muin.) kämpagrav -en-ar. -kokoinen jätte|stor, -lik; gigantisk, -konsertti jättekonsert. -käärme jätteorm, -laitos jätteanläggning. -laiva jätteiskepp, -fartyg. -lakko jättestrejk, -lentokone jätteflyg|-maskin, -plan. -lintu jättefågel, -lisko ('hirmulisko, plnt.) jätteödla. -luomus jätteskapelse, -menestys jättesuccé, -mielenosoitus jättedemonstration, -mäinen jättelik, gigantisk; monstruös, -nainen jättekvinna, jättinna. -nero jättesnille, -nosturi jättekran. -painos (kirj.) jätteupplaga, -palo (pal.) jättebrand, -patsas jättestaty,

«ponnistus jätteansträngning, -rakennus jättebyggnad. -raunio (muin.) ks. -kirkko, «romaani jätteroman, -saalis jättefångst, »saavutus jätteprestation, -simpukka jättemussla. -tehtävä jätte|uppgift, -arbete, -teos jätteverk, -työ jättearbete, -valas jätte val. -voima(t) jätte|kraft(er), -styrka, -yritys jätteföretag, jättimäi|nen jättelik; (yhd.) jätte-; (tavattoman suuri) gigantisk, kolossal; monstruös; ~ saavutus gigantisk prestation; jätteprestation; -sel mitat (mittasuhteet) jättedimensioner; ~ edistys (askel) jätteframsteg; -set otsikot jätterubrik(er), ~ koko jättestorlek. vrt. jättiläis-, jättiläismäinen, jättä||minen ks. j ä t t ä ä. -ytyä* lämna sig; (antautua) överlämna sig; (jäädä) (för)bli; ~ jälkeen lämna sig efter; ~ (j. heittäytyä) välinpitämättömäksi jnk suhteen (för)bii likgiltig för ngt. jät|tää* 1. ~ jhk, jllk lämna; (antaa) över-

lämna; (luovuttaa) avlämna; (huostaan) (vanh.) överantvarda (jllk åt ngn); (virastoon, postiin) inlämna; (esille) framlämna; ~ jtk kotiin (kaupunkiin, ulos) lämna ngt hemma (i staden, ute); ~ oikeuden käsiin överlämna i rättvisans händer; ~ poliisin käsiin (haltuun) överantvarda åt polisen; — tavarat asemalle (kvar)lämna varorna på stationen; ~ kirje avlämna (framlämna) ett brev; ~ kirje postiin inlämna ett brev på posten; ~ jst anomus maaherralle inlämna (ingiva) en ansökan (ingå med en anhållan) om ngt till landshövdingen; ~ asia päätettäväksi (Iak.) överlämna saken till avgörande; ~ jnk harkittavaksi underkasta "ngt ngns prövning; ~ toimensa toiselle överlämna (siirtää överlåta) sin befattning åt en annan; ~ (uskoa) jnk ratkaisu jllk överlämna {anförtro) avgörandet av ngt åt ngn. 2. hylätä jk, luopua jst: ~ ystävänsä överge sin vän; (hyvästellä) säga farväl åt ngn, taga avsked av ngn; kun minusta aika ~ när jag går ur tidén; hyvästi -täessään (-eltyään) vid (efter) avskedet; — kau pun Iki (miel.: lähteä, poistua -gista) lämna staden; ~ (miel. luovuttaa) asemat viholliselle överlämna ställningarna åt fienden. 3. ~ jälkeensä: hänen jälkeensä -tämä omaisuus hans efterlämnade förmögenhet; ks. m. jäämistö; ~ perinnöksi lämna i arv; ~ jk kauas jälkeensä lämna ngn långt efter (bakom) sig; distansera ngn ansenligt. 4. — pois bortlämna; tästä on -etty monta sanaa pois här har många ord bortlämnats; ~ muutamia kohtia pois bortlämna (utelämna, utesluta) några punkter; tämä kohta on -eitävä pois denna punkt bör bort-lämnas (utgå). 5. ~ asia sikseen (sillensä) (antaa olla) låta vara (stå); (antaa mennä) avfärda; lämna en sak därhän; (Iak.) nedlägga ett mål; ~ koskematta låta stå orörd; låta bli att röra; ~ jäähtymään låta (stå o.) svalna. 6. ~ tekemättä låta bli; uraktlåta; ~ mainitsematta (sivuuttaa) förbigå; ~kseni mainitsematta för att inte nämna; ~ pitämättä (viettämättä, juhla ym.) inhibera; ~ juttu tutkimatta icke upptaga ett mål till prövning; ~ panematta jk syytteeseen eftergiva åtal mot ngn; ~ saatava velkomatta låta bli (laiminlyödä uraktlåta) att indriva en fordran; (antaa anteeksi) eftergiva en fordran; ~ jtk lukematta låta ngt vara oläst; lämna ngt oläst; låta bli att läsa ngt. 7. (snt.) : ~ liian vähälle maininnalle avfärda med ett alltför knapphändigt omnämnande; ~ vähemmäksi minska, (supistaa) inskränka; ~ velka anteeksi efterskänka en skuld; ~ Herran huomaan (över)lämna i Guds hand. jättö* 1. lämning; (esim. kirjelmän) inlämnande, inlämning. 2. (mer.): potkurin jättämä (nopeustappio) släpp -et. -aika inlämningstid. -kuitti (post. ym.) inlämnings|-bevis, -kvitto, -paikka inlämningsställe, -puu (mtsh.) överståndare, storverksträd. -päivä inlämningsdag. jätättää* 1. lämna; (mennä edelle) gå* förbi (ngn); (urh.) distansera (ngn). 2. kello ~ klockan drar sig efter, jätös (meis.) spärtecken, lämningar.

jäädä jää

jäyh||yys2 ordkarghet; kärvhet; karghet; (fys. inertia) tröghet, (-momentti [-[jatkuvuus-momentti]-] {+[jatkuvuus-momentti]+} tröghetsmoment.) -ä (jämerä, paksu, jykevä) grov; (hidas, vitkallinen, kankea) trög; (ord)karg. -ästi fåordigt; kärvt, jäyke: kengän kantaosan ~ (kovike) bakkappa.

jäyk|ientyä *, -entää * ks. -i s | t y ä, -t ä ä.

-etä ks. jäykistyä, jäykis||te (för)styvning; styvnadsmaterial; styvnad, (-kangas kanfas -en. -rauta armerings-, betong |j ärn.) -tys (tkn.) förstyv-ning; vrt. -te, yhd. -tyä bli styv(are); styvna; (jähmettyä) bli stel(are); stelna, -tää göra* styv(are), stel(are); styva; stärka. jäykkyys2 styvhet; stelhet; stramhet; oböjlighet; obeveklighet; vrt. seur. jäyk|kä* styv; (kankea, jähmeä) stel; (tiukka) stram; (taipumaton) oböjlig; (kuv.) obeveklig; stoisk; -ässä perusasennossa i stram grundställning; -än rauhallisesti med stoiskt lugn. -j aikainen, -jäseninen ks. k a n k e a~. -kouristus (lääk.) stelkramp, -leukaiset pl (kal. Plectognathi) fastkäkar, -luonteinen styvsint. -niskainen

styvnackad; (itsepäinen) halsstarrig. -niskaisuus2 halsstarrighet. -piirteitten med stela (strama, markerade) drag. -selkäinen styvryg-gad; (kuv.) stram; vrt. suoraselkäinen. -selkäisyys2 stramhet, - viivainen stelt dragen (tecknad), jäykästi styvt; vrt. jäykkä. jäyste (vlm. valupurse) grad -en; gjutsöm

-men; poraus ~ hål-, borr|grader, jäystää (jäytää) klå*; riva; ks. seur.; (kalvaa) gnaga2.

jäytä|ä* (kalvaa) gnaga2; (kuluttaa) tära* (på ngt); (syövyttää) fräta*; (kuv.) undergräva2; ~ mieltä tära på sinnet; -vä levottomuus gnagande oro; sydäntä -vä hjärt|-skärande, -slitande, jää 1. is -en -ar; ikuisen (ja lumen) alue isregion; (olla) ~ssä (vara) frusen, peitossa) isbelagd, tillfrusen; mennä ~hän tillfrysa, isbeläggas; jäädä jäihin (jäätyä kiinni) frysa fast (i isen). 2. (jääpeite): pudota jäihin gå ner sig på isen; jäihin åjo nedkörning (i isen); jäiden sulkema (satama) isblockerad (hamn); varoitus heikoista jäistä (m.) isvarning. 3. (j. lääk. kaihi) starr, -aavikko is|fält -et -, -öken. -ankkuri is-ankare. -arkku (vsr.) skydd mot isgång. -de isbark -en. -dekeli is-, isigt före. -dy t tärnö fryseri; frysinrättning. -dyt|tää* bringa* att frysa (till frysning); (tkn.) frysa* (in); (jäähdyttää) avkyla2; -etyt saatavat (kuv. kaup.) infrusna tillgodohavanden; -etty liha nedfruset kött; -etty isad; -etty mäki (klk.) isbacke, - dy tys frysning, isning. (-kone frysmaskin. -laitos ks. j ä ä d y t t ä m ö; ks. m. pakastamo, -menetelmä frys-metod.)

jää|dä* bli (va). 1. (pysyä) stanna; kvarstå*; ~ virkaansa (toimeensa) kvarstå i sin tjänst (befattning); nämä rahat -vät sinulle de här pengarna får du (behålla); tuotto jää haltijalle avkastningen tillfaller besittaren. 2. ~ (joutua) bli(va), lämnas; hän jäi lapsena orvoksi (vanhemmistaan) han blev som

barn föräldralös; hans föräldrar dog medan han ännu var ett barn; ~ koliin (kaupunkiin) bli (stanna) hemma (i staden); ~ olemaan bli (stanna) kvar; ~ jnnk asumaan bosätta sig ngnstns; — kotiin lukemaan bli hemma för att läsa; ~ yöksi jnnk bli (stanna) över natten ngnstans; övernatta ngnstns; jäin sinne viikoksi jag blev (stannade) där en vecka. 3. ~ (olemaan) entiselleen förbli vid det gamla (i sitt forna skick), oförändrat; ~ seisomaan ovensuuhun bli stående (stanna) vid dörren; ~ istumaan bli sittande; sitta kvar; ~ velkaan stanna i skuld; ~ entiselle paikalleen kvarstå på (behålla) sin förra plats; jäin yhdelle arvalle jag blev (minun oli tyytyminen yhteen arpaan jag fick nöja mig) med en lott; ~ terveeksi (pysyä terveenä) förbli frisk; behålla hälsan; ~ voimaan förbli gällande; fortfara att gälla (tillämpas); määräys jää voimaan bestämmelsen kvarstår (förblir gällande); siihen (sillensä) se (asia) jäi därvid blev det; ~ jllk hämäräksi förbli dunkel(t) för ngn; uhkaukset jäivät tyhjiksi sanoiksi hotelserna stannade vid tomma ord; — kummastelemaan stanna i förvåning; ~ vähemmistöön stanna i minoritet; se ei -nyt nhteen kertaan det stannade inte vid en gang; ~ odottamaan vastausta invänta (avvakta) svar; —än odottamaan!låt oss vänta! 4. ~ jäljelle, tähteeksi återstå; bli kvar; mieheltä jäi tänne lakki mannen lämnade sin mössa här; häneltä jäi suuri perhe han efterlämnade en stor familj; jaettavaksi ei -nyt mitään det blev ingenting kvar att dela ut, fördela; ~ tähteeksi bli över; rahoja oli -määnkin pengar fanns det till övers, (liiaksikin mer än nog, till överlopps); jos aikaa jää (riittää) om tiden räcker till; om det blir tid över. 5. ~ tehtäväksi: kirja jäi minun osteltavakseni det var (blev) jag som skulle köpa boken; se jää hänen suoritettavakseen det ankommer på honom att utföra det; det är han som skall utföra det; se jää minun huolekseni jag skall sköta om den saken; nähtäväksi jää det återstår att se; ehdotukseksi jäi (tuli) että man stannade för (det) förslaget, att. 6. (jättämistä, hylkäämistä): asia jää sen varaan saken blir beroende därav; kirje jäi lähettämättä brevet blev inte avsänt (blev oavsänt); oikeus katsoo -neen toteen näyttämättä rätten anser det icke blivit ådagalagt; se jäi minulta näkemättä det fick jag inte se, (epähuomiossa det undgick min uppmärksamhet); se jäi minulta tekemättä jag kom inte att göra det; det blev ogjort för mig; (sen minä löin laimin) det försummade (uraktlät) jag; maksu jäi suorittamatta betalningen uteblev; suorittamatta -nyt maksu oerlagd (ogulden) betalning; minulta jäi kysymättä jag försummade (kom inte, underlät) att fråga; se -köön mainitsematta det må bli (lämnas) osagt; se kyllä jää hänellä saamalla det får han nog inte (kommer han nog inte att få), blir han (nog) utan; ~ tulematta (saapumatta) inte infinna sig (utebliva); ~ ainiaksi tulematta stanna borta för alltid; aldrig komma; ~ toteuttamalta bli oförverkligat; se määräys jää pois den bestämmelsen bortfaller (utgår),

:äripataljoona

jää||este ishinder; pl issvårigheter, -etikka isättika. -haka ishake. -hakku ishacka. -havainto isobservationer pl. jäähdy|jke, -te avkylnings-, kyl|medel, -tellä* svalka (sig), -tin* kylapparat -en -er; (is)-kylare; ishink. -tteinen (yhd.): ilma— luftkyld; vesi— vattenkyld, -ttäjä (vanh.) ks. -t i n. -ttämö kylanläggning; fryseri. -ttä-vä(sti) avkylande, -ttää* avkyla*; (viil-lytellä) svalka, svala; -ttävä avkylande, svalkande. -tys avkylning; (jäädytys) frysning, jäähdytys||aine kylmedel, -amme kylkar. -astia avkylningskärl. -auto kylbil. -huone kylrum. -ilma kylluft, -kaappi kylskåp; vrt. jääkaappi, -kone kyl-, avkylnings| apparat, -maskin, -laite kyl|anordning, -anläggning, -laitos ks. jäähdyt-t ä m ö. -neste kylvätska, -pinta kylyta, -putki kylrör, -rakennus kylhus, -sammio (pnm.) kylskepp. -tekniikka kylteknik. -vaunu (raut.) kylvagn, -vesi kylvatten, jää||hile isnål; (ikkunaruud.) isblomma.

-hiude is (flinga, -korn. -hokki isbrodd. jäähyväis||et pl avsked -et; käydä -illä göra (sin) avskedsvisit; sanoa — kaikille säga farväl till alla; taga avsked (farväl) av alla; lausuen viimeiset — med ett sista farväl; -iksi till avsked, -hymni avskedshymn. -juhla avskedsfest, -kirje avskedsbrev, -kohtaus avskedsscen. -konsertti avskedskonsert. -käynti avskeds |besök, -visit. - lahja avskedsgåva, -luento (yliop.) avskedsföreläsning. -malja avskedsskål, -näytäntö avskedsföreställning, -pidot pl avskedskalas -et -. -puhe avskedstal, -päivälliset pl avskedsmiddag -en -ar. -sana avskedsord, -suudelma avskedskyss, -vastaanotto avskedsaudiens, jää||höylä ishyvel. -ikkuna isfönster. -jahti ks. -purs i. -juhla isfest. -juoma isdryck. -kaappi kyl-, is|skåp, -kahvi iskaffe. -kaira (kal: ym.) isborr. -kaista isbälte -t -n. -kaljama isgata, -kansi islock. -kappale isstycke. -karhu (el. Ursus maritimus) isbjörn. -karhunnahka isbjörnsfäll. -kasa ishög. -katos (jäidensäilytyspaikka) is-bod. -kaudenjälkeinen postglacial, -kausi (geol.) is|tid(en), -period(en), glacialperi-od(en); -kauden, -kaudenaikainen ks. seur. -kautinen glacial, diluvial. -kelkka iskälke. -kellari iskällare, (-kalja iskällardricka, -lohi iskällarlax.) -kenttä isfält, -kide iskristall. -kiekko, -kiekkoilu (urh.) ishockey -n. -kiekkomaila (is)hockeyklubba. -kimpale isstycke, -kivi issten, kryolit -en. -klausuuli ks. -1 a u s e k e. -kohva isskorpa, -kone is|maskin, -generator, -kukka(nen) (ikkunaruud.) isblomma, -kuoppa isgrop. -kuorettuma isskorpa, -kuori isbeläggning; (esim. puissa) isbark -en. -kylmä 1. (s.) iskyla. 2. (a.) iskall, -kylmästi iskallt, -kyyhky (el. Plautus alle) alkekung-en-ar. jääkäri (sot.) jägare, -eversti (luutnantti) jägaröverste(löjtnant). -kapteeni jägarkap-ten. -ketju jägarked. -kunta jägarkår, -liike (Suom. hist.) jägarrörelse(n). -liitto jägar-förbund(et). -lippu jägarfana(n). -luutnantti jägarlöjtnant. -majuri jägarmajor. -pataljoona (Suom. hist. er. Kutiink. Preüssil.J~ N:o 27) jägarbataljon(en). -prikaati jägarbrigad. jää||lasi isglas, -lauseke (mer.) isklausul. -lautta isflak, -leinikki (ksv. Ranunculus glacialis) isranunkel. -lintu ks. kuningaskalastaja. -lohkare is|block, -stycke, -loiste ks. jäänkajastus. -maksu isavgift. -matka isfärd; (välimatka jäitse) avstånd över isen. -meren(tutkija ishavsforskare, -tutkimus ishavsforskning, -tutkimusretkikunta ishavsexpedition.) -meri ishav, polarhav; Pohjoinen (Eteläinen) J~ Norra (Södra) ishavet. jäämistö (Iak.) kvarlåtenskap -en; dödsbo -et -n. -hallinto dödsboförvaltning, -luettelo (perukirja) bouppteckningsinstrument. -omaisuus2 tillgångarna i ett dödsbo, -osuus2 andel i kvarlåtenskap, -toimitsija förvaltare (syssloman) i dödsbo, -velallinen, «velkoja dödsboets gäldenär (borgenär), -vero kvarlåtenskapsskatt. jäämurska krossad is.

jäämä återstod -en -er, rest -en -er; (yli~) överskott -et -; (vero —) skatterest -en -er. -kannanta restuppbörd. -luettelo restlängd. ^ - virta (shk.) rest-, över|ström. jää||möhkäle isblock. -neula(nen) isnål. jään||kaavin ks. huurrelasta. -kajastus (napaseud.) isblink, -kulku isgång; (ks.. m. -lähtö), -lähdönaika islossningstid. -lähtö islossning, -muodostuminen isbildning. -murtaja isbrytare, (--alus isbrytar-fartyg. --apu isbrytarhjälp.) -murtaminen is|forcering, -brytning, -murtamiskausi isbrytningssäsong, jäänne* (biol.; kiel. säilymä) relikt, rudi-^ ment.

jäännöksetön restlös.

jäännö|s 1. (ylijäämä) återstod -en -er; rest -en -er (jnk av ngt); (säästö) behållning; (mat.) rest -en -er. 2. (jäte, hipe): hänen maalliset -ksensä hans jordiska kvarlevor; vrt. pyhäinjäännökset relik(er). -eläin ks. j ä t e-e 1 ä i n, jäänne, -erä (kaup.) rest-parti; återstående rat -en -er. -kappale (vaat.) restbit; stuv(bit). -maksut pl restant|ier -ia pl. -määrä återstående belopp; restbelopp, -pala ks. -kappale, -rahti restfrakt. -rangaistus (Iak.) återstående straff,

-velka återstående skuld, jään||otto isupptagning. -ottopaikka isupp-tag. -polte (mv.) isbränna. -puristus is|-pressning, -skruvning. -raja isgräns. -reuna iskant, -reunama isbandet. -sininen isblå, -sulaminen issmältning. -särkijä ks. -m u r-t a j a.

jää||nuotta (kal.) isnot. -nvalmistus istill-^ verkning, -onginta (kal.) ismete. jää||palanen isbit, -palatsi ispalats. -palloilija

bandyspelare, -palloilu bandy -n. -pai-lo-ottelu bandymatch -en -er. -peite istäcke; luoda -peitteensä avkasta sitt istäcke, -peit-teinen istäckt, isbelagd. -prinsessa is-prinsessa. -puikko is|pigg, -nål. -purjehdus issegling. -pursi isjakt. -pussi (lääk.) isblåsa. -pyynti is|fiske, -mete, -fångst; vrt. ^-onginta.

jää||rae (-rakeet) ishagel; iskorn, -rata isbana, (-kilpailu isbanetävling.) -riite is|bark -en,

-skorpa; nattgammal is; järvi on hienossa -riitteessä sjön är belagd med tunn (nattgammal) is. -riutta (mnt.) is|bank, -vall. jääriäinen (pieni hapsenkakkiaisten sukul.

hnt. Pogonochaerus) kvistbock -en -ar. jää||rova (vrt. r o v a) isvall. -ruoho (ksv.

Mesembrianthemum) is [planta, -blomma, jäärä (pässi) gums|e -en -ar; bagg|e-en-ar.

-päinen envis; tjurskallig, jää||röykkiö is |massa, -hög, -kast -en -er. -saarroksissa (vara) blockerad av is. -sade (-kylmä sade) isregn. -saha isság. -silakka isströmming. -silta isbro; bro av is. -siru isskärva. -sohju issörja, -ssä: ~ (oleva) isbelagd, tillfrusen. -stadion isstadion, -suhteet pl isförhållanden[a), -sulku is|barrikad, -blockad, -sumu istjocka. -teli isflak-et-. -telö (keit.) glass -en -er. (-annos glassportion. -koju glasstånd, -kone glassmaskin. -puikko glasspinne.) -tie isväg. -tiedotus is|rapport, -berättelse, -tikkö* isgata; isfält -et -; (Alpeilla) glaciär -en -er, gletsch|er -ern -rar. -tikköinen belagd med isgata, -tiköityä* beläggas* med isgata; täckas av landis, glaciär, -tilanne (mer.) is [situation, -läge, -förhållanden, -tuura isbill -en -ar. jäätymilnen (till)frysning, -spiste fryspunkt, jäätymätön icke tillfrusen; ofrusen; (tkn.)

icke frysbar; frostfri; frost-, köld|beständig. jää||tyä* frysa* (till); isas; (järvi) tillfrysa*; järvi on -tynyt pakkasessa sjön har isbelagts i kölden; -tynyt (jäässä oleva) järvi isbelagd sjö; -tynyt frusen; (kuv.) isad; -tyneet luotot (kaup.) infrusna krediter, vrt. jäädyttää, jäädytetyt saatavat, -tävä isande; —n kylmä isande kall; —n kylmästi med isande kyla. -tää* bilda is; isa; pakkanen on -tänyt järven kölden har belagt sjön med is. jää||tön isfri, -ulappa ks. -aavikko, -urheilu issport. -vahvisteinen (mer.) isför-stärkt. -vahvistus isförstärkning. -varasto is|förråd, -upplag, -vene isbåt. -vesi isvatten.

jäävi (vanh.) 1. (s. vrt. este 1.) jäv -et -. 2.

(a.) fe.este(ellinen 1., -e 11 i s y y s). jää||virta (liikkuva jäätikkö, mnt.) glaciär -en -er, gletsch|er -ern -rar; jök|el -eln -lar. -vuori isberg, -vyöhyke isband -et; isregion. -vyöry isskred. -väliehto ks. - lauseke, jääväl|tä (vanh.) jäva; anföra* jäv. -ys jävande, jäv -et -. jäävääminen (vanh.) jävande, -mättömyys8 ojävbarhet, ojävaktighet; (vastaansanomat-tomuus) obestridlighet. -mätön ojävbar; ojävaktig; obestridlig. jörri(kkä*) (yhd.): ukon — gubbstut -en -ar. jörö trumpen, surmulen, tvär, butter; vrt. juro. -jukka drum|mel -meln -lar; J~ (sad., kirj.) Drummelpetter. -mäinen trumpen, butter; drumlig, drummelaktig. -mäisyys2 trumpenhet, butterhet; drumlighet. -sti trumpet, buttert, -ttää* se sur ut; vara trumpen; sura; (kyräillä) tjura. jöö: pitää —tä (j.) orera, domdera; föra* bud.

jöökeli (mnt., geol.) ks. jäävirta, jöölinki* (mer.) göling.

175 K

k (kirj.) K, k.

ka! (ini.) se (på)! kors! — (ftsojppas) eukkoa! se på käringen! — (s) kummaa! kors, vilket under! det var då märkvärdigt; vrt. k ah, k as. kaadan ks. kaataa.

kaada||nta ks. kaataminen, -ttaa: ~

puita låta fälla träd. kaade* (mst. rinne, vieru) stup; (geol.) stupning. -kulma stupningsvinkel. -lia ks. kaataa.

kaaderi (sot.) kad|er -ern -rar. -järjestelmä

kadersystem, kaadin* (maito - ym.) kanna; (tkn.) konvert|er -ern -rar. kaakao (keit.) kakao, -istutus (iso) kakao-plantage. -jauhe kakaopulver. -likööri kakao-likör. -papu kakaoböna. -puu (ksv. Theo-broma cacao) kakaoträd. -rasva kakaofett. -tahna kakaopasta. -voi kakaosmör. -öljy kakaoolja.

kaakat||taa* (kana, hanhi ym.) kackla, skrocka, -taminen kacklande, skrockande.'-us kacklande; kack|el -let; skrock|ande, -ning. kaakelj|i kak|el -let -. (-nreunus kakelugnsfris. -nristikko kakelugnsgaller. - päällys-teinen kakelklädd, -savi kakellera. -seinä kakelvägg, -tehdas kakelfabrik, -uuni kakelugn.) -oida bekläda med kakel. kaakerrella (hoippua) ragla, vackla, kaakinpuu (hist. mg.) a) (häpeäpaalu) skampåle; b) (raippa-, pieksinJpaalu) spöpåle.

kaakki* 1. ks. ed. 2. (hevos—) krak|e -en -ar. kaakko* (ilms.) sydost, -inen (paik.) sydöstra (tpm.), sydöstlig; sydostlig; ~ suunta sydostlig riktning, -iskulma: —ssa i sydöstra hörnet, -istuuli,-tuuli sydostlig vind; sydostfen).

kaakku * ks. kakku.

kaakkuri (el. Colymbus stellalus) smålom -men -mar.

kaali kål -en. -kasvi kålväxt. -keitto kålsoppa. -kset (j. vihannekset) grönsaker. -kääryle(et) (keit.) kåldolma, -lajike kål-sort. -maa kålland, (pieni —) kål|säng, -täppa, -mato kålmask, -nkerä, -nkupu kålhuvud. # -nlehti kålblad, -nnaatti kålstock. -nsiemen kålfrö. - n taimi kålplanta, -perhonen (Pieris brassicae) kålfjäril, -rapi ks. kyssäkaali, -yökkönen (prh. Mamestra brassicae) kålfly. kaamea hemsk; fasansfull; ohygglig, -asti hemskt; fasansfullt; ohyggligt, -us2 hemskhet; dysterhet, -kaan (-kään) (loppui. -kin kielt. muoto): ei ollen— inte heller (ens); inte alis; inte en

gång; et sinä— tullut inte heller (ens) du

176

kom; et (hän) tuota— tiennyt du visste inte ens (engång) det här; ethän nähnyt— du såg ju inte alis. kaani (itäm. ruht.) k(h)an -en -er. -kunta

kanat -et -. kaanon (mus. ym.) (en) kanon -er. kaa||oksellinen kaotisk, -os (sekasorto) kaos-et. kaapaista ks. kaapia, kaapata 1. (nopeasti [siepata] temmata) gripa,

snappa, rycka. 2. (er. hist. mer.s.) kapa. kaapeli kab| el -eln -lar; (touvi) tross -en -ar; laskea — lägga ut en kabel, -alus kabelfartyg, -johto kabelledning, -kaivo kabelbrunn, -katti kabelgatt. -kela kabel|trumma, -rulle, -köysi kabellina; kabelslagen lina. -laiva kabel |fartyg, -ångare, -lanka kabelgarn. -nkertaus kabelslagning, -nmitta (mer.) kabellängd -en -er (xl10 meripnk. 18-5 m). -nmuhvi kabelmuff. -npääte kabelbox. -nsy-dän kabelkärna, -öja kabel|dike, -grav. -sähke kabeltelegram, -sähkötys kabling. -tehdas kabelfabrik, -verkko kabelnät, kaapi||a* skrapa; (kuopia) krafsa; (nhk.)

slikta. -minen skrapande. kaapi||n(avain skåpnyckel, -hylly skåphylla.

-ovi skåpdörr.) -sto skåp (pl), skåpsystem, kaapp||aaja (er. mer.s., hist.) kapare; (vallan—) kuppmakare. -aaminen kapning, kapande, -ari (er. hist., mer.s.) ks. kaappaaja. (-alus kaparfartyg. -kapteeni kapar-kapten. -laiva ks. -alus.) -aus kapande; kaperi; (vallan-) kupp -en -er. (-kirja [hist.] kaparbrev. -laki kaparlag. -sota ka-parkrig. -yritys kapnings-, kupp|försök.) kaappeet pl (av)skrap -et; skovor pl. kaappi* skåp -et -juoppo ks. s a 1 a j u o p-p o. -kello skåpklocka; golvklocka, dal(a)-klocka. -rotta skåpråtta, -ruoka skåpmat, -sänky (vanh.) skåpsäng, kaapu* kåpa; —un pukeutunut, — yllä klädd i

kåpa; kåpklädd. kaapu||ttaa* skrapa; (kuopia) krafsa. -ttami-nen skrapande; krafsande, -tus skrapning; krafsning. kääreillä ks. seur.

kaare||utu(a* bilda båge; välva2 sig. -minen buktning, välvning.) - vabågig, böjd; buktad, buktig; svängd; (holvimainen) välvd, (-kat-toinen med välvt tak. -sivuinen med buktade sidor.) -vasti buktigt, -vuus2 buktning, buktighet; välvning. kaar|i2 1. (rak. ym.) båg|e -en -ar; painua -elle bågna; -ena i båge; -en kanta båg-vederlag -et -; impost -eV-er; -en laki båg-hjässa. 2. (veneen—) spant -et -. 3. (laivan—) balk -en -ar. 4. (ksv.) serie -n -r.

5. (käyrä) kurva. 6. (sillan—) spann -etkaariaste

kaari||aste (mat.) båggrad. -harppi (tknp.) (båg)cirk|el -eln -lar; passare, -hitsaus (met., shk.) bågsvetsning. -holvi bågvalv. --ikkuna bågfönster. -käytävä (rak.) båggång, arkad; ~ t (an.) båggångsapparat. -lamppu (shk.) båglampa, -laukaus (amp.) bågskott. -liekki båglåga. -mainen bågformig, bågig, -marssi (voim.) bågmarsch. -minuutti (mat.) bågminut. -mitta bågmått. -nen (yhd.): kaksi~ sitta en bro med två spann, -piirros (mer.) spant|ruta, -ritning, -puu (mer.) knävirke; krum|hult -et -, -timmer; (kaari) spant -et -. -pyssy (leik.) pilbössa, -rauta spantjärn. -saha bågsåg. -sarja (rak.) arkad -en -er. -sekunti (mat.) bågsekund. -silta båg-, spann I bro. -tuli (sot.) bågeld. -valo båg-ljus. -viila bågfil, -viiva båglinje. -väli spann -et -; (mer.) spantavstånd, kaarlelainen ks. karoliini, kaarna bark -en -ar; flarn -et -. -inen barkig, barkbeklädd, -koho (kal.) barkflöte. -kuoriaiset pl (hnt. Ipidae) barkborrar, -kynsi (lääk.) kartnagel, -vene (Ips.) barkbåt, kaarne ks. korppi; korp -en -ar. -en-

nokka (tkn.) krumhålsmejs|el -eln -lar. kaar||re* böjning; sväng -en -ar; (mutka) bukt -en -er; tien ~ kurva; vrt. kaarros, (-kisko [raut.] kurvskena.) -rella* bukta sig; slingra (sig); gå i sicksack; (liidellä) sväva. -revaihde kurvväxel. -roke * (vaat.) kokett -en -er. -ros böjning; sväng -en -ar; kretsning; bukt -en -er; (käyrä) kurva; tehdä ~ göra en bukt.-taa* (tehdä mutka) göra* en omväg; ~ kulmasta svänga runt hörnet; kiertäen -taen på omvägar; efter en del krumbukter. -televa buktande; vrt. kaarrella, -telu slingr|ande, -ing; svängande; svävande; (kuv.) slingerbult -en -ar. kaarti garde -t -n. -lainen gardist. -nkapteeni gardeskapten, -npataljoona gardesbataljon, -nrykmentti gardesregemente, -nupseeri gardesofficer, kaar||to* böjning; (mutka) bukt -en -er; (pol-vi) krök -en -ar; vrt. kaarre, kaarros, -tua* bukta sig; gå* i båge; (taipua) böja2 sig; (holvina) välva2 sig; -tunut buktad, buktig; böjd; välvd, -tuma båg|e -en -ar; bukt -en -er. kaasu gas -en -er; ~na i gasform; tuotanto gasproduktion; surmata ~lla gasa ihjäl, -ahjo gas|härd, -ässja. -ammus (sot.) gasgranat, -automaatti gasautomat, -hana gaskran. -hehkulamppu: riippusukkainen ~ gaslampa med hängande glödstrumpa, -hella gasspis, -hiilet pl gaskol. -hyökkäys (sot.) gas|angrepp, -anfall, -hälytys gasalarm. -johto gasledning, -juotin (met.) gaslödkolv. -kalkki gaskalk. -kammio gaskammare. -keitin gaskokare. -keittiö gaskök. -kello gasklocka, -koksi gaskoks. -kranaatti gasgranat, -kuristin (aut.) gaspedal, -laitos gasverk, -lamppu gaslampa, -letku gasslang, -levy (keit. ym.) gasplatta, -liekitin gasbrännare. -liekki gaslåga. -liesi gasspis, -tyhty gaslykta, -lähde gaskälla, -lämmitys gas I eldning, -uppvärmning; eldning med gas. -mainen gasformig; -maisena i gasform; ~ olotila gasformigt (aggregat) tillstånd. -mies gasarbetare, -mittari gasmä-

tare; gasomet[er -ern -rar. -moottori gas-motor. -muoto gasform, -myrkytys gasförgiftning. -naamari gasmask, kaasun||asennus (ptk.) gasinstallation, -haju gas|lukt, -os. -kehitin gasgenerator. - kehitys gasutveckling, -kulutus gasförbrukning, -muodostuminen gasbildning, -paine gastryck. -puhallin gasbläster. -saanti gasutvinning. -syöttö gastillförsel, -säätäjä gasregulator.

kaasu||partio (sot.) gaspatrull, -pilvi (sot.) gasmoln. -poljin (aut.) ks. -kuristin, -pommi gasbomb. -pommitus gasbombardemang. -putki gasrör. -rahake gaspollett, -räjähdys gasexplosion, -sairas (sot.) gas-skadad. -seos gasblandning, -sota gaskrig. -suojelu (sot.) gasskvdd -et. (-palvelu gasskydds tjänst.) -sytytin gaständare, -säiliö gas|behållare, -cylinder, (iso) -klocka, - tin* förgasare, -ton gasfri; tehdä (puhdistaa) -ttomaksi (puhdistaa kaasusta) avgasa. - ttaa * (muuttaa kaasuksi) förgasa; (lisätä kaasua) gasa. -ttua*, -untua* förgasas; -ttuva förgasbar. - -upseeri gasofficer, - -uuni gasugn, -valaisimet pl gasbelysningsarmatur, -valaistus gasbelysning, -valo gasljus, -varusteet pl gasarmatur, - vesi kammoniak-kivesi, -vipu gasspak. -öljy gasolja. kaaütaa* 1. (kumoon,nurin) stjälpa2; (vahing.) spilla2; välta2; hälla; slå*; (hakata maahan) hugga* ned; ~ metsää fälla skog; sade on -tanut rukiin lakoon regnet har slagit ned rågen; ~ puu juurineen rotfälla ett träd; myrsky -toi (katkaisten) maslon stormen bräckte masten; (lyömällä) slå* ned; ~ kuorma ojaan stjälpa, välta (tyhjentää stjälpa ur [lossa])

ett lass i diket; ~ kumoon stjälpa (slå, välta) omkull. 2. karhu -toi lehmän björnen slog en ko; (se) mies on -tanul (tappanut) monta karhua mannen har nedgjort (fällt) många björnar; metsä on vielä -tamatta skogen står ännu. 3. ~ (kukistaa) hallitus fälla (störta) en regering; ~ ehdotus fälla ett förslag. 4. ~ nst. maahan hälla (tyhjentää hälla ut [slå ut, av], spilla) en vätska (på marken); ~ kahvi (pannusta kuppeihin) hälla upp (slå i) kaffet. 5. (snt.): satoi -tamalla regnet störtade ned; regnet stod som spön i backen; det stört-, ös|regnade. -taminen stjälpande, fällande, störtande, vältande, hällande, slående, spillande, kaato* avstjälpning, fällning; avhällning; ned-huggning; vrt. kaataa, -allas (keit.) vask -en -ar; avhällningsbäcken. -arina (hkn.) vipp-, skak|rost. -laite (raut.) störtanordning. -lava tipp|lave, -brygga, -paikka (lumen, roskien) avstjälpningsplats; tipp -en ar. -piste (fys.) metacentrum. -rattaat pl tipp-, stup|kärra. -sade stört-, slag|regn. -vaunu tipp-, avstjälpnings|vagn. kaatuja* 1, (mennä kumoon) falla, (gå*) omkull; stjälpa2; välta2; (suistua) störta; kuorma -i ojaan lasset stjälpte (välte) i diket. 2. (sot. saada surmansa) stupa; hän -i sodassa han stupade i kriget; ~ kuolleena maahan falla död till marken; -nut sankari en fallen hjälte. 3. torni -i tornet störtade (rasade, stjälpte); seinä -i väggen rasade; puu löi -essaan miestä päähän trädet slog i

fallet mannen i huvudet; laiva -i fartyget kantrade; mies -i kumoon (pitkäkseen) mannen stjälpte (ramlade, föll, damp) omkull; ~ selälleen falla (dimpa) på rygg; olla -maisillaan luta mot sitt fall. 4. (nsl. ym.): maito -i lattialle mjölken rann ut på golvet; hallitus -i regeringen föll (jhk på ngt); olla -maisillaan hålla på att falla (stjälpa); -maisillaan (luhistumaisillaan) oleva talo ett fallfärdigt hus; -nut puu kullfallet träd; tuulen kaatama puu ks. tuulenkaato, kaatumatauti* (lääk.) fallandesjuka, epilepsi -n. -nen 1. (a.) fallandesjuk, epileptisk. 2. (s.) epileptiker. kaatu||minen stjälpande; fallande; fall -et -; störtande, stupande; vrt. -a. -nut vrt. -a; -neet pl (sot.) (de) stupade, kaav|ja 1. form -en -ar; (muoto) ks. ed.; (mal-likuvio) möns|ter -tret -; modell -en -er; -öihin kangistunut stelnad i former; förfallen till maner; mukainen formenlig; i enlighet med formeln (mönstret). 2. (mat.) form|el -eln -ler; skala, -aaja (vlm.) for-mare. -aamo (vlm.) gjuteri. kaavai||leminen (ut)formande; ks. seur. -Ila (ut)forma; schematisera; (tehdä luonnos) göra* ett utkast (till ngt); (muovailla) utforma; (hahmotella) skissera (upp), -lu (utformning; schematisering; skissering; utkast -et -. -n ks. luotta, mallin e. kaava||ke* formulär -et -. -kuva schematisk bild(framställning); schema -t -n. -levy ks. luotta, malline, -mainen schematisk; (kuv.) formalistisk; (kaavio~) schablonmässig; (jäykkä) stel. -maisesti schematiskt; formalistiskt; formellt; schablonmässigt; (jäykästi) stelt, -maisuus2 formalism; schablonmässighet; (totunnaisuus) slentrian -en. -paperi modell-, mönster|papper. -ta (mel.) forma; fasonera. kaavaus modellering; (vlm.) gjutning; utkast; vrt. hahmottelu, luonnos, -hiekka gjutsand. -kone form-, sims|maskin. -luotta (Ist.) mallbräde, kaavi||n* (raappa) skrap |ä -an -or. -nrauta skrapa, skavjärn. -nta* skrapning; krafs-ning; sliktning. -nveitsi skrapkniv, skavjärn.

kaavi[]o schema -t -n; modellteckning; formulär -et -. -oida schematisera, -okuva, -opiir-

ros schematisk modell|ritning (-teckning), kaavoi|ittaa* schematisera; skissera (upp); planera, -ttua* schematiseras; vrt. k a a-voihin (kangistunut) stelnad i former, -tus planering, kaba|jree, -retti kabaré -n -er. kabba||la (juul.) kabbala, mystisk vishetslära.-listinen (salaperäinen) kabbalistisk. kabeljoo (ruodoton suolattu turska) kabeljo-n. kabinetti* kabinett -et -. -asia kabinettsärende. -hallitus kabinettsregering, -koko (valok.) kabinettsformat, -kuva (valok.) kabinettsporträtt -et -. -kysymys ks. luottamuskysymys, kabyyli pl (käns.) kabyl -en -er. kade* 1. (s.) ks. kateus; hänen (hänelle) kävi kateeksi (det) väckte avund hos honom (hans avund). 2. (a.) kademielinen ks. kateellinen.

kadehdittava avundsvärd, -tia* avundas, missunna (jllk jtk ngn ngt); e i sitä (sinulta) kukaan -di (se sinulle kernaasti suotakoon) det är dig väl unnat (unt); -lien med avund; -diitu avundad; kaikki häntä -tivat alla avunda(de)s honom, -tija avundsman. kademieli2 ks. kateus, kateellinen, kadenssi (mus.) kadens -en -er. kadetti* (sot.) kadett -en -er. -koulu kadettskola. -kunta kadettkår. -puolue (Ven. hist.) kadettparti(et). kadmium (kem.) kadmi|um -et. kadoks||iin: joutua ~ komma bort; försvinna;

förkomma, -issa försvunnen, förkommen, kadonnut försvunnen; förkommen, borttappad; hän on ~ han har

försvunnit, är försvunnen.

ka|dota* försvinna*; komma* bort; (joutua hukkaan) förkomma*, borttappas; kauneus -toaa skönhet förgår (försvinner); ~ näkymättömiin (näkyvistä) försvinna ur sikte, bli osynlig; ~ tietymättömiin försvinna i obekanta öden. kadotettu* (usk.) förtappad, kado||ttaa* förlora, mista2; gå* miste om ngt; (hukata) tappabort, -ttaminen förlorande, / menet lys, -täminen) mistande; förlust (av ngt); työkyvyn ~ förlust av arbetsförmåga. -tus (usk.) fördömelse, förtappelse; olla samassa -tuksessa (j. liemessä) vara i samma fördömelse; joutua -tukseen (usk.) bli fördömd (förtappad), kadun||järjestely (tr.) gatureglering. -kiveys gatläggning, -kulma(us) gathörn, -lakaisija gatsopare, -lakaisu gatsopning. (-kone gatsopningsmaskin.) -laskija gatläggare. -lasku gatläggning, -leveys gatubredd. -nimi gatunamn. -numero gatnummer. -puhtaanapito gaturenhållning. -puoli gatsida(n); (rak.) gathus. -päällyste (tr.) gatbeläggning. -rakennus anläggning av gata. -risteys gat-korsning. -ylitys gatuövergång. — (Yhd. ks. m. kat u-.) kaduttaa*: minua ~ jag ångrar (mig, det);

jag känner ånger (däröver); vrt. katua, kafferi (käns.) kaff|er -ern -rer. -kraali kafferkral -en -er. -päällikkö kafferhövding, kaha (mets. hist.) fågel|katsa, -giller, kahah||dus (kahina) prass|el -let. -taa*

(kahista) prassla, kahal|kka* (sot.) sammandrabbning; skär-mytsling; vrt. meteli, tappelu, -koida skärmytsla. -kointi* skärmytsling; sammandrabbning.

kahda||käteen åt två håll; i två riktningar; i bägge riktningarna, -päin ks. ed. -reisin grensle. kahdeksan (luk.) åtta; laki ~ tunnin työajasta åttatimmarslagen; vrt. -tuntinen, -jalkainen åttafotad. -kertainen åtta|dub-bel, -faldig. -kulmainen ått|kantig, -(a)hör-nig. -kulmio åttahörning. -kymmentä (luk.) åttio, -luokkainen åttaklassig. -neksi för det åttonde, -nes åtton(de)del -en -ar. (-nuotti [mus.] åttondedelsnot.) -rivinen åttaradig. -sataa (luk.) åttahundra. -taitteinen (kirjp.): ~ koko oktav; ~ kirja bok i oktav, -tavuinen åttastavig. -toista (luk.) aderton, -tuhatta (luk.) åttatusen, -tuntinen (yhd.) åttatimmars (gen.); ~ työpäivä åttatimmarsarbetsdag, -vuotias 1. (a.) åttaårig, åtta år gammal. 2. (s.) åttaåring, -vuotinen (a.) åttaårig; som varat, pågått (i) åtta år. -ääninen (mus.) åttastämmig. kahdeksi as -annen (järj.) (den) åttonde, -loista (järj.) (den) adertonde, kahdeks||ikko* (en) åtta. -isen: ~ vuotta omkring (cirka) åtta år. kahden (~ kesken) på tu man hand; (kenenkään sivullisen kuulematta) mellan fyra ögon; ~ vaiheilla tvehågsen (tveksam, villrådig). -arvoinen (kern.) tvåvärdig, biva-lent. -istuttava (ajon. ym.) med plats för två. -keskinen (luottamuksellinen) konfidentiell; (Iak.) tvåsidig, bilateral; ~ keskustelu ett samtal mellan fyra ögon; — neuvottelu underhandling på tu man hand. -la(atu)inen av (tvenne) två slag; (tpm., vanh.) tveggehanda. -maattava: ~ sänky tvåmanssäng, -nettu* (kiel.): ~ kerake dubbel konsonant; geminata. -nus fördubbling, -taa* fördubbla, -toistalyönti tolvslag(et). -tua* fördubblas, kahdes||osa (harv., mus.) tvåendel; kolme-~tahti tretvåendelstakt. -sadas (järj.) tvåhundrade, -ti två (tvenne) gånger; (mus.) bis. -toista (järj.) (den) tolfte, -tuhannes (järj.) (den) två tusende, kahdis||taa fördubbla, -tua fördubblas, -tus

fördubbling, kahila (mrt.) ks. kaisla, kahi||na 1. (onom.): (lehtien) prass|el -let; (hameen) frasande. 2. (riita) gruff -et, träta, -noida (riidellä) gruffa; träta*, -seminen prasslande; vrt. kahina. -stella, -suttaa* prassla med ngt. kah||laaminen vadande, -laamo vadställe -t -n; vad -et -. -lata vada. -laus, -luu vadande, vadning. (-allas flps.J plaskdamm. -jalka [lin.] vadfot. -paikka ks. kahlaamo.) kahle boj|a -an, (tav. pl) -et bojor, fjättrar; fångs|el -let; (koiran~) kopp|el -let -; ~issa (slagen) i bojor; panna ~isiin slå i bojor; fjättra; belägga med bojor (fängsel); panna koira ~isiin koppla en hund; talven ~el katkeavat (kuv.) vinterns bojor brister, -eton fri från, utan bojor, -hdittu fjättrad, fängslad; vrt. kahlita, -htia* slå* i bojor; fjättra; (Iak.) belägga* med fängsel; (vangita) fängsla; (kuv.) klavbinda*, (kiehtoa) hålla* fången; ~ (kiinni) jhk fast|kedja (-binda) vid ngt; ~ vapautta (kuv.) göra intrång på, klavbinda friheten, -htiminen fjättrande; fängslande; kopplande; fjätt-ring; koppling, -koira bandhund, kahlit|a ks. kahlehtia; (kuv.) fjättra; klavbinda*; jnk -sema fjättrad av ngt; jhk (kiinni) -tu fjättrad vid ngt; -tu slagen i bojor; klavbunden. kahmaista grabba; (hamuilla) nafsa, rafsa;

(temmata) rycka2 (till sig), kahmalo göp|en -nen -nar; (en) handfull (tpm.); (kourat) nävar pl. -ittain, -kaupalla nävtals; göpenvis. -llinen en göpen (full); nävarna (fulla).

k alin|!» ta. 1. (hangata kihnuttaa) gnida*. 2.

ks. toraillla, -au|s 1. gnidning. 2. (rettelö) gnabb -et; slitning; sujua -ksitta förlöpa utan slitningar (friktionsfritt).

ias—kaidepuu kai

kahta (adv.): ~ parempi dubbelt (ännu, allt) bättre; ~ innokkaammin med fördubblad iver.

kahta||a(lla på två håll [sidor], -lie åt två håll [sidor]; i två riktningar. -Ita fråntvå [-[tvenne]-] {+[tven- ne]+} håll [sidor], -nne ks. -lie.) -istaittumi-nen (fys., val.) dubbelbrytning, kahtalai||nen av två (tvenne) slag; onnea on -sta det finns två slag av lycka, -suus2 två-faldighet.

kahtia i tu; panna ~ tudela; jakaa ~ halvera; ~ jaettu tudelad; ~ jaettavaksi till tudelning, (mnm.) tveskiftes. -päin ks. k a h-t a a 11 e.

kahu||jyvät pl (mv.) slösäd -en. -kaura slöhavre. -kärpänen (hnt. Oscinis f rit) slöfluga, kahva (miekan) fäste -t -n; skaft; grepe; handtag -et -. -inen (försedd) med fäste jne.; (yhd.) kulta~ med fäste jne. av guld. kahveli (vanh. /., haarukka; m. mer.) gaff|el -eln -lar. -purje (haarukkapurje) gaffelsegel, kahvi kaffe -t; (olla) ~lla jnk luona vara på kaffe (dricka kaffe) hos ngn; käydä ~lla gå för att dricka kaffe; huono, heikko »litku» kaffeblask. -aamiainen kaffefrukost, --istutus (troop.) kaffeplantage -n -r. -kaisa (j. leik.) kaffepetter, -kalusto kaffeservis, -kannu kaffekanna, -kauppa kaffe|handel, -affär, -kerma kaffegrädde, -kestit pl kaffe|-kalas -et -, -rep -et -knorri (j.) kaffe|gök, -kask. -koju kaffestånd, -kortti kaffekort. -kulta (leik.) kaffetår (en), -kupillinen en kaffekopp (jtk ngt), -kuppi kaffekopp; en kopp kaffe; -kupin (kahvin) ääressä vid en kopp kaffe; vid kaffet, -kutsut pl kaffebjudning. -la kafé -et -er. (-nurkkaus ks. k a h-v i o.) -laatu kaffesort. -la(liike kafférörelse, -nomistaja kaféägare, -npitäjä kaféidkare. -vieras kafégäst.) -leipä kaffebröd. -loma kaffe|paus, -rast. -lähettämö kaffe [expedition, -utbärning. -mylly kaffekvarn, -neuvot (j. -vehkeet) kaffeattiralj -en -er. kahvin||juoja kaffedriekare. -juonti kaffedrickning. -keitin kaffekokare. -keitto kaffekokning. -keittäjä kaffekok|are, -erska. -korvike ks. -vastike, -maku kaffesmak. -menekki kaffeåtgång, -paahdin kaffebrän-nare. -paahtimo kafferosteri. -poro kaffe|-sump, -grums, -ruskea ks. -värinen, -sel-vike kaffeklarning. -tarjoilu kaffeservering, -vastike kaffe [ersättning, -surrogat. - värinen kaffe|brun, -färgad, -ystävä kaffevän. kahvi||o kaffehörna, kafé. -pannu kaffepanna, -papu kaffeböna. -pensas (ksv. Coffea ara-bica) kaffebuske, -plörö (j.) ks. -knorri. -pussi kaffepåse. -pöytä kaffebord (-pöydäs-sä vid), -sato kaffeskörd, -seura kafferep -et -. -säkki kaffesäck; en säck kaffe, -tarjotin kaffebricka, - tauko kaffe|paus, -rast. -tella* traktera (undfägna) med kaffe, - tilkka kaffetår.

kai (luultavasti) troligen, väl; (ehkä) måhända, kanske; kyllä (huud., iv.) det kan man tro! jo pytt! totta (tietysti!) naturligtvis!

kaide* 1. (kud. pirta) vävsked -en -ar. 2. ks. seur. -puu led|stång -stången -stänger; räck -et -; (reuna rintasuoja) balustrad -en -er; barriär -en -er.kai

kaihdin — kaima

kaih|din* (tav. pl -timet; uuldin, -timet) gardin -en -er; (ulko~) persienn -en -er. kaihertaa: sydäntä ~ det skär (mig) i hjärtat.

kaihi(2) (lääk.) starr -en -ar. -leikkaus (lääk.) starroperation, -silmäinen som lider av starr; starrblind. -silmäisyys2 starrblindhet, kaiho (kaipaus) saknad -en; (kaipuu) längtan, trängtan, trånad -en (efter ngt); (suru) sorg -en. -aminen saknande, längtande, trånande (efter ngt), -ava den längtande (trånande), -isa längtansfull, trånande; smäktande; (surumielinen) ve-modsfull. -isasti längtansfullt, trånande, -mielinen längtansfull, trånande; smäktande; vemodig, -mielisyys2 trånad-en; (suru) vemod -et. -ta -oan sakna ngt; längta (trängta, tråna, smäkta) efter ngt; ~ jnnk längta (trängta) ngnstns. kaih||taa* 1. (kartella) sky3; undvika*; ~ valoa sky ljuset; ~ jnk seuraa undvika (draga sig för) ngns sällskap. 2. (varjostaa) skugga; skymma, -tamaton: mitään ~ som inte skyr (ryggar tillbaka för) ngt. kaiken||likäi|nen: -sel i alla åldrar, -karvai|nen: -set i alla färger; (kuv. hn.) ali möjlig; allt slags, -kokoi|nen: -set av (i) alla storlekar, -kuosi[nen: -set i alla mönster, -laatuinen av alla slag (sorter); vrt. seur. -lainen allt slags; allsköns (tpm.); ali möjlig; åtskillig, allehanda, varjehanda, diverse (tpm.). -moinen ks. ed. -niekka (harv. tuhattaituri) tusen-konstnär -en -er. -näköinen allt slags; allehanda, varjehanda (tpm.). -sisältöinen med allt möjligt innehåll; med diverse (varjehanda } innehåll, -sukui|nen: pl -set av olika härkomst, -suurui|nen:

pl -set i alla storlekar, -säätyi|nen: -set av alla (tillhörande alla) stånd, -värinen i alla färger, kaikertaa * (j.) ks. vaikertaa, kaikesti (kaikistellen) alltid, kaiketi (luultavasti) troligen; ks. k a i; förmodligen; (varmaankin) visserligen, säkerligen; (todennäköisesti) sannolikt; begripligt-vis; ja visst; i sanning, -kin ks. kaiketi, kaikin (miehissä) alle man, mangrant, (jokainen) envar, var o. en; (leik.) joka sorkka (krk.) varenda käft; ~ puolin i alla avseenden; i allo; odelat; (kokonaan) helt; (täysin) fullt; (aivan, täydellisesti) fullkomligt; allsidigt; ~ mokomin! för ali del! (å), jag ber! var så god! ~ paikoin överallt; på alla ställen; vrt. kaikki, -puoli|nen allsidig; (kaikki mahdollinen) ali möjlig; (jakamaton) odelad; (yleinen) allmän; (täysi) full; -seksi tyydytyksekseni till min fulla belåtenhet, kaikiste (aina) alltid; (säännöllisesti) i regel. -Ilen 1. ks. ed. 2. (kaikin paikoin) överallt; på alla ställen, kaikitenkin: kuitenkin ~ (oli miten oli) vare

därmed hur som helst; alltnog; nogav. kaikkein (sup. vahv.) allra; ~ suurin allra störst; den störs i a av alla; ~ eniten (vähimmin) allra mest (minst); (tämä ja seur. hist.): ~ alamaisin allerunderdånigste); ~armollisin allernådigst(e); ~korkein allerhögst(e); ~ pyhin (det) allraheligaste. kaikkeus2 allhet; (maailman ~) (världs)allt -et; univers|um -, -et.

kaik|ki2* ali; (jokainen) alla, samtliga pl; (koko) hel; ~ muut alla övriga (andra); ~ hyvät toverit alla goda kamrater; alla de goda kamraterna; ~ läsnäolijat alla (samtliga) närvarande; siinä ~ det är allt; mera var det inte; (kyllin) nog därmed; ~ tyynni alltsamman[s), allesamman; allihop, alltihop; eikä vielä siinä ~ o. inte nog därmed; ~(neen) med allt; rubb o. stubb; tämä ~neen detta med allt som därtill hör; -kea muuta allt annat, (ei suinkaan, läheskään) långt ifrån; (vielä mitä!) vad mer! -en ~aati inalles; i ett för allt; -en käsittävä alltomfattande; ~aan inalles; allt som allt; i (ett för) allt; kun ~ otetaan huomioon när allt kommer omkring; kaikessa hiljaisuudessa i ali tysthet; meidän ~en ystävä allas vår vän; teen -keni päästäkseni sinne jag gör vad jag kan (mitt bästa) för att komma dit; ~ miehet mukaan! alle man med! ~ miehet (joka mies) kannelle! (mer.) alle man på däck! -ista (-kein) huonoin sämst av (bland)

alla, allra sämst;--kena, -essa allt i allo;

ennen -kea framför allt; yhtä ~ (kuitenkin) likafullt; -en päivää hela dagen; dagen lång (i ända); -et päivät dagarna i ända; -en maailman ali världens, -aan inalles; i allt; (yhteensä) tillsamman(s); kaiken — i ett för allt; allt som allt; sammanlagt.

kaikkia {|lia överallt, allestädes; ~ läsnäoleva allestädes närvarande; vähin ~ litet varstans. -lie överallt, allestädes, -lta från alla håll; allestädes (allestans) ifrån.

kaikki||jumalainen (fil.) panteistisk. -jumalaisuus2 panteism. -nainen ks. kaikenlainen. -neen inalles; talo myytiin ~ päivineen gården såldes med rubb o. stubb, -nielevä (m. r>) allt uppslukande, -näkevä (m. n) allseende, -ruokainen 1. (a.) allätande. 2. (s.) allätare. - tietävä allvetande, - tietäväisyys2 allvetenhet. -valtias allsmäktig; den Allsmäktige; (mahtava) allrådande, -valtius2 allmakt, allsmäktighet. -viisas allvis. -vii--saus2 allvishet, -voipa allsmäktig, -voi-paisuus2 allmakt -en. -yhteinen: ~ lakaus solidarisk ^ borgen; vrt. solidaarinen, -yhteisesti en för alla o. alla för en; solidariskt. -yhteisyys2 (takaajien) solidaritet, -yhteysoppi (fil.) monism, panteism.

kaikota * avlägsna sig; (paeta) fly3; (kadota) försvinna*; (haihtua) flykta.

kaiku * 1. eko -t -n; genljud -et -; (sointi, kuv.) klang -en. 2. sillä nimellä on hyvä ~ det namnet har god klang, -a* eka, genljuda*; (raikua) skalla; metsä -u skogen ger eko, ekar (genljuder); naurun -essa under skallande skratt; ääni -u kauniilta rösten ljuder (klingar) skön; ~ kuuroille korville (kuv.) klinga för döva öron. -inen (yhd.): hyvä~ med god klang, -isa klangfull, -koppa (mus.): viulun ~ fiol(ens resonans)låda. -luotain ekolod, -luotaus (mer.) ekolodning.-merkki eko-, ljud|signal. -minen ekande; genljudande, klingande, -pohja klang-, resonans|-botten. -suhteet pl akustik, -va (kuuluva) skallande; ljud|lig, -ande. -vasti ljudligt, ljudligen.

kailava ks. juovikas, laikulli nen.

kanna namn je -en -ar.

kaimaani (el. Caiman) kajman-en-er.-kala ks. 1 u u h a u k i.

kainalo armhåla; (vrt. seur.): pistää kätensä jnk —on taga ngn under armen; kirja —ssa med boken under armen; niemen —ssa (i bukten in j vid udden, -hiki armsvett, -inen: ~ kanaseni (leik., hyv.) min lilla duva. -kuoppa arm|grop, -håla. -lappu ärmlapp; svettlapp. -lämpö (lääk.) temperatur i armhålan. -sauva krycka, kainiitti* (kern.) kainit -en. kaininmerkki (Kainin m.) kainsmärke -t -n. kaino (ujo) blyg, försagd, generad; (arka) skygg, -stelematon ogenerad, -stella blygas2; vara blyg (försagd, generad); genera sig (för ngt); -stelematta ogenerat, -steiu blygsel -n; försagdhet; skygghet, -sti blygt; försagt. - s tu t taa* (prs.): minua -stutli jag kände mig blyg (blygdes, kände blygsel, generade mig) för ngt. -us2 blyghet, blygsel -n, försagdhet; skygghet. kainu(u)lainen (käns., hist.) kvän -en -er. kaip||aamaton: jtk — som inte saknar (behöver, har behov av) (ngt), -aamatta: kenenkään — utan att saknas av ngn. - aarni -nen saknande; ks. kaivata, -aiiia sakna; vrt. kaivata, kaipüaus, -uu längtan (saknad [jnk — efter

ngt]; trängtan^; (halu) åstundan, kaira 1. (mnt. Lapissa) obebyggd skogstrakt; obygd -en -er. 2. (tkn., puus.) borr -en -ar; handborr; borrspindel -n. -nreikä borrhål, -simpukka (el. Pholadidae) borrmussla. -ta borra, -us borrning, kaisl||a (ksv. Scirpus) säv -en. (-kerttu ks. ruokokerttunen. -korento [hnt.J säv-slända. -matto sävmatta. -rääkkä ks. 1 u h-t a h u i t t i. -sirkku ks. p a j u s i r k k u.) -ikko * säv -en; (säv)vass -en; sävbestånd -et -.

kaista (liuska) remsa; (vaat.) våd -en -er; (sol.) avsnitt -et -; område; sektor -n -er; (rad. taajuusalue) frekvensområde, -le remsa; flik -en -ar; (mtsh.) kant-, teg|hygge. (-hakkaus kant-, teg|huggning. -harsinta kant-, teg|blädning.) -päinen (höperö, sekopäinen) (sinnes)rubbad; lite tokig; svagsint. -pää (a.) ks. ed.; (s.) ks. hu psu, hö per ö. kaita I (vrb.) (kaitsea, paimentaa) valla; (suojella) hägna, skydda; (pitää silmällä) ha (hålla) uppsikt, ha tillsyn (över ngt); ~ lampaita valla får. kaita* II (a.) smal. -elokuva, -filmi smalfilm. -kasvoinen med smalt ansikte, -lauta (sht.) planchett -n -er. -liina bordlöpare, -soiro (sht.) scantling. kait[jeenpii (kud.) vävskedstand; rittstav; rör. -eet pl ks. kaide 2., -puu. -iotalo (rak. lamellitalo) lamellhus -et -. kaits||ea ks. kaita I. -elmus försyn -en. -eminen vallande; hägnande; vårdande, -ija hägnare, beskyddare; vårdare, skötare, kaiu|jkas -kkaan, -Uinen klangfull, -nta* genljud -et; vrt. kaiku, -tin (rad.) högtalare, (-auto högtalarbil. -toisto högtalaråtergiv-ning.) -ton klanglös, -ttaa* bringa* att (låta) eka (genljuda, skalla, ljuda, klinga); ~ laulu uppstämma en sång; vrt. kaikua, -tus (rad.) ks. k a i u t i n t o i s t o.

kaiva||a gräva2; ~ maata gräva i jorden; ~ maata jnk alta (kuv.) undergräva ngt; ~ maahan nedgräva (i jorden); ~ (ylös) maasta gräva upp (ur jorden); ~ esiin framgräva; gräva fram; ~ alta gräva under; — reikä lautaan borra ett hål i ett bräde; vrt. kaivella, -ja grävare. -minen grävande, grävning; petande, -nto* (kanava) kanal -en -er; dike; (hauta) (vall)grav -en -ar; (harv. kaivos) gruva, kai va I ta* (kaipaan) 1. (ikävöidä) längta (trängta) efter ngt, jhk till ngt; katkerasti (syvästi) -ten med en bitter (djup) saknad; -ttu efterlängtad; kaipaan rauhaa (en mitään muuta) jag längtar efter, saknar lugn (stillhet, frid). 2. olla vailla (ilman) jtk sakna ngt. 3. tarvita; läto kaipaa korjausta huset är i behov av reparation Vbehöver repareras ; se ei kaipaa kehumista det står över allt beröm; asia kaipaa selitystä saken tarvar (påkallar) en förklaring. 4. ks. kannella (Ips.). kaivatta||a* låta * gräva, -ja som låter gräva, kaiva||us (ut)grävning, (-työ [-[ut]grävnings-arbete.)-] {+[ut]grävnings- arbete.)+} -uttaa* låta* gräva, -utua* gräva2 sig (jhk in i ngt); (sot.) gräva ned sig; (kuv.) intränga, -utuminen ks. ed. kaivel||la 1. gräva2; (j. tonkia) rota, peta (i ngt); ~ hampaitaan peta tänderna; ~ laskujaan gräva i fickorna. 2. (prs.): miel~ täni -ee nähdessäni sellaista det grämer mig (går mig till sinnes) att se sådant, kaiver||rin* stick|el -ein -lar. -rus gravering; (kuva) gravyr -en -er. (-jäljennös gravyrblad. -kokoelma gravyr|samling, [kuvasloj -verk. -taito gravyrkonst, -teos gravyr-arbete.) -ruttaa* låta * gravera, -taa* gravera. -taja gravör -en -er. - taminen gravering.

kaivin||elin (el.) grävorgan. -jalka (el.) gräv-fot. -kauha (mst.) grävskopa, -kone (mst.) grävmaskin, kaivo brunn -en -ar; —lia vid brunnen, kaivon||kansi brunnslock. -katsoja slagruteman. -kehä brunns|kar -et -, (Suom. r.) -timra, -kippa brunnshink. -paikka brunnsställe. -rengas brurmsring. -sanko brunns-ämbar. -suoni brunnsåder. -suu brunns |-hål, -öppning, - vintti, - vipu brunnssvängel. kaivopuisto brunnspark; Hki npr K— (Hfors)

Brunnsparken, kai vo|s 1. (mel., hiili- ym.) gruva; -ksen omistaja gruvägare. 2. (harv.) ks. kaivanto. -ala ks. -

kenttä; m a 1 m i-a 1 u e. -alue gruvdistrikt; (Ruots. hist.) bergslag -en -er. -asetus gruvstadga. -aukko gruv| öppning, -schakt, -insinööri gruvingenjör. -kaasu gruvgas. -kartta gruvkarta. -kenttä gruvfält, -kompassi gruvkompass. -kuilu gruvschakt, -kunta (hist.) bergslag -et -. -käytävä gruvgång, ort -en -er. -laitos gruvanläggning, -laki gruvlag, -lamppu gruvlampa. -liike gruv|rörelse, -drift, -mestari överstigare. -mies gruvarbetare. - omaisuus 2 gruvegendom, -onnettomuus2 gruvolycka. -paalu runt mintimmer, -palo gruv-brand. -pelas tuskoj eis to gruvräddningsappa-rat. -piiri utmål -et -; määrätä — utlägga utmål; —n haltija utmålsinnehavare.kai kaivospiirimäärä

(-määräys utmålsläggning. -toimitus ut-målsförrättning.) -propsi ks. -pölkky, -puku gruv|dräkt, -kläder, -puu gruvtimmer. -pylväs ks. -pölkky, -päällikkö gruvdispo-nent. -pölkky pitprops (rhm.J; gruv|stöt-ta, -stolpe, -timmer, -virke, -räjähdys gruvexplosion. -teollisuus2 guv|industri, -drift -en; (vuori—) bergs|hantering, -bruk. -toiminta gruv|drift -en, -rörelse -n. -työ gruvarbete, -työläinen, -työmies gruvarbetare. -vaunu (matala) gruvhund, malm-vagn. -vesi gruvvatten. -vieremä gruvras, -vipu gruvspel, -vouti gruvfogde, -väki gruv|folk, -arbetare pl. -yhtiö gruvbolag. -yritys gruvföretag, kaivovesi brunnsvatten, kaivu ks. kaivaminen, -kauha grävskopa. -kone, -ri grävmaskin; grabb -en -ar. -syvyys2 grävningsdjup. kajah||della * skalla, klinga; (kaikua) genljuda*, eka; vrt. kajahtaa, -dus skall -et; klang -en; genljud -et -, eko -t -n. -duttaa*: ~ laulu låta en sång klinga; (virittää laulu) stämma upp en sång; vrt. kaiuttaa, - taa* (raikua) skalla, (soida) klinga; (kuulua) ljuda*, låta*; (kaikua) genljuda*, eka; vrt. kaikua, -telu skal-lande, skall -et; (kaikuminen) ekande, genljud (ande), kajakki* (er. eskimojen —) kajak -en -er. -kaksikko tvåmanskajak. -yksikkö enmans-kajak.

kajast aa skimra; (väikkyä) föresväva; sellainen tulevaisuus -i jo hänen mielessään en sådan framtid föresvävade honom redan; laivaan ranta — valoisamman ajan merkkejä vid horisonten syns (skymtar) de första tecknen på en ljusare tid. -e ks. seur. -us skim|mer -ret; hägring; åter|spegling, -sken -et -, -glans -en; aamun — gryning, kajauttaa* 1. ks. k a j a h d u 11 a a. 2. iskeä

— rappa (slå*, smälla2) till. kaj[|ava (el.) ks. lokki, -e (fys.) resonans; ks. kaj o.

kajo sken -et; (rusko) rodnad; (sarastus)

gryning; (hehku) glöd -en. kajo||amaton orörd. -aminen vidrörande, berörande, -ta röra* (jhk vid ngt); (kosketella) vidröra*; taga* på (ngt); (kuv.) beröra* (ngt); älä -a siihen! rör inte vid detl låt bli att röra vid det! ei -ta siihen asiaan! låt oss inte beröra den sakeni ~ vieraaseen omaisuuteen (Iak.) tillgripa främmande egendom.

kajuuta||llinen (mer.) försedd med kajuta, -nikkuna kajutfönster. -nkansi kajutdäck. -novi kajutdörr. -nportaat pl kajuttrappa. kajuutta* (mer.) kajuta, -vahti kajutvakt. kakadu (el. Cacatua) kakadu -n -er; ka-kador|a -an -or. -häkki kakadu-, kakador|-bur. -papukaija ks. kakadu, kakara (j.lps.) barnung|e-en-ar; kläpp-en-ar. kakis[jtaa harkla sig; (rykiä) hosta, -tella: ~ kurkkuaan harkla sig; -telemaita (kuv.) utan protester, att protestera, -tus hark-ling; hostning. kakkara 1. leivän — kaka, limpa. 2. hevosen — (j.) hästlort -en -ar.

kakko||nen två i a -an -or; päästä varomaksi 182

f s — kaksinainen

-seksi (urh.) bli säker tvåa. -svaihde (aul.) tvåans växel.

kakku* kak|a -an -or.

kakku||la 1. (aisa) skak|el -eln -lar; skälm -en -ar; —t skaklar. 2. nenä—t brillor. -lapiokak-, tårt|spade. -lavaljaat pl skakelseltyg.

kaksi kahden (luk.) två, tvenne, tu (tpm.); — kertaa — on neljä två gånger två är fyra; ~ (sen) vertaa tvådubbelt; vrt. kahden; kahdet kengät två par skor; dubbla skor; kahtena kappaleena (keskeltä poikki) (vara) mitt av (i tu); kahtena yhtäpitävänä kappaleena (asiakirja ym.) i två likalydande exemplar; kahta vertaa suurempi dubbelt större; tvåfaldig; kahden puolen (molemmin puolin) jtk på båda (bägge) sidorna (ömse sidor) om ngt; nähdä (kaikki) kahtena se dubbelt.

kaksi||akselinen med två axlar; biaxial. -arvoinen (psyk.) ambivalent; vrt. kahden-arvoinen, -eminen (ksv.) med två pistiller. -emäksinen (kem.) tvåbasisk, -haa-rainen två|grenad, -armad; (ksv.) klynne-delad. -halkoinen (ksv.) två-, tve|kluven, -hampainen tvåtandad. -heteinen (ksv.) med två ståndare; (vanh.; a.) tvåmännig; (s.) tvåmänning. -huippuinen med två spetsar (toppar), -jakoinen två-, tu|delad, -jaksoi-nen i två serier (avdelningar, perioder), -jalkainen tvåfotad. - j oh toj ärj es telmä (shk.) tvåtrådssystem, -jäseninen: ~ toimikunta en kommitté med två medlemmar, -kamari-järjestelmä tvåkammarsystem. -kamarinen tvåkammar-; ~ eduskunta tvåkammarriksdag. -kantinen (alus, mer.) två-, dubbel|-däckad. -kerroksinen i två våningar; två|-vånings-. -plans-, -kiehkurainen (ksv.) dubbel. -kielinen 1. tvåspråkig. 2. ks. vilpillinen. -kielisyys2 tvåspråkighet. -kierteinen dubbelgängad, -kko* 1. (kiel.)dual|is-en. 2. (sout. kahden hnk. kanootti) tvåmanskanot -en -er. (-kytkentä [puh.] duplex-, fantom|-koppling. -käyttö, -yhteys2 [puh.] dubbeldrift.) -kotinen (ksv.) tvåbyggare, -kruu-nunen (Ruots. rh.) (en) tvåkrona, -kuinen två månader gammal, -kuorinen: —kello ur med dubbla boetter. -kylkinen (el.) tvåsidig, -kymmentä (luk.) tjugo, -kymmenvuotias 1. (s.) tjuguåring -en. 2. (a.) tjugu|årig, år gammal, -kyttyräinen: ~ kameli tvåpuck-lig kamel, -kärkinen två|uddig, -spetsig; med två spetsar, -käsitteinen tvetydig, »lahkeinen (leik.) karl. -lankainen: — käämitys (shk.) bifilär lindning, -lehtinen tvåbladig, -liekkinen med två lågor, -liuskainen (ksv.) tvåflikig. -lokeroinen tvårummig. -luokkainen tvåklassig. -markkanen (ent.) (en) tvåmarksslant -en -ar. -mastoinen tvåmas-tad; — alus tvåmastare. -metallikanta (rh.) bimetallism -en. -mielinen (hn.) tvetydig; (vilpillinen) falsk; (rivonsekainen) ekivok, slipprig, -mielisesti tvetydigt, -mielisyys2 (kuv.) tvetydighet, slipprighet. -moottori-nen tvåmotorig, -muotoinen tvåformad.

kaksin på tu man hand; ~ verroin dubbelt.

kaksi||naamai(nen som har två ansikten; med två ansikten, ~ peli [hn.] dubbelspel, -suus2 [hn.] dubbelspel -et.) -nainen (-nkertainen) dubbel; (-mielinen) tvetydig-.kaksinaisesti

kakëinaisjjesti dubbelt; tvetydigt, -edustus (Iak.) behörighet att företräda båda parterna. -moraali (hn.) dubbelmoral, -peli dubbelspel; tvetydighet, - vakuutus dubbelförsäkring. -vastuu dubbelansvar.

kaksinapainen (fkn.) tvåpolig. -nen (}. tav. kieli.): ei se (kovin) ~ ollut (ei kovin häävi, ei liialla hyvyydellä pilattu) den var inte mycket att komma med, inte vidare bra (inte mycket värd), -neuvoinen (biol. ksv.; alh. el.) sam-, två|könad. -neuvoisuus2 (biol. ksv., alh. el.) hermafroditism. -nidoksinen (kirj.) i två band. -niitinen (kud.) två-, tve|skäftad.

kaksin I kamppailu ks. -taistelu, -kerroin

dubbelt; kääntää ~ vika dubbel, -kertainen dubbel; tvefaldig; ~ verotus dubbelbeskattning; ~ kauppa (kahdellemyynti) tvesalu (tpm.). -kertaisesti dubbelt; tvefalt. -ker-taistaa fördubbla, -kertaistu|a fördubblas; -nut fördubblad, -kertaisuus2 dubbelhet, -laulu (duetto) duett -en -er. -naiminen (Iak " tvegifte. -nusrykmentti (Suom. hist. sot.) ^bbleringsregemente. -näkö (lääk.) diplopi -n; dubbelseende, -pelaaja (vrkp.) dubbelspelare, -peli singel -n; enkelspel. - puhelu dialog, -taa* fördubbla; (kiel.) redupli-cera. -taistelija duellant. -taistelu duell -en -er; tvekamp; envig -et -; (hist. skand. m.) holmgång. (-ammunta duell-, silhuett|skjut-ning; olympialainen ~ olympisk duell[skjut-

- ning].) ^ e

kaksinumeroinen tvåsiffrig, -näytöksinen i två akter; tvåakts-, -o (huon.) dubblett -en -er. -osainen i två delar; (-jakoinen) tudelad; (-osastoinen) i två avdelningar, -pals-tainen (kirjp.) tvåspaltig. -piip puinen tvåpipig; ~ pyssy dubbelbössa, -pohjainen dubbelbottnad, -potkurinen med två propellrar; (yhd.) dubbelpropeller-, -puoli|nen tvåsidig; bilateral; (-nkertainen) dubbel; ~ oikeustoimi tvåsidig rättshandling; -set ovet dubbeldörrar; döbattanger; — sopimus tvåsidigt (bilateralt) avtal, -purjeinen med två segel, -pyëräinen med två hjul; två-hjulig. -päinen tvåhövdad; ~pussi tvärsäck; ~ kotka dubbelörn; (her.) fläkt örn. -päiväinen två dagars. -raiteinen (raut.) två-, dubbel|spårig. -rihmainen tvåtrådig. -rivinen två-, dubbel |radig; ~ takki dubbel-knäppt röck. -sataa (luk.) tvåhundra, -se-litteinen som kan tydas på två sätt; tvetydig. -siipinen 1. (a.) tvåvingad. 2. (s., hnt.) tvåving|e -en -ar. -sirkkainen (ksv.) med två hjärtblad; dikotyledon. -sivuinen tvåsidig, -sorkkainen (el.) tvåklövad.

kaksist||aa dubblera; fördubbla, -ua fördubblas.

kaksisuuntainen: ~ liikenne dubbelriktad trafik, -sylinterinen tvåcylindrig, -säikeinen tvåtrådig. -säinen dubbeltvinnad; (köysi) tvåsträngad.-sävyväri (vär.) dubbeltonfärg. -tahkoinen: ~ ohra tvåradigt korn. -tahokas (mat.) died|er -ern -rar. -tähtinen (moot.) tvåtakts (motor), -taitteinen (kirjp.) i folioformat; ~ nidos foliant -en -er. -taitteis-koko folioformat; folio, -taso (Int.) biplan, -tavuinen tvåstavig. -teräinen tveeggad, -toiminen dubbeltverkande.

— kaksonen kak

kaksitoista (luk.) tolv. -heteinen (ksv.) med tolv ståndare, -kertainen tolv|dubbel, -fal-dig. -kulmio tolvhörning. -luotinen (vanh. painmt.) tolvlödig. -sivuinen tolvsidig. -sävel (musiikki tolvtonsmusik, dodekafoni. -tekniikka tolvtonsteknik.) -tahokas (mat.) dodekaed|er -ern -rar. -vuotiasi, (s.) tolvåring. 2. (a.) ks. seur. -vuotinen tolvårig, kaksitoistikko * (Suom. hist. 3-kertainen yli-

oppilaskvartetti) tolv|a -an -or. kaksi j| ttain två i sänder; två o. två; (pareittain) parvis, -tuhatta (luk.) tvåtusen, -tulkintäinen som kan tolkas (tydas) på två sätt; dubbel-, (epätietoinen) tve|tydig. »tuntinen som varar två timmar; två timmars, -ulotteinen tvådimensionell. - vaihe(gene-raattori tvåfasgenerator. -inen tvåfasig; tvåstegs- (raketti), -moottori tvåfasmotor.) -valjakko tvåspann, - valtainen (ksv.) didy-namisk; tvåväldig, -varpainen tvåtåig. -var-tinen med två skaft; dubbel-, två|armad; (vaai.) tvåskaftad; ~ puuvillakangas (kali-koo) kalikå -n; kattun -en, -et -er. -viivainen (mus.) tvåstruken; ~ a tvåstrukna a. -vuoroinen tvåskiftes-. -vuoro viljely (s) (mv.) tvåskiftesbruk, -vuotias 1. (a.) tvåårig. 2. (s.) tvååring, -vuotinen som varar två år; tvåårig; tvåårs-; (ksv.) bienn. -vuo-tiskausi tvåårsperiod; (ett) bienni|um -et. -värmen tvåfärgad. - väri | painanta, -painos (kirjp.) tvåfärgstrvck. -ääninen (mus.) tvåstämmig. -ääni ses ti tvåstämmigt, kaksois- (yhd.) dubbel-; tvillings-, -ahjo dub-belässja. -aura dubbelplog. -avain dubbelnyckel. -elämä dubbelliv, -ensi-ilta (elok.) dubbelpremiär, -huilu (ant., ur.) dubbelflöjt. -häät pl dubbelbröllop, -höyrykone tvillingsångmaskin, -ikkuna dubbelfönster. -isku (tkn.) dubbelslag, -johto dubbelledning; ledningspar. -kaari dubbelbåge. -kappale duplettexemplar; dubblett, duplett; duplikat -et -. -kerake (jon.) dubbelkonsonant. -kierre dubbelgänga. -kiikari dubbelkikare. -kisko dubbelskena, -kotka dubbelörn; vrt. kaksipäinen kotka, -kovera (fys.) bikonkav. -kudos dubbelvävnad, -kupera (fys.) bikonvex. -kytkin dubbelkoppling. -laukaus dubbelskott. -leuka dubbelhaka. -lihakset pl tvillingmuskler, -lyseo dubbellyceum. -lästi (sysimt. 40 hl) kol-, stor|stig -en -ar. -monarkia dubbelmonarki. -moraali dubbelmoral, -muoto dubbelform, -murha dubbelmord, -numero dubbelnummer. -olento dubbelgångare, -ovi dubbeldörr; döbattang -en -er. -piste kolon -et -. -polvi (mer.) dubbelt halvslag. -portaat (kal.) fisktrappa (i fors), -putki tvårörstub; dubbelrör. -rahakanta ks. k a k-simetallikanta. -raide (raut.) dubbelspår. -risti (mus.) dubbelkors. -ruoteinen (koniskt) dubbelspontad. -sentneri ks. s e n t-t a a 1 i. -suola (kem.) dubbelsalt. -tontti dubbeltomt. -tähti dubbel-, tvilling|stjärna. -valtio dubbelstat. -viivoitin dubbellinjal, -virta (shk.) dubbelström, -voittaja (urh.) dubbelsegrare, - voitto dubbelseger, «yhteiskoulu dubbelsamskola. -äänne (fon.) dubbel-, tve|ljud. -ääntiö (fon.) diftong-en-er. kakso|nen tvilling; he ovat -set de är tvillingar.kak kaksospari — I

kaksos||pari tvillingpar, -sisar, -sisarukset pl

tvilling: I syster, -syskon, -veli, -veljekset pl tvilling|bror, -bröder, kaktus (ksv. Cactaceae) kaktus -en -ar. -kasvi

kaktusväxt. kala fisk -en -ar; pyytää fiska; idka fiske; olla ~ssa (~llaf vara o. fiska (på fiske); mennä ~an bege sig på fiske; fara för att fiska; tulla ~sta återvända från en fisketur, från fisket, --aitta fiskbod. --arkku fisk-sump -en -ar; (-npyydys) fiskegård. --astia fiskkärl.

kalabaliikki* (mellakka) kalabalik -en -er. kala|leukko fiskgumma, -guano fiskguano, -haarukka fiskgaffel, -haavi fiskhåv. -halli fiskhall. -hauta (mer.) fisk|grop, -sänka, kalahdella* skallra, slamra; ks. kalauttaa, kalaheimo fi sk fa milj.

kalah||taa* skallra, slamra; (kilahtaa) klirra (till), -telu skallrande, skall|er -ret; klirr -et. kala||hyytelö fiskgelé. -ilma: on hyvä (huono) ~ det är bra, gott (dåligt) fiskeväder, -inen, -isa fiskrik; rik på fisk. -isuus2 fiskrikedom -en. -jauhot pl fiskmjöl, -juttu ks. -kask u. -kanta fisk|stam, -bestånd, -kasku fiskarhistoria, -kassi fiskkasse, -

kastike fisksås. -kauppa fiskhandel, -kauppias fisk|-handlare, -försäljare, (vanh.) -månglare. -keitto fisksoppa, -kirves fiskyxa. -kontti fiskränsel. -koppa ks. -vasu. -koukku fiskkrok. -kouru fiskränna, -kukko »kalakukko» (limpa med inbakad fisk), -kuo-rukka (keit.) fiskkrokett. -kymmenykset pl (hist.) fisktionde, -laatikko 1. (kulj.) fisk(transport)låda. 2. (keit.) fisklåda. -laji fiskart, -lammikko fiskdamm, -lauta fiskbräde. -levy (mer.) skädda; (Suom. r. m.) fiskjärn. -liemi fisk|buljong, -soppa, -liima fisklim, husbloss -et. -lippo fiskhåv. -lisko (plnt.) fisködla. -lokki (el. Larus canus) fiskmås, -luoto fiskgrund. -maja fiskar|-koja, -stuga, -markkinat pl fiskmarknad, -matalikko ks. kalastusmatalikko. -mies fiskare, -mureke (keit.) fiskfärs, kalanühaju fisklukt, -haudonta fiskkläckning. -hautomo fisk|kläckningsanstalt, -odlings-anstalt. -istutus fisk plantering, -jalostus fiskförädling. -jäädyttämö fiskfryseri. -jäädytys fiskfrysning. -kaupustelija fisk-mång|lare. / -lerska. -kuljetus fisktransport, -kutu fisklek. -luu 1. Yruoto) fiskben. 2. (kaup. valaan hetulat, mustekalan selkälevy) fiskben (barder av valar), -maima fiskyngel, -maiti fiskmjölke. -maksa fisklever, (-rasva fisklevertran. -öljy fiskleverolja.)-makufisksmak; päästä ~un känna smaken av (få smaka) fisk.-muotoinen fiskformig.-myyjäfisk-försälj are. -myynti fiskförsäljning, -mäti fiskrom. -nahka fiskskinn, -ostaja fisk-(upp)köpare. -osto fiskuppköp, -perkeet pl fisk|avfall, -rester, -råk. -poikanen ks. -m a i m a. -pyrstö fiskstjärt, -pyydys fiskredskap -et -; pl -kset (fisk)bragder. (-liike fiskredskapsaffär.) -pyynti fiskfångst, fiske -t -n; fiskafänge -t -n. -pää fiskhuvud, -rakko fiskblåsa. -rasva fisktran. -rauhoitus f redning (fridlysning) av fisk. -ravinto fiskföda. -ruoto fiskben, (-malli [vaat.J fiskbensmönster.) -saalis (fisk)fångst

184

-en -er; fiskafänge -t -n. -saanti fisktillgång. -savustamo fiskrök eri -et -er. -savustus fiskrökning, (-laitos ks. -savusta mo. -uuni rökugn för fisk.) -siitos fiskavel. -sii-toslaitos ks. -hautomo, -suolaus saltning av fisk. -suomu(s) fiskfjäll, -säilytys uppbevaring av fisk. -säilöntä fiskkonserve-ringr; tillverkning av fiskkonserver, (-teollisuus2 fiskkonservindustri.) kalanteri (pap., vaat.) kaland ler -ern -rar. kalan||totkut ks. -perkeet. -tuonti fisk-import. -viljely fisk I odling, -avel -n. (-laitos fiskodlingsanstalt.) kalallonni fiskelycka, -paistos fisklåda. -pakaste djupkyld fisk. -parvi fiskstim, -pato fiskpata; fiskeverk. -piirakka fiskpirog. -porras fisktrappa, -ravinto fisk|diet, -mat. -ravintola fiskrestaurang, -retki fiskefärd. -ruoka fiskrätt, ränn >' ks. -k o u r u. kalastaa fiska; idka fiske, kalastaja fiskare, --alus fiskefartyg, -joukko en skara fiskare, -kylä fiskarby, -laiva ks. -alus. -laivue fiskeflottilj, -lanka (miel.) k a 1 a s t u s~. -lappalainen fiskarlapp, -mökki fiskarlkoja, -stugra. -poika fiskargosse. -ukko ks. k a 1 a u k k o. - vene fiskarbåt. -väestö fiskarbefolkning, kalastaminen fiskande, fiskeri. -tamo fiskeri. -tella fiska: ~ sameassa vedessä (kuv., hn.) fiska i grumligt vatten, -to fiskfauna; fiskstam -men. kalastuksen||hoito fiskevård, (-yhdistys fiskevårdsförening.) -kaitsija fiskeritillsvnings-man. -neuvoja fiskerikonsulent. -tarkastaja fiskeriinspektör. kalas tu I s fiske -t -n; fiskeri; aavanmeren syvänmeren ~ högsjöfiske; elää -ksella livnära sig med fiske, -aika fisketid, -alue fiskeområde, -alus fiskefartyg, -asetus fiskeri I förord ni ner, -stadga, -biologi fiskeri-biolog. -elinkeino fiskerinäring, -hallitus (hist.) fiskeristyrelse. -kausi fiskesäsong, -kortti fiskekort. -kunta fiskelag -et -lainsäädäntö fiskerilagrstiftning. -laitos ks. kalastam o. -laiva ks. -alus. -laivue fiskeflottilj, -laki lag om fiske; fiske-rilag -en -ar. -lanka fiskegarn, -lupa tillstånd till fiske, -maksu fiskeavgift, -matalikko fiskebank. -moottori (vene) fiskemotorbåt. -museo fiskerimuseum. -neuvos (Suom.) fiskeriråd. -neuvot pl fiskredskap; fiskedon. -näyttely fiskeriutställning. -oikeus2 fiskerätt. -olot pl fiske(riförhållanden, -paikkakunta fiskeläge -t -n; fiske!ställe, -plats, -piiri fiskeområde; fiskeridistrikt. -retki fiskefärd. -sääntö fiskeristadga. - talous fiskerihushållning. -tapa fiskesätt. -tarvikkeet pl fisk|redskap, -edon. -torppa fisketorp. -tuote fiskeriprodukt, -urheilu sportfiske; fiskesport, -vene fiske-, fiskar |-båt. -välineet (j. -vehkeet) pl fisk|edon, -redskap, -yhdistys fiskeriförening. -yhtiö fiskeribolag, -yksinoikeus2 ensamrätt (ute-slutanderätt) till fiske, kala||säiliö fisksump -en -ar. -säilyke fiskkonserv. (-tehdas fiskkonservfabrik, -teollisuus fiskkonservindustri.) -sääski (el. Pan-dion haliaëtus) fiskgjus|e -en -ar. -ta (ottaa kalat pyydyksestä) vittja, -taloudellinen fis-kalatalous

keriekonomisk; ~ tutkimustoimisto fiskeri-ekonomiska byrån, -talous fiskerihushåll-ning. (-osasto avdelning för fiskerihushåll-ning.) -tauti fisksjukdom. - tiede läran om fiskarna, iktyologi -n. - tiira (el. Sterna hi-rundo) fisktärna. - tokeet pl fiskpata; fiske-verk. -ton utan fisk, fisktom. - tori fisktorg. -tuote fiskprodukt, -täi (äyr. Argulus folia-ceus) fisklus. -ukko fiskargubbe, kalau||s skräll, -ttaa* skrälla; (lyödä) dräm-ma (till).

kala||varas fisktjuv. -varat pl fisk|tillgång, -rikedom, -vasu fiskkorg. -vati fiskfat, -velka: maksaa vanhoja -velkoja (kuv.) ge ngn betalt för gammal ost. -vene fiskarbåt, - verk-ko fisknät, -vesi fiskevatten; -veden jako skifte av fiskevatten; yhteisen -veden osakas delägare i gemensamt fiskevatten, (-osuus2 andel i fiskevatten.) - väylä (-tie) fiskväg. -öljy ks. -n m a k s a ö 1 j y. kaldealainen (hist. käns.) 1. (s.) kaldé -(e)n

-er. 2. (a.) kaldeisk. kale (lav. pl ~et, ksv.) skärmfjäll -et -;

(akana[lj) agn -en -ar. kaleeri (mer.s. hist.) galär -en -er. -orja galär-

slav. -rangaistus galärstraff, kalenteri kalend|er -ern -rar. -kuukausi

kalendermånad, - vuosi kalenderår. Kaleva||la (Suom.) Kalevala, k-laisuus3 det typiska för (släktskap med) Kalevala; kale-valanatur -en. k-lantutkimus kalevala-forskning. -nmiekka (täht.) Orions bälte, k-ntuli (mtr.) kornblixt -en -ar. kali (kem.) kali -t.

kaiiberi (tkn., sot.) kalib|er -ern -rer, -rar. kalifi (hist.) kalif -en -er. -kunta kalifat -et -. kalifornialainen 1. (a.) kalifornisk. 2. (s.)

kalifornier -n -. kaliiperi ks. kaiiberi. kalikka* kavl|e -en -ar; (keppi) käpp -en -ar;

(rund) klabb, -säe (run.) ks. ketjusäe. kali||lasi kaliglas. -lipeä kalilut. kalina klapp|er -ret; skram|mel -let. kalisalpietari (kem.) kalisalpeter -n, kaliumnitrat.

kalijjseminen klapprande; skramlande, -sta skramla, skallra, -staa klappra, skramla (jtk med ngt), -stella skramla (med ngt), -stelu skramlande (jnk med ngt), kalisuola kalisalt.

kalium (kem.) kali|um -et, -umet. -bikarbo-naatti *, -br omi di, -hydroksidi,-kloridi, »oksidi, -permanganaatti, -suola kalium| bikarbonat, -bromid, -hydroxid, -klorid, -oxid, -permanganat, -salt. ksüja svagdricka -t, spisöl -et. kaljaasi (mer.) galeas -en -er. kaljama (iljanne) halka, isgata, kalja||npano svagdricks| beredning, -brygd

-en -er. -tynnyri svagdrickstunna. kalju I. 1. (a.) (paljas) kal; (sileä) glatt. 2. (s.) flint -en. II. ks. -silta, -päinen flintskallig, -päisyys2 flintskallighet. -pää flintskall|e -en -ar. -silta (mer.) kobrygga. kaljuuna (hist. mer. purjel. keulahäkki) galjon

-en -er. -kuva galjonsbild. kalk||attaa *: lehmänkello ~ koskällan ping-lar; vrt. k a 1 k k a a. -atus skram|mel -let; skallrande, pinglande. -e* slam|mer -ret;

— kalleus kal

klapp|er -ret; (vasaran~) hammarslag -et -, hamrande, kalkeeri- ks. k a 1 k i o-.

kalkin|ipolttaja kalkbrännare. -polttimo kalk-bränrieri. -poltto kalkbränning, -sekainen kalk Iblandad, -haltig, -förande, kalkio||ida kalkera, -inti * kalkering. -kangas kalker |lärft, -väv. -paperi kalkerpapper. -piirustus kalkerritning; ks. m. kuulto-, kalki||ta kalka; (valkaista) vitmena; (kalkki-vedellä) kalkstryka; slamma, -tseminen kalkning, kalkstrykning, -tus kalk|ning, -slagning, -strykning, kalkkaa * skramla, skallra, klappra, kalkkarokäärme (el. Crolalus) skallerorm.

1. kalkki * (vanh.) ks. e h t o o 11 i s a s t i a t.

2. kalkki * (kem.) kalk -en; kuollut ~ dödkalk; rapautunut ~ förvittrad kalk; pollellu (sammuteltu, sammuttamaton, perkipoltettu) ~ bränd (torrsläckt, osläckt, dödbränd) kalk. -aine kalkämne. -amme (nhk.) kalk|kar, -tunna, -betoni kalkbetong, -hiekkakivi kalksandsten, -hiekka tiili kalksandstegel. -jauhe kalkpulver, -kerros kalklager, -kivenlouhinta kalkstensbrytning, -kivi kalksten, (-jauhe kalkstensmjöl. -louhos kalkstensbrott.) -kuoppa 1. (rak.) kalk-, syr|grop. 2. (nhk.) ks. -a m m e. -kuori kalk|skorpa, -skal. -laasti kalkbruk. -laatikko (rak.) kalklåda. -lasta kaikspatel. -lasti kalklast. -liete kalkslam. -linimentti kalkliniment. -liuos kalklösning, -liuske kalkskiffer, -louhos kalkbrott, -maa kalkjord. -maalari (taid.) kalkmålare, -maalaus kalk|mål-ning, -måleri, -maali (mlv.) kalkfärg; slam-färg. -mainen kalkaktig, -maito kalkmjölk, -määrä kalkmängd, -nen kalkig. -pitoinen kalkhaltig. -pohja kalkgrund, -pohjainen med kalkgrund, -saippua kalktvål. -salpietari kalksalpeter, -sieni (ksv.

Calcaria) kalksvamp, -sininen kalkblått. -sin t ter i kalksinter -n; kaiktuff -en. -sivelie (mlv.) kalkstrykning, -sora kalkgrus. -suola kalksalt. -sälpä kalkspat. - tehdas kalkbruk. -tiili ks. -hiekka tiili, -tuff i kaiktuff. - typpi kalkkväve.

kalkkiu|itu|a* (er. lääk.) förkalkas; -nut förkalkad. -tuma, -tuminen förkalkning. kalkki 11 uuni kalk|ugn, -bränneri, -valo (val.) kalkljus. - vesi kalkvatten. - vii va kalkstreck, -vuori kalkberg, -väri (-maali) kalkfärg. kalkkuna (el. Meleagris gallopavo) kalkon -en -er. -kukko kalkontupp, -(n)paisti kalkonstek. - n poika (nen) kalkonkyckling, kalku||tella*, - ttaa * klappra, slamra (med

ngt), -ttelu, -tus, vrt. kalke, kalk ||y loida (laskelmoida) kalkylera, -yyli

(laskelma) kalkyl -en -er. kalla (ksv. Calla) kall|a -an -or. ka ||llas -llaan, -lie* sluttning; (luiska)

slänt(a); (rantaäyräs) strandbrink. kallell||aan, -een i lutande ställning; på lut; olla -aan vara lutande; luta, stå snett, på lut (sned); mennä -een börja luta; laiva on -aan (kallistuu) (mer.) fartyget kränger, har slagsida. kalleu|s2 1. (hinnan) dyrhet. 2. (arvokkuus) dyrbarhet. 3. (koru) klenod -en-er; (aarre) skatt -en -er; -det pl dyrbarheter, klenoder

ks. kruunun-, -ryhmitys, -ryhmä dyr-orts|gruppering, -grupp, kalliin||ajanavustus dyrtidsunderstöd. -ajan-lisä dyrtidstillägg, -lainen något (tämligen) dyr. -paikanlisä dyrortstillägg, kalliisti dyrt; — ostettu dyrköpt; — palkattu

högt avlönad, kallio klippa; (vuori) berg -et -; huippu klippspets; laki klippkrön; bergstopp; kova kuin ~ bergfast, -hauta klippgrav. -imarre* (ksv. Poly podium vulgäre) stensöta. -inen 1. (a.) klippig; bergig. 2. (s.) (ksv. Erigeron) binka. -jyrkänne bergs-, klipp|-brant. -kala klippfisk, -kirjoitus (muin.) hällristning, -kyyhky (el. Columba livia) klippduva. -käärme (hieroglyfikäärme, el. Python sebae) hieroglyf-, pyton|orm. - leikkaus (tr.,raut.) klipp|schaktning, -skärning, -luola klipp|grotta, -håla. -luoto kobb| e-en -ar. -luu (an.) klippben. -maasto klippig terräng. -muodostuma klippformation, -muuri klippmur. kallionhalkeama klippskreva, kallioniem||eke, -i klippudde. kallion||järkäle ks. -lohkare, -kieleke klipputsprång -et -; bergklint -en -ar. -kolo klipphåla, berg(s)skreva. -laki2* klippkrön, -lohkare klippblock, -louhinta bergsprängning. -luja bergfast, klippfast, kallio||notkelma, -notko klipp |dal, -däld. -nrako berg(s)skreva. -nyppylä bergs|klint, -klack, bergknalle, kallio||-osa klippdel, -pahta (mnt.) klippvägg; bergsklint -en -ar. -perustus berggrund; bergfast grund, -perä berggrund, -peräinen berg-bunden; berglänt. -piirros (muin.) hällristning. -pohja berggrund, -pora (kone) bergborr(maskin). -rannikko klippig kust. -rautainen med klippig(a) strand (stränder), -rinne berg(s)sluttning. -riutta klipprev. -saari klippö, -seinä(mä) klippvägg, »temppeli klipptempel, -uoma klippbädd. kal li I s -in dyr; (arvokas) dyrbar, kostbar; (rakas) kär; ostaa -illa köpa dyrt; myydä -ista sälja dyrt; maksaa jst ~ hinta betala ngt dyrt; — hinta högt pris; olla -issa hinnassa stå högt i pris; pitää jllk ~ta hintaa hålla högt pris på (vara dyr med) ngt; -illa (hinnalla) saatu (ostettu) dyrköpt; vrt. -i s t i; -it tavarat dyra (dyrbara; varor; ~ helmi en dyrbar (kostbar) pärla; — aika dyrtid; vrt. k a 11 i i n a j a n 1 i s ä; se voi käydä sinulle -iksi det kan stå dig dyrt; jos henkesi on sinulle ~ om livet är dig kärt;

— ystävä! (min) dyra vän! kallis||arvoinen dyrbar; (suuri~) värdefull;

av högt värde, -arvoisuus2 kostbarhet; värdefullhet. -hintainen dyr(bar); med högt pris; vrt. kalliilla ostettu, -korkoi-nen (kaup.) med (mot) liög ränta, -palkkainen med hög lön; högt avlönad.

1. kallistaa (lisätä hintaa) höja2 (öka) priset (på ngt); (tehdä kalliimmaksi) fördyra.

2. kallis'I taa (panna kallelleen) luta; kränga2; (kaataa) stjälpa2; ~ päänsä luta (böja) (ned) sitt huvud; — laiva (pohjankorjausta varten) kränga (kantra, kölhala) ett fartyg;

— (kaataa) kuorma stjälpa (av) ett lass; ~ korvansa jllk (kuv.) låna sitt öra åt ngt;

lyssna till ngt. -telia (laiva) (mer.) slingra; (heilua) rulla; — laseja skåla; vrt. 2. kallistaa. -telu lutning; slingring, rullning.

1. kallis tu I a (tulla kalliimmaksi) bli dyrare; stiga* (i pris); hinta -u (nousee) priset stiger; tavara -u varan blir dyrare (stiger i pris).

2. kallistu |ä luta (sig); börja luta (åt ngt); laiva -u fartyget kränger, (on kallellaan) har slagsida; — (mielipiteen) puoleen (kuv.) börja luta åt samma åsikt, vara benägen att se på saken på samma sätt (att intaga samma ståndpunkt); sinnepäin se -u (kuv.) ditåt lutar det.

kallistuma (rak. ym.) lutning; (mer.) krängning, slagsida vrt. ed.; (Int.) skevning, kallistuminen 1. (hinnan) (pris)stegring; (tavaran) fördyring; elinkustannusten ~ stegring av levnadskostnaderna. 2. lutande, lutning; krängning, kallistusj|koe (mer.) krängningsförsök, -kulma krängningsvinkel, -momentti (tkn.) stjälpnings-, tipp|moment. kalli||ta -tsen (sep.) kall|hamra, -räcka2, -smida*; -tiu kall i hamrad, -smidd.-tseminen kall|hamrande, -hamring, kallo huvudskål -en -ar; skall|e -en -ar; kra-ni|um -et -er; — n muoto skallform. -inen (yhd.) med ...skalle, -npohja skallbas;

murtuma brott på skallbasen, --oppi kraniologi. -ttomat ks. putkisyd ämi-s e t. -vamma skalljskada, -fraktur, kalma (vanh., run., myt.) död -en. -nhaju liklukt. -nkalpea, -nkarvainen dödsblek; likblek. -nkylmyys2 dödskyla. kalmisto (er. käns.) begravningsplats -en -er, (run., juhl. kirkkomaa) kyrkogård -en -ar, kalmojuuri (ksv. Acorus calamus) kalmusrot. kalmukki* (käns.) kalmuck -en -er. kalomel! (frm.) kalomel -en, -et. kalori (fys., fysiol.) kalori -(e)n-er.-feeri ka-

lorifer -en -er. -metri kalorimeter, kalossi galosch -en (tav. pl) -er. -nkuvasarataa (saada) ~ (leik.) ge (få) sparken, -nnu-mero galoschnummer. -teline galoschhylla, kalotti* (patalakki) kalott -en -er. kalpa* svärd -et -; (vanh.) glav -en -ar; (uit.) tvär|slå -n-r,-slag-et -. K-ritaristo (hist. rit.) Svärdsriddarorden. -veljekset pl (hist.) svärdsriddarna; vrt. ed. kalpe||a blek; käydä ~ksi bli blek; blekna; vrt. kalveta, -akasvoinen blek, med blekt ansikte, -anaama 1. (a.) ks. ed. 2. (s. Intiaan.) blekansikte, -neminen bleknande; förbleknande, -us2 blekhet, kalse||a (kolea) kulen; dyster, -asti kulet;

kärvt, -us2 (mtr.) kulenhet; vrt. kalsea. kalsium (kem.) kalcium -et.-hydroksidi (sammuteltu kalkki) kalciumhydroxid, släckt kalk. -karbidi kalciumkarbid, -oksidi (sammuttamaton kalkki) kalciumoxid, osläckt kalk. -suola kalsiumsalt. kals||kaa slamra, skallra; larma; gny. -kah-taa* skalla, klinga; -kahtava ääni en klingande stämma; komealta -kahtava nimi ett stolt klingande namn. -ke: aseiden, miekan ~ vapen|slammer, -gny. -kuttaa* slamra (skallra, hamra, bullra, larma) (med ngt), -kutus slam|mer -ret (med ngt), kal tai ||nen lik; beskaffad; olla jnk ~ vara lik

(likna) ngn (ngt); sen ~ liknande (den); (-laatuinen) så beskaffad; minkä av vilken beskaffenhet? (millainen?) hurudan? saman ~ liknande, likadan; hänen -sensa mies en man som liknar honom; en man sådan som han; hänen -sensa (vertaisensa, pl) hans gelikar; sinä fa -sesi du o. dina gelikar; heidän -siaan on vähän sådana (som de) finns det inte många, -sesti: jnk ~ likt (på samma sätt som) ngn. -suus* (yhd.) beskaffenhet; monen ~ mångfald; saman ~ samma beskaffenhet; (yhtäläisyys) likhet, kaltata * (ieiir.) (valella kiehuvalla vedellä

ja kaapia karvat pois) skålla, kalteri (tav. pl j.) (ristikko) gall|er -ret -;

~en lakana (sitta) bakom lås o. bom. kaltev||a lutande, sluttande; joutua ~lle pinnalle (kuv. hn.) komma (ut) på det sluttande planet, -asti lutande; sluttande, -uuden-mittari lutningsmätare; klinometer. -uusa lutning; sluttning, (-aste lutningsgrad. -kul-ma lutningsvinkel, -suhteet [mnt.J lutningsförhållanden.) kaltiainen (Raam.) osyrat bröd -et -; jästbröd.

kaltoin (adv. harv., pahoin, väärin) vrångt, oriktigt, illa; (er. run.): ~ kasvatettu illa behandlad, vanskött. kalttF|ausvesi skållvatten. -autua skålla sig. kaltto* 1, (a. harv.) ks. nurja, pah a; (mst., tr.) ~ luiska sluttning; lutning, slän-ta: slänt -en -er. 2. (s. tr.) dossering; (kaltevuus) lutning, kal turi landgång; lastnings- o. lossnings

|bryg-

ga; lastningsramp -en -er. kalu 1. (vanh., j.) ks. e s i n e, k a p i n e; vrt. huonekalut; kyllä siitä vielä ~ tulee nog blir det ännu användbart; det duger ännu; hän on mennyttä (miestä) det är slut (förbi, ute) med honom; kiluineen ~ineen med rubb o. stubb, med pick o. pack; ~iksi tehty (tekemätön) hopea arbetat (oarbetat) silver. 2. (an.) ks. siitin, kaluslltaa (sisustaa huon.) möblera; inreda*, -tamaton omöblerad, -taminen möbler|ing, -ande; inred Ining, -ande. kaluste (huon.) möb|el -eln -ler; ~et pl inredning; (tkn. pl) ~et armatur -en. -ttu: ~ huone (ett) möblerat rum; asua -tussa (vuokra)huoneessa hyra möblerat rum. kalusto (vanh. kaup. irtaimisto) inventarier (pl); vrt. palo~, a j o työ'-; huone ~ möblemang -et -; pöytä ~ servis -en -er; liikkuva ~ (raut.) rullande materiel, -aitta redskapsbod. -esine inventari|um -et -er. -huone redskapsrum. -kirja inventariebok. -liiteri ks. -v a j a. -luettelo inventarie|-förteckning, -längd, -nkatsastaja inventeringsman. -nkatsastus inventering, -tili (kirjnp.) inventariekonto, -vaja redskapsskjul, -lider, -vaunu verktygs-, materialvagn.

kalu||stus möblering; inredning; vrt. kalustaa. -ta gnaga2, (nakertaa) knappra (på ngt); koira -aa luuta hunden gnagar på ett

ben.

kaluuna (kulta-, hopea jnauhaus) galon -en -er. kal va I a gnaga2; (hangata) skava2; (hivuttaa) tära* (jtk på ngt); -va levottomuus

kamelinkarva kam

en gnagande oro; hiiret ovat -neet reikiä seinä-papereihin mössen har gnagt hål på tapeten.

kalva||kka* ks. kalpea, -kkuus2 blekhet,

-s ks. kalpea, kalve||ntaa* göra* blek; bleka*, -ta* bli blek(are); blekna; (kuv.) förblekna; -nneet posket bleknade kinder, -tustauti* bleksot, tvinsot -en. kalvin* skavjärn -et skavare. kalvinilai||nen (k.hist.) kalvinist -en -er. -suus*

kalvinism. kalvin|jkara, -pora brotsch -en -ar. kalvo hinna; (fys.) membran -en -er; (pinta)

yta. -hedelmä hinnfrukt, kalvo|jin (kal. verkon nätkavle. -kas

ks. r a n n i k a s. kalvo||mainen hinn|artad, -aktig. -nen ks. ranne, -paperi (kelmu[paperi]) cellofan -en, -et; diofan. -peitteinen täckt med (en) hinna, -sin (vaat.) manschett, (-nappi manschettknapp.) kama (rihkama) kram -et; (roju) skräp -et;

~ (tavarat) varor, grejor pl. kamal||a hemsk, förfärlig; (kauhea) ryslig, faslig; hän oli ~n näköinen han såg hemsk (förfärlig) ut. -asti (adv.) hemskt, förfärligt; rysligt, -uus* hemskhet, ryslighet, kamana (oven) (dörr)karm -en -ar; (poikki-

piena) tvärslå -n -ar., kamara 1. (maan~) markyta; jordskorpa; isänmaan ~ fädernejorden (määr.); hemlandets mark. 2. (an. iho; päänahka) svål -en -ar. 3. (kuori) skorpa. 4. (kovettuma) valk -en -ar; skorv -en. —aura (mv.) skumplog.

kamari kammare, -aresti (sot.) hus-, kammar larrest: (mer.s.) arrest i låst hytt. -arkisto kammararkiv, -asia kammar|sak, -ärende, -filosofia kammarfllosofi. -herra (hov.) kammarherre, -junkkari (hov., arv.) kammarjunkare, -kollegio (hist. Ruots.) kammarkollegium, -kuivaamo (sht.) kammartork. -kuoro kammarkör, -laulaja (arv.) kammarsångare, -lia (valt. nurkkakunta) kamarilla, -musiikki kammarmusik, -neiti, -neito, -neitsyt (er. ruht.) kammar|fröken, -jungfru, -neuvos (arv.) kammarråd, -no-vi kammardörr, -oikeus (Iak.) kammarrätt, -oppi kammarlärdom, -oppinut kammarlärd. -orkesteri kammarorkester, -palvelija (ruht., ylh.) kammartjänare, -rouva (er. ruht.) kammarfru, -soittaja kammarmusiker, - teoria kammarteori, -toimituskunta (Suom. hist.) kammarexpedition, -urut (mus.) kammarorgel, -virasto kammarverk. kamar[|oitua*, -tua* skorpa sig; bilda skorpa (skorv).

kamasaksa (halv.) kramhandlare, kambrikki* (vaat. liinahatisii) kambrik -en. kambrinen (geol.) kambrisk. kamee

(taid.) kamé.

kame||leontti * (el. Camaeleon) kameleont -en -er. -Ii (el. Camelus) kamel -en -er.

kamelia (ksv. Cornell ia) kamelia.

kameliSeläin kameldjur. -kurki (vanh.) ks. strutsi, -lanka kamelgarp. -najaja ka-meldrivare. -nkarva kamelhår.

187kam kamera — 1

kamera (valok.) kamera, kameraali (yhd. Iak.) kameral(-). -lainoppi kärn era 11 n <z Ca renhet. -laitos kameralväsen, -nen kameral, -toimi kameralväsen, -tutkinto (hist.) kameralexamen, kamera'kulma kameravinkel, -mies (valok.,

elak. j.) kameraman, kamferi (frm.) kamfer -n. -linimentti kärn-ferliniment. -puu (ksv. Cinnamomum carn-phora) kamferträd. -sprii kamfersprit -en. -tipat kamferdroppar. -öljy kamferolja. kamiina kamin -en -er. -hiili2 (tav. pl -hiilet) kaminkol. -lämmitys: kirkossa on ~ kyrkan är kamineldad. -pilkkeet kaminved. -torvi kaminrör.

kammata * kamma; ~ tukka jakaukselle bena håret.

kammen||tappi vevstakstapp. -varsi vevarm. kammeta* kampean baxa; bända; vrida*, svänga2 (åt sidan); ~ vastaan spjärna (streta) emot; ställa sig på tvären, kammio (kamari; m. an.) kammare; (huone) rum -met -; hauta~ grift -en -er; munkin ~ munk-, kloster|cell. -happo kammarsyra. kammits||a (lieka) hälla; tjud|er -ret -; (juoksuhev.) språnglina; panna ~an tjud-ra. -oida ks. ed.; (kuv.) klavbinda*. kammo fasa, förfäran; yksinäisyyden ~ fasa för ensamheten.-a, -ksu|a fasa (jtk för ngt); sky: hän ei -nut mitään keinoja han ryggade inte tillbaka för några, skydde inga medel, -ttaa*: se ~ minua det väcker förfäran hos mig; jag känner fasa vid tanken på det. -ttava f asa väckande, kamomillaüsaunio (ksv. Matricaria camo-

milla) kamomill. -tee kamomillte. kam pa* kam -men -mar; -man pii, piikki kamtand; -mantekijä (ent.) kammakare. -paaja frisörska -n: käydä ~lla gå till frisörskan.-paama ton okammad, -paaminen kam|-ning, -mande, -paamo frisersalong -en -er. kampaüharja kamborste. -kone kammaskin, -kotelo kamfodral, -kuusi (mtsh.) kamgran -laakeri (rengas~, tkn.) kamlager, -laippa (tkn.) kamfläns. -lanka kamgarn. (-kangas kamfrarnstvg.) -mainen kamformig. -ma-neetti (el. Ctenophora) kammanet, -saniai-nen kambräken. -simpukka (el. Pecten) kammussla, kampata* (pn.) sätta* krokben (för ngn), kampaus kamning; (hius-, tukkajlaiie) frisyr -en -er. -jäte kamningsavfall. -nuttu, -takki, -viitta (naisi.) kamkofta, kampela 1. (s. el. Pleuronectes) flundra. 2. (a. harv. kiero, väärä) vind. - (npyynti)-alus flundrebåt.-verkko flundrenät. kampi2* vev -en -ar; (ripa) handtag -et -. -akseli vevaxel. -kammio (aut.) vevhus. -kiekko vevskiva. -laakeri vevlager. -ratas vevhjul. -ttaa ks. kampata, kamppailla kämpa; saada (hankkia) -Ilen tillkämpa sig. «lu kamp -en: ~ elämästä ja kuolemasta en kamp på liv o. död. kamppaus krokben; vrt. kampata, kamppeet (j.) pl pinaler: grejor; vrt. seur. kampsu: pl ~t (j. kapineet) pinaler, grejor, grunkor; hän tuli kimpsuineen ~ineen han kom med pick o. pack.

kampura luns -en -ar; tölp -en -ar; klumpe |-188

dump, -duns -en -ar. -inen krokig, -jalka klump|fot, -foting. -jalkainen klumpfotad. kamreeri kamrer -(e)n -er; kamrerare. -nkont-tori kamrerskontor. - n toimi kamrers|be-fattning, -tjänst, kam|lssu ks. kampsu. -u ks. k a m a. kania höna; höns -et -; juosta ja töytäillä kuin päättömät ~t springa omkring som yra höns; löytää sokeakin ~ jyvän en blind höna hittar också ett korn; kasvattaa -öja idka hönsavel.

kanaali: Englannin ~ npr Engelska kanalen, kanaanilai[|nen (hist. käns.) 1. (s.) kanané -(e)n -er. 2. (a.) kananeisk. -snainen kananeisk|a -an -or. kanadal||lai(nen 1. (s.) kanadensare. 2. (a.) kanadensisk, -skaksikko två manskanadensare. -syksikkö enmanskanadensare.) -nhir-vi ks. v a p i t i. kanahaukka (el. Accipiter gentilis) duvhök, -häkki fågel-, höns|bur. -keitto hönssoppa, -koira (mets.) fågel-, höns|hund. -koppi hönshus -et -. -la hönsgård -en -ar; (suur~) hönseri. -liemi höns|buljong, -soppa, -lintu hönsfågel, kanalja (lurjus) kanalje -n -r. kanaümainen (iv., halv.) hönsaktig, -muori

hönsgumma, kananühoito hönslskötsel, -avel. -kaali (ksv. Barbaraea) gyllen -et. -liha 1. hönskött. 2. iho on ~Ua

(man) har gåshud, -muisti (iv.) hönsminne.-muna hönsägg.-paisti hönsstek. -poikanen (höns)kvckling. -pää: olla ~ (iv.) ha en riktig hönshjärna, -rehu hönsfoder, -rinta (lääk. harjurinta) gåsbröst, -varas hönstjuv, kanal|piika hönspiga.

kanaria||lintu (el. Serinus canaria) kanariefågel. -nkeltainen kanariegul. -npuu kana-rieträfd).

kanaürutto hönspest. -talous hönsskötsel.

-tarha höns|gård, (iso) -eri. kanava 1. (kan.) kanal -en -er. 2. (vaat.) ks.

kanavakangas. 3. (rad.) kanal, kan a va1-alue kanal |zon, -område, --alus kanalbåt. -kangas k a nf as-en. -kulku kanalfart. -laitos kanalverk. -laiva kanalbåt, -liikenne kanaltrafik, -maksu kanalavgift, -nkaitsija kanaluppsvninffsman. -npenger kanalbank, -nrakennus kanalbygge, -nvalitsin (rad.) kanalväljare, -nvartija kanalvakt. -reitti kanal|linje, -led. -silta kanalbro. -taksa kanaltaxa. -tiekanal|led,-väg. -työmies kanalarbetare. -vene kanalbåt, -verkko kanalnät, -yhtiö kanalbolag, kanal!visto kanalsystem, -voida kanalisera, -voimistyö kanaliseringsarbete. -vointi kanaliserande, kanalisering. kandeilla (val.n lyh. cd.) candela, nyljus.

-laaheri kandelab|er -ern -rar. kandidaatti * 1. (er. yliop.) kandidat; lukea ~(tutkinto)a läsa på kandidaten. 2. ur?, e hdokas. -kirja kandidatbrev. -tutkinto kandidatexamen: suorittaa (filosofian)~ av-läsrga ffilosofie)kandidatexamen. kandidatuuri (ehdokkuus) kandidatur -en. kandisokeri kandisocker. kaneli (ms.) kanel -en. -happo kanelsyra.

- nkuori kanelbark. -nmaku kanelsmak.-nruskea kanelbrun. -nväri kanelfärg. -nvärmen kanelfärgad. -puu (ksv. Cinnarno-mum) kanelträd. -öljy (väk., hj v.) kanelolja. kanerv||a (ksv. Calluna vulgaris) ljung -en. (-kangas ljung|mo, -hed. -käärme ks. kangas—. -maa ljungmark, -nkukka ljungblomma. -nummi ljunghed, -tyyppi [mtsh.] Calluna-, 1 jung| typ.) -ik|ko* ljung -en; (-ossa i ljungen); ljungtäcke -t -n; ljungbestånd -et -; ljungbevuxen mark; ljunghed -en -ar.

1. kan|gas -kaan (kud.) väv -en -ar; (vaai.) tyg -et-, -er; (taid.) duk -en-ar; luoda (kiinnittää) kankaalle (taid.) fästa ngt på duken; valko — (elok.) den vita duken.

2. kangas (—maa) mo -n -ar; (nummi) hed -en -ar.

kangas||hiekka mosand. -kaistale tygremsa. - kalan teri (vaat.) (textil)kaland|er -ern -rar. -kanerva ljung -en. -kansi pl -kannet (kirjs.) klot-, tyg i pärmar, -kantinen med klot-, tyg|pärm(ar). -kauppa tyg|affär, -handel, -kauppias tyghandlare, -kenkä tygsko; vrt. vaate le enkä. -kirvinen ks. nummikirvinen. -kiuru (el. Lullula arborea) trädlärka, -korte (ksv. Equisetum hiemale) skav|fräken, -gräs; skäfte -t. -kukka tygblomma. -käärme (el. Coronella austriaca) slät-, hassel|snok -en -ar. -laatu tygsort, -maa mo |j ord, -mark. -nappi tygknapp. -nauha tygband. -nilkkain tygdamask, -pakka tygpacke. -pala tygbit, -paperi klot -en; klot-, tyg|papper. -pussi tygpåse. -puut pl vävstol -en -ar. -selkä (kirjs.) klotrygg, -sidos klotband, -sirriäinen ks. lapinsirri, kangas|ltaa hägra; (kuv.) föresväva; förtona.

-taminen hägrande, kangastavara (kudonnais—) textil|vara, -produkt.

kangas|| tella, -tua ks. kangastaa, kangasIItukki (kud.) vävbom, -turve (mtsh.) tjockråhumus; råhumusfilt -en. -tus hägring. -upoke* tyginlägg, -vuokko* (ksv. Pulsatilla vernalis) mosippa. -vuori (vaat.) tygfoder, -vyö tyg|bälte, -skärp, kanger||rella * s hänellä kieli -teli han häftade (stapplade) på målet, -rus ks. -t a-minen, -taa* 1. (tuottaa vaikeuksia) bereda svårigheter; haka upp sig. 2. stappla; (änkyttää) stamma; ~ puheessaan häfta, (stappla) på målet; stamma; tala oredigt, -taminen stapplande, stammande, kangeta bryta upp (bända, lyfta, vända) med

en stång (ett järnspett), kangisl|taa göra* styv(are), valen; styva; (kuv.) göra* stel; (hidastaa) göra trögare, -taminen styvande. -tua styvna; valna; bli styv(are), stel(are); stelna; ~ kaavoihin stelna i former, -tuminen stelnande, kani 1. ks. kaniini. 2. (j. leik. panttij-lainaamo, -laitos) pantlåneinrättning; (j.) »stampen» (määr.). kaniikki * (kat., m. anglikaan. kirk.) kanik -en -er.

kam]|ini kanin -en -er. (-iilioito kaninj-skötsel, -avel. -nnahka kaninskinn, -nvillat pl kaninhår, -paisti kaninstek. -

rotu kaninras. -tarha kaningård.) -koppi (j.) kanin-

a — kannatin kan

bur. -la (j.) ks. k a n i i n i t a r h a. -nnahka (j.) ks. k a n i i n i n n a h k a. kani ||s teri (säiliö) kanist|er -ern -rar. -ttaa (j. leik.) viedä panttiin; — päällystakki stampa (på) (gå på stampen med) överrocken; vrt. k a n i 2. kanjoni (mnt.) kanjon -en -er. kankaan|jkudonta tygvävning, -kutoja vävare, (nainen) väverska, -loimi vävränning; varp -en. -malli tygprov. -painamo kattuntrycket -painanta kattuntryck. -pingotin vävspännare. -pää stuv -en -ar; ks. jää n-nöskappale. kankainen (vaate-) av tyg; tyg-; (yhd.) av . . . tyg; ~ vene tygbåt; villa— av ylle-

, (tyg).

kankea (jäykkä) styv, stel; (hidas) trög. -hko något (tämligenj styv (stel, trög), -jal-kainen styvbent. -j aikaisuus2 styvbenthet. -jäseninen styvlemmad, ledstyv. -karvainen styvhårig. -kielinen mindre talför; olla -stappla på målet, -liikkeinen styv (i sina rörelser), (kuv.) tungrodd, -minen bänd-ning; vrt. kangeta. -oppinen oläraktig, -selkäinen stvv i ryggen, -sti styvt, stelt; trögt, -sulkainen med styva fjädrar. kankeus2 styvhet; stelhet; (kömpelyys, hitaus) tröghet. kanki2* (tanko) stång stången stänger; (karttu) påk -en -ar; (vipu—) spak -en -ar, bärling, slana; (seiväs) stör -en -ar; (teikki) stak|e -en -ar; (varras) spett -et -; (rauta—) järnspett, --istutus (mtsh.) spettplantering. -kuolaimet pl (ris.) stångbets|el -let -. -rauta stångjärn, (--ahjo stångjärnshärd. -paja [er. hist.] stångjärns|smedja, -hammare, -verk -et -.) -saippua stångtvål. -suitset pl stångbets|el -let -teräs stångstål.

kankuri 1. (hnk.) vävare; / väverska. 2.

(hnt. Lamia textor) vävarbock -en. kankuttaa* (onom.) ks. jyskyttää,

ryskyttää. kanna (ksv. Canna) kanna; pärlväxt, blomsterrör; C. edulis ostindisk arrowrot. kannakselainen från Karelska näset, kannan||ilmaisu opinionsyttring; ståndpunktsdeklaration. -muutos förändring av ståndpunkt: omsvängning (i åsikter), kannannainen (täysi, raskas taakka) börda;

~ kuorma en full börda, kannan||otto ståndpunkts-, ställnings | tagande. -selvitys klarläggning av ståndpunkt, kannanta* (ver. ym.) uppbörd -en -er; (yhd.)

ks. kant o-, kannan tarkistus revision (revidering) av

ståndpunkt, åsikt, kanna I s 1. (maa—) näs -et -; ed -et -; Karjalan — Karelska näset 2. reen, kelkan — (tav. pl -kset) med|e -en -ar; seisoa -ksilla stå på medarna; vrt. jalas, kanna||te* (tkn.) hänganordning; (rak.) bärare; bärbalk -en -ar, (vesikaton—) takstol; (konsoli) konsol -en -er; (tuki) stöd; vrt. -t i n. - tella * bära upp; (kuv.) hålla *

under armarna; vrt. kannattaa. - tin

stöd -et -; (kuv.) vehik|el -eln -lar; (kain.) ståndare; vrt. housunkannatlimel hängsle -t -n; (yhd.) stöd(je); -hållare; —pylväs stöd-

(je)pelare; uutimen— gardinhållare. (-nuora bärlina.)

kannaton* 1. som är utan fäste; (jlkn.) utan klack; vrt. kanta. 2. (kuv.) (horjuvai-nen) hållningslös.

kanna| t taa* 1. bära* (upp); (tukea) stöd(j)a*, uppbära*; pylväs — kattoa pelaren stöder (uppbär) taket; -ttava (upp)bärande; -Hava rakenne (palkisto) bär(ande) konstruktion (bärbjälkar[na]). 2. (kannatuttaa) låta* bära; ~ tavarat sisään låta bära in varorna (effekterna). 3. (omaksuen) — omfatta; (edustaa) företräda; sitä — suuri enemmistö det understödes (hyllas, omfattas) av en stor majoritet; enemmistön -ttama(na) understödd (omfattad) av majoriteten; ~ tiettyä suuntaa omfatta (ansluta sig till) en viss riktning; ~ edellisiä puhujaa hålla med (understöda) den föregående talaren: ~ jnk mielipidettä understöda, hylla (siihen yhtyen omfatta) ngns åsikt; hålla med ngn. 4. ~ (tukea, ylläpitää) uppe-, under-, upprätt |hålla; ~ yritystä understöda (ge sitt stöd åt) ett

företag; ~ koulua understöda (upprätt-, under|hålla) en skola; -tettava (-tusta ansaitseva) värd understöd. 5. (kaup. olla tuottavaa) bära sig, löna sig; kauppa — affären lönar sig (bär sig), (ön tuottavaa) är ^inbringande, renderar; se ei -ta (siitä ei tule -ttavaa) det blir ingen affär; -ttava (kaup.) lönande, räntabel. 6. (ansaita) förtjäna, vara värd, tjäna till; ei sinne -ta (maksa vaivaa) mennä det lönar sig inte (det lönar inte mödan, det är inte mödan värt, det tjänar inte till någonting) att gå dit; ei häntä -ta odottaa det är inte värt (lönt) att vänta på honom. 7. ~ (sietää; vain myönt.): siihen — (sietää) tutustua det lönar sig att göra bekantskap med det; ~ (sietää) mainita det förtjänar (att) omnämnas; sitä — katsoa det lönar sig att se det; det är värt att se; det är sevärt; sitä — (sietää) ajatella det tål att tänka på. 8. minun ei -ta (minulla ei ole varaa) ostaa sitä jag har inte råd att köpa det. 9. (kuv.) ylevien aatteiden -ttama buren av höga idéer; -ttava (johto) ajatus en bärande (ledande) tanke.

kannatta|lja anhängare; som stöder (uppbär) jne.; bärare; vrt. kannattaa; uudistusehdotuksen — anhängare av reformförslaget; (puolustaja) förespråkare (för ngt); (jnk puolta pitävä) medhållare; meningsfrände; sivistyksen — kulturbärare; bärare av kulturen. (-joukko anhängarskara. -jäsen passiv [understödande] medlem.) -maton (kaup.) som ej bär sig, ej lönar sig; icke räntabel; oräntabel; ~ (korkoa tuottamaton) yritys ett oräntabelt företag, -minen stödjande, uppbärande; understödjande; underhållande.

kannattaüva (tal.) lönande, räntabel; lukrativ; vrt. kannattaa 5. - v(ais)uus2 räntabilitet -en; lönsamhet, (-laskelma ränta-bilitets|kalkyl, -beräkning. -näkökohta räntabilitetssynpunkt.)

kannattomuus2 (kuv.) avsaknad av ståndpunkt; hållningslöshet; (häilyvyys) vankelmod.

kaunatu|s understöd-et; (puoltaminen) med-

håll-et; (liittyminen) anslutning; vrt. avustus; antaa jllk -ksensa ge (skänka) ngn sitt understöd; hän sai teiltä -ta (kuv.) han fick understöd (medhåll) av er; han vann ert bifall; aate saavutti —ta idén vann anslutning; hänellä e i ole —ta tällä paikkakunnalla han har inte medhåll (sympatier) på denna ort. kanna tus||akseli bäraxel. -apu understödsbidrag. -kaari (rak.) bär-, stöd-, last|båge. -köysi bärlina. -lakko sympatistrejk. - maksu understödsavgift, -pinta bäryta. -pylväs stöd(je)pelare. -pyörä bär-, löp|hjul.-rahasto garanti-, understöds|fond. -sitoumus garantiförbindelse. -yhdistys garantiförening, kannatuttaa * låta * bära (uppbära); vrt.

kannattaa 2. kän|ne* (Iak.) (en) talan; käromål -et -; -teen mukainen som överensstämmer med käromålet; -teen teko käromål; väckande av talan; -teen tekovalta rätt till väckande av talan; panna vireille — anhängiggöra talan; nostaa (tehdä) — väcka (anställa) talan; kära; ajaa jnk —tta utföra ngns talan; göra ngns talan gällande; luopua -teestä avstå från talan; ajaa — perille määräpäivänä fullfölja talan å utsatt dag; hylätä — förkasta ett käromål; jättää — tutkimatta avvisa talan utan prövning; -teen kehittäminen utvecklande (substantiering) av talan; -teen peruste (laajennus, muutos, peruutus) grund, för (utvidgning, ändring, återkallande av) talan; vastata -teeseen ingå i svaromål; saattaa oikeus voimaan -teellä göra en rätt gällande medelst talan; vaatia -teellä jllk suoritusta kräva fullgörelse av ngn medelst talan; lagsöka ngn för fordran; utföra talan mot ngn för utbekommande av fordran, kanne||aika tid för väckande av talan, -huuto upprop av mål. -keino processmedel, »kelpoinen som kan göras gällande medelst talan; klagbar; (hnk.) som äger rätt att utföra talan, -kelpoisuus2 egenskap att kunna göras gällande medelst talan; klagbarhet. -kelvoton som ej kan göras gällande medelst talan, -kirja, -kirjelmä inlaga; (skriftligt) käromål. -kohta (kohta kanteessa) yrkande i käromål. kannel* ks. kantele, kannella* 1. (kantaa) bära*; (edestakaisin) kånka (på ngt). 2. (tps. kieliä) skvallra. 3. (Iak.) klaga (jst) över ngt. kannellinen (försedd) med lock, pärm; (peitetty) täckt; (mer.) däckad. kanne||luettelo (Iak.) mållängd, målslista. -oikeus2 rätt till talan; talerätt. -peruste grund för talan, -seikasto ett käromåls (faktiska) grund, -ties -teitse medelst talan, kanneton* utan lock; (peittämätön) icke täckt; (mer.) odäckad; vrt. kannellinen.

kannettava 1. (s.) (taakka) börda. 2. (a.)

(jota voi kantaa) portabel, portativ, känne|| val ta (en) talan; talerätt; menettää —nsa försitta (förlora) sin talan, -viskaali advokatfiskal. (-nvirasto advokatfiskalsäm-bete.) -voimainen som kan göras gällande medelst talan; klagbar.

kannibaali (ihmissyöjä.) kannibal -en -er.kannike — kar

kannike* (—hihna) ge h äng -et -; ks. m i e-kan~; (ripa) handtag-et-; (—nauha) band -et -, hängsle -t -n; vrt. kannatin, kannikka * (leivän-) kant-en-er. -politiikka

(iv.) krämarpolitik. kännin* (ruoka—) portör -en -er; vrt. kannike.

kanniske||lla bära*; kånka (på) ngt. -lu bär-ning.

kannokko * stubb|mark, -åker. kannon|jnostin (mv.) stubbrytare. -nosto stubbrytning. -nostokone, -nosturi stubb |-brytningsmaskin, -brytare, -pää stubb|e -en -ar.

kannu 1. (äst.) kanna. 2. (vanh. vet.) kanna

(2,617 l). -i t tain,-kaupalla kannvis. kannukse||llinen med sporr|e, -ar; sporr|-försedd, -beväpnad; (lin.) sporrbärande, -ton utan sporr|e, -ar. kannu||llinen en kanna (full), -määrin kannvis. -määrä kanntal. -nkansi kannlock. -nmitta kannmått. - n valaja (nyk. kuv.) kannstöpare. -nvalanta (er. kuv.) kann-stöperi. -rusto (an.) kannbrosk. kannu I s 1. a) (el., ksv.) sporr|e -en -ar; h) (taik., myt. noita—) (lapsk) trolltrumma. 2. (ris;, hist. rit.) -kset pl sporrar; ansaita -ksensa tjäna (vinna) sina sporrar; —ten kilinä sporrklirr; -ksen kaari hälbygel; -ksen pyörä sporr|hjul, -trissa, -klinga, -pyörä (Int., pyrstö—) sporrhjul. -ruoho (ksv. Linaria) sporreblomma, -taa sporra; ~ hev. ge hästen sporrarna; (kuv.) egga; entusiasmera; (innoittaa) inspirera.-taja (hnk.) som sporrar, -taminen sporrande; ks. -taa. -tin (kuv.) sporr|e -en -ar; drivfjäder, -tus sporrande, sporrning. -veitsi (keit.) sporrjärn -et kanoninen (usk.) kanonisk, -soida, -staa kanonisera.

kanootti* (mer.) kanot -en-er. -mela padd|el -eln -lar; kanot-, paddel |åra. -urheilu kanotsport; (melonta) paddling. kansa folk -et -; (—kunta) nation -en -er; Suomen — det finska folket; den finska nationen; yhteinen — (rahvas) allmoge -n; paljon —a (yleisöä) en talrikt församlad menighet; —n mielipide folkopinion; —n tahto folkvilja; —n valitsema folkvald; —n mies (syntyp.) en man av folket; (mieleltään) en folkets man; en folklig man; vanhan —n mies en man av (den) gamla stammen; —n keskuudessa bland folket; —a tuhoava (kaatava, vanh.) folkförödande, kansainliitto (hist.) Nationernas, folk|för-bund; -liiton sihteeristö folkförbundssekretariat (et); -liiton peruskirja folkförbunds-pakt(en); -liiton kokous folkförbundsmöte, (-jaosto avdelning [byrå] för folkförbundsärenden.) -oikeudellinen folkrättslig. - oikeus2 folkrätt, -vaellus 1. (hist. ym.) folkvandring. 2. (kuv.) massutvandring; människoström, -välinen 1. (a.) mellan-folklig, internationell; ~ oikeus internationell (mellanfolklig) rätt; folkrätt(en); ~ oikeusyhteisö internationellt rättsförbund; ~ oikeuskelpoisuus folkrättslig kapacitet; ~ toimikelpoisuus folkrättslig handlingsförmåga. 2. (s.) »—», (vallankum. laulu) international -en -er; laulaa »-välistä» sjunga

salaisyhtymä kan

internationalen. -välisluonteinen av internationell natur (karaktär), -välisoikeu-dellinen folkrättslig; internationellträttslig. -välistyä internationaliseras. -välisyys2 internationalism. -yhteisö folksamfund; (Brit-til. —) samvälde, kansakokonaisuus folkgemenskap, kansakoulu folkskola; —n johtokunta folkskoledirektion. -asetus folkskole I stadga, -förordning, -huoneisto folkskolelokal, -ikä folkskoleålder, -kokous folkskolesammanträde. -lainen folkskole|elev -en -er, -barn -et -. -laitos folkskoleväsen, -lapsi folkskolebarn. -lautakunta folkskolnämnd. -maksu folkskolavgift, -määräraha folk-skolanslag.

kansakoulunopettaja folkskollära|re, -rinna, -kokous folkskollärarmöte, -kunta folkskol-lärarkår. -seminaari folkskollärarsemina-rium. -tar (vanh.) folkskollärarinna, kansakoulu I |noppilas folkskoleelev. -ntarkas-taja folkskol(e)inspek|tor, -tör. -opetus folkskoleundervisning. -pakko folkskoletvång, -piiri folkskoledistrikt, -rakennus folkskolebyggnad. -rasitus folkskoletunga, -sivistys folkskolebildning, -talo folkskolebyggnad, -toimi folkskoleväsen, -työ folkskolarbete, kansa | |kunnallinen ks. kansallinen.

-kunta* nation -en -er; folk -et -. kansalai|nen medborgare; (saman maan —, maanmies) landsman, (nainen) lands-maninna; Suomen — finsk medborgare; ottaa (maan) -seksi naturalisera. kansalais- (yhd.) medborgerlig; medborgar-, -adressi (er. Suom. hist. v:n 1899 —) med-borgaradress. -ansio medborgerlig förtjänst, -arvo

medborgerligt anseende, -henki medborgaranda. -hyve medborgerlig dygd; med-borgardygd. -ihanne medborgarideal. -juhla medborgerlig fest. -järjestö medborgar-organisation. -kokous medborgarmöte. -koulu medborgarskola, -kunnia medborgerlig heder, -kunto medborgerlig dygd (duglighet), -lahja nationalgåva. -luokka medborgarklass. -luottamu|s medborgerligt förtroende; nauttia —la åtnjuta medborgerligt förtroende; tuomita -ksensa menettäneeksi döma till förlust av medborgerligt förtroende; -ksen menettäminen förlust av medborgerligt förtroende, -mieli medborgar-sinne. -oikeu|s2 medborgar|rätt, -rättighet; Suomen -det finsk medborgarrätt, -piiri rned-borgarkrets. -polvi medborgargeneration. -päivälliset medborgarmiddag. -sivistys medborgerlig bildning; (yleis—) allmänbildning.-sota medborgarkrig; (sisällis—) inbördeskrig.-taa (ottaa kansalaiseksi) naturalisera. -taito medborgarfärdighet. -taminen naturalisation. -tieto medborgarkunskap, -toiminta medborgerlig (medborgar)verksamhet. -tua naturaliseras; -tunut naturaliserad. -uudeton statslös, apolit. -uudettomuus2 statslöshet; avsaknad av medborgarskap. -uus2 medborgarskap -et; statsborgarskap -et. (-periaate nationalitetsprincip, -vala medborgarskapsed.) -vapaus2 medborgerlig frihet, -vastuu medborgaransvar, -velvollisuus2 medborgerlig plikt (skyldighet), -yhtymä medborgarsammanslutning.

kansallinen nationell; vrt. kansanomainen; ~ enemmistö (vähemmistö) nationell majoritet (minoritet); ~ kulttuuri nationell kultur; ~ tehtävä nationell uppgift; ~ (merkki)teos nationalverk; ~ liike nationalitetsrörelse; — itsemääräämisoikeus nationell (kansojen folkens) självbestämningsrätt; ~ asia nationalangelägenhet, kansallis-(yhd.) nationell, national-, -eepos nationalepos, -henki nationalanda. -hymni nationalhymn, -hyve nationaldygd. -juhla nationell fest; nationalfest, -juoma nationaldryck. -kaarti nationalgarde, -kieli nationalspråk. -kiihko nationalism; chauvinism. -kiihkoilija nationalist; chauvinist. -kiihkoinen nationalistisk. -kirjallisuus2 nationallitteratur, -kirkko national-, stats-, folk I kyrka. -kokous nationalförsamling, -laulu" nationalsång, -lippu nationalflag-ga; (mer.) nationalitetsflagga. -luonne national|lynne, -kynne, -karaktär, -mielinen 1. (a.) nationellt sinnad. 2. (s.) nationalist. -mielisyys2 nationellt sinnelag -et. -museo nationalmuseum, -omaisuus2 national | egendom, -förmögenhet, -onnettomuus2 nationalolycka. -ooppera: Suomen K~ Finska nationaloperan. -piirre nationellt drag; nationaldrag. -puisto nationalpark, -puku nationaldräkt; folkdräkt, -pukui-nen klädd i folkdräkt (nationaldräkt), -päivä nationaldag, -romantiikka (taid kirj.) nationalromantik, -runoilija nationalskald. -sankari nationalhjälte, -sivistys nationell kultur, -sosialismi (er. hist. Saks .) nationalsocialism, nazism -en. -sosialisti nationalsocialist, nazist -en -er. -sosialistinen nationalsocialistisk, nazistisk, -sävyinen nationellt betonad, färgad, -taa nationalisera. -tajunta nationalmedvetande. -tamilien nationaliserande, nationalisering. -tanssi nationaldans; vrt. kansan~. -teatteri nationalteater; Suomen ~ Finska nationalteatern, -tietoisuus2 nationalmedvetande. -tua nationaliseras; bli nationaliserad; -tunut nationaliserad, -tulo ks. kansantulo, -tuminen nationalisering. -tunne, -tunto nationalkänsla, -turhamaisuus2 nationell fåfänga, -uudeton (som saknar) nationalitet. kansallisuu|s2 nationalitet; toista -lia (oleva) av annan nationalitet, -aate nationalitetsidé. -kirja (mer.) nationalitetscertifikat -et -. -kysymys nationalitetsfråga, -merkki nationalitets|beteckning, -märke, -periaate nationalitetsprincip, - taistelu nationalitets|-kamp, -strid, -todistus nationalitetsbevis. kansallis;! val ti o nationalstat. - varallisuus* ks. -omaisuus, -viha nationalhat. -vika nationalfel. -väri nationalfärg. -ylpeys1 na-tionalstolthet. kansan aines folkelement, -akatemia folkakademi. -armeija folkarmé. -auto folkbil. -demo|kraatti, -kraattinen, -kratia folk-demo|krat, -kratisk, -krati; -kraattinen tasavalta folkdemokrati, -eduskunta folkrepresentation; parlament, -edustaja riksdagsman; ledamot av riksdagen; folkrepresentant. -edustus folkrepresentation, (-laitos folkrepresentation, -muoto folkrepresenta-

tionsform.) -eepos folkepos, -eläke folkpension. (-laitos folkpensionsanstalt, -laki folkpensioneringslag.) -elämä folkliv, -etymologia (kiel.) folketymologi. -hallitus folkregering. -heimo folkstam, -hiihto riksskid-ning. -huolto folkförsörjning, (-lautakunta folkförsörjningsnämnd. -ministeri, -ministeriö folkförsörjnings |minister, -ministerium, -piiri folkförsörjningsdistrikt. - viranomainen folkförsörjningsmyndighet.) -huumori folkhumor. -huvit pl folknöje, -ihminen (rahvaan j mies, -nainen) en (man, kvinna) av folket, -johdannainen (kiel.) ks. kansan-etymologia. -johtaja folkledare, - joukko folk|massa, -hop; -joukot folkmassor(na). -juhla folkfest, -

kalenteri folkkalender, -kapina (hist.) folkresning, -kasvattaja folkuppfostrare. -keittiö ks. -ruokala, -kerros folklager; laajat -kerrokset de breda lagren, -kertomus folksäg|en -nen -ner. -kieli folkspråk; (~murre) folk-, lands|mål -et -. -kii-hottaja folkuppviglare, agitator; demagog -en -er. -kirja folkbok, -kirjailija allmogeförfattare; (itseoppinut) autodidakt-en-er. -kirjanen folkskrift, -kirjasto folkbibliotek, -kirkko folkkyrka, -kokous folk|församling, -möte. -komissaari (NI.) folkkommissarie, -komissariaatti folkkommissariat -et -. -konsertti populär-, folk|konsert. -kuvaus folklivs-, allmoge|skildring. -käräjät pl folkting; (Ta.) folketing(et). -lakifolklag; oskriven lag. -lapsi ett folkets barn. -laulu folkvisa. -lehti folk|tidning, -blad. -leikki folklek. -liike folkrörelse, -luokka folkklass, -luonne folk|lynne, -kynne, -karaktär, -meri folkhav, -meteli folkupplopp, -mielikuvitus folkfantasi, -mielinen folkvänlig, folklig. -mielisyys2 folklighet. -mies en man av folket; (rahvaan~) allmogeman; (mielelt.) folklig man; en folkets man. -moraali folkmoral, -muisto folktradition, -murre dialekt, folk-, bygde I mål. -musiikki folkmusik, -nainen kvinna av folket; (rahvaan ~) allmogekvinna. -nousu folkresning, -näytelmä folkpjäs. -omainen folklig, folk-; populär, -omaisuus3 folklighet; vrt. kansallis—, -opetus folkundervisning, kansanopisto folkhögskola; kurssi folkhögskolekurs. -aate, -ajatus folkhögskoleidé(n). -laitos folkhögskoieväsen. -mies folkhögskoleman. -njohtaja folkhögskol(e)förestån-dare. (-tar folkhögskol[e]föreståndarinna.) -nopettaja folkhögskol(e)lärar|e, -inna. -nopettajatar folkhögskol(e)lärarinna. -nuoriso folkhögskol(e)ungdom. -seura folkhögskoleförening. -talo folkhögskolehus. -työ folkhögskol|(e)arbete, -verksamhet, kansan||osa folkelement -et -; del av folket, -painos (kirjp.) folkupplaga, -paljous2 folkmassa; (-joukko) folkhop -en -ar. -pankki folkbank, -perinne folktradition, -psykologia folkpsykologi, -puhuja folktalare, -puisto folkpark, -puku folkdräkt; vrt. kansallispuku. -puolue folkparti; Ruolsal.~ Svenska folkpartiet, -päätös folkbeslut; plebiscit -et -. -ravitsemus folknäring, -rintama folkfront(en). -rotu folkras, -runo folkdikt, -runoilija allmoge|diktare, -skald, -runon|s2 folkdiktning, folkpoesi; -den tutki-

ja, tutkimus folkdikts|forskare, -forskning; folklorist, folkloristik. -ruokala folkkök. -ryhmä folkgrupp, -sankari folkhjälte, -satu folksaga, -sielu folksjäl, -sielutiede ks. -psykologia, -sirpale folkspillra, -sivistys folkbildning, -sortaja folkförtryckare; tyrann, -suosio folkgunst; popularitet, -sävelmä folk i melodi, (lyhyt) -låt. -taide folk-, allmoge|konst. -tajuinen folklig; populär; (yleis~) allmän-, lätt|fattlig. -tajuisesti folkligt; populärt; (yleis ~) allmän-, lätt|fattligt. -tajuistaa popularisera, -ta-juis-tieteellinen populärvetenskaplig. - tajuistaa populariseras; bli lättfattlig, -ta-juisuus1 folklighet; (helppo ~) lättfattlighet. -tajunta medvetande folk. -talo folkets hus. kansan||taloudellinen nationalekonomisk, - talous2 nationalekonomi, -hushållning; folkhushållning. (-tiede nationalekonomi, -tieteellinen nationalekonomisk, -tieteilijä nationalekonom -en -er.)

kansan|| tanhu folkdans, -tanhuaja folkdansare. -tanssi ks. -tanhu, -tapa folksed. - tarina, - taru folksägen. -tasavalta folkrepublik. -tauti folksjukdom, -teatteri folkteater. -terveys8 folkhälsa, -tietou|s* folklore ~n; -den tutkija folklorist; -den tutkimus folkloristik. -tribuuni (ant. Hoorn.) folktribun, -tulo nationalinkomst, -tungos f oik [trängsel, -skockning. -tuomioistuin folkdomstol, -tuotos nationalproduktion. -uinti riks-simning. -urheilu folksport, varmans idrott. -uskomus (käns.) folktro, -vakuutus (vak.) folkförsäkring, (-laitos folkförsäk-ringsanstalt.) kansanvalistus folkupplysning, -harrastus intresse för folkupplysning, -mies folkupplysningsman. -rahasto folkupplysningsfond. -seura folkupplysningssällskap, -työ folkupplysnings I arb ete, -verksamhet, kansan|| valta folkvälde, demokrati -n. -valtainen demokratisk, -valtaistaa demokratisera. - val laistaminen, - val tai s t umi nen demokratisering. -valtaistua demokratiseras. -valtaisuus2 demokrati; demokratisk karaktär. -vapaus2 folkfrihet, -vihollinen folkets fiende, - villitseminen folkuppvigling, - villitsijä folkuppviglare; demagog-en-er. -yhteys2 folkgemenskap, -ykseys2 folkenhet. - yliopisto folkuniversitet, -yllyttäjä ks. -v i 1-1 i t s i j ä. -yllytys ks. -v i 11 i t s e m i n e n. -ystävä folkvän. -äänestys folkomröstning; referend|um, -a. kansa||ryhmä folkgrupp; grupp av nationer, -tiede etnografi, -tieteellinen etnografisk, -tieteellisesti etnografiskt, -yksilö folkindivid.

kan|si2* 1. (äst. ym.) lock -et -; kaivon~ brunnslock. 2. kirjan~ pärm -en -ar, pl (kirjan) -net band -et -, kauniissa

~ssa i vackert band; -nesta -teen från pärm till pärm. 3. taivaan ~ himlavalv -et -. 4. (laivan ~) däck -et -; panna laivaan ~ däcka ett fartyg; -nen pano däck(slag)ning. -kimpi (äst.) lockstav. -kuva (kirj.) pärmbild. -kuva-ty ttö pinupp|a -an -or. -kuvio (kirjs.) om-slagsvignett -en -er. -lasti (mer.) däckslast; liiaksi ~ssa överlastig. -lehti (kirjs.) omslag -et -; (kova) pärm -en -ar. -lippu (-piletti,

mer.) däcksbiljett, -matkustaja däckspassagerare. -miehistö däcksmanskap, -o 1. album -et -; (kannet) pärmar pl. 2. (mappi) mapp, förvaringspärm, portfölj, -paikka (mer.) däcksplats, -palkki däcksbalk. -paperi (kirjs.) pärmpapper, -ttaa: ~ kirja förse* en bok med pärmar, -venttiili däcksventil.

kansleri kansler -n -er. -nsihteeri kanslers-sekreterare. -ntoimi, - n viras to kanslers |-ämbete, -kansli, kanslia kansli -et -er. —apulainen kanslibiträde. -henkilökunta kanslipersonal, -huone kanslirum. -huoneisto kanslilokal, -kieli kanslispråk, -kuulustelu kansliförhör, -neuvos (arv.) kansliråd, -päällikkö kanslichef, -tehtävä kansligöromål. - toimikunta kansli-kommission. -toimituskunta (hist.) kansli-expedition. -tyyli kanslistil. kanslisti kanslist -en -er. kansoit||taa* befolka; (asuttaa) kolonisera, -tua* befolkas; bli befolkad, (saada asutusta) koloniseras; bli koloniserad, kanssa med, jämte; jnk ~ (seurassa) (i sällskap) med (jämte) ngn. -hallitsija ks. hallituskumppani. -haltija ks. haltija k u m p p a n i. -ihminen (miel. lähimmäinen) medmänniska, -kilpailija ks. kilpakumppani, -käymi|nen (vanh.) umgänge -t; olla -sissä (miel. seurustella) jnk kanssa umgås (idka umgänge) med ngn. -perillinen medarvinge; ks. m y ö t ä-, y h-t e i s||p erillinen, -rikollinen ks. r ikostoveri. -sisar (vanh.) medsyster, -syyllinen ks. m y ö t ä s y y 11i n e n. - takaaja ks. takauskumppani. - vastaaja ks. myötävas taaja, -vastuullinen ks. myötävastuullinen. -veli (vanh.) medbröder, kanssi (mer.) ks. miehistösuoja, kan|ta* I. (abstr.). 1. (pohja) grund-en-er. 2. (asennoituminen) hållning; (suhtautuminen, asenne) inställning, ställning; (mielipide) ståndpunkt -en; (näkö ~) synpunkt -en -er. 3. kohta punkt -en -er; asettua jllk -nalle intaga en ståndpunkt (fatta, taga ställning); olla mietinnön -nalla (puoltaen) förorda, (asettuen kannattamaan) ställa sig bakom ett betänkande; asioiden ollessa Iällä -nalla (nykyisellään) på den punkt (såsom) sakerna nu står; olla toisella -nalla intaga en annan ståndpunkt (ha en annan inställning; vara av en annan [av avvikande] mening, åsikt); siellä ovat asiat huonolla -nalla där står det illa till; asia on vielä samalla -nalla saken står ännu på samma punkt; saken har inte avancerat; pysyä lujana -nallaan stå på sin kant; saattaa asia sille -nalle että bringa en sak därhän, att; kasvatusopillisella -naita ur pedagogisk synpunkt; järjestää paremmalle -nalle ordna på bättre fot; käsittää (nähdä) asia (kysymys) siltä -naita se (taga) en sak från den sidan; anlägga en sådan synpunkt på en fråga; määrittää ~nsa jnk suhteen taga ställning till ngt; omalta -nallaan (kohdallaan) för sitt eget vidkommande; siltä -nalla katsoen från den synpunkten sett (betraktat). 4. (aste) stadium; (määrä) bestånd -et. 5. (mat.) bas -en -er. II. (konkr.)

6. (kengän, sormuksen klack -en -ar; vri. kantapää; (rak. esim. holvin fot -en fötter; (jalusta; kuv.) fot -en; (naulan huvud -et -en (-); osua naulan ~an träffa huvudet på spiken. 7. (varsi) skaft -et -; (runko) stam -men-mar; (kiinnitlgmiskohla) fäste -t -n; stomm|e -en -ar; kupongin ~ talong -en -er; vrt. -kantainen. 8. (ksv.) (lehti)~ bladfot. 9. (yhd.) karja~ bo-skaps|bestånd, -stam; raha~ myntfot; osa-ke~ aktiestock. 10. (snt.): pysyä jnk -noilla (so. tasoilla) hålla jämna steg med ngn (ngt), kan|taa* -nan 1. bära*; ~ kädessään bära i handen; ~ käsillään (kuv.) bära på sina händer; ~ suruja (huolia) bära på sorger (bekymmer); ~ kaunaa (vihaa) jllk (jtk vastaan) bära agg till (hysa hat mot) ngn; niin pitkälle kuin silmä ~ (näkee) så långt ögat når; ääni ~ kauas rösten (ljudet) hörs på långt håll; rösten bär (når) långt. 2. ~ veroja uppbära skatter; panna (siirtää) jtk jnk -nettavaksi överflytta ngt på ngn; åväl-va ngn ngt; vrt. kannettava. 3. lehmä on kantanut (vasikoinut) kon har kalvat, kanta||-aliupseeri stam-, (vanh.) kapitulant|-underofficer. —apteekki stamapotek, --asia-kirjat pl koncepthandlingar, --astuja (el.) hälgångare. --asukas urin^nejvånare. kantaatti* (run., mus.) kantat -en -er. kanta||esine (Iak.) modersak. -esitys (mus., teat., oop.) uruppförande, (teat. m.) urpremiär. -inen (yhd.) som har fäste jne.; lyhyt~ med kort fäste; keihäs~ (ksv. lehti) spjutlik. -isä stamfa(de)r. kantaja 1. bärare. 2. (Iak.) kärande; klagande. 3. (saatavien) uppbördsman. -kelpoinen (Iak.) med (som har; kärandehabilitet. -kelpoisuus* (Iak.) kärandehabilitet. -puoli (Iak.)

kärandepart. kanta||joukko stamtrupp, -kartta (mnm.) stam-, storn|karta. -kaupunki stadskärnan, -kieli urspråk, -kirja 1. (mv.) stambok. 2. (alkup.) koncept; original -et -; (memoriaali-pöytäkirja) memorial(protokoll). (-eläin stamboksdjur. -lautakunta stamboksnämnd. -näyttely stamboksutställning.) kanta|jkirjasto stambibliotek, -kivi (perus~) grundsten; jalusta ~ sockelsten. -kulma basvinkel, -laji stamart. -lippu (esim. sekin) talong -en -er. (-vihko talonghäfte.) -luku (mal.) bas -en -er. -luu (an.) hälben, språngben.

kanta||ma (tkn.) räckvidd -en -er; (toiminta-säde) aktionsradie -n -r; ulottua silmän -miin sträcka sig så lång;t ögat når. -mat|on som inte bär; icke bärande; silmän -torniin, -tornissa utom synhåll; längre än ögat når. •minen 1. bärande; bärning jne.; vrt. k a n-t a a. 2. maksujen ~ uppbärande; uppbörd -en -er; vrt. 2. kanto. 3. (Iak.) kärande; utförande av talan, kantamuoto stam-, grund|form. kantamus börda; (selkä ~) packning, kanta||ompelu stjälksöm. -osa huvud [del, -part; sopimuksen ~ ett avtals stam. -osakas stamaktionär, -osake stamaktie, -piste (tkn.) lodpunkt, -pisto (ni.) stjälkstyng. -pää (an.) häl -en -ar; vrt. 2. k i i r e. -pääoma anläggnings-, (perus ~) grund I kapital, -pöytä (rav.

ym.) stambord. -pöytäkirja konceptprotokoll. -raha grund |kapitäl -et -plåt -en. -rahasto grundfond, -rauta (jlkn.) klackjärn. -ravintola stamrestaurang, -relli(sieni)

(vahvero) kantarell -en -er. -sana grundord, -sienet pl (ksv.) basidsvampar. -sopimus stamavtal, -sormus klackring. -suomalainen (alku~) urfinsk. -suomi (kiel.) urfinska, -teos stomm|e -en-ar. -tila (mnm.) stam|lä-genhet, -hemman, - tilit pl koncepträkenskaper. -toimituskirja konceptexpedition, - tuomiokirja konceptdombok, kantau|tua* bäras*; nå3; ääni -tui korviimme rösten nådde våra öron; ~ jnk tietoon komma till ngns kännedom, till ngns öron. kanta|| vaakuna stamvapen, -vanhemmat pl stamföräldrar; vrt. e s i-i s ä t. -vieras stamgäst. -vierre (pnm.) stamvört. kantavuu|s2 (mer.) dräktighet; last|dryghet, -kapacitet; bärighet, bärkraft -en; (Int.) lyftkraft; (kuv.) bärvidd -en; -deltaan . . . tonnia med en dräktighet om (på) . . ton; laaja ~ (kuv.) stor bärvidd, kantaäiti stammoder.

kanteenalainen (hnk.) åtalad; (as.) påtalad;

i käromålet avsedd; ks. känne, kantel||e (mus.) kantele -n.-eenkieli kantele-sträng. -eensoittaja kantelespelare. -eensoit-to kantelespel. kante||leminen 1. (kanneksiminen) bärande; kånkande. 2. skvallrande. 3. (Iak.) klagande; vrt. kannella, -lijaaj skvall|rare, -rerska; (j.) skvallerbytta; b) (Iak. valittaja) som anför (anfört) klagomål (besvär); klagande -n -. kantelu 1. skvall|er -ret. 2. (Iak.) (en) klagan; klagomål -et -; (valt.) erinran; tehdä ~ klaga; inlämna klagoskrift, (valitus) besvär, -asiakirjat pl besvärshandlingar, -kirjoitus klagoskrift, -kohta klagopunkt. -ntekijä klagande -n -. -peruste grund för klagan, -teitse, -tietä medelst klagan, -kantinen (yhd.) med . . . lock (däck) (av ngt); (kirj.) med... pärmar; i... band; tiivis~ med tätt (tättslutande) lock; lasi~ med lock av glas; kaksi ~ med två, dubbla lock; (mer. er. hist.) dubbeldäckad, med dubbla däck; ohut~ (kirj.) med tunna pärmar; nahka ~ i läderband.

1. kanto* (puun~) stubb|e -en -ar.

2. kanto* (kantaminen) (upp)bärande; (upp)bärning; (ver. ym.) uppbörd; (silmän ~) ks. (silmän) kantama.

kantoi|aalto (tkn.) bärvåg, (-johto bärvågsledning.) -aika 1. (ver.) uppbörds|termin, -stämma. 2. (el.) ks. t i i n e y s a i k a. kanto||arvo (mtsh.) rotvärde; rotnetto -t. -asia (Iak.) uppbördsärende, -halot pl stubbved. -hihna bärrem, kanto||hinta (mtsh.) pris på rot; rot|pris, -netto -t; stubb|hyra, -öre -t. -inen 1. stubbig;! full av stubbar; stubbfylld. 2. (yhd. mer.) av . . . dräktighet, med lastkapacitet; 500 tonnin ~ av 500 tons dräktighet; med en last|kapacitet (-dryghet) på 500 ton. -isuus2 (mer.) dräktighet, lastkapacitet, (kuv.) bärvidd -en. -juusto kalv|-dans, -ost. -jännite (shk.) tillåten påkänning; bärmodul -en. kantokauppa (mtsh.) försäljning på rot.kantokyky — kappakangas

kanto||kyky 1. (lu].) bärförmåga; bärkraft; bärighet. 2. (mer.) dräktighet; last (kapacitet, -dryghet. 3. (kaup., vakavaraisuus) solvens -en; likviditet, -leima (mtsh.) rotstämpel, -luettelo (ver.) uppbördslängd, -mies bärare; (ver. ym.) uppbördsman. -määrä (ver.) uppbördsbelopp; stubbmängd., kantoni (Sv.) kanton -en -er. kanto||paarit pl bår. -palkka bärarlön. -pinta

(Int.) bäryta. kanto||pommi stubbomb. -rahat (mtsh.) stubbhyra; (veron ~) uppbördsmedel, -siipi bärplan. (-alus bärplansbåt.) -takaus (ver.) uppbördsborgen, kanto taso (Ini.) bärplan. kanto||terva stubbtjära. - tervakset pl tjärved av stubbar, -toimi (ver. ym.) uppbördsväsen.

kan to 11 tuoli bärstol, -vaillinki, - vajaus (ver.) uppbörds|balans, -brist, -varat ks. -r a h a t. -vasu bärkorg, -vesa stubb|skott, -uppslag -et -voima bärkraft; vrt. -kyky. -vuosi (ver. ym.) uppbördsår. -väli bär-, (ampuma ~) skott|vidd -en -er. kantti ks. särmä, kulma, reuna, kanttiini (er. sot.) (kenttä[ruokala, -kauppa) . kantin -en -er. -tarjoilu kantinservering;

marketenteri -et -er. kanttori kantor, -ntoimi kantorsbefattning, kanttura (puun~) stubb|e -en -ar; ukon ~

(halv.) gubbstut -en -ar. kanu||kka* (ksv. Cornus); ruoho~ (C. suecica) hönsbär -et; pensas ~ (C. sanguinea) korneli -en -er, hårdved, -nki ks. k a n i i k k i. kanuuna kanon -en -er; vrt. tykki, kanv||asti (kovikekangas) kanfas -en. -eesi (nrk. -matto) kanvas; segelduk, presenning.

kanyyli (lääk. johtoputki) kanyl -en -er. kaoliini (kiv.) kaolin -et, -en. -savi kaolinlera. kaoottinen ks. kaaoksellinen, kalahauki torkad gädda; spickegädda; laiha kuin ~ bara skinn o. ben. kapaista (j.) svänga2 sig; — pystyyn fara upp,

spritta, springa, kapakala torrfisk.

kapakan||isäntä krogvärd, krögare. -kävijä krogkund, -pito krogrörelse, krögeri. -pitäjä krögare; ks. m. j-i s ä n t ä; (nainen) krog-värdinna; krögerska. kapakka* krog -en -ar. -elämä krogliv. »kulttuuri krogkultur, -liike krogrörelse, krögeri. -sankari krog|kund, -hjälte, -vieras krogkund.

kapakoi||da (be)driva* (idka) krogrörelse

(krögeri). -tsija krögare, † krögerska. kapallinen en kappe (full) (jtk [av] ngt), kapal||o linda; panna -oon linda (in); päästää -osta linda av; tukehduttaa -oonsa (kuv. heti alkuunsa) kväva (ngt) i sin linda, -oida linda, -oiminen, -ointi* lindande, lindning, -okääre linda, -olapsi, -ovauva lindebarn -et -. -ovaatteet pl lindekläder.-ovyö linda, -ukset pl lindning; ks. m. -ovaatteet. kapan||ala kappland -et -. -mitta kappmått. kapasiteetti (tilavuus, vetävyys, suorituskyky) kapacitet, kapaturska (kal.) spillånga.

kap

kapea smal; (ahdas) snäv. -hko tämligen (ngt) smal, snäv. -juovainen ks. -r a i t a i-n e n. -kaulainen med smal hals; smalhalsad. -lehtinen smalbladig. -nokkainen med smal näbb. -raitainen smalrandig. -raiteinen (raul.) smalspårig, kapeikko* (er. sot.) smalt ställe -t -n; smal passage; (mer) segelränna; (kuv.) flaskhals.

kapelli (kaiv.> Ist.) kapell -et -. -häviö ka-

pelleringsförlust. kapellimestari (mus.) kapellmästare, kapi ks. syyhy.

kapillaari- (fys., ksv., lääk.) (hiussuoni-) kapil|lar-, -lär-.-voima (hiuspillivoima) ka-pil|lar-, -lär|kraft; vrt. hiushuokoisuus. kapina uppror -et -; revolt -en -er; (sot.) myteri; nousta ~an revoltera, göra uppror; insurgera, (kuv.) uppresa sig (mot ngn, ngt); nostattaa ~an bringa i uppror; resa; nostattaa (panna alkuun) ~ anstifta ett uppror; insurgera; —an nousu resning, -hanke upp-rorsplan. -henki upprorsanda. -julistus upprorsproklamation. -laki upprorslag, -liekki upprorslåga. -liike upprorsrörelse, -lippu upprorsfana; nostaa — höja upprorsfanan, -llinen 1. (a) upprorisk, rebellisk. 2. (s.) en upprorisk; upprorsman; myterist; rebell -en -er; insurgent, -llisuus2 upproriskhet. -mieli ks. ed. -nnostattaja upprors |makare, -stiftare, -pesäke upprorshärd -en -ar. -yritys upprors-, kupp|försök. kapine (esine) föremål -et -; tingest -en -ar; sak -en -er; —e? (tavarat) effekter, (j.) gre-jor.

kapinoi da (vehkeillä) stämpla; konspirera; (tehdä kapina) revoltera; insurgera; göra uppror (myteri), -minen, -nti* stämplande; myteri; insurrektion. -tsija upprors |makare, -nian; rebell -en -er; insurgent; konspiratör, -va upprorisk, rebellisk, kapiot pl brudutstyrsel -n; (myötäjäiset)

hemgift -en-er. kapis||taa ks. kop is | t a a, -t e 11 a; juosta — (er. Ips.) rusa i väg; störta; sätta av (i väg), -tus: pl -

tukset (j. kapineet) grunkor; grejor, kapit aali (pääoma) kapital -et -. -alismi kapitalism, -alisoida (laskea pääoma-arvo) kapitaliserat; — jtk 5 %:n mukaan kapitali-sera ngt (beräkna kapitalvärdet av ngt) enligt 5%. -alisti kapitalist, -alistinen kapitalistisk, kapiteeli 1. (rak., koristeellinen pylväänpää) kapitäl -et - (-en -er). 2. (kirjp.) ks. seur. -kirjain kapitäl -en -er. kapi ttaa* (j.): kävellä — trippa, stulta. kapi tul||aa tio (antautuminen) kapitulation.

-antti* (kanta-aliupseeri) kapitulant. kapituli (tuomio~) kapit|el -let -. kaplaaki (mer. laivanpäällikön rahtiosuus)

kap(p)lake -n. kapla|s (tav. pl -at) (släd)fjätt|er -ern -rar.

-puomi (uit.) gångläns -en -ar. kapoittain (ml.) kapp|tals, -vis. kapokki* kapock -en. -liivit pl, -pielus

kapock|väst, -dyna. kappa* 1. (vel.) kapp|e -en -ar. 2. (viitta) kappa, -kangas kapptyg.

kappalainen (kirk.) kaplan -en -er. kappalaisllentoimi, -senvirka kaplansbefatt-

ning. -pappila kaplans|boställe, -bol-et kappale 1. stycke -t -n. 2. (es.) föremål -et (palanen) bit -en -ar; leikata — iksi stycka. 3. exemplar -et -; (ml., lyh. kpl): 5 ~tta (kpl) 5 stycken, exemplar; saada maksu —elia få betalt per stvck; kaksin —in, kahtena —ena i två exemplar; laatia sopimus useana yhtäpitävänä ~ena uppgöra ett kontrakt i flere likalydande exemplar. 4. (määrä, hiukan): ~(en) matkaa ett stycke (väg); —en aikaa ngn tid. 5. (tekstissä, m. luku) kapitlel -let jako ~isiin (lukuihin) kapitelindelning. 6. (fys.) kropp -en -ar; jähmeä — fast kropp. alkuperäis~ (asiakirja ym.) original -et -. kappaleihin ta styckepris. -ittain en efter en; styckevis; per styck, -jako (kirj.) kapitelindelning. -kauppa stycketalshandel, -luku stycketal, -luvuittain enligt stycketal; styckevis, -paino styokevikt. -palkka stycklön. -tavara (kaup.) styckegods, (-kuljetus styckegodsbefordran, -lasti styckegodslast.) -tulli stycketull. -työ styckarbete, kappa||liike, -myymälä kapp|affär, -magasin -et -. -ompelija(tar) kappsömmerska, kappeli kapell -et -. -kirkko kapellkyrka, -kunta kapellag -et -. -n(asukas kapellbo -n -ar. -pappi kapellpräst; kaplan -en -er. -saarnaaja kapellpredikant.) -seurakunta kapellförsamling.

kapperlla rapp; (rivakka) rask; (terve) kry.

-asti rappt; raskt, -uus2 raskhet, kappi* 1. (sinkilä, määrly) hyska, märla.

2. (mer.): kajuutan ~ kapp -en -ar, -er. kaprifol! (ksv. Lonicera caprifolium) kaprifol -en -er; -ium -ien -ier. -ntuoksu kapri-foliedoft.

kapris (ms., ksv. Capparis) kapris -en. -kastike kaprissås. kapsaa slamra, stampa, kapsah||taa* 1. (pudota) ~ maahan dunsa ned; falla* pladask; joka kuuseen kurkottaa, se katajaan ~ (snl.) den som fikàr efter mycket mister ofta hela stycket. 2* ~ (kavahtaa) pystyyn spritta* (springa*) upp; ~ kaulaan (j.) flyga* (falla*) ngn om halsen, -dus (putoaminen) fall -et -. kapse stampning; jalan — fotsteg; ljudet av steg; askelten — stamp av fötter; kavion — hovslag -et -. kapsel||i kaps|el -eln -lar; vrt. kotelo, r a-

s i a. -oida kapsla, -oitua kapsla in sig. kapsyyli (pullonsuun suojus) kapsyl, kapsäkki* (j. vanh.) kmatkalauk ku. kaj>teeni (mer., sot., urh.) kapten -en -er. -luutnantti (mer.s.) kaptenlöjtnant, -nrou-va kaptenska. -ntutkinto kaptensexamen, kapuaminen klättrande; kravlande; klivande; ks. kavuta.

kapula kavl|e -en -ar; kav|el -eln -lar; (trä)klamp -en -ar; (urh. viesti~) stafett -en -er; stafettpinne; budkavle; panna ~ kiertämään (er. hist.) låta budkavlen gå. -halot pl pinn-, trind I ved. -silta kavelbro. kapusiinij|apina (el. Cebus) kapucin(er)apa.

-luostari kapucin(er)kloster. -munkki kapu-cin(er)munk. kapusta (kauha) slev -en -ar. -haikara (el. Plalalea leucorodia) skedstork, -nvarsi slevskaft. -rinta (el. Charadrius apricarius) ljungpipare, kara (mel.) ten -en -ar, (lukon) dorn -en -ar; (tkn.) spind|el -eln -lar; (piikki) dubb -en -ar; (puinen) dyb|el -eln -lar; dymling; (pultti) bult -en -ar; (nasta) stift -et -. karaatti* (kult.) karat -en, -et -. -luku karattal. -nen (yhd.): 16- — 16 karaters, karablliini

ks. k a r b i in i. -inieeri (I tal. ym.) karabinjär.

karahduttaa* låta (få, bringa* att) knastra;

vrt. karahtaa, karahka (j. risu) (torr) gren; krak|è -en -ar;

(näre) unggran -en -ar. karah||taa* 1. (törmätä) stöta mot (ngt); reki *li (maahan, hiekkaan) släden skar i.

2. kasvot -tivat punaisiksi ansiktet överflögs av en plötslig (häftig) rodnad (rodnade plötsligt), -vi karaff(in) -en -er. (-tarjotin karaffbricka.)

karaisllta härda; vrt. karkaista, -tua härdas; bli härdad; -tunut härdad, -tunei-suus2 härdning, karakteris ||oida ks. luonnehtia, -tiikka* (luonteenkuvaus, luonnehdinta) karakteristik -en -er. -tika (mal.) karakteristika. -tinen ks. 1 u o n t e e n o m a i n e n. karamelli (mak.) karamell -en -er. -paperi karamellpapper, -pussi karamellpåse, -rasia karamellask. -tölkki karamellburk, -tötterö karamellstrut; ks. makeinen, -väri karamellfärg, karanko * ks. karahka, karanteeni (rutto/suojelu, -sulku) karantän -en -er. -asema karantänsstation, -laitos karantänsanstalt, -lippu karantänsflagg(a). «määräys karantänsbestämmelse, - valvonta karantänsbevakning, karapylkkä (tkn.) spindeldocka, kara|ta* 1. rymma2; ~ sotapalveluksesta desertera; — vankilasta rymma från ett fängelse; ~ pois fly (bort); flykta; ~ vihollisen puolelle fly (löpa) över till fienden* -nnut vanki en förrymd fånge; -nnut sotilas (sotilaskarkuri) desertör. 2.— jnk kimppuun rusa på (störta sig över, överfalla*) ngn.

3. — pystyyn rusa (spritta*) upp. 4. ~ (luisua, solua, luiskahtaa) käsistä glida ngn ur händerna.

karauttaa* köra*; låta* gå; ajaa — spränga, jaga fram, köra i rasande fart; vrt. karahduttaa.

karavaani karavan -en -er. -kauppa karavanhandel. -majatalo karavan|seraj -en, -et -er, -härbärge, -njohtaja karavanförare, -tee kara vante, -tie karavan | väg, -led; -teitse karavanledes. karavel(l)i (mer. hist.) karavell -en -er. karbamidimuovi karbamidplast. karbidi (kem.) karbid -en. -lamppu karbidlampa. -valaistus, -valo karbid|belysning, -ljus.

karbiini (rts. kivr.) karbin -en -er. -haka

(tkn.) karbinhake. karboli (kem.) karbol -en. -happo karbolsyra.karbolihappoliuos — karjapaimen

kar

(-liuos karbolsyrelösning.) -kalkki karbol-kalk. -myrkytys karbolförgiftning. -neum karbolineum. -saippua karboltvål. -terva ks. -n e u m. -vanu karbolvadd. -vesi kar-bolvatten. -öljy karbololja. karbo|lnaatti * (kem.) karbonat -et -er. -nyyli (ryhmä) (ketoryhmä) karbonylgrup-pen. -rundum (kern.) karborundum -et. kardaani||akseli (tkn. nivel—) kardanaxel. -kytkin kardankoppling, -käyttö kardandrev. -käy t töinen kardandriven, -nivel (aut.) universal-, kardan|länk. -ripustus kardanupphängning. kardemumma (ms.) kardemumma -n. -nma-ku kardemummasmak. -öljy kardemummaolja.

kardinaali (kat.) kardinal -en -er. -kala

(Tanichthys albonubes) kardinalfisk. -kollegio ks. -neuvosto, -luku kardinaltal. -narvo kardinalsvärdighet, -neuvosto kardinal(s)-kollegium; (paavin vaal.) konklav -en -er. -nhattu kardinalshatt. -virhe (pää-, perus/-virhe) kardinalfel, kare 1. (tuulahdus, henkäys) fläkt -en -ar. 2. (väre) krusning. -htia* fläkta; brisa; krusas; (kuv. hymy) leka8, -kuusi (ksv.) krinolingran. karenssi ||aika (vak.) karenstid. -vakuutus

(hylkäysvakuutus) karensförsäkring. karhe (mv.) (hö)sträng -en -ar; heinät ovat

-etta höet är strängat, i sträng, karhe|la sträv; kurkkuni tuntuu —lia det känns strävt i halsen; vrt. karkea, -aleh-tinen grov-, sträv |bladig. -asti strävt, -ntaa* göra sträv(t). -us2 strävhet, karhi 1. (äes) harv -en -ar. 2. ks. karhe, karhi|lainen (ksv.) 1. (Carduus) tomttistel. 2. (ohdake) (Cirsium) tist|el -eln -lar. -ta harva, -tseminen harvning. karhu (el. Ursus) björn -en -ar. -aminen (leik. velkominen) björnande. -amiskirje björn-, krav|brev. -kainen ks. 1 i k o k u h-nuri. -keihäs (ent. mets.) ^ björnspjut, -koira (mets.) björnhund. -mainen björn|-aktig, -lik.

karhun ajo björnjakt, -kaataja björnjägare, -kynsi björnklo. -kämmen björnram, -käpälä björntass, -köynnös

snårvinda, -laukka (ksv. Allium ursinum) ramslök. -liha björnkött. -marja (ksv.) björnbär, -nahka björn[-hud, -fall. -palvelus (kuv. huono palvelus, vahinko) björntjänst, -palvonta (myt.) björndyrkan, -penikka, -pentu björnunge, -pesä (björn)ide. -pää björnhuvud, -rasva björn|fett, -ister. -ruoho (ksv. Tofieldia) kärrlilja, -sammal björnmossa, -talja björn|-fäll, -hud. -tanssi björndans, -tappaja björnjägare. -vatukka (ksv. Bubus fruticosus) björn|bar, -hallon.

karhu||perhe björnfamilj, -pyssy björnbössa, karhuta (velkoa) björna, kräva (jltk jtk ngn på ngt).

kan grund -et -; (luoto) skär -et -; (kallio) klippa; ajaa (joutua) —lie (mer.) stöta på grund; grundstöta; stranda; ajaa asia —lie (kuv.) bringa ngt att stranda; —Ue åjo grundstötning, strandning. karieeri jne. ks. kärf ieeri jne. karikatyyri (pilakuva) karikatyr -en -er.

kari|ke* pl -kkeet avfall -et; krats -et; (mtsh.) strö -et. -kupari avfalls-, krats|-koppar; kopparavfall, -peite strötäcke. -silkki flocksilke. -turve strötorv. karikko* (kari) grund -et -; (riutta) rev -et -. karikoida karikera.

karikukko (ent. luotolainen, el. Arenaria in-

terpres) roskarl. karinen uppfylld av grund; klippig, kari||seminen fallande; dråsande, -sta (pudota) falla* (av, ned); (vilja) dråsa; — muistista falla ur minnet; vrt. varista, -staa (ravistaa) skaka (ut, av, ned); (sirottaa) strö3 (ut); (pudottaa) falla2 (ned); (mtsh.) klänga2; ~ männynsiemeniä klänga tallfrön; (karistimella) kratsa.-staminen skakande; ströende; fällande; klängning; vrt. -staa. -stamo (mtsh.) klängningsanstalt, klängria. -stin (kivr. ym.) krats -en -ar; (mtsh.) klängare. -stus ks. karistaminen, (-laitos fmtsh.] ks. k a r i s t a m o.) karisuttaa*: (karistaa) skaka (ut, av, ned), karits||a lamm -et -. -oida lamma. -oittaa* låta lamma. kariutua * ([er. kuv.] ajautua karille) köra fast, haka upp sig, råka in i ett dödläge; gå i baklås, karja boskap -en; kreatur (pl); (lauma) hjord -en -ar; nuori — ungboskap; lisätä —ansa öka sin boskap; käydä —ssa (paimenessa) gå i vall. --aura \raut.) kofångare. -inen (yhd.) med . . . boskap, ladugård; suuri— med mycket boskap (stort boskapsbestånd, stor boskapsbesättning), karjai|lsta ryta* (till).-su rytande; skrik -et karja |tanta kreaturs |besättning, -bestånd -et, -stam. -kartano ladugård; säterstuga; (Et. Amer.) estancia. -kauppa boskapshandel. -kko* ladugårds-, mjölk|piga; (Suom. r.) deja. (-koulu, --opetus skola [undervisning! för utbildning av dejor.) -kuja fästig. -kymmenykset (hist.) pl kvicktionde, karjalai||nen 1. (s.) karel|are, -ska. 2. (a.) karelsk, -suus2 karelsk härkomst -en; karelskt ursprung -et; (-sluonne) karelskt kynne -t.

karja|IIaiva boskapsångare. -lan(karhukoira

karelsk björnhund. -paisti karelsk stek.) -läto fäbod -en -ar. -lauma boskapshjord; (— jota ajetaan toiselle paikkak.) boskapsdrift -en -er. -maja fäbod; (er. tuntur.) säterstuga, -markkinat ks. e 1 ä i n m a r k-kinat.

karjan|lantimet * pl (-annin) boskaps-, ladugårds (produkter. -hoitaja boskaps|skötare, /. -sköterska, -hoito boskapsskötsel, kreaturs (skötsel, -avel. (-koulu kreatursskötar-skola.) -jalostus kreatursförädling, (-yhdistys kreatursförädlingsförening.) -kasvattaja boskapsuppfödare; vrt. m. -omistaja, -kello koskälla, -käynti bete -t. -laidun betesmark -en -er; mulbete, -omistaja boskaps-, kreaturs|ägare. -paimen ks. k a r-j a*-. *rehu boskaps-, kreaturs|foder. -siitos kreatursavel. -tuonti kreaturs|mförsel, -import. -tuote ladugårds-, boskaps [produkt, -vakuutus kreatursförsäkring, -vienti kreaturs lutförsel, -export, karja||näyttely kreatursutställning, -paimen

(boskaps)herde; vall|gosse, -hjon -et cowboy -en -er, -s. -piha fä-, ladu|gård; ks. -t a r-h a. -polku fästig. -rotu kreaturs-, boskaps |-ras. -rutto boskapspest. - talo avelsgård; fäbod -en-ar;sät|er-ern-rar; (hist.) kungsladugård, -taloudellinen som rör boskaps|hushållning, -skötsel -n. -talous1 kreaturs-, boskaps|hushållning, -skötsel -n. (-koulu kreaturs-skötarskola.) -tarha boskapsfålla, -tauti bos-kaps|sjukdom, (kulkutauti) -sjuka, -tyttö ladugårdspiga, vallflicka, -työntekijä kreatursskötare. -varas boskapstjuv. -vaurio (mtsh.) ks. laiduntamisvaurio. karjeta* (karkenee) bli grov (sträv, styv); bli grövre (strävare, styvare), karju (mv.) gält -en -ar. karju|[a (karjaista, hnk.) ryta*; (mylviä) bö-la; (mölytä) vråla, -nta* bölande; vrål -et; (hnk.) rytande, -porsas galtgris. -yhdistys galtförening.

karkaami|lnen rymning, rymmande; (sol.) desertering; flykt -en; (~ kimppuun) rusande, störtande, -syritys rymningsförsök, karkai||sematon ohärdad, -seminen härdning, härdande, -sija (tkn.) härdare, -simo härderi. -sta härda, -su härdning, (-allas härdningstråg. -jauhe härdningspulver. -kuumuus8 härdningstemperatur. -kylpy härdningsbad. -nsyvyys8 härdningsdjup. -paja härderi. --uuni härd[nings]ugn.) karkaus ks. karkaaminen, -kuukausi (hist. aik.) skottmånad. -päivä skottdag, -rikos rymningsbrott, -vuosi skottår. - yritys rymnings-, flykt|försök. karkea 1. grov*; (karhea) sträv; (rosoinen) skrovlig; ~ työ grovarbete; ~n työn tekijä grovarbetare; veistää (höylätä, jauhaa) ~ksi grovjhugga, -hyvla, -mala; — puhe grovkornighet; ~ ääni sträv (skrovlig) röst; (kova) skarp stämma. 2. (kuv. raaka, sopimaton) plump, krass; sanat grova (plumpa, bryska) ord; ~ kohtelu kärvt (bryskt) bemötande, -hko något (tämligen) grov (sträv, styv); (komp.) grövre, -ihoinen grovhyllt. -jyväinen grovkornig, »karvainen sträv-, styv I hårig, -kätinen med grova händer (nävar); (kuv.) hårdhänt, -käytoksinen obelevad; oborstad; plump, -lankai-nen grovtrådig. -luonteinen grov*, kärv. -luonteisuus* (kuv.) kärvhet, -nahkainen hårdhudad. -nlainen ks. -h k o. -piirteinen med grova (leik. »kirveen jäljeltä» grovhuggna) drag. -piirteisyys2 grovhuggenhet, -puheinen grovkornig; grov (i sitt tal), -ra-keinen ks. karkeajyväinen. -sti grovt; strävt; styvt, -syinen grov|fibrig, -ådrig. -säätö (likipitäis~, hnm.) grovinställning. -tekoinen grovt (be)arbetad; grovhuggen; (kömpelö) otymplig, -tukkainen sträv-, styv I hårig.-villainen grovullig. karkeis||hakkaus grovhuggning, -hionta grov-slipning. -häkilä (kud.) grovhäckla. -höylä grovhyvel. -laskelma grovkalkyl; grov, approximativ kalkyl, -paja grovsmedja, -seppä grovsmed, -seula grovsikt, -taa förgrova, förenkla, -tae, -taos grovsmide, -tase råbalans. -työ (alustava, muokkaus I -työ) grovarbete, -työntekijä grovarbetare, -työstö för-, grov|arbetning.

karkelo (leikki) lek -en -ar; (tanhu) dans -en -er. -ida leka2, dansa, -inti* lekande; dansande.

karke||nee ks. karjeta. -us2 grovhet; strävhet; styvhet; vrt. karkea, karkko* (sht.) stap|el -eln -lar; trave; välta, karkota* 1. (pinota) stapla; trava; vrt. ed.

2. ks. k a i k o t a. karko||ttaa* förjaga, fördriva*; ~ maasta utvisa (ur landet), landsförvisa; ~ maanpakoon (määräpaikkaan) förvisa (från landet); landsförvisa; ~ (tieltään) driva undan; undantränga; se ~ (vie) unen det förjagar , (fördriver) sömnen, -tus fördrivning; maasta ~ landsförvisning, (-aika förvisningstid. -käsky, -määräys förvisnings-, utvisnings|-order. -paikka förvisningsort, -rangaistus förvisnings-, relegations |sträf f. -tuomio förvisnings-, [koul., yliop.] relegations|dom.) karku * 1. (pako) flykt -en; päästä ~un komma undan, lös; undkomma; lähteä ~un rymma2; (pakenemaan) bege* sig på flykt; karussa på rymmarstråt. 2. (laukka) sporrsträck -et; täyltä ~a i sporrsträck (sken); i full karriär, -lainen rymmare, rymling, -matka, -retki rymningsfärd; olla -maikalla vara på rymmarstråt. -ri rymmare, rymling; (sot.) desertör; (yliloikkari) överlöpare, -tie: olla -teillä vara på rymmarstråt. karkuuttaa* (ajaa~) jaga fram i sporrsträck; spränga*.

karmai|jseva rivande, ristande, skärande.

-sta riva*, rista2, skära; vrt. karmia, karme||a kärv; (karkea) sträv; (kova) hård; (karvas, katkera) bitter; vrt. karmaiseva. -asti kärvt; strävt; hårt, bittert, karmia rista2; (kirveliä) svida* (jtk i ngt);

(repiä) riva*, karmiini (vär.) karmin -en, -et. -npunainen, -nsininen karmin|röd, -blå. -sälpä karmin-spat.

karmosiini (vär.) karmosin -et, -en. -npunai-

nen karmosinröd. karneoli (p.jal.) karneol -en -er. karnevaali (kat.) karneval -en -er; ~t pl

karneval, karniisi (rak.) karnis -en -er. karoliini (kaarlelainen, hist.) karolin -en -er.

karonkka* (kekkerit, läh.) hippa; (Suom. r.)

karonk|a -an -or; ylioppilas~ studenthippa. karo||teeni, -tiini karotin -et. karotti* (1. kulho, 2. porkkana) karott -en -er.

karpalo 1. (ksv. Oxycoccus paluslris) tranbär -et -. 2. (kuv.) kyynel~ tår -en -ar; hiki~ svettdroppe, -hillo tranbärssylt. -mehu tranbärssaft. -nvarsi tranbärsris. karpio (vanh. vet.) en tredjedels tunna; tio

kappar, -nmaa (vanh.) karpland. karppi* (el. Cyprinus carpio) karp -en -ar. karrie||eri (ylenem. virkauralla) karriär, -risti (onnenonkija, kiipijä, pyrkyri) karriärist. kar saasti skevt, snett; (kuv.) avogt; vrt. karsas, -sailla vara, visa sig avog(t stämd), -sas -saan 1. (kiero, käyrä, vino) skev, sned; katsoa-saaseen (kieroon) skela, skeva (med ögonen). 2. (kuv.) (nurja, nurjamielinen, ynseä, tyly) avog, oblid; katsoakarsastaa -

-saasti se snett (jhk på ngt); -sain katsein med avoga blickar, med oblida ögon; ~ katse skelande, skevande (tav. kuv. avoga, oblida) ögon. -sastaa skela; (kuv.) avundas (ngn); vara avogt stämd (mot ngn). kar|si2* (kynttilän) sk ar | e -èn, skarn -et (noki) sot -et; (hiili) kol -et; palaa -relle (m. kuv.) förkolna, karsi|ja 1, a) (oksia) (av)kvista; (puhdistaa) rensa; b) (kuv., poistaa) stryka*; (hylätä) utmönstra, (urh.) gallra, taga* ut; kirjoitusta on paljon -itu mycket i artikeln har blivit struket (utmönstrat). 2. (kuv.) ks. karmia; kurkkua -i strupen känns sträv, -ja som (av)kvistar; som (rensar, hyfsar), -kko* 1. (mtsh.) kvisthugget bestånd. 2. (käns.) minnes-, vård|träd; —(lehto, pyhä lehto) helig lund. (-puu ks. ed. 2.) -minen (av)kvistande, bortrensande; hyfsande; vrt. karsia, karsi||na 1. (mv.) kätt|e -en -ar; fålla; (lammas—) fårkätte. 2. ks. h i n k a 1 o. 3. (rak.) (ugns)vrå -n -r. -noida (sulkea) instänga2; (kuv. eristää) isolera; (erottaa) avskilja2, -noitua* isolera sig; (mrt.) ks. ra vis tu a. karsi||nta * (av)kvistning; rensning; putsning; hyfsning; strykning; utmönstring; uttagning; utgallring; vrt. karsia, (-kilpailu [urh.] gallrings-, uttagnings|tävling. -kurssit pl gallringskurs.) -utua*s ~ pois falla* bort; (urh.) bli utslagen; (joutua hylyksi) utmönstras, karskahtaa* 1. (karskua) knastra. 2. (kuulua karkealta) låta* (ljuda) sträv; skära*, karski 1. karsk, morsk. 2. (ravakka, reipas, riuska) rask, käck, hurtig, -sti karskt, morskt; raskt, käckt, hurtigt, -us21. karsk-, morsk |het. 2. raskhet, käckhet, hurtighet, karsku||a knastra; krasa. -na knastrande, knastring; krasande. -ttaa* knastra (med ngt).

karsseri (koul., yliop. aresti {huone, -rangaistus) karcer -n. karsta 1. (tav. pl) -t (villa-) kard|a -an -or. 2. (noki) sot -et; (kuona) slagg -et, -en. -arnö karderi -et -er. -inen sotig; slaggig. -kone kardmaskin. -lanka kardgarn. -ohdake (kartlaohdake) kardtistel. -ta karda, karstau||s kardning, -tua* (nokeutua) bli sotig.

karstavilla kardull. -lanka kardullsgarn. kartagolainen (hist. käns.) 1. (s.) kartager

-n -. 2. (a.) kartagisk, kartake kartogram. kartallepano kartläggning; avfattning. kartano (läh. herras-) herrgård; (tila) gods. -nomistaja godsägare, --oikeus (hist.) gårdsrätt. -talous herrgårdsbruk, kartan||piirtäjä kartritare, -piirustus kartritning. -tekijä kartograf -en -er; ks. -p i i r-t ä j ä.

kartasto kartverk -et -; atlas -en -er. kartata* (mrt.) ks. karstata, kartella* undvika*; akta sig för, undfly3, kartell||i (kaup.) kartell -en -er; (rengas) ring -en -ar. -oitua * (rengastua) bilda kartell, -oituminen kartellbildning; kartellering. kartess i (sot.) kartesch -en -er. -tuli kar-tescheld.

- karustaa kar

kartio kägla; (mat.) kon -en -er. - (hammas)-pyörä (tkn.) koniskt (kugg)hjul; vrt. -pyörä, -leikkaus konisk sektion; kägelsnitt. -mainen, -mmi o toinen kägel-, kon|-formig; konisk, -mylly konkross -en -ar. -pyörä ^ koniskt hjul. -tappi konisk tapp. -venttiili kägelventil, konisk ventil, kartoi||ttaa* 1. (kart.) kartlägga*. 2. (Iak.) (varustaa karttamerkeillä) stämpelbelägga; (Suom.r.) kartera.-ttaja kartläggare. -ttamaton icke kartlagd, stämpelbelagd. -ttaminen kartläggning; stämpelbeläggning, - tus kartläggning; avfattning (på karta); stämpelbeläggning; kartering, (-työ kartläggningsarbete.) kartonki* (pahvi) kartong -en -er. -rasia

kartong -en -er; (pahvi—) pappask, kar 11 ta* 1. ks. karsta 1. 2. (kart.) karta;

panna -alle avfatta på karta, karttaa* undvika*; (kammoa) sky3; (vetäytyä eroon) undandraga* sig; (paeta) undfly3, kartta||hytti (mer.) karthytt. -kirja kartbok, atlas, -kokoelma kart|samling, -verk -et -. -laitos kartverk, -lehti kartblad, -merkki (leimamerkki) stämpelmärke, -ohdake (ksv., vaat. Dipsacus) kardtistel. -pallo globkarta; glob -en -er. -paperi (leimapaperi) stämpelpapper, stämplat papper, -piirros kartskiss -en -er. -projektio kartprojektion, -pöytä kartbord. -selitys (kart.) kartbeskrivning. -teos kartverk, -työ kart arbete, kartte||leva undvikande, -levasti (adv.) ks.

ed. -lu undvikande; skyende, karttu* påk -en -ar; (kapula) kavl|e -en -ar;

pesu—, pyykki— klappträ -(e)t -n. karttu|a* (lisääntyä) tilltaga*; (till)växa2; (kertyä) hopas, samlas; (rh.) inflyta*; vuosien -essa vid tilltagande ålder; -va tili kapitalräkning; pojalle -u voimia gossens krafter tilltager, växer; gossen blir (allt) starkare; hänelle -i paljon työtä han överhopades med arbete; rahaa -u -mistaan det hopar sig (samlas, inflyter) mer o. mer pengar; yleisöäkin -i runsaasti även publiktillströmningen var god; olla -massa, -maan päin vara stadd i tillväxt; ökas (ständigt); hänen omaisuutensa -i hans förmögenhet tillväxte, karttu||isa dryg; (runsas) rundlig, riklig; ~ käsi rundhänthet. -isuus8 dryghet; rundlighet, riklighet. -minen tilltagande, tillväxande; ökning. ka(r)ttuuni (vaat.) kattun -et, -en -er. kartusiaani (kat.) kartusian -en -er. -mun-

kisto kartusianorden. kartu||ttaa* (lisätä) öka, förkovra; (rikastuttaa) rikta (jllk med ngt); ~ omaisuuttaan öka (förkovra) sin förmögenhet; ~ tietojaan utöka sina (förkovra sig i) kunskaper; rikta sitt vetande, -ttaja som ökar (förkovrar); befrämjare. -1 taminen ökande; befrämjande, förkovrande. kartuusi (vanh. tupakkakäärö) kardus -en -er. -paperi karduspapper. -tupakka kardus-tobak.

karu karg; (maaperä) ofruktbar; (hnk. juro,

jäyhä) kärv. karuselli karusell -en -er. -najo karusellåkning. -sorvi (tkn.) karusellsvarv, karustaa: ~ vastaan streta emot.

karu||sti kargt; kärvt, -us2 1. (mv.) karghet,

ofruktbarhet. 2. (hnk.) kärvhet, karv|a 1. hår-et -; ragg-en; (hius~) hårstrå -et -n; luoda ~nsa (el.) fälla hår; tartuttaa -ojaan jhk håra ned ngt; nahasta lähtee -oja skinnet hårar av sig; ei vertaa (kuv.) inte en hårsmån. 2. (harv. vanh. väri) färg; oikeassa ~ssaan (kuv.) i sitt rätta ljus; i sin rätta dager, -huopa hårfilt. karvai|jnen 1. hårbeklädd; hårig; luden; (yhd.) med . . . hår; -hårig; tiheä~ med (som har) tätt hår (tät hårbeklädnad); täthårig. 2. jnk ~ (värinen) av samma färg som ngt; till färgen som ngt; saven ~ lerfärgad. -suus2 hårighet; ludenhet. karva|kulu luggsliten, barsliten, -lakki pälsmössa. -lanka hårgarn. (-matto hårgarns-matta.) -laukku (ksv. Lactarius torminosus) skäggriska. -llineii hår|beklädd, -bevuxen, -muodostuma hårbildning, -nkasvu hårväxt. -nluonti, -nlähtö hårfällning, -pallo (petolin. oksentama) hårboll, -peite hår|be-klädnad, -täcke, -peitteinen hår|beklädd, -betäckt, -puoli hårsida. karvari ks. nahkuri.

karv|as -aan bitter; (kirpeä) skarp; (kitkerä) besk; se oli hänelle ~ pala (niellä) det var ett beskt piller för honom, karvasivellin (mlv., taid.) hårpensel, karvas| manteli bittermandel, (-öljy bittermandelolja.) -pippuri (musta pippuri) starkpeppar. -suola (englanninsuola) bittersalt, -tel|la (kirveliä) svida*; (pistellä) sticka*; (kuv.) gräma2; nenää -ee det sticker i näsan; se -ee mieltäni det svider i mig; det grämer mig. -telu sveda; grämelse, -vesi (frm.) bittervatten.

karva||ton hårlös; (paljas) bar. -ttomuus2 hårlöshet. -tuppi (an.) hårsäck, -tupsu, -töyhtö hårtofs, -turkki skinnpäls. karvaus2 bitterhet; skarphet; fränhet. karviais||home, -härmä (puut.) krusbärs-

mjöldagg -en. karviaismarja (hed.) krusbär, stickelhår -et -. -hillo krusbärssylt. -mehu krusbärssaft. -pensas (ksv. Ribes grossularia) krusbärsbuske. -viini krusbärsvin. karviais||mittari (prh. Abraxas grossulariala) krusbärsmätare, -punkki (el. Bryobia prae-tiosa) krusbärskvalster. karvo||a fälla2 hår; (nhk.) avhåra; — vuotia avhåra hudar, -ittua* bli hårig; (peittyä karvoilla) (be)täckas2 med hår; få* hår. kas! (ini.) se! ~ silä! se på den (det)! ~ niin! nå väl! rätt så! så där ja! se så! — vain! ser man på! — kummaa! det var underligt! vilket under! kasa hög -en -ar; (joukko) hop -en -ar; (jär-jest.) stap|el -eln -lar; vrt. kasoittain, -aminen hopande; staplande; samlande, -antuja* (an)hopa sig; (an)hopas; (kertyä) samlas; ks. ruuhkautua; yhteen -nut hopgyttrad; hänelle -i liian paljon työtä han blev överhopad med arbete, -antuma anhopning; (geol.) ackumulation, kasakka* kosack -en -er; (j. mrt. päiväläinen) daglönare, --atamaani, -hetmani ataman, hetman -en -er; kosackhövding, -joukko kosacktrupp. -osasto kosackavdelning.

-sotnja kosack|sotnja, -skvadron. -tanssi kosackdans. kasal|panos (sot.) buntladdning, -pää: -päissä

i högar, i buntar; bunt [tals, -vis. kasari (keit.) (koppar)kittel, -kupari gar-koppar.

kasarmi kasern -en -er; majoittaa ~in kasernera. -alue kasernområde, -aresti kasern-arrest. -elämä kasernliv. -kukkanen (iv.) kasernblomma, -majoitus kasernering. »rakennus kasernbyggnad, -sukkeluus2 kasernvits.

kasat |ä (an) hopa; (kerätä) samla; (korkeaksi läjäksi) upptorna; -tu hopad, uppstaplad; — läjään upplägga i hög; ~ jnk kanneltavaksi hopa ngt på ngn; ~ jnk vastuksiksi överhopa (belamra) ngn med ngt. kasau(tu)ma anhopning; sammangyttring. kaseiini (juustoaine) kasein -et. -liima (kem., puus.) kaseinlim. -maali (mlv.) kaseinfärg. kasematti* (sot. hist.) kasematt -en -er. kasetti* (valok.) kassett -en -er. -katto

(rak. ruutukatto) kassettak. kasiainen (kastemato) daggmask, kasino 1. (huvihuoneisto, pelipaikka) kasino

-t -n. 2. (kort.) kasino -t -n. kaskadi (vesiputous; ryöppy) kaskad -en -er.

-kytkentä (shk.) kaskadkoppling, kask|as -aan (hnt. Cicada) strit -en -ar. kaskeami|nen svedjande, svedj ebränning, svedning; -seen sovelias lämplig för sved-ning.

kaskelotti* (potlivalas, el. Physeter matro-

cephalus) kaskelot(t) -en -er. kasken||hakkaaja svedje|fällare, -huggare, -kaato svedj ef ällning. -polttaja svedje-brännare, svedjare. -poltto sved|ning, -je-bränning, kasketa svedja; bränna2 sved. kask|i l.2 (mv.) sved -en -er; kaadettu ~ svedjefall -et -; kaataa -ea hugga (röja) sved; svedja. 2. (nyk. pålok, kypärä) kask -en -ar.

kaski|alio (gammal[t]) sved(jeland). -aita svedjestängsel. -aura svedjeplog; finn-, gaffel|plog. -maa svedje|land, -mark. -ruis på sved vuxen råg; svedjeråg. -sahra ks. -aura. -savu rök från brinnande sved; svedjerök. -viljely svedjebruk, kasko vakuutus (mer., Int.) kaskoförsäkring. kasku anekdot -en -er; histori|a, -ett -en

-er; kertoa ~/a berätta anekdoter, kasmir (vaat.) kaschmir -en, -et. -saali kaschmir|sjal, -schal. - villa kaschmirull -en. kasoittain hoptals; högvis, kassa 1. (raha~) kassa; hoitaa ha hand om (förvalta) kassan; ~ konossementtia vastaan kassa mot konossement. 2. (run., juhl. hiuspalmikko) (hår)fläta. kassa '-alennus kassarabatt, —apulainen kassabiträde. --arkku kassakista, —arvio (vir.) kassaförslag -et -. kassaatio (hylkäys; muutoksenhakukeino) kassation, --oikeus, -tuomioistuin kassa-tionsdomstol. kassa [hallinto kassaförvaltning, -holvi kassavalv. -kaappi kassaskåp, -kappale (teat.) kassapjäs. -kirja (kirjnp.) kassabok, «kirstu (vanh.) ks. -arkku, -kone (koni.)

200kassaapparat. -kreditiivi kassakreditiv. (-sekki, -tili kassakreditiv|check, -konto.) -kuitti kassakvitto, -laatikko kassalåda. -laitos: kassa- ja tililaitos kassa- o. räkenskapsväsen. -lipas kassaskrin, -menestys kassasuccé, -nhoitaja kassör(ska). -nhoita-jatar kassörska, -ntarkastus kassalinven-tering, -kontroll, -ntarkkailu kassakontroll, (-laite kassakontrollapparat.) -osasto kassa-avdelning. -osoitus kassaanvisning, kassara lövskära.

kassa|jrekisterikone ks. kassakone, -reservi ks. -varanto, -säästö kassabehållning. -tili kassakonto, -tosite kassaveri-fikat. -vaillinki,-vajaus kassa|balans,-brist, -varanto kassareserv, -varat kassabehåll-riing.

kastaja 1. ks. k a s t e 11 a; (kostuttaa) fukta; ~ (veteen) doppa (i vatten); ~ kaulaa (kuv.) fukta strupen. 2. (usk. ristiä) döpa; poika kastettiin Matiksi gossen blev döpt till Mats. -ja döpare; Johannes K~ Johannes Döparen. -maton odöpt. -minen 1. vätande, vattnande: doppande. 2. döpande, kastanja 1. (ksv. Castanea vesca) kastanj|(e) -en-er. -nruskea kastanjebrun.-turilas (hnt. Melolonlha hippocastani) ollonborr|e-en -ar. kastanjetti* (mus. tav. pl) kastanjett -en -er. kastari (harv. kello/torni, -tapuli) klockstapel: (hist. linnake) kasteli, kastattaa* låta* vattna, doppa; låta döpa. kaste 1. (mtr.) dagg -en; ~ laskeutuu daggen faller. 2. (usk.) dop -et; döpelse; pakottaa ~eseen tvinga till dopet. 3. (vanh.) ks . kastike. - en (ker taaja [Ihk.J ks. -uudistaja, -liitto [usk.] döpelseför-bund. -todistaja dopvittne; vrt. kummi, -uudistaja [Ihk.] vederdöpare, anabaptist.) -helmi daggpärla, -inen daggig; dagg|-stänkt, -våt. kaste||lematon o vattnad, -leminen vätande, (puut.) vattnande, -lia väta2; (puut.) vattna; bevattna.

kastelli (hist, linnake, kastari) kasteli -et -. kastelu vätande; vattning; bevattning, -kan-nu sprutkanna. -laitos bevattningsanläggning. - vaunu (kadun ~) bevattningsvagn. kaste[malja dopfunt, -mato (el.) daggmask, -mittari (mtr.) drosometer. -pisara daggdroppe. -puku (Ips.) dop|klänning, -kolt. -todistus dopattest, -toimitus döpelseakt,

dop [förrättning, -akt. -ttava (Ips.) (barnet) som skall döpas, -vesi dopvatten, kasti 1. (kirjp.) kast -en -er. 2. (hist.) kast -en -er. -jako kastindelning, kastike* (keit.) sås -en -er. -kauha sås|sked,

-slev. -malja sås|skål, -kopp. kastikka* (ksv. Calamagrostis) pip|ven -en, -rör.

kastilaitos kastväsen, kastraatio kastration. kas trulli ks. k a s a r i.

kastu||a bli våt, bli fuktig; ~ läpi-, liko/märäksi bli genomvåt; vaatteet -vat kläderna blir fuktiga (våta), -nut fuktig, våt. kasuaari (lin. Casuarius) kasuar -en -er. kasuisti||ikka (jil.) kasuistik -en. -nen ka-suistisk.

kasukka* (kirk. messu~) mässhak|e -en-ar.

iivi — kasvi kas

kasva|a L (hnk., el., ksv.) växa2; (varttua) uppväxa2; haava ~ umpeen såret växer igen; -va tyttö en växande flicka; ruohoa -va beväxt (bevuxen) med gräs; (ruoholla kylvetty) besådd med gräs; gräsbevuxen; poika ~ mieheksi gossen växer upp till man; ~ pituutta växa på längden; ~ isoksi växa stor; maa ~ (tuottaa) hedelmiä jorden frambringar ([fram]alstrar, bär) frukter; ollessani -va poika (tyttö) under mina uppväxtår. 2. (kuv. karttua, lisääntyä) tillväxa2; tilltaga; yhä -va (till)växande; se ön -massa den är stadd i tillväxt; den växer fram (tillväxer); olla -maan päin vara i tilltagande, stadd i tillväxt; jäsenluku ~ medlemsantalet växer (går upp, ökas); tyytymättömyys ~ missnöjet växer (tilltar); -nut tarve ökat behov; ~ korkoa växa (löpa) med ränta; bära ränta; pääoma sille -neine korkoineen kapitalet med därå upplupen ränta, kasvain växt -en -er; (lääk.) tumör -en -er;

(pinnalla) svulst -en -er; vrt. v u o s i kasvallmaton som inte (till)växer; puita ~ (paljas) bar, kal. -minen växt -en; tillväxt -en; ökning, kasva||nnainen (lääk.) ks. kasvain, -nta-

väärä (mtsh.) krokvuxen. kasvattaa 1. (hnk.) uppfostra, (hoitaa) vårda; ~ nuorisoa uppfostra ungdom. 2. (elättää) fostra, (ruokkia) uppföda. 3* ~ partaa anlägga skägg, låta skägget växa. 4. (viljellä) odla; — kaalia odla kål; (taimesta) uppdraga. 5. ~ karjaa uppföda boskap.

kasvatta||ja 1. (hnk.) uppfostrarle, / -inna;

2. ks. viljelijä, k a r j a n~. -maton ouppfostrad, -minen uppfost|rande, -ring; odl|ande, -ing; uppdragande, -va(sti) uppfostrande; vaikuttaa ~ verka uppfostrande.

kasvatti* fosterbarn -et -; (holhotti) myndling, pupill -en -er; (oppilas) lärjung|e -en -ar; alumn -en -er, --isä ks. kasvat u s -lapsi fosterbarn, -poika fosterson, -sisar fostersyster. -sisarukset pl fostersyskon pl. -tytär fosterdotter, kasvatukselli I nen pedagogisk; uppf ostrings-;

-sessa suhteessa i uppfostringshänseende. kasvatus lè (hnk.) uppfost|ran, -ring. 2. (hoito) vård; metsän~ ks. metsänhoito.

3. (viljely) odling, -apu uppfostringsbidrag. -isä fosterfa(de)r. -järjestelmä uppfostringssystem. -keino uppf ostrings | medel, (-menetelmä) -metod, -kysymys uppfostrings-, pedagogisk fråga, -laitos uppfostringsanstalt. -lautakunta (vanh.) uppfostrings-nämnd; ks. lastensuojelulautakunta. -neuvola rådgivningsbyrå för uppfostringsfrågor. -opillinen pedagogisk, -oppi pedagogik -en; -opin tutkinto pedagogieexamen. -periaate uppfostringsprincip. -psykologia uppfostrings-, pedagogisk psykologi, -suunnitelma uppfostringsplan, -tapa uppfostringsmetod, -tiede (tav.) k -oppi. «vaikeus uppfostringssvårighet. -vanhemmat pl fosterföräldrar, -äiti fostermo(de)r.

kasvava växande, -inen ks. ed. kasvettua*: ~ kiinni jhk växa* in i (fast

vid) ngt; ~ yhteen hop-, samman|växa. kasvi växt -en -er; tuottaja (puut.)

201kas kasviaihe -

växtleverantör; ~en ijslävä blomsterälskare, -aihe växtämne -t -n. -aiheinen (laid.) med växtmotiv, -aine vegetabiliskt ämne; -aineet vegetabiliska ämnen, -aineinen, -aineksinen vegetabilisk, -anatomia växtanatomi. -biologia växtbioiogi. -emäs (kem.) växtbas. -en(tuntemus växtkännedom. - tuntija växt-kännare -n. -tutkija

botaniker, -viljely växtodling.) kasvifysiologia växtfysiologi. -happo växtsyra. -heimo växtfamilj, -huone växthus; (ansari) orangeri -et -er. -jaleste förädlad växt|sort, -slag. -järjestelmä botaniskt, växtjsvstem. -kemia växtkemi. -kokoelma växtsamling; herbari|um -et -er. -kset pl grönsaker, vegetabilier, -kuitu växt|fiber, -tåga. -kunta växtrike -t; växtvärld -en; (kasvisto) flora, -laji växtart, -lajike växtsort. -lava drivbänk, -liima växtlim. -lima växtslem, -llisuus2 växtlighet; vegetation, (-alue, -raja, -vyöhyke vegetations|område, -gräns, -zon.) -luettelo växtförteckning. -löy-tö växtfynd. -maailma växtvärld. - maantiede växtgeografi, -maantieteellinen växt-geografisk. -maito växtmjölk. -morfologia växtmorfologi. -multa växtmylla. -muoto växtform, -museo botaniskt 'museum. -myrkky växtgift. -neste växtsaft. -njalostus växtförädling, -njuuri växtrot. -njäte växtlämning; -njätteet växtlämningar, kasvinkumppani barndoms-, ungdoms |kamrat.

kasvin[|nimi växtnamn, -osa växtdel, -ra-kenneoppi ks. k a s v i a n a t o m i a. «ravinne växtnäring, -suojelu växtskydd. -syöjä 1. (el.) växtätare. 2. (hnk.) ks. kasvissyöjä, kasvin||veli fosterbro(de)r. - veljeys2 fostbrödra|lag, -skap -et. -vuosi, -vuodet pl uppväxtår.

kasvi||o flora, -opillinen botanisk, -oppi botanik -en. -peite växttäcke; vegetation, -puristin växtpress. -pönttö (växt)portör. -ruoka ks. kasvis-, -ryhmä växtgrupp. -s vrt. kasvikset, -solu växtcell. -sra-vinto, -sruoka vegetarisk kost; vegetabilisk föda. -sruokalaji grön(saks)rätt; vegetabilisk maträtt, -ssyöjä (hnk.) vegetarian -en -er. -sto växtvärld -en; flora, (-llinen floristisk. -tiede floristik -en.) -suku växtsläkte, -svoi växt|smör, -margarin, -syy växtfiber; vrt. -kuitu, -tali vegetabilisk talg. -tarha trädgård, kryddgård; vrt. puutarha, («viljely trädgårdsodling.) -tarhuri trädgårds-, (vanh.) örtagårds|mästare.-tauti växtsjuk-dom. -tiede botanik -en. -tieteellinen botanisk. -tieteilijä botan|ist, -iker. - ton utan vegetation. -topografia växttopografi -n. -tärkkelys växtstärkelse. -untuva växtfjun; (kapokki) kapock. - valkuainen växtalbumin -et,-en. - villa växtull.- vuoro tus (mv.) växel-, skiftes|bruk -et. -vyöhyke växtregion -en. -väri växtfärg. -yhdyskunta växtsamhälle, -yksilö växtindivid.

-kasvoinen (yhd.) med . . . ansikte; ryppy~ med rynkigt ansikte; med rynkor i ansiktet, kasvo|ikkain ansikte mot ansikte, -kouristus ansikts|kramp, -spasmer. -kulma (antr.) ansiktsvinkel. -lihas ansiktsmuskel.

kasvon||ele(et) pl miner; mimik, -ilme ansiktsuttryck; min -en -er. -juonne ks. seur. -piirteet pl anletsdrag, kasvo||pyyhe ansiktshandduk. -ruusu (lääk.)

ansiktsros. kasvos växt -en.

kasvo[|saippua toalettvål. -särky (lääk.) an-siktsvärk.

kasvo 11 pl ansikte -t -n; anlete -t -n; -jen muoto ansiktsform; miellyttävät ~ ett behagligt ansikte; ett behagligt (tilltalande) utseende (yttre), kasvo||tila (synn.) ansiktsbjudning, -tusten

ansikte mot ansikte, kasvu växt -en; (lisääntyminen) tillväxt -en; (nousu) stegring, -aika (till)växt-, upp-växt|tid. -aine (mtsh. kasvihormoni) tillväxt lämne, -hormon -et. -ala (mtsh.) ståndyta. -alusta växtunderlag; substrat -et. -energia tillväxtenergi, -inen (yhd.) -växt; lyhyt ~ kortväxt, -isa växtlig; frodig; fruktbar, -isuus2 växtlighet; fruktbarhet, -kausi växtperiod; (ksv.) vegetationsperiod, -kunto (till)växtförmåga, vigör -en. «kuntoinen ks. -kykyinen, -kyky växtför-måga. -kykyinen (mtsh.) utvecklingsbar, -käyrä (mtsh.) tillväxtkurva, -laskelma tillväxtberäkning, -llinen växtlig, vegetativ; ~ lisääntyminen (ksv.) vegetativ förökning; ~ metsämaa växtlig (produktiv) skogsmark, -llisuus21. ks. k a s v u i s u u s. 2. (vanh.) ks. kasvillisuus, (-luokka [mtsh.][mark]bonitet; växtlighetsklass, -grad.) -nopeus (tillväxthastighet. -nseisaus (till)växt|stockning, -stagnation, -paik|ka (ksv.) växt|ställe, -plats, -lokal -en -er; ståndort; -an laatu, luokittelu, luokka (mtsh.) ståndorts|beskaffenhet, -bonitering, -klass, (-rotu, -tekijä, -vaatimus [mtsh]. ståndorts |ras, -faktor, -anspråk.) -prosentti tillväxtprocent. -seutu växtort. -sto (mtsh.) växtbestånd -et -. -tapa (mtsh.) tillväxtsätt. -tekijä (mtsh.) växtfaktör, -tiheys (mtsh.) beståndstäthet, -voima växtkraft, -voimainen växtkraftig. -ylijäämä (mtsh.) tillväxtöverskott, kasööri (kassanhoitaja) kassör -en -er. katafalkki* (ruumisarkun aluskoroke) katafalk -en -er. kataja (ksv. Juniperus communis) en -en -ar; (havuina) enris -et; ~lla savustettu enris-rökt. -inen av en; en-, enris-

; (kuv.) (sitkeä) seg. -nhavu enris; sirotella hakaituja ~ja jhk enrisa ngt (ställe), -nmarja enbär, («juoma enbärsdricka, -viina enbärsbrännvin, gene-ver, gin. -öljy enbärsolja.) -pehko, -pensas en(ris)buske. -puu (puus.) en|trä, -virke; ene -t. -terva enris-, enträds|tjära, -vesi enlag -en. -öljy enbärsolja. kataüjikko*, -jisto- en|snår -et -, -buskage

-t -. -joida skölja med enlag. katakombi (hautakäytävä) katakomb -en-er, katal|[a usel, eländig; nedrig, -asti uselt, eländigt; nedrigt, katalektinen (run.) katalektisk. kataluus2 uselhet; skändlighet. kata||ly(saattori [kem. kiihdyte] katalysator, -soida katalysera. -ytti * ks. kata lysa at-katamaran — katkoa

kat

tori.) -maran (yl. purjealus, jossa 2 t. us. rinnakk. runkoja) katamaran. kata[jpultti 1. (hist. sot.) heittokone. 2. (Int.) (laite, jolla Int. lingotaan tukialuksen kannelta lentoon) katapult -en -er. (-istuin [heitto —] katapultstol.) -rak ti (suuri, jyrkkä vesiputous, er. Niilin) katarakt -en -er. katarri (lääk.) katarr -en -er. -nen katarral;

(yhd.) katarr-, katasteri (maarekisteri) kataster -n; jordebok -en.

katastrofi (tuhoisa onnettomuus, romahdus)

katastrof -en -er. -mainen katastrofal, kä]te* 1. betäckning, täcke(lse); (peite) hölje -t -n. 2. (kaup.) täckning; velan (sekin) ^ täckning av gäld (för check); asettaa sekki -tteètta utställa check utan täckning. 3. (keit. kuvertti) kuvert -et 4. (ksv.) ks. -suomu, katederi kated|er -ern -rar. -kukkanen (iv.) katederblomma, -opetus katederundervisning. -oppineisuus2 katederlärdom, -sosialismi (hist. tal.) katedersocialism, katedraali (tuomiokirkko) katedral -en -er, dom -en -er. -koulu (hist.) katedralskola, kateelli|inen avund|sam, -sjuk; missunnsam; olla — jllk jst avundas (missunna) ngn ngt. -sesti avundsamt, avundsjukt; med avund (missunnsamhet). -suus2 avund(sjuka); avundsamhet, missunnsamhet; ks. k a t e u s. kateenkorva (an.) thymuskörtel -n. -muhennos (keit.) (kalv)bräss -en. -rauhanen ks. kateenkorva. kateetti* (mat.) katet -en -er. kategori||a (luokka; ryhmä; fil. yleiskäsite) kategori -n -er. -nen (jyrkkä, varma, ehdoton) kategorisk, -oida (luokittaa) kategorisera. -sesti kategoriskt, katei||siin, -ssa ks. k a d o k s|i i n, -i s s a. katekeett|]a * (usk. alkeiden opettaja) kateket

-en -er. -inen kateketisk, katekis||mus (katkismus) katekes -en -er; (Lutherin) Vähä— lilla katekesen, lillkate-kesen; iso— storkatekes(en). -oida kateki-sera. -oiminen katekisering, katekisation. katekumeeni (k.hist. katekeett. opet. nauttiva) katekumen -en -er. kate|jlaatta (rak. abakus) kapitälplatta, abakus. -lauseke, -määräys (kaup.) täckningsklausul. -suomu (ksv.) täckfjäll, katetr||i (lääk.) katet|er -ern -rar. -oida ka-tetrisera.

kateus2 avund -en; avundsjuka; (nurjamielisyys) avoghet.

käte|| vaade, -vaatimus täcknings lanspråk, -krav.

katgutti* (lääk.) kat(t)gut(t) -en. katin||juustomalva (ksv. Malva neglecta) kattost, -kulta (kiille, kissankulta) kattguld. -lieko (ksv. Lycopodium clavatum) mattlummer. katiska (kal.) kats|a -an -or; kats|e -en -ar. katka (äyr. Gammarus) märla. katkai seminen avbrytande; avslitande jne., ks. katkaista, -sija (fys.) avbrytare. -sin (tkn.) avbrytare, (sikarin—) snoppare. -sta bryta* (av); avbryta*; (kiskoa poikki) slita* av; (saksilla) klippa2 av; (puukolla) skära* av; ~ jäsen (lääk.) amputera; (silpoa) jäsen (hist.) stympa; ~ (kytkimellä)

koppla (stänga2) av; av|koppla, -stänga2; (murtaa) knäcka2; ~ keppi bryta av en käpp; ~ (sähkö)virta avbryta strömmen; ~ äänettömyys bryta tystnaden; ~ vihollisetta perääntymistie avskära återtåget för fienden; ~ välinsä jnk kanssa bryta med ngn; ~ yhteys avskära förbindelsen; — puu (pölkyttää, mtsh.) kapa (aptera, avtrumma) ett träd; ~ (hakata poikki) masto (mer.) kapa en mast (myrsky knäcka masten); ~ nauha slita (avklippa) ett band.; ~ korvat (häntä) koiranpennulta kupera öronen (stympa svansen) på en hundvalp; -stu kartio (mat.) stympad kon. -su avbrytande, avbrytning; avslitande; avslitning jne., vrt. katkaista; (keskeytys) avbrott -et -. (-kohta kapställe. -saha ks. k a t k o s a h a.) katkarapu (kr ev ett i, äyr. Palaemon scilla) räka.

katkea||ma brott -et -; (lääk.) fraktur -en -er. -maton som inte bryts; (katkaisematon) obruten; (keskeytymätön) oavbruten; — jakso oavbruten räcka (följd).-minen bristande, bristning; (katkaiseminen) avbrytande; (keskeytys)

avbrott -et -. -miskohta bristnings | punk t, -ställe, katke||illa brista; gå* av (i bitar, sönder); -ilematta utan att brista; (taukoamatta) utan avbrott, -lma avbrutet stycke; brottstycke -t -n; (pätkä) stump -en -ar; (kirj. ym.) fragment -et -. -lma(ll)inen fragmentarisk. -nnut: ~ käsivarsi bruten arm; -nneet neuvottelut avbrutna underhandlingar.

katker|la bitter; (haikea)I smärtsam; -in mielin med bitterhet (i hjärtat); ~ elämä ett bittert, tungt liv. -amielinen bittert stämd; bitter, -asti (adv.) bittert; bitterligen; smärtsamt. -asuola ks. karvassuola. -o (ksv. Gentiana) gentian|a -an -or. -oittaa* göra* bitter (sur); förbittra, -oittaminen förbittrande. -oitu|a* bli bitter; förbittras; -nut bitter; förbittrad, -oituminen bitterhet; förbittring. -onjuuri gentianarot. -ouutos gen-tianaextrakt. -uus2 bitterhet; (suuttumusJ förbittring.

katke|ta brytas*; gå* av; avbrytas*; brista*; (köysi) springa*; (keskeytyä) bli avbruten; (murtua) bräckas2; knäckas2; vaijeri -si vajern gick av (brast, sprang); puu -si (myrskyssä) trädet knäcktes; yhteys on -nnut förbindelsen är avbruten; johto -si (meni poikki) ledningen gick av (brast); matka (taival) -si (meni) helposti tunnissa färden gick lätt på en timme; nauroin -Iäkseni jag höll på att skratta ihjäl mig; heidän välinsä -sivat det kom till en brytning mellan dem; neuvottelut ovat -nneet underhandlingarna har avbrutits (avstannat), (rauenneet strandat); häneltä -si käsi han bröt sin arm; -nnut brusten, avbruten, (murtunut) bräckt, katkismus katekes -en -er; vrt. k a t e k i s-

m u s. -kuulustelu katekesförhör, katko 1. avbrott; (tkn.) spricka. 2. (myrkkykatko, ksv. Conium maculalum) ^odört -en -er.

katkolla bryta*, (poikki) av, (rikki) sönder; (repimällä) slita* av (sönder); (palasiksi) kapa; (mtsh. pölkyttää) kapa, aptera,

(mitaten) avmäta*, avtrumma; — kahleensa slita sina bojor, -inen (her.) delad, -minen avbrytande, avslitande; stympning; kapning; aptering, avmätning, av-trumning; vrt. katkoa, -nai |neil avbruten; (katkelmainen) fragmentarisk; (epäyhtenäinen) osammanhängande; ryckig; hackig; (lääk.) saccaderad; -set sanat osammanhängande (avbrutna) ord; -sessa muodossa i fragmentarisk form. -naisesti med avbrott; osammanhängande, -naisuus2 sammanhangslöshet, fragmentariskhet. -paikka ks. k a t k e a m i s k o h t a. -pihdit pl knip-, avbitar|tång. -s ks. katkeama, -saha (mtsh. ym.) kapsåg.-sorvi (tkn.) kapsvarv. -ton (jatkuva) sammanhängande, oavbruten, kontinuerlig, - valo blink-, blänk-, klipp j--ljus. -viiva (tknp.) streckad linje, katku (paha haju) lukt -en (jnk av ngt); (löyhkä) stank -en; (häkä) os -et; jst lähtee pahaa ~a ngt luktar (osar) illa; ngt stinker, -inen luktande; osande; stinkande; paha~ illaluktande, stinkande, -ta stinka*, osa (jllk ngt).

kato* 1. (mv. huono vuosi) missväxt -en; viljasta tuli ~ det blev missväxt; skörden slog fel. 2. (kiel.) elision, katoa|]maton (hävi[tt]ämätön) oförgänglig; (ikuinen) ovansklig; (lähtemätön) outplånlig. -mattomasti oförgängligt; outplånligt. -mattomuus2 oförgänglighet; ovansk-lighet; outplånlighet. -minen försvinnande, -va(inen) förgänglig; (epävakaa) vansklig. -vaisuus2 förgänglighet, förgängelse, katodi (shk.) katod -en -er. -säde katod-stråle, -sädeputki katodstrålerör. -valo ka-todljus.

ka tola t vainen (mtsh.) träd med snabbt avsmalnande stam. -latvaisuus2 snabb av-smalning.

katolilainen (s.) katolik -en -er. -laisuus2 ks. katolisuus, -nen (a.) (tav. romersk-) katolsk; ~ usko ks. -suus. -saikainen från (på) den katolska tiden, -suus2 katolicism -en; vrt. ortodoksinen, katollinen (försedd) med tak; (katettu) täckt, katon|alainen 1. (a.) (som är) under tak(et). 2. (s. rak.) tak|bjälke, -sparre, -alus taklag -et -. -harja takås, -kannate, -kannatin takbjälk|e -en -ar; takstol -en -ar; (kaiv.) stämpling, -nousu takresningshöjd, -panija taktäckare. -pano taktäckning, -peiteaine taktäckningsmaterial. -piiru taksparre. -päällyste tak|täcknings-, -beläggnings|ma-terial. -raja takfot -en. -räystäs takskägg, dropplinje, -taite takbrott, -tervuu tak-tjärning. -voitelu takbestrykning. (-aine takbestrykningsämne.) kato s (vaja) skjul -et -; lider; (katto) (skydds)tak; (yhd.) -skydd, (-alla under tak.) -ton utan tak; (kattamaton) otäckt, katoüvilja frostskadad säd; ångersäd. -vuosi

missväxtår, nödår, katra|s -an ([er. lammas]lauma) hjord -en. katrilli (tns.) kadrilj -en -er. katsah||dus (silmäys,

vilkaisu) blick -en -ar. -taa* blicka; se*; kasta en blick (ett öga) (på ngt); he -Hval toisiinsa de tittade (såg) på varandra, -tammen tittande, blickande.

katsan|to* (vanh.) påseende; (katse) uppsyn -en; anblick -en; (näkökanta) synpunkt, avseende; grundsyn; ensi -noita vid första påseendet (anblicken), -kanta (näkökanta) synpunkt -en -er (jhk nähden på ngt); (kanta) ståndpunkt -en -er; (mielipide) åsikt -en -er. -tapa åskådnings-, betraktelse|sätt. katsas||taa besiktiga; syna; (toimittaa katsas-tus) anställa2 (förrätta) besiktning (av ngt), (toimittaa katselmus) förrätta (hålla*) syn (på ngt); inspektera; (sol.) mönstra; (kalusi.) inventera; — kone göra en översyn av en maskin, -taja besiktnings-, tillsy-nings-, syne|man, (tarkastaja) granskare; (vir.) inspektör, -taminen besiktning; syn(ande); granskning; inspektion; vrt. katsastaa. -tus besiktning; (katselmus) syn -en -er; översyn (av ngt); (kalustoninventering; (sot.) mönstring, katsastus||alue besiktningsområde, -kirja besiktningsinstrument, -kustannukset besiktningskostnader. -lääkäri besiktningsläkare. -maksu besiktningsavgift, -mies besiktningsman; - - ja arviomies (mer.) besiktnings- o. värderingsman. -miestutkinto be-siktningsmannaexamen. -oikeus2 besiktningsrätt. -palkkio besiktningsarvode, -päivä besiktningsdag. -pöytäkirja besiktningsprotokoll. -todistus besiktningsintyg. - toimitus besiktningsförrättning, katsastuttaa* låta* besiktiga (syna); låta* anställa besiktning (av ngt), syn (på ngt), katsaus (yleis ~) över|sikt -en -er, -blick -en -ar (jhk över ngt); (silmäys) blick -en -ar (på ngt); vrt. katsahdus, katse blick -en -ar; — tiukkana med genomträngande blick; vrt. katsanto. -inen (yhd.) med . . . blick, -leminen betraktande, beskådande; -lemisen arvoinen sevärd. -lija åskådare, (-joukko åskådarskara, [yleisö] publik -en.) -lia se* (på ngt); betrakta; titta; (huvikseen) beskåda, åskåda, åse*; bese*; — ulos se (titta) ut; taulu on aiottu -Itäväksi täältä tavlan är avsedd att betraktas (beskådas) härifrån; — näytöstä se på en uppvisning; se on kaunis ~ den är vacker att se på; den tar sig bra ut; — maailmaa se sig om i världen; — itselleen istuinpaikkaa se sig om efter en sittplats; suosiollisesti -Itäväksi till benäget påseende, katse||lmuksen|pitäjä, -toimittaja syneför-rättare. -lmus* syn -en -er; toimitus) syneförrättning; (katsastus) besiktning; (sot.) mönstring; toimittaa (toimituttaa) ~ förrätta (låta förrätta) syn på ngt; vrt. katsastus, katselmus||kirja syneinstrument -et -. -lautakunta synenämnd, -mies syneman. -oikeus2 synerätt. -palkkio syneförrättningsarvode. -pöytäkirja syneprotokoll, -toimitus syneförrättning. -tuomio synedom. katselu beskådande, -nhalu skådelystnad.

-nh al uinen skådelysten, kats|oa 1. se (på), titta, betrakta, skåda; -o tänne! se hit! tule -omaan! kom o. titta (se)! -o eteesi! se dig före! -o tätä kirjaa! se på denna bok! betrakta denna bok! — kirjasta se efter i boken; — jhk se på ngn

(ngt); ~ (suhtautua) tyynesti tulevaisuuteenkatsoja — b

med lugn se framtiden an; ~ asioita aivan toisin silmin anlägga en helt annan syn på tingen; -ottava (nähtävä) som bör ses; ~ silmänsä sokeiksi (kuv.) stirra sig blind på ngt. 2. käydä -omassa (tervehtimässä) jtk besöka ngn; käy(kää) -omassa (talossa) l (m.) glöm inte bort! 3. (pitää silmällä, huolla): ~ omaa etuaan se på sitt eget bästa; ~ itselleen paikka utse åt sig en plats; olisi -ottava (pidettävä huoli siitä) että man borde se till (tillse), att; ei sovi ~ sitä, onko tarkoitus hyvä man bör inte fästa avseende vid, om avsikten är god; ~ sairasta se efter en sjuk. 4. (tarkata); minulla on jo läto -oltuna jag har redan sett mig om efter en gård; -o (kin) että ... du måste se till att. . . ; sköt om att... 5. ~ jks, pitää jnak (jonkinlaisena): ~ jk vieraakseen i (pitää jtk vieraanaan) betrakta (anse) ngn som sin gäst; ~ jk päteväksi (syylliseksi) betrakta ngn som (anse, finna ngn) kompetent (skyldig) (till ngt); ~ velvollisuudekseen anse för sin plikt; ~ oikeaksi anse (finna, pröva) rättvist; ~ tarpeelliseksi (kohtuulliseksi) finna nödigt (skäligt); mikäli oikeus -oo tarpeen vaativan såvida rätten prövar (anser) behovet sådant påkalla; -on tähän syyksi sen som orsak härtill anser jag den omständigheten; skulden härtill tillskriver jag den omständigheten; ~ edullisemmaksi anse (finna) ngt fördelaktigare; en -o olevan siihen syylä jag finner inte skäl (föreligga) därtill; jos hänet-otaan siihen (siksi) sopivaksi om man anser honom lämplig därtill; om han befinnes lämplig därtill; — hyväksi finna (akta) för gott; tarpeelliseksi -oltu nödigbefunnen. 6. (snl.): -oen asian tärkeyteen i betraktande av (med beaktande av, med hänsyn till) sakens vikt; inhimillisesti -oen mänskligt sett;

yleisesti -oen i stort sett; henkilöön -omalta utan avseende på (utan anseende till) person; utan mannamån; tähän -matta utan avseende på (oavsett) detta; (tästä huolimatta) oberoende av detta; seurauksiin -omatta utan att fästa avseende vid (oberoende av) följderna. 7. (huud.): -opas vain! se på! titta! ser man på! Vrt. nähtävä .

katso ja åskådare; vrt. katselija, (-lava åskådartribun. -npaikka åskådarplats, -par-veke åskådarläktare.) -ma: ensi ~tta ks. (ensi) näkemältä, -mo (teat.) salong -en -er; (yleisö) åskådarna (pl), publiken, -mus (kanta) åskådning(ssätt). (-tapa ks. katsantotapa.) katta|ja* täcka2; (panna katto) taklägga*; (peittää) hölja2; ~ pöytä duka ett bord; ~ vajaus (vaillinki), velka täcka en brist (balans), gäld. -ja 1. (pöydän ~) borddukare. 2. (katon ~) (tak)täckare. -maton icke täckt; (avoin) öppen; (kaup.) saknande täckning; ks. katteeton; ~ pöytä odukat bord. -minen täck|ande, -ning; (katon-pano) takläggning, -misaine taktäckningsmaterial, kattara (ksv. Bromus) lösta, kattee||llinen 1. (kaup.) med täckning. 2. (ksv.) ks. k a t e s u o m u i n e n. -ton (kaup.) som är utan (som saknar) täck-

itumoiksi kat

ning; täckningslös. -ttomuus2 brist på (avsaknad av) täckning, katti* (leik. kissa) katt -en -er; f katt|a -an -or.

kattila (keii.) kitt|el -eln -lar; (höyry~) panna. -holvi kittelvalv. -huone (mer., tehd.) pannrum, -kivi pannsten, -laakso (mnt.) kitteldal. -llinen en kittel (full), -n(katsas)-taja, - tus pann|besiktningsman, -besiktning, -muotoinen kittelformig. -paikkaaja kittelflickare. -räjähdys pannexplosion.) -put-ki panntub. -rengas (keit.) kittelring. katto* tak -et -; rakentaa ~ resa ett tak; (rakennus on jo) ~ päällä under tak. -aine takmaterial, -ansas tak|bjälke, -sparr|e -en -ar. -haikara (el. Ciconia ciconia) vit stork, -hirsitaksparr|e-en-ar; (kurkihirsi) kropp-, tak I ås -en -ar. -Huopa takfilt. -ikkuna takfönster. -inen (yhd.) med . . . tak; med tak av (ngt); olki~ med halmtak; med tak av halm; jyrkkä~ med brant tak. -keitto* ks. k e t o k e 111 o. -koriste takornament, -kouru takränna, -kruunu (val.) takkrona, -lamjipu taklampa, -lannoitus (mv.) övergödsling. -lauta takbräde, -levy takplåt. -liuske takskiffer, -luukku taklucka, -maalaus (taid.) takmålning, -naula takspik. --oljet pl takhalm -en. -paanu tak|spån, -stav -en -stäver. -pahvi takpapp, -palkki takbjälke. -parru taksparre. -pelti takplåt. -pienaus tak-gesims. -päre tak|pärta, -spån -et -, (-en -). -rakenne takkonstruktion, -räppänä takventil; (savu~) rökfång, -tasanne, -terassi takterrass. -tiili taktegel, -tuoli takstol, -tuo-listo taklag -et -. -valaistus takbelysning, -valo takljus, -vuoli8 takbjäl|ke -en -ar. katu* gata; kadun varrella vid en gata; laskea (kivetä) ~ lägga* en gata med sten; stenlägga* en gata; rakentaa ~ anlägga* en gata; kadun lika, loka gat|smuts, -sörja, katua* kadun ångra sig; ångra ngt; känna2

ånger (över ngt), katu||elämä gatuliv. -hälinä gatubuller. -jen-järjestely gatureglering. -johto ledning i gatan, -juntta stenläggnings-, gatu|ramm. -kahakka ks. -mellakka, -kauppa gatu-handel. -kauppias, -kaupustelija ga tu | försäljare, -månglare, / -försäljerska, -månglerska. -kieli (läh.) gat(pojks)språk; slang(språk). -kilpi gatuskylt, -kiveys stenläggning, -kivi gatsten, -klinkkeri gatklinker. -kohtaus gatu|uppträde, -scen. -koroke refuge -n -r. -kulkuri gatstry|kare, / -kerska, -kuva gatubild, -käytävä gångbana, trottoar -en -er. -lamppu gatlykta, -laulaja gatusångare. -levottomuudet gatu| oroligheter, -kravaller, -upplopp, -liikenne ga tu trafik, -linja gatu-linje. -lutka (halv., krk.) gat|slinka, -slyna. -lyhty gatlykta, -lähetys (usk.) gatumis-sion.

katumai|pää: olla ~llä vara ångerköpt; tulla ~lle bli ångerköpt; ångra sig. -ton obotfär-dig. -ttomuus8 obotfärdighet. katu||mellakka gatukravall(er). -melske gatutumult. -meteli gatu| tumult, -kravall(er). -mielenosoitus gatudemonstration, katu||minen ånger -n; botgörelse, -moiksi: (se) koituu hänelle ~ det får honom (henne) att ångra sig, väcker ånger hos honom (hen-

ne); se ei ole ollut minulle — det har jag inte behövt ångra, -mus ånger -n, ruelse (över ngt); bot (*en); -muk&en tekijä botgörare; tuntea —ta jnk johdosta känna ånger över ngt; -muksenleko bot|göring, -övning, (-päivä botdag; - - ja rukouspäivä bot- o. böne|-dag. -saarna botpredikan, -saarnaaja botpredikant. -teko, -työ botövning, -virsi botpsalm.)

katu||näkymä gatu|vy, -bild. -öja rännsten -en -ar. -osa, -osuus2 gatuandel. -ovi ga tu-dörr. -peili skvallerspegel, -poika gatpojke, -posti gatpost. -rahvas pöbel; gatans parlament. -rakennus gat|hus, -byggnad, -rauha gatu|frid, -

fred. -rauhattomuus2 gatuorolig-het(er). -rähinä gatuuppträde; oljud på gatan, -sepeli vägmakadam. -sulku (gatu)-barrikad -en -er. -taistelu gatustrid, -tiili gattegel. -tyttö gat|flicka, (krk.) -slinka, -nymf. - työ gatuarbete. - tölkkä gatuträkubb.

katuva (inen) ånger|köpt, -full; (usk.) botfärdig.

katu||valaistus gatubelysning, - viemäri gatu|-kanal, -kloak -en -er. -vilinä gatuvim|mel -let. -yleisö gatupublik.

katve 1. skugga. 2. (sot. »kuollut kulma») död vinkel, -ikas, -inen skuggig, skuggrik.

kauaksi ks. k a u a s; ~ aikaa för långa tider.

kauan länge; jo — sitten redan för länge sedan, för en lång tid tillbaka (sedan); — sen jälkeen länge (långt) därefter; ~ ennen sitä aikaa långt före den tiden; långt därförinnan; niin — kuin så länge som; (sillä välin) medan; niin — kuin suinkin så länge som möjligt; i det längsta; aika — rätt länge; länge nog; ~ aikaa (under) en lång tid; länge; kuinka — siitä mahtaa olla? hur länge (lång tid) kan det vara sedan dess? hur lång tid kan ha förflutit sedan dess?

kauas långt (bort); fjärran; ~ kaipaava som längtar långt bort; ~ tähtäävä vittsyftande; ~ ulottuva vitt|nående, -omfattande, -kan-tava, -kantoinen (sot.) långskjutande; (kuv.) med stor bärvidd; vittgående; genomgripande.

kauem||maksi längre bort; fjärmare; ~ aikaa för en längre tid (framåt); joutua yhä -avlägsna sig allt mer; siirtää — flytta längre bort; avlägsna; siirtyä — avlägsna (fjärma) sig; (ei) kahta viikkoa — (inte) för en längre tid än två veckor, -man: (se) kestää - aikaa det räcker (tar) längre (tid), -mas ks. -maksi, -min längre (tid); se kestää — ks. kauemman aikaa, -paa längre ifrån; på längre håll; ~ nähtynä sedd på längre håll. -pana längre borta; ~ oleva längre borta belägen; bortre; mer avlägsen.

kauha slev -en -ar; (nappo) skopa; (liemi—) förläggare; ammentaa —lia ösa med skopa; (snl.) missäs — muualla kuin padassa? var skall sleven vara om inte i grytan? -ketju (vsr.) skopkätting. (-kaivuri [vsr.J paternosterverk -et -; skopelevator, -ruoppari pa-ternostermudderverk.) -llinen en slev (skopa) (full), -mainen skop|formad, -formig. -pora (puus.) skedborr. -ruoppari skop-mudderverk. -ta (ammentaa kauhalla) ösa* (med skopa); ~ tyhjäksi ösa tom.

kauhavalainen (— puukko) kauhavakniv. kauhe||a förfärlig, faslig, förskräcklig, -asti förfärligt, fasligt, förskräckligt, -u|s2 förfärlighet; pl -det (m.) fasor, grymheter, skräckdåd.

kauhis|itaa injaga fasa (skräck) (hos ngn); förskräcka2, förfära; väcka fasa (förfäran), uppröra ngn; minua (se) —)ag fasar för (det), -tava skräckinjagande, förskräcklig, förfärande; förfärlig, fasaväckande, faslig, upprörande. -tella förfasa sig (över ngt); beskärma sig (över ngt), -tua förfäras, förskräckas2 (över ngt); fasa (för ngt), -tunut förfärad, förskräckt, -tu|s förfäran, skräck -en, (ilje-tys) styggelse; hävityksen — förödelsens styggelse; -ksekseni till min fasa (förskräckelse). -tuttaa*, - tuttava ks. -t a a, -t a v a. kauh||oa ks. -a t a. -oittain skop-, slev|tals. kauhtana (itäm.) kaftan -en -er. kauhtu||a 1. (haalistua) blekas*, blackna, bli urblekt; changera. 2. (tuohtua, vimmastua) bli häftig, ursinnig (förgrymmad). 3. (harv. kauhistua) fasa (för ngt), -minen urblekning jne.; vrt. ed. kauhu skräck -en, fasa, förfäran; herättää —a injaga skräck (väcka fasa, förfäran) hos ngn; —a herättävä fasaväckande, fasansfull; olla —issaan förfasa sig över ngt; olin —issani siitä jag var förfärad (upprörd) däröver; syöksyä (rynnätä) —issaan ulos störta förskräckt (skräckslagen) ut; —kseni till min fasa (förfäran); sodan —t krigets fasor, -kakara enfant terrible. -kohtaus skräckscen. -kuva skräckbild, -kuvaus skräckskildring. -npäivä(t) skräckdag(ar). -nse-kainen skräckblandad. -näky skräck|syn, -scen. -näytelmä skräckdrama, -propaganda skräck-, skrämsel|propaganda. «romaani skräckroman, -romantiikka (kirj. hist., taid.hist.) skräckromantik, -teko skräckdåd. -tieto skräcknotis, -työ ohygglig (fasansfull) gärning; skräck-, terror|dåd. --uni (painajaisuni) skräck-, mar|dröm. -yö (kauhujen yö) skräcknatt. kauim mainen längst (borta) belägen, -maksi längst bort. -min längst; mitä — i det längsta, -pana längst borta; — oleva borterst; vrt. -m a i n e n. kauintaan (harv.; enintään niin ja niin

kauan) högst; hän viipyy — kuukauaen han kommer att dröja högst en månad, kaukaa långtifrån; fjärran ifrån; på långt håll; på avstånd; hän tulee — han kommer långt (fjärran) ifrån; huomata (jo) — observera (redan) på långt håll (på avstånd); ~ viisas (leik., j.) förutseende, kaukai||nen avlägsen; fjärran (tpm.); — seutu avlägsen (fjärran) trakt; ~ (-sempi) sukulainen en avlägsen släkting (släkting på längre håll); -sessa Lännessä i fjärran västern; ~ (pitkämatkainen) vieras en långväga gäst; hänellä ei ole asiasta -sinla aavistustakaan han har inte den blekaste aning om saken. -suu|s2 avlägsenhet; -dessa, -teen i fjärran, kaukalo a) tråg -et -; ho -n -ar; vrt. ruuhi 2. b) (j. jääkiekkokenttä) rink, ishockeyplan. -mainen, -nmuotoinen tråg|lik, -formig. kaukana långt (borta); fjärran; avlägset; «-toisistaan olevilla seuduilla i vått skildakaukasialainen -

trakter; ~ sijaitseva fjärran belägen; fjärr-belägen; ~ siellä långt därifrån; kaupunki on hyvin — staden är (ligger) mycket långt borta, är mycket avlägsen; sellainen ajatus olkoon minusla — ! en sådan tanke vare mig fjärran! kaukasialail|nen 1. (s.) kaukasier -n 2.

(a.) kaukasisk, -snainen kaukasiska, kaukol|ammunta (sol.) f j ärrskjutning; ks. -tuli. -ammus (sol.) fjärrprojektil; ks. oh-j u s. -avioliitto äktenskap mellan frånvarande. K-itä fjärran östern, -johto fjärrledning. -juna fjärrtåg. -kaapeli fjärrkabel. -kaipuu fjärrlängtan. -kantoinen vitt |bärande, -gående, -katse (run.) fjärr|syn, -blick, -katseinen fjärrsynt, fjärrskådande; (laaja—) vidsynt, -katseisuus* fjärrsyn -en, vidsyn(thet). -kaulain (mtsh.) dendrometer. -keskus (puh.) fjärrcentral. -kirjoitin fjärrskrivmaskin, teleprint|er -ern -rar. -kirjoitus fjärrskrivning; teleprinterskrift. (-kone ks. k a u k o k i r j o i t i n.) -käyttö fjärr-drift. -lento fjärrflygning, -liikenne fjärrtrafik. -linja fjärrlinje; (puh.) interurban linje, (-liikenne interurban, fjärr|telefontrafik.) -maa avlägset, fjärran (tpm.) land; exotiskt land. -mainen exotisk, -maisema fjärrlandskap. -matka långfärd, -matkainen fjärran, långväga (tpm.). -matkalainen långvägagäst(resenär). -mittari fjärrmätare. -mittaus fjärrmätning, -näkijä fjärrskådare. -näkyvyys2 (mtr.) fjärrsikt -en. -näkö (näköradio, televisio) television, -näköinen förutseende; framsynt, -näköisesti förutseende; framsynt; på lång sikt. -näköisyys2 förutseende; framsynthet, kauko||-objektiivi (valok.) fjärrobjektiv. «ohjattava, --ohjattu fjärr|manövrerad, -styrd, --ohjaus fjärr|manövrering, -styrning, -piste fjärrpunkt. -pommitus (sot.)" fjärr|bomb-ning, -bombardemang, -puhelin fjärrtelefon. (-keskus ks. kaukokeskus, -lii-kenne fjärr-, interurban| trafik.) -puhelu fjärrsamtal; interurbant samtal; rikssamtal. -putki kikare, -ranta avlägsen strand, -saarto (mer.s.) fjärrblockad. -siirto fjärr-överföring. -sytytin fjärrtändare. -sytytys fjärrtändning. -säätö fjärr linställning, -reglering, -taistelu (tulitaistelu) fjärrstrid. -taju telepati -(e)n. -tarkkailu fjärrkontroll, -tavara (liik.) fjärrgods. -tavarajuna fjärrgodståg. - tavaraliikenne fjärrgodstrafik. -tie fjärrväg. -tiedustelu (sot.) fjärrspaning. -toiminta (sot), fjärrverksamhet. -tuli (sot.) fjärreld. - ulottuma-alue, -ulottuv(ais)uus2 (rad., tel.) fjärr-område. -urut (ur.) fjärrorgel, fjärrverk, ekoverk. -vaikutus f j ärrverkan, -valinta (puh.) fjärrval. -valintainen (puh.) med fjärrval, fjärrvals-. -valitsija fjärr(trafik)väl-jare. -valo(t) (aut.) f järrljus. - valokuva fjärrfotografi. -valokuvaus teIe|foto(grafi -n), -fotografering, fjärrfotografering. -vastaanotin (rad.) fjärrmottagare. -vienti fjärrexport. -yhteys2 fjärrförbindelse, kaula (an.) hals -en -ar; huivi ~ssa med duk om halsen; kapsahtaa (heittäytyä) —an falla ngn om halsen; (kuv, I tehdä —a (urh.) dra (gå, köra, rycka) ifrån, distansera, skaka av sig; förlänga avståndet.--ajos halsböld, -helmet

- kauneuspilkku kau

pl pärl| halsband -et -, -koljé -n -er. -hihna (koiran) hals|rem, -band -et -. -huivi halsduk. -illa falla ngn (toisiaan varandra) om halsen, -in 1. (lehmän—, mtsh.) klav|e -en -ar. 2. kalandervals -en -ar. 3. (mankeli) ks. kauli n 3. -inen (yhd.) med . . . hals, -halsad; pitkä — med låiig hals; långhalsad. - ketju (kult.) halsked(ja). -kkain med armarna om varandras hals. -koriste, -koru (kult.) halssmycke, -kuoppa (an.) halsgrop, -kupu, -kuputauti (lääk.) struma, -laskimo (an.) halsven. -lihas halsmuskel, -liina halsduk, -nauha halsband, -nikama (an.) halskota. -paita puta. -puuhka boa. -rauhanen (an.) halskörtel, -rauta (hist. mg.) halsjärn, -rengas (kult.) halsring. -risa ks. -rauhanen. -röyhelö halskrås -et -. -sepel (el.) hals|ring, -krage, -suoni halsåder. kaulata 1. ~ jtk falla* (ngn) om halsen; (Suom. r.) halsa (ngn); (syleillä) omfamna. 2. (mtsh.) a) (mitata kaulaimella) kla va; b) (kuoria puu ympäriinsä) ringbarka. 3. (mankeli) kavla, mangla, kaula||tauti halssjukdom, -tusten ks. -kkain. kaulaus (mtsh.) klavning. kaula|lvaltimo (an.) halsartär, -vitjat (kult.)

pl halskedja, kauli||a kavla; mangla, -ni. (taikinan) kavle -en -ar. 2. (vaat. kalanleri) kaland (er -ern -rar. 3. (mankeli) mang|el -eln -lar; kavle, kavleträ. -ta (harv.) ks. kaulia. kauluilksellinen med krage, -ksennappi kragknapp. -ksinen (yhd.) med . . . krage; -kra-gad; korkea— med hög krage; högkragad. -ri (turkis—) boa; pelerin -en -er. kaulu|s krag|e -en -ar; ottaa -ksesta kiinni taga (fatta) ngn i kragen; -ksen numero (koko) krag|nummer, -vidd. -haikara (el. Botaurus stellaris) rördrom -men -mar. -kivi (rak.) kragsten. -köyhälistö (iv.) manschettproletariat. -pussi kragpåse. -saapas kragstövel, kaulus|lta krage; halslinning. -trappi (et. Chla-

mydotis undulata) kragtrapp. kauna 1. (ksv.) hylle-, kron|fjäll -et -; (akana) agn -en -ar. 2. (kuv.) hiukka, hitu, muru (nen); en smula, ett grand. 3. (vihan) — agg -et; groll -et; kantaa —a jllk jst bära (hysa) agg till (mot) ngn, fatta agg till ngn för ngt. -ta (kantaa kaunaa) ks. ed. 3. kaunei||millaan som skönast (vackrast, fagrast). -n den (det) skönaste (vackraste, fagraste).

kauneudellil|nen skönhets-; estetisk, -sesti ur

skönhetssynpunkt; i estetiskt hänseende, kauneuden I hoidollinen (kosmeettinen) kosmetisk. -hoito skönhetsvård; kosmetik -en. -hoitoaineet kosmetiska medel, -jano skönhetslängtan [tpm.), -törst, -janoinen som törstar (törstande) efter skönhet, -kaipuu ks. -j a n o. -palvoja skönhetsdyrkare. «palvonta skönhetsdyrkan, - tunne, -tunto skönhetssinne -t. kauneus2 skönhet; fägring, -aisti skönhetssinne. -arvo skönhetsvärde, -hoitola skönhetssalong, -institut, -keino skönhetsmedel, -kilpailu skönhetstäv I lan, -ling. -kuningatar skönhetsdrottning, -käsitys skönhetsuppfattning. -leikkaus (kosm.) skönhetsoperation. -maailma skönhetsvärld, -pilkku (nai-

sen kasv.) musch; skönhetsmärke, -taju skönhetssinne, -vesi (kosm.) skönhetsvatten.

kauniisti skönt, vackert.

kaunis skön, vacker, fager; ~ ilma (sää) vackert väder; ~ tyttö en vacker flicka; kuvan ~ bildskön; ~kin (j. mokomakin) isänmaan puolustaja! (iv.) en skön fosterlandsförsvarare! -kaikui nen vackert klingande; med vacker klang, -mallinen (ni.) med (i) vackert mönster; (tyylikäs) stilig, stilfull, -muotoinen välj formad, -bildad, -muotoisuus2 vacker form. -piirteinen med vackra drag (linjer), -puheinen, -sanainen vältalig, -sanaisuus* vältalighet. -silmäinen skönögd; med vackra ögon. -sointuinen klangskön. -taa försköna; (koristaa) pryda*, -taminen förskönande; försköning; prydande, -tekoinen (kaunista tekoa) vackert gjord (utförd, arbetad), -te-lematon oförskönad; (kuv.) oförblommerad; osminkad; (yärittämätön) icke färglagd; (teeskentelemätön) okonstlad, oförställd, naiv. -teleminen förskön ling, -ande, ut-smyck|ning, -ande; (kuv. värittäminen) färg-lä gg |ning, -ande. -tella försköna, utsmycka; (kuv.) (värittää) färglägga*; skönmåla; (koettaa puolustella) ursäkta; (peitellä) bemantla; -televa sanontatapa eufemism -en -er; lainkaan -telematta sanoen helt oför-blommerat sagt; utan några som helst skön-målningar. -telu försköning, utsmyckning; skönmålning, -tua förskönas; bli vackrare.

kaunistu|s försköning; (kuv. koristus) prydnad -en -er; olla -ksena jllk utgöra en prydnad för ngt. -aine kosmetiskt medel, -keino försköningsmedel. -suunnitelma förskö-ningsplan.

kaunis I! vii vainen (run.) linjeskön. -värinen vackert färgad, i vackra färger.

kaunoüaisti (harv.) ks. kauneusaisti; (maku) smak -en. -inen 1. (a.) (run.) vacker, skön. 2. (s.) -iseni min sköna, -kainen 1. (hnk.) (a.) skön; (s.) skönhet; -kaiseni min sköna. 2. (ksv. Bellis perennis) bellis -en -ar; tusenskön|a -an -or. -kirjailija (skönlitterär) författare; belle-trist. -kirjallinen skönlitterär; belletristisk. -kirjallisuus2 skönlitteratur. -kirjoittaja skönskrivare, kalligraf -en -er. -kirjoitus väl-, skönlskrivning; kalligrafi -n. -kki* (ruis~, ksv. Centaurea cyanus) blåklint -en-ar. -la-delma ks. aksidenssi 2., accidens, -luistelija skönskrinn|are, -erska; konståk|are, -erska. -luistelu skönskrinning, konst-, figur! åkning. -luistin konståkningsskridsko, -luku välläsning, -maalailu, -maalaus ks. kaunistelu, -puheinen vältalig, -puhei-suudennäyte vältalighetsprov, -puheisuus8 (puhetaito) vältalighet; talarkonst; retorik, -puhuja vältalare, -sielu skönsjäl; (ihan-teli ja) idealist, -taide skön konst; -taiteet de sköna konsterna, -tar skönhet, -tiede estetik -en. - tukka Harald K~ (Norj. hist.); H. hårfager.

kaupaksi||käymätön (us.o) ks. k a u p p a. -pito tillsaluhållande.

kaupalli||nen merkantil; kommersiell, händels-; ~ avustaja handelsattaché; ~ neuvos

handelsråd; — osasto handelsavdelning; ~ sihteeri handelssekreterare; ~ tiedotus kommersiell information /informationsverksamhet); ~ mitta handelsmått; — oveluus (iv., halv.) födgeni. -sesti merkantilt; kommersiellt. -sluontoinen av kommersiell natur. -sluontoisuus2 kommersiell natur (karaktär). -staa kommersialisera, -stua kommersialiseras.

kaupan||haara handelsgren. -harjoittaja handels |idkare, f -idkerska. -hieroja som köpslår, köpslagare; (hist.) negociant; (neuvottelija) underhandlare, -hieronta köpslående, köpslagan (m. kuv.). -hoitaja affärs-, handels|föreståndare. -kävijä (hist.) köpman. -käynti handel -n. -pitokirja handelsbok. -pitäminen ks. k a u p a k s i p i t o. -päälliset, -tekiäiset pl: saada -tekiäisiä få på köpet, -teko (idkande av) handel -n, köpenskap -en; (kauppa) affär -en -er; (vaihto) omsättning; (kuv. sovittelu, tinkiminen) köpslående, kompromissande; ~ oli pörssissä vilkasta (laimeaa) (omsättningen på) börsen var livlig (matt); ruveta ~on börja köpslå, (-tilaisuus8 tillfälle då ett kop [en affär] avslutas; köp -et. -todiste slutsedel.) -todistaja köp vittne, -vahvistaja: julkinen ~ offentligt köpvittne, -vastaaja hemulsman. -vastuu (Iak.) hemul -n; olla ~ssa stånda hemul, (-ehto förbehåll angående skyldighet att stånda hemul, - vaade anspråk på fullgörande av hemulsskyldig-het. - velvollisuus2 hemulsskyldighet.) -välit-sijä, - välittäjä förmedlare av en affär (ett köp, en försäljning); mäklare, -välitys förmedling av en affär (ett köp, en försäljning).

kaup||ata* (tarjota kaupaksi) utbjuda* till salu; salubjuda*; (myydä) (för)sälja*. -inta* kommissions |handel, -affär, -verksamhet; harjoittaa ~a bedriva kommissions |-affärer, -rörelse, (-ehto kommissionsvillkor; myydä -ehdoin [för]sälja [arbeta] på kommissionsbasis. -myynti kommissionsförsäljning. -varasto kommissionslager.)

kaupit||a -sen ks. kaupata; -tavaksi till försäljning, till salu; i kommission, -ella* ks. kaupata; (kaupustella) mångla, schackra (med ngt), -telija utprånglare; försäljare; (yhd.) -handlare, (hn.) -månglare; schackrare; (kirjojen ~) kolportör; väärän rahan ~ utprånglare av falskt mynt; vanhan tavaran ~ som gör affärer i begagnade saker, (hien.) i antikviteter. -telu utbjudande; ut-prångling; försäljning (jnk av ngt); handlande (handel -n) (med ngt); mångleri.

kaup|pa* handel -n; (liike) affär -en -er; (osto) köp -et -; -aksi käypä (käymätön) kurant, lättsåld (okurant, osäljbar); (sopimus) överenskommelse; (myymälä) butik -en -er, (»[kauppaJpuoti») bod -en -ar; tehdä hyvät -at göra en god affär; olen tehnyt (päättänyt) paljon -poja jag har avslutat många köp (affärer); käydä ~a idka (bedriva) handel; tehdä (harjoittaa) handla; katua -pojaan (kuv.) ångra sitt företag (tilltag), (menettelyään) sitt handlingssätt; tarjota -aksi bjuda ut; salubjuda; olla -an vara till salu; pitää -an (myytävänä) hålla till salu; saluföra; föra

i handeln; olla -oissa jnk kanssa stå i (ha) affärer med ngn; (hieroa ~a) underhandla om köp med ngn; mennä -aksi, tehdä ~nsa gå åt, ha avsättning; (saada ostajia) finna köpare; Venäjälle suuntautuva ~ handeln på Ryssland; Englannin-~rrime vår handel på England; harjoittaa turkis-, siirtomaan/tavarain ~a idka handel med (göra affärer i) päls-, kolonial|varor; (kuv.) henkensä -alla med fara (risk) för livet; siellä on päänsä -alla (kuv.) där riskerar man sitt liv; kiireen -alla i största hast, i flygande fläng; (yhd.) viikko-, vuosi--alla i vecko-, åra |tal. kauppa-agentti handelsagent, kauppaaja ks. kaupittelija, kauppa||-ala handelsbransch(en), affärs[man-na)bana(n); antautua ~lle ägna sig åt affärsbanan, --alus handelsfartyg; (hist.) kofferdifartyg. kauppaaminen ks. kaupittelu, kauppa||-apulainen (vanh.) ks. liikeapulainen. --arvo salu-, handels|värde. --asia affärfsangelägenhet), --asiamies handelsombudsman. --asioitsija handelsagent, »avustaja handelsattaché. -departementti handelsdepartement. -edustaja (m. edustaja) representant, handelsresande, -edustus handelsrepresentation; agentur -en -er. -ehto köpevillkor. -elämä det merkantila (kommersiella) livet, -etu affärsintresse, -halli saluhall. -henki affärsanda. -hinta pris; köpeskilling, -huone (vanh., suuri ~) handelshus, -kaari (hist. Iak.) handelsbalk[en), -kalenteri

handelskalender. -kamari handelskammare, (-laitos handelskammar|väsen, -organisation.) -kansa handelsfolk, -kasvi handels-växt. -katu affärsgata. -kaupunki handelsstad. -kemia handelskemi. -kemisti handelskemist. -keskus handels-, affärs |centrum. -kielto handelsförbud, -kirja ^köpe|brev, (-sopimus) -kontrakt -et -. -kirje affärsbrev; laatia ~ upprätta ett affärsbrev, -kirjeenvaihto handels-, affärskorrespondens, -kirjuri handelsbokhållare, -koju salustånd, -komissio handelskommission, -komppania (hist.) handelskompani, -konttori handelskontor; (hist.) faktori -et -er. -korkeakoulu handelshögskola. -koulu handelsskola. -kuja(nne) (enl.) krämar|gränd, -gata; (pasaasi) handelspassage, (itäm.) basargata. -kyky affärsbegåvning; anlag för affärer, kauppala köping.

kauppa||laiva handelsfartyg; (hist.) kofferdifartyg. (-nkapteeni [hist.] kofferdi|kapten, -skeppare.) -laivasto handels-, (hist.) kof-ferdi|flotta. -laivuri (hist.) kofferdikapten.

kauppalan||geodeetti köpingsgeodet. -hallitus köpingsstyrelse, -johtaja köpingsdirektör, -valtuusto köpingsfullmäktige, kauppa I laskento handelsräkning, -lehti handelstidning. -liike handelsrörelse; affär; handel -n. -liikenne handelstrafik, -lippu (valt.) handelsflagg(a). -luotto handelskredit, -maailma hand elsvärld (en). -maantiede han-delsgeografi. -matematiikka ks. -laskento. -matka affärsresa; handels|resa, -färd. -matkustaja (vanh.) handelsresande; (j.)

provryttare; vrt. -edustaja, -ratsu, -merenkulku, -meriliikenne handelssjöfart, -merkki (tavaraleima) varu-, fabriks|märke, -mies handelsman; (kauppias) handlande, -ministeri handelsminister, -ministeriö handelsministerium. -monopoli handelsmonopol. -nero affärsgeni, -neuvos kommerseråd; -neuvoksen arvonimi kommerserådstitel, -neuvottelut pl handelsunderhandlingar. -nimi(tys) handelsnamn. -oikeudellinen handelsrättslig. -oikeus2 handelsrätt, -olot pl händels-, affärs [förhållanden, -opisto händels jinstitut, -gymnasium, -oppi handelslära. -oppilaitos handelsläroverk, -osasto handelsavdelning, -paikka handelsplats; (hist.) faktori -et -er. -palvelija (vanh.) ks. liikeapulainen, -pankki handelsbank, -piiri handelsområde; ~t affärskretsar, -poliittinen handelspolitisk, -politiikka handelspolitik. -pula affärs-, händels|kris. -puoti (vanh.) handelsbod; butik, -puutarha handelsträdgård. -puutarhuri handelsträdgårds-mästare.

kauppa||ratsuf»rafsu», /. enl. halv.) provryttare, -reitti handelsväg, -rekisteri (Iak.) handelsregister. (—ilmoitus anmälan till handelsregistret. -merkintä anteckning i handelsregistret. -säännöstö handelsregisterinstitut. -toimisto handelsregisterbyrå.) -retki handelsfärd; vrt. -matka, -sana affärs-, händels| term -en -er. -sanakirja handelslexikon, -sanasto affärs-, händels| terminologi, -satama handelshamn. -seura (hist.) handelskompani -et -er, (-kitta) handelsgille, «sopimus (valt.) handels|avtal, -fördrag, -traktat; (kaup.) köpe|avtal, -kontrakt, -sota handelskrig, -suhteet pl hanclels|relationer, (-yhteys) -förbindelse, -sulku handels |bloc-kad, -spärr, -summa köpesumma, -taito affärsbegåvning; (iv.) födgeni -(e)t. -tapa handels|bruk, -kutym, -usans; hyvän -tavan mukaan med iakttagande av god köpmannased. -tasapaino jämvikt i handelsbalansen, -tase handelsbalans; vienti-, tuontijvoittoi-nen ~ aktiv (passiv) handelsbalans, -tavara handels I vara, -artikel, -temppu affärsknep. -tie handelsväg, -tiede handelsvetenskap, -tilasto handelsstatistik. - toimi handel; affär -en -er. -toiminimi handelsfirma; (m.) handelshus, -toiminta affärsverksamhet, -toimite handels-, affärs | transaktion. - tonnisto handelstonnage, -tori salutorg. -tuomioistuin handelsdomstol, -tuttava affärs |-vän -nen -ner, -bekant; (asiakas) kund -en -er. -usanssi ks. -tapa. - vaaka handelsvåg, -vaihto (liikevaihto) omsättning; handelsutbyte.-vakoilu (sot.) handelsspion|eri,-age. -valtuuskunta handelsdelegation. - valtuusto handelsfullmäktige pl. -valtuutettu handels|fullmäktig, -kommissarie, -vapaus handelsfrihet, -voitto affärs-, händels| vinst, -välikirja köpekontrakt, -välit ks. -s u h-t e e t. -yhdistys handelsförening, -yhteys2 affärs-, handels|förbindelse. -yhtiö handelsbolag. -yritys affärs-, handels|företag.

kauppi las -aan köp | man -mannen -män; handlande; (vanh., j.) handelsman; K~N.N. (os. kj.) Köpman, Handlanden N. N. -järjestö köpmannaorganisation, -kilta (hist. -seura,

-yhdistys) köpmannagille, -kokous köpmannamöte; viidennessä yl. -kokouksessa vid femte allmänna köpmannamötet, -kunta köpmanna-, köpmans|kår. -käsite begreppet köpman, -perhe köpmansfamilj, -polvi köpmangeneration. -suku köpmanssläkt, -sääty köpmannastånd(et). -yhdistys köpmannaförening.

kaupungeittain stadsvis; stad för stad. kaupungin|jalue stadsområde, -arkisto stadsarkiv. -arkkitehti stadsarkitekt, -asema-kaava stadsplan -en -er. -asukas stadsbo -n -r. -eläinlääkäri stadsveterinär, -geodeetti stadsgeodet. -hallitus stadsstyrelse, -ho-telli stadshotell, -insinööri stadsingenjör, -johtaja (Suom.) stadsdirektör, -juorut pl stadsskvall|er -ret. -kamreeri stadskamrer, -kartta stadskarta, -kasööri stadskassör, -katu stadsgata, -kellari stadskällare; vrt. -hotelli, seurahuone, -kiinteistö stads |-egendom, -ägd fastighet, -kirjasto stadsbibliotek. -kirjastonhoitaja stadsbibliotekarie. -kirjuri stadsbokhållare, -kirkko stadskyrka. -kortteli stadskvarter, -laki (hist.) stadslag, -lapsi stadsbarn, -lähetti stadsbud -et -. -lääkäri stadsläkare, -maa stads|mark, -jord. -maksut pl stadsutskyider. -muuri (hist.) stadsmur, -neliö stadskvarter; vrt. kortteli, -notaari stadsnotarie, -oikeudet pl stads|rättigheter, (vanh.) -privilegier, -oikeus* 1. ks. kaupunki tuomioistuin. 2. pl -oikeudet; ks. ed. -orkesteri stadsorkester. -osa stadsdel, kaupunginüpalvelija stadstjänare. -portti (hist.) stadsport, -posti (hist.) stadspost. -puisto stadspark, -puutarhuri stadsträdgårdsmästare. -rahasto stadskassa, -rahastonhoitaja stadskassör, -rakennusmestari stadsbyggmästare, -ravintola stadskällare, -saarnaaja stadspredikant, -sihteeri stadssekreterare. -talo stadshus(et). -tapainen stads|liknande, -aktig, -artad, - teatteri stadsteater. -terveiset pl hälsningar från staden, -tilintarkastaja stadsrevisor, -tilintarkastus stadsrevision, -tilukset pl stadsägor. - vaaka (hist.) stadsvåg. -vaakuna stadsvapen, -valtuusmiehet pl, -valtuusto stadsfullmäktige pl. -vanhimmat pl stadens äldste, -vankila stadshäkte, -viranomainen stadsmyndighet. -viskaali stadsfiskal. - viskaalin-virasto stadsfiskalsämbete. -voudinkonttori stadsfogdekontor, -vouti stadsfogde, kaupun|ki* stad staden städer; -gin maa stadsjord; -gin toimihenkilö (-gin toimessa oleva läh.) stadsanställd; yhdistetty

maa stadens avhysta område; ~in liitetty maa jord som inkorporerats med stad; -gin alueen (aitauksen) sisä-, uiko/puolella (hist., j.) inom (utom) stadens hank o. stör; lähteä ~in bege sig till staden; lähteä -gille, olla -gilla gå ut (vara ute) på sta(de)n; lähteä (pois) -gista (tav.) lämna staden; hän on joutunut huonoon huutoon koko -gissa han har blivit till en visa i hela staden, kaupunki|lalue stadsområde. -asunto ks. -huoneisto, -elämä stadsliv, -huoneisto stadsvåning, »ihminen stadsmänniska, -järjestys (Iak.) stadga för städerna, -kierros (mik.) sightseeing; rundtur i staden, -kiin-

teistö stadsfastighet, -kirkko stadskyrka, -kokous stadsmöte. -kortteeri (j., vanh.) stadskvarter, -koti hem i staden, -koulu stadsskola, -kunta stadskommun, -kuva stadsbild, -lainen stadsbo -n -r. -laisittain på stadsmaner, kaupunkilaislapsi stadsbarn, -oikeus* (Iak.) stadsrätt, -rasite servitut i stadsgård; urba-nalservitut. -taa urbanisera, -tavat stads|-seder, -vanor, -maner, -tua urbaniseras, -tyttö stadsflicka, -väestö stadsbefolkning, kaupunki||laki (hist.) stadslag, -liitto stadsförbund. -lähetys (usk.) stadsmission, -mainen stadsmässig. -matka stads|resa, -färd. -neuvos (arv.) stadsråd. -piiri stadsdistrikt, -rata (raut.) stadsbana. -seurakunta stadsförsamling. -talo stadsgård, -tapa stads |sed, -maner, -tontti stadstomt. -tuomioistuin stadsdomstol, -väestö stadsbefolkning, -yhdyskunta stadssamhälle, - yhteiskunta stadssamhälle.

kaupuste||leminen mångleri, mångiande. -lija månglare, / månglerska; kalan~ fisk|hand-lare, -månglare, -månglerska. -lia mångla (ut ngt); handla (med ngt), -lu ks. -1 e m inen.

kaura (ksv. Avena sativa) havre -n. -halme havresved. -hiutale (keit.) havreflinga, -jauhot pl havremjöl -et. -juuri (ksv. Tra-gopogon porrifolius) havrerot. -kakku havrekaka. -keitto havresoppa, -keksi(t) havre[-käx, -kex. -leipä havrebröd. -liemi havreslem. -lyhde havrekärve. -n(jyvä havrekorn. -kylvö havresådd. -leikkuu, -niitto havreskörd, -olki havrehalm. - viljely havreodling.) -pelto havreåker. -pussi havrepåse. -puuro ks. -r y y n i p u u r o. -rehu havrefoder, -ryynipuuro havregrynsgröt, -ryynit ks. - suurimot, -sato havreskörd, -suurimot pl havregryn, - velli havrevälling, kauriI!kotilo (el. Cypraea monela) kauri(snäc-ka). -petäjä (ksv. Agathis australis) kauri|-tall, -gran.

kauris 1. (el. Capra) stenbock. 2. (mnt.): Kauriin kääntöpiiri Stenbockens vändkrets; (täht.) K~ Stenbocken,

Capricornus. kausaali| lause kausalsats. -nen (syy-, perusteen (varainen) kausal. -suus*, -yhteys* kausalsammanhang. kausaliteetti kausalitet.

kausi2* period -en -er; (huvi~, myynti~ ym.) säsong -en -er; (oleskelu ~) sejour-en -er; (yhd.) stadi|um-et-er; (ikä~) åld|er-ern -rar; (vaihe) skede -t -n; kehitys ~ utvecklings |stadium, -skede; aika~ tidsperiod, tidevarv -et -; näytäntö ~ teatersäsong; kulta~ guldålder; ks. ao. hakusanat, -alen-nus säsongrabatt, -ammatti säsongyrke. -apulainen (Iak.) säsonganställd, -juoppo period|supare, -drinkare, (-us periodsuperi.) -kauppa termins|affär, -köp. -lippu säsong|-biljett, -kort. -loppuunmyynti säsong|realisa-tion, -slutförsäljning, -luonteinen säsongl-mässig, -artad, -betonad, -luotto (kaup.) säsongkredit, -toimi säsonganställning, -työ säsongarbete, - työttömyys* säsongarbetslöshet. -uutuus* säsongnyhet, - vaihtelu säsongfluktuation, kausta (reen~) sidobräde (i släde).kaustinen — kehittää

keh

kaustinen (syövyttävä, lipeämäinen) kaustik;

~ sooda (lipeäkivi) kaustiksoda. kautio (kaup. vakuus) kaution. kautsu (raakakumi) kautschuk -en. -laastari kautschuk|häfta, -häftplåster, -plåster, -liima kautschuklim. -neste kautschuk-, gummi|mjölk; latex, -puu kautschukträd. -tavarat pl kautschuk varor, -tela kautschukvals. -öljy kautschukolja. kautta (poslp.,prp.) genom, förmedels(t); me-dels(t); tämän (jonka) ~ här-, var|igenom; toista ~ (toisia tietä) en annan väg; tätä, sitä ~ denna väg, den vägen; — (yli [koko]) maan landet runt; över hela landet; överallt i landet; — aikojen genom tiderna; Helsingin ~ över (via) Helsingfors; matkustaa Pariisin ~ taga vägen över Paris; meidän ~mme genom oss; (välityksellämme) genom vår förmedling, kauttaal||taan (adv.) alltigenom; över lag; genomgående; (yleisesti) allmänt; (kokonaan) helt o. hållet; (kaikkialla) överallt, -tainen (harv.) genomgående; allt omfattande.

kauttakuljetus transitobefordran; transite-ring. -kustannukset pl transiteringskost-nader. -oikeus2 transiteringsrätt. (Vrt. seur.) kauttakulku genomfart; genomgång; (yhd.) transito-, -juna genomgående tåg. -konossementti genomgångs-, transito|konossement. -liikenne transito-, genomfarts|trafik, -maksu transitoavgift. -tavara transitogods. -todistus transiterings-, transito lintyg, -va-paus transitofrihet. -varasto transitoupp-lag.

kavah|taa* 1. (äkkiä nousta) spritta*; springa*; — pystyyn (seisomaan) (plötsligt) resa sig upp; fara* upp; spritta*, springa* upp; — (kapsahtaa) kaulaan falla ngn om halsen. 2. (varoa) akta sig; taga* sig till vara, i akt (för ngt); vara på sin vakt (mot ngt); (kaihtaa) rygga tillbaka (för ngt); -da viettelijöitä! akta dig (tag dig till vara) för frestare! kavala svekfull, falsk; (sala~) lömsk; bakslug; (petollinen) förrädisk, (vanh.) arglistig, försåtlig, -sti svekfullt, falskt, lömskt, svikligen, falsk(e)ligen; vrt. ed. kavaljeeri (seuramies) kavaljer; (väl.) partner; (Engl. hist.) kavaljer; vrt. k e r o p ä ä. kaval||lus 1. förräderi; (petos) svek -et. 2. (rh., Iak.) försnillning; förskingring; undan-snillning; (vilppi) underslev -et -. (-juttu försnillningsmål. -rikos försnillningsbrott.) -taa* 1. — maansa förråda sitt land; (pettää) svika*; (ilmaista) förråda*. 2. (salaa anastaa) försnilla, undansnilla; undandraga*; (vilpistellä) begå* underslev, -taja 1. (maan/~, -petturi) förrädare; bedragare. 2. (rh.) försnillare; förskingrare. -taminen 1. förrådande, bedragande; svikande. 2. (rh.) försnillande, undansnillande; förskingrande; (begående av) underslev -et -. kavaluus2 svekfullhet; lömskhet; bakslughet; (petturuus) förrädiskhet, bedräglighet,

(vanh., leik.) argan list -en; vrt. kavala, kaven||nus avsmalning; intagning; vrt. seur. -taa* göra* smal(are), snäv(are); (niukentaa) knappa av, in (på ngt); minska (på);

beskära; — sukkaa hoptaga en strumpa, -tua* ks. k a v e t a. kaveri (j.) kamrat -en -er. kaver|irus (lääk.): kallon~ trepanation, -taa gröpa ur; (kallo) trepanera; vrt. kovertaa.

kaveta* avsmalna; bli smalare; (kuv.) minskajs).

kaviaari (sammenmäti) kaviar -en. -voileipä kaviarsmörgås, kavio hov -en -ar. -eläin hovdjur, -kitti hov-kitt. -llinen försedd med hov(ar). -nkapse hovslag -et -. -nkuivetus (et.tääk.) hovtrång -et. -nmuotoinen hovformig. -raspi hovrasp. -veitsi hov|järn, -kniv. kavuta * kapuan klättra, klänga2; kravla; kliva*; — puuhun klättra, kliva upp i ett träd. kediivi (hist. Egypt. varakun.) kediv -en -er. kehaij|sta skryta * (över, med ngt), -su skryt

-et; (san.) puff -en -ar. keh I da ta* 1. nännas; kuinka hän -laakin (että -laakin) tehdä sellaisia! att han understår sig att, (j.) har måge, panna att göra sådant! att han inte skäms över ett sådant beteende! 2. (mrt.) ks. viitsiä, kehikko * stomm|e-en-ar; ram -en -ar; ramverk.

kehilö (kirjp.) ram -en -ar; form -en -ar. -lauta (kirjp.) formbräde, -lukko (kirjp.) form I hållare, -lås. kehi||ntä* vindande, vindning; (vyyhdentä) härvning. -te* (valok.) framkallningsbad -et -. -tellä * ks. kehittää, -tteillä: (olla) ~ (vara) under utarbetning; hålla på att utarbetas, planeras, kehitty||minen utveckling, -mismahdollisuus' utvecklingsmöjlighet, -mättömyys2 outvecklat tillstånd (skick); brist (-en) på utveckling; olojemme ~ våra outvecklade förhållanden. -mättömästi outvecklat, -mätön outvecklad; outbildad, -neisyys* utveckling, -ä* utveckla sig; utvecklas; utbilda sig; (edistyä) göra* framsteg; framskrida*; hän on paljon -nyt han har utvecklat sig mycket; olla parhaillaan -mässä hålla på att utveckla sig, vara stadd i utveckling; kapinan -essä edelleen medan upproret gick vidare (fick allt större omfattning); kysymys -y siihen suuntaan frågan utvecklar sig därhän, (saa sellaisen käänteen) tar en sådan vändning; kuulustelusta -i (sukeutui) kiivas sanakiista förhöret utvecklade sig till (urartade till, förhöret ledde till) ett häftigt ordbyte; hänestä -i (tuli) hyvä taiteilija han blev (utvecklades till) en god konstnär; det blev en god konstnär av honom; — pahanne päin taga en dålig (ogynnsam) vändning; urarta; -nyt utvecklad; lapsi on hyvin -nyt barnet är mycket försigkommet; -neem-missä oloissa i mer utvecklade förhållanden.

kehittä||jä som utvecklar; (edistäjä) befräm-jare. -minen utvecklande, utbildande, -ä* 1. (harv. päästää auki, purkaa) uppveckla; (punoksesta) tvinna upp; (kudoksesta) repa

upp. 2. (kuv., tav.) utveckla; (kouluttaa) utbilda; (edistää) befordra, befrämja; (valok.) framkalla; — järjestelmää utveckla (utbilda) ett system; — kannetta (Iak.) utveckla (sub-

stantiera) ngns talan; ~ lämpöä utveckla, (synnyttää alstra) värme, kehitys 1. utveckling; (edistys) framåtskridande; (fil.) evolution. 2. (valok.) framkallning. -aika utvecklingstid; framkall-ningstid. -aste utvecklings|grad, -stadium. -asteikko utvecklingsskala, -historia utvecklingshistoria. -historiallinen utvecklingshistorisk. -ikä utvecklingsålder; pubertet, -ikäinen (som är) i brytnings-, utvecklingsjål-dern, puberteten, -jakso utvecklings|skede, -period, -kansi ks. ed. -kulku utvecklings|-gång, -förlopp, -process, -kyky utvecklings I möjlighet, -duglighet, -kykyinen utvecklings I bar, -möjlig, -duglig, -kyvytön utan utvecklingsförmåga, -käyrä utvecklings-, (valok.) framkallnings| kurva. -laki utvecklingslag, -linja utvecklingslinje. *maa (takapajuinen maa) utvecklingsland, u-land. -mahdollisuus2 utvecklingsmöjlighet, -mekaniikka (biol.) utvecklingsmekanik, «muoto utvecklingsform, (el.) -stadium. -neste (valok.) framkallningsvätska; vrt. k e h i t e. -oppi utvecklings-, evolutions |lära. -paperi (valok.) framkallningspapper. -sarja utvecklingsserie. -suunta utvecklingsriktning, -taso utvecklingsnivå, -teoria evolutionsteori; utvecklingslära. -tila utvecklingstillstånd, -työ utvecklingsarbete, -vaihe utvecklingsskede. -vapaus2 frihet att utveckla sig. -vuosi (lav. pl -vuodet) utvecklingsår. kehiä vinda, (kääriä) linda; (keriä) nysta;

(vyyhdetä) härvia, haspla. kehke||y(ty)mätön ks. kehittymätön, -ytyä* 1. (kehittyä, sukeutua) utvecklas; utbildas; (kuv.) utspinna* sig; (syntyä) uppstå; alstras. 2. (harv. purkautua) tvinnas upp; (kudoksesta) repas, rispas*upp. -ää «kehittyy; vrt. kehittyä, kehlo bunk|e -en -ar; (pytty) bytta, kehno dålig*; (kurja) usel, eländig, tarvlig; underhaltig; (mitätön) futtig; slät; (se) vanha — (s. paholainen) den onde, den lede. -kasvuinen (huono—) mindre växtlig; karg. -nlainen rätt dålig jne.; vrt. kehno, -ntaa (tehdä kehno [mmajksi) försämra; göra sämre jne.; vrt. k e h n o. -us2 dålighet; underhaltighet; uselhet; vrt. kehno, keho (lääk.) kropp -en -ar. keho||tella* uppmana; vrt. kehottaa, -tin* (rohkaisu) uppmuntran; (kiihoke) drivfjäder-n.-ttaa* (upp)mana; (rohkaista) uppmuntra, (neuvoa) (till)råda *; uppfordra; ~ tulemaan uppmana (uppfordra) ngn att komma; ~ noudattamaan esimerkkiä mana till efterföljd; minua -lettiin jag blev uppmanad, jag fick en uppmaning; ~ alistumaan uppmana (uppfordra, [till]råda) ngn att underkasta sig. -ttelu uppmaning (-ar); påstötar (pl); uppmuntran, kehotu|s uppmaning; maning; anmaning; uppmuntran; tillrådan; uppfordran; (pyyntö) anmodan; ~ (yleisölle) upprop -et -; jnk -ksesta på uppmaning (jne.) av ngn; på ngns uppmaning; ~ osakemerkintään inbjudan till aktieteckning; -kset (koul.) för-

kovring. -huuto maningsrop, -palkinto upp-muntrings I premie, -pris. -sana maningsord;

uppmuntrande ord.

kehruu spånad -en. -aine spånads-, spinnj-ämne. -huone (hist. mg.) spinnhus, (-lainen spinnhushjon -et -.) -jätteet pl spinneriavfall, -kasvi spånads-, textil!växt. -kone spinnmaskin. -kset spånadsarbeten. -kuitu spå-nadsfiber. -laulu spinnvisa. -nystyrä (hä-mäh.) spinnvårta. -palkka spinn(ar)lön. -rauhanen (el.) spinnkörtel, -tehdas spinneri. -teollisuus* spånadsindustri. -työ spå-nadsarbete. kehrä (kiekko) trissa; (auringon, väkipyörän) skiva; (pyörä) hjul -et -; (ksv.) disk -en. -kukka (ksv.) diskblomma, -s(luu) (an.) fotknöl -en -ar. -tä* spinna*; ~ jtk jnk ympärille spinna ngt omkring ngt. -varsi 1. (pyörän puola) ek|er -ern -rar. 2. (värttinä) slända, -ys ks. kehruu, -ytyä* spinna * sig; (kääriytyä) linda sig; lindas, kehrää||jä 1. spinnare, / spinnerska. 2. ks. -j ä (1 i n t u). 3. ks. -jäperhone n. -jäkoi (prh. Hypnomeuta) spinnmal. -jä(lintu) (el. Caprimulgus europaeus) nattskärra, -jä-perhonen (prh.) spinnar|e, -fjäril, -minen spinnande, -mätön ospunnen. -mö spinneri, kehtaa (n) k kehdata, kehto* vagga; (ksv.) holk -en -ar. -kantainen (ksv.) skålblomstrig. -lapsi (kapalo—) lindebarn. -laulu vagg|sång, -visa. -suomu (ksv.) holkfjäll.

kehu skryt -et; (saada) —a ja moitetta ros o. ris; oma — självberöm; oma — haisee eget beröm luktar illa. -a (ylistää) prisa, rosa; (kiittää) berömma2; (san. liiallisesti —) puffa (för); (kerskua) skryta* (jllk över [med] ngt); ei kannata — det är inte mycket att skryta med (över), inte mycket att komma med, inte mycket värt; ei ole -mista det är ingenting att skryta med; hän aina -u tiedoillaan han skryter alltid med (över) sina kunskaper; hän ei -nut kauppojaan (leik.) han rosade inte marknaden; ~ tavaraansa prisa (skryta med) sina varor; -matta utan skryt, -minen pris -et; beröm -met; skryt -et. -skeleva skrytsam.-skelija skrodör -en -er. -skella skryta, skrodera (med ngt), -skelu skroderande, skrävlande; skräv|el-let; skryt; vrt. kehuminen, kehveli (j. lievä kir.) jäk|el -eln -lar; akan —!

jäkla käring! kehveltää ym. ks. kähveltää ym. kehy|s (-kset) ram-en-ar; (reuna) kant -en -er; (met., tkn.) flaska; panna -ksiin inrama; infatta i ram. -kaavaus (met.) formning i flaska, -kertomus (kirj.hist.) ramberättelse, -koriste (kirjp.) bård -en-er. -liike ramaffär, -lista ramlist. -mittaus (mtsh.) rammätning, -saha ramsåg. -säle ramspjäle. -tehdas ramfabrik. -tentekijä ram|snickare, -makare. -tin manschett -en -er. -tys inramning, infattning. -tämättä, -tämätön oinrarnad. -tää inrama; infatta, - valu flaskgjute. kehä (piiri) krets -en -ar; ring -en -ar; (ympärys) omkrets -en; omfång -et -; (rakennuksen, Suom. r.) timra; (kaivon) kar -et -; (pyörän) fälg -en -ar; (ksv.) hylle -t -n; (mat. ympyrän) periferi -n -er. -antenni (rad.) ramantenn, -jarru f älgbroms, -kalvo (an. silmän—) iris -en, regnbågshinna.

-kettu (nrkleik.) ringräv. -kirjoitus (rh.)kehäkukka — keisarinistuin

kei

randskrift; legend -en. -kukka (ksv. Calen-dula) ringblomma, -kulma (mat.) periferivinkel. -lautta (uit.) ringflotte, -lehti (ksv.) hylleblad. -lihas (an.) ringmuskel. -Uinen (ksv.) med hylle, -muuri ringmur, -mainen cyklisk, ringformig, -nmuotoinen ringformig, -nnurkka(us) (nrk.) ringhörna, -puomi (uit.) ringbom, -päätelmä (fil.) cirkelslut. -riutta (mnt.) atoll, ringrev. -rusto ks. rengasrusto. -saha ks. j ä Iines a h a. -sahaus ramsågning. -todistus cirkelbevis; vrt. -päätelmä, -tuomari (nrk.) ringdomare. -tähtäin (valok.) ram-sökare, -tön (ksv.) hyllelös; utan hylle, -ys (harv. kehys, puitteet) inramning, keidas* keitaan oas -en -er. -räme (mtsh.)

högmossemyr. -suo ks. kohosuo, keiholehti (ksv. Sagittaria sagitlifolia) pilblad

-et, skäkt|biad, -gräs -et. keijhäs -hään spjut -et -; lans -en -ar. -antilooppi (el. Oryx beisa) spjutantilop. -kantainen (ksv. lehti) spjutlik. -maltsa (ksv. Alriplex-laji) spjutmolla. -mies 1. (urh.) spjutkastare. 2. (hist.) spjut-, lans|bärare; lansiär -en -er. -mainen spjutformi g. -tää spetsa.

keihään||heitto (urh.) spjutkastning, »heittäjä spjutkastare, -kärki spjutspets, -muotoinen spjutformig. -pisto spjut-, lans|stöt. -terä ks. -k ä r k i; lansklinga. -varsi spjutskaft.

keiju ks. -k a i n e n. -a (leijua) sväva; (keinua) gunga.-kainen (myt.) älv|a -an-or, sylfid -en -er; alf -en -er;

(haltijatar) f e -(e)n -er. -kais(satu fesaga, -tanssi älvdans.) -nkukka (ksv. Heuchera sanguinea) alunrot. keikah||dus ks. keikaus, -duttaa ks. keikauttaa, keikah|taa* vicka, vippa (runt); (kaatua, pudota) dimpa*, kantra, stjälpa2, falla*; tumla; ramla; (kiepsahtaa) svinga sig (jks upp till ngt); ~ kumoon stjälpa (dimpa, falla, ramla) omkull; falla i backen; -din maahan jag damp i marken; ~ toisin päin (muuttua) svänga om; tuuli -ti (kääntyi) länteen vinden kastade om till västlig, keikai||lija ks. keikari, -lia (keimailla) kokettera; (koreilla) sprätta; (teeskennellä) kråma sig. -lu koketteri; snobb|eri, -ism. keikari sprätt -en -ar; snobb -en -ar; dandy -n; modelejon -et -. -mainen sprättaktig, snobb(akt)ig. -maisuus2 sprättaktighet; snobbighet, snobberi, -nkukka (ksv. Gardenia) gardenia, keikaroi||da agera sprätt (snobb); sprätta; -va sprättig. -nti* sprättande; sprättighet; snobberi.

keikajjus fall -et -; kullerbytta; sväng -en -ar; svikt -en; valtio *» kupp -en -er; (äkkimuu-ios, käänne) omkastning, -uttaa* vicka (på ngt); (heiluttaa) svänga2; ~ päätään knycka2 på nacken; vrt. keikuttaa, keikis||tellä 1. (keimailla) kokettera. 2. ks. -t ä ä. -tely koketteri, -tyä (kyyristyä) huka sig ned -tää böja; (kaataa) stjälpa, keikka* 1. (metku, kuje) spratt; trick. 2. (j.) (ajurin, auton) skjuts; (mindre) arbetsbe-ting; (vrk.) stöt, kupp; (mus.) uppträdande, keikkua* (mer. keinua) gunga; (vaappua)

vagga; vaja; (keikahtaa) vicka, (heilua) svänga2; vrt. puuhata, häärätä, keiku[|nta* gungande jne.; vrt. ed. -tella*, -ttaa* bringa* att gunga (vagga, vippa, vicka, svänga); -ttaa pyrstöään vippa på stjärten; -ttaa tuolia gunga (runka, vicka) på stolen; -ttaa päätään runka på huvudet; knycka på nacken, -ttelu, -tus gungning; vaggning; vippning; svängning, keila 1. (pel.) kägla; heittää ~a spela, slå* käg|el, -lor. 2. (mat.) kon -en -er; vrt. k a r t i o. -ilija kägelspelare, bowlare. -illa slå* (spela) käglor (kägel); bowla. -ilu kä-gel|spel, -slagning; (urh.) bowling; bowlingsport -en. -mainen kägel |lik, -formig; (kartiomainen) konisk, -nheitto kägelslagning; vrt. -ilu. -nmuotoinen kägelformig; (kartion ~) konisk, -pallo bowling-, kägel|-klot. -peli kägelspel; bowling -en. -rata kägel-, bowling|bana. keili 1. (kirjp.) käg|el -eln -lar. 2. (j. porukka, sakki, »klikki») klick -en -ar; kotteri (-e)t -er; gäng -et -. keimai leva (a.) kokett; behagsjuk; tillgjord. -lija (s.) kokett -en -er. -lia kokettera; göra* sig till. -lu koketteri; tillgjordhet, keinah||della gunga; (notkua) svikta, -dus

gungning; guppsvikt -en. keino rnedjel -let -; (neuvo) utväg -en -ar; tarkoitus pyhittää (jes.) ändamålet helgar medlen; keksiä ~ja jhk finna på medel (utvägar, råd) för ngt; sillä ~in på det sättet; sålunda; (sen kautta) därigenom; on yritettävä tepsivämpiä ~ja verksammare medel måste tillgripas; effektivare åtgärder måste vidtagas, -emo (hautomakone) äggkläck-ningsapparat; (leik.) fostermor, -hedelmöitys konstbefruktning, insemina tion. -horisontti (täht., mer.) konstgjord horisont. -kas (neuvokas) förslagen; (kekseliäs) uppfinningsrik; sinnrik, -kastelu konstgjord bevattning, -kuitu ks. t e k o k u i-t u. -lliuen, -llisesti (miel.) -t e k o i-nen, -tekoisesti. -munuainen (lääk.) konstgjord njure, -nto (kiel.) instruktiv -en -er. -silkki ks. t eko silkki, -tekoi-nen (teko-) konstgjord, artificiell; (teennäinen) konstlad, -tekoisesti 1. på artificiell väg; artificiellt. 2. (teennäisesti) konstlat. -tekoisuus2 förkonstling.2 keino||tella* I. (kaup.) jobba; spekulera; (huijata) bedriva* svindleri; spela; schackra. 2. (yl.): ~ itsensä vapaaksi slingra sig fri; ~ jtk itselleen lista sig till ngt. -ttelija jobbare; spekulant; vinglare. -ttelu jobberi, spekulation; vingleri. - valaistus artificiell belysning, -varat pl resurser, -villa ks. t e k o v i 11 a. keinu gunga; vrt. k i i k k u. -a gunga; (mer.) rulla, -hevonen (leik.) gunghäst, -illa gunga; (heilua) svinga, svänga2; (huojua) vaja. -lauta gungbräde; vrt. k i i k k u~. -nta* gungning; rullning, rullande; vajande, -ttaa* gunga; vagga, -tuoli gungstol, keisari kejsare; ~ Vilhelm kejsar Wilhelm; Venäjän ~ (hist.) kejsaren av Ryssland, -kunta kejsardöme -t -n. -leikkaus (lääk.) kejsarsnitt, -llinen kejserlig; imperiell. -nar-vo kejsarvärdighet. -narvonimi kejsartitel. -nhovi kejsarhov. -nistuin kejsartron.

-nkruunu 1. kejsarkrona. 2. (ksv. pikarililja, Fritillaria) kejsarkrona, -nna kejsarinna. -n(palatsi kejsarpalats. -pitäjä [hist. kirk.] imperiellt pastorat, -vàali [hist.] kej-sarval. -vihreä [vär.] kejsargrönt.) -perhe kejsarfamilj. -suku kejsar| ätt, -dynasti.-suuriruhtinas (m. Suom. hist.) kejsare(n)stor-furste(n). -valta kejsardöme, -vierailu kej-sarbesök.

keiso (ksv. Cicula virosa) sprängört -en-er. kei|jte* (er. frm.) avkok -et dekokt -en -er. (-vesi kok|vatten, -spad.) -tin* kokapparat -en -er; (yhd.) -kokare -n -kök -et -; teen — te |kokare, -kök. -tonkesto (tkn.) kokäkthet, -tos kok

-et -; vrt. k e i t e; (kuv.) uppkok -et -. -ttimö ks. keit-tämö.

keittiö kök -et -, (mer.) kabyss -en -er; pentry -t. -apulainen köksbiträde, -askare(et) köksbestyr, -astia kökskärl. -astiasto köks|-sysslor, -servis -en -er. -henkilökunta, -henkilöstö kökspersonal, -hylly kökshylla, -jätteet köksavfall, -kaappi köksskåp, -kalusto köks|utensilier (pl), -attiralj, -möbel, -kamari kökskammare, -kasvi köksväxt. -kasvitarha köksträdgård, -kirves köksyxa. -ko-mero kokvrå; vrt. keittokomero, -kone köksapparat, -mestari köksmästare; mästerkock. -n(ikkuna köksfönster, -liesi köksspis, -ovi köksdörr.) -osasto köksavdelning. -palveluskunta kökspersonal, -portaat pl kökstrappa; mennä -portaista gå köksvägen, -puoli kökssida(n); (leik.) köks-departe|ment, -mång. -puut pl köksved. -pyyhe kökshandduk, -pöytä köksbord, -tuoli köksstol. -veitsi kökskniv, keitto* 1. (yl.) kokning. 2. (keit. liemiruoka) soppa; (hien.) potage -n -r. -aika koktid. -astia kokkärl, -happo koksyra. -kaappi kokskåp. -kaasu kokgas. -kala kokfisk. -kattila kokkittel. -kirja kokbok, -koje kokapparat, -komero kokvrå, -koulu hushållsskola. -kulho ks. liemikulho, -la kök -et -. -laatikko koklåda. -laitos kokinrättning, -levy kokplatta, -liesi kokspis. -lipeä koklut. -pata kokgryta, -pullo (kem.) kolv -en -ar. -rauta ks. -teräs, -ruoka kokföda. -suola koksalt, (-liuos koksaltlösning.) -säilöntä inkokning, konservering. (-koje konserverings-, inkoknings|ap-parat.) -taidollinen kulinarisk, -taito(inen) ks. ruoanlaitto |t aito, -taitoinen, -teräs vällstål, puddelstål, -uuni kokugn. keittä||jä kokare; sjudare; (ruoanlaittaja) kock -en -ar; vrt. seur. -jätär koksa, kokerska; kocka. -minen kokande, kokning, -mätön okokt. -mö kokeri; (suolan— ym. m.) sjuderi. keit I tää* koka; ~ (laittaa) ruokaa koka (tillreda) mat; ~ kahvia koka kaffe; ~ valkeaksi vitkoka; kokonaisena -etty helkokt; kovaksi -etty hårdkokt; (kuv. elok., salapoliisik.) »hårdkokt»; vrt. »k o v a n a a m a»; vrt. -t ä-minen.

kekkale (halv.) jyck|e -en -ar, gynnare; krabat -en -er. kekkerit pl (vanh.) kalas -et -; (huvitilaisuus) tillställning.

kekkuljji 1. fjant -en -ar; (vekkuli) spjuv|er

-ern -rar, filur -en -er. 2. olla —ssa (j.) vara på trekvart; aika (hyvässä) —ssa vara ordentligt påstruken, duktigt full. -oida fjanta; (liehua) flänga2; (touhuta, hosua) fjäska, keko* stack-en-ar; (sokeri—) topp -en -ar; panna (heiniä) —ihin stacka (hö); kantaa kortensa —on (kuv.) draga sitt strå till stacken, -mainen ks. k e i 1 a m a i n e n. -muurahainen stackmyra. -sokeri toppsocker.

keko ttaa * (j.): seistä (istua) — stå* (sitta*)

(upprätt, [käpp]rak). kekri ks. k e y r i.

kekseliäisyys2 uppfinnings|förmåga, -rikedom; fintlighet, påhittighet, -äs uppfinningsrik; fyndig, fintlig, påhittig. keksi 1. (uit. uitto-, tukki/haka) (båts-, flott-nings)hak|e -en -ar; vrt. p a k r a, p u o s-h a k a; (koukku) krok -en -ar. 2. (leip.) käx -et, -en -; (rhm.) käx, kex -en. keksijä uppfinnare; upptäckare, -nero uppfinnargeni. -n(kunnia uppfinnarära. -oikeudellinen, -oikeus2 uppfinnar|rättslig, -rätt. -palkkio uppfinnararvode. -toiminta uppfinnarverksamhet.) keksilaatikko käxlåda.

keksi||minen uppfinnande; upptäckande, finnande. -nnölli|nen uppfinnings-, uppfinnar-; -sesti (adv.) i uppfinningshänseende; ur uppfinnarsynpunkt. -ntö * uppfinning; (löytö) upptäckt -en -er; kenen —ä tämä on? vems påhitt (påfund) är det här? keksi||pakkaus käxförpackning, -rasia käxask. -tehdas käxfabrik, -teollisuus2 käxindustri. -tölkki käxburk. keksi |ä 1. (ajatteluun perustuen) uppfinna; Bell keksi puhelimen B. har uppfunnit telefonen; ~ keinoja finna (hitta på) medel (utvägar); kuka tämän on -nyt? vem har uppfunnit detta, hittat på det här? 2. (mieli joht.): hän keksi sanoa (ehdottaa) han hittade på att föreslå; -n vastata (vastaukseksi) jag hittade på att svara. 3. (huomata, havaita): isä ei-nyt meitä far märkte oss inte; -n sen hyväksi (harv.) jag fann den bra.

kekäl|e -een (eld)brand (-)branden (-)bränder. kela (rulla) rull|e -en -ar; (tela) vals; (vintturi—) vindspel -et -; (uit.) (varp)spel; kiertää —lie vinda upp. --amme (nhk.) paddelhjul. -köysi varplina. -siima s virvelrev. -staa (virvelöidä) s virvla, -s tus svirvling. -ta uppvinda (på rulle, på vals); varpa, vinscha, spela; (pyörittää) rulla, (telalle) valsa, -tukki (uit.) spel|axel, -stock, -vapa svirvel-spö. -vene (uit.) varp-, spel|båt. -vintturi (uit.) varpspel.

keli före -t, väglag -et; glid -et. -rik|ko men-

före; -on aikana under menförestiden. kelju 1. (a. /., halv. kiero) falsk; opålitlig, dolsk; (ilkeä) elak. 2. (s.) skälm -en-ar; skojare, -illa djävlas, jäklas; vara opålitlig, -mainen ks. kelju 1. kelk|ka* 1. (klk.) kälk|e -en -ar; laskea (mäkeä) -alla åka kälke; mennä jnk —an (kuv.) ge sig ngn i våld; slå sig i slang med ngn; kääntää —nsa (kuv.) slå om på en annan bog; sadla om; göra helt om; lähteä väärään —an (kuv.) hoppa i galen tunna. 2. (tkn.):kelkkailla — kelpaavaisuusaika

kel

telakka— (mer.) slipvagn; (mlv.) (hängande) in ålarställning, -illa åka2 kälke, bobb; bob-ba. -ilu (urh.) kälk-, bobsleigh-, bobb|-åkning. -mäki kälkbacke. -sorvi (tkn.) supportsvarv.

kellah||della tumla, -taa 1. (kaatua) stjälpa; dimpa*, tumla, stupa; (pudota) falla*, ramla; vrt. keikahtaa. 2. skifta i gult; gulna; vrt. seur. -tava gulaktig; gulnande, kellan- (yhd.) gul-, -harmaa gulgrå, - kalvakka gulblek, -vihreä gulgrön, kellari källare; vrt. '-ravintola, -holvi källarvalv, —ilma källarluft, -kerros, -kerta källarvåning, -murto källarinbrott. kellarin||aukko källarglugg, -avain källar-nyckel. -eteinen källarhals -en -ar. -holvi källarvalv, -katto källartak, -luukku källar-lucka. -ovi källardörr, -porstua källar[hals, -sval|e -en -ar.

kellari ||palo (pai.) källarbrand. -ravintola

källare, -sauna källarbastu. -sieni (ksv. Coniophora puteanea) källarsvamp. -tila: talossa on runsaasti —a huset har goda källarutrymmen, kellas||tua gulna; -tunut gulnad, -tuminen

gulnande, kellata* måla (färga) gul; gulmåla. kelle ks. kelles.

kellell||een, -ään (/.) omkull, ikull; raklång; pladask; hän kaatui -een lattialle han föll omkull på (damp pladask i) golvet, keller tä[[vä gulskiftande; gulaktig, -ä skifta i gult.

kelles (mtsh.) (såg)bak -en -ar; yt-, kant|-

bräde -t -n. kelles tää (mtsh.) flanka. kelle ttää* (j. loikoa) ligga* (utsträckt); ligga* o. masa, gona (möja) sig. kellis||tyä ks. kellahtaal. -tää (j.) kasta, slänga2 (till marken); (surmata) ned[lägga*, -göra*.

kello 1. (aik.) klocka; (tasku-, ranne—) ur -et -; ~ on puoli yksi klockan är halv ett; ~ on neljännestä vailla 9 klockan är en kvart i nio; klo 6 Saksan aikaa klockan (kl.) 6 tysk tid; ~ käy kahta klockan går på två; käydä kuin — gå som ett urverk; paljonko (mitä) — on? hur mycket (vad) är klockan? 2. (soitto-, kirkon- ym.) klocka; (tiuku) skälla, bjällra, (pieni) pingla; soittaa —a ringa på en klocka. 3. (kupla) bubbla.

kello|[hame klockkjol, klockad kjol. -huijari klockskojare. -kaappi klockskåp. -kanerva (ksv. Erica tetralix; ei Suom.) klockljung, »kapina (Ruols. hist.) klockupproret, -kas (lehmä) skällko, bjällko -n -r; (kuv., valt. halv. läh.) koryfé; pamp. -kasvi klock-blomma. -kauppa klockhandel; (-liike) uraffär. -koneisto urverk -et -. -kortti (tehd.) kontrollurskort. -kukka klockblomma. -kukkainen klockblomstrig. -köynnös (ksv. Cobaea scandens, intiaanimuratti) klock-ranka. -laite klock-, ur|anordning, -liike uraffär, -lintu (mrt. sinirintasatakieli) blåhakesångare; (turiturileivonen) berglärka, -mainen klock |lik, -formig. -malmi klockmalm. -metalli klock [metall, -gods. -määrä klockslag -et -; —lleen, —llään på slaget.

kellon[[avain klock-, ur [nyckel, -heleä klock |-klar, -ren. -huikkaaja (j., er. mark.) klock|-bytare, -skojare, -jousi urfjäder. -kanta klockfäste. -kieli kloekkläpp. -kuori ur-, klock|boett. -lasi klockglas. -luoti klocklod. -lyömä, -lyönti klockslag (—lie, —llä på), -muoto klockform, -muotoinen klock |formig, -formad, -lik. -nuora klock |rep, -sträng, -osoitin urvisare. -paino klocklod. -perät pl ks. -vitja t. -ratas klock-, ur|hjul. -sisusta urverk -et -, urmekanism. -soittaja klock-ringare. -soitto klockringning, -säyel klocktorn -valaja klockgjutare. -viisari ks. -osoitin, -vitjat pl klock-, ur|kedja, kello||peli (er. kirk.) ks. -soitin, -poiju (mer.) klockboj. -rämä (krk.) klock-skrälle -t -n. -sammakko (el. Bombinator) klockgroda, -seppä urmakare, -sepänliike urmakeri(affär), -sepäntyö urmakerarbe-te, urmakeri. -sepäntyöntekijä urmakeri-arbetare. -soitin (-peli) klockspel. - tapuli (rak.) klockstapel, -tasku klockfickp. -taulu urtavla, -tehdas urfabrik, -tehtailija urfabrikant. -torni klocktorn, kellottaa* (j.) ligga* o.

masa sig; — vedessä

(m.) ligga på svaj. kello||valimo klockgjuteri. -varas klocktjuv.

-vaski klockmalm -en. kellua (uida) simma; flyta*; (harv. kiikkua) gunga.

kellu||ke* 1. (koho) flöte -t -n; (Int., tkn.) flottör; (mer., Int.) ponton -en -er. 2. (kult. korva—) (ör)hänge-t-n. (-silta pontonbro.) -kka* (ksv. Geum) humleblomster, kellu||minen simmande, flytande; gungande, -nta* ks. -minen, -saniainen (ksv. Salvinia) salvinia. -slehti (ksv.) flytblad, -tin (kult.) berlock -en -er. -ttaa* gunga, vagga, -vuus2 (mer.) flytförmåga, kelme||tä* blekna, -ys2 blekhet, -ä blek.

(-ihoinen blek|lagd, -hyllt.) kelmi 1. (vanh. Iak.) ks. (todista j.) kelpaamaton. 2. (lurjus) skälm -en -ar; (petturi) skojare; bedragare, -ys2 bov-aktighet; bedräglighet. kelmu 1. (an. kalvo) hinna. 2. (tkn.) membran -en -er. 2. ks. seur. -paperi (pap.) cellofan -en, -et. kelo (mtsh.) rottorrt träd, (träd)skelett -et -; torraka. -honka rottorr fura; torrfura; furu-skelett. -kko* skelettskog, torrskog, -puu (träd)skelett -et -; rottorrt virke, -utua* (mtsh.) torka på rot (till skelett), kelpaama||ton oduglig; (pätemätön) ogiltig; (Iak. us.) inhabil; (mitätönnetty) makulerad; asuttavaksi — obeboelig; käytettäväksi — oanvändbar; juotavaksi — odrickbar; syötäväksi — oätbar, oätlig; työhön — arbetsodug-lig; icke arbetsför; todistajaksi — icke vitt-nesgill; maan palvelukseen — (Iak.) ovärdig att nyttjas i rikets tjänst; julistaa -Uomaksi kassera, ut|mönstra, -rangera; vraka, »ttomuus2 odugligheet; ogiltighet; inkompetens; inhabilitet; ~ käytettäväksi oanvändbarhet, kelpaavai[|nen (vanh., juhl.) ks. kelvollinen. -suus2 duglighet, (käyttöön) brukbarhet; (pätevyys) giltighet, (virkaan) kompetens -en; (Iak.) habilitet. (-aika giltighetstid.)

kelpo (tpm.) duglig; (hyvä) präktig, duktig; (melkoinen) ansenlig; — mies en duktig (duglig, präktig) karl. -inen (tav. yhd.) duglig; (pätevä) giltig; (virka ~) behörig; kompetent; kvalificerad (jhk för ngt); kulku ~ farbar, trafikabel, (mer.) segelbar; haku~ kompetent, -isuu|s8 duglighet; giltighet; kompetens -en; habilitet; kvalifikationer (pl); behörighet; (kyky) kapacitet; -tensa rajoissa inom gränserna för sin behörighet; — todistajaksi vittneshabilitet; — tuomarinvirkaan domarehabilitet; virkaan vaadittava ~ för en tjänst erforderlig kompetens; vrt. pätevyys, kelpaava i-s u u s. (-aika giltighetstid, -ehto kompetensvillkor. -vaatimukset pl kompetensfordringar.)

kelpuu||ttaa* göra* kompetent; kvalificera; (laillisesti vahvistaa) legitimera; (oikeuttaa) berättiga (till ngt), -tus (Iak.) legitimation, (-merkki, -paperi legitimations | tecken, -papper.)

kelsi (mer.) kölsvin -et

kelta* (s.) gult (tpm.); (~väri) gul färg-en; (yhd.) gul-, --apila (ksv. Trifolium agrarium) gulväppling. -inen gul. keltaisen- (yhd.) vrt. kellan-, -kirjava gulbrokig, -punainen gulröd. -vaalea gulblek. -valkea gulvit, kelta||juovainen gulstrimmig. -kihara 1. (s.) gul lock -en -ar. 2. (a.) ks. seur. -kiha-rainen gullockig. -kuume (lääk.) gula febern. -matara (ksv. Galium verum) gulmåra, -metalli ([valu] messinki) gulmetall, -mo (ksv. Chelidonium majus) skelört -en -er. -multa (vär.) gulockra, -mänty (ksv., mtsh. Pinus ponderosa, palustris ym.) gultall. -no (ksv. Hieracium) hök|blomster, -fib(b)la. -nokka (kuv. yliopp.) recentior -n -er; (Suom. r.) gulnäbb; (yl.) gröngöling. -puu (vär.) gulträ. -raitainen gulran-dig. -rikko* (ksv. Saxifraga sancta) myr-bräcka. -sauramo (ksv. Anthemis tinctoria) färggräs, -sieni (kantarelli, ksv. Cantharellus cibarius) kantarell -en -er. -sirkku (el. Em-beriza citrinella) gul|siska, -sparv.-suodatin (valok.) gul|filter, -skiva, -tauti (lääk.) gulsot. -tukkainen gulhårig; med gult hår. -valuri gälbgjutare. -vuokko (ksv. Anemone ranunculoides) gulsippa. -västäräkki (el. Motacilla flava) gulärla. kelteisillä(än) (vähissä vaatteissa) halv-, o|-

klädd; (er. naiset) i negligé, keltiäinen (keltamuurahainen, el. Lasius

flavus) gula tuvmyran. keltti* 1. (käns.) fo. -Iäinen 1.2. (muin.

kirves) celt -en -er. kelttiläinen 1. (s.) keit -en -er. 2. (a.) keltisk, keitto* (ksv. Crepis) fib(b)la. keltuainen (munan ~) gul|a -an -or; vrt.

ruskuainen. kel|vata* kelpaan duga* (jksjhk) till ngt; olla käypää vara giltig; se ei -paa mihinkään det duger inte till någonting; ~ jllk duga åt ngn; (olla kyllin hyvä [ä]) vara god nog åt ngn; -paa (sopii) koettaa det duger (går an) att försöka; lippu -paa vielä biljetten gäller ännu; sitä -pasi katsella! det var ngt att se på!

kirja -paa (kannattaa) lukea boken är läs-216

— kenkä

värd; sinne kyllä -paa (voi) mennä dit kan man nog gå; (kannattaa) dit lönar det sig nog att gå; -paava dugande; duglig; giltig; kompetent; syötäväksi -paava ätbar, ätlig; juotavaksi -paava drickbar; käytettäväksi -paava bruk-, använd|bar. kelvolli||nen duglig; (kyllin hyvä) god nog; (pätevä) kvalificerad (jhk för ngt), -sesti dugligt; ordentligt, -suus2 duglighet, kelvo||ton oduglig; usel, eländig; — mies odugling; ~ hallitus en oduglig regering; (kurjasti hoidettu) vanstyre -t; — perinnön saantiin ovärdig att taga arv; julistaa -Hornaksi kassera; utdöma; -Uomaksi julistettu kasserad, utmönstrad; (hylyksi tuomittu) vrakad, -ttomasti odugligt, uselt, eländigt. -ttomuus2 oduglighet; uselhet, eländighet. (-peruste [Iak.] ovärdighetsgrund.) kemi!ja kemi -n; orgaaninen (epäorgaaninen) ~ organisk (oorganisk) kemi. -allinen kemisk; — koostumus kemisk sammansättning; — (yhtymis)taipumus affinitet. -an(labora-torio kemiskt laboratorium, -teollisuus kemisk industri, -tutkimus kemisk forskning.) -grafia kemigrafi. -graf in en kemigrafisk. -kaalikauppa kemikalieaffär, -kaalit pl kemikalier. -sti kemist, kemoterapia kemoterapi. kemu||illa kalasa; (juhlia) festa. -t pl kalas -et -; (pidot, vanh.) gästabud -et -; tillställning, ken 1. (inlr.prn.) vem? 2. (rel.prn.) (se joka) den som. 3. (indf): jos ~ om ngn; vrt. kuka. kengi|lttäjä hov|slagare, -smed. -ttämätön (hev.) oskodd, -ttää* (hev. ym.) sko3; (kuv. rak. läh.) reparera, -tys (hev.) skoning; hov-slageri; (rak. kuv.) underbyggnad, (-koulu hovslagarskola.) kenguru (el. Macropus) känguru -n -(e)r.

-nnahka känguruskinn, kengän!|antura skosula, -harjaus skoborstning. -hihna skorem, -iltti ks. -kiel i. -kanta skoklack, -kieli skoplös. -kiilloke skokräm -en; sko-, blank|smörja. -kiillottaja skoputsare. -kiillotus skoputsning. -korjaus sko|lagning, -reparation, (-liike skorepara-tionsaffär.)-korjuu ks.- korjaus, -korko ks. -kanta, -kärki sko|spets, -tå. -lesti skoläst, -lyöttämä (lääk.) skoskav -et. -nappi käng-knapp. -narina skoknarr. -nauha sko|snöre, -band. -numero skonummer, -paikkaaja sko|-reparatör, (vanh.) -flickare. -paikkuu skoreparation. -paula skosnöre. -pohja skosula, -pohjaus skosulning; vrt. puolipohjaus. -päälliset pl ovanläder, -raksi kängstropp. -ruoju nedkippad, utsliten sko; has|a -an -or. -solki (hist.) skospänne, -varsi kängskaft. -vuori skofoder, kengätön (som är) utan skor; (hev.) ks. kengittä m ä t ö n. kenkiä* (j. panna kengät jalkaan) sko3, kenkku* (j. kelju, kiero) bråkig, besvärlig, -ilija krångelmakare; bråkstak|e -en -ar. -illa bråka; krångla, kenkuttaa* (prs.): minua ~ (j.) det förargar

(harmar) mig. ken|kä* sko -n -r; käng|a -an -or; käng -en -er;

-gät jalassa med skor på (fötterna); pannakenkäharja -

-g ät jalkaan (sa) klä (dra) på sig skorna; riisua -gät (jalasta) taga (dra) av sig skorna; panna hevonen ~än sko en häst. -harja skoborste. -in (kepin) doppsko -n -r. -jarru (tkn.) back-, kloss'broms, -kauppa sko|-butik, -magasin. -laatikko skoask. -lesti ks. kengän~. -lusikka skohorn, -malli sko-modell. -muste skosvärta, -naula skopligg -en -ar. -pari ett par skor. -pussi skopåse. -raja utsliten sko; has|a -or. -rasva skofett. -ruoju ks, -raja. -tahna ks. kengän-k i i 11 o k e. -tehdas skofabrik, -teollisuus2 skoindustri, -vaha skovax. -voide skosmörja; vrt. kengänkiilloke.

kennel (koiratarha) kenn|el -eln -lar; (koirien hoitoa ja kasvatusta koskeva) (yhd.) kennel-, -kerho kennelklubb. -mies kennel-man.

kenno 1. (meh.) (bi)kaka. 2. (shk.) element -et -; (tkn.) cell -en -er. -jäähdytin cell-kylare. -solu bicell, -sto (shk. paristo) batteri.

keno: olla ~ssa vara bakåtböjd. -kaulainen med bakåtböjd hals. -ttaa: istua ~ sitta (käpp)rak, bakåtböjd.

kenraali general -en -er; jalkaväen ~ general av infanteriet, -adjutantti generaladjutant, -harjoitus (konsr., teat^oop.) generalrepetition; (j.) genrep -et -. -kunta generalitet -et. -kuvernööri (hist. Suom., Ven. ym.) generalguvernör. (-nkanslia generalguvernörskansli.) -luutnantti generallöjtnant, -majuri generalmajor, -nrouva

generalska.

kent||auri (myt.) kentaur, centaur -en -er. -iapahnu (ksv. Howea) kentia(palm).

kenties? vem vet? (ehkä) måhända, törhända; kanske, till äventyrs; (mahd.) möjligen.

kenttä* (m. her.) fält -et -; (urh.) plan -en -er. -ammunta fältskjutning, -apteekki fältapotek. -armeija fält|armé, -här. -elämä (sot.) fältliv, -harjoitus fält(tjänst)lövning, -manöver, -harmaa fält|grå; (s.) -grått, -jumalanpalvelus fältgudstjänst, -jääkäri fältjägare, -kanuuna fältkanon, -kauhu (lääk.) agorafobi -n. -keittiö (sot.) fältkök; kokvagn. -keittoastia (pakki) back; fältkokkärl, -kelpoinen fältduglig. -kiikari fältkikare, -koe (mv., mets.) fältprov, -laji (urh) kast- eller hopp|gren. -lakki (sot.) lägermössa, -leiri (hist.) fältläger, -leipomo fältbageri, -lennätin fälttelegraf, -linnoitus fältbefästning, -lisä (palkkaus^) fälttillägg, -magneetti (shk.) fältmagnet. -majoitus bivack -en -er. -makasiini fältmagasin. -mittari fältmätare, -mittaus fältmätning, -muona (sot.) proviant -en. -myyrä (el. Microtus arvalis) sydlig åkersork. -ohjesääntö fältreglemente, -oikeus2 fältkrigsrätt, -paja fältsmedja, -palvelus fälttjänst, -pappi ks. s o t i 1 a s~. -patteri fältbatteri, -posti fältpost. (-kirje fält-postbrev. -konttori fältpostkontor.) -pu-helin fälttelefon. -puku fält | uniform, -dräkt, -pullo fältflaska, -ratsastus fält|-ritt, -ridning. -saarna fältpredikan, -saar-

naaja fältpredikant, -sairaala, fält|sjukhus,

-lasarett, -silta fältbro. -sota fältkrig. -sota-voima fält|styrka, -trupper (pl), -sänky; fältsäng. -tuoli fältstol, -tykistö fältartilleri.

- kerjuu pussi ker

-tykki fältkanon, -työ fältarbete, -urheilu kast- o. hopp|grenar; vrt. -laji. -vahvuus2 (sot.) fältstyrka. - varasto fältförråd, - vartio fältvakt, -varusteet pl fältutrustning, kentänkoristelu (her.) damaskering. kepakko* (j.) käpp-en -ar; (raippa) spö -et

-n, spröt -et -. kepe||nen ks. kevetä, -ys2 ks. keveys, kepertyä falla omkull, död ned; dimpa, tumla, kepin||lyönti käpp |slag, -rapp -et -. -nuppi

käppjknapp, -knopp, -pää käppkrycka, kepi||ttää* (mnm.) (ut)staka; (piestä kepillä) prygla; ~ herneitä spröta ärter, -tys (ut)-stakning; prygling; sprötning; vrt. -t t ä ä. keplo||tella* (j. halv.) konstra, manipulera; (keinotella) spela, smussla, -ttelu konstrande, manipulering; spel -et; smuss|el -let. kep|pi* käpp -en -ar; (raippa) spö -et -n, spröt -et -; antaa -illä selkään ge ngn med käppen; prygla (upp) ngn; saada ~ä få prygel, -hevonen käpphäst (m. kuv.). -kerjäläi|nen 1. (s.) tiggare; (vanh.) stavkarl -en -ar. 2. (a.) utfattig; joutua -seksi få lov att gripa till (fatta) tiggarstaven; bli utfattig, kepponen spratt -et -, (pojk)streek -et'-; (juoni) knep -et -; (temppu) trick -et-; tehdä jllk ~ spela ngn ett spratt (ett puts), kepul||i 1. (a.) dålig, usel, opålitlig, falsk. 2. (s.) spelevink -en -ar, kanalje -n -r. -ikaupalla, -ipelillä (j. läh.) genom skojeri, svindel, manipulationer, -oida ks. k e 1-j u i 11 a, keplotella. kera (kanssa) med ngn (ngt); (ohessa) jämte

(ngn, ngt), keraami||kko keramiker, -nen keramisk, kerake* (kiel.) konsonant, medljud.-yhtymä konsonantförbindelse, -ääni konsonantljud. kerakke||en(kahdennus konsonantfördubbling, -pidennys konsonantförlängning, -pituus2 konsonantlängd.) -inen konsonantisk. keralla ks. k e r a.

keramiikka* (saviteollisuus, savenvalanla)

keramik -en. kerettiläi||nen (k.hist.) 1. (s.) kättare; he-retiker. 2. (a.) kättersk; heretisk; ~ oppi kättersk lära, kättarlära; heresi. -srovio kättarbål, -stuomioistuin kättardomstol. -svaino kättarförföljelse. -syys2 kätteri, kerho klubb -en-ar; (luku~, opinto~) cirk|el -eln -lar; ~n jäsen klubbmedlem, -huone klubbrum. -huoneisto klubblokal, -ilta klubbafton, -levy skivklubbsskiva. -mestari klubbmästare, -toiminta klubb-, studiecir-kel|verksamhet. keri||mätön onystad, -nkakko, -npuu nyst|-fot, -vinda, -ntä* 1. nystande, nystning. 2. (harv.) fo. keritseminen, keripukki* (lääk.) skörbjugg -en. kerit||seminen klippande, klippning (av får).

-semätön oklippt, -simet pl fårsax -en -ar. keri|ä (lankaa) nysta; kaali -i kålen knyter sig.

ker|jetä* (ehtiä, joutua) hinna*; ha tid; tulen minkä -keän jag kommer så fort jag hinner (har tid, kan); vrt. ehtiä.

kerjuri (er. run.) tiggare, bettlare.

kerjuu tiggeri; bettleri, bettlande; käydä (kulkea) ~lla gå o. tigga (bettla). -kirje tigg(ar)brev. -lista tigg(ar)lista. -pussi tig-

garpåse. -sauva tiggarstav; tarttua ~an fatta (gripa) tiggarstaven, kerjäläinen tiggare, bettlare; f tiggerska, kerjäläis||akka tiggar|gumma, -käring, -elämä tiggarliv. -eukko ks. -akka. -joukko tig-gar|följe, -skara, -lapsi tiggarbarn, -lauma tiggar|skara, -följe, -munkisto (k.hist.) tiggarorden. -munkki tiggarmunk, -poika tiggargosse, -pussi ks. kerjuupussi. -tyttö tiggarflicka, -ukko tiggargubbe. kerjätä tigga2, bettla.

kerke|lys2 (nopeus, nopsuus) snabbhet, flinkhet; (alttius) villighet, -ä snabb, (nopsa) flink; (halukas) villig, -ästi snabbt; flinkt; villigt.

kerkkä* (mtsh.) nyskott, årsskott -et -; männyn ~ tallstrunt -en -ar. kerma grädde -n; »kerma» (hienosto) grädda, --astia grädd|kärl, (pieni) -snäcka, -snipa, -hyytelö (keit.) blancmangé -n. -inen grädd|haltig, -blandad, -juusto grädd-ost. -jäätelö (keit.) gräddglass. -kahvi(t) kaffe med grädde, -kakku gräddkaka. - kannu gräddkanna. -kastike gräddsås, -kko* gräddsnäcka. -leivos grädd|bakelse, -tårta, -mainen gräddaktig. -maito gräddmjölk. -makeinen gräddkaramell. -mittari grädd-mätare. -nkeltainen gräddgul, -nkoetus gräddprovning. (-koje gräddprovningsappa-rat.) -nsekainen gräddblandad. - n värinen grädd-, kräm|färgad. -pitoisuus2 gräddhalt. -prosentti gräddprocent. -vaahto grädd-skum.

kermoja (erottaa kerma maidosta) skumma av grädden; skumma, -ittua: panna maito -ittumaan gräddsätta mjölk, kern||aasti gärna, villigt; ~ minun puolestani gärna för mig. -as -aan ks. halukas; kärkäs, -i As. k o h v a. kero (tunturi~) (kal, rund) fjälltopp, -pää (a.) med kortklippt hår; stubbhårig; (s. Engl. hist.) rundhuvud; vrt. kavaljeeri, kerppo*, kerppu* (lehti~) (löv)kärv|e -en -ar. kerra||kseen (nog) för en gång. -llaan på en gång; åt gången; (samanaikaisesti) samti-digt;yksi ~ en åt gången (i sänder, i stöten), -llinen (kerrostunut) lagrad; (geol.) varvig; sedimentär. -llisuus* varvighet; lagring, kerran en gång; ~ päivässä en gång om dagen; ~ toisensa perästä gång på gång; allt som oftast; ~kin äntligen; ~ jos toisenkin gång på gång; pari ett par gånger; vrt. kerta, kerra||nnainen (ksv.) sammansatt; (puut.) dubbel, -nnais(kukka, -lehti sammansatt blomma, blad.) -ssaan (kokonaan) helt o. hållet; alldeles; (tinkimättä) helt, obetingat; (suorastaan) rent av; fullkomligt; absolut; se on ~ lopussa det är helt o. hållet (alldeles) slut; ei ~ mitään alis (absolut) ingenting; ingenting alis; — pienintäkään kipua tuntematta utan att känna ngn smärta alis, utan ngn som helst (den ringaste) smärta; ~ mahdoton absolut (fullkomligt) omöjlig; vrt. kerrallaan, kerrasto (alusvaat.) omgång; garnityr; set. kerrata 1. (loistaa) repetera, upprepa; ~ läksy repetera en läxa; ~ kurssi repetera en kurs. 2, (kiertää, punoa) tvinna; ~ lankaa

tvinna garn.

kerroin* (mat.) koefficient, -en- er. kerrok||sellinen (kerroksina) lagrad; (geol.) varvig; skiktvis lagrad; sedimentär. - selli-suus8 skiktstruktur; varvighet. -seton icke lagrad. -sinen (yhd.) i. . . våningar; i . . . varv; kaksi ~ talo ett hus i två våningar; ett två våningshus; vrt. -kertainen. -sittain i lager; varv | vis, -tals; (geol.) flötsvis. kerronta* 1. berättande; förtäljande; omtalande; inberättande; suora (epäsuora) ~ ks. kertomatapa, -muoto berättande form. - tyyli berättande stil; sätt att berätta, kerro I s 1. (kerrostuma) lag|er -ret -; (geol.) skikt -et -; sediment -et -. 2. (kierto varv -et -. 3. (rak.) våning; toisessa -ksessa i andra våningen; en trappa upp. -juoni (kaiv.) flöts -en -er. -kalkki flötskalk. -kuva (lääk. röntg., tomografiakuva) tomogram. -kuvaus (lääk.) tomografi. -siivooja (hot.) våningsstäderska. - taa lagra; lägga* i lager; avlagra, - talo höghus, -tua avlagras; avlagra sig; bilda lager (skikt); -tunut lagrad, varvig. -tuma avlagring, -tuneisuus2 skiktvis förekomst.

kerro||ttava (mat.) multiplikand -en -er. -ttu (ksv. vanh.) ks. kerrannainen. -tunlainen av ovan-, nyss | berört slag. kersantti* (sot.) sergeant, kersk||aaja ks. kerskuri. -aav(ais)uus* skrytsamhet; förmätenhet; övermod -et. -ailija ks.

-u r i. -ailla skryta*, (pöyhkeillä) bravera, skrodera; förhäva2 sig (över ngt); -aileva skrytsam; (ylimielinen) förmäten, övermodig; ei siinä totisesti ole mitään -ailemista det är sannerligen ingenting att skryta över (att berömma sig av), -ailu skryt -et; förhävelse. -ata, -ua skryta* (jst över ngt; jllk med ngt), -uri skrytare; skrodör.

ker I ta* 1. gång -en -er; moneen ~an, monta ~a många (upprepade) gånger; läksi -raksi (för) denna gång; -ralta åtgången; ~ kaikkiaan en gång för alla; (yhteensä) i ett för allt; inalles; (ollenkaan) alis; (suorastaan) helt enkelt; (kokonaan) helt och hållet; monin -roin många gånger; upprepade gånger; monin -roin parempi mångfalt bättre; samalla ~a (kuin) på samma gång (som); medan; (samanaikaisesti) samtidigt; ~ toisensa perästä, ~ -ratta (loisensa jälkeen) gång på gång; allt som oftast; joka ~ (för) varje gång; toiseen ~an (toistamiseen) för andra gången; (uudestaan) ånyo; tällä ~a denna gång; juosta rata kolmeen ~an (urh.) löpa en bana tre gånger; (kiertää) löpa tre varv kring en bana. 2. sarja; kirjake~ (kirjp.) stilsats; purje ~ (mer.) en omgång segel; ett segelställ; ~ hopeaa ett silvergarnityr. 3. (kierto) varv. kertaajja 1. som upprepar; iteratör. 2. langan ~ tvinnare. -lleen (kerraksi) för en gång; (kerran) en gång; (kierroksen verran) ett varv. -maton (toislamaton) icke repeterad; (lanka) o tvinnad, -minen repeterande; upprepande; (langan) tvinnande, kerta||heitolla (j., yhdellä kertaa; heti) med detsamma, -inen (yhd.) -faldig, -dubbel; monin ~ mång|faldig-, -dubbel; kymmen~kertaisesti

tio|faldig, -dubbel, -isesti (yhd.): mortin — mångdubbelt, mångfalt; yksin— ks. yksinkertainen jne. kerta||kaikkinen engångs-; ~ korvaus ersättning i ett för allt; ~ meno engångsutgift. -käy ttöinen: ~ pullo engångs [glas; -flaska, -maksu engångs| avgift, -betalning; (henki-vak.) engångspremie. -meno engångsutgift. kerta||us repetition; upprepning; (langan) tvinning; -uksin repetitionsvis. (-harjoitus [sot.] repetitionsövning, -kurssi repetitionskurs. -luento repetitionsföreläsning.) -utua* repeteras; upprepas; (lanka) tvinna sig. -utuminen repeterande; upprep |ning, -ande. kerto* (run.) parallellism; vrt. kerronta, kerto||a* 1. berätta, förtälja*; ks. m. mainita; tiedottaa; ilmoittaa; ~ satuja berätta (förtälja) sagor; huhu -o ryktet förmäler; et saa — sitä kenellekään! du får inte berätta det (om det, tala om det, yppa det) för ngn, (sanoa) säga det till ngn! ~ terveisiä framföra hälsningar; historia tietää — historien vet berätta (förtälja) (att); vrt. kerrata. 2. (mat.) multiplicera. -elma berättelse, -illa berätta, förtälja*; förmäla2; vrt. kertoa. -ilu ks. kerronta, -ja 1. berättare, (nainen) be-rätterska; (san.): —mme vår sagesman, referent; report ler -ern -rar, -ers. 2. (mat.) multiplikator. -jan (lahjakkuus2 berättar-begåvning. -lahjat berättar|gåva, -anlag.) kertolasku (mat.) multiplikation, kertoma: hänen —nsa mukaan enligt hans berättelse (utsago); enligt honom; (mat.) fakultet -en -er. -kirjallisuus2 roman-^novel|littera-tur; vrt. kauno~. -kyky berättar|förmåga, -talang, -runo episk dikt. -runous2 epik -en. -taide berättarkonst, -taito konsten att berätta. -tapa: suora epäsuora — (kiel.) direkt framställning, »oratio recta»; indirekt framställning, »oratio obliqua». -taulu ks. kertotaulu, -teos episkt verk; epos -et -. kerto|jmaton oomtalad; icke anförd (meddelad, uppgiven); oyppad, -minen ks. kerronta, -mislahja berättar|gåva, -anlag. -mistaito berättarkonst, kerto||mus 1. berättelse; -muksina i berättelser; i berättelseform. 2. (selitys) beskrivning; (kuvaus) skildring; antaa — jst avge berättelse, rapport om ngt. (-vuosi redogö-relseår.) -säe omkväde; refräng; parallellvers. -taulu multiplikationstabell; tabula. -va (inen): ~ runo episk dikt. kerttu* sångfåg|el -eln -lar; (er. Sylvia)

sångare; vrt. leppäkerttu, kertyjä* (prs.t kerääntyä) (för)samlas; (rh., varoja) inflyta*, hopbringas*, (kasaantua) hopa sig; hopas; yleisöä -i runsaasti en talrikpublik infann sig (menighet församlades); varoja on -nyt riittämiin det har influtit (hopbragts) tillräckligt med medel; työtä on minulle -nyt liikaakin jag har rent av överhopats med arbete, kerubi (Raam.) kerub -en -er. keruu insamling; vrt. keräys. -Usta insam-lingslista. -matka: runojen — runoinsam-lingsfärd. -puomi (uit.) upptagnings-, samlings |born. -toiminta insamlingsverksamhet.

kerä nystan -et -; (kaalin~) kål)huvud -et -en; keriä (kääriä) -lie nysta upp; uppnysta; kiertyä —lie rulla ihop sig (till ett klot), kerä||elmä samling, kollektion, -ilijä samlare; postimerkkien, taiteen — frimärks-, konst|-samlare; vrt. p o s t i m e r k k e i|l i j ä. -1 y. (-kansa [käns.] samlarfolk; samlare.) -illä samla; hop|samla, -bringa *; insamla; ~ aineksia samla (hopbringa) material, -ily samlande; hopsamlande, (-sarake samlingskolumn.) kerä|[kaali huvudkål. -kurmitsa (el. Chara-drius morinellus) fjällpipare, -kuusi (mtsh.) klotgran. -kärsäkäs -kkään (hnt. Stropho-somus) ögonvivel. -puu (mtsh.) toppnings-, hamlings|träd. -pää vi hvila (ksv. Juncus^ conglomeratus)

knapptåg -en. -salaatti (keit) huvudsallat, keräl|tä samla, insamla; -ämällä genom insamling. -ys insamling; vrt. keruu, (-lista ks. keruu~. -muoto insamlings-form. -matka ks. keruu~. -piiri insamlings |krets, -distrikt, -työ insamlingsarbete, -varat p/insamlade medel.) -yttää* låta* samla, -ytyä* samlas; (kasaantua) samla (hopa) sig; hopbringas*; vrt. kertyä, kerääntyä, keräälljä insamlare; (keräilijä) samlare. - minen insamling, (in)samlande. -nty|ä samlas; samla sig, hopa sig; hopbringas; ~ jnk ympärille skocka sig, samlas omkring ngn; -neet varat de influtna (hopbragta) medlen, kesa||kko* 1. (ihossa) fräkn|e -en -ar; leverfläck -en -ar. 2. (—lammas) årsgammalt lamm. -nnoida (pitää kesantona, mv.) låta* ligga i träde (träda). -n|to* träd|a -an -or; träde -t -n; olla -na ligga i träde; jättää -noksi lägga i träde; kyntää (rikkoa) -nosta upptaga träde; kyntää —a träda. (-laidun trädesbete. -maa trädesjord. -pelto trädes-åker. -viljely trädesbruk. -vuosi trädesår.) kesi2* keden (kalvo) hinna; (hipiä) hy -n; vrt. m a r r a s orvas~. -minen f jäll-ning. -ä fjälla (av); iho -i huden fjällar (av), keskeen bland (mitt bland) ngt; (väliin)

emellan (ngt), keskei||nen central; ~ hahmo, ~ henkilö central |figur, -gestalt; vrt. keskinen, keskinäinen; ~ asema central ställning (position); (yhd.) ks. i t s e~, minä~. -sarvo (til.) median -en -er. -sliike (fys.) centralrörelse, -svoima centralkraft, keske||lle, -llä: -lie (joukkoon) i mitten; meidän -tiemme mitt (i)bland oss, (välillemme) mellan oss; asettua -lie (keskeen) ställa sig i mitten; -Ile kaupunkia mitt (in) i staden; -llä mitt på (i, under); (joukossa) mitt (i)bland (ngt); ~ lattiaa mitt på golvet; jakaus -llä päätä med mittbena; mittbenad; ~ kaupunkia mitt (inne) i staden; i stadens mitt (centrum); -llä väkijoukkoa mitt i (bland) folkhopen; -llä päivää mitt på dagen; -llä yötä mitt i natten; -llä vuotta mitt i året; -llä saarnaa (kesken saarnan) mitt under predikan; pysytellä -llä (keskuksessa) hålla sig i centrum, mitten, -ltä mitt ifrån; på mitten; jnk — från mitten av ngt; mitt ifrån ngt; ~ poikki mitt i tu; mitt av; keppi meni — poikki käppen gick mitt i tu; käppen bröts

av på mitten; jakaa ~ kahtia dela mitt i tu; ~ auki öppen i mitten, -inmälle, -mmällä, -mmältä närmare mitten.

keske|n 1. (postp., prep. välillä) emellan, mellan; (joukossa, joukkoon) bland; (keskellä) mitt under; meidän ~ puhuen oss emellan sagt; i förtroende sagt; kahden ~ på tu man hand; mellan fyra ögon; jääköön se meidän ~ / vi skall låta det stanna oss emellan! jakaa useiden ~ fördela mellan (bland) många; kylä (läiste) n ~ i byn; byfolket emellan; bland byfolket; — vuoden, vuotta mitt i året; — aterian,, ateriaa mitt under måltiden; — kaiken mitt i allt; (ennen aikojaan) i förtid; förtidigt. 2. (adv.) (lopettamatta, keskeneräisenä) oavslutlad, -at; — jäänyt ks. keskeneräinen; icke slutförd: työt ovat vielä ~ arbetena är ännu oavslutade (inte slutförda); työ jäi ~ (valmistumatta) arbetet blev ofullbordat, (puolitekoiseksi) halvfärdigt, (keskeytyi) avbrutet; arbetet avbröts; (Suom. r.) arbetet blev på hälft; (ehkäistyi) arbetet led avbräck; ~ jättäminen (heittäminen) lämnande (ngt) ofullbordat; avbrytande av ngt; jnk kasvu on jäänyt ~ ngt har stannat i växten; jättää jtk ~ lämna ngt ofullbordat, halvfärdigt, (Suom. r.) på hälft; låta ngt stå efter, (keskeyttää) avbryta ngt; lopettaa ~ sluta i förtid (förtidigt), (keskeyttää) avbryta, icke fullfölja; (Suom. r.) lämna på hälft; ruoka loppui ~ maten räckte inte till, tog slut i förtid (för tidigt); en minä täältä ~ lähde jag beger mig inte i förstone härifrån; lähteä ~ (pois) seurasta (olla seuranpettäjä) bryta laget. -eräinen ofullbordad; (puolitekoinen) halvgjord, halvfärdig; (päättämättä) icke avslutad, oavslutad; icke slutförd (slutbehandlad)*; (ratkaisematon) oavgjord; ~ työ halvfärdigt arbete; styckeverk, -eräisyys8 ofullbordat (halvfärdigt) skick, -kasvuinen halvvuxen, -meno (lääk.) missfall; naiselle tuli ~ kvinnan fick missfall, -tekomen ks. -eräinen.

keske|nä(än) med varandra; sig emellan; sinsemellan; inbördes; kysymykset ovat yhteydessä ~ frågorna står i samband med varandra; ne ovat ~ erilaiset de är sinsemellan olika; de är olika varandra; jakakaa -nänne! dela mellan er (er emellan, med varandra)! sopia ~ överenskomma, komma överens, (riita) förlikas med varandra.

keskessä /es. keski.

keskeyks||iin, -issä ks. keskeytyks|iin, -i s s ä.

keskey||ttää* avbryta*; göra* avbrott (i ngt); (lopettaa) inställa2; ~ puheensa avbryta sitt tal; — keskustelu avbryta (avklippa) ett samtal; — jnk täytäntöönpano inställa verkställigheten av ngt; (urh.) ~ avbryta; (luopua

kilpailusta) utgå ur tävlingen; -Itämättä utan avbrott, -tymätön oavbruten; kontinuerlig, -tys avbrott -et -; (viivytys) uppehåll -et -; (pysähdys) stagnation; olla -tyksissä vara avbruten; ha avstannat (stagnerat); (seisauksissa) stå; joutua -tyksiin bli avbruten; vrt. seur. -tyä* bli avbruten; avbrytas*; (seisahtua) avstanna; (jäädä kesken) bli ofullbordad; -tymättä utan avbrott (uppehåll); oavbrutet; vähän

väliä -tyen med ständiga (ideliga) avbrott (uppehåll); -tyvä in termittent. kesk|i2 mitt -en; (yhd.) medel-, mittel-; (keskus-) central-; (väli-) mellan-; -essä, -ellä i mitten; (välissä) (mitt) emellan; vrt. keskelle, keskellä, k e s k e 11 ä> kesken ä (ä n), k e s k i| n e n, -tse. keski|laika medeltid; (hist.) medeltid(en); -ajalla under medeltiden, -aikainen medeltida (tpm.), medeltids-; ~ linna medeltidsborg; ~ asiakirja, legenda medeltids|urkund, -legend; ~ (-varhainen) (hed.ym.) (-)lajike medeltidig sort. -aikaisuus8 (keskiaikainen tyyli) medeltida prägel, stil. -akseli mittaxel. -ala mitt(el)parti. -alivesi (mer., vsr.) medellågvatten. -ansio medelförtjänst, -arvo medelvärde; (-määrä) medeltal -et -aste mellanstadium, -aurinkoaika (täht.) medelsoltid. -etäisyys1 medelavstånd, -hakuinen centripetal. -hakuisvoima centri-petalkraft. -hieno mellan-, medel|fin. -hinta medelpris, -holvi mittelvalv. «ikä 1. medelålder. 2. (-määräinen ikä) genomsnittsålder, --ikäinen medelålders (tpm.). -jana (mat.) median -en -er. -juoksu: joen ~ mellersta loppet av floden, -karkea (hiekka) medelgrov (sand), -katu: -kadulla mitt på gatan, -kenttä 1. (urh.) innerplan, (jlkp.) centrum. 2. (her.) mittfält, -kerros (rak.) den mellersta våningen; mellanvåning; (geol. ym.) mellanskikt, -kesä: — llä i mitten av (mitt i) sommaren; under högsommaren, -kohta mitt -en; mittpunkt, -koko medelstorlek, -kokoinen av medelstorlek; medelstor. -korkea medelhög, -korkeus2 medelhöjd; (mlr.) ilmapuntarin ~ medelbaro-meterstånd. -korkuinen medelhög; av medelhöjd. -korva (an.) mellanöra(t). -koulu mellanskola, (-kurssi mellanskolekurs. »todistus mellanskolebetyg. -tutkinto mellan-skoleexamen.) -kuolleisuus2 medeldödlighet, -kuu mitten av månaden (~lla, — ssa i), -kuutio (mtsh.) medelkubik, -kuvio mittfigur. -käytävä mitt(el)gång. keski|laatu medel-, mellan|sort. -laatuinen av medel-, mellan|sort. -laiva (kirk.) mittskepp; ~ssa (mer.) midskepps, -lattia: ~lla mitt på golvet, -luku (til.) genomsnitt -et -luokka medelklass; ~an kuuluva medel-klassare; (koul.) mellanklass, -lämpö(tila) medeltemperatur, -läpimitta medel|diame-ter, -dimension; mittdiameter, -mailla, -maissa: vuosisadan ~ ungefär i mitten (medlet) av århundradet, -matala (vsr.) me-dellågvattenstånd. -matka (urh.) medeldistans. -matkanjuoksija (-matkuri) medeldistans |löpare, -are. -mittainen medelmåttig; av medelstorlek; medelstor, -mittai-suus2 medelmåttighet; (kuv. hn.) slätstrukenhet. -mmäinen mitterst, mellerst. -moottori inombordsmotör. -muotoluok-ka (mtsh.) mittformklass. -myöhäinen (hed.) medelsen; vrt. -aikainen (lajike), -määrin i medeltal; i genomsnitt, -määrä medeltal, -määräinen medel-; ^ tulos, tuotto medel|resultat, -avkastning; ~ voitto medelavkastning; ~ välimatka medelavstånd.

keskinen mitterst, mellerst; (välinen) in-keskinkertainen

bördes (tpm.); jäsenten ~ päätös ett medlemmarna emellan fattat beslut; heidän ~ sopimus deras inbördes (ömsesidiga) avtal; ~ Rein mellersta (loppet av) Rhen; se ön meidän ~ asia det är en sak oss emellan; vrt. keskeinen, keskinäinen.

keskinkertainen medelmåttig, medelgod; ~ sato medelgod, medel|skörd. -sta pienempi (suurempi) under (över) medelmåttan; -sta parempi (huonompi) ks. ed.; bättre f sämre) än medelgod; ~ kyky (hnk., us. halv.) (en) medelmåtta; ~ harvennus (mtsh.) medelstark, måttlig gallring, -suus2 medelmåttighet, (kuv. hn.) medelmått [a -an -or; slätstrukenhet.

keski||nopeus* medelhastighet, -näinen (välinen) inbördes (tpm.); (molemminpuolinen) Ömsesidig; ~ viha inbördes hat; ~ testamentti inbördes testamente; — yhtiö ömsesidigt bolag, -näisinduktio (shk.) ömsesidig induktion. -näisyys2 ömsesidighet; reciprocitet. (-periaate ömsesidighetsprincip.) -osa mellersta del (-en); mitt(el)parti. -osasto mellersta, central I avdelning, -paikka mitt -en. -paikkei|lia, -lie, -lta i (till, från) mitten (av ngt); vuosisadan -lia i (omkring) mitten (medlet) av århundradet, -pakoinen (fys.) centrifugal. -pakoisuus2 centrifugal riktning; ks. -p a k o v o i m a-.

keskipa kol aj i t telij a (mv.) centrifugalsortera-re.-puhallin (tkn.) centrifugalfläkt.-pumppu centrifugalpump, -tuuletin ks. -p u h a 1-1 i n. - voima centrifugalkraft.

keskillpaksu(inen) (av) medeltjock(lek). -paksuus2 medeltjocklek, -parru mittbjälke, -piste medel-, mitt|punkt, centrum, -pituinen medellång; av medellängd, -pituus2 medellängd. -puu (mtsh.) medelstam. -pylväs mitt(el)pelare. -päivä middag; ~llä mitt på dagen; vid middagstiden; ~n korkeus middagshöjd. -päiväpalkka daglig medelarbets-lön;medeldagslön. -raskas: ~ tykistö medelsvårt artilleri, -ratamo ks. soikkorata-m o. -rekisteri (mus.) mellanregister.-ruumis (hyönt.) mellankropp.-sarja (nrk.„ pn., pnn.) mellanvikt -en; kevyt ~ lätt mellan-vikt. -sato medelskörd, -selkä mitten av ryggen, (järven) fjärden; -selällä (keskellä selkää) mitt på fjärden, -sormi (j.) långfinger; (an.) mellanfinger. -styä centreras; bli centrerad; vrt. keskittyä, -stäminen centrering, -stää centrera, -suunta (mer. pääsuunta) generalkurs -en -er. -suuri, -suuruinen medelstor, -suuruus2 medelstorlek, -sääty medelklass -en. -taivas (ett) zenit.

keskitalvli2 midvinter -n; -ella mitt i vintern; vid midvintertiden; -en aika midvintertid; -en pakkaset midvinterköld; -en yö midvinternatt.

keski H taso medelnivå, -tie (kuv.) medelväg; ~tä medelvägen, -tieno[o: -illa ungefär i mitten av ngt. -tisle mellandestillat. -tse (mitt) emellan, genom (ngt). -ttymis(kyky koncentrationsförmåga, - voima koncentrationskraft.) -ttyneisyys2 koncentration, -ttyä* koncentreras; koncentrera sig; bli koncentrerad (jhk på ngt); ~ tehtävään koncentrera sig på (samla sig för) en uppgift, -ttaminen koncentr|ation, -ering. -ttämis(periaate kon-

— keskusmerkki kes

centrations-, centralisation |princip. -pyrkimys strävan till koncentration [-[centralisering];-] {+[centralise-ring];+} koncentrations-, centralisations(strävande.) -ttää* koncentrera (jhk på ngt); centralisera; (vetää yhteen) sammandraga*, -tulos medelresultat, -ty|s koncentrering, koncentration; -ksen puute avsaknad av (brist på) koncentration; splittring, (-kyky koncentrationsförmåga. -leiri koncentrationsläger.) -uoma (joen) mitt(el)fåra. -vahva, -vahvuinen medelstark; (kiel.) med bitryck. -vahvuus2 medelstyrka, -vaihe: kuun ~illa i mitten av månaden; vrt. keskipaikkeilla, puolivälissä, -vaikea medelsvår. -vako (mv.) mitt(el)-fåra. -verto (mat.) medelproportional -en -er.-vesi (vsr.) medelvatten(stånd -et).

keskiviik|ko onsdag -en -ar; -on numero (er. san.) onsdagsnummer, -aamu onsdagsmorgon. -inen (tilaisuus ym.) onsdagens (gen.).

keski||viiva mitt(el)linje; axel. -virhe (mtsh. ym.) medelfel, -väli mitt -en; (olla) ~ZZä (vara, ligga, stå) mitt emellan, -väylä mittfarled; (joessa) kungsådra. -ylivesi (vsr.) medelhögvattenfstånd -et), -yö midnatt; ~n aikaan. ~/Zä vid midnatt; vid midnattstiden; (keskellä yötä) mitt i natten, -yönaurinko midnattssol, -ääni (mus.) mellanstämma. -ö (er. tkn.) centr|um -a; mitt; medelpunkt, (-kulma centrivinkel. -pora centerborr.)

kesko||nen (lääk.) för tidigt född; prematur; ofullgånget foster; lav. pl: saada -set nedkomma för tidigt, -skaappi, -skehto (lääk.) kuvös.

keskulainen medel|måttig, -god, -stor.

keskus centr|um -um -a; (keski) mitt -en; (puh. ym.) central; medelpunkt -en -er; (yhd.) central-, (keskusta) center, -ahjo (kuv.): kiihotuksen ~ centralhärd för agitation. -alue centralområde, -ammattikoulu centralyrkesskola, -antenni (rad.) centralantenn. -asema centralstation, -elin centralorgan. -hahmo ks. keskeinen (hahmo), -hallinto central |förvaltning, -administration. -hallitus central|stvrelse; (valtak.) -regering, -henkilö centralfigur; vrt. -h a h-m o. -hermosto det centrala nervsystemet, -hyökkääjä (jlkp.) center(forward -en -s), -jaosto centralsektion, -johto centralledning. -järjestö centralorganisation, -kanslia centralkansli, -kappale (läht.): aurinkokunnan ~ centralsol. -kassa centralkassa. -kauppakamari centralhandelskammare. -keittiö centralkök. -kirjasto centralbibliotek. (-nhoitaja centralbibliotekarie.) -kolmikko* (jlkp.) innertrio. -komitea centralkommitté. -kulma centrivinkel. -kunta (osk. ym.) centrallag-et-.-lainarahasto centrallånefond, -laitos centralanstalt. -lautakunta centralnämnd, -liike centralaffär. -liitto centralförbund, -lyriikka centrallyrik, -lyyrinen centrallyrisk. -

läm-mitteinen med centralvärme, -lämmitys centraluppvärmning, (-huoneisto våning med centralvärme, -järjestelmä centraluppvärmningssystem.-talo central I värme, -uppvärmt hus, hus med centralvärme.) -lämpö centralvärme, -merkki (puh.) centralton.

-mielisairaala centralsinnessjukhus, -neiti (puh.) centralfröken. -neuvosto centralråd, -ohjauksinen centraldirigerad, -opisto centralinstitut. -osasto centralavdelning, -osuuskunta centralandelslag, -paikka centralort; (ett) centrum, -pankki centralbank, -parantola centralsanatorium, -paristo (puh.) centralbatteri. (-käyttö centralbatteri-, C. B. drift.) -poliisi: etsivä — detektiva [-centralpolisen. -rata (raut.) centralbana. -rikospoliisi centralkriminalpolis, -sairaala central|sjukhus, -lasarett, -sairaalapiiri cen-tralsjukhusdistrikt. -ta centrum; (sol. ym.) center-n. (-lainen, -mies [valt.] centerman. -politiikka centerpolitik, -puolue centerparti. -ryhmä centergrupp, -suunta centerriktning. -suuntaus centerorientering.) keskus tel Peir rkset pl (vanh., leik.): (seuran ~) förhandlingar; (keskustelut) diskussioner; vrt. toimitukset, -la samtala, konversera (jnk kanssa med ngn); (käsitellä, pohtia) avhandla, förhandla; diskutera (jslk ngt); (neuvotella) rådpläga, överlägga*, underhandla (om ngt); siitä asiasta ei tarvitse (enää) ~ den frågan behöver inte (vidare) diskuteras; asiasta -taessa under diskussionen; asia oli -lavana frågan diskuterades (var uppe till behandling, under debatt), (oli esillä) var före; ottaa jtk-tavaksi upptaga ngt till diskussion (behandling), -u (puhelu) samtal -et -; konversation; (virallinen) diskussion; förhandling; (väittely) debatt -en -er; (neuvottelu) rådplägning, överläggning; underhandling; olla —issa (neuvotteluissa) jnk kanssa konferera (bedriva underhandlingar) med ngn; olla —n alaisena vara föremål för, underkastad diskussion (debatt); avhandlas; vara före. keskustelu||huone konversations-, sällskaps |-rum. -kerho konversations-, diskussions j-klubb, -förening, -kieli samtals-, konversa-tions|språk. -kokous diskussionsmöte.-kyky konversationstalang, -kysymys diskussions-fråga. -naihe diskussionsämne, -nalainen diskussion underkastad; omdiskuterad. - ohjelma diskussionsprogram, -pöytäkirja förhandlings-, diskussions Iprotokoll. keskustoimikunta central |kommitté, -be-styrelse. -toimisto centralbyrå, -tukimies (jlkp.) centerhalvback. -valiokunta centralutskott. -vallat (hist.) centralmakterna (1914—18). -vankila centralfängelse, -viranomainen centralmyndighet, - sto centralt ämbetsverk.) keskuul|dessa, -desta, -teen bland; kansan -dessa bland folket; valita (omasta) -destaan välja bland sig (inom sig, inom sin krets); nuorison -desta från ungdomens krets; bland ungdomen; perheensä -dessa (parissa) i kretsen (i skötet) av sin familj; puolueen -dessa (puolueessa) inom partiet, kessu 1. (mrl. pärekoppa) (pärt)korg -en -ar.

2. ks. seur. -t(upakka) knaster -n. kesti 1. (loinen, koturi) inhysing. 2. (hist. muukal. kauppasaksa) främling, gäst. 3. ks. kestit.

kestikievari (ent. majatalo) gästgiveri (ssa på), -kyyti gästgivarskjuts, -nisäntä (m. gästgivare, -npito gästgiverihållning.

-sääntö gästgiveri|stadga, -(för) ordning, -talo gästgivargård. -väli (skjuts)håll -et -.

kesti|jt pl (kemut) kalas -et -; (pidot) gästabud -et -. -tseminen undfägnande, trakterande. -tys undfägnad -en; traktering; traktamente -t -n. -tä undfägna, traktera (jllk med ngt): hyvin -tty väl förplägad. -ystävyys2 gästvänskap, -ystävä gästvän -nen -ner.

kesto (jatkuvuus) varaktighet; (kiel.) kvantitet; permanens; (yhd.) permanent(-); kontinuerlig. -aika: työn —on-- arbetet räcker, pågår - -kampaus (part.) permanent-ondulering; permanent -en; teettää — (låta) permanenta sig. -kiharat ks. — k a m p a u s. -kulutushyödyke kapitalvara, -kuormitus (tkn.) permanent belastning, -kyky prestationsförmåga. -käyttö permanent drift, -metsätalous »Dauerwald»-skogshushållning. -minen (mtsh.) ks. p u u n -päällyste permanent beläggning, -päällysteinen per-manentbelagd. -rappaus sprutrappning. -tuotto fortlöpande, jämn avkastning, (-menetelmä /mtsh.] uthållighetsmetod.)

kestäm||inen varande, -isaika ks. kestoaika. -ättömyys8 ohållbarhet; ovaraktighet; obeständighet, -ätön ohållbar;

(muuttuva) ovaraktig; (arka) ömtålig, vrt. p a i k-kansapitämätön.

kestävyys8 (voimien) uthållighet; (vahvuus, luj.) håll|fasthet, -barhet; (pysyväisyys) varaktighet; bestånd -et; (lujuus) stadga; fasthet; (luonteen) ihärdighet, -hiihto längd-, uthållighets I åkning, -löpning, -juoksija uthållighetslöpare. -juoksu uthållighets|löp-ning, -lopp. -koe uthållighetsprov; (luj.) hållfasthetsprov. -marssi uthållighetsmarsch.

kestä||vä (hnk.) uthållig; ihärdig; (pitävä) hållbar; hållfast; durabel; (pysyvä) varaktig; bestående; (ksv.) härdig; (luja) stadig, fast, bastant, -västi uthålligt; hållbart; varaktigt; stadigt, fast; ståndaktigt, ihärdigt.

kest|ää 1. (aik.) vara (-r -de-t); bestå; (jatkua) pågå, fort|fara, -gå, räcka; (viipyä) dröja; (olla pysyvä) äga bestånd; sitä — vielä det varar (fortgår, räcker) ännu; matka — (vie) viikon resan tar en vecka i anspråk; näytäntö -i 3 tuntia föreställningen räckte (varade, tog) 3 timmar; kokousta-i kolme päivää mötet pågick (varade) i tre dagar; ei -ä kauan ennen kuin det dröjer inte länge, innan; tällaista säätä ei-ä kauan sådant väder (denna väderlek) varar inte länge (håller inte länge i); tuulla — yhä det blåser allt fortfarande, vinden håller allt fortfarande i sig; niin kauan kuin ystävyyttä — så länge vänskapen varar (består, * äger bestånd); sellaista menoa ei voi — kauan så kan det inte fortgå länge; tätä (tällaista) asiaintilaa — (vielä) kauan detta tillstånd kommer att bestå (fortfara, vara) länge, kommer att bli långvarigt; kun vielä -i jonkin aikaa då det ännu gick (dröjde) ngn tid; koko illan -änyt (-ävä) ohjelma (koko illan ohjelma) ett helaftonsprogram: viisi tuntia -änyt keskustelu en fem timmar lång diskussion; kuukausia-ävä månader lång. 2. (kestäessä): jnk ~ medan ngt varar; under ngt; valtio-kesy — kesäsotaretki

kes

päivien -äessä medan riksdagen är samlad (pågår); under pågående riksdag, under riksdagen; taudin -äessä under sjukdomen(s förlopp); tämän viikon -äessä (aikana) under denna vecka, (kuluessa) under förloppet av denna vecka. 3. ~ särkymättä, murtumalla jne.: jää — isen håller (bär); jää ei -änyt isen höll inte, (murtui) isen brast; lanka ei -ä tråden håller inte. 4. ~ jssk ks. pysyä jssk. 5. (pystyä vastustamaan, voittamaan) hålla stånd mot ngt, övervinna ngt; ~ kiusaus stå emot en frestelse; ~ koe bestå ett prov; ~ myrsky rida ut en storm; en -änyt kiusausta jag kunde inte motstå (jag föll för) frestelsen; hän ön -änyt monet vaikeudet han har genomgått (utstått) många svårigheter; hänellä oli -ettävänä (hän joutui -ämään) paljon hankaluuksia han hade att utstå många vedermödor; minulla ön raskas työ -ettävänä (odottamassa) jag har ett tungt arbete framför mig (mig förelagt). 6. ~ (jaksaa) hålla ut; (sietää, kärsiä) fördraga (tåla, härda ut) med ngt; hän ei jaksa (ei voi) — tätä menetystä hon orkar (kan) inte bära denna förlust; ~ taistelu (kamppailu) utstå en strid; en -ä (siedä) tätä (enää) jag kan inte uthärda detta (kan inte härda, stå ut härmed) längre; kuinka kauan luulet -äväsi? hur länge tror du dig hålla ut? maha — vain helposti sulavaa ruokaa magen tål endast lättsmält föda; teos ei -ä arvostelua arbetet står sig inte inför kritiken (tål inte kritik, är under ali kritik); ~ kuormitus (tkn.) tåla en belastning; en -ä (siedä) tätä valoa jag kan inte tåla (uthärda) detta ljus; ~ (läpäistä) tauti genomgå (övervinna) en sjukdom. 7. (kärsiä) genomgå, utstå; hänen oli -ettävä kovia tuskia han fick utstå svåra plågor; -etyt vaikeudet utståndna svårigheter.

8. jäädä -äväksi (pysyväksi) bli bestående.

9. (ansaita): ei -ä kiiltää! ingenting att tacka för! håll till godo! (kaikin mokomin) jag ber! Vrt. kestävä.

kesy tam; ~ hanhi, sika tamgås, tamsvin. -eläin tamdjur, -kyyhky tamduva. -ttyä* ks. -y n t y ä. -t tämä tön otämd, otamd. -ttää* tämja*; -leitävissä oleva ks. -y n t y-v ä. -tys tämjning, tämjande, -tön otämd; otam; (yhd. metsä-) vild.

kesyyntyvä tämj bar.-ntyä* bli tam; låta* tämja sig, tämjas, -s2 tamhet.

kesä som|mar -maren -rar; —Uä ön sommaren; viime —nä i somras; senaste sommar; ensi —nä nästa, i sommar; kävin heillä —llä jag besökte dem i somras; tulen —llä teille i sommar kommer jag till er; —llä 1964 sommaren 1964; kaiken -ä hela sommaren (igenom); —i talvet somrar o. vintrar; sommar o. vinter; —n tullen då sommaren kommer; då vi får sommar; muutto —ksi (maalle) sommarflyttning; —n ilol sommarens, sommar|nöjen; siellä alkaa tulla — det somras (prs.) där.

kesä||aamu sommarmorgon, -aika sommartid; —an sommartid, -asunto sommarbostad. -aurinko sommarsol, -halla sommarfrost. -harjoittelu sommarpraktik, -hat-tu sommarhatt. -helle sommarhetta; -helteellä i sommarhettan, -huvila sommarvilla, -huvi(tus) sommarnöje, -ilma sommar{-

luft, -väder, -ilta sommar|afton, -kväll, -inen sommar-; sommarlik; -isessä kukoistuksessaan (stå) i sitt sommarflor; ~ hakkailu sommar I flört, -flirt; ~ tarina (kuv.) sommarsaga; -iseen aikaan sommartid; olla jäljellä -isestään vara (stå) kvar från sommaren; ~ ripuli (lääk.) sommardiarré, -isin om somrarna; sommartid, -itiö (ksv.) sommarspor. -juhla sommarfest. -kangas sommar-tyg. -kasvi sommarväxt. -kausi sommarsäsong; (kesä) sommar -en; hän oleili meillä —a han vistades hela somrar hos oss; -kaudet hän hoitaa kukkiaan somrarna (sommaren) igenom, sommaren i ända sköter hon sina blommor, -keli sommarföre. -kengät sommarskor, -kiertue sommarturné, -kiireet brådskande sommararbeten. -koti sommarhem, -kuiva (a.) sommartorr; (s.) sommartorka, -kukka sommarblomma, sommarannuell. -kunto sommarskick, -kuu juni (tpm.); (vanh.) sommarmånad, (-kausi [en] sommarmånad. -naurinko junisol. -npäivä junidag. -nyo juninatt.) -kuuma ks. -helle; —lia i sommarhettan -käräjät pl sommarting. -käyttö sommarbruk. -laidun sommarbete; -laitumelßa, -le (m. hnk. leik.) på sommarbete, -lakki sommarmössa, -leiri sommarläger, -leski (leik.) gräsänka; (miesj gräsänkling, -liikenne sommartrafik. -lintu sommarfågel. -Il|inen: ~ kuumuus hettan senaste sommar (i somras); -set muistot minnen från senaste sommar (från sommaren), -loma sommar|ferie, -lov; (vir.) sommarsemester, (-lainen [läh.] semester-, sommar I firare, semestrare.) -lukeminen sommarlektyr, -lukukausi sommartermin. -lupa (koul.) sommarlov, -lämmin (s.) sommarvärme; (a.) sommarvarm, kesä||niaisema sommarlandskap, -markkinat pl sommarmarknad, -matka sommar| resa, -färd. -muisto sommarminne, -myöhä: ~Z/ä ks. loppukesällä, -mökki sommarstuga, -nahka (trk.) sommarskinn, -nvietto tillbringande av sommaren; sommarvistelse, (-paikka sommarställe.) -nvihreä sommar-grön. -oleskelu ks. -nvietto. (-paikkasommarviste.) -omena sommaräpple. - opi ske -lu(t) pl sommarstudier, -osoite sommaradress. -paikka sommar|ställe, -nöje. -paita sommarskjorta, -pensionaatti sommarpensionat. -peruna(t) sommarpotatis, -pilvi sommar|moln, -sky. -pouta sommartorka, -pukeet, - puki me t j pl sommardress -en -er. -puku sommar i kostym -klänning, -pukui-nen sommarklädd, -pusero sommarblus. -puu (mtsh.) sommarved. -puvusto sommargarderob. -päivä sommardag; (yhd. ym. pl —t) sommardagar, (-nseisaus sommarsolstånd -et.) -päällinen sommaröverdrag. -päällystakki sommaröverrock, -päärynä sommarpäron, -ravinto sommarföda. -ravintola sommar|restaurang, -värdshus, -retki sommar| utflykt, -färd. -ripuli (lääk.) sommardiarré, -ruis sommarråg. -ruoka sommar|mat, -föda. -sade sommarregn, -siirtola sommarkoloni, -siivous sommarrengöring. -sijainen sommarvikarie, «sijaisuus2 sommarvikariat. -sotaretki som-

mar I fälttåg, -kampanj, -sydän mitten av sommaren; (juhannusaika) midsommartid -en; ~nä under högsommaren, -sypressi (ksv. Kochia scoparia) sommarcypress.-säilö: jättää ~ön lämna i (till) sommarförvar. -taivas sommarhimmel, - takki sommarrock. -telat pl.: jättää -teloilleen (lav. kuv.) lämna i sommarskick, - terä: ~ssä (läh. [-tylsä-[nä])-] {+tylsä- [nä])+} ovass, slö (i vanvårdat skick), -tiesomin ar väg. -turkki: jäniksen ~ harens sommarpäls. -tuuli sommarvind, - työ sommar larbe-te, -sysselsättning, -vaatte|et sommar|kläder, -dräkt, -kostym; -issa sommarklädd; i sommardress. -vehmaussommar|grönska, (-kauneus) -f ägring. - vehnä sommarvete. - vesiraja sommarvatten|nivå -n, -stånd -et. - vierailu sommarbesök, - vieras sommargäst, - vihanta 1. (a.) sommar|grön; 2. (s.) -grönska, - vilja ks. k e v ä t~. -yliopisto sommarluniversi-tet, -akademi, -yö sommarnatt, -öljy (aut.) sommarolja. ketale 1. (hnk.) slamsa; stackare. 2. (vaat.) pl: (kehnot) ~et (usla) paltor, lumpor, ketara 1. (reen~) fjätt|er -ern -rar. 2. (tav.

pl leik. koipi) ben -et -. ketineet (j.) kläder; kehnot ~ trasor, lumpor, ketju 1. (tkn.) kedja; ked -en -er; (kettinki) kätting; kiinnittää ~illa kedja fast, fastkedja. 2. (sot.) kedja; edetä ~ssa rycka fram i kedja, -arina kedjerost. -karhi kedjeharv. -kauppa kedjehandel, -kirje kedjebrev. -kolari kedjekrock. -kuljetin* (tkn. nost.) kättingtransportör. -käyttö (tkn.) kedje|drift, -drev. -laatikko kedjelåda. -lasku (mat.) kedjeräkning, -laulu kanonsång. -linja kedjelinje, -lukko kedjelås. -mainen kedje|lik, -formig. -murtoluku kedjebråk. -n(hahlo kedje-, kättings|länk. -kiristin

kättingsspännare. -rengas ks. -n h a h 1 o. -silmukka kedjelänk.) -ompelu kedjesöm; tambursöm, -polttaja (hnk.) kedjerökare, -pyörä kedjehjul. -päätelmä (fil.) kedjeslut -et -. -rata kedjebana. «reaktio (fys., kern.) kedjereaktion, -säe (run. knitleli~, kalikka~) knittelvers. - viiva ked-jelinje. - voimansiirto, - välitys kättingtrans-mission. -äes kedjeharv. ketkaselkä 1. (s.) svankrygg. 2. (a.) svank-

ryggig.

ketkis||tyä (harv., j.) bågna; böjas, -tää bringa* att bågna; böja.

keto* fält -et -; vrt. kenttä; (nurmi~) vall -en -ar; äng -en -ar; kedolla (ute) på fältet; metsissä ja kedoilla i skogarna o. på fälten; i skog o. mark. -hanhikki (ksv. Potent illa anserina) gåsört -en. -katkero (ksv. Gentiana campestris) fältsöta; stålört.-keitto (ksv. Crepis tectorum) taklök, -kukka ängsblomma.

keto||llinen (biol.) omgiven av (belagd med) hinna, --orvokki (ksv. Viola tricolor) styvmorsblomma. -ryhmä (kem.) karbonyl-grupp. -ton utan hinna; vrt. kesi. -tädyke (ksv. Veronica arvensis) fältveronika. ketoutua* (kamartua, nurmettua) gro*, växa

igen; valla sig; råka i lägervall, kettä* (lammas-, vasikka/karsina) (får)kätt|e -en -ar.

ketterj|yys2 behändighet; flinkhet; vighet;

lättrörlighet; ledighet, -ä behändig; flink; vig; (lätt)rörlig; rask. (-jalkainen snabb-, lätt|fotad. -sti vigt; flinkt; raskt; lätt.) kettinki * kätting, -sierain (sierain, mer.) kättingklys, klys -et-; ks. sierain (mer.). -säiliö (mer.) kättingbox. ketto * hinna; membran; solu ~ (cell)vägg -en -ar; vrt. kesi. -aine cellämne (cellulosa), kettu * 1. (repo, el. C anis vulpes) räv -en -ar; ~jen kasvattaja räv|uppfödare, -skötare. 2. (vanh.) ks. ketto -farmi ks. -1 a, -t a r h a. -haulit (niels.) rävhagel. -koira rävhund. -la ks. -t a r h a. -mainen (kuv., hn.) rävaktig, -maisesti (hn.) rävaktigt. -maisuus2 (hn.) rävaktighet. -naaras räv|-hona, -tik. -pari(skunta) rävpar. -tarha räv[farm, -gård. --uros rävha(n)ne. kettää* (karvia) skava2; (nylkeä) flå3, ketun||ajo rävjakt (-ssa på), -haju rävjvitt-ring, -stank, -häntä rävsvans; sillä miehellä oli ~ kainalossa mannen hade en räv bakom örat. -jälki rävspår; koirat haistoivat (vainusivat) -jäljet hundarna fick rävvittring. -kakku rävkaka. -konsti (j. kuv. hn.) räv|knep, -konst(er), -krok (ar), -kuoppa rävgrop. -käpälä rävtass. -leipä (ksv.) harsyra. ks. käenkaali, -lieko (ksv. Ly-copodium selago) lopplummer -n. -luola räv|lya, -kula. -myrkky rävgift. -nahka rävskinn; jatkaa lei jonantal jaa -nahalla (kuv.) skarva med rävskinn, när inte lejonhuden räcker till. (-kauluri räv(skinns)boa.) -pentu ks. -poikanen, -pesä räv|lya, -gryt. -poikanen rävunge, -pyynti rävfångst. -pyytäjä rävjägare, -raudat, -sakset, -sangat pl (mets.) rävsax -en -ar. keuhko (an.) lunga; täysin ~in av (för) fulla lungor, -hakkelus (keit.) lungmos -et. -hengitys lungandning. -jäkälä (ksv. Lo-bar i a [Slida] pulmonaria) lunglav. -kala (el. Dipnoi) lungfisk. -katarri lungkatarr, -koe (lääk.) lungprov. -kotilo (el. Pulmonata) lungsnäcka. -kuolio (lääk.) lung-brand. -kuume lunginflammation, -laskimo (an.) lungven. -makkara (keit.) lungkorv. -muhennos (keit.) lungmos. -mätä (hev.) lungröta; ks. -kuoli o. -nkärki lung-spets. -nlohko lunglob -en. -pussi lungsäck, (-ntulehdus [lääk.] lungsäcksinflammation.) -putkentulehdus luftrörskatarr -en, bronkit -en. -putki luftrör; pl -putket bron-ker. -pöhö (lääk.) lung|emfysem, -ödem. -rakkula (an.) lungb]åsa. -sairaus lungsjukdom. -sammal (ksv. Marchantia poly-morpha) lungmossa. -solu lungcell. -syöpä (lääk.) lungkräfta. -t lungorf -illa hengittävä lungandande. -tauti lung|sot, -tuberkulos -en; lentävä~ galopperande lungsot. (-nen lung|siktig, -sjuk; tuberkulos, -parantola lungsotssanatorium, -suus2 lungsiktighet.) -tulehdus (lääk.) lunginflammation, -vaiva lunglidande. -valtimo lungartär. -vamma lung|skada, -affektion, - veren(kierto lilla kretsloppet, -vuoto lungblödning.) -vioittuma ks. -v a m m a. keula (mer.) för(stäv) -en; förskepp -et -; ~n puolelta för ifrån; ~n puolitse för om; — n puolella för ut; för över, ~sla (päin) för ifrån, -hytti förhytt. -häkki ks. k a 1-keulakaari —

j n u n a. -kaari förspant, -kansi fördäck, (-lasti fördäckslast.) -kellariförpik. -koriste, -kuva ks. k a 1 j u u n a k u v a. -lasti: ~ssa förlastad, -lippu (mer.) gös -en -ar. (-tanko gösstake.) -luukku förlucka, -lyhty förlanterna, -masto för-, fock I mast. -matkustaja fördäckspassagerare, -potkuri förpropeller, -puoli förskepp -et. -purje försegel; fock -en -ar; (halk.) klyvare. -raaka fockrå. -rauta stävskena, -rynnäs bog -en -ar. -salonki försalong, -soppi förpik vrt.

-kellari, - teljo, -tuhto (veneen) förtoft. -vannas förstäv, keulempana längre för ut. kevel||tyä* (vaal.) smyga * sig (jhk intill ngt) ; (sopia) passa; (»istua») sitta*; hyvin -tyvä puku en välsittande kostym; ~ ruumiin-muotoihin sitta åt. -ä smidig; åtsittande, kevej|neminen, -nnys lättande; (huojennus) lättnad, lindring, -ntyä* bli lättare; lättas; (helpota) underlättas; (lieventyä) lindras; lätta; -ntynyt lättad, lindrad; -ntynein mielin (sydämin) med lättat hjärta, -ntäminen lättande; (helpottaminen, lievittäminen) underlättande; lindrande, -ntää * lätta (jtk på ngt); (helpottaa) underlätta; (lieventää) lindra; stilla; ~ verotaakkaa lätta på skattebördan; ~ sydäntään lätta sitt hjärta (jllk för ngn), -tä ks. keventyä, -ys2 lätthet, -ä lätt; mahdollisimman ~ så lätt som möjligt; i lättaste laget; den (det) lättast tänkbara; vrt. kevyt, -ähkö tämligen lätt. -ästi lätt; med lätthet; lindrigt; koskettaa ~ beröra lätt. -kevyinen (lav. yhd.): höyhenen~ lätt som

en fjäder; fjäderlätt. kevy|t lätt; -en sarjan nyrkkeilijä lättviktare. -aseinen (sot. hist.) lättbeväpnad. -betoni (rak.) lättbetong, -jalkainen lättfotad, (kuv.) lätt på foten; vrt. seur. -kenkä (halv.) gatflicka; vrt. seur. -kenkäinen lätt|sinnig, -färdig, -fotad; lösaktig; osedlig, -kulkuinen lätt|gående; (lie) -gången; lättkörd. -kätilien lätthänt; lätt på handen, -metalli lättmetall. -mielinen lättsinnig; (irstas) lättfärdig; (ajattelematon) obetänksam, lättvindig. -mielisyys2 lättsinnighet, lättsinne -t; lättfärdighet, lättvindighet. -sarja (nrk., pn., pnn.) lätt vikt -en. -soi t toinen lättspelt. -soutuinen lättrodd. -sälpä lättspat. -teollisuus2 lätt industri, keväi||n ks. kevät, -nen vårlig, vår-; tämän ~ sade vårens regn; regnet denna vår; ~ ruusuleinikki (ksv. Adonis vernalis) vår-adonis; ~ henkäys vårfläkt; -set äänet (lin.) vårläten, -sin om vårarna (våren); ~ ja kesäisin vår o. sommar, kevä|t vår -en -ar; -än korvalla (fram) på vår|kanten (-kröken); -än loisto vårprakt; -ällä om våren; -ällä kukkiva vårblomman-de; tänä (viime) -änä denna vår, i vår; (i våras); ensi -änä nästa vår; -ämmällä senare (längre fram) »på våren; tekee ~tä, tulee ~ det våras; -än enne vår |tecken, -förebud, -aamu vårmorgon, -aika vårtid (en). -aurinko vårsol, -esikko (ksv. Primula veris) gullviva. - halla vårfrost, -lianki-

(aiiien) vårskare, -hattu vårhatt, -ilma vårluft; vrt. -sää. -ilta vår|afton, -kväll, -istunto[kausi vårsession (-kaudeksi till).

-istutus (puut.) vårplantering, -itiö (ksv.) vårspor. -juhla vårfest, -jää våris, -kaiho vårlängtan, -kasvisto vårflora, -kausi (kevät) vår -en -ar; (huvi~ ym.) vårsäsong, -keitto vårsoppa, -keli vårföre, -kello (lumipisara, ksv. Leucojum vernum) snöklocka, -kesä försommar; ~ZZä på försommaren, -kokous vår [mö te, -sammanträde, -kukka vårblomma. -kuosi vårmod. -kuukausi vårmånad, -kylmä (t) vårkyla. -kylvö (t) vårsådd, -kynsimö (ksv. Draba verna) nagelört, -kyntö vårplöjning, -käräjät vårting, -lai-ho(t) vårgröda, -laivaus vårskeppning. - laulu vårsång, -lintu vårfågel, -loppuunmyynti (kaup.) vårrealisation, -lukukausi vårtermin; -lukukauden päättäjäiset (koul.) våravslutning. -lumi vårsnö. -luonto vårlig, vår|-natur. -lyriikka vårlyrik, -maisema vårlandskap. -markkinat vårmarknad, -messut vårmässa. -muokkaus (mv.) vårbruk, -muotit, -k u o s i. -näyttely (taid.) vårsalong, -piip-po (ksv. Luzula pilosa) vårfryle -n. -pilvi vår|moln, -sky. -pukimet pl vår|dress, -toalett. -puku vår[dräkt, -kostym, -pukuinen vårklädd, (el., lin.) i vårdräkt. -puoleen* -puolella mot våren; på vårsidan, -puro vårbäck. -puu (mtsh.) vårved. -puusto (mtsh.) vårförråd, -päivä vårdag, (-ntasaus vårdagjämning.) -päällystakki våröverrock, -ruis vårråg, -sade vårregn, -sato vårskörd, -siivous vårjrengöring, -städning, -sää vårväder. - taivas vårhimmel, -talvi vår-, sen|vinter; -talvella under (på) vårvintern. - talvinen vårvinter-, -todistus (koul.) vårbetyg, -touot pl vår|bruk -et, -sådd. -tulva vår|-flod, -flöde, -tunne vårkänsla, -tunnelma vårstämning, -tuulahdus vårfläkt, -tuuli vårvind, -työ(t) vårarbete(n). -uitto (uit.) vårflottning. -unelma vårdröm, -uutuus2 vårnyhet, -vaatteet pl vår|kläder, (puku) -dress, -vaihe vårbrytning, -varasto vår|-förråd, -lager, -vehnä vårvete, -vienti vårexport. -viesti vårbudskap, -vihannuus2 vårgrönska; vårlig grönska, -vihanta* vårgrön. -vilja vårsäd, -villa(t) (keväällä kerityt) vårull. - väsymys vårtrötthet; -väsymyksen vaivaama vårtrött, -yö vårnatt, kevätj|är (myt. kevään hengetär) Flora, -öi-

nen: ~ tunnelma vårnattsstämning, keväälli|nen vår-; ~ (viimekeväinen) tulva vårflödet, översvämningen i våras (senaste vår); -set sateet vårregnen; regnen i våras, kevään||merkki vår|tecken, -förebud -et -. -raikas vårfrisk. -

sanoma vårbudskap, - tulo vårens ankomst, -tuntu (us.*) vårkänning, -viesti (us.**>), ks. -s a n o m a. keyri allhelgona|dag -en, (~aika) -tid -en. -juhla allhelgonahögtid. -viikko allhelgona-veckan.

kide* kristall -en -er; (lumi~) (snö)flinga. -akseli (kr.) kristallaxel. -järjestelmä kristallsystem. -kone (rad.) kristallapparat. -kuuluvuus2 (rad.) kristallhörbarhet. - muoto kristallform. -oppi ks. -tiede, -pinta kristallyta. -rakenteinen kristallinisk. - ryhmä kristallgrupp, -sokeri kristallsocker. - tiede kristallografi -n. -vastaanotin* (rad.) kristallmottagare, -vesi kristall vatten, kiduj|kset pl gäl -en -ar. - s (aukko gälöppning.

-hengitys gälandning, -jalkaiset [el. [-Branchiopoda]-] {+Bran- chiopoda]+} gälfotingar, -kaari gälbåge. -kalvo gälhinna, -kansi gällock. -laskimo gälven. -lehti gäl|flik -en -ar, -blad. -ontelo gälhåla. -rako gälspringa, -valtimo gälartär.) kidu||ttaa* pina, plåga; (hist.) martera, tortera; ~ lihaansa späka2 sig (sitt kött), -tus pinande; plågande; pina, plåga; martel ring, -rande; (tuskat) marter; (hist.) tortyr -en. (-huone [hist.] pinorum; ks. seur. -kammio tortyrkammare, -keino pino-, tortyr|medel, -koje [hist.] pino-, tortyr|redskap. -neuvot pl ks. ed. -penkki tortyr-, sträck|bänk. - tutkinto [hist.] pinligt förhör; inkvisition.) kiedonta * (kietominen) lindande, lindning; slingrande, slingring; vecklande; virande; insnärjande; fångande; vrt. kietoa, kieha||htaa* koka (upp); (kuohahtaa) sjuda*; veri ~ blodet sjuder, -htaminen kokande, kokning; kvällande; sjudande, sjud-ning. -uttaa* låta* koka (upp); förvälla2; ~kahvi(t) (snabbt) koka (en panna) kaffe; ~ sieniä förvälla svamp, kiehki (kivisappi, el.lääk., hev.) stengalla. kiehkura (suortuva) (hår)test -en -ar; (kutri) lock -en -ar; (kiemura) slinga; vrt. seppele. -ishylje ks. norppa, kiehto||a* (lumota) betaga*; fånga, fängsla; (kietoa) snärja2, - va betagande, fängslande; ~n kaunis betagande vacker; ~ kuvaus en fängslande skildring, kiehu||a koka; (kuohua) sjuda*; -van kuuma sjudande het. -mapiste, -mispiste kokpunkt, -ttaa* låta* koka; vrt. kiehauttaa, -tus (upp)kokning. kieka||htaa ks. seur. -ista (kukko) gala; kukko

-isi tuppen gol; vrt. kiekua, kiekko * (kehrä) (rund) skiva; trissa; (heitto ~) kastskiva; (urh.) diskus -en -ar; (jää~) puck -en; (leip.) krans -en -ar. -kotilo (el. Planorbis) skivsnäcka.

kiekon|heitto (urh.) diskuskastning. -heittäjä diskuskastare, kieku||a gala*; kukko -u (-i) tuppen, (vanh.) hanen gal (gol), -minen, -na galande; (kukon ~ m.) hanegäll -et -. kiekura (koukero) krumelur -en -er; snirk|el -eln -lar; släng -en -ar; vrt. kiehkura, kiemura, -inen vriden; snirklad, kielas (mrt. suulas) munvig, pratsjuk; (puhelias) pratsam; vrt. k i e 1 e v ä. -taa prata, (lörpötellä) sladdra, pladdra; (kieliä) skvallra; (valehdella) ljuga, kiele|jke* (kieli) tunga; (niemeke) udd|e -en -ar; (kallion ~) utsprång -et -; (ksv.) snärp -et -; (kila~, an.) gom-, tung|spen|e -en -ar; (ni.) langett -en -er. -kkeetön (ksv.) utan snärp. -kkeinen tunglik; (ni.) langetterad. kiele llinen språklig, -llisesti i språkligt avseende (hänseende); språkligt; ~ sivistynyt språkligt bildad, språkbildad; ~ oikea språkriktig; ~väärä(ä) (huono[a]) språkvidrig(t). kielen I |harjoi tus språkövning, -huolto språkvård. -juuri (an.) tungrot. -jänne tungband. -kannin*, -kanta tung|rot -en, -band -et; kahvi irrotti rouvien -kantimet kaffet lossade fruarnas tungband. -korjaaja språkgranskare. -kärki tungspets, -käyttö språk|bruk, -behandling. (-taito språkfärdighet.) -käytän-

tö språkbruk, -kääntäjä2 (vir.) translator; valantehnyt ~ edsvuren translator. »mukainen, -mukaisesti språken|lig,-ligt. -muo-toinen tung|formig -lik. -näyte språkprov, •ohjailu ks. -h u o 11 o. -omituisuus2 språkegenhet. -opas 1. språkhand |ledning, -bok. 2. (hnk.) språkmästare, -opettaja språklärare, -opetus språkundervisning, -opiskelumene* telmä språkmetod, -pieksijä (m. -pieksäjä) pratmakare, skrävlare. -puhdistaja språk-rensare; purist. -puhdistus språkrensning; purism; -puhdistukseen tähtäävä puristisk. -puhtaus2 språkrenhet, -rakenne språkbyggnad. -selkä (an.) tungrygg. -tahma tungbeläggning. -taitaja språk|kunnig, -expert, -taitamaton (kieltä osaamaton) icke språkkunnig. -taitava språkkunnig, -taito språk|-kunnighet, -kunskap, - tuntija språkkännare, -tutkija språkforskare, -tutkimus språkforskning. -uudistaja språk|förnyare, -skapare. -uudistus språkreform, -vaalinta språk |rykt,, -vård. kiele||vyys2 munvighet; pratsamhet, -vä (suulas) munvig; (puhelias) pratsam, -västi

munvigt.

1.kielji21. (an.) tung|a -an -or; -en makunystyt tungpapiller, smakvårtor pl. 2, (mus.) sträng -en -ar. 3. (vaa'an ~) tunga. 4. kellon ~ kläpp -en -ar. 5. (lukon) kolv; (avaimen) ax -et-. 6. (snt., kuv.): pahat -et onda tungor; skvaller; (olla) kuoleman ~ssä (vara) i dödens käftar; käyttää -tään bruka sin tunga; olla mielin ~n vara (ngn) till lags; lisma.

2.kiel|i2l. (puhuttu ~) språk -et -; tungomål; (vanh. harv) tunga; millä -ellä? på vilket språk? taipumukset språkbegåvning; hänellä oli erikoisesti taipumusta ~in han var språkbegåvad; kääntää -estä toiseen översätta från ett språk till ett annat; -en rappeutuminen (turmeltuminen) språkligt förfall; språkförskämning; -en sointi språkmelodi; -en oikeus språkriktighet; -en hajaannus språksplittring. 2. puhua ~llä (Raam.) tala tungomål.

kieli||aarre språkskatt, -aines språk|material, -element, -aisti språksinne, -alue språkområde. -asetus språkförordning, -asia språkfråga. -asu språkdräkt. -eroav(ais)uus8 språklig olikhet; språkolikhet, -filmi (er. opetuselokuva) språkfilm. -filosofi språkfilosof. -filosofia språkfilosofi, -haara språkgren. -harjoitus ^ språkövning, -harrastus språkintresse, -heimo språkfamilj, -heimolainen språkfrände. -heimolaisuus2 språk-frändskap. -hermo (an.) tungnerv. -histo-ria språkhistoria, -historiallinen språkhis-torisk. -häiriö språkstörning, -jako språkindelning. -julistus språkmanifest, kielijä skvallerbytta.

kielikartta språk |karta, -atlas, -kasvain (lääk.) tungsvulst, -kello (juorukello) skvallerbytt|a -an -or. -kiihko språkfanatism, -kiihkoinen språkfanatisk; ~ hnk. språkfanatiker. -kiista språkstrid, -koe språkprov, -korva språk| öra, -känsla, -sinne, -koulu språkskola, -kukkainen (a.f s. ksv.) tung-blomstrig. -kukkanen (iv.) stil|blomma, -blomster, -kunta språkstam. -kurssi språk-kielikuva — kieltäytyä

kic

kurs. -kuva metafor -en -er, trop -en -er. -kysymys språkfråga, -kömmähdys (j.) språkgroda, -lahjakkuus* språktalang, -lainsäädäntö språklagstiftning, -laki språklag. -lakkari (krk.) ks. -kello, -lautakunta språkvårdsnämnd, -levy (gram.) språk|-platta, -skiva, -lihas (an.) tungmuskel, -linja (koul.) språklinje. -lläpuhu(ja [Baam.J tungomålstalare, -minen tungomålstalande.) -luu (an.) tungben. -maantie (de språkgeografi, -teellinen språkgeo-grafisk.) -manifesti (Suom. hist.) språkmanifest. -mestari språkmästare, -mies språk|-man, (j.) -karl; filolog; lingvist, -minen skvallrande, skvall|er -ret. -muoto språkform. -murre dialekt -en -er; folkmål -et -mäinen tunglik; (ksv.) tungformig. -nen (yhd. es.) -tungad; (kiel.) -språkig; (mus.) -strängad; kaksi ~ två tungad; tvåspråkig; tvåsträngad; suomen ~ finskspråkig; finsktalande; på finska (språket); vrt. kieli, -nero språkgeni. -niekka språkmästare, kielij|ohjelma språkprogram, -olot pl språkförhållanden. -opetus språkundervisning; ottaa ~ta (tunteja) ta språklektioner, -opilli|nen grammatikalisk; -sesti grammatikalisk!; enligt språkläran, -opinnot pl språkstudier, -opisto språkinstitut, -oppi språklära, grammatik -en -er. - oppilas språkelev.-pilli (ur.) tungpipa.-poliittinen språk-politisk. -politiikka språkpolitik, -psykologia språkpsykologi, -puolue språkparti, -pykälä (valt) språkparagraf, -pää: hänellä on hyvä ~ han har (är) ett gott språkhuvud, -raja språkgräns, -rauhanen (an.) tungkörtel. -riita språkstrid, -risa ks. -r a u-hanen, -ryhmä språkgrupp, -saareke språkö; pl små spridda språkområden, -soi tin stränginstrument, -sukulaisuus9 språk-frändskap. -syöpä (lääk.) tungkräfta, -sään-tö språkregel; (Iak.) språkstadga, -taidoton ks. kielentaitamaton. -taistelu språkstrid, -taito språk|kunskap, -kunnighet. -taitoinen språkkunnig, -taituri språk|-konstnär, -virtuos, -taituruus3 språk-, stilj-konst. -taju språk|känsla, -sinne.-tellä* ks. k i e 1 i ä. -teoria språkteori, -tiede språkvetenskap -en; filologi; lingvistik -en. -tiedot pl språkkunskap -en -er. -tieteelli[nen språkvetenskaplig; filologisk; lingvistisk; -sesti språkvetenskapligt. -tieteilijä filolog, lingvist, -tilasto språkstatistik. -toimisto språkvårdsbyrå. -tunti språklektion, -tutkinto språkexamen, -vaikeudet språksvårigheter. -vaisto språk|känsla, -sinne, -varat språkskatt, - vertailu språkjämförelse, -virhe språkfel, - voimistelu tunggymnastik, -voittoinen: ~ opetusohjelma undervisningsprogram med språk som förhärskande (undervisnings)ämnen, -yhteisö språkenhet, -yhteys' (-yhteisyys) språkgemenskap, -ä (kannella 2.) skvallra, -äänne språkljud; (labiaali) tungljud, labial -en -er. kiellellä* neka; avråda* (jst från ngt);

(varoittaa) varna (för ngt); vrt. kieltää, kiellonalainen förbud underkastad; förbjuden; ~ tavara förbjuden vara.

kielo (ksv. Convallaria majalis) (liljekonvalje -n -r.

kiel tei |Inen nekande, negativ; negerande; (epäävä) avböjande; ~ vastaus nekande (avböjande) svar; ~ ansio en negativ förtjänst; -seen suuntaan i negativ riktning; ~ kanta negativ (avböjande) (torjuva avvisande) ståndpunkt, -sesti nekande; negativt. -syys2 negativism; negativitet; nejsä-gande; vrt. -n e n. kieitely nekande; avrådande, avrådan; varnande; vrt. kiellellä. kieltenopettaja språklärare, (-tar språklärarinna.^ -opetus språkundervisning, -sekaan-nus språkförbistring, -sekoitus språkblandning; ks. ed. kielto* förbud -et -; (kieltäminen) vägran; (hylkäys) avslag -et -; jnk käyllämis~ förbud mot att begagna (mot begagnande av) ngt; vrt. kieltää, -aika (rauhoitus~) förbjuden, (luvaton) olovlig tid. -lainvastainen förbudsfientlig, -laki förbudslag; -lain kannattaja förbuds|anhängare, -vän; kansanäänestys -laista (hist.) förbudsomröstning. kieltolakiH-intoilija förbuds(lags)fanatiker. -kausi förbudsperiod, -rikos förbudsbrott, -taistelu förbudsstrid, - väki förbudsfolket, kielto||lause nekande sats. -määräys förbud -et -. --oikeus veto-, förbuds|rätt. -sana nek-ningsord. - taulu förbudstavla, - tavara kontraband -et -. -valta veto -t -n; vetorätt, kieltä||jä som förbjuder; förnekare. (er.) jumalan ~ ks. tätä. -minen förbjudande; (kielto) förbud -et - (mot ngt); (för)nekande; (förvägrande; vägran; bestridande; kaupan ~ förbud mot handel; ei käy ~ ks. kieltää, -mys förnekelse; (er.) jumalan-mättä ks. kieltää, -mätön oförneklig, oneklig; (vastaansanomaton) obestridlig, ovedersäglig; oavvislig; oemotsäglig; ofrånkomlig; (selvä) avgjord, kieltäy||myksellinen försakande; (uhrautuvainen) uppoffrande, -mys försakelse; umbärande. (-moraali försakelsemoral, - viikko försakelsevecka.) -tyjä som vägrar (avstår, avslår, avvisar, försakar); vrt. -t y ä; sotapalveluksesta ~ värnplikts-, vapen |vägrare. -tyminen vägran; avsägelse; tillbakavisande; avslag -et -; vrt. kieltäytyä, -tymisil-moitus anmälan (meddelande, tillkännagivande) om avsägelse, -tyvä (pidättyvä) av-hållsam, återhållsam.-tyä* 1. (suostumasta) vägra; (sanoutua irti) avsäga* sig; (pyytää päästä) undanbe* sig; (hylätä) tillbakavisa; (evätä) avslå*; ~ osallistumasta vägra att delta; inte vara med; (vetäytyä syrjään, pois) undandraga* sig; ~antautumasta (sot.) vägra att kapitulera (ge sig); ~ ehdokkuudesta vägra att åtaga sig (avstå från, [-[ilmoittamalla]-] {+[ilmoit- tamalla]+} avsäga sig, undanbe sig) kandidatur; ~ sotapalveluksesta vägra att göra krigstjänst; hän -tyi rupeamasta uudelleen ehdokkaaksi han undanbad sig återval; ~ vastuusta undandraga sig ansvar; ~ tarjouksesta tillbakavisa (avslå) ett anbud; ~ äänestämästä vägra att, deltaga i (avhålla sig från omröstning; ~ suostumasta (antamasta suostumustaan) jhk vägra sitt bifall till ngt; ~ käyttämästä jnk apua undanbe sig ngns hjälp; ~ auttamasta vägra att hjälpa (ngn); undandraga ngn sin hjälp. 2. (luopua) avstå; (pi-

dättyä) avhålla sig, försaka; (olla Uman) umbära; ~ kaikesta avstå från allt, avsäga sig allt; avhålla sig från allt; försaka (umbära) allt; ~ kaikista huvituksista neka sig (försaka) alla nöjen, kielltää* förbjuda*; neka; (olla tunnustamana) förneka; (olla antamatta) förvägra; (olla suomaita) förmena; frånkänna2; (väittää vastaan) bestrida*; ~ tekemästä förbjuda ngn att göra ngt; se on ankarasti -letty det är strängt förbjudet; ~ käyttämästä jtk förbjuda användningen av (att använda) ngt; ~ syyllisyytensä förneka sin skuld; hän -si kivenkovaan han nekade i sten; hän -si kaiken han nekade till allt, (ei sallinut) han förbjöd allt; sitä ei voi häneltä — det kan man inte förbjuda (förvägra, förmena) honom; poliisi -si kokouksen (pitämästä kokousta) polisen förbjöd mötet; ~ vapahtajansa förneka sin frälsare; häneltä -lettiin pääsy (passi) man förvägrade honom tillträde (pass), man vägrade att ge honom pass; sitä huvia älköön häneltä -lettäkö det nöjet må man inte förmena honom; ei voi — (ei käy -täminen) että hän on oikeassa det kan inte förnekas (bestridas), att han har rätt; sinä -lät häneltä kaiken ansion du frånkänner honom (vill ta ifrån honom) ali förtjänst; ~ tosiasioita förneka (bestrida) fakta; ~ (evätä) pyyntö avslå en begäran; vastaus tuli -tävä svaret blev nekande; vastata kysymykseen -tävästi besvara en fråga nekande (med nej); -tävä vastaus nekande svar; vrt. kielteinen; -lämällä onekligen; ovedersäg|ligt, -ligen; -letty: pääsy -letty tillträde förbjudet; pääsy asiattomilta -letty (m.) obehöriga äger inte tillträde; lapsilta -letty (elok. ym.) barnförbjuden. kiemaiiija, -lia ks. k e i m a i|l i j a, -11 a. kiemur a slinga; spiral; ring|el -eln -lar; (joen) meander; serpentin; (ksv.) knippe -t -n; vrt. kiekura; (mutka) bukt -en -er; olla -oina vara i slingor; vara ringlad; mennä —an ringla sig. -ainen slingrig; ringlad: krokig, -oida (luikertaa) slingra sig; (vääntelehtiä) vrida* sig; (mutkitella) bukta sig. -rella* skruva (på) sig; (m. kuv.) slå slingerbultar (göra krumbukter). -telu slingrande; krumbuktande. (-politiikka slingerbultspo-litik.)

kiepah dus svängning, sväng -en -ar; släng -en -ar. -taa* svänga2 sig; svängas2; (paiskautua) slängas2; reki -ti ojaan släden slängdes i diket. kiep'iaista gripa, fatta, -ata* (pyöräyttää) svänga2, slänga2, -aus ks. -a h d u s. -auttaa svänga, -pi 1. (nippu) knippe -t -n, knippa; köysi— repknippe. 2. (voim.) överslag -et hjuluppsväng. 3. (tkn. kaato) tippning, kippning, stjälpning, (-allas kipptråg. -arina vipp-, skakjrost. -laite tipp-, kipp|anord-ning. -lava tipp|brygga, -plattform, - vaunu kipp-, tipp[vagn; [aut.J kipp-, tipp|flak.) -pua* svänga2; (roikkua) dingla; (pyöriä) rotera; (paiskautua) slängas2, -puminen ks. -unta. kiepsalhdus sväng-en-ar; dimpande; fall -et -. -htaa* svänga2 sig; svängas; (hypähtää) hoppa; ~ kumoon dimpa* (falla*) omkull;

~ kaulaan falla ngn om halsen, -uttaa svänga.

kiepu]jnta* svängande; dinglande; roterande, -ttaa* svänga2; slänga2; bringa* att rotera, -tus svängande; slängande, kieri!'minen, -ntä* trillande, rullande, vältrande. -skellä vältra sig. -tellä* 1. ks. -t t ä ä. 2. ks. -skellä. -ttely rullning, trillande; vältring. -ttää* rulla; (vierittää) vältra, -ä (pyöriä) trilla, rulla; (vieriä) vältra sig.

kiero 1. vind, sned; skev; —t silmät vinda (sneda) ögon; katsoa -on skela, skeva; vara skel-, skev|ögd; lauta vetäytyy —ksi (puus.) brädet slår (kastar) sig; —ksi vääntynyt snedvriden; mennä -on gå på sned; bli vind, sned; olla -ssa vara vind, sned. 2. (kuv. kar-sas) avog; —t katseet (kuv.) avoga blickar; (katsoa karsaasti) kasta sneda (avoga) blickar, se snett (på ngt); ~ asema skev ställning; ~ menetelmä skev (förvänd) metod; ~ politiikka vrång, skev politik; ~ mies en opålitlig man; —on suunnattu (suuntautunut) förvänd; (petollinen) skev, falsk; (epäluotettava) opålitlig, kiero||hko något skev (falsk, vrång), -ilija intrigör; ränksmidare; krångelmakare. -illa fara fram med falskhet; göra* (komma med) undanflykter; slingra sig; (vehkeillä) intrigera; (juonitella) krångla, -kasvuinen (mtsh.) växtvriden; vridvuxen; vresig. -kasvuisuus8 vridvuxenhet, vresighet. -kaula (lääk.) skevhals. -kaulainen skev-, sned|-halsad. -selkäinen (lääk.) skoliotisk. -sel-käisyys2 skolios -en. -silmä(inen) vind-, skel-, skev|ögd. -silmäisyys2 vind-, skel-, skev|ögdhet. -sti skevt, falskt; esittää jtk — (kierossa valossa) snedvrida (vanställa) ngt. -us2 sned-, skev-, falsk|het; vrånghet; opålitlighet. -utua* vrida* sig, vridas*; slå, kasta sig; -utunut (kuv.) snedvriden, -utuminen kastning; snedvridning, kier|re* 1. (ruuvin—) gänga. 2. (kivr. rihla) räffla; (terän —) råegg -en. 3. (langan—) tvinning; (yhd.) vrt. k i e r t e i s-; olla -teissä (-teillä, -tynyt) vara tvinnad; -teessä åjo (aut.) kurvtagning, -bakteeri spi-rill -en -er. -hyppy (u.) skruvhopp, hopp med skruv, -jousi spiralfjäder, -jyrsin gäng-fräs. -kaihdin rullgardin, -kaira gängborr. -kansi gänga|d propp, -t lock. -kivääri (vanh. rihlapyssy) räffelbössa. -lankalamppu (shk.) spiraltrådslampa. -leuka (tkn.) gängback. -levy gängskiva, -liike spiralrörelse, kier|rellä* 1. kretsa (omkring); cirkulera; färdas (ströva, vandra, flacka) omkring; kringströva; ~ seurakunnassa färdas omkring i församlingen; (kierrätellä) göra* omvägar; vrt. kiertää; sanomalehdissä -rellyt uutinen en notis som cirkulerat (som gjort sin rund) i tidningarna; huhuja -teli rykten var i omlopp (cirkulerade) 2. (kuv.) -rellen kaarrellen undvikande; vastata -retien svara undvikande, slå slingerbultar; koettaa päästä -telemällä eroon jst slingra sig från (undan) ngt; sanoa (vastata) -telemättä säga (svara) rent ut (utan omsvep), kierre||pora (kieräpora) ks. kaira 2. -portaat ks. kiertoportaat. -pultti gängbult.kierresorkkn — kiertää

kie

-sorkka (tkn.) gängkloppa. -sorvi gängsvarv. -tulkki gängtolk. -tulppa gänglock. -ura gäng-, skruv-, räffel|spår. -viiva spirallinje.

kierro|s 1. (urh. ym.) varv -et -; slag -et -: -ksen pituus varv|längd, -distans; ensi -ksella under första varvet; jänis juoksi kaksi —ta haren gjorde två slag. 2. (tarkastus- ym.) rond; tehdä ~ kaupungilla göra en rond fen rund) i staden. 3. (auringon) omlopp; (mer.) rundtörn. 4. (kaarros) bukt. 5. sieltä tulee — (ta) det blir en omväg. 6. karhun — (mets.) ring -en -ar; karhu on -ksessa björnen är ringad, -aika omloppstid; (urh.) varvtid. -hiku (tkn.) omloppstal, varvfanUal. -mit-tari varvmätare, takomet|er -ern -rar; (iskunlukija) slagräknare; gyrometer. -no-peus8 varv-, omlopps-, rotations|hastighet. -pituus* varvlängd, -distans, kierryksilin, -ssä: mennä -in (olla -ssä) rulla ihop sig; bli (vara) vriden (hoprullad, tvinnad).

kierrl!äntä* (kiertäminen) vridande; tvinnande; vrt. kiertää. -ateUä* kretsa (kring ngt); göra* omvägar; slå

slingerbul-tar. -ättää* låta* vrida (cirkulera); ks. kiertää.

kierteelllinen gängad; (rihlattu) räfflad. -Dnousu gängstigning, -nvääntölevy gängskiva. -tön ogängad; (er. kivr.) oräfflad; utan gängor (räfflor), kierteinen vriden: (ruuvimainen) skruv-formig, skruvlik: vrt. kierteellinen, kierukka i nen. kierteislbärtä gripsvans. -jousi (tkn.) spiralfjäder. -kaira spiralborr. -putki spiralrör. -pyrstö gripstjärt. -rihla spiralräffla, -sumu (täht.) spiralnehulosa. kierteі|lttaä * (tkn.) gänga; skära* gängor, -tys gängning; gängor pl. (-kone gängmaskin. -sorvi gängskärningssvarv.) kierte||lévä (kringströvande, (-)vandrande; ambulerande; (vastaus) undvikande; vrt. kierrellä, -ly 1. kretsande, kretsning: (kringströvande, (-)vandrande; cirkulation. 2» vrt. kierrellä 2; (vastata) -rellen, kierto* 1. (-kulku) kretslopp -et; cirkulation; (pyörintä) rotation: (liikunta) rörelse, omlopp -et; (juoksu) lopp -et -; (rata) bana; (mutka) omväg -en -ar; (vääntö) torsion; (kerta) varv -et -; vrt. kierros, k i e r-rä n tä, k ier t ely. 2. iso — (ksv. Convolvulus) vinda, konvolv|el -eln-ler. -aika (täht. ym.) omloppstid, -ajelu (mik.) rundiresa, -tur. -akseli rotationsaxel; (mek.) spind|el -eln -lar. -artikkeli (san.) cirkulär|artikel, -ledare. -ilmaus omskrivning, -jakso cyk|el -eln -ler, -lar. -jännitys torsionsspänning. -kaihdin rullgardin, -kanki vevstak|e -en -ar; svänglel -eln -lar. -kasvi (köynnös—) slinger-, kläng|växt. -kausi omloppstid; period -en -er. -keskiö vridpunkt; (fys.) torsionscentrum. -kirje, -kirjoitus rundskrivelse; (vir.) cirkulär -et -. -koje vindapparat. -koulu ambulerande skola, -kulku krets|gån^r, -lopp: cirkulation, -kulma (fys.) torsionsvinkel. -kysely rundfråga; enkät ^en -er. -käynti rund |vandring, -tur; rond *en -er. -lainen 1. (hnk.) landstrykare.

vagabond -en -er; (irtolainen) lösdrivare; elää -laisena vagabondera. 2. (täht. satelliitti, kuu) satellit -en -er.-laiselämä vagabondliv. -laisluonne vagahondnatur. -laisuus* lösdriveri. -lentomatka flygrundtur, -lihas (an.) vrid muskel, -liike* kretsrörelse; rotation; cirkulation; (saarto—) kringgående rörelse, -liikenne cirkulerande, cirkulations|-trafik. -lintu strykfågel, -lujuus (luj.) vrid-, torsionslhållfasthet. -lämmitys cirkulations-värmning. -malja (urh.) vandringspokal, -matka rund|resa, (kierros) -tur. (-lippu rundresebiljett, -suunnitelma rundreseptan.) -nivel vridled. -nopeus omlopps-, rotations^ hastighet. -palkinto vandringspris, -pinta rotationsyta. -portaat pl vindel-, spiral|-trappa. -pumppu cirkulations-, rotationsJ-pump. -pöytä (tkn.) drejbord; (kääntö svängbart bord. -rata ringbana. -suunta rotationsriktning, -sähke cirkulärtelegram, -tanko ks. -k a n k i. -taso rotationsplan. -teitse på omväerar. -tie omväg: -teitä ks. -teitse, -tähti planet -en -er. - vaihde (raut.) vridbar växel, -valitsija (puh.) vridväljare, -viljely(s) (mv.) omloppsbruk; vrt. vuoro~. -voitelu (tkn.) cirkulationssmörjninsr. kiertue (taid., näyt.) turné -(e)n -er. -lainen

turné|medlem, -deltagare, kiertllymä tvinning; (mek.) vridning, torsion, -yä* (esim. lanka) tvinnas; (vääntyä) vridas*: (lauta, puus.) slå, kasta sig: (kietoutua) slingra sig-; snärjas2; (punoutua) snos3; (kääriytyä) linda sig; lindas; viras, vira sig; (kerälle, telalle) rulla ihop sig; rullas: siima -yy reven snor, tvinnar sig; ~ vääräksi vridas sned, krokig; kartta -yy auki kartan vecklar upp sig; ~ (vetäytyä) palloksi rulla ihop sis- f till ett klot); -yvä vridbar, kiertämätön ovriden, otvinnad; (kuv.) som inte kan kringgås: vrt. seur. kierltää 1. fr: a) (alkup.) (pyörittää) vrida; ~ avainta lukossa vrida om nyckeln I låset ~ auki vrida upp. (irti) lös; ~ kiinni skruva till: ~ tankaa tvinna garn: (kelata) vinda; ~ (kietoa) kätensä jnk kaulaan linda (slimrra) sina armar om halsen på ngn: b) (kuv. kartella) undvika (väisfää väja undan för) ngn; ~ kiveä väja för en sten: ~ lakia kringgå lagen; siitä ei pääse -famalla (sitäei voi —) det kan man inte komma ifrån (där hjälper inga undanflykter); c) — karhu (mefs.) ringa en björn: maa — aurinkoa jorden kretsar kring- solen: ~ taloa gå (ströva, röra sig, kretsa) omkring ett hus; ~ maita mantereita ströva f färdas, vandra^ land o. rike runt; ~ niemen kärki runda (dubblera^ en udde; (tehdä kierros) göra en rond, (mutka) en omväg. 2. itr. joki — ympäri kaupungin floden rine-lar sig, flyter omkring staden; kotimatkalla hän -si kaukaa han srjorde (tog) en lång omväer på hemväeren: veri — suonissa blodet flyter (cirkulerar) i ådrorna; muuri — linnan ympäri en mur omger borgen: kaupungilla — huhu ett rvkte Sfår (cirkulerar) i staden; panna lista -tämään låta en lista cirkulera: paperit ovat -tämässä pappren cirkulerar; panna -tämään (liik-keelle) sätta i omlopp; ~ akselinsa ympäri rotera kring sin axel; pöydän ympäri gå

runt bordet; kretsa kring bordet; -tävä iai-teilijaseurue konstnärsturné; -täen kaartaen på omvägar; under krumbukter; undvikande; -tävä palkinto vandringspris; kääntää -täen (kiel.) översätta genom omskrivning; ilmaista -täen omskriva, kierukjka* 1. (mat.) spiral -en -er; -an muotoinen spiral-, snäck-, skruv|formig. 2. (tkn., kel.) snäcka; (ruuvi) skruv -en -ar. -inen ks. -an muotoinen, -jousi spiralfjäder, -koriste snäckornament. -levy (keit.) spiralplatta. -pora ks. k i e r ä p o r a. -pyörä (kel.) snäcka, -syöksy (Int.) spin(n) (tpm.). kierä 1. (a.): ~ jää glanskis. 2. (s. tkn.) snäcka; spiral -en -er; skruv -en -ar; vrt. kierukka, kierä||hdys (vierähdys) sväng(ning). -htää* svänga8 sig; (vierähtää) ramla; stjälpa; trilla; tumla; vrt. kieriä.

kierä|liUä (j.) ks. k i e r o i 11 a. -jousi spiral-, skruv|fjäder. -kuljetin (nost.) snäck-, spiral|-transportör. -nosturi (nost. ruuviväkivipu, väkiruuvi) (skruv)domkraft. -pora spiral borr. -putki spiralrör. -pyörä, -ratas (tkn.) snäckhjul. -syöksyrata spiral|glidbana, -rutsch-(bana). -vanunki spiraltråd. kiesit, kääsit (ajon.) pl schäs -en -ar. kietaista ks. seur.

kietol|a* linda; slingra; veckla, vira; ~ sanoilla (kuv.) snärja8; ~ verkkoonsa (kuv.) fånga i sina garn; ~ kätensä jnk kaulaan linda (slingra) sina armar om halsen på ngn; ~ pauloihinsa (kuv.) snärja (fånga) ngn i sina garn. -utua* snärja2 in sig; insnärja2 sig; insnärjas8; (sotkeutua, er. kuv.) invecklas; trassla in sig; (tunkeutua) innästla sig (i ngt); (kääriytyä) vira in sig; viras; -utunut insnärjd, intrasslad, inflätad: toisiinsa -utu-neet insnärjda (intrasslade, inflätade) i varandra; samman|snärjda, -flätade, kievari ks. kesti kievari.-kyyti hållskjuts, kihahltdus fräsning, -taa* 1. (sihistä, sähähtää) fräsa8. 2. (äkkiä kohota, läikähtää): viini -ti päähän vinet steg åt (gick i) huvudet; kyynel ~ silmään (ngn) får tårar i ögonen; en tår sipprar fram ur ögat (tränger fram i ögat); vesi -ti kielelle det vattnades i munnen.

kihar|a 1. (s.) lock -en -ar; ~ssa (vara) lockig; falla i lockar; laittaa -oille locka; kiertyä ~an locka sig. 2. (a.) lockig; knollrig; krusig; krullig, -inen lockig; kelta ~ gudlockig. -karvainen: ~ koira en krullhårig (krullig) hund. -tukkainen med lockigt hår; lockig, kihar|jrin papiljott -en -er -taa* 1. krusa; krulla. 2. ks. seur. -tua* krusa, knollra (krulla) sig. -uus8 lockighet; knollrighet; krullighet. kihdata (j. vivahdella) skifta, kihelmö||idä klia; ialkaa -i det kliar i foten; (kirveliä) svida . -inti* klåda; (kirvely) svidande, sveda, kihermä (kokoelma, harv.) samling; (ryhmä)

grupp -en -er; (parvi) flock -en -ar. kihertää*: nauraa ~ fnittra, kiherä ks. kihara.

kihi||nä 1. fräsande; väsande; sjudande. 2. (kuhina, vilinä) myllrande; myll|er -ret. •stä 1. (sihistä) fräsa2; (sähistä) väsa2;

(kiehua) sjuda*. 2. (kuhista, vilistä) myllra, vimla; (parveilla) svärma; torilla -si kansaa det myllrade (vimlade) av folk på torget, kihl I a (tav. pl) fästegåva; förlovningsring; mennä -oihin förlova (trolova) sig, ingå förlovning (trolovning) med ngn; olla -oissa vara förlovad (trolovad) (med ngn), -jaiset pl, -jaisjuhla förlovnings-, trolovnings|fest -en-er; (kihla jaiskemut) förlovningskalas-et -. -kalut pl ks. kihla; (k)ruunun ~ (krk., leik. käsiraudat) handklovar. -kortti förlovningskort. -kumppani (en) trolovad; fästehjon -et; pl de trolovade; fästefolket, kihlakunnan|jarkisto häradsarkiv, -katselmus häradssyn. -käräjät pl häradsting, -lauta-kunta häradsnämnd, -lautamies häradsnämndeman. -oikeus8 häradsrätt, -puku (hist.) häradsdräkt, -raja häradsgräns, -tuomari häradshövding, -vankila härads |-fängelse, -häkte, -vouti häradsfogde, «yhteismaa häradsallmänning, kihlakunta* härad -et -, -er (-en); vrt. tu o-

m i o k u n t a. kihla|ilahja fästningsgåva; förlovningspre-sent. -sopimus trolovningsavtal, -sormus förlovningsring. -ta fästa, trolova; -ttu morsian fästekvinna; fästmö, -us förlovning, trolovning; julkaista ~ eklatera (förlovning); purkaa ~ slå upp en förlovning (bryta en trolovning), (-aika förlovningstid. -ilmoitus förlovningsannons, -kelpoinen som äger kapacitet att ingå trolovning [-[trolovningskapacitet].-] {+[trolovnings-kapacitet].+} -kelpoisuus8 trolovningskapacitet. -oikeus8 trolovningsrätt. -toimitus trolovningsakt.) -utua* förlova (trolova) sig, ingå* förlovning (med ngn); -utuneet de förlovade (trolovade); fästefolket.-utuminen ingående av för-, tro|lovning. kihn|ata skubba; (hieroa) gnida*; kenkä -aa (hankaa, lyöttää) skon skaver8, -aus skubbande, skubbning; gnidande, gnidning; skavande, skavning, (sko)skav. -uttaa* skubba; (vinguttaa) gnida*; tehdä ~ (kuv.) knoga; ~ eteenpäin knoga sig fram. -utus skubbing; gnidning; knogande, kiho 1. (j. pomo) pamp -

en -ar; koryfé; (sil-mäntekevä) spets -en -ar. 2, (kuohu, kuohunta) svall, -kki* (ksv. Drosera) daggört -en -er. -mato (el. Oxyuris vermicularis) springmask. -ta (tihkua) sippra; (työntyä) tränga2; kyynel -si silmään en tår sipprade fram ur (trängde fram i) ögat; — päähän stiga åt huvudet; vrt. kihahtaa, kihti* (luuvalo) gikt -en. -kohtaus giktanfall. -kolotus giktvärk. -kuhmu gikt|knöl, -knuta. -nen giktbruten. kihu 1. (räiskä, el. Siercorarius) labb(e) -en -ar. 2. ks. hyörinä, vilinä, kuhina, kihveli skyff[el -eln -lar. kiiata (harv. leijailla, liitää) flyga, sväva, ila. kiid||ellä * ks. kiitää, -ättää* ge* fart åt, skynda på; ~ sana jllk ila (skynda) med bud till ngn; vrt. kiitää, kiihdy|[ke* eggelse; stimulans -en; irrita-ment -et -; (vaikutin) drivfjäder; (kannustin) sporre, -ksiin: joutua (saattaa) ~ bli (göra ngn) upphetsad, -ksissä: (olla) ~ upphetsad; läsnäolijat olivat kovin ~än de när-

varande var mycket upphetsade; en stark upphetsning rådde bland de närvarande, -te (katalyytti, kem.) katalysator, -tin* 1. ks. -ke. 2. ks. -t e. 3. accelerator. -ttävä stimulerande; vrt. seur. -ttää* egga; stimulera; (jouduttaa) påskynda; driva* (på); forcera; (ärsyttää) irritera; (lisätä) öka; ~ vauhtia öka farten; vrt. kiihottaa, -tys eggande, eggelse. (-keino stimulans-en.) kiihke[|tä (kiihtyä) bli häftig(are); förivra sig. -ys8* häftighet, hetsighet; ivrighet; hetta; lidelse.

kiihke]ä häftig; (kiivas) hetsig; vrt. katkera; (kiihtynyt) upphetsad; (innokas) ivrig; (vrt. kuuma) het; (kova) skarp; (intohimoinen) lidelsefull; väittelyn ollessa -ininällään när diskussionen (ordbytet) var som häftigast (livligast, hetast); ~ riita en häftig (hetsig) strid; ~ (kiihtynyt) mieliala upphetsad sinnesstämning; ~ kilpailu skarp konkurrens; ~ taistelu en het strid, -luonteinen hetsig; med hetsigt lynne, -sanainen hetsig, -sti häftigt; hetsigt; ivrigt; hett; med iver; (intohimoisesti) passionerat; lidelsefullt; kokouksessa kiisteltiin — det gick hett till på mötet; mitä -immin på det häftigaste (ivrigaste). -sävyinen hetsig; hätskt hållen, kiihko iver -n; vrt. kiivaus; (halu) vurm -en; mani -n; (intohimo) passion; lidelse; (vimma) ursinne -t; olla ~issaan vara upphetsad.

kiihkoi|jlija (yltiöpää) fanatiker; ivrare, svärmare; (tuittupää) hetsporr |e -en -ar. -lia: ~ jnk puolesta ivrigt (häftigt, hetsigt, passionerat) kämpa, gå in för ngt; ivra, vurma för ngt; -leva ivrig; häftig, hetsig; vurmig, passionerad, -lu fanatism; vurmeri; hets -en. -nen lidelsefull; vrt. kiihkeä, -suus8 lidelsefullhet; vrt. kiihkeys, kiihko, kiihkoisänmaallinen chauvinistisk; vrt. y 1-tiö~ -isänmaallisuus8 chauvinism, -kansallinen (a.) nationalistisk; ~ hnk. nationalist. -kansallisuus8 nationell fanatism; nationalism, -katolinen (a.) ultrakatolsk. -kausi: myrsky- ja — (kirj.hist. ym.) Sturm und Drang-period. -mieli fanatism, lidelse, passion, -mielinen fanatisk, lidelsefull, passionerad, -mielisyys8 lidelsefullhet, fanatism. -päinen (-mielinen) fanatisk, --oikeistolainen {s.) högerfanatiker, ultra-högerman. -suomalainen (aito—) 1. (s.) äkt-finne. 2. (a.) äktfinsk; ultrafennoman(sk). -suomalaisuus8 (aito—) äktfinskhet. -ton lidelsefri, passionsfri; (maltillinen) sansad, lugn. -ttomasti lidelsefritt, -ttomuus8 lidelsefrihet; sans -en; lugn -et. -uskonnollinen ultrareligiös. -uskonnollisuus8 religiös fanatism, -utua* bli ivrig (häftig, hetsig); brusa upp; vrt. kiihtyä, -vanhoillinen (j. pata—) stock-, ultra|konservativ. kiihoke* (kannustin) sporr|e -n; (ärsyke)

irritament; eggelse; vrt. k i i h d y k e. kiiho||tin * ks. kiihoke, k i i h d y k e. -ttaa* (yllyttää) (upp)egga; (villitä) uppvigla; (innostaa) uppelda, entusiasmera; (ärsyttää) irritera; (kannustaa) sporra; agitera (för ngt); ~ kapinaan mana (hetsa) till uppror; ~ kansaa uppvigla (agitera bland) folket; ~ mielikuvitusta egga fan-

tasin; -tettu, -ttunut uppeggad; uppagiterad; hermoja -ttava nerv | pirrande, -kittlande, -ttaja uppviglare; (valt.) agitator. -ttua* (upp)eggas; uppviglas; -ttunut mielikuvitus uppjagad, överspänd fantasi; -ttunut mieliala upphetsad sinnesstämning; upphetsning; vrt. kiihtyä, -ttuneisuus8 upphetsning; hetsighet; irritation. -ttuv(ais)uus8 irritabi-litet. -tus- (yhd.) agitatorisk; agitations-, kiihotus eggelse, uppvigling; agitation, agi-tering. -aine (virkislysaine) stimulans -en -er; (ett) stimulan ti a. -keino eggelsemedel; agitationsmedel, -keskus agitationshärd. -kirjallisuus8 agitations-, uppviglings|littera-tur. -kirjoitus agitations |skrif t, -artikel, -kokous agitationsmöte.-kynnys (psyk.) ks. ärsytyskynnys. -matka agitationsresa. -puhe agitationstal. -rahasto agitationsfond. -tarkoitus agitationssyfte, «toiminta, -työ agitations-, uppviglings|verk-samhet. -arbete, kiihtelys (hist. mt. 40 nahkaa) tim|mer -ret -. kiihtosana (kiel. interjektio) interjektion, kiihtyj|mys upphetsning; vrt. kiihko,

(«tila tillstånd av upphetsning.) -neisyys8 hetsighet; upphetsning, -nyt ks. k ii h ty ä -vyys8. (fys.) acceleration, -ä* 1. (yltyä) tilltaga*, stegras; stiga*; (kasvaa) växa; (päästä vauhtiin) taga* (få*) fart; (huipistua) (till) skärpas2; tillspetsa sig; (tehostua) forceras; tuuli -y vinden tilltar; koneen käynti -y maskinen accelererar; -vää vauhtia i forcerat tempo; tahti -y takten ökar, blir mer forcerad; -viä tuulia (rad. säätied.) tilltagande vindar; -vä nopeus (fys.) aecelere|rande,-rad hastighet. 2. (kiivastua) bli häftig(are); (ärtyä) bli upphetsad (hetsig[are], irriterad); (kuohahtaa) bli upprörd (uppbragt); hän -i -mistään han blev allt häftigare (mer upphetsad, hetsigare, mer upprörd); mieli -y sinnet blir upphetsat (upprört); (olla) -mässä (-mään päin) bli häftigare (hetsigare); bli mer upprörd; tilltaga; mieliala -y stämningen blir upprörd (upphetsad); hänen äänensä -i han höjde på rösten; -nyt mielentila upprörd (upphetsad) sinnesstämning; äärimmilleen -nyt ytterligt upprörd; yhä -vä allt hetsigare; allt mer upprörd, forcerad, kiikar||i kikare; sinulla lienee jtk —ssa (j. toivossa, odotettavissa) du lär (torde) hängt i kikaren. -i(kivääri kikargevär. -kotelo kikarfodral. -tähtäin [amp., sol.] kikarsikte. -viivoitin kippregel.) -oida kika (jtk på ngt).

kiikastaa strama; (tehdä tenää) haka upp sig

(på ngt); göra* svårigheter. kiikkerl|yys2 (mer.) rankhet. -ä rank. kiik|ki*: olla -issä vara i knipa, klämma; vara illa ute; stå sig slätt; joutua —in råka i knipa, klämma; råka illa ut. kiikku* gunga; vrt. k e i n u. -a gunga; (keikkua) vicka; (heilua) svänga2; (vaappua) vagga, -hevonen (leik.) gunghäst, -laulu gung|visa, -låt. -lauta gungbräde. -rekki (voim., sirk.) trapets, -tuoli gungstol, kiiku||nta* gungning; vickning; svängning, vaggning. -tella* gunga; vagga; (keikuttaa) vippa (på ngt); vicka (på ngt), -ttaa* 1. gunga; vicka; svänga; (tuudittaa) vagga.

2. (kantaa retuuttaa) kånka; släpa, -tus 1. gungning; vickning: svängning; vaggning; vippning. 2. kånkande; släpning, kiila kil -en -ar; vigg -en -ar: (varren kiinnitys suude) skaftkil. -istutus (mtsh. puristus ~) klämplantering, -kehys kilram. -kirjoitus ks. nuolenpää-, -kiveys pack-stenslag|er -ret -. -mainen kilformig.-n(irro-tin kiljagare, -pää kilhuvud, -selkä kilrygg.) -nuotta (kal.) kilnot. -nura (tav. kilspår. -oks as tus (puut.) kilympning. -puristin kilklämmare. -ta kila. -us kilande, kilning. (-vasara kilhammare.) -utua* kila sig. kiiliäinen (saivarlaja, hnt. Oestrus, Hypoder-

ma) styng -et -, styngfluga. kiille* glans -en; (kiv.) glim|mer-ret; kattguld; vrt. hammas—, --esiintymä glim-merfyndighet. -kangas glanstyg. -koriste glitt|er -ret. -liuske glimmerskiffer. -Uä ks. kiiltää, -paperi mikanitpapper. -peit-teinen överdragen med emalj, -poimu (el.) emalj I veck, -streck -et -. -poimuinen (el.) strecktecknad. -suomu glimmer-, (kal.) ganoid|fjäll. -suomuiset (kal. Ganoidei) ganoider, emaljfiskar, kiillo||ke, * -te* puts-, skur-, poler|medel; (puus.) polityr -en. (-lakka polityrlack; lackfernissa; flatting.) kiillollton glanslös; (himmeä) matt. -ttaa* blanka; glätta; (silittää) glans(k)a; (puus.) polera; (vahalla) bona; — kengät blanka skor; — veitsiä skura knivar; — lattia bona golv; -tettu blank, glansig, polerad; -tettu kahvi (riisi) polerat kaffe (ris); -tettu (vahattu) lattia bonat golv. -ttaja fejare; polerare; (kengän ~) skolborstare, -putsare. -t tama ton oblankad; opolerad, obonad, kiillo|lttua poleras, -ttuva: (helposti) - (lätt) polerbar.

kiillotus blankande, blankning; glans(k)ande, glans(k)ning; fejande, putsande; polerande, polering, -harja blank-, poler|borste. - hiekka skursand; polersand. -jauhe putspulver, -kalkki putskalk. -kiekko ks. -1 a i k k a. -kivi skur-, poler|sten. -laikka polerskiva. -muste blaiiksvärta. -puna poler-, pariser|rött. -rauta glättningslod. -rumpu polertrumma. -saippua polertvål. -tahdas, -tahna puts-pomada. -terä polerål. -tilkku puts-, skur|-lapp. -vaha bon-, poler|vax. -voide skur-pasta, putspomada; (kenkä~) blanksmörja, -öljy putsolja. kiilto* glans, lyster; (hohto) skim|mer -ret. -hilekortti glitterkort. -hionta blankslip-ning. -hopea (mlv., Isl.) blank-, glans|silver. -inen glänsande; (yhd.): kullan — med guldglans; guldglänsande, -kangas lyster-, glans|-tyg. -kaulus stärkkrage. -kenkä ks. -nahkakenkä. -kivi ks. jalokivi, -kuoriainen (hnt. Nitulidae) glansbagge, -kuva glansbild. -lakka glarislack. -lanka lyster-, fflans|garn. -maali lack-, emalj|färg. -mato (hnt. Lampy-ris noctiluca) lysmask, -muste blanksvärta, -nahka lack-, blank|läder. (-kenkä lack-, blankläders|sko.-käsine glacéhandske. - pahvi glans|kartong, -papp. -paperi glanspapper, -pensas (Aucuba japonica) aucuba. -pinta glänsande yta. -pintainen med glänsande yta; glansig. -puu (lahopuu) lysved; uggle-

ved. -silittäjä(tär) glansstrykerska. -silitys glansstrykning, -tärkkelys glansstärkelse, -vaate lystertyg. -voide blanksmörja, -väri glans-, lyster-, blank|färg. -öljy lackfernissa. kiiltäv|jyys2 glansighet; (kiilto) glans -en. -ä glänsande, glansig; (kirkas) blank; blänkande; glimmande, skimrande; (loistava) lysande; vrt. kiiltää; —n puhdas skinande ren; — väri lysande färg. kiiltää * glänsa2; (kimallella) blänka2, glim

ma, (hohtaa) skimra, kiilu||a glimma, blänka; (säteillä) stråla; glänsa, lysa. -silmä(inen) blankögd; med blänkande, glänsande ögon; glimögd. kiima brunst -en. --aika brunsttid. -inen brunstig.

kiinalainen 1. (s.) kines -en -er, / kinesiska. 2. (a.) kinesisk, -skortteli kineskvarter(et) (San Franciscon i S. Fr.), -ssilmät pl kinesögon.

kiinan||[asteri (Callistephus chinensis) träd-gårdsaster. -hopea (hopeoitu uushopea, alf e-nidi) alfenid, nysilver, -kuori (frm.) kina-bark. -muuri (Kiinan muuri) den kinesiska muren, -ruoho kinagräs, rami. -ruusu ks. i i b i s r u u s u. kiina||puu (ksv. Cinchona) kinaträd, -ta (er. yliopp. olla tilap. yötä toisen luona) kinesa. - tar kinesiska, -viini (frm.) kinavin. kiinne * 1, (Iak.) fasta. 2. (fys. tartunta, adheesio) vidhäftning, adhesion, -kirja fastebrev. -kohta fästpunkt; hållpunkt; fast punkt, -laastari (frm.) häftplåster, -laina ks. kiinnityslaina, -piste fix-, mät|-punkt; hållpunkt; ks. k i i n t o-, kiininetä* bli fast(are); taga * fast(are) form; befästas2; stabiliseras; markkinatilanne -tenee marknadsläget stabiliseras; kurssit -tenevät kurserna blir fastare (stabiliseras), kiinnevelka intecknad skuld, gäld. kiinni 1. (suljettuna) stängd; panna ~ (sulkea) stänga; pane ovi stäng dörren! ikkuna menee hyvin — fönstret sluter väl till; ovi ei mene ~ dörren går inte igen; panna portti — stänga (sluta till) porten; panna kirja — slå igen boken; ovi on — dörren är stängd, (lukossa) låst; myymälä oli jo — butiken var redan stängd. 2. fast; ottaa

— taga fast (fatt), (tarttua gripa (fasttaga) ngn; saada ~ få fast ngn (fatt i ngn); få tag i ngn (ngt); varas otettiin (saaliin) — tjuven blev gripen (greps); pitää — mieli-piteesftään (pysyä -sään) stå fast vid (hålla på) sin åsikt; päästä — jhk få hugg på (komma åt) ngn; päästä lujemmin jhk — (kuv.) få ett fastare grepp om ngt; pitää — oikeudestaan hålla på sin rätt; pitää — elämästä (kuv.) hänga fast vid livet; pitää ~ jnk lupauksesta taga fasta på (turvata hålla sig till) ngns löfte. 3. joutua — rikoksesta bli fast för (bli överbevisad om) ett brott; beträdas (bli beträdd) med ett brott; olla

— rikoksesta häfta för brott; joutua — bli fasttagen; bli (råka, åka) fast, ertappas (för ngt), (vangituksi) bli gripen (fängslad, anhållen). 4. olla lehdet ovat — toisissaan bladen sitter fast (är fästade, häftar) vid varandra; paalu on lujasti — pålen sitter hårt fast (är hårt fäst[ad]); paperi on tarttu-kiinnike — kii

nut ~ jhk papperet har fastnat vid ngt; puut ovat ~ toisi(ssaan (kasvaneet —insa) träden har vuxit ihop, fast vid varandra; silmät ~ kirjassa med blicken fastnaglad vid boken; laiva on ~ laiturissa fartyeret är förtöjt (angjort) vid kajen. 5 »olla ~ keskustelussa vara upptagen av (inbegripen i) ett samtal; olla ~ työssään vara upptagen av (bunden vid) sitt arbete. 6. panna ~ fastgöra, fästa (nuoralla med ett snöre); panna hevonen ~ göra fast (tjudra) en häst. 7. (snt.): ~ ylhäältä upptill fast (fästad, sluten); katto katossa (toisessaan) ~ tak vid tak; panna silmät ~ (ummistaa silmänsä) sluta (till) ögonen: blunda; panna takin napit ~ knäppa till (igen) rocken; sitoa säkin suu ~ knvta till en säck; liimata (juottaa, kasvaa) ~ limma (löda, växa) fast, fast|limma, -löda, -växa; muurata ~ mura till (igen); ~ liimattu fastlimmad; ~ kasvanut fast|växt, -vuxen; ~ kierretty fastskruvad; ~ kotkattu fastnitad; ~ kytketty fastkopplad; ** muurattu fast-, igenlmurad; ~ ommeltu f äst sydd; igensydd; ~ muuraus fast-, igen-, till |murning; ~ naulaaminen fast-, till 1 -spikning; ~ naulattu fastspikad; till-, igen|-spikad; ~ oiettu fasttagen, gripen; ~ pantu fastsatt; (suljettu) (till)sluten; (igemstängd; ~ juotettu (met.) fastlödd; — jäätynyt fast-frusen; ~ kasvanut, kasvettunut fast I vuxen, -växt (jhk vid ngt); (umpeen kasvanut) igenlvuxen, -grodd.

kiinni||ke* fäste -t -n; (yhd.) -hållare; infattning. -ottaja fasttagare. -otto fasttagande, gripande, anhållande, -ottopalkkio (vrk.) ertappningspengar. -pano stängning, (-aika ks. sulkemisai ka.) -pidike, -pidin hållhak|e -en -ar. -pito, -pitäminen (kuv.) fasthållande (jst vid ngt); ~ pitävä fasthållande (jst vid ngt), -saaja (-ottaja) fasttagare;

den som ertappat (gripit.) -saanti er-tappande, gripande, -sidonta tillknytning. -te, -tin fäste -t -n; (valok.) fix a ti v; fixer-bad. -ttyä* (tarttua) fastna (vid, på ngt); fästas2 (vid ngt); (kuv.) bli fäst (jhk vid ngt), -ttäminen (Iak.) in tecknande, -ttä-mätÖn (Iak.) ointecknad.

kiinni 11 tää* 1. (panna kiinni) fästa2; göra* fast (vid ngt); (köyttää kiinni) surra; förtöja2; ~ (nitoa) paperit toisiinsa häfta samman pappren; ~ vene paaluun göra fast (förtöja) en båt vid en påle; ~ purjeet (mer.) beslå* seglen; — (laiva) laituriin (mer.) förtöja vid, angöra en brygga (kaj); (kuv.) ~ toiveensa jhk fästa (knyta) sina förhoppningar vid ngt; ~ jnk huomiota fängsla ngns uppmärksamhet; rikta, fästa ngns uppmärksamhet på ngt; (puoleensa) tilldraga sig ngns uppmärksamhet; ~ hallituksen huomiota asiaan rikta, fästa regeringens uppmärksamhet på saken; se mies olisi -ettävä yliopistoon den mannen borde fästas vid universitet; ~ katseensa jhk fästa sin blick på ngt (ngn); observera ngt (ngn); ~ mieltä ks. kiinnostaa; tämä ~ detta upptar (sysselsätter). 2. (Iak.) inteckna. 3. (kaup.) ~ (sijoittaa) insätta, placera, investera. 4. (valok.) fixera.

kiinnityksen||hakija (Iak.) inteckningssökan-

nteistörasitus kii

de. -haltija inteckningshavare. -saaja som erhålller (-it) inteckning, kiinni t yksetön ointecknad; ograverad, gra-vationsfri.

kiinnitys 1. fästande; (-kohta) fäste -t -n; (yhd.) fäst-. 2. (Iak.) inteckning; hankkia (hakea) ~(tä) i hk (Iak.) söka (utverka) inteckning i ngt. -ainefixativ. -asia (Iak.) inteckningsärende, -asiakirja intecknings-handling. -kelpoinen (Iak.) inteckningsgill. -kirja inteckningsurkund, -kohde inteckningsobjekt. -kohta fästpunkt; (kuv) hållpunkt. -koje, -koukku fäst (anordning, -hake. -köysi (laivan) förtöjning; (veneen) fånglina, -laina inteckningslån. -laite (be)-fäst(ninsrs)anordning. -laitos (Iak.) inteckningsinstitut -et -. -luotto intecknínerskredit. -masto (mer., Ini.) ans-örings-, förankrings|-mast. -myönnytys inteckningsmederivande. -määrä inteckningsbelopp. -nasta häftstift, -paalu förankrings-, ankar'påle; pollare, -poiju (mer.) förtöjninsrsboj. -pöytäkirja (Iak.) inteckningsprotokoll, -rengas förtöjnings-, fäst|ring. -suola (valok.) fixersalt. -tapa (vid)fästnings-, (mer.) förtöjnings|-sätt. -todistus inteckningsbevis, -vaade inteckningsanspråk. -velallinen inteckningrs|-gä Id enär. -velka intecknad skuld, -velkoja intecknings|borgenär. kiinnityttää* låta* fästa; (Iak.) låta* inteckna; utverka inteckning, kiinnos||taa intressera; (askarruttaa) sysselsätta*. -tamaton ointressant; föga intressant (lockande); likgiltig, -tamattomuus2 oförmåga att väcka intresse; likgiltighet, -tava intresseväckande, intressant, -tavuus2 förmåga att intressera, fängsla, -tua fatta intresse (jhk för ngt); intressera sig (för ngt); -tunut intresserad (jhk. jst för [av] ngt), -tu-neesti med intresse; intresserat, -tus intresse -t -n (jhk för ngt), kiinnoton* ks. m i e 1 e n~. kiinteimistö ks. kiinteistö, kiinteistö fastighet; fast egendom -en; irtaimisto ja ~ lös o. fast egendom, -eläke ks. s y y t i n k i. -huutokauppa fastisrhets-auktion. -hypoteekki fastighetshypotek. -jaotus fastighetsindelning, -johtaja fastighetsdirektör. -kauppa fastighetsköp, -kaup-pias ks. -n v ä 1 i 11 ä j ä. -kiinnitys fastighetsinteckning. -kirja fastighetsbok. -konttori fastighetskontor, -laina fastighetslån. -lautakunta fastighetsnämnd, -luettelo fastighets (längd, -förteckning, -liggare, -luotto fastighetskredit, kiinteistönühallinta fastighetsbesittning, -haltija fastighetsinnehavare, -hankkimis-oikeus rätt att förvärva fast egendom, -lunastus fastighetsutlösen. -luontoinen av fastighetsnatur, -luovutus fastighetsöverlåtelse. -omistaja fastighetslägare, -innehavare. -omistus fastighetsinnehav -et. -osa fastighetsdel, -osakas samägare av fastighet, -saanto fastighetsfång. -välittäjä fastighets|-mäklare, -förmedlare, - välitys fastighetsförmedling.

kiinteistöüosuus2 andel i fastighet, -pankki fastighetsbank. -pantti fastighetspant, -rasite fastighetsservitut. -rasitus gravation av

fastighet, fast egendom, -suorite reallast -en -er. -toimisto fastighetsbyrå. -tulo inkomst av fastighet, - vakuus2 säkerhet i fast egendom. -vakuutus fastighetsförsäkring, -vastike vederlag i fastighet, -vero fastighetsskatt. -verotus fastighetsbeskattning. - yhtiö fastighetsbolag, -yksikkö fastighetsenhet.

kiintenemiiien stabilisering; vrt. kiinne-t ä.

kiint||eys* fasthet; stadga, -eyttää* stabilisera; bringa* stadga (i ngt), -eytyä* ks. kiin-. n e t ä. -eä fast; (fys. jähmeä) fast; solid; ~ omaisuus fast egendom; ~än tiliin (kaup.) i fast räkning; ~ kappale (tkn.) stel kropp; ~ksi asennettu (tkn.) fastmonterad; stationär. -eähkö tämligen fast. -eäkorkoinen med fast ränta, -iö kontingent; kvot. -iöidä kontingentera, kvotera. -iöinti* kontingen-tering, kvotering, kiinto* 1. (harv.) ks. mielenkiinto. 2. (yhd.) fast, fix-, -akseli fast axel. -isa,-isasti intressant, -jää fast is. -kallio ks. kallioperä. -kaulus fast krage, -kauluksinen med fast krage, -kuutio fastmassa; fast kubikmått -et. -kuutiometri kubikmeter (fast mått), -loisto fyr med fast ljus. -mitta fast mått. -naineu fast. -pallo (sot.) drak-, observations |ballong, förankrad luftballong, ballon captif. -piste fast punkt; (mnm.) fixpunkt, riktpunkt, -puomi fast bom. -tähti fixstjärna. -uitto (ut)flottning. kiinty||mys hängivenhet, intresse (för ngt); (taipumus) böjelse (för ngt), -ä* fästa2 sig (bli fäst[ad], fästas) vid ngt; olla -nyt jhk (vara) fästad vid ngt; huomio oli -nyt (yksinomaan) sotaan uppmärksamheten var (ute-: slutande) fäst vid (riktad på) kriget; olen -nyt siihen ajatukseen jag kan inte frigöra mig från, komma ifrån den tanken; -nyt jhk (uskollinen jllk) ngn tillgiven; (kiinnostunut jst) (vara) intresserad av ngt. kiintää* 1. ge* stadga; stadga; fästa. 2. ks.

kiinnittää. kiipei|Ilijä 1. klättrare; (yhd.) -bestigare. 2. (kuv.) ks. kiipijä. -llä klättra; kliva*, -ly 1. klättrande. 2. (kuv.) (politiskt) lycksökeri^ karriärjakt, kiipeli||in, -ssä (j.) (i) knipa, klämma; trångmål; vrt. k i i k k i. kiipeäminen (voim.) klättring, äntring, •sköysi (voim.) lina. -ssalko, - s tanko stång, -steline klätterredskap. kiipijä 1. klättrare. 2. (onnenonkija) lycksökare; streber; karriärist. 3. ~t (lin. Scanso-res) klätterfåglar. -kala (el. Anahas scan-dens) klätterfisk. -kasvi klängväxt; lian. -luonne streber|natur, -mentalitet, -viikuna hängfikus, småbladig klätterfikus. kiipimä|lelin (ksv.) kläng-, klätter|organ, -jalka (lin.) klätterfot. -jaikainen (lin.) partåig. -juuri (ksv.) klätterrot. -kenkä (vuoristokenkä) klättersko. -lintu ks. kiipijä 3. kiipiä* (kavuta) klättra; kliva, kiirahtaa* (kellahtaa, kuukahtaa) falla (omkull); stjälpa; slinta*, kiiras||torstai (kirk.) skärtorsdag, -tuli (kat.; us, kuv., leik.) skärseld.

1. kiire 1. (s.) brådska; hast -en; (nopeus) skyndsamhet; minulla on kova ~ jag har mycket bråttom (det jäktigt); pitää ~tlä ha bråttom (hasta, skynda) med ngt; (jouduttaa) skynda på ngt; pitää liikaa ~ttä (hätiköidä) förhasta sig; ~en kaupalla skyndsamt (i flygande fläng; med väldig fart); hän ei pidä ~ttä han gör sig ingen brådska (hast); ~ellä i (med) hast; med fart; skyndsamt; panna ~ttä (leik.: antaa ~en voidetta) jllk skynda på ngt; sillä asialla ei ole ~ttä det är ingen brådska (hast) (det brådskar inte) med den saken; den saken hastar inte (är inte brådskande); viime ~essä i sista minuten; kesken pahimman ~en mitt i den värsta brådskan; ei mitään ~llä! ingen brådska (hast, skyndsamhet) (alis)! det hastar, brådskar inte (alis)! 2. (a.) kiireellinen (ks. tämä); hän lähti kovin ~esti han avlägsnade sig med stor hast (skyndsamhet), skyndade hastigt bort; mitä ~immin med det snaraste; så snart som möjligt; i största hast; vrt. k i i r e i m m ä n.

2. kiire (vanh. päälaki) hjässa; (tunturin-laki) fjälltopp -en -ar; ~estä kantapäähän från hjässan till fotabjället; från topp till tå.

kiireelli||nen brådskande; (pikainen) skyndsam; snar; erittäin ~ extra brådskande; asia on ~ ärendet är brådskande (av brådskande natur [beskaffenhet]); on ~ apu tarpeen en skyndsam (snar) hjälp är av nöden; käsitellä asia -senä handlägga en sak i brådskande ordning; ~ puhelu (vanh.; ks. p i k a p u-h e 1 u) brådskande samtal, -sesti skyndsamt; skyndsamligen; med (i) hast. -syys2 brådskande beskaffenhet (natur); skyndsamhet; vrt. 1. kiire, kiiree||mmin (nopeammin) skyndsammare (hastigare, snabbare); med större skyndsamhet jne. -sti skyndsamt, hastigt, snabbt; i (med) hast. kiirehtim||inen (på)skyndande; pådrivande, forcerande, -israha (Iak.) ilpengar pl. -ätön (kuv.) lugn; maklig; sävlig, kiireh|tiä* 1. tr (jouduttaa) påskynda (työtä arbetet); skynda (på ngn, med ngt); (hoputtaa) driva* på; forcera; ~ askeliaan påskynda sina steg; mennä -timään gå för att skynda (driva) på (ngn); työtä olisi -dittävä arbetet borde påskyndas forceras); arbetstakten borde ökas. 2. itr: kiirehtien (mus.) accelerando; (rientää) skynda; ~ (rientää) apuun skynda (ila) till hjälp (undsättning); ~ työssä (än) skynda på med arbetet; ~ ottamaan skynda att taga. kiireim||miten så snabbt som möjligt; med det snaraste; vrt. seur. -män: ~

kaupalla (kautta, mitä kiireimmin) så snabbt (snart) som möjligt; så fort ske kan; (kovimmassa kiireessä) i största hast. kiirei||nen 1. (nopea) snabb, hastig; (kiireellinen) brådskande; bråd; (levoton) jäktande; (pikainen) skyndsam; ~ aika bråd tid; -set askelet snabba (hastiga, skyndsamma) steg; -set tehtävät brådskande göromål, -syys2 snabbhet, hastighet, brådska, skyndsamhet. kiiri |ä 1. (kieriä) rulla; rullas; vältra sig; vältras. 2. (kiitää) ila; (liitää) sväva; huhukiiru — kiivas

kii

oli -nyi (kantautunut) hänen korviinsa ryktet hade kommit (nått fram) till hans öron. kiiru ks. 1. k i i r e. -Iitaa ks. kiirehtiä, kiirana (el. Lagopus mutus) fjällripa, kiiski (kal. Acerina eernua) gärs -en -ar. kiisla (el. Uria, suku) grissl|a -an -or. kiisseli kräm -en -er. -jauhe krämpulver, kiista 1. (riita) tvist -en -er; (kina) kiv -et; träta; (tora) gräl -et; (väittely) dispyt -en -er, (kirj.) polemik -en -er; olla ~ssa jnk kanssa tvista, strida, kivas, disputera med, er. polemisera mot ngn. 2. (harv. kilpailu, ottelu) tävling, -kapula tviste|ämne -t -n, -frö -et -n; stridsäpple, -kenttä tummelplats -en -er; vädjobana. -kirjoitus polemisk skrift (artikel), -kumppani ks. -v e i k k o. -kysymys tviste-, strids|fråga. -naihe tvisteämne. -nalainen om|tvistad, -debatterad; tvistig; (jonka voi kieltää) som kan bestridas. -nalaisuus2 tvistighet; stridighet, -nha-luinen stridslysten, -ton obestridlig, oomtvistlig, obestridd; vrt. kiistämätön, -ttomasti obestridligt, obestritt, -ttomuus2 obestridlighet, ostridighet, -veikko trätobroder; ks. r i i t a v e 1 i. kiiste (Iak.) processinvändning, kiiste||llä tvista; strida*; kivas, träta*; disputera; polemisera; vrt. kiista, -ly polemik -en -er; dispyt -en -er; vrt. kiista, kiistä[|minen tvistande jne.; vrt. kiistää. -mättömyys2 obestridlighet; ovedersäglighet. -mättömästi obestridligt, obestritt, odisputabelt. -mätön oomtvistlig; icke omtvistad; odisputabel; (kieltämätön) obestridlig; obestridd; (vastaansanomaton) ovedersäglig; minun ~ oikeuteni min obestridliga rätt. kiis|jtää tvista, strida * jne.; vrt. kiistellä; (kieltää) bestrida*, förneka; ~ (väittää) vastaan opponera sig; protestera; todistaja -i aikaisemman kertomuksensa vittnet bestred sin tidigare berättelse, -u (kiv.) kis -en -er. (-suoni kis I åder, -ådra.) kii t||ellä tacka; (ylistää) prisa, lovorda; (kehua) berömma2; (mairitella) smickra; ~ tavaraansa prisa (berömma, rosa) sin vara; -televin sanoin i berömmande (smickrande) ordalag, -etty (hyväksi tunnettu) berömd. — olkoon ks. kiittää, -ettäv|ä berömvärd; (koul. arvos.) berömlig; mitä -in i högsta grad berömvärd, över allt beröm, -ettävästi berömligt.

kiito* ks. kiitäminen; (yhd. us.) il-, -juna express-, il I tåg.-kiuru (Int.) autogiro-n -s; helikopter, -laukka (rts.) slät|löpning, -lopp -et -. -linja expresslinje, -linja-auto ks. ed.

kiitolli||nen tacksam, jst för ngt; (tyydytystä luott.) tacksam; tacknämlig; -sin mielin med tacksamhet; tacksamt; olla ~ saadessaan vara tacksam över att få; olemme -sina ottaneet vastaan (saaneet) lähetyksenne vi har med tacksamhet mottagit Er försändelse; -sena (-sina) mainita omnämna med tacksamhet. -sesti tacksamt, -suuden(osoitus tacksamhets |gärd -en -er, -betygelse.-velka tacksamhetsskuld; olla jllk suuressa -velassa stå i stor tacksamhetsskuld till ngn; vara ngn stor tack skyldig.) -suus2 tacksamhet, kiito|jmatka (Int.-kentällä) start-, rullnings|-

sträcka. -rata (Int.) startbana, -ratsastus ks. kiitolaukka, kiito|s tack -et, -en-; (ylistys) lov -et, pris-et; (kiitokset; yhd.) tacksägelse -n -r; esittää -ksensa fram|bära (-föra) sitt tack (till ngn);

tack ^så mycket)! tack skall du ha! -ksia paljon! tack så mycket! mycken tack! stor tack! tack skall ni ha! Luojan Gud vare lov! Gudi lov! gudskelov! ~ ja ylistys Jumalalle! Gud vare lov o. pris! hän ansaitsee työstään han förtjänar beröm (lovord) för sitt arbete; ~ta ansaitseva beröm-, pris-, lov|värd; lopussa ~ seisoo änden kröner verket; slutet gott, allting gott; veisata jnk ~ta sjunga ngns lov; sen sain -kseksi! (us. iv.) det fick jag till tack; ei -ksia! nej tack! ~ (-ksia) viimeisestä! tack för senast! -adressi tacksägelseadress, -juhla tacksägelsefest. -jumalanpalvelus tacksägelsegudstjänst. -kirje tackbrev, -kortti tackkort. -laulu lovsång, -lause (kiittäminen) tacksägelse; (ylistys ~) lovtal -et -. -maininta hedersomnämnande, -puhe tacktal. -runo lov|sång, -kväde, -sähke, -sähkösanoma tacktelegram, -uhri tackoffer, -virsi lov|-psalm, -sång. kiito||tavara (raut.) il-, express |gods; ~n kuljetus ilgodsbefordran. (-liikenne ilgods-trafik. -toimisto ilgodsexpedition.) -tie ks. -rata.

kiittely tackande; prisande, pris -et; berömmande, beröm -met; (imartelu) smickfer -ret; (suosionosoitukset) bifall -et, kiittämä||ttömyyss otacksamhet; otack -en; ~ on maailman palkka otack är världens lön. -ttömästi otacksamt,

-tön otacksam, kiit|tää* tacka (jst för ngt); (ylistää) prisa; lova; lovorda; (kehua) berömma2; minun on häntä -täminen pelastuksestani jag har honom att tacka för min räddning; lyö tekijäänsä ~ verket prisar mästaren; ~ itseään onnelliseksi prisa sig lycklig; ei kestä ~! ei mitään -tämistä! ingen orsak (att tacka)! håll till godo! det är ingenting att tacka för! (kaikin mokomin!) jag ber! -ä onneasi! tacka (prisa) din lycka! prisa dig lycklig! -än nöyrimmästi tackar ödmjukast; -täen lähetyksestä(nne) med tack för försändelsen; -täen kieltäytyä tacksamt avböja; tacka nej; enpä -ä kauppojani (leik.) jag rosar inte marknaden; saat ~ kauppojasi, jos du får tacka din lycka, om; ~ ja ylistää Jumalaa lova o, prisa Gud; -ettävä ks. tämä; -etty olkoon Herra! lovad (prisad) vare Herren! kiitäjä (-perhonen) (prh. Sphinx, suku) svärmare.

kiitää* ila; jaga; skjuta* fart. kiivaa||mmin häftigare; med större häftighet, -sti häftigt; med häftighet; (innokk.) ivrigt; med iver.

kii vai I |lija ivrare; (usk., hist.) selot, zelot -en -er. -lia ivra; vara häftig (hetsig); fara* ut, apostrofera (mot ngn); vrt. kiihkoilla, -lu ivrande, iver -n; hets -en; (usk.) selo-

tism, zelotism -en.

kiiva|s häftig; (kiihkeä) hetsig; (tulinen) het; (jyrkkä) brysk; ~ vastustaja (vihollinen) en hätsk motståndare (fiende); (innokas) ivrig; taistelun riehuessa -immillaan då striden stod

som hetast; mitt under den hetaste striden, -luonteinen hetlevrad, häftig; (psyk.) kolerisk. -telija ks. kiivailija, -telia vrt. kiivailla, -tua bli häftig; (suuttua) bli uppbragt; (kiihtyä) hetsa upp sig; (pikais-tua) förivra sig. -tus uppbrusning; upphetsning; förivring; (suuttumus) animositet; -luksissaan ks. pikaistuksissaan, -tuttaa* göra* (ngn) uppbragt; upphetsa. kiivaus2 häftighet; hetsighet; hetta; vrt. k i i-v a s.

kiivetä* kiipeän kliva*; klättra; (ksv.)

klänga1; vrt. kavuta, kiipiä, kiivi (el. Apteryx) kivi. kikah||della, -taa* ks. kikattaa, kika||ttaa*: nauraa — skratta, skvattra; (hihittää) fnissa, -tus skratt -et; skvatt|er -ret; fnissning, fnissande, kikka* (j. konsti, niksi) knep -et -; trick -et -, -s; fint -en -er. -nokka(inen) (j.) med uppåtböjd spets; (hnk.) uppnäst, kila||hdella * klirra; -htelevan kylmä smällkall, -hdus (onom.) klirr(ande); klang -en. -hdut-taa* klinga (jtk med ngt), -htaa* klinga; klirra; ~ rikki springa* sönder (med ett klirr). -htelu klirr -et. -kka * ks. heleä, helakka, kili killing -en -ar. -nnahka killingskinn. kili I [nä klingande, klang -en; pinglande, ping|el-let; kulkusten — bjällerklang; kellojen ~ klockornas, klock|klang. -stellä ks. ki l i s-t ä ä. -stely, -stys klingande, pinglande (med ngt), -stä (soida) klinga; kilkattaa pingla; klirra; lasien -stessä vid glasens klang; lasinsirpaleet -siväi glasskärvorna klirrade; -sevä raha klingande mynt; -set ä kulkunen ks. helisevä (vaski), -stää klinga; pingla (jtk med ngt); ~ laseja klinga med glasen; ~ lasia (an) klinga i glaset; ~ kelloa ringa med en klocka, kilja||hdus tjut -et -; gnäll -et; skrik -et -, skri -et -n. -Iitaa, -ista uppge* ett skri, tjut; höja ett ramaskri; tjuta till; (kirkaista) skrika * till. -isu ks. kiljahdus. kilju 1. (j.) (starkt) hembryggt öl. 2. (leik.,

vrt. karju) svin. kilju||a tjuta*; ryta*; -va jalopeura (tav. leik.) ett rytande lejon, -hanhi (el. Anser erythro-pus) fjällgås; iso-— (A. alhifrons) bläsgås. -kotka: iso-— (el. Aquila clanga) större, pikku-— (A. pomarina) mindre skrikörn. kilkatta|a* klinga; karjankellot -val (kojskällorna klingar, kilke * ks. kilkutus, kilkki* 1. (äyr. ert. merisiira Idothea entomon) kaska, spånakäring. 2. (hnt. sirkka) syrsa, kilku||ltin* pingl|a -an-or; (dörr)klapp.-ttaa* klinka (på ngt); (kilistää) ringa2, klinga (med ngt), -tus klink(andej; pinglande; ping|el -let. kiltillään: silmät — med stora ögon. killinki* (hist. rh.) skilling; miehellä ei ollut (ei) Kiesuksen —ä (leik.) karlen hade inte ett korvöre, killisilmäinen stirrögd; med stirrande ögon. killiste||llä* (us. iv.) stirra; bliga, lura (på ngn), -ly stirrande; bligande, lurande.

killu||a //. mrt.) dingla, -ttaa* dingla (med ngt); (ripustaa) hänga2 (upp ngt).

1. kilo (hohde) skim|mer -ret; blänk -et (väreily) glimmande.

2. kilo (painml.) kilo -t - (jtk ngt); 2 -a voita två kilo smör; tulli on 50 penniä —lia tullen utgör 50 penni kilot (per kg), -gramma (kg) kilogram (kgj. (-metri kilogrammeter.)

kilohaili (el. Clupea s pratlus) vassbuk -en. kilo||illa skimra; glimma, -inen (yhd.) -kilos-; vägande . . . kilo; kaksi — tvåkilos-, -lasit (aurinkolasit) sol|brillor, -glasögon, kilometri kilometer, -kaupalla kilometervis, -konttori (raut.) kilometerkontor, -nlevyi-nen kilometerbred. -nnielijä (urh., leik.) kilometerslukare; långdistans|are, -löpare, -npituinen kilometerlång. -patsas, pylväs kilometerstolpe, -tehtaalle: joutua —1 (iv.) få avsked; bli avskedad; få sparken, kilottaa *: aurinko (paistaa) — solen skiner (klart).

kilowatti * (lyh. kW, shk.) (en) kilowatt.

-tunti (lyh.kWl, kWh) kilowattimme (kwh), kiljpa* tävlan, tävling; -van (keskenään) i ömsesidig tävlan; ks. seur.; jnk kanssa -van i kapp med ngn; yrittää -van kappas (om ngt); varustautua —a (-valla) kapprusta; yrittää -van (saada) jtk kappas om ngt; etablera kapplöpning om ngt; ajaa —a köra (åka) i kapp. —åjo: pl —t kapp|körning, -löpning, -åkning, (-hevonen kapp|löpare, -löpningshäst. -reki kappsläde.) --ajosilla: olla — köra (åka) i kapp; anställa kappkörning. --ammunta (amp.) skjuttävling, skyttetävl|an, -ing. kilpaan ks. k i 1 v a t a.

kilpa||-auto tävlingsbil; racerbil. -hakija med-sökande -n -; kompetitor. -hevonen ks. kilp a-a j o~. -hiihto tävlingslåkning, -skidning, -löpning, -hiihtäjä tävlings |-åkare, -löpare, kilpai||lija (en) tävlande; konkurrent; (virasta ym.) medtävlare; rival -en -er. (--alus konkurrerande båt. -määrä antal tävlande [medtävlare, konkurrenter], -tar med tävla rinna, j -lia tävla (i ngt; jst om ngt); (yrittää kilvan) kappas (jst om ngt); (yl., kaup.) konkurrera; (jnk suosiosta) rivalisera; -Ilen i kapp; -leva liike, yritys konkurrent|firma, -företag.

kilpailu 1. (er. urh.) tävling, tävlan. 2. (kaup., yl.) konkurrens -en; rivalitet; vilpillinen — illojal konkurrens, -aihe täv-lings|ämne, -motiv, -aika tävlingstid. -eh-dotus tävlingsförslag, -ennätys tävlingsrekord. -erä rond; heat; (tävlings)omgång. -halu tävlingslust, -haluinen tävlingslysten. -henki tävlingsanda. -hurmio tävlings |-extas, -iver. -into tävlingsiver. -jen johtaja tävlingsledare, -jen johto tävlingsledning, -järjestely(t) tävlingsarrangemang, -kateus konkurrentavund, -kausi tävlingssäsong, -kelvo|ton icke konkurrensduglig; (urh.) diskvalificerad; julistaa -ttomaksi diskvalificera; (j.) diska, -kelvottomuus2 konkurrensoduglighet; (urh.) diskvalifi|kation, -ce-ring. -kielto tävlingsförbud; (kaup.) konkurrensförbud. -kokemus (urh.) tävlings|-vana, -rutin, -kunto (urh.) tävlingsform, -kutsu (urh.) tävlingsinbjudan; julkaista —

publicera (offentliggöra) tävlingsinbjudan.kilpailukyky — kimpale

klm

-kyky (kaup., yl.) konkurrensduglighet, -kraft, -förmåga, -kykyinen konkurrens|-duglig, -kraftig, -kyyyttömyys2 oförmåga att konkurrera, -kyvytön icke konkurrensdug-lig. -laji tävlings-, idrotts |gren. -lauseke (kaup.) konkurrensklausul, -luokka täv-lingpklass. -luonnos tävlingsutkast, -mahdollisuus konkurrensmöjlighet, -malja tävlingspokal. -matka tävlingssträcka; täv-lingsresa. -muoto tävlingsform, -ohjeet (purj.) orderbrev. -ohjelma tävlingsprogram. -palkinto tävlingspris. -päivä tävlingsdag. -rata (hhl.) tävlingsbana; ks. kilpa-, -reitti bana; tävlings|rutt, -sträcka. -sarja tävlingsserie, -selostaja tävlingsreferent. -selostus tävlingsreferat, -sääntö tävlingsregel, -tarkoitus (kaup.) konkurrenssyfte. -teko (Iak.) konkurrenshandling, -toimikunta tävlings |nämnd, -jury. - tottumus tävlingsvana. - ttaa* låta * tävla, -tulos tävlingsresultat, -työ tävlingsuppgift; ks. -ehdotus. -yleisö tävlingspublik, kilpa|[juoksija kapplöpare, -juoksu kapp|löp-ning, -ränning, (-rata kapplöpningsbana, (vanh., kuv.) rännarbana.) -kenttä tävlings-plan, (kuv.) arena, vädj obana.-kirjoitus tävlingsskrift. -kisa(t) tävlings|lek, -spel. -ko-sija rival -en -er. -kumppani medtävlare, -kyntö plöjnings I tävlan, -tävling, -kysymys prisfråga, -laulanta sångarstrid, -leikki tävlingslek. -palkinto tävlingspris. -purjehdus kappsegling, (-sääntö kappseglingsregel, -tottumus kappseglingsrutin.) -purjehtija kappseglare, -purjevene (purj.) kappseglingsbåt. -pyörä (plkp.) tävlings-, racer |-cykel, racer. -pyöräilijä tävlingscyklist, -pyöräily tävlingscykling. -rata tävlingsbana; (kuv.) vädj obana. -ratsastus ridtäv-lan; kapp|ritt, -ridning; vrt. ratsastuskilpailu. -romaani tävlingsroman, -runo tävlingsdikt. -silla: olla — kappas; tävla, -sille: vaatia — ks. seur.; haastaa — utmana, -

soutaja kapproddare. -soutu kapprodd. (-vene ks. k i 1 p a v e n e.) -tehtävä tävlings luppgift, -ämne. -työ tävlingsarbete, -uinti kappsimning. - varustautuminen, - varustelu, -varustus kapprustning, -vene (soul.) kapp-, tävlings|roddbåt; (moott.) racerbåt; racer -n -s. kilpi2* 1. (hist. sot., her., rit.) sköld -en -ar. 2. (nimi—) skylt -en -ar. -jäkälä (ksv.) sköldlav. -kaari (rak.) sköldbåge. -kangas damastväv, dräll -en -er. -katto (hist. sot.) sköldtak. -kirva (hnt. Coccidae) sköldlus. -konna (el. Chelonia) sköldpadda, (-liemi [keit.] sköldpaddssoppa, -nkuori [-sköld-padd[sskal].-] {+sköld- padd[sskal].+} -nkuorinen av sköldpadd[sskalj; sköldpadds-. -nliha sköldpaddskött.) -kuva (rit., her.) sköldemärke -t -n. -linna (hist. sot.) sköldborg, -maalaamo (mlv.) skyltmåleri. -maalari skyltmålare. -muuri (rak. ym.) sköldmur, -mäinen (ksv. ym.) sköld |formig, -lik. -peite sköld|beklädnad, -täcke, -peit-teinen sköldklädd, -rauhanen (an.) sköldkörtel. -rusto (an.) sköldbrosk.

kilpistyä studsa tillbaka; åter|studsa, -kastas;

(kuv.) stranda, stupa (jhk på ngt), kilpij|suo ks. kohosuo, -suojus (her.)

sköldtäcke, -täi ks. -kirva, -äyriäinen (äyr.) sköldkräfta, kilpukka * (ksv. Hydrocharis) dyblad -et kilsepensas (ksv. Elaeagnus) silverbuske, kilta * (er. hisl.) gille -t -n. -lainen gilles |-broder, -medlem, -sali gille(s)sal. -talo gilles |gård, -hus. -tupa ks. -sali. - veli (hist.) gillesbroder, kiltisti snällt; sinä jäät — kotiin (Ips.) du blir

snällt (vackert) hemma, kiltti * 1. (a. Ips.) snäll. 2. (s. skotl. miehen-hame) kilt -en -ar. -ys2 (m. kiltteys2, Ips.) snällhet.

kilu: —ineen kaluineen (j.) med pick o. pack. kilva||n ks. k i 1 p a. -ta* kappas; -ten i kapp; jalosti -ten i ädel tävlan; vrt. kilpaa, kilvellinen sköldbärande; (yhd.) sköld-, kilven|jkaltainen sköldlik, -kannattaja(t) (her.) sköldhållare, -kantaja sköld|bärare, -dragare; -sven -nen -ner. -kenttä (her.) sköldfält. -kupura (hist.) sköldbuckla, -merkki ks. kilpikuva, -muotoinen sköldformig. -tyvi (her.) sköldfot. kil voi 11 tella* (juhl., harv. kilpailla) tävla (om ngt); (olla kilpasilla) kappas; (ahertaa) ävlas; (kamppailla) kämpa, -t teli ja (taistelija) kämpe -en -ar; (kuv., juhl.) stridsman. -ttelu, -tus (er. usk.) tävlan; ävlan; kämpande, kamp -en; bemödande, kimai|kasti gällt, -kka* gäll; (kova) skarp; vrt. kimeä, (-ääninen med gäll röst.) -kkuus2 gällhet; skärpa, kimalai||nen (hnt. Bombus) humla, -skukka

humleblomma, -spesä humlebo. kimal||le* glitt|er -ret; glans -en. -leila * glimma; (väreillä) glittra, -lus glimmande; glimt -en -ar; glittrande, glitt|er -ret; glans -en. -taa* ks. -leila, -telu ks. -1 u s. kimara cocktail, -kutsut cocktailpart |y -yt -yn, -ies.

kime||ys2 gällhet; skärpa.-ä gäll; (kova) skarp, (-sti gällt, skarpt, —ääninen med gäll röst.) Vrt. kimakka, kimmah||dus studs -en -ar; studsning; spritt |-ning, -ande. -duttaa* låta* studsa (flyga); ~ auki slå* upp, -taa studsa; flyga (upp); ks. seur.

kimmas||tua brusa upp. -tus uppbrusning. kimmellys, -tää* ks. k i m a 111 u s, -t a a. kimmo (fys.) elasticitet; (joustavuus) spänstighet. -aminen återstudsande; (sot.) ri-koschettering. -inen, -isa elastisk, -isuus2 elasticitet, -ke* (sot.) rikoschett -en -er. -raja (fys.) elasticitetsgräns, -ta* vara elastisk; (sot.) rikoschettera; (kilpistyä) (återstudsa, (kuv.) återfalla*; ~ pystyyn spritta* upp; -ava elastisk; spänstig; moite kimpoaa takaisin tekijäänsä klandret faller tillbaka, återfaller på sin upphovsman, - ton oelastisk. -ttomuus2 oelasticitet. - vastus elastiskt motstånd,

kimo (hev. päistärikkö) skim|mel, -meln-lar. kimoi||lla (kirveliä, jomottaa) svida *; sormiani -lee mina fingrar svider (kliar), -lu svidande, sveda; klåda. kimono (jap. puku) kimono-n -s, -r. kimpaantua* bli uppretad (uppbragt); brusa upp.

kimpale (isohko pala) (större) bit -en -ar,

stycke -t -n; (kokkare) klimp -en -ar; (paakku) klump -en -ar. kimpi2* 1. (sht., äst.) stav-en stäver; lagg -en -ar. 2.

(kattopaanu) stavspån -et -. -aine stavämne. -katto stav-, spån|tak. -levy lamellträ. -saha stavsåg. kimp|pu* knippe -t -n; knipp|a -an -or; (tukku) bunt -en -ar; (kasa) bing|e -en -ar; panna ~un lägga i knippe; bunta; -uiltain knipp|vis, -tals, bunt|vis, -tals.-pilari, - pylväs (er. goot.) knippepelare, -rauta knipp-järn.

kimppuun: käydä (hyökätä) ~ anfalla (överfalla, attackera) ngn; falla över (gå lös på) ngn; (sanoin) fara ut mot (angripa, bestorma) ngn; (hätyyttää) ansätta (anfäkta) ngn; (moittia) gå åt ngn; käydä ankarasti jnk ~ taga hårt i med ngt; käydä uhaten ja herjaten ~ överfalla ngn med hotelser o. smädeord; päästä jnk ~ (jhk kiinni, käsiksi) få tag i ngn; (kuv.) få hugg på ngn (komma ngn till livs, komma åt ngn); iskeä jnk ~ attackera ngn; käydä rajusti juoppouden ~ (juoppoutta vastustamaan) draga i härnad mot dryckenskapen; hänen ~sa käytiin pahasti han utsattes för hätska angrepp; han blev illa åtgången, kimpsu (j.) ks. k a m p s u; lineen (ja)

kampsuineen med pick o. pack. kimp|ussa: otta jnk ~ (vrt. käydä -puun) kysymyksillään ligga över ngn med sina frågor; (vaivata) ansätta (plåga, besvära, bestorma) ngn med sina frågor; häärätä (askarrella) jnk (tehtävän ym.) ~ vara (ivrigt) sysselsatt med ngt. kimröökki * (nokimusta) kimrök -en. -kin (loppui, myönt.) även, också; (jopa) till o. med; än; (juuri) just; hän~ även (också, till o. med) han; niin uusi kuin se on~ så ny den än är; hän sai kuin sai~ han fick verkligen; hyvin ~ paljon till o. med synnerligen mycket; inte så litet; siinä se vika oli~ det var just där felet låg; siksi~ ajoissa i så pass god tid; teen sen kuin teen~ (varmasti) visst gör jag det; det kommer jag att göra.

1. kina (kuola) fradga, fragga; slem.

2. kina (riita) kiv -et; (tora) träta, gräl -et; käbb|el -let, kält -et; (väittely) dispyt -en -er; vrt. kiista, -ilija grälmakare. -illa ks. kinata, -ilu trätande, träta; gruff -et, gräl(ande); disputerande, -stelija ks. k i-n a i 1 i j a. -Stella gnabbas, käxa, käbbla; ~steleva tjatig; grälsjuk. -stelu gruff, gnabb, käxande, käx, käbbel, käbbleri. -ta kivas; träta*, gruffa, gräla; disputera.

kineettinen (fys.) kinetisk. kine matiikka (fys.) kinematik -en. -mato-grafi (elokuva I kone, -teatteri) kinematograf -en -er. -tiikka (fys.) kinetik. kiniini (frm.) kinin -et, -en. -annos kinindos. kinkerikunta läslag. - t pl hus-, läs|förhör -et -. kinkku* skinka, -viipale skinkskiva. -voileipä skinksmörgås. kin i nas -taat vant|e -en -ar; lyödä -taat pöytään (kuv. tehdä vararikko) slå vantarna i bordet, -pari ett par vantar, kinnata (vetää, kiskoa, raahata) släpa (på ngt); (rehkiä) (tungt) arbeta, streta (med ngt); ~ hintaa (ylös) skruva upp priset. |

kinner* ks. kintere, -jänne (an.) akilles-

sena. -koukku knäveck, kino (/., harv.) bio -n; ks. elokuvat.

kinos (snö)driva; ~ten peitossa (peittoon) under drivorna, -taa bilda drivor; driva*, -tua hopa (torna upp) sig i drivor, kintere (-jänne, an.) hälsena; (el.) has -en -or (-ar); seurata jtk ~illä följa ngn tätt i hälarna (i spåren); följa ngn hack i häl, i hack o. häl; astua (tallata) jnk ~ille trampa ngn på hälarna, kinttu* 1. knäveck -et -; (el.) has-en-or (-ar). 2. (j. koipi) ben. -pahka (el.lääk.) piphas -en. -polku (leik.) gångstig, kinunki * (tkn.) ginblock -et -; (mer.) gina. kioski (myymäkoju ym.) kiosk -en -er.

-kauppa kioskhandel, -puhelin kiosktelefon, kipa||ista: ~ pystyyn fara upp; ~ tiehensä kila i väg. -kasti häftigt; hetsigt, -kka* (tuima) häftig; (kiivas) hetsig; (nopea) hastig, snabb, -kkuus2 häftighet; hetsighet, kipallinen en stäva (full), kipene 1. (pieni palanen) bit -en -ar; (murunen) smula; (hiven) grand -et -. 2. ks. k i p i n ä. kiper[|tyä*, -tää ks. kiver|tyä, -tää. kipe||ryys2 krokighet; brydsamhet. -rä 1. vriden; skrumpen; krokig; krökt; hoprullad; knorrig. 2. (kuv.) (pulmallinen) brydsam, kinkig; (mutkikas) invecklad, krånglig, komplicerad; asia käy yhä ~mmäksi saken blir allt mera invecklad (komplicerad), -rä-kärkinen ks. k i p p u r a k ä r k i n e n. kipe||ys2 (tuskallisuus, [kuv.] haikeus) smärtsamhet, (arkuus) öm(tålig)het; vrt. sairaus. -ytyä* (arkiintua, aristua) bli öm (sjuk), -ä sjuk; (kuv. haikea) smärtsam, (arka) öm, (pakottava) trängande; ~ tunne en smärtsam känsla; ~ kohta en öm(tålig) punkt; ~ tarve ett trängande behov; tehdä smärta; göra ont. -ästi (kovasti) svårt; koskea ~ förorsaka smärta; smärta; minuun kävi (koski) ~ (kuv.) det gjorde mig ont; det berörde mig smärtsamt; det smärtade mig; (tuntui vaikealta) det kändes svårt; ~ (ko-vin) kaivattu mycket efterlängtad (saknad); sitä kaivataan ~ man har ett trängande behov därav, kipin kapin hux flux, tvärt (på skivan), kipinä gnist|a -an -or. -

hattu (hkn.) gnist|liuv, -fångare. -kammio (tkn.) gnistkammare. -lennätin gnisttelegraf. -lähetin gnistsändare. -nkokooja, -nsammutin gnistsläckare. -purkaus gnisturladdning. -ristikko gnist-galler. -suojus ks. -k a m m i o. -sytytys (tkn.) gnisttändning. -sähke gnisttelegram; lähettää ~ gnisttelegrafera; gnista. -vastus gnistmotstånd. -verkko gnistnät. - väli (purkautumis ~) gnistgap -et -. kipi||nöidä gnist(r)a, utsända gnistor.

-n(öim)ätön gnistfri. kippa* (kaivon~) (brunns)hink -en -ar,

(-)ämbar -et -; ks. k i p p o. kippari (j.) skeppare, -juttu skepparhistoria. kippi* (voim.) kipp(e), uppkippning; ks.

kieppi 3. kippo (kuppi) kopp -en -ar; skål -en -ar; (kehlo) bunk|e -en -ar; (kiulu) stäva; vrt. kippa, -nen mugg -en -ar.kippunta — kir

kippiin ta * (hist.) skeppimd -et - (170 kg), kippura 1. (s.) knorr -en-ar; (mutka) bukt-en -er; häntä —ssa med knorr på svansen; panna —an slå knorr på ngt; slå ngt i bukter; (koukistaa) kröka; mennä —an slå knorr; knorra ihop sig; krökas; kura ihop sig. 2. (a.) ks. seur. -inen knorrig; (kihara) krullig, -kär-kinen med uppåtböjd spets, -nenä(inen)9 -nokka uppnäst, -sarvinen med vridna (mycket böjda, krokiga) horn. kipregeli (kiikariviivoitin) kippregel. kipristyä (vetäytyä kokoon) sammandraga*, rulla ihop sig; vrt. k i v e r t y ä. kips [a ta gipsa. -i gips -en -er. (-jauhe gipsmjöl. -jäljennös gips|kopia, -avtryck, -katto gipstak. -koriste gipsornament, -kuva gips|-bild, -byst. -kuvio gipsfigur, -laasti gipsbruk. -levy [rak.] gipsplatta, -liuos gipslösning, -malli gipsmodell, -muotti gipsform. -nen av gips][yhd.] gips-; ~ rintakuva gipsbyst. - n valaja gipsgjutare, -nvalanta gipsgjutning. -side [lääk.] gips|förband, -bandage, -sälpä [kiv.] gipsspat. -teos [taid.] gipsarbete, -ttää* gipsa. -tys gipsning. -ukko ks. -äijä. -uuni gipsugn. - valanne, -valos gipsavgjut-ning. -vanukegipsmassa. -äijä/"/, leik. -kuva] gipsgubbe.) -oniittilevy gipsonitskiva. kipu* smärta; (kirvely) sveda; (särky) värk

-en. -aisti smärtsinne, kipun||a, -oida ks. k i p i n|ä, -ö i d ä. kipurahat pl (Iak.) ersättning för sveda o. värk. -sisko (leik. sairaanhoitaja) sjuksyster.

kirah||della* (vingahtaa) gnälla8 (till); (kitistä) gnissla, -dus gnäll -et; gniss|el -let. -taa ks. -della, kirahvi ks. s i r a h v i. -nkukka (ksv. Cepha-laria) jättevädd. kiramo (sht. tukinnostolaite) keratt -en -er;

timmer|häst -en, -spel -et -. kirej|ys2 (jännitys) spänning, (kovuus) stränghet; (raha-asiain) stramhet; suhteiden — spänt förhållande, -ä 1. (ahdas) trång; (vaat. tiukka) snäv, åtsittande; vetää —(mmä)lle draga till, spänna. 2. (pingottunut) spänd, stram; —t raha-asiat ansträngda finanser; stram penningtillgång; heidän välinsä ovat —t (he ovat -issä väleissä) det råder ett spänt förhållande mellan dem; (jäykkä) styv; (luja) hård; (tiukka) skarp, (kova) sträng; hän on kovin —llä (ahdingossa) han är hårt pressad (ansatt), under hård press, i svårt trångmål. 3. (vaikea, pulmallinen) kritisk; jännitys (tilanne) oli -immillään spänningen var som störst (situationen var som mest kritisk). 4. (tiukka, rajoittava): — laki en sträng (restriktiv) lag; olla —llä (pingotettu, pingottunut) vara spänd (stram); (lujilla, kovilla) sitta hårt (åt), (-piirteinen med spända [strama, [-hårda]-] {+hår- da]+} drag. -sti [mus.] stretto.) kirgiisi (käns.) kirgis -en -er. kiri (urh.) spurt -en -er; ryck -et -. -jä spur-tare; hyvä — (löpare) med god spurtförmåga. -minen spurtning, spurtande. kiristellä: ~ hampaitaan gnissla med tänderna, skära tänder, kiristys (jännitys) (till)spänning; (rahan ym. —) utpressning; hammasten — (Raam.) I

jailij anamma tti kir

tandagnisslan, -harus (shk.) stagfäste, spännstag. -holkki (ajon.) stopp-, ställ|ring. -jousi (tkn.) spännfjäder. -juttu (Iak.) utpressningsmål. -järjestelmä utpressningssystem. -kirje utpressnings-, salmoni|brev. - kisko (shk.) spännskena. -köysi (kannatus—, shk.) spännkabel. -laki restriktiv lag. -lukko (puh.) spännschackel, stagskruv. -menetelmä utpressningsmetod, -politiikka utpressningspolitik. -rengas (tkn.) spänn-, kläm|-ring. -ruuvi (tkn.) kläm-, spänn|skruv. -yritys utpressningsförsök, kiristy |ä bli spänd, spännas; bli stram (skärpt, sträng, kritisk); tillstramas; jännitys -y spänningen stiger; välit (suhteet) ovat -mässä förhållandet håller på att bli spändare; lilanne -i yhä situationen blev allt mer kritisk; yhä -vä kilpailu en allt stramare (ankarampi hårdare, skarpare) konkurrens; -vä pakkanen tilltagande köld. kirist]|äjä utpressare, -ää 1. (vetää [-kire[äm-m]älle)-] {+kire[äm-m]älle)+} spänna, draga till (åt); ~ nuoraa spänna (draga till) ett rep; (puristaa) pressa; (kuv.) göra spänd, tillstrama; (supistaa) restringera; (koventaa) skärpa; (lisätä) öka; ~ vaatimuksia skärpa fordringarna. 2. (ahdistaa)

klämma (efter ngn); ~ velkamiehiään (velallisiaan) klämma efter (ansätta, pressa) sina gäldenärer; — jtk tunnustamaan (jltk tunnustus) avpressa ngn en bekännelse. 3. ~ rahoja utpressa pengar, kiriä (urh., kuv.) spurta. kirj|a 1. bok -en böcker; lukea - läsa en bok; lukea —a läsa i en bok; —n ulkoasu (somistus; kirjp.) bokens, bok|utstyrsel. 2. asia— dokument, handling; (yhd.) -brev; ks. katselmus-; ylioppilas - studentbrev. 3. (kirjnp.): viedä -an införa i räkenskaperna, boka, bokföra; vrt. kirjata; pitää -a föra bok (över ngt). 4. a) (kirjp. viivakoriste) sirat; b) (ni.) brodyr -en-er; vrt. kirjo(-). 5. (snt.): -oissa oleva inskriven, olla -oilla jssk vara (mantals)skriven ngnstds; olla hyvissä -oissa (jssk, jnk kanssa) vara väl anskriven (ngnstds, hos ngn), «aarre bokskatt, kirjaa||ja (vir.) registrator. (-nkonttori registratorskontor.) -maton oantecknad; oregistrerad; oinskriven; (post.) orekommenderad. -minen 1. bokföring, anteckning; annotering; inskrivning. 2. (post.) rekommendation. 3. (vir.) registrering, -mis(ilmoitus registreringsanmälan, -maksu registrerings-, inskrivnings|avgift, -viranomainen register-, registrerings|myndighet.) -mo ks. k i r j a a j a n k o n 11 o r i. kirjaan||pano anteckning; (luettelointi) uppteckning, bokning. -pantu antecknad; upptecknad; införd; bokad, -vienti post; ks. -pano.

kirja||-arvo (kirjnp.) bok-, bokfört värde, --asioimisto bokagentur, -harvinaisuus bokraritet. -hulluus (leik.) bokvurm. -huutokauppa bokauktion, -hylly bokhylla, kirjailija skriftställare, litteratör; fkirjan tekijä) författare, -kohtalo författaröde. -kunta författarna pl; författarkår. -kyky litterär förmåga; skriftställartalang. -liitto författar-, skriftställar|förbund. -luonne författarkynne. -n(ammatti författaryrke.

-eläke författarpension; diktargage. -nimi författarnamn, -toimi, -toiminta skrif t-ställar-, författar|verksamhet.) -palkinto litterärt pris: skriftställarpris. -palkkio förfat tar | arvode, -honorar, -tar skriftställa-rinna, författarinna, -yhdistys författar-, skriftställar|förening. kirjailla 1. (harjoittaa kirj aili jantoimintaa) utöva (idka) litterär verksamhet (skriftställarskap, skriftställeri, författarskap). 2. (koristella) utsira, fasonera; (ni.) brodera; kullalla -tu guldbroderad; -tu kangas brokad -en -er; brokad|väv, -vävnad, kirjail||moitus bokanmälan, -u 1. skriftställeri; författeri. 2. (väritys) färgläggning; bro-dering, brodyr; utsirning; vrt. -1 a 2. kirjaim ellinen bokstavlig; formalistisk, »eilisesti bokstavligen, -ellisuus2 bokstavlighet; formalism; bokstavsrytteri, -inen (yhd.) med . . . bokstäver, kulta ~ med guldbokstäver. -isto alfabet -et -. kirjai|n bok|stav -staven -stäver; iso (pieni) ~ liten (stor) bokstav; tulisin -min med eldskrift; -melleen efter bokstaven; kuollut ~ (kuv.) en död bokstav. -aryoitus bokstavs-gåta, charad -en -er. -järjestys bokstavs|-ordning, -följd; (aakkos~) alfabetisk ordning.

kirjain||kaupittelu kolportage. -kaupustelija

bokförsäljare; kolportör, -keräilijä boksamlare.

kirjain|lkirjoitus bokstavsskrift, -lasku bokstavsräkning; (vanh.) algebra, -leimasin bokstavsstans, -lukko (hnm.) bokstavslås. -merkki bokstavstecken, -orjuus2 bokstavs-träldom. -peli bokstavsspel. -sana: (esim. KOP, Kansallis-Osake-Pankki) kortform. -usko bokstavstro. -virhe bokstavsfel. kirja||kaappi bokskåp, -kaupallinen bokhan-dels-. -kauppa bokhandel, (-myymälä m.) boklåda, (--apulainen bokhandelsbiträde; [erik. Suom.] librist. -hinta bokhandelspris.) -kauppias bokhandlare, -kausi boksäsong.

kirjake* (kirjp.) stil -en -ar; typ -en -er. -aste stilgrad. -kasti stilkast. -kehä stilram. -kerta stilsats. -kokoelma typsamling, -korkeus stilhöjd. -meisti stilpuns -en -ar. -metalli stilmetall, -muoto stil|typ, -snitt -et. -muotti matris -en -er. -nuottipainanta nottryck med typer, -näyte stilprov. -pihti stil-klov|e -en -ar. kirjakerho bokcirkel.

kirjake||sarja (kirjp.) typserie, -tulkki bokstavs-, typ I tolk.-valanta stil-, typ|gjutning. -valimo stilgjuteri, -välike regiett -en -er. kirja kieli skrift-, bok|språk. -kielinen skrift-språklig. -kiihko boksamlarvurm, biblioinani. -kokoelma boksamling, -käärö (hist.) bokrulle, -lahjoitus bokdonation, -laina boklån.

kirjallinen boklig; (kirjallisuus-) litterär; (suullisen vastak.) skriftlig; (kirjoitettu) skriven; — tuote litterärt verk (alster); — omistusoikeus litterär äganderätt; — sopimus skriftligt avtal; — varkaus plagiat; plagiering; -sen varkauden harjoittaja plagia-tor. -sesti skriftlig|t, -en. -shistoriallinen litteraturhistorisk.

kirj allisuuden- ks. m. kir j alli suus-.- arvostelija litteraturkritiker, -arvostelu litteraturkritik. -harrastaja litteraturvän. -harrastus litterärt intresse; intresse för litteratur, -historia litteraturhistoria. - historiantutkija litteraturhistoriker. - tuntemus litteratur-kännedom. -tutkija litteraturforskare. kirjallisuus2 litteratur -en; Suomalaisen Kirjallisuuden Seura Finska Litteratursällskapet; halpahintainen, roska ~ gottköps-, strunt (litteratur, -arvostelija, -arvostelu ks. kirj allisuuden—. -historioitsija litteraturhistoriker. -ilmoitus litteraturanmälan. -katsaus litteratur|översikt, -krönika, -lehti litterär tidning, -t magasin, -luettelo litteraturförteckning, -katalog, -palsta litterär spalt; litteraturspalt, -periaate (Iak.) skriftlighetsgrundsats. - tiede litteraturvetenskap. -tieteellinen litteraturvetenskaplig. - viikko litteraturvecka, -viite, - viittaus littera tur |hänvisning, -not -en -er. kirjaltaja typograf -en-er; (vanh.) konstför-

vant. -nammatti (us. typografyrke. kirjaluettelo bok|katalog, -förteckning, «lähetys bokförsändelse, -markkinat pl bokmarknaden). -merkintä inskrivning, anteckning. -mies boksvnt, beläst man; (mtsh.) prickare. -myymälä bok|kiosk -en -er, (-kauppa) -handel. -nen broschyr -en -er. kirjan||kansi bokpärm; -kannet (m.) bokomslag. -koko bokformat, -kustannus bokförlag. (-liike förlagslaffär, -rörelse.) «kustantaja bokförläggare, -kyhäily bokmakeri. -kyhääjä dussinförfattare; bokmakare.-lehti bokblad. -merkki bokmärke, -muoto bokform. -nide bokband. -nimi boktitel, -noja bokstöd. -omistaja bokägare, -omistajan merkki bokägarmärke, exlibris. -oppimaton ostuderad, olärd. -oppineisuus2 boklärdom; bokvett -et. -oppinut bok|lärd, -svnt, -kunnig; (juul.) -oppineet de skriftlärda, -osto bok(in)köp. - painaja 1. boktryckare. 2. (hnt. Ips typographus) granbarkborren, -painajan merkki boktryckarmärke. -painanta typografi; boktryckarkonst, -pidolli|nen bokförings-; -sta laatua (oleva) av bokföringsnatur: -sesti bokföringsmässigt; i bokföringshänseende.

kirjanpito* bokföring, -arvo bokföringsvärde, -esimerkki bokföringsexempel, -hinta bokfört pris. -järjestelmä bokföringssystem, -kirja bokföringsbok. -kurssi bokföringskurs. -taito bokföringskonst. - taitoinen bok-föringskunnig. -temppu bokföringsknep. -toimisto bokföringsbyrå. - velvollinen bokföringsskyldig. -velvollisuus2 bokföringsskyldighet. -vuosi räkenskaps-, bokförings|år. kirjan pitäjä bok|förare, -hållare, -pitäjän|-paikka, -toimi bok|förar-, -hållar|plats. -päätös (tilin~) bokslut -et -. -selkä bokrygg. -selostus (bok)recension. -side bokband. -sidonta bokbindning, kirjansitoja bokbindare, -n ammatti bok-bind aryr ke, bokbinderi, -n työ bokbindar-arbete, bokbinderi, kirjanüsitomo bokbinderi, -sivu boksida, -somistus bokutstyrsel, -tarkastaja bokcensor. -tekijä författare, auktor. - tuntemus bokkännedom -en. -tuntija bokkännare.kirjanvälitys — kirjoittamaton

kir

- välitys bokförmedling, -ystävä (kirjojen—) bokvän; bibliofil -en -er. kirja||näyttely bokutställning, -opinnot pl bokliga studier, -oppi boklig, bok|lärdom. -ostos bokinköp, -painin bokpress; (kirjp.) boktryckarpress. kirjapaino boktryckeri, -kone tryckpress, -llinen typografisk, -taito boktryckarkonst; typografi -n. - tuote boktryckerialster, -työläinen, - työntekijä boktryckeriarbetare, kirja||palkinto bokpris. -rengas läsecirkel. -ruotsi svenskt skriftspråk, högsvenska, -sarja bokserie, -sato bokskörd, -sin ks. k i r j a k e. (-metalli typmetall.) -sivistys boklig bildning; bok |lärdom, -vett -et. - skorpioni (el. Chelifer ca ner o ides) bokskorpion. kirjasto bibliotek -et -. -huone biblioteksrum, -lautakunta biblioteksnämnd, -luettelo bibliotekskatalog. -n amanuenssi biblioteks-amanuens -en -er. -nhoitaja bibliotekarie -n -r. (-n toimi bibliotekarie |befattning, -syssla.) -nvirkamies bibliotekstjänsteman, -rakennus, -talo biblioteksbyggnad, -toimi biblioteksväsen, -toimisto (valtion) bib-lioteksbvrå. -tutkinto biblioteksexamen, -varkaus biblioteksstöld. kirjasuomi2 finskt skriftspråk; högfinska, kirjata 1. (viedä kirjaan) bokföra*; (merkitä) anteckna, annotera; inskriva*; (vir.) registrera; (post.) rekommendera. 2. (koristella) vrt. kirjailla, kirjoa, kirja||taide bokkonst, -teline bokställ. -teollisuus2 bokindustri, -teos litterärt arbete (verk), -tieto boklig kunskap; -tiedot (-opin-not) bokliga studier; (lukeneisuus) beläsenhet. -tietous2 bokkännedom; ks. ed. -torni (eri. kirjastoasetelma) boktorn; (npr B — Åbo akademin kirjastotalo). -toukka (leik.) bok|mal -en -ar, -vurm -en -ar; plugghäst. -ttomuus2 brist på böcker, (Iak. på handlingar). -tulva bokflod. -tuote litteraturalster; litterärt alster, -täi (hnt. Troctes) bok|lus, -mal -en -ar. -ukseton utan sirater, -uksinen (yhd.) med . . . sirater, -us 1. ks. k

irj a a minen 2, 3. 2. (kor.) sirat -en -er, utsirning; (ni.) brodyr -en -er. -uttaa* låta* inregistrera, (post.) rekommendera. -uutuus2 boknyhet, kirjava brokig; (monenlaaluinen) olikartad; mustan- ja valkean— svart- o. vitbrokig; (sekava) heterogen; (monenlainen) mångahanda; (vaihteleva) skiftande; ~t vaiheet (us. hn.) skiftande öden; olla jtk —naan vimla av ngt. -kukkainen med brokiga blommor. -kuvioinen med brokigt mönster, kirjavalikoima bokurval, kirjava|[nkorea tras-, bond|grann. -nvärinen med brokiga färger; brokig(t färgad).-pukui-nen med brokig dräkt, kirja|| varasto boklager, - varat pl bok|bestånd, -förråd; tillgång på böcker, -viisas boklärd. -viisaus2 boklärdom. -vimma (leik.) ks. -hulluus, kirja|!voida, -voittaa* göra* (färga) brokig. -vuus2 brokighet; (sekavuus) heterogenitet; mångfald -en -er. kirje brev -et - (jllk till ngn); -en muodossa i brevform; —iden postituskone (frankeerauskone) frankeringsmaskin.

kirjeelli[|nen: ~ pyyntö skriftlig (genom [per] brev framställd) anhållan; ~ (kirjeitse tehty) tarjous skriftlig offert, -sesti genom (per, i) brev, (kirjeitse) brevledes. kirjeen||avaaja brevöppnare, -jäljennös brevkopia. (-paperi brevkopie(rings) papper.) -järjestin brevordnare. -kantaja brevbärare; postiljon. -kanto brevbäring, -kirjoittaja brevskriv|are, f -arinna. -kirjoitus brevskrivning. -kuljetusmaksu brevporto, «lunastus brevlösen, -pidin brevhållare. -saaja (osoitteenomistaja) adressat -en -er. -vaih-taja korrespondent, (-jäsen korresponderande ledamot.) -vaih|to brevväxling, korrespondens -en -er; skriftväxling; olla -dossa jnk kanssa brevväxla (korrespondera) med ngn; stå i brevväxling (korrespondens) med ngn. -vastaanottaja ks. -s a a j a. kirje|litse brevledes; i (per) brev.-kaavio brev-ställare. -kimppu brevbunt. -kirja brev-, kopie|bok. -kori brevkorg. -kortti post-, brev| kort.-kuori kuvert, -kyyhky brevduva. -kyyhkyposti brevduv(e)post. -kätkö brevgömma. -laatikko brevlåda; -laatikkojen tyhjentäminen brevlådstömning. -lakka brevlack. -laukku brevväska, -lippu(nen) brevlapp. -Imä skrivelse; (vir.) inlaga; skrift -en -er. -lomake brevblankett, -luukku brevinkast; vrt. postiluukku, -lähetys brevförsändelse. -määräys b rev ord er. -opisto brev|skola, -institut, -painin brevpress, -paperi brevpapper, -posti brevpost. -romaani brevroman, -salaisuus2 brevhemlighet, -sähke, -sähkösanoma brevtelegram, -tyyli brevstil. -vaaka brevvåg. -velka: olla -velassa jllk stå i brevskuld till ngn. kirjo 1. (a.) (kirjava) brokig; (kirjailtu) broderad; (hev.) skäckig. 2. (s.) a) (fys.) spektr|um -umet -a; b) (ni.) broderi; c) (hev.) skäck -en -ar; (kirjava lehmä) brokig ko. -a brodera; ut|sira, -smycka, -graniitti (geol.) skriftgranit, kirjoihin||merkintä, -pano, -vienti ks. k i r-jaan|pano jne. kirjoitelj|Ia* skriva*, författa; syssla med skriveri, -ma artik|el -eln -lar; uppsats -en -er.

kirjoi||ttaa*skriva* (jllkiiWngn); (merkitä) anteckna; ~ käsin skriva för hand; käsin -lettu handskriven; ~ liikkeen nimi (kaup.) teckna bolagets firma; nimi oli siihen -tettu namnet fanns antecknat där; ~ nimiä kirjaan (inskriva (anteckna [panna införa]) namn i en bok; ~ muistiin teckna sig till minnes; uppteckna; ~ (ottaa) pöytäkirjaan upptaga i protokollet; ~ (antaa) passi (todistus) utfärda ett pass (ett intyg); ~ (laatia) velkakirja utfärda en skuldsedel; ~ pöytäkirja avfatta ett protokoll; ~ (laatia) kauppakirja upprätta ett köpebrev; ~ puhtaaksi ren-skriva, skriva rent; -tettu laki skriven lag. -ttaja som skriver; (kirjuri) skrivare; (kirjailija) skriftställare, litteratör; (sanomalehteen —) artikelförfattare, auktor; (kynäilijä) skribent; (j.) pennfäktare; tämän — den som skriver (skrivit) detta, -ttamaton oskriven; ~ lehti ett oskrivet blad; (m. kuv.: hnk. josta ei vielä voida sanoa mitään) (han är) ännu ett oskr. blad laki en oskriven lag;

kutym, -ttaminen skrivande. -ttamishalu

lust att skriva; (ylen) kova ~ (leik. -syyhy) skrivklåda. -ttautua* anteckna (teckna) sig; inskriva* sig; - jäseneksi (an)teckna (inskriva) sig som medlem i ngt. -ttautumis-maksu inskrivningsavgift, -ttelu skriveri, kirjoituksen||opettaja skrivlärare. -tekijä (-laatija, -sepittäjä, san.) (artikelförfattare, kirjoitu|s skrift -en -er; (kirjoittaminen) skrivning; (san.) artikel; (hauta— ym.) (in)skrift -en -er; (kyhäys) uppsats; kria; (Hed.) avhandling; puheessa ja -ksessa i tal o. skrift, -alusta skrivunderlägg -et -; skrivunderlag -et -apu skriv|hjälp, (m.) -biträde, -apulainen skrivbiträde, -arkki skrivark, -asento skrivställning. -erehdys miss-, fel|skrivning. -harjoitus skrivövning, -hiekka (hist.) skrivsand, -huone skrivrum, -into skriv|intresse, -vurm, -mani, (leik.) -klåda. -intoinen skrivintresserad; (j.) skrivklådig; som har skrivklåda. -järjestelmä skriftsystem.-kaava förskrift, -kirja skrivbok. -kirjain skrivbokstav. -kirjake (kirjp.) skriv|stil, -typ. -koe skrivprov. -kone skrivmaskin; ~en

(väri)nauha skrivmaskinsband. (-paperi skrivmaskinspapper.)-koulu skrivskola. -kouristus skrivkramp, -kynä skrivpenna, -laatikko skrivlåda. -laatu skriv|art, -sätt. -lehtiö skrivblock, -liitu skrivkrita. -lipasto sekretär; skrivbyrå, -malli förskrift -en -er. -matto skrivtygs-matta. -merkki skrivtecken; (kirjain) bokstav. -muste skrivbläck. -neuvot pl skriv|-tillbehör, -don, -tvg -et -. -nopeus2 skrivhastighet. -näyte skrivprov. -palkkio honorar. -paperi skrivpapper, -piirrin skrivstift. -pulpetti skrivpulpet. -pöytä skrivbord, -sali skrivsal. -salkku skriv|portfölj, -etui. -sarja skrift-, artikel|serie. -sivu skrivsida. -syyhy (leik.) skrivklåda; vrt. kirjoit-t a m i s h a 1 u. -syyhyinen som har (lider av) skrivklåda; skrivklådig. -taidoton icke skrivkunnig; luku- ja ~ analfabet, -taito skriv I konst, -kunnighet, -taitoinen skrivkunnig. -tapa skrivsätt, -tarvikkeet pl skrivitillbehör, -materialier, -materiel, - taulu skrivtavla, -tehtävä skrivuppgift, skriftlig uppgift, -tuoli skrivstol, -tyyli skriv|art -en -er, -sätt; stilart. -työ skriv|arbete, -göra, -göromål, -vehkeet pl (j.) skriv|don, -attiralj, -garnityr, -grejor, -vihko skrivhäfte. -virhe skrivfel, -välineet pl ks. -neuvot.

kirjoituttaa* låta* skriva; (merkityttää)

låta* anteckna (inskriva) (jhk i ngt), kirjo||kangas mönstervävnad; damast -en -er. -kerttu (el. Sylvia nisoria) hökfärgad sångare. -kinnas mönsterstickad, mönstrad vante, -kudos ks. -k a n g a s. -lohi (Salmo irideus) regnbåg|e, -sforell. -nta* (ni.) broderi; utsirning. (-silkki brodersilke. -taide broderkonst, -työ broderarbete.) »opillinen spektroskopisk. -paperi mönsterpapper, -pesu, -pyykki (»kirjavat») brokig tvätt, -putki (fys. spektroskooppi) spektroskop -et -. -sieppo (Muscicapa hypoleuca) svart o. vit flugsnappare. -vaate brokigt tyg. -vehka (ksv. Dieffenbachia) pieta, prickblad. kirjuri skrivare.

kirkaista skrika * till; skria; ge* till (uppge*)

ett skri. -su skri -et -n, skrik -et -. kir|kas -kkaan 1. klar; (valoisa) ljus; (kiiltävä) blank; (loistava) glänsande; (selvä) tydlig; (puhdas) ren, skär; ~ (raikas) nauru ett klingande skratt. 2. (kuv. iv.): vastaukseksi tuli ~ kielto svaret blev ett blankt nej. kirkas I |silmäinen klarögd, -sointuinen klart klingande; klangfull, - taa göra* klar (blank, ren); (kiillottaa) feja; (puhdistaa) rena, skära, putsa; (kuv.) förklara, (ylistää) förhärliga; -lettuna i förklarad gestalt; -lettu förklarad, förhärligad; vrt. -t u n u t. -taja (kuv.) för-klarare. -te klarmedel, - tua bli klar (blank, ren; klarna); (valjeta) ljusna; uppklarna; (Raam.) förklaras; taivas -luu himlen klarnar (upp); katse -tuu blicken klarnar (ljusnar), -tunut förklarad, - tus (kuv.) förklaring; ljusning, (-aine ks. kirkaste.) -vetinen med klart vatten, -värinen färg-klar; i klara färger; (helakka~) i bjärta färger; bjärt, -älyinen med klart förstånd. -älyisyys2 klart förstånd, -ääninen med klar röst.

kirkiruoho (ksv. Gymnadenia) brudsporr|e -en -ar.

kirkkaan||keltainen klar-, hög|gul. -punainen klar-, hög-, skär|röd. -sininen hög-, klar|-blå. -vihreä klar-, hög|grön. kirkk aasti klart; skärt; (kuv. j. loistavasti) briljant; (mainiosti) utmärkt; ~ kieltäytyä neka blankt; selviytyä ~ (loistavasti) klara sig briljant, -aus2 klarhet; glans -en; renhet, skärhet; vrt. kirkas. kirk|ko* kyrk|a -an -or; -ossa i kyrkan; käydä -ossa gå i, besöka kyrkan; -olla (us.) i kyrkbyn; i närheten av (invid) kyrkan; ottaa kirkkoon (enl.) kyrktaga; vrt. kirkot-t a a. -alue kyrkoområde, -arkkitehtuuri kyrkoarkitektur, -asetus kyrko|författning, -ordning, -aukio kyrkbacke, -enkeli kyrkängel. -hallinto kyrkoförvaltning, -hallitus kyrkostyrelse, -harju kyrkås. -harras kyrk-sam.

kirkkoherra kyrkoherd|e -en -ar; pastor; ~n rouva kyrkoherdska; pastorska. -kausi kyrkoherdetid. -kunta pastorat -et -. - n (apulainen kyrkoherde-, pastors|adjunkt. -kanslia kyrkoherdekansli, -saatavat pl pastoralier. - tehtävät pastorsgöromål. - vaali kyrkoherdeval. -virasto kyrkoherde-, pas-tors|kansli, -expedition, -virka kyrkoherdetjänst. -virkatalo kyrkoherdeboställe.) kirkko I |his toria kyrkohistoria.^ -historiallinen kyrkohistorisk. -historioitsija kyrkohistoriker. -hopeat pl kyrksilv|er -ret. -häät kyrkbröllop, -isä (k.hist.) ^ kyrkofader, -juhla kyrklig högtid, fest. -järjestys kyrkoordning. -kaari (hist. Iak.) kyrkobalk, -kah-vit kyrkkaffe, -kansa kyrkfolk, -kantaatti kyrkokantat, -kassa ks. k i r k o n r a-h a s t o. -kieli kyrkospråk, -kolehti kyrk-kollekt. -konsertti kyrkokonsert, -

konttori kyrkokontor, -kunta kyrkosamfund -et -; (vanh.) gäll -et -; pastorat; församling; (kirkko) kyrka. -kuoro kyrkokör. -kuri kyrkotukt, -kuulustelu kyrkoförhör, -kynttilä kyrkljus. -käsikirja kyrkohandbok, -lain-oppi kyrkolagfarenhet; (—oikeus) kyrkorätt-en. -lainsäädäntö ecklesiastik-, kyrko |-lagstiftning. -laki kyrkolag, (-ehdotus förslag till kyrkolag.) -latina kyrkolatin, -laulaja kyrkosångare, -laulu kyrkosång, -luvut pl kyrkoförhör -et -. -maa kyrkogård -en -ar. -maalari kyrkomålare, -maalaus kyrkmålning. -maanmuuri kyrkogårdsmur, -matka kyrkfärd. -mies kyrkobesökare, -musiikki kyrkomusik, -mäki kyrk|backe, -vall -en -ar. -neuvos ecklesiastikråd, -neuvosto kyrkoråd. (-njäsen ledamot av, medlem i kyrkorådet. -nkokous kyrkorådssammanträde.) --oikeudellinen kyrkorättslig, --oikeus kyrkorätt. -onmeno: on ~n aika det är kyrk-dags; ~rc aikaan kyrkdags. -onotto (vanh.) kyrktagning.

kirkko||paraati kyrkparad. -pitäjä kyrksocken. -politiikka kyrkopolitik, -pyhä helgdag, -päivät pl kyrkodagar, -raamattu kyrk(o)-bibel. -rahasto kyrkofond, (-nlioitaja kyrkokassör.) -rahvas ks. -kansa, -rakennus kyrkobyggnad. (-taide kyrkoarkitektur, -tyyli kyrkobyggnadsstil.) -rangaistus kyrkostraff. -rauha kyrkofrid; häiritä ~a åstadkomma kyrkoförargelse, -ruhtinas kyrkofurste. -rukous kyrkobön, -sakko kyrkobot. -seurakunta kyrkoförsamling, -soitto kyrkomusik. -sääntö kyrkostadga, -taide kyrklig konst, -talo kyrkohemman; ecklesiastikboställe. -tapa kyrkobruk, -tarha kyrkogård. -tie kyrkväg, -tupa kyrkstuga. - tyyli kyrkstil. -vaatteet pl kyrkkläder; -vaatteissa (oleva) kyrkklädd. K-val tio (hist.) Kyrkostaten (nyk. Vatikaanivaltio Vatikanstaten). -valtuusmies kyrkofullmäktig. -valtuusto kyrkofullmäktige pl. -varkaus2 kyrkotjuv-nad. -vene kyrkbåt. -vieras kyrkobesökare. -vihkiäiset kyrklig, kyrk|vigsel. - viini (ehtoollisviini) kyrkvin. -vuosi kyrkoår, -väki kyrkfolk, -väärti (vanh. /., ks. kirkonisännöitsijä) kyrkvärd -en -ar.

kirkollijnen kyrklig; kyrko-; ecklesiastik, ecklesiastisk; ~ elämä kyrkoliv; -set ilmoitukset kyrkounderrättelser; ~ järjestys kyrklig ordning; kyrkoordning; ~ kysymys kyrklig fråga; ~ virka kyrklig befattning; kyrkoämbete; ~ yhdyskunta kyrkligt (ecklesias-tiskt) samfund.

kirkollis|iasiaintoimituskunta (hist. Suom. senaatin) ecklesiastikexpedition(en). -esti i kyrkligt avseende, -hallinto ecklesiastikförvaltning. -hallitus (ort.) kyrkostyrelse, -kokous kyrkomöte, -lainoppi kyrkolag-farenhet, kyrkorätt, -metsä ecklesiastikskog. -mielinen klerikalt sinnad, -ministeriö ecklesiastik [departement, -ministerium. -päällikkö (hist. kirkollisasiaintoi-miiusk. pääll.) ecklesiastikchef. - talous kyrkans finanshushållning, -uus2 kyrklighet. -vero kyrkoskatt; kyrkoutskylder. »verotus kyrklig beskattning. - virkakunta ecklesiastikstaten. -virkatalo (ent. »-puustelli») ecklesiastikboställe.

kirkon|jaika (vanh. kirkkoaika) kyrktid; ~an kyrkdags. -arkisto kyrkoarkiv, -asia en kyrkans (kyrklig) angelägenhet, -avain kyrknyckel. -haavi kyrkhåv. -holvi kyrkvalv, -häpäisy skändning av kyrka, -isännöitsijä, -isäntä kyrkvärd, -katto kyrktak, -kello

kyrkklocka; (tornikello) kyrkur. -kirja(t) kyrkbok; merkitä -kirjoihin införa i kyrkböckerna; kyrk|skriva, -bokföra; hän on -kirjoissa (kirjoilla) siellä (siinä seurakunnassa) han är kyrkskriven där; det är hans kyrk(o)-bokföringsort; kirjoittaminen (merkintä) -kirjoihin kyrkskrivning. -kirous (k.hist.) (kyrko)bann; exkommunikation; interdikt -et -; -kirouksen alainen (vara) lyst i bann; bannlyst (exkommunicerad). -kokous kyrkostämma. -kukko kyrktupp. -kylä kyrkby. -kymmenykset pl (hist.) kyrkotionde, -kynnys kyrktröskel. -kynttilä kyrkljus. -kävijä kyrko|besökare, -gångare; ahkera ~ kyrksam (a.), -käynti kyrko Igång, -besök, -käytävä kyrkgång. -lattia kyrkgolv. -meno kyrklig ceremoni; ~t (jumalanpalvelus) gudstjänst; ritual -en -er; ~jen päätyttyä efter gudstjänsten, (-järjestys liturgi -n -er; ritual -en -er. -llinen rituell, liturgisk.) -mies (en) kyrkans man. -omaisuus2 kyrkans egendom. -opettaja kyrkolärare, -oppi kyrkans, kyrko|lära. -ovi kyrkdörr. -pahennus kyrkoförargelse. -palvelija kyrkotjänare; kyrkobetjäning. -penkki kyrkbänk, -portti kyrkport. -pääty kyrkgavel. -rahasto kyrkokassa, -rakennustaito kyrkobyggnadskonst, -rangaistus kyrko |sträf f, (hist.) -plikt, -raunio kyrkoruin, -rotta: köyhä kuin ~ fattig som en kyrkråtta, -ryöstäjä kyrkoplundrare. -ryöstö plundring av kyrk|a, -or. -taloudenhoitaja kyrkosyssloman, - tila (hist.) kyrkohemman, -tilit pl kyrkoräkenskaper, -torni kyrktorn, (-nhuippu kyrkspira.) -uudistus kyrkoreform. -varas kyrktjuv. -varat pl kyrkomedel. -varkaus8 kyrkotjuvnad. -vartija (-vahtimestari)

kyrk|vaktare, -vaktmästare, -vastainen anti|kyrklig, -klerikal. -vihkiäiset kyrkoinvigning, kirkossa||kävijä kyrkobesökare, -käynti kyrko Igång, -besök, kirko||tella, -ttaa* (enl.) kyrktaga*. -tus

kyrktagning. kirku* ks. -na. -a* skrika*, skria; (rääkyä) skräna. -na skri(k)ande; skrik -et -, skri -et -n; skrän -et. -vaääninen skränig; högljudd, kirm||aista (kiitää) sätta* (kila) av; (ratsain) spränga2 i väg. -ata (telmiä, er. el., lapset) leka, stimma, hoppa, bullra, kirnu kärna, -aja som kärnar, -aminen kär|-ning, -nande. -maito kärnmjölk, -nmuo-toinen kärnformig. -nmäntä kärnstav -en -ar, törel -n. -piimä kärnmjölk, -ta kärna; vasta -Itu voi nykärnat (kärnfärskt) smör; hypätä hulluun -un (kuv.) hoppa i galen tunna.

kiro: -t förbannelse(r); joutua jnk ~ihin (taik., myt.) bli förbannad av ngn; olla jnk ~issa vara förbannad av ngn; vrt. kirous, -ilija svärjare. -illa svär(j)a*; ~ kuin turkkilainen svära som en borstbindare. -ilu svärjande, -sana svordom -en-ar. -ta 1. förbanna. 2. ks. -illa. -usl.förbannelse. 2. (kirosana) svordom; karkea ~ kötted. kirpais||eva svidande; vrt. seur. -ta svida*; (pistää) stinga*; sticka*; se -i sydäntäni jag kände ett stygn i mitt hjärta; det skar mig i hjärtat, -u styng -et -; sting(ande), stick(ande); svidande, sveda.

kirpale (pieni palanen; kipene, nokare) klick

-en -ar; smul|a -an -or. kirpe|jys2 skärpa; bitterhet; kärvhet, -ä (väkevä) skarp; frän; (katkera) bitter; frän; kärv; (karvas) besk; (piristävä) pikant; ~ haju frän lukt; ~ arvostelu frän, skarp kritik, -änmakuinen med skarp (besk) smak.

kirppa* (maakirppu, hnt. Halticinae) jordloppa.

kirppu* (hnt. Pulex irritans) lopp|a -an -or, -teatteri lopp|teater, -cirkus, -tori (er. Pariisin) loppmarknad, kirpunpurema 1. (s.) loppbett. 2. (pp.f a.) loppbiten.

kir|jrenlähtö tjällossning; vrt. seur. -si2 * -ren

tjäle -n; vrt. routa, kirsikan! kivi ks. -1 u u. -kukka körsbärs-blom (ma). -luu körsbärskärna. -pihka körsbärskåda. -punainen körsbärsröd. kirsikka* (hed.) körsbär -et -. -hillo körsbärssylt. -likööri (väk.) körsbärslikör.-mehu körsbärssaft, -puu (ksv. Prunus cerasus, avium) körsbärsträd, -suu körsbärsmun. -viina körsbärsbrännvin. kirskahtaa* gnissla.

kirsku||a* skria, skrika*; (rääkkyä) skräna; (kitistä) gnissla, -linnut (ent. Strisores) skärrfåglar. -na skri -et -n, skrik -et -; skrän -et -; gniss|el -let. -ttaa:" ~ hampaitaan gnissla med (skära) tänderna, kirstu kista; vrt. arkku, -niukko kistlås. -npohja kistbotten; hänellä on kolikoita —lia han har slantar på kistbotten, kirun ks. k i r k u a.

kirurgi kirurg -en -er. -a kirurgi -n. -nen kirurgisk.

kirva(t) (hnt.Aphidoidea) blad|lus -lusen-löss. kirveen|ihamara yxhammare, -isku yxhugg, -silmä yxöga. -terä yxjbett, -blad -et -, -egg -en.

kirveli (ksv. Anthriscus cerofolium) körvel -n. kirvel||lä svida *; sydäntäni -ee det skär mig i hjärtat; det smärtar mig; -evin sydämin med svidande hjärta, -tää* ks. ed.; mieltäni — det svider i mig (i hjärtat); kieltäni — det svider på tungan, -y svidande, sveda, -yttää* ks. -lä; åstadkomma* sveda, kirveis yx|a -an -or; iskeä -ensä kiveen (kuv.) hugga i sten; uskoa kuin -en silmään (kuv.) blint tro (på ngt); (naama) kuin -en jäljeltä (leik.) grovhuggna drag. -kuokka yxhacka. -leima (mtsh.) vass-, sido|märke. kirvesmiehen! ammatti timmermansyrke, -harppi timmermanspassare, -työ timmermansarbete. -työkalut pl timmermansverktyg-

kirves mies timmerman; (mtsh. kirveenkäyt-täjä) yxkarl. -pohja ks. k i r v e e n h a m a-r a. -työ timmermansarbete, - varsi yxskaft;

hyvää päivää--vartta! goddag — yxskaft!

kirvinen (el. Anthus) piplärka, kirvo||ittaa* tr (pudottaa) fälla2; (irrottaa) göra* lös; lösgöra*; lösa2, lossa (på

ngt); (usk.) förlossa; (lääk.) förlösa2; (luoda päältään) avskudda; -ittava sana (kuv.) ett förlösande ord; ~ kielensä (kuv.) lösa sin tungas band. -itus fallande; lösgörande, lösande; släppande; räddande, räddning; befri|-

ande, -else; förlossning, - ta itr falla*, lossna; (päästä luiskahtamaan) slinka*; glida; slinta.

kisa 1. (leikki) lek -en -ar; (peli) spel -et -. 2. (karkelo, tanhu) dans -en -er; (ilonpito) glam -met. 3. (pl —t urh. suuret kilpailut) idrottsfest, festspel; olympia-t olympiska spelen, -ilija som leker (glammar); en lekande (glammande). -illa leka; spela; dansa; glamma, -ilu lek(ande); spel(ande); dansande); glam (glammande), -kenttä dans-, lek|plan; (kuv.) vädjobana. -paikka lekplats. -tanner lek-, dans|plan. -toveri, -veikko (urh.) medtävlare, -vieras festspelsbesökare, kiskai|jsta rycka2; slita*, riva*; vrt. kiskoa. -su ryck I ande, -ning, ryck -et -; slitning, rivning, kisko skena; (rata—) räl -en -er; (er, rhm.) räls -en.

kisko||a 1. (vetää voimakkaasti) draga; slita; (kiskaista) rycka; ~ irti rycka (riva, slita, bryta) lös, lös|riva jne.; — hammas (suusta) draga ut en tand; ~ tuohta fläka (flänga) näver; ~ päreitä spänta pärtor; (vetää) ~ kuormaa streta med, dra ett lass. 2. klå; ~ liikaa korkoa (harjoittaa koronkiskontaa) ockra; bedriva ocker; procenta, förvärva genom ocker; ~ liikaa hintaa (nylkeä) klå, skinna (jltk jtk ngn på ngt); -maila saatu förvärvat genom ocker; genom ocker förvärvat. -auto, -bussi rälsbuss. kisko||höylä (raut.) skenhyvel. -ja 1. (tuohen —) som fläker (flänger) näver; päreen ~ som späntar pärtor. 2. koron ~ ockrare, -jakso (raut.) skensträng. -jarru skenbroms, -kitka skenfriktion, -kosketin skenkontakt, -minen 1. (starkt) ryckande (rivande, slitande). 2. ks. -nta 2. -misrikos ockerbrott, -naula (raut.) sken-, räls|spik. -n(jalka skenfot. -jatkos skenskarv, -lakaisija skensopare. -lasku skenläggning, -selkä skenhuvud -et, [kulkupintaj löpyta.) kiskonta* 1. ryck | ande, -ning; riv | ande, -ning; brytning; tuohen — fläkande av näver; nävertäkt; päreiden — spåntning av pärtor. 2. (koron—) ocker, ockrande; (kiristäminen) utpress|ande, -ning; procenteri; (nylkeminen) skinn lande, -eri; klående; vrt. kiskoa. -järjestelmä ocker-, klå|system. kiskonj|uuma skenliv -et. -väli (raideleveys)

spårvidd -en -er. kisko||pari (raut.) sken-, räls|par. -ttaa* (raudoittaa) beslå* med skena (med järn); järna; (raut) skenlägga*; -tettu beslagen (med skena [skenor], järn); järnad; sken-lagd. -tus skenläggning, (lyöte) beslag -et -. -tyyppi (raut.) sken-, räls|typ. kiskoutua*: ~ irti rycka2 (slita*) sig lös;

ryckas, slitas lös. kiskuri (koron—) ockrare, procentare; (nyl-kyri) skinnare, -hinta ockerpris. -korko ockerränta, -laki ockerlag. kismi||tellä* (j.) förarga sig (över ngt); reta upp sig över (på) ngt.-ttely förargelse; förtrytelse. -ttää* (prs.) förtreta; förarga; irritera; minua — det förargar (förtretar) mig. kissa (el. Felis domestica) katt -en -er; (naaras —) katt|a -an -or. -eläin kattdjur.

«hm (el. Scylliorhinus catulus) katthaj. -ilves kattlo, -kala ks. t a i n a r i. «la kattfarm -en. -mainen katt|aktig, -mjuk, -lik. -mirri (Ips.J kissekatt. kissan||heimo (el. Felidae) kattfamilj, -hän-nänveto dragkamp; vrt. köydenveto; (leik., kuv.) ks. kiista, kilpailu; v o i m a i n m i 11 e 1 y. -häntä kattsvans, -kaltainen kattlik, -kello (ksv. Campanula rotundifolia) blåklocka, -kulta katt|guld, ^guil; vrt. katinkulta, (-lasi marien-glas.) -kynsi kattklo, -käpälä (m. ksv. Antennaria dioeca) kattfot, -minttu (ksv. Nepeta cataria) kattmynta. «naama katt|-fysionomi, -ansikte, -nahka kattskinn, «nahkainen av kattskinn, kattskinns-, -nau-kujaiset pl katt|musik -en, -konsert, -serenad -en -er; charivari -(e)t -er. -pentu, -poikanen kattunge, «päivät pl (leik.) söte-brödsdagar; (laiskan—) latmansdagar. «ristiäiset (halv. läh.) strunttillställning. «silmä (m. plkp.) kattöga. -suku kattsläkte, -sukulainen besläktad med katten; tillhörande kattsläktet, kissapöllö ks. 1 e h t o p ö 11 ö. kisälli gesäll -en -er. -aika gesälltid. -nkirja gesällbrev. -nnäyte gesäll | prov, -stycke -t -n.

kita* (m. tkn.) gap -et -; (kuono) trut -en -ar; käft -en -ar; (nielu) svalg-et-.—aukko (tkn.) gap(vidd -en -er), -kaari (an.) gom-båge. -kieleke (an.) gom-, tung|spene. -laki gomvalv -et -; gom -men -mar; pehmeä — mjuka gommen; gomseglet, -luu (an.) gomben(et).-mitta (lkn.,mt.) gap-, nyckel|-vidd -en -er. -purje (an.) gomsegel, kitara (mus.) gitarr -en -er; soittaa —a spela gitarr, -nsoittaja gitarrspelare, -nsoitto gitarrspel.

kitata* 1. (mlv.) kitta. 2. (juoda - [j. halv.]) dricka; pimpla; tratta i sig. kit||eetön (kiv.) amorf, -einen kristallinisk, kitey|jttää* kristallisera; (kuv.) utkristallisera. -tyminen kristallisering; (kuv.) utkristallisering; precisering;

(jähmettyminen) stelnande; (muotoutuminen) utformning, «tymä kristallisation, -tys kristallisering, -tyvä kristalliserbar. -tyä* kristalliseras; bli (utkristalliserad; (ut)kristallisera sig; (sokeroitua) kandera; (kuv.) (vakaantua) stadgas; stadga sig; vinna* stadga; preciseras; (jähmettyä) stelna; (muotoutua) taga * form. kitiini (kovakuor., kuoriäyr. ym. ruumiinpeite,

kem.) kitin -et, -en. -kuori kitinhud. kiti|lnä gniss|el -let; gnäll -et, knarr -et. -stä

(kitkua) gnissla; (naukua) gnälla*, kitka (fys.) friktion, -häviö friktionsförlust, -jarru friktionsbroms, -kerroin friktionskoefficient. -kiekko friktionsskiva, -koeffi-sientti ks. -k e r r o i n. -levy ks. -kiekko, (-kytkin lamellkoppling.) -pinta friktionsyta. -pyörä friktions|rulle, -hjul. -rata friktionsbana. -sähkö friktionselektricitet, -ton (m. kuv. hankaukseton) friktionsfri, -tuli gnideld. -vastus friktionsmotstånd. kitker||yys8 beskhet; bitterhet, -ä besk; (katkera, karvas) bitter; käydä —ksi bli besk; beskna; maistua —Itä smaka besk. -ö (ksv.

Picris) bittra, -öittää* göra* besk; beska; (kuv.) förbittra, -öityä* bli besk; beskna. kitk||eä: ~ rikkaruohoa plocka ogräs; ~ kasvitarha rensa en trädgård (från ogräs); (tempoa) rycka2, upprycka2; (poimia) plocka, (pois) avplocka; (puhdistaa) rensa; ~ juurineen (hävittää; m. kuv.) utrota; rycka upp (med rötterna), -ijä plockare, rensare (jnk av ngt), kitku ks. tik u.

kitku||ttaa* (hangata) gnida*; (hieroa) gnugga; ~ viulua (j., iv.) gnida, fila på en fiol; elää — ha sin torftiga bärgning; leva nödtorftigt; släpa sig fram; hanka sig fram. -ttaja gnidare. -tus gnidande, gnidning; filande; gnideri; gnuggande, gnuggning; vrt. kitinä, kitsaasti snålt jne.; vrt. seur. kitsjas -aan gnidig; närig; (saita) sniken; (kuv. luonto) njugg, karg; (pikkumainen) knusslig; (ahne) snål (jllek på ngt); ~ mies gnidare. -telija girigbuk -en; knusslare; gnidare. «telia* vara gnidig, närig (sniken, njugg, knusslig, snål); snåla (på, med ngt); knussla (med ngtj; (säästellä) knoga; -telemaita koota snäia ihop. -telu knuss|el -let; gnideri; snålhet; närighet; ks. seur. kitsaus2 närighet; snikenhet; njugghet;

knusslighet; snålhet; vrt. kitsas, kittaus (mlv.) kittande; kittning. kitti* (mlv.) kitt -et. -lasta kittspat|el -eln -lar; kittkniv. -liitos kittlats, -paakku kitt-klump. -vaha kittvax. kitu||a* (kärsiä tuskaa) pinas, plågas; (surkastua) (för)tvina, tyna; avtyna; lapsi (puu) -u barnet tynar bort, av (trädet förtvinar). -kasvuinen nöd-, tvin|vuxen; (kutistunut) förkrympt; (kääpiö—) dvärg-, -kas-vuisuus2 tvinväxt. -kuusi (mtsh.) margran, »lusgran», -liaasti torftigt, eländigt; med möda. -liaisuus* sjukiighet, krasslighet; marig-het. -lias sjuklig, krasslig; hängsjuk; tynande, tvinande; (ksv. m.) marig. -mänty martall, -pellava (ksv. Camelina) (lin)dådra. kitupiikki 1. (alkup.) (liten, usel) rykande fotogenlampa (utan glas). 2. (kuv.) knusslare, gnidare; snål|varg, -jåp. kituset pl (mrl.) ks. kidukset, kituuttaa *: elää — ks. (elää) kitkuttaa. kituva tvinande, (av)tynande; lidande; (kitulias) krasslig, sjuklig; (kurja) usel, eländig, torftig; vrt. kitua, kiuas kiukaan (uuni) ugn -en -ar; röse -t -n.

-uuni (öppen) ugn; (saunan—) bastuugn. kiuhdata * (j.) ks. k i h d a t a. kiukjku* (äkä) ilska; (suuttumus) förtrytelse; förbittring; (ärtyisyys) vresighet; hätskhet; (vihaisuus) argsinthet; olla -uis-saan vara ilsken (ond, arg, vresig, hätsk, förbittrad), -inen vresig; ilsken; ond; arg, argsint; hätsk, -isesti vresigt; ilsket; argt. -isuus2 ks. kiukku, -pussi argbigga, etterblåsa. -päinen argsint; ondsint; vrt. -inen. -päisyys2 argsinthet; ondsinthet. kiuku||stua bli vresig (ilsken, ond, arg, upphetsad, förbittrad, uppretad), -stuminen ks. kiukku, -telia* (lapsi) gnälla; kinka; ondgöra* sig (jst över ngt), -ttaa* förarga, göra* förargad (ilsken); upphetsa;

(ärsyttää) uppreta; minua ~ (ngt) förargar (retar) mig; jag är förargad över ngt. -ttava förarglig; retsam, -ttelija (lapsi) skrikhals; grinolle; vrt. kiukkupussi, -ttelu ks. kiukku, kiulu stäv|a -an -or.

kiulukka* (ksv.): ruusun~ nypon -et -. kiuru 1. ks. 1 e i v o n e n. 2. (mrt.) (sääsken-toukka, kipru) mygglarv -en -er. -nkanmis (ksv. Corydalis) nunneört -en -er. kiusa förtret -en; (harmi) harm -en, förargelse; suureksi ~kseni till min stora förtret (harm, förtrytelse); ~ksi asti ända till förargelse; ~lla i harmen; siitä miehestä olen saanut

(minulla on ollut) pelkkää ~a ja harmia jag har haft idel förtret o. obehag av den mannen; minun ~llani för att förtreta, reta mig; tehdä ~a göra ngn förtret;

(ärsyttää) reta ngn;--sta lika mot lika.

-aja plågare; (usk.) frestare, -antu|a bli förtretad; plågas, pinas, besväras; frestas; uppretas; bli irriterad (jst av ngt); -nut förtretad; plågad, (ut)pinad; pinsamt berörd (jst av ngt); besvärad (frestad; uppretad; irriterad); -neena irriterad; -neesti irriterat; pinsamt.

kiusalli||nen förtretlig, retsam, förarglig; (ikävä) ledsam; (tukala) pinsam; penibel; ~ erehdys ett förtretligt (förargligt, ledsamt, pinsamt) misstag; ~ asema en pinsam (penibel) situation, -sesti förtretligt, förargligt; pinsamt, -suus2 förtretlighet; förarglighet; pinsamhet.

kiugan|jhcnki plågo|ande, -ris. -kappale förargelseklippa; stötesten -en. - tekijä retsticka; stygging; spyfluga. -teko förtret(ande); retande.

kiusa||ta 1. (tehdä kiusaa jllk) göra* (ngn) förtret; (harmittaa) harma; förtreta; (vaivata) plåga, pina; (häiritä) besvära (ngn); (ärsyttää) reta, irritera; älä -a lasta! reta inte barnet! (ahdistaa) ligga* över (ngn); anfäkta; ~ kysymyksillään plåga (pina, besvära, irritera) ngn, ligga över ngn med sina frågor. 2. (viekoitella) fresta (locka); hän -si (j.) minut mukaansa han lockade mig med sig; han övertalade mig att komma med; paholainen -a den onde frestar (anfäktar). -us 1. (harmi) vrt. kiusa. 2. johdattaa -ukseen inleda i frestelse; moni on langennut siihen -ukseen mången har fallit för den frestelsen; joutua -ukseen falla i frestelse; bli frestad, kiusautua * ks. kiusaantua, kiusoitella* retas (med ngn), -ttaa* ks. (tehdä) kiusaa, kiusata, ärsyttää, -ttelu retande; förtretande.

1. kiva (mrt.) häftig; (kova) hård; (sileä) glatt.

2.kiva (j. koul. ym.) trevlig; bra (tpm.), skojig, lattjo, kul, kilig; hän on ruma, mutta ~ hon är ful, men kul.

kivah|jdus snäsning. -taa* (tiuskaista) snäsa2 (till).

kivakka (vauhdikas) rask; (tuuli) frisk;

forcerad; vrt. kipakka, kivalo ks. kiveliö, kivalteri (hist.) gevaldiger -n -. kivata 1. (tiukata) (vaatia) kräva2. 2. ~ vas-

taan spjärna (streta) emot, ställa sig på tvären.

kiveliö (Lapissa) ödemark -en -er; obygd -en. kiven||ammunta stensprängning. -liakkaaja

stenhuggare. -liakkaajanmerkki (taid.hist.) stenhuggarmärke. -hakkaamo stenhuggeri. -hakkuu sten|huggning, -huggeri..-heitto stenkast, -hioja stenslipare. -hiomo sten-sliperi. -hionta stenslipning. -jalostus sten-förädling. -kaltainen stenartad. -kolo klyfta, bergskreva, -kova stenhård; kieltää ~an neka i sten. -kovuinen stenhård, -leikkuu ks. -sahuu, -louhija sten |brytare, -sprängare. -louhimo stenbrott, -louhinta sten|brytning, -sprängning, -murskain stenkross -en -ar. -nosturi stenkran. -nuoliainen (kal. Cobitis barbatula) grönling. kivennäinen 1. (s.) mineral -et -ier» 2.

(harv. a.) mineralisk; (yhd.) mineral-, kivennäisaine, -aines mineraliskt ämne; mineralämne; mineral, -happo mineral-syra. -kokoelma mineralsamling, -kylpy mineralbad. -lähde mineralkälla, -löydös mineralfyndighet. -maali mineralfärg. -määrä mineralmängd, -näyte mineral-, bergarts I prov; stuff -en -er. -opillinen mineralogisk, -oppi mineralogi, -pitoinen mineral haltig. -rasva mineralfett. -suola mineralsalt. -terva mineral-, stenkols|tjära, -tiede mineralogi, - tieteellinen mineralogisk, -tieteilijä mineralog, -tymä (lääk.) konkre-ment -et -, stenbildning, -vaha mineralvax, ceresin. -vesi mineralvatten, (-lähde mineralvattenkälla. -tehdas mineralvattens-fabrik.) -väri mineralfärg. (-aine mineraliskt pigment.) -öljy mineralolja, kiven||piirräntä litografi -n. -piirtäjä litograf, -poraus berg-, sten|borrning. (-kone bergborrmaskin.) -reuna stenkant, -sahuu sten-sågning. -sekainen sten|blandad, -bunden, -sirpale, -siru sten|skärva, -flisa, -tapainen stenartad. -tiera, -tiira (lehtijäkälälaji) färglav-en. - veisto (taid.) stenhuggeri.-veistäjä stenhuggare, -veistämö stenhuggeri. -vieremä stenras. -viskonta stenkastning, -vääntäjä stenröjare. kiver|jtyä* (vääntyä) vrida* sig; (rypistyä) skrumpna; (taipua) krökas2; (kiertyä kokoon)

rulla (linda) ihop sig; (kiertyä) knorra sig; tuohi -tyy nävern skrumpnar (rullar ihop sig), -tää* (taivuttaa) kröka2; (vääntää) vrida*, -ä ks. k i p e r ä. kives 1. (kal., verkon) stensänke -t -n. 2. (an.) testik |ei -eln -lar. -tää* 1. (kal.) förse* med sänken. 2. a) ks. tiukata; kivata 1. b) ks. kismittää, harmittaa.

kivetty * stenlagd. -minen förstening; petri-ficering. -mä förstening, petrifikat -et -; fossil -et -.

kive|lttyä* förstenas, petrifi(c)eras; sten-vandlas; -ttyneel hyönteiset stenvandlade insekter, -ttää* förstena, petrifi(c)era. -tä (tr.) (be)lägga* med sten; stenlägga*. -tön stenfri, -ys (tr.) stenläggning, -äjä stenläggare. -aminen sten|läggande, -läggning.

kivi2 sten -en -ar; laskea ~llä belägga med

sten; stenlägga; kuollut kuin ~ stendöd;

~ vierähti sydämeliäni en sten föll, har fallit från mitt bröst, -aika ks. -kausi, -aita, -aitaus sten|gärdsgård -en -ar, -mur -en -ar. -alusta sten|underlag, -bädd -en -ar. -amme stenkar. -arkku stenkista, -ase (muin.) stenredskap. -astia stenkärl. -betoni stenbetong. -enraivaus stenröjning. -erämaa (us. kuv.) stenöken, -esine stenföremål; föremål av sten. -hakku stenhacka. kivihiilenj|louhinta stenkolsbrytning, -tuonti

stenkolsimport, -vienti stenkolsexport. kivihiil|i2 stenkol; -ellä lämmitettävä sten-kolseldad. -alue stenkolsdistrikt -et -. «esiintymä stenkolsfyndighet, -jauhe stenkolspulver. -juonne stenkolsflöts. -kaasu stenkolsgas. -kaivos stenkolsgruva, -kausi (geol.) stenkolsperioden, -kautinen från karbon-, stenkols|perioden. -kenttä stenkolsfält. -kerros stenkols |lager, -flöts, -lasti stenkolslast. -louhos stenkolsbrott, -löydös stenkolsfyndighet, -muodostuma stenkolsformation- -murska (j. hiilimurska) sten-kolsstybb; kolstybb. -piki stenkölsbeck. -rouhe småkol. -teollisuus2 stenkolsindustri, -terva stenkolstjära, -tuhka stenkolsaska. -öljy stenkolsolja. kivi||holvi stenvalv, -huhmar stenmortel. - huvila stenvilla. -höylä stenhyvel. --iskos sten betong, -jalka (rak.) stenfot, -jalusta sten-sock|el -eln -lar. -jauhe stenmjöl, -jyrä sten-vält. -järkäle stenblock, -kaide stenbarriär. -kaira stenborr. -kaiverrus stengravyr. -kala (el. Cottusgobio) stensimpa. -kalkkistenkalk. -karhu (kulj.) drög, sten|drög, -björn, -släpa, -kasa stenhop, -katu stenlagd gata; stengata. -kausi stenålder(n). -kautinen stenålders-; (härstammande) från stenåldern; under stenåldern, -keuhko(t) (lääk. silikoo-si) stenlunga, silikos. -kiila stenkil, -kirjake stenstil. -kirjoitus steninskrift; (muin.) hällristning. (-tyyli [lapidaarityylil stenstil, lapidarstil.) -kirkko kyrka av sten; stenkyrka. -kirves (muin.) stenyxa, -kitti stenkitt. -kko* stenbunden mark -en -er; (-röykkiö) stenkum|mel -let -; (-riutta, -karikko) sten-rev. -kkoinen stenig, stenbunden, -kkoisuus2 stenighet, stenbundenhet. -kko!ryhmä, - tarha (puut.) stenparti, -kohva stenskorpa. -kokoelma stensamling, -koralli stenkorall. -koura sten|sax, -klo. -kova stenhård; — sydän stenhjärta, -kumpu (muin.) stenkummel. -kunta stenrike(t). -kuori stenskorpa. -kurki (nost.) stenkran. -kuva sten|stod, -bild; liikkumaton kuin ~ orörlig som en staty; vrt. -veistos, -kynä griff]el -eln -lar. -kärryt pl stenkärra. -laaka, -laatta sten|-platta, -flata, -skiva, -laituri sten|brygga, -kaj. -laji sten|art, -sort. -latomus (muin.) stensättning, - lattia stengolv, - lautanen sten-tallrik. -leikkaus (lääk.) litotomi -n, sten-operation. -liuska sten I skärva, -flisa, -lohkare stenblock, -louhimo, -louhos stenbrott. -läjä stenhög, kivijlmade ks. -nil k k a. -massa stenmassa, -mosaiikki stenmosaik, -moukari stenslägga. -muodostuma stenbildning, -murska krossad sten. -murskain sten|kross, -tuggare, -muuri stenmur; ks. m. -tal o. -mäinen stenartad. -mäki sten(ig)backe. -möhkäle

stenblock, -nen stenig; (hyvin stenrik: (kivikkoinen) stenbunden; (yhd.) sten-, -nilkka (kal. Zoarces viviparus) tånglak|e-en -ar. -nuoli (-kärkinen) stenpil. -paasi stenhäll; vrt. -laatta -painaja sten-tryckare, litograf -en -er. -painanta stentryck. -paino stentryckeri, (-kuva litografi -n -er.) -painos stentryck, litografi, -pallo (muin.) stenklot. -patsas sten|pelare, -stod. -permanto stengolv, -peräinen stenbunden, -pihdit pl stensax -en -ar. -piira (kanalin. kupu) kräva; örmage. -piirros sten|gravyr, -tryck; litografi -n -er. -piirtäjä litograf -en -er. -pilari stenpelare. -pohja sten|botten, (-perustus) -grund, -pohjainen med stenbotten (stengrund), -pora stenborr, berg-borr. -portaat pl stentrappa, -puu (rak.) stenträ. -pylväs stenpelare. -pyykki (mnm.) stenrös(e); rör. -pöly stendamm, -pöytä stenbord, -rakenne stenkonstruktion. »rakennus stenbyggnad; (-talo) stenhus, -raunio

sten|kummel, -hög -en -ar; stenrös -et -. -reki sten|drög -en -ar, -släpa, -reunus kant av sten; stenkant, -riippa (kal.) ankarsten, -rikko (ksv. Saxifraga) sten-bräcka. -risti stenkors, -riutta stenrev. -ruukku stenkruka, -ruuti bergkrut. «röykkiö (m. -roukkio) sten|hög, -röse, -kummel, -saha stensåg. -sakset pl stensax. -sammal stenmossa. -sappi ks. k i e h k i. -seinä stenvägg. -seinäinen med väggjar) av sten. -silta stenbro, -sirpale, -siru sten|flisa, -skärva.

ki vis 11 tys (lääk.) värk -en -ar; (väänne) knip -et. -tää värka2; (potea vatsanpurua), knipa*; päätäni ~ mitt huvud värker, jag har huvudvärk; vatsaani ~ jag har magknip (ont i magen).

kivi||suiste (uit.) stenledare. -suola (vuori-suola) bergsalt. -survin stenstamp. -syys2 stenighet. -talo stenhus, -tasku (el. Saxi-cola oenanthe) stenskvätta. - taulu 1. stentavla (med inskrift); vrt. 1 a i n t a u 1 u t. 2. (enl. koul.) griffeltavla. -tauti (lääk.) gallstenslidande, (vanh.) stenpassion; -taudin vaivat pl gallstensplågor, -tavarat pl stengods, -teollisuus2 stenindustri, -teos stenarbete. -ttäjä (kivillä viskoja) sten-kastare; stenare. -ttäminen stenande; ste-ning. -ttää* stena; (m.) förfölja ngn med stenkastning; ~ kuoliaaksi (hist. juul. ym.) stena (till döds), -tys stenande, stening. -työ stenarbete. - työkalu (muin.) sten|verk-tyg. -redskap; vrt. seur. -työmies stenarbetare; -työmiehen työvälineet en stenarbetares verktyg, (arbets)redskap; vrt. -työkalu. -vati stenfat, -veistos stenskulptur. -yrtti (ksv. Woodsia) hällebräkne-t-n. -öljy (vuoriöljy) bergolja, nafta, petroleum.

kivu||lias sjuklig, krasslig; ks. -Iloinen, -llinen smärt-, plåg|sam; vrt. tuskallinen. -Iloinen sjuklig. -Iloisuus2 sjuklighet.

kivuta* ks. kavuta.

kivu||ton smärtfri, -ttomasti smärtfritt, -tto-liiuiis2 smärtfrihet.

kivääri gevär -et -. -ammunta gevärsskytte. -ampuja gevärsskytt, -harjoitus gevärsexercis. - n (laukaus gevärsskott; [yhteiskiv

gevärssalva, -lukko gevärslås. -luoti gevärskula. -patruuna gevärspatron, -perä gevärskolv. -piippu gevärspipa. -suu gevärsmynning. -tukki gevärsstock.), -otegevärsgrepp, -paja, -tehdas gevärs|faktori -et -er, -fabrik, -temppu gevärsgrepp, -tuli gevärseld, klaavaa (rh. numeropuoli) kla ve; heittää kruunua ja ~a kasta krona o. klave. -i (mus. nuottiavain) klav -en -er. kladi (kaup.) kladd -en -ar. klani päinen (j.) flintskallig, -pää 1. (s.) flint-

skall|e -en -ar. 2. (a.) ks. -p ä i n e n. klarinetti* (mus.) klarinett -en -er. klassikko* klassiker.

klassi(lli)I!nen 1. klassisk, antik. 2. (väl. erittäin omalaatuinen, huvittava) dråplig: klassisk. -sesti klassiskt, -suus2 klassicitet; klassicism.

klaveeri (vanh. mus.) klaver -et -. kleptomania (sairaa.ll. taipumus varastamiseen) kleptomani -n. kleriküaalinen ([er. kat. J papistoa koskeva) kle-rikal. -alismi (pappisvaltaisuus) klerikalism. klientti * klient -en -er. kliini kko* kliniker, -nen klinisk, klikata (j. pyssy jäädä laukeamatta) klicka;

(kuv. epäonnistua) mankera; slå fel. klikki* (halv. nurkka-, kuppi-, ryhmä/kunta)

klick -en -ar; gäng -et -. klimatologia (ilmasto-oppi) klimatologi -n. klinikka* (lääk.) klinik -en -er. klinkkeri (rauta-, palanut tiili) klinker -n.

-tiili klinkertegel. klinometri (kaltevuusmittari) klinometer. klipperi (mer. ent. nopea purjel. [fregatti])

klipp |er -ern -rar. -keula klipperstäv. klise||e (kirjp. kuvake) kli(s)ché -n -er; ottaa ~ kli's)chera. -elaitos kli(s)chéanstalt. -oida (valmistaa klisee) kli(s)chera. kloaakki* (likaviemäri; el. yhteis-, viemäri/-suoli) kloak -en -er. -eläin ks. n o k k a-eläin.

kloorl|ata klorera, -i (kem.) klor -en. (-happo klorsvra. -kaasu klorgas, -kalkki [tkn.] klorkalk, -myrkytys klorförgiftning. -vesi klorvatten, -vety klorväte.) klootti* (-kangas) klot -en. -sidos (kirjs.) klotband.

klorl|aa(li [frm.] kloral -en, -et. -tti* [kem.]

klorat -et -, -er.) -amiini kloramin. kloridi (kem.) klorid -en -er. klor I |ofor mi kloroform -en. (-narkoosi [lääk.]

kloroformering.) -oosi (viherkato) kloros. klosetti* klosett -en -er. -paperi klosettpap-per.

kl oss i (j., tölkkä, pölkky, tkn.) kloss; (koul.

piirusi.) klots -en -ar; ritkloss. klubi (kerho) klubb -en -ar. klusiili (fon. umpiäänne) klusil -en -er. klyysi (mer. sierain) klys -et -.

1. knaappi* (mer. vekara) knap -en -ar.

2. knaappi* (rit. asemies); (aal. [-[alhaisaate-linen])-] {+[alhaisaate- linen])+} knap|e -en -ar. -aateli (alhaisaateli) knapadel.

-ko? -kö? (kys. loppui.); tuletko? kommer du? saanko tulla? får jag komma? sielläkö meidän oli määrä tavata? var det där vi skulle mötas? (epäsuora kysymys) om, huruvida; kysy, tuleeko hän! fråga, om han kommer!

koa|!guloi(da [hyydyttää] bringa att koagulera. -tua [hyytyä] koagulera; levra sig.) -ksiaalikaapeli (puh., rad.) koaxialkabel. koalitio (liittoutuma) koalition, koboltti* (kem.) kobolt -en. -kanuuna (lääk.) kobolt kanon, -lasi koboltglas. -sini (vär.) koboltblått. kodanülattia kåt(a)golv. -paikka kåt(a)plats; kivikautinen ~ (muin.) (en) kåt(a)plats från stenåldern, kodeiini (frm.) kodein -et. kodifioida (Iak.) kodifiera; ks. k o o n t a a.

-ointi* kodifiering, kodifikation. kodikas -kkaan hemtrevlig; (kotoisa) huslig, -kkaasti hemtrevligt, -kkuus2 hemtrevnad; huslighet. -nhoito hemvård; hemmets vård. -nperustamislaina bosättningslån. -nsisus|-taminen, -tus heminredning, -ssakäynti (m.r%) hembesök, -ton hemlös; (asunnoton) husvill, -ttaa* (kaup.): -lellu vekseli domicilierad växel, -ttomuus2 hemlöshet, ko le* prov -et -; (koete) försök -et -; (kokeilu) experiment -et -; -keeksi på prov (försök); tehdä -keila anställa prov (försök, experiment) med ngt; göra rön; ~ ei onnistunut provet (försöket, experimentet) misslyckades; ostaa (palvella) -keeksi köpa (tjänstgöra) på prov; vrt. kokeilu, -aika provtid; (Iak.) prövotid. -åjo provkörning, -ala (mtsh.) provvta. -alue försöksområde, -ammunta provskjutning, -asema (mv.) försöksstation. «erä (kaup.) provparti, (urh.) försök -et -; försöksheat -et -. —esine försöks objekt.

koeffisientti * (mat. kerroin) koefficient, koe|lfilmaus provfilmning, -hankinta ^ provleverans. -hälytys provalarm. -jäljennös provavtryck, -kaira stickprovare. -kaniini (us. kuv., leik.) försökskanin, -kappale prov|-stvcke, -exemplar, -kenttä försöks-, experi-mèntal|fält. «kilpailu försök(stävling). -kirjoitus provskrivning; vrt. kirjoituskoe. -kuormitus (tkn.) provbelastning; suorittaa ~ provbelasta. -kylvö provsådd. -kyntö provplöjning, -käännös provöversättning, -laitos försöks|anstalt, -anläggning; provanstalt. -lasi provglas. -lasku (koul.) prov-räkning. -laukaus provskott. -lento provflygning. -lentäjä provflygare. «linja (mnm.) provlinje, -luento provföreläsning, -luokka (vnk.) prövoklass. -lypsy prov-mjölkning; suorittaa ~ provmjölka, -lyseo försökslyceum. -lähetys (kaup.) provsändning; (rad.) provutsändning, -matka provtur. -merkintä försöksteckning, -mittaus provmätning, -numero (aut.) provnummer, -pallo (us. kuv.) försöksballong, -poraus prov-, försöks|borrning. -pullo provflaska, -purjehdus provsegling, -putki (kem.) provrör. (-lapsi provrörsbarn.) -ruutu (mv.) försöksruta. -side (kirjs.) provband. koe|te: -tteeksi på försök; försöksvis; (tutkittavaksi) på prov; -tteeksi määrätty (yliop. ym.) förordnad på prov. koeltella* prova; försöka2; göra* försök; bjuda* till; bemöda sig; pröva; vrt. koettaa;'- uusia kenkiä prova, provgå ett par nya skor; ~ taulua (seinään) provhänga en tavla; (panna koetukselle) sätta* på prov;koetilaus — kohden

koh

fresta; (rasittaa) anstränga2; (koskettaa) röra2 (jtk vid ngt); beröra2; vidröra2; (onnettomuus, kohdata) hemsöka2; se-tietee voimia det frestar på, tar på krafterna; ~ vähän kulakin försöka sig på litet av varje; ~ uutta pukuaan prova sin nya kostym; ~ sormella känna efter, pröva med fingret; (koskettaa) vid-, bejröra med fingret; ~ (milellä) voimiaan jnk kanssa mäta sina krafter med ngn; se -tteli kärsivällisyyttä det var tålamodsprövande, prövade (frestade på) tålamodet, satte ens tålamod på prov; onnettomuuksien -ttelema (kohtaama) hemsökt av olyckor; ~ onneaan pröva (fresta) lyckan; -teltu kyky beprövad förmåga; -tteleva (rasittava) påfrestande,

koetilaus (san.) prov|prenumeration, »abonnemang; (kaup.) provorder, koetin* (yhd.) prober-; ks. -kivi, -tanko; (lääk.) sönd -en -er. -kivi probersten; (kuv.) prövosten. -neula probernål. -tanko pliktstång.

koetoiminta försöksverksamhet, koet|taa* 1. (yrittää) försöka2; bjuda* till; bemöda sig; ~ parastaan försöka sitt bästa; bjuda till; försöka så gott man kan; ~ päästä irti anstränga sig för att (försöka) komma lös; -etaan välttää sitä låt oss försöka undvika det; vi skall bemöda oss om att (vi skall försöka) undvika det; ~ (tehdä) jtk försöka sig på ngt; he -livat (yrittivät) olla toinen toistaan kohteliaampia de överbjöd varandra i artighet; -taessaan turhaan päästä ulos (hän, he) vid sina fåfänga försök att komma ut; ~ saada työ pian valmiiksi försöka (bemöda sig om att) få arbetet snabbt undan; he -livat kaikkensa sitä estääkseen de gjorde allt för att hindra det. 2. ~ laatua pröva; (vrt. koetella); (tutkia) prova; probera; (panna koetukselle) fresta; ~ uutta konetta prova en ny maskin; ~ onneaan pröva sin lycka; fresta lyckan; ~ voimiaan pröva sina krafter; — uutta menetelmää pröva (på) en ny metod; ~ uutta pukuaan prova sin nya kostym; se? on minulta vielä -tamatia det har jag ännu inte försökt (mig på, prövat); det är ännu oförsökt; vrt. kokea.

koette[|lematon oförsökt; o(be)prövad. -lemi-nen (puvun; sovittaminen) provning, -lemuk-sellinen rik på prövningar; prövosam. -lemus prövning; (juhl.) beprövelse; (rasitus) påfrestning; -lemuksen hetki prövo-stund; ~len alainen utsatt för prövningar; —ten päivä (aika, vuosi) en prövningens dag (tid); prövo|dag, -tid, -år; ~ten kausi en prövningens tid. -lu provande, provning; vrt. koetus; frestande; beröring; vidrörande.

koetu[s provande, prövning; vrt. koetteleminen; prov -et -; försök -et -; prövande, prövning; (kiusaus) frestelse; (rasitus) ansträngning, påfrestning; kestää — bestå ett prov; (voittaa kiusaus) övervinna en frestelse; -ksen kestävä prov |gill, -haltig; saattaa (joutua) kovalle -kselle sätta (sättas) på ett hårt prov; voimain — (mittely) kraftmätning. -aika prövotid; (hevoskaup.) fres-

tetid. -kivi ks. koetinkivi, -vuosi ks. koevuosi, koetuttaa låta prova (pröva), koe 11 vaali provval. -vapaus (Iak.) villkorlig frihet; prövotid; laskea -vapauteen frige på prov; försätta i villkorlig frihet. - vapautus villkorlig frigivning. -virantoimitus tjänstgöring på prov. -vuoro provtur, -vuosi pro vår (~ksi på), (-palvelus provårs-tjänstgöring.) -äänestys provomröstning, kofeiini (kem.) koffein -et, -en. -ton koffeinfri. ^

koggi (mer. hist.) kogg -en -ar. kohah||della* (tuuli) susa, (mer.) brusa, -dus brus -et; sus -et; (kuv.) susning, -taa* (kohista) brusa; (suhista) susa. kohau|[ttaa* resa2; höja2 (upp); ~ olkapäitään rycka på axlarna, -tus: olkapäiden — axelryckning, kohda||kkain (vastakkain) invid (rakt, mitt emot) varandra, -kkoin snart, (vanh.) snar-ligen; i en snar framtid; inom kort. kohda |[lia, -lie, -lta ks. 2. kohta, kohdanto (kiel. akkusatiivi) ackusativ -en -er. koh [da ta* (tavata) träffa; (tulla vastaan) möta*; (saada eteensä) stöta* (på ngt); övergå*; (kuv. onnettomuus) drabba; (sattua) inträffa; (osua yht.) sammanträffa (med ngn); jk kohtaa jtk (jllk tapahtuu jtk) ngn drabbas av ngt; (jk joutuu kokemaan, saa osakseen) ngn får röna ngt, (saa tuntea) får erfara (erfar) ngt; perhettä -tasi kauhea onnettomuus familjen drabbades av (träffades av, råkade ut för) en hemsk olycka; he -tasivat toisensa de träffade varandra; de träffades (sammanträffade); heitä -dannut vahinko olyckan som träffat (övergått, drabbat) dem; yritys on -dannut vastustusta företaget har rönt motstånd (mötts av motstånd); kantajaa -dannut vahinko (Iak.) skada som tillfogats käranden; alusta -dannut vahinko skada som drabbat fartyget; kuolinpesää -dannut verotus dödsbo påförd taxering; hän -tasi vastustajansa han mötte sin motståndare; olen -dannut hänen puoleltaan vastustusta jag har stött på (fått röna) motstånd från hans sida; han har motarbetat mig; ~ymmärtämystä möta (röna) förståelse; häntä -tasi suuri pettymys han fick erfara (erfor) en stor besvikelse; äkillisen taudin -datessa vid plötsligt inträffande (påkommande) sjukdom, kohjdel. (kiel.) objekt -et -. 2. föremål -et -; jnk mielenkiinnon (rakkauden) — föremål för ngns intresse (kärlek); olla jnk -teena vara, utgöra föremål för ngt; patentin — föremål för patent; joutua ankaran arvostelun -teeksi (saada osakseen ankaraa arvostelua) bli föremål (utsatt) för sträng kritik. --erehdys (Iak.) villfarelse angående objekt, kohdella* bemöta*; (pidellä, käsitellä) behandla.

kohden: jtk — (jnk suuntaan) mot ngt; i riktning mot (suoraan rakt mot) ngt; kaupunkia — mot staden; i riktning mot staden; aurinkoa (taivasta) — (rakt) mot solen (himlen); tässä — (osassa) på denna punkt; (suhteessa) i detta avseende; härvidlag; härutinnan; (tapauksessa) i detta fall; yhdessä — i ett avseende; (paik.) på ett ställe; mistä

vari siitä ~ på det stället; (siinä) där; kaksi miestä ~ (mieheen) två per man; (j.) två till mans; vrt. 2. kohta; kohti, -nus inriktning, -taa* inrikta; vrt. kohdistaa, kohdin ks. 2. koht a.

kohdis||taa 1. (suunnata) rikta, inrikta (jhk på ngt); ~ arvostelunsa jhk rikta sin kritik mot ngt; utsätta ngt för sin kritik; ~ huomionsa jhk fästa, rikta sin uppmärksamhet på ngt; (tähdätä jhk) taga sikte på ngt; ~ epäilyksensä (moitteensa) jhk rikta sina misstankar på (sitt klander mot) ngn; ~ sanansa (puheensa) jllk rikta sina ord (sitt tal) till ngn; ~ toimintansa jhk inrikta sin verksamhet på ngt; ~ känne jhk (Iak.) rikta talan mot ngn; vastaajaan -letut vaatimukset anspråk, som gjorts gällande gentemot svaranden; ~ väite velkojaan göra invändning gällande mot borgenär; meihin -tettu moite den mot oss riktade förebråelsen. 2. ks. tar k-k u u 11 a a. -tin (kirjp.) sidmärke. -tua riktas; vara (in)riktad; (koskea) ha avseende (på ngt); beröra * ngt; (viitata) syfta (på ngt); (tarkoittaa) avse*; hänföra* sig (till ngt); gälla (ngt); (kohdata) träffa (ngt); (tähdätä jhk) gå ut (på ngt); moite -luu sinuun klandret riktar sig mot (träffar) dig; väite -luu siihen että påståendet syftar därpå, att (avser, att, går ut på, att); epäluulot -tuival häneen misstankarna riktade sig mot honom; muistutus -tui siihen kohtaan anmärkningen gällde den punkten; toiminta -tuu varojen hankkimiseen verksamheten avser (går ut på) att anskaffa medel; puhe -tui siihen talet avsåg det (gick ut därpå, utmynnade däri); valtioon -tuvat vaatimukset på staten ställda krav; valtioon -tuva rikos brott mot staten; henkilökohtaiseen vapauteen -tuva rikos brott mot individens frihet; jhk kohdistuva saaminen (tuomio) fordran hos ngn (dom mot ngn); mielenkiinto on -tunut toisaalle (loisiin kysymyksiin) intresset har inriktat sig (är riktat) åt annat håll (på andra frågor), kohdittain ställvis, här o. där. kohennus uppl höj ning, -lyftning; förkovran; påbättring; trimning; (nousu) stigning; (kuv.) lyftning; vrt. kohentaa, -hanko, -koukku eldraka; brandstak le -en -ar. kohen|jtaa* 1. höja8 upp; (nostaa) lyfta upp; ~ (tasoittaa) vuodetta jämna en bädd. 2. (parantaa) upphjälpa2; påbättra; förkovra; ~ tunnelmaa höja stämningen; mieltä -tava upplyftande; (paikata) reparera; lappa; (mer.) trimma. 3. ~ (hämmentää) tulta röra om (i) brasan, -tautua* höja8 sig; (nousta) stiga*; (pystyyn) resa2 sig; (seisoalleen) stiga upp; (kuv.) svinga sig (upp), kohi||na (veden) brus -et; (tuulen) sus -et;

(pauhu) dån -et. -sta brusa; susa; dåna. kohju (tyrä, lääk.) broek, bråck -et -. «leikkaus brockoperation. -pussi brocksäck. -side, -vyö broek|band, -binda. kohlu(t) ks. k o 1 h a i s u, kolaus, kohme: (olla) ~essa (~issaan) stelfrusen; (vara) stel (av köld); kädet ~essa med stelfrusna, valna händer, -inen stel (av köld), -lo bakrus -et -loinen bakrusig. -ttaa*

bringa* att stelna; göra* stel (valen), -ttua* bli stelfrusen (valen); stelna; -ttunut ks. ed. -tus förstelning; stelhet, -tuttaa* ks. kohme 11 a a.

koho 1. (kal.) flöte -t -n; (tkn.) flottör -en -er; simmare. 2. (kohoama, kohopaikka) upphöjning. 3. (adv.): nousta —Z/e höja sig upp; (pystyyn) resa sig; käsi ~lla med uppräckt hand, med armen uppsträckt; pitää päätään ~lla bära sitt huvud högt; ~lla ilmassa högt uppe i luften; olla ~lla vara upphöjd, (pöy-heä) pösig; keppi ~lla lyödäkseen med käppen höjd till slag. -ama upphöjning. - aminen stigande, stegring; (virassa) avancemang -et -; (elpyminen) uppsving -et, -illa höja2 sig; vrt. kohota; rinta -ilee barmen (bröstet) häver sig. -kas -kkaan (keit.) sufflé -(e)n -er. -ke* upphöjning, -kki* (ksv. Sitene) glim -men. (-kasvi nejlika.) -kohta höjdpunkt; (huippu~) toppunkt; (huipennus) kulmination; (en) kulmen (tpm.); saavuttaa ~nsa kulminera, -kuva (taid.) reliefbild, relief -en -er; korkea (matala) ~ hög-, (låg)relief. -nta* höjning; stigning; stegring; upphöjelse; hävning; pösande; svällande. -paino (kirjp.) högtryck, -riipunta (voim.) häv-, böj |hängande, -suo (keidassuo, mtsh.) högmosse, koho I ta (nousta) stiga, (pystyyn) resa8 sig; (yletä) höja8 sig; (kasvaa) växa8, stegras; (paisua) häva2 sig; pösa2; (uhkua) svälla8; (~ virassa) bli befordrad, vinna* befordran, avancera; ~ arvoasteissa stiga (avancera) i graderna; ~ kenraaliksi avancera till general; ~ jks (kuv.) svinga sig upp till ngt; (kustannukset) belöpa2 sig till; uppgå till; rannikko -aa kusten höjer sig; lintu -aa lentoon fågeln höjer sig till flykt (flyger upp, lyfter); lentokone -aa ilmaan ett flygplan lyfter (lättar); ~ yli muiden kuolevaisten höja sig över övriga dödliga; ~ kaunopuheiseksi; bli vältalig; puu -aa ett träd höjer sig (reser sig); kirkko -aa keskellä kylää kyrkan reser sig mitt i byn; Venäjä -si mahtavammaksi Ryssland blev mäktigare, svingade sig upp till större makt; ~ istumaan sätta sig upp; sivistys -aa

bildningen stiger; hinta -aa priset stiger (stegras, går upp); hinta on -nnut korkealle priset har drivits i höjden (har sprungit i höjden, upp); kustannukset -avat yli myönnetyn määrän kostnaderna överstiger det beviljade anslaget; menot -avat n. kolmeensataan markkaan utgifterna belöper sig (uppgår, stiger) till ca trehundra mark; ~ korkeimmilleen nå sin högsta höjd; (huipentua) kulminera; nå sin kulmen; vesi -si äkkiä vattnet steg plötsligt; joki -si yli äyräidensä floden steg (svällde) över sina bräddar; taikina -aa degen pöser (jäser); lämpömittari -aa termometern stiger; verot -avat skatterna stiger (lisääntyvät) öka|r, -s; kurssit -avat kurserna stiger, koho||tahti (mus. nousutahti) upptakt, -tin*

(kuv.) häv|stång -stången -stänger, koho|lttaa* höja2, upphöja2; (nostaa) (upp)-lyfta8; ~ lasinsa höja sitt glas; ~ valistusta höja upplysningen; ~ hintaa höja (trissa upp) priset; driva upp priset; (kuv.) ~ kansakuntien joukkoon upphöja bland nationer-

nas antal; ~ tikapuut seinää vasten resa (upp) en stege mot väggen; ~ silmänsä taivasta kohti höja sin blick mot himlen; ~ (lisätä) jnk tehoa höja effekten hos ngt; förhöja2; (nostaa) (upp)lyftaf2); ~ olkapäitään ks. kohauttaa; ~ huuto uppge (upphäva) ett rop; ~ ilmaan höja upp i luften; ~ lippu hissa flagg; se — mielialaa det höjer stämningen; det lyfter sinnet; tunnelmaa (mieltä) -ttava upplyftande, -ttaja som (upp)höjer; (edistäjä) befrämjare. -ttami|-nen höjande; sivistyksen -seksi för bildningens höjande; för höjande av (för att höja) bildningen, -ttautua* höja2 sig; resa2 sig; vrt. kohota, -ttavasti upplyftande, lyftande. -tus höjning; stegring, resning; lyftning, -uma upphöjning, -utua* höja2 sig; höjas2; -utunut (upp)höjd; vrt. k o h o-t a. -vesi flödvatten; ks. k o h v a v e s i.

1. kohta (adv. pian) snart; (heti) genast; heti ~ (paikalla) på stället; på fläcken; jos — om än; kohtsillään alldeles snart; om en stund; (heti) strax; kohtikään, ks. tätä.

2. kohl ta* (s. paikka, sij.) ställe -t -n; liikuttaa -daltaan rubba ngt ur dess (rätta) läge (från dess plats); meidän -daltamme (osaltamme) för vårt vidkommande; vad oss angår (beträffar); omalta -daltani för (min) egen del; muilta -din i övriga avseenden (punkter); i övrigt; nostaa -dalleen lyfta ngt på sin plats (i rätt läge); saada -dalleen ställa till rätta; tässä -din på denna punkt; vrt. kohden; kaikissa -din till alla delar; på alla punkter (i alla stycken); näissä -din i dessa avseenden; tämä on tärkeä — detta är ett viktigt moment (en viktig punkt, omständighet); arka ~ ett ömt ställe; (kuv.) en ömtålig punkt; kajota jnk arkaan —an vidröra ngns sjuka (ömtåliga) punkt; korkein — det högsta läget; den högsta punkten; kukin -dastaan, -dallaan (tahollaan) envar på sitt håll (i sin stad); (puolestaan) envar för sig; kysymyksessä olevilta -din i ifrågavarande avseenden; kaikissa muissa -din i allt övrigt; pykälän (§) toinen — andra momentet i paragrafen; ks. sen ja sen pykälän -dalta! se under den o. den paragrafen! 87. §:n 2. kappaleen -dalla under paragraf 87 moment 2; vekselilain 12. §:n 1. kappaleen 2. kohta § 12, moment 1, punkt 2 i växellagen; monet -dat ovat esitystavaltaan erinomaisia många partier är ypperligt framställda; ~ -dalta punkt för punkt; kirkon -dalla i närheten av kyrkan; invid kyrkan; (kirkon seuduilla) i trakten av kyrkan; laiva oli Gotlannin -dalla (mer.) fartyget befann sig på höjden av Gottland; juuri (minun) pääni -dalla (yläpuolella) rakt över mitt huvud; tältä -dalta på detta ställe; (tässä) här; mistä (-dasla) johto on rikki? på vilket ställe är ledningen sönder? -dalleen (täsmälleen) på pricken; precis; -dalleen osuva som träffar det riktiga (det rätta, prick), (maaliin osuva) som träffar målet; asiat eivät ole -dallaan det står inte rätt till; tulen (sinun) -dallesi jag kommer till (nära) dig; jag kommer dit, där du är; kivi putosi aivan (minun) -dalleni stenen föll ned tätt intill (invid) mig.

kohtaaminen (toistensa) sammanträffande;

möte -t -n; vrt. kohdata, kohtaan (postp.): jtk — [e]mot (gentemot) ngt (ngn); olla ystävällinen jtk — vara vänlig mot ngn; visa ngn vänlighet, kohtalai|inen (jonkinmoinen) tämlig; skälig, billig; (parahultainen) lagom (tpm.); (mu-kiinmenevä) passabel, rimlig; (asianmukainen) tillbörlig; vrt. kohtuullinen; -sia tuulia (mlr. rad.) måttliga vindar; -sen iso lagom (jotenkin rätt, skäligen) stor. -sesti lagom (mycket), kohtalo öde -t -n; (osa) lott -en -er; (sallimus) skickelse; ~n iva(a) ödets ironi; kova — ett oblitt öde; millaiseksi hänen ~nsa muodostui? vilket

(hurudant) blev hans öde? hän sai sellaisen —n han rönte, mötte (drabbades av) ett sådant öde; det blev hans lott; joutua kokemaan sama — drabbas av (röna, möta) samma öde; kukaan ei voi välttää ~aan ingen undgår sitt öde; —n oikku (en) ödets nyck. -draama ks. -näytelmä, -kas ödesdiger; (vaarallinen)* äventyrlig, -kkaasti ödesdigert, -kkuus* ödesdigerhet, det ödesdigra, -nhetki ödeslstund, -timm|e, -a. -npensas (Clero-dendron) ödesträd. -ntie ödesväg. -nyh-teys2 ödesgemenskap, -näytelmä ödesdrama, -tar (myt.) ödesgudinna; norn|a -an -or. -toveri (onnettomuus~) olycksbroder, kohta||puoleen, -puolin snart; (vanh.) snarli-

gen; i den närmaste framtiden, kohtauksi||ttain paroxysmalt; anfalls-, attack |vis. -ttainen paroxysmal; anfalls-, attack |vis uppträdande; paroxysmartad. kohtaus 1. (tapaaminen) sammanträffande, möte -t -n; rendezvous. 2. (tapahtuma) tilldragelse, episod -en -er. 3. (näyt.ym.) scen -en -er. 4. (metakka, riita) uppträde -t -n. 5. (taudinpuuska) anfall -et -, attack -en -er. kohteet|llinen (kiel. vrb.) transitiv, -ton in-transitiv.

kohteliaasti artiert; hövligt; förekommande; förbindligt; pyydän -liaimmin anhåller förbindligast. -liaisuuden (ilmaus artighets-betygelse. -osoitus artighets |betygelse, -bevis.) -liaisuus8 artighet; hövlighet, förbindlighet, tillmötesgående, (-käynti artighets|-besök, -visit, -muoto artighets-, hövlighets [-form. -vierailu ks. -käynti.) -lias -aan artig (jllk, jtk kohtaan) mot ngn; (kunnioittava) hövlig, förbindlig; (aulis) förekommande, tillmötesgående, -lu bemötande; (vastaanotto) emottagande; minkälaista —a sait (osaksesi)? vilket bemötande fick du? hur blev du bemött (emottagen, behandlad)? kohti 1. (adv.): suoraan — rätt, rakt; yhdessä (yhteen) — på ett ställe; kahdesta — (paikasta) på två ställen. 2. (postp.): kaupunkia — (i riktning) mot staden; åt staden till; pitää suunta jtk — hålla kurs på, styra kurs mot ngt; suoraan rantaa — rakt mot stranden; taivasta ~ mot himlen; hän ön menossa onnettomuutta — han går en olycka till mötes; kävellä jtk — (lähestyä jtk) närma sig ngt; tuli yksi annos kolmea miestä — det kom, blev en portion på tre man; viisi markkaa henkeä — fem mark per person (för varje person); (jokaiselle, miestä ~) per

man; vrt. kohden. 3. nauraa - kurkkua stor-, gap|skratta. kohtikään ks. k o h t s i 11 ä ä n. kohti o (fkn.) ks. n a p a. -suora (mat.) 1. (a.) vinkelrät, perpendikulär; (pystyi) lodrät. 2. (s. mat.) perpendik|el -eln -lar. -suoraan, -suorassa vinkelrätt, perpendiku-lärt; lodrätt. kohtl'sillään, -siltään strax; (ennen pitkää)

inom (innan) kort; vrt. kohta, kohtu* 1. (an. äidin—) moderliv -et -; (emä) livmoder -n. 2. (syti) sköte -t -n. -syöpä (lääk.) livmoder^s)kräfta. kohtuudelllinen ks. kohtuullinen. -nnrukai(nen billig; skälig; överensstämmande med billighet; [oikeuden—] rättvis; se ei ole -sta det är inte rätt och billigt, -sesti i överensstämmelse med billighet: billigtvis; skäligen, -suus2 billighet, skälighet.)

kohtuulli nen måttlig; (maltillinen) måttfull: moderat; (halpa) billig; ~ elämässään (vaatimuksissaan) måttlig i sin livsföring (i sina anspråk); ~ esiintymisessään måttfull (moderat^ i sitt uppträdande; ~ vaatimus billig fordran; ~ hinta skäligt (moderat, facilt, överkomligt, rimligt) pris; -set ehdot måttliga (billiga, drägliga, antagliga, rimliga) villkor; -sessa ajassa inom rimlig (skälig) tid; olla -sessa suhteessa jhk stå i rimlig proportion till ngt; ~ toimeentulo dräglig (anständig) bärgning; skälig utkomst; ~ korvaus skälig (anständig) ersättning; ön oikein ja -sia det är rätt o. billigt; katsoa (harkita) -seksi pröva skäligt; -sen (jotenkin) hyvä skäligen, rätt bra; anständig, -sesti måttligt; med måtta; (kohtuuden nimessä) billigtvis; (mahdollisesti) rimlig|en, -tvis; (mitenkuten) skäligen, -suus* måttlighet: billighet; skälighet; dräglighet; antaglighet; rimlighet; vrt. -n e n. kobtuuls2 moderation; (kohtuullisuus) måtta; billighet; fog (tpm.); noudattaa jssk -tia iakttaga måtta (moderation) i ngt; -den vaatimukset billighetens fordringar; -den mukaisesti med måtta: billigtvis; (syystäkin) med fog (skäl); med måtta; -den nimessä (mitenkään) ei voi vaatia enempää billigtvis (rimligtvis) kan man inte fordra mer (göra anspråk på mera); -den nimessä (mitenkään) ei voida sanoa med fog kan inte sägas, -hinta skäligt (överkomligt) pris. -näkökohta billig-hetslhänsvn -en -, -synpunkt, -peruste billighetsgrund. -syy: -syistä av billighetsskäl. kohtuu|iton omåttlig (måttlös; immoderat; obillig); (aiheeton) oskälig; (sopimaton) otillbörlig; (mahdoton) orimlig; bloman (liian) suuri övermåttan stor; -tioman kallis övermåttan (oskäligt) dvr; -ttoman vähän mindre än tillbörligt; kärsiä —ta rasitusta lida oskäligt besvär; maan tapa, joka ei ole — landssed, som inte har oskäl med sig; ~ tapa (paha tapa) osed; vrt. kohtuullinen. -ttomasti omåttligt; utan måtta; (ylettömästi) över hövan, -ttomuus* omåttlighet;

obillighet; oskälighet; otillbörlighet; orimlighet.

koli tuvesi (lapsi-, sikiö jvesi, synn.) fostervatten.

kohu (ett) väsen (tpm.); (melu) bull|er -ret;

(holy) uppståndelse, -ta ks. h ö 1 y t ä. kohvia (is)skorpa. (-jää sväm-, svall lis. -vesi [er. Suom. r.[flödvatten.) -ettua* bilda skorpa; skorpa sig; (jähmettyä) stelna; (kovettua) hårdna; vrt. kohmettua, -ettuminen stelnande, hårdnande.

1. koi (aamun—, sarastus) gryning.

2. koi 1. (prh. Tineola) mal -en -ar; malfjä-ril. 2. (lääk. j. mrl. syöpä) kräfta; sormi — fulslag -et.

koiju (mer.) koj -en -er; koja. koikkllelehtia, -ia * (j.) lufsa; strutta; hoppa;

vrt. loikkia, koikkua (korppi) kraxa, koillil|nen (ilms.) 1. (s.) nordost. 2. (a.) (suunta) nordostlig; (sij.) nordöstlig, nordöstra, -sosa nordöstra delen, -sran-nikko nordöstra kust(en). - s väylä (mnt.) nordost passage(n). koimyrkky (läh.) mal|medel, -pulver, koin^kestävä mal|säker, -äkta. -reikä malhål.

-syömä maläten. kointähti (aamutähti) morgonstjärna, koipeliini (j.) spindelben -et -. koiperhonen ks. 2. koi.

koipi2* skänk -en -ar, -or: (j. jalka) ben

-et -. -nahka (nhk.) benling. koipussi malpåse.

koiria (el. Canis familiaris) (tam)hund -en -ar; ei ole —a karvoihin katsomista man skall icke skåda (döma) hunden efter håren: siihen on — haudattuna (kuv.) där ligger en hund begraven; pitää kuin —a (kuv.) låta ngn slita hund; märkä kuin uitettu — våt som en hund; -ien juoksukilpailu (i) (er. Engl.) hundkapplöpning; -ien hautausmaa hund-kyrkogård. --apSna hundapa. -eläimet (el. Conidae) hunddjur. -hai (el. Mustelus) hund-, glatt|haj. -illa driva gäck (med ngn); hun(d)sa; vara hundsk. -kerho kennelklubb. -la hundgård; kennel -n. -mainen hundaktig; hundlik; (hävytön) oförskämd; skamlös, -maisesti h unda k tigt: skamlöst, -maisuus3 hundaktighet; skamlöshet, -mies kennel-man.

koiranlihammas (kuv.) spefåg|el -eln -lar. -haukku, -haukunta hundskall, -heinä (ksv. Dactylis glomerata) hundäxing, -heisi (ksv. Viburnum opulus) olvon -et -. -ilma hund väder, -juoni rackartyg, -kaula-hihna hundhalsband. -keksi hundkäx, -kieli (m. ksv. Cynoglossum) hundtunga, -koppi hundkoja, -korva (m. koul. kiver-tynyt kirjanlehden nurkka) hundöra. -koukku räv|konst, -knep, -krok. -kuje tjuvknep, skalkstreck: rackeri. -kuonolainen (hist.) hundturk -en -ar; kalmuck -en -er. -kuri (kepponen) skälmstycke -t -n; (vehje) knep -et -. -leipä hund|bröd, -käx. -leuka (kuv.) spjuv|er -ern -rar; vrt. -hammas, -lika hundlort. -nahka hundskinn, -nahkainen av hundskinn, -nalkutus hundgläfs. -nauris (ksv. Bryonia alba) hundrova. -nimi hundnamn. -nuuska (torut) hundsnus, -opetus hunddressyr, -penikka, -pentu hundvalp, -pensas (puksipuu) buxbom, -pommi hund"koiranpurema — kokea

kok

bomb. -purema 1. (s.) hundbett. 2* (a.) hundbiten, -putki (ksv. Anthriscus silvesl-ris) hundloka, -pää hundhuvud, -raato hundkadaver, -ruoka hundmat (m. kuv.). -ruoska hundpiska, -silmä 1. (kuv.) skälm -en -ar; gäck -en -ar; skalk -en -ar; ks. -h a inni a s. 2. (ksv.) ks. kallioinen, -suku hundsläkte(t). -tauti hundsjukdom. K-tähti npr Hundstjärnan, Sirius, -uinti hundsim. -uni (kuv.) lätt sömn. -vahti (mer.) hundvakt. -villa(t) hundull. -virka hund|göra, -syssla, -vitjat pl hundkopp|el -let -. koira||näyttely hund|utställning, -expo.-pari (ett) koppel (hundar), -rakk \(halv. piski) hund|racka, -kräk; jyck|e -en -ar. -rotu hundras.

koiras han(n)e -en -ar; vrt. u r o s(-). koirasairaala hundklinik, koiras|iankka ank|bonde -bonden -bönder, -hanne, -elin hanorgan, -eläin handjur. -haahka gudung|e -en -ar, ejderhanne. -hanhi gå s! karl, -hann | e -en -ar. -kala

hanfisk. -karhu björnhanne, -kissa (kolli~) hankatt, katthanne, -kyyhky duv|hanne -bonde -bönder, -leijona hanlejon, lejonhanne. -norsu elefanthanne -en -ar. -puoli (suku~) hankön -et; vrt. koiras, -puolinen av hankön; hankönad, -solu (biol.) hancell. -teeri orrtupp -en -ar; vrt. u r o s(-). koira|ltarha hundgård, kenn|el -eln -lar. -urheilu hundsport, -valjakko hundspann, -vero hundskatt, koiruoho (ksv. Artemisia absinthium) malört -en -er. -nmaku malörtssmak. -tipat pl malörtsdroppar, -viina malörtsbrännvin, -öljy malörtsolja.

koiruuls* (kepponen) skälmstycke; spratt-et -; (metku) knep -et -; (petos) bedrägeri; (veitikkamaisuus) kanaljen; (vilppi) svek -et; (kuje) fuffens (tpm.); upptåg -et -; okynne -t; hän teki minulle sen -den han spelade mig det sprattet; tehdä (harjoittaa) -tta göra sig skyldig till bedrägeri; driva gyckel; ha fuffens (okynne) för sig; tehdä jtk (silkkaa) -ttaan göra ngt på (av) (rent) okynne, på skoj. koisa (prh.) ks. 2. k o i 1. koiso (ksv. Solanum) (puna~) besksöta, kvesved -en koi|ltar (run., myt.) morgonrodnaden gudinna; aurora. -te* (aamun-, päivän/~) daglgryning, -bräckning; dagning; aamun (päivän) -tteessa i daggryningen, i dagningen.

koito (run., juhl.) eländig, usel, arm, stackars, koitt||aa* 1. (sarastaa) gry3, bräcka2; randas; päivä ~ dagen gryr (bräcker, randas); det dagas; uuden ajan -aessa (koitteessa) vid en ny tids inbrott. 2. (mrt., j.) ks. koettaa, -o * ks. koite, s ar a s tu s; vrt. koittaa. koitu|a* bli, bero3, (syntyä) uppstå*; tillskapas; (olla seurauksena) vara en följd (jst av ngt); (luontua) arta sig; (olla jks) lända2 (till ngt); ~ hyödyksi (vahingoksi) lända till nytta (skada); tästä -u suuri juhla det här artar sig, ser ut att bli en stor fest; siitä -i vain pahaa därav härflöt endast ont; det förde ingenting annat än ont med sig; minulle on siitä -nut^paljon haittaa det har

varit mig (länt mig) till stort men (förfång); se -i hänelle turmioksi det lände honom till fördärv (blev hans fördärv [ruin]); se -u meille kaikille hyödyksi det länder oss alla till gagn (nytta); siitä koituu (se tuottaa) meille kustannuksia det åsamkar oss kostnader; vi får vidkännas kostnader därför: hänelle -neet kustannukset kostnaderna som åsamkats honom;-siitä -nut vahinko den därigenom uppkomna skadan; siitä voi ~ (tulla) ikävät seuraukset det kan få ledsamma följder; siitä -vai (-neet) menot de därav härflytande (föranledda) utgifterna, koivahainen (run.) (liten) björk koivi|kas -kkaan (koipinahkajlkn.) skodon

av benling(ar). koivi||kko* -sto björkdunge -en -ar; (mtsh.)

björkbestånd -et -; björkskog, koivu björk -en -ar. -halot pl björkved -en. -hiiri (el. Sicista betulina) busk-, björk|mus. -inen av björk; björk-, -kuja björkallé, -laji björkart, -lehto björklund. -metsäbjörkskog, -mittari (prh. Amphidasis betularia) björkmätare. -niemen herra (Ips. leik. vitsa) björkris.

koivunllkanto björkstubbe, -kylvös (mtsh.) björksådd. -kääpä (ksv. Polyporus) björk-ticka. -lehti björklöv, -mahla björklake -n. -nuppu björkknopp, (-viina [vanh. frm.[björkknoppsbrännvin.) -oksa björkkvist; (Ips.) björkris; (hist. mg.) spö. -ritva (lövrik) björkkvist. -tuulenpesä (ksv. Taphrina betulina) häx-, mar|kvast. -urpu björkhänge. -varpu björkris, -vesa björktelning, -virpa björkkvist -en -ar. koivullpropsi (sht.) björkprops. -rieska ks. -niemen herra. - terva (tuohiterva, tökötti) björktjära: näver-, rvss | olja. - tuhka björk-aska. -tukki björkstock, -vaneri (sht.) björk-faner. -vesakko*, -viidakko* björksnår, -vitsa björkris, koje apparat -en -er; (laite) anordning; ~el (neuvot) tyg -et -; (kapineet) saker (pl); grejor (pl); (tarvikkeet) tillbehör (pl); redskap -en (pl); apparatur -en; minkä ~ei kestävät allt vad tygen håller, -isto apparatur -en -er. -lauta, -taulu (tkn., shk., aut.) instrument|bräd|e, -a, -tavla, - vika fel på en apparat (ett instrument), kojootti * ks. preeriasusi. koju koja, (maja) hydda; (kauppa~) (salustånd -et -; (katos) kur -en -ar; vrt. k o i j u. kokai ini (frm.) kokain -et. -nisti kokainist. kokardi kokard -en -er.

koke|a* 1. (joutua kestämään) pröva (på); (olla alaisena) vara utsatt (för ngt); (kärsiä) vidkännas2; (kestää) utstå*; (elää) uppleva2; (saada osakseen) röna2; olen joutunut ~maan vastoinkäymistä jag har fått pröva på (vidkännas) motgångar; ~ vaikeuksia vidkännas (utstå) svårigheter; ~ vastustusta jnk puolelta (få) röna motstånd från ngns sida; ~ tylyä kohtelua röna ett ogint (ovänligt) bemötande; mitä kaikkea hän onkaan eläessään joutunut -maan! vad allt har han inte fått genomleva! mitään sellaista ei ole vielä koettu (nähty) ngt sådant har man ännu inte upplevat (erfarit, fått pröva på); sen saat vielä (itse) det får du ännu (själv)

pröva på (erfara, röna); -nut erfaren; kovia -nut hårt prövad; ~ seikkailuja uppleva äventyr; -nut (kaikki) tietää den som prövat på, han vet. 2. (yrittää, koettaa): se on vielä -matta det är ännu oprövat (ännu inte försökt)^. (tuntea) erfara*, känna2; — helpotusta erfara (känna) lättnad; ~ seuraukset jst erfara följderna av ngt. 4. ~ (mets. katsoa, kalata) pyydyksiä vittja; käydä -massa (katoamassa) pitkäsiima vittja (vara o. vittja) långreven.

kckce]]i|ncn experimentell; experimental-; prov-, -eesti experimentellt; genom experiment (prov, försök). Ickeiijfirireii experimenterande. -lija experimentator. -lia jtk anställa2 försök (prov) med ngt; avprova ngt; experimentera med ngt. -lu experiment -et -; (yhd.) experimentell; experimental-; försöks-; prov-, (-alue försöksområde, -aste experimentstadium; [-ella på], -esine försöks-objekt. -kausi försöksperiod, -kenttä försöks-, experimental|fält. -metsä [mtsh.] försökspark. -mielessä i experimentsyfte, -n-balu experimentlust. -teitse på experimentell väg. -tila försökslägenhet, -vuosi försöksår. -yritys experiment -et.-.) kckel|as -aan kandidat -en -er; (upseeri —

ym.) aspirant; ylioppilas— abiturient, kckrira|tcn oerfaren; (perehtymätön) oförfaren; (koettamatta oleva) o(be)prövad; -tio-mampi, -ttomin mindre (minst) erfaren, -ttcmuus* oerfarenhet.

kekemu|s erfarenhet; (perehtymys) förfaren-het; tiedän -ksesta av erfarenhet vet jag, känner jag till. -luku (mtsh.) erfarenhetstal. -peräinen empirisk; ~ normaalisyy (Iak.) adekvat orsak, -sääntö erfarenhetssats. -tieteet de empiriska vetenskaperna. kokeneisuus2 erfarenhet; förfarenhet; (tuntemus) kännedom, kckenilli (vär.) koschenill -en. -kirva (hnt. Coccus cacti) koschenillsköld|lus -lusen -löss. -väri koschenillfärg. kokenut erfaren; förfaren; (perehtynyt) bevandrad, beprövad; hemmasted (i ngt); monenmoista (paljon) — mångjerfaren, -beprövad; kovia — hårt prövad, koket||eerata (keikailla, keimailla) kokettera.

-teria koketteri -et. kokilli (met. valumuotti) kokill -en -er. - valos

kokillgjute. -valu kokillgjutning. kck|ka* (er. veneen—) för -en; vrt. keula; suoraan -an edessä rätt förut, -kaari ks. keulakaari. -nuora fånglina, -puhe (pila—) gyck|el -let, skämt -et, (kasku) anekdot -en -er, historiett -en -er; (sukkeluus) vits -en -ar; (leikinlasku) raljeri, -puomi (mer.) klyvarbom. -puu (mer.) bogspröt -et -. kokkarPe klimp -en -ar; (köntti) klump -en -ar; (maa—) (jord)koka; -eina i klimpar (klumpar); klimpvis. -einen klimpig; kokig. -eisuus2 klimpighet; kokighet. -ekeitto (keit.) klimpsoppa. -oitua* klimpa sig; (kem.) koagulera, kokkasana gliring; stickord; pik; spydighet, kokkeli (piimä—) ystad mjölk-en; ostkram;

- kokomaito

kvark; (muna—) äggröra. -piimä klimpig surmjölk; ks. kokkeli.

1. kokki (pallobktr.) kock -en -er; kulbakterie.

2. kokki * (ruoanlaittaja) kock -en -ar. -mestari mäster-, över|kock. -poika kockpojke; kökspojke.

1. kckko* (mrt. kotka) örn -en -ar.

2. kokko* (juhannus—) midsommareld; lusteld. -valkea ks. ed.

1. koko 1. (a. tpm.) hel; (kaikki) ali; ~ maa hela landet; ~ kansa hela (allt) folket; — arvo totalvärde; hän on — mies han är en hel karl; ~ talven (talven pitkään) vintern om; hän tuhlasi — omaisuutensa han slösade bort hela sin förmögenhet; sain niitä — joukon jag fick en hel hop (mängd, massa) av dem; ~ joukon parempi rätt mycket bättre; (melkoista par.) betydligt (avsevärt) bättre; hän viipyi siellä — vuoden han dröjde där hela året, (kokonaisen) ett helt år. 2. (adv.): olet sinä — (aika) raukka! du är då en riktig stackare! olipa se — (siunattu) onni det var då en välsignad lycka (tur); ~ (aivan) hyvä rätt (helt) bra; ~ paljon rätt mycket (många); ~ hyvin rätt bra; vrt. kokonaan.

2. koko* (s.) 1. (läjä, kasa) hög-en -ar; hop -en -ar; kerätä (yhteen) —on samla i en hög (hop). 2. (suuruus) storlek -en -ar; (kirjp. ym.) format -et -; (tilavuus) volym -en -er; (ulottuvuus) dimension; (kasvu) växt -en; koossa on eroa det är skillnad i storleken (formatet, växten); luonnollista —a i naturlig storlek; pientä —a i litet format; pieni — litet format; pienois— miniatyrformat; hän on kooltaan pienempi han är mindre till växten; vrt.

adv. kokoon, koossa, koolla, koolle.

koko|laminen ks. koota; (koontaminen) kodifikation. -amispaikka uppsamlings |-plats, -ställe, -amispaja (asennus —) montage-, monterings | verkstad, koko|larkki (pap. mt.) helark, -arvovakuutus

helvärdesförsäkring. -askel (mus.) helton. kokoelma samling, kollektion, -huone rum

för samlingar(na). -teos samlingsverk, kokoiplija samlare; taide— konstsamlare, -lijakansa (tnk.) samlarfolk; samlare, -lia samla; vrt. keräillä, kokoillan||elokuva, -filmi (tämä ja seur. m. <-»/ helaftonsfilm. -näytelmä helaftonspjäs. -ohjelma helaftonsprogram, kokoilu samlande, -halu, -into, -vimma

samlar|iver, -begär, -nit, -mani, -vurm. kokoi inen: jnk — så stor som ngt; herneen — (lika) stor som en ärt; av en ärts storlek; minun -seni i min storlek; lika stor som jag; (yhd.): eri — av olika storlek; olika stora; pieni— liten; liten till formatet; (hnk.) liten till växten; iso — stor; (hnk.) storväxt, koko||jyväleipä helkornsbröd. -kannellinen (mer.) heldäckad; ~ alus heldäckare. -kilon pussi helkilospåse. -kuva bild i helfigur, -kylpy helbad. -käännös helvändning; tehdä — göra helt om, (m. kuv.) helomvändning. kokolilas -aan (fink.) storväxt, kokcliitti* (rak.) kokolit -en. -laatta koko-litplatta.

koko|maito (miel. täysi-, kuorimaton maito)kokonaan

oskummad, hel|mjölk. -naan 1. (a.) hel o. hållen. 2. (adv.) helt o. hållet; (kaikin puolin) till alla delar; helt; alldeles; hän antautui ~ hon gav sig helt; ~ uusi helt o. hållet ny; se on ~ toista det är (ngt) helt annat; se on ~ hävinnyt den är alldeles (totalt) försvunnen, -nainen 1. (a.) (eheä, ei osina; -naisena) hel; -naisena paistettu helstekt. 2. (s. mat.) 2,3 två hela tre (tiondedelar).

kokonais ||ala totalareal, -ansio totalförtjänst, -arvo brutto-, total|värde. -arvostelu helhets-, totallomdöme. -esitys uttömmande (fullständig) framställning, -etu helhetsintresse. -heijastus (fys.) totalreflexion.-kasvu totaltillväxt, -keskiarvo totalmedelvärde. -kulut totalomkostnad (er), -kulu-tus totalkonsumtion, -kustannus totalkostnad. -kuutio (määrä) (mtsh.) totalkubik; total(kubik)massa. -kuva totalbild. - kysyntä totalefterfrågan, -liikevaihto totalomsättning. -liitos (alue~) totalinkorporering. -luku totalantal; (mal.) ett helt tal. -lukumäärä totalantal, -menot pl totalutgifter. -myynti total-, brutto|försäljning. -määrä total|belopp, -antal, -mängd, -objekti (suom. kiel.) hel-, totallobjekt. -paino total-, brutto I vikt. -palkka totallön, -poisto total I avgång, -avdrag, -avskrivning, »puumäärä (mtsh.) totalt virkesförråd.-rahtaus helbefraktning. (-sopimus helbefraktnings-avtal.) -sato totalskörd, -sisällys totalinnehåll. -summa total|belopp, -siffra, -summa, -tappio totalförlust, - tarve totalbehov, - teho totaleffekt, -tilavuus8 total|volym, -kubikinnehåll. -tulo total-, brutto linkomst. -tuonti totalimport, -tuotanto totalproduktion. - tuotto total I avkastning, -avkomst; totalproduktion, -uus2 helhet; det hela; to-talitet; (yhtenäisyys) enhet; (yleisyys) det allmänna; -uudessaan i dess (i sin) helhet; yhtenä -uutena som ett enda helt; se muodostan -uuden det bildar ett helt. -vahinko totalskada, -vahvuus2 (sot.) total|numerär, -styrka, -vaihto (kaup.) brutto-, total|-omsättning. - vaikutelma helhets-, total |-intryck. -vaikutus helhets-, total|verkan; helhetsintryck. -vastuu totalansvarighet. - vienti totalexport, -voitto brutto-, total|-vinst. -yhteys2 totalsammanhang, -ylijäämä totalbehållning.

kokonuotti * (mus.) helnot.

kokoo||ja (in)samlare; (fys.) kondensor, (-kone upptagningsmaskin, -linssi, -mykiö[fys., valok.J kondensor-, sammel-, samlings|lins. -peili kondensor-, sammel|spegel. -tie samlar veg.) -ma (allas uppsamlingsbassäng, -kouru sammelränna. -säiliö uppsamlings|-damm, -brunn, -cistern, -teos sammelverk.)

kokoomus (koostumus) sammansättning; (fys.) konsistens -en -er; (liitto) samling, koalition; vrt. ~ p u o 1 u e. -hallitus samlings-, koalitions |regering. -Usta koalitionslista. -ministeristö samlings-, koalitions I ministär, -periaate koalitionsprincip, -puolue (er. Suom.) samlingsparti, -puoluelainen medlem av samlingspartiet; (j.) samlingspartist.

kokoon (koolle) tillsamman(s); (yhteen) ihop;

— kokous kok

(yhd.) samman-; hop-; tulla ~ komma samman; sammankomma; (kokoontua) samlas; kutsua ~ sammankalla; panna ~ lägga ihop; hoplägga; sammanställa; (tkn.) hop-montera; (laatia) uppgöra; avfatta; uppsätta; kääriä ~ hopvira, hoprulla; taittaa ~ vika ihop; hopvika; veckla ihop; painua ~ sjunka ihop; saada ~ få ihop; lyckas hopbringa, (hankituksi) uppbringa; — kutsuminen samman|kallande, -kallning; ~ kutsuttu sammankallad; ~ kyyristynyt hop|-krupen, -sjunken, -kurad; ~ kääntyvä (taiteltava) hop|fällbar, -läggbar, -vikbar, ~ kääritty hop |vecklad, -rullad; ~ liimattu hoplimmad; ~ lyöty hopslagen; ~ ommeltu (harsittu, kursittu) hopsydd; (hoptråck-lad); ~ painunut hopsjunken; ~pantu (muodostettu) sammansatt; (yhteen ~) hopsatt; ~ puristettu sammanpressad, hoppressad; ~ työnnettävä hopskjutbar; ~ puristus samman-, hop I pressning; ~ saatava: olla ~ saatavissa kunna hopbringas, kokoon||kutsuja sammankallare. -pano sammansättning; (laadinta) uppsättning; (taid. sommitelma) komposition; johtokunnan (hallituksen) ~ direktionens (styrelsens) sammansättning; pöytäkirjan ~ (laadinta) uppsättning av ett protokoll, -tua (kerääntyä) samlas; (tulla koolle) församlas; (kokoukseen) sammanträda;* -tunut (esim. tilaisuuteen) församlad; -tunut yleisö den församlade menigheten; eduskunta -tuu riksdagen sammankommer (samlas); oikeus (johtokunta) -tuu rätten (direktionen, styrelsen) sammanträder; -nulaan kirkkoon man samlas (församlas, sammankommer) i kyrkan; sinne oli -tunut paljon väkeä där hade samlats (samlat sig, församlats) mycket folk; där var mycket folk församlat; -nulaan surutaloon samlingen sker i sorgehuset. -tuminen samling; sammanträdande, kokoontumis||aika tid för sammanträde; (kokous ~) mötestid, -kielto mötes-, församlings |förbud. -oikeus2 församlingsrätt, -paikka plats (ort) för sammankomst (sammanträde); mötes-, samlings|ställe, -plats, -va-paus2 församlingsfrihet, kokoova: ~ linssi (peili) kondensor-, sammel |lins (-spegel), koko||paketti helpaket, -pullo helbutelj, -päivä t yöpaikka heldagsplats, -silkki hel|siden, -silke, -silkkinen av hel|siden, -silke; hel|siden-, -silkes-. -sivunkuva helsides|bild, -plansch, -tahti (mus.) heltakt. -tauko hel-taktspaus.

koko||ttaa* (j., mrt.) l.ks. odottaa. 2. (kurottaa) sträcka2 (på ngt); (ojentaa) sträcka8 ut. -tunti hel I timme, -timma, kokouksenpito hållande av sammankomst, möte.

kokouma (geol.) aggregat -et -; anhopning, kokou|s (yl.) sammankomst -en -er; (jäsenten, edustajien) möte -t -n; (-ksessa på, vid;) (johtokunnan, velkojien, viraston) ~ sammanträde -t -n; (-ksessa på [vid, under]); (kirkon yhtiö kunta stämma; (-ksessa på); (istunto) session (vid, under); (joukko) samling; (kansainvälinen) kongress -en -er; pitää (panna toimeen) yleinen ~ hålla (för-

anstalta), (kutsua koolle utlysa) allmänt möte (allmän sammankomst); hajottaa — upplösa ett möte; -ksessa oli 50 henkeä vid mötet närvar (mötet besöktes av) 50 personer; -ksen päätös mötesbeslut; -ksen osanottaja mötesdeltagare, kokousaika mötestid, -huone samlings-, konferens |rum. -huoneisto mötes-, samlings |lokal. -kutsu möteskallelse; kallelse till möte. -paikka samlings [ställe, -plats; mötesplats. -päivä mötesdag. -pöytäkirja mötesprotokoll. -sali mötes-, samlings [sal. »selostus mötesreferat, -tilaisuus2 möte(stillfälle). kokovartalokuva porträtt i helfigur, koko vuoden ||liikenne helårstrafik, -tilaaja helårsprenumerant, -tilaus helårsprenumeration.

koksi koks -en. -hiili kokskol. -intua förkok-sas; koksa, koxa. -jauhe koksstybb. -jäte koksavfall, -lasti kokslast. -murska koksstybb. -nkuona koksslagg, -ttaa* förkoksa. -uuni koksugn. kolah| della * (kolista) slamra; skramla; bullra; (jyskyttää) dunka; vrt. kalahtaa, -dus (isku) slag -et -, stöt-en-ar; dunk -en -ar; (kuv.) knäck -en -ar; stöt -en -ar; törn -en -ar; se oli hänelle kova ~ (kuv.) det var för honom ett svårt slag (en svår stöt, chock); kestää monet -dukset (kohlut) utstå många slag (stötar, törnar), -duttaa* ks. kolauttaa, -taa* slås*, stöta(s)*; dunka; pääni -ti seinään jag slog (stötte) huvudet mot väggen; vene -ti kiveen båten stötte (tornade) mot en sten; se -ti kovasti det dunkade, (pamahti) smällde hårt. -telu dunkande; bull[er -ret. kolakka * kulen; vrt. kolea, kolari (j., er. aut.) kollision; krock -en -ar; ajaa — köra en krock; krocka. kolau s ks. k o 1 a h d u s. -ttaa* slå*, stöta2; dunka; (pama[hd]uttaa) smälla2 (till), kolea 1. (kylmä) kulen, kall, kylig; ~ sää kyligt väder; (kolkko) kuslig. 2, (jylhä) dyster. 3. (harv. epätasainen) ojämn; (kuoppainen) gropig; (rosoinen) skrovlig; (karkea) grov; (kumea) dov.-hko tämligen (rätt) kylig, kuslig, -sti kyligt, kulet, kallt; grovt; dovt. koleeriykko * (kiivasluont. hnk.) koleriker.

-nen kolerisk, kolehti* (er. kirk.) kollekt -en -er; kantaa — uppbära kollekt, -haavi kollekt-, kyrk|håv. -varat pl

kollektmedel. koleikko* dystert (kusligt) ställe, kolera (lääk.) kolera; ~a sairastava kolera-sjuk; kotimainen ~ ks. k o 1 e r i i n i. -basilli kolerabacill, -epidemia koleraepidemi, -hautausmaa (ent. koleraan kuolleiden hautausmaa) kolerakyrkogård, -lippu (mer.) ko-leraflagg(a). -lääkäri koleraläkare, -ntapai-nen koleraartad. -n tartuttama kolerasmit-tad. -sairaala kolera [sjukhus, -lasarett, -sairas kolera I patient, -sjuk. -tapaus kolerafall. -tartunta kolerasmitta, koleriini (lääk. kotimainen kolera) kolerin

-en; barnkolera. koleus2 1. (kylmyys) kylighet; kulenhet, kyla; (kolkkous) kuslighet; dysterhet. 2. (harv. epätasaisuus) ojämnhet; gropig-

het; skrovlighet; (karkeus) grovhet; (ku-meus) dovhet; vrt. kolea, kolh|[aista slå*, stöta*, hugga* (till), -aisu slag -et -, stöt -en -ar, hugg -et -. -ia slå*, stöta*; (jyskyttää) bulta; (reunasta) kantstöta*; (mer.) skamfila; (ruhjoa) ramponera; (kuv. rusikoida, pidellä pahoin) till-ty ga, tukta; (kuv. [onnettomuus] koetella) hemsöka2; pröva; kovan kohtalon -ima prövad, hemsökt av ett hårt öde. -inta* slående; bultande; tilltygande. -iutua* stötas*; få* stötar (skavanker); bli kantstött (skamfilad). -iutuma skavank -en -er; skada; fel; skamfilning. -o grobian -en -er; grovhuggare; åbäke -t -n. -u skavank -en -er. kolia (part. j. leikata tukka aivan lyhyeksi,

pää paljaaksi) kortklippa, snagga, kolibri (el. Trochilus) kolibri -n -er (-s), koliikki* (lääk. vatsanpuru, ähky) kolik -en. kolik|ko* mynt(stycke); slant -en -ar; (j.) pluring -en -ar; fyrk -en -ar; -oi (leik.) schaber (rhm.). koli||na buller; skram|mel -let; siam [mer -ret. -sta bullra; (kalisia) skramla; (kalkkaa) slamra, -staa, -Stella bullra; skramla, slamra (jtk med ngt); ajaa ~ åka (i väg) med buller och bång; skramla i väg. -stelu bull|er -ret; skram|mel -let; siam| mer -ret. -suttaa * vrt. kolistaa, kolja (kal. Gadus aeglefinus) kolj|a -an -or. koik[[ata* (lyödä) slå*, klubba, -e* slam|-mer -ret, skram|mel -let; slamrande, skramlande, slående, kolk||ka* 1. (kulma) hörn -et-; (soppi) vrå -n -r; avkrok -en -ar; (seutu) trakt -en -er; (her.) franc-quartier; tässä maailman -assa i denna avkrok av världen. 2, (nuija) klubba. -kaa (kolista) skramla, -kajohtaja, -kapoika vargungeledare, vargunge, kolkko* hemsk; kuslig; (autio) ödslig; (synkkä) dyster, (kolea) kulen, -us2 hemskhet; kuslighet; dysterhet; kulenhet; ödslighet, kolkos ti kusligt; hemskt; dystert; (kuv.) illa. kolku[]tella* klappa (jtk på ngt), -tin* dörr-, port|klapp -en -ar. -ttaa* (kovasti kolisuttaa) bulta, (hiljemmin) klappa (på ngt), -tus bult|ande, -ning; klapp|ande, -ning. kollationoida (tarkistaa, verrata) kollationera.

kollega 1. (virka/veli,-toveri)kolleg|a -an -er. 2. (ent. koul., läh. nuorempi lehtori) kolleg|a -an-er, -or. -nvirka (ent. koul.) kollega tjänst, kollegat -et -. kollegiaalinen kollegial, -asessori (ent. arv.) kollegieassessor, -nen kollegial, -neuvos (ent. arv.) kollegieråd. -o kollegi|um -et -er. -sesti kollegialt.

kolle||hta (kirk.rukous) kollekt -en -er. -ktiivi kollektiv -et -; (yhd.) kollektiv-; (kiel. ryhmäsana) sammelnamn. -ktiivinen (joukko-) kollektiv, -ktiivi (sana [kiel. [-ryhmäsana]-] {+ryhmä- sana]+} kollektiv -et -; sammelnamn. -talo kollektivhus, -talous kollektivhushållning.) aktivismi kollektivism. -ktiv(is)oida kol-lektivisera. -ktivointi* kollektivisering, kolli 1. (tavara-) kolli -t -, -n. 2. ks. seur.

-kissa hankatt; katt -en -er. kollo ks. tollo.kollodium — k

kollodi (uni) (kem.,†rm.) kollodium, -emulsio kollodiumemulsion. -kalvo kollodiumhinna. kollo||ttaa: itkeä ~ (j.) storgråta, tjuta, -tus

gråt -en; tjut -et; tjutande, kolmannes tredjedel -en -ar. -ti för tredje gången.

kolma|s -rinen (järj.) tredje; -nneksi för det tredje; »pro tertio»; ~ juuri (mat.) kubikrot; ~ mies tredje man. -kertainen: ~ varkaus (Iak.) tredje resan stöld; tuomittu -ker täisestä varkaudesta dömd för tredje resan stöld, -kymmenes (järj.) trettionde, -osa ks. k o 1 m a n n e s. -sadas (järj.) trehundrade. -toista (osa) trettonde [-(tret-ton[de]del).-] {+(tret- ton[de]del).+} -tuhannes tretusende. kolme (luk.) tre, (vanh.) trenne; (klo) ~n aikaan vid tretiden; huoneen huoneisto tre-rum|mare, -slägenhet, -svåning; ~n kuukauden vekseli tremånadersväxel; ~n prosentin laina (obligaatio) treprocents|lån, -obligation; miehen, ~en mieheen på tre man hand; päivän kuume

tredagarsfrossa;

~n päivän kurssi tredagarskurs; (klo) ~n tienoissa vid tredraget; ~n vallan liitto tremaktsförbund; trippelallians, kolmej|kymmentä (luk.) trettio, -neljännestä tre|kvart, fjärdedelar, -neljäsosatahti tre-fjärdedelstakt. -nistuttava tresitsig. -nlai-nen tre slags; av tre slag; treggehanda (vanh., tpm.). -nlaiva (kello ~) trebåten, -sataa (luk.) trehundra, -sataluku trehundratalet. -sa ta vuo ti|as, -nen trehundraårig, «sti tre gånger, - toista (luk.) tretton, (-luku trettontal. -vuotias 1. [s.] trettonårig. 2. [a.] trettonårig.) -tuhatta (luk.) tretusen, kolmü]a i tre delar; jakaa ~ tredela; ~ jaettu tredelad, -ajako tredelning, -akselinen tre|axlad, -axlig. -apila treklöver, -atominen (kern.) treatomig. -emäksinen (kern.) treba-sisk. -haarainen tre |grenig, -armad; (^jakoinen) tredelad, -halkoinen (ksv.) tre-kluven. -hampainen tretandad. -heteinen (ksv.) med tre ståndare; triandrisk. -jako tredelning, -jakoinen tredelad, -jaksoinen i tre avsnitt, serier, -jalka, -jalkainen med tre fötter (ben), trefotad, trebent; -jal-katuoli trebensstol. -jatkoinen tredelad, -jäseninen med (bestående av) tre medlemmar, -kantinen (mer.) tredäckad; (mer.s. hist. suuri ~ purjelaiva) tredäckare. -kas -kkaan (mus.) triol -en -er. (-rykmentti [hist. sot.] tremänningsregemente.) -kerroksineni (med) tre våningar; trevånings-, -kielekkeinen (lippu) tretungad, -kielinen trespråkig; (mus.) tresträngad. -kierteinen tregängad. -kko* trio -n -r, -s. -kolkkahattu (hist.) trekantig hatt. -kuinen tre månader gammal, -kulma trehörning, trekant; (mat., mus.) triang|el -eln -lar. -kulmainen triangulär, trehörnig. -kymmenkertaisesti tret-tiofalt. -vuotias 1. [s.] trettioåring. 2. [a.] trettioårig, -vuotinen: ~ sota trettioåriga kriget.) -kärki treudd, -kärkinen treuddig. -laita (vene) trebörding; ks. seur. -laitai-nen med tre bord. -laivainen (kirk.) tre-skeppig (kyrka), -lankainen tretrådig. -lapsi-järjestelmä trebarnssystem. -lehdykkä *, -lehti* (rak., gool.) trepass-et-. -lehtinen trebladig. -liitto (hist.) trippelallians, -lius-

9 — Cannelin ym, Suomalais-ruotsalainen suursanakirja

)lmivuotiskausi kol

kainen (ksv.) treflikig. -loikka (urh.) tresteg (tpm.), trestegshopp. -lokeroinen (ksv.) trerummig. -luku tretal, -lukuinen tretalig. -luokkainen treklassig. -maaottelu (urh.) trelandskamp, triangellandskamp, -mastoi-nen tremastad. -masto (laiva) tremastare, -miehinen tremanna-; ~ lähetystö tremanna-deputation. -moottorinen (tkn.) tremotorig. kolmi||n tre i sänder; tre o. tre; (kolmeen mieheen) på tre man hand; (rivissä) tre man högt; (kaikki kolme) alla tre. -nai-nen trefaldig, kolminaisuu||denpäivä (kirk.) trefaldighetssöndagen); aalto trefaldighetsafton. -s8 trefaldighet; (kolmiyhteys) treenighet, (-oppi treenighetslära.) kolmi||nappinen med tre knappar; treknäpps-.

-niitinen (kud.) treskaftad. kolmin||kerroin, -kertaisesti tredubbelt; (kolmesti) tre gånger; trefalt. -kertainen tredubbel; trefaldig; ~ laidoitus tredubbel bordläggning, kolmi[I numeroinen tresiffrig. -näytöksinen i tre akter; treakts-; ~ näytelmä (ooppera ym.) treaktare, treakts|pjäs, -opera, kolmi||o (mal.) triang|el -eln -lar. -oida tri-angulera. -oiminen (mnm.) triangulering. -ointi* ks. ed. kolmio||istutus (mtsh.) triangelplantering, -kukka (ksv. Tradescantia fluminensis) den vandrande juden, -kytkentä (shk.) triangelkoppling. -liina (lääk. milella) mitella. -mainen triangulär, -mitannollinen trigonometrisk. -mitanto (mat. trigonometria) trigo-nometri -n. -mittaus triangelmätning, -nmuotoinen triang|elformig, -ulär. --oksas-tus {puut.) triangelympning. -piste triangelpunkt. -rauta ks. kolmikulma (mus.). kolmil|osainen tredelad; i tre delar; vrt. -n ä y t ö k s i n e n. -ottelu (urh.) trekamp. -palstainen trespaltig. -parinen tre-parig. -piikkinen tretaggig. -piippu (kivr. drillinki) drilling. -pyörä trehjuling, -pyö-räinen trehjulig, -päinen trehövdad; (-kärkinen) treuddig. -rivinen treradig. -sen (ungefär, omkring) tre; ~ vuolta omkring (cirka) tre år; matka kestää ~ päivää resan tar ungefär (omkring) tre dagar i anspråk, -senkymmentä ett trettiotal, -sin på tre man hand; vrt. kolmin. -sivuinen tresidig. -sointu (mus.) treklang, -sorminen (ksv.) trefingrad. -soutu(alus) (hist.) treroddar|e, -skepp; trier, -sylinterinen trecylindrig, -säi-nen (köysi) treslagen; tregarnslina. -särmäi-nen trekantig, -tahkoinen trekantig, -tahti tretakt. -tähtinen tretakts-, -tavuinen tre-stavig. -teräinen treeggad. -ttain ks. -s i n. -tuumainen tre tum lång; tretums-; ~ naula tretumsspik. -ulotteinen tredimensionell, -vaihe trefas, -vaihe(inen trefasig, -järjestelmä trefassystem, -moottori trefasmotor, -virta [shk.J trefasström.) -valjainen tre-spänd. -valjakko trespann; (Ven.) trojk|a -an -or. - varpainen tre tå ig. -viivainen (mus.) trestruken. -vuoroinen treskiftes-, tredings-; ~ viljely, -vuoroviljely (mv.) treskiftes-,

tredings I bruk. -vuorotyö treskiftsarbete, -vuotias 1. (s.) treåring. 2. (a.) treårig, -vuotinen treårig, -vuotiskausi

treårsperiod;

257kol

kolmivärinen r— kommeltua

trienni|um -et -er. -väri(nen trefärgad. -paino trefärgstryck. -painos trefärgs |bild, -tryck, -valokuvaus trefärgsfoto- grafering.) -yhteinen fusk.) treenig. -yhteisyys2, - yhteys* treenighet, -ääninen (mus.) trestäm-mig. -ääntiö (kiel.) triftong-en-er. -öinen tre nätter gammal, kolmois||hermo (an.) trillingnerv(en); trige-minus. -kolari trippelkrock. -sisarukset pl trillingsyskon. -voitto tredubbel seger, kolmo||nen trea. -set (pl) trilling|ar, -barn. -ssisarukset ks. k o 1 m o i s-, -svaihde (kolmonen, aul.) treans växel, trean, kolo (reikä) hål -et -; (soppi) vrå -n -vy (lovi) skåra; hack; (aukko) öppning; (kallion—) (berg)skreva. -a (mtsh. kuoria) (av)barka, avskala, kata; (pilkuttaa) bläcka, -inen hålig; ojämn; skrovlig, -marauta katnings-järn, barkkniv. -nialismi kolonialism, kolonna (pylväs; sot. rivistö) kolonn -en-er. -di (pylväskäytävä, pytväikkö) kolonnad -en -er.

kolonta* (av)barkning, (-)skalning; bläckj-

ning, -ande; kat|ning, -ande. kolor||adonkuoriainen (hnt. Leptinolarsa de-cemlineata) kolorado(skal)bagge. -a tuuri (mus.) koloratur -en -er. -ismi (taid.) kolo-rism. -isti (taid., kuv. mus. värijniekka, -tystaituri) kolorist. koloss||alai(nen [Raam.] kolosser -n -. -skirje kolosserbrev[et].) -i (jättiläispatsas, jättim. hnk. ym.) koloss -en -er. kolo||ta ks. koloa, -ttaa* (särkeä) värka*; hampaita — tänderna värker, -tus värk -en: (luuvalo) gikt -en; (leini) reumatism, (-tauti gikt -en.) kolpa||kko* (olut—) sejd|el -eln -lar. -koida (leik.) pimpla, kolka (i sig), bälga i sig, dricka* öl (ur sejdlar). koltta skolt -en -er, -ar. -lappalainen skolt-lapp -en -ar.

koltto|nen (kepponen, vähäinen rikkomus) spratt -et -; puts -et -; streck -et -; skälmstycke -t -n; f uf fens (tpm.); tehdä jllk -set spela ngn ett spratt (ett puts); vrt. k e p p o-n e n.

kolttu* (Ips.) kolt -en -ar.

koluinen stenig; klippig; skrovlig.

koluta bullra; (etsiä) genomsöka2, snoka;

(penkoa) böka; (vaeltaa) genomströva, kolvi 1. (juottovasara) lödkolv. 2. (kem.) retort, destillationskolv. koma|i(hd)us dunk -en -ar; dån -et. -htaa (kolahtaa) dunka; (jymähtää) dåna. -uttaa* dunka (på ngt); (kopauttaa) bulta (på ngt), kombinoida (sovitella, sovittaa yhteen) kombinera.

komea ståtlig; (upea) praktfull, präktig; prydlig, (loistelias) lysande, glansfull, splen-did; (hieno) elegant; elää —a elämää leva högt; slå på stort; föra ståt. -pukuinen ståtligt, präktigt (prydligt, elegant, grant) klädd, -sti ståtligt, storartat, stort jne.; elää — ks. ed. — a elä m ä ä. -vartaloinen högväxt; reslig; med ståtlig figur, -värmen i, med praktfulla färger," (loistava—) lysande; (korea —) prunkande, komedia komedi -(e)n -er. komeetta * (pyrstötähti) komet -en -er.

258

komei ||lia stå ta; prunka; pråla; (ylvästellä) stoltsera, briljera; (pöyhkeillä) b raska. -lu ståtande, ståt -en; prunkande, prunk -et; prål -et; braskande; stoltserande. kom enl dan ti nvirasto kommendantur -en -er.

-dantti* kommendant -en -er. kornen I |nella * k .k o m e n t a a. -nus (sot.) kommendering; -nuksesta på (ngns) kommando. (-komppania kommenderingskom-pani. -kunta kommando -t-n.) -taa* kommendera; (käskeä) befalla2; olla -nettavana bli kommenderad av ngn; (sot.) stå under ngns kommando (befäl), -taja kommendör; kunnialegioonan — kommendör av hederslegionen. (-kapteeni [mer. s.J kommendörkapten.)

komen|to* kommando -t -n; (järjestys) ordning; (käsky) order -n -; (hallinto) regim -en -er; regemente -t; -nossa under (ngns) kommando; enligt order (jnk av ngn); pitää -a kommendera; föra (ha) kommandot; pitää kovaa —a föra ett strängt kommando, (kuv.) regemente, -asia kommando I mål, -ärende, -harjoitus kommandoövning. -huuto kommandorop, -paikka kommandoplats, -porras kommando|staffel, -echelong -en -er, -sektion, -sana kommandoord. -sauva kommandostav, -silta (mer.) kommandobrygga, -torni (mer.s.) kommandotorn. -ääni

kommandoröst. komero (koppi) skrubb -en -ar; (soppi) vrå -n -r; ikkunauunin— fönster-, ugns|-nisch -en -er; (piilopaikka) gömsle -t -n, skrymsle -t -n; ks. m a k u u~. komeus2 ståt(lighet), prakt(fullhet), prydlighet; elegans -en; (loisto) glans -en; vrt. komea.

komi||ikka* (kirj. ym.) komik -en; vrt. koomisuus. -nform (hist.) kominform. -ntern (hist.) komintern. komiss aari kommissarie -n -r. -ariaatti ko-

missa riat -et -. komissio (toimikunta) kommission, -kauppa kommissionsaffär; vrt. k a u p i n t a. -kirjakauppa (välitys-) kommissionsbokhandel. -liike komissionslaffär, -firma, -rörelse, -myynti kommissionsförsäljning, -nimaan-mittari (vanh.) kommissionslantmätare, -nääri (kaupitsija) kommissionär. —osto, -palkkio, -sopimus, -tehtävä, -varasto kom-missions|köp, -arvode, -avtal, -uppdrag, -lager.

komis||taa göra* ståtlig(are); pryda* upp; vrt. komea, -tua bli ståtlig(are), prydligare; prydas* upp. komitatiivi (kiel. seuranto) komitativ -en -er. komitea kommitté -(e)n -er. -njäsen (m.n) kommittémedlem, -nmietintö kommittébetänkande. -työ kommittéarbete. kommand||iitti(sopimus kommandita vtal.-yhtiö kommanditbolag.) -itääri (kommandiit-tiyht. äänetön yhtiömies) kommanditär. -ojoukot (sot.) commandotrupper. kommel lus (pieni vahinko) missöde, (erehdys) missgrepp; (hairahdus) snedsprång; (rettelö) trass|el -let; (kompastus) tabbe; klavertramp, -tua* snava (jhk över, på ngt); — tekemään jtk (kuv.) göra den tabben, att; (hairahtua) förledas att göra ngt.kommentaari-

kommenjjtaari (selitys) kommentar -en -er. -toida kommentera, -tti ks. -t a a r i. kommervenkki 1. (j. leik.) manick, grej a; vrt.

v e k o t i n. 2. (kuv.) ks. metku, k u j e. komministeri (kirk.) komminist|er -ern -rar. -nvirka komminist|ratur -en -er, -ertjänst, kommodori (mer.s., purj.) komrnodor -en -er. kommunardi (Ra. hist.) kommunard -en -er. kommuni||kea, -kee (tiedonanto; oihaisu) kommuniké.

kommun |jismi kommunism; —a suosiva pro-kommunistisk; —n vastainen antikommunis-tisk. -isti kommunist -en -er. (-johtaja kommunistledare. -nen kommunistisk.) kommutaattori (fys.) kommutator, kompa* satir -en -er; epigram -met -. kompar||aatio (kiel. vertailu) komparation, -atiivi komparativ -en -er. -atiivinen (a.) komparativ, kompa||runo (satiriskt) epigram -met -; smäde-

dikt, -sana speglosa, glåp-, stick lörd. kompassi kompass -en -er. -lamppu (mer.) nakterhuslampa. -levy kompasskiva. -neula kompassnål. -piiru kompasstreck. -rasia kompass|dosa, -hus. -ruusu kompass|ros, -skiva, -suoja nakterhus. -suunta kompasskurs. -suuntima kompasspejling. kompas||tella stappla; vrt. seur. -tua snava, snubbla; (kaatua) stupa (jhk på ngt); (horjahtaa) vackla; (kuv. erehtyä) göra* en tabbe; -tumatta utan att stappla, -tus sna-vande, snubblande, snubbling; stapplande; (kuv.) tabbe; lapsus; (hairahdus) felsteg, snedsprång, (-kivi stötesten.) kompeet Yp/ j.) vrt. kojeet; (työkalut)f verktyg; effekter, grejor; (tarvikkeet) tillbehör.

kompen||di(umi) (lyhyt esitys) kompendi|um -et -er. -saatio (vastike) kompensation.) (-heiluri [fys. tasaus—) kompensationspendel. -kauppa [kaup.] kompensationsaffär.) -satorinen (korvaava) kompensatorisk, -soi- [da kompensera.

kompeten||ssi (pätevyys) kompetens -en. -tti* (pätevä) kompetent, kompleksi (kokonaisuus; psyk.) komplex -et; -(-en -er); alitajuntaan painuneet —t (psyk.) förträngda komplex, komplementti ||kulma (mat.) komplementvinkel. -väri (val.) komplementfärg; komplementärfärg, komplikaatio (as. mutkistuminen;[lääk.] lisätauti) komplikation -en -er. komplotti * (j.) (salaliitto) komplott -en -er. kompositio (sommitelma) komposition, komposti (er. puut. sekalanta, väkimulta)

kompost -en. kompotti* (keit. hilloke) kompott -en -er. ; komppani a 1. (sot.); 2. (hist. kauppaseura) kompani -et -er. -anpäällikkö kompanichef, -oittain kompanivis. kompresl|si (lääk. haude) kompress -en -er.

-sori (tkn.) kompressor -n -er. kompromissi (sovitteluratkaisu) kompromiss

-en-er. -ratkaisu kompromisslösning, kompuroi da kravla (sig); stappla; stulta.

-nti* kravlande; stapplande; stultande. komsio (lapsk) vagga.

-konekirjoitus koit

komuta stöka, böka; (kolistellen) slamra,

skramla (jtk med ngt), kondensl|aatio (tiivistys) kondensation, -aat-tori (tkn.) kondensator; (lauhdutin) kylare, kondensor, -oida (väkevöidä, tiivistää, nes-teytlää) kondensera; -oilii kondenserad, -oitua* kondenseras; -oiluva kondenserbar. kondiittori (sokerileipuri) konditor -n -er. konditionaali (kiel. ehtotapa) konditionalis.

-làuse konditionalsats. -nen konditional. konditoria konditori -et -er. kondori (kotka) (cl Sarcorhamphus gryphus)

kondor -en -er. kondottieeri (hist. palkka jo ukko jen päällikkö)

kondottiär -en -er. konduktori (shk.) konduktor -n -er. konduktööri (junailija) konduktör, -nvaunu

konduktörsvagn. kone maskin -en-er; vrt. koje; —en (—iden) kolina maskinslammer; latoa —elia (kirjp.) maskinsätta; leikata -elia (part.) maskin-klippa; —iden tuntija maskinkunnig; lypsää —elia (mv.) maskinmjölka; —elia ladottu maskinsatt; -elia kirjoitettu maskinskriven; —elia lyöty tiili maskinslaget tegel; —elia kehrätty maskinspunnen. -ala (kaup.) ma-skinbransch(en). -aura maskinplog. koneellinen maskinell; ~ pesu maskintvätt; (konemainen) maskinmässig, mekanisk; — tutkimus instrumenten undersökning, -sesti maskinellt; (konemaisesti) maskinmässigt, mekaniskt; ~ pakattu maskinförpackad; ~ valmistettu maskingjord; ~ hakattu maskin-huggen. -staa 1. ks. koneista a. 2. göra* maskinell; aptera för maskinell drift, -stammen mekanisering, -stua mekaniseras; bli (göras‡) mekanisk (maskinell), -stuminen ks. -s t a m i n e n. -suus2 maskinmässisrhet. konèen||akseli maskinaxel. -asentaja maskinmontör. -hoitaja maskinist; maskinskötare, -jyskytys maskindunk -et. -koetus maskin-utprovning. -kokoaminen montering av en maskin; montag|e -et. -kokoamispaja montageverkstad, -kokooja, -kokoonpanija maskin|uppsättare, (-)montör. -kokoonpano maskinmontage, -käyttäjä maskinist, («ntutkinto maskinistexamen.) -osa maskindel. -piirtäjä maskinritare, -puhdistaja maskinputsare. -rakenne maskinkonstruktion. -rakennus maskinbyggnad, (-teollisuus2 maskinbyggnadsindustri.) -rakentaja maskinbyggare, -rasvaaja maskinsmörjare. -tapainen maskinmässig; mekanisk, -tarkastaja maskininspektör, kone||hallimaskinhall; (kokoamis—) montagehall. -henkilökunta maskinpersonal, -hinna maskinrem. -huone maskinrum, -huopa maskinfilt. -ihminen maskinmänniska, robot -en-ar. -ikko (koneisto, kytkelmä, aggregaatti) (maskin)aggregat -et -. -insinööri maskiningenjör, -istaa mekanisera. -isto maskineri; (pienehkö) mekanism, mekanik -en; (kel.) (ur)verk -et -. (-nhoitaja [teat.] maskinarbetare.) -istua mekaniseras, -kangaspuut (kutomakone) väverimaskin, vävstol. -kehruu maskinspinning. -kirjanpito maskinbokföring; -kirjoite maskinskriven text, -kirjoittaja maskinskriv (are, -erska. (-tar maskinskriverska.) -kirjoitus maskin|-

skrift, -skrivning, (-koulu maskinskrivningsskola. -liuska maskinskriven sida. «toimis to f tav. J skrivbyrå.) -kivääri maskingevär, kulspruta, (-komppania fRu.J kulsprute-, [Suom.] maskingevärs I kompani, -pesäke kulsprute-, maskingevärs|näste. -tuli kulsprute-, maskingevärs [eld.) -koulu maskinskola. -kulttuuri maskinkultur, -kutoi-nen maskin|stiekad; (verkko) -knuten, -bunden. -kylvö maskinsådd, -kytkye maskinaggregat; vrt. k o n e i k k o. -käyttöinen maskindriven. -ladelma, -lados (kirjp.) maskinsats. -laite mekanism -en. -lanka maskin-tråd. -latoja (kirjp.) maskinsättare. -liike maskinaffär, -lypsy (mv.) maskinmjölkning. -mainen maskinmässig, mekanisk, -maisuus8 maskinmässighet. -mestari maskinmästare. -nauha maskinband. -neuloja(tar) maskinstickerska. -neulonta maskinstickning. -ompelija(tar) maskinsömmerska, -ompelu maskinsöm(nad). -oppi maskinlära, -osasto (kaup.) maskinavdelning, -painin maskinpress, -paja mekanisk verkstad; maskinverkstad, (-työläinen, -työmies arbetare vid en mekanisk verkstad.) -paperi maskinpapper. -pelti motorhuv, -pesu maskintvätt, -piirustus maskinritning, -pistooli (Hu.) kulsprute-, (Suom.r.) maskin|pistol. -puinti maskintröskning, -puristeinen maskinpres-sad. -päiväkirja (mer.) maskindagbok, -ras-va maskinsmörja; konsistens-, maskin [fett. -rikko * maskinskada, -saba maskinsåg, -seppä hammarsmed; mekaniker, -silkki ma-skinsilke. -soitin musikapparat -en -er. -sorvi maskinsvarv, -tae, -taonnaiset, -taonta maskinsmide. -tarvikkeet pl ma-

skinlförnödenheter (pl), -tillbehör; (pl) apparatur, -tehdas maskinfabrik, -teho maskineffekt, -tekniikka maskinteknik, -telegrafi (mer.) maskintelegraf, -teollisuus3 maskinindustri; (koneiden valmistus) maskinfabrikation, -tiiviste maskinpackning. -tuliase maskineldvapen, -turve ma-skintorv. -tyyppi maskintyp, -työ maskinarbete. -työmies maskinarbetare, «vakuutus maskinförsäkring, «varikko, «välineistö maskinpark, -vasara maskinhammare. -vaurio maskinskada, -vika maskinfel, -voide ks. -rasva, -voima maskinkraft, -äänestys (valt. ään.) maskinell omröstning (votering), -öljy maskinolja, konfetti* konfetti -n. konfirmaatio (kirk.) konfirmation, konflikti (selkkaus) konflikt -en -er. konglomeraatti (geol.) konglomerat -et -. kongregaatio (yhdist.) kongregation. kongressi 1. (suuri neuvottelukokous); 2. (USA:n ym. maiden eduskunta) kongress -en -er. -njäsen kongressmedlem, koni (halv.) (häst)krak|e -en-ar; kamp -en-ar. konjakki * konjak -en. -astia konjaksfat. -lasi(llinen) konjaksglas. -pullo konjaksflaska. -ryyppy konjaks|klunk, -sup; (leik.) konjagare. -tynnyri ks. -astia, konjektuura (ehdotettu lukutapa) konjektur -en -er.

konjugaatio (kiel., fysiol.) konjugation, konjunktiivi (kiel. iapaluokka) konjunk-tiv -en -er. -muoto konjunktivform. -nen

260

konjunktiv, konjunktivisk. -sesti kon-junktivt.

konjunktio 1. (kiel. sidesana) .2. (tähtit.) konjunktion -en -er. -lause konjunktionssats. konjunktuuri konjunktur -en -er; ks. suhdanne.

konkari (hev.) gångare; ei tule vanhasta (snl. läh.) det är svårt att lära en gammal hund sitta.

konkelo (harv.) nedböjt träd, låga; påfäll-

ningsträd. -puu (mtsh.) ks. ed. konkkaronkka *: koko — (leik., us. iv.) hela

konkarongen. konklusiivinen (kiel.) konklusiv. konkord|laatti * (k.hist.) konkordat -et

-anssi (kirj.) konkordans -en -er. konkreettinen (todellinen; esineellinen) konkret; ~taide konkret konst, konkurrenssi 1. (kaup. ym. kilpailu); 2.

(Iak.) (yhtyminen) konkurrens, konkurssi (ks. m. vararikko) konkurs -en -er; luovuttaa omaisuus —in avträda (upplåta) egendom till konkurs; asettaa (panna) -in försätta i konkurs (konkurstillstånd); olla —n partaalla vara konkursmässig. -asetus konkursstadga, -asia konkursärende. -etuoikeus2 förmånsrätt i konkurs; konkursprivilegium, -hakemus konkursansökan. -hallinto konkursförvaltning, -huutokauppa konkursauktion, -juttu konkursmål. -kelpoinen som äger konkurshabi-litet. -kelpoisuus2 konkurshabilitet. -kokous konkurssammanträde, -kustannus konkurskostnad. -lainsäädäntö konkurslagstiftning, -laki konkurslag. -loppuunmyynti konkursrealisation. -menettely konkursförfarande, -nalainen'som är försatt) i konkurstillstånd, -ntorjumisakordi ackord för avvärjande av konkurs; ackord utom konkurs, -oikeudellinen konkursrättslig, -oikeus2 konkursrätt; (tuomioistuin) konkursdomstol, -osinko konkursdividend, -pesä konkurs|bo, -massa, (-luettelo konkursstat.) -prosessi konkursprocess. -rahaksimuutto konkursrealisation, -rikos konkursbrott, -selvitys konkursutredning. -sovinto konkursförlikning, -sääntö konkursstadga, -tila konkurstillstånd; asettaa (panna) —an försätta i konkurstillstånd, -tili (tys) konkursredovisning, -toimitsija konkursförvaltare, -tuomari konkursdomare. -tuomio konkursdom. -tuomioistuin konkursdomstol, -valvonta konkursbevak-ning. -varasto konkurslager, -velallinen konkursgäldenär. - velkoja konkursborgenär, konkvistadori (hist.) conquistador -en -er. konna 1. (el. rupisammakko, Bufo bufo) padda. 2. (kuv. roisto) skurk -en -ar, bov -en -ar; (lurjus) lurk -en -ar. -kala (el. Balrachius) paddfisk. konnamai|lnen skurkaktig, bovaktig, -sesti skurkaktigt, bovaktigt, skamlöst, -suus2 skurk-, bov|aktighet. konnan||kasvot pl bovlansikte, -fysionomi, -koukku, -kuje skurkstreck; tjuvknep; (metku) slingerbult -en -ar; rackeri, kanaljen. -marja (ksv. Actaea) paddbär. -teko, -työ skurk-, bov|streck; (ilkityö) illdåd, ogärning; illgärning, konnektionismi (psyk.) konnexionism.konnuus

konnuus2 ks. k o n n a m a i s u u s. konossementti (kaup.) konossement -et antaa (luovuttaa, siirtää) ~ utfärda (utlämna, överlåta) ett konossement; käteisellä ~a vastaan kontant mot konossement. -kaavake, -kappale, -

lauseke, -lomake konossement|formulär, -exemplar, -klausul, -blankett, -vastuu ansvar på grund av konossement. -velka konossementskuld. konrehtori (hist. koul.) konrektor, konsa (milloin, silloin kun) när; ~ . . . ~ än. . . än; enemmän kuin (kuin) ~naan mer än någonsin; e i ~naan aldrig (i världen).

konseku til vi | |lause konsekutivsats. -nen

(kiel.) konsekutiv. konsek venssi (seuraus; johdonmukaisuus)

konsekvens -en -er. konselji (valtioneuvoston kok. ym.) konselj -en -er.

konsentr||aatio (keskitys) koncentration.

-inen (samankeskinen) koncentrisk, konsepti konsept -et -. -kirja konceptbok. -pöytäkirja (kanta ~) konceptprotokoll, konserni (kaup. liike-, etu lyhty mä) koncern -en -er.

konsert||inpitäjä konsertgivare, -oida (pitää [antaa] konsertti i, -ej a) konsertera. konsert| ti * konsert -en -er; -issa, ~in på konsert; antaa ~ ge en konsert; konsertera. -aaria konsertaria. -flyygeli konsertflygel, -huoneisto konsertlokal, —ilta konsertafton, -kappale konsertstycke, -kiertue konsertturné. -laulaja konsertsångare, -laulajatar konsertsångerska, -lava konsert [estrad, -tribun. -lippu konsertbiljett, -matka konsertresa; vrt. -kiertue, -mestari konsertmästare. -musiikki konsertmusik, -ohjelma konsertprogram, -osasto konsertavdelning, -sali konsert |säl, -salong, -yhdistys konsertförening. -yleisö konsertpublik, konsertt|o (m.-i) (laajahko sävellys) konsert. konsery|[aattori (museon) konservator -n -er. -atiivinen (vanhoillinen; lääk. säilyttävä) konservativ, -atorio (mus.) konservatori|um -et -er. -i ks. säilyke, -oida konservera, konsessiivinen (kiel.) koncessiv. konsessio (toimilupa; myönnytys) koncession. -alue koncessionsområde, konsistenssi (koostumus, laatu jne.) konsistens -en.

konsistori konsistori lum -et -er; ~n alainen konsistoriell; ~n amanuenssi konsistorieamanuens; ~n konsistoriell; ~n jäsen konsistorieledamot; ~n notaari konsistorienotarie -n -r. -päivä konsistoriedag. konsoli (rak. olkakivi ym.) konsol -en -er. konsonanssi (mus. tasasointu) konsonans -en. konsonantti* (kiel.) konsonant, medljud -et -; vrt, k e r a k e. -nen konsonantisk. - vaihtelu (aste~) konsonantväxling -en -ar. - vartalo konsonantstam. konsortio (kaup. yhtymä) konsorti|um -et -er. konstaapeli konstap|el -eln -lar. konstai||lija krångelmakare. -lia bråka; tredskas; hitta på knep; konstra; (juonitella) krångla, -lu bråk(ande); tredska; krånglande, krång|el -let.

— kontto kon

konstantti* 1. (s. mat. vakio) konstant -en -er. 2* (a. pysyvä, muuttumaton) konstant, konsti (j) konst -en -er. -kas -kkaan konstig; tillkonstlad; (mutkikas) invecklad; komplicerad; tehdä -kkaaksi krångla till; komplicera. -kkaasti konstigt, -kkuus2 konstighet.

konstituutio (valtiosääntö) konstitution, konstru||ktio (rakenne) konstruktion, -oida

(suunnitella) konstruera, konsulaatti * (konsulinvirasto) konsulat -et -. konsulentti* (neuvoja) konsulent -en -er. konsuli konsul -n -er. -asiamies konsular-agent. -edustus konsulär representation, -lainkäyttö konsularjurisdiktion. -laitos konsulatsväsen, -nrouva konsulinna. -ntoi-m envall vis tus konsulsexekvatur. -ntoimi konsulsbefattning, -nvirasto konsulat -et-; vrt. konsulaatti, -nvirka konsulsbefattning; konsulat -et. -ohjesääntö konsulsreglemente. -oikeus konsularrätt. konsul t [aa tio (er. lääk. neuvottelu) konsultation. -oida konsultera, konsumentti * (knsl. kuluttaja) konsument -en -er.

kontaktiliima (tarraliima) kontaktlim. kon talilla (an), -lle(en) ks. n e 1 i n k o n-t i n. -ssas olla ~ vara stelfrusen (valen); kädet ~ med stelfrusna, valna händer; vrt. k ön 11 a, -ta* (Ips. ryömiä) krypa*, kontillinen en (näver)ränsel (en kont) full. kontingen||toida (kiintiöidä) kontingenter a. -toint? * (kiintiöinti) kontingentering. -tti* (kiintiö) kontingent -en -er. konti|lnkantaja (halv. juoruaja) skvaller|-bytta, -käring, -t ask a. -ntäysi ks. -llin en. -nviileke ränselrem. kontio (juhl.) björn -en -ar. kontistua bli stelfrusen (valen); stelna, valna

(av köld); vrt. kohmettua, kontrajl-altto (mus.) kontraalt. --amiraali (mer.s.) konteramiral, -basso (mus.) kontrabas. -hentti* (sopimuspuoli) kontrahent, kontrahti* (sopimus, välikirja) kontrakt -et -, -kunta (kirk.) kontrakt -

et -, prosteri, -rovasti (vanh; nyk. lääninrovasti) kontraktsprost, kontraindikaatio (lääk. vasta-aihe) kontraindikation, kontrapunkti (mus.) kontrapunkt -en. kontrasti (vastakohta) kontrast, kontribuutio (pakko-, sota I vero) kontribution. kontrolli (valvonta, tarkkailu) kontroll -en -er. -elin kontrollorgan, -järjestelmä kontrollsystem. -kello (tarkistuskello) kontrollur, -komissio kontrollkommission, -konttori kontrollkontor, -laitos kontroll-verk. -leima (kult.) kontrollstämpel, kontrol||loida (tarkkailla) kontrollera, -lööri

(tarkkailija) kontrollör, kon t ta * vrt. k o n t a s s a. -kätinen valhänt, kontti * 1. (tuohi~) (näver)räns|el -eln -lar; kont -en -ar. 2. (harv., mrt.) ks. k i n 11 u, k o i p i; nelinkontin på alla fyra; fyrfota. konttia * ks. kontata.

konttihkunta (/., halv.) kotteri, gäng -et -, klick -en -ar. -nosturi (nost.) paternoster|verk, -hiss. kontto * (kaup. titi) konto -t -n, konti.

-kurantti kontokurant -en -er. (-tili [luotollinen sekkitili] kontokuranträkning.) konttori kontor -et -aika kontorstid, -almanakka (seinä—) kontorsalmanack. -apulainen kontorsbiträde, -henkilökunta, -henkilöstö kontorspersonal, -huone kontorsrum. -huoneisto kontorslokal, -kirjuri kontorsskrivare, -kone kontorsmaskin, -liike kontorsrörelse, -mies kontorsman; kontorist. -neiti kontorsfröken, -nhoitaja kontorsföreståndare; (pnk.) filialchef. -paikka kontorsplats, -palveluskunta kontorsbetjäning. -päällikkö kontorschef, -sti kontorist: (j. leik.) kontorsslav. -tarvikkeet kontors artiklar, -toimi kontorsgöromål; (—virka) kontoristbefattning, -työ kontorsarbete irl toimisto (yhd.).

kon I tu* (talo) gård -en -ar; (lila) hemman -et lägenhet; koti ja — hus o. hem; lahteä (joulua pois) kodistaan ja -nultaan få gå från gård o. grund, konvehti* (vanh. makeinen) konfekt-en-er. konvenanssi (sopivaisuus) konvenans, konvent |likkeli (kirk. yksit, hartauskokous, »seurat») konventiklei -eln -lar. (-plakaatti [k.hist.J konventikelplakatet [Ruots. 1726— 1858? Suom. v.leen 1869].) -ionalismi konventionalism. -ti* konvent -et-; vrt. tein i-kunta.

konversio (Iak. oikeustoimen muunto; fil.,

lääk.) konversion, konvert||ibiliteetti konvertibilitet. -iibeli konvertibel. -oida (kaup. muuntaa) konvertera, -ointi* konvertering, -teri (met. kaadin) konvert|er -ern -rar. koodeksi kodex -en -ar. koodi (puh., rad. lyhennyssanasto) kod -en -er. -avain kodnyckel, -järjestelmä kodsystem, -sähke kodtelegram, kooka||lehti (frm.) kokablad. -pensas (ksv.

Erylhroxylon coca) kokabuske, koo||kas stor*, voluminös; (pilkäkasvuinen) reslig; (melkoinen) ansenlig, (-kasvuinen stor-, hög|växt, högrest, reslig.) -kkuus2 reslighet; storväxthet; storlek; ansenlighet. kookos||hiutaleet (keit.) kokosflingor. -kuitu kokos|bast, -fiber, -köysi kokosrep. -maito kokosmjölk, -matto kokosmatta. -palmu (ksv. Cocos nucifera) kokospalm, -pähkinä kokosnöt, -rasva kokos|fett, -olja. -voi kokossmör. -öljy kokos(nöts)olja. koola (mak.) köl|a -an -or. -karamelli (mak.) ks. ed.; kolakaramelL -puu (ksv. Cola acuminata) kolaträd. kooll|a, -e tillsamman(s); samman; ihop; a) jäsenet ovat -a medlemmarna är församlade; kun kaikki olivat -a då alla var församlade; -a oleva yleisö den församlade menigheten; b) tulla -e komma samman; sammankomma; samlas; (för)samlas; möta upp; saada -e få samlad, (kokoon) ihop; eduskunta jäi -e riksdagen förblev samlad, -olo sam(man)varo -n. (-aika samvaro -n; eduskunnan — den tid, då riksdagen är samlad.) koollekutsuminen sammankall|ning, -ande. kooma (lääk. horros) koma -t, -n. koomikko* komiker, -nen (enl. -Uinen) komisk, -sesti komiskt, -suus2 komik -en; det komiska.

koommin (kielt.): en ole hänestä sen — kuullut mitään vidare (mera) har jag inte hört av honom; sedan dess (efter det) har jag inte hört någonting av honom, koonl|nos (lakisäädösten) kodifiering; kodifi-kation. -taa* kodifiera, -tatalo (rak.) monteringsfärd i g t hus. -ti* kodifiering; (kanto) uppbörd -en -er. kooppi||lanka (kehr.) spolgarn. - värjäys spol-färgning.

koordinaatti* (mat.) koordinat -en -er, koordinat |ä -an -or. -akseli koordinataxel. -järjestelmä koordinatsystem, koossa (tillsamman; ihop; vrt. koolla; pitää — sammanhålla; hålla samman (ihop); pysyä — hålla samman (ihop), -pito sammanhållande -t. -pitävä (m. n) sammanhållande. -pysyminen (m. sammanhållning. -pysyvä (m. r>) fast; konsistent. koost||aa sammansätta, -na sammansättas.

-uma, -umus sammansättning, koota* kokoan (koolle) (för)samla; (panna kokoon) sätta* ihop; hopsätta*; (muistio) uppsätta*; ~ rahaa (säästämällä) samla (keräyksellä samla in) pengar; — (kantaa) veroja uppbära skatter; ~ kaikki lapsensa församla alla sina barn; ~ kone hopsätta (hopmontera) en maskin; — sotajoukko sätta upp en här; ~ purjeet bärga segel; ~ purje giga upp (»taga») ett segel; kokoava linssi (peili) sammel|lins (-spegel), kopaali (hartsi) kopal -en. -lakka kopallack.

-vernissa kopalfernissa, kopaivapalsami kopaivabalsam. kopata* rycka2; (tarttua) gripa*; (ottaa kiinni) fatta tag (i ngt); (siepata) snappa; nappa (tag i), kopau||tella*, -ttaa* (lyödä) slå*; vrt. koputtaa.

kopea (pöyhkeä, korskea) dryg; hög|dragen, -färdig; (jäykkä) styv; (röyhkeä) stursk. -sti drygt; liög|draget, -färdigt, sturskt. kopeekka* (Ven. rh.) kopek -en -. kopei||lla yvas*, högmodas, brösta sig (över ngt); vara dryg (högfärdig, styv, stursk). -lu högfärd -en; dryghet; vrt. kopea, kopelo 1. (a. j.) ks. kömpelö. 2. (s.) ks.

k ä s i ~ 11 a. kopeloi da treva, känna efter; rota; (hapuilla) famla (efter ngt); (sormeilla) fingra (på ngt), -nti* trevande, rotande, famlande; fingrande. kopeus2 dryghet; hög|dragenhet, -färd -en;

styvhet; sturskhet; vrt. kopea, kopina bull| er -ret; siam| mer -ret. kopio (jäljennös) avskrift -en -er; kopia, -ida taga* avskrift (kopia) (av ngt); avskriva* (kopiera) (ngt).-inti* av|skrivning, -skrivande, kopiering, -kehys (valok. vedos-luskehys) kopieram. -kirja kopiebok. kopist|ja bullra; (kalista) slamra, -aa, -ella bullra, slamra (med ngt); (pudistella) skaka (om ngt); (koputtaa) bulta (klappa, slå*, dunka [på ngt]); (nakuttaa) knacka; — lumi kengistä (jaloista) stampa snön från skorna (av fötterna), -elu bullrande, bull|er -ret} slamrande, slam|mer -ret jne.; stampande, kopisti (kopioitsija, jäljentäjä) kopist -en -er. kopisuttaa ks. kopista, vrt. kopista a.kppla — k

kopla, koplakunta (halv., tav. vrk.) band -et -,

liga; gäng -et -; junta, koppa (kori) korg -en -ar; (kehä) stomm|e -en -ar; (tkn.) skål-en-ar; (piipun~) (pip)-huvud -et -en; (halun ~) (hatt)kullje -en -ar. -hattu hatt med kulle; (kova) knall -en -ar. -kuoriainen (j.) ks. k o v a~. koppans ryck -et -; grepp -et -; napp -et -; slag.

koppa||va viktig, ka tig, kaxig, mallig; (kopea) högmodig, -yasti kaxigt; viktigt; morskt; malligt, -vuus8 morskhet; viktighet; kaxighet; mallighet; arrogans -en. koppeli 1. (er. vene~, nuotta~) skjul; koja.

2. koiran ~ hundkoppel. koppelo (el. naarasmetso) tjäderhöna; (mrt.)

röj I a -an -or. koppi* 1. (rak. koju) koja; (vnk., luost.) cell -en -er; (hökkeli) kyffe -t -n; koiran ~ hundkoja. 2. (pallo pel.) lyra; lyrboll; saada ~ få lyra. 3. (ksv.) frögömme -t -n; vrt. -siemeninen, -järjestelmä (vnk.) cellsystem, -loartisokka ks. 1 a t v a-a r t i-sokka, -rangaistus (vnk.) cellstraff, -siemeninen (ksv.) gömfröig. -toveri (vnk.) cellkamrat, -vankeus cell|fängelse, -straff, -vanki cellfånge, -vankila cellfängelse. kopra 1. (mrt.) ks. koura. 2. (kookospähk.

kuivattu siemenvalk.) kopra -n. kopsa ks. koppa.

kopsa|[a stampa, slå; vrt. kopse, -(hd)ut-taa* få, bringa* att falla, ramla; fälla2; smälla2 till. -htaa* (pudota) falla*; (keikahtaa) dimpa*; (paukahtaa) smälla8, -us ramlande, dimpande, fall; smäll, kopse: kavioiden ~ (kapse) hovslag, kopsuttaa ks. kopista, kopula (kiel.) kopula. -tiivinen kopulativ. kopu[|tella* ks. koputtaa; ~ jalkojaan stampa med fötterna, -ttaa* bulta, (hiljaa) klappa (på ngt); ~ oveen knacka (kovasti bulta) på dörren; (lääk.) perkutera. -tukset (spir.) knackningar; borddans. -tus knackning; bult|ande, -ning; klapp|ande, -ning, klapp -en -ar; (lääk.) perkussion. (-harja [kirjp.] klappborste. -vedos stereotypavdrag. -ääni [lääk.] perkussionsljud.) koraali (mus.) koral -en -er. -kantaatti koralkantat. -kirja koralbok, -nsäveltäjä koralkompositör. -sävelmä koralmelodi, -teos koralverk. -virsikirja koralpsalmbok, koraani (mhm.) koran -en -er. -nlause koranspråk -et

korahüdus rossling, rosslande; ross| el -let.

-taa* rossla, koralli korall -en -er. -eläin koralldjur. - hiekka korallsand. -juuri (ksv.) ks. hara-j u u r i. -kaktus (ksv. Rhipsalis cereuscula) mistelkaktus. -kalkki korallkalk. -kaulanauha korallhalsband. -käärme (el. Micrurus) korallorm. -luoto korallklippa, -nmuotoinen korallformig. -npunainen korallröd, -npyyn-ti korallfiske, -polyyppi ks. -eläin, -riutta ks. -s ä r k k ä. -saari korallö. -särkkä koralli re v, -bank. korderoi (puuviliasametti) korderoj. kore||a grann; (sorea) prydlig; olla -issaan (-immillaan) vara grant klädd, utstyrd, pyntad (som grannast), -anpunainen grann-

•rjaantua kor

röd. -asti grant; prydligt; vackert, -ilematon flärdfri, enkel, -ileva flärdfull, fåfäng, koreil||lla pråla; (loistella) briljera; (pukeutua koreasti) pynta (styra* ut) sig; (olla turhamainen) vara fåfäng, -lu prålande, prål -et; (turhamaisuus) flärd -en, fåfänga -n. (-nhalu prålsjuka; fåfänga; flärdfullhet. -nhaluinen prålsjuk; fåfäng; flärdfull.) koreittain kor g vis. korennoinen ks. seur. 2. korento* 1. ([er. kantoJlanko) så|stång

-stången -stänger. 2. (hnt.) slända. koreus2 prydlighet; (turhamaisuus) flärd -en. kori korg -en -ar; (aut.) karosseri. korianteri (ms., ksv. Coriandrum) koriander, korij|huonekalu korgmöbel, -llinen en korg

(korgen) full. korina ross I el -let.

korin||sanka korg|handtag, -grepe, -tekijä korgmakare. -teko korg|flätning, -makeri. korintti* (hed. korintit) korint -en -er. -kakku (leip.) korintkaka. -lainen (korinttolainen) 1. (s.) korint(i)er -n -. 2. (a.) korintisk, -laiskirje (Raam.) korinterbrev(et). -vanukas (keit.) korintpudding, kori|ipaju (ksv. Salix viminalis) korgvide, -pallo (urh.) korg-, basket|boll. -päre korg-spån -et -. korista rossla.

koris||taa pryda*; (ut)smycka; (kaunistaa) försköna; ~ huone pryda (juhl. dekorera) ett rum; ~ leikkauksin utsira; vrt. koristella. -tautua* pryda8 (smycka) sig; styra* ut (pynta) sig. -te utsmyckning; prydnad -en -er; (koru) smycke -t -n; (rak., kilvessä) ornament -et-; (kirjo ~) sirat-en -er; (vaat.) garnityr -et -. koristeellinen dekorativ, -suus8 det dekorativa.

koristeli-esine prydnadsföremål, -heinä prydnadsgräs. -inen (yhd.) med . . . utsmyckningar, ornament, -kasvi prydnadsväxt, -kirjailu (ni.) broderi, -krassi (intiaani~) indiankrasse, -lematon osmyckad; (kuv. luonteva) naturlig, okonstlad; vrt. kaunistelematon. -liina prydnadsduk. -lija dekoratör; vrt. -taiteilija, -lia pryda*; (ut)smycka; styra* ut, pynta; utsira; vrt. koristaa; -lematon ks. edellä; (kaunistelematon) oförblommerad, o-sminkad. -lu ut |smyckning, -sirning; dekorering. -maalari dekorationsmålare, -malli prydnadsmönster; ornament, -pensas prydnadsbuske. -puu prydnadsträd. -taiteilija dekorationskonstnär; dekoratör -en -er. -viiva ornamental linje, koristus prydnad; utsmyckning; (koru)

smycke; (rak. ym.) dekoration, kori||tavarat pl korgvaror. - teollisuus8 korgindustri. -teos korg|arbete, -makeriprodukt. -tuoli korgstol, -työ korgarbete. korjaa||ja reparatör, -maton oreparerad; okorrigerad; — vilja utestående (obärgad) gröda; (jota ei voi korjata, korvaamaton) ; irreparabel. -minen 1. reparation; avhjälpande; korrigering; (hyvittäminen) gottgörelse. 2. (viljan ~) skörd(ande). 3. vrt. p e-lastaminen. -mo reparationsverkstad, -ntua * ks. korjautua; vrt. korjata.

korjaiülla ks. korjata; (viimeistellä) överarbeta; (valok.) retuschera, -lu överarbetning; retuschering; vrt. korjaus, (-peili retuschspegel.)

korjajta 1. laga, reparera; ~ kengät laga (reparera) skorna; antaa (jättää) -ttavaksi inlämna till reparation. 2. (kunnostaa) iståndsätta, reparera; ~ huoneisto (huoneet) reparera (iståndsätta, renovera) våningen (rummen); huoneisto on -ttavana (miel. korjauksen alaisena) våningen är under reparation; ~ (muuttaa) puku (a) reparera (ändra) en kostym, 3. (oikaista) rätta, korrigera; ~ kirjoituksia rätta (korrigera) skrivningar: vrt. korjausluku; ~ virhe korrigera ett fel; ~ epäkohtia avlägsna (avhjälpa) missförhållanden; ~ puute avhjälpa en brist; se ei ollut enää -Havissa det kunde inte mera avhjälpas, det var irreparabelt. 4. (korvata; hyvittää): — mitä on rikkonut

gottgöra vad man brutit. 5. ~ satoa, ~ viljaa (in)bärga skörden, grödan; ~ (tehdä) heinää bärga hö; (kuv.) kuolema on -nnut (niittänyt) runsaan sadon döden har inhöstat en rik skörd; kuolema -si hänet (tytön) jo nuorella iällä döden ryckte bort henne redan vid unga år; — 1. palkinto (urh.) taga hem (saada få) första priset; ~ työnsä tulokset skörda frukterna av sitt arbete. 6. (pelastaa) rädda, bärga; ottaa (panna) talteen sätta undan (i förvar); ~ omansa rädda (bärga) sitt eget; få sitt eget på det torra. 7. (raivata pois, tieltä): — ruoka (tähteet) pöydästä duka av bordet; ~ pois undanröja, (tieltä) undanskaffa; maka (flytta) undan; ~ tavarat aittaan flytta undan varorna i boden. 8. ~ (kohentaa) tulta röra om (i) brasan; (parannella) förbättra, upphjälpa; (~ entiselleen) försätta i dess forna skick; ~ tuolia jämka (siirtää flytta) på en stol.

korjau|s reparation; (oikaisu) rättelse; korrigering; (parannus) förbättring; (muutos) ändring; (uudistus) reform -en -er; (uusinta) renovering; vrt. korjata; olla -ksen tarpeessa vara i behov av (tarva) reparation; olla -ksen alaisena vara under reparation; saada (aikaan) - jhk få till stånd rättelse (ändring) i ngt; få ngt rättat (ändrat), -aika reparations-, renoverings!tid. ks. korjuu-, -arkki (kirjp.) prov-, korrektur (ark; vrt. korrehtuuriarkki. -kustannukset reparationskostnader. -lukija (kirjp.) korrekturläsare. -luku korrekturläsning, -paja (tkn.) reparationsverkstad. - telakka (mer.) slip -en -ar; kölhalningsbädd -en -ar. -tunti (koul. op.) korrigeringstimme, -työ reparationsarbete; korrigeringsarbete, -vedos (kirjp.) korrekturavdrag.

korjau|ttaa* låta* reparera jne.; vrt. korjata. -tua* repareras; bli rättad (korrigerad); (parantua) bli bättre, förbättras, (tulla autetuksi) bli upphjälpt; ~ entiselleen återställas; epäkohta -tui missförhållandet blev avhjälpt (avlägsnat); ei asia sillä -du saken blir inte avhjälpt (upphjälpt, bättre) därmed.

korjuu I. förvar -et; (hoito) vård -en; panna —n (~seen) sätta i förvar; saada hyvään —seen få ngt i gott förvar, (hyvään hoitoon)

- korkeus

i god vård. 2. (viljan—) skörd-en; (heinän—) slåtter -n; höbärgning, (vanh.) höand -en. -aika (elon— ym.) skördetid; (heinän— vanh., mrt.) höand -en. korka j| ta * ks. korki ta. -ttu* (j. kuv. halv.

typerä) korkad, korke|a hög; (ylevä) sublim, upphöjd; Korkein hallinto-oikeus (KHO) Högsta förvaltningsdomstolen (HFD); Korkein oikeus (KKO, KoO) Högsta domstolen (HD), korkea||-arvoinen högtärad; förnäm; högvör-dig. --arvoisuu|s8 (vanh. arv.): teidän -lenne ers högvördighet. --asemainen (kuv.) högt uppsatt; högtställd. --asteinen höggradig, -harjainen med hög ås (kam), -hko tämligen (ganska) hög; (us.) högre, -holvinen hög-välvd. -jakso Ås. t a a j a~. -jalkainen hög-bent. -jännite ks. s u u r j ä n n i t e. -kan-tai|nen (jlkn.) högklackad; -set kengät högklackade skor; (ruuvi) höghuvad. -kantinen som har (med) högt lock, däck. -kattoineti som har (med) högt tak. -kaulainen höghalsad. -kirkollinen högkyrklig. -korkoinen: ~ laina lån mot hög ränta; ~ jlkn. ks. -k a n-t a i n e n. -koulu högskola; —n oppilas högskoleelev. -kuori (kirk.) ks. pääkuori. -lentoinen (kuv.) högtravande, korkea|jlla högt (uppe); ~ (ylhäällä) ilmassa högt uppe i luften; (korkeudessa) i höjden; hinnat ovat — prisen står högt; ~ oleva (sijaitseva) högt belägen, -lie högt (upp); (korkeuteen) i höjden; kohota —, -mmalle stiga högt, högre (upp), -lta högt ifrån; (korkeudesta) från höjden; ~ (ylhäältä) ilmasta högt ifrån luften; från höjden; -mmalta högre ifrån, -mmalla, -mmalle (adv.) högre; kohota -mmalle stiga högre (upp); (lisääntyä) stegras, ökas; asettaa -mmalle ställa högre.

korkea|[mpi (komp.) högre, (-asteinen av

högre grad [ordning].) -nlainen tämligen hög. -nselänne (mtr.) högtrycksrygg. -oppinen (vanh., us. leik.) höglärd. -oppisuus* hög lärdom -en. -otsainen med hög panna, -paine (fys., mtr., kuv.) högtryck; -en alue (mtr.) högtrycksområde, (-höyry högtrycksånga. -höyrykone högtrycksmaskin.) -povi-nen högbarmad. -prosenttinen högprocentig. -sti högt; ~ oppinut (vanh., leik.) höglärd. -suhdanne högkonjunktur -en. -sukuinen högättad; av hög börd. -sukuisuus* hög (förnäm) börd. -tasoinen högtstående; som står på en hög nivå (ett högt plan), -tasoisuus2 hög nivå. -vartinen högstammig. korkei I |mmalla (adv.) högst; ~ ilmassa högst uppe i luften, -mmanomakätisesti (vanh. leik.) högstegenhändigt. -mmillaan: olla — stå (som) högst; (huipentua) kulminera; hänen valtansa oli — han stod på höjden av sin makt. -mmilleen: nousta (kohota) — nå sin högsta höjd (sin

höjdpunkt, sitt maximum), (huippuunsa) nå sin kulmen (kulmination); kulminera; kohottaa — stegra till det yttersta, -ntaan högst; på sin höjd; (ei yli) inte mera än; inte över. korkeu|s21. höjd -en-er; -den määritys höjdbestämning; -den rnittaus höjdmätning. 2. (vanh. ruht. arv.): teidän -tenne ers höghet; hänen kuninkaallinen -tensa hans kung-

264liga höghet, -ennätys höjdrekord, -ero-(tus) höjd-, nivå [skillnad, -hyppy (urh.) höjdhopp, -hyppääjä höjdhoppare, -kaava höjdskala. -kartta (mni.) höjdkarta. -kerros höjdskikt. -kohta höjdpunkt, -kulma höjd-vinkel; elevation, -käyrä höjdkurva. -lento (Int.) höjdflygning. -mitta höjdmått, -mittaus höjdmätning, -peräsin (Ini, ym.) höjd-roder. -profiili höjdprofil. -suhteet höjdförhållanden. -säätö (Int.) höjd|inställning, -reglering, -taso höjd plan; nivå -n -er. - vakain (Int.) (höjd)stabilisator. -viiva höjd-linje.

korkin|ljätteet pl korkavfall, -kappale, -pala*

nen korkbit. korki|[ta, -ttaa* (panna korkki pullon suuhun) korka; (sulkea tulpalla) tillproppa, -tus korkning. (-kone korkningsmaskin.) korkki * kork -en -ar. -aine korkämne. -antura (jlkn.) korksula, -anturainen korksulad. -eriste, -eristys korkisolering, -happo kork-syra. -huokonen (ksv.) lenticell; barkpor. -jauhe korkmjöl. -kaarna korkbark. -koho (kal.) korkflöte, (tkn.) korkflottör, -kudos (ksv,) korkvävnad, -laatta, -levy korklplat-ta, -skiva, -liivit pl (mer.) korkväst, -massa korkmassa, -matto ks. 1 i n o 1 i m a 11 o. -pohja (jlkn.) korksula, -puu korkträd; vrt. -tammi, -pyssy korkbössa, -ruuvi korkskruv. -solu (ksv.) korkcell. -tammi (ksv. Quercus suber) korkek, -tylppy (ksv.) korkbark-en.-utua* förkorkas (us. iv. kuv; vrt. korkattu), -utuma (ksv.) korkbildning, -vyö kork|bälte, -gördel, kor|ko* 1. (jlkn.) klack -en -ar. 2. (korkeus) höjd -en -er. 3. (kiel.) tonhöjd -en -er; accent -en -er; tonvikt -en; vrt. paino-(t u s); panna tavulle ~ (paino) lägga tonvikt på en stavelse; uttala en stavelse med (viss) accent; korostaa (painottaa) betona (accentuera) en stavelse. 4. (kaup.) ränta; kasvaa ~a växa, löpa med ränta; kasvaa ~a -olle växa med ränta på ränta; kasvattaa ~ (rahoilleen) förränta sina pengar; ~a kasvava (tuottava) räntebärande; kasvanut ~ upplupen ränta; lisätä kasvanut ~ pääomaan lägga den upplupna räntan till kapitalet (huvudstolen); ~a kasvamaton (kasvava) oförräntad (räntebärande), korko||arvo räntevärde, förräntningsvärde; kapitaliserad ränta, -ehto ränteklausul, -ero (tus) ränte I differens, -skillnad, -erä räntepost. -helpotus räntelättnad, -hukka ränteförlust, -hyvitys räntegottgörelse. -korkoinen (yhd.) mot . . . ränta; halpa

kallis~ med (mot) låg (hög) ränta, korko||kanta (kaup.) räntefot, -kartta (mni.) reliefkarta, -kuva (taid.) relief -en -er, reliefbild; vrt. koho~. -kysymys räntefråga. -lasku (mat.) ränte-, intresse [räkning, -lippu (kaup.) räntekupong, -luku (kaup.) räntetal. -marginaali (-erotus) räntemarginal. -meno ränteutgift, -merkki (kirjp.) accenttecken, -määrä ränte|sats, -belopp, —ompelu (ni.) klumpsöm. -rahat pl (-varat) räntemedel, -rauta (jlkn.) klackjärn, skolla. -sopimus ränteavtal, -säästö räntebehållning. -taakka räntebörda, - tappio ränteförlust. -taso räntenivå, -taulu(kko) ränte-

tabell, - tulo, - tuotto ränteinkomst, «vakuutus ränteförsäkring. - velka ränteskuld. - voitto räntevinst, -vähennys (kaup.) skonto. korkui|nen: jnk ~ av ngns höjd; lika, så hög som; minun -seni lika hög som jag; metrin ~ en meter hög; av en meters höjd; huoneen ~ lika (så) hög som ett rum; toistensa (yhtä) -sel lika höga; av samma höjd; sen ~ lika hög som den; av samma höjd som den. kornet||insoittaja (mus.) kornett|blåsare, -ist.

-ti* (mus., sot.) kornett -en -er. koro (uurre) fåra, räffla; (lovi) skåra; (her.) skura; (mtsh.) lyra, kräftsår; vrt. kolo.

koroilla (an)eläjä rentier, rentjé -(e)n -er. koroke* upphöjning; (lava) estrad -en -er; (katu~) refug(e) -en-er; (puhujan) podi[um -et -er.

korollaari (mat.) korollari[um -et -er. korolli|[nen (kiel.) betonad, accentuerad; vrt. painollinen; (korkoa kasvava) ks. korko. -suus2 (kiel.) betoning. koro!{na (täht., shk.) korona, -naari (skleroosi [sepelvaltim. kovett.] koronarskleros. -valtimo [sepelvaltimo] koronarkärl, kranskärl.)

koron|lalennus ränte[nedsättning, -sänkning, -kiskoja procentare, ockrare, -kiskonta procenteri, ock|er -ret. (-juttu ockermål.) -kiskuri ks. -kiskoja, -korko ränta på ränta, -lasku ränteberäkning; vrt. korkolasku. -lisä räntetillskott, -lisäys ränteförhöjning. -maksu räntebetalning, koropuu (mtsh.) träd med lyra. koros||taa betona; (tähdentää)

framhäva2, poängtera; (alleviivata) understryka*; (huomauttaa) framhålla*; vrt. painottaa, -tetusti deciderat: avgjort, -tua betonas, framhävas2; bli framhävd; ~ paremmin bli bättre (kraftigare) framhävd; framträda skarpare (tydligare), -tus betoning, poängtering.

koroton 1. (kiel.) obetonad, tonlös. 2. (kaup.) räntefri; ~ laina ett räntefritt lån; ~ (kuollut) pääoma ett dött kapital, koro||ttaa* höja2; (ylös) upphöja2; (lisätä) öka; förhöja2; (ylentää) befordra; vrt. kohottaa; ~ palkkaa höja lönen; öka på lönen; -tetut tullit förhöjda tullar; everstiksi -tettu (ylennetty) befordrad till överste; ~ ääntään höja (på) rösten; ~ äänensä (ruveta puhumaan) upphäva sin röst, ~ jk jnk arvoon ja kunniaan upphöja ngn till rang o. värdighet av ngt; se ~ (lisää) tehoa det förhöjer effekten, -ttomuus 1. (kiel.) tonlöshet. 2. (kaup.) räntefrihet, korotus höjning; höjande; ökande; förhöjning; (ylenn.) befordran; vrt. korottaa. kor|pi2* 1. (mtsh.) sänk (oländig) skogsmark; (~suo) sumpskog, kärr -et 2. (salo) skogstrakt -en -er; (erämaa) ödemark -en -er. 3. (Raam.) ök|en -nen -nar; huutavan ääni -vessa (usk., kirj.hist.) en ropandes röst i öknen, -ainen (kal.) ks. s e i p i. --imarre (ksv. Dryopteris phegopteris) hult-bräken. -kylä ödemarksby, skogsby, -laki ödemarkens lag; (väl. omankädenoikeus) näv-, (Suom.r.) egenhands|rätt. -lakko vild strejk, -maisema ödemarkslandskap, -metsokor

(el. Lyrurus telrix x Tetraa urogallus) rackelhan|e -en -ar. -metsä (mtsh.) kärr-, sump|-skog. -neva kärrartad mosse, -rastas ks. laulurastas, -roju(j.) hembränt;dund|er -ret; (leik.) skogens susning, -räme kärrmyr. -sammakko h. konna 1. -sota ödemarkskrig. -soturi ödemarkskrigare, -suo skogskärr, -särki ks. s e i p i. -turve kärr-torv. -vaellus ökenvandring, korpora||atio (yhdyskunta, yhdist.) korporation. -tiivinen korporativ. korp|pi* (el. Corvus corax) korp -en -ar; -in koikkuna korplåt; (kuv.) olycksprofetia. -kotka(t) (el. Vulturidae) gam -en -ar. -luu (el. an.) korpben. korppu* skorpa, -jauhot (raastetut skorp-

mjöl. -kahvi(t) kaffe med dopp. korpraali korpral -en -er. -koiüu korpral-

skola. -kunta korpralskap -et. korpu||lenssi korpulens, -s (kirjp.) korpus -en. korrehtuuri (korjaus[vedosj) korrektur -et -; vrt. korjaus jne. -arkki korrekturark, -merkki korrekturtecken, -nlukija korrekturläsare. -nluku korrekturläsning, -vedos korrekturavdrag, korrekti korrekt.

korrelaatti* (kiel.) korrelat -et -. korsetti* (kureliivi) korsett -en -er. kor|si2* -ren (er. heinän~) strå -et -n; (oljen~) (halm)strå; kantaa -tensa kekoon draga sitt strå till stacken; vetää lyhyempi ~ (joutua häviölle [huonommalle osalle]) dra(ga) det kortaste strået; (heinän)korren solmu stråled. korsikalainen 1. (s.) korsikan -en -er.

2. (a.) korsikansk, korsi||rehu (mv.) stråfoder, -varsi (ksv.)

stråstam. -vilja (mv.) stråsäd, korskah||della* frusta, -dus frustning. -taa*

ks. -della, korske||a 1. övermodig, uppblåst, dryg, pösig. 2. (uljas) stolt; (uhkea) ståtlig, -illa stoltsera, ståta; (koreilla) pråla, -ilu stoltse-rande; ståtande. -us2 övermod; dryghet; stolthet; ståtlighet -en. korsku||a (er. hev.) frusta; (pärskyä) prusta.

-nta* frustning; prustning. korsu 1. (sot.) »korsu» -n -r; skyddsrum. 2. (alkup., mrl.) liten (sämre) lada, skjul, lider; koja.

korte* (ksv. Equisetum) fräk|en -nen; fräkne -t; pelto ~ (E. arvense) åkerfräken, rävrumpa. -laji fräkenart. -turve fräken-torv.

korteva (luja-, pitkäjkortinen) med frodiga (o. långa) strån; med frodig (o. lång) halm (stjälk); stråstyv. kortilli|nen: -set tavarat (j. säännöstelyn-alaiset, er. Suom.) reglementerade varor; vrtkortiton, kortin||lyöjä kort [spelare, (j. halv.) -oxe. -lyönti kortspel -et. -omistaja (aut.) kortinnehavare. -pelaaja, -peluri ks. -1 y ö j ä. korti sto (kont.) kortsystem -et -; kartotek, (-ida inordna i kartotek, uppgöra kortsystem.) -ton kortfri (icke reglementerad), kortteeri (j. vanh. majapaikka) kvarter -et -. kortteikko* (ksv.) fräkenrugg -en -ar; frä-ken|vass -en, -tuva.

kortteli 1. (kpnk.) kvarter -et 2. (vanh.

ml.) kvarter -et -; a) 14,8 cm; b) 0,33 1. kor 11 ti* kort -et -; pelata (lyödä) ~a spela kort; panna kaikki yhden -in varaan (kuv.) sätta allt på ett kort. -annos kortranson, -hai, -huijari (j.) kort|haj, -oxe. -järjestelmä kortsystem. -kanslia kortkansli, -kartonki kortkartong. -lehti kortlapp, -leima kortstämpel, (-vero kortstämpel [skatt, -avgift.) -pakka kort|lek -en -ar; -packe. -peli kortspel. - rekisteri kortregister, -ruoka kortmat. -talo: luhistua kuin ~ ramla som (ett) korthus, -temppu kortkonst, koru grannlåt -en -er; (koriste) smycke -t -n; prydnad -en -er; ~t grannlåter; (pikku ~t) nipper; (turhat) bjäfs -et. -esine prydnadsföremål, smycke -t -n. -huonekalu lyxmöbel, -kannet pl (kirjs.) praktband -et -. -katto (rak.) plafond -en -er. -kauppa ks. -tav a-rakauppa. -kieli blomsterspråk. - kirjailu tapisseri, -laulu (mus.) koloratur-sång. -lause ordprål -et; ordkram-et; (grann) fras -en; (kiittely ~) harang -en -er; lasketella ~ita slå omkring sig med granna fraser, -lomake lyxblankett. -nukke (halv. nainen) lyx|docka, -kvinna, -hustru, -ommeltu, -ompeleinen broderad, -ompelu (kirjo- ~) brodersöm, broderi; (helmi ~) tapisserisöm. (-lanka broder-, tapisseri|garn.) «painos (kirjp.) lyx-, prakt [upplaga, -puhe ordprål; floskler (pl), -puhelija frasmakare. -rasia nipperskrin. -runous* klingklang(s)-poesi. -sanainen svulstig, bombastisk; floskulös. -sanat ordprål -et; floskler pl. -sähke, -sähkösanoma lyxtelegram. -sähkö-sanomalomake lyx(telegram)blankett. -tavara galanterivara. (-kauppa galanteri-varu[affär, -handel.) -teos (kirjp.) praktverk. -ton enkel; (vaatimaton) flärdlös, flärdfri; okonstlad, -ttomasti (adv.) enkelt; flärdlöst, flärdfritt; okonstlat, -tto-muusa enkelhet; flärdlöshet, flärdfrihet. korv[a 1. (an.) ör[a-at-ön-onen (pl määr.); -ia huumaava (salpaava) öronbedövande; -ia vihlova (särkevä) (öron)skärande; öron-pinande; -in kuultava hörbar; lyödä ~lle slå ngn för örat, ge ngn en örfil; örfila ngn; saada -illeen få kring öronen; nipistää ~sta nypa ngn i örat; alkoi -ia kuumentaa (kuv.) det blev hett om öronen; kallistaa ~nsa jllk lägga örat till ngt; (kuunnella jtk lyssna till ngn); (kuv. låna" sitt öra åt ngn); jos se tulee hänen -iinsa om det kommer till hans öron; olla veloissa -iaan myöten sitta i skuld, vara skuldsatt upp över öronen; kynsiä ~nsa taustaa klia sig bakom örat. 2. (musiikki~) gehör -et; hyvä ~ (mus.) gott gehör; öra för musik. 3. (kuv.; ~n kaltainen es. ym.): hyvät ~t (hyvä kuulo) god hörsel; kupin (tuopin) ~ örat på en kopp (ett stop). 4. (snt.): sillan ~ssa vid ändan av bron; vid brohuvudet; viidentoista -illa, -issa (paikoilla) ungefär femton; vid pass femton; klo kolmen -issa ungefär klockan tre; vid pass klockan tre; vid tredraget; joulun -illa (aikana) vid jultiden.

korvaam||aton oersättlig, -attomasti oersättligt. -attomuus2 oersättlighet. -inen ersättande -t; vrt. korvata.korva-aukko — koskemattomuus

kos

korva||-aukko (an.) öronöppning. -hermo öronnerv. -holvi (rak.) stickvalv. -hylje: -hylkeet (el. Otariidae) öronsäl(ar).-kalvo (tärykalvo) trum-, ör|hinna. -kauha ks. -lusikka. -ke* (esin.) öra; öronlapp; (nirkko) snibb -en -ar; (ksv.) stip|el -eln -ler. -kekär-säkäs (hnt. Phytonomus nigrirostris) öronvi-vel. -kelluke (kult.) örhänge -t -n, ör(on)-clips. -kkeellinen, -kkeineu (ksv.) stippel-bärande; försedd med stipler, -kuorikko (an.) öronmussla. -kuulo hörsel -n; (mus.) gehör -et; —lia, —n mukaan efter gehör, -käytävä (an.) örongång. -lappu ör(on)lapp. -lehti örsnibb -en -ar; ytteröra. -Ilinen (esin.) försedd med ör|a, -on; kynsiä -llislaan klia sig bakom örat. -lusikka (ent.) örslev, -lääkäri öronläkare. -n(juuri: -njuuressa, -njuureen [tätt] invid, intill örat. -nipukka örtipp, örsnibb. -suhina öronsusning. -taus: ei vielä -ntauksiltaan kuiva [halv.] inte [ännu] torr bakom öronen.) -ontelo öronhåla, -peili (lääk.) öronspegel, -puoli (toiskorvainen) med ett öra. -puusti örfil -en -ar. -reikä ks. -aukko, -rengas (kult.) örring. -rippi (er. kat.) öronbikt. -ruisku (lääk.) öronspruta. -rusto örbrosk. -sieni (ksv.) (sten)murkla. -sokkelo (an.) inneröra, öronlabyrint. -suppilo (lääk.) örontratt. -särky örvärk.

korva|ta 1. ersätta*; ~ (hyvittää) mitä on rikkonut gottgöra vad man brutit; se on hänen -ttava det bör ersättas av honom; han bör ersätta det; -Havissa oleva ersättlig; se ei ole -ttavissa den (det) är oersättlig(t); sitä ei voi kullalla — det kan inte uppvägas med guld; ~ (täyttää) vajaus täcka ett underskott; fylla en brist; ~ vahinko ersätta, gottgöra en skada; ~ tappio ersätta (gottgöra) en förlust. 2. (vastata): tämä hyve -a monta vikaa denna dygd uppväger många fel; se ei -a (vastaa) kustannuksia det svarar inte mot, täcker inte kostnaderna. 3. (palkita,

maksaa): kuinka voin — hänen vaivansa (vaivannäkönsä)? hur kan jag ersätta (vedergälla) hans besvär (möda)?

kor va|| tauti (lääk.) öronsjukdom. (-osasto [sairaal.J öronavdelning.) -tillikka (j.) örfil -en -ar; (vanh.) kindpust -en -ar; orr|e -en -ar; sinkadus -en. -ton som är utan öra (öron); ör(on)lös. -torvi (an.) ör(on)trum-pet. -tulehdus (lääk.) öroninflammation, -tyyny örngott -et -.

korvau|s ersättning; (vahingon—) skadestånd; gottgörelse, gengäld -en; -kseksi jst som ersättning (gottgörelse, vederlag), i gengäld för ngt. -anomus ks. -h a k e m u s. -asia ersättningsärende, -erä ersättningspost. »hakemus ersättningsansökan, -juttu ersättningsmål. -känne ersättningstalan, -kysymys ersättningsfråga, -maksu ersättning; vuotuinen — årlig avgäld; årligt ersättningsbelopp. -muotoinen (Iak.) reparativ. -määrä ersättningsbelopp, -obligaatio ersättnings-obligation. -osuus2 andel i ersättning, -saatava skadeståndsfordran, -suoritus (skadestånds) prestation. -työ ersättningsarbete, -vaade (Iak.) ersättningsanspråk, - vaatimus ersättnings-, skadestånds (yrkande, -krav, -anspråk, - vastuu ersättningsansvar, - velal-

linen som är skyldig att utgiva ersättning. -velka skadeståndsskuld, -velkoja som äger fordra ersättning, -velvollinen ersättnings I skyldig, -pliktig, - velvollisuus* ersättnings-, skadestånds [skyldighet, -plikt, korva||utua* ersättas*; bli ersatt; upprättas; gottgöras*; (biol. uudentua) regenereras, -vaha, -vaikku ör(on)vax. -vuoto (lääk.) öronflytning -en. -yökkö (el. Plecotus auritus) långörad fladdermus, korvenraivaaja nyodlare; som röjer mark

(bryter bygd), korven||taa*, - tua* ks. k ä r v e n|t ä ä, -ty ä. korveta * 1. ks. kärventää. 2. (kuv.) (er. 3. pr. j.) harma; minua korpesi det harmade mig. korvetti* (mer.s.) korvett -en -er. korvike* surrogat -et - ; ersättningsmedel); (er. kahvin—) kaffesurrogat, -leipä brödsurrogat, -valmiste surrogat [produkt, -preparat, korvo (saavi) så -n -ar.

koryfee (johtava hnk., sitmäntekevä) koryfé -(e)n -er.

kosekantti* (mat.) kosekant -en -er. koseria (pakina) kåseri -et -er. kosi[|a fria (till ngn); käydä -massa vara på friar-, (vanh.) giljar|färd. -ja friare, giljare. -jatar frierska, giljerska. -makirje friarbrev. -mamatka friarfärd. -minen friande, frieri -(e)t -er. kosini (mat.) kosinus.

kosinta* frieri, -matka ks. -retki, -puuha: olla -puuhissa vara på friarfot (stadd på friarfärd). -retki friar-, (vanh.) giljar[färd. -tarjous frierianbud, kosioretki ks. k o s i n t a r e t k i. kosiske||lia fria, gilja; ~ jtk (jnk suosiota)

fria till ngn (ngns gunst), -lu frieri, koska 1. (sen tähden että) emedan, eftersom; alldenstund; ity (att); enär. 2. (milloin?) när? ei —an aldrig; parempi kuin —an bättre än någonsin, kosk|ea 1. (koskettaa, kajota) röra* (jhk vid ngt); vidröra* (ngt); älä -e lasiin! rör inte vid (vidrör inte) glaset! varpaat -ivat (koskettivat) lattiaan tårna berörde golvet; jättää jhk -emalia lämna ngt orört, intakt, (rauhaan) i fred; jäädä -ematta förbli orörd, intakt; pääoma jäi -ematta kapitalet blev orört (orubbat); -eltaessa vid beröring. 2. (kuulua jhk) angå* (ngt); hänföra* sig (till ngt); se -ee Iätä asiaa det avser (gäller, berör, angår) denna sak; riita -ee sitä, onko tvisten gäller frågan, huruvida; se -ee kolmannen miehen etua (Iak.) det berör tredje mans intresse. 3. (tuntua kipeältä) göra ont; rintaani -ee det gör ont i bröstet; ~ kipe-: ästi jhk (kuv.) beröra ngn smärtsamt; smärta ngn; ~ syvälti jhk (kuv.) ingripa djupt i ngt; gå ngn djupt till sinnes; -iko sinuun kovin? stötte du dig illa? (kuv.) kände du dig illa berörd? koskelo (el. Mergus) skrak|e-en -ar; prack|a -an -or. -nmuna skrakägg. -npesä skrakbo. koskema i; ton orörd; intakt; ovidrörd; (loukkaamaton) oantastlig, oangriplig; oantastad; (häiritsemätön) ostörd; (neitseellinen) jungfrulig, -ttomuus2 oantastlighet, oangriplig-

het; integritet; (neitseellisyys) jungfrulighet. (-periaate oantastbarhetsprincip.) koskeminen vidrörande; beröring, koskenlaskija forsfarare; forskarl. -lasku forsfärd -en -er. -niska fors|nacke, -huvud; strömnacke; ~ssa ovanför forsen, -osakas delägare i strömfall, -perkaus strömrensning; vrt. joenperkaus, koske||nta* vidröring; beröring, -tella* beröra*; vrt. koskea. - tellunlainen av (här) berört slag. -tin (näppäin) tangent -en -er; (shk.) kontakt -en -er.

(-nappi kontakt-knapp.)-ttaa* röra* (jtk, jhk vid ngt); (kuv.) beröra*, -ttelu beröring; vidrörande, -tti-misto (mus.) klaviatur-en -er; tangentbord, kosketu|s beröring; kontakt -en -er (jhk med ngt); (mus.) anslag -et -; (yhteys) förbindelse; joutua -ksiin jnk kanssa komma i beröring (förbindelse, kontakt) med ngn (ngt); päästä -ksiin uppnå, få kontakt med ngn. -kohta beröringspunkt, -miina (sot.) stöt-, kontakt I mina. -myrkky, -sähkö kontakt j-gift, -elektricitet, -tila kontaktläge. -virhe kontaktfel.

kosk|i2 fors -en -ar; (putous) ström-, fors-, vattenfall -et -; virrata (juosta) -ena forsa, -kalastus forsfiske, -kara (el. Cinclus cinclus) strömstar|e -en -ar. -kulku forsfärd. -kylä by invid fors. -matka forsfärd. -nen rik på forsar; forsrik. -toimikunta vattenfallskommission. -vene (uit. ym.) forsbåt. - voima vattenkraft, kosme||etti|nen (kauneudenhoidollinen) kosmetisk; -set aineet kosmetika (pl), -tiikka (kauneudenhoito) kosmetik -en. -tologi kosmetolog. kosminen kosmisk; ~ säteily (avaruussäteily) kosmisk strålning, kosmojjgonia (oppi maailmankaikkeud. synnystä) kosmogoni -n. -grafia (maailmanku-vaus) kosmografi -n -er. -logia (oppi kosmoksen rakenteesta) kosmologi, -loginen kosmologisk. -poliitti* (maailmankansalainen) kosmopolit, -poliittinen kosmopolitisk, -s (maailmankaikkeus) (en) kosmos, -skynä (kont.) anilinpenna. kosolti (runsaasti) ymnigt; rikligt; i ymnighet: rundligt; (lukuisasti) i mängd; i massa, koss||a (uit.) landtimmerledare; styrbröt -en

-ar. -ittaa* förse* med landtimmer, kost|aa 1. hämna, hämnas; ~ vääryys hämna en oförrätt; ystävän puolesta on -ettu vännen är hämnad; — jllk jtk (jst) hämnas på ngn för ngt; utkräva hämnd på ngn för ngt; laiminlyönti ~ itsensä försummelsen hamnar sig; jättää jtk -amatta lämna ngt o hämnat. 2. (palkita) löna, vedergälla; ~ (palkita) hyvä pahalla löna (vedergälla) gott med ont; vrt. kostjumala. kosta ja hämnare, -jatar hämn|arinna, -erska. -maton ohämnad, -minen hämnande; vedergällning, -ande. -utua* hämna sig; se -utiiu pahasti det hämnar sig svårt, koste (-vesi) bak-, id|vatt|en -net; (tyven)

lugnvatten; lä (tpm.); ~essa i lä. koste |ä fuktig; (märkä) våt. -ahko ngt fuktig; däven, -asti fuktigt, -ikko* fuktigt, sankt ställe: (keidas) oas -en -er. (-kasvi hy gro fyt -ön -er.) i

kosteri (er. vene) kost|er -ern-rar, kosterbåt. koste|us2 fuktighet, fukt -en; väta; suojattava -udelta! aktas för väta. -mittari hygro-met|er -ern -rar. -määrä fuktighetsgrad. -oppi (oppi kosteudesta, hygrologia) hygro-logi. -pitoisuus2 fuktighetshalt.-sato (mtr.) nederbörd -en. -suhteet pl fuktighetsförhållanden (pl). kos te virta (akanvirta) motström; bakvatten, kostjumala! (vanh. huud.) Gud vedergälle! stor tack!

kosto hämnd -en; vedergällning; repressalier; janota ~a törsta efter hämnd, -ajatus hämndtanke, -murha vedergällningsmord. koston||ajatus ks. k o s t o a j a t u s. -halu hämnd I begär, -lystnad, -haluinen hämnd |-lysten, -girig, -henki hämndeande. -himo hämnd [girighet, -lystnad, -törst, -himoinen hämnd |girig, -lysten. -jumalatar hämndgudinna, (ant. myt.) Nemesis, -kukka (ksv. Nemesia) nemesia. -tunne hämndkänsla, -vimma hämndraseri, kosto||retki hämndetåg. -tar hämndgudinna; vrt. kostonjumalatar. -teko hämnd(e)-akt -en -er. - toimenpiteet, -toimet pl repressalier; ryhtyä -toimiin vidtaga (utöva) repressalier. -tuuma hämndplan. -työ ks. -teko.

kostu||a 1. bli fuktig; dävna; vaatteet -val kläderna blir fuktiga. 2. (kuv. parantua) förko vras, frodas; (hyötyä) draga* nytta (jstav ngt); vinna* (på ngt); et sinä siitä paljonkaan -nut på det vann du inte mycket; det blev du inte mycket fetare av; oraat -val broddén tar sig (frodas), -ke* ngt att släcka törsten, fukta strupen med; (tekn.) anfuktningsme-del; saada jtk kielensä -kkeeksi få ngt att läska sig (fukta sin strupe) med. - ttaa* fukta; (kastella) väta*; (be)vattna; (pirskottaa) stänka2, -tus fuktande, fuktning; vät|ning, -ande; stänkning; (be)vattning. kota* 1. (lappalaiskåta. 2. (eleinen): saunan ~ bastuförstuga. 3. (ksv. hed.) fröhus -et -; kaps|el -eln -lar. -kunta kåtalag. -paikka ks. kodanpaikka. ko tången t ti * (mat.) kotangent -en -er. kotelo 1. fodral -et -; etui -et -er, -n; (kojeineen) bestick -et. 2. (pahvi~) kartong -en -er. 3. (kapseli) kaps|el -eln -lar. 4» (tuppi) hölst|er -ret -. 5. (hnt.) puppa, -aste pupp-stadium. -ida inkapsla, -itua* kapsla in sig; inkapslas; (hnt.) förpuppa sig; förpuppas; -itunut inkapslad; (hnt.) förpuppad. -kausi (hnt.) puppstadium. -koppa (hnt.) kokong -en -er. -sieni2 (ksv. Ascomycetes) säcksvamp, koti* hem -met -; ~ ja kontu hus o. hem; ~ ja asuinpaikka bo o. hemvist; ks. k o-t i i n, kotona, -alue (sot.) hemort, -apteekki husapotek, -apulainen hem|bi-träde, -assistent, -aresti (sot.) hem-, hus|-arrest; kammararrest. -asiat pl hemförhållanden (pl), -askareet hemsysslor, -avustus hemunderstöd, kotieläin husdjur, -hoito husdjursskötsel, (-valtainen med husdjursskötsel som förhärskande produktionsgren.) -jalostus hus-djurs|förädling, -avel. -oppi

husdjurslära. koti||elämä hemliv. -etsintä (pol.) husj-

rannsakan, -visitation, -undersökning, -haltija (myt.) hustomt|e -en -ar. -hame (-leninki) hemmaklänning, -harjoitus hemövning. -hartaus husandakt, -hengetär (leik.) tjänsteande, -hiiri 1. (el. Mus mus-culus) husmus. 2. (leik. hnk.) hemmasittare, -hirviö hustyrann -en -er. -hoito hemvård, --ihminen hemmänniska, --ikävä hemlängtan; kova — nostalgi -n; sairas ~stä sjuk av hemlängtan; hemsjuk, --ilta hemmakväll, kotiin hem; viedä (kantaa) — föra*, bära hem; hankkia — hemförskaffa; kutsua lähettiläs — hemkalla ett sändebud; kutsua —sa bjuda hem till sig; vedättää — hem|forsia, -köra; ~ menevä (laiva) ett hemgående fartyg; tulla — komma hem; ~ kiintynyt hemkär; — palaava hem-, åter |vändande, -kanto hembärning. (-maksu hembärnings-avgift.) -kuljetus hem [transport, -forsling. -kutsu hem-, åter|kalljning, -else; kallelse att återvända; (dipl.) rappell.-lähetys hemsändning. -lähtö hemfärd, -paluu hemkomst -en. -päin (tav.«) hemåt, -pääsy hemkomst -en; (kort.) hemgång, - tuliaiset hemkomstöl. -tulo ks. -pääsy, -vienti hembärning. koti| irtaimisto bohag -et. -joukko: -joukot (sot) hemmatrupper; hemvärn, -joukkue (er. jlkp.) hemmalag, -jumala(t) (ant.) husgud(ar); penater. -kaiho, -kaipuu [-hemlängtan. -kappalainen (hist. ruht.) huskaplan. -karja husdjur (pl), tamboskap, -kaski (mv.) hemsved. -kasvatus hemuppfostran. -kasvuinen hemodlad; hemma uppfödd, -kaupunki hemstad, -kehruinen hemspunnen. -kenttä (urh.) hemmaplan, -kesy hemtam, -kesyinen hemtamd. -kieli hemspråk, -kipeä 1. (a.) hemsjuk. 2, (s.) hemsjuka, -kirjoitus hemskrivning, -kissa 1. huskatt. 2. (hnk. leik.) hemmasittare, -kontu hemgård; egen torva, -koulu hemskola. -kulma: -kulmilla i hemknutarna; vrt. -seutu, -kunta hemkommun, -kuri hustukt. -kuritus (hist.) husaga. -ku toinen hem |-vävd, -stickad, -kylä hemby, -kynnys hemmets tröskel, -kärpänen ks. h u o n e~. -laina (er. kirj äst.) hemlån. -lasku hem|räkning, -tal. -leipomo hembageri, -leipuri hembagare. -liesi hemmets härd; fädernehärd, kotiljonki (tns.) kotiljong -en -er. kotilo (el.) snäck|a -an -or. -eläin snäckdjur.

-kokoelma snäcksamling. -laji snäckart. kotiloma hem|lov, (sot.) -permission; päästää

—Ile hempermittera. kotilonkuori snäck|skal, -hus. koti||lupa ks. -loma. -läksy hemläxa, -lääkäri husläkare, -maa hemland; ~n (-mainen) inhemsk; inrikes; —n sävelet hemlandstoner. -maalainen inhemsk, inländsk man; inlänning. -maankauppa inrikeshandel. -maanruotsalainen hemmasvensk, -mainen inhemsk; inländsk; (yhd.) inrikes-, hemma-, -maistua nationaliseras, -markkina(hinta hemmamarknadspris, -t pl hemmamarknad. -teollisuus2 hemmamarknadsindustri.) koli n a ka hem|färd, -resa; lähteä —lie bege sig på hemväg; anträda hem|färden (-resan), -mies husvakt -en -er. -mylly hemkvarn, -nurkka hemknut. -nuttu ks. -takki, -olot pl hemförhållanden; (-elämä) hemliv

-et. -olut hembryggt öl. -ompelija(tar) hemsömmerska. -onni huslig lycka, -opettaja hemlärare, informator, -opettajatar hem-lärarinna, guvernant, -opetus hemundervisning. -opiskelu, - opinnot pl hemstudi|um -er. -orjatar (leik. -rouva, -apulainen) hemslavinna. -paikka hem|ort, -vist -et -. - paikka-(kunta hem|trakt, -ort-en -er. -oikeus2 hemortsrätt.) -palsta hemskifte, -palvelija tjä-nar|e, -inna. -panoinen (pnm.) hembryggd; vrt. -o 1 u t. -pappi (hist.; vrt. -k a p-p a 1 a i n e n) huskaplan. -parannus huskur. -pelto hem-, boljåker. -perä (alku—) här|komst -en, -stamning, -pihlaja (gårds)-rönn. -pitäjä hemsocken, -polttaja (viinan) hembrännare. -poltto (hist. viinan—) hembränning. -polttoinen hembränd, -portti hemport. -postilla (usk.) huspostilla. -puoli hemtrakt -en -er. -puutarha köksträdgård, -rakas hemkär. -rakkaus hemkärlek, -rauha hein-, husifrid. (-nrikkoja hemfridsstörare. -nrikkominen hemfridsbrott -et -; (vanh.) hemgång -en.) -rintama (sot.) hem(ma)-front. -ripitys sparlakansläxa. -risti (leik.) huskors, -rouva hemmafru, -saarnaaja (er. ruht.) huskaplan. -satama hemhamn; hemortshamn.

kotiseudun||tutkija hembygdsforskare. - tutkimus hembygdsforskning, kotiseu|tu hem|trakt, -bygd; passittaa -dul-leen hemförpassa; förpassa till hemorten, -ilta hembygdsafton, -juhla hembygdsfest. -museo hembygdsmuseum, -yhdistys [-hembygds]-] {+hem- bygds]+} förening, (-kilta) -gille, koti||sisar hemsyster, -soppi hemvrå. -säästö-laatikko hemsparbössa, -takki rökrock. -talo hemgård, -talous huslig ekonomi, (-neuvoja konsulent i huslig ekonomi; hemkonsulent. -opettaja[tar] lära [re [-rinna] i huslig ekonomi, -teknikko ks. -neuvoja, -työ hushållsarbete.) -tanhuat pl hemknutar pl; gårdstun -et. -tapa hemsed, »tarkastus (pol.) hus|undersökning, -

visitation; (-etsintä) husrannsakan, kotitar|ve husbehov; -peeksi till husbehov, -hakkuu (mtsh.) husbehovsavverkning, -jauhatus husbehovsmäld. -kalastus husbehovsfiske. -kulutus, -käyttö husbehovsförbrukning. -metsä husbehovsskog. -mylly husbehovskvarn, -poltto ks. k o t i p o 11-t o. -puut pl husbehovsvirke, -saha, -sahaus husbehovs|såg, -sågning, -uitto (mtsh.) hus-behovsflottning. koti||tehtävä (koul.) hem|uppgift, -läxa; (-askare) hem|göra -t, -syssla; (-työ) hemarbete. -tekoinen hemgjord, -teollisuus2 hemindustri; hemslöjd; husflit -en. (-tavara, -tuote hemindustri I alster, -produkt.) -teurastus hemslakt, -tila hemgård. - tilukset pl hem-, bol I ägor. -tunne hemkänsla. -tyranni hustyrann, -työ hemarbete, -urut kammarorgel, -uttaa* 1. (saada kotiutumaan) göra* hemmastadd (hem-varm). 2. (saattaa käytäntöön) införa* (jhk i ngt); (totuttaa ilmastoon) acklimatisera; vrt. perehdyttää. 3. (sot.) hemförlova. -utua* 1. (tulla kotiin) komma* hem. 2. (perehtyä) bli hemmastadd (jhk i ngt); (tottua olemaan [krk. ruokautua,

leipäyiyä]) bli hem|van, -varm; (tottua ilmanalaan) acklimatiseras. 3. (sana) —kieleen (päästä käytäntöön) vinna burskap (insteg) i språket, -utuminen 1. hemkomst. 2. acklimatisering; vrt. ed. -utunut hemmastadd; hem|van, -varm. -valmistus hemtillverkning. -varas hustjuv. -varkaus2 hus-tjuvnad; - varpunen ks. varpunen, «voimistelu hemgymnastik, -väki hemfolk, husfolk. -värjäys hemfärgning. - vävy hemmåg. kotka (el. Aquila chrysaëtos) örn -en -ar. kotkan I kynsi örnklo. -lento örnflykt, -nenä örnnäsa, -nokka örnnäbb. -pesä örn|bo, -näste, -poikanen örnunge, -siipi 1. örnvinge. 2. (ksv. Struthiopteris filicastrum) struts-bräk|en-nen. -silmä (kuv.) örn-, falk|biick. -sulka örnfjäder, kotka|| ta nita; (koukistaa) kröka2, -us nitning, kotko|jttaa* skrocka; kackla. -tus skrockande, skrockning; kacklande, kotletti* (keit.) ks. kyljys, koto * hem -met -; vrt. koti. -a hemifrån, -inen (kodin) hemmets (gen.); hemtrevlig; huslig; (yhd.) hem-; vrt. kotimaan, kotimainen; ~ tunne hemkänsla; ~onni huslig lycka; -iset tavat hemseder; -iset sävelet hemlandstoner; -iset askareet husliga bestyr; -iset olomme våra hemförhållanden; (omat) våra egna förhållanden, -isin: mistä hän on —? var är (hör) han hemma? siellä — (oleva) hemmahörande (med hemort) där; se ei ole paljon mistään — (kuv. minkään arvoista) det är inte mycket (är knappt värt någonting) värt; det är inte mycket bevänt därmed, -isuus2 hemtrevnad, -lainen: -laiset hemfolk(et). -na hemma; (kodissa) i hemmet; ~ni (—si) i mitt (ditt) hem; —an i sitt hem; hemma hos sig; ~ valetut kynttilät hemstöpta ljus; ~ neulottu hemsydd; ~ lehly (leivottu) hem|gjord, -bakad, -bakt. -perä ks. kotiperä, -peräinen 1. inhemsk. 2. (ksv., el.) endemisk, kottarai||nen (el. Sturnus vulgaris) star|e -en

-ar. -spönttö starholk. kottikärryt pl (j.) skottkärra, koturn|i (kreik. ant.) koturn -en -er; nousta -eille (ruveta mahtipontiseksi) kliva, stiga upp på koturnen. kotv a (hetki) stund -en -er; —n aikaa en (liten) stund; —ksi aikaa för en stund, en tid framåt; hän ei ole käynyt meillä —an aikaan han har inte på långa tider besökt oss. -ia (aikailla, viivytellä) dröja2, koulio 1. (halv.) ks. h a s s u, h u p s u. 2.

(olla) —llaan (kouhallaan) vara pösig; pösa2, koukata 1. söka (gripa) efter med krok (båtshake). 2. (sol) göra en kringgående rörelse. 3. (merkitä koukulla laitaan, »kruk-sata») kruxa för. kouker|jo krumelur -en -er; släng -en -ar. -oinen krokig; slingrig; slingrande, -rella* slingra (sig); -televai Het slingrande vägar, koukisütaa kröka2; (taivuttaa) böja®, -tua krökas2 (krokna; böjas2); kröka2 (böja2) sig; (vääräksi) bli krokig, -tuma krökning; böjning; (lääk.) kontraktur -en -er. -tus krökning; böjning, kouk|ku* 1. krok -en -ar; (haka) hak|e -en -ar; (olla) -lissa vara böjd (krökt, krokig).

2. (kuv.) slingerbult -en -ar; krumbukt -en -er; (vehje) streck -et -; (juoni) knep -et -. -illa 1. (tehdä mutkia) taga omvägar; göra* krokar. 2. (kuv.) slingra sig; göra undanflykter; (juonitella) krångla, -inen krökt, krokig; (kuv.) krånglig, -leuka framskjutande haka. -leukainen med framskjutande haka. -nenä kroknäsa; vrt. kotkan-n e n ä. -nenäinen kroknäst. -nokkainen med krokig (böjd) näbb. -päinem - keppi käpp med krycka, -selkäinen krok-, kut|-ryggig.

kouko * (käns.) 1. (myt.) döden; vålnad, spöke. 2. (karhu) björn. 3. (täi) lus-en löss.

kouku||staa (pyytää kalaa koukuilla) idka krokfiske, -ta* (ni virkata) virka, kroka, -tella* slingra sig; göra*

kurvor; (er. kuv.) krumbukta; krångla; advocera, -ttelija krångelmakare. - ttelu krumbuktande; advo-cering, advokatyr -en -er.

kou||lia 1. dressera; skola; (ksv., puut.) omskola. -liintu|a* bli skolad; -nut skolad, -lita ks. koulia. -littu (om)skolad.

koulu skol|a -an -or; käydä -a gå i skola; besöka skola; on aika mennä —un det är skoldags, -aamiainen skolfrukost, -aate skolidé. -aika skoltid, -aine skolämne, -ala skolområde, -alus (mer., mer.s.) skol|skepp, -fartyg, -ammunta (sol.) skolskjutning. -anomus anhållan att få grunda en skola. -asetus skolförordning, -asia skol|fråga, -ärende, -aste skolstadium (-ella på), -ateria skolmåltid, -auto skolbil. -elokuva skolfilm. -eläinoppi skolzoologi. -elämä skolliv. -esimerkki skolexempel, -hallitus skolstyrelse^); ks. m. -(t oi men) y 1 i h a 1-1 i t u s. -hammaslääkäri skoltandläkare. -harjoitus skolövning, -hartaus skolguds-tjänst. -historia skolhistoria, -huone skolrum. -huoneisto skollokal, -ikä skolålder; tulla —än uppnå skolåldern, -ikäinen (som är) i skolåldern, -juhla skolfest, -juttu skolhistoria. -järjestys skolordning, -kalusto skol|materiel, -inventarier, -kamari skolkam-mare. -kartasto skolatlas, -kasku ks. -j u t-t u. -kasvatus skoluppfostran. -kasvioppi skolbotanik. -kaupunki skolstad. -keittiö, -keittola skolkök, -kieli 1. skolspråk. 2. ks. koulu laiskieli. -kielioppi skolgramma-tik. -kirja skolbok, -kirjasto skolbibliotek, (-nhoitaja skolbibliotekarie.) -kirjoitus skol|kria, -stil. -komitea skolkommitté, -kone (Int.) skol(flyg)plan. -koti skolhem, -kumppani ks. -t o v eri. -kunta (iaid., lied.) skola, -kuri skoldisciplin. -kuritus (hist.) skolaga, -kuvio (lu.) skol-, obligatorisk figur, -kyhäelmä, -kyhäys skolkria. -kypsä skolmogen. -kysymys skolfråga. -lainen skolelev -en -er; -laiset skolungdom(ar). -lainsäädäntö skollagstiftning.

koululais||auto ks. seur. -bussi skolbuss, -juna skoltåg. -kieli skolpojksslang. -laiva skol-båt. -lippu skolbiljett. -näytäntö skolföreställning. - tanssi (aise) t skoldans. -vaihto ks. oppilasvaihto.

koulu||laitos skol| väsen, -inrättning, -laiva ks. -alus. -laki skollag, -lakko skol-strejk. -lapsi skolbarn, -laukku skolväska.

270-laulu skolsång, -lento (Int.) skolflygning. -loma skolferier (pl), (-siirtola skollovsko-loni.) -luistelu skolåkning. -lukukausi skoltermin. -luokka skolklass, -lupa skollov, -läksy skolläxa. -lääkäri skolläkare. -maailma skolvärld (en), -maantiede skolgeografi, -mainen skolmässig.-maisteri (skolmagister; ankara — skolfux. -maksu skolavgift, -matkatoimisto skolresebyrå. -matrikkeli skol|-matrikel, -katalog, -menestys skolframgång. -menetelmä skolmetod, -merkki skolmärke. -mestari skolmästare, (-mainen [halv.] skolmästaraktig; pedantisk.) -mies skolman, pedagog -en -er. -muoto skolform, -nero skol|-geni, -ljus. -neuvos skolråd, -neuvosto (Ruot.) skolråd; (Suom. läh.) skoldirek-tion. (-njäsen skolrådsmedlem.) koulun||johtaja skolföreståndare, -johtajatar skolföreståndarinna, -johtokunta skoldi-rektion. -käymätön som inte besökt skola; inte skolgången; oskolad, ostuderad. - käynti skolgång, -käynyt som besökt skola; skolgången; studerad; ~ la ivako kki utexaminerad skeppskock, -lopettajaiset skolavslutning. -opettaja skollärare, (-ntoimi skol-lärar|befattning, -syssla, -nura skollärar-bana. - n virka skollärartjänst.) -opettajatar skollärarinna, -oppilas skolelev, -penkki skolbänk; istua -penkillä sitta på skolbänken. -piha skol|gård, -plan. -rehtori skolrektor. -tarkastaja skolinspektör, - tarkastus skolinspektion. koulunuoriso skolungdom, koulun||uudistus skolreform, -vahtimestari

skolvaktmästare. koulu||näytelmä skoldrama, -ohjelma skolprogram. -ohjesääntö skolreglemente, -olot pl skolförhållanden, -opetus skolundervisning. -opinnot skolstudier, -painos skol-upplaga. -pakko skoltvång, -piiri skoldistrikt, -piltti (leik.) skolpilt, -poika skol|gosse, -pojke; (yläluokkal.) skolyngling; -pojan kepponen, kuje skolpojksstreck. (—aika skol-pojkstid. -mainen skolpojksaktig.) -politiikka skolpolitik, -puhe skoltal, -puku skol|-dräkt, -kostym, -uniform, -pulpetti skol-pulpet. -puutarha skolträdgård, -raamattu skolbibel. -radio skolradio, -rakennus skol|-hus, -byggnad, -rangaistus skolstraff. -ratsastaja (ris.) skolrytta|re, -rinna, -ratsastus skolritt. -reppu skolränsel. -retkeily skolex-kursion. (-toimisto skolexkursionsbyrå.) -retki (huviretki) skolutflykt. -sairaus ks. -tauti, -sali skolsal, -sanakirja skollexikon. -siirtola skolkoloni. -sivistys skolbildning, -säästökassa skolsparbössa. -säästö toimin ta skolsparverksamhet. -talo skolhus. - tapa skol|bruk, -sed. -tarvikkeet pl skol|till-behör, -utensilier pl; skolmateriel -en. - taulu a) (vanh. kivitaulu) griffeltavla; b) (luokan taulu) klasstavla; svarta tavlan, -tauti skolsjukdom. -terveysoppi skol |hälsolära, -hygien, -tie skolväg, -tiedot skolkunskaper;

skolunderbyggnad, -tilasto skolstatistik. -todistus skolbetyg, -toimenjohtaja direktör för skolväsendet, -toimi skolväsen, -toiminta skolverksamhet, - toveri skolkamrat.

koulu||ttaa* låta* besöka skola; skola; utbil-

da; (puut. koulia) skola, uppdriva*; -tettu skolad. -ttamaton oskolad, -ttautua* skola sig; utbilda sig (tehtäväänsä för sin uppgift), -ttua* bli skolad; skolas; utbildas, -tuksel-linen med avseende på utbildning, -tunti skol|timme, -lektion, -tus skolning; utbildning. (-aika skolnings-, utbildnings | tid. -joukko utbildningstrupp, -lento skolflygning. -lentokone skolplan -et -. -ohjelma u t b ildnings program, -päällikkö utbildningschef. -upseeri instruktionsofficer, -vähen-nys [ver.] utbildningsavdrag.) koulu|| tutkinto skolexamen, -tyttö skol|-flicka, (j.) -jänta, -tös. (-mäinen skolflicks-aktig.) -työ skolarbete, --urheilu skolidrott. - velvollinen skolpliktig. -velvollisuus2 skolplikt. -vesa (leik.) skolpilt, - viisaus8 skol-visdom. -vilppi skolfusk. -viranomainen skolmyndighet, -voimistelu skolgymnastik, -vuosi skolår, -väki skolfolk; lärare (pl). -ylihallitus (Ruots.) skolöverstyrelse(n). kour|anäv|e -en -ar; (käsi) hand handen händer; kovin -in med hård hand; hårdhänt; (leik.) med hårdhandskarna; lain — lagens arm; pelastaa jnk -ista (kuv.) befria ur ngns gastkramning (grepp, järngrepp, klor); kovan pakkasen -issa (kuv.) i köldens gastkramning; joutua jnk -iin (kuv.) råka i händerna (vantarna) på ngn; -in kosketeltava handgriplig, -an tuntuva påtaglig, handgriplig; (ilmeinen) påfallande; kännbar. (-sti påtagligt; handgrip|ligt, -ligen.) -ista fatta, gripa*, grabba tag i ngt. -isu grepp -et -. -kaupalla näv-, (vanh.) göpen|-tals, -vis. -liuskainen (ksv.) handflikig. -llinen en handfull (tpm.); (vanh.) en gö-pen; en näv|e -en -ar; ~ sotamiehiä en handfull soldater; ~ suolaa en näve salt. -nsilmä (vanh.) göp|en -nen -nar. -suoninen (ksv.) handnervig. -ta känna2 (på); gripa* (fatta tag) (i ngt); krama (om ngt); vrt. -is ta. kouri ks. r u ut ana. kouria grabba (jtk tag i ngt), kouris|ltaa krama, (kokoon) hop-, sammani-pressa; vatsaani — jag har ont (smärtor, knip) i magen; sydäntäni — (särkee) mitt hjärta snörs samman, -tella ks. ed. -tua hop-, samman|pressas; vrida* sig; vridas*. -tuksenomainen krampaktig, konvulsivisk, -tus (lihas—) kramp -en; spasm -en -er; —ta helpottava krampstillande, (-kohtaus krampanfall; konvulsion. -lääke krampstillande medel, -nytkähdys krampryckning.)

1. kouru (harv.) ks. r u u t a n a.

2. kouru 1. (s.) ränna; (vako) fåra. 2. (a.) (käyrä) böjd, krokig, -höylä (puus.) nåt-hyvel. -inen rännformig. -kirves Ars. k o-v e r o k i r v e s. -lista hållist; hålkäl -en -ar. -pora skedborr. -talso gröpyxa. -taltta (puus.) rundmejsel; håljärn -et -. -terä hålkälsstål. - tiili tegelpanna; ränntegel; »munk o. nunna», -ttaa* (mel.) korrugera.

kousa, kousu skopa; (puu—, tuohi—) kosa. kov|a 1. (alkp.) hård; ~ kuin kivi hård som sten; —ksi keitetty a) (keit.) hårdkokt; b) (kirj., elok., ieat.) hårdkokt; hårdfjällad. 2. (hnk. ankara) sträng; skarp; (tuima) häf-

tig; pitää -illa hålla strängt efter ngn; klämma efter (åt) ngn; pressa ngn; panna -ille ansätta hårt; ställa mot väggen; panna ~ ~a vastaan sätta hårt mot hårt; ~t sanat hårda (skarpa) ord. 3. (kuv.) ankara, kova: ~ rangaistus ett hårt (strängt) straff; ~ kuumuus stark hetta; ~ tuuli stark (häftig, kraftig) vind (blåst); ~ aallokko stark (häftig, svår) sjögång; hög sjö; olla ~ssa (lujassa) (kiinni) sitta hårt (fast, åt); jos ~//e ottaa (tiukan tullen) om det kniper; kun ~ tulee (tiukalle ottaa) då det gäller (allvar); då det blir allvar på färde. 4. (vaikea, tuskallinen); ~t tuskat svåra (häftiga) plågor; ~ onni (kohtalo) ett hårt (oblitt) (kalkera bittert) öde; hän on paljon ~a kokenut han har prövat på mycket, slitit mycket ont. 5. (taik. haavoittumaton) hård; lumottu (varattu) luoteja vastaan hård mot kulor. 6. (eri. snt.): ~ raha klingande mynt; (puhdas raha) kontant; olla -im-millaan vara som hårdast (häftigast); ~ vauhti hård (stark) fart; ~ kiire stor brådska (skyndsamhet, hast); ~ meteli ett fasligt (förfärligt) oväsen; ~ pää ett dåligt (klent) huvud; ~ raittiusmies sträng nykterist; ~ panos (sot.) skarpt skott; vrt. -panosammunta; ~ kilpailu hård (skarp) konkurrens; ~ (kovitettu) kaulus stärkt krage; stärkkrage; ~ ruokahalu en glupande aptit; ~ menekki en strykande åtgång; ~t ajat hårda tider; ~ tahto fast vilja; ~lla äänellä med stark (hög) röst; ~ (kelpo) työmies en duktig arbetare; ~ssa kunnossa (er. urh.) i högform, bra form. kova||iskuiiien hårt slående; slagkraftig, -juo-te (mel.) hård-, slag|lod -et; juottaa -juotteella hårdlöda2, -korvainen (vanh. kuv.) ohörsam. -korvaisuus2

ohörsamhet, -kourainen hårdhänt; (töykeä) brutal, -kouraisuus2 hårdhänthet. -kumi hårdgummi; ebonit -en. -kuoriainen (hnt.) skalbagg|e -en -ar. -kuorinen hårdskalig. -kupari hårdkoppar, -kalinen, -kätisesti hårdhänt, -kätisyys2 hårdhänthet. -levy hardboard. -luonteinen hård(sint). -metalli hårdmetall, -naama (er. vrk.) hård-fjällad (brottsling), -naamainen hårdfjälIad. -nahkainen (tav. kuv.) hårdhudad; vrt. ed. -onninen, -osainen hårt prövad; (onneton) olycklig; (osapuoli) vanlottad, -otteinen hårdhänt, -panosammunta (sot.) skarpskjutning. -pintainen (kuv.) hårdnackad, -pintaisuus' hårdnackenhet. -pohjainen med hård (fast) botten (grund), -puu hårt virke, lövvirke, -päinen med dåligt huvud; trånghuvad; obegåvad; (tyhmä) dum. -pää dum|huvud, -skalle, -seinäinen med hård(a) vägg(ar). -sin brynsten; bryne -t -n. kovasti (adv.) hårt; starkt; strängt; skarpt; svårt; (paljon) mycket, duktigt; (erittäin) synnerligen, särdeles; aika ~ rätt mycket (duktigt); tarvita ~ (välttämättömästä) behöva nödvändigt, kova||suinen (hev.) hård-, styv|munt, -mynt. -suisuus2 hård-, styv|munthet. -suolainen hårdsaltad. -sydäminen hårdhjärtad, -sy-dämisyys2 hårdhjärtenhet. -vatsainen med trög måge (hårt liv); hårdlivad. -ääninen 1. (a.) högljudd. 2. (s. rad.) ks. kaiutin.

-äänisesti högljutt, -ääniskoje (rad.) hög-talarapparat. -äänistoisto högtalaråtergiv-ning. -äänisyys2 högljuddhet, ko veli (äst., puus.) krokkniv; skölp -en -ar. kove|jmmin (komp. adv.) hårdare; starkare; strängare; svårare; (enemmän) mer; (äänekkäämmin) högre; puhu(kaa) tala högrel -neminen hårdnande, -nnus hårdnande; (karkaisu) härdande; härdning; rangaistuksen ~ skärpande (skärpning) av ett straff, -ntaa* göra* hård(are) jne.; vrt. kova; (karkaista) härda; ~ rangaistusta (kuria) skärpa2 ett straff (disciplinen), -ntua* ks. koveta, kove||ra urholkad; urgröpt; (notkokas) inböjd, svankig; (fys.) konkav, -rankupera konkavkonvex. -ro ks. -r a. -rokirves gröp-yxa. -rrus urholkning, urgröpning, (-veitsi ks. k o veli.) -rtaa* ur|holka, -gröpa2; skölpa2. -rtua* bli ur|holkad, -gröpt; ur|-holkas, -gröpas2, -rtuma urholkning, urgröpning; (lääk.) nisch -en -er. -ruus2 konka-vitet.

kove||ta* 1. bli hård(are); hårdna; bli starkare), sträng(are), skarp(are); (karkaistua) härdas; bli härdad; skärpas2; bli häftig(are), svår(are). 2. (kuv.) ~ jllk läxa upp (fara ut mot) ngn; vrt. kova. -ttaa* stärka2; (kuv.) förhärda; (lääk.) fixera.-ttuma förhårdning, hårdnad -en -er; (lääk.) skleros -en; (kädessä) valk -en -ar. kovike* styvning; (tärkkelys) stärkelse; vrt. j ä y k i s t e. kovin (adv.) särdeles, synnerligen; (hyvin) mycket; mäkta; (liian) alltför; (ylen) ytterst; ei ~kaan kiitollinen inte så värst, (j.) vidare tacksam; ~ paljon särdeles (synnerligen, alltför) mycket; ei ~ paljon inte alltför (så värst) 'mycket; ~ kaukana (oleva) (mycket) långt aVlägsen; ~ erilainen i hög grad (ytterst) olik; — vähän mycket (alltför, ytterst) litet; ~ suuri mycket, mäkta stor; ~ suppea (ahdasrajainen) starkt begränsad; minun tekee ~ mieleni jag har stor lust. kovistaa hålla* strängt; hålla* efter (ngn); (ahdistaa) ansätta *; (torua) skrupensa (upp); taga* i upptuktelse, kovi||te* ks. -k e. -ttaa* (er. tärkätä) förstyva; stärka2. kovuus2 hårdhet; styrka; stränghet; skärpa; häftighet; fasthet; vrt. kova. -aste hårdhetsgrad. -asteikko hårdhetsskala, -koe (tkn.) hårdhetsprov. kranaa||tinheitin* (sot.) granatkastare, -tti* granat -en -er. (-srapnelli granatshrapnell. -tuli granateld.) krappi* 1. (ksv. värimatara, Rubia tincto-rum) kräpp -en. 2. ks. seur. -puna krapprött. krapu* ks. r a p u; Kravun kääntöpiiri (mni.) Kräftans vändkrets, -la ks. k o h m e 1 o. (-ensiapuasema dagen-efter-|station, -klinik.)

krassi (ksv.) 1. piha~ (Lepidium sativum) krasse-n. 2. inliaani~ (Tropaeolum majiis) indiansk krasse, blomsterkrasse, kravatti* ks. solmio, krediitti* (kaup.) ks. luotto, kredit (kirjnp.) kredit, -iivi (pnk.) kreditivkreditiivikorko -

-et -. (-korko kreditivränta. -laina kredi-tivlån. -tili k red i ti vräk ning.) kredit|puoli (kirjnp.) kreditsida. -saldo kre-

ditsaldo. -vienti kreditpost. kreikan||kieli (tav. n) grekiska -n. -kielinen grekisk; på grekiska, -usko (j.) den grekisk |-katolska (-ortodoxa) tron. -uskoinen (vanh. j.) av grekisk I katolsk (-ortodox) trosbekännelse.

kreikkalainen 1. (s.) grek -en -er, f gre-kinna. 2. (a.) grekisk, -skatolinen grekisk|-katolsk, (-)ortodox, -sroomalainen grekiskromersk, -suus2 grecism. kreivi grev|e -en -ar; ~n aikaan i grevens tid; arvonimi grevetitel, -

kunta grevskap -et -. -llincn grev! i g. -narvo grevevärdighet, grevskap -et. -nkruuiru grevekrona, -sota (hist..) grevefejden, -tär grevinna, krematorio (ruumiin polttolaitos) kremato-ri|um -et -er. -yhdistys krematorieförening. krenatööri (enl. sot.) grenadjär -en -er. kreoli (käns.) kreol -en -er. kreosootti* (kern.) kreosot -en, -et. -terva

kreosot-, sten kols i tjära, kreppi (kangas) kräpp -en, -et. -lanka kräpp-garn. -nailcn kräppnylon.-paperi kräpperat papper: kräppapper. krestomatia (lukukirja, lukemisto) kresto-mati -(e)n -er. kretonki * (vaat.) kretong -en -er. krii|ikuna (hed.) krikon -et -. (-puu [ksv. Prunus insilitia] krikonbuske.) -numi (ksv. Crinum) krinum. kriisi (pula) kris -en -er. -kausi krisperiod, kriitillinen, kriittinen kritisk, kriminaali- (Iak.) kriminal-; kriminell.

-oikeus kriminalrätt; vrt. r i k o s~. krimin|lettikangas krimmer, krimtyg. -koipi persian-, krim|klo. -nahka persian; krimskinn. (-kaulus, - turkki persian-, krimskinns |krage, -päls.) krinoliini (hist. vannehame) krinolin -en -er. kristalllli kristall -en -er; vrt. kide. (-karahvi kristal] ka räf f. -kruunu kristallkrona, -lasi kristallglas, -linssi kristallins, -malja kristallskål. -r kirk a s kristallklar, -saa tio ks. k i t e y t y I m i n e n, -mä. -vesi kristallvatten.) -ografia (kideliede) kristallografi. -oida -oitua* kristallisera(s). kris tilkansa kristet folk; maamme ~ vårt lands kristna, kristenfolk; de troende (pl). -kunta kristenhet(en). -llinen kristlig; (kristitty) kristen; ~ seurakunta den kristna församlingen. -Uisesti krist|ligt, -ligen, -llis-mielinen kristligt sinnad, -llismielisyys2 kristligt sinnelag. -llissiveeUinen kristligt sedlig, -llisyys2 kristlighet. kristinopin! kappaleet pl (vanh. opink.) kris-tendonisstycken. -taito, - tieto kristendomskunskap. -vihollinen (a. vanh.) kristen-domsfientlig. kristin| oppi den kristna läran; ks. seur. -usko kristendom -en. -uskoinen kristen, troende; (vanh.) kristtrogen. kristi|!sisar medsyster i Kristus; vrt. -veli. kristitty* 1. (a.) kristen. 2. (s.) en kristen, krist||iveli medbröder i Kristus; en med-kristen. -ologia kristologi.

kriteeri (o) (ratkaiseva tunnusmerkki) kriteri lum -et -er (på ngt), kritii||kitön (epäkriittinen) okritisk, kritik-

lös. -kki* (arvostelu) kritik -en -er. kritillkoida, -soida kritisera, krokaani (leip.) krokan -en -er. krok||ata krock era. -etti * 1. (keit. kuo-rukka) krokett -en -er. 2. (pel.) krocket, (-kenttä krocketplan. -nuija krocketklubba. -pallo krocketklot, -peli krocketspel. - [peli] -erä krocketparti.) krokotiili (el. Crocodilia) krokodil -en -er. -nkyynelet (kuv. iv.) krokodiltårar. - nnahka krokodilskinn, (-inen: -isel kengät [-[dam]-skor-] {+[dam]- skor+} i krokodil.) kromaattinen (mus.) kromatisk, kromi (kem.) krom -en, -et. -happo kromsyra. -kelta(inen) (s.) kromgult, -oida, (miel.) -ttaa* förkroma. kromo! |li togr af ia kromolitografi. -sfääri (täht.) kromosfär. -somi (biol. väririhma) kromosom.

kronata (/., krk.) 1. ks. o i k k u i 11 a, r e t-

t e 1 ö i d ä. 2. ks. s o r k k i a, p e n k o a. kronikka* (aikakirja) krönika, -koitsija krönikör.

krono|jlogia (aikajärj.) kronologi -(e)n. -loginen kronologisk, -metri (iarkkuuskello) kro-nomet|er -ern -rar. krookus (ksv. Crocus) krokus -en -ar. krool||ata (u.) era wi a; simma crawl. -i^ (u.)^ crawl -en; uida ~a ks. kroolata. -iuinti crawl (sim).

krooni||nen (pitkällinen, pitkäaikainen) kronisk. -sesti kroniskt, krossjleittain grossvis. -i (12 tusinaa, 144

kpl) ßross -et - (tolv dussin, 144 st.), krouvi (vanh., leik.) krog -en -ar. kruksi (rasti) krux -et.

krusifiksi (ristiinnaulitunkuva) krucifix et -. kruska (keit.) kruska -n. kruun|laaja 1. krönare. 2. (tkn.) ks. v a-k a a j a. -aamaton 1. okrönt. 2. (tkn.) ks. vakaamaton. -ajaiset pl kröning[shög-tidlighet); vrt. -a u s. -ata 1. kröna. 2. ks. vaata, -aus 1. kröning. 2. ks. vakaus, (-juhla kröningsfest. -juhlallisuudet kröningshögtidligheter. -leima kronmärke; lyödä ~ krono|märka, -stämpla, -päivä kröningsdag. -tilaisuus2 kröningsakt -en -er.) -auttaa* låta * kröna, kruunu 1. krona; luopua ~sta(an) avsäga* sig (nedlägga*) kronan; abdikera. 2. (rh.) krona; (m. kruununkuva); heittää ~a ja klaavaa spela krona o. klave; singla mynt; ~n arvo kronvärde; vrt. v a 1 t i o. -häät (läh.) storbröllop, -llinen försedd med krona; krönt, -morsian kronbrud, -määrä krontal, kruunun|lasiamies kronoombud, -etuus2 kronorättighet; regale -t -n. -jalokivet ks. -kalleudet. -jyvästö kronomagasin, -jyvät pl kronospannmål, -kalastus (hist.) kronofiske, -kalleudet kronjuveler, -kymmenykset pl kronotionde, -kyyti (hist.) kronoskjuts. -I i?? a kronstämpel. - liikamaa kronoöverloppsjord. -luontoinen av kronongatur. -luotsi (mer.)

kronolots. -maa krono |j ord, -domän, -egendom, -makasiini kronomagasin, -metsä kronoskog.

-nimismies kronolänsman, -palvelija kronobetjänt -en -er; ~t kronobetjäning, -perillinen tronarvinge, -perimys tronföljd, -perintö (Iak.) danaarv. -prinsessa kronprinsessa. -prinssi kronprins. (--halli-tuksenhoitaja kronprinsen-regenten, -pari kronprinspar.) -puisto kronopark. -ratsutila kronorusthåll. -tavoittelija tronpretendent, -tila krono |gods-, -hemman, -lägenhet, -tilallinen kronoåbo -n -r. -tilit pl kronoräkenskaper. -torppa kronotorp. -vero krono [skatt, -utskylder, -vouti kronofogde. -yhteismaa kronoallmänning, kruunu! pää krönt huvud, -staluopuminen tronavsägelse: abdikation, -ton utan krona, krypta (hautakappeli) krypt|a -an -or. krysanteemi (ksv. Chrysanthemum) krysan-temum -en -; krysantem -en -er. kryso||liitti (]at.) krysolit -en -er. -praasi

(]at.) krysopras -en -er. kryssi (mer.) 1. (luovi) kryss(ning). 2. (yhd.) krvss-; -masto, -tanko kryss|-mast, -stång, kränä (j., krk.) 1. (riita) gruff -et; gurglel -let; joutua jnk kanssa råka i gruff med ngn. 2. ks. -ä j ä. -tä bråka; gruff a. -äjä bråkmakare. ksylo]|foni (mus.) xylofon -en -er. -gr af i a

(puunpiirtotaito; puupiirros) xylografi. kubis||mi (taid.) kubism -en. -ti kubist -en

er. -tinen kubistisk. ku|de* inslag -et; väft -en; panna kangas -teille sätta upp en väv. -lanka inslagsgarn. -lma (sukan ~) stickning; stickeri; (solmustus) virkning; väv. -neulos kulirvara; vrt. loimi-neulos, -valtainen (vaat.) lågskaftad. kultiin* ks. kudelma, -donnainen textilvara; (pl) textilier, -donta* vävnad; stickning; knytning; knyppling; vrt. kutoa, (-tuote textilprodukt.) -dos 1. (biol. kasvi-, eläin f solukko) vävnad -en -er. 2. ks. kudelma. (-näyte vävnadsprov, -oppi vävnadslära, histologi, -pankki [lääk.] vävnadsbank. -siirrännäinen vävnadstrans-plantat. -solu vävnadscell.) kudottaa* låta* väva (sticka, knyta, binda, knyppla).

kuha (kal. Lucioperca sandra) gös -en -ar. -nkeittäjä (el. Oriolus oriolus) sornmar-gylling.

kuher rella (m. kuv.) kuttra; (kuv.) svärma; smekas, -rus kuttrande, kutt|er -ret. (-kuu-kausi smekmånad.) -taa (kyyhky) kuttra. kuhila|s -an (mv.) skyl -en -ar; panna -ille

uppsätta* i skyl(ar); skyla, kuhi||na 1. vim|mel -let;* myll|er -ret; siellä oli aika ~ det var ett enda vimmel, ett sjudande liv. 2. ks. sorina, -sta 1. (vilistä) vimla; myllra; (kiehua) sjuda*; torilla -see kansaa torget vimlar av folk; det vimlar av folk på torget. 2. ks. sorista, kuhk|ailla, -ia söla, stöka, kuhmu buckla; (kyhmy) bula; (pahka) knöl -en -ar; (olla) ~illa (vara) bucklig (till-bucklad); tulla ~ille bli bucklig (tillbucklad); hänen otsansa on ~illa han har bulor i pannan, -inen bucklig, tillbucklad; knölig. -sauva ks. r y h m y s a u v a.

kulm[ailla (kuhkailla) dröna, söla, drumla,

drulla; -aileva sölig, drumlig, drullig. kuhnei|amme sittbalja, (Suom. r.) »kuhnebal-ja». -kylpy sittbad, (Suom. r.) »kuhnebad». kuhnia 1. ks. kuhnaili a. 2. (j. lei k. Suom. r.) taga sittbad (»kuhnebad»). -uri

1. (meh.) drönare. 2. ks. seur. -us sölare, drum|mel -meln -lar; drull|e -en -ar. (-mainen sölig, senfärdig, drumlig, drullig. -maisuus2 sölighet, senfärdighet, drumlighet, drullig-het.) -us teli ja ks. kuhnus, -us telia ks. kuhnaili a. -ustelu söl -et; dåsande.

kuhunkin ks. kuki n.

kuihduttaa* utmärgla; tära* (på ngt); bringa * att förvissna (tvina, försmäkta, magra), -duttaminen utmärgling. -tua* (för)tvina; tyna (av); (för)vissna; (riutua) täras*; bli avtärd; smäkta; (~ ikävästä) tråna; -tunut vissnad, förtvinad, avtärd, avtynad. -tumaton oförvissnelig; cförgäng-lig.

kuikan||muna lomägg. -nahka lomskinn. kuikka* (el. Colymbus arcticus) storlom

-men -mar. kuilu (rotko) klyfta; (syvyys) avgrund -en -er; (Raam., kuv. juopa) svalg-et-; (kaivos hissi ~) schakt -et -. kuin (yhtäl.) som; (komp. eril.) än; ikään ~ som om; yhtä suuri ~ lika stor som; suurempi ~ större än; niin tarpeellista ~ onkin så angeläget det än är; oli ~ (olisi ollut) det var som om (det [skulle] varit); sen ~ (minkä)

kerkesivät så mycket (så gott) de hann; sen ~ alat (vain) laputtaa! (j.) kila i väg bara! niin on ~ onkin så är det verkligen; hän tuli ~ tulikin han kom i varje fall, verkligen; kirja ~ kirja (mikä kirja hyvänsä) vilken bok som helst; första bästa bok; niin ~ tahdot som du vill; toisenlainen (toinen, muu, erilainen) ~ annorlunda (annan) än; hän ei muuta ~ itki hon bara grät. -kuinen (yhd.) ks. -kuukauden ikäinen, kuinka 1. hur(u)? ~ vanha olet? hur gammal är du? ~ tahdot tehdä? hur vill du göra? vai eller hur? 2. ~ ollakaan hur det nu var; vaikka hän ~ koetti hur han än försökte (bjöd till); ~ parhaiten sopii så som det bäst lämpar sig; jos ~kin paljon om än så mycket; vrt. kun. kuiri 1. (el. kuovi) spov -en -ar. 2. (puu-lusikka) (trä)sked. 3. (saaristolaisvene) snip[a -an -or; segelsnipa, kuirimo (ksv. Cochlearia) skörbjuggsört. kuisk aaja (teat., oop.) sufflör, f sufflös. (-nkoppi sufflörlucka.) -ailla viska; (supattaa) tissiä o. tassia; (huhuilla) glunka; että det glunkas, att. -ailu viskande; tissel o. tassel, -ata viska; (teat.) sufflera, -aus,-e viskning, -ia viska, -uttelija tisslare o. tass-lare. -utus viskning, kuisma (ksv. Hypericum) ängsmansblod, kuisti 1. (porstuan ~) farstu kvist -en -ar.

2. ks. seur. -kko* veranda; vrt. v i 1 p o 1 a. -konkatto verandatak. -konovi veranda-dörr.

kuitata* (kaup.) kvittera; (torjuen) avfärda; ~ jllk (korvaukseksi) kvitt (er) a med , ngt; ~ kumarruksella kvittera (avfärda) [jned en bugning.

kuiten|[kaan (än)dock, ändå, likväl; (tav. kieli.): ei - ändå inte. -kin (myöni.) (än)-dock, ändå, likväl; emellertid; ~ kaikiienkin (joka tapauksessa) i alla fall (händelser); i varje händelse; hur det nu var. kuit||taamaton okvitterad, -taus kvittering; kvittens -en -er; (Iak.) kvittning, (-kelpoinen kvittningsgill. -kirja kvittens-, kvitto |-bok. -oikeus2 kvittningsrätt. -sopimus kvitt-ningsavtal. - vaade, -vaatimus kvittnings|-anspråk, -yrkande.) - ti* 1. (s.) kvitto -t -n. 2. (a., j.) kvitt; päästä -iksi jst bli ngt kvitt; olla — (vapaa) jst vara ngt (ngn) kvitt; vara fri från ngt (ngn). 3. (j.) slut; utpumpad.

kuitu* fib|er -ern -rer; (rihma) tråd -en -ar. -aine fiberämne, fibrin -et. -asbesti fibrig asbest, -hamppu hampfiber. -inen fibrig, fibrös. -kipsi trådgips. -levy fiberplatta; wallboard (rhm.). kuiv|a torr; ~ ruoka torrskaffning; päästä -ilie komma på det torra; saada -ille (korjuuseen) få på det torra; joki on -Ulaan, menee -ille(en) floden är uttorkad (torkar ut); vuotaa -iin (tyhjäksi) rinna tom; vuotaa (vuodattaa) verensä -iin förblöda; -in jaloin torrskodd; -in silmin torrögd; (kyyneltymäitä) utan att tåras; ~ aine torrsubstans; ett torrt ämne; ~ nauru torrt skratt; elää —lia muonalla leva på torrskaffning; syöttää —lia (mv.) torrfodra; ks. — s y ö 11 ö; —t heinät torrhö; kiehuja (-ttaa) -iin torrkoka; -immillaan (vara) som torrast; syödä leipä -iltaan äta brödet torrt, utan smör. kuiva||a torka, (kuivilleen) torka ut; uttorka; (lakastua) förtorka; -nut uttorkad; förtorkad; ripustaa -maan hänga upp till tork; hänga på tork. --aine torr|ämne, -substans, «akku (shk.) torraekumulator. -aminen tork|ning, -ande, uttorkning, -amo torkeri; torkinrättning, -elementti (m. **) torrelement. -hko något (tämligen) torr. -hkosti något torrt, -jauhatus torrmäld. -kiskoinen torr. -kiskoisesti torrt, -kiskoisuus2 torrhet, -kkokasvi (ksv.) xerofyt -en -er. | -kylki (mer.) fribord -et -. (-mittaus fribordsmät-ning.) -latvainen,-latvaisuus2 (mtsh.) topp|-torr, -torka. - m ello tus (met.) (torr)färsk-ning. (-uuni aduceririgs-, glödgnings|ugn.) -muste torrbläck, (-kynä torrbläckspenna.) -nlystikkyys2 torrolighet. -nlystikkäästi torroligt; på ett torroligt sätt. -nlystikäs torrolig, -nut (ut)torkad; torr. kuiva||paino torrvikt. -paristo (shk.) torr-batteri. -peräinen torrlänt. -pesu torr-tvätt. -rehu (mv.) torrfoder, -rehuruokinta torrfodring. -sti torrt, -suolaus torrsaltning. -syöttö ks. -rehuruokinta, kuiva||ta torka; (pyyhkiä pois) avtorka; (vesi pois) torka ut; uttorka; (ojittamalla) torrlägga*; kieltäni -a min tunga känns torr. -te* (kem.) torkmcdel; sickativ-et-, - telakka (mer.) torrdocka, -tislaamo torrdestilla-tionsanläggning. -tislaus torrdestill|ering, -ation. (-laitos ks. -tislaamo, -tuote

torrdestillationsprodukt; torrdestillat -et -.) -tisle torrdestillat -et. -ttaa* låta* torka; (kuivata) torka; (ut) torka; (ojittamalla)

torrlägga*, dränera. -ttamo torkanläggning, torkeri. kuivatus torkning; uttorkning; torrläggning, -kanava avloppskanal, -öja (mv.) dräneringsdike. -putki avloppsrör; vrt. salaojaputki. -rumpu (tkn.) torktrumma, -sylinteri

(pap.) t orkcylinder. - teline tork-ställ. -työ torrläggnings-, dränerings|arbete, -uuni torkugn, kuivaus ks. kuivatus, -aine ks. k u i-v a t e. -huone torkrum, -kaappi torkskåp. -laitos torkinrättning, -linko torkcentrifug. -riihi torkria. -suunnitelma torrläggnings|-plan, -projekt, -teline (keit.) tork|ställ, (vaat. ym.) -ställning, -ullakko torkvmd. kuiva||uutos (kern.) torrextrakt. -valmiste

torrpreparat, kuive||ta bli torr(are). -ttaa* uttorka; förbränna; komma att sina. -ttua* (för)torka; -ttunut förtorkad, -tuttaa* ks. k u i v e t-t a a.

kuiv||ike* 1. (mv. pehkut) strö -et, (pahnat) boss -et. 2. (tkn.) sickativ -et. -ua torka; bli torr; torka ut; förtorka; vrt. kuivaa; (ehtyä) (för)sina; sina ut; utsina; ~ kokoon (mennä myttyyn) torka in; rinna ut i sanden; ~ pystyyn (keloutua, mtsh.) torka på rot; -unut uttorkad, förtorkad; (ehtynyt) utsinad; avtynad. -umaton icke torkande; outsinlig; som inte sinar ut (torkar ut); vrt. kuivua; (tyhjentymätön) outtömlig, -umi-nen förtorkning; uttorkning, -umis (halkeama [mtsh.] torkspricka, - vara [sht.] tork-mån.) -uus2 torrhet; (pouta) torka, (-aste torrhetsgrad. -koe torrhetsprov.) kuja 1. (sivutie, kylän-) bygata. 2. (kapea katu) gränd -en -er; (käytävä) gång -en -ar. 3. (lehti—) allé -n -er. 4. (kaiv.) ort -en -er. 5. (kunnia—) spaljé. -erottelu (mtsh.) kanal | skilj ning, -skilje, -njuoksu (hist. rng., kuv.) gatlopp, -nne* 1. spaljé; muodostaa — bilda spaljé. 2. (katu—) gränd -en -er. (-puu allé-, spaljé|träd.) kuje (ilve) upptåg -et -; gyck|el -let; (kepponen) skälmstycke -t -n, spratt -et -, streck -et -; puts -et -; (pila) skämt -et -; -et konster, f uf f ens (tpm.); hänellä on kaikenmoisia -ila han har alla möjliga upptåg (konster), allt möjligt gyckel (fuffens) för sig. -eilinen (veitikkamainen) skälmaktig, skälmsk, skalkaktig. -eilisesti skälmaktigt, skälmskt, skalkaktigt. -ellisuus2 skälm-aktighet, skalkaktighet. -ilija upptågs-, gyckel|makare; muntergök; skälm -en -ar; skalk -en -ar; putsmakare. -illa* ha upptåg (gyckel, skälmstycken, konster, fuffens) för sig; gyckla; skämta, raljera; skalkas; (kureüla j.) odygdas. -ilu gyckleri, raljeri; (kujeellisuus) skälm-, skalk|aktighet. (-nhalu lust för upptåg, gyckel jne. -nhaluinen upplagd för gyckel jne.) kujer||rus 1. (kuherrus) kutt|er, -rande. 2. (ruikutus) klagan, klagolåt -en; jämmer, -taa* 1. kuttra. 2. (ruikuttaa) klaga, kvida*; jämra sig.

kuka? (intr., rel.prn.) vem? tiedätkö, kenet minä tapasin? (intr.pm. obj.) vet du vern jag träffade? tiedätkö, ~ tämän on tehnyt? vet du vem som gjort detta? en tiedä, ~

hän on jag vet inte, vem han är; ~ ... ~ den ena... den andra, en . . . en annan; olipa ~ tahansa vern helst det vara må; (vanh.) eho det vara må. kukaan (indj.) någon; ei ~ ingen; onko siellä ~ (ketään)? är (det) någon där? yhtä hyvin kuin ~ muu lika väl som någon annan, kukah| della * (käki) gala* (till), -dus galande. -taa* ks. k u k a h d e 11 a. -telu galande; vrt. kukkua, kukallinen blombärande; (vaat.) (kukikas)

blommig; blommerad. kukan||kupu blomkalk, -lehti blomblad, -nuppu ks. -u m p p u. -päivä (m. K-päivä) Floradagen, -siemen blomfrö. -silmu blomknopp. -teriö, -terä blomkrona, -tuoksu blomdoft, -umppu blomknopp, - varsi blom|-skaft, -stjälk, -stängel, -verhiö blomfoder, kukaties (i) kanske, kanhända, måhända,

törhända; (mahdollisesti) möjligen, kukertaa * ks. kuhertaa, kukikas blommig; (runsaskukkainen) blomsterrik; (vaat. kukkamallinen) blommerad. kukin (prn.) 1. (s.) var o. en; itse ~ (jokainen) envar; ~ saa kaksi var o. en (envar) får två; de får två per man; kullakin on omat tapansa var (o. en) har sin sed; aika aikaa kutakin andra tider andra seder; kun ~ ottaa omansa då var tar sin; ~ alallaan envar på sitt område; itse ~ omasta ja toistensa puolesta en för alla o. alla för en; he lähtivät ~ taholleen de begav sig av var o. en åt sitt håll; se on sanottu itse kullekin det är sagt til I envar. 2. (a.) varje; vähän kutakin (lajia) litet av varje, kukinta* blomning, (—aika blomnings |-period, -tid.) -nto* (ksv.) blomställning; (kerrannainen m.) blomknippe, kukis||taa kuva, betvinga; (nujertaa) kväsa2; (tukahduttaa) undertrycka2; (voittaa) besegra; (mullistaa) (omjstörta; ~ kapina kuva (kväsa, nedslå*) ett uppror, -taja kuvare, betvingare, besegrare, -tamaton okuvad, obetvingad, obesegrad; (mahdoton -taa) okuvlig, obetvinglig, -tami-nen störtande, kväsning jne. -tua störta(s) (samman); (luhistua) gå under; rasa; (kaatua) falla*; (joutua hyökkääjän valtaan) bli intagen; falla*; hallitus on -tunut regeringen har blivit störtad (har fallit) (jhk på ngt); saada -tumaan bringa på fall; olla -tumaisillaan luta mot sitt fall; -tunut störtad, fallen, -tumaton

(lannistumaton) okuvlig, -tuminen undergång; fall -et kuki 11 te t tu * blomsterprydd; beströdd med blommor; blomster|smyckad, -strödd, -höljd; dekorerad med blommor; blomsterprydd. -ttaa* blomsterpryda; (sirottaa kukkia) beströ3 med blommor; blomsterströ3; (koristaa kukilla) dekorera (pryda) med blommor, -ttaminen blomster [-]smyckning,-] {+]smyck- ning,+} -hyllning, kuk|ka* blomm|a -an -or; blomst|er -ret -er; olla -alla (-assa) stå i blom; puhjeta ~an slå ut i blom; -kien ystävä blomster| vän, -älskare. --aika blomstertid, —asetelma bloms-terjuppsats, -pjäs; jardinjär -en -er. --astia blomkruka, (-naluslautanen [-blom[kruks]-fat.j-] {+blom[kruks]- fat.j+} -hu i sk ilo (ksv.) blomkvast, -hunaja

blomsterhonung, -inen (yhd.) -blommig, -in(poimija blomsterplock|are, -erska. -viljelijä blomsterodlare, -välitys blomster-förmedling.) -istutus blomsterplantering, -kaali (puut., keit.) blomkål, -kasvi blomväxt. -kauppa blomster I affär, -handel, -kauppias blomsterhandlare, -keppi blomkäpp. -kiehkura (m. kukinto) blomkrans; blomsterslinga. -kioski blomsterkiosk, -kupu (ksv.) blomkalk, -kuva blomsterstycke. -kärpänen (hnt. Syrphidae) blomsterfluga. -köynnös blomstergirland. -laite blomster|uppsats, -pjäs; jardinjär. -lanta blomstergödning, -lapakko (ksv.) blomfäste. -lasi blomglas. -lava blombänk, blomstersäng. -lehti blomblad, -loisto blomsterprakt. -maa blomland. -maailma blomstervärld. -maalaus (taid.) blomster| målning, -måleri; blomsterstycke, -maljakko blomster) vas. -nen (en liten) blomma. -nuppu ks. -u m p p u. -nurmi blomsteräng, -pengermä blomsterrabatt, -perä (ksv.) blomskaft. -pohjus (ksv.) blom|botten, -fäste, -pöytä blom(ster)bord. kukkaro börs -en -ar; (massi) pung -en -ar; kuin Herran ~ssa som en pärla i guld. -llinen: ~ jtk börsen full, en pung (pungen full) med ngt. -mainen pungformig. -nnauha pungrem; hellittää -nnauhoja punga ut med pengar; lossa på pungen, kukka||ruukku ks. -asti a. -ryhmä blomstergrupp. -sarja (kukinto) blomflock, -sarka blomster|säng, -rabatt, -seppele blomsterkrans. -sipuli (puut.) blomsterlök, kukkas||kenttä blomsteräng, -kieli blomsterspråk. -kori blomsterkorg; jardinjär. -ko-riste blomornament, -loisto blomsterprakt, -rahasto blomsterfond. -tervehdys blomster| hyllning, -hälsning, kukka 11 tarha blomster[träd) gård. - teriö blomkrona. -terttu (ksv.) blomklase. - tyttö blomsterflicka, -umppu blomknopp. - verhiö (ksv.) blomfoder, -\ihko blombukett, (j.) blomsterkvast. -viljelmä, - viijelys blomsterodling. -viuhko (kukinto) blomknippe, kukke||[a blomstrande; yppig; frodig; fräsch; -immillaan (stå, vara) i sitt fulla flor, stå i full blom; (kauneimmillaan) (vara) som vackrast (fagrast), -us2 yppighet; frodighet; blomstring; fräschhet, fräschör -en. kukkia* blomma; (kukoistaa) blomstra, kukkimi||nen blomning. - s (aika blomningstid. -runsaus2 blomnings lintensitet, -ymnighet. -vuosi blomningsår.) kukko* tupp -en -ar; ~ kiekuu (laulaa) tuppen gal; hänelle ei kunnian ~ laula det kommer inte att gå bra för honom; det kommer att gå honom illa; olla (liehua) ~na tunkiolla (kuv.) vara högsta hönset (i korgen), som tuppen på sophögen, -illa agera kaxe, stoltsera; (pöyhistellä) pösa. -kiekuu! (ett) kuckeliku. -poikanen tuppkyckling. -taistelu, - tappelu tuppfäktning, kukku I a gala; käki -u göken gal. kukkui I a kull I e -en -ar; höjd -en; (kuv.) tinn|e -en -ar; nousta kunnian -oille (vanh.) nå ärans höjder; vrt. huippu, -inen backig; kullig; (kumpuinen) kuperad, -rylimä grupp av kullar.

276kukk[umi||neii galande -t. -saika: käen —

den tid då göken gal (-ui gol), kukkur|a 1. råg|e -en; mitta (astia) on -oittaan måttet (kärlet) är rågat, (ylen täynnä) överfullt; kaiken —ksi till råga på allt; tulla -oilleen bli rågad, (kuv.) över-, klick|full; täyttää mitta -oilleen råga måttet. 2. miilun — (mtsh.) milans kalott, -inen rågad, överfull, -kaupalla i rågat mått; övernog; ymnigt, -mitta rågat mått; -mitalla (ge) i rågat mått; (leik. Porvoon milalla) (ösa) med storsleven, kukkuroil|da, -ttaa fylla till brädden; råga, brädda, -tua fyllas till brädden; rågas, bli bräddfull; -tunut över|full, -fylld; rågad, kukois||taa blomstra, stå i flor; -tavimmillaan (stå) i fullt, sitt skönaste flor. -tus blomstring; puhjeta (kehittyä) -tukseen blomstra upp. (-aika blomstringstid, -kausi blomstringsperiod.)

kukon|iaskel tupp|steg, -fjät. -harja tupp|-kam, -slör. -jalka (mer.) hanfot. -kannus 1. tuppsporre. 2. (m. ritarinkannus, ksv. Delphinium) riddarsporre. -laulu hanegäll -et. -sulka tuppfjäder, kuku|[nta* galande, (yhd.) -gäll-et.-ttaa*

låta (få, bringa att) gala. kula||hduttaa* klunka; kolka; ~ suuhunsa klunka (kolka) i sig; dricka i klunkar, -htaa* klunka, kolka, -us klunk -en -ar. kulho skål -en -ar; karott -en -er.

1. kuli (jauho—) mjölmatt|a -an -or.

2. kuli (itäaasial. työläinen) kuli -n -er, -s. kuli|ja (j.) kortklippa (håret); snagga; pää

(tukka) -ttuna med kortklippt hår. -pää som har kortklippt hår; flintskalle; vrt. m u 1 i-p ä ä.

kulissi -t (teat.) kuliss -en -er. -entakai|nen

(som försiggår) bakom kulisserna; -set juonet (kuv.) kulissintriger, -hakkaus (mtsh.) kulisshygge, -kaari (tkn.) kulissbåge. kuljellksia vandra, flacka omkring; vanka, -ksija vandrare; (maankiertäjä) landstrykare, vagabond -en -er. (-elämä /kulkurielämä] vagabondliv. -luonne vagabondnatur.) -skel|lä vandra; färdas; (irtolaisena) stryka *, flacka omkring; -eva kringvandrande, -skelu vandring; flackande, -tella* ks. -ttaa; (raahata) släpa (på ngt). -tettav(iss)a (oleva) transportabel, -tin* ks. kuljetuslaite, -ttaa* föra*; (rahdata) forsla, frakta; (kulj.) transportera, fortskaffa, befordra; (voim.) driva*; (kantaa) bära*; (laahata) släpa; vrt. opastaa; vieraita -tettiin joka paikassa gästerna fördes omkring överallt; ~ lankkuja forsla (frakta, transportera) plank(or); luuli — venettä vinden driver (fram) båten; kaiku — ääntä edelleen ekot fortplantar ljudet^ -letlava (siirtonainen) transportabel, -ttaja som för (forslar) jne.; förare; forsiare; (rahtimies) forkarl -en -ar; (auton—) chaufför -en -er; (ohjaaja; Int.) pilot -en -er. (-kokelas föraraspirant. - n tutkin to förar-examen.)

kuljetus forsling, fraktning; befordran; frakt -en -er; transport -en -er; vrt. kuljettaa, -alus transport-, frakt|fartyg, -båt. -astia transportjkärl, -flaska, -auto transportbil. -hihna (nost.) transportband. -häiriö trans-

portstörning, -keino transport|sätt, -medel, -ketju (nost.) transport|kedja, -band. -kiel-to transportförbud, -kierä (nost.) trans-port|snäcka, -skruv, -kirja for-, frakt|-sedel. -kolonna (sot.) transportkolonn, -kouru transportränna, -kustannukset pl transportkostnader, -kyyti transportskjuts, -käsky (sot.) transportorder, -laite (tkn.) transport I anläggning, -anordning, -inrättning; transportör, -laitos transportväsen, -laiva ks. -alus. -laivasto transportflotta, -lasku transporträkning; fraktnota. - (lento)kone transportplan -et -. -liike (toiminimi) transportföretag, -liikenne frakt-, transport I trafik, -maksu frakt-, transport |-avgift; (post.) porto -t -n. (-ton frakt-, porto|fri.) -matka transportväg, -menetel-mä transportmetod, -merkki transportmärke. -neuvot pl fortskaffnings-, transportmedel. -palkka forlön. -päällikkö (sot. ym.) transportchef. -pöytä (tkn.) transportbord. -rattaat pl transportkärra, -reitti transportled. -ruuhka transportstopp; anhopning av transportgods. -saattue (mer.) konvoj -en -er; saattaa —essa konvoj era. -sopimus transport-, frakt lavtal. -tela transportvals. -todistus transportbevis. -toimi transport-, frakt | väsen, -toimisto transport-, express|byrå. -työ transportarbete, -työläinen transportarbetare, -työläisjärjes-tö transportarbetarorganisation, -vaikeus2 transportsvårighet, -vakuutus transportförsäkring. -vanki transportfånge, -vastuu (vak.) transportrisk, -vero transportskatt, -väline transport|medel, -anordning.-väylä transportled, -yhtiö transportbolag, kuljetuttaa* låta* föra (forsla, transportera)

jne.; vrt. kuljettaa, kulke||a* färdas; fara*; (vaeltaa) vandra, tåga; (kävellä) gå*; (liikkua) röra* sig; ~ metsästysretkiltä företaga jaktfärder; juna -e hitaasti tåget går långsamt; kehitys -e nopeasti utvecklingen går snabbt (framåt); ~ perintönä gå i arv; ärvas; tie -e tästä vägen går (stryker fram) här; siitä -e harjanne en ås stryker fram där; — jnk ohi gå förbi (passera [förbi]) ngt; väylä -e niemen nenitse farleden stryker (går) förbi udden; päästä vapaasti -maan få passera fritt; ha fri passage; nyt pääsee vapaasti -maan nu är passagen fri; ~ ohi (yli) jst gå förbi (över) ngt; passera ngt; ~ kanavasta passera en kanal; laiva -e vanhaa reittiään fartyget går på (trafikerar) sin gamla rutt (linje); — merta färdas på havet; befara havet; kuljettu matka tillryggalagd (avverkad) väg (sträcka); kuu -e rataansa månen rör sig i sin bana; kuljettavassa kunnossa (oleva) farbar, trafikabel; (mer.) aluksilla kuljettava segelbar, -minen vand|-ring, -rande; gående, trafikerande; vrt. kulkea. -utu|a* föras2; (ajautua) driva*; (päätyä) hamna (jhk i ngt); — virran mukana driva med strömmen; huhu on jo -nut sinne asti ryktet har redan nått ända dit; -va lämpö (fys.) konvektionsvärme, kulki ja vandrare; vandringsman; (matkamies) färd(e)man, resenär -en -er; vrt. k u 1-j e k s i j a.

kulku* gång -en; (matka) färd -en -er;

(vaellus) vandring; (liikenne) trafik -en; (meno) förlopp -et-; (sivu~, läpi~) passage -n -r; junan ~ tågets gång;

junien -ut ks. kulkuvuorot; hiclas ~ trög gång (låg fart); laivan ~ båtens fart (färd, passage); suunnata ~nsa jnnk styra sin färd (kosa) ngnstns; päättää ~nsa fullborda sitt lopp (sin vandring); sotajoukon ~ härens tåg (marsch); se vaikuttaa asian ~un det inverkar på sakens gång, förlopp; käsittelyn ~ behandlingens förlopp; tapahtumien tosiasiallinen ~ det faktiska händelseförloppet; olla -ussa (käynnissä) vara i gång; -ussa oleva i gång varande.

kulkuüaika gångtid; (lähtö ~) avgångstid, -aukko genomgångsöppning; genomfart -en -er; manhål. -dyyni (mnt.) vandrande dyn.

kulkue tåg -et -; (saattue) följe-t-n; (juhla~) procession; kortege -n -r.

kulku||kauppa gårdfarihandel. -kauppias gårdfarihandlande -n -; (usk. kirjasien ~) kolportör; (leik.) knall|e -en -ar. -kelpoinen farbar, framkomlig, trafikabel; (mer.) segelbar. -kelvoton ofarbar; icke framkomlig, icke trafikabel. -kissa strykkatt.-kivi (siirtolohkare, geol.) erratiskt block -et -; flytt-, morän|block; jättekast, -koira strykhund. -lainen ks. kulkuri, kierto-, i r t o|lai n e n.

kulkulaitos kommunikationsväsen; ~ten ja yleisten töiden ministeriö ministeriet för kommunikationsväsendet o. allmänna arbetena. -ministeri kommunikationsminister, -neuvosto kommunikationsråd(et). «päällikkö kommunikationschef. -toimituskunta (hist.) kommunikationsexpedition(en). -työ kommunikationsarbete, -valiokunta kommunikationsutskott. -varat pl kommunikationsmedel. -verkko, - verkosto kommunikationsnät.

kulku|nen bjällra; -sten kilinä bjällerklang.

kulku|lneuvo fortskaffnings-, fortkomst|me-del; (liikennöimis~) kommunikations-, samfärds|medel; kommunikationer.-nopeus2 far-hastighet. -nosturi löpkran. -oikeus2 väg-rättighet. -paikka passage -n -r. -pinta löpyta. -puhe folks prat; löst prat; (huhu) (löst) rykte -t -n; (juoru) skvall|er -ret; ~ena (huhuna) kerrotaan ryktet (ett rykte) går (förmäler, uppger), -reitti kommunikations-, samfärds|led; (-väylä) farled -en-er: stråt -en; (matka) färdled. -ri vagabond, landstrykare, (-aines lösdrivarelement. -elä-røä lösdrivar-, landstrykar|liv.) -sirkka (hnt. Pachytulus, Schistocerca ym.) vandrande gräshoppa, -suunta (mer.) kurs -en -er; (aut.) körriktning. -syvyys2 seglationsdjup; djupgående -t. -tauti farsot -en -er; epidemi -(e)n -er; (eläin~) boskapspest -en -er; epizooti -(e)n -er. (-mainen epidemiartad; epidemisk, -sairaala epidemisjukhus.) -tie passage: farväg; färdväg; (-väylä) farled -en -er. —ukko (läh.J tiggargubbe. -vintturi tra-verskran. -vuoro: laivojen (junien) ~t båt|-lägenheterna, -turerna, (tågtidtabellerna), -väylä farled -en -er; (liikenne~) trafikled. -yhteys2 kommunikation, samfärdsel -n; vrt. liikenneyhteys.

kullanetsijä guld|sökare, -letare. -etsintä

guldletning. -himo guld |törst, -begär -et. -hintaguldpris; priset på guld. -hohde guld|-glans, -skimmer, -hohtava, -hohtoinengullglänsande, -skimrande, -huuhdonta gulcl-vaskning. -huuhtoja guldvaskare. -huuh-tomo guldvaskeri, -kaivaja guldgrävare. -kallis guld värd. -karvainen (vanh.) guldhårig; (-värinen) guldfärgad, -keltainen guldgul, -kiilto guldglans, -kiiltävä guldglänsande. -kilinä guldklang, -muru(nen): -(se)nil (hyv.) mitt hjärte|gull, -gryn! - nuppu (seni)! ks. ed. -osto guld köp. -pala ks. -murunen, -ruskea guldbrun, -takoja guldslagare. -taonta* guldslageri. -tekijä (hist.) guldmakare; alkemist, -teko(taito) guldmakeri; alkemi -n. -vaalea guldblond, -vienti guldexport, -välke guldglans, -väri guldfärg, -värinen guldfärgad, kulla t ||a * förgylla2, -tu* förgylld, kul I le* -teen (kal. ert. nuotta) laxnät -et -;

drivgarn -et -. kullero (ksv. Trollius europaeus) bullerblomster, smörboll, ängsboll, daldocka, kulloin när; jolloin ~ någon gång; (understundom; emellanåt; ibland, -enkin respektive; som är i turen; för gången förefallande, -kin i varje enskilt fall; vid ifrågavarande tidpunkt; (sillä hetkellä) för tillfället; kuka ~ än den ena, än den andra; kuka ~ ön kotona den som vid ifrågavarande tidpunkt råkar vara (som för tillfället är) hemma, kulm| a 1. (mat.) vink|el -eln -lar; suora (vino) ~ rät (sned) vinkel; (nurkka) hörn; (soppi) vrå; (salvoksen) ~ knut; (reuna) kant; 2. (sot.) kuollut ~ (vanh.) ks. katve; (an.) (silmä ~) tinning; katsoa alia ~insa titta under lugg; vrt. kyräillä. 3. (seutu) trakt,

ort; (suunta, taho) håll; pitäjän kaikilta -ilta (tahoilta) från alla håll o. kanter i socknen; meidän ~llamme i vår trakt, på vår ort; (meillä) hos oss. kulma|[etäisyys (täht.) vinkelavstånd, -haka vinkelhake, -hammas (an.) hörn-, ögon|-tand. -huone hörn|kammare, -rum. »huoneisto hörn|lägenhet, -våning, -inen (yhd.) -hörnig; (mal.) -vinklig; viisi ~ f ern| hörni g, -vinklig: vrt. -k u 1 m i o. -(karva)kynä (kosm.) ögonbrynsstift, -karvat pl ögonbryn -et -. -ke* hörn; hörna, -kisko hörnskena; (rak.) hörnkramp a. -kivi (rak., kuv.) hörnsten, -kko* (tkn.) vinkelmått; vinkelmätare; smygmått.; vrt. -mittari, -korkeus vinkelhöjd. -kunta (seutu) trakt, ort; tällä -kunnalla här på orten, -levy hörn-, vinkel|plåt. -liitos vinkelfog; (puus.) gering; gir -en -ar. -mittari goniometer. -myymälä hörnbutik, -nkylki (mat.) vinkelben. -nkärki (mat.) vinkelspets, -nmit-taus vinkelmätning, goniometri. -patsas hörn|pelare, -stolpe, -peili (~kuvastin) vinkelspegel, -peruutus (aut.) häckning om hörn. -piste hörnpunkt, -poikkeama (mt.) vinkeldeviation. -potku (jlkp.) ks. kulmuri, -puoti (j. vanh.) hörnbod. -rakennus hörnbyggnad, -rauta hörnbleck -et; vinkeljärn. -risti (mnm.) korstavla, -talo hörn|hus, -gård. -tuki (puus.) vinkel-stötta, hörnstötta, -tulkki (mnm.) vinkel-mätare, transportör; (ml.) vinkelmätnings-kulmaus — kul

instrument, -us hörn -et kadun — gathörn, -viiyain, -viivoitin vinkel||linjal, -strykmått. - vipu vinkelhävstång, kulmi||kas -kkaan kantig, -kkuus2 kantighet. -o (yhd.) -hörning; neli— fyrhörning. -ttain hörn mot hörn; med hörnen mot varandra, kulmuri (jlkp.) hörn|a -an -or. kulo 1. (—heinä) torrt (överårigt) gräs. 2. (—valkea, metsäpalo) skogs|hrand, -eld; löpeld; —n torjuminen (mtsh.) (skogs)brandbe-kämpning. -ala brandyta. -alue bränna; brand|fält, -område, -narka lättantändlig, eldfängd. -ntorjumistoimi (skogs)brand-bekämpningsåtgärd. -ntorjunta (mtsh.) (skogs)brandskydd. -ntorjuntatyö (skogs)-brandskyddsarbete. -nvaara fara för skogsbrand. -päällikkö släcknings|ledare (Ruots. -fogde) vid skogsbrand, -rastas (rosorastas, el. Turdus viscivorus) dubbeltrast, -ttaa (mtsh.) löp|bränna, -sveda, -tus löpbränning; hygges|bränning, -svedning. (-alue svedj ey ta.) - vahinko skogsbrandskada. - valkea ks. kulo 2.; huhu levisi kuin — (—n vauhtia) ryktet spred sig som en löpeld, kulppi* (kulho, malja) skål-en-ar; (liemi—)

spilkum -en -ar. kuilta* 1. (met.) guld -et; sormus on puhdasta (pelkkää) —a ringen är av rent (idel) guld. 2. (kuv.) puhdas kuin — ren som guld; (rakas ystävä) kär vän; (lemmitty) f käresta; lapsi—! kära barn! 3. (her. vär.): —, keltainen guldgul.

kulta||-aika guldålder, gyllene tid (ålder), -aja förgyllare. --alue guldfält, -amaton oförgylld, -arnö förgyll | eri, -arverkstad. --arvo guldvärde; värde i guld. (-ehto guldvärdeklausul.) --astia guldkärl. -hrokadi (vaat.) guldbrokad, -dublee (guld)dubblé. -ehto (kaup.) guldklausul, -ehtcinen med guldklausul, -esikko (ksv. Primula auricula) aurik|el -eln -ler. -esine föremål av guld; guldsak -en -er. -fasaani (el. Chrysolophus pielus) guldfasan, -frangi (rh.) guldfranc, -harkko guld|tacka, -plants, -barr. -helainen guldbeslagen, -heloitus guldbeslag, -helyt pl guld|nipper, -smycken, -hiekka guldsand, -hiukkanen guldkorn, -huuhde (valok.) guldbad. -hääpari ks. k u 11 a p a r i. -häät pl guldbröllop, -inen av guld; gyllene (tpm.); guld-; ~ rannerengas guldarmband; -iset ajat (kuv.) gyllene tider; ~ keskitie den gyllene medelvägen; ~ jako (leikkaus, mat.) gyllene snittet, -jauhe guldstoft -ét. -juoni (kaiv.) guldåder. -juova guldrand; gyllene rand. -jyvänen guldkorn, -kaivos (m. kuv.) guldgruva, -kala 1. (el. Carassius curatus) guldfisk. 2. ks. -lintu, -kaluuna guldgalon. -kanta (rh., knst.) guldmyntfot; luopua -kannasta frångå guldmyntfoten, -kantainen baserad på guld(myntfot), -käte (pnk.) guldtäckning, -kausi guldålder, -kehyksinen med guldram; inramad i guld. -kehys guldram. -kehysteinen infattad i guld; i guldinfattning. -kello guldur, -kenkä guldsko. -kimpale ks. -möhkäle, -kirjain guldbokstav. -kirjaus, -kirjonta (ni.) guld|broderi, -stickeri. -koe guldprov. -kohopainanta guldprägling, -kolikko guldmynt, -koris-teinen (försedd) med guldjornament, -sirat.

,avaluuttainen kul

-kruunu guldkrona, -kuoriainen (hnt. Ceto-nia) guldbagge, -kuorinen: ~ kello ur med guldboett(er); vrt. -kello, -kupoli gyllene kupol; guldkupol, -kupolinen med gyllene ku pol (er), -kutrinen med guldgula lockar; guldloekig. -kutri(t) guldgula lockar, -kuume guldfeber, -kärki (täytekynän) guldspets.

kulta]|la (kuv.) eldorado -t -n. -laatta guldplatta. -lakka (ksv. Cheiranthus [Erysimum] cheiri) gyllenlack, lackviol, -langanveto-(tai to) (kult.) gulddrageri -et. -langan-vetäjä (kult.) gulddragare. -lanka guldtråd. -lauseke

(kaup.) guldklausul, -lautanen guldtallrik, -lehti guldblad, -leikkaus (kirjs.) guldsnitt, -levy guld (bleck, -plåt. -lintu (kuv. rikas perijätär) guldfågel, -lista guldlist. -löytö guldfynd, -maa guldland; (kuv.) (ett) eldorado, -malmi guldmalm. -markka guldmark; 100 -markkaa 100 mark i guld. (-määrä belopp i guldmark. -määräinen som lyder, lydande på guldmark.) -miekka guld Isabel, -värja, -mitali guldmedalj, -mitalimies guldmedaljör. -morsian guldbrud. -määrä guldmängd. -möhkäle guldklimp. -nahka (nhk.) guldskinn; gyllenläder. -nappi guldknapp, -nauha guldband, -nauhake guldgalon, -näyte guldprov. -painanta guldtryck, -paperi guldpapper, -pari guldbrudpar. -perusteinen guldbunden. -peräinen (geol.) guldförande, -piisku (ksv. Solidago virgaurea) gullris -et -. -pilvi guldmoln. -pisara gulddroppe, -pitoinen guldhal-tig; (-peräinen) guldförande, -pitoisuus2 guld |halt,-procent, -pohja guldgrund. - poika (hyv.) gullgosse. -pronssi mussel-, snäck|-guld; guldbrons, -pui t teinen med ram av guld. -punos guldspånad; guld|snodd, -träns, -raha guldmynt, (-kanta guldmyntfot.) K-rannikko (mnt.) Guldkusten, -rasia gulddosa, -reunainen guldkantad; ~ arvopaperi guldkantat, guld|papper. -reunuksi-nen med guldbård, -rinta (el. Hippolais iclerina) bastardnäktergal, -rupla (Ven. rh.) guldrubel. -ryntäys guldrush. -sade (ksv. Laburnum) gullregn. -sangat guldbåge. -sankainen guldbågad. -seos guldlegering, -seppä guldsmed.

kultasepän|lmyymälä guldsmedsbutik, -teos, -työ guld(smeds)arbete. -työntekijä guld-arbetare.

kulta||siipi (prh. Chrysophanus) guldvinge, -silaus förgyllning; guldplätering. -silta (hml.) guldbrygga, -sirkku (el. Emberiza aureola) brunhuvad gulsparv, -sormus guldring. -sulhanen guldbrudgum, -suoni guldåder. -sydän (kult., kuv.) guldhjärta; hjärta av guld.-teos guldarbete.-terä (hml.) guldkrona; (kynän) guldspets, -tukkainen guldhårig. -tuoli gull-, guld|stol; kantaa —ssa bära i (på) gullstol. -tähkä guldax. -tähti guldstjärna; gyllene stjärna. - tähtinen (beströdd) med guldstjärnor (gyllene stjärnor), -us förgyllning, -vaaka guldvåg; punnita -vaajalla (kuv.) väga på guldvåg. -vaate guldtyg, gyllenduk; guldbrokad -en. -valuutta (rh.) guldvaluta, -valuuttainen som har (med) guldvaluta.

-varanto guldreserv, -varasto, -varat pl

guldförråd, -vasik|ka (Baam.; kuv.) guldkalv; tanssi -an ympärillä (mammonanpal-vonta) dansen kring guldkalven.-vati guldfat. -vitjat pl guldked(ja). -väri guldfärg, kulti| Ivaa t tori (mtsh.; kylvöaura) kultivator; skogsodlingsplog. -voida kultivera, -voi-minen kultiverande, kultivering. -voitua* kultiveras, -voitunut kultiverad, kultti * kult -en -er.

kulttuuri kultur -en -er; (yhd.) vrt. s i v i s-t y s; (viljelys) odling, -ahjo kulturhärd, -arvo kulturvärde, -elämys kulturupplevelse. -elämä kulturliv, -hahmo kulturgestalt. -harrastukset kulturintressen, -henkilö kulturpersonlighet, -historia kulturhistoria, -historiallinen kulturhistorisk, -historioitsija kulturhistoriker, --ihminen kulturmänniska. -kansa kulturfolk, -kausi kulturepok. -kehitys kulturutveckling, -keskus kulturcentrum, -kieli kulturspråk, -kosketus kulturkontakt, -kriisi kulturkris. -kuva kulturbild, -kuvaus kulturskildring, -(lli)-nen kulturell, -muoto kulturform, -nkan-(nat)taja kulturbärare, -npuute brist på kultur; okultur, -perintö kulturarv, -piiri kulturkrets, -pyrintö kultursträ van(de). -rintama kulturfront, -saavutus kulturvinning. -sana kulturord. -sanasto (förråd -et av) kulturord (pl), -seutu kulturbygd, -sopimus kultur [överenskommelse, -konvention. -taistelu (er. Saks. hist.) kulturkamp. -talo kulturhus; ks. ka nsan~. -tarve kulturbehov, -taso kulturnivå. - tekijä kulturfaktor, -teko kulturgärning, -tuote kulturprodukt, -työ kulturarbete, -vaara kulturfara. -vaihe kulturskede, »vaikutus kulturinflytande, -virtaus kulturströmning. -väline kulturvehikel. -yhteiskunta kultursamhälle, -yhteisyys2, -yhteys2 kultur|gemenskap, -förbindelse, kulu 1. (rähjä) skrälle -t -n; f skrabba; kenkä—t (-rajat) utslitna skor; hasor; —ksi jauhettu (kuv.) omtuggad. 2. (ajan—) tidsfördriv -et; ajan—ksi till tidsfördriv. 3. —t (kustannukset) (om)kostnader; utlägg; (maksut) umgälder; oikeudenkäynti-t rättegångskostnader, kulu|a slitas*, nötas2; (tulla) käytetyksi gå* åt; åtgå*; tagas* i anspråk; (aika) förflyta*; förrinna*; förgå; (joutua) lida*, framskrida*, (riutua) täras*; vaatteet -vat kläderna slits; tahko -u slipstenen nöts; aika -u tiden förflyter (lider, går, framskrider); ajan -en (aikaa myöten) med tiden; vuodet -vat åren går, förrinner (förgår); toisen vuoden -ttua efter det andra årets utgång; kuta pitemmälle ilta -i ju längre det led på kvällen; aika -i pitkälle yöhön det gick långt in på natten (det blev sent på natten); aika oli -nut pitkälle tiden var långt framskriden; rahat -vat pengarna

går åt (jhk till ngt); ~ loppuun taga slut; (aik.) gå ut; utgå; määräaika on -nut loppuun fristen (terminen) har löpt (gått) ut; vielä -i paljon aikaa (kesti kauan [aikaa]) ennen kuin det förgick ännu en lång tid (det dröjde ännu länge) innan; miten saat päiväsi -maan? hur får du din dag att gå? siinä -vat voimat (varastot)

det tär (nöter) på krafterna (förråden); vuosikymmenien -essa under årtiondenas lopp; yhden vuoden -essa (aikana) under ett års tid; tämän vuoden -essa under (förloppet av) detta år; aikojen -essa under tidernas lopp; vuoden -ttua efter ett års förlopp; efter (förloppet av) ett år; (vuoden päästä) om ett år; määräajan -ttua (loppuun) efter fatalietidens utgång; hetken -ttua om en stund (ett ögonblick), -kki* (harv.) konsumtion; vrt. menekki, »maton osliten; o(ut)slitlig; oförgänglig, »mattorn uus2 outslitlighet. -minen slitning, nötning; slitage-t; (ajan -) gång; förlopp -et. -miskestävyys2 (luj.) nötningshållfasthet; hållfasthet mot nötning, -mispinta slit [yta, -bana. -misvara slitningsmån. -neisuus2 slitenhet.

kulunki * (tav. pl kulungit) (om)kostnad -en -er; (meno) utgift -en -er; expenser, -arvio kostnadsförslag; vrt. tulo-ja m e n o~. -korvaus kostnadsersättning, -lasku kostnadsberäkning. -tili omkostnadskonto, kulu||nnainen sliten; (kuv.) slentrianmässig; (j.) banal, -nnaisuus2 (kuv.) slentrianmässighet; banalitet, -nut sliten; loppuun -neet vaatteet slitna (utslitna) kläder; ~ puheenparsi en nött (j. banal) fras; viimeksi — vuosi det (sist) förflutna (det förgångna) året; -neella viikolla under den gångna veckan; ~ vuosi det förgångna året; -neena vuonna under det gångna året; ~ raha (kolikko) förslitet (nött) mynt, kuluton kostnadsfri; utan (om)kostnad. kulu[|ttaa* 1. slita*, nöta2. 2. (käyttää) använda2; förbruka; (knst.) konsumera; förtära*; (aik.) tillbringa*; fördriva*; (riuduttaa) tära* (på ngt); försvaga*; — loppuun slita (nöta) ut; förbruka; förtära; ~ hukkaan förnöta; kone — paljon polttoainetta maskinen förbrukar (syö slukar) mycket bränsle; hän — rahansa matkoihin han använder (gör av med [tuhlaa slösar]) sina pengar på resor; kaikki rahat oli jo -tettu (käytetty) alla pengar hade redan använts (menneet gått åt); ~ jhk använda på ngt; ~ aikaa turhiin puheisiin förspilla tiden på (upptaga tidén med) tomt prat; ~ (käyttää) koko yö jhk använda sin natt till ngt; ~ iltaansa tillbringa aftonen; se — voimia det tar (tär) på krafterna; näitä tavaroita -tetaan (käytetään, menee) paljon åtgången på dessa varor är stor; -ttava tuli (kuv.) en tärande eld; varasto on jo -tettu (käytetty) lagret är redan förbrukat; förrådet har redan gått åt (blivit använt, konsumerats), -ttaja förbrukare, (knst.) konsument -en -er; —in etu konsumentintresse. -ttaja(hinta konsumentpris, -kunta konsumenter [na], konsumentkrets -en -ar. -nvalistus konsumentupplysning.) kulutus 1. (för)slitning, slitage -t; nötning. 2. användning, förbrukning; (menekki) åtgång -en. 3. (knst.) konsumtion -en. -esine bruksartikel, förbrukningsartikel, -hyödyke konsumtionsnyttighet. -indeksi konsumtionsindex. -kangas (leik. erittäin luja) slittyg. -keskus konsumtionscentrum, -maito konsumtionsmjölk, -maksu (käyttö—) för-kulutusmeno -

brukningsavgift. -meno konsumtionsutgift, -osuuskunta (osk.) konsumtionsandelslag, -paikka konsumtionsort, -pinta (tkn.) slit 1-yta, -bana. -tarvikkeet pl konsumtions|-förnödenheter, -artiklar, -tavarat pl konsumtionsvaror. -vero konsumtionsskatt, -yhdistys konsumtionsförening, kuluva: ~ (kulumassa oleva) vuosi innevarande år; ~ (tämä) kuu (denna) innevarande månad, kulvertti* (tr. holvi-, pengerjsilta) kulvert -en

-ar; trumma, kumah||della * dåna; klinga dovt. -dus dån

-et; dovt ljud. -taa* dåna, ljuda, kuma||jaa ks. kumista, -kka* dov; ks. kumea.

kumara framåtlutad; ~ssa (vara) framåt|lutad, -böjd, (kyyristynyt) nedhukad; mennä (painua) ~an bli (ned)böjd; böja sig ned. -hartiainen med framåtböjda axlar, -inen framåt|lutad, -böjd; ks. kumara, -sel-käinen kutryggig. kumarjjrella* buga sig (för ngn); bocka; (kuv.) krypa (för ngn); hän pyysi -retien han anhöll under bugningar; (rukoillen) ~ almuja bönfalla om allmosor, -rus bugning, bockning; -ruksissa (vara) framåt|lutad, -böjd; (kyyristyneenä) nedhukad; nousta -ruksista resa sig från sin nedhukade ställning; resa sig upp; mennä -ruksiin böja (kyyristyä huka) sig ned. (-matka bocknings|färd, -resa.) -taa* buga sig; bocka; böja2 sig (jllk, jtk för ngn); (palvoen) tillbedja*, -taja som bugar sig; (kuv.) krypare; (palvelija) ödmjuk tjänare, -tua* böja sig; ~ ottamaan jtk böja sig ned efter ngt; eteenpäin -tunut framåt|lutad, -böjd.

kumaus ks. k u m a h d u s. kumeja dov. -asti dovt. -us2 dovhet. kumi gummi -t; vulkanoitu ~ vulkaniserat (regenererat) gummi, -antura gummisula. -eriste gummiisolering, -eristeinen gummi-isolerad. -gutta (frm., vär.) gummigutta -n. -hansikas gummihandske, -hartsi gummiharts. -hihna gummirem. --ilmapallo (leik.) gummiballong. -kalossi gummigalosch. -kangas kautschuk-, gummi|tyg. »kankainen av kautschuk-, gummi|tyg. -kenkä gummisko. -korko (jlkn.) gummiklack, -laastari kautschuk| häfta, -(häft)plåster. -laatta gummiplatta, -lakka gummilack. -leimasin gummi|stämpel, -stamp, -letku gummislang, -liima gummilim. -liuos gummilösning. -mainen gummiartad, -maito kautshuckmjölk. -matto gummimatta.

1. kumina 1. (ms.) kummin -en, -et. 2. (ksv. Carum earvi) kummin(ört).

2. kumina (kumiseminen) dån -et; dovt ljud. kumina||juusto kumminost, -leipä kumminbröd. -nsiemen kumminfrö.

kuminauha gummiband. kumina|| viina kumminbrännvin, -öljy kumminolja.

kumi||nen av gummi; (yhd.) gummi-, -paikka gummilapp. -pallo gummiboll. -pamppu,

-patukka gummibatong, -parketti (rak.)

gummiparkett, -pihka gummiharts, -plantaasi gummiplantage. -pohja (jlkn.) gummisula; vrt. -antura, -pohjainen med

-kummastus kum

gummi|sula, -sulor, -pullo gummiflaska, -puu (ksv. Ficus elastica ym.) gummiträd, -puuistutus ks. -plantaasi, -pyssy slang|båge, -bössa, -pyörä gummihjul, -päällyste gummi |beläggning, -överdrag, -rakko gummiblåsa. -rengas gummiring, -ruisku gummispruta, -saapas gummistövel. -side (lääk.) gummiförband, -sieni (-pesusieni) gummisvamp, kumisi ta dåna; klinga dovt; (kaikua) eka; -eva

dånande, dov, ekande, kumisukka (lääk.) gummistrumpa, kumisuttaa* dunka (hamra) (på), kumi||takki gummi|rock, -kappa, -tavara(t) gummi I varor, -artiklar, -tehdas gummi (va-ru)fabrik. -tela gummi-, kautschuk|vals. -teollisuus2 gummiindustri, - tiiviste gummipackning. -tossu gummisko. -ttaa* gum-rnera; -teltu gummerad; överdragen med gummi, -tulppa gummi|propp, -kork. - tuppi gummituta; fingertuta av gummi, - tus gum-mering. -vaate gummityg. -viitta gummikappa. -vuoto (ksv.) gummiflöde, kumm|a 1. (s.) (ihme) und|er -ret -; olla -issaan jst förundra (förvåna) sig, (vara förvånad) över ngt; katsella -issaan betrakta förvånad (med förvåning); kaikkien ~ksi till allas förvåning (förundran), (hämmästykseksi) häpnad; eikä ~kaan o. inget under; ~kos hänen! inget under då det gäller honom! ~ jollei det vore underligt, om inte; ~kos se! undra på det! inget under! pitää jtk ~na anse ngt för ett under (ngt underligt); förvåna sig (undra) över ngt; nähdä (kuulla) ~kseen se (höra) till sin förvåning. 2. (a.) underlig, besynnerlig; -ia kuuluu det hörs (berättas) underliga saker (besynnerliga ting); mitä ~a (-ia) sinä sanot? vad i ali världen säger du? 3. (adv.) ei kuulu (sen) -empia det hörs ingenting särskilt; missä ~ssa hän viipyy? jag undrar, var han dröjer; var i ali världen dröjer han? vrt. ihme. 4. (vahv.): ~n korkealla (så) förunderligt, förvånansvärt högt; ~n suuri förvånansvärt (förunderligt) stor. kummaj|illa ks. kummastella, -llinen underlig, märkvärdig; (omituinen) egendomlig, besynnerlig; (outo) sällsam, märklig, kuriös, -llisesti underligt; egendomligt, besynnerligt; sällsamt, kuriöst, -llisuus2 underlighet jne.; vrt. kummallinen, kummankin)|kielinen (hnk.) som talar vartdera språket, -lajinen av vartdera slaget, -puoleinen ömsesidig, kummanne (päin)? åt vilketdera hållet? i vilkendera riktningen? -kin (päin) åt vartdera hållet; i vardera riktningen, kummast||ella undra på (över) ngt; förvåna, förundra sig (över ngt); sanoa -ellen säga förvånad; (katsella kummissaan) betrakta med förvåning; vrt. kummeksua; (pitää omituisena) finna* besynnerlig; -ellen undrande; förvånad; sitä ei käy -eleminen det skall (bör) man inte förvåna (förundra) sig över. -elu (för) undran, förvåning, -ua bli

förvånad; förvånas; undra (över ngt), -us

förvåning, (för)undran; häpnad; -uksekseni kuulin till min förvåning hörde jag; jnk aiheuttama ~ häpnad över ngt; herättää

~la väcka förvåning (uppseende), -uttaa* förvåna, förundra; väcka förvåning (förundran, uppseende); -uttava förvånande, förvånans-, förundrans|värd; (kummallinen) förunderlig, kummeksu||a (kummeksia) förvåna, (ihmetellä) förundra sig (över ngt); undra (på ngt), -ttava förvånans-, förundrans|värd; (yllättävä) överraskande, kummeli 1. (mer., m. kumpele) kum|mel-let -. 2. (kal. Merlucius merlucius) kum|mel -meln -lar.

kummem||min (tav. kielt): ei sen ~ inte vidare; inte desto mera; vrt. koommin, -pi vrt. k u m m a 2. kummi fadd|er -ern -rar. --isä ks. -setä. -kunta(liike) fadderort(srörelse) -iiaolo fadderskap -et -. kummin kin 1. likväl, dock, ändå; i alla fall; (kielt.) ei -kaan ändå inte. 2. (ainakin, vähintään) åtminstone; vrt. kuitenkin, kummi||nlahja faddergåva, -setä gudfa(de)r, guffar.

kummi tella* spöka; täällä -tietee det spökar här. -ttelija som spökar; spöke -t -n. (-haamu,-hahmo spökgestalt, dubbelgångare.) -ttelu spökande, spökeri. -tus spöke -t -n; (hirviö) vidunjder -dret -; (vainajan haamu) gengångare; pukeutua -tukseksi (leik.) spöka ut sig; pelätä -luksia vara spök-rädd; -luksia pelkäävä spökrädd; ~ten pelko spökrädsla, (-juttu spökhistoria, -mainen spöklik, vidunderlig.) kummi||täti gudmor; gummor, -us2 fadderskap -et -.

kummoinen hurudan; huru beskaffad; vrt.

millainen, mimmoinen, kummuta* (er. lähde) kvälla2, välla8 (fram), kumo 1. (harv.) ks. k u p u. 2. ks. ~o n, ~s s a.

kumoam||aton orubblig, orygglig; oomkullj-kastlig,-runk(e)lig; (eittämätön) ovederlagd; (vastaansanomaton) ovedersäglig; (ei kumottu) icke upphävd, -attomasti orubbligt, oryggligt; oomkullkastligt. -attomuus2 orubblighet, orygglighet; oomkullkastlighet. -inen kullkastning; omintetgörelse; (upp)-häv|ning, -ande; veder|läggande, -läggning, dementerande; omstört|ande, -ning. -is-(hanke omstörtningsplan. -päätös beslut om upphäv|ning, -ande.) kumoon omkull; överända; kaataa ~ stjälpa omkull (överända); kaatua ~ (vene) kantra; — kaadettu kullstjälpt; purjehtia ~ segla omkull; kullsegla; hän keikahti ~ han föll omkull (förlorade jämvikten); han tog överbalansen; äänestää ~ rösta omkull, (om)-kullrösta ngt. -åjo kullkörning. -kaatuminen kull-, om|stjälpning; kullvältning; (mer.) kantring, -purjehdus kullsegling, -ratsastus kullridning. -työntö kullstötning. kumossa omkull; upp o. ned. kumot|a 1. (kaataa kumoon) stjälpa2, välta omkull (överända); ~ lasi tömma (dricka ur) ett glas. 2. (kuv.) kullkasta; (purkaa) upphäva2; (tuomio) häva2; (todistaa vääräksi) vederlägga*; (oikaista, peruuttaa) dementera; vrt. mullistaa; (tehdä mitättömäksi) ifrt. p e r u u t t a a; — väite

kullkasta (vederlägga, dementera) ett påstående; ~ laki upphäva en lag; ~ tuomio upphäva (underkänna) en dorn; saada vaali -uksi få ett val upphävt; ~ uutinen (huhu) dementera en nyhet (ett rykte), kumo|jttaa* (kuu) lysa2; (kiiltää) blänka2, -tus lysande; blänkande, sken; kuun ~ månens sken. kumoüuksellinen omstörtande, omvälvande; upprorisk; revolutionär, -uksellisuus8 revolutionär inställning (innebörd, tendens), -us 1. vrt. kumoaminen. 2. (vallan ~) revolution; (mullistus) omstörtning, omvälvning.

kumo||us(aalto revolutionsvåg, -aate om-störtnings-, revolutionär, revolutionslidé. -haihattelu revolutionärt svärmeri, -halu omstörtningslust[a]. -houreet pl revolutionära griller, -kausi2 omstörtningsperiod. -kiihotus revolutionär uppvigling, -liike omstörtnings-, revolutionär rörelse, -mies revolutionär -en -er. -puolue omstörtnings-parti. -suunnitelma omstörtningsplan. -yritys omstörtnings-, kupp|försök.) -utua* kullkas|tas; bli -tad; upphäv|as2; bli rd; vederläggas*; dementeras; vrt. kumota. kumpainen, -kin ks. kumpi, kumpikin.

kumpare (liten) kulle; höjd -en -er; upphöjning; ojämnhet, -inen kullrig; ojämn, kum|pi (kumman) (indf.; intr. prn.) vilken-, vilket|dera(?); vem(?); ~ on vanhempi? vilkendera (vem) är äldst? -min puolin (päin) hyvänsä hur som helst; -min (kuinka) vain haluat som du bara vill. -kaan: ei ~ ingen-, inget|dera. -kin (indf.) vardera, vartdera; var, vart; (molemmat) båda, bägge; olemme ~ erehtyneet vi har båda, ömsesidigt misstagit oss; ~ hyväksyttiin vardera blev godkänd; båda (bägge) blev godkända; heillä on (oma) kirjansa -maltakin var o. en har sin bok; de har var sin bok; ~ on yhtä hyvä vardera är lika bra; (molemmat) båda är lika bra; de är bägge lika bra; he saivat ~

osansa de fick var sin del; de fick sina respektive delar; — (omalla) tahollaan var(dera) på sitt håll; -maltakin puolen järveä på vardera sidan, (kahden) på båda (bägge) sidorna av sjön; lien -mankin puolen (-mailakin puolella, -mailakin puolen) på båda (bägge) sidorna av vägen; på var sin sida av vägen, kumppa||ni kamrat -en -er; (seuralainen) följeslagare; (kaup.) kompanjon -en; mennä jllk ~ksi göra ngn sällskap; elämän ~ (-toveri) följe|slagare (-slagarinna) genom livet; livsledsa|gare, -garinna; vrt. t o v e r i. -nuk-set: he ovat (vanhat) ~ de är (gamla) kamrater. -nuus2 kamratskap -et-; (kaup.) kom-panjonskap; vrt. (-)t o v e r i. kumpu* kuli|e -en -ar; höjd; (töyry) hög; kummel. -aminen fram(k)vällande. -illa (lähde) kvälla (välla) (fram), -inen kullig; kuperad, -pilvi (mlr.) cumulusmoln, stackr moln.

kumu 1. (er. laivaan) ~ (liimla)valv. 2. (kumina) dän -et; (mus.) resonans -en. kumulaüatio (Iak. yhdistäminen; lääk.) ku~ mulation. -tiivinen kumulativ.kumup olija

kumuj|pohja ks. k a i k u p o h j a. -ta ks. kumista, -tin* (tkn.) resonator; vrt. k aik upohj a.

kun när, då; (koska) enär; ~olin tullut (lav.: tultuani) kotiin då (när, sedan) jag (hade) kommit hem; ~ hein kävi (hänen käydessään) täällä då han var här; minä ~ en huomannut! jag märkte helt enkelt inte! (etten huomannut!) att jag inte märkte! ~ (jos) vain (om) blott; ~pa! (jospa) o att! ack om! ~ taas (mutta) medan (åter); toinen pelastui, ~ taas (multa) toinen hukkui den ena räddades, medan åter den andra drunknade; annahan ~ luen! låt mig läsa! -han (om) blott; så framt; såvida; ~ se vain tapahtuu laillisella lavalla blott det sker på lagligt sätt; ~ vain et tulisi sairaaksi! måtte du bara inte bli sjuk! bara (blott) du inte skulle bli sjuk!

kuni (er. run.; niin kuin) såsom; (kunnes) tills; sini . . . ~ i samma mån som; allt efter som.

kunin[gas -kaan konung -en -ar, kung -en -ar; (m. kort.) ;~ten ~ (usk.) konungarnas ko-nung; Ruotsin ~ Sveriges konung; konungen av Sverige; den svenska kungen; valittaa -kaaseen vädja till, anföra besvär hos konungen; osoittaa anomus Kun. Maj:lle gå till kungs; käydä -kaissa gå till kungs; K~ten kirjat (Raam.) konungaböckerna; -kaalle uskollinen kungatrogen; uskollisuus -kaalle kungatrohet; -kaan ja isänmaan puolesta för kung o. fosterland.

kuningas||ajatus kungstanke, -akseli ks. pää-, käyttö-, v a 11 a-|ä k s e 1 i. -avain (yleis ~) huvudnyckel, passe-partout. -gam-biitti* (skp.) kungsgambit, -hauta konunga-, kunga|grav. -kalastaja (lin. Alcedo ispida) kungsfiskare, -kumpu (muin.) kungshög, -kunta konunga |rike -t -n, -dome -t -n; kungarike; Ruotsin ~ konungariket Sverige, -käärme (el. Boa) kungsorm. -luettelo konungalängd. -mielinen kungligt sinnad; konungslig; rojalistisk, -mielisyys2 rojalism. -pari kungapar, -perhe k(on)unga|familj, -hus. -pultti (tkn.) kungs|bult, -tapp; styr-tapp. -sarja konungarad. -sotilas (skp.) kungsbonde, -suku k(on)unga|hus, -ätt. -suru kungssorg, -tiikeri kungstiger, -valta konunga|välde, -makt. -vesi (kem.) kungsvatten. -vierailu kungabesök.

kuningatar drottning, -äiti drottningmoder.

kuninkaalliI|nen kunglig; (kuninkaan) konungslig; (yhd.) kunga-, konunga-; ~ veri k(on)ungabiod; — komeus kunglig prakt; ~ velvollisuus konungslig plikt, -sesti kungligt. -suus2 kunglighet.

kuninkaan|jarvo kungavärdighet, -istuin k(o-n)unga|säte, -tron. -kaari (hist., Iak.) kunga-, konunga (balk. -kartano (hist.) kungsgård, -kirje kungabrev. -kruunu k(on)ungakrona. -kulku (hist.) eriksgata, -kypärä (märeht. verkkomaha) nätmage.-laps|i, -etk(on)unga-barn. -linna k(on)ungäborg. -mantteli (er. kuv.) k(on)ungamantel. -mies (hist.) konungsman. -murha kungamord. -murhaaja kungamördare, -nimi k(on)ungatitel. -pitäjä (hist. kirk.) regalt pastorat, -poika k(o-n)ungason, prins, -sana kungsord, -tekijä

(hist,. halv.) k(on)ungamakare. -tie (lav. kuv.) kungsväg. -tuomio konungadom. -tytär k(on)ungadotter, prinsessa, -vaali k(on)ungaval. -vakuutus kungaförsäkran, -vala (hist.) konungaed, -valta k(on)unga-makt. -valtaistuin kungatron.

kuninkuus2 kungavärdighet; kunga |makt, -dome.

kunnallinen kommunal; ~ tarve kommunalt behov.

kunnallis||asetus kommunal|författning, -förordning. -edustus kommunalrepresentation, -elämä det kommunala livet, -hallinto kommunalförvaltning. -hallitus kommunens styrelse. -järjestö kommunalorganisation. - kieli kommunalspråk, -koti kommunalhem; (vanh.) fattighus, -lainsäädäntö kommunallagstiftning. -laitos kommunal inrättning, -laki kommunallag, -lautakun|ta kommunalnämnd; -nan esimies (puheenjohtaja, hist.) kommunalnämndsordförande. -maksu(t) pl ks. -verot, -mies kommunalman, -neuvos (arv.) kommunalråd. -neuvosmies politirådman. -oikeus2 kommunalrätt. -omaisuus2 kommunal egendom, -piiri kommunalt distrikt. -pormestari politiborgmäs-tare. -päivät pl kommunaldagar, -sosialismi kommunalsocialism, -suostunta kommunal-bevillning. -sääntö kommunalstadga, -taa kommunalisera. -taksoitus kommunaltaxering. -talous kommunalhushållning, »tehtävä kommunal uppgift; kommunalt uppdrag, -tekniikka kommunalteknik, -toimi kommunal befattning; kommunalväsen. - toiminta kommunal verksamhet, - vaalit kommunalt val. -valiokunta kommunalutskott, -valtuusto kommunens fullmäktige, -varallisuus2 kommunalförmögenhet, -vero kommunalskatt; ~t kommunala utskylder, -verolippu kommunaldebetsedel, -verotus kommunalbeskattning, -viranomainen kommunal myndighet, - virka kommunal tjänst, -virkailija kommunal tjänsteman, -yhdyskunta kommunal|samhälle, -samfund.

kunnan|jesimies (vanh.) kommunalordförande. -hallitus kommunalstyrelse, -huone (vanh.) kommunal|hus, -stuga; ks. -talo. -kirjuri (vanh.) kommunalsekreterare, -kokous ks. kuntakokous. -lääkäri kommunalläkare, -maksut pl kommunalskatt, -utskylder, -metsä kommunalskog. -metsälautakunta (mtsh.) kommunal skogsnämnd. -omaisuus2 kommunal egendom, -raja kommungräns, -sairaala kommunalsjukhus. -sihteeri ks. -kirjuri, -talo kommunalhus. -tie kommunal (kommunen tillhörig) väg. -toimihenkilö kommunal funktionär; kommunalanställd. -tupa (vanh.) kommunalstuga; ks. -talo. -valtuusmies kommunalfullmäktig. (-vaalit kommunalfullmäktigeval.) -valtuusto kommunalfullmäktige pl. -valtuutettu ks. -valtuusmies.

kunn|as -aan kulle; höjd -en -er.

kunne (minne) vart, varthän, -s tills; till dess.

kunnia ära; (siveell.) heder -n; vrt. kunnianteko; mies en ärans man; ~n

häpäisijä smädare; pitää ~ssa hålla ngn i ära; ära, (hög)akta ngn; anlaa ~ jllk ge ngn äran; (antaa arvoa) respektera ngn; ~ sille jolle ~ tulee! äras den, som äras bör! jnk ~ksi till ngns ära; päivän ~ksi dagen till ära; ~n ja omantunnon kautta på heder o. samvete; ~ni kautta på mitt hedersord; på heder o. ära; (kaikki) ~ miehelle, mutta mannen i ali ära, men; työ miehen ~ (snl.) arbetet adlar mannen; päästä ~ansa (oikeuksiinsa) komma till heders; päästä ~an bli ärad (hedrad); se tuottaa sinulle —a (on sinulle ~ksi) det länder dig till heder (beröm, berömmelse), det gör dig heder; det hedrar dig; tuottaa nimelleen göra sitt namn heder; hän sai kuulla ~nsa han fick höra (det var) ord o. inga visor; (totuuden han fick rent besked); tuskin olimme ~lia päässeet sisään knappt hade vi ordentligt kommit in; ~Ile käypä, loukkaava ärerörig; som går på heder o. ära; käydä jnk ~lie gå ngns ära (heder) för när; pitää jtk ~naan, katsoa jtk ~kseen sätta sin ära (heder) i ngt; räkna ngt för en heder; minulla on ~ (saan —n) ilmoittaa jag har äran meddela; saanko —n tarjota? får jag (den) äran att bjuda? saada ~ (ansio) jst få äran av ngt; siinä on minun ~ni kysymyksessä det gäller min heder (o. ära); loukkaava (~lie käypä) äre j kränkande, -rörig; ~a tuottava hedrande; tehdä ~a (sot.) göra honnör, hälsa; (kiväärillä) skyldra (gevär) (för ngn), kunnia||-asema hederspost; (-paikka) äreställe. --asento ks. -n t e k o a s e n t o. --asia hederssak, -esimiehistö hederspresidium, -esimies hederspresident, -etuoikeus' hedersprivilegium. -istuin (Skand. hist.; kuv.) högsäte -t; vrt. -paikka, -jäsen hedersj-ledamot, -medlem, -kas äro |full, -rik; (kiitettävä) hedrande, -kehä gloria; strålkrans, -kierros (urh.) ärevarv. -kirja (hedersdiplom. -kkaasti ärofullt; tehdä jtk ~ göra ngt med ära (utmärkelse); klara sig ifrån ngt med den äran. -kkuus* (kunnia) ära, heder -n. -komppania hederskompani, -konsuli honorär konsul, -kuja spaljé -n -er. -kysymys hederssak; ambitions |fråga, -sak. -käsite, -käsitys hedersbegrepp, -käynti uppvaktning. -lahja hedersgåva; (~palkkio) honorar, -laukaus salutskott, salut -en -er. -legioona (Ra.) hederslegion. -Ilinen oförvitlig, ärbar, hederlig; vrt. kunniakas; ~ mies en oförvitlig (hederlig) man; hedersman;

en man av ära; ~ hautaus en hederlig begravning, -llisesti oförvitligt, ärbart, hederligt. -llisuus* oförvitlighet, ärbarhet, hederlighet, -maininta hedersomnämnande, -merkki heders-, utmärkelse [tecken; ord|en - -nar; medalj, kunnian I larka ambitiös, -arkuus* ambition, (-asia, -kysymys ambitionsfråga; [vrt. [-kunniakysymys].-] {+kun-niakysymys].+} -syy ambitionsskäl.) »arvoinen ärevördig; vördnadsvärd; aktnings-bjudande; hedervärd; (korkeasti kunnioitettu) högtärad. -arvoisesti ärevördigt, -arvoisuus* ärevördighet. -haluinen ambitiös; vrt. -h i m o i n e n. -himo ambition; äregirighet, ärelystnad, -himoinen äre |girig, -lysten; ambitiös.

i — kunnioitus

kunnianimi hedersnamn; (arvonimi) heders-, äre| titel.

kunnianloukkaus ärekränkning, (-juttu ärekränkningsmål.) -osoitus ärebetygelse; hedersbetygelse, -bevisning; utmärkelse; (yl.) hyllning, ovation, -teko (sot. vanh.) honnörsavgivning; honnör; hälsning; (kuv.) hyllning. -tekoasento: laskea lippu ~on sänka fånen till hälsning, -tunto hederskänsla; (itsetunto) ambition, kunnia||paarit pl; »lit de parade»; levätä -paareilla ligga på »lit de parade», -paikka he-ders|plats, -rum; äreställe; olla -paikalla inneha (intaga) hedersplatsen (främsta platsen). -palkinto hederspris. -palvelus hederstjänst. -patsas ärestod, -portti äreport; triumfport. -porvari hedersborgare, -presidentti ks. -e s i m i e s. -puhe äreminne -t -n; parentation. -puheenjohtaja hedersordförande. -päivä hedersdag, -pääkonsuli honorär generalkonsul, -raha (vanh.) ks. -merkki, -rangaistus ärestraff. -runo äredikt, -sana hedersord (-lia på), -sija heders|plats, -rum; äreställe, -tehtävä hedersuppdrag. - tervehdy |s uppvaktning; reverens -en -er; honnör -en; käydä -ksellä jnk luona gå på uppvaktning till ngn; uppvakta ngn. -tohtori hedersdoktor; honorär doktor, doktor h. c. (honoris causa). -toimi* heders|post, -befattning, -ton ärelös; (epärehellinen) ohederlig; (häpeällinen) vanhedrande; (säädytön) oanständig, -tto-masti ärelöst; ohederligt, -ttomuus* ärelös-het; ohederlighet; (häpeä) vanheder, -tuomioistuin hedersdomstol, -vanhus hedervärd (ärad, aktad) åldring; nestor; »grand old man», -vartija, -vartio hedersvakt, -vartiosto ks. -v a r t i o. -velka hedersskuld. -velvollisuus2 hedersplikt, -vieras hedersgäst, -virka heders|post, -befattning; (luottamustoimi) förtroendepost, kunnioi||tettava 1. ärad; vördnads-, akt-nings|värd. 2. (melkoisen iso jne.) ansenlig; respektabel, -ttaa* ära; (osoittaa kunniaa) hedra, (hög)akta (ngn, ngt); ~ vrt. juhlia, palvoa; ~ hyväntekijänään ära (hedra, vörda) ngn som sin välgörare; ~ laillista järjestystä hysa aktning för (akta, respektera) den lagliga ordningen; ~ vanhempiaan vörda sina föräldrar; ~ pyhimyksenä dyrka ngn som ett helgon; lakia -ttaen med respekt förlagen; ~ jnk muistoa hedra (hylla) minnet av ngn; ~ laulullla hylla med sång; ~ suuresti akta högt; högakta; vörda; — läsnäolollaan hedra med sin närvaro; häntä kaikki -ttavat han högaktas av alla (äger allas aktning); täysin -ttaen tietojasi med ali aktning (respekt) för dina kunskaper; kunnioittaen (kj.) ks. -t t a v a s t i. -ttaminen ärande, hedrande jne. -ttava (hög)aktningsfull; vördnadsfull; vördsam; ~ tervehdys vördsam hälsning, -ttavasti (er. kj.) (hög)aktningsfullt; vördsamt; -ttavimmin vördsammast, -tuksenosoitus hyllningsgärd; ärebetygelse; vrt. kunnianosoitus, -tus (hög)-aktning (jtk kohtaan för ngn); (arvonanto) anseende; (pelonsekainen) respekt -en; (alentuvainen) vördnad; kaikella -tuksella (vanh.) med ali aktning (respekt); -tuksestakunnokas — k

jtk kohtaan av aktning (vördnad) för ngn; —ta ansaitseva aktningsvärd; —ta herättävä vördnadsbjudande; respektingivande; osoittaa —ta jllk betyga ngn sin vördnad [-([hög]-aktning);-] {+([hög]- aktning);+} nauttia —ta åtnjuta aktning (anseende).

kunnoilkas -kkaan (som är) i god kondition; (vanh., juhl.) duglig, -kkaasti dugligt. -kkuus2 god kondition; duglighet, -lleen ordentligt; (oikein —) rätt, riktigt; (hyvin) bra; tuskin oli — päästy perille knappt hade man (vi) väl kommit fram. -llinen duglig; präktig; (kohtuullinen) anständig; (oikea) ordentlig; (todellinen) rejäl.-llisesti dugligt; ordentligt; (aika lavalla) med besked, -lli-suus2 duglighet.

kunnon (gen.): — ukko en hedersgubbe; ~ kansalainen en god medborgare; ~ mies en duglig (duktig, präktig) karl; hedersman, en man av heder; — eukko hedersgumma; hänellä ei ollut (edes) — takkia han hade inte ens en ordentlig röck.

kunnossapito underhåll, -kulut, -kustannukset pl underhållskostnader, -velvollinen underhållsskyldig, -velvollisuus2 underhållsskyldighet.

kunnosl|taa (panna kuntoon) sätta* i skick; iståndsätta*; (korjata) renovera, reparera: iordningställa2; ~ kone trimma en maskin; ~ takila (mer.) överhala en rigg. -tautua* hedra (utmärka2) sig, excellera; hän ei ole koskaan ennen niin -tautunut han överträffar (överträffade) sig själv, -tua (harv.); ks. -tautua; kuntoutua.

kunno| ten oduglig; (kurja) usel; (katala nedrig; infam, -ttomasti illa; uselt; nedrigt; infamt, -ttcmuus2 oduglighet; uselhet; nedrighet.

kunpa! (huud. jos vain) (om) blott! (jospa)

0 att! ack om! ~ hän e i näkisi! bara han inte ser! måtte han inte se!

kunta * (kaupunki —, maalais—) kommun -en -er; (palo—) brandkår; (upseeri—) officerskår; (laulu —) kör -en -er; (työ —) lag -et -; (mat.) rationalitetsområde, -inen (yhd., harv.): kaksi— diadelfisk; yksi— monadelfisk. -inliitto ks. kuntayhtymä, -kokous kommunalstämma, -lai|nen medlem i en kommun (kår); kårmedlem; -set kommunens (kårens) medlemmar, -yhtymä kommunalförbund; kommunblock.

kimito* duglighet; (järjestys) ordning; (tila) skick -et; (till)stånd -et; (arvo) värde -t; (hyve) dvgd -en; (ruumiill.. er. urh.) form -en; kondition-en; (kunnostettu) trim -men; koeteltu — (kansalais-) beprövad (medborgar)-dygd; kunnon, ks. tätä', hyvässä -nossa (vara)

1 god ordning (i gott skick, i lag), (urh.) befinna sig i god form (kondition); -nolla ordentligt; (oikein) riktigt: panna (laittaa) —on ställa i ordning (till rätta); sätta i lag; sätta i skick (i stånd, i trim); trimma; iordningställa; iståndsätta; saattaa kurjaan —on bringa i uselt skick; millaisessa -nossa? i vilket (hurudant) tillstånd (skick,

stånd)? i hurudan kondition? pitää -nossa

hålla i skick (i ordning, stånd); pysyä -nossa hållas i skick (i stånd); bibehålla konditionen: hålla sig i form; päästää huonoon

uokkavieras kuo

—on (lyödä laimin) van|vårda, -sköta; vrt. kunnon, kunnolleen, -inen (yhd.) (som är) i . . . skick; hyvä-, huono— (som är) i gott (dåligt) skick (stånd), -isuus2 duglighet. (-loma [sot.] duglighetspermission, -marssi [sot.] k o n d i t i o n s m a r c h.) -liikunta konditionsgymnastik, kuntoonpano istånd|sättande, -sättning; (järjestykseen saattaminen) iordningställande, -kustannukset pl iståndsättnings-, reparations |kostnader. kunto||urheilu konditionsidrott, -uskurssit rehabiliteringskurs, -uttaa (lääk.) rehabilitera. -utua* (urh. päästä kuntoon) komma* i form; nå8 formen, kuohahUdella (kuohua) sjuda*, -dus (kiivastuminen) temperamentsutbrott; uppbrus-ning. -du t taa* (vrt. ed.) få, komma* ngn att brusa upp; försätta i svallning, -taa* (vrt. ed.); (kiehahtaa) koka, sjuda*; komma* i svallning; (kiivastua) brusa upp; veri — blodet kokar (sjuder), kommer i svallning; hänen mielensä -ti han brusade upp; (helposti) -tava (lätt) uppbrusande, -telu (kuv.) temperamentsutbrott; upp-brusning.

kuoh||ari snöpare, gällare, -il|as -aan eunuck -en -er; kastrat -en -er. -ita kastrera, snöpa, (j.) gälla.

kuohke||a lucker; (hohkainen) porös, -us2 luckerhet; porositet, -uttaa* luckra upp; uppluckra, -utua* bli uppluckrad; uppluckras.

kuohu skum -met; svall -et; kosken —issa i forsens virvlar; i en brusande fors; vrt. vaahto, -a (vaahdota) skumma; (hyrskytä) svalla; (kiehua) koka; sjuda*; (viini) mussera; ~ voimaa sjuda av kraft; saada -maan (myllertää) uppröra; ~ yli skumma (kiehua koka) över. -inen skummig, svallande, brusande, -kerma gräddskum; vispgrädde. -ksiin: joutua — (kuv.) råka (komma) i jäsning; bli upprörd; (kuohahtaa) brusa upp; saattaa (saada) — bringa att skumma (svalla), (kuv.) göra upprörd; bringa i svallning; (myllertää) uppröra, -ksissa upprörd; olla — vara (stadd) i jäsning. -käyminen blåsjäsning, -maton icke skummande; icke musserande (pärlande). -mistila (kuv.) jäsningstillstånd, -nta* skummande; svallande; svall -et jne.; brus -et; vrt. kuohu; (kuv.) mielten— jäsning, -ntatila jäsningstillstånd. -pää (aalto) skum|mande, -piskad våg; pl vågor med vita kammar, (walkoiset lampaaU) »gäss». -savi2 jäslera, -ttaa* bringa* att skumma (svalla, koka, sjuda, brusa, jäsa); vrt. kuohua; ~ (myllertää) mieliä bringa sinnena i jäsning (uppröra sinnena); mieliä -ttava upprörande. -va skummande, brusande, sjudande;

vrt. kuohua, -viini skummande (musserande) vin. kuoki ||nta* 1. häckning, hackande. 2. ks. kuokkavieras, -ttaa* (mv.) låta* hacka (upp).

kuokkj|a* 1. (mv.) (jord)hacka; korp -en -ar. 2. (mrt.) ks. seur. (-vieras snyltgäst -en -er; matfriare; olla -vieraana vara snyltgäst; snylta; -vieraana olo snyltande, snyltning;

snuggande.) -ia* 1. (mv.) hacka (upp). 2. (kuv.) snylta, snugga, -ija 1. som hackar. 2. (kuv.) snyltare; vrt. kuokkavier as.

kuoko|s -ksèn upphackat (med hacka bearbetat, uppluckrat) område.

kuola dreg|el -let; (vaahto) fradga, fragga. -imet pl (hev.) bets|el -let -, munlag -et -; bett -et -. -inen dreglig, fradgig, fraggig. -lappu (Ips.) dregellapp. -suu dreglare. -ta dregla, -utua* bli fradgig, fraggig.

kuolema död -en -ar; frånfälle -t -n; sairas tekee —a den sjuke håller på att dö (ligger för döden, i själatåget); ~n kourissa i dödens käftar (i själatåget); —an saakka in i dö-? den; tuomita -an döma till döden; straffa till livet; —an johtanut tapaturma dödsolycka; —n aiheuttanut pahoinpitely misshandel med dödlig påföljd; —n tuottanut (tuottava) med dödlig utgång; vrt. — n t u o 11 a m us; en —ksenikaan muista inte för min död kommer jag ihåg; ~an tuomittu dödsdömd; dömd att mista livet; —an tuomittu vanki aoas-fånge.

kuoleman I! aavistus dödsaning, -ajatus dödstanke. -alainen dödlig, -enne dödsvarsel, -halveksinta dödsförakt, -hetki, -ilmoitus

ks. k u o 1 i n|h e t k i, -i 1 m o i t u s. -horros dödsdvala. -hätä döds|ångest, -vånda; vrt. hengenhätä. -isku döds|stöt, (j.) -knäcken; dråpslag, vrt. surmanisku. -jälkeinen: — elämä livet efter döden; ~ julkaisu postum publikation, -kaarre dödskurva. -kaipuu dödslängtan, -kaltainen dödslik. -kello 1. (kirkonk.) dödsklocka. 2. (hnt. Anobium perlinax) dödsur(et). «kolahdus dödsknäcken, -koura ks. kuolleen. -lento dödsflygning, -loukku dödsfälla. -merkki, -oire dödstecken.-olettamus (Iak.) dödspresumtion. -pelko dödsfruktan, -rangaistus dödsstraff, -sairas dödssjuk, -synti dödssynd, -syy dödsorsak, -säde döds-stråle. -takainen ks. -j ä 1 k e i n e n. -tanssi (er. ksk., renessans. taid.) dödsdans, -tapaus dödsfall, -tuomio dödsdom, -tuottamus döds(för)vållande. -tuska döds|ångest, -kval -uhka dödshot, -vaara dödsfara. (-vakuutus ks. -v a r a v a k u u t u s.) -vakava gravallvarlig; djupt allvarlig, -valtakunta dödsriket, -varainen: ~ oikeustoimi rättshandling för dödsfalls skull, -var a vakuutus (vak.) dödsfallsförsäkring, -varjo: —n maassa i dödsskuggans dal. -väsynyt dödstrött.

kuolema||ton odödlig, -ttomuudentoivo odödlighetshopp. -ttomuus® odödlighet.

kuolett||aa* döda; (lääk.) bedöva; ~ lainaa amortera (avbetala) på ett lån; ~ asiakirja döda en urkund; -ava dödande, dödlig; -avan ikävä dödande tråkig, -aminen (asiakirjan) dödande; (lainan) amortering; (lääk.) bedövning, -avasti dödligt; ~ haavoittunut dödligt sårad.

kuoletus dödande; (lainan—) amortering; (lääk.) bedövning, -aika (kaup.) amorteringstid, -period, -aine (lääk.) bedövningsmed I el -let -. -ehdot pl (kaup.) amorterings-villkor. -erä ^ amorteringsbelopp; annuitet -en -er. -laina amorteringslon. -maksu

amortering; annuitet. -määrä amorterings-

belopp. -rahasto amorteringsfond, -suunnitelma amorteringsplan.

kuoleutua * 1. (kuolla) dö (bort). 2. (jäsen, puutua) domna; (tulla tunnottomaksi) bli känsel-, känslo|lös; (mennä tainnoksiin) avdomna. 3. (lääk.) angripas* av (kallbrand. 4. velka -uluu skulden amorteras, blir amorterad, -utunut 1. (av)domnad; känslolös. 2. (lääk.) gangrenös. -utuminen (av)domning, -vainen dödlig, -vaisuus8 dödlighet; förgänglighet; ks. kuolleisuus.

kuoli||aana död. -aaksi till döds; ihjäl; ampua skjuta ned; skjuta ihjäl; (rng., er. ent. sot.) arkebusera, fysiljera; ~

ammuttu döds-, ihjäl|skjuten.

kuolin- yhd. vrt. kuoleman-, kuolon-, -haava banesår. -hetk|i döds|stund, -minut, -timme; (-ellä i), -huone likrum, -huuto dödsskri. -ilmoitus döds|anmälan; (san.) -annons, -isku dödsstöt, dråpslag, »kamppailu döds I kamp, -arbete, -kellot ks. s i e-lukellot. -korina dödsrossling(ar). -kou-ristus ks. -kamppailu, -laulu dödssång; (kuv.) svanesång, -liinat ks. k ä ä-r i n 1 i i n a (t), -naamio dödsmask, -paikka dödsort. -pesä (Iak.) dödsbo; stärbhus -et. (-n osakas stärbhus-, dödsbo |delägare.) -päivä dödsdag, -sanoma dödsbud, -talo dödshus, -tapa dödssätt, -tauti sjukdom till döds; olla -taudissa vara dödssjuk, -todistus (lääk.) döds|attest, -bevis, -vaa-t|e, -teet liksvepning; svepdräkt, -virsi likpsalm, -vuode döds|bädd, -läger; maata -vuoteellaan ligga på sitt dödsläger, -vuosi dödsår.

kuolio (lääk.) gangrän -en, (j. kylmänvihat) kallbrand -en. -inen gangrenös. -itua* bli angripen av gangrän (kallbrand); -itunut ks. -inen.

kuol|la 1. dö*, avlida*; milloin hän kuoli? när dog han, har han dött (avlidit)? hän -i eilen han dog (avled) i går; en tiedä, onko hän -lut vai hengissä jag vet inte om han är död eller levande; ~ pois falla ifrån; dö bort; olla -emaisillaan ligga för (vara nära) döden; ~ tautiin dö i en sjukdom, (vuoteeseensa) dö sotdöden; — kulkutautiin duka under för en epidemi, farsot; ~ (nääntyä) nälkään dö av (duka under för) hunger; svälta ihjäl; hän -i haavoihinsa han dog av sina sår; — sydänhalvaukseen dö av hjärtslag; — myrkytykseen dö genom förgiftning; nauraa —kseen (kuv.) kikna (hålla på att dö) av skratt; puu -ee trädet dör (går ut, vissnar), (kuivuu) förtorkar; jnk -lessa vid (tiden för) ngns död (frånfälle). 2. (jäsen, puutua) domna; jalka -ee foten domnar; vrt. kuollut.

kuolleeksijulistami ||nen dödförklaring, -spää-tös dödförklaringsutslag.

kuolleen 11 kallo dödsskalle. -koura (sanajalka, ksv. Eupteris aquilina) örnbräk|en -nen; örnbräkne -t.

kuolleisuus8 dödlighet, mortalitet, -luku, -numero mortalitets-, döds-, dödlighets|-siffra. -prosentti dödlighetsprocent. - tauluako) mortalitetstabell. -tilasto dödlighetsstatistik.kuolluksissa -

kuolluksissa (an) (ligga) i döds |dvala, -slummer; (puutuneena) avdomnad, kuoillut -een 1. (a.) död, (manalle mennyt) avliden; ~ maailmalta död för världen; -eena syntynyt dödfödd (m. kuv.); nousta -eista (Raam.) uppstå från de döda; hän ön — (prf.) han har dött; (on vainaja) är död; hän on jo kauan ollut -eena han har redan länge varit död; joko hän ön —? har han redan dött? är han redan död? julistaa -eeksi förklara för död; dödförklara; -eeksi julistettu dödförklarad; -eet sielut döda själar; ~ pääoma dött (oräntabelt) kapital; ~ kalkki dödkalk; ~ paino dödvikt; ~ irtaimisto döda inventarier pl; — (liika)liha (lääk.) dödkött; ~ kulma (vanh. sot.) ks. katve. 2. (s.) ks. vainaja; -eiden muisto de dödas (avlidnas) minne, kuolo (runjuhl.) död -en -ar. -kohta (tkn.) dödpunkt.

kuolon||enkeli dödsängel, -hiki dödssvett. -hiljaisuus2 döds|tystnad, -stillhet, -kalpea dödsblek, -kamppailu ks. k u o 1 i n~. -kankea dödsstel. -kankeus2 dödsstelhet, -kylmyys2 dödskyla. -ratsastus dödsritt. -tuska dödskval, -uhri dödsoffer, -uni dödssömn; dödens sömn. -värähdys dödsryckning. kuolo||ttomuus2 (run. Juhl.) odödlighet. -vuodet: isot nälkä- ja — de stora hungeråren (i Finland med ovanligt hög dödlighet 1695—97).

kuoma kamrat -en -er; ~ hyvä! min vän! kuomi, kuomu kur -en -ar; (laskettava) sufflett -en -ar. -kiesit pl kabriolett -en -er. -rattaat ks. -vaunu t. -reki kursläde, -vaunut pl sufflettvagn. kuona slagg -et, -en; puhdistaa —sta slagga; palaa —ksi slaggas; —a muodostava slaggbildande. »aine förbränningsprodukt; ks. kuona, —allas slaggvanna. —arina (met.) slaggrost. -betoni slaggbetong, -hauta slaggrop. -hella slagghäll. -inen slaggig. -kanki slaggspett, -kasa ks. -1 ä j ä. -kivi slagg-, sinter|sten. -kokkare slaggkaka. -koukku slaggkrok. -kouru slaggränna, -kuilu slaggschakt, -kuoppa slaggrop. -läjä slagg|hög, -varp -et -. -mainen slagg|artad, -lik; slaggig. -möykky ks. -k o k k a r e. -n(kaltainen slagg|lik, -artad, -mellotus slaggfärskning. -muodostuminen slaggbildning. -pasutus slaggrostning. -sekainen slagghaltig, slaggig. -sulatus slaggsmältning.) -paakku ks. -k o k k a r e. -pöly slagg|mjöl, -pulver, -reikä slagghål. -tiili slaggtegel, -ton slaggfri. -utu|a* förslaggas; slagga sig; sintra; -va slaggbildande, -utuma förslaggning, -uuni slaggugn. -villa slaggull. kuonnutella* (sovitella) anpassa, jämka;

(taivuttaa) böja2, kuono 1. (el.) nos -en -ar; (suippo) snyte-t -n; (kärsä) tryne -t -n; (turpa) mul|e -en -ar. 2. (hnk. /., halv. suu) snut -en -ar; trut -en -ar. -inen (yhd.) med . . . nos. snyte jne.; tylppä— trubb|nosad, -nosig; med trubbig nos. -karvat pl morrhår, -koppa (koiran) nos-, mun|korg. -vyö nosgrimma. kuontalo tott -en -ar.

kuon|tua* (soveltua) lämpa sig; (kehittyä) utveckla sig; (kyetä, pystyä) kunna*; siitä

voi — jtk det kan utveckla (arta) sig till ngt; en -nu näkemään jag kan inte se. kuopai||sta krafsa; (kaapia) skrapa; vrt. kuopia, -su krafs lande, -ning; skrap lan-de, -ning.

kuopa||kas *, -llinen (kuoppainen) gropig; urgröpt. -nne* grop; (syvänne) fördjupning, -ta gräva2 ned; nedgräva2; (j. haudata) begrava *.

kuopia* krafsa; gräva2; - maata krafsa (gräva)

i jorden, kuopimajalka (el.) grävfot. kuopiolainen (hnk.) kuopiobo -n -r. kuop|pa* grop -en -ar; olla -illa (tie) vara gropig, -alla (vara) infallen, insjunken; posket -alla (med) infallna (insjunkna) kinder; mennä -ille (tie) bli gropig, -inen gropig, -istutus (mtsh.) gropplantering, -korotus (palkkojen) gropförhöjning, -silmäinen hålögd, kuopus (nuorin Ips.) lil|len, / -lan; lillbar-

net; minsten; (leik.) skrap|kaka, -bulle, kuoputtaa * ks. kuopia, kuore (kal. Osmerus eperlanus) nors-en-ar.

-enpyynti norsfångst. kuorellinen (el.) skalbärande; (kuorimaton) oskalad; (puu) obarkad; (mtsh.) med bark; (kel.) med boet^er). kuore||nluonti (el.) skalfällning, -nvaihto skal[ömsning, -byte. -ton utan skal; (kuorittu) barkad, -ttua* bilda skorpa; skorpa sig. -ttuma skorpbildning, skorpa.

1. kuori (rak., kirk.) kor -et-.

2. kuorii2 -en 1. skal -et -. 2. (puun-) bark -en -ar. 3. (kel.) boett -en -er. 4. (kirje-) kuvert -et -; panna kirje -een lägga in ett brev i kuvert; kuvertera ett brev. 5. (kohva) skorpa. 6. (kalvo, kesi) hinna, -a (av)skala; (puu) (av)barka; (kiskoa) flänga2; ~ maitoa skumma mjölk; lintu -i (puhkaisee) munansa fågeln kläcker (ut) sina ägg; ~ laikuittain (puhtaaksi, puo-lipuhtaaksi, mtsh.) fläck-, hel-, halv|barka.

kuoriainen (kova—, hnt.) sk alb agg | e -en -ar. -aita, -aitaus (kirk.) korskrank. -alttari (kirk.) koraltare, -eläin skaldjur, -etana (el.) skalsnigel. -kerros (puun) barklager. -kko* (an.) (näs)mussla. -maton oskalad, obarkad; (maito) oskummad, -mis(kauha [maidon] skum|slev, -skope. -kone skalnings-, barknings|maskin. -lusikka skums ked -rauta skalnings-, bark|järn; [mtsh.] band-, barknings|kniv.) kuori||n -men (-misväline) skrapa; skal-, b and I kniv. -nen (yhd.) med ...skal, ...bark jne; pehmeä— med mjukt skal; kaksi— kello ett ur med dubbla boetter. -nta* skalning; (av)barkning; (maidon) skumning; (munan) (ut)kläckning. -oksastus (puut.) barkymp-ning. -peruna(t) oskalad, helkokt potatis, -poika (kirk.) korgosse, -utua* av|skalas, -barkas; (munat) utkläckas2, kuorma lass -et -; (rahti—) for|a-an-or; (lasti) last -en -er; (paino) tyngd -en -er; (taakka) börda; panna —a lasta; lassa; purkaa — lasta (lassa) av. --aasi packåsna. -aja (på)las-

tare.--ajuri forman, --auto lastbil, -eläin ks.

-juhta, -hevonen draghäst; (last)dragare. -inen (yhd.) med .. .lass (last); raskas — med tungt lass (tung last); tungt lastad, -juhta

lastdjur, (last)dragare; ök -et -. -lava (aut., ajon.) lastflak; (er. mer.) lastpall -en -ar; pallet pl -s. (-tavara palletiserat gods.) -llinen ett lass (jik ngt), -rattaat lastkärra, -renki trosskusk, -satula pack-, klövje|sadel. -sto (sot.) träng -en -er; (vanh.) tross -en; (rahti ~) transport -en-er. (-hevonen trosshäst. -poika trosspojke, -sotilas trängsoida t.) -ta lasta (jhk på [i] ngt), -us lastning. (-kouru lastningsränna, -laituri lastbrygga.) -vankkurit, -vaunut lastvagn, forvagn; (sot.) trossvagn, kuormjjittaa* belasta, -ittain lass|tals, -vis. -itus belastning; (rasitus) påkänning, (-koe belastningsprov. -kyky bär-, prestationsförmåga. -raja belastningsgräns, -marginal.) kuoro 1. (laulu ~) kör-en -er 2. ~ssa i kör. -lainen kör|medlem, -sångare; korist. »laulaja kör-, (kirk., oop.) kor sångare, »laulajatar (vrt. ed.) kör-, kor|sångerska, »laulu kör-, kor|sång. -mestari (er. oop.) kormästare. -njohtaja (laulun~) kördirigent -en -er; (kirk., oop.) korförare, (ant.) korag -en -er. -poika (kirk.) korgosse, -sävellys körkomposition. -tanssi (ant.) kordans. kuorru||ttaa* (keit.) gratinera; panera; glasera; (sokerilla) kandera; (tkn.) inkrustera. -tus

glasyr; gratinering, panering; glasering. kuors aaja snarkare. -ata snarka, -aus snarkning. -auskonsertti (leik.) snarkkonsert. kuort||ua* bilda skorpa (beläggning); skorpa sig. -urna ks. k u o r e 11 u m a; beläggning; överdrag; (kuori) skal; (kalvo) hinna, kuorukka* (keit.) krokett -en -er. kuosi (muoti) mod -et -; (malli) modell -en -er; (kaava) mönst|er -ret -, fason -en -er; (tyyli) stil -en -ar; tehty samaan ~in gjord efter samma modell (mönster), i samma fason (mönster, form, stil), -kas (aistikas) smakfull; (tyylikäs) stilfull, stilig; (muodikas) modern, -kkaasti smakfullt; med smak; stilfullt; modernt, kuotta* (harv. kalvo, kuori) hinna, kuotus (mrl. kehno, raukka) ynkrygg -en-ar. kuovi (el. JSumenius) spov -en -ar. kupari (mel.) koppar -n; vrt. vaski, -aika ks. -kausi, -astia kopparkärl, -esiintymä (geol.) kopparfyndighet, -harkko koppartacka. -hohde kopparglans; kalkosit -en. -home spanskgröna -n; spanskt grönt; ärg -en. -johdin, -johto kopparledning, -juoni (geol.) kopparådra. -kaivos koppargruva, -kattila kopparkastrull, -katto koppartak, -kausi (main.) kopparåldern, -kenttä kopparfält. -kiisu (kem.) kopparkis, knlko-pyrit. -kolikko kopparslant, -köli (mer.) kopparköl, -laatta kopparplatta, -lanka ks. -v a n u n k i. -lankainen av koppartråd, -lantti ks. -kolikko, -levy koppar|plåt, (ohut) -bleck, -malmi kopparmalm, -myrkytys kopparförgiftning, -naula koppar|-spik, (-niitti) -nit. -nen av koppar; koppar-, -nhome ks. k u p a r i-, -niittinen kopparfast. kuparin||piirtäjä kopparstickare, -ruskea kop-parbrun. -sulatt(im)o kopparsmältverk, -sulatus kopparsmältning, -värinen koppar-färgad.

kupari| i oksidi (kem.) kopparoxid. -paino koppartryck, -piirros kopparstick, -pitoinen

koppar|haltig, -förande, -pitoisuus2 kopparhalt. -putki kopparrör, -raha koppar|mynt, -slant, -seppä (m. leik. »-sepäh, kohmelo) kopparslagare, -sepän(paja koppar|slagar-verkstad, -slageri. -tuote kopparslageri-alster.) -silkki kopparsilke. -suoni ks. -j u o-n i. -syväpaino (kirjp.) koppardjuptryck. -tanko kopparstång, -vanunki koppartråd, (-kudos koppartrådsväv.) -vihtrilli (kem.) kopparvitriol, -vuorau|s kopparförliydning; varustettu -ksella kopparförhydd. -yhdiste (kem.) kopparförening, kupata * (lääk.) koppa; (j.) söla; lusa. kupee||lla vid sidan (av ngt); (vieressä) (in)vid (ngt), -lie intill (ngt), -lta från närheten (av ngt); (minun) ~ni från min sida (närhet); vrt. kuve. kupeitse: jnk ~ förbi ngt; utmed ngt. kuper||a kullrig; (kupuinen) kupig; utbuktad; (holvattu) välvd; (fys.) konvex, -ankovera konvexkonkav. -keikka * kullerbytta; heittää ~(a) göra en kullerbytta, kullbyttera. -taa* (tehdä kuperaksi) göra* kullrig; välva2. -uus2 kullrighet; kupighet; välvning; konvexitet -en. kupi|as -aan (hist. talon-ym. voutipäällikkö)

gårdsfogde; hövding, kupillinen en kopp (jtk ngt); ~ kahvia en

kopp kaffe, kupla bubbla, bläddra; (rakko) blåsa; ~lla (oleva) bläddrig, blåsig, -hylje (el. Cysto-phora cristata) blåssäl. -inen bläddrig. kupletti* (mus.) kuplett -en -er. kupli||a bubbla, -kas bläddrig. kupo* (mv. olki~) kärv |e -en -ar. kupoli (rak. kupuholvi) kupol -en-er.-katto kupoltak. -kattoinen med kupoltak. -kirkko kupolkyrka, -uuni ks. kup u-u uni. kuponki* kupong -en -er. -arkki kupongark.

-kirja kupongbok. kuppa* (lääk. j.) syfilis, kuppa||aminen koppande, koppning; (j.) söl;

lusande, -ri(eukko, -ämmä) kopperska. kuppatauti ks. kuppa, -nen syfilitisk. kuppau||s koppning. (-kirves kopp|yxa, -järn. -koje koppningsapparat. -rauta koppjärn; snäppare. -sarvi kopphorn.) -ttaa* låta* koppa (sig), kuppelehtia* tumla; hoppa, kuppi * 1. kopp -en -ar; (malja) skål -en -ar.

2. (rintaliiv.) kupa, kupor, -kunta (j. halv) bunkalag -et -; klick -en -ar. -la (j., us. halv.) kaffe-, mat [servering; sylt | a -an -or.

kupponen (liten) kopp -en -ar. kup I [puroida tumla, -ro [silkki ks. k u p a r i~. kupru 1. ks. kupura. 2. (mrt.) ks. kepponen, kolttonen, kupsah||dus fall; tumlande, dimpande, -taa* falla*, tumla, dimpa* (kumoon omkull); kaatua ~ falla pladask; kuolla ~ dö knall o. fall.

kupu* 1. (lin.) kräva. 2. (uunin) huv -en -ar.

3. (lampun) kupa. 4. (kaalin ~) (kålhuvud -et -en. 5. (rak. kupoli) kupol -en -er; (holvi) valv -et -. 6. (kukan

blomkalk. 7. (maha; purjeen~) buk -en -ar. 8. (hatun) kull I e -en -ar. -holvi kupolvalv. -inen kupig. -istutus (mtsh.) rabatt-, kup [plantering. -isuus2 kupighet. -kaali huvudkål. -kantakupukantapultti — kurjensaari

kur

(esim. ruuvin) kullrigt huvud, (-pultti bult med kullrigt huvud.) -katto kupoltak. -kattoinen med kupoltak; kupoltäckt; (holvattu) välvd, -kka* (tkn.) kåpa; (ilmapumpun, fys.) recipient. -kyyhky (lin.) kroppduva. -köli (mer.) slingerköl. -la buckla; (kyhmy) bula; (pahka) knöl -en -ar. -laki (rak.) ks. -katt o. -latauti (el.lääk.) springorm -en. -maalaus kupolmålning, -pinta (mat.) kalott -en -er. -ra (kuhmu) buckla; (pahka) knöl -en -ar. -sieni buksvamp; äggsvamp, --uuni (met.) kupolugn. -vesi (mer.) slagvatten, kura (kadun, tien lika) smuts -en; gyttja, dy; (rupa) gorr -et; träck -en; lort -en. -antua bli smutsig (träckig). kuraattori 1. (yliopp. ym.) kurator. 2. (Iak. uskottu mies) god man. -ntoimi kuratel -et

kurahtaa * (kurista) kurra; (hiiskua) knysta*, kurai nen smutsig, träckig. -isuus3 smutsighet, träckighet. kurantti* (f. kaup. [kaupaksi] käypä) kurant, kura||re (nuolimyrkky; lääk.) kurare, curare. -suojus (aut.) stänk|skärm, -skydd, -ta smutsa, träcka, lorta (ned), kure rynka; (ryppy) skrynkla; (poimu) veck. kureil||leminen krånglande, krång|el -let; gyckjel -let; raljeri, -lia (juonitella) krångla; intrigera; (ilveillä) gyckla, driva (med ngn); ha ngt fyr för sig; raljera, odygdas. kure||inen rynkig, skrynklig, veckad, -lanka rynktråd. -liivi(t) (vaat. er. ent.) snörliv; korsett -en -er. -maksa (lääk.) snörlever, -nauha rynkband; snörband; vrt. -lanka, -nuora ks. -lanka, -utua* rynkas, skrynklas, draga* sig i rynkor (skrynklor); snörpas2 (ihop); ks. kuroutua, kuiho (ksv. Carlina) spåmanstist|el -eln -lar. kuri 1. tukt -en; (koulu —, sota — i disciplin -en; (ruumiill.) aga; pitää ~ssa hålla i tukt (i schack, i tygeln, i styr); pitää kovaa —a upprätthålla sträng disciplin (tukt); —ssa ja Herran nuhteessa (vanh., us. leik.) i tukt o. herrans förmaning; joka —tta kasvaa, se kunnialla kuolee den agalös lever, han äre-L lös dör. 2. (kuv.): (tapa) sätt -et -; fason -en -er; sillä —n på det sättet; ei millään —lia (ehdoilla) på inga villkor; under inga omständigheter; omöjligt; pl —t (juonittelu) krån|gel -let. 3. (ilveily) gyck|el-let; raljeri; narri; (kepponen) spratt -et -; skälmstycke; (pahanteko) odygd -en -er; hänellä on kaikenmoiset -t han krånglar på allt sätt; (metkut) han har alla möjliga knep för sig; I —llaan på skämt; på (av) rent okynne; på [narri; på skoj; (krk. pelkkää [silkkaa] [piruuttaan) för att jäklas; på (av) (idel)

elakhet; av (idel) illvilja, kuriiri (pikalähelti) kurir -en -er. -lähetys,

-posti kurir|försändelse, -post. kurikka* (nuija) klubba; påk; (pyykki —)

klappträ -(e)t -n. kurikoida klubba; bulta (på ngt); (hutkia)

daska (till, på ngn); (kuv.) nedsabla, kurikomppania (sot.) korrektionskompani, kuri llinen (veitikkamainen) skälmsk; spjuveraktig; illistig. kuriluokka (vnk.) disciplinklass.

kurimus (virran-) strömvirvel; (kita) svalg

-et -; (pohjaton syvyys) avgrund -en. kurina kurrande, kurrning, knorrande; kväkande; (piipun) snörvling; vrt. kurista, kurin||alainen disciplinerad; (kuv.) behärskad; stram, -alaisuus disciplinär tukt; (käskyn—) subordination. -pidollinen disciplinär, kurinpito * disciplin -en; —a koskeva disciplinär. -asia disciplinärt ärende (mål), -komitea disciplinkommitté, -lautakunta disciplinnämnd. -menettely disciplinärt förfarande. --ohjesääntö disciplininstruktion. --oikeus2 disciplinär rätt. -rangaistus disciplinär bestraffning, -rikkomus disciplinär förseelse, -säännös disciplinärt stadgande, -teitse i disciplinär väg. -toimenpide, -toimi disciplinär åtgärd. - toimin i disciplinär väg. -tuomioistuin domstol för disciplinära ärenden. -valta disciplinär makt. kurinpitäjä: hyvä — (er. koul. j.) disciplinkarl. kuriositeetti * (harvinaisuus) kuriositet -en -er.

kuris|ta kurra; (kurnuttaa) kväka2; knorra; vatsani -ee det knorrar i magen på mig; (piippu) snörvla, kuris|jtaa (m. tkn.) strypa2; (kuv.) undertrycka. -tua strypas2; bli strypt, -tus strypning; (kuv.) undertryckning; obstruktion. (-järjestelmä strypnings-, obstruk-tions|svstem. -keino strypningsmedel. -laki obstruktiv [restriktiv] lag. -läppä [aut.] trottelklaff. -politiikka obstruktionspolitik, -tauti [lääk.] strypsjuka. -toimenpide undertrycknings-,

obstruktions|åtgärd. - venttiili [tkn.] strypventil.) kuri 11 ton tuktlös; utan aga; (sol.) disciplinlös; utan disciplin; odisciplinerad; (hillitön) tygellös, ostyrig, -ttaa* tukta; (ruum.) aga; ge* (ngn) aga; (rangaista) bestraffa, näpsa2; ~ (kiduttaa) lihaansa späka2 sitt kött. -ttaja (vanh.) tuktomästare, -ttaminen tuktande, agande. -ttamisvalta rättighet att aga (näpsa), -ttavasti tuktande, bestraffande. -ttomuus2 tuktlöshet; brist på tukt (disciplin); tygellöshet, ostyrighet. kurittu* (mrt. vasenkätinen) vänsterhänt. kuritus (en) tuktan (tpm.); (ruum.) aga; (mg.) straff -et -, näpst -en. -huone (vanh. vnk.) tukthus; tuomita -huoneeseen döma till tukthus, (-lainen [vanh.] tukthus|hjon -et -, -fånge -en -ar. -rangaistus tukthusstraff, -vanki tukthusfånge.) -keino bestraffnings-, (vanh.) tukto|medel. -valta ks. kurit ta-mi s v alta. kurituttaa* låta* tukta (aga, bestraffa); vrt.

kurittaa, kurja eländig; miserabel; (viheliäinen) usel; (surkea) jämmerlig, ömklig; (mitätön) futtig; (katala) nedrig; vrt. häpeällinen; vaivainen; ~ raukka en eländig stackare; usling; — ilma eländigt (uselt, ruskigt) väder, -listo pariaklass -en; parias (pl tpm.); drägg -en. -sti eländigt; uselt; ömkligt; jämmerligen; nedrigt; nesligt, kurjen||kaula tranhals. -kello (ksv. Campa-nula persicifolia) storklocka, -miekka (ksv. Iris) svärdslilja, iris -en -ar. -nokka (ksv. E rodium) skatnäva. -polvi (ksv. G er a ilium) storknäva. -sääri tranben.

kurj||[istua bli eländig(are) (uslare, usel); ut|-armas, -blottas, -uus2 eländighet; ömklighet; (kurjat olot) elände -t; armod -et; misär -en.

kurki2* 1. (el. Grus grus) trana. 2. (nosto ~) krän -en -ar; ks. nosturi; auran~ (plog)-stjärt -en -ar. -aura tran|plog, -flock, -hirsi (rak.) kroppås -en -ar. kurkis||taa, -teila titta, glutta; kika; (tirkistää) kisa; ~ ovesta (sisään) titta in, (ulos) ut genom dörren; päästä -lamaan jhk (kuv.) få en inblick i ngt. -telu tittande, -tus titt -en -ar. (-aukko tittglugg, -kaappi [ent. mark. ym.] tittskåp. -reikä titthål.) kurkkia* titta, glutta; kika; (tirkistää) kisa. kurkkio (mrt., mnt. koski) fors-en-ar; (putous) fall -et

1. kurkku* (ksv. Cucumis sativus) gurka.

2. kurkjku* (an.) strup|e -en -ar; (kaula) hals -en -ar; (nielu) svalg -et -; (mennä) -usta alas ned för (genom) strupen; täyttä ~a med full hals; huutaa kohti ~a(an) gall-skrika.

kurkku||ajos (lääk.) halsböld, -harju (puut.) gurklist. -kasvi ks. 1. kurkku, -katarri (lääk.) strupkatarr. -kipu halsont; ont i halsen, -lava (puut.) gurkbänk. -mätä (lääk.) difteri -n. (-basilli [bktr.] difteriba-cill. -epidemia difteriepidemi, -inen difteri-sjuk; difteritisk.) -peili (lääk.) strupspegel, laryngoskop. -penkki ks. -sarake, -rusto strupbrosk. -salaatti (keit.) gurksallad. -sarake As. -harj u. -tauti strup-, hals|sjuk-dom. -torvi (henkitorvi, an.) luftstrupe, -ääni strupljud. -äänne (fon.) guttural -en -er. kurkoll ttaa* sträcka2 sig; ~ kätensä (ottamaan jtk) sträcka ut sin hand efter ngt; ~ kaulaansa sträcka på halsen; joka kuuseen ~ se katajaan kapsahtaa (snl. läh.) högmod går före fall. -ttautua* sträcka2 sig (saadakseen jtk, jtk kohti för att få ngt, efter ngt), -ttua* sträcka (ut), sträcka sig. -tus (ut)sträckning. kurkuma||juuri2 kurkumarot. -paperi (kem.)

kurkumapapper. kurkun||kansi (an.) struplock. -pääntulehdus

(lääk.) strupkatarr, laryngit. kur kuulsi em en (puut.) gurk|frö, -kärna, -taimi gurkplanta. kurl||ata (lääk.) gurgla (sig), -aus gurgling.

(-vesi gurgelvatten.) kurmitsa (el. Charadrius) pipare; pikku ~ ks. pikkutyll i. -nsuku piparsläkte(t). kurnaali (j., mrt.) skummjölk; separerad

mjölk -en; blåmjölk, kurni|a: (nälkä) -i vatsaa (j. suolia) det skriker i magen (av hunger), kurnu|jttaa * 1. (sammakko) kväka2. 2. (kurista) kurra 3. ks. mankua, k ä r 11 ä ä. -tus kväk|ning, -ande; kurrande, kurr-ning; kältande, kält -et. kuro||a rynka; snörpa2, tråckla (kokoon ihop); (tkn.) strypa2; ~ kiinni snörpa (snöra) fast. -ja (lihas) (an.) sammandragande muskel, -ma rynkning, snörpning; (ksv.) konidie -n -r; snörspor -en -er. (--aste avsnöringsstadium.) -nta* rynkande, rynkning, snörpande, snörpning; strypning, -s

(tkn., lääk.) kontraktion; (kutistuma) hopkrympning, kurou||tua* hopsnöras2; bli hopsnörpt; dra* ihop sig; ~ poikki avsnöras ; -tunut tyrä (lääk.) inklämt broek, -(tu)ma hopsnörp-ning; (lääk.) striktur. kurpitsa (puut., ksv. Cucurbita) kurbits

-en -ar (-er); pump|a -an -or. kurppa* (el.) beckasin -en -er; (lehto~ Sco-lopax rusticola) morkulla; heinä ~ (Capella media) dubbelbeckasin. kurrapuu (uit.) omärkt flottningstimmer;

timmer utan flottningsmärke. kurren t tikirjoi tus (tav. [ky nä] kirj.) kurrent-skrift.

kursailematon som inte krusar; ogenerad; frank; resolut; burdus, -lematta utan vidare; utan krus, utan ceremonier; burdust, -leva kruserlig. -lev(ais)uus2 kruserlighet. -lija fjäsk -en -ar; fjäsare. -lia krusa (jtk för ngn); (olla hämillään) vara generad; genera sig; ei auta ~ (keinoista) det duger inte att vara (så) nogräknad (med medlen). -lu krusande; krus -et; kruserlighet; fjäsk -et.

kursia (ni. harsia) tråckla; (j. slarvigt) sy8 ihop.

kursiivi (vinokirjoitus, kirjp.) kursiv, «kirjasin kursivtyp. kursivoida (kirjp.) kursivera, kurso, -a, -kone jne. ks. j y r s i|n, -ä, -n k o n e.

kursorinen (nopeasti, pikipäin läpikäy[tä]vä) kursorisk.

kurssi 1, (rh.) kurs -en -er; — laskee (nousee) (rh.) kursen faller (stiger); heilahtelevat kurserna fluktuerar. 2. (er. mer.) ks. kulkusuunta. 3. ks. o p p i|j a k s o, -kurssi, -arvo (rh.) kursvärde, -ero kurs|skillnad, -differens; agio -t; ~n arviointi (lasku) agiotage-t. -heilahdus kursfluktuation. —ilmoitus kursnotering, -keinottelija kurs|spekulant, -jobbare, -keinottelu kurs|spekulation, -jobberi. -lainen kursdel I tagare, -tagarinna; kursare. ^(aleneminen ks. -lasku, -heilah|dus, -telu[t] kursfluktuation, -lasku kursfall -et -muutos kursförändring, -nousu kursstegring. -vaihtelu kurs|växling, -fluktuation.) -tappio kursförlust, - voitto kurs-, agio| vinst, kurtata* (j., ks. seur.). kurtis||taa (j. rypistää) skrynkla.-tua skrynklas; bli skrynklig, kurt|tu* (ryppy) rynka, skrynkla; (vako) fåra; (poimu) veck -et -; olla -ussa vara rynkig (skrynklig, fårad); ligga i veck; vara veckig (veckad); mennä ~un rynkas (skrynklas, fåras); bli rynkig (skrynklig, fårad); syvissä -uissa djupt fårad (veckad), -inen rynkig; fårad; veckad, veckig; skrumpen; -iset kasvot ett rynkigt (fårat) ansikte; fårade drag. -isuus2 rynkighet, skrynklighet; veckighet; skrumpenhet. -kaali (puut. savoijin virsingin ~) kruskål. -pintainen med rynkig (skrynklig) yta; skrumpen; (roso~) med skrovlig yta. -sieni (ksv. Sparassis crispa) blomkålssvamp, kuru klyft dal; ravin -en -er; (rotko) klyfta; kanjon*kurut —

kuru(l) pl (sht. rullapuul) rullved; (jätepuu)

avfall vid trådrullefabrikation. kurv||a (j. ks. käyrä II. 2) kurv|a -an -or. -i 1, ks. ed. 2. (j. naisen vartalon ääri piirteet) kurvor, -ikas kurvig. kusi2 (/., krk.) ks. virtsa, -ainen (j.)

ks. muurahainen, kuski (vanh. ajomies) kusk -en -ar. -penkki

kuskbock -en -ar. kussa? (intr. adv., harv.) ks. missä? -kin: ~ tapauksessa i varje särskilt fall; ~ huoneessa i varje rum. kusta (krk.) kasta sitt vatten; pinka, pissa, kustan|nus 1. kostnad -en -er; bekostnad -en; (kulunki) (om)kostnad -en -er; korvata (maksaa) jnk -nukset ersätta (bestrida) kostnaderna för ngt; aiheuttaa jllk -nuksia förorsaka (tillskynda) ngn kostnader; jnk -nuksella på ngns bekostnad (på bekostnad av ngt); siitä koituvat -nukset därav föranledda, uppkomna, härflytande (om)-kostnader; hänelle koituneet -nukset kostnader, som tillskyndats honom; honom åsamkade kostnader; uhrata jhk suuria -nuksia nedlägga stora kostnader på ngt. 2. (kirjanförlag -et; förläggande; ilmestynyt WSOY:n -nuksella utkommen (som utkommit) på WSOY:s förlag. kustannus|1,arvio kostnads |förslag, -beräkning. -arvo omkostnadsvärde, -kirjakauppa förlagsbokhandel, -laskelma 1. kostnads|-beräkning, -kalkyl. 2. förlagskalkyl, -liike förlags|rörelse, -firma; (bok)förlag. -oikeus2 förlagsrätt, -osakeyhtiö förlagsaktiebolag, -sopimus förlags lavtal, -kontrakt, -taso kostnadsnivå, -toimi, -toiminta förlagsverksamhet. -tuote förlagsartikel, -yhdistys förlagsförening, kustan||taa* (maksaa, suorittaa) bekosta, bestrida*; (uhrata) (upp)offra, nedlägga* (jhk på ngt); (elättää) underhålla*; ~ poikansa koulunkäynti bekosta sin

sons (sonens) skolgång; ~ poikansa yliopistoon bestrida kostnaderna för (bekosta) sonens studier (vistelse) vid universitet. 2. ~ kirjallisuutta förlägga litteratur, -taja 1. som bekostar ngt; (kaup.) förlagsman. 2. (kirjain ~) förläggare; ruveta jnk ~ksi gå i förlag för ngn. -taminen 1. (a.) bekostande. 2. förläggande, -tamo förlag -et -. kustavilai||nen 1. (a.) gustaviansk; ~ aika (tyyli) den gustavianska tiden (stilen). 2. (s., hnk.) gustavian -en -er. -saikainen gustaviansk; från den gustavianska tiden (härstammande, härrörande), kustos (yliop. valvoja) kustos - -ar (kustoder). kuta: ~ (isompi) sitä (parempi) ju (större) desto (bättre), -kin: 20 mk ~ kohti 20 mark per man, för envar; vähän ~ litet av varje, -kuinkin någorlunda, tämligen, skäligen; något så när. kutale (halv. j. heittiö, reläte) lym|mel -meln -lar; bäng|el -eln -lar; (epäkelpo) odåga; (raukka) stackare, kute|a (kal.) leka2; kala -e fisken leker, kuteille (adv.) ks. kude. kuteloiminen (lääk.) myrkrypning. kuten (niin kuin) såsom; (samoin kuin) på samma sätt (som ngt), i likhet (med ngt);

liksom (ngt); milen ~ (jllk lavoin) på ngt sätt; (tavalla tai toisella) på ett eller annat sätt; ~ ennenkin såsom (liksom) förut; på samma sätt som förut (tidigare, tillförne), kuti* 1. se ei pidä ~aan (j.) det håller inte streck; det stämmer inte. 2. (amp. j. laukaus, luoti) skott, kula. kuti||aa vrt. -sta, kutkuttaa; (syyhytä) klia; sormiani ~ mina fingrar kliar; (kuv.) det kliar i fingrarna på mig; (kova) -amaan kittlig. -aminen kliande, -sta klia; kittla, kutis]|taa krympa2; (pusertaa kokoon) pressa ihop; hoppressa, -tua krympa2 (ihop, samman); (lääk.) kontraheras; (puristua kokoon) hoppressas; (surkastua) förkrympa2; -tunut hop|krumpen, -krympt, -tuma krympning; (lääk.) kontraktur; hoppressning; -tumaton (vaat. ym.) krympfri. -tu-mattomuus2 krympfrihet. -tuminen krympning; hoppressning, krympning, -tumis-(jännitys [tkn.] krympspänning. -repeämä krympspricka. -vara krympmån.) -tuvuus2 (lääk.) kontraktilitet. kutittaa* 1. kittla; ~ jtk jalkapohjasta kittla ngn under fotsulan. 2. (prs.) ks. kutista; vrt. kutkuttaa, kutk|ja kittling; (syyhy) klåda. -u ks. ed. -uta (prees. kutiaa, kutkuaa) klia; känna2 klåda; sormea -uaa (kutiaa) det kliar i fingret, -utella*, -uttaa* kittla; (kuv. mairitella) smickra; (hi-vellä) smeka2; se -uttaa nauruhermoja det sätter skrattmusklerna i rörelse; ~ (hivellä) jnk turhamaisuutta kittla ngns fåfänga, -uttelu, -utus kittling. kuto||a* (kangasta) väva2; (sukkaa) sticka; (verkkoa) knyta*; binda*; (nyplätä) knyppla; ~ juonia smida ränker, -ja vävare, † väverska. (-lintu [el. Ploceidae] vävarfågel.) -jatar väverska; ihmiskohtaloiden -jattaret (myt.) nornor(na), parcer(na). -ma- (yhd.) vävnads-, textil-, väv-, (-kone väv-, stick|-maskin. -koulu vävskola, -malli väv[nadsj-mönster. -taito vävnadskonst, -tehdas väveri; textilfabrik, -teollisuus2 vävnads-, textil [industri, [käsi~] -slöjd, -työ vävnadsarbete; vävnad -en -er.) -minen vävande, vävning; stick|ning, -ande; knyt[ning, -ande, bindande; vrt. kutoa. -mo väveri. -mus (kudos) vävnad -en -er; textur -en -er. -utua*: ~ jhk vävas, flätas samman med, inflätas i ngt; toisiinsa -utuneet, -utuneina samman|flätade, -vävda, kutr[i lock -en -ar; tukka kiertyy -eille håret faller i lockar, -nen (yhd.) -lockig; med -lockar; vaalea ~ ljuslockig; kaunis ~ med vackra lockar, kutsu 1. bjudning -en -er; inbjud lan, -ning; kallelse; invitation; ~ kokoukseen (kokouskutsu) kallelse till möte; ~ osakemerkintään inbjudan (inbjudning) till aktieteckning; jnk ~sla på ngns inbjudan (kallelse); heti saatu/aan (-ani) omedelbart efter erhållen kallelse; noudattaa ~a, ottaa ~ vastaan antaga, tacka ja till en inbjudan (bjudningen). 2. (pidot) bjudning; mennä ~ihin gå på bjudning; käydä ~issa gå på bjudningar, kutsu I a 1. ~ avukseen kalla tillhjälp; ~ kokous koolle sammankalla ett möte; ~ väkeä koolle

(jhk) uppbåda folk; ~ jäseneksi yhdistykseen kalla till medlem i en förening; ~ todistajaksi inkalla som vittne; ~ todistamaan kalla att vittna; ~ sotapalvelukseen inkalla till krigstjänst; hänet -Itiin virkaansa (toimittamaan) han inkallades till tjänstgöring (i tjänst); ~ luokseen bjuda* till sig; invitera; ~ päivälliselle inbjuda till middag; (tarjota päivällinen) bjuda ngn på middag; ~ tulemaan kalla på ngn; (kehottaa tulemaan) be ngn (uppmana ngn att) komma; ~ lääkäri kalla på (tillkalla) läkare; ~ alus luokseen (mer.) anropa (preja) ett fartyg; ~ luotsi laivaan kalla på (anropa) lots; ~ koiraa locka på en hund; ~ paikalle tillkalla; tulla -matta komma okallad (objuden), infinna sig obedd; — pois (elämästä) hädankalla. 2. (miel.) sanoa, nimittää, mainita, puhutella (jks). kutsu||etäisyys (mer.) anropnings-, prejnings) håll. -huuto lock|rop, -låt: (el., er. lin.) lockläte, kall. -ja som inbjuder (kallar); inbjudare; (kokoon~) sammankallare. -jäsen inbjuden medlem, -kirje inbjudnings-, kallelse I brev. -kortti (in) bjudnings-, kallel-se|kort. -maton objuden, -matta o|bjuden, -bedd; (pyytämätlä) oombedd. -

minen bjudande, invitering; kallande, kallelse; inkall|else, -ande, -ning; (kokoon~) sam-man|kallande, -kallning; (luokse) tillkallande. -mistapa sätt förin-, samman|kallan-de. -mus kallelse; kall -et -; noudattaa ~taan (taipumuksiaan) följa sin kallelse; uskollil-nen (-sena) -muksefileen, -ssaan trogen sin kallelse, (i) sitt kall. -muskirje (vanh.) ks. kutsukirj e. kutsunta* (sot.) uppbåd -et -; (kutsu) tillkallande. --alueuppbådsdistrikt, —asia uppbådsärende. —asiatoimisto byrå för uppbådsärenden. -ikä uppbådsålder, -kuulutus uppbåds|kallelse, -kungörelse, -laitos, -lautakunta uppbåds I väsen, -nämnd, -luettelo uppbådslängd. -lääkäri uppbådsläkare, -piiri (vanh.) uppbådskrets, -tilaisuus® uppbådstillfälle, kutsuljttaa* låta* kalla (bjuda); (paikalle) tillkalla; (haastaa) stämma; ~ todistajaksi låta* kalla (instämma) som vittne, -vieras (inbjuden) gäst. -ääni (linnun) lockton, kutteri 1. (mer. kannellinen 1-mast. alus) kutt|er -ern -rar. 2. (tkn., puus.) kutter-(huvud), -npurut pl (rhm. sht.) kutterspån. -ntakila (mer.) kutterrigg. kutti (ini.): ~ (paraiksi)! ähä det var

rätt åt dig (er)! kutu* (kal.) 1. (fisk)lek -en -ar. 2. (mäti) rom -men. -aika lektid. -hauki lekgädda, -kala lekfisk. -kykyinen lekmogen. kutunjuusto (vuohenmaitojuusto, keii.) get-

(mjölks)ost. kutu paikka lekplats (för fisk), -puku (kal.)

lekdräkt, -silli leksill. -vesi lekvatten, kutyymi (er. kaup. menett.-tapa) käytäntö)

kutym -en -er. kuu I. (täht.) mån|e -en -ar; on (tulee) täysi~ det är (blir) fullmåne. 2. (aik.: kuukausi) månad; tässä ~ssa denna månad; (under) denna (innevarande) månad; viime ~ssa i förra månaden; tulevan ~n 1. päivänä

den l:sta nästkommande månad; kerran ~ssa en gång i månaden; palkka oli 500 mk ~ssa lönen var 500 mark i månaden. 3. (snt.): ei ~na päivänä aldrig i världen, kuu f dan * -tamen (run. kuutamo) månsken -et.

kuud en 11 ker täinen /«.kuusinkertainen, -nes sjättedel -en -ar. -nusmies (hist.) sex-man.

kuude|s (järj.) (den) sjätte; -nneksi för det sjätte; »pro sexto». -kertainen: ~ varkaus (vanh.) sjätte resan stöld, -kymmenes (järj.) (den) sextionde. -sadas (den) sexhundrade. -toista (den) sextonde, (-osa sextondedel. -osa|nuotti, -tahti, -tauko [mus.] sextondedels|not, -takt, -paus.) -tuhannes (den) sextusende. kuuhut (run.) ks. kuu. kuukahtaa * ks. kupsahtaa, kellahtaa.

kuukata* 1. (ontua) halta. 2. (hyppiä yhdellä

jalalla) hoppa på ett ben. kuukaudenpäivä dag i månaden; dajtum pl -ta. kuukaus- (yhd.) ks. kuukausi-, kuukau|si -den månad -en -er; (aik. us.) kuu; sata markkaa -dessa, -delta (us.: kuussa) ett hundra mark i månaden, -ansio månadsförtjänst; inkomst per månad; -den vaihde månadsskifte, -erä månatlig avbetalning, post. --ilmoitus månadsrapport, -julkaisu månads| publikation, -skrift, -katsaus månadsrevy. -kaupalla (inte på) månad tal; i månader, -kertomus månads |-berättelse, -redogörelse, -kokous månads |-möte, -sammanträde, -lasku månadsräkning. -lehti månads|blad, -revy. -liikevaihto (kaup.) månadsomsättning, -lippu månadsbiljett. -maksu månadsavgift, -maksuerä månatlig avbetalning, -myynti månadsförsäljning. -määrä: -määriä, -määri (i) n i (inte på) månadtal. -numero (aikak.-lehd.) månadshäfte. -palkka månads|lön, (teat.) -gage; (mer.) månadshyra. -palkkainen månadsanställd; avlönad per månad; anställd mot månadslön, -palkkalainen månadsanställd (per månad avlönad) person, -palkkaus månadsavlöning, -raha månadspengar pl. -raportti månadsrapport, -suoritus månads|-avbetalning, -prestation, -tase (kirjnp.) månadsbalans. -tilaaja månadsprenumerant, -tilaus månadsprenumeration, -tili månadsredovisning. -ttain månatligen; vrt. -määrin. -ttainen månatlig, - vaihtelut pl månatliga fluktuationer, - vuokra månadshyra. kuukauti||nen 1. (a.) (kuukauden kestävä) en månads; en månad, månads |lång. 2. (kuukauden vanha) en månad, månads [gammal. 3. (yhd.): kuusi~ sex månaders; sex månader lång. -set (lääk.) menstruation; månads-rening. -shäiriö menstruationsrubbning. kuukertua* (kellahtaa) ramla; falla*; komma* dimpande, kuukivi (p.jal.) månsten. kuukkeli (el. Cractes infaustus) lavskrika, kuukkia* stulta.

kuukunl|anmuna, -en (ksv. Bovista) rök-,

ägg|svamp -en -ar. kuula 1. ks. 1 u o t i. 2. (urh.) kula. kuula||kas, -kka* (kirkas) klar, (läpinäkyvä)kuulakkaasti — kuulto

kuu

genomskinlig, -kkaasti klart, -kkuus2 genomskinlighet; klarhet, kuula || (kärki)k ynä kul(spets) penna. -laakeri (tkn.) kullager, -mies ks. -n t y ö n-t ä j ä. -mylly kulkvarn. -nivel (tkn.) kul-led. -njälki spår efter en kula. -nmitta kul-mått. -nmuotoinen kulformig. -nrata kulba-na. -ntyöntäjä (urh.) kulstötare. -ntyöntö kulstötning. -putki kullopp -et -. -rengas kulhållare. -ruisku (sot. vanh.) ks. kon e-k i v ä ä r i; (Ruots.) kulspruta, kuulas ks. kuulakas, kuula||teräs kulstål. -ura kulspår. kuuleüma (kuulopuhe) hörsä|gen -gnen -gner; förljudande; —n mukaan enligt hörsägen (förljudande); (oman) ~ni mukaan, omalta —Itäni enligt vad jag (själv) hört; kerro -mistasi! berätta vad du hört! viime —staf ni) sedan jag senast hörde (därom): ensi —Ita då man först (för första gången) hör ngt; -mim/ (f.er. puh., rad.) på återhörande! -matta: tuomita jk (häntä itseään) — döma ngn ohörd, -minen hörande; (kuulustelu) förhör -et -. kuulemma (sikäli kuin olen kuullut) enligt vad jag hört; se on — totta det lär (torde) vara sant.

kuuliai||nen (a.) hörsam (mot ngn); (tottelevainen) lvdig. -sesti (adv.) lydigt, -set (s. pl, ensimm. aviol.kuulut. yht. vietetty juhla) lysningskalas -et -. -skäynti lysningsvisit, -slahja lysningspresent. -suudenlupaus lydnads-, hörsamhets|löfte. -suudenvala trohets-, huldhetsled. -suus2 hörsamhet; lydnad -en. (-rikos subordinationsbrott. -velvollisuus2 lydnads-, hörsamhets|plikt.) kuulija åhörare; (Raam.) hörare; arvoisat (hyvät) —t! ärade åhörare! -joukko åhör ar-skara. -kunta åhörarkrets -en -ar; audi-tori|um -et -er; åhörare, -parveke åhörar-läktare.

kuulillmet (pl leik.) ks. k o r v a t. -n (harv.)

ks. kuuloke, kuullla 1. höra*; (kuunnella) höra* på; olla -evinaan (luulla -evansa) tvcka sig höra; ~ äänestä höra på rösten; -in sen häneltä jag hörde det av honom; kaikkien -len så att alla hör(de) det, (högt) inför alla, (julkisesti) öppet; nyt vasta -en (koko) asiasta nu först hör jag om saken; ~ (kuunnella) laulua höra (höra på) såner; hän ei ottanut sitä -eviin korviinsa han lyssnade inte alis till det; han var döv för det, slog dövörat till för det; hänen vetoamistaan ei otettu -eviin korviin man beaktade inte hans vädjan; hans vädjan blev inte hörd; ottaa jtk —kseen lyssna till ngt; låna sitt öra åt ngt; otelko -lut jtk (saanut tietoa) hänestä? har du hört ngt av honom? tuota (jo) kelpaa — det låter höra sig; hänei ollut sitä-evinaan-kaan han låtsades inte alis höra det, hörde inte alis på det örat; olin -emassa keskustelua jag åhörde diskussionen; kaikkea (tässä) -eekin! allt skall man höra! olen -lut kerrottavan (minulle on kerrottu) jag har hört berättas (låtit mig berätta); sain ~ jag- fick höra, fick reda på; det kom till mina öron; saada — få höra, få reda på; (juhl.) förspörja; förnimma; saaliin — että man fick reda på, det för-

spordes, att; sitä kuusia -eminen, jonka juurella asunto (snl.) lyssna till den granens susning, vid vars rot ditt bo är fäst. 2. ~ todistajia (Iak.) höra vittnen; omistajaa -ematla utan att höra ägaren; kutsua -tavaksi kalla till förhör, att höras; vrt. kuultava. 3. —rukous höra (hörsamma) ngns bön, bönhöra ngn. 4. lähteä -lemaan (tiedustelemaan) gå för att höra efter, att taga reda på, för att göra sig underrättad, kuullella ks. kuultaa; (mrt.) ks. kuunnella.

kuulloton (himmeä) glanslös; ~ lasi avgla-

sat. glas.

kuulo 1. hörsel -n; hyvä (huonontunut) ~ god (nedsatt) hörsel; —n heikkeneminen hörsel-nedsättning; ~n herkkyys hörselskärpa. 2. (kuulopuhe) vrt. kuulema; saada —onsa få höra (reda på); förspörja; (sattumalta kuulla) uppsnappa; tuntea —lia (äänestä) känna på rösten. 3. (snt.) ei tule —onkaan! det kommer inte i fråga! -aisti hörselsinne. -aistimus hörselförnimmelse, -alue (rad. kuuluvuus-) hörbarhetsområde, -elin hörselorgan, -harha hörselvilla, -havainto hörsel-, (ääni —) ljud I observation, -hermo hörselnerv. -häiriö hörsel-, ljud|störning--inen (yhd.) med .... hörsel; hyvä — med god hörsel, -ke* (rad.) hörlur -en -ar. -koje hörapparat, -kuva (rad.) hörbild. -luu (ßfà) hörselben, -matka hörhåll -et; päässä inom hörhåll, -muisti hörselminne, auditivt minne, -nhuolto hörselvård. -ntarkkuus2 hörselskärpa. -puhe hörsaga, hörsäg|en -nen -ner; (huhu) rykte -t -n; käsityksesi perustui vain —isiin din uppfattning grundade sig endast på hörsägen. -raja hörhåll, kuulost|aa lyssna

(till, efter ngt); (kuulua) höras*; låta*; förljudas*: (näyttää) synas*, förefalla*; siltä - så förefaller, låter, verkar det; niin oudolta kuin tämä -aneekin så (hur) främmande detta än må förefalla (verka, låta); se — pahalta det låter illa; miltäs asia —? huru verkar saken? vad hörs det om saken? vad tycks om saken? te'llä — olevan yskää ni tycks ha hosta; ~ johtoa (puh.) prova (testaN en ledning, kuulol|stus (puh.) testning, (-rele [puh.] testrelä.) -suojain hörselskydd, -torvi hörlur: (lääk.) stetoskop -et -. -vartio (sot.) lyssnarpost. -vika hörselfel, -vikainen hörselskadad. -virhe hörfel. kuultaa* (häämöttää) skymta (fram); framlysa; ~ läpi lysa (skina) igenom; ks. läpikuultava, kuultav||a 1. (kuuluva) hörbar; (kuulemisen arvoinen) hörvärd: se ulisi — det borde man få höra; olla -issa stå att höra: vara hörbar(t); -ista kadonnut försvunnen utom hörhåll; onko siellä mitään -a? finns där ngt att. höra (på)? ngt hörvärt? vrt. kuulla. 2. vrt. kuultaa, -uus2 1. hörbarhet; sepä vasta —! se där någonting att lyssna till! det var någonting att höra på! 2. ks. 1 ä p i~. kuultio (kuiittopap. tehty piirros) kalkerl-

kopia, -ritning, kuulto* (häämölys) skymt -en -ar; (valo) sken -et -; ljus -et; (hohto) glans -en; (väl-

ke) skim|mer -ret; (mlv.) lasyr-en. -jäljennös kalkerkopia; ottaa jst — kalkera ngt. -kangas (-paperi, -piirustus ym.) ks. kalkio|paperi ym. -kuva transparang -en -er; (val.) diapositiv -et-, -lakkalasyr-lack. -paperi transparent papper.

kuulu ks. kuuluisa; maan — vida berömd, vitt beryktad.

kuul|ual. höras; ääni -uu en röst hörs (ljuder); man hör, förnimmer ett ljud; antaa äänensä - låta höra sin röst; anna låt höra! 2. (-omana jllk) tillhöra* (ngn); (jhk osana) höra* (till ngt), (velvollisuutena) åligga ngn; hänelle (omana) -uva honom tillhörig; minulle -uva palkka lön som tillkommer mig; se -uu hänelle det tillhör honom; (on hänen asiansa) det tillkommer (åligger) honom; det är hans sak; mihin tämä -uu? vart hör det här? se ei -u asiaan det hör inte till saken; ~ puolueeseen höra till (tillhöra) ett parti; minä -un heihin jag är en av dem; laivastoon -uu sata alusta till flottan hör hundra fartyg; flottan består av hundra fartyg; siihen -uvat kysymykset därtill hörande frågor; se -uu siihen aikaan det tillhör den tiden; asia ei -u minulle (koske minua) saken angår (rör) inte mig: ota mitä sinulle -uu! tag vad dig tillhör (tillkommer)! asian päättäminen ei -u hänelle det ligger inte inom området för hans befogenhet (det ankommer inte på honom) att fatta beslut i frågan; kenelle tämä -uu? (kenen tehtävä tämä on)? vem tillkommer (på vem ankommer, vem åligger) detta? (kenen oma tämä on) vem tillhör detta? ratkaisu ei -u sinulle (ei ole sinun vallassasi) avgörandet tillkommer inte dig; Bornholm -uu Tanskalle Bornholm hör till Danmark (lyder under Danmark); tämä luetaan -uvaksi palkkioon detta inbe-räknas i (anses ingå i) arvodet; järjestöön -uvat työläiset de arbetare, som hör till organisationen; arbetarna inom (hörande till) organisationen; armeijaan -uu (armeija käsittää) kahdeksan divisioonaa armén omfattar åtta divisioner (Buots. fördelningar); kirjelmä siihen-uvine liitteineen skrivelsen med därtill hörande bilagor; laskea jhk -uvaksi hänföra till ngt. 3. ~ (tulevaksi jne.): postia ei vielä -u (tulevaksi) posten hörs ännu inte av; hänestä ei ole -unut mitään ingenting har hörts om honom; man har ingenting hört om honom; (hän ei ole antanut mitään tietoja itsestään) han har inte alis låtit höra av sig; mitä -uu? vad hörs? (uutta) vad nvtt? (kuinka voit?) hur står det till (med dig)? 4. — jotenkin, jltk: niin -ui hänen kehotuksensa (vastauksensa) så löd (lydde) hans maning (svar); ääni -ui (kuulosti) hätähuudolta rösten lät (föreföll) som ett nödrop; se -uu pahalta det låter illa; se -uu (aika) kummalta det låter (förefaller) så besynnerligt; hänen puheestaan -uu det låter på honom; miltä puhe (laulu) -ui? huru lät talet (sången)? hänen sanansa -uivat näin hans ord lydde så; så föll hans ord; puhe oli näin -uva talet var så lydande (av följande lydelse); pykälä on muutettu toisin -uvaksi paragrafen har fått ändrad lydelse; ponnen tulisi — klämmen borde

lyda. 5. (kerrotaan): poika -uu käyneen ahkeraksi gossen lär (skall, påstås) ha blivit flitig; siellä -uu (sanotaan) asuvan lääkäri där skall bo en läkare; hän -uu olevan rikas han skall vara rik; det heter (påstås), att han är rik; han har namn om sig att vara rik; hän -uu sanoneen det påstås, att han sagt; han lär (skall) ha sagt; (sellaista) -uu

(kerrotaan) että det berättas (det heter, det går ett rykte), att; hänen asiansa-uvat olevan huonosti det skall vara illa ställt (det påstås, att det står illa till) med honom; det påstås, att han är illa däran; 6. tulla, kantautua -uviin; koetin saada ääneni -umaan (-uviin) jag försökte göra min röst (göra mig) hörd, försökte vinna gehör; -ui ääniä senkin puolesta, että röster höjdes även för, att; huhu -ui (kantautui) sinne asti ryktet nådde ända dit; totuuden täytyy päästä asianomaisten -uviin sanningen måste komma till vederbörandes kännedom; saattaa vaatimuksensa -uviin göra sina krav gällande; skaffa sina krav gehör. 7. -uva (kova): -uvalla ääneltä med hörbar (kovalla hög, ljudlig), (selvällä äänellä) tydlig röst; tulla -uviin (-omatkan päähän) komma inom hörhåll; (kuv.) ks. 6; (jnk) tietoon komma till (ngns) vetskap (kännedom); päästä -uville bli hörd; (saada kannatusta) vinna gehör. 8. (asiaan) -uva hörande till saken; (asiallinen) saklig; (asianomainen) vederbörlig, kuuhi||isa ryktbar; (huono merk.) beryktad; omtalad (jst för ngt); (ylistetty) berömd; namnkunnig; surullisen — sorgligt ryktbar, -isuus* ryktbarhet; berömdhet; namnkunnighet; (kuuluisa hnk.) celebritet, notabilitet, -ma (uutinen) nyhet -en -er; tulla äänen -miin komma inom hörhåll. -maton 1. ohörbar. 2. (kuv.) (ennen) — (tavaton) oerhörd; (satumainen) fabulös; (häipyä, mennä) -mattomiin (gå, försvinna) utom hörhåll; olla -mattomissa vara utom hörhåll; (tietymättömissä) ha försvunnit (vara försvunnen) i obekanta öden; ääni häipyy -mattomiin ljudet dör bort (förtonar). 3. yhtiöön — hnk. person, som står utom (utanför) bolaget; minulle (minuun) — som inte angår, (omaisuutena) inte tillhör mig; (joka ei koske minua) mig ovidkommande; asiaan — ovidkommande; som inte hör till saken; (sivullinen) obehörig, -mi|-nen 1. (liittyminen) anslutning (jhk till ngt). 2. pl -set (uutiset) nyheter; (vanh.) tidender; (tiedot) underrättelser; (huhut) rykten; kysellä -sia fråga efter nyheter, kuulus||taa (tiedustella) höra* sig för, efter; (kysyä) fråga, spörja*; (tutkia, koul. ym.) examinera, tentera; ~ kokelasta examinera I (tentera) en kandidat; ~ läksyä förhöra en läxa; höra ngn på läxan; (kuulustella) förhöra*, (ottaa selkoa) göra* sig under-kunnig (jtk om ngt); — onko jk tullut höra efter om ngn kommit; hän -ti (itselleen) •apulaista han hörde sig om efter ett biträde; hän -ti (tiedusteli, kysyi) uutisia han frågade efter nyheter; ~ (kysellä) oloja ^göra sig underrättad (underkunnig) om förhållandena, -taja förhörare; examinatör, tentator. -tamaton ohörd, -telija exa-kuulustella -

minator, tentator; (Iak.) förhörare. -telia förhöra*; ~ todistajia (Iak.) (för)höra (avhöra) vittnen; olla -teltavana undergå förhör; vara i förhör; ottaa jk -teltavaksi underkasta ngn förhör; kutsua -teltavaksi kalla ngn till förhör; ~ hintoja förhöra sig om pris(er); -teilaan(pa) hänen mieltään låt oss höra hans åsikt (honom); vi skall inhämta hans åsikt, -telu förhör -et -; tentamen; (kuuleminen) avhörande; suorittaa jnk ~ anställa förhör med ngn; ottaa jk —n alaiseksi (-teltavaksi) underkasta ngn förhör; todistajain ~ vittnesförhör, (-pöytäkirja förhörsprotokoll.) -teluttaa*, -tuttaa* låta* förhöra; vrt. kuulu s|t a a, -tell a. kuulu ttaa* 1. kungöra*; (määrätä) utlysa2; (julistaa) förkunna; avkunna; (kuulutut-taa) låta* kungöra; ~ kirkossa (låta) kungöra i kyrka; ~ kokous määräpäiväksi utlysa ett möte till viss dag; — kokoon sammankalla genom kungörelse; ~ yleisölle kungöra (förkunna) för allmänheten; ~ (antaa) käsky låta ett påbud utgå; ~ päätös avkunna ett utslag; ~ huutokauppa utlysa (kungöra) en auktion. 2. ~ avioliittoon före-lysa; heidät -lettiin viime sunnuntaina det lystes för dem senaste söndag; heidät on -lellu de är förelysta. 3. etsintä~ (pöl.) efterlysa; — etsittäväksi kadonnutia miestä efterlysa en försvunnen man. -ttaja förkunnare; utropare; (esittelyssä) konferencier-en-er; (rad.) speaker -n -s; hallå|man -mannen -män. -ttamo (rad. kuuluttajan ~) studio -n; utsändningsrum -met kuulu] tus kungörelse; utlysning; (avioliitto ~) lysning; panna -tukseen uttaga lysning (för ngn); låta lysa för ngn; —ta hakeva lysningssökande. (-kirja lysningssed|el -eln -lar. -päivä lysningsdag, -todistus lysnings|-attest, -bevis, -viranomainen lysnings-myndighet.) -tuttaa* låta* kungöra (lysa [för], utlysa, förkunna); ~ kokous låta utlysa ett möte; ~ päiväkäsky låta utfärda en dagorder; ~ kirkoissa låta kungöra (lysa) i kyrkorna; ~ itsensä låta lysa för sig. kuulu||va hörbar; (kova, äänekäs) hög; (selvä) tydlig; vrt. kuulua, - vaisuus2 ks. -v u u s. -vasti hörbart; (ääneen) högt; med ljudlig röst. -vuus2 hörbarhet. (-alue hörbarhetsområde. -aste hörbarhetsgrad. -raja, -teho hörbarhets [gräns, -effekt.) kuum|a het; siellä oli —t paikat där gick det hett till; työstää ~na varmarbeta; bearbeta som varm; olla -issaan (innoissaan) vara i extas; »~t» tavarat (vrk. läh.) tjuvgods, stulet gods; takoa silloin kun (niin kauan kuin) rauta on —a man måste smida medan järnet är varmt, kuuma| [hauras (tkn.) rödskör. -ilma het-, varm [luft. (-kylpy varmluftsbad. -moottori varmluftsmotor.) -la (tkn., kuumalabora-lorio) strålningslaboratorium, -(na)käsitte-ly varmbehandling, -narka värmekänslig, -nkestävä värmebeständig, -päinen häftig, ivrig, eldig, -sti hett. -verinen hetlevrad; eldig; passionerad, -verisyys2 hett biod; eldighet. -vesi varm-, het|vatten, (-haude [kern.] varmvattenbad, -kattila

varmvatten-boiler. -lämmitys varmvattenuppvärmning.

-menetelmä varm-, het|vattenmetod. -radi-aattori [tkn.] varmvattenradiator.) kuume (lääk., kuv.) feb|er-ern-rar; (tulehdus) inflammation; olla ~essa ha (ligga i) feber; ~ nousee febern stiger, kuumeen||omainen feberaktig; febril, -polttava feberhet, -puna feberrodnad. - tapainen feberaktig, kuumeeton feberfri.

kuume||[houre (lääk.) feber|fantasi, -yrsel, -illa (olla lievässä kuumeessa) febra. -inen febril; feberaktig; -isessa innossa (an) (kiireessä) med feberaktig iver (brådska), -isesti febrilt, feberaktigt, -kohtaus (lääk.) feberanfall, -käyrä feberkurva, -lasi ks. -mitta r i. -lämpö febertemperatur, -mittari feberter-momet|er -ern -rar. -nnin* (tkn.) varmare; värme-element, -nnus upphettning, (-lamppu blåslarnpa; vrt. puhallus-, j u o 11 o|-lamppu, -vastus [rad. à uppvärmningsmotstånd; vrt. hehkuvastus.) -nnut: ~ laakeri (tkn.) varmgånget lager, -ntaa* (upp)hetta. -ntua* ks. -ta. -oire febersymptom. -potilas feberpatient, -puistatus frossbrytning; feberrysning, -puu (ksv. Euca-lyptus globulus) feberträd, eukalyptus -, -en. -reuma (lääk.) reumatisk feber, -sairaala feber|sjukhus, -lasarett, -sairas febersjuk, -ta* bli het (varm); upphettas; bli upphettad, (uppvärmd); kyllä häneltä korvat -nevat han får det nog hett om öronen, -tauti (lääk.) febersjukdom, -tautinen febersjuk, -tila febertillstånd, -vilutus feberfrossa. -väristys ks. -p u i s t a t u s, kuumoittaa* hetta; (hehkua) flamma, glö^

da2; vrt. seur. kuumottaa (häämöttää) skymta; (kajastaa) hägra; (loistaa) lysa, skina; vrt. kuultaa, kuumua ks. k u u m e|n t u a, -t a. kuumuu]s2 hetta; -tta kestävä värmebeständig. -halvaus (enl. lämpö~) värmeslag; solstyng. -mittari (tkn.) pyrometer, kuunaama (leik.) månansikte, -inen med

månansikte, kuunaan: oletko ~ kuullut mokomaa? har du någonsin hört maken? enemmän kuin — mer än någonsin; vrt. koskaan, kuunari (mer.) skonare; skonert -en-er, -ar. -laiva skonertskepp, -masto skonertmast. -parkki (mer.) skonarbark. -priki (mer.) skonertbrigg. -takila skonerttackling.-taki-lainen skonert|tacklad, -riggad, kuun i| kar t ta mån | karta, -atlas, -kehrä månskiva. -kehä mån|ring, -gård -en -ar. -kiekko ks. -kehrä, -kierros månvarv, kuunnel||[la* 1. höra* på (ngt); åhöra* (ngt); lyssna (på, till ngt). 2. (ottaen varteen) lyssna (till ngt); (noudattaa) lystra (till ngt); (totella) lyda*; ~ jnk varoituksia höra på (lyssna till) ngns varningar; kuuntele tarkemmin! hör på (lyssna) nogare! puhetta -Hin tarkkaavasti talet åhördes med uppmärksamhet; ~ opetusta åhöra undervisning; (harjoittelijana) auskultera, -ma (rad.) hörspel -et -. kuun||nousu månuppgång, -palvonta (myt., Ink.) mån I dyrkan, -kult. -pimennys (täht.) månförmörkelse, -puolikas halvmåne, -rata månbana. -sappi väder-, bi|mån[e -en-ar.

-silta mångata, -sirppi månskära. -säde månstråle.

kuuntelija åhörare; (rad.) lyssnare; (harjoittelija) auskultant, -kunta åhörare pl; åhörar-, lyssnar|skara, -krets; (rad.) lyssnare pl; auditori|um -et -er; vrt. k u u 1 i j a-kunta, -oppilas hospitant -en -er. -paikka åhörarplats. -piiri åhörar-, lyssnar|krets, kuuntelu åhörande; lyssnande; auskultering. -asema avlyssnarstation. -koje, -laite avlyssnar | anordning, -apparat; lyssnarappa-rat. -lupa (rad.) (radio licens -en-er. -maksu lyssnaravgift. -oppilas ks. kuuntelija, -stipendi auskultermgsstipendium. -ttaa* ~ jllk jtk låta* ngn lyssna till (höra på, avlyssna) ngt. kuun|ivaihde (kuukauden vaihde) månadsskifte -t. -vaihe (täht.) månfas. -valo månsken.

kuupertua* tumla (maahan omkull); dimpa*

(ned, omkull), kuura (mtr.) rimfrost -en; mennä ~an beklädas, betäckas, överdragas med rimfrost; ~ssa (vara* rimtrusen; beklädd med (höljd i) rimfrost, -inen rimfrostbe|klädd, -täckt; rim frusen, kuuraketti månraket, kuuratähti frostkristall.

kuuri||lainen (hist., käns.) kurer pl. -nmaa-

lainen 1. (s.) kurläntlare. 2. (a.) kurländsk. kumistua ks. kyyristyä, kuurna (kouru) ränna; (vako) fåra; skåra; käl -en -ar; (rihla) räffla; (matias**») rost -en -ar.

kuurnilla ks. k u u r n i t a. -nta* silning; skrädning. -ta (varih. kuv. siivilöidä) sila (seuloa, kovin valikoida) skräda*; ~ hyttysiä ja niellä kameleja (Haam.) sila mygg o. svälja kameler, kuurnittaa* skära* fåror; käla; (rihlata) rällia.

1, kuuro (a.) döv; kaikua ~ille korville ljuda tör döva öron; ~ jnk rukouksille döv för ngns böner.

2. kuuro (s.) (sade~) skur -en -ar; dusk -et; (ryöppy) stänk -et -. -ittain i skurar; skur|-vis, -tals.

kuuromjkkyys2 dövstumhet. -mykkä dövstum; ~in aakkoset dövstum^aifabet. (-koulu dövstumskola.) -peittosilla, -piilo-silla (leik.): olla ~ leka kurragömma. -us2 dövhet.

kuujiru (harv., vrt. kumara); olla ~ssa (kyykyssä) vara nedhukad, -ruoho (ksv. Lunaria rediviva j män viol. -rupiiiosilia ks. kuuropiilosilla. kuusama (ksv. Lonicera) try -n, benved -en. kuusanka * ks. k u u k k e 1 i. kuusenlihako, -havu gran|ris, -ruska, -käpy grankotte, -latva grantopp, -naava skägglav. -neulanen granbarr, -näre ung gran; gran-telning. -runko granstam, -sekainen gran-blandad. -taimi giaiiplanta. kuusettua* (mtsh.) bli bevuxen med granar.

1. kuu i si" -sen (ksv. Picea excelsa) gran -en -ar; sitä -sta kuuleminen jrie.ks. kuulla.

2. kuusi2* kuuden (luk.) sex.

kuusiaita granhäck, -halot granved, -henki-nen sexmanna-; o m sex personer, -tieteinen

(ksv.) med sex ståndare, -jakoinen sexdelad. -juhla (koul.) julfest, -kerroksinen (talo) sexvånings-; (ett) sex våningar högt (hus), -kko* 1. (mus.) sextett -en -er. 2. (mtsh.) grandung|e -en -ar; (-metsä) granjskog -en -ar, -bestånd -et -. -(kko)korpi gran-kärr, gransumpskog, -kulmainen sex [kantig, -hörnig. -kulmio (mat.) sexhörning, -kuukautinen sex månader lång (gammal); sex månaders (gen.), -kymmenluku sextiotalet; -kymmenluvulla på sextiotalet, -kymmentä (luk.) sextio, «kymmenvuotias 1. (a.) sextioårig. 2. (s.) sextioåring, -kymmenvuotinen sextioårig. -lankku, - lauta (sht.) granjplanka, -bräda, -lehtinen sexbladig.

kuusi||lo (filat.) sexblock -et -. -lokeroinen (ksv.) sexrummig. -mitta (run.) hexameter -n -. -mittainen hexametrisk. kuusinen av gran; gran-, kuusin I |kerroin sexdubbelt. -kertainen sex-dubbel.

kuusio 1. (mat. kuusikulmio) sexhörning.

2. (ksv. Pedicularis) spira, kuusipalstainen (kirjp.) sexspaltig. kuusipeura (el. üama dama) dovhjort -en -ar. kuusipiippuinen sexpipig. kuusiiipuinen av gran; gran-, -puu gran -en -ar; (puus.) gran|virke; (~halot) -ved. -rima granribba.

kuusi I [rivinen sexradig. -sataa (luk.) sexhundra. -sataluku sexhundratalet; -sataluvulla på 600-talet. -sivuinen sexsidig. kuusisto ks. kuusikko 2. kuusisärmäinen sexkantig. kuusitavara (sht.) gran|virke -t, -sortiment

-et, -varor (pl). kuusi||tavuinen sexstavig. -tiainen (ent. mus-ta ~ el. Parus ater) svartmes. -toista (luk.) sexton, (-kulmainen sextonhörnig. -sivuinen sextonsidig. -vuotias 1. fa.) sextonårig. 2. fs.J sextonåring.; - tuhatta (luk.) sextusen.

kuusi I [val täinen (mtsh.) med gran som dominerande (förhärskande) trädslag; övervägande granbevuxen. -valtaisuus3 granens förekomst som dominerande trädslag; grandominans -en. -vaneri (sht.) granfaner. kuusi 11 vuo tias 1. (a.) sexårig. 2. (s.) sexåring, -vuotinen sexårig, -vyöhyke (mtsh.) gran|-region, -zon, -skogsbälte, -ääninen (mus.) sexstämmig. kuutamo månsken -et, månljus -et; ~//a i mån|sken, -ljus; oli niin kirkas ~ että näki lukea det var så månljust, att man såg läsa. -haave månskenssvärmeri, -haaveilija månskenssvärmare. -hetki månskensstund. -ilta månskenskväll, -inen månljus. -juova månstrimma; vrt. kuunsilta. -kuva (taid.) månskensstycke. -kävely månskenspromenad, -maisema månskenslandskap. -sonaatti (mus.) månskenssonat (en). -yö månskensnatt, kuutar (Suom. myt.) månens gudinna; mån-

gudinna(n). kuutio kub -en -er. -ida* kubera; ks. seur. kuutioimiiinen (er. mtsh.) kubering, -s(kaava

kuberingsformel. -käyrä massakurva, -laskelma kuberingskalkyl. -menettely kube-kuutioimistaulu — kuvata

kuv

ringsmetod, -taulu, -taulukko kuberings-tabell; f mtsh. J massatabell, -tulos kube-ringsresultat.) kuu tio11 jalka (eng!., amer. vet., er. sht.) kubikfot. (-Muta pris per kubikfot; kubikfotspris. -kauppa försäljning [handel, (in)köp] per kubikfot.)-juuri (mat.) kubikrot (ty), -kasvu (mtsh.) kubiktillväxt; volym-, massa [tillväxt. -kauppa (mtsh.) försäljning (inköp) per volym; volymaffär, -mainen kubisk. -metri kubikmeter, -mitta kubik-, rymd-, volym I mått. -määrä kubik -en, kubik linne-håll -et -, -massa, -volym, (-tuotto massaavkastning.) -nmuo toinen kubisk; kub-formig. -senttimetri kubikcentimeter, -sisältö kubikinnehåll, -syli kubikfamn. - tilavuus2 kubikvolym; kubik -en. -tuotto ks. -määrätuotto. kuutisen omkring "cirka) sex.-kymmentä omkring sextio; ett sextiotal, kuuton månlös.

kuutonen (numero, kort.) sexa. kuutti 1. (el. hylkeenpoikanen) kut -en -ar, sälunge. 2. (mer. jalus) skot -et -. 3. (mer.) fett slags mindre segel)båt. kuu! I täplä månfläck, --ukko (leik.) mångubbe.

-vuos? (iåht.) månår. kuv|a 1. bild -en -er: (painettu) plansch -en -er; (muoto~) porträtt -et -; sanoin ja -in i ord o. bild; (jäljennös) avbild -en -er; (kuvitus) illustration; antaa ~ jst ge en bild av ngt; illustrera ngt. 2. (vertaus ~) sinnebild, symbol -en -er. 3. (mels.) bulvan; vett|e -en -ar; ampua -ilta skjuta för bulvan. 4. (merkki) emblem -et -. 5. (jumalan ~) beläte -t -n; Jumalan ~n mukainen, mukaisesti efter Guds beläte, --aihe bildmotiv. --aineisto bildmaterial, kuva||aja skildrare, tecknare; elämän ~ (elämäkerran kirjoittaja) levnadstecknare, —albumi fotografialbum; bild|verk, -atlas, kuvaama||taidonopettaja (koul.) teckningslärare. -taiteet pl de bildande konsterna, -taiteilija bildande konstnär, -taito 1. (koul.) teckning. 2. framställningskonst, -ton obeskrivlig; sanoin ~ icke med ord beskrivbar; -ttoman kaunis över ali beskrivning, outsägligt skön. kuvaami[|nen avbildande jne.; vrt. kuvata, -skyky förmåga att skildra (framställa); berättartalang, framställningskonst, kuvaamo (valok.) ks. valo-', kuvaannollinen bildlig, figurlig; metaforisk, -sesti bildligt, figurligt; i bildlig (figurlig) bemärkelse; esittää ~ framställa2 bildligt (figurligt); ~ esitelty bildligt (figurligt) framställd, -suus2 bildlighet, figurlighet. kuva-arvoitus bildgåta; rebus -en -ar. kuvaava betecknande, utmärkande, karakteristisk (för ngt); ~lla tavalla på ett karakteristiskt (målande) sätt; olla ~a aikakaudelle (jnk luonteelle) vara utmärkande, kännetecknande för ett tidevarv (karakterisera ngn, vara utmärkande för ngns karaktär), kuvaelma (näyt.; m. kuv., leik.) tablå -n -er;

(kirjallinen) skildring, kuvai||lematon ks. (sanoi n)k u v a a m a-t o n. -lija skildrare, (-kyky förmåga att skildra; berättar|förmåga, -talang.) -lia

skildra; vrt. kuvata, -lu skildring, -lu-kyky skildringsförmåga, ku vai! n -men bild -en -er; (heijastuma) reflex;

(peilikuva) spegelbild -en -er. ku vain i {palvoja bilddvrkare. -palvonta bilddyrkan. -raastaja (k.hist.) bildstormare. kuva||jainen spegel-, skugg|bild -en -er; reflex -en -er. -jäljennös (taid.) reproduktion.

kuvake* (kirjp.) kli(s)ché -n -er. kuvallkieli2 bildspråk, -kirja (Ips.) bilderbok, -kirjoitus bildskrift, -kortti (maisema~) vykort: (valokuva) porträtt -et -. - kudos gobeläng -en -er. -laatta (kirjp.) kli(s)ché -n -er. -lehti illustrerad tidskrift (tidning); bildtidning. -Ilinen (kuvitettu) illustrerad; (kuvin esitetty) bildlig: fknmkas) fasonerad: mönstrad, -luettelo bildförteckning. -lukemisto bildmagasin -et -. »lähetys bild försändelse: vrt. kuva n-. -mai|-nen: -sen kaunis bildskön. -mittaus bildmätning; fotogrammetri, -nauha (raina, elok.) bildband; film. kuvanllheitin (projektiokoje) projektionsapparat. -ihana, -kaunis bild sk ön. -leikkaaja bild|snidare, -skärare, -leikkaus (bild)-snideri. -lennätin bildtelegraf, -lähetin* bildtelegrafsändare. -lähetvs bilditelegrafi, -sändning: trådlös bildöverföring, -ne* (fil.) symbol -en -er. -nollinen ks. k u v a a n-n o 1 1 i n e n. -sähkötys bild telegrafi.^ kuvanto* (tkn. projektio) projektion, -pinta,

-taso projektionslvta, -plan. kuvanl|valaja bildgjutare. -veisto skulptur -en; ks. -veistotaide, (-ksellinen skulptural. -s skulptur -en -er. -taide bildhugg-arkonst; bildhuggeri; skulptur -en. -taiteilija ks. kuvanveistäjä, -työ bild-huggararbete.) - veistäjä bildhuggare, skulptör. -veistäjätär skulptris -en -er. kuva||näyte illustrationsprov. -palvelu (san. ym.) bildtjänst, -patsas bildstod, staty, -piirros plansch -en -er. -pinta bildyta, -postikortti vykort, -puhe trop -en -er. -puoli bildsida, -putki (tel.) bildrör. -raamattu illustrerad bibel; bildbibel, -riita (k.hist.)

bildstrid, -rikas ks. runsask u-vainen, -runsaus2 bildrikedom, -ruutu (tel. ym.) bildruta, -ryhmä en grupp bilder; bildgrupp, -s 1 .'(kal. koho) nätflöte -t -n. 2. (valok.) fotografisk(t) plåt (papper); ljuskänslig(t) film, plåt (papper), -sarja bildserie, kuvastaa 1. av-, åter|spegla: avteckna. 2. (mets. ampua kuvilta) skjuta* för bulvan, -staja återspeglare (jnk av ngt), -stella avspegla; (kangastaa) hägra, -stelu avspegling; hägring, -stin (peili) speg|el -eln -lar; vrt. k u v a i n. -sto (kuvakokoelma) bildsamling; bilder(na) (pl); bildatlas; vrt. kuvateos, -stua avspeglas; avspegla sig; avbildas; avtecknas: avpräglas; (heijastua) återspeglas, reflekteras: hägra; (näyttäytyä) te3 sig; (ilmetä) komma* till synes (i ngt), -stuminen, -stus av-, åter|-spegling; reflex -en -ér; vrt. kangastus, kuva||ta avbilda; (piirtää) (av)teckna; (kertoen, kirj.) skildra; beskriva1; (selostaa) redogöra*; (esittää) framställa2; föreställa2;

(luonnehtia) karakterisera; ~ jlk jks skildra ngt som ngt; se -a hänen sisällislä taisteluaan det avspeglar (ger en bild av) hans inre kamp; hän -si mielialan oikein han skildrade (återgav) stämningen riktigt; mitä tämä -a? vad föreställer det här? ~ matkaansa skildra (beskriva) sin resa; redogöra för sin resa; ~ asia (a) beskriva (framställa) en sak; ~ (esittää) sanoin ja kuvin skildra i ord o. bild. -taide bildkonst, -teos bild-, plansch I verk; bild atlas, gravyrverk. -ton utan bild(er); icke illustrerad, -tus 1. (a.) oskaplig, grotesk, 2. (s.) åbäke -t -n; spöke -t -n.

kuvaus skildring; beskrivning; (kuva) avbildning, bild -en -er; (esitys) framställning. -kyky skildringsförmåga, -taito framställnings-, skildrings|konst. -tapa sätt att avbilda (skildra, framställa); framställningssätt.

kuvautua* avpräglas; vrt: kuvastua, ku|ve* -peen 1. (sivu, kylki) sida; käyttää miekkaa kupeellaan bära svärd vid sidan; vyöttää kupeensa (Raam.) omgjorda sina länder; ks. kupeella. 2. ks. lonkka, nivuset. -Uhat pl (leur.) slaksida. kuvernementti * (er. hist. Ven.) guvernement -et -.

kuvernööri (m. ent. Suom.) guvernör; vrt.

maaherra, kuvevyö (lääk.) brockband. kuvi|kas -kkaan fasonerad; mönstrad; vrt. kuvitettu; kirjailtu; ~ kangas fasonerat tyg. kuvio figur -en -er; (graafinen) diagram -met -; (malli) mönst|er -ret -; (mtsh.) spegel, -ida förse med figurer; mönstra; framställa figuralt (grafiskt); -iva geometria deskriptiv geometri; -iva esitys deskriptiv framställning, -iminen mönstring; förseende med figurer, mönstersättning, -ittaa*, -itus ks. -ida, -iminen. -kellunta (u.) figurflytning. -kudonta mönster| vä veri, -vävning, -kudos mönstervävnad, -kyntö figurplöjning, -llinen grafisk, deskriptiv; (kuvioitu) mönstrad; fasonerad. -luistelu figuråkning; ks. k a u n o 1 u i s t e 1 u. -maalari figurmålare, maalaus figurmålning. -merkki figurtecken, -piirustus figurteckning. -sorvi formsvarv, -ton utan figu-r(er) (mönster); omönstrad, kuvi|ltella* (mielessään) föreställa3 sig; (luulotella) inbilla sig; (ajatella) tänka2 sig; (haaveilla) fantisera; ~ (elää siinä uskossa) että inbilla sig (föreställa sig), att; leva i (ha) den föreställningen, att; saavansa)

förespegla sig, att (få); älä -ttele (kovin, liian) suuria! gör dig inga stora förhoppningar (illusioner)! vrt. kuvailla, -telma inbillning; (mielle) föreställning; (harhakuvit-telu) illusion; (haavekuva) fantasibild -en -er; fantom -et, -en; (uskottelu) förespegling, (-llinen illusorisk.) -tettu * illustrerad, - ttaa* (kirj.) illustrera, -ttaja illustratör, -ttelija (haaveilija) fantast -en -er, svärmare, -ttelu inbillning; (toive) förespegling; illusion; (haave) fantasi -(e)n-er. (-kyky inbillnings-

förmåga. - voima inbillningskraft. - voimai-

nen fantasi|full, -rik.) -tus illustrering; illustration(er). (-työ illustreringsarbete.) kuvo||ttaa* (etoa; kääntää mieliä) kvälja2; minua alkaa — (pyrkii -ttamaan) det börjar kvälja mig; jag får kväljningar, -tus kvälj-ning.

kvadrantti* (mat., täht. ym.) kvadrant, kvagga (el. Equus qvagga) kvagga. kvall||fioi|da (harv. pätevöidä) kvalificera; -tu enemmistö (määräenemmistö) kvalificerad majoritet; -tu velka kvalificerad skuld, -tatiivinen (laadullinen) kvalitativ, -teetti* (laatu) kvalitet, k van j| ti tatiivinen (paljoudellinen) kvantitativ. -titeetti*

(paljous, määrä) kvantitet, -tti* (fys.) kvant -en -a. (-teoria [-kvant[um]-teori).-] {+kvant[um]- teori).+}

kvarkki* (tkn. juustoaine, kaseiini) ostkram

-et; kvark -en. kvarta (sht. ym., neljäs laatuluokka) kvarta. kvartett||i* (mus.) kvartett -en -er. (-laulaja kvartettsångare, -laulu kvartettsång.) -o * (neljän solistin es. sävell.) kvartett, kvartsi (kiv. ukonkivi) kvarts -en -er. -hiekka kvartssand, -itti* kvartsit -en -er. -kivi2 kvartssten. -lamppu kvartslampa, -lasi kvartsglas, -linssi kvartslins. -pitoinen kvartshaltig. -särmiö kvartsprisma, kvartto* (—koko, kirjs.) kvartformat-et. kvartääri|[aika, -kausi (geol.) kvar tär perioden). -muodostuma kvartärformation -en. -systeemi ks. ed.; kvartärsystemet. kvasi Idelik ti,-kontrahti* (Iak.) kvasi|delikt, -kontrakt.

kvasi tieteellinen (muka-tieteellinen) kvasive-tenskaplig.

kveekari (k.hist.) kväkare, -hattu kväkar-

hatt. -puku kväkardräkt. kverulantti (ruikuttaja; käräjöimishaluinen

hnk.) kverulant, kvestori kvestor. - n virka kvestur -en -er. kvinta (viides laatuluokka) kvinta. kvintessenssi (olennaisin osa, ydin, mehu)

kvintessens -en. kvintetti* (mus. viiden solistin yhtye; sävellys sille) kvintett -en -er. kvintti* (mus.) kvint -en -er. -kieli kvint-sträng.

kvitteni (hed., ksv. Cydonia vulgaris, japonica)

kvitten, -marmelaati kvittenmarmelad, kvootti* (jako-osuus, mat. osamäärä) kvot -en -er.

kydettää* (ent. mv., nyk. mtsh.) sveda,

svedja; avbränna, kydönpoltto (Suom. r.) kyttlandsbränning;

avsvedning av kärrodling; vrt. kytö. kyetä* kykenen förmå3; vara (bli) i stånd (förmögen) till ngt; äga2 förmåga (jhk, jks) till ngt; (voida) kunna*; (vrt. jaksaa) mäkta; en kykene nousemaan (ylös) jag förmår (kan, mäktar) inte stiga upp; jag är inte i stånd att stiga upp; ~ suorittamaan tehtävänsä förmå fullgöra sitt uppdrag; vara sin uppgift vuxen; työ, johon hän kykenee ett arbete, som han är förmögen (duger) till, som han går i land med; hän ei kykene työhön (tekemään työtä) han förmår inte arbeta; sinä et kykene mihinkään du duger inte till någonting; hän ei kykene maksamaan hankyhjöttää — kyllästynyt

kyl

mäktar inte betala, (on maksukyvytön) är insolvent; sen kuin (suinkin) kykenen allt vad jag förmår; efter bästa förmåga, kyhjöttää* sitta hopkrupen (nedhukad); istua ~ sitta hopkrupen (nedhukad); sitta o. kura.

kyhmy (pahka; knöl -en -ar; (kuhmu) buckla, bula. -inen knölig, bucklig. -joutsen (el. Cygnus olor) knölsvan. -sauya ks. ryhmysauva. kyhnyttää* 1, skrapa, klia, klå»; (raapia, kuopia) krafsa; (hieroa) gnugga; ~ niskaansa (korvallistaan) klia, klå sig i nacken (bakom örat). 2. (harv. kuhnustetla) dröna, (vetelehtiä) söla. kyhäelmä (en mindre) uppsats -en -er; kria;

(san.) (en liten) artik|el. kyhäilijä (kirjoittelija) skribent; (j.) pennfäktare. -llä (sommitella) sätta* upp (ihop); (järjestää) anordna, inrätta; (kirjoittaa) skriva* (ihop), författa; (laatia) avfatta, -ly utarbetning; författande; penn-fäkteri.

kyhä||tä (rakentaa) bygga; (hastigt) slå ihop;

vrt. -i 11 ä. -ys ks. kyhäelmä, kykene||minen förmåga, -mättömyys2 oförmåga. -mätön oförmögen (jhk till ngt); ur stånd (att); urståndsatt; (kelvoton) oduglig, inkapabel; (pätemätön) inkompetent; työhön ~ oförmögen (oduglig) till arbete; urståndsatt att arbeta; icke arbetsför; ~ täyttämään hankintaa (sopimusta) oförmögen att fullgöra leverans (avtal); saattaa -mättö-mäksi jhk göra ngn oförmögen (bringa ngn ur stånd) att göra ngt; siihen toimeen ~ inkapabel till (inkompetent för) den sysslan; icke vuxen den sysslan; vanha ja ~ (raihnainen) gammal o. krasslig, skraltig, (voimaton) orkeslös; ålderdomssvag. kykene||n ks. k y e t ä. - vä förmögen (i stånd) (jhk till

ngt; (taitava) skicklig; (pätevä) kompetent; (kelpaava) duglig; vrt. perehtynyt; (yhd.) -för, -färdig; työhön ~ (työkykyinen) arbetsför; lentoon ~ flygg, flygfärdig; tehtäväänsä ~ vuxen sin uppgift. -v(äis)yys8 fts. kyvykkyys, kyky. kykk|]iä* ks. kyykkiä, -ä (kuhilas) skyl -en -ar.

kyklooppi* (ant. tar.) cyklop-en-er.-muuri

(ani. rak.) cyklopisk mur. ky|ky* förmåg|a -an -or; (taituruus) talang -en -er; sielun -vyt själsförmögenheter; parhaan ~nsä mukaan efter bästa förmåga; hänellä ei ole siihen ~ä han har (äger) inte (han saknar) förmåga därtill, -inen (yhd.) med -förmåga; arvostelu ~ omdömesgill, -jenetsijä (er. elok.) talangscout, -mies (j.) (en) förmåga. -rakenne anlagsstruktur, kykyttää*, kyköttää* ks. k y v k ö 11 ä ä. kylittäin by(a)vis.

kylje|lkkäin ks. kyljittäin, -llään: maata

~ ligga på sidan, kyljes||tyminen (palvetluminen, mtsh.) över-vallning. -tyä övervallas, -tää övervalla, kylj||etä* (mtsh., puus.) skräda*; bila (på två motsatta sidor), -ittäin sida vid sida; vid varandras sida. kyljys (keit.) kotlett -en -er. -liha (teur.) kotlettkött. -luu kotlettben.

kyl |ki2* sida; (sivusta) flank -en -er; (kulman ~) ben -et -; (laivan) bord -et; vrt. kyljellään; jnk -jessä vid sidan av ngt; (vieressä) invid ngt; vapaasti laivan -jessä (kaup.) fritt fartygs sida (lyh. f a s), -luu 1. (an.) revben. 2. (leik.) hustru, -nen (yhd.) med -sidor; tasa~ (mat.) likbent, -rakennus flygelbyggnad, -suojur i (mer.) fend|er -ern -rar. - viila (met.) flankfil. -äinen ks. -äisrakennus. -äispuu (mer.) utriggare. -äisrakennus (lägre) sidobyggnad, kyll||liksi, -in nog; (riittävästi) tillräckligt, tillfyllest; (tarkoin) nogsamt; siinä (on) ~ det är nog; det räcker till; ei vielä siinä -in inte nog därmed; -in on vuotanut verta det har flutit tillräckligt med blod; joko sinulla on (joko olet saanut) har du redan nog (tillräckligt, tillfyllest)? onko seitsemän kertaa är det nog med sju gånger? är sju gånger tillräckligt? siinä on minulle ~ det räcker till för mig; katsella jtk -ikseen se sig mätt på ngt; syödä -ikseen äta sig mätt; juoda ~ dricka sig otörstig; saada -ikseen jtk, jst få nog av ngt; få sitt lyst-mäte av (på) ngt; ~ (hyvin) tunnettu välbekant; tillräckligt känd; ~ voimakkaasti med tillräcklig kraft; ~ suuri tillräckligt stor; -ikseen nukkunut utsövd; -ikseen levännyt utvilad;-sitä ei voi -in kiittää det står över allt beröm; hän ei ole ~ tarkkaavainen (tarkka) han är inte tillräckligt uppmärksam (visar bristande uppmärksamhet). -yysa mättnad; fullhet; sydämen -yydestä suu puhuu därav hjärtat är fullt, därom talar munnen, kyllä 1. nog; (hyvin) väl; minä ~ tulen jag kommer nog; totta se ~ ön, multa det är nog (visserligen) sant, men; hän ön ~ hyvin rikas han är allt mycket rik; ~pä kävi hullusti! det gick då alldeles på tok; [-(se-pä[s]-] {+(se- pä[s]+} oli hullua!) åh så dumt! ei sisällä, mutta ~ (sitä vastoin) ulkona inte inne, men väl ute; sen hän on ~ (aivan hyvin) voinut tietää det har han mycket väl kunnat veta; vaikka ~ tiesin (vaikka liesinkin) fastän jag väl visste; ajatus ei ole ~kään (tosin) uusi tanken är visserligen inte (suinkaan ingalunda) ny; sitä minä en ~kään ymmärrä det förstår jag sannerligen (nog) icke; minun puolestani ~ gärna för mig; niinpä ~ (aivan niin) ja visst; rätt så; ~pä se sitten onkin hyvä så är den också bra; ~kin (varsin) arveluttava allvarsam nog. 2. (vast. niin) ja; jo; (totisesti) sannerligen, minsann; ~ niin ja (visst)! ~ kai! (vielä mitä! kaikkia vielä! ei muuta mitään!) (iv.) jo vackert! jo jag tackar! än sen då! kylläl|inen mättad; mätt; syöttää (ruokkia) -iseksi mätta, -isyys* mätthet; mättnad; (yllä ~) överflöd -et. -Iti, -Itä ks. kylliksi; syödä -Itään äta sig (alldeles) mätt.

kylläs 11 te (tkn.) impregneringsmedel, -tymi-nen ks. -t y m y s. -tymispiste (fys.) mätt?: ningspunkt. -tymys mättnad; leda (jhk vid, avsmak för ngt).-tymättömyys8 omättlighet; omåttlighet, -tymätönsom inte blir mättad; omättlig; (kohtuuton) omåttlig; som inte får (fått) nog. -tyneisyys8 ks. -tymys. -tynyt

ks : - ty ä. - tys ks. kyllästymys; (tkn.) . impregnering, -tyttää* mätta; (tympäistä) göra* utled(sen); (ikävystyttää) tråka ut; se jo — minua det har jag redan fått nog av. -tyä (saada kyllikseen) tå nog (jhk av ngt); (tympeytyä) känna leda (bli led) vid ngt; ledsna på ngt; (väsyä jhk) tröttna på (hnk.) ngn, (as.) ngt; (tkn.) impregneras; olen jo -tynyt häneen jag har redan fått nog av (ledsnat, tröttnat på) honom; ~ ruokaan bli led vid (ledsna på, få nog av) maten; elämään -tynyt trött (mätt) på livet; led (sen) vid livet; lopen -tynyt ut-led(sen). -tärnö impregneringsanläggning. -tää mätta; (tkn.) impregnera; -letty höyry mättad ånga; kumilta -tetty gummiimpreg-

nerad; jnk -tämä mättad av (med) ngt. kyllään||nyttää ks. kyllästyttää, -tyä* [ks. kyllästyä.

kylme||nnys avkylning, -ntyä * ks. -t ä. -ntää * göra* kall(are); få, bringa att svalna; avkyla8. -ttyminen (lääk.) förkylning; vrt. vilustuminen, -ttyä* bli kall; (vilustua) bli förkyld; förkyla2 sig; -tyin aika pahasti jag blev duktigt förkyld; -Itynyt förkyld, -ttää* förkyla2; (jäähdyttää) avkyla2. -tys förkylning, -ty ttää* (vilus-tuttaa, palelluttaa) lörkyla2; (jäädyttää) komma att frysa, -tä 1. bli (kall)are; kallna; (jäähtyä) svalna; avkylas2; —nevää (mtr.) kyligare. 2. (kuv. laimeta) svalna; mista sitt intresse (jllk för ngn, ngt), ky]m|illeen: jättää huoneet — lämna rummen oeldade; jättää talonsa — lämna sin gård öde. -illään: huone on — rummet är utkylt (står oeldat), -iltään (juoma) avkyld; (kuv.) oförberedd; otränad; syödä ruoka — äta maten ouppvärmd, kall. -iä avkyla2, vrt. kylmää, kylmätä, -iö (kylmä huone, esim. ruokahuone) kallrum, -yys2 kyla; (pakkanen) köld -en -er. kylmiä 1. (s.) (vilu) kyla; (pakkanen) köld -en; tuntea ~ä ruumiissaan känna kyla i kroppen; talven —t vinterns köld. 2. (a.) kall; (us. kuv.): olla — jtk kohtaan (jllk) vara kall mot ngn (förhålla sig kyligt till ngt); heidän välinsä olivat —t förhållandet mellan dem var kyligt; ~ hiki kallsvett; otsa ~ssä hiessä med kallsvetten i pannan; ön — det är kallt; tuli — det blev kallt; ~ ruoka kallmat; ~ ruokalaji kallrätt; —t leikkeleet (keit.) kallskuret; ~ sota kallt krig; minun on — jag fryser; sain jalkani -iksi jag blev kall om fötterna; ~ kohtelu kallt (kyligt) bemötande; lakoa (venyttää, vetää jne.) —nä (sep.) kall|hamra, -räcka, -draga jne.; — rintama (mtr.) kallfront, kylmä||aste (pakkasaste) köldgrad, -fysiikka köldfysik, -hauras (met.) kall-bräckt. -hauraus8 kallbräckthet.-hkö tämligen kall; kylig, -huone kallrum, -kaappi kallskåp. -kastike kallsås. -keskus (mtr.) köldcentrum, kyimäkiskoi|lnen kall; kylig, kallsinnig; (haluton) obenägen; (välinpitämätön) likgiltig, liknöjd (för ngt), -sesti kallt; kyligt, kallsinnigt; obenäget; med likgiltighet (liknöjdhet); suhtautua jhk liian — ställa sig alltför kylig (liknöjd till) ngt. -suus2 kyla; kall-

sinnighet; obenägenhet; lik|giltighet, -nöjdhet.

kylmäkkö* (keit., rav. kylmänruoanlaitlaja)

kallskänk |ä -an -or. -komero kallskänk, kyimäluonteij|nen kall(sinnig). -sesti kallsinnigt. -suus2 kallsinnighet, kylmäni arka ömtålig (känslig) för köld; frost* öm. -eriste kylisoler(ings)material. -haava kylsår. -kalsea gråkall, -kestävä köld|bes-tändig, -härdig, -kirkas frostklar. -kukka ks. kangasvuokko, -lainen ks. k y 1-m ä h k ö. -paikanlisä (Ruots.) kallorts-tillägg. -puoleinen ks. kylmähkö, -ruoanlaittaja ks. kylmäkkö. -tunne köldförnimmelse; känsla av köld. -vihat pl (lääk. vanh.) kallbrand -en; ks. kuolio, -väreet, -väristykset (kalla) rysningar, -äve-nyttäminen (met.; m. kaüräckning. kylmä i permanen tti (part.) kallpermanent-(ning). -päinen (j. kylmäverinen) kallblodig, -sti kallt, -sydäminen hårdhjärtad, -sydä-misyys2 hårdhjärtenhet. -tekniikka köld teknik; vrt. -fysiikka, -tä (jäähdyttää) avkyla2; (aiheuttaa kylmää) åstadkomma* kyla; minua -äj ag fryser*, känner mig frusen; käsiäni -ä jag fryser om händerna; halta ön -nnyt kukat blommorna har frusit, -valos (valususi) kallgjute. -valssaus (tkn.) kall-valsning. -vaunu (raut.) kylvagn, - verinen kallblodig; (el. ks. vaihtolämpöinen). -verisesti kallblodigt. -verisyys* kallblodighet, -vesi kallt, -kalllvatten. kylmä\esi | hana kallvatten(s^kran. -hoito (lääk.) kallvatten(s)kur. -johto (ptk.) kall-vattenledning. -parantola (lääk.) kallvat-tenkuranstalt. -pumppu kallvattenpump, kylp||eminen badning; bad -et -. -eä* bada; käydä -emässä (uimassa) taga (sig) ett bad; (kuv.) kyynelissä -ien badande i tårar, -ijä badare, ks. kylpyvieras. kylpy* bad -et. -aika badtid. -amme badkar. -harja badborste. -hoito badkur, -huone baarum. -kausi bad|säsong, -sejour -en -er. -kenkä badsko. -koppi badhytt. -laitos badinrättning; badanstalt; (iso) kurort -en -er. -lakana badlakan, -liina badhandduk, -lä bad|inrättning, -anstalt -en -er. (-hoito badkur, -hotelli badhotell, -kaupunki badortstad. -nlääkäri badläkare, -ranta plage.) -paikjka badort (-assa vid), -pyyhe badhandduk, -päähine badmössa, -ranta badstrand; (iso ~) plage -n -r. -saippua badtvål. -suola (kosm.) badsalt. -vaippa bad|kappa, -röck.-vasta badkvast, -vesi badvatten, -nieras badgäst, -viitta badkappa, kyltti* (nimi-, liikejkilpi) skylt -en -ar. kyltymä|ittömyys2 omättlighet; omåttlighet, -tön som inte får nog; omättlig; (ylenmääräinen, kohtuuton) omåttlig; (jano) outsläcklig.

kyltyä* få* nog (jhk av ngt); bli mätt (på ngt).

kylvetty* 1. ks. kylvää; pelto on — åkern är besådd. 2. ks. k y 1 p e ä; joko teillä on —? har ni badat redan? kyWe||ttäjä bad|are, -erska. -ttäjätär* ba-dersk|a -an -or. -ttäminen badande, -ttää* bada. -tys badning; badande.kylväj ä — kyniä

kyn

kyivä||jä sånings|man -mannen -män. -minen sående; sådd -en. -mistyö såningsarbete. -mätön icke (be)sådd; obesådd, -ytyä* självså3 sig.

kylvl|ää så3; beså3; (sirotella) strö3 ut; utströ3; (kuv.) utså3; ~ ruista så råg; ~ pelto beså en åker; ~ eripuraisuutta (kuv. levittää) utså tvedräkt; mitä ihminen sitä hän myös niittää som man sår får man skörda; jättää pelto -eiläväksi lämna en åker till besåning; täyteen -etty (kuv.) översållad, fullströdd (jtk med ngt), kylvö sådd -en -er. -aika såningstid, (mtsh.) såddtid. -ala besådd areal; (mtsh.) sådd|-fält-, -yta. -asento (mtsh.) ks. -kuviointi. -aura (mtsh.) såddplog; markbe-redningsplog; kultivator. -heinä odlat, vallhö. -heinä(nurmi, -pelto vall -en -ar; höodling), -herne åkerärt, gulärt. -inen (her.) besådd, -juova såddrand. »kannu (mtsh.) sådd|flaska, -kanna, -kohta (mtsh.) såddfläck, -koje (mtsh.) såddredskap. -kone (mv.) såningsmaskin, (mtsh.) sådd|maskin, -apparat, -kouru (mtsh.) såddränna, -kuokka (mtsh.) såddhacka.-kuviointi (mtsh.) såddförband.-la-va (puut.) fröbädd; sådd-, plant|säng. -maa besått land; vrt. -p e 11 o; (viljelys) odling, -metsikkö (mtsh.) sått bestånd, -mies såningsman. -määrä (mtsh.) froåtgång (vid sådd), -niitty besådd (odlad) äng; vall -en -ar. -nuora (mtsh.) såddlina. -nurmi (insådd) vall. -pelto sädesåk|er-ern -rar. -pussi (mtsh.) sådd-, frö|påse. -päivä sånings-dag. -rivi sådd|rad, -rand. -ruutu (mtsh.) sådd|fläck, -ruta. -s sådd -en -er. -siemen utsäde -t -n. -taimi (mtsh.) såddplanta, -tapa (mtsh.) såddmetod, -työ såningsarbete. -vako såda|fåra, (mtsh. m.) -bälte, -rad. -väli (mtsh.) såddavstånd, kylä 1. by -n -ar; ~ ~//ä by för by; käydä ~//ä (~ssä) besöka byn; mennä ~ZZe gå till byn. 2. mennä ~än (vieraisille) gå på besök (visit); käydä ~ssä (vierai/ssa, -silla) gå på (göra) visit; tulla jnk luo ~än komma på besök till ngn. -illä (vierailla) göra* visit (er); gå* på visit(er); gästa.-ily visit-en-er, besök -et -. -inen rik på byar; by-; (vieras) främmande, -jaotus byindelning. -järjestys byordning. -kapakka bykrog, -kertomus byhistoria, -kirjasto bybibliotek, -kokous bystämma, -koulu byskola, -kunnittain efter byalag(en); byalagsvis; i byalag, -kunta byalag; bysamfällighet. -kuri by-tukt. -Iäinen bybo -n -r; byinvånare; pl -Iäiset byamännen; byfolket, -nalue byområde. -neuvosto byråd. kyläniljuoksu by|spring, -fläng -et. -juoru byskvaller. -kuja ks. -r a i 11 i. -käynti besök, visit, -luuta (halv.) rännkäring, -luvut pl (kinkerit) husförhör, läsförhör -et -. -maa byamark; byns jordområde, -miehet pl byamän. -nuoriso byungdom. -osakas delägare i by. -raitti bygata, -raja bygräns; byarå; byskillnad -en -er. - vanhin (hist.) byäldste, byålder|man -mannen-män; vrt. seur. - vouti (hist.) byfogde, kyläljosuus andel i by; byamål -et -. -rakki (halv. piski) byracka. -räätäli (vanh.) by-

skräddare. -stellä ks. -illä. -suutari byskomakare. -tie byväg. -tuomari ks. -n v a n h i n. -yhdyskunta bysam|fällighet, -liälle. - yhteiskunta bysamhälle. kymi4 flod -en -er; älv -en -ar. -uitto (uit.)

älvf lottning, kymmenen (luk.) tio; ~ aikaan vid tiotiden, -neksi för det tionde, -nes (en) tiondedel -en -ar. -pennin I kolikko, -lantti, -raha tiopen-nisslant. - tuhatta (luk.) tiotusen, -äyrin-postimerkki (Ruols.) tioöresfrimärke. kymmenes 1. (järj.) den tionde. 2. ks. seur. -osa tiondedel. - tuhannes (järj.) den tio-tusende.

kymmen henkinen bestående av tio personer; vrt. -miehinen, -heteinen (ksv.) med tio ståndare, -ikkö* tia; tiomannalag. -in-tuhansin tiotusentals, -isen: ~ kappaletta ungefär tio; ett tiotal, -ittäin i tiotal; (us. m.) dussintals; niitä on ~ sådana finns, de räknas i tiotal, -jakoinen tio-delad. -jalkainen (el.) tiofoting. -järjestelmä (mat.) decimalsystem, -kertainen tio I dubbel, -faldig. -kertaisesti tio | dubbelt, -falt. -kertaistaa tiodubbla. -kertaistua tio-dubblas. -kruununen (Ruots.) tio|krona, -kronesedel, -kronorssedel; en tia. -kulmio (mat.) tiohörning. -kunta ett tiotal, -lehtinen tiobladig. -luku tiotal; (vuosi]luku) decenni|um -et -er; (yhd.) kuusikymmenluvulla på sextiotalet; vrt. kymmenysluku. -markkanen (Suom. ent.) tiomarksslant -en -ar; (nyk. seteli) tiomarkssed|el -eln -lar; (en) tia. -miehinen bestående av tio man; tio-manna. -mies (uit., j. »kymppi») flottarbas -en -ar, flottningsförman. -murtoluku decimalbråk, -numeroinen tiosiffrig. -ottelija (urh.) tiokampare. -ottelu tiokamp, -palstainen tiospaltig. -penninen tiopen-nisslant -en -ar. -piikkinen tiotaggad. -rivinen tioradig. -sivuinen tiosidig. - sormi-järjestelmä (kjk.) tiofingersystem. - tavu inen tiostavig. - vuotias 1. (s.) tioåring. 2. (a.) tioårig, -vuotinen

tioårig, -vuotis-(jakso tioårsperiod, -juhla tioårsfest, -kausi tioårsperiod; [vuosikymmen] decenni|um -et -er. -suunnitelma tioårsplan -en -er.) kymmeny|s 1. (mat.) decimal -en -er. 2. pl -kset (hist. vero) tionde -t -n. -jyvät (hist.) pl tiondespannmål, -lasku decimalräkning, -luettelo (hist.) tiondelängd, -luku decimaltal. -maksu (hist.) tionde(avgift), -mies (ani. hist.) decemvir -en -er. -mitta decimalmått, -määräraha (hist.) tiondeanslag, -määräys tiondesättning, -oikeus2 tionderättighet, -pilkku (mat.) decimalkomma. - vaaka decimalvåg. -vero (hist.) tionde(skatt). -vouti (hist.) tiondefogde, kymmenäyrinen (Ruots.) tio|öresmynt, -öres-

slant, -öring, kymnaasi (hist.) gymnasiium -et -er; vrt. 1 u-kio. -aika gymnasietid, -lainen (lukiolainen) gymnasist, -nopettaja gymnasielärare, -n-rehtori gymnasierektor ks. m. 1 u k i o n|op e 11 a j a, -rehtori, kymppi * tia; (uit.) ks. k y in rn e n|m i e s;

-kruununen, -m a r k k a n e n. kyni|jminen, -ntä* plockande, plockning (av fåglar); snoppning; vrt. kyniä, -ä plocka

(fåglar); (kuv. nylkeä) klå*; ~ lintu plocka en fågel; ~ jltk rahaa klå (plocka) ngn på pengar.

kynkkä* 1. (lin. siipi—) vingben. 2. kävellä käsi—ä (käsikynkässä j.) gå arm i arm. kynnellinen försedd med nagel (naglar),

(klor); klo|beväpnad, -bärande, kynnen||alus: likaiset (mustat) -alukset sorg-kantade, smutsiga naglar, -juuri nagelrot. -muotoinen nagel-, klo|formig. kynnetön (som är) utan (som saknar) naglar,

klor; klolös. kynny|s trösk| el -eln -lar; astua -ksen yli stiga över tröskeln; tämän vuosisadan -ksellä på tröskeln till (vid ingången av) detta århundrade; savusolan — (kaiv.) fuksbryg-ga. -alla: koira makaa — hunden ligger framför tröskeln, -arvo (tkn.) tröskelvärde; kritiskt värde, -matto dörrmatta, -raha (j.) tröskelpengar, kynn|äs -ään (mnt.) landtung|a -an -or. kynn||ättää * låta plöja, -ös upplöjd mark;

nyplöjd åker. kyn|si2* -nen 1. (hnk.) nag|el -eln -lar. 2. (el., tkn., m. kuv.) klo -n -r; ankkurin — fly -(e)t -n; joulua jnk -in (kuv.) råka i ngns klor (i klorna [vantarna] på ngn), ut för ngn, (valtaan) i ngns våld; olla jnk —ssä vara i klorna, vantarna på ngn; (jllk alttiina) vara utsatt för ngt; —n hampain med händer o. tänder, näbbar o. klor; iskeä -tensä jhk hugga sina klor i ngt; (kuv.) lägga vantarna (embargo) på ngt; kuka vain -nelle kykenee (snl.) den som blott orkar (kan); (joka mies) man ur huse; —en »surureunukset» (mustat kynnenalukset) nagelsmuts, »sorgkant», kynsi||ajos nagelböld. -enhoito nagelvård; manikyr, -enpureskelija nagelbitare. -hara (mv.) klösharv. -harja nagelborste. -kytkin klokoppling, -lakka (kosm.) nagel||lack, -polityr, -laukka (valkosipuli, ksv. Allium sativum) vitlök, -magneetti klomagnet. -marto nagelbädd -en -ar. -mö (ksv. Draba verna) nagelört, -nahka ks. -valli, -ntä* klösning. -pakko nageltrång -et. -pihdit pl nageltång, -puikko nagel| pinne, -petare, -rensare. -rausku (kal. Raja radiala) klorocka. -rauta nagel |petare, -fil. -sakset nagelsax. -tikku (Suom. r.) nagelspärra, -valli nagelband. -vekara böjd klo -n -r. -viila nagel|fil, -putsare. -ä klösa2; (raapia) klå*, skrapa; — (raapia, repiä) toisiaan (kissat) klösas; ~ (tav. raapia) korvallistaan klia, klå sig bakom örat. -äes (mv.) pinn-, klös|harv.

kynte* (rak., puus.) fals -en -ar. -höylä fals-hy vei.

kynteli ("ms.; ksv. Satureja hortensis) kyndel-n. kyntteli kkö* kandelab|er-ern-rar; (katto—) ljuskrona, -npäivä (kirk.) kyndelsmässodag. kynttilä 1. (val.) ljus -et -. 2. (tkn.) ks. sy-tytystulppa. -haara ljusarm. -kirnu ljuskärna, -kruunu ljuskrona; vrt. k y n t-t e 1 i k k ö. -muotti ljusform. kynttilän||jalka ljusstake; vrt. kynttelikkö. -karsi ljusskare, -liekki ljuslåga. -niistin * fcs. kynttiläsakset. -päivä ks. k y n t t e 1 i n p ä i v ä. -pätkä ljusstump.

-rannikas ljusmanschett, -sammutin ljus-släckare. -sydän ljusveke, -teko ljustillverkning. -tuli ljuslåga. -valanta ljusstöpning, -valo ljussken, -varjostin ljusskärm, kynttilä||sakset pl ljussax, - tali ljustalg. - tehdas ljusfabrik, -tuli

levande ljus. -valin ljusform. kynttää* (puus., rak.) falsa, kyntynen (sormenpää) fingerspets -en -ar;

(kynsi) klo-n-r; (märehtijän) lättklöv. kyn||täjä plöjare; som plöjer; (maanviljelijä) jord-, åker I brukare, -täminen plöjande; plöjning, -tää* plöja2; ~ maahan nedplöja, kyntö* plöjning, -aika plöjningstid. -maa plöjd jord; (pelto —) åkerjord, -mies plöjare. -rastas (mrt.; tav. ks. laulurastas), -vako (mv.) plogfåra, -viilu (mv.) plogtilt|a -an -or

kynä penna; vrt. sulka; höyhenen

-elmä uppsats; stilprov; (sepustus) kria. kynäi||lijä skribent; (j.) pennfäktare -llä idka pennfäkteri (skriveri), -ly pennfäkteri, skriveri.

kynä||jalava (ksv. Ulmus laevis) vresalm. «kahakka ks. -sota. -kaukalo (koni.) pennfat. -kotelo penn I ask,-fodral, (koul.) -låda;-mies, -niekka skribent, stilist, -n(kärki pennspets. -käyttäjä stilist, skribent, -pidin penn|ställ, -hållare, -piirrin pennstift. -piirto penndrag, -pyyhin penntorkare. -pyörittäjä [j.]ks. kynä i 1 i j ä. -pätkä pennstump, -suojus penn-skydd. -tuote skriftligt alster; alster av [ngns] penna, - varsi pennskaft, - veto penndrag.) -piirros pennteckning, -sankari pennfäktare. -sota penn|fejd, -krig. -fäktning; polemik -en -er. -so t as illa: olla — polemisera (mot ngn); vara inbegripen i en pennfejd (med ngn), -soturi pennfäktare. -sulka pennfjäder, -teline pennställ. -veitsi pennkniv.

kypi (harv. vahv.): — kyllin mer än nog. kyppyrä: —ssä ks. käppyrässä, kypressi ks. sypressi, kypsentää* bringa* till mognad; mogna; (paistaa) grädda; (nhk. parkita) garva; ks. kypsyttää, kypsy||minen mognande; mogning. -mättö-myys2 omogenhet, -mätön omogen; (komp.) -mättömämpi, -mätlömin mindre (minst) mogen. -neisyys2 mogenhet; mognad. - teliä * bringa* till mognad; mogna; (låta* mogna); göra* mogen; (keit.) grädda; (kehittää) utbilda; (kuv.) — tutkielmaa vidare bearbeta, överarbeta en studie, uppsats; låta en uppsats mogna, -ttely över-, bearbetning, -ttää* vrt. -t e 11 ä. kypsyys2 mognad -en; (kuv.) mogenhet, -aste (ksv.) mogenhetsgrad. -ikä mogenhets-, mognads|ålder; (mtsh.) huggbarhets-ålder. -kausi mogenhets-, mognads|period. -koe, -näyte mogenhetsprov. -todistus mo-genhetsbetyg. kyps||yä bli mogen; mogna; (leip. paistua) gräddas; ~ päätökseksi mogna till beslut; -ynyt mogen (jks, jhk för ngt); -ynyt leikattavaksi (mv.) mogen för skörd, -ä mogen; (uuni—) gräddad; (valmis) färdig; ~ vapauteen mogen för frihet; ~ päätettäväksi mogen för avgörande.kypärä

kypärjä (sol.) hjälm -en -ar; (kaski) kask -en -ar; esiintyä avoimin -in (kuv.) uppträda med öppet visir, -katto (rak.) hjälmtak. -n(harja hjälmkam, -koriste [her.] hjälmprydnad. -muotoinen hjälmformig. -peite [her.] hjälmtäcke, -silmikko hjälmgaller, visir, -töyhtö hjälmbusk|e-en-ar.)-solmu (mer. umpisolmu) sjömans-, kryss|knop. kyrassieeri (hist. sot.) kyrassiär. kyrmyniska (m. leik. ahven) kroknack|e, -ig. kyrsä (leipä—) bull|e -en -ar, limpa, kyräillä, kyrätä (jurotella) vara trumpen, (surmulen); tjura; titta under lugg; (vaania, väijyä) lura. kyse: olla —essä vara i fråga; vara ifrågasatt; —essä oleva ifrågavarande; vrt. kysymys, -eilinen 1. (kysymyksessä oleva) ifrågavarande. 2. (epätietoinen) ifrågasatt; tvivelaktig. -ellisyys2 (epätietoisuus) tvivelaktighet.

kyseenalai||nen ifrågavarande; (epätietoinen) tvivelaktig; pitää -sena (epäillä) ifrågasätta*, (epätietoisena) anse tvivelaktig(t). -suus2 tvivelaktighet. kyseinen ifrågavarande, kyse||lijä frågeställare; (en) frågande; spörs-målsställare. -liäs frågvis, -llä fråga (efter), (tiedustella) höra* efter (hos ngn); förfråga sig (jllk jtk hos ngn om ngt); spörja*; vrt. kuulustella; hän -li minulta -lemis-tään hon bestormade mig med frågor; hän -li sinua hon frågade efter dig; mies -li minulta, mitä talo maksaa (talon hintaa) mannen frågade mig om priset på gården, frågade mig, vad gården kostar; mannen sporde mig om gårdens pris; -lin häneltä tietä jag frågade honom om vägen; ~ (kuulustella) läksy(ä) förhöra ngn (på) läxan.

kysely förfrågan, förfrågning; (tutkinto) förhör -et -; (kysymys) fråga; (eduskunta~) spörsmål -et -. -kaavake, -lomake frågeformulär.

kyssä||kaali (keit., puut.) kålrabbi -n. -selkä(inen) kut-, puckel]ryggig; vrt. k y t-t y r ä s e 1 k ä(i n e n).

kysyjä (den) som frågar; (en) frågande; frågeställare, kysymyksenüalainen 1. (puheena oleva) ifrågavarande; (puheena ollut) ifrågasatt. 2. (epävarma, epätietoinen) problematisk; tvivelaktig; voidaan pitää -alaisena det kan sättas i fråga (ifrågasättas); vrt. kyseenalainen. -asettelu frågeställning, - tekijä fråge-, spörsmålsjställare.

kysymy|s fråga; spörsmål -et -; vrt. kysely; tehdä (esittää) — göra (framställa) en fråga (jllk till ngn); olipa sekin —! det var då en fråga! olla -ksessä vara fråga om; ön -ksessä elämä tai kuolema det gäller liv eller död; livet står på spel; tulla -kseen komma i fråga; ifrågakomma; ei tule -kseenkään! det kommer aldrig i fråga! — jää sikseen (raukeaa) frågan förfaller; se asia, josta on — den sak (som) frågan gäller; tärkeät -kset viktiga

frågor (spörsmål); vastata -kseen svara på

(besvara) en fråga; mistä on —? vad är det fråga om? vad gäller det? vad står på? -ksessä ollut (aiottu) ifrågasatt (tillämnad;

— kyteä kyt

tilltänkt); päivän — en fråga för dagen; en dagsfråga; en aktuell fråga; -ksen ollessa siitä asiasta då det gäller (apropå) den frågan; tuomarin -ksen johdosta med anledning av domarens fråga; på fråga av domaren; on — vain siitä, saammeko apua (vain tavasta) frågan gäller blott, om vi får hjälp (gäller endast sättet), -kaavake ks. k y s e-1 y~. -lause frågesats, -lomake ks. kys e-ly~. -merkki frågetecken, -oikeus2 frågerätt. -partikkeli (kiel.) frågepartikel, -päivä (kirk.) frågodag. -sana frågeord.

kysy||ntä * efterfrågan (jnk på ngt); vrt. kysymys. -vä (kiel.) interrogativ; frågande. -västi frågande.

kysy I ä 1. fråga; (tiedustella) spörja*; ~ jltk jtk fråga (spörja) ngn om ngt; jos jk -y minua om ngn frågar efter mig; ~ itseltään (miel.: miettiä mielessään) fråga sig; ställa sig en fråga; (kysellä) fråga efter (förfråga sig om) ngt; förfråga sig (höra sig för) om ngt; ~ syytä jhk fråga efter orsaken till ngt; hän -i vointiani han förfrågade sig (hörde sig för) om mitt befinnande; -in häneltä tätä asiaa jag frågade honom om denna sak; — jnk syntymäpaikkaa fråga efter, höra sig för om ngns födelseort; hän ei -nyt kustannuksia (ei välittänyt kustannuksista) han frågade inte efter kostnaderna; ~ hintaa höra sig för om priset; minulta —ttiin jag blev tillfrågad (åtspord); ~ neuvoa jltk fråga ngn till råds (inhämta ngns råd); vielä häntä -yl (tottahan toki!) det var då en fråga! -essäni vid (på) min fråga; -Itäessä hän vastasi på gjord förfrågan (på tillfrågan, tillspord) svarade han; -ttyäni (-mykseeni) hän vastasi på min fråga svarade han; -mätiä esimieheltään utan att fråga (ha frågat) sin förman. 2. (haluta nähdä, saada): sitä tavaraa ei -tä den varan är inte efterfrågad; sitä kirjaa -tään paljon den boken är mycket efterfrågad, röner stor efterfrågan; -tty tavara (kaup.) en efterfrågad vara; en vara, som röner efterfrågan. 3. (vaatia, edellyttää) kräva, erfordra, (tehdä tarpeelliseksi) göra erforderlig (nödvändig); hanke -y lisämenoja företaget gör ytterligare utgifter nödvändiga, kräver ytterligare utgifter; se -y kärsivällisyyttä det prövar tålamodet (kräver tålamod); siinä -ttiin suurta uhrautuvaisuutta offervilligheten togs starkt i anspråk; ~ paljon vaivaa kosta mycken (stor) möda; siinä -tään (koetellaan) hänen kykyään där sätts hans förmåga på prov; se -y aikaa det fordrar (kräver) tid; det tar tid (i anspråk); se -y voimia det kräver krafter; (rasittaa) det tär (kostar) på krafterna; (juuri) sitä nyt -tään det är det som det nu gäller; siinä -tään voimia där behövs, erfordras det krafter; hänen voimiaan (tietojaan) -ttiin (tarvittiin) hans krafter (kunskaper) togs i anspråk; kärsivällisyyttä -vä tålamodsprövande.

kysäi stä framkasta en fråga; vrt. kysyä.

-sy (en framkastad) fråga.

kyt eminen pyrande; glödande, -eä* pyra*;

(hehkua) glöda*; viha -i yhä hänen mielessään (kuv.) han glödde ännu av hat; hatet

pyrde ännu i honom; se -ee (jnk) mielessä (det) leker (ngn) i hågen; kauan -enyt tyytymättömyys ett länge närt missnöje (jhk med ngt).

kytkevinä (tkn.) aggregat -et -. -ntä* (er. tkn.) koppling; (kahlehtiminen; kuv.) fjättrande; vapaa ~ fri(hjuls)koppling; irrottaa -nnästä av-, ur-, från|koppla. (-kaavio [shk.] kopplingsschema, -laite kopplingsanordning. -virhe felkoppling.) -ytyä* sam-man|kopplas, -länkas; (liittyä) ansluta* sig (till ngt), -ä (mv.

panna kytkyeen) klava; (tkn.) koppla (till ngt); tillkoppla; ~ kiinni an-, fast|koppla, (ketjuilla) fastkedja; (kahlehtia) fjättra (jhk vid ngt); ~ yhteen sammankoppla med ngt; (yhdistää) sammanföra (förbinda) med ngt; (tehdä riippuvaksi jst) göra beroende av ngt; ~ toisiinsa sammankoppla; -tty (kuv.) klavbunden; ~ sarjaan (rinnan, shk.) koppla i serie (parallellt).

kytkin koppling; vapaa ~ frikoppling, -hahlo (tkn.) kopplingslänk. -haka (ajon., raut.) kopplingshake; spärrhake, -kaava (shk.) kopplingsschema, -kartio (tkn.) kopplingskona. -kela (shk.) kopplingsspole, -ketju (ajon., raut.) kopplingslkätting,-kedja, -koje (shk.) kopplingsapparat, -koneisto kopplingsmekanism. -koura (ajon., raut.) kopplingsklo. -lamelli (tkn.) kopplingslamell, -levy (shk.) kopplings|platta, -bräda, -nivel (tkn.) kopplingslänk. -pöytä (shk.) ma-növerpulpet. -taulu (shk.) manöver-, kopp-lings|tavla; instrumentbräda, -vipu (tkn.) kopplingsspak. kytkye (kone~) aggregat -et -; vrt. kytkyt 2. kytky|t 1. (kaula~ mv.) klav|e -en -ar; bindsle -t -n. 2. (tkn.) kopp lei -let-, koppling; (ketju) kpdja, kätting; panna -een (fast)-koppla; irrottaa (päästää) -estä från-, av|-koppla;' olla -essä vara kopplad, kyttyrä puck|el -eln -lar. -inen pucklig. -selkä puckelrygg. -selkäinen puckelryggig. -sel-käisyys2 puckelryggighet. kytt|ä* (vanh. ampuja) skytt -en -ar; sala~ (halv.) tjuv-, kryp|skytt. -äillä (halv. kuv. vaaniskella) ligga* på lur; passa på; (havitella) fika efter (ngt), -äri (j. halv.) ks. urkkija, v a a n i s k e 1 i j a. kytätä* ks. k y t t ä i 11 ä. kytö* (mv., mtsh., Suom.r.) kyttland; avsvedd kärrodling, -heitto* övergiven kärrodling. -maa ks. kvtö. -savu torvrök; (Suom. r.) kyttlandsrök. kyvy kkyys2 förmåga; (lahjakkuus) begåvning; (taitavuus) skicklighet, (-rakenne ks. kyky-.) -kkäästi med förmåga; skickligt, -käs begåvad; skicklig, -ttömyys2 oförmåga; (sukupuoli~) impotens -en. -tön som saknar förmåga (begåvning); obegåvad; oförmögen (till ngt); (sukupuol.) impotent, kyy (el. Vipera berus) huggorm -en -ar. kyydin! pito (ent.) skjutshållning, -vaihto

skjutsombyte, kyydi tsijä skjutsare, skjutskarl; vrt. kyytimies. -tys skjutsning. (-aika skjuts-ningstid. -raha skjuts|lega, -pengar.-rasitus [hist.] skjutsningsjbesvär, -tunga, -velvolli-

nen skjutsningsskyldig. - velvollisuus2 [hist.] skjutsningsskyldighet.) kyyhky (nen) (el. Columha) duva. kyyhky (se)n|!muna duvägg. -poikanen duvunge.

kyyhkyslakka duvslag, -pari duvpar. -posti

duvpost. kyyhöttää* ks. k v y k ö 11 ä ä. kyykis||tellä ks. -t y ä. -tyminen nedhukning. -tyä huka sig ned; kura; -tynyt, -lyneenä nedhukad. -tää böja2 ned. kyykkiä * huka sig ned; vrt. seur. kyyk|ky*: olla -yssä sitta* på huk; vara nedhukad; kura; laskeutua ~yn huka sig ned; sätta sig på huk. -asento nedhukad ställning, -käynti (voim.) dvärggång. -sil-lään ks. k y y k y s s ä. kyykkä (keila) k agi| a -an -or. kyykäärme ks. kyy; ~itten sikiö (t) (kuv.)

huggormars avföda. -naaras äsping -en -ar. kyyköttää* huka; sitta* på huk, nedhukad, kyynel tår -en -ar; puhjeta (heltyä) ~iin brista ut i tårar (i gråt); kylpeä ~issä (sulaa ~iin) bada (smälta) i tårar; ~ten lähde tårekälla. -ehtiä* (silmä) tåras; (hnk.) fälla2 (utgjuta*) tårar; (itkeä) gråta*, -einentår|-fylld, -dränkt, -etön tårlös; utan tårar; -ettömin silmin med tårlösa ögon. kyynel||helmi ks. kyynel, -herkkä gråt-, tår|mild. -kaasu tårgas, -kanava (an.) tårgång. -karpalo tår. -kivi tårsten; dak-ryolit -en -er. -laakso (heng. murheen laakso) tåredal(en). -luu (an.) tårben, -neste (fysiol.) tårvätska, -paju ks. hauta-p a j u. -pisara ks. kyynel, -piste (an.) tårpunkt, -pussi (an.) tårsäck -en -ar. -rauhanen (an.) tårkörtel, -silmä: -silmin med tårar i ögonen; under tårar; tårögd, -silmäinen tårögd, -tiehyt tårkanal, -tulva tåre|flod, -flöde, -tyä* tåras, -vesi (run.). ks. kyynel(et). -virta tåreflod. -vuoto tårflytning. -öidä ks. -ehtiä; -öivä tårdränkt.

kyyni||kko* cyniker, -nen (häpeämätön) cynisk. -sesti cyniskt, -syys2 cynism, kyynysilmä plir-, kis|öga. -inen kis-, plir|ögd. kyynärüittäin alntals. -keppi ks. -p u u. -koukku armveck -et -. -luu (an.) armbågs-ben. -nivel armbågsled. -puu aln|mått, -sticka, -pää armbåg|e -en -ar. (-taktiikka [iv.] armbågstaktik.) -sulka (lin.) armpenna. -taive armveck; ks. kyynärkouk-k u, -varsi underarm -en -ar. kyynärä (pit. ml.) aln -en -ar. -keppi ks. kyynärpuu. -mitta alnmått. -n|levyi-nen, -pituinen alns |bred, -lång. kyyppi* (värihaude) kyp -en -ar. kyyris||ltellä ks. -t y ä. -tyminen nedhukning. -tyä huka sig ned; kura; (kumartua) buga (böja2) sig; (lyyhistyä) falla* ihop. -tää böja2 ned;

vrt. köyristää. kyyry: olla ~ssä (~llään) vara nedhukad; sitta* på huk; kävellä selkä ~ssä kuta. -mmässä mera nedhukad; vrt. k y v k k y. kyyröttää* vara (sitta *) nedhukad; kura. kyyti* 1. skjuts -en -ar; lähteä jtk komma o. skjutsa ngn. 2. (vauhti) fart -en; yhtä ~ä utan uppehåll; på samma gång; i ett (enda) kör; aika ~ä medkyytiasema — käpylintu

käp

god fart; lähteä aika -ä sätta god fart. -aseina (ent.) skjutsstation, -hevonen skjutshäst, -kärryt pl skjutskärra, -lahko (hist.) skjutslag -et -. -laitos skjutsinrättning. -maksu skjutslega. -matka skjutsfärd. -mies skjutskarl, -palkka skjutslega. -poika skjutspojke; (leik.) tilltugg (till snapsen), -raha skjutspengar pl. -rasitus skjuts|-besvär, -tunga. -taksa skjutstaxa. -tie skjutsväg. - toimi skjutsväsen, -urakoitsija skjutsentreprenör. - vaunut pl skjutsvagn. - velvollinen (hist.) skjutsningsskyl-dig. -velvollisuus2 (hist.) skjutsningsskyl-dighet. -väli skjutshåll, kyyttö* ko med vitt streck långs med ryggen.

-silmä vind|ögd -ögt. ky|äs -kään (mrt.) 1. (auma) stack -en -ar. 2. (kuhilas) skyl -en -ar. -tää (panna ky-käille) stacka, skyla, kyökki * (j. vanh.) ks. keittiö, -ruotsi (j.) svenska med finsk brytning; rotvälska. kyömy- (a.) (kaareva) krökt; (koukkuinen) krokig; (laitto-) bruten, -kattoinen med brutet tak. -nenä (hnk.) kroknäsa; örnnäsa. -nokka (lin.) böjd näbb; (j.) ks. ed. kyöpeli (taik.) troll -et -: spöke, -nmatka blåkullafärd. K-n vuori (tar., taik.) (ett) Blåkulla.

kädelli|nen 1. (a.) försedd (utrustad) med hand (händer). 2. (s.) pl -set (el. Primates) handdjur(en). käden|lanto hand |slag, -tryckning, -kään|ne: -teessä i en handvändning, -lappea handflata. -leveys ks. kämmenen^, -liike rörelse med handen; handrörelse; gest -en -er. -lyönti handslag, -muotoinen hand-formig. -ojennus handräckning, -pesu ks. k ä s i e n~. -puristus handtryckning, -selkä handrygg; yttersidan av handen. -sija hand I tag -et -, -fäste; dörrvred; krycka. ^ kädestä||ennustaja, - ennus tami nen, -katsoja, -katsominen, -lukija, -lukeminen kiromant -en -er, kiromanti -(e)n. kädetön (som är) utan hand (händer); vrt. käsipuoli, käen||kaali (ksv. Oxalis) harsyra. (--mustikkatyyppi f mtsh. J Oxalis-Myrtillustyp, har-syra-blåbärstyp.) -kukka (ksv. Lychnis flos-cuculi) gök|blomma, -blomster, -minttu (ksv. Satureja acinos) har|mynta, -timjan, (-öljy kyndelolja.) -muna gökägg, -piika (el. Jynx torquilla) göktita. -rieska (ksv. iso— Gagea lutea) större vårlöken; pieni — (G. minima) mindre vårlöken, käes|ltää fiska med skottnät. -verkko (käes) skottnät.

käetä* l.käkeän (aikoa) ämna, (luvata) lova; (tavoitella) fika efter; (haluta) ha lust; önska, 2. (prs.) : käkeää vieraita det betyder främmande, varslar om främmande, käher|jrys koaffering, frisering; frisyr -en -er. (-lamppu friserlampa. -pihdit, -raudat, -sak-set pl frisertång.) -täjä koafför, frisör; / koaf-fös, frisös -en -er. -tärnö ks. kampaamo, -tää* koaffera, frisera, -ä ks. kihara.

kälie||ys2 heshet, -yttää* göra* hes. -ä hes;

huutaa kurkkunsa —ksi skrika sig hes. -ästi hest.

kähi|[nä väsande, väsning. -stä väsa*.

kähm||iä 1. (kuhnuslella) söla, dröna. 2. (salaa)— smussla. 3. (hapuilla) treva, -ä (mrt.) unen — sömndruckenhet -en: yrvakenhet-en; vrt. käsi-, s al a|k ä h m ä(i 1 y). kähvel||Iys snattande, snatteri; (j.) snytande; smu|ssel -sslet. -tää* (j. us. vrk. näpistää) snatta, snyta *; smussla (bort), kähähtää* fräsa2 (till).

kähärä ks. kihara, -karvainen krull-

hårig; krullig, käkeää * ks. käetä.

käk|i2* 1. (el. Cuculus canorus) gök -en -ar; ~ kukkuu göken gal (kukkui gol). 2. olla -enä (j. kuv.) vara full (som en kaja), käkkyräl|mänty, -petäjä knotig tall; martall, käkättää * 1. (onom.) kälta, käx a. 2. (inttää

vastaan) käbbla, bjäbba emot. kökönen (hyv.) ks. käki. käly svägerska, -kset pl: he ovat — de är svägerskor.

kämmekkä* (ksv. Orchis) nyckelblomst|er -ret -; orkidé -n -er. -kasvi orkidé -n -er. kämmen flata handen; handflat|a -an -or; (karhun—) (björn)ram -en -ar; hoitaa kuin kukkaa -eitä (kuv.) bära ngn på sina händer. -

enleveys (en) handsbredd, -enlevyinen handsbred; lika (så) bred som flata handen. -enmuotoinen handformig. -luu (an.) mellanhandsben. -patukka (ent. er. koul.) handplagg -or. -pohja handflata. -tää* (leik. kätellä) skaka labb (med ngn), kämnerioikeus (Iak. hist.) kämnersrätt. kämpiä* k kömpiä, kämppä * barack -en -er; (metsä-) skogs|-hydda, -arbetar|härbärge -t -n, -barack, -illä (j.) leva2 barackliv. »-laki» lag(en) om skogsarbetarhärbärgen. kämpy||ryys2 krokighet. -rä (väärä) krokig.

(-jalka [a.] krokbent.) kämpäle ks. kimpale, möhkäle, känni (krk.): olla —ssä vara full (drucken,

rusig). -nen (s., a. krk.) full, supig, känny (j. Ips. käsi) hand -en, händer, kännätä (krk.) supa, ruckla. känsi||styä, -ttyä* (tulla känsäiseksi) bli vårtig (valkig).

känsä 1. (hnk. iho—) vårta; (kovettuma) valk -en -ar; förhårdnad -en -er; (varpaan—) liktorn -en -ar. 2. ks. kääpä, -inen vårtig; valkig, -kourainen med valkiga nävar, -rengas (lääk.) liktornsring. känttyrä: äijän— (halv. läh.) gubbstut. känä (j.) gruff; gnabb; ks. (vi h a n)k a u n a. käper||tyä* (kurtistua) skrumpna; (kellistyä) dimpa*; (—kokoon) falla* ihop; (kokoon) -tynyt skrumpen; hopkrumpen. - tää* bringa att skrumpna; (rypistää) skrynkla, käppelä (harv. ketterä) flink, behändig, käppyrä: —ssä (kurtistunut) skrumpen, hopkrumpen; (koukussa) i krökt (böjd) ställning; hopkurad; mennä —än skrumpna; krökas, böjas; kura ihop sig. käp||pänä pyssling; ukon — gubbstrutt; eukon — nuck|a -an -or. -ristyä skrumpna; knorra ihop sig; vrt. käpertyä.

käpy* 1. (havup.) kott[e -en -ar. 2. (verk-

ko—) bindnål -en -ar (vid nätbindning), -ahdos (mtsh.) kottsats (vid klängning). -kylvö kottsådd. -lintu (el. Loxia) korsnäbb

-en -ar. -lisäke (an.) epifys, tallkott(s)-körtel. -niiles (leik. orava) kurr|e -en -ar. -rauhanen (an.) ks. -1 i s ä k e. -sato (mtsh.) kottskörd. -suomu kottfjäll. -tikka (el. Dendrocopos major) större hackspetten, käpäl||ys ks. -ä 1 a u t a. -ä tass -en -ar; (jalka) fot foten fötter, (-lauta [hist. mets., [-ketun-pyydys]-] {+ketun- pyydys]+} rävklyka; [kuv.] joutua ~an råka fast, illa ut. -mäk|i: lähteä -een ta* till fötter[na]; lägga benen på ryggen; ta* till harvärjan, till schappen; ajaa -een jaga på flykten.)

käre||ys2 strävhet; heshet, -ä (karkea) sträv;

(käheä) hes. -ästi strävt; hest. kärhüellinen (ksv.) klängeförsedd; med klänge; (yhd.) kläng-, -i2 (ksv.) klänge -t -n. kärhämä gräl, kiv; slagsmål, käri||nä fräsande, fräsning, -styä (keit.) brynas2. -stä fräsa2, -stää (keit.) fräsa2 upp; steka; ~ voita bryna smör. kärjej|kkyys2 (kuv.) skärpa; spetsighet. -kkäästi skarpt; bitande; spetsigt, -käs spetsig; (terävä) vass, skarp, -ntuki (jlkn.) tåstyvning. -stäminen tillspets|ning, -ande. -stää (tilljspetsa; (teroittaa) vässa2; (kuv.) skärpa2, -tön (som är) utan spets (udd); uddlös; (tylsä) slö. kärjimmäinen (ulommainen) ytterst; (etumainen) främst, kärjisj[tyminen (kuv.) till|spetsning, -skärpning. -tyneisyys2 tillspetsning. -tyä (kuv.) tillspetsas; förvärras; -tynyt tillspetsad, kritisk; tilanne -tyy -tyrnistään situationen tillspetsas (förvärras) allt mer. -tää tillspetsa; (tiukentaa) skärpa2, kärjys (kärkilappu) tå|hätta, -kappa. kärke||vyys2 (kuv.) skärpa, - vä uddig, spetsig; (terävä) skarp; (pureva) bitande, (-kielinen med vass tunga; vasstungad.) kär |ki2* 1. (es.) spets -en -ar; (her.) spets, ge-ra; (puukon, neulan ~) udd -en -ar. 2. (urh., etupää) tät-en-er; topp-en-ar; spets. 3. (sot.) spets; ~joukkue för-, spets|pluton. 4. (snt.): niemen -jessä ytterst på udden; olla -jessä (johdossa) leda.-joukko tät-, för|trupp; (kuv. valiojoukko) elit-en. -kaiverrin spetsstick|el -eln-lar. -karva stickelhår, -kohta toppunkt; (kuv.) klimax -en. -komppania för-, spets|-kompani. -mies (urh., kuv.) tätman; den ledande, -nen (yhd.) -uddig; moni~ mång-uddig. -paikka (urh.) tätplats, -pihdit pl spetstång. -piste (mat.) spets -en -ar. -sorvi (srv.) spetssvarv, - terä spetsstål -et -. -tulos (urh.) toppresultat, - väli vingbredd; spännvidd.

kär||kkyilijä, -kkyjä (halv.) (som är) fiken efter ngt; som spetsar sig på ngt; (havit-telija) spekulant, -kkyä* efter|trakta, -fika; trakta, fika (efter ngt); snålas (efter ngt); (havitella) spekulera; (tavoitella) pretendera (jtk på ngt), -kkäys2 begärlighet; lust -en; fikenhet, -kkäästi begärligt; lystet; fiket; snålt; (halukkaasti) gärna; vrt. seur. -

käs -kkään (halukas) fiken, lysten (jhk, jllek efter ngt); angelägen (tekemään jtk att göra ngt); hågad (för ngt); (valmis) flink, färm (till ngt); (j. perso) begiven (jllk på ngt); ~ (perso) uutisille nyhets|hungrig,

-lysten; ~ tulemaan hågad (flink, färm) att I 306

komma; -kkäin silmin med begärliga (lystna) blickar; med giriga ögon. kärppä* (el. Musteta erminea) hermelin -en

-er; vessla, lekatt -en -er. kärpä|nen 1. (el. M usea) fluga; (kuv., Ips.) pippi -n; tehdä -sestä härkänen (kuv.) göra en elefant av en mygga; kaksi -stä yhdellä iskulla (yksi tie, kaksi asiaa) två flugor i en smäll. 2. (mieliharrastus, »hulluus»j hobby, käpphäst, vurm; pippi (på ngt), kärpän||nahka (trk.) hermelinskinn, (-kaulus hermelin krage, -reunus hermelinbräm. - viitta hermelinmantel.) -suku (el.) vesslesläk-te(t).

kärpäs||enlika ks. -tahra, -haavi flughåv. -huisku flugviska. -lasi flugglas. -lastu flug-spån. -liima fluglim. -loukku (ksv. Dio-naea muscipula) flugfälla (P. Am.). -läpsä, -lätkä flugsmälla. -myrkky fluggift, -paperi flugpapper. -pyydys flugfångare. -ruttosieni flugsnyltsvamp. -ruuti (frm. apt.) nikt -en (-et), -sarja (pn.,nrk.) flugvikt (tpm.), (pn.) bantamvikt. -sieni (ksv. A manit a) flugsvamp. -sieppo ks. sieppo, -suosija (ksv.) flugblomma, -tahra flugsmuts -en. - verkko flugnät.

kärry|[keli kärrföre. -kuorma kärrlass. -kyyti kärrskjuts. -n(aisa kärrskalm. -akseli kärr-axel. -napa kärrhjulsnav. -pyörä ks. rattaanpyörä, -raide, -raitio kärrspår.)

kärr||yt pl (tav. rattaat) kärra; päästä -yille (j. leik.) fatta galoppen; pysyä -yillä (vrt. ed.) följä med i galoppen; vara med på noterna, -ätä (työntää kärryillä) kärra, kärsi||minen ks. seur. -mys lidande, (-historia [us k.] passionshistoria, -kukka [ksv. Passiflora] passionsblomma, -näytelmä [-pas-sions[skåde]spel.-] {+pas-sions[skåde]spel.+} - toveri olycksbroder, - viikko [kirk.] passionsvecka.) -mättömyys2 otålighet. -mättömästi otåligt, -mätön otå-lig.

kärsi väUi ||nen tålmodig, tålig, -sesti tålmodigt, tåligt, -syys2 tålamod -et; -syyltä kysyvä tålamodsprövande, kärsi I ä 1. lida; ~ nälkää lida hunger; ~ hätää lida nöd; (kokea kovaa) slita ont; ~ (jnk) puutetta lida brist (på ngt); ~ tappio (sot.) lida nederlag (bli besegrad); — vahinkoa lida förlust (förlora) på ngt; hän joutui siitä -mään han kom att bli lidande på (genom) det (han fick sota för det); jouduin hänen takiaan -mään vahinkoa jag blev lidande på honom; ~ rangaistus lida (utstå, undergå) straff; (olla parhaillaan -mässä) avtjäna ett straff.

2. (kestää) genomgå, utstå, (sietää) tåla; ~ (kestää) koettelemuksia utstå (genomgå) prövningar; asia ei kärsi (siedä) lykkäystä saken tål inte uppskov; en voi ~ (sietää) häntä jag kan inte tåla (fördra[ga]) honom.

3. (sovittaa) sota för; kyllä hän joutui siitä -määnkin nog fick han minsann sota för det; (vammana) han kom att ha men av det; ei asia siitä kärsi (mitään) saken lider inte därpå (tar ingen skada därav); hän sai ~ (joutui -mään) tottelemattomuudestaan han fick sota för sin olydnad; ~ (sovittaa) rikos försona (umgälla) ett brott. 4. (snt.) ;

~ kuolema ljuta döden; joutua -mään mahd.kärsä —]

vahinko få taga den eventuella risken; joutua -mään suuria vahinkoja få vidkännas stora förluster; ~ tappio (rh.) få vidkännas en förlust; ~ (maksaa) kustannukset vidkännas, stå för kostnaderna, kärsä (sian) tryne -t -n, (norsun) snab|el -eln -lar; (kuono) nos -en -ar; elää kädestä ~än (j.) leva från hand till mun. -kala (el. Labridae) snultra. -käs 1. (a. -Ilinen) försedd med tryne (snabel). 2. (hnt.) snyt-bagg|e -en -ar; viv|el -eln -lar. -mö (ksv. Achillea) röllek|a -an -or. -rengas (mv.) nosring. kärttyisä ks. k ä r t y i n e n. kärtt||äjä som kältar; (kerjääjä) tiggare, -ää* kälta; (kerjätä) tigga2; (koira) snugga, kärtyi||nen vresig; (ärtyisä) retlig; (mariseva) knarrig; knottrig; (äkkipikainen) snar|-stucken, -sticken; (kärsimätön) otålig, -sesti vresigt; knarrigt; knottrigt; otåligt; retligt. -syys2 vresighet; retlighet; knarrighet; knott-righet; snar|stuckenhet, -stickenhet; otålighet. -sä ks. kärtyinen. kärven||nys svedning. -tyä* bli svedd; svedas2; -tynyt svedd, -tää* sveda2; (keit.) griljera; ~ tukkansa sveda håret, käry 1. os -et; saada (olla) jst få (ha) hum om ngt; tuntea palaneen (m. kuv. uhk.) det börjar osa bränt. 2. pl ~t: siitä tuli jk kärähti (paloi) ngn blev, råkade fast. -inen osande, -ttää* 1. osa. 2. ~ tupakkaa röka (tobak), bolma, blossa. 3. (sot., koul. polttaa) sätta fast (ngn), -tä 1. osa; ~ palaneella osa bränt. 2. (j. sot. palaa) bli, råka fast (för

ngt), kärähtää* fräsa2; (kuv. sot., koul.) ks. kärytä.

käräjä||aika tingstermin, -apulainen (Iak.) tingsbiträde, -asia tingssak. -huone tingshus. -huoneisto tingslokal, -istunto tingssammanträde. -juttu tingssak -en -er; (rii-tajutlu) process -en -er. -kansa tingsmenighet. -kapat pl (-jyvät, hist.) tingsgästning -en. -kestitys ks. ed. -kirjuri tingsskrivare, -kunta tingslag, -matka tingsresa. -nkävijä ks. -p u k a r i. -nkäynti ks. käräjöiminen. -paikka tings|stad -en, -ställe, -pukari processmakare. -päivä tingsdag. -pöytä tingsbord; (tuomarinpöylä) domarbord. -rahvas tingsmenighet, -rakennus tingsbyggnad, -rauha tingsfrid, -saarna tingspredikan, -sali tingssal, käräj|ät pl ting -et -; lakimääräiset ~ lagtima ting; väli~ urtima ting; -issä, -illä vid tinget; haastattaa (haastaa) -iin (instämma till tinget; tingföra; istua -iä förrätta (sitta) ting; hålla ting; käydä -iä jnk kanssa föra en rättegång med ngn; gå till rätta med ngn; (ajaa juttua) processa med ngn.

käräjä||talo tingsgård, - tupa tingsstuga, - väki,

-yleisö tingsmenighet, kärä|ljöidä processa; (riidellä) tvista; ruveta -jöimään jnk kanssa börja processa (an-hängiggöra en process) med ngn. -jöimi(nen processande. -shalu, -shaluinen processj-lystnad, -lysten.) -jöinti ks. -j ö i m i n e n. käräpirkko* (Ips.) lipsill; kinkblåsa. käräyttää: polttaa ~ bränna.

räsij untta käs

kä|si2* käden hand handen händer; ~slään tekevä slöjdkunnig; ottaa jtk -destä (kiinni) fatta ngn vid handen; ottaa -teensä taga i handen; fatta med handen; joutua jnk ~in råka (falla, komma) i ngns händer (i händerna på ngn); valta keskittyi yksiin ~in makten koncentrerades på en hand; saada jk ~insä få ngn i sina händer, (jtk hoitaakseen) få hand om ngt, (kiinni) få tag (fatt) i (på) ngt, (sattumalta) komma över ngt; koettaa saada jk (tavoitella jtk) ~insä försöka få tag på ngn, (jtk) efterfika (fika efter) ngt; eftertrakta ngt; saada jtk ~stään (valmiiksi, syntymään) få ngt ur händerna (undangjort, undanstökat); tilaisuus pääsi menemään ~stäni tillfället gick mig ur händerna; päästää ~stään lämna ifrån sig; (antaa mennä) låta gå sig ur händerna; olla jnk ~ssä (vallassa) vara i händerna på ngn (i ngns våld); ottaa ~insä (hoitoonsa) taga hand om, övertaga; siirtyä jnk ~in övergå i ngns händer; övertagas av ngn; käydä ~ksi (ryhtyä) jhk taga i tu med ngt; gripa sig an med ngt; omhändertaga, ta hand om ngt; (kimppuun) angripa ngt; ge sig i kast med ngt; käydä jhk ~ksi (tehdä väkivaltaa) gå ngn inpå livet; förgripa sig på ngn; (jnk kimppuun) kasta sig över ngn; päästä ~ksi jhk (saada kiinni) få tag i (på) ngt; komma åt ngt; päästä ~ksi leipään förtjäna (få) sitt bröd; häneen ei pääse ~ksi man kan inte komma åt honom; han är oåtkomlig (oangripbar); omaisuus, johon velkoja ei pääse ~ksi egendom, som är oåtkomlig för borgenär; olla -den ulottuvilla vara inom räckhåll; olla ~ZZä (olemassa) vara för handen, ~ssä (koittanut, tullut) vara inne; aika on jo ~ssä tiden är redan inne; ilta on ~ssä kvällen är inne, (lähestyy) stundar; suoralta -deltä på rak arm; vapaalta -deltä på fri hand; olla ~llä (esillä) vara framme, (olemassa) för handen, (käytettävänä) till hands, (valmiiksi varattuna) finnas i beredskap; pitää ~llä hålla framme, hålla i beredskap; ~ZZä oleva disponibel; till hands varande; ~ssä oleva (nykyinen, olevainen) förhandenvarande; ottaa ~lle (esille) taga fram; framtaga; hakea ~in(sä) leta fram; tuli hätä -teen det blev nöd på färde; antaa -itä (kätellä) ge (bjuda, räcka) ngn handen; ensi -dessä i första hand; tuohon -teen! hand på det! -ttä lyöden med handslag; paiskata -ttä jnk kanssa skaka hand (j. labb) med ngn; ~n tehty gjord för hand; handgjord; kirjoitettu skriven för hand; handskriven; -desiä pitäen (erityisesti) enkom; (välittömästi) direkt; ~rc koskien handgripligen; ~ -dessä hand i hand; -desiä -teen från hand till hand; hakea ~insä söka upp; leta rätt, reda på; vrt. käsin, käsi ||ala (kirj.) handstil -en; (luomus) händers verk -et -; se on hänen ~ansa det är hans handstil; (kuv.) -alaansa, -alojaan av hans hand. (-ntuntija, -xi tutkija grafolog. - n tutkimus grafologi.) -ammatti ks. käsityöammatti. -ase handvapen, -asento handställning, -askartelu manuell sysselsättning. -en(hoito manik|yr, -ur-en. -pesu handtvagning.) -harava handräfsa. -harja handborste. -jousi (hist.) (pil)båge. -juntta

307käs käsikahakk;

hand|stamp, -ramm; jungfru -n -r. -kahakka handgemäng -et -. -kampi handvev. - kartasto handatlas, -kassa handkassa, -kauppa handköp. -kirja handbok, -kirjasto hand-, referens|bibliotek. -kirje handbrev, käsikirjoitus handskrift; manuskript -et -, (lyh.) manus-et-, -kokoelma handskrift(s)-, manuskript |samling. -liuska manuskriptark; (kirjp.) sedel, käsi||kirjuri handsekreterare, -kirves handyxa. -kivet pl handkvarn -en -ar. -kkäin

hand i hand. -kopelo: ~lia trevande med hand(en), famlande (med handen); blint, utan att se. -koukku: kävellä — a gå arm i arm. -kranaatti (sot.) handgranat, -kutoi-nen handvävd, -kynkkä: kävellä —ä (j.) ks. -k o u k k u(a). -kähmä handgemäng -et -; nappatag -et -; joutua —än komma i handgemäng, -kärryt ks. -rattaat, -käynnis teinen (yhd.): med handstart, -käyttöinen handdriven, för manuell drift, -ladelma, -lados (kirjp.) handsats. -lamppu handlampa, -latomo (kirjp.) handsätteri. -laukku handväska, -lihas (an.) hand-muskel. -liike handrörelse; (käsivarren—) armrörelse, -liina ks. -pyyhe, »matkata vara (t) (raut.) hand|bagage, -gepäck -et. -meisti (tkn.) handstans, -merkki (liik., sot.) handtecken, -mylly handkvarn, käsin I. (s. instruktiivi) vrt. käsi; ~ tehty handgjord; ~ sahattu handsågad; ~ neulottu handstickad. II. (postp.) åt; sinne — ditåt; etelään - åt (mot) söder; mistä —? från vilket håll? varifrån? sieltä — från det hållet; täältä — från detta håll; härifrån, käsine handskje -en -ar; -et ks. seur. -pari ett

par handskar, -tehdas handskmakeri. käsinllkaavaus (tkn.) handformeri -et. -keh-rätty (huoml tämä ja seur. partis, kera miel. handspunnen. -kirjailtu handbro-derad. -kirjoitettu handskriven; ~ kirje (er. huomatun hnk.) handbrev, -kohonta (leuanveto, voim.) armhävning. -kudottu handvävd, -käynti (voim.) handgång. -la-jittelu handskrädning; plockning, -latoja (kirjp.) handsättare. -maalattu målad för hand; handmålad. -muovailtu handformad. -ohjaus handstyrning, käsinoja (tuolin) armstöd; (kaidepuu) ledstång.

käsin||sahaus sågning för hand; (mtsh.)

kmnsågning. -säätö (tkn.) handreglering, käsi||ompelukone handsymaskin, -ote (voim., pn.) (hand) fattning, (-)grepp, (-)tag.-painin handpress, -paino (kirjp.) handtryck, -pakaasi (raut.) hand|bagage, -gepäck -et -. -palje handpust. -pallo (urh.) handboll, -peili handspegel, -pohja (u.) bottensim; uida—a (kädet pohjassa) simma bottensim, simma med händerna i botten, -pumppu handpump. -puol|i2 1. en|hänt, -armad; med en arm. 2. tarttua jtk -esta fatta ngn i armen; hän saattoi naista -esta han promenerade arm i arm med en dam. -puu (kaide—) led|stång, -stången, -stänger, -puuhka muff -en -ar. -pyyhe handduk -en -ar. -raha hand|peng-ar, -penning, -rattaat pl handkärra, -raudat pl (pol.) handklovar. -ruisku hand-spruta. -rysy handgemäng -et, slagsmål -et.

-saha handsåg. -saippua handtvål. -sana-kirja handlexikon, -sulka (lav. pl, lin.) handpenni a, -or. -suudelma handkyss, käsit|e* begrepp -et -; -teiden sekaannus begreppsförvirring, -kirjoitus begreppsskrift; ideografi.

käsi tel |lä* 1. behandla; handlägga*; (hoitaa) handha; ~ loppuun slutbehandla; (se) asia on loppuun -ty saken är slut-, ut]diskuterad; asia on tuomioistuimen -tävänä ärendet är under behandling av domstol (under domstolsbehandling); jättää asia jnk -täväksi överlämna ett ärende till ngns behandling (handläggning); ottaa -kseen (-täväksi) uppta till behandling; asiaa -täessä vid ärendets behandling (handläggning); joutua tuomioistuimen -täväksi bli föremål för domstols behandling. 2. (pidellä) hantera; — asetta (kojeita) hantera ett vapen (en apparat), käsite|lmaailma föreställningsvärld, -merkki

begreppstecken; ideogram. käsiteollisuus2 (käsityö) hantverk; handslöjd; (kotiteollisuus) hemslöjd, hemindustri, hemflit -en. -myymälä hemslöj ds |affär, -butik, -tuotanto hemindustri-, hemslöj ds | produktion. -tuote hemindustri-, hemslöj ds lalster. käsite||piiri föreställningskrets, -sisällys begreppsinnehåll, käsitettä||vyys* fattbarhet, fattlighet, begriplighet. -vä ks. käsittää; helposti -vistä syistä av lätt förstådda skäl. käsitteelli||nen (fil.) begreppslig, -sesti begreppsligt; i begreppsligt hänseende, käsitteen|[muodostus begreppsbildning, -vastailen begreppsvidrig, -suus2 begreppsvidrighet.)

käsitte||lijä som behandlar (handlägger), -ly 1. behandling, handläggning: olla —n alaisena vara under behandling (handläggning); asian — ärendets behandling; asiain — (keskustelut) förhandlingar (pl); ainoaan —yn esitettiin för enda behandling föredrogs; toisessa —ssä vid andra behandlingen. 2. (pitely) hantering, (-aste behandlingsstadium, -järjestys förhandlings-, handläggningsjordning. -kieli förhandlingsspråk, -tapa sätt att handlägga; behandlingssätt; [käyttely—] sätt att handskas [med ngt], att hantera [ngt].) käsittämä||ttömyys2 obegriplighet, ofattlighet, ofattbarhet. -ttömästi obegripligt, ofattligt, ofattbart, -tön obegriplig, ofattlig, ofattbar.

käsit]tää* 1. (ymmärtää) förstå*, fatta, uppfatta; (huomata) inse*; begripa*; ~ asia omalta kannaltaan (upp)fatta saken från sin egen ståndpunkt; ~ jtk tekosyyksi uppfatta (taga) ngt som ett svepskäl; minun —kseni enligt min uppfattning (mitt förmenande); sen voi vielä - det kan man ännu fatta (förstå, begripa); järkeni ei sitä -ä det övergår mitt förstånd; -ellävissä oleva fattlig (fattbar, begriplig); helposti -ettävä lättfattlig, -begriplig. 2. (sisältää) omfatta; inbegripa*; innefatta; tilasto — koko maan statistiken omfattar hela landet; tämä — kaiken detta omfattar (inbegriper) allt; huoneisto ~ (huoneistossa on) 4 asuinhuo-käsituliase -

netta ja keittiö(n) våningen består av (omfattar, inrymmer) 4 rum o. kök. käsituliase handeldvapen, käsi ty I s uppfattning, föreställning (jst om ngt); vrt. käsite; (mielipide) åsikt -en -er; mening; förmenande; hänellä ei ole siitä lainkaan (vähintäkään) ~tä han har inget som helst begrepp (ingen föreställning) därom; siitä voi olla (olemassa) eri -ksiä därom kan råda (kan man hysa) olika uppfattningar (åsikter); hänen -ksensä mukaan enligt hans åsikt (förmenande); minulla on asiasta loinen ~ jag har (hyser) en annan uppfattning (åsikt) om saken; jag har en annan syn på saken, -kanta ståndpunkt -en; föreställningssätt -et -; uppfattning, -kyky (upp)fattningsförmåga. -tapa uppfattnings-, föreställningsisätt, käsityö handarbete -t -n; (ammattim.) hantverk -et -ammatti hantverkaryrke. -koulu (vanh.) handarbets-, hantverks|-skola. -laukku handarbetsväska. -liike hantverksrörelse; (-myymälä) handarbetsaffär. käsityöläi||nen hantverkare, -s(koulu hantverksskola. -luokka hantverkarklass. -mestari hantverksmästare, -mäinen hantverksmässig. -oppilas [kisälli] hantverkslärling. -yhdistys hantverksförening.) käsityö||mäinen hantverksmässig, -nharjoit-taja utövare av hantverk; hantverkare. -nopettaja(tar) handarbetslärarinna. -opis-to handarbetsinstitut. -oppilas hantverkslärling.

käsi||vaaka handvåg. -vamma (urh. ym.) hand-, arm|skada. -vara: ~lta på fri hand; piirustaa ~lta teckna på fri hand. -varais|-piirros, -piirustus frihandsteckning. -varasto (kaup.) handlager, käsivarren||luu (an.) arm [pipa, -ben. -paksuinen armstjock, -pituinen arinslång. käsi||varsi arm -en -ar. -vartinen (yhd.) med . . . armar; heikko ~ med svaga armar; armsvag. -vasara handhammare, -viila handfil. -vintturi hand vinsch, - vipu handspak, - voima handkraft; (käsiv. voima) arm|styrka, -kraft.

käske||mätön (-mättä) oombedd; (kutsumaton) objuden, okallad, -vä befallande, -västi (adv.) befallande; i befallande ton. käsk|eä befalla2; (ilmoittaen) tillsäga*; (kutsua, vaatia) bjuda*; (määrätä) anbefalla, påbjuda*; antaa -y ge* order (åt ngn); isäntä -ee renkiään husbonden befaller (över) sin dräng; minua -eitiin käymään (minut -ettiin) sisään jag blev tillsagd att komma in, (vieraana) jag blev bjuden in; hän -i minun tulla (minua tulemaan) huomenna han befallde mig att (han tillsade mig att, bad mig) komma i morgon; ~ jnk tehdä (jtk tekemään) jtk befalla ngn (att) göra ngt; ålägga (påbjuda) ngn ngt; ~ tuoda esille jtk befalla fram ngt; omatunto -ee tekemään niin samvetet bjuder att handla så; samvetet bjuder detta; hätä -ee nöden bjuder; ~ olemaan hiljaa (vaiti) påbjuda tystnad; ~ jtk poistumaan luotaan tillsäga ngn att avlägsna sig (visa bort, avspisa ngn); -evin katsein med befallande blick; -evällä äänellä i befallande ton; -ettävä

(alainen) underordnad, underlydande; en ole sinun -ettäväsi! du har inte att befalla över mig! olla loisen -etlävänä vara underordnad en annan; bero av en annan; vara beroende av en annan; (jnk käytettävänä) stå till ngns disposition; joutua jnk -ettäväksi bli ngns underordnade; kukas-i sinun mennä (miksi menit) sinne? vad hade du där att göra? varför gick du dit? tehdä työtä -ettyä göra såsom det blivit befallt; handla efter order; efterkomma en befallning, käskijä som befaller (bjuder) (jnk~) över ngn; kuka täällä on ~nä? vem är det som befaller här?

käsky befallning; (julkinen) påbud -et -; (ilmoitus) tillsägelse; (määräys, sot.) order -n -; (usk.) bud -et -; kenen ~stä? på vems befallning? antaa jllk ~ saapua ge befallning åt ngn (befalla ngn) att infinna sig; sain muuttaa jag fick befallning (tillsägelse, blev tillsagd) att flytta; jag blev uppsagd till flyttning; hän sai ~n palata takaisin han fick befallning (order, blev beordrad) att återvända; päällikkö antoi ~jään befälhavaren gav sina order; toinen ~ (usk.) andra budet, käsky||kirje påbud -et-; reskript -et-; (asetus) förordning; (määräys) order.-Iäinen (palvelija) tjänare; betjänt -en -er; hejduk -en -ar; passopp -en -ar; (käskettävä) underordnad, underlydande. -n(alai|nen underordnad, subordinerad, underlydande; olla jnk -sena vara underordnad ngn; [sortera (subordi-nera) under, underlyda] ngn. -alaisuus2 subordination. -anto [sot.] ordergivning, -haltija ståthållare, -hakijakunta stäthållar-

skap. -jako ks. -anto.) -sana (usk.) budord. -tapa (kiel.) imperativ -en -er. -valta rätt att befalla; (määräämis~) bestämmanderätt; (makt och) myndighet; maktbefogenhet.

käsnä (iho~) vårta; (pahka) knöl -en -ar.

-jalkainen (el. Protracheata) vårtfoting. kätei]|nen (kaup.) kontant; maksaa -sellä betala (per) kontant; -set rahat kontanter; -sellä, -stä vastaan (rabatt, kassa) per kontant; per kassa, -sal ennus kassarabatt, -sellä, -sesti kontant, heti ~ per extra kontant. -skassa ks. k ä s i k a s s a. -skauppa kontant|handel, -köp. -smaksu kontant betalning; ~ZZa (per) kontant, -spantti (Iak.) handfången pant. -svarat pl kontanta medel.

kät|ellä* (jtk) ge* hand(en) åt ngn, taga* (ngn) i hand; skaka hand (j. labb) med ngn; trycka2 (ngns) hand; he -telivät de tryckte varandras händer. kätev||yys2 händighet; behändighet; (taitavuus) färdighet, -ä händig; (näppärä) behändig. -ästi (be)händigt. kätilö barnmorsk|a, ackuschörsk|a -an -or. -kurssi barnmorskekurs. -opisto barnmorskeinstitut. -tutkinto barnmorskeexarnen. -kätinen (yhd.) med... hand (händer);

-hänt; auo~, vasen~ rund-, vänster|hänt. kälke; n lä* döljande; vrt. -ä; varastetun tavaran ~ (Iak.) döljande av tjuvgods; häleri, -yty|ä* dölja* (gömma2) sig; (kuv.) ligga förborgad (jhk i ngt); mihin hän ön -nyt?

var har han dolt (gömt) sig? siihen -y (siinä piilee) suuri totuus däri döljer sig en stor sanning, -ä (piilottaa) gömma2 (jhk i ngt); (salata) förborga; ~ jtk jlt dölja, gömma undan ngt för ngn; -tty (salainen) iva dold ironi; -tty jlt (vanh., juhl.) dold (förborgad) för ngn.

kätky|t -en vagga; vrt. kehto, kätkö gömma; gömsle -t -n; (ksv.) gömme -t -n; pitää ~ssä hålla (undan)gömd (dold); olla ~ssä vara undangömd (dold), (salassa) förborgad; ukolla on täällä jtk —ssä gubben har ngt (undan)gömt här; panna —ön gömma undan; hakea vanhoista ~istä söka i gamla gömmor; kaivaa maan —stä gräva fram ur jorden (ur jordens sköte); panna (piilottaa) maan —ön gömma i jorden (i jordens sköte), -itiö (ksv.) gömspor. -paikka gömställe, gömsle. kättely hand (tryckning, -skakning; (käden-

lyönti) handslag -et -. kättenjiojennus (voim.) armsträckning, -päällepano (usk.) handpåläggning, -tapu-tu|s (pl-ksel) handklappning; applåd-en-er. kätyri (halv.) hantlangare; (kuv.) villigt

redskap; handgången man. kätönen (hyv.) ks. käsi. kävelijä en promenerande; vandrare; (urh.

ym.) gångare, kävel|lä gå*; promenera; spatsera; (vaeltaa) vandra; (urh.) gå; (vanh.) gånga; olla -emässä vara ute och promenera, på promenad; vrt. seur. kävely promenad -en -er; spatsertur; vandring; (urh.) gång -en; gångsport -en; sportgång; olla —llä vara på promenad; lähteä —lie gå (ut) på promenad (för att promenera, spatsera); företaga en promenad(tur). -halli promenadhall. -hame promenadkjol. -ilma promenadväder, -kansi (mer.) promenaddäck. -keppi spatser-, promenad|käpp. -paikka promenadplats; promenad -en -er. -puku promenad|dräkt, -kostym, -retki promenader), spatsertur; (jalkamatka) fotvandring (-lia på), -silta gångbro, - tapa sätt att gå; gång -en. -tie promenadväg, kävelyttää* låta* gå (vandra), promenera;

(eläintä) motionera; (eläintä, vankia) rasta, kävijä en besökande; besökare; (vieras) gäst -en -er; (asiakas) kund -en -er; teatterissa — teaterbesökare; markkinoilla- marknads-besöka I re, -nde; kirkossa— kyrkobesökare; kapakassa— krog|kund, -gäst; pl —t de besökande; besökarna; (yleisö) publik -en. kävy||nkeräys (mtsh.) kottplockning; vrt. käpy. -stäjä kott|plockare, -samlare, -stää plocka (samla) kottar, käväi||stä: ~ jnk luona besöka2 ngn, jssk ngt; göra* ett (kort) besök (hos ngn, i ngt); (käydä jtk katsomassa) titta in (hos ngn), -sy besök -et -; (pistäytyminen) en tittin; tripp -en. -er, -ar. käy|dä käyn 1. (ent. yl.; nyk. vain voim.) kävellä gå; (— askel askelella) gå fot för fot; hevonen astuu -den hästen går i skritt. 2. ~ (jssk, jnk luona) göra* ett besök (besöka2) (jssk ngt; jnk luona ngn); ~ sisään gå in, (astua) stiga in; käy(kää) sisään! stig in! käy (kää) talossa! kom o. hälsa på! titta in!

(älä unohda!) glöm inte bort! tulen -mään luonanne jag skall göra (avlägga) ett besök hos Er, jag skall besöka Er;

jag skall hälsa på (hos) Er;-dessäni hänen luonaan vid mitt besök hos (då jag besökte) honom; olin -mässä kaupungissa jag gjorde ett besök i staden (jag var inrest till staden); odottaa jtk luokseen -mään vänta ngn på besök (besök av ngn); hän kävi luonani han besökte mig (jag hade besök av honom); ~ opettajan luona lukemassa gå o. läsa hos en lärare; (ottaa tunteja) taga lektioner för en lärare; -tyäni talossa efter ett besök i gården; ~ koulua gå i (besöka) skola; koulun -tyään (kouluopinnot päätettyään) efter avslutad skolgång; efter att ha genomgått skolan; opiston -nyt som genomgått ett institut; kaikki -mäni liikkeet alla affärer som jag besökt; alla av mig besökta affärer; laiva ei käy siinä satamassa fartyget an-löper inte den hamnen; minulta ei ole tullut siellä -dyksi jag har inte kommit mig dit. 3. (tapahtua) försiggå; niin sen asian kävi så gick det med den saken; så avlöpte den saken; voi — niin kuin pitääkin det kan gå som sig bör; miten hänen (lopulta) kävi? vad blev det av honom? näin minun on -nyt så här har det gått (med, för) mig; kunpa sinun kävisi hyvin! måtte det gå dig väl! kuinka sen on -nyt? hur har det gått med det? kävi miten kävi hur det än må gå; under alla omständigheter; niin ei ole -nyt så har det inte gått, (tapahtunut) skett; kuinka se oli -nyt (tapahtunut)? hur hade det gått till (tillgått)? siinä käy hullusti det går på tok. 4. (kone, kello ym.): saada (panna) kone -mään få (sätta) en maskin i gång; starta en maskin; kone käy maskinen går (är i gång); kone ei käy maskinen står; kello käy viidettä klockan är över fyra; klockan går på fem; kehityksen -dessä edelleen under utvecklingens gång (förlopp). 5. (tulla jks): se käy minulle liian kalliiksi det blir för kostsamt för mig; ~ ankaraksi bli sträng; ~ (muodostua) edullisemmaksi bli (gestalta sig) fördelaktigare; hän kävi murheellisen näköiseksi hon fick ett sorgset uttryck (i sitt ansikte), antog en sorgsen min. 6. (alkaa, ryhtyä, ruveta): — (antautua) jhk inlåta sig i, på ngt; se käy (rupeaa) jo väsyttämään det börjar redan trötta; ~ taisteluun inlåta sig i strid; huolimatta - (asiaa) laajemmin selittämään utan att inlåta sig på vidare förklaringar; ~ vastaamaan gå att svara; (Iak.) träda i svaromål. 7. ~ jst (olla arvoltaan): hän käy oppineesta miehestä han (går o.) gäller för (att vara) en lärd man; kuinka paljosta tämä seteli käy? vilket värde har den här sedeln? hän tahtoo — viisaasta (on olevinaan viisas) han vill (gå o.) gälla för (gör anspråk på) att vara klok; se käy täydestä det går för fullt. 8. ~ (olla) jssk: hän kävi täällä eilen han var här i går; kävin eilen maalla jag var rest till landet igår; kävin häntä tapaamassa jag besökte, var för att träffa honom; vrt. 2. 9. (— jtk tekemässä): — noutamassa vettä gå för att hämta vatten; gå efter vatten; hämta vatten. 10. (ful. merk.) skall; (minä) käyn (kyllä) sen hakemassa jag skall (nog) söka upp den, (tuomassa) hämta den.käyjä — käyttää

käy

11. (rasittaa): se käy hermoille det går på nerverna; se kävi (koski) tyttöön kipeästi det smärtade flickan. 12. (keskustelu, taistelu): keskustelu kävi ranskan kielellä diskussionen försiggick (fördes) på franska; eduskunnassa -ty keskustelu debatten, diskussionen i riksdagen; ~ taistelu utkämpa en strid; ~ neuvotteluja bedriva underhandlingar; ~ sotaa föra krig; kriga; ~ oikeutta jtk vastaan ligga i rättegång (processa) med ngn. 13. (kern., juoma) jäsa; panna -mään bringa till jäsning; juoma alkaa — drycken börjar jäsa. 14. (snt.): —päinsä gå an, för sig; ~ samaan suuntaan gå i samma riktning; ~ levolle lägga sig (till vila); — koreissa vaatteissa gå pråligt, grant klädd; ~ (kaikki) arvoasteet passera graderna; niin ei käy sanominen så kan man inte säga; så går det inte an att säga; sitä ehkä käy toivominen det kan man måhända hoppas på; ei se käy (suju) minulta (ei se minulle onnistu) det lyckas inte för mig; ~ yksiin gå ihop;

— kiinni jhk (jst) fatta tag i ngt; gripa (iskeä hugga) tag i ngt; (kuv.) haka sig fast vid ngt.

käy||jä (harv.) ks. k ä v i j ä. -minen 1. vrt. käynti. 2. (kem.) jäsning. -mis(aine [pnm.J jäsningsmedel, -allas, -amme [-jäs-[nings]kar.-] {+jäs- [nings]kar.+} -ilmiö jäsningsfenomen, -kykyinen [käyvä] jäsningsduglig. -lämpö jäsningsvärme. -tila jäsningstillstånd [m. kuv.]. -tuote jäsningsprodukt.)

käymä|ljalkaa (hev.) i skritt; gående, -lä avträde -t -n; klosett -en -er; wc. -seltä på en tripp; (edestakaisin) avo. an; i förbifarten, -tön 1. (kem. nst.) ojäst. 2. (paik. jossa ei ole käyty) obesökt. 3. (vaat. ym. sopimaton) olämplig; (mahdoton käyttää) oanvändbar.

käynnissä||oleva (miel.*) (parhaillaan jatkuva) pågående, -pito* drivande; drift -en.

käynnis|!teinen: käsi—, sähkö— med hand-, med elektrisk startning, -tin (tkn.) start|-apparat -en -er, -anordning, -tyminen startning. -tys start|ning, -ande; start -en -er; igångsättning, (-laite ks. käynnistin, -moottori start-,

igångsättnings|motor.) - tyä startas, -tää starta; (tehdas) köra i gång.

käyn|ti* 1. gång -en; vrt. kävely (urh.). 2. (vieras—) besök -et -, visit -en -er; saapua -nille jkn luo komma på besök till ngn; avlägga besök (visit) hos ngn. 3. (tkn. ym.): olla täydessä -nissä vara i full gång; panna -Hin sätta i gång; vrt. käynnistää; päästä —in komma i gång; (vauhtiin) få fart; ön -nissä taistelu en strid pågår, -aika besökstid, -asento gångställning, -elin gångorgan.

käyntiinlähtö (tkn.) startning; vrt. käynnistyminen. -pano igångsättning; star-t|ande, -ning.

käynti||kortti visitkort, -kunto driftfärdigt, funktionsdugligt skick, -silta landgång.

käypä* gångbar; (pätevä) gällande; (käyttökelpoinen) brukbar, användbar; (sopiva) lämplig; tjänlig; (lavallinen) gängse (tpm.);

— hinta gängse pris; ~ raha gångbart (gällande) mynt; — tavara (kaup.) kurant vara. -isyys8 gångbarhet; giltighet. -Iäinen

(kulkuri) (land)strykare; (kerjäläinen) tiggare, -läisukko tiggargubbe. käyrisl|tymä, -tys krökning, -tyä kröka8 sig; (kiertyä) vrida* sig; (puus.) slå* sig; ~ kokoon sno8 ihop sig. -tää kröka8; (kiertää) vrida8. käyr||yys8 krokighet. -ä I. (a.) krokig; krum; (taipunut) böjd. II. (s.) 1. (mus. jousi) stråk|e -en -ar. 2. (mat.) kurva, (-jalkainen krokbent. -kyntinen med böjda klor. -nokkainen krok|näbbig (hnk. j.) -näst. -sahaus [sht.] krum-, krok|sågning. -selkäi-nen krokryggig. -torvi [mus.] valthorn, -viiva kroklinje, -viivainen kroklinjig.) käyskennellä* gå*; vandra; vanka; promenera; vrt. kävellä, käyte* 1. (kem.) enzym -et -,-er; (hiiva-aine) jäsningsämne -t -n. 2. (mrl.) (myllyssä jau-het. jyvät) mäld -en -er. -aine jäsningsmedel, käy te||llä* (käyttää) begagna; använda8; göra* bruk (av ngt); utöva (ngt); (käsitellä) behandla; handlägga*; (pidellä) hantera; handskas (jtk med ngt); ~ toimivaltaansa (oikeuksiaan) göra bruk av, (utöva sina) befogenheter (rättigheter), -rehu (mv.) surfoder, -ttävyys8 användbarhet, käyttely begagnande, användande; behandling; hanterande; utövning; vrt. käytellä. käyttä jä som använder, begagnar (jtk ngt); som begagnar sig (av ngt); nvttjare; be-gagnare; (kuluttaja) förbrukare; konsument; valtiovallan — utövare av statsmakten. -minen använd |ande, -ning; begagnande, brukande, bruk -et (jnk av ngt); vrt. käyttö, -misoikeus8 rätt att använda (begagna); dispositionsrätt; nyttjanderätt, -mätön oanvänd, obegagnad; (käyttökelvoton) obrukbar, -ytyminen uppförande, beteende; uppträdande; handlingssätt, -yty-mistap|a sätt att uppföra sig; beteendemönster; hänellä ei ole lainkaan -öja han har inte det ringaste folkvett, -ytyä* uppföra* sig; skicka sig; bete3 sig; bära* sig åt; förhålla* sig; (esiintyä) uppträda*, käy 11 tää* 1. (yl.) använda8, begagna, bruka, nyttja; (pitää käynnissä) driva; ~ tehdasta driva en fabrik; ~ (apunaan) anlita; — jtk jnak (jks) använda (begagna) ngt som ngt; ~ hyväkseen jtk begagna sig (betjäna sig) av ngt; tillgodogöra* sig ngt; utnyttja ngt (jhk för [till] ngt); ~ hyödykseen exploatera; ~ puheenvuoroja) begagna sig av ordet; yttra sig; ne tulivat hyvin -etyiksi de blev väl använda; ~ jtk suurempiin tehtäviin använda (säästää spara) ngn för större uppgifter; ~ väärin använda orätt; missbruka; ~ asettaan göra bruk av sitt vapen; använda sitt vapen; en voi — sitä mihinkään jag har ingen användning för den; huoneita on enemmän kuin voidaan — det finns mera rum, än man har användning för; se on ollut käyttämättömänä det har inte kommit till användning; det har legat oanvänt; ~ loppuun göra slut (på ngt); ~ apua anlita (ngns) hjälp; ~ lääkäriä (lääkärin apua) anlita läkare; -ettävä(ksi

kelpaava) användbar; hänellä on paljon rahaa -ettävissä(än) han har mycket pengar till sitt förfogande, sin disposition; han disponerar över mycket pengar (har

mycket pengar att tillgå, att röra sig med); minulla on vain yksi tunti aikaa -ettävissäni jag har blott en timme till min disposition (till mitt förfogande, på mig); joutua -että-väksi (käytäntöön) komma till användning; hänellä ei ole (hän ei tiedä) mihin sitä ~ han har (finner) ingen användning för det; antaa (luovuttaa) jtk jnk -ettäväksi ställa ngt till ngns förfogande (disposition); låta ngn disponera över, begagna ngt; kaikki -että-vissä olevat keinot alla tillgängliga (till buds stående, disponibla) medel; vielä -tämättä oleva ännu icke använd (utnyttjad); tillsvidare outnyttjad, odisponerad; -tämättä oleva (-tämätön) voitto odisponerad vinst; huoneet ovat meidän -ettävinämme rummen står till vårt förfogande (till vår disposition); saada -eitävákseen få till sitt förfogande, sin disposition; -

ettävinä olevat varat disponibla medel; olen -ettävänänne jag står till Ert förfogande (till Er tjänst); -ettävissä oleva tillbudsstående, disponibel; ~ hyödykseen exploatera; vrt. riistokäyttö; ~ kaivosta exploatera en gruva; olla -tämättä (joutilaana) stå (vara) obegagnad; jäädä -tämättä (för)bli oanvänd, outnyttjad. 2. ~ (jssk): ~ koulussa låta besöka skola; ~ lääkärissä föra till läkare. 3. (harjoittaa) utöva: ~ oikeuttaan begagna sig av, göra bruk av sin rätt; ~ valtaansa utöva sin makt; (hoitaa) handha sin maktbefogenhet; ~ lakia ja oikeutta (Iak.) skipa lag o. rätt; ~ väkivaltaa använda (bruka) våld; ~ (harjoittaa) viekkautta använda sig av (öva) list.

kay 11 tö* användning, begagnande: bruk -et; (käsittely) hantering; (mer. ohjailu) manövrering; vrt. käyttää; (käynnissäpito) drift -en; jtk ön -össä ngt används, begagnas, är i bruk; olla jnk -össä stå till ngns förfogande, (parastaikaa) disponeras av ngn; -össä! (varattu! puh.) upptaget! aseiden ~ hantering av vapen; vapnens bruk; poistaa (kelvottomana) -östä utrangera; kassera.

käyttö|[aika användningstid, -aine drivmedel; (-voima) drivkraft; (poltto~) bränsle -t. -akseli drivaxel, -arvo bruksvärde. -hihna drivrem, -häiriö driftstörning, driftstopp, -inen (yhd.) (-)driven; sähkö~ eldriven; öljy~ oljedriven, -insinööri drifts-ingenjör. -jarru (aui.) fotbroms, -jousi drivfjäder, -kelpoinen användbar, bruk-bar. -kelpoisuus2 användbarhet; brukbarhet. -kelvoton oanvändbar, obrukbar, -keskus driftcentral, -koira brukshund -en -ar. -kone (tkn.) drivande maskin, kraftmaskin, -koneisto drivmekanism. -kulut pl driftkostnader, -kunto användbart (brukbart) skick, -kuntoinen användbar, brukbar. -kustannukset drift(s)kostnader. -mahdollisuus2 användningsmöjlighet; användbarhet. -ohje bruksanvisning, -oikeus8 nyttjanderätt; dispositionsrätt. -omaisuus2 anläggningstillgångar, -prosentti bruks-, nyttjande|procent. -puu (mtsh.) bruksvirke; brukbart virke, -pyörä drivhjul, -päällikkö driftschef; teknisk ledare, -taito kännedom om (skicklighet i) användningen (av ngt), -tapa användningssätt, -tili (pnk.) bruksräkning. -tulos drift(s)resultat. -valmis

driftklar. - varat pl dispositionsmedel, - vesi (tkn.) driftvatten, -voima drivkraft, käytänne (käyttö ja tapa, tavat ja käytänteet) sed|vana, -vänja, praxis, käytännöllillnen praktisk; (hnk.) praktiskt anlagd, -sesti praktiskt; ~ katsoen praktiskt taget, -styä bli (mera) praktisk, -stää göra* (mera) praktisk; (yksinkertaistaa) förenkla, -syys2 praktiskhet. (-syy: -syistä av praktiska skäl.) käytän|tö* praktik -en; (käyttö) användning, begagnande; (tapa) bruk -et; praxis -, -en; (vanha tapa) hävd -en; -nössä mahdoton omöjlig i praktiken; tulla (päästä) ~ön komma till användning; (sovelletuksi) bli införd; (tulla tavaksi) komma i bruk; vinna insteg; ottaa ~ön taga i bruk; införa; ottaa jälleen ~ön åter taga i bruk; återinföra; ottaa (panna, saattaa) koulupakko ~ön införa skoltvång; ~ön oteltu införd; työskennellä jnk ottamisen puolesta arbeta för införandet av ngt; olla -nössä vara i bruk; vara införd; tillämpas; nyt -nössä oleva för närvarande bruklig; poistaa -nöstä avskaffa; — on ollut sellainen että praxis har varit, att; joutua (jäädä) pois -nöstä komma ur bruk: soveltaa ~ön tillämpa i praktiken; -nön mies praktiker; en det praktiska livets man; -nön nojalla på grund av hävd. -tapa hävd -en. -valtainen praktiskt betonad; övervägande praktisk, käytäntöön|lotto, -pano, -saattaminen tagande i bruk; införande, -soveltaminen till-lä mpning.

käytävä gång -en -ar; (rak.) korridor -en -er; (jalkakatu~) gångbana, trottoar -en -er; (kävelypaikka) promenad -en -er. -hauta (muin.) gånggrift -en -er. -kuvio (hnt., mtsh.) ks. syömä ku vi o. -matto gångmatta. -puomi (uit.) gångläns|a -an -or. -silta gångbro.

-käytö||ksinen (yhd.) med . . . uppförande; siivo~ med städat uppförande; belevad, -llinen (vanh.) ks. käytännöllinen, käytö|s -ksen uppförande; (menettely) beteende; siivo ~ städat uppförande; tottunut (moitteeton) ~ belevenhet (oklanderligt, korrekt uppförande), -tapa sätt att uppträda; uppförande; uppträdande; beteende, kääkä* (harv., ovenripa) dörrhandtag -et -. käämi (shk.; kud. puola) spol|e -en -ar; (rulla) bobin -en -er. -jä X. (shk.) \m-dare. 2. (vaat. puolaaja) spolerska. -järjestelmä spolsvstem. -kone förspinnmaskin. -npohja förgarnsbobin. -ntä* spolning; lindning, -rukki spolrock. -stö spolarna). -tys spolning, (-kone spolnings-maskin.) -ä spola; linda, -kään (loppui.) ks. -k a a n, -k i n. kään|ne* vändning; (mutka) krökning, krök -en -ar; (mutka) kurva; (muutos) förändring; omsvängning; omslag -et -; (mer., virran ~) kantring; (vaihdos) skifte -t -n; (keikaus)

sväng-en-ar; (jakso, vaihe) skede -t -n; epok -en -er; (vaat.) uppslag; takin -teet rockuppslag; mielipiteissä on tapahtunut ~ en vändning, omsvängning (ett omslag) har inträtt i åsikterna; åsikterna har undergått en förändring; asia sai uudenkäänneaika -

-teen saken inträdde i ett nytt skede; -teen aikaan saava (tekevä) epokgörande; tien -teessä vid en krökning av vägen; (i en vägkrök) i en kurva.

käänne|iaika övergångstid; (merkki—) epok -en -er; (murros—) brytningstid, -kausi epok -en -er. -kohta vändpunkt; taudin — kris -en -er.

käännellä* vända8 (på ngt); (pyörähtää) svänga2; ~ ja väännellä vrida o. vända, svänga (på ngt), käänne|piste ks. -kohta; (tkn.) ks. kuolokohta, käänny||nnäinen (usk., m. kuv.) proselyt -en -er; (er. kat.) konvertit. -tellä* försöka2 omvända. -ttäjä (usk.) som omvänder; apost|el -eln -lar. -ttää* (usk.) omvända2; ~ pois (takaisin) bortmota; ~ jk (tieltä) ha (förmå) ngn att vända tillbaka (åter), käännytys (usk.) omvändelse, -into omvändelse ji ver, -nit -et. -koe omvändelseförsök, -toimi omvändelseverk, -työ omvändelsearbete. -yritys omvändelseförsök, käännäh||dys vändning; svängning; sväng -en -ar. -tää* vända2 sig; (pyörähtää) svänga2; — pois vända sig bort; ~ ympäri vända (svänga) (sig) om; svänga runt. käännättää* 1. låta*, ha ngn att vända, (pyöräyttää) svänga2. 2. (kielestä toiseen) låta* översätta. 3. (usk.) låta omvända2, käännös 1. vändning; täys— (m. kuv.) hel-omvändning. 2. (kielestä toiseen) översättning. -ehdotus översättningsförslag, -har-joitu|s (tav. pl.) -ksia översättningsöv-ning(ar). -kieli översättningsspråk, -kirjallisuus2 översättningslitteratur, -koe, -näyte översättningsprov. -oikeus2 (Suom. tav. suomennos—) översättningsrätt. -palkkio översättningsarvode, -tehtävä översättningsuppgift. -toimisto översättningsbyrå; (vir.) translatorsbyrä. -työ översättningsarbete.

käänteentekevä (m. n) epokgörande; (mullistava) revolutionerande, käänteі||nen (mat.) omvänd; (tie) kurvig, krokig; slingrande; ks. m. seur. -sarvo (mat.) inverterat, reciprokt värde, kääntу||minen vändande, (jnk puoleen) hän-vänd|else, -ning (till ngn); demarche -n -r (hos ngn); (usk.) omvändelse, konversion; övergång -en; tuulen — vindkantring. -mys (usk.) omvändelse, -mätön (usk.) oomvänd, -nyt (usk.) omvänd, kääntу|ä* 1. vända2 sig; (poiketa) vika*, taga* av; (tulla jks) bliva*; (siirtyä) övergå*; (pyörähtää) svänga2 sig; (muuttua) slå* om; ~ takaisin vända om (tillbaka); (palata) vända åter; återvända; ~ toiselle kyljelleen vända (svänga) sig på andra sidan; ~ jnk puoleen: — valtioneuvoston puoleen (hän)vända sig (göra en hänvändelse [hänvändningj) till statsrådet; ~ lääkärin puoleen vända sig till läkare; (käyttää lääkäriä) anlita läkare; ~ puheessaan jnk puoleen rikta sitt tal till ngn; adressera sig (rikta sig) till ngn; ~ katsomaan jtk vända sig om för att se på ngn; ~ jtk vastaan vända sig mot ngn; (muuttua):

- kääntötakki kää

asia -i toisin päin (niinpäin) saken tog en annan (en sådan) vändning; se -i päinvastaiseksi (entisestään) det slog över i sin motsats; onni -i lyckan vände sig; tauti on -nyt pelottavaksi sjukdomen har tagit en ödesdiger (oroväckande) vändning; mies -i kipeäksi (j.) mannen blev sjuk ([in]sjuknade); ~ syrjään vända sig bort; vika åt sidan; ~ oikealle vika av (taga av) åt höger; tie -y siitä vägen tar av där; tuuli -i itään vinden gick, kantrade över (slog om) till ostlig; kaikki -i (lyötiin) leikiksi allt upplöste sig i skämt. 2. (kuv. usk.) omvända sig; konvertera; — kristinuskoon omvända sig (övergå) till kristendomen; -nyt (usk.) omvänd, kääntäen (päinvastoin) omvänt; ~ verrannollinen (mat.) omvänt proportionell, kääntä||jä översättare; vrt. suomentaj a. -minen vändande; översättning, -ytyä* vända2 sig.

kään|tää* 1. (alkup.) vända2; ~ nurin vända om; — selkänsä vända ngn ryggen; ~ päätään vända på huvudet; (vääntää) vrida; (suunnata) rikta; ~ toisaanne (toisaalle) vända (rikta), (johtaa) leda åt annat hål; — jnk huomio toisaalle avleda ngns uppmärksamhet; — kokoon (taittaa) vika*; sammanvika; vika ihop; ~ paperi kaksinkerroin vika ett papper dubbelt; ~ kaulus pystyyn slå (vika) upp kragen; ~ lehteä vända ett blad. 2. (muuttaa): — sanat toisin (vääristellä) förvrängs. 2 (misstyda*) ngns ord; ~ silmät (lumota) förvända synen på ngn; (lyödä) kaikki leikiksi slå bort allt med ett skämt; ~ kaikki parhain päin vända (styra) allt till det bästa. 3. ~ jllk (toiselle) kielelle (jhk kieleen) översätta till ett språk; ~ ruotsista suomeksi (miel.: suomentaa ruotsista) översätta från svenska till finska; ~ (tulkita) puhe suomeksi översätta ^ tolka) ett tal till finska; återge ett tal på finska; ~ suomeksi ks.

suomentaa; kirja on suomeksi -nettynä (miel. suomennettuna) boken finns översatt till finska (föreligger i finsk översättning). 4. (snt. kuv.): — mieltä (etoa, kuvottaa) äckla, kääntö* vändning; (vääntö) vridning; sväng -en -ar. -alusta (tkn.) drill|stol -en -ar, -bord. -aura vändplog. -filmi (valo k.) inversionsfilm. -kanki (handjspak -en -ar. -kuvas inversions|film, -plåt. -kytkin (shk.) riktningsomkastare. -lava vänd|skiva, -bord; svängplattform -en -er. -levy sväng-platta; omstäliningsskiva. -nosturi (nost.) svängkran. -ovi sväng- dörr. -piiri (mnt.) vändkrets; pohjoinen l. Kravun (eteläinen l. Kauriin) — norra vändkretsen eller Kräftans (södra vändkretsen eller Stenbockens) vändkrets, -piste vändpunkt; vrt. käännekohta; (tkn. m. kuolokohta) död punkt, -puoli omstående sida. -puomi svängbom. -pääveitsi fällkniv. -pöytä svang-bord; svängbart bord; (sorvi—) svarvbord; (raut.) ks. -lava. -rana (nost.) svängkran. -risti vändkors. -siipi (auran) vändskiva. -silta svängbro, -sohva inventions-soffa. -säde vändnings |radie, -diameter, -sänky fällsäng. -takki vändbar röck. -teli

(trukki, raut.) truck -en -ar. -tuoli vrid-, fäll|stol.

kääpiö dvärg -en -ar; pygmé. -heimo pygmé-stam. -ityä* bli förkrympt; krympa2 samman, ihop. -kansa dvärg-, pygmé|folk. -kasvu (lääk.) kretinism. -mäinen dvärg |-aktig, -lik. -mänty dvärgtall. -nkaltainen ks. -mäinen. -palmu (ksv. Chamaerops humilis) dvärgpalm -puu dvärgträd. -verso (ksv., puut.) dvärgskott. kääpä* (ksv.) tickia -an -or; trädsvamp -en -ar; koivun~ björkticka. -vikainen (mtsh.) angripen (skadad) av ticka, kääre omslag -et -; (side) bind|el -eln -lar; (rulla) rull|e -en -ar; panna -eseen linda, binda om, omkring; sätta omslag (på [om] ngt); -essä (vara) omlindad, ombunden; kylmät —et (lääk.) kalla omslag, -kaihdin rullgardin, -lanka, -nuora bindgarn; segelgarn. -paperi omslagspapper, -velkakirja (kaup.) omslagsrevers. käärü|nliina(t) liksvepning, -ntä* lindning; svepning, -ytyä* linda sig; ~ jnk ympärille linda sig omkring ngt; ~ jhk svepa sig i ngt; jhk -ytynyt insvept i ngt. -ä linda; (jhk) inlinda; (kieloa) veckla, vira; (peittää) svepa2 (jhk in i ngt); insvepa2; ~ kokoon linda (veckla) ihop. -äinen (hnt.) vrt. seur. -äisperhonen (hnt. Tortricidae) vecklare, vecklarfjäril. käärme (el.) orm -en -ar. -eilinen svekfull, falsk, lömsk, djävulsk (som en orm); vrt. seur.

käärmeen||kaltainen ormlik, -kieli 1. ormtunga; ormgadd. 2. (ksv. Ophioglossum) ormtunga, -kiemura ormslinga, -lumooja (Int., itäm.) ormtjusare. -muotoinen ormlik. -myrkky ormgift, -nahka ormskinn, -nahkakenkä ormskinnssko. -näköinen ormlik. -palvoja ormdyrkare. -pesä ormbo, -pisto ks. -purema 1. -piston jrrtti (Cynanchum vincetoxicum) tulkört. -poikanen orm I unge pl -yngel; vrt. -s i k i ö (t), -purema 1. \(s.) ormbett. 2. (a.) orm|bi-ten, -stungen, -pää ormhuvud, -sikiö(t) ormyngel.

käärme| ihminen (sirk.) ormmänniska, -illä (luikerrella, mutkitella) orma sig, slingra sig. -issään (j.) (vara) ettrig (ilsken, harmsen), -kaktus (ksv. Aporocactus flagelliformis) ormkaktus, -kaula (lin. Anhinga, Plotus) ormhalsfåglar. -kotka ks. sihteeri-lintu. -kuusi (mtsh.) ormgran. -köysi (uit.) ormlina. -mäinen ormlik, -tähti (el. Ophiuroidea) ormstjärna, kääry ks. käärö.

kääry||kkä*, -le (keit.) rul(l)ad -en -er. kääräistä vrt. kääriä, käärö (mytty) bylte -t -n; (nyytti) knyte -t -n; (paketti) paket -et -; (kimppu) bunt -en -ar; (rulla) rulle -en-ar; panna —lie bunta, rulla ihop; vrt. kääre, kääsit (kiesit, ajon.) pl schäs -en -ar. kääty* (tav. pl käädyt; kaulaketju) hals-

kedj|a -an -or. köhi||nä ross|el -let. -stä rossla, -ä hosta

(o. harkla). köhmiä kneka, knega, kravla; (köpittää) stulta.

köhnl|ys (nahjus) luns -en -ar. -ytellä* ks.

k ö h m i ä. -ä ks. h i 1 s e, n ö y h t ä. köhä torrhosta; (hökä) kvarka, kökliiä *, kököttää * sitta* på huk; sitta* nedhukad; istua — sitta o. kura. köli (mer.) köl -en -ar; vrt. emäpuu, taika; laskea — sträcka en köl; —n asettaminen paikoilleen kölsträckning, -etsintä (til.) kölvisitation. -kynte* köl|spunning, -fog. -paino kölvikt. -ruuma kölrum, -vesi (kupuvesi) slagvatten, kölli (mrt. liika-, haukkumajnimi) spenamn. köllähtää * ks. kellahtaa,

kölsä (j.) kyffe -t -n, hybble -t -n. kömmäh dys klumpighet; (tyhmyys) dumhet; (kuv.) groda, fadäs, fåt, tabbe; (»munaus») blunder; klavertramp; hänelle sattui — han dummade (dabbade) sig; (hän teki tyhmyyden) han begick en dumhet (fåt). -tää* 1. spritta* till; bli uppskrämd; 2. (vrt. ed.) dumma (dabba) sig; begå en dumhet (fåt). kömmänä ks. kölsä.

kömpe|jlys drum|mel -meln -lar; luns -en -ar; klumpeduns -en -ar. -lyys2 klumpighet; tafatthet, tåpighet; drumlighet; ovighet, o-tymplighet; lunsighet. -lö klumpig; (hnk.) tafatt, tåpig; (kuhnus) drumlig; (kankea) ovig, otymplig; lunsig; ~ yritys ett klumpigt försök; ~ leikillisyys bond|kvickhet, -humor; ~n korea bondgrann; olla ~ (menetellä ~sti) vara tafatt (drumlig); drumla. -lösti klumpigt; vrt. ed. kömpiä* kravla, krypa; ~ esiin kravla,

krypa fram. kön|gäs* -kään (jyrkkä vesiputous) vattenfall -et -; fors -en -ar; kaskad -en -er. köniin (j.): saada ~sä få stryk; få på

tafsen; antaa ~ ge stryk, köntistyä k kontistua. köntti* klump -en -ar, kluns -en -ar; (hnk.) ks. k ö m p e 1 y s. -mäinen klumpig; lunsig, -ä* ks. kömpiä, köntt||yri (mrt.) ks. keripukki, -ä* ks. köntti.

köntys -ksen ks. k ö m p e 1 y s. -tää stulta;

vrt. löntystää, kömpiä, könytä (kömpiä) kravla (sig), könöttää* stå, sitta, röra sig (styv, kapprak);

istua ~ sitta moltyst. köpittää* stulta, tulta.

köriläs -ään bjäss|e -en -ar; baddare; äijän ~

gubb|strutt, -stut. körri (kummitus) spöke -t -n, troll -et -. körtti* (vaat.) skört -et -. -kansa (Suom.r.) skörtister (pl); (herännäiset pl) pietister pl. -Iäinen pietist; (Suom.r.) skörtist. köröttää *: ajaa ~ (j.) skumpa i väg. kötystää ks. köntystää, köyden||punoja repslagare. -punonta rep|-slagning, -slageri. (-rata [ent.] repslagar-bana.) -pätkä, -pää repstump; sladd -en -ar; tågända; tamp -en -ar. -veto (urh., kuv.) dragkamp -en; vrt. kissanhännänveto.

köyh||dyttää * göra* fattig; utarma; utblotta; ruinera, -imys (j.) en fattig; fattiglapp -en -ar; proletär -en -er. -tyminen utarmning.köyhtyä —- kööri

köö

-tyä* bli fattig (juhl. arm); perin ~ utarmas; -nyt utarmad; ut|fattig, -blottad, köyhyyden||lupaus (luosl.) fattigdomslöfte, -todistus meddellöshets|intyg, -bevis; vrt. varattomuustodistus; (kuv. iv., halv.) fattigdomsbevis. köyhyys8 fattigdom -en; armod -et; vrt.

niukkuus, köyhä fattig (på ngt); (kurja) arm; (puutteenalainen) torftig; -aa t teinen ym. ks. niukka-aatteinen ym. köyhäin||apu fattigunderstöd; vrt. huoltoapu. -asianajaja fattigsakförare, -avustus ks. -apu. -hoidollinen med avseende på fattigvård; fattigvårds-; ~ kotipaikkaoikeus hemortsrätt, som åtnjutes med avseende på fattigvård, köyhäinhoito (vanh. vaivaishoito) fattigvård, -avustus fattigvårds lunderstöd, -bidrag, -hallinto fattigvårdsförvaltning, -lainen fattighjon -et -. -laitos fattigvårds|anstalt, (-toimi) -väsen(de). -laki lag om fattigvården; fattigvårdslag(en); ks. huolto-apulaki. -lautakunta fattigvårdsnämnd, »ohjesääntö fattigvårdsreglemente, -piiri fattigvårdsdistrikt, -rasitus fattigvårdstunga. -säännös fattigvårdsstadgande, -toimi fattigvårdsväsen, -toimisto fattigvårdsbyrå. -varat pl fattigvårdsmedel, -viranomainen fattigvårdsmyndighet, köyhäin||huolto ks. -hoito, -huone (vanh.) fattighus; ks. kunnalliskoti, -kas-sa (kirk.) fattigkassa, -sadannes (vero) fattigprocent, -talo (vanh.) fattig|hus, -gård; vrt. kunnalliskoti, -varat pl fattigmedel, köyhä||listö proletariat -et. (-Iäinen proletär -en -er.) -Iäinen ks. k ö y h i m y s. -Iäisyys2 armod; pauperism. köyhän||apu fattig-, social|hjälp; ks. k ö y-h ä i n~. -avustus fattigunderstöd, -puoleinen något (tämligen) fattig, -todistus (vanh.; ny k. us. iv., halv.); ks. v a r a 11 o-muustodistus. köyhä||sanainen, -sisältöinen yms. ks. niuk-ka|sanainen, -sisältöinen jne. köykistyä ks. k y y k i s t y ä, k o u k i s t u a. köykkyselkäi||nen kut-, krok|ryggig. -syys2

kut-,# krok|ryggighet. köykäi||nen lätt; (us. hn. pinnallinen) ytlig;

-seksi havaittu (Raam.) befunnen lätt. -sesti lätt; ytligt, -syys® lätthet; ytlighet, köynneli|iäs slingrande, -lä* klänga2; (kiemurrella) slingra sig. köynnös (viini ~) ranka; (koriste ~) girland -en -er. -kasvi slinger-, kläng|växt.

-kuu-sama (ksv. Lonicera caprifolium) skogskaprifol; (L. biennis) »Judas silverpenningar». -papu klängböna. -pinaatti (ksv. Hablitzia tamnoides) rankspenat, -ruusu klängros. -tellä (ksv.) slingra, klänga, -tely klängning, slingring. -tyä slingra (klänga) sig. -tää 1. (itr) ks. ed. 2. (tr koristaa köynnöksin) förse* med girlander; ~tetty girlandprydd. -viikuna (ksv. er. Ficus pum ila) hängfikus, småbladig klätterfikus. köyri ks. key r i.

köyris||tyä (koukistua) kröka2 sig. -tää böja2, kröka2.

köyry krökt; selkä ~ssä med krökt rygg; krokryggig; vääntää ~yn kröka. - selkä (i-nen) kut-, krok|ryggig. -selkäisyys2 kut-, krok|ryggighet. köyjsi* -den rep -et -; (varppi) tross-en-ar; (mer. hienompi) lina; (touvi) tåg -et -; kab |ei -eln -lar; panna (vanh. pol.)

binda; (vangita) fängsla; vetää yhtä -ttä (kuv.) draga jämt; punoa -ttä slå rep. -aisat pl skaklar (skakel), -keinu, -kiikku (tav. nuo-rakiikku) repgunga, -kimppu repbunt -en -ar. -luuta (mer.) svabb -en -ar; svab|el -eln -lar. -matto rep-, tåg|matta. -portaat pl repstege, -rata lin-, kabel|bana. -silta häng-, kabel|bro. -stö (mer.) tackling; taek-lage -t; tack|el -let -; tågvirke -t; juokseva ~ löpande gods -et. -suojuri ks. -t ö r m y r i. -tehdas repslageri. -tikkaat pl ks. -portaat. -ttää* (nuoralla) snöra*; surra, binda* (med rep); (mer.) tackla, -tys surrning; (mer.) tackling. -törmyri (mer.) rep-, tåg|fender(t). köy||te* surrning, -ttää* binda* (med rep); surra (kiinni fast); (mer.) naja; (nuoralla) snöra* (ihop), -tös bindning, band -et -; surrning; snörning. köö 1. (biljardikeppi) kö -n -er. 2. (j. jono) kö -n -er; seistä ~ssä (jonottaa) stå i kö; köa;

kööri 1. (vanh.) ks. kuoro. 2. (j.) ks. joukko, sakki, klikki, kopla.

315 1 (kir].) 1, L.

-Ia (läh.) == ställe jne. pappi~ prästgård;

kahvi~ kafé jne. laadi||nta* utarbet|ande, -ning; inrättande, ordnande; uppsättning; avfattning; uppgörande; formulerande; vrt. laatia, -ttaa* låta* (göra, inrätta) jne.; vrt. laatia, laadulli||nen 1. (laatua ilm., laatu-) kvalitativ; -sessa suhteessa i kvalitativt hänseende; med avseende på kvaliteten. 2. (kelpo) duglig; (hyvä) god*; (kohtuullinen) billig, rimlig; (tyydyttävä) nöjaktig, -sesti 1. (laadun puolesta) med avseende på kvaliteten; kvalitativt; i kvalitativt hänseende (avseende). 2. rimligen; dugligt; väl, bra; billigtvis; nöjaktigt, laadun||moite reklamation (angående varas kvalitet), -takuu garanti angående kvalitet (beskaffenhet); kvalitetsgaranti, laa||ha (kivireki) släpa; drög. -liaaminen släpande. -hata släpa; laiva -haa ankkuria (mer.) fartyget driver* för ankar, -haus släpning, (-kauha släpskopa.) -hautua* släpas; släpa sig. -huksenkantaja släpbärare. -huri (~sivellin, mlv.) släpare. -hus släp -et -. (-ankkuri ks. a j o a n k k u r i. -köysi släplina, -lento filmp.] släpflykt, -nuotta [trooli] trål -en -ar; släpnot. -puku [leninki] klänning med släp. -sivellin ks. 1 a a h u r i. -viitta kappa med släp.) -hus-taa släpa; kävellä ~ släpa sig fram. laaj|a vidsträckt; (avara) vid; (runsas) vidlyftig; utförlig; (kuv. laajalti ulottuva) omfattande; omfångsrik; (levinnyt) utbredd; ~ teos ett vidlyftigt (digert) arbete; opinnot omfattande studier; sanan -emmassa (-immassa) merkityksessä i ordets vidare (vidaste, mest omfattande) bemärkelse; ~ tulkinta vid tolkning; -empi tulkinta vidare tolkning; alue on hyvin ~ området är mycket vidsträckt (har stor utsträckning); -emmissa piireissä i vidare kretsar; niin ~lti i sådan (så stor) omfattning (utsträckning); tähtäävä vitt syftande; ulottuva vittgående; sanomalehti leviää ~lle tidningen har en stor spridning; ~//e ulottunut vidsträckt, laaja!!-alainen vidsträckt, omfångsrik, -hko tämligen (ganska) vidsträckt (vid), (kuv.) utförlig, -kangaselokuva vidfilm, cinerama. -kantoinen av stor bärvidd; vitt |bärande, -gående, -kantoisuus2 stor bärvidd, -kat-seinen, -katseisuus2 ks. a v a r a k a t s e i|nen, -suus. -kulmaobjektiivi vidvinkel-objektiv. -latvuksinen (mtsh.) bredkronig; spärrvuxen. -levikkinen (san.) med stor spridning.

laaja||lle (adv.) vitt, vida; (kauas) långt; ~

levinnyt vitt utbredd; vrt. laaja. (-tähtäävä vittsyftande.) -lti (adv.) vitt, vida; vida omkring; vitt o. brett; vidlyftigt; i stor utsträckning (omfattning); mångordigt; omständligt; niin ~ i sådan utsträckning (omfattning); vrt. laaja; ~ matkustanut vittberest; ~ tunnettu vittbekant. laaja||nlainen, -npuoleinen något (tämligen) vidsträckt (vidlyftig).-näköinen,-näköisyys2 ks. a v a r a-, k a u k o I n ä k ö i n e n, -näköisyys. -oppinen: ~ mies en man med stor, vidsträckt lärdom, -oppisuus2 stor lärdom, -peräinen (suurisuuntainen) vidlyftig, (vitt)omfattande; omfångsrik;

storstilad; (voima extensiv; (juurlajaksainen) utförlig. -peräisesti vidlyftigt; omfattande; utförligt; extensivt, -piirteinen i stora drag (framställd, hållen); (vitt)omfattande. »pohjainen på, med bred bas. -pohjaisuus2 bred bas -en -er. -puheisuus2 ks. -sanaisuus. -sanainen mångordig; omständlig, -sanaisuus2 mångordighet; omständlighet. -sti ks. -11 i. -suuntainen (vitt)omfattande; (laajalle ulottuva) vittgående, vittsyftande; vrt. suurisuuntainen. -suuntaisuus2 vidlyftighet; vid syftning, -sydäminen vid-hjärtad. -sydämisyys2 vidhjärtenhet, -tietoinen med vidsträckta kunskaper, -tietoisuus2 vidsträckta kunskaper, -ulotteinen vittgående, omfattande, laajemma||lle: ulottua jtk ~ sträcka sig utöver ngt. -lti vidsträcktare; vidlyftigare; mer omfattande; i större utsträckning (omfattning), laaje||neminen utvidgning; expansion, -ne-mis(kerroin [fys., tkn.] expansionskoefficient. -voima expansionskraft.) -nnus utvidgning; expansion; extension. -ntaa* utvidga; (ulottaa) utsträcka2; (levittää) utbreda*; (rak.) utbygga2; expandera; ~ valtaansa utvidga sin makt; utbreda (utbygga) sitt välde; ~ toimintaansa utvidga, utbygga sin verksamhet; -nnettu piispainkokous förstärkta biskopsmötet, -ntamis-(hanke, -suunnitelma utvidgnings-, expansions |plan. -työ utvidgningsarbete, -yritys utvidgnings-, expansions |försök.) -ntava extensiv; ~ tulkinta extensiv tolkning, -nta-vasti utvidgande; extensivt, -ntua* (utvidgas; bli utvidgad; utsträckas2; utbredas*; expandera; -ntunut utvidgad; vidsträcktare, vidlyftigare. -ntuma utvidgning; förstoring; (lääk. keuhkojen~) emfysem -et -. -ntuminen utvidgning, expansion. -ntumis(kyky utvidgnings-, expansionsförmåga. -politiikka [er. valt.] expansionspolitik.) -ta vidga sig; (ut)vidgas; (ulottua) utsträckas; (paisua) expandera.laajuinen — laatu

laa

laaj]|uinen omfattande . . .; -vid; av . . . omfattning; sen ~ av sådan (av den) omfattning; så vid; peninkulman ~ milsvid; 40 ha:n ~ lila en lägenhet på (om) 40 ha (har); monen neliömetrin (m2:n) ~ flera m2 stor; av flere kvadratmeters (m2:s) omfattning (storlek, vidd); (pinla-alallaan) med en yta av (på) flere m2; teos on 400 sivun ~ arbetet omfattar 400 sidor, -uu|s* 1. vidd -en -er; vidlyftighet; (sisällys) omfattning; (ulottuvuus) utsträckning; (piiri) omfång -et; omkrets -en; 5 peninkulman -delta på 5 mils omkrets; på en omkrets av 5 mil; koko -dessaan i hela dess vidd (utsträckning); i hela dess omfång; heilahduksen ~ svängningsamplitud. 2. (kiel.) kvantitet; (koko) dimension; (fys.) amplitud -en -er. (-suhde [kiel.] kvantitetsförhållande, -taksoitus [laatu- ja ~7 omfångstaxering.) laaka* 1. (s.) (laatta) platta; (levy) skiva; kivi~ (paasi) häll -en -ar. 2. (a.) platt, flat. --ammuntaAs. -tuli. -filmi(valok.)planfilm. -juuri (mtsh.) flackrot. -juurinen med flacka rötter; med flackt (ytligt) rotsystem, -juuristo ytligt (flackt) rotsystem, -kivi flat sten; stenplatta. -kuusi (mtsh.) plangran. »laukaus flackskott. -liekitin (val.) flackbrän-nare. -mato (el. Plathelminthes) plattmask. -mänty tall med plan (flack) topp. -painamo litografisk anstalt, -painanta, -paino(kirjp.) litografi, plantryck, -paino (kuva litografisk bild. -menetelmä litografiskt förfarande; plantryck[sförfarande].) -pihditpl flacktång. -polttio ks. -liekitin, -ruoti (ksv.) fyl-lodi|um -et -er. -tuli (sot.) flackeld. -tykki flackban(e)pjäs. -utuma (vannemuodos-tuma, mtsh.) faskiation. -verso (ksv.) kla-dodi|um -et -er. laakea (litteä) flat; platt; plattad; (laaja) vid, vidsträckt.

laaker|i 1. (tkn.) lag|er -ret -. 2. (ksv. Lau-rus) lag|er -ern -rar; seppelöidä -ein lagerkrona*.

laakeri||kaula (tkn.) lagergång -en -ar. -kenkä lagersko. -kuori lagerskål -en -ar. -lehto lagerlund, -metalli lagermetall; (valko ~) vitmetall, -nlehti (m. mst.) lagerblad, -nleh-vä lagerkvist. -nmarja lagerbär, -noksa lagerkvist.

laakeri||pesä (tkn.) lagerhus -et-; (pyörän~) hjulbössa, -puu lagerträd; ks. laakeri 2. -runko (tkn.) lagerkropp, -seppele lagerkrans. -öljy lagerolja. laakeroi||da 1. (tkn.) lagra; ~ heilurimaisesti lagra pendlande. 2. (seppelöidä laakerein) lager|smycka, -kröna, -nti* 1. lagring. 2. lagersmyckning. laakio (mnt.) bäcken -et -. laakso dal -en -ar. -inen rik på (full av) dalar, -maisema dallandskap, -npohja dalbotten. -suo (mtsh.) dalmyr. -syvänne dalsänka.

laama 1. (el. Lama glama) lam|a -an -or. 2. (vaat.) lama -n (-t), -eläin (ks. ed. 1.) lamadjur. -lanka lamagarn. laamanni (hist.; arv.) lag|man -mannen -män. -kunta (hist.) lagsaga, lagmansdöme. -nkä-räjät pl lagmansting, -noikeus' lagmansrätt. -tar lagmanska.

laama villa lamaull.

laan||tua* (lakata) upphöra*; (hiljetä) stilla sig; (tyyntyä) lugna (sig); (tuuli) lätta; mojna (av); gå* hem. -tuminen upphörande; mojnande, laapis (frm.) lapis -en. -kivi lapissten. -kynä lapis|stång, -stift. -liuos lapislösning. -puikko ks. -kynä. laapos||taa stulta. -taminen stultande. laari (hinkalo) lår -en -ar. -llinen (jtk) en lår

full av (med) ngt. laastar||i (frm.) plåst|er -ret. -ilappu plåsterlapp. -oida plåstra (om ngt), -ointi* plåstrande.

laasti (rak.) murbruk -et. -kaatio (rak.) bruks|ränna, -rutsch. -kauha murslev.-kau-kalo bruksbehållare, -mylly brukskvarn, -päre (rak.) reveterings|sticka, -ribba; (rhm.) laths, reveteringsribb. -ta rappa; putsa, -tus rappning; puts -en. laa ta (er. juhl.) ks. lakat a. laati ||a göra*; (valmistaa) inrätta; (järjestää) ordna; (kirjali.) uppsätta*, avfatta; (suunnitelma) utarbeta; uppgöra*; konstruera; (muotoilla) formulera; ~ suunnitelma utarbeta (uppgöra) en plan; — sopimus upprätta ett kontrakt; ~ luettelo göra upp en förteckning (över ngt); ~ pöytäkirja uppsätta (avfatta) ett protokoll; ~ lausunto avfatta (formulera) ett utlåtande; ~ vastauksensa avfatta, formulera sitt svar; mietintö on laadittu sellaiseksi betänkandet är så avfattat; kirjallisesti laadittu skriftliglen, -t avfattad, -ja som gör (utarbetar); som gjort (utarbetat); vrt. 1 a a-t i a; (tekijä) författare, laatikko * 1. (puus. ym.) låd|a -an -or. 2. (keii. paistos) låda. -kamera (valok.) lådkamera. -lauta låd|bräde, -bräda, -naula(t) lådspik. -salaoja (mv.) ks. lautaputkisala-o j a. -seula (mtsh.) siktlåda; (karistamis-laaiikko) klänglåda. - tehdas lådfabrik, laatiko|jida packa (stuva) i lådor, -inti* inpackning i lådor, -ittain lådvis; låda för låda; i lådor, -llinen en låda full av (med) ngt. -navain lådnyckel. -nkansi lådlock, -nlokero lådfack. -nlukko lådlås. -nripa lådhandtag. -sto lådor, lådsystem. laatiminen ks. 1 a a d i n t a. laatoi||ttaa* belägga* med plattor (skivor).

-tus plattbeläggning, laatta platt|a -an -or; (levy) plåt -en -ar, skiva; (pieni levy) bricka. -kiveys, -päällyste plattbeläggning, -päällysteinen belagd med plattor, laa|tu* 1. slag -et -, beskaffenhet; (kaup.) sort -en -er; kvalitet; (luonto) art, natur; (luonne) kynne -t -n; (taid.) genre -n -r; sitä ~a (oleva) (som är) av det slag(et), av den beskaffenhet(en) (sortfen]), den kvalitet(en); (sellainen) så beskaffad; sådan; -dultaan huono av dålig beskaffenhet; i kvalitativt avseende dålig; (luonteen)-dultaan parantumaton optimisti till sin natur (läggning) en oförbätterlig optimist; -dultaan määrätty suoritus (Iak. lajisuoritus) gene-riskt bestämd prestation; -dultaan arveluttava av betänklig art; olipa mitä ~a tahansa av vad slag det vara må; paras ~aan den

bästa i sitt slag; asian -dun mukaan efter sakens beskaffenhet; yksityistä —a av privat natur; ks. y k s i t y i s 1 a a t u i n e n; ainoa —aan ensam i sitt slag; ensamstående; enastående; unik; vrt. ainoalaatuinen. 2. (snt.): käydä —un (päinsä) gå för sig; låta sig göra; (mennä mukiin) gå an; passa; se ei käy —un! det går inte! laatu|larvo kvalitetsvärde, -ero skillnad i kvalitet.

lsatu|iiien . . . beskaffad; (yhd. us. kj) -artad; av . . . art, arter; vrt. laatuisa; tämän — så beskaffad; av denna beskaffenhet; av detta slag; av denna sort (kvalitet, art); (sådan) som denna; (tällainen) sådan (här); minkä—? huru beskaffad? hurudan? av vilken art (beskaffenhet)? pahan — (er. lääk.) elakartad, malign; kaiken— av alla arter (sorter, slag); allt slags; allsköns, allehanda (tpm.). -isa (sovelias) passande, lämplig; (sävyisä) foglig; (lupsakka) gemytlig, -isasti lämpligen; fogligt; gemytligt, -isuus* lämplighet; foglighet, gemyt -et. -jaotus kvalitetsindelning, -kahvi kvalitetskaffe, -kangas (vaat.) kvalitetstyg. -kasvu (mtsh.) kvalitetstillväxt, -kerroin (kem.) kvalitetsfaktor. -kuva (laid.) genrebild, -luku (mat.) benämnt tal. -luokittelu, -luokitus kvalitets |klassificering, -indelning, -luokka kvalitetsklass. -luTut pl (mat.) sorter, -maa-laaja, -maalari (laid.) genremålar|e, -inna. -ma a la ii I s genremålning; -ksen tapainen genreartad; vrt. -kuva. -malli kvalitetsprov. -merkki kvalitetsmärke, -mittaus (tkn.) kvalitetsprövning, -palkkio kvalitetspremie, -puhdas miel. puhdaslaatuinen. -sana (kiel.) egenskapsord, adjektiv -et -. -tapa (kiel. partisiippi) particip -et -. -taso kvalitets|nivå, -standard, -tavara kvalitetsvara. -teos (taid.) genrestycke; vrt. -kuva, -maalaus, -tuote kvalitetsprodukt, -työ kvalitetsarbete, laatuunkäypä (m. som går an; acceptabel;

passabel; (tyydyttävä) tillfredsställande, laatu||vaatimus kvalitets|fordring, -anspråk, -valmiste ks. -tuote, -vika kvalitets [fel, -defekt, -virhe kvalitets|fel, -avvikelse, laava (geol.) lava. -järvi lavasjö. -kenttä (geol.) lavafält, -kivi lavasten. -lohkare lavablock, -patja,-virta lava|täcke, -ström, laavu vind|skydd -et, -skärm -en -ar. labiaali (fon. huuliäänne) labial, labor||aattori laborator -n -er. (-nvirka laboratorstjänst.) -atorio laboratori|um -et -er. (-

takki laboratorierock.) -oida laborera, -oiminen, -ointi* laborer|ing, -ande. labyrintti* (sokkelorak.) labyrint -en -er.

-mainen labyrintisk. lada I ta* 1. (amp., shk.) ladda; ~ sähköllä elektrisera; göra elektrisk; vrt. varata; takaa -ttava (kivr.) bakladdare; vrt. suusta ladattava. 2. (mv.) — (pelto ladalla) sladda; vrt. Iata. ladella * 1. rada upp; upprada; ~ kirjoja pöydälle rada (upp) böcker på bordet. 2. (lasketella) rabbla, ramsa upp; ~ (muka) ansioitaan rada upp sina meriter; ~ sanoja rabbla, ramsa upp ord; ~ joutavia svamla; ~ valheita fara fram med lögner (osanning).

ladelma (kirjp.) sats -en -er. -nkoko satsformat.

ladon||ala (mv.) laduland -et -. -katto lad(u)-

tak. -lattia lad(u)golv. -ovi lad(u)dörr. lädo ||n ta * (upp)radande; staplande, stapling; packande, stuvande; ordnande; (kirjp.) sättande; sättning; vrt. ladella, latoa, -s (kirjp.) sats -en -er; ks. ladelma. -ttaa* låta * rada jne.; låta sätta; ks. latoa, laguuni (mnt.) lagun -en -er; —en kaupunki

(Venetsia) lagunstaden (Venedig), lahde||ke*, -lma vik -en -ar; (poukama) bukt -en -er. -lmantakainen på andra sidan viken belägen (boende), lahe|[a (pehmeä[pintainen]) mjuk; (lienteä) len; (hieno) fin. -us2 mjukhet; lenhet; finhet, lahj|a 1. gåva; skänk -en -er; present; antaa (saada) -ksi ge (få) som gåva (i present, till skänks); —n antaja gåvogivare; —n saaja gåvotagare; luvata —ksi utfästa som gåva. 2. (luonnon-[t], taipumus, kyky) anlag; begåvning. 3. (lahjukset) mutor; -oille altis besticklig; ks. -n o 11 a j a. -esine gåvoföremål; present, -inen (yhd.) begåvad; hyvä — med goda gåvor; vrt. lahjakas; heikko — klent begåvad; runsas— rikt begåvad, -kappale presentexemplar, -kas begåvad, -kirja 1. (Iak.) gåvobrev. 2. presentbok. -kkuus2 begåvning, -kontti (vanh. hauk.) mutkolv. -kortti presentkort, -määrä gåvobelopp, -määräys gåvobestämmelse, -nantaja gåvogivare; (lahjoittaja) donator. -nluonteinen av gåvonatur, -nlupaus gåvo |löf te, -utfästelse, -nottaja (vanh.) ks. 1 a h j u s t e n o 11 a j a. -nsaaja gåvotagare. -näytäntö (teat., oop.) recett-en-er; recettföreställning. -paketti gåvopaket, -palkkio gratifikation, -rahat pl gåvomedel, -sopimus (Iak.) gåvoavtal.-teos vrt. -kirja 2.-toimi (Iak.) gåvo|akt, -rättshandling.-ton som är utan gåvor (utan begåvning); (heikkolahjainen) obegåvad; klent begåvad, -tto-muus2 klen begåvning; brist på begåvning, -tulo gåvoinkomst; —i (pl) donationsmedel, -varat pl donationsmedel; (m.) ks. -tulo. -vero gåvoskatt, - verolaki lag om gåvoskatt, lahje* (vaat.)t fåll -en -ar; (housun-) (byx)-

ben -et -. -pinne byxhållare. lahjoja muta, besticka*; saada -maila asia jäämään sikseen genom mutor tysta ned en sak; vrt. lahjottava, lahjoi||tella* bortskänka2, -ttaa* skänka2; ge* bort; ge* som gåva; (antaa) förära, förläna; (varustaa lahjalla) begåva (ngn med ngt); (lahjakirjalla) donera; dotera. -ttaja (gåvo)givare; donator, -tus gåva; donation; förläning, (-kielto gåvoförbud, -kirja gåvo-, donations|brev. -maa [hist.] donationsjord. -maatalonpoika donationsbonde; vrt. -tilallinen, -miel|i: -essä i gåvoavsikt, -rahasto donationsfond, -säännös gåvoföreskrift, -tarkoitus gåvoavsikt, -tila [hist.] donations|gods, -lägenhet, -tilallinen donationsbonde, - varat pl gåvo-, donations|-medel.)

lahjo||ja som mutar (ger mutor); mutgivare. -ma ks. lahjus, -maton omutlig, obes-ticklig. -mattomuus2 omutlighet, obestick-lighet. -minen mutjande, -ning; bestick-ning; korruption, -mis(järjestelmä [-mut-[nings]-,-]{+mut- [nings]-,+} korruptions|system. -yritys mut-[ningsj-, korruptions|försök.) -nta* ks. lahjominen, -ttava, -ttavissa (oleva) mutbar, besticklig, fal; hän on helposti -ttavissa (m. hauk.) han är en mutkolv. -ttavuus2 mutbarhet, besticklighet, falhet. lahju|s (lav. pl -kset) mu|ta -an -or. - ten(ottaja som tar mutor; muttagare; mutbar [besticklig] person; [hauk.] mutkolv-en-ar. -otto tagande av mutor.) -lahkei|nen kapea -set housut byxor med smala ben; kaksi— försedd med dubbla fållar; (leik. mies).

lahko 1. (el.-, ksv. -järjestelmässä) ordning; (luokka) klass -en -er; (puolue) parti -et -er; (ryhmä) grupp -en -er. 2. (usk.) sekt -en -er. -henki sektanda. -inen sekterisk, sekteris-tisk. -kunta sekt -en -er. -lainen (s.) sekterist -en -er. -lais- sekteristisk. (-henki sekteristisk anda.) -laisuus2 sekt|erism, -väsen, -muodostus sektbildning, -njohtaja

sektledare.

lahmata (er. heinää, viljaa kävellessään)

trampa ner. lahna (el. Abramis brama) brax|en-en-nar. -nkukkal. (rentukka) kabbeleka. 2. (leskenlehti) hästhovsört -en -er. -nparkki ks. p a-s u r i. -npoikanen braxenpanka. -npyynti braxenfiske. -nruoho (ksv. Isoëles lacustris) braxengräs. -parvi braxenstim. -verkko braxennät.

laho 1. (a.) murken; (mädännyt) rutten; förmultnad; (ränsistynyt) förfallen. 2. (s.) murkenhet; (mtsh.) röta. -amaton som inte murknar (murknat); som inte tar (tagit) röta; rötfri; fri från röta; oförmultnad. -aminen murknande; ruttnande; förmultning, hu-mifiering. -amis(aste [mtsh.] förmultnings-, humifierings|grad. -jäte förmultningsrest. -tila förruttnelse-, förmultnings|tillstånd.) -kanto murken stubbe, -kas ks. hilleri, -koro (mtsh.) rötlyra. -n(altis, -arka [er. mtsh.] utsatt för röta. -alttius benägenhet för röta. -kestävyys [mtsh.] röthärdighet. -neisuus2 murkenhet; förmultningstillstånd; huminositet.) --oksa murken kvist; (puut.) rötkvist. -puu 1. (sht.) murket trä. 2. (mtsh. pysty—) rötskadat träd; rötträd. -rastas ks. laulurastas, -sieni hussvamp. -ta bli murken; murkna; (mädätä) taga* röta; ruttna; (muuttua mullaksi) förmultna; humifieras; vrt. rappeutua; -nnut murken, förruttnad, -ton (sht.) rötfri. -ttaa* röta2, -us2 murkenhet; röta. -utuma, -vika rötskada; (sht.) felaktighet genom röta. -vikainen rötskadad; angripen av röta. lahtari (j., vanh.) ks. teurastaja.

1. lahti* (j., vanh.) ks. teurastus.

2. lah|ti2* (vs.) vik -en -ar; -den perukassa (pohjassa) längst inne i viken; -den suulla vid (i) inloppet till viken, -valas (el. Balae-noplera acuto-rostrata) vikval.

laida||llinen (försedd) med kant(er); (mer. sot.) bredsida, -s (äst.) stav -en stäver; -kset laggvirke -t; stavämne -t -n. -ton (ääretön) oändlig, -tusten kant vid kant; sida vid sida; (vierekkäin) invid, (nära) intill varandra.

lmä — laillistaa Jai

laide* (sivu) sida; (reuna) kant. -sola ks.

lateraaliaukko. laidem||maksi, -malla, -pana längre mot (närmare) kanten (sidan), laidoi||ttaa*: ~ vene bordlägga* en båt; ~ astia lagga ett kärl. -ttaminen bordläggande, -läggning; laggande, läggning, -tus bordläggning; läggning, lai|dun -tumen betesmark -en -er; bete -t -n; olla (käydä) -lumella gå i bet (på bete); beta; gå i vall; ajaa (laskea) -tumelie driva i vall; släppa ut på bete; käyttää -lumella beta; låta beta; (paimentaa) valla, -haka beteshage, -maa betesmark, -maksu betesavgift. -oikeus2 rätt till bete; betesrättighet. -palkkio betespremie, -rasite betes-servitut. -taa* beta; låta* beta. -talous2 betesbruk; (hakamaa—) hagmarksbruk. -taminen betesgång; betning; mulbete; metsämaan — brukande av skogsmark till betning.

laidun tamisjalue betesområde, -kielto betesförbud. -vahinko (er. mtsh.) betes-, bet-nings|skada. -vaurio (biol.) betesskada, laidun|| viljely (s) betesodling, -yhdistys betesförening, laih||a (hnk., el.) mager; ~ maa mager jord; (auhto) karg, torr, ofruktbar jordmån; (kehno) torftig, -ahko tämligen (något) mager, -akukkaroinen med mager börs (pung), -dunta* avmagring, -duttaa* göra* mager; (mv.) utmagra; (itseään) banta, -dutus avmagring; (mv.) utmagring; bantande; bantning, (-parannus [lääk.] av-magrings-, bantnings|kur.) laiho (mv.) gröda, säd -en; rukiin —t (den

växande) rågen; vrt. oras. laih||tua* magra (av); (kuihtua) falla* av; (maa) utmärglas; -tunnt mager, avfallen; lopen -tunut avtärd; avmagrad. -tuminen magrande; avmagring; (maan) ut|armning, -märgling. -uus2 magerhet, laikka * 1. (tkn. kiekko) (plan)skiva. 2. ks. seur. laik||ku* (täplä, m. mtsh.) fläck -en -ar. (-tauti [mv.] bladfläcksjuka.) -ullinen flammig; fläckig, -uttaa* göra* flammig (fläckig); (mtsh.) ruthacka. -uttaminen, -utus (mtsh.): (maanpinnan—) ruthackning. lailla (adv.): tällä — på detta sätt; sålunda; aika (kelpo) — rätt duktigt; (kunnollisesti) med besked; millä —? på vilket sätt? huru? koko — betydligt, ansenligt; (verraten) jämförelsevis, relativt; sillä — så; ks. siten. laiUi||nen laglig; lagenlig; laga (tpm.); legal; legitim; -sessa järjestyksessä i laglig (laga) ordning; ~ syy (este) laga skäl (förfall); ~ perillinen laglig (legitim) arvinge; ehtiä, tulla -seen ikään (tulla täysivaltaiseksi) komma till (uppnå) myndig ålder; bli myndig; —sessa iässä oleva myndig, -sesti lagligen,

lagenligt; i laga ordning; ~ hankittu (saatu) lagvunnen; lagfången; ~ pätevä lag-gill; rättsgiltig; — pätevä käännös laggill översättning; sanomatta itseään — irti (ilman -sta irtisanomista) utan laga uppsägning; ~ sitova lagligen (rättsligen) bindande (förpliktande). -staa (antaa lainvoima) legalisera; lagfölja2; lagfara*; (pätevöittää) auktorisera; (osoittaa -sesti oikeaksi) legiti-lai

mera; -stetlu kauppa lagståndet köp. -sta-maton icke legaliserad; varå lagfart ej utverkats (beviljats), -staminen legaliser|ing, -ande; legitimer|ing, -ande; lagföljande. -stua bli laglig(legaliserad, legitimerad); legaliseras; (saada lainvoima) vinna laga kraft; bli lagstånden; -slunut laga kraft vunnen; lagstånden; (pätevöitetty) auktoriserad, -stus legalisering, legitimering, legitimation; laga stånd, (-kirja legitimations|brev, -bevis.) -stuttaa ks. laillistaa.

laillisuus2 laglighet; legalitet; legitimitet, -edellytys laglighetsförutsättning. -kanta laglighetsståndpunkt. -käsite laglighetsbe-grepp. -periaate laglighetsprincip. -pohja laglighetsgrund. -puolue laglighetsparti. -rintama laglighetsfront. -taistelu laglig-hetskamp. -vaatimus laglighetskrav.

laimea lam; (ponneton) matt; (veltto) slapp; (välinpitämätön) likgiltig, -ahko tämligen matt (svag), -asti lamt; matt; slappt; likgiltigt, ljumt, -ntaa* göra* lam(are); förlama; göra* matt(are); avmatta; förslappa; (kuv. viilentää) göra* sval(are); dämpa; (nst.) späda* ut; (lievittää) lindra, stilla, -ntaminen (nst.) utspädning; dämpande, -ntua*, -ta bli lam(are, förlamad); förlamas; bli mattare; (av)mattas; bli slapp(are); slappas av; förslappas; dämpas; (tuulesta) mojna (av); bli likgiltig (ljum) (jllk för ngt); (kylmetä) avkylas; svalna; (heiketä) försvagas; -nnut lam(are), matt(are). -us2 lamhet; matthet; slapphet; likgiltighet, ljumhet.

laimin: lyödä ~ försumma; försitta; (jättää tekemättä) uraktlåta*, underlåta*; (jättää huolta pitämättä) vårdslösa; vansköta; lyödä ~ velvollisuutensa försumma sin plikt; uraktlåta sin plikt, sina åligganden (pl); lyödä ~ läksynsä försumma (vårdslösa) sina läxor; lyödä ~ vastaaminen försumma (uraktlåta) att besvara; lyödä ~ (oikea) aika försitta tiden; lyödä ~ aikamääräiset tehtävänsä försitta sina fatalier. -lyöjä den försumliga, en försumlig, -lyöminen försummande; uraktlåtande, underlåtande; vårdslösande, -lyönti försummelse, försumlighet; urakt-, under|låtenhet; försittande, (-rikos underlåtenhets |förseelse, -förbrytelse. -synti underlåtenhetssynd. -virhe uraktlåtenhetsfel.)

laimisk||a, -o 1. ks. 1 ä t ä k k ö. 2. ks. (iso) läiskä.

laimis||taa vrt. laimentaa; (miedontaa) utspäda* (jllak med ngt), -tua ks. laimeta.

laina 1. lån -et -; ks. ~us. 2. (velaksianio) försträckning; olla ~ssa vara ut-, bort|-lånad; ~ksi till låns; antaa ~ksi ge till låns; (~ta) låna; (etukäteen) försträcka; ~ksi saatu lånfången, —aika lånetid. -aja ks. -n o 11 a j a (-n a n t a j a), -aminen lånande; utlåning.

laina ||-anomus låneansökan, --apu låne|-bidrag, -understöd, --asiakirjalånehandling, -ehto lånevillkor, -hakemus låneansökan, -höyhenet pl (kuv.): koreilla -höyhenissä lysa med lånta fjädrar, -illa låna (ut, bort), ge* som lån; utlåna; (kirj.) citera, -jyvästö lånemagasin, -kassa lånekassa, -kirja 1.

a) lånad bok; b) (lainakirjastosta) utlåningsbok. 2. (--asiakirja) lånehandling,-kirjasto lån(e)bibliotek. -kohta citat -et -. -konttori (vanh.) lånekontor, -korko låneränta. -koru: ~a (läh.) lånat gods; vrt. -höyhenet, lainaksi|lannettu (miel. ut-, bortjlånad. -anto utlåning; försträckning, -otettu lånad, -otto upplåning, -saatu lånfången, lainalai||nen lagbunden; laglig, -suus2 lagbundenhet; laglighet. laina||lause citat -et -. -makasiini ks. laina-jyvästö. -määrä lånebelopp, lainan||antaja långivare, -anto ks. 1 a i n a k-s i a n t o. -hakija lån(e)sökande -n -. -korko låneränta, -ottaja ks. -saaja, -otto ks. lainaksiotto.-saajalåntagare, -saanti erhållande (upptagning, uppbringande) av lån. (-mahdollisuus2/tau. pl -mahdollisuudet] möjlighet [erna] att erhålla [upptaga, [-uppbringa]-] {+upp- bringa]+} lån. -mahdottomuus2 lånespärr -en.) -välittäjä förmedlare av lån. laina|[obligaatio låneobligation, -pääoma upplånat kapital, -rahasto lånefond, -rahat pl ks. lainavarat, -sana lånord, -seloste (Iak.) låneprospekt, -sitoumus låneförbindelse. -sopimus låneavtal, -sto (j. tav. ks.) -kirjasto, -summa lånesumma, laina||ta 1. låna; (ottaa

lainaksi) taga* som lån; upplåna; (antaa lainaksi) ge* som lån; utlåna; (kirj.) citera. 2. (mrt. niellä) svälja*, -takuu lånegaranti, -tavara lån-gods (m. kuv.). lainaus lånande; (panttia vastaan) belåning; (lainananto) utlåning; (talletus) inlåning; (kirj.) citat -et -, citering, -arvo belåningsvärde. -asiakirja lånehandling, -ehto lånevillkor. -kirja utlåningsjournal; ks. lainakirja 1. b), -korko låneränta; (anio~) utlåningsränta, -laitos låne|inrättning, -anstalt. -liike lånerörelse; (lainananto ~) utlåningsrörelse; (talletus ~) inlåningsrörelse; (pantti ~) pantlånerörelse, -merkki (kirjp.) citationstecken, -tapa lånesätt. -toimisto utlåningsbyrå. laina||utua låna sig (jhk, jks till ngt), »vaatteet: -vaatteissa ks. -h ö y h e n i s s ä. -varat pl lånade, lånemedel, laine bölja; våg -en -or. -htia* gå* i vågor; bölja; flöda; (kuohua) svalla, -htiminen böljande. -ikas: ~ tukka vågigt hår. -ikko* vågsvall -et; vågorna (määr.); sjö|gång, -hävning. -koivu (mtsh., puus.) flammig björk; flambjörk. -muodostuma (sht.) flam-mighet.

(-)lai|nen (yhd.) beskaffad, lik; (asukas) -bo -n -r; sellainen så beskaffad; sådan; hänen -sensa (pl) sådana som han; (vertaisensa) hans gelikar; vaasa~ vasabo -n -r. lain||haku (Iak.) lagsökning, (-asia lagsök-ningsärende. -kulut pl lagsökningskostnader. -menettely lagsökningsförfarande, - tie: ~tä [-teitse] i lagsökningsväg.) -huudatus lagfart -en. (-aika lagfartstid. -asia lagfartsärende. -pyyntö lagfartsansökan. -päätös lagfartsutslag, -todistus lagfartsbevis. -velvollisuus2 lagfartsplikt.) -huuto ks. -huudatus; antaa ~ kiinteistöön meddela (bevilja) lagfart å fastighet; -huudonlainhiiutohakemus — laita

lai

hakija lagfartssökande, (-hakemus lagfartsansökan.)

lainkaan alis; ei ~ alis inte; långt ifrån; inte det ringaste (minsta); i ingen mån; hän ei ole ~ rikas han är långt ifrån rik (allt annat än rik); ei ~ parempi inte alis (inte det ringaste, inte ett grand) bättre, lainjlkaari (hist. Iak.) lagbalk. -kohta lagrum -met -. -korjaus ändring av lag; lagändring, -kunnioitus aktning för lag(en). -kuuliainen lag I lydig, -trogen, -kuuliaisuus2 lag|lydnad, -trohet, -käsky lagbud. -käyttäjä lagski-pare. -käyttö lag-, rätt(s)|skipning; rättstillämpning; jurisdiktion, (-alue jurisdik-tionsområde. -oikeus2 jurisdiktions|rätt, -befogenhet. -tie: -teitse, ~tä i lagskipningsväg. -valta lagskipande makt; domsrätt; juris-diktionsmakt.) -käytöllinen (lainkäyttö-) lagskipnings-. -käännös lagöversättning, -laadinta utarbetande av lag. -laatija utarbetare av lag; ks. -säätäjä, -lukija 1. (hist.) lagläsare. 2. (j., lakitieteen opiskelija) juris studerande, -luonteinen som har karaktären av lag. -mukainen lagenlig, -mukaisesti lagenligt; enligt lag. -mukaisuus2 lagenlighet, -muutos lagändring, -määräys lag I bestämmelse, -bud -et -. lainoi||ttaa* belåna, -tus belåning, (-arvo belåningsvärde, -määrä belåningsbelopp, -prosentti belåningsprocent.) lain!(omainen 1. (johdonmukainen) lagbunden; logisk. 2. ks. -mukainen. 3. (lainkirjaimesta kiinni pitävä) lagisk, -opillinen juridisk. -oppi rätts]vetenskap, -lära; juridik -en. -oppinut 1. (a.) lagfaren; rättslärd; lagkun-nig. 2. (s.) jurist, -oppisuus2 lagklokhet, -paikka ks. -k o h t a. -pyhyys2 lagens helgd, -pykälä lagparagraf, -rikkoja lag |brytare, -överträdare, -rikkominen, -rikkomus lagöverträdelse. -saarnaaja lagpredikant, »selittäjä lagtolkare, -selitys lag|förklaring, -tolkning, -kommentar -en -er. (-teos lagkommentar -en -er.) -selvennys förtydligande av lag. -suoja rätts-, lag|skydd. -suojaton (hist.) ställd utanför lagen; biltog, fågelfri; fredlös; vrt. henkipatto, -suojatto-muus2 (hist.) fredlöshet, -suomennos finsk lagöversättning, -suomentaja finsk lagöversättare. -syrjäytyminen derogation. -sää-dännöllinen (yhd.) lagstiftnings-; legislativ; ~ kysymys lagstiftningsfråga; legislativ fråga. -säädännönuudistus lagstiftningsreform. - säädän tä stiftande av lag; ks. seur. lainsäädäntö lagstiftning, -ala lagstiftningsområde. -aloite lagstiftningsinitiativ; (valt.) motion, -asia lagstiftningsfråga, -ärende, -elin lagstiftningsorgan, -järjestys lagstiftningsordning. -kysymys lagstiftningsfråga, -menettely lagstiftningsförfarande, -muoto lagstiftningsform. -oikeus2 lagstiftningsrätt, -teitse, - tietä i lagstiftningsväg, - toimenpide lagstiftningsåtgärd, -toimi lagstiftningsåtgärd, -akt. -työ lagstiftningsarbete, -valta lagstiftande (legislativ) makt. lain||säännös lagstadgande, -säätäjjä lagstiftare. (-kunta lagstiftande församling.) -sää-tämis- (yhd.) ks. lainsäädäntö-, -säätämä (m. n) lagstadgad. - taulut (Raam.) lagens stentavlor. - tiukennus skärpning av

lag. -tulkinnallinen lagtolknings-, -tulkinta lagtolkning, (-ohje, -sääntö lagtolknings|-norm, -regel.) -tulkitsemiskysymys lagtolkningsfråga. -tulkitsija lagtolkare, - tuntemus lagkunskap, -tunteva lagkunnig. -uudistus lagreform, -valmistelu(kunta lagberedningen. -tehtävä lagberedningsuppdrag. -työ lagberedningsarbete.) -

valvoja, - vartija lagens väktare, -vastainen lagstridig; olaglig, -vastaisesti lagstridigt; i strid mot lagen.

- vastaisuus2 lagstridighet; olaglighet. - voima laga kraft; ~n saanut lagakraftvunnen; lagstånden; antaa ~ legalisera; lagfara; stadfästa; saada ~ vinna laga kraft.

- voimainen lagakraftvunnen. - vääristelijä lagvrängare. -vääristely lagvrängning.

laipio (rak. välikatto) (mellan)tak -et -; (aitaus) av|balkning, -plankning; (mer. väliseinä) skott -et -. -llinen avdelad; försedd med skott, -maalaus takmålning, -valaistus takbelysning.

laip||oittaa * (tkn.) f läns a, övervika *; (paar-taa) kraga, -oitus flänsning, kragning.-pa * fläns -en -ar. (-kytkin [tkn] flänskoppling. -liitos flänsad ändfog. -putki kragrör, flänsat rör. -pyörä flänshjul. - venttiili ks. lau tasventtiili.)

laisinkaan ks. lainkaan.

laiska lat (ei n); lättjefull; heittäytyä ~ksi lägga sig på latbänken (på latsidan), -jaakko latmask -en -ar. -mato (/., leik.) ks. ed. -n(koira [kirj.] radledare; [j.] lathund. -kuorma latmansbörda. -linna [stor] fåtölj -en -er; länstol -en -ar. -läksy bakläxa. -päivät pl latmans|dagar, -liv. -työ latmansgöra -t. -virka latmanssyssla; sine-kur -en -er.) -sti lättjefullt.

laisk||iainen (el. Bradypodidae) trögdjur; sen-gångare. -imus lätting, -istaa göra lat(are). -istua bli lat(are); (börja) lättjas, -otella* lättjas; lata sig; latas; (vetelehtiä) skolka; slå* dank; heittäytyä -ottelemaan börja slå dank; ks. laiska, -ottaa: minua ~ jag känner mig lat. -ottelija latmask; skolkare. -ottelu lättja; skolkning. -uri lätting, -uus2 lättja.

1. lai I ta* (sivu) sida; (syrjä) kant -en -er; (reuna) brädd -en -ar; rand, randen, ränder; (mer.) (skepps)bord -et -; puiston -dassa (in)vid, i utkanten av parken; kylän -dassa (lähettyvillä) i närheten (takalistolla) i utkanten) av byn; -tojaan myöten ända till (jäms med) kanten (brädden); bräddfull; metsän -dassa i skogsbrynet; juoda astian -dasta dricka från randen (kanten) av kärlet; heittää yli -dan (mer.; kuv. hylätä) kasta över bord; oikea (vasen) ~ (mer.) styrbords-, babords|sida; oikean (vasemman) -dan puolella (puolelta, mer.) om styrbord (babord).

2. laita(*) (asian ~) förhållande; fall -et -; niin kuin meillä on (asian) ~ såsom förhållandet (fallet) är hos oss; niin sen ~ ön så förhåller det sig; så hänger det ihop; så är det med den saken; ilmoittaa asian oikea ~ meddela, hur det i verkligheten förhåller (förhöll) sig med saken; uppge sakens rätta förhållande (tillstånd); nyt on asian ~ toinen (toisin) nu är förhållandet ett annat; kuinka hänen

~nsa on? hur är det (fatt, beställt) med honom? hur står det till med honom? hänen ~nsa ei (hänen asiansa eivät) ole oikein det står inte rätt till (det är inte som sig bör) med henne; miten on (asian) hur är det fatt? hur förhåller det sig? hur står det till där? sen (asian) ~ on huonosti det är illa bevänt med den saken; miten on terveyden ~? hur är det (hur står det till) med hälsan? sen ~ on niin ja näin det är si o. så med den saken; samoin on hänen ~nsa det är samma sak (på samma sätt) med honom; (sama koskee häntä) detsamma gäller om honom; onko se (nyt) ~a? är det rim o. reson? är det skick o. fason? laitahyökkääjä (jlkp.) ytt|er -ern -rar. (-)laitainen 1. (a.) (yhd.) med . . . kant(er) (bord); tasa~ med jämna kanter; vrt. -s a u-mainen; viisi~ med fem bord; fembör-ding. 2. (s.) ks. 1 a i t a t u u 1 i. laitaj kaupunki utkant av staden; stadens utkant; -kaupungilla i stadens utkant(er) (periferi), -kaupunkilainen invånare i stadens utkanter (periferi), -kukka (ksv.) kantblomma. -köli (sivuköli, mer.) slagköl. -ma kant -en -er; rand randen ränder; (takalisto) utkant -en -er; vrt. laita, -myötäi {+-+} nen (mer.) slör -en; purjehtia -stä (mer.) gå (segla) för slör; slöra. -puoli2 yttre sida (kant); (takalisto) utkant -en -er. laitattaa* låta laga, göra. laita[[tuki (sivutuki[mies], jlkp.) ytterhalv-(back), sidohalv(back), flygelhalv(back). -tuuli sid(o)vind; halv vind. -vasemmisto (j. valt.) yttersta vänstern, -vastainen ks. hankavastainen. -^iiva (mer. ym.) kant-,

rand|linje. lait|e* (tkn.) anordning; (koje) apparat -en -er; (kytkelmä) aggregat -et -; pl -teet anläggningar, anordningar, -lia laga; (asettaa) ställa2; (puuhailla) arrangera, -hua tillagning; (laitos) anläggning; (asetelma) uppsättning.

laitimmainen närmast kanten befintlig;

ytterst; (j.) ks. v i i m e i n e n. laiton olaglig; olaga (tpm.); (lainvastainen)

lagstridig; (oikeudeton) orättmätig, laito|s 1. inrättning, anstalt -en -er; institution; väsen; (laitelma) anläggning; (tkn., virka~) verk -et-; (laitlelu, järjestely) arrangemang -et-; (kirj.) bearbetning; (painos) upplaga; edition; (toisinto) version; (valmiste) alster; anrättning; olla -ksissa(an) (j. koreissaan) vara utstyrd (utpyntad). 2. (harv.) ks. moite, -hoidokki anstaltsintern, -hoito, -huolto anstaltsvård. -mies maskin-, väv-stols|ställare; maskin-, drifts|reparatör. -rakennus institutions-, instituts|byggnad. laittaa* 1. (tehdä) göra, (valmistaa) förfärdiga; (asettaa) ställa2, (järjestää) inrätta; (toimittaa, saattaa) bringa*; ~ ruokaa laga (tillreda) mat; ~ elämänsä mukavaksi inrätta sitt liv bekvämt; ~ kuntoon göra (ställa) i ordning; bringa i skick; ~ noutamaan sända för att avhämta; ~ (lähettää) kutsu sända (utfärda) en inbjudan; ~ menemään expediera; ~ laiva lähtöön (matkaan) låta ett fartyg avgå; klarera ut ett fartyg; ~ postinsa valmiiksi (käsistään)

— laivaliikenne

expediera sin post; lintu ~ (rakentaa) pesäänsä fågeln bygger sitt bo. 2. (vanh., j.) (moittia) klandra, tadla; kiittää ja ~ utdela både ris o. ros. lai 11 ||aja 1. som gör, lagar jne.; vrt. laittaa; (toimeenpanija) tillställare; (puuhaaja) arrangör. 2. ks. m o i t i s k e 1 i j a. -amaton o|reparerad, -reparabel; (vanh. moitteeton) oklanderlig, otadlig, -aminen lagande, lagning jne.; vrt. laittaa, -autua* laga sig; (valmistautua) göra* sig redo; (varustautua) rusta sig; (lähteä) bege* sig; förfoga sig; jämka sig; ~ kuntoon göra sig i ordning; (siistiä pukunsa) justera (sin klädsel), -elu lagande, lagning; arrangemang -et -; iordningställande, iaittom||asti olaglig|t, -en. -uudentila laglös-hetstillstånd. -uus2 olaglighet; laglöshet, (-aika tid av laglöshet [olagligheter]; lag-löshetstid. -järjestelmä laglöshets-, olaglig-hets|system, -regim, -kanta olaglighets-ståndpunkt. -kausi period av laglöshet; lag-löshetsperiod. -suunta laglöshetsregim-en.) laituri 1. (ranta ~) brygga; kaj -en-er; laskea ~in lägga till vid en brygga (kaj, pir); kiinnittää ~in förtöja2; vapaasti ~lla, ~lle (kaup.) kajfritt; fritt på kaj. 2. (silta) bro -n -ar; (pisto~) pir -en -er (-ar). 3. (raut.) plattform -en -er. 4. (j: laitio-, laitajreki) bondsläd|e -en -ar. -lippu (raut.) plattforms-, perrong|biljett.-maksu (mer.) kaj|-avgift, -penningar, -paikka kaj-, förtöj-nings|plats. -porras ks. rantalaituri, -rakennus kajbyggnad, -taso kaj-, platt-form|plan. -vaihde (raut.) plattformväxel. - varsi ks. pistolaituri, laiva fartyg -et -; skepp -et - (m. rak., er. kirk.; ks. keski~, sivu~); (höyry ~) ång |fartyg -et -, -båt -en -ar; ångare; olla ~ssa vara ombord; lastata ~an inskeppa; (ahtaa) stuva; viedä ~an föra ombord; heittää ~sta (mereen, yli laidan) kasta över bord; jäädä ~an bli (stanna) ombord; astua (nousta) laivaan gä ombord, (tavaroineen) embarkera; vapaasti ~ssa (kaup.) fritt ombord (fob); vapaasti ~n kyljessä (kaup.) fritt fartygs sida (fas); matkustaa ~ssa resa med båt; färdas (ombord) på ett fartyg; ~an nousu embarkering, -aja av|lastare, -skeppare, -aminen av|lastning, -skeppning.

laiva||-apteekki skeppsapotek, -hauta (muin.) skeppssättning; båtgrav. -insinööri ks. laivanrakennusinsinööri. -kalenteri skeppskalender, -kalusto fartygsinventarier pl. -karavaani fartygs-, ångbåts|karavan. -kello skeppsklocka, -kiinnitys inteckning i fartyg; (merilaina) bodmerilån -et -; bodmeri -(e)t -er. -kirja(t) skepps|papper, -dokument, -kirvesmies skeppstimmerman, -kissa skeppskatt, -koira 1. skeppshund. 2. (pieni, musta pystykorva) liten svart spets, -kokki skeppskock, -kompassi skeppskompass. -konttori fartygs-, (höyry ~) ångbåts|-kontor. -korppu skepps|bröd, -skorpa, -kotilo skepparsnäcka. -kuljetus skeppning; fartygstransport, -kulku skeppsfart, sjöfart, -kunta (hist.) skeppslag, -laituri kaj, fartygsbrygga, -lava skeppsbädd. -liikenne skepps-, sjö (fart; vrt. 1 a i v a k ii 1 k ti;laivalinja -

(höyry-) ångbåtstrafik, -linja båt-, fartygs |rutt -en -er; (höyry-) ångbåts-linje. -lippu 1. (matka-) båt-, ångbåtsbiljett. 2. (kansallisuus -) nationalitetsflagga, -llinen en skeppsladdning, skeppslast (ngt), -luettelo skeppslista, -lyhty skepps [lanterna, -lykta, -lästi (hist.) skeppslast, -lääkäri fartygs-, skepps|läkare. -löytö (Iak.) skeppsfynd. -maksut pl sjöfartsavgifter, skepps-umgälder. -matka båtresa, -matkustaja (båt)passagerare. -mato (el. T er edo nav alis) skeppsmask. -miehistö fartygsbesättning, -mies besättningsman; (matruusi) matros -en -er. -

moottori fartygs-, marin|motor. -muona skeppsproviant, laivan|[ahdanta skeppsstuvning, -ahtaaja skeppsstuvare. -ankkuri skeppsankare, laivaneuvottelu skeppsråd. laivan||hylky skeppsvrak, -isännistö (skepps)-rederi. (-yhtiö rederibolag; partrederi.) -isäntä (skepps)redare. (-konossementti re-darekonossement.) -kansi båt-, fartygs |-däck. -kapteeni sjökapten, -kylki, -laita skeppssida, -lasti, -lastillinen skepps-, fartygs |last. -luukku skeppslucka, -malli fartygsmodell. ilmasto skepps-, fartygs (mast. -mittaaja skeppsmätare, -mittaus skeppsmätning. -ohjaus manövrering av fartyg, -omistaja fartygsägare, -osakas delägare i fartyg; partredare, -palo skepps-, fartygs |brand. -panttaus pantsättning av fartyg; bodmeri; vrt. m e r i 1 a i n a. -piirustus fartygs-, skepps|ritning. -pohja fartygs-, skepps I botten, -potkuri fartygspropeller. -päällikkyys2 fartygs-, skepps|befäl. -pääl-likkö fartygsbefälhavare; (laivuri) skeppare; (kapteeni) sjökapten, (-yhdistys fartygsbe-fälhavareförening.) -päällys(tys skepps[be-klädnad, -förhydning. -tö fartygs-, skepps|befäl.)

laivanrakennus skeppsbyggnad, -aine skeppsbyggnadsmaterial. -insinööri skeppsbyggnadsingenjör. -puu (er. hist.) skeppsvirke, -taito skeppsbyggnadskonst, -tarvike ks. -aine. - teollisuus2 skeppsbyggnadsindustri. -toiminta skeppsbyggnadsverksamhet, laivan||rakentaja skepps |byggare, (enl.) -byggmästare, -rakentaminen skeppsbyggeri. -runko fartygs-, skepps|skrov. -ruuma last-, skepps|rum. -selvittäjä skepps-, fartygs I klarerare, -selvitys fartygs-, skepps|-klarering; (tulo-, meno—) in-, ut|klarering. -suorija, -suorinta ks. -s e 1 v i 11 ä jä, -selvitys. -täysi en skeppslast, -varustaja (-isäntä) skeppsredare, - varustamo (skepps-rederi. -varusteet pl fartygsutrustning; skeppsförnödenheter (pl). -varustus (skepps)-rederi. (-liike rederi|rörelse, -firma.) -veis-tämö skeppsvarv. -vuokra skeppslega. -välitsijä skeppsmäklare. laiva||omaisuus2 (meri—) skeppsförmögenhet; »fortune de mer», -onnettomuus2 fartygskatastrof. -osuus2 fartygslott; skeppspart; andel (del) i fartyg, -paperit pl skepps|pap-per, -dokument, -pappi skeppspräst, -poika skepps|pojke, -gosse; (pien. höyryl. leik.) »ångbåtskalle». -portaat pl ks. r a n t a-lauta, -pumppu fartygs-, skepps|pump. -päiväkirja skeppsjournal; loggbok, -pääl-

- laji merkki]aj

lystö fartygs-, skepps|befäl. -radio skeppsradio. -rahti skepps-, sjö (frakt, -ranta ångbåtsstrand. -reitti båt-, fartygs|led, -rutt. -rekisteri skeppsregister, -retki ångbåtsfärd, -ruoka skeppskost, -s: pl -kset skeppsvirke -t. -saaminen fordran i fartyg, -saattue fartygskonvoj. -silta ångbåts-, skepps|bro, -brygga.

laivasto flotta; marin -en; flottilj -en-er; eskader; —ssa ön 50 laivaa (yksikköä) flottan består av (omfattar) 50 enheter, -asema (mer.s.) örlogs-, flott |station. -asiamies, -attasea marinattaché, -harjoitus flottmanöver. -npäällikkö marinchef. -nsininen marinblå. -ntarkastus flott|mönstring, -revy. —osasto flottavdelning, eskad|er -ern -rar. -sopimus flottavtal, -tukikohta flottbas. -vierailu flottbesök, -yksikkö flottenhet.

laiva! I ta skeppa (inskeppa), -tarvikeliike skeppsfurnerings-, skeppsförnödenhets laf-fär; skeppshandel, -tarvikkeet pl skepps-förnödenheter. - tarvikkeiden |hankinta, -hankkija skepps | f urnering, -f urnerare, (-handlare), -telakka slip -en -ar; (vanh. -tokka) skeppsdocka, -tila last-, skepps|rum -met -; (tonnisto) tonnage -t. -toukka ks. -mato. -turhiini fartygsturbin, -tyttö

1. (laiv. palv. aputyltö) mäss-, hjälp|flicka.

2. (satam. ja laiv. liikkuva ilotyttö) båtflicka.

laivaus skeppning. -aika skeppnings|tid, -termin, -asiakirjat pl skeppnings|doku-ment, -handlingar, -kausi skeppnings|pe-riod, -säsong, -kelpoinen skeppningsbar. -kuiva (sht.) skeppningstorr. -merkki avlastarens märke; skeppningsmärke. -paikka avlastnings-, skeppnings|ort. - paperi t pl skeppnings[handlingar, -dokument, -piiri skeppningsdistrikt.

laiva 11 vahinko skeppsskada, -varvi (vanh.) ks. -nveistämö; -telakka, -velka fartygsgäld; (merilaina—) bodmeriskuld; vrt. merilaina. -vene skeppsbåt. -vintturi skepps [vinsch, -krän. -vuoro båttur; vrt. hövrylaivavuoro. -väki sjö-, skepps[folk; (miehistö) besättning, -väylä fartygs-, skepps-, ångbåts|led; farvatten; (jäissä) fartygs-, is|ränna. -yhteys2 båtförbindelse, -yhtiö rederibolag.

laivuj|e (laivasto-osasto) flottilj -en -er; eskad|er -ern -rar; (Int.) (flyg)division; ks. ed. -ri skeppare, (-njuttu ks. kippari-juttu. -nsolmu [mer.] dubbelt halvslag. -ntutkinto skepparexamen.)

laj|i (luonn. el., ksv.) art -en -er; (laatu) slag -et -, sort -en -er; —en synty (biol. el., ksv.) arternas uppkomst; —en niukkuus artfattigdom; fattigdom på arter; vrt. ~run-s a u s; sitä on useita eri -eja det finns, förekommer många slag (sorter, arter) därav; omituinen —aan egendomlig i sitt slag; egenartad; —Itaan määrätty suoritus (Iak.) generiskt bestämd prestation.

laji[|esine (Iak.) genussak, mängdsak. -kas artrik, -kauppa (Iak.) genusköp. -ke* (ksv., puut.) sort -en -er; underart -en -er. -kehitys artutveckling, -koostumus artsammansättning. -köyhä ks. (n i u k k a) 1 a j i-n e n. -luku artantal, -merkki artmärke.

-muunnos artförändring; variation; avart -en -er. -nen (yhd.) av . . . art, slag, sort, huonompi ~ av sämre slag (sort); niukka~ artfattig, -nimi artnamn, -nmääritys artbestämning. -nomainen kännetecknande; ks. 1 u o n t e e n o m a i n e n. -nturmeltuminen (suvustaan huonontuminen) urartning. -runsaus rikedom på arter; artrikedom. -suoritus (Iak.) generisk prestation, -tavara (Iak.) genusvara. -telia* sortera; (vitjaa) triera; hyvin -teltu (vanh., nyk. tav. monipuolinen) varasto (kaup.) ett välsorterat lager, -telma sortiment -et -; (valikoima) urval -et -; (asetelma) uppsättning, -ttelematon osorterad, -tteleminen sorterande, sortering, -ttelija sorterare; (viljan) triör -en -er. -ttelu sortering, (-hihna sorteringsband. -koje sorteringsapparat; [mv.] triör. -pöytä sorteringsbord. -rumpu sorteringstrumma. -silta sorteringsbrygga.) -tuntomerkki artkännetecken, -valikoima (kaup.) sortiment -et -. -velka, -velvoite (Iak.) generisk obligation.

lakai|lsematon osopad, -seminen sopande, sopning. -sta sopa; ~ puhtaaksi sopa rent; ks. p o r r a s 2. -su sopning. (-luuta sopkvast, -rikat, -roskat pl sopor.) -suttaa låta* sopa.

lakana lakan -et -. -kangas lakans | vä v, -lärft, -kylpy lakanbad. -palttina lakanslärft. -pitsi lakansspets, -pussi lakanspås|e -en -ar.

lakanpunainen lackröd.

lakasütua (för)vissna, vissna ned; (kuihtua) förtvina, -tumaton oförvissnelig; oförgänglig. -tuminen (för)vissnande; förtvinande.

1. laka|ta* (tauota) upphöra*; (keskeyttää) hålla* upp (jst med ngt); (loppua) sluta; (seisahtua) avstanna; ~ tekemästä työtä sluta att arbeta; upphöra med (göra ett uppehåll i) arbetet; inställa8 (tehdä lakko nedlägga*) arbetet; on -nnut satamasta det har upphört (slutat) att regna; regnet har upphört; ~ olemasta (olemassa) upphöra att existera; verenvuoto on -nnut blodflödet har upphört (avstannat); liikenne on -nnut trafiken har upphört (avstannat), (pysähtynyt) stagnerat; ~ riehumasta (riehua loppuun, riehuttavansa) rasa ut; ääni on-nnut soimasta (kuulumasta) ljudet har förklingat (dött bort); lakkaamatta utan uppehåll (avbrott); oupphörligt, oavbrutet; (yhä) alltjämt.

2. lakata* (lakalla) lacka; (kiillottaa) lackera.

lakea (aava) öppen: (laaja) vid; (tasainen) jämn; (sileä) slät; (matala) flack; vrt. laakea.

lakedaimonilaineny/2/5/J 1. (s. spartalainen) lakedemonier -n 2. (a.) lakedemonisk.

lakeerl|ata (kiillottaa) lackera; ks. 2. 1 a k a-t a. -aus lackering.

lakeija lakej -en -er.

lakeinen (hist. räppänä) rök|hål -et -, -fång -et -öppning -en -ar.

lakeus2 (tasanko) slätt -en -er; vidd -en -er; (alankomaa) flackland.

1. laki*2 laen 1. (rak. katto) tak -et -. 2. (pää~) hjässa; (suu~) gom -men -mar.

3. (korkein kohta) högsta punkt-en-er, höjd -en -er; (huippu) topp -en -ar; krön -et 2. laki* lain lag -en -ar: antaa (julkaista) ~ utfärda en lag; hyväksyä ~ antaga (kumota upphäva, säätää stifta) en lag; ~in sidottu ks. 1 a i n a 1 a i n e n; laissa säädelty lag-stadgad; sama olkoon ~ lag samma vare; koron säännösteleminen lailla räntans reg-le(mente)ring genom lag; toukokuun 10. päivänä v. 1146 annettu ~ lag av den 10 maj 1746; yhdistyksistä annettu ~ lag om föreningar; lukea ~a (j.) studera juridik; (kuv. läksyttää) läsa lagen för ngn. (nuhdella) tillrättavisa ngn; hätä ei lue ~a (snl.) nöden har ingen lag. laki||aloite lagmotion, -asia juridisk fråga; lagfråga, -asiaintoimisto juridisk byrå; advokatbyrå, -asäätävä lagstiftande. - ehdotus lagförslag, -esitys (hallituksen) proposition (jst [med förslag till lag] om ngt), -kielen(sanakirja juridisk ordbok, -sanasto lagterminologi.) -kieli lagspråk; juridiskt språkbruk; (-tyyli) lagstil -en; -kielen sana juridisk term. -kirja lagbok, lakikivi (rak.) hjäss-, slut|sten. laki||kokoelma lagsamling; författningssamling. -komitea lagkommitté, -koonnos lag-kodifikation. -korkeus (Int.) topphöjd. -kunta (hist. laamannikunta) lagsaga, -kysymys lagfråga, -käräjät pl (Norj.) lagtinget (määr.). -luonnos utkast till lag. -mies jurist, (-jäsen lagfaren ledamot, -koulutus juridisk utbildning: -koulutuksen saanut hnk. person med juridisk utbildning, «yhdistys juristförening.) -määräinen lagbestämd, legal; (valtiop., käräjät) lagtima (tpm.); (laissa säädetty) lagstadgad; (lainmukainen) lagenlig; (vakinainen, varsinainen) ordinarie (tpm.); ~ holhooja lagbestämd förmyndare; ~ perillinen legal arvinge, -määräys lag|stadgande, -bestämmelse, lakin Hhilina mössrem. -koppa mosskulle.

-lippa mösskärm, -nauha mössband. lakinovelli (Iak.) lagnovell -en -er. lakinl|sisuste mössfoder, -tekijä mössmakare.

-vuori ks. -s i s u s t e. lakiosa (Iak.) laglott. -isperintö arvsrätt på grund av laglott. -oikeus2 rätt till laglott. -perillinen arvinge, som är berättigad till laglott. -suoja laglottsskydd. -säännös lag-lottsstadgande. -sääntö laglottsregel. »vaatimus anspråk på laglott. laki||painos lagedition, -perusteinen på lag grundad; legal, -perusteisuus2 laglikmätig-het. -peräinen ks. -perusteinen, lakipiste högsta punkt(en); kulminations-

punkt; (täht.) zenit; (sot.) bantopp. laki||pohjainen ks. -p e r u s t e i n e n. -pykä-litse genom lagparagrafer, -pykälä lagparagraf. -ristiriita lagkollision, -saantoinen lag|fången, -vunnen, -saarna lagpredikan, -sana lagterm; juridisk term. -sanasto ks. -kielen sanasto. -siteinen (harv.) av lag normerad (bunden), -siteisyys2 lagbundenhet. -suus2 lagiskhet. -säädös lagstadgande. -sääntö lagregel, -sääntöinen Jagfäst. -sääteinen lagstadgad. -sääteisesti på lagstadgat sätt; i lagstiftningsväg, -teknillinen lagteknisk, -teksti lagtext, -teos lag-lakitermi — lamata

lam

verk. - termi ks. 1 a k i s a n a. - tiede rättsvetenskap; juridik -en. - tieteellinen rättsvetenskaplig, juridisk, -tieteen(kandidaatti, -lisensiaatti, - tohtori juris kandidat, licentiat, doktor.) laki 11 ön utan mössa; -tornin päin b ar hu -vad(e); med blottat huvud (blottade huvuden).

laki! Itupa (käräjätupa) tingsstuga, -tyyli lagstil. -valiokunta (valt.) lagutskott, -viisas lagklok. -viisastelu juristeri; juridisk formalism, -viisaus2 lagklokhet, lakiäänne (palataali, f on.) palatal -en -er. lakka* 1. a) (kirje~) lack -et; b) (puus.) lack -et - (-en -er). 2. (vaja) skjul -et -; (ylinen) vind -en -ar; (luhti) loft -et -; (kyyhkys~) (duv)slag -et -. 3. (hed. muurain) hjortron -et -. 4. (harv. latva) topp -en -ar, krona.

lakkaa||maton 1. (taukoamaton) oupphörlig; (keskeytymätön) oavbruten, ihållande. 2. olackerad, -minen 1. upphörande. 2. lacke-r|ing, -ande. lakka||hillo (muurainhillo, keit.) hjortronsylt.

-palanen lack bit. -puikko lackstång, lakkapää 1. (kuohuva lainé) skumhöljd våg; ~t laineet skumpiskade vågor; vågor med skumkam; (kuv. »lampaat laitumella») gäss. 2. (tuuhealatvainen puu) träd med knuten (tillplattad) krona, lakkari (vanh., mrt. tasku) ficka, lakka ||sine t ti lacksigill, -suo hjortronmosse, -tanko ks. -p u i k k o. -us läckning; lackering; vrt. 2. lakata, lakkau||ttaa* 1. (keskeyttää) avbryta*; (kumota) upphäva2; (kieltää ilmestymästä) indraga*; (lopettaa, olla jatkamatta) inställa2; (hajottaa) upplösa2; (ehkäistä) stoppa; (tehdä loppu) göra* slut (jst på ngt); (poistaa) avskaffa; slopa; ~ yhdistys upplösa en förening; ~ virka indraga en tjänst; ~ sanomalehti indraga en tidning; ~ maksunsa (kaup.) inställa sina betalningar; ~ kiinteistörasite upphäva ett fastighets-servitut; — (poistaa) järjestelmä avskaffa (göra slut på, slopa) ett system. 2. låta lackera; ks. 2. 1 a k a t

a. -ttaminen avbrytande; upphävande; indragande; inställande; vrt. ed. 1. - ttamis (peruste indragnings-, upplösnings I grund, -vaatimus yrkande på indragning [upplösning].) lakkautus indragning; inställelse, -palkka lön på indragningsstat; olla -palkalla vara (ställd) på indragningsstat; asettaa -palkalle uppföra på indragningsstat. -toimenpide indragningsåtgärd, -valta rätt att upphäva (indraga); indragningsrätt. lakka |j vernissa (mlv.) lackfernissa, -väri lackfärg.

lakki* mössa; (sienen) hatt -en -ar. -aiset (uus. yliopp.) studentbal. -mainen hattlik. -sieni hatt-, kött|svamp. -tehdas mössfabrik. Iak I ko* strejk -en -er; olla -ossa (tehdä ~) strejka; -ossa oleva, -on tehnyt strejkande; julistaa ~ proklamera strejk; ryhtyä ~on gå i (etablera) strejk; lopettaa julistaa ~ loppuneeksi avblåsa en strejk, -aalto strejkvåg. -alue strejkområde, -ase strejkvapen, -avustus strejkunderstöd, -elito strejkj- I

klausul, -förbehåll, -hanke strejkplan; olla -hankkeissa umgås med strejkplaner, -ilija (en) strejkande, -illa strejka, -ilu strejkande, -julistus strejkproklamation, -kassa strejkkassa, -keskus strejkcentrum. -kiihottaja strejkuppviglare, -komitea ks. -toimikunta, -lainen strejkande, -lauseke strejkklausul, -levottomuu|s2 (tav. pl -det) strejkoroligheter, -liike strejkrörelse. --oikeus strejkrätt, -puuha strejkplan. -puuhailija som umgås med strejkplaner; strejk|planerare, -arrangör, -rettelö strejkkonflikt. -tila strejktillstånd; julistaa tehdas ~an förklara en fabrik i strejktillstånd.-toimikunta strejkkommitté. - vaara strejk|risk, -hot. -vahti strejkvakt. -vapaus ^strejk-frihet. -varoitus strejkvarsel, -varti|ja, -o strejk(brytar)vakt. -viikko strejkvecka, lakla||ttaa* (onom.) 1. (lin.) kackla. 2. (pienet laineet) ks. liplattaa, -tus kack|el -let; vrt. liplatus, lakmus (kem.) lackmus -en. -hapan surt reagerande mot lackmus. -paperi lackmus-papper.

lako* (mv.) liggande ställning; lyödä (panna) ~on slå ned; ruis on laossa rågen ligger; mennä ~on lägga sig. -illa vrt. laota; ligga*; lägga* sig. lakoni||nen (lyhyt) lakonisk.-suus2 lakonism. lakon||johtaja strejkledare, -johto strejkledning. -murtaja ks. -r i k k o j a. -oire strejk|symptom, -tendens, -rikkoja, -rikkuri (us. vain rikkuri,) strejkbrytare. -uhka strejk|hot, -risk. lako|lonnuttaa* (mv.) bringa* att lägga sig; slå ned. -ontua* (miel. lakoutua) lägga* sig; -ontunut vilja ks. seur. -vilja liggsäd. lakritsi lakrits -en. -jauhe lakritspulver. -juuri lakritsrot, -nmaku lakritssmak. -puikko lakritsstång. laksau||ttaa* smacka (kieltään med tungan).

-tus smackning. laktoosi (kem. maitosokeri) laktos, mjölksocker.

1. lama a) (lamaannus): olla ~ssa vara förlamad; (alla päin) betryckt, nedslagen; (lannistunut) deprimerad; mieleni on ~ssa jag är betryckt, deprimerad; jag är nedslagen (nedstämd); vaipua ~an falla till föga; bli betryckt (nedstämd); (veltostua) förslappas; mieliala on ~ssa stämningen är tryckt; b) (lamat ila): olla ~ssa (rappiolla) ligga i lägervall; (laiminlyötynä) ligga nere; (ehkäisty[nyt -neenä) vara lamslagen, hämmad; yritteliäisyys (kauppa) on ~ssa företagsamheten (handeln) är lamslagen (ligger nere).

2. lama (tiibettil. munkki) lam|a -an -aer, -or.

lama||-aika depressionstid, -annus nedslagenhet; förstämning; förlamning; depression, (-tila depressionstillstånd.) -annuttaa* ks. lamata, -antua* bli förlamad (lamslagen); gripas av en förlamande känsla; bli deprimerad (nedslagen); bli betryckt; (veltostua) förslappas, -antuminen lamslagning, depression, -kausi depressions-period); (kaup.) baisseperiod; baisse -n -r. -ta förlama; lamslå*; verka förlamande

(jtk på ngt); (lannistaa) nedtrycka2, nedslå*; göra betryckt; (veltostaa) förslappa; (tehdä tyhjäksi) göra* om intet; (tukahduttaa) undertrycka2, kväva2, lamau||s förlamning; lamslagning; depression; (rappio) lägervall (tpm.); -ksissa ks. lamassa, -ttaa* ks. lamata, -ttava förlamande; nedslående, -ttavasti förlamande; nedslående; lamslående, deprimerande. -tua ks. lamaantua, lamin||aatti * (tkn.) laminat. -oi«la laminera. lam I mas -paan får -et -; perheen musta — (kuv.) familjens svarta får, enfant terrible; susi —ten vaatteissa (Raam.) en ulv i fårakläder. -aitaus får|fålla, -inhägnad -en -er. -farmi fårfarm. -huone (er. Raam.) fårahus. -kaali (keit.) får i kål. -kanta får|-bestånd, -stam. -karsina fårkätt|e -en -ar. -kartano schäferi; fåravelsgård, -katras fårskock. -ketta (mrt.) ks. -karsina, -koira fårhund. -laidun fårbete. -lauma får-, (kuv.) fåra|hjord. -nahka fårskinn, (-inen av fårskinn; fårskinns-; [leik., ylen säyseä] [för] from, beskedlig, -isuus2 fromhet; beskedlighet. -set pl fårskinnsfäll -en -ar. -

turkki fårskinnspäls.) -navetta får|hus, -stall -et-, -paimen får(a)herde. -raudat pl ks. keritsimet. -rotu fårras. -sakset ks. keritsimet. -siittola ks. -kartano, -suoja ks. -navetta, -tarha fårfålla. lammikko* damm -en -ar; (lätäkkö) pöl -en

-ar; puss -en -ar. lamo[|pinaattif7m'., puut. Tetragonia expansa) nyzeeländsk spenat, -va (er. puul.) krypande (gren), lampaan|jhoito fårskötsel, -hyppy (voim.) lammhopp.-kyljys (keit.) fårkotlett, -kääpä (ksv. Polyporus ovinus) fårticka. -lanta fårgödsel. -lapa (teur.) fårbog. -latina (leik.) kökslatin, -nahka fårskinn, -nahkainen av fårskinn; fårskinns-, -nahkaturkki fårskinnspäls. -nenäsaivartaja (hnt. Oestrus ovis) fårstyng. -paisti fårstek. -papana (j. leik.) fårlort. -papu fårböna. -pää fårhuvud; (~kallo, kuv.) fårskalle; vrt. p ässinpä ä. -rasva fårfett. -reisi fårlår; (leik.) fårfiol. -ruho (teur.) fårkropp, -sakset ks. keritsimet, -tali fårtalg. -tatti ks. -kääpä, -villa fårull. lampare tjärn -en -ar (-et -): göl -en -ar;

vrt. s u o s i 1 m ä k e. lampetti* (seinäval.) lampett -en -er. lampi2* träsk -et; (liten) insjö; tjärn -en -ar; göl -en -ar; (kaivettu) damm -en -ar. -po-lyyppi (el. Hydra) sötvattenspolyp. lampo]a ks. 1 a m m a s|n a v e 11 a, -h u o n e. lamppu* lampa, -harja lampborste. -musta, -noki (vär.) lamp|svart, -svärta, -öljy lampolja, lysolja; fotogen -en (-et), lampunühäkä ks. -kär y, -savu. -istukka ks. -pidin, -jalka lampfot. -kannatin lamp|-ställning, -arm -en -ar. -kupu lampkupa, -käry lampos, -lasi lampglas, -pidin lamphållare. -polttio lampbrännare. -savu lampos. -sydän lampveke. -sytytin lamptändare. -valo lampsken, - varjostin lampskärm, lampuoti* (hist.) land|bonde -bonden -bön-der; landbo -n -r. -maa (vuokra—) arren-

-lankous

de|jord, -mark. -oikeus2 landbo|rätt, -skap. -tila landbo|hemman, -lägenhet, lampuri ks. lammaspaimen, lana 1. (mv.) sladd -en -ar. 2. (kal.) lan|a -an -or. -pyydys (kal.) ks. 1 a n a 2. -ta (inv.) sladda, landoo (—vaunut) landå -n -er. langallinen försedd med tråd; tråd-; ~ yhteys trådförbindelse, langan||jarru trådbroms, -jännitin, -kiristin (ni.) garnspännare. -numero garn-, tråd|-nummer. -ohut trådfin, -pätkä garnända. -pää garn-, tråd|ända (kuv.) ledtråd; uppslag; saada kiinni —stä (kuv.) komma på tråden, -syy, -säie tåga. - veto (met.) tråddragning. (-penkki tråddragningsbänk.) langa||ton trådlös; (s. us.) radio; ~ lennätin (er. ent.) ks. r a d i o 1 e n n ä t i n; ~ yhteys trådlös förbindelse; ~ kauko-ohjaus trådlös fjärrstyrning, -ttomasti per trådlös telegraf; trådlöst; per radio, lange||nnut fallen; djupt sjunken; ~ nainen en fallen kvinna, -ta falla*, (kaatua) stupa; (kompastua) snava; (maksettavaksi) ks. e r ä ä n t y ä; ~ polvilleen jnk eteen falla på knä för ngn; knäböja för ngn; ~ (tulla) jnk hyväksi komma ngn till godo; tillfalla ngn; ~ siveellisesti falla, sjunka; ~ kiusaukseen falla för frestelsen; se lankeaa luonnostaan det faller av sig självt; det är naturligt, -ttaa* fälla2; ~ tuomio fälla (julistaa avkunna) en dom. -ttaminen fällande, -tta-vuus2 fällande egenskap (kraft), langobardi (hist. käns.) longobard -en -er.

-lainen (a.) longobardisk. langoi|lttaa* förse* med tråd; tråda; (panna lanka jhk) träda* på; (vyöttää) bandagera. -tus trådning; bandagering. langokset: he ovat — de är svågrar (besvåg-rade).

lanka* garn -et -er; (rihma) tråd -en -ar; punainen — (kuv.) den röda tråden, --aita trådstängsel. -inen av garn (tråd); (yhd.) -trådig; rauta— av järntråd; järntråds-; kolmi— tretrådig. -kauppa garn|affär, -bod. -kerä garn-, tråd|nystan. -kierukka (sähkölampun) trådspiral, -käämi ks. -puola, -lasi trådglas; filigranglas. -magnetofoni trådmagnetofon. -mainen trådaktig; trådlik. -naula trådspik. -pihdit pl kniptång. -puola trådspole, -radio trådradio. -ristikko (fys.) hårkors. -rulla trådrulle. (-tehdas trådrullefabrik, -teollisuus2 trådrulleindustri.) -seula (metalli—) trådsåll. -tie: —tä, -teitse trådledes. -tukku garn-, tråd|bunt. -tulkki (mt.) trådtolk. -vyyhti garn-, tråd|härva. -värjäämö garnfärgeri. -yhteys2 trådförbindelse, lank|leaminen fallande, snavande. -eemus (us. kuv.) fall -et -; ylpeys käy -eemuksen edellä (snl.) högmod går före fall. lankku* (sht.) planka; (rhm.) plank, -aita plank(staket). -karkko ks. -t a p u 1 i. -lasti (mer.) planklast. -lattia plankgolv. -maalari (leik., halv.) plankstrykare. -permanto ks. -1 a t t i a. -saha planksåg. -seinä plankvägg. -tapuli plankstapel, -tavara (rhm.) plank -en.

lanko* svåg|er -ern -rar. -mies ks. ed. -us*

340lankoussuhde —

svågerskap -et. (-suhde svågerskapsför-hållande; svågerlag -et; olla -suhteessa vara besvågrade.) lankunpätkä

plankstump, -npää plankända.

-tus plankbekläd |nad, -ning. lannan||ajo gödselkörning. -hajottaja, -levitin (mv.) gödselspridare. lan|ne* (an.) länd -en -er; (lonkka) höft -en -er; (mer.) låring vrt. peräkasa; kädet -teille vie! (voim.) höfter fäst! -halvaus (el. lääk.) korsförlamning, -heitto (pn.) höftsving. -nikama (an.) ländkota. - vaate, -verho (er. tnk.) ländkläde. -vyö länd-gördel.

lannis|jtaa nedslå*; (lamauttaa) förlama; (hillitä) kuva; kväsa2; betvinga: (ehkäistä) stävja; ~ mieli nedslå (förlama) ngns mod; betaga ngn modet, -tamaton ks. -tumat o "n. -taminen nedslående; förlamande; förslappande; betvingande; kuvande, kväsande, -tua bli nedslagen (för|-lamad, -slappad); förlamas, förslappas; bli kuvad (betvingad); kuvas, kväsas, betvingas; bli stävjad; stävjas; mieleni -tui jag-blev nedslagen (mod|fälld, -stulen); mitt mod sjönk; jag tappade modet, -tumaton okuvlig; obetvinglig, -tumattomuus2 okuvlighet; obetvinglighet: oförtrutenhet. -tuminen förlamning; förslappning; nedslagenhet; (herpoaminen) avmattning, lannoi[jte* (mv.) gödselämne -t -n; (lanla) gödsel -n. -ttaa* gödsla, -ttamaton ogöds-lad. -Itäminen gödsl|ing, -ande. -tus gödsling. (-aine ks. -te.) lanoliini (kem.) lanolin -et (-en), lansetti* (suikulaveitsi, kirurg.) lanset t-en-er. lanssi (telama, uit.) (virkes)avlägg -et -. lanta* (mv.) gödsel -n; (yhd. hevos—, lehmän—) häst-, ko|spillning. -kaivo gödselbrunn, -kasa ks. -läjä; vrt. 1 e h m ä likas a. -kouru gödselränna, -kuoppa gödselgrop. -kärryt gödselkärra, -läjä gödselhög. -multa gödselmylla, -patteri (stor) gödselstack, -tadikko, -talikko gödselgrepe. -tunkio gödsel|stack -en -ar, -stad -en -städer. -vankkurit pl gödselvagn, -vesi gödselvatten.

-lanteinen (yhd.) med . . . höfter; leveä — med breda höfter; bred om höfterna, lantio (an.) bäcken -et -; vrt. lanne. -naukeama bäckenöppning, -nkehä, -ren-gas bäckenring, -sola bäckeningång -en -ar. lantti* (rh. kolikko) slant -en -ar. lanttu* (keit. ksv. Brassica napus rapifera) kål |rö t -roten -rötter, -kuutio (keit.) kålrotstärning. -laatikko, -paistos (keit.) kålrotslåda.

laota* (vilja) lägga* sig; ligga*; vrt. lako. lapa* (an.) bog-en-ar; (lehti-) (blad)skiva; (airon—) (år)blad-et -; (sukan—) strump|fot -foten -fötter; (rukin—) spinnrockshuvud, -antua fo. -utua. -luu (an.) skulderblad -et -. -mato (el. Dibothriocephalus) binnikemask, (-lääke maskdrivande medel.) lapa|jnen vant|e -en -ar. -rotomia (lääk.) laparotomi. -sorsa (el. Anas clypeata) skedand.-utua* (j. el.lääk.) bli bogbruten; -iitunul bogbruten, boghalt. -utuminen bo g h älfa.

lapsenoikeus lap

lape* flatsida(n); flata; (rinne) sluttning.

-aita stånggård. lapidaari||nen lapidarisk. -tyyli lapidarstil, stenstil.

lapikas pjäx|a -an -or; lappsko -n -r. lapin harakka (el. Lanius excubitor) vårfågel, -kieli lapska, -koira lapphund, -kävijä som

besöker Lappland; lapplandsfarare. -porokoira lapsk renhund. -pöllö (el. Strix nebulösa) lappuggla, -sara (ksv. Carex vesicaria) blå-, sko|starr; lappsko |gräs, -hö. -sirkku (el. Calcarius lapponicus) lappsparv, -sirri (el. Calidris temminckii) mosnäppa. -takki lappkolt. -tauti lappsjuka. -tiainen (el. Parus cinclus) lappmes. -tiira (el. Sterna paradisaea) röd-näbbad tärna, -vero (hist.) lappskatt, -vouti (Ruots.) lappfogde, -vuokko (ksv. Dryas octopetala) fjällsippa. lapio spad|e -en -ar; (kauhamainen) skov|el -eln -lar; (kihveli) skyff|el -eln -lar; kääntää —lia spadvända, -ida skövla; skyffla; (luoda) skotta, mocka, måka. -ittain, -kaupalla ks. -määrin, -llinen en spade (skovel, skyffel) (full); spadtag -et -; ~ multaa en skovel mull. -määrin spadtals. -npisto spadtag, -nterä spadblad. -nvarsi spadskaft. - (rulla)äes (mv.) spadharv. lapi|tar -Haren lappkvinna, lapska, lappaa* (veiää) 1. hala, draga*. 2. strömma till.

lappalainen 1. (s.) lapp -en -ar; / lapska.

2. (a.) lapsk, lappalais!{asunto lappbostad, -eukko lappgumma. -koira lapphund, -kota lappkåta. -kylä lappby, -lapsi lappbarn, -leiri lappläger, -nainen lappkvinna, lapska, -perhe lappfamilj, -poika lappgosse, -puku lappdräkt, -rahvas lappallmoge, -renki lappdräng. -seutu lappbygd. -tyttö lappflicka. -uus2 det lapska; det för lapparna

karakteristiska. -vaimo lapska, lappautua * (solua) glida *. lappe a 1. (a.) flat. 2. (s.) ks. lape. -e]laan, -elleen (ligga, lägga) på flatsidan (flatan).

lappi * ks. 1 a p i n k i e 1 i; —a puhuva lapsktalande.

lappo* (fys.) hävert -en -ar; (—pullo) sifon

-en -er. lappu* lapp -en -ar.

lapse||kas -kkaan barnslig, -kkaasti barnsligt. -kkuus2 barnslighet. -ksi|ottaminen, -otto

adoption.

lapselli||nen barnslig; (yksinkertainen) naiv; ~ viattomuus barnaoskuld, -sesti barnsligt; naivt, -suus2 barnslighet; naivitet, lapsen||elatusapu, -eläke (Iak.) (oäkta barn tillkommande) underhållsbidrag; barnupp-fostringsbidrag. -hoitajatar barn|sköterska, -fröken, -hoito barnavård, -itku barngråt, -jokellus barnjoller, -kaste barndop, -kasvot pl barnansikte, -kenkä barnsko; liike ori vielä -kengissään företaget har ännu inte trampat ut barnskorna, -kieli barnspråk, -käsi barnhand, -lakki barnmössa, -lapsi barnbarn, -leikki barnlek, -mieli barnasinne. -murha barnamord, -murhaaja barna|-mördare, / -mörderska. -oikeus2 (usk.) barna-

skap -et. -omainen barnslig; naiv. -osuus2 (Iak.) barns del av arv. -parku barnskrik, -perintö barnaarv. -puku barnkostym, -pää barnhuvud, -päästäjä (vanh.) jordemoder, -päästö förlossning, (-laitos [synnytyslaitos] förlossningslanstalt, -inrättning, -oppi ob-stetrik. -pihdit förlossningstång.) -ristiäiset pl barndop, kristning. -ruoka barnmat, -ruokko (j., krk.) ks. -elatusapu, -ruok-kojuttu (Iak. /., krk.) barnuppfostringsmål. -ruumis barnkropp; (kuollut ~) barnlik-et. -ryöstö barn(a)rov. -silmä barnöga. -suhde barnaskapsförhållande. -synnyttäjä barnaföderska. -sänky barnsäng, säng för barn. -turkki barnpäls. -tyttö barnflicka, -usko barnatro, - vaunut pl barnvagn, -ääni barnröst.

lapsei|ton barnlös, -ttomuus2 barnlöshet, -us2 (usk.) barnaskap -et. (-suhde barnaskapsförhållande.) laps|i2 barn -et -; -ena ollessani då jag var barn; (lapsuudessani) i min barndom; lasten huudot (rhm.) barnskrik; -esta asti (jo-ena) ända från barndomen; redan som barn; ottaa -ekseen adoptera; kaikki perheen -ei alla barnen i familjen; hela barnkullen ~lta kielletty (elok.) barnförbjuden; ~ZZe sallittu barntillåten. -alennus rabatt för barn. -avustus barnbidrag. -halvaus (lääk.) barnförlamning, -huoltola barnavårdsanstalt, --ikä barnaålder. --ikäinen (Iak.) övermag|e -en -ar. -kulta kärt barn; (puhut.) kära barn! -kuolleisuus2 barn(a)dödlighet. -kuoro barnkör. -lauma, -huta barn(a)skara; barnkull, -lisä barn|bi-drag, -tillägg, -maailma barnavärld(en). -mainen barnslig; infantil; pueril, -nen (yhd.) med... barn; viisi~ perhe fembarnsfamilj; en familj med fem barn. -parka stackars barn. -perhe barnfamilj, -psykologi barnpsykolog. -psykologia barnpsykologi, -puoli styvbarn; jäädä -puolen asemaan bli styvmoderligt behandlad; (huonommalle osalle) förfördelad, -rakas barnkär. -raukka ks. -parka, -vakuutus barnförsäkring, -vesi (synnyt.) ks. s i k i ö v e s i.-vuode barnsäng, (-kuume barnsängsfeber, -vaimo barnsängskvinna.) -vähennys (ver.) barnavdrag, lapsonen (litet) barn; ks. seur. lapsukainen (pieni) litet, (rakas) kärt barn;

barnung|e -en -ar. lapsuuden i i aika barndomstid, -ikä (-vuodet) barnaår pl, barnaålder, -koti barndomshem, -muisto barndomsminne, -rakkaus2 barndomskärlek. -tila barndom, -toveri barndomskamrat. -tuttava barndomsbekant, -vaikutelma barndomsintryck. -ystävä barndomsvän. lapsuu|s2 barndom -en; (lapsenoikeus) barnaskap -et; minun -leni aikana i min barndom; då jag var barn. -ikä barnaålder, -vuodet barnaår pl, minun -vuosinani under mina barnaår.

lapujjttaa* (j.) loma (tiehensä av, iväg); schappa; (hölköttää) lunka; troppa av; ala jämka dig i väg! pallra dig iväg! -tus lomande, schappande; lunkande. laryngaali (fon. kurkkuäänne) laryngal-en -er.

lasaretti* (vanh., /. sairaala) lasarett -et -.

laseer][ata 1. (kuullottaa) lasera. 2, (lasittaa)

glasera, -aus lasering; glasering. lasi glas -et -; laseittain glasvis; ottaa ~ liikaa ta ett glas för mycket; hän tyhjensi ~nsa han tömde glaset, sitt glas. -aine glasmassa, -ainen (an. silmä~) glaskropp -en -ar. -aisneste (an.) glasvätska, -an-keri|as -aan glasål. -astia glaskärl, -astiasto glasservis, -esine glasföremål, -helmi glaspärla, -hylly glashylla, -ikkuna glasfönster. -kaappi glasskåp; ks. -k k o. -kannellinen (försedd) med glaslock. -kannu glaskanna, -kantinen ks. -k a n n e 11 i n e n. -katto glastak, -kattoinen med glastak, -kauppa glashandel, -kello glasklocka, -kilpi (kaup.) glasskylt. -kitti fönster-, glas|kitt. -kko* vi tri n -en -er; montjer -ern, -rer (-rar). -koralli glaskorall, -korkki ks. -tulppa, -kruunu glaskrona; vrt. kristallikruunu. -kuisti (rak.) glasveranda, -kuitu glasfiber, (-seiväs glasfiberstav. -vapa glasfiberspö. -vene glasfiberbåt.) -kuohu glasgalla, -kupu glas|kupa, -kupol, -lanka glastråd. -levy glasskiva, -llinen ett glas (fullt); ~ vettä ett glas vatten; ~ viiniä ett glas vin. -maalaus (taid.) glas[målning, -måleri, -mainen glasjaktig, -artad; glaslik. -malja glasskål. -massa glasmassa, -mestari glasmästare; silli glasmästarsill. -mosaiikki (taid.) glasmo-saik. -nappi glasknapp. -nen av glas; glas-, lasin||hiomo glassliperi. -hionta glasslipning, -kaltainen glasartad, -kirkas glasklar, -kova glashård. -leikkaaja glasskärare. -pakkaaja glaspackare. -puhallus glasblåsning. -puhaltaja glasblåsare, -tapainen glasartad, lasi ovi glasdörr, -pa]lo glas|boll, -kula. -paperi glaspapper, -puikko glasstav -en -ar. -pullo glasflaska, -purkki, -purnukka glasburk. -putki glasrör, -rakennus glasbyggnad, -ruukki (vanh.) glasbruk, -ruutu glasruta, -sauva ks. -p u i k k o. -seinä glasvägg, -sieni (el.) glassvamp, -siipi (prh.) glas-vingefjäril; ks. seur. -siipiset (prh. Sesiidae) glasvingefjärilar. -silmä glas-, emalj [öga; -silmät pl (j.) ks. silmälasi t. -sirpale, -siru glasskärva.-sulate (tst.) glasfluss.-suppilo glastratt. -syövytys glasetsning, -särmiö glasprisma, -tavara glasvara, -te* glasyr -en.-tehdas glas|bruk, (hist.) -hytta.-teokset pl glasvaror, - tiili glastegel, - ttaa* glasa; sätta* in glas; (tkn.) glasera; (mlv.) lasera. -ttamaton oglaserad, -ttaminen glaserande; ks. -ttaa. -tulppa glaspropp, -tus insättning av glas; (tkn.) glasering; glasyr -en. -tölkki ks. -p u r n u k k a. -uuni (tst.) glasugn. -vaahto glasgalla, -vakuutus (vak.) glasförsäkring. -valmiste glasprodukt, -vehnä (ksv. Triticum durum) glasvete. -villa glasull, lask|ea I. tr 1. (antaa mennä) låta* gå; (päästää irti, menemään) släppa2; (oppilaitoksesta) utexaminera; ~ käsistään låta gå sig ur händerna; (irti) släppa taget; ~ kädestään (luotaan; panna pois) lägga ifrån sig; ~ lentämään (lentoon) låta flyga; ~ ehdotus äänestykseen låta ett förslag gå till omröstning; ~ yritys vararikkoon låta ett företag gå i konkurs; simia ei -efa simie du får intelaskele — laskeutua

las

komma dit; häntä ei -ettu sisään han fick inte komma in; han blev inte insläppt; ~ hevonen laitumelle släppa en häst på bete; ~ vapaaksi, vapauteen försätta i frihet (vapaalle jalalle på fri fot); frige; ~ korko vapaaksi frige räntan; ~ mielikuvituksensa valloilleen ge sin fantasi fria tyglar; ~ liikkeeseen (kaup.) sätta i omlopp; släppa ut; utgiva; emittera; ~ kauppaan utsända i handeln; ~ yliopistoon (Suom. r.) dimittera till universitetet, 2. ~ alas lägga* ned, (jllk kojeella) fälla; <~ maahan (Int.) landsätta; (alentaa) sänka; ~ taakkansa maahan lägga ned sin börda; ~ seppele haudalle nedlägga en krans på en grav; ~ hautaan sänka i graven; ~ jnk sydämelle lägga ngn ngt på hjärtat; ~ jnk käsiin sätta i ngns hand (i händerna på ngn); ~ ikkunaverho (alas) fälla, rulla ned en gardin; ~ alemmaksi sänka lägre ned; ~ purjeet (mer.) stryka segel; ~ hintaa sänka (slå av på) priset; ~ lippu (nsa) (mer.) stryka flagg. 3. (päällystää, peittää): ~ katu (kivillä, kivetä) belägga en gata (med sten), stenlägga en gata; ~ sementillä (asfaltilla) cementera (asfaltera). 4. (nst.): (juoksuttaa pois) tappa; (johtaa pois) avleda; ~ järvi tyhjäksi (kuiville) torrlägga en sjö; sänka en sjö; ~ verta ruumiista tappa blod ur kroppen; ~ pulloihin (pullottaa) buteljera; tappa på flaskor; ~ (johtaa) vesi pois pellolta leda bort vattnet från en åker. 5. (mat.) räkna; (laskelmoida) uträkna, kalkylera; (lukea) räkna; (arvioida) beräkna; ~ yhteen sammanräkna, (mat.) summera, addera; ne -etaan tuhansiksi (tuhansissa) de uppskattas till flera tusen (räknas i tusental); — pennilleen uträkna på pennin; -ettavissa (oleva) beräknelig; förutsebar; seurauksia ei voi (on mahdoton) ~kaan följderna är oberäkneliga; sen arvoa ei ole -ettava liian pieneksi dess värde får icke underskattas; det bör tillskrivas ett ansenligt värde; ~ rahoja räkna pengar; ~ väärin räkna orätt (fel); (erehtyä laskuissaan) missräkna sig; ~ menot beräkna (suunnilleen göra ett överslag över) utgifterna; ~ pois (vähentää) menoista avräkna (avdraga) från utgifterna; ~ pois saatavansa

frånräkna (avdraga) sin fordran; ~ (lukea) mukaan räkna (taga) med; medräkna. 6. ~ (lukea) jksk: ~ jk perheen jäseneksi räkna ngn som medlem av familjen.

7. ~ (laskelmoida, toivoa) saavansa jtk räkna på (att få) ngt; hyvin -ettu väl beräknad; ~ (toivoa) ennättävänsä beräkna att hinna (med ngt); räkna med att hinna; ~ (toivoa) saavansa häneltä (hänestä) hyvää tukea räkna på gott stöd av (hos) honom; aivan toisin kuin oli (on) -ettu mot ali beräkning.

8. (eril. käyttöä): ~ kirja pöydälle lägga (placera) en bok på bordet; ~ (uittaa) lukkeja joesta (koskesta) flotta stock nedför en älv (en fors); ~ uittotavaraa fälla flottgods; (flotta); ~ (ohjata) laiva karille styra ett fartyg på grund; — maalle sätta i land; ~ matkustajat maihin landsätta passagerarna; ~ maihin (laivalla) landa (lägga till) vid en brygga; ~ siihen suuntaan låta gå i den riktningen; hålla den kursen; ~ satamaan

inlöpa i hamnen; ~ jtk kohti hålla kurs på, styra kurs mot ngt; ~ tuuleen gå upp i vind; ~ koskia (koskesta) styra nedför (utför) en fors; ~ mäkeä åka ner för en backe; ~ luikua åka kana; — köyttä (mer.) sticka ett tåg; ~ hame(tta) pitemmäksi fälla ut, förlänga en kjol; ~ perustus jllk lägga grunden till ngt; ~ jnk pohjaksi (perustaksi) lägga ngt till grund för ngt; ~ valtaansa (valtansa alaiseksi) lägga (slå) under sig; underlägga sig; ~ jnk käsiin lägga i ngns händer (i händerna på ngn); ~ (tav. heittää) vetensä (virtsata) låta sitt vatten; ~ tahkolla slipa; ~ ripille (kirk.) admittera; ~ (heittää) verkkoja sätta ut nät; — leikkiä skämta; ~ (lasketella) kokkapuheita skämta, raljera; vrt. lasketella (sukkeluuksia, valheita). II. iir (alentua, aleta) gå ned; (painua) sjunka; hinta on -enut priset har gått ned (nedgått), har sjunkit; kuume -ee febern går ner, sjunker; vesi -ee vattnet faller; aurinko -ee solen går ned; (ön -emassa solen håller på att gå ned; solen dalar); päivän -iessa i solnedgången; joki -ee mereen floden rinner ut (faller ut, flyter ut, utmynnar, mynnar ut) i havet; pöydälle -ee (laskeutuu) pölyä det lägger sig damm på bordet; -eva suunta, suhdanne (kaup.) nedåtgående (fallande) tendens (konjunkturer); baisse -n; -eva sarja (mat.) fallande serie, laskele (kaup.) nota; ks. seur. laskelm|ja beräkning; uträkning; kalkyl -en -er; nota. -allinen beräknande; baserad på kalkyler, -allisuus3 beräknande inställning, -averotus beskattning enligt beräkning, -oida beräkna, kalkylera; -oiva luonne en beräknande natur; kylmästi -oiva kallt beräknande. -ointi* beräkning; kalkylation. laske||maton (mahdoton laskea) omöjlig att beräkna; (-matta oleva) oräknad; (arvaamaton; harkitsematon) oberäknelig, -mat-tomuus2 oberäknelighet. -minen sänkande, sänkning; fall -et; nedgång -en jne., vrt. laskea I. 2., II; kadun~ gatläggning. -mis(kyky beräkningsförmåga. -taito konsten att [be]räkna; räkne-, beräk-nings|konst. -tapa beräknings|sätt, -metod.); ks. 1 a s k u-. -nta* ks. lasku, -nto* räkning; vrt. lasku, -telia* släppa2 jne., vrt. laskea; (ladella) rabbla, ramsa upp; (antaa huristaa) sätta, susa i väg; ~ sukkeluuksia säga, komma fram med kvickheter; ~ valheita fara med lögn (osanning); hän -ttelee suomea kuin syntyperäinen suomalainen han talar finska som en infödd.-ttaa* låta* släppa (lägga, fälla) jne., vrt. laskea, -ttava (mat.) räkneuppgift -en -er; (mahdoit, laskea) beräknelig. -ttavuus2 beräknelighet. laskeuma 1. (painuma) sänkning; (lääk. veren) sänka. 2. (rak.) sättning. 3. (ydinräj. radioakt. pöly) nedfall, - vara sättningsmån. laske||utua* s (pitkäkseen) lägga * sig; (painua) sänka2 sig (ned); sjunka*; (aleta) gå* ned; (pudota) falla*; (sijoittautua alas) stiga* ned; slå* sig ned; sätta* sig (ned); ~ vuoteeseen inta sängläge; krypa till kojs; kone -utuu maata kohden (maahan) (Int.) maskinen sänker sig mot marken; flygplanet

tar mark (landar); (lento)kone -utui jäälle (flyg)maskinen gick ned (landade) på isen; ~ pohjaan sjunka till botten; sätta sig (lägga sig) på bottnen; (kerrostua) avlagra sig; kaste -utuu daggen faller; ~ vuorelta stiga ned från ett berg; — maahan hevosen selästä stiga av hästen; linnut -utui-vat pellolle fåglarna slog sig ned på åkern; rakennus -utuu (painuu) byggnaden sätter sig; ~ kaivokseen gå ned i en gruva, -utu-ma ks. laskeuma, -utuminen sänkning; sjunk lande, -ning; ned|gående, -gång -en; fallande; nedstig|ande, -ning; landning; pehmeä ~ mjuklandning; vrt. laskeutua. -utumiskielto (Int.) landningsförbud, -va ks. laskea, -va(inen) (laskelmoiva) beräknande, -vasti beräknande; med beräkning. -VUUS2 (kaltevuus) lutning.

laskiai||nen fastlag -en. -s(ilo fastlagsnöje; ~t [m.] karneval -en -er. -ilta fastlagsafton. -ilveily fastlags |spektakel, -spel. -pulla fastlagsbulle. -sunnuntai fastlagssöndag, -tiistai fastlagstisdag. -viikko fastlags-vecka.)

laskija som släpper, lägger, sänker jne., (mat.) räknar; vrt. laskea; (yhd.) -räknare; -läggare; kadun ~ gatläggare;

ks. j uo-man~; kosken ~ fors|farare, -karl.

laskimo (an.) ven -en -er. -kohju åderbrock, -nlaajennus venutvidgning -nseinä venvägg. -ntykytys venpuls -en. -runko venstam. -verenkierto det venösa blodomloppet, den venösa blodcirkulationen, -veri venöst blod.

laskinluoti (mer.) sänklod -et -.

lasko||ksinen veckig, veck|ad, -lagd. -s veck -et -; (vako) rynka; fåra; -ksissa (-ksilla) (oleva) som faller i veck; veck|ad, -lagd; veckig; mennä -ksille vecka sig; falla i veck. -s(taa vecka; plissera; taffla. -taminen veckande; plissering. -te [ni.] plissé; pliss-ering. -tella vecka, plissera, -uudin veckad gardin.)

lasku 1. (laskeminen) läggning; fällning; sänkning; tappning; (uit.) flottning; (kosken~) fart -en -er, färd -en -er; (Int.) landning; vrt. laskea I 1.—4. 2. (mat.) räkning; (laskelma) beräkning, kalkyl-en -er (~esimerkki) räkneexemp|el -let -. 3. (kaup.) räkning; faktura; nota; (titi) konto -t -n; vrt. laskea 15. 4. (väheneminen; vrt. laskea II) nedgång -en; (purkautuminen) avlopp -et, -; utlopp. 5. (snt.): järven ~ sjösänkning; hinnan ~ (tahallinen) sänkning av pris; prisnedsätt-ning; (aleneminen) prisfall; oluen ~ tappning av öl; puiden ~ (uit.) flottning av timmer; ~ kaivokseen nedfart till (nedstigning i) en gruva; auringon ~ solens nedgång; solnedgång; joen ~ (suu) flodens utlopp -et -; ottaa ~issa huomioon taga med i beräkningen; minun ~jeni mukaan enligt mina beräkningar (kalkyler); panna (merkitä) jnk ~un påföra ngns konto; föra på ngns räkning; påföra ngns räkning; suorittaa jtk omaan ~unsa utföra ngt för egen räkning; jättää pois ~ista lämna ur räkningen; erehtyä (pettyä) ~issaan missräkna sig; vrt. luku.

lasku||aika: auringon ~ tiden för solens nedgång. -arvoitus räknegåta. -erehdys (-virhe)

räknefel; felräkning; (erehdys [pettymys] laskuissa) missräkning, -esimerkki (mat.) räkneexempel. -haara (joen) utloppsarm. -hana (ptk.) tappningskran. -harjoitus räkneövning. -huuto (hiiut.) (auktion med) avslag -et -. -ikkuna nedfällbart, giljotin|föns-ter. -joki av|flöde, -lopp -et -. -kaari fallkurva. -kausi nedgångsperiod; (~suhdanne) lågkonjunktur -en; (kaup.) baisse -n -r. -kielto (Int.) landningsförbud, -kiitämä (Int.) rullningssträcka, -koje räkneapparat. -kone räknemaskin; laskea ~ella maskin-räkna. -kouru (vsr.) avlopps-, utfalls|-ränna. -lauta kulram, -lomake (kaup.) räknings|blankett, -formulär, -luukku falllucka. -merkki (numero) siffra, -mies räk-ne-, siffer|karl, -nopeus fall-, (Ini.) land-nings|hastighet. -öja (viemäri~) utlopps-, avlopps-, utfalls|dike; (johto~) avlednings-dike. -opillinen aritmetisk, -oppi räknekonst; aritmetik -en. -osakas (järven) delägare i sjösänkning, -paikka (maihin~) landningsställe; (Int.) landningsplats; (joen suu) utlopp -et -; auringon ~ ställe(t) där solen går ned. -peruste beräkningsgrund, -putki (ptk.) av-, ut|loppsrör. -pää räknehuvud. -ri (er. ydintkn:) räknare; (autom. laskijalaite) geigerräknare. -sana (vanh.) ks. lukusana, -silta vindbrygga, -suh-danne (kaup.) lågkonjunktur; baisse -n -r. -suunta ned(åt)gående (fallande) tendens; (kaup.) baisse -n -r. -taito räknekonst, -tapa räkne-, beräknings|sätt. -taulu räk-netavla. -tehtävä räkneuppgift, -teline (Int.) landningsställ, -tiehyt (an.) utförs|-väg, -gång. -tikku räknesticka. -toimitus räkneoperation, -torvi ks. -putki, -ttaa* fakturera, -ttaja fakturer|are, † -erska. -tus fakturering, (-arvo faktureringsvärde, -kone faktureringsmaskin.) --uoma utlopp -et -. - valo (Int.) landningsljus. - varjo (Int.) fallskärm, (-hyppääjä, -joukko fallskärms|-hoppare, -trupp.) -vesi (mer.) ebb -en; -veden aika ebbtid. - viemäri (ptk.) kloak, -vihko räknehäfte, -viivoitin (mat.) räknesticka. -virhe räknefel; felräkning, -voittoi-nen (pörssi) övervägande vikande, sjunkande. -väylä (vsr.) utlopp -et -.

last|a (säte) spjäl|a -an -or; spjäl|e -en -ar; (kisko) skena; (mlv.) spat|ei -eln -lar; (muuraus(mur)slev -en-ar; panna -oihin (lastoittaa, lääk.) spjäla.

last||aaja lastare, -aamaton olastad, -aami-nen last|ning, -ande.

lastain (mlv., lääk.) spat|ei -eln -lar.

last |ata lasta; jtk täyteen -attu fullastad med ngt; laiva on -attavana fartyget intar last (håller på att lasta, lastar).

lastaus lastning. -aika lastningstid, -kustannukset pl lastningskostnader, -kyky lastnings) |förmåga, -dryghet, -kapacitet, -lai-turi last(nings)|brygga, -kaj. -lava lastningsplattform. -miehistö lastningsmanskap. -paikka lastnings-, lastage|plats, -työ lastningsarbete, -työläinen lastningsarbetare.

lastautt||aa * låta lasta. -aja avlastare.

lasteksi lastex -en.

las ten 11 eloku va, -filmi barnfilm, -hoitaja(tar)lastenhoito — latu

lat

barn|sköterska, -jungfru, -hoito barnavård, (-yhdistys barnavårdsförening.) -huolto ks. -hoit o. -huoltola barnavårdsanstalt, -jalkineet barnskodon, -jauhot barnmjöl. -juhla barn fest. -jumalanpalvelus barngudstjänst. -kamari barnkammare, (-filosofia barnkammarfilosofi.) -kasvatus barnuppfostran. -kieli barnspråk, -kirja barnbok, -kirjallisuus barnböcker pl. -klinikka barnklinik. -koti barn|hem, (ent.) -hus. -kutsut barn|bjudning, -kalas, -lakki barnmössa, -lapset barnbarn, -laulu barnvisa, -lehti barntidning, -leikki (kielt. kuv.): se ei ollut ~ä! det var inte barnsaker det! -lelu barnleksak. -lääkäri barnläkare, pediatriker; (erikoisl.) barnspecialist, -maito barnmjölk. -neuvola ks. äitiysneuvola, -näytelmä barnpjäs, -näytäntö barnföreställning. -opettaja barnalärare, -opetus barn(a) undervisning. -osasto barnavdelning. -päivä barnens dag. -päiväkoti barn|daghem, -krubba. -ristiretki (hist.) barnkorståg, -sairaala barnsjukhus, -satu barnsaga, -seimi barnkrubba. -siirtola barnkoloni. -suojelu barnskydd, (-lautakunta barnskyddsnämnd. -liitto barnskyddsför-bund. -toiminta, -työ b arnskydds| verksamhet, -arbete, -viranomainen barnskydds-myndighet.) -tarha barnträdgård, (-nopet-taja(tar) barnträdgårdslärarinna.) -tauti barnsjukdom. (-cpilHnen pediatrisk. -oppi pediatrik.) -tunti (er. rad.) barntimme, -vaateosasto barn|konfektions-, -kläders|av-delning. -vaatetusliike barnkonfektion, -vaatteet pl barnkläder, -vaunut pl barnvagn. -ystävä barn(a)vän. lasti last -en -er; sadan tonnin ~ last på (om) etthundra ton; olla täydessä ~ssa vara fullastad; ~n vastaanottaja lastmottagare, -alus last|båt -en -ar, -fartyg, -höyry lastångare. -laiva lastfartyg, -luukku lastlucka, -merkki lastmärke, lastinki* (vaat.) lasting -en. lasti||n (käsittely lasthantering, -purkaus lossning [av last], -valvoja [hist. mer.] [-super-karg[ör].)-] {+super- karg[ör].)+} -proomu lastpråm; läktare, -rahat pl lastpengar, -ruuma lastrum, -syväys djupgång med last. -tila last|rum, -utrymme. -vene lastbåt.-viiva (mer.) lastlinje, lastoit||taa* (er. lääk.) spjäla, -us spjälning. lastu spån -et, -en -, spån|a -an -or. -hattu spånhatt. -kasa spånhög -en -ar. -katto spåntak, -kko* spånhög. -koppa, -kori spånkorg. -levy spån I platta, -skiva, (-tehdas spånplattefabrik.) -linna (kuv.) korthus-et-, -läjä spånhög. - vasu spånkorg, - villa träull. (-levy träullsplatta. -tehdas träullsfabrik. -vanu trä vadd.) lasuuri (kuultoväri[maalaus]) lasur, lasyr

-en -er. -kivi (p.jal.) lasur|sten, -it -en. lata (mv.) sladd -en -ar. lata||aja laddare; vrt. ladata 1., 2. -ama-ton oladdad, -aminen laddande; (mv.) sladdning, -sin ladd|stak|e -en -ar, -stock -en -ar. -us laddning, (-häviö [shk.] laddningsförlust. -kyky [shk.] laddnings|förmåga, -kapacitet. -kytkye laddningsaggregat, -puikko ks. latasin, -tikku ks. lat a-s i n. -virta laddningsström.) -utua* laddas,

ladda sig (jllk med ngt), -utuvuus2 (shk.) ks. -u s k y k y. lateraa|jliaukko (fon.) lateralöppning. -nisy-

ncdi (k.hist.) lateransynod. latina latin -et. -inen latinsk, -isuus2 latinism -en. -koulu latinskola, -lainen latinsk, -lais-purje (mer.) latinskt, latin|segel. -laisuus2 latinism. -luokka latinklass. -n(kieli [tav. n] latinska språket; latin -et. -kielinen latinsk, -kirjoitus latinskrivning, -koe prov i latin, -opettaja latinlärare, -opetus latinundervisning. -vihaaja latinhatare.) latinjki* f/J. laddning; (panos) skott -et -;

olla -gissa (j.) vara laddad, latin||oida latinisera, -ointi* latinisering. latis taa (tehdä, painaa litteämmäksi) tillplatta. -tua tillplattas; bli tillplattad, latitudi (mnt. leveysaste) latitud -en -er. latja||ta (j.) stuva; (pinota) rada. -us stuvning; radande; inradning. latkia (er. koira) lapa; läppja; slafsa, sörpla

(suuhunsa i sig), latku (litku, luiru; halv. huono kahvi yms.)

skvalp -et; (kaffe)blask -et. läto* lad|a -an -or.

lato||a* 1. (asetella riviin) rada (upp); (kasaan, pinoon) stapla, trava; (ahtaa) packa, stuva; (järjestää) ordna. 2.

(kirjp.) sätta*, -ja 1. som radar; staplare, packare; stuvare. 2. (kirjp.) sätt|are, / -erska. (-kunta sättar-personal -en. -oppilas sättarlärling.) latokartano (hist.) kungsladugård, laterna (kirjp.) sättning, -haka (kirjp.) vinkelhake, -kasti sättkast. -kone sättma-skin. -laiva (sätt)skepp. -palkka sättarlön. -pinta satsyta. -pöytä sättbräde. -tarvikkeet pl sätteri tillbehör, -viivake sättlinje. lato||mo (kirjp.) sätteri. -mus (kirjp.) sats -en -er; (ark.) lägg -et -. -utua* (upp)radas; (upp)staplas. latta* 1. (s.) (mnm. vaailustanko) avväg-nings|stång, -latta. 2. (a.) (yhd.) flat-; flack-; (litteä) platt, -jalka (latuskajalka) plattfot. -jousi (tkn.) bladfjäder, -kantainen platthuvad. -kierre flatgänga. -kierteinen flatgängad. -pihdit (laakapihdil) pl flacktång; plattång, -rauta plattjärn, -sivellin flatpensel; muddlare. -taltta flatmejsel, -viila flatfil. latte||a platt; (kuv.) trivial, -ahko, -anlainen tämligen platt; slätstruken, -us2 platthet; trivialitet; fadäs -en -er; grod|a -an -or. lattia golv -et -; panna huoneeseen ~ lägga golv i rummet; golvlägga rummet, -huopa golvfilt. -inen (yhd.) med . . . golv; kivi~ med stengolv, -kello golv|ur, -klocka; ks. kaappikello. -laatta golvplatta, -lankku golvplanka, -lauta golv|bräde, -tilja, -levy (mer.) durkplåt. -matto golvmatta, -n(lakaisija golvsopare. -nosto golvupptagning. -pano golvläggning, -päällyste golvbeläggning[smaterial]. -rako golvspringa.) -palkki golv|tilja, -planka, -parru golvbjälke, -sieni (ksv. Merutius lacrymans) hussvamp, -tiili golvtegel, -ton (som är) utan golv; icke golvlagd. -täyte golvfyllning. -vaha golv-, bon|vax. -vasa golvbjälke, -veto golvdrag. latu* (skid)spår -et -; (kuv.) väg; led -en

-er; (rata) bana; kulkea samaa -a (kuv.) gå i (följa) samma spår; hiihtää — spåra; gå upp ett spår; (kuv.) bryta bana; (raivata tietä) röja (bana) väg; kääntyä kulkemaan uutta —a taga en ny riktning; slå in på nya banor, -osasto (sot.) spår|piuton, -avdelning. -partio spårpatrull, latuskajjinen flat; platt, -isuus2 flathet, platthet. -jalka (lättäjalka) plattfot. -jaikainen plattfotad.

latva (huippu) topp -en -ar; (karsittu) skate -en -ar; (lehväinen latvus) krona; (joen—) övre lopp -et; källflöde -t -n; (lähde) källa, --artisokka (puut., ksv. Gynara scolymus) kronärtskocka, -in ks. -kasvain, -inen med . . . topp; (yhd.) -toppad; tuuhea — med yvig (lummig) krona; tyhjä— (mer.) slättoppad. -kasvain (mtsh.) toppskott -et -. -kaulain (mtsh. varsikaulain) stångklave. -kuiva (kuivalatvainen, mtsh.) topptorr. -laho toppröta. -lehdet toppblad pl. »leikkaus toppskär. -lyhty (mer.) topplanterna, -läpimitta toppdiameter, -maa (joen; vastak. suistomaa) källområde, -mitta (mtsh.) toppmått. -oksastus (puut.) toppympning. -purje toppsegel, -puu toppved. -pää toppända; (pölkyn) lill-, smal|ända. -pölkky (mtsh.) toppblock, -silmu (ksv.) spets-, terminalknopp. -tukki (mtsh.) toppstock, -tuli (mtsh. metsäpalossa) toppeld, -tähkä toppax, -verso (puut.) toppskott. -vesistö källflöden pl; övre delen av ett vattendrag, latvia (kiel.) lettiska -n. -lainen lettisk, latvimmainen högst, överst (i toppen belägen).

latv|joa (av)toppa; hamla; (kirveellä) topp-hugga*. -onta* toppning; hamling; topphuggning. -us topp -en -ar; (mtsh., kasvava) krona; kronverk -et -; (karsittu) skat|e -en -ar. -usto krontak -et lauantai lördag -en -ar; (liike ym.) suljetaan lauantaina klo 15 lördagsstängning kl. 15. --ilta lördags|afton, -kväll, -nen lördags-, lördagens (gen.); — lehti lördagens tidning; lördagstidning, -nnumero lördagsnummer, -ruoka lördagsmat. L-seura (hist.) Lördagssällskapet (määr.). -siivous lördagsstädning, laudakko* (hylly) hylla, laudanj kappale, -palanen bräd|bit, -lapp -en

-ar. -pätkä bräd|stump, -lapp. laudatur (arvos.) (ett) laudatur pl -. «kirjoitus (yliop.) laudaturs|skrivning, -arbete, -kurssi laudaturskurs. -työ ks. -kirjoi-t u s. -ylioppilas laudatursstudent(ska). laude*! lauteet (saunan—) lav|e -en -ar. laudoij|ttaa* beslå* (belägga*) med bräder; (vuorata) bräd|fodra, -beslå*; (mer.) bordlägga*; (paneelilla) panela. -ttamaton icke brädfodrad, (mer.) icke bordlagd, -tus bräd|fodring, -beklädnad; bordläggning; panel -en -er. laudus (kal. [iso nuotan] koho) flöte -t -n. laueta -keaa 1. (syttyä) gå, brinna av; (räjähtäen —) explodera; (purkautua) urladda sig; panos -kesi skottet gick (brann; av); kivääri -kesi geväret brann av; pyssy ei -ennut bössan klickade; -ennut panos ett avbrunnet skott; silloin se -kesi (alkoi)

då small det; då brast det lös. 2. (raueta, herpautua) slakna, slappna, slappas av; lösas; (asettua) ge sig;

(helpottaa) lätta; into -kesi ivern svalnade; solmu -kesi (aukeni) knuten gick upp; jännitys -kesi spänningen lättade, avtog; kielenkantimet -kesi-vat tungans band löstes; mielenkiinto -keaa intresset svalnar, avtar.

1. lauha (ksv. Deschampsia) tåtel -n.

2. lauh||a (a.) mild; blid; ljum; (pehmeä) len; (taipuisa, hillitty) spak; vek. -asti milt; blitt; ljumt; lent; vekt; späkt, -de vesi (hkn.) kyl-, kondens(erings)|vatten; kondensat -et. (-pumppu kondensatpump.) -dutin* 1. (jäähdytin) kylare. 2. (hkn.) kondensor; (shk.) kondensator, -duttaa* 1. (lepyttää) blidka; (lieventää) mildra; förmildra; (tyynnyttää) lugna; stilla; (ehkäistä) stävja; — jnk viha(a) dämpa (stilla) ngns vrede; — jnk mieltä blidka (lugna) ngn; ~ jnk intoa stilla (dämpa, avkyla, stävja) ngns iver. 2. (kon., tkn. jäähdyttää) avkyla2; (sopivan lämpöiseksi) temperera; (tkn.) kondensera, -duttaja (tkn.) ks. -d u t i n. -duttaminen blidkande; mildrande; ks. lauhduttaa 1. -dutus (tkn.) konden|sation, -sering. (-koje kondensator.) -emmin vrt. 1 a u h a s t i. -entaa * ks. lauhduttaa, -eta* ks. lauhtua.

lauhkea mild; blid; (säyseä) spak; vrt. lauha; ~ ilmasto tempererat klimat; ~ vyöhyke den tempererade zonen, -keasti milt; blitt; vrt. lauhkea, -keus2 mildhet; blidhet; vrt. lauhuus, -tu|a* 1. (leppyä) blidkas; (hilliintyä) bli spak; spakna; (asettua) lägga* sig; hän ön jo -nut han har redan blivit blidkad (har blidkats, veknat, blivit spak, spaknat, lugnat sig); viha -u vreden lägger sig; hänen mielensä -i hans sinne veknade; han blev blidare (mildare) stämd; han lugnade sig. 2. (ilma, lauheta) bli blid (-are); bli mildare, mildras; (jäähtyä) avkylas2; bli avkyld; svalna; (tyyntyä) lugna sig; mojna (av); bedarra; (vähetä) avtaga*; myrsky -u stormen lägger sig (bedarrar); pakkanen -u (helpottaa) kölden slår (ger med) sig; ilma -u vädret blir mildare (blidare); into -u ivern avtar (svalnar), -tu-minen mildring, avkylning; mojnande; avtagande; (laimeneminen) avmattning; vrt. lauhtua, -uus2 mildhet; blidhet; ljumhet; lenhet; vekhet; spakhet; vrt. 1 a u h a.

laukai seminen av]fyrning, -skjutande; avlossande. -sta (pyssy) avskjuta*, avfyra (ett gevär); avlossa (panos ett skott); fyra av; ge* fyr (eld); silloin hän -si då tryckte (fyrade) han av, då gav han fyr (eld); vrt. laukoa; ~ jännitys (kuv.) lätta upp spänningen. -su (ampuma) skott -et -; vrt. laukaiseminen. (-aika av|fyrnings, -skjutningstid. -alusta [raketiii] avfyrningsramp.)

laukata* galoppera; (loikkia) skutta; vrt. laukka.

laukaus skott -et -; (pamaus) smäll -en -ar; ampua — avskjuta (avlossa) ett skott, -sarja skottserie. - tenvaihto skottväxling.

lauke||amaton som inte brinner av; ~ panos klick(skott). -aminen urladdning; (räjähtä-minen)explosion; jännityksen — avspänning.laukka — lauseyhteys

lau

1. laukka* (neli) galopp -en -er; karriär -en -er; (ett) sporrsträck; fyrsprång; (ravatessa) inslag -et -; täyltä i full galopp (karriär, i sporrsträck); (ratsastaa ~a) spränga (rida) i full karriär, vild galopp; lähteä ~amaan (pillastua) falla i sken; hevonen teki kolme

hästen gjorde tre inslag.

2. laukka* (sipuli) lök -en -ar. laukkaaminen galopperande; skuttande, laukki* (hev.) bläs -en -ar. -päinen, -pää

med bläs i pannan; bläsig. laukkoa* löpa2; hoppa; vrt laukata, laukku* 1. a) väska; (reppu) räns|el -eln -lar; b) (ksv. Rhinanthus) skallergräs, höskallra. 2. (mrt. reikä) hål-et-; (kuoppa) grop -en-ar; (aukko) öppning; (veräjä) led -et -kauppias gårdfarihandlande; knall|e -en -ar. «mies man med ränsel. -ri, -ryssä (ent.) gårdfarihandlande (från ryska Karelen); arkangelit -en -er. lauko||a* lauon (ampua) (av)skjuta*; fyra av; (kuv.) låta* smälla; smälla2 till (jtk med ngt); ~ kiviä spränga2 sten. -minen av|fyrning, -skjutande; sprängande, laul|aa sjunga*; (runoilla) dikta; (vanh.) kväda*; (ylistää) besjunga*; ilo laessa -oi (snl: oli ylimmillään) glädjen stod högt i tak; -ettavaksi kelpaava sångbar; kantabel; ~ jnk kunniaa sjunga ngns lov; kukko ~ (kiekuu) tuppen gal*, laulaja sångare, -iset pl (vokal)konsert -en -er. -joukko sångartrupp. -nmaine sångarrykte. -npalkka sångarlön, -poika sångarsven. -suku sångarsläkt. -tar sångerska, -toveri sångarbroder. laulaminen sjungande, -nta* sjungande; (laulu) sång -en. -ttaa

låta ngn sjunga; ha att sjunga; minua ~ jag har lust att sjunga; jag är på sånghumör, laule||leminen sjungande; vrt. seur. -lia sjunga*; (hyräillä) gnola. -Ima sång -en -er. -skella (små)sjunga *; (rallatella) tralla; (hyräillä) gnola, -ttava (~ksi kelpaava) sångbar; kantabel. -ttavuus2 sångbarhet. laulu sång -en -er; (kansan ~) (folk)visa; (runo) dikt; kväde -t -n; (koul. oppiain.) sång; ~in ja sävelin i sång o. toner; kaikuessa under sång; ylistää ~Ua besjunga; käydä tervehtimässä ~lla uppvakta med sång; ~n esitystapa sångföredrag, -draama sångdrama, -esitys sångnummer, -harjoitus sångövning, -hupailu, -huvi-näytelmä sånglustspel, -joutsen (iso~, el. Cygnus musicus) sångsvan, -juhla sångfest; sångarfest, -kappale sångstycke, -kaskas (hnt. Cicada) sångstrit. -kelpoinen ks. laulettava, -kilpailu sångtävlan, -kirja sång-, vis I bok. -koe sångprövning, -kohtaus sångscen. -koulu sångskola, -kuningas sång-arkung. -kunta, -kuoro sångkör, -kvartetti sångkvartett, -lava sångestrad, -lehteri (vanh.) sångläktare, -levy (gram.) sångskiva. -lintu sångfågel, -lippu sångarfana. - h verry s drill -en -ar. -llinen sånglig; kantabel; melodiös; melodisk; sång-; (mus.) vokal;

vrt. laulettava; (soitannollinen.) musikalisk. -llisesti (mus.) cantabile, -llisuus2 sångkaraktär -en: sångbarhet. -luokka sångklass.

laulunjohtaja sångledare; (laulukunnan~) dirigent, -jumalatar sånggudinna; musa. -lahja(t) sång(ar)|anlag, -begåvning, -opettaja sång||lärare, -pedagog, (-tar sånglärarinna.) -opetus sångundervisning, -pätkä sång-, vis|stump. -sanat, -teksti sångtext, laulu |j numero sångnummer, -nuotit sångnoter. -näytelmä sång|drama, -pjäs, -lustspel, -spel; vådevill -en -er. -näyttämö sångscen. -opinnot pl sångstudier, -osa (näyt.) sångparti, -parvi ks. -lehteri, -papukaija (el. Melopsittacus undulatus) sångpapegoja, -rastas (el. Turdus ericetorum) sångtrast, taltrast, vak I a -an -or. -retki sångarfärd, -runo lyrisk dikt. -runoilija lyrisk skald; lyriker -n -. -runous2 lyrik -en. -seura sång|sällskap, -förening, -soolo sångsolo. -suoni poetisk ådra. -sävelmä sång-, vis|melodi, -taide sångkonst, -taiteilija sång|artist, -konstnär, -taito sångjkonst, -kunnighet, -taitoinen sångkunnig. -tapa sång|sätt, -art. -tervehdys sångar I hälsning, -hyllning, -tunti sång| -lektion, (koul.) -timme.-tuuli2: olla -tuulella vara upplagd för sång; vara på sånghumör, -veikko sångarbroder. -vihko sånghäfte, -yhdistys (miel. -seura) sångförening, -ääni sångröst, laum||a (karja~) hjord -en -ar; (joukko) skara; hop -en -ar; (parvi) skock -en -ar; (ryhmä) flock -en -ar; (yhd.) mass-; keräytyä -oihin samla sig i hjordar (skaror, flockar, skockar); skocka sig. (-eläin djur som lever i hjordar; hjorddjur. -ihjiinen [halv.] hjord-, mass|människa. -liike massrörelse. -psykoosi masspsykos.-vaisto mass-, hj ord I instinkt.) -oittain i hjordar, i skaror (skockar, flockar); hjordvis, skockvis, flockvis.

laupeuden|jsisar (er. kat.) barmhärtighetssyster. -työ barmhärtighetsverk. laup|Jeus2 barmhärtighet; misskundsamhet. -iaasti med barmhärtighet; barmhärtigt; misskundsamt. -ias barmhärtig; (armelias) misskundsam; nådig, laurinpäivä (hist.) larsmässa. lausahtaa* yttra; utbrista*; (vastaten) replikera.

lause (kiel.) sats -en -er; (lausunto) yttrande; utsaga; (sana) ord -et -; vrt. virke, -adverbiaali satsadverbial. -asema ställning i satsen.

lauseen j| jäsen ks. -o s a. -jäsennys satsanalys, -osa satsdel. -vastike satsmotsvarighet, -lauseinen (yhd.) med . . . sats(er); lyhyt~

med korta satser, lause||jakso period -en -er. -järjestys satsföljd. -ke* (lisä~) klausul -en -er; (mat.) uttryck; expression, -korko satsaccent; vrt. -paino, -käänne ordvändning, -liite, -liitos satsfog-ning. -Ima (lausuma) uttalande; (kiel.) mening; (lausunto) yttrande, -lyhenn|e, -ys satsförkortning, -opillinen syntaktisk, -oppi satslära; syntax -en -er. -paino sats|beto-ning, -accent, -parsi uttryckssätt -et -; (puheen ~) talesätt -et fras -en -er. -par-

sisto fraseologi. -rakenne sats | byggnad;

-struktur, -sarja satsserie, -tapa uttryckssätt, uttryck -et -; (puhe) talesätt, »yhdistys satsfogning. -yhteys2 satssammanhang.

lausu[a 1. (sanoa, tuoda ilmi) yttra; (julki) uttala; utsäga*; (kertoa, esittää) anföra*, framkasta; (mainita)

(om)nämna2; ~ ajatuksensa jst yttra (uttala) sin mening om ngt; ~ mielipiteenään (toivomuksenaan) uttala som sin åsikt (som ett önskemål); ~ ihmettelynsä jst uttala sin förvåning över ngt; lämpimästi -tut sanat med värme framsagda ord; ~ puolustuksekseen yttra (anföra) till sitt försvar (till sin ursäkt); ~ varomattomia sanoja yttra (uttala) sig oförsiktigt; fälla ett oförsiktigt yttrande; hän -i olettamuksen han framkastade ett antagande; ~ (toivottaa) jk tervetulleeksi hälsa (bjuda) ngn välkommen; ~ muutamia sanoja jllk yttra (kohdistaa rikta) några ord till ngn; ~ turhaan (usk.) missbruka. 2. (ääntää, artikuloida) uttala; artikulera; koeta — tämä sana! försök uttala detta ord! 3. (laid.) framsäga, uppläsa, recitera, deklamera; (ilmentää) uttrycka; lämpimästi -ttu (esitetty) puhe ett med värme framsagt tal; hän -i »Torpan tytön»hon deklamerade »Torpflickan».

lausu||ja som yttrar, uttalar; (laid.) uppläsare, recitatör. -jatar recitatris -en -er. -ma uttalande; yttrande; (sanonta) uttryck -et -; (lausunto) utlåtande; anförande; utsaga; todistajan — yttrande, utsaga av vittne; rikollinen — straffbart uttryck; hänen —nsa mukaan enligt vad han yttrat, perätön — osann utsaga, (-tapa uttryckssätt.) -minen yttrande, (fon.) uttal; artikulering; dek-lamering; recitering. -mistapa sätt att (fon.) uttala, recitera; föredrag; framsägnings-sätt; uttal -et -nnallinen (teat.) diktions-. -nnallisesti ifråga om diktion(en); i diktionshänseende, -nnallisuus2 diktion, -nnonantaja avgivare av utlåtande.

lausunta* (taid.) deklamation; recitation, -ilta recitationsafton, -numero recitationsnummer. -taide recitationskonst.

lausunto* (vir.) utlåtande; (lausuma) yttrande; uttalande; anförande; (pitkähkö —) andragande; antaa —nsa jst (vir.) avge sitt utlåtande om ngt; pyytää jnk —a jst in-begära ngns utlåtande om ngt. -ehdotus förslag till utlåtande, -vapaus yttrandefrihet.

lau|ta* bräde -t -n (-r); bräd|a -an -or; (levy) skiva; lyödä -dalla (kuv. syrjäyttää) slå ur brädet, --aita brädstaket; plank, -inen gjord av bräder, bräd-. -jalka (sht.) plankfot. -katos brädskjul, -katto brädtak. -kunta nämnd -en -er. -laatikko brädlåda. -lasti brädlast. -mies nämndeman, (-kunta nämndemännen. -laitos nämndemansinstitut.) -naula brädspik. -nen (keit.) tallrik-en-ar; -sel (hev.) länd -en -er.-peli (pel.) brädspel, -piha (sht.) ks. -t a r h a.-putkisalaoja (nw.) dränrör av trä. -pää: ~ härkä oxe med bräde över pannan; (kuv.) ilsken tjur -en -ar. -saha brädsåg. -seinä brädvägg. - s eilinen en tallrik (full), -shylly tallrikshylla, -sliina servett -en -er. (-rengas servett-ring.) -suoja, -suojus bräd I skjul, -lider. -s(venttiili [tkn.] tallriksventil, -äes tall-riksharv.)

lautata* (uit.) flotta; färja (över).

lauta|| tapuli (sht.) brädstapel, -tarha (sht.)

brädgård, - vaja brädskjul, lauteet pl: saunan— lav|e -en -ar. lautta* l.(uit.) flott|e -en -ar. 2. (lossi) färja.

3. (jää—) flak -et -. -aja flottare; flott-, färj|karl -en -ar. -aminen flott|ning, -ande; färjning. -jää shelfis; isbarriär. -muoto flottform. -paikka färj|ställe, -läge. -puomi flottbom. -silta pontonbro.

lauttaus (kiintouitto, uit.) (ut)flottning; vrt. uitto, -maksu färj-, flottnings|avgift. -sääntö flottningsstadga. -tavara flottgods; flottat virke, -väylä flottningsled. -yhdistys flottningsförening. lauttavene färjbåt. lautturi färjkarl; vrt. u i 11 o m i e s. lau tuma ks. (i s o) t ä p 1 ä, 1 a i k k u; (lääk.)

blånad -en -er. lava 1. lav|e -en -ar. 2. (kärryn—) flak -et -; flak|e -en -ar. 3. (puhuja—) estrad-en-er.

4. (kukka-) (blomster)säng-en -ar; (blom)-rabatt-en-er; (-)bänk-en-ar; (lasinalainen) drivbänk -en -ar. 5. (näyttämö) scen -en -er. 6. (pato—) skibord -et -. 7. dansbana: -ikkuna drivbänksfönster, -ke* ks. lava.

lavanne* omrör(n)ings|åra, -spade, lavantauti tyfus -en. -bakteeri tyfus|bacill, -bakterie, -potilas tyfuspatient. -rokotus vaccinering mot tyfus, -sairaala tyfussjuk-hus.

lavas taa (teat., väl. kuv.) iscensätta*, in-scenera; utföra* scendekorationer, -taja iscensättare (m. kuv.); (teat.) scendekoratör. -teet pl scenanordningar; rekvisita; scendekorationer, -tus iscensättning, inscenering; scendekoration, (-taiteilija iscensättare; inscenerare; scendekoratör.) lava||tanssit dansbanedans. -tarha (puut.) drivhus -et -. - vaaka bro våg. -vaunu flak-, plattforms|vagn. lavea vid; (laajalle ulottuva) vidsträckt; (runsas)

vidlyftig; omfattande; ymnig; (leveä) bred; ~ tulkinta (määritelmä) vid tolkning (definition); vrt. laaja, -npuolei-nen tämligen (ganska, något) vid jne. -Iti, -sti vitt; vidsträckt; vidlyftigt; utförligt; omständligt; ylen — vitt o. brett; niin — (siinä määrin) i sådan utsträckning, -suinen bredmynt; (kuv.) stor|ordig, -tålig; skrytsam: vrt. suupaltti, -suisuus2 bred-mynthet; stor|ordighet, -tålighet, laveera||ta (laid.) lavera. -us laverande -t,

lavering -en -ar. laventaa* göra* vid(are); utvidga; (ulottaa)

utsträcka2; (mat.) förlänga2, laventeli (ksv. Lavandula) lavendel -n. - n tuoksuinen lavendeldoftande. -öljy (hjv.) lavendelolja. laventua * bli vidare, vrt. lavea; utvidgas;

utsträckas2, laveri brits -en -ar, -er; (yhteisvuode) syskonbädd -en -ar; -t pl (sht.) lavett -èn -er; vedsteg I e -en -ar. laver||rella * pladdra, svamla, sladdra; -televa pladderaktig, svamlande, svamlig, sladdrig. -rus pladd|er -ret, svam|mel -let, sladd|er -ret. -teleminen pladdrande, svamlande.

sladdraride. ' -telija pladdr|are, / -erska:

348laveri eln -

sladdr|are, -erska; sladdertaska; pratmak|are, -erska. -telu ks. 1 a v e r r u s. la veta* ks. laventua. laTetti * 1. (iyk.) lavett -en -er. 2. (mtsh.

laverit) lavett; vedstege. laveus2 vidd -en -er; vidsträckthet; vidlyftighet; (ulottuminen) utsträckning; (kuv.) omständlighet; vrt. lavea, lavi (mrt. mv. kytkyt) klav|e -en -ar. laviini (lumivyöry) lavin -en -er. lavitsa (penkki) bänk -en -ar; (mrt. m. tuoli)

stol -en -ar. lavoaari (pesuallas) lavoar -en -er. leesio (lääk. vamma, loukkaantui ma,-minen) läsion -en -er. leeviläinen (Raam.) levit -en -er. leffa (»levari», j. er. koul. elokuvat) bio -n. legaalinen (Iak. laijllinen, -nmukainen,

lakiperusteinen) legal, legaatti* 1. (paavin lähetti) legat -en -er. 2. (Iak. erikoisjälkisäädös) legat -et -. legato (mus.) legato. -laulu legatosång. legend a 1. (pyhimystaru) 2. (metallirahan kirj.) legend -en -er. -aarinen legendarisk, legio (lukematon joukko) legio (tpm.). -ona f hist., er. ant. Room.; m. nyk. sot. erik. jouk.) legion -en -er. (-lainen [ei juuri room.] legionär -en -er.) legitimaatio (kelpuutus, laillistus) legitimation.

lehah||della * ks. lehahtaa, -dus flaxning; flykt -en; (kuv.) fläkt -en -ar. -taa* 1. (räpytellä) flaxa; (lentää) flyga*; (tuulah-taa) fläkta; ~ lentoon flyga upp. 2. hänen poskensa -tivat polttavan punaisiksi hennes kinder blev brännande heta (blossande röda); hennes kinder blossade, -taminen flaxande; flygande; fläktande. iekde||kkyys2 blad-, löv|rikedom -en. -kset (mv.) pl lövfod|er -ret; foderlöv pl; -sten teko (mv.) lövtäkt -en. -käs -kkään blad-, löv|rik; lummig, lehden||kaltainen bladlik, -leikkaajamuura-hainen (hnt. Åtta) bladskärarmyra. -lähtö lövfällning; -lähdön aikaan i lövfällningen. -muodostus bladbildning, -muotoinen bladformig. -myyjä tidningsförsäljare, -näköinen blad|liknande, -lik. -puhjenta lövsprickning. -puhkeamisaika lövsprick-ningstid. -taitto, -teko lövbrytning; lövtäkt -en; olla -taitossa, -teossa hålla på med lövtäkt. lehde||s ks. lehdekset, -stenteko (mv.) lövtäkt; vrt. lehden|tai 11 o, -teko. -stää bryta löv. -ttömyys2 bladlöshet. -tön bladlös; avlövad; (paljas) naken, kal. lehdi||kko*, -kkö* lövträdsdung|e -en -ar; vrt. lehtimetsä, lehto, -stö 1. (mtsh., mv.) löv-, blad[verk -et. 2. (san.) tidningspress -en. (-konferenssi presskonferens, -vastaanotto pressmottagning.) -ttyä* få* löv (blad); lövas, -ttäin bladvis; blad för blad. -ttää* (varustaa lehdillä) förse* med blad; (sirottaa lehtiä, koristaa lehdillä) beströ» (pryda, dekorera) med löv. lehdokki* (ksv. Platanthera) nattviol -en -er. lehdykkä* (ksv.) småblad -et -. lehikäij|nen (keit.) rån-et-, -sr au ta rånjärn.

-lelitipuku ieh

lehmi |j - (yhd.) ks. lehmä, -haka kohage.

-navetta fähus, -paimen kovaktare. lehmuksen||kukka lindblomma, (-tee [frm.]

lind|blomme-, -bloms|te.) -niini lindbast. lehmus (ksv. Tilia) lind-en -ar. -kuja(nne)

lindallé, -to lind|dunge, -bestånd -et -. lehmä ko -n -r. -inen (yhd.) med . . . kor; viisi~ tila ett hemman med fem

kor; sata — (satapäinen) karja en kreatursbesättning om hundra kor. -kanta ko|bestånd, -besättning. -kauppa (us. iv., er. valt.) kohandel. - n (haude sörpa -n. -häntä kosvans, -jälki, -kasa [j.] kolort. -kello koskälla, -maito komjölk, -nahka kohud, [nhk.] ko-läder. -rehu kofoder, -rokko/eZ.Zää/c./kokop-por pl. -ruokko utfodring av ko [r]. -sorkka koklöv -en -ar. -tatti kosvamp. -vuota kohud.) -rotu koras, -vasikka kokalv. lehtei||llä (selailla) bläddra, -ly bläddrande, lehteri 1. (mer. proomu) läktare, pråm -en -ar. 2. (sht.) läkt -en -er. 3. (kirkon, ison salin parvi) läktare, -lippu läktarbiljett. -paikka läktarplats. -yleisö läktarpublik. let itev||yys blad-, löv|rikedom -en; lummighet. -ä blad-, löv|rik; lummig. leh|ti2 * 1. (ksv; yl.) blad -et -.; kirjan ~ ett blad i en bok. 2. (lehvä, lehtipuun) löv -et -; puu on -dessä trädet har löv; puhjeta -teen få blad (löv); lövas. 3. (kort.) (spelkort; kortlapp -en -ar. 4. (san.) tidning; blad -et; 5. (nirkko) flik -en -ar. 6. (snt.) jättää (jäädä) lehdellä soittamaan (kuv. leik.) lämna (bli) utan (ensam); slå (slås, bli slagen) ur brädet (gå ngns näsa förbi), lehtij |asen to (ksv.) bladställning, -asu lövskrud. -hanka bladveck -et -. -hanke (san.) tidningsföretag, -home (ksv.) bladmögel, -hopea (kult.) bladsilver, —ihminen ks. -mies. -jalkainen (äyr. Phyllopoda) blad-foting. -juurikas mangold -en. -jäkälä bladlav -en -ar. -kaali bladkål. -kaktus bladkaktus. -kala (kal. Pterophyllum) triangelfisk. -kanta blad|bas, -fot. -kasvi bladväxt, -kato avlövning. -katos lövtak, -kausi löv|-tid, -period, -kelta (biol.) bladgult; xanto-fyll. -kemppi (hnt. Psyllidae) bladloppa, -kerppu (mv.) lövkärve, -kirjoitus (san.) tidningsartikel, -kirva (hnt. Alphinidae) blad I lus-lusen-löss.-koriste (taid.) bladornament; arabesk -en -er. -kuja lövträdsallé; lövgång, -kulta (kult., kirjs.) blad-, bok|-guld. -kuoriainen (hnt. Chrysomelidae) g lans-, guld|bagge. -kuusi (ksv. Larix) lärkträd -et -; lärk (rhm.). -käytävä ks. 1 e h t i k u j a. -laikku (ksv.) bladfläck, -lapa bladskiva, -leike (snl.) (tidnings)ur-, (-)ut|klipp. -maha ks. satakerta. -maja lövsal -en -ar, berså -n -er; (Raam.) lövhydda, (-njuhla [juut.] lövhyddohögtid.) -mato lövmask. -metsä lövskog, -mies (san.) tidningsman; journalist, -miinaaja (hnt. Orchestes) blad-minerare. -muodostuma (ksv.) bladbildning. -muoto (ksv.) bladform, -mäinen bladlik, -neekeri (leik. san.) tidnings-, blad|-neger. -nen försedd med blad; (yhd.) -bla-dig; (lehdekäs) lövrik, lummig; viisi ~ med fem blad; fembladig. -pistiäinen (hnt. Tenthredinidae) bladstekel, -puinen av löv-trä; löv-, -puku: -puvussa lövklädd.

lehtipuu lövträd; (puus.) löv|trä, -virke, -halot pl lövved. -metsikkö lövträdsbestånd, -nsekainen med inslag av (blandad med) lövträd, -tavara lövträdsvirke, -valtainen med lövträd som förhärskande trädslag, -vesakko lövträdssly -t -n. lehti ruoti bladskaft -et -. -saha lövsåg, »sammakko (el. Hyla) lövgroda, -sammal bladmossa. -sara slokstarr. -sato lövfällning, -sauva (rak.) bladstav. -sieni skivling; skiv-svamp. -silmu bladknopp, -suoni bladnerv, -terttu ks. -kuoriainen, -tina bladtenn. -tupakka bladtobak, -tuppi (ksv.) bladslida. -tyr tidningsarbete, -täi (hnt.) bladlus. -varsi (lehdellinen varsi) bladskaft, -vihreä (biol.) klorofyll-et (-en); bladgrönt, -ä bilda (få*) löv; lövas, -äinen hyska, -ö (pap.) (skriv)bloek -et -. lehto* lund -en -ar, -er; lövdung]e -en -ar; hult -et -. -inen beväxt med lövskog; (leh-väinen) lummig, -kerttu (el. Sylvia borin) trädgårdssångare, -kuja ks. 1 e h t i k u j a. -kurppa (el. Scolopax rusticola) morkulla, -lapsi (krk.) utomäktenskapligt barn; oäkting -en; (löytö ~) hittebarn, -maa lund-mark. -metsä (mtsh.) lundskog. -niitty löväng, -poika ks.- lapsi, -pöllö (ent. kissa-, yöjpöllö, Strix aluco) kattuggla, lehtori lektor, -n(palkka lektorslön, -rouva lektorska. -viransijaisuus2 lektorsvikariat, -virka lektorstjänst; lektorat -et -.) lehtctesma (ksv. Adoxa moschatellina) desme-

knopp, myskdässma. lehv||istö (m. her.) lövverk -et. -ä lövrik kvist -en -ar; lövrusk |ä -an -or; maj -en. -äinen lummig, -äisyys2 lummighet. -älatva lövrik topp; lummig krona, leij|la (pappers)drak|e -en -ar. -aileminen svävande; kretsande, -ailla sväva; (kierrellä) kretsa, -ailu svävande, svävning; krets|-ning, -ande. leijona (el. Fetis leo) lejon -et -. -häkki lejonbur, -lippu lejonfana. -luola lejonkula, -mieli: Rikhard L~ (hist.) Rikard Lejonhjärta. -n(harja lejonman, -kesyttäjä lejon-tämjare. -kita [ksv. AntirrhinumJ lejongap; mennä suoraan ~an [kuv.] sticka huvudet i lejonkulan, -kynsi2 [er. kuv.] lejonklo. - käpälä lejonram. -metsästys lejonjakt.) -tarha lejongård. -vaakuna lejonvapen; vrt. j a 1 o-p e u r a.

leikari 1. (hist. vaeltava soittaja) lekare. 2.

(tkn.) lekare, -nivel lekarlänk. leik|ata* 1. skära; (puut.) beskära; -kasin käteni jag skar mig i handen; ~ puuhun

skära i trä, (taid.) snida; ~ hedelmäpuita beskära fruktträd. 2. ~ saksilla klippa; (ni.) till|-klippa, -skära; ~ tukka klippa håret; lyhyeksi -attu kortklippt. 3. ~ lyömällä (tkn.) (utstansa. 4. (lääk.) operera; hänet on äskettäin -attu han har nyligen blivit opererad (undergått en operation). 5. (snt.): ~ sukkeluuksia göra vitsar, säga kvickheter; ~ lyhyemmäksi (typistää) stubba; (supistaa) nedskära; järki (leik. j. lanttu) ei -kaa förståndet står stilla, leike* (leikkaus) snitt -et -; skär -et -; (san.) urklipp -et -; (keit.) uppskärning; snits|el -eln -lar; vrt. leikkele; (geom.) segment

336

-et -. -llä skära *; klippa8; (tutkia) dissekera; (puuhun) snida, -lmä ur-, ut|klipp -et -. leiki'käs -kkään jne. ks. seur. -llinen skämtsam; lekfull; (huvittava) humoristisk, -lli-syys2 skämtsamhet, lekfullhet; skämt -et; humor -n. - n (asia lekverk -et; lek -en; se ei ole ~ det är inte att leka med. -haluinen leklysten. -johtaja lekleda|re, -rinna; [puistoissa ym.] lektant. -laskija skämtare, -lasku skämt -et. -teko [pilan~] skämt -et; lekverk -et; se on hänelle vain det är bara lekverk för honom.) -tellä* leka2, -tteleminen lekande, -ttelevä lekande, lekfull. -ttely lekande; lek -en -ar. leikk||aaja (vaat.) tillskärare; (tukan ~) hårklippare; (aterialla, pöydässä ent. ruht.) förskärare; (elon~) skördare; skördeman; (mat. sekantti) sekant. -aamaton oskuren; oklippt, -aaminen tillskärning; skärande; klipp|ning, -ande. -ailla vrt. leikata; (lasketella kokkapuheita) säga* kvickheter; vitsa, -auk-sellinen (lääk.) operativ, leikkaus skärning; snitt -et -; klippning; (lääk.) operation; (leikkauskohta) skär-et-; (vaat.) tillskärning; (koriste~) utskärning; (puun~) sniderif (leike) (ur)-, (ut)-, (av)klipp -et -; (puut.) beskärning; (supistus) nedskärning; vrt. leikkuu, -haava (lääk.) skärsår, -huone (lääk.) operationsrum. -kelpoinen (lääk.) operabel, (i) operer-bar(t skick), -kone skär-, klipp|maskin; (vaat.) tillskärningsmaskin, -kulma (tkn.) skärvinkel, -piirustus (piir.) siluett -en -er, profil -en -er. -pinta snittyta. -piste (mat.) skärningspunkt, -pöytä (lääk.) operationsbord. -sali operations|sal, -rum; (ruumiin-avaushuone) obduktionsrum. -veitsi operationskniv. -viillos snitt -et -. -viiva skärningslinje.

leikkauttaa* låta* skära (klippa, operera);

vrt. leikata. leikkele (liha~ ym.) upp-, kall]skuret; char-kuterivara. -liike, -myymälä charkuteri-affär.

leikkely skärning; klippning; dissekering;

snideri; (puut.) beskärning; vrt. leikellä, leik|ki* lek -en -ar; (leikinteko, pila) skämt -et; (ajankuluke) lekverk; (peli) spel -et -; -in vuoksi på lek; för ro skull; -illä på lek; (piloillaan) på skämt; på narri; laskea ~ä skämta; -ittä puhuen utan skämt! skämt å-sido! ~ sijansa saakoon! må det vara tillåtet att skämta! man får väl skämta! ~ä lyöden under lek (skämt), (ilakoiden) under glam; panna -iksi (ruveta leikkimään) börja leka; pitää ~nä upptaga som ett skämt; -in varjolla liksom på skämt; -iten (helposti) som på lek; lätt; kääntää (ottaa) -iksi skämta bort; slå bort med ett skämt; upptaga som skämt; siitä on ~ kaukana det är inte att leka (skämta) med; olla (pysytellä) syrjässä (erossa) (koko) -isiä hålla sig borta från leken.

leikki){astiasto (Ips.) lekservis, -auto leksaksbil. -eläin leksaksdjur. -huone lekrum.--ikä

lekåldern, -juna leksakståg, -jä (en) som leker; en lekande, -kalu ks. lelu. (-kauppa leksaks|butik, -handel, -teollisuus leksaksindustri.) -karhu leksaksbjörn, teddybjörn.leikkikehä -

-kehä barnhage. -kenttä lek [plan, -plats -en -er. -kerä lekboll (jnk för ngt), -koulu lekskola. (-nopettajaftar] leklärarinna.) -kurssi lekkurs. -minen lekande, -mökki lekstuga, -paikka lekplats, -pistooli leksakspistol, -puhe skämt -et. -sana skämtsamt, skäm t[örd. -sisar, -sisko leksyster, -sota krigiska lekar pl; (vanh.) ks. taistelu-, s o t a|ha r j o i t u s. -syys "lekfullhet; skämtsamhet; skämt -et. -sä lekfull; skämtsam, -sästi lekfullt; skämtsamt; (mus.) scherzando. -talo ks. -mökki, -terapia lek terapi, - toveri lekkamrat. -tunti lektimme, - tupa ks. -m ö k k i. -täti lektant; (ohjaaja) lekledare. - välineet) lekredskap. -ä * leka2; (laskea leikkiä) skämta; (ilveillä) gyckla, raljera; hänen kanssaan ei ole -mistä han är inte att leka med. leikko ks. lepakko, -kukka snittblomma, -pavut pl skärbönor, -tukka (kort)klippt hår. -turve skärtorv. leikkuri klipp(nings)maskin; (yhd.) -klippare; skär-, kap-, klipp |verktyg, leikkuu (elon~) skörd -en; vrt. leikkaus. -aika skördetid, -haava (lääk.) skärsår. -höylä skärhyvel, -kone skärmaskin; (hiuslen~) klippningsmaskin; (mv.) skördemaskin; (keit. ym.) skärapparat, -kurssi (vaat.)

tillskärarkurs. -lauta (er. keit.) skärbräde. -mies skördeman, skördare; -miehet (rhm.) skördefolk, -painin klippress. -pihdit pl klipptång. -puimuri skördetröska. -puuk-ko ks. -veitsi, -pöytä skärbord. vrt. leikkaus^, -rauta skär järn. -ss -kset pl skördad säd -en; gröda, -sakset pl klippsax. -talkoot skörde|kalas, (Suom. r.) -talko -t -n. -veitsi förskärar|e, -kniv; (tkn.) skär|-kniv, -bett -et -; (lääk.) operationskniv; (nahan yms.) tillskärarkniv. -väki (mv.) skördefolk, leili läg|el -eln -lar.

leima stämp|el -eln -lar; prägel -n; (sinetti) sigill -et -; (tavaramerkki) (varujmärke -t -n; (luonne) karaktär; panna ~ jhk (av)-stämpla ngt; painaa ~nsa jhk trycka sin prägel på ngt; lyödä ~nsa jhk ks. ed.; ge (förläna) sin prägel åt ngt; (olla tunnusomaista) vara kännetecknande, karakteristiskt (signifikativt) för ngt; känneteckna ngt; ~a antava kännetecknande, karakteristisk, pregnant, signifikativ, leimaa|[ja som stämplar, stämplare. -maton ostämplad; (passi) oviserat, -minen stämplande, stämpling; (passin) visering. leimah della* flamma (upp); salamat -televat blixtarna ljungar, -taa* flamma upp; (liekehtiä) låga; (salamoida) blixtra; ljunga; (tuprahtaa) blossa upp; ~ uudelleen flamma (blossa) upp på nytt; liekki ~ lågan flammar upp (slår ut); ~ ilmi tuleen slå ut (flamma, blossa upp) i full (ljusan) låga. -taminen uppflammande, lågande; blixtrande, ljungande. -telu uppflammande; ks. ed. -leimainen (yhd.) med . . . stämpel (prägel);

lyijy ~ med bly|plomb, -stämpel. leima kirja stämpelbok. -kirves (mtsh.) stämpelyxa. -konttori stämpelkontor, -llinen försedd med stämpel; (kuv.) karakteristisk; kännetecknande; utpräglad; signifikativ. -maksu stämpelavgift, -merkki stämpel-

- leipäkortti lei

märke; (leima) stämpel; varustaa -merkein förse med stämpel; stämpelbelägga. -määrä stämpelbelopp. - n (hal ti ja innehavare av [varu]märke. -kaivertaja stämpel[gravör, -skärare.) -paperi stämpelpapper; stämplat papper, -rauta stämpeljärn. -sin stamp -en -ar, stämpel; (meisti) stans -en -ar; (kirjp.) patris -en-er. (-tehdas stämpelfabrik, -väri stämpelfärg.) - suostun ta (vero) (vanh.) stämpelbevillning. - ta stämpla; (varustaa leimamerkeillä) förse*, belägga med stämpel; (Suom.r.) kartera; ~ jks (kuv.) stämpla som ngt; (kuvata) prägla; (jhk) inprägla; (kruunata) kröna2; (passi) visera; ~ metsää (hakattavaksi) (ut)stämpla skog; (kuv.) maanpetturiksi -tiu stämplad som landsförrädare; vakavuuden -ama präglad av allvar, leimaus 1. flamma, låga, blixt; ljungeld; olla kuin tuli ja ~ vara eld o. lågor. 2. stämpling; (suom. r.) kartering; (mtsh.) utstämpling, utsyning; vrt. leimata, -kone stämplingsmaskni. -luettelo (mtsh.) stämp-lingslängd. -maksu ks. leima-; viseringsav-gift. -pakko viseringstvång. leimauttaa* 1. låta* flamma (låga, blixtra); (singahduttaa) (ut)slunga. 2. låta* stämpla (visera); (varustaa leimamerkillä) belägga* med stämpel. leima[|varat pl stämpelmedel, - vasara märk-, stämpel [hammare. -vero stämpelskatt, (-laki lag angående stämpelskatt.) -väri stämpelfärg. leimikko* (mtsh.) stämplat bestånd; stämp-lingspost -en -er; stämpling, leimu flamma; låga. -aminen (uppflammande; lågande, -kukka (ksv. Phlox) flox-(blomma), flamblomma. -ta flamma(upp); (tupruta) blossa(upp); (palaa) låga; (salamoida) ljunga; -ava kaunopuheisuus en blixtrande, lysande vältalighet; -ava vastalause en ljungande protest; vrt. leimahtaa.

leini (lääk. kihti) gikt -en; podager -n. -kki* (ksv. Ranunculus) ranunk[el -eln -lar, -ler. leipo[|a* baka. -ja bakare. -ma(jauhe bakpulver. -jauhot bakmjöl. -pöytä bakbord, -tupa bagarstuga, -uuni bakugn.) leipomo bageri, --ja kondiittorinliike bageri-o. konditorirörelse, -laki bagerilag. -nuuni bageriugn. -tuote bageriprodukt, -työläinen bageriarbetare, leipo|[mus bakning; bak -et -; -mukset bakverk. -utumiskyky bakförmåga, leipuri bagare. -mestari bagarmästare, -n(ammatti bagaryrke. -kisälli bagargesäll, -liike bagerirörelse, -myymälä bagar|bod, -butik, -oppi bagarlära.) lei [pä* bröd -et -; lyödä -ville (kannattaa) löna (bära) sig; betala sig; skänka lön för mödan; -ville lyöpä (kannattava) som bär sig; lönande, inbringande, lukrativ, -aine bröd [ämne, -ingrediens, -annos brödranson, -huolet pl brödbekymmer; omsorg om födan. -jauhelma rivebröd. -jauhot mat bröds-, bak|mjöl. -kakku brödkaka, -kam pa brödnagg. -kannikka brödkant, -kaulin brödkavl|e -en -ar. -kauppa bröd|bod, -butik. -keitto brödsoppa, -kirjake (kirjp.) brödstil. -kori brödkorg, -kortti brödkort.

-kuutio (keit.) bröd tärning, -kyrsä brödkaka. -laatikko bröd|låda, -burk; (keit.) ks. -vanukas, -laatu brödsort. -laji ks. ed.; (urh. j.) special-, favorit|gren. -lapio brödspade, -laukku brödväska; (leik. suu) munnen, -luvut (leik.) pl

brödstudier -läpi: pidä -läpesi kiinni! (krk.) håll munnen! -maa åker; rikt land; ett land, där det finns bröd. -nero (leik., iu.) födgeni. -paikka arbetsplats; födkrok. -palanen brödbit, -palkka: olla -palkalla arbeta för maten, -pappi (halv.) brödpräst, -pula brödbrist. -puoti ks. -kauppa, -pussi brödpåse, -puu (ksv. Artocarpus) brödfruktträd; (leik.) födkrok; ks. -paikka; työpaikka, (-nhedelmä brödfrukt.) -ruoka brödföda. (-laji brödrätt.) -taistelu (miel. taistelu leivästä) kampen för brödet (brödfödan); ks. olemassaolotaistelu, -talous2 brödhushållning, - tehdas brödfabrik, - toimi2 förvärvsarbete; födkrok, -työ ks. ed. -vanukas (keit.) brödpudding.-varras brödspett, -viilu, -viipale brödskiva, -vilja brödsäd, leiri läg|er -ret -; bivack; asettua jnnk slå läger (lägra sig) ngnstns; ~ puretaan klo . . . bivacken brytes kl. . . . -aika lägertid. -alue lägerområde, -elämä lägerliv, -katu lägergata. -kokous lägermöte. -kunta (kuv.) läger; lägerlag. -lakki (partioi.) lägermössa. -Iäinen lägerdeltagare, -njohtaja (partioi, ym.) lägerchef. leirintä* camping, kamping. -alue campingområde. -matkailija campingturist, leirij|paikka lägerplats, -tuli lägereld, -vartio lägervakt, -väki lägerfolk. -ytyminen (sot.) bivackering; bivack-, läger |slagning, -ytyä* slå* läger; lägra sig (jnnk ngnstns jhk i ngt); (sot.) bivackera. leiskj|ahdus flamma, -ahtaa* flamma (upp), -ahtaminen (upp)flammande. -ua (leimuta) flamma; (hulmuta) fladdra; (hääriä) fjäska, flänga2, leivin||hiiva ks. p a i n o h i i v a. -jauhe, -pöytä

ks1 e i p o m a|j a u h e, -pöytä, leivisk|jä (vanh. painomt.) lispund -et -(8,5 kg); (kuv.) pund -et -; hoitaa ~nsä förvalta sitt pund. -äinen (yhd.): viisi~ som väger 5 lispund; om 5 lispund. -änpaino lispundsvikt. -alipainoinen vägande ett lispund. -öittäin lispundvis. leivo(nen) (el. Alauda arvensis) lärka. - (se)nliverrys lärkdrill.

leivojjnnainen bakverk -et. -nta* bakning, bak -et -. (-päivä bakdag.) -s bakels|e -en -er. leivän||hinta brödpris, -kannikka ks. 1 e i-

pä~. -kulutus (knst.) brödkonsumtion, -kuori brödskorpa, -murena brödsmula, -murtaminen (k.hist.) brödsbrytelse; ks. ehtoollinen, -puolikas ett halvt bröd; brödhalva, -puute brödbrist, -syöjä bröd-ätare.

leivä||s: -kset pl bröd|ämne -t -n, -ingredienser. -ttömyys2 brödlöshet; brist på bröd. -tön brödlös; ennen mies ~ kuin neuvoton (snl.) bättre brödlös än rådlös. lejeer||ata (seostaa, mel.) legera. -inki* (metalliseos) legering, leka (j. moukari) slägga.

lekahtaa* (mrt.) röra* sig hastigt; spritta*.

lekkeri kutting, -peli: metmä ~ksi (krk.)

gå (stanna) i stöpet, lekkua* (hyppiä) hoppa, guppa; (kiikkua) gunga; (heilua) svänga2; pendla; (leimuta) flamma, flämta, lekot||ella* (loikoilla) masa sig; (kuhnailla) dröna; latas, -taa* 1. ks. ed. 2. (leimuta) flamma, låga; (lämmitellä) gassa sig. leksikografi (sanakirjantekijä) lexikograf, lekutella: lentää ~ svänga2; (räpyttää)

flaxa (siipiään med vingarna), lelli|lkki* bortklemat barn; kelgris -en -ar; gullgosse; (suosikki) gunstling; favorit -en -er. -mäinen klemig; (arka) pjåkig, pjunkig, pjoskig; (heikko) veklig, -mäisyys2 klemighet; pjåkighet, pjunkighet, pjoskighet; veklighet, -poika gullgosse, kelgris -en -ar. -tellä* klema (pilalie bort [med]) ngn; kela (med ngn), -ttely pjåk -et; pjunk -et, pjosk -et; klemande, lellu||a (keinua) vagga; (kiikkua) gunga, (huojua) (s)vaja. -nta* vaggande, vaggning; gungande, gungning; (s)vajande. lelu leksak, -kauppa leksakshandel, -laatikko

leksakslåda. lemah||della*, -taa* (haista) lukta; (tuoksua) dofta; (löyhkätä) stinka*; vastaamme -ti kesän tuoksu en doft av sommar slog emot oss.

lemme||kkäästi kär|ligt, -vänligt, -leksfullt. -käs kärlig; kärvänlig; (rakastava) kärleksfull.

lemmen||houreet pl kärleksgriller, -hurma, -huuma kärleksrus -et -; älskogsyra. -jumala kärleksgud. -jumalatar kärleksgudinna, -juoma kärleksdryck, -kade* svartsjuk, -kaiho kärleks|trånad, -längtan, -kuhertelu flört, flirt -en; kurtis; (j.) kuckel. -kukka ks. lemmikki 2. -lahja käiiekspant -en -er. -laulaja kärleks|sångare, -skald; (kirj. hist.) trubadur; (Saks. ksk.) minnesångare. -laulu kärleks|sång, -visa, -dikt; (kirj. hist.) minnesång. -leikki ks. h a k-k a i

1 u, leikittely, -liekki kärlekslåga. -liitto kärleks|förbindelse, -förbund, -lumoama kärleksdrucken. -lyriikka kärlekslyrik; (kirj. hist.) minnesång. -omena (vanh.) kärleksäpple; ks. t o m a a 11 i. -pantti (er. lapsi) kärlekspant -en -er. -runo kärleksdikt, -sairas älskogskrank. -sairaus2 älskogskrankhet. -seikkailu kärleksäventyr. -suhde kärleksförhållande, -suru kärlekssorg, -tarina kärlekssaga, -tuska kärlekskval. lemme||ttömyys2 kärlekslöshet, -tär kärleksgudinna. -tön fattig på kärlek; kärlekslös. lemmi||kki* 1. älskling; (suosikki) gunstling, favorit -en -er. 2. (ksv. Myosolis) förgätmigej -en -er. (-koira älsklingshund.) -tty (aj älskad; (s.) älskling; kärest|a -an -or; (rakastajatar) älskarinna; vrt. lempiä, lemmo||n (adv., lievä kir.): ~ paljon fan så mycket, -sti fan så (hårt, mycket); vrt. lempo.

lempe||ys2 mildhet; blidhet; ömhet, -ä mild; (lauha) blid; (hellä) öm. (-kasvoinen med mild uppsyn, -luonteinen blid, mild. -mielinen mild|sinnad, -sint. -silmäinen med mild blick; mildögd.) -ästi milt; blitt; ömt.lempi — len

lempi2* (er. run.) kärlek; (yhd. mieli-) älsklings-, favorit-, liv(s)-; (erikois-) sär-, -aate, -ajatus älsklings-, favorit |tanke, -idé. -harrastus livs-, sär|intresse. -lapsi älsklingsbarn, hj ärtebarn. -minen älskande, -nimi smeknamn, -paikka favorit-, älsklings|stäl-le, -plats, -poika gullgosse. -runoilija älsklings-, favorit|skald. -runous (mieli~) älsklingspoesi, -soitin favoritinstrument, -tuuma älsklings|plan, -tanke. -ä* älska; hysa2 kärlek (till ngn), lem|po* (suom. myt. läh.) fan -en; (lievä kir.) fan! fanken! tusan! jäveln! pocker! -mon (kirotun) förbannat; (helvetin) helvetes; helvetisk, infernalisk; ~ (hänet) periköön! må fan ta honom! ~ soikoon! för fan; för tusan!

lemu (tuoksu) doft -en -er; (haju) lukt -en -er; (löyhkä) stank -en. -aminen doftande; luktande; stinkande, -inen (yhd.) med . . . doft (lukt); ilkeä~ illaluktande; stinkande, -ta dofta; lukta; (hn.) stinka*, leninki* (vaal.) klänning -en -ar. -kangas klänningstyg, -cmpelija(tar) klänningssömmerska, lenkata* (j. krk.) halta, lenkkajaikainen skev-, krok|bent. lenkki* 1. (rengas) länk -en -ar. 2. (uit.) kopp|el -let -; bindsle -t -n. 3. (urh. kierros) träningslänk; rund, rond -en -er. lenko* 1. (s.) (mutka) bukt -en -er; (kou-kistuma) krökning; (koukku) krok -en -ar; (polvi) knä -(e)t -n, krök -en -ar; (kaatunut puu) låga. 2. (a.) buktig; krokig; krökt; (taipunut) (ned)böjd. -säärinen hjulbent. len||nellä* ks. lentää, -nin* flyg|organ -et -, -redskap; (siipi) ving|e -en -ar. (-räpylä flyghud -en -ar. -siipi [esim. hnt.] flygvinge.) lennojjkas* -kkaan bevingad; (eloisa) livfull; (mukaansatempaava) medryckande; (ylevä) högstämd; -kkain sanoin i högstämda ordalag; ~ puhe ett högstämt tal. (-tyylinen högstämd; med flykt över sig.) -kkaasti livfullt; medryckande; högstämt, -kki* modell-, miniatyr|flygplan -et -. -kkuus2 (kuv.) flykt -en. lennon||johtaja flygledare, -johto flygledning.

-johtotorni flygledningstorn. lenno||sto (Int.) flottilj; flygregemente, -ton (kuv.) som saknar flykt (lyftning); (laimea) lam; (nolo, ponneton) platt.-ttomasti utan lyftning (flykt); platt, -ttomuus2 brist på flykt; lamhet (platthet); jolmighet, lennäh|tää* flyga* (upp); ovi -ti auki dörren flög upp. lennätellä* ks. lennättää, lennät|in* telegraf -en -er; yhd. us. tele-; -limitse per telegraf; telegrafliskt, -ledes, -aakkoset pl morse-, telegraf|alfabet. -asema tele(graf)station. -avain telegrafnyckel, »hallitus tele(graf)styrelse; vrt. p o s t i- j a -johto telegrafledning, -kaapeli telegrafkabel. -kirjoitus telegrafskrift, -kone telegraf-apparat. -konttori tele(graf)kontor, -laitos tele|(cgraf)verk(et), -grafväsen. -laitteisto telegrafapparatur, -liikenne telegraftrafik, -linja telegraflinje, -liuska telegramremsa, -pylväs telegrafstolpe, -reviisori telegrafrevisor. -salaisuus2 telegrafhemlighet, -sano-

opommitus len

ma telegram, -taito telegrafi -n. -teitse

telegrafiskt, telegraf ledes, -tekniikka telegraf) teknik. - teknillinen tele(graf)teknisk. -tieto telegrafiskt meddelande, -tietä ks. -teitse, -toimipaikka, -toimisto telegraf-anstalt; telegramexpedition, - vastaus svarstelegram; telegrafiskt svar. -verkko, «verkosto telegrafnät. -virasto tele(graf)verk. -virkamiestelegraftjänsteman, -yhteys2 tele-(graf)förbindelse. lennä||ttää* 1. låta* flyga; (viedä nopeasti) föra* (hämta) med fart (i flygande fläng); (jouduttaa) skynda (jtk med ngt); ~ sana jllk skyndsamt sända bud (skynda med bud) till ngn; (kirjoittaa kiireesti muutama sana) kasta ned några ord till ngn. 2. (sähköttää) telegrafera; ~ vastaus svara telegrafiskt, -tys 1. slungande; flyg|beford-ran, -transport -en -er. 2. telegrafering. lense||ys2 ljumhet; mildhet, -ä (er. mtr. lauhkea) mild; (haalea) ljum. -ästi milt, ljumt, lentely flygande; flaxande, len|to* flykt -en; (Int.) flyg -et; ampua -nosta skjuta i flykten; lähteä ~on (pois) flyga bort; (mets. maasta) flyga upp;

lyfta*, -aika flygtid. -ase flygvap|en -net. -asema ks. i 1 m a i 1 u a s e m a. -bentsiini flygbensin, -divisioona flygdivision, -elin flygorgan, -emäntä flygvärdinna, -harjoitus flygövning. -hiekka flygsand, (-kenttä flygsandsfält.) -hullu (leik. j.) flygbiten, -huolto flygservice, -hyökkäys flyg-, (ilma~) luft|-angrepp. -inen med . . . flykt; raskas~ med tung flykt; tungt flygande, -joukot pl flygtrupper, -kala (el. Exocoetus) flygfisk. -kapteeni (arv.) flygkapten, -kartta flygkarta, -keli blixtföre. -kelpoinen flygvärdig. -kentjtä flygfält; -än henkilökunta markpersonal, -kilometri flygkilometer, -kilpailu flygtävling, -kirja(nen) flyg|blad, -skrift; broschyr -en -er. -kirje flygbrev. lentokone flyg|maskin, -plan. -enohjaaja pilot, flygförare, -kuljetus flyg|transport, -befordran. -mekaanikko flygmekaniker, -moottori flyg(plans)motor, -risteilijä flygplanskryssare. -tehdas flygmaskinsfabrik. -teollisuus2 flyg(maskins)industri. - vaja hangar -en -er.

len to 11 korkeus flyghöjd, -koulu flygskola, -koulutus flygutbildning, -kuva flyg|bild, -foto. -kyky flyg|förmåga, -färdighet, -kykyinen som har flygförmåga; flygfärdig; fly gg. -laivue flygdivision. -lehti (nen) flygblad; vrt. lentokirj anen. -liikenne flygtrafik, -linja flyg|linje, -rutt. -lippu flygbiljett, -lisko (plnt. Pterosauria) flygödla. -loisto flygfyr. -lupa(kirja) flygcertifi-kat. -majakka flyg-, luft|fyr. -matka flyg I -sträcka, -färd. -matkatavara(t) flygbagage, -mestari flygmästare, -miljonääri flygmiljonär. -ministeri flyg-, luftfarts (minister, -muodostelma flyg | formation, -förband, -muurahainen flygmyra. -nahka (-ihopoimu) flyghud. -neuvot pl flygorgan; (siivet) vingar, -nopeus2 flyghastighet, -näyttely flygutställning, -näytäntö, -näytös flyguppvisning. --onnettomuus flyg|olycka, -katastrof. -paikka flygplats, -perämies flygstyrman. -pommi flygbomb. -pommitus f lygbom-

bardemang. -posti flygpost. -rahtaus fraktflygning. -rata (sot.) kul-, projektil!bana. -reitti flyg i rutt, -led. -retki flygfärd. -rik-ko* vingbruten. -ryhmä (flyg)eskader. -satarna flyghamn, -siipi (hnt.) flygvinge, -sotakoulu (Ruots.) flygkadettskola; ks. ilma-, -suukko, -suukkonen slängkyss, -säde flygradie, -sää flygväder, -taito flygkonst; vrt. 1 e n t o k y k y. -taitoinen flygkunnig. -taso (vanh.) flygplan, -teitse flygledes; med (per) flyg. -tekniikka flygteknik. -teknillinen flygteknisk. - toiminta flygverksamhet. - tuhka falaska. - tukikohta flygbas, -tunti flygtimme, -turkki flygpäls. -turvallisuus2 flygsäkerhet. - tähti (täht.) stjärnfall -et -. -tähystys flygspaning. -tähystäjä flygspanare. -ulottuma (toimisäde) aktionsradie, -urheilu flygsport, -vakuutus flygförsäkring. - valmis flygklar.

- valokuva flygfoto(grafi). - valokuvaus flygfotografering. -varmuus2 flygsäkerhet.

- vaurio flygmissöde, -vene flygbåt. - viesti (pika—) ilbud, -vuoro flygtur, -yhteys2 flygförbindelse, -yhtiö flygbolag, -yritys flygförsök.

lentsu influensa.

lentue (3—5 konetta) (flyg)grupp. lentä jä flygare; (—ohjaaja) pilot -en -er. (-kapteeni flygkapten, -kenraali flyggeneral, -luutnantti flyglöjtnant, -ntodistus flyg|-certifikat, -diplom, -osasto flygaravdelning. -tär aviatris -en -er. -upseeri flygofficer. -ura flygarbana.) -minen flyg|ning, -ande. lentävä: ~ koira (el. Pteropus) flygande, flyg|hund; ~ (siivekäs) lause (sanontatapa) bevingat ord; ~ lautanen flygande tallrik, len|tää* flyga*; lähteä -lämään (maasta) flyga upp; lätta; ~ pois flyga sin väg (sin kos); ~ ilmaan flyga i luften, (räjähtää ilmaan) explodera; (singahtaa) slungas upp i luften; — syliin (kaulaan) flyga ngn i f ämnen; flyga (falla) ngn om halsen; ovi -si kiinni dörren slog igen; ~ päänsä seinään flyga med huvudet mot väggen; hänen poskensa -sivät punaisiksi hennes kinder blev blossande röda; hennes kinder överdrogs av en plötslig rodnad; -tävä (siivekäs) ks. ed. leopardi (el. Fetis pardus) leopard -en -er. lepakko* läderlapp -en -ar; fladder-, fläder[-mus -musen -möss. -laji fladder-, fläder|-musart.

lepa tella*, -ttaa* fladdra; (räpytellä) flaxa; (värähdellä) dallra; (liekki) flämta, -ttami-nen fladd|er, -rande; fi ax (ande). - ttelu ks. ed. leper|[rellä * (puhella) pladdra; prata, snacka; (Ips. jokeltaa) jollra, -tely pladd|er -ret; prat -et, snack -et; joll|er -ret. lepi||kko*, -kkö* aldung|e -en -ar; (—metsä) al|skog -en -ar, -bestånd -et lepinkäinen (el. Lanius) varfåg|el -eln -lar;

törnskata; ks. m. lapinharakka, lepistö ks. lepikko.

le|po* vila; (rauha) ro (tpm.)', lugn -et; mennä (paneutua, käydä, ruveta) -volle gå till vila, (vuoteeseen) till sängs; (panna maata) lägga sig; olla -volta vila sig; (maata) ligga; pitää —a vila; (matkalla) rasta, -aika vilotid; (keskeytys) uppehåll -et -; (tauko) paus. -asen|to viloläge; -nossa i (under) vila;

i viloläge, -hetki vilostund; rast -en. -jännite (shk.) spänning vid vila. -kammio (hauta) vilorum, -kausi (ksv.) viloperiod; vegeta-tionsvila. -kohta vilopunkt; (pysähdys) uppehåll -et -. -koti vilohem, -massa (fys.) vilomassa. -paikka viloplats, (pysähdys-) rastställe, -päivä vilodag, -sija viloplats; vilorum -met -; (makuu—) liggplats; (vainajan) vilo|stad -staden -städer; vrt. lepopaikka. -sohva vilsoffa. -taso (rak. por-rastasanne) podest -en -er; trappavsats, -tila vilo-, grund I läge; vilotillstånd; (odotus-; vir.) pendens -en -er. -tuoli vilstol. -vaunu (raut.) liggvagn. -virta (shk.) vilo-ström. -vuode vilobädd, -vuoro (mer.) fri-vakt -en -er. -vuosi (juut. ym.) sabbatsår. leppe||ys2 mildhet, blidhet. -ä mild, blid; vrt. lempeä, -ästi milt; med mildhet; blitt; med blidhet. leppoisa ks. leppeä; (harmiton) harmlös;

(lupsakka) gemytlig, leppyi sä som lätt blidkas; (lempeä) blid; (sovinnollinen) försonlig, -sästi blitt; försonligt, leppyminen försoning; vrt. leppyä. leppymäj|ttömyys2 oblidkelighet, obeveklighet, oförsonlighet. -ttömästi obevekligt; oblidkeligt. -tön oblidkelig; (sovintoon taipumaton) obeveklig; oförsonlig, leppyjä* bli blidkad; blidkas; (sopia) bli försonad; försonas; -nyt blidkad, försonad; ottaa —kseen låta blidka sig. leppä* (ksv. Alnus) al -en -ar. -halot pZalved. -inen av al; al-, -kerttu ks. -p i r k k o. -kärsäkäs (hnt. Cryptorrhynchus) alviv|el -eln -lar. -lintu (el. Phoenicurus) rödstjärt -en -ar. -pehko albuske. -pirkko (hnt. Cocci-nella) nyckelpiga. -rousku (ksv. Lactarius deliciosus) blodriska. -sieni gulriska.-terttu ks. -p i r k k o. -vaneri alfaner. -vesakko alsnår.

lepsu|ja (lerpattaa, heilua velttona) sloka.

-inen slokig; slokande, -isuus2 slokighet. lepuu ks. 1 e p o. -ttaa* vila (ngt); låta* vila;

vila ut; -ttava vilsam, -tus vilande, lepy||tellä* försöka2 blidka (försona); blidka, -tin med |ei (-let) att blidka (försona) ngn med. -ttely blidkande; försonande, -ttimiksi för att blidka (försona), -ttää* blidka; (sovittaa) försona, -tys ks. -t t e 1 y. lepäi||leminen vilande, -llä vila (sig); vila ut. lepänj|kanto alstubbe. -kuori albark. -oksa

al|kvist, -gren. lerkku* (kel. heiluri) pend|el -eln -lar. -a*

svänga2; oscillera. lerp|jallaan: olla (riippua, roikkua) — hänga2 lös; sloka; (purjeet) hänga slaka; hän(ellä) oli huulet — han hängde läpp; mennä -alleen bli hängande (lös, slak, slapp), -attaa* ks. (o 11 a) 1 e r p a 11 a a n. -pa(hattu slokhatt, -huulinen med hängande läpp; [myrtynyt] surmulen. -korva [luppa—J slokörad, -kä-tinen släpphänt.) -pua* ks. 1 e r p a 11 a a n. lese|jet pl (jauhot) kli -et; sådor (pl), -jauhot klimjöl. -leipä klibröd. -minen skrädning, skrädande; siktande, -mäinen kliartad. -mätön oskrädd. lesken i: apu änkehjälp. -asunto ks. -tila. -eläke anke|pension, -underhåll -et -. -lehti (ksv. Tussilago) hästhovsört -en-er.-oikeus2änkerätt. -suru änke-, änklings|sorg; (kuv. leik. kyynärpään satuttaminen) änkestöt. -tila änkesäte -t -n. leskenäolo änke(mans)stånd -et; ks. seur. leskeys2 m änklingsstånd, / änkestånd -et. -vuosi änke-, änklingsjår. -vähennys (ver.) änkeavdrag, leski änka; änkling; jos mieheltä jää ~ om mannen efterlämnar änka. -armo (ent. ylh. hnk. leski, nyk. leik. kopea leski) änkenåd, -kassa änkekassa, -keisarinna änkekejsarinna, -kreivitär änkegrevinna, -kuningatar änkedrottning. -mies änkling, -puoliso efterlevande maka (make), -rouva änkefru, -sillä olo (viimeinen pari [uunista] ulos, leik.) änk(e)-lek(en); sista paret ut. -vaimo änka. lestadiolainen 1. (s.) laestadian -en -er. 2.

(a.) 1 a e s t a d i a n sic. - suus2 laestadianism(en). lesti (jlkn. kengän ~) läst -en -er; suutari pysyköön ~ssään! (snl.) skomakare bliv vid din läst! -nheitto, -nheittäjä (leik.) sprit|-langning, -langare, -ntekijä lästmakare. lestyjauhot pl skrätt mjöl; skrädmjöl. lest|ä lesen skräda*; (seuloa) sikta; -yt jauhot

ks. lestyjauhot. leta|jli letal. -rgi(a [lääk. horrostila] letargi

-n. -nen letargisk.) leteri (j.) (rivi) led -et -; (jono) sträcka, letittää * (j.) ks. palmikoida, letka||htaa* slänga2, slängas2, -jenkka (tns.) slängschottis. -us släng -en -ar; (pisto-sana) pik -en -ar; snärt -en -ar; gliring, -utella*

pika; ge gliringar (jkt åt ngn), -uttaa * vrt. ed.; slänga2; pika; snärta (till ngn), letku slang -en -ar. -a (notkua) svikta, -johto slangledning, -kela (pal.) slangrulle. -kytkin slangkoppling, -kärryt pl slangkärra, -ruisku slangspruta, -torni (pal.) slangtorn. -ttaa* dingla (med ngt); (huojuttaa) runka (på ngt), -vaunu slangvagn. letti* (j. palmikko) fläta, letto* (suo) gungfly -et -n; brunmoss|e -en -ar. -inen vattendränkt; gungflyartad. - korpi brunmosskärr. -räme brunmossmyr. -suo ks. letto.

lettu* (j.) plätt -en -ar; vrt. lätty, o h u-

kas, räisküle, letukka* (halv. tyttö~) flick|snärta, (hn.) -slyna.

letiis taa, - leila söla; dröna; lata sig; käydä ~

hasa sig (fram); dra benen efter sig. leuan|ialus underkäk|e -en -ar. -kärki ks. -p ä ä. -nosto (käsinkohonta, voim.) hävning o. sänkning; armhävning. -pää hakspets. - veto (vanh.) ks. -nosto, leu|jdontaa* göra mild(are) (blid[are]). -do-ta* bli mild(are), blid(are), len(are); ilma -tonee vädret blir blidare; det blir mildare.

leuhahtaa* ks. (lentää) lehahtaa, leuhk||a 1. (s. mrt.) timmermansbila; bila. 2. (a. j.) småtokig, fnoskig; storordig; st.runtviktig; mallig, -ia bråka; malla sig; vara storordig, stor i truten, leuhul|tella* fläkta (jtk med ngt); vrt.

leyhytellä, -ttelu fläktande, fläktning. leuka* 1. (an.) haka; (~pieli) käk(e) -en-ar. 2. (tkn.) käft -en -ar; gap -et -. -hihna hak-, käkjrem. -illa (j.) käftas, käbbla,

munhuggas*; (soittaa suutaan) slänga2 käft. -inen (yhd.) med . . . haka; kiverä^ med böjd haka. -isku (nrk.) käkslag. -istukka (tkn. irtoleuat) skruvstycks-, lös|back. -kulma käkvinkel, -kuoppa hakgrop. - lappu (Ips.) haklapp, -luu käkben. -murskain (tkn.) (sten)kross -en -ar; tuggare, -nivel käkled. -parta hakskägg, -perä ks. seur.; (rts.) ganasch. -pieli kindbåg|e -en -ar; kindben -et -; käft -en -ar. -pussi (el.) kindpåse, - va (j. kuv.) slängd i käften; storordig; skroderande; skrytsam, leuk||oija (ksv. Matthiola) lövkoja, -openia (lääk.) leukopeni. -u* (mrt. lapinpuukko) lappkniv.

leuto* (lauhkea) mild, blid; ~ talvi mild (blid) vinter; ~ ilma (sää) blid (mild) väderlek; blitt (milt) väder; blidväder; (suo-jailma) töväder, levanttilainen (mnt.) 1. (s.) levantin. 2.

(a.) levantisk. leve* (hahtuva, lepere) flag|a -an -or. leveillä (sanoin) breda* ut sig; orera; (mahtailla) göra* sig bred (viktig), levej|neminen utvidgning; förstoring, -nnellä* ks. mahtailla. -nnys utvidgning; breddning, -ntäminen ut|vidgning, -vidgande; breddning, -ntää* göra* bredare; (levittää) breda* ut; utbreda*; bredda; (laajentaa) vidga ut; utvidga, -ranssi (kaup. hankinta) leverans -en -er. (-myynti leveransförsäljning, försäljning för leverans, -sopimus leverans|kontrakt, -avtal.) -tä bli bred(are); taga* till på bredden; utbreda* sig; (laajeta) utvidgas; vrt. levitä, -ys2 bredd -en -er; (laajuus) vidd -en -er. (-aste [mnt] breddgrad; latitud -en -er. -piiri parallellcirkel, -suunta breddriktning.) leveä bred; (laaja) vid; lulla ~mmäksi (levetä) bli bredare; (kasvaa) taga till på bredden; ~ltä ks. 1 e v e ä 11 i. -harteinen, -hartiainen axelbred; bredaxlad, -hkö tämligen (ganska) bred. -juovainen bredrandig. -kalloinen ks. 1 y h y t k a 11 o i n e n. -kä-tinen (kuv.) rundhänt, generös, -kätisyys2 rundhänthet, generositet. -latvuksinen (mtsh.) bredkronig; spärrvuxen. -lehtinen bredbladig. -lierinen bred|brättig, -skyggig. -liuskainen bredflikig. -lti (vitt o.) brett; vitt; på ett stort område.-lustoinen (mtsh.) bredvuxen; bredringad. -(mpi)pää bred-ända(n). -nokkainen brednäbb ad. -pyrstöi-nen bredstjärtad. -raitainen ks. -juova i-n e n. -raiteinen (raut.) bredspårig. -rintäinen bredbröstad. -sti (vitt o.) brett; vitt. -suinen bredmynt. -suiset (kal.) bred-, tvär I munnar, -teräinen bredeggad; med brett bett. le vii t ta ks. 1 e e v i 1 ä i n e n. levi||ke* (ksv.) spridningsorgan; skarv-en-ar (på bredden), -kki* (san. ym.) spridning, (-päällikkö distri b u ti o ns c h e f.) -nneisy ys2 (er. el., ksv.) spridning, utbredning, (-alue utbrednings-, spridnings I område.) -tellä breda* ut; utbreda*; (kuv.) sprida* ut; utsprida*; (sirotella) strö ut; utströ3; (jaella) utdela; ~ valheita sprida ut (utsprida) lögner; vrt. levittää, -tin* (pingotin, vaat.)

spännare; utbredare; breddhållare. -ttele-minen utbred lande, -ning; (ut)spridjande, -ning; ströende; utdel|ande, -ning. -ttely ks. -t t e 1 e m i n e n. -ttäjä som utbreder jne.; utbredare. utspridare; (usk.) apost|el -eln -lar. -Itäminen ks. levitteleminen. -ttäy tyä* utbreda* sig; (kehittäytyä) utveckla sig; (laajentua) utvidga sig. -ttää* breda* ut; utbreda*; veckla ut; (laajentaa) utvidga; (kuv.—sinne tänne, hajalleen) sprida* (ut); utsprida*; (panna liikkeelle) sätta* i omlopp; ~ peite breda ut ett täcke; — hajua sprida lukt. (löyhkää) stank;— kristinoppia utbreda kristendom; ~ kirjallisuutta sprida litteratur; ~ perättömiä huhuja utsprida falska rykten; sätta falska rykten i omlopp; — sateenvarjo spänna upp (slå upp) ett (en) paraply; toimia jnk -ttämiseksi verka för utbredning (spridning) av ngt; (lehdä mai-nostyötä) propagera för ngt. levijjtä utbreda*, sprida sig; spridas* (ut); utspridas*; (päästä -ämään) vinna* spridning; — laajalle sprida sig vida omkring; vinna (få, ha) stor spridning; (ulottua) sträcka2 sig; suuri tasanko -ää en stor slätt utbreder sig (ligger utbredd); raadosta -ää ilkeää löyhkää kadavret sprider en vidrig stank; tätä sanomalehteä -ää laajalle denna tidning har stor spridning; kuinka laajalle -nnyt? huru vitt utbredd (spridd)? i vilken utsträckning? laajimmalle -nnyt mest utbredd (spridd); rutto -ää (yltyy) pesten griper omkring sig; on -nnyt huhu ett rykte har spritt sig; det har ryktats; aikakauskirjaa -ää (julkaistaan) 4 000 kappaletta tidskriften utgår i 4 000 exemplar; aate -ää idén utbreder sig, vinner terräng (väcker genklang); vrt. levetä, -äin (ksv.) spridningsorgan; diaspor, -äminen (levikki) utbredning; spridning. -ämis(alue utbrednings-, sprid-ni ngs| område. -kappale ks. 1 e v i ä i n. -kyky utbrednings-, spridnings|förmåga.) levolli nen lugn; -sin mielin med jämnmod.

-sesti lugnt, -suus2 lugn -et; jämnmod -et. levoj|ton orolig (jnk vuoksi, jst för ngt); olla — jst vara orolig för (över) ngt; oroa sig för (över) ngt; saattaa jk -ttomaksi göra ngn orolig; oroa ngn. -ttomasti oroligt; med oro. -ttomuuden(ahjo oroshärd, -henki orosanda. -pesä ks. -a hj o. -tunne oroskänsla.) levottomuujs2 oro -n; orolighet; -tta herättävä oroväckande; on sattunut -ksia det har inträffat orolio-heter. -ainekset oroselement -et -.

levy skiva; (metalli—, valokuvaus—) plåt -en -ar; (numero —) bricka; (läkki—) bleck-et -; (ääni—) platta, skiva; (kankaan kaista, piedin) våd -en -er. -inen bred; kahden metrin — två meter bred; av två meters bredd, -jarru (tkn.) skiv-, lamell|broms. -kansio (gram.) skivalbum. -katto (rak.) plåttak, -ke* (plaketti) plakett -en -er. -kiille blad-glimmer. -kckoelma (gram.) skivsamling. -kondensaattori skivkondensator. -kuvas (valok.) fotografisk plåt. -kytkin lamellkoppling. -köli (mer.) plåt-, platt|köl. -liivate (keit.) bladgelatin, -lyijy blyplåt, -mes-sinki mässingsplåt, -mitta plåttolk. -mäinen skiviik. -nleikkuri plåtskärningsmaskin.

-päällyste plåt|beklädnad, -förhydning; plåt-täcke. -rauta järn-, stål|plåt. -sakset pl plåtsax. -sanko plåtämbar. -seppä plåtsla-gare. -soilin skivspelare, -solu (biol.) skiv-cell. -tae, -taonta plåtslageri, -ttää* (racl., gram. tallentaa) inspela, upptaga* på skiva; inspela för grammofon, -tulkki (mt.) plåttolk. -te, -tys skiv-, grammofon|inspelning. -valssi (tkn.) plåtvals. levä: pl -t (ksv. Algae) alg -en -er. levähjjdys vila; vilopaus; rast -en -er. (-aika vilo-, rast I tid. -hetki vilostund; [tauko J paus -en -er. -paikka vilo-, rast|ställe, -päivä vilo-, rast[e]dag.) -tää* vila; rasta; ~ kyllikseen vila ut sig; — jst vila från (hålla upp med) ngt; vrt. levätä, leväkasvisto algflora.

leväǁlleen: panna (mennä) — utsprida(s); (avautua) öppna sig; jättää — (auki) lämna öppen; (selälleen) på vid gavel, -llään: olla — vara (ligga) utspridd^ (kirja) uppslagen, utbredd; (harallaan) vara (ligga) utspärrad; siivet — med utbredda vingar; kädet (käsivarret) — med utbredda armar; sieraimet — med vidgade, (hev.) upp-, ut|-spärrade näsborrar; ovi on — (selällään) dörren står på vid gavel, leväperä: jättää —än (laiminlyödä) försumma, vårdslösa; (tuuliajolle) lämna vind för våg; jäädä —än bli försummad (vårdslösad), -inen försumlig; vårdslös; (välinpitämätön) likgiltig; (huolimaton) håglös, slarvig; (löyhä) slapp, loj; efterlåten. -isesti vårdslöst; håglöst, slarvigt; slappt, lojt. -isyys2 försumlighet, vårdslöshet; håglöshet, slarv; slapphet, lojhet; efterlåtenhet. leväsieni2 (ksv. Phycomycetes) algsvamp, levätti* slängkappa, mant|el -eln -lar. levä|tä* lepään vila (sig) (jst efter ngt); (maata) ligga*; ~ työstään vila (sig) efter arbetet; (pitää taukoa) hålla en paus i arbetet; hålla upp med arbetet; ~ tarpeekseen vila ut; olen -nnyt (mies) jag är utvilad; ~ pitkällään ligga o. vila; jättää asia lepäämään låta ärendet vila, bero; lämna frågan vilande; kysymys jää lepäämään frågan blir vilande, ställs på framtiden; frågan får vila. leväyttää* (levälleen) öppna (på vid gavel);

slå upp; (levittää) breda* ut. leyhl|kiä flyga*; (hiljaa tuulahdella) fläkta; (liehua) fladdra, -kä (tuulenhenkäys) pust -en -ar, vindfläkt, -ytellä fläkta (med ngt), -yttää låta fladdra; (huiskuttaa jtk) fläkta, vifta med ngt. -yä fläkta, pusta; (liehua) (sakta) fladdra, -ähdys fläkt -en -ar (jnk av ngt).

liaani (troop. köynnösksv.) lian -en -er. lian||arka ömtålig för smuts, -sietävä oöm

(icke ömtålig) för smuts, liata* likaan smutsa (ned); nedsmutsa; (för)orena; (tahrata) smeta ned; nedsmeta; söla ned; nedsöla; (kuv.) besudla; ~ (miel. tahrata) nimensä vanära, besudla sitt namn. liberaali (nen) (vapaamielinen) liberal, libertiini (irstailija) libertin -en -er. libretto* (oopperan, oratorion yms. teksli[kir-

jaj) libretto -n, -t -n, librett -en -er. lied (mus.) lied -en -er. liedensija (muin.) plats för eldstad, härd.Ii c dii t a -

lied ilta (mus.) liedafton. -laulaja liedsång-

are. -laulajatar liedsångerska. liehahtaa* vifta, fladdra, lieha||kka* (liehittelevä, makeileva, mielistelevä) inställsam, lismande, smilande; (imarteleva) smickrande; (hyväilevä) smeksam, -kko* lismare; krypare; smeklysten (kelsjuk) person; Maunu L~ (hist.) Magnus Smek. -koida lisma (jnk suosioon sig in hos ngn); ställa1 sig in hos (visa sig inställsam [gentemot]) ngn; svansa, (liehitellä) fjäsa (för ngn); (imarrella) smickra; -koiden in-ställsamt. -kointi * lismande, lismeri; smilande; inställsamhet; smicker. -koi(tsi)ja lismare, smilare, (j.) smil| er -ern-ar; smickrare. -koiva inställsam. liehi||tellä* (hakkailla) kurtisera; fjäsa; vrt. liehakoida, -ttelijä kurtisör; fjäsare. -ttely kurtis -en; f jäs -et; f jäsande; fjäsk -et; yrt. liehakointi.

liehtoa* 1. (huitoa, hosua) slå omkring sig;

fäkta. 2. ks. lietsoa, liehu||a 1. fladdra; (hulmuta) vaja, svaja; lippu -u tuulessa flaggan fladdrar (vajar) för vinden; liput -en med flygande fanor. 2. (touhuta) fjäska; hän -u (hosuu, touhuaa) joka paikassa han flänger omkring överallt, -parta ks. liuhuparta. -reunus (vaat.) volang -en -er. -ttaa* bringa*, få att (låta*) fladdra (vaja); (huiskuttaa) vifta (med ngt); (heiluttaa) svänga9; tuuli ~ purjetta vinden spelar i seglet (får seglet att fladdra [leva]); ~ (miel. huiskuttaa) ne-näliinaa(nsa) vifta med näsduken, -ttami-nen viftande; svängande, lieju dy -n, gyttja, ävja; (rimpi) sump -en. -inen dyig, gyttjig, -isuus2 dyighet; gyttjighet. -kana (el. Ballus) sumphöna, -kerros gyttje-, dy|lager; lager av dy (gyttja), -kko* dy-, gyttje |pöl -en -ar. -maa gyttjejord; dy|jord, -mark; (hyllymaa) gungfly -et -n. -mainen gyttje-, dy|aktig. -pohja gyttje-, dy I botten, -pohjainen med gyttje-, dy|-botten. -suo dymosse. lie|ka* (mv.) tjud|er -ret. -; olla -assa vara

tjudrad; panna ~an tjudra. liekehtiä* flamma, låga. liekin||heitin (sot.) eldkastare, -nielijä (sirk.)

eld|slukare, -ätare. liekitin* ks. p o 11 i n. liekitä (vanh.) ks. liekehtiä, liek|ki* låga; (leimu) flamma; leimahtaa ~in flamma upp; rakennus on ~en vallassa (ilmi -eissä) huset står i lågor (i ljusan låga); sytyttää intohimojen ~ upptända passionerna. -nen (yhd.) med . . . låga; kirkas ~ med klar låga; kolmi~ med tre lågor, liekku* (kehto) vagga, -a* vagga; viiri -u vimpeln fladdrar, vajar, -minen vaggande, lieko* 1. (kaatunut puu; mrt., j.) låg|a -an

-or. 2. (ksv. Lycopodium) lummer -n. lieku||ttaa* vagga; bringa* att gunga (vagga, flamma); vrt. liekkua. -tu3 vaggning, gungning; (harv.) flammande. lie|mi2 (keit.) spad-et; (soppa) soppa; (liha~) buljong -en; (liuos) lag-en; -men keitto sopp-kokning. -juurekset, -juurikkaat pl sopp-rötter. -kattila soppjkastrull, -kittel. - kauha soppslev; förläggarslev. -kko*, -kulho

sopp|skål -en -ar, -terrin -en -er. -lautanen sopptallrik. -malja soppskål. -ruoka sopp-rätt. -siivilä buljong-, sopp|sil. -suurus soppavredning. -säilyke soppkonserv. - vati soppfat.

liene|e (olla -vrb:n akt. potentiaali; pass. ks. oltaneen) torde, lär, skall (ks. kielioppi!); hän ~ tullut han lär (torde) ha kommit; ~kö (onkohan) se totta? månne det är sant? jos ~ totta om det skall vara sant; se mahdollista? månne det är möjligt? skall det vara möjligt? -tkö kuullut että? månne du har hört? har du kanske hört? (jospa, kenties) måhända, kanhända, kanske; (hyvin mahdollisia) mycket möjligt; ~kö ollut (ehkäpä oli) pahaksi? kanske det var illa.

lien||nellä* (-tää) (tav. prs.): -telee sateeksi (hankkii sadetta) det artar sig till regn. -nyttää* mildra, lindra, bedöva, -teys2 lenhet; mildhet; mjukhet; blidhet. -teä len; mild; lindrig; mjuk. -tyä* 1. lenas (upp); mildras; (helpottua) lindras; (pehmetä) uppmjukas. 2. (mennä [ohueen] pilveen) mulna; överdras med en molnslöja, -tää* ks. liennyttää, liepeillä ks. lieve.

-liepeinen (yhd.) med . . . fåll (fållar); leveä ~

med bred fåll; bred i fållen, liepeä (mrl.) mild, len, blid. liereä rund, cylindrisk, cylinderformig. lieri brätte -t* -n, skygge -t -n. -nen bebrämad; (yhd.) -brättig, -skyggig; leveä ~ bred|brättig, -skyggig. -tön (som är) utan, som saknar brätten, lieriö cylind|er -ern -rar; vals-en-ar; (rulla) rull|e -en -ar. -lasi cylinderglas. -mäinen cylindrisk, -nmuotoinen cylinderformig. hero (el. Lumbricus) (met)mask -en -ar. -mainen masklik. liesa (rak. alus-, jalkahirsi) syli -en -ar; (seinän) bottenbjälke. lie|si2* -den spis -en -ar; eldstad; härd -en -ar. -levy spis|häll -en -ar, -platta, -nen (yhd.) med . . .härd, eldstad, lieska ks. (iso) liekki. -hiili långflammigt stenkol, -kynnys (tmp.) eldbrygga, -pesä flamhärd. -uuni flamugn, liesma (mer.) lik -et -. -köysi (palleköysi)

liktross -en -ar. liesty||minen (upp)lösning; upptvinning; neutralisering. -ttää* (vaat., punos) rispa upp; tvinna upp; (kem.) neutralisera, -ä (irtautua) rispa sig; (kiertyä auki) upptvinnas; (kern.) neutraliseras, liete* siam -met; sediment -et; alluvi|um -et; uppslamning; (maatuma) upplandning, tilllandning. -hiekka dynsand, svämsand. -maa svämland; ks. liete, -niitty upplandnings-, svämlands|äng. -ranta upplandningsstrand, svämstrand. -savi svämlera. -särkkä dyn -en -er.

lieto* (run.) (lempeä, vieno) vek. lietso I |ä pusta (på ngt); (tkn.) blästra; (kuv.) underblåsa2 (jtk ngt); (valaa) ingjuta* (jhk i ngn); (kiihottaa) egga; (takoa päähän) inpränta; (innoittaa) elda (jtk ngt); ~ joukkoihin uutta rohkeutta ingjuta nytt mod i trupperna; ~ (yllyttää) jnk turha-

maisuutta underblåsa (ge näring åt) ngns fåfänga, -in pust -en -ar; bläst|er -ern -rar; (palkeet) blåsbälg -en -ar. -ja (kuv.) som underblåser; underblåsare. -minen pustande; (kuv.) underblåsande, -nta* pustning; blästring; underblåsande; inpräntning. lie(t)su (j.) fläng -et; olla —ssa flänga; flyga; vara i farten; lähteä (lykätä) —un (j. karata) rymma, smita, lietteinen uppslammad; (yhd.) alluvial-. liettua lainen (käns.) 1. (s.) litauer -n -. 2. (a.) litauisk, -n kieli litauiska (språket), -tar litauisk I a -aa -or. liett|jyminen uppslamning, -ymä svämbild-ning; uppslamning; siam -met; sediment -et; alluvilum -umet, -et-er. -yä* uppslammas, -ää* uppslamma; bilda upplandningar. lie|ve* 1. (helma) fåll -en -ar; (reuna) kant -en -er; rand -en. 2. (laitapuoli) utkant -en -er; jnk -peiliä (lähitienoilla) (tätt) invid (intill) ngt; vid randen av ngt; i närheten av ngt. -alue (rad.) randområde -t -n. -ilmiö bi-, följdföreteelse, lievenauha fållband.

lieve||neminen lindring, mildring. -nnys lindring; lättnad; (för)mildring; modere-ring; stillande, (-aine lindringsmedel; pal-liativ -et -.) -ntyminen ks. lievennys, -ntyä* bli lindrigare (lättare, mildare); lindras, lättas; mildras; tuskat -ntyvät smärtorna lindras (lättar, ger med sig), -ntäminen ks. lievenny s; hädän -ntämiseksi för att lindra (för lindrande av) nöden, -ntää* lindra; (helpottaa) lätta; (för)mildra, nedsätta*; (tasoitella) moderera; (tyynnyttää) stilla; (tukahduttaa) bedöva; ~ rangaistusta (förmildra (nedsätta) ett straff; -ntävät asianhaarat förmildrande omständigheter; ~ ehtoja lindra (moderera) villkoren; pruta på villkoren.

lievetakki (vanh.) syrtut -en -er; bonjour, lievetä ks. lieventyä, lievi||ke* lindring, lättnad; lindringsmedel; (lääk.) palliativ. -minin lindrigast; ~ sanoen lindrigast (minst) sagt. -ttäminen ks. 1 i e-v e n n y s. -ttää* lindra; ~ tuskia lindra (lätta) plågorna; ~ kipua lindra (stilla, bedöva) smärtan, -tys lindring, lättnad. liev||yys2 lindrighet; lätthet; mildhet, -ä lindrig; svag; (helppo) lätt; (kohtuullinen) billig; saada rauha -in ehdoin få fred på billiga villkor, (-hkö tämligen lindrig, -nlainen av rätt lindrig natur [art], -npuoleinen tämligen lindrig [mild], -sanaisesti milt uttryckt; i milda ordalag.) -ästi lindrigt; lätt; milt. lih|a kött -et; (lihavuus) hull -et; hyvässä —ssa (vara) vid gott hull; (hyvin syötetty) väl gödd; luineen -oineen med hull o. hår; —a syövä köttätande, --aitta köttbod, --annos kött|portion, -ranson, -haava köttsår, -höys-tö köttragu -n. -inen köttig; köttslig; med... kött; ~ luu köttben; hyvä

— med gott kött. -jaloste köttförädlingsprodukt. -jauho köttmjöl. -kappale köttstycke, -karja köttbos-skap; biffdjur. -kas-kkaan köttig; vrt. lihaksi n en. -kastike köttsås. -kauppa kött|-affär, -butik, -handel, -kauppias kötthandlare. -keitto köttsoppa, -kirves köttyxa, -kkuiis* köttighet. -kortti köttkort.

lihaksüenjänne .muskelsena. -eton (som är)

utan, som saknar muskler, -ikas -ikkaari muskulös, -inen ks. ed.; med . . . muskler; luja— med fasta muskler; som har fasta muskler, -isto muskulatur -en -er; muskelsystem -et -. -i[tulemus, -tulo (usk.) inkarnation; människoblivande; mandoms-anammelse. liha||kuorukka (keit.) köttkrokett. -kuutio köttärning. -kärpänen (hnt. Sarcophaga) köttfluga, -kääryle (keit.) köttrulad. -köntti köttklump, -liemi (keit.) köttspad; buljong -en. (-kuutio buljongtärning.) -liuska köttslamsa. -llinen köttslig; ~ serkku köttslig kusin; (aistillinen) sinnlig, -llisesti köttsligt; sinnligt, -llisuus2 köttslighet; sinnlighet, -mainen köttaktig, -makkara köttkorv, -mehu köttsaft. -mehuste köttextrakt. -muhennos (keit.) köttstuvning, -mureke (keit.) köttfärs, -mylly köttkvarn, -myymälä köttbutik, -möhkäle, -möykky kött|klump, -styck|e -et -en. -neste köttsaft. lihan|jhinta köttpris. -jää(h)dyttämö köttfry-seri. -kaltainen köttaktig, -kidutus späk-ning. -kurittaja asket -en -er. -kuritus askes -en. -syöjä köttätare; vrt. lihaa syövä (el.), -syönti köttätande, -tarkastamo kött-kontrollanstalt. -tarkastus kött|besiktning, -kontroll, -tarkastuslaitos köttkontrollan-stalt. -tarkastuspakko köttkontrolltvång. liha|inuija (keit.) köttklubba, -nväri köttfärg. -nvärinen kött-färgad, -pala(nen) kött|bit, -stycke. -pata köttgryta; istua (vallan) -patojen ääressä (kuv. halv.) sitta vid (maktens) köttgrytor, -piirakka, -piiras kött|-pirog, -pastej, -pulla ks. -pyörykkä. -puoli (nhk.) köttsida. -puoti (vanh.) köttbutik. -pyörykkä (keit.) köttbulle, -ruoka kött I mat, -rätt; (-ravinto) animalisk föda; (ruokavaliona) köttdiet. -ruokalaji kötträtt, lihas musk|el -eln -ler. -aisti muskelsinne; djupkänsel, -aistimus muskelförnimmelse, -haava muskel-^ kött|sår. -halvaus muskelförlamning. -jännitys muskel|spänning, -ansträngning, -kalvo muskelhinna, -kerros muskellager, -kimppu muskelknippe, -kipu muskelvärk. -kudos muskelvävnad, -leini muskelreumatism. -lima sarkoplasma. -maha (kivipiira, kanalin.) muskelmage, örmage -neste ks. 1 i h a m e h u. -reuma muskelreumatism, -solu muskelcell, -syy, -säie muskelfiber, köttfiber; muskeltråd -en -ar. -särky muskelsmärta; myalgi; (urh.) träningsvärk. -toiminta muskelverksamhet, -toukka (el.) muskellarv.-tunto ks. lihas-aisti. -tuppi muskelslida. -venähtymä muskelförsträckning. -voima muskel|styrka, -kraft.

liha||säilyke köttkonserv, -talous kötthus-hållning. -tavara: —t pl köttvaror, - tavara kauppa köttvaru|affär, -handel, -ton köttlös. -tuotteet pl köttprodukter, -täyte (keit.) köttfyllning, -va fet.-vahko fetlagd, trind (lagd), -vanukas köttpudding, -va-peltoinen med bördiga åkrar, - varasto kött|-lager, -förråd, -viipale köttskiva, -voida (kirjp. painaa, latoa lihav.) sätta (trycka) med fet stil. -voitu fetjstilt, -tryckt, -vuus2 fetma; hull.

lihdata* (pellavaa) skäkta. liho||a 1. itr bli fet(are); fetma, fetna; lägga* på hullet. 2. tr (teur. paloitella) stycka (en djurkropp), -minen fetmande; fetnande. -ta ks. lihoa, -ttaa* göra* fet(are); (mv. syöttää lihavaksi) göda*.-tta-minen gödande, gödning, - tus gödning, (-aine gödmedel. -hoito [lääk.] gödkur; [olla] -hoidossa undergå gödkur. -porsas gödgris; ks. syöttöporsas.) lihta* (pellava ~) skäkta. liiaksi för mycket; alltför; (jäämään asti) till överlopps; (yhd.) för-, över-; (ylen määrin) över hövan; ~kin (yli tarpeen) mer än nog, tillräckligt; ~ kiihottunut överretad; vrt.^ 1 i i k a. liialli nen för mycken; (liioiteltu) överdriven; (ylellinen) överflödig; (äärimmäinen) ytterlig; (kohtuuton) omåttlig; ~ rasitus överansträngning; — kohteliaisuus överdriven artighet, -sesti för mycket; över hövan; överdrivet; överflödigt, -suu|s2 överdrift -en -er; ytterlighet; omåttlighet; (hurjastelu) excess -en -er; mennä -ksiin gå till överdrift (till ytterligheter); begå excesser; skjuta över målet.

liia||n (allt)för; (kohtuuttomasti) över hövan; övermåttan; ~ suuri för (alltför) stor; (ylen iso) över hövan (övermåttan) stor; ~ kypsä övermogen; nukkua ~ pitkään försova sig; ~kin hyvin alltför väl; pelätä asukasmäärän kasvavan ~ suureksi frukta för (befara) överbefolkning; pitää ~ kalliina (korkeana) anse alltför dyr (hög), -tenkin (erittäinkin) i (ali) synnerhet, liid||ellä* sväva, -okki* modellglidplan -et liidu ||n valkoinen kritvit; (hnk.) kritblek

(i ansiktet), -ta* liituan krita, liidättää* låta* sväva (ila); (ajaa) driva*, liiem min nämnvärt; desto mera. -mäksi, -mälti för mycket; över hövan, övermåttan, lii|etä* (riittää) räcka2 till; förslå*; (jäädä yli) bli över, övrig; finnas*

till övers; (olla käytettävänä) vara disponibel; jos varoja -kenee om medlen räcker till (förslår), om det blir medel över; minulta ei -kene mitään jag har ingenting till övers; jos -kenee aikaa om det blir tid övrig; -keneekö sinulta (voitko lainata, luovuttaa) 10 markkaa? kan du avstå (undvara) 10 mark? -kenevät varat disponibla medel; -kenemään (jäämään) asti till överlopps; -kenevä disponibel; överlopps-, liihot||ellä * sväva, -telu svävande, lii|ka 1. (a.) för mycken; (tarpeeton) överflödig; ~ nöyryys överdriven undergivenhet; (yli määrän menevä) överskjutande; (liikenevä) överlopps-; maksaa ~a hintaa betala för högt pris; -at rahat överskottet; resten av pengarna; -at varat överloppsmedlen; ~ osa överskottet, den överskjutande delen; ~ kiihotus överretning. 2. (s.) vaatia -koja fordra för mycket; ha för stora anspråk; ~ (ylijäämä) överskott; (mrt. kasvain) väx t -en -er; knöl -en -ar; luulla omasta kyvystään -koja överskatta sin egen förmåga; siinä on paljon (liioittelua) däri ligger mycken överdrift. 3. liian (adv.): liian iso för stor; liian lähellä för nära. liikaa: minä olen täällä ~ jag är överflö-

dig här; se on ~ det är för mycket; kahdessa on ~ det är för mycket med två; två är för mycket; hakata ~ (mtsh.) överavverka; kaupungissa on asukkaita ~ staden är överbefolkad; kuormittaa ~ överbelasta; syödä ~ föräta sig; lukea ~ förläsa sig; rasittua ~ överanstränga sig; bli överansträngd; veloittaa ~ överdebitera; valottaa ~ (valok.) överexponera, liika||-asutus överbefolkning, -hakkuu (mtsh.)

överavverkning, -hankinta överleverans, liikah|della ks. -t a a.

liikai|herkkyys2 överkänslighet; idiosynkrasi; allergi, -herkkä överkänslig; allergisk, -hie-nostus överförfining, liikaht||aa * röras; röra på sig; istua -amalta sitta orörlig, -amaton orörlig, orubblig, -aminen rörelse, liika|| jännitys överspändhet; överspänning, -kansoitus överbefolkning, -kasvu (lääkJ hypertrofi. -kiihotus överretning, -kulttuuri överkultur; vrt. -sivistys, -kulutus överförbrukning. -kuormitus överbelastning, -kypsä övermogen. -liha (lääk.) svallkött; ks. seur. -lihavuus2 överdriven fetma; korpulens; fettsot, -lihotus övergödning, -maa överlopps |j ord, -mark. -maksu överbetalning; överdebiterat belopp, -menot pl överskjutande utgifter; merkostnader pl. -mitta övermål. -määrä överskjutande belopp; överskott -et -; övermått -et -. -nainen (tarpeeton) överflödig; (liian suuri) alltför stor; (liiallinen) överdriven; (laaja) vidlyftig. -naisesti överflödigt; överdrivet; vidlyftigt. -naisuus2 överflödighet; överdrift -en -er; vidlyftighet. -nimi ök-, veder|-namn; binamn, -paino övervikt, -painoinen för tung; som har övervikt, -rasittuneisuus2 överansträngning, -rasitus överansträngning. -ruokinta överutfodring, -sanainen pleonastisk. -sanaisesti pleonastiskt. -sanai-suus2 pleonasm -en -er. -sivistynyt överkultiverad. -sivistys överkultivering. - suori tus överleverans; (-maksu) överbetalning, liikata* linka; (ontua) halta, liika|| taksoitus över | taxering, -debitering, -tarjonta överutbud, -toimitus överskottsleverans. -tunteellinen överkänslig; sentimental; känslosam, -tunteellisuus2 överkänslighet; sentimentalitet; känslosamhet. -tuntoisuus2 (lääk.) hyperestesi -n. - tuotanto överproduktion, liikautta||a* röra (på ngt), försätta i rörelse.

-minen rörande; rubbande, liika 11 vaatimus fordring (anspråk) utöver avtalat belopp; överdriven fordring; överdrivet (kohtuuton oskäligt) anspråk. - vakuutus överförsäkring, -valmistus övertillverkning. -valotus (valok.) överexponering, -varat pl överskotts-, överlopps|medel; överskott -et. - varvas (an.) liktorn -en -ar. - veloitus överdebitering. -verisyys2 (lääk.) blodöverfyllnad. -verotus över|beskattning, -debitering, -taxering, -vesi (vsr.) spill-, avlopps|vatten. -väestö överbefolkning, -väestöinen överbefolkad, liik|e 1. (liikunta) rörelse, (kulku) fart -en; (käynti) gång; (sot.) manöver; (käyttö) drift; vrt. 1 i i k e n n e; konevoimainen ~

maskinell rörelse (drift); lähteä -keelle sätta sig i rörelse, (olinpaikaltaan) bryta upp; panna -keelle sätta i rörelse (käyntiin i gång); laskea -keelle huhuja sätta rykten i omlopp; ön -keellä huhuja rykten är i omlopp (i svang), cirkulerar; panna kaikki voimat -keelle (upp)mobilisera alla krafter. 2. käden ~ gest, åtbörd; tehdä käsillään -keitä göra rörelser (åtbörder, gester) med händerna; gestikulera. 3. (kaup.) affärsrörelse, affär -en -er; (yritys) företag -et -; -keelle, -keellä, -keeseen, -keessä i rörelse; laskea -keeseen sätta i omlopp; släppa (föra) ut i marknaden; saluföra; päästää -keeseen uusia osakkeita ge ut (emittera) nya aktier; (panna alulle) lansera; harjoittaa (pitää)

~ttä driva (idka) handelsrörelse; lopettaa ~ nedlägga en affär; -keessä oleva (setelislö) som är i omlopp ('cirkulerande); poistaa -keeslä indraga; pankki harjoittaa ~tlään kautta maan banken driver sin rörelse landet runt.

liikejala affär s | område, -bransch; anlaulua ~lle ägna sig at affärsbanan; bli affärsman. -apulainen butiks-, handels-, affärs |-biträde. -arvo affärsvärde; (maine) »goodwill». -asema affärsställning, -asia affärsangelägenhet, affär. --elämä affärsliv, -haara affärsgren, -harjoittelu affärspraktik. -hermo (an.) rörelsenerv; motorisk nerv. -homma affärstransaktion; affär.

liikejhtiminen livaktighet; aktivitet; 010; rörelser pl. -htiinisominaisuudet pl manövreringsegenskaper. -htiä* röra* (på) sig; utveckla aktivitet; (sot.) operera; manövrera.

liike||huolet affäi sbekymmer. -hucneisto

affärslokal, -ihminen affärsmänniska, -ilmiö (mek., ksv.) röi elsefenomen. -ilmcitus (kaup.) affärsannons, -juuri (an.) ks. -h e r m o. -järjestelmä affärssystem.

liikekannallepano (sot.) mobilisering, -käsky mobiliseringsorder, -suunnitelma mobili-sationsplan. -toimisto byrå för mobilisa-tionsärenden.

liike kan ta: (sol.) olla -naita vara mobiliserad; asettaa (panna) -nalle mobilisera; vrt. ed. -katu affärsgata; vrt. liikenne~. -keinottelu jobberi. -kepponen affärsknep. -keskus (ta) affärscentrum, citv. -kirja affärs-, handels|bok. -kirjanpito affärs-, handels|-bokföring, -kirje affärsbrev, -kitka (fys., tkn.) rörelsefriktion, -kokemus affärserfarenhet. -koneisto (tkn.) rörelsemekanism, -kumppani kompanjon -en -er; bolagsman; delägare, -kustannukset drift(s)-, affärs-(om) [kostnader, -kyky ks. liikemies-, 1 i i k u n t a I k y k y. -laitos affärsföretag, -laki (fys.) rörelselag, -laskenta (kaup.) drifts-, företags[beräkning, -kalkyl, (-oppi drifts-, företags|beräkningslära.) -luotto affärskredit. -maailma affärsvärld(en). -mainonta affärsreklam, -massa (fys.) rörelsemassa, -matka affärsresa. -menetelmä affärsmetod. -meno(t) affärsutgift(er). -merkki firmamärke.

liikemies affärsman, -järjestö affärsmanna -organisation, -kunta affärsmannakår. -kun -to affärs(manna)duglighet. -kyky affärs-

(manna'begåvning, -mäinen affärs(manna)-

3il>

mässig. -piiri affärsmannakrets. -silmä affärsmannaöga; affärsblick.-sivistys affärs-manna(ut)bildning. -taito affärs(manna)be-gåvning. -tapa affärsmanna|sed, -kutym, -ura affärsmannabana. -yhdistys affärs-mannaförening, liike i moraali affärsmoral, -muoto företags-,

affärs |förrn, -mäinen affärsmässig, liike||nero affärsgeni, -neuvo ks. kulkuneuvo. -nimi (toiminimi) firmanamn; handelsnamn. liiken|ne* trafik -en; pitää yllä (harjoittaa) ~ttä linjalla Helsinki—Tukholma upprätthålla trafik på (trafikera) linjen Helsingfors—Stockholm; yksi-, kaksi/suuntainen ~ enkel-, dubbel|riktad trafik; meno-, tulo/~ avgående, ankommande trafik; -teeseen valmis trafikberedd; färdig för trafik, liikenne|;aika trafiktid. -alue trafikområde, --este trafikhinder, -henkilökunta trafikpersonal. -häiriö trafik|störning, -rubbning; avbräck i trafiken, -jakso trafiksektion, -johtaja trafik|chef, -direktör, -järjestyssääntö trafikstadga. -katu trafikgata. -kelpoinen trafikabel. -kelpoisuus2 trafikabelt skick. - keskus trafikcentrum, -kohta trafikpunkt, -ko-lari ks. -yhteentörmäys, -kone (Ini.) trafikplan. -konstaapeli trafikkonstapel, -kont-tori trafikkontor, -koroke refuge -n -r. -kulttuuri trafik [kultur, -vett. -kunto trafikabelt skick; olla -kunnossa vara trafikabel, i trafikabelt skick; (ajokunnossa) farbar, -kuntoinen trafikabel; (ajo~) far-, kör|bar. -kuolema trafikdöd (en), -kustannukset trafikkostnader. -laitos kommunikationväsen; (-virasto) tratikverk. -lento trafikflyg, (-kone trafikflygplan.) -lentäjä trafikflygare. -loukku trafikfälla, -lupa tiafik|tillstånd, -koncession, -mahdollisuus2 trafik-möjlighet. -majakka trafikfyr. -merkki trafikmärke, -määräys trafikbestämmelse, liikenne|iohjesääntö trafikreglemente, -olot pl trafik-, kommunikations iförhållanden, -onnettomuus trafikolycka, -osasto trafikavdelning. -paikka trafikplats, -paikkakunta trafikort. -partiofso/J trafikpatrull, -piiri trafikdistrikt. -pituus2 trafik|sträcka, -sträckning, -poliisi

trafikpolis, -pulma (-vaikeus) trafik|-svårighet, (-ongelma) -problem, -pysähdys trafikstopp -et -. -päällikkö trafikchef, »päällystö trafikbefäl, -rasitus trafikbelastning, -reitti trafik (led, -rutt. -rikkomus trafik |-brott, -förseelse, -risteys trafikkorsning, -ruuhka trafikstockning. -seisa(hd)us trafik |stopp -et -, -avbrott, -stockning. -sol-mu trafikknut(punkt). -sopimus trafik |-överenskommelse, -konvention, -suunnitelma trafikplan, -säännös trafikstadgande, -sääntö trafikregel, -taksa trafiktaxa. - tapaturma ks. -onnettomuus, -tarkastaja trafikinspektör, -tarve trafikbehov, -tilasto trafikstatistik, -tirehtööri trafikdirektör. -tulo(t)trafikinkomst(er). -turvallisuus2 trafiksäkerhet, -vahinko trafikskada. -vaikeus2 trafiksvårighet, -vakuutus trafikförsäkring. -valo trafikljus; (optisk) trafiksignal. -varmuus2 trafiksäkerhet, -vaurio trafik|missöde, -olycka, -verkko, -verkosto trafiknät. -voitto trafikvinst, - väline trafik-,liikenneväylä — liikuskella

lii

kommunikations Imedel. -väylä trafikled; (mer.) farledsränna, -yhteentörmäys kollision -en -er; krock -en -ar. -yhteys2 kommunikation; trafikförbindelse -yhtiö trafik-bolag. -ympyrä rondell -en -er. liikennöi i |dä trafikera; -tävä (ssä kunnossa) trafikabel; ~ Turun ja Tukholman väliä upprätthålla trafiken (förbindelsen) mellan Åbo o. Stockholm; trafikera linjen Åbo— Stockholm, -jä 1. trafikant. 2. (liikenteenharjoittaja) trafikidkare. -mislupa trafik|-rättighet, -tillstånd, -tsijä ks. -j ä. liikenopeus2 rörelsehastighet, liikenteelli ||nen trafikmässig; (yhd.) trafik-, -sesti trafikmässigt; med avseende på trafiken.

liikenteen||jakaja trafikdelare. -valvoja trafikövervakare, -valvonta trafikövervakning, -liikenteinen (yhd.) med . . . trafik; vilkas ~ med livlig trafik; livligt trafikerad; hidas ~ med långsamma kommunikationer, liike||näkökohta affärssynpunkt, -olot pl affärsförhållanden; vrt. liikenneolot. -omaisuus2 affärsförmögenhet, -oppi (fys.) rörelselära; kinetik; kinematik, -paikka affärsläge; hyvällä -paikalla oleva myymälä en butik med gott affärsläge, -painatus affärstryck -et -. -palatsi affärspalats, -pankki affärsbank, -paperi affärshandling, -periaate affärsprincip, -piiri affärskrets, -politiikka affärspolitik, -pula affärskris; depression. -pääoma driftkapital, rörelsekapital. -rakennus affärsbyggnad, -salaisuus2 affärshemlighet, -sana affärsterm, -sanakirja affärsordbok, -suhdanne affärskonjunktur, -suhde affärsförbindelse, -suunta rörelseriktning. -taitoinen affärskunnig. - talo affärshus, -taloudellinen företagsekonomisk, -talousoppi) företagsekonomi, -tapa affärskutym -en; usans -en -er. -tehtävä affärsuppdrag, -temppu affärsknep. -tila rörelseutrymme; vrt. liikkumistila. -tilasto affärsstatistik. -toimi affärstransaktion; affär -en -er. -toiminta affärsverksamhet, -toimisto affärsbyrå. -tottumus affärsvana. -toveri kompanjon -en -er; bolagsman; delägare, -tulo inkomst av affärsrörelse, - tulos affärs-resultat. -tuntemus (liikealan tuntemus) affärskännedom; inblick i affärer, -tuttava affärsvän -nen -ner; (asiakas) kund -en -er. -tyyli affärsstil. - vaihto omsättning, (-vero omsättningsskatt; oms -en. - verotus omsättningsbeskattning.) -varat (kaup.) pl rörelse I medel pl, -kapital; driftkapital, -vastus (fys.) rörelsemotstånd, - vekseli af f ärsväxel. -viiva rörelselinje, -voima (fys., m. kuv.) drivande kraft; (käytlö~) drivkraft, (-inen dynamisk, -oppi dynamik; kraftlära.) - voitto affärsvins t. -väki affärsfolk. -väline ks. kulkuväline. -yhteys affärsförbindelse; vrt. liikenneyhteys, -yhtymä (konserni) koncern -en -er. -yritys affärsföretag.

liikkaaminen linkande; haltande, liikkeelle||lähtö uppbrott -et; av|marsch, -tåg; start -en -er. -paneva (m. **) motorisk; ~ voima den drivande kraften, liikkeen||haara affärsgren, -haltija affärsinnehavare. -harjoittaja affärsidkare. -hoi-

taja, -johtaja affärsföreståndare, -johto affärsledning, -luovutus a f fä rs ö v e rl å t el s e. -omainen affärsmässig, -omistaja affärsinnehavare. -pito-oikeus rätt att idka handels-, affärs |rörelse. -toimihenkilö (m. n) affärsanställd, liikkeeseenljlaskeminen (setelien, osakkeiden, lainojen ym.) emission, -laskukurssi emissionskurs.

-liikkeinen (yhd.) med . . . rörelser; kankea ~ med styva, stela (styv, stel i sina) rörelser, liikki * (mer.) ks. 1 i e s m a. liikkiö skinka, -säilyke skinkkonserv. -voileipä skinksmörgås; vrt. kinkku, liik|kua* röra* sig; röras*; (olla -keellä) vara i rörelse; röra* på sig; (kulkea) färdas; (esiintyä) uppträda*; (kiertää) vara i omlopp; cirkulera; (olla yleinen) vara gängse; kadulla ei näy -kuvan ketään ingen syns (tycks) röra sig på gatan; en ole -kunut ulkona koko päivänä jag har inte rört mig (varit) ute på hela dagen; missä olet -kunut? var har du rört dig (hållit hus)? ~ omilla asioillaan färdas i sina egna ärenden, angelägenheter; missä olet-kunut (oleskellut)? var har du hållit hus,

hållit till, vistats, färdats, rört dig? kaupungissa -kuu kulkutauteja epidemier uppträder (är i svang) i staden; myrsky -kui täälläkin stormen gick fram också här; seisoa (olla) -kumalla stå stilla; vara orörlig; ~ kauppa-, liikej-asioissaan vara ute i sina affärsangelägenheter; ~ jnk mielessä röra sig i ngns sinne (inre, inom ngn); föresväva ngn. liikkuja som rör sig; (kulkija) vandrare, liikkuma (osoittimen) utslag; amplitud -en -er. --ala ks. -tila. -sairaus ks. meri-sairaus, matkapahoinvointi, -tila svängrum, -ton orörlig; fast; (siirtymätön) icke flyttbar: stationär; (järkkymätön) o-rubblig; tehdä -ttomaksi (lääk.) fixera. -tto-masti orörligt; orubbligt, -ttomuus2 orörlighet; orubblighet. - vara marginal -en -er; spelrum -met; vrt. liikkumatila, »varainen med spelrum, liikku||minen rörelse; (liikenne) trafik -en. -mis(ala svängrum -met; [-tila] utrymme -t. -kielto utegångsförbud. -kyky rörelseförmåga. -tila ks. -a 1 a. - vapaus2 rörelsefrihet.) -va rörlig; flexibel; ~ kalusto rörlig, (raut. rullande) materiel; ~ kuormitus rörlig belastning; ~ munuainen (lääk.) vandrande njure.-v(ais)uus2 rörlighet; flexibilitet.-va-(älyinen med rörligt intellekt, -älyisyys2 rörligt intellekt.) liikunta* rörelse; (lääk.) motion, -elin rörelseorgan; motoriskt organ, -hankaus (fys.) rörelsefriktion, -jäsen rörelselem. -kasvatuksellinen som har avseende på, rör fysisk fostran, -kasvatus fysisk fostran, -kyky rörelseförmåga, -kyvytön som är oförmögen att röra sig, saknar rörelseförmåga; (för)-lam(ad). -lihas rörelsemuskel, -neuvoja (urh.) gymnastik|instruktör, -konsulent, -suunta rörelseriktning, -vaikeus2 svårighet att röra sig; ledstyvhet; (lääk.) dyski-nesi. -vara (er. tkn.) spel-, glapp-, lek|rum; tolerans, -väline fortskaffningsmedel, liikuj|nto* miel. liikunta, -skella röra*

(på) sig; vara i rörelse, -telia* röra*; vrt. liikuttaa; — paljon rahoja röra sig med mycket pengar; -teltava rörlig; (siirrettävä) flyttbar, -ttaa* röra* ngn, (på) ngt; (pitää liikkeellä) hålla* i rörelse; (panna liikkeelle) sätta* i rörelse; (siirtää) rubba; (koskea jtk) angå* ngn; (hellyttää) beveka2; ~ käsivar-siaan röra (på) armarna; se -tti sydäntäni det rörde (bevekte) mitt hjärta, -ttaminen, -tte-leminen rörande; rubbande, rubbning; (käsitteleminen) hantering, -ttava rörande, -ttua* (kuv.) bli rörd av (över) ngt; -ttunut rörd. -tus rörelse; -tuksesta av rörelse, liima lim -met. --aine limämne. -amaton

olimmad, -aminen lim|ning, -mande, liima|jharja limborste. -hyytelö lim i gallert-form. -inen lim|dränkt, -haltig; limmad, -jauhe limpulver, -liitos limfog. -liuos limlösning, -maalaus limfärgning, (maalaus liimamaalilla) målning med limfärg, -maali limfärg, -mainen limaktig, -nauha limremsa, -nkeitto limkokning, -pannu limpanna. -puikko limstång. -rengas lim|ring, -gördel, -s: -kset limämne -t -n. -saitta (mets., vanh.) limspö. -sauma (puus.) limfog. -sivellin limpensel, -ta limma, -us limning. (-aine limämne. -puristin skruvtving -en -ar; limknekt -en -ar.) -utua* häfta, klibba fast (vid ngt), -vesi limvatten, -väri limfärg; ~llä maalattu bestruken med limfärg, liimoittaa * limstryka *.

liina 1. (huivi, pöytä—) duk-en-ar. 2. (—vaate) linne -t; (pellava) lin -et. -batisti linne-batist. -harja 1. (s. hev.) häst med ljus man. 2. (a.) ljus-, gull|manig. -inen av linne; linne-, -kangas linneväv; (aivina—) lärft -et (-en) -er. -kko* ks. -harja 1., -t u k k a. -kutomo linneväveri. -kääre linnebinda. -lakana linnelakan, -nauha linneband. -nukka, -nöyhtä linne|skav -et, -risp -et; charpi -et. -ompelus (ni.) linne|sömnad, -söm. -paita linneskjorta, -paperi linne-(lump)papper. -rihma (pellavalanka) linne-tråd. -rätti linnetrasa, -side (lääk.) linnebinda. -sukka linnestrumpa, -tavarat pl linnevaror, -tehdas linnefabrik, -tilkku linnelapp, -tukka (leik.) linlugg. -vaate linnetyg; linne -t; -vaatteet pl linnekläder; (säng)linne -t. (-kaappi linneskåp, «ompelijatar) linnesömmerska, -varasto linneförråd.) -vaatteisto ks. ed.; linne -t. -öljy (vanh., pellava[siemen]öljy) linolja, liioin alltför mycket; ks. liian; ei — (ei

myöskään) inte (ej) heller; lika litet, liioit||ella* överdriva*; gå* till överdrift; (pitää liian suurena, liian merkityksellisenä) överskatta; förstora; -telemaita utan överdrift. -ellusti överdrivet, liioitteleminen överdrivande; överdrift, -lu överdrift -en -er; hälävarjelii(kse)n— excess i nödvärn.

liipai||sin (kivr.) avtryckare, -sta (laukaista liipaisimesta) trycka2 av; vrt. liipata, -su avtryckning. liipata* (mrt.) 1. (hioa, teroittaa) slipa, vässa. 2. (epäonnistua) slå* slint (fel); klicka; likeltä (liki) -pasi (ettei) det var

nära däran, nära ögat; föga fattades; det hängde på ett hår. liipo||tella: lentää — fladdra (omkring), flaxa, -tin* (rukin poljin) trampvev; (kel.) balans; oro -n. liipp||a* (mrt.) 1. (kovasin, siera) brynsten.

2. ks. seur. -i* (haavi) håv -en -ar. liise: ks. miel. leseet.

liiste spjäl|e -en -ar, spjäl|a -an -or. -reki spjälsläde.

liister|i (sitku) klist|er -ret; joutua -in (pahaan pulaan, j.) råka i klistret, -öidä klistra, -öinti* klistrande, klistring, liite* 1. (kirj.) bihang -et -; (asiakirj.) bilaga, (Iak.) accession; allegat -et -; (lisäys) tillägg -et -. 2. (liitos, puus. ym.) fog(ning); (jatkos) skarv-en-ar. 3. (sauma) söm -men -mar; fog -en -ar. 4. (kiel.) affix -et -; (alku—, esi—) prefix -et -; (jälki—) suffix -et -. -aine (tkn.) bind|medel, -ämne. -kappale (tkn.) förbindningsstycke, -kirja bilaga, -kuva plansch, -lehti tilläggsblad; (veks., asiakirj. lisäke) allonge -n -r. liiteleminen svävande.

liite[|luonne (Iak.) karaktär av accession.

-ly ks. -1 e m i n e n. -osa (Iak.) accession. liiteri lid|er -ret -. -rakennus skjul; liderbyggnad.

liite||sana konjunktion; (jälkiliite) suffix

-et -. -sopimus tilläggs-, accessoriskt avtal, liitin* (tkn.) kopplingsstycke; skarvstycke; (koni.) klämmare, (puristus-) klämma, -kisko bindskena. -parru bindbjälke. -taulu (shk.) kopplingsplint -en -ar. liito* flykt -en; glid -et; vrt. liitää, -kone (Ini.) glid-, segel|flvgplan. -ksinen (yhd.) med . . . fog(ning); höllä— med lösa fogar; lös i fogarna, -kulma glidvinkel, -lento (Int.) glid-, segel |flykt; segel|flyg -et, -flygning, (-kone glid-, segel|flvgplan.) liiton||arkki (juul.) förbundsark, -jäsen förbunds-, unions|medlem. -teko slutande (ingående) av förbund, allians, liito-orava (enl. siipi — , el. Sciotopterus rus-

sicus) flygekorre, liito]s 1. (tkn. jatkos) skarv -en -ar; (sauma) fogning, fog -en -ar; förbindning; aueta (laueta) -ksistaan gå upp i fogarna; vino — spetsfog.2. (asutusal.) inkorpor|ation,-ering. -alue inkorporerat område, -hitsaus förbandssvetsning. -kappale förbindningsstycke. -kisko skarvskena, -kohta skarvställe, -laippa förbindningsfläns. -muhvi skarv-muff. -pinne förbindnings-, skarvjklämma. -putki förbindningsrör. -taa (liittää liitoksella) sammanbinda*; skarva, liitotaso (Int.) glid-, segel|flygplan, -liitteinen (yhd.) med . . . biiagor (bihang); moni— med många bilagor (bihang); vrt. liite, -1 i i t o k s i n e n. Iiit|to* förbund -et -; Kansain— (hist.) Nationernas förbund; (valt.) allians -en -er; koalition -en -er; (unioni) union -en -er; (sopimus) fördrag -et -; (valt.) traktat -en -er; pakt -en -er; vrt. ~kunta, liittäminen; tehdä (solmia) - jnk kanssa ingå (sluta) förbund (fördrag) med ngn; olla -ossa keskenään stå i förbund (jnk vahingoksi vara i komplott) med varandra; yhtyä

keskenään —on sluta, bilda (ingå) ett förbund; förena (sammansluta, associera) sig. liitto|lhallinto förbundsförvaltning, -hallitus förbunds |regering, -styrelse, -juhla förbundsfest. -kansleri (L. -Saks., Sv., Itäv.) förbundskansler, -kirja (valt.) unionsavtal, -kokous förbundsmöte, -kumppani (liittolainen) bundsförvant; allierad; (sopimus-) kontrahent, -kunta förbund, koalition; federation, (-kokous förbundsförsamling. -sääntö förbundsförfattning.) -lainen bundsförvant; allierad; (kannattaja) anhängare; -laiset de förbundna, de allierade; sala-laisel de sammansvurna. -laisvallat pl de allierade makterna (staterna); (1. maailmansodassa) entente(n). -lais val tio allierad (förbunden) stat (makt), -neuvosto förbundsråd, -päivät (L.-Saks.) förbundsdagen. -sana (kiel.) grupp lörd, -voka-bel. -sopimus unionsfördrag; förbundspakt. -suhde förbunds-, unions-, allians|förhål-lande. -syntyinen (kiel.) sammansatt, »tasavalta förbundsrepublik; (Länsi-)Saksan — Förbundsrepubliken Tyskland, -utua* (an)sluta* sig (jhk, jnk kanssa) till ngt; alliera sig (med ngn); vrt. 1 i i 11 ä y t y ä; (muodostaa liitto) sluta förbund, associera sig; (yhtyä) förena sig, sammansluta* sig; (jnk vahingoksi) sammangadda sig; -utu-neet de allierade, de förbundna, -utuma sammanslutning; association; federation; (yhtymä) koncern -en -er. -utumaton icke associerad; obunden, -valta ks. -1 a i s v a 1-1 a t. - valtainen (federatiivinen, valt.) fede-rativ; -valtio förbundsstat; federativ stat. -valtiollinen federativ, -valtuusto förbundsfullmäktige pl. liitty||jä som ansluter sig. -minen anslutning; anknytning (jhk till ngt); (yhtyminen) sammanslutning. -mis (ilmoitus anslutnings-,

inträdes I anmälan; anmälan om anslutning. -maksu anslutningsavgift, -oikeus2 anslutningsrätt.) -mä anknytning; (tkn.) anslutning; sammanslutning; block; vrt. liitto, (-kohta anslutnings-, anknytnings|-punkt; [kosketus-] beröringspunkt, -peruste anknytnings|grund, -faktum, -suhde anknytningsförhållande. -säännös [valt.] anknytningsföreskrift; kollisionsstadgande.) -mätön icke ansluten, allierad; obunden; (järjestymätön [er. työläinen]) icke organiserad (arbetare); oorganiserad, -vä ks. seur. liitty|ä* 1. (hnk.) (an)sluta* sig; (mukaan) sälla sig; (jäseneksi) inträda * (som medlem); (yhtyä mielipiteeseen) biträda*; (kuulua) höra samman med; ~ lakkoon ansluta sig till en strejk; — joukkoon ansluta sig (sälla sig) till hopen; ~ jhk (an)sluta sig till, liera sig med ngn; (kannattamaan) taga parti för (förena sig med) ngn; ~ puolueeseen ansluta sig till (gå in i) ett parti; bli medlem i ett parti; ilmoittaa -vänsä jhk anmäla (om) sin anslutning till (sitt inträde i) ngt; ~ yhtiöön inträda (gå in) i ett bolag; hänen puheeseensa -i sekin (seikka) även det ingick i hans tal; ~ yhteen (yhtyä) förena

(sammansluta, associera) sig; ~ sopimukseen ansluta sig till (biträda) en överenskommelse; ~ teatteriin gå in vid teatern; ~ jnk

kannattajiin sälla sig till ngns anhängare; ~ (yhtyä) sotaan gå med i ett krig; vrt. 1 i i 11 o u t u a. 2. (kytkeytyä) (an)knytas*, foga sig; fogas; (olla yhteydessä) vara förknippad (höra samman) (jhk med ngt); jhk -en i (med) anslutning (anknytning) till ngt; jhk -vä anslutande sig till ngt; yritykseen -y monia vaikeuksia många svårigheter är förknippade med företaget; rengas -y renkaaseen länk fogas (knytes) till länk; lakiin -vät asetukset förordningar, som ansluter (hänför) sig (kuuluvat hör) till lagen; ~ asiakirjoihin åtfölja handlingarna; kauppakirjaan -vät asiakirjat handlingar som fogats till (som åtföljer) köpebrevet; jäsenyyteen -vät etuudet med medlemskapet förbundna förmåner; — toisiinsa förena sig med (sluta sig till) varandra.

lii ttä I'minen fogande; anslutning; förenande. -ytyminen anslutning, -ytyä* (an)sluta* sig; (yhtyä) sälla sig; vrt. liittyä.

liittää* 1. foga; (oheen) bifoga; (yhdistää) förena; (kiinnittää) fästa2, (kuv.) knyta*; (sitoa) förbinda* (med ngt); (panna yhteyteen) sätta2 i förbindelse (i samband) med ngt; ~ toisiinsa (yhteen) foga i hop; sammanfoga; förena; ~ lisäksi ytterligare foga till; bifoga; ~ teos kirjastoon införliva ett verk med ett bibliotek; ~ asiakirjoihin foga (panna lägga) till handlingarna; ~ mietintöön varaus foga en reservation till ett betänkande; ~ puheeseensa foga (anknyta) ngt till sitt tal; — (kytkeä) nimensä jhk (kuv.) knyta sitt namn vid ngt; — yhteen (lähentää toisiinsa) jäseniä närma medlemmarna till varandra; — itseensä (voittaa puolelleen) vinna för sig; ~ päittäin (tkn.) stumfoga. 2. (jnk yhteyteen) införliva, inkorporera (med ngt); anknyta* (till ngt); ~ valtion alueeseen införliva med statens område; ~ kaupungin alueeseen inkorporera med staden.

lii I tu* krita; tahrata —un (-dulla) krita ned. -aminen krit|ning, -ande. -inen kritig. -kallio (mnt.) kritklippa. -kausi2 (geol.) kritperi-od(en). -kerros kritlager. -kerrostuma krit-avlagring. -louhos kritbrott. -maa kritjord. -mainen kritartad. -muodostuma kritforma-tion (-en); ks. m. -systeemi, -pala(nen)-kritbit. -paperi kritpapper. -piippu kritpipa. -piirros, -piirustus kritteckning. -puikko kritstift. -systeemi (geol.) kritsystem(et). -valkoinen (s. mlv.) kritvitt, -viiva kritstreck. - vuori (mnt.) kritberg.

liityntä * anslutning, inträde; (Iak.) adhesion, -ilmoitus anmälan om anslutning, -kirja ad-hesionsurkund. -periaate adhesionsprincip.

liitäminen svävande.

liitännäinen 1. (a.) (yhdistys—) sammansatt; (Iak.) accessorisk; (mat.) associativ. 2. (s.) ks. liite; sammansatt ord; (Iak.) accession. - s (asiakirja, -oikeus2 accessorisk handling [rätt], -osa [kiel.] sammansättningsled -en, -et; sammanfogad del; [Iak.] accession. -partikkeli suffix -et -; anhangs-partikel. -sana sammansatt ord. - sopimus accessoriskt avtal, -suhde accessionsför-hållande.)

liitäntä * anslutning; sammanfogning; (pu^

heeseen) anknytning, -johto (tkn.) anslutningsledning. * -kaapeli anslutningskabel, -kaava (er. shk.) kopplingsschema, liitää* sväva; (kiitää) ila; (liukua, luistaa) glida*.

liivate* (keit.) gelatin -en, -et. -lehti gelatinblad.

liivi (vaat.) liv -et -; livstycke -t -n; (miehen -t) väst -en -ar. liivi läinen (käns. hist.) 1. (a.) livisk. 2. (s.)

liver -n -. -nkieli liviska. liivinmaalainen 1. (a.) livländsk. 2. (s.) liv-ländare.

liivin|jnappi västknapp, -tasku västficka.

-vuori västfoder. lii vi [! t pl väst -en -ar. -takki livrock -en -ar. lik||a* smuts -en; (epäpuhtaus) orenlighet; (-vesi) slask -et; (siivottomuus) snusk -et. -aaja ned]smutsare,-sölare. -aaminen smutsande; nedsmutsning; (för)orenande. -aan-tua* bli smutsig (nedsmutsad), oren; (förorenas. -aantuminen (för)orening, likai|jnen smutsig; (epäpuhdas) oren; (rähjäinen) slaskig; (siivoton) snuskig, ruskig; ~ juttu en smutsig (ruskig) historia, -sen-(h ar maa smutsgrå, -keltainen smutsgul, -ruskea smutsbrun.) -sesti smutsigt; orent; slaskigt; snuskigt, ruskigt, -suus2 smutsighet; orenhet; slaskighet; snuskighet, ruskighet; (lika) smuts -en. likal|johto ks. -viemäri, -kaivo kloakbrunn. -kerros smutslager, -kärpänen (hnt. Eristalis) spyfluga. -läikkä smutsfläck, -lätäkkö dy-, smuts |pöl. -pilkku smutsfläck, -rapakko gyttje-, dy|pöl. -ryöppy smutsstänk; (kuv.) smutskastning, -sanko slask|ämbar, -hink. -suojus stänk|skärm, -skydd, -tahra smutsfläck, -titteli (vanh.) ks. suoja-nimiö. - tunkio sop-, avskrädesjhög.-utua*, -utuminen ks. 1 i k a a n t u|a, -minen, -vaatteet pl byk -en; tvätt -en. -vesi slaskvatten. (-allas slasktratt -en; vask -en. -johto slaskrör. -kaivo slaskbrunn, -putki ks. -johto.) -viemäri kloakledning, kloak -en -er. (-johto kloakledning, -järjestelmä kloaksystem, -putki, -torvi kloakrör, -vesi kloakvatten.) likei||nen nära (belägen); (lähellä sijaitseva) när|belägen, -liggande; (tuttavallinen) förtrolig; intim; ~ läto en närbelägen gård; ~ sukulainen en nära anförvant (till ngn); nära besläktad med ngn; ~ ystävä en nära (förtrolig) vän; ne ovat mitä -simmässä yhteydessä keskenään de står i det allra intimaste samband med varandra; vrt. läheinen, 1 ä h i-, -sesti nära, intimt, -syys2 närhet; intimitet, likekkäij|n nära (intill) varandra, -nen ks.

lähekkäinen, likej|lle nära (intill) ngn, ngt; älä mene sitä —! gå inte nära den! närma dig inte den! -llä nära (intill, invid, vid) ngn, ngt. -ltä nära (intill); på nära håll; (mer.) kärt; katsoa — betrakta på nära håll; ~ piti nära var det; det var på vippen, hängde på ett hår; (ei paljoa puuttunut) det fattades inte mycket; ~ piti, etten sitä ostanut jag hade så när köpt den; purjehtia — maata (pysytellä -llä maata, mer.) hålla kärt efter land.

-mmin närmare; ~ katsottaessa vid närmare påseende, -mmäksi närmare (ngt), -mmältä närmare; på närmare håll; vrt. likeltä. -mmä(s) ks. -mmäksi. -mpi (komp.) närmare (belägen), -mpänä närmare, -mpää på närmare håll; närmare, liki nära; (melkein) nära på; nästan; ~ tunnin nära (på) en timme; älä tule kom inte nära, i närheten! ~ tuulta (mer.) nära vinden, vindögat; purjehtia — tuulta segla (vas-talaitaiseen) bidevind; kryssa; vrt. like|lle, -llä; lähi-, -arvo (er. mat.) ungefärligt (approximativt) värde; närme-, när|värde. (-menetelmä approximationsmetod.) -arvoinen approximativ, -main i det närmaste; (suunnilleen) ungefär, approximativt; (noin) omkring; ei —kaan icke (ens) närmelsevis; på långt när icke; långt ifrån; (ei sinnepäinkään) inte ens ditåt, -mmäinen närmast, -määrin ungefär, omkring; närmelsevis; approximativt; vrt. likimain, -määräinen ungefärlig; summarisk^ (lähentelevä) approximativ, -määräis|arvio, -laskelma (mat.) approximativ kalkyl (beräkning), -näköinen närsynt, -näköisyys2 närsynthet. -pitäen ks. likimain, -pitäinen (harv.) ungefärlig; (summittainen) summarisk, likiste||llä klämma2; krama; pressa; vrt. 1 i-k i s t ä ä. -ly klämning; kramning; pressning.

likis||tys ks. ed.; (puristus, ahdistus) knipa; kläm -men; klämma; (mer.) beknip -et; joutua -lykseen råka i kläm; ([pahaan] pinteeseen) råka i klämma (knipa), -tyä klämmas2, kramas, pressas, -täminen klämmande; vrt. ed., seur. -tää klämma2 (jtk om ngt, ngn); (pusertaa) krama; (puristaa) pressa; (ahdistaa) tränga2; (painaa) trycka2, likitienoo ks. (miel.) 1 ä h i t i e n o o. li|ko*: olla -ossa ligga* i blöt; panna —ön lägga* i blöt. -eläin (el. Infusoria) infusionsdjur; infusorie -n -r. -märkä lung|våt, -blöt; (kuin uitettu kissa) genom|blöt, -våt. -pellava rötat lin. -sammio blötbalja, likusteri (tyrnäpensas, ksv. Ligustrum vulgäre) ligust|er -ern -rar. likvida (fon. Z, r, m, n) likvid|a -an -or. -aatio (selvitys, suoritus) likvidation, (-yhtiö likvidationsbolag.) -oida (tehdä titi; iv. us. surmata) likvidera, -ointi* (vrt. ed.) likvidering.

likööri (väk.) likör -en -er. -lasi likörglas.

-pullo likörflaska, lilja lilj|a -an -or. -kasvi(t) (Liliaceae) liljeväxter). -laji liljeart. -nlehti liljeblad. -nvalkea liljevit. -nvarsi liljestäng|el -eln -lar.

lillukka* (ksv. Rubus saxatilis) stenhallon

-et -; jungfrubär, lima slem -met; —a sulattava (irrottava) (frm.) slemlösande; —a ajava slemdrivande. -eläin slemdjur. -inen slemmig. -isuus2 slemmighet. -kala slemfisk; 1. (el. Lumpenus lamprotaeformis) långebarn, lång-brosme. 2. (Blennius raninus) ålkussa.-kal-vo (an.) slemhinna, -kasauma slemanhopning. -kerros slemlager, -kko * ks. limasieni. -mainen slem | artad, -aktig. -n(eritys [biol.] slemavsöndring. -juoksu, - vuoto

slemflytning.) -pöhötauti (lääk.) myxödem -et. -rauhanen slemkörtel, -sieni (ksv.

Myxomycetes) slemsvamp, -ska 1. (ksv. Lemna) andmat -en. 2. (sakka) dragg -en, grums -et. -skainen slemmig; (livettävä) slipprig, -utua* bli slemmig, iimi ks. -t t ä i n. -hitsaus (tkn.) överlappssvetsning. -lauta snedkluvet foderbräde; »weatherboard». -liitos (tkn.) överlappsförband; (mer.) klinkfog. -saumainen (mer.) klink|byggd, -ställd, -suomuinen (ksv., el.) med tegellagda fjäll, -ttyä* (tkn.) gripa* över varandra; överlappa, -ttäin överlappsvis. -ttäinen över varandra liggande; tegel-lagd- -tys överlappning, limnolog||i (limnologiantutkija) limnolog. -ia (järvitutkimus) limnologi. -inen limnologisk. limo (er. juhannuskoivu) lövruska; midsommarbjörk; maj -en. limonaati limonad -en. -koju limonadkiosk -en -er. -pullo limonadflaska. -tehdas limo-nadfabrik.

limoniitti * (mel.) limonit -en; (suomalmi)

myr-, bön|malm. -malmi limonitmalm. limppu* (leipä) limpa.

limsiö (piikivi) flinta; flint-, kisel|sten.

-paperi kiselpapper. lineaaritaktiikka (sot. hist.) lineartaktik. lingo|ta* 1. tr slunga; (tkn.) centrifugera;

-ttu hunaja slungad honung. 2. itr slungas, lingv||aali (fon. kieliäänne) lingval. -isti

(k ieltentutkija) lingvist, linimentti* (frm.) liniment. linja linje -n -r; (reitti) rutt -en -er; kautta koko ~n över hela linjen; suorana ~na i rak linje, «åjo (mnm.) linje |stakning, -föring. --arviointi (mtsh.) linjetaxering, --auto buss -en -ar. (-asema buss-station, «liikenne busstrafik, -liikennöitsijä idkare av busstrafik, -nkuljettaja busschaufför, -nra-hastaja busskonduktör, -yhteys2 bussförbindelse.) -hallinto (raut., post.) linjeförvaltning. -hauta ks. rivihauta, -inen (yhd.) med... linje(r); kaksi~ med två linjer, -jako linje (in) delning, -jakoinen med linje(in)delning; linjedelad. -joukot (sot.) pl linjetrupper.-kaistale (mtsh.) taxeringsbälte, -kas (er. taid.) linje|ren, -skön; med god linje-föring. -kasööri (raut.) linjekassör, -keppi (mnm.) (linje)stake; riktkäpp. -laiva (mer.s. hist.) linjeskepp; (nyk. ks.) taistelulai-va. -laivasto linjeflotta, -liikenne linjetrafik. -luotsi linje-, lång||löts, -mainen lineär. -nkäynti (mnm.) linjegång. -punnitus (mnm.) linjeavvägning, -rykmentti (sot.) linjeregemente, -seiväs (mnm.) linjestake. -sto ks. -verkko. -suojastus (raut.) linjeblockering, -suora linje|rak, -rät; snörrät. -ta (puus., mt.) ritsa, linjera (med snöre), -vaunu buss -en-ar. -verkko (mnm.) linje|nät, -system, linjoij|ttaa* (viivoittaa) linjera; (mnm.) staka ut; utstaka, -ttainen linje-, bältes|vis; bäl-tes-. -tus linjering; utstakning. linjuri (j.) ks. 1 i n j a - a u t o. linkki (suuntarad.) länk. -asema länkstation, -ketju länkkedja, -torni länktorn. -yhteys länkförbindelse, linkku* klinka; (uit.) stängbom -men -mar.

-lukko klinklås. -pöytä fäll-, slag|bord. - tuoli klaffstol. - veitsi fällkniv. linko* slunga, -amaton oslungad, -aminen slung|ning, -ande. -hihna slungrem. -hunaja (meh.) slunghonng -ilu slungning. -kivi slungsten. -mies, -öja slungare, slungkasta-re. -pallo slungboll. (-n silmukka slungrem.) -pumppu (keskipakopumppu) centrifugalpump. -utua* slungas, linkut taa* (j.) l.k nilkuttaa, ontua.

2. — pianoa klinka på piano. Unna slott -et -; (hist.) borg -en -ar; (linnoitus) fästning; ~n siipirakennus slottsflygel; (vankila) häkte -t -n; fängelse -t -r; valtioneuvoston ~ statsrådsborgen; ~ssa på slottet; i borgen;

(vnk.) i fängelset; i fästningen; tuomita ~an döma till fästning; istua ~ssa (rikoksesta) sitta i häkte (i fängelse), på fästning, —arkkitehti slottsarkitekt, -elämä livet på en borg (i ett slott), -kaivanto vall-, slotts|grav. -ke* fort -et -. -leiri borgläger, ståndläger; lägerkastell. -lääni (hist.) borglän. -mainen slottslik. -mies slottsknekt, -mäki borg-, slotts|backe. linnan||arkisto slottsarkiv, -edusta slottsplan -en-er.-emäntä slotts-, borg|fru -n -ar. -hallinto slottsförvaltning, -herra slotts-, borg|-herre. -holvi slottsvalv. -ikkuna slottsfönster. -isäntä slotts-, borg|herre, -kaltainen slottslik.-kellari slottskällare.-kirkko slotts |-kyrka, -kapell -et -. -muuri borg-, slotts i-mur. -neiti borgfröken, -palvelijat pl, -pal-veluskunta slottsbetjäning, -pappi slottspräst. -piha borg-, slotts|gård. -päällikkyys2 slotts|kommendantur, -loven, -päällikkö slottskommendant, -raunio(t) (lav. pl) borg-, slotts|ruin. -rouva slotts-, borg|fru. -saarnaaja slottspredikant, -silta vind-, slotts|bro, -brygga, -torni borg-, slotts|torn. - val li hau ta vall-, slotts|grav. - vahti, - vartija slottsvakt. -vouti slottsfogde, -väki ks. 1 i n n a v ä k i. -ylihoitaja slottsintendent, linna||oikeus (hist.) borgrätt. -rakennus borg-, slotts|byggnad, -rangaistus fästningsstraff. -rauha (hist., kuv.) borgfred. -seura-kunta slottsförsamling, -sotamies slottsknekt. -tykistö fästningsartilleri, -tykki fästningskanon, -työ fästningsarbete, -valli fästningsvall, -vankeus2 fästning(sarrest). -vanki fästningsfånge, -varustus befästning, -väki slotts-, borg|folk; (sot. varusväki) besättning; garnison -en -er. linnoi||ttaa* befästa2; (vallittaa) förskansa. -ttamaton obefäst; (avoin) öppen; (sot.) demilitariserad, -ttamattomuus2 icke-be-fästande. (-sopimus konvention om ickebefästande.) -ttaminen befästande, -ttamis-kielto befästningsförbud, -ttautua* förskansa sig (jhk i ngt), -tus befästning; förskansning; skans -en -ar; (linna) fästning; (linnake) fort -et -. linnoitus 11 alue fästningsområde, -joukot fästnings-, fortifikations|trupper. -järjestelmä fortifikationssystem, -ketju ks. -vyöhyke, -laite (be) fästningsverk, -oppi f or tif i kationi slära). -taito befästningskonst, - tykistö fästningsartilleri, -työ befästningsarbete, -upseeri fortifikationsofficer. - vyöhyke

fästningsgördel.

linnue ks. 1 i n n a v ä k i.

linnun||ampuja fågelskytt, -ansa (niels, ent.) fågelsnara, -hahmo (tar.) fågel|skapnad, -hamn. -herne (ksv. Lathyrus) vial; vårärt, -jalka fågelben. -kaali (ksv. Lampsana communis) tomtört; harkål, -kieli(viila) (tkn.) fågeltunga, -kirsikka (ksv. Prunus avium) fågelkörsbär. -kuva (mets.) bulvan, -lanta guano -n, -t. -laulu fågelsång, -loukku (mets.) fågelfälla -muna fågelägg, -naama (kuv., leik.) fågelansikte.-nahka fågelskinn, -nimi fågelnamn. -paisti ks. 1 i n t u p a i s t i. -pelätin, -pelätti fågelskrämma, skråpuk -en -ar. -pesä fågelbo. (~p ö n 11 ö ks. linnunpönttö.) -poikanen fågelunge, -poikue fågelkull. -pyydys (-loukku) fågelfälla. -pyydystäjä fågelfångare. -pyynti fågelfångst, -pönttö fågelholk, -rata (täht.) vintergatan (rnüär.). -ruoho (ksv. Polygala) jungfrulin -et. -sadin fågelfälla, -siemen(et) (lin. ruokana) fågelfrö. -siipi fågelvinge, -silmä 1. fågelöga; ~ZZä (katsoen, ylhäällä) i fågelperspektiv. 2. (ksv. Chrysosplenium alternifolium) guldpudra. -soidin fågellek, -tie: ~Zä fågelvägen, -ääni, -ääntely fågelläte, fågel-, fågla|låt -en. linnus||taa bedriva* fågel|skytte, -jakt; jaga (fånga, skjuta) fågel, -taja (vanh.) fågelfängare; fågelskytt -en -ar; Henrik L~ (hist.) Henrik Fågelfängaren, -taminen fågel|-jakt, -fångst, -skytte -t. -to fågel|värld-en, -fauna, -tus ks. linnustaminen, linol||eum ks. seur. -i ks. -i m a 11 o. (-leikkaus [taid.] linoleumsnitt. -matto [-[korkkimatto]-] {+[korkki- matto]+} linoleummatta.) linotyyppi (kirjp.) lino typ. -kone (kirjp.)

linotypmaskin. -ladelma linotypsats. linssi 1. ([ys., val[ok. j) lins -en -er, kokoava ~ sammellins; kollektiv, positiv lins, hajottava ~ dispansiv, negativ lins. 2. pl -t, kylvö-virvilän (Lens esculenta) siemenet lins -en -er. -keitto (keii.) linssoppa. -mäinen lins|formad, -formig. -stö linssystem, lint|ta*: astua kengät ~an trampa (kippa) ned skorna; kengät -assa, -allaan (med) nedtrampade (nedkippade) skor. lintu* f åg I el-eln-lar; ~jen ampuminen fågel[-jakt, -skytte, -häkki fågelbur, -hämähäkki (troop.) fågelspindel, -jentuntija fågelkänna-re. -kanta fågel|bestånd, -stam. -kauppa fågel |aff är, -handel, -kauppias fågelhandlare, -koira fågelhund, -koto (tar.) dvärgarnas land; lyckoland. -kotolaiset (tar.) dvärgarna. -kuva fågelbild; vrt. linnun'—. - lammikko fågeldamm, -lauta fågelbräde, -liima (ent. mets.) fågellim, -maailma fågel-världen). -mainen fågellik, -nen ks. lintu, -paisti fågelstek. -pari fågelpar. -parvi fågelsvärm. -perspektiivi: ~ssä i fågelperspektiv. -riista (riistalinnut, mets.) fågel

vii t. -suojelu fågelskydd, -tiede ornitologi, -tie-teellinen ornitologisk. -tieteilijä ornitolog, -verkko fågelnät. -vuori fågelberg, liossa ks. li k o.

lio||ta* bli blöt (uppblött); (upp)blötas2; lösa2 sig; urlakas; rötas*, -ttaa* blöta2 (upp); uppblöta2; (liuentaa) lösa2 (upp); (suolan poistam.) urlaka; ~ hamppua (pellavaa) röta* hampa (lin), -ttaminen (upp)blötande

352

jne.; ks. ed. -ttua* ks. liota. -tus(aine

blötläggningsmedel. -amme blötkar.) lipaista (hipaista) snudda (jtk vid ngt)-,

(koskettaa) beröra* (lätt), lipakka * ks. liukas, 1 i v a k k a. lipallinen (lakki) skärmförsedd; skärm-; ks. lippalakki, li|pas -ppaan skrin -et -; ask; etui; (sot.)

kassett; magasin, -to byrå -n -ar. lipaton (som är) utan skärm; skärmlös. liperi 1. (ksv. Levislicum) libsticka. 2. ~t pl

(papin~) prästkrage, lipetti * (j.): lähteä ~in sticka; ge sig av; få benen under sig; smita undan; laskea ks. (laskea) 1 i p o k a s t a. lipevä (a.) hal; (ovela) hal; listig; förslagen; klipsk; slug; (nopsa) snabb; hänellä on ~ kieli han har välsmort (gott) munläder, -kielinen haltungad; som har gott munläder; lismande, smilande, lipeä (kem.) lut -en; liottaa (pitää) ~ssä lut-lägga; luta. -aine lutämne; alkaliskt ämne. -amme lutkar. -inen lutlagd, lutad; (kem.) alkalisk, -kala (keit.) lutfisk, (-haarukka ja -lusikka lutfiskbestick, -laatikko lutfisklåda.) -kivi lutsten. lipeäminen halkande; slintande; snavande;

ks. livet ä. lipeä (sammio lut-, laknings]kar. -suola lutsalt. -tuhka lutaska.) -öidä (keit.) behandla med lut; lutlägga. lipilaari (j. halv.) ks. suupaltti, t u u-

lenpieksäj ä. lipittää* smutta, läppja; vrt. kipittää, liplaj|ttaa* (onom. pikkulaineet) klucka;

skvalpa, -tus kluckande; (våg)skvalp. lipoa *: ~ kieltään slicka sig om munnen, lipo i i kas (jlkn.) pjäx|a -an -or; laskea ~ta (leik., panna omiaan) ljuga, fantisera, skarva. -ta* (kal.) håva. lipo|ttaa*: ~ korviaan klippa med öronen; kieli ~ suusta tungan spelar i munnen, -tus spelande: klippande, lippa* skärm -en -ar. lippaanj|kansi skrinlock. -lukko skrinlås. lippa i lakki skärmmössa, -niekka (j.) försedd

med skärm; skärm-, lippa||ri 1. (veitikka) klippare, filur -en -er. 2. (ent. pieni, nopea hev.) klippare, -uistin ks. 1 u s i k k a u i s t i n. lippi* (tuohi näverskopa; nävermugg;

vrt. lippo, 1 i i p p i. -ä* sörpla, läppja, lippo * håv-en-ar.-a * (pyytää kalaa lipolla)

ks. lipot a. lipipu* 1. (liehuva) flagga; flagg -en; (seuran, sot.) fana; standar -et -; baner -et -; nostaa ~ (mer.) hissa flagg; laskea ~ (mer.) stryka flagg; nostaa kapina ~ höja upprorsfanan; kokoontua jnk -un atle fylka sig kring ngns fana. 2. (malka~) biljett; edestakainen~ tur-o. returbiljett. 3. (äänestys~) sedel; (irti leikattava) kupong; (kortti) kort. 4. (lakin~) ks. 1 i p p a. 5. (tilkku) lapp. lippujalus ks. -laiva, -e ks. -kunta; flottavdelning, -inen (yhd.) med . . . flagga, flaggor; kirj ava ~ med brokiga flaggor. -joukkue (sot.) fan|pluton, -vakt -en. -juhla flaggfest; (sot.) fanfest. -junkkari. (Ruots. aliups.) fanjunkare, -kangas flagg-duk -en. -kapteeni flaggkapten (mer.s. ylipäällikön esikiintapääll., ei Suom.). - karkuri ks. sotilaskarkuri, -kunta (part.) (scout)kår; (hist. sotaväenosasto) fania -an -or; fänika. -laiva flaggskepp, -linna ks. -ryhmä, -luukku biljettlucka, -meri (kuv.) flagghav -merkki flaggsignal, -mies (mer. s.) flaggman; (lipunkantaja) fanbärare, -myymälä biljettkassa, -nuora flagglina. -opaste flaggsignal, -reimari flaggremmare. -rivistö fanborg -en -ar. -ryhmä fanborg. -salko, -tanko flaggstång, -vala faned. -vartio fanvakt, -vihko biljett|bok, -häfte, -äänestys (ään.) omröstning (votering) med slutna sedlar; baliotering, lipsah||dus slintning; (muistin) minnesfel; (puheessa) försägning. -taa* (luiskahtaa) slinta *. lipsu (pellava~) (lin)skäkta. lipsu ja halka; -va suksi bakhal skida, lipu||a* livun (solua) glida*; slinka*; (juosta) löpa2; (kulkea hiljaa) gå* med sakta fart; (köysi) slira, -keli gott före; gott glid. lipullinen (ratsuv., sot. hist. lippukunta)

fana, fänika. lipun||hinta biljettpris, -kantaja fanbärare; (kuv.) banerförare, -lasku flagg|strykning, halning. -myyjä

biljettförsäljare, / -jerska. -myynti biljettförsäljning, -nostajaiset pl, -nosto flagghissning. lipusto fanborg; vrt. lippu[kunta, -ryhmä.

liputj|taa* 1. flagga; pryda* (dekorera) med flaggor; -ettu flaggprydd; (som är) i flaggskrud; som flaggar. 2. kieli ~ tungan spelar; ~ silmiään blinka med ögonen, -us flaggning; flaggskrud -en; yleinen (julkinen) ~ allmän (offentlig) flaggning, lirah||dus skvätt -en -ar. -duttaa*, -taa*

skvätta2; hälla en skvätt, liri 1. (j.) piss, urin. 2. lähteä ~in (puikkia

pakoon) fly*; ta* till schappen. liri||nä (onom.) sorlande, sorl -et; porlande, porl -et. -seminen sorlande, porlande, -stä sorla; (vesi) porla, -ttää* (lin.) drilla; kvittra, -tys (liverrys) drill -en -ar; (viserrys) kvitt I er -ret. lirku|]tellä (mairitella) lirka; ks. seur. -ttaa* kvittra; (kuhertaa) kuttra. -tus kvitt|er, -ret; lirkning; kutt|er -ret. liro (el. Tringa glareola) grönbena. lirputtaa * ks. 1 i r k u t t a a. lirunlaru (j.) sliddersladder. lisensiaat|]inarvo (yliop.) licentiatgrad. -ti* licentiat -en -er. -titutkinto licentiatexamen.

lisenssi (kaup.) licens -en -er. -ehto licensvillkor. -hakemus licensansökan, -maksu licensavgift. - n (anto utfärdande av licens, -hakija licenssökande, -haltija licensinnehavare. -saaja licenstagare.) -toimikunta licenskommission, -toimisto licensbyrå. lisko 1. (el.) ödla. 2. (herneen ~) skida, -eläin (er. plnt.) ödledjur. -lintu (plnt.) ^flygödla.

lista 1. (luettelo) list S a -an -or. 2. (puus., rak. piena) list -en -er. -inen (yhd.) med . . .]ist (er : hieno ~ med fin(a), tunn(a) list(er).

-ke (smal) list; (kaistale) remsa, -keräys listinsamling; insamling med lista, -tiili listtegel. -vaali(t) listval. listiä (lehtiä, naatteja) avskära* (blad, stjälkar); bläda; (typistää) snoppa, listoi]]ttaa * förse * med list(er); spjäla, -tus

förseende med list(er); listverk -et. lisä X. (s.) tillökning; (-ys) tillägg -et -; ökning; tillskott -et -; (avustus ~) bidrag -et -; (täyte) supplement -et; (jnk eduksi) ackvisition; kokoelmat ovat saaneet arvokkaan samlingarna har fått ett värdefullt tillskott; hän oli hyvänä ~nä seuraamme han var en verklig ackvisition för vårt sällskap; (entisen ~nä oleva) ytterligare; pieni ~ en liten tillökning; ett litet tillägg (tillskott, bidrag); voiman ~ tillskott av kraft; krafttillskott; ei ~ pahaa lee litet till skadar inte; 10 markan ~ ett tillskott om 10 mark. 2. (a., adv.): (enemmän) mer; (vielä) ytterligare; (yhd.) (syrjä ~) bi-; (~tly) ökad; (vahvistettu) förstärkt; (edelleen) vidare; (ylimääräinen) extra; kun saan ~ä tietoja då jag får ytterligare (vidare) uppgifter; kertoa berätta (edelleen) vidare, mera; tuo(kaa) ~ä kahvia! hämta mera kaffe! antaa ge mera, ytterligare (tillskjuta); 10 markkaa ~ä 10 mk till; ytterligare 10 mark; sen ~ksi (ännu) därtill; ytterligare; (edelleen) vidare; (sitä paitsi) dessutom; (yli) därutöver; sen ~ksi mitä utom det som; utöver vad som; jonka ~ksi vartill (varförutom; varut-över); tämän ~ksi härtill, härförutom; kaiken ~ksi till råga på allt; (sitä paitsi) ännu därtill; ännu ytterligare; surunsa ~ksi hän on sairaskin utom sin sorg har han ännu därtill sin sjukdom (att kämpa med); ehdotan (sen) ~ksi jag föreslår ytterligare (vidare); tulla ~ksi komma till; sen ~ksi tuli, että därtill kom att; tavallisen ~ksi utöver det vanliga; heidän ~kseen (paitsi heitä) on vangittu kaksi (muuta) miestä utom dem har man häktat ytterligare två män; on pidätetty muutamia henkilöitä ytterligare några personer har anhållits; vielä ~ksi ännu därtill; (myös) jämväl; även; sattua ~ksi (tulla odottamatta) tillstöta; rakentaa ~ä jhk bygga till ngt; till-bygga ngt; rahoja tulee (enemmän) det kommer mera pengar, lisä||aihe ytterligare anledning, -aika tilläggsfrist; förlängning av tiden, -aine biämne; (lisäys) tillsats -en -er; (koul.) tillvalsämne. -aineisto tillskottsmaterial, -annos tillskott -et -; ytterligare (extra) ranson (tilldelning); tilläggsranson, -ansio ytterligare merit (förtjänst;) (sivu~) biförtjänst, -artikkeli (kaup.) tilläggs artikel, -arvo mervärde, -ase ett ytterligare vapen. - asiakirja tilläggs|handling, -dokument; ytterligare handling, -avustus extra, tilläggs[bi-drag. -budjetti (valt.) tilläggsbudget, -ehdotus tilläggsförslag, -ehto tilläggs | villkor, -klausul -en -er. -eläke tilläggspension, -etu ytterligare fördel (förmån), -haaste (Iak.) kompletterande stämning, -hankinta ytterligare leverans; tülskottsJeverans. -henkilö biperson, -hinta pristillägg -et. -jako

(mnm.) fyllnadsskifte. -joki ks. sivujoki, -joukko (sot.) hjälptrupp; förstärkning.-juna extratåg, -juuri (ksv.) birot, -jäsen extra (extraordinarie) medlem (ledamot); (oikeuden) bisittare; (vara~) suppleant; (apu~) adjungerad medlem, lisä|ikasvu tillväxt, -ke* bihang -et -; (lisäys) tillsats -en -er; (veks., sekkiin kiinnit.) allonge -n -r; vrt. lisä; (korvike) surrogat -et -. -kennosto (shk.) tillsats-, hjälp|bat-teri. -kkeellinen med bihang (tillsats); vrt. lisäke, -kohtaus bi j episod, -händelse, -konossementti (kaup.) tilläggskonosse-ment. -korko över-, til lä ggs| ränta, -korvaus tillskotts-, t i 11 ä g g s I e r s ä 11 n i n g. -koulutus vidare (kompletterande) utbildning, -ksi ks. lisä 2. -kulut ytterligare (extra) utgifter (kostnader.) -kustannus tilläggs-, mer|kost-nad. -kuulustelu tilläggsförhör; ytterligare förhör, -kuvio (her.) bitecken. -käsite bibe-grepp. -laite hjälpanordning. -laki tilläggs-lag. -lasti ytterligare last; tilläggslast. - lausun to kompletterande utlåtande, -lehti bihang -et -; bilaga, -lippu tilläggsbiljett, lisäümaa tillskott av jord; tillskottsjord. -mahdollisuus2 ytterligare möjlighet, -maksu tilläggsavgift; tillskotts |betalning, -avgift, -premie; (-postimaksu tilläggsporto), (-erä tillskotts |post, f Suom. r.J -rat. -Uinen, -ton med [utan] tilläggsavgift, -velvollisuus tillskottsplikt.)-maku bismak, -meno extra utgift; merutgift. -menoarvio (valt.) till-läggs|budget, -stat. -merkintä (kaup.) ytterligare teckning; tilläggsanteckning, «merkitys bibetydelse, -miehistö förstärkning! s-manskap). -mietintö tilläggsbetänkande, -muistutus ytterligare anmärkning, -munuainen (an.) binjure, -määräaika tilläggsfrist, -määräraha tilläggs-, tillskotts janslag. -määräys ytterligare bestämmelse; tilläggsbestämmelse. -nide supplementband. -nimi binamn; (pilkka-) ök-, veder|namn. »nimitys epitet -et -. -nootti (valt.) tilläggsnot, -osake tilläggsaktie, -osasto ks. a n n e k s i. -osuusoikeus2 ytterligare andelsrätt. -paikka (valt.) ytterligare, tillskotts|mandat. -palkinto tillskottspremie, extra pris. -palkka tillskottslön; (palkanlisä) lönetillägg, -palkkio tilläggsarvode, -panos till|sats -en -er, -skott -et -perustelu ytterligare motivering, -piir-re ytterligare drag. -piletti tilläggsbiljett, -piste (kilp.) tilläggs-, extra poäng, -poliisi förstärkt polis; polisförstärkning, -posti-maksu tilläggsporto. -pykälä tilläggsparagraf. -pöytäkirja tilläggsprotokoll, lisä|irahti tillskottsfrakt; extra frakt; frakt-påslag -et -. -rakennus till-, ut|byggnad; annex -et -. -rangaistus bistraff. - sei son ta-(»aika [mer.] överliggetid.-korvaus ersättning för överliggetid; liggedagsersättning.) -selitys tilläggsförklaring, -selvitys ytterligare utredning, -sopimus tilläggsavtal, -fördrag; kompletterande överenskommelse, -suoritus tilläggsprestation. -suostun ta (valt.) tilläggsbevillning. -säännös tilläggsstadgande. -tae tilläggsgaranti, -takaaja ytterligare borgesman. -takaus tilläggsborgen, -takuu tilläggsgaranti, -talousarvio tilläggsbudget. -tarve ytterligare, merjbehov. -tauti

(lääk.) komplikation, -tavu tilläggsstavelse. -tekijä medverkande faktor, -teriö (ksv.) bikrona, -testamentti tilläggstestamente. -tieto ytterligare uppgift (underrättelse); tilläggsuppgift, -tila ökat utrymme, -tilkka (kahvia) påtår, -todistaja ytterligare vittne, -todiste, -todistus vidare (ytterligare) bevisning (bevis), -toimenpide ytterligare åtgärd, -toimitus ytterligare leverans; (jälki~) efterleverans.-tuki ytterligare stöd. -tulU tilläggs-, tillskotts|tull. -tulo extra inkomst; (virasta) sport|el -eln -ler; (sivu~) bi|inkomst, -förtjänst, -tuote biprodukt, -työ extra arbete; (ylityö) övertidsarbete.

Usäjtä öka; utöka; (panna lisää) lägga* till; tillägga*; tillsätta*; tähän voidaan ~ härtill kan (till)läggas; tahdon vielä ~ jag vill, önskar ännu tillägga; onko sinulla mitään -Itävää? har du ngt att tillägga? ~ korko pääomaan lägga räntan till kapitalet (huvudsto-len); ~ kivi kuorman päälle (kuv.) lägga sten på börda; ~ (valaa) vettä jhk tillsätta vatten, (miedontaa) späda ut (ngt) med vatten; se -si kuumetta det ökade (stegrade) febern; se -ä kustannuksia det ökar kostnaderna; ~ pykälään uusi kohta foga ett nytt moment till paragrafen; komplettera paragrafen med ett nytt moment; teoksen arvoa -ä se että arbetets värde blir större, ökas därigenom, att (arbetet får ett större värde därigenom, att); ~ (kartuttaa) kirjastoa uudella kokoelmalla utöka (komplettera) biblioteket med en ny samling; ~ vauhtia öka (på) farten; driva (pressa) upp, forcera farten; — poliisivoimaa öka polisstyrkan; förstärka polisen; on -Itävä, että det bör tilläggas, att; ~ palkkaa öka på (höja) lönen; — jnk pituutta (kokoa) förlänga (förstora) ngt; -tty hallitus förstärkta styrelsen; -Ity valiokunta förstärkt utskott; -tyin luvuin (määrin) i förstärkt (ökat) antal, i ökad mängd.

Usäi|uhka (Iak.) ytterligare äventyr (risk) -vaade, -vaatimus (Iak.) ytterligare (vidare), tilläggs!anspråk; ökat krav. »vahvistus ytterligare förstärkning, (tiedonantoon ym.) bekräftelse, -vaikeus2 ytterligare svårighet, -vakuujs2 ytterligare säkerhet; tilläggssäkerhet; -deksi till ytterligare säkerhet; till yttermera visso, -vakuutus tilläggsförsäkring, -valaisu (kuv.) ytterligare belysning, -valtuus2 kompletterande, ytterligare bemyndigande (befogenhet), -varat pl tillskottsmedel. -varmuus2: -varmuudeksi till yttermera visso, -varusteet pl extra utrustning, -vastike ytterligare vederlag, -vauhti ökad fart; farttillskott. -velallinen accessorisk (nv) gäldenär, -velvollisuus- ytterligare skyldighet, -vero tilläggsskatt, -verotus tilläggsbeskattning, -vesistö tillflöde -t -n. -vihko (ison vihko-teoksen) supplementhäfte, -viivytys ytterligare dröjsmål, -voimat pl (sot. ym.) förstärkning. -vuokra tilläggshyra. -väite ytterligare påstående (invändning), -väki (sot.) ks. -v o i m a t. -yUyke ytterligare påstöt. -ys (liite) tillägg -et -; (lisäpanos) tillsats -en -er; (karttuminen) tillökning; på ökning; (kasvu) tillväxt -en; liittää pij-lisä ytyä —

kcilään — göra ett tillägg till paragrafen, -ytyä* ks. lisää n t y ä. lisää! niinen ökning (jnk av ngt); vrt. lisätä, -ntyminen (för)ökning, tillväxt -en; stigande, stegring; (biol.) fortplantning; suvullinen (suvuton) — könlig (könlös) förökning, fortplantning, lisääntymis||kyky fortplantnings-, föröknings-, (siitos—) avels|förmåga, -duglighet, «kykyinen fortplantnings-, avels|duglig. -kyvyttömyys2 fortplantningsoduglighet; impotens. -kyvytön fortplantningsoduglig; (hnk.) impotent, -tapa (biol.) fortplantningssätt. lisäänty|ä* ökas, förökas, tilltaga; (kasvaa) tillväxa, (nousta) stiga, gå upp, (kohota) stegras; yhä -vä liikenne den ständigt ökande (tilltagande) trafiken; jäsenmäärä -y medlemsantalet ökar (växer); olla -mässä (-mään päin) vara stadd i tillväxt, hålla på att tillväxa (ökas), förökas, befinna sig i tillväxt (i stigande); (yhä) -vässä määrin i ökad mängd (i ökat antal), lisä-ääni (ään.) tillskottsröst; saada —ä få

ytterligare röster, litania (kirk.) litania; (kuv. /., iv.) pitkä —

en lång litania, klagovisa, jeremiad. Iitissä, -tiin (j.) tillplattad, litis[|tyminen, -tymä till-, av|plattning. -tyä till-, av|plattas; plattas till; -tynyt tillplattad. -tää platta till, tillplatta; (tkn.) stuka. litka(t) (j. mrt.) ks. harjakaiset, litkiä (er. kissa; hnk. halv.) läppja; dricka, litku (j. halv.) blask -et; skvalp -et; lank

-en; »diskvatten»; kaffeblask; teblask. lito|graf i (kivipainoja) litograf -en -er. (-a litografi. -nen [kivipaino-] litografisk; stentrycks-; ~ laitos litografisk anstalt; stentryckeri.) -meteori (mtr.) litometeor. litra (vet.) liter -n -; kahden —n (vetoinen) astia ett tvåliters kärl, ett kärl om två liter; —(Uinen) en liter (full), -nmitta liter-mått. -npullo literjflaska, -butelj, -nvetoinen som rymmer en liter; om en liter, litroittain liter|vis, -tals. litter||a 1. (iso kirj.) litter|a -an -or. 2. (lomake, jossa kirjainmerkintä) littera. 3. (sot. luottokuljetuslippu, Suom. r.) littera; hän sai —t RUK:sta (Suom. ruots. j.) hanfocka-des, fick sparken från Reservofficersskolan. -oida litterera. litte||ys2 platthet, -ä platt; (litistynyt) tillplattad; (laaka) flat. (-kantainen platt-huvad. -kierteinen plattgängad. -nenäinen platt|näsig, -näst. -pohjainen flatbottnad.) littuun: mennä — bli platt (tillplattad), litu* (ksv.) skida, -inen (yhd.) med . . . ski-d|a (-or).

litukka* (ksv. Cardamine) fes. luhta-, liturgi||a (kirk.) liturgi, -nen liturgisk, liu||entaa* upplösa, -eta* (upp)lösa sig, (upp)-lösas; (sulaa) smälta; ~ veteen lösa sig i vatten.

liuhuparta (j. leik., halv.) (med) tunt, fladdrande skägg, liukah||dus halkning, slintning; glidning, - taa *

halka, slinta, (luisua) glida, liukas 1. hal: (livettävä) slipprig; (sileä) glatt; ~ keli gott före; gott glid. 2. (kuv. sukkela) flink, färm; (ovela) slipad, (viekas)

-liuske öljy Hu

listig; (nokkela) klipsk. 3. (mielistelevä) lismande; ~ kieli hal tunga, -kielinen munvig; (mielistelevä) lismande, -liikkeinen kvick (i vändningarna); rörlig; (sukkela, vikkelä) flink, färm, snabb, -teleminen lismande; lirkande, -telija lismare; (veijari) klippare, filur -en -er. -tella lisma; (maanitella) lirka, -telu lismeri; lirkande, -tua (livetä, luiskahtaa) halka; slinta*.

liukene||maton olöslig; veteen — olöslig i vatten. -mattomuus2 olöslighet, -va löslig.

liukk ||aas ti (nopsasti) flinkt, färmt; (ovelasti) klipskt; (viekkaasti) slugt, listigt, -aus2 halka; slipprighet; (nokkeluus) flinkhet; (oveluus) klipskhet; (viekkaus) listighet; falskhet.

liukoi||nen (liukeneva, er. kem.) löslig; veteen — löslig i vatten; vattenlöslig. -suus2 löslighet.

liuku* (-keli) glid -et; (keli) före -t; (Hu" unta) slirning. -a* Hu* un (luistaa) slinta*; åka kana; kana; (solua) glida*, slira; vrt. luistella; -va palkka-asteikko glidande löneskala, -alus (mer. vanh.) hydroplan. -alusta (tkn.) drillstol; svängbar support. -asteikko glidskala, -hihna löpande, transport|band. -jarru glid-, kloss|broms. -kisko glid-, styr-, löp|skena. -kitka (fys.) glidfriktion, -kosketin (shk.) glidkontakt, -kouru störtränna, -kytkin (tkn.) slirkopp-ling. -laakeri glidlager, -lasku (Int.) landning i glidflykt, -lento glid|flygning, -flykt, -luukku glid-, skjut|lucka. -maton slirfri; som inte slirar (glider), -minen slintande; glidande; slirande, -miskitka ks. liukukitka. -objektiivi glidobjektiv, -paino glidvikt. .-pinta glidyta. -portaat pl rulltrappa. -pöytä (tkn.) flybord. -rata glidbana; rutsch -en -ar; rutschbana. -rengas (tkn.) glid-, (shk.) släp [ring. (-moottori [shk.] släpringad motor.) -sukellus (u.) kilning. -tela (tkn.) glidstapel, -telakka* (mer.) fartygsbädd. -valu (betoni-) glid-formsgjutning. - vastus glidmotstånd, -ääni glissando.

liuo[|s lösning; (nst.) vätska, -te* lösningsmedel. -ttaa* (upp)lösa2. -ttamiskyky lösningsförmåga.-tus lösning. (-aine lösningsmedel. -kyky lösningsförmåga.)

liuska (levy) skiva; (tkn.) lamell -en -er; (sirpale) flisa; (siru) skärva; (kaistale) remsa; (ksv.) flik -en -ar; (hetale) slamsa. -inen flikig; flisig; lamellartad; inskuren, -jalka (uikun) flikfot. -kivi skiffer -n; ks. liuske, (-louhos skifferbrott.) -lehtinen (ksv.) flikbladig; med flikiga blad. -meduusa (el. Scyphozoa) skivmanet. -varoke (shk.) lamellsäkring.

liuske skiffer -n. -en(harmaa skiffergrå, -tapainen skifferartad. - värinen skifferfärgad.) -hiili skifferkol. -illa skivra sig; flagna, -inen skiffrig. -isuus2 skifferaktighet; skiffrighet. -jauho skiffermjöl. -juoni2 (geol.) skiffergång -en -ar. -kallio skifferberg. -katonpanija skiffertäck are. -katto (rak.) skiffertak. -kerros skifferlager, -laji skifferart. -paasi2* skif-ferhäll. -pitoinen skifferhaltig. -pitoisuus8 skifferhalt. -savi2 skifferlera. -suoni2 ks. -juoni, -vuori2 skifferberg. -vyöhyke* (geol.) skifferzon. -öljy skifferolja.

liuskio (harv.) ks. liuske, -oa, -oittaa*

(harv. halkoa) klyva* (i skivor); inskära, -oittua* skivras; skivra sig; flisa sig; (ksv.) bilda flikar, liuta* (j. parvi) skock -en -ar; svärm -en -ar; (joukko) skara; (er. lapsi—) barnaskara.

liu'unta* slintande, slintning; glid|ande, -ning; glid -et; slirande, slirning; skrinnande; vrt. liukua.

livahtaa* ks. pujahtaa; — pois (j.) smita sin väg; loma av; smyga sig bort; ~ karkuun rymma undan; ~ (luiskahtaa) käsistä glida ur händerna, livajikka* hal; vrt. liukas; ~ keli halt väglag (före); halka, -kkuus2 halka; slipprighet. liveI i p e ä. -kala (j.) ks. 1 i p e ä k a 1 a. liveri, -pukuinen (j.) ks. 1 i v r e e, -p ilkuin e n.

liver|jrellä* ks. -tää. -rys drill -en -ar; (viserrys) kvitt I er -ret. -teleminen, -tely driliande, kvittrande, -tää* drilla, kvittra, live]|ttää* vara hal (slipprig); jalkaa — foten slinter (halkar); -ttävä keli halt väglag (före); halka, -tä* halka; (luiskahtaa) slinta*; (kompastua) snava. Ii vis I Itäminen (j.) smitande, slinkande; schap-pande. -tää smita*; (luistaa) slinka*; (pötkiä tiehensä) schappa; sticka; taga till schap-pen; (nolona) loma av; nyt -teläänl nu sticker vi! livon ks. lipo a; vrt. lipua, livree (j. liveri) livré, -pukuinen livréklädd, loanheittäjä (panettelija, parjaa ja) smutskastare.

loata* lokaan smutsa ned; (kuv.) smutskasta; nedsvärta. lobeelia (elvikki* ksv. Lobelia) lobelia; ks. m.

nuottaruoho, logaritmi (mat.) logaritm -en -er. -järjestelmä logaritmsystem, -nen logaritmisk, -taulu logaritmtabell, logiikka* logik -en; vrt. looginen, lohdu||ke * tröst -en; hugsvalelse; vrt. -t u s. -llinen tröstbringande; tröste|rik, -full; (vanh.) tröst(e)lig. -llisesti tröste|fullt; (vanh.) -ligen, -tella* (söka2) trösta, -ton

tröstlös; otröstlig; (epätoivoinen) förtvivlad. -ttaa* trösta; (virkistää) hugsvala; ~ mieltään trösta sig. -ttaja tröstare, hug-svalare; / tröstarinna. -ttaminen tröstande. -ttautua* (låta*) trösta sig (med ngt). -ttava(inen) tröstande, -ttelu tröstande. -ttomuus2 tröstlöshet; otröstlighet. -ttua* trösta sig; vrt. -ttautua; -ttunut tröstad, lohdutus tröst -en; saada —la bli tröstad; ön (todella, todellinen) — muistella det är (verkligen) en tröst att minnas, -kilpailu trösttävling, -kirje tröstbrev. -palkinto tröstpris. -sana tröst(e)ord. -voitto trösteseger, (arp.) tröstvinst, lohen|istutus utplantering av lax. -kalastus laxfiske, -maima laxyngel. -mäti laxrom, -onginta laxmete. -onkija laxmetare. -poika (nen) ung lax -en -ar; vrt. -maima. -punainen laxröd. -pyrstö (m. rak.) lax-stjärt. -pyydys redskap för laxfiske, »pyynti laxfiske, -siitos laxkläckning; ks. -v i 1-j e 1 y. (-laitos laxkläckningsanstalt.) -suku

laxsläkte(t). -sukuinen tillhörande lax-släktet; besläktad med laxen, -suolaamo laxsalteri. -viljely laxodling, (-laitos laxodlingsanstalt.) -värinen laxfärgad. lohes taa fiska (meta, fånga) lax. -taminen.

-tus lax|fiske, -fångst. lohi2 (el. Salmo salar) lax -en -ar; (forelli) forell -en -er; lohen heimo laxfamilj (en), -joki laxförande älv. -karsina (kal.) lax-gård -en -ar. -koski laxrik fors. -kymmenys (hist.) laxtionde, -käärme (tar.) drak|o -en -ar; lindorm; hydra. (-en puu ks. t r a a k k i p u u. -enveri drakblod. - laiva [hist.] drakskepp, vikingaskepp.) «laatikko (keit.) laxlåda. -nens runsas— rik på lax; laxrik. -pato laxpata. -perho laxfluga. -piirakka lax|pastej, -pirog. -portaat pl (kal.) laxtrappa, -saalis laxfångst, -siima laxrev. -uistin laxdrag.-vapa laxspö. -verk-ko laxnät. -vesi (vatten för) laxfiske -t -n. -viipale laxskiva, -voileipä laxsmörgås, lohjeta* lohkeaa (haljeta) klyvas*, spjälkas2; (irtautua) lossna; flaga av; lösgöra sig; falla bort; (kuv.) utlösa2 sig; (erottua) avskiljas2; — siruiksi falla i skärvor; (liuskoiksi) falla sönder i flisor; skärva (flisa) sig; skivra sig. lohkaiseminen lösbrytande; avskiljande; söndrande; utbrytande; klyv|ande, -ning. -sta (irti) lösbryta*; (erottaa) avskilja2, (palasiksi) söndra; (mnm.) utbryta*; bryta* ut; (halkoa) klyva*; ~ pala jst bryta lös en bit (ett stycke) av ngt. -su lösbrytning; avskiljande; söndrande; utbrytning, klyvning, (-vasara mur-, bräck|hammare.) lohkare (möhkäle) block -et -; lös|brutet, -ryckt stycke -t -n. - susi (leik.) block-, malm|letare. lohkeama spricka; (siru) flisa, -eamispinta spjälknings-, klyv|yta. -eava spjälkbar; (halkeava) klyvbar.-earhus2 (esim. kiilteen) spjälkbarhet; klyvbaeret. -eilla klyvas, spjälkas, spricka sönder, få sprickor; (halkeilla) skivra sig; vrt. lohjeta, lohko (jako-, Iak.) skifte -t -n; (appelsiinin) klyfta; (hakkaus—, mtsh.) skifte; trakt-en-er; (mat.) sektor; (rintamakaisla) avsnitt-et-; (aivo—) lob -en -er. -a(*) loh(k)on (erottaa) avskilja2; (halkaista) spjälka2; klyva2; (jakaa) skifta; (paloittaa, mnm.) utbryta*, stycka; vrt. lohkaista; (louhia) spränga2, -hakkaus (mtsh.) trakthygge, (-ala [mtsh.] trakthygge, -metsä trakthuggningsskog. -talous2 trakthuggningsbruk.) -harsinta (mtsh.) traktblädning. -hedelmä (ksv.) klyvfrukt. -inen (her.) styckad, -ittain(en) (adv., a., mtsh.) traktvis. -jako styckning, -kunta storskiftes|lag, -samfällighet, -linja (mtsh.) blocklinje, -maton ostyckad, -minen avskiljande; utbrytning; styckning jne.; vrt. lohkoa, -mis (kirja [Iak.] styckningsinstrument. -päätös styckningsutslag. - toimitus styckningsf örrättning.) lohtu* tröst -en; (virkistys) hugsvalelse;

(lievitys) lisa -n. -sana tröst(e)ord. loihdin ta *, loihtia * jne. (taik., kuv.) ks. loitsinta, loitsia jne. loihtu * (lumous) tjusning, förtrollning, loikahjjdus skutt, språng -et -: vrt. seur. -taa*

skutta, (harpata) kliva, (hypätä) springa, hoppa; taga* ett skutt fett språng), loik||ata* skutta; (harpata) kliva*; (hypätä) springa*, hoppa, -kari (sot. yli~) överlöpare, -kaus skutt -et -; (hyppäys) hopp -et -; språng -et -. -kia * ks. loikat a. loikko* (saniainen, ksv. Cystopteris) sten-

bräk|en -nen. loikoj|a* toion ks. -illa. -ileminen liggande; vrt. seur. -illa ligga* utsträckt; sträcka2 (på) sig; dra(ga)* sig; masa sig; ~ sohvalla ligga (o. dra sig) på soffan; ~ auringonpaisteessa masa sig i solen, loilo||ttaa* skråla; hojta, -tus skrål -et; hojtande.

loim|i2 1. (häst)täcke -t-n; (huopa —) filt -en -ar. 2. (kud.) ränning; varp -en; -en luominen (kud.) varpning, -lanka varp-, [-ränniings]-] {+rän- nings]+} garn. -neulos kettenvara, värptrikå. -puola varpspole, -tukki (kud.)

varpbom. loimo ks. loimu, -ttaa ks. loimuta, loimu (tuli) flamma, låga. -koivu flammig, flam|björk; ks. lainekoivu, -ta flamma, låga; blossa; tuli palaa -ten elden (lågan) flammar högt. -ttaa* strimma; göra* strim-mig (flammig); vrt. loimuta; loimottaa.

loi I nen 1. (hnk.) inhyseshjon -et -; inhvsing; olla -sena bo inhyses. 2. (biol., us. m. kuv.) parasit -en -er; snyltgäst, loinpuut (luomapuut, kud.) pl revträ -et -n. lois!|ankerias (el. Myxine glutosa) pirål.-eläin parasitdjur, parasit -en -er. -elämä: elää ~ä leva ett parasitliv. -eton parasitfri. -hyönteinen parasitinsekt, -ia parasitera; snylta. -ihminen ks. loinen, -juuri (ksv.) snylt-rot.

loiskah||della ks. -t a a. -dus plumsning; skvalp -et. -taa* skvalpa; (pulahtaa) plumsa; vrt. loiskua; aalto -ti veneeseen en våg slog in i båten; aalto -ti aluksen yli en våg översköljde fartyget, -taminen skvalpande; plumsande, -telu skvalp(ning). loiskasvi parasitväxt.

loisk e plask -et; skvalp -et. -ia plaska; skvalpa; vrt. loiskua, -iminen plaskande; skvalpande, -ina plask -et; skvalp -et; (valuminen) skval -et; skvalande, -is! (onom. ini.) plask! plums! -ua plaska; (läikkyä) skvalpa; (huuhtoa) spola; (valua) skvala; aallot -uivat yli laivan kannen vågorna sköljde, spolade över däcket, lois||kuva (valok.) hala tion. -kärpänen (hnt. Larvaevoridae) parasitfluga, -mato parasit-mask. -mies ks. 1 o i n e n 1. -pistiäinen (hnt. Ichneumonidae) parasitstekel. -sieni2 parasit-, snylt|svamp.

lois t [aa lysa2; skina*; (säteillä) stråla; (kiiltää) glänsa2; (upeilla) prunka; (kuv.) briljera; ~ kirkkaammin kuin jk toinen (kuv.) överglänsa ngt; kasvot -ivat hyvää tuulta ansiktet lyste (sken) av gott humör: silmät -avat ilosta (iloa) ögonen lyser (strålar) av glädje; ~ tiedoillaan briljera med sina kunskaper; -ava puku en lysande (prunkande) dräkt; -ava puhe ett erlänsande (briljant) tal; -avat (komeat) (juhla) illalliset sn splendid supé. lois j| taminen lysande; strålande; glänsande;

prunkande, -tava glänsande; lysande, skinande; (komea) ståtlig, prunkande; briljant, (-lahjainen talangfull, -pukuinevi ståtligt [-[lysande]-] {+[ly- sande]+} klädd, -sti lysande; glänsande; med glans; galant; [mainiosti] ypperligt. - värinen med lysande [prunkande] färger; prunkande.) -te glans -en; (valo) ljus -et, sken -et; (välke) skim|mer -ret. lois teho (shk.) reaktiv, blind leffekt. loi s te'I inen glänsande, skimrande; (yhd.) helmen ~ pärlglänsande; med pärlglans. -liaasti: elää ~ leva högt; föra ett dyrbart liv; (suurellisesti) föra stort hus, stor stat; leva på stor fot; vrt. i s o i s e s t i. -liaisuus2 glansfullhet; (loisto) glans -en. -li|as -aan lysande, glänsande; glansfull; briljant; (pulska) splendid; (ylellinen) luxuös, -lia lysa2; skimra; (kuv.) briljera; vrt. loistaa, loisto 1. glans -en; vrt. loiste; (komeus) prakt, ståt -en; (ylellisyys) lyx -en. 2. koko ~ssaan i ali sin glans (härlighet); puhjeta täyteen ~onsa slå ut i full glans. 3. (mer., Int. majakka) fyr -en -ar. -aika glanstid, -auto lyxbil. -huoneisto lyx-, prakt|våning. -isa, -kas -kkaan lysande; briljant; (upea) splendid; vrt. loistava, -katu lyx-, parad-, prakt|gata. -kausi * glansperiod, -kiilto högglans, -kohta glanspunkt, -kunto (urh.) ypperlig (briljant) form; hög form. -kuvasto praktverk; bildverk -et i lvxutförande. -käenkukka (ksv. Lychnis calredonica) studentnejlika. -laiva 1. (majakka—) fvr|fartyg, -skepp. 2. (upea alns) Ivxbåt. -majakka fvr|-båk. -torn. -meduusa (el.) lysmedusa. -numero glans-, bravurlnummer. -painos prakt-, lvx|upplaga. -puku parad-, gala|dräkt. -päivä glansdag; -päivinään under, i sina glansdagar, -sidos (kirjs.) lvx-, prakt|band. -suoritus briljant, lysande prestation; mäster|s ty eke, -verk. -teos praktverk, -ton glanslös, - vaunu lvx vagn; vrt. -auto. -vire: ~essä i lysande form (kondition), lois || virta (shk.) reaktiv ström, -väestö,

-väki2* inhysesfolk; inhvsingar pl. loi to Illa långt borta; på (långt) avstånd; fjärran; avlägsen; (syrjässä) avsides (jst från ngt); pysytellä — (erossa) jst (varoa sekaantumasta jhk) hålla sig borta (taga avstånd) från ngt; pitää jtk tarpeellisen — hålla ngn på behörigt avstånd, -lie långt bort; fjärran; avlägset; (syrjään) avsides. -mma(ksi) längre bort; fjärmare; mera avlägset; mer avsides, -mmalla längre borta; fjärmare; mera avlägset; mera avsides, -mm ali e ks. loitommaksi, -mmalta längre ifrån; tulla — komma längre ifrån; katsoa — se på längre avstånd (håll), -mmas ks. -m m a k s i. -mpaa ks. -m m a 11 a. -mpana ks. loitommalla, -nnus avlägsnande, fjärmande, -ntaa* avlägsna; fjärma, -s långt bort. -ta* avlägsna sig; fjärmas (jst från ngt); hän loittonee yhä enemmän puolueestahan) han avlägsnar (fjärmar) sig alltmera (tar alltmera avstånd) från partiet, loi t Hsia (taik.) trolla, siprna; (lumota) förtrolla; (manata) besvärja *; ~ esiin fram|-trolla, -besvärja, -mana. -sija trollkarl -en -ar;

schaman -en -er; magiker. -sinta*

trolleri, signeri; magi -n. -su (—luku) trollformel -elli -ler; (manaus) besvärjelse, (-laulu trollkväde. -luku trollform|el -eln -ler. -runo trollkväde. -taito trollkonst.) loittiin: saada -sa (j. mrt.) få stryk, loitto* 1. (s.) (kirjp.) steg -et -; distans-, mellan|stycke. 2. (a.) (kaukainen) avlägsen.

loiv||a svagt sluttande; långsluttande; (jär-venpohja) långgrund; mainingit långa dyningar, -asti svagt sluttande; långsluttande; ~ pohjoiseen viettävä svagt sluttande mot norr; ~ kaareva (käyrä) lätt böjd. -uus2 svag sluttning. lojaljali(nen) lojal, -alisuus2,-li teetti lojalitet -en.

loju|a ligga; laiva -u satamassa fartyget ligger i hamnen: (hnk.) latas; ks. loikoilla.

lo|ka* smuts -en: vrt. lika; olla -assa vara smutsig; vetää —an (kuv.) draga ned i smutsen, -aminen (ned)smutsande; (kuv.) smutskastning, -inen smutsig, lokakuu oktober (tpm.). -lainen (Ven.

hist.) oktobrist. loka suojus (tin) (kura-, likajsuojus) stänkskydd, stänkskärm, -ta (mer.) logga, lokatiivi (kiel.) lokativ -en -er. loka|ltulva (kuv.) smutskastning; störtskur av smuts, -vesi ks. 1 i k a v e s i. - viemäri ks. 1 i k a v i e m ä r i. lokero (laatikon) fack -et -; (soppi) vrå -n -r; skrymsle-t-n; (koverrus) urholkning; (ksv.) rum -met -ida indela, inordna i fack. -inen (yhd.) med . . . fack jne.; (ksv., el.) -rummig; moni— med många fack; (ksv.) flerrummig; sydän on neli — hjärtat är fyrrummigt, loki (mer.) logg -en -ar. -kela loggrulle. -kirja loggbok, -levy loggskädda. -nuora logglina.

lok|ki* (el. Larus); (kala—) mås -en -ar; -in suku måssläkte(t); -in huuto måsskrik; -in muna måsägg. -laji måsart. loko||hinta (kaup.) lokopris. -kauppa loko|-

affär, -köp. lokomobiili (tkn.) lokomobil -en -er. loks||aa (holskuttaa, onom.) klafsa, -ahtaa* klafsa; ~ kiinni slå igen. -aus klafsande, -auttaa* låta* klafsa; klafsa med ngt. loksujja, -ttaa* glappa, klafsa, kippa;

knäppa; kävellä — klampa (omkring), loma 1. (väli, aukko) mellanrum -met -; jnk —an (väliin) (e)mellan ngt; (joukkoon) bland ngt; työn ~ssa vid sidan av arbetet; —an (välistä) emellanåt. 2. (väliaika) mellantid -en -er; (vapaus) ledighet; frist -en; (levähdys) rast -en -er; (tauko) paus -en -er; (virka—) semest|er -ern -rar; (sot.) permission; (koul. lupa) lov -et -; (lukuk. välinen) ferier (pl); ferie -n -r; olla ~lla(an) vara på semester (sot. på permission): vara permitte-rad; päästää (laskea) —lie permittera; pitää —a (keskeyttäen) hålla upp: (seisahtua) göra ett uppehåll; minulla ön ~a jag har ledigt (ledighet, fritid); jag är ledig (har semester, permission); eduskunta on —lia riksdagen är hemförlovad. ioma||-aika mellantid; (pysähdys) uppehåll -et -: (toimesta) ledighet, fritid; (virka —)

! semest|er -ern -rar; —aikoina på lediga stunder, -hetki vilostund -en -er; paus -en -er; mellantid -en -er; uppehåll -et -; -nä ks. -a i k o i n a. -hotelli semesterhotell, -illa semestra; tillbringa* sin fritid (permission, semester). -ke* blankett-en-er. (-painanta, -paino accidens I tryck, -tryckeri.) -kielto (sot.) permissionsförbud, -koti semester-hem. -kurssi feriekurs, -lainen ks. -nvi että j ä, (us. m.) sommargäst, -lippu (sot.) permissionssedel, -llelasku permittering. -lukeminen semesterlektyr. - n vie t to semester | firande. -vistelse, -nviettäjä semesterfirare; semestrare. -oleskelu semester-, feriej-vistelse. -paikka tomrum; (aukko) lucka; semesterplats, -päivä (vapaa—) fridag; (sot.) permissionsdag; (koul. lupa—) lovdag, ledighetsdag. -retkeily ferieexkursion, -siirtola feriekoloni, -ssa,-sta (välissä, välistä) (e)mellan; pilvien — mellan molnen, -uttaa* (er. sot.) bevilja permission; permittera; -utettu permitterad; vrt. kotiuttaa, lombardilaina (kaup. pantti—) lombardlån. lomi|jkkain ks. -t t a i n. -stua (tkn.) gripa* in i (varandra), -tse mellan (jnkngt). -ttaa* (tkn.) lamellera; laminera; -ttava semester-vikarierande. -ttain mellan varandra; i sicksack, -ttainen (tkn.) lamellerad. -ttaja semestervikarie. -ttelu jämkning, -tus (tkn.) lamellering; laminering; vrt. -ttaa, -t t a j a. -tusten ks. -ttain. lomm||istaa bukta ut; utbreda*, -istuafå bucklor. -o buckla, bul|a -an -or. -oilla buckla sig. lompüakko*, (j.) -sa plån|bok -boken -böcker.

longahdella* klafsa, klappa.

longer||rella ks. -taa. -rus slingring. -taa*

slingra sig; vrt. kiemurrella, longistaa (vääntää [m. kangella]) bända2, longitudi (mnt. pituusaste) longitud -en -er. longobardi ks. 1 a n g o b a r d i. lonüka* (pilven—) moln|bank -en -ar, (j.)

-gubbe, -kare ks. ed. lonkero 1. (ksv. rönsy) reva; (kuitu) tåga. 2. (el.) (haara) arm -en -ar; (tunto ~) ten-tak|el -eln -ler; (pyynti—) fång(st)arm -en -ar. -inen slingrande; (yhd.) med . . . reva, revor; pitkä— med långa revor jne. -jalkai-nen (el. Brachipodia) armfoting, lonkka* (an.) höft -en -er. -heitto (pn.) ks. lanneheitto. -hermo (an.) ischiasnerv -en. -hermosärky (lääk.) ischias, (-hoito [lääk.] ischiasbehandling.) -kyhmy höftbenskam. -luu (an.) höftben, -nivel höftled. -särky höftvärk; vrt. -hermosärky, -tauti höftsjuka, lonksua ks. loks u a.

loogi||kko* logiker, -llinen, -llisuus ym. ks.

-nen, -suus jne. -nen (fil. johdonmukainen) logisk, -sesti logiskt, -suus2 logik -en. loosi 1. (teat., oop. aitio) log|e -en -er. 2.

(vpm.) log|e -en -er. lootus (ksv. Nymphaea lotus, coerulea) lotus, lopahtaa ta slut; (j.) slockna; ks. 1 o p-p u a.

lopen (aivan) alldeles; (täydellisesti) fullkomligt; (kerrassaan) rakt, absolut; — kulunut utsliten; ~ lahonnut nedrutten; ~ väsynyt uttröttad; genomtrött.

lope|ttaa* 1. sluta, avsluta; (tehdä loppu) göra* (ett) slut (på ngt); (saattaa loppuun) slutföra*; (lakata) upphöra* (vrb.) (med ngt, att); inställa2, nedlägga* (ngt); (purkaa) (upp)häva2; (poistaa) avskaffa; ~ tähän sluta här (med); ~ työnsä (av)sluta (slutföra) sitt arbete; (lakata työstään) sluta (upphöra) med sitt arbete; nedlägga (inställa) arbetet; hän -tti siihen han slutade där; ~ lausumalla kiitoksensa sluta med att framföra (uttala) sitt (sin) tack, sin tacksamhet; ~ liike upphöra med (nedlägga) en rörelse (affär); ~ käyntinsä sluta (upphöra) att gå (besöka); lukukautta -tettaessa vid terminens avslutning; ilmoittaa -ttavansa tuttavuutensa jnk kanssa säga upp bekantskapen med ngn; ~ riita sluta (att) gräla, tvista; göra slut på (häva) en tvist; sellainen väärinkäyttö on -lettava ett sådant missbruk skall det göras slut på (måste stävjas); eduskunta ~ istuntonsa riksdagen åtskiljes, tar semester. 2. (tappaa, surmata) avliva; ~ itsensä beröva sig livet; (tehdä itsemurha) begå självmord.

lopettajaisijet pl avslutning, -illanvietto av-

slutningssamkväm. -istunto avslutnings |-sammanträde, -plenum, -jubla avslutningsfest. - jumalanpal velus avslutningsgudstjänst. -puhe avslutningstal. -tilaisuus2 avslutningstillfälle, avslutning, -toimitus avslutningsakt. lopettaminen avslutande; vrt. lopettaa, lopol|ttaa*: lukea ~ rabbla upp. -tus rab-

b|el, -let; rabblande, loppi * (j.) 1. (pojan ~) glop -en -ar; slyng|el -eln-lar; parv|el -eln -lar. 2. (savukeimuke) munstycke -t -n. loppiai||nen (kirk.) trettondag -en -ar; (enl.) Heliga tre konungars dag. -s(aatto trettondagsafton. -virsi trettondagspsalm.) lop|pu* 1. slut; (päättyminen) utgång; ~ lähenee slutet nalkas; nyt siitä on tultava ~ nu skall det bli slut på det; nu skall det ta en ända, nu får det vara slut (nog); siitä ei tule ~a det tar aldrig slut; det blir inget (inte ngt) slut på det; (se ei lakkaa koskaan) det slutar aldrig; riidasta tuli ~ det blev slut på grälet; tehdä jst lyhyt ~ (snl. lyhyt virsi, pitkä hirsi) göra processen kort med ngt; rahat ovat -ussa pengarna (medlen) är slut, tillgångarna är uttömda; det är slut med pengarna; ruoka oli -ussa maten var slut; valtiopäivät oval jo -ussa (päättyneet) riksdagen är redan avslutad; asia sai nolon -un saken fick ett snöpligt slut (en snöplig ända); heidän ystävyytensä oli -ussa det var slut med deras vänskap; se oli hänen ~nsa det var hans slut (tuhonsa undergång, ruin); heinänteko oli -ussa höbärgningen var avslutad (undanstökad, slutförd). 2. (loppujosa, -jakso): viime vuoden -ulia vid slutet (vid utgången) av senaste år; ennen vuoden ~a före (innan) årets utgång; före utgången av året; aika kului -uilleen tiden led mot sitt slut; sinä

saat -ut du får resten; maailman — un till

världens ände; aika kuluu ~un tiden går till ända. 3. (snt.): saattaa (ajaa) asia ~un (saakka) iitagera en sak; -

uilleen (lähes)

i det närmaste; -uita valitsin hänet jag stannade för honom; siitä ei ollut (tahtonut) ikinä tulla ~a det ville aldrig bli ngt slut på det; ~jen -uksi (vihdoin viimein) när allt kommer omkring; äntligen; till sist, slut; -uliakin (kuitenkin) ändå; sairas tekee ~a den sjuke ligger på sitt yttersta; puhua (palaa) ~un tola (brinna) ut; suorittaa ~un avsluta; föra till slut, fullborda; palvella ~un tjäna ut; (aikansa) palvellut ut|tjänad, -tjänt; kulua ~un bli utnött (utsliten); tulee ~un käytetyksi blir förbrukad, (menee ~un) stryker med; siunatuksi -uksi till ett välsignat slut; -ummalla närmare slutet; senare, lop|pua* bli (taga*) slut; (kulua umpeen) gå* till ända; utgå*; -pumatia oupphörligt; sodan -uitua efter krigets slut; sedan kriget upphört; aika ön -punut tiden har gått ut (är ute); se -pui siihen därmed var det slut; malka -pui sinne (siihen) resan slutade där (därmed); rahat -puivat kassasta pengarna tog slut i kassan; det blev ebb i kassan; ennen kuin voima meillä -puu förrän vår kraft tar slut (haihtuu förgår); kärsivällisyytesi -pui (petti) ditt tålamod brast; pyrkiä -purnaan börja tryta; olla -piimäisillään hålla på att taga slut; (päättymässä) vara på upphällningen. 2. (lakata) upphöra*; (päättyä) sluta; slutas, ändas.

loppuj|aika den sista (återstående) tiden; slutskede; jnk -aikoina i slutet av ngt. -akordi (mus. -sointu) slutackord, -artikkeli slutartikel, -arvostelu slut|omdöme, -kritik, -askel sista, slut|steg. -aste slutstadium; sista stadium, -erä 1. (urh.) slut I heat, -lopp, final -en -er. 2. (jäännös) rest -en; det övriga; återstod -en -er. 3. (kaup.) restparti; slutleverans, -heitto (kiel.) apokope -n. -henkonen (jon.) slutaspiration. -huomautus ks. -m u i s t u t u s. -ikä slutet (återstoden) av livet; återstående livstid -en; -iällä (än) på gamla dagar; hänen -ikänsä hans återstående livstid, -inen (yhd.) med... slut; slutande på; konsonantti ~ med konsonantslut; a-~ sana ett ord, som slutar (utgår) på a. -jako slututdelning. -johde slutledning, -kappale slutstycke; vrt. -luku; (viimeinen) ~ sista stycket, -katastrofi slutkatastrof, -katsaus slutöversikt, -katselmus slutsyn; generalmönstring. -kerake slutkonsonant, -keskustelu slut I diskussion, -debatt; (Iak.) slutförhandling. -kesä sensommar; (~llä, ~stä på), -kierros (urh.) slutvarv. -kilpailu slut-tävling, final -en -er. -kiri (urh., kuv.) slutspurt -en. -kirjain slutbokstav, -kirjoitus efter-, slut|skrift. -kohta änd-, slut | punk t. -kohtaus slutscen, -kokous slutsammanträde. -konsonantti slutkonsonant, -kurssi (kaup.) slutkurs, -kuu(kausi) senare delen (slutet) av månaden, -kuulustelu slutförhör, -kuutio (mtsh.) shitvolym. -kuvaelma sluttablå. -kuvio slutvinjett -en -er. -käsi: -kädessä i sista hand. -käsittely sista, slut|behandling (handläggning), -käänne slutfas, loppu[ilause slutord -et -. -lausunto slututlåtande; arvostelu) slutomdöme -t -n;

(Iak.) siutpåstående. -liite (kiel.) ks. j ä J k i 1 i i t e. -lilviikki (j.) ks. -tili.

-iuku slutkapitel; sista kapitlet, -maisillaan ks. loppua, -matka ks. -taival, -maton (lakkaamaton) oupphörlig; (rajaton) ändlös; (ääretön) oändlig; (tyhjenlymatön) outtömlig; -n tallon i iin i det oanuliga; i oändlighet, -ma t temas ti oupphörligt; änalöst, oandligt. -merkki (lopeitamismerkki, sot.) slut-signal. -minen slutande; upphörande, -muistutus slutanmärkning, -määrä slutsumma. -nopeus siuthastighet. -nousu slut-crescendo; (urh.) sist a motiut, stigning, -numero (ohj. ym.) slutnummer; (mat., kaup.) slutsiiira. -nykäys (ett) sista ryck. -näytös slutakt; epdog. loppunsa (jåikirnniainen) senare del; (loppu) slut -et -; (jaarinös) återstod -en -er. -osinko (varar, ym.) slutdividend, -ottelu (urh.) slutmatch; final -en -er. -paukaus (us. kuv.) slutskräll. -peii slutspel, -piste slutpunkt; (pääte~) änupunkt. -ponsi slutkläm; (-vaikutus) sluteliekt. -puoli senare del (hälft); (loppu) slut -et -; jnk -puolella mot slutet av ngt; vuosisaaan -puolejlla, -lie i (mot) slutet av århundradet, -puolisko senare hälft (jnk av ngt), -pyöiistys en sista avrundning, -pyörähdys sista, slutjsväng. -päivät pl de sista dagarna, -pää yttersta (sista) än-da(n); sladd -en. -päätelmä slut|ledning,-sats. -päätös slutsats -en -er; (tulos) resultat -et -. -ratkaisu slutligt avgörande, -riuhtaisu ks. -n y k ä y s. -romahdus slutkatastrof, -saavutus slutresultat, -sananen, -sanat pl slutord, -selitys slutförklaring, -selvitys slutuppgörelse; (-titi) slutlikvid; likvidation, -silaus, -silitys finputsning. -soinnuton orimmad. -sointu slutrim, -sointuinen rimmad. -soitto (merkki ~) avringning; (mus.) postludium. -summa slutsumma, -suora (urh.) upploppssida; (j.) siutraka.-suoritus slut|uppgörelse, -likvid, -betalning; sista post (en). -sutkaus slutreplik -en -er; sista gliring, snärt -en.-säe (run.) sista versrad; slutvers. -säkeistö slutstrof, -

sävel slutton. -säväy|s (j.) sluteffekt -en -er; pricken över i; se se antoi -ksen det var det som gjorde susen, -taival slutsträcka, -tarkastus slutgranskning; slutgiltig syn; slutlig (en sista) avsyning, -tarkoitus slutmål, -tavuslutstavelse. -tili, -tilitys slut|likvid, -redovisning, -toimitus (kaup.) slutleverans, -tuho slutkatastrof; slutligt sammanbrott, -tulos slutresultat; (johtopäätös) slutföljd; (päätös) utgång -en; (tuomion) (domjslut -et -; kilpailun ~ slutresultatet (utgången) av en tävling, -tuomio slutlig dom. -tuote slutprodukt. -tutkinto slutexamen, loppuun: käsitellä ~ slutbehandla; vrt. loppu; ~ kukkinut utblommad; ~ kulunut tilländа|gången, -lupen; (käytöstä) utsliten, utnött; vrt. kulu a; ~ käsitelty slutbehandlad; ~ käsittelemät/tä, -ön icke slutbehandlad; ~ käsittely slutbehandling; ~ käytetty: varasto on ~ käytetty förrådet är uttömt; ~ saatettu slutförd, fullbordad; ~ saattaminen slutförande, fullbordande; ~ suoritettu slutförd; ~ pohdittu slut-, ut|diskute-rad; ~ myydä slutf örsälja, realisera, -myynti i

slutförsäljning, (slut)realisation. -myyty slutsåld, utsåld; (painos) utgången; loppu| I vaatimus siut|påstående, -yrkande; (ett) ultimatum; ultima ti vt krav. - vaihe slutskede; (ett) sista skede. - vaikutelma, -vaikutus slu 11 intryck, -effekt, -verkan. - vaikutin slutligt motiv. - vihellys (jlkp.) slutsignal, vissling för fulltid. -viiva slutlinje. -vinjetti (kirjp.) slutvinjett, -virsi slutpsalm, -vokaali (kiel.) slutvokal.-väite slutpåstående, - yö återstoden (senare delen) av natten; ~stä senare på natten; på morgonsidan. -äänne (kiel.) slutljud, utljud. lopu|jilleen i det närmaste, -ke* (mus.) kadens -en -er. -ksi till slut; slutligen; vrt. loppu, -llinen slutlig, definitiv; (-llisesti pätevä) slutgiltig; ~ (ratkaiseva) voitto en avgörande seger, slutseger; ~ ehdotus slutförslag, -llisesti slutgiltigt, definitivt; jättää ~ ratkaistavaksi överlämna till slutligt avgörande, -llisuus2 det definitiva. -Ita slutligen; (viime kädessä) i sista hand. -inmalla mot, närmare slutet, -ssa ks. loppu.

lopu 11 ton ändlös, -ttomasti, - ttomiin ändlöst i det oändliga, oändlighet, -ttomuus2 ändlöshet.

lorahtaa (nst.) (hastigt) rinna (droppa), lordi lörd -en -er. -kansleri (Engl.) lordkansler. -narvo lordvärdighet, lori j|na sorl -et, porl -et; ks. seur. -seminen sorlande, porlande, -sta (nst.) sorla, porla, lornjetti * (varrell. silmälasit) lornjett -en -er. lorottaa* (onom. nst.) ks. lorista, loru sladd I er -ret, pladd|er -ret; (skräp)prat -et; se on tyhjää ~a det är tomt prat. -aminen sladdrande, pladdrande. -ilija pladdlra-re, -rerska; sladdr|are, -erska; sladdertaska. -Ula ks. loruta, -ilu ks. loruaminen, -ta sladdra, pladdra; prata (skräp), lorvljailla (j.) latas, slå dank; driva, släntra.

-ehtia ks. ed. -i trögmåns; lätting, odåga. lossjiata 1. (lautata) färja (över). 2. ks. purkaa, -aus färjning; lossning, (-paikka lossningsplats.) losserokala (el. Ostracion) koffertfisk. lossi färja, -köysi färjlina. -liikenne f är j trafik. -maksu färj |avgift, -pen(nin)gar. -mies f är j karl. -paikka färj | ställe, -läge, -hamn. lota ks. villakuore, loti||na 1. (onom.) klapprande; klapp|er -ret; plaskande; plask -et. 2. (er. sot. j. sianli-hakastike) fläsksås. -sta (loiskua) plaska; sataa -see regnet skvalar, lotja (mer. proomu) pråm -en -ar. -llinen en pråm (full), -mies (leik. »lotjapaavo») pråmkarl, -nlasti pråmlast. -ta (kuljettaa lotjilla) frakta (forsla) med pråm. lotkahtaa *: pudota ~ (j.) dimpa*, falla*, lotkallaan: korvat ~ slokörad; med slokande öron.

lotkollaan: (j.) ks. ed.

lotta lottja -an -or. -järjestö Lotta Svärdorganisationen; (Ruots.) SLK, Riksförbundet Sveriges lottakårer, -osasto lottaavdelning. -puku lottadräkt, - työ lottaarbete. lou(ci)e* (lappat.) vind|skärm -en -ar, -skydd -et

louhi (paasi) stenhäll -en -ar; (kallio—) klippa; (kivilohkare) stenblock -et -; vrl. -k k o.

louhia spränga2; (kaiv.) bryta*.

louhi ||kko* stenröse -t -n, block fält; gryt -et -. (-inen full av stenrösen; [kivinen] stenig,[kallioinen] klippig.) -käärme (vanh.) ks. lohikäärme, -luoto klippö; häll -en -ar.

louhi ||minen spräng! and e, -ning; brytning, -misoikeus (esim. malmien) rätt till brytning. -mistyö brytnings-, sprängnings!arbete. -mo (yhd.) -brott -et -; kivi— stenbrott. -nta* sprängning; brytning, (-kelpoi-nen bryt [bar, -värd. -panos spräng|sats, [-laukaus] -skott.) -vene (purj.) drak|e, -båt.

louhos (kivi—) stenbrott -et-; (kaiv.) gruva; (kaivoks.) skärpning, -kelpoinen utvinnbar.

louk |ata * 1. (sysätä) stöta2; (vahingoittaa) skada; ~ itsensä jhk stöta (skada) sig på ngt; se-kaa korvaa det stöter örat. 2. (kuv.) kränka2; förnärma; gå (ngn) för när; (solvata) förolämpa; (häpäistä) skymfa; (halventaa) missfirma; (pahoittaa) såra; se -kaa hänen kunniaansa det kränker hans ära; (se käy hänen kunnialleen) det går hans ära för när; ~ jnk kunniaa förolämpa ngn; häntä -attiin pahasti han blev grovt kränkt (förolämpad, skymfad); han utsattes för en grov kränkning (skymf); -kaava sana ett kränkande (nedsättande, sårande) ord; skymford; (säädytön, sopimaton) ett anstöt-ligt ord; tuntea itsensä -aluksi (loukkaantua) bli stött (kränkt, sårad, förnärmad, förolämpad); vrt. loukkaantua. 3. (rikkoa) överträda*; bryta* (jtk mot ngt); (olla vastoin) vara stridande (mot ngt); ~ jnk oikeutta kränka ngns rätt; träda ngns rätt för när; (rajoittaa) göra intrång i ngns rättigheter); ~ kolmannen miehen oikeutta (Iak.) göra intrång i tredje mans rätt; ~ sopimusta kränka ett fördrag; — lakia kränka (bryta mot), Överträda lagen; hänen etuaan on jaossa -attu han har blivit förfördelad vid skiftet; jättää jtk -kaarnatta (varoa -kaarnasta) lämna ngn, ngt oförkränkt; päätös -kaisi perustuslakia beslutet skulle kränka (vara stridande mot) grundlag; jonka etua on -attu som blivit förorättad^(förfördelad).

loukkaa ja som stöter (förolämpar, kränker); vrt. loukata, -maton okränkbar; oförkränkt; (koskematon) oförgriplig, oantastlig; (järky itämätön) orubbad.-mattomuus2 okränkbarhet; integritet; oförgriplighet, o-antastlighet; (valt.) immunitet; hnk.koht. — personlig okränkbarhet (oantastlighet), -minen stötande jne.; omistus-, patentti I oikeuden - intrång i ägande-, patent (rätt. -mis-tarkoitu|s avsikt att kränka (ngn) (göra intrång i ngt); -ksessa i avsikt att kränka (göra intrång); vrt. ed.

loukkaan!!tua 1. stöta sig; (vahingoittua, saada vaurio) bli skadad; skadas; skada sig; käsivarteni -tui kaatuessani jag stötte (skadade) min arm i fallet. 2. (kuv.) bli stött (förnärmad, förolämpad); (pahastua) taga* anstöt; känna2 sig kränkt (sårad); (suuttua) bli indignerad; tuntea -tuvansa känna sig sårad (förnärmad); ~ jst bli stött över

(kränkt av) ngt; taga anstöt av (stöta sig på) ngt. -tuneisuus2 indignation. - tunut kränkt, sårad, stött; indignerad, -tuvas helposti — snar sticken, -stucken, lätt|stött, -retad, granntyckt, loukkaus 1. (kolahdus) stöt -en -ar. 2. (kuv.) kränkning; förnärmelse; förolämpning; skymf -en; missfirmelse; vrt. loukata; ~' tunteitani vastaan, kohtaan en kränkning (ett sårande) av mina känslor. 3. (kajoaminen, sekaantuminen) intrång -et, ingrepp -et -; jnk oikeuksien — (oikeuksiin kajoaminen) kränkning av (intrång i) ngns rättigheter, -haava (lääk.) stötsår. -kivi (kuv.) stötesten; (kiusankappale) förargelseklippa; irritationsmoment, loukkautua ks. 1 o u k k a a n t u a. loukko * (soppi) vrå -n -r; (aukko) öppning;

(lymypaikka) skryrrisle -t -n, kryphål -et -. loukku * 1. (hamppu -) bråka. 2. hänen hampaansa lyövät —a tänderna skallrar i munnen på honom; han hackar tänder. 3. (mets. vanh. pyydys, sariin) gill[er -ret -; läm -men -mar; (m. kuv.) fälla, loukuüttaa* (pellavia, hamppua) bråka;

dunka, -tus bråkande, bråkning; dunk -et. lounai[lnen 1. (a.) sydvästlig; sydvästra (tpm.). 2. (s.) ks. -s t u u 1 i. -skulma sydvästra hörnet; —lia i sydväst, -smurre sydvästlig munart (dialekt), -ssuomalainen sydvästfinsk. L-s-Suomi sydvästra Finland. - s tuuli sydvästlig vind; sydvästvind, sydväst -en.

lounas 1. (ilms.) sydväst. 2. (ateria) lunch -en -er. -aika lunchtid; ~an lunchdags, -huone lunchrum, -paikka ks. -ravintola. -puku lunchcoat. -pöytä lunchbord, -ravintola lunchrestaurang, -taa äta lunch; luncha. - tauko lunchpaus. - vieras lunchgäst.

loveenlankeaminen (taik.) trollkarlens försjunkande i extatiskt tillstånd (fallande i trans); (kuv.) extas, hänryckning, love||llinen naggad, naggig; vrl. lovi. -ta förse* med naggar (hak); lafta; göra* inskärningar (inhugg); vrt. p y ä 1 t ä ä. -us hak -et -; inskärning; inhugg -et -; uttagning.

lo|vi2 1. (aukko) lucka; skåra; (ura) fåra; (leikattu) skär -et -; (syvennys) inskärning; (vaste) hak -et -; (nylin) nagg -et -. 2. (lumous) extatiskt tillstånd -et -; extas -en; trans -en; langeta -veen falla i trans; ks. loveenlankeaminen; (kuv.) råka i extas.

loviükkolauta (pnk.) mvntbräde. -liitos

(puus.) spontförband. -nen (yhd.) med . . . skår|a, -or, inskärning(ar); tiheä— med täta skåror, inskärningar, -reunainen med skåror i kanten; naggad, lo vis i taa (fkn.) lafta; vrt. loveta, - tus laft-

ninsr. (-höylä laftninsrshvvel.) lo vi tal t ta (puus.) kantmejsel, lude* (hnt. C i m ex) vägg |lu s -lusen -löss. luen ks. 1 u k e a.

luennoi |da f er. ijliop.) föreläsa2 (jst över ngt), -ja ks. -t s i j a. -mi s velvollisuus2 föreläsningsskyldighet. -(tse)minen föreläsande, -tsija

föreläsare.

361lue 1 u emi o n p i Lä j ä

luennon ipitäjä föreläsare: (esitelmän—) föredragshållare, luenta* läsning; avläsning; (taid.) vrt. lausu nt a; uppläsning; deklamation, luen|to* (er. ijliop., korheakoul.) föreläsning; (esitelmä) föredrag -et -; käydä -noilla gå på (bevista) föreläsningar, -aine föreläsningsämne; ämne för en föreläsning, -jakso, -kurssi föreläsningskurs, -matka föredrags|resa, -turné, -sali föreläsningssal, hörsal, auditori|um -et -er. -sarja föreläsningsserie. -velvollisuus2 föreläsningsskyldighet.

lueskeleminen läsande; läsning; studerande, -la läsa2; studera; sysselsätta sig med läsning, -u läsande, studerande; (opinnot) studier.

luetella* uppräkna; (merkitä) uppteckna; (laatia luettelo) förteckna, -ma förteckning; uppräkning, lue; ttaa* låta* (upp)läsa; låta uppräkna; (kuulustella) förhöra*; — kirje toisella låta en annan läsa upp ett brev; ~ metsänsä låta räkna sin skog. -ttaja förhörare. -tta-minen förhör(ande). -ttava ks. 1 u k e a. -ttavuus2 läsbarhet; (esim. käsialan) läslig-het. -tteleminen uppräkn|ing, -ande; upp-, för|teckn|ing, -ande. luettelo förteckning (över ngt); (kirja—) katalog-en-er; (rästi—, henki—) (rest)längd -en -er; (sot.) rulla; (kalusto —) inventari|um -et -er; tehdä jst —, panna jtk —ön uppgöra (upprätta) en förteckning över ngt; förteckna (katalogisera) ngt; ottaa —on upptaga i en förteckning; införa i en katalog, -ida förteckna; katalogisera; ~ varasto inventera ett lager; ks. 1 u e t t e 1 o. -inti * förteckning; katalogisering; inventering, luetuttaa*: ~ jllk jtk låta* ngn (genom)-läsa ngt.

luffa (sieni) (ksv. Luffa) luffasvamp, luha 1. (riihen —. liiuva) log!e -en -ar 2. -t pl (kud.) slagbom, -men, -mar; skedlag; lad -et -.

luhis||taa (murskala) krossa; (hajottaa) rasera; (kukistaa) störta, -tua krossas; rasa; störta samman; (romahtaa) ramla; (kokoon) falla* (sjunka*; samman; gå om intet, -tuma ras -et -. -timiinen sammanstörtning; (kuv.) sammanbrott -et -; katastrof -en-er; (lääk.) kollaps -en.

luhta* (saraniitty) starräng-en-ar; (-niitty) sidvall -en -ar; mad -en -er. -heinä sidvallshö. -huitti (lin. Porzana porzana) småfläckig sumphöna, -kaali ks. -litukka, -kana (ent. rantakana, el. Ballus aquaticus) vat-tenrall. -litukka (Cardamine pratensis) ängskrasse -n, (-)bräsm|a -an -or, pigsärk -en. -niitty sidvall -en -ar; starräng. luhti* loft -et -. -aitta (käns.) loft(s)bod. luihlikaista skrika* till. -kata ks. luikata, luihu (kavata) lömsk; bakslug; smilande, -ileniinen lömskt beteende; smil -et. -illa handla lömskt (bakslugt); smila, -us2 inställsamhet; lömskhet; bakslughet, luikah' dus slinkande; slintning. -duttaa* låta* slinka, slinta, -taa* slinka*; slinta*, luikata* 1. (huutaa kovasti) hojta. 2. (toitottaa torvea) blåsa2 i lur; tuta.

— luisl inretki

luikauttaa * ks. 1 u i k a h d u t t a a.

luikcr irella * 1. slingra sig; åla sig; (madella) kräla; (ryömiä) krypa *; ~ pois jst slingra sig, (hiipiä) smyga sig (smita) undan ngt. 2. (juonitella) intrigera; ~ jnk suosioon innästla sig i ngns ynnest, nästla sig in hos ngn. -rus slingring; ks. -t e 1 u. -taa* ks. -r e I 1 a. -t eli ja (kuv.) krypare, intrigör, -telu slingrande; kryperi -et; intrigspel -et; (metku) knep -et -; illfundighet; (juoni) intrig -en -er. luikk||ari (veijari) skälm -en -ar. -aus hojtande; skrålande; skrål -et; tutning. -ia* (juosta) gno3, sno3, schappa, kila (tiehensä) i väg; (pois) springa bort; sticka i väg; loma av; (hiipiä) smita* (sin väg), luikku * 1. (torvi) lur -en -ar; (paimen—) vallhorn -et -; (tuli-) bössa. 2.

(uit.) ficka (i ett skilje), luiku* (jää-) kan i a -an -or; isbana; laskea —a slå (åka) kana; rutscha, -a* (luistaa) slinta*; (solua) glida*; rutscha, -minen slintande, rutschning, glidande, -rata kana, isbana, -ris laskea —a (j.) ljuga, narras, skarva, fantisera, luim||istaa, -istella stryka; (kurkkia) snegla; kisa; ~ korviaan (hev.) stryka öronen bakåt; -istella alta kulmain titta under lugg. -u: korvat —ssa (vihainen hev.) med bakåtstrukna öron; (kuv. nolona) snopen, luinen av ben; ben-; ~ nappi ks. luuna p pi:

hieno — med tunna ben. luiseva benig; knotig, -kätinen med knotiga händer.

luiska 1. (a.) (liukas) hal; (kalleva) sluttande; (sileä) glatt. 2. (s.) (kaltevuus) sluttning, dos(s)ering; (ojan, kaivannon) slänt -en -er; slänta. luiskah||dus halkning, slintning. -taa* halka; slinta*; glida, -taminen halkande, slintande, glidning.

luiskata (rakentaa, kaivaa viistoon) dos(s)era. luistaa 1. (liukua) slinta*, (solua) glida*, skrinna(*), skrida*; slira; ~ jnk käsistä slinta (glida), (mennä) gå ur händerna på ngn. 2. (kuv.) (sujua) löpa2; (kulua, edistyä) lida*; neula — nålen löper; työ — ripeästi arbetet lider raskt undan; det lider raskt undan med arbetet; opinnot -tavat nopeasti studierna går raskt undan (går undan med god fart); tarina lähti -ta-maan berättelsen tog fart, kom i gång; (keskustelu) samtalet kom i gång; se ei -ta (suju) det vill inte gå undan; anna —! låt gå! -tattaa* (harv.) få att, låta* halka; tallia ei -tata jalkaa foten halkar inte på golvet, -tavasti lekande lätt; galant, -tele-minen skridskoåkning; glid|ande, -ning. -telija skridsko låkare, -åkerska. luiste|lla glida; rutscha; (luistimilla) åka2 skridsko, -lu glidning; rutschning; skridskoåkning. (-kilpailu skridskotävling.) luisti (tkn.) slid -en -er. -kaappi slidskåp. -kivi slidtärning. luistin skridsko -n -r. -hihna skridskorem, -jää skridskois. -keli skridskoföre. -kilpailu (t) skridskotävling, -liitto skridskoförbund. -rata skridskobana, -retki skridsko-

färd. -seura skridsko|sällskap, -klubb -en -ar.

1 uis ti j! tanko (tkn.) slidstång. -vipu slid-

balans -en -er. luisto (luistaminen) glid-et; vrt. luistaa 1. luisu sluttande; olla ~ slutta; vrt. luiska, -a 1. (luistaa) glida*; slira; slinta. 2. ks. olla luisu, luiunta* slintning; glidning; rutsch|ande,

-ning. vrt. 1 u i k u a. luj|a 1. fast; (vahva) stark, (kestävä) hållbar; ~ luonne fast karaktär; pysyä ~na vara ståndaktig; (kestää) bli beståndande; pysyä ~na (~sti) päätöksessään stå fast vid sitt beslut. 2. (vakava, vankka) stadig; solid; (varma) säker. 3. (järkähtämätön) ståndaktig; (jyrkkä) bestämd; (kova) hård; (ankara) sträng; olla ~ssa sitta hårt fast; (kuv.) sitta hårt åt; voitto oli ~ssa det satt hårt åt med segern; olla -illa (tiukalla, pahoin ahdisteltuna) vara hårt ansatt, illa ute; pitää -illa (kovilla, tiukalla) pressa ngn; hålla ngn strängt; panna -ille pressa (ansätta) hårt; ottaa ~lle sitta hårt åt; ~a (~sti, adv.) hårt; vetää -emmalle (-empaan) draga till; (jännittää) spänna; ajaa ~a köra hårt.

lujal|hermoinen nervs tar k; med starka nerver. -hermoisuus2 starka nerver; nervstyrka, -juurinen rotfast.-kourainen handfast; hårdhänt. -luonteinen karaktärsfast, ståndaktig, -luonteisuus2 karaktärs |fasthet, -styrka, -otteinen med fast grepp; kraftfull, -periaatteinen principfast. -periaatteisuus2 principfasthet. -rakenteinen starkt (kraftigt, solitt) byggd; bastant, -rakenteisuus2 stark (kraftig) konstruktion, struktur, -sti fast; stadigt; starkt; bastant; säkert; ståndaktigt; (kovasti) hårt; strängt; pidellä ~ kiinni hålla sig stadigt fast vid ngt; uskoa ~ tro fullt o. fast.-tahtoinen vilje |kraf tig,-stark. -tahtoisuus2 viljestyrka, -tekoinen starkt byggd; bastant, solid, -uskoinen trosviss. -uskoisuus2 trosvisshet, luje||neminen befästning, förstärkning; stabilisering. -ntaa* göra* fast(are), hård(are); vrt. luja; (kuv.) befästa2; (vahvistaa) (förstärka2; (vakaannuttaa) stadga; ~ siteitä (kuv.) stärka banden, -ntaminen befästande; stärkande, -ntua, -ta* ks. lujittua.

luji jke*, -te* förstärkning, -ttaa* ks. 1 u-

j e n t a a; ~ ystävyyttä befästa vänskapen, -ttaja (kuv.) befästade, -ttua* bli fast (are), (hård[are], sträng[are]); vrt. luja; (kuv.) befästas2; (voimistua) stärkas2; (vakaantua) stadgas; stabiliseras. -ttuininen stabilisering; vinnande av

(större) styrka (stadga, stabilitet), -tus befästande; förstärkning. lujuu|s2 fasthet; stadga; styrka; hållbarhet; (kovuus) hårdhet; (ankaruus) stränghet; (mielen ~) ståndaktighet; (jyrkkyys) bestämdhet; (tkn.) hållfasthet; hänessä ei ole ollenkaan (hän on tyystin vailla) -ita (pontta) det finns ingen ruter i honom; han har ingen ruter i sig. -laskelma (luf.) hållfasthetsberäkning, -oppi hållfasthetslära. -raja (luj.) hållfasthetsgräns, lukai sta läsa2 (flyktigt); (silmäillä) ögna

(igenom ngt); ~ läpi ögna igenom, -su flyktig (genom)läsning; ögnande.

lu|kea* luen 1. läsa, (kuultavaksi) uppläsa; jättää muutamia sanoja -kemalla (väliin) hoppa över några ord; -ettava, -kemisen ansaitseva läsvärd; (mahdoit, lukea) läslig, läsbar; -keminen lektyr; (läksy) läxa; Kalevalaa -kiessa vid läsningen av Kalevala; ~ jnk kasvoista läsa i ngns ansikte; ~ tähdistä läsa i stjärnorna; ~ rivien välistä läsa mellan raderna; sanomalehdessä on -ettavana det står i tidningen att; ~ nautinnokseen läsa med njutning; ~ kirje jllk läsa upp ett brev för ngn. 2. ~ jhk kuuluvaksi hänföra (sisältyväksi inbegripa, inberäkna); (pitää jnak) anse; ~ tunnetuimpien joukkoon räkna (hänföra) till de mest kända; kaikki siihen -ettuna allt däri inbegripet (inberäknat; inklusive allt); ~ johtajien joukkoon räkna ngn bland ledarna. 3. ~ (laskea) räkna; ~ mittarista avläsa; ~ rahojaan räkna (över) sina pengar; hänen päivänsä ovat -etut hans dagar är räknade; ne ön -ettava tuhansissa de kan räknas i tusenden (i tusental); -ettu korkeus avläst höjd. 4. (opiskella) studera; ~ papiksi läsa på prästexamen; läsa (studera) till präst; ~ (opiskella) lakia (lainoppia) studera juridik; -kenut mies en beläst, studerad man; minulla ei ole mitään -ellavaa (ajanvietoksi) jag har ingenting att läsa (ingen lektyr). 5. katsoa jks: ~ rikokseksi räkna (anse) ngt som ett brott; ~ esteeksi (pitää esteenä) anse för jäv; ~ ansioksi tillräkna (tillskriva) ngn förtjänsten av ngt; se -ettiin hänelle ansioksi det räknades honom till förtjänst; ~ jtk jnk syyksi tillskriva (påbörda) ngn ngt; anse ngn vara skuld till ngt; — jllk hänen syntinsä tillräkna ngn hans synder. 6. hätä ei lue lakia (snl.) nöden har ingen lag.

lukema läsning; (tkn.) avläsning, -ton 1. (lukutaidoton) analfabet. 2. (laskematon) otalig; (ei luettu) oläst; (mittari) oavläst. 3. (ei opiskellut) ostuderad. 4. ~ määrä ett otal; -ttomiin i oräknelig (otalig) mängd; (äärettömiin) i oändlighet, - ttomuus2 (opiskelun puute) obelästhet; (määrättömyys) oräknelighet; otalighet.

lukejiminen läsning; räkning; vrt. 1 u k e a, luenta; (luettava) lektyr -en; loisessa -misessa (valt.) i andra läsningen, -mispäivä (mittarin) avläsningsdag. -misto läsebok; magasin -et -. -neisuus2 beläsen-, beläst|het. -nut ks. lukea; paljon ~ mycket beläst; med stor beläsenhet, -utua* räkna sig (jhk till ngt), -u tuma ton: mihinkään puolueeseen ~ hnk icke ansluten till, icke hörande till ngt parti.

lukija läsare; (millar i n) avläsare; (mtsh.) klavare. -kunta, -piiri läsekrets -en -ar. -tar läsarinna.

lukin i i lilja (ksv. HymenocaUis) daglilja, -seitti spindel I nät, -väv -en -ar.

luki i n ta * ks. -t s e m i n e n. -n verkko ks. -n s e i t t i.

lukio gymnasii nm -et -er. -aste gymnasialstadium/ -lainen gymnasist, -laisheila (j.) gymnasistflamma, -laistanssiaiset gvmna-luk lukioluokka •

sistbal. -luokka gymnasialklass, -nopettaja

g}mnasieläiare. luki ta låsa2 (kiinni igen); (sulkea) stänga2; -ttava låsbar; -tiu (igen last; -Itujen ovien takana bakom låsta (inom lyckta) dörrar. - tsematon olåst. - tseminen läsande, lukkari 1. (kirk. vanh.) klockare; (nijk. tav. kanttori) kantor; kyrkomusiker. 2. (pallopel.) uppgivare; (Suom. r.) klockare. 3. (kud.) vavstock -en -ar. -la klockargård -en -ar. -n(kapat [vanh.] ks. seur. -paikka kloc-karlön. -rakkau|s [leik. erikoinen mieltymys] klockarkärlek; tuntea -tta jlk kohtaan ha en viss klockarkärlek, vara särskilt svag för [fästad vid] ngt. -tila klockarbol -et -. -toimi klockarbefattning. -virka klockar-tjänst. - virkatalo klockarboställe.) -ukko klockarfar. --urkuri (vanh.) klockai organist; (nyk. kanttori-urkuri) kantor-organist; kyrkomusiker.

lukki * 1. (seinä hnt. Tiputa) harkrank. 2.

(yl. hämähäkki) spind|el -eln -lar. luk|ko* lås -et -; panna —ön låsa (igen); panna -on taakse låsa in; sulkeutua -on taa låsa in sig; kätkeä -on taa låsa undan; avata (päästää) -osta låsa upp; korva meni —on det slog lock för örat;

lyödä korvat —on slå lock för öronen; lyödä päätös —on (kuv.) klubbfästa; klubba fast; (ratkaista) slå fast. -inen (yhd.) med.. .lås; kaksi— med dubbla lås. -laite lås|anordning, -inrättning, -levy lås|bleck, -skylt, -naula låsspik. -neula (hakaneula) säkerhetsnål. -seppä låssmed. -utua* 1. låsa2 in sig (jhk i ngt). 2. (tkn. mennä lukkoon) gå i lås. lukollinen försedd med lås; låsförsedd. lukon||jousi låsfjäder, -kara lås | ten, -kolv. -kieli låskolv. -laatta låsjskylt, -bleck -et -. -rakenne låskonstruktion, -ripa lås |handtag, -vred. -salpa låskolv -en -ar. -sisus lås Igång -en -ar, -mekanism -en -er. luksi, lux (val. rnetrikynttilä) lux. luksu||ttaa* (koira) gläfsa, -tus gläfs -et. lu|ku* 1. (lukeminen) läsning. 2. pl -vut (opinnot) studier. 3. (mat.) tal -et -; (—määrä) antal; -vultaan till antalet; (kiel.) numerus. 4. (kirjan) — kapit|el -let -; (oppikirj.) lektion; (talousarvio) kapitel. 5. (tili) konto -t; hoilaa jnk —un (tiliin) sköta om ngt för ngns räkning; kenen —un (tiliin) työ tehdään? för vems räkning utförs arbetet? 6. ottaa —un (huomioon) taga med i (be)räkningen; räkna med, med-, inbe|räkna; taga i betraktande; fästa avseende vid, beakta; (toivoa, odottaa saavansa) räkna (på) med ngt; pitää —a jst hålla räkning, reda på ngt; ei hän siitä (juuri) —a pidä han bryr sig inte (just) om det, han räknar inte mycket på det, frågar inte mycket efter det; jos ei (jollei) oteta tätä —un (huomioon) om man bortser härifrån (inte beaktar detta); tätä —un ottamalta oavsett (frånsett) detta; detta oberäknat, (paitsi) utom detta, (tämä poikkeuksena) med undantag härav; detta undantaget; jättää —un ottamatta lämna ur räkningen; inte medräkna; undantaga; harvoja poikkeuksia —un ottamalta med få undantag; pä få undantag när. 7» (aik.): uusi (vanha) luku (ajanlasku) nya (gamla)

stilen; helmikuun 2. päivä vanhaa (uutta) —a den andra februari efter gamla (nya) stilen. 8. (nrk.) räkning; ottaa — ta räkning, luku|laika lästid; (opinto-) studietid, -aine (koul.) läsärnne, undervisningsämne, -draama läsdrama. -halu läs|håg, -lust, (kova —) läshunger. -haluinen begiven på läsning, läshungrig. -harjoitus läsövning. -harrastus intresse för läsning, -huone läsesal; läsrum; (yksit.) studierum, studerkammare, -inen (yhd.): harva— fåtalig, -intoinen ivrig att läsa; läshungrig, -isa talrik; -isissä tapauksissa i talrika (i ett flertal) fall. (-inmin mer talrikt; talrikare, -mpi talrikare; överlägsen i antal, -sti talrikt; i stort antal; ~ koolla talrikt församlad[e].) -isimmin talrikast.-isuus2 talrikhet; (paljous) frekvens-en. lukujärjestelmä talsystem, -järjestys (koul. ym.) läsordning, -kaava läsplan -en -er. -kammio studerkammare, -kappale läsestycke.

lukukausi termin -en -er; syys— hösttermin, -maksu terminsavgift, -todistus terminsbetyg. -ttain varje termin; terminligen, terminvis. -ttainen terminlig; varje termin återkommande, luku |kerho läsecirkel. -kiihko läsvurm. -kinkerit ks. lukuset, -kirja läsebok; lärobok. -lamppu läslampa. -lasit pl läsglasögon. -merkki talbeteckning; bokmärke, -mies (j.) läskarl, -määrä antal -et -; (mies—) numerär -en; —Itään numerärt; till antalet, -määräinen numerär, -määräisesti numerärt; i fråga om antal, -nuoriso den läsande ungdomen, -nuotti (j. leik.) läston. -näytelmä ks. -d r a a m a. -piiri läsekrets, -päivä läsdag, -pää: hänellä on erinomainen — han har ett utmärkt läshuvud. -pöytä läsbord. -sali läsesal, -sana (kiel. ent. laskusana) räkneord, -set pl (kylänluvut) hus-, läs I förhör -et. -seura läse|-förening, -cirkel.-suunnitelma läs-, (tunti—) lektions I plan. -taidoton icke läskunnig; luku- ja kirjoitus— analfabet, -taito läskunnighet. -taitoinen läskunnig. -tapa läsart. -tie: lähteä (antautua) —lie gå läsvä-gen; börja studera, -toukka (leik.) bokmal -en -ar; plugghäst; läsvurm -en -ar. -tunti lektion, -tupa läsestuga, lukuun ottamatta ks. luku. luku| vauh|ti: olla -(lissa (päästä —in) vara (komma) i lästagen. -virhe läsfel, felläsning. -vuosi läsår, -yhdistys ks. -seura, lume (harha); (er. silmäin—) vilseledande (bedräglig, skenfager) framställning; blå dunster; bländverk -et-; (kaunistelu) skönmålning.

lumen||ajo snö |körning, p -ajot -körslor, -kaatopaikka snö|stjälpnings-, -tippnings|-plats; snötipp. -luoja snöskottare. -luonti snöskottning, -lähtö snösmältning, (-aika snösmältningstiden.) -murto (mtsh.) snöbrott. -painama (m. snötung, -paksuus, -paljous snö I täcke, -mängd, -tillgång, -rikedom. -raja ks. 1 u m i r a j a. -sekainen snöblandad; -sekaiset rakeet snö hagel; — sade snöblandat regn. -sulaminen ks. -lähtö, -sulatus snösmältning, (-koje snösmältningsapparat.) -1 uli o (er. mtsh.) snö-

härjning, -tulo snöfall -et -; nederbörd -en.

lume |j ta täcka (skydda) med snö mot frost, -ton snölös; (paljas) bar.-ttomuus2 snölös-het. -ttua*, -utua* bli

snöig; (peittyä lumeen) bli in-, igen-, över|snöad. lum|i2 snö -n; -en peittämä snö|(be)täckt, -höljd; ryvettyä -een bli nedsnöad; peittyä -een bli in-, igen-, över|snöad; olla -en peitossa vara översnöad (täckt av snö); (nyt) sataa lunta det snöar; det faller snö; olla -essa (luminen) vara snöig (nedsnöad); vara täckt av snö; (lumen peitossa) vara insnöad; -en lähdettyä efter snösmältningen; lunta ön runsaasti (riittävästi) (kovin vähän, niukalti) snö tillgången är god (dålig), lumi| aava, -aavikko snö|vidd, -fält. -aita (raut., tr.) snö|skärm -en -ar, -staket -et. -alppi snö alp.-asu snö|skrud. -aura snöplog, (-juna snöplogståg. -nmiehistö snöplogslag; —n päällysmies [Ruots.J snöfogde.) -este snöhinder, -hahtuva ks. -hiutale, -hanki snödriva; skare; vrt. -k i n o s. -hattara snömoln. -hiude, -hiutale snöflinga, -hohtoinen snöglänsande. -home snömögel, -huippu snöhölj d topp. (-inen med snöhölj d topp.) --ilmasto snöklimat, -jäkälä (ksv. Cetraria nivat is) snölav. - jälki snöspär. - jänis (lavallinen jänis) nordisk, skogs|hare. -kaapu snökåpa; vrt. -puku. -keli snö före. -kello (ksv. Galanthus) snödroppe; vrt. -pisara. -kenkä (er. intiaan.) snösko. -kenttä snöfält, -ketju(t) (aut.) snö kedja, -kide snökristall; (-hiude) snöflinga; (-lähti) snöstjärna, -kiitäjä (aut.) snövessla. -kinos snödriva, -kirppu (hnt. Entomobrya nivalis) snöloppa.

lumikko * (el. Musiela nivalis) småvessla. lumijkohva snöskorpa, skare, -korento (hnt.) snöslända. -kukka snöblomma, -laikka snöfläck. -lakinen med snö |betäckt, -hölj t krön. -lapio sn ö| skyffel, -spade, -linko snöslunga, -linna (Ips. leik.) snölastning, -lyhty (lumipalloista) snö lykta, -maisema snölandskap, -maja snöhydda; (eskim.) igloo. -marjapensas " (ksv. Symphoricarpus) snö bärs buske, -mies snöman. -mittari (koivu—pr h. Operophthera) snö-, björkfrost|mätaren. -myrsky snöstorm, -määrä snö|massa, -mängd, -nanssi luminans. -nen snöig; snö-; (runsas—) snörik; olla -silla leka snöbollskrig; kasta snöboll, -nietos snödriva, luminisenssi (fys.) luminiscens, lumi; paakku snö klump, -pallo snöboll, -peite snötäcke, -pei t teinen snö(be)täckt, snö-höljd, snöklädd, -pilvi snömoln, -pisara (ksv. Leucojum) snö klo ek a. -puku 1. (luon.) snö|skrud, -täcke. 2. (sot.) snödräkt, -purku 1. ks. -pyry. 2. (harv.) ks. -kinos, -pyry snöyra; ks. pyry (rad.), -råe (rntr. hernelumi) trindsnö, -raja snögräns, -reki snösläde; ks. -aura. -räntä snö [slagg, -slask; sataa -ä det snögloppar. -räntäilma snö-gloppigt väder, -sade snöfall -et -. -silla ks. 1 u in inen. -sohjo, -sohju snö | sörj a, -slask, -modd. -sohj uinen snö|slaskig, -moddig. -so-kea snöblind, -sokeus2 snöblindhet, -sota (Ips.) snöbollskrig; —silla ks. luminen, -suojus snö I skärm, - skydd; katettu — snögalle-

ri. -suus2 snörikedom -en. -sää snöväder, -säärys snödamask. -talvi snövinter; snörik vinter, -tanner snöfält, -tiedotus (rad.) snörapport, -ttaa bombardera ngn med, kasta snö (bollar) på ngn. -tuho ks. 1 u-m ent u li o. -tuhoalue (mtsh.) snöskade-onirâde. -tuisku yrväd[er -ret -; snöyra. - tunneli snö tunnel. - tunturi snöfjäll. - tähti snöstjärna, -ukko snögubbe, -usva snötjocka. -vaippa snötäcke, - valkea, -valkoinen snövit. - valli snövall. -vaurio (mtsh.) snö(tryck)skada. -verho snötäcke, -vesi snö-, smält|vatten. -vikainen (mtsh.) snö-skadad; skadad av snötryck, -vuori snöberg; (-alppi) snöalp -en -er. -vyöry snöskred, (alp.) lavin -en -er. lum I me * 1. (ksv. Nymphaea) näckros -en -or. 2. korvat ovat -peessa (lumpeuksissa, lukossa) det har slagit lock för öronen; korva meni -pee(see) n (lukkoon) det slog lock för örat. lumo ks. pl lumo t. -aminen förtrollande; tjusande; bedårande; ks. -t a. -öja tjusare; förtrollare. (-tar förtrollerska; tjuserska.) -t pl förtrollning; tjuskraft -en; olta jnk —issa vara bedårad (fascinerad) av ngt; olla Lapin —issa vara lapplandsbiten; pitää jtk —issaan hålla ngn fången; fascinera ngn; joutua jnk —ihin bli förtrollad (fascinerad av, betageni) ngt, ngn; päästä(ä) -ista lösa(s) ur förtrollningen; vrt. lumous, lumo I ta förtrolla; tjusa; (hurmata) bedåra; betaga*, hänrycka2; (tar., taik.) bergtaga*; (ihastuttaa) förtjusa; (hämätä) förvilla, förbrylla; (riivata) förhäxa, (sokaista) förblinda; (häikäistä) blända; besticka*; -ava förtrollande; trolsk, magisk; (ihana) (för)tjusande, bedårande; bestickande; ~ jltk silmät förblinda ngn; (leik.) slå blå dunster i ögonen på ngn; -itu förtrollad jne. -us förtrollning, tjusning; joutua -uksiin bli förtrollad, förhäxad, bergtagen (bländad, fascinerad), (-piiri trollkrets, -voima charm -en, troll [kraft, -makt; tjuskraft.) -utua* bli förtrollad, tjusad, bedårad, förtjust, förhäxad, fascinerad; förtrollas, (för)tjusas; bedåras; bli bergtagen; förvillas, förhäxas; fascineras, lumpeen; kukka näckros -en -or. -lehti näckrosblad, lumpeuksissa ks. lumme 2. lumpio (an. polvi—) knäskål -en -ar. lumppu (tav. pl lumput) lump -en. -kasa lumphög. -kauppa lump | affär, -handel, -kauppias lumphandlare, -lanka lump garn. -paali lumpbal. -paperi lumppapper, -ri lump (samlare, / -samlerska. -villa lumpull, slioddy -n.

lumpun I keräys lumpinsamling. -kerääjä

lump|samlare, / -samlerska. lunas||taa 1. lösa2; (pois) lösa2 ut; friköpa; (itselleen) inlösa2; (ostaa) köpa2; tillösa2 (sig); ~ pantti (nsa) lösa ut sin pant; ~ jnk lukuun inlösa för ngns räkning; — irli (pois) lösa ut; ilmoittaa (tarjota) -tetta-vaksi uppsäga (hembjuda) till inlösen; ~ (malka-, pääsy) lippu köpa (tillösa sig) biljett; ~ itsensä vapaaksi (hist.) köpa sig fri; — sukuun (hist.) börda; lösa i börd. 2. (usk.) återlösa2, (vapahtaa) förlossa,

frälsa, -taja 1. som (in-, ut)löser. 2. (usk.) återlösare, förlossare, -tamaton oinlöst; outlöst; icke återlöst; (liikkeessä oleva) ute-löpande. -taminen inlösande, inlösning; utlösande; ks. -taa. -tamis(oikeus8 rätt till inlösen. -velvollisuus2 inlösningsplikt.) - tin (en) lösen. - tuksentarve (usk.) behov av återlösning; frälsningsbehov. -tusl. lösning; inlösning; utlösning; (en) inlösen; (osto) köp -et -; (maksu) (en) lösen; —ta vastaan mot lösen. 2. (usk.) återlösning, förlossning, frälsning. (-hinta löseskilling. -maksu [en] lösen, -määrä lösesumma, -oikeus2 rätt till inlösen, lösningsrätt, -oppi [usk.] soteriologi. -raha löseskilling. - tarjous hembud -et -. -tarjous-velvollisuus2 hembudsplikt. - työ [usk.] åter-lösningsverk.)

lundilainen teologia lundensisk teologi.

lunnfas -aal (en) lösen, -raha löse(penning, -skilling.

lunni (el. Fralercula) lunnefågjel -eln -lar.

lunt|!ata* (j. koul.) fuska, begå underslev; (Suom.r.) lunta, -ti(lappu) (Suom.r.) lunt-Japp -en -ar.

lunttu* 1. (halv. löntys) lunsa. 2. (sot. hist. tykin—) lunta.

luntustaa: kävellä — (halv.) lufsa; lunka.

luo (luokse) till; tulla jnk — komma till ngn, (lähestyä) närma sig ngn.

luo|da luon 1. skapa; (tuottaa) alstra; hän ön kuin -tu siihen (siksi) han är som skapad för det (som klippt o. skuren därtill); -tu (olento) skapad varelse; ~ järjestelmä skapa (uppgöra) ett system; -va työ skapande (produktivt, uppbyggande) arbete; -va taide skapande konst; oikeutta -va rätts-skapande (konstitutiv). 2. (suunnata) rikta; (heittää) kasta; ~ katseensa jhk rikta sin blick mot ngt; ~ valoa jhk sprida ljus (kasta [nytt] ljus) över ngt; ~ valonsa kasta sitt sken; puu Juo varjonsa maahan trädet kastar sin skugga på marken; — katsaus kasta en blick på ngt; syytetty loi kysyviä katseita yleisöön den anklagade kastade frågande blickar på publiken; ~ katseensa alas (maahan) slå ned ögonen; sänka blicken; silmät maahan -luina med blicken sänkt. 3. (poistaa, heittää pois) avkasta; järvi on jo -nut jääpeitteensä sjön har redan avkastat sitt istäcke; ~ päällään kasta av, (kuv.) avskudda (sig); befria sig från; ~ ies niskoiltaan avskudda sig oket; käärme luo nahkansa ormen ömsar skinn; ormen fäller skinnet; lintu luo höyhenensä fågeln ruggar. 4. ~ (lapioida) skotta; kasta upp; ~ valli kasta upp en vall; ~ (kaivaa) hauta kasta upp en grav; ~ läjä kasta upp en hög (av ngt); ~ hauta umpeen skotta igen (fylla igen) en grav. 5. (valaa, antaa): — eloa kertomukseen ingjuta liv i berättelsen; ge liv åt berättelsen; ~ kuva jst ge en bild av (föreställning om) ngt; (esittää) ge en framställning av ngt; (kertoa) skildra ngt. 6. (eril. käyttöä): — kangasta (kud.) varpa (ränna) en väv; ~ auki silmänsä slå upp ögonen; hän loihe lausumaan (leik., juhl.) han tog till orda; hän ei sanonut -tua sanaa han sade inte ett ord, ett knyst; han mol-teg.

luodat|a* (mer.) loda; pejla (djupet); -en lähestyä rannikkoa loda sig fram mot kusten, luo I de* 1. (ilrns.) nordväst; tuuli on -teessä det är nordvästlig vind; vinden blåser från nordväst. 2. (pakovesi) ebb -en. -aika ebb-tid. -tuuli nordvästlig vind. -vesi ebb -en. luodikko* studsare; kulgevär -et -; lodbössa, luod in I i kan tama ks. p y s s y n k a n t a m a.

-kestävä skottsäker. -reikä kulhål, luoja skapare; L—n kiitos! Gud ske lov! luoka|lllejäänti (koul.) kvar | sitteri, -sittning (i klass), -ltapääsy uppflyttning (från klass, till högre klass), -n päiväkirja klass|-journal, -bok. -nvalvoja (koul.) klassföreståndare. -ton klasslös. luoki||tella* klassificera, -telma klassifikation. -ttaa* ks. -t e 11 a. -ttain

klassvis, -ttamaton oklassificerad, -ttaminen klassificering, klassificerande, -ttelu ks. -t u s. -ttua* klassificeras, -tus klassificering, -kation.

1. luokka* (valjaissa) ks. 1 u o k k i.

2. luok|ka * (sääty—, laatu—, ryhmä ym.; koul.) klass -en -er; (osasto) kategori -n -er; -an esimies klassföreståndare; -an päiväkirja klassbok; jakaa -kiin indela i klasser (kategorier); (luokittaa) klassificera, gruppera.

luokka||-arpajaiset klasslotteri, -diktatuuri (valt.) klassdiktatur, -eduskunta, -edustus klassrepresentation, -elin klassorgan, »ennakkoluulo klassfördom. -ero(av[ais]uus2) klasskillnad, -erotus klasskillnad, -etu klassintresse, -etuoikeus2 klassprivilegium, -harrastus klassintresse, -henki klassanda. -herruus2 klassherravälde, -huone (koul.) klassrum, -inen (yhd.) med... klass(er); -klassig; ensi— förstklassig; prima (tpm.); täysi— med fullt antal klasser; fullständig; viisi— med fem klasser; femklassig; tois — andra klassens (gen.); sekunda (tpm.). -itsekkyys2 klassegoism, -jako klassindelning. -kahleet pl klassfjättrar. -kokous klassmöte, -kumppani ks. -t o v e r i. -kuva (koul.) klassfotografi, -lainen (yhd.) -klassist; vrt. -t o v e r i; viides— femteklassist. -laki klasslag. -lakki klassmössa, -lukeminen ks. -o p e t u s. -merkki klassmärke, -oikeudet pl klassprivilegier. -opettaja (koul.) klasslärare; ks. yleis-, -opetus klass I undervisning, -läsning, -puolue klassparti. -pyyteet klassintressen, -rajat pl klass|gränser, -skrankor, -rapsut (koul.) klassmörj. -sorto klassförtryck, -taistelu klasskamp, -tietoinen klassmedveten, «tietoisuus2 klassmedvetande, -enhet, -toveri klasskamrat, -toverukset: he ovat — de är klasskamrater, -tunne klasskänsla. - tunnus klass I paroll, -lösen, - vaisto klassinstinkt, -valta klassvälde, -vastakohta klassmot|-sats, -sättning, -viha klasshat. -yhteiskunta klassamhälle, -yhteisyys2 klassgemenskap. -ylpeys2 klasstolthet. luokki* (vemmel [valjaissa]) (Suom. r.) loka;

krumträ. -puu ämne -t -n till loka; lokämne. luoko* (mv. heinä—) (hö)sträng -en -ar. luokse ks. luo; ~si, —en till mig, dig,

sig. -pääsemättömyys2 otillgänglighet, oåtkomlighet. -pääsemätön otillgänglig, oåtkomlig. -päästävä (lätt-, svår) tillgänglig;hioksepaäsy -

åtkomlig, -pääsy till|träde, -gång; helppo — ! lätt att komma åt. luola (kallio-) grotta; (kolo) håla; (ison el. pesä —) kula; gryt -et -. -ihminen (muin.) grottmänniska, -karhu (muin. el. Ursus spelaeus) grottbjörn. luoma 1. ks. luomus. 2. (an. luomi) födelsemärke. 3. (mrt.; puro, joen [haaran] lisäjoki) bäck -en-ar; rännil-en-ar.-kunta skapelse, -puut pl (kud.) bobin |ställning, -ram -en -ar: varp|a -an -or; skärkrona; vrt. loinpuut. -tauti (el.lääk.) kastning, kastsjuka, luomi 1. (silmä—) ögonlock -et -. 2. (ihossa)

födelsemärke -t -n; vrt. luoma 2. luomi inen: maailman— skapelse(n); vrt. luonti; -sen henki skaparanda; maailman -sesta asti sedan världens skapelse, luomis|jhistoria skapelsehistoria, -ilo skaparglädje. -into skaparlust, -intoinen besjälad (full) av skaparlust -kausi skapelse |-skede -t -n, -period; (taid). skapande period, -kertomus (maailman) skapelse|-historia, -berättelse, -kyky skapande förmåga; skapar-, alstrings |förmåga. -kykyinen med skaparförmåga; alstringsduglig. -päivä skapelsedag, -raamattu (en) genesis, -sana skaparord. -suunnitelma skapelseplan. -taru skapelsemyt. -tauti (el.lääk.) ks. 1 u o-m a t a u t i. -työ skapelse|arbete, -verk; skapar|gärning, -verk. -vietti skapardrift, -voima skaparkraft, -voimainen med skaparkraft; skaparkraftig. luomus skapat ting; skapelse -n -r; kreation;

(teos) verk. luona? jnk — hos ngn; (lähellä) nära (när) ngn, ngt; (vieressä) invid ngn, ngt. -käynti uppvaktning; (vierailu) besök -et luon|ne* karaktär -en -er; (mielenlaatu) sinnelag -et; lynne -t -n; kynne -t -n; naturell -en -er; skaplynne; (laatu) natur -en -er; art -en -er; vrt. luonto; (olla) -teeltaan hyvä (ha) en god karaktär; (vara) godlynt, godartad; voimakas — en stark karaktär, -hdinta* karakterisering, -htia* ge* en karakteristik (av ngt); känneteckna; karakterisera (ngt), -htimistaito karakteriseringsförmåga, -kuva karaktärs|bild, -teckning; karakteristik. -naamio (teat.) karaktärsmask, -näytelmä karaktärsdrama, -näyttelijä karaktärsskådespelare. (-tär karaktärsskådespelerska.) -osa karaktärsroll, -tutkielma karaktärsstudie. -tyyppi karaktärstyp, luonni||kas -kkaan (j.) skaplig; (onnistunut) lyckad; (puku) välsittande. -kkuus2 skaplighet; lämplighet, luonnis||taa, -tua (prs.)

lyckas; jtk -taa hy-vin (j.) ngn lyckas väl; det går någon väl i händer; jk -luu hyvin ngt slår väl ut (artar sig väl, bra), luonnolli||nen naturlig; (luontoa kuvast.) naturenlig; (luonteva) okonstlad; — henkilö (Iak.) naturlig person; -set tarpeet naturbehov, kroppsliga behov; (itsestään selvä) själv|klar, -fallen; -sta kokoa i naturlig storlek. -sesti naturligtvis); vrt. tietysti, t i e t e n k i n. -suus2 naturlighet, luonnon||antimet pl naturens håvor, -elämä livet i naturen; (luonnonmukainen —) natur-

! enligt liv; naturliv, -esine naturföremål; pl —et na tura li er. (-kokoelma naturalie-samling.) -este naturhinder, -filosofi naturfilosof. -filosofia naturfilosofi, -hartsi naturharts. -henki naturdemon, -historia naturhistoria. -historiallinen naturhistorisk, -hunaja naturhonung. -ihailija naturentusiast. -ihailu naturentusiasm, -ihana naturskön; (sijainnillaan) naturskönt belägen. -ihanuus2 naturskönhet, -ihme (ett) naturens under(verk); naturunder, -ihminen naturmänniska. -ilmiö naturföreteelse, -fenomen, -järjestys naturens ordning, -jää naturis. -kaasu naturgas, -kaipuu längtan till naturen, -kansa naturfolk, -kasvi ks. -varainen, -kauneus2 naturskönhet, -kaunis ks. -ihana, -kihara naturlockig; —t naturliga lockar, -kirja naturens bok; (kuv.) ks. 1 u o n t o. -kivi(nen) (av) natursten, -kuitu naturfiber, -kumi naturgummi, -kuva natursceneri -et -er. -kuvaaja naturskildrare, -kuvaus natur|skildring, -beskrivning, -kyl-vö (er. mtsh.) själv-, natur|sådd. -laatu 1. (mnt.) naturbeskaffenhet. 2. (hnk.) ks. luonteen-, m i e 1 e n|l a a t u. -lahja(t) (tav. pl); (taipumus) medfött, (natur)lanlag -et -. -laki naturlag, -lapsi naturbarn, -lau-laja 1. (mus.) (oskolad) natursångare. 2. (run.) natur|skald, -lyriker, -lyriikka naturlyrik. -lyyrikko ks. -1 a u 1 a j a 2. -lääkäri naturläkare; vrt. -parantaja, -mehu natursaft. -maakunta naturprovins, -metsikkö naturbestånd, -metsä naturskog. -muistomerkki naturminne(smärke). -mukainen natur|enlig, -trogen; ~ elämä naturligt liv; naturliv, -mukaisesti i enlighet med naturen; natur|enligt, -troget, -mukaisuus2 natur I enlighet, -trohet, -mullistus (iso) naturjkatastrof, -revolution, -muodostuma natur|bildning, -formation, -myytti naturmyt. -niitty naturlig äng. luonnonnähtävyys2 natursevärdhet, -näkemys sätt att se på naturen; naturvision. -oikeus2 ks. 1 u o n t a i s o i k e u s. -oikku en naturens nyck. -olot (-olosuhteet) pl naturförhållanden, -omainen naturlig; vrt. -mukainen, -oppi na tur |lara, -kunnighet. -pakko natur-, absolut nödvändighet. -palvoja naturdyrkare, -palvonta naturdyrkan, -parannus naturläkemetod; naturläkekonst -en. -parantaja naturläkare, -puisto naturpark. -raikas naturfrisk. - raikkaus2 naturfriskhet, -rakkaus2 kärlek till naturen, -rikkaus2 ks. -var a(t). -runo naturdikt, -runoilija naturdiktare, -runous2 natur|diktning, -poesi, -satama naturhamn. -siemennys (er. mtsh.) ks. -kylvö, -silkki natur|siden, -silke, -suhteet pl naturförhållanden. -suojelu naturskydd, (-alue naturskyddsområde. -laki * naturskyddslag, -nvalvoja naturskyddsinspektör.) -taimi självsådd planta, -taju(nta) natur|sinne, -känsla, -taloudellinen naturahushållnings-. -talous2 naturahushållning, -tarkka natur-trogen. -tiede naturvetenskap, -tieteellinen naturvetenskaplig, -tieteiden kandidaatti (Lu K) kandidat i naturvetenskaper (nat. kand.), -tieteilijä naturforskare, -vetare. -tieto naturkunnighet, -tila

naturtillstånd, -tilainen som befinner sig i naturtillstånd; vild. - tunne natur |känsla, -sinne. - tunnelma naturstämning. - tuntemus natur I kunskap, -kännedom, -tuntija (s.) kännare av naturen; naturvetare; (a.) naturkunnig. -tuore ks. -raikas. - tuote natur I produkt, -alster, -tutkija naturforskare. -tutkimus naturforskning, -uskonto naturreligion, -vaisto (naturlig) instinkt -en -er. -varainen (ksv., el.) vild; i fritt, na tur| tillstånd levande, förekommande; ouppodlad, -varaisuus2 vildhet; ks. ed. -vara(t) (tav. pl) natur|rikedom(ar), -skatter, -tillgångar, -vastainen naturvidrig; pervers, -vietti naturdrift; instinkt -en -er. -viini naturvin. -vika medfött, na tur| fel. -voi natursmör. -voima na tur| kraft, -makt. -voimainen (välitön; kuv.) spontan; otäm(j)d; obändig, -voimaisuus2 spontanitet; ks. ed. -välttämättömyys2 ks. -pakko, -väri naturfärg. - väärä kr u m vuxen. - ystävä vän av naturen; naturvän, - ääni naturljud. -ääninen (kiel. onomatopo[i [eettinen) ljud-härmande; onomatopoetisk. luonno s utkast -et - (jnk, jhk till ngt); (taid.) skiss -en -er; (suunnitelma) plan -en -er; olla (olemassa) -ksena föreligga i utkast; tehdä -ksia göra utkast; skissera, -kirja skissbok, -lehtiö skissblock, -piirustus skissritning. -taa skissera (upp); uppskissera; (luonnehtia) karakterisera, -tella ks. ed. -telma skiss; utkast; karakteristik, -telu ks. ed.;

karaktärsteckning, -tus (upp)skissering. luonno | tar (myt.) naturens gudinna; nymf -en -er. -ton onaturlig; (teennäinen) (för)-konstlad; (säännötön) abnorm, -ttomasti onaturligt; (för)konstlat; abnormt, -tto-muus2 onaturlighet; onatur -en; förkonstling; abnormitet, luonnuttaa* (mukauttaa uusiin olosuhteisiin) acklimatisera, luontai||nen naturlig; (synnynnäinen) medfödd; (ominainen) karakteristisk (jllk för ngt); -set taipumukset naturliga (medfödda) anlag; naturanlag; (hnk. jolla luont. taip.) naturbegåvning; ~ vaisto medfödd, naturinstinkt; ~ harveneminen (mtsh.) självgallring. -s(etu ym., ks. luontoisetu jne. -järjestelmä [biol.] naturligt system, »oikeudellinen naturrättslig, -oikeus2 naturrätt.) luonteellinen karakteristisk. luonteenjjheikkous2 karaktärs|svaghet, -fel, -lyte. -ilmaisu karaktärsyttring, -kehitys karaktärs I utveckling, -daning. -kuvaaja karaktärs |skildrare, -tecknare, -kuvaus karaktärs I skildring, -teckning, -laatu temperament -et -; lvnne -t; skaplynne -t; karaktärsläggning; mentalitet, -lujuus2 karaktärs |fasthet, -styrka. - muotoutuminen karaktärs I utformning, -daning, -omainen karakteristisk; (ominainen) säregen; (tyypillinen) typisk; (kuvaava) betecknande. -omaisuus2 det karakteristiska (typiska) (i ngt). -ominaisuus2 karaktärsegenskap, -egenhet, -drag. -piirre karaktärsdrag, -sävy ks. -laatu, -tulkinta k a r a k tä r s t o 1 k ni ng. - vika karaktärs|fel, -lyte. luontee|jton karaktärslös, -ttomuus2 karaktärslöshet.

luonteikas -kkaan karakteristisk; träffande, levande, -nen: jnk ~ som har karaktären av ngt. -staa (tav. luonnehtia) karakterisera.

luontev||a naturlig; (teeskentelemätön) okonstlad; (vapaa) otvungen, ledig, -uus2 naturlighet; otvungenhet, luonti *: (silmän ~) ögonkast-et-; (lumen ~)

skottning; vrt. luominen, luon I to* natur -en -er; (laatu) art -en -er; (mielenlaatu) naturell -en -er; -nos s a (tavarana) in natura; se käy -notte (panee vastaan) det bjuder emot; asian ~on katsoen (läh.) det ligger i sakens natur, att; -nostaan av naturen; -nostaan lankeava självfallen. Yhd. ks. luonto-, luonno n-, -emo moder naturen, luontoinen (yhd.) -beskaffad; (-lainen) -artad; sen ~ så beskaffad; av sådan beskaffenhet (art); hyvä~ (käytöks.) välartad; (mielelt.) godsint, god. luontoisetu naturaförmån, -jako delning in natura, -korvaus ersättning in natura, -maksu naturabetalning, -oikeudellinen naturrättslig. -oikeus2 naturrätt. -palautus naturarestitution. -palkka natura|lön, -avlöning; lön in natura, -parantola natursanatorium. -suoritus naturaprestation, -taloudellinen naturahushållnings-, -talous2 naturahushållning. -tuotto naturaavkastning. -velka skuld in natura, - vero natura |-skatt, -avgäld. luon to i kappale (vanh.) kreatur-et-; (olento) (skapad) varelse, -peräinen (synnynnäinen) medfödd; (luonnonmukainen) naturlig, luontu|ja* arta sig; (soveltua) lämpa sig; (mukautua) anpassa sig (jhk efter ngt); (luonnistua) lyckas, -mus (luonnonlahjat, taipumukset) (natur)anlag. luopio avfälling; överlöpare; (usk.) renegat -en -er.

luopu|a* luovun 1. jst (antaa, jättää pois jtk) avstå* (ngt, från ngt); avträda* (ngt).

2. (luovuttaa) ge* ifrån sig (ngt); (heittää irti) kasta loss (jst från ngt); (lakata) upphöra* (med ngt); ~ oikeudestaan avstå från sin rätt; avstå sin rätt (jnk hyväksi till [förmån för] ngn); ~ aikeestaan avstå från sin plan; uppge sin plan; ge tappt.

3. ~ (erota) virastaan avgå från (lämna) sin tjänst; träda tillbaka; nedlägga sitt ämbete; ~ edustajantoimestaan nedlägga sitt mandat; — yhtiöstä utträda ur (lämna) ett bolag; ~ uskostaan avfalla från sin tro; ~ vanhoista tavoistaan överge (frångå, lämna) sina gamla vanor; ~ perinnöstä avstå från ett arv; en luovu päätöksestäni jag frångår inte mitt beslut; (pysyn päätöksessäni) jag fasthåller vid (vidblir) mitt beslut; tämä saattoi heidät -maan kuninkaastaan detta fick dem att avfalla från sin konung; ~ toivostaan uppge hoppet; ~ tehtävästä avsäga sig ett uppdrag; ~ hallituksesta avsäga sig regeringen; (erota) demissionera; (hallitsija) -u abdikerar (jnk hyväksi till förmån för ngn); ~ mielipiteestään frångå sin åsikt; ~ kannastaan uppge sin ståndpunkt; ~ asemistaan (sot.) uppge sina positioner; lämna

(överge) sina ställningar; siitä kannasta on jo luovuttu det är en övervunnen ståndpunkt; ~ asiasta lämna (uppge,

nedlägga) en sak; ~ ihanteestaan svika sitt ideal; ~ ystävästään överge (svika) sin vän; — puolueesta överge (lämna, svika) ett parti; (erota) utträda ur ett parti; ~ jnk hallinnasta avträda besittningen av ngt; luovu pois minusta! vik hädan från mig! ~ (lakata) kuulustelemasta lämna förhöret därhän; (enempää kuulust.) avstå från vidare förhör; ~ oikealta tieltä avvika från den rätta vägen; ~ taistelusta uppge striden; ~ kilpailusta (urh. ym.) utgå ur en tävling; avbryta (en tävling); ge upp; (~ kesken) icke fullfölja en tävling; (kaup.) avstå från konkurrens; ~ oikeudestaan (luovuttaa) avstå (från) sin rätt(ighet); ~ jtk ajattelemasta uppge tanken på ngt; upphöra att tänka på ngt; ~ vaatimasta jtk avstå från (avsäga sig kravet på) ngt; ~ leikistä upphöra med leken, (kuv. vetäytyä pois) draga sig ur spelet; ~ kanteestaan (Iak.) nedlägga sin talan; ~ syytteestä avstå från (frångå) ett åtal; ~ äänestämästä nedlägga sin röst; ~ kaikista vaatimuksistaan jnk suhteen avsäga sig alla anspråk på ngt. 4. väri -u (lähtee) jstk färgen går ur (bleks); ngt fäller färgen, blir urblekt.

luopum||aton (eroamaton) oskiljaktig, -inen avstående; avgång -en; tillbakaträdande; utträd(and)e, avfall; övergivande; avsägelse; frångående; avvikande; lämnande; uppgivande; nedläggande; upphörande; kruunusta ~ abdikation; tronavsägelse; vrt. luopua, -iskirja, -issopimus avsägelse | handling, -kontrakt, -us (uskosta) avfall -et -; (kieltäytyminen) avsägelse; (karkaaminen) överlöpning.

luostari klost|er -ret -; mennä ~in (munkiksi) gå i kloster, (nunnaksi m.) taga doket.-elämä klosterliv, -holvi (rak.) klostervalv. »kammio klostercell, -kirkko klosterkyrka, »koulu klosterskola, -kunta kloster| samfund -et -, -orden, -kuuliaisuus2 klosterlydnad, -laitos klosterväsen(det). -liitto kongregation. -lupaus klosterlöfte, -mainen klosterlik, -neitsyt nunna. -n(esimies klosterföreståndare; abbot -en -ar; prior -n -er. -kirjasto klosterbibliotek, -muuri klostermur. -piha klostergård. -raunio[t] klosterruin[er].) -sisar klostersyster, -sääntö klosterregel, -veli klosterbroder, -yhdyskunta kloster-samfund.

luota (poslp.): jnk ~ (i)från ngt, ngn; (läheisyydestä) från närheten av ngt, ngn; työntää (torjua) ~an skjuta ifrån sig; (kuv.) tillbakavisa, -antyöntävä (vastenmielinen) frånstötande; motbjudande.

luota|jin ks. 1 u o t a u s k o j e. -us (mer.) lödning, (-koje lodningsapparat; vrt. t u t-k a. -liina, -nuora lodningslina. -syvyys2 lodningsdjup.)

luoteenaika ebbtid.

luoteinen (ilms.) 1. (a.) (suunt.) nordvästlig; (sij.) nordvästra (tpm.). 2. (s.) ks. -s t u u 1 i. -s(osa nordvästra del[en]. -puoli nordvästra sida[n]; jnk -puolella nordväst om ngt. -ranta nordvästra strand[en].

-tuuli nordvästlig vind; nordväst -en. -väylä [mnt.] nordvästpassage[n].) luotettav|[a pålitlig; (totuudenmukainen) tillförlitlig; (varma) säker; (uskottava) trovärdig; (oikeaperäinen) autentisk; — todistaja ett trovärdigt vittne; ~lla taholta från säkert (tillförlitligt) håll. -uus2 pålitlighet; tillförlitlighet; säkerhet; trovärdighet; (oikeaperäisyys) autenticitet, luoti* 1. (amp. kuula) kula. 2. (kellon~; vanha painomt. naulaa) lod -et -. -a ks. luodata, -kello lod|klocka, -ur. -lanka lodsnöre, -linja lodlinje, luotin* (mv. auran~) ks. luotti 1. luotil|nuora lodlina. -pyssy ks. 1 u o d i k k o. -suihku (k.kivr.) kul|kärv|e -en -ar, -regn. -suora lodrät, -tuisku kulregn. -viiva (mnm.) lodlinje, luoto* (kallio~) klippa; (kari) grund -et -; (pieni saari) kobb|e -en -ar; skär -et -. -inen full med grund; klippig, -kirvinen (el. Anthus spinoletta) skärpiplärka, »lainen 1. (mrt.) ks. saaristolainen. 2. (el.) ks. k a r i k u k k o. -llinen: ~ sek-kitili checkräkning med kredit, luoton||antaja kreditgivare, -anto kredit | giv -ning, -bevillning, (-rajoitus kreditrestriktion.) -kiristyminen, -kiristäminen ks. -tiukentaminen, -kysyntä efterfrågan på kredit, -käyttö användning av kredit, -nauttija som åtnjuter kredit; vrt. seur. -ottaja, -saaja kredittagare. -saanti erhållande av kredit, (-mahdollisuus2 kreditmöjlighet.) -tarve kreditbehov, - tiukentaminen kredit-åtstramning, luoto||ton (som är) utan kredit; ~ sekkitili checkräkning utan kredit; (juokseva tili) löpande räkning, -ttaa* (kaup.) ackreditera. -tus ackreditering. luots ata (mer.) lotsa, -aus lotsning. (»kustannukset pl lotsningskostnader; lotsum-gälder. -maksu lots[nings]avgift, -raha lots-pengar. -taksa lots[nings]taxa.) luotsi lots -en -ar. -asema lotsstation, «esimies lotsförman. -hallitus (Ruots.) lotssty-relse(n). -henkilökunta, -henkilöstö lots-personal. -kutteri lotskutter, -laitos lotsväsen; (-virasto) lots|verk(et), -inrättningen; — ja majakkaosaslo lots- o. fyravdelning. -laiva lots|fartyg, -båt. -lippu lots-flagg(a). -maja lotsstuga. -maksu lotsavgift, -merkki lotssignal. -mökki lots|koja, -stuga, -nkutsumerkki lotsanropningssignal. »oppilas lotslärling, -paikka lotsplats. -pakko lotstvång. -piiri lots|distrikt,

(Suom.) -fördelning, (-päällikkö lotsfördelningschef.) -päällysmies lots|förman, -uppsyningsman, -päällystö lotsbefäl. -raha lotspengar pl. -taksa lotstaxa. -talo lotshemman. -tupa lotsstuga. - vanhin lotsålderman. -vene lots-båt. -virasto lotsverk(et). -väylä lotsled. luotta* (mlv., tkn. sabloni) schablon-en-er. luot I taa* lita (förlita sig) (jhk på ngt); sätta* sin lit (tillit) (till ngt); sätta* sin förtröstan (på, till ngt); siihen voi ~ det kan man lita på; häneen ei ole -tamista på honom kan man

inte lita; han är inte att lita på; honom kan man inte tro (sätta tro till); sinun sanoihisi -taen i förlitan på dina ord; ~ Jumalaan

369lno hi ollarna t

förtrösta på Gud; -an lujasti siihen että jag hyser en fast tillförsikt, att; siihen ei ole lainkaan -tamista det är ingenting att lita (bygga) på; hän — liiaksi itseensä han tilltror sig för mycket; -tamatia jhk utan tillit (förtroende) till ngt; (epäillen) med misstro; -ettu betrodd; ks. luotettava, luotta||maton (epäilevä) misstrogen, -minen förlitande; vrt. luottamus, -muksellinen förtroende-, tillits|full; (er. kaup. kahdenkeskinen, salainen) konfidentiell, -muksel-lisesti förtroende-, tillits | full t; med förtroende (tillit); konfidentiellt. -mukselJisuus2 (kaup. ym.) konfidentiell karaktär; vrt. ed. -muksenvarainen (Iak.) fiduciarisk. luottamu s förtroende; tillit -en; (turvautuminen) förtröstan, förlitan, tillförsikt -en; kansalais— medborgerligt förtroende; nauttia kansalais—ta åtnjuta medborgerligt förtroende; ilmaista -kserisa jhk uttala (ge uttryck åt) sitt förtroende för (sin tillit till) ngt; osoittaa —ta jtk kohtaan (jllk) visa (hysa) förtroende för ngn; nauttia jnk —ta åtnjuta ngns förtroende; hyvässä -ksessa (uskossa) i god tro; —ta herättävä förtroendeingivande; —ta ansaitseva tiedotus ett meddelande som förtjänar tilltro; en trovärdig uppgift; suurta —la nauttiva högt betrodd; pyrkimykset -ksen herättämiseksi försök (strävan) att väcka (inge) förtroende; -ksen tavoittelu försök att vinna förtroende, luottamus ||asema förtroende | post, -befattning. -henkilö betrodd person; vrt. -mies. -kysymys förtroendefråga; (valt.) kabinettsfråga. -lause förtroende|votum, pl -vota. -lauseke fiduciarisk klausul; förtroendeklausul. -miehistö tromän pl. -mies förtroendeman; troman; -miehet ks. -n e u-v o s t o. (-neuvosto tromannaråd.) «neuvosto förtroenderåd, -pula (valt.) förtroendekris. -rikkomus (Iak.) kränkning av god tro. -rikos oredlighetsbrott, -suhde förtroendeförhållande. -sulku kreditspärr, -suoja (Iak.) tillitsskydd, -tehtävä förtroendelüppdrag, -syssla, -toimi förtroendeuppdrag, -värv; (-asema) förtroendepost, - virkaförtroende|-ämbete, -befattning; tromansbefattning. luottaHutua* (harv.): - jhk, jllk förlita sig på (ha tillit till) ngn, ngt. -vainen tillitsfull, förtroendefull; förtröstansfull. -va(ise)sti tillitsfullt, förtroendefullt; förtröstansfullt; med tillit (förtröstan); med tillförsikt. -vaisuus2 tillit: förtröstan, luotti* 1. (mv.) auran— (plog)rist -en -er.

2. ks. luotta. 3. (ksv.) (pistill) märke-t-n. luot|to* (kaup.) kredit -en -er; -olla myynti (osto) kreditförsäljning (kreditköp), -ano-mus kreditansökan, -apu kredithjälp. -etu kreditförmån, -inen (yhd.): hyvä-, huono — (kaup.) med god (dålig) kredit, -järjestelmä kreditsystem, -kauppa kredit|handel, -köp, -affär, -kelpoinen kredit|mässig, -värdig; sol-vent. -kelpoisuus2 kreditmässighet; solvens -en. -kirje kr e d i ti v (b rev). - kul je tuslippu (sot.) militärbiljett; (Suom.r.) littera, -laitos kredit | institut, -anstalt, -inrättning. -liike kreditrörelse. -markkinat kreditmarknad, --olot pl kreditförhållanden, -pula kreditkris. -raja kreditlimit, -sopimus kreditavtal, -suh-

011 — lupa

de kreditförhållande, -takuu kreditgaranti. -talous3 kredithushållning. - tappio kreditförlust. (-varaus reservering för kreditrisker.) -tieto kreditupplysning, -tili krecli-tiviräkning. (-laina kreditivlån. -nhaltija kreditivinnehavare. -sopimus kreditivavtal. -velka kreditivskuld.) - vaikeus2 kreditsvårighet. -vakuutus kreditförsäkring. - velka kreditivskuld). -yhdistys kreditförening. - yhteys2 kreditförbindelse.

luo tui |nen: ei -sta (ei luotua) sanaa inte ett ord, knyst.

luova (tuottava) skapande; ~ mielikuvitus skapande fantasi.

luov|[aaminen (mer.) lovining, -ande; kryssande. -ailu ks. ed. -ata ks. luovia, -i kryss -en; slag -et -; lov -en -ar. -ia kryssa; lova. -isivu kryss|bog, -ben.

luovu|jnta* ks. luopuminen, -ttaa* avstå*; avträda*; (jättää) lämna; överlämna, upplåta*; (siirtää) överlåta*; ~

takaisin återlämna; ~ jnk käytettäväksi ställa till ngns förfogande (disposition); — paikkansa jllk avstå sin plats (åt ngn); — oikeutensa avstå (från) sina rättigheter; ~ jtk käsistään avhända sig ngt; — omistusoikeutensa jhk jllk överlåta äganderätten till ngt åt ngn; ~ asia jnk (jllk) hoidettavaksi överlämna (anförtro) en sak åt ngn; ~ viljeltäväksi överlåta (upplåta) till bebrukning; ~ huoneensa jhk tarkoitukseen (käytettäväksi) ställa sitt rum till disposition (upplåta sitt rum) för ngt ändamål; ~ vanki (rikollinen) utlämna en fånge (en brottsling); — pesä vararikkoon upplåta ett bo till konkurs; meri on -tlanut uhrinsa havet har gett igen, återbördat sitt (sina) offer; — lämpöä (fys.) avge värme; -tettavissa oleva som kan överlåtas jne.; överlåtlig; avhändbar.

luovutta||ja som avstår (avträder); avträda-re; överlåtare. -maton oavhändbar, oav-händlig; oav-, oför|ytterlig, oöverlåtlig. -mattomasti oavhändbart jne. -mattomuus2 oavhänd|barhet, -lighet; oav-, oför|ytter-lighet; oöverlåtlighet.

luovutus överlåtelse, avträdelse; föryttring; upplåtelse; överlämnande; avlämnande; utlämning.

luovu tusjiaika överlåtelse-, avträdes|tid. -asiakirja överlåtelse (handling, -urkund, -ehto överlåtelse-, föryttrings|villkor, -esine överlåtelseobjekt, -hinta överlåtelsepris. -kelpoinen (luovutettavissa oleva) överlåt|lig, -bar. -kelpoisuus2 (luovuteltavuus) överlåt-lighet. -kielto föryttringsförbud. -kirja överlåtelse I brev, -handling, -urkund, -muoto överlåtelseform. -oikeus2 överlåtelse-, föryttrings I befogenhet, -paikka ort för överlåtelse. -pakko överlåtelsetvång, -sopimus överlåtelseavtal, -tarkoitus överlåtelsesyfte. -tilaisuus2 överlåtelsetillfälle, -toimenpide överlåtelseåtgärd, -velvollinen överlåtelseskyldig. -velvollisuus2 överlåtelseskyldighet.

lu[pa* 1. lov -et, tillåtelse; (vir.) tillstånd -et; (lupaus) löfte -t -n; (myöntymys) samtycke -t, begivande; (suostumus) bifall -et; (oikeus) rätt -en; rättighet; (toimi—) koncession; (käyttö—, luonti—) licens-en-er; ks. näitä; onko — puhua? får man lov (är det

tillåtet) att yttra sig? har man rätt att tala (yttra sig)? on kai ~ (saa kai) kysyä? man har väl rätt att (får väl) fråga? frågan är väl fri? minulla ei ole siihen ~a jag har inte lov (tillåtelse, rätt) att göra det (därtill); sinun -vallasi med ditt lov (samtycke, begivande); med din tillåtelse; med ditt bifall; ön ~ epäillä man har rätt att misstänka (betvivla); sinne ei ole ~ mennä det är inte till-låtet att gå dit; (ei saa) dit får man inte gå; pyytää ~a (saada) tehdä jtk be om lov (tillstånd) att få göra ngt; sinulla on ~ (saat vapaasti) tehdä sellaista det står dig fritt att göra (handla) så; tekijän -valla tehty käännös bemyndigad översättning; olkoon jokaisella ~ stånde envar fritt; olla -vassa (luvattu jllk) vara utlovad, utfäst; -vassa oleva utlovad; jllk ön -vassa jtk ngn har blivit utlovad ngt, har (fått) löfte om ngt; meillä on -vassa lisää vi har löfte om mera; hankkia ~ utverka tillstånd; myöntää ~ ge (utfärda, bevilja) tillstånd; antaa (radio)~ utfärda licens; kieltää ~ jltk förvägra ngn tillstånd; saada jtk ~an ta löfte om ngt; omin -pinsa, omin -vin på eget bevåg; utan lov; -valla sanoen med förlov sagt; -vatta utan tillstånd; olovlig|en, -t; ~ hyvä, anti parempi (snl.) lova är gott, men hålla är bättre. 2. (koul.) lov -et -; (lukuk. välillä) ferie -n -r.

lupaaminen lovande, utlovande; utfästande;

vrt. luvata, lupa-anomus ansökan om tillstånd; licensansökan.

lupaava lovande, löftesrik; hoppingivande;

vrt. m. luvat a. lupai hakemus ks. -a n o m u s. -hetki fri-, ledig stund, lupai||lla (smått) lova, utlova: ge* löften.-lu

vag utfästelse, vagt löfte, lupa||kirja tillstånds-, koncessions|brev, -urkund. -kortti, -lippu tillstånd s | kort, -bevis, lupalla(an): olla ~ (er. ksv.) (vara) hängande, hänga; sloka, lupa||maksu (rad.) licensavgift, -päivä (koul.) lovdag, -päätös tillstånds-, licens|resolution. -todistus tillståndsbevis, -uksellinen löftesrik; vrt. lupaava, -us löfte -t -n; utfästelse -n -r (jnk om ngt); antaa (tehdä) ~ avge ett löfte; (lupautua) utfästa sig (jhk att göra ngt); tämä tuntuu antavan -uksia menestymisestä (kuv.) detta tycks ge löfte om (lova) framgång; täyttää ~ infria ett löfte; -uksen antaja (saaja) löftesgivare; pro-mittent (löftestagare, promissar). -utua* lova sig; lova; utfästa sig; (suostua) åtaga* sig; (sitoutua) förbinda* sig; hän -utui avustajaksi han lovade (att) bli medhjälpare; han åtog sig att hjälpa

till (biträda); ~ maksamaan utfästa sig att betala; ~ työhön förbinda sig till arbete, lupiini (sudenpapu, ksv. Lupinus) lupin -en -er.

lupikka* (ksv. S ester i a) älvgräs-et, älväxing. lup|pa*: olla -assa sloka; vrt. lupalla.

-korva slokörad, luppi* (vanh. suurennuslasi) lupp -en -er. luppo* (naava) granlav -en. lupsahtaa* glida*, slinta*; falla.

- luulannoitus luu

lupsakk|ja* fryntlig; gemytlig; jovialisk, -uus8

fryntlighet; gemytlighet; Jovialitet, luri||tella* (rallattaa) tralla; kvintilera; (joikua) jojka; joddia.-tus (munter) låt -en -ar; trall -en; k vin til e ring; jojkning; joddlande; trallande.

lurjus lurk -en -ar, skurk -en -ar, kanalje -n-r, fä -et -n. -mainen lymmel-, skurk-, fä|aktig. -maisesti lymmelaktigt jne. -telia begå* skurkstreck; bete3 sig skurk-, fä|aktigt. lurpallaan ks. 1 u p a 11 a(a n). lusikallinen en sked (full); ett skedblad (jtk ngt).

lusikan||muotoinen skedformig. -pesä skedblad -et -. - varsi skedskaft, lusikka* sked -en -ar. -kotelo (kult.) skedetui. -lääke droppar pl. -rauta skedjärn. -ruoka soppmat; (vanh.) supanmat. »simpukka skedmussla, -uistin skeddrag. lusik|joida ösa med sked; sleva. -oittain skedtals, skedvis. lusk||e (onom.) skram|mel -let; bull|er -ret; gläfs -et. -uttaa* skramla; (haukkua ~) gläfsa, -utus gläfs, luste (ksv. Lolium, Bromus) (lin)repe -t. lusto (ksv.) säv-, (vuosiårs|ring -en -ar.

-luku antal årsringar. luterilai||nen 1. fs./lut(h)eran -en -er. 2. (a.)

lut(h)ersk. -suus2 lut (h]er dorn -en. lu terin j| oppi, -usko den lut(li)erska läran; lut(h)erdom(en).-uskoinen 1. (s.) lut(h)eran. 2. (a.) lut(h)ersk. lutikka* (j.) ks. lude.

lu tis 11 taa (painaa luttuun) pressa ihop; (musertaa) krossa, -tua pressas ihop; krossas; (luhistua) falla ihop (samman), lutka (krk.) slinka, slyna, kona. -mainen slynaktig.

lut|tu*: olla -ussa vara tillbucklad, (ned)-stukad; mennä ~un bli tillbucklad, (ned)-stukad.

lutukka * (ksv. Capsella) lommeört -en -er. lutus (j. löntys) luns -en -ar; (kuhnus) drönare; / lunsa, tossa, lolla, -taa lunsa, slanka, dröna, lutviutua * (j.) ks. selviytyä, järjestyä.

luu 1. (an.) ben -et -; luihin asti inpå bara benen; luja (kova) kuin ~ ben|hård, -fast; ~la kasvattava benbildande. 2. (hed.) sten -en -ar. -aine bensubstans -en. -ase (muin.) vapen (redskap) av ben. luudan I' tekijä kvastbindare, -varsi kvastskaft, -käpp -en -ar. luuda|s: pl -kset kvastris -et. luu||esine benföremål; föremål av ben. -haarniska (muin. sot.) benharnesk, benpansar, -happo bensyra. -hauki (kaimaanikala, el. Lepidosteus osseus) bengädda, kajmanfisk. -hedelmä stenfrukt, -hiili benkol. luu||jauhot pl benmjöl, -kala benfisk. -kalvo (an.) benhinna, (-ntulehdus [lääk.] benhin-n e i n f 1 a n i m a t i o n.) -kasvain (lääk.) ben|-svulst, -utväxt; osteorn. -keitto (keit.) bensoppa. -kilpi (käns., muin.) bensköld, luukku* lucka.

luu|[kudos (an.) benvävnad, -kyhmy benknöl. -lannoite bengödsel, -lannoitus gödsling med benmjöl.

371luu luuleminen

luuleHminen förmodande; förmenande, -vai-nen misstänksam, (er. lemmenkade) svartsjuk. -vaisuus2 misstänksamhet; svartsjuka, luu||levy benskiva, -liika (el.lääk.j överben

-et. -liima benlirn. luulla tro3, förmoda; (arvella) (för)mena; (luulotella) inbilla sig; (otaksua) antaga*; (pitää jnak) tycka2; mitä sinä siitä -et? vad menar (tror, tycker) du om det? se oli -tavaa det var troligt, att förmoda (antaga); hän -ee kykenevänsä siihen han tror (inbillar sig), att han skall vara kapabel, duga till det; -en hänen uskaltavan jag tror, att han vågar; jag tror, att han har mod (att); hän -ee liikoja itsestään han tilltror sig för mycket; han har (hyser) för stora tankar om sig själv; en -e pystyväni siihen jag tror inte, att jag duger till det (jag tror inte, att jag är kapabel att, kan göra det); hän -ee olevansa oppinut han tror sig (inbillar sig, tycker sig) vara

lärd; niin sitä -isi så skulle man tro (tycka); -in häntä toiseksi jag tog (höll) honom för en annan; keneksi -ette minua? vem tror (anser) ni mig vara? vem håller ni mig för? —kseni enligt mitt förmenande (min förmodan); enligt vad jag tror; -tavasti troligen; -emma (-en minä) tror jag; hän ön -emma täällä han är här, tror jag (jag tror, att han är här); vrt. luultava, luulo förmodan, tro -n; förmenande; (kuvittelu) inbillning; illusion; vastoin —a mot förmodan; (odottamatta) oförmodat, -kuva (lääk., harv.) hallucination; hjärnspöke, -sairas 1. (a.) inbillningssjuk; hypokond-risk. 2. (s.) hypokond|er -ern -rer. -sai-raus2 inbillningssjuka; hypokondri -n. -tautinen ks. luulosairas, -telia* inbilla sig; (uskotella[kuvitella] toiselle) inbilla (ngn, en annan); (arvella) förmena; ~ suuria itsestään ha höga tankar om sig; tilltro sig mycket; -teltu inbillad, förment; -tettu velka förment skuld, -telma fiktion, -ttelu inbillning; förmenande.

luultav|ja förmodlig, trolig; (otaksuttava) antaglig; (todennäköinen) sannolik; näyttää -lia det förefaller troligt (sannolikt), -asti förmodligen, troligen; antagligen; sannolikt. -uns2 antaglighet; trolighet; sannolikhet, luujjlöytö (muin.) benfynd. -mainen ben-artad. -marja (hed.) stenfrukt -en -er; (ker-rannais—) småbär. luumu (hed.) plommon -et -. -hillo (keit.) plommonsylt. -hilloke plommonkompott. -keitto plommonsoppa, -mehu plommonsaft. -nkivi plommonkärna, luumuodcstuma (an.) benbildning, luumupuu (ksv. Prunus domestica) plommonträd, luumurska bengrus. luumusalaatti (keit.) plommonsallad, luuimusta ks. -hiili, -mylly benkvarn, -mätä (lääk.) benröta, -nappi benknapp; (kuv.) knäpp -en -ar (med fingret), -nikama benkota. -n(kova benhård, »muodostus benbildning, -murtuma benbrott.) -noki bensvärta. -n(särky benvärk, -tapai-nen benartad. -tulehdus beninflammation; osteitis [tpm.]. -valkoinen ks. seur. -väri-

— lyhennys

nen benfärgad.) -oppi (lääk.) osteologi. -osa bendel. -palanen benbit. -patti benspatt. -peite benbeklädnad, -pihdit pl bentång. -puikko benjpinne, -sticka, -putki benpipa. -rakenne benbyggnad, -rangoton (selkärangaton el.) ryggradslös; evertebrat -en -er. -ranko skelett -et -; benrang|el -let -; ben-stomm|e -en -ar; laiha kuin ~ (leik.) mager som ett skelett; benget. (-inen[el. [-selkärankainen]-] {+selkä- rankainen]+} [s.] vertebrat -en -er; ryggradsdjur; [a.] vertebrerad. -mainen skelett I-artad, -lik. -muodostus skelettbildning.) -rasva benfett. -rikko benbrott, -rusto benbrosk -et. -saha (lääk.) benssåg. -siru ben|skärva, -flisa, luuska 1. (hevos—) (häst)krak|e -en -ar, kamp -en -ar; skink-, skinn|märr. 2. (hnk. krk.) hora, sköka, luder. luu||solu bencell. -sto (luuranko) skelett -et -; (luurakenne) benbyggnad; ben-, skelett|-system -et.

luuta* kvast -en -ar. -eväinen (kal.) kvastfe-

ning; ks. vars luuteos ben|föremål, -arbete, luutia* (lakaista luudalla) sopa. luutnantin||arvo löjtnantsgrad, -rouva löjtnantska. -virka löjtnantstjänst, luutnantti* löjtnant -en -er. luuton benjlös, -fri. luuttu* (mus.) luta.

luutu|a* förbenas; omvandlas till ben; -nu

(m. kuv.) förbenad, luuj|tuhka benaska. -tuma benbildning, -tu-

minen benvandling. luutunsoittaja lutspelare, luu|työ ben|föremål, -arbete; vrt. -teos. luu va (riihen—) log|e -en -ar. luu||valo (kihti, lääk.) gikt -en. (-inen gikt-bruten.) -vamma, -vika benskada, -ydin benmärg -en. luvalli||nen lovlig, tillåten; tillåtlig. -staa (tehdä luvalliseksi) ge* tillstånd (till ngt); tillåta* (ngt), -suus2 lovlighet, tillåtlighet, luvanpyyntö* anhållan om lov (tillstånd), luva||ta* lupaan 1. (antaa lupa) lova (jllk ngn); (antaa lupaus) utlova; (lupautua) utfästa2 sig; (sallia) tillåta*; hän lupasi suostua siihen han lovade att gå med (in) därpå; hän ön -nnut maksaa puolet han har lovat (utfäst sig att) betala hälften. 2. (kuv. antaa aihetta odottaa): näyttelystä lupaatulla erittäin kiinnostava utställningen lovar att bli ytterst intressant; lupaava lovande; lasten -ttu maa barnens förlovade land. -ton olovlig, otillåtlig; (kielletty) förbjuden. -ttomuus2 olovlighet, otillåtlighet, -ttu: ~ maa ks. ed. luvata 2. luvu||llinen (lukumääräinen) numerär; numerisk. -llisesti numerärt; i fråga om antal, -nlasku (vanh. laskento) räkning, lyhde* kärv|e -en -ar; väs|e -en -ar. lyhdyn|jsytyttäjä (ent.) lykttändare. -valo lyktsken.

lyhe||neminen avtagande; minskning; ks. -t ä. -nne (ent. lyhennys) förkortning, -nnellä* ks. lyhentää, -nnelmä förkortning; kort sammanfattning, -nneluet-telo förteckning över förkortningarna, lyhe|nnys ks. -nne; förkortning; (vähennys)

avkortning; avdrag -et -. -luettelo avkort-ningslängd. -maksu avkortning, avbetalning. -merkki förkortningstecken, -muoto förkortad form; kortform; förkortning, -nimi kortnamn; kortform; ks. kirjain-sana, typistesana. -ote transumt -et -.

lyhe||ntymä förkortning, -ntyä* ks. 1 y h e-t ä. -ntäminen förkortning, förkortande, -ntämätön oför-, oav|kortad. -ntää* göra* kortare; förkorta; (vähentää) avkorta; (typistää) stympa; stäcka2; (katkaista) kapa; (vähentää) avdraga*; (maksaa vähemmäksi) avbetala; -ntämättä oavkortat; -nnetty työaika förkortad arbetstid; korttidsarbete, -tä bli kortare; (vähetä) avtaga*; päivät -nevät dagarna blir kortare; velka -nee skulden minskar, avkortas. lyhteensitoja(tar) kärvbin|dare, -derska. lyhty* lykta; (laiva—) lanterna, -pylväslyktstolpe.

lyhyeksi: ~ leikattu kortklippt; ~ pätkitty

korthuggen; leikata — kortklippa, lyhye||lti ks. lyhyesti, -mmyys2 större korthet; matkan — kortare väg, avstånd, -mpiaikainen kortvarigare; på kortare sikt. lyhyen||jäntterä ks. -vanttera, -lainen, -läntä*, -puoleinen ganska (tämligen, något) kort. -vanttera undersätsig, satt. lyhy||esti i korthet; korteligen; kort om gott. -immiten i största korthet, -inen, -käinen ks. lyhyt, -käisesti ks. lyhyesti. lyhy|t -en kort; ~ matka en kort väg, sträcka; (urh.) kortdistans; ~ pätkä en kort stump; tehdä jst — loppu (snl. — virsi, pitkä hirsi) göra processen kort med ngn; se loppui -een det varade inte länge; det fick ett brått slut; päättyä -een ks. ed.; vara av kort varaktighet; icke räcka länge, icke bli långvarig; sen pitkää tämän —tä (san.) ditt o. datt; ~ sivu kortsida; ~ sukka kortstrumpa, lyhytaalto (rad.) kortvåg, -asema kortvågsstation. -inen kortvågig, -lähetin, - vastaanotin kortvågs I sändare, -mottagare, lyhyt|laikainen av kort varaktighet; kortvarig; kortfristig; (lyhyt) kort; (hetkellinen) efemär; ~ luotto kortfristig kredit; ~ laina ett kortfristigt lån; ett lån på kort sikt, ett kortsiktigt lån. -aikaisesti kortvarigt; efemärt. -aikaisuus2 kortvarighet. -elokuva, -filmi kortfilm, -haarainen korttaggad; med korta grenar, -hihainen med korta ärmar; kortärmad. -häntäinen med kort svans; kort-svansad; (typy—) stubb|svansig, -svansad, -ikäinen kortlivad; av kort varaktighet. -ikäisyys2 kort varaktighet; kort liv -et. -jaikainen med korta ben; kortbent; (matala—) med låg(a) fot (ben), -järkinen korttänkt. -järkisyys2 korttänkthet. -kalloinen kortskallig; (s.) brakycefal -en -er. -karvainen korthårig, -kasvuinen kortväxt; kortvuxen. -kasvuisuus2 kort växt -en. -kaulainen kort-halsad. -kuituinen kortfibrig. -kätinen kort-arma d. -liekkinen kortflammig. -matkainen kortväga (tpm.). -neulasinen kortbarrig. -niskainen med kort nacke; korthalsad. - ni {+-+} velinen kortledad. -nokkainen kortnäbbad; (kuv. j. helposti suuttuva) snarstucken. -nurkka (rak.) ks. t a s a n u r k k a. -nä-

köinen kort|synt, -tänkt; vrt. likinäköinen. -näköisyys2 kortsynthet, -piippuinen

kortpipig. -pyrstöinen med kort stjärt, -raajainen kortbent. -runkoinen med kort starn; kortstammig. -ruumiinen med kort kropp, -sanainen kort|fattad, -huggen; (harva—) fåordig; (lyhyt) kort.-sanaisuus2 fåordighet; korthet, -sarvinen korthornad. - siipi-nen 1. (a.) med korta vingar; kortvingad. 2. (s.) -siipiset pl (hnt. Staphylinidae) kortvingar. -sulku (vanh.) ks. oikosulku, -säärinen kortbent. -tavarakauppa, - tavara-liike kortvaru I handel (-affär); krambod. -tavarat (miel. pikkutavarat) pl korta varor; kortvaror, -tavuinen kortstavig. -te-räinen med kort bett (egg), -tukkainen med kort(klippt) hår; korthårig, -tähkäi-nen kortaxig. -vartinen kortskaftad; (kukka) kortstjälkig. lyhyys2 korthet; (niukkuus) knapphet; ajan — den korta (begränsade, knappa) tiden; tidens knapphet, lyijjr bly -et; vrt. ~k y n ä. -akku(mulaat-tori) (shk.) blyackumulator, -etikka blyättika. -hapettuma, -happeuma blyoxid. -harkko blytacka, -hauli blyhagel, -hilse blyglete -t, -n. -inen av bly; bly-, -juote lödbly. -kaapeli blykabel, -kaivos blygruva, -ke* (-leima, -sinetti) plomb -en -er; sulkea -kkeellä plombera, -kehysteinen blyinfat-tad. -kelta blygul t. -kerros blylager, -kiille blyglans, -kives (kal.) blysänke.-kivi blyerts -en; grafit, -kukka (ksv. Plumbago capensis) blyblomma, -kuona blyslagg, lyijykynä blyertspenna, -merkintä blyertsanteckning. -nlyijy blyertsstift, -nteroitin blyertsspetsare, penn|vässare, -formerare. -piirros (taid.) blyertsteckning, lyijyiiköli (mer.) blyköl. -laatta blyplatta, -lanka blytråd, -lasi bly glas. -lehti blyfolie, -leima blysigill; (lyijyke) plomb, -levy bly|-plåt, -skiva, -luoti bly|lod, -kula. -malmi blymalm, -myrkytys blyförgiftning, -mönjä blymönja, -nappi blyknapp. - n (harmaa blygrå. -karvainen blyfärgad. -raskas blytung. -sekainen

bly|haltig, -blandad, -tapainen bly art ad. - valaja bly|stöpare, -gjutare, - värinen blyfärgad.) -oksidi blyoxid. -paino bly-tyngd; (-luoti) blylod-et -; (-punnus) blyvikt -en -er; (kal.) blysänke. -patukka blydagg. -pi toinen blyhaltig, -pitoisuus2 blyhalt, -putki bly|rör, -tub. -päällyste (johtim.) blymantel. -päällysteinen (johdin) blymantlad. -rikaste (kaiv.) bly|anrikning, -koncentrat, -seppä blyarbetare, -sinetti ks. lyijyke. -sokeri blysocker, -suola blysalt. - taika (mer.) blyköl; ks. -köli. - torvi blyrör. -ttää* plombera; bly a. - tuhka blyaska. - tys plombering; blyande. -upote blyinfattning, -upotteinen blyinfattad. -vaippa (kivr. ym.) blymantel, -valkoinen (vär.) blyvitt. -vesi blyvatten, -villa blyull. - värit blyfärger, lykkiä* skuffa; (tyrkätä) knuffa, lyk|ky * (j.) lycka; hyvässä -yssä om det vill sig väl; i bästa fall.

lykkäillä skjuta*; ks. lykätä, lykkäys uppskov -et -; (vara-aika) anstånd (med ngt); frist -en -er; respit -en -er;respit-tid. -aihe uppskovsanledning, -aika upp-

skovstid; anståndstid. -anomus ansökan om uppskov; vrt. seur. -pyyntö anhållan om uppskov, -päätös uppskovs|beslut, -dorn. -vaatimus uppskovsyrkande, lykkj|äytyä* bli uppskjuten; uppskjutas*; taga* uppskov; (viivästyä) bli fördröjd, fördröjas2, -ääminen skjutande, uppskjutande jne., vrt. lykätä, lykäs|tää (j., prs.): häntä -ti hyvin han hade

god tur (flax). lykät|ä* 1. (konkr. työntää, tyrkätä) skjuta*, skuffa; — syrjään skjuta (skuffa) åt sidan; ~ vesille skjuta ut; ~ luotaan (kuv. torjua) skjuta ifrån sig; tillbakavisa. 2. (kuv. — tuonnemmaksi) uppskjuta*; (siirtää) ajournera; (ratkaistavaksi) hänskjuta*; (osoittaa) förvisa; ~ syy jnk niskoille skjuta (vältra) skulden på ngn; ~ matkansa huomiseen uppskjuta sin resa till i morgon; ~ kokous (toistaiseksi) ajournera ett möte (sammanträde); ~ juttu tuomioistuimen ratkaistavaksi hänskjuta (osoittaa förvisa) ett mål till domstols avgörande; täytäntöönpano voidaan — med verkställighet kan anstå; saada asia -yksi få uppskov med ett ärende; asia -Hin ärendet uppsköts (tog uppskov); ~ maksuaikaa bevilja anstånd med betalningen; lykkäävä ehto (veto) suspensivt villkor (veto), lylleri|tää*: (kävellä, juosta) — rulta; tulta;

vagga, -ö(inen) rult|a -an -or. lyllyä gumpa; gunga; vrt. hyllyä, lyly 1. (mtsh.) tjur -en; tjur|ved, -trä, -virke. 2. (suksi) skida, -kuusi tjurgran. -muodostuma tjur|ved, -bildning, -mänty tjurtall. -nlykkijä (run.) skidlöpare, lymfa (biol. imuneste) lymfa, -rauhanen, »solmuke (an.) lymfkörtel, -suoni lymfkärl, lymy gömsle -t -n; olla —ssä vara (ligga*) gömd (dold); gömma2 sig; (vaania) ligga* på lur. -illä ks. 1 y ra y t ä. -loukko, -paikka gömställe, gömsle -t -n; smygvrå -n -r. -tä gömma2 (dölja*) sig; hålla* sig gömd i ngt (jltk för ngt), lynk||ata* (er. P.-Am. kansanjoukot: panna toimeen teloitus ilman laillista tutkintaa) lyncha, -kaus lynchning, lynkkysuoli (an.) tjocktarm, lynkyttää* stulta, lunka, lynkä* (kumara, käyrä, väärä) krokig, krum.

lypsinkiulu mjölkstäva.

lypsy mjölkning: olla'—llä mjölka; hålla på *med mjölkningen; lähteä —Ile gå för att mjölka, -inen (yhd.); hyvä — lehmä en god mjölkko, -jakkara mjölkpall, -karja mjölk-boskap. -kilpailu mjölkningstävling. -kone mjölk(nings)maskin. -lehmä mjölkko, -lämmin spenvarm; ~ maito spenvarm mjölk, lypsäijminen mjölk|ande, -ning. -mätön

omjölkad, -ttää* låta mjölka, -ä mjölka, lyriikka* (laulu-, tunnelma [runous) lyrik -en.

lyseo lyce|um -et -er. -lainen lvceist. -nkurssi lyceikurs. -nlehtori lyceilektor. -rakennus lyceibyggnad. lysoli lysol -en. -nhaju lysollukt. -pullo

lysolflaska.

lysti (j.) 1. (s.) rolighet, nöje -t -n; —ksensä för ro skull; för sitt nöjes skull; paljonko sellainen — maksaa? vad kostar roligheten? se on kallista -ä det är ett dyrt nöje. 2. (a.) rolig, nöjsam, lustig, -kkyys2 rolighet; löjlighet, skämtsamhet, tokrolighet, -kkääs-ti roligt; komiskt, skämtsamt, tokroligt, -käs -kkään rolig; (naurettava) komisk, löjlig; (leikkisä) skämtsam; (hullunkurinen) tokrolig, tokig, -ttää* roa. lystäj|illä (j.) roa sig; förlusta sig. -ily

rolighet, förlustelse, -tä (j.) (haluta): tule, jos sinua -ä kom, om du har lust. lysy: ~yn, —ssä ihop, samman; hopsjunken;

lyödä —yn platta till; -ssä tillplattad, lysähtää* sjunka* (ned); ~ kokoon falla*

(sjunka*) samman (ihop), lyydillalainen (hist.) 1. (s.) lydier -n -. 2. (a.)

lydisk. -nen (mus.) lydisk. lyyhistyä (lysähtää) falla*, sjunka* (samman, ihop); (niiata) niga*, lyyhy: istua —ssä sitta på huk; sitta hop-kurad; vara nedhukad; häntä —ssä med svansen mellan benen, lyylitellä* (myt.) blota, offra, lyyr||a 1. (mus.) lvra. 2. (täht.) L— Lyran, -anmuo toinen lyrformig. -ikko* lyriker, -inen lyrisk, -y lyra; ks. lyyra. -ylintu, -ypyrstö (el. Menura superba) lyrfågel. lyö|dä lyön 1. (iskeä) slå*; ~ rikki slå sönder; krossa; rikki ikkuna (ulkoa) slå in (sisästä slå ut) ett fönster; ~ hammas suusta slå ut en tand; häntä -Hin kovasti han blev illa slagen; ~ maahan slå (sträcka) till marken; ~ rahat pöytään slå pengarna i bordet; ~ kortti pöytään slå (spela) ut ett kort; ~ rahaa slå (prägla) mynt, (jllk kuv. j.) slå mynt (av ngt); kerran -tyään efter ett slag; -mätiä päähän med (genom) ett slag i huvudet; meidät (kyllä) -dään (voitetaan) vi kommer nog att bli slagna, få stryk; -tävä (m.) stryktäck. 2. (saattaa, tehdä jks): — ritariksi (hist.) dubba till riddare; se löi (miehen) vakavaksi det gjorde honom allvarsam; ~ leikiksi skämta bort. 3. (eril. käyttöä): kello lyö klockan slår; hetki on -nyt stunden är inne; ~ kättä skaka hand med ngn; ~ leikkiä skämta; leikkiä -den under skämt; ~ laimin försumma, uraktlåta: vrt. laimin; — leiville (kuv.) bära (löna) sig; se ei lyö leiville (m.) det blir man inte fet på. lyö||mä (kellon) slag -et -; —lleen ks. 1 y ö n-ti. (-ase tillhygge -t -n. -kello slag-ur. -miekka slagsvärd, -paino [kel.] slaglod -et -. -pää [vasaran] hammarban -en. -soitin [mus.] slaginstrument.) -nti* slag -et -; (mus.) anslag -et -; kenen lyönti? (kort.) vem spelar ut? -nnilleen klo 9 på slaget 9. (-väli [tkn.] slag.) lyöpätä* (keit. kiehauttaa) förvälla2, lyö||te* (helake) beslag -et -. -tteinen beslagen. -ttymä (lääk., el.lääk.) ks. seur. (-haava skavsår -et -.) -ttäytyminen (yhteen—) samman I gaddning, -rotning. -ttäy-tyä* slå* sig; (liittyä) sälla sig; he -ttäy-tyivät yhteen de slog sig ihop; (pahassa tarkoituksessa) de samman|gaddade, -rotade sig; de rotade sig samman; ~ jnk pariin

(seuraan) slå (ge) sig i slang med ngn.

-ttää* låta* slå; ~ rahaa låta slå (prägla) mynt; ~ mitali (låta) slå, prägla en medalj.

-lä ks. - la.

läh| de* källa; joen -teet flodens källor. - aineisto, -aines (kuv.) källmaterial, -joki käll|-flod, -flöde, -järvi källsjö, -kirja källskrift; urkund -en -er. -kirjallisuus2 källitteratur. -kokoelma källskriftssamling, -kriittinen källkritisk, -kritiikki källkritik, -luettelo källförteckning, -neva källmosse. - tarkastus ks. -kritiikki, -teos källskrift -en -er. -tieto källuppgift.

lähde|ttäjä (sikiön fördriv|are, -erska. -ttää* fördriva*; ~ sikiö fördriva ett foster.

lähdetutkiiBus kali|forskning, -studium.

lähdetyi s (foster)fördrivning. (-juttu foster-fördrivningsmål.) -ttää* låta* fördriva.

läh de! i vesi källvatten; (suoraan lähteestä tuotu) kalifriskt vatten, -viittaus källhänvisning.

lähei| nen 1. (paik.) nära; (lähellä oleva) nära-, när|belägen, näraliggande; (naapuri-) grann-; -sessä (viereisessä) talossa i en närbelägen gård, i gården invid, i granngården; ks. lähiseutu. 2. (aik.): -sessä (lähi)-tulevaisuudessa inom en nära (inom en snar) framtid, inom den närmaste framtiden. 3. (sakul., tuttava) intim; -sel omaiseni (sukulaiseni) mina (närmaste) anhöriga; he ovat -stä sukua de är nära släkt (med varandra); ~ sukulainen (lähisukulainen) en nära släkting; en släkting på nära håll; ~ sukulaisuus nära släktskap (för-vantskap); ~ ystävä en när(a)stående (intim) vän. -syy|s2 närhet; aivan jnk -dessä i omedelbar närhet av ngt; alldeles invid ngt.

lähe|ikkäin nära varandra, -kkäinen (lähekkäin oleva): -kkäiset talot nära (intill) varandra belägna (närbelägna) gårdar, -lie nära (intill); till närheten (av ngt); tulla jtk ~ komma ngn nära; (lähestyä) närma sig ngn. -llä nära (intill); i närheten (av ngt); — sitä (sen vieressä) nära, invid den; se ajatus on (varsin) ~ den tanken ligger nära till

hands; ~ ja kaukana när o. fjärran; aivan ~ jtk alldeles nära (intill) ngt; i omedelbar närhet av ngt; ~ asuva närboende; ~ oleva (sijaitseva) nära belägen; närbelägen. -ltä från närheten (av ngt); (lyhyen matkan päästä) på nära håll; nära; ~ ja kaukaa från när o. fjärran; koskea kovin ~ jtk beröra på det närmaste (intimaste); katsella ~ betrakta på nära håll. -ni min närmare, -mmä(ksi) närmare, -mmältä närmare (ifrån); på närmare håll.-mmäs närmare; (melkein) nästan; närapå, -mpi (komp.) närmare (belägen); närmare, -mpänä närmare; he ovat meitä ~ de står närmare oss. -mpää ks. 1 ä h e m-m ä 1 t ä. -neminen närmande, -nnellä* närma sig; komma närmare; (tungetella) vara närgången; ~ totuutta komma sanningen nära (närmare); -ntelevä (tungetteleva) närgången. -nnys (mat.) konvergens -en. -ntely närmande; närgångenhet.-ntyminen (-neminen) närmande, -iityä * (er. kuv.) närma sig (ngn); träda i närmare kontakt (med ngn), -ntä-minen närmande, -ntää* närma; bringa * närmare. -s nära(på); i det närmaste; inemot;

(miltei) nära nog; ei ~kään (~lulkoonkaan) långt ifrån; på långt när inte; inte ens närmelsevis. -styminen närmande. - s ty mi s (merkki [liik. tasoylik.J avståndsmärke, -ryhmitys [sot.] anmarschgruppering.) -styä närma sig; nalkas; (aik.) (in)stunda; ~ jtk närma sig (nalkas) ngn; -styvä annalkande, (instundande; (till)stundande; — Jumalaa nalkas Gud; ~ loppuaan lida mot slutet (sitt slut); -slyköön valtakuntasi! tillkomme Ditt rike!

lähete* 1. remiss -en -er; försändelse. 2. (rad.) signal, -keskustelu (valt.) remissdebatt -en -er. -kirja remisshandling, -kirjelmä remissskrivelse. -llä* sända2; skicka (omkring, i väg), -luettelo remisslista, -päätös remissresolution. -tie remissväg; ~tä, -teitse i re-missväg. -vekseli remissväxel, -vihko remissakt -en -er.

lähetin* (tkn.) (av)sändare, -asema (rad.) sändarstation. -avain (puh.) morsenyckel.

lähetti* stafett -en -er; (sananviejä) budbärare; (usk.) missionär; (sot.) ordormans -en -er; (pika~) kurir -en -er; springbud; (skp.) löpare; vrt. -poika, -läs sändebud -et -; envoyé -n-er; gesant; (paavin ~) legat -en -er; (suur~) ambassadör, -(läs)kreivi (hist.) sändegreve. -poika spring|pojke, (j.) -grabb, -tyttö springflicka.

lähettyville, -llä, -ltä till (i, från) närheten av ngt.

lähe||ttäjä (post. ym.) avsändare; (san.) insändare; (urh.) starter, -ttäminen avsändande; expedierande; utsänd lande, -ning. -ttämis-aika av-, ut|sändningstid. -ttämätön icke avsänd; oexpedierad, - ttää* sända2; av-, ut-, över-, in|sända2; skicka; remittera; (toimittaa) överstyra; tillställa2; (panna menemään) låta* avgå; ~ pois sända (skicka) bort (iväg); ~ kirje avsända, skicka ett brev; ~ lakaisin återsända; returnera; återremittera; -tetty kirjoitus (san.) insänd artikel, insändare; ehdottaa -leltäväksi (~) valiokuntaan föreslå remiss till utskott; remittera till utskott; ~ saarnaajia utsända predikanter; ~ kotiin hemsända; ~ kiertokirje avsända, avlåta ett cirkulär; ~ asiakirjat ministeriöön översända (överstyra, [anojana] insända) handlingarna till ministeriet; ~ kirjelmä avlåta en skrivelse.

lähetys 1. sändning; försändning; (posti ~ ym.) försändelse. 2. (rad.) utsändning. 3. (kirk.) mission, -ala (kirk.) missionsfält. -asema (kirk.) missions-, (rad.) utsändnings-, sändar|station; (raut.) avsändningsstation. -juhla missionsfest. -kirja sän-debrev. -kirjakauppa missionsbokhandel, -kirkko missionskyrka, -kokous missionsmöte. -koneisto utsändningsmaskineri, -koulu missionsskola, -kunta (vanh.) deputation. -laitos missionsanstalt, -lääkäri läkarmissionär. -matka missionsresa, -oppilas missionselev. -paikka avsändnings-, utsändnings I ort. -pappi missionspredikant, -saarnaaja missionär -en -er; — n vihkimys missionärsavskiljning; vihkiäiset missionärsinvigning. -seura missions|sällskap, -förening, -seuran sihteeri missionssekreterare.

lähetysten nära varandra.

lähetys';! tie: —tä i försändningsväg. -toimi (nta) missionsverksamhet, -työ missionsarbete, lähetystö deputation; (valt.) beskickning; legation; (suur—) ambassad -en -er. -attasea ks. seur. -navustaja attaché -n -er. -neuvos legationsråd. -sihteeri legationssekreterare. -talo legationshus; ambassad -en -er. -virkailija, -virkamies

legationstjänsteman, lähetysüyhdistys missionsförening, -ystävä

missionsvän. lähe|tä nalkas; (aik. m.) stunda; laiva -nee fartyget närmar sig; ilta -nee kvällen nalkas (stundar); det lider mot aftonen; joulu -nee julen stundar; det lider, lackar mot jul; -nevä kevät den (in)stundande (annalkande) våren; sotajoukko -nee hären närmar sig (rycker an). lähi2 närhet; (yhd. naapuri-) grann-; tästä —n (lähtien) hädan-, här|efter; (vastedes) framdeles; vrt. lähellä ym. -aika nära (närmaste) framtid; aivan -aikoina inom den allra närmaste framtiden; med det (allra) snaraste, -alue närbeläget (närliggande, an-, när|gränsande) område, -asukas (en) närboende, -asutus närmaste bosättning, -katu närbelägen (lähin närmaste) gata. -kaupunki närbelägen, närmaste stad. -kunta närbelägen (närmast belägen) kommun; (naapuri—) grannkommun, -kuva (valok., elok.) närbild, -kylä närbelägen by; (naapuri—) grannby, -laukaus när-skott. -liikenne när-, lokal|trafik. (-asema närtrafikstation.) -main i det närmaste; nära nog. -mainkaan ks. 1 i k i m a i n (k a a n); vrt. 1 ä h e s (k ä ä n). -mmin närmast; mitä — på det närmaste, (läheisimmin) intimaste; se koski häneen mitä — det berörde honom på det närmaste (intimaste), -mmä(ksi) närmast, -mmäinen 1. (s.) nästa-n; medmänniska; -mmäisen rakkaus kärlek till nästan. 2. (a.) närmast, -mmäs ks. -m m ä k s i. lähi n (sup.) närmast; (lähinnä seuraava) nästa; (pikainen) snar; -mmässä tulevaisuudessa inom den närmaste framtiden (inom en snar framtid), -naapuri nära granne, -naapuristo nära grannskap, -nnä närmast, näst; ~ seuraava närmast följande; nästa; nästföljande; ~ edellinen närmast föregående; se ön — sydäntäni det ligger mig närmast om hjärtat; minua — olevat toverit (kuv.) de kamrater, som står mig närmast; ~ alhaisin näst lägst; ~ oleva närmast belägen; (seuraava) den (därpå) följande; ~ mainittu sistnämnd, -osoite närmare, närladress. -ot-telu (nrk., miek.) närkamp, -pitäjä grannsocken. -puolustus (sot.) närförsvar. - päivät pl de närmaste dagarna, -saari närbelägen (närliggande) holme, ö. -saarto (mer.s.) närblockad, -seurakunta grannförsamling, -seutu närliggande, när-, an|gränsande trakt; omgivning; -seudu(i)lla i omnejden, -stö närhet, grannskap -et; (ympäristö) omnejd -en; omgivning, -sukuinen när|(be)släktad, -befryndad, närskvld. -sukuisuus2 nära släktskap -en, förvantskap -en; närskyldhet. »sukulainen nära släkting- (anförvant), -tais-

telu (sol.) närstrid, (-ase närstridsvapen.) -tiedustelu (sol.) närspaning, -tienoo ks.

lähiseutu; -tienoilla ks. -s e u d u (i) 11 a. -tulevaisuus2 närmaste framtid, -valo närljus. -vastaanotin (rad.) kortdistansmot-tagare. -ympäristö närmaste omgivning, -ö ks. ed; miljö -n -er; grannskapsenhet, lähteensilmä källsprång -et. -suoni käll|-

åder, -ådra, -flöde, lähtei||kkö* (ställe med flera) källor, källådror, -flöden, -stö källmaterial, källor, lähte|[minen gående jne.; avgång; vrt. 1 ä h-t e ä. -mättömästi outplånligt, -mätön outplånlig, -vä: ~ tavara (raut.) avgående gods; -t kaukojunat avgående fjärrtåg. läht|eä* lähden 1. (alkaa mennä, poistua) bege* sig (av, åstad); (mennä) gå*; (kulj., tvr. Iht.) avgå; posti (juna) -ee posten (tåget) avgår; (poistua) avlägsna sig; (hävitä) försvinna; ~ matkalle bege sig på en resa; ~ menemään (matkaansa) bege sig av; minne hän ön -enyt? vart har han begett sig (gått)? (joutunut) vart har han tagit vägen? (kadonnut) vart har han försvunnit? ~ liikkeelle sätta sig i rörelse; ~ (pois) seurasta lämna sällskapet; bryta laget; ~ mukaan komma (gå, följa) med; ~ pois gå bort; (poistua) avlägsna sig; ~ tiehensä ge sig i väg (av); ~ (laivalla) rannasta lägga ut (från land); henki oli -enyt livet hade flytt; hän oli -enyt kaupungille han hade gått ut i (på) staden; ~ pois kaupungista bege sig bort från staden; lämna staden; ~ pois toimestaan lämna sin tjänst; sotajoukko on -enyt (marssinut) pois hären har avtågat; kaikki -ivät yhtaikaa pois alla avlägsnade sig samtidigt; olla -emässä (tehdä -öä) stå i beråd att ge sig av; nuha ei ole vielä -enyt snuvan har ännu inte gett med sig; mistä tämä joki -ee? var tar den här floden sin början? var rinner den här floden upp? mistä uusi alue -ee (alkaa)? var tar det nya området vid? mistä tie -ee (poikkeaa) sinne? var går vägen dit? var tar vägen av dit? junan -iessä (lähdettyä) vid (efter) tågets avgång; -iessään vid avfärden (avresan); hänen lähdettyään sedan han gått, (matkalle) efter hans avresa. 2. (irrota, irtautua): hiukset -evät håret lossnar, faller av; väri -ee färgen går ur; kaurasta -ee (tulee) huono sato havren lämnar en dålig avkastning (ger dålig skörd); yrityksestä -evä (-enyt) voitto vinsten av företaget; yrityksestä ei -enyt toivottua tulosta företaget ledde inte till önskat resultat; juosta minkä jaloista -ee springa allt vad tygen håller, för brinnande livet. 3. (olla alkuisin, peräisin) utgå*, härstamma; (aiheutua) föranledas (framspringa*, framkallas); (ottaa jtk -ökohdaksi) utgå*; asianharrastuksesta -enyt framsprungen ur intresse; kansan riveistä -enyt utgången ur folkets led; mistä ääni -i?

varifrån kom ljudet? näistä periaatteista -ien utgående från dessa principer. 4. (ruveta, ryhtyä jtk tekemään, jhk): — juoksemaan börja springa; sätta till att springa; (juosta pois) springa bort; ~ purjehtimaan fara ut och, bege sig för att segla; företaga en segeltur; ~ sovitte-

lujen tielle (tietä) beträda (slå in på) underhandlingarnas väg; ~ sotaan draga ut i krig; rycka ut i fält; ~ vihollista vastaan rycka mot fienden. 5. (aik., paik.): jst -ien jhk saakka (begynnande) från ngt ända till ngt; siitä (ajasta) -ien ända från den tiden; (siitä asti) sedan dess; (sen jälkeen) därefter; tästä -ien hädan-, här | efter; (vastedes) framdeles; joulusta -ien (ända) sedan jul. lähti||jä som går (gått), som beger (begett) sig (bort); en bortgående; som beger sig (av); (Iak.) avträdare. -äiset ks. läksiäiset, läh|tö* (matkalle~) avfärd -en; uppbrott -et -; (kulj., postin) ~ avgång -en; (irtautuminen) lossnande; (kyyti) skjuts -en; (vauhti) fart -en; (urh.) start -en -er; (sot. ym.) utryckning; avmarsch-en; (alku, synty) ursprung; (yhd. m.) utgångs-; ennen ~ä före avfärden (uppbrottet); tehdä ~ä (varustautua matkaan) rusta sig för avfärd; göra sig i ordning för en resa (för uppbrott); (lähteä) göra uppbrott; (aikoa lähtea) tänka på uppbrott; ämna (bege) sig bort; vara i färd med att gå (att göra uppbrott); stå i beråd att ge sig av; teen nopean -dön jag beger mig hastigt bort; hänelle tuli nolo ~han blev snöpligt avfärdad; olla -dössä kaupunkiin ämna bege sig till staden; (matkalla) vara på väg till staden; hän oli jo -dössä han höll redan på att bryta upp; tuli pikainen ~ det blev bråttom; det galide att hastigt bege sig av; antaa jllk ~ avfärda ngn; mistä se ön ~isin? varifrån utgår, (peräisin) härstammar det? varifrån leder det (var har det) sitt ursprung? lähtö||aie: olla -aikeissa ha för avsikt att begiva sig av (att resa), -aika tid för uppbrott; uppbrotts-, avgångs|tid; starttid, -asema avgångsstation; utgàngs|läge, -ställning. -asento utgängsstalining. -hetki stund (en) för avfärd; (urh.) start|ögon-blick, -moment, -inen: vieras ~ av främmande ursprung (härkomst), -isin: olla ~ (peräisin) leda (ha) sitt ursprung från (i); vara utgången (härstamma, emanera) (från ngt); (kotoisin) vara hemma (i ngt, ngnstns); hän on ~ kansan keskuudesta (varakkaasta kodista) han har utgått från folket (från ett förmöget hem, han kommer från ett förmöget hem); kenestä tämä on från vem utgår det här? mistä tämä on varifrån härstammar det här? -järjestys startordning, -katselmus avträdessyn. -kielto förbud att avgå; (mer.) generalembargo -t -n. -kiire resbrådska. -kohta utgångspunkt; olla jnk utgöra utgångspunkten för ngt. -kunnossa (vara) startklar. -kuoppa startgrop, -laskenta (raketin) nedräkning. -laukaus startskott, -laulu avskedssång, -lin-ja ks. -viiva, -luettelo (post.) avgångsregister. -lupa avgångs-, (matka ~) rese| tillstånd, -malja avskeds|skål, -bägare, -marssi utgångs-, slut|marsch. -matka (Int. kiito~) startsträcka, -merkki avgångssignal; (urh.) startsignal.-nopeus2 (fys.) utgångshastighet, -numero (urh.) startnummer.-opaste (raut.) avgångssignal, -paikka (post.) avgångsort; (urh.) startplats; vrt. -kohta, -passi respass; antaa jllk ~l (j. kuv.) ge ngn respass

(sparken); köra ngn på porten; avfärda ngn; saada ~t få respass; (leik.»kalossinkuva») få avsked på grått papper, -päivä dag för avfärd; (Iak.) fardag; stämmodag; (laivanym.) avgångsdag. -rata (Int.) startbana, -saarna avskedspredikan, -satama avgångshamn. -selvitys utklarering. -suudelma avskedskyss, -valmis färdig att avgå; resfärdig; färdig till uppbrott; start|klar, -färdig, -beredd. -valmius2 startberedskap, -vauhti begynnelse-, utgångs I hastighet, -viiva (urh.) startlinje, -vuoro (laivan ym.) avgångstur.

läike* skvalp -et; svall -et; aaltojen ~ våg-skvalp. -htiä* (läikkyä) skvalpa; (vär.) vara vattrad. -silkki vattrat siden, -vesi spillvatten (vrt. seur.). läikkyä* skvalpa; (maahan) spillas2; (aal-

lehtia) svalla, läikkä* 1. fläck; (tahra) plump -en -ar. 2.

(roiske) skvätt -en -ar. läiky||ntä* skvalp -et; skvalp|ning, -ande. -ttää* 1. skaka, skvalpa (jtk om ngt); ~ maahan spilla2 (ut). 2. smälla; bulta, läikä||htää* skvalpa; spillas2, -yttää* spilla2, läimä||hdellä*, -htää* smälla, klatscha. -ys smäll -en -ar; klatsch -en -ar; snärt -en -ar; släng -en -ar. -yttää* smälla2, snärta klatscha (till), läisk||e (läimäys) smäll -en -ar; klatsch -en -ar. -inä skvalp -et. -iä klatscha; smälla; (nst.) skvalpa, skvätta2, -yminen skvättande, skvalp|ning, -ande. - y ttäminen skvalpande, spillande. -yttää* skaka, skvalpa (jtk om ngt); (kaataa) spilla2, -ytys skvalpning. -yä skvalpa; skvätta2; (maahan) spillas2, -ä ks. läikkä 1. -ähtää* skvalpa; (yli, kaatua) spillas, -äys snärt -en -ar; (lyönti) rapp -et -; (läjäys) smäll -en -ar. -äyttää* smälla2; klatscha, rappa, (rapsauttaa)

smocka, snärta (jtk till ngn), -ää smälla2: vrt. läiskiä, läjittäin hög-, hop|tals (jtk med ngt), läjä hög -en -ar; hop -en -ar; ~ssä, ihop.

läjäh||dys smäll -en -ar, klatsch -en -ar;

(lyönti) rapp -et -. -tää* smälla, klatscha. läjä||tä hopa; (pinota) stapla; (korkealle) uppstapla, upptorna, - ys vrt. -h d y s. -yttäminen smällande; klatschande; rappande, -yttää*: lyödä ~ smälla2, klatscha (till); rappa , smocka (till), -ytyä* hopas; staplas; uppstaplas, upptornas, -aminen hopande, staplande; uppstapl|ing, -ande (i högar, hopar) upptornande, läkki * bleck -et. -astia bleckkärl. -hela bleckholk; ~t (pl) bleckbeslag, -helainen bleckbeslagen. -laatikko blecklåda. -levy bleckplåt. -mitta bleckmått, -muki bleckmugg -en -ar. -nen av bleck, -pelti ks. -levy. -rasia bleckdosa, -sakset plåt-, bleck |sax. -seppä bleckslagare; ks. levyseppä, -sepän(ammatti bleckslag|aryrke, -eri. -paja bleckslagarverkstad; bleckslageri. -teokset pl bleck[slagar] arbeten, blecksaker.) - tölkki bleckburk, -vuoka (keit.) bleckform. läksiäis||et pl avskedsfest -en -er; puhua -iksi (er. leik.) tala till avsked, -kahvit pl

avskedskaffe, -luento, -puhe avskeds|före-läsning, -tal.

läksy (er. koul.) läxa; antaa ~ takaisin (laiskan—ksi, m. kuv.) ge ngn en bakläxa. -nluku läxläsning, -ttää* läxa upp (ngn); ge* (ngn) en uppsträckning; taga* (ngn) i upptuktelse; ge* (ngn) påskrivet, -tys upp|läxning, -sträckning, -tuktelse; saada (aika) — bli uppläxad; få en uppläxning (uppsträckning); få sig påskrivet; antaa — ks. -ttää.

läkäh||dyttää* få* att storkna (kvävas2); köra slut ngn. -tyä* storkna; (tukehtua) kvävas2; förgås; spricka; tappa andan; slockna.

läm|metä* bli varm (uppvärmd); värmas8; uppvärmas2; ~ jllk (jtk kohtaan, kuv.) värmas (bli värmd) av ngt; -penevää (mtr.) stigande temperatur.

lämmik|e* ngt att värma sig med; saada jtk ~ttä (-keeksi) få ngt värmande.

läm|min lämpimän 1. (s.) värm|e -en (tkn. -et); -pimikseen för att värma sig; juosta -pi-mikseen springa för att bli varm; springa sig varm; ottaa kylpy -pimikseen taga sig ett värmande bad. 2. (a.) varm; ~kääre värmekompress; kun päivä on -pimimmillään då det är som varmast på dagen; -pimältään på färsk, bar gärning, -henkinen som andas värme; av värme genomandad; varm. -huone varmrum. -ilma varmluft. (-kellari värme-källare. -kone varmluftsmaskin, -kylpy varmluftsbad. -moottori varmluftsmotor.) -penkki (puut.) varmbänk. -ruoka varmmat. -ruokalaji varmrätt, -sisältöinen genomandad av värme; varm. -sydäminen varmhjärtad. -sydämisyys2 varmhj ärtenhet, -tun-teinen varmt kännande, -varasto varmlager. -vaunu varmvagn. -verinen 1. (a.) varmblodig. 2. (s., »lämminverihevonen») varmblod -et -. -vesi varmvatten, (-allas varmvattenbassäng, -hana varmvattenkran. -johto varmvattenledning, -kattila varmvattenspanna, -kylpy varmvatten [s] -bad.)

lämmi tellä* värma2; värma2 sig. -tettävä: ~ huone varmrum. -tin* värmeapparat, -tteleminen värm|ning, -ande. -ttäjä (kon., uunin) eldare, -ttäminen uppvärm|ning, -ande; (kon.) eldning.-ttämätön icke uppvärmd; (huone) oeldad, -ttää* värma2, uppvärma2, elda; ~ huone elda ett rum; ~ ruoka värma upp maten, -tys (upp)-värmning; (huon., kon.) eldning; (yhd.) värme-, (-koje ks. -laite, -kulut värmekostnader. -laite värme|apparat, -an-ordning; kalorifer -en -er; [lämpimän] veden ~ varmvatten|[s]apparat, -beredare, -laitos uppvärmnings-, värme |anläggning, -lamppu värmelampa, -putki uppvärmningsrör; rörradiator.-teho värmeeffekt.) -tyttää* låta* uppvärma (elda), -tä* lämpiän bli varm; (upp)värmas; huone lämpiää rummet eldas (blir varmt); panna sauna ~ (lämpiämään) elda bastun; vrt. lämmetä.

lämmön||arka värmekänslig, -eriste värmeisoleringsmedel. -eristys värmeisolering, -hauras varmbräckt. -hukka värmeförlust, "johde värmeledare, -johtokyky värme-

ledningsförmåga. -kehitys värmealstring, -kulutus värmeförbrukning, -lähde värmekälla. -muodostus

värmeutveckling. - pidätys värme|absorption, -upptagning, -siirto värmeöverföring, -säteily värme(ut) strålning. -säädin termostat; termoregulator, -säästö värmebesparing, -säätö värmereglering. -tarve värmebehov, lämpi|imyys- värme -n. -mäiset pl varmbröd -et. -mältään på färsk, bar gärning, -mästi varmt; mitä -mimmin på det varmaste, -ö (teat, oop.) foajé, lämpö* värme -n; (fys.) värme -t; (kuv., into) värma; vrt. -tila; ~ä johtava värme-ledande; ~ä sitova (kem.) endoterm; ~ä synnyttävä värmealstrande; ~ä säteilevä värmeutstrålande; ~ä uhkuva värmeutstrålande; (ku.) genomandad av värme.-aalto värme|bölja, -våg. -aistimus värmeförnimmelse. -arvo värmevärde, -aste värmegrad. -aukko värmeöppning, -elementti (shk.) termoelement, -energia värmeenergi. - ennätys värmerekord, -halvaus ks. kuumuus^, -hoito (-parannus) värme|terapi, -behandling. -inen ks. lämmin. -johto värmeledning. -kaappi värmeskåp. -kattila värmepanna. -kemia termokemi. -keskus värmecentral. -kustannukset värmekostnad(er). -käsittely värmebehandling, -käyrä temperatur-, feber|kurva; (mtr.) isoterm -en -er. -laatta värmeplatta, -lava (lämmin lava, puut.) varm|bänk, -list -en -er. lämpömittari (lämmön~) värmemätare; elohopea~ termomet|er -ern -rar. -asteikko termometerskala, -lukema termometer-, temperatur|avläsning. -nosoitus ks. ed. -putki termometerrör. lämpö||mittaus värmemätning, -moottori värmemotor -määrä värmemängd; vrt. -t i-1 a. -oppi (fys.) värmelära. -patteri värmebatteri; radiator, -pesä värmekälla, -piste (an.) värmepunkt, -pullo värme | flaska, -krus. -suhteet pl värme-, (-tila-) tempera-tur|förhållanden, -säde värmestråle. -sähkö termoelektricitet, -säiliö ks. -pullo, -sä-teitin värme|reflektor, -radiator, -taloudellinen värmeekonomisk, -talous2 värmeekonomi.

lämpötila temperatur -en -er. -kerroin temperaturkoefficient. -käyräks. lämpökäyrä. -n(aleneminen temperaturfall. -erotus temperaturskillnad. -lasku ks. -aleneminen. -muutos temperaturförändring, -määritys temperaturbestämning, -nousu temperaturstegring, -säädin 1 ä m m ö n~. -säätö temperaturreglering, -vaihtelu temperaturväxling.) lämpö||tyyny (lääk. shk.) värmedyna. -vyöhyke värmebälte, -yksikkö (fys., fysiol.) värmeenhet; kalori -n -er. -äkestävä värmebeständig.

lämsä (läppä) klaff -en -ar; (nirkko) flik -en -ar; (ent. mets. suopunki) rännsnara, -pylpyrä stjärtblock, län||get pl (valjaissa) bogträ -et -n; loka; koll|er -ret -. -ki(harppi krum|passare, -cirk|el -eln -lar. -sääri [nen] hjulbent.) länkä|lpapu (puut.) krypböna. -säärinen ks. länkisääri.nen.

lännempänä längre mot väster (västerut). • lännen||atsrinko västersol. -puoleinen västra; Päijänteen — seutu trakten väster om Päijänne. - tuulahdus västanfläkt. 1 änne tär (run.) se fyr -en -er. län I si -nen 1. (ilms.) väster; (yhd.) västra; väster-, väst-; -ttä kohden mot väster; väst-vart; -teen päin väster ut; åt, mot väster; -nestä (päin) väster ifrån, från väster; siirtyä -nemmäksi (olla -nempänä) förflytta sig (befinna sig) längre västerut, västvart. 2. kaukainen — fjärran västern; Villi — Vilda västern, -auto vä s t bil. -blokki västblocket. -etelä (lounas, ilms.) sydväst, -gootti (hist. käns.) västgöt -en -er. -goottilainen västgotisk. -göötanmaalainen 1. (s.) västgöt | e -en -ar. 2. (a.) västgötsk, —intialainen västindisk. -maalainen (s.) västerlänning -en -ar. -maat pl västerlandet; occidenten; -maijssa, -lia i västerlandet, -mainen (a.) västerländsk. -maistaa, -maistua göra, bli västerländsk; anta västerländska former, -maisuus2 västerländskhet. -osa västra del(en). -pohjalainen (s.) västerbottning; (a.) västerbottnisk. -puoli västra sida(n). -puolitse väster om (ngt), -rannikko västra kust(en); västkust, -reuna västra kant(en) (rand[en]), -roomalainen västromersk. -ruotsalainen västsvensk, -suomalainen (s.) västfinne; (a.) västfinsk. -tuuli vä stanvind, (en) västan, -valta: -vallat pl västmakter(na). läntinen västra (määr.). läntisty|ä (jlkn.) bli nedkippad (nedhasad);

-nyt (lintallaan) ned|kippad. -hasad, -läntä (yhd.): lyhyen~ (ganska, tämligen)

kort; lihavan— fetlagd. läpeensä, allt igenom; genomgående, läpi l.2* (s.) (reikä) hål -et -. 2. (adv.) genom, igenom (ngt); ~ jäätynyt genom-frusen; ~ kaivettu genomgrävd; ~ kostutettu genomdränkt; ~ kulunut ut|nött, -sliten; nävertää — borra igenom; tunkea ~ genomtränga. 3. (prp., pstp.) — seinän, seinän — genom väggen, -åjo genomfart; ~ kielletty! genomfart förbjuden! --isku (shk.) genomslag, (-jännite genomslagsspänning.) -kotaisin allt igenom; grundligt, -kulku genom|fart, -gång; (yhd.) transito-; vrt. kauttakulku, (-liikenne genomgångstrafik.) -kuultava genomskinlig, transparent. -kuultavuus2 genomskinlighet, transparens -en. -käydä genomgå*, -käymä:

(jnk) - genomgången (av ngn), -käynti (tarkastus) genomgång, -käytävä genomgång -en -ar. -leikkaus genomskärning; tvärsnitt -et; (~piirustus) profil -en -er. -lyönti (jäljennös fkjk.J genomslagskopia. -paperi genomslagspapper.) -matka genomresa. -mitaten i genomskärning (i diameter); (olla)— (mäta) i genomskärning, -mitta genomskärning; genomsnitt -et -; diamet|er -ern -rar. (-luokka [mtsh.] diameter-, dimensions|klass.) -murto (sot., kuv.) genombrott; (sot.) genombrytning, -märkä genomvåt, -nen (yhd.) med * . . hål; moni ~ med många hål. -näkymättömyys2 ogenomskinlighet. -näkyvyys2 genomskinlighet; transparens -en. -näkyvä genomskinlig; transparent, -pääsemätön ogenomtränglig.

i — lävistin lä v

-pääsy genom|gång -en, -fart -en; passage -n -r. -tse ks. läpi 2., 3. - tunkema ton

ogenomtränglig. - tunkeva (sti) genomträngande. -valaisu (lääk. röntg.) genomlysning, (-kone genomlysningsapparat.) - veto tvärkors | drag.

läppä* klaff -en -ar; ventil -en -er; (kellon-kieli) kläpp -en -ar. -pumppu klaffpump. -silta klaffbro. -venttiili klaffventil. -vika (lääk.) klaffel, läpp||äys (kel.) klämtning, -ääminen klämtande.

läpsj[e smäll, dask. -yttää* klatscha; smälla2, -älitää* smälla2, klatscha. -äys smäll -en -ar; dask -en, -et; smäck -en -ar. -äyttää* smälla2 (till); daska (till); (korvalle) ge ngn en örfil, -ää klatscha; smälla, läpäi||seminen genomträngande; stöpande. -semättömyys2 ogenom|tränglighet, -släpp-lighet; (tiiviys) täthet, -semätön ogenomtränglig; (tkn.) ogenomsläpplig; icke stöpande; (tiivis) tät. -sin ks. 1 ä v i k k ö. -stä tränga2 (slå*) igenom; (tkn.) stöpa2; -sevä genomtränglig; (kn.) stöpande; ~ tutkinnossa bli godkänd i, klara en examen; ~ (onnellisesti, kestää) tauti övervinna en sjukdom; — vaikeudet övervinna (klara) svårigheterna; valo -see lasin glas genomsläpper ljuset; sade -si (tunki läpi) telttakankaan regnet trängde igenom tältduken; paperi -see papperet stöper, läpä||ttää klappa, bulta, -tys klappande; klappning, bultning. -tä* klappa; klämta i, med ngt."

lärp|jpä* (j. halv.) skrävlare; pladdrare, / pladdrerska; sladdertaska.-ättää* skrävla, pladdra; babbla, bjäbba. -ätys skrävjel -let, pladd|er -ret. läsi ks. pläsi.

läski (j.) fläsk -et. -kastike fläsksås. -pohja (j. jlkn.) rågummisula. -soosi (j.) ks. -k a s-t i k e.

läsnä närvarande; tillstädes; olla — vara tillstädes (närvarande); kaikkien — ollessa då alla är (var) tillstädes; i allas närvaro; olla — toimituksessa vara närvarande (tillstädes) vid en förrättning; övervara en förrättning; vrt. poissa oleva, -oleva, -olija en tillstädesvarande, närvarande, -olo närvaro -n.

lästi (hist. mer. mt.) läst -en -er; 120 ~n alus ett fartyg om 120 läster, -luku lästetal. lätinkieli ks. latvia, lätistyä ks. litistyä, lätk||iä smälla2, klatscha; rappa, -ä smäll|a -an -or. -äistä ks. lätkiä. -äys smäll-en -ar, klatsch -en -ar; rapp -et -; snärt -en -ar. lätsä (krk., halv.) (skärm)mössa. lätti* (siko~) (svin)stia. lättiläinen ks. latvialainen, lätty (j. keit. ohukas) plätt -en -ar. lättä[|hattul. (halv.) platthatt. 2. (j. kiskovau-nu [liitevaunuineen]) rälsbuss. -jalka (lääk.) plattfot. -nenä plattnäsa, -näs mennä ~ksi slås platt; bli tillplattad, lätäkkö* pöl -en -ar, göl -en -ar, puss -en -ar.

-inen full med (av) pölar (gölar), lävikkö* (keit.) durkslag. lävis||tin (tkn.) hål|stamp, -stans -en -ar, pryl

-en -ar; (paperin—) perforator. -tys genomborrning; perforering, (-kone stäm-, perforerings I maskin; hålpress -en -ar.) -täjä (mat.) diagonal -en -er. -täminen genom |-borrning, -borrande, -stickande: perforering. -tää genom|borra, -sticka*; (tkn.) perforera, lävitse ks. läpi 2., 3. läväyttää* ks. läjäyttää, läähällttää* flämta: flåsa, -tys flämt -et;

flämt|ning, -ande, flås|ning, -ande. lääke läkemedlel -let -; medicin -en -er, medikament -et -, -er. -aine läkemed|el -let -. (-opillinen farmakologisk, -oppi farmakologi.) -annos en dos (-er) medicin, -hinnasto medicinaltaxa. -juoma läkedryck, läkande dryck; örtdryck, -kaappi medicinskåp. -kasvi officineli växt; läke-,

medicinal I växt. -kirja (frm.) farmakopé. -laatikko medicinlåda. -lasi medicinglas. - määräys (lääk.) (läkar)recept. -opillinen medicinsk; (frm.) farmakologisk, -oppi ks. -a i-n e o p p i. -paino medicinalvikt. -parannus medicinkur. -pullo medicinflaska, -taito läkekonst; (lääk.) läkarkonst. -taksa ks. -h i n n a s t o. -tiede läkarvetenskap; medicin -en. -tieteellinen medicinsk, lääketieteenljkandidaatti medicine kandidat, -lisensiaatti medicine licentiat, -palkinto (Nobelin) nobelpris(et) i medicin, -professori medicine professor, -tohtori medicine doktor. -ylioppilas medicine studerande; (j.) (medisiinari) medicinare, lääke||varasto läkemedelsförråd, -voima läkekraft. -yrtti medicinsk ört; läkeört, lääkinnällinen sanitär; medicinsk, lääkintä* medicin -en; (parannus) läkning, -aliupseeri (sot.) sanitetsunderofficer. - asetus medicinalförfattning. -huolto sanitets-vård; sanitetsunderhåll. -keino läkedom -en. -komppania (sot.) sanitets-, sjuk-vårds|kompani. -koulutus sanitetsutbild-ning. -laitos sanitetsväsen. -mies (sot.) sjukvårdssoldat; (Suom. r.) sanitär, -olot pl sanitetsförhållanden. -osasto sanitets-avdelning. -palvelu sanitetstjänst. -pääl-likkö sanitetschef. -taito läkekonst, medicin. (-inen läkekunnig.) -tapa läkemetod, -tarkoitus sanitetssyfte; medicinskt ändamål. -toimi medicinal-, sanitets|väsen. -toimisto medicinal-, sanitets|byrå. -upseeri militärläkare, sanitetsofficer. - viranomainen medicinalmvndighet. lääkintö|jhallitus medicinalstyrelse(n). -neuvos medicinalråd, lääki||tseminen helande, läkande, kurerande. -tys läkning; läkedom, (-tapa läkemetod, -voimistelija medikalgymnast.) lääkitä hela; läka2; (parantaa) kurera. lääkkeenvaikutusoppi farmakodynamik. lääkäri läkare; olla —n hoidettavana (—n hoidossa) stå, vara under läkarbehandling; —en puute läkarbrist; nais— kvinnlig läkare; laillistettu — legitimerad läkare; toimiva — praktiserande läkare; —n vastaanotto läkarmottagning; —n määräys läkarordination. -kirja läkarbok. -kokous läkarmöte. -kunta läkarkår, -liitto läkarförbund, -luettelo lä-karkatalog. -lähetys läkarmission(en) -n(am-

matti läkar|fack, -yrke. -apu läkarhjälp, -hoito läkar|vård, -behandling; olla -hoidon tarpeessa vara i behov av läkarvård; saada [olla] ilmainen — ha fri läkarvård, -lausunto läkarutlåtande, -palkkio läkararvode. -peili läkarspegel. -silmä [kuv.] läkarblick. -takki läkarrock, -tarkastus läkarundersökning, -besiktning, -todistus lä kar | attest, -intyg, -betyg; [terveys—] friskintyg, -toimi läkar-befattning. -tutkimus läkarundersökning; suorittaa — läkarundersöka. -vakuutus lä-karförsäkran. -vala läkared, -valvonta läkaruppsikt.) -seura läkarsällskap, lään|i län -et -; antaa —ksi (feod.) ge ngn nsrt i förläning:; förläna ngt till ngn; -eittäin länsvis, -herra (feod.) länsherre. -jako länsindelning. -Iäinen (yhd.): kuopion- (som är) från Kuopio län. läänin||agronomi länsagronom, -arkisto läns|-arkiv; vrt. maakunta-, -arkistonhoitaja länsarkivarie. -arkkitehti länsarkitekt. -asessori länsasessor. -asukas länsbo. -eläinlääkäri länsveterinär, -etsivä (pol.) länsdetektiv, -hallitus länsstyrelse, -kamreeri landskamrer(are). -kanslia landskansli. -kanslisti landskanslist, -karjakko länsdeja. -kartta länskarta, -kirjaaja läns-registrator. -kirjanpitäjä länsbokhållare, -konttori landskontor, -konttoristi landskontorist. -käräjät (maakäräjät) landsting, -kätilö länsbarnmorska, -maanmittari länslantmätare. -maanmittauskonttori länslantmä-terikontor. -metsälautakunta länsskogs-nämnd. -notaari länsnotarie, -oikeus länsrätt. -pääkaupunki länsresidensfstad). -rahasto lantränteri. -raja länsgräns, -rakennuskonttori länsbyggrnadskontor. -riistanhoitoyhdistys länsjaktvårdsförening. -rikos-poliisi länskriminalpolis, -rovasti (vanh. kontrahtirovasti) kontraktsprost, -sairaala läns|sjukhus, -lasarett, -sihteeri landssekreterare. -terveyssisar länshälsosyster. -van-kila länsfängelse. -virkakunta landsstatfen), lääni||ttää* (feod.) ge* i förläning; förläna, -tyksensaaja förläningshavare. -tys förläning. (-aateli läns-, feodal|adel. -hallinto länsförvaltning, -herra ks. 1 ä ä n i h e r r a. -laitos läns-, feodal (väsende, -oikeus2 länsrätt. -valta feodalvälde.) läävä fähus -et -.

löкäpöksy 1. (j.) vida, hängande byxor. 2. (j. hauk.) ks. v e t e 1 y s, v ä t y s, nahjus, lönk^ttää* (j.) lunka, stulta. löntti* (j.) 1. klump -en -ar; kluns -en-ar; (läiskä) smocka. 2. ks. k ö n t y s, k ö n 11 i, 1 ö n t y s. -mäinen klumpig, klunsig, lön tys iuns -en -ar, kluns -en -ar. -tää:

(kävellä) — lunka, lufsa, löper||rys pladd|er -ret, sladd|er -ret. -tää* pladdra, sladdra. -yys2 slapphet; lojhet; slöhet. -ö 1. (a.) loj; slö; slapp. 2. (s.) slöfock -en -ar; våp -et -. löpistä (halv.) ks. 1 ö p e r t ä ä. lörppö* 1. (s.) sladdrare; pratmakare; / sladdertaska. 2. (a.) sladderaktig; pjoskig. -sorsa (el. Anas strepera) snatterand. lörpö||tellä* sladdra, pladdra. -ttelijä sladd-rare, pladdrare; pratmakare; f sladdertaska,lörpöttely

pladdrerska. -ttely, -tys sladder, pladder. -ttää* ks. -tellä. lössi (maa) (geol.) lössjord. lötköttää* (f.): maata ~ ligga o. dra sig,

masa sig; kävellä ~ lunka, lufsa, löydös (geol.) fyndighet; (muin.löytö) fynd -et -. -alue fyndområde, -paikka fyndplats, löyh||eneminen förslappning; slaknande. -entyminen ks. -e n e m i n e n. -entyä* ks. -e t ä. -entäminen lossnande, lösande; slackande. -entää* lossa, lösa2, (mer.) slacka (på ngt); (kuv.) förslappa, -etä (kuv.) förslappas. löyhk|Iä 1. (ilkeä haju) stank -en, lukt -en; vrt. leyhkä, leuhka, -äinen (illa) luktande, stinkande, -ätä lukta, stinka*, löyhty||minen förslappning; slappnande, -ä* bli lös; (veltostua) förslappas; (hölletä) bli slak, slakna; (kuv.) bli slapp; slappas (av); förslappas, löyhy |j ttely viftning; fläktning. -ttää* vifta

(fläkta) med ngt. löyhyys2 löshet; slakhet, slapphet; (leväpe-

räisyys) efterlåtenhet. löyhyä ks. 1 e y h y ä.

löyhä lös; (höllä) slak; (veltto) slapp; (leväperäinen) efterlåten; olla ~ssä vara lös; sitta löst.

löyhäh|dellä* sprida* sig; flyga*; ikkunasta -teli tuoksu en doft slog in, trängde in genom fönstret, -tää: ilkeä haju -li meitä vastaan stanken slog emot oss. löyhä||kätinen släpphänt. -kätisyys2 släpp-hänthet. -luonteinen efterlåten; (för) beskedlig. -luonteisuus2 efterlåtenhet; beskedlighet. -mielinen slapp, efterlåten. -perusteinen löst grundad; vagt motiverad, -sti löst; slappt, -suinen lösmynt, -suisuus2 lösmynthet. löyly 1. (saunan) bad -et; heittää, lyödä kasta bad. 2. (kuv.) (selkäsauna) stryk; risbastu; bastonad -en; (läksytys) upp-sträckning. -kylpy imbad. -nlyömä småto-kig, fnoskig, -sauna (finsk) bastu; imbad. -ttää* (kuv.) tvåla till; (läksyttää) läxa upp

(ngn); ge* (ngn) en uppsträckning; (lyödä) prygla; piska upp; (kurittaa) aga; tukta, -tys (kuv.) tilltvålning; avbasning; uppsträckning; smörj -et. löys||ä (j.) lös; vrt. 1 ö y h ä, h ö 11 ä.-äläinen (j. irtolainen) lös|drivare, / -driverska; (loinen) inhysing. -äläisyys2 lösdriveri.-ätä lösa2; (päästää) släppa2; ge* efter; slacka (på ngt); fira. -ääminen lösande; slackande; firande.

löy||tyä* 1. hittas; finnas*; mistä se ön -lynyt? var har man hittat den? var har den hittats (blivit funnen, hittad)? häntä ei -tynyt mistään man hittade honom inte någonstans; han hittades ingenstans; han stod inte att finna någonstans. 2. (vanh.) ks. olla (olemassa); tavattavissa; (harv.) esiintyä, -täjä (kadonneen) upphittare; (ennen tuntemattoman) upptäckare; Amerikan ~ upptäckaren av Amerika; (keksijä) uppfinnare, -täjäiset pl hittelön -en. -täminen finnande; påträffande; upptäckande; hittande, löy|tää* finna*; hitta; (tavata) påträffa, träffa på; (keksiä) upptäcka2; Kolumbus -si Amerikan Columbus upptäckte Amerika; (upp)hitta (jst i ngt); mistä sen -sit? var hittade (fann) du den? ~ (saada) lohdutusta jst finna (sin) tröst i ngt; ~ tultava hitta (träffa) en bekant; olla -dettävissä stå att finna; se on helposti -dettävissä (hetppo~) den är lätt att hitta; den är lätt funnen; olen -tänyt sormuksen jag har hittat (funnit) ringen; jag har hittat en ring; rahat -dettiin (jälleen) man hittade pengarna; pengarna återfanns; pengarna kom till rätta, löy|tö* fynd -et -; upptäckt -en -er; suuret maantieteelliset -döt de stora geografiska upptäckterna, -esine fynd. -lapsi hittebarn, -paikka fynd|ort, -plats, -palkka, -palkkio hittelön. -retkeilijä upptäcktsresande -n -. -retki upptäckts|färd, -resa. -tavara (raut. ym.) hittegods. - ta vara toimisto hittegods|-expedition, -byrå. lööperi (j.): puhua (laskea) ~ä narras, ljuga, skarva, fantisera.

381 M

m (kirj.) m, M. ma (mrt., run.) ks. minä. ma|a 1. (täht.) jorden (määr.); —n akseli jordaxeln; ~n rata jordens bana; aurinko valaisee —n (—ta) solen belyser jorden; —n pääjllä (-lie) på (till) jorden. 2. (usk.): taivas ja — himmel o. jord; —sta olet sinä tullut, —ksi pitää sinwi jälleen tuleman av jord är du kommen, jord skall du åter varda; rauha —ssa frid på jorden. 3. (pinta; alusta): —ssa (-n sisässä) i jorden; (-n pinnalla) på marken; juosta —ssa springa på marken. 4. (maaperä): hyvin muokattu — väl brukad, upparbetad jord; — oli hedelmällistä jorden var fruktbar; (multa, maanlaatu) jord; (vilj.-ala) land -et; nauris-, peruna I maa ett rov-, potatis |land.

5. (vastak. vesi) land; —npuolelta från landsidan; —ssa kiinni oleva (kivi) jordfast; landfast; (vastak. ilma) marken (määr.); —Itakäsin toimiva landbaserad; mennä -ihin (mer.) gå i land (landstiga); lähettää -ihin sända i

land; -issa (mer.) i land; på landbacken; —lia ja merellä till lands o. sjöss; till lands o. vatten; vetää —lie draga upp på land; päästä kuivalle —Ile komma på det torra, (manterelle) komma i land; nå fast mark; pudota —han falla till jorden, till marken, (alas) falla ned; maata —ssa ligga på marken; lyödä —han slå till marken; kaataa —han fälla (till marken, ned); (liiaksi) —ssa kiinni oleva (vrt. lennot ön, kuv.) jordbunden; läikyttää, tiputtaa —han spilla ut (på marken); hävittää —n tasalle jämna ngt med marken; päästä siunattuun —han få vila i vigd jord; kätkeä —n poveen lägga i jorden; begrava.

6. (valt., mnl. alue) land; koko —n käsittävä landsomfattande; hän on meidän —ssamme ensimmäinen han är den första, främsta i vårt land; vierailla -illa i främmande länder (land); omassa —ssa i eget (det egna) land(et); he ovat saman —n kansalaisia (maan-miehiä) de är landsmän; tuoda —han införa, importera; viedä —sta utföra, exportera; karkottaa —sta utvisa, landsförvisa. 7. (omist. ilmaistu): kaupungin —t stadens ägor (marker); kaupungin —lia på stadens mark; minun —liani på min mark; kylän — byall-männing; yhteinen — samfälld jord; samfällighet; aidattu — ett kringgärdat område. 8. (maaseutu): matkustaa —lie resa till landet; oleskella —lia vistas på landet (på landsbygden). 9. (laatu) beskaffenhet; slag; (kort.) färg; (olla) samaa -ta av samma beskaffenhet, (lajia) sort; hän on aivan toista

—ta (toisenlainen) kuin veljensä han är av

helt annan ull (av helt annat skrot o. korn) än brodern; he ovat yhtä —ta kuin maalarin housut (leik.) de är lika goda kålsupare (båda två); tunnustaa —ta (kort.) bekänna färg. 10. (seutu, tienoo): näillä -in i dessa trakter; (kuv.) aurinko menee -illeen (laskee) solen går ned; solen dalar; niillä -in (suunnilleen) bortåt; omkring; så vid lag; däromkring; så ungefär. 11. (aik.) yhdeksän -issa vid pass nio; ungefär (omkring) nio; pääsiäisen -issa vid påsktiden.

maa||-aateli lantadel. --ala landområde; (jord)areal. --alue jord-, land|område; (Iak.) ägovidd -en. --antenni jordantenn, --armeija lånt I armé, -försvar, --artisokka ks. mukula -artisokka. -bakteeri (bktr.) jordbakterie, -doittaa* ks. maattaa, -doitus ks. maatto, -dun ks. maatua. -dunnainen (plnt.) subfossil. -dunta * upplandning.

maaduttaa* bringa* att förmultna; (madaltaa) uppgrunda.

maa||eläin land-, lant|djur; markdjur. -emo (myt., juhl.) • allmoder; moder jord. -eristys jordisolering.

maagi (itäm. viisas) mager -n -. -nen magisk.

maahakku (tr., mtsh.) korphacka.

maahan||hyökkäys (sot.) infall -et -; invasion. -lasku (Int.) landning; (sot.) landsättning; -muuttaja immigrant, invandrare, -muutto immigration, invandring; inflyttning. -paniaiset pl likbegängelse, jordafärd -en -er; vrt. hautajaiset, -pano gravsättning; jordande. -pääsy(kielto inreseförbud. -lupa inresetillstånd.) -tulo inresa, (-kielto inrese-, port|förbud. -leimaus in-resevisum.) -tunkeutuja inkräktare -n -tuoja importör, -tuonti import, införsel, (-kielto införsel-, import|förbud. -lupa import-, införseltillstånd, -tavara importvara; vrt. tuonti~.) -tuotu (tav. n) importerad.

maaherra landshövding; (käskynhaltija) ståthållare; vrt. kuvernööri; Hämeen läänin — landshövdingen i Tavastehus län; -n asunto (paikka) landshövdingsresidens -et. - n (nimi tys utnämning av landshövding, -virasto ks. lääninhallitus, -virka landshövdingsämbete.) -tar landshövdingska.

maa||hinen (myt.) gnom -en -er; vätt|e -en -ar. -hiukkanen jordpartikel, -hovi (herraskartano) herrgård; herresäte, -humala (ksv. Glechoma) jordreva. -huokonen mark-por. -huvila sommarnöje -t -n; villa, -hämähäkki jordspindel, -ilma lantluft; (vrt.

seur.).

maailma värld -en -ar; ~lia ute i världen; —lie ut i världen; kaiken —n kielet ali världens språk; ennen —ssa förr i världen; —a kokenut världs|erfaren, -klok; hävitä kaikkiin —n tuuliin gå ali världens väg; skingras som agnar

för vinden; skingras för alla världens vindar; —a vierova världs (främmande, -från-vänd; —a mullistava världsom|störtande, -välvande. -Ilinen (vastak. heng.) världslig, -llismielinen världsligt sinnad; ks. ed. -llis-taa förvärldsliga, -llistua förvärldsligas; bli världslig(are). -nakseli (täht.) världsaxel.

maa-ilmanala fastlandsklimat.

maailmanj(arvoitus världsgåta; -arvoituksen selitys världsförklaring, -asukas världsmedborgare. -avaruus2 världsrymd (-en), -draama världsdrama, -ennätys världsrekord. (-mies världsrekordhållare.) -hallitsija världshärskare, -halveksinta världsförakt -et. -herruus2 världsherravälde -t. -historia världshistoria, -historiallinen världshistorisk. -hyörinä världsvimmel, -ihminen världsmänniska, -järjestelmä världssystem; kosmologi, -järjestys världsordning, -järki världsande -n. -kaikkeus2 världsalltet; uni-ver|sum -sum (-set), -kansalainen världs-(med)borgare; kosmopolit -en -er. -kansalaisuus2 världs(med)borgarskap. -kartasto världsatlas. -kartta världskarta, -katsomuksellinen (yhd.) världsåskådnings-.-katsomus världsåskådning, -kauppa världshandel, -kaupunki världsstad, -kausi världsålder, -kehitys världsutveckling, -keskus världscentrum. -kieli världsspråk, -kielteisyys2, -kieltäminen världsförsakelse. -kiertäjä globetrotter -n - (-s.) -kirjallisuus2 världslitteratur. -kokemus världserfarenhet, -kolkka, -kulma vrå (avkrok) av världen, -kulutus: koko -n kulutus (knst.) världsförbrukning, -kuulu världs)bekant, -berömd, -kuuluisuus2 världs|rykte -t, -berömmelse, (m. hnk.) -berömdhet. -kuva världsbild, -kuvaus kosmografi -(e)n -er. -käsitys ks. -k a t s o m u s. -lapsi ett världens barn. -liikenne världssamfärdsel. -liitto världs|förbund, -union, -loppu (ääri) världens slut (ände); (tuho) världens undergång, -luominen världens skapelse, -luomiskertomus (Raam.) skapelsehistoria.

maailman|jmaine världs |rykte, -berömmelse, -mainio världs|berömd, -bekant, -frejdad, -markkinahinta världsmarknadspris, -markkinat pl världsmarknad, -matti (j. läh.) landstrykare; landsvägsriddare, -melske världslarm. -mestari (urh. ym.) världsmästare. -mestaruus2 världsmästerskap -et. -mies (suuren —) världsman; (suuren — miehen tavat världsmannalater). -mullistus världs|katastrof, -drama, -omvälvning, -murjoma (m. ett livets styvbarn; styvmoderligt behandlad av livet, -myllerrys världens, världs|vimmel, -nainen (suuren—) världsdam. -näyttely världsutställning, -näyttämö världsteater. -palo världsbrand, -parannus världsförbättring, (-yritys världsförbätt-ringsförsök.) -parantaja (leik., halv.) varlds-förbättrare. -pauhina världens larm -et. -poliittinen världspolitisk -politiikka världspolitik. -postiliitto v ä rids p o s t u n i o n (e n).

- maalailu maa

M-postiyhdistys Världspostföreningen. -puu (myt.) världsträd(et). -rakenne världsbyggnad; världsallt ets uppbyggnad, -rauha världsfred. -ruhtinas världsfurste, -sielu världssjäl. -sota världskrig; 1., 2. — första, andra världskriget, -synty oppi kosmogoni -n. -taloudellinen världsekonomisk. -talous världs I hushållning, -ekonomi, -tapahtuma världshändelse.-tottumus (suuren—) världsvana. -touhu världens larm. -tuntemus världskännedom, -uskonto världsreligion, -valiot världselit, -vallankumous världsrevolution. -valloittaja världserövrare.-valta världs|makt, -välde, -vapahtaja världsfrälsare. -viisas ks. maailmaa kokenut, maailmanympäri ||kiertäjä ks. maailman-kiertäjä. -lento världsom-, jordenrunt|-flygning. -lentäjä världsomflygare. -matka jordenruntresa. -purjehdus världsom-, jor-denrunt| segling, -purjehtija världsomseglare, maailmaton (j.) ks. suunnaton, tavaton, maaimettäväinen landdäggdjur, maajjohto (shk.) jordledning, -joukot (soi.) markstridskrafter (pl); ks. -voimat, -joukkue (urh.) landslag, -juova land-strimma. -jää (geol.) 1. landis. 2. ks. mannerjäätikkö. -kaari (hist., Iak.) jordabalk. -kaasu jordgas. -kaira jordborr, pliktstång, -kaistale jordremsa; landtunga, -kalainen (alkuasukas) inföding, -kamara ks. m a a n~. -kannas näs -et -; landtunga, -kansa lantbefolkning; (rahvas) allmoge-n. -karhu (el. karhu, Ursus areios) (land)-björn. -kartano lånt| gård, -egendom, -kartta landkarta, -kasa jordhög, -kasvi landväxt. -kaukoputki terrestriskt teleskop, -kauppa lanthandel, -kauppias lanthandla|nde, -re. -kaupunki 1. (hist.) uppstad. 2. ks. -seutu kaupunki. -kerros 1. jordlager. 2. ks. seur. -kerta (rak.) jordvåning, -keskeinen geocentrisk. -kieleke landtunga, -kiinteistö landsfastighet. -kiitäjä (hnt Carabus) jordlöpare. -kilpikonna landsköldpadda, -kirja (Iak.) jordebok. (-talo jordebokshem-rnan. - vero jordeboksränta.) -kirppa, -kirppu jordloppa, -kivi jordfast sten. -kokkare jordklump, -kone (sot. Int.) landflygplan, -korko jordränta, -kosteus jord-, mark|fuktighet. -kota jord|hydda, -kula. -kotka kungsörn. -krapu ks. -rapu. -kreivi (hist. Saks.) lantgreve, -kuljetus landtransport, -

kunnallinen landskaps-, maakunta landskap -et -; (hist.) provins -en -er. --arkisto landsarkiv, -jako landskapsindelning. -julila(t) landskapsfest. -kuningas (hist.) fvlkeskonung. -käräjät landsting, -lainen provins-, landsorts |bo -n -r. -laki landskapslag. -murre landskapsdialekt, landsmål-et.-päivät (Ahvenanm.) landsting; (hist.) landskapsting; -päiväin jäsen landstingsman.

maa||kuoppa jord|håla, -grop, -kula. -kysymys jord-, agrar I fråga, -käräjät landsting; -karäjäin jäsen landstingsman, maal||aaja (taid.) målare, (-tar målarinna.) -aamaton omålad, -aaminen målande, -ailla måla; (kuv. kuvailla) (ut)måla (jks som ngt;, -ailu målning, måleri; (kuv.) utmålning.

maalai|nen 1. (a.) lantlig. 2. (s.) landsbo, lantbo -n -r; -set (rahvas) allmoge, maalais||aateli lantadel. -asumus, -asunto

lantlig bostad; bostad på landet, -elinkeino lantlig näring, -elämä lantliv, -huvi lantligt nöje. -idylli lantlig idyll, -ilma lantluft, -ittain på lantligt maner (sätt, vis), -juhla lantlig fest. -junkkari (vanh., halv.) lant-junkare. -kansa lånt-, landsbygds|befolk-ning. -kauppa ks. maakauppa, -kirjeenkantaja lantbrevbärare. -kirkko landskyrka. -koti lantligt, lant|hem. -kunta landskommun. -kuva lantlig bild. -liitto lantmannaförbund; (valt. Suom. ent.) agrarparti -et. -liittolainen medlem av lantmanna-, agrar|förbundet, agrarpartiet; agrar -en -er. -luonto lantlig natur, -mainen lantlig, -muija landsgumma, -murre allmoge|mål, -dialekt, -nuoriso allmogeungdom; ungdomen) på landet, -oikeus2 landsrätt, -olot pl lantliga förhållanden; förhållanden(a) på landet, -pappi lantpräst, -pitäjä (landsbocken. -poika (talonpoikais bondgosse, -poliisi ks. ma a poliisi, -postinkuljettaja lantbrevbärare. -puolue agrarparti(et); vrt. -liitto, -puoti lanthandel, -serkku (m. kuv.) lands(orts)kusin. -talo lantgård; (talonpoikais ~) bondgård, -tapa lantlig sed. -tapainen lantlig, -tavara lantmanna|vara, -produkt, -tollo (vanh. halv.) bondtölp; † lantlolla, -tuotteet pl lantmannaprodukter, -tupa en lantlig stuga; bondstuga, -tyllerö lantlolla, -tyttö landsflicka; (talonpoikais ~) bondflicka; viaton ~ en lantlig oskuld, -ukko (talonpoikais~) bondgubbe. -uus2 lantlighet. - vaatteet pl lantliga kläder, -vieras en gäst från landet, -voi lantsmör. -väestö landsbygds-, lånt| befolkning; lantfolk. -yhteiskunta lantsamhälle. maa laji jordart, -lajite (mtsh., mv.) korn|-

fraktion, -storleksklass, maalari (m. taid.) målare, -koulu målarskola. -mestari målarmästare, -n(ammatti målaryrke. -ateljee [taid.] målarateljé. -harja målarborste. -kisälli målargesäll. -oppilas målarlärling. -sivellin målarpensel, -sälli ks. -kisälli, -työhuone målarverk-stad; [taid.] ks. -ateljee, -väri målarfärg.) maalata måla; — keltaiseksi måla gul; gulmåla. maalattia jordgolv.

maalaukselli ||nen (taid.) målerisk; pittoresk. -suus2 det måleriska, pittoreska, maala||us målning, måleri, (-akatemia målarakademi. -ruisku sprutpistol, -taide målarkonst. -tapa målningssätt; maner -et. -teline staffli -et -er.) -uttaa* låta* måla. maa||leikkaus (raut., tr.) massprofil, -lento landflyg(ning). (-kenttä [land]flygfält.-kone landflygplan.) maali 1. (urh., amp. ym. tavoite) mål -et -. 2. (väri) (målar)färg -en -er; målning, -aine färgämne, -alue (jlkp.) målområde, -ero målskillnad; kaventaa (lisätä) ~a reducera (öka) målskillnaden, maaliinammunta målskjutning, -harjoitus

målskj utningsö vning. maali kerros färglager, -kirjuri (jääk.) målskrivare. -npoiste färguttagningsmedel. -nruiskutuspistooli sprut(målnings)pistol.

maalintu (el.) springfågel; vrt. vesilintu, maali||potku (jlkp.) målspark, -raja ks. -v i i v a.

maaliskuu mars (tpm.); ~n idus idus i mars. maali||taulu måltavla, -tilanne målställning, -tuomari (urh.) måldomare, - vahti målvakt -en -er. -viiva (urh.) mållinje, -väri (målar) färg. -öljy (mlv.) linoljefernissa, maallaolo lantvistelse.

maalle muutto landsflyttning, -nosto iland-lyftning. -nousu (mer., sot. maihin~) landstigning. (-paikka landstignings I ställe, -plats, -yritys landstigningsförsök.) maallikko* lek|man -mannen -män. -aines lekmannaelement. -edustaja lekmanna|ombud -et -, -representant, -hautajaiset lek-mannabegravning. -jäsen

lekmannaleda-mot. -kaste lekmannadop. -piiri(t) (tav. pl) lekmannakrets(ar). -saarna lekmanna-predikan. -saarnaaja lekmannapredikant, -sääty lekmannastånd. -toiminta lekmannaverksamhet. -tuomari lekmannadomare. -veli (luost.) lekmannabroder. maalli nen jordisk; timlig; (maailmallinen) världslig; ~ mieli världsligt sinne(lag); ~ oikeus världslig rätt; -set asiat jordiska (världsliga) ting; -set jäännökset de jordiska kvarlevorna, -smielinen världsligt sinnad, -staa förvärldsliga; (kirk. alue ym.) sekularisera. -stua bli förvärldsligad; förvärldsligas; sekulariseras, -stuminen förvärldsli-gande; sekularisering, maaltapako flykten från landsbygden, maa||luola jord|håla, -kula. -löydös, -löytö (muin.) jordfynd, -magnetismi jordmagne-tism. -maja jord|hydda, -koja. -marsalkka lantmarskalk -en -ar. -matka resa till lands, landvägen; sinne ön 10 kilometriä landvägen är avståndet dit 10 kilometer; hän tuli ~a (maitse) han kom landvägen, -merkki (mer.) landmärke, -metalli (kem.) jordmetall.

maamiehen||ammatti lantmanna | yrke, -nä-ring; jordbruksnäring(en). -askare lantmanna |göromål, -göra -t. -elinkeino jordbruksnäring; lantbruk, -työ lantmanna-, jordbruks larbete. maa mies lantman, (-koulu lantmannaskola, -puolue lantmannaparti [et], -seura lantmanna |förening, -gille.) -miina (sot.) landmina, -muurain (mesimarja) åkerbär, -myyrä (el. Talpa europaea) mullvad -en -ar. -nakseli (täht.) ks. maa. -nalainen underjordisk; undei jords-, -naleneminen (geol.) landsänkning, maanantai måndag -en -ar. -nen måndagens (gen.), -numero (san.) måndagsnummer, -sin om måndagarna, maanantimet (pl) jordens håvor, maan||arvo jord-, mark|värde; ~n nousu (lasku) jordvärde|stegring, -minskning, -asukas inföding-en-ar; (asujain) invånare, -erottaminen jordavsöndring. maaneuvos lantråd.

maan||haltija jordinnehavare, -hankinta jord|-förvärv -et, -anskaffning, (-välitys) -förmedling. (-laki jordanskaffningslag. -mahdollisuus möjlighet till jordförvärv, -sopi-

miis jordanskaffningsavtal.) -hinta jordpris.

maanis-depressiivinen (lääk.) manisk-, ma-

no I-depressiv, maanisä (tav. r%) landsfader, maani 11 tella * (taivutella, suostutella) övertala; (houkutella) locka, tubba, -ttelu övertalning; lock -et; tubbande, maan|jako jorddelning; skifte av jord; (mnm.) ägodelning, (-laki lag om delning av jord. -menettely jorddelningsförfarande, «oikeudellinen skiftesrättslig, --oikeus2 skiftesrätt; [tuomioistuin] ägodelningsrätt. »toimitus skiftes-, jorddelnings I förrättning.-toimituskirja jorddelningsinstrument.) -järistys jordbävning, (-alue jordbävningsområde. -keskus jordbävningscentrum.) -kaivu grävning, jordschaktning, -kamara jordskorpa; mark; lujalla, kiinteällä ~lla på fast mark, fasta land; på landbacken, -katselmus syn av jord. -kauppa jordfastighetsaffär. -kavalluksellinen ks. -petoksellinen, -kavallus ks. -petos. -kavaltaja ks. -petturi, -kiertäjä landstrykare; vaga-bond; landsvägsriddare, -kohoaminen (geol.) landhöjning, -kolkka ks. -kulma, -korko jord-, (mtsh.) mark | ränt a. -kuivatus dränering. -kulkija ks. -kiertäjä, -kulma lands|del -en -ar, -ända. -kuori jordskorpa, -kuulu vitt|berömd, -bekant, -beryktad; namnkunnig; riksbekant; (hn.) ökänd. -käyttö(laki) jorddisposition (slag), -laatu jordmån -en. -laki (hist.) landslag; Maunu Eerikinpojan ~ Magnus Erikssons landslag. -laskeutuminen (geol.) landsänkning. -luonto (er. hist.) jordnatur, -luovutus jord|avträdelse, -överlåtelse, (-velvollisuus2 jordöverlåtelseskyldighet.) -lämpö jordvärme, -mainio vittberömd, namnkunnig. -mies lands I man, / -maninna. maanmittari lantmätare, -kunta lantmätar-kår. -n (oppilas lantmäterielev. -palkkio lantmätararvode. -tarkastus lantmätarre-vision.)

maanmittaus lantmäteri, -hallitus lantmä-teristyrelse. -insinööri lantmäteriingenjör. -konttori lantmäterikontor. -laitos lantmäteri väsen). -opillinen geodetisk, -oppi geodesi -n. -taulu mätbord. -toimitus lantmäteri-förrättning. -viranomainen lantmäterimyndighet. -virasto lantmäteristat(en). maan||moukka (vanh., halv.) bondtölp -en -ar. -muna ks. k u u k u n e n; röksvamp -en -ar. -muodostus (geol.) terrängformation. -muokkaus (mv.) jordens bearbetning; jordberedning, -napa jordpol. maan||nousema (mtsh.) rot|fördärvare, -ticka, -röta. -nousu (geol.) landhöjning; vrt. -kohoaminen, maan|]omistaja jord-, mark|ägare; grundägare. -omistuksellinen jordbesittnings-, -omistus jordbesittning, (-oikeus2 äganderätt till jord. -olot pl jordbesittningsförhål-landen.) -osa världsdel, -ositus delning av jord (av jordlägenhet), -osto jordköp. (--osuuskunta andelslag för inköp av jord.) -paikka landsdel -en -ar. -painuma (mark)sättning; sänka, -pako lands|flykt, -förvisning, exil; ajaa ~on driva i landsflykt;

landsförvisa, -pakolainen 1. (s.) landsflykting. 2. (a.) landsflyktig, -pakolaisuus2 ks.

-pako. -paistoitus jord|styckning, -par-cellering. -parannus (mv.,^ mtsh.) mark-, jordförbättring. (-suunnitelma mark-, jord|förbättringsplan. -työ mark-, jord|-förbättringsarbete.) -peite mark|betäckning, -täcke, -perimys arv av jordegendom, -petoksellinen landsförrädisk. -petoksellisuus2 det landsförrädiska (i ngt), -petos landsförräderi. -petturi landsförrädare, -piiri jordens krets; hela jorden(s rund), -pinta jord-, mark|yta. -povi jordens sköte; ks. maa 5. -puoleinen på landsidan (belägen), -puoli landsida(n). -puolustus landets, rikets försvar; -puolustuksen kannalta med avseende på (med hänsyn till, beaktande av) landets försvar, -päällinen ovanjords-; ovan jord belägen; ~ tavara (vanh.) jordiska ägodelar (ting), -raivaus röjning av jord; markröjning, -rata jordens bana. -rauha (hist.) landsfred. -riista ks. -antimet, -saanto (Iak.) jordafång. -selkä, -selänne lantrygg. -siirtokone jordtransportmaskin, schaktningsmaskin. -sisäinenunderjordisk; ~ lämpö värmen i jordens inre. -suru landssorg. -säde (maapallon ~) j ordradie. - tapa landssed. - tasoitus schaktning, (-työ schaktningsarbete.) -tielandsväg; -teitse per landsväg, (-ajo ks. -pyöräily.) -tiede geografi-n. -tie(gangsteri landsvägsgangster. -kartta landsvägskarta, -kuljetus landsvägstransport, -kuolema [-landsvägs-död[en].-] {+landsvägs- död[en].+} -lohko landsvägsskifte, -noja landsvägsdike.) -tienoo land|sträcka, -sdel; trakt -en -er. -tienylimenopaikka landsvägsövergång. -tiepyöräily (plkp.) landsvägsåkning, -tierosvo stråtrövare, -tiesilta landsvägsbro, -tieteellinen geografisk, -tieteilijä geograf -en -er. -tieto (koul.) geografi -n. -tie|verkko, -verkosto landsvägsnät. - tuntu landkänning, -tuntuinen jordbunden. -tuntuma ks. - tuntu. -tuote jordbruksprodukt, -tuotto jordens avkastning, -tutkimus markforskning, (-toimisto markforskningsbyrå.) -tärähdys jord|skalv, -stöt -en -ar. -vaiva landsplåga, -vajoama (geol.) (mark)sättning; sänka, -val-mennus (mtsh.) markberedning, -vieremä jord|skred, -ras.-viljelijä lånt-, jord|brukare. (-väestö jordbrukarbefolkning.) maanviljely(s) jordbruk -et; lantbruk; åkerbruk; vrt. maatalous, -askare jordbrukssyssla. -elinkeino jordbruksnäring, -hallitus (vanh.) ks. maataloushal-1 i t u s. -insinööri jordbruksingenjör, -kalusto pl jordbruksredskap, -kemia jordbrukskemi. -kiinteistö jordbruksfastighet. -kokous lantbruksmöte. -kone jordbruksmaskin. -konsulentti jordbrukskonsulent. -koulu jordbruks-, lantbruks|skola. -kurssi kurs i jordbruk; lantbrukskurs.-luotto jordbrukskredit, -lyseo (ent.) jordbruksly-ceum.-neuvos (arv.) lantbruksråd.-näyttely lantbruksutställning, -olot pl jordbruksförhållanden. -opetus lånt-, jord|bruksundervis-ning. -opisto lantbruksinstitut, (-n oppilas lantbrukselev.) -oppi jordbrukslära; agronomi -n. -osasto lantbruksavdelning, -rasite jordbruksservitut. -seura lantbrukssällskap, -taloudellinen jordbruksekonomisk, -talous (tal.) jordbruksenhet; (lied.) jordbruks-ekonomi. -tarvikkeet pl jordbruks|redskap,

-förnödenheter, - tila jordbrukslägenhet. - toimi jordbruksgöromål. -tuottaja lantbruks-, jordbruks I producent, -työ jordbruksarbete, maanvuokra jordlega; arrende -t -n. -vuokraaja arrendator, maanvuokra|jkirja jordlegokontrakt. -laki lag om jordlega; jordlegolag. -oikeus2 jord-legorätt. -olot pl arrendeförhållanden, -sopimus jordlegoavtal. maan||vyörymä jordskred, -ääri (maailman världens ände.

maa I < oikeudellinen (Iak.) jordrättslig, -oikeus2 (aineellinen) jordrätt; (tuomioistuin) lagmansrätt. -olot pl jordförhållanden, -omaisuus jordegendom, -oppi mark-, jordmånsj-lära; pedologi. -orja (hist.) (en) livegen. -orjuus2 livegenskap -en. -osuus2 jord|lott, -andel, -ottelu (urh.) landskamp. (-joukkue landslag, -pelaaja landslagsspelare.) -paakku jordkoka, -paikka lånt-, land|ställe, -pallo jordklot; (~kartta) jordglob -en -er;

tellurisk. (-npuolisko halvklot; jordhalva; hemisfär -en -er.) -palsta jord|stycke -t -n, (mnm.) -lott -en -er; skifte -t -n; parcell -en -er. -pato jorddamm. -penger jord I vall, -bank -en -ar. -permanto jordgolv. -perä (-nlaatu) jordmån -en; mark -en; (perustus) grund -en -er; valmistaa ~ä jllk (kuv.) bereda jordmån för ngt; osua otolliseen ~än (kuv.) falla i god jord. -peräinen jordfast; (maahan kuuluva) terrestrisk. -perä(ntunnustelu [kuv.] sondering av terrängen, -ntutkimus jord-, grund-, mark|undersökning. -oppi ks. m a a o p p i.) -pihka jordbeck, -pohja mark -en, grund -en. -poliisi lantpolis. -politiikka jordpolitik, -pora jordborr; pliktstång. -poraus jordborrning. -profiili markprofil, -puolustus lantförsvar. -pähkinä (ksv.) 1. (Arachis) jordnöt. 2. (mukulaleinikki, Ranunculus ficaria) svalört -en -er. (-kakku [nw.] jordnötskaka.) -päivät ks. maakuntapäivät, maar (int.; ly h. M a a r i a); ei visst inte!

ingalunda! totta ja visst! maa||raja landgräns, -rapu (leik.) landkrabba, -reformi jordreform, -rekisteri jordregister, (-note utdrag ur jordregistret.) Maaria ks. Marian ilmestyspäivä, m-n(heinä [ksv. Hierochloë] myska. -kala [kampela] flundra, -kämmekkä [ksv. Orchis maculata] Jungfru Marie hand; nyckelblomster.)

maa||riita jordatvist, -rintama (sot.) land-front.

maaru (leik. j. maha) måg|e -en -ar. maa|lrykmentti (hist.) lantregemente. - selänne (mnt.) land|höjd, -rygg. -seos jordblandning. -seurakunta landsförsamling, maaseu|tu landsort (-dulla i), landsbygd (-dulla på); (maalla) pålandet; provins-en; -dun ilma lantluft. -kaupunki landsorts-, provins|stad. -keskus landsorts [centrum; (puh.) -central, -lainen landsortsbo; lantbo, -lehdistö landsortspress. -lehti landsorts-, provins [blad, -tidning, -museo landsortsmuseum, -painos riks-, lands|-upplaga. -sanomalehdistö landsortspress, -teatteri landsortsteater, --uutinen lands-

orts|notis, -nyhet, -yhdistys landsortsförening.

maa|jsilta (raut.) viadukt -en -er. -sosialismi agrarsocialism, -sota landkrig. (-joukot land-, lånt-, mark | stridskraft er. -koulu lantkrigsskola. -voimat lånt-, landjstrids-krafter.) -sotilas lantsoldat. maas ta |; karko tus utvisning (ur landet); landsförvisning. -muuttaja emigrant; utvandrare, -muutto utvandring, emigration, -siirtyminen utvandring. -siirtymis|oikeus, -pakko utvandrings i rätt, -tvång, -viejä (kaup.) exportör. -vienti export -en. (-tavara exportvara.)

maasto terräng -en -er. -auto terrängbil. -esine terrängföremål, -este terränghinder. -harjoitus (sot.) fält-, terräng | övning. -hiihto (urh.) terränglöpning på skidor; terrängskidning. -juoksu (urh.) ter-räng|löpning, -lopp. -kilpailu terrängtävling, -kuvio terrängfigur, -leikkaus terrängav-skärning. -Uinen terräng-; topografisk, -lli-sesti med avseende på terrängen; topografiskt. -marssi terrängmarsch, -nmenetys terrängförlust. -ntiedustelu (terräng)rekogno-scering. --olot pl terrängförhållanden; topografi. -rata (urh.) terrängbana. »ratsastus (ris.) terräng|ridning, -ritt. -työ terrängarbete; grävning, schaktning, - työläinen jordarbetare, -utua* (sot.) utnyttja terrängen (för maskering o. skydd); söka2 betäckning (i terrängen), -vaikeus2 terrängsvårighet. -voitto terrängvinst (m. kuv.). maa||suikale landremsa, -sulku (shk.) jordslutning. -suuntima (mer.) landpejling. -sälpä (kiv.) fältspat -en -er. (-posliini fältspatporslin. -suoni fältspatåder.) ma [ata * makaan ligga*; (levätä) vila; (nukkua) sova*; (Iak.) lägra, hävda; hän -kaa sairaana han ligger sjuk; panna ~ lägga sig; (yöksi) gå till sängs (till vila); väkisin ~ (Iak.) våldtaga; kyllin -annut utvilad, utsövd; yhden, kahden -attava sänky en-, två|manssäng, maataistelu markstrid.

maatakiertävä kringresande; ambulerande,

ambulatorisk; kringstrykande, maa||talo lant|gård, -ställe, -taloudellinen

agrikulturell; agrar; (yhd.) lanthushållnings-; lantbruks-, jordbruks-; lantbruksekonomisk. -taloudenharjoittaja jord-,

lant|brukare. maatalous2 lantbruk -et; jordbruk -et; lanthushållning; — ja metsä/tieteiden kandidaatti agronomie- och forstkandidat. -akatemia (Ruots.) Kungliga lantbruksakademien, -hallinto lantbruksförvaltning. -hallitus lantbruksstyrelse, -harjoittelija lantbruks|-praktikant, -elev. -instituutti lantbruksinstitut. -irtaimisto lantbruksinventarier (pl), -kiinteistö lantbruksfastighet, «kirjanpito lantbruksbokföring. -koelaitos lantbruksförsöksanstalt, -kone jord-, lantbruksmaskin. -kongressi lantbrukskongress. -korkeakoulu (Ruots.) lantbrukshögskola. -koulu lantbruksskola, -maa agrarland. -menoarvio agrarbudget, --metsätieteellinen agroforstvetenskaplig. -mies lantbrukare, -ministeri jordbruks-, lant-

bruks | minister. -ministeriö lantbruks-ministerium, jordbruksdepartement, -neuvoja lånt-, jord |brukskonsulent. -näyttely lantbruksutställning, -oikeus2 (Iak.) lantbruks-, agrar|rätt. -opetus lantbruks-undervisning. -politiikka jordbrukspolitik, -pula jordbrukskris, -seura lantbrukssällskap. -teknikko agrolog -en -er. -tiede

lantbruksvetenskap; agronomi, -tieteellinen lantbruksvetenskaplig, - tila jordbrukslägenhet. -tuotanto lantbruksproduktion. -tuote jordbruksalster; lantbruksprodukt. - tuottaja lantbruksproducent; M-in Keskusliitto Finska lantbruksproducenternas centralförbund. -työ jordbruksarbete. - työläinen, -työntekijä lantarbetare; jord-, lant[bruks-arbetare. - valiokunta (valt.) agrarutskott, -väestö jordbruk ar-, lantbruks! befolkning.

maa ta! S omis tama ton obesutten. -omistava jordägande, besutten.

maatapano: ~n aika (det är) tid att gå till sängs; (det är) sängdags (liggdags); tee se ennen —a! gör det innan du går till sängs (innan du lägger dig)!

maata||viistävä som släpar i marken; (fot)-sid. -viljelevä jordbrukande; jordbruksid-kande.

maatiainen (leik., halv.) lantlig, -is- (yhd.) lånt-; (talonpoikais-) b ond-, (-maisuus2 lantlighet. -rotu lantras; [kotimainen] inhemsk ras. -ruis bondråg. - voi bondsmör.)

maajltie landvägfen); -lä, -teitse (tapahtuva) landväg|en, -a (tpm.). -tiede mark-, jord-, jordmåns |lara; ped ologi. -tieteellinen pedolo-gisk; agrogeologisk. -tila (lantegendom, jord|egendom, -lägenhet, lånt!gods, -gård; hemman -et -. -tilan(kauppa lägenhetsköp. -omistaja godsägare, -rasite lands-servitut.) - tilkku jordilapp, -torva, -stycke -t -n. -tilu||s: -kset ägor. -ton som är utan jord (land); (tilaton) icke jordägande; obesutten. - ttaa * (shk.) jorda. -ttaminen, -tto* jord i ande, -ning. -tua* (muuttua maaksi) bli jord; (mädätä) förmultna; (liettyä) upplanda s; (madaltua) uppgrundas, -tuki (sillan ~) landfäste, -tuma uppland-ning. -tuuli land vind. -työ jord-, jordbruks! arbete. -työläinen, -työmies, »työntekijä jordarbetare; (maanviljelyslånt-, jordbruksarbetare, -uimala landbassäng, -valli jordvall, -valta landmakt. -vara (aul.) (j.) fri markhöjd. -varsi (ksv.) jordstam, -vastike vederlag i jord. -vero jordskatt, (-kirja kataster.) - verotus jordbeskattning. -verso, »vesa (ksv., puut.) jordskott, -vesi (suolaton) sötvatten; (sisä ~) insjö vatten. -viskaali landsfiskal. - voimat (sot.) land-, mark | trupper, -stridskrafter; lantförsvar. - vyöhyke jord|-bälte, -zon -en -er. -väri jordfärg, -yhdyskunta jordsamfällighet. -vhteys2 landförbindelse.

mad al lus uppgrundning; sänkning; sjunkande. -taa* upp i grunda, -landa; (alentaa) sänka2; (kuv.) förflacka, förytliga, -tua* uppgrundas; (laskea) sjunka*; (kuv.) förflackas; förytligas, -tuminen uppgrundning, sjunkande; (kuv.) förflackning.

madapolaami (vaat.) madapolam -en,-et-er.

made* (kal. Lota vulgaris) Iak] e -en -ar. madeira (-viini) madeira, madera -n. madella* kräla; ks. mate lf e v a, -i j a. madjaari (unkarit.) magyar, madjar -en -er. -lainen magyarisk, madjarisk. madonjjkaltainen masklik. madonna (kat.; kuv.) madonna. - n (kasvo t madonnaansikte, -kuva madonnabild. - näköinen madonnalik, -palvonta madonna |-dyrkan, -kult. -pää madonnahuvud.) madonüpesä maskbo. -puru maskfrat -et. -reikä mask I hål, -gång. -syömä mask|äten, -stungen, -frätt, magia (taikuus) magi -n. magma (geol.) magma -n. magnaatti * (raharuhtinas; »porho», »pomo»)

magnat -en -er. magneesia (kem.) magnesia, magneetil|nnapa magnetpol, - ton omagnetisk, magneetti * magnet -en -er. -kenttä magnetfält. -kiisu magnetkis, -kompassi magnet-kompass. -napa magnetpol, -nauha magnetband. -neula magnetnål, -puikko magnet-stav. -rauta magnetjärn. -suus2 magnetism, -tanko ks. -p u i k k o. -teräs magnetstål. -voima magnetkraft. -vuori (tar., sad.) magnetberg, magneetto * (polttomootl.) magnet, -sytytys

magnettändning. magnesium (met.) magnesium, -valo (er.

valo k.) magnesium|blixt, -ljus. magnetiitti * (kiv.) magnetit, magnetismi magnetism.

inagneto![foni(nauha) magnetofon(band). -ida (shk. herättää) magnetisera. -ija magnetisör. -inti* (m. -iminen) magnetiser|ande, -ing. (»käämitys magnetlindning.) -itua* magnetiseras; -ituua magnetiserbar. -ituminen magnetisering.

magneto!(metri (shk.) magnetometer. -motorinen magnetomotorisk. magnolia (ksv. Magnolia) magnolia. magotti* (el. Innus ecaudatus) magot, gibral-

tar-, berberiäpä, magyari ks. m a d j a a r i. maha buk -en -ar; (vatsa) måg|e -en -ar. -haava (lääk.) magsår, -happo magsyra, -häiriö (lääk.) dyspepsi; mag-, matsmältnings [besvär. -inen (yhd.) med... buk; möhö~ pös-magad. -kas bukig; ks. ed. -katarri magkatarr, -kelkka (Ips.) liggkälke, -kipu ks. vatsa-k i p u. -koe magprov. -lasku (Int.) bukland-ning; tehdä ~ buklanda. -laukku magsäck-en; ventrik|el-eln -lar. -letku (lääk.) magslang. -lima magslem. -n(alus maggrop -en. -aukaisu buköppning.) -neste magsaft, (-rauhanen ks. maharauhanen.) -n(huuhtelu mag|-spolning, -sköljning, -kouristus magkramp. -poltto magplågor pl. -portti nedre magmun-nen. -seinämä bukvägg, -suu övre magmun-nen. -täyte bukfyllnad.) -paita (an.) nät(et). -pumppu (lääk.) magpump. maharadza (Ini. ruht.) maharadj|a -an -or. maha[[rauhanen (an.) mag-, buk [körtel, -sylki

(haimaneste) bukspott. (-rauhanen [haima]

bukspottkörtel.) -syöpä magkräfta. -tauti magsjukdom, -vaiva maglidande. -vamma bukskada; magåkomma, -verenvuoto mag-

blödning, -vyö (sat., hev.) bukgjord; (lääk.) magbindel; yhd. vrt. vatsa(-). mahdi||kas -kkaan (mahtava) myndig; (röyhkeä) förmäten; (ylimielinen) över|lägsen, -modig, -kkaasti myndigt; förmätet; över|-modigt, -lägset. -kkuus2 myndighet; förmätenhet; över|modighet, -lägsenhet. mahdolli nen möjlig; (laatuunkäypä) rimlig; (sattumanvarainen) eventuell; mikäli -sta såvitt möjligt (görligt); om möjligt; i görligaste mån; niin pian kuin -sta så snart som möjligt; med det snaraste; kaikin -sin keinoin med alla möjliga (tillbuds stående) medel; myöntää jtk -seksi erkänna möjligheten av ngt; tehdä jtk -seksi göra ngt möjligt; möjliggöra något; tehdä -seksi saada jtk bereda ngn möjlighet att få ngt; -sen (mahd.) kuolemantapauksen varalta för ett eventuellt dödsfall; ~ panna toimeen möjlig(t) att utföra; utförbar(t); -simman vähin kustannuksin med så små kostnader som möjligt; med minsta möjliga kostnader; sellainen olettamus ei ole — ett sådant antagande är inte möjligt (är uteslutet); suurin — (den) största möjliga; hyvin -sta mycket möjligt, -sesti möjligen; (sattumalta) till äventyrs; (ehkä sattumalta) eventuellt, -simman: ~ pian så snart som möjligt; ~ hyvin på bästa möjliga sätt; så bra som möjligt; ~ pieni minsta möjliga, -staa (tehdä -seksi) möjliggöra*; göra möj-lig(t). -staminen möjliggörande, -stua möjliggöras2; bli möjlig; (toteutua) förverkligas. -snus2 möjlighet (jhk till ngt); (kohtuullisuus, soveltuvuus) rimlighet; (sattuma) eventualitet; (toive) utsikt -en -er; chans-en-er; -suudet ([käyttö-, voima] varat) resurser; -suuden (-suuksien) mukaan så vitt möjligt; i den mån det låter sig göras; varautunut kaikkien -suuksien varalta beredd att möta alla eventualiteter; jnk — möjlighet, chans till ngt; parempien saavutusten -suudet möjligheterna (chanserna) att nå bättre resultat; menettää -suutensa låta chanserna gå sig ur händerna; försitta sina chanser, mahdol|ton omöjlig; (kohtuuton) orimlig, absurd; (tavaton) ofantlig, enorm; tehdä jtk -Uomaksi göra ngt omöjligt; omöjliggöra ngt; ~ papiksi omöjlig som präst; käydä -ttomaksi bli omöjligt (en omöjlighet); omöjliggöras; todistaa (osoittaa, näyttää) -ttomaksi påvisa (ådagalägga, bevisa) omöjligheten av ngt; toinen tekee toisen -ttomaksi det ena utesluter det andra; hän kertoo (ihan) -ttomia han berättar sådant, som har varken händer eller fötter, är varken hackat eller målet; sitä (se) on — ymmärtää det är obegripligt; minun on — päästä det är omöjligt för mig att komma; jag kan omöjligt komma, -ttoman: ~ suuri orimligt (tavattoman ofantligt, enormt) stor; jättestor; kolossal, -ttomasti (suunnattomasti) orimligt; ks. ed.-ttomuus2 omöjlighet; (suun-nattomuus) orimlighet; (järjettömyys, mielettömyys) absurditet; johtaa -ttomuuksiin leda till absurditeter (rena orimligheter).

mahduttaa* inrymma (jhk i ngt).

mahi[a (mrt. puu, vaat.) bli förlegad; (lahota) murkna; -nut förlegad; murken.

mahla, (mrt.) -ja säv -en, säve -n; (koivun)

(björk)lak]e -en. -njuoksutus savning. -nvuo-to savflöde.

maho (er. lehmä) gall; vrt. marto, -lehmä gallko.

mahonki* mahogny -n (-t), -huonekalu(sto)

mahognymöbel, -laudoitus mahogny|bord-läggning, -panel, -levy mahognyskiva, -paneeli mahognypanel, -puu mahognyträd. -pöytä mahognybord, -sohva mahognysoffa. -tuoli mahogny stol. - vaneri mahogny-faner. -vene mahognybåt.

mah I taa* (voida, taitaa) kunna*, förmå3; (potentiaal.) lär, torde; (kys.) månne; mitä (minkä) minä sille -dan? vad kan jag göra åt det? (ei. se ole minun syyni) det rår jag inte för; jag rår inte för det; sille ei -da mitään man kan inte göra någonting åt det; det kan man inte göra något åt; (sitä ei voi auttaa) det kan inte hjälpas; kuka se -taa (-toi) olla? vem kan (kunde) det vara? kuinkahan kauan siitä -taa olla? hur länge sedan kan det vara? hän ei -da olla (ei liene) täällä han lär (torde) inte vara här; ei se -tanut olla kovin vaarallista det lär (torde, måtte [väl]) inte ha varit så farligt; det var väl inte så farligt; ei siitä -da (taida) tulla mitään det torde knappast bli någonting av det; det torde gå i stöpet; det verkar, som om det ingenting skulle bli av det; sitä ei -tane kukaan uskoa det torde ingen tro på (sätta tro till); tyttö -taa olla kaunis hon måtte vara vacker; hon är väl vacker; -doit tulla aikaisemmin! du hade kunnat komma, du kunde ha kommit tidigare! —ko hän tulla? månne han kommer?

maht||aileva myndig, stolt, -ailija skrodör. -ailla vara myndig; (pöyhkeillä) yvas2, stoltsera (över ngt); (isotella) förhäva2 sig; (kerskua) svassa. -ailu stoltserande; för-hävelse; svassande, -aja (mahtava mies) mäktig, myndig man; magnat -en -er; (suurmies) storman, (porho) bjäss le-en-ar; maan, maailman -t denna världens mäktige; världens herrar, -ava mäktig, väldig; (mahdikas) myndig; maailman —t världens herrar; olla -avimmillaan stå på höjden av (sin) makt; paisua -ksi tillväxa i styrka, (-sanainen storordig; bombastisk.) -avasti mäktigt; väldigt; myndigt, -avoitua* bli mäktig (allt mäktigare); (käydä ylimieliseksi) bli övermodig. -avuudenaika (er. Ruots. hist.) stormaktstiden). -avuus2 makt -en -er; väldighet; myndighet.

mahti* makt -en -er. -asema maktställning, -keino maktmedel. -käsky maktbud; maktspråk -et -. -mies magnat -en -er; storman; potentat -en -er. -pontinen svuls-tig, bombastisk; (korkealentoinen) högtravande, patetisk; svassande, -pontisesti svulstigt, bombastiskt, högtravande; med patos. -pontisuus2 svulstighet; patos -et. -sana makt|språk, -ord, -bud; (taika—) magiskt ord; vrt. -käsky, -tekijä maktfaktor, -valta, -voima makt; välde.

mahtotapa (suom. kiel.) (en) potentialis.

mahtu|a * ha (saada tilaa få*) rum, utrymme; (in)rymmas2 (jhk i ngt); ~ kääntymään ha (få) rum (utrymme) att vända (sig);mahtumaton -

taloon -u 2 perhettä i huset finns utrymme för 2 familjer; saliin -u hyvin 100 henkeä salen rymmer gott 100 personer; 100 personer får gott (väl) plats i salen; astiaan -u 5 litraa kärlet rymmer (astia vetää kärlet håller) 5 liter.

mahtumaton: mihinkään ~ som inte ryms

i (får rum i) ngt (ngnstns). maidenvälinen mellanstatlig; länder emellan, maido|kas -kkaan mjölkrik; (maitoa antava)

som mjölkar bra; högmjölkande (ko), maidon j|an ta ja mjölkgivande ko. -anti mjölkproduktion. -eritys mjöl k a vs ö n d ring; ~tä edistävä mjölkdrivande, -hankinta mjölk|-leverans, -anskaffning, -hera mjölkvassl|a, -e. -hinta mj öl k pris. -huoltoalue mjölkför-sörjningsområde. -jakelu mjölkdistribution, -juoja mjölkdrickare. -juonti mj öl k drick-ning. -jäähdytin mj öl k kyl are. »jäähdytys mjölkavkylning. (-koje mjölkavkyl-ningsapparat.) -kaltainen mjölk|lik, -liknande. -karvainen (vanh.: -värinen) mjölkfärgad. -koetin mjölkprov|are, -ningsappa-rat; (ga)laktometer. -koetus mjölk i provning, -bedömning, -kuljetus mjölktransport. - kulutus mjölkkonsumtion, -käsittely behandling av mjölken; mjölkhygien, -menekki mjölkåtgång. -myynti mjölkförsäljning, -puute mjölkbrist, -saanti mjölk i tillförsel, -tillgång, -sekainen mjölkblandad. -steriloiminen sterilisering, (pastöroiminen) pastörisering av mjölk, -tarkastamo mjölkkontroll (inrättning, -station, -tarkastus mjölkkontroll. -tulo mj ölk| produktion, -tillförsel. -tulo-, -tuonti I aika: on pian ~ det är snart mjölkdags. - tuoja mjölkbud -et -. - tuotanto m j ö 1 k p r o d u k t i o n. - valkea, »valkoinen mjölkvit. - värinen mjölkfärgad, maihin||ajautuminen s tr and ning; vrt. rantautuminen. -ajautunut landdriven, -lasku landning; landsättning; vrt. m a a-hanl a s ku. (-

kielto landningsförbud, -paikkalandningsplats.) -meno landstigning; landgång, (-kielto [mer., mer.s.[landförbud, landgångsförbud.) -nousu landstigning, (-joukko landstigningstrupp.) -tulo landning, maila (pallo ~) bollträ, sällträ-(e)t-n, slagträ; (vrkp.) räcket -en -ar; (jääjkiekko, -pallo) klubba, mailanen (ksv. Medicago) lucern, lusern -en

-er, smär|e -en. maileri (urh.) millöpare, maili (Engl. ~ 1609 m) engelsk mil. mailleenmeno (auringon) dal|ande, -ning;

nedgång; (kuv. loppu) ändalykt -en. maima (kalanpoikanen) fiskyng|el -let -;

gli -et -n; (täky) agn -et -, bete -t -n. mainari (amer. suom.) gruvarbetare, maine 1. (hyvä rykte -t; (vir.) frejd -en; (kunnia) ära; (»nimi») namn -et; (arvo) anseende; olla hyvässä ~essa ha gott rykte; ha gott namn om sig; hän oli rehellisen miehen ~essa han hade rykte (namn) om sig att vara (han gick o. gällde för) en hederlig karl; päästä hyvään ~eseen få gott rykte (namn) om sig; få gott betyg; saavuttaa Mia (kuuluisuutta) vinna rykte (bli ryktbar, berömd) för ngt; se pilaa hänen ~ensa det förstör hans anseende; det bringar honom

i vanrykte. 2. huono ~ vanrykte, vanfrejd; saattaa huonoon ~eseen bringa i vanrykte; bringa vanrykte över ngn; misskreditera. 3. (kiel.) predikat -et -. -eton som inte har ngt (gott) rykte; icke ryktbar (omtalad); ärelös; namnlös, -ettomuus2 avsaknad av anseende (rykte); äre-, namn|löshet. -ikas ryktbar; frejdad; (kunniakas) ärorik, -ikkaasti med utmärkelse; ärorikt, -ikkuus2 ryktbarhet; (kunnia) utmärkelse, -inen (yhd.) med . . . rykte (frejd); -frejdad; suuri ~ vittfrejdad; tiyvä~ välfrejdad; med gott rykte; huono paha~ ökänd; beryktad; med dåligt rykte, -kirja ks. -todistus, mainen 1. (juhl.) jordisk. 2. (yhd.): etelä~ sydländsk; itä~ österländsk; koti~ inhemsk, maine||sana attribut -et -; epitet -et -; (arvo~) vitsord, -teko stordåd -et -; bragd -en -er. -todistus frejd(e)betyg. -työ ks. -t eko. maininki * (mer.) dyning; (kuohu) svall -et;

(merenkäynti) sjö|hävning, -gång. mainin I ta* omnämnande; (lausunto) anförande; utsag|a, -o; -nan arvoinen värd omnämnande (att nämna); nämnvärd, mainio (erinomainen) utmärkt; (oivallinen) förträfflig; ypperlig; (ihana) härlig; superb; (verraton) eminent; maan ~ (maineikas) ryktbar; ~n hyvin utmärkt väl. -sti utmärkt; förträffligt; ypperligt; härligt, su-perbt; (j. dkirkkaasti», »puhtaasti»j galant, maini|ta omnämna2; (nimeltä) nämna2; (puhua) omtala; omorda; (kertoa) omförmäla2; (lausua) yttra; (ilmaisia, esittää) anföra*; (sanoa) säga*; (nimittää) benämna2; on -Havissa (det) kan nämnas (sägas, anföras); en tahdo ~ hänen nimeään jag vill inte nämna hans namn; olla -tsematta (varoa -tsemasta, pitää salassa) hemlighålla, (ilmaisematta) förtiga; minulta jäi -tsematta jag försummade att nämna; ~ jk (jtk) nimellä nämna ngn (ngt) vid namn; olen kuullut -ttavan jag har hört (om)nämnas (omtalas), (kerrottavan) berättas; ~ jtk jnk todistukseksi anföra ngt som bevis på (för) ngt; jättää -tsematta icke omnämna; förtiga; (sivuuttaa) förbigå (med tystnad); -tsematta jäänyt icke (om)nämnd; obeaktad; -ttu (puheena ollut) (om)nämnd; bemälde; -tulla tavalla på omförmält sätt; på det (nyss-, ovan)nämnda sättet; ~kseni esimerkin för att anföra ett exempel; muita -tsematta andra att förtiga; -ttava (-isemista ansaitseva) nämnvärd; av nämnvärd betydelse, mainit||sematon icke omnämnd; onämnd; nimeltä ~ icke namngiven, -seminen (om)-nämnande; ansaita -semista förtjäna att omnämnas; -semista ansaitseva nämnvärd, -ta va (nar voinen) nämnvärd, -tu2 nämnd, omnämnd; nimeltä ~ namngiven, -unai-kainen (härstammande) från nämnda tid; tillhörande nämnda tid. -unlainen av (ovan-, före|)nämnda slag (antydd art, beskaffenhet); av nyssnämnt slag. mainon||nallinen som har avseende på reklam; reklam-, -ta* reklam, (-tapa reklammetod. -työ reklamarbete.) mainos reklam -en -er. -arvo reklamvärde, -elokuva ks. -filmi, -esitys reklam|visning,

-demonstration, -filmi reklamfilm, -hyökkäys reklamkampanj, -iskulause reklamfras; fen) slogan -s. -juliste reklam|affisch, -plakat. -julkaisu reklampublikation, -kampanja ks. -hyökkäys, -kilpi reklamskylt, -kirjanen ks. -lehti, -kirje reklambrev. -kortti reklamkort, -lehti (nen) reklam |-broschyr, -prospekt, -liitto reklamförbund, -menetelmä reklammetod, -merkki reklam-märke. -mies reklamman. -numero reklamnummer. -näyttely reklamutställning, -osasto reklamavdelning, -piirtäjä reklam-tecknare. -pylväs reklammast; annonspelare. -

päällikkö reklamchef. -rumpu (kuv.) reklamtrumma, -rynnäkkö ks. -h y ö k-k ä y s. -taa göra* reklam (jtk för ngt), reklamera, puffa (jtk för ngt); kovasti — (m.) slå på reklam trumman, -taiteilija reklamartist, -taito reklamkonst, -taja ks. -mies; (halv.) reklammak|are, / -erska. -tarkoitu|s: -ksessa i reklamsyfte, - te reklam[affisch) -en -er. -temppu reklam|knep, -trick, -toimisto reklambyrå, -tus reklam(ering). -valaistus, -valo(t) reklambelysning, -väline reklammedel.

mair||e(a) 1. (a.) (suloinen) söt; (liehakoiva) tillgjord; inställsam. 2. (s.) (maire, imartelu) smick[er -ret. -esana smickrande ord; ~t smicker. -eus2 1. sötma. 2. tillgjordhet; inställsamhet, -itella* smickra (ngn); (lie-hakoida) göra* sig till (för ngn); ställa2 sig in (hos ngn); se on minulle erittäin -ittelevaa det är särdeles smickrande för mig. -ittelija smickrare, -ittelu smicker. maisema landskap -et -: (näkymä) vy -n-er. -kortti vykort, -kuva (taid.) landskaps|-tavla, -bild, -stycke -t -n. -llinen (i) land-skaps(hänseende). -maalari landskapsmålare, -rinna, -maalaus landskapsmålning, -piirros, -piirustus landskapsteckning, -tausta landskapsfond. maisena (maizena) (maissitärkkelys) majsena. maisin (maitse) landvägen. maisk|!a(hd)us smackning. -ahtaa* smacka, -ausäänne (fon.) smackljud. -e smack -en -ar. -utta|a* smacka (kieltä med tungan); syödä — (-en) äta under ljudligt smackande, -utus smackning. maissi (ksv. Zea mays) majs -en. -hiutale majsflinga, -jauhot pl majsmjöl, -njyvä majskorn, -ntähkä - maj s | ax, -kolv. -pelto majsfält, -puuro majsgröt, -sato majsskörd, -sokeri majssocker, -suurimot pl majsgryn. -tärkkelys majsstärkelse, -viina majsbrännvin.

maist||aa smaka (jtk på ngt), -aminen avsmältning; smakande, -ella smaka, smutta (på ngt), -elu smakande, smuttande. maisteri magist|er -ern -rar. - n (arvo magistergrad. -kirja magisterbrev. -kysymys magisterfråga, -seppele magisterkrans. - sormus magisterring. -vihkiäiset pl magisterpromotion.) -promootio ks. ed. maisti (harv.) smaksinne -t. -aiset smak|bit, -prov; -aisiksi som smakbit; för av-, provj-smakning. -ais(pala smakbit. -pulla smak-bulle.)

maistraat|in (istunto magistratssammanträde -t -n. -jäsen magistratsledamot, -sihteeri

magistratssekreterare.) -ti* magistrat -en -er.

maist[ua smaka (jllk, jllek ngt); lia en smak (påminnande om ngt); miltä (s) -uu? hur smakar det? ~ hyväjltä, -lie, (pahajlta, -lie) smaka bra (illa); se ei -u miltään (snl. »ei hongalle eikä haavalle») det smakar ingenting; det har ingen smak; ~ suolaiselta smaka salt; minulle ei -u ruoka maten smakar mig inte; uni -uu (kaikkein) makeimmalla sömnen smakar bäst. maiti* (kal.) mjölk|e -en -ar. -ainen (ksv.

Leontodon) f i b (b) 11 a -an -or. maitiais||neste 1. (ksv.) mjölksaft. 2. (fysiol, imuneste) lymfa, vävnadsvätska, -putki mjölksaftrör -et -; mjölkrör. mai ti i kala mjölkfisk. -kka* (ksv. Melampy-rum) kovall -en.-nen (yhd.) med ... mjölke; runsas— med riklig mjölke, -rauhanen mjölkkörtel, mailto* mjölk -en; olla -dolla vara och hämta mjölk, —a uhkuva mjölkstinn. -an-nos mjölkranson, -astia mj öl k | kärl, (stor) -flaska, -auto mjölkbil. -baari mjölkbar. -bakteeri mjölkbakterie, -elin mjölkorgan, -eläin mjölkdjur. -hammas (an.) mjölktand, -happo (kem.) mjölksyra, (-bakteeri mjölksyrebakterie.) -hinkki mjölkkanna, -horsina (ksv. Chamaenerium angustifolium) mjölkört, mjölke, -huone mjölk|kammare, -rum. -inen (yhd.) med . . . mjölk; (runsas—) rik på mjölk; huono — med dålig mjölk, -jauhe mjölkpulver, -jono mjölkko, -kamari ks. -huone, -kannu mjölk|kanna, -tillbringare, -kauppa mjölk|butik, -affär, -bod. -kehlo mjölkbunke, -keitto mjölkvälling, -keskus (kaup.) mjölkcentral. -kiulu mjölk|stäva, -spann, -koe mjölkprov. -kortti mjölkkort, -korvo mjölkså. -kuono (j. krk.) mjölkansikte. -kuski (enl. j.) mjölkkusk. -kuume (el.lääk.) mjölkfeber, -kyyti (enl.) mjölk-skjuts. -laituri mj ölk| b rygga, -kaj. -lasi 1. (keit.) mjölkglas; ett glas mjölk. 2. (opaali—) mjölk-, opal I glas. -lasku mjölkräkning, -lava mjölk b rygga, -lehmä mjölkko, -liike mjölkaffär. -litra en liter mjölk, -mainen mjölk|-aktig, -lik. -mies (enl.) mjölkbud, -mittari mjölkprovare, laktomet|er-ern -rar. «myymälä ks. -k a u p p a. -määrä mjölkmängd, -naama (j.) mjölkansikte, -neste mjölkvätska; mjölksaft, -pakko (el. lääk.) mjölkstinn-het. -pakkoinen mjölkstinn. -pakkoisuus ks. -pakko, -parannu I s mjölk|kur, -diet; olla -ksella undergå en mjölkkur (hålla mjölkdiet). -parta (tps.) pojkvask|er -ern -ar; spoling, -pisara mjölkdroppe (m. npr M-). -porsas mjölkgris; späd-, göd|gris. -pullo mjölkflaska, -pumppu (lääk.) mjölkpump. -pystö (metall.) mjölkflaska, -pytty mjölkbunke. -rahat mjölkpengar, -rainta mjölk I -stäva, -spann, -

rasva mjölkfett, -rattaat (vanh.) mjölkkärra. -rauhanen (an.) mjölkkörtel, -ruoka mj ölk| mat, (—laji) -rätt; (—valio) mjölkdiet. -rupi (lääk. pullolps.) mjölkskorv, -ruukku mjölkkruka, -saavi ks. -korv o. -sanko mjölk|ämbar, -spann -en -ar. -sekoitus mjölkblandning, -siivilä mjölksil. -sintu vattenblandad mjölk; mjölkblandning. -sokeri (laktoosi) mjölksocker,

laktos. -suklaa mjölkchoklad, -suoni mjölkåder. -suonisto (er. el.lääk.) mjölk|gångar, -kanaler pl. - taloudellinen mjölkhushållnings-. -talous2 mjölkhushållning, -tiehyt mjölkj gå rig, -kanal, -tilkka en droppe mjölk; mjölk i droppe, -skvätt, -slätt, -tår.

- tinka (Suom. r.) mjölkbeting, -tonkka ks. -p y stö. -umpi (lääk.) mjölkstockning. -valas (el. Delphinaplerus leucas) vitval, -varasto mjölkförråd. - vasikka mjölkkalv, spädkalv; (juotto ~) gödkalv, - vati mjölkfat.

- vaunu (raut.) mjölkvagn, - velli mjölkvälling.

maitse landvägen; till lands; (maastossa) markledes, sinne on ~ matkaa vähintään 10 km landvägen är det minst 10 km dit. «kuljetus landtransport, mait]|taa* smaka; -lava smaklig, aptitlig.

-tavuus2 smaklighet; aptitlighet. maj||a hydda; tjäll -et -; (matkailu ~) härbärge -t -n; vrt. majapaikka; (asunto) boning; (asumus) bostad; logi -et -er; antaa jllk härbärgera, (in)logera ngn; ge ngn kvarter; missä olet (pidät) ~a? var logerar du? var har du kvarter? (missä asut?) var bor du? maallinen ~ stoft-, kropps|-hydda; muuttaa flytta sina bopålar; byta bostad; flytta; muuttaa manan -oille (kuolla) gå (vandra) hädan; avgå med döden, -ailla ha kvarter; (olla -oitettuna) vara inkvarterad; (olla leirissä, nuotiolla) ligga lägrad; (oleilla) uppehålla* sig; vistas; hålla* hus; (olla) ligga; (asua) bo3; ha sin bostad, -ailu uppehåll -et, vistelse, maj akani Iniiehis tö fyr | betjäning, -personal

-en. -vartija fyrvaktare. majakka* fyr -en -ar; fyrbåk -en -ar; (~lorni) fyrtorn -et -. --alus fyr [fartyg, -skepp, -laitos fyr|inrättning, (-toimi) -väsen. -laiva ks. -alus. -lyhty fyrlykta, -maksu fvr- (och) bak i avgift, -mestari fyrmästare. -tuli fyrsken. -valo fyr|ljus, -belysning.

maj ala härbärge -t -n; kvarter -et -. majan|[muutto flyttning; ombyte av bostad

(kvarter); (huoneiston~) våningsbyte. majajipaikka (asunto) logi -(e)t -er; härbärge -t -n; kvarter; (syöttö ent.) rast|ställe, -plats, -talo (ent. kievari) gästgiv eri; gästgivargård; värdshus, majava (el. Castor fiber) bäv|er -ern -rar. -nhausta bäver gä 11. -nnahka bäverjfäll, -skinn, (-kaulus bäverskirmskrage. -turkki bäverskinnspäls.) -npesä bäverhus -et -. majesteetti* majestät-et - (-er); hänen keisarillinen (kuninkaallinen) ~nsa hans kejserliga (kungliga) majestät; (Engl. nyk.) hennes kungliga majestät, -nen majestätisk, -rikos majestätsbrott; -rikoksen tekijä majestätsförbrytare. -suus2 (kuv.) majestät -et; stor|het, -slagenhet, majoij|ttaa* (ottaa asumaan) (in)logera, härbärgera; (sot.ym.) inkvartera.-ttajainkvar-terare; ks. m. majoitusmestari; kvartermästare. -ttua* inkvartera sig; inlogera sig; ta (ga) in (hos ngn); (asettua jnnk) slå* sig ned, (asumaan) bosätta sig. majoitus inkvartering, -asetus inkvarterings-förordning. -korvaus inkvarteringsersättning.

-kustannukset pl inkvarteringskostnader, -lautakunta inkvarteringsnämnd, -lippu inkvarteringskort, -sedel, -lisä (enl. sot.) inkvarteringsbidrag. -maksu inkvarteringsavgift. -mestari (sot.) kvartermästare, -ohje-sääntö inkvarteringsreglemente, -rasitus inkvarterings ! bes vä r, -tunga. - toimisto inkvarteringsbyrå. -velvollinen inkvarterings-skyldig. -velvollisuus2 inkvarteringsskyldighet.

maj olika posliini) majolika, majoneesi (keit.) majonnäs -en -er. -jauhe majonnäspulver, -kastike majonnässås. majoraatti * (Iak.) maj orat -et -. majuri (sol.) major -en -er. -narvo majorsj-

rang, -grad. -nrouva majorska. majuskeli (kirjp. iso kirjain, suuraakkonen)

majusk|el -eln -ler. makaa||ja som ligger (sover); en liggande (sovande); (Iak.) som hävdat en kvinna, -minen liggande, sovande; (Iak.) lägersmål; lägring; hävdande, samlag -et. makada|[ami (tr. sepeli) makadam -en.

-moida (sepelöidä) makadamisera. makailla ks. maata; loikoilla, makanen (kud.) ks. pasma, makaroni: ~t pl makaroner; (rhm.) makaroni. -laatikko, -paistos (keit.) makaroni-låda. - tehdas makaronifabrik. - vanukas (keit.) makaronipudding. makasiini magasin -et -. -kivääri repeter-, magasins |gevär. - n (hoitaja magasinsförvaltare. - vuokra magasinshyra.) -rakennus magasinsbyggnad, makaus (makuupaikka) lega; liggplats, -aika, -päivä (mer.) ks. s e i s o n t a|a i k a, -p äi vä. makea söt; ~ kuin hunaja honungssöt; ~ omena sötäpple; nauraa ~sti få sig ett gott skratt; skratta gott; ~ vesi (suolaton vesi) sötvatten, -keitto (keit.) sötsoppa, -nlei-vänjulila (Raam.) det osyrade brödets högtid. -nleivänpäivät pl (kuv.) söte-, vetej-brödsdagar. -sanainen (som är) mör i mun-(nen); inställsam. -sti sött; nukkua ~ sova sött; ks. makea, - vetinen: ~ sisä järvi söt-vattenssjö; insjö med sött vatten, makedonialainen 1. (s.) makedonier -n -.

2. (a.) makedonisk. makei||lla (j.) göra* sig till (jllk för ngn); ställa2 sig in (hos ngn); lisma, -lu inställsamhet; lismeri. -set pl karameller, söt|-saker, -varor; snask -et; (sokeri ~) konfekt -en. s

makeis![kioski sötsakskiosk: karamellstånd, -massa karamellmassa, -paperi karamellpapper. «pussi snask-, konfekt|påse. -rasia karamell-, sötsaks-, konfekt i ask. -tehdas karamell-, sötsaks i fabri k. -teollisuus2 karamell-, sötsaks [industri, - tölkki karamellburk, -valmis tus ver o accis på sötsaker; sötsaks-accis. -vero sötsaksskatt. makeu|ls2 söthet; sötma, -ttaa* söta. - ttaminen sötning. -ttamisaine sötningsmedel, makkabealainen (Raam.) mackabé -(e)n -er. makkar,1 a korv -en -ar; tehdä -oita göra, stoppa korv; (j.) korva; vetäytyä -oille (sukat) korva sig. -halko runt, okluvet vedträ. -inkaupustelija (leik. varm) korvgubbe. -kauppa korv(makar)butik. -keitto

(keit.) korvsoppa.-koju korvstånd, -maakari (leik., vanh.) ks. -n t e k i j ä. -myrkytys (lääk.) korvförgiftning, -nmauste korv-krydda. -nsydän korv|massa, -smet -en. -ntekijä korvmakare. -nteko korv| tillverkning, -beredning, -stoppning, -puikko korvsticka. -sarvi korvhorn. -suoli korvskinn, -taikina ks. -n sy dän. -tehdas korv|fabrik, -makeri. -tikku ks. -puikko, -äijä ks. -inkaupustelija. makki* (käymälä) latrin -en -er, avträde -t

-n; (j.) dass -et. mako * (j. maha) mååg|e -en -ar. makoi||nen, -sa (/., mrt.) välsmakande; (imelä) söt; vrt. makea, makramee (ni.) makramé -en. -ripsu

makraméfrans. makr illi (kal. Scomber scombrus) makrill-en -er. (-nkalastus makrillfiske, - verkko makrillnät.) -o valokuvaus makrofotografering. maksa (an., keit.) lev|er -ern -rar; (keit.) paistettu — stekt lever.

maks|aa 1. (antamalla rh.) betala (jst) för ngt; utbetala; (suorittaa) erlägga*, gälda, bestrida*, likvidera; (rav.): vahtimestari, saammeko (saanko) —? (-aisimme, -aisin) vaktmästarn, kan vi (jag) få betala? ~ velkansa betala (erlägga*, gälda, likvidera) sin skuld; (kuv.) avbörda sig sin skuld; ~ vähemmäksi (lyhentää) velkaansa avbetala (göra en avbetalning) på sin skuld; jäit -amaan 30 mk du blev skyldig trettio mark; ~ kalliilla betala dyrt; ottaa -ettavakseen osamaksuilla taga på avbetalning; siitä -etaan 100 mk man betalar 100 mark för det; jättää -amatta lämna obetal|d, -t; -amatta jäänyt (jätetty, oleva) obetald, ogulden; ks. maksamaton; paljonko sinulla vielä on -amista? hur mycket skall du ännu betala (erlägga)? -ettava Helsingissä (veks.) betalbar i Helsingfors; velka erääntyy -elta-vaksi lånet förfaller (till betalning); -etta-vaksi erääntynyt förfallen till betalning; panna jnk -ettavaksi påföra ngn ngt; debitera ngn för ngt; ~ vekseli inlösa en växel; määrätä -ettavaksi utanordna; jnk (jllk) -ettavaksi pantu påförd ngn; -etuksi kuitataan betalt o. kvitterat; som härmed kvitteras. 2. (korvata) ersätta, (kärsiä) plikta, umgälla; ~ kustannukset erlägga (bestrida) kostnaderna; — vahinko ersätta en skada; ei se -a vaivaa det lönar inte mödan; det är inte mödan värt; ~ hengellään plikta (umgälla) med livet; ~ työllä (av)betala (avtjäna) genom arbete; avarbeta; ~ vankeudella avtjäna med fängelse. 3. (olla hintana): paljonko (mitä) matka-, pääsy/lippu —? vad (hur mycket) kostar biljetten? -oi mitä -oi! kosta vad det kosta vill! maksaja den betalande; betalare; huolimaton

— en försumlig betalare. maksa||kirroosi (lääk.) skrumplever; lever-skrumpning, cirrhos. -laatikko (keit.) ks. -paistos, -laskimo (an.) leverven. - makkara leverkorv. -mato (el. Fasciola hepa-tica) levermask. maksa||maton obetald; ogulden; olikviderad; (perimätön) utestående; -mattomat saatavat utestående fordringar; ~ vuokra

maksunsaanti

(kauppahinta) ogulden hyra (köpeskilling); ~ (nostamaton) palkka innestående lön; ~ kirje ofrankerat brev. -minen betal|ning, -ande, erläggande, -mismääräys utbetalningsorder. - mis vel vollisuus2 betalningsskyldighet; skyldighet att betala, maksan; I kar vainen (-värinen) leverfärgad.

-ruskea leverbrun. maksa||paistos (keit.) leverlåda. -pasteija leverpastej. -ruoho (ksv. Sedum) fetknopp -en. -sammal (ksv. Marcanthia, Hepaticae) levermossa, -solu (an.) levercell, -syöpä (lääk.) leverkräfta, -tauti lever|sjukdom, -åkomma, -tiehyt levergång. maksa||ttaa* (jllk) låta * (ngn) betala; (vir.) utanordna; — toisella låta en annan betala, -tus utanordning. maksa||täplä (lääk.) leverfläck, -uute (frm.)

leverextrakt. maksava (veks.) växelbetalare; trassat -en. maksa]| vika leveråkomma, -öljy (er. kalan—)

(fisk)lever|olja, -tran. makse||lla (hålla* på att) betala; avbetala (velka[a]) på en skuld; (veks.) vrt. maksaa 1. -t ta va: ~ Helsingissä betalbar i Helsingfors, maksimi ||arvo (enimmäis—) maximivärde, -hinta maximipris. -lämpömittari maximi-termometer. -määrä maximal mängd; rnaxi-mi|antal, -belopp, -paino maximi vikt. -palkka maximilön; vrt. enimmäis-, ylä-, maksoi t tu||a* levra sig, koagulera; -nut lev-

rad. -minen koagulation, maksu betalning (jst för ngt); (suoritus) utbetalning; (määrä—) avgift -en -er; (lunastus —) (en) lösen; (vakuutus —) premie -n -r; (tili) likvid -en -er; (hinta) pris -et -; (posti —) porto -t -n; -t (verot) umgälder, utskylder; -tia avgiftsfritt; (ilmaiseksi) gratis; vähäisestä —sta mot en ringa avgift; saada hyvä — jst få gott pris (bra betalt) för ngt; hän tietää ottaa —a han vet att ta betalt; —sta kieltäytyminen betalningsvägran.

maksuj|aika betalnings]tid, -termin -en -er. -ajanpidennys betalningsanstånd. -ehto betalningsvillkor. -erä avbetalning; post -en -er; (Suom. r.) rat -en -er; (vuotuinen) — annuitet -en -er. -jenlakkautus (kaup.) betalningsinställelse. -järjestely (kaup.) clea-ringförfarande; vrt. clearing, -järjestys betalningsordning, -kielto betalningsförbud, -kurssi betalkurs, -kyky betalningsförmåga; solvens -en. -kykyinen solvent. -kykyisyys2 ks. -k v k y. -kyvyttömyys2 insolvens -en. -kyvytön insolvent. -käsky ks. -määrä-y s. -lakko ks. -jenlakkautus. -Ilinen mot avgift; avgifts|belagd, -pliktig, -maa det land där betalning skall ske (fullgöras), -määrä summa (belopp) som skall erläggas; avgiftsbelopp. -määräaika ks. -aika. -määräys utanordning; anvisning; betalningsuppdrag, maksun]järjestely reglering av betalning. -lykkäys betalningsanstånd; respit -en -er; moratori|um -et. -palautus återbär(n)ing av betalning; återbetalning, -pidätys innehållande av betalning; innehållning. -saanti erhållande (mottagande) av betalning.

-suoritus erläggande av betalning; likvid. - suori tusaika betalningstermin -en -er. maksu||osakas betalningsintressent; kontribu-ent. -osoitu|s (betalnings)anvisning; -ksen antaja (saaja) assignant (assignatarie, assig-nat). -osuus2 andel i betalning; kontribution. -paikka betalningsort; ~ Helsinki (veks.) betalbar i Helsingfors, -palvelu ekonomitjänst. -peruste betalningsgrund. -päivä betalningsdag; (tili'-') likviddag; (erääntymis ~) förfallodag. - tapa betalningssätt. - tase betalningsbalans, - tauko betalningsinställelse (på viss tid), -todistus reversal -en -er, betalningsbevis, -ton kostnads-, avgifts|fri; gratis, -tosite verifikat -et -. -ttomuus2 avgifts-, betalnings-, (post.) porto|frihet. maksuunpano (kaup.) debitering; (ja kanto I luettelo) debiterings-o. uppbördslängd, (-peruste debiteringsgrund. -valitus besvär över debitering.) -pantu (tav. n) debiterad.

maksuj|vaade, - vaatimus betalnings i anspråk, -yrkande, -vaikeus2 (kaup.) betalningssvårighet. -valmius2 betalningsförmåga; likviditet; solvens. -vastuullinen betalningsansvarig. -velvollinen betalningsskyldig. -velvollisuus2 betalningsskyldighet. - väline betalningsmedel.

maku* m au ti 1. (aistimus) smak -en; siinä on palaneen ~a det smakar bränt; päästä jnk ~un få smak på (för) ngt; päästä veren ~un (kuv.) få blodad tand. 2. (höyste) krydda. 3. (aisti) smak; se on minun ~uni det är i min smak. -aisti smaksinne, -aistimus smakförnimmelse, -asia smak|sak, -fråga, -elin smakorgan, -hermo smaknerv. -inen: jnk ~ som smakar ngt; minkä -ista se on? hur smakar det? se on hyvän ~ det smakar bra. -isa (maukas) smaklig, makul||atuuri makulatur -en. -oida (mitälön-

tää) makulera, makujipala smakbit; (kuv.) »gefundenes fressen»; (herkku ~) läckerbit. -solu smak-cell. -suunta smakriktning, -sääntö smakregel. - tuomari (kirj., taid.) smakdomare, makuu liggande; (lepo) vila; vrt. m a k a u

s; olla ~//a ligga, vila; mennä ~lle lägga sig; (yöksi) gå till sängs (vila); ~lia (amp.) liggande; i liggande ställning, -aika: ön ~ det är sovdags (liggdags); (mer.) ks. s e i s o n t a-a i k a. -asento liggande ställning. -liaava liggsår, -halli ligghall. -huone sovrum; sängkammare, -hytti sovhytt. -kamari ks. -huone, -koiju sovkoj. -lava brits -en -ar, -er. -laveri, -lavitsa liggbänk; brits -en -ar. -paikka sov-, ligg|plats; (el.) lega, (karhun) ide -t -n. -pussi sov|säck, -påse. -päivä liggedag; vrt. seisontapäivä. -sali sovsal, -sija ligg-, sov|plats; läg|er -ret -. -sohva liggsoffa, -suoja sovrum -met -. -säkki sovsäck. -tila (vuode) bädd -en -ar; läger. -toveri sängkamrat, -ttaa* låta* ligga. - tuoli liggstol. - vaatteet pl natt-, sov-dräkt. - vaunu (raut.) sov|vagn, -kupé. (-lippu sov[plats]biljett.) maku vaiku tel m a smakintryck, malaga (-viini) malaga. malaiji malaj -en -er. -lainen malajisk.

- mallikelpoinen mal

malakiitti * (kiv.) malakit -en -er. maleksi||a vräka2 sig; (vain hnk.) släntra; slå* dank; driva (omkring); (kuljeksia) flacka omkring, ranta, -ja lätting, dagdrivare; goddagspilt; slöfock, -minen kringflackande; släntrande, rantande, mali (ksv. Artemisia absinthium) malört -en -er; vrt. koiruoho, -kka* (syötävä helttasieni, Clitocybe) trattskivling; tratting. -rohdot, -tipat pl (jrm.) malörtsdroppar, maljja skål -en -ar; (pikari) bägare; (vanh. kirk. kalkki) kalk -en -ar; (pokaali) pokal -en -er; (kaste~) dopfunt -en -ar; (booli) bål -en -ar; hänen ~nsa! hans skål! en skål för honom! esittää jnk ~ föreslå ngns skål; föreslå (utbringa) en skål för ngn; vastata ~an svara på en skål; kilistettiin, maisteltiin -öja det skålades; juoda (tyhjentää) ~ jnk onneksi (menestykseksi) dricka (tömma) en skål (bägare) för ngns välgång; dricka ngn till; -ojen ääressä vid fyllda glas; vid glasets rand. -kko* skål; (kukka~) vas -en -er. -kotilo (el.) skålsnäcka, -mainen skål|lik, -formig. - n (esittäjä som föreslår [-[utbringar]-] {+[utbring-ar]+} en skål; skåltalare, -juonti [-skål[drick]a-nde.-] {+skål[drick]a- nde.+} -muotoinen skålformig.) -puhe skåltal, -puheen pitäjä skåltalare, -tuli (ilot.) marschall -en -er. malka * (rak.) takved -en; (Raam.) bjälk|e -en -ar.

mal|las ks. maltaat; tehdä -laiksi (-taita) mälta. -itu maltgrodd. -juoma malt|dryck, -dricka. (-vero maltdrycksskatt.) -kahvi maltkaffe, -karamelli (mak.) maltkaramell, -kylpy (lääk.) maltbad. -mehuste malt-extrakt. -mittari maltmätare, -mylly malt-kvarn. -määrä maltmängd, -ohra malt-korn. -parannus (lääk.) maltkur. -pirtti mälthus, mälteri -et -er. -pitoisuus2 malmhalt, -styrka, -rouhin maltkross, -sauna kölna; (-pirtti ks. iätä), -sokeri maltsocker; maltos -en. -säiliö maltsilo. -taa (valmistaa maltaiksi) mälta. -taja mältare. -tamo, - tehdas (pnm.) mälteri. -tus mältning. -uute maltextrakt. -vero maltskatt, mallata (j. soveltua) passa; lämpa sig; (sovitella) lämpa, jämka; forma, malli 1. modell -en -er; (kuosi) mönst|er -ret -; fason -en -er; olla taiteilijan ~na (hnk.) stå (sitta) modell för en konstnär. 2. (esimerkki) exemp|el -let -; (esikuva) föredöme -t -n; olla ~na (esikuvana) utgöra ett föredöme (ett exempel, ett mönster). 3. (muoto) form -en -er; (sääntö) reg|el -eln -ler; norm -en -er; (näyte) prov -et -; (tyyli) stil -en; (tyyppi) tvp -en -er; (yhd.) normal-; (ihanne~) ideal-; laatia uuteen utföra (utarbeta) efter ett nytt mönster (en ny modell); (muovailla) omarbeta; ulkomaiseen ~in efter utländskt mönster; i utländsk stil; se on tehty toisen mukaan (toiseen ~in) den är gjord efter annan modell; uutta ~a (oleva) av modern typ; (uudenaikainen) modern, malli |j armeija mönsterarmé. -harjoitelma modellstudie. -hiekka (tkn.) form-, modelll-sand. -joukko inönstertrupp. -kangas provtyg; tygprov. -kappale modell-, prov-, normal |stycke; (kuv.) exemplar, -kelpoinen

(esikuvallinen) mönster |gill, -giltig, exemplariskt -kilogramma normalkilogram, -kirja mönsterbok, -kokoelma mönster-, modell|samling. -koulu mönsterskola; (normaali~) normalskola, -kudos ks. k u vi o~. -kurssi mönsterkurs. -kuva (-ksi kelpaava) mönsterbild.-laitos mönster|anstalt, -inrättning. -lanka mönstergarn. -lehti mönster-tidning. -liike mönsteraffär, -liite mönsterbilaga. -maa mönsterland, -meijeri mönster-mejeri. -mitta normalmått, likare, -ne (luotta) schablon -en -er. -nen (a.) efter . . . modell, mönster; i (av) . . . form; tämän ~ efter denna modell (detta mönster); sådan som denna: i (av) denna form; keskiajan ~ i medeltida stil; hänen -sensa mies en man sådan som han; kaunis ~ med vackert mönster; suomalais~ efter (i) finskt mönster; av finsk modell, -n(leikkaaja modellskärare. -piirtäjä mönsterritare; f mönster-, modell|-riterska, -nukke prov-, modell|docka, -näyte (mörister)prov. -painos normalupplaga, -palanen provbit. -paperi mönsterpapper, -pien

viljelmä mönstersmåbruk, -piirustus mönsterritning. -puku modellkostyni; (naisi.) modellklänning.-puuseppä modell-snickare. -rekisteri mönsterregister, -sarja mönster-, mo dell; serie, -suoja mönsterskydd, -tila mönster|gård, -egendom, -lägenhet, -tilkku provlapp. -tytto 1. en exemplarisk flicka. 2. (ammattimalli) yrkesmodell, -työ mönsterarbete. -vaimo en exemplarisk hustru, -valtio mönsterstat, -varasto modell-, mönster |lager. - viljelmä mönster |bruk, -gård. -yhteiskunta mönster-, ideal|samhälle.

malluainen (hnt. Nolonedes) ryggsimmare.

malmi malm -en -er; sisältävä malm|-fyndig, -haltig; malmförande, -aihe (kaiv.) malmanledning, -alue malm-, gruv|fält. -esiintymä malmförekomst, -juna malmtåg, -juoni malm|gång-en-ar, (-)flöts, -åder. - kaiku malmklang, -kaivos malmgruva, -kas malm|förande, -rik. -katto (kaiv.) malmtak. -kauha malmskopa, -kenttä malmfält. -kerros malmlager, -kivi malmstuff -en -er. -kkuus2 malmrikedom -en. -koe malmprov. -laiva malmjbåt, -ångare, -laji malmart. -lasti (mer.) malmlast. -louhos malmbrott, -löydös malmfyndighet, -löytö malmfynd. -murska krossad malm; malmgrus. -määrä malmmängd, -nen av malm; malm-; runsas~ rik på malm.

malmin||etsijä malmletare. -etsintä malm|letning, -prospektering, -huuhtomo malm-vaskverk. -louhinta malmbrytning, -louhin taoikeus2 rätt till malmbrytning; malmfång -et. -nosto m alin tä k t -en. -rikas tus malm [anrikning, -skräd ning. -rouliija malm-bokare. -rouhinta malmbokning. -runsaus2 malmrikedom, -saanti malmtillgång -en. -sekainen malmhaiti g. - tapainen malmar-tad.

malmij|näyte malmprov. -o malm|kropp, -körtel, -pata malmgryta, -peräinen malm-förande. -piiri malmdistrikt. -pitoinen malm|-haltig, -fyndig, -pitoisuus2 malmhalt, -pohja malmbotten, -rata (raut.) malmbana, «rikaste malmslig -en, -rikkaus2 malmrikedom.

-rouhe malmgrus. -rouhin malmkross. - suoni malm|åder, -gång. -säiliö, - tasku malm|-ficka, -bås. -ton icke malmförande. -tutkimus malmundersökning. - varat pl malmtillgångar). -vaunu malmvagn. - vuori malmberg. -ääni malmklang -en; malmstämma -n. malonihappo (kem.) malonsyra. malspiikki (j. pujontapuikko) märlspik,

splitshorn. maltaat pl malt.

maltan||[koira malteserhund. -risti malteser-kors.

mal ti i kas -kkaan ks. seur. -lli(nen [kiihkoton, järkevä] sansad; [levollinen] lugn, resignerad; [kohtuullinen, hillitty] hänsynsfull, moderat; hovsam; pysyä -sena förhålla sig lugn; behålla fattningen; [hillitä itsensä] behärska, hejda sig. -sesti med sans [lugn, [-besinning];-] {+be- sinning];+} sansat; lugnt; måttfullt; med måtta; hänsynsfullt, -suus2 sans -en; lugn -et; resignation; måttfullhet, måtta; moderation.)

maltij|ton (kärsimätön) otålig, inkiett; (ajattelematon) obetänksam; (hillitön) besinningslös; obehärskad, - t tomas ti obehärskat; utan behärskning; besinningslöst; obetänksamt; utan moderation. - ttomuus2 brist på sans, måttfullhet, behärskning; obetänksamhet, besinningslöshet; otålighet, malto * (ksv., er. hed.) (frukt)kött -et. -inen

köttig; suckulent. maltoosi (mallas s öker i) maltos -en. maltsa (ksv. Atriplex) moll|a -an -or. malt|taa* ge* sig till tåls; ge* sig tid; ~ mielensä besinna sig; ge sig till tåls; beväpna sig med tålamod; (rauhoittua) lugna (sansa) sig; (tulla järkiinsä) återfå* fattningen; ~ odottaa bida tidén; hän ei jaksanut ~ mieltään (pysyä levollisena) han kunde inte-behärska (hejda) sig, bibehålla fattningen (kontenansen); en -a odottaa jag ger mig inte till tåls, ger mig inte tid att vänta; hän ei -a lainkaan levätä han tillåter (unnar) sig inte ngn vila; en -a olla asiaa koskettelemalta jag kan inte låta bli (kan inte underlåta) att beröra saken; -ahan (odota) kun katson vänta, (hiljaa! tvst!) låt mig se! malta(s) (odota) / vänta! maltta||maton otålig; het på gröten; vrt. m a 1 t i t o n. -mattomuu|s2 otålighet; brist på behärskning; för|ivring, -ivran; (into) iver -n; -dessaan i sin otålighet (brist på behärskning), i sin iver; vrt. maltillinen. -vainen lugn, besinningsfull, - vaisuus2 besinningsfullhet, resignation, -vasti besinningsfull^ sansat; resignerat, maltti* sans -en; besinning; (itsehillintä) självbehärskning; (mielen tasapaino) fattning; (neuvokkuus) sinnesnärvaro -n; menettää ~nsa förlora fattningen; mista besinningen (tålamodet); bringas ur fattningen; (pikaistua) överila sig; malva (ksv. Malva) malva, kattost, -nvä-

rinen malva färgad, mammona (en) mammon; väärä ~ (Raam.) den snöda mammon. -n orja mammonsträl. -

npalvonta mammonsdyrkari. mammutti * (el. Ii le p ha s primigenius) rriam-

mut -en -ar. -eläin mammutdjur. -petäjä (ksv. Sequoia gigantea) m ammut! träd, -fura. mamselli (vanh.) mamsell -en-er. mana (myt.) underjorden(s gud -en); dödsrike: t); —n majat dödens boningar; ~n matkamies en som vandrar i dödsskuggans dal; -Ile mennyt hädangången; som vandrat hädan, gått ur tiden; (vainaja) avliden, mana i i aj a 1. (taik.): henkien — andebesvärjare. 2. (Iak., vanh.) stämningsman. - aminen 1. besvärjande; frammanande. 2. (Iak., vanh.) instämmande. 3. (kiroilu) förbannande, svär(j)ande. -illa ks. -t a 3. manala (myt.) underjorden; dödsrike(t); dödens boning; (ett) hades, manallemeno hädan|gång, -färd; död -en. mana j| ta 1. (taik.) (loihtia [pois]) besvärja*; — esiin frambesvärja, frammana. 2. (Iak., vanh.) (haastaa) instämma2; ~ oikeuteen instämma till rätten; hänet on jo -itu han har redan blivit stämd (fått stämning); vrt. haastaa. 3. (kirota) förbanna; (lausua kirosanoja) svär(j)a*. -us 1, (taik.) besvärjelse. 2. (kirous) förbannelse; (kirosana) svordom -en -ar; vrt. manata, mandaatinhaltija mandatär. mandaatti * (toimeksi/anto, -saanto) mandat -et -alue (valt.) mandatområde, -järjestelmä mandatsystem, -valta, -valtio mandatär| makt, -stat. mandariini 1. (hist. kiinat, ylimys) mandarin -en -er. 2. (hed.) mandarin -en -er. -puu (ksv. Citrus nobilis) mandarinträd. mandoliini (mus.) mandolin -en -er. -nsoitto mandolinspel.

mandrilli (el. Mandrillus sphinx) mandrill -en -er.

maneeri (kirj., taid. ym.) manér, manér -et. maneesi (rts.j manege -n -r. maneetti* (el.) manet -en -er. mangaani (kem.) mangan-en (-et), -pitoinen manganhaltig. -rauta manganjärn. -seos manganlegering, mång| o (hed., ksv. M ang if era indica) mangoträd). -oldi (lehtijuurikas, ksv. Beta cic-la) mangold -en; bladbeta. -rove(kasvilli-suus, -metsä) (ksv. Rhizopora ym.) mang-rove(skog).

mangunta* kält -et; kältande; gnat -et; gnatande; (kerjääminen) tiggande; tjat -et; tjatande; gnäll(ande) -(e)t; ks. mankua, manifesti (julistuskirja) manifest -et -. mani[kyristi m ani k vrist. -kyyri (käsien

hoito) manikyr -en. manil(l)a||(hamppu) manilla(hampa). -köysi

manilla|rep, -lina. manipul||aatio (käsittely; temppu, metku, us.

hn.) manipulation, -oida manipulera, manke|jli mang|el -eln -lar. (-aitta mangelbod. -tela, -tukki mangel |kavl| e -en -ar, -stock, -vaate mangelduk.) -loida mangla, -loiminen manglande, mangling, manku||a* kälta; (kerjätä) tigga2; (hokea) gnata; (marista) tjata, (naukua) gnälla2, -minen ks. mangunta. manna (Raatn.) manna, -jäkälä (ksv. Lecanora esculenta) mannalav. -puu mannaträd. -puurokmanna|ryyni-, -suuri-

mo|puuro. -ryyni, -suurimo mannagryn, (-puuro mannagrynsgröt.) mannekiini mannekäng -en -er; (mallinukke) modell-, skylt|docka. -näytös mannekänguppvisning, män|ner * fastland -et; kontinent; matkustaa maita ja -tereita färdas land o. rike omkring, -ilmasto kontinental-, fastlands|-klimat. -jalusta kontinentalsockel, -jää inlandsis, -jäätikkö (inlands) glaciär, -maa kontinent. (-Hitto kontinentalförbund, -nsulkemus [hist.] kontinental|system[et], -blockad[en], -politiikka kontinentalpolitik, -valta, -val ti o kontinental | makt, -stat.) -mainen kontinental, -maisuus2 kontinental karaktär, -omaisuus2 (laivanisännän) land-förmögenhet; »fortune de terre». -rinne ks. -äyräs, -tenvälinen interkontinental. - yhteys2 (mnt.) kontinentalförbindelse. -äyräs kontinentalstup -et. manometri (tkn.) manomet|er -ern -rar. -nas-

teikko manometerskala, mansardi 11 -ikkuna (rak.) mansardfönster.

-katto mansardtak. mansikan Ikukka smultronblomma, -lehti smultronblad. -lonkero ks. -rönsy. - poimin ta smultronplockning, -punainen smult-ronröd. -rönsy smultronreva. - taimi smult-ron|planta, -stånd, -värinen smultron-färgad.

mansikka* smultron -et -; oma maa —, muu maa mustikka (snl. läh.) borta bra, men hemma bäst. -hillo smultronsylt. -hyytelö smultrongelé. -jäätelö smultronglass, -kasvi smultronväxt -en -er. -maa smultron|ställe, -

mark(er), -land. -maito smultron med mjölk, -marikko smultronställe. -mehu smultronsaft. -tuohinen smultron|skäppa, (Suom. r.) -riva. manteli 1. (hed.) månd| el -eln -lar; makea, karvas — söt-, bitter|mandel. 2. (an.) ks. risa 1. -kakku (keit.) mandelkaka. - leivos mandelbakelse, -massa mandelmassa, -nkukka mandelblom (ma), -nkuori mandelskal. -nmuo toinen mandel| f ormig, -for-mad. -pulla mandelbröd. -puu (ksv. Amy g dalas communis) mandelträd, -raastin mandelkvarn, -saippua mandeltvål. -silmä mandelformat öga. -silmäinen man-delög|d, -t. -sydän (keit.) ks. -täyte, -tahdas ks. -111 a s s a. - torttu mandeltårta, -täyte mandelfyllning, -öljy mandelolja. mantere ks. m a 11 n e r. -inen fastlands-; kontinental, -isuus2 kontinental, fastlands|-karaktär, -natur. man tilja, mäntillä (esp. pitsihuivi) mantilj -en -er.

manto * (mtsh., pinlapuu) splint -en; ytved

-en. -puu ks. ed. mantsu 1. (mnt. kns.) mandsju -n -er (-rer).

2. (kiel.) ma nds j u sp rå ket. manttaali (Iak.) mantal -et -; —in pantu maa i mantal satt jord; tilalle pantu — lägenheten åsätt mantal; vähennetty (vähentämätön) - förmedlat (oförmedlat) mantal, -inpano mantalssättning. -lasku mantalsberäkning. -mies ks. - n o m i s t a j a. -määrä mantalsbelopp, -nen (yhd.) om . . . man-I tal; kaksi— om två mantal, -nomistaja

mantalsägare, -osuus2 andel enligt mantal, -vero mantalsränta, mantteli (viitta; m. kuv.) mant|el -eln -lar. -kuula ks. v a i p p a 1 u o t i. -muuri (hist.) mantelmur. mantu* (maa; harv., run.) mark -en -er, jord -en -ar; (er. snt.): menettää maansa ja —nsa få gå från gård o. grund, manuaali (mus. sormio) manual -en -er; ks.

s o r m i o. manufak tuuri manufaktur -en -er. manuu (Iak, vanh.) stämning; vrt. haaste, -ttaa* låta stämma (in); (manata) stämma2 in; instämma2; — käräjiin låta instämma till tinget; — v i er a a k s i m i e h eks i, todistajaksi låta instämma som vittne; instämma som vittne; vrt. haastaa, manööveri (sot., kuv.) manöv|er-ern-rer,-rar. mappi mapp -en -ar.

maraj|bu (el. Leptilus crumeniferus) marabu-

(stork), -katti* (el.) markatt|a -an -or.^ maraton (urh.) ks. -juoksu, -juoksija

maratonlöpare, -juoksu maraton|löpning, -lopp. -matka maratonsträcka, mara t ti * (ksv. Asperula) madra. mare: kalseita suu —essa, ~issa (j.) betrakta med förnöjd min, med ett leende på läpparna.

marenki * (-leivos) maräng -en -er. margariini margarin -et -er. -juusto margarinost. -laatikko (kuljetus—) margarinlåda. -laki lag om tillverkning av margarinprodukter; margarinförordning, -nval-mistus margarintillverkning, -rasva marga-rinfett. -tehdas margarinfabrik, -valmiste margarin|produkt, -fabrikat, - voi margarinsmör.

marginaali (reuna; reunahuomautus; erotus;

varaus) marginal -en -er. marhaminta* (hev., sat.) grimskaft -et -. marianpäivä (Marian ilmestyspäivä) Marie

bebådelsedag. marihuana (hasis) marihuana, marikko* bärställe.

marina gnat -et; gnatande; gnäll(ande); käl-t(ande); klank(ande); kink(ande); knot -et. marionetti* (tanssinukke) marionett -en -er. -hallitus (varjohallitus) marionett-, sken|-regering. - teatteri (nukketeatteri) marionetteater.

marij|sija kverulant; kinkblåsa. -sta gnata; (naukua) gnälla2, (mankua) kälta; (moitiskella) klanka; (saivarrella) kinka; (napista) knota, marja bär -et -; olla —ssa plocka bär; mennä —an bege sig för att plocka bär (på bärplockning). --aika bärtid(en). marjaasi (kort.) mariage -n. marja|jhedelmä bärfrukt, -hillo sylt -en -er; bärmos. -inen bärrik; (yhd.) med . . . bär; puna— med röda bär; runsas— rik på bär. -isa ks. -k a s. -kartonki bärkartong, -kas bärrik. -kauppa handel med bär; bärhandel. -keitto bärsoppa, -kori bärkorg, -kuusi (ksv. Taxus baccata) idegran, -laji bärsort. -lude (hnt. Dolycoris) bär|stinkfly, -fis. -maa bärmark(er). -mehu bärsaft; käymätön — (ni.)

bärmust. -nen (s.) bär -et -. -neste bärsaft, -n(kaltainen bärlik, -poimija bär-

plock|are, -erska. -poiminta bärplockning, [-kone bärplockningsmaskin.] - varpu, - varsi [tav. pl -varvut, -varret] bärris.) -paikka ks. marikko. -pensas bärbuske, -pussi (j.) ks. marjaasi, -puuro bärgröt. -runsaus bär-rikedom. -staa plocka ^bär. -terttu bärklase, -vasu ks. -k o r i. - viini bärvin. - vuosi bärår. markan||maa (hist.) markland. -raha (-kolikko) enmark(sslant). markeerata markera.

markiisi 1. (aal.) markis -en -er. 2. (ulko-

kaihdin) markis -en -er. -tar markisinna. markka * mark -en - viisi —a fem mark. -määrä markbelopp, «-määräinen på mark lydande; beräknad (angiven) i mark; -määräiset saatavat marktillgodohavanden, markkina i -aika marknadstid, --arvo marknadsvärde. -elämä marknadsliv, -hinta marknadspris, -huijari marknadsskojare, -huvi(t) marknadsnöje. -ilveily marknads-gyck|el -let. -katsaus (kaup.) marknadsj-berättelse, -översikt, -kenttä marknadsfält. -kertomus (kaup.) marknadsberättelse. -koju marknads [stånd, -bod. -lahja marknadsgåva, -lupa (koul.) marknadslov. -maa ks. m e n e k k i m a a. -matka marknads | resa, -färd. -melu, -meno marknads |-stoj, -vimmel. -mies en marknadsbesökande, -besökare, -mylläkkä ks. -meno. -noteeraus (kaup.) marknadsnotering.-paik-ka marknadsplats, -päivä marknadsdag, -rahvas marknadsfolk, -rauha marknadsfrid. -t pl marknad -en -er; markkinjoilla, -oille på, till marknaden; laskea -oille (kaup.) föra ut i marknaden; saluföra; vrt. markkinoida, -talous marknadshushållning. -tavara marknadsvara, -tiedotus marknadsrapport, -tilanne marknadsläge, -tori marknadstorg, -tutkimus marknads|-undersökning, -analys. -vallattomuus2 marknadsupplopp, -väki marknadsfolk, markkinoi I'da marknadsföra; sända2 ut i marknaden, -nti* marknadsföring; utsändande i marknaden, markkreivi (hist. rajakreivi) markgreve, markööri (merkitsijä, bilj.) markör, marmelaati, marmeladi marmelad -en -er. -laatikko marmeladlåda. -rasia marmeladask. -tehdas marmeladfabrik, -tölkki marmeladburk.

marmori marmor -n. -allas, -amme marmor |-bassäng, -kar. -arkku marmorkista, -hahmo marmorgestalt, -jäljitelmä marmorimitation. ' -kirjaus marmorinläggning, -kuva marmorbild, -laatta marmorplatta, -lattia marmorgolv, -levy marmorskiva, -linna ks. -palatsi, -lohkare marmorblock, -louhos marmorbrott, -nen av marmor; marmor-; valko— av vit marmor, -nkalpea marmor-blek. -nkaltainen marmor| artad, -liknande, -nkova marmorhård. - n valkoinen marmor-vit. -paasi marmorhäll. -palatsi marmorpalats. -patsas marmor|pelare, -kolonn, (hauta—) -vård; (—kuva) marmor|staty, -stod. -portaat pl marmortrappa, -pylväs marmor pelare, -kolonn, -pöytä marmorbord. -sali marmorsal, -taulu marmortavla, -teos marmorarbete, -työntekijä marmorarbetare. -veistos marmor|staty, -stod, -bild.

marmoroi||da marmorera. -nti* marmorering.

-tu* (juovikas) marmorerad. marok||iini, -onnahka marokäng -en. marrasjkesi -keden (an.) överhud -en; överhudens hornlager, marraskuu november (tpm.); —n manifesti, —n julistuskirja (hist.) novembermanifest(et). marria (j.) ks. kömpiä, ryömiä, mars! (ini.) (er. sot., voim.) marsch! eteenpäin — framåt — marsch! marsala (-viini) marsala, marsalk[|an (arvo marskalksvärdighet, -nauha marskalksband. -sauva marskalksstav.) -ka* marskalk -en -ar. marseljeesi marseljäsen (määr.). marsipaani (mak.) marsipan -en. -makeinen marsipankonfekt. -possu (mak.) marsipan-gris. -täyte marsipanfyllning. marski (hist.) marsk -en -ar; vrt. marsalkka.

marskij;maa (mnt. alava rantatasanko) marskland. -narvo, -nvirka (hist.) marskvärdig-het.

marssi marsch -en -er; (retki) tåg -et -; lähteä -Ile, -maan avmarschera, -a marschera; (kulkea) tåga. -askel marschsteg. -järjestys (sot.) marsch-, tåg| ordning, -kelpoinen marschduglig. -kyvytön marschoduglig, -käsky marschorder, -laulu marschvisa.-minen marscherande, tågande, -nopeus marschhastighet.-nta* ks. marssiminen, -päivä marschdag. -rivistö (sot.) marschkolonn -en -er. -ryhmitys marschgruppering, -ryhmä marschgrupp, -syvyys2 marschdjup. -tahti marschtakt, -ttaa* låta* marschera (tåga), -valmis marschfärdig. -varmistus marsch |-bevakning, (Suom. r.) -säkring, -vauhti marschfart. marsu (el. Cavia porcellus) marsvin -et -. martaansyöjä (ksv. mädänsyöjä) saprofyt. martin||hanhi mårtensgås. -teräs (met.) martinstål. -uuni martinugn. martio (nhk.) narv -en.

-puoli narvsida. marto* I. (s.) 1. (ksv.) fäste -t -n. 2. (an. hius—) hårfäste. II. (a.) (hedelmätön) steril, gall (tpm.); ofruktsam, ofruktbar; vrt. maho. -hamppu gallhampa. -humala gallhumle. -kukka gallblomma, -lehmä gallko. -us2 o frukt |samhet; -barhet, - vyöhyke (mtsh.) sterilzon. marttyyri martyr -en -er (jnk för ngt), -historia martyrhistoria, -kuolema martyrdöden. -nkruunu martyrkrona, -nsädekehä martyrgloria, -us2 martyr|skap -et, -ium. maruna (ksv. Artemisia) gråbo -n -r; (koiruoho) malört -en. marxilainen 1. (s.) marxist. 2. (a.) marxistisk. -suus2 marxism -en. masen|jnus ned |slagenhet, -stämdhet; (ahdistus) be|klämning, -tryckthet; depression; förslappning; -nuksissa ned|slagen, -stämd, -tyngd, betryckt, deprimerad; mieli on -nuksissa humöret är i nedan, (-tila depressionstillstånd; tryckt sinnesstämning.)-taa*

ned|slå, -stämma, göra betryckt, förstämd;

(taltuttaa) späka2; (murtaa) förkrossa; (voittaa) betvinga; (mieltä) -tava beklämmande; ned|slående, -stämmande, -tama-ton, -tamatta okuvad, obetvingad, -tami-

nen kuvande jne.; vrt. -t a a. -tava nedslående; yritys johti —an tulokseen företaget gav ett nedslående resultat, -tavasti förkrossande; ned|slående, -stämmande, -tua* bli ned|slagen, -stämd (beklämd, deprimerad); ~ kokonaan ge upp; falla till föga; (joutua hillityksi) bli kuvad; kuvas; (talttua) bli spak; spakna; (murtua) bli (för)krossad; (för)krossas; (mennä lamaan) bli betryckt; (—kokonaan) falla* till föga; (nujertua) bli betvingad, kväst; (herpaantua) förslappas; (uupua) utmattas; bli utmattad, -tumaton okuvlig, obetvinglig, -tuneisuus2 nedstämdhet; förkrosselse, betryckthet, depression, -tunut ned|slagen, -stämd, betryckt, masinoida (j.) ordna på förhand, maskuliini (s. kiel.) maskulinum, masku-lin -et -er. -muoto maskulinform. -nen maskulin. -pääte maskulinändelse. -suku maskulint kön; manligt genus; ett maskulinum. -sukuinen maskulin. masmalo 1. (ksv. Anthyllis vulneraria) har-, get|väppling. 2. (el. an. nivus, ihopoimu) ljumsk|e -en -ar. massa (fys.) massa; (kuutiomäärä) kubik-en -er; (puu—) trämassa; pulp. -keitin massa-kokare. -levy massaplatta, -luku (fys.) masstal, -paali massabal. -puu pappers-, massa I ved. -ta (aut.) korrosionsbehandla. -taulukko (mtsh.) kuberingstabell. -tehdas (puumassa—) massa-, trämasse|fabrik. - teollisuus2 massaindustri, -tuotanto (joukko-tuotanto) mass I alstring, -produktion, massauttaa* (suutaan) smacka (—kieltään

med tungan), massi raha—, tupakka— pung -en -ar;

(kala-) kasse -en -ar. massoitt||ain massvis, -ainen massvis skeende (förekommande). -ua avindividualiseras; likriktas. -uminen avindividualisering; likriktning.

massuttaa* ks. maiskuttaa, mastiksi (kiviliima) mastix -en. masto mast -en -er.

mastodontti* (el. Mastodon [plni.J; m. kuv.)

mastodont -en -er. -mastoinen (mer. yhd.) med . . . mast, (luk.) -master; -mastad; yksi— enmastad; med en mast; kolmi— tremastad; (— laiva) tremastare -n -; korkea— högmastad. masto||kori mastkorg, (ent.) utkikstunna, -kurki mastkran, -metsä (kuv.) mastskog; skog av master, -n (huippu masttopp. - kenkä mast|fot -en -fötter, -latva, -nenä mast-, kal|topp.) -nosturi mastkran, -nreikä masthål; (mer.) mastfisk -en -ar. -puu mastträd. -rengas mastring. -ttaa* förse* med mast (master); förmasta, -tus förmastning. masurkka* (ins.) masurk|a -an -or. masuuni (met.) masugn -en -ar. -kuona masugnsslagg, sinter -n. -panos uppsättning; bestickning; ~ malmia malmsättning, -valu masugnsgjute.

mataa * kräla; (ryömiä) krypa*; vrt. madella.

matadori (atk. Esp. härkätaistelija; kuv.

pomo, mahtimies) matador -en -er. matala 1. låg; (laakea) flack; ~ ranta låg,

flack strand. 2. (mer., syvän vastak.) grund; ~ vesi lågt, grunt vatten; veden aika ebbtid. 3. (mlr.) ~paine lågtryck;

~/Za lågt, grunt; mieli ~lla (kuv.) förstämd, nedslagen; ~mmalla, ~mmalle på mindre djup; mindre djupt, -hyökkäys (Ini.) låganfalL -jakso taajuus (shk.) lågfrekvens. -jalkainen med låga ben (fötter); låg-bent. -kalloinen (antr.) med låg skalle; lågskallig. -ka t toinen med lågt tak. -korko-kuva lågrelief, -mielinen (kuv. halpalåg|-sint, -sinnad, -mielisyys2 lågsinthet. -nve-denaika ebbtid. -otsainen med låg panna, -paine (er. mlr.) lågtryck, (-alue, -kes-kus [mlr.] lågtrycks i område, -centrum.) -pohjainen grund, -ruumiinen (lyhyen j-läntä, -jäntterä) satt. -vesi lågvatten; vrt. luode, -ääninen lågmäld. matal|;ikko* (ves.) grund -et -; uppgrundning; (särkkä) bank -en -ar. -oittaa* uppgrunda; (kuv. madailaa) dra* ner; nedsätta*; (halventaa) förringa, -oitua* bli lägre (grundare); uppgrundas; (laskea) sänka2 sig. -oituminen uppgrundning. -uus2 låghet; grundhet; (matala asema) lågt läge; ringa höjd; (kuv.) låghet, matami (nyk. tav. leik., halv.) madam -en -er. mataminen krälande; vrt. mataa, matara (ksv. Galium) mårja -an -or, mårväxt. mateleminen krälande; krypande; (kuv.) kryperi. -leva(inen) krälande; (kuv.) krypande; servil, -levaisuus2 (kuv.) kryperi; servilitet. -lija (el. Reptilia) kräldjur -et -; (kuv.) krypare, -lu krälande; (kuv.) kryperi. matemaat|jikko* matematiker -n -. -tinen matematisk; -tisen tarkasti med matematisk noggrannhet, -tisesti matematiskt, -tis--luonnon tieteellinen matematisk-naturve-tenskaplig.

matenia tiikan (koe matematikprov. »opettaja matematiklärare.) -ka* (koul. leik. matikka) matematik -en. (-kone[läh. [-elektro-nilaskukone]-] {+elektro- nilaskukone]+} matematikmaskin. -pää: hänellä on hyvä ~ han är matematikbegå-vad, han har [äger] matematikbegåvning.) materia materia -n; materie -n -r. materiaali (aines) material -et -, -ier; materiel -en. -nen (aineellinen) materiell, »taistelu (sof.) materielslag. -tappio(t) materi-elförlust(er). materialis mi materialism, -ti materialist.

-tinen materialistisk, matikka* 1. (kal.) ks. made. 2. (koul. j.

leik.) matte -n. matinea (päivä/esitys, -näytäntö, -konsertti) matiné.

matk|a 1. resa; (retki) färd -en -er; (lie) väg -en; (käynti) tur -en -er; olla ~lla vara (stadd) på resa; (esim. lääk.) -oilla bortrest; (olla tulossa, lähdössä) vara på väg; ~/Za kotiin på väg(en) hem; lähteä ~lle bege sig på resa; anträda en resa; varrella under resan (färden); minne vart bär det av? vart går resan (färden)? onnea ~lle! lycklig resa! lycka till på färden! ~llani på min resa (färd); ~ni aikana under min resa (färd); yhtä ~a (yhdessä) tillsamman (s); (toistensa seurassa) i varandras sällskap; lähteä -oihinsa bege sig av

(åstad); (pois) draga sina färde, gå sin väg; mene ~asi! gå din väg! tehdä ~ maalle göra (företaga) en resa (färd, tur) till landet; ottaa ~ansa (mukaansa) taga med sig (på resan, färden); kuljettaa ~ssaan (mukanaan) föra med sig; pitkin hela vägen; (kauttaaltaan) allt igenom; (koko ajan) hela tiden; (alituisesti) städse, ständigt.) 2. (etäisyys, väli, välimatka) avstånd, håll; (yhden) lunnin ~ en timmes resa; pitkän (hyvän) ~ii päässä på långt avstånd (håll) (från ngt); en god bit (från ngt); vähän päässä täältä ett litet stycke (en liten bit) härifrån; vähän —a en liten bit, ett litet stycke; sinne oli vielä pitkä ~ (taival) det var ännu långt (lång väg, ett långt stycke) dit. 3. (kuv.) saada, saattaa ~an (aikaan) få till stånd; komma åstad: åstadkomma; åvägabringa, matka;!-aie resplan; hän oli —aikeissa han hade för avsikt (stod i beråd) att bege sig på en resa. --aika restid, --apteekki res-apotek. --apu resebidrag, --apuraha rese|-understöd, -stipendium, --arkku reskista, koffert -en -ar. --asiamies rese|agent, -ombud. --avustus rese] bidrag, -understöd, -edustaja handelsresande, -eväs reskost, vägkost; matsäck, -gramofoni resegrammofon, -lialu reslust, -haluinen reslysten. -hanke ks. -a i e. -havainto reseintryck, -huopa resfilt; (res)pläd -en -er. matkailija (huvi~) turist; resande -n -, resenär -en -er; -elämä turistliv. -höyry turistångare, -keskus turistcentrum, -koti resandehem; turist|gård, -hem. -laiva turistbåt. -laukku turisträns i el -elli -lar. -liikenne turisttrafik, -npukineet pl turist |dräkt, -dress; reskläder. -npuku res-, turist|dräkt. -ruuhka uppsjö på turister, -seurue turistsällskap. -teltta turisttält. -tulva, -virta resandeström; turist|ström, -invasion; tillströmning av turister, -yhdistys turistförening.

matkajjilla resa, färdas, turista; (liikkua) röra

sig. -ilma resväder. matkailu turism -en; turistväsen, -auto turist [bil, -buss. -halu reslust, -hotelli turist |-hotell, -gård, -hem. -kartta turistkarta, -kausi turistsäsong. -keskus turistcentrum. -liikenne turisttrafik, -llinen (yhd.) turist-, -maa turistland, -maja turist|här-bärge, -hydda, -nähtävyys turistattraktion, -olot pl turistförhållanden, -opas guide, gid -en -er; resehandbok; (hnk.) ciceron, -reitti turist|led, -rutt. -retki turist|resa, -färd. -toimi

turistväsen; turism -en. -toimisto turist-, rese i byrå. -tupa turiststuga, matka]|kapineet pl reseffekter, -kartta turist-, res|karta, -kassa reskassa, -kertomus reso I beskrivning, -skildring; (vir.) reseberättelse, -kirjailija reseskildrare, »kirjallisuus2 reselitteratur; (-luettava) reslek-tyr -en. -kirje resebrev. -kirjoituskone reseskrivmaskin, -kortti resekort. -korvaus res(e)ersättning. -kotelo ks. -n e s e s-sääri, -kreditiivi resekreditiv. -kulut pl resekostnader, -kunto resfärdigt skick, -kuntoinen resfärdig. -kurssi ks. turi s-tikurssi. -kustannukset pl resekostna-

398der. -kuume resfeber, -kuvaus reseskildring. - kuvaus tenkirj oi t taj a reseskildrare, -käsikirja resehandbok; gid -en -er. -lainen

en resande; resenär; ~ (vaeltaja) vandrare, vandringsman, -lasku reseräkning, -laukku resväska, kappsäck -en -ar; (iso) reskoffert, -lento distansflygning, -levysoitin resegrammofon, -lippu* (rese)biljett -en -er. -luettava, -lukeminen reslektyr -en. -lupa resetillstånd, -mies ks. m a t k a-lainen, -muistelma, -muisto reseminne, -muistiinpano reseanteckning, -määräraha reseanslag, -määräys (vir.) resorder. -neses-sääri (-säihjkkö) necessär; resetui. -njoh-taja färd-, rese|ledare, resemarskalk, -nope-us marschfart. - n teko resa(nde), färd; till-ryggaläggning (avverkning) av en sträcka, matka||ohjelma reseprogram, -opas (kirj.) resehandbok; (hnk.) vägvisare; ciceron; gid -en -er, guide -n -r. -pappi resepräst, -passi respass, -postiljooni resepostiljon. -puhuja resetalare, -pukimet reskläder. -puku resdräkt; -puvussa resklädd, -pukuinen resklädd, -purjehdus distanssegling, -purje-vene havskryssare, -päivä resdag, (-kirja resedagbok.) -pölyt ks. -tomut. -radio reseradio. -raha (-apuraha) resestipendium; —i (-kassa) respengar, reskassa, -reitti resrutt, -reki ressläde. -saarnaaja resepredikant, -sauva vandringsstav, -seikkailu reseäventyr. -sekki resecheck, -seura ressällskap, -sihteeri resesekreterare, -stipendi ks. -ra-h a. -stipendiaatti resestipendiat, - suunnitelma resplan, -säilykkö necessär -en -er; resetui. -sää resväder. -tarkastaja rese[inspek-tör, -kontrollör, -tarvikkeet pl reseffekter, matkatavara resgods; -i reseffekter, bagage -t. -hylly bagagehylla, -nkuljetus resgods|-befordran, -transport, -toimisto resgodsbyrå. - vakuutus resgodsförsäkring, matka||tie färdväg, res | väg, -rutt. - toimisto resebyrå, -tomu(t) resdamm, -tottumus resvana, -toveri res|kamrat, -sällskap -et. - turkki respäls, -tuuma resplan. - tyyny res dyna. -vaatte|et pl reskläder; -issa (an) resklädd. -vaikutelma reseintryck. - vakuutus reseförsäkring, -valmis res|färdig,-klar. -valmistelu(t), -valmistukset förberedelser för resan, -valmius2 resfärdigt skick, »valuutta resevaluta, -varat pl respengar (pl); (-kassa) reskassa. - vaunut (enl.) pl resvagn -en -ar. -viitta reskappa, - väsymys reströtthet. matki||a härma, imitera (ngn); (apinoida) efterapa (ngn); (toistaa) upprepa (jnk sanoja ngns ord), -ja eftersägare, efterapare; härmare; (apina) apa. -minen härmjning, -ande; efterapning; upprep |ning, -ande. -mis(halu härmnings|lust, -begär, -taito härmningskonst.) -nta* h ärm ning; efterapning; upprepning, matkue ett resande, res|sällskap; (retkikunta) expedition, matkusta I a resa2; färdas; laajalti -nut vitt-b er est; (paljon maila) -nut mies en berest man; Suomessa -essaan på (under) sin resa i Finland; -maan tottunut resvan. matkustaja resande -n resenär -en -er; (juna-, laiva-, auto-, lentokoneen—) passa-

gerare. -huone resanderum. -hytti passage-rarhvtt. -höyry passagerarångare, -juna person-, passagerar|tåg. -kirja (hot.) resan-del :>o k. -koti resandehem.-laiva passagerarbåt, -fartyg, -lento passagerarflygning. (-liikenne flygtrafik för personbefordran; passa-gerarflyg -et.) -liikenne passagerar-, person! trafik. -luettelo passagerar-, resande|-lista. -maksu passageraravgift, -määrä resande-, passagerarantal, -frekvens -en. -n paikka (kauppaedustajan —) resandeplats; 2. luokan — andraklassplats. - taksa pas-sagerartaxa. -tulva resande-, passagerar|-s tr örn; vrt. m. matkailija-, matkustaminen resande; -seen tottunut resvan; tottumus -seen resvana, -shalu reslust, -skiel-to reseförbud, -slupa resetillstånd, matkusteli!a färdas, resa2; -essani. (matkoillani) på (under) mina färder (resor), matkustu|s resa; -kseen tottunut ks. matkustaminen. -halu reslust, -haluinen res-lvsten. -kielto reseförbud, -kiihko resvurm. -luokka reseklass, -lupa resetillstånd, -piiri (kaup.) resandedistrikt, -päivä resedag. -sääntö reseregel; (vir.) resereglemente, -tapa sätt att färdas; (kulku—) resesätt. -tottumus resvana, -vimma ks. -k i i h k o. mato* (el.) mask -en -ar; —ja ajava (jrm.) maskdrivande; (j.) hän on aika — kielissä han är en riktig överdängare i språk, -inen maskäten; tämä — maailma (kuv.) denna snöda värld, -lääke (frm.) maskmedel. -mainen masklik. -nen ks. mato. -maton (-mätön) yhd. tav. -lös, -fri, o-, maton|jkude mattrasor, -

kudonta mattvävning; (-palmikoiminen) mattflätning, -loimi matt|ränning, -varp. mato pulveri (frm.) maskpulver, -rohdot pl maskmedel; ottaa — undergå maskkur. -sade maskregn. -siemen (frm.) maskfrö. »simpukka ks. 1 a i v a m a t o. matrassi ks. p a t j a.

matriarkaatti * (äidinvalta) matriarkat -et. matriisi (kirjp. valumuotti) matris -en -er. matrikkeli (nimikirja) matrik|el -eln -lar; panna —in immatrikulera. -inpano imma-trikulering. -tieto matrikeluppgift, matruusi (mer.) matros -en -er. matti * 1. (skp.) : tehdä - göra (schack)matt. 2. hänellä on — kukkarossa (leik.) han har inte en fyrk i fickan; han är alldeles (fullständigt) pank, (j. »auki») luspank. -asema (skp.) mattställning, -myöhäinen sölare; eftersläntrare; senkomling. -siirto (skp.) mattdrag. -uhka (skp.) matthot. matto * 1. (kud.) matta. 2. (rak. mrt. välikatto) mellantak -et -. -inen (yhd.) med . . . matta (mattor); liina — med matta (mattor) av linne, -kangas mattväv, -naulamattspik. -neula mattnål. -pei t teinen mattbelagd. -piiska inattpiskare. - tilkku ma ttlapp. inaturiteetti * (kypsyys) maturitet. -koe maturitetsprov. -todistus maturitetsbetyg. - tutkinto inaturi tetsexamen, mau kas -lekaan 1. smaklig; välsmakande. 2. (harv. aistikas) smakfull, -kkaasti smakligt; smakfullt; med smak. -kkuus2 smaklighet; aptitlighet, läckerhet; smakfullhet. maukua * (oriom.) ks. naukua.

maun||huononeminen smakförsämring. - tuomari (makutuomari) smakdomare; »arbiter elegantiarum». mauri mor -en -er. -lainen 1. (s.) ks. ed.

2. (a.) morisk, mauruta (j.) ks. marista, jankuttaa, mausolee (suuri, komea hautarakennus) mau-

sole|um -et -er. maus||taa krydda; smaksätta*, -tamaton okryddad; icke smaksatt, -taminen krydd-ning, kryddande, smaksättning, mauste (vanh. ryyti) krydda; ~et kryddor; kryddvaror. -enhaju kryddoft, -eton o kryddad. -ikko kryddställ. -juusto kryddost. -kaappi kryddskåp. -kasvi kryddväxt, -kauppa (vanh.) kryddbod, -kauppias krydd|krämare, -krafsare. -korppu kryddskorpa. -laatikko kryddlåda. -leipä kryddat bröd; kryddbröd. -mylly kryddkvarn. -neilikka (ksv. Caryophyllus aromaticus) kryddnejlika. -pippuri kryddpeppar, -silakka krydd-strömming. -silli kryddsill, -teline krydd|ställ, -syrtut. -ttu*: vahvasti ~ kryddstark. -tölkki kryddburk, maus||tin ks. mauste, -tus kryddning;

smaksättning, mau||ton 1. smaklös; fadd. 2. (epäaistikas) osmaklig, -ttomasti smaklöst; osmakligt. -ttomuus2 smaklöshet; faddhet; osmaklighet. maya||kansa (hist. käns.) mayafolk. «kulttuuri (muin.) mayakultur, me (prs. prn.) vi; (ks. kiel.). medenimijä (lin. Nectariniidae) honungs-sugare.

medisiinari (j. lääket. yliopp.) medicinare, meduusa 1. (el.) medus|a -an -or. 2. (kreik.

myt.) Medusa, Gorgo. -npää medusahuvud. meedialainen (hist. käns.) 1. (s.) meder -n -. 2. (a.) medisk. meedio (spir.) medi|um -et -er. meetvursti (ieur.) med-, met| vurst -en -ar. mefistomainen (pirullinen) mefistofelisk. megahertsi (MHz) megahertz. mehev||yys2 saftighet; mustighet; must -en. -ä saftig; (väkevä) mustig, (-kaikuinen, -sointinen med mustig [fyllig] klang, -sti saftigt, mustigt.) -öittää* göra* saftig(are); (kuv. höystää) krydda; (j.) sätta piff på. -öityä* bli saftig(are) (mustig[are]). mehi||kasvi (ksv.) suckulent -en -er. -Iäinen (hnt., lav. Apis mellifera) bi -et -n; -Iäisen pisto bi|styng, -sting, mehiläis||emo ks. -kuningatar, -haukka (el. Pernis apivorus) bivråk -en -ar. -hoita-ja biodlare, -hoito bi|skötsel, -avel -n, -od-ling. -huntu bihuva. -huone bihus. -kanta bibestånd. -kasvi biväxt. -keko bikupa, (-mainen muoto bikups-, bikupe|form.) -kenno vaxkaka. -koiras ks. -k u h n u r i. -koju bihus -et -; bikupa, -kulmuri drönare. -kukka biblomma. -kuningatar bidrottning, -leipä vaxkaka. -myrkky bigift. -parvi bisvärm. -pesä bikupa; puinen ~ bihus. -pönttö bi|stock, -kupa. -syöjä (lin. Merops) biätare. -tarha bigård. -vaha bivax. »yhteiskunta bisamhälle, mehi||minen (lääk.) transsudation. -ä sippra; (lääk.) transsudera.

mehu saft -en -er; (voima) must -en; keittää

~ksi safta, -hiekka (met.) fet sand; formmassa. -hyytelö saftgelé. -inen saftig; mustig; (yhd.) med . . . saft (must); makea ~ med söt saft. -jäätelö saftglass, -kalkki (mehevä ~) fetkalk. -karahvi saftkaraff. -kas -kkaan saft|full, -

fylld; saftig; (kuv.) mustig, -kastike saftsås. -ke* ks. -s t e. -keitto saftsoppa, -kkuus2 saftighet. -lasi saftglas. -linko saftcentrifug. -nkeitto saftkokning. -npuristin saftpress, -nteko saft-ning. -pullo saft|butelj, -flaska, -pussi saftpåse. -savi märgel -n. -staa safta; göra* saftig (mustig). - s taminen saft | ning, -ande. -ste (uutos) extrakt -et -; (haju~, maku~) essens -en -er. -ton (som är) utan saft (must); saft-, must|lös; (mauton) fadd. -väri saftfärg. meidän|jaikainen vår tids. -keskinen (e)mellan

oss; oss emellan, meijeri mejeri, -astia mejerikärl. -harjoittelija mejerielev. -hoito ks. -toimi, «jätteet mejeriavfall, -kalusto mej eri | utrustning, -materiel -kkö* mejerska. -kone mejerimaskin. -konsulentt mej erikonsulent. -koulu mejeriskola, -liike mejeri|rörelse, -han-tering. -liikkeen harjoittaja mejeriidkare. -maito mejerimjölk, -neuvoja mejerikonsulent. -näyttely mejeriutställning, -opisto mejeriinstitut, -oppi mejerilära. -osuuskunta mejeriandelslag, -päiväkirja mejerijournal. -rakennus mejeribyggnad, -sti me-jerist. -talous mej eri | hushållning, -hantering. -tarvikkeet pl mej eri (artiklar, -förnödenheter; ks. -kalusto, -toimi mej eri |-hantering, -drift, -tuote mejeriprodukt, -voi mejerismör. meikata ks. ehostaa; göra make-up. meikäläi nen en av de våra, av oss; (meidän) vår; (maanmiehemme) vår landsman; -set koulut skolorna hos oss; våra skolor, -sit-täin på vårt vis; på hemmamaner, meirami (ksv. mst. Majorana) mejram -en.

-öljy mej ramolja. meiskata larma, bullra; (elämöidä) väsnas, meislata ks. taltata, meisseli ks. (r u u v i)t a 1 11 a. meist||i stans -en -ar. (-kone stansmaskin.)

-ää stansa (ut), mekaani||kko * (koneseppä) mekaniker, -nen

mekanisk, -sesti mekaniskt, niekani I likka* (fys.) mekanik -en. -smi mekanism. -soida (koneellistaa) mekanisera, mekast aa (meluta) larma, stoja, skräna; (elämöidä) väsnas; föra* oväsen, -aja stojare -n -; (poika) bullerbas -en -ar; (hulinoitsija) bråkstak|e -en -ar; skränfock -en -ar. -us larm -et; stoj -et, ett oväsen; oväsende; bråk -et. mekko* koft|a -an -or; (pusero) blus-en-ar; (nuttu) jacka; (Ips.) kolt -en -ar. -sillaan i blotta jackan; i kolt. mekla|jri (kaupan jvälitsijä, -välittäjä, laiva ~) mäklare, -rin (palkkio mäklararvode. - tehtävä mäklaruppdrag.) -us mäkleri. meksikolainen 1. (s.) mexikan -en -er;

mexikanare. 2. (a.) mexikansk, mela (perä~) styråra; (kanootin veneen ~) paddel(åra). -jalka (vesitin.) årfot. -jaikainen (lin. Sieganopodes) årfoting. -rriiini

400melamin. (-muovi melaminplast.) -niini melanin.

melassi (sok.) melass -en. meliniitti * (räj.) melinit -en. melk||ein nästan; nära på, nog; ~ aina nästan alltid; (enimmäkseen) för det mesta; ~pä ja nästan, -o 1. (adv.) tämligen, betydligt; (aika) rätt;~ hyvä rätt bra, god; ~ lailla ansenligt. 2. (a. tpm.) ks. seur. -oi|nenbetydlig, betydande, ansenlig; (joltinenkin) icke ringa; tämlig; icke obetydlig; (huomattava) avsevärd; (olennainen) väsentlig; -sta voimakkaampi betydligt (ansenligt, avsevärt) kraftigare; vida kraftigare; -sen menestyksellisesti med icke ringa (med tämligen stor) framgång; ~ erotus betydlig (betydande, avsevärd, väsentlig) skillnad; -sen hyvä tämligen (ganska) bra; -sen korkea rätt hög; av betydande höjd. -oisesti betydligt, ansenligt; (jotakuinkin) tämligen, mella||kka* (meteli) upplopp -et -, tumult -et -; (kahakka) kravall -en -er (tav. pl.); kalabalik -en -er; (levottomuus) oroligheter pl, (melu) (ett) oväsen, (-poliisi kravallpolis.) -koida ställa2 till upplopp, oroligheter; bråka; väsnas, stifta oro. -koitsija bråk-makare; bråkstak le -en -ar; stojare, bullerbas -en -ar; ~l oroselement, -staa, -Stella (elämöidä) föra oväsen; husera; (meluta) stoja; (hälistä) larma; (peuhata) bullra; vrt. mellakoida, -stus stoj -et; larm -et; bull|er -ret; (ett) oväsen, mello||ttaa* (met.) färska; puddla. -tus färskning. (-kuona färskslagg, -panos pud-delsats. -uuni färsk-, smält|härd.) meloa (sout.) paddla; (veneen perästä)

vricka; (työläästi) kava sig framåt, melo||dia (mus.) melodi -(e)n -er. -draama

(mus.) melodram -en -er. meloja paddlare.

meloni (puut., ksv. Cucumis melo) melon -en -er. -nsiemen melonfrö. -viipale melon|-skiva, -klyfta, melonta* paddling.

melsk||ata ks. mellastaa; (solkata): ~ vierasta kieltä rådbråka (»misshandla») ett främmande språk, -e (melu) (ett)

oväsen, stoj -et; (ryminä) bull|er -ret; (hälinä) larm -et; (meteli) tumult-et.-einen (myrskyinen) stormig; (meluisa) bullersam; larmande; tumultuarisk; maan ~ historia landets stormiga historia, melto* smidig; mjuk; (kuv.) vek(lig), slapp, blöt. -rauta färsk-, smides|järn; mjukt, färskat järn. melu 1. (ett) (o)väsen; stoj -et; (hälinä) larm -et; (pauhina) bull[er -ret; (rähinä) oljud -et; pitää kovaa —a föra ett fasligt (o)väsen (oljud); väsnas, stoja, larma; nostaa ~ a) (hälyttää) slå alarm; b) (pitää [kovin] tärkeänä) göra affär (väsen) (av ngt); (toitottaa) utbasun(er)a (ngt), -aja ks. -n p i t ä-j ä. -isa larmande; bullersam, -isasti bullersamt; under larm (skrän), -npitäjä skrän-fock -en -ar. -ntorjunta b ul 1 er b e k ä m p! a n-de, -ning. -ta stoja; föra * (o)väsen; väsnas;

larma; gny3; (pitää rähinää) föra oljud; -ava stojande, larmande, bullersam; (myrskyinen) stormig.

memori||aali memorial -et -. (-pöytäkirja memorialprotokoll.) -alisti memorialist. mendelis||mi (biol.) mendelism. -tinen mende-listisk.

meneh||d yksissä (än) tillintetgjord, medtagen, utmattad, -dys utmattning; medta-genhet. -dyttää* tillintetgöra*; (j.) ta, göra kål (på ngn), -tyä* förgås*; försmäkta; (uupua) digna; tillintetgöras, duka under (för ngt); (kovin rasittua) bli medtagen; (läkähtyä) kikna; olin ~ nauruun jag höll på att förgås (kikna) av skratt; (olla) -tymäisillään hålla på att förgås, försmäkta; hålla på att digna; suruun (sa) -tynyt tillintetgjord av sorg; ~ huoliinsa digna under sina bekymmer; ~ taakkansa painosta digna under sin börda; hän näyttää (aivan) -tyneeltä han ser (alldeles) uppgiven (medtagen) ut; väsymyksestä -tynyt uppgiven (förbi) av trötthet; dödstrött; työstä -tynyt uttröttad (utmattad, medtagen) av arbete. menei||lle(en): panna ~ (käyntiin) sätta * i gång; igångsätta*; (alulle) påbörja; saada ~ få i gång. -llä(än): olla ~ (käynnissä) pågå*; vara i (full) gång. menekki* (kaup.) åtgång -en; (kaupaksi-käynti) avsättning; (liikevaihto) omsättning. -alue avsättningsområde, -kelpoinen avsättnings-, avvttrings|bar: avytterlig. -kelpoisuus2 avsättbarhet; säljbarhet; avytter-lighet. -maa avsättningsland. -mahdollisuudet pl avsättningsmöjligheter. - markkinat ks. ed. -olot pl avsättningsförhållanden. -paikka(kunta) avsättnings]ort, -plats, -pula avsättningskris. -teos succébok; bestsell|er -ern -er, -ers, -rar. -vaikeus avsättningssvårighet. -ykkönen ks. -teos. menestykse||lli (nen framgångsrik. -sesti framgångsrikt; med framgång, -syys2 framgång-en.) -tön utan framgång; fruktlös; fåfäng; (tulokseton) resultatlös; som inte lyckas; (ksv.) som inte trivs, menestyminen ks. menestys. menestymä||ttömyy|s2 ringa framgång -en; asian -den syy (miel.: syy asian heikkoon [huonoon]menestymiseen) orsaken till sakens ? ringa framgång; orsaken till att saken ej haft framgång, -tön som ej har framgång; utan framgång; mindre framgångsrik; som inte lyckas, °(ksv.) inte trivs (frodas); som misslyckas; vrt. menestyksetön. menesty |s framgång -en; succé -n -er; (onni) lycka; välfärd -en; välgång -en, (ett) väl; (vaurastuminen) förkovran; (myötäkäyminen) medgång -en; saavuttaa ~tä vinna framgång; göra succé; krönas med framgång; ajatella omaa ~tään tänka på sin egen framgång (välfärd), sitt eget väl, sin egen fördel; isänmaan ~ fosterlandets välfärd (väl); juoda jnk -kseksi dricka för ngns välgång; -ksellisesti framgångsrikt; med framgång; (edullisesti) med fördel.

menestys||kappale (teat.) succépjäs. -kirja succébok, (en) »bestseller». -osa (er. teat; oop.) succéroll. menesty |ä ha framgång; (onnistua) lyckas; (as.) krönas2 med framgång; (sujua hyvin) gå* väl; (hnk. suoriutua) reda* sig; frodas;

miten hän siellä -y? hur(u)dan framgång har han där? hur går det för honom, hur lyckas han där? (miten viihtyy) hur trivs han där? yritys -i hyvin företaget lyckades väl (kröntes med, hade [god] framgång); hän -y hyvin (huonosti) han har god (dålig) framgång, det går honom väl (i händer); kasvit eivät -neet växterna trivdes (frodades) inte, (ottaneet kasvaakseen) gick inte; liike on -nyt affären har gått bra (framåt), (har haft framgång), mene|tellä* 1. förfara*: gå* till väga; (tehdä, toimia) handla, begå*; (käyttäytyä) bete3 sig; hän -Heli tyhmästi han gjorde (förfor) dumt (gick dumt till väga, betedde sig dumt, bar sig dumt åt, handlade dumt); kuinka sen suhteen on -teltävä? hur skall man förfara med det? sinun on -tel-tävä niin että du skall handla (förfara) så, att. 2. (käydä päinsä): kyllä se -ttelee (käy päinsä) näinkin det går nog för sig, an också på det här sättet, mene|jtelmä förfarings-, tillvägagångssätt -et -; förfarande; (metodi) metod -en -er. (-lli-nen metodisk.) -ttely förfarande;

tillvägagångssätt; beteende, (-ohje förhållningsre-gel, instruktion, -tapa förfaringssätt; tillvägagångs-, handlings-, behandlings[sätt; metod -en -er; procedur; taktik -en. -tapa-kysymys procedurfråga, -virhe taktiskt, procedur|fel.) mene ttäjä som gå|r, -tt miste om, förlo|-rar, -rat, förverkar (förverkat), -ttäminen ks. -tys.

mene|ttää* 1. mista2; bli av med ngt; (riistämällä, Iak.) förverka; (jättämällä käyttämättä) försitta*; ~ henkensä mista (förlora) livet, sätta livet till; (hukkua) omkomma; (kuolla) ljuta döden; ~ kaupassa förlora på en affär; siinä olin ~ henkeni jag höll på att mista livet (hade så när satt livet till) därvid; (henkeäni uhattiin) jag hotades till livet; siinä hän -tti vapautensa där förlorade han friheten; (se maksoi hänelle hänen vapautensa) det kostade honom friheten; säilyä -ttämättä (tallella) vara i behåll; ~ omaisuutensa förlora sin egendom; bli av med sin egendom; — oikeutensa förverka (försitta) sin rätt; julistaa jtk -telyksi förklara ngt förverkat (förbrutet); -tetyiksi tuomitut tavarat varor, som dömts förbrutna; julistaa valli-olle -tetyksi förklara till staten förbruten; ~ valitusoikeutensa förverka sin rätt att klaga; -Itäköön virkansa (Iak.) miste ämbetet; tuomita jk virkansa -Itäneeksi döma ngn förlustig sitt ämbete; kaikki on -telty allt är förlorat (har gått till spillo); mies tuomittiin kansalaisluottamuksensa -itäneeksi mannen dömdes till förlust av medborgerligt förtroende: minulla ei ole tässä mitään -lettävää jag har ingenting att förlora här. 2. (hukata) (för)spilla2, (tuhlata) slösa, (kuluttaa) öda; panna (päästää) menemään, päästää käsistä (än) kasta bort, låta gå förlorad; spoliera, göra av med ngt; (päästää määräaika käsistään) försitta fatalietiden; ~ (haaskata, tuhlata) omaisuutensa förslösa sin egendom, sina ägodelar; ~ aikaa förlora (förspilla) tid; ~ rahoja

— mennä

jhk slösa (öda) pengar på ngt; göra av med pengar på ngt; oli -telty (päästetty käsistä) hyvä tilaisuus ett gott tillfälle hade gått förlorat (hade försuttits, gått ur händerna). 3. (joutua häviölle [tappiolle]): ~ taistelu (kärsiä tappio) lida nederlag; förlora, menetys förlust -en -er; mistning, förverkande; jnk ~ förlust (mistning, förverkande) av ngt; kansalaisluottamuksen ~ förlust av medborgerligt förtroende; ~ valtiolle (pakko-otto) konfiskation; vuokraoikeuden ~ förverkande av legorätt; varallisuuden ~ förmögenhetsförlust, menijä (en) gående; (kävijä) besökare;

hyvä ~ som har (håller) god fart. meningiitti (lääk. aivokalvontulehdus) me-

ningit, hjärnhinneinflammation, meniski (kup er ankovera linssi) menisk -en -er.

menneen!!kesäinen från (under) senaste sommar (förra sommaren, förliden sommar); ~ muisto ett minne från senaste sommar (förra sommaren); ~ kuivuus torkan under senaste (förliden) sommar, -talvinen från (under) senaste vinter (förra vintern), -vuotinen fjolårs-; ~ lumi fjolårssnö. menneisyy|s2 det förgångna; det förflutna; (muinaisuus) forntid -en; (entisyys) förgången, hänsvunnen tid; hänen -tensä (entiset tekonsa) hans antecedentia, hans förflutna; Porthan osoitti, että Suomen kansalla on omintakeinen~ Porthan påvisade, att det finska folket har ett egenartat förflutet; muistella -itä tänka på (erinra sig) svunna dagar; ulottua kauas -teen gå (sträcka sigf långt tillbaka i tiden, menninkäinen (myt.) jordand |e -en -ar; vätt|e

-en -ar; gnom -en -er. mennyt förgången (hän)svunnen, förliden, men|nä 1. a) gå *; begiva*, bege* sig; (astua) träda*; ~ (lähteä) ulos (kotiin) gå (bege sig) ut (hem); hän -ee kotiin (sa) han går hem; kirje on -evä Helsinkiin brevet skall (gå) till Helsingfors: aurinko -ee mailleen solen går ned; ~ henkeen (väärään kurkkuun) gå i vrångstrupen, fel strupe; b) ~ jtk tekemään: ~ marjaan (kalaan) gå o. plocka bär (o. fiska); ~ vettä noutamaan (vedelle) gå för att hämta vatten; gå efter vatten; ~ avioliittoon ingå äktenskap (gifta sig); ~ miehelle (naimisiin) gifta sig; ~ hotelliin asumaan ta in på ett hotell; ~ omin silmin näkemään gå för att se med egna ögon; älä -e takaamaan! (älä takaa) garantera inte! låt bli att garantera; ~ takaukseen gå i borgen; — vastuuseen jst svara för ngt; ikläda sig ansvar för ngt; ei sinne ole -emistä det är inte värt att (det är bäst att inte) gå dit; olla -emäisillään stå i begrepp (beråd) att gå; minun on -tävä sinne jag är tvungen att gå dit; jag måste (får lov att) gå dit; laiva -i jo täsiä fartyget har redan passerat; sinne -nessä(än) under dit-färden; på ditvägen; c) ~ eteenpäin (edistyä) gå framåt; ~ liiallisuuksiin gå till överdrifter; ~ yli määrän överskrida ett belopp; ~ perinnöksi gå i arv; häneen -i yl-peydenpaholainen högfärdsdjävulen for i honom. 2. (poistua): a) lähteä, erota: ~ pois

gå bort; bege sig bort; (poistua) avlägsna sig; -tyäni (-Tiessäni) pois sedan jag hade gått (då jag gick); efter (vid) min avfärd; -nen tulten (meno- ja tulomatkalla) på (under) dit- o. åter|resan; tur o. retur; (käymäseliä) som hastigast; b) (hävitä, haihtua, huveta): siinä -ivät kaikki säästöt där gick alla besparingar (förlorade), strök alla besparingar med; lääkärit pitivät häntä -neenä miehenä läkarna hade gett upp hoppet beträffande honom (hans tillfrisknande); siihen -i paljon rahaa det drog stora kostnader, blev dyrt, kom att kosta mycket; hänen aikansa on -nyt (lopussa) hans tid är ute (ohitse förbi); kaikki on -nyttä (poissa) allt är förbi, (-eletty) förlorat; häneltä -i maine han förlorade sitt anseende; han råkade i vanrykte; hänen maineensa on -nyttä han har förlorat sitt anseende, råkat i vanrykte; se on ollutta ja -nyttä det liar varit o. farit; hän on -nyt mies (-nyttä miestä) det är slut (förbi, ute) med honom; han är förlorad; mieheltä on -nyi koko hänen omaisuutensa mannen har förlorat hela sin förmögenhet; loput -ee valtiolle resten tillfaller staten; yli -evä osa den överskjutande delen; — matkaansa (tiehensä, pois) gå sin väg, kos; hänellä -ee (-i) talo hans gård stryker (strök) med; henki -ee han stryker med; c) (aik.): näihin, tähän -nessä (tähän asti) hittills, hittilldags, hitintills; (tätä ennen) härförinnan; johon -nessä varförinnän; jouluun -nessä till (före, innan) jul(en); joulun -tyä (jälkeen) efter jul; siihen -ee aikaa det kräver (därtill åtgår det) tid; koko päivä -i sen asian pohtimiseen hela dagen gick åt till dryftandet av den frågan; koko aika -i matkavalmiste-luihin hela tiden gick till förberedelserna för resan; muistaa -neitä aikoja tänka på (erinra sig) förgångna (svunna) (muinaisia f om&) tider, (-neisyyttä) det förgångna; -neet muistot svunna, forna (vanhat gamla) minnen; -nyt vuosi det förgångna året. 3. (muuttua, vaihtua): a) (tilan-muutos): — tunnottomaksi bli känsellös; (tajuttomaksi) förlora medvetandet; ~ pilveen bli mulen; mulna; ~ pyör-ryksiin svimma; ~ myttyyn gå om intet, gå i putten; stranda; b) (asennon muutos): ikkuna -i kiinni fönstret slog igen; vene -i nurin (kaatui) båten kantrade. 4. (sijainti, sopiminen, mahtuminen): maantie -ee (kulkee) pitkin rantaa landsvägen går längs, följer stranden; astiaan -ee (mahtuu) 5 litraa kärlet rymmer 5 liter. 5.a) (yl liikettä): — (marssia) tåga; b) (sujua): se -ee (mukiin, käy laatuun) det går (för sig, an); työ -ee (sujuu) hyvin arbetet går bra (undan); ~ täydestä gälla för fullgott; c) (kulua) åtgå*; (loppua) förgå*; (menettää) stryka* med. 6. (snt.): -e tiedä (ehkä) kan-, må|hända, kanske; vem (ho) vet; olkoon (oli) -neeksil må gå! låt gå; kör för det; kör i vind; det må vara hänt; -ipä niin tai näin det må gå si eller så; hur det än må gå. meno 1. gång -en; (meneminen) gående -t; (matka) färd; hän on aina ssa (puuhassa) han är ständigt i farten; olin juuri ssa

renkaipiiu mer

ulos jag var just på väg ut; (aioin mennä) jag skulle just gå ut; sinne ei tullut —a, (sinne —sta ei tullut mitään) det blev inte av att gå dit; yhteen -on i en fortsättning (följd); i ett sträck; i ett kör; (keskeytymättä) oavbrutet; utan avbrott; (yksin ottein) på en gång; (j.) i samma veva; sotapalvelukseen — inträde i krigs-, militär| tjänst; olla —ssa (lähtemässä) vara på väg; olla —ssa (menemäisil-lään) taaksepäin hålla på att gå bakåt. 2. (elämän) — (kulku) förlopp -et; sellaista on maailman — sådan är världens gång; asia menee säännöllistä (entistä) —aan saken går (har) sin gilla gång, går i sina gamla gängor; seurata asian -a följa med sakens gång (förlopp); antaa asioiden mennä —aan (omaa latuaan) låta sakerna ha sin gång; jos tätä —a jatkuu (tätä —a mennen) om det fortgår på detta sätt; laillinen - (järjestys) laglig ordning. 3. (raha—) utgift -en -er; (kulungit) omkostnader; —t ovat melkoiset utgifterna (omkostnaderna) är ansenliga; ajattele sitä ruoan —a! tänk vilken åtgång på mat! 4. (menetys): hengen- (pään)— (perikato) undergång; (surma) död -en. 5. (juhla—) ceremoni -n -er; juhlallisin —in under högtidliga former; kirkolliset —t kyrkliga ceremonier; riter. 6. (paha —, elämä): pitää pahaa —a föra ett fasligt väsen, oljud; väsnas; husera väldeliga; (elämöiminen) (ett) väsen; (riehunta) framfart. 7. (snt.): (lapa) sätt -et -; bruk -et -; (muoto) form -en -er; (johto) regim -en; (tila) tillstånd -et; (menettely) tillvägagångssätt; (vauhti) fart -en; (jatko) fortsättning; (menekki) åtgång -en; (jono) räcka; sträck (tpm.); följd -en. meno|jarvio utgifts|budget, -stat -en. -erä utgiftspost, -jensupistns utgiftsminskning, -luokka utgiftstitel, -matka di tr es a, ditfärd (—lia på), -paluulippu tur och retur-biljett, -puoli (kirjnp.) utgiftssida, -ryhmä utgiftsgrupp. -rästi utgiftsrest. -selvitys (mer.) ut-klarering. -sääntö utgiftsstat. -säästö utgiftsbesparing. -ta (mekastaa) föra oljud, -tie ditväg(en). -tili utgiftskonto, mensuuri (saks. yliopp. miek.) mensur -en. menta||alinen mental, -liteetti * (mielenlaatu)

mentalitet; skaplynne -t. mentoli (frm.) mentol -en. menuetti * (Ins.) menuett -en -er. merasin (tuurna, mel.) dorn -en -ar. inereeniiheittäminen (Iak.) sjökast; vräkjan-de, -ning över bord. -tottumaton ovan vid sjön; sjöovan. mere||hinen ks. -n h a 11 i j a. mereinen havs-; pelagisk; ks. seur. merellinen 1. (a.) havs-; maritim; pelagisk.

2. (s. rasva) tran -en. meren 11 aal to havsvåg, -åjo ks. -h y 1 k y. -alainen underhavs-; submarin. -emo (myt.) havs! fru -n, -gudinna, -haara h avs arm. -haju doft av hav. -haltija (myt.) havsgud: sjörå, -herruus2 sjöherravälde; herraväldet över have|t, -n. -hiekka, havssarid. -hylky sjövrak. -jumala (myt.) havsgud, -jumalatar havsgudinna, -järistys havs-, sjö |-skalv, -bävning. -kaipuu längtan till havet.

-kulkija sjö|farande -n -farare; (merimies) sjöman, -kulku sjöfart; navigation, merenkulku! {hallinto sj öf artsförvaltning, -hallitus sjöfartsstyrelse, -hytti ks. kar t-t a h y t t i. -laitos sjöfartsväsende, -maksu sjöfartsavgift, -neuvos (arv.) sjöfartsråd. -oikeus2 sjö(farts)rätt. -opillinen nautisk, -opisto sjöfartsinstitut; navigationsskola, -oppi ks. -tiede, -taitoinen navigations-, sjö I kunnig, -tiede nautik -en; navigation, meren I |kulu |ilinen, -n-nautisk; navigations-, -kuluntarkastaja sjöfartsinspektör, -kävijä sjö|farare, -farande, -käynti sjö|gång, -häv-ning. -lahti havsvik, -laide, -laita havsband -et. -mittaaja sjömätare, -mittaus sjömätning. (-alus sjömätningsfartyg. -osasto sjö-mätningsavdelning. -retkikunta sjömät-ningsexpedition. -toimi sjömätningsväsen.) -neito (myt.) sjöjungfru; havs|nymf, -fru. -nousu sjöhävning. -pinta havsyta, -pohja sjö-, havs|botten. -poukama havs|bukt, -vik -en. -puoli sjösida; -puoleßla, -tta på (från) sjösidan. -railo havsråk. -rannikko havskust, -ranta havsstrand, -rantakaupunki kuststad, -rantatontti strand-, sjö|tomt. -rinne havsband -et. -ruoko (vanh. rottinki) rotting, -ruokoinen av rotting; rotting-, -sininen havs-, sjö-, marin|blå. -takainen trans-marin; (valtameren—) transocean, -tienoo havstrakt. -tutkija havsforskare; ta-lassolog. -tutkimus havsforskning; ta-lassologi. (-laitos havsforskningsinstitut.) -tyyneys2 stiltje; havsstilla. -ulappa ks. (aava) meri. -vaahto havsskum: -vaahdosta syntynyt (Venus) havsskumboren. -vaha sjöskum -met. (-piippu sjöskums-pipa. -piipunkoppa sjöskumshuvud.) -vahingoittama sjöskadad. -vihreä havs-, sjö|-grön. -ääreinen (som befinner sig) i havsbandet, invid havet, -ääri havsband -et. mer i2 hav -et -; saltsjön; (vesi) sjö -n; (yhd.) havs-, sjö-, marin-; aava (avoin) — öppet hav; öppna havet; -en äärellä i havs I bandet, -brynet; heittää -een kasta (vräka) över bord; -en vahingoittama sjöskadad; lähteä merille fara (gå) till sjöss; -elle ut på havet; till havs; olla merillä vara till sjöss; —ellä ute på havet; till havs; mennä -ta etemmäksi kalaan (snl.) gå över ån efter vatten, -ahven (el. Marone tabrax) havsabborre, -åjo (rantalöytö) strand |-fynd -et -, -gods -et -. -ajokas (ksv. Zostera) bandtång, bänting. -alue havsområde, sjöterritorium. -ankerias (el. Conger vulgaris) havsål. -antura (el. Solea vulgaris, kam-pelalaji) sjötunga, -asia (Iak.) sjörättsmål; —t sjö-, marin|väsen. -asiaintuntija expert (sakkunnig) i sjöfartsärenden (sjörättsmål), -asiamies marinattaché, meridiaani (mnt. puolipäiväpiiri) meridian -en -er. -aste meridiangrad. -etäisyys2 meridian! distans, -avstånd, -korkeus2 meridian-höjd. -viiva meridianlinje, meriiieläin havs-, sjö|djur. -elämä sjöliv. -esikunta marinstab. -hanhi (ent. harmaa—, Anser anser) grågås, -harakka (ent. ranta—, el. Haematopus ostrolegus) strandskata, »harjaannus ks. -tottumus, -heinä sjögräs, »hevonen (kal. Hippocampus) sjöhäst, -hirviö

sjöodjur, -historia(llinen) sjöhistori|a, -sk. -hylky sjö-, strandjvrak. -hullu (leik.) sjö-vild. -härkä (kal. Coitus quadricornis) horn-simpa.-hätäsjönöd (-hädässäi). —ilmahavs-, sjö|luft. - -ilmasto havsklimat, - jalkaväki marininfanteri. -joukot pl sjöstridskrafter; marintrupper. -jää havsis. -kaali (ksv. Cram-be) strandkål, -kaapeli sjökabel, -kadetti sjökadett, -kahakka sjö träff ning. -kala havsfisk, -kalastus havsfiske; (syvän veden—) djuphavsfiske, -kansa sjöfolk, -kapteeni sjökapten. (-ntutkinto sj ökaptensexamen.) -karhu 1. (turkishylje, el. Arctocepha lusur-sinus) sjöbjörn. 2. (j. vanha merimies, kuv.) sjö I björn, -buss. -kartasto sjöatias. -kartta ks. -k o r t t i. -kasvi havsväxt, -kauppa sjöhandel; transmarin handel, -kaupunki sjöstad. -kelpoinen sj ö| värdig, -duglig. -kelpoisuus2 sj ö| värdighet, -duglighet. (-todistus sjövärdighetsbevis.) -kelvoton icke sjövärdig; sjö|oduglig, -ovärdig; ~ alus (j.) (ett) sjösvin. -kiikari marinkikare, -kilpikonna havssköldpadda, -kipeä sjösjuk, -kissa (el.) ks. t a i 11 a r i. -kokki (laiva-kokki) sjökock. -komennuskunta marinkommando. -kompassi skeppskompass, -kortti sjökort, -kotka (el. Haliaëtus albicilla) havsörn, -koulu navigationsskola, (-nopettaja navigationsskolelärare.)

meriikrotti (kal. Lophius piscalorius) marulk. -kukkaro (el. Ascidia) sjöpung. -kuljetus sjötransport, -kuningas (hist., run.) sjökonung. -kunto (-kelpoisuus) sj ovärdigt skick, -kuntoinen sj ovärdig, -kuntoisuus2 sjövärdighet. -kuona havsslagg, musselkalk -en. -kuulustelu sjöförhör, -kuva (taid.) marinstycke, sjöstycke, -kylpy, -kylpylä havsbad, -käärme 1. (el. Hydrophinae) havs-, vatten | orm. 2. (suuri -, tar.) stora sjöormen, sjöodjuret, -laina bodmeri(lån); antaa —n vakuudeksi förbodma ngt. -lainanantaja bod-merigivare. -laiva sjögående fartyg, »laki sjölag, -lautta havsflotte, -lauttaus havsflottning. -lehmä (el. Halicore) sjöko. -leijona (el. Olaria) sjölejon, -lentoasema marin-, sj ö| flygs tation. -lentokone marin-plan; sjöflygplan; hydroplan, -levä (ksv. Fucus, Zostera) havstång -en. -lieju havs-slam. -liike sjöfart -en; skeppsfart, -liikenne sjö I trafik, -fart. -hima (kansi—) marinlim. -lilja (el. Crinoidea) sjölilja, -linnoitus sjöfästning. -lintu 1. havsfågel. 2. (mustalintu, el. Oidemia nigra, ent. meriteeri) sjöorr|e -en -ar. -lläkulkenut sjövan; (full)befaren. »lohi (lohi, el. Salmo salar) (havs)lax. -lokki (el. Lams marinus) havstrut, -lordi (Engl. mer.) sjölord. -löytö sjöfynd, »maalaus (taid.) havs-, marin|målning; sjöstycke -t -n. -maisema marinstycke -t -n. -makkara (el. Holothureoidea) sjö |korv, -gurka, -maltsa (ksv. Atriplex) strandmolla. -manööveri havs-, sjö I manöver, -matka sjö|resa, -färd. -merkki sjömärke, -metso (el. Pha-lacrocorax carbo) havstjäder; storskarv, merimiehen amma t ti sjömansyrke, -palkka sjömanshyra. -säkki sjösäck. -toimi sjömanstjänst; ks. seur. -työ sjömansarbete; sjömaning; tehdä —tä sjömana. merimies sjöman; —ten taikausko sjömans-

skrock, -arkku sjö(mans)kista. -auto sjömansbil. -eläkekassa sj ömanspensionskassa. -elämä sjömansliv, -housut sjömansbyxor. -huone sjömanshus, -juttu skeppar-historia. -kapakka sjömanskrog. -kaulus sjömanskrage, -kieli sjömansspråk, -kirja sjömansbok. -kirjasto sjömansbibliotek, -kirko sjömanskyrka, -koti sjömanshem, -koulu sjömansskola, -koulutus sjömansutbildning. -laki sjömanslag, -lanka sjömansgarn. -laulu sjömansvisa. -liitto (Ruots.) sjöfolksiorbund. -luettelo manskapsförteckning; sjömansrulla, -lähetys sjömansmission, -pappi sjömanspräst, -pihvi sjömansbiff. -puku sjömans I dräkt, -kostym, -pusero sjömansblus. -solmu sjö mans | knut, -knop. -taito sjömanskap. -tapa sjömanssed. - vaatteet pl sjömans i kläder, -dräkt. - valheet pl skepparlögner. -valssi sjömansvals, merij|ministeri sjö-, marin {mini s ter. -ministeriö marinministerium, -moottori marinmotor. -neula (kal. Nerophis ophidion) havsnål. meri[jnolammas merinofår. -norsu (el. Mac-rorhinus leonius) sjöelefant, -novilla me-rinoull.

meri|jnäköpiiri havshorisont, -oikeudellinen

sjörättslig, -oikeus2 sjörätt, (-juttu sjörättsmål.) -omaisuus2 sjö-, (laiva-) skepps|för-mögenhet; (laivanvarustajan) »fortune de mer». - onnettomuus2 sjöolycka, -osasto marinavdelning. -palvelus sjötjänst(göring). -panttioikeus2 sjöpanträtt, -partiolainen sjöscout, -passi sjöpass. -pelastus sjö|rädd-ning, -bärgning, meripelastus!'asema sjöräddningsstation. - palvelu sjöräddningstjänst, -risteilijä sjöräddningskryssare. - toiminta sjöräddnings-, sjöbärgnings I verksamhet, -yhdistys sjöräddningssällskap. - yhtiö bärgningsbolag. meripeninkulma sjömil (1852 m), -pihka bärnsten -en. -poika sjömansgosse, -poliisi sjöpolis, -posti sjöpost -protesti (enl.) sjöprotest. -puolustus sjöförsvar; marint försvar. -pähkinä (ksv. T rapa naians) sjönöt. -radio(majakka sjöradiofyr. -palvelu sjö-radiotjänst.) -rahti sjöfrakt, -rahtikirja sjö-fraktbrev; (sjö)konossement. -raja sjögräns, -rasva trän -en. -rehu sjöfoder, -reitti (vesireitti) sjöled. -retki sj ö| expedition, -resa; (huvi—) havs-, sjö|utflykt. -romaani sjöroman.

merirosvo sjörövare; pirat -en -er; fribytare, -laiva sjörövarfartyg; kaparfartyg. -lippu sjörövarflagg. -radio piratradio, -us sjö-röveri; kaperi. meri! ruoho (-heinä) sjögräs, -saalis pris -en -er. -saaminen (Iak.) sjöfordring, -saappaat sjöstövlar. -saarto sjöblockad. -sairas sjösjuk, -sairaus2 (-kipu, -tauti) sjösjuka, -sana sjö term. -sankari sjöhjälte, -satama sjö-, havs I hamn. -saukko (el. L air ax lutris) havsutter, -selitys (m. leik.) sjöförklaring, -sieni (el.) tvättsvamp, -siili (el. Echinus esculentus) sjöborr|e -en -ar. -sika (el.) 1. (Phocaena phocaena) tumlare. 2. ks. marsu. -sinappi (enl. ranta—, ksv. Cakile maritima) marviol, -sirri (el. Calidris maritima) skärvipa. -sissi fribytare; (-rosvo) sjörövare, pirat -en -er.

merisota sjökrig, -koulu sjökrigsskola. - oikeus2 sjökrigsrätt, -retki krigståg till sjöss; sjö tåg. -saalis pris -en-er;

sjökrigsbyte, -saa-lisoikeus2 prisdomstol; prisrätt. -taito sjökrigskonst. - voima sjöstridskraf t; -t sjö-stridskrafter; marin -en. -väki marin(en). meri||sotilaallinen sjömilitär; marinstrategisk. -sotilas marinsoldat; flottist. -sulutus sjöfarts-, min I spärr, -sumu sjömist -en; tjocka; havsdimma, -suola havssalt, -suolake (ksv.) strandsälting. - taistelu sjö (drabbning, -strid.

- taktiikka sjötaktik, -tapa sjömanssed. -tauti sjösjuka, (-lääke sjösjukemedel.) -tau-tinen sjösjuk. - teeri ks. -1 i n t u 2. -teitse sjö|ledes, -vägen; över havet, -tie sjöväg, -tiede talassologi. -tiedustelu (sot.) sjöspaning. -tieoikeus2 sjövägsrätt. - toimi sjö-, marin I väsen; —in tottunut sjö van. - tottumus sjö vana. -tse sjö|ledes, -vägen; till sjöss, (-kuljetus sjötransport.) -tulli sjötull. - tur-sas 1. (el. Octopus) åttaarmad bläckfisk. 2. (tar.) havstroll -et -tuuli havsvind.

- tykistö marinartilleri. - tykki (laivalykki) skeppskanon. - tyven havsstil la; stiltje, -tähti (el. Asteroidea) sjöstjärna, -upseeri sjö-, marinjofficer, -usva tjocka; havs|dis, -dimma, sjörök, sjömist. - vahingonkorvaus sjöskadeersättning. -vahingonlaskija dispa-schör. - vahinko sjöskada; (-onnettomuus) haveri. - vakuutus sj ö| försäkring, -assurans. (-kirja sjöförsäkringsbrev. -yhtiö sjöförsäkrings-, sjöassurans|bolag.) -valta, - valtio sjömakt, sjöstat. - vartio sjöbevakning, (-alus sjöbevakningsfartyg. -asema sjöbe-vakningsstation. -laitos s j ö b e v a k ni ngs väsen.) -varustelu: —t sjömilitära rustningar.

- varusmies sjöbeväring. - vasikka (el. korva-meduusa) sjökalv. - veden väri nen havs-, sjö|-grön. - vene sjöbåt. - vesi havsvatten. - vihuri havsbris, -viitta prick -en -ar, remmare.

- vimpa (el. Abramis v i mba) vim|ba, -ma. -virta havsström, -voimat pl sjöstridskrafter, -voitto sjöseger. - vuokko (el. Aclinia) havsanemon -en -er. - väen (kasarmi marinkasern. -luutnantti marinlöjtnant, -upseeri marinofficer.) -väki sjöfolk; marin. - väylä sjö | väg, -led. (-oikeus2 sjövägsrätt.) -yhteys2 sjöförbindelse; (pääsymahdollisuus meritse) sjölägenhet.

merkanti||ilijärjestelmä, -lisnii (knst.) mer-

kantil|systemet, -ismen. merkata * (ni.) ks. n i m i k o i d a. merke (mat. indeksi) index -en (-et), merkeli (savilaji) smärgel -n; vrt. s m i r-k e 1 i. -kivi märgelsten. -maa märgeljord, -nsekainen märgelblandad. -polija märgel-b ott en. -savi märgellera. merkillepantava (tav. märklig; anmärknings-, beaktans|värd; betecknande; ön —a det är att lägga märke till (att märka, observera).

merkiUil|nen märklig; (omituinen) egendomlig; kuriös; (kummallinen) märkvärdig; olla — jst utmärka sig för ngt; -sen levollinen märkvärdigt lugn. -sesti märkligt; märkvärdigt; egendomligt; kuriöst, -syys2 märkvärdighet, egendomlighet; (— es.) kuriositet; (nähtävä) sevärdhet; näytellä -syyksiä förevisa märkvärdigheter (kuriositeter).

merkinjjantaja signalgivare; (er.) signalist. -anto signalering, (-asema signalstation, -järjestelmä signal [erings]system. -kello signalklocka. -laite signalanordning, -lamppu signallampa, -laukaus ks. m e r k k i 1 a u-k a u s. -lippu signalflagga, -lyhty signallykta. -matka signalhåll. -pallo signalkula. -pilli signalpipa; ångvissla. - sääntö signal|-regel, -reglemente, -tapa signaleringssätt. -torvi signalhorn, -upseeri signalofficer, -välineet signalmateriel.) -soittaja signalist. merkintä* (kirjaan~) anteckning, (luettelointi) uppteckning; (merkitseminen) antecknande; utmärkande; (mer.) bestick -et -; (osake~) teckning, -aika tecknings|tid, -termin, -lasku (mer.) bestick -et; suorittaa ~ göra bestick, -luettelo teckningslista. -oikeus2 teckningsrätt, merkint|ö* ks. -ä.

merkitsemis||laite registreringsapparat. - maksu anteckningsavgift, -oikeus2 teckningsrätt, -tapa beteckningssätt, merkit||semätön icke märkt, omärkt, (merkintää vailla) omarkerad; (osake) o tecknad ; mitään ~ ks. -y k s e t ö n. -sevyys2 betydelse; vikt; värde, -sevä betydande, bemärkt, -sevästi betecknande, betydelsefullt; (jtk tarkoittaen) menande, -sijä (esim. osakk.) tecknare, -tävyys2 betydelse; vikt; värde, -tävä märklig; (huomattu) bemärkt; (melkoinen) betydande; (huomattava) avsevärd, anmärkningsvärd; (olennainen) väsentlig, (tärkeä) viktig; arvoltaan -tävin förnämst; — päätös ett viktigt (betydelsefullt) beslut; ~ erilaisuus en betydande (väsentlig) olikhet, -tää 1. ks. -yttää. 2. (varustaa merkein) märka, markera; (post.) frankera. merkitykse||käs -kkään, -llinen betydelsefull; ks. merkittävä; (Iak.) som äger rättslig relevans; rättsligt relevant, -llisesti betydelsefullt. -llisyys2

betydelsefullhet; (Iak.) relevans -en. -nsiirtyminen betydelse!övergång, -förskjutning, -ttömyys2 betydelselöshet. -ttömästi betydelselöst, -tön betydelselös; (mitätön) obetydlig; (Iak.) irrelevant, merkity|s 1. betydelse; (sanan) bemärkelse; (ajatus) mening; sanan täydessä -ksessä i ordets fulla bemärkelse; ahtaammassa -ksessä i mera inskränkt bemärkelse (betydelse); siinä -ksessä i sådan betydelse (bemärkelse); -ksen muutos betydelseförändring; -ksen siirtyminen betydelsejövergång, -förskjutning. 2. (tärkeys) vikt-en; (oikeudellinen) ~ relevans -en; asialla on suuri ~ saken har (är av) stor betydelse; saken är av stor vikt; tällä on (varsin) vähän ~tä detta betyder föga (har föga att betyda); detta är av ringa betydelse; antaa jllk ratkaiseva ~ tillmäta (tillskriva, tillägga) (myöntää olevan tillerkänna) ngt en avgörande betydelse; tämän toiminnan ~ on vähentynyt denna verksamhet har förlorat i betydelse; menettää ~tään förlora i betydelse; en voi antaa (lainkaan) ~tä hänen lupaukselleen (perustaa hänen lupaukseensa) jag kan inte bygga på hans löfte (tillmäta hans löfte ngn betydelse); ~tä vailla (oleva) som är utan betydelse; betydelselös; (epäolennainen) oväsentlig.

merkitys||ero differens (skillnad) i betydelsen; betydelse|skillnad, -differens, -laajuus2 betydelseomfång, -oppi (kiel. semoloyia) betydelselära. -piiri betydelsesfär. -vivahdus betydelse|nyans, -skiftning, -yhteys2 betydelsesammanhang.

merkityttää* låta* anteckna (teckna, införa, uppteckna); vrt. m e r k i t ä.

inerkit|ä 1. a) (varustaa merkillä) märka2; (leimalla) stämpla; ~ säkkejä märka (stämpla) säckar; b) tehdä (lyhyt) merkintä (maininta), ~ (panna, kirjoittaa) muistiin anteckna, annotera; (kirjaan) uppteckna; ~ (oppilaaksi) inskriva*; (vir. luetteloon) införa*; (tiliin) uppföra*, påföra*, föra* på; (ottaa kirjaan) upptaga*; ~ jnk nimi muistiin anteckna ngns namn; ~ muistiin anteckna (teckna sig till minnes); ~ jäseneksi anteckna som medlem; ~ rekisteriin inregistrera; anteckna (införa, inskriva) i ett register; ~ pöytäkirjaan protokollföra; införa (anteckna, upptaga) i ett protokoll; ~ yliopiston kirjoihin inskriva vid ett universitet; införa i universitetets matrikel; ~ luetteloon införa i en förteckning; — rästiluetteloon införa i (uppföra, upptaga på) rostlängden; ~ karttaan utsätta på kartan; paikkaa ei ole -ty karttaan platsen är inte utsatt (angiven) på kartan; (amp.) ~ osumat (pisteet) markera träffarna (poängen); ~ päiväjärjestykseen upptaga på dagordningen; ~ raja utmärka (draga upp) en gräns (rå); -semme kunnioittavasti (kaup.) (vi) tecknar högaktningsfullt; laina -Uin täyteen lånet blev fulltecknat; ~ (varustaa nimikirjoituksellaan) signera; c) (esittää, kuvata merkillä): A:lla -ty piste en med A betecknad (utmärkt) punkt; musiikissa -ään »voimakkaasti» forte (f) i musiken betecknas »kraftigt» med forte (f); mitä sillä sanalla -ään? vad betecknas med det ordet? ~ varoiksi (veloiksi) upptaga såsom (bland) till gångar (na) (skulder[na]). 2.

a) (ilmaista, osoittaa) beteckna; tyda* på; innebära, (olla sisällykseltään, merkityksellään) betyda*; mitä -see »astia» ruotsiksi? vad betyder »astia» på svenska? mitä tämä kaikki -see? vad betyder allt detta? mitä tämä numero -see? vad betyder (betecknar) denna siffra? se -see markkoja den betecknar mark; b) (olla sisällykseltään, merkitykseltään): tämä -see suurta edistysaskelta detta betecknar (innebär) ett stort framsteg; se-see (osoittaa, todistaa) mielettömyyttä det tyder på galenskap; se ei -se hyvää det lovar inte ngt (ingenting) gott; (se ei ennusta hyvää) det bådar inte ngt (ingenting) gott,

merkkaus märkning, -lipeä märklut. -muste märkbläck, -suola märksalt; vrt. nimikoi n t i.

merkkeily (posli~) filateli -(e)n.

merk|ki* 1. a) märke -t -n; panna ~ jhk sätta ett märke på ngt; utmärka ngt;

b) (ert. käsitteiden symboli): arvon ~ beteckning, emblem; tehtaan ~ fabriksmärke; matemaattiset -it de matematiska tecknen; kirjain-it bokstavstecken; kirjoitus--it skrivtecken; veden kemiallinen ~ vattnets kemiska tecken (H20); c) (liike-, valo-,

ääni—) tecken; (opaste) signal -en -er; antaa — jhk ge tecken (signal) till ngt; antaa — jst (ilmoittaa jtk -illä) signalera ngt; saatuaan -in på ett givet tecken (på en given signal); cl) (vertauskuva, symboli): surun — tecken på

sorg. 2. (jälki): siitä ei näy —äkään (jälkeäkään) man ser inte ett spår därav; ruumiissa ei ole todettu väkivallan -kejä inga tecken på våld har konstaterats på liket; rodun — ras(känne)tecken; syntymä— födelsemärke. 3. a) (jnk ilmaus, osoitus) yttring, uttryck; olla jnk —nä utgöra ett kännetecken på ngt; (osoittaa jtk) utmärka ngt; (olla luonteenomaisia) vara karakteristiskt för ngt; huonontumisen — tecken på försämring; se ön — nä hänen luonteestaan det är kännetecknande för hans karaktär; det är karakteristiskt för honom; uskollisuuden -iksi som ett tecken på (en yttring av, ett uttryck för) trohet; järjestelmän —nä on että det är ett uttryck för systemet, att; systemet kännetecknas därav (utmärker sig därigenom), att; b) (enne, vire): ajan -it tidens tecken; kaikki, -it viittaavat siihen, että alla tecken tyder på, att; jolleivät kaikki (vanhat) -it petä om inte alla tecken slår fel; se on hyvä — det är ett gott tecken (omen); (se ennustaa hyvää) det bådar gott. 4. (ert. snt.): Jalopeuran (Kaksosten) -eissä (täht., astr.) i Lejonets (Tvillingarnas) tecken; sodan -eissä i krigets tecken; kokous sujui yksimielisyyden -eissä mötet försiggick i enighetens tecken; panna -Ute lägga märke till ngt; (tarkata) ge akt på ngt; (huomioida) observera, iakttaga ngt; (ottaa huomioon) beakta; sietää panna -ille det är att märka; det bör observeras (antecknas, annoteras); det är beaktansvärt; se on -ille pantava seikka det är en beaktansvärd omständighet; ei —äkään (hiventäkään) jst inte ett tecken till ngt; ei ole havaittavissa elon —äkään det finns inte ett tecken till liv. merkki||aika märklig epok. -enselittäjä fant., taik.) teckentydare. -enselitys tecken|tydning, -förklaring, -henkilö bemärkt person; (-mies) märkesman. -hiihdot (urh.) märkesåkning. -juoksu; (urh.) märkeslöpning.-järjestelmä tecken-, signal-, (sala —) chiffer |sys-tem. -kieli tecken-, (sala—) chiffer|språk. -kirjoitus teckenskrift; (huomattava —) märklig artikel; (sala —) chifferskrift, -kirves (mtsh.) märkyxa; märkhammare; skalk-en -ar. -laite signalanordning, -laukaus signalskott. -luettelo (mer.) märkrulla; vrt. alus-ilmoitus, -mies märkesman; bemärkt man; koryfé; (suur —) storman, -nauha märkband. -nen (yhd.) av (med) . . . märke; tämän— av (med) detta märke; vrt. miinus-, p 1 u s|-merkkinen, -opaste teckensignal. - paalu linje-, mätnings|påle; (kuv.) milstolpe, -paikka märklig, minnesrik plats; (huomattava) anmärkningsvärt ställe, -puu (kal.) klabb; märketräd. -päivä märkes-, bemärkelse I dag. -raketti signalraket, -rengas märkrmg. -sanoma c h i f f c r m e d d e 1 a n ü e. -suoja (kaup., Iak.) skydd av varumärke, -taipale märkligt skede, -tapaus märklig (markant) händelse; (tärkeä) viktig hän-

delse; märkeshändelse; evenemang -et -teos märkligt verk. -tuli signaleld. -valo signal|ljus, -eld; ljussignal. -vuosi bemär-kelseår; märkesår. -ääni signalton. merkkuri (merkitsemiskone) märkningsmaskin; registreringsapparat; (mittauskoje) mätinstrument. Merkuriuksen sauva (m. her.) merkuriestav. mer I ta* (kal.) mjärd|e -en -ar; nyt on piru -rassa (kuv.) nu är fan lös; det luktar bränt horn. merta||kulkenut sjövan; befaren, -kulkeva sjöfarande.

mertenherruus herraväldet över haven; sjö-

lierravälde(t). mesaani (mer.) mesan -en -er. -masto mesanmast. -purje mesansegel, mesenaatti * (taiteensuosija) mecenat -en -er. mesi2* meden nektar; honung, -angervo (ksv. Filipendula ulmaria) älggräs, mjödört. -heinä (ksv. Holcus) tåtel -n. -juoma mjöd -et. -kannus (ksv.) honungssporre, -kaste honungsdagg. -kasvi honungsväxt. -kenno (meh.) honungscell -en -er; bikaka, -kkä* (ksv. M elilotus ojjicinalis) honungsklöver -n; sötväppling. -kukka 1. honungsblomma. 2* (ksv. Herminium monorchis) honungsblomma. -kämmen (karhu, hy v.) nall|e -en -ar. -kätkö (ksv.) honungsgörnme, nektari 1-um -et -er, nektarskål. -leipä honungskaka. -makea honungssöt. -marja (ksv. Rubus arcticus) åkerbär, -rauhanen honungsgörnme, nektari I um -et -er. -sanainen söt i munnen, -sieni (ksv. Armillaria) honungs-skivling. -viitat (ksv.) pl. honungstecken, -äinen ks. -kätkö, mesofyytti * (ksv.) mesofyt -en -er. meso potamialainen 1. (a.) mesopotamisk. 2. (s.) mesopotam(ier). -tsooinen (geol.) mesozoisk. messi (mer.) mäss -en -ar. messiaaninen (usk.) messiansk. messin|ki* (met.) mässing; suu -gillä (kuv.) med förnöjd min. -haka mässingshake. -hela mässings I holk, -hylsa; —t mässingsbeslag. -helainen med mässingsbeslag; mässingsbeslagen. -juote mässingslod. -ketju(t) mässingskedja, -kilpi ks. -laatta, -kruunu (val.) mässingskrona, -kvartetti (mus.) mässingskvartett, -kynttilänjalka mässings-ljusstake. -laatta mässings|bricka, -plåt. -lanka mässingstråd, -levy mässings!plåt, -bleck, -luoti mässingslod. -nappi mässingsknapp. -nasta mässingsstift, -naula mässingsspik. -nen av mässing; mässings-, -nimilaatta mässingsskylt, -nuppi mässingsknopp. -pelti ks. -levy. -putki mässingsrör, -rasia mässingsdosa. -rengas mässingsring. -ruuvi

mässingsskruv, -seppä mässingssla-gare. -soitin ks. v a s k i p u h a 11 i n. - tavarat pl mässingsvaror, -teos mässingsarbete. -torvi (mus.) mässingshorn. - valimo mässings-, gälb|gjuteri. -valuri gälbgjutare. - vanunki mässingstråd, messipoika mässpojke.

messu (usk., er. kat.) mässa; vrt. -t. -aminen mässande, mässning. -asu mässkrud, -halli mässhall. -järjestys mässordning, -kaapu, -kasukka mässhak|e -en -ar. -kirja mässbok,

missale -t -n. -koju mässtånd. -paita mässskjorta, alba.-pappi mässpräst, -puku mäss|-skrud, -dräkt, -päivät pl mässdagar, -t pl (kaup.) mässa; Leipzigin ~ Leipzig-mässan; käydä -illa besöka mässan; -illa kävijä mässbesökare, --uhri mässoffer. -vaatteet pl mässkläder, -vieras mässbesökare, -yleisö mässpublik, -ääni mässröst. mest aaja (er. hist.) skarprättare; (pyöveli) böd|el -eln -lar; (vanh.) mästerman. - aarni-nen avrätt|ande, -ning; halshuggning; giljo-tinering; vrt. mestaus, mestari mästare, -ampuja mästerskytt, «hiihtäjä storåkare, -koe mästar-, mäster|prov. -kokki mästerkock, -kurssi(t) mästerkurs. -laukaus mästerskott. -laulaja mästersånga-re; elit-, utmärkt sångare, -llinen mästerlig; mäster-, -llisesti mästerligt, -llisuus2 mästerskap -et. -luokka mästarklass, mästerskapsklass. -luoma, -luomus mäster|verk, -stycke. - n (arvo mästartitel. -kirja mäster-brev. -käsi mästarhand, -merkki [urh.] mäs-tarmärke. -oikeus2 rätt att etablera sig som mästare.) -näyte mäst|ar-, -er|prov, mästerstycke, -pelimanni mästerspelman. - s mies (mestari) mästare, -suoritus mästar-prestation; (-näyte) mästerprov. -sälli mäs-tersven -nen -ner. -tar mästarinna; kvinnlig mästare, -teos mäster|stycke -t -n, -verk. mestarj|oida mästra; (pikkumaisesti arvostella) kritisera; -oiva mästrande, kritisk. -oi(tsi)ja som mästrar; mästrare. -uus1 mästerskap -et. (-arvo [urh.] mästartitel, -värdighet, -kilpailu[t] mästerskapstävling. -luokka ks. mestariluokka, -turnaus mästerskapsturnering.) mestajjta avrätta; (katkaisemalla kaula) halshugga*; giljotinera: tuomittu -tiavaksi dömd att avrättas (jne.), -us avrättning; halshuggning, giljotinering. (-kirves bila; bödelsyxa. -kone [tav.] giljotiini, -pölkky stupstock.) -uttaa* låta* avrätta (halshugga, giljotinera), mestitsi (valkoihoisen ja intiaanin jälkel.)

mestis -en -er. meta||bolismi (fysiol.) metabolism. -fonia (fon. äänteen-, ääntiönjmukaus) metafoni. -fysiikka* (fil.) metafysik -en. -fyysikko* metafysiker, -fyysinen metafysisk, meta|jkka* (ett) (o)väsen; (pauhina) bu|ller -llret; tumult -et -; nappatag, slagsmål; melu ja ~ buller o. bång. -koida väsnas; bullra; föra* väsen; slåss, metalli metall -en -er; ~lia vahvistettu, —heloin yms. varustettu metallskodd. -arvo metallvärde. -astia metallkärl. -esiintymä metallfyndighet. -esine metallföremål, -hapettuma, -happeuma metalloxid. -harja metall-borste. -hela metallholk; ~t metallbeslag -et -. -helainen metallbeslagen, -juoni (kaiv.) metallåder. -kangas metall|duk, -väv. -kanki metallstång, -kappale metallstycke, -kehys metallram. -kieli (mus.) metallsträ ng. -kiilto metallglans, -kiiltoinen metallglänsande. -kitti metallkitt. -koru metall|prydnad, -smycke, -kudos metalljduk, -väv; vira. -kuitu metallfiber, -kuvastin metallspegel, -kylpy metallbad. -köysi (vaijeri) vaj|er -ern -rar; wir|e -en -ar. -laatta metall|plåt.

-skiva, -bricka, -lanka metalltråd, (-kude [lma] metalltrådsväv. -lamppu [shk.] metalltrådslampa, -verkko metalltrådsnät.) -lastu metallspån. -lehti metallfolie -n -r. -lejeerinki metallegering; ks. -seos. -levy metallplåt. -liike metallaffär, -määrä metallmängd. -nen av metall; metall-; metallisk; kova~ av hård metall; ~ ääni me-tallklingande stämma, metallin|lhohtoinen metallskimrande. - kiiltoinen metallglänsande. -kilinä metallklang, -maku metallsmak. -sekainen metall|blan-dad, -haltig. -sininen metallblå; (teräksen—) stålblå. -sointi metallklang, -valaja metallgjutare. -valanta metallgjutning, -valimo metallgjuteri. -vihreä 1. (a.) metall-grön. 2. (s.) metall grönt. - värinen metall-färgad. -värjäys metallfärgning. metalli||oksidi ks. -hapettuma, -ommel (lääk.) metallsutur. -oppi metallografi, -paino metallvikt, -peili metallspegel, -pi-toinen metallhaltig. -pitoisuus2 metallhalt, -punnus (kaup.) ks. -paino, -putki metallrör. -päällyste metallförhydning. -päällys teinen metallförhydd. -päällys(tys) metallöverdrag; ks. -päällyste, -raha (kolikko) metallmynt; metalliskt mynt. (-kassa [pnk.] metallkassa.) -romu metall-skrot. -saha metallsåg. -sauma (lääk.) metallsutur. -sekoitus metall|blandning, -sammansättning. -seos metall I blandning, (-)legering. -seppä 1. metallsmed. 2. (hnt. Corymbites) metallknäppare. -sorvaaja, -sorvari metallsvarvare, -sorvaus metallsvarv-ning. -sorvi metallsvarv, -suojus metall|-hölje, -skydd, -suola (kem.)

metallsalt. -suoni (kaiv.) metallåder. -tae, -taosmetall-smide. -tavara metallvara. -tehdas metall |-fabrik, -verk. -teollisuus2 metallindustri, -teos metallarbete, -työ metallarbete, -työläinen metallarbetare, -valimo metallgjuteri. -valu metallgjute. -vanunki metalltråd. (-pohja metalltrådsbotten.) metallf|oidi (epämetalli, kem.) metalloid -en -er. -urgi metallurg -en -er. -urgia metallurgi -n. -urginen metallurgisk, metamorfoosi (muodon/vaihdos, -muutos;

muuntuminen) metamorfos -en -er. metateesi (kiel. takaheitto) metates -en -er. metel|]i (ett) (o)väsen; oljud -et; (melske) tumult -et -; (kapina) upplopp -et -; uppror -et -; revolt -en -er; pitää ~ä föra (o)vä-sen (oljud); väsnas; nostaa ~ ställa till oväsen (tumult, upplopp); (kuv.) göra stor affär (jst av ngt); göra väsen, stort rabalder (av ngt); blåsa upp (ngt), -inen bullersam; tumultuarisk. -öidä väsnas; föra* oväsen (oljud;) (kapinoida) resa sig; revoltera, -öinti* (ett) (o)väsen. -öitsijä (hulinoitsija) orostiftare, bråkmakare; upprorsmakare. meteori (täht.) meteor, -itti* meteorit -en -er. -kivi2 ks. ed. -pöly meteorstoft, -rauta meteorjärn, meteorologi (ilmatieteilijä) meteorolog. -a (ilmatiede) meteorologi, -nen meteorologisk, meti|jnen (er. run.) av nektar, honung;

nektar-, honungs-, -oniini (kem.) metionin. metku (j. juoni) intrig -en -er; (temppu) konst -en -er; (kuje) knep -et -; (päähän-

pisto) påfund -et (juonittelu) krång|el -let. -iiija rackar-, tjuv|gubbe; intrigör; ränksmidaren intrigmakare. -illa intrigera, krångla, konstra, metodi (menetelmä) metod -en -er. -smi (Ihk.) metodisin, -sti metodist, (-kirkko metodistkyrka, -nen metodistisk. -pappi metodistpräst, -saarnaaja metodistpredikant. -seurakunta metodistförsamling.) metodologia (menetelmäoppi) metodologi -n. me tr ii meter -n -; ~kaupalla, -eittäin metervis. -aallot (ula-aallot) metervågor, ultrakorta vågor, metriikka * (runomillaoppi) metrik -en. metrijärjestelmä metersystem(et). -mitta metermått. -nauha meterband. -nen metrisk; (yhd.) viisi ~ fem meter lång; ~ syli metrisk famn; ~ jalka (0,333 m) metrisk fot. metropoliitta* (ort.) metropolit -en -er. metsi||kkö* (mtsh.) skogsdung|e; -en -ar; (skogs)bestånd -et -; -kön hyvyys (ikä, kasvu, korkeus) bestånds|bonitet, -ålder, -tillväxt, -höjd. (-kuvio [kart.] beståndsfigur, - talous beståndshushållning.) -styininen (rn. kuv.) förvildning, -styä (m. kuv.) (villiytyä) bli förvildad; ks. -ttyä. -stö (vanh.) ks. metsikkö. -ttyä* bli skog|betäckt, -bevuxen, »ta skog»; förvildas, -ttää* (mtsh.) beklä* med skog; skogsodla; (Suom. r.) be-skoga. -tys skogsodling; beskogning. (-kelpoinen beskogningsduglig.) metso (Tetrao urogallus) tjäd|er -ern -rar; tjäderjtupp -en -ar, -hann[e -en -ar; vrt. koppelo, -kanta tjäder|bestånd, -stam. -la (myt.) skogsgudens rike; skog(en). -nsoi-din tjäderspel. »paisti tjäderstek. -pari tjäderpar. -poikue tjäderkull. metsä skog -en -ar; ~ä kasvava bevuxen med skog; skog|bevuxen, -beväxt; ~ä muodostava skog(s)bildande; olla —ZZä vara på jakt; jaga; mennä ~lle gå på jakt; (yhd.) skogs-, vild-, metsä||alal. (pinta-ala) skogsareal. 2. (ammattiala) skogs|bransch, -mannabana. -alue skogs|område, -distrikt. -(ammatti)mies först-, skogs(fack)|man. -asetus skogsförordning. -aukea(ma) öppning i skogen; glänta, -aura (mtsh.) skogsplog; mark-beredningsplog. -autotie skogsbilväg, -biologia skogsbiologi, -eläimistö skogsfauna, -eläin skogsdjur, -eläintiede skogs-, forst|-zoologi. -elämä skogsliv, -entomologia skogsentomologi, -etana skogssnigel, -haka skogshage. -hallinto först-, skogs|förvalt-ning. -hallitus (Suom.) forststyrelse(n); (Ruots.) domänstyrelse, -hanhi (el. Anser fabalis) sädgås. -harjanne, -harju skogsås, -harjoittelija skogspraktikant, -hiiri (Apo-demus jlavicollis) (stor) skogsmus. -hiisi (myt.) skogsrå -et -n. -hunaja vildhonung, -huutokauppa skogsauktion, -hyönteinen skogsinsekt, -härkä (villihärkä) vildoxe, -ihminen skogsmänniska, -ilma skogsluft. -ilmasto skogsklimat, -imarre (Lastrea dryopteris) ekbräken. metsäimarre!!-mustikkatyyppi (Dryopteris-

Myrt illus-tyyppi) Dryopteris-Myrtillustyp. -tyyppi (Dryopleris-tyyppi) Dryopteristjp, ekbräkentyp. metsäinen skogig; skog|(be)klädd, -bevuxen;

ne tsänarvostelij a met

(runsas ~) skogrik; (yhd.) med . . . skog; huono ~ med dålig skog. metsä||insinööri först-, skogs| ingenjör. -isyys2 skogighet, skogrikedom, (-prosentti skogsmark sf rek v ens i procent.) -jasmiini (ksv. Philadelphia) schersmin -en -er. -jänis (tavall. jänis, Lepiis ti m idus) (nordisk) hare. -järvi skogssjö, -kaava (mtsh.) skogsskala. -kana ks. riekko, -kangas skogbevuxen mo. -karlii skogs-, markberednings |harv. -karju (el. Sus scroja) vildsvin -et. -. -kartta skogskarta, -kasvi skogsväxt. -kasvillisuus2 skogsvegetation, -kasvi(tiede skogs-, först I botanik. -

yhdyskunta skogsväxtsamhälle.) -kauppa skogsaffär, -kauris (el. Capreolus) rådjur, -kerho skogsklubb, -kiinnitys skogsinteckning, -kiinteistö skogs-fastighet. -kirjallisuus2 skogslit.teratur. -kirjanpito skogsbokföring. -kirvinen (el. An t hu s trivialis) trädpiplärka, -kissa (el. F eli s catus) vildkatt, -koira jakthund, -konduktööri (ent.) forstkonduktör. -konsulentti skogskonsulent, -konttori skogskontor, -korkeakoulu skogshögskola, -korpi skogskärr, -korte (ksv. Equisetum silvaticum) skogs-fräken. -koulu först-, skogs|skola. (-nkäynyt [m. r\] skogsskoleutbildad.) -kuiva (puu) skogstorr. -kukka skogsblomma, -kulmalai-nen skogsbo -n -r. -kurssit skogs(vårds)-kurs. -kylä skogsby, -kysymys skogsfråga, -kyyhky ks. u u 11 u k y y h k y. -kämppä skogs-, huggar|koja, -härbärge; skogsarbetarbarack. -köynnös (ksv. Clematis) kle-matis -en -. -laidun skogsbete. -lainoitus (mtsh.) skogsbelåning, -lainsäädäntö skogslagstiftning. -laki skogslag, -lampi skogs| sjö, -tjärn -en -ar. -lappalainen skogslapp, -lautakunta skogsnämnd, -leivonenks. kangaskiuru. -linnusto skogens fågel | vä rid, -fauna, -lintu skogsfågel, -llinen (mrt., vanh. riista) villebråd -et. -lohko skogs| block -et -, -skifte -t -n. -lude ks. marjalude. -luotto skogskredit. -Iäinen 1. skogsbo -n -r. 2. (primitiivinen) vild|e -en -ar. -lö (metsäial.-yksikkö) skogsbruksenhet, -maa skogsmark; skog(s)bärande mark. (-kuvio skogsmarksfigur. -tiede [mtsh.] skoglig marklära.) -maisema skogslandskap, -maitikka (ksv. Me-lampyrum silvaticum) skogskovall, -maja skogshydda, -marja skogsbär, -matematiikka skogsmatematik, -matka skogs-, (metsästys~) jakt|färd. -mehiläinen skogsbi. -menot pl skogsutgifter, -mestari (Ruots.) skogsmästare, -meteorologia skogsmeteorologi. -mies 1. jägare. 2. ks. mets ä(a niin a 11 i)m ies. -myyrä (el. Clethrionomys glareolus) skogssork. -mäki skogsbacke, -mökki skogshydda, metsän||ajo (mtsh.) timmerkörning, skogs-körslor (pl), -ajomies, -ajaja timmerkörare. -anti (-riista) villebråd -et; (-tuote) skogsprodukt; -antimet skogens håvor, -arvio skogs (taxering, -värdering, -arvioija skogs-taxator. -arvioiminen skogsjvärdering, -taxering, -taxation. -arviointi skogs |taxation, -taxering, -uppskattning, -arviokirja skogs-värderingsinstrument. -arvo (tav. skogens värde, skogsvärde, -arvostelija skogs|-uppskattare, -taxator.

metsän aukea (ma) (skogs) glänta; öppning i

skogen, -emäntä (myt) skogsfru(n). metsäneuvos forstråd.

metsän||haaskaus skogsåverkan; ks. m. -h ä-v i t y s. -liakkaaja skogs|huggare, -av-verkare. -hakkuu skogsavverkning, (-kielto avverkningsförbud, -oikeus2 avverkningsrätt.) -haltija (myt.) skogsrå, -hoidollinen forstlig; (yhd.) skogsvårds-, -hoidollisesti forstligt, i skogsvårdshänseende. - hoidon-neuvoja skogsinstruktör; skogsvårdskonsulent. -hoitaja (Suom.) forstmästare; (Ruots.) jägmästare, metsänhoito skogs|skötsel, -vård. -alue forstrevir. -laitos forstväsen; skogsväsen; forststat. -laki skogsvårdslag. -lautakunta (Suom.) skogsvårds|nämnd, (Ruots.) -styrelse. -pakko skogsvårdstvång, -piiri forst-distrikt. -suunnitelma skogshushållnings-plan. -tapa skogsbruks|sätt, -system, -toimi forstväsen. - tutkinto (Suom.) forstexa-men; (Ruots.) examen från skogshögskola, -viranomainen skogsvårdsmyndighet, -yh-distys skogsvårds|förening. metsän| {hyödyke skogsnyttighet. -hävitys skogsskövling. (-kielto skogsskövlingsför-bud.)

metsäniitty skogsäng, metsänistutus skogsplantering, metsänjako skogsskifte(sförrättning); skifte av skog. -kartta skogsskifteskarta, -kirjat pl skogsskiftes|handlingar, -instrument, -kustannukset pl skogsskifteskostnader. -toimitus skogsskif tesf örrättning. metsänüjumala (myt.) skogsgud, -kaataja skogs|huggare, -avverkare. -kartoitus skogs-avfattning; kartläggning av skog. -kasvatus skogskultur, -kasvu skogs|växt, -börd, -produktion. -katsastus skogsbesiktning, -korko skogsränta, -kylvö skogssådd. (-aura skogs-kulturplog.) -kävijä fångstman; jägare, -käynti ks. metsästys, -käyttö skogs |-hantering, -bruk; (ut)nvttjande av skog. (-oikeus2 nyttjanderätt till skog; ~ kotitarpeeksi skogsfång.) metsän]|laajuus skogsareal, -laita skogsbryn -et. -leimaus (mtsh.) skogsstämpling. -luku timmer-, skogs(upp) |räkning. -mittaus skogsmätning. (-oppi skogsmätningslära.) metsänl]myyjä skogssäljare, -myynti skogs-försäljning. -neito (myt.) skogsnymf. -omistaja skogsägare, -omistus skogs [innehav, -besittning, -ostaja skogs(upp)köpare. -osto skogsköp. -otus skogsvilt. -parannus skogs-förbättring. (-laki lag om skogsförbättring, -toimenpide skogsförbättringsåtgärd, -työ skogsförbättringsarbete.) -peikko (myt.) skogstroll, -perkaus skogsröjning, -peto vilddjur, -raiskaus ks. -h ä v i t y s. -raivaus skogsröjning, -rajaskogsgräns, -ranta

skogs-bryn -et. -rauhoitus fridlysning, fredande av skog. -reuna skogsbryn -et. -riista villebråd -et; vilt -et. (-nhuolto ks. riistanhoito.) -rinne skogsbryn -et -. -siemen(et) skogsfrö. -suojelu skogsskydd, -taksoittaja skogstaxerare, -taksoitus skogstaxering, -tarkastus skogsbesiktning, -tuhoeläin (ett) skogens skadedjur, -tuhooja (ksv.) skogs-

skadeväxt -en. -tuote skogslalster, -pro- I

dukt. -tuotto skogs i avkastning, -produktion, -börd. -uudistus skogsföryngring; vrt. n u o r e nln o s, -n u s. (-menetelmä skogs-föryngringsmetod. -tapa skogsföryngrings-sätt.) ^ -varkaus2 skogs[tjuvnad, -stöld, -vartija (Suom.) skogvaktare: (Ruots.) kronoj ägare, (-koulu [vanh.] skogvak t ar-skola; ks. metsäkoulu.) - viljely skogs|-odling, -bruk, -kultur, (-ala [-[skogs]kulturareal.-] {+[skogs]kultur- areal.+} -alue s k o gs o dli ngs o m r å d e; kulturfält. -aura skogsodlings-, kultur[plog. -kustannukset pl skogsodlings-, kultur [kostnader, -menetelmä skogsodlingsmetod.) metsä|lnätkelmä (ksv. Lalhyrus silveslris) skogsvial, -ojitus skogsdikning, -olot pl skogsförhållanden, -omaisuus2 skogs|besitt-ning, -egendom, -förmögenhet, -omenapuu (ksv. Malus silvestris) vildapel-n. -onni ks. metsästys -opetus skogsundervisning. -opisto skogs-, forst[institut. -orvokki (ksv. Viola riviniana) skogsviol. -osasto skogs-, först I avdelning, -osuus2 skogs[andel, -lott. (-kunta skogsandelslag.) metsäpalo skogseld; skogs|brand -en -bränder. -apuyhdistys skogsbrandstodsförening. -päällikkö (Ruots.) s k o g s b r a n d (s) f o g d e. - vakuutus sk ogsbrandf örsä kring, (-yhdistys, -yhtiö skogsbrandförsäkrings|förening, -bolag.) -varoitus skogsbrandsvarning, metsä|]palsta skogs [lott, -skifte, -pei t teinen skogbetäckt. -piiri skogsdistrikt, -pino kast (trave) i skogen, -pirtti skogshydda, -piru 1. (myt.) ks. -hiisi. 2. ks. k a n-nonnostokone. -politiikka skogspolitik. -polku skogsstig, -puisto skogspark, -puro skogsbäck, -puu skogsträd, -päivä skogsdag. -päällikkö skogschef. -päällysmies (vanh.) skogs-, först.|uppsyningsman, -pääoma skogskapital, -raja skogsgräns, -rata skogsbana. -rautatie skogsjärnväg, -retkeily skogsexkursion, -reunainen kantad av skog, skogskantad. -rikkaus2 skogsrikedom. - saareke skogsdunge, -sanakirja skogslexikon, -sanasto skogsterminologi, -seutu skogs|-trakt, -bygd. -sika ks. mäyrä, -sopuli (el. My opus schisticolor) skogslämmel. metsästyksen ['valvoja jaktinspektör, -valvonta jaktbevakning, metsästys jakt -en -er. -aika jakttid, -alue jaktområde, -ase jaktvapen, -asetus jaktförordning, -stadga, -aste (hist.) jägarsta-dium. -haukka ks. a j o h a u k k a. - jalkine jaktskodon, -juttu jakthistoria, -kausi jaktsäsong, -kelpoinen jaktbar, -kerho jaktklubb. -kielto jaktförbud, -kiihko jaktvurm. -kivääri jaktgevär, -koe jaktprov, -koira jakthund, -kortti jakt|kort, -pass. -kuva (laid.) jaktstycke -t -n. -laki jaktlag. -laukku jaktväska, -linna jaktslott, -lippu ks. -kortti, -lupa tillstånd att jaga; jakt|-tillstånd, -licens, -maa jaktmark; siirtyä autuaammille ~maille gå till de sälla jaktmarkerna. -maja jakt|hydda, -paviljong, -matka jaktfärd, -neuvot pl jakt|redskap, -tyg. -oikeu s2 jakträtt; -den haltija jakträttsinnehavare; -den vuokra jaktarrende. -olot p/ jaktförhållanden, -onni jaktlycka.

I -passi ks. -k o r 11 i. -polku: lähteä -polulle

I beträda (ge sig" ut på) jaktstigen, -puisto jakt-metsästyspukimet — miehityshallinto

p ark. -pukimetpZ j a k ij d rä k {, -ekipering.-puku jakt|dräkt, -kostym, -pullo jaktflaska, »pyydys ks. -neuvo t. -retki jaktparti, -ruuti jaktkrut. -saalis jaktbyte, -saappaat jaktstövlar. -sana jakt term. -seura jaktförening, -seurue jakt I parti, -sällskap, -följe, -sääntö jaktstadga, - tarvikkeet pl jaktredskap, - torvi jakthorn, -toveri jaktkamrat, -urheilu jakt (sport), -varusteet pl jakt! utrustning, -tvg. - vuokra jaktarrende, (-sopimus jakt-arrendeavtal.) -väline jakt|redskap, -tyg. -yhdistys jaktförening.

metsästäjä jägare, -aste (hist.) ks. metsä s-t y s~. -kansa jägarfolk, -liitto jägarför-bund.

metsästäminen jagande; jakt. -tää jaga; olla -tämässä vara på jakt; lähteä -tämään (käydä -tämässä) gå (ut) på jakt; gå för att jaga.

metsäsuomalainen (hist.) skogsfinne, -taipale, -taival skogssträcka. - talo skogshemman. -talou(dellinen skoglig, skogshushållnings-. -denneuvoja skogsinspektör; skogshushållningskonsulent; [Ruots.J länsskogvaktare.) -

talous2 sk o gs i h u s h å 11 ni ng, -bruk, -hantering, -näring, (-suunnitelma skogshus-hållningsplan. -tiede skogs[bruks]ekonomi.) -tase skogsbalans. -tasinko (mnm.) skogslik-vid. -tausta skogsfond. - teknologia (metsänkäyltöoppi) skogsteknologi, -tiainen ks. h ö m ö t i a i n e n. -tie skogsväg, -tiede skogs-, först [vetenskap, -tienoo(t) skogsbygd; vrt. -seutu, -tieteellinen skogs-, forst]vetenskaplig; forstlig; ~ tutkimuslaitos forstvetenskaplig forskningsanstalt, - tieteen kandidaatti: maatalous- ja -tieteiden kandidaatti agronomie-ochforstkandidat. -tieteen lisensiaatti: maatalous- ja metsätieteiden lis. agronomie- o. forstlicentiat. - tieteilijä skogs-vetenskapsman. -tila skogs'lägenhet, -hemman. -tilasto först-, skogs [statistik, -tili (metsätöissä) skogslikvid; (kirjnp.) skogskonto. - toimi skogshantering. - toimisto skogs-, först | -byrå. -toimitus forstlig förrättning, -torppa skogstorp, -ttömyys2 skoglöshet. -tuho skogshärjning, -tuholainen (el.) skogsskadedjur -et. -tulot pl skogsinkomster. - tyyppi skogstyp. (-luokitus skogstvpsindelning.) -työ skogsarbete, -työläinen skogsarbetare, -työmaa skogsarbetsplats -en -er. -työmies ks. -työläinen, -työnjohtaja skogsarbetsj-ledare, -förman, -työntekijä ks. -työläinen. -työryhmä skogsarbetslag, - tähti (ksv. Trienlalis europaea) skogsstjärna, duvkulla, -tön skoglös; skog(s)fri; (paljas) kal. -töyry skogsbacke, -uudistalo skogsnybygge, «vaahtera (ksv. Acer platanoides) skogslönn, -vahinko skogsskada, -vakuutus skogsförsäkring. -valkea ks. kulo 1.-varas skogstjuv; skogsåverkare. - varat pl skogrikedom; skogstillgångar. -varkaus2 skogsstöld. - varpunen ks. pikkuvarpunen, -vaurio skadegörelse på skog. - vero skogsskatt, -verotus skogsbeskattning. - viikko skogsvecka, -virasto forstligt (skogligt) ämbetsverk, -virkakunta skogs-, först!staten (määr.). -vouti skogsfogde, -vuohi ks. -k a u r i s. -vyöhyke skogs|bälte, -region, -yhdistys forstförening. -yhtiö skogsbolag.

metsää[jhaaskaava, -hävittävä skogsskövlan-

de. -kasvava skog|bärande, -bevuxen, metyyli (kem.) metyl -en. -alkoholi metylalkohol.

meurüoa, -uta (pauhata) brusa, dåna;

(raivota) rasa. -uuttaa* uppröra*. mezzo|Jforte (mus.) mezzoforte, -sopraano

(tnus.) mezzosopran, miedonütaa* (vedellä) späda* ut; utspäda*; (heikentää) försvaga; (lieventää) förmildra, -tamaton outspädd, -taminen utspädjning, -ande; försvagande; förmildrande, -tua* bli utspädd; (heiketä) försvagas; (lievetä) förmildras. -tumaton oförsvagad; o utspädd; med bibehållen styrka, miedosti (adv.) svagt; ljumt. miehe||kkyys2 manlighet; manhaftighet, -kkäästi manligt; manhaftigt. -käs manlig; (miehevä) manhaftig. -lä mannens hem; mennä -än (nainen) gifta sig. miehenüalku (leik. poika) goss| e -en -ar. -ikä mannaålder, -ikäinen fullvuxen; manbar. -kantamus mansbörda, -kantava som bär en man. -kirjat: hän ei ole vielä -kirjoissa (kuv., leik.) han har ännu inte trampat ut barnskorna, -kokoinen av en mans storlek. -korkeus2 manshöjd, -korkuinen manshög, -kuva 1.: piirrellä -kuvia (ukonkuvia; läh.) rita gubbar. 2. (halv.) en obetydlig (intetsägande) man. -käsiala karlstil. -mieli manna|-vett -et, -mod. -mittainen manshög, -nimi mansnamn, -ote karlatag, -pituinen ks. -m i t-t. a i n e n. -pituus2 manslängd, -puku mansdräkt. -puolinen manlig; på irians|sidan, -linjen, -puoli mans-, svärdsjsidan; (mies) man, karl; (mieshenkilö) mansperson -en -er. -päivätyö mansdagsverke, -retkale karlslok; ett åbäke till karl. -roikale ks. -v e t e 1 y s. - teko, -työ mannabragd; mandat -en -er; karlat ag -et -. -turilas ks. -retkale, -vaatteet pl manskläder, -vetelys karlslok -en -ar. miehe]|tön manlös; utan man (män). #-vyys2 manhaftighet, -vä manhaftig. -västi manhaftigt; med manhaftighet. miehiOnen manlig; (yhd.) manna-; ~ mies karlakarl -en -ar: (aika mies) vuxen karl; ~ sukupuoli manligt kön; — väestö den manliga befolkningen; (suvun) — puoli svärdssidan; (yhd.) kymmen- toimikunta tiomanna|-kommitté, -bestyrelse; en kommitté (be-styrelse) bestående av tio medlemmar; 3000-— osasto en avdelning om 3000 man; moni— joukko en månghövdad skara, -styä bli man (manlig[are]); (varttua) växa2 upp; växa2 till sig. -stö manskap -et; (linnan, laivan) besättning; (tykin) servis, (-suo-ja [sot.] manskapsskydd; [mer.] skans -en.) -syys2 manlighet, -ttäminen bemannande; (sot. ym.) besättande; ockupering, -ande. -ttämätön (mer.) obemannad; (sot.) oockuperad; obesatt, - ttää* (varustaa miehistöllä) bemanna; — parras (mer.) manna reling; (anastaa miesvoimalla) besätta*, ockupera, - tys bemanning; besättande; ockupation, (-alue ockupations-, ockuperat [besatt] område, -armeija ockupationsarmé. -hallinto ockupationsförval t-

ning. -linja demarkationslinje. - voimat pl ockupationsstyrkor.) mieluista midja; (vaat) liv -et. miehuuden: ikä ks. m i e h u u s i k ä. - ottaminen (usk.) mandomsanammelse. miehuullinen manlig; (urhoollinen) modig, tapper, -sesti manligt; modigt, tappert. -suus2 manlighet; mod -et, tapperhet. miehuus2 manlighet; mandom -en; (manna)-mod -et. -ikä mannaålder; parhaassa -iässään i sin bästa mannaålder, -koe (Ink.) mandomsprov; initiationsrit. miehuu||ton omanlig; (arkamainen, pellairi-inainen) feg. -ttomasti omanligt; fegt. - ttomuus2 omanlighet; feghet, miekan rliuo trå s värdsslida. -isku svärdshugg; värjstöt; —ila utan svärdsslag. - kahva svärds-, värj! fäste, -kannike värj ge-häng; portepé. -käyttö (mi ek.) värj f öring, -mittely fäktning, -nielijä (sirk.) svärds-slukare. -ponsi värjknapp, -terä svärdsegg, miekk||a* svärd -et -; värja; joka —an tarttuu se —an hukkuu (Raam.) den som tager till svärd skall förgås genom svärd;

— miestä myöten (m.: miestä myöten

- vyöllä, kuv.) don efter person, -ailija fäktare, -ailla fäkta, -ailu fäktning, (»hansikas fäkthandske. -harjoitus fäktövning. -koulu fäktskola. -naamari, -naamio fäkt-mask. -nopettaja fäktlärare. -sali fäktsal. -sana fäktterm. -taito fäktkonst. -tunti fäktlektion.) -ainen (yhd.) med . . . svärd; pitkä- (försedd) med långt svärd. -a(kala [el.] 1. [Pelecus cultratus] skärbrax|en -en -nar; skärkniv. 2. [Xiphias gladiusj svärdfisk. -lilja [Gladiolus] sabellilja, gladiolus -en -,-er. -pyrstö (akv. kala) svärdbärare. -silla: olla — fäkta; käydä -sille börja fäkta, -tanssi svärdsdans, -tähdistö [Ruots. rit.] svärdsorden; M-n ritari svärdsriddare, -valas [Orca gladiator] späckhuggare.)

miekko nen: sinä —! (leik.) din lyckliga ost! voi -sta! (säälien) stackars fan! mieleeni oh tuma hugskott; (päähänpisto)

infall -et -; fix idé; (aate) idé. mielei||nen (miellyttävä) behaglig; täck; (suosittu) omtyckt; (tervetullut) kär-, väl|-kommen; fägnesam; minun -seni som behagar mig; som jag tycker om; för mig kärkommen; som är efter mitt sinne, i min smak; (j. minun makuni mukainen) efter (i) min smak; hän on minun -seni mies han är en man efter mitt tycke; han är min man; tehdä jtk -sekseen forma ngt efter sin smak (sitt tycke); kansan — mies en folkkär man; en man efter (i) folkets smak; (kansan mies) en folkets man; en folklig man; sellainen työ on hänelle -stä ett sådant arbete tycker han om (behagar honom, faller honom i smaken); ett sådant arbete finner han behag i; ~ vieras en kärkommen (gärna sedd) gäst; olta miesten — falla männen i smaken; (nainen) ha karltvcke; vrt. mieluinen, -sesti till lags; i smaken. miele|lkkyys2 meningsfullhet, -käs -kkään meningsfull. -11 ään gärna; ks. mieli, mielen 11 apeus2 ned|slagenhet, -stämdhet; mod-fälldhet. -hillintä behärskning. -hitaus2

(andlig) tröghet, -houre yrsel; sinnesyra, -huuma sinnesrus, -hyvike fägnad -en; förnöjelse, -häiriö sinnesförvirring, -ilmaisu, -ilmaus menings-, opinionsyttring. -jalous2 ädelt sinne -t; själsadel -n. -johde ks. mielijohde, -jännitys (själs)spän-ning. -järkytys chock; själsskakning;-järkytyksen vallassa uppskakad, -jäykkyys2 styv-sinthet. -karsaus2 avoghet; oginhet. -karvaus2 bitterhet, grämelse, -kiihko, -kiihtymys upphetsning; affekt -en -er. -kiinnoton ointressant; intresselös, -kiinto intresse -t; herättää jssk (jnk) -a intressera, fängsla ngn; tuntea —a ?jhk (jtk kohtaan) ha (hysa) intresse (intressera sig) för ngt. -kiintoinen intressant; intresseväckande. -kiintoisuus2 det intressanta, fängslande (i ngt), -kuohu upp|brusning, -hetsning; jäsning, -laatu sinnesart -en; sinnelag -et; skaplynne -t; läggning; mentalitet; (luonne) karaktär -en. -lamaannus nedstämdhet; modfälldhet. -liikutus sinnesrörelse, affekt -en -er. -lujuus2 sinnes-, själs|styrka; (luonteen—) karaktärsstyrka, -maltti besinning; sinnes-, själs [närvaro -n; kontenans -en; (-hillintä) behärskning; säilyttää -nsa behålla fattningen, kontenansen; bevara sin sinnesnärvaro, -masennus nedslagenhet, modstulenhet, förstämning. -mukainen: (jnk) — som faller (är) ngn i smaken. -muutos sinnesförändring, -nou|de: tehdä jtk jnk -teeksi göra ngn till viljes, -osoittaja demonstrant. - osoi tuksellinen demonstrativ. - osoi tu | s demonstration; (-ilmaisu) opinionsyttring; panna toimeen -hsia demonstrera. (-kokous demonstrationsmöte. -kulkue d e m öns trå ti o ns t å g.) - purkaus lynnesutbrott, -rauha sinneslugn, -suunta sinnesjläggning, -riktning, -terveys mentalhygien, -tila sinnestillstånd, -stämning; mod -et (-ssa vid), -tilantutkimus sinnesundersökning, -tyyneys2 sinneslugn; sans -en. - ylennys själslyftning; (usk.) upp-byggelse. -ylevyys2 själsadel -n; själs| höghet, -storhet.

mielettömyys2 oförnuft -et; besinningslöshet; dårskap -en -er; vanvett -et; vansinne -t; meningslöshet; vrt. mieletön, -ttömästi oförnuftigt; besinningslöst; dåraktigt, van|-vettigt, -sinnigt; meningslöst, -tön som är från sina sinnen; galen; (järjetön) oförnuftig; (hullu) dåraktig; vanvettig, vansinnig; (hurja) förryckt; ursinnig; (tolkuton) meningslös, förnuftsvidrig, -vä 1. förståndig, klok, förnuftig; slug. 2. (mairea) inställsam.

miel|i2 sinne -t -n. I. (sielullisesti) 1. (sielunelämä, sydän): lapsen herkkä —barnets känsliga sinne; -een (sydämeen) käypä tili hjärtat gående; -een painuva oförglömlig; -een pantava värd att ihågkommas; minnes-, beaktans|värd; nähdä -essään se i andanom; föreställa sig; inbilla sig. 2. (luonne, luonto) lynne -t -n; (mielenlaatu) sinnelag -et -; tasainen, rauhallinen — ett jämnt (lugnt) sinne; vallanhimoinen — ett härsklystet sinne. 3. (mielentila) mod, humör; (tunne) känsla; heittää -estään slå ur hågen; minun tekee — lisää jag vill ha mera; det sma-mieli — mielihevonen

mie

kar efter mera; ei minun tee erikoisemmin ~ (mennä) sinne jag har inte ngn särskild (synnerlig) lust att gå dit; jag känner inte någon speciell dragning dit; mene minne -esi tekee! gå vart du vill! gå vart du behagar! jos sinun tekee ~ (-esi) jtk om du vill ha ngt (önskar ngt), längtar efter ngt; (minun) tekee -eni kuulla (haluan kuulla) jag längtar efter att få, vill gärna höra; millä -ellä hän nyt ön? hur är han nu till sinnes (till mods)? (millä tuulella?) på hurudant humör är han nu? (mitä hän ajattelee?) hur ställer han sig nu? olla hyvällä -ellä vara vid gott mod (lynne, humör), (tyytyväinen) förnöjd; hän ön vakavalla -ellä han är allvarsam till mods (allvarligt stämd); se kävi kovasti hänen -elleen han lade det tungt på sinnet (det gick honom tungt till sinnes); sellaisella -ellä med ett sådant sinnelag; i en sådan sinnesstämning; tulla toiselle -elle bli annorlunda sinnad; komma på andra tankar; få en annan åsikt; tulla pahalle -elle bli illa till mods; hyvillä ~n (tyytyväisenä) nöjd, belåten; hilpeällä -ellä vid glatt mod (humör); upprymd, uppsluppen; tyynin ~n lugn till sinnes; med lugnt mod; med lugn; rohkealla -ellä med hurtigt (käckt) mod; oliko käyntisi heille -een? hur upptogs ditt besök? jk ön jllk -een ngn finner behag i (tycker om) ngt; ngn upptar ngt väl; se ei ollut hänelle -een det tyckte han inte om; han fann inte behag däri; det behagade honom inte; det föll honom inte i smaken; han upptog det illa (onådigt); hänellä on siitä paha ~ det har gått honom tungt till sinnes; han har lagt det (tungt) på sinnet; (pannut pahakseen) han har upptagit det illa; se herättää pahaa -tä (suuttumusta) det väcker ond (ont) blod; olla ~ssään (iloinen) jst vara glad, förtjust över ngt; ~ssään jst i glädjen över ngt. 4. (snt.): olla ~n kielin jnk kanssa ställa sig in hos ngn; göra sig till för ngn;

kielin (mielistellen) inställs amt; kaikkien ~ksi till allas (allmän) belåtenhet; olla jllk ~ksi (-een) falla ngn i smaken; (-en mukaan) vara ngn till lags, till behag; falla ngn på läppen; (miellyttää jtk) behaga ngn; olla kaikille ~ksi ställa sig väl med alla; koettaa olla jllk ~ksi lägga an på (bjuda till) att vara ngn till lags, (miellyttää) att behaga ngn; tehdä jllk göra ngn till lags, (tahdon mukaan) till viljes; sitä katselee ~kseen det är ett nöje att se på den; man ser gärna på den; ~kseni (ilokseni) till min tillfredsställelse; till min fägnad; (ilo~n) med nöje, med glädje; -elläni, -ellään, -eitämme (kernaasti) gärna; med nöje (glädje); -tä myöten, -en mukaan, määrin efter tycke o. smak; efter behag; enligt önskan; (niin kuin parhaaksi näkee) efter gottfinnande. 5. (ajatus, ajatustoiminta) tank|e-en -ar; johtui (tuli) -eeni det rann mig i sinnet (i hågen); (juolahti) det föll mig in; (muistin sen) jag erinrade mig (det); mitä sinulla on -essäsi? vad har du i sinnet? mitä hänen -essään liikkuu? vad rör sig i hans sinne (hjärta)? järjestää taloutensa oman -ensä

mukaan inrätta sitt hushåll efter (sin) egen smak (sitt [eget] tycke); noudattaa omaa -tään följa sitt eget tycke (sin egen smak, sin egen vilja), ha sin egen åsikt; siitä on eri ~ä därom råder olika meningar (åsikter); olla yhtä -tä jnk kanssa vara av samma åsikt (mening) som ngn; vara (komma) överens med ngn; omfatta (dela) ngns åsikt; vara ense med ngn, instämma med ngn (j s sk i ngt); kysyä jnk -tä fråga ngn till råds, om hans mening; siitä olemme täysin yhtä -tä därom är vi fullt eniga (ense); olla sitä -tä että vara av den åsikten (meningen), att; (arvella) hålla före, anse, att; siitä voidaan olla eri -tä (panna kyseeseen) det kan sättas i fråga, ifrågasättas; minun -estäni enligt min tanke (i mitt tycke); enligt min åsikt (mening); onko hän sinun -estäsi kaunis? är hon i ditt tycke vacker? tycker du att hon är vacker? hän ön -estään suuri han tror (tycker) sig vara stor; hän ei -estään voinut kieltäytyä han tyckte sig inte kunna vägra. 6. (mielen terveys, järki): olla täysin terve -eltään (täydessä järj essään) vara vid

sina sinnen(s fulla bruk); olla sairas -eltään (järjiltään, päästään sekaisin) vara från sina sinnen. 7. (muisti): jäädä -een fästa sig i minnet; panna -een lägga på minnet; pitää -essään hålla i minnet; besinna; ha i åtanke; se on mennyt -estäni (unohtunut) det har jag glömt; painaa -eensä (j. iskeä päähänsä) inpränta; sätta sig i sinnet; haihtua -estä falla ngn ur minnet. 8. kiinnittää -tä väcka ngns uppmärksamhet; intressera ngn; vrt. mielenkiinto. II. (laajeni, käyit.): (tarkoitus) avsikt -en; hänellä on tosi -essä(än) (hän tarkoittaa totta) han menar allvar, menar det allvarligt; jos ~ oikeuden päästä voitolle om rättvisan skall segra; jos ~ (jos halutaan) saada jtk aikaan om man vill (skall) få ngt till stånd; tässä -essä (suhteessa) i detta avseende; (tätä tarkoittaen) i denna avsikt, mening; i sådant syfte; siinä -essä (tarkoituksessa) että i avsikt, att; i akt och mening, att; hyvässä -essä i god avsikt; puhua rakentavassa -essä tala i uppbygglig anda; vilpitön (vilpillinen) ~ god (ond) tro; vilpittömässä -essä i god tro, »bona fide»; vilpillisessä -essä i svekligt syfte; i ond tro; »mala fide»; (merkitys) bemärkelse; kansainvälisessä -essä i internationell mening; sanan varsinaisessa (parhaassa) -essä i ordets egentliga (bästa) mening.

mieli! I aihe favorit-, älsklings |motiv, -ämne, -tema. -aine älsklings-, favorit|ämne. -ajatus älsklingstanke, -ala sinnesstämning; sinnelag -et; (mielenlaatu) humör -et; lynne -t -n; läggning; ~n ilmaus opinionsyttring, (-llinen mental, -llisesti mentalt.) -askar-telu favoritsysselsättning; (harraste) hobby -n -er, hobbies. -eläin älsklings-, favorit |-djur. -esine älsklings-, favorit|föremål. »haikea (s.) förstämdhet; ks. seur. -haikeus2 bedrövelse, vemod -et. -halu (halu) begär -et -; lusta -n -r; lust -en; (-teko) tycke -t -n; (kaipuu) längtan, -harmi grämelse; (suuttumus) förargelse, -harrastus special-, sär|-intresse; ks. -askartelu, -hevonen fa-

vorit-, liv|häst. -houre fantasi -(e)n -er; inbillning, -hyvin med tillfredsställelse (med välbehag [förnöjelse, fägnad, nöje]); (mielellään) gärna, -hyvä välbehag -et; (tyydytys) hugnad, förnöjelse; (ilo) fägnad, nöje -t; lust -en; (tyytyväisyys) belåtenhet; tillfredsställelse; suureksi '-kseni till min stora tillfredsställelse (förnöjelse, belåtenhet), (-ntunne lustförnimmelse; känsla av välbehag.) -johde hugskott -et-; (päähänpisto) infall -et -; ingivelse; fix idé -n -er. -juoma älsklings-, favorit I dryck, -kirja älsklingsbok, -kukka älsklingsblomma, -kuva fantasi(bild) ~(e)n -er; föreställning; (kuvittelu) illusion, (-maailma fantasivärld.) -kuvitelma ks. ku vi telin a. -kuvituksejkas -kkaan fantasi!full, -rik. -kuvituksellinen (kuviteltu) inbillad; (haave-mainen) fantastisk. - ku vi tuksellisuus2 det fantastiska (i ngt); fantasirikedom, -kuvi-tukseton fantasilös, -kuvitus fantasi (värld).

mieliülaulu älsklingssång, -lause favorituttryck -et -; valspråk -et -. -lintu favoritfågel. -lukeminen favoritlektyr -en. -nen (yhd.) -sinnad, -stämd; vihollis— fientligt sinnad (stämd); ystävällis~ vänligt sinnad (stämd), -osa (teat.) favorit-, önske|roll. -paha (haikeus) bedrövelse; (harmi) grämelse, harm -en; (ikävä) ledsnad; (ikävyys) obehag -et -; (pahaksipano) ogillande -t; (tyytymättömyys) missnöje -t; (suuttumus) ovilja, indignation; —kseni kuulin till min bedrövelse (ledsnad) fick jag höra (hörde jag); tuntea —a gräma sig; vara indignerad; se herätti hänessä -a det bedrövade (grämde, harmade, smärtade) honom; det väckte hans harm (ovilja, indignation); ei siitä ole muuta kuin —a (-harmia) man har endast harm (obehag, ledsamheter) därav, -pide åsikt -en -er; (ajatus) tank!e -en -ar, mening; opinion -en -er; minulla on asiasta se ~ jag hyser (har) en sådan åsikt (mening, tanke) om saken; yleinen — den allmänna åsikten, (yleisön) opinionen: eriävä — avvikande åsikt; lausua -pi teensä asiasta uttala sin åsikt i en sak; uttala sig beträffande (i) en sak; (yhd.) åsikts- jne. (--ero meningsbrytning, -motsättning, --eroavaisuudet meningsskiljaktigheter; åsikts [olikheter, -divergenser. -suunta meningsriktning, -tutkimus opinionsundersökning.) -piteen-(ilmaisu menings-, [yl.] opinionslyttring. -muodostus åsiktsbildning.)

mielipiteidenvaihto menings-, åsiktsutbyte; diskussion.

mieli|lpuoli 1. (a.) svagsint; (sinnes)rubbad; galen; vansinnig; (Iak.) avvita; berövad sitt förstånd. 2. (s.j dårje -en -ar; galning; vettvilling; vansinnig, -puolisuus2 svagsinthet; dårskap, -runoilija favoritskald, -ruoka favorit-, liv-, älsklings'rätt. -ruokalaji favorit-, liv[rätt. -sairaala mental-, sinnes |sj likhus. -sairaanhoito mental-, sinnes|sjukvård. -sairassinnessjuk, - sairaus - mental-, sinnes|-sjukdom.

mielisl|televyys2 inställsamhet, - televä inställsam: lismande, -telijä som ställer sig in; lismare, smilare, smil|er -

ern -ar. -tellä ställa2 sig in (hos ngn); göra* sig till (för ngn); lisma (smila) (sig in hos ngn); fjäsa

(för ngn); -tetevä ks. ed.; (kursailla) krusa för ngn; (imarrella) smickra.-tely inställsamhet; lismeri, smilande; (imartelu) smickjer -ret. (-nhalu behagsjuka, -nhaluinen behagsjuk.) -tyä intagas, bli intagen (jhk av ngt), (ihastua) hänföras, bli hänförd (av ngt), förtjust (i ngn), betagen (i ngn); finna* behag (i ngn); (mieltyä jhk) fatta tycke (smak) för ngt; vrt. mieltyä, mieli |l suosio ynnest -en; gunst -en; (suopeus) bevågenhet; ~lia (mielellään) gärna, (hyvällä) med (i) godo. -surmin: en — inte för min död. -tauti (lääk.) ks. -sairaus, (-lääkäri psykiatriker -n -, psykiat|er -ern -rar. -nen sinnessjuk, -opillinen psykiatrisk, -oppi psykiatri -n.) -tehtävä favoritsysselsättning; vrt. -osa. -teko begär; längtan; traktan; lust -en (för ngt), - tietty 1. (s.) käresta; — ni kärestan min. 2. (a.) älskad, - työ älsklingsarbete; se on hänen —tään det är hans älsklingsgöra (hobby); tehdä jtk -töik-seen göra ngt med nöje; finna nöje i ngt. -valta godtycke -t; egenmäktighet; jnk -vallassa (oleva) beroende av ngns godtycke; -vallan teko godtycklig handling; godtycklighet. -valtainen godtycklig; (oma-) egenmäktig, -valtaisuus2 godtyckligt förfarande; godtycke -t, godtycklighet; egenmäktighet. -ä (er. kirj.) ha* lust (för ngt); (haluta) önska, åtrå3; vilja* ha (ngt); (kaivata) längta (efter ngt), mielle* förnimmelse; föreställning, -kytkey-mä ks. -yhtymä, -maailma föreställnings-, idé I värld, -piiri föreställningskrets, -yhtymä idéassociation, mielly||tellä* försöka2 behaga (intaga); vrt. m i e 1 i s t e 11 ä. -ttäminen behagande, -ttä-vyys2 behaglighet, behag -et; intagande (sympatiskt) väsen; det angenäma (i ngt), -ttävä behaglig, intagande; angenäm; (viehättävä) anslående; tilltalande; sympatisk, (-sti behagligt; angenämt; tilltalande, sympatiskt.) -ttää* behaga; intaga*; (tehdä hyvä vaikutus) slå* an; falla* (ngn) i smaken; tilltala; niin kauan kuin se (sinua) — så länge det behagar dig; så länge du finner behag däri; ehdotus ei häntä -ttänyl förslaget behagade honom inte (slog inte an på honom, föll honom inte i smaken); se ei ollenkaan -tä minua det behagar mig inte alis (inte det ringaste); jag finner inget som helst behag däri. mielty||mys (tyydytys) tillfredsställelse; (kiintymys) tillgivenhet; affektion; (ihastus) förtjusning; (kannalus) bifall -et; -myksen osoitus bifallsyttring, -ä* fatta tycke för (finna behag" i) (jhk ngt); bli * intagen av (betagen i) (ngt); bli förtjust (i ngt); -nyt jhk (vara) intagen av (förtjust, betagen i.) ngt (ngn); finna behag i ngt; (harrastaa jtk) intressera sig för ngt; erikoisesti -nyt jhk hysa förkärlek för ngt; hän on kerta kaikkiaan siihen -nyt (päässyt sen makuun) han har en gång för alla fått smak för det; vrt. mielistyä, mieltä järkyttävä uppskakande, upprörande, -kiehtova fängslande; fascinerande, «kiihottava eggande; upphetsande; sensationell. -kiinnittävä ks. mielenkiinto i-

nen, k i i n n o s t a v a, k i i 111 o i s a. -kohottava upplyftande, -kuohuttava upprörande. -masentava ned|slående, -stämmande. -ylentävä upplyftande, mieltää * (psyk.) uppfatta; förnimma, mielul|immin helst, -inen kärkommen, kär, välkommen; (miellyttävä) angenäm; minulle (minun) on -isla . . . det är mig (jag finner det) kärt (angenämt), det är för mig en tillfredsställelse, att; ~ tehtävä en kär (välkommen, angenäm) uppgift; olisi -isla (hauska) kuulla det vore trevligt att höra; (kuulisin mielelläni) jag skulle gärna höra; ~ tavara omtyckt vara; vrt. mieleinen, -isa ks. -i n e n. -i ten helst, -ummin hellre; olan — tämän kirjan jag tar hellre den här boken; (pidän parempana) jag föredrar den här boken; jään — kotiin jag stannar hellre (jag föredrar att stanna) hemma.

miero: lähteä —n tielle bege sig ut i världen, (kerjuulle) fatta tiggarstaven; olla -n tiellä (kerjuulla) (vandra omkring o.) tigga, -lai-nen (kerjäläinen) tiggare, -nsauva tiggarstav. -ntie: ~lie (—llä) ks. m i e r o. mie I s miehen man mannen män; (luk. jälkeen us.) man (pl määr. männen); (miehinen) — karl -en -ar; (hnk.) person -en -er; (yhd.) manlig; (avio—) man, make; -hissä (joka —, kaikki) mangrant; (lukuisasti) manstarkt; yhtenä -henä som en man; hän on meidän -hiämme (meikäläisiä) han är en av de våra; (häntä ehdotamme, hänet valitsemme) han är vår man; vi förklarar oss för honom; mikä hän ön -hiään? vad är han för en karl? vem är han? vad går han för? hänessä ei ole —tä siihen (sitä tekemään) han är inte man (karl) att göra det; (hän ei kelpaa siihen) han är inte kapabel (duger inte) därtill; hän ön kyllä —(lä) puolestaan han är (nog) karl för sin hatt; —len — karlakarl; —lä myöten efter person; vrt. miekka (vyöllä); -hestä -heen från man till man; (—len kesken) man o. man emellan; -heen (henkilöön) katsomalla utan anseende till person; utan mannamån; niitä tulee yksi -heen (—tä kohti) det blir

en per man; seisoa yhtenä -henä stå som en man; ~ —tä vastaan man mot man; 500 —tä jalkaväkeä 500 man fotfolk; -hen tavalla som en man (karl); på karlavis; hän on — paikallaan han är rätta mannen; poistua muina -hinä avlägsna sig som om ingenting passerat (hänt); hän ei ollut niinä -hinäkään han låtsades inte om (inte märka) någonting, mies i henkilö man]sperson, (pl) -folk; karlfolk, -hukka (sot., kuv.) manspillan, manfall -et. -ihanne idealet för en man. -jou|kko en skara män; karlhop; tulla -kolla komma manstarkt, -jäsen manlig medlem, -kanta (suvun) svärdslinje -n. -kohtainen personlig; (er. urh.) individuell, -kohtaisuus2 personlig karaktär, -kummi gudfar, guffar; manlig fadder, -kuntoinen manbar. -kuntoisuus 2 manbarhet; (suku —) pubertet; mandom, -kuoro manskör, -kuri manstukt, -kvartetti manskvartett, -laulaja manssångare. -lauma en skara män; karl|hop,

-skock, -luku antal (personer); numerär -en; (jäsen—) medlemsantal; -luvun (pääluvun) mukaan efter huvudtalet; »per capita», -lukuinen manstark, talrik, -lukui-sesti man|starkt, -grant, talrikt, -luostari munkkloster, -luukku (kulku-, tarkastus[-aukko, mer., tkn.) man|hål, -lucka, -luukunkansi rnanhålslock. -muistiin i mannaminne, -murha (vanh.) mandråp. -murhaaja (vanh.) mandråpare, -mäinen karlaktig; ~ nainen en karlavulen kvinna, -määrä (sot. ym.) numerär -en. miesj|opettaja manlig lärare, -oppilas manlig elev. -osasto manlig avdelning, -perillinen manlig arvinge, -polvi mansåld|er -ern -rar, (suku—) generation, -puoli mankön; (suvun) manssidan; manslinjen, svärdssidan, -puolinen manlig, -rylimä en grupp män; karlhop. -seminaari lärarseminarium; seminarium för män. -sukulainen manlig släkting (anförvant); skylde|man -mannen -män. -sukupuoli mankön, -tappo (vanh.) mandråp, -tarjoilija servitör; kypare, -ten-(osas to mans avdelning, -pukimo [-herrekiperingsaffär].-] {+herrekipe- ringsaffär].+} -puoli manssida; vrt. -osasto, -sukat pl herrstrumpor. -työ manfolksarbete. -viettelijä manslukerska; vamp. -vihaaja nianhaterska.) - toveri manlig kamrat, -tuttava manlig bekant, -työpäivä mans-dagsverke. -vahvuus (sot.) numerär -en; (rnanskaps)styrka. -vihaaja ks. -t e n v i-haaja. -voima mannakraft; —lia med mannakraft; (miehissä) manstarkt. -väki man-, karl|folk. -ystävä manlig vän. -ääni mansröst, -ääninen: ~ laulu kvartettsång. miet|e* tank|e -en -ar; reflexion; (tuuma) fundering; -teissään försjunken i (sina) tankar; tankfull, fundersam; -teet tulevat itsestään reflexionerna gör sig själva, -kirja tankebok, -kokoelma aforismsamling, -lause tänkespråk -et -; sentens -en -er. -lmä tank I e -en -ar; aforism; sentens -en -er; epigram -met -lyriikka, -runous2 tanke|-lyrik, -diktning, mie ti ||ntä* ks. mietti in i n e n. -11 tö * betänkande; antaa — avge ett betänkande, (-ehdotus förslag till betänkande.) -skele-minen mediterande; grubblande, -skelijä grubblare. -skel|lä meditera; grubbla på (över) ngt; (tutkistella) begrunda; -evä grubblande; begrundande; (umpimielinen) kontemplativ; (laskelmoiva) spekulativ, -skely reflexion; meditation; grubbleri; begrundande; kontemplation; spekulation, -tyttä|ä* (panna arvelemaan) inge* betänkligheter; häntä (alkaa) — han blir fundersam (tankfull), (arveluttaa) blir betänksam; häntä rupesi jk asia -mään han blev betänksam beträffande ngt. inieto* svag; mild; — viini lätt (svagt) vin;

— sikari (en) lätt, svag cigarr, -us2 svaghet, -inietteinen (yhcl.) ... tänkt; med... tankar;

hidas— trögtänkt. mietteliä||isyys2 fundersamhet; tankfullhet. -s -än begrundande, fundersam; tankfull; kontemplativ. mietti;minen tänkande, reflekterande jne.; vrt. miettiä, -misaika betänketid; anstånd. -mätön: turhia — som inte funderar

i onödan, -vä(inen) reflekterande; tankfull; fundersam; begrundande; olla -väisen näköinen se fundersam (tankfull) ut. mietti|ä* tänka2 (på ngt); reflektera (över ngt); (tuumailla) fundera (på ngt); se panee -mään det gör en fundersam (betänksam), mihin? (minne?) vart; varthän; vrt. mikä.

-kään ks. mikään, miilu 1. (mtsh.) mila. 2. ks. ydinreaktori. -hiilet pl milkol. -npolttaja kolare, (-nmaja kolarkoja.) -npoltto kolning i mila; milkolning, -puut pl milved. miimikko * (teat.) mimiker, miina (sot.) mina; kelluva — flytmina; ajelehtiva — drivmina; maa— landmina; ajaa (mer.s.), astua (sot.) —an stöta, köra (trampa) på en mina. miinaaja (hnt.) minerare. miina||-alus minfartyg. -este minihinder, -spärr, -johto minledning, -kaivos mingång -en -ar. -kenttä minfält. -kranaatti mingranat. -käytävä ks. -kaivo s. -ni aski ja minut-läggare, (--alus

min[utläggnings]fartyg.) -nraivauslaiva minsvepningsfartyg. -sota minkrig. -sulku min|spärr, -blockad, - vaara minfara. - vyöhyke minbälte -t -n. miinoit taa* minera; lägga ut minor, -tajaminor; minutläggare. -e,-us minering; minfält. miinus (mat.) minus; (lääk.) negativ.-merkki

minustecken, (-nen med minustecken.) mikin: määrätä, mihin — kirja on pantava bestämma, var varje bok skall placeras; milloin missäkin än här än där; vrt. kukin, mikkeli (mikko, Mikon päivä) mickelsmässa.

-npäivä mickelsmässodag. mikro||- (pienois-; yhd. us.) mikro-, -aallot (rad.) mikrovågor, -bi mikrob -en -er. -filmi mikrofilm, (-kuvaus ks. r a i n a k u v a u s.) -foni mikrofon -en -er. (-nkalvo mikrofonmembran. -nvahvistin mikrofonförstärkare.) -metri mikrometer, -millimetri, -ni (/a) (111000 mm) mikron -en -er. --organismi (pienoiseliö) mikroorganism, -skooppi mikroskop -et -. -skooppinen mikroskopisk, -valokuvaus mikrofotograf|ering, -i. miksi? (minkä vuoksi?) varför, mikstuura (frm. lääkeseos) mixtur -en -er. mi|kä? minkä (ks. kiel.) 1. (intr. prn.) a) (ils. kysymysl. alussa): vilken? vilket? vilka? (n) vad? (millainen) vad för en (ett, ena); ~ kirja, pöytä? vilken bok, vilket bord? -tkä kirjat (pöydät)? vilka böcker (bord)? -tä kirjaa sinä luet? vilken bok läser du? ~ (millainen) mies hän on? (— hän on miehiään?) vad är han för en man (karl)? (kuka hän ön?) vem är han? ~ kiire sinulla on? vad har du för en brådska? -tkä seikat? vilka omständigheter? (millaiset) vad för (ena), vad slags omständigheter? -stä syystä? av vilken orsak (anledning)? av vilket skäl? ~ sinun on? (— sinua vaivaa?) vad går det åt dig? ~ nyt (on hätänä) ? vad står på? -llä sinä tämän maksat? med vad skall (ämnar) du betala det här? -ttä tuntuu? hur känns (förfaller) det? ~ poikaa vaivaa? vad fattas gossen? -nä miehenä hän siellä on? i vilken egenskap är han där? vilken befattning (funktion) har han där? —hän, -tähän? vad månne? —hän tämä on? vad är

det här riktigt för ngt? -tähän sanoisit? vad månne du skulle säga? -tähän se merkinnee? vad månne det betyder? -nä päivänä hän tulee? vilken dag kommer han? b) (alistetun kysymyslauseen subjekt.): vad som; en tiedä

— poikaa vaivaa jag vet inte, vad som fattas gossen; sano sinä, -lä olisi paras (la) tehdä! säg du, vad som vore bäst att göra! c) (hämmäsl., huud. yms.): — vanha se ön! är den gammal! -pä(s) siinä (miksi-[päsj ei!) varför inte! (— estää) vad hindrar! (kernaasti) gärna; -tähän (-täpä) jos! tänk om! vielä -tä, -tä vielä! det fattas bara! än sen då! jo pytt! 2. (ret.) vrt. joka: a) (kor-relaall. ei miel. hnk.): pohja -Ile rakentaa en grund att bygga på; se työ, -nkä hän silloin suoritti det arbete (som) han då utförde; se ei ollut kauriista -tä hän sanoi det var inte vackert det (som) han sade; b) (korrelaatt. sup. a.) suurin -tä milloinkaan on nähty det största som någonsin blivit sett;

c) — oli todistettava vilket skulle bevisas;

d) (— = se —): ota -nkä voit tag vad, så mycket du kan; teen -nkä voin jag gör vad jag kan, så gott jag kan; hänellä e i ole -llä elää (maksaa) han har ingenting att leva av (att betala med); hänellä ei ole -stä ottaa han har ingenting att ta av; -nkä minä muistan (niin pitkälle kuin) enligt vad jag kommer ihåg; så vitt (så långt) jag minns; -nkä tiedän (sikäli kuin) så vitt jag vet; vrt. mikään, mitä. 3. -nkä: huutaa -nkä jaksaa skrika av alla krafter. 4. (indf.): a) onko se — (—än) kumma! är det något under!

b) — hyvänsä (tahansa) vad (vilken) som helst;

c) askarrella -nkä -täkin (milloin -täkin) syssla än med det ena än med det andra, (kaikenlaista) med allt möjligt, (jos jotakin) med ett o. varje; ~ minnekin den ena (en) hit den andra (en annan) dit; ~ -ssäkin den ena här den andra där; ~ -täkin den ena ett den andra ett annat; muut

ovat--täkin mieltä de övriga har var o.

en sin egen åsikt; ~ -stäkin pitää (snl.

— tykkää äidistä, — äidin tyttärestä) den ena tycker om ett den andra om ngt annat; tycke o. smak är olika.

mikäkin: seisoo siinä kuin — tollo står där som ett annat fån.

mikäli (siinä määrin kuin) i den mån (i samma mån) som; (niin paljon kuin) så mycket som; (jos) såvitt; för så vitt; för-såvida; (sen mukaan kuin) enligt vad; — (se) on välttämätöntä i den mån (som), såvitt det är nödvändigt;

~ suinkin mahdollista i görligaste mån; — (sikäli kuin) tiedetään enligt vad man har sig bekant; försåvitt (enligt vad) man vet.

mi|kään: ei — icke någo|n, -t; ingen(ting), intet; ei -tään ingenting; en tiennyt siitä -tään jag visste ingenting därom; ei -tään apua ingen hjälp; ei yhtään -tään absolut ingenting; ingenting alis; ilman -tään apua utan någon som helst, utan (någon) hjälp; hän ei ollut mies eikä ~han var inte ngn karl alis; varkautta ei pidetty syntinä eikä -nään stöld ansågs inte för någon som helst synd; hänestä ei ole -hinkään det är ingenting bevänt med honom, (ei kelpaa-hinkään)

han duger inte till någonting; minä en mene -hinkään jag går ingenstans; siitä ei ole -hinkään det duger inte till någonting; siitä ei tule -tään därav blir ingenting; det blir det ingenting av; e i -ssään (paikassa) ingen! stans, -städes; e i -stään (paikasta) ingen I stans (-städes) ifrån; ei -llään ehdolla på inget villkor (inte för ngt pris); vrt. mikä. mili|jisi milis -en. (-järjestelmä niilissystem.) - tarismi (sotilasvalta) militarism. - taristi (sotilasvallan kannattaja) militarist. milj|jardi (luk.) miljard -en -er. -oona (luk.) miljon -en -er. (--armeija miljonarmé. -kala [Lebistes reticulatus] guppy [-[miljonfisk].-] {+[miljon- fisk].+} -mies miljonär -en -er. -sosa miljondel.) -oonikko* (j.) ks. mil j o on a m i es. -oonittain milj ön| tals, -vis; i miljoner, miljöö (lähi I ö, -ympäristö] olot]) miljö -n -er. millainen(?) hur(u)dan(?), hur(u) beskaffad; sellainen ~ sådan som; ~ siemen, sellainen sato sådant utsäde sådan skörd, milli|lgramma milligram, -metri millimeter, (-paperi millimeterpapper.) -voltti (shk.) ini! livoit.

milloin när; (jos) där, därest, om; (jolloin) då; — . . . ~ än . . . än; (toisinaan) stundom . . . stundom; ~ tulet kotiin? när kommer du hem? ~ mihinkin suuntaan än (stundom) i den ena, än (stundom) i den andra riktningen; än i en, än i en annan riktning; ~ milläkin tavalla än på ett, än på ett annat sätt; — tahansa när som helst; när helst; ~ on olemassa pätevät syyt där (därest, om) giltiga skäl föreligger; ~ tulee riita omaisuudesta vid tvist om egendomen; ~ näin on laita om (när) så är fallet; är detta fallet; aina ~ alltid, då; ~ hyvänsä när (som) helst; (joka kerta) varje gån g (som), -kaan någonsin; e i ~ aldrig; pahempi kuin ~ ennen värre än någonsin förut; ei ~ aldrig (någonsin), -kin: kuka ~ on kolona vern helst som är hemma; den som då är hemrna; niitä ostetaan mistä ~ saadaan man köper dem var helst de står att få; man köper dem var helst man kommer över dem; ilmoita minulle, missä ~ oleskelet underrätta mig om, var du vid varje tidpunkt (varhelst du) befinner dig (vistas), millä I ni (-si, -nsä) kään: hän e i ollut -nsäkään han lät sig inte bekomma; han höll god min; det kvittade honom lika; han var oberörd (jst av ngt); en ole siitä -nikään jag bryr mig inte (låtsar inte alis) om det; det bekommer mig inte det ringaste; älä ole -sikään! bry dig inte om det! låt dig inte bekomma! tag det lugnt! miltei (melkein) nära nog; nästan; snart sagt; så gott som; hart när; (mahdollisesti) om möjligt, mimiikka* (kasvon f eleet, -ilmeet) mimik -en. mimmoinen ks. millainen, mimoosa (tuntokasvi, ksv. Mimosa) mimosa, minareetti * (mhm.) minaret -en -er. mineraali (kivennäinen) mineral -et -, -ier, (yhd.) ks. kivennäis-. -esiintymä mineralfyndighet. -kokoelma mineralsamling, -lähde mineralkälla, -löydös mineralfynd. -öljy mineralolja; ks. k i v e n n ä i s~.

mineralog i mineralog, -ia (kivennäistiede)

mineralogi, -inen mineralogisk, miniatyyri (pienoiskuva) miniatyr -en -er. -maalari mini a ty rrn ål are. -maalaus miniatyrmålning; vrt. pienois~. minimaalinen (eritt. pieni, vähä[pätö]inen) minimal.

minimi (vähin määrä) (ett) mini |ilium (pl -ma); (yhd., vähimmäis-) minimi-, -arvo minimivärde, -hinta minimipris. -lämpö-mittari minimitermometer. -mitta minimimått.

ministeri minis t |er -ern -rar. -aalinootti mi-nisterialnot. -ehdokas ministerkandidat, -hallitus minister|styrelse, -styre, -hotelli ministerhotell, -neuvosto ministerråd, -neuvottelu minister|överläggning, -konferens, -nsalkku ministerportfölj, -nvaihdos ministerskifte. -nvastuu(nalaisuus2) ministeransvarighet. -presidentti (uiko m.) ministerpresident. -pula minister kris. -residentti (vall. utkom.) ministerresident, -stö ministär -en -er. (-nmuutos, - n vaihdos ministär|föränd-ring, -skifte.) -toveri med mini s t er; samtida minister. - valiokunta ministerutskott, -

valtiosihteeri (Suom. hist.) ministerstatssekreterare. (-nvirasto ministerstatssekretariat -et -. - n virka ministers ta tssekreteraräm-bete.) -ö minister|ium -iet -ier. miniä sonhustru -n -r, svärdotter, minkinlainen: mikä ~ än det ena än det andra, minkki * (el. M ustela v ison) mink -en -ar.

-farmi minkfarm. - turkki minkpäls. minkä: ~ tähden? ~ vuoksi? varför? av vilken anledning? av vilken orsak? -ikäinen? hur(u) gammal? i vilken ålder? -kaltainen, -laatuinen? av vilket slag, vilken beskaffenhet? hur(u)dan? ~ hyvänsä av vad slag det vara må. -lainen? hur(u)dan? -luontoinen? av vilken beskaffenhet, natur? hur(u)dan? -niminen? med (under) vilket namn? ~ kirja ön? vad heter boken? vilken är bokens titel? -näköinen? ~ mies oli? hur(u) såg mannen ut?

minkäänlai|nen något slags; någon (några) som helst; ei ~ inte något, inget slags; ingen (inget, inga) som helst; alis ingen (inget, inga); jos (edes) saisin -sta apua om jag (ens) finge något slags hjälp, någon som helst hjälp; hän ei saanut -sta apua hon fick alis ingen (ingen som helst) hjälp, minne? vart? varthän? ~ malka? vart bär det av? vart (varthän) går resan? varthän? ~päin vartåt? åt vilket håll? ei ~kään ingenstans; ei niin ~kään rakt ingen vart; icke någon vart. -kin: milloin ~ än hit än dit. -kään ks. minne, minnelaulu (kirj.hist. ksk.) minnesång. minnepäin ks. m i n n e. minoriteetti * (vähemmistö) minoritet, minttu * (ksv. Meniha) (krus)mynta; (mrl.)

hjärtansfröjd. -öljy krusmyntsolja. minun i |kal täiseni, -Iäiseni (en) sådan som jag. minuus jag(et); henkinen ~ (oma minä) det egna jaget.

minuu j| teit tain (för) varje minut; (joka minuutti) minutligen; en gång i minuten, -teittainen minutlig. -tti* minut -en -er;

-tiileen på minuten, (-osoitin, -viisari [kel.] minutvisare.) min|ä (ks. kiel.) jag; -usla ([minun] mielestäni) i mitt tycke; (käsittääkseni) enligt min uppfattning; -usta hän on oikeassa jag anser honom ha rätt. -keskeinen (miel. itse-, o m a|k e s k e i n e n) egocentrisk; självupptagen; ~ henkilö egocentriker. -keskeisyys2 egocentricitet; självupptagenhet. mioseeni (geol.) miocen. -aika miocentiden.

-kausi miocenperioden. mirha(mi) myrra. -ntuoksu myrra|doft,

-ånga. -öljy myrraolja. mirri (kissa~) (kisse)miss|e -en -ar. mispeli (ksv. Mespilus) misp|el -eln -lar. missä? var? ~ hyvänsä var som helst; varhelst; ei ~än ingen|stans, -städes; siellä jos ~än där om någon|stans, -städes. misteli (ksv. Miscum album) mist|el -eln -lar. mistiin: mennä ~ (j.) gå om intet, i stöpet, mistraali(tuuli) mistral -en. mistä? varifrån? var? varav? (kuinka) huru? ~ tulet? varifrån (vanh. vadan) kommer du? ~ otan ruokaa? var skall jag ta mat? en tiennyt ~än (mitään) ennen kuin hän jo jag visste av ingenting (visste inte ordet av) förrän han redan; tulee milloin ~kin kommer än härifrån, än därifrån; ~ sen tiedät? hur vet du det? ~ le puhutte? vad talar ni om? ~ sen olet saanut (löytänyt)? var har du fått (hittat) den? ~ tie kulkee? var går vägen? vrt. mikä. mitali medalj -en -er; vrt. metalli.

-mies medaljör, -sato medaljskörd, mita||llinen (mitantäysi) ett mått (jtk ngt); (mat.) mätbar; yhteis~ kommensurabel. -nmukainen enligt mått. -notto (vaat.) måttagning. -npäällinen övermålig. mitat |ä* mäta*; uppmäta*; (punnita) väga2; (sht.) (in)tumma; ~ syvyyttä plikta, (vedessä) loda; maasta -en mätt från marken; ~ metreinä (litroina) mäta i meter (i liter), mitaljton (mittaamaton) måttlös; (ääretön) gränslös, omätlig; (kohtuuton) omåttlig; vrt. yhteismitaton, -ttava (-ttavissa oleva) mätbar, -ttavuus2 mätbarhet. -tto-muus2 måttlöshet; omätlighet vrt. yhteis~. mitellä* ks. mitata; ~ miekkoja(an) (taistella) skifta hugg; (ent.) utkämpa ett envig; duellera; ~ voimiaan mäta sina krafter.

miten? (inlr.) hur(u)? (indf. niinkuin) som; olkoon ~ tahansa, oli ~ oli (vare) hur som helst; (kuitenkin) allt nog! nog av! i varje (alla) fall! kävi ~ kävi hur det än må gå; vad (som) än må hända; det må bära eller brista; koeta tulla toimeen ~ vain voit försök (att) komma till rätta så gott du kan; ~ milloinkin än si än så; allt efter

omständigheterna; ~ kulen (jollakin tavalla) på något sätt; (tavalla tai toisella) på ett eller annat sätt; (jotenkin) någorlunda; (kys. mitä sanoit?) hur var det? vad? (j.) vasa? vafalls? ~ suloisia onkaan! hur ljuvt är det inte! tehköön ~ tahtoo han må göra, hur (som) han vill. -kään på något sätt (vis); (mahdollisesti) rimligtvis; ei ~ på intet sätt (vis); ingalunda; omöjligt; (ei suinkaan) för ali del inte; för ingen del; (ei ollenkaan)

inte alis; et ~ voi päästä mukaan du kan omöjligt (under inga omständigheter) komma med; älä ~ ota sitä! tag den för'ali del inte! tag den inte under några omständigheter! jos ~ (suinkin) voin om jag på något sätt (rimligtvis) kan. mitoij|ttaa* (tkn.) dimensionera; måttsätta; proportionera, -ttaminen, -tus dimensionering jne; ks. ed. mitra (piispan hiippa) mitra. mit|ta* mått -et -; -an täyttävä fullmålig, fullödig; som fyller måttet; ~a täyttämätön undermålig; ottaa ~(a) (vaat. ym.) taga mått; tilaaminen (tilaus) -an mukaan (vaat.) måttbeställning; -an mukaan tilattu (mitan mukainen) måttbeställd; ks. m i t-t a p u k u; runsain -oin (kuv.) i rikt mått; yhtä (yhteen menoon) i en fortsättning; i ett sträck; (lakkaamatta) oavbrutet; ständigt; ideligen; ajan ~an i längden; (aikaa myöten) med tiden; päivän ~an under dagens lopp; (koko päivänä) dagen lång; dagen i ända; koko vuoden ~an under förloppet av ett helt år; under hela året; maksaa samalla -alla (kuv.) betala med samma mynt; suurten -tojen mies en man av stora mått; ilmaiseva adverbi måttsadverb. mittaa||ja mätare, (-mies mätningsman.) -maton omätt; icke uppmätt; (ääretön) omätlig; -mattoman pitkä omätligt lång. -niinen (upp)mätande, (upp)mätning. mitta|]-asteikko mät-, mått|skala. --astia mått-, mät-, mål|kärl. -hyvitys (kaup., mtsh.) mätnings]avdrag, -rabatt -en -er. -häviö mätningsförlust; svinn -et. -ilmoitus måttuppgift. -in mått-et-; (yhd.) -mätare, -inen: 5 metrin ~ som mäter 5 meter; om (på) 5 meter; olla sanansa ~ mies (kuv.) en ordhållig man. -järjestelmä måttsystem, -kaava (--asteikko, kartan) skala; måttstock -en -ar. -kaulain (mtsh.) klav|e -en -ar. -kehys mä tram. -keppi måttkäpp. -kirja (mer.) mätbrev. -lasi mät-, mått[-glas, mensur -en -er. -linja (mtsh., mnm.) mätlinje. -luku (tekn.) inskrivet mått; (mat.) mätetal, -luoti sänklod. -malli likare, -mies (mtsh., mnm.) mätare, -määrä (tavaran) mängd, -nauha mät-, mått|band. -nuora niätlina. -puku (vaat.) måttbeställd kostym, -puu måttstock -en -ar; (kuv.) skala, värdemätare, -ri mätare; (yhd.) -met]er -ern -rar; (maan~) lantmätare, -rilukema (tkn.) avläsning, -rima mätribba. mittarinlukija mätaravläsare. -nluku mätaravläsning. -nvuokra mätarhyra. -perhonen (hnt. Geometridae) mätare; mätarfjäril. -perhosentoukka mätarlarv. -sto mätarut-rustning. -taulu mätartavla. mittasakset ks. -kaulain, -sauva mät|-stake, -sticka, -stång, -silla: olla ~ mäta sina krafter (sin längd) (med varandra), -suhde mått(s)förhållande, proportion; (asteikko) skala; (koko) dimension, -tanko mätstång. -tappio (kaup.) mätningsförlust; svinn -et. -tasoitus avrundning (vid mätning). -tiedot måttuppgifter. -tikku mått-sticka. -tilauspuku måttbeställningskostym. -tulkki (tkn.) måttolk. mittans mätning, uppmätning; (sht.) in-mittauskohta -

mätning; (in)tumning; (syvyyden) plikt-ning, (vst.) lödning, -kohta mät-, fix|--punkt; mät(nings)ställe, -koje mät(nings)-instrument. -korkeus2 (mtsh.) mäthöjd. -laite mätningsanordning, -lautakunta mätningsnämnd. -luettelo (in) mätningsprotokoll; (sht.) tumningslista. -menetelmä mät-nings|metod, -förfarande, -oppi ks. geometria. -pöytä (mnm.) mätbord, mät-bräde. -sääntö mätningsregel; (vir.) mätningsstadga. -todistus mätningsbevis. - toimitus mätningsförrättning, -tulos mätnings-, (sht.) tumnings|resultat. -virhe mätningsfel. -vähennys mätningsavdrag; (sht.) nedtumning. -väline mät(nings)|in-strument, -redskap; måttverktyg. mitta||va omfattande; betydande; fullmålig, fullödig; stor; duktig, -vajaus undermål -et; manko -t. -viivoitin mät|sticka, -linjal, -vitjat pl (mnm., vanh.) mätkedja.-yksikkö mått(s) enhet, -ylijäämä över [mål, -skott, mitteli (kirjp.) mittel -n. mittely mätning; uppmätning; miekan ~ fäktning; envig; duell -en -er; voimain ~ kraftmätning; vrt. m i t e 11 ä. mitä 1. (intr. prn.) vad? vrt. mikä? ~ (uutta) kuuluu? vad nytt (hörs det)? ~ tehdä? vad är att göra? 2. (ret.): vahvin ~ minä muistan den starkaste (som) jag minns. 3. (komp.): ~ . . . sitä ju . . . dess, desto; ~ pikemmin sitä parempi ju förr dess (desto) bättre. 4. (sup. vahv.) (kaikkein) allra; (ylen) i högsta grad; ytterst, högst; (adv. käyt. sup. edessä) på, i, med; mieliala oli ~ hilpein stämningen var den allra gladaste (var ytterst animerad); ~ vaihtelevin sisällys det allra mest (ett synnerligen) omväxlande innehåll; ~ kauimmin i det längsta; ~ pikimmin med det första (snaraste); ~ varovaisimmin (helpoimmin) med största försiktighet (lätthet); ~ kaunein den allra vackraste; ~ moitittavin (ta) i högsta grad (ytterst, högst, synnerligen) klandervärt; ~ jyrkimmin på det bestämdaste; ~ lähimmässä yhteydessä i det allra närmaste samband; — lurmiollisinta det allra mest fördärvliga; ytterst (högst) fördärvligt; ~ ihanin päivä den allra härligaste dag. 5. (snt.): ~(s) (ajattele[s]!) jos mentäisiin sinne!

tänk om vi gick dit! ~ turhia! strunt! lappri! bagateller! ~pä (niistä) pitkistä puheista! det är ingen vits (idé) med långa resonemang; långa resonemang tjänar inte till ngnting; sano ~ sanot säg vad du vill; (vähät) siitä! strunt i det! (entä sitten!) än sedan! se ei merkitse ~än det betyder ingenting (föga); eikö vielä ~! hör man på! vad mer! ~s ollakaan (niinpä niin) allt nog; ~pä (sitten)! vad spelar det för roll! än sen! mitä||ttömyys2 intighet; obetydlighet; oansenlighet; futtighet, tarvlighet; haltlöshet; ogiltighet; betydelselöshet; (arvottomuus) värdelöshet; (vähäpätöisyys) ringhet; (Iak.) nullitet; ehdoton (täydellinen, osittainen) ~ (Iak.) absolut (total, partiell) nullitet; vrt. mitätön; tunnustaa -ttömyytensä erkänna sin ringhet (intighet, litenhet), (-julis-tus [Iak.] nullitetsförklaring. -känne nulli-

- moitittavuus moi

tetstalan, -peruste nullitetsgrund. -toteama fastställelse av nullitet.) -tön intetsägande, intig; (vähäpätöinen) obetydlig; oansenlig; (arvoton) värdelös; (pieni) ringa (tpm.); (kehno) futtig, slät, tarvlig, lumpen; (paik-kansapitämätön) haltlös; (kelpaamaton) ogiltig; (pätemätön) ogill; (merkityksetön) betydelselös; julistaa -ttömäksi (voimattomaksi) ogiltigförklara; annullera; tehdä -ttömäksi (tyhjäksi) göra om intet; omintetgöra; (leimalla) makulera; ks. mitätöntä ä; -ttömän näköinen obetydlig; oansenlig till utseendet (till det yttre); mennä -ttömiin krympa ihop till en obetydlighet, (myttyyn) gå om intet; menköön -ttömäksi (jääköön sikseen, Iak.) ligge ogill; -ttömän pieni minimal; -ttömän pieni määrä ett minimalt (ett försvinnande litet) antal, ett försvinnande fåtal, -töntää* (leimata mitättömäksi, annuloida, makuloida) makulera, mitään ks. mikä, mikään, mitä.

-sanomaton intetsägande; ks. mitätön, mnemoniikka * (muistioppi) mnemonik -en. mobili ||såå tio (liikekannallepano. sot.) mobili-sation. -soida (panna liikekannalle, m. kuv.) mobilisera.

modaali Unen (kiel.) modal, -sesti modalt,

-suus2 modalitet. modern i modern, -ismi modernism, -isoida (nykyaikaistaa) modernisera, -isoitua* moderniseras. -isti modernist, modisti modist -en -er.

modul| jaa tio (mus.) modulering, -oida modulera.

modus (kiel.) (ett, en) modus - -. -muoto

modusform. mohikaani (intiaan.) mohikan -en -er;

viimeinen ~ (kuv.) den sista mohikanen, mohääri (vaat., -villa) mohär, mohair -en. moiliainen (vanh. porkkana) mo|rot -roten -rötter.

moi|nen sådan (där); slik; (vertainen) make -n; (kaltainen) lik; ~ mies en sådan (slik) karl; (j.) sicken (töcken) en karl; en ole -sta (ennen) kuullut jag har inte hört ngt sådant (slikt) förr; jag har inte hört på maken; vrt. mokoma, moisio (herraskartano, er. hist. Eestissä)

herrgård -en -ar. moiskahtaa* (onom.) klatscha, smälla, moit|e* (m. Iak.) kland|er -ret; reklamation; (nuhde) tad|el -let; förebråelse; saada -teita jst få uppbära klander (bli klandrad, få förebråelser) för ngt; siinä ei ole -teen sijaa det lämnar inget (inte) rum för klander; det är klanderfritt (gjort); tuomion ~ (Iak.) domkval -et -. moite||aihe anledning till klander. -aika klandertid. -känne klandertalan, -lause (ett) klander|votum pl-vota. -oikeus2 klanderrätt. -peruste grund för klander. -säännöstö klanderinstitut.

moitllinta* klandrande; kland|er -ret; tad-lande, tad|el -let. -iskelija kalfatrare, häcklare, klandrare. -iskella uttala klander (över ngt); kalfatra, häckla (ngt); (jankuttaa) gna-ta (på ngt), -iskelu kland|er, -rande; gna-t(ande). -ittava klander-, tadel| värd. -itta-vuus2 det klander-, tadel|värda (i ngt).

-teenalainen klander-, tadel |vard; som kan klandras; (-ittu) klander underkastad; klandrad; saattaa -teen alaiseksi kompromettera. -teen(halu ks. -timishalu. -teko [Iak.] väckande av klander, -varainen [Iak.] angrip |lig, -bar.) -teeton oklanderlig, klanderfri; otadlig, tadelfri, oförvitlig; (rikkomaton) obrottslig; — saanto (Iak.) klanderfritt fång. -teettomasti oklanderligt; klanderfritt; otadligt, tadelfritt; oförvitligt. -teettomuus2 oklanderlighet;

otadlighet; o-förvitlighet; obrottslighet, -tia* klandra; tadla (ngn för ngt); — testamenttia (Iak.) klandra ett testamente; — tuomiota kvälja en dom; vrt. -i 11 a v a. -tija som klandrar; klandrare; (morkkaaja) häcklare, -timaton oklandrad; (jota ei voi moittia) oklanderlig, tadelfri, -timinen klandrande, tadlande. -timishalu klandersjuka, (-inen klandersjuk.)

mojottaa*: hammasta — (j.) det molar, mol-

värker i tanden, mojova (j. repäisevä) rivande, rafflande,

saftig; (naseva) träffande, mokka|| (kahvi) mocka(kaffe). -kenkä mockasko. -mylly (sht. kollerimylly) kollergång. -takki mocka|jacka, -kappa, mokom|a 1. (a.) sådan (där), slik, dylik; en sådan en; (j.) sicken, töcken; (vertainen) make; (halv. kurja) usel; —kin taiteilija (muka)! en konstnär kantänka; sicken en konstnär! — herra! sicken en herre! oletko kuullut -a? har du hört ngt sådant (slikt, dylikt) förut? har du hört på maken? 2. (s.) toinen - (lisää) lika många (mycket) till; suuttua —sta! bli ond för sådant strunt! 3. (adv.): kaikin -in (kaiken nimessä)! för ali del! för allt i världen! till varje pris; (mitä jyrkimmin) på det bestämdaste; (välttä-mättömästi) ovillkorligen, nödvändigt; tahdon kaikin -in jag vill prompt, vill på allt sätt, är mycket angelägen om. moksah|jdus duns -en -ar; dunk -en -ar. - taa*

dunsa, dunka, molek||ylaari- (fys., kem.) molekylär -t. -yyli molekyl -en -er; (yhd.) molekylär-, (-energia molekylarenergi. -liike molekylar-rörelse. -paino" molekyl[ar]vikt, -voima molekylär lattrakti on, -kraft. -yhdiste [kem.] molekyl[ar]förening.) molemman- (yhd.): —kielinen på båda språken, -at pl bägge, båda (två); - ovat varakkaita de äro bägge (båda [två]) förmögna; ~ veljekset bägge (båda) bröderna; -ilta av dem bägge (båda); he tulivat -in de kom båda (bägge) två; -in puolin på bägge (båda) sidor(na); (kummaltakin puolen) på ömse^sidor; (keskinäisesti) ömsesidigt, -in-(puolinen ömsesidig; reciprok. -puolisesti ömsesidigt, reciprokt. -puolisuus2 ömsesidighet; reciprocitet. -puolisuusperiaate recipro-citets-, ömsesidighets|principen.) molista (j. krk.): puhua - tala högljutt

(men otydligt), molli (mus.) moll (tpm.); b-molli-sinfonia symfoni i b-moll. -akordi mollackord, -asteikko mollskala, -sointu mollklang, -sävellaji molltonart.

mollo||ttaa* (j.) glo3; gapa; paistaa - skina;

lysa. -tus gloende; gapande, molsk|[ahdus plask -et.; plumsning. -ahtaa*

plaska; plumsa, -e plask -et; plumsning. molva (kal. Molva): pyöreäpyrstöinen — (M. vulgaris) långa; tylppäpyrstöinen — (M. byrkelonga) birkelånga. momentti* (kohta) moment -et -. monarkia monarki -n -er. -kisti monarkist. (-nen monarkistisk.) -kki * (hallitsijaf yksinvaltias) monark -en -er. (-nen monarkisk.) monen||hin täinen i olika prislägen; till olika pris(er). -ikäinen: -ikäisiä lapsia barn av (i) alla åldrar, -kaltainen av många (varjehanda) slag; mångahanda (tpm.); varierande, -kaltaisuus2 mångfald -en -er. -karvainen (us. j.) mångfärgad; ks. m. -k a 1-t a i n e n. -kertainen ks. moninkertainen. -keskinen (Iak.) multilateral, -kirjava mångbrokig. -kirjavuus2 (j.) mång-brokighet. -laatuinen, -lainen av många (mångahanda, varjehanda) slag; varierande; mångahanda (tpm.). -laatuisuus2 mångfald -en. -mallinen i många mönster, modeller, -moinen mångahanda, varjehanda (tpm.). -muotoinen i många former; mångahanda (tpm.); varierande, -muotoisuus2 mångfald -en -er; (muolorunsaus) formrikedom. -niminen med många namn. -näköinen av mångahanda (varjehanda) utseende; (erilainen) olik. -vuotinen som skett (pågått) i (under) många år. - värinen i olika färger; ks. monivärinen, moneüs: kuinka -? -ko? vilken (vilket) (i ordningen)? -sti mången gång, många gånger; (usein) ofta; —ko? hur ofta? -t: — (kovat) kokenut mång(be)prövad. mongerrus rotvälska; rådbråkning. -taa* tala rotvälska; (puhua kovin kankeasti) rådbråka; — ruotsia rådbråka svenska, mongol i mongol -en -er. (-lainen mongolisk, -npoimu [antr.] mongolveck. - n täplä [antr.] mongolfläck, -rotu den mongoliska rasen, -rotuinen av mongolisk ras.) -oidi mongoloid -en -er. (-nen [a.] mon-goloid/"tt puuttuu].) mon i2 mång|en -et -a; — mies mången (man); -ta miestä många män; -ta kertaa många gånger; mången gång; (usein) ofta; -essa kohdin, -n paikoin mångenstädes; i många punkter; siitä on-ta vuotta (kun) det är många år sedan; -een vuoteen på många år; en ole nähnyt sinua -een aikaan jag har inte sett dig på länge, på långliga tider; kuinka — (-ta)? huru mången (många)? hänen -et

ystävänsä hans många vänner; -et hänen ystävänsä (ystävistään) många av hans vänner; -en -ta kertaa mångfaldiga gånger; ett otal gånger; -esta aikaa efter en lång tid. moni||aanne åt många håll; mångenstädes, -ahta mången. -ahtaalla mångenstädes, »ahtaalta mångenstädes ifrån, -aiheinen (taid.) med många, rik på motiv, -aiheisuus2 motivrikedom. -aloitteinen initiativrik, -aloitteisuus2 initiativrikedom, -as någon; -aat några; (eräät) somliga; (moni) mången (yks.)j -aita (muutamia) några, somliga, -arvoinen, -arvoisuus2 pluralis|tisk, -m. -avioi-nen polygam(isk). -avioisuus2 polygami

-n; månggifte, -eh toinen med många förbehåll (villkor); ~ päätöslasku (mat.) sammansatt reguladetri. -eminen (ksv.) polygy-nisk. -haarainen mång |grenig, -armad; med många grenar; starkt förgrenad, -halkoinen mångkluven. - harras tuksinen med många intressen; mångfrestande; mångintresserad; ~ hnk. mångfrestare. -harras tuksisuus2 mångsyssleri. -heteinen (ksv.) med många (flere) ståndare; polyandrisk. -jako mång-skifte. -jakoinen mångdelad. -j aikainen mångfotad. -jatkoinen mångdelad; i många avdelningar (avsatser), -jumalainen poly-teistisk. -jumalaisuus2 mångqud|adyrkan, -eri, polvteism. -jäseninen med många medlemmar (ledamöter); ks. m. -p ä i n e n. moni||kansalaisuus2 flerfaldigt medborgarskap, -kerroksinen: ~ talo ett många våningar högt hus; höghus, -kerta (mat.) multip|el -eln -ler. -kiel(ekke)inen mångtungad. -kiehuen fler-, mång|språkig; ~ hnk. polyglott -en -er; (mus.) mångsträngad. -kielisraamattu poly-glottbibel. -kielisyys2 mång-, fler|språkighet. -kko* (kiel.) flertal -et; (en) plural|is, plural -en ^-er. (-muoto flertals-, plural|form.) -kollinen plural, -koukeroinen som går i (som gör) många bukter; snirklad; krum. -kulmainen mång!hörnig, -kantig, -kulmio (mat.) månghörning, polygon-en-er.-kykyi-nen mångkunnig, -kykyisyys2 mångkunnighet. -käsitteinen mångtydig, -käsitteisyys2 mångtydighet. -lajinen artrik; med många arter, -lajisuus2 artrikedom, -läpsinen med många barn; ~ perhe barnrik familj, »lehtinen mångbladig.-liuskainen (ksv.) mångfli-kig. -lokeroinen labyrintisk; (ksv.) mångöm-mig. -lukuinen mångtalig, flertalig; (lukuisa) talrik, -lukuisesti talrikt, -lukuisuus2 mångfald -en; talrikhet. -luotoinen med många öar (holmar, skär); örik. -läppäinen med många klaffar, -miehinen manstark. -miehisyys2 (Ink.) polyandri. -mielinen mångtydig; (horjuva) ombytlig, vankelmodig; (oikullinen) nyckfuil. -mielisyys2 mångtydighet: ombytlighet, vankelmod; nyckfullhet, -miljonääri mångmiljonär, «miljoonainen om många miljoner, -muotoinen mång|formig, -gestaltad; pluralistisk. - mutkainen invecklad, komplicerad; (hankala, vaikea) knepig; kinkig, -mutkaisesti invecklat, komplicerat, -mutkaisuus2 komplikation; kinkighet; järjestelmän ~ det komplicerade i systemet; systemets invecklade karaktär, -nainen mångfaldig, -naistaa mångfaldiga, -nai s tua mångfaldigas, -naisuus2 mångfald -en -er. -niminen med många namn. monin I !ker täinen mång-, fler i f aldi g, -dubbel, -kertaisesti mångfaldigt, -falt, -dubbelt. -kertaista(a mång| dubbla -faldiga. -minen mångdubbling.) -kertaistu(a mång-, fler|-dubblas, -faldigas. -minen ks. -k e r t a i s-t a m i n e n.) moni I; numer öinen mång-, fler|siffrig. -opet-tajainen: ~ koulu flerlärarskola. -oppinen mång|lärd, -kunnig, -oppisuus2 mångkunnighet. -osainen i många delar; mångdelad. -osastoinen med (i) många (flera) avdelningar, -ottelija (urh.) mångkam-pare. -ottelu mångkamp. -palstainen mång-

spaltig. -parinen (ksv.) mångparig. -pe« ninkulmainen mångmila (tpm.). -poimuinen

rikt veckad; (kuv.) mångfasetterad. -polvinen slingrande; i flere generationer. - puolinen mångsidig; (runsas) rikhaltig, -puo]isesti mångsidigt, -puolistaa göra* mångsidigare). -puolistua bli mångsidig(are). -puolisuus2 mångsidighet, -päinen månghövdad; vrt. -jäseninen, -päiväinen som vara|r, -t många dagar; många dagars, -rientoinen mångfrestande, -sanainen mångordig; (lavea) utförlig, vidlyftig, -sanaisuus2 mångordighet; utförlighet, vidlyftighet. -satainen månghundra|hövdad, -tålig, -satavuotinen månghundraårig, -selitteinen mångtydig, -se-litteisyys2mångtydighet. -selkäinen: ~ vesistö ett vattendrag med många fjärdar, -siemeninen mångfröig. -silmäinen mångögd. -sirkkainen (ksv.) polvkotyledon -en -er. -sivuinen mångsidig, -sokkeloinen med många irrgångar; labyrintisk. -soluinen mångcellig.

monist||aa mångfaldiga, flerdubbla; (~ monis-tuslailleella) duplicera; stencilera; hektogra-fera. -aminen mångfaldigande, duplicering; hektografering. -amo duplicerings-, kopierings I anstalt, -byrå; hektografisk anstalt,

-e mångfaldigat (stencilerat) exemplar; dup-likat; hektogram -met -; genomslagskopia, -in dupliceringsmaskin; duplikator; hek-tograf -en -er. -ua mångfaldigas, flerdubblas. -us mångfaldigande; duplicering; sten-cilering; hektografering. (-koje dupliceringsmaskin, duplikator; hekt.ograf -en -er.)

moni|isuoninen mångnervig(t blad), -syinen

1. (kuv.) sammansatt; kompl|icerad,-ex.

2. mångfibrig. -säikeinen mångtrådig; (kuv.) invecklad, komplicerad; komplex, -säkeinen mångstrofig. -särmiö (mat. vanh. -tahokas) polyed|er -ern -rar. -särmäinen mångkantig; polvedrisk. -sävehnen mång-tonig. -tahkoinen mång|fasetterad, -kantig, (ohra) -rådigt, -tahoinen (kuv.) mångfasetterad. -tahokas (mat.) polyed|er -ern -rar; mångplaning -en -ar. -taitoinen mångkunnig, -taitoisuus2 mångkunnighet. -taituri mångkunnig person; mångfrestare; tusenkonstnär -en. -tavuinen mång-, fler|-stavig. -teräinen (tkn.) med flera bett. -tieteilijä polyhistor -n -er. -tietoinen kunskapsrik. -tietoisuus2 kunskapsrikedom, -toiminen med flere sysslor; mångsysslare, mångfrestare. -toimisuus2 mångsyssleri.

monitori (mer.s., tkn.) monitor -(ejn -er.

monil|touhuinen mångfrestande, -tuhantinen mångtusen|talig, -hövdad. -tuhatvuotinen mångtusenårig. -tuinen: monen ~ mångfaldig; monta -tuista kertaa mångfaldiga gånger; ett otal gånger, -ulotteinen mångdimensio-nell; åt många håll inriktad; mångförgrenad. - vaiheinen mångskiftande; skickelse-, ödes|-diger; skiftesrik. - vaiheisuus2 händelserikedom; ödesdigerhet. -vaihevirta (shk.) flerfasström. -vaimoisuus2 månggifte -t, poly-gami -n. -vakuutus (Iak.) dubbelförsäkring. - vi v ah teinen mångskiftande; nyansrik. -vivahteisuus2 nyansrikedom. -vuoroinen flerskiftes-; (tns.) med flera (många) turer, -vuotinen mång-, fler|årig; , (ksv.) perenn.

-vuotisuus2 mångårighet. -väri(nen fler-, mång|färgad; [kirjava] brokig, -pain|anta, -o[s] flerfärgstrvck. -syys2 brokighet.) -ääni-nen (mus.) mång-, fler[stämmig; polyfon, monni 1. (säkiä, kal. Silurus glanis) mal -en

-ar. 2. (leik. alokas) rekryt -en -er. monogamia (yksiavioisuus) monogami, -grafia (erikoistutkimus) monografi -n -er. -grammi (taid. nimimerkki) monogram-met -. -kengät (monot, Suom. ent.) monoskor. -kkeli monok|el -eln -ler (-lar), -kratia (yksinvalta) monokrati. -ksidi monoxid. -kulttuuri (knsl.) monokultur, -mania (lääk.) monomani -n -er. -meeri (kem.) monomer. -mi (mat.) monom -et -. -poli (kaup., knst.) monopol -et -; (yksinoikeus) ensamrätt, -polisoida monopolisera, -syytti* (an.) monocyt. -teisti (usk.) monoteist. -teistinen (yksijumalainen) monoteistisk. -tyyppi (kirjp.) monotype. monstranssi (kat. ehtooUisleipäastia) raon-

strans -en -er. monstrumi mönst|er -ret -; monstr|um -et -er. monsuuni(tuuli) (mtr.) monsun(vind). monta (partit.) ks. moni. montanolaisuus (k.hist.) montanism. montteerata (asentaa) montera, monttu* (tr. j.) (stor) grop -en -ar. monttööri (asentaja) montör -en -er. monument I laalinen monumental, -aaliteos mo-numentaljarbete, -verk. -ti monument -et -. Moolok (hist. myt.) Molok; (kuv. m~) (kyltymätön hirviö) molok -en. Mooseksen- (yhd.) mose-; mosaisk (a.); —kirja mosebok, ~ laki moselag, ~ usko (la) inen mosaisk trosbekännare; av mosaisk trosbekännelse, moottori motor -n -er; ~lia käyvä motordriven. -ajoneuvo motorfordon, (-asetus motorfordonsförordning. -liikenne motorfordonstrafik; trafik med motorfordon, -nkul-jettaja motorförare, -vakuutus motorfordonsförsäkring. -vero motorfordonsskatt; skatt på motorfordon.) -akseli motoraxel, -alus motor|farkost, -fartyg, -aura motor-plog. -bentsiini motorbensin, -häiriö motorkrångel. -jahti (mer.) motorjakt, -joukot (sot.) motoriserade, motor|trupper. -juna motortåg. -kelkka motorsläde, -kerho motorklubb. -kilpailut (auto-, moottoripyörä/kilpailut) motortävling, -korjaamo motorverkstad. -kyntö motorplöjning, -käyttö motordrift. (-inen motordriven; ~ kulkuneuvo motorfordon.) -käyttövoima ks. -käyttö, -laiva motorfartyg, -lehti (san.) motortidning, -lento motorflyg. -liikenne motortrafik, -lotja motorpråm. -mies motorman. -nöyrinä, -melu motorbuller, -omistaja motor-ägare. -polttoaine, -polttoneste motor|-bränsle, -brännolja. -pärinä motorsmatter. -seisahdus motorstopp, -suojus motorhuv -en. -surina motorsurr. -teho motor|styrka, -effekt.) -oppi motorlära. -paja motorverkstad. -pelastusvene motorlivbåt, -pelti motorhuv, -petroli motorfotogen, -pumppu motor(driven) pump. -purjealus (apumoottorilla varust. purjealus) motorseg-lare. -pursi motorjakt, -pyörä motorcykel. (-ilijä

torcykeltävling.) -reki motorsläde, -retki motorfärd. -rikko motorstopp, -ruisku (pai.) motor(brand)spruta. -saha motor-, motordriven såg. -teollisuus2 motorindustri, -tie (autotie) motorväg, -ton utan motor; motorlös. -torpedovene (mer.s.) motortorpedbåt, -työkone motorarbetsmaskin, -urheilu motorsport. -vaippa motor I kåpa, -huv. - [-varppaa]-] {+varp- paa]+} a motorvarpbåt. -vaunu motorvagn. -vaurio motorskada, - vene motorbåt, -vika motor|fel -skada, -haveri, -voima motorj-kraft, -styrka, -öljy motorolja. moottoroi||da motorisera. -nti* motorisering. -tu motoriserad; ~ tykistö motoriserat, mo-tor|artilleri; -dut joukot motoriserade trup-per.

mop||edi, -o moped -en -er. -oilija (mopedisti) mopedist.-pi* (siivousväline) mopp(borste). mopsi (—koira) mops -en -ar. -nnaama mops|-

ansikte, -fysionomi, mora I |ali moral -en. (-nen moralisk, -ton utan moral; amoralisk; [epämoraalinen] omoralisk.) -lisoi(da moralisera, -nti* moraliserande.) moratorio (kaup. maksunlykkäys) mora-

tori|um -et -er. mordva||lainen (käns.) 1. (s.) mord vin -en -er. 2. (a.) mordvinsk. -n kieli mordvinska. moreeni (geol.) morän -en -er. -kumpu mo-ränkulle. -maa moränjord. -muodostuma moränbildning, -savi moränlera. -sora morängrus.

morfi ini (frm.) morfin -et (-en), (-humala morfinrus. -kko* ks. -ni s ti. -myrkytys morfinförgiftning, -ruiske morfininjektion, -ruisku morfinspruta.) -nismi morfinism, -nisti morfinist. morfologilla (muoto-oppi) morfologi, -nen

morfologisk. morganaattinen morganatisk. morisko (hist. Esp.) morisk -en -er. mork ata * tadla; (sättiä) häckla (ngn för ngt); (haukkua) skälla ner; (hämmästellä) gnata (kälta) (på ngn); (halventaa) nedsätta, -kääminen tadlande (gnatande; kältande); kält -et; kalfatrande, häcklande, nedsättande. -kailija häcklare, tadlare. -kailu gnat -et; kält -et; häcklande, tad|el -let, -lande, mormoni (thk.) mormon -en -er. -laissaar-naaja mormonpredikant, -laisuus2 mormo-nism.

morseaakkoset (shk.) morsealfabet, -tus

morse|signalering, -telegrafering, -ring. morsi|an -amen fästmö -n -r; (häissä) brud -en -ar; -amen pukija (hist.) brud|kläders-ka, -främm|a -an -or. morsinko* (ksv. Isatis) vejde -n. morsiosorsa (Lampronessa sponsa) brudand. morsius||huntu brud|slöja, (vanh.) -(e)lin. -huone brud |gemak -et -, -kammare, -kapiot brudutstyrsel, -kello (Campanula isophylla) rivieraklocka. -komeus2 brudstass -en. -kruunu brudkrona, -(kukka)vihko brudbukett, -lahja brudgåva, -marssi bröllopsmarsch, -matka brudfärd. -neito brudtärna, -pari brudpar, -peite, -peitto brudtäcke, -puku brud|dräkt, -klänning, -pukuinen brudklädd, -saatto, -saattue brudfölje, -seppele brud-I krans, -talo brudens hem. -teltta (enl.)morsiustouhu — muinoin

brudpäll -en -ar. -touhu brudbestyr, -tyttö (pieni) brudnäbb; ks. m. - neito, -vihko brudbukett, -vuode brudsäng, mor t teli (huhmar) mort|el -eln -lar. mosaiikki* (taid.) mosaik -en -er. -kiveys mosaik|beklädnad, -beläggning, -kuvio mosaikfigur. -lattia, -permanto mosaikgolv. -tauti (ksv.) mosaiksjuka, moska (j. lika, roskat) strunt -et; skräp -et;

(roskapuhe) drav|el -let. moskeija (mhm.) moské, -ntorni, - n mi näreet ti moskétorn; minaret -en -er. -rakennus moskébyggnad, moskiit|to* (hnt.) moskit -en -er; -on pisto, purema moskitsting. -verkko moskitnät. moskovalainen 1. (s.) moskvabo -n -r; (hist.) moskovit -en -er. 2. (a.) moskva-; i (från) Moskva; (hist.) moskovitisk, motelli (moottorihotelli) motell, motorförar-hotell -et -.

motetti* (mus.) motett -en -er. motiivi (vaikutin; [taid., mus.] aihe) motiv -et -.

motitt||aa* (sol.) sätta i motti; omringa; kring-ränna2. -aminen omringning, kringränning. motivoida (perustella) motivera, motko|jttaa* käbbla, gläfsa, gnata; (kana) kackla. -tus käbb|el -let; gläfs -et, gnat-et; kack|el -let. motti*

1. (mtsh. mitta) mått -et. 2. (sot.)

motti -n -n; säck; ficka, motto* motto -t -n.

moukan||järki bondförstånd, -onni bondtur, moukar||i (tkn., urh.) slägga, -in(heitto slägg-kastning. -heittäjä släggkastare.) -oida slägga, hamra; (kuv. kolhia) bulta om, gå hårt, illa åt (ngt), moukka* 1. (halv.) (bond)tölp -en -ar. 2, (sotilas skp.) bonde -n bönder, -mainen (vanh.) tölpaktig, tölpig; obelevad; bond|-aktig, -sk; -maiset tavat tölpfasoner. »maisuus 2 tölpaktighet, obelevenhet; bond|sk-het, -aktighet. moukiia* (ei mou'u, onom. iso kello) dåna. mouruta* (kissa; j. vanha eukko) gnälla;

skrika; gny. muassa ks. 1. mukaan, muhamettilai||nen 1. (s.) mohammedan -en -er. 2. (a.) mohammedansk, -staa mollamme da ni sera. -suus2 islam (tpm.). muhejja (kuohkea) lucker. -nnos (keit.) stuvning, -ntaa* (mv.) luckra (upp); uppluckra; (keit.) stuva, -ntaminen (uppluckrande; (upp)luckring; stuv|ning, -ande. -ntua* bli uppluckrad; uppluckras; mjukna, -va ks. m u h e a. muhij|a (käydä hiljalleen) jäsa, små jäsa. -na (j., krk.) flirt, flört; kurtis, -noida flörta, driva (inlåta sig på) kurtis, muhk||ea (komea) ståtlig, praktfull; (loistava) lysande; (kasvultaan) yppig; (uhkea) pompös. (-kaikuinen mäktigt ljudande; med praktfull [mäktig] klang, -sti ståtligt, praktfullt; mäktigt; pompöst.) -eilla ståta. -eus2 ståt(lighet) -en; prakt(fullhet) -en; yppighet.

muhkur||a knöl -en -ar. -ainen knölig; knagglig, muhoi||leminen småleende, mysande, -levuus2 fryntlighet. -lia småle*, mysa2.

muliveli (tsl., met.) rnuff|el -eln -lar. -uuni muffelugn.

inuhvi 1. (Irk. käsi puuhka) muff -en -ar.

2. (tkn.) muff -en -ar. -putki muff rör. muija (/., us. halv.) gumma; käring, muikei|a syrlig; (hapan) sur (us. kuv.). -an-näköinen surinulen. -asti surt; surmille t. -us2 syrlighet, syra; (kuv.) surmulenhet. muikku* (kal. Coregonus albula) siklöja; (Suom. r.) mujka. -unmäti siklöjrom; (Suom. r.) mujkrom. muiluttaa* (j.) våldskjutsa; (kuv. soluttaa)

infiltrera; in|smyga, -smussla, muinai|nen forn; forntida (tpm.); (-skaulinen) fornåldrig; -sina aikoina i forna tider; förr i tiden; fordom, fordomdags, (vanh.) fordomtima; muistella -sia återuppliva gamla minnen; ~ suuri fornstor. muinais 11 aika forntid; (-kausi) fornålder -n. -aikainen forntida (tpm.); forn; (taid.) antik, -alasaksa (kiel.) fornlågtyska. -egyptiläinen fornegyptiska -englanti (kiel.) fornengelska. -englantilainen fornengelsk. -esine fornsak; antikvitet, (-kauppa antikvitetshandel. -kokoelma antikvitets-, forn-saks|samling. -liike ks. -kauppa.) -gotlantilainen forngutnisk; (kiel., ksk.) forngutniska. -hauta (es i hist., muin.) forn-grav. -historia fornhistoria. -ihminen forntidens människa; forntidsmänniska, -islantilainen fornisländsk. -jäännös fornlämning. -kalmisto forntida begravningsplats, -ka-lu(sto) forn I sak (er), -föremål, -kansa forntida folk; fornfolk. -kausi forn|ålder -n, -tid -en. -kautinen forn|åldrig, -tida (tpm.). -kieli fornspråk, -kirjoitus fornskrift. -klas-si(lli)nen klassisk, antik, -koti (alkukoti) fornhem, -kreikkalainen forngrekisk, -kristillinen forn-, gammal I kristen, -linna forn-borg. -löydös, -löytö fornfynd, -maailma fornvärld.

muinaismuisto forn|minne, -lämning, -sak; -jen hoito fornminnesvård. -toimikunta forn-minneskommission. -yhdistys fornminnes-förening.

muinais 11 norjalainen fornnorsk. -pohjoismainen fornnordisk; (vanh.) norrön, -ranska (kiel.) fornfranska. -ranskalainen f ornfransk. -roomalainen fornromersk. -runo forn| dikt, -sång, (Suom.) -runa. -ruotsalainen fornsvensk. -ruotsi (kiel.) fornsvenska, -saaga (er. islantil., norj.) fornsaga, -saksalainen f orntysk. -skandinaavinen f ornskandinavisk. -slaavilainen fornslavisk. -suomalainen 1. (s.) fornfinne. 2. (a.) fornfinsk.-tanskalainen forndansk, - tarina, - taru fornsägen. - tiede forn| forskning, -kunskap, arkeologi.-tie-teellinen arkeologisk; ~ toimikunta arkeologiska kommissionen (määr.). - tieteilijä forn-forskare, arkeolog, - tieto fornkunskap, hävd -en -er. -tuntemus fornkunskap, - tutkija ks. -tieteilijä, -tutkimus fornforskning, arkeologi.

muinais||uudenharrastaja fornälskare. -uus2 forntid -en, fornålder -n; (hist. m.) antiken, -yläsaksa (kiel.) fornhögtyska, -yläsak-salainen fornhögtysk. muinoi||[n fordom, fordom|dags, -tima; i forna tider (dagar); (ennen)

tillför(e)ne;

ennen — fordom(dags); förr i tidén, -nen ks. muinainen, -sin ks. muinoin, muiskjjaus (j.) smällkyss -en -ar. -auttaa*; ~ suulle ge (ngn) en smällkyss. -u (j.) kyss -en -ar, puss -en -ar; antaa - ge (ngn) en kyss (en puss); kyssa (pussa) ngn. muistjaa 1. komma* ihåg; minnas*; (muistella, palauttaa mieleen) erinra sig; påminna2 sig; (ajatella) tänka2 (på ngt); (ottaa huomioon) besinna; olen -avinani jag vill (tycker mig) komma i håg; jag vill (tycker mig) minnas, vill påminna mig; -aakseni (mikäli muistan) enligt vad jag kan påminna mig; såvitt jag minns; jag vill påminna mig (att); ön -aminen f-ettava) man bör komma ihåg (minnas, beakta); det bör ihågkommas; man bör besinna. 2. ~ lahjoin ihågkomma ngn med gåvor (skänker); häntäkin -ettiin också han blev ihåg-kommen; -a terveyttäsi! tänk på din hälsa! ~ (ottaa varteen) oma arvonsa tänka på sin värdighet; ~ rukouksissaan innesluta i sina böner.

muisütamaton glömsk; minnesslö. -tamatto-muus2 glömskhet; glömska; dåligt minne, -taminen hågkomst -en -er; erinr|an, -ing. -tanta* minne -t; vrt. ed. -ta vainen

minnesgod. -tav(ais)uus2 minnesgodhet.-te-leminen hågkomst -en -er; erinran. -tella erinra sig (jtk ngt); påminna2 sig (ngt); minnas*; draga* sig till minnes; lätä -tellessaan vid hågkomsten härav; då han påminde sig (erinrade sig) detta, -telma minne -t -n, hågkomst -en -er; (kirj.) memoar -en -er. (-kirjallisuus2 memoarlitteratur, -sarja memoar |-serie, -cykel, -teos memoar|verk,-bok.)-telo, -tell minne -t -n; hågkomst -en -er; erinran; vrt. -telma. -tettava minnesvärd; värd att minnas, muisti minne -t -n; (mieli) åtanke -n; kirjoittaa (merkitä) -in teckna sig till minnes; uppteckna; annotera; minun —ni aikana så långt jag minns (tillbaka); (minun aikanani) under min tid; pitää —ssa ha (hålla) i minnet (i åtanke), -aiset pl (hn.) minnesbeta. -asia minnessak. -erehdys, -erhe, -harha minnes|fel -et -, -villa, muistiin||kirjoittamaton ouppttecknad, -kirjoittaminen, -merkintä anteckning, uppteckning; annotation, -painuva som fäster, inpräglar sig i minnet, -panija upptecknare. -pano anteckning; annotation, (-kirja anteckningsbok; annotationsbok, -lehtiö an-notationsblock; ks. m u i s t i|k i r j a, -1 e h-t i ö. -lista minneslista.) muistij|kirja minnesbok; (muistiinpano —) annotationsbok; notesbok. -kuva minnesbild. -lehti(nen) minnesblad, -lehtiö notesblock, blocknotes (tpm.); anteckningsblock, -lista, -luettelo minneslista; promemoria, -nasia minnessak. -nen (yhd.) med... minne; minnes-; hyvä— (begåvad) med ett gott minne; minnesgod; huono— glömsk; minnesslö. -nmene t itäminen, -ys minnesförlust, -o 1. memorial -et -. 2. (promemoria) promemoria. -sääntö minnesregel, - taito minneskonst; mnemoteknik. -tieto (päähän päntätty — inpluggad) minneskunskap; (perinne) tradition; (kuulopuhe) hörsägen.-virheminnesfel

muisto minne -t -n; hågkomst -en -er; erinran; antaa —ksi ge ngt som minne; viettää jnk -ksi fira till minne (åminnelse) av ngt; säilyttää rakkaassa —ssa bevara i kär hågkomst, -albumi minnesalbum, -ateria åminnelsemåltid, -esine s(o)uvenir -en -er; minne -t -n. -hetki minnesstund, -inen, -isa minnesrik; minnesmättad. -juhla minnes-, åminnelse|fest, -högtid, -julkaisu minnes i skrift. -publikation, -jumalanpalvelus minnes-, åminnelse|gudstjänst. -kas minnesrik. -kirja ks. -julkaisu, -kirjoitus minnes |-skrift, -teckning, -runa; (vainaj.) nekrolog, -kivi minnessten, -kuva minnesbild, -lahja minne(sgåva); ks. -esine, -laulu minnessång, -lause minnesspråk.-levy minnes | tavla, -platta. -lipas minnesskrin, -malja skål till ngns minne, -merkki minnes |märke, (-patsas) -stod; monument -et -; pystyttää — resa ett monument. -mitali minnes|medalj, -penning, -näyttely minnesutställning, -patsas minnes-stod; (haudalla) minnesvård-en-ar. -plaketti minnesplakett. -puhe minnestal, parentati-on. -puheenpitäjä minnestalare; parentator. -päivä minnes-, åminnelse|dag. -raha minnes [penning, -medalj -en-er. -rahasto minnesfond. -runo minnes|dikt, -sång. -sanat pl minnesord; (vainaj.) minnes-, döds|runa; nekrolog, -seppele (kuv.) minneskrans, -säe, -säkeistö minnesvers. -taulu minnestavla, -teko, -työ (jnk. muistoksi) minnesgärd.

muistu||a ihågkommas*; erinras; jtk -u mieleen man erinrar sig (påminner sig) ngt; ngt rinner en i hågen; se ei -nut mieleeni jag kunde inte erinra (påminna mig) det. -maminne -t -n; hågkomst -en -er. -tella påminna2, erinra (mieleensä) sig ngt. -ttaa* 1. påminna2, erinra; (huomauttaa) påpeka; (nuhdellen) förehålla*; (moittien)

anmärka2; ge* en anmärkning; göra* anmärkningar; förebrå3; ~ jtk jst påminna (erinra) ngn om ngt; siinä ei ollut mitään -ttamista det fanns inga som helst skäl till anmärkningar, ingenting att anmärka på (mot); -tin häntä hänen virheestään jag påpekade för honom hans fel (erinrade honom om hans fel), förebrådde honom (gav honom en anmärkning) för hans fel; ~ itsestään jllk göra sig påmint hos någon; häntä täytyy alituiseen — han måste ständigt påminnas (få sig en påminnelse); man måste jämt o. ständigt anmärka på honom; siitä jäi -ttamatta det blev oanmärkt (icke påpekat). 2. hän — isäänsä (on isänsä näköinen, kaltainen) han påminner om (liknar) sin far. -ttaja som påminner (erinrar); (huomauttaja) som anmärker, -ttaminen, -tteleminen påminnande jne. - tus påminnelse; erinran; (moittiva) anmärkning; (moite) reklamation; (nuhtelu) förebråelse; admoni-tion; (kuv.) saada ikävä — få sig en minnesbeta; (vastaväite) inkast -et -; inpass -et -; tehdä jst — (moittien) anmärka på ngt; -tuksen tekijä som gör en anmärkning (invändning); som reklamerar; -tuksen teko (toimituksesta) reklamation; -tuksen tekoaika tid för framställande av invändning; reklamationsfrist.

muje (mrl.) ks. muikku.

mu ju 1. (ruuppa) grums -et; (tuhka) aska.

2. (run., taik.) (käärmeen~) (orm)gift -et, ett|er -ret.

1. muka kantänka; hän on ~ varakkaampi han är kantänka förmögnare; hän ~ kuuli (oli kuulevinaan) ääneni han trodde (tyckte) sig höra min röst; hän auttoi ystäväänsä, jota ~ oli petetty han hjälpte den förment bedragna vännen; hän ~ kuuluu (hänen arvellaan kuuluvan) heihin han tros (anses, förmodas) höra till dem; man tror (anser, förmodar) att han hör till dem; hänen piti ~ jäädä kotiin det hette att han skulle stanna hemma; ~ laillinen förment laglig; ~ todistajana (såsom det hette) som vittne.

2. mu|ka: sitä ~a kuin i samma mån (förhållande) som; allt efter som; undan för undan; ja muutoin sitä ~a (samassa suhteessa) o. för övrigt i samma proportion; muun -assa (mm.) bland annat (bl.a.); muiden -assa (tillsammans) med, bland andra; vrt. seur.

1. muka |jan, -na med; (seurassa) i ngns sällskap (följe); presidentillä on -naan adjutanttinsa presidenten har med sig sin adjutant, (matkalla) presidenten åtföljs av sin adjutant; tule -ani! kom med (mig)! gör mig sällskap! tuletko -an? kommer (följer) du med? annan sinulle evästä -an jag sätter vägkost med dig, ger dig vägkost att ta med (på färden); hän tuli -naan suuri seurue han kom med stort följe (stor svit); han kom åtföljd av ett stort följe (en stor svit); onko sinulla rahaa -nasi? har du pengar med (på) dig? se tulee auton -na det följer med bilen; mennä virran -na följa med strömmen; ajautua luulen -na driva med (för) vinden; isä tuli kaupunkiin poika -naan fadern kom till staden, åtföljd av (i sällskap med) sin son; tuoda -naan ha, föra med sig; (tuottaa ~) medföra; bära i sitt sköte; olla -na jssk vara med om ngt; (saapuvilla) närvara vid ngt; övervara ngt; bevista ngt; (ottaa osaa jhk) deltaga i ngt; olla -na hankkimassa vara med om att anskaffa; se mies on ollut monessa -na den mannen har varit med om mycket, (kokenut paljon) upplev(a)t mycket; elää -na leva med; ottaa -ansa taga med sig; medtaga; tämän -na lähetän härjämte sänder jag; lähteä jnk -an (seuraan) följa med ngn; saada -ansa få med sig.

2. mukaan 1. (postp. mukaisesti): jnk ~ enligt (efter) ngt; (jnk mukaisesti) i överensstämmelse med (jämlikt) ngt; myydä painon ~ sälja efter vikt; käskyn ~ enligt befallning; lain ~ enligt lag; (lain mukaisesti) i överensstämmelse med lag; sen ~ kuin (ka) allt efter som; i den mån som; (mikäli) så vitt; voimieni ~ efter måttet (i mån) av mina krafter; tarpeen ~ efter behov; (i mån av behov); tämän ~ enligt detta. 2. (adv.): ~ liitetty bifogad; bilagd; vidfogad; ~ luet-tu(na) inbe-, med|räknad, inbegripen; inklusive.

mukaan||pääsy deltagande (i ngt), -satempaa va medryckande; hänförande, -tua* ks. mukautua.

muka elma efterbildning; (jäljitelmä) imitation; (muunnelma) bearbetning; filmi ~ filmbearbetning; bearbetning (omarbetning)

ikavuussyy muk

för filmen, -ileminen efterbildning, imite-ring; bearbetning, -ilija efterbildare, imitatör; bearbetare, -illa (jäljitellä)

efterbilda, imitera; (muunnella) bearbeta; ~ jtk varten bearbeta för ngt; -iltu (ruok.) falsk, -ilu efterbildning, imitering, imitation; bearbetning. -inen: jnk ~ överensstämmande (förenlig) med ngt; kohtuuden ~ överensstämmande (förenlig) med billighet; hovsam; muuttaa pykälä lain -iseksi ändra en paragraf i överensstämmelse med lag; lakiehdotus hyväksyttiin hallituksen esityksen -isena lagförslaget godkändes i enlighet med regeringens proposition; olla aivan jnk ~ stå i fullkomlig (direkt) överensstämmelse med ngt; totuuden ~ sanningsenlig; jnk ~ (jhk sovellettu) avpassad för (efter) ngt; se ei ole hänen etujensa -ista det ligger inte i hans intresse; det är inte förenligt med hans fördel: jäljennös on alkuperäisen kirjoituksen ~ avskriften överensstämmer med originalet, -isesti i enlighet (i överensstämmelse) (med ngt); (samoin kuin) i analogi (med ngt); (nojalla) lik-mätigt, (mukaan) enligt, jämlikt (ngt); sen ~ i enlighet (i överensstämmelse, i analogi) därmed; velvollisuutensa ~ sin plikt likmätigt; omantunnon ~ samvetsgrant; sääntöjen ~ enligt (jämlikt) stadgarna, mukamas ks. 1. muka. mukana||olija deltagare, -olo (osanotto) deltagande.

mukauttaa* lämpa, jämka, passa, ackom-

modera; av-, an|passa (jhk efter ngt), mukautu||a* foga sig (i ngt; jnk mukaan efter ngt); (alistua) underkasta sig (ngt); (sovittautua) lämpa (jämka, anpassa) sig (efter ngt); ackommodera sig; (sopeutua) harmoniera (med ngt); (noudattaa) rätta sig (efter ngt); (suostua) gå* in (på ngt); ~ oleviin oloihin foga sig i (anpassa sig efter) rådande förhållanden, -maton som icke anpassar sig (efter ngt); som saknar anpassningsförmåga, -minen anpassning, -mis (ilmiö anpassnings |företeelse, -fenomen. -kyky anpassningsförmåga.) - va(inen) medgörlig; (sävyisä) foglig; (myöntyväinen) eftergiven; som finner sig (jhk i ngt). - v(ais)uus2 medgörlighet; foglighet; eftergivenhet; (-miskyky) anpassningsförmåga, niukavila 1. bekväm; (~sti sisusi.) komfortabel; (näppärä) behändig. 2. (hauska) trevlig; (soma) nätt. 3. ks. -uus: -uutta rakastava, -asti bekvämt; komfortabelt; (hitaasti, juoheaan) långsamt, makligt; (näppärästi) behändigt; (hauskasti) lustigt; nätt; trevligt, -oittaa* göra* bekvämare). -oitua* bli bekväm(are). -uus2 bekvämlighet; komfort -en; -uutta rakastava bekväm, maklig; flegmatisk; katsoa jtk -uudelleen sopivaksi anse ngt förenligt med sin bekvämlighet; bekväma sig till ngt; katsoa -uuttaan tänka på sin egen bekvämlighet; kaikin nykyajan -uuksin med alla nutida bekvämligheter, (-laitos bekvämlighetsinrättning. -lippu [mer.] bekvämlighetsflagg, »1'lag of convenience». -näkökohta bekvämlighetssynpunkt, -syy bekvämlighetsskäl [-syistä av].)

muki (j.) mugg -en -ar. mukiin: mennä ~ (käydä päinsä) gå an; gå för sig; få passera, -menevä som går an, går för sig; passabel; (mahdollinen) rimlig; (jotenkin hyvä) tämligen bra; (ei hullumpi) icke oäven; skaplig; (auttava, välttävä) hjälplig; överkomlig; (hyväksyttävä) antag|bar, -lig. mukillinen en mugg (jtk ngt), mukiloida (lyödä, kolhia) bulta (om ngn); daska, torva till (ngn); (pidellä pahoin) misshandla, illa tilltyga (ngn), muki|jna mum|mel -let; muck -et; gruff -et; knyst -et. -sija som mumlar jne.; en missnöjd (obstinat) person; gruffare. -sta (nurista) mucka; gruffa; (tehdä vastaväitteitä) göra* invändningar; -sematta! (ei mitään -semista!) inte ett knyst! mukula 1. (ksv.) knöl -en -ar. 2. (leik., halv. Ips.) barnung|e -en -ar, kläpp -en -ar; (nulikka) byting -en -ar. --artisokka (keit., ksv. Helianthus tuberosus) jordärtskocka. -inen knölig. -juuri knölrot, -kivi kullersten.

mukur||a (kyhmy) ojämnhet; (möhkäle, kokkare) klump, klimp; knöl; koka. -oida (rusikoida) ks. mukiloida, mulatti* mulatt -en -er. muli(pää) kullig; hornlös. muljauttaa*: katsoa ~ blänga, glo3 (på ngt), muljeerata (jon. liudentaa) muljera. mulko illa blänga2, glo3; rulla med ögonen. -silmä(inen) med utstående ögon; utögd; glosögd, -silmäisyys2 utögdhet, glosögdhet. iiiulla kas -kkaan (runsasmultainen) mullrik, -s (geol.) (rå)humus. -skerros humuslager, -ta* (mullitlaa) mylla; (kuopata) begrava*; ~ maahan mylla ner; nedmylla. mulli(kka*) ungnöt -et -; kvig|a -an -or;

(sonni~) stut -en -ar. mullin: ~ mallin huller om buller, mullistaa 1. (kääntää ylösalaisin) vända2 upp o. ned; omvälva2. 2. (kuv.) omstörta, revolutionera; (myllertää) uppröra, -taja omstörtningsman, revolutionär, -taminen omvälv|ande, -ning; omstört|ande, -ning; upprörande, -tava omvälvande; revolutionerande; banbrytande, -tavasti ks. ed. -tus omvälvning; omstörtning. (-aie om|välv-nings-, -störtnings|plan. -halu [-omstörtnings-lust[a].-]{+omstörtnings- lust[a].+} -hanke omstörtningsplan. -kausi omväivningsperiod. -oppi omstörtningslära.)

mullittaa* (puut., mv.) mylla; (auralla) plöja2 ner; ~ perunaa mylla {kupa) potäter; vrt. mullata. mullo(nen) (m. forelli; kal. Salmo trutta)

laxöring; forell -en -er. mullo|s nyplöjd åker; pelto on -ksella åkern

är nyss plöjd, mulperipuu (silkkiäispuu, ksv. Morus) mullbärsträd.

mulj|ta* mull -en; (ruoka ~) mylla, humus -en; (tomu) stoft -et; muuttua -laksi förmultna; förvandlas till stoft, -taaminen myll|ning, -ande; vrt. mullata, multaiinen mullrik; myllrik; humusrik; myl-lig; jordig; (yhd.) med . .. mylla (mull); runsas ~ med riklig mylla; rik på mylla, -karhi

mullharv. -kasa ks. -1 ä j ä. -kerros myllager;

426

humus |skikt, -lager, -kokkare ks. -p a a k k u. -lava mullbänk, -läjä mull-, jord|hög. -maa mulljord. -paakku mullklimp. -sieni (jalo~, ksv. Tubereibarium) tryff|el -eln -lar. -us myllande, myllning, -va mullrik; jordig. mumi|jna mum|mel -let. -sta mumla, mummo (eukko) gumma; (isoäiti) mor|mor

-modern -mödrar, mun (run., mrt.) ks. minä. muna ägg -et -; paistettu ~ bräckt ägg. -in-vienti äggexport, -jauho (keit.) äggpulver, -juusto äggost. -kakku äggkaka. -kalvo ägghinna, -kas -kkaan (keit.) omelett -en -er. -kastike äggsås. -kasvi ks. -koiso, -kauppa ägghandel, -kauppias ägg|handlare, -försäljare, -koiso (ksv. Solanum melongena) äggplanta, -kokkeli (keit.) äggröra. -kuppi äggkopp. -laatikko 1. (keit.) ägglåda. 2. (kulj.) ägglåda; låda med ägg. -lukko (vanh.) hänglås, -lusikka äggsked. -luumu äggplommon, -mainen äggformig; (soikea) oval. -maito äggmjölk. munàn||asetin(torvi) (er. hnt.) äggläggnings-rör. -haudonta ruvning; (-kuorinta) ägg-kläckning. -hautomakoje äggkläcknings-apparat; vrt. hautoma|koje, -laitos jne. -johdin (an.) äggledare, -kalvo ägghinna. -keitin äggkokare. -keittäminen äggkokning. -keltuainen äggula, -koetin ägg-provare. -kuori äggskal, -kuorinta äggkläck-ning. -lasku (hnt.) äggläggning, -muoto äggform. -muotoinen ägg|formig, -rund; i äggform. -ruskuainen äggula, -säilöntä äggkonservering. -tuottaja äggproducent, -valkuainen äggvita, - valkuaisaine äggviteämne, muna||paisti|kas -kkaan (keit.) stekt ägg. -pakkoinen (el.lääk., ~ kana) äggsjuk (höna). -pasteija (keit.) äggpastej, -ruoka(laji) äggrätt. -saippua äggtvål. -sarja (an.) äggstock -en -ar, ovari|um -et -er. -sauva (rak.) äggstav.

munaskuu (munuainen, vanh.): sydämet ja

~t hjärtan o. njurar, muna!solu (an.) äggcell, -ta (j.) fuska bort; ~ itsensä skämma ut sig; dabba (blamera) sig. -teline äggställ. -torvi ks. in u n a 11 j o h d i 11. -toti äggtoddv. -täyte (keit.) äggfyllning, -us (j. rötös;) bla-mage -n; tabbe; blunder; klavertramp, -vaahtoleivos (leip.) maräng.-voi äggsmör. -väri äggfärg. muni|ja lägga* ägg; (kana) värpa2. - jalkana): hyvä ~ en god ägghöna. -minen äggläggning; (kanojen) värpande, värp-ning. -misaika äggläggningstid; (pesimis~) häckningstid. - ttaa* låta* värpa, -tusmuna (pesämuna) boägg. munkin||huppu 1. munkhuva. 2. (ksv. Arum maeulatum) munkhätta. -kaapu munkkåpa, -puku munkdräkt, -vyö munkbälte, munkisto munkord |en -en -nar. munkki * 1. (kat., ort. ym.) munk -en -ar. 2. (keit.) munk. 3. (väkij.) munk(likör). - elämä munkliv. -kammio munkcell. -kirjoitus munkskrift, -kunta ks. munkisto. -laitos munkväsen. -latina (hist.) munklatin, -legenda munklegend, -likööri munkiikör. -limitys (rak.) munkförband, -luostari munkkloster, -lupaus munklöfte, -paamumunkkirinkilä — muotitavara-ala

muo

(keit.) rriunk[panna, -järn. -rinkilä (keit.) munkring. -sääntö munkregel, munuai|]nen (an.) njur|e -en -ar. -senmuo-

toinen ks. -s m a i n e n. munuais![kaivo njurhinna. -kivi (lääk.) njursten. -mainen njurformig; (ksv.) njurlik, -munakas (keit.) njuromelett. -paisti njur-stek. -putki ks. -t i e h y t. -rasva (teur.) njurjfett, -talg -en, -ist|er -ret. -sora njur-grus -et. -tauti njur|sjukdom, -lidande. - tiehyt (an.) njurkanal. -tulehdus (lääk.) njurinflammation, nefrit -en -er. muodi||kas -lekaan modern, -kkaasti modernt, -nmukai|nen ks. -k a s; tehdä -seksi ks. seur, -nmukaistaa modernisera, -nmukaistua moderniseras; bli modern, -n oikku modenyck, -n orja modeslav. -norjuus modeslaveri, -staa modernisera, muodokas förrn| skön, -fulländad, muodolli[jnen formell; ankaran —

formalistisk; formssträng. -sesti formellt, -s(luonteinen av formell natur, -oikeudellinen for-mellträttslig.) -suus2 formalitet; formrytteri. (-virhe formellt fel.) muodon ||ihanuus, -kauneus formskönhet, -käsittely (taid.) formbehandling, -muutos formförändring; ks. seur. -muutunta, - vaihdos (biol., kuv.) metamorfos -en -er. -vastainen formvidrig, muodos|taa forma, (kehittäen) utforma; utgöra*; (tehdä) bilda; göra*; (luoda) skapa, dana; (muotoilla) formulera; (saada aikaan) åstadkomma*; (sot.) formera; (laatia) uppgöra*, utarbeta; ~ pyöreäksi forma rund; lautakunnan — viisi henkilöä (henkeä) nämnden utgöres (består) av fem personer; maanlaadun — (maanlaa-tuna on) savi jordmånen består av lera; ~ toisenlaiseksi ombilda, omdana; (parannella) omarbeta; omformulera; ~ pataljoona (sot.) formera (uppställa) en bataljon; -lettavissa ^ (oleva) som kan bildas; bildbar, muodos||taja bildare (av ngt); hallituksen — regeringsbildare; som bildar regering(en). -te bildning; olla —illa vara under bildning, -tella forma; bilda; (laatia) avfatta, formulera; vrt. muodostaa. -telma (mukaelma) bearbetning; (sot.) formation, (-lento [sot.] formationsflygning.) -telu (kirj.) avfattning, formulering; (uudelleen —) omgestaltning. -tua formas; bildas; (tulla) bli*; (osoittautua) gestalta sig; te3 sig; (sukeutua) arta sig; (muuttua) förvandlas; (kehkeytyä) bildas; (olla) utgöra*, bestå; (syntyä) uppkomma*, uppstå*; ~ jks (saada jnk muoto) forma sig till, bli ngt; antaga formen av ngt; arta sig till ngt; vedestä -luu höyryä av vatten bildas ånga; vesi -luu (muuttuu) höyryksi vattnet ombildas (övergår) till ånga; yhteisöt -tuvat yksilöistä samfunden bildas (består, utgöres) av individer; kustannukset -tuvat pahimmaksi esteeksi kostnaderna kommer att utgöra det svåraste hindret; niin -tui uusi valtakunta så bildades (uppstod) ett nytt rike; tilaisuus -tui juhlahetkeksi tillfället artade sig till (blev) en högtidsstund; kuva ei -tu niin täydelliseksi bilden blir inte (ter sig inte, framträder inte) så

fullständig; minkälaiseksi juhla -tui? hur gestaltade sig (hurudan blev) festen? ihoon -tui läikkiä på huden bildades (uppstod det) fläckar; keskustelu -tui (kehittyi) riidaksi diskussionen övergick, (kiihtyi) urartade till gräl; ~ jnk luonteiseksi antaga karaktären av ngt; olla -tumassa hålla på att bildas (utforma sig; vara under bildning), -tuma formation, -tuminen bildning, daning; (synty) uppkomst -en. -tumis(kykyinen bildbar, -vaihe danings-, utformnings|-skede.) -tus formning; bildning; (-tuma) formation, -tuva formbar, bildbar, -tu-v(ais)uus2 formbarhet, bildbarhet, muodo[|ton formlös, konturlös; oformlig; (luonnoton) oskaplig, vanskaplig, vanska-pad; vanställd, -ttomuus2 formlöshet, oformlighet; oskaplighet, vanskaplighet, (rumuus) fulhet. muokata* bearbeta, förarbeta; (kuv.) bereda*; (parannella) upparbeta; (viljellä) bruka; (valmistaa) reda*; (raivata maata) röja2; (möyhentää) luckra (upp); (nhk.) beta; bereda*; ~ maaperää jllk (kuv.) bereda jordmånen för ngt. muokk[|aamaton obearbetad; icke upparbetad; obrukad; oröjd; oberedd. -aaminen bearbet|ande, -ning; upparbet|ning, -ande; brukande; brukning; bered | ande, -ning: röj|ning, -ande. -aus bearbetning, (upp)-luckring. (-syvyys2 luckringsdjup.) -autua* luckras upp; (om)formas; bli bearbetad, muona kost -en; mat -en; (säännöll.) traktamente -t -n; (matkaeväs, sot.) proviant -en; (-palkka) stat -en. --ajoneuvot pl (sot.) proviantvagn. -kustannukset proviantkostnader. -mies statkarl; statare, -määrä ranson -en -er. -renki statdräng, - toimisto pro-vianteringsbvrå. -torppari stattorpare. -varainhankinta proviantering, -varat pl proviant -en; hankkia -varoja proviantera. -varikko proviantdepå. muoni|[ttaa* förse* med proviant; proviantera. -ttaja (sot. Suom. r.) proviantör; (Ruots.) kommissarie; (vanh.) furir. -ttautua* förse* sig med proviant; proviantera. -tus proviantering, (-kustannukset proviantkostnader, -mestari proviantmästare.)

muori (äiti) mor; (eukko) gumma; (isoäiti) mormor, -nkukka (Peperomia) peperomia. muo|ti* mod -et -; olla -dissa vara på modet; vara modern(t); jäädä pois -dista komma ur modet, -asia modesak, -hulluus2 modegalenskap. -hurmuri modelejon -et -. -katsaus modekrönika -kauppa mode|handel, -affär, -kauppias modehandlare; modist. -kirjallisuus2 modelitteratur. -kuningas modekung. -kuva modeplansch, -lehti mode|tidning, -journal -en -er, -magasin, -leijona modelejon, -liike mode|affär, -magasin. -liite(kuva), -liite(leliti) mode-plansch. -maalari målare på modet, -narri modenarr. -nukke (halv.) mododocka, -näytös mannekänguppvisning, -ompelijatar modesömmerska, -pakina modekåseri, -salonki mode|salong, -ateljé, -sana modeord. -suunta moderiktning, -tanssi modedans. -tavara mode|vara, -artikel, (--ala

modebranschen, -liike mode|magasin, -affär.) -uutuus2 modenyhet, -virtaus mode-strömning. -väri modefärg, muo I to* 1. form -en -er. 2. (kasvot) uppsyn -en; (ulkonäkö) utseende; hänen —nsa kirkastui hans ansikte (anlete) ljusnade. 3. (asu) gestalt -en -er; form; (koko, suuruus) format; (lapa) sätt -et -; vis -et; -doltaan till formen; till utseendet; siinä -dossa i sådan form (gestalt); — nsa puolesta täydellinen formfulländad; saada erilaisia —ja antaga olika former; kehittyä lopulliseen —onsa få sin slutliga form (utformning); uudistetussa -dossa i förnyad gestalt; ~jen mies formkarl. 4. (snt.J: ei millään -a på intet sätt (vis); ingalunda; (ei suinkaan) för intet i världen; under inga omständigheter; -don vuoksi för formens skull; »pro forma»; (näön vuoksi) för svns skull; niin -doin sålunda, muotoj aisti formsinne, -asia formsak. -eroa-< vaisuus2 formolikhet, -ilija formgivare, -illa formulera; bearbeta; forma, -ilu formgivning; formulering; utformning; (tyylittely) stilisering, (-kyky formbegåvning.) -inen: jnk — formad som ngt; i form av ngt; (kaltainen) lika beskaffad som; liknande; i skepnad av ngt; pallon — som har formen av ett klot; klotformig; i form av ett klot; ihmisen — till det yttre (till utseendet) lik en människa; människoliknande); i skepnad av en människa; liknande en människa; tehdä jtk jnk -iseksi ge ngt formen av ngt; skapa ngt med ngt som förebild; sen — så beskaffad; (sellainen) sådan; minkä -? hur(u)dan? hur(u) beskaffad? tämän — av denna form (detta utseende); (till formen) sådan som denna; kaunis-form|fulländad, -skön; puhdas— formren; valmis— formfulländad. -järjestelmä (kiel.) formsystem, -kasvu (mtsh.) formtillväxt, -korkeus (mtsh.) formhöjd. -kuva porträtt -et -; (vanh. leik.) konterfej -et -. (»kokoelma porträtt I samling, -galleri, -maalari porträtt|målare, -målarinna; porträttör.) -kuvaaja ks. ed. -kysymys formfråga, -laillisuus2 juridisk formalism; juristeri. -laskos intag, intagning, -luku (mtsh.) formtal. -luokka (mtsh.) formklass, muotooja utformare; gestaltare; formgivare, muotojj-opillinen hörande till formläran; morfologisk. — oppi formlära, morfologi, -puoli (epäsuhtainen) osymmetrisk; (hnk.) van|skapt, -ställd, -puolinen (muodollinen) formell, -puu (mtsh.) formträd. -rauta (tkn.) form-, fason|järn. -runsaus2 formrikedom. -sana (kiel.) formord. -sarja (kiel.) böjningsmönster -ret -; paradigm -et -. -seikka formalitet; formsak, -sommittelu formkomposition, -taituri formkonstnär. -taju formsinne, - terä (tkn.) profilbett; fasonstål. -teräs profilstål. -tulkki (tkn.) profil|mall, -tolk. -tunne formkänsla, muo to| utua* utformas; forma sig; (hahmottua) gestalta sig; taga* form (gestalt), -utuma, -utuminen utformning; gestaltning. -valmius2 formfulländning, -vanunki fasontråd. -varma (varmamuotoinen) formsaker. -viiva (ääri—) kontur -en -er; aluksen —t fartygets linjer, -virhe formfel.

muotti * (tkn.) form -en -ar; (matriisi) matris -en -er; (malli) modell -en -er. -hiekka (valu-) formsand. -lauta formbräde, -leipä (rav.) formbröd; valkoinen — formfranska, -savi gjuterilera. - valos, -valu formgjute. muo vai leminen modellerling, -ande; form|-ning, -ande; om|form|ning, -ande, -arbet|-ning, -ande: modifiering; formuler|ing, -ande. -lia (taid.) modellera, (muotoilla) (ut) forma; bearbeta; (uudelleen—) om|-forma, -gestalta; (parannella) omarbeta; (sovitella) modifiera; (muodostella) formulera; (laatia) avfatta, -lu modellering; plastik -en; (ut)formning, formgivning, omarbetning, modifiering, formulering, av-fattning. (-massa modellermassa, -savi, -vaha modeller|lera, -vax.) muovata (ut)forma; (taid.) modellera; vrt.

muovailla, muovautua* forma sig; ut-, om|formas; taga form (gestalt), -tuva bild-, form|bar; plastisk. -tuv(ais)uus2 bild-, form|barhet, plasticitet.

muovi (tkn.) plast -en -er. -harja plastborste. -housut plastbyxa. --ikkunaverho plastgardin. -kalvo plasthinna, -kangas plasttyg. -lakka plastlack. -lanka plast|garn, -tråd. -lelu plastleksak, -maali plastfärg. -nen av plast, plast-, -paikka (hml.) plast|plomb, -fyllning, -päällys plast|beläggning, -överdrag. -rasia plastetui. -takki plastrock. -tavarat plastvaror, -tehdas plastfabrik. -teollisuus2 plastindustri, -ttaa plastbekläda. -viitta plastkappa, mura (sora) grus -et; (rapa) grums -et;

(suo—) kärrmylla, murah|jdella* ks. -taa. -dus brumning; (murina) morrning; murrning. -taa* (mö-rähtää) brumma, (murista) morra, murra, mur |akka* ks. -e a.

muratti* (ksv. Hedera helix) murgröna.

-köynnös murgrönsranka. mure|a mör; ks. m. -u s.

mureh||duttaa* bedröva; smärta, -tia* sörja2 (jtk ngn; jst över ngt); (olla huolissaan) vara bedrövad (ängslig) (över ngt); (olla peloissaan) gruva sig (för ngt), -timinen sörjande; ängslan; bedrövelse, murei||nen (muruinen)

grynig; kornig, (sönder-, för)vittrad, -suus2 grynighet; kornig-het.

mure||ke* (keit.) färs -en -er; täyttää -kkeella färsera. -leipä (näkkileipä) knäckebröd, -na smula; ei ruoan —akaan inte en matbit; vrt. muru. -nematon som inte smular sig; som inte förvittrar; oförvittrad, -nnin* (yhd.) -kross; bokningsmaskin. -nnus [-(sön-der]smuljning;-] {+(sön- der]smuljning;+} -ande; krossande; krossning; bokande, hökning, -ntaa* (sönder)smula; krossa; (kiveä) boka. -ntaja (yhd.) -kross -en -ar; (malmin—) bokare. -ntaminen ks. murennu s. -rakenne (maanlaadun) klump-, grus I struktur; grynighet. -ta (ei -ne) (sönder)smulas; (murskautua) krossas; (rapautua) förvittra, -us2 mörhet. murha mord -et - (jnk på ngn); vrt. tappo, --aie mordplan; olla —aikeissa umgås med mordplaner.-aja mördare; dråpare; (nainen) mörderska. -aminen mördande; dräpande.

--ase mordvapen, -ava mördande; — vauhti mördande fart; ~ arvostelu dräpande kritik, -hanke mord i anslag, -plan. -hulluus2 mordmani -n. -joukkio mördarhand -et -. -mies mördare: baneman. - n (enkeli mordängel, -halu mordlust. -haluinen mordlysten, mordisk.) -näytelmä morddrama, -paikka mordplats, -polttaja (tuhopolttaja) mordbrännare. -poltto (tuho-) mordbrand; sytyttää — anlägga, anstifta en mordbrand, (-yritys mordbrandsförsök.) -ryhmä (pol.) mord|grupp, -rotel, -ta mörda, -työ mordgärning. -yritys mord|försök, -anslag; attentat -et -.

murhe (er. run.) sorg -en -er; bedrövelse; (mrt. huoli) b ek y m! m er -ret, ängslan; olla —issaan vara sorgsen (bedrövad); vara bekymrad (ängslig) jst över (för) ngt; (vanh.) pitää —ila (nyk.: huolla) jst sörja för (draga försorg om) ngn (ngt), murheellij|nen sorgsen, bedrövad; (surullinen) tragisk; sorglig, bedrövlig, -sesti sorgset; sorgligt; tragiskt; bedrövligt; e i (pidä) muistella — (-sia!) bort med alla sorgsna tankar! -suus2 sorgsenhet, bedröv|else, -lig-het.

murheen||laakso (juhl. maailma) jämmer-, sorge-, (vah.) tåre|dal. -lapsi sorgebarn; svart får -et. -osoitus sorgebetygelse. -päivä sorgedag.

murheel ton sorglös, sorgfri; (huoleton) obekymrad. -ttomuus2 sorglöshet, sorgfrihet, murhe! inen sorg|fylld, -tung, -(e)full; (murheellinen) bedrövad; sorgsen; (murhetta tuottava) sorglig, -mieli sorgsenhet; bedrövelse; —n med sorg (bedrövelse) (i sinnet). - mielinen sorgsen; sorgbunden; bedrövad. - näytelmä sorgespel -et -, tragedi -n -er. murikka * klump, klimp -en -ar. murij|na (el.) morrjande, -ning; brum|mande, -ning; (kinastelu) gruff -et; (napina) knot -et. -sta morra; murra; (möristä) brumma; (marista) gnata; (napista) knota, murjaani (halv., leik.) morian -en -er. mur jake * (halv.) murvjel -eln -lar; drummel, lymmel.

murjo|a (pidellä pahoin) behandla illa; (rusikoida) malträtera; gå* illa åt (ngn); (sortaa) förtrycka2; maailman -ma (läh.) ett livets styvbarn; styvmoderligt behandlad (av livet), murjoi ttaa* t jura; vara surmulen (trumpen); istua — sitta o. se sur ut; sitta surmulen (trumpen); sitta o. t jura. -ttaja tråkmåns -en -ar. -utua* bli illa tilltygad, illa åtgången, förtryckt, murju (j., krk.) kyffe -t -n; ruck|el-let; kåk

-en -ar; hybble -t -n. mur kin i a morgonmål -et -; frukost -en -ar; mat; måltid, olla —lia äta frukost, -oida frukostera; (aterioida) äta, spisa, murmeli (el. M ar mol a) murmeldjur, -nnahka

murmelskinn. muroileivos (keit.) mör-, sand|bakelse. - taikina mördeg, murre * (kiel.) dialekt -en -er; munart -en -er; (maakunta—) bygde-, lands|mål -et -; (murtaminen) brytning; puhua —tia tala dialekt; vrt. murtaa 2. -alue dialektom-

råde. -kartta dialektkarta, -kertomus bygdemålsberättelse. -kirjaimisto landsmålsalfabet. -kirjallisuus2 bygde-, landsmålslitteratur. -maantiede dialektgeografi, -omituisuus2

dialektegendomlighet, -sana dialektord. -sanakirja dialekt |lexikon, -ordbok. - tutkimus dialektforskning, -yhdistys landsmålsförening.

murr||in* bräckjärn; ko|fot-en -fötter, -okko* (ryteikkö, mtsh.) hyggesbråte. -os brytning; (sot.) förhuggning; (kuv.) genombrott-et-; (yhd.) -brott -et -; vrt. tuulenkaato, (-aika brytningstid, -ikä/"/ys/oZ.ybrytnings-, pubertets| ålder. -ikäinen [som är] i brytningsåldern. -kausi brytningsperiod; [fysiol.] pubertetsperiod, -kohta bristnings|punkt, -ställe; brottställe, - vuosi brytningsår.) mursk|ja (yhd.) stybb -en; hiili—, tiili — kolstybb, tegel|grus, -skärvor, -aaja (tkn.) kross -en -ar; tuggare, -aaminen krossande, -aamo (tkn.) kross-, målnings|anläggning, -verk. -ain* kross -en -ar; vrt. -a aj a. -a (kivihiili, -koksi stenkols-, koks |stybb.) - aksi: mennä — gå i kras; krossas; lyödä - slå i kras; krossa, -ata krossa; (kuv.) förkrossa; ~ kaikki vastarinta krossa allt motstånd, -atappio braknederlag. -aus brytning, krossning, (-leuka kross |back, -käft.)"-au tua* bli krossad; krossas. -e kross -et. mursu (el. Odobaenus rosmarus) valross -en -ar. -nhammas valrossbet|e -en -ar. -npyynti valrossfångst. -nrasva valrosspäck. -nviikset (j.) valrossmustasch. murta|a* bryta *. 1. (rikki) bryta sönder, (auki) upp; (puhkaista) bryta* igenom; genombryta*; bräcka2; (lyödä rikki) slå* sönder; knäcka2; (musertaa) krossa; (katkaista) slita* (sönder); ~ sinetti bryta ett sigill; ~ ovi (auki) bryta upp en dörr; (lyömällä, ulkoa) slå in, (sisältä) slå ut en dörr; vesi

— sulun vattnet spränger dammen, bryter igenom dammen; ~ (katkaista) kahleensa slita sina bojor; ~ rintama genombryta fronten; ~ vastarinta bryta ett motstånd; vrt. 3. 2. puhua -en englantia tala bruten engelska;

— suomeksi bryta på finska. 3. (lannistaa): taudin -ma bruten av en sjukdom; surujen -ma nedtyngd (bruten) av sorger.

murta||ja som bryter (krossar); (yhd. jään-) isbrytare, -minen bryt|ning, -ande; sönderslående; knäckande; krossande, -utua* bryta* sig (jhk in i ngt; jst ut ur ngt; jnk läpi igenom . ngt), -utuiuinen inbrott -et -; genom|bryt-

ning, -brott; utbrytning, murteelli||nen dialektal; munartlig; (yleiskiel. poikk.) bruten, -sesti dialektalt, munart-ligt. -suus2 dialekt|uttryck,-uttal; provinsialism.

murteen||tutkija dialektforskare. - tutkimus

dialektforskning, -murteinen (yhd.) med . . . dialekt(er); med . . . brytning; moni- med många dialekter, murto* 1. (tkn.) brytning. 2. (Iak.) inbrott -et -. -hälytys (pol.) tjuvalarm. - jännitys (tkn.) brottspänning, -kanki bräckstång, -koe brott-, brytnings I prov. -kohta brottställe; brott -et -. -kuormitus brottbelastning, -lauseke (mat.) brute|t uttryck, -n expression. -lujuus2 (luj.) brotthållfasthet.

-luku (mat.) brutet tal; bråk -et. -maa (urh. nyk. tav. maasto) terräng-en-er. (-hiihto, -juoksu, -ratsastus ks. maa s-

to~.) --osa bråkdel, -pinta brottyta, -raja (luj.) brottgräns, -sauma brottfog. - vakuutus inbrottsförsäkring; ottaa — , panna -kseen (-vakuuttaa) försäkra mot inbrott; inbrottsförsäkra. -varas inbrottstjuv, »varkaus2 inbrottsstöld, -varmuus2 brottsäkerhet. -vesi bräckt vatten, -viiva (mat.) bruten linje; (tekn., geol.) sicksacklinje; brottlinje, -yritys försök till inbrott; inbrottsförsök, murtu|a* 1. brytas*, bräckas2; gå* sönder; knäckas2; krossas; brista*; vastarinta ei vielä ole -nul motståndet har ännu icke brutits. 2. (kuv. lannistua, masentua) förlamas, förslappas; (kukistua) falla* (jhk på ngt); (turmeltua) ruineras; vrt. murtaa; olla -maisillaan närma sig bristningsgränsen; terveys oli -nut hälsan var bruten (hade fått en knäck); hän -i (kuv.) han blev bruten (knäckt, förkrossad); sydän -i hjärtat brast; -nein mielin förkrossad, tillintetgjord; mieleni -i jag blev nedslagen (förstämd), -ma brott -et -. -maton som inte bryts; obruten; som inte krossa(t)s; (voittamaton) okuv|ad, -lig; (luja) fast; (tkn. luj.) brott-fast. -mattomuus2 (kuv.) okuvlighet; fasthet. -minen bristning, -mis (kohta brottställe, -raja brott-, bristnings|gräns.) -mus (er. vanh.) förkrosselse, -neisuus2 förkrosselse, nedslagenhet, -nut bruten; (musertunut) förkrossad; vrt. murtua, muru 1. smul|a -an -or; (jyvä) korn -et-; (palanen) bit -en -ar. 2. (hyv.) ks. -nen. -inen (ksv. ym.) grynig, -nen ks. mur u; -senil (hyv.) mitt lilla (socker)gryn! museo muse|um -et -er. -arvo musealt, mu-sei|värde. -esine museiföremål. -luettelo museikatalog. -nhoitaja musei|föreståndare, -intendent, -nvahtimestari museivaktmäs-tare. -rakennus niuseibyggnad. -seura museiförening. -tavara museigods. muserjjrin* kross -en -ar. -rus krossning; (kuv.) förkrosselse, -taa* krossa, (kuv.) förkrossa, -taja som förkrossar; (tkn.) kross -en -ar. -taminen

(för)krossande; krossning. -tava förkrossande; ~ tappio (kuv.) ett förkrossande nederlag, -tua* bli (förkrossad, tillintetgjord; krossas.-tuma kross-sår -et -. -tuminen (sönder)krossning; (kuv.) förkrosselse, musiiki I [llinen musikalisk, (yhd.) musik-, -n(harrastus musikintresse, -historia musikhistoria. -johtaja musikdirektör, -opettaja musiklärare, -opetus musikundervisning. -teoria musikteori, -tuntija musikkännare. -ystävä musikvän.) musiikki * musik -en; vrt. soitanto, -aisti sinne för musik, -akatemia musikakademi, -arvostelija musikjkritiker, -recensent, »arvostelu musik|kritik, -recension, -automaatti musikautomat, -draama musikdrama. - elokuva ks. -film i. -elämä musikliv, -filmi musikfilm. -historiallinen musikhistorisk. -huone musikrum, -kappale musikstycke, -kauppa musikhandel, -kauppias musikhandlare. -kaupunki musikstad. -konservatorio

musik konserv a tori u m. -korva (sävelkorva, »korva») musiköra: gehör -et. -lava musikestrad. -lehti musiktidning, -liite musikbilaga, -maailma musikvärld(en). -mies musiker, -opisto musikinstitut, -oppi musiklära. -ti-relitööri director rnusices; musikdirektör, musiivikulta musivguld.

musikaalinen musikalisk, -suus2 musikalitet. musikantti* (vanh. leik.) musikant; spelman, musikka * (ent. ven. rahvaanmies) musjik -en -er.

muskat|]elli 1. (—viini) muskatvin; muska-tell. 2. (—rusina) muskatrussin. -ti * 1. ks. -elli. 2. ks. m u s k o 11 i. -tiviini muskatvin; muskatell -en. musket|ti* (hist. sot.) musköt -en -er. (-mies, -soturi musketerare, musketör, -tuli mus-kö teld.) -ööri ks. m u s k e 11 i|m i e s, -s o-t u r i.

muskotti * 1. (-puu, ksv. Myristica) rnus-kottträd(et). 2. (mst.) muskot -en. -kukka muskotblomma, (-öljy muskotblomolja.) -pähkinä muskotnöt, muskoviitti* (kiv. vaalea kiille) muskovit -en.

musliini (vaat.) muslin -et (-en), -nen av

muslin; muslins-, muslim (musulmaani, mhm. hnk.) muhammedan (mohammedan) -en -er. must|[a 1. (a.) (vär.) svart; (tumma, kuv.) mörk; -issa (an) (oleva), -iin pukeutunut (puettu) svartklädd; kentällä ' (kenttä) oli väkeä — naan fältet var svart av folk; se on — pilkku (ikävä tahra) hänen elämässään det är en mörk punkt i hans liv; ~ pekka (kort.) svarte Petter; ~ magia (taik.) svart[konst, magi; ~ lista svartlista; ~ taulu svarta tavlan (määr.); petsata —ksi svart-betsa. 2. (s.) det svarta; svärta. 3. (kuv. a. synkkä): mieli —na mörk i hågen, -aaja (kuv.) som svartmålar; svartmålare, -aa-miiien svärtande; (kuv.) ned|svärtande, -svärtning; svartmålning; smuts|kastande, -kastning.

musta||haapa ks. -poppeli, -harjainen

svartmanig. -herukka (ksv. Ribes nigrum) svart vinbär; tistron -et -. -hko svartaktig; stötande i svart; något svart, -ihoinen svart-, (tumma—) mörk|hyad. -inveljestenluostari (kat.) svartbrödrakloster, -j aikain tiaani svartfotsindian; svartfot. -joutsen (el. Cyg-nus atratus) svart svan. -juovainen svart|-strimmig, -randig, -juuri (ksv. Scorzonera) svartrot, -karvainen svarthårig. - kaulaillen svarthalsad. -keitto (keit.) svartsoppa. -kettu svart-, silver|räv. -kiharainen svartlockig, -kirja svartbok. -ksi|palanut, -paleltunut svart |bränd, -frusen, -kulmainen med mörka, svarta ögonbryn; svartmuskig. - kurkku - uikku (el. Podiceps auriius) svart-hakedopping. -kärkinen med svart spets; svart i spetsen, mustalai|jnen zigenare; tattare. - s (akka zige-narkäring; tatterska. -elämä zigenar-, tat-tar|liv. -joukkio, -joukko zigenar|följe, -hord -en -er, -band -et -; tattarfölje -t -n. -kieli zigenarspräk [-et]; zigenska[n]; romani.-leiri zigenarläger. -luonne, -luonto zigenarnatur. -mainen zigenaraktig. -matkue zigenar-,

tattarjfölje. -musiikki zigenarmusik. -naama zigenar|utseende, -fysionomi -n. -nainen zigenarkvinna, zigenerska. -poika zigenar-pojke. -priimas zigenarprimas. -päällikkö zigenarhövding, -romantiikka zigenarro-mantik. -soitto zigenarmusik. -soittokunta zigenarkapell. -sävelmä zigenarmelodi. -teltta zigenartält. -tyttö zigenarflicka, -tyyppi zigenartyp. -veri zigenarblod, - vesa zigenar-, tattar|unge.) musta||levy svartplåt. -liemi ks. -keitto, -liitu svartkrita. (-muotokuvapiirros svart-kritsporträtt.) -lipeä svartlut. -maa svartmylla. -maalaaja (kuv.) ks. m u s t a a j a. -maalaus (kuv.) ks. m u s t a a m i n e n. -maija (pol.) svarta Maja. -multa svartmylla; mustanmullanvyöhyke

svartmyllebälte. -muurahainen (hnt. Lasius niger) svartmyra. -n(harmaa svartgrå, -kiiltävä svartglänsande. -kipeä ks. mustasukkainen 2. -kirjava svart|brokig, -spräcklig.) -nokkakuikka (Colijmbus im mer) islom. -n(puhuva skiftande i svart; svartaktig; [-ihoinen] mörk|Iätt, -lagd; svartmuskig, -punainen mörkröd.) mustanpörssin ||hin ta svartabörspris, -kauppa svartabörs|affär, -handel, -keinottelija (j. »trokari») svartabörsjobbare. mus tan 11 ruskea svartbrun. -sinertävä, «sininen svartblå, -vihreä svart-, mörk|grön. musta||painos svarttryck, -paita (Ital. hist.) svartskjorta, -partainen svartskäggig, -pilk-kuinen svartprickig, -pintainen (j.) mörk|-hyad, -lätt. -pippuri (mst., ksv. Piper nigrum) svartpeppar, -pohjainen med svart (mörk) botten, -poppeli (ksv. Populus ni-gra) svartpoppel. -pukuinen svartklädd, -punainen svartröd, -puu (musta eeben-holtsi, ksv. Di os pyr os) ebenholts. -päinen med svart huvud; svarthuvad; vrt. -k ä r-k i n e n. -pääkerttu (el. Sylvia alricapilla) svarthätta. -raitainen svartrandig. -rastas (el. Turdus merula) koltrast, -reunainen, -reunuksinen svartkantad. -rotta (el. Mus rattus) svart råtta, -runkoinen svart st a m-mig. -ruoste (heinän ruoste) svartrost, -ruuti svart-, gevärs|krut. -ruutuinen svart-rutig. -sankainen med svart båge. -savi svartlera. -selja (ksv. Sambucus nigra) fläd|er -ern -rar. -siipinen med svarta vingar; svartvingad. -silmäinen svartögd, -sinappi svartsenap, -sukkainen 1. med svarta strumpor. 2. (kuv. luulevainen, er. lemmenkade) svartsjuk (jllk på ngn), -suk-kaisuus2 svartsjuka. (- [murhe]näy telmä svartsjukedrama.) -surma (hist.) digerdöden. -ta 1. svärta, göra svart. 2. (kuv. kuvailla tahallisesti kovin synkäksi) svartmåla. -tae (vanh.) svartsmide, -tahrainen ks. -t ä p 1 ä i n e n. -takki (j. halv. pappi) svartrock -en -ar. -tiainen ks. kuusi-tiainen. -tukkainen svarthårig. -täpläi-nen svart (fläckig, -spräcklig, -us svärtning; (kuv. mustaaminen) nedsvärtning; smutskastning. (-yritys nedsvärtnings-, smutskastnings [försök.) -valko(inen svart o. vit; svartvit, -juovainen, -ruutuinen svart- o. vit|randig, -rutig.) -varis (ent. peltovaris, el. C o r v us jr ug il e g u s) råka. -vatsainen (el.) med

svart buk; svart undertill. - veli, - veljes (m.

kat.) svartbroder, -verinen mörklätt, svartmuskig, - viklo (el. T ringa erythropus) svartsnäppa, -villainen (lammas) svart-ullig(t får), -virna (ksv.) svartvicker. muste 1. (kirjoitus~) bläck -et; töhriä ~ella, ~eseen (bläcka) svärta ned; ~essa (oleva) nedbläckad; bläckig; vrt. nimikoi-mi s~. 2. (väri-, voitelu/aine) svärta; paino ~ trycksvärta, -entuhrija (halv. kynäilijä) bläcksuddare. -imuri läskare. -kala (el. Cephalopoda) bläckfisk, -kynä bläckpenna. -Im|a blånad, blåmärke -t -n; (olla) -illa ha blånader; lyödä -ille slå ngn gul o. blå. -neminen svartnande, -ntaa* svärta; göra* svart(are); (tummentaa) göra* mörkare); (pimentää) förmörka, -ntaminen svärt|ande, -ning; förmörkande, -pilkku bläckfläck, -pullo bläck|flaska, -horn -et -. -sieni bläcksvamp, -ta bli svart(are); svartna; maailma -ni silmissäni det svartnade för mina ögon. -tahra bläck|plump, -fläck, -tahrainen bläckig; nedsölad med bläck, -tela (kirjp.) svärtvals. -tolppo bläckhorn, mustiainen (halv. neekeri) svarting -en-ar. mustikan] |kukka blåbärsblomma. -varpu, -varsi blåbärsris, mustikka* blåbär -et -. --jäkälätyyppi (Myr-tillus-Cladina-tyyppi, mtsh.) blåbärs-lav-, Myrtillus-Cladina-ltyp. -kangas (mtsh.) blåbärsmo. -keitto blåbärssoppa. -maito blåbär med mjölk, -marikko blåbärsställe. -mehu blåbärssaft. -metsä blåbärsskog, -puuro blåbärsgröt. -tyyppi (My rlillus-tyyppi, mtsh.) blå bärs typ, M yrt illus-typ. -varvikko, -varvusto blåbärsris, mustu||a bli svart(are), svartna; (hopea) bli anlupen; anlöpa2; maailma -u silmissäni; ks. musteta; -nut svartnad; anlupen. -ainen (silmäterä) pupill -en -er. -minen svartnande. -ttaa* komma, bringa* att svartna; svärta (ned). mustuus2 svärta; svarthet, musulmaani ks. muslim, muta* (lieju) ävja, dy -n; gyttja; (rupa) mudd|er -ret; (suo~) dy-, moss [j ord -en; (pohjasakka) siam -met; vrt. lieju, mutaatio (muuttuma, biol.) mutation, muta|]haude ks. -k y 1 p y. -inen dyig, gyttjig; muddrig; slammig. -isuus2 dyighet, gyttjighet, slammighet. -kala (el. Protopterus) afrikanska lungfisken. -kerros dy-, slam|-lager. -kylpy gyttjebad.-lätäkkö gyttjepöl, dypöl. -maa dyjord, -pohja dy-, gyttjejbot-ten. -pohjainen med dyig (gyttjig) botten, -sara (ksv. Carex limosa) dystarr. -suo kärr -et -. (-turve kärrtorv.) -turve dytorv. -utua* (maatua) humifieras. -utuminen (maatuminen) humifiering. -vulkaani slam-vulkan. -väri slamfärg. -yrtti (ksv. Limo-sella) ävjebrodd -en -ar. muti]|na mum|mel -let. -seminen mumlande.

-sta mumla, mutk|a 1. (mer. iso avoin lahti) bukt-en-er. 2. — bukt, (koukku) krok -en -ar; (kierros) omväg -en -ar; (käänne) krök -en -ar, krökning; kurva; se teki suuren ~n det gjorde en stor bukt (krok, omväg); tien ~ssa i en vägkrök (kurva); vid en krökning

av vägen; nuoraan tuli ~ det slog en bukt på repet. 3. (kuv. sukkela temppu) finess -en -er; fint -en -er; (metku) knep -et -; (veruke) svepskäl -et -; (viivytys) omsvep -et -; siinä se ~ onkin däri ligger just finessen; hän keksii kaikenmoisia -ia ban har alla möjliga finter (knep) för sig; muitta -itta utan omsvep (procedurer); (yksinkertaisesti) helt enkelt; rätt o. slätt; rakt på sak; helt burdus. 4. (vaikeus): siinäpä onkin ~ matkassa det är just det som är knuten; asiassa on monta —a (vaikeutta, se on monen —n takana) det har sina svårigheter; (asia ei ole [aivan] yksinkertainen) saken är inte så enkel (helppo så lätt utagerad); (leik.) det är många krokar i långdansen, -illa göra* bukter, omvägar; (mer.) gira; vrt. mutkitella, -inen buktig, krokig, krökt; (kiemurteleva) slingrande, slingrig. -isuus2 buktighet; krokighet; slingrighet. -llinen (kuv.) invecklad; komplicerad; svårlöst; (pulmallinen) kinkig; (sotkuinen) krånglig; vrt. mutkikas. -llisuus2 kinkighet; knepighet; krånglighet; (mutka) komplikation, förveckling; svårlösthet. -tie omväg, -ton (som är) utan bukter jne.; (yksinkertainen) enkel, simpel; (selvä) klar, redig, -ttomasti enkelt, simpelt; utan vidare; klart, redigt; utan omsvep, rakt på sak. -ttomuus2 enkelhet! klarhet, redighet. -utua* göra* bukter (krokar, omvägar); vrt. mutkitella, mutki|kas -kkaan buktad, buktig; krokig, krökt; (kiemurteleva) slingrig; (kuv.) invecklad; komplicerad; vrt. m u t k a (11) i-nen, monimutkainen; se tekee asian -kkaaksi det gör saken invecklad; det komplicerar saken, -staa 1. böja2, kröka2. 2. (kuv. tehdä mutkikkaaksi) göra invecklad; komplicera; (vaikeaksi) göra svår (konstig); (sotkea) tillkrångla, -staminen böjande, krökande; ks. ed. -stua (kuv.) bli (allt mer) invecklad (tilltrasslad, komplicerad); tilltrasslas, kompliceras. - tell a (polku: kiemurrella) slingra (bukta) sig; (kuv. kouk-kuilla) krumbukta; (mer.) gira; -tteleva polku en slingrande stig. -tteleminen, -ttelu slingrande; krumbuktande, (mer.) girande, mutr||istaa: — suutaan (j.) snörpa2 på (med) munnen, -u: suu ~ssa snörpande på munnen. -uilla: suu ~uilee det rycker i läpparna, mutta men.

mutteri (ruuvi-) mutt|er -ern -rar. -avain skruv-, skift|nyckel. -laatta mutterbricka, -pultti mutterbult. mutu* (kal. Phoxinus aphya) elritsa; kvidd,

stenbit, äling. imitus taa, -telia mumsa, tugga (på ngt), muu 1. (joku, kukaan, jokin, mikään ~) (någon) annan, (något) annat, (några) andra; (tuo, se toinen) den (det, de) andra; en minä, vaan joku ~ (vastak. itse) inte i ag, utan en annan; herättää sääliä muissa väcka medömkan hos de andra; ynnä ~(t) (ym.) med mera (m.m.). 2. (mikä jää, mitkä jäävät jäljelle): minä pääsin sisään, ~l eivät päässeet jag men inga andra fick komma in; jag fick komma in men inte de andra (de övriga); de andra (de övriga); oli

siellä muitakin där fanns också andra; (enempi) vidare; olivat siellä ~tkin också de andra (övriga) var där; kaikki ~ allt det övriga; allt annat; kaiken ~n puolesta i allt övrigt; kaiken ~n lisäksi till råga på allt; kaikki ~t alla (de) andra (övriga, återstående); yksi jäsen on kuollut, ovat muuttaneet paikkakunnalta; on siis valittava muita en medlem har dött, de övriga har flyttat bort från orten, andra måste således väljas; ~i säädyt de övriga stånden;

kolme säätyä (Suom. hist.) de tre övriga stånden; yksi kirja ostettiin, ~t lähetettiin takaisin en bok köptes, de övriga (de andra) återsändes; minä otan tämän, ~t saat sinä jag tar den här, du får de andra (övriga, återstående); ennen (kaikkea) ~la framför allt; puolesta (muuten) för övrigt; (eri, erilainen, toinen, ei sama): (mikään) ~ ei ole mahdollista ngt annat är inte möjligt; ngn annan möjlighet finns (ges) det inte; olla riippuvainen muista vara beroende av andra; ei mitään ~ta ingenting annat (vidare); (siinä kaikki) o. därmed punkt! ei tarvitse ~ta kuin (tarvitsee ainoastaan) man behöver endast (blott); nyt ei ~ta kuin lähdetään nu gäller det bara att ge sig av; ilman ~ta (suorastaan) utan vidare; ennen muita framom (före) andra, muu I! alla annorstädes; (toisella taholla) på (ett) annat håll; (toisella paikkakunnalla) på (en) annan ort; (poissa) borta; jossakin (ei missään) ~ på ngt (inget) annat ställe, ngn annanstans (ingen annanstans), (inte) på ngn annan ort; (poissa) borta, -alle ks. -änne. -alta annorstädes ifrån; från annat håll; från annan ort; ~ (maahan) tuotu importerad, -an -laman (eräs) en, ett; (joku) någ|on -ot-ra. -änne till en annan plats; (pois) bort. muukalai||nen 1. (s.) främling; (ulkomaalainen) utlänning. 2. (a.) främmande; utländsk. -s (legioona främlingslegion[en]. -legioonalainen främlingslegionär. - niminen med främmande [utländskt] namn. -syntyinen av främmande härkomst [extraktion, börd], -toimisto främlingsbyrå. -tua bli främmande; [vieraantua [-kansallisuudestaan]-] {+kansalli- suudestaan]+} denationaliseras; bli denationa-liserad;

-tunnt d e n a t. i o n a 1 i s e r a d. -tulva främlingsström. -tuminen denationalisering. -tuntuinen som verkar främmande [-[utländsk];-] {+[ut- ländsk];+} med utländsk anstrykning [-[betoning],-] {+[beto- ning],+} utländskt inslag, -uus2 främmande härkomst-en [element-et]; det främmande [i ngt]; främlingskap, -valta främlingsvälde. -vastainen främlingsfientlig, -viha främlingshat.) muuli mul|a -an -or. -aasi mulåsna. - (kehruu)kone (vaat.) mulespinnmaskin, selfaktor. -najaja mulåsnedrivare. muulloin under en annan tid, vid ett annat tillfälle, en annan tidpunkt; (muuten) annars, eljest; joskus ~ ngn annan gång; ei koskaan ~ aldrig annars (eljest), muumio mumie -n -r; palsamoida ~ksi mumifiera. -arkku (muin.) mumiekista, -itua* mumifieras. -kammio mumiekammare, -mainen mumie]artad, -liknande.

muimjjkielinen på (ngt) annat språk, -laatuinen, -lainen annorlunda (beskaffad); av annat slag; annat slags (gen.). muunljnella* 1. tr (muovailla) omarbeta, bearbeta; (sovitella) modifiera, (muodostaa toisin) ombilda; transformera. 2. Ur (vaihdella) variera, växla; vrt. muuntaa; -televa föränderlig, vari|erande, -abel, växlande, -nelma om-, be|arbetning; (mus.) variation, -nos (för)ändring; förvandling; (biol.) variant; (kerlom.) version; (mat., tkn.) transformation. -taa* (för)ändra, (toiseksi) förvandla; (mat., shk.) transformera; (kaup.) konvertera; ~nettava konvertibel; (lieventää) modifiera; - n et tu totuus (iv., er. valt.) sanning med modifikation, -taja (shk.) transformator, (--asema transformatorstation. - torni transformatortorn. -öljy trans-formatorolja.) -taminen ändr|ing, -ande; förändr|ing, -ande; förvandl|ing, -ande; transformering. -tamistaulu ks. -t o-taulu. - tautua * förvandlas. -tele-v(ais)uus2 (biol.) variabilitet, -telu (mat.) variation, -to* (mat.) reduktion; (shk.) transformering; vrt. muunnos, (-luku omräknings-, reduktions|tal, -faktor, -rangaistus flak.] förvandlingsstraff, -taulu[kko] omräknings-, reduktions-, förvandlings |-tabell.) -tua* ändras; för|ändras, -vandias; bli för|ändrad, -vandlad; (vaihdella) variera. -tuva (mat.) transformabel. muun 11 tyyppinen av annan typ. -uskoinen

av annan trosbekännelse, muurahai Inen (el. Formica ym.; vrt. musta —) myra. -sen muna myrägg. -senpolku (ni.) myrgång; myr|väg, -stig. -s(etikka myrättika, -happo myrsyra, -karhu f juru-mi, el. Myrmecophaga jurumi] myrslok. -keko myrstack, -korento [el. [-Myr-meleon]-] {+Myr- meleon]+} myrlejonslända. -kotelo myrpuppa, -kylpy myrbad. -käpy [el. Manis] myrkott -en -ar. -laji myrart, -leijona [-korennon toukka] myrlejon, -pesä myr b o; vrt. -k e k o. -sika [el. On/deropus/myrpiggsvin. -syöjä [el.] myrätare. - toukka myrlarv. -vieras myrgäst. -yhteiskunta myrsamhälle.) muuraimen j Isiemen hj ortron I kärna, -frö. - varpu, - varsi h jortronris. muurain (hed. lakka, hilla, ksv. Rubus cha-maemorus) hjortron -et -. - hillo hjortronsylt. -meliu hjortronsaft,, -suo hjortron|mosse, -mvr. - vuosi (hyvä hillavuosi) (ett gott) hjortronår.

muurari murare, -mestari murarmästare. -n (ammatti muraryrke; mureri. -kisälli murargesäll. -oppi murarlära. -oppilas mu-rarlärling. - telineet pl murarställning, -työ mureri-, murnings-, murar|arbete. - työntekijä miireriarbetare, murare.) muura|jta mura (kiinni fast, igen), -us murning. (-kauha murslev, -laasti murbruk, -laastinsekoitin murbruksblandare. -lasta ks. -kauha, -luoti murlod. -työ mur-ningsarbete.) -uttaa* låta* mura, (jhk sisään) inmura, -utua*: silmä -utui umpeen ögat blev igenmurat, muuri mur -en -ar; murverk -et; (j. uuni) ugn -en -ar; ~n ulkopinta mur|bröst -et, -liv -et; -npaksuus murtjocklek, -hakku mur-

hacka. -hammastus (rak. hist.) krenelering. -kaari murbåge. -kivi mursten, -koukku murankare -t/ -n. -kruunu (her.) murkrona, -laasti ks. muuraus-lados murskikt -et -. -limitys murförband -et -. -luoti murlod. -n(alusta murfot -en. -ankkuri mur|ankare, -klämmer -n -, -krampa. -aukko muröppning; öppning [glugg] i muren.) -nen (yhd.) med . . . mur(ar); korkea— med hög(a) mu-r(ar). - n (harja murkrön, -jalka murfot. -käte murtäckning, -niurrin, -murtaja [hist. sot.] murbräcka, -murto [sot.] bräsch -en -er i mur. -rako, -repeämä spricka, rämna i muren, -syvennys blindnisch, -uloke murkonsol.) -pata murgryta, -pinta muryta. -puskuri murbräcka, -rikko mur | brott, -spricka, -sakara mur tinne, -tiili murtegel. -tus murverk -et -. -verhous murbeklädnad. - vihreä ks. muratti, muus|ia (runotar) musa. -ikko * musiker, muutam|a (jokunen) någ|on -ot -ra; (eräs) en, ett; -ia några; (eräät) somliga; (useat) åtskilliga; —t.. .toiset somliga ... andra; -in paikoin på några (somliga) punkter; i somt; —t ihmiset somliga människor; somt folk. muutattaa * låta* flytta (ändra); vrt.

muuttaa; ~ jtk jllk låts. ngn flytta ngt. muutl|e * ombyte -t; (vaihtelu) omväxling; -teeksi till ombyte; för omväxlings skull; som omväxling, -ella* flytta; ändra; (vaihtaa) byta om; (vaihtua) växla, skifta; (muodostella) modifiera; (muunnella) omform|a, -ulera; ~ käsitystään modifiera sin uppfattning; luuli -telee (vaihtelee) vinden kastar; vrt. muuttaa, muunnella, vaihdella, muut I len annars, eljes(t); (sitä paitsi) för övrigt, för resten; dessutom; (ylipäänsä) överhuvud; (muussa tapauksessa) i annat fall; i annan händelse; kuinkas hur eljes(t)? jos hän — sen ymmärtää om han eljes[t) förstår det; ~ kuin (paitsi) utom. -oin ks. muuten, muutoksenalainen förändring underkastad; (muuttuva) föränderlig, -hakemus ändringsansökan. -hakija (en) ändringssökande, -haku ändringssökände, (-keino rättsmedel). muuto|s ändring, förändring; förvandling; ombyte -t -n; växling, skifte -t -n; ömsning; reducering; (käänne) omslag -et -; (uudistus) reform -en -er; vrt. muuttaa; tehdä -ksia jhk göra (företa) ändringar i ngt; anoa -ta jhk anhålla om ändring i ngt; ehdotus hyväksyttiin -ksitta förslaget godkändes oförändrat (i oförändrad form); olla —ten alaisena vara underkastad förändringar (växlingar); undergå förändring (förvandling); sään — omslag i väderleken, -aika epok -en -er. -ehdotus ändringsförslag, -suunnitelma ändrings pl an. muut I taa* I. (Ir) 1. (siirtää) flytta; (viedä toiseen paikkaan) flytta (ora); ~ ylemmäksi flytta (högre) upp; uppflytta; ~ kasvit parempaan maahan flytta om växterna i bättre jord. 2. (vaihtaa) byta* om: ombyta*; (vuorotella) växla, skifta; (toiseen) bmsa; ~ takkia byta (om) (ömsa) röck; ~ kuivaa yllensä ömsa torrt på sig; — vaatteita byta (om), ömsa kläder; (pukeu-

lua uudestaan) klä om sig. 3. ~ toisenlaiseksi (för)ändra; (korjata) (om)ändra; (toiseksi) förvandla; (mat.) reducera; ~ mielipidettään byta (ändra) åsikt; (kantaansa) slå om; svänga om; kaulusta on hiukan -ettava (vaal.) kragen måste ändras litet; kylmyys ~ veden jääksi kölden förvandlar vatten till is; ~ väriä ändra (växla, skifta, byta) färg; — mieltään ändra mening (å-sikt); komma på andra tankar; (katua kauppojaan) åtrå sig; se ei ole -eltavissa det står inte att ändra; det kan inte ändras; -lamalla jtk genom flyttning (ändring) av ngt; — markat penneiksi förvandla mark i penni; ~ rahaksi förvandla i (reda) pengar; (kaup.) realisera; ~ lakia ändra lag; pykälä säilytetään -lamatia paragrafen bibehålles (får stå) oförändrad; jäädä -lamatta bli oförändrad. 4. (rfl.) ~ itsensä (muutlautua) näkymättömäksi (sad.) göra sig osynlig; ~ muotoaan ändra form. II. (Ur) (~ majaa, siirtyä muuanne, uuteen paikkaan): ~ uuteen rakennukseen flytta in i ett nytt hus; taloon -tanut till gården inflyttad; ~ maalle flytta ut till landet, (asumaan) bosätta sig på landet; kaupungista -tanut utflyttad (från staden), muutt||aja som flyttar; (majan~) en flyttande. -aminen flyttning jne.; vrt. muuttaa. -eleminen ändring, -eleva(inen) föränderlig; (oikullinen) ombytlig; variabel. -elev(ais)uus2 föränderlighet; ombytlighet; variabilitet, -elu förändring; (heittely) omkastning.

muutto* (majan ~) flyttning; (vaihto) ombyte -t -n. -aika flyttningstid. -apu flytt-ningshjälp. -avustus (raha-apu, vir.) flyttningsbidrag. -haukka (el. Faleo peregrinus) pilgrimsfalk. -ilmoitus flyttningsanmälan, -kirja (kirk.) f]vttningsbetyg. -kuorma flyttlass. -lintu flyttfågel, (-parvi flyttfågel [s]sträck.) -lupa (in-, ut)flyttningstillstånd. -mies flyttningskarl. -puuh|a flyttningsbestyr; olla -issa hålla på att flytta, -päivä flytt(nings)dag; (Iak.) fardag. -ta-vara flyttgods; -i flyttsaker. -touhu flytt-stök. -vankkurit pl flyttvagn. muut|tua* förändras; förändra sig; undergå* förändring; ~ jks förvandlas (till ngt); (muodostua) övergå*; (vaihtua) bli ombytt: (tulla) bli; vrt. muuttaa; ~ toisenlaiseksi förändras; ~ paremmaksi förändra sig till det (bli) bättre; hän on -tunut toiseksi mieheksi han har (förändrat sig o.) blivit en annan karl; vesi -tuu höyryksi vattnet förvandlas (övergår) till (blir) ånga; se ön -tunut (aivan) sananparreksi det har blivit ett ordstäv; -uitua(ni) maalaiseksi efter att ha blivit landsbo (har jag...); ~ -lumistaan ständigt förändras; undergå ständiga förändringar; ystävyys -tui vihaksi vänskapen övergick i hat; ilma on -tunut vädret har förändrats; det har inträffat ett omslag i väderleken; vädret har slagit om; -tuneissa oloissa under förändrade förhållanden; hänen kasvonsa (aivan, ihan) -tuivat han skiftade färg; ~ muodoltaan (loiseen muotoon) övergå i annan form (skepnad); -tunut förändrad, muuttujja (mal.) variab|el -eln -ler. -maton oförändrerlig; (vakinainen) konstant; (entis.

oleva) oförändrad, -mattomuus2 oföränderlighet. -minen förändring; förvandling; övergång -en -ar. -misoppi (kat.) brödförvandlings-, transsubstantiations|lära. -va(i-nen) föränderlig; omväxlande, (oikullinen) ombytlig; (epävarma) vansklig; (vaihteleva) variabel; varierande. -v(ais)uus2 föränderlighet; ombytlighet; omväxling; vansklighet, -vakorkoinen (kaup.) med föränderlig (glidande) ränta (räntefot), muutun ta * (ksv.) metamorfos -en -er. myhky(rä) klump -en -ar; knöl -en -ar;

(geol.) konkretion, -inen klimpig; knölig. myhäh||dellä* mysa2, småle*; ~ partaansa le i mjugg, i sitt skägg, i skägget, -dys småleende. -tely småleende -t -n. -tää* små|le* (-log -lett), myhäi||llä ks. m y h ä h d e 11 ä. -ly småleende; smil -et. my ker| I tää* (rypistää) skrynkla; (kääriä kokoon) veckla ihop; hopveckla, -ö (ksv.) (blom)huvud -et - (-en); korg. -ökukkainen korg|blommig, -blomstrig. mykev||yys2 kupighet; bukighet; konvexitet.

-ä kupig; bukig; (fys. kupera) konvex, mykis||tyä förstummas; bli stum. -tää förstumma; göra* stum. mykiö (fys.) lins -en -er. -mäinen, -nmuo-

toinen linsformig. mykkyys2 stumhet.

myk|kä* stum; (puhumaton) mållös; mennä -äksi förstummas; bli mållös, -filmi (elok. enl.) stumfilm, myllerrys (sekasorto) virrvarr -et, villervalla; (hämmennys) förvirring; meren ~ det upprörda havet, -tää* åstadkomma virrvarr (villervalla); förvirra; myrsky ~ merta stormen rör upp havet; myrskyn -tämä upprör|d, -t av stormen, mylly kvarn -en -ar; saada vettä ~ynsä (tuulta purjeisiinsa, kuv.) få vatten på sin kvarn; sen jyvät ensiksi jauhetaan, joka ensinnä ~yn tulee den som kommer först till kvarnen, får mala först; sen naisen suu jauhaa kuin ~ hon pratar som en kvarn, -kappa kvarnkappe. -koski kvarnfall -et -. -laitos kvarn verk. -matti ks. -peli. -mäki kvarnbacke, myllyn 11 akseli kvarnaxel, -kenkä kvarnsko. -kiven silmä kvarn (stens) öga. -kivi kvarnsten. (-louhos kvarnstensbrott.) -kouru ks. -ruuhi, -luukku kvarnlucka, -omistaja kvarnägare, -pato kvarndamm, -putous kvarnfall. -pyörä, -ratas kvarnhjul, -ruuhi, (vanh.) -ränni kvarnränna, -siipi (tuuli~) kvarnvinge, -sulku ks. -pato. -tomu (-pöly) kvarndamm, -torvi, -tuuttikvarn|-skruv -en -ar, -tratt -en -ar. -valssi kvarnvals. -vipu kvarnsvans -en -ar. - vuokra kvarnarrende, mylly||peli kvarnspel. -puro kvarnbäck, -rakennus kvarn|byggnad, -hus. -renki kvarndräng. -teollisuus2 kvarnindustri, -ttää* (jauhattaa) förmala. -tulli kvarntull. -tys mäld -en -er. - vero kvarnskatt; kvarn|ränta, -tull -en. -vesi kvarnvatten, mylläkkä* (melske) tumult -et -; (sekasorto) virrvarr -et, villervalla; (hälinä) bull|ermylläri — myy nti järjestö

myy

-ret; (ett) kolorum; (vilinä) vim|mel -let; (mullistus) omvälvning; katastrof -en -er. mylläri mjölnare. -nrenki mjölnardräng. myllätä (myllertää) röra upp; åstadkomma

virrvarr (villervalla); förvirra. mylvi|Intä* vrål -et; bölande, råmande; tjut -et. -ä vråla; (ammua) böla, råma; (ulvoa) tjuta*; myrsky -i stormen tjuter, mylväh||dys vrål -et; tjut -et. - tää* vråla till;

tjuta* till; vrt. mylviä, mynkä *: tuuma meni —än (j. kuv.) planen

gick om intet (kröp i skrinet), mynnähtää* (myriyä, j.) surna, mynt||ti* (j.) raha; lyödä —ä jst (käyttää hyväkseen jtk, hyötyä jst, kuv.) slå mynt av ngt. -täys myntning, -ätä* mynta, myria||di (suunnaton määrä) myriad -en -er.

-metri myriameter (10 000 m). myrkky * gift -et -er. -aine giftämne, -asetus (Iak.) giftstadga, -elin (biol.) giftapparat, -hammas gifttand, -juoma giftig, gift|dryck. -kaappi (apt.) gift skåp. -kaasu giftgas, -kauppa handel med gifter, -kirja (apt.) giftbok. -kylvö (kuv.) draksådd. -käärme giftig, gift|orm. -lilja (alaston impi, ksv. Colchicum autumnale) tidlösa, nakna jungfrun. -malja giftbägare, -nuoli förgiftad, gift|pil. -oppi toxikologi. -pistin (ampiais., meh., skorpion. ym.) gift|tagg, -gadd. -pullo giftflaska, -rakko giftblåsa. -rauhanen giftkörtel. -seos giftblandning, -sieni giftig, gift|svamp.

myrkylli||nen giftig; ~ kasvi, — kukka giftig, gift I växt, -blomma, -sesti giftigt, -syys2 giftighet.

myrkyn||merkki (†rm.) gift|tecken, -beteckning.-sekainen giftblandad. -sekoittaja (er. hist. myrkyllä murhaaja) giftbiand lare,-ers-ka. - vihreä giftigt, gift|grön. myrkytetty * förgiftad; ~ ase förgiftat,

giftförande (försvars)vapen. myrky|jttyä* bli förgiftad; förgiftas; -ttynyt för|giftad, -pestad. -ttäjä som förgiftar; vrt. myrkynsekoittaja; -murhaaja gift-mör|dare, -derska. -ttaminen förgiftande, förgiftning, -ttää* förgifta; förpesta, -ttö-myys2 giftfrihet, -tys förgiftning, (-kohtaus [teat.] förgiftningsscen. -murha giftmord, -oire förgiftningssymptom, -tapaus förgiftningsfall. -vaara risk för förgiftning. - yritys förgiftningsförsök.) -tön giftfri, myrryi|ksissä: olla — vara surmulen, butter.

-smies (vanh. taik.) trollkarl, myrsky storm -en -ar; ~ käy (raivoaa, riehuu) det stormar; tyyntä —n edellä lugnet före stormen; —n ajeltavana stormdriven. -aalto stormvåg, -inen, -isä stormig; saavuttaa — menestys göra stormande succé, -kansi (mer.) storm-, hurrikan|däck. -kausi stormperiod, -keskus stormcentrum, -lintu (el. Fulmarius) stormfågel, -lyhty stormlykta. - n (enne storm|tecken, -förebud, -merkki storm|tecken, -(varnings) signal, -puuska stormby, -pyörre stormvirvel, -suunta stormriktning.) -pilvi stormmoln, -purje stormsegel.- pääsky (el. Oceanodroma) stormsvala, -sää stormigt, storm|väder; —llä i stormväder; i (under) storm, -tulitikku stormsticka.-tulva stormflod, -tuuli storm-

vind. -tä storma; -ää det stormar; -ävä stormande. - vallinko stormskada. - varoitus stormvarning, -vihuri ks. -n puuska, -vuoksi ks. -t u 1 v a. --yö stormnatt, -ämi-nen stormande, -ävä stormande, myrtin||kukka myrtenblomma. -lehti myr-tenblad. -oksa myrtenkvist. -vihreä myr-tengrön.

myr t ti* myrt| en - -nar. -kasvi myrten. - kruunu myrtenkrona. -lehto myrtenlund. -pensas myrtenbuske. -puu myrtenträd, -seppele myrtenkrans, -öljy myrtenolja. myrty||mys, -neisyys2 butterhet, surmulen-het; (katkeruus) bitterhet, -ä* 1. (maito: hapata) bli (blå)sur, gäll(en); surna; -nyt maito (halv-, blå)sur (gällen, skäll) mjölk. 2. olla -neellä mielellä (kuv.) vara surmulen (butter); (katkera) bittert stämd; (alakuloinen) nedslagen, nedstämd, myräkkä * 1. storm, yrväder, oväder. 2. ks.

mylläkkä, mysiini (frm.) mycin -et. myski (hjv.) mysk -en. -eläin (el. Moschus moschiferus) myskdjur, -härkä (el. Ovibos rnoschatus) mvskoxe. -nhaju mysklukt. -rauhanen myskkörtel. myssy möss|a -an -or. -puolue (hist.) mösspartiet. -t mössor(na); vrt. hatut, myst||eeri mvsteri|um -et -er. (-näytelmä [kirj.hist.[mysteri|um, -espel. -o mysterium.) -iikka * mystik -en. -ikko * mystiker, -inen mystisk, -isesti mystiskt; på ett mystiskt sätt.

my tis tää snörpa2; ~ suuta snörpa på munnen, mytologi||a (jumalaislaruslo) mytologi, -nen

mytologisk, myt I ty* 1. knyte -t -n; (käärö) bylte -t -n; lyödä —yn bylta ihop; packa ihop; stuka; olla -yssä vara hopbyltad, kylsig. 2. mennä —yn (kuv. raueta) gå om intet; (ajautua karille) stranda; (epäonnistua) slå slint; (jäädä kesken) gå i stöpet, myy|dä sälja*; försälja; (pois) föryttra, avyttra; antaa (jättää) -täväksi (in)lämna till försäljning; tarjota -täväksi utbjuda till salu; salubjuda; (olla) -tävänä (stå, vara) till salu; -tävissä oleva (jonka saa myydyksi) säljbar, för-, av|ytterlig. myy||jä (för)säljare; expedit; affärs-, butiksbiträde. -jäiset pl basar -en -er. -jäkunta försälj arkår. -jätär försäljerska; ks. -j ä. -minen för | sälj ande, -sälj ning. -mä (hinta ks. m y y n t i h i n t a. -koju salustånd.) -mälä butik -en -er; (—koju) kiosk -en -er. (-apulainen butiksbiträde, -huoneisto affärs-, butiks|lokal. -koju kiosk -en -er. -nhoitaja butiksföreståndare. -nsisustus butiksinredning, -vaaka butiksvåg.) -mä-pöytä disk -en -ar. -mätön osåld. myynit pl (j. kapiot) (brud)utstyrsel -n. myynnit||tää* sälja * konsignationsvis. -ys|-tavara, - varasto konsignations|vara, -lager. myynti* försäljning; för-, av|yttring; saluhållning. -aika försäljningstid, -arvio saluvärdering. -arvo försäljnings-, salu|värde, -asioitsija försäljningsagent, -eh|to, -dot försäljningsvillkor. -ennätys försäljningsrekord. -hakkuu (mtsh.) saluavverkning, -hinta försäljnings-, salu|pris. -järjestö för-

säljningsorganisation. -kartelli försäljnings-kartell. -kausi försäljningssäsong, -kelpoinen försäljningsduglig; gångbar, -kielto försäljningsförbud, -kirja försäljningsbok. -koju kiosk -en -er. -konttori försäljningskontor. -kunto säljbart skick, -kuntoinen försälj ningsduglig; (som är) i säljbart skick, -kurssi försäljningskurs, -määrä försäljningsbelopp. -määräys försäljningsorder, -nen (yhd.): helppo—, hidas — lätt-, trög|såld. -oikeus2 försäljningsrätt; rätt att (för)sälja (avyttra), -osasto försäljningsavdelning, -osuuskunta försäljningsandelslag, -

paikka, -piste försäljningsställe, -ort; (kauppa—) saluplats, -palkkio försäljningsprovision, -päivä försäljningsdag. -päällikkö (kaup.) försäljningschef, -sopimus försäljningsavtal, -summa försäljningssumma, -tapa försälj-ningssätt. - tarjous försäljningsanbud; utbud -et -; offert -en -er. -tavara försäljnings-vara. -tilasto försäljningsstatistik, -tili försäljningskonto. - toimipalkkio ks. -palkkio, -tulot pl försäljningsinkomster, -vero försäljningsskatt; vrt. liikevaihtovero, -voitto försäljnings i vinst, -profit -en -er. -välikirja försäljningskontrakt, -yhtymä försäljnings|sammanslutning, -kartell, myyrä 1. (el. Evotomus, Microtus) sork -en -ar. 2. (maa- Talpa europaea) mullvad -en -ar; vrt. työ — , -nkokoinen av en sorks (mullvads) storlek, -nmätäs mullvadshög -en -ar. -ntyö (kuv. halv.) mullvadsarbete; undermineringsarbete, myyrästää (uurastaa, ahertaa) streta; arbeta ivrigt; pyssla; knåpa, myysken||nellä * (för) sälj a *; (tarjota kaupan) bjuda* ut; (kaupustella) mångla (med ngt), -telijä försäljare; månglare; / försäljerska; månglerska. -tely försäljning, mångleri. myytti* (taru) myt -en -er. -nen mytisk,

mytologisk, myyttää* (jllk) låta* (ngn) sälja, myödäfts. myydä, - tä* ge efter, ge vika; ks.

hellittää, höllätä, myöhemmin senare; vuotta — ett år senare; (seuraavana vuonna) året därpå; ennemmin t. — förr eller senare; vrt. m y ö h ä. myöhen||nys postdatering; (förseende med) senare datering (datum), -tää* postdatera; förse* med senare datum; vrt. varhentaa.

myöh|ä sen; ön jo - det är redan sent; -än yöhön till sent (långt in) på natten; långt in på småtimmarna; -emmällä (vanhemmalla) iällä på äldre dagar; tulin liian —än jag kom för sent; (—styin) jag försenade (försinkade) mig; olla —ssä (—stynyl) vara försenad; ilta oli jo -ssä det. var redan långt lidet (sent) på kvällen; siirtää-empään uppskjuta. -aikainen sentida (tpm.). -inen sen; (hidas) senfärdig; — vieras en senkommen gäst. -is (gotiikka [taid.] sengotik, -intään senast, -kantainen på ett sent [senare] stadium, -latina [kiel.] senlatin, -lähetys [rad.] sen utsändning, -näytäntö nattföreställning; nattiné -n -er. -renessanssi [taid. hist.] senrenässansen, -yys2: ajan -yyden vuoksi på grund av den långt framskridna tiden.) -kasvuinen senvuxen.-styminen för-

436

senande, försening; (viivytys) dröjsmål -et -.

- s tyskor ko moraränta. -s(tyt)täminen försenande, fördröjande. -s(tyt)tää* försena; fördröja2, -styä bli försenad; försenas; (viivästyä) försena (försinka) sig; -slynyt försenad; fördröjd; julkaiseminen -slynyt (san.) införandet fördröjt, -syksy senhöst, (-n päivä senhöstdag.) -syntyinen senfödd; sent tillkommen; (suvun) — jälkeläinen sentida (tpm.) ättling av. . .

myöhään sent; — illalla sent på kvällen; vrt. myöhä.

myönnellä * medgiva*; bejaka; instämma2.

myönny||ttely eftergift -en -er; instämmande, -ttäminen medgivande, beviljande, -ttää* (myöntyä) medgiva*, -tys (myöntymys) medgivande, beviljande; (lupa) tillstånd -et (-tyksellä med); (helpotus) eftergift-en-er; (suostumus) bifall -et, samtycke -t; vrt. myöntymys.

myön||teinen jakande; affirmativ; (positiivinen) positiv; -teiseen suuntaan i positiv riktning, - teisesti jakande; (myötämielisesti) med sympati; sympatiskt; suhtautua — jhk förhålla sig sympatiskt (positivt) till ngt. -tyminen, -tymys samtycke -t, bifall -et.

- tymätön (taipumaton, vastahakoinen) omed-görlig. -tyväinen medgörlig; (taipuvainen) eftergiven; (alistuvainen) undfallande, undfallen; (mukautuva) foglig; (altis) benägen, villig, -tyväisestimedgörligt; eftergivet; undfallande; fogligt, -tyväisyys2 medgörlighet; undfallenhet, foglighet. (-mies [valt., us. halv.] undfallenhetsman. -politiikka und-fallenhetspolitik. -puolue undfallenhetspar-ti.) -tyä* bifalla*, samtycka2 (till ngt); (antaa suostumuksensa) giva * sitt bifall (samtycke) till ngt; (suostua) gå* in (med) på ngt; (helpottaa) göra en eftergift; (mukautua) foga sig (i ngt), -täminen medgivande; erkännande; beviljande, tillstående, vidgående jne.

myön|tää* 1. med|ge, -giva; (tunnustaa) erkänna; (Iak.) tillerkänna ngn ngt; (olta kiistämättä) tillstå, vidgå; (antaa myönl. vastaus) (be)jaka, (suostua) bifalla; hän -si sen oikeaksi han medgav (erkände, tillstod) riktigheten därav;

vastata -tävästi ge ett jakande svar; — rikkoneensa tillstå (vidgå) sitt brott; jos aika — om tiden medger. 2. (suoda, antaa) bevilja; — laina bevilja ett lån.

myös också; även; jämväl; ock; (sitä paitsi) därjämte, tillika; niin — så ock; (samoin) ävenledes; ävenså; ei — kään (miel.: ei liioin) inte heller.

myöten I. (postp.) 1. (pitkin) längs, långs (med, efter); utmed ngt; takki käy ruumista

— rocken sitter åt, är åtsittande; seinää — längs (långs) med (efter, utmed) väggen; tietä — långs (längs) vägen. 2. (aik.): aikaa — med tiden; yötä — (läpi yön) genom natten. 3. (mihin, mistä saakka): hän seisoi vedessä polviaan — han stod till (jäms med, ända upp till) knäna i vattnet; laitoja — jäms med (till) brädden; ihoa — märkä våt ända inpå bara kroppen; perustuksia (an)

— ända till grunden; i grund; vettä oli vyötäisiä — vattnet stod ända upp till midjan;myötä — männikkö

korvia (an) — upp över öronen; Suomessa Lappia — i Finland ända till Lappland, (L. mukaan luettuna) L. inberäknat (inbegripet); seitsemättä vihkoa — till o. med sjunde häftet; sormenpäilään — ända ut i fingerspetsarna; sali täyttyi viimeistä sijaa — sälen fylldes till sista plats; viimeisiä miestä

— till sista man; kokouksessa oli edustajia Pohjanmaata — vid mötet närvar representanter ända från Österbotten; asia oli sitä — valmis saken var så tillvida klar; sitä — oli kaikki hyvin så tillvida (så långt) var allt gott o. väl; mahdollisuutta — så vitt möjligt; sitä

— kuin i den mån som; allteftersom; pienimpiä yksityiskohtia — (in) i minsta detalj. 4. (mukaisesti): elää varojaan — (varojensa mukaisesti) leva efter sina tillgångar; (san.) panna suu säkkiä — rätta mun efter matsäcken. II. (adv.) 1. antaa — (myödätä) ge efter, vika. 2. (puolesta): —taivastaan med (för) eller emot.

myötä 1. (adv.) (mukana, seurassa): hän oli juhlassa — han var med på festen. 2. (postp.) mukana: hän sai vaimonsa — (mukana) rahoja hans hustru medförde pengar i boet; vrt. myöten, myötäl|elämys med|levelse, -känsla; sympati, -elää (miel. elää myötä, olla hengessä mukana) leva* med. -ilijä (mus.) ackompan-ja|tör, / -tris; (kuv.) medlöpare, -illä (säestää) beledsaga; ackompanjera, -ily beledsagning, ackompanjemang -et. myötä||inen 1. (a.) (suotuisa) gynnsam; (suosiollinen) bevågen; (taipuvainen) benägen; ~ tuuli förlig (gynnsam) vind; ~ onni (god) lycka, (menestys) medgång, välgång -en. 2. (s.) ks. -tuuli; purjehtia -isiä (mer.) segla för förlig vind; länsa (undan). -isesti gynnsamt; bevåget; benäget, -isyys2 gynnsamhet; bevågenhet, -jäiset pl hemgift -en -er, hemföljd -en. -jäislahja hemgift -en. -karvaan medhårs. -käyminen medgång -en -ar; - - ja vastoinkäymisessä i med-o. motgång; i väl o. ve; i lust o. nöd. -le ks. -mäki. -liitetty (miel. n) bifogad, bilagd; medföljande; vidfogad.-maaks. -mäki. -mielinen medgörlig; bevågen; sympatiskt stämd; sympatiserande (med ngn); välvillig. -mielisyys2 medgörlighet; sympati -n -er (för ngt); välvilja (mot ngt), -mäki utförsbacke, medlut -et -; -mäkeä nedför backen; utför backen, -möisin (adv.) (palaamatta takaisin; ainiaaksi, iäksi) för alltid, »perillinen (Iak.) medarvinge. -puoli (Iak.) med-part. -purje spinnak|er -ern -rar. -päivään medsols, -seuraava medföljande; bifogad, -sukaan ks. -karvaan; käydä ~ (kuv.) gå i positiv riktning, -sukainen (kuv.) välvillig; positivt inställd, -sukaisin medhårs. -syntyi-nen ks. synnynnäinen, -syyllinen med|skyldig, -ansvarig; ks. rikostoveri. -syyllisyys2 med|skyldighet, -ansvarighet, myötä!!tunnonilmaisu sympatiyttring. - tunto medkänsla; sympati -n -er (jtk kohtaan för ngn). -tun toinen deltagande; välvilligt (sympatiskt) stämd (mot ngn), -tuntoisesti med deltagande (sympati). - tun toisuu|s2 medkänsla; (osanotto) deltagande; sympati -n; -den osoitus bevis på deltagande (sympati);

sympatijbevis, -yttring, (-adressi sympatiadress. -lakko sympatistrejk, -lausunto sympati|uttalande, -resolution, -sähke sympatitelegram.) -tuuli förlig vind; medvind; läns -en; purjehtia -tuuleen länsa (undan).

- vaihde (raut.) medväxel. - vaikuttaa medverka, bidraga*; jnk -vaikuttaessa (avustamana) under ngns medverkan; under medverkan av ngn; (avulla) med ngns bistånd.

- vaikutus medverkan; (apu) bistånd, -vastaaja medsvarande. -vastuullinen medansvarig. -virtaan medströms; med (utför) strömmen, -änsä (be)ständigt.

mä (run., mrt.) ks. min ä. mädällnnys förruttnelse; vrt. -n n ä i s y y s. -nnyttää* ks. -t t ä ä. -nnäinen rutten; (laho)

murken. ^ -nnäisloinen (ksv.) saprofyt -en -er. -nnäis|pesä, -pesäke (kuv.) pesthärd. -nnäisyys* (kuv.) ruttenhet; murkenhet. -nsyöjä(kasvi) ks. -nnäisloinen. -ntyä * ruttna; murkna; taga * röta; vrt. mädätä, -ntävä (er. lääk.) septisk, -ntää* ks. -t t ä ä. -ttäminen rotande -t. -ttää * röta *. -tys rötning. -tä* ruttna; vara stadd i förruttnelse; (lahota) murkna; (maatua) förmultna, mäenjjkumpare, -kumpu (liten) backe; kulle; höjd. -laki backkrön, -laskija backåkare, -lasku back|åkning, -löpning; (suksilla) backhoppning; (kelkalla) kälkåkning. -nyppylä ks. -kumpare, -rinne backsluttning.

- törmä brink -en -ar. -töyry, -töyräs backsluttning; brink.

mäih; iä (olla mäihällä) sava; bilda säv. -ä säv -en, säve -n; ~n aika sav(stignings)tid. -äi-nen savig. -änteko savning. -ätä sava. mäi|lke* (onom.) larm -et; bull| er -ret. -kyä*,

-kätä * larma; bullra, mäiskjie (onom.) smäll -en -ar; klatsch -en -ar. -is! klatsch! skvatt! -iä smälla2; klatscha. -ytys smällande; smäll -en -ar. -yttää* smälla2, klatscha (jtk med ngt), -ähtää* smälla2; (pudota) dimpa*, mäjähhdys klatsch -en -ar. -htää * klatscha; (pudota) falla* pladask; vrt. mätkähtää. -yttää* smälla2, klatscha. mä|ki2* back|e -en -ar; auta miestä -essä, älä -en alla (snl. läh.) förråd är bättre än efterråd. -hyppääjä backhoppare, »kilpailu backtävling; backtävlan, -maisema back(igt)landskap. -nen backig; (kumpuinen) kuperad; (yhd.) med . . . backe (backar); jyrkkä- med brant backe (branta backar). -rinne backsluttning, -suksi backskida. -syys2 backighet; kupering. -tervakko (ksv. Lychnis vise aria) tjär|blomma, -blomster, -tupa backstuga, -tupalainen backstugu|sit-tare, -hjon -et -. - virvilä (ksv.) sparvvicker. -vuokko (ksv. Pulsatilla vulgaris) backsippa. -vyö (sat.) hindertyg -et -en; strykrem. mäkärä (hnt. Simulium) knott -en (-et) -;

(yl.) flygfä -et -n. mäkä||ttää* (onom. lammas) bräka2, -tys

bräkning. mälli (tupakka~) tuggbuss -en -ar. mämmi (keit., Suom. r.) memma. -tuohinen mem riva.

männi kkö* tall|bestånd -et -, -dung|e -en

-ar; (mäntymetsä) tallskog -en -ar; mennä

män

-ön ks. m ä n t y(y n) (kuv.). -kkökangas ks. mäntykangas, -stö ks. -k k ö.

männyn||alku tall | telning, -planta, -hako tallruska, -havu tall Iris, -ruska, (-öljy tall-barrsolja.) -istutus tallplantering, -juuri tall-rot. -jälsi tallsav. -kaarna tallbark. -kanto tallstubbe, -kasvain tallskott. -kerkkä tall-strunt. -kuori tallbark. -kylvö tallsådd. -käpy tallkotte, -kääpä (ksv. Fornes, T rametes) tallticka. -loinen ks. mäntykukka, -mäihä tallsav. -neulanen tallbarr. -neulas-ruoste (ksv. Coleosporium) tallens skålrost, -niluri (hnt. Hylastes ater) svarta tallbast-borren (määr.). -nuorennos tallåterväxt -en. -oksa tall|kvist, -gren. -pihka tallkåda.-pii-lopää (hnt. Cryptocephalus pini) bruna barkbocken (määr.). -pohjoisraja tallens nord-, polar|gräns. -runko tall-, furu|stam. -sekainen blandad med (med inslag av) tall: med insprängd tall. -siemen tallfrö. -syöpä tallkräfta, -taimi tallplanta, -uudistuminen («) tallens föryngring.

männän||isku (tkn.) kolvslag. -kansi kolvdäck I el -eln -lar. -rengas kolvring. -varsi kolv-, pistong|stång. -venttiili kolvventil, -väljyys kolvspelrum -met -.

mänty* tall -en -ar; fura; mennä päin —ä (—yn) (kuv.) bära (gå, barka) åt skogen, -halot pl tallved; -inen av tall; tall-, -kangas tallmo. -kehrääjä (prh. Dendrolimus pini) tallspinnare. -kiitäjä (prh. Sphinx pina-stri) tallsvärmare. -kukka (ksv. Monotropa) tallört -en. -kylvös tallsådd. -laji tallart. -lankku tallplanka, -lauta tallbräda, -metsä tallskog, -mittari (prh. Bupalus piniari-us) tallmätare, -muoto tallform. -nummi tallmo. -näätä ks. näätä, -paperipuu tallpappersved. -pistiäinen (hnt. Diprion, Lo-phyrus) tallstekel, -propsi (sht.) tallprops (rhm.). -puu tall-en -ar; (—aine) tall-, furu|-virke; (-halot) tallved -en.-pölkky tallstock, -räme tallmyr. -siemenpuu tallfröträd. (-asento m. männyn — tallfröträdsställning.) -suopa tallsåpa. -taimisto tallplantbe-stånd. -tavara (sht.) furu|virke -t, -varor pl, -sortiment -et -. -terva talltjära. - tukki tall-, furu I stock, -timmer, -valtainen med tall som förhärskande

trädslag.-vaneri tall|-faner, -plywood, -vyöhyke talljregion, -skogsbälte, --yökkönen (prh. Panolis pini-perda) tallfly.

mäntä* (tkn.) kolv -en -ar, pistong -en -er; (kirnun—) kärnstav -en -ar; törel -n. -kirnu stötkärna. -mylly skvaltkvarn. -pumppu kolvpump.

märeh||tijä (el.) idisslare, -timi|nen idisslan-de; (kuv.) omtuggande; se ön vanhojen asioiden -stä (kuv.) det är ett uppkok på gamla saker, -tiä* idissla; (kuv.) omtugga.

märkiminen (lääk.) varbildning, -ivä varande; —silmäinen med variga ögon. -iä* varas; vara sig; suppurera.

märk||yys2 väta, blöta; syra; fuktighet, fukt -en. -ä* 1. (a.) våt, blöt, sur, fuktig. 2. (s. lääk.) var -et,; haava käy märille såret varas. (-ajos varböld, -bakteeri [bktr.] var-bakterie. -haava varigt sår. -inen varig, -kuume varfeber. -käsittely [tkn.] våt behandling.-laho [s.] våtröta. -myrkytys

[lääk.] varförgiftning, -ontelo varhåla. - paise ks. -a j o s. -pesäke varhärd, abscess -en -er. -puristin [pap.] våtpress, -pussi [lääk.] varsäck. -pää [[inni] varblemma.) märssy (mer.) märs -en -ar. -purje märssegel.

-raaka märsrå. -tanko märsstång. märän|jsekainen varblandad. -vuoto var-flytning.

mäski (pnm.) mäsk -en. -amme mäskkar. -maha (j.) ks. i h r a-, m ö h ö | m a h a. -nte-ko mäskberedning, -sammio ks. -amme. mässä|iillä ks. -t ä. -ily frosseri; rumlande, rucklande. -tä (hekumoida) frossa; (juopotella) rumla, ruckla. mässää jä frossare, rumlare, rucklare, -minen frossande, frosseri; rumlande; rucklande.

mäsä|jksi: ampua — skjuta sönder (i [-[små]-bitar);-] {+[små]- bitar);+} lyödä — slå i kras; göra mos av ngt; mennä — krossas till mos; (säpäleiksi) gå i kras (i små bitar); splittras, -nä: olla — vara i kras, i små bitar; ligga krossad, mäti * (kal., sammak., äyr. ym.) rom -men; haukilaskee —nsä gäddan lägger rom (släpper rommen), -hummeri romhummer, -jyvänen romkorn. -kala romfisk. -muna romkorn -et -. -pussi romsäck. -rapu romkräfta, mätki intä*, -inä klatschande, rappande, dängande. -iä klatscha, rappa (till ngn); dänga (jtk till ngn), -äht|ää* dimpa*; se pudota -i maahan (den) föll pladask till marken, -äistä klatscha, rappa (till ngn); (lätkäyttää) dänga2, smälla2, smocka, -äysvero (j.) kvar-, rest-, engångs|skatt. -äyttää * smälla2, rappa, klatscha. mättäi|kkö* tuv|or, -bildning, -nen tuvig. mätt äminen ösande; stuvande, proppande, -tää* ösa2; (ahtaa) stuva, proppa (täyteen full); jtk täyteen -etty fullproppad med ngt; ~ jllk rahoja överösa ngn med pengar, mätä* 1. (s.) röta; (märkä) var -et. 2. (a.) rutten; (mullaksi muuttunut) förmultnad; (hapan) sur. -haava rötsår; (kuv.) kräftsår, -kuu rötmånad, -kuume rötfeber, -kuun-(hirviö rötmånads|foster^-kalv; vrt. [-[suuri]-] {+[suu- ri]+} merikäärme. -juttu rötmånadshistoria.) -muna rötägg; (kuv. m.) svart får. mätä||neminen ruttnande, förruttnelse; murknande; förmultning, -nemis (bakteeri förruttnelsebakterie. -prosessi förruttnelseprocess. -tila förruttnelsetillstånd.) -neniä tön som ej ruttnar (murknar, förmultnar, surnar), -nenä (haisunenä, lääk.) stinknäsa. -paise varböld, -pesä(ke) varhärd; (kuv. paheen pesä) ett lastens näste, mä|täs -tiään tuva. -rikko (ksv. Saxifraga caespitosa) tuvbräcka. -ruis tuvråg. -tävä tuvad, tuvbildande. -tää bilda tuvor. mätätartunta * pestsmitta, mäyrä (vanh. metsäsika, el. Meles meles) grävling, grävsvin -et -. -koira tax -en -ar; grävlingshund. -najo, -nmetsästys grävlingsjakt. -npesä grävlingsgryt. mäystin (hht.) skid-, tå|rem -men -mar. määhnä (mrt.) ks. mäti. määintä* ks. m ä ä k|i m i n e n, -inä. määk||ijä som bräker; (kuv. kirkuja) skrikhals -en -ar. -iminen, -inä bräk|ande, -ning. -iä* (lammas) bräka2, -äistä bräka* till.

määre (er. kiel.) bestämning; epitet -et -. -sana attribut -et -; epitet -et -. määri (Ra. läh. pormestari) mär -en -er. määri! |té* bestämning; definition. - teliä * definiera; vrt. määrittää, määrätä; (tarkoin) precisera, fix era; (muotoilla) formulera; (luonnehtia) karakterisera; (vahvistaa) fastställa2; (selittää) beskriva *; ~ kaniansa deklarera (precisera) sin ståndpunkt; fatta ståndpunkt; ~ ehtonsa stipulera (fixera) sina villkor; ~ jnk asenne jhk karakterisera ngns inställning till ngt; tarkoin -teltij (-tetty) noggrant definierad (fixerad, preciserad); i detalj angiven (fastställd); -letty kanta en bestämd (preciserad, fixerad, markerad) ståndpunkt. - telmä definition,

määritteleminen definiering; bestämmande; vrt. määritellä, -lemätön som icke kan bestämmas (preciseras, fixeras); o definierbar; (ei määritelty) icke bestämd (preciserad, fixerad, markerad); icke definierad. -lijä som bestämmer (fixerar, definierar). -ly (määritys) defini|ering, -tion; precisering; vrt. -1 e m i n e n. määri ||ttäy tyä* bestämmas; formuleras, -ttää* bestämma2; definiera; ~ laji (ksv., el.) bestämma en art; vrt. -t e 11 ä, määrätä. -tys definition; (paikan) (positions)-bestämning. määrly märla. -lenkki (uit.) märlkopp|el -let -.

määr|ä 1. (lukumäärä) antal; tal -et -; (erä) belopp -et -; (summa) summa; (paljous) mängd -en -er, kvantitet; (lukuisuus) frekvens-en; (osuus) andel-en-ar; (annos) portion, (lääk.) dos -en -er; iso ~ kirjoja ett stort antal (en stor mängd) böcker; en massa böcker; suuret ~t jtk massor av ngt; tasainen ~ ett jämnt antal (tal, belopp); (summa) en jämn summa; kuitata ~ kvittera ett belopp (en summa). 2. (mitta, määrä): runsaassa, suuressa -in i rikt mått; i hög grad; i stor mängd; i stor skala; (runsaasti) rikligt, rikligen; (suuressa -in) i stor utsträckning (omfattning); vähässä -in i ringa mått (mån, grad, mängd); tiedon ~ mått av kunskap; kunskaps | mängd, -mått; siinä -in i den mån; i sådan grad (utsträckning); till den grad; i så måtto; missä -in? i vilken mån (grad, utsträckning, omfattning)? (mikäli) huruvida; samassa -in kuin i den grad (mån), i samma proportion (som); jossakin -in i någon (viss) mån; i (till) en viss grad; siinä -in (niin) vaikea till den grad svår; så pass svår; ~ltään suurempi större till antalet; kvantitativt större; ~n puolesta i kvantitativt avseende; suurin -in i stort antal, i stor mängd; i stora kvantiteter (partier, portioner, doser); merkitä laina yli ~nsä överteckna ett lån; kehittyä tiettyyn ~än utvecklas till en viss grad (punkt); suuret tavara~t stora förråd av varor; stora varulager; tähän ~än (näin pitkälle) så långt. 3. (kohtuus) måtta; hän ei tiedä ~änsä (on kohtuuton) han har ingen måtta med sig; kaikella on ~nsä! måtta i allt! hän sai jo ~nsä han fick redan sin andel (portion). 4. (päämäärä) mål, (tarkoitusperä) bestämmelse, (tavoite):

päästä ~nsä päähän nå sitt mål; matkan ~ målet för resan. 5. (snt.): minun on ~ (pitää) olla siellä jag skall vara där; (on velvollisuus, oltava) det åligger mig att vara där; ottelun oli ~ alkaa klo 14 matchen var bestämd (utsatt) till kl. 14; meningen var, att matchen skulle börja kl. 14; heidän oli ~ tavata toisensa täällä de skulle sammanträffa här; (he olivat sopineet tapaamisesta) de hade stämt möte här; (aikomus) de hade för avsikt att träffas här; det var meningen, att de skulle träffas här; vuotta myöhemmin kuin ~ oli ett år senare än avsett (sovittu avtalat) var; minun oli ~ tavata hänet jag hade stämt möte med honom, määrä- (yhd. määrätty, us.) viss, bestämd, utsatt, fastställd, fixerad, -aika viss (utsatt, föreskriven, bestämd) tid (-na på); termin -en -er; vrt. erääntymispäivä förfallodag; (asian Iak.) fatalietid; -ajan kuluessa inom (en) viss (utsatt) tid, en viss termin, (— asia, -juttu fataliemål.) - aikainen gällande för en viss tid; terminlig; (ajoittainen) periodisk; (Iak.) lagtima (tpm.); (vakinainen) ordinarie (tpm.). -aikaisesti terminligen; periodliskt, -vis; ~ uudistuva periodvis återkommande, -aikaisuus2 periodicitet. -aikakauppa terminsaffär, -ajoin, -ajoittain ks. -aikaisesti, -arvo bestämt (fixt, angivet) värde, -ehto stipu-1 a ti ön; bestämt villkor; klausul, -enemmistö kvalificerad majoritet, -hinta bestämt, fixt pris. -ileminen ks. määrääminen, -illä ks. määrätä, -inen (kiel.) bestämd, -korkeus2 bestämd höjd. -korkuinen av bestämd höjd. -kulkuinen med bestämd fart. -llinen kvantitativ, -llisesti kvantitativt; i kvantitativt avseende, -luku ett visst (bestämt, fastställt) antal, -lukuinen bestående av, omfattande ett visst (bestämt) antal; konstant. -maa destinationsland, -mitta viss (bestämd) dimension, (-hakkuu [mtsh.] dimensionsavverkning. -harsinta [mtsh.] di-mensionsblädning.) -mittainen med (av) vissa (bestämda) mått; -mittaisin askelin med gravitetiska steg. määräj|nimi visst namn. -niminen med ett visst namn; (nimeltään mainittu) namngiven. -npää (slut)mål -et -. -osoite bestämd adress, -osuus2 viss (fixerad, bestämd) andel, -paikka bestämmelseort; -paikalla (tietyllä paikalla, itse paikalla) på ort o. ställe, -palkka viss (bestämd), fix(erad) lön. -peräinen målmedveten, -peräisyys2 målmedvetenhet. -pituinen av viss (fixerad, bestämd) längd, -päivä viss (utsatt, bestämd) dag; (erääntymispäivä) förfallodag; fataliedag; (-nä på; -ksi till), -raha anslag -et -. (-esitys anslagsproposition, -kysymys anslagsfråga.) -raja viss (fixerad, bestämd) gräns; limit -en -er. -rajainen limiterad, -satama desti-nationshamn. -suuntainen som går i en bestämd, viss riktning; (liik.) ensriktad; (kuv.) med viss (bestämd) syftning, -suuntaisuus2 viss (bestämd) syftning, -suuruinen av bestämd (viss, angiven) storlek (dimension); konstant, fixerad, -tiedoton utan (bestämt) mål; planlös; (hapuileva) famlande, trevande.-tiedottomuus2 planlöshet; (hapuilu) fam-

lande, trevande, -tietoinen målmedveten. -tietoisuus2 målmedvetenhet, -tty* ks. määrätä. -ttävyys2 bestämbarhet. -ttömyys2 obestämdhet; gränslöshet; oräknelighet; omåttlighet, -ttömästi obestämt; gränslöst; oräkneligt; utan måtta, -tunti bestämd (utsatt) timme; fatalietimme. -tyn(arvoi-nen av bestämt [visst] värde, -lainen av bestämt [visst] slag, viss beskaffenhet; viss, bestämd, -suuruinen av bestämd [viss, angiven] storlek; vrt. t i e-tyn| arvoinen, -lainen, -suuruinen.)

määrä|tä bestämma2. 1. ~ (komentaa) kommendera; jos minä saan ~ om jag får bestämma (råda); (vallita) råda; hän -ä päätökset han dikterar besluten; mikä siinä on ollut -ävänä (-ämässä) ? vad har varit det bestämmande (avgörande) därvid? 2. (~ mahti-, virka-aseman ym. nojalla): ~(virkaan) förordna; (kirk., lääk.) ordinera; (säätää) stadga, föreskriva*; (vahvistaa) fastställa2, (lopullisesti) fixera; (velvoittaa) ålägga*; (käskeä) (an)befalla2, påbjuda*; ge* order; (asettaa) (å)sätta*; (ilmoittaa) utsätta*; (tuomita) ådorna2; (~ maksettavaksi) påföra*, pålägga*; utskriva*; (antaa maksumääräys) utanordna; (tehtäväksi) förelägga*; (ilmoittaa anneltavaksi) ut-fästa2; (ratkaista) avgöra*; (osoittaa) anvisa; ånge*; (valita) utse*; (myöntää) anslå*; ~ hinta bestämma (fastställa, åsätta) ett pris; ~ toimeen utnämna ngn till en befattning; förordna ngn att handha en tjänst; utse ngn att sköta en syssla; ~ johtajaksi utse ngn till chef, ledare; ~ sijaiseksi förordna till vikarie; ~ perijäkseen insätta ngn som sin arvtagare; hänet -ttiin maaseudulle han blev förordnad (erhöll förordnande) till landsorten; lääkäri -si sairaalle kylpyjä läkaren ordinerade bad åt den sjuka; laki -ä siitä rangaistuksen lagen stadgar straff därför; se on laissa -tty det är i lag stadgat (föreskrivet); hänelle -ttiin (tuomittiin) rangaistus taposta han dömdes till straff för dråp; hänet -ttiin vartioon han kommenderades till vakttjänstgöring; han fick order att överta vakten; ~ ehdot bestämma (fastställa, [laatia stipulera]) villkoren; ~ talo purettavaksi bestämma om (ge order om) rivning av ett hus; bestämma, att ett hus skall rivas; ~ jllk työtä ålägga ngn, sätta ngn i arbete; ~ jnk tehtäväksi ålägga (förelägga) ngn ngt; hänet -ttiin lähtemään kaupungista han förständi-gades (ålades) att lämna staden; ~ pidettäväksi utsätta, påbjuda ngt; maaherra -si kokouksen hajoteltavaksi landshövdingen gav order om att mötet skulle upplösas, upplösning (påbjöd upplösning) av mötet; hän -si talolle liian kalliin hinnan han åsatte gården (bestämde för gården) ett alltför högt pris; ~ palkinto jst utfästa (utsätta) en belöning, anslå ett pris för ngt; ~ jutun käsittely jks päiväksi (Iak.) utsätta målets behandling till en viss dag; ~ päivä kokousla varten (~ kokouspäivä) bestämma (fastställa, utsätta) dag för ett möte; ~ raja jllk fastställa (ånge), (panna |

sätta) en gräns för ngt; ~ jllk rangaistus ådöma ngn ett straff; ~ veroja påföra (pålägga) (ngn) skatter; utskriva skatter; ~ kullekin paikkansa bestämma (utse) plats för var o. en; anvisa var o. en hans plats; hänet -ttiin toimikunnan jäseneksi han utsågs (kallades) till medlem av, i kommittén; ~ rahat maksettaviksi utanordna medlen; ~ varoja jhk (tarkoitukseen) anvisa (anslå) medel för ngt; ~ jllk sakkoja ålägga, ådöma ngn böter; ~ uhkasakko jst förelägga (utsätta) vite för ngt; tuomio -ä vankeutta domen lyder på fängelse; ~ palkkio 300 markaksi bestämma (fastställa, fixera) arvodet till 300 mark; vastedes -itävänä aikana på tid, som framdeles skall bestämmas (utsättas); jtk ön jnk -ttävissä ngn har att bestämma över ngt; (riippuu jst) ngt beror på ngn; -ttävissä oleva (joka voidaan ~) bestämbar. 3. (erik. käyttöä): minun kohtaloni on -tty mitt öde är beseglat (avgjort). 4. -ävä (ratkaiseva) tekijä en avgörande faktor; suuntaa -ävät piirit de tongivande kretsarna; ~ sävy ånge tonen. 5. (miel. määrittää): ~ radan pituus bestämma banans längd; ~ kantansa taga (fatta) ståndpunkt. 6. (kiel. määrittää): -ävä artikkeli bestämd artikel; -tty muoto (miel. määräinen) bestämd form. 7. -ity: tarkoin -tty noga bestämd (fixerad), (ilmaistu) angiven; -tyn sakon uhalla vid fastställt vite. määrä||tön 1. (rajaton) obegränsad; (lukematon) oräknelig; (mittaamaton) omätlig; (kohtuuton) omåttlig. 2. (määräämätön) obestämd, -vahvuinen av bestämd styrka (storlek, grovlek); ks. -enemmistö. - vahvuus2 bestämd styrka (storlek); (mies~) manskapsstyrka; numerär -en -er. - vuoroin med bestämda (säännöllisin regelbundna) turer, -vuosi ett bestämt (visst) år; -vuosiksi för vissa år. -vähemmistö minoritet, av viss storlek, -ys bestämning; (säännös) bestämmelse; (virkaan ~) förordnande; (käsky) befallning; föreskrift -en -er; order -n -; (lääkärin ~) ordination; (lääke~) recept -et -; (lakisäännös) stadgande; (velvoitus~) förständigande; antaa ~ (sot.) ge (kirjallisesti utfärda) en order; beordra, (-peruste bestämningsgrund. -piiri befogenhetsområde. -sana [määre, epiteetti] bestämningsord; epitet, -valta makt att bestämma; bestämmanderätt.) -ytyä bestämmas, fixeras; avgöras (jnk mukaan enligt ngt), määrääjä den

bestämmande; som ger order; kuka täällä on ~nä? vem är det som bestämmer här? vem har bestämmanderätt(en) här? olla jnk asian ~nä vara bestämmande (avgörande) för en sak; inneha (utöva) bestämmanderätten över ngt; suunnan ~ som bestämmer (osoittaja som anger) riktningen. -minen bestämmande jne.; vrt. määrätä. -misvalta bestämmande-, (ratkaisu ~ avgörande)rätt; (toimi ~) förfoganderätt, befogenhet, -mättömyys2 obestämdhet. -mätön obestämd; (rajoittamaton) obegränsad; ~ muoto (kiel.) obestämd form; suuruudellaan ~ av obestämd storlek. -västi bestämt; kategoriskt.

möhkä jalka (kampurajalka) klumpfot, »jaikainen klumpfotad. -kala (el. Orlhago-riscus) klumpfisk. -le klump -en -ar; (kokkare) klimp -en -ar; (lohkare) block -et -. möhliä (j.) fumla, fubbla; dabba sig. möhömaha (halv.) isterbuk, mökelilys mum|mel -let. -tää*: puhua ~ mumla.

möki|lnä (napina) knorr -et, knot -et; mum|mel -let; (mukina) gr uf f -et. -stä knorra, knota; gruffa (jst över ngt); (mutista) mumla.

mökki* stuga, koja; (torppa) torp -et -. -Iäinen backstugu|sittare, -hjon -et -; (torppari) torpare. -pahanen ruck|el -let -; kyffe -t -n; kåk -en -ar; hybble -t -n. mökä* (j. melu, rähinä) oväsen -det; rabald|er -ret -; pitää aikamoista ~ä föra ett himla liv, väsen, mökö||ttää* (murjottaa, jurottaa) tjura; vara trumpen (surmulen); istua ~ sitta o. tjura; sitta trumpen (surmulen). -tys tjurande, trumpenhet. möli||nä (el.; krk. hnk.) böl(ande); vrål(ande).

-stä b öl a; (mylviä) vråla, möljä (mer. laituri) kaj; brygga; pir -en -ar, -er; (aallonmurtaja) vågbrytare, möly (onom.) vrål -et. -apina (el. Alouatta) vrålapa. -aminen vrålande, möläh||dys (vrt. ed.) vrål -et. -tää* vråla (till).

möläkkä* (onom.) larm (-et), (ett) oväsen;

vrt. möly. mölö 1. (a.) stollig. 2. (s.) stoll|e -en -ar.

mönjä (mlv.) mönja, -npunainen mönjeröd.

-nvärinen rnönjefärgad. möri|jnä brumning; muttrande; morrning.

-stä brumma; (murista) muttra, morra, mörkö * spöke -t -n; bus|e -en -ar; vrt.

kummitus, pöpö 2. mörsky (ksv. Helvettä) murkla, -sieni (korvasieni) ks. ed. mörskä (krk. halv. kehno, us. pahamaineinen asumus) ruck|el -let -; kåk -en -ar; kyffe -t -n.

mörssäri (sot.) mörsare. -patteri mörsarbat-teri.

möräh||dellä* brumma, -dys brumning. - tää*

brumma (till), möräkkä * (römeä ääni) 1. (a) skrovlig. 2.

(s.) skrän, oljud, mörätä (onom.) brumma; (ammua) böla. mörökölli (halv.) drum|mel -meln -lar. mötäkkä* (onom. metakka) tumult -et: buller;

(hämmennys) villervalla, virrvarr -et. möyhe||nnys uppluckring, -ntyä * uppluckras, -ntää * luckra upp, uppluckra; göra * lucker. -ys2 luckerhet. -ä lucker. moyhiä ks. myöhentää; gräva, hacka upp.

möykky * klump -en -ar; vrt. möhkäle,

kokkare, möyr||iminen 1. bökande, grävande. 2. (möyryäminen) bölande; vrålande, -iä 1. (tonkia) böka, gräva. 2. (mylviä) böla; vråla, -y (onom.) vrål -et; (ulvonta) tjut -et; böjande). -ybasso (ään., hnk.) brumbas, -ytä vråla; tjuta*; böla.

n (kirj.) N, n.

naakelipenkki (mer. vaarnapenkki) nagel-

bänk -en -ar. naakka* (el. Corvus monedula) kaj|a -an -or. naali (el. Alopex lagopus) fjäll-, polar|räv

-en -ar. -nnahka fjällrävsskinn, naama (j.) ansikte -t -n; uppsyn -en; syn -en; (ulkonäkö) fysionomi -(e)n -er; (krk. turpa) snut -en -ar{ (otsa) flint -en -ar; vasten —a mitt upp, rakt i ansiktet (mitt, rakt i synen); hänen —nsa venähti hiukan (kuv.) han blev lång i synen; näyttää hapanta —a göra sura miner; sätta upp ett surt ansikte; se sur ut. -höyhen (lin.) ansiktsfjäder. -inen (yhd.) med . . . ansikte; leveä— med brett ansikte; vrt. kova—, -kulma ks. kasvo-kulma. -luu (an.) ansiktsben. -ri mask -en -er. -taulu (leik.) nun|a -an -or. naamiais||et pl maskerad -en -er. -huvit ks. ed. -ilve, -kujé maskeradupptåg, -pila maske-radskämt. -puku maskeraddräkt; vrt. naamio. -tanssiaiset pl maskeradbal, naamio mask -en -er; riisua —nsa demaskera sig; (kuv.) kasta masken; låta masken falla, -huvit pl ks. n a a m i a i s e t. -ida (m. sot.) maskera; -itu jks maskerad som (till) ngt. -imismaalaus (sot., mer.) maskeringsmålning. -inti*, -itus maskering, -itua* maskera sig. -ton icke maskerad; omaskerad, naapukka* (nahkalakki) skinnmössa; luva. naapuri grann|e -en -ar; nabo -n -(a)r. -eukko gumma i grannskapet; grannkvinna, grannhustru. -kansa grann-, nabo|folk. -kaupunki grannstad, -kunta (naapuristo) grannskap; nabolag-et-; (rajakkainen) grannkommun, -kylä angränsande by; grannby, -maa grannland, naboland. -nlapset grannbarn. -nrouva grannfru, -oikeus2 (Iak.) naborätt, granne-lagsrätt. -pitäjä grannsocken, -rauha, -sopu grannsämja, -seurakunta grannförsamling, -seutu angränsande trakt; grannbygd, -sto grannskap -et; (naapurit) grannar(na). -suhde grannelagsförhållande; grann(skaps)-förhållande; hyvät -suhteet god grannsämja, -talo grann-, nabo| gård. -valtakunta grann-, nabo|rike. -valtaus (kaiv.) angränsande inmutning, -valtio grannstat, -väki grannfolk. -yhdyskunta grannsamhälle. naapuru kset: he ovat — de är grannar, -us2 grannskap -et, grannelag. (-suhde grannelagsförhållande.) naar||a (mer.) dragg -en -ar. -aaja draggare. naar las -aan hona. -eläin hondjur, -hirvi älgko -n -r. -höylä (puus.) nåthyvel. -kala honfisk. -karhu björnhona, -kettu rävhona. -kissa honkatt; katt|a -an-or. -koira ks. narttu, -leijona lejonhona, lejoninna, -metso ks.

koppelo, -pontti (sht.) nåt -en -ar. -puoli honkön -et -. -susi varghona; varginna. -teeri orrhöna. naara!,ta dragga, -us draggning. (-työ dragg-

ningsarbete.) naarmu skråma, rispa; (piirto) repa. -inen skråmig, rispig; repig. - ttaa* skråma; rispa; (tkn.) ritsa, -ttua* få* skråmor (rispor), -tus (tkn.) ritsning. naatti* (juuriksv.) blast -en. naava (kuusen—) skägglav -en. -inen lav|-(be)klädd, -bevuxen; lavig. -jäkälä skägglav. -kuusi lavbevuxen, lav|gran. nabob (ent. intial. ruht.; kuv. upporikas pohatta) nabob -en -er. nafta (vuoriöljy) nafta, -kaivo naftabrunn.

-liini (kem.) naftalin -et. -lähde naftakälla. nahan||kaltainen läder]aktig, -artad, -kiillote läderappretur. -muokkaus skinn-, läder|-beredning. -tapainen läderartad. - valmistaja skinn-, läder|beredare. - valmistus skinn-, läder|beredning. nahas (nhk.) avhårad hud. nahaton hudlös; skinnfri; — ja ruodoton

anjovis skinn- o. benfri ansjovis, nahi||na gräl; slagsmål, -sta slåss, gräla (om ngt).

nahistu|a bli skinn-, läder |aktig; (kurtistua) skrumpna; (sitkistyä) bli seg; segna; -nut skrumpen; skinn-, läder|aktig. nahjus (kuhnus) drönare, sölare; (vetelys) slöfock-en-ar; (j.) sölkorv -en -ar; (tollo) drum|mel -meln -lar, tölp -en -ar, drull|e -en -ar; mes -en -ar. -mainen drönig, sölig; drum|lig, -melaktig; mjäkig. -tella dröna, söla; drumla; slöa; latas; huttia; (etsien) fubbla. -telu drönande, sölande; slöande; drumlande; huttlande; fubblande. nah|ka(*) 1. (ruumiin peitt.) skinn-et-, (iho) hud -en. 2. (el. ruum. irrot.) hud; (parkittu) läd|er -ret; (turkki) fäll, päls -en -ar; päällystää -alla skinnbekläda. 3. (snl.): päästä ehein (ehjin) -oin komma helskinnad undan (ifrån ngt); pysyä -oissaan (kuv.) hålla sig i skinnet, -esiliina förskinn; skinnförkläde. -hansikas skinnhandske. - hihna läder I rem, -band. -housut pl skinnbyxor. -huotra läderhölster. -inen av skinn (läder); skinn-; läder-; (yhd.) med . . . hud (skinn); -hudad; pehmeä — med mjukt skinn; paksu— tjockhudad. -istuin (huon.) skinndyna. -jäljitelmä läderimitation, -jätteet skinn-, läder| avfall, -kaistale läderremsa, -kännin lädergehäng. -kansi (kirj.) läder|-pärm, -band -et -. -kantinen med läder-, skinn|pärmar; (inbunden) i skinn-, läder|-band. -kanuuna (hist.) läderkanon, -kassinahkakaulus — naisemansipaatio

skinn-, läder| kasse, -kaulus skinnkrage, -kauppa läder-, skinn |handel. -kauppias läder-, skinn|handlare. -kenkä

lädersko. -kote-lo skinn-, läder|fodral, -hölster. -kukkaro skinn-, läder|börs, -pung. -kulma (kirj.) skinnhörn. -kuorinen med skinn(om]hölje, -kuula (leik. jlkp.) läderkula. -käsine skinnhandske. -lakka läderlack. -lakki skinn|-mössa, -luva. -laukku läderväska; (selkä ~) läderränsel.-leili (enl.) läder|flaska, -säck-en -ar. -letku läderslang, -levy läderskiva; (el.) hud|plåt, -skena, -liivit skinnväst. -liuska ^ skinn|remsa, -flik. -lohi skinnlax. -markkinat skinnmarknad, -matto skinnmatta. -mosaiikki lädermosaik, -muna vindägg, -muotoilu ks. -plastiikka, -nojatuoli (laiskanlinna) skinn-, läder |-fåtölj, -nuttu skinntröja, -pallo läderboll. -peite skinn-, hud|beklädnad. -peitta (nhk.) garvbeta. -peitteinen skinnbeklädd, -peitturi (vanh.) garvare. -pielus skinnkudde. -plastiikka läderplastik, -pohja (jlkn. —antura) lädersula. -pohjainen med lädersula. -poika nybörjare; (sot. vanh.) ks. alokas, -pukineet pl skinn|kläder, -plagg, -puku skinndräkt, -pussi skinn-, läder|-påse, -säck. -päällinen överdrag av skinn (läder); skinn-, läder|överdrag; (kengän) ovanläd|er -ret. -päällyksinen (tuoli) läderklädd (stol), -päällys skinn-, läder| överdrag. -päällysteinen skinnklädd, -päätös (Iak. leik.) avslag -et -; saada — få avslag; förlora (en process), -reppu läder-, skinn[ränsel. -reuna skinn|kant, -bräm, -skoning, -reunuksinen skinn-, päls|brämad. -reunus skinn|kant, -bräm, -skoning, -besats; (turkis~) pälsbräm. -reunusteinen skinn | kantad, -brämad. -reunus tus läder-, skinn|skoning. -salkku läderportfölj, -selkä (kirjs.) läderrygg. -selkäinen (kirjs.) med skinn-, läder|-rygg. -set (vällyt) pl (skinn)fäll -en -ar. -sidos (kirjs. kokor anskal. sidos) skinn-, läder |band. -siipi (el. lepakko) fladder-, fläder|-mus -musen -möss. -sisuste skinnfoder, -sisusteinen skinnfodrad. -siteinen (kirjs.) skinnbunden; (inbunden) i skinn-, läder|-band. -sohva skinn-, läder|soffa. -suikale skinn|remsa, -slamsa. -säärystin läderdamask. -takki skinn |j acka, -kappa; (halv. pärinäpoika) skinnknutte, -tapetti lädertapet. - tavarat pl lädervaror; (turkikset) skinnvaror. - tehdas läderfabrik, -tehtailija läderfabrikant, - teltta skinntält. - teollisuus2 läderindustri, -teos läderarbete, -tiiviste (tkn.) läderpackning, -tuoli skinnstol; stol med skinn-, läder|överdrag. -tuppi läderslida. -tykki ks. -kanuuna, -työ läderarbete. -täpe ks. -tiiviste, -vaatteet pl kläder av skinn; skinnkläder, -vahviste skinnskoning. -viimeiste (nhk.) läderapp-retur -en -er. -viitta skinnkappa. - voide lädersmörja. - vuori skinnfoder. - vuorinen skinnfodrad. -vyö läderbälte, nahke||a läderaktig; (sitkeä) seg; (sienettynyt) svampig; (kostea) fuktig, -alehtinen: ~ metsä ständigt grön lövskog; sklerofyllväxt skog. -us2 seghet; svampighet; fuktighet, nahki (molski) mollskinn -et. -housut pl mollskinnsbyxor.

nahkiai||nen 1. (el. Pelromyzon) nejonög|a -at -ön, nätting. 2. pl -set (koul. »nahkojen» otto teinik.) konventsintagning, -senpyynti nejonögon(s)fiske. nahkimo garveri.

nahkuri garvare. -mestari garvarmästare; garveri |fabrikör, -idkare, -n(ammatti gar-varyrke; garveri. -liike garverirörelse. -oppi garvarlära. -parkki garv-, garvar |bark. -sälli garvargesäll. -villa garvarull, kalkull, skav-ull.)

nahoijjttaa* (päällystää nahalla) beklä* (överdraga*) med skinn (läder); (sisustaa nahalla) fodra med skinn; (lujittaa nahalla) lädersko *; -tettu läder-, skinn|beklädd; skinnfodrad; läderskodd. -ttaminen beklädande (fodrande) med skinn, -tus skinn-beklädning; skinnfodring. nai I da (ottaa puolisoksi) taga* (ngn) till äkta; äkta (ngn); gifta2 sig (med ngn); -nut gift (man); -tu gift (kvinna), naiivi naiv. - (su)us2 naivitet -en -er. naija||ta (er. mer. j. kiinnittää, köyttää)

naja. -us najning. naikkonen (j. halv.) kvinns -et -; slampa;

slinka, nailon ks. nylon.

naima- (us.) avio (liitto)-, -este äktenskapshinder. -halu giftassjuka. -haluinen giftas|-lysten, -galen, -sjuk. -houreet pl giftasgril-ler. -ikä giftas-, äktenskaps|ålder; -iässä (vara) giftasvuxen. -ikäinen giftasvuxen. »ilmoitus giftermålsannons, -kielto äktenskapsförbud. -kiihkoinen giftas|galen, -lysten. -matka giljar-, friar|färd. -osa (Iak.) giftorätt -en. -sopimus giftermålskontrakt, äktenskapsavtal, -tarjous giftermålsanbud, -toimisto ks. avioliittotoimisto. -ton ogift, -ttomuus2 ogift stånd -et; celibat -et. -tuumat pl giftas|tankar, -funderingar; -tuumissa (gå) i giftastankar, -vuosi år då äktenskap ingåtts (skall ingås), naimi|nen (avioliitto) giftermål -et -, gifte -t -n; mennä -siin jnk kanssa ingå äktenskap med ngn; gifta sig med ngn; mennä uusiin (uudestaan) -siin ingå nytt äktenskap; gifta om sig; joulua -siin bli gift; ingå äktenskap; päästä hyviin -siin göra ett gott parti; gifta sig väl; (tyttö on) hyvissä -sissa (flickan är) väl gift. naimis|ihalu ks. n a i m a h a 1 u. -kaari (hist. Iak.) giftermålsbalk(en). -kauppa giftermålsaffär; giftermål -et -; tehdä hyvät -kaupat (j.) göra ett gott parti, nai I inen

kvinna; (leik. halv.) fruntimmer; (hieno) dam -en -er; hyvät -set ja herrat! mina damer o. herrar! -sen viekkaudelle ei miehen järki mahda mitään kvinnans list övergår mannens förstånd; -set kvinnor(na); (rhm. u. halv.) kvinnfolk; asianajaja, ~ kvinnlig advokat, -nut gift. nais||asia kvinnosaken, (-kokous kvinnosaksmöte. -liike kvinnosaksrörelse, -liitto kvinnosaksförbund. -nainen kvinnosakskvinna.) -edustaja kvinnlig representant, -eilinen kvinnlig. -eilisesti kvinnligt. -ellistua förkvinnligas; effemineras; feminiseras. -el-lisuus2 kvinnlighet, -emansipaatio kvinnoemancipation.

naisenahdistelu kvinnoöverfall, naisenemmistö (miel.): kaupungissa ovat naiset suurena enemmistönä staden har stort kvinnoöverskott, naisen||haamu kvinno|skepnad, -vålnad, -hahmo kvinno|skepnad, -gestalt, -hamn. -kuva kvinno|bild, -figur; (j. kvinnfolk), -käsiala fruntimmersstil, -muotokuva kvinnoporträtt. -nimi kvinnonamn, -povi ks. -rinta, -puku kvinnodräkt.-rinta kvinnobröst. -ryöstö (hist.) kvinnorov. -sydän kvinnohjärta, -vaatteet pl kvinnokläder, -vapautuminen (m. kvinnofrigörelse,

-emancipation, -ääni kvinnoröst, naisetsivä kvinnlig detektiv, nais||hahmo kvinno|gestalt, -hamn, -figur, -hallitsija kvinnlig regent, -harjoittelija kvinnlig praktikant, -henkilö fruntim|mer -ret -; kvinna; kvinnsperson, -ihanne kvinnoideal. -ihminen (/., väl. halv.) kvinnsperson -en -er; kvinna, -istua 1. (muuttua naismaiseksi) förkvinnligas, feminiseras, effemineras. 2. (tulla naisvaltaiseksi) bli till övervägande del kvinnlig, -johtaja direktris -en -er. -joukko kvinnohop. -järjestö kvinnoorganisation, -jäsen kvinnlig medlem. -kampaamo damfrisering. -kansalainen medborgarinna. -kantakvinnolinjen; spinnsidan (määr.); (-kanna {lia, -Ita på), -kasvatus kvinnouppfostran, -kasvot pl kvinnoansikte, -kirjailija författarinna, -kohtalo kvinnoöde, -komento (j.) kvinnoregemente. -konttoristi kvinnlig kontorist. -kotiteollisuus2 kvinnohemslöjd. - kummi gudmo(de)r; kvinnlig fadder, -kuoro damkor, -kuva kvinnofigur; vrt. -h a h-m o. -kysymys kvinnofråga (n), -kähertämö (vanh.) ks. -kampaamo, -käsi kvinnohand. -laulaja kvinnlig sångare, -lentäjä aviatris -en -er. -liike (-asialiike) kvinnorörelse. -liitto kvinnoförbund, -luonne kvinnlig karaktär; kvinnolynne, -luostari nunnekloster. -lääkäri kvinnlig läkare. - maailma kvinnornas värld, -maisteri kvinnlig magister. -ohjaaja kvinnlig förare; (elok.) kvinnlig regissör; regissös -en -er. -olento kvinnlig varelse; kvinnligt väsen, -oppilas kvinnlig elev. -osa (teat.) kvinnoroll, -osasto kvinnlig avdelning, -palvonta kvinnodyrkan. -pappi kvinnlig präst; (pakanall. papitar) prästinna. -parka stackars (arm[a]) kvinna, -profeetta profetissa, -puoli kvinnolinje -n; spinnsida(n); -puolelta på kvinnolinjen (spinnsidan); mennä perintönä -puolella gå i arv på kvinnolinjen, -puolinen kvinnlig; (yhd.) kvinno-; (kiel.) feminin: ~ (kaksitavuinen) loppusointu (run.) kvinnligt rim: ~ kanta (~ linja) kvinnolinje. - päivätyö kvinnsdagsverke. -rauha (hist.) kvinnofrid. -seminaari kvinnligt seminarium; seminarium för kvinnor, -seura kvinnligt, dam-, fruntimmerssällskap, -sotilas (hist., tnk.) kvinnlig soldat, -soturi (tar.) sköldmö -n -r, amason -en -er. -suku kvinnligt kön; kvinnokön, -sukuinen av kvinnligt kön; feminin, -sukulainen kvinnlig anförvant (släkting); fränka. -sukupuoli kvinnligt kön; kvinnokön, -sydänkvinnohjärta, -tauti ks. naistentauti.

naisten[|askare kvinnosyssla; fruntimmers-, kvinnfolks|göra. -hattu dam-, fruntimmers|-hatt. -huone damrum. -hurmaaja kvinnotju-sare; adonis -en -ar. -hvtti damhytt. -ihailija kvinnodyrkare. -kahvila damkafé. -kalossit damgaloscher. -kaulus damkrage, -klinikka kvinnoklinik, -käsityö kvinno| slöjd, -hantverk, (ni.) -handarbete, -lakki dam-, fruntimmers! mössa. -logiikka kvinnologik, -lu-mooja kvinnotjusare. -mieleinen: hän on — mies (naiset pitävät hänestä) han har kvinnotycke. -mies fruntimmerskarl, -osasto damavdelning, -päivät pl kvinnodagar. - satula damsadel, -suosio kvinnogunst, -tauti kvinnosjukdom, (-lääkäri gynekolog, kvinnoläkare. -oppi gynekologi, -osasto gyneko-logisk avdelning, -sairaala kvinno|sjukhus, -klinik.) - turkki dampäls, -työ kvinno-, fruntimmers I arbete. -vaatehtimo ^dam|-skrädderi, -ekipering(saffär). - vaatturi damskräddare.-vaunu (raut.) dam|vagn, -kupé. nais';toimistoapulainen kvinnligt byråbiträde, -toimittaja (san.) kvinnlig redaktör; redaktris -en -er. - tuttava kvinnlig bekant; dambekant. - tyyppi kvinnotyp, -työläinen,

- työntekijä arbeterska; kvinnlig arbetare, -vakooja kvinnlig spion, -valta kvinno| välde, -regemente, -valtainen

till övervägande del kvinnlig: kvinnobetonad. -vartalo kvinno|gestalt, -figur, -kropp, -viha kvinnohat, -vihaaja kvinnohatare. -virkailija kvinnlig funktionär, - voimistelija kvinnlig gymnast, -voimistelu kvinnogymnastik. -väen | askare, -tehtävä kvinnfolksgöra -t. - väki kvinnfolk; fruntimmer (pl), -yhdistys kvinno-, (vanh. rouvasväen —) fruntimmers|förening, -ylioppilas kvinnlig student; studentska. -ystävä kvinnlig vän; väninna, -ääni kvinno-, dam|-röst, (-laulu—) -stämma.

nai|!ttaa * gifta2 bort; bortgifta2 (jllk med ngn), -ttaja gifto|man -mannen -män.

- ttaminen bortgiftande, -tu* gift (kvinna), naivismi (taid.) naivism(en).

najadi (myt. vedenneilo) najad -en -er. nak|ata* kasta; slänga2; ~ niskojaan knycka

på nacken, -ella* kasta; ks. ed. nakerrella* gnaga(2) (på ngt); knapra (på ngt), -rus gnagande; gnagning; gnag -et. -taa gnaga(2). -taja (el. vanh.) ks. jyrsijä. -taminen gnagande, -telu gnagande; knaprande.

nakk||aaminen kastande; slängande, -autua* kasta sig; kastas; (hypätä) springa*, hoppa, nakki * 1. (sadin: hiirenrotan—) möss-, rått|fälla. 2. (kort.) knack -en. 3. (ks. seur.) -makkara knackkorv. -peli (kort.) knack-spel.

naks (ini. o no m.) knack! -aa knaka; knäppa2 (till), -ahdella*, -ahtaa* knaka; knäppa2 (till), -ahdus knäpp -en; knäppning; knak-ning. -auttaa* knäppa2 (jtk med ngt), -uttaa*, -utella knäppa2 (med ngt); (kel. tikittää) ticka; picka; -utella hampaitaan klappra med tänderna, -utus knackande, knäppande; tickande, pickande. naku tella,* -ttaa* knacka (på ngt); (kolkuttaa) bulta; (vasaroida) hamra. - ttaminen knackande; bultande; hamrande, -tus knackning; bultning; hamring.nalikka —

nalikka * klabb, kubb -en -ar. -halot pl klabbved.

nalja (harv., pilanteko) skämt -et. -illa skämta; (ilvehtiä) gyckla, raljera, -ilu skämt -et; gyck|el -let; raljeri, nalki[nta* (kiilaus) kilning. -ta (kiilata)

kila. - tseminen kil i ning, -ande. nalkki * 1. (kiila) kil -en -ar. 2. (ukonvaaja) vigg -en -ar. nalku[tella*, -ttaa* 1. (vasaroida) hamra; (nakuttaa) knacka. 2. (haukkua) gläfsa; (hämmästellä) gnata (på ngn), -ttaminen

1. hamrande; knackande. 2. gläfsande; gnatande. -t teli ja (kuv.) gnatare; häcklare; kalfatrare. -tus 1. hamring; knackning. 2. (kuv.) gläfs -et; gnat -et.

nall|je (lelukarhu) nall|e -en -ar, teddy-, leksaks|björn. -i (sytytys-) tänd-, knall|-hatt -en -ar; sprängkaps|el -eln -lar. nalliainen (poikanen) pojkbyting; knatting. nalli i I elohopea knallkvicksilver, -hattu ks. nalli, -hopea knallsilver, -kka * ks. -a i-n e n. -pyssy (Ips. leik.) knallbössa, namu|[set pl (vanh. Ips.) namnam; gotter; vrt. makeiset, -setä (krk.), ful gubbe; snaskfarbror. nan||ismi (kääpiökasvu) nanism, dvärgväxt.

-kiini (vaat.) nankin(g) -en, -et. nanna 1. (Ips. mak.) namnam, gotter.

2. (äldre) barnsköterska; dadda; amma; far-, mor|mor.

na|pa* 1. (an.) nav|el -eln -lar; navl|e -en -ar. 2. (keskikohta) medelpunkt; (pyörän) nav -en -ar (-et -); (maan) pol -en -er; (vaarna) dubb -en -ar. -jää (mnt.) polaris, -kaira (tkn.) navborr; navare. -kelkka slängkälke, -kettu ks. naali, -kivi hj ärtsten. -kohju (lääk.) navelbrock. -korkeus (täht.) polhöjd. -laskimo (an.) navelven. napalm(palo)pommi (sot.) napalmbomb. napa||maa (mnt.) polarland; —t polar|om-råde,-region, -meri polarhav, -mies (j.kuv.) stöttepelare; spets -en -ar. -nuora (an.) navelsträng, -piiri (mnt.) polcirkel -n. (-alue område vid polcirkeln.) -rakko (an.) navel-blåsa. -retkeilijä polarfarare. -retkikunta polarexpedition, napaseudun Hilmas to polarklimat. -jää polaris. -kansa polarfolk, -kartta polarkarta. -maisema polarlandskap. -pimeys2 polarmör-ker. -päivä polardag, -sumu polardimma, -talvi polarvinter. - tutkimus polarforskning, -yö polarnatt(en). napa||seutu polartrakt, (-saari polarö.) -sika (pekari, el. Dieotyles dajaeu) navelsvin. -susi (el. Canis lupus albus) polarvarg. -syvänne polarbassäng; ks. P o h j o i s napata (siepata, kopata) nappa (till, åt sig), napa[| tukki (miilun) bordstake; hjärtstock.

-tyrä ks. -kohju, napa||us knackning; knäpp -en -ar; slag -et -.

-uttaa* knacka (på ngt); (iskeä) slå. napa I i vir ta (mnt.) polarström, -vyö (lääk.)

navelbinda, -yö ks. -seudunyö. napero barnunge; pojkvasker. näperrellä* ks. näperrellä, napina knot -et, knorr -et; vrt. napista, napin|[läpi ks. -reikä, -muotoinen knapp-formig.-pohja knappstomm|e -en -ar. -reikä

nasaloida nas

knapphål. (-kukka knapphålsblomma, -kukkavihko knapphålsbukett, [--ompelija-[tar]-] {+-ompelija- [tar]+} knapphålssömmerska, -pisto knapp-hålsstyng. -sakset knapphålssax. -silkki knapphålssilke.) -tekijä knappmakare. napi||seminen knotande, knorrande, -sija som knotar; surpuppa; (en) missnöjd; kverulant -en -er. -sta knota, knorra, napi || ttaa* förse* med knappar; (panna nappiin) knäppa2 (igen, till), -ttama|ton, -tta icke tillknäppt; oknäppt, -ttaminen förseende med knappar; knäpp|ning, -ande. nap|pi* knapp -en -ar; panna —in knäppa till (fast, igen); päästää (avata) -ista, avata -it knäppa upp; uppknäppa, -kenkä knäppI-känga, -sko. -koukku kängknäppare. -muotti knappform. -nen 1. (s.) (liten) knapp -en -ar. 2. (a.) (yhd.) med... knapp (ar); kiilto — med blanka knappar, -rasia knappask. -rivi knapprad, nappo* (kauha) skopa.

nappula 1. (puikko) pinn|e -en -ar; (suude) plugg -en -ar; (ripustus—) knagg -en -ar. 2. pojan — (leik.) pojkvasker. 3. (peli—) bricka, -joukkue, -liiga (urh.) knatte-, småpojks|lag, -liga. -takki doffelrock. naps||aa*, -ahdella* knäppa2 (till), -ahtaa* knaka; (naksahtaa) knäppa2 (till), -ahtelu knäppning. -aus knäpp -en -ar; knäppning; knakning. -auttaa* knäppa2 (med ngt), -e knakning; knäppning, knäpp -en -ar. napsi||a 1. ks. napsauttaa. 2. (siepata) snappa; (näykkiä) nafsa; (maistella) smut-ta. -nta* snappande; nafsande, nafsning; smuttande; vrt. napsia, napukka* (mrt.) ks. n a p p u 1 a. napu||tella*, -ttaa* knacka; bulta; (vasaroida) hamra, -ttaminen, -tus knack|ande, -ning; bult|ande, -ning. narah||della* knarra; (narskua) knastra, -dus knarrning, knarr -et. -taa* ks. narahdella. -taminen knarrande, nardus (frm.) nardus -en. nari[|na knarrande, knarrning; knarr -et (av ngt), -seminen ks. n a r i n a; gniss|el -let; vrt. marina, -sija ks. marisija, -sta knarra; (kitistä) gnissla; (kuv.) knota, gnälla, -suttaa* låta* knarra; ~ hampaitaan gnissla med tänderna; skära tänder, narkoo||si (lääk. huumaaminen, nukutus) narkos -en. -tikko* (huumausaineiden väärinkäyttäjä) narkoman -en -er. -ttinen (huumaava.) narkotisk, narkotisoida (lääk. nukuttaa) narkotisera. narr||aaminen narrande, -ata narra, -i narr -en -ar. (-mainen narraktig, -maisuus2 narr-aktighet. -nkaapu narrkåpa.) narsissi (ksv. N arc is sus) narciss -en -er. narsk[lahdus knarr -et; knastring. -ahtaa* knastra, -e knastring; (narina) knarr -et. -u (ksv. Sinapis arvensis) (åker)senap -en. -ua knastra; (narista) knarka, knarra, -uttaa* gnissla, -utus knastring; knarkning, knarrning; knarr -et. narttu* 1. hynda, tik -en -ar. 2. (nainen,

halv.) slyna. naru (j.) snöre; (pätkä) ända, sladd -en -ar. nas||aali (fon. nenä-äänne) nasal -en -er. -aloida nasalera,

na(t)sarealainen, na (t)saretilainen nasaré

-(e)n -er; nasaren -en -er. nasj|ev(a [sattuva, osuva] träffande; snärtig; fyndig, -asti träffande; snärtigt; fyndigt. -uus2 snärtighet; must -en; märg -en.) -iiri (Raam.) nasir -en -er. naskali 1. syl -en -ar; (kirjp.) ål -en -ar; hieno, terävä kuin — sylfin. 2. pojan — ks. nappula 2. -mainen sy llik. -nkärki syl-spets. -nmuo toinen sylformig. - n terävä syl|fin, -skarp, -vass.

nassakka* (lekkeri) kutting; (pönttö) kagg|e -en -ar.

nassu 1. (hyv. porsas) gris-en-ar; nass]e -en

-ar. 2. (j. naama) ansikte, nuna. nasta 1. (kara) ten -en-ar; (suude) plugg -en -ar; (vaarna) knagg -en -ar; (hela) beslag -et; (nappi) knapp -en -ar; (pilkki) pligg -en -ar; (er. kiinnitys—, koni.) stift -et -. 2. (koul.) kul, fin; osua —an (onnistua hyvin) träffa prick, få (in) en fullträff, -hammas (hml.) stifttand. -inen (yhd.) med . . . ten(ar) jne.; moni— med många tenar (pluggar). -kone stiftmaskin, -mylly stampkvarn, -nreikä stifthål. -puimakone stifttröskverk, nastoi||ttaa* stifta; fästa, fastgöra* (förse*, belägga*) med stift, -tus stiftning; fastgörande (förseende, beläggande) med stift, nata* (ksv. Festuca) svingel -n. -heinä ks. ed. natina knakande, knakning; knarrning; gnisslande, gniss|el -let. nationalis|[mi (kansalliskiihko) nationalism, -ti nationalist, -tinen

nationalistisk, natista knaka; (narista) knarra; (kitistä)

gnissla; ~ liitoksissaan knaka i sina fogar, natr||ium (kem.) natri|um -et, -umet. -ön

natron -et. (-lipeä natronlut.) natsa (j.) 1. (savukkeenpätkä) cigarrettstump; fimp -en -ar. 2. (sol. j.) (under-officers)galon -en -er. natsi (Saks. hist. kansallissosialisti) nazist

-en -er. -laisuus2 nazism, naturalis|[aatio (kansalaiseksi otto) naturali-sation. -mi (fil., kirj., taid.) naturalism.-ti naturalist, -tinen naturalistisk, natus||taa: syödä — (popsia) mumsa, -tus mumsande.

naudan|iliha nötkött, -nahka nötläder, -paisti

nötstek. -tali nöttalg. naudijkas* -kkaan (nhk., boksinahka) boxkalv. nauha band -et -; (side) bind|el -eln -lar; —an otto ks. nauhoitus, -inen (yhd.) med ... band; leveä — med brett (breda) band. -johto (shk.) bandledning.-ke* band; (sot. kaluuna) galon -en -er. -kenkä snörsko. -ko-riste bandgarnityr. -koristeinen bandprydd, -mainen bandformig. -npätkä bandstump, -rulla bandrulle, -ruusuke bandrosett, nauhoi||te bandj upptagning, -inspelning; bandning. -ttaa 1. förse* (pryda*) med band. 2. (rad.) upptaga * på band; banda, -tus bandning. nauh||uri (nauhamagnetofoni) bandspelare,

magnetofon. -us (sot.) ks. -a k e. naul|kata*, -kkailla (ryyppäillä) snapsa, nubba.-kku* (ryyppy) snaps -en-ar, nubb|e -en -ar; knäppare; styrketår -en -ar.

- nauriinkylvö

nauki|ua* 1. (kissa) jama. 2. (kuv.) gnälla2; (mankua) kälta; (kilistä) gnissla, -uminen jamande; gnällande; kältande; gnisslande, naula 1. (rauta—) spik -en -ar; (rhm.) spik; (hevosenkenkä—) (hästsko)söm -men (-met)-; (puu—) pinn|e -en-ar, plugg -en -ar; (naulakon—) knagg -en -ar; ripustaa takkinsa -an hänga upp sin röck på en spik (knagg). 2. (vanh. painmt.) skålpund -et - (425, Engl. 454 g). --alasin spikstäd. -aminen (upp)spik|ning, -ande. -inen 1. spikig. 2. vägande (ett) skålpund; viisi — vägande fem skålpund; på (om) fem skålpund, naula|jin valmis tus spikfabrikation. -kaira spikborr. -kko* klädhängare; klädställ -et -. -kone spikmaskin, -laatikko spiklåda. -matto (pol.) spikmatta. -n(kanta spikhuvud; osua —an träffa huvudet på spiken, -muotoinen spikformig. -paino, -punnus skålpundsvikt, -pää spikhuvud, -reikä spikhål.) -paja spiksmedja.-pihdit pl spikklove.-pora spikborr. -puu ks. naulakko, -rauta spikjärn; (-kara) spikten -en -ar. -seppä spiksmed, -ta spika; (nähtäväksi) spika upp; uppspika; ~ tiedoksi anslå*; ~ kiinni (kuv.) fastnagla. -taonta spiksmide. -tehdas spikfabrik, -teollisuus2 spikindustri, -us spikning; uppspikning. -uttaa* låta* spika, -utua*: — kiinni jhk (kuv.) bli fastnaglad (fastnaglas) vid ngt. -vasara spikhammare, nauli|ta spika; (kuv.) fastnagla; jhk -tiu (kuv.) fastnaglad vid ngt; ristiin -ttu korsfäst; ks. ristiinnaulitunkuva. nauloittain skålpundsvis. naura|a 1. itr skratta; (myhäillä) mysa2; (hymyillä) le* (jllk) åt ngt; (jtk) åt ngn; (ivallisesti, ilkkuen) hånskratta, hånle*; ~ ääneen storskratta; ~ partaansa le i sitt skägg (i skägget, i mjugg); ~ makeasti skratta gott; få sig ett gott skratt; se (jo) panee -maan (-ttaa) det får en att skratta (väcker löje); en voi olla -matta jag kan inte hålla mig för skratt. 2. tr (pilkata) begabba, belacka, naur||ahdella* skratta; småskratta; (myhäillä) mysa2; (hymyillä) le*, -ahdus skratt -et -; (hymyily) leende; löje -t -n; torjua (»kuitata))) -ahduksella avfärda med ett skratt; skratta bort. -ahtaa* skratta (till); (myhäillä) mysa2; (hymyillä) le*, -ahtelu skrattande, skratt -et -. -aja skrattare; (pilkkaaja) belackare; saada —i puolelleen få skrattarna på sin sida. -aminen skrattande. -atella* skämta, raljera (med ngn), -att|aa* få (ngn) att skratta (le); (herättää naurua) väcka2 löje, (pilkkaa) åtlöje; (huvittaa) roa; se -i minua jag hade lust att skratta åt det; (huvitti) det roade mig; se -i kaikkia det roade alla (väckte allas åtlöje); mikä sinua —? vad är det du skrattar åt? -ava skrattretande, -attaja rolig-hetsmakare. -ettava skrattretande; löjlig; tehdä —ksi förlöjliga ngn; älä tee itseäsi —ksi! gör dig inte löjlig! utsätt dig inte för åtlöje! sinä saatat itsesi (joudut) yleisön silmissä —ksi (naurunalaiseksi) du utsätter dig för allmänhetens (allmänt) åtlöje. -ettavuus2 löjlighet. naurim|Jhitu, -kuori rovskal, -kylvö rov-

sådd. -naatti rovblast. -siemen rovfrö. - varas ro vt j uv. - viljely (s) rovodling.

naur|is -iin (ksv. Brassica carn pestris rapa, mv., keit.) ro va. -haline rovsved. -haudi-kas stekt rova. -maa rov|land, -åk|er -ern -rar. - maan | harvennus, -kitkeminen rov-gallring. -muhennos rovstuvning. -sose rovmos, -öljy rovolja, (-lamppu [ent.] rovoljelampa.)

nauru skratt -et -; (hymyily) leende, löje -t -n; (pilkka) åtlöje -t; herättää —a väcka åtlöje; -ssa suin med ett leende på läpparna; leende; saattaa jk —n alaiseksi göra ngn till föremål för åtlöje; förlöjliga ngn; tämä ei ole (ensinkään) —n asia det här är ingenting (inte ngt) att skratta åt; pitää jtk —naan göra ngn till ett åtlöje; panna jtk -ksi göra sig lustig över ngt. -hermo: se kutkuttaa —ja det sätter skrattmusklerna i rörelse, -inen skrattande, -kaasu ks. ilokaasu, -kohtaus skratt | anfall, -paroxysm -en -er. -lihas ks. h y m y 1 i-h a s. -lintu (el. Dacelo g ig as) skrattfågel. -lokki (el. Lar us ridibundus) skrattmås.-menestys (elok.) skratt |succé, -succés, -nalainen löjlig; joutua -nalaiseksi bli föremål (utsatt) för löje, (pilkan—) åtlöje. - n (halu skrattlust, -haluinen skrattlysten. -purkaus skratt|anfall, -salva, -purskahdus, -puuska skratt I anfall, -paroxysm -en -er. -remahdus, -rähäkkä [j.] skrattsalva.) -pakko skrattparoxysm. -pommi (elok. ym.) skrattbomb; ks. -menestys, -silmäinen skratt-ögd. -suinen leende; skrattlysten. -suu ks. ed.; skrattare; (pilkkaaja) belackare, -tauti skrattsjuka.

nauta * ks. -eläin; (hauk.) senkin —! ditt nöt! hän on oikea — (aasi)! han är ett äkta nöt! -eläin nöt -et -, nöt|djur, -kreatur, -karja nötboskap, -kiiliäinen (hnt. Hypoderma bovis) nötstyng. -paarma (hnt. Tabanus bovinus) nöt-, fä|broms.

nautinno|jkas, -llinen njutningsrik. -nhimo njutningslystnad, -begär, -nhimoinen njut-ningslysten.

nautin I ta* (Iak.) hävd -en; innehav -et -; määräaikainen — viss tids hävd; ylimuistoinen - urminneshävd; -nan oikeudella med hävdens rätt; jnk -nassa olevat tilukset av ngn innehavda ägor. --aika hävde-, besittnings jtid. -maa hävdejord. -oikeus2 (käyttö-) nyttjanderätt; lahjoituksena annettu kiinteistön — förläning, -osake nyttjorättsaktie. -selitelmä, -selitys (mnm.) hävde-beskrivning. -sopimus nyttjanderättsavtal.

nautinto* njutning; (käyttö) nyttjande, -aine njutningsmedel.

nautittav||a 1. (a.) njutbar. 2. (s. ravinto) förtäring; (kestitys) förplägnad. -aksikelpaava njutbar; (syötäväksi [-[juotavaksi]-] {+[juota- vaksi]+} kelpaava) ätbar (drickbar), -uus2 njutbarhet.

nautti|]a* 1. njuta* (jst av ngt); (syödä, juoda) förtära*, intaga*; (käyttää) nyttja; (kuluttaa) konsumera; ~ laulusia njuta av

sång; hän ei voi ~ (ottaa) lääkkeitä han kan

inte tain medicin; ~ (syödä) halukkaasti låta sig väl smaka; ~ herkkuja inmundiga, frossa på läckerheter; smörja kråset med läc-

kerheter. 2. (etuja) åtnjuta; — kansalaisluottamusta åtnjuta medborgerligt förtroende; päästä -maan etuja komma i åtnjutande av förmåner; ~ jnk turvaa åtnjuta, (vanh.) tillgodonjuta ngns beskydd; ~ palkkaa åtnjuta lön. -maton som ej njuter (förtär, åtnjuter); palkkaa — som ej åtnjuter lön; oavlönad; väkijuomia — (s.) nykterist; (ehdott. raitis) absolutist, -minen njutande; förtär|ing, -ande; åtnjutande; vrt. nauttia. nau'unta * (kissan) jamande, j amning; (kuv.) gnäll -et; kält -et; gniss|el -let; vrt. naukua.

navak||asti styvt; friskt, -ka* rapp; käck; ~ tuuli stark blåst; frisk vind, styv bris; (frisk) kultje -n; kuling, -kuus2 styrka; rapphet. navet||anovi la(du)gårdsdörr. -ta* fähus -et -; la(du)gård -en -ar. (-lanta [-la[du]gårds|spill-ning,-] {+la[du]gårds|spill- ning,+} -gödsel, -palvelija la[du]gårdsdräng. -piika la[du]gårdspiga. -rakennus [-la[du]-gårds-,-] {+la[du]- gårds-,+} fähus|byggnad. -rakennusrivi la[duj-gårds-, fähus|länga. -renki ks. - palvelija.) navigaatio (mer.) navigation, ne (dem. pr., ks. kiel.) de; niitä näitä (jos mitäkin) likt o. olikt; (kaikenlaista) varjehanda, diverse; vrt. niikseen, niiksi, nebuloosa (tähtisumu) nebulösa,- s tjärn-töcken.

neekeri (m. kuv.: sanomalehti—) neg|er -ern -rer. -heimo negerstam. -hirssi (viljalaji Pennisetum typhoideum) negerhirs. - «ilveilijä negerkomiker, -kansa negerfolk. -kauppa (hist. orja-) slav-, neger|handel. -kieli neger-språk.

-kirkko negerkyrka, -kysymys neger-fråga. -lapsi negerbarn, -laulaja negersångare. -laulajatar negersångerska, -laulu neger|-sång, -visa. -musiikki negermusik, -nainen negress-en -er; negerkvinna, -npusu (mak.) negerkyss. -orja negerslav, -orjuus (hist.) negerslaveri. -poika negergosse, -rotu negerras. -tanssi negerdans. -tasavalta negerrepublik, -tyttö negerflicka, -työ (halv.) negerarbete, -valtio negerstat. -veri negerblod; miehellä on -verta suonissaan mannen har negerblod i sig. -väestö negerbefolkning, nefr||iitti 1. (jalokivi) nefrit. 2. (lääk. munuaistulehdus) nefrit, njurinflammation, -oosi (munuaistauti) nefros. negatiivi negativ -et -. -nen (kielteinen)

negativ, -sesti negativt, neidonj|kenkä (ksv. Calypso) norna; jungfru-toffel. -kieli (ksv. Echium vulgäre) blåeld -en. -kukka (ksv. Nigella) jungfrun i det gröna.

neilik||an tuoksu nejlikdoft, -ka* nej lik | a -an

-or. (-öljy nejlikolja.) neit||i* (puhutt.) frök|en - -nar; (neitsyt) ks. seur. -o* 1. jungfru -n -r; (impi) mö -n -r; ungmö; (tyttö) tärna; (luonnotar) nymf -en -er. 2. ks. n e i d o n k u k k a. neit||onen ks. neito, -seellinen jungfrulig, -seellisesti jungfruligt, -seeliisyys2 jungfrulighet.-sy|t jungfru -n -r; N— Maria jungfru Maria; tyhmät -et (Raam.) de fåvitska jungfrurna, (-ilta möhippa. -kammio jungfrubur -en -ar. -matka jungfru [färd, -resa.

-puhe jungfrutal.) -syys2 mödom -en; jungfrudom, nekku* (mak.) knäck -en -ar.

nek||rologi (muistokirjoitus, -sanat) nekrolog. -tari (jumalten juoma) nektar-n; (mesi) honung -en; nektar.

1. neli (ris. laukka) galopp -en; fyrsprång -et; (full) karriär -en; vrt. laukka.

2. neli- (yhd.) fyr-, -apila(s) fyr|väppling, -klöver, -asteinen (mat.) bikvadratisk. -hal-koinen (ksv. ym.) fyrkluven. -hanka(inen) (sout.) roddbåt för fyra roddare; (urh.) fyra. -heteinen (ksv.) tetrandrisk; med fyra ståndare, -jako fyr|delning, -skifte, -jakoinen (m. her.) fyrdelad, -jakoisuus2 fyrdelning. -jakoviljely(s) fyrskiftesbruk. -jalkainen 1. (s.) fyrfoting. 2. (a.) med fyra fötter; fyr-fotad; fyrbent; (el.) fyrfotadjur (tpm.); ~ pöytä bord med fyra ben, fötter, -kerroksinen fyravånings-; i fyra våningar, -kko* (vet., nyk. 30 l; sen kok. puuast.) fjärding. -koittain fjärdingsvis. -kulmainen fyr (kantig, -hörnig. -kulmio fyrhörning, -kymmenvuotias 1. (s.) fyrtioåring. 2. (a.) fyrtioårig, -kätinen (apina) fyrhänt; (mus. ~ soitto) fyrhändigt spel. -laitainen (vene) med fyra bord; fyrbörding. -lapainen (potkuri) fyrbladig. -lehtinen fyrbladig, -liitto (hist.) kvadruppelallians; fyrmaktsförbund. »lohkoinen (her.) fyrstyckad. -lukuinen fyr-talig. -luokkainen fyr(a)klassig. -lö (filat.) fyrblock, -mastoinen fyrmastad. -miehinen fyramanna-; fyra mans (gen.), -moottorinen fyrmotorig. -naulain e n 1. (painomt.) fyra-pundig. 2. (hist.): ~ tykki fyrapunding. -niitinen (kud.) fyr|skäftad, -skaftad.

nelin kertainen fyr|dubbel, -faldig. -kertaisesti fyr|dubbelt, -falt. -kertaistaa fyrdubbla, -kertaistua fyrdubblas. -kontin på alla fyra; fyrfota. -peli (vrkp.) dubbelspel; dubbel -n.

nelisnurkkainen med fyra hörn, knutar; fyr-hörnig. -näytöksinen i fyra akter; fyra akters (gen.), -osainen i fyra delar; fyrdelad, -pyö-räinen fyrhjulig, -pyöräjarru fyrhjulsbroms. -raiteinen fyrspårig. -rivinen fyrradig. -sen: ~ vuotta omkring (ungefär, cirka) fyra år. (-kymmentä ett fyrtiotal.) -siipinen (tkn.) fyrbladig, -sivuinen fyrsidig. -(s)kulmainen fyrkantig, -stä: ajaa ~ köra i galopp (i sporrsträck),! fyrsprång, -stäminen galopperande, galopp; (kilpa-ajoissa; rikkominen) inslag -et -. -stää sätta av i fyrsprång; galoppera; (rikkoa) göra* inslag, -sylinterinen fyrcylindrig. -säi(kei)nen (köysi) fyr|slagen, -trådig. -särmiö fyrkant -en -er. -särmäinen fyrkantig. -tah(k)oinen fyrkantig; — (ohra) fyrradig. -tahokas (mat.) tetraed|er -ern -rar. -tahtimoottori fyrtaktsmotor. «tähtinen (tkn.) fyrtakts-, -taitteinen (kirjs.) i kvart([s] format). -taitteis(koko kvart[s] format. -kokoinen i kvart[s] format, -painos kvartupplaga.) -tavuinen fyrstavig. -ttäin (adv.) fyra i sänder, -ulotteinen fyrdi-mensionell. -valjakko fyrspann, -valtainen (ksv.) a) fyrväldig, tetradynam; b) (s.) tetradynam. -vartinen fyrskaftad; (kud.) ks. -niitinen. -viivainen med fyra streck; (mus.) fyrstruken; ~ c fyrstrukna c. -vuotias 1. (s.) fyraåring. 2. (a.) fyra|årig, år gammal, -vuotinen fyraårig. -vuotissuunni-telma fyraårsplan, -väripaino (kirjp.) fyrfärgstryck. -ääninen (mus.) fyrstämmig-.

neliö (mat.) kvadrat -en -er; ^ (asemak.) kvarter -et -. -idä k va dr er a. -iminen, -inti *

kvadrering, kvadratur -en -er. -jalka (j-) kvadratfot, -juuri (mat.) kvadratrot (V), -kilometri kvadratkilometer. -kyynärä (vanh. ml.) kvadrat aln. -käs kvadratisk, -luku kvadrattal. -metri kvadratmeter, -milli-metri kvadratmillimeter, -mitta kvadrat-mått. -mäinen kvadratformig; kvadratisk. -nmuotoinen kvadratisk, -peninkulma kvadratmil, -rauta fyrkantjärn, -senttimetri kvadratcentimeter, -sisällys kvadratinnehåll. -syli, -tuuma kvadrat|famn, -tum. neljä (luk.) fyra; jakaa ~än osaan dela i fyra delar; fyrdela; seinän sisäpuolella mellan fyra väggar, -kymmentä (luk.) fyrtio, -käs -kkään (vinoneliö, mat.) romb -en-er. -käskivi kväd|er-ern -rar, kvadersten. -nis-tuttava fyrsitsig; med plats för fyra. -nlainen fyra olika; fyra slags, -nneksi för det fjärde, -nneksittäin kvartalsvis, neljä|nnes fjärdedel; kvart -en -er; (kuun~) kvarter -et -; (vuosi kvartal -et -; (ympyrän ~) kvadrant -en -er; kello ön -nneksen kolmatta klockan är en kvart över två, två o. femton, -arkki kvart (s) ark. -kunta (hist.) fjärding. -sivu kvart(s)sida. - tunti en kvartstimme. - vuosi kvartal -et -. - vuosisata kvart(s)sekel. neljä||ntuulenlakki lappmössa. - n vedettä vä: vaunut fyrspänd vagn. -s -nnen (järj.) (den) fjärde, -sataa (luk.) fyrahundra, -s(kertainen: ~ varkaus fjärde resan stöld, -kymmenes [järj.] [den] fyrtionde, -sadas [järj.] [den] fyrahundrade, -ti fyra gånger. - toista [järj.] [den] fjortonde, -tuhannes [järj.] [den] fyratusende.) - toista (luk.) fjorton. -tuhatta (luk.) fyratusen, nelo||nen fyr|a -an -or. - s vaihde fyrans växel;

vaihtaa -selle sätta i fyrans växel, nemesis (myt. kostonhengetär) (en) nemesis;

(kohtalo) öde. nenitse: niemen ~ tätt förbi udden; purjehtia

niemen ~ runda (dubblera) en udde. nenä 1. (an.) näs|a -an -or; ~ni on lukossa min näsa är täppt; jag har nästäppa; kaatua (j. lentää) ~lleen falla på näsan; falla framstupa; ~släni vuotaa verta min näsa blöder; jag har näsblod; lapsen ~ vuotaa (tippuu) barnets näsa rinner. 2. (pää, kärki) spets -en -ar, udd -en -ar; seipään ~ssä, ~än i ändan på (på spetsen av) en stör; niemen ~ssä längst ut, ytterst på udden. 3. (kuv.) hän ei laske ketään (hyppäämään) ~lleen han låter ingen hoppa sig på näsan; antaa ~lle läxa upp ngn; ge ngn en näsbränna; vetää ~stä dra(ga) ngn vid näsan; saitkos pitkän ~n! du fick (allt) lång näsal nenä||apina (el. Nasalis larvatus) näsapa. -inen (yhd.) med . . . näsa; puna~ rödnäst; med röd näsa. -kakkulat pl pincené -n -er. -kkyys2 näsvishet, näbbighet, imper-tinens; mopsighet, uppnosighet. -kkäästi näsvist, näbbigt, impertinent, mopsigt. -kuorikko (an.) näsmussla, -käs -kkään näsvis, näbbig, impertinent; (j.) mopsig; uppnosig. -lasit ks. -kakkulat, -liina näsduk. (-kangas näsduksväv. -nkulma näsdukssnibb -en -ar.) -luu (an.) näsben^

-n (huuhtele näsdusch, - juuri näsrot. - nipukka nästipp, -nyrpistys rynkning på näsan; näsrynkning, -pieli /an.7 näsvinge, -pää näsj-spets, -tipp. -tyvi näsrot -en. - varsi näsrygg -en.) -ontelo näshåla.-peili (lääk.) nässpegel, -piuvi näsknäpp, -rengas (Ink.) näsring; (el.) nosring. -rusto näsbrosk. -side näsbinda, -stää: ~ vene rantaan dra upp fö ren av en båt på land. - verenvuoto näsblödning, - viila nålfil. --ääni näs|ljud, -ton, (fon.) nasal-Ijud. --äänne (fon.) nasalljud. -ääntiö (fon.) nasalvokal.

neo||logi (usk., k.hist.) neolog. -logia neologi. -logismi (kiel.) (uudisjsana, -muodostuma) neologism. -mysiini (frm.) neomycin. neon †kem. Ne) neon -et. -kilpi neonskylt, -putki neonrör. -valaisin neonlampa, -valo neonljus. (-mainos neonlljus]skylt.) nepotismi (oman suvun suosinta, er. hist.) nepotism -en.

nereidi (myt. merenneito) nereid -en -er. nero snille -t -n, geni -et -er. -ka& -kkaan snillrik, genial, genialisk; ~ ajatus (m.) snilleblixt"; ~ piirre snilledrag -kkaasti snillrikt, genialiskt, -kkuus2 snillrikhet, genialitet -en. neronleimaus snilledrag -et -. -lahjat pl snille-gåvor. -leimaus snilleblixt, -merkki tecken på snille; snilledrag -et -. -näyte snilleprov. -palvonta genikult; snille| dyrkan, -kult. -tuote snille[fost|er -ret -alster. - voima snillekraft, -välähdys snilleblixt -en -ar. nero||patti 1. (älynystyrä) geniknöl -en -ar. 2. (nerokas, kekseliäs hnk.) fiffikus -en -ar. -suoni snille låder, -ådra. -ton som saknar snille (genialitet); andefattig, -ttomuus2 brist på snille (genialitet); andefattigdom, -työ snillebragd, -us2 snillrikhet, genialitet, nertsi (keskieurooppal. vesikko, er. sen nahka) nerts, nerz -en -ar. -kauluri nerts-, nerz|-boa. -turkki nerts-, nerz|päls. neskahvi neskaffe.

neste vätska; (veri~) (blod)plasma -t; muodossa i flytande, vätske|form. -en(pinta vätskenivå, -vaihdunta, -vaihto vätske|-omsättning, -ombyte.) -inen vätskig; (yhd.) med... vätska; kirkas~ med klar vätska, -jarru (tkn.) hydraulisk broms, -jännitys (ksv.) turgor; osmotiskt tryck, -kaasu f ly t ga s. -kompassi vätskekompass, »korkeus vätskenivå, -kytkin hydraulisk koppling. -lukko vätskelås. -moottori hydraul-motor. -mäinen flytande; vätskeartad; -mäi-set tavarat våtvaror; ~ olotila flytande (aggregationstillstånd; -mäisenä ks. -e n muodossa, -määrä vätskemängd. - nosturi hydraulisk domkraft, -paine hydrauliskt tryck, -patsas vätskepelare, -pinta vätskeyta, -pisara vätskedroppe, -purkauma vätskeavsöndring. -rele dopprelä. - vas tus vätskemotstånd. (-koje hydro-reostat -en -er.) -ytin kondensator, -yttää* (tkn.) kondensera; komprimera till vätska; bringa i flytande form. -yty|ä* kondenseras; övergå i flytande form; -vä kondenserbar. nestor (vanhin, kunniavanhus) nestor -n.

-iolai(nen fk.hisl.J 1. [s.] nestorian -en -er.

2. [a.] nestoriansk. -suus2 nestoria nism.) netka (j., yhd.) böjd. -polvinen hjulben t. -selkäinen ks. notko~

netto (kaup.) netto -t. -hinta nettopris. - lisäys nettoökning, -paino netto vikt. - tappio nettoförlust, -tulo nettoinkomst, -tulos nettobehållning, -tuotto nettoavkastning, -voitto (puhlovoilio) netto|vinst, -behållning; vrt. p u h t o~. neula nål -en -ar; pujottaa lanka ~an träda nålen på tråden, -kirja nålbok. -kirje nålbrev. -koe nålprov; (pisto ~) stickprov, -kone nålmaskin, -kotelo nålhus -et -. -mainen nållik. -nen (havup.) barr -et -. -n(hieno nålfin. -kanta nålhuvud, -kärki nåls|udd, -ända. -muotoinen nålform|ad, -ig. -numero nålnummer, -nuppi nålhuvud, -pidin nålhål-lare. -pisto nål|styng, -sting; -stick, [-politiikka nålstingspolitik.] -silmä nålsöga. - terävä nålvass.) -paperi nålbrev -et -. -pato (vsr.) nåldamm. -rahat pl nålpengar, -rasia nål|ask, -fat. -(si)sto (havup.) barr|kläd-nad, -skrud, -tehdas nålfabrik, -tyyny nåldyna. - venttiili (tkn.) nålventil, -viila nålfil.

neule (vrt. neulos) sömnad; (puikko~) stickning; yhd. trikå-, -lanka stickgarn; vrt. ompelulanka. -paita trikåskjorta; stickad skjorta, -puin (tav. pl), -puku stickad dräkt, trikådräkt. - työ stick-, stick -nings|arbete; stickning, neuloa (ommella) sy*; (kuloa sukkaa) sticka (strumpa).

neuloma||kone stick-, (mrt.) sy|maskin. -silkki sysilke. - tarvikkeet pl sy|tillbehör, -behörs-artiklar. -työ sömnadsarbete; stickningsarbete.

neulo||minen syende; stickande, -mo syateljé; trikåfabrik -en -er. -nnaiset pl stickade, virkade, trikå |varor, -nta* sömnad; stickning. -s (sauma) söm -men -mar; (kudottu) trikå I vävnad -en -er, -vara; stickad (virkad) vara. -ttaa* : ~ jllk låta* ngn sy (sticka) ngt. neurai|lgia (lääk. hermokipu) neuralgi -n. -lginen neuralgisk. -steeninen neurastenisk. -steenisuus2, -stenia (heikkohermoisuus) neurasteni -n. neurokirurgi neurokirurg, -a neurokirurgi, neutra 11 ali (nen) neutral, -ali (rasva [kem.] neutralfett. -suus2 [kern.] neutralitet, -viiva [shk.[indifferenslinje. -vyöhyke [shk.] neutralzon.) -liteetti* neutralitet, neutri (kiel.) neutr|um -et -er (-a), -ino (fys.)

neutrino. -sukuinen neutral; av detkön. neuvo 1. råd -et -; (~nta) inrådan; (ohje, osoitus) anvisning, instruktion; (vihje) vink; kysyä fråga ngn till råds, rådfråga ngn: pyytää j il be ngn om råd; hän tietää kaikkeen han vet råd för allt; kyllä aika ~n luo (snl.) kommer tid, kommer råd; kenen ~sta? på vems inrådan? hän antoi minulle hyviä ~ja han gav mig goda råd (upplysningar, anvisningar, instruktioner). 2. (keino) utväg; medel; ehkäpä jtk tulee (keksitään) ~ksi det blir väl ngn (ngt) råd; en tiedä, mikä ~ksi jag vet mig ingen (inget) råd; ei ole muuta ~a det blir inget annat råd (det finns ingen annan utväg); muuta ~a ei ole

någroxi annan utväg (något annat medel)

finns (ges) det into; mikä nyt ~ksi? (mitä tehdä?) vad är (vad var) att göra? mikä minulle (tässä) tulee ~ksi (mihin ryhtyisin?)

vad skall jag ta mig till (hitta på, företa mig)? omin —in (päin) på egen hand; (avuin) utan hjälp. 3. (tuuma, aie, suunnittelu): pitää —a (neuvotella) jnk kanssa rådslå (underhandla) med ngn; yksissä —in jnk kanssa i samråd med ngn; (yhdessä) tillsammans med ngn. 4. (väline, kapine) (er. yhd.): —t (kalusto) servis -en -er; (kapineet)

don (pl); (tarvikkeet) tillbehör; (välineet) materiel -en; kahvi—t kaffeservis; opetus—t undervisningsmateriel, neuv|oa råda, tillråda; (osoittaa) anvisa, hänvisa. 1. (obj. = neuvojen saaja): hän -oi minua ottamaan tämän han rådde (tillrådde) mig att ta den här; minut -ottiin tänne jag blev hänvisad hit, jag blev (till)rådd att komma hit; — (opastaa) jtk hänen uudessa loimessaan handleda (instruera) ngn i hans nya arbete; ~ (opettaa) lapsia lukemaan undervisa (handleda) barn i läsning; lära barn läsa; -öisin sinua luopumaan tuosta ajatuksestasi! jag skulle tillråda dig att avstå från den tanken (att lämna den tanken)! 2. (obj. ilm. neuvo[je]n sisällyks.): kuka voisi minulle —, missä hän asuu? vern kunde ge mig anvisning (upplysa mig) om var han bor (ge mig hans adress)? -o minulle hyvä asunto! ge mig adress på en bra bostad (ett bra logi)! - jllk työtä anvisa ngn arbete; - jllk lie (lä) upplysa ngn om (visa ngn) vägen; — jnk suuntaviivat draga upp riktlinjerna för ngt; — lapsille aakkosia undervisa barnen i alfabetet, neuvoa antava rådgivande, konsultativ, neuvojjinen (yhd.): moni— (neuvokas) rådig; (juhl.) rådklok; yksi— (ksv.) en-, skild|-könad; kaksi~ tve-, två|könad.-ja rådgivare; (vir.) instruktör, konsulent, -kas -Ideaan rådig; (älykäs) klok; (ovela) förslagen; (kekseliäs) uppfinningsrik; (nokkela) fiffig, -kkuus* rådighet; klokhet; (oveluus) förslagenhet; fiffighet. -la (neuvonta-asema) råd(givnings)byrå. -minen rådande jne. -nan-taja rådgivare.-nanto(-) (yhd.)rådgivnings-; konsultativ, -nnallinen informativ; konsultativ. -npito rådslag -et-, överläggning; råd|-slagning, -plägning. -nta* instruktion; rådgivning; information, (-kurssit instruktionskurs. -toiminta konsultativ, rådgivnings-, konsulent!verksamhet, - toimisto rådgivningsbyrå; rådbvrå, -givning. -työ rådgivnings-, instruktions|arbete.) -s (yhd. arv.) råd -et -; valtio— statsråd; kanslia — kansliråd. -s(kunta rådsförsamling, råd -et -. -mies rådman, -pöytä rådsbord.) neuvosto råd -et -; (kollegio) kollegi|urn -et -er; (hallitus-) konselj -en -er. -hallitus rådsregering, -järjestelmä råds-, sovjet|-system. -kansalainen rådsrysk medborgare. -kansalaisuus2 sovjet-, råds|ryskt medborgarskap. -kongressi rådskongress, -lainen sovjet-, råds|ryss, -rysk. -laistaa göra* rådsrvsk; sovjetisera. -laistua sov-jetiseras. N-liitto Sovjetunionen, -lähetystö sovjetlegation, -nesimies konseljpresident, -tasavalta rådsrepublik, -upseeri sovjetofficer. -val tio rådsstat. -valtuuskunta sovjetdelegation, -vastainen sovjet fientlig.

-venäläinen rådsrvsk. -viranomainen sov-

450

- nihrata

jetmyndighet, -ystävällinen sovjet vänlig. -ystävällisyys8 sovjetvänlighet, neuvo||tella * underhandla, rådslå*, råd-pläga, överlägga*; — yhdessä (yhteisesti) samråda*, konferera; (lääk.) konsultera; (keskustella) förhandla, diskutera; kokoontua -ttelemaan sammankomma för att rådslå (för överläggning); ~ rauhasta underhandla om fred; -tteleva jäsen konsultativ medlem, -ton 1. rådlös; (epäröivä) villrådig; ennen mies leivätön kuin — (snl.) bättre brödlös än rådlös. 2. (ksv.) könlös, -ttelemi-nen rådslående, rådplägande; överläggande, -ttelija underhandlare; förhandlare, neuvo |ttelu underhandling; rådplägning, överläggning; konsultation; (keskustelu) förhandling, diskussion; olla -tteluissa underhandla; ligga i underhandlingar; käydä —ja bedriva underhandlingar; förhandla, -ehto förhandlingsvillkor. -halu förhandlings I villighet, -vilja, -haluinen förhandlingsvillig, -kokous konferens, -kunta konsultativ kommission, delegation, -osapuoli förhandlingspart.-pöy-tä förhandlingsbord, - valtuuskunta förhandlingsdelegation. -valtuutettu förhandlings-delegerad; delegat -en -er. neuvo||ttomuus8 rådlöshet; villrådighet, -vasti

upplysande, neva (suo) (flack)moss|e -en -ar. -korpi (mv., mtsh.) lövkärr. -mainen flackmossartad. -niitty kärr-, myr|äng. newfoundlandinkoira newfoundlandshund. niasiini (B-vitam., nikotiinihappo) niacin. nide* band -et -; (kirjs. miel. nidos), -oksittain bandvis; volymvis. -on ks. n i-t o a. -onta* (kirjs.) häftande, häftning; bindande, bindning, -os band -et -; (kappale) volym -en -er. -ottaa* låta* häfta (binda), -otus häftning. niela||ista svälja* (ned); (upp)sluka. -isu, -us

(siemaus) klunk -en -ar; sväljning. nieleminen sväljande, slukande, -eskellä

svälja*, -eskely sväljande, niello (kult.) niello. -ida niellera. -työ niello-arbete.

niel|lä svälja*, (ahmien) (upp)sluka; yritys

-ee rahaa företaget slukar pengar, nielu (an.) svalg -et -; (kila) gap -et -. -aukko (mer.) ks. v a 1 u m i s a u k k o. -putki (el.) svalgrör. -risa (an.) tonsill -en -er; (öron)mand|el -eln -lar. nieme||ke* (liten) udd|e -en -ar; landtunga; nabb(e) -(e)n -ar. -käs rik på uddar, -nkär-ki, -nnenä yttersta udde(n); -nnenässä längst ut, ytterst på udden, niemi udd|e -en -ar; vrt. seur. -maa (iso)

halvö -n -ar; Balkanin — Balkanhalvön, nieriä (kal. Salmo salvelinus) röding, nieto||ksinen full med (av) drivor, (yhd.) med... drivor; paksu — med höga drivor, -s (snö)driva; —ten peitossa under drivorna; lumi on paksuina -ksina snön ligger i höga drivor, -spensas (ksv. Deutzia) strävdeut-zia, bruddeutzia. -staa bilda drivor, -stua täckas2 med drivor; driva (igen), nihilis||mi nihilism, -ti nihilist, -tinen nihilistisk.

nihkeä (hikevä, nahkea) däven, fuktig, nihrata (nirhata) skubba; skava.nihti — nikkelöity

nik

nihti * 1. (hist.) knekt -en -ar. 2. (kort. sotamies) knekt. S. saapas— (vanh.) stövelknekt, nii[jääminen nigande, -ailla, -ata niga *. -aug nigning.

niikseen, niiksi: jos — (tosi) tulee, jos — on om det gäller; (jos siitä riippuu) om det kommer an därpå, niin (adv.) så; ~ muodoin sålunda; (siis) således; (samoin) ävenså; (vast. kyllä!) ja; ~ ja näin si o. så; —pä (esimerkiksi) så till exempel; sålunda; —pä —! alldeles! juuri —! så (där) ja! just så! (myönt.) ja ja! ja visst! (aivan — !) alldeles! ~ no! nå ja! no —, hän tuli nå väl, alltnog, alltså, han kom; ~ sanottu (ns.) så kallad (s.k.); eikö —? (e i miel. eikö lotta) inte, icke sant? ~ hyvä kuin se onkin så bra den än är; ei — kukaan (ollenkaan) ingen alis; inte en själ; ei — penniäkään inte en penni; ei — mitään absolut ingenting; ingenting alis; inge|n, -t som helst; ~ ollen under sådana förhållanden; i så fall; ~ hän kuin muutkin (sekä . . . eitä) såväl han som de övriga (andra); (samoin) han i likhet med de övriga (andra); hän ei ole —kään (kovinkaan) väärässä han har alis inte (inte alis) så orätt; ei —kään vähäinen alis inte så liten; inte alis så liten; (melkoinen) ansenlig; hän ei ollut —kään tyytyväinen han var inte alis så (inte vidare) nöjd, (erityisen) särskilt nöjd; hän ei voi —kään hyvin han mår inte vidare bra; ei se —kään hauskaa ole! det är inte vidare (inte så värst, inte särskilt) trevligt! ~ asia on så är förhållandet (fallet); (pitää paikkansa) det stämmer; det äger sin riktighet; jos — olisi (laita) om så vore (fallet); aivan — on minunkin (laitani) det är alldeles på samma sätt med mig; mitä -? vad för slag? -kö? (todellako?) verkligen? (—kö tarkoitat?) menar du det? —kö-hän? (tokkohan?) månne det? ~ hyvin kuin såväl som; ~ ikään (samoin) likaledes; likaså; (juuri niin) just så; ~ kuin så som; ~ kuin kaikki muutkin såsom alla andra; i likhet med alla andra; ~ muodoin sålunda; (siis) således; —kään så heller, niine: ~ hyvineen med det beskedet; (semmoisenaan) som han går o. står (stod o. gick). niini2 bast -et. -kenkä bastsko. -kerros (ksv.) bastlager, -kuitu bastfiber, -köysi bastrep. -matto bastmatta, -nen av bast, bast-, -puu (lehmus) lind -en -ar. (-metsä lindskog.) -syy bastfiber, niinpäin så, sålunda, således; i sådan riktning; asia kääntyi — saken tog en sådan vändning.

niisi2* (niidet, kud.) solv -et -. panna soiva, -koukku solvkrok. -lanka solvgarn. -ntä* solvning; vrt. niisiä, -puut pl solvstol -en -ar. -rihma solvtråd. -stö solv -et. -tys splvning. -varpa solvkäpp. -ä solva. niisku||ttaa* fnysa*; snyfta; ~ nenäänsä ks. ed. - tus fnysning; snyftning, - venttiili (tkn.) snyftventil. niist[|imetp/ snoppare; ljussax; vrt. niistää kynttilää. - aminen snytande; snopp-ning. -ää snyta*; ~ nenänsä snyta sig (sin näsa); (katkaista pää, karsi) snoppa; ~ kynttilää snoppa ett ljus»

niitata* (met.) nita; vrt. kotkata, -nii tinen (yhd.) -skaf t ar], -skäftad; neli —

fyr|skaftad, -skäftad. nii t taus (tkn.) nitning; vrt. k o t k a u s. - alasin nit [bänk, -städ. -kone nit [maskin, -press, -pihdit pl nittång. - vasara nithammare, niitti* nit -en -ar; (nit)nag|el -eln -lar. -lanka nittråd. -liitos nit!fog, -förband, -reikä nithål. -taltta nitmejsel, -tuurna nitpuns. - vasara ks. niittausvasara. niitto * (mv.) slåt ter -n. -kone slåttermaskin.

-mies slåtterkarl. -väki slåtterfolk, niitty * äng -en -ar; raivata —ä ta upp en äng. -ala ängsareal, -alue ängsområde, -heinä ängshö. -humala (ksv. Brunetta vulgaris) brunört, -kellukka (ksv. Geum rivale) humleblomster. -kirvinen (el. Anlhus pralensis) ängspiplärka, -korte (ksv. Equisetum pra-tense) ängsfräken. -

kukka ängsblomma, -laidun ängs|bete, -vall. -läto ängslada, -lohko ängsskifte, -maa ängsmark, -mato (niitty-yökkösen toukka) ängsmask. -nurmi ängsvall, -nätkelmä (ksv. Lathyrus pralensis) gul-, ängs|vial. -palsta ängsskifte, -rin-ne ängssluttning, -ruoho ängsgräs, »suolaheinä (ksv. Rum ex acelosa) ängssyra. - viljely (s) ängs [odling, -kultur, -villa (ksv. Eriopho-rum) ängsull; kapealehtinen — (E. polys-tachium) harull, --yökkönen (prh. Charaeas graminis) nattfly. -äes ängsharv. -ängelmä (ksv. Thalictrum flavum) ängsruta, niittä|[jä slåtterkarl -en -ar. -minen mej[ning, -ande; skördande, bärgande; höbärgning -en, slåtter -n; vrt. niittää, -mätön oslagen.

niit[[tää* (ned)meja; (— heinää) slå* (hö); (korjata) skörda, bärga; (leikata) skära*; ~ niitty (av)meja (avbärga, slå) en äng; ~vilja(a) (ned)meja (skörda) säd; ~ nurmi (nurmea) meja (slå) en vall; mitä kylvää, sitä myös — (atk. Raam.) som man sår får man skörda, -äntä* ks. -t ä m i n e n, niitto.

nikahtua * kikna (nauruun) av skratt, nikama (an.) kota; (pahka) knöl -en -ar. -luu kotben. -nkaari kotbåge. -nsolmu kotkropp -en -ar. nikara 1. (vesiputous) fall -et -. 2. (kuv.

pulma, vastus) knut -en -ar; krux -et -. nikar||rella * (nikkaroida) snickra, - telu snickrande; snickring. nikertää* ks. nikarrella, näperrellä, nikhaka (hist. ty k.) nickhak|e -en -ar. nikkari|i (j., vanh.) snickare; vrt. p u u s e p-

p ä. -oida snickra, nikkeli nickel -n. -hela nickelbeslag, -hohde nickelglans, -kaivos nickelgruva, -kannu nickelkanna, -kolikko ks. -1 a n 11 i. -kukka (kem.) nickelblomma, -kylpy (kem.) nickel-dba. -lantti nickelslant, -lehti nickelfolie, -lejeerinki (-seos) nickellegering, -malmi nickelmalm. -markka (enl.) nickelmark. -nen av nickel; nickel-, -nsekainen nickel |-blandad, -haltig. -pronssi nickelbrons, -raha nickelmynt. -rauta nickel järn. -sieni nickelsvamp. -suola nickelsalt. - teokset pl nickel-arbeten. -vaippaluoti nickelmantlad kula.^ nikkel||öidä (vanh. niklata) förnickla.-öinti* förnickling, -öity (vanh. niklatiu) förnicklad.

nik||ko* hicka -n. -otella* hicka, nikotiini nikotin -et (-en), -happo ks. nia-siini. -myrkytys nikotinförgiftning, -ton nikotinfri.

niko|lttaa* fprs.): minua — jag har hicka; jag

hickar, -tus hickning: vrt. ni k k o. niksah|ldus knäpp -en-ar; knäppning, -taa*

knäppa» (till), niksauttaa*: niiata — knixa. niksi (nokkela temppu) fint -en -er; finess -en -er; knep -et -; trick -et -; krux -et -. nila (ksv. mäihä) sav(e) -en; (niini) bast-et.

-kerros bastlager, nilell|e, -ä: mennä -e (iho) bli hudlös; (nir-

hautua) skrubbas; olla -ä vara hudlös. nilja||antua* bli hal.-htaa* (luiskahtaa) halka; slinta*; (luisua) glida*, -inen slemmig; hal. -kka ks. ed.; slipprig, -kkuus2 slemmig-het; halka; (er. kuv.) slipprighet. niljettyä * ks. (mennä) nilelle. nilkka* (an.) vrist -en -er; ank|el -eln -lar; (kinttu) has -en -ar (-or); (lin.) tars -en -er; (kuv.) sattua omaan —an falla på eget grepp, -in (vaat.) pl -imet damask -en -er. -inen (yhd.) med . . . vrist(er); korkea — med hög vrist, -luu vrist ben. -nivel vrist-led; hasled; tarsled. -sukka (ankel)socka. nilk|lku * som linkar; halt(ande), låghalt, -uttaa* (ontua) linka, halta, -uttaminen linkande; haltande, niloa (kuoria, koloa) (sav)barka; flänga bark; avgnaga.

nilviäinen (el.) blötdjur, mollusk -en -er. nimekäs (maineikas) bemärkt, namnkunnig, nimelli||nen 1. benämnd; med namn; ~ luku (mat.) benämnt tal; sen — så benämnd; med det namnet; olipa minkä -stä tahansa av vad slag det vara må. 2. nominell; vain -sesti blott till namnet, nominellt, -sarvo nominellt värde; nominalvärde; —Itaan 200 markkaa nominellt lydande på 200 mark. -smitta nominellt mått. -smäärä nominellt belopp, -steho (tkn.) nominell effekt, nimen||anto namngivning. -huuto namnupprop. -lyhennys namnförkortning, -muutos ks. seur. -muutto namn Iförändring, -byte. -omaan uttryckligen; (erikoisesti) särskilt, speciellt, enkannerligen, -omainen uttrycklig; (jyrkkä) bestämd, -pano (merkintä) signering, -suoja namnskydd, -tö* (kiel.) nominativ -en -er. -väännös namnförvrängning. -väärennys namnförfalskning, nimes||tys namninsamling, -tää samla in namn.

nime||ttömyys2 namnlöshet, anonymitet, -ttö-mästi anonymt, -tä nämna* (vid namn); benämna8; ~ ehdokkaita nominera kandidater; ~ todistajaksi (Iak.) åberopa (ngn) som vittne, -tön som är utan namn; namnlös; (salainen) anonym; (mainitsematon) onämnd; ~ sormi ringfinger; -ttömät pl (leik.) (de) onämnbara, -äminen nämnande; åberopande; nominering; vrt. -t ä. nim|i2 namn -et -. 1. (hnk.): saada -ensä jst få (sitt) namn, uppkallas efter ngn; antaa lapselle — jnk mukaan uppkalla barnet efter ngn; kulkea jllk -ellä gå under ett visst namn, (jnk nimisenä) under namn av ngn; mikä (kuka) hän on -eltään? (mikä hänen -ensä

on?) vad (hur) heter han? pojan — on Kalle gossen heter Karl; Pekka- —nen poika en gosse vid namn Per (med namnet P.); panna pojan nimeksi Heikki ge gossen namnet Henrik; hän ott i nimekseen Soranahan antog namnet S.; Juhana-— namnet Johan. 2. (arvo—) tit|el -eln -lar; heittää pois arvo-et (tehdä lähempää tuttavuutta) lägga bort titlarna; hänellä oli pelkkä (tyhjä) arvo— han bar en tom titel. 3. ~ (hnk. edustajana): hän on jo tunnettu — han är redan ett känt namn; historian suuret -et historiens stora namn; jalkapallojoukkueen vahvin — det starkaste namnet i fotbollslaget; hänellä oli — miestä myöten (hän oli -ensä kaima) han gjorde skäl för sitt namn; luetella -eitä nämna (uppräkna) vid namn; (vain) -eltään (nimellisesti) taiteilija (muka taiteilija) en kvasikonstnär, konstnär blott till namnet. 4. (er. paikall.-sijoissa): ottaa omiin —insä övertaga (i sitt namn); kenen —ssä talo on? vem är det som rår om gården? lainata jnk -ellä låna på ngns namn; puhutella jtk -ellä kalla ngn vid namn; mainita -että namnge ngn; -ellä mainittu namngiven; tuntea -eitä känna till namnet; rahat ovat hänen —ssään pengarna är på hans namn; ei missään -essä under inga omständigheter; inte om vad vore; för ali del inte; inte för allt i världen; rauhan -essä (vuoksi) för fridens skull. 5. -eksi till namnet; vain -eksi (mitättömän vähän) blott till namnet; obetydligt; försvinnande litet; tuskin -eksikään knappt alis; knappt ngt att tala om. nimi||ehdotus namnförslag, -ensekaannus, -erehdys namnförväxling, -huuto (puh.-luett.) namnanrop, -ke* tit|el -eln -lar; (til.tariff.) position, -kehilö (kirjp.) titelform. -kilpi namnskylt -en -ar; namnplåt -en -ar. -kirja matrik |ei -eln -lar. -kirjai|n initial -en -er; -met (taid. sommit.) monogram -met -; namnchiffer -n -. -kirjoitus namnteckning; autograf -en -er; herra N:n omakälisen -kirjoituksen (oikeaksi) todistavat herr N:s egenhändiga namnteckning intygar, -kkeistö nomenklatur -en -er. -kko* med (som bär) samma namn. -kkopyhimy|s: hänen -ksensä helgonet, efter vilket han (hon) uppkallats, nimi koida (vanh. merkata) märka, -koiminen ks. -koi nti. -koimis(lanka märkgarn. -mallikirja märkbok. -muste märkbläck.) -kointi * märkning, nimi||kortti visitkort, -kristitty namn-, sken|-kristen. -kuningas skugg-, namn|konung. -kuvio (kirjp.) titelvinjett -en -er. -laatta namnplåt. -lappu (kaup.) etikett, namn|-lapp, -sedel, -lehti (kirjp.) titelblad. - leima, -leimasin namnstämpel, -levy ks. -laatta, -lippu ks. -lappu, -lista namnlista, -luettelo namnförteckning; nomenklatur -en -er. -merkki signatur -en -er; (allekirj.) namnunderskrift -en -er; (merkintä) påteckning. -muisti namnminne, -nen benämnd; med f vid i namn; vrt. nimi 1.; minkä — mies? vad hette mannen? vad var mannens namn? sen — så benämnd; toisen — med annat namn; ruma— med

fult namn; A- — mies en man som heter (hette), en man vid namn A; Aura- -sellä laivalla med ångbåten Aura. -neuvos (vanh, arv.) titulärråd. -oikeus2 namnrätt. -osa (lea!., oop.) titelroll, -pakko namntvång, -pastori ks. v a r a p a s t o r i. -piispa titulärbiskop. -päiv|ä namnsdag; (olla) -illa (vara) på namrisdag(sfest). (-juhla namnsdagsfest. -lahja namnsdagsgåva. [--onnitte-lu[t]-] {+-onnitte- lu[t]+} namnsdagsgratulation.) -sana (no-mini, kiel.) nom|en -enet -ina (-en), -sivu (kirjp.) titelsida, nimismiehen! konttori länsmanskontor. - virka länsmanstjänst, nimismies länsman; (hist.) befallningsman; (Buols. läh.) landsfiskal, -piiri länsmans-distrikt.

nimi||stö namnförteckning; nomenklatur -en -er; (rekisteri) regist|er -ret -. (-ntutkimus namnforskning.) -tapa (kiel.) infinitiv -en -er. -taulu (-kilpi) namnskylt -en -ar. -tellä* 1. nämna2 vid namn; benämna2. 2, (— piikkariiniillä) kalla, skälla ngn för ngt. -ttely benämnande, benämning; vrt. ed. -ttäin nämligen, -ttäjä (mat.) nämnare. -ttäminen benämnande; utnämning, -ande. -ttämätön onämnd; (nimetön) anonym; (mat. — [»paljas»] luku) obenämnt tal. -ttäytyä* kalla (teckna, skriva) sig (jks ngt), nimi||lttää * 1. (puhutella, mainita nimeltä) benämna2; (antaa nimi) ge* namn; (— arvo-nimeltä) titulera; (puhutella) kalla; ~ (sanoa) jks kalla för ngt; benämna ngt; sitä -tetään kytkimeksi den kallas koppling; ~ jk (antaa jllk nimi) jnk mukaan uppkalla ngn efter

ngn; miten (miksi) häntä -tetään (puhutellaan)? hur kallas (tituleras^ han? häntä -tetään (puhutellaan) vuorineuvokseksi (ylhäisyydeksi) han tituleras bergsråd (excellens). 2. (antaa nimitys virkaan): hänet -lettiin lehtoriksi han utnämndes (blev utnämnd) till lektor, -tutkimus namnforskning, -tys benämning; (lisä—) epitet -et -; (virka—) utnämning; (arvonimi) tit|el -eln -lar. (-asia utnämnings-ärende. -oikeus2 utnämningsrätt. -peruste utnämnings-, befordringsgrund, -päivä utnämningsdag. - vuosi utnämningsår.) -ty t tää* låta * utnämna; (antaa sanoa, puhutella) låta * kalla, -vakuus2 namnsäkerhet. -valta skuggvälde. - virka sine-kur -en -er; latmansgöra. -yhtäläisyys2 namnlikhet, -ö (kirjp.) tit|el -eln -lar. (-kirjake titelstil. -lehti titelblad.) niobi(um) (kem. met. Nh) niobium -et. nipin: —napin i knappaste laget; (töin tuskin) nätt o. jämnt; med knapp nöd; med nöd o. näppe, nipist|lin pl -imet (atulat) pincett -en -er; (paperi—) ks. liitin, (-pihditpl kniptång.) -ys knipning: knip -et; nyp -et -. -äminen knipande; nypande, -ää knipa *; (hyppysillä) nypa* (jtk i ngt); ~ pois (poikki) knipa av; (jst pää pois) snoppa, nippl|a*, -eli (tkn.) nipp|el -eln -lar. nippu * (tukku) bunt -en -ar; (kimppu) knippe -t -n. -lautta knippflotte, buntad flotte, -rauta knippjärn. --uitto knip pf lottning. -vasara knipphammare.

nipuittain bunt|tals, -vis; knippvis, nipukka * tipp -en -ar; (nirkko) snibb -en -ar;

(kärki) spets -en -ar. nipu!|ttaa* (m. uit.) bunta (ihop); knippa, -ttaminen buntande; knippande, - tus bunt-ning: knippning. (-kone/er. uit.] buntnings-, knippnings|maskin.) nirh||aaminen gnagande; skavande; skrubbande; skubbande, -alaitainen (ksv.) tan-dad. -ama skrubbsår -et -. -ata (kalvaa) gnaga*; (hangata) skava*; (raapaista) skrubba; (kihnuttaa) skubba, -oa ks. ed. nirkko * (kärki) udd -en -ar; snibb -en -ar.

-inen udd|ad, -ig, snibbig. nirp||istää ks. nyrpistää, -panenä (halv.)

näspärla; nippertippa; näbbgädda. nirskah|Idus gniss|el -let. -taa* gnissla, -ta-

minen gnisslande; gniss|el -let. " nirso kräsen; grätten, -ilija matratare; kräsen person, -illa vara kräsen (grätten), nisk|a 1. (an.) näck|e -en -ar; vääntää jllk —t nurin vrida nacken av ngn; ottaa —sta kiinni ta ngn i nackbastet (i nackskinnet). 2. (kuv.) hyökätä vihollisen —an falla fienden i ryggen; ottaa -oilleen (kuv.) taga på sig; själv övertaga; ottaa vastuu -oilleen påtaga sig ansvaret; lykätä jst syy jnk -oille skjuta skulden för ngt på någon; olla jnk -oilla (vaivana, rasituksena) ligga ngn till last; (ahdistaa) ligga över ngn; hänellä on 70 vuotta —ssaan (hartioillaan) han har 70 år på nacken; sälyttää työ jnk -oille pålägga, (vanh.) åvälva ngn ett arbete; koota jtk -oilleen (kuv.) belasta sig med ngt. 3. kosken — fors|nacke, -huvud, niska||-aukko (an.) nackhål, -haara (joen) källjarm, -flöde, -harjas nackborst. -heitto (pn.) nacksving-en. -nirsi (rak.) sticksparr|e -en -ar; åsbjälke. -höyhen nackfjäder, -inen (yhd.) -nackad; jäykkä— med styv nacke; styvnackad, -jakaus (part.) nackbena. -jänne ks. -side. -kampa nackkam. - karvat pl nackhår, -korento (bär)ok. -kuoppa nackgrop. -laukaus nackskott, -lihas nackmuskel. -lohko (aivojen—) nacklob. -luu ks. takaraivonluu. -mukura nackknöl. -nahka nackskinn, -nappi nackknapp. -nen (rak.) bärbjälke; ks. -puu. -öja (mv.) lagg-, nack|dike. -ote (pn.) nackgrepp. -peili nackspegel. -puu (rak.) rambjälk|e -en -ar. -reikä (an.) nackhål, -sauma nacksöm, -side (an.) nack|sena, -band. -suojus nackskydd. -tukka nackhår, -töyhtö (lin.) nacktofs, niskoi |l tella* tredskas; vara motspänstig; tr il sk as; (olla itsepäinen) envisas, -tteleva motspänstig; tredskande; tredsk, -ttelija som tredskas; (en) tredskande, -ttelu tredska; motspänstighet. (-tuomio tredskodom.) niskurj|i (vanh., Raam.) ks. niskoitteli-

j a. -oida ks. niskoitella, nisu (/., Raam., mrt.) vete -t; vrt. v e h n ä.

-leipä vetebröd, nisä (an.) spen|e -en -ar; bröstvårta, -käs -kkään (el.) däggdjur -et -. -lasi (lääk.) bröstglas. -paise ks. r i n t a p a i s e. nitei'nen (kirjs. yhd.) i . . . band (volymer); paksu— i tjockt band; seilsen— i sju band. -ttäin ks. n i d o k s i 11 a i n. ni ti i'nä, -stä ks. kitinä, kitistä jne.

nitistää 1. (tav. nujertaa) kväsa2, tukta. 2. (harv.) knipa*, knipsa; (typistää) snoppa; (katkaista) knäcka8, nitojia* (er. kirjs.) häfta; (sitoa) binda*, -makone (kirjs.) häftmaskin -en -er. -maton ohäftad; (sitomaton) obunden, -minen häft|ning, -ande. nitraatti* (kern.) nitrat -et - (-er), nitroglyseriini (kern. räj.) nitroglycerin, niuha vrt. niukka, -ruokainen kräsen, grätten.

niukahl|dus vrickning. -duttaa* vricka, -taa* vrickas.

niuk||alti njuggt; knappt; sparsamt; torftigt; vrt. niukka; minulla on ~ rahaa jag har knappt om pengar; sellaisia on ~ sådana är sällsynta, sådana är det ont (knappt) om. -anlainen tämligen (något) knapp (njugg jne.), -asti ks. -a 11 i. -ennus av-, in|knappning. -entaa* knappa av (in) på ngt. -eta* bli njugg (knapp, torftig); (vähetä) minskas, niukin naukin ks. nipin napin, niuk|ka* njugg; (vaillinainen) knapp, knapphändig; knappt tillmätt; (harvinainen, vä-häluk.) sparsam; fåtalig; (riittämätön) otillräcklig; (kehno) torftig; elää -oissa oloissa leva knappt (torftigt), i knappa omständigheter; ha en torftig bärgning; -at tiedot knapphändiga kunskaper; sparsamma underrättelser; -immillaan i knappaste laget; ~ toimeentulo torftig utkomst, niukka||-aatteinen idé-, ande|fattig. --aattei-suus2 idé-, ande|fattigdom. —ajatuksinen tankefattig, -happinen syrefattig. -henkinen andefattig. -kätinen njugghänt. -kätisyys8 njugghänthet. -malminen malmfattig. «palkkainen med knappt tillmätt lön; illa avlönad. -ravintoinen med ringa näringshalt; föga närande, -sanainen ord|karg, -fattig; fåordig. -sanaisuus2 ordkarghet, fåordighet. -satoinen som ger dålig skörd, -sisältöinen innehållsfattig; fattig på innehåll, -värinen bleklagd. -värisyys2 bleklagdhet. niukkuus2 njugghet; knapphet; knapphändighet; sparsamhet; fåtalighet; otillräcklighet; torftighet; vrt. niukka. niukuin naukuin (töin tuskin, nipin napin, j.) med knapp nöd; nätt o. jämnt, niva strömdrag; strid ström; vrt. vuolle, nivel led -en -er; (rengas) länk -en -ar; välittävä ~ (kuv.) en förmedlande länk. -akseli länk-, kardan|axel. -eläimet (el. nivel I madot, -j aikaiset Annulata) leddjur. -etön oledad, -haarake ledutskott, -hihna länkrem. -hiiri (lääk.) ledmus -en. -ikäs -ikkään ledad, -inen (nivelikäs) ledad; (yhd.) med . . . led(er); kankea~ med styva leder; styv i lederna, -jalkaiset (el. Arthro-poda) leddjur -et -. -ketju (tkn.) länk-kätting. -kuoppa (an.) led|håla, -skål -en -ar. -kytkin ks. kardaanikytkin. -leini (lääk.) ledgångsreumatism, -liitos ledfogning. -mato (el. Annelida) ringmask. -nasta (an.) led|huvud -et -, -knapp -en -ar. -neste ks. -voide, -palko (ksv.) ledbalja, -pinta ledyta. -pussi ledkaps|el -eln -lar. -reuma(tismi) ks. -leini, -rikko (lääk.) ledbruten, -rusto (an.) ledbrosk. -side (an.)

bindsena, ligament. -taive* ledgång -en -ar. - tulehdus ledgångsinflammation, -tyminen artikulation, -tyä* leda (jhk mot); artikulera; (kuv.) ansluta, foga sig (till ngt), -tää* leda. -voide led|smörja, -vätska, ni ver ä (mtsh., puus. visa) masur -n. -koivu

masurbjörk. -piippu masurpipa. nivo a fläta, binda (ihop), -nta* flätning. nivus||et (an.) ljumsk|e -en -ar. -kohju (lääk.) Ijumsk|brock, -bråck, -lihaksisto ks. nivuset. -rauhanen ljumskkörtel. -taive lår-, Ijumsk|veck. -tyrä ks. -k o h j u. no (noh, noo, ini.) nå, nånå, nåväl. Nobelin-palkin||to nobelpris; lääketieteen ~ nobelpris i medicin, -nonsaaja nobelpristagare.

noblessi (ylhäisö, »kerma»; jalous) nobless -en. noe]|nvärinen sotfärgad. -ta* sota (ned); ned-sota; ~ itsensä sota (ned) sig; -itu lasi sotat glas; uuni nokeaa spisen sotar, noidan||kattila häx|kittel, -gryta, -kehä troll|-krets, -cirkel, -lukko (ksv. Botrychium) lås-bräken. -nuoli (lääk.) troll-, rygg|skott -et -. -tuli (vedensäihky, mer.) mareld, noin 1. så där; tee gör så där! 2. (suunnilleen) ungefär; vidpass; inemot; bortåt; ~ 70 nuorukaisia ungefär (vid pass, inemot, bortåt) 70 ynglingar; ett sjuttiotal ynglingar; ~ klo kahden aikaan vid pass klockan 2. noita* troll -et -, trollkarl -en -ar; medicinman; schaman -en -er; / troll|packa, -kvinna, häxa. --akka troll|käring,-packa; häxa. -ista svära* (till), -juttu (hist.) häxprocess.-keino (taik.) trollmedel; trollkonst -en -er. -rovio (hist.) häxbål, -rumpu trolltrumma, lapptrumma. -sapatti häxsabbat (m. kuv.). -sauva trollstav, -tanssi häxdans. -ukko trollgubbe, trollkarl -en -ar; häxmästare; vrt. poppamies, -vaino häxförföljelse. -ämmä (krk.) ks. -akka. noit||ua* 1. (taikoa) trolla; (vanh.) sejda; förtrolla. 2. (kiroilla) svär(j)a* (jtk över ngt), -uilla svär(j)a*. noituu |s- trolldom -en, trolleri, magi -n; signeri; (vanh.) sejd -en; harjoittaa -tia utöva trolldom.-taito trolldomskonst, noja 1. (tuki, vara) stöd -et -; (pohja, peruste) grund -en -er; (pätevyys) kraft. 2. (voim.-asento) stöd, stödjande, -aminen stöd(j)ande. -an ks. -s s a. -illa stöda sig. nojall||a (kuv.): jnk ~ med stöd av ngt; på grundval, på basen av ngt; riittämättömien perusteiden ~ på otillräckliga grunder; toimivaltansa ~ i kraft av sin myndighet, med stöd av sin kompetens; tämän pykälän ~ med stöd av denna paragraf. -aan, -een i lutande ställning, på lut. noja||puut pl (voim.) barr -en -er. -sohva

schäslong -en -er. nojalssa, -an: pää käden -ssa med huvudet stött mot handen; seisoa pylvään -ssa stå stödd mot en pelare; jättää (jäädä) oman onnensa -an lämna (bli lämnad) åt sitt öde (vind för våg), noja||ta stöda * (sig); (kallistua) luta sig; kyynärpäätä) pöytään -ten med armbågen stödd mot bordet; seisoa jtk västen (jhk) -ten stå lutad mot ngt; lakiin -ten hän vaati med stöd av (stödjande sig på) lag(en) yrkade han;nojatuoli-

~ eduskunnan enemmistöön stödja sig på riksdagens majoritet, -tuoli länstol, fåtölj -en -er. -utua* stöda* sig (jtk vasten mot ngt, jhk på ngt); (kallistua) luta sig (mot ngt); (luottaa) lita (jhk på ngt); förlita sig (på ngt); mihin tämä väite -utuu? varpå stöder sig (grundar sig, baserar sig) detta påstående? hän -utui lakiin han stödde sig på (han åberopade) lag(en); jhk -utuen med stöd (på grundval, basen) av ngt. nokare (en liten) bit, klump -en -ar, klimp -en -ar; klick -en -ar; voi— en smörklick, en klick smör. noke|jamaton: ~ liekki en sotfri låga. -aminen (ned)sot|ande, -ning. -utua* bli nedsotad (sotstänkt); nedsotas. no|ki2* sot-et; (viljan—) sot, brand -en; olla -essa vara sotig (nedsotad); tulla -keen bli sotig (nedsotad). -aukko sotöppning, -harja sot-bor s te. -hiili sotkol. -jyvä (viljan; heinäksv.) brandkorn. -kaappi (tkn.) sotskåp. - kana (el. Fulica atra) sothöna, -kihveli sotskyffel, -kolari (j. leik.) sotarmurre; ks. nuohooja, -luukku sotlucka, -musta sotsvart; svart som sot. -nen sotig. -piirustus (taid.) sot I ritning, -teckning, -pilkku sotfläck. -päinen sotig. -pää (mv.) sotax -et -. -raappa sotskrapa, -reikä sotöppning, -sieni sotsvamp, -tahrainen sotstänkt. -tähkä (ksv.) sot-, brand|ax.-valkea (pai.) soteld, -venttiili sotventil, -väri sotfärg. nok|ka* (linnun, kilpikonnan) näbb -en -ar; (j. nenä) näsa; (niemi, niemen —) udd|e -en -ar; omin -kinsa (leik. omin päin[sä]) på eget bevåg (egen hand); saada -alleen få sig en näsbränna; ottaa —ansa (kuv.) ta(ga) åt sig; ta(ga) illa upp; vrt. kokka, nokka||-akseli (aut.) kam-, styr-, nock|axel, -antu|a* (j.) bli stucken; ta(ga) illa vid sig; bli stött (jst över ngt); (panna pahakseen) taga* illa upp (ngt); -nut stött; illtyckt. -antuminen illtyckhet. -eläin (el. Ornithorhynchi anat inus) näbbdjur, -hakku spetshacka. -hauki, -kala (el. Belone acus) näbbgädda. -kolari frontalkrock. -pyörä noshjul, -unet (leik.) tupplur, -utua* ks. -antua. -va näbbig. - valas (el. Hyperoodon rostraius) näbbval. -varpunen (el. Coccothraustescocco-thraustes) stenknäck -en -ar. - vastainen (tuuli) (vind som är) stick i stäv. -viisas näsvis; näbbig. nokkel||a (kekseliäs) fyndig, fiffig; fintlig; (ovela) förslagen, klyftig; (sukkela) kvick, (-sanainen kvick; ordfyndig, -sti fyndigt, fiffigt; fintligt; förslaget; klyftigt; kvickt.) -uus2 fyndighet, fiffighet, fintlighet, förslagenhet, klyftighet; kvickhet, nokki||a * (lin.) picka; plocka; vrt. n o u k-

k i a. -minen pickande, plockande, nokko||nen (ksv. Urtica) nässla, -s (ihottuma [lääk.] nässelutslag, -kaali [keit.] nässelkål, -kuume nässelfeber. -perhonen [el. Vanessa urticae] nässelfjäril, -rokko nässelfeber -n.) nolajjaminen stukande, av|snoppande, -snoppning. -ta göra* snopen; stuka, avsnoppa. -us stukning, avsnoppning. nolla 1. (mat.) noll (tpm.). 2. (numero) nolla; lämpömittari on —ssa termometern står på noll; (kuv.): hän on täysi — (aivan mitätön

- norkkia nor

mies) han är en (ren) nolla; voittaa 3—0 (kolmella —a vastaan) segra med tre—noll. —asento (ml.) nolläge, —asteinen nollgradig, -harppi nollcirkel. -kaari (mer.) nollspant. -lauta (sht. hylky tanta) utskottsbräda, -piste nollpunkt, -raja nollgräns. nolo snopen; (nolattu) avsnoppad, stukad; (hämillään) flat; (mitätön, kehno) snöplig; saada — lähtö bli snöpligt avspisad; näytellä —a osaa (kuv.) spela en snöplig roll; ~ asema fatal belägenhet; juttu sai —n lopun historien fick ett snöpligt slut. -sti snöpligt; heidän kävi — det gick snöpligt (huonosti illa, hullusti galet) för dem. -stua bli snopen (stukad, flat), -stunut snopen (stukad, flat), -stus snopenhet. -stuttaa* göra* snopen; verka förstämmande, -ttaa*: minua — jag känner mig snopen (hävettää generad); se minua — (harmittaa) det retar (grämer, harmar, förargar) mig. -us2 ks. -stus. nomadi (paimentolainen) nomad -en -er. nomina||alimuoto (kiel.) nominalform. -tiivi (kiel.) nominativ -en -er. (-muoto nomina-tivform. -npääte nominativändelse.) nomini (kiel.) nom|en -enet - (-ina). -vartalo

nominalstam. nomismi (usk. lakisuuntaisuus) nomism. nonparelli (kirjp.) nonpareil(le) -(e)n. nonstop (elok. ym. tauoton) nonstop, nootti* (valt., kirjp.) not -en -er. -en vaihto

(valt.) notväxling, nopanheitto tärnings|kast, -spel. nopea snabb; (pikainen) hastig; ~ päätöksissään snabb i sina beslut; —an snabbt; hastigt, —ajatuksinen snabb tänkt, -jalkai-nen ks. nopsa~. -kasvuinensnabbt växande. -

kulkuinen snabbgående; ~ ajoneuvo (vene) racer -n - (-s), -liikkeinen med snabba rörelser, -sti snabbt; (pian) snart, hastigt, hasteligen; (vauhdikkaasti) med fart; (mus. m.) stretto; huhut levisivät — ryktena spred sig snabbt (med stor hastighet). -tuumainen snabbtänkt. -älyinen ks. ed.; med snabb uppfattning, -älyisyys2 snabbtänkthet; snabb uppfattningsförmåga. nopeus2 snabbhet; hastighet; (vauhti) fart -en. -åjo hastighets|körning, -åkning, -ennätys hastighetsrekord, -mittari hastighetsmätare. -rajoitus fartbegränsning, nopeuttaa* (tehdä nopeammaksi) påskynda;

göra snabbare; forcera, nopostella (j.) ks. mutustella, noppa* tärning; heittää —a spela (kasta) tärning, -kivi nubbsten. -peli ks. nopanheitto.

nopsa ks. n o p e a; (vikkelä) flink. -jalkainen

snabbfotad. -sti flinkt, norah||dus (tilkka, roiske) skvätt -en -ar.

-taa* rinna*, norja (notkea) smidig; (taipuva) böjlig;

(vento) vek; (pehmeä) mjuk; vrt. notkea, norjalaijjnen 1. (s.) norr|man-mannen -män. 2. (a.) norsk, -staa* förnorska, -stua* förnorskas. -suus2 norskhet. norjatar norsk |a -an -or. norj|jentaa* göra * smidig(are), spånstig(are). -eta* bli smidig(are), spänstig(are). -uus2 smidighet; böjlighet; vekhet; mjukhet, norkkia * ks. norkoili a.

norkko * (ksv.) hänge -t -n. norkoi||lija snyltare; matfriare; snyltgäst; som traktar (fikar) efter ngt. -lia (halv.) snylta; fika, trakta (efter ngt), norlantilainen 1. (s.) norrlänning, 2. (a.) norrländsk.

normaali(-) (malli-) normal(-). -aika normaltid. --ikä normalålder, -kello normalur. -kieli ks. -proosa, -koko (kirjs.) normalformat. -koulu normalskola, -kynttilä (val.) normalljus. -leveys2 normalbredd. -lyseo normallyceum. -metsäkoulu normalskogs-skola. -muoto normalform, -nen normal, -olot pl normala förhållanden, -painos normalupplaga. -palkka normallön, -proosa normalprosa, -puku normaldräkt, -raide (raut.) normalspår. (-leveys2 normal spårvidd.) -raiteinen normalspårig. -rakenteinen normalt byggd; av normal konstruktion (struktur), -suuruus2 normalstorlek, syvyys2 normaldjup. -teho normaleffekt, -todistus normalbetyg, -tyyppi normaltyp. -työpäivä normalarbetsdag, -vauhti normal I fart, -hastighet, -väri normalfärg. normanni (hist.) normand -en -er. -lainen

normandisk, normi (ohje) norm -en -er. -ttaa* normera; standardisera, -ttua* normeras; standardiseras. -tus normering; standardisering, norna (skand. myt. kohtalotar) norn|a -an -or. noro 1. (sumpig) däld -en -er; svacka. 2. (liten) bäck; rännil -en -ar. -inen sumpig; (alava) låg|länd, -länt. norppa* (kiehkuraishylje, el. Phoca hispida)

ringlad säl -en -ar; vikare, norri 1. (j.) kahvi(k) ~ kaffe|kask, -halva,

-gök. 2. (kort.) kortspel; (j.) klöver, norsu elefant, -nluinen elfenbens-; av elfenben. -nluu elfenben, -tauti (lääk.) elefantsjuka; elefantiasis. norua sippra (fram, igenom); vrt. valua, nost|aa lyfta, upplyfta. I. 1. (liikuttaa ylöspäin): ~ maasta taga upp; ~ kojeella hissa; ~ koneella uppfordra; ~ lattialta lyfta (upp) (taga upp) från golvet; ~ kansi (päältä) lyfta av locket från ngt; ~ silmänsä laivasta kohti höja sin blick mot himlen; ~ perunaa taga upp potatis; ~ vettä (nostok.) uppfordra vatten; tuuli ~ pölyä blåsten river upp damm; — kätensä jtk vastaan lyfta sin hand mot ngn; ~ (panna näkyviin) merkki hissa ett tecken (en signal); ~ ankkuri (mer.) lätta ankar; ~ lippu hissa flagg; ~ (levittää) purje (et) hissa, sätta (till) segel; älä -a liikaa! du skall inte förlyfta dig! 2. ~ (pystyyn, pystympään): ~ pystyyn resa (upp); ~ langenneita (kuv.) upprätta de fallna. 3. ~ kapina göra uppror (resa sig, revoltera); ~ jk kapinaan egga, mana ngn till uppror, förmå ngn att resa sig; ~ (kutsua aseisiin) sotaväkeä uppbåda. 4. (lisätä korkeutta): sitä pitää ~ (korottaa) pari metriä det måste höjas med ett. par meter. 5. ~ puna poskille framkalla rodnad på kinderna; få ngn att rodna. 6. (aiheuttaa, herättää): ~ kysymys jst taga upp (framställa) en fråga; (panna toimeen) ställa till; (saada aikaan) la till stånd; ~ vihaa uppväcka hat; ~

huuto upphäva ett skri, (jst) göra stor affär (av ngt), basuna ut ngt; — melu tyhjästä göra stor affär av ingenting (snl. tehdä kärpäsestä härkänen göra en elefant av en mygga); ~ (panna vireille) oikeudenkäynti jlk vastaan anhängiggöra en rättegång (syyte ett åtal) mot ngn. II. ~ rahoja lyfta pengar; ~ perintö lyfta ett arv; ~ palkka (a) (eläke[llä]) lyfta iön (pension). III. (kohottaa): 1. ~ tunnelmaa höja stämningen. 2. ~ hintaa höja på (kohtuuttomasti skruva upp) priset; saada hinta nousemaan driva upp priset.

nos t ||aj a som lyfter; (yhd.) -lyftare; painon ~ tyngd-, vikt|lyftare. -amaton olyft. »aminen lyftande jne. -attaa* låta* lyfta jne.; (saada nousemaan) resa8, uppresa2; (herättää) uppväcka2; (aiheuttaa) utlösa2; (synnyttää) framkalla; (tuottaa) alstra; (kiihottaa) egga, uppvigla; (kehottaa) uppfordra; (suggeroida) suggerera; — mielialaa höja stämningen; ~ vastaansa (kuv.) resa emot sig; ~ mieltä höja modet (verka upplyftande på ngn); uppmuntra (ngn); ~ kova aallokko resa höga vågor; ~ pölyä driva upp damm; vrt. nostaa I. 1. -atus (mielen ~) lyftning, -ettava ivftbar. -in 1. lyftanordning. 2. (vipu) häv|stång -stången -stänger; (mer. nostoköysi) fall -et

nosto (upp)lyftning; höjning; hävning; stegring; uppväckande; framkallande; uppresande; (väen~ [sot.]) uppbåd -et -; (yhd.) (otlo) -täkt -en -er; (Iak.) revision; vrt. nostaa, nostattaa, -hakemus (Iak.) revisionsansökan, -huuto uppslag -et -. -kanki lyft-, häv|stång; lyftspak. -kas -kkaan (läh.) rekryt -en -er. -koje lyft-, hiss|anordning; elevator. -kone uppfordringsmaskin. -kori hisskorg. -korkeus2 lyfthöjd, -koukku lyftkrok. -kuilu (kaiv.) uppfordringsschakt, -kuljetusvaunu truck -en -ar, -vagn. -kurki ks. nosturi, -kyky lyft|förmåga, -kapacitet. -köli (mer.) centerbord -et -. (-alus, -vene centerbordsbåt.) -köysi uppfordringslina; (lipun ~) flagglina; sejnfali -et; (mer. nostin) fall -et-, -laite lyftanordning; uppfordringsverk; elevator. -lava uppford-ringslave. -magneetti lyft-, krän| magnet, -palkki lyftbalk. -pilli stickhävert -en -ar; pipett -en -er. -pönttöni lyftponton. -pukki lyftbock. -pumppu lyft-!, sug-, uppford-rings|pump. -rahat (Iak.) revisionsskilling. -ruuvi lyftskruv, -silta lyft-, klaff|bro; vindbrygga. -syvyys2 uppfordringsdjup. -teitse (Iak.) i revisionsväg. - tela lyftvals. - telakka (mer.) upphalnings|bädd, -slip -en -ar. - vipu domkraft; hävstång; vrt. v ä k i v i p u. - voima lyftkraft, -väki (sol.) lantvärn -et.

nosturi (nostokurki) lyftkran -en -ar; vinsch -en -er, -ar.

notaari notarie -n -r; julkinen ~ notarius publicus. - n todistus notariatsbevis. -n virka notariebefattning.

notariaatti * notariat -et -asiakirja no tari ats ur kund. -osasto i1 o ta ri a ta v delning, -tehtävä notariatsuppdrag. -todistus notariatsbevis.

notkajhdella* svikta: (taipua) bågna, -lidusnotkahtaa — nousta

non

svik t -en, sviktning; böjning, -h taa* ks. -h d e 11 a. -uttaa runka, vagga, notkea böjlig; (joustava) smidig; (kuv. ovela) smart, -jäseninen vig. -selkäinen (kuv. h n.) m jnk i ryggen; servil; mjukryg-gad; karaktärssvag. -selkäisyys2 karaktärssvaghet; servilitet. -sti böjligt, smidigt; mjukt; vigt; smart, notkelma svacka; (notko) sänka; däld -en -er. notk|eus2 böjlighet, smidighet; mjukhet, vekhet; vighet; (kuv. oveluus) smart|het, -ness; vrt. notkea, -istaa böja2; (koukistaa) kröka2; ~ polvensa böja knä(na); knäa; (polvistua) knäböja, -istua 1. (taipua) böjas2; (koukistua) krökas2; (notkua) svikta. 2. (lulla notkeaksi) bli böjlig, smidig jne.; vrt. n o t k e a. -istus böjning; krökning, notko 1. (s.) dalsänkning; däld -en -er; svacka; svank -en. 2. (a.) svankig. -inen svackig; ks. notko 2. -selkäinen svank-ryggig. -selkäisyys2 svankryggighet. notkulja svikta; (taipua) bågna, -minen sviktande; bågnande, -ttaa* bringa* (få*) att svikta (bågna), -vapolvinen med sviktande knän. nouda||nta* avhämtning. -tella * (åt)följa; maantie -tietee joen laaksoa landsvägen följer floddalen.

nouda|ttaa* 1. (käskeä, lähettää noutamaan): ~ luokseen låta* avhämta; ~ lääkettä apteekista skicka efter, låta (av)hämta medicin från apoteket. 2. attribuutti ~ pääsananansa sijaa attributet står i samma kasus som huvudordet. 3. (seurata) följa2, efterfölja2; (totella) lyda*; åtlyda*, hörsamma, efterkomma*, efterleva2; (ottaa huomioon) iakttaga*; (mukautua) rätta sig (efter ngt); (suostua) antaga*; (täyttää) fullgöra*; (olla jnk mukainen) överensstämma2 (med ngt); ~ jnk neuvoa (esimerkkiä) följa (lyda, efterkomma) ngns råd (följa ngns exempel); ~ lakia följa (efterfölja, efterleva) lag; hålla lag; hålla sig till lag(en); lyda lagen; rätta sig efter lag; ~ laillisia

muotoja följa (iakttaga) lagliga former; vaaliin nähden -telaan 12. §:ään sisältyviä määräyksiä beträffande valet iakttages bestämmelserna i § 12; ~ käskyä åtlyda (hörsamma, efterkomma, fullgöra) en befallning; ~ (totella) kieltoa åtlyda (efterleva) ett förbud; ottaa ~kseen jtk (alistua jhk) ställa sig ngt till efterrättelse; underordna sig ngt; ~ kehotusta efterkomma (hörsamma) en uppmaning; ~ kutsua antaga (hörsamma) en inbjudning (kallelse); ~ ankaruutta itseään kohtaan iakttaga stränghet mot sig själv; alistua -ttamaan jnk tahtoa underordna sig ngn (ngns vilja); ~ jnk toivomusta (tahtoa) villfara (tillmötesgå) ngns önskan; olla -ttamatta kohtuutta icke iakttaga måtta (mennä liiallisuuksiin gå till överdrift); jota asianomaiset -ttakoot (Iak.) vilket vederbörande till efterrättelse länder; vahvistaa -lellavaksi fastställa till efterrättelse (efterlevnad); ön -tettava, -tettakoon lände till efterrättelse (efterföljd); -tettava (ksi kelpaava) efterföljansvärd. nouda||ttaja efterföljare. - ttamattomuus2: (jnk ~) underlåtenhet att efterfölja ngt;

(piittaamattomuus jst) negligering (av ngt), -ttaminen följande jne. (av ngt); sääntöjen ~ iakttagande av stadgarna; stadgarnas efterlevnad -en. -tus (Iak. tuonti) avhämtning; vrt. noudattaminen, noudanta. noukk||eet* pl plock -et. -ia* plocka, -iminen

plockande, plockning, nouse||minen uppstag|ning, -ande jne.; vrt. nousta, -mus (kuv.) upprättelse; vrt. ylÖs~. -va: ~ polvi den uppväxande generationen; vrt. nousta I. 7.; IV. nous|ta stiga*. 1.1. (liikkua ylöspäin): ~ ylös uppstiga; savu -ee ylös röken stiger uppåt; aurinko -ee idästä solen går upp i öster; päivän -tessa vid solens uppgång; -eva aurinko den uppgående solen; -evan auringon maa den uppgående solens rike; ~ vedenpinnalle flyta upp; ankkuri -ee ankaret lyfts. 2. (er. eloll. ol.): astua jnnk bestiga (beträda) ngt; ~ valtaistuimelle uppstiga på (bestiga) tronen; — puhujalavalle bestiga (beträda) talarstolen; ~ haudastaan upp|stå, -stiga ur sin grav; ~ taivaaseen uppstiga till himmelen; — kuolleista uppstå från de döda; haudasta (kuolleista) -sut uppstånden (uppstigen) från de döda. 3. ~ ylöspäin: ~ (kiivetä) vuorelle gå upp på ett berg. 4. ~ kulkuneuvoihin, -sta pois: ~ laivaan stiga (gå) ombord; ~ maihin stiga (gå) i land; landstiga; istumaan) vaunuihin stiga (sätta sig) upp i en vagn; siinä minä -in raitiovaunuun där tog jag en spårvagn; ~ hevosen selkään (satulaan) stiga till häst; sitta upp. 5. ~ paikaltaan (sanottavasti liikkumalta): ~ seiso\-maan (-alleen) paremmin nähdäkseen resa sig (upp) (stiga upp) för att se bättre; ~ tuolilta resa sig från stolen; ~ istumaan sätta sig upp; ~ jtk vastustamaan uppresa sig, revoltera mot ngn; sätta sig upp emot ngn; (ryhtyä) ställa sig (träda) i opposition mot ngn; ~ taisteluun jtk vastaan (jnk puolesta) resa sig till kamp mot (för) ngt; luonto -ee sitä vastaan det känns motbjudande; det bjuder emot; ~ väkivaltaa vastaan (upp)resa sig mot våldet; ~ kapinaanresa sig; göra uppror; ~ tuomitsemaan jtk sätta sig till doms över ngn; upphäva sig till domare över ngn; hevonen -ee (kavahtaa) takajaloilleen hästen stegrar sig; -kaa, pojat (ylös)! (stig) upp gossar! 6. (titan muut.): vesi -ee -emistään vattnet stiger oavbrutet; ilmapuntari -ee barometern stiger; taikina -ee degen jäser, (paisuu) stiger; kuume -i febern steg. 7. (kohou-tua, työntyä esiin): ~ (kasvaa) maasta Spira (skjuta) upp; ruis on -sut (oraalle) rågen har skjutit (kommit) upp; oras -ee (maasta) broddén spirar (skjuter) upp (ur jorden); sivistys -ee (kohoaa) sellaiselle tasolle bildningen stiger till en (når en) sådan nivå; (ihoon) -ee (ilmestyy) rakkoja det stiger upp blåsor; -eva polvi det uppväxande släktet; -eva tähti (kuv.) en uppåtgående stjärna. 8. (herätä, syntyä) uppstå*; (tulla) uppkomma*; (esiintyä) uppträda*; träda* upp (fram); siitä-ee riitana) det kommer att förorsaka gräl (tvist); (siinä) -ee (herää) toinen kysymys det upp-

står en annan fråga; siitä nousee (aiheutuu) vastalauseita det kommer att leda till protester; innostus -ee hänförelsen stiger (tilltar); rohkeus -ee modet växer; olla -emassa (-emaan päin, kuv.) vara i uppåtgående, stigande. II. (es., joiden korkeus ei muutu): maasto -ee (kohoaa) vähitellen terrängen stiger långsamt; jyrkästi -eva (kohoava) vuorenseinämä en brant (uppstigande) bergvägg. III. (mus.): -eva sävelkulku (en) stigande tongång; ääni -i (kohosi) falsettiin rösten gick upp i falsett. IV. (abstr.: kuv.)

kohota: (yrityksen tielle) -i (ilmestyi) suuria vaikeuksia stora svårigheter inställde (reste) sig; summa -ee siksi suureksi summan stiger så pass högt (blir så pass stor); summa voi ~ miljoonaan summan kan stiga (gå upp) till en miljon; 3000 mieheen -eva joukko en trupp om (uppgående till) tretusen man; tuhansiin markkoihin -eva uppgående till (belöpande sig till) tusentals mark; yli sadan -eva som överstiger (överstigande) hundra; ~ yli

määrätyn summan överstiga en fastställd summa; kustannukset -ivat tuhansiin kostnaderna steg (uppgick, belöpte sig) till (gick löst på) flera tusental; 300 henkeen -eva väkijoukko en folkhop uppgående till trehundra personer; en folkhop om 300 personer; hinta -ee (tulee) liian kalliiksi priset stiger för högt (blir för dyrt); ~ yli, päälle jst överstiga (överskjuta) ngt; -eva suunta uppåtgående (stigande) tendens; (kaup.) hausse -n -r; -eva suhdanne uppåtgående (stigande) konjunktur; högkonjunktur; hausse(period); sen arvo (vielä) -ee den kommer att stiga i värde; hinta -ee priset stiger; priset går upp; -eva sarja (mat.) stigande serie, progression.

nousu stigning; uppstigning; auringon ~ solens uppgång -en -ar; (vuorelle) ~ bestigning, uppstigning; (ruohon ~ maasta) uppspirande; uppkomst -en; resning; stegring; ökning; (elpyminen) uppsving; (kohoaminen) höjning"; (ylennys) upphöjelse; (kurssin) hausse -n -r; (~ maastossa, vastamäki) motlut -et -; vrt. nousta; kansallinen ~ nationell resning; hintojen ~ prisstegring; stegring av priserna, nousu||aika tiden för uppstigning (uppgång); (kuv.) en tid av uppsving (uppåtgående); (kaup.) hausseperiod; (Ini.) stigtid. «humala begynnande berusning (j. fylla), -inen (yhd.) med . . . stigning; jyrkkä~ med brant (skarp) stigning, (maastossa) brant, -johtoinen (fil.) induktiv, -kaarto (Int.) immel-mannsväng. -kas-kkaan (halv.) uppkomling, p arven v -n -er. (-henki parvenyanda. -luon-ne, -luonto parvenynatur.) -kausi2* (kuv.) en period av uppsving (uppåtgående); (kaup.) hausseperiod; (-suhdanne) högkonjunktur. -korkeus2 stighöjd.-kulma stigvinkel. -kyky stigförmåga. -nopeus2 (Int. ym.) stighas-tighet. -paikka ställe för uppstigning (uppgång); (maihin~) landstignings-, land-nings|plats. -rata (Int.) startbana. -suhdanne (kaup.) stigande konjunktur, högkonjunktur. -suunta uppåtgående*(stigande) tendens; (kaup.) hausse -n -r.^-vesi2* flod-

vatten; (vuoksi) flod -en; - - ja laskuvesi tidvattnen -net -; flod o. ebb. - voima s tigkraft.

nou[|taa* avhämta; käydä jtk -iamassa gå för att (av)hämta ngt; (av)hämta ngt; lähettää -tamaan sända (skicka) efter ngn; ~ kirje postista avhämta ett brev på posten; ~ vettä hämta vatten; hän on puita -iamassa han är och hämtar ved; maitoa -dettäväksi mjölk att avhämtas, -tami|nen (av)hämtning; -sen uhalla ks. seur. -to* (av)hämtning; -don uhalla (Iak.) vid hämtningsäventyr. (-posti [posiipaikasta noudettava posti] pöste restante [att avhämtas], -uhka [Iak.] hämtningsäventyr.) novelli (kirj.) novell -en -er. -kirjailija novellförfattare, -rinna, novellist, »kirjallisuus2 novellitteratur. -kokoelma ks. -s t o. -muoto novellform, -ntapainen novellartad. -runous2 novelldiktning, -stiikka* novellistik; k -runous, -taide, -stinen no-vellistisk. -sto novellsamling, -taide novellkonst. -valikoima novellurval, noviisi (kat. uusikko) novis -en -er. nubialainen 1. (s.) nubier. 2. (a.) nubisk. nudismi (alastomuuskulttuuri) nudism -en. nuha snuva; minussa on ~ jag har snuva.

-inen snuvig. -kuume influensa, nuh|de* (tav. pl) -teet förebråelse; skrapa; varning, förmaning, tillrättavisning; näpst -en; (torui) bannor; ovett; antaa -teet göra ngn förebråelser; förebrå ngn; ge ngn en skrapa (förmaningar); tillrättavisa ngn; näpsa ngn; saada -teet få uppbära klander, förebråelser; få en skrapa (skrapor, bannor); bli tillrättavisad (näpst); kurissa ja Herran -teessa (vanh., nyk. tav. leik.) i tukt o. Herrans förmaning. -lia* (moittien) förebrå8 (jtk jst ngn för ngt); ge* ngn en skrapa (för ngt); före-hålla* ngn ngt; (varoittaa) varna, förmana (ngn för ngt); (ojentaa) tillrättavisa; (rangaista) näpsa*, -saarna straffpredikan; moral |predikan, -kaka. -saarnaaja moralpredikant. -sana tillrättavisning, nuhja||antua* ks. nuhraantua. -illa fumla.

nuhjus, nuhjustella ks. nahjus, n a h-j u s t e 11 a.

nuhjaantua* bli smutsig (solkig, nersölad), -ata smutsa (solka, söla) (ned), -uinen solkig, nersölad, smutsig, nuhtee||ton (moitteeton) oklanderlig, klanderfri, otadlig; (puhdas) oförvitlig; (rikkoma-ton, ehdoton) obrottslig, -ttomasti oklanderligt, otadligt; oförvitligt; obrottsligt; obrotts-ligen. -ttomuus2 oklanderlighet; otadlighet; oförvitlighet; obrottslighet, nuhte||leminen förebrående; förmanande; tillrättavisande; näpsande; vrt. nuhdella. -leva(inen) förebrående, -levasti förebrående. -lu förebråelse jne.; vrt. nuhde. (-puhe förmaningstal.) nuija klubba, -joukko (-miesjoukko, Suom. hist.) klubbehär. -mainen klubb|lik, -formig. -mies (Suom. hist.) klubbekrigare. - n (isku, -lyönti'klubbslag, -muotoinen klubbformig. -varsi klubbskaft.) -pää 1. (a.) tjock-, pund|huvud. 2. (s. mrt.

sammakontoukka) grodyngel.-sota (Suom. hist.) klubbekrig(et).nuijata — nunnanhuntu

mm

nuijjjata, -ia klubba; -ja lihaa mörbulta kött; ~ päätökseen avklubba; klubba av. -iminen, -inta* klubbning; (kuv.; vrt. ed.) avklubb-ning.

nuiv|ja (tyhj) kärv; (kova) hård; (nolo) flat, snopen; -illa nenin (vara) flat (snopen); flatna; (j.) få lång näsa. -asti kärvt; hårt; snopet, -uns2 kärvhet; hårdhet; flathet, snopenhet.

nujakka* tumult -et -; (tappelu) dust -en -er; (käsikähmä) nappatag -et -, slagsmål, (melske) bull|er -ret; (melu) (ett) oväsen, nujertaa* (murtaa) bryta*, knäcka2; (kukistaa) slå* ned; kuva; (tuhota) tillintetgöra*; (masentaa) undertrycka2; (nöyryyttää, nolata) kväsa2; betvinga, nujuta bråka; fjäska; slåss; (meluta) väsnas, nujuuttaa*: ~ tukasta draga* ngn i håret, nukahjdus slumm|er -ern; lur -en -ar; blund -en. -taa* somna (in), slumra in; inslumra; falla* i slummer (sömn); -din pitkään jag tog mig en lång lur. -taminen in|somnande, -slumrande; blundande, nuka||llinen (vaat.) ks. n u k k a i n e n. -ta

rugga, -ton utan lugg, ludd. nuken||huonekalut (leik.) dockmöbel, -kaltainen docklik. -kasvot pl dockansikte, -lipasto (leik.) dockbyrå. -naama (j.) ks. -kasvot, -pää dockhuvud, - vaunut (leik.) pl dockvagn. nuki||kas (vaat.) luddig; ruggig, -ttaa* rugga.

-tus ruggning, (-kone ruggmaskin.) nukka* (vaat.) lo -n, lugg-en, ludd-en; (karva) hår-et; (hieno nurmi) mjuk, fin gräsmatta, -inen luggig, luddig; luden; (yhd.) med . . . lo (lugg) jne.; kar kea ~ med sträv ludd (lugg). -isuus2 luddighet. -kangas, -kudos flossa-vävnad; plysch -en; schagg -en. -mainen luddartad. -matto flossa-, plysch|matta. -punos chenilj -en -er. (-ompelu chenilj -broderi. -tupsu chenilj tofs.) -utua* ludda sig. -vaate plyschväv. -verka (plyysi) plysch -en-er. -vieru luggsliten, trådsliten; blank [sliten, -nött. -viitta plyschkappa. nukke* docka, -hallitus (kuv.) marionett-regering. -kaappi dockskåp, -koti, -la dockhem -met -. -mainen dock|lik, -aktig. -talo dockskåp, -teatteri dockteater, nukkia* (kud.) noppa.

nukku||a * sova*; (nukahtaa) somna (in); löysin hänet -masta jag fann honom sovande; ~ liian pitkään (ohi määräajan) försova sig; ~ tarpeekseen sova ut; olla (tarpeekseen) -neen näköinen se utsövd ut; en voi ~ (en saa unta) jag får inte sömn; tyttö -i nyyh-kytyksiinsä flickan somnade under snyftningar. N-matti (sad.) Jon Blund, -minen sovande; (in)somnande. -neisuus2 (uneliaisuus) sömnaktighet; sömnighet. nukleoni (ydinhiukkanen) nukleon. nuku|ksissa: olla ~ (vara) insomnad; sova; slumra; tuudittaa -ksiin vagga till sömns; vaipua -ksiin falla i sömn (slummer); insomna; herätä (herättää) -ksista vakna upp (väcka) ur sömnen.

nukuj|la (ksv. Leonurus cardiaca) hj ärt-

st illa. -te ks. nukutusaine, nuku|:telia* försöka8 få (ett barn) att somna; vyssja. -ttaa* 1. söva8 .insöva2; (huumata)

bedöva; (lääk.) narkotisera. 2. (prs.) minua ~ jag känner mig (jag är) sömnig; minua alkoi ~ (rupesi -Hamaan) jag blev sömnig; -ttava aine sömngivande medel; sömnmedel; bedövnings-, narkotiskt medel, - ttaminen (insövande, sövning. -ttelu vyssjande. -tus sövjande, -ning; bedöv|ande, -ning; narkos -en. (-aine bedövningsmedel, narkosmedel; ~et [huumaus narkotika pl. -lääkäri [anestesia anestesi-, narkos [läkare. - tekniikka anestesiteknik.) nulikka* slyng|el -eln -lar; (»mukula») byting; ennen muinoin ~na (ollessani) förr i världen då jag var i slyngelåren. -ikä slyngelålder. -mainen slyngelaktig. - maisuus2 slyngelaktighet. -vuodet pl slyngel-år(en) pl.

nulja[|hdus (j.) halkning, slintning; glidning, -htaa* (luistaa, luiskahtaa) halka, slinta*; (luisua) glida*, -htaminen halkande, slintande; glidande, -kka* (j.) ks. niljakka. nulkki * (halv. pojan~) kläpp -en -ar; pojk-

vask|er -ern -ar. numero num|mer -ret - /pl määr.) -ren, -merna; (mat. laskumerkki) siffra; (yhd.) numerisk (a.); vitsord; betyg; hän oli koulussa ~ yksi han var numro ett i skolan; n:o numro; ~illa med siffror, -arpajaiset pl nummerlotteri, -arvo siffer-, numeriskt värde, -arvoitus siffergåta. -esimerkki sifferexempel. -ida numrera; ~ (kirjan) sivut paginera sidorna, -ilmoitus sifferuppgift, -imaton onumrerad, -iminen numre|ring, -rande; paginering, -imisvasara (mtsh.) numreringshammare, -inen (yhd.) -siffrig; moni~ mångsiffrig; viisi~ femsiffrig. -

inti*, -itus numrering; (sivujen) paginering, -järjestelmä siffersystem. -järjestys nummer |-ordning, -följd, -kilpi nummerskylt. -kirjoi-tus sifferskrift. -kirves (mi s h.) numrerings-hammare. -laatta nummerbricka, -lappu nummerlapp, -lasku sifferräkning. -levy finger|skiva; (j.) petmoj -en; nummerplåt, -llinen numerisk; siffermässig, -luku (siffer)-tal. -merkintä sifferbeteckning. -merkki siffertecken, siffra, -mies sifferkarl, -murtoluku sifferbråk. -määrä numeriskt värde; siffermängd; numerär, -rivi nummer-, siffer|rad. -sarake siffer-, nummer|kolumn. -sarja siffer-, nummer|serie. -summa siffer-summa. -tarkastaja, -tarkkailija siffer|-granskare, -revisor, -taulu siffer-, nummer|-tavla. -taulukko nummer-, siffer|tabell. -tehtävä (mat.) sifferuppgift; sifferprob-lem. -temppu sifferoperation. -tieto sifferuppgift. -toimisto (puh.) nummerbyrå, -tunnus (posti) lednum|mer -ret -. -valo (aut.) nummer(plåts)belysning. -virhe numeriskt, siffer|fel. numis maatikko * (rahatieteilijä) numismatiker. -maattinen numismatisk. -matiikka* numisinatik -en. nummi2 hed -en -ar; (kangas) mo -n -ar; (kenttä) malm-en-ar. -kirvinen (el. Anthus campestris) fältpiplärka, -maa hed|land,

-jord, -mark. N-suutarit (näyt.) Socken-

skomakarna. nunna (kat.) nunna, -kunta nunneord|en --nar. -luostari nunnekloster, -nhuiitu liim-

nedok -et -. -npuku nunnedräkt, -perho [-nen (prh. Liparis) nunna; nunnefjäril; -sen muna (toukka) nunne|ägg, (-larv), nuntius (paavin lähettiläs) nuntie -n -r. nuo (pm. pl) de där; ks. tuo. nuohooja sötare; (nokikolari) sotarmurre. -mestari sotarmästare. -nammatti sotaryrke. nuoho||ta sota. -us sotning. (-luukku sotlucka. -velvollisuus2 sotningsskyldighet.) nuoju||a (notkua) bågna, svikta; (huojua) vaja. -nta* bågnande, sviktande; vajande, nuokku||a* nicka; nucka; (riippua) hänga2; (lerppua) sloka; -va hängande, slokande, slokig; vrt. nuojua. -minen gungande; nickande; slokande, - va hängande, slokande; ~t kukat (lehdet) slokande blommor (blad), nuoku|ittaa* gunga; nicka, sloka (med ngt). -11 aminen, -tus gungande; nickande; slokande.

nuolaijista slicka; älä -se ennen kuin tipahtaaI (snt.) ropa inte hej, förrän du är över bäcken! -su slickning. nuolen 11 ampuma pilskott, -heitto (leik.) pilkastning. -kantama (ett) pilskotts avstånd, -kärki pilspets, -muotoinen pilformig. - nopea pilsnabb; snabb som en pil. -nopeus2 pilens snabbhet, -pää pilspets -en -ar. (-kirjoitus [hist.] kilskrift.) nuoleskella ks. nuolla. nuol|i2 pil -en -ar; -en nopeasti pilsnabbt; lähteä lentoon kuin — pila iväg. -haukka (el. Falco subbuteo) lärkfalk. -kantainen (ksv.) pilformig. -kontti, -kotelo (pil)kog|er -ret -. -mainen ks. -kantainen, -myrkky pilgift. -pyssy (leik.) pilbössa, -sade (hist. sot.) pilregn; skur (-en -ar) av pilar, nuo|flla slicka; — huuliaan slicka sig om munnen; -lu slickning. (-kivi, -pala [mv.] slicksten; salt|sleke -t, -sten.) nuopea (haluton, alakuloinen, huonokuntoinen) olustig; nedslagen, (nuutunut) vissen, nuor|a snöre -t -n; (veto—) lina; (köysi) rep -et -; (kuivaus—) streck -et -; panna -iin binda; (vangita) fängsla; hypätä —a (Ips.) hoppa rep; (riippua) —n jatkona (vanh.) dingla i repet (i galgen); tuomita —n jatkoksi döma(s) till repet; vrt. naru. -keinu, -kiikku repgunga. -lia (tanssija, -tanssijatar lin|dansare, -danserska. - tanssi [minen] lindans.) -npunoja ks. k ö y-denpunoja. -npätkä rep-, snör|stump, -npää repända. -nsilmukka repögla. -portaat pl repsteg|e -en -ar; (mer.) lejdare, nuorehko tämligen ung*; yngre, -kas* ungdomlig; -kkaan raikas ungdomsfrisk, -kkaasti ungdomligt, -kkuus2 ungdomlighet. -mmuus2 lägre ålder -n; minä -mmuuttani jag som är yngre (till åren), -rnpi* (komp.) yngre; K. — K. junior, -nnos (mtsh.) återväxt -en. (-ala föryngringsyta. -ryhmä återväxt-, föryngrings|grupp.) -nnus föryngring, (-juoma [sad.] föryngringsdryck. -kylpy föryng-ringsbad.) -npuoleinen yngre (komp.); tämligen ung. -ntaa* göra* yngre; föryngra; (mtsh.) ks. uudistaa, -ntaminen föryng[-rande, -ring. -ntua* bli ung (yngre); föryngras. -ntuminen föryngring. nuor[i2 ung*; 15 vuotta -emmat lapset barn under 15 år (minun) -ena ollessani då jagi

var ung; (nuoruudessani) i min ungdom; i (mina) unga år; -esta alkaen (pitäen) redan i (allt sedan) min (din jne.) ungdom; -empana ollessa (ni) vid (i) yngre år; mene sinä -em-maksesi! gå du, som är yngre! -en tytön kal täinen (lainen) ungflicksaktig; ~ karja ungboskap; ~ metsä ungskog; ~ lintu ungfågel; ~ herrasväki ungherrskap, nuorij|herra ungherre, -kko* nygift kvinna; ungmor, -maito sötmjölk, -mies (poika—) ungkarl; (vanh.) ungersven -nen -ner; vrt. poikamies, -so ungdom -en. nuoriso|ihuolto ungdomsvård, -johtaja ungdomsledare. -joukko

ungdomsskara, -juhla ungdomsfest. -jumalanpalvelus ungdops-gudstjänst. -juoppous2 ungdomsfylleri, -järjestö ungdomsorganisation, -kahvila ungdomskafé. -kerho ungdomsklubb, -kirjallisuus2 ungdomslitteratur, -kirjasto ungdomsbibliotek. -kokous ungdomsmöte. -koti ungdomshem. -kutsut (pl) ungdomsbjudning, -leiri ungdomsläger, -liike ungdomsrörelse, -liitto ungdomsförbund, -parvi ungdomsskara. -piiri ungdoms|krets, -cirkel, -rikollisuus2 ungdomsbrottslighet, -seura ungdomsförening. (-järjestö ungdomsföreningsorganisation. - n talo ungdomsföreningshus.) -siirtola ungdornskoloni. -talo ungdomsgård, -vankila ungdomsfängelse, (-vanki ungdomsfånge.) -yhdistys ungdomsförening, nuor i lit taa surra; binda om (fast), -kirkollinen ungkyrklig. -ruttaa* föryngra; göra* yngre, nuor te I |ä 1. (nuorekas) ungdomlig. 2. (norja) smidig; (joustava) spänstig, -asti ungdomligt; smidigt; spänstigt, -us2 ungdomlighet; smidighet; spänstighet. nuortuj|a * bli föryngrad; föryngras, -minen föryngring.

nuorturkkilainen (hist.) 1. (s.) ungturk -en

-ar. 2. (a.) ungturkisk, nuorukai||nen yngling. -s(ikä ynglingaålder, -joukko ynglingaskara, -sydän ynglingahjärta. -vuo|si, -det ynglingaår.) nuoruuden||aika ungdomstid, -aikainen från ungdomstiden, -erehdys, -hairahdus ungdoms |felsteg, -förvillelse, -heliku ungdoms-glöd. -hempeys2 ungdomsbehag, -historia ungdomshistoria, -huimuus2, -hulluus2 ungdomsyra. -huvi ungdomsnöje, -ihanne ungdomsideal. -ihanuus2 ungdomsfägring, -ikä ungdom(sålder). -ilo ungdomsglädje, -innostus ungdomshänförelse, -into ungdomlig iver, yra. -koti ungdomshem. -kukkeus2 ungdomsfägring; ungdomlig fräschhet. -lemmitty, -lempi ungdomskärlek, -lähde (er. hist.) ungdomskälla, -mieltymys ungdomstycke. -muisto ungdomsminne, -päivät pl ungdomsdagar, -rakastettu ungdoms |flam-ma, -kärlek, -rakastuminen ungdomsförälskelse. -rakkaus2 ungdomskärlek, -riemu ungdoms |glädje, -fröjd, -rikkomus, -rikos ungdoms [förvillelse, -förseelse, -runo(elma) ungdomsdikt. -suru ungdomssorg. -synti ungdomssynd. -taipumukset (pl) ungdomsanlag, -teos (taid.) ungdomsverk, - toveri ungdomskamrat. -tuli (kuv.) ungdomsglöd. - tuotanto ungdomsproduktion. -tuttava ungdomsbekant. -tuttavuus2 ungdomsbekantskap. -työ ungdomsjarbete, -verk. -unelmaungdomsdröm, -usko ungdomstro. -vaiku-te(lma) ungdomsintryck. - voima ungdomskraft. -yritys ungdomsförsök, -ystävyys2 ungdomsvänskap. - ystävä ungdomsvän. nuoruus2 ungdom -en; ~ ju hulluus ungdom o. dårskap, -kausi ungdomsperiod, -muisto ungdomsminne. - vuodet pl ungdomsår, nuosk||a 1. (s.) blid-, tö|väd|er -ret. 2. (a.) blid; (lumi) kram; vrt. n u o s k e a. (-keli blidföre. -lumi kramsnö.) -ea (suoja-) blid; (sateinen) duskig; (kostea) fuktig; ~ lumi kramsnö. -eus2 blidhet; fuktighet, nuotan||kives notsänke. -koho notflöte. -ku-donta notbindning, -kutoja notbindare, -köysi notlina. -laudus ks. -koho. -perä notkil -en -ar. -silmä notmaska, -siula not-arm -en -ar. -veto not Idragning, -dräkt; olla -vedossa draga not. nuotin||kaula nothals. -luku notläsning, -pää

nothuvud. -väkä notfana. nuotio stock-, läger| eld -en; nying; (sot.) bivack -en -er. -tuli stock-, läger|eld; (sot.) bivackeld.

nuoti||sto not|bibliotek, -arkiv; (samling) noter, -ta (merkitä nuoltimerk.) förse * med noter.

nuotjta* (kal.) not -en -ar; olla -alla draga not. --apaja notvarp, --avanto notvak. -kalastus notfiske, -kota ks. -talas, -kunta notlag. -lanka notgarn. -ruoho (ksv. Lo-belia dortmanna) notblomster, -talas not|-hus, -skjul -et -. -vene not|båt, -eka. liuotti* (mus.) not-en-er; (ääni) ton-en-er; (sävelmä) melodi -n -er. -avain (not)klav. -kirja notbok. -kirjake notstil. -kirjoitus notskrift. -käsikirjoitus notmanuskript, -kääry notrulle. -lehti notblad. -painanta, -paino nottryck, -paperi notpapper, -piirrin notstift, -rivi notrad. -salkku notportfölj, -teline notställ(are). - vihko nothäfte, - viiva notlinje, -viivasto not|plan -et -system, nuo t tue (nuottakunta) notlag -et -. nupi (naula) nu b b -en -ar. nupo||(pää) hornlös, obehornad, k ullig (ko). -us2 hornlöshet. nuppi * knapp -en -ar; (leik. pää; m. [-[nuotin]-] {+[nuo- tin]+} pää) knopp -en -ar, huvud -et -en. -nen (yhd.) med . . . knapp(ar); hopea— med knapp av silver; med silver|knapp, -knopp, -neula knappnål, (-npisto knappnålsstyng. -npää knappnålshuvud.) -päinen försedd med knopp, nupfpu* (ksv.) knopp -en -ar; vrt. urappu; olla -ulia stå i knopp; knoppas; puhjeta -ulle slå ut i knopp; skjuta knopp(ar); börja knoppas; ~jen aukeaminen knoppsprickning. -inen (yhd.) med... knoppar; puna — med röd(a) knopp(ar). -nen liten knopp -en -ar; -senil (hyv.) mitt lilla hjärtegryn! nupui|kiveys (tr.) nubbstensbeläggning. -kivi nubbsten.

nure|ja avig; (kuv.) avog; (tyytymätön) miss|-nöjd, -belåten; vrt. nurja, nyreä, -ksia knota, -ksinta* knot -et. -us2 (nurjamielisyys) avoghet; (tyytymättömyys) miss|nöjdhet, -belåtenhet; vrt. n u r j uus. nurin avigt; ut o. in; bakfram; (kumoon) omkull; — niskoin upp o. ned; (päistikkaa) hals över huvud; huvudstupa; (kumoon) över

ända; ~ (oleva) avig; lakki on — rocken är avig; vetää sukka — jalkaansa draga på sig strumpan avig; kääntää jtk — vända ngt avigt; vända ut o. in (upp o. ned på ngt); vränga; saada ehdotus (hallitus) — få förslaget omkullröstat (regeringen störtad); liike on mennyt — affären har gått omkull; vrt. nurja, nurina knorr -et; (napina) knot -et. nurin||kurinen bak-, för|vänd; snedvriden; abderitisk, -kurisesti bak-, för|vänt. -kuri-suus2 bak-, för|vändhet. -puolinen avig; vrt. -k u r i n e n. -päin ut o. in; upp o. ned; bakfram; vrt. nurin, -päinen avig; (väärä) förvänd; (ylösalaisin oleva) upp- o. nedvänd, nuri||seminen knorrande jne. -sija som knotar (knorrar); (vastuslusmies) frondör. -sta knorra; (napista) knota; (lorua) gräla, nurja 1. avig; — puoli avig(a) sida(n), avigsida; aviga (n). 2. (kuv.) avog, vrång, ogin; (väärä) förvänd; (töykeä) tvär; ~ mieli a vo g t (vrångt) sinne; avoghet; —l olot förvända förhållanden; ~ katse avog (ogin) blick; kantaa —a kilpeä isänmaataan vastaan (vanh., juhl.) bära avog sköld mot fosterlandet, nurjah|jdus (tkn.) knäckning. (-lujuus2 [luj.] knäckhållfasthet, -rasitus knäckpåkänning; vrt. n y r j ähdys.) -taa* knäckas2, nurj ||a (mielinen avog; a vogt stämd; ogin; vrångsint; [epäsuopea] obevågen. -mielisesti avogt; med avoghet; vrångsint; obevåget. -mielisyys2 avoghet; oginhet; vrångsinthet; obevågenhet; animositet. -sti avigt; avogt; vrångt; ogint; bak-, för|vänt. -ton [ni.] utan avigsida; reversibel; dubbelsidigt rät.) -istaa göra * vrång (ogin), -istua bli vrång (ogin). -uus2 avoghet; vrånghet; oginhet, tvärhet, nurkantakainen (leik.) hemodlad tobak -en; knaster -n.

nurkka * knut -en -ar; (kulma) hörn -et -; (soppi) vrå -n -r; (häpeä—) skamvrå -n; panna —an (häpeämään) ställa i skamvrån, --asianajaja (halv.) brännvinsadvokat, -etu lokaiintresse. -hylly hörnhylla. -ikkuna hörnfönster, -inen (yhd.) med . . . knut(ar), hörn; valkea — med vita knutar (hörn), -isänmaallinen lokalpatriotisk; ~ hnk. lokalpatriot. -juoni (kuv.) kulissintrig, -kaappi hörnskåp. -kamari hörnkammare, -kauppa små-, kram|handel. -kauppias (halv.) små [handlare, -krämare, -kivi (tuki, perus—) hörnsten, -kunta (joukkio) kotteri; (puolue- ym. ryhmä) klick -en -ar; (seutu-) bygd -en -er; (pikkukaupunki) kråkvinkel; skråköping, (-lainen som tillhör ett kotteri, en klick. -laisuus2 kotteri-, klick|väsen.) -levy knutplåt. -liitos (rak.) hörn|förband, -stöt -en -ar. -limitys hörnförband. -mestari (ent. halv.) bönhas; klå paré. -paikka hörnplats; avkrok, -patsas, -pilari hörnpelare, -piste (tkn.) hörnpunkt, -pöytä hörnbord. »raudoitus hörnbeslag, -rauta hörnjärn. -sihteeri (halv. läh.) brännvinsadvokat, -sohva hörnsoffa. -tanssit (halv. Suom. r.) knutdans. -us hörn -et -; hörnia -an -or; knut -en -ar. -vahviste hörnförstärkning. - viisas kammar-lärd. - vuoliainen (rak.) girlist -en -er. nur ku i ja * knota; (valittaa) klaga; -matta utan

knot; utan att klaga, -maton som inte knotar; (alistuvainen) undergiven, -minen knotande; knot -et. nurmettua* (ruohottua) bli gräsbevuxen; (mennä nurmeksi) valla sig; gräsbindas*; växa2 igen. nurmi2 gräs -et; (gräs)vall -en -ar; (-kenttä) gräs|matta, -plan-en-er; (niitty) äng-en-ar. -kansiemen gröefrö. -kenttä gräsplan, -kka* (ksv. Poa) grö I e -en. -kko* ks. nurmi, -kohokki (ksv. Silene inf tata) smällglim. -lauha tuvtåtel -n. -matto gräsmatta. -nata (ksv. Festuea) ängssvingel. -nen (yhd.) med . . . gräsvall; rehevä— med frodig gräsvall. -penger gräsvall -en -ar. -penkki gräsbänk. -turve grästorva, -tädyke (ksv. Veronica chamaedrys) te|ärenpris, -veronika. -tähkiö (timotei, ksv. Phleum pratense) timotej -en. -viillos upplöjd vall. nurpea ks. n y r p e ä. nurrupoika (j.) ynkrygg, nutipää ks. n u p o p ä ä. nutisj|taa 1. (rusentaa) krossa; krama; (laittaa) bryta*. 2. (nujertaa) kväsa2; knäcka2; (tappaa) döda. 3. (nöyryyttää) förödmjuka; (nolata) stuka, -tus krossning; kram-ni n g; brytande; knäckning; kväsning, stuk-ning.

nutria (rämemajava, Myopolamus eoypus)

nutria, -turkki nutriapäls. nuttu* röck -en -ar; (yhd.) vrt. takki, nuttura (hius—) hårknut -en -ar. nutun|]nappi

rockknapp, -sisuste rockfoder.

-tasku rockficka, -vuori ks. -sisuste. nuuduttaa* (kuihduttaa) bringa* (få*) att vissna (förtvina); (kuv. henkisesti) försoffa, ut-, av|matta; förslöa. nuuhkia snusa; ks. nuuskia, nuuka (j. tarkka) noga; (kitsas) sniken.-illa

(kitsastella) knussla med (på) ngt. nuuska snus -et; ks. koira n~. -aja snusare. -inen snusig. -kuono (krk., hauk.) snusmum-rik -en -ar. -liina snusnäsduk, -naama ks. -k u o n o. -nruskea snusbrun. -rasia snusdosa. -ta snusa, -tupakka snustobak, nuuski||a snusa; (haistella) nosa; (kuv.) snoka (upp), -ja snusare; (kuv.) snok -en -ar, snok|er -ern -ar; (j. tulli-) tullsnok-en -ar; (vakoilija) spion -en -er. nuut||ata* (tkn.) falsa, -ua* (ksv.) (kuihtua) förtvina; (kuv. henkisesti) för|soffas, -slöas, nyanss|i (er. mus. äänen voimakk., vivahdus)

nyans -en -er. -oida nyansera, nyhertää *: tehdä — pyssla med ngt. nyh|jtäistä, -tää* rycka2 (ylös upp; poikki, pois av;; -tää rikkaruohoa rensa ogräs; -täistä jst knycka2, rycka (i ngt), nyhälaitainen (ksv.) naggad, nykertää *: 1. tehdä — (j.) ks. tuhertaa.

2. knapra (på ngt), nykerö stympad: stubbad; (tylppä) trubbig; (nysä) snugga, -nenä trubbnäsa, -nenäinen trubb|nosig, -näst. nyki||minen knyckande; (kal.) nappande.

-ä* knycka2; (siepata [kal. tärpätä]) nappa, nykkiä * ks. nyhtää, nyppiä, nyky s tätä —ä (—isin) för närvarande; (—aikaan) nu för tidén: numera; (tällä hetkellä) i detta nu; för tillfället, -aika nutid fen);

(meidän aikamme) vår tid; —na nu för tiden; —an i vår tid; -ajan naiset kvinnorna av i dag; -ajan nuoriso nutidens, nu-tids|ungdom. -aikainen nutida (tpm.)j (uuden—) modern; nymodig. -aikaisaihei-nen med modernt (aktuellt) motiv, »aikaistaa modernisera, -aikaistua moderniseras; bli moderniserad, -aikaisuus2 nymodighet; modernitet; modernism, -ajan nutida, nutidens. -ajan ihminen nutidsmänniska, -arvo (er. kaup.) nuvärde, -hetken (m.) nu|va-rande, -rådande, -hetki nuet (määr.); närvarande stund; vrt. -aika; -hetkellä för närvarande; för tillfället, för ögonblicket; nu för tiden, -hetkinen (tämän—) nutida (tpm.); stundens (gen. määr.). nykyi||nen nuvarande, närvarande; (nykyaikainen) nutida (tpm.); (nyt vallitseva) (nu) rådande; kasvaa -sestään växa (till, ytterligare); växa till sig; se ei parantaisi tilannetta -sestään det skulle inte förbättra den nuvarande situationen; -sestään (kin) kärjistynyt ytterligare tillspetsad; vrt. seur. -selleen: jättää — (muuttamatta) låta stå oförändrad; bibehålla »status quo». -sellään vid det nuvarande; säilyttää — bibehålla oförändrad (i sitt nuvarande skick, på nuvarande ståndpunkt); bibehålla »status quo»; asian ollessa — såsom saken nu står; sådan situationen nu är; i frågans nuvarande läge (skede), -senlainen som nu är rådande (förhärskande), -sin för närvarande; nuförtiden; (nyttemmin) numera, nutilldags. -syys2 nutid(en); nuet (määr.). nyky||kansa folket nuförtiden, -kielenmukainen nuspråklig. -kieli ett nutida språk; nu-språk. -kielinen nuspråklig. -kirjalilija, -lli-suus modern författare, litteratur, -maailma världen av i dag (nuförtiden); sådan världen nu är; —n aika nutid(en). -musiikki modern musik, -nuoriso nutidsungdom, -olot pl nuvarande, (vallitsevat [nu]) rådande förhållanden (-oloissa under, i), -polvi den nutida (nulevande) generationen, -päivä denna dag; -päivien Pariisi Paris av i dag; -päiviin hittills, hittilldags. -päiväinen dagens (gen.); aktuell, -runous modern dikt. «ruotsalainen (kiel.) nusvensk, -ruotsi (kiel.) nusvenska. -suomalainen nufinsk. -suomi2 (kiel.) nufinska; N-suomen sanakirja Nufinsk ordbok, -taide modern konst, -tila nuvarande tillstånd; tillståndet nuförtiden. - tilanne den nuvarande, aktuella situationen; det aktuella läget; nuläge(t). - tyylinen i nutida (modern) stil. -tärkeys2 aktualitet, -tärkeä (dags-, hög)aktuell, -vaihe nuvarande skede, -ään ks. nykyisin, nykäh||dellen knyckvis; ryckvis. -dellä* knycka2; rycka2; suupielet -televät det rycker i mungiporna, -d yksi t täin ryck-, knyck|vis. -dys knyck -en -ar; ryck -et -. -tely knyckande; ryckande, -tää* knycka2; rycka, nykä||istä knycka2, rycka2 (jtk i ngt); (siepata) nappa (jst tag i ngt), -isy, -ys knyck -en -ar, knyckning; ryckning; ryck -et -.

nylke||minenflående; (kuv. kiskominen) skinnande, klående, uppskört|ning, -ande; (putipuhtaaksi) utsugning. -misjärjestelmä

klåsystem. -mätön (konkr.) oflådd, -ä* 1. flå; ~ eläin flå ett djur; ~ (kiskoa) nahka avdraga huden; ~ päänahka

(ent. intiaan.) skalpera. 2. (kuv.) skinna, klå3; ~ kaupassa skinna (klå, skörta upp) i en affär; ~ pelissä pungslå (skörta upp) i spel; ~ (köyhdyttää) kansaa utarma (utsuga) folket.

nylkijä 1. (konkr.) skinnare, hudavdragare;

(vanh.) rackare; flåbuse. 2. (kuv.) skinnare, nylky||hinta ockerpris. -ri ks. n y 1 k i j ä. nylon (nailon) nylon -et (-en); pl —it (j.) ks. ~s u k a t. -hammasharja nylontand-borste. -harja nylonborste. -housut ny-lonbyxor. -kangas nylontyg. -kuitu nylonfiber. -lanka nylongarn. -paita nylonskjorta. -pusero nylonblus. -sukka nylonstrumpja -or. -verkko nylonnät. nymf||i (myt.) nymf -en -er. -omaani nymfoman. -omania (lääk.) nymfomani. nypi||stellä (hypistellä) fingra (på ngt).

-stely fingrande, -stää ks. nipistää, nyplä (nuppi) knopp -en -ar; vrt. nyppy, -tä 1. ks. hypistellä. 2. (— pitsiä) knyppla, -ys knyppling, (-kaava knyppelmönster. -lanka knyppeltråd. -patja knyppeldyna.)

nyppi||minen plockande; noppande; knyckande; pillrande. -ä* (kyniä) plocka; noppa; (nykäistä) knycka2; (hypistellä) pillra (jtk på ngt), nyppy* (iho-) kvissla; finn|é-en-ar; blemma. -inen kvisslig; finnig; blemmig; (yhd.) med . . . kvisslor (blemmor); puna— med röda kvisslor (blemmor). -lanka knoppgarn. -lä (mäen-) (liten) kulle, höjd; (kallion—) bergsklint -en -ar. nypykkä* stump -en -ar; ks. nyppy(lä);

(nenä—) nästipp -en -ar. nyre||ksiä vara vresig, trumpen; sura, t jura. -ä ks. n y r p e ä; olla -issään vara trumpen; (pahoillaan) gramse (på ngn), nyrjä||hdys (lääk.) led|vrickning, -försträck-ning; försträckning, -htäminen försträckning; vrickning. -htää* gå ur led; jalkani -hti jag vrickade min fot, min fot gick ur led; jag försträckte min fot (mitt ben); -htänyl (vara) vrickad, ur led, försträckt, -yttää* vricka; få* ur led; försträcka2; vrt. ed. nyrkin||isku knytnävsslag; box -en -ar. -kokoinen knytnävsstor; stor som en knytnäve. -puinti hötande, hötning(med näven), nyrkkei||lijä (urh.) boxare; pugilist. -llä boxa, boxas, -ly boxning, (-hansikas boxhandske, -kehä [boxnings]ring -en -ar. -kilpailu boxningstävling. -matto boxningsmatta, -ottelu boxningsmatch, -tuomari ringdomare.) nyrk|ki* knuten hand, knutna händer; knytnäv|e -en -ar; —in puristettu käsi knuten hand; hän uhkasi käsi -issä han hotade, hötte med knytnäven; puristaa kätensä —in knyta näven; puida —ä jllk höta (med näven) åt ngn. -nen (yhd.) med . . . näve (nävar); kova— med hårda nävar. -oikeus8 ks. -valta, -rauta boxhandske (av metall); knogjärn. - taistelu knytnävskamp. -valta (hist.) nävrätt. -voima: raivata tietä —lia bana sig väg med knyt|näven, -nävarna.

nyrp||eillä: olla -eä vara surmulen; sura, t jura; göra * sura miner; (olla tyytymätön) vara missnöjd, (loukkaantunut) vara stött, (vihastunut) gramse, -eys8 trumpenhet, sur-mulenhet, missbelåtenhet; missnöje; miss-lynthet. -eä trumpen; sur(mulen), purken; (tyytymätön) missbelåten; (huonotuulinen) misslynt; (äreä) vresig, -istys snörpning; (kuvj förtret; ledsnad, -istää: — suutaan snörpa* på (med) munnen; ~ nenäänsä rynka på näsan, nystermä ks. nystyrä, -hammas(an.) knöltand. -inen knölig. nysty (pahka) knöl -en -ar; (känsä) vårta; knottra; (ksv.) gland|el -eln -ler; mennä —ille knottra sig. -inen (yhd.) med . . . knöl (-ar); moni— med många knölar, -karva (ksv.) glandelhår. -rä (pahka) knöl -en -ar; (an.) papill -en -er; (lääk.) tuberk|el -eln -ler. (-basilli tuberkelbacill. -inen tuberkulos; skrofulos; knottrig; [ksv.] glandulös. -tauti [er. el.lääk.] tuberkelsjukdoin, tuberkulos -en; skrofler pl.) nysä (pip)snugga.

nyt nu; juuri — just, rätt nu; no sehän —

(oli)! (huud.) det må jag säga! nytk||iä knycka2, rycka2, -ytellä*, -yttää*

knycka2; runka (jtk på ngt), nytkä||hdellä* knycka, rycka2 (till); (hylkyä) skumpa; guppa, -hdys knyckning, knyck -en -ar; ryckning, ryck -et -. -htää* ks. -h d e 11 ä. -yttää* rycka (på ngt), nyttemmin numera.

nyyhk||e snyftning, -iä snyfta, -yttäminen

snyftande, -yttää* snyfta, -ytys snyftning, nyykistyä falla (sjunka) samman; (nääntyä) digna.

nyykä||htää* ks. ed. -yttää*: ~päätään nicka

med huvudet, nyytti * knyte -t -n. -kestit, -kutsut knytkalas.

nyökkäys nick -en -ar, nickning, nyök||yttää*, -äytellä* nicka; ~ päätään

nicka med huvudet, nyöri snöre -t -n. -npunoja snörmakare.

-ttää* snöra, -tys snörning. näemmä (näen minä): hän on — jo tullut

han tycks redan ha kommit, näennäii|nen skenbar; (luuloteltu) förment; (kuviteltu) illusorisk, -sarvo skenbart värde, -sesti skenbart, näet: asia oli — (nähkääs) niin saken var

nämligen så; vrt. nimittäin, nähden: 1. kirkolta - sett från kyrkan. 2. jhk — med avseende på (i fråga om) ngt; angående ngt; beträffande (rörande) ngt; siihen — med avseende därpå; i det avseendet, (katsoen) i betraktande därav; niin — sedd från den syn-, stånd|punkten (på det sättet); om man anlägger en sådan synpunkt) på saken; (sen takia) därför; toisiinsa — med avseende på varandra; (suhteellisesti, verraten) i förhållande till varandra; (rinnalla) gentemot varandra. 3. minusta — vad mig anbelangar; (kernaasti) gärna för mig! nä|hdä* I. se. 1. (erottaa) skönja, urskilja; (olla -kemässä) bevittna; kun saan kirjan —kseni

när jag får se boken (får boken till påseende); lulla jälleen -keväksi (saada näkönsä jälleen) återfå sin syn; hyväksyä -ke-mätlään godkänna ngt osett; en voi ~ kaikkia jag kan inte se (skönja, urskilja) alla; muiden -hden i andras åsyn; hänet -hdessään vid åsynen (anblicken) av honom; se jäi minulla -kemättä (sitä en saanut ~) det fick jag inte se; jouduin -kemään taistelun jag fick bevittna striden, var (åsyna) vittne till striden; -in hänet puhella pitämässä jag såg honom hålla tal; kaikkien -hden så att alla ser (såg) det; i allas åsyn; omin silmin -hnyt som sett med egna ögon; åsyna vittne.

2. (snt.): linnunsilmällä -htynä i fågelperspektiv; äiti ei -e poikansa vikoja modern är blind för sonens fel; en ikinä näe sitä päivää jag upplever inte den dagen; ~ jtk jnk silmistä se ngt på ngn; (lukea) läsa i ngns ögon.

3. (elot. es.): vanha linna on -hnyt monia vaiheita den gamla borgen har sett (bevittnat, varit vittne till) många (växlande) öden. 4. (huud.): Herra -hköön! Gud sig förbarme! II. (katsoa): ~ kirjasta titta, se (efter) i boken. III. (huomata, havaita): 1. huomata finna; olla -kevinään tycka sig se; se avaa silmät -kemään det öppnar ögonen till att se; minun ~kseni enligt vad jag kan finna, ser; (mielestäni) i mitt tycke; ~ rikos rikokseksi se ett brott i brottet; se jäi minulta -kemättä (huomaamatta) det undgick mig (min blick); hän ei ollut sitä -kevinään han låtsades inte se det; (hän ummisti siliä silmänsä han blundade för det); siitä därav ser man, (näkyy) därav framgår. 2. (kokea, tuta): sittenpähän ~än vi får allt se; -htäväksi jää det återstår att se; ~ nälkää (vaivaa) hungra, lida hunger (ha besvär, besvära sig, göra sig omak med ngt); hän joutui -kemään paljon vaivaa (jnk vuoksi) det kom att bereda (kosta) honom mycken möda. 3. (huomata jks): ~ hyväksi (parhaaksi) finna för gott; ~ tarpeelliseksi finna nödigt; hyväksi -hly befunnen god; vrt. nähden, nähtävä.

nähtä|ivyys2 sevärdhet, attraktion, -vä (näkemistä ansaitseva) sevärd; (näkyvä) synbar, skönjbar; olla ~nä kunna ses; stå att se; vara till påseende; vrt. näytteillä (näyte); luoda ~ksi (-ville) hämia till påseende; (näyttää) fram-, uppl visa; panna yleisön ~ksi utställa till allmänt beskådande; suosiollisesti ~ksi till benäget påseende; vrt. nähdä, -västi synbarligen; (ilmeisesti) uppenbarligen; (selvästi) tydligen.

näin så (här); sålunda; ~ ollen under sådana förhållanden (omständigheter); sålunda; niin ja ~ si o. så; ~/cö tätä asiaa ajetaan? är det så (på det här sättet) man bedriver denna sak? ~ tavoin på detta sätt; ~köhän? (tokkohan?) månne det? ^köhän hän tulee? få se om han kommer, -ikään sålunda; (juuri näin) rätt, just så. -muodoin sålunda.

näistäpuolin hädanefter.

näive|lttyminen förvissnande; avtynande, förtvinande. -ttyneisyys2 förvissning; avtyning, förtvining. -ttyä* (lakastua) (för)vissna; (kuihtua) avtyna, förtvina, -ttää* tära* på. -tys förvissning, avtyning, förtvining.

(-tauti [lääk., el.lääk.] tvinsot, -veritauti perniciös anemi.) näke||minen seende; åsyn -en; -mistä ansaitseva, -misen arvoinen värd att se; sevärd; jo sen ~kin kauhistaa redan blotta åsynen därav väcker (inger) fasa; siellä olisi paljon -mistä där vore mycket att se. -myksellinen intuitiv; visionär, -mys sätt att se; åskådning; (vaisto)

intuition; (näky) svn -en -er; (mielikuva) vision; (näkökohta) aspekt -en -er. -mä åsyn -en, anblick -en; påseende; ensi ~ltä vid första anblicken (ögonkastet); sitten (heidän) viime ~n(sä) oli paljon muuttunut sedan de senast sett (såg) varandra, hade mycket förändrats; kerrohan (nyt) -mistäsi! berätta (om) vad du sett (upplevt) (om dina upplevelser)! -miin! på återseende! »au revoir»! (hyvästi) farväl! -mätön som inte ser; (sokea) blind; (ei nähty, -mätiä [jäänyt]) osedd; (näkymätön) osynlig; ennen ~ tidigare osedd; aldrig sedd; mitään ~ blind för allt. - vä seende; som ser; med synförmåga, näki ||j ä 1. (tapauksen ~) åsyna vittne. 2. (ent. ennustaja) siare, (-nkatsc, -nsilmä siarblick. -tär sierska.) -met pl (j. leik.) synorgan -et -; ögon -en. näkin ||kenkä mussl|a -an -or. -kierä snäcka,

snäck|skal, -hus; (an.) snäck|a -an -or. näkkileipä (mureleipä) knäckebröd, nä|ky * syn -en -er; (näkeminen) anblick -en; åsyn -en; (ulkonäkö) utseende; nähdä ~jä se syner, (-yssä) i syne. -isyys2 synlighet; (riittoisuus) dryghet; drygsel -n. -isä (riittoisa) dryg; som förslår väl, räcker väl till; vrt. näköisä, -leipä (Raam., juut.) skådebröd, -mä vy -n -er; syn -en -er; (näköalaj utsikt -en; (kauko~) perspektiv -et -. -mättömyys2 osynlighet. -mät|ön osynlig; förborgad; dold; (jota ei erot a) oskönjbar; olla -tömissä vara osynlig (förborgad, dold); icke synas till; kadota -tömiin bli osynlig; försvinna utom synhåll (ur ngns åsyn, ur sikte); (himmetä) fördunklas, -mö skådeplats -en -er; scen. -vyys2 synlighet, skönjbarhet; (rad.) sebar-het; (mtr.,mer.) sikt -en. (-alue [rad.] se-barhetsområde. -raja sebarhetsgräns. -säde sebarhets-, sikt|radie.) -vä (-väinen) synlig, skönjbar; olla -vissä vara synlig (skönjbar, inom synhåll, i sikte); synas; jnk -vissä i ngns åsyn, inför ngns blickar; tulla -viin (ilmetä) komma till synes; visa, yttra sig; tulla jnk -viin bli synlig för ngn; komma inom synhåll för ngn; hävitä -vista försvinna ur (ngns) åsyn (ur sikte, utom synhåll); hän hävisi -visiäni (m.) jag förlorade honom ur sikte; päästä jnk -vistä komma utom synhåll för ngn; kaukana jnk -vistä långt utom synhåll för ngn; kadottaa (päästää) -vistä förlora ur sikte; hän hävisi -visiäni han försvann ur min åsyn; jag förlorade honom ur sikte; jos hän tulee minun -viini om han kommer i min åsyn; om jag får sikte (syn, korn) på honom; saada jk -viinsä få sikte på ngt; sikta ngt; få se ngt; saada maa -viin få land i sikte; -väinen maailma den sinnliga världen, -väisyys2 ks. -vyys. -västi synligt, synbarligen; skönjbart, näky |ä * 1. (olla -vlssäj synas; vara synlig;näkö — näpertelijä

iiap

(näyttäytyä) visa sig; (eroitua) skönjas2: (olla olemassa) ges/ givas *; sitä (se) ei voi ~ tänne det kan inte synas hit; siitä -y tulevan komea det tycks bli ståtligt; hän -y olevan täällä han tycks vara här; hän -y olevan terve han tycks (verkar att) vara frisk; häntä ei näy eikä kuulu han varken syns till eller hörs av; (on hävinnyt jäljettömiin) han är spårlöst försvunnen; onko veljeäni -nyt täällä? har min bror varit synlig här? har min bror synts till här? 2. (olla havaittavissa, käydä selville): ~ (selvitä) framgå; -y että man ser (det syns, framgår) att; siitä -y därav synes, (käy selville) framgår; -y tehdyn man tycks ha gjort; sanomalehdissä on -nyt man har sett i tidningarna (det har varit synligt i pressen); on -nyt todistuksia siitä että det har getts bevis på att. 3. (er. vanh,.: ilmetä jks, jnak, osoittautua, näyttäytyä): niin kuin hänestä -y enligt vad han tycker (anser); enligt hans förmenande; (näyttää) tyckas; vrt. näkyvä, nä|kö* (~aisli) syn-en; (ulko~) utseende; (kaltaisuus) tycke -t; -öltä(än), ~jääna) till utseendet; b) enligt vad det synes; synbarligen; (näennäisesti) skenbart; hänessä on isänsä ~ä han har (ngt av) sin fars utseende; han har tycke av sin far; (hän muistuttaa isäänsä) han påminner om sin far; -ön vuoksi för syns skull, näkö||aisti synsinne, -aistimus synförnimmelse. -ala utsikt -en -er; (kuva) vy -n -er; (-piiri) synfält -et -; synkrets-en; (näkymä) perspektiv -et -. (-bussi sightseeingbuss. -[posti]kortti vykort, -vuori utsiktsberg.) -elin synorgan, -hairahdus optisk villa; synvilla, -harha synvilla, (syn)hallucina-tion; optisk villa, -havainto synförnimmelse; (fys.) visuell observation, -hermo synnerv. -häiriö synvilla, -ilmiö synföreteelse, näköi|nen: jnk ~ som liknar ngt; (till utseendet) lik ngt; till utseendet som ngt; som ser ut som ngt; (yhd.) -liknande; sen ~ sådan; som ser så ut; med sådant utseende; minkä hur(u)dan? hän on isänsä ~ han liknar sin far (till utseendet); han har tycke av sin far; (kuin isänsä kuva) han är sin fars avbild; hänen -sensä henkilö en person med hans utseende; epäilyttävän ~ av misstänkt utseende; som ser misstänkt, suspekt ut; tyttö oli itkeneen ~ flickan såg ut som om hon gråtit (såg förgråten ut); se ei ole minkään ~ (-stä) den ser inte så värst (vidare) bra ut; mies on kivulloisen ~ mannen ser sjuklig ut (har ett sjukligt utseende); olla hyvän (pahan, tyhmän) ~ se bra (illa, dum) ut; käydä ankaran -seksi antaga en sträng uppsyn (min); muuttua toisen -seksi få ett annat utseende; förändra utseende;

förvandlas (till det yttre); kylläpä olet så (hur) du ser ut! ihmisen ~ människoliknande, näkö|iispainos faksimile -t -n; faksimil -et -. -isyys2 likhet, -isä synlig; vrt. n ä k y i s ä; olla ~llä vara synlig (i sikte); tulla ~Ue bli synlig; komma i sikte, -juoste ks. -h e r-m o. -jään ks. näkö. -kanta synpunkt -en; samalta -kannalta katsoen från samma synpunkt sett; ottaa asia siltä -kannalta an-

en sådan syn på saken, -katve ks. -suoja, -kenttä (fys.) synfält, -keskus syncentrum, -kohta synpunkt; aspekt -en -er. -kukkula (~ala~) utsiktshöjd; (an. ~t) synhögarna, -kulma synvinkel; aspekt -en -er; (fys.) syn-, blick|vinkel, -kuva synbild. (-muisti svnbildsminne.) -kyky synförmåga. -matka synhåll; tulla ~lle komma inom synhåll, -muisti synminne, -piiri synkrets, (-ssä inom); synrand; horisont -en -er; (-ala) utsikt -en -er; (-kenttä) synfält, -pilkku (an.) gula fläcken, -piste (val.) ögon-, siktlpunkt. -putki synrör; periskop. -pää (mrt. poskipää) kind -en -er; (leik. kasvot) ansikte -t -n; utseende, -radio television(sapparat -en -er), -raja syngräns; synlighetsgräns; (näkyvyys) sikt -en. -suoja (sot.) skydd mot insyn, -sälle, -sällä synlig, inom synhåll, -tarkkuus2 synskärpa. -torni (enl.) utsiktstorn, -viiva syn I axel, -linje, -vika synfel, -voima ks. -k y k y. -väli syn I håll -avstånd, -yhteys2: päästä -yhteyteen jnk kanssa få ngn inom synhåll, nälistynyt ks. nälkiintynyt, näljä (lima, kina) slem -met.-inen slemmig, nälkiinnyttää* uthungra, -tyä* bli uthungrad (utsvulten); -tynyt uthungrad, utsvulten.

näl|kä* hunger -n; (ruoan puute) svält -en; (kuv.) rahan ~ penninghunger; olla -issään vara hungrig (utsvulten); hungra; minun on (tulee) ~ jag är (blir) hungrig; hänellä on ~ kuin sudella han är hungrig som en varg; nähdä (kärsiä) ~ä svälta; lida hunger; lida hungersnöd; ~ä näkevä hungrande, svältande; kuolla ~än dö (förgås) av hunger; svälta ihjäl; duka under av svält; förhungra; näännyttää ~än uthungra; svälta ut;

nääntyminen (vrt. -kuolema) svält-, h unger I död; pitää jtk -ässä svälta ngn; svält-föda ngn; hålla ngn på svältkost; tappaa ~än låta svälta ihjäl, nälkä||hoito ks. -parannus, -inen hungrig; olen ~ (ks. miel.) (minun o n) n ä 1-k ä. -kuolema svält-, hunger|död. -kurki gråhäger; (kuv., leik.; hauk.) benget; skinntorr person, -kuume hungertyfus -en; (vrt.) pilkkukuume, -lakko (tav. s y ö m ä~) hungerstrejk, -maa hunger|bygd, -område, -mellakat hunger|kravaller, -revolt, -mielenosoitus hungerdemonstration, -palkka svältlön, -parannu I s (lääk.) hunger-, svält|-kur; olla -ksella undergå svältkur, -ravinto svältkost, -ruokinta svält|födning, -utfodring. -saarto (sot.) hungerblockad, -seutu ks. -maa. -taiteilija svältkonstnär. -vesa (ksv., puut.) vatt(en)skott. - vuosi hungerår, -vyö svältrem; kiristää ~tä (kuv.) dra till (åt) svältremmen, -äkärsivä hungerlidande, nälvüjä (kuv.) häcklare, gnatare (vrt. seur.). -ntä* gnagande; (kuv.) gnat -et; kält -et. -ä (kalvaa) gnaga2, (kuv.) gnata (på ngt), nälän||hätä hungersnöd; uhkaava ~ (m.) hungerspöke. -tunne hungerkänsla, nämä (dem. pm.) ks. tämä. nänni (an.) bröstvårta; spene, -kuppi sug-

kopp. -nkehä (an.) vårtgård. näperrellä * (askarrella) knåpa, pyssla, mix t ra (med ngt), -telijä knåpare; (m.)

amatör; dilettant. -tely småsysslande; knåpande; (ett) knåpgöra; pysslande, näpeä (j.) (näppärä, sukkela) behändig;

(soma) nätt. -sti behändigt; fintligt; nätt. näpillinen ks. hyppysellinen, näpiste||leminen "fingrande; (lav.) snatteri. -lijä snattare. -llä (Iak. varastella) snatta, -ly snatteri; vrt. näpistää, näpis||timet pl pincett -en -er. -tää knipa, näpläillä fingra, omtumma; tumma om. näp|pi* pl -it fingerspetsar, fingrar, -nen (yhd.) med . . . fingrar; koukku — med krokiga fingrar, näppy % -lä kvissl|a -an -or; finn|é -en -ar. näpp||äillä (m. kuvia) knäppa2; näppäillen (mus.) pizzicato, -äimistö (mus. ym.) klaviatur -en -er; (kirj.kon.) tangentbord; tangenter, -äin knäppe -t-n; (mus.) plek-tron; (kirj.kon.) tangent, -äistä knäppa2; (lyödä) slå* (an). näppär||yys2 behändighet; fyndighet; sinnrikhet. -ä behändig; (kekseliäs) fyndig, fiffig, fintlig; (keksel. osoitt.) sinnrik, inventiös. -ästi behändigt; fyndigt, fiffigt, fintligt; sinnrikt.

näpp||äys knäpp -en -ar; (mus.) anslag -et -. -ääminen knäppande, näps||iä (nipistää) knipa*; leikata ~ klippa (av), -ä (soma) nätt, (mukava) behändig; vrt. näppärä, näps||äys knäpp -en -ar. -äyttää* knäppa2; ~ sormiaan knäppa med fingrarna; ~ nenälle (tav. kuv. nolata) knäppa ngn på näsan.

näpäkkä* ks. näppärä, näpsä, näpäkärsä (halv. lyhytnokkainen hnk.) kort

om huvudet, snarstucken. näpä|[tä* (m. kuva) knäppa2; (lyödä) smälla2; (mus.) slå* an.-yttää* knäppa2 (jtkpångt); (mus.) slå* an; ~ ääni soittimesta slå an en ton på ett instrument, näre (ung) gran -en -ar; (mrt.) gran. -ikkö* (mtsh.) (ung) granskog -en -ar; ungt granbestånd -et -inen av gran; gran-, -lenkki (uit.) granvidjekoppel. närhi (el. Garrulus glandarius) nötskrika, näristä ks. narista.

närkki* (mrt. herkkä, pikainen) snabb, flink;

vrt. närkkäys, närkäs. närkk|jäys2 otålighet; förtrytsamhet; snar-stuckenhet; retlighet; granntyckthet; kitslighet. -äästi otåligt; förtrytsamt; kitsligt; retligt.

när|käs -kkään snar|stucken, -sticken; (ärtyisä) retlig; (pikkumainen) kitslig.-tymi-nen snar|stuckenhet, -stickenhet, -tys indignation; stickenhet; (harmistuminen) harm -en; förargelse; förtrytelse; siveellinen ~ sedlig harm; olla -tyksissään vara stött (indignerad) (jst över ngt), -tyttää* (loukata) förnärma, stöta*; (suututtaa) förtreta. -tyä (suuttua) bli ledsen (sårad); (panna pahakseen) taga* illa upp (illa vid sig); fatta humör; (loukkaantua) bli stött (förnärmad, indignerad); stöta2 sig (jst på ngt); -tynyt indignerad; förnärmad; stött, närtsi ks. nertsi.

närä (j. katkeruus, kauna) vresighet; agg -et. 466

näräs||tys (lääk.) halsbränna, -tää (prs.):

minua — jag har halsbränna, näsiä (ksv. Daphne mezereum) tibast -en,

källarhals. -pensas tibastbuske. näsäviisas näsvis, uppnosig, näbbig. nätkelmä (ksv. Lathyrus) vial -en -er. nät I kin -kimen (ksv. Iiedysarum) esparsett;

ängslatyr -en -er. näver||i navare; (pora) borr -en -ar. -rellä *,

-tää* borra, näy||kintä*, -kkiminen nafsande, nafs -et -; naggande, nagg -et; gnatande, gnat -et; gnabb -et. -kkiä* 1. nafsa (i ngt). 2, (kuv.) (pistellä) nagga (på ngn); (hämmästellä) gnata, klanka, hacka (på ngn); (kinata) gnabbas; ~ toisiaan munhuggas*, -kkäistä, -kätä * (hev., koira hampaillaan) nafsa, näyt|e* prov -et -; (todistus) bevis -et -; -teeksi jst, jnk -teeksi som prov på ngt; olla -teillä vara utställd (till beskådande); asettaa -teille utställa, exponera (till påseende); opetus-, opettajan {näytteet praktiskt (lärar)prov. -arkki (kirjp.) provark, «erä (kaup.) provleverans, -ikkuna skyltfönster, -kaappi (lasikko) vitrin; utställningsmonter, -kappale prov |stycke, -exemplar, -kartta provkarta, -kokoelma provkollektion, provbok. -kuva (valok. mallikuva) provkort. -laatikko provlåda. -lanka provgarn. -lehti provblad; vrt. -sivu. -leikkelijä (lääk.) prosektor.

näytel|lä* 1. (näyttää) visa; (opastaen) förevisa; (panna nähtäväksi) utställa2, exponera; (antaa katsella) låta* bese. 2. (teat.) spela, (esiintyä) uppträda2; (esittää) uppföra*; ~ jnk osaa spela ngns roll; ~ murhenäytelmiä spela (uppföra) tragedier. 3. (kuv.): — loppuun utagera; ~ hämmästynyttä spela förvånad; se juttu on jo -ty loppuun den historien är redan utagerad. näytelmä skådespel -et -; dram|a -at -er; dram -en -er. -esitys teaterföreställning; skådespel -et -. -kappale teater|stycke, -pjäs -en -er. -kirjallisuus2 dramatik; dramatisk litteratur, -kirjasto teaterbibliotek, -laji pjässlag; slag av skådespel (dramer). -Ilinen dramatisk; (näytännöllinen) scenisk, -nkir-joittaja, -ntekijä skådespelsförfattare; dramatiker -n -; dramaturg -en -er. -runo dramatisk dikt. -runous2 dramatisk diktning, -taide dramatisk konst; dramatik -en. näyte||luento provföreläsning; pitää —ja provföreläsa. -lähetys prov|försändelse, -sändning, -nidos (kirjs.) provband. -nukke skyltdocka, -numero (san.) provnummer, -palanen provbit. -pasma ks. -vyyhti, -pussi provpåse.^ -putki prov|rör, -tub. -side provförband, -sivu provsida. -tilaus provbeställning. -tilkku prov|lapp, -bit. »toimitus ks. - -erä. näyte|| ttä väs ti (todistettavasti, Iak.) bevisligen. -tunti provlektion, -valikoima ks. -k o k o e 1 m a. -vihko provhäfte, -vyyhti provdocka, näytteenottaja provtagare. näytteilleasettaja utställare, -asettaminen utställande, exposition, -panija ks. -asettaja. -pano ks. -asettaminen.näytteleminen

näytte|[leminen 1. (näyttäminen; näytteille-pano) visande; förevis|ning, -ande; expone-r|ing,-ande. 2. (teat.) spel-et.[3. (esittäminen) uppförande, -lemistai|de, -to skådespelarkonst. -liyà(teat.)skådespelare, aktör, (-joukko teater-

, skådespelar | trupp, -kiertue skåde-spelarturné. -kuuta skådespelarkår. -kyky skådespelartalang. -nlahja[t] skådespelar-talang. -ntaito skådespelarkonst, -seurue skådespelartrupp; teatersällskap. -tär skådespelerska, aktris -en -er.)

näyttely utställning, exposition, expo -n -r (-ssä på); (teat.) spel; (esittely) (före)-visning. -aika utställnings-, expositions|tid; (teat.) spelsäsong, -alue utställningsområde. -arkkitehti utställningsarkitekt, -esine utställnings|föremål, -artikel, -halli utställningshall. -huoneisto utställnings-, expositions |loka]. -kaappi utställningsmonter, -kenttä utställnings|plan, -fält. -komissaari utställningskomissarie. -komitea utställningskommitté. -kunto presentabelt skick, -lasikko ks. -k a a p p i. -luettelo utställnings-, expositions [katalog, -nmuistomitali utställningsmedalj. -osasto utställningsavdelning, -paikka utställningsplats, -rakennus utställningsbyggnad. -ravintola utställningsrestaurang. -sali utställningssal, -ssäkävijä expo-, utställnings|besökare. -toimikunta utställningskommitté, --yleisö expo-, utställnings |publik, -besökare.

näyttä||jä förevisare, (-menetelmä [rnlsh.J vi-sarmetod. -prosentti [mtsh.] visarprocent.) -minen (före)visande; (pnk.) uppvisande, (en) sikt; vrt. näyttää.

näyttämö 1. (teat., oop.) scen -en -er; (teatteri) teat|er -ern -rar; asettaa —Ile (lavastaa) sätta|upp (ett teaterstycke); iscensätta; inscenera; sovittaa —lie (—llä esitettäväksi) dramatisera; bearbeta för scenen. 2. (kuv.) skådeplats -en, skådebana.

näyttämö|jdraama scendrama, -järjestäjä in-spicient -en -er. -kelpoisuus2 scenduglighet, -koristeet pl scendekorationer; kulisser. - kuva scenbild, -laitteet pl sc ena no rd ning (ar) ; sceneri, -lavastus scendekorationer; ks. seur. -Ile I asetus, -pano (vrt. lavastus) iscensättning; inscenering; uppsättning, -llinen (näyttämö-) scenisk. - n (muutos scenförändring. -tuntemus ks. -tottumus, -ullakko scenvind. -vaihdos ks. -nm uutos.) »ohjaaja sceninstruktör, regissör, -ohje scenanvisning. -ovi scendörr. -päällikkö ks. -j ä r-j e s t ä j ä. -taide scenisk konst; scenkonst, skådespelarkonst, -taiteilija scenkonstnär; skådespelare, -tottumus scenvana. - työmies scenarbetare, - valaistus scenbelysnirig. -väensisäänkäytävä sceningång.

näyttäyty[ä* 1. (tulla näkyviin) visa sig; (näkyä) synas*; vara synlig. 2. (osoittautua) te* sig; komma* till synes; (ilmetä) yttra sig; (tulla ilmi) röja2 sig; (hilla huomatuksi) befinnas*; ~ahkeraksi visa sig vara flitig; verka flitig; ~ (esiintyä) edukseen visa sig från sin bästa sida; vara till sin fördel;

se on -nyt tarpeelliseksi det har visat sig

(vara) nödvändigt; det har befunnits nödigt; ~ todeksi bekräftas; besannas; slå in.

näyt Itää L tr I. (antaa näkyä): -ähä n minulle!

— näytöksinen näy

låt mig se! -ä tänne tulta! lys hit med ljuset! ~ (näytellä) rahojaan visa sina pengar; -ä minulle kätesi (kättäsi)! visa mig din hand! ~ merkillisyyksiä förevisa kuriositeter; -ellävässä kunnossa i presentabelt skick; -ettäessä vid uppvisandet, vid företeendet; (pnk.) vid sikt; a vista. 2. (osoittaa, neuvoa) ådagalägga; hän -ti (neuvoi) minut (tulemaan) tänne han (hon) visade mig hit; ~ todistuksensa framvisa (uppvisa, förete) sitt betyg, intyg. 3. (osoittaa, antaa havaita): tulevaisuus -tänee että framtiden torde utvisa, att; ~ (todistuksilla) vääräksi (perättömäksi) että bevisa (påvisa, ådagalägga) oriktigheten, det grundlösa i ngt; ~ toteen (todeksi) bevisa (styrka) ngt; leda ngt i bevis. II. itr 1. — jlt (olla jnk näköijnen, -stä): miltä hän -ti? (miel.:) minkä näköinenhän oli? hur såg han ut? hur tog han sig ut? hurudan föreföll han att vara? se — rumalta (kauniilta) det tar sig illa (bra) ut, ser fult (vackert) ut; hän — suurelta herralta han ser ut som en stor herre; se — helpotta-van työtä det förefaller att (det tycks) underlätta arbetet; det underlättar synbarligen arbetet; hän — vanhalla (nuorelta) han ser gammal (ung) ut; siitä — tulevan hyvä det ser ut att bli bra; det verkar att (lupaa lovar att) bli bra; det ser ut att arta sig bra; ~ lulevan sade det ser ut att bli regn; det artar sig till (att bli) regn; ~ tulevan (lupaa tulla) kaunis ilma det lovar att bli (tycks bli) vackert väder; hän - olevan sairas han tycks vara sjuk; ~ sairaalta han ser sjuk ut; se ei -ä miltään (ei ole [juuri] minkään näköistä) det ser inte något vidare ut, ser inte så värst bra ut; johan tämä (alkaa) joltakin — det här ser ju redan ut att bli någonting (liknar ju redan någonting); laivasto -ti komealta flottan såg

ståtlig ut, tog sig ståtlig ut, företedde en ståtlig anblick; tämä — kullalta det här liknar (ser ut som) guld, påminner om guld; hän — laihtuneen han tycks ha magrat; hänen -ti olevan vaikea käsittää han tycktes ha svårt att fatta; pohjattomalta -tävä som ser bottenlös ut; till synes bottenlös; vaarattomalta -tävä till synes ofarlig; (näennäisesti vaaraton) skenbart ofarlig; mainiolta -tävä tulos ett till synes utmärkt resultat. 2. (aiheuttaa vaikutelma, vaikuttaa, tuntua jllk): ~ siltä kuin det verkar (tycks, ser ut, förefaller) som om; en tiedä varmaan, mutta sillä — jag vet inte säkert, men så ser det ut (verkar det att vara); siltä se minusla ~ så förefaller (tycks) det mig; minusla — jag tycker; se — lupaavalta det ser lovande ut; det ter sig lovande.

näyttö * 1. (esittäminen) (före)visning; företeende. 2. (Iak. todistelu) bevisning; bevis -et; utredning. 3. (pnk.) sikt (tpm). 4. (amp.) markering, -aika (pnk.) sikttid. -hauta (amp.) markör|grav, -skydd, -kurssi (pnk.) avistakurs. -vekseli a vista-, siktj-växel.

näyt[|äntö * förevisning; (teat.) föreställning;

representation, (-kaxisi speltermin -en -er;

spel-, teater|säsong. - vuosi spelår.) -öksinen (yhd.) -akts-; i . . . akt(er); viisi— i fem akter; yksi~ enakts-; i en akt; (en) enaktare.

467näy näytös —

-ös upp-, före|visning; (teat., oop.) akt -en -er; (todiste) bevisning; bevis -et -; ~ten lo-massa (teat., oop.) under mellanakterna, näädännahka mårdskinn. -inen av mård-

skinn; mårdskinns-. näänny ||ksiin: mennä (vaipua) ~ falla i vanmakt; försmäkta; digna; segna ned; (menehtyä) förgås*; ~ ajettu (m. kuv.) trött-, slut I körd. -ksissä (vara) utmattad, vanmäktig, uppgiven, förbi, -ttää* utmatta; — nälkään uthungra, svälta* ut; låta* ngn dö av svält (hunger), -tys utmatt|-ning, -ande. (-taktiikka [er. sot.] utmattningstaktik.) nään||tyminen utmattning, dignande, för-smäktande. -tyneisyys2 utmattning; uppgivenhet; utmattat tillstånd, -tyä* utmattas; digna, segna; försmäkta; (menehtyä) förgås*; ~ nälkään bli utsvulten (uthungrad); försmäkta (förgås) av hunger; (kuolla) svälta ihjäl; dö av hunger; kasvot olivat -tyneen (kuihtuneen) näköiset ansiktet såg avtärt ut; loppuun (lopen) -tynyt alldeles uppgiven, näärännäp|py * vag|el -eln -lar; stolsteg-et-;

saatko -yn silmääsi? får du en vagel i ögat? näätä* (el. Mårtes mårtes) mård -en -ar. -koira ks. supikoira.

nöyrästi

näö I]llinen visuell, -ntarkkuus2 synskärpa. nököttää *: istua ~ sitta * o. sura; t jura. nölliäinen (sammakonioukka, nuijapää) grod|-

yng|el -let -larv -en -er. nöyhtä * (av)skav -et, risp -et; charpi; (karike) flock -et; (nukka) lugg -en, lo -n. nöyriste||leminen krypande; kryperi. -levä servil; krypande, -lijä krypare; smilare, smiler -n. -llä vara servil; (madella) krypa*, -ly kryperi; servilitet. nö yr 11 ty minen, -tymys förödmjukelse; undergivenhet. -tyä* bli ödmjuk(are); förödmjuka sig; (alistua) underkasta sig; falla* till föga; -tynyt förödmjukad; (nöyrä) ödmjuk; undergiven, -yys2 ödmjukhet; (alistuvaisuus) undergivenhet, -yytetty förödmjukad. -yyttäminen förödmjukande, -yyt-tävä förödmjukande, -yyttää* förödmjuka, -yytys förödmjukelse, nöyr|ä ödmjuk; (alistuvainen) undergiven; (kuuliainen) lydig; ~ välikappale ett lydigt redskap; ~ auttamaan villig att hjälpa; -in palvelijanne (vanh. kj.) Eder öd-mjuk(ast)e tjänare, -selkäinen ödmjuk; (mateleva) servil; krypande, -selkäisyys8 servilitet. -sti ödmjukt; undergivet; lydigt; villigt; (vanh. kohl.) ödmjukligen.

482 o

o (kirj.) o, O.

oas okaan tagg -en -ar; (ruusun—) törne -t -n;

(väkä) hulling. obduktio (lääk. ruumiinavaus) obduktion.

-soida (avata ruumis) obducera, obeliski obelisk -en -er. -nmuotoinen obelisk|-

formad, -formig. objekl]ti objekt -et -. -tiivi (kiel.; fys.) objektiv -et -. (-mykiö objektivlins. -nen fpuolueeton, tasapuolinen, ulkokohtainen] objektiv. -suus2 objektivitet.) - ti(lause objektsats. -muoto objektsform. -nsukuinen med objektet besläktad, -sija objektskasus. -suhde objektsförhållande, -vismi objekti-vism.)

obligaatio (kaup.) obligation, -laina obligationslån. --oikeudellinen obligationsrättslig. --oikeus2 obligationsrätt. obo||e (mus.) oboe -n -r. -isti (oboen soittaja)

oboist -en -er; oboeblåsare. observa|jattori observatör, -torio observatori|um -et -er. obstetriikka * (synnytysoppi) obstetrik. odaali (omaperäismaa) odal. -mies (vapaa maanomistaja, perintötilallinen) odal| man, -bonde, -talonpoika ks. -mies. odaliski (haaremiorjatar) odalisk -en -er. odelma (mv.) efterslåtter -n; återväxt -en;

vrt. ä p ä r i k k ö. -sato ks. odelma, odotel|la* vänta (på ngn); invänta; vrt. odottaa; jtk -lessa i väntan (avvaktan) på ngt. odo t|taa* vänta; biela. I. (verraten varmana mahdoit.). 1. (lähitulev.): sitä minä -inkin det var jag beredd på; -in hänen tulevan jag väntade (förmodade) att han skulle komma; vaimo — (lasta) hustrun väntar, är med barn; isää -etaan kotiin tänä iltana far väntas hem i afton; kuka olisi sitä -tanut (osannut —)? vem hade kunnat vänta, hade väntat det? jääden -lamaan arv. (-oisaa) vastaustanne motseende Edert v. (värda) svar; i avvaktan på svar. 2. (toivoen, peläten, pitäen varmana): -an tänään kirjeitä (saavani tänään kirjeen) jag väntar brev (hoppas få brev) i dag; parempia aikoja -ettaessa i väntan (avvaktan, förbidan) på bättre tider; olin -tanut parempaa tulosia jag hade väntat mig ett bättre resultat; ~ rahalähetystä (tulevaksi) motse, vänta en penningförsändelse; ~ menestystä vänta sig (räkna med) framgång; kauan -ettu vieras en länge väntad (efterlängtad) gäst; sitä olen ikäni -tanut det har jag väntat på (längtat efter, hoppats) hela mitt liv; hänen tuloaan tiedettiin — man var beredd på hans ankomst; voit — tästä palkkiota du kan be-

reda dig på (att få) en belöning för detta; toiveikkaasti — förvänta, motse; (ikävöidä) längta efter; -tamatta oväntat, oförmodat; mot för i mödan, -väntan; aivan -tamatia mot ali för|modan, -väntan, (j.) alldeles oförhappandes. 3. (olla edessä, uhkaamassa): jtk sellaista on -eliavissa ngt sådant är att vänta (motse); romahdusta oli jo kauan -ettu man hade redan länge väntat, varit beredd på (förutsett) en katastrof; kaikkia meitä — (kaikilla meillä on edessä) kuolema döden väntar (förestår) oss alla; -ettavissa (mlr.) utsikter. II. (antaen ajan kulua pysyä loimelt. paikallaan). 1. ~ aikaansa bida sin tid; seisoa -tamassa jtk stå o. vänta på ngn; jäädä -tamaan invänta; ketä sinä -at? vem väntar du på? ~ postia (laivaa) vänta på (invänta) posten (båten); -laessani että medan jag väntade på (att); under väntan att. 2. (jnk tekemisen jättäm. myöhemmäksi) : kirje jäi -tamaan (lähettämättä) brevet blev liggande; se voi kyllä — det kan nog vänta; ~ huomiseen vänta till i morgon; (juhl.) avbida morgondagen; jäädä -tavalle kannalle iakttaga en avvaktande hållning. 3. (rakkaud.): tyttö -ti (uskollisesti) flickan väntade (troget), odo||ttamaton oväntad; icke motsedd; oförutsedd; opåräknad; oförmodad; (yllättävä) överraskande; -ttamattoman pieni oväntat liten; mindre än väntat (var), -ttaminen väntande jne.; (odotus) väntan, -ttelija en väntande. -ttelu väntan; (för)bidan; avvaktan. -tus väntan; (yhd.) vänt-, vänte-; (toive) förvänt|an (pl -ningar); vastata -tuksia motsvara förväntningarna, odotus||aika väntetid; (vara--) respittid. -huone väntrum, -oikeus2 (Iak.) expektans-rätt. -päivä väntedag; (mer.) liggedag; ks. seisontapäivä. -rahat pl väntpeng-ar. -sali (raul.) väntsal; vänthall. - vaihe (vir.) pendens -en. odo|| tuttaa* låta* vänta; (viivyllää) uppehålla *; hän -tutli minua kauan han lät mig vänta (uppehöll mig) länge; ~ itseään jllk låta ngn vänta på sig; — jtk turhin lupauksin uppehålla ngn med tomma (fagra) löften, -tuttaminen uppehållande, oftalmologi (silmälääkäri) oftalmolog. -a

(silmätautioppi, -lääketiede) oftalmologi, ohda||ke * (ksv. Cirsium) tist|el -eln -lar. (-kasvi tistelväxt.) -kkeen(piikki tisteltagg. -tapainen tistelartad.) -kkeinen beväxt (beströdd) med tistel; (kuv.) törnbeströdd; elämämme — polku den törnbeströdda väg vi vandrar.

ohe||en (viereen) (in)vid (ngt); (mukaan) med, jämte (ngt); liittää jnk — bifoga

(vidfoga, bilägga, närsluta) ngt (till) ngt; ~ liitetty bifogad, bilagd; när|lagd, -sluten; ks. seur. -inen bifogad;

närsluten; -isena (kj.) härjämte; närslute|n, -t. -islukeminen, -islukukirja bredvidläsning, -sbok. -istaa bifoga, bilägga*, närsluta*. -lia med; vid sidan av; förutom; (mukana) jämte; sen, tämän, jonka — där-, här-, var|jämte. ohen||nus förtunning; tillplattning. -taa* göra* tunn(are); förtunna; tillplatta, - taminen förtunn|ing, -ande; tillplatt|ning, -ande. -tua* förtunnas; (litistyä) tillplattas; -tunut förtunnad; tillplattad, ohes||sa vrt. ohella; (vieressä) (in)vid (ngt); (rinnalla) förutom (ngt), jämsides (med ngt), -ta: tien -ta (us. kuv.) från vägkanten; löysin sen tien -la (tav. tien vierestä) jag hittade det (in)vid vägen, oheta* ks. ohentua, ohi 1. (sivu) förbi (jnk, jst ngt); menin tästä — jag gick förbi här; päästää — låta ngn passera (gå förbi); ~mennen i förbigående; ~ mennen sanoen i förbigående sagt; ~ mennessä (än) (kulkiessa] an]) i förbifarten. 2. (lopussa, loppuun) över, om; nyt on pahin — nu är det värsta förbi (över), (kestetty) överståndet; kyllä se menee ~ nog går det förbi (över, om); kaikki vaara on — ali fara är förbi (Över); vrt. oheen, ohella, ohessa, o h e s t a. -kiitävä förbiilande; (kuv.) flyktig. -kulkeva förbi |gående, -passerande; ~ juna genomgående (passerande) tåg. -kulkija (en) förbi |gående, -passerande, -kulku förbifart, omkörning,omfart. (»liikenne genom [gångs-, -gående trafik.) -kunto (urh. ylikunto) överform. -marssi förbimarsch; defilad -en -er. -matka förbifart -en (-lia i), -menevä övergående; se oli ~ä det var av övergående natur; (lyhytaikainen) kortvarig. -menev(äis)yys2 övergående natur (karaktär); kortvarighet. -menevästi övergående, -menijä som går (gått) förbi, passerat; (en) förbigående, ohimo 1. tinning-en-ar. 2. (mrt. nivus) ljums-

k|e -en -ar. -luu, -sauma tinning|ben, -söm. ohi||tse* ks. ohi; ~ vilahtava förbiskymtande. -ttaa* (er. liik.) köra om; gå förbi; passera; ~ kierroksella (urh.) varva, -tus omkörning; passerande -t. (-kielto omkörnings-förbud, förbud mot omkörning.) ohj[|a tyg|el -eln -lar; (suitsi) töm -men -mar; vrt. ohjas; olla -issa sköta, sitta vid tömmarna; (kuv.) ha tyglarna i sin hand; sitta vid styret; saada —t käsiinsä (käydä -iin) få hand om tyglarna; få (fatta) tyglarna; (Iniv.) komma tillstyret; (ruveta johtoon) övertaga ledningen, -aaja handledare; (ajoneuv.) förare; (neuvoja) instruktör; (teat.) regissör; (Ini.) pilot -en -er; (purj.) rorsman. (-ntaito [teat.] regissörskonst, -vieras gästregissör.) -aaminen ledande; lörande; styrande, länkande; handledande; instruerande, -aamo (Int.) pilothytt-en -er; förarkabin; cockpit; (aut.) förarhytt, (-harjoituslaitteet [Int.] [-simulator[anlägg-ning].)-] {+simulator[anlägg-ning].)+} -ailla ks. ohjat a; (säädellä) reglera, -ailu vrt. ohjaaminen, ohjaus; (säätely) reglering, -ain styranordning -en -ar; (Int.) (styr)spak -en -ar. -as (lav. pl -åkset, sat.)

470

tyg|el -eln -lar; vrt. ohja; -åkset höllällä med lösa tyglar, (-lihas [an.] styrmuskel, -perät pl tömmar, -suoli [an.] tunntarm.) ohj||ata (johtaa) leda*; (suunnata) styra*; (kuljettajana) föra*; (opastaa) vägleda*; (kuv.) länka; (neuvoa) handleda*; (perehdyttää) instruera, informera; (osoittaa) hänvisa, anvisa; ~ jnk askelia leda (styra, länka) ngns steg; kaitselmus -aa vaiheitamme försynen styr (länkar) våra öden; ~ lapsen lukemista handleda ett barn i läsning; ~ kirjanpidossa handleda (instruera) i bokföring; osaatko — laivaa? kan du styra (manövrera) ett fartyg? -aton 1. (hev.) tygellös. 2. (mer.) ks. o h j a u s k y v y t ö n. -attava (-allavissa [oleva]) styrbar; helposti ~ lättstyrd. -attavuus2 manövrer-, styr|barhet; manöverduglighet; styrförmåga, -aukselli-nen manöver-; regi-; instruktions-; regimässig. -aukseilisesti regimässigt, ohjaus ledning; styrning; (opastus) handledning; instruktion; (opetus) undervisning; (teat.) regi -n. -hytti (mer.) styrhytt, -koje styrapparat, -kompassi styrkompass, -kone styrmaskin, -kyky (mer.) styrförmåga; manövrerings [förmåga, -konst, -kykyinen (mer.) manöverduglig. -kykyisyys2 manöverduglighet, -kyvytön manöveroduglig. -käsi styrhand. -laite styrinrättning, -anordning, -apparat, -pyörä (styr)ratt -en -ar, -hjul -et. -raketti styrraket, -sauva (Int.) styrspak. -tanko styr|spak, -stång; styre, -vaihde styrväxel, -vika manövrerings-, manöver I fel. ohjautua* (suuntautua*) rikta sig; (olla

ohjattavana) länkas; föras*; ledas*, ohje (johto) ledning; (sääntö) reg|el -eln -ler; (menettely~) förhållningsregel; (toiminta—) direktiv -et -; (neuvo) råd -et -; (määräys) föreskrift -en-er; bestämmelse; (opastus)[information; instruktion; (osoitus) anvisning; (malli —) norm -en -er; (korkein —) maxim -en -er; olla —ena jllk vägleda ngn; antaa ~ita meddela instruktioner (anvisningar); utfärda förhåliningsregler (direktiv); juhlamenojen —et ceremoniel -et -. -kirja instruktionsbok.

ohjelma program -met -; illan — programmet för aftonen; olla —ssa ingå i (vara upptaget på) programmet; laatia

(suunnitella) — uppgöra ett program, -ehdotus förslag till program, -inen (yhd.) med . . . program; runsas— med rikhaltigt program, -julistus (er. valt.) program|deklaration, -uttalande, -förklaring, -kirja programbok, -kirjoitus program I skrift, (san.) -artikel, -kohta program I punkt, -inslag, -lausu |ma, -nto program juttalande, -deklaration, -lautakunta programnämnd, -lehtinen program | blad, -broschyr, -llinen programmatisk; ~ iltama soaré med program, -luonnos programutkast. -lähetys (rad.) programutsändning, -musiikki programmusik, -neuvosto programråd. - n (mukainen programenlig. -mukaisesti programenligt; enligt programmet; i överensstämmelse med programmet, -määrittely programsättning.) -numero programnummer. -nvastainen programstridig. -nväli-tys programförmedling. -puhe programtal.ohjelmapäälli

-päällikkö program] chef, -ledare. - säännös programföreskrift, -ton programlös. -tunnus prograrnparoll. -valiokunta programutskott. -vihko(nen) programhäfte, ohjelm|jisto repertoar -en -er. -oida (tietokon.) programmera, -ointi * programmering, -oit-sija programmerare.

ohjejjmerkki upplysningsmärke. -nuora (kuv.) ks. ojennusnuora. -palkka normlön. -säännönmukainen reglements-enlig. -sään I tö reglemente -t -n, (johto—) instruktion; -nön vastainen reglementsvidrig. (-ehdotus förslag till reglemente, -inen reglementerad.) ohjus raket, robot. -tentorjunta-ase anti|-

robot-, -raket I vapen, -tukikohta raketbas. ohk||ainen ks. o h u t. -oleipä tunnbröd, ohra (ksv. Hordeum sativum) (vitjat.) korn -et. -hiutaleet (keit.) kornflingor, -inen av korn; korn-, -isesti: käydä — (kuv. huonosti) gå illa, (hullusti) galet, (onnettomasti) olyckligt. -jauhot pl kornmjöl, -kahvi kornkaffe, -kuhilas, -kykkä, -kyäs kornsky 1. -leipä korn-, (vanh.) bjugg|bröd; (jo) nyt otti (kuv.) nu gick det illa! -lyhde kornkärve. -maltaat pl kornmalt. -n(akanat pl kornagnar. -jyvä [vanh.] bjuggkorn -et; äijällä oli — silmässä [leik.: äijä oli (hiukan) hiprakassa] gubben var litet på snusen, -kellervä korngul. -olki kornhalm. -rouheet pl korngröpe. -silmäinen [kud.] korndräll -en -er. -tähkä kornax.) -pelto kornåker. -ryy-nipuuro korngrvnsgröt. -ryynit, -suurimot pl korngryn (pl), -salama kornblixt, -viina kornbrännvin, ohu 11 eksikulunu t (tav.n) tunnsliten, -elti tunt. -kainen 1. (a.) tunn. 2. (s.) ks. -k a s. -kais-(pannu plätt |j ärn, -panna, -taikina plättsmet.) -kas* -kkaan (keit.) plätt -en -ar. -ke* (kirjp.) spatie -n -r. ohu| t -en tunn tunt tunna; -essa (kevyessä) puvussa (vara) tunt (lätt) klädd, -kuorinen tunnskalig. -laitainen (vene) med tunna bord. -pukuinen tunnklädd, -seinäinen med tunna väggar, -suoli (an.) tunntarm. ohuus2 tunnhet. oi! (ini.) ack! o ve! oieta* bli rak(are); rätas ut; rakna. oieti (mrt. /'. heti, oitis, välittömästi) omedelbart, direkt, oikai seminen (ut)rätande; genande; rättande. -sija rättare; (ojenne) korrektiv -et -. -sta 1. (ojentaa suoraksi) räta (ut, upp); (oiustaa) gena, gina; ~ naula räta ut en spik; ~ ruumistaan (itsensä) räta, sträcka på sig; ~ rivi rätta till ett led; ~ (kulkea) jnk kautta gena, ta en genväg över ngt. 2. (korjata) rätta, korrigera; ~ kirjoitus rätta (korrigera) en skrivning; ~ tietoja rätta (korrigera, beriktiga) uppgifter(na). -su 1. (ut)rätning; (oikotien käyttäminen) genande, ginande. 2. (korjaus) rättelse; korrigering; saada — jhk få ngt rättat (korrigerat); hakea oikeudelta —a päätökseen (Iak.) hos domstolen söka rättelse i utslag, (-asia, -juttu anmärkningsmål. -keino medel för åstadkommande av rättelse; korrektiv -et -. -käräjät: tutkinta- ja — [hist.] räfst- o. rät-tarting. -lukija [kirjp.] korrekturläsare.

kkö — oikein oik

-luku korrekturläsning; vrt. korjaus-, k o r r e li t u u r i n|l u k i j a, -luku. -menettely rättelseförfarande, -mittaus rättelsemätning. -peruste grund för rättelse, -vaade anspråk på rättelse. - vedos korrekturavdrag.)

oikea 1. (väärän vastak.) rätt, riktig; (—mielinen) rättvis; (oikeudenmukainen) rättmätig; (asianmukainen) behörig, tillbörlig; korrekt; (todellinen) verklig; (aito) äkta (tpm.); —ssa järjestyksessä i rätt (behörig, tillbörlig, riktig) ordning; olla —ssa ha rätt; olit —ssa du hade rätt; myöntää jtk —ksi (oikeutetuksi) erkänna riktigheten (rättmätigheten) av ngt; (varmasti) hänen vielä myönnetään olleen —ssa han kommer nog att få rätt; todistaa jtk —ksi intyga riktigheten av ngt; jäljennöksen —ksi todistaja (-vat) avskriftens överensstämmelse med originalet intygar; ~ tuomio en rättvis dom; —t (oikeutetut, oikeudenmukaiset) vaatimukset rättvisa (rättmätiga) anspråk; — mies rätt man; —an aikaan i rätt(an) tid; i behörig tid; —ssa ajassa inom rätt tid; ~ ystävä en verklig vän; —t viinit äkta viner; —t (lihalliset) veljekset köttsliga bröder. 2. (vas. vastak.) höger; ~ käsi, jalka högra handen (foten); -(n käden) puoli högra sidan; (mer.) — puoli styrbord(ssida); -lia puolella till höger om ngt, (mer.) åt

styrbord; styrbord hän; käännös —an — päin! (kom. voim., sot.) höger om! mut ka ill a —an päin (mer.) göra en styrbords-, liöger|gir.

oikea||an osunut riktig: som träffat det rätta, -an osuva träffsäker; träffande, -anosuvuus* träffsäkerhet, -kielinen språkriktig; språkligt riktig, -kielisyys2 språkriktighet, (-mies språk I vårdare, -rensare; purist.) -kierteinen högergängad. -kierteitys högergängning. -kä-tinen högerhänt. -laatuinen (som är) av den rätta sorten, -mielinen (oikein ajatteleva) rättsinnad; rättänkande, rättrådig; rättskaffens (tpm.); (oikeudenmukainen) rättvis, -mielisesti rätt|rådigt, -vist, -visligen. -mielisyys2 rättrådighet, rättvisa, -mmin riktigare; rättare, -npuoleinen (som ligger) på höger hand, till höger; högra; (ruumiinosa) höger; (mer.) styrbords-; — ovi dörren till höger; ~ liikenne högertrafik; — sivu (kirj.) högersida, -oppinen (puhdas—) renlärig; (-uskoinen) rättrogen, ortodox; vrt. kreik.kal. -oppisuus2 ortodoxi -n. -peräinen autentisk, -peräisyys2 autenticitet. - puoli (mer.) styrbordssida; sivuuttaa -Ita puolen passera på styrbordssidan, -saantoinen (Iak.) rättfången, -staan (todellis.) i själva verket; i verkligheten; (varsin.) egentligen; rätteligen; (oikeudenmukaisesti) med rätta, -suuntainen med rätt kurs; (kuv.) — toimenpide en åtgärd i rätt riktning, -suuntaisuus2 rätt kurs -en, riktning. - tunnelmainen med den rätta stämningen, -uskoinen rättrogen; ortodox, -uskoisuus2 ortodoxi; ortodoxism.

oikeelli||nen (Iak.) riktig; behörig, -suus2 riktighet; behörighet.

oikeim||min rättast; riktigast, -miten rätteligen.

oikein rätt; rättvist; riktigt; behörigen, tillbörligen; korrekt; verkligen; egentligen;

471oik oikeinajattelev;

vrt. oikea. 1. puolin, ni.): yksi ~, kaksi nurin 1 rät, 2 aviga. 2. — (vastak. väärin): onko etfå? är det rätt (rättvist, riktigt, korrekt) att? ~ tarkisteltu tillbörligen (behörigen) justerad; hänen asiansa eivät ole ~ det står inte rätt till med henne (honom); se oli sinulle ~ (parahiksi)! det var rätt åt dig! ön ~ ja kohtuullisia det är rätt o. billigt; kuvailla jtk mielessään ~ göra sig en riktig föreställning om ngt. 3. (kunnolleen, kokonaan): en ~ ymmärrä tätä jag förstår inte riktigt det här. 4. (vahvist. aivan, ihan): onko se ~ lotta? är det riktigt (verkligen) sant, (varmaa) säkert? aivan ~ alldeles (mycket) riktigt; niin rätt så! mikä sinun ~ (oikeastaan) on? vad går det riktigt (egentligen) åt dig? kirkko on ~ kaunis kyrkan är riktigt (melko rätt) vacker, (hyvin) mycket vacker; ~ pian riktigt (mycket) snart, oikein||ajatteleva (tav.<*) rättänkande, -kirjoi-tuksell inen ortografisk. -kirjoitus rättskrivning, rättstavning, ortografi -n. (-harjoitus rättskrivningsövning, -oppi rättskrivningslära. -sääntö rättskrivningsregi el -eln -ler. -virhe rättskrivningsfel.) -päin (oikeassa asennossa) i rätt ställning; (oikealle puolelle) på rätt sida; (oikealle kädelle) åt höger; (pystyssä, pystyyn) upprätt, oikeisto (vall.) högern (määr.). -aines högerelement. -diktatuuri högerdiktatur. - enemmistö höger majoritet, -hallitus högerregering. -henkinen höger|orienterad, -sinnad, -johtaja högerledare, -komento (j.) högerregemente. -lainen höger|man-mannen-män. -laisesti: ~ hallittu högerstyrd, -laistua bli högerorienterad;få högerorientering.-laisuus2 höger|ståndpunkt -en, -regim -en; vrt. -ko-men t o. -lehdistö högerpress, -lehti höger|-tidning, -organ -et -. -mielinen högersinnad. -mielisyys2 högervänlighet, -ministeristö högerministär. -nehdokas högerkandidat, -nko-kous högermöte. -piiri högerkrets, -politiikka högerpolitik, -puolue högerparti, -ryhmä höger|grupp, -fraktion, -sanoma I lehdistö, -lehti ks. -1 e h d i s t ö, -lehti, »sosialisti högersocialist, -suunta högerriktning, -suuntainen högerorienterad. -suuntaus högerorientering, -tasavaltalainen högerrepublikan, oikeneminen (ut)rätning; vrt. oieta. oikeudeUi||nen rättslig; judiciell; (lainopillinen) juridisk; (oikea) rättmätig; naisen ~ asema kvinnans rättsliga ställning; ~ menettely domstolsförfarande; ~ vaikutus rättslig verkan; rättsverkan; ~ pätevyys rättsgiltighet; ~ etu rättsligt intresse; ~ jaotus judiciell indelning; ~ viranomainen (oikeus~) judiciell myndighet; ~ osasto avdelning för juridiska ärenden, -sesti rättsligen; i rättsligt avseende; rättmätigt; ~ pätevä rätts|giltig, -gill. -suus2 rättslighet; rättmätighet, oikeuden||etsijä ks. -hakija, -etsintä (Iak.) fri rättsanalogi, -hakija (en) rättssökande, -haltija rättslinnehavare, -subjekt, -harrastus nitälskan för det rätta, -hoidollinen rättsvårds-; rättsvårdande, -hoito rättsvård; (-käyttö) rätt(s)skipning. (-elin organ för

rättsvård, -valta rättsvårdande makt.) -huoltaja rättsbevakare. -istunto domstolssammanträde; rättegångstillfälle -t -n. -käy-miskaari (Iak. hist.) rättegångsbalk -en.

oikeudenkäynti * (Iak.) rättegång; process -en -er; (juttu) mål -et -; nostaa (aloittaa) ~ jtk vastaan anhängiggöra (väcka) rättegång mot ngn. -aika (Iak.) rättegångstimme, -aineisto processmaterial, -aloite initiativ till rättegång, -apulainen rättegångsbiträde, -asia rättegångs|sak, -mål. -asiakirja rättegångshandling. -asiamies rättegångsombud; sakförare, -avustaja ks. -apulainen, -edellytys processförutsättning, -esteellisyys2 processuellt jäv. -etu rättegångsförmån, -järjestys rättegångsordning, -kelpoinen som äger processhabilitet. -kelpoisuus2 pro-cesshabilitet. -keskustelu rättegångsförhandling. -kirjelmä rättegångsskrift. - kulut, -kustannukset pl rättegångskostnader pl. -kysymys rättegångsfråga, -lainsäädäntö rättegångslagstiftning, -laitos rättegångsväsen. -laji processart. -laki processlag. -maksu rättegångsavgift, -menettely rättegångsförfarande. -menot pl 1. rättegångsceremonier. 2. ks. -kulut, -muoto rättegångsform. -päivä rättegångsdag. -pöytä-kirja rättegångsprotokoll, -riita rättegångs-tvist. -selostus rättegångsreferat, -subjekti processubjekt. -suhde processförhållande, -sääntö rättegångsregel, -stadga, -tapa rättegångs I sätt, -förfarande, -teitse, - tietä i rättegångsväg.-tilaisuus2 (oikeudenistunto) rättegångstillfälle, -toimi processhandling, -uudistus rättegångsreform, -vakuus2 pro-cesskaution. - valtakirja rättegångsfullmakt, -valtuutettu rättegångsfullmäktig. -valtuutus (muntlig eller skriftlig) rättegångsfullmakt.-virhe rättegångsfel, - väite processinvändning.

oikeuden||käyttö (lainkäyttö) rätt(s)skipning; rättstillämpning; jurisdiktion -en. (-alue jurisdiktionsområde. -menettely rättegångsförfarande.) -loukkaaja som kränker (ngns) rätt. -loukkaus rättskränkning, -luovutus rättsöverlåtelse, -menetys rättsförlust. - mukainen (lain~) rättsenlig; (oikea) rättmätig, rättvis, -mukaisesti rättsenligt; rättmätigt; rätt|visligen, -vist; (oikeastaan) med rätta; rätteligen; ~ se kuuluu minulle rättsenligt (rättvisligen, med rätta, rätteligen) tillhör den mig; ~ jaettu rättvist delad. -mukaisuus2 rätt|senlighet, -mätighet; rättvisa. -muutos rättsförändring, -omistaja (-haltija) rättsinnehavare, -palautus återställande av rättighet, -palvelija rätts|betjänt, -tjänare, -päätös domstolsutslag, «rajoitus inskränkning av rätt (rättighet), -saaja förvärmare av en rätt (rättighet), -tajuinen rättsmed ve ten. - taju (n ta) rättsmedvetande. - tunne, -tunto rättskänsla; (ks. m. ed.). -tuntoinen rättsinnad, rättskaffens (tpm.). -valvoja rättsbevakare. -vastainen rätts|-stridig, -vidrig, - vastaisuus2 rätts|stridighet, -vidrighet, -voimainen rättsgiltig.

oikeude||ton rättslös; (oikeudenvaslainen) rätts|vidrig, -stridig; (väärä) orättmätig, orätt(vis); (aiheeton) obefogad, opåkallad; otillbörlig; ~ etu orättmätig fördel.oikeudettomasti — oikeussihteeri

oik

- ttomasti utan rätt; rättslöst; rätts |vidrigt, -stridigt; orättmätigt; med orätt; obefogat, opåkallat, - ttomuudentila tillstånd av rättslöshet; rättslöshetstillstånd, -ttomuus2 rättslöshet; rättsvidrighet, obefogenhet; avsaknad av rättslig grund, -oikeuksinen (yhd.) med . . . rätt [-(rättig-het[er]);-] {+(rättig- het[er]);+} laaja ~ med vidsträckt rätt (vidsträckta rättigheter); parempi ~ med bättre rätt.

oikeu|s2 I. (moraali-, laki/käsite). 1. (subj.): rätt -en -er (jhk till ngt); (lainmukaisesti tuleva ~) rättighet; (etu~) privilegi|um -et -er (jhk på ngt); (oikeutus) berättigande, befogenhet, behörighet; käyttää -tta skipa rätt(visa); käyttää -ttaan göra bruk av sin rätt (rättighet); menettää -tensa jhk förverka sin rätt till ngt; saattaa -tensa voimaan göra sin rätt gällande; varata itselleen ~ tehdä lisäyksiä förbehålla sig rättighet att göra tillägg; katsoa -dekseen anse sig berättigad (sig ha rätt) att; ~ jhk rätt (rättighet) till ngt; (yksin~) privilegium på ngt; palauttaa jllk hänen -tensa återinsätta ngn i hans rättigheter (privilegier); tehdä -lia jllk göra ngn rättvisa; päästä -ksiinsa komma till sin (fulla) rätt; -ksia vailla (oleva) rättslös; siihen hänellä ei ole -tta därtill har, äger han inte rätt(ighet) (befogenhet); därtill är han inte berättigad; -ksien ristiriita rättskollision. 2. (obj. merkit., oikeusjärjestys): voimassa oleva ~ gällande (positiv) rätt; tavanomainen ~ sedvanerätt; -tia luova (perustava) rättsskapande, konstitutiv; -tta estävä (haittaava) rätts|hindrande, -upphävande; yksityis~ privat-, civil|rätt. 3. (esinekohtainen esine ~) sak|rätt, -rättighet; esineoikeudellinen sakrättslig; testamentti ~ testamentsrätt. 4. (oikeudenmukaisuus, oikeamielisyys, totuus): ~ on minun puolellani (minä olen oikeassa) jag har rätten på min sida (det är jag som har

rätt); usko asiansa -teen tron på det rätta (rättvisan) i sin sak; ~ pääsee vielä voitolle rättvisan (det rätta) skall segra; en epäile sen -tta jag betvivlar inte dess berättigande (det berättigade däri); jag tvivlar inte på det berättigade däri; se on ~ ja kohtuus det är rätt o. billigt; ~ maan perii (snt.) land skall med lag byggas. 5. (tuomioistuin, oikeudenistunto) domstol; vrt. ~a s t e; korkein ~ högsta domstolen; ylempi ~ högre rätt, överrätt; -dessa (-den edessä) inför rätta (inför domstol); saapua -teen inställa sig för rätten; vetää -teen draga inför rätta; haastaa oikeuteen lagfora, instämma; vedota -teensä vädja till sin rätt; vedota -teen (tuomioistuimeen) vädja till rätten (till domstol); vedota korkeampaan -teen vädja till högre rätt (domstol) (viranomaiseen myndighet); -den toma rättsferier. II. (oikeellisuus, oikeaperäisyys): (mikä on oikein) det rätta; riktighet; (aitous) äkthet; (oikeaperäisyys) autenticitet, oikeus]|aate rättsidé. -ala rättsområde. - alamainen rättsundersåte, -alue rättsområde; jurisdiktionsområde. -analogia rättsanalogi. -apu rättshjälp, (-toimisto rättshjälpsbyrå; byrå för rättshjälp.) -asema rättsläge -t -n; rättslig ställning, -asetus rättsförord-

ning. -asia rättsisak, -ärende; (-jutlu) rätte-gångs|sak, -mål. - asiakirja judiciell handling, -asiamies (edusk. O A) justitieombudsman (JO), -aste rättsinstans, -asteellinen: ~ toimivalta funktionell behörighet, -astejärjestys instansordning, -elin judiciellt organ, -elämä rättsliv. -epävarmuus2 rättsosäkerhet, -etu rättsförmån, -filosofi rättsfilosof, -filosofia rättsfilosofi, -hallinto justitieförvaltning. -henkilö juridisk person, -henkilöllisyys2 juridisk personlighet, -historia rättshistoria, -historiallinen rättshistorisk. -hyvä, »hyödyke rätts|gott (tpm.), -håvor pl. -ihanne rättsideal, -ilmiö rättsföreteelse, -istuin domstol; vrt. o i k e u s 5. -juttu rättegång -en -ar; process -en -er; (-asia) mål -et -. -järjestelmä rättssystem, -järjestys rättsordning, -kansleri (OK) justitiekansler (JK).(-napu-lainen ks. a pui a i s~. - n viras to [-justitiekans-lersämbete[t].-] {+justitiekans- lersämbete[t].+} -nvirka justitiekanslerns ämbete.) -kategoria rättskategori, -kehitys rättsutveckling, -keino rätts-, process|medel. -kelpoinen som äger rätts|förmåga (-kapacitet); rättsgiltig. -kelpoisuus2 rätts|ka-pacitet, -giltighet, -kelvoton som icke kan vara subjekt (eller objekt) för rättighet, -kemia rättskemi. -kemiallinen rättske-misk. -kemisti rättskemist, -kohde rättsobjekt. -kulut pl ks. oikeudenkäyntikulut. -kysymys rättsfråga; juridisk fråga, -käsite rättsbegrepp, -käsittely domstols-, rättegångs]förhandling; rättslig behandling. -käsitys rätts luppfattning, -åskådning. -käytäntö rättspraxis, -laitos rättsväsen; (oikeudenkäynti ~) rättegångsväsen, -lause rättssats. -lausuma rättsmaxim -en -er. -luomus rättsskapelse, -lähde rättskälla, -lääkeopillinen rättsmedicinsk, medikolegal, -lääketiede rättsmedicin, -lääketieteellinen rättsmedicinsk, -lääkintälaitos rättsmedici-nalväsen. -menettely rättsförfarande, oikeus||ministeri justitieminister, -ministeriö justitieministerium. -muodostuma rättsprodukt, -muoto rättsform. -murha justitiemord, -neuvos (arv.) justitieråd. -neuvosmies justitierådman. -normi rättsnorm. -näkökohta rättssynpunkt, -objekti rättsobjekt, -ohje rätts|maxim, -norm. -olot pl rättsförhållanden; vrt. -laitos, -opillinen juridisk, -oppi rätts|lära, -doktrin, -oppinut rättslärd, rättsvetenskapsman, -osasto (hist.: Suom. senaatin justitiedepartement. -paikka (Iak.) (ett) forum; (kä-räjä~) tingsställe, (-sääntö forumregel, -väite foruminvändning; invändning mot domstols behörighet.) -pakko rättstvång, -periaate rätts]princip, -grundsats, -persoonallisuus2 rättspersonlighet, -peruste rättsgrund. -perusteinen som stöder sig på (tillräcklig) rättsgrund, -piiri rättssfär. -pormestari j us titieborgmästare. -päivä ks. oikeuden käyntipäivä, -pätevyys2 rätts] kompetens, -giltighet, oikeus||raatimies justitierådman. -rauha rättsfrid. -revisio justitierevision. -riita rättstvist, -ristiriita rätts]konflikt, -kolli-sion. -saanto rättsfång. -sali rättssal. - sanasto juridisk terminologi, -seuraaja succes-sor. -seuraamus rättspåföljd, -sihteeri justi-

tiesekreterare. -siirto rättsöverlåtelse. - subjekti rättssubjekt, -suhde rättsförhållande, -suoja rättsskydd, (— anomus anhållan om rättsskydd, -kelpoinen som kan åtnjuta rättsskydd, -kelpoisuus2 rättsskyddshabili-tet. -peruste rättsskyddsgrund. -ton som saknar rättsskydd, -vaatimus yrkande på rättsskydd.)

oikeussäännös rätts|norm, -sats -en -er. -säännöstö rättsinstitut, -sääntö rätts|regel, -norm. -tahto rättsvilja, -taistelu rättskamp; kamp(en) för det rätta, -taju, -tajunta rättsmedvetande, -tapa rättsbruk, -tapaus rättsfall, -teitse genom rättegång, på rättslig väg. -teko rättshandling, -teoria rättsteori, -tie rättegångsväg; —tä ks. -teitse, - tiede rättsvetenskap, juridik -en; -tieteen ylioppilas juris studerande, -tie-teellinen rättsvetenskaplig; juridisk, -tila rättstillstånd.-tilasto rättsstatistik, - toimi 1. rättshandling. 2. ks. -laitos, (-kelpoisuus rätts|handlingsförmåga, -

kapacitet.) -toimituskunta (hist. Suomen senaatin —) justi-tieexpedition(en). -tosiseikka rättsfaktum, -turva rättsskydd, -turvallisuus2 rättssäkerhet. -turvattomuus2 rättsosäkerhet; avsaknad av rättsskydd, -tutkinto (ent. yliop.); (nyk.) ylempi (alempi) — högre (lägre) rättsexamen. -vaade rättsanspråk, -vaara rättsvåda. -vaatimus rätts|anspråk, -krav. -vai-kutuksellinen rättsverkande. -vaikutus rätts I verkan, -verkning, -vakuus8 rätts-garanti. -valtio rättsstat, -varmuus2 rättssäkerhet. -velvoite rättslig förpliktelse. -velvollisuus2 rättsplikt, - viranomainen ju-diciell myndighet, -virasto judiciellt ämbetsverk. -virkakunta, -virkamiehistö jus-titiestaten. -voima rättskraft; (lain—) laga kraft; —n saanut laga. kraft vunnen. - voimainen rättskraftig. - voima | säännös tö, -sääntö rättskrafts|institut, -regel. - väite rättspåstående, -yhteiskunta rättssamhälle, - yhteisyys2 rättsgemenskap, -yhteisö rättssamfund.

oikeu||te* (Iak.) befogenhet, -tettu* berättigad; (oikea) befogad, rättmätig; vrt. oikeuttaa; perimään — arvsberättigad.

oikeu|ttaa* berättiga (jhk till ngt); (valtuuttaa) bemyndiga; (aiheellistaa) motivera; (puolustaa) rättfärdiga; -tettu berättigad (jhk till ngt); motiverad, befogad; olen -tettu tekemään sen jag är berättigad (har rätt) att göra det; se on tavallaan -tettu (a) det äger ett visst berättigande; toimenpide — meidät toivomaan että åtgärden ger oss anledning, berättigar oss att hoppas (gör den förhoppningen befogad), att; ei mikään -ta siten käyttäytymään ingenting rättfärdigar ett sådant beteende; mikä sinut siihen —? vad berättigar dig, vad ger dig befogenhet därtill? sen kunnian hän ön -tettu saamaan den äran har han rätt att fordra (att bli delaktig av); (hän ansaitsee) den äran är han förtjänt av; tämä ei -ta sellaista olettamusta detta motiverar inte ett sådant antagande.

oikeu|ttaminen berättigande, rättfärdigande; bemyndigande, -tuksellinen berättigad, befogad. -tukseton oberättigad, obefogad, - tus

b erä 11 i ca n d e: b e f o gen h e t.

oikk|u * nyck -en -er, kapris -en -er. -uilla ks. oikutella, -uinen ks. oikukas, oikullinen, -upussi ks. o i k u 11 e 1 i j a. oiko||a* 1. (oikaista suoraksi) räta ut; uträta; (ojentaa suoraksi) sträcka2 ut, utsträcka2; (kulkea oikotietä) gena, (j.) gina; ta* en genväg; ~ jäseniään sträcka på sig. 2. (korjata) rätta; beriktiga; (panna kuntoon) ställa2 till rätta, -inen rät, rak. -kulma (mat.) rak vinkel, -liikenne (puh.) tvärtrafik. -minen rättande; (ut)rätande; (utsträckande. -mislevy (tkn.) rätskiva, -polku genstig; vrt. -tie. -päätä rakt; (suoraa päätä) genaste vägen; raka vägen; (suoraan) direkt; (välittömästi) omedelbart, -seitaan ks. -päätä, -sulkuJshk.) kortslutning, -teitse på genvägar, -tie genväg, (j.) ginväg. oiku||kas* nyckfull; kapriciös; ombytlig. -kkuus2 nyckfullhet. -lli(nen ks. -k a s. -sesti nyckfullt, -suus2 nyckfullhet; [oikku] nyck -en -er; ombytlighet.) oiku||tella * vara nyckfull; ha nycker (kapriser); (juonitella) krångla; ha konster för sig; -teilen nyckfullt, -ttelija nyckfull (kapriciös) person; krångelmakare. -ttelu nycker pl; nyckfullhet; krång|el -let; krus -et. oin|as -aan gums|e -en -ar; bagg|e -en -ar;

vädur -en -ar; (täht. O-) Väduren, oire (merkki) teck|en -net - (jnk på ngt); omen -et -; (lääk. ym. ilmaus) yttring; (tuntuminen) sym(p)tom -et -; (esi—) förkänning; —et ovat seuraavat sjukdomen yttrar sig på följande sätt; sym(p)tomen på sjukdomen är följande; sjukdomen kännetecknas av; tuntea jnk —ita känna symtom; ha en förkänning (av ngt), -eilinen symptomatisk; be-, känne|tecknande; (enteellinen) signifikativ, -inen (yhd.) med . . . tecken, sym(p)tom; selvä— med tydliga tecken (sym[p]tom). -isto, -ryhmä (lääk.) symptomkomplex -et. -yhtymä (lääk.) syndrom. oitis (er. vanh., j.) genast, strax; (paikalla)

på stället, på fläcken, oiva ks. seur.

oivalli||nen utmärkt; (erinomainen) utomordentlig; (mainio) förträfflig, ypperlig, -sesti utmärkt; utomordentligt; förträffligt; ypperligt, -suus2 utmärkthet; utomordentlighet; förträfflighet, ypperlighet; präktighet.

oival||lus (käsittäminen) insikt; förståelse; kännedom; uppfattning, -taa inse*, begripa*, (käsittää) (upp)fatta; (ymmärtää) förstå*. -taminen begripande, uppfattande. öja dike -t -n. —aura dikesplog.-inen (yhd.) med . . .

dike(n); leveä— med brett dike, breda diken, -laki dikeslag. -linja dikeslinje; —n ajo dikesstakning. -maa, -multa dikesjord -en. -myyrä ks. vesimyyrä. -n (kaivaja dikesgrävare. -kaivu dikesgrävning. -kaivukustannukset dikesgrävnings-kostnader.) -nko* svacka, däld -en -er. -n(laita dikes|kant, -ren -en -ar. -luiska dikesslänt. -ne* dike; grav; rännil -en -ar. -piennar dikesren, -pohja dikesbotten, -reuna dikeskant. -seinämä dikesvägg, -syrjä ks. -reuna, -varsi ks. -piennar; —lia längs [utmed] dikesrenarna [diket].) -piilu dikesbila. -putki dikesrör. -s (auran —)oj äst o — olematon

ole

plog|ås -en -ar, -tist|el -eln -lar. -sto ks. seur. -verkko dikes [nät, -system; vrt. o j i s t o. ojelmus (suora tienkohta ym.) raksträcka, ojennus 1. uträtning; utsträckning; riktande; ut-, upp|räckande; (rivin, m. kom.) rätt-ning(!). 2. (korjaus) rättelse. 3. (mg.) korrektion; (nuhteet) tillrättavisning, -alasin (tkn.) riktstäd. -keino korrektiv -et -. -komppania ks. kurikomppania. -käräjät pl (hist.) rättarting; vrt. etsikko -laitos korrektionsinrättning, -nuora (kuv.) rättesnöre, -rangaistus korrektionsstraff, ojen||taa* 1. (suoristaa) räta ut; (pitkäksi) sträcka2 (ut); utsträcka2; ~ naula räta ut en spik; ~ ruumiinsa (itsensä) suoraksi sträcka, räta ut sig; sträcka på sig; ~ pystyyn räta upp sig; ~ rivi rätta ett led. 2. (suunnata) rikta; (tarjota, kurkottaa) räcka2 (ut, upp); -netuin käsin med utsträckta händer (armar); (koholle) med uppsträckta händer (armar); ~ pyssy rikta en bössa; (ampuakseen) lägga an (med en bössa); ~ kätensä jllk räcka (bjuda) ngn sin hand. 3. (kasvattaa, parantaa) rätta, korrigera, förbättra; råda* bot (på ngt); (nuhdella) tillrättavisa; ~ oppilasia rätta (korrigera, tillrättavisa) en elev. -taminen uträt|ning, -ande; utsträck|ning, -ande; riktande; ut-, upp|räck|ning, -ande; rätt|-ning, -ande, korriger|ing, -ande. -tautua* räta upp (på) sig; sträcka2 (på) sig. -tua* sträcka2 (ut) sig; rätas (ut); sträckas2 (ut); riktas; (korjautua) rättas, rätta sig; bli korrigerad; jäsenet -tuvat lemmarna sträcks, rätas ut; hän ei ota ~kseen han låter inte rätta sig. -tumaton oefterrättlig; (parantumaton) oförbätterlig, oji||sto (ojaverkko) dikes | nät -et -, -system -et -. -ttaa* dika; av-, ut (dika; (salaojin) dränera; -ttamalla genom (av-, ut)dikning. -ttamaton icke dikad (dränerad); odikad. -1 taminen (av-, ut)dik|ning, -ande; dräne|-ring, -rande, -tus dikning; av-, ut|dikning; (sala~) dränering, (-alue dikningsområde. -arvo ks. -kelpoisuus, -ehdotus dik-ningsförslag. -järjestelmä doknings-, dränerings I system, -kelpoinen diknings (duglig, -bar. -kelpoisuus2 dikningsduglighet. - kelvoton icke dikningsduglig. -kustannukset dikningskostnader. -lapio dikesspade, -pakko dikningstvång. -sopimus dikningsavtal. - velvollisuus2 dikningsskyldighet.) ojo||na, -ssa: käsi ~ med utsträckt hand; med handen utsträckt; pistin ~ (sot.) med fälld bajonett, ojuri dikesgrävare, dikare. oka* vrt. oas. -haarake (an.) taggutskott, -inen taggig, -kuusi (ksv. Picea pungens) pungensgran. -pi (el. Okapia Johnstoni) okapi, -rausku (el. Raja clavata) knagg-rocka. -riina (mus.) okarin|a -an -or. (-nsoittaja okarinablåsare.) okkupaatio (valtaus) ockupation, -viranomainen ockupationsmyndighet, okra (vär.) ockra -n.

oksa kvist -en -ar; (haara) gren -en -ar. oksaali||happo oxalsyra, -happoinen oxal-

syrad.

oksa||haarukka, -hanka grenklyka, -inen

kvistig, kvistrik; grenig; (yhd.) med . . . kvistar, grenar; harva~ med få (glesa) kvistar. -isuus2 kvistighet; kvistrikhet; grenighet. -jääriäinen (hnt. Pogonochaerus Fascicula-tus) tallkvistbock(en). -karhi (risukarhi, vanh. mv.) kvist-, ris |harv, -kehä ks. -k i e h-kura. -kerros gren-, kvist|varv; kvistlager, -kiehkura grenkrans; kvistvarv. -kirvat (hnt. Lachnus) trädlöss. -laho (mtsh.) gren-, kvist |-röta. -n(erottaja [pap.] kvistfångare. -kärki gren-, kvist|spets. -reikä kvisthål, -tynkä gren-, kvist|stump.) -pahka kvistknöl, -puu k vist ved. -saha kvistsåg. -sakset pl kvist-sax. -s (puut. jalosi I everso, -usoksa) ymp -en -ar; ympkvist -en -ar. -staa (puut.) ympa. - s taminen ympning, ympande, -stus ympning, (-koe ympningsförsök. -kohta ympställe, -runko ympstam. - vaha ympvax. -veitsiympkniv.) - ton kvistfri, (mtsh.) gren-, kvist|fri. -vesa gren-, kvist|skott. okse||nnus kräkning, uppkastning; (j.) spy or pl; (yhd.) vrt. o k s e t u s-, (-juuri kräkrot, -pallo [pöllöillä ym.] dunboll [hos ugglor m.fl.}.) -nnuttaa få att kräkas; minua ~ jag vill kräkas2, det kväljer2 mig; jag har kväljningar, mår illa. -nnuttaminen illamående; kväljande, -ntaa* kräkas2; (j.) spy3 (upp, ut); (antaa ylen) kasta upp. - n taminen kräkning; spyende, uppkastning, -tin* kräk-med|el -let -, vomitiv -et -. - ttaa* åstadkomma* kräkning; (kuvottaa) kvälja2; minua ~ ks. -nnuttaa;

vrt. oksentaa, -tus kräkning, (-aine [frm.] ks. oksetin, -juuri kräkrot, -pulveri kräkpulver, -suola kräksalt. -viini kräkvin.) oksia (karsia) kvista, oksidentaalinen (länsim.) occidental(isk). oksid||i (kem.) oxid -en -er. -oida oxidera.

-oiva oxiderande, -uuli oxidul -en -er. # oksi||kas* -kkaan (oksainen) kvistrik.-minen (karsiminen) kvistning, kvistande, -nta* kvistning. -sto gren-, kvist|verk -et. oktaavi (mus.) oktav -en -er; (yhd.) oktav-. oktaavo||(koko) (kirjs.) oktavformat, -nidos,

-side oktavband. oktaedri (mat. kahdeksantahokas) oktaed|er -ern -rar.

okt||antti * (mer.) oktant, -etti* (8 soittajan

yhtye, sen esitt. sävellys) oktett -en -er. okuloida (silmikoidu) okulera. olake* (tkn.) ansats; skarv; stoppare; konsol -en -er. olankohautus axelryckning, olas* olkaan (hht. suksen pohjaura) hålrand,

kälrand -en -ränder (under skidan), oleanteri (ksv. Nerium) oleand|er -ern -rar. oleellinen ks. olennainen, oleiini (kem.) olein -et. oleilla (oleskella) vistas; uppehålla* sig. oleksi||a vrt. oleskella, -minen vistelse; uppehåll -et.

olemassa: ~ oleva förefintlig, existerande; vrt. olla 2. -olo (eläminen) tillvaro -n; förefintlighet, existens -en; (esiintyminen) förekomst -en; taistelu ~sta kampen för tillvaron, («oikeus2 existensberättigande, -taistelu kampen för tillvaron.) olema||ton icke förefintlig (existerande); obefintlig; (keksitty) (upp)diktad; (ei mikään)

ingen intet inga; katsoa -ttomaksi anse ngt för obefintligt (icke förefintligt), (mitättömäksi som en nullitet); lopettaa jtk -Uomiin göra helt o. hållet slut på ngt; (tyystin lakata jatkamasta) helt och hållet upphöra med ngt; tehdä -ttomaksi göra ngt ogjort; skaffa ur världen; häipyä (kadota) -Uomiin totalt försvinna; -ttomiin hävitetty förintad; helt (totalt) tillintetgjord (förstörd), -ttomuus2 obefintlighet; (mitättömyys) nullitet. ole||minen varande; (fil.) vara -t; tillvaro -n; existens; vrt. olemus, -mismuoto ks. olomuoto. -misto (maailma) tillvaro(n). -mus väsen -det (-den); väsende -t -n; (olo) tillvaro -n, (vanh.) tillvarelse; (olento) varelse; sosialismin — socialismens väsen, (-muoto tillvarelseform.) olennai||nen väsentlig; (pääasiallinen) integrerande. -sesti väsentlig|t, -en. -suus2 väsentlighet.

olen|!uoida personifiera, -noiminen personifie-ring, personifierande, -noitua* personifieras; taga* gestalt (jssk i ngt); -noitunut personifierad. -noituma personifikation; inkarnation. -to* 1. varelse. 2* (kiel.) essiv -en -er; vrt. olo, olemus, oleskeleminen vistelse; uppehåll -et -. -lia vistas; uppehålla* sig; (asustaa) hålla* hus; ha sitt tillhåll, -lu vistelse, uppehåll -et -. (-huone [olohuone] vardagsrum; [maalla] dagligstuga, -kausi sejour -en -er; [-vistelse-[tid].-] {+vistelse- [tid].+} -kunta vistelsekommun, -lippu vistelsebiljett. -lupa vistelsetillstånd, -maa uppehållsland. -oikeus2 uppehållsrätt. -paikka vistelseort, uppehållsort, -paikkakunta ks. ed. - vapaus2 vistelsefrihet.) oletetta||va antaglig; presumtiv, -vasti antagligen. -vuus2 antaglighet. ole|| ttaa* antaga*; (edellyttää) förutsätta*, ponera; utgå* (jtk från ngt); ~ hänet runon tekijäksi antaga att han är författare till dikten; -ttaen että om man antar, att (utgående från att); -tetaan että låt oss antaga, att (utgå från, att, ponera, att); -lettiin (oiettiin lähtökohdaksi), ettei hän tule saapuville man utgick från, att han inte skulle infinna sig; sopii — det är att antaga; ei ollut -tetta-vissa, että det var inte att antaga, det var föga troligt, att. -ttaminen antagande; ponerande. -ttamus antagande; (tied.) hypotes -en -er; (edellytys) förutsättning; (ennakointi) presumtion; (arvaus) kon-jektur -en -er. -tus antagande; vrt. ed. oleva||(inen) 1. (a.) förhandenvarande; (vallitseva) rådande, gängse (tpm.). 2. (s.) vara -t; allt skapat; allt som finns till. -isuus2 tillvaro -n; varat (määr.); ks. ed. 2. olifanttipaperi (pap.) olifantpapper. oligarkia (harvainvalta) oligarki -n -er. -kinen oligarkisk.

oliivi (—hed.) oliv -en -er. -n(kellervä olivgul. -lehti olivblad, -ruskea olivbrun. -vihreä olivgrön, -väri olivfärg.) -puu (öljypuu, ksv. Olea europaea) olivträd, -öljy olivolja.

oli||ja som är; som befinner sig; (hnk.) person -en -er; (er. yhd.): laivassa— ombordvarande; (matkustaja) passagerare, -npaik-

ka vistelse-, uppehållsiort; (vir.) säte -t. -o väsen -det - (-den); varelse -n -r. oljen||karvainen (-värinen) halmfärgad. »keltainen halmgul, -korsi halmstrå; tarttua (kuin hukkuva) -korteen (snl.) gripa (som den drunknande) efter ett halmstrå, -pu-nonta halmflätning, -värinen ks. -karva i-n e n.

olka* ax I el -eln -lar; (hartia) skuldra; (tkn.) avsats -en -er; (uunin—) (ugns)krans -en -ar; katsella yli —nsa (kuv.) se ngn över axeln, -hihna axelrem; bantlär -et -. -iminen (yhd.): sini— med blå epåletter. -in (sot.) epålett -en -er; axelklaff; axelband. -inen (yhd.) med... axel (axlar); leveä - axelbred; bredaxlad, -inkohautus axelryckning, -joki biflod; tillflöde -t -en. -kivi (rak.) konsol -en -er. -lappu (vanh.) ks. olkain, -laukku axel(rems)väska, -luu (an.) överarmsben. -nauha axelband; (sot.) epålett -en -er. -nivel axelled; skulderled, -noja (voim.) skul-derstöd. -ote (pn.) skuldergrepp. -paatta axeldyna. -pää ax |ei -eln -lar. (-korkeus [hartiakork.] skulderhöjd.) -tilkku axellapp. -varrenluu (an.) överarmsben. - varsi överarm -en -ar. -vyö axel|rem, -gehäng -et -; bantlär -et -; vrt. olkanauha. olki2* halm -en; (korsi) strå -et -n; oljet (rhm.) halm -en; (pahnat) boss -et; strö -et. -auma halm|stack, -dös. -hattu halm-, strå [hatt. -huisku halmviska, -katto halmtak, -kattoi-nen med halmtak; halmtäckt. -keko ks. -auma. -kenkä halmsko. -kupo halmkärve. -köysi halmrep. -lyhde halmkärve, -maja halmhydda, -matto halmmatta, -nen av (med) . . . halm; ha m-; pitkä— av (med) lång halm. -pahnat pl boss-, halm|strö. -paperi halmpapper, -patja halmmadrass, -pehku halmströ. -peitteinen halmtäckt. -punos halmfläta, -pussi halmsäck, -rehn stråfoder, -sato stråskörd, -side halm|-binda, -band. -suova halmstack. -teos halmarbete, -tukko, -tuppu halm | tapp, -tott. -työ halmarbete, -vilja (korsivilja) stråsäd, -vuode halmbädd, olla vara; (huom.! akt. potent.) 1 i e n e e; (pass. potent.) oi ta n e en. 1. (yl. prd.): a) (ident-tis.): kuka (sinä) olet? vem är du? sinä kai olet K? du är väl K? ei, olen P. nej, jag är P.; b) (subj. laatua): maa on vihreä marken är grön; taivas on sininen himlen är blå; hän ön kivulloinen han är sjuklig; hän ön sairas (sairaana) hon är sjuk (ligger sjuk); hän on tunnettu liikemies han är en känd affärsman; työ on rasittavaa (raskasta) arbetet är ansträngande (påkostande); e) (tilaa): asiat ovat kurjalla kannalla det står uselt till med affärerna; affärerna är (befinner sig) i ett uselt skick; he olivat vähemmistönä de var (befann sig) i minoritet; hän on (toimii) lehtorina han är (tjänstgör som) lektor; hän oli kuninkaan uskottuja han hörde till konungens förtrogna; subjekti-(na) on nimisana ett nomen står som, utgör subjekt; heidän asuntonaan oli teltta deras bostad bestod (utgjordes) av ett tält; d) (—, koitua jks): se on sinulle suureksi kunniaksi det länder dig till stor heder; ~ opetukseksi vara en lärdom; sellainen ystävä on hyvä ole~

massa det är bra (gott) att lia, äga en sådan vän; e) (paik., asemaa): - pystyssä stå upprätt; lamppu (kirja) on pöydällä lampan står (boken ligger) på bordet; kaappi oli nurkassa skåpet stod i vrån; kaupungissa olevat jäsenet de medlemmar, som befinner sig i staden (de i staden varande medlemmarna); hänen täällä ollessaan medan han var (är) här; naimisissa ollessaan medan han var gift. 2. (olla olemassa) existera; förefinnas, vara för handen; niin kauan kuin maailma on olemassa så länge världen står (existerar, [-fin-n[e]s-] {+fin- n[e]s+} till); (tässä) on (olemassa) jk erehdys något misstag föreligger; ei ole mitään muuta syytä det finns ingen annan orsak, inget annat skäl förefinns (föreligger); ön kyllä (olemassa) harrastusta det finns nog intresse; intresse förefinns nog; sitä liikettä ei enää ole (olemassa) den affären finns inte längre (till); siitä ei ole epäilystäkään det råder intet tvivel därom; olla (olemassa) jtk varten finnas till för ngt; on niitä niitäkin det finns (existerar) också sådana; sitä kirjaa ei ole (se kirja puuttuu) den boken saknas; niitä on runsaasti sådana fmns det mycket (rikligt); niitä on 100 de är 100 till antalet, det finns 100 av dem; sanomalehdessä on ollut kirjoitus i tidningen har ingått en artikel. 3. (—, oleksia): missä hän nyt ön? var är (var befinner) han sig nu? — mukana (läsnä) kokouksessa närvara vid, deltaga i, bevista ett möte; ~ pit-källään ligga raklång, utsträckt. 4. (—, sisältyä); muodostaa utgöra; muodostua utgöras, bestå av; laivueessa on viisi laivaa (yksikköä) eskadern består av fem enheter; luettelossa on (luettelo sisältää) osakkaiden nimet i förteckningen ingår (förteckningen upptar) namnen på aktionärerna. 5. (omistamista): sinulla on kirja du har en bok; minulla ei ole (minulta puuttuu) siihen rahaa jag saknar pengar därtill; minulla on hänen suhteensa suuret toiveet jag hyser stora förhoppningar om honom (ställer stora förhoppningar på honom). 6. (tulla, täytyä, pitää, prs.): vastaajan on oltava saapuvilla (Iak.) svaranden skall (äger att) vara tillstädes; jos minun on mentävä om jag skall (måste) gå dit; tee on juotava kuumana teet bör drickas

(medan det är) hett. 7. (apuv. perj., plskvmp. muodost.): olen (olin) ollut (nähnyt) jag har (hade) varit (sett); (sinä) olet (olit) kuullut siitä du har (hade) hört om det. 8. (kelvata): ei minusta ole (en kelpaa) siksi (siihen) jag duger inte till det; ei hänestä olisi papiksi han skulle inte duga till präst; ei siitä ole mihinkään det duger inte till ngntng, duger till ingenting (siitä ei tule mitään av det blir det ingenting); siitä ei ole syötäväksi det duger inte (lämpar sig inte) till föda. 9. (— jtk tekemäisillään): se on katoamassa (katoamaisillaan) det håller på att försvinna; ~ vähenemässä vara stadd i avtagande; minska(s); olin kääntymäisilläni (aioin kääntyä) jag stod i beråd att vända mig om; olit vähällä pudota du höll på (var nära) att falla (hade så när fallit); hän oli pääsemäisillään (oli jo päästä, selviytyä)

jutusta vähällä, kun . . . lian höll redan på att klara (hade så när klarat) affären när . . . 10. (—, jättää jtk tekemättä): ole huutamatta! låt bli att skrika! (jollei tahdo tulla niin) ole tulematta! (om du inte vill komma så) låt bli! ~ (jättää) vastaamatta underlåta att svara; se on vielä näkemältä (tarkastamatta) det återstår att se (granska). 11. (kielt.) ei sinne ole menemisiä! det är inte värt att gå dit; dit bör man inte gå. 12. (tuntua) förefalla; niin on (tuntuu) minustakin så förefaller det också mig, så tycker också jag; minusta on kuin det förefaller mig som om; se oli minusta kaunis den föreföll mig vacker, i mitt tycke var den vacker. 13. ~ (lekevinään jtk): — olevinaan göra sig till (tycka sig, låtsas vara ngt); olin näkevinäni sinut jag tyckte mig se dig; ~ olevinaan rikas låtsas (ge sig ut för att) vara rik; spela rik; (kuvitella olevansa) inbilla sig vara rik; hän oli lukevinaan han låtsades läsa. 14. (erl. snt.): a) (huud.): olkoon! låt gå! (j.) kör till! olkoon menneeksi! låt, må gå! det må vara hänt! oli miten oli! vare därmed hur som helst! olkoonpa niin että låt vara, att; ollapa hän täällä! om han (nu) vore här! ollapa minulla enemmän rahaa! om jag bara hade mera pengar! h) olla (tulla) jhk: poika on (tulee) isäänsä sonen brås på sin far; e) vallita råda; d) (muita): — kysymyksessä vara fråga om (ngt); föreligga; se on lujassa det sitter hårt fast; ~ virkatoimessa vara stadd i tjänsteutövning; ketä minun on siitä kiittäminen? vem har jag att tacka för det? mikä sinun on (mikä sinua vaivaa)? vad är det med dig? vad går det åt dig? hur är det fatt? (kuinka voit) hur känner du dig? hur mår du? minun on paha — jag är illa till mods; jag känner mig dålig; jag mår illa; hän on kovin —kseen han är mycket viktig av sig; salaisuus on (piilee) siinä hemligheten består (ligger) däri. ollenkaan alis, (vähääkään) det ringaste (minsta); (yleensä) över huvud; tuskin (ei juuri) — knappt alis; ei — inte alis; inte det ringaste (minsta); (ei pienimmässäkään määrin) i ingen mån. olletikin i synnerhet, ollinpäivä ol(ov)smässa. olmi (el. Proteus anguineus) olm -en -ar. olo tillvaro -n; (tila) be lägenhet; (oleskelu) vistelse; (—suhde) förhållande; (ehto) villkor -et -; (asia) ting -et -; nauttia —staan njuta av tillvaron; millaiseksi tunnet —si? hur känner du dig? hur har du det? minun täällä —ni ei muodostune pitkälliseksi min vistelse här torde, lär inte bli långvarig; olevat —i de rådande (bestående) förhållandena; maamme (nykyiset) —t förhållandena i vårt land; vallitsevissa (nykyisissä) —issa under rådande förhållanden; sellaisissa —issa under sådana förhållanden (omständigheter); hän ön hyvin vaikeissa —issa han har det mycket svårt; hyvissä —issa i goda omständigheter; omissa —issaan på egen hand; för sig själv; i fred; ostörd; liian kallis meidän —ihimme alltför dyr för våra förhållanden; ajan — on

(ajan pitkään) i längden; (vähitellen) med tidén; småningom, oloüaika uppehåll -et -; (oleskelu) vistelse; täällä -naan under sin vistelse (sitt uppehåll) här. -jen tuntemattomuus2 obekantskap med förhållandena, -jen tuntemus (perehtymys oloihin) kännedom om (bekantskap med) förhållandena; (paikallis—) lokalkännedom. -muoto (fys.) aggregationstillstånd; form; gestalt, -neuvos (leik.) ledighetsminister; friherre o. baron; medlem av ledighetskommittén, -paikka uppehålls-, vis-telse|ort; tillhåll -et -. -sija (kiel.) lokalkasus; vrt. olopaikka. olo||suhde (tav. pl -suhteet) förhållande(n), omständigheter(na) (-suhteissa under); -suhteiden pakosta av nödtvång; på grund av tvingande omständigheter; genom omständigheternas tvång; potilas voi -suhteisiin katsoen hyvin patienten mår efter omständigheterna väl (förhållandevis bra), (-lisä miljö tillä gg.) - tila ks. -muoto; tillstånd -et; (en) status; (-muoto) tillvarelseform -en. oltaj|koon (olla-vrb. pass. imp.): — siitä mitä mieltä tahansa man må vara av vilken åsikt som helst därom, -neen (olla-vrb. pass. potent, prees.): asiasta ~ eri mieltä det torde råda olika meningar om saken, oltava: täällä on hyvät —t här är det gott att vara; här har vi det bra; mieluisat —t en angenäm existens; eivät ole helpot —t heilläkään de har det inte heller lätt; det är inte så lätt för

dem heller att reda (klara) sig. oluen||ajaja Y^J öl|utkörare, -kusk. -annis-kelu öl I servering, -utskänkning. -juonti öldrickande. -kuljettaja öl|utkörare, -kusk. -laskija öltappare. -myynti ölförsäljning. (-oikeus2 ölrättighet; rätt till ölförsäljning.) -panija ölbryggare, -pano ölbrygd, -tarjoilu ölservering. olu|t -en öl -et. -anniskelu ks. o 1 u e n a n-n i s k e 1 u. -astia ks. -tynnyri, -haarikka öl I stånka, -kanna, -juusto ölost, -kahvila öl|kafé, (j.) -sjapp. -kannu ölkanna. -kapakka ölkrog. -keitto ölsupa, -kolpakko ölsejdel, -kori ölkorg. -kuorman-ajaja öl|kusk, -utkörare. -kuski (j.) ks. ed. -laji ölsort, -lasi ölglas; (lasi olutta) ett glas öl. -myymälä ölbutik. -oikeudet (rav.) ölrättigheter. -panimo ölbryggeri, -pullo öl-flaska; en flaska öl. (-netiketti öletikett.) -puolikas en halva öl; (j.) ölhalva. -puoti (vanh.) ks. -myymälä, -risu (j.) ks. -kori. - tehdas ks. -p a n i m o. - tehtailija ölbryggare. -tupa ölstuga, -tynnyri öl|fat, -tunna; vrt. -astia, olympia||di (hist.) olympiad -en -er. -ennä-tys olympiskt rekord, -kisat pl olympiska spel(en). -komitea olympisk kommitté; Kansainvälinen — Internationella Olympiska Kommittén, -kylä Olympia-, olympisk by. -lainen olympisk; pl -laiset ks. -kisat, -lippu olympisk, olympia|flagga. -mestari olympisk, olympia|mästare. -mitali olympisk medalj, -renkaat olympiska ringarna, -soihtu olympisk fackla, - tuli olympiska elden, -vala olympiska eden. -voittaja olympisk pristagare, olympia|segrare. -voitto olympisk seger.

Olympos npr (ant. myt.) Olymp (en).

om|a egen; ngns egen; (jllk kuuluva) ngn tillhörig; tulin —lia autollani jag kom med (min) egen bil; —ansa kukin kiittää envar prisar sin egen vattenvälling; ottaa —kseen (velka) överta (ga); (anastaa) tillskansa, tillägna (tillvälla) sig; (haltuunsa) taga i besittning; (vallata) bemäktiga sig; kirjaston — till-hör(ig) biblioteket; elää -istaan, tulla -iltaan toimeen reda sig (slå sig fram) på egen hand; (pysyä pystyssä) stå på egna ben; päästä -illeen (esim. kaup.) få tillbaka det man satsat (lagt ut, satt in); gå helskinnad ur en affär; ajatella -iaan, olla -issa ajatuksissaan vara försjunken i sina (egna) tankar; -in päin på egen hand; (luvin) på eget bevåg; lulla (joutua) jnk —ksi bli ngns egendom (egen); tillfalla ngn; olla jnk — tillhöra ngn; tyttö on toisen — flickan tillhör en annan; ota sinä tuo kirja, minä otan -ni ta g du den där boken, jag tar min (egen); olet kuoleman

— (kuv.) du är dödens; du skall dö; — kiitos haisee eget beröm (självberöm) luktar illa; —lia vastuulla på eget ansvar; på egen risk; panna jtk —sta päästään (—sta takaa) släppa till ngt av sitt eget; sätta (till) ngt ur egen ficka; panna -iaan (lasketella, liioitella) skarva; pitää —naan hålla till godo, för egen räkning; olla —nsa jhk (jks) vara lämplig för (till, som) ngt; lämpa sig för (till) ngt; vara som gjord för ngt, (j.) som klippt och skuren till ngt; se oli —nsa tekemään hänet kuuluisaksi det var ägnat att (det bidrog till att) göra honom ryktbar; hän oli —nsa opettajaksi han var väl ägnad (lämplig) för lärarkallet; olemalla — itsemme genom att vara oss själva; hän uhrasi —n itsensä han uppoffrade sig själv; se ön —ssa vallassasi det står dig fritt att; ~ ottama självtagen; ~ tekemä ks. ~t e k o i n e n.

oma-aloittei||nen på eget initiativ (företagen); (välitön) spontan, -sesti på eget initiativ; spontant; självmant, -suus2 eget initiativ -et; spontan(e)itet. oma-apu (lav.n) självhjälp; ~ paras apu (snl.) själv är bästa dräng; omanavun periaate självhjälpsprincip, -inen självhjälps-, -toiminta självhjälpsverksamhet, oma||ehtoinen (vapaa —) frivillig; spontan;

— kieltäymys själv|försakelse, -uppgivelse. -ehtoisuus2 frivillighet; spontan(e)itet; självbestämning. -elämäkerrallinen själv-, auto|-biografisk. -elämäkerta själv-, auto|biografi, -hallintoinen med egen (autonom) förvaltning. -hankinta självförvärv, -hankkima självförvärvad. -hinta självkostnadspris, -hyväinen själv|förnöjd, -belåten, -god, -tillräcklig; inbilsk; (minäkeskeinen) egocent-risk. -hyväisyys2 självtillräcklighet, -godhet, -belåtenhet; inbilskhet; egocentricitet, -inen anhörig; (sukulainen) anförvant; minun -iseni mina anhöriga (anförvanter).

omaisuuden||erillisyys2 förmögenhetsseparation. -hoitaja förmögenhetsförvaltare, -hoito förmögenhetsförvaltning, -jako egendomsfördelning. -lisäys, -lisään ty mä förmögenhets I ökning, -tillskott, -luovutus förmögenhets-, egendoms lavträdelse, -överlåtelse.

(- vero [hist.] förmögenhetsöverlåtelseskatt.)-raja förmögenhetsgräns. - vähennys, - vähen-tymä förmögenhetsminskning, -yhteys2 egendomsgemenskap, omaisuudeton egendomslös. omaisuu|s2 egendom -en; (vanh. tavara) gods -et; (varallisuus) förmögenhet; (jllk kuuluva tavara) tillhörighet; sivistys ei ole jokaisen -tia bildning är inte var mans egendom; koota -tensa (tavaransa) samla ihop sina tillhörigheter, -enentymä ks. -lisää ri-t y m ä. -esine egendomsföremål, -hallinta förmögenhetsförvaltning, -kansa (Raam.) egendomsfolk, -kokonaisuus2 egendomskomplex. -laji förmögenhets|slag, -art. -lisään-tymä förmögenhetsökning, -luokka förmögenhetsklass. -oikeudellinen förmögenhetsrättslig. -oikeus2 förmögenhetsrätt, -olot pl egendoms-, förmögenhets|förhållanden. -riita egendomstvist, -rikos egendomsbrott, -saanto egendomsfång. -siirto överlåtelse (överföring) av förmögenhet, -suhteet pl förmögenhetsförhållanden, -suoja förmögenhetsskydd. -tase förmögenhetsbalans; (tasetili) balans | räkning, -konto, -turva förmögenhetsskydd, -vero förmögenhetsskatt. -verotus förmögenhetsbeskattning, -vähentymä förmögenhetsminskning. - yhteys2 egendomsgemenskap, oma||keskeinen egocentrisk. -keskeisyys2 egocentricitet. -kielinen som är på (ens) eget språk, -kohtainen subjektiv; (henkilö—) personlig. -kohtaisesti subjektivt; för egen del; personligen. -kohtaisuus2 subjektivitet; (jnk ngts) subjektiva karaktär, omakotialue egnahemsområde, -laina egnahemslån. -lainarahasto egnahemslånefond, -liike egnahemsrörelse, -paista egnahemslott. -rahasto egnahemsfond. -rakennus egnahemsbyggnad, - talo egnahemshus, -toimikunta egnahemskommitté, -toiminta egnahemsverksamhet. -tontti egnahemstomt. -yhdistys egnahemsförening, omakseen|jottaja, -otto jne. ks. seur. omaksij|ottaja (Iak.) som tillägnar sig (jtk ngt); (vastatakseen) som överta(ge)r; över-tagare. -otto tillägnande; övertagande; velan — gäldövertagande. (--oikeus2 rätt att tillägna sig.) -saaminen förvärvande, bekommande i (sin) ägo. omaksu||a (omistaa itselleen) tillägna sig; (hyväksyä) godtaga*; (kannattaa) omfatta; ~ aate (mielipide) omfatta en idé (åsikt); ennakolta -tiu mielipide (kanta) förutfattad åsikt (ståndpunkt); ~ kristinusko övergå till, antaga kristendomen; -va receptiv, -minen tillägnande; antagande, -miskyky receptionsförmåga. -nta* tillägnande jne. oma I i kulutus (m. r>) egenförbrukning. -kustannukset (omat kustannukset) pl självkostnad. -kustannus (hinta självkostnadspris, -laskelma, -laskenta självkostnads|beräk-ning, -kalkylTation].) -kuva (taid.) självporträtt. -kätiaen egénhändig; ~ nimikirjoitus egen händig namnteckning, underskrift; autograf -en -er. -kätisesti egenhändigt, -laatuinen (sär)egen, egenartad, originell, specifik, -laa tui suus2 egenart -en; originalitet. -lupainen (som görs, sker) på eget bevåg, -maalainen inlänning. -mainen in- i

ja — omeletti orne

hemsk, -mallinen efter eget mönstei, egen modell, -nar von tunto ambition; självkänsla; (itsetietoisuus) självmedvetande. - nar von -tuntoinen ambitiös; självmedveten, -nkä-denoikeus2 självtagen rätt; (Suom. r.) egen-handsrätt. -nto* (kiel.) genitiv -en -er. omantunnon||arka samvetsöm, -arkuus2 samvetsömhet. -asia samvets|sak, -fråga, -avioliitto samvetsäktenskap, -epäily(s) samvetsbetänklighet, -skrupler pl. -houreet pl samvetsgriller. -hätä samvetsnöd, -kysymys samvetsfråga, -pakko samvetstvång. -rauha ks. tunnonrauha. -ristiriita samvetskonflikt. -tarkka, - tarkkuus2 ks. t u n n o n|ta r k k a, -tarkkuus, -tuska, -vaiva samvets(förebråelse, -kval, -agg -et, -nöd -en. -vapaus2 samvetsfrihet, omanvoiton||pyynti *, -pyyntö* egennytta; egen vinning; egoism; -pyynnistä för egen vinning, -pyyntöinen, -pyyteinen egennyt-tig, egoistisk, -pyytämättömyys2 oegennytta, -pyytämätön (pyyteetön, epäitsekäs) oegennyttig, osjälvisk, oma|jotteinen (kuv.) självrådig, -otteisesti på eget bevåg, -otteisuus2 självrådighet. -palvelu ks. itsepalvelu, -peräinen (itsenäinen) självständig; (erikoinen) originell; (oma) egen. -peräisyydentavoittelu origi-nalitets|begär, -jakt, -jäkt. -peräisyys2 självständighet, originalitet, -päinen egensinnig; självrådig, -päisyys2 egensinne -t, självrådighet. -syntyinen en dogen; spontan, oma|ta (vanh.) äga8; besitta*; hän on osoittanut -avansa (miel.: että hänellä on) kaikki onnistumisen edellytykset han har visat sig ha (äga, besitta, vara i besittning av) alla förutsättningar att lyckas, oma|jtekoinen av egen tillverkning; egenhändigt, själv I gjord. - toiminen s j älv verksam; aktiv; självinstruerande. -toimisuus2 självverksamhet; aktivitet, -tunto samvete -t-n; ottaa -lletunnolleen taga på sitt samvete; jnk -antuntoon vedoten vädjande till ngns samvete; minulla ön -llalunnollani jag har på mitt samvete; -atuntoa vailla (oleva) (tunnoton) samvetslös, -tuotanto egen-produktion. -tuottama självförvållad. -valmisteinen av egen tillverkning, -valoinen (täht. ym.) självlysande, -valtainen egenmäktig, självrådig; ~ oikeus självtäkt. - valtaisesti egenmäktigt; självrådigt; med självtagen rätt;

omin luvin ks. oma. -valtaisuus2 egenmäktighet, självrådighet. -vanhurskaus2 (Raam.) egenrä ttfärdighet; vrt. i t-seva n hurskaus, -varainen (omillaan toimeentuleva) självförsörjande; ekonomiskt oberoende; autarkisk. -varaistaa göra* oberoende (självförsörjande, -ständig), -va-raistalous självhushålining. -varaistua bli självförsörjande; nå3 en oberoende ställning. -varaisuus2 självförsörjning; självständighet; autarki -n; (riippumaton asema) oberoende ställning, -vastuinen självansvarig. - vas tui-suus2 självansvarighet, -vastuu (m. *) eget. själv|ansvar; (vak.) självrisk. - vastuumäärä beloppet av eget ansvar; egen ansvarssumma. - velkainen proprie-; ~ takaus propri e-borgen.

omeletti* (keit. munakas) omelett -en -er.

omena äpple -t -n; ei ~ kauas puusta putoa äpplet faller icke långt från trädet; vanha kuivettunut ~ t. raakile äppelskrabba. -happo äppelsyra, -hedelmä äppelfrukt. -hillo äppel-sylt. -hilloke äppelkompott. -hyve äppelpaj; vrt. -paistos, -hyytelö äppelgelé. -kakku äppelkaka.-keitto äppelsoppa.-kiisseli äppel-kräm. -kohokas äppelsufflé. -kärsäkäs (hnt.) äppelvivel. -kääriäinen (prh. Carpocapsa pomonella) äppelvecklare. -laji(ke) (puut.) äppelsort. -leivos äppel|bakelse, (-toriin) -tårta, -mainen: ~ epähedelmä (omena, päärynä, pihlajanm.) kärnfrukt (äpple, päron, rönnbär). -marmelaati äppelmarmelad. -mehu äppelsaft. -nkorjuu äppelskörd, -nkukka äppelblomma. -nkuori äppelskal, -nraakila, -nraakile äppelkart. -nsiemen äppelkärna. (-kota, -tuppilot pl kärnhus; äppelskrott.) -paistos (keit.) äppelpaj, -pannukakku äppelpannkaka. -puu (ksv. Malus) äppelträd; metsä~ apel(träd). -riisiryynipuu-ro äppelris. -ruusu äppelros. -sato äppelskörd. -sose äppelmos, - tarha äppelträdgård. -torttu äppeltårta. -vanukas äppelpudding. -viini äppelvin, - viipale äppelskiva. ometta*, ometto* (navetta) fähus -et -. omia (harv.) tillägna sig. ominai||nen egen; egenartad; (erityinen) speciell, specifik; (kuvaava) utmärkande, känne-, be|tecknande (jllk för ngt); (luonteenomainen) karakteristisk, -s(lämpö [fys.] specifikt värme, -paino specifik vikt. - takaaja proprie|borgensman, -löftesman. - takaus proprieborgen.) -suus2 egenskap -en-er; (omituisuus) egendomlighet, egenhet, -svesistö (Iak.) nationellt vattendrag, omin||päin (mielpå eget bevåg; på egen hand; självrådigt, -päinen självrådig.-päin-opiskelu självstudium, omintakei|lnen självständig; (riippumaton) oberoende; (alkuperäinen) originell; (yhd.) original-, -sesti självständigt; oberoende; originellt, -stua bli självständig (oberoende); vinna* självständighet (oberoende), -suus2 självständighet; oberoende; originalitet, omista|a 1, äga2, inneha(va); (hallita) besitta*; ~ ja hallita äga o. besitta; kuka ~ tämän talon? vem äger (innehar), (kenen oma) vems är, (kenelle kuuluu) vem tillhör den här gården? yhtiön -ma tila ett bolaget tillhörigt (Iak. bolagets ägande) hemman. 2. ~ itselleen (omaksua) tillägna sig; ~ jllk tillägna ngn; (ottaa) anamma; maata -vat luokat de jordägande (besuttna) klasserna; ~ huomiota jllk ägna ngt uppmärksamhet; hän ~ siitä itselleen kaiken kunnian han till|skriver, -räknar sig (tar åt sig) ali ära därav; ~ (omaksua) uusi aate tillägna sig (omfatta, anamma) en ny idé. 3. ~ runo jllk tillägna ngn (dedicera ngn) en dikt; ~ jllk malja utbringa, tömmma en skål för ngn. omis||taja ägare (jnk till ngt), / ägarinna; (haltija) innehavar|e, -inna (jnk av ngt); olla jnk ~ vara ägar|e (-inna) till ngt; besitta ngt; vara i besittning av ngt; päästä jnk ~ksi bli ägare till ngt; komma i besittning av ngt. -taj an (kiinnitys ägarehypotek. -osuus2 ägareandel, -vaihdos ombyte av ägare.) -ta-jatar ägarinna, -tajaton som är utan (saknar)

ägare; herrelös, -tamaton egendomslös; obesutten. -tamattomuus2 obesuttenhet. -ta-minen ägande; innehav -et -; (hallinta) besittning; tillägnande (jnk av ngt); tillägnan; vrt. omistaa. -tautua* ägna sig (jhk, jllk åt ngt); gå* in (för ngt), -tus ägande; ägo (tprn.); innehav -et -; besittande; -tuksel (maa~) besittningar; (tilukset) ägor; olla jnk -tuksessa vara i ngns ägo; innehas av ngn. omistus ||aika besittningstid. -hallinta ägarebesittning. -kirjoitus2 dedikation; (en) tillägnan. -kohde föremål för äganderätt, »oikeus2 äganderätt; täysin -oikeuksin med full äganderätt; -oikeuden loukkaus kränkning av äganderätt; kirjallinen ~ litterär äganderätt; copyright, -oikeuskirja äganderättshandling. -oikeusvaade äganderättsanspråk, -sanat pl dedikation; (en) tillägnan, -suhde ägo-, besittnings|förhållande. -yksikkö ägo-väldesenhet, omitui||nen egendomlig, egen; (kuvaava, luonteenomainen)

vrt. ominainen; (kummallinen) underlig, besynnerlig, säregen; (harvinainen) sällsam; -sen näköinen med ett egendomligt (besynnerligt) utseende; -sta kylläkin underligt, sällsamt nog; kirja ön siitä <- boken är i det avseendet egendomlig; ~ muodostuma en egendomlig (säregen) bildning (formation), -sesti egendomligt, eget; karakteristiskt; besynnerligt, säreget, sällsamt, -suus2 egendomlighet, egenhet; besynnerlighet; underlighet; säregenhet; sällsamhet.

ommel* söm -men -mar. -la* sy'; sömma. omnibus omnibus(s) -en -ar; vrt. bussi, -linja omnibuslinje. ompeleminen syende; sömnad, -lija (yhd.) -sömmare; purje~ segelsömmare; ks. seur. -lijatar sömmerska, -limo syateljé. ompelu sömnad; (sauma) söm -men -mar; (yhd.) sy-, -ainekset pl sy(till)behör (pl). -hihna syrem. -kaava symönster. -kehys, -kehä sybåge, -kirjaus broderi, -kone symaskin. (-lanka symaskins-, maskin|tråd.) -kori sykorg, -koulu syskola. -kset pl sömnad(sarbete); broderier, -lanka ks. -rihma, -laukku syväska, -lipas syskrin, -neuvot pl sy!(till)behör; -saker pl. -palkka sylön. -patja sydyna. -pöytä sybord, -rasia sy| ask, -etui. -rihma sytråd, -s (-kset) sömnad. -seura sylförening, -junta, -silkk isysil-ke. - tarvikkeet sy |(till)behör, -saker. - tar vik-keidenkauppa affär för sytillbehör; sybehörs-affär. -ttaa* (jllk) låta* (ngn) sy (ngt), -tyyny ks. -patja, -työ sömnadsarbete, -vehkeet ks. -tarvikkeet, ongelma gåta; problem -et -; (pulmallinen kysymys) kinkig fråga, -lapsi (ksvt.) problembarn. -Uinen gåtfull; problematisk; svårlöst; vansklig, -llisuus8 gåtfullhet; vansklighet. -ton problemfri, ongen]|koho flöte -t -n. -koukku metkrok*

-siima metrev, -vapa metspö, ongin ks. onkia, -ta* metning, mete -t -n.. onkalo (kuilu) klyfta; (kolo) skreva; (syvennys) fördjupning; (luola, kuoppa) grotta,, håla.

on|ki2* (met)krok -en -ar; lähteä -gette bege sig (ut) för att meta; istua -gella sitta o.onkia -

meta; ottaa -keen bita på kroken; käydä, tarttua -keen nappa på kroken; saada -keensa (kuv.) fiska upp; (lyckas) få, snoka reda på (uppsnappa), -a* meta; (kuv.) fiska upp; försöka2 uppfånga; (houkutella sanomaan) avlocka; sain -gituksi häneltä koko salaisuuden (kuv.) jag lyckades avlocka honom hela hemligheten, -ja metare, -kalastus spöfiske, mete -t. -kari metgrund. -liero, -mato metmask, -mies metare, -minen metning, metande; — on laiskan työtä (leik. läh.) en metmask i ena (ändan) o. en latmask i andra ändan, -misaika mettid. -nen (yhd.) med ... krok(ar); messinki— med krok(ar) av mässing; med mässingskrok(ar). -paikka met(es)plats, metställe. - vapa metspö. - vehkeet pl metdon.

onnahtaa* halta; linka; ks. o n t u | a, -m i-n e n.

onne kas * -kkaan lyckosam, lycklig, -kkaasti lyckosamt, lyckligt, lyckligen; vrt. onnel-li|nen, -sesti. -kkuus2 (run.) lycklighet; (onni) lycka, -ksi lyckligtvis, till ali lycka, -la lyckoland; det förlovade landet; eldorado -t -n; paradis -et -.

onnellinen lycklig; lyckligt lottad; (autuaallinen) säll; -seksi tekijä lyckliggörare, -sesti lyckligen, lyckligt, -staa lyckliggöra*, -sta-ja lyckliggörare, -staminen lyckliggörande, -stua bli lycklig, -suus2 sällhet; lycka.

onnen||aika lycklig tid; lyckotid; tid av lycka; (menestys-) medgångstid. -antaja ks. o n n e 11 i s t a j a. -apila lycko|klöver, -blad; fyrväppling. -autuaaUisuus2 lycksalighet. -autuaasti lycksaligt, -autuas lycksalig. -heitto lyckokast; vrt. -potkaus. -kauppa lyckträff -en -ar; slump -en -ar; hasard -en. -kypärä (käns.) segerhuva. -käänne (äkillinen muutos) omsvängning i lyckan. -lakki ks. -kypärä, -lapsi lyckobarn. -lehti lyckans stjärna, -luku lyckotal. -maa lyckoland; schiaraffenland; ks. onnela, -myyrä ks. -p e k k a. -onginta lycksökeri, -onkija lycksö|kare, -kerska; vrt. s e i k k ailij a t ar. (--aines lycksökarelement.) -pekka en lyckans gullgosse, ost. -peli hasard(spel); lyckträff; slump, -pensas (ksv. Forsythia) forsythi|a-an -or. -poika en lyckans gullgosse. -potkaus lyckospark; lyckträff; (j.) flax -en. -päivä lyckodag, -raha lycko|slant, -penning, -sattuma lyckträff -en -ar. -soturi lycksökare, äventyrare, -suoja lyckliggörare, -suosima lyckligt lottad, -toivottaja gratulant. »toivotus lyck I önskan, -önskning; gratulation; (menestyksen —) välgångsönskning; vrt. o n-n i 11 e 1 u. (-kirje gratulations-, lyckönsknings | brev. -puhe lyckönskningstal. -sähke lyckönskningstelegram.) - tähti lyckostjärna, -täyteinen lycksalig; lyckomättad.

onnetar lyckans gudinna; norna; (fru) fortuna.

onne||ton olycklig; olycksalig; (kohtalokas) olycksdiger; (ikävä, harmillinen) fatal; oli niin —ta, että det var så olyckligt (fatalt) att; ~ erehdys ett fatalt misstag; ~ päivä olycksdag; -llomuuksien päivä olycksdiger dag. -t tomas ti olyckligt; sattui niin —, että det slumpade sig så olyckligt, olyckan fo-

gade det så, att; hänen elämänsä päättyi

— han fick ett olyckligt slut. onnettomuuden||aika olyckstid. -ennustaja

(pahanilmanlintu) olycks|profet -en -er, -korp -en -ar. -tila olycklig belägenhet. onnettomuu|s2 olycka; (tapaturma) olycksfall -et -; (pienehkö) malör -en -er, missöde -t -n; (turmio) ofärd -en; minulle sattui — jag råkade ut (blev utsatt) för en olyckshändelse, drabbades av en olycka; kun — kerran on tullakseen när olyckan är framme; -tta tuottava olycksbringande. -paikka olycksplats, -päivä (»musta päivä») olycksdag, -sanoma olycksbud, -tapaus olycksfall, -tilaisuus2 olyckstillfälle (-ssa vid), -tilasto olycksfallsstatistik; vrt. tapaturma -toveri olycks|kamrat, -broder, -vuosi ofärdsår. onn|i2 lycka; (menestys) välgång -en, välfärd -en, väl (tpm.); (autuaallisuus) sällhet; (onnistuminen) tur -en; (kohtalo) öde -t -n; (osa) lott -en; -ea tuottava lyckobringande; kova — olycka; huono (paha) — otur -en; hyvä — lycka; lycklig lott; tur-en; (hyväksi) -eksi till ali lycka; kiittää -eaan tacka sin lycka; skatta (prisa) sig lycklig; jättää oman -ensa nojaan (pulaan) lämna ngn i sticket (åt sitt öde); lämna ngn vind för våg; hänellä on hyvä (huono) — han har (god) tur (har otur); ~ ja onnettomuus väl o. ve; -eksi (olkoon) J lycka till! (terveydeksi) 1 väl bekomme! (kaikeksi) -eksi till ali lycka; lyckligtvis; olla -eksi jllk (tuottaa onnea) bringa ngn lycka; -en kaupalla (kauppaa) på vinst o. förlust; -en päivät lyckliga, sälla dagar; -en lapsi lyckobarn; kovan -en lapsi olycksbarn.-st|aa(j.)lyckas; vrt. onnistua; häntä ön -anut han har haft tur med sig; det har gått honom väl; sinua ei -anut du lyckades inte, hade inte tur med dig; det gick dig emot. -st|ua lyckas; gå* väl; ~ hyvin lyckas väl; gå väl; sato on -unut hyvin skörden har utfallit väl (slagit väl ut); hänen hankkeensa -uivat hans företag lyckades, (menestyivät) kröntes med framgång; se ei -u det lyckas inte; det misslyckas (slår fel); minun -uu, -ui jag lyckas, lyckades; minun -ui saada kirja jag lyckades få (hade turen att få) boken; (hyvin) -unut (väljlyckad. - s tuma ton misslyckad; ~ (miel. epäonnistunut) sato felslagen skörd; ~ yritys felslaget försök, -stumattomuus2 misslyckande -t; fiasko -t -n. -stuminen framgång -en -ar; lycklig utgång -en; lyckligt förlopp -et; (hyvä onni) tur -en. -stu-neesti lyckat; lyckligt, -stuneisuus2 lycklig utgång -en; det lyckade (i ngt), -tella* lyckönska, gratulera; ~ jst, jnk johdosta lyckönska ngn till ngt; ~ jtk uuden viran (ylennyksen) johdosta lyckönska (gratulera) ngn till hans nya tjänst (till hans befordran); — (tervehtiä) jtk runoilijana hälsa ngn som skald.

- ttelija gratulant. - ttelu lyck| önskan, -önskning; gratulation; vrt. onnentoivotus, (-kortti gratulationskort. -sähke, -sähkö-sanoma lyckönskningstelegram.)

onomatopo(i)eettinen (luonnonääntä matkiva J ljud|härmande, -malande; onomatopoe-tisk.

onsi2 * ks. o n t t o. -a (kovertaa, srv.) ur-

holka; (porata auki) borra upp. -keltti, -kirves (muin.) holkyxa, celt -en -er. ontelo 1. (s.) hålighet; håla; kavitet. 2. (a.) ihålig, -eläimet (el. Coelenterata) kavitetsdjur pl. -ida urholka, -vatsa (el.) tarmhåla. onteva (ontto) ihålig; (kovera) konkav, ontologinen (fil.) ontologisk. onttaa* ks. o n s i a; (kuv.) undergräva*, ontto* ihålig; (tyhjä) tom; ~ ääni klanglös, (kumea) dov röst. -laskimo (an.) hålven. -sarvinen (el.) slidhornsdjur. -us8 ihålighet; (äänen) klanglöshet; dovhet; tomhet, ontujia* halta; ~ toista jalkaansa vara hait på ena foten; halta på ena benet; vara låghalt; todistelu -u (kuv.) bevisföringen hal-tar. -minen haltande, onyks (kiv.) onyx -en. oodi (run.) ode -t -n.

oopiumi opi|um -et; ~n väärinkäyttö missbruk av opium. -humala opium-, opie|-rus. -lucia opium-, opie|håla, -näste, -myrkytys opiumförgiftning, -nkäyttö opie-, opium|bruk. # -npolttaja opium-, opie|rö-kare. -nsyöjä

opieätare. -pahe opium-, opie|last. -pallonen opiekula. -piippu opium-, opie|pipa. -pitoinen opiumhaltig. -sota (hist.) opiumkriget (1840—42). -tipat (lääk.) opiumdroppar, -uute opiumextrakt. ooppera (mus.) opera, --aaria operaari|a -an -or. -baletti operabalett, -ilta operaafton, -kapellimestari operakapellmästare, -kausi operasäsong, -kiertue operaturné, -kirjallisuus2 operalitteratur, -kohtaus operascen. -kuoro operakör. -laulaja operasångare, -laulajatar operasångerska, -libretto opera|-libretto, -text. -lippu operabiljett, -luokka operaklass, -musiikki operamusik, -naamiaiset operamaskerad. -njohtaja operachef. -näyttämö operascen. -näytäntö operaföreställning. -ohjelmisto operarepertoar, -osa operaroll. -rakennus, -talo opera; operahus, -taiteilija operakonstnär, -tanssiaiset operabal. -teksti opera|libretto, -text. -tenori operatenor, -teos operaverk. -tyyli operastil. -ääni operaröst. opaali (jal.) opal -en -er. -lasi opalglas. -marmori opalmarmor. -nhohtoinen opal|-skiftande, -skimrande; opaliserande. -nval-k oiu en opalvit. - n värinen opalfärgad. opas* oppaan 1. (hnk.) vägvisare; gid, guid|e -en -er; förare, ciceron -en -er. 2. (es., kuv.) vägledare; (matka~) gid -en -er; resehandbok; hand-, väg|ledning; instruktion. -kasvi (mtsh.) led-, indikators-, typ|-växt. -kirja instruktionsbok, -taa (näyttää tietä) visa vägen; (kuv.) vägleda*, leda*; (ohjata) handleda*; (osoittaa) anvisa; (neuvoa) instruera, -taja (neuvoja) instruktör; vrt. opas. -te (merkki) signal -en -er. (-kello signalklocka, -lamppu signallampa, -valo signalljus.) -tin* ks. -te; (semafori) semafor -en -er; signal -en -er. -tus (väg)-ledning; handledning; hän-, an|visning; instruktion; information, (-merkki upplysningsmärke. -toiminta instruktions-, infor-mations| verksamhet.) operaatio (lääk., sot.) operation; vrt. leikkaus; sotatoimi, -atiivinen operativ, operetti* (mus.) operett -en -er. -esitys ope-

rettföreställning. -laulaja operettsångare, -laulajatar operettsångerska, -sävel (ma) operettmelodi, -säveltäjä operettkompositör. -tähti operettstjärna, operoi||da (sot., lääk., mat. ym.) operera.

-nti* operation; operer|ande, -ing. ope||tella* lära* (sig); (harjoitella) öva sig; ~ lukemaan lära sig att läsa; öva sig i läsning. -ttaa* lära*, undervisa; (harjoittaa et., halv. m. hnk.) dressera; ~ jllk jtk lära ngn ngt; undervisa ngn i ngt; ~ hevosia ajoon köra in en häst. opettaja lärare, -inhuone lärar-, kollegie|rum. -invalmistus lärarutbildning, -kandidaatti lärarkandidat; ks. humanististen aineiden kandidaatti, (-tutkinto lärarkandidatexamen.) -kokelas läraraspirant. -kokous lärarmöte. -kunta lärar|kår, -kollegi|um -et -er, -personal, -kyky lä-rarförmåga. -liitto lärarförbund, -neuvosto lärarråd, -n(kutsumus lärarkall, -lahjat pl lärar|anlag, -gåvor, -paikka lärarplats; fylio p.] lärostol -en -ar; vrt. -n v i r k a. -palkka lärarlön. -pätevyys2 lärarkompetens, -toimi lärar|befattning, -kall -et. -toiminta lärarverksamhet. -tutkinto lärarexamen, -ura lärarbanan. - vaihdos lärarbyte; ombyte av lärare, -virka lärartjänst, -virka-asunto lärarbostad.) -näytteet pl praktiskt (lärarprov. -persoonallisuus" lärarpersonlighet. -piiri lärarkrets. -seminaari lärarsemina-rium. -sääty lärarstånd. -tar lärarinna; skolfröken, (-seminaari lärarinneseminarium.) -toveri medlärare; kolleg|a -an -er. -voimat pl lärarkrafter, opett||ajisto lärarkår -en -er. -amaton (el.) odresserad, -aminen lärande, undervis|ning, -ande; dress|yr, -erande. -ava(inen) lärorik; (sävyltään) docerande. -eleminen lärande, inlär|ning, -ande. -elu inlär|ning, -ande; övning; dressyr -en. opetuksellinen didaktisk; undervisnings-;

(kasvatuksellinen) pedagogisk, opetu[s 1. (opettaminen) undervisning; -kseen (opettamaan) tottunut undervisningsvan; (harjoitus) övning; (valmennus) träning; (el., halv. m. hnk.) dressyr -en; antaa ~ta jssk undervisa ngn, meddela ngn undervisning i ngt; saada ~ta få undervising. 2. (neuvo) lärdom; saada hyödyllisiä -ksia få nyttiga lärdomar. 3. antaa (aika) »sapiskat» läxa upp ngn, taga ngn i upptuktelse. -aika lärotid, -aine undervisningsämne. -aines undervisningsstoff, -ala undervisnings lområde, -gebit, -aste undervisningsstadium. -elokuva, -filmi undervisnings-film. -istuin lärostol; kated|er -ern -rar. -järjestelmä undervisningssystem, -kieli undervisningsspråk. -kurssi(t) undervisnings-, läro|kurs(er). -kyky undervisningsförmåga, -laitos undervisnings|väsen, (koulu) -anstalt, -lapsi lärjung|e -en -ar. (-joukko lärjungeskara.) -lupa (aut.) lärar-, undervisnings|-certifikat; lärarkort.-menetelmä läro-, undervisnings| metod. -menetelmällinen som har avseende på (som angår) undervisningsmetodiken; didaktisk, -ministeri undervisningsminister. -ministeriö undervisningsministerium. -neuvos undervisningsråd, -näyte un-opetusohjelma

dervisningsprov; ks. opettajana ytteet, -ohjelma undervisningsprogram; läroplan, -olot pl

undervisningsförhållanden, -opillinen didaktisk, -oppi didaktik -en. -runo lärodikt; didaktisk dikt. -suunnitelma läro-, undervisnings|plan, - taito undervisningsförmåga. -tapa undervisnings-, läro|metod; sätt att undervisa. -tarvikkeet pl undervisningsmateriel. -todistus (aili.) körintyg. -toimi undervisningsväsen, -tottumus undervisningsvana. -tunti läro-, undervisnings|timme; lektion, - työ undervisning(sarbete). -upseeri instruktionsofficer, - vapaus2 lärofrihet, -velvollinen undervisnings |skyldig, -plik-tig. -velvollisuus2 undervisnings|skyldighet, -plikt, -välineet pl undervisningsmateriel-en. opetuttaa* låta* undervisa (lära), opiaatti * (frm.) opiat -et -. opilli||nen lärd, läro-; (tietopuolinen) teoretisk; ~ sivistys lärd bildning; ~ ura studiebana; ks. opintie; ~ koulutus (pohja~) teoretisk utbildning (underbyggnad), -sesti teoretiskt.

opin||ahjo (kuv.) läro-, lärdoms|säte -t -n; bildningshärd, -alkeet: ensi~ de första grunderna; sina första lärospån, -haara lärdomsgren. -halu lust att lära; lärgirighet, -haluinen lärgirig; (tiedon ~) vetgirig, -harjoittaja lärdomsidkare. -kappaleläro-, (usk.) tros [sats -en -er; doktrin -en -er. -koe lärdoms-, kunskaps|prov. -käynti lära; utbildning, skolning, -käynyt som gått (varit) i lära; utlärd; (koulittu) utbildad, skolad; (tutkinnon suorittanut) (ut)examinerad. -noida ks. opiskella, -näyte kunskaps-, lärdoms|prov, specim|en pl -ina; suorittaa ~ jssk (jtk varten) avlägga lärdomsprov i (speciminera för) ngt. (-aika specimina-tionstid.) -suorittanut ks. -käynyt, -suunta läroriktning. - tie: lähteä (antautua) ~lle gå den lärda vägen (banan); välja studiebanan; studera; slå sig på studier, opin I to* studi|um -et -er; (yhd.) studie-; filosofian -not filosofiska studier; harjoittaa ~ja idka (bedriva) studier; studera; vrt. opiskelu. -aika studietid; (oppi~) lärotid, -aine studieämne. -apuraha studiestipendium. -avustus studiejunderstöd, -bidrag. -jakso studiekurs -en -er. -kausi studietermin -en -er. -kerho studiecirkel, -kirja studiebok. -kirjallisuus2 studielitteratur. -komennus (sot.) studiekommen-dering. -kurssi studiekurs, -laina studielån. -matka studieresa, -neuvonta studierådgivning. --ohjaaja studie|ledare, -rektor, —ohjesääntö studiereglemente, —oleskeluaika studievistelse, -piiri studiekrets, -päivät pl studiedagar, -rahasto studiefond. -suunnitelma studieplan, -suunta studieriktning. -tiedot pl studiekunskaper, -tiedotus studieinformation, - toveri studiekamrat, -vakuutus (vak.) studieförsäkring.-vapaus2 studiefrihet, - velkastudieskuld.-vuosi2* studieår. -vähennys studieavdrag, opiske||leminen studerande, studi|um -et -er. -lija studerande -n -; (oppilas) elev -en -er; (aloittelija) adept -en -er. -Ha idka (bedriva*) studier; studera; (oppia) lära*, -lu studi|um -et -er; inlärande (jnk av ngt);

— oppilastyö opp

I vrt. opinto, (-aika ks. opin t o — , -aine studieämne. -tarkoitu|s studiesyfte; -ksessa i studiesyfte, -toveri studiekamrat. - vuosi ks. opintovuosi.) opisto institut -et -; kansan ~ folkhögskola; (oppilaitos) läroanstalt-en -er, läroverk-et-; teknillinen ~ tekniskt läroverk, institut, -insinööri läroverksingenj ör. -lainen elev -en -er (vid institut); läroverkselev. -rakennus instituts-, läroverks I byggnad, -sääntö läroverksstadga, op|pi* lära; (oppineisuus) lärdom -en -ar; (lieto) kunskap -en -er; (käytännön vastak. teoria) teori -n -er; (yhd.) läro-; ~a saamaton som inte erhållit undervisning; som saknar skolbildning; olärd; olla jnk (jllk) -issa gå i lära hos ngn; päästä -ista bli utlärd; -ista päässyt ks. opin käynyt; vaarallinen ~ en farlig lära; ottaa ~a jst taga lärdom av ngt; se kokemus on otettava -iksi (siitä kokemuksesta on otettava ~a) den erfarenheten bör man taga lärdom av, (muistettava) bör man lägga på minnet; se oli hänelle -iksi det blev honom en läxa, tankeställare; ikä kaikki (stil.) man lär, så länge man lever; olla jtk -issa studera ngt. op|pia* (saada opituksi) lära* sig; vrt. opiskella; (hankkia oppia) inhämta lärdom; (tottua) vänja* sig; ~ (opetella) jk ammatti lära sig ett yrke; ~ jk taito lära sig (inhämta) en färdighet; ~ uimaan lära sig simma; ~ varovaiseksi lära sig att vara försiktig; lära sig försiktighet; ~ määrätty (tietty) tietomäärä inhämta ett visst kunskapsmått; ~ (tottua) laiskuuteen vänja sig vid lättja; semmoista ei -ita (toisen opettamalla) sådant lär man sig inte (kan man inte lära sig); ~ pahalle tavalle lära sig en osed; få en osed; mistä olet sen -pinut? var har du lärt dig det? se ei ole (-pimalla) -itlua det är inte inlärt; -ittu ulkoläksy en inlärd utanläxa; vrt. oppinut, oppi||aika lärotid, -aine undervisnings-, läro|-ämne. -ala kunskaps|område, -gren; lär-domsgren; disciplin -en -er. -arvo lärd grad; lärdomsgrad, -historia lärdomshistoria, --isä läro|fader, -mästare, -jakso lärokurs, -järjestelmä läro|system, -byggnad. -kirja lärobok, (-ntekijä läroboksförfattare.) oppikoulu läroverk; (vanh.) lärdomsskola; lärd skola, -luokka läroverksklass, -n opettaja läroverkslärare, -nrehtori läroverksrektor. -nuoriso läroverksungdom, oppi 11 kurssi lärokurs, -laitos undervisningsanstalt; läroverk; skola;

skolinrättning, oppi I las -taan (ammatti ~) lärling; (koulun) elev -en -er; lärjung|e -en -ar. -aika lärlingstid; elevtid. -aines elevmaterial, -apu-raha elevstipendium, -asuntola elevinter-nat; lärlingshem. -hakemus elevansökning, -kirjasto elevbibliotek, -koti elevhem; ks. m. -asuntola, -koulutus lärlingsutbildning. -kunta elevkår, -kurssi elevkurs. -liitto elevförbund, -luku elevantal, -maksu elevavgift, -määrä ks. -luku. -neuvosto elevråd, -näytäntö (teat. ym.) elevuppvisning. -orkesteri skolorkester. -paikka elev-plats; volontärplats. -parvi elev-, lärjunge|-skara. -piiri elevkrets; lärjungekrets, -työ

elevarbete, -vaihto elev-, skolbarns|utbyte. -vuosi lärlings-, elev I år. oppiülause lärosats; (usk.) dogm -en -er. -luokka (vnk.) läroklass, -maton olärd; ostuderad; (kouluttamaton) oskolad; (tietämätön) okunnig, -mestari läromästare, -minen inlärning: lärande, studerande, inhämtande (jnk av ngt); vrt. oppia, -määrä lärokurs -en -er; (luettava) pens|um - -a; (tieto—) kunskaps|förråd, -mått. -neidenkukka (ksv. Zinnia) zinnia. -neisto de lärda pl; den lärda världen, -neisuus1 lärdom -en. -nen (yhd.) -lärd, -lärig; puhdas~ renlärig, oppijnut lärd; (koulutettu) skolad, utbildad; hän ön -neempi kilpailijaansa han är sin medtävlare överlägsen i lärdom; -neiden keskuudessa bland de lärda, oppi||ohjelma undervisningsprogram, -pakko lärotvång; vrt. -velvollisuus, -poika lär I gosse, -pojke, lärling, -rahat pl lärpengar; hän joutui maksamaan kalliit — (saamaan karvaita kokemuksia) han fick betala dyra lärpengar, -rakennelma lärobyggnad. -riita lärostrid, -sali lärosal, audito-ri|um -et -er. -sana (ammatti —) fack luttryck, -term. -sanasto terminologi -n -er. -sopimus läroavtal, -sopimuslaki lag om läroavtal, -suunnitelma läroplan, -suunta läroriktning; (koulukunta) skola, -todistus lärdomsbetyg; (ammatti—) lär-, gesäll (brev -et -. -tunti lektion, undervisningstimme, -tuoli lärostol, -vainen (hyväoppinen, hyvin oppiva) läraktig, -vaisuus2 läraktighet, »velvollisuus2 läroplikt; -velvollisuuden alainen läropliktig. (-koulu läropliktsskola. -laki läropliktslag.) -vuosi (koul. jne.) läroår, (teht. ym.) lärlingsår. opponentti* (yliop. vastaväittäjä) opponent, opportuni||smi (eduntavoittelu) opportunism, -sti opportunist, -stinen opportunistisk. - teetti periaate (Iak.) opportunitetsprincip. oppositio (vastustus) opposition, -asenne oppositionell inställning, -henki oppositionsanda. -puolue (vastustus—) oppositionsparti, -ryhmä oppositionsgrupp, op tan t ti * (Iak.) optant. optatiivi (kiel.) optativ -en -er. -muoto opta-tivform.

opt iikka* (fys. valo-oppi) optik -en. -ikko* optiker.

optimisümi (valoisa suhtautuminen) optimism, -ti optimist, - tinen optimistisk, optinen optisk.

ora (piikki) tagg -en -ar; (kaira) borr -en -ar; (ruuvi) skruv -en -ar; vrt. oka, ota, kaira, pora. oraakkeli orak|el -let -. -mainen orakelmässig. -vastaus (ant., us. kuv.) orakeljsvar, -språk; gudasvar. ora|kas* -kkaan (ksv. Hydnum) taggsvamp, oranki* (Simia satyrus) orangutang -en -er. oranssi 1. (ksv.) orange -n -r; ks. appelsiini. 2. (vär.) orange -n. -nkeltainen orangegul, -nvärinen orangefärgad. orapihlaja (ksv. Crataegus) hagtorn -en -ar. --aita hagtornshäck -en -ar. -pensas hag-tornsbuske. ora|s -an brodd -en -ar; nousta -atle skjuta* brodd; skjuta * upp; spira upp; olla -alla

stå * i brodd, -maa ks. -pelto, -mato ks. -toukka, -pelto broddåker. -taa skjuta* brodd; (nousta) skjuta * upp; uppspira; (kuv.) spira (upp); gry3; -lava kyky en gryende förmåga; -laval toiveet spirande förhoppningar, -toukka broddmask. -tua ks. -t a a. -tus uppspirande, oratorio (mus.) oratori|um -et -er. -kuoro

oratoriekör. ora tuomi (ksv. Prunus spinosa) slån -en (-et), orava (el. Sciurus vulgaris) ekorr|e -en -ar. -koira ekorrhund. -nhäkki ekorrbur. -nhän-tä ekorrsvans. -nmarja (ksv. Majanthemum bijolium) ekorrbär. -nnahka ekorrskinn; (trk.) gråverk -et. -nnahkainen av ekorrskinn (grå verk); ekorrskinns-, grå verks-, -npesä ekorrbo. -npyynti ekorrjakt. orderi (Iak. määrännäishaltija, kaup. tilaus, tilausmääräys) order -n-; (er. sot. käsky) order.-velkakirja (määrännäis—) order|-skuldsedel, -skuldebrev, ordonanssi (lähetti) ordonnans -en -er. oreadi (myt. vuorinymfi) oread -en -er. orgaani (elin) organ -et -. -nen organisk; ~ kemia organisk kemi. -kelpoisuus2 (Iak.) organhabilitet. organisoil|da organisera, -nti* (organisaatio)

organisation, organisering, orgasmi (hekuman huippu) orgasm -en. orgiat pl (hurjat, irstaat kemut) orgier, ori

oriin (partit. oritta) hingst -en -ar. orientalisti (itäm. kielten tuntija) orientalist, orjentoü|da orientera; vrt. suunnistaa jne. -nti* orientering, -tua* orientera sig; inrikta sig (jhk mot ngt), - tuminen orientering; ~ oikealle, vasemmalle höger-, vänster|-orientering; väärä — felorientering; vrt. suuntaus, originaali (alkup. teos ym.) original -et -.

-nen original; (omituinen) originell, originäärinen (alkup., Iak.) originär, ursprunglig.

orihevonen ks. ori. -varsa hingstföl. »yhdistys (mv.) hingstförening, orja slav -en -ar; träl -en -ar; jnk — (kuv.) slav under ngt; olla jnk —na vara slav (träl) hos ngn; träla (slava) för ngn. -ileminen slavande, trälande. -illa slava, träla, -inka-pina (hist.) slavuppror, -kauppa (hist.) slavhandel; valkoinen — vit slavhandel, -kauppias slavhandlare, -laiva slavskepp, -llinen slavisk; trälaktig. -llisuus2 slaviskhet; trälaktighet. -mainen trälaktig; slavisk; (mateleva) servil, -maisesti trälaktigt; slaviskt; servilt, -maisuus8 trälaktighet; kryperi; servillism, -itet. -markkinat pl slavmarknad.

orjan||ajo (hist.) slavjakt. -elämä slavliv, »laakeri (ksv. Ilex aquifolium) järnek, kristtorn. -luonto slav-, träl Ina tur. -metsästys Ars.-a j o. -mieli slavnatur; trälsinne. -omistaja slavägare. -ruoska 1. slavpiska. 2. (mrt.) ks. seur. -ruusu (ksv. Rosa glauca) vildros -en. - tappura (—pensas) nyponbusk|e -en -ar; ks. ed.; (—piikki) törne -t -n. orj an tappura!! - ai ta törnhäck. -inen törnig; (kuv.) törn|beströdd, -bevuxen; — (ohdakkeinen) polku törnbeströdd, törne|stig. -kruunu törnekrona; —lia kruunattu törne-orjantappurankukka — osakas

osa

krönt. -n(kukka törnros. -oksa törnkvist, -piikki törntagg.) -pensas törnbuske. - seppele törnekrans.

orj alin toimi träl| arbete, -syssla; si avgöra, -ntyë träl-, slav|arbet.e, -syssla, -göra. - n virka slavtjänst, -poika slav^osse. -tar slavinna, trälinna, -tyttö slavflicka. orjuüs2 träldom -en, slaveri; -denhenki träl-domsanda; -dentila träldomstillstånd. -ttaa* förslava; (kuv.) trälbinda. -ttaja som förslavar; (sortaja) förtryckare, -ttaminen, -tus förslav|ande, -ning; trälbindande. orkesteri (mus.) orkest|er -ern -rar; soitintaa —lie orkestrera: —n jäsenet orkestermedlemmarna. -kappale orkesters! veke. -konsertti orkesterkonsert, -musiikki orkestermusik. -n(joh ta ja orkester| dirigent, -ledare, -anförare, -jäsen orkestermedlem, -soitto orkestermusik.) -numero orkesternummer, -ohjelma orkesterprogram, -paikka orkesterplats; främre parkett, -sarja orkestersvit, -sovitelma orkesterarrangemang, -syvennys (teai., oop.) orkesterdike, -säestys orkesterackompanjemang. -sävellys orkesterkomposition. -säveltäjä orkesterkompositör, -teos orkesterverk. -yhdistys orkesterförening, orkestraalinen (orkesteri-) orkestral. orkidea (kämmekkä f kasvi]) orkidé -n -er. orkonen (lovi, syvennys) skåra; fåra. orion (tekokuituaine) orion -et (-en), -paita

orlonskjorta. orna|latti* (fer. kirk.j juhlapuku) ornat -en -er. -mentiikka* (koristeflujtaide, koristelu) ornamentik -en. -mentti* (koriste {kuva, -kuvio) ornament -et ornitologi (lintutieteilijä) ornitolog, -a (lin-

tutiede) ornitologi -n. -nen ornitologisk. ornitoosi (lin. virustauti) ornitos. orpan a (er. mrt.) kusin -en -er. -us: he ovat -ukset de är kusiner.

or|po* (a.) fader-, moder-, föräldrallös: oförsörjd, värnlös; (s. holhokki) pupill -en -er; jäädä -von osalle (kuv.) bli vanlottad; jäädä -voksi isästään (äidistään) bli faderlös (moderlös); förlora sin far (sin mor), -kassa: leski- ja — änke- o. pupillkassa, -koti hem för värnlösa (barn).-lapsi värnlöst barn. -poika, -tyttö värnlös gosse, flicka. -us2 (us. kuv.) värnlöshet. orrellinen en ås full (behängd, -satt) (jtk

med ngt); försedd med ås; ryggås-. orsi2* orren ås -en -ar; (hirsi) sparr|e-en-ar: ei se ole niin vain orrelta otettavissa (helposti saatavissa, snl.) sådant tar man inte så bara på hvilan, -katto åstak. -sto åslag -et -. ortodoksilla ortodoxi -(e)n. -nen ortodox; ~ kirkko den ortodoxa (grekisk-katolska) kyrkan.

ortografi||a (oikeinkirjoitus f oppi]) ortografi -(e)n -er. -nen ort ografisk, ortopedi||a (lääk.) ortopedi -n. -nen orto-pedisk.

orvas|kesi -keden (an.) överhud -en; (en) epidermis.

orvokHinkukka violblomma. -insininen

violblå.-intuoksu violdoft. -ki * (ksv. Viola)

viol -en -er; styvmorsblomma; glogubbe. osa I. (vrs.) del. 1. (jnk kokon. —): ~ Suomea en del av Finland; maan pohjoisessa

i norra delen av landet; olla —na jssk ingå som del i ngt; utgöra en del av ngt: aines—(na) jssk en beståndsdel i (av) ngt; muutamat teoksen —t några partier av arbetet. 2. (ylim. — , paljous): — meistä en del av oss; suurin ~ oli syyttömiä de flesta var oskyldiga; pieni (suuri) väestön — en liten (stor) del av befolkningen; kaikilta osiltaan tili alla delar; hyvin suurella —lia till mycket stor del; —ksi tili en del; osittain delvis; —ksi. . . —ksi dels . . . dels; muulta -Haan i övrigt. 3. tehtävä: (näyt., oop.) roll -en-er; näytellä (oop. esittää, laulaa) jnk —(a) kreera nå-gon(s roll); spela ngn, (kuv.) rollen av ngn; (kuv.) gå o. erällä för ngt. 4. (jllk tuleva —, osuus) del, anpart; andel: saada oma —nsa få sin beskärda del; antaa kullekin oma —nsa (hänelle tuleva —, osuus) ge envar hans (hennes) andel, det som tillkommer honom (henne); tulla jnk —lie komma ngn till del, tillfalla ngn, komma på ngns lott; pyrkiä osille (osalliseksi, mukaan) försöka bli delaktig av (få komma med); minä (omalta) —liani jag för min del (i min mån), puolestani å min sida; (minuun nähden för mitt vidkommandet Suomen —Itafmitä Suomeen tulee) för Finlands vidkommande; beträffande Finland; (minä) vähältä —Itani jag för min ringa del: jnk -lia (suhteen) med avseende på ngt; tältä —lia, näiltä osin i detta stycke, till dessa delar; tulla, sattua jnk —lie falla på ngns lott; tulla tämän vuoden —lie komma (belöpa sis*) på detta år; jäädä —ansa vaille bli lottlös: saada —kseen (nauttia) få åtnjuta nst: (kokea) (få) röna ngt. II. (kohtalo: asema) lott: minun —kseni (—lleni) ön tullut kärsiä det har fallit på min lott att lida: (joutua ink alaiseksi) ådraga sig ngt: bli föremål (utsatt^ för nsrt; vederfaras (förunnas) net; tillvinna sig ngrt; mitä hänenkin —kseen tullee? vad blir väl hans lott (öde^? tyutuä —ansa vara nöjd med sin lott: —kseni tullut kunnia den ära som vederfarits mis; jäädä huonommalle —Ile (puolelle) bli missbvtt (förfördelad^; jäädä huonoimmalle —Hp bli sämst lottad. III. (snl.): ottaa —a jhk ta°-a del (deltasi i nert; ottaa tehokkaasti —a jhk g-öra en effektiv insats i ngt; —a ottaen (suruun) med deltag-ande.

osaa maton: jtk — okunnig1 (i ngt^. -mattomuus2: jnk — okunnig-het (i ngt); jnk -mattorn uutta a n med (i) anledning av sin okunnighet (i ngt), -minen kunnande; (taito) kunnighet (i ngt).

osaa !!o t tama ton som ej deltar (deltagit) i ngt. -ottava deltagande. -ottav(ais)uus* ks. osanotto.

osaava kunnigr; (taitava j skickligr.

osa||eläke delpension, -etu delintresse, »hankinta delleverans.

-osainen (yhd.) bestående av . . . delar; i. . . delar; (kuv.) -lottad; viisi— bestående av fem delar, i fem delar; kova— vanlottad, illa lottad; huonompi— sämre lottad.

osalljako (teaf., oop.) rollfördelning, -känne

(Iak.) partiell talan.

osak|as* -kaan delägare; medintressent; (yhtiömies) bolagsman; (osakkeenomistaja)

aktieägare, aktionär -en -er; kuolinpesän ~ delägare i dödsbo; tulla -kaaksi yhtiöön inträda i ett bolag; -kaiden enemmistö (vähemmistö) majoriteten (minoriteten) av aktionärerna, -luku antal delägare (aktionärer). -ominaisuus2: -ominaisuudessaan (vanh.; miel. osakkaana) i (sin) egenskap av, som delägare (aktionär), -ryhmä delägar-, aktieägar|grupp. osak|e* aktie -n -r; antaa (merkitä, ottaa) -keita emittera (teckna, övertaga) aktier; nimetylle henkilölle asetettu ~ på viss man ställd aktie; haltijalle asetettu ~ inneha-varaktie; etuoikeutettu ~ prioriterad aktie; prioritetsaktie; -keet ovat nousseet (laskeneet) aktierna har stigit (fallit); hänen -keensa ovat kovassa kurssissa (hän on nyt kovin suosittu [suosiossa]) han står högt i kurs; hans aktier står högt. -anti, --emissio aktieemission. »enemmistö aktiemajoritet, --ennak-kokuitti interims|bevis, -kvitto, -huijaus aktiesyindel. -huoneisto aktielägenhet, -in-deksi aktieindex, -kanta ks. o s a. k k e i s-t o. -kauppa aktie |köp, -affär, -kirja

aktiebrev. -kuponki aktiekupong, -kurssi aktiekurs. -lippu ks. -kuponki, -luettelo aktiebok, -maksu aktieinbetalning, -markkinat pl aktiemarknad, -merkintä ks. osakkeenmerkintä. -määrä aktiemängd; (isohko ~) aktiepost, -pankki aktiebank. -pääoma aktiekapital, -pörssi aktiebörs. -rekisteri aktieregister, -ryhmä aktie-grupp. -salkku aktieportfölj, -tili aktiekonto. -vähemmistö aktieminoritet, -yhtiö (lyh. Oy.) aktiebolag (Ab.), (-lainsäädäntö lagstiftning angående aktiebolag, -laki aktiebolagslag. -muoto aktiebolagsform, «oikeus* aktiebolagsrätt. -säännöstö aktiebolagsinstitut.) osakkeen||haltija aktieinnehavare, -luovutus aktieöverlåtelse, -merkintä aktieteckning, (-kutsu inbjudan [kallelse] till aktieteckning.) -merkitsijä aktietecknare, -omistaja aktieägare, -omistus aktieinnehav, -siirto aktieöverlåtelse, osakkeisto (osakekanta) aktiestock -en. osakkuus2 delägarskap; bolagsskap, bolags-mannaskap -et; (osallisuus) delaktighet. -oikeus2 bolagsmannarätt. osakumppani medpart -en -er; kontrahent, osakunnan||kokous (yliopp.) nations-, (vanh.) avdelnings (möte. -lippu nations-, (vanh.) avdelnings|fana. osakunta (yliopp.) nation; (vanh.) avdelning. -huoneisto nations-, avdelnings|lokal. -lainen nations-, avdelnings|medlem -men -mar. -pakko nationstvång, -talo nationshus. -toveri nations-, avdelnings|kamrat. osalli||nen 1. (a.) delaktig (jhk i ngt). 2. (s.) (osakas) intressent; part; ~ rikokseen, asiaan delaktig i ett brott, i en sak; sopimukseen ~ part i ett avtal; jakoon ~ skiftesintressent; olla -sena päätöksen teossa deltaga i ett beslut; päästä -seksi jst, jhk bli delaktig av (i) ngt; (saada ottaa osaa) få deltaga i ngt; (päästä mukaan) få vara med om ngt. -stua deltaga* (jhk i ngt); taga* del (i ngt); vara med (om ngt), -stuja ks. osa n-ottaja, -stummen deltagande (i ngt).

-suus2 delaktighet (i ngt); päästä jnk -suuteen ks. o s a 11 i s e k s i. osa||luettelo (teat., oop.) rollförteckning, -luku (Iak. tilan) andels|tal, -förhållande, -luovu-tus delöverlåtelse; partiell överlåtelse. - maksu avbetalning; partiell betalning; (vähil-täismaksuerä) avbetalnings|post, (Suom.r.) -rat. -matka delsträcka, (-rahti avståndsfrakt.) -miehitys (teat., oop.) rollbesättning. -mies delägare, -määrä (mat.) kvot -en -er; (osuus) andel -en -ar. -nen liten del -en -ar; partik |ei -eln -lar. osa||nottaja deltagare; juhlan ~ festdeltagare, (-maa deltagande land.) -notto deltagande; vrt. osallistuminen; (liittyminen) anslutning (till ngt), (-käynti [surunvalittelu—] kondoleansvisit, -maksu deltagaravgift.) -nto (kiel.) partitiv -en -er. -oikeus8 delrätt, -palkka, -palkkio tantiem -en -er. (-sopimus tantiemavtal.) -puilleen ungefär; något så när; (likipitäen) närmelsevis; (arviolta) på en höft. osa||puoli2 1. (vanh., juhl. kovaosainen) vanlottad; missbytt; jäädä -puoleksi bli förfördelad (missbytt.) 2. (asianosainen) part -en -er, kontrahent, -päivätoiminen deltidsanställd. -päivätyö deltidsarbete, -saaminen, -saatava delfordran, -sana (kiel.) partitivord. osasto avdelning; (tiedekunnan) sektion; (hovioik.) division; (hist. Suom. senaatin) departement -et -; (linja) linje -n -r. -lainen hörande till en avdelning jne. -nistunto avdelnings-, divisions|sammanträde. -njoh-taja avdelningsföreståndare, -päällikkö avdelningschef, osasyylli|jnen medskyldig, -syys2 medskyldighet; (tuottamukseen) med vållande, osa||talo|kas -kkaan viderboende -n -. -tar (kohtalotar) norna, -tentti deltentamen, -toiminta delfunktion, -ton lottlös; ~ jst som ej har del i ngt; jäädä -ttomaksi bli lottlös; (jst) bli utan (ngt); jättää jk-ttomaksi jst lämna ngn lottlös, utan ngt; (olla suomatta) icke förunna ngn ngt. -toveri medbröder; (onnettomuus~) olycks|kamrat, -broder, -tutkinto delexamen, osa||valtio delstat, -vastuu divisionsansvar, -velka partiell skuld, (-suhde »obligatio pro rata», prorataristk skuldförhållande.) oselotti * (el. Felis pardalis) ozelot -en -er. osienluettelo (teat., oop.) rollförteckning, osingonjako dividendutdelning, -ehdotus förslag till dividendutdelning, osi||nko* (kaup.) dividend -en -er; (jako-osuus) utdelning; (osuus) andel -en -ar. (-kuponki, -lippu dividendkupong -en -er. -tulo dividendinkomst, -vaade dividendanspråk.) -te* skiftes-, repartitions-, avvitt-rings|andel. -tella* fördela; (keskenään) repartisera. -ttaa* dela; ~ pesä (Iak.) avvittra ett bo. -ttain till en del; partiellt; delvis; (osaksi) dels; ~ työkykyinen partiellt arbetsför, -ttainen partiell, osittais||hyväksyminen partiellt godkännande; delaccept -et. -hyöty partiell fördel, -liitos (asut.-al.) partiell inkorporering, -luovutus partiell överlåtelse, -maksu partiell betalning; delbetalning, -palautus partiellAterbär(n)ing. -peruutus partiellt återkallande. -rahtaus delbefraktning. osij|ttamaton odelad; (pesä) oavvittrad. - ttaminen delande; delning; (pesän) av-vittring. - ttamistoimitus delnings-, avvitt-rings| förrättning. -ttelu fördelning, reparti-tion. - tus delning; (pesän) avvittring. (-kirja avvittringsinstrument. -toimitus avvitt-ringsförrättning.) -tu t taa * låta* dela (skifta), (pesä) avvittra, osma (run. harv.) ks. a h m a. -ni (hist. turkkil.) osman -en -er. -nilainen osmansk. -

nkäämi (ksu. Typha) kaveldun -et -. osoit|e* 1. (post.) adress -en -er; sillä (uudella) -teellä under den adressen (ny adress). 2. (todistus, neuvo) ks. osoitus, -asema adresstation. -kalenteri adresskalender, -kilpi skylt -en -ar. -kirja adressbok, -kirjoitus adresspåskrift, -kone (kaup., post.) adresseringsmaskin; (puh.) adressapparat, -kortti (post.) adresskort. -lappu, -lippu adresslapp. osoitella* peka; ~ sormella(an) visa (med

fingret), utpeka, osoite||paikka adressort, -rekisteri adressregister. -toimisto adressbyrå. osoitin* (kel., viitta ym.) visare; (mittari) mätare; ks. m. osoitus, osoi|ttaa* 1. (näyttää) visa; ~ sormella peka; (viitata) hänvisa, antyda; ~ (määrätä) maksettavaksi jllk anvisa (ett belopp) att utbetalas till ngn, utanordna ett belopp till ngn; (myöntää) anslå; (neuvoa) anvisa; (kohdistaa) rikta; ~ ovelle, ulos ovesta visa ngn på dörren, ut ngn; ~ jtk peka på ngn; voitko ~ ainoaakaan sellaista tapausta? kan du påvisa ett enda sådant fall? hän -tti minut tulemaan tänne han hänvisade mig hit, anmodade mig att komma hit; puhuja -tti (kohdisti) sanansa isäntäväelle talaren riktade sina ord (vände, riktade sig) till värdfolket; ~ asia johtokunnan harkittavaksi hänskjuta en fråga till (underställa en fråga) direktionens prövning; hallitus on -ttanut tarkoitukseen varoja regeringen har anvisat (anslagit) medel för ändamålet. 2. ~ (osoitteella): ~ kirje adressera ett brev (till ngn); oikeudelle -tettu kirjelmä en till rätten ställd skrivelse. 3. ~ (näkyvästi): ~ (lyödä) tahtia markera (slå) takten; lämpömittari ~ (näyttää) 3 astetta (°) pakkasta termometern visar 3 graders köld; (olla merkkinä jst) utmärka; viimeisimmät tiedot -ttavat de senaste underrättelserna ger vid handen (utvisar, vittnar om), att; ei mikään -ta sitä niin selvästi ingenting visar (ådagalägger) det så klart; se ~ tämän väitteen todeksi det bevisar (ådagalägger) sanningen av detta påstående; voitko ~ parempaa todistusta siitä? kan du uppvisa (presentera, framvisa, förete) ett bättre bevis därpå (finna ett bättre belägg för det)? laskelma ~ kalkylen (beräkningen) utvisar; tilinpäätös ~ tappiota bokslutet utvisar förlust. 4. (todistaa) betyga, bevisa;

(näyttää toteen) påvisa; — henkilöllisyytensä legitimera sig; ~ olevansa laillinen perillinen legitimera sig som arvinge; ~ jnk

olemassaolo påvisa förekomsten av ngt;

,us — osoitus oso

(olla todistuksena jst) bära vittne om ngt; (antaa näyte) ge prov (bevis) på ngt. 5. (ilmaista) utvisa (lägga i dagen, tillkännage); ~ harrastavansa jtk visa (sitt) intresse för ngt; — harrastusta jhk omfatta ngt med intresse; hysa intresse för ngt; hän ön -ttanut olevansa puolueeton han har visat sig vara opartisk; kokemus ön -ttanut sen käytännölliseksi erfarenheten har utvisat (ådagalagt), att det är praktiskt; se ~ heikkoutta (tietämättömyyttä) det tyder på svaghet (okunnighet); det ådagalägger (bär vittne om, innebär, bevisar) svaghet (okunnighet); ~ kiitollisuuttaan jllk visa (betyga) ngn sin tacksamhet, hysa tacksamhet mot ngn; ~ jllk hyvyyttä vara god mot ngn; bevisa ngn godhet (visa godhet mot ngn); ~ rohkeuttaan ge prov (bevis) på sitt mod; lägga i dagen (ådagalägga) sitt mod; sen saa tulevaisuus ~ det får framtiden utvisa. 6. (snt.): tuo ~ hyvän tahdon puutetta det där vittnar om, röjer brist på god vilja; hänen käytöksensä ~ kevytmielisyyttä hans beteende vittnar om lättsinne; ~ arvokasta käytöstä iakttaga (ådagalägga) ett värdigt upp|trädande, -förande; ~ mieltään demonstrera; (huonoa tuultaan) visa humör; mitä nuo sanat -ttavat? vad tyder dessa ord på? varom vittnar dessa ord (bär dessa ord vittne[sbörd])? tahdon sillä ~ että jag vill därmed antyda (ådagalägga, tillkännage, ånge, påvisa), att; hän ön -ttanut suuria tarmoa (intoa) han har utvecklat stor energi, visat (ådagalagt) stor iver; ~ selvästi tydligt visa, ådagalägga; ge klart besked om ngt; (näyttää) göra gällande; (noudattaa) iakttaga; (sisältää) innebära.

osoi||ttaja (mat.) tälj are; (kaup.) adressant; (maksuosoituksen) assignant. -ttaminen visande jne.; vrt. osoittaa. -ttautu|a* visa sig; befinnas*; (näyttäytyä) te3 sig; se -i tarpeettomaksi det visade sig (vara) onödigt; ~ syylliseksi befinnas skyldig; ~ taitavaksi mieheksi visa sig vara en kunnig man; min' kälaiseksi asia -i? huru tedde sig saken? missä se -u (näkyy)? vari visar det sig? hur gör det sig gällande, ger det sig tillkänna? hän -i siihen sopimattomaksi han visade sig vara (befanns [vara]) olämplig därtill; huhu -i todeksi ryktet besanna|des, -de sig; ~ väärennetyksi visa sig vara, befinnas vara förfalskad, -tteenomistaja adressat -en -er. -tteinen (yhd.): selvä ~ med tydlig adress, -ttelu härmning; efterapning, -tuksenantaja (maksu ~) assignant. -tuk-senmaksaja assignat. -tuksensaaja assigna-tarie.

osoitu|s (todistus) bevis -et (jnk ~ på ngt); (viittaus) hänvisning; instruktion; (maksu ~) anvisning; (ilmaus) gärd-en-er (av ngt); (merkki) teck|en -net (på ngt), utslag -et (av ngt); (armon~) vedermäle -t -n; (yhd.) -betygelse; -ksena (-kseksi) siitä som bevis (näytteeksi som prov) därpå; suosion ~ bevis på ynnest; ynnestbevis; hänen ~tensa mukaan enligt hans anvisningar (instruktioner), (määräystensä) föreskrifter; kiitollisuuden ~ gärd av tacksamhet; tecken på tacksamhet; tacksamhetsgärd; armon -kset nådevedermälen; kunnian ~

heders i bevisning, -betygelse; ärebetygelse, -kirja (Iak.) anvisningsurkund, ost jaa (injköpa2; (isoin erin) uppköpa2, upphandla; (omakseen) tillhandla sig; ~ lihaa torilta köpa kött på torget; ~ liian kalliilla (liian paljon, »itsensä kipeäksi») förköpa sig; (olla) -etlavissa stå att köpa; (myytävänä) stå till salu. ostaja köpare; uppköpare; avnämare; (asiakas) kund -en -er; (ostonhaluinen) spekulant. -maa köpar-, avnärnar|land. -piiri avnämar-, kund |krets, -ryhmä avnämar-grupp; grupp av köpare, ost||aminen köpande, -atella* (hieroa kauppoja) köpslå* (om ngt); ligga* i underhandlingar om ett köp (av ngt); spekulera (på ngt), -attaa* låta* köpa; ~ jllk lata ngn köpa. -attelija spekulant. -elija uppköpare, -elia köpa upp; uppköpa2; (tehdä -oksia kaupoissa) shoppa, osteologi osteolog. -a (luutiede) osteologi. osteri (keit., el. Ostrea edulis, virginica) ostron -et -. -matalikko ostronbank -en -ar. -nkuori ostronskal, -npyynti ostron|fångst, '-fiske, -npyytäjä ostronfiskare. -nviljely ostron|odling, -kultur, -särkkä ostronbank. -veitsi ostron|brytare, -kniv, -öppnare, ostjakki* (käns.) ostjak -en -er. -lainen

ostjakisk. -samojedi ostjaksamojed. osto köp -et -; vrt. o s t o s. -arvo inköpsvärde. -asiamies uppköparombud. -ehto köpevillkor. -halu köplust, -haluinen köpilysten, -villig, -haluton (pidättyvä) återhållsam. -haluttomuus2 återhållsamhet, -hinta inköpspris, -hyvitys återbär(n)ing. -keskus köpcentrum, -kielto köpförbud, -komissio inköpskommission. (-nantaja inköpskommittent. -nsaaja inköpskommis-sioriär. -sopimus inköpskominissionsavtal.) -kortti inköps-, ransoneringskort; (lahja~) presentkort; (korttip.) köpkort. (-anomus ansökan om inköpskort. -järjestelmä system med inköpskort.) -kuitti inköpskvitto, -kuponki inköpskupong. -kurssi köp-, inköps I k urs. -kyky köpkraft, -kykyinen köp|kraftig, -stark, -kyvyttömyys2 bristande köp|förmåga, -kraft; köpsvaghet, -kyvytön oförmögen att köpa; köpsvag. -lakko köpstrejk, -laskelma köpnota. -lupa inköps|tillstånd, -licens -en -er. -määräys (injköp^sjorder, -uppdrag, -nhalu köplust, -nhaluinen spekulant; köp|lysten, -villig, »osuuskunta inköpsandelslag, -paikka inköpsställe; ställe för uppköp, -pakko köptvång. (-järjestelmä /kaup.J trucksystem.) -ryntäys köprush -en -er. osto||s uppköp -et -; kaydä -ksilla göra uppköp; (j.) shoppa; lähteä, mennä -ksille gå på uppköp, -(s)keskus köpcentrum, -slauk-ku shoppingväska, osto||tarjous köpeanbud, -tarkoitus avsikt att köpa; köpavsikt, -tavara köpt vara; köpvara. -todistus inköpsbevis, -valtakirja köpe-, inköps|fullmakt. - valtuutettu inköps-fullmäktig. -voima köpkraft, (-pariteetti, - vas taa vuus[suhde J köpkraftsparitet.) ostrakismi (ant. hist.) ostracism. osua 1 .a) (laukaus, isku) träffa; laukaus ei —/i ti i häneen skottet träffade honom inte; |

mieheen -i kaksi laukausta mannen träffades av två skott; ~ maaliin träffa (råka) målet; träffa prick; olla -matta (maaliin) (ampua ohi) bomma; skjuta bom; missa (målet); b) valo -u epätasaisesti ljuset faller ojämnt. 2. (kuv.) ~ oikeaan träffa det rätta; ~ harhaan (erehtyä) taga miste; harhaan -nut missriktad; ~ lähemmäksi totuutta komma sanningen närmare; vastaus oli -va svaret var träffande; paikalleen -va som träffar prick; kohdalleen -vasti träffsäkert. 3. (sattua): arpa -i minulle, minuun lotten föll på mig; se -u (sattuu) talveksi det infaller under vintern; ~ (joutua) huonoon seuraan råka i dåligt sällskap; råka ut för dåligt sällskap; he -ivat yhteen de stötte ihop; de råkades; ~ jnk tielle komma i ngns väg; stöta samman med ngn; ~ putoamaan råka falla; hän olemaan poissa han råkade vara borta, -ma träff -en -ar; täys~ fullträff, (-pinta träff yta. -piste träffpunkt. - tarkkuus% -varmuus2 träffsäkerhet.) -minen träffande; vrt. osua. osuu|s2 andel-en-ar; anpart -en -er; (panos) insats -en -er; (osa) del -en -ar; (omaisuuden lott -en -er; (tarvittava määrä) kontingent; (kiintiö) kvot -en -er; (avustus ~) bidrag -et -; (matka ~) etapp -en -er; minä maksoin -teni jag betalade (erlade) min (anjdel (anpart); mikä (millainen) ~ hänellä siinä on? vilken är hans andel (vilken andel har han) däri? (osallisuus) i vilken mån är han delaktig däri? osuus||kassa andelskassa, -kauppa andels|-handel, -affär; -kauppa (-liike) i. 1. (ilman lisämaksuvelvollisuutta)

andelshandel (handelslag; u. t. (utan tillskottsplikt), ~ r. /. (rajoitetuin lisämaksuvelvollisuuksin) m.b.t. (med begränsad tillskottsplikt), -kauppojen keskuskunta: Suomen ~ (SOK) Centrallaget för Handelslagen i Finland, -kunnallinen (yhd.) andels-; kooperativ, -kunta andelslag. (-kokous andelslagsmöte. -muoto form av andelslag; andelslagsform.) -liike andelsaffär, -maksu andels|avgift, -belopp, -meijeri andelsmejeri, -osto andelsköp. -periaate andelsprincip, -pääoma andelskapital, -teurastamo andelsslakteri, -todistus andelsbevis. -toiminnalli I nen kooperativ; -sesti tervehtien (kj.) med kooperativ hälsning, -toiminnallistaa: ~ jlk ikläda* ngt kooperativ form; göra * ngt till föremål för andelsverksamhet. - toiminnallistua bli kooperativ; ikläda* sig kooperativ form. -toiminta andelsverksamhet; kooperation, (-laki lag om andelsverksamhet, -liike andelsrörelse, -yritys andelsföretag.) osu||va, -vasti träffande; (nokkela, -sti) fyndig, -t; kohdalleen ~ träffsäker(t). osviitta* 1. (konkr.) vägvisare, vägmärke.

2. (kuv. neuvo) anvisning; råd. ota* udd -en -ar. -kilokki (ksv. Salsola kali) sodaört.

otaksu||a antaga*; (edellyttää) förutsätta*; ön -ttavissa det är att antaga; (-ttavasti) antagligen; -ttava antaglig; -en (edellyttäen) että under förutsättning, att. -ma antagande, hypotes -en -er. -manvarainen hypotetisk. - minen antagande. -ini slaskelmasannolikhetskalkyl, -ttavasti antagligen; sannolikt, otanta (til.) stickprov; urval; sampel. otattaa * låta* taga; ~ kiinni låta fasttaga (gripa); ~ valokuva jst låta ngn fotografera ngt.

Otava (täht.) Karlavagnen (määr.). ot|e 1. (pn., voim. ym. urh.) grepp -et -; tag -et -; päästää ~ käsistään (herpautumaan, kuv.) släppa taget, förlora greppet; saada luja ~ jst få ett fast grepp om ngt. 2. (kirjoit.) utdrag -et (lainaus) citat -et -; pöytäkirjan ~ protokollsutdrag. 3. (kerta) repris-en-er; (yritys) ansats -en -er; (tovi) ryck -et -; yhdellä -teellä (kertaa) med ett tag; moneen -teeseen i flera omgångar, repriser. -lauta (mus.) grepp-, grip|bräde. ote||lla tagas, tas, (taistella) kämpa; mäta* sina krafter; (urh.) gå* en match; matcha; siellä -Itiin kiivaasti där kämpades det häftigt; där gick det hett till. -ääni (valt. ään.) utdragsröst; (postissa lähet.) poströst.

otolli|lnen antag|bar, -lig; plausibel; (sovelias) läglig, lämplig; opportun; behaglig; (suotuisa) gynnsam; (kiitollinen) tacknämlig; tacksam; (tervetullut) välkommen; (mielen-mukainen) som faller (ngn) i smaken; ~ vastaus ett antag|bart, -ligt (plausibelt, gynnsamt, välkommet) svar; Jumalalle ~ Gudi behaglig; -seen aikaan i behaglig (lägligt tid; -simmalla hetkellä vid den lägligaste (lämpligaste) tidpunkten; i rätta ögonblicket. -sesti antagligt; lägligt, lämpligt; gynnsamt; tacknämligt, tacksamt, -suus2 antag|barhet, -lighet; läglighet, lämplighet; gynnsamhet; tacknämlighet. otos (til.) stickprov; urval; sampel; ks.

otanta; (valok.) tagning, otsa 1. (an., el.) panna; rypistää ~ansa rynka pannan; ampua luoti ~ansa skjuta sig en kula för pannan; pyyhkiä hikeä ~ltaan torka «vetten ur pannan; hiessä (Baam.) i ditt anletes svett. 2. (kuv.) (uunin ~) krans -en -ar; fetupuoli) framsida, -hihna (hev.) pannrem. -inen (yhd.) med ... panna; ryppy~ med rynkig panna, -ke* ks. otsikko. -kihara pannlock. -kirjoitus ks. otsikko, -koriste pannsmycke; diadem -et -. -kääre förband, bindel om pannan; pannbindel. -lihas pannmuskel.-lohko (an.) pannlob. -luu pannben, -nauha pannband, -nleveys pannbredd. -nrypistys rynkning av pannan, -ripa diadem -et -; pann|-band -et -, -smycke -t -n. -ryppy rynka i pannan.-sauma (an.) pannsöm, -side pannbindel. -taso (an. frontaali~) frontalplan. -tila (synnyt.) pannläge. -tukka pannlugg, -töyhtö (lin.) panntofs. otsilikko* 1. (päällekirj.) överskrift, rubrik. 2. (rak.) fris -en -er. (-juliste [san.] löpsedel.) -koida sätta rubrik(er); rubricera, -kointi* rubricering; rubriksättning, otso (run.) ks. karhu, otsonl|i (kem.) ozon -en (-et), -ipitoinen

ozonhaltig. -oida ozonisera. ot|taa* taga, ta. 1. ~ käteensä ta (ga) i handen; ~ voita leivälle taga smör på brödet; (varata itselleen) förse sig (med); ~ (varata) evästä

sti — ottaa ott

förse sig med vägkost; (pienehkö) s isä järvi la i va otti yl. 99 matkustajaa en f mindre) insjöångbåt brukade ta 99 passagerare. 2. ~ pois ta era bort; - ulos taga ut; (riistää) fråntaga, beröva; kirkon omaisuus -ettiin valtiolle kyrkans egendom indrogs till staten. 3. ~ (tarttua) kiinni jst fatta, gripa tag i ngt; ~ jnk sanoista kiinni taga ngn på orden, taga fasta på ngns ord; ~ vyötäisistä fatta ngn om livet. 4. ~ esille (käsille, ylös) framtaga. 5. ~ jks: ~ yhdistykseen jäseneksi invälja, upptaga som medlem i en förening; ~ lapsekseen upptaga som sitt barn, (vir.)

adoptera; ~ palvelukseensa antaga i sin tjänst; ~ apulaiseksi antaga som biträde; hänet -ettiin johtajaksi han antogs (anställdes) som chef; — jnk piiriin jne.: ~ perheeseen, puolueeseen upptaga i en familj (i ett parti); ~ luokseen asumaan härbärgera (logera) hos sig; inhvsa. 6. uutinen -ettiin lehteen notisen blev intagen (intogs, blev införd) i tidningen; ~ kouluun intaga i en skola; ~ sairaalaan intaga på sjukhus; ~ pöytäkirjaan intaga (kirjoittaa upptaga, införa) i protokollet; protokollföra.

7. (suhtautua): miten hän -ti (käsitti) vastauksesi? (millä mielellä suhtautui siihen)? hur upptog han (miten käsitti hur uppfattade han) ditt svar? hän -ti sen erittäin vakavasti han tog det mvcket allvarligt.

8. ~ tehtäväksi ta (ga) till uppgift; åta(ga) sig; ~ käsiteltäväksi (pohdittavaksi, harkittavaksi) upptaga till behandling (diskussion, prövning); ~ silmäilläkseen jtk före-, å|taga sig att ögna igenom (i) ngt; ~ työkseen jnk suorittaminen åtaga sig att utföra ngt; ~ jtk arvosteltavakseen åtaga sig att bedöma ngt; ~ tehdäkseen jtk åtaga sig (att göra) ngt; (huolekseen) övertaga ngt; ~ hankkiakseen jtk åtaga sig att (an)skaffa (leverera) ngt (anskaffningen, leveransen av ngt); hän ei -a sitä sanoakseen han åtar sig inte att säga det; hän ei -tanut sitä uskoakseen han ville inte tro det; suosionosoitukset eivät -taneet loppuakseen bifallet ville inte ta slut; ~ leppyäkseen låta blidka sig; äijä-rähjä ei -tanut totellakseen (kieltäytyi tottelemasta) gubbstuten vägrade att lyda; yritys ei -tanut luonnistuakseen försöket ville inte lyckas; (epäonnistui) försöket misslyckades, utföll olyckligt, (j.) slog slint; ~ vastatakseen jst övertaga ansvaret för ngt; ~ vastatakseen syytöksestä taga på sig skulden.

9. ~ osaa jhk deltaga i ngt; ~ osaa neuvotteluihin (päätökseen) deltaga i förhandlingarna (beslutet). 10. ~ vastaan (e)mottaga; (hyväksyä) antaga; ~ vastaan perintö tillträda ett arv. 11. (muuta käyttöä): ~ uusi nimi antaga ett nytt namn; ~ vaarin taga i akt, iakttaga; beakta; ~ (omaksua) kanta fatta ståndpunkt; ~ laina upptaga ett lån; ~ johto käsiinsä övertaga ledningen; ~ hiiliä (hiilestää, mer.) intaga kol; köla, bunkra; mistä ~ leipää? var taga bröd? ~ itseensä taga åt sig; se ottaa kovalle det sitter hårt åt; hänellä on palkka -lamatta han har sin lön innestående; annos on -tamalla ransonen är outtagen (står inne); paikka on (jo) -etlu

(varattu) platsen är upptagen (reserverad), (täytetty) besatt; ~ lääkettä intaga medicin, otta|ja som tar jne.; tagare; vrt. ottaa, -maton icke tagen; (tiikuttamaton) orörd, orubbad; (nostamaton) outtagen; inne-stående. -minen tagande jne.; vrt. ottaa, otte||leminen ks. otella; (voimainmittety) kraftmätning; nappatag -et kämpande, -lu dust -en -er; nappatag -et -; (kahakka) batalj -en -er; (urh.) match -en -er. (-mieli kamphumör, -nhalu kamplust, -nhaluinen kamplysten; pigg på en match; matchsugen, -rangaistus [jääkiek.J utvisning; »matchstraff». -valmis kamp-, match|beredd, -valmius2 kamp-, match |beredskap.) otto* tag|ning, -ande; tag -et -; (pnk.) uttagning); (yhd.) -täkt -en -er; vrt. o t e, o t o s; hiekan ~ sandtäkt; omakseen ~ övertagande (jnk av ngt), -asema (sot.) mottagar-, mottagningsstation. -katselmus (haltuun~) tillträdessyn; (merimiesten) påmönstring. -lainaus (pnk.) inlåning, (-korko inlåningsränta. -liike inlåningsrörelse.) -lapsi adoptivbarn. (-suhde adoptivförhållande.) --oikeus8, --osa (Iak.) tagelott -en -er. -paikka (ksv. löytöpaikka) fyndort, »perillinen adoptivarvinge. -poika adoptivson, -tytär adoptivdotter, -vanhemmat pl adoptivföräldrar.

otus (riistaeläin) villebråd -et -; (riistalintu, linturiisla, rhm.) fågelvilt; (halv. elukka) kräk -et -; (kuv. peto) best -en -ar; (venkale) åbäke -t -n. o t va (puu, -tukki) (uit.) landtimmer, oudo||kseltaan, -k ses ta (an) på grund av ovana; i brist på övning, träning, -ksua anse* ovanlig; (kummastella) förvåna, förundra sig (över ngt), finna* (ngt) underligt, främmande; häpna (över ngt); (tuskin tuntea entisekseen) inte känna2 igen (ngt); -ksuva katse en undrande blick, -ksu-minen förvåning, förundran (jnk över ngt), -ksuttaa* ks. oudostuttaa, -nlainen (rätt) ovanlig; sällsam; (vieras) främmande. -nnäköinen (m. «j med ovanligt (främmande, egendomligt) utseende, -stella ks. -ksua. -stelu (känsla av) förvåning (förundran, häpnad, häpenhet), -sti främmande; (omituisesti) egendomligt; (kummallisesti) besynnerligt, -stua ks. -ksua. -stus förvåning, förundran.-stutta|a* förvåna; väcka2 förvåning; -va förvånande; (kummallinen) underlig; (epätavallinen) ovanlig; sällsam; ägnad att förvana; päätös oli kyllä -va beslutet var (nog) ägnat att väcka förvåning.

ounas||taa, -telia (aavistaa) ana; ha en förkänning (jtk av ngt); (vainuta) vädra; spåra; (tuntea) ha på känn; ha en förkänsla (av

ngt). - telu, -tus känning, förkänning, förkänsla (jnk av ngt); föraning (om ngt); aning, intuition, ouru 1. (virta, vuolle) flod -en -er; (tulva)

flöde -t -n. 2. (kouru) ränna, ou|to* (tuntematon, vieras) okänd, främmande; obekant; (harvinainen) ovanlig, sällsam; (omituinen) egendomlig; besynnerlig; -don hiljainen ovanligt tyst; kuuluu det berättas underliga saker, förspörjes sällsamma ting; tuntuu kovin -dolta det förefaller så ovanligt (egendomligt, främmande); ~ maku ovanlig (egendomlig) smak; (sivu~) bismak, -us2 ovanlighet; egendomlighet; besvnnerlighet; det främmande (i ngt).

ovel||a (viekas) slug, listig, durkdriven; (kekseliäs) fyndig, fintlig; (neuvokas) förslagen; smart; (terävä) klyftig, slipad; (nokkela) klipsk, -asti slugt, listigt; fyndigt, fintligt; förslaget; klyftigt, slipat; klipskt, -uus2 slughet, listighet; fyndighet, fintlighet, förslagenhet; klyftighet; klipskhet. oven||edusmatto dörrmatta; vrt. kynnys -haka dörrhake. -helakkeet pl dörrbeslag, -kahva ks. -ripa. -kamana dörrkarm; (pannoo) dörröverstycke. -kehys dörram, dörrsarg. -kehä dörrkarm, -kolkutin (vanh.) dörrklapp, -linkku dörrklinka. -lukko dörrlås. -pieli dörrpost, -puolisko dörr|halva, -flygel, -rako dörrspringa, -ripa dorr| handtag, -vred -et -. -ruutu dörrspeg|el -eln -lar. -salpa dörregel. -sarana dörrgångjärn, -suljin dörrslutare. -sulkija dörrstängare; itsetoimiva ~ automatisk dörrstängare. -suu dörröppning; seisoa ~ssa stå i dörröppningen, vid dörren, -säppi dörr|hake, -klin-ka. -vartija dörrvakt(are); (hotellin) portier -en -er; portjé -n -er. ov|i2 dörr -en -ar; -esta in, ut genom dörren; keskustella -et avoinna (avoimesti) diskutera för, inför öppna dörrar; -en täydeltä så mycket det rym(de)s in genom dörren; (olla) -elia stå för dörren; -elta -elle (kulj.) från dorr till dörr; istunto suljettujen ~en takana sammanträde för, inför, inom lyckta dörrar, -aukko dörröppning. -kello dörrklocka; (eteis ~) tamburklocka. -kilpi dörrskylt, -laatta dörrplåt; (nimi~) dörrskylt, -mikko (j. leik.) ks. (hotellin) ovenvartija, -nen (yhd.) med ... dörr(ar); kaksi~ med två dörrar, -raha inträdesavgift -en -er. -verho dorr| draperi, -förhänge; portiär, portjär -en -er.

oxford||ilainen oxford[are -ären -, -ist-en -er. O-in ryhmäliike oxfordgrupprörelse(n), ox-fordism. oy. (lyh.) ks. osakeyhtiö.

490 p (kirj.) p, P.

-pa (-pä) (loppui. [uahv.] juuri) just; (-hart) ju; (sentään) dock; (luultavasti, kenties) väl; (vaikka) än; (niinpä) ja; tuopa oli kaunista! det v ar just vackert! jopa(s) hän tuli han kom visst redan; kunpa (jospa) tietäisin! om jag blott (det) visste! kukapa sen tien-nee! vern kan väl veta det! saanpa(han) (kai saan) sitten maksun jag får väl sedan betalningen; tulipahan (kuitenkin) sade det kom i alla fall regn; jatkanpahan (sentään) jag vill (skall)(i varje fall) fortsätta; olipa (todellakin) hauskaa det var verkligen trevligt; olipa kuka tahansa det får vara vem som helst; vem det än vara må; vem helst det vara må; onpa päästy niinkin pitkälle ja, man har till o. med nått (kommit) så långt, paadu||n ks. paatua, -ttaa*: ~ sydämensä (Raam.) förhärda (förstocka) sitt hjärta, -ttaminen förhård|ning, -ande, förstockande, -ttautua* förhärda (förstocka) sig. paah|jdatella * : ~päivää masa (gassa) sig i solskenet. -de* hetta, gäss -et, bädd -et; auringon ~ sol|hetta, -gass, -glöd. paah||taa* 1, (kuumentaa) hetta, gassa, bad-da; glöda. 2. (polttaa) bränna2; päivän -tama solbränd. 3. (keit.) rosta; (paistaa) steka2; (höyryssä) basa. -tamaton obränd; ~ kahvi orostat kaffe, -taminen hettande, gassande, baddande; stekande; brännande; rost|ning, -ande; basande, -teinen (kuuma) het; (auringon ~) gassig; stekhet, -timo rosteri; kahvin~ kafferosteri. -to* ks. -taminen. (-kahvi rostat kaffe, -leipä rostat bröd; toast, -paisti rostbiff -en -ar. - vanukas brylépudding.) -tua* upphettas; bli upphettad; stekas2; bli stekt; brännas2; bli bränd; rostas; bli rostad; basas; bli basad, -tumi-nen upphettning.

paakku* klump-en -ar; (maakokkare) kok|a -an -or; klimp -en -ar. -inen full av klumpar (klimpar); klimpig. -isims2 klimpighet. paali (pakka) bal -en -ar. -ttaa* förpacka i balar; bala. -tus balning. (-kone balnings-, bal|press.)

paalu pål|e -en -ar; (her.) stolpe; ~ille (~isla) rakennettu byggd på (av) pålar; pålbyggd;

pää pålhuvud. -aita(us) pålverk -et -; palissad -en -er. -asutus ks. -kylä. -juntta pålkran. -juuri (ksv.) pålrot. -kurki

ks. -j u n t t a. -kylä (muin.) pålby. -laituri pålbrygga. -maja pålhydda. -masto (mer.) pålmast. -mato pål-, skepps|-mask. -nkenkä pål| sko, -skoning, -nuija pålklubba. -pato påldamm. -puu pålstock -en -ar. -rakennus pålbyggnad. -rana pålkran. -rengas pålring. -rivi pålrad. -silta pål-bro. -solmu (mer.) pålstek -et. -sto pålverk

-et -. -ttaa* påla; (mnm.) ut|påla, -staka, -ttaminen (ut)pål|ning, -ande; utstakning. -tus (ut)pålning; utstakning; (paalusto) pålverk -et -; palissad -en-er. (-kone pål-ningsmaskin. -työpålningsarbete.) -varustus (hist. sot.) pålverk -et -; palissad-en-er. paaninen: ~ kauhu panisk skräck, paanne isbildning; svallis. paanu stav-, kyrk-, tak|spån -et -. -katto

stavspån(s)tak. paarapähkinä (hed.) paranöt; brasiliansk nöt.

-puu (ksv. Bertholletia) paranötträdet. paar|i: ~t bår -en -ar; -eilla (kuv. kuolleena, [er.] kaatuneena) (lagd) på bår. -nkantaja bårbärare, -vaate bår|kläde, -täcke, -vyö bårhängsle -t -n. paarma (hnt. Tabanus) broms -en -ar. -laji

bromsart. -lintu ks. sieppo, paar||re* fåll -en -ar; (reunus) kant -en -er; (tkn. laippa) fläns -en -ar. (-reunainen försedd med fåll; f länsad, bockad.) -taa* fålla; (laipoittaa) flänsa; bocka; kraga, paarustaa (lumessa) pulsa (i djup snö), paasata (j.) predika; skrodera, domdera; puhua ~ hålla låda; mala på; predika; gå på o. prata; pladdra. paasi2* paaden häll -en -ar; (kallio) klippa; (kivi) sten -en -ar. -arkku (muin.) hällkista, -kivi stenhäll -en -ar. paasto fasta, -aminen fastande; späkande; försakande, -(n)aika (er. kirk.) fasta -n; fastetid; fastlag(stid). -naikainen: S:s ~ sunnuntai tredje söndagen i fastan, -njälkeinen: <~ sunnuntai söndagen efter fastan, -päivä fastedag, -ta fasta; (olla ilman) försaka, paasi (hovipoika) page -n -r. paatos patos, patetik.

paatsama (ksv. Rhamnus frangula) brakved -en.

paatti* (j. vene) båt -en -ar. paa tu]]a* förhärdas; förstockas; bli förhärdad (förstockad); -nut förhärdad; förstockad; -nut petkuttaja förhärdad (durkdriven) skojare, -maton ännu inte förhärdad. -mus, -neisuus2 förhärdelse, förstockelse. -nut ks. paatua. Paavali n pr (aposteln) Paulus; ~n kirjeet (Raam.) Pauli brev; de paulinska breven, p-nkukka (usambaranorvokkif ksv. Saint-paulia ionatha) saintpaulia; usambaraviol. paavi påv|e -en -ar; virall. kirje påvebulla; arvo påvevärdighet, -kunta påvedöme -t -n. -lainen (vanh.) 1. (a.) papistisk, påvevänlig. 2. papist -en er. -laisuus2 papism, -llinen påvlig; (vanh.) påvisk, papistisk. -n(hovi påvehov. -istuin den påvliga stolen; påvestol; [paikka] påvesäte -t. -kruunu [tiaara] påvekrona tiara, påvemössa.paavinusko — pahasti

-usko papism, -vaali påveval. -valta påvevälde.) -us2 påvedöme.

Paavo npr Paul, Pål.

padaj||liinen en gryta full (jtk med, av ngt), -njalka grytfot. -nkansi grytlock, -ukorva grytöra. -npohja grytbotten; ks. m. p a t a(-).

padota* patoan (av-, för-, uppydämma2; patoamalla genom avdämning; helposti -lava lätt dämbar.-taminen (patous) avdämning.

pae|ta* pakenen fly3 (jtk för, undan ngt); (välttää) undfly3; (lähteä pakoon) fly3 undan (ngn); (lahteä pakosalle) bege* sig på flykt; taga* till flykten; (hävitä) flykta; ~ vihollisia fly för (vihollisen tieltä undan) fieiiuen; hän ön -nnul velkojiaan han har flytt unuan sina borgenärer; ~ (poistua) paikkakunnalla avvika från orten; päästä pakenemaan (pakoon) undkomma (genom flykt); lyckas undkomma; pelastua pakenemalla rädda sig genom flykt.

parodi (hUn.) pagod -en -er.

pah|a I. (a.) 1. (eeltin. paha) ond; (ilkeä) stygg, elak; ~ silmä (taik.) det onda ögat; (haj en ond blick; kielet onda tungor; han ei koskaan sanonut ~a sanaa hon sade aldrig ett ont ord; ~ ihminen en elak, ond människa; olla ~ suustaan ha en elak tunga, föra ett fult språk; vara elak; mielessä i ond avsikt. 2. (mieliala): panna ~kseen misstycka (förtycka), taga illa upp, fatta humör, lägga ngt på sinnet; (loukkaantua) bli stött (över ngt), taga anstöt av ngt, taga sig illa vid; bli indignerad; känna sig förnärmad; (suuttua) bli ledsen; tulla -oilleen bli ledsen,

misslynt; förtycka; olla -oillaan (jst) vara ledsen (misslynt, indignerad; över ngt, vara illa till mods; ondgöra sig, ondgöras över ngt; (harmissaan) gräma sig ^över ngt); minun on ~ olla jag känner mig illa till mods (jag mår illa, känner mig opasslig); ~ mieli ledsnad; misslynthet, misshumör, (suuttumus) indignation; mieleni on ~ siitä (tuntuu ~lta) että det känns obehagligt.

3. (huono, epäsuotuisa, haitallinen, onneton): ~ sää dåligt väder; oväder; ~ ilma oväder; ~ vaurio en svår skada; ~ maku obehaglig smak; hevonen on ~ potkimaan hästen är svår att sparkas; (asialla) ei ollut kiirettä det brådskade inte heller särskilt med saken; ei tekisi ~a (ei olisi ~ksi) jos det skulle inte skada, vore ingen skada, om; käydä -emmaksi bli värre, förvärras; olen -emmissakin ollut nog har jag varit med om värre; maistua ~lta (~lle) smaka illa; hankautua ~ksi bli illa skavd, (kolhiutua, mur joutua) bli skamfilad; sen -empi! dess värre! tyvärr!

4. (pieni, vähäpätöinen, heikko) vrt. pahai-n e n; ~inen poika en liten (stackars) gosse (pojkstackare); liten byting; ei ~ista kalaa! inte en stjärt! II. (s.J a:n ja s:n ero us. epäselvä): ~ det onda; ~ (henki) den onde; tehdä ~a jllk göra ngn illa; puhua (ajatella) jst tala (tänka) illa om ngn; hänellä on ~ mielessä han har ont i sinnet; tehdä -ojaan göra illa; ha ofog för sig; (vahingoittaa) skada ngn; ~a aavistamatta intet ont anande; tuo on edellä det där bådar

ingenting gott; (onnettomuuden edellä) det varslar om en olycka; ~ on poistettava juurineen det onda måste uppryckas med rötterna; olla ~ksi (~sta) vara av ondo; päästä meidät ~sta (ruk.) fräls oss ifrån ondo; e i hyvällä eikä ~lla varken med godo eller ondo; varken med lock eller pock; aavistamaton intet ont anande; ennustava olycksbådande; vrt. seur. paha|lenteinen olycksbådande; ominös. -en-teisyys2 olycksbådande karaktär, -henki (paholainen) den onde. -hko tämligen svår (dålig); vrt. paha. -inen (a. huono) dålig*; (mitätön) futtig; (kurja) usel, eländig; (raukka) stackars (tpm.); ~ poika (en) liten gosse, - juoninen illmarig, illparig; vrt. -n k u-r i n e n. -juonisuus2 illmarighet, illparighet. -kaik uinen med (som har) dålig klang, -lainen (j.) ks. paholainen (m. lievä kir.) -luontoinen f m. lääk.) elakartad, -luon-toisuus* elakartad natur, -maineinen illa beryktad, -maineisuus2 dåligt rykte -t; vanrykte.

-pahan (-pähän) (loppui.) ks. -p a, -p ä. pahan||elkinen ks. -i 1 k i n e n. -en (raukka) stackare; mökki ~ en usel koja, kåk, ett eländigt kyffe, -ennustaja olycksprofet. -entei-nen olycksbådande, ominös. -enteisyys2 olycksbådande karaktär, -hajuinen illaluktande. -ilkinen illasinnad, illvillig; (häijy) stygg, elak; ks. -k u r i n e n. -ilkisesti elakt; styggt, -ilkisyys2 illvilja; stygghet, elakhet; elakt sinnelag; ks. -k u r i s u u s. paha||nilmaniintu (kuv.) olycks|tagel, -profet, -niminen som har ett dåligt namn (om sig], -nimisyys2 dåligt namn (rykte), pahan||kurinen odygdig, okynnig; (häijy) stygg; (hillitön) ostyrig, -kurisuus2 okynne -t; ostyrighet. -laatuinen (er. lääk.) svår-, elakjartad; malign; ~ tauti elakartad sjukdom. -lainen ks. pah a|h ko, -n 1 a a-t uinen, -näköinen som ser elak (ful, illa) ut; (ruma) ful. -puoleinen tämligen svår (elak, tråkig), -päiväi|nen (surkea) jämmerlig; (kurja) (ur)usel, eländig; haukkua -seksi skälla ut ngn; ge ngn en överhalning; piestä -seksi slå (piska) ngn gul o. blå. -päiväisesti jämmer|ligt, -ligen, -liga; uselt; olycksaligt; hävitä ~ (esim. kilp.) lida ett förkrossande (katastrofalt) nederlag, -siivoinen ostädad, osnygg, ruskig, -sisui-nen styvnackad; halsstarrig; ondsint, okynnig; olla ~ illfänas. -si suis uus2 halstarrig-het; ondsinthet; okynnighet. -suon ti illvilja, -suopa illasinnad, illvillig, -suo-p(ais)uus2 illvilja. -tahtoinen illvillig, ondskefull, -tahtoisuus2 illvilja, -tapainen elakartad; vanartad, vanartig; med olater. -tapaisuus2 vanartighet; vanart -en -er; oart -en. -tekijä förbrytare, missdå-dare, ogärnings-, illgärnings|man. -teko missdåd, illdåd; illgärning; (ilkivalta) ofog -et; (rikkomus) förbrytelse; olla -teossa bedriva ofog. - tunne känsla av obehag. paha||putki2 (ksv. Oenanthe) stäkra. -päinen grälsjuk; med svårt lynne; elak. -päisyys2 grälsjuka; svårt lynne; elakhet, pahasti illa; svårt; (paljon) myrcket; ~ haavoittunut (vaurioitunut) svårt sårad

(skadad); me olemme ~ jäljessä heistä vi har blivit (står) mycket efter dem; minä ~ (pahoin) pelkään jag är illa rädd, jag befarar; erehtyä ~ (perinpohjin) misstaga sig grundligt (kapitalt). paha||stua taga* illa upp (jsi ngt); misstycka2; taga* illa vid sig; fatta humör; känna2 sig illa berörd; (loukkaantua) bli stött (indignerad) (över ngt); bli förnärmad; taga* anstöt (av ngt); stöta* sig (på ngt); (suuttua, juhl.) förtörnas; bli ledsen (över ngt); vrt. paha

I. 2. -stuminen, -stus förtrytelse; misshag -et; indignation; (suuttumus, juhl.) förtörnelse. palia suinen med giftig, elak tunga; ful i mun(nen); (j.) stor, elak i truten, -tapainen vanartad. -tapaisuus2 vanartighet; vrt. pahantapainen, -tuuli dåligt lynne (humör); misshumör, -tuulinen (som är) vid dåligt lynne, vid, på dåligt humör, på misshumör, -tuulisuus2 dåligt humör; misshumör -et. pahe last -en -er; (paha tapa) olat -en -er. -eilinen lastbar; lastfull; liderlig. -elli s uus2 last|barhet, -fullhet; liderlighet, -enpesä ett lastens näste, pahe|jksi la, (tav.) -ksuja ogilla; (moittia) klandra; (panna pahakseen) misstycka2, taga* illa upp (loukkaantua), taga* anstöt (jst av ngt); -ttava klandervärd; anstötlig; (hylättävä) förkastlig, -ksuminen ogillande; klandrande; lausua (ilmaista) -ksumisensa jst uttala sitt ogillande av (missnöje med) ngt; (paha mieli) misshag -et; ovilja; (suuttumus) förtrytelse; indignation; (tyytymättömyys) missnöje -t. -ksumishuuto utrop av ogillande (missnöje), -mmin värre, -mpi* värre; sen ~ dess värre; tyvärr; olen minä -mmissakin (paikoissa) ollut nog har jag varit med om värre, -neminen försämring, förvär-ring. -nnu|s (turmio) fördärv -et, (haitta) men-et; (loukkaantuminen) anstöt-en, förargelse; (pahuus) ondska; ~ta herättävä som väcker förargelse (anstöt); förargelseväckande; (loukkaava, säädytön) anstötlig; olla -kseksi väcka anstöt (förargelse); saada aikaan ~ta (harmia} åstadkomma förargelse; komma förargelse åstad; -ksen syy (aiheuttaja) förargelseklippa, -ntaa* försämra, förvärra; (turmella) fördärva, -ntaminen försämrande; förvärrande, -ntava fördärvlig; förargelseväckande, -ntavuus2 fördärvlighet. -ntua* försämras, förvärras; (pilaantua) fördärvas, förfaras*; förskämmas2. -ntuminen försämring; förskämning. -ta ks. pahentua, pahimmjjillaan ks. -o i 11 a a n. -in värst, svårast. -oillaan (vara) som värst, -oilleen till råga på olyckan, pahi|te: ei olisi -tteeksi (haitaksi) det skulle inte skada, (ei hullummaksi) det vore inte ur vägen (inte så dumt, illa), pahka 1.: päätä ~a hals över huvud; huvudstupa.

pahk|[a 2. knöl-en -ar. -aiix (mrt.) krumkniv

-en -ar. -ainen knölig; knotig, -akuppi masurkopp. -asauva knölpåk, pahk||i 1. (päin, vasten) rätt, rakt; ~ seinään

rakt mot väggen. 2. (aivan) alldeles, -ura knöl -en -ar. -urainen knölig, knotig, pahla (vapa) spö -et -n; ongen~ metspö, pahn||a 1. (sikolätti) (svin)stia. 2. ~t (puidut, pahnaantuneet oljet, pehkut) strö -et, boss -et. -ata ostäda; ks. seur. -oittaa* strö ut boss; trampa till strö (boss), -ue (sian porsue) griskull -en -ar. pahoillaan ks. pah a.

pahoin illa, (kovin) svårt; voida ~ må illa; vara illamående; pelkään ~ että jag är illa rädd (för), att; jag befarar, att; pidellä ~ behandla illa; misshandla; (illa) tilltyga; vrt. pahoinpitely; hän loukkaantui ~ han blev illa (svårt) skadad, -pidellä* misshandla; malträtera. -pitelijä som förövar misshandel; misshandlare, -pitely misshandel -n; törkeä (lievä) ~ (Iak.) grov (lindrig) misshandel; kuoleman aiheuttanut ~ misshandel med dödlig påföljd, (-juttu [Iak.] misshandelsmål. -korvaus ersättning på grund av misshandel, -rikos misshandelsbrott. - vamma genom misshandel tillskyndad kroppsskada.) -vointi illamående, -vointi-nen, -voipa illamående; opasslig, pahoi||tella* ondgöra sig, ondgöras* (gräma sig) (över ngt), (valittaa) beklaga ngt (beklaga sig över ngt), -ttaa*: ~ jnk mieltä göra ngn ledsen; (surettaa) bedröva; (loukata) såra ngn, (koskea kipeästi jhk) smärta ngn; mieltäni ~ että det gör mig ont, (valitan) jag beklagar, (suututtaa) det grämer mig, att. -ttaminen stötande, sårande, förtörnande, förbittrande, bedrö-vande. -ttelu (valittelu) beklagande: (paha mieli) grämelse, paholainen djäv|ul -ulen -lar; den onde, den

fule; hin håle. pahta* (jyrkkä kallioseinämä) berg-, klipp|-

vägg; klippa, berg. pahuks||en (adv. vahv.) fördömt (mycket), (-moinen: ~ mies en jäkel till karl.) -esti ks. -e n; vrt. seur. pahj|us otyg -et; (paholainen; m. lievä kir.) fanken; (ilkiö) stygging -en -ar (j.); (viikari) slyng|el -eln -lar. -uus2 ondska, (ilkeys) elakhet; ilska; tehdä jtk (silkkaa) -uuttaan göra ngt av pur elakhet, på pin kiv.

pahvi papp -en (-et); (kartonki) kartong -en. -kansi papplock, (kirjan) pappärm; -kannet (-sidos, kirjs.) pappband -et; -kansissa i pappband, -kantinen bunden i pappband, -katto papptak.-kko * (harv.) ks. -kotelo, -kone (pap.) pappmaskin, -kotelo pappask; kartong -en -er. -laatikko papp|låda, -ask -en -ar. -lautanen papptallrik, -mainen pappliknande. -matriisi (kirjp.) pappmatris. -naula pappspik. -nen av papp; papp-, -pohja (jlkn.) pappsula. -pohjallinen inläggssula av papp. -pohjus pappstomme, -rasia papp|ask, -dosa. -sidoksinen (bunden) i pappband, -sidos (kirjp.) pappband, -taulu papp tavla, -tehdas pappbruk. -teos papparbete. -tiiviste papptätning. - vedos (kirjp.)

pappmatris, paidanjjhiha skjortärm; kääriä (ylös) kavla upp skjortärmarna, -kaulus skjortkrage.

-laskos skjortveck. -malli skj ortmodell, -miehusta skjortbål -en -ar. -nappi skjort-knapp. -numero skj ortnummer, -rinnus, -rinta(mus) skjortbröst, paikall||a 1. på stället. 2. (aik.) : heti ~ omedelbart; på fläcken; vrt. paikka, -aan-istuva (tämä ja sear. m. o) stillasittande, -aanpolkeminen stampande på stället, -aan-pysyminen stillastående; (liikkumattomuus) orörlighet, -aanseisova stillastående, -aolija (en) närvarande; ([tapauksen]näkijä) åsyna vittne, -etulo (Iak.) inställelse, (-päivä inställelsedag.) -inen lokal; ~ sanomalehdistö lokalpressen, paikallis||adverbi rumsadverb. -aika lokal tid; klo 3 ~a kl. 3 lokal tid. -aisti lokalsinne, -asiamies platsagent; lokalombud, -asioimista platsagentur, -edustaja representant på orten; lokal-, plats|ombud. -edustus lokal representation; plats|representation, -agentur, -elin lokalt organ, -esikunta lokalstab. -etu lokalintresse, -hallinto lokal förvaltning, -hallitus lokalstyrelse, -hinta på orten gällande pris; gängse pris på orten, -isänmaallinen lokalpatriotisk; vrt. nurk-k a~. -isänmaallisuus2 lokalpatriotism, -juna lokaltåg, -järjestö lokalorganisation, -kauppa handeln på orten; (kauppatoimi) plats-, loko|köp: lokoaffär, -keskus lokal central, -kieli lokalspråk, -kipu: -kivut (lääk.) lokala smärtor, -kirje lokalbrev. -konossementti (erikois ~) specialkonossement. -ko-rotus ortstillägg, -kuoletus ks. -puudutus. -lehti ortstidning, -leima lokal prägel; ortskaraktär; ks.-vä ri. -liikenne lokaltrafik, -luontoinen av lokal natur, -luontoisuus2 (jnk ngts) lokala (ortsbetonade) natur (karaktär), -lähetin (rad.) lokalsändare, -lähetys (rad.) lokalutsändning, -muisti lokalminne, -olot lokala förhållanden; förhållandena på orten (määr.); -olojen tuntemus lokalkännedom, -osasto lokalavdelning. -patriootti lokalpatriot, -patriotismi lokalpatriotism; vrt. nurkkaisänmaalli-s u u s. -poliisi lokal, orts I polis, -politiikka lokalpolitik, -posti lokalpost. -postimaksu lokalporto, -puhelu (puh.) lokalsamtal, -puudutus (lääk.) lokalbedövning.-päällikkö lokal-, plats|chef; plats|befälhavare, -kommendant. -rata (raut.) lokalbana. -rekisteri (kaup.) ortregister, -sairaala lokalsjukhus, -seura lokalförening, -sija (kiel.) lokalkasus. -sävy ks. -väri. -taa lokalisera, -taksa lokal|taxa, (posti~) -porto. -taminen lokali-ser I ande, -ing. -tarina ortssägen, -tarve lokalt behov, -tie bygdeväg, -tua lokaliseras; ortfästas2. -tuntemus lokalkännedom, -tunto ks. -väri. -tus lokalisering, -uus2 lokalitet; lokal karaktär -en, natur -en. -vaisto lokalsinne, - vastaanotin (rad.) lokalmottagare. -viranomainen lokal myndighet, -virasto lokalt ämbetsverk, -väestö ortsbefolkning. -väri lokalfärg, -yhdistys lokalförening.

paikan!|hakija platssökande, -hankinta platsanskaffning. (-toimisto platsanskaffnings-bvrå.) -laatu platsens beskaffenhet, -muu-tos platsombyte, -määritys ortsbestämning. -nimi ortnamn, -nimitutkimus ort-

namnsforskning. -nus lokalisering; orientering; pejling, -taa* lokalisera; pejla. - taminen lokalisering; orientering; pejling, -tua* orientera sig; få * pejling, -tuntemus lokalkännedom.-välitys (kaup.) platsförmedling, (-toimisto platsförmedlingsbyrå.) paikata* lappa; (hammas) plombera; (korjata) laga, reparera; (kirjp.) tillrikta. paik|ka* 1. (yl.): ajan ja -an käsite begreppet tid o. rum. 2. (kohta, asema, olopaikka) ställe, plats, läge, (mer.) position; kukin -allaan var o. en på sin plats; pysyä -allaan förbli på, behålla sin plats; seisoa, olla liikkumatta -allaan stå på stället, vara orörlig; (määrä~): -lia på ort o. ställe; mies kuoli siihen ~an mannen dog på stället; kaikin -oin på alla ställen; överallt; ~ -oin på sina ställen; ställvis; här o. där (var); -oittain ställvis, på sina håll; monin -oin på många ställen, fler-, mången|städes; jäädä -oilleen stanna kvar; förbli på sin plats; näillä -oin på dessa platser (ställen), i dessa trakter; hän ei päässyt -altaan hievahtamaan han kom inte ur fläcken. 3. (toimi, ~) plats; anställning (vid, hos, på), post; hän jäi vielä (vanhaan) ~ansa han kvarstod ännu (på sin post); hänellä on ~ meidän liikkeessämme han har anställning i (vid) vår affär; muuttaa (vaihtaa) ~a byta plats (anställning). 4. (asema, sijainti): kaupunki on ihanalla -alla staden har ett förtjusande, underbart läge. 5. (virka virasto; kuv.) post; (edustajan~) mandat; vedota korkeimpaan ~an (hist.) vädja till högsta ort (instans); korkeimmassa -assa på högsta ort, i högsta instans. 6. (paikkakunta) ort; monin -oin (monilla paikkakunnilla) mångenstädes, på flera orter. 7. (paikkaus ~) lapp; (hampaan) plomb -en-er; vrt. paikata. 8. (adverbiaal. käytt.): tuossa -assa (heti) på stället, på fläcken; (tuossa tuokiossa) på ögonblicket; sattua (osua) -alleen träffa rätt, prick, (naulan päähän) träffa huvudet på spiken; siinä oli sana -alleen det var ett sant ord; pitää ~nsa stämma, hålla streck; (päteä) gälla;

se pitää yhä vielä ~nsa det håller allt ännu streck; det gäller alltjämt; se ei pidä ~ansa (ei ole niin) det håller inte streck, det äger ingen grund; heti -alla på stället, på fläcken; genast, bums, vips; ön -allaan että det är på sin plats (i sin ordning), att; ei ole -allaan (ei sovi) nyt alentaa palkkoja det är inte på sin plats (det är olämp-ligrt) att nu sänka lönerna; se nousi 50:n -oille (-keille) det steg till ungefär (omkring) femtio, paikkaaminen lapp|ning, -ande; plornbering; lag|ning, -ande, reparation; reparerande; till -riktning; vrt. paikata, paikka ||kangas ks. paikka 7. -kunnallinen lokal; ort(s)-. -kunta ort -en -er; -kunnan tarve lokalt behov, (-lainen ortsbo -n -r. -luokka [ver.] dyrortsklass. -merkintä orts-beteckning.) -lintu stannfågel, -lippu (raul.} linja-aut., Int.) platsbiljett, -luettelo ort(s)-förteckning. paikkansa!'pitämättömyys2 ohållbarhet; otillförlitlighet. -pitämätön ohållbar; (epäluotettava) otillförlitlig, -pitävyys2 hållbarhet; tillförlitlighet; (oikeellisuus) riktighet.

-pitävä som håller streck: hållbar; (luotettava) tillförlitlig; (oikea) riktig, paikka||räätäli (vanh., halv.) lappskräddare, -suutari (halv.) lappskomakare; skoflickare; vrt. ra j a~. -tilausplatsbeställning, -uslappning; plombering; lagning, reparation, -ut-taa* låta* lappa jne.; ks. paikata, paikoillaanpysyminen (m. <-») stillastående, paikl|oin (-oittain) ställvis; niillä ~ så ungefär, så vid pass; däromkring; så bortåt; (muutamin ~) här o. där (var); vrt. paikka, -oiteilen,-oittain ställvis; (siellä täällä) här o. där, här o. var; ~ esiintyvä sporadiskt förekommande. -oittainen ställvis (förekommande); (yksittäinen) sporadisk, paimen herd|e -en -ar; vallhjon -et -: ~essa, ~een i vall; olla lehmiä ~essa valla kor; gå i vall med kor. -essakäynti vallgång. -etar (kirj.hist.) herdinna, -hattu schäferhatt. -huilu herdeflöjt, -idylli herdeidyll. -kirje (kirk.) herdabrev; (Raam.) pastoralbrev. -koira vallhund, -kutsumus herde-, herda|kall. -laulu herde|dikt, -kväde; pastoral -en -er. -luikku vallhorn (vrt. -torvi), -maja herdekoja; fäbod -en -ar; säterstuga; (karja —) sät|er -ern -rar. -nus vallgång -en, vallande, -pilli herdepipa. -poika herdegosse, vallgosse, -runo(elma) (kirj.hist.) herdedikt; pastoral -en -er. -sauva herdestav. -taa* valla; gå* i vall. -taminen vallande, paimentolainen nomad -en -er; elää -sena leva (föra) ett nomadliv; nomadisera, -s(elämä nomadliv, -heimo nomadstam. -joukko nomadhord -en -er. -kansa nomadfolk. -lauma ks. -joukko, -väestö nomadbefolkning.) paimen[!torvi2 herdelur; vallhorn, -t^ttö vallflicka; (tuntur.) säterjänta; vrt. paimene-t a r. -virka (kuv. papin) herdekall; vrt. -kutsumus, pain|aa I. tr 1. (pusertaa) trycka2; pressa; (rasittaa) tynga2; (vaivata) plåga; ~ sormella trycka (pressa) (på) med fingret; taakka ~ hartioitani bördan trycker (tynger) på mina axlar; velkojen -ama nedtyngd av skulder; skuldtyngd; aallokko (tuuli) ~ kohti sjön (vinden) pressar (ligger) på; se ajatus ~ minua (mieltäni) den tanken trycker (tynger, plågar, besvärar) mig. 2. (kirjp.) trycka; hyväksyä -ettavaksi godkänna till tryckning; ilmestyä -ettuna (-osta) utkomma i tryck, av trycket; olla -ettavana vara under tryckning. 3. (värjätä) färga. 4. ~ (teroittaa) mieleen: ~ mieleensä inprägla i minnet; (panna) lägga på minnet; ~ (teroittaa) jnk mieleen inskärpa (inprägla) ngt hos ngn; ~ (luoda) katseensa maahan sänka sin blick; slå ned blicken (sina ögon); ~ (jättää) jälkiä lämna spår (efter sig); -a puuta (j., istuudu)! slå dig ned! tag plats! II. itr: paljonko (mitä) ruishehto huru mycket (vad) väger en hektoliter råg? astia ~ paljon kärlet väger mycket (ön raskas) kärlet är tungt; ~ enemmän vaajassa (kuv.) väga tyngre i vågskålen; vrt. painava, pama||ja (kirjan ~) (bok)tryckare. -jainen mara; ~ vaivaa, ahdistaa, (el.) ajaa ridas av maran, -jaisuni mardröm, -llus tryckning,

tryck -et -; kutande, kilande, hastande; språng, -ltaa * trycka2 (på ngt), (tiehensä) hasta, springa; kuta, kila i väg. -Itäminen tryckande (jnk på ngt); kutande, kilande; ks. -llus. -ma avtryck -et -; (tkn.) intryck -et; (filat. päälle-) på-, över|tryck, över-stämpling; postimerkki, jossa miehitysvallan päälle — (lisä—) frimärke med påtryck av ockupationsmakten, -maton otryckt. - minen tryckande jne. -mo (tapetti ~ ym.) tryckeri, -nnainen avtryck -et -. -nne* (mst.) sänka; fördjupning; (notko) svacka; (—kuva) avtryck -et -. -nta* tryckning, pressning; tyngande; kirjan — boktryck(eri); kankaan— tygtryck(ning). -ttaa* låta* trycka; (julkaista painosta) utge* i tryck; (vär-jäyttää) låta* färga, -ttaja (kirjp.) utgivare. -ttaminen tryckande; tryckning. - tuk-sellinen typografisk, -tus (kirjp.) tryckning; tryck -et; aloittaa teoksen — låta ett arbete gå i tryck, (-avustus tryckningsbidrag, -kielto tryckningsförbud, -kustannus tryckningskostnad. -lupa, -oikeus2 trycknings i-tillstånd, -rätt.) paina||utua* trycka2 sig; (laskeutua) sänka2 sig; (painua) sjunka*; (kyyristyä) huka sig (ned); (kumartua) böja2, buga sig; ~ syvälle jhk tränga djupt in i ngt; jhk -utunut försjunken i ngt. -utuminen (kuv.) försjunkande. -va (raskas) tung*; kilon —

vägande ett kilo; ett kilos; (tärkeä) viktig; —t syyt vägande skäl. -vuus2 tyngd; vikt; betydelse, paine (m. fys.) tryck -et -; (kuormitus) belastning; (kuv.) press -en; ~ alenee (vähenee) trycket sjunker (lättar); ~ nousee (kohoaa) trycket stiger (ökar), -en(mittari [hkn.] tryckmätare; manometer, -säädin tryck|reg-lerare, -regulator, -säätö tryckreglering. - tasaus tryckutjämning.) -hytti tryckkabin, -höyry frisk (färsk) ånga. -ilma tryckluft. (-jarru tryckluftsbroms; pneumatisk broms, -ruiskutus tryckluftinsprutning. -työkalu tryckluftsverktyg; pneumatiskt verktyg.) -keitin* tryckkokare; autoklav -en -er. -keskiö, -keskus tryckcentrum, -korkeus2 tryckhöjd. -käyrä isobar, -leminen tryckande, pressande; (kuv.) gnoende, -lia trycka2 (på ngt); (puristaa) pressa; ~ tiehensä (j.) kila (kuta, sno) i väg (undan); ala —! jämka dig i väg! lägg benen på ryggen! -lma avtryck -et -. -lu tryckning, pressning, -lujuus2 (luj.) tryckhållfasthet; vrt. puristus-, -miina tryckmina. -pumppu tryckpump. -putki tryckrör. -syöttö (tkn.) inmatning under tryck, -säiliö tryckbehållare; hydrofor, -tti* ks. pistin, -turbiini tryck-; aktions|turbin. -valos (mel.) pressgjutstycke. -valu press-gjute. -vedos (kirjp.) matris -en -er. -vedostus prägeltryck -et; matrisering. - venttiili tryckventil, -vesi tryck-, st.ig|vatten, (-kaivo stigvattenbrunn; artesisk brunn, -puskuri, -vaimennin hydraulisk buffert.) -voitelu trycksmörjning. (-koje tryck-smörjningsapparat; lubrikator.) paini brottning, -a brottas, -ja brottare

-jatyyppi brottartyp. painike* tryck-, kontakt!knapp; låsvred. paini I liitto brottningsförbund, -matto brottningsmatta. -minen brottning.

painin (kirja~ ym.) press -en -ar. -sorvi trycksvarv.

paini|iote brottningsgrepp, -ottelu brottnings|-match, -tävling, -silla: olla ~ brottas, -sille: ruveta ~ börja brottas, -skella brottas, -skelu brottning, -taito brottningskonst.

paino 1. tryck -et, (puristus) press -en; olla ~n alla (purisluks.) ligga i press. 2. (painavuus, raskaus) vikt; menettää ~aan minska (gå ner) i vikt; kuollut ~ dödvikt; (elo~ [teur.]) levande vikt; puhdas ~ (puhto~) nettovikt: ~ltaan 2 kiloa vägande två kilo, (av) två kilos (vikt); omalla ~llaan (kuv. vaikeuksilta) utan svårighet, med lätthet, (itsestään) av sig själv; (omalla voimallaan) av egen kraft. 3. (raskas esine) tyngd; panna ~ (astian) kannen päälle lägga en tyngd på locket; (kal.) sänke; kellon ~t (luodit) klocklod. 4. (mitta, punnus) tyngd, vikt; nostella ~ja (punnuksia) lyfta tyngder (vikter); vrt. p u n n u s. 5. (kirja~) (bok)tryckeri; ilmestyä ~sta utkomma i tryck; utkomma av trycket; toimittaa ~sta utge i tryck; kirja on jo ~ssa boken är redan under tryckning; panna ~on lägga i press. 6. (kuv.) panna jhk suurta ~a fästa stor vikt vid (lägga stor vikt vid) ngt; panna ~a sanoihinsa ge eftertryck åt sina ord; tahdon panna siihen seikkaan (tähdentää sitä seikkaa) jag vill betona (påpeka, framhålla) den omständigheten; yhtä ~a i ett sträck (kör).

paino arkki (kirjp.) tryckark, -asetus press-förordning. -asia pressärende, -asiamies (hisl. sensori) pressombudsman, -asu typografiskt skick, typografisk utstyrsel, -asulli-nen typografisk, -este presshinder; tryckningsförhinder. -haavauma ks. makuuhaava. -hallitus (hist.) presstyrelse. -hiiva pressjäst, -häviö viktförlust, -inen vägande; av . . . vikt; viiden kilon ~ vägande fem kilo; (av) fem kilos (vikt); kahden kilon (~) hauki en gädda vägande två kilo; en gädda på två kilo; en två kilos gädda, -juttu (Iak.) pressmål; tryckfrihetsmål. -järjestelmä viktsystem, -känne (Iak.) press-, tryckfri-hets|åtal. -kas* -kkaan eftertrycklig; markerad; (painava) vägande, -kelpoinen möjlig att trycka; vrt. -valmis, -kerta (pun-nuskerta) viktsats. -kielto tryckningsförbud. -kirjoitus tryckt skrift; trycksak; vrt. -tuote, -kkaasti med eftertryck (med kraft, pondus); eftertryck|ligt, -ligen; markerat, prononcerat; (-kkaammin) med större eftertryck, -kkuus2 eftertryck -et; pondus; (painavuus) vikt -en. -kohta tyngdpunkt, -kone (kirjp.) tryckmaskin, -kunto: olla -kunnossa, valmistua ~on vara (bli) tryckfärdig. -kuntoinen tryckfärdig, -kurkku (keit.) pressgurka. -kustannukset pl tryckningskostnader. -kuva tryckt bild; (siirto~) avtrycksbild. -käyttö (tkn.) loddrift. -käyt-töinen loddriven, -laki (Iak.) presslag; (fys.) tyngdlag(en). -lasti (mer., m. kuv.) barlast; ballast; ~ssa (oleva) i barlast; ballastad; ottaa ~ inta(ga) barlast (ballast); barlasta, ballasta (ett fartyg), -llinen (kiel.) accentuerad; betonad, -luoti (kellon~) (klock)-lod. -lupa tryckningstillstånd; (hist. ett)

imprimatur. -merkki accenttecken, -mitta viktenhet, -muste trycksvärta, -määrä vikt|belopp -et, -mängd -en; vikt -en. -n(häviö vikt iförlust -en, -minskning, -nostaja [urh.J tyngdlyftare. -nosto furh.J tyngdlyft-ning. -osa viktdel, -tasaus viktutjämning, -vähennys ks. -n h ä v i ö.) painoü-olot pl (hist.) pressförhållanden.-paikka tryck (nings) ort. -pakko presstvång. - paperi tryckpapper, -pinta tryckyta. -piste tyngdpunkt, -prosentti viktprocent, -raja vikt I gräns, -marginal, -rehu (mv.) pressfoder, -rikkomus, -rikos (Iak.) pressförbrytelse, paino I s (kirjp.) upplaga, edition; utgåva; useina -ksina i flera upplagor (utgåvor); tä(s)tä kirja(st)a on jo ilmestynyt viisi ~ta av den här boken har det redan utkommit (den här boken har redan gått ut i) fem upplagor; lisätty ~ utökad upplaga, paino||staa 1. (vanh.) ks. tähdentää. 2. (harjoittaa painostusta) trycka2 (på); utöva påtryckning f/7 A: på ngn); Jnk -starna (kuv.) nedtyngd (nedtryckt, försmäktande) av ngt. -stammen tryckande; (kuv.) påtryckning, -stava: ~ ilma tryckande luft; (ummehtunut) kvav, kvalmig luft; kuuma tryckande het; ~ tunnelma tryckt stämning; förstämning: tehdä -stava vaikutus göra ett beklämmande intryck, -stavuus2 kvalmighet; (kuv.) beklämning; det beklämmande (i ngt). - s tunnt beklämd, betryckt, -stus trvck -et; (kuv.) påtryckning; (ahdinko) beklämning; harjoittaa ~ta ks. painostaa 2.; henkinen ~ andlig påtryckning, (-ryhmä påtryckningsgrupp.) painoüsuhde viktförhållande. -tarkastaja (hist.) censor, - tarkastus (hist.) presscensur, -teksti tryckt text. -ton (kiel., ent. koroton) trycksvag; obetonad, -ttaa* (kiel.) betona, accentuera, -tulli vikttull. -tuote (kirjp.) tryckalster, -tus (kiel.) betoning; accent,ue-ring. - työ (kirjp.) tryckningsarbete, - vajaus undervikt. -valmis tryckfärdig, -valmius2 tryckfärdigt skick, - vapaus2 tryck-, press|-frihet. (-asetus tryckfrihetsförordning, -laki tryckfrihetslag.) -viranomainen pressmyndighet. -virhe tryckfel, (-paholainen [j. leik.J tryckfels I djävulen, -nisse.) - voima tyngdkraft, -vuosi tryckningsår. -väri (kirjp.) tryckfärg. -yksikkö viktenhet, -ylihallitus (hist.) pressöverstyrelse, painu|a itrl. tryckas (ner); sänka sig; sätta sig; ~ (pohjaan) (vajota) sjunka*; (laskeutua) lägga sig; savu -u maahan röken slår ned; mieliala -u (kuv.) stämningen sjunker; alas -nut nedsjunken, (kuv.) nedtryckt; (vetäytyä kokoon) draga ihop sig, (umpeen) gå (gro) igen; ajos -u svullnaden lägger sig, ger med sig; saada kustannukset -maan alemma (supistumaan) kunna (lyckas) nedbringa (få ned) kostnaderna; ~ pienemmäksi (vähetä) gå ned; nedgå; (kutistua) krympa ihop. 2. (kuv. tunkeutua) intränga2; (piirtyä) inristas; (tarttua) inpräglas; ~ syvälle mieleen inetsa sig, fästa sig (inprägla sig) djupt i minnet; (vaikuttaa) göra ett djupt intryck. 3. (j. laittautua): ~ levolle lägga sig till vila; ~ kotiin ge sig iväg, jämka sig hem; ~ pöytänsä ääreen sätta sig vid bor-painuksissa — paju vasu

det. 4. (ajautua, sortua) driva; ~ tuulen mukana drivas av vinden, painuüksissa: (olla) ~ (vara) ned |tryckt, -tyngd, -sänkt; (käheä) hes; (kuv. painostu-nut) fvara) beklämd, betryckt; mieliala on ~ stämningen är betryckt (i nedan); päät ~ med sänkta (nedböjda, hängande) huvuden. -ma (kuva) avtryck -et; (tkn.) hoptryckning; sättning; sänka; vrt. painanne; (taipuma) nedböjning; bukt -en -er. (-vara sättnings-, sjunk-, sänk|mån.) paise (lääk.) böld -en -er; (ajos) svullnad; yhteiskuntaruumiin ~ita bölder på samhällskroppen. -rutto böldpest. paisk||aaminen slängande, kastande; vrt. seur. -ata slänga2; (lyödä) slå*, dänga2; (sinkauttaa) slunga; (heittää) kasta; (j.) hiva; ~ ovi kiinni slänga (slå) igen dörren; ~ pöytään slå (smälla) i bordet; ~ rikki slå sönder; ~ ulos (ovesta, j. pellolle) kasta, hiva ut; ~ (sinkauttaa) syytös vasten kasvoja slunga en beskyllning rakt i ansiktet på ngn. -aus slängning, dängning; slungning; kastning; hivning. -autua* slungas, kastas; slänga2 (kasta) sig (ned); slå* sig ned; ~ rannalle (karille) vräkas (kastas) upp på en strand (ett grund), -ella, -ia ks. paiskata; ~ töitä (j.) arbeta; jobba; knoga; gå * an. paistHaa 1. (loistaa) skina*, lysa2; aurinko kuu ~ (kumottaa) solen, månen skiner, lvser. 2. (~ tulella) steka2; (leip.) grädda, -attaa* låta* steka (grädda); ~ päivää masa sig (gassa sig) i solen; sola sig; taga solbad; steka sig i solen, -e sken -et; (kuumuus) hetta; (helle) gass -et. -einen (päivän~) solig; solljus; (paahtava) gassig; stekhet, paisti (keit.) stek -en -ar. -haarukka stekgaffel. -kas* -kkaan: nauris ~ glödstekt rova; peruna ~ ugn-, glöd|stekt potatis, -liha stekkött. -n(haju steklukt.-kala stekfisk. -kastike steksås, -katku9 -käry stekos, -käännin [es.] stekvändare. -kääntäjä [hnk., er. hist.] stekvändare. -leikkaaja stekskärare; tran-chör. -pannu stekpanna, -pata stekgryta, -rasva stek|fett, -flott, -tuoksu stekdoft. -uuni stekugn; [leip.] gräddugn. - varras [er. hist.] stekspett.) -salaatti steksallad, -sipuli stekt lök. -vati stekfat, -veitsi stekkniv; förskärarkniv. paist o stekning; gräddning, (-aika stek-nings-, gräddnings|tid.) -os (keit.) paj -en -er; (uuni~) låda. -ouuni ks. paistin-u u n i. -ua stekas2;

gräddas, paisu!a svälla2 (till, ut); (turvota) pösa2; (lisääntyä) tilltaga*, (kasvaa) växa2, tillväxa2; (laajeta) vidgas; utvidgas; expandera; ~ ylpeydestä pösa av högmod; rinta -u barmen sväller, bröstet vidgas; -nut uppsvälld, p(l)ussig, pösig; ~ yli äyräidensä pösa, svälla över brädden, bräddarna; kustannukset ovat -neet arveluttavasti kostnaderna har svällt ut betänkligt; en betänklig ansvällning av kostnaderna har ägt rum; ~ mahtavaksi växa sig mäktig; järjestön -va valta organisationens växande makt, expansionskraft; asiakirjat olivat -neet melko laajoiksi handlingarna hade svällt ut betydligt; siitä -i laaja juttu det svällde ut till en vidlyftig affär.

paisujlma svullnad; (laajentuma) ansvällning; (paise) bulnad; böld -en -er. - minen svällande, pösande; tilltagande; utvidgning; (för)ökning; (kuv.) expansion, -nta* (tkn.) utvidgning; expansion, (-voi-ma[fys., tkn.]expansionskraft.) -tella* (kuv.) blåsa upp; göra* för stor sak (av ngt); vrt. seur. -ttaa* låta* svälla (pösa); få, bringa* att svälla (att pösa); (kuv.) blåsa2 upp; förstora; (laajentaa) vidga; (nostaa) häva2; juttua on (ihan) liiaksi -lettu man har blåst upp affären för (alltför) mycket, affären har fått oformliga proportioner; ~ ylpeyttään, itsetuntoaan (kuv.) brösta sig, hovera sig; povea -ttava som får (kommer) barmen att svälla, -ttelu, -tus (kuv. liiallisuus, liioittelu) överdrift; överord, (-tarkoitus avsikt att blåsa upp.) -vuus2 (tkn., fys.) utvidgningsförmåga, pai|ta* skjorta; (naisen) linne-t-n; (vanh.) linntyg -et -; -dan koko (suuruus) skjortstorlek; vaihtaa ~a bvta skjorta, -hihasillaan i skjortärmarna, -hihasilleen: ruveta ~ kasta av sig rocken, -inen (yhd.) med, i... skjorta; (sini~) (klädd) i blå skjorta, -kangas skjorttvg. -liina, -palttina skjortlärft -et. -pusero skjortblus. -ressu (Ips. hyv.) skjort-lasse. -sillaan (klädd) i bara (blotta) skjortan. -tehdas skjortfabrik, paitsi utom, förutom (ngt); med undantag av ngt; undantagandes ngt; (jnk lisäksi) jämte ngt; (mutta) men; ~ (lukuun ottamatta) kolme (a) utom tre; med undantag av tre; så när som på tre; på tre när; jota ~ varförutom; (jonka ohessa) varjämte; sitä ~ dessutom, därförutom; därjämte; ~ että (för)-utom att.

paitsio (jlkp.) offside (tpm.); olla ~ssa stå

(vara) offside. paja (sepän~) smedja; (yl. työ~) verk|stad -staden -städer, --arkku smedjekista, -hiilet pl ks. -sydet, -hilse hammar-, smides|-slagg. -kalusto, -kalut pl smedje-, smides|-verktyg, -redskap, -koksi smideskoks. -kuona ks. -hilse, -mies (sepän apumies) släg-gare; påslåare. -moukari smides-, smedje|-slägga. -nahjo smedje|härd, -ässja. -nalasin smedjestäd. -npalje smides|bälg, -fläkt, -pihdit pl smides-, smedje|tång. -puhallin smedjepust. pajari (Ven. hist.) bojar -en -er. pajasydet pl smideskol. pajatso 1. (ital. ilveilijä; kuva) pajas -en -er (-ar). 2. (raha-automaatti, j.) penningautomat.

paja||ttaa* (puhella j.) prata, snacka; (ilakoida) glamma, -tus prat -et; snack -et; glam -met. paju (ksv. Salix [suku]) vide -t; ks.m. salava; raita, -inen av vide; vide-, -kko* videsnår -et -. -koppa, -kori videkorg, -köysi; syöttää -köyttä purra palt i ngn. -laji videart. -lintu ks. uunilintu, -n(kuori ks. -n p a r k k i. -oksa vide-, pil|kvist, -palmikointi videflätning. -parkki videbark. -punonta videf lätning. - vesa videskott. - viljely

videodling.) -pensas videbuske, (-aita vide-, pil|häck.) -pilli sälgpipa. -sirkku (el. Embe-riza schoeniclus) sävsparv. -vasu videkorg.

497m

-viita videlbuskage -t -snår. -villa videull. -vitsa videsly -(e}t -n; vidja. pakaasi (j. vanh. matkatavara) bagage -t -;

vrt. matkatavara, pakali|duttaa* få* (bringa*) att spricka (brista, storkna). -tua* (j. läkähtyä) storkna, kikna; (haljeta) spricka*; (murtua) brista*; olin ~ nauruun jag höll på att (jag ville) spricka (kikna) av skratt; sydän oii ~ hjärtat ville brista, -tuminen sprickande jne. pakana hedning; (yhd.) hedna-. -inapostoli hednaapostel. -kansa hednafolk, -kristitty hednakristen. -kuningas hednakung. -liinen hednisk, -llisesti på hedniskt sätt; på hed-navis. -llistua bli hednisk, -lähetys hednamission. (-toiminta hednamissionsverksamhet.) -maa hednaland, -maailma hedna-världen. -temppeli hedniskt, hedna| tempel, -uskonto hednisk religion, pakan]juudenaika hednatid (en); heden tid. -uus2 hedendom -en; -uuden aikana i heden tid; under hednatiden; -uuden ajoista asti allt sedan (av, från) hedenhös. pakara(t) (an.) bakdel -en -ar; stuss -en-ar. pakasj|taa 1. itr bli kallt (kallare); alkaa ~ kölden tilltar; det skärper till. 2. tr (valmistaa -teita) djupfrysa, -tamo ks. -tus-laitos, -te djupfryst produkt, - tiainen ks.

talitiainen; talgmes. -tua (vrt. -taa 1.) skärpa till, bli kallare; -tuu kölden tilltar, -tus (tkn.) djupfrysning. (-laitos djupfrys-nings-, djupkylnings| anläggning. -menetelinä djupkylnings-, djupfrysnings|metod.) pak|ata* 1. packa (in); (sulloa) stuva; (kääriä päällysteeseen, -teellä) emballera; ~ täyteen packa (proppa) full; tulla -alen (tupaten) täyteen bli proppfull, fullproppad. 2. (pyrkiä): minua -kasi naurattamaan jag hade svårt att hålla mig för skratt; viikonpäivät -kaavat (tuppaavat, pyrkivät) menemään sekaisin man håller på att (man vill) bli veck(o)vill. pakeneminen flyende, undflyende, undgående. -nija en flyende; (pakolainen) flykting.

paketoi|jda paketera, (paperiin) slå* in (i papper), -minen (in)paketering, -miskone paketeringsmaskin, -nti* (in)paketering. paketti* paket -et -; panna ~in paketera (in); ~en vastaanotto paketinlämning, -alus paketbåt. -auto paketbil.-kortti ks. -osoite-kortti. -lähetys paketförsändelse, -maksu paketporto -t -n. -merkki paketfrimärke, -nappula paketpinne, -osoitekortti paket-adresskort. -posti paketpost, -pyörä paketcykel. -tavara paketgods. -teline pakethål-lare. -toimisto paketexpedition, -vaaka paketvåg.

paki (vahv.): ~ parhaastaan ks. vartavasten, nimenomaan, paki||na 1. (yl. keskustelu) samtal -et -; (juttelu) prat -et, tal -et; språkande; (rupattelu) snack -et; lähteä jnk -noille gå för att prata (tala) med ngn. 2. (san.) kåseri, (-hetki pratstund, -kokoelma kåserisamling. -mainen kåserande; kåseriartad.) -noida 1. samtala (prata, språka,^snacka). 2. kåsera (jst över ngt); -noiva kåserande, -nointi* samtalande, pratande, språkande., snackan-

de: kåserande, -noitsija 1. (san.) kåsör. 2. pratmakare, -sta ks. paki n o i d a, jutella, rupatella, pakka* 1. packje -en -ar; (paali) bal-en-ar. 2. (mer.) keula ~ back -en -ar. -aja packare; in-, för|packare. -aminen packande; paketering, emballering.-amo (-osasto) förpackningsavdelning; paketering, -filmi packfilm. -huone packhus. (-enpäällysmies pack-husinspektor.) -laatikko packlåda, -mestari packmästare, pakka||nen köld -en; (halla) frost -en -er; kova (lievä) ~ stark (måttlig) köld; lyhyehkö äkki~ köldknäpp; -sia kestävä köld-, frost|-härdig, -beständig; ~ lauhtuu kölden slår sig; ~ kiristyy det skärper till; -sen kourissa i köldens järngrepp. - s (aalto köldvåg. -aamu kall, frostig morgon, -aste köldgrad.) -sen-arka frostöm. -senpaukku köld|skott, -knäppning, -senpuuska köldknäpp -en -ar. -sensuoja frostskydd. - s (halkeama fmlsh.] frostspricka, -ilma kall väderlek; köld -en. -kausi köldperiod, -mittari, -perhonen [prh. Hibernia defoliaria] frostfjäril -[e]n -ar. -säilö frysbox; frys -en -ar. -sää kallt väder; köld -en. -talvi kall vinter; [er. ankara talvi, Skand. myt.] fimbulvinter. - tiainen ks. talitiainen. -vika skada [felaktighet] förorsakad av köld; köld-, frost|skada. - vikamen köld-, frost|skadad. -yö köldnatt.) pakka||us (in)packning; (tavaran päällys) förpackning, emballage -t. -utua packa sig; packas; (tunkeutua) tränga2 sig: (väkisin) tvinga sig. pakkeli (j. mlv., silote) späck| el -let. pakki* 1. (mer.): vetää purje ~in (vanh., miel.: ahtaa purje vetämään takaisin) brassa back. 2. (sot. ruoka-astia) back -en -ar. -laatikko ks. p a k k a~. påk I ko* tvång -et; nödtvång -et; tvångsläge -t; (tarve) nöd -en; käyttää ~a utöva tvång; (väkivaltaa) bruka våld; hänen oli ~ lähteä han var (såg sig) tvungen (nödsakad) att gå; (täytyi) han nödgades (måste) gå; välttämätön ~ en tvingande nödvändighet; on ~ myöntää man nödgas (måste) medge; -oksi pantu på-tvungen; ei ole ~ (ei tarvitse) man behöver inte; (ei tarvis) det är inte nödigt (nödvändigt); det är inget tvång; ei sinun ole ~ (ei tarvitse) tulla inte behöver du komma; inte är du tvungen (skyldig) att komma; mikä ~ minun on sinne mennä! det är väl inte nödvändigt, att jag går dit; jag behöver väl inte gå dit; minun on mielestäni ~ tehdä se (niin) jag anser mig tvungen (nödd) att göra det; olojen -osta av omständigheternas tvång; tvingad av omständigheterna; -osta av nödtvång; nödd o. tvungen; nödtvunget; (vastustamattomasti) oemotståndligt; (auttamattomasti) ohjälpligt; (välttämättömästi) oundgängligen (nödvändigtvis); -ostakin huomaa man kan inte undgå att märka; sinne minun on -ostakin mentävä dit är jag (så illa) tvungen att gå; jos niin on ~ om det är (blir) oundgängligt (nödvändigt), pakko||ajatus (psyk.) tvångstanke, -akordi (kaup.) tvångsackord, -annostelu tvångs-^ ransonering, -avioliitto tvångsäktenskap.pakkoeristy:

-eristys tvångsisolering, -evakuointi tvångs-evakuering. -hallinto tvångsadministration; tvångsförvaltning, -hoitola tvångsanstalt. -huutokauppa exekutiv auktion, -järjestelmä tvångssystem. -kasvatus tvångsuppfostran, -keino tvångs|medel, -åtgärd -en -er. -korko tvångsränta, -kurs-si tvångskurs, -laina tvångslån, -laitos tvångsinrättning, -laki tvångslag, -lasku (Int.) nödlandning, -liike tvångsrörelse, -liittyminen tvångsanslutning, -

lunastaa expropriera. -lunastus expropriation; tvångsinlösen, (-hinta expropriationslösen. -kohde expropriationsobjekt. -korvaus ex-propriationsersättning. -laki lag om expropriation. -menettely expropriationsförfa-rande.) -luokka (vnk.) tvångsklass, -luovutus tvångs I överlåtelse, -avhändelse. -lupa (patenttioik.) tvångslicens, -lyhenne (pika-kirj.) sig|el -eln -ler. -majoitus (er. hist., sot.) tvångsinkvartering, -maksu tvångsbetalning. -mielle (psyk.) tvångsföreställning, -myynti tvångsförsäljning, -määräys tvångsföreskrift. --ohjaus (esim. työvoiman) tvångsdirigering, --oikeus2 nödrätt. --oleskelu nödtvungen vistelse, nödtvunget uppehåll. --otto tvångsutskrivning, -paita (lääk.y m. kuv.) tvångströja, -rasite tvångsservitut. -rauha tvångsfred; fredsdiktat, -rokotus tvångsvaccinering; obligatorisk vaccinering, -ruokinta tvångsmatning; käyttää ~a tvångs-mata. -siirto tvångs I förflyttning, -evakuering. -siirtolainen (en) tvångs|förflyttad, -evakuerad, -sopimus tvångsavtal; diktat -et -. -sovinto (sot.) kapitulation, -suoritus tvångsprestation; kontribution. -säännöstely tvångsransonering, -säästö tvångssparande.

pakko||taksa tvångstaxa. -tie (toisen tilusten kautta) nödväg; -teitse tvångsvis; (ulosotto ~) i exekutiv väg; exekutivt, -tila tvångs til Istånd; (hätä~) nödfall -et -; nöd|-läge. -tillstånd; tvångsläge -t -n. (-oikeus [hätätila] nödrätt.) - tilaus tvångsrekvisition, -toimi tvångsåtgärd, -työ tvångsarbete, (-laitos tvångsarbetsinrättning, -leiri tvångsarbetsläger. -iäinen tvångsarbetare.)

pakko täytän| tö (Iak.) utsökning, utmätning, exekution; (toimeenpano) verkställighet; toimittaa ~ verkställa utmätning; -nön toimittaja exekutor; -nön haltija över-exekutor; -nön hakija utmätningssökande, -elin exekutivt organ, -kirja utsöknings-handling. -menettely utsökningsförfarande. -oikeus2 utsökningsrätt. -pyyntö anhållan om exekution, -toimi: i exekutiv väg. -valta exekutiv makt. -viranomainen exekutiv myndighet, -önpano ks. p a k k o t ä y-t ä n t ö."

pakko||ulosotto tvångsutmätning, -vaihto tvångsbyte. -vakuutus tvångsförsäkring; obligatorisk försäkring. - valta tvångsvälde; tyranni, -vero tvångsskatt, kontribution; (hist. palovero) brandskatt, -verottaa* utskriva* tvångsskatter; (hist., kuv.) brandskatta. -yhdyskunta tvångssamhälle.

pakkula 1. (pahka) knöl -en -ar. 2. (kääpä) tick|a -an -or.

pakl|iata (j.) 1. (mlv. silottaa) spackla. 2. (iv.

s — pakottaa påk

[kovin] maalata itseään) spackla sig. -aus (silotus;') vrt. ed.) spackling.

1. pa|ko flykt -en; ajaa ~on (sot.) slå (jaga, driva) på flykten; (karkottaa) förjaga, fördriva; lähteä ~on taga (gripa) till flykten; (väistää) fly (undan) för ngt; (yrittää karttaa) söka undfly, komma undan (ngt); (j.) ta till schappen; kiirehtiä ~on (pois tieltä) skynda undan; päästä ~on komma undan; (lyckas) undkomma; (karkaamaan) lyckas fly (rymma); piiloutua maailmaa ~on gömma sig undan världen; sadetta ~on undan regnet; vihollisen vetään-tyminen (perääntyminen) kävi piankin -on kaltaiseksi (paonomaiseksi) fiendens reträtt blev snart nog flyktartad.

2. pako- (yhd.; tkn.) avlopps-; vrt. meno-, poisto-, -illa hålla * sig undan (jtk ngn); (yrittää vältellä) söka2 undgå (ngt); ~ seurauksia (försöka) undandraga sig följderna; ~ poliisia hålla sig undan, gömma sig för polisen, -kaasu ks. poistokaasu. - kauhu panik -en; yleisö joutui ~n valtaan publiken greps av panik; valtaama (val-lassa oleva) gripen av panik, (-inen panisk. -tunnelma panikstämning.) -lainen flykting; (karkuri) rymmare.

pakolais I |halli tus (valt.) exilregering, -huolto flyktingsvård. -joukko flyktingskara, -leiri flykting(s)läger. -suojelu flyktingsskydd, -turvaoikeus asylrätt, -virta flyktingström; ström av flyktingar, pakolli||nen oundgänglig; nödtvungen; tvungen; tvångs-; (vapaaehtoisen vastak.) obligatorisk; (laissa säädetty) lagbestämd; ~ (ope-tus)aine obligatoriskt, tvångs|ämne; ~ äänettömyys nödtvungen tystnad; ~ elinkeinoyh-distys lagbestämd näringsförening; ~ järjestö tvångs I organisation, -korporation; ~ osallistuminen tvångsdelaktighet; obligatoriskt deltagande, -sesti oundgängligen, (nöd)-tvunget; i följd av tvång; obligatoriskt; (vastoin tahtoa tapahtuva) mot (ngns) vilja. -suus2 (pakko) nödtvång-et, tvångsmål -et. pakoj|mahdollisuus* möjlighet att fly (att rymma, till flykt), -matka flykt -en; rymmar|-färd, -stråt, pakonalai|jnen tvång underkastad; nödtvungen. -sesti nödtvunget. -suus2 (pakkotila) tvångstillstånd -et; (pakko) nödtvång -et; (riippuvaisuus) beroende; vrt. pakollisuus.

pakonomainen tvångsmässig. pakoonpääsy: ~ oli mahdotonta det var omöjligt (fanns ingen möjlighet) att undkomma, pako||[paikka tillflyktsort; tillflykt -en; reträttplats. -putki ks. poistoputki. -retki flykt -en; rymmar|färd, -stråt, -salla, -salle på flykten, -sta ks. pakko, -suunnitelma rymnings-, flykt | plan. pako||te* 1. (valt.) sanktion. 2. (tkn., yhd.) drivet; vrt. seur. (-hopea drivet silver, -politiikka sanktionspolitik.) -tin* (tkn.) ks. pako t us t alt t a. -ton tvångsfri, tvångslös; valfri; icke obligatorisk (icke nödvändig); (luonteva) otvungen; (vapaaehtoinen) frivillig. -ttaa* 1. tvinga* (tvang, tvungo, tvungit, tvungen); nödga; (ajaa) driva*; (ahdistaa) tränga2; (saada)

förmå3; (käskeä) tillhålla*; jos hätä ~ om nöden tvingar (driver); ~ jk tunnustamaan tvinga ngn att bekänna; avtvinga ngn en bekännelse; ~ ottamaan jtk påtvinga ngn ngt; pakottamalla ~ tvinga (halvt) med våld; tuntea -ttavaa tarvetta (inf.) känna (ha) ett tvingande (trängande) behov att; uhkaamalla ~ maksamaan med (under) hot tvinga att betala (erlägga betalning); -ttava syy tvingande (oavvisligt, trängande) skäl; -ttava hengen t. terveyden vaara (Iak.) trängande fara för liv eller hälsa; mikä sinut siihen -iti? vad var det, som tvang (nödgade, drev, förmådde) dig därtill? ~ itsensä jhk tvinga (förmå) sig till ngt. 2. (lääk.) särkeä; päätäni ~ mitt huvud värker; jag har huvudvärk. 3. (taid., mel.) driva; -tetlu hopea drivet silver, -tta-minen tvingande, nödgande jne.; (pakko) tvång -et. -ttautua* tvinga (förmå3) sig (jhk till ngt), -ttomasti frivilligt; utan tvang; otvunget; (vaivatta) ledigt, -tto-111 iius- tvångsfrihet; valfrihet; frivillighet; otvungenhet, -tus 1. tvång -et; (painostus) påtryckning. 2. (kipu) värk -en. 3. (taid.) drivning, (-keino tvångs-, påtrycknings|-medel. -taltta I taid. j puns -en -ar. -toimenpide tvangs-, påtryckningslåtgärd.)

pako:vesi 1. ebb -en; -veden aika ebb(tid). 2. vrt. poistovesi. -yritys flykt-, rymnings | försök.

pakra (mrt. uit. keksi) flottningshak|e -en -ar.

paksu 1. tjock; ~ kirja en tjock bok; ~ puuro tjock gröt; ~ puu grovt träd. 2. ~ tukka tjockt, yvigt hår. 3. (kuv. karkea, raaka) plump, grov. -hko tämligen tjock (grov); tjockare, -huulinen med tjocka läppar; tjockläppad. -inen (mt.) tjock; av . . . tjocklek; till tjockleken; sormen ~ (så) tjock som ett finger; fingertjock; kahden tuuman ~ två tum tjock; av två tums tjocklek; till tjockleken två tum. -kal-voinen ks. -kettoinen. -karvainen tjockhårig. -kaulainen med tjock hals; tjock-halsad. -kettoinen med tjock hinna, -kuorinen tjockskalig; (puu) tjockbarkig. -lti (adv.) tjockt, -nahkai|nen 1. (a.) tjock-hudad (kuv. m. hnk.). 2. (s.) -set (el. Pa-chydermata) tjockhudingar. -nema, -nnos förtjockning, -nokkainen som har (med) tjock näbb; tjocknäbbad. -ntaa* göra* tjock(are); förtjocka, -ntua* ks. -t a. -ntu-ma ks. -ne ma, -nnos. -pohjainen som har tjock botten; med tjock botten; tjock-bottnad; (jlkn. -anturainen) tjocksulad; med tjocka sulor, -päinen tjock|huvad, -skallig, -pää (kuv.) tjock|huvud, -skalle; pundhuvud, -suoli (an.) tjocktarm, -ta tjockna, bli tjock(are); förtjockas, -tuk-kainen tjockhårig. -tyvinen tjock vid roten.

paksuus2 tjocklek -en; (puun) grovlek; diameter; (sakeus) tjockhet, -kasvu (biol., mtsh.) grovleks-, tjockleks-, diameter [tillväxt. -mitta ks. paksuus.

pala bit -en -ar; (kappale) stycke -t -n; ~ bit för bit; paha (katkera, kova) ~ purtavaksi (kuv.) en hård nöt att knäcka; yhd. ks. po. hakusanojen kohdalta.

pala|a 1. brinna*, (kem.) förbrinna *, förbrännas2; ~ poroksi brinna* upp; (maan tasalle) brinna* ned; (loppuun) brinna* ut; (hehkua) låga, glöda*; ~ jnnk (kuoliaaksi) bli innebränd i ngt; panna -maan (sytyttää) tända, antända; sätta i brand; loppuun -nut utbrunnen (us. kuv.); täällä on -neen hajua (kuv, käryä) här osar bränt; -val kynttilät brinnande (levande) ljus. 2. (kuv. sot., koul. ym.) bli, åka fast; vrt. kär|y, -ytä, -äht ää. 3. (kuv. kiihkeästi haluta): mieleni ~ sinne jag brinner av längtan att få komma dit; ~ halusta brinna av längtan (av begär); -va innostus en lågande (glödande) hänförelse, entusiasm; posket -vat kinderna glöder; silmät -val uteliaisuutta ögonen brinner

av nyfikenhet; -va rukous en brinnande bön; -vat (tuliset) silmät brinnande ögon; ks. palava.

pal||aaminen återvändande, återgående, åter|-komst, -gång -en; vrt. palata, -ailla återvända, -komma* (långsamt, småningom, sporadiskt, då och då), palaliitu (valkea, luontainen liitu) vit krita, pala||maton (ei palanut, palamatta jäänyt) obrunnen; (ei polteltu) obränd; (joka ei pala) obrännbar; oförbrännlig. -mattomuus2 oförbrännlighet; obrännbarhet. -minen brinnande; (kem.) förbränning, palamisl|ilmiö (kem.) förbrännings i process, -fenomen, -företeelse, -jäte (tuhka) aska; -jätteet pl bränder, brandrester; ks. -tuote, -kaasut pl förbränningsgaser, -lämpö förbränningsvärme. -lämpötila förbränningstemperatur. -nopeus' förbränningshastighet, -tuote förbränningsprodukt, pala||nen (liten) bit -en -ar; (kappale) (litet) stycke -t -n; vrt. pala; ~ paperia, paperista en bit papper, en bit av papperet; saata minua -sen matkaa! följ mig ett (litet) stycke, en (liten) bit; lyödä -siksi slå i stycken, bitar; (rikki) slå sönder; -sina i (små) bitar, -npai-nike* ngt att dricka till maten, skölja ned maten med. -peli puzz|le, puss|el -let, -; rakentaa pelata lägga pussel. -sit-tain bitvis, styckevis; ks. pala palalta, -sokeri bitsocker, palas||taa (j.) längta, trängta; önska att få komma (jnnk ngnstans). -tus längtan, trängtan, lust. pala|ta återvända2; (tulla takaisin) återkomma*; (palautua) återgå*; gå* tillbaka; (asettua takaisin) återtaga* (jhk ngt); ~ kotiin återvända hem; ~ työhön återgå till arbetet; kotiin -ttuani efter min hemkomst; -tessani (paluumatkalla) på återvägen; kotiin -tessa vid hemkomsten; ~ kysymykseen återkomma till en fråga, återgå till ämnet; ~ paikalleen återintaga sin plats; ~ virkaansa återinträda i tjänst (i sitt ämbete).

palataali (fon.) palatal. -staa (fon.) palata-lisera.

palatsi palats -et -. -juonittelu(t) palatsintriger). -koira pekin(g)es -en -er. -mainen palatslik(nande). -rakennus palatsbyggnad. -tyyli palatsstil. - vallankumous palats-revolution.

palaut|taa* 1. (luoda lakaisin) bringa* (föra*)palauttaminen — paljetti

pai

åter (tillbaka); återföra*, återbringa*; (maksaa takaisin) återbära*; (lähettää takaisin) återsända2; ~ kirje återsända (retur-nera) ett brev; (vir.) remittera; (lykätä takaisin) åter|förvisa, -remittera; (post.) re-turnera; (til. ym.) restituera; ~ juttu kihlakunnanoikeuteen återförvisa ett mål till häradsrätten; ~ valtakunnan yhteyteen återförena med riket; hänet -ettiin isänmaalle han återbördades till fosterlandet; ~ rauha återställa lugnet (freden); ~ järjestys återställa ordningen; ~ ylijäämä återbära överskottet; ~ pesä velalliselle återställa boet till gäldenären; återinsätta gäldenären i besittning av boet. 2. ~ entiselleen (återupprätta; (mat.) reducera; ~ entisiin oikeuksiinsa återinsätta ngn i hans förra rättigheter; ~ ennalleen aterstalla; ~ henkiin återkalla till livet; (elävöittää) återuppliva; ~ lailliset olot återställa de lagliga förhållandena; yksinvalta -ettiin enväldet återinfördes; ~ muistiin, mieleen återkalla i minnet; bringa i erinran; ~ jnk kunnia, jllk hänen kunniansa rehabilitera ngn; ge ngn upprättelse; återge ngn hans goda namn o. rykte.

palai|uttamiaen åter|förande, -bringande jne.; laillisten olojen ~ ätersiallande(t) av de lagliga förhållandena, -utu|a* (palata) äter|-vända2, -komina*, -inträda*; (maksetaan takaisin) återbäras*; (luovutetaan takaisin) åter|falla*, -gå*; (entiselleen) återställas2; bli återställd; omistusoikeus ~u entiselle omistajalle äganderätten återgår till den förra innehavaren; järjestys -u ordningen återställes; normaaliolojen -essa då normala förhållanden åter blir rådande (åter inträder); ~ entisiin uomiinsa återgå i sina gamla fåror; ~ henkiin återkallas till livet; (pelastua) räddas till livet; vrt. palata, -utuminen återvändande jne.; ~ entiselleen återgång -en till det gamla, -utus åter|-föring, -ställning, -bär(n)ing; -införing, -sändning; remittering; återförvisning; returne-ring; restitution; åter|kallelse, -upprättelse; vrt. palauttaa, (-merkki /mus., [-tasoitus^]-] {+tasoi- tus^]+} återställningstecken, -postimerkki returporto -t.)

palav|a brinnande; ks. p a 1 a a; -issaan (vara) varm, upphettad; ~ rakkaus ks. loisto-käenkukka. -kivi brännskiffer, -sieluinen med brinnande ande, entusiastiskt sinne; med eldsjäl, -sti brinnande; med brinnande iver; (tulisesti) eldigt, -sydäminen med brinnande hjärta.

palaveri (j. neuvottelu) palav|er -ern -rer; rådplägning; (juttelu, rupattelu) samtal; prat -et.

pale|jleminen frysande, -lia frysa*; minua -lee jag fryser; (viluttaa) jag känner mig frusen; käsiäni -lee jag fryser

om händerna, -lluttaa* förfrysa. -Uuttaminen förfrysning. -Itua* (för)frysa*; jalat ovat -ttuneet fötterna har förfrusit, är förfrusna; ~ kuoliaaksi frysa ihjäl. -ltuma(vamma) kyl-, frostjskada. -Itu-nut förfrusen; frusen; kuoliaaksi ~ ihjäl-frusen.

paleografil|a (ent. aikojen kirjoitustapojen tutkimus) paleografi -n. -nen paleografisk.

paleontologi paleontolog. -a (kivettymäoppi,

oppi muin. aikojen kasveista ja eläimistä) paleontologi -n. paletti* (taid. värilasta) palett -en -er. palho (ksv. heteen ~) (ståndar)sträng -en -ar.

-ta (puus. veistää, piitata) bila. palikka* klots -en -ar; kloss -en -ar; (kapula)

kavle -en -ar. pal|lin* (poro~) renbete -t -n; käydä -kimella

beta. -iskunta* (poro~) renbeteslag. palja ks. moukari.

paljaajjksiiiakkaus (mtsh.) kalhuggning, -itaan som sadan; outspädd; (ilman särvintä) utan pålägg, sovel, -staan blott o. bart; (pelkästään) enbart; idel (tprn.); uteslutande.

paljakka* (paljas tunturin laki) kalfjäll -et paija|s 1. (kalju) kal; (verhoton, alaston) bar; (paljastettu) blottad; (alaston) naken; ~ paikka ett tomt (kält, bart, naket) ställe; -at seinät tomma (kala, nakna) väggar; ~ päälaki (kallio) en kal Hjässa, en kal klippa, ett kält berg; -in käsin med bara händer; barhänt; med blotta händerna; -in säärin, käsivarsin (oleva) bar|bent, -armad; -in päin med bart huvud; barhuvad; (hatuttomin päin) med blottat huvud; -in jaloin med bara fötter; barfotad; (adv.) barfota; käydä -aksi bli kal (bar;; blottas; hakata -aksi kal-hugga; -aksi hakattu kainuggen; vrt. p a 1-jaaKsihakkaus; -an taivaan alla (miel. taivasalla) under bar himmel; syödä jk -aksi (kuv.) göra ngn utfattig med sitt ätande; hänet ryöstettiin (aivan) -aksi han blev fullständigt utplundrad. 2. (pelkkä, aito) blott, idel (tprn.); se on ~ta lorua det är bara (idel) prat. paljas I liiioinen med naken hud; (karvaton) hårlös; (alaston) naken, -jaikainen bar|fota (Ipm.), -fotad, -jaloin (miel. paljain jaloin) barfota. -kaulainen barhalsad. -oksai|nen: kukkii -sena Dlommar pä bar kvist, -päinen, -pää barhuvad; (kalju~) flintskallig. -siemeniset (ksv. Gymnosp ermae) nakemröiga, gymnospermer. paijas|| taa 1. blotta; (patsas poistamalla verho) avtäcka2; (tyhjentää) utblotta; ~ päänsä blotta sitt huvud; ~ miekkansa draga blankt; ~ muistopatsas avtäcka en min-nesstod. 2. (kuv. tuoda ilmi) avslöja; uppdaga; (ilmaista) yppa, röja2; ~ jnk vehkeet avslöja ngns intriger; hän -ti suunnitelmansa han yppade (röjde) sin plan. -tamaton icke blottad (avslöjad, avtäckt), -tautua* blotta sig. -tua a) bli tom (kal, bar, blottad, naken); pää -luu huvudet blottas; b) (tulla ilmi) uppdagas; bli avslöjad; blottas, avslöjas; rikos -tui brottet avslöjades (uppdagades, kom i dagen); (geol.) frigöras*; avnötas2, -tuma (geol.) berg (som går) i dagen, -tus blottande; avslöjande; avtäckning; (geol.) denudation; avnötning. (-puhe [-[muistomerkin]-] {+[muistomer- kin]+} avtäckningstai. - tilaisuus2 avtäckningsj-tillfälle, -högtidlighet.) palj|e* pust -en -ar; (pajan -keet) bälg -en -ar; painaa ~tta pusta.-kamera (vatok.) bälg-kamera. -ovi bälgdörr. -puhallin* blåsbälg -en -ar.

paljetti* (metallilevynen) paljett -en -er.

501pai paljin— p;

paljin* (soljenjneula, -kieli) sölj-, spänn|torn -en -ar.

paljo (a. komp. enempi, sup. enin) myckeln -t; (se) ~ kulta det myckna guld(et); enin kulta det mesta guld(et); ~ lukeminen mycket läsande, paljo||ittain (tukuittain) partivis; i stora partier. -ittais(kauppa ks. tukkukauppa, -osto parti[in]köp.) paljo ksua anse* ngt för mycket (för stort, högt); ~ hintaa anse priset för högt. -lti mycket; (runsaasti) i mängd; ymnigt, paljon (adv.) mycket; vida, långt (komp.); (useat, monet) många (a. pl); (joukko) en massa; (paljous) en mängd; (lukuisasti) i massa; (suuri, runsas) myck|en -et (a.); (usea) åtskillig; ~ rahaa (rahoja) mycket pengar; aika ~ rätt mycket; hyvin ~ synnerligen (särdeles) mycket; yhtä ~ lika mycket; ~ suurempi mycket (vida, långt) större; ~ ihmisiä mycket folk; en massa människor; massor av människor; on ~ ihmisiä, jotka det finns många (en mängd, åtskilliga) människor, som; siellä oli ~ väkeä där fanns massor av folk, mycket folk; olen tavannut ~ ystäviä jag har träffat många vänner; ~ aikaa mycken tid; ~ rakkautta mycken kärlek; ~

näkemistä, sanomista mycket (åtskilligt) att se, att säga; ~ sisältävä innehållsrik; se merkitsee ~ milen mycket beror på, hur; ei ~ mitään (ei juuri mitään) just ingenting; ingenting att tala om; (tuskin mitään) knappt ngt; ei tiedetty ~kaan muuta kuin man visste inte mycket (stort) annat än; ~ kokenut mång| beprövad, -erfaren, -laisesti tämligen (rätt) mycket, -puhuva (m. uttrycksfull, talande; signifikativ; betydelsefull, -sanova (m. n) ks. ed. paljo||töinen arbetsdryg. -udellinen kvantitativ. -udellisesti kvantitativt, -us2 mängd -en -er; myckenhet; (määrä) kvantitet; (joukko) massa; uppsjö (på ngt), (-esine [Iak.] mängdsak. -indeksi volymindex, -määräys kvantitetsbestämning. -raja, -rajoitus kvantitetsbegränsning. -tavara mängd|vara, -saker [pl], -virhe kvanti-tets|fel, -avvikelse.) palju ks. s o i k k o. palkallinen avlönad; med lön. palkan|jalennus lönesänkning, -järjestely lönereglering. -korotus löne(för)höjning. -lisä-(ys) löne|tillägg, -tillskott, -maksajalöngivare. -maksu löne(ut)betalning. -nauttija löntagare. -nousu lönestegring, -parannus löneförbättring. -pidätys löneinnehållning; (vir.) införsel i lön. -saaja ks. -nauttija, »tarkistus löne|justering, -reglering, -vähennys löne I avdrag, -minskning, palka||ta* avlöna; (määräajaksi) leja2; (sot.) besolda; -ttu avlönad, lejd. -ton (som är) utan lön; oavlönad; icke avlönad; tehdä -tonta työtä utföra oavlönat arbete, -tta, -ttomasti utan lön (avlöning); tehdä -tta työtä arbeta utan lön; vrt. ed. -ttomuus2 avsaknad av lön.

palkeenkieli2 1. ventil(klaff) i en blåsbälg. 2.

(ihosta, kankaasta t. nahasta repeyt. liuska) lössliten flik (i huden, kläder eller läder), palkeisto b älgverk -et -.

palkilla*: poro -i renen går på bete; renen betar, -nen 1. renbete -t -n. 2. ks. p a 1 i s-kunta.

palkinnon||jako prisutdelning, (-tilaisuus2prisutdelningstillfälle.) -saaja pristagare, -saa-nut prisbe|lönt, -lönad, palki nta* premiering; ks. -t s e m i n e n. palkin|to* belöning, premie -n -r; (koul. ym.) premi|um -et -er; (kilpailu näyttely ~) pris -et -; -noksi (~na) hyvästä käytöksestä som belöning för gott uppförande; saada ~ få ett pris; erhålla en belöning (premie); bli (pris)belönad, premierad; -non saanut prisbelönt, premierad, palkinto|jaine prisämne, -ammunta prisskjutning. -jenjakaja prisutdel|are, -erska. -jenjako premie-, pris|utdelning. -kassa premiekassa, -kelpoinen prisgill. -kilpailu pris|tävlan, -tävling, -kirja premiebok; (kunnia ~) diplom -et -. -kirjoitus pris-skrift. -kysymys prisfråga, -lahja (Iak.) remuneratorisk gåva. -laina (tav. valt.) premielån; (yhd.) premielåne-. (--arvonta premieobligationsdragning.) -lautakunta prisnämnd, jury -n -er. -mitali prismedalj, --obligaatio premieobligation, -raha belönings-, pris|medalj; (toimesta) jetong -en -er. -romaani prisroman, -tapa premierings-, belönings|sätt; sätt att prisbelöna (premiera), -tehtävä prisuppgift. »tuomari prisdomare, (-lautakunta prisdomar-nämnd.) palkisto (rak.) bjälklag -et -. palkit||a belöna; (kilp.) prisbelöna, premiera; (maksaa) löna; (korvata) ersätta*; (hyvittää, kostaa) vedergälla2 (jUak med ngt); hän -si sinut huonosti (kuv.) han lönade dig illa; ~ jnk vaivat ersätta ngn för hans besvär; ~ hyvä pahalla löna (vedergälla) gott med ont. -sematon obelönad; (kilp., näyttel.) icke prisbelönt, -seminen belönande; prisbelöning; premiering; ersättande; lönande, vedergällande. -semisperuste premierings-grund. -sija belönare. paik||ka* 1. (vrs.) lön -en-er; (palkkaus) av -löning; (vuokra, pesti) lega; (mer.) hyra; (sot.) sold -en; (maksu) betalning; saada ~ työstään få (uppbära) lön för sitt arbete; saada ~a viisisataa markkaa uppbära femhundra mark i lön; saada ~nsa jst få sin lön (sin belöning) för ngt; olla suurella -alla (j.) sitta med stor lön; -kojen jäädyttäminen, liu'unta, määrääminen lönejstopp, -glidning, -sättning. 2. (kuv.) saada moitetta -akseen få klander till tack. -kääminen avlönande; lejande; besoldning. palkka|]-apu lönebidrag, --aste lönegrad, —asteikko löneskala; liukuva ~ glidande löneskala, -ehto lönevillkor, -etu (tav. pl -edut) löne|förmån, -villkor, -indeksi löneindex. -inen (yhd.) med . . . lön; kallis~ med hög lön; högt avlönad, -joukko (hist. sot.) legotrupp, -järjestely lönereglering, -kysymys lönefråga; ottaa ~ esille företa en löneaktion, -lainen lönearbetare; lego-hjon -et -, legokarl -en -ar. -laji löneslag. -laki lönelag, -liukuma löneglidning, -luettelo löne-, avlönings I lista, -luokka ks.

utgifterna för avlöning (lön), -määrä lönebelopp. -määräraha löneanslag, -neljännes lönekvartal, -neuvosto lööneråd. -olot pl löneförhållanden, -orja (kuv., leik.) löneslav. -osuus2 löneandel, -pitäjä (hist.) annexsocken; prebendepastorat -et -. -ratkaisu löneuppgörelse. -renki legodräng, -rettelö lönekonflikt. -riita lönetvist, -ruuvi

(kuv.) löneskruv. -saatava lönefordran: innestående lön. -sopimus löne-, lego|avtal, -soturi (hist.) lego I soldat, -knekt -en -ar. -suhteet ks. -olot. -sulku löne I stopp, -spärr, -säännöstely lönereglering. -sääntö lönestat, (avlönings)-stat. -sääntöinen: ~ virka tjänst på stat. -taistelu löne|strid, -kamp(anj), -aktion, -talo ^ (hist.) prebende-, lönings|hemman. -tappio löneförlust, -tariffi lönetariff, -taso lönenivå, -tila (hist.) prebende| hemman, -lägenhet; löningslägenhet. -tulo löneinkomst, -työ avlönat arbete, - työläinen, - työmies, -työntekijä lönarbetare, palkkaus avlöning; avlönande; lejande, -apu lönebidrag, -järjestelmä avlöningssystem, -kysymys avlöningsfråga, -laki avlöningslag. -lista avlöningslista, -luokka löneklass; lönegrad; alemman (ylemmän) -luokan virka tjänst av lägre (högre) löneklass; alin — (m.) lägsta lönegraden, -me-no avlöningsutgift, -olot löne-, avlönings|-förhållanden. -säännös avlönings|stadgan-de, -föreskrift, -sääntö avlöningsstat; (pal-kollis—, hist.) legostadga. -tapa avlönings-sätt. -tariffi avlönings-, löne| tariff, palkkautua* låta* leja sig; (pestautua) taga2 städsel (lega, hyra) (jks som ngt), palkka||vaati|mus löneanspråk; pl -mukset lönepretentioner, -vuosi löneår, -väki avlönat (lejt) folk; legofolk, palkki * balk -en -ar, bjälk|e -en -ar; (her.) balk; (teat. ym.) tilj|a -n -or. palkkio arvode -t -n; (kaup.) provision; (palkinto) belöning; (vienti- ym.) premie -n -r; (korvaus) ersättning: (kirjailija-, kunnia-) honorar -et -; jnk —ksi (—na) som arvode (provision) för ngt; som belöning, som ersättning för ngt. -henkilökunta arvodespersonal. -laskele provisionsnota. -määrä arvodesbelopp, -taksa, -tariffi arvodes|taxa, -tariff, -toimi arvodesbefattning, -työ, -urakka premie|arbete, -ackord, -vaatimus arvodesanspråk, -virka arvodestjänst. -virkamies arvodestjänsteman; ylimääräinen — arvodist.

palko* (herneen—) balja; (j.) skida.-hedelmä baljfrukt. -herneet pl skidärter. -inen (yhd.) med . . . balja, -kasvi baljväxt; —t pl (ksv. Leguminosae) baljväxter, palkolli||nen legohjon -et -; (palvelija) tjänare. -soikeus2 (hist.) legohjonsrätt.-ssuhdef/»s?.) lego hjonsförhållande, -ssääntö (hist.) lego-hjonsstadga; vrt. työsopimuslaki, palko||mainen baljformig. - vene kanot -en -er; ks. kanootti, pal |las -laksen, -taan 1. (el.ruijan— Hippoglos-sus hippoglossus) hälle-, helge|flundra. 2. (harv.) ks. p a 1 11 a. palle* (vaat. helma) fåll -en -ar; (reuna) kant -en -er, bräm -et -; (lieste) skoning; (sauma) söm -men -mar; (lista) pärl|stav,

-list: (huullos) fals -en -ar; (mer. pohjakiipu) slag -et

pallea (an.) mellangärde -t -n, diafragmja

-an (-at) -or (-er), pallero 1. (pojan—) pys -en -ar; pojk|byting, -vasker; parvel. 2. (pyörykkä) bull|e-en-ar: ks. liha (pallo) boll -en -ar. -inen 1. (a.) knubbig; trind; rund. 2. (s.) ks. pallero. -mainen (pallo-) klot|formig, -rund. -pilvi (mtr.) cirrocumulusmoln; makrillmoln. palli (jakkara) pall -en -ar. -rengas (mer.) pall|ring, -krans, -staa (vaat. päärmätä) fålla, -stus fällning, -tuoli (mrt.) ks. palli; pallo (heitto-) boll -en -ar; (kuula) kula; (—mainen es.) klot -et-; (mat.) sfär-en-er. (ilma—) ballong -en -er; lyödä (heittää) —a slå (kasta) boll; bolla; äänestää —illa ballo-tera.

pallo||alasin (tkn.) kulstäd. -bakteeri kulbakterie. -huone (Ra. hist.) bollhus(et i Versailles), -illa slå, sparka, kasta boll; idka bollspel; (verrytelläkseen; kuv.) bolla; ~ väitteillä ja vastaväitteillä bolla med argument o. motargument, -ilu bollspel -et -; (jalka—) fotboll: bollande, -kala ks. siili-kala. -kalotti (mat.) kalott, -kartta glob, globkarta, -kas (mer.) spinnak|er -ern -rar. -kenttä bollplan. -kerho bollklubb, -koho kulflottör, -kori (ilmapallon kori) ballongkorg. -kärsäkäs (hnt.) klotviv|el -eln -lar. -Uitto bollförbund, -maila slag-, säll-, boll|trä. -mainen klot|lik, -rund, -formig; (mat.) sfärisk, -nen liten boll. -nheitto bollkastning. -nivel (an., tkn.) kul led. (- vaihde kulkoppling.) - n (lyönti bollslagning, -muoto sfärisk form; klot-, kul |förrn, -muotoinen boll-, glob-, kul-, klot|formig; sfärisk, -pinta sfärisk yta. -puolikas halv [klot, -sfär; klothalva. -puolisko [mnt.J hemisfär -en -er; pohjoinen [eteläinen] — norra [södra] halvklotet. -pyöreä sfärisk.) -peli bollspel, -poika (vrkp.) bollpojke; (golf) caddie; (j.) »boll-kalle». -rengas ballongring. -salama (mtr.) kul-, klot|blixt. -segmentti, -sektori (mat.) sfäriskt segment, sfärisk sektor, -silla: olla — kasta (spela) boll. (-olo bollspel -et-.) -taituri (jlkp.) boll|virtuos, -jonglör, -tappi kultapp. -ttaa* träffa (med bollen); (polttaa) bränna2, -tus bränn|ande, -ing. - vasara kulhammare, -venttiili kulventil, -vyöhyke sfärisk zon. -vyötiäinen (el. Tolypentes conurus) kulbälta. -äänestys ballotering. palmi[|kko* fläta; panna -kolle fläta, (-inen [yhd.] med . . . fläta, flätor.) -koida fläta . -koiminen flät|ning, -ande. -koimistyö [-flät]-arbete,-] {+flät]- arbete,+} -verk. -kointi* flätning. palmitiini (kem.) palmitin -et. palmu (ksv.) palm -en -er.

-huone palmhus. -kaali palmkål. -lehto palmlund, -lilja (ksv. Yucca) palmlilja, -n(kuitu palmfiber; växthår. -latvus, -lehdistö palmkrona. -lehti palmblad, -oksa palmkvist, -ydin palm|kärna, -märg.) -puu palmträd. -pähkinä palmnöt. -rasva palmfett. -rosvo (erakkoäyr. Birgus latro) palmtjuv. -saari

palmö. -sokeri palmsocker. -sunnuntai

(kirk.) palmsöndag, -viini palmvin. -voi palmsmör. -öljy palmolja. palo brand -en bränder; (kaski) sved -en -er;

pohjan~ (revontulet) norrsken -et. -aine brännämne; bränsle -t. -ala brandlareal, -yta. -alue brandområde, -ammus (sot.) brandprojektil, -apu (vak.) brandstod -en. (-maksu brandstodsavgift. -rahat pl brand-stodsmedel. -yhtiö brandstodsbolag.) - artikkeli (san. kuv.) brandartikel. -asema (pai.) brandstation, -auto brandbil, -avanto brandvak.-haava bränn|sår, -skada, -haka, -han-ko brandhake. -hälytys brandalarm. (-laitteet: itsetoimivat ~ automatiskt brandalarm.) -häviö (tkn.) avbränning. paloi tella*, -ttaa* stycka; dela (i bitar), -ttain bitvis; (pala palalta) bit för bit. -ttainen bitvis, bit för bit (skeende), -ttama-ton ostyckad, -ttaminen styck i ning, -ande. -ttua* bli styckad; styckas; (mureta) smulas. -tus styckning, palo järjestys (pai.) brandordning, -kaappi brandskåp, -kaivo brandbrunn, -kalu(t), -kalusto brandredskap (pl), -katselmus brandsyn, -katu ks. -kuja. -keksi brandhak|e -en -ar. -kello brandklocka, -kirjoitus vrt. -artikkeli, -kirves brandyxa. -koro (mtsh.) brandlyra. -koukku brandhak|e -en -ar. -kuja brandgata. -kunnantalo brandkårshus. -kunta brandkår, -kuntalainen brandkårsmedlem -men -mar; brandkårsman; brandman; brandsoldat; -sen kypärä brand|hjälm, -kask. -kärki (el. Dryocopus martius) spillkråka, -kärpänen (hnt. Laph-ria) rovfluga. -laitos brandväsen, -laki brandlag:. -lattia brand erolv. -lennätin brand telegraf, -letku brandslang, -lippu brandflagga. -luukku brandlucka, -merkki brandsiernal. -mestari brand mästare, -miehistö brandmanskap, -mies brandman. -muuri brandmur, -nkatku brandlukt. -nkestävyys2 brandsäkerhet. -nkestävä brandsäker. -nsammutus brandsläckning, (-alus f jokisammutusalusj flodspruta; sprut-båt. -laitteet eldsläckningsattiralj, brandredskap.) -nsavu brandrök, -ntorjunta brandskydd, palopaikka brand [ställe, -plats, -panos (sot.) brandsats. -permanto brandbotten, -pesä-ke eld-, brandIhärd (m. kuv.). -pommi brandbomb, -posti brandpost. -puhe brandtal. -purje brandsegel, -päällikkö brandchef. -päällystö brandbefäl, -pääty (rak.) brandgavel, -rahat pl brandstod -en. -rakko brännblåsa. -ruisku brandspruta, -rupi brännskorv. -sanko brandhink. -sola brand^ata. -sotilas brandsoldat, -suoja, -suojelu brandskydd, -sääntö brandstadga, -tarkastaja brandinspektör. -tarkastus brandsyn, -tikkaat pl brandstege, -toimi brandväsen, -torni brandtorn. -torvi brand-lur. -turvallisuus2 brandsäkerhet, -vaara brandrisk, -vahingonkorvaus brandskadeersättning, brandstod -en. -vahinko brandskada. -vakuuttaa* brandförsäkra. palovakuutus brandförsäkring, -arvo brand-försäkrinsrsvärde. -kirja brandförsäkrings-brev. -summa brandförsäkringssumma, -yhtiö brandförsäkrinersbolag. palo vamma brännskada, - vartija brandvakt, -vartio brand|vakt, -bevakning, -vaurio ks. -vahinko, -vero (hist. pakkovero poltta-

misen uhalla) brandskatt, -verottaa (miel. kiskoa palo-, pakko jveroa, hist.) brandskatta, -viina brännvin; (yhd., lav.) ks. v i i n a-, (-nanniskelu brännvinsutskänkning. - teollisuus2 brännvinsindustri.) -ämpäri ks. -s a n-k o. -öljy petroleum -en, -et; (poltto~) fotogen -en (-et1); lyso]ja. palpakko * (Sparganium) igelknopp -en -ar. palpallttaa*, -tus ks. p ä 1 p a|t t ä ä, -tys. palsa 1. (mnt. Lapissa) torv|tuva, -kägla.

2. (j.) ks. p a 111 o o.

palsallmi 1. balsam -en; Juudean ~ (kem.) meckabalsam. 2. ks. -kukka, (-kukka fksv. Impatiens balsamina] balsamin, -poppeli fksv. Populus balsamifera] balsamin-poppel. -öljy balsam|örts]olja.) -moida balsamera. -mointi* balsamering, palst|a 1. (mnm. jako~) skifte -t -n; skifteslott -en -er; (osuus) lott -en -er; (maa-) parcell -en -er. 2. (tkn., liitos) lask -en -ar.

3. (kirjp.) spalt -en -er; ottaa -oilleen (san.) int.asra i sina spalter, -inen (yhd.) med . . . spalt(er); -spaltig; viisi ~ med fem spalter; femspaltig.

palsta|lkorrehtuuri spaltkorrektur, -ladelma, -lados spaltsats. -levy (tkn.) laskplåt. -liitos laskstöt. -määr|ä: siitä on kirjoitettu lehdissä -iä f-in) därom har det skrivits spaltvis i tidningarna. -niittaus (tkn.) lasknitning. -npi-tuinen spaltlånar. -ntäyte spaltfyllnad. -sauma (tkn.) lasksöm. -tila 1. (san.) spaltutrymme. 2. (mnm.) parcellägenhet; parcell. -tilallinen parcellägare, - vedos (kirjp.) spaltavdrae:. pa(l)sternakka* (keit.,ksv. Pastinaca sativa)

palsternacka. palstoiüttaa* (mnm.) parcellera, -ttain spaltvis. -ttaminen parcelllerande, -erine:. -tus parcell erine:. (-päätös parcelleringsutslag.) pal||te* fvaat.) fåll -en -ar; vrt. palle, -tta* (kallio~, harv.) (berg)sluttninsp: brant, terrass, brink.-ttaa* fålla; vrt. palli sta a. palttina (linne)Iärft -et (-en); (hemvävt) linne -t; två skafts vä v. -hursti ks. -lakana, -inen av lärft, lärfts-. -kangas lärftsväv. -lakana lärftslakan. -paita lärftsskjorta. palttoo (päällystakki) paletå -n -er, (herr)-

överrock. -kangas paletå-, överrocksltvg. palttu* (keit.) palt -en; antaa ~gt jllk (j. kuv.) strunta i ngt; ge ngt blanka tusan, -leipä (verileipä) paltbröd. palturi 1. tupakka) knaster-n. 2. (i. perätön

puhe): puhua prata strunt (persilja), paluu återkomst -en; (palautuminen) återgång -en; (matk. menon vastak.) retur -en -er. -isku (tkn.) returslag; återerångrs-, tom-gån^s|slag. -juna returtåg. -jälki bakspår. -kyyti returskjuts, -lasti returlast. -liike återgångs-, retur|rörelse. -liikenne returtrafik. -lippu returbiljett; menopaluulippu tur- o. returbiljett; meno paluumatka tur- o. returresa, -lähetys returförsändelse, -matka åter|färd, -väg(en), -resa; retur -en-er; lähteä ~ZZe anträda åter|färden, -resan, -piste vändpunkt. -posti: ~ssa per, med omgående (post), -rahti åter-, retur[frakt. -retki åter|-tåg, -färd. -tavara returgods. -tie återväg; (perääntyminen) reträtt -en -er; (-retki)paluuvekseli — pankki

återtåg -et -vekseli returväxel, -vuoro returlägenhet, palvat|a (keit.) spicka; (torka o.) röka2; -tu liha spickekött; rökt kött; -tu kinkku kall-rökt skinka; spickeskinka. palvele||maton (sot. ym.) som inte tjänat (vid militären o. dyl.), -minen tjänande; betjänande; (palvonta) dyrkan(de), tillbedjan(de); vrt. palvella; palvo a. - vainen tjänst| villig, -aktig. -vaisuus2 tjänstvillighet, -aktighet. palvelija (er. ent.) tjänare; (nainen) tjänarinna; (palvoja) dyrkare; (huone~) betjänt -en -er. -joukko tjänarskara, -kunta tjänstepersonal -en : betjäning. -luokka tjänar-klass. -nliuone tjänarinne-, domestik|rum. -tar tjänarinna; domestik -en -er; vrt. kotiapulainen, (-kysymys tjänarinne-fråga.) -toveri medtjänare. palvel|la 1. (olla palveluksessa) tjäna; ha anställning; vara anställd; (tilapäisesti jnak) tjänstgöra*; (tehdä palveluksia) betjäna; — loppuun tjäna ut; ~ opettajana tjänstgöra som lärare; (vakinaisesti) ha anställning (vara anställd) som lärare; ~ yleisöä betjäna allmänheten. 2. (täyttää tarve) tillgodose; rata -ee (tyydyttää) paikkakunnan tarvetta (tarpeen) banan tillgodoser ortens behov. 3. (palvoa): ~ Jumalaa dyrka (tillbedja) Gud; ~ (miel. palvoa) jtk jumalanaan ägna ngt en gudomlig dyrkan, palvelu (asiakas~) service -n; (yhd.) -tjänst; (huolto) försörjning; (tarjoilu) servering; puhelin-, uutis-, kuvalpalvelu telefon-, nyhets-, bild I tjänst; vrt. palvelus, -ammatti serviceyrke. -elinkeino servicenäring, -raha (ent. juoma~) betjäningsavgift, drickspengar, servisavgift; ei -rahoja! inga drickspengar (j. dricks)! palvelu|s 1. tjänst-en -er; (~paikka, ~toimi) anställning; (~tehtävät) tjänstgöring; (huolto) service -n; olla jnk -ksessa stå i ngns tjänst; (toimessa) ha anställning hos ngn; vara anställd hos ngn; mennä jnk -kseen taga tjänst hos ngn; ottaa -kseensa taga i sin tjänst; anställa; engagera; päästä jnk -kseen få anställning hos ngn; kutsua -kseen inkalla till tjänstgöring; olla -ksessa vara i tjänstgöring (ha engagemang) hos ngn; ~ta haluava tjänstsökande. 2. (erill. tapaus): hän teki minulle hyvän (huonon) -ksen han gjorde mig en (god) tjänst (en otjänst); suorittaa (tehdä) jllk viimeinen ~ göra ngn den sista tjänsten. 3. (palvonta) dyrkan, tillbedjan, kult-en-er. palvelus||aika tjänstetid; tjänstgöring, -haluinen tjänst I aktig, -villig, -henki tjänsteande. -henkilökunta, -henkilöstö tjänstepersonal. -into tjänstenit -et. -intoinen nitisk i tjänsten; ivrig att betjäna, -kelpoinen tjänst i e) duglig, -kelpoisuus2 tjänst(ej duglighet. -kunta tjänstepersonal -en; betjäning, -kuntoinen tjänst(e) duglig. -kuntoisuus2 tjänst(e)duglighet. -mies: -miehet betjänte. -paikka anställning; plats, -raha ks. palveluraha. -sopimus tjänste|avtal, -kontrakt, -tehtävä tjänsteåliggande; ~t (palvelus) tjänstgöring, -todistus tjänstgöringsbetyg; (vanh. »ulosseteli») orlovssed|el -eln -lar. -tyttö tjänsteflicka, -velvollisuus2 tjänstgöringsskyldighet; tjänsteåliggande, -plikt. |

-vuokra tjänstelega. - vuoro tjänstgöringstur; (päivystys~) jour -en -er. -väki2 tjänstefolk; tjänstepersonal -en.

palvelutalo servicehus, palvettua (mtsh.) övervallas, palvo||a dyrka, tillbe(dja)*. -ja dyrkare, tillbedjare. -nta* dyrkan, tillbedjan; kult -en. (-menot kult|handlingar, -ceremonier; riter.) pamah||della* smälla2, knalla; (rätistä) smattra. -taa* smälla2, knalla (till), -taminen smällande, knallande, pama||us smäll -en -ar, knall -en -ar; detonation; (laukaus) skott -et -; »Viipurin (hist.) »viborgska smällen», -uttaa* ge en smäll, smälla till, (ampua) skjuta, pampa (mnt. E.-Am.) pampa -n -s. -kaniini

(Viscacia viscacia) viskatscha. pamppai|lla (sydän) bulta, klappa, slå*; -levin sydämin (sydän -Ilen) med bankande, dunkande, klappande hjärta, pamppu* dagg -en -ar; batong -en -er. paneel||ata ks. paneloida, -i (laudoitus) panel -en -er. (-keskustelu paneldiskussion, -lauta panelbräde, -menetelmä panelmetod, -piena paneliist.) paneloida (laudoittaa) panela. pane||minen sättande, läggande, ställande; vrt. panna, -nnainen (taik.) magisk; ~ tauti ks. panentatauti. -nta* sättning, läggning, ställande, (-tauti [vanh. taik.] genom magi [av en häxa ell. dyl.] åstadkommen, »ställd» sjukdom.) pane I tella * förtala, baktala; bakdanta; ned-svärta; (pilkata) belacka; pahoin -lellu illa baktalad (belackad), panettaa* låta* sätta (lägga, ställa); — viralta låta avsätta; ~ vankeuteen låta kasta i fängelse; inmana i häkte; ~ (teettää) uusi katto låta göra ett nytt tak; ~ lehteen låta införa i tidningen, pane|| tteleminen förtalande, baktalande; belackande; nedsvärtände, -ttelija förtalare, bak|talare, -dantare; belackare, -ttelu förtal -et; bakdanteri; nedsvärtning. paneurooppalainen (yleis ~) paneuropeisk, paneutua* lägga* sig (selälleen på rygg); ~ (sairaana) vuoteeseen intaga* sängen; (kuv.) ~ jhk (vrt. perehtyä) sätta * sig in i ngt. paniikki* (pakokauhu) panik -en. - tunnelma panikstämning, panimo (olut~, mallasjuoma ~) bryggeri, -liike bryggerirörelse, -mestari bryggmästare. -teollisuus2 bryggeriindustri, pankin||esimies föreståndare för bank|kontor, -filial; bankdirektör, -hallitus bankstyrelse, -holvi bankvalv, -isännistö bankens, bank|-principaler (pl), -johtaja bankdirektör, -johtokunta bankdirektion, -kamreeri bankkamrer. -kassanhoitaja, -kasööri bankkassör. -konttori bankkontor, -lähetti bankbud. -ohjesääntö bankreglemente, -ryöstäjä bank|rånare, -plundrare; ks. pankkirosvo. -ryöstö bank|rån, -plundring. -tarkastaja bankinspektör. - tarkastus bankinspektion, -vahtimestari bankvaktmästare, pankkaluu (pussi-, nokka/el.) pungben. pank|ki * bank -en -er; -in haarakonttori bankfilial; onko sinulla rahoja -issa? har du peng _

ar på banken? otin rahoja -ista jag tog ut pengar från banken; aiotko panna (viedä) rahoja ~in? tänker du sätta in pengar på banken? -aika banktid; ~na under banktid. -ala bankbransch, -asia bankaffär, pankkiiri bankir -en -er. -liike bankirrörelse, -firma, -toiminta bankirrörelse, pankkij|kirja bankbok, -kuitti bankkvitto, -laina banklån, -lainsäädäntö banklagstiftning.-laitos bankinrättning; (-toimi) bankväsen. -laki banklag, -liike bankrörelse, -lokero bankfack.-luotto bankkredit.-maailma bankvärld(en). -mies bankman, -oppi banklära. -osake bankaktie, -politiikka bankpolitik, -romahdus bankkrasch, -rosvo bankrånare, -seteli banksedel, -siirto bankgiro. -takuu bankgaranti.-talletus bankdeposition. - tapa bankkutym. - tarkastaja bankinspektör. -tarkastus bankinspektion, -tarkastusvirasto b a nki nsp e k tion (en).-tili b ank j-konto, -räkning, -toiminta bankverksamhet, -tunnuste bankaccept. - valiokunta bank(o)-utskott. - valtuusmies bankofullmäktig. - valtuusto bankofullmäktige (pl); suppeampi, laajempi ~ ordinarie, förstärkta bankofullmäktige. -varkaus2 bankstöld, -virkailija banktjänsteman; vrt. -mies. -yhtiö bankbolag. -yhtymä bank|sammanslutning, -konsortium. -ylitarkastaja banköverinspektör.

pankko* 1. (uunin) ugnsbänk -en -ar. 2. (hist. kaup.). banko (tpm.). -riksi (hist.) riksdaler banko (lyh. rdl b:ko, B:co). 1. pan;na 1. ~ (asettaa) sätta, försätta, (pitkälleen) lägga, (pystyyn) ställa; ~ ruoka pöytään ställa (sätta) maten på bordet; ~ kirja pöydälle lägga (placera) en bok på bordet; ~ lamppu pöydälle ställa lampan på bordet; ~ jnk laskuun (tilille) påföra ngns räkning (konto); (kuv.) tillskriva ngn ngt; skriva (uppföra) på ngns konto; ~ kielet soittimeen stränga ett instrument. 2. ~ (sijoittaa): ~ (sijoittaa) yritykseen rahaa investera; (käyttää jhk) nedlägga, (sisällyttää) inlägga; ~ luottamuksensa jhk sätta sin lit (tillit, förtröstan) till ngt; ~ (omistaa) aika(a)nsa jhk ägna (använda) sin tid åt (till) ngt; ~ rahaa yritykseen placera, investera pengar i ett företag; ~ paljon huolta ulkoasuunsa nedlägga stor omsorg på sitt yttre; särskilt beflita sig om sitt yttre; ~ paljon työtä jhk nedlägga mycket arbete på ngt; hän (tähän) yritykseen rahat -ee det är han som finansierar företaget, (lainaa) förskjuter

(försträcker) medlen till företaget. 3. ~ (saattaa) jk tekemään jtk: ~ maksamaan låta ngn (förmå ngn att) betala; (velvoittaa) ålägga, (pakottaa) tvinga, (käskeä) tillhålla, beordra ngn att betala; se -ee aavistamaan det låter en ana; se -ee kysymään det gör att man frågar sig, det kommer en att fråga sig; man måste fråga sig; ~ menemään (lähettää) låta (av)gå (avsända); se -i hänet kunnioittamaan työtä det väckte hos honom aktning för arbete; se -ee epäilemään jtk det får en att tvivla på (väcker tvivel om) ngt; ~ arvelemaan väcka (inge)

betänkligheter; se (jo) -ee miehen mietti-

mään (ajattelemaan) det kommer (nog) en att tänka (på ngt), (tekee miettiväksi) gör en betänksam (fundersam, tankfull); se -i ihmettelemään det väckte förvåning, det var ägnat att förvåna; hän -i minut arvaamaan han lät mig gissa. 4. ~ liikkeelle, käyntiin: ~ alulle igångsätta; påbörja; ge (god) fart åt ngt (hjälpa på traven); ~ toimeen ställa till, anordna; verkställa; ~ kuntoon iståndsätta, ställa i ordning, iordningställa; (järjestää) arrangera; ~ viimeiset voimansa liikkeelle anstränga sig till det yttersta; uppbjuda alla sina krafter; ~ liikkumaan försätta i rörelse; ~ käymään sätta i gång; (käynnistää) starta; köra i gång; ~ työ käyntiin sätta i gång med (påbörja) ett arbete; ~ huhu kiertämään sätta ett rykte i omlopp, låta ett rykte sprida sig (få fart); — kello soimaan ha en klocka att, låta en klocka ringa. 5. ~ (pukea) ylleen, päälleen klä(da) på sig; ~ kengät jalkaansa taga på sig skorna; ~ hansikkaat käteensä taga (draga) på sig handskarna. 6. (erl. snt.): ~ viralta entlediga, avsätta; ~ vararikkoon försätta i konkurs; ~ muistiin lägga på minnet; ~ painoa jhk (pitää jtk tärkeänä) fästa vikt vid ngt, vinnlägga sig om ngt; ~ huomiota jhk fästa avseende vid (observera, lägga märke till) ngt; ~ (kirjoittaa) muistiin anteckna; ~ sanoihinsa painoa (voimaa) inlägga kraft i sina ord, ge eftertryck åt sina ord; ~ tupakkaa piippuun stoppa sin pipa; ~ tupakaksi ks. ed.; taga sig* en rök; ~ sauna lämmitä (börja) elda bastun; ~ maata lägga sig, gå till sängs; se -i miehen vakavaksi det gjorde mannen allvarlig; ~rukiiksi (rukiille) (kylvää jhk ruista) beså med råg; ~ olutta brygga öl; ~ (istuttaa) perunaa sätta potatis; ~ sanomalehteen införa (låta införa ngt [ngt ingå]) i en tidning; ~ kirjeeseen terveisiä innesluta hälsningar i ett brev. 7. (muuta käyttöä): ~ vastaan sätta sig emot, motsätta sig; (sanoa vastaan) opponera sig; se -ee vastaan (on vastenmielistä) det bjuder emot; ~ vastalause jhk opponera sig mot ngt, (esittää) inlägga protest mot ngt; ~ (pistää) tanssiksi (lauluksi) taga en svängom (stämma upp en sång); kello -ee tik tak klockan säger tick tack; halla -ee (vie) frosten tar, (vahingoittaa) skadar; hallan -ema frost |skadad, -biten; ~ suu säkkiä myöten (snl.) rätta mun efter matsäcken; ~ pahakseen ks. pah a.

2* panna (k.hist. kirkonkirous) bann -et; panna, julistaa ~an förklara i bann; bannlysa8. -anjulistus bannlysning, -kirja bannbulla. -nalainen bannlyst, -nuoli bannstråle.

panni (hist. vet.) spanri -en -.

pannoo (taid.) pannå.

pannu panna; (tkn.) ks. kattila, -huone (kattilahuone) pannrum, -kakku (keit.) pannkaka; (kuv.): koko touhusta syntyi vain (surkea) ~ det blev pannkaka av alltihop; det gick i stöpet, gick om intet, -kivi ks. kattilakivi. -leipä pannbröd. -pihvi (keit.) pannbiff. -sokeri pannsocker.

pano 1. (juoman er. oluen ~) brygd-en-er; bryggning. 2. (pnk.) insättning; vrt. p a-

pano- ja ottotili (pnk.) upp- o. avskrivningsräkning.

panoraama panoram|a -at -or (-an), panos insats -en -er; (osuus) andel -en -ar; (keskust.) inlägg -et -; (kerta ~) sats -en -er; (tkn.) sättning; (pyssyn~) skott-et -; (patruuna) patron -en -er; (panostus) laddning; (aines) inslag -et -; (uhkapeli, yhteis ~) pott -en -er; (juoma ~) brygd -en -er; kova ~ (sot.) skarpt skott; skarp-laddad patron; vrt. kovapanosammunta. -taa ladda, -taja laddare, -tus laddning, panslavis||mi (yleis-, kiihko / slaavilaisuus) panslavism. -ti panslavist. -tinen pansla-vistisk.

panssari pansar -et -; bepansring; vrt. -vaunu, -auto(sot.) pansarbil. -este pansarhinder. --isku pansarstöt. -joukot pansartrupper. -juna pansartåg, -kansi pansardäck. -kilpi pansarsköld, -laiva pansarbåt. -levy pansarplåt. panssarin||lävistävä pansarbrytande. - torjunta pansarvärn. (-kivääri [pst.kivääri] pansarvärnsgevär. -tykki

[pst.tykki] pan-sarvärnskanon.) panssari||nyrkki (sol.) pansar|näve, -skott; bazooka, -ovi pansardörr. -paita (hist., rit.) pansarskjorta, -peite pansarbeklädnad; bepansring. -peitteinen pansarbeklädd; bepansrad. -prikaati pansarbrigad. -reki pansarsläde, -risteilijä pansarkryssare, -taistelu pansarslag. -torni (mer.s.) pansar-torn. -vaunu tank, stridsvagn, panssar|joida bepansra; -oitu bepansrad; pan-

sar(be)klädd. -ointi* bepansring, panta||ta* pantsätta*; pantförskriva*; förpanta. -ttu * pantsatt, panteis|[mi (fil.) panteism. -ti panteist. -tinen

panteistisk. pantheon (hist., rak.) (ett) panteon. pantin||antaja pantgivare, -haltija pantinnehavare. -lunastus utlösande av pant. »luovutus överlåtelse av pant. -omistaja pantägare. -saaja panttagare. pantiorehu ks. painorehu. pantoügrafi (tknp.) pantograf -en -er. -miimi

(teat. elenäytelmä) pantomim -en -er. panttüaaminen pant Isättande, -förskrivning; förpantning. -aus pantsättning; ks. ed. (-kirja pantsättningsurkund. -todistus pant[sätt-ningslbevis.) -auttaa* (låta*) pantförskriva* (pantsätta) *. pantteri pant [er -ern -rar; ks. leopardi.

-kissa ks. o s e 1 o 11 i. -ntalja panterskinn, pant|ti* pant -en -er; (kuv.) underpant -en -er; (vakuus) hypotek -et -; jättää (panna) -iksi lämna (sätta) i pant; pantsätta; lunastamattomien ~en myynti pantförsäljning; olla ~na stå i pant; (kuv.) utgöra en underpant (jnk, jst på ngt); antaa jtk lainan -iksi belåna ngt; olla lainan ~na vara belånad; muuttaa ~ rahaksi realisera en pant; irtain ~ lösörepant; saada jtk jnk -iksi få ngt i pant för ngt; panen pääni -iksi (siitä) että (j.) jag sätter mitt huvud i pant (slår mig i backen) på, att. -esine pantföremål, -huuto-kauppa pantauktion, -kirja pantbrev, -kuitti pantkvitto, -laina pantlån. (-aja pantlånare, -arnö ks. -laitos, -konttori pantlånekon-

tor. -usliike pantlånerörelse.) -laitos pant-låneinrättning; pantbank, -lappu pantlapp. -leikki pantlek, -lunnaat pl pantskilling. -oikeus8 panträtt; ~ kiinteistöön panträtt i fastighet, -pankki pantbank, -saaminen pantfordran, -seteli pantsedel, -tavara pantgods. (-huutokauppa pantgodsauktion.) -todistus pantbevis, -vakuus2 pantsäkerhet, -vanki (en) gisslan (tpm.). - velkakirja inteckningsrevers. -velkoja panthavare. papana: lampaan~(t) (j.) får|spillning, -bönor, -lort.

papa||ttaa* knattra; klappra; smattra; smälla2; (puhe) babbla; pladdra. -tusknatt|er, smat-t|er -ret; babbel; pladder. paperi papper-et-; (asia~) dokument-et handling; panna ~lle (muistiin) anteckna; nedskriva; uppteckna; teckna upp; panna ajatuksiaan ~lle nedskriva sina tankar; sätta (fästa) sina tankar på papperet, -ansiot pl pappersmeriter, -arkki pappersark, -arvo pappersvärde. -eristys pappersisolering, -hioke (pap.) pappersmassa, --imuke pappersmunstycke. -jätteet pl pappersavfall; vrt. jätepaperi, -kaisla papyrus -en; papy-russäv. -kaista pappersremsa, -kalvokas pappersmanschett. -kasa pappers|hög, (-pinkka) -bunt, -lunta, -kauppa pappershandel. -kauppias pappershandlare, -kko papeteri -(e)t -er. -kone pappersmaskin, -kori papperskorg, -kukka 1. (ksv. Xeran-themum annuum) evighetsblomma; eternell -en -er. 2. (tekokukka) pappersblomma. -kuvas fotografiskt papper, -kääre pappersomslag, -käärö pappersrulle, -laatu pappers |kvalitet, -sort. -lanka pappersgarn. -lappu papperslapp, -lautanen papperstallrik. -lautasliina pappersservett, -lehti pappersblad, -leija pappersdrake, -liuska pappersremsa. -Hepano an-, upp|-teckning; nedskrivning, -lomake pappersblankett. -lyhty papperslykta, -massa pappersmassa, -mylly (hist.) papperskvarn. -nen av papper; pappers-, -nenäliina pappersnäsduk, -njalostus pappersförädling. (-teollisuus2 pappersförädlingsindustri.) -nleikkuri pappersskärare. -nohut papperstunn. -nukke pappersdocka, -nuora ks. -lanka, -nvalmistus papperstillverkning, -nvienti pappersexport, -näyte pappersprov. -paali pappersbal. -painin pappers-press. -palanen pappers|bit, -lapp -en -ar. -pinkka pappers |bunt, -hög. -puola pap-persbobbin -en -er. -pussi papperspåse, -puu pappersved, -päällys (te) pappers lomslag, -hölje -t -n. -päällystyslaitos pappersbe-strykningsanläggning. -rahapappers|pengar, -mynt; (seteli ~) sedelmynt. -raina pappersremsa. -sakset pl papperssax, -sota (iv.) pappers|exercis, -krig; nyt on taas ~ täydessä käynnissänu är papperskvarn len (-arna) åter i gång. -suikale pappersremsa, -säkki papperssäck. -tahdas papjemaché -n. -tavarat pappersvaror, -tehdas pappers|bruk, -fabrik. -teollisuus2 pappersindustri, -teos pappersarbete. -torvi pappersrull|e -en -ar. -tötterö pappersstrut, -veitsi pappersskniv, paper||oida (panna seinäpaperit) tapetsera, -ointi* tapetsering.

papiksi | i vihittävä (kirk.) ordinand. -vihkiminen. -vihkimys, -vihkiäiset prästvigning, ordination.

papiljot|ti* (kiharrin) papil.iott -en -er; panna

-eilif, lägga upp på papiljotter. papillinen prästerlig; (pappis-) kl eri kal. -sesti prästerligt; klerikalt. -suus2 klerika-lism.

papin[|alku prästämne -t -n. -emäntä ks. -rouva, -kaapu prästkappa, -kaulus prästkrage. -kaura (ksv. Billbergia) prästhavre, -kellot pl präst|klockor(na), -ringning. -kirja prästbetvg. -kokelas prästkandidat, -kutsumus prästkall. -kvmmenvkset pl prästtionde. -leski prästänka, -palkkaus prästavlöning. -perhe prästfamilj, -poika prästson, -pukupräst|dräkt, (juhla~, messu~) -skrud, -rouva prästfru, -saatavat pl präst|lön, -tionde, -takki prästrock, -tila präst|bo-st.älle, -bol. -todistus präst|bevis, -betyg, -toimi prästbefattning. -tutkinto prästexamen. -tvtär prästdotter, -vaali prästval. -vala prästed. -vihkiäiset ks. papiksi—, -virka prästtjänst, - virkatalo präst|boställe, -bol.

papiilsto prästerskap -et, kleresi -et. -stollinen

kl eri kal. -tar prästinnla -an -or. pappeinkokous prästmöte; (vir.) synod(al-möte).

pappeus2 prästadöme -t; prästerlig värdighet;

prästämbete; (papVHsuns) klerikalism. pappi* präst -en -er. -enpuute prästbrist. -Ia prästgård; prästboställe. -lanväki prästgårdsfolkfet). -larakennus prästgårds-bvggnad. -mainen prästerlig. - s (edustaja prästrepresentant; prästerligt ombud, -kasvatus, -koulutus prästutbildning, -mies prästman, -perhe prästfamilj, -seminaari prästseminarium. -seura prässförening, -sällskap, -sivistvs prästbildning. -suku prästsläkt, -säätv [hist., valt.] prästestån-dTetl; [mik.] prästerskap f etl. -ura prästbana. -valta nrästvälde: hierarki -n. - valtainen hierarkisk, -vihollinen prästhatare, antiklerikal, -virka präsftjänst, -ämbete; vrt. papinvirka, -vlimvstö prästaris-tokrati.) -us8 ks. pappens, paprika f ms.) paprika, -kastike paprikasås. papu* böna; (mrt. herne) ärt -en -er; ruskeat

pavut bruna bönor, papualainen (käns.) papu|a -n -s, papuan

-en -er. paouk*hvi bönkaffe.

papukaija (lin.) pandoja; kakadu -n -er.

-tulnpiani papegojtulnan. papu kasvi bönväxt. -keitto bönsoppa, (mrt.) ärtsoppa, -keppi ks. - s e i v ä s. -maa (puut.) bönlland, -säng-.

papuürikko* (hev.) apelgrå, ^ apelkastad (häst), -rokka ks. -keitto, -seiväs bönstör. papyrus'! f kai sia) papvrusfsäv). -käärö pa-

pvrusrulle. -tentutkija papyrusforskare, paraabeli (mat.) parab|el -eln -ler. paraanlainen av bästa slag; prima (ipm.). paraati (sot.) parad -en -er; pitää olla ~ssa paradera, -marssi paradmarsch, -ovi huvudingång; stora uppgången; (Suom.r.) paraddörr. -puku paraddräkt, parabellumpistooli parabellumpistol.

paradigma (kiel. muotosarja) paradigm -et -. parad ok s |Ia alinen paradoxal, -i (näennäinen

mahdottomuus) paradox -en -er. para Hf iini paraffin -et, -en. (-kynttilä paraf-finljus. -öljy paraffinolja.) -finoida paraffiner.

paraf|loida (valt. vahvistaa lopullisesti) para-

fera. -oin ti* parafering. paragonIIjärjestelmä (kaup.) paragonsystem.

-kuUti paragonkvitto. parahUdella * skrika; jämra sig, tjuta till. -dus skrik -et skri -et -n; jämmerrop, tjut -et

para(h)iksi lagom; (juuri) just; (töin tuskin) nätt o. jämnt; med knapp nöd; med nöd o. näppe: (oikein) rätt;

(onneksi olkoon) (iv.) väl bekomme! (oikeaan aikaan) i rät tan tid; se on hänelle det är rätt åt honom! det var just det han behövde! olin juuri ~ tullut kotiin, kun jag kom just hem, då.

parahltaa* skrika* (till); skria; (ulvahtaa) tjuta* till; ~ itkuun brista* ut i (högljudd) gråt; vrt. -della, parahul tai Unen som är just lämplig; läglig;

lagom (fpm.). -sesti lagrom; lägligt, parllaikaa (juuri nyt, juuri silloin) just nu (då); som bäst; ~ siinä istuessamme bäst vi satt där; käräjät ovat ~ tinget pågår; ~ käynnissä oleva tutkimus en som bäst pågående undersökning:; ~ jatkuva (kestävä) pågående. -aimmillään ks. parhaimmillaan. -aiten ks. -h a i t e n. parakki* barack -en -er. -kylä barackby.

-rakennus barackbvggnad. parallüaksi (täht.) parallax -en. -eeli(kauppa parallellhandel, -piiri [leveyspiiri, mnt.J pa-rallellrirkel.) paraülvsia (lääk.) paralvsi -n. -lysoida (täydellisesti lamauttaa) paralysera, -lyyttinen paralvtisk.

paranemai|ton (lääk.) obotlig, oläk|bar, -lig; (tavoiltaan auttamaton) oförbätterlig, -ttomasti (auttamattomasti) obotligt, oläkl-bart, -liet: oförbätterligt, -ttomuus2 obotlighet, oläk'barhet, -lighet; oförbätterlighet. paral|neminen (tervehtijminen) tillfrisknande, återhämtning; (vanh.) vederfående; (haavan helnande, läkning; (parannus) förbättring; (toipuminen) konvalescens -en; (valkeneminen) ljusning. -nemiskyky återhämtningsförmåga. -nnella* ks. p a-rantaa; (korjailla) korrigera; (viimeistellä) överarbeta; (muokata) bearbeta, -nnelma (harv.) förbättring; painoksen ~ (parannettu laitos) förbättrad upplaga, parannuksenllsaarnaaja bot-, moralfpredi-

kant. -tekijä botgörare. -teko botgöring, parannu|s förbättring; (uskkuv.) bättring; (lääk. hoito) kur -en -er; (~keino) bot -en; (uudistus) reform -en -er; (toipuminen) återhämtning; vrt. paraneminen; tehdä ~ förbättra sig; göra bot o. bättring; olla -ksella undergå en kur; saada jnk suhteen aikaan ~(ta) åstadkomma en förbättring i (råda bot på) ngt. -keino botemedel (för ngt); (parannus) bot -en. -laitos förbättrings-, uppfostringsanstalt; (ojennu$~) korrektionsinrättning, -menetelmä förbätt-parannuspyrkimys — parhaillaan

par

ringsmetod; (lääk., hoito-) läkemetod; kur; terapi -(e)n. -pyrkimys förbättrings-, reform I stravanf de), -saàrna bot-, moral |-predikan. -saarnaaja bot-, moral|predikant. -suunnitelma reform-, förbättringslplan. -taito (lääk.) läkekonst, -taituri läkekonstnär. -tapa läkemetod; kur -en -er; (hoito ~) terapi -(e)n. -toimenpide förbättringsåtgärd; reform, paran I taa* 1. (tehdä paremmaksi) (för) bättra; böta (fst från [för] ngt); (tervehdyttää) sanera; (auttaa) (av)hjälpa2; (edistää) upphjälpa8; (korjata epäkohta) avhjälpa*, reparera; se ei -na asiaa det förbättrar (avhjälper, upphjälper) inte saken; helposti -neltavissa (oleva) lätt botad (upphjälpt, reparerad); ~ tietojaan förkovra sina kunskaper; rikta sitt vetande; ~ tehoa förbättra (höja, förstärka) effekten; ~ asemaansa förbättra (stabilisera, konsolidera) sin ställning; nå (uppnå) en bättre position (ställning-); ~ vauhtia (tahtia) driva upp (öka på) farten (takten). 2. (lääkitä) läka, hela; ~ jst kurera; ~ terveeksi göra frisk; böta; helposti -neltavissa lätt botad (läkt); (Herra) paratkoon (= -takoon!) Gudi klagat! paranütaja botare; kurerare; helbrägdagörare; förbättrare; maailman~, yhteiskunnan~ (leik., iv.) världs-, samhälls|förbättrare. -taminen förbättrande; botande, kurerande; läkande, helande; sanerande; (upphjälpande, förkovrande; vrt. parantaa; jnk -iami-seksi för att böta (kurera) ngn, avhjälpa ngt; till ngns (för)bättring; till bot för ngt, ngn. -tamisCkasYatusfoppi] förbättrings-, korrektions luppfostran. -tarkoitus förbättringssvfte. -yritys förbättringsförsök.) -telu förbättring, korrigering; överarbetning. -tola (lääk.) sanatori|um -et -er; kuranstalt -en -er. (-hoito sanatorievård. -potilas, - vieras sanatoriepatient, kurgäst.) -tu|a* (toipua) återhämta sig (jst från [efterl ngt); tauti -u sjukdomen botas; haava -u (menee umpeen) såret läks (helas); (fer-veudeltään) täysin -nut fullkomligt återställd (till hälsan); vrt. parata, -tumaton oförbätterlig; oefterrättlig; vrt. paranema-ton; (iisk.) obotfärdig; -tumattomien esteet de obotfärdigas förhinder (pl); ~ vika fel som inte kan avhjälpas; irreparabelt fel. -tumattomuus2 oförbätterlighet; oefterrättlighet; obotfärdighet; (vian) obotlighet; (mahdottomuus korjata) irreparabilitet. -tuminen ks. paraneminen, paranvoi (eri. limasieni, ksv. Fuligo septica)

trollsmör -et. parüas -(h)aan (sup.) bäst; tehdä -haansa (voitavansa), panna ~taan göra sitt bästa; bjuda till efter bästa förmåga; göra vad man kan; -haassa (-haimmassa) iässään (vara) i sina bästa år; -haansa mukaan efter bästa

förmåga; (minkä suinkin voi) så gott man kan;' nähdä (katsoa) -haaksi anse bäst; finna för gott; tahtoa jnk ~ta vilja ngns bästa, (hyvää) väl; kääntää

kaikki -hain päin styra allt till det bästa;

-haasta päästä (etupäässä) främst; i främsta rummet; förnämligast; -haassa tapauksessa i bästa fall; vrt. p a r a (h) i k s i. -asmenek-

kinen med den bästa avsättningen, -ast-aikaa som bäst; (juuri) just (nu), -astuottoinen med den största avkastningen, para I ta (tulla paremmaksi) bli bättre; förbättras; (tavoiltaan) förbättra sig; ei asia siitä(än) -ne saken blir inte bättre därmed; saken blir inte avhjälpt med det; (tervehtyä) bli frisk; tillfriskna; olla ~nemaan päin vara på bättringsvägen; (jälleen) botas; bli botad; återhämta sig; bli återställd; (eheäksi, umpeen) helas, läkas, paratiisi 1. paradis -et -; eldorado. 2. (teat., oop. leik.) ks. piippuhylly, -kala (el. Macropodus spercularis) paradisfisk. -lintu (el. Paradisea) paradisfågel, -llinen, -nen paradisisk, -nihana paradisiskt skön. -n-omena (hed.) paradisäpple, paremman||laatuinen av bättre beskaffenhet (kvalitet), -näköi|nen som ser bättre ut; med bättre utseende; tulla -seksi börja se bättre ut. -puoleinen ganska (tämligen, rätt) bra; ganska duktig, -puoleisesti (kuv. aika paljon) åtskilligt; rätt mycket, duktigt; inte så litet, parem||min bättre: (vahv. us.) på: af a kör på! en ~ sano med förlov sagt; sitä kysymystä ei voida nyt ratkaista ~ kuin muitakaan varken den frågan eller ngn annan kan nu avgöras; ~ (mieluummin) hän kuin sinä hellre han än du; vaan ~kin utan fastmer, -muns2 bättre beskaffenhet; (edullisuus) fördelaktighet; (etusija) företräde -t -n; (ylivoimaisuus) överlägsenhet; laadun ~ kvalitetens överlägsenhet; den bättre kvaliteten; ehtofen ~ fördelen med villkoren; de fördelaktigare (bättre) villkoren, -pi* (komp.) bättre; olla muita ~ vara bättre (förmer) än andra; stå över (de) andra; vara (de) andra överlägsen; -paan päin till det bättre; pitää ftk (ftk muuta) -pana anse ngt bättre (än ngt annat); föredraga ngt (framför ngt); sitä (sen) dess bättre! så mycket bättre! sinä olet ~ minua du är bättre än jag; du står över mig (överträffar mig; du är mig överlägsen); olla ~ (voittaa) vertailussa vinna vid en jämförelse; se olisi hyvää ~ (kovin hyvä)! det vore mer än väl, mer än bra! parempillkulkuinen mer snabbgående, -kul-kuisuus* större snabbhet; bättre (högre) fart. -kykyinen med större förmåga, -laatuinen av bättre beskaffenhet (kvalitet); kvalitativt bättre, -lahjainen mer begåvad, -oppi-nen läraktigare, -oppisuus2 större läraktighet. -osainen bättre (lyckligare) lottad; bättre situerad, -osaisuus2 lyckligare belägenhet. -palkkainen bättre avlönad, -palk-kaisuus2 högre avlöning, -sisältöinen med bättre innehåll, -vointinen som mår (känner sig) bättre, -vöintisuus2 bättre befinnande.

parenkyymi (tylppysolukko) parenkym -et. parenteeli (gnl.) pärentel -et. parhllaanapitäminen förgottfinnande. -aas-taan (enimmäkseen) mestadels; (etupäässä)

huvudsakligen; (etusijassa) i främsta rummet. -aiksi: ruokavarat riittivät (juuri) ~ matvarorna räckte nätt o. jämnt (just) till; vrt. parahiksi, -aillaan ks. paraikaa.

-aiiiioiillaaii som bäst; olla ~ vara som bäst; kevät oli ~ det var full vår; våren stod i sitt flor; jnk ollessa ~ då ngt är (var) som bäst. -aimmisto elit -en -er, (»kukka») blomma, (»kerma») grädda; de bästa; (ydin) kärna, -ain ks. paras, -aiten bäst; se ~ nauraa joka viimeksi nauraa (snl.) skrattar bäst som skrattar sist. pari I. (sluk.) par-et-; (toinen): käsineen ~ make till en handske; eri ~a omaka (tpm.); (yksi) ~ näitä ett par av dessa; kaksi ~a sukkia (kahdet sukat) två (dubbla) par strumpor; ~ päivää ett par dagar; ~ markkaa ett par mark. II. (postp.): jnk ~ssa (seurassa) i ngns sällskap; i sällskap (tillsammans) med ngn; tulla ihmisten ~in komma bland folk; päästä kirjojensa ~in få återvända till (taga i tu med) sina böcker; lyöttäytyä jnk ~in slå sig i slang med ngn. paria (Int. hist.; kuv. sorrettu, oikeudeton hnk.;

hylkiö) paria -n -s. -luokka paria(s)klass. pariairokaksikko (sout.) dubbelscull. pariarvo (kaup.) parivärde; vrt. parikurssi. parij|hakaset pl syskonhakar, -halkoinen (ksv.) parkluven; vrt. -jakoinen, -hero |nen parhäst; -set tvåspann -et -. »huoneet pl ks. kaksio, -hyppy (er. u.) par-hopp. --ies (vanh. mv.) parok. --ikkunat pl par-, tvilling|fönster. Pariisi Paris.

pariisilai||nen (s.) parisare; / parisiska; (a.) parisisk, pariser-, -sittain efter parisermod; på parisermaner. -smuoti

parisermod. pariisin ||mus ta, -puna, -sini (vär.) pariser

svart, -rött, -blått, pari||jakoinen (ksv.) pardelad. -kurssi (kaup.) parikurs; vrt. -arvo. -kyminentä ett par tiotal; ett tjugotal, parila, parilas hälst| er -re t -; grill -en -ar. pari||lehtinen (ksv.) parbladig. -linssi par-, tvilling I lins. -liuskainen (ksv.) parflikig. -lli|nen parvis; parvis ställd (förekommande jne.); parig; (mat.) -set luvut jämna tal. pariloi! I da (keit.) halstra, grilla, griljera. -nti*

halstri ng, grill|ning, -ande, griljering. -parinen (yhd.) -parig; ks. pää tö-, [-tasa|-p a ri n en.

pari osainen (ksv.) pardelad. -ovi flygel-, dubbel|dörr, döbattang -en -er. -puoli omaka (tpm.); oparig. -päiväinen som varar ett par dagar; två (ett par) dagars, -reki parsläde; (työ~) getdoning, -sataa ett par hundra-(tal). -sen ett par; ~ päivää ett par dagar; ~ viikkoa ett par veckor; omkring (c:a) två veckor, -senkymmentä ett par tiotal; ett tjugotal, -sivu: ~t sidor med jämna nummer, -skunta ett (äkta) par -et -. -sto (fys.) batteri, -sängyt parsäng, tvåmans-, dubbel|säng. -tella* (er. el.) para sig. -ton omaka (tpm.); oparig; (mat.) udda (tpm.). -ttaa* koppla (ihop); vrt. paritella, -ttain parvis; par om par; två o. två. -ttainen parvis (ställd, förekommande), -ttaja kopp-lare; / kopplerska, -ttaminen koppleri; vrt. seur. -tteleminen, -ttelu par|ning, -ande. (-aika parningstid. -vietti parningsdrift.) -tuhatta ett par tusen, -tusten par om par; parvis, - valjaat parsele. -valjakko tvåspann.

-varpaiset (el.) partåiga djur. -vaunut pl

— parranajopeili

parvagn.-viikkoinen ett par veckors.-ääntiö (f ön.) diftong, parj||aaja smädare; (panettelija) bakdantare; förtalare, -aaminen smädande; förtalande; vrt. herjata, -ata smäda; förtala; bak-tala; (haukkua) överösa2 (ngn) med ovett; racka ner på ngn. -aus smädelse; förtal -et; ovett-et; vrt. herjaus, (-halu lust [-[benägenhet]-] {+[benä- genhet]+} att förtala [baktala]; smädelyst-nad. -haluinen smädelysten. -kirjoitus [häväisty s smädeskrift, -ryöppy, -tulva en skur av, en skopa ovett; en störtskur av smädelser.)

parka* 1. (a.) stackars (tpm.); (valitettava) arm. 2. (s.) (raukka) stackare; tyttö stackars flicka! arma flicka! parkais||ta skrika* (till); ge* till (upphäva z) ett skrik; (ulvahtaa) tjuta* till. -u skrik -et -; skri -et -n; tjut -et -. parket||oida belägga* med parkett; parkettera. -ointi* parkettläggning; parkettering. parketti* parkett -en; vrt. permanto, -lattia parkettgolv, -levy parkett|platta, -tavla, -stav. parki||nta* (lo)garvning. -s: -kset pl garvmedel, garv(ar)bark -en. parkit||a (lo)garva; barka, -sernaton ogarvad ~ vuota oberedd hud. -simo garveri. -us garvning. (-aine garvämne; ks. seur. -kuori garvarbark. -laitos ks. p a r k i t s i m o. -uutos garvextrakt.) parkki* 1. (kal. pasuri, Abramis blicca) björkna.2. (mer.) (~laiva) bark -en-ar(-er). 3. (er. pajunj~, -kuori) bark -en; (nhk.) garvmed|el -let garvarbark. -aine (kem.) tannin -et. -amme garvkar, -happo garvsyra, tannin. -happoinen garvsyrad. parkki lintua * 1. bli barkad; -intunut barkad. 2. (kuv. m. kovettunut, raaistunut) råbarkad.

parkki||laiva bark(skepp). -utua* ks. -in tu a. parku* skrik -et -, skri -et -n; (ulvonta) tjut -et -a* skrika*; skria; (ulvoa) tjuta*; (j.) ulva. -ja skrikhals -en -ar. -na ks. parku.

parlamentaarikko * (valt.) parlamentariker, -taarinen parlamentarisk, -tarismi parlamentarism. -tin (hajotus parlamentsupplösning. -jäsen parlamentsledamot, -päätös parlamentsbeslut -et -akt -en -er.) -tti* parlament -et -. (-keskustelu parlamentsdebatt. -rakennus, -talo parlamentsbyggnad. -vaalit parlament[s]val.) parlografi (sanelukone) parlograf -en -er. parm||a (halko-, heinäImitta) parm -en -ar; mätram. -aaja parmmätare. -amittaus, -aus parmmätning. -as 1. ks. p a r m a. 2. (rinta, povi) bröst -et -, barm -en. parnasso parnass -en -er. parodia (ivamukailu) parodi -(e)n -er. -ioida (ivaillen mukailla) parodiera, -ioiva (ivaileva) parodisk, paroni (vapaaherran puhut.) baron -en -er.

-tar baronessa. Faro Is: -ksen marmori parisk marmor, parra||kas -kkaan skäggig, -kkuus* skäggighet . parranajo rakning, -koje, -kone rakapparat, -kojeenterä rak|blad, -bett. -peili rakspegel.-pulveri rakpulver, -saippua ks. parta-saippua. -vehkeet pl rak|don, -grejor, parrankasvu skäggväxt, -leikkuu skäggklippning. -pohja skäggbotten, -sänki skäggstubb, -sänkinen som har skäggstubb; (ajamaton) orakad.

par|ras -laan 1. rand -en, brädd -en -ar ,kant -en -er, (jyrkänne) brant -en -er. 2. (teat.) ramp -en -er. 3. (kuv.) jnk -

taalla (ääressä) (in)vid ngt; haudan -taalla vid gravens rand? på gravens brädd; perikadon -taalla på undergångens brant; vid avgrundens rand; på ruinens brant. 4. reling; miehittää — manna reling, -kuume (esiintymis—) rampfeber, -laita (mer.) reling.-puu (mer.) översta bordet, -tasalle, -tasana: täyttyä (täyttää) -tasalle bli bräddfull; fyllas (fylla) till brädden, randen; olla -tasana vara fylld till brädden, randen, -valaistus rampbelysning; vrt. seur. -valo rampljus, parra||ton skägglös. -ttomuus2 skägglöshet. parroittua* bli skäggig (skäggbevuxen); få* skägg; (kasvattaa partaa) låta skägget växa. parru (sht.) sparr|e -en-ar; (hirsi) bjälke-en -ar.-kerta (rak.) spärr-, bjälk|lag -et -. -npät-kä 1. sparrstump. 2. (enl. leik. j.) fyrkantig tvåliters brännvinsflaska, -nveisto bilning (f länkning) av sparrar. -puu sparrvirke. parsa (keit., ksv. Asparagus) sparris -en. -herne (Tetragonolobus purpureus) sparrisärt. -kaali sparriskål; broccoli, -kastike sparrissås. -keitto sparris|soppa, -puré. -kimppu sparrisknippe, -lava (puut.) sparris I säng, -list. -munakas sparrisomelett. -n(nuppu sparris|knopp, -topp. -taimi sparrisplanta, -varsi sparrisstjälk, -vesa sparrisskott. -viljely sparrisodling.) -sarka (puut.) sparris|säng, -list. -tölkki (kaup.) sparrisburk. parseli (er. enl., vanh.) persed|el -eln -lar.

1. par I si2* -ren 1. (riihen orsi) sparr|e -en -ar. 2. (katon—) ås -en -ar. 3. (hinkalo) bås -et -. 4. (tallin—) stallvind. 5. (vaate—) klädedräkt; en omgång kläder. 6. (permanto) golv.

2. parsi (käns. parsilainen) parser -n parsi|ja stoppa, (paikata) lappa; (kuv. parannella) förbättra, upphjälpa2; (korjata) reparera, -ma stopp -en -ar; stoppat ställe, -nlanka stoppgarn. -nneula stoppnål, -nsieni stoppsvamp, -nta* stoppning; lappning.

parskua (harv.) stänka2; vrt. pärskyä, parta* skägg -et -; ajaa —(nsa) raka (sig); nauraa —ansa skratta, le i skägget; le (skratta) i mjugg; kasvattaa —a låta skägget växa; (leik.) odla skägg, partaalla ks. p a r r a s.

parta||huisku ks. -suti. -huulinen skägg-, mustasch|prydd; med skägg, mustascher; vrt. -inen. -höylä (leik. parranajokoje) rakhyvel. -inen skäggig; (yhd.) med . . . skägg; pitkä— med långt skägg; långskäggig. -jäkälä (ksv.) skägglav. -karva skäggstrå -et -n; (-haiven) skäggfjun -et -. -korppikotka (el. Gypaetus barbatus) lammgam. -saippua raktvål. -sieni (lääk.) skäggsvamp, -simppu (el. Agonus) skäggsimpa. -suinen skäggig, -suti raksudd. - terä rakblad, -vaah-

^eri — paska pas

doke rakkräm. -veitsi rakkniv, (-hiaisin rakstrigel.)

parterri (teat., oop., pain.) parterr -en -er;

vrt. permanto, partikkeli (kiel.) partik|el -eln -lar. Partikularismi partikularism -en. partio 1. (sot., pol.) patrull -en -er. 2. ks. -järjestö, -liike, -henki scoutanda. -hiihto patrullskidning. -ida (av)patrullera. -inti* (av)patrullering; patrulltjänst, partio||johtaja (partioi.) scoutchef. -joukko (sot.) spanaravdelning; partigängar-, ströv|-kår -en -er; (partioi.) scouttrupp, -järjestö scoutorganisation, -kahakka (sot.) patrull|-fäktning, (-)skärmytsling, -strid, -kirjallisuus2 scoutlitteratur, -lainen 1. (partioi.) scout -en -er. 2. (er. hist. sissi) partigäng-are; partisan, -laisuus2 scout|rörelse(n), -idé(n); scouting. -laiva patrullbåt. -leiri scoutläger; (iso kansainväl.) scoutjamboree. -lento patrullflygning, -liike scoutrörelse(n). -lupaus scoutlöfte, -njohtaja (sot.) patrull-ledare. -poika pojk-, (enl.) boy|scout. -puku scoutluniform, -dräkt, -radio patrullradio, -retkeläinen partigängare. -retki patrull-färd; strövtåg -et -. -sota partigängar-, gerilla I krig. -tervehdys scouthälsning, -toiminta 1. (sol.) patrull-, 2. (partioi.) scout|-verksamhet. -tyttÖ flick-, (enl.) girl|scout -en -er, scoutflicka, -työ scoutarbete, partisaani (sissi) partisan -en -er. partisiippi (kiel.) particip -et -. -rakenne participialkonstruktion. -sesti participiellt. parti||tiivi (kiel.) partitiv -en -er. -tuuri

(mus.) partitur -et -. partneri (vastapari, er. tns.) partner -n - (-s). parturi barberare, -inliike barberaraffär; raksalong, -inammatti barberaryrke. -oida (j.) klippa; raka; (kuv. metsä) kalhugga. partuuna (mer. takaharus) bardun -en -er. parvei||lla stimma; svärma; flockas, -lu stimmande, svärmande; (meh.) svärmning. (-aika svärmningstid.) parveke* (rak:sta ulkoneva) balkong -en -er; altan -en -er; (teat.) galleri -et -er; (vanh. lehteri) läktare, -käytävä galleri -et -er. -paikka, -sija galleri-, läktar|plats, -yleisö läktarpublik. parvekkeinen (försedd) med balkong(er),

altan(er), läktare. parvi2 1. (rak. ylinen) skull||e -en -ar; (ullakko) vind -en -ar; (luhti) loft -et -; urku— orgelläktare. 2. (lin.) flock-en-ar; (lauma) skock -en -ar; (kala—) stim -met -; (meh.) svärm; (joukko) hop -en -ar, skara; (ryhmä) grupp -en -er; (Int.) grupp, flock; kerääntyä —in skocka sig, flocka sig; (parveilla) stimma, svärma; —ssa i svärmar jne. -ttain skock | tals, -vis; flock | tals, -vis; i skaror (i svärmar), pasaati||alue (mnt.) passadområde. -tuuli (mtr.) passadvind. - vyöhyke (mnt.) passad|-zop, -balte.

pasianssi (kort.) patiens -en -er; panna -a lägga patiens. -kortit patiens|kort, -lek. -npano patiensläggning. pasifis||mi (rauhanliike) pacifism, -ti (rau-

hanystävä) pacifist, -tinen pacifistisk, pask||a (krk.) skit -en (-ar); (lika) lort -en;pas paska in en -

(sonta) dynga; se mies on iso (suuri) (krk.) han är en stor skitstövel)! -ainen skitig, lortig. -antaa* skita*. -an(tärkeys2 strunt-, skit i viktighet. - tärkeä strunt-, skit|-viktig. -ylpeä strunt-, skit|förnäm.) -anärhi2 (j. el.) ks. närhi, nötskrika, -illi (hä-väistyskirj.) paskill -en -er. -o (mrt.} lääk. trakooma): silmä ~ trakom -et; »egyptiska ögonsjukan». -oittaa* skita* (lorta) ned. -oittua* bli skitig; bli nedlortad. pasm|a (lanka ~) pasm|a-an -or; panna -oille

pasma, -lanka pasmetråd. -ta pasma. pass|jari (vanh.) uppassare, passopp -en -ar, -er; ks. m. h a r p p i. -ata passa (upp) ngn. -aus uppassning, passi 1. pass -et -; antaa ~ utfärda (utskriva) pass för ngn; Suomen ~/Za med (på) finskt pass; antaa matka ~ (t) (kuv.) ge ngn respass. 2. aj (mets.) ~paikka pass -et -; b) ~ssa (vartiossa) (stå) på pass; mennä ~in gå på (sitt) pass. -helpotus passlättnad.

passiivi (kiel.) passiv -et, -en -. -muodostus passivbildning, -muoto passivform. -nen passiv, -sesti passivt, passijjkonstaapeli passkonstapel, -kuva passj-foto -t, -n -n (-s), -fotografi, -muodollisuudet pl passformaliteter, passin||leimaus passvisering. -lunastus inlösning av pass. (-maksu lösen för pass; passavgift.) -tarkastus pass|granskning, -kontroll, -viseeraus passvisering. -väärennys passförfalskning, passio (mus.) passion -en -er; Matteus-~

Matteus-passionen. passi||pakko passtvång; lopettaa ~ införa passfrihet; ei ~a det råder passfrihet, -toimisto pass|byrå,-expedition, -ttaa* förpassa;(jhk) införpassa; ~ takaisin återförpassa. - ttaminen förpass|ning, -ande, införpass|ning, -ande. -tus förpassning. (-lippu förpass-ningssedel.) -valokuva ks. -kuva. -vapaus passfrihet, -viisumi passvis|um -umet -a, -um. - viranomainen passmyndighet, - virasto passexpedition, pastelli (taid.) pastell -en -er. -liitu pastellkrita. -maalari pastellmålar|e, -inna. - maalaus pastellmålning, -muotokuva pastellporträtt. -väri pastellfärg, pasteurlaitos (lääk.) pasteurinstitut. pastilli (lääk.)^pastill -en -er. -rasia pastill-ask.

pastoraali|jkirje ks. paimenkirje, «tutkinto (kirk.) pastoralexamen, pastoraatti* 1. (kirkkoherra/kunta) pastorat -et 2. (-nvirka) pastorat -et -; regaalinen ~ (hist.) regalt pastorat; ks. keisarin-, k u n i n k a a n|p i t ä j ä. pastori pastor -n -er. -nkanslia pastors|kansli,

-expedition, -nrouva prästfru, pastorska. pastöroi||da pastörisera. -minen, -nti* pastörisering.

pastööri (pastoroimiskoje) pastöriseringsap-

parat -en -er. pasuri (kal. Abramis blicca) björkn|a -an-or. pasuttaa* (tkn.) rosta; (polttaa) bränna; (kalsinoida) kalcinera; (kuivatislata) torr-destillera. -ttamaton orostad, -tus röstning, (-jätteet pl röstnings |rester, -bränder.

-menetelmä rostnings|metod, -process, -panos rostningscharge -n -r.) pasuuna (mus.) basun -en -er; soittaa (puhaltaa) ~a blåsa basun, passa (hist. ylh. turk. arvohnk.) pasch|a -an -or.

pata* 1. (keit.) gryta; ~ kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin (snl.) kära kittel, sota inte ned grytan! de är båda lika goda kålsupare. 2. (kort.) spader -n -harja grytborste. -juoppo fyllhund; storsupare; suput. -kauha grytslev. -keräys (Pelastus-arm. »joulupata») grytinsamling, -kortti spaderkort. -koukku grytkrok. -kuningas (kort.) spaderkung. -lakki kalott -en -er. -lappu gryt|lapp -vante, pataljoon||a (sot.) bataljon -en -er. -anko-mentaja

bataljonskommendör, -ittain bataljonsvis.

pata||luhaksi: panna ~ skälla ut; läsa lusen av ngn. -maa (kort.) spaderfärg. -mainen gryt|-formig, -lik. -paisti grytstek. -pihvi ks. m e-rimiespihvi. -rouva (kort.) spader-dam. -rumpu (mus.) puka. -sotamies spaderknekt. -vanhoillinen (j.) stockkonservativ. -vanhoillisuus2 stockkonservatism, -ässä (kort., m. kuv.) spaderäss. pateettinen patetisk, -suus2 patos; patetik. patenti||llinen (patentilla suoj.) patentlerad, -skyddad, -n (anastus patenttillgrepp. - hakija patentsökande, -haku patent|ansökan, -anmälan. -haltija patent|[inne]havare, -ägare, -loukkaus patentintrång, -luovutus överlåtelse av patent, -omistaja patentägare. -saaja den patentberättigade. -saa-nut patenterad.) patentoi||da patentera. -maton icke patenterad, icke patentskyddad, -tava patenterbar. -tavuus2 patenterbarhet. patent|ti* patent -et - (jllk på ngt); myöntää keksinnölle ~ meddela patent på en uppfinning; -illa suojattu patentskyddad; ottaa keksinnölle ~ ta ut patent på en uppfinning; hakea keksinnölle ~a söka patent på (patentera) en uppfinning; ~ lakkaa olemasta voimassa patentet förfaller, patentti||aika patenttid. -asia patentärende, -asiainosasto avdelning för patentärenden, -asiamies patentombud, -hakemus patent|-ansökan, -anmälan, --isänmaallinen (iv.) patentpatriot; chauvinist. -juttu patentmål, -kelpoinen patenterbar, -kirja patent| urkund, -brev. -korkki patentkork. -laitos patentväsen, -laki patentlag, -lasi patentglas. -lukko patentlås.-lääke patentmedicin, -maksu patentavgift, -oikeus2 patenträtt, -osasto patentavdelning, -rekisteri patentregister. -riita patenttvist, -rikos patentförbrytelse. -ruuvi patentskruv, -selitys patén t beskrivning. -suoja patentskydd. -toimisto patentbyrå, -tulppa ks. -k o r k k i. -virasto patentverk(et). pater (er. kat. hng. arv.) pater, -noster (lat., isämeidän-ruk.) paternoster, (-hissi [nst.J pa ternosterhiss.) patiini (jlkn.) bottin -en -er. pati||kka*: kulkea jalka-kassa färdas till fots, med apostlahästarna, -koida vandra, traska, färdas, vanka; ks. ed.patina — pediatrinen

ped

patin a patina, -oida patinera. -oitua * pati-neras.

patistaa (j. vaatia, hoputtaa) fordra, kräva2; (kehottaa) uppfordra; ~ jtk maksamaan kräva betalning av ngn, björna ngn; uppfordra ngn att betala, patja bolst|er -ret - (-ern -rar); madrass -en -er; (tyyny) dyna; (päänalus) kud|de -en -ar. -kangas madrass-, bolster| tyg, -var -et -. -npääiiinen bolster-, madrass | var -et -; madrassöverdrag -et patjoi||ttaa* madrassera; stoppa, -tus madrassering; stoppning, pato* 1. (vsr.) damm -en -ar. 2. (kal.) (lohi~) pata. -amaton icke av-, upp|dämd. -aminen av-, för-, uppl dämmande, -amis-(korkeus2 uppdämningshöjd. -oikeus2 rätt till uppdämning.) -laite dammanläggning, patologi (lääk.) patolog, -a (tautioppi) patologi. -nen (sairaalloinen) patologisk, pato|jluukku dammlucka, -urna av-, upp|-dämning; stockning; hämning, -us (av-, upp)dämning. -utua* (av-, upp)dämmas; (kuv.) stocka sig; stagnera; -utunut av-, upp|dämd; stockad; (kuv.) magasinerad; ackumulerad, -utuma (kuv.) stockning, stagnation; ks. -uma. patriar||kaalinen, -kallinen patriarkalisk.

-kka* (Haarn., kuv.) patriark -en -er. patriisil. (hist.) patricier -n -.2. (kirjp.) pat-

ris -en -er. -nen patricisk. patriootti * patriot -en -er. patronaatti* patronat -et -. -oikeus2 (hist.

papinolto-~) patronatsrätt. patrulli patrull -en -er; ks. p a r t i o. patruijnessa (vanh. patruunan puoliso) patro-nessa. -una 1. (enl. er. ruukin patron -en -er. 2. (ammus) patron-en -er. (-hylsy patronhylsa, -laukku ammunitions-, pat-ron|väska. -nauha patronband. -pesä patronkammare. -tasku patronväska, -tehdas patronfabrik, -vyö patronbälte.) -patsainen (yhd.) med . . . pelare; moni~

med många pelare, patsas (pilari) pelare; (muisto ~ ym.) stod -en -er; (pylväs) stolp| e -en -ar; (kuva~) staty -n -er; vrt. pylväs; kolonn -en -er. -mainen pelarlik. -rakennelma pelarkon-struktion.

patteri (ty k., vanh. shk.) batteri; vrt. paris-t o. -npäällikkö batterichef. -sti (j. tanssior-kesl. rumpali) batterist. -sto (tyk. Suom.) sektion; (Ruots.) division, patti* 1. (el.lääk.) spätt -en. 2. (skp.) patt (tpm.). -jaikainen (hev.) spattbruten. -kuhmu, -pahka spattknöl. patto* (er. run. rikos) brott; vrt. henki~, v a 1 a -inen brottslig, -isuus2 brottslighet, patuk||ka* dagg -en -ar; batong -en -er; (ent. koulu ~) karbas -en -er, färla; antaa ~a ge ngn handplagg(or); låta ngn smaka daggen, -oida dagga (ngn); ge* (ngn) med daggen (karbasen), patu||ri (hist.) grytgjutare; ks. seur. -s -ksen klå paré; fuskare, kluddare. -staa klåpa; (hutil.) fuska; (tuhria) kludda. -Stella vrt. -

staa. -styö klåpararbete; fuskverk; kludderi.

pauh||aaminen dånande; dundrande; stor-

mande; domderande; ljungande. -ata dåna; (jyristä) dundra; (myrskytä) storma; (meluta) larma; (puhuessa) domdera; braska; ukkonen -aa åskan dånar (dundrar); meri -aa det stormar ute på havet; havet brusar (dånar); -aava saarna en dundrande (ljungande) predikan; -aava (myrskyisä) stormig. -ina, -u dån -et; dund|er -ret; larm -et. pauk||ahdella* smälla2, knalla, smattra, -ah-dus smäll -en -ar; knall -en -ar. -ahduttaa* smälla8; slå. -ahtaa* smälla2 (till); (pamahtaa) knalla, -ahtaminen smällande, knallande. -aus ks. -ahda s. -auttaminen smällande, -e* smällande, smäll -en -ar; knallande, knall -en -ar; (jymy) dån -et; (rätinä) smatt|er -ret, knatt|er -ret; tykkien ~ kanondunder; kanonernas dån (åska); kanonad -en; konekiväärin ~ maskingevärs-, kulsprutejsmatter, -knatter. -kaa* smälla2; (rätistä) spraka; pakkanen ~ nurkissa kölden smäller i knutarna, -ku* smäll -en -ar; knall -en -ar; (laukaus) skott -et -; ~ tulee! (var. räj. ym.) se upp! paukku||a* smälla2; dundra; braka; -vassa pakkasessa mitt i smällkalla vintern; pakkanen -u nurkissa kölden smäller i knutarna; tykit -vat kanonerna dånar; kuusipuut palavat -en granveden sprakar, -karamelli smällkaramell. -opaste (raut.) knallsignal.-panos lös-, smäll|patron. -pommi smällbomb. -vaikutus knalleffekt, -äänne (fon.) stötljud, klusil -en -er. pau||kutella* smälla; klappa, -kuttaa* smälla2; klappa; vrt. ed.; - käsiään klappa i händerna; (suosionosoitukseksi) applådera; (rämi-syttää) låta* smattra; ~ ovia smälla i dörrarna; saarnata (puhua) ~ hålla en dundrande predikan; dundra, -kuttaminen, -ku-tus smällande; klappande; smattrande, paul||a 1. (nyöri) snöre -t -n; (side) band -et träns -en -ar; sitoa kiinni -alla snöra igen (ihop); päästää -oista snöra upp. 2. (kal.) verkon ~ teln -en -ar. 3. (mets. ansa) snara. 4. (kuv.) garn -et -; virittää -öja(an) lägga ut en snara (gillra en fälla) (för ngn); kietoa -oihinsa snärja ngn i sina garn; takertua intohimojen -oihin snärjas (bli snärjd) i lidelsernas garn. (-kenkä snör|känga, -sko.) -oit|taa* snöra*; binda*; telna; ~ verkko telna, montera ett nät; -ettu (-tamaton) verkko monterat (omonterat) nät. -oitus snörning; bindning; telning, montering, paussi (mus. ym.) ks. tauko, paviaani (el. Papio) babian -en -er. paviljonki* (rak.) paviljong -en -er. -järjestelmä (sairaalat, museot ym.) paviljongs-system.

pavun||palko bönskida, - varsi, - varret (rhm.) bönhalm.

pedaali (poljin, soit.) pedal -en -er; (ur. jalkio) orgelpedal, pedagogi|i (opettaja, kasvattaja) pedagog -en -er. -iikka* pedagogik, -inen pedagogisk, -isesti pedagogiskt, pedantti* (turhimus) pedant -en -er. -nen

pedantisk, pedelli (yliop. ym.) pedell -en -er. pedia||triikka * (lastentautioppi) pediatrik -en. -trinen pediatrisk.

peeveli (lievähkö kir.) fan, böv|el -eln -lar. pegamoidi (nahkajäljite) pegamoid -en. pegasos (runoratsu) pegas -en -er. pehko (j. pensas) busk|e -en -ar; snår -et pehku strö -et; (olki) boss -et. -kerros strö-lager. -peite strötäcke. -vuode strö-, halm|-bädd.

pehme||neminen (upp)mjukining, -nande; vek-nande. -nnys uppmjukning; lenande jne. -ntyä* ks. pehmetä, -ntäminen uppmjukande; förmildrande; lösande; lenande. -ntää* göra* mjuk(are); mjuka (upp); förmildra; (löyhentää) lösa2; (lientää) lena. -tä bli mjuk(are); mjukna (upp); (heltyä) vekna; förmildras; (höltyä) bli lösare; lösas2; (lientyä) bli lenare, -ys2 mjukhet; lenhet; vekhet; löshet. pehmeä mjuk; (hieno) len; (hento) vek; (löyhä) lös ~ lasku mjuklandning, -hipiäinen, -ihoinen lenhyllt. -hiuksinen (hnk.) mjuk-hårig. -karvainen (el.) mjukhårig. -käti-nen, -kätisesti med mjuk (lätt) hand; mjuk-hänt. -lierinen (hatt) med mjuka brätten, -lihainen med mjukt, löst kött. -piirteinen med mjuka linjer, veka drag. -pohjainen (vesistö) med mjuk, lös botten, -sti mjukt; lent; vekt; löst. -sulkainen med mjuka fjädrar. -sydäminen vekhjärtad; blödig, -sydä-misyys2 vekhjärtenhet; blödighet. -sävyinen med mjuk ton (betoning), pehmil|ke*, -te*, -tin stoppning -en; (lääk

ym.) uppmjukningsmed lei -let -. pehmittäi|minen uppmjukande; lenande. -ä* uppmjuka; göra mjuk(are); (lientää) lena; (kuv.) göra foglig(are); få* (ngn) att vekna. pehmoi|nen ks. pehmeä; puhua -sia (kuv.) prata smörja (persilja); trampa i klaveret.

pehmus||taa uppmjuka; (vanulla) vaddera; (huon. yms.) stoppa, -te stoppning, -tus uppmjukning; vaddering; stoppning; madrassering, pehmyt (er. run.) ks. pehmeä, pehtori (mv.) inspektor, peijaiset (er. karhun) pl gravöl -et -. peijakas* -kkaan (lievä kir.) fanken, tusan, peij||ata (j. petkuttaa) dra vid näsan, lura; (pettää) bedraga*; (narrata) narra; ~ jltk jtk lura ngt av ngn; tillnarra sig ngt av ngn. -aus skojeri; bedrägeri; lurendrejeri. peikko* (myt.) troll -et

peikonlehti (filodendron, ksv. Monstera deli-

ciosa) filodendron. peilai||lia spegla (sig), -lu speglande, peila||ta (mer.) ks. suuntia; luodata.

-us ks. suuntima, luotaus, peili (kuvastin) speg|el -eln -lar; katsoa ~in se sig i spegeln, -(heijastus)kamera (valok.) spegelreflexkamera, --ikkuna spegelfönster, -kaappi spegelskåp. -kirjoitus spegelskrift, -kirkas spegelblänk, -kuva (-kuvajainen, vedessä) spegelbild, -lasi spegelglas, (--ikkuna spegelglasfönster.) -levy spegelskiva, -monogrammi spegelmonogram, -nhionta spegelslipning. -nkehys spegelram, -ovi spegeldörr. -pinta spegelyta, -pöytä spegelbord. -rauta spegeljärn. -sali spegelsal, »sametti silkessammet. -tehdas spegelfabrik.

-teleskooppi (täht.) spegelteleskop, -tina spegeltenn. -tyyni spegel|lugn, -blank, peippi* (ksv. Lamium, suku) plist|er -ern

-rar; blindnässla. peippo(nen) * (el. Fringilla coelebs) bofink -en -ar.

peitata* (mv., tkn., nhk.) beta. peite* täcke-t-n; (verho, vanh.) täckelse -t -n; hölje -t -n; betäckning; (verhous) beklädnad; (rak.) beläggning, -huopa sängfilt. -laatta täckplatta, -lasi täckglas. -lehti (sikarin) täckblad. -levy täck|skiva,-platta, pei|tellä* täcka(verhota) hölja2, skyla2 (ngt, över ngt); (salata) dölja*; (kuv.) bemantla, överskyla2; sopa igen spåren (efter ngt); (teeskennellä) förställa2; ~ jnk vikoja överskyla ngns fel; -ttelemättä, ks. tätä; -teilen (-telyin sanoin) i förtäckta ord (ordalag); -telty förtäckt, peite||luku (sot.) täcknummer, -nimi täcknamn. -osoite täckadress, -piirros täckskiss, -sana täckord. -turve täcktorv. -väri täckfärg.

peitin* täcke -t -n, hölje -t-n. -höyhen(et) täck-, kontur|fjäder; vrt. höyhenpeite, -kalvo täckhinna, -lehti (ksv.) täckblad. -siipi (hnt.) täckvinge, -suomu täckfjäll, peitonompelu täckstickning, -kehä täck (stick-

nings)båg|e -en -ar. peitota* slå; tilltyga; gå lös(t) på (ngn); (rusikoida) mörbulta; (kuv.) trakassera; kalfatra; hudflänga2; gå* illa åt. peitsi2 spjut -et -; lans -en -ar; vrt. keihäs; taittaa peistä (kuv.) bryta en lans (jnk puolesta för ngt), -mies (hist.) lansbeväpnad ryttare; lansbärare; (lansieeri) lansiär -en -er.

peittaus (mv., nhk.) betning, -aine betningsmedel. -amme betningskar. peitteinen 1. ~ maasto täckt terräng. 2. (yhd.) med . . . täcke, ... hölje; lumi~ med täcke av snö; täckt med (av) snö; snöj-betäckt, -höljd; ks. höyhen~. peitte leminen (vrt. peitellä) täckande; höljande, skylande; döljande; bemantlande, -lemättä oförtäckt, ohöljt, utan omsvep, rent ut; öppet, oförbehållsamt; vrt. seur. -lemätön oförtäckt, ohöljd; (kaunistelematon) osminkad, oförblommerad; (avomiel.) oförbehållsam; (alaston) naken; (teeskentelemätön) oförställd, -ly ks. peitteleminen.

peit|to* täcke -t -n; (verho) hölje -t -n; (suoja) skydd -et; joutua (jäädä) lumen ~on bli snöbetäckt (snöhöljd); (be)täckas av snö; (jäädä lumen alle) bli insnöad; nietoksien -ossa (alla) under drivorna; täckt av drivor; panna ~ päälle, panna jk ~on täcka över ngt; olla jnk -ossa vara (över)täckt av (överhöljd med) ngt; pilvien -ossa molnbetäckt;. monskymd; hämärän -ossa (vara) höljd i dunkel; metsän -ossa (vara) täckt av skog; skogklädd; (piilossa) gömd i skogen.

peitty|ä* (be)täckas2 (jllak med ngt), insvepas, höljas2 (jhk i ngt); (joutua jhk, jnk alle) bli inbäddad (inhöljd), inhöljas2 (i ngt); övertäckas2 med (av) ngt; ~ näkyvistä skymmas2; aurinko -i pilviin solen skymdespeittämine

(blev skymd) av moln, gick i moln; ~ lumeen täckas av snö; bli inhöljd i (övertäckt av, med) snö, inbäddad i snö; ~ hämärään höljas (bli höljd) i dunkel, peittällminen täckande jne. -mätön o(be)-täckt, icke övertäckt; ohöljd; vrt. peittelemätön. -vyys (til.) täckning, -ytyä* täckas8; hölja2 sig (jhk i ngt), skyla2 sig (med ngt); (piiloutua) dölja*

sig (i ngt); vrt. peittää, peit||tää* 1. täcka2, övertäcka2; (verhota) hölja2 (inhölja2, överhölja)2, skyla2; kalvon -tämä belagd med, (be)täckt av en hinna. 2. (tkn. päällystää) belägga*; tie on -eltu soralla vägen är belagd med grus; asfaltilla -etty asfaltbelagd; kestopäällysteellä -etty permanen tbelagd. 3. (estää näkymästä) skymma2 (undan); undanskymma2; (salata) dölja*; (piilottaa) gömma2; (~ maahan) nedbädda; (haudata) begrava*; (olla peittona) betäcka2; aurinko on pilvien -tämänä solen är skymd (täckt) av moln, undanskymd av moln; vrt. peitossa; ~ näkyvistä undanskymma; ~ hautaan nedbädda i graven; begrava. 4. (kaup.) ~ menot täcka utgifterna. 5. -etty (kuv.) förtäckt, förstucken, (salattu) dold; -etyin sanoin i förtäckta ord (ordalag), -ättää* låta* täcka (hölja, belägga), pekingeesi ks. p a 1 a t s i k o i r a. pek|ka (j. snt.): 2 omenaa päälle 2 äpplen per man; siellä oli -at ja paavot (läh.) där var både kreti o. pleti: onnen ~ ks. tätä. pekoni (kylki-, herkkujsilava) bacon (tpm.). pekoraali (typerä tuote, tekele) pekoral -et. pekuna (hev.) springare, pelaaüja spelare, -minen spelande; spel. pelaslltaa 1. rädda; (mer.) bärga; ~ jnk käsistä rädda ur ngns klor; se meidät -ti det blev vår räddning; sain irtaimistomme -leluksi jag lyckades rädda vår lösegendom; se ei ole enää -tettavissa det kan inte mera räddas (står inte mera att, rädda, är räddningslöst förlorat). 2. (vapauttaa) befria; (vapahtaa) frälsa, -taja 1. räddare; bärgare. 2. (vapauttaja) befriare; (Vapahtaja) Frälsare, (lunastaja) förlossare, -taminen räddande; bärgande; befriande: frälsande, förlossande; vrt. -taa. -tamis (mahdollisuus2 räddnings-, bärgningslmöjlighet. -yritys räddnings-, bärgnings|försök, -aktion, -anstalt.) -tautua* rädda sig; (suoriutua) klara (bärga) sig (undan); (päästä) komma* (jst ifrån ngt).-tua rädda sig; räddas (jst från ngt); (välttyä jst) undgå*, lyckas undfly (ngt); (vapautua) bli befriad (frälst); vrt. pelastautua, pelas|tus räddning; bärgning; frälsning; se olisi minun -tukseni, siitä tulisi minulle ~ det vore (bleve) min räddning, -alus bärgnings|-båt, -fartyg, -armeija frälsningsarmén. -armeijalainen salvationist; medlem av frälsningsarmén; vrt. -sotilas, -asema (hengen ~) (liv)räddningsstation. -auto bärg-nings|bil, -vagn. -kalusto räddningsredskap (pl), -keino räddningsutväg, -komppania (pai.) bärgningskompani, -kustannukset pl

bärgningskostnader. -köysi (mer.) räddningslina. -laite räddningsanordning, -laiva bärgnings|båt, -ångare, -lento räddnings-flygning. -miehistö räddnings-, bärgnings

i — pelkkä pel

manskap, -palkkio bärgnings-, bärgar|lön. -palvelu (vapaaeht.) räddning| tjänst, -skår. -poiju livboj, -rengas liv(räddnings)boj -en -ar; frälsarkrans. -sotilas (pelastusarmeijat.) frälsningssoldat, salvationist. -tikkaat pl (pal.) räddningsstege, -toimenpiteet [-räddnings-, bärgnings|aktion, -åtgärder, -anstalter. -työ räddnings-, bärgnings|arbete; rohkea ~ (urotyö) räddningsbragd.-vene (liv)-räddnings-, bärgnings|båt. -vyö liv(rädd-nings)bälte. -yhtiö (mer.) bärgningsbolag. -yritys räddnings-, bärgnings|försök, -aktion.

pelata spela; (vrt. eri hakusanoja; j. ks.seur.). pelehtiä* leka; spela; agera; (reuhkia) väsnas, rasa, stoja. peli 1. spel -et -; hän menetti omaisuutensa ~ssä han förlorade sin förmögenhet på spel, spelade bort sin förmögenhet. 2. (ilve) (ett) fyr (tpm.), gyckel; pitää ~ään jnk kanssa gyckla (ha fyr) med ngn; siellä he pitävät ~ään där driver de sitt spel. 3. ks. p u 1 a, ahdinko. 4. (snt.): ei millään ~llä (tavoin) på inga villkor, på intet sätt, (ei suinkaan) ingalunda, (ei mitenkään)^ omöjligt, peli aika (jlkp.) speltid, -ajanottaja (fääk.) speltid sta gare. -automaatti spelautomat, -erä spel [omgång, -parti; (urh.) spel period; heat -et -; rond -en -er; (vrkp.) set -et -halli spelhall. -helvetti spel helvete, -himo spelpassion, -himoinen passionerad spelare; begiven på spel. -hullu spelgal en. -huone spelhus. -huoneisto spellokal, -häviö spelförlust. --ilta spel I afton, -kväll, -inheitto (jlkp.) inkast, -jakso (jlkp.) halv|lek, -tid* -järjestys spelordning, pelikaani (el. Pelecanus onocrotalus) pelikan -en -er.

peliükerho spelklubb, -kiihko spelpassion; joutua ~n valtaan gripas av speldjävulen, -kiihkoinen passionerad spelare; begiven på spel: spel|lvsten, -sugen, -kortti spelkort. -lauta spelbräde, -luola spelhåla, -manni (j.) spelman, -markka, -merkki spelmark -en -er. -nappula, -napu spelbricka, pjäs. -navaus (m. kuv.) spelöppning: (-vuoro) giv -en. -noppa tärning, -pankki spelbank. -panos spelinsats, -pukari ks. peluri, -pöytä spelbord, -pöytäkirja spelprotokoll.-raha spelmark. -sali spel|sal, -salong, -seura spel|kotteri, -parti -et -er. -sääntö spelregel, -taito spelskicklighet, -taktiikka speltaktik, -talo spel|hus, -lokal, -tapa spelsätt, -tappio spelförlust, -taso spelstandard, -toveri medspelare, -tuuli: olla oikein -tuulella vara i speltagen, på spelhumör. -velka spelskuld, -

vimma spel|raseri, -passion, -mani. -voitto spelvinst, pelkis[|te, -tin (kem.) reducerande, reduk-tions|medel. -tys reduktion; reducering, -ty-vyys2 reducerbarhet, -tyvä reducerbar. -tyä reduceras, -tää 1. (kem.) reducera. 2. (mat.) hyfsa. 3. (kuv.) koncentrera; sammanfatta, pelkkä * (sht.) bjälk|e -en -ar. pelklkä* 1. idel (tpm.); (paljas) blott, bar;

-äksi harmiksi till idel förtret, harm; enbart

till förtret, harm; minulla on hänestä ollut ~ä iloa jag har haft idel (enbart) glädje av honom; se perustuu -kiin epäilyksiin (arvai-

luihin) det grundar sig på blotta misstankar (gissningar): olla ~nä korvana (kuv.) vara idel öra; ~ totuus den nakna (ohöljda) sanningen; ~ onnettomuus en ren olyckshändelse; -äslään (adv.) enbart; blott o. bart. 2. (puhdas): ~ kulta (hopea) rent (gediget^ guld (silver); ~nä esiintyvä (kern. ym.) i fritt tillstånd förekommande, pellko* fruktan (jnk för ngt); räddhåga; (huoli) farhåga; (arkuus) rädsla; (pelästys) skrämsel -n; on olemassa (todettavissa, havaittavissa) ~a että man fruktar (befarar), att; det är fara värt, att; jnk -ossa (-osta) av fruktan för ngt: olla -oissaan frukta; vara rädd (uppskrämd); rädas; hvsa farhågor (jnk suhteen för), befara (ngt); olla -oissaan jnk puolesta frukta, vara bekymrad för ngn; lausua julki ~nsa että uttala sina farhågor för, att; ei ole mitään ~or (ei -ättävissä) että man har ingen anledning att frukta, att; det föreligger ingen fara för, att; man behöver inte befara, att; det är inte alis att befara, att; herättää ~a jssk inge ngn farhågor; injaga fruktan hos ngn; olla -on ja toivon vaiheilla sväva mellan hopp o. fruktan.

pel||kuri (feg) stackare; pultron -en -er, ku jon -en -er; ynkrygg; mes -en -ar, (raukka) kruka; käring, (-mainen feg; harhjärtad; räddhågad; klenmodig, mesaktig, -maisesti fegt; klenmodigt, mesaktifft. -maisuus8 ks. seur.) -kuruus2 feghet, klenmod -et; (pelko) rädsla, -kääminen fruktan, rädsla; vrt. pelätä.

pelkäämäüttömyvs2 oförskräckthet; oförvä-genhet. -ttömästi ks. pelottomasti. -tön oförskräckt, oförfärad, oförvägen; (rohkea) modig, pellava (ksv. Linum usitatissimum) lin -et; vrt. liina, -inen linne-, av lin; ~ pövtä-liina linnebordduk, -kangas linne -t. -kasvi linväxt. -kehräämö ks. -tehdas, -kimppu* lin|knippe, -kärve, -kudos linnevävnad, -kuontalo lintott. -lanka linnegarn, -liina linneduk, -loukku linbråka. -maa linfält -et-, -n(karvainenlin|färgad, -gul. -kehruu linspinning, -kuitu lintåga. -kukka linblomma. -liotus linrötning. -loukutus lin-bråkning. -ruokkous linberedning.) pellavani siemen linfrö, (-kakku linfröka-ka. -öljy ks. pellavaöljy.) -vaalea ks. -karvainen, -viljely linodling, pellaval|pyyhe linnehandduk. -pää (f.) linlugg -en -ar. -sato linskörd, -sormaus lindocka. -tehdas linnefabrik, (-kehräämö, -kutomo) lin'ne)spinneri, linneväveri.-teollisuus2 linneindustri, -teos linnevara. -tukka lingult hår; (leik.) linlugg. -öljy linolja, pellei|||llä (j., halv.) gyckla; spektakla; fåna. -ly gyck|el -let; spektaklande; fåneri. pelli (mrt.) ks. pelti.

pellin||aukko spjällöppning. -nuora spjäll-snöre. -reikä spj illöppning. pellii tv s plåt|beslag -et -, -skoning, -tön utan spjill.

pellonllhöyste åkergödsel -n. -piennar åkerren, -sänki åkerstubb, -viljely ks. peltoviljely.

pelmahtaa* slinka*; (esille, ilmoille) bryta*,

tränga2 fram; (linnut) ~ lentoon flyga upp; (tuoksu) ~ vastaan slå emot (ngn), pelmullta larma, väsnas: tomu, pöly -aa dammet yr. -ttaa* (pöllyttää) driva* upp (damm); (hajottaa) sprida*, peloissaan ks. pelko.

pelo'lkas* -kkaan rädd; förskräckt; räddhågad; (arka) skygg, -kkaasti skyggt; förskräckt. -kkuus2 rädsla; (en) bävan; räddhåga: skygghet, pelonllaihe farhåga; (huolestuminen) anledning till oro. -alainen rädd; (uskallettu) vågad; riskabel; (pelottava) skrämmande. -alaisuus8 rädsla, fruktan.-sekainen blandad med fruktan, -tunne känsla av fruktan (skräck); skräckkänsla, pelotella* skrämma (upp); injaga fruktan (jtk hos ngn); saada kauhistumaan

(huolestumaan) oroa (ngn); väcka oro (hos ngn), pelollton oför|färad, -skräckt, orädd; (uhkarohkea) oförvägen, -ttaa*; minua ~ jag är rädd (jag känner mig rädd [förskräckt, orolig]); jag fruktar (räds); jag befarar; jtk ~ ngn är rädd (fruktar, räds) för ngt (oroar sig för ngt), -ttava skrämmande; skräckinjagande; (pelättävä) fruktansvärd; (huolestuttava) oroande, oroväckande; (kauhea) hemsk; ~ esimerkki ett avskräckande exempel; suuri förskräckligt, skrämmande stor. -ttavasti skrämmande; på ett oroväckande sätt. -ttelu skrämmande; skrämskott -et. -ttomasti o för |skräckt, -färat, -väget. -ttomuus2 oför|skräckthet, -vägen-het.

pelotus skräck -en; skrämsel; skrämmande; injagande av fruktan, -keino skräckinjagande, skräck [medel, -laukaus skrämskott -et. -teoria (Iak.) avskräckningsteori. pelti* (levy) plåt -en -ar; bleck -et (uunin~) spjäll -et -astia plåtkärl. -hormi plåtskorsten. -katto plåttak, -levy plåt(skiva), bleckplåt, -nen plåt-, bleck-; av plåt (bleck); (yhd.) med . . . spjäll; kaksi~ (uuni, kamiina) med två spjäll. -rasia plåt-, bleck|dosa, -ask. -sakset pl plåtsax. -seppä plåt-, bleck|-slagare. -sepän (ammatti plåtslag laryrke, -eri. -liike plåtslageri, -työ plåtslageriarbete.) -tavarat pl bleckvaror; ks. m. lev y-. -tölkki plåt-, bleck|burk. pel|to* åk|er-ern-rar; (viljavainio) sädesfält -et -; (kuv.) ajaa -tolle (j. ulos) köra på porten, -ala åkerareal, -aura åkerplog. -etana (el. Limax agrestis) åkersnigel, -hatikka (ksv. Spergula arvensis) åker-spärgel. -herne (ksv. Pisum sativum arvense) åkerärt. -hiiri (el. Apodemus agra-rius) brand|mus -musen -möss. -inen (yhd.) med . . . åker (åkrar); laaja~ med vidsträckta åkrar, -jyrsin (mv.) jordfräs. -jänis ks. rusakko, -kaali (ksv. Brassica campestris) åkerkål. -kana ks. -pyy. -kierto (ksv. Convolvulus arvensis) åkervinda. -korte (ksv. Equisetum arvense) åkerfräken. -kuvio (mnm.) åkerfigur, -leivonen ks. leivo. -linssi ks. -v i r-v i 1 ä. -lohko åkerskifte, -luokka (mnm.) åkerklass, -maa åker|jord, -mark. -mies lantman; åker|brukare, (vanh.) -man. -minttu

(ksv. Alentha arvensis) åkermynta. -myyräpeltonarsku — pepita

pep

(el. Microlus agrestis) åkersork. -narsku (ksv. Sinapis arvensis) åkersenap, -nauris åkerro-va. --ohdake (ksv. Cirsium arvense) åkertistel. -palsta åkerskifte, -pyy (el. Perdixper-dix) rapp|höna, (rhm.) -höns. -retikka (ksv. Raphanus raphanistrum) åkerrättika. -sarka åkerteg, -savi åkerlera, -sirkku (el. Emberiza hortulana) ortolansparv. -suikale åkerremsa, -tilkku åkerlapp, -työ åker(bruks)arbete. -työkalut pl åkerbruksredskap, -vainio åker; fält. -varis ks. mustavaris, -viljely(s) åkerbruk, -villa, -villakko (ksv. Senecio vulgaris) korsört -en -er. -virvilä (ksv. Ervumlens) åkerlins. pelu: ~t pl hackelse; vrt. s i 1 p p u. -ri (halv.) spelare, spelorre; kortoxe, -säkki hackelse-säck.

peluu spelande; spel -et peläs|| ty minen skrämsel -n; förskräckelse, -tys skrämsel -n; (turha ~) skrämskott; (pelko) rädsla; vrt. seur. -tyttäminen (upp)-skrämmande. -tyttää* skrämma8 (upp), -tyä bli (upp)skrämd; låta* skrämma sig (av ngt); bli rädd (för ngt); -tynyt förskräckt, uppskrämd, förskrämd, pelätty, pelättävä ks. pelätä, pel|ätä* 1. frukta (för ngt); (olla peloissaan) vara rädd, rädas*, bäva (för ngt); ~ seurauksia vara rädd (frukta, bäva) för följderna; hän -käsi putoavansa han var rädd för (fruktade för) att falla; ~ joutuvansa (joutumista) ikävyyksiin vara rädd för att råka ut för ledsamheter; ~ tutustumista jhk vara rädd för att (undvika att) bli bekant med ngn. 2. (pelätä) frukta; ~ kuolemaa frukta (rädas, bäva för) döden; ~ Jumalaa frukta Gud. 3. (peläten aavistaa) befara; frukta för ngt; -äten että fruktande (befarande), att; sinulla ei ole mitään -ättävää du har ingenting att frukta (befara); ön -ättävissä että det är att frukta, att; man måste befara, att; (voi helposti sattua) det är fara värt, att; pahoin -kään että jag är mycket rädd för (befarar storligen), att; ei ole -ättävissä että hän tulee man behöver inte befara (det är inte att befara, det föreligger ingen fara för), att han kommer; ~ jtk kadonneen befara, att ngntng försvunnit (kommit bort); se panee -käämään että det inger (väcker) farhågor för, att; -käämättä ks. pelottomasti; ~ sortoa frukta för (befara) förtryck; rajuilmaa -äten av fruktan för oväder; -ätty fruktad; -ättävä (hirvittävä) fruktansvärd, penaat|ti* (kotijumala Room. ant., m. leik.)

-it pl penater. penger* (terassi) terrass -en -er; (törmä) brink -en -ar; (tasanne) avsats; (jyrkänne) brant -en -er; (valli) vall -en -ar; (rata~) bank -en -ar. -maa terrassland. -mittäin i terrasser; terrass|formigt, -vis. -mä vall -en -ar; (rinne) sluttning; slänt -en -er; släntla -an -or; (tasanne) avsats, -mainen terrassformigt -rys terrassering; (mv.) invaIlning, -tää* terrassera; anlägga (forma i) avsatser, pengo||n ks. penkoa, -nta* bökande; genomsökande;

grävande; rotande, peni||kka * valp -en -ar. (-mainen valpaktig.

I -tauti [el.lääk., m. kuv.7 valpsjuka.) -koida I valpa; få valpar, -kointi* valpning. I peninkulmia mil -en -; -ien laajuudelta mils-vitt; -ittain miltal(s); meri~ nautisk, sjö[-mil (1852 m). -inen (yhd.) . . . mil lång; -mila; seitsen~ sju mil lång; sjumila, -kivi milsten, -määr|ä miltal; -iä, -in miltals, -nlaajuinen milsvid. -nlevyinen milsbred. -npituinen milslång. -patsas milstolpe, penisilliini (frm.) penicillin -et. -hoito penicillinbehandling. -ruiske penicillininjektion, penkere ks. penger, -inen terrassformig.

-ittäin i terrasser (avsatser); terrassformigt, penkka bank -en -ar; (valli) vall -en -ar. penk|ki* bänk -en -ar; syytettyjen ~ de anklagades bänk; musta ~ (hist.) skampall; joutua -in ja seinän väliin (kuv.) råka i knipa (klämma); bli illa ansatt; juoda -in alle supa under bordet; mennä -in alle göra fiasko, (totalt) misslyckas, slå fel. -jako, -järjestys (hist.) bänkordning, -rivi bänkrad.

penko||a* böka (upp, fram); bända2; (etsiä tarkkaan) genom|söka2, -leta; (kaivella) rota, böka (jtk i ngt); gräva2, -minen ks. pengonta. pennalismi (enl. koul. ym. toverien sortovalta)

pennalism; vrt. (sot.) simputus, penni penni -n -; (ropo) styv|er -ern -rar; 5 ~ä fem penni; viimeiset ~ni mina sista slantar (styvrar), -nen (yhd.): 510-~ fem-, tio|pennisslant. -nlii* (hist., vanh.) penning.

pennose| t (j.) : (vähät) -ni mina fattiga slantar (styvrar).

pens||aikko* busk|snår -et -, -verk -et -skog -en; buskage -t -. -ainen buskig, -as busk|e -en-ar; -aan muoto, muotoinen busk-form(ig), i buskform, (-aita häck -en -ar. -jäkälä busklav. -kanukka [ksv. Cornus [-sanguinea]-]{+san- guinea]+} röd korneli, hårdved, -kasvi busk-växt. -kerttu [lin. Sylvia communis] törnsångare. -mainen buskartad. -tasku [el. Saxicola rubelra] buskskvätta. -to ks. pensaikko. -tua [tulla pensasmaiseksi] antaga* buskform; bli buskformig; växa igen.)

pens||eys2 ljumhet; kylighet; (velttous) slapphet, lamhet, -eytyä* bli ljum (slapp, lam, ointresserad), -eä kylig; avvisande; ointresserad; ljum, slapp, lam. -eästi kyligt; avvisande; ljumt, slappt, lamt. penska (j. halv.j (barn)ung|e -en -ar. pensol|a frodas, -ittua* (kasvaa [täyteen] pensaita) bli bevuxen (beväxt) med buskar; växa igen.

penssel||i (taid., mlv.) pens|el -eln -lar; vrt.

sivellin, -öidä pensla, -öinti* pensling, pentametri (run.) pentamet|er -ern -rar. pentteri (mer. keittiö) penteri -(e)t -er;

pentry -t -n. pentu* valp -en -ar; vrt. penikka. -e kull -en -ar; kull valpar, ungar, -mainen (halv.) valpaktig-, -maisuus2 valpaktighet. penätä (vakuuttamalla vakuuttaa) försäkra; (teroittaa mieleen) inskärpa; (vaatia) (på)-yrka; kräva; insistera, pepita (kud.) pepita.

peppuroida (piehtaroida) vältra sig; tumla om.

pepsiini (fysiol.) pepsin -et (-en), perehdyttäminen orientering (jhk i ngt), -dyttää* göra* hemmastadd (i ngt), förtrogen (med ngt); orientera (informera, initiera) ngn i ngt; sätta* in (i ngt); införa* (i ngt), -tyminen, -tymys förtrogenhet (jhk med ngt), kännedom (om ngt), insikt(er) (i ngt), -tymättömyys2 okunnighet (i, om ngt); obekantskap -en (jhk med ngt), bristande insikt -en -er i (kunskap om) ngt. -tymätön icke initierad; obevandrad, oförfaren, oinvigd i ngt; (outo, vieras) främmande för ngt; (tietämätön) okunnig (om ngt), -tyneisyys2 förtrogenhet (jhk med ngt), kännedom (om ngt), -tynyt hemmastadd, bevandrad (i ngt), förtrogen (med ngt), orienterad (i ngt); hyvin — väl bevandrad (initierad) (i ngt), -ty|ä* bli hemmastadd (bevandrad) i ngt; göra* sig (bli) förtrogen med ngt; (päästä asian perille) komma* in i (underfund med) ngt; sätta* sig in i ngt; (olla perillä jst) vara* inne i ngt, vara hemmastadd, insatt (invigd) i ngt; pyrkiä -mään jhk söka komma in i ngt, få en inblick i ngt; hän on -nyt siihen han känner till det, är inne i det; vrt. perehtynyt, perempi (komp.) ks. per ä. perenna (moniv. koristeksv.) perenn -en -er. perfekti (kiel.)^ perfekt -et -. -muoto perfektform. -mnerkitys

perfektbetydelse, -npääte perfektändelse. -vartalo perfektstam. pergamen 11 ti* pergament -et - (-er); -in kaltainen, -inkellervä pergament|artad (-lik, -liknande), -gul. -kirje pergamentbrev. -kulma pergamenthörn. -käsikirjoitus pergamenthandskrift. -käärö pergamentrulle, -lampunvarjostin pergamentlampskärm, -lehti pergamentblad. -lähdekirja pergamenturkund. -mainen pergamentartad. -nidos pergamentband, -paperi pergament-papper. -sidos (kirjs.) pergamentband, -varjostin pergamentskärm, pergamiini pergamin -et. -paperi pergamin-, (voi-) smör|papper. -pussi perga minpåse. pergola (avoin pylväikkö) pergol|a -an -or. perhe familj -en -er; (talonväki) husfolk -et; (ruokakunta) hushåll -et -; (huone) hus -et -. -asia familjeangelägenhet, -ateria familjemåltid. -avustus familjebidrag, perheellinen som har familj; med familj, perhe-elämä familjeliv.

perheen|lelättäjä, -huoltaja familjeförsörjare, -emäntä husmo(de)r -modern -mödrar; husfru -n -ar. -isä hus-, familje!fa(de)r. -jäsen familjemedlem, -lisäys familjeförökning, -perustaminen familjebildning, -pää familjens överhuvud, -äidinloma husmoderssemester. -äiti husmo(de)r. perhe! har taus2 husandakt, -hauta familjegrav, -hopeat familje-, släkt|silv|er, -ret. -huoli familje|omsorg, -bekymmer, -inen (yhd.) bestående av . . . familj(er); med . . . familj; moni— seura ett sällskap bestående av många familjer; suuri—, pieni— med stor (liten) familj, -ittäin i familjer; familjevis.

-jvilila familje|fest, -hög-tid. -jumala(t) (koti-

32

— perille

jumalat) husgud (ar); penater. -kalleudet familje-, släkt [klenoder, -kasvatus familjefostran. -kohtaus familjescen, -kronikka familjekrönika. -kunta familj -en -er, (huone—) husfolk -et; hushåll, -kustannukset familjeutgifter, -kuvafamiljeporträtt, -lippu (raut.) familjebiljett, -lisä familje|bidrag, -tillägg, -lääkäri husläkare, -neuvottelu familjeråd. -näytelmä familjedrama, -oikeus2 (Iak.) familjerätt, -olot pl familjeförhållanden. -onni familjelycka, -piiri familjekrets (—ssä i), -piirre familjedrag. -raamattu släkt-, familje|bibel. -riita familjetvist, -siteet pl familjeband, -suhteet pl familjeförhållanden. -suru familjesorg, -tapaus familjetilldragelse, -tarina släktsägen, -tyttö (hyvästä kodista) familjeflicka, -uutisia (san.) familje|nyheter, -notiser, -vaunut pl familjevagn. -vuode familjebädd. -vähennys (ver.) familjeavdrag, -yhtiö familjebolag.

perho fjäri|l -l(e)n-lar, (kal.) fluga, -mainen (ksv. ym.) fjärilslik. -nen ks. perho, »onginta flugfiske, --on[ki flugspö; onkia -gella fiska med fluga. - s (koira fjärilshund. -tyyli, -uinti fjärilsim.) perij|aat|e* grundsats -en -er, princip -en -er; -teissään pysyvä, luja principfast; -teissä pysyminen principfasthet, (-kysymys principfråga.) -aatteellinen principiell, (yhd.) princip-, -aatteellisesti principiellt; i princip. -aatteellisuus2 (as.) principiell innebörd; (hnk.) principiell inställning, -aatteen vastainen principvidrig, -aatteeton principlös. -aatteettomuus2 principlöshet. peri||frastinen (kiel.) perifrastisk. -heli(um)

(täht.) periheli|um, -et. perijä 1. (perillinen) arvtagare; arving|e -en -ar; talon — arvtagare till ett hus; määrätä —kseen (perillisekseen) insätta som arvtagare. 2. (maksujen, laskujen yms. —, kerääjä) indrivare: inkasserare; uppbördsman. -kelpoisuus2 behörighet att vara arvtagare; arvtagarhabilitet. -tär arvtagerska. perikato* undergång -en, ruin -en; (turmio) fördärv -et: kulkea (olla menossa) kohti —aan gå mot fördärvet, sin undergång (ruin); gå sin undergång (sitt fördärv) till mötes; —on tuomittu dömd till undergång; joutua —on gå under; ruineras; bli ruinerad; —on joutunut ruinerad; viedä —on leda till fördärv (ruin); ruinera, perikun|ta* arvingar(na) pl; (kuolinpesä) dödsbo -et -n; stärbhus -et -; -nan jäsen delägare i dödsbo, perikuva urbild -en -er; ideal; (esikuva) förebild; (alku-, perus/malli) prototyp -en -er; (-tyyppi) urtyp -en -er. -11 i nen typisk; ur-bildlig. -llisesti typiskt, perille (ända) fram; viedä — frambefordra, framföra, (läpi) genomföra; ~ tultua(ni) efter framkomsten; se ei vie (asiaa) - (päämäärään) det leder inte till målet; ajaa asia

— (läpi) genomdriva, (loppuun) fullfölja en sak; viedä (saattaa) aikeensa — fullfölja sin avsikt (sitt uppsåt); genomföra, (toteuttaa) förverkliga, realisera sin plan; saattaa — (suorittaa loppuun) fullfölja;

bring-a (föra) i hamn; afaa vaatimuksensa —perilleaj aminen — perintätapa

per

genomdriva sina krav; mennä ~ (kuv.) gå hem; päästä toiveidensa ~ nå sina önskningars mål (målet för sina önskningar); päästä jnk ~ sätta sig in i ngt; få en inblick i ngt; (jst selville) komma underfund med ngt; päästä salaisuuksien ~ lyckas komma hemligheterna på spåren; (saada tieto salaisuuksista) bli invigd i hemligheterna; päästä totuuden ~ komma underfund med (löytää finna) sanningen; päästä ~ (päämäärään) (upp)nå målet; nå fram till målet; onko lähetys tullut har försändelsen kommit fram? ~ ajamaton juttu icke fullföljt mål, perilleiajauiiiien genomdrivande; fullföljande; (Iak.) fullföljd -en. -pääseminen, -pääsy framkomst, -saamaton obeställbar. -saattaminen genomförande, fullföljande, -toimit-tamaton icke frambefordrad; (mahdot. toimittaa) obeställbar. -toimittaminen fra ni-befordran, -viejä frambefordrare. - vieminen frambefordran; (kuv.) fullföljande; genomförande, -viepä, -vievä framkomlig; ~ lie en framkomlig väg; (keino) utväg, perillij[nen arving|e -en -ar (jnk till ngn); arvtagare, / arftagerska; -sen asema ställning som arvinge; asettaa (määrätä) -seksi insätta till arvinge; talon ~ arvtagare till ett hus. -seton som inte har (saknar) arvinge, arvingar. -s(kelpoisuus2 behörighet att vara arvinge, -vastuu arvinges ansvar; ansvar som arvinge.) perillä 1. (paik.) framme; (perille tultua) vid målet (framkomsten); joko hän ön är han redan framme, (päämäärässään) vid målet? pohjan ~ långt borta (längst) i norr, i höga norden; i »ultima Thule». 2. olla ~ jst (jhk perehtynyt) vara inne i ngt; vara insatt i (hemmastadd, orienterad i, väl underrättad, informerad om) ngt; (tietää) ha vetskap om ngt; (selvillä) ha ngt klart för sig.

perimi||nen 1. (perinnöksi saaminen) ärvande. 2. (velkominen) utkräv|ning, -ande; uppbörd; indriv|ning, -ande, inkasser|ing, -ande; utsökning; vrt. periä 2. -s(asiamies indrivnings-, inkasso|ombud; inkasso-mandatär. -järjestys arvsordning, -kelpoi-nen behörig att ärva; arvsberättigad. »kelpoisuus2 behörighet att ärva; arvshabilitet. -kulut, -kustannukset pl indrivnings-, in-kasso I kostnader; kostnader för indrivning [inkassering]. -oikeus2 arvsrätt; rätt att taga arv; [velkomis~] rätt att inkassera, -palkkio inkassoprovision. -tehtävä inkas-souppdrag. -toimenpide indrivnings-, in-kasso I åtgärd; [ulosotto ut mätningsåtgärd, -toimisto inkasserings-, inkasso|byrå. - valtuus2, -valtuutus inkassofullmakt.) perim|[mäinen bakerst; (sisin) innerst; (eläisin) mest avlägsen; (mer.) längst akterut (belägen); akterst; (kauimpana oleva) borterst; (äärimmäinen) ytterst; ~ syy den yttersta (alku~ primära) orsaken, -mälti, -mältä ytterst; ~än (pohjaltaan) i grund o. botten; (sisimmältään) innerst. -pänä bakerst, innerst; längst borta; mest avlägset; (mer.) längst akterut; akterst. peri|mys arv -et -; ärvande; (valt.) succession, -järjestys arvsordning; arvföljd; (vall.)

tronföljds-, successions|ordning. -kelpoinen ks. perimiskelpoinen. -laki arvslag. -maa arvejord; luovuttaa ~ta avhända sig arvejord; ~n vastike arvejordsvederlag. -oikeus2 arvsrätt; rätt att taga arv; -myk-seen oikeutettu arvsberättigad. -saanto arvs-rättsligt fång. -sota (hist.) tronföljds-, successions I krig; Itävallan ~ österrikiska tronföljds-, successions [kriget, -sääntö successionsregel. -tila arv(e)gods. perimä||tapa nedärvd sed; tradition; gammal kutym, -tieto tradition, -tön icke ärvd; icke inkasserad; utestående; -ttömät saatavat utestående fordringar, perin (adv. ylen) ytterst; (kauttaaltaan) alltigenom; (aivan) alldeles; (täysin) fullt, fullkomligt; (erittäin) synnerligen; ~ asiallinen fullt (allt igenom) saklig; ~ tärkeä ytterst viktig, synnerligen betydelsefull; ~ kuiva alldeles (fullkomligt) torr; genom-torr; ~ (lopen) köyhä, kurja utfattig, urusel; ~ juurin i grunden; i grund (o. botten); grundligt; ingående; radikalt; (seikkaperäisesti) i detalj, detaljerat, perin||[juurinen grundlig; ingående; radikal.

-juurisuus2 grundlighet. perinj|ne* tradition, -näinen nedärvd; hävdvunnen; traditionell. -näis(kulttuuri nedärvd kultur, -tapa tradition, -tapainen traditionell. -tieto ks. p e r i m ä t i e t o. -tottumus nedärvd vana.) -näisyys2 det traditionella (hävdvunna); tradition, perinnöksiosto: kruununtilan ~ skatteköp.

-hinta skattelösen, -kirja skattebrev. perinnölli||nen ärftlig; -set taipumukset arvsanlag (pl), -syydentutkija ärftlighetsfors-kare. -syys2 ärftlighet, (-laki ärftlighets-lag. -oppi ärftlighetslära; genetik, -tiede genetik, -tutkimus ärftlighetsforskning.) perinnön||jako arvskifte, (-kirja arvskiftes|-handling, -instrument, -tilaisuus2 arvskiftestillfälle. -toimitus arvskiftesförrättning.) -järjestely arvsreglering, -jättäjä arvlåtare. -kavallus (pesän ~) bodräkt -en. -luovuttanut urarva (tpm.). -luovutus urarvagörelse; -luovutuksen hakija urarvasökande. (-aika urarvagörelsefrist. -etu urarvaförmån. - hakemus ur arvaansökan, -konkurssi urarva-konkurs. -vala urarvaed.) -

menetys förverkande av arv. -otto arvtäkt. -saaja arvtagare, -saanti arvfall; mottagande av arv. -valvonta arvsbevakning, perinnö 111 tömy ys2 arvlöshet. -tön arvlös; tehdä -ttömäksi göra arvlös; -ttömäksi tekeminen arvlösgörelse; exheredation. perinpohjainen grundlig; (juurlajaksainen) genomgripande; (seikkaperäinen) omständlig; detaljerad; (tarkka) ingående; (perinjuurinen, jyrkkä) radikal, -jaisesti ks. -j i n. -jaisuus2 grundlighet, omständlighet. -jin grundligt, i grund; uttömmande; omständligt; detaljerat; radikalt; hävittää ~ i grund förstöra; totalt förinta; (hajottamalla) demolera; (sukupuuttoon) utrota, perinte(ell)i||nen traditionell, -syys2 det traditionella (hävdvunna), perintä* ärvande; arv -et; (maksujen ym. periminen) indrivning; uppbörd -en. -tapa tradition; nedärvd sed, nedärvt bruk.

perin;tö* arv -et -; (osuus) arvedel -en -ar; jättää -nöksi lämna i arv; mennä ~nä gå i arv; saada ~nä, -nöksi få i arv; ärva; -nöksi ja omaisuudeksi till arv o. eget; luopua -nöstä avstå från arv; göra sig urarva; -nöslä luopuminen avstående från arv; arvsavsä-gelse; urarvagörelse; -nöstä luopunut urarva (tpm.); jättää -nöttä göra arvlös; ottaa ~ haltuunsa tillträda ett arv; ostaa -nöksi (Iak.) skatteköpa. perintö ailie (biol.) gen -en -er; arvsenhet, -asia arvsärende, -asu ks. p e r u a s u. -etuus2 arvsförmån, -hopeat släkt-, familje|-silv|er -ret. -juttu arvs|process, -mål. -järjestys arvsordning, arvföljd; vrt. perimysjärjestys. -kaari (hist. Iak.) ärvda-balkan). -känne arvstalan. # -kiinteistö ärvd (arvfallen) fastighet, -kirja (talon) skattebrev. -kuningas arvkonung, -laki arvslag; lag om arv. -luontoinen (vero~) av skattenatur, -maa ärvd fastighet; arvejord; (vero~) skattejord; (hist., valt.) arvland; ~t (ruhl.) arvländer, -oikeudellinen arvsrättslig, -oikeus2 arvsrätt, -omaisuus2 arv(ejgods; ärvd egendom, -osa, -osuus2 arvsandel, arvslott, (kuv.) arvedel, «prinsessa arvprinsessa; vrt. -ruhtinatar, -prinssi arvprins, -rahat pl arvsmedel, -riita arvstvist, -ruhtinas (hist.) arvfurste; (valtaistuimen perijä) tronföljare; (Ven.) tsare-vitj. -ruhtinatar arvfurstinna. -saanto arvsrättsligt fång. -sopimus arvsavtal; (hist., valt.) arvförening, -sota ks. p e-rimyssota. -statuutti successionsstatut. -talo arvgård; skattehemman, -tapa tradition, -tekijä (biol.) arvs|faktor, -enhet; gen -en -er; arvssubstans, -tila ärvd lägenhet; (Iak.) skatte|hemman, -lägenhet; arvegods, -tilallinen skattebonde. -torppa bördetorp. -vaatimus arvs-anspråk. -valtakunta arvrike, -varat pl arvsmedel. -vero arvsskatt; perintö- ja lahjaverolaki lag om skatt på arv o. gåva. (-lautakunta arvsskattenämnd.) -vuokra ärftligt arrende, periodi (ajanjakso) period -en -er. perisaksalainen äkta, pur-, äkt-, ur|tysk. peri||skooppi (er. mer.s.) periskop -et

-styyli (ant. rak.) peristyl. peri||suomalainen purfinsk; (aito~) äkta, äkt-, ur|finsk; (s.) genuin finne, -synti arvsynd.

peri||ttävyys2 ärftlighet; (Iak.) indrivbarhet. -ttävä a) (perinnöll.) ärftlig; b) (saatava) fordran som skall indrivas, -vihollinen arvfiende.

perijä 1. (saada ~) ärva, få* (taga*) i arv; -tty ärvd, som gått i arv; -tty ja ansaittu ärvd o. förvärvad; (ominaisuus) nedärvd; -mään oikeutettu arvsberättigad. 2. (velkoa): vaatia utkräva, (kantaa) uppbära; kassera in, inkassera, indriva*; (oikeud. kautta) utsöka2, söka* ut; ~ maksua (korvausta) utkräva betalning (ersättning); ~ sakkoja indriva böter; ~ saatav(i)ansa indriva sina fordringar (pl); -ttävä saatava fordran som skall indrivas; -mätön saatava (m.) utestående fordring; jättää -itäväksi överlämna till inkassering (indrivning, utsök-

ning); arvo -itäväksi (kaup.) valuta till indrivning (till inkasso). 3. (saada) vinna, hem|föra, -bära; — voitto jst vinna (hem|-föra, -bära) en seger (över ngt), avgå med seger; avgå med segern. 4. (snt.; kuv): kyllä heidät vielä hukka (paha) -i! det kommer ännu att gå illa för dem; fan skall nog ha sitt; det (där) kan inte sluta bra; mikä sinut nyt -i? (miten sinun nyt käy?) hur skall det nu gå med dig? perjantai fredag -en -ar. -aamu, --ilta fre-dags|morgon, -kväll, -afton, -nen fredagens (gen.), -nnumero (san.) fredagsnummer, perk|jaaja röj are. -aamaton orensad, oröjd. -aaminen rensande, röjande, -aan ks. p e-r a t a. -aus rensning; röjning, (-työ rensnings-, röjnings I arbete.) -auttaa* låta* rensa (röja), -eet pl (jätteet) avfall -et, avskräde -t -n; (kalan~) (fisk)råk -et (-en), perkel[|e djäv|ul -ulen -lar; fan; (saatana) satan (tpm.; mol. er. krk. kir.) fan, djävlar anamma! Satan! -eellinen djävulsk, satanisk. -eellisyys2 djävulskap -et -er, djävuls-, sat i tyg -et. perki ks. (läh.) perin, perkiö (uudisvilj.) nyodling, perkussio (lääk.) perkussion -en -er. per I kuu ks. -k aus.

perlon (tkn.) perlon -et, -en. -paita perlon-

skjorta. -sukka perlonstrumpa. permalainen (hist. käns.) (a.) permisk; bjarmis k; (s.) bjarm -en -er. permanent||ata* (part.) permanenta.-tausper-manent(ondulering). -tauskone permanentapparat. -ti* (a.) permanent; (s.) permanent^ ondulering). perman|to* golv -et -; (teat.) parkett -en -er; (taka~) parterr -en-er, (yhd.) vrt. parketti; -nolla på golvet; (teat.) på parkettien); lyödä ~on (nrk.) golva. -aitio parterr-, parkett|loge. -hauta gravkällare; grift -en -er. -inen (yhd.) med . . . golv; savi~ med golv av lera; med lergolv. -paikka (teat., oop.) parkett-, parterr|plats, -paini parterrbrottning, -veto golvdrag. -yleisö parkettpublik, perm|i8 (vanh. mets. ansa) snara; (sadin) gill|er -ret -; pistää päänsä -een (kuv.) gå i fällan. -Iäinen (kansa) permisk. pernå (an.) mjält|e -en -ar. -kipu ks. -pistos. -nsuurentuma mjältförstoring. -pistos mjält-hugg -et -. -rutto (el.lääk.) mjältbrand -en. pers|jaukset (j., krk.) bak(en); rumpa, ända, stuss, -e rumpa, stuss, stjärt; (krk.) arshål. persia||lai(nen 1. [s.] perser -n -. 2. [aj persisk. -ssota perserkrig[et].) -nkieli (misl. n) persiska -n. -nkielinen kirjallisuus (den) persisk(a) litteratur(en). persik an (kukka persiko-, persikelblomma. -pehmeä persikolen.) -ka* (hed.) persika, (-hipiä, -iho persikohy. -puu [ksv. Prunus persica] persikoträd.) persilja (ksv. Petroselinum hortense) persilja, -nsiemen persiljefrö. -voi (keit.) persilje-smör.

perskaantua* (pilaantua) bokna; vrt. per s-

taantua, perso (j.,krk.) begiven (jllk på ngt); snål (lys-ten, fiken) efter ngt. -illa (/., krk.) varabegiven (på ngt); vara snål (lysten, fiken) (efter ngt), persona|jaliiuiioni (valt., hist.J^ personalunion, -lismi (fil.) personalism. -listinen persona-listisk.

person|loida personifiera, -ointi* personifikation. -oitua* personifieras, -oituma personifikation.

persoona (fink.) person -en -er. -Uinen (henkilöllinen, henkilökohtainen) personlig, -lii-sesti personlig I en, -t. -llisuu|s2 personlighet; mennä -ksiin gå till personligheter, -oikeus8 (henkilö ~) personrätt. -pronomini personligt pronomen, -ton opersonlig, impersonell. -ttomuus2 opersonlighet, persol|tella (j.) ks. havitella, -us2 snålhet, perspektiivi (laid., mat.) perspektiv -et -. -kuva perspektivbild. -maalaus perspektivmålning. -nen perspektivisk. -oppi perspektivlära. -pinta, -taso perspektivplan. perstaantu||a* (haurastua lahoamisen johdosta) murkna; (pilaantua) bokna; -nut murken; boken, -minen murknande, pertinenssi (Iak.) ks. tarpeisto, pertti* (mer.) pärt -en -er. pertuska (hist. sot.) bardisan -en -er; (isku-ase, hilpari) hillebard -en -er. -mies bar-disanbärare; hillebardiär -en -er. peru arv -et -, arvegods -et; (tähde) kvarleva; ~t (jälkeenjäänyt omaisuus, jäämistö) kvarlåtenskap -en. perua (peruuttaa) åter|taga*, -kalla; åtra. peruasu (biol.) genotyp -en -er, anlagstyp. peruke* (kal. koukun ~) tafs -en -ar. perukirja (Iak.) bouppteckningsinstrument, peruk|ka* (avlägsen) vrå -n -r; avkrok -en -ar; lahden -assa längst inne i viken; pohjan -oilla (kaukana pohjolassa) högt uppe i norden; ytterst i norden; ks. per ill ä. perulainen 1. (s.) peruan -en -er. 2. (a.) peruansk.

peruminen åter|tagning, -kallelse, perun|a (ksv. Solanum tuberosum) potatis -en-ar, (rhm.) potatis; hehto (hl) -oita en hl (hektoliter) potatis; uudet nypotatis; kuorimattomat (kuori)~t oskalad potatis; panna, istuttaa (nostaa) ~a sätta (ta upp) potatis, -hiutale potatisflinga, -jauhot pl potatismjöl, -kakku (j. mrt.) ks. -leipä, -kasvi potatisväxt. -kato felslagen potatisskörd. -keitto potatissoppa, -kellari potatiskällare. -kuokka potatishacka, -kuoppa potatislgrop, -stuka, -lajike potatissort. -leipä potatisbröd. -maa potatisland, -muhennos potatis [mos -et, -puré. -mukula potatisknöl. -mylly potatiskvarn, perunan||hitu potatisskal, -istutus ks. -p a-n o. -itu potatisgrodd, -kasvu potatisväxt. -keitin potatiskokare. -kuori ks. -hitu. -kuorija 1. (rav. hnk.) potatisska|lare, -ler-ska. 2. (es.) potatisskalare. -kuori(miskone potatisskalningsmaskin. - m is veitsi ks. -k u o-rija 2.) -nosto potatisupptagning.-nuppu potatisknopp, -otto ks. -nosto, -pano sättning av potatis; potatissättning, -taimi potatisplanta, perunaünuija potatisstöt -en -ar. -nvarret pl potatisblast -en. -nviljely potatisodling, -ohukainen potatisplätt(ar). -paistos pota-

tislåda. -pata potatisgryta, -pelto potatisland. -puuro potatisgröt. -pyörykkä pota-tisbulle. -rutto potatis|pest, -bladmögel, -salaatti potatissallad, -siirappi potatissirap, -sokeri ks. tärkkelyssokeri. -sose potatis|mos, -puré. -sprii potatissprit, -survin potatisstöt. -suurimot pl potatisgryn. -syöpä potatiskräfta, -tauti potatissjukdom, -vako

potatisfåra. -viina potatis|brännvin, (leik.) -nektar, perunkirjoitus bouppteckning, -arvo bouppteckningsvärde. -kirja ks. perukirja, -maksu bouppteckningsavgift, -toimitus bouppteckningsförrättning, perunpalsami (lääk., hj v.) perubalsam, perus grund -en -er; (pohja) bott|en -nen -; (tav. yhd. alkuosana), -aalto (rad.) grundvåg. -aate grundidé, -aihe grundmotiv, -aine grundämne; substrat -et -. -aines grund!beståndsdel -en -ar, -element, -ajatus grundtanke, -ankkuri (rak.) grund-, fundament lankare. -arvo grundvärde, -asenne grundinställning, -asento grundställning, -asetus grundläggande förordning, -edellytys grund I betingelse, -förutsättning, -ehto grund I villkor, -betingelse, -elementti grundelement. -eroavaisuus2 grundolikhet; väsentlig olikhet, -hankinta grundanskaffning, -havainto (mtr.) gr u nd | o b s er va tion, -iakttagelse. -hinta grundpris. -indeksi basindex. -jaksoluku (rad.) bär-, grund|frekvens. -joukko (til.) population. -juonne grunddrag -et -. -kaivanto grundgrav. -kallio (geol.) urberg, -kanta grund -en -er; -kannaltaan (pohjaltaan) i grunden, -kartta grundkarta, -katsomus grundåskådning, -kieli grundspråk, -kirja (kaup.) grundbok; kansainliiton ~ folkförbundspakt (en), -kivi grundsten; laskea ~ lägga grundstenen till ngt. -kolmio (mnm.) grundtriang-el. -koulu grundskola, -kunto (urh.) grund (form, -kondition, -kysymys grund-, kardinal|fråga. -käsite grundbegrepp; fundamentalt begrepp, -käsitys grunduppfattning. -laatta (rak.) fundamentplatta, -laatu grundkaraktär, -laki fundamental lag; vrt perustuslaki. -lause fundamental, grund|sats; (fil.) premiss -en -er. -linja (mnm. ym.) grundlinje, -lukema nolläge; utgångsläge, -luku (mat.) grundtal, kardinaltal. -luonne grundkaraktär, -luonteinen fundamental; av grundläggande beskaffenhet; grund-, -läpimitta (mtsh.) grund-, referens-, jämförelse|diameter. -maa (pohjamaa, jankko) alv -en; (maapohja) grund, peruslimaksu (pohjamaksu) grundavgift, -malli standardmodell; prototyp, -massa grundmassa. -menetelmä grundmetod, -merkitys grundbetydelse, -mitta grund-, fundament-, normal|mått; prototyp -en -er. «motiivi grund-, led|motiv. -muoto grundform; (tyyppi) grundtyp -en -er. -muuri grundmur, -määräys grundbestämmelse, -normi (Iak.) grundnorm. -näkemys grundsyn. -ohje (malli~) norm -en -er; (ylin ~) maxim -en -er, (-aate) grundsats -en -er. -oikeus2 grundrättighet; fundamental rättighet, -olettamus (selviö) axiom -et -olio (fil. substanssi) substans

-en -er. -ominaisuus3 grundegenskap; fundamental egenskap, -ongelma grundproblem. -oppi fundamental, grund[lära. -osa (eläkkeen) grunddel. -paalu (rak.) grundpåle. -paalutus grundpålning. -palkka grundlön, -palkkainen med grundlön, -palkkaus grundavlöning, -parannus (mv., tkn.) grundförbättring, -periaate grundprincip; fundamental princip, -piirre grunddrag, -pilari ks. -p y 1 v ä s. -pultti ankar-, fun-dament|bult. -pylväs grundpelare, -pääoma grund|kapital, -fond; (perustamis ~) anläggningskapital, -raivaus grundröjning, -rakenne grund|struktur, -beskaffenhet; (pohja~) underbyggnad, -runko (puut.) grund-, vild I sta m. -sopimus grund | avtal, -fördrag; konstitutiv överenskommelse, -suhde (Iak.) materiellt rättsförhållande, -syy grundorsak, -sävel (mus.) grundton, -sävy grund I ton, -drag -et -. -säännös grundstadgande, -sääntö grundregel; (Iak.) grundstadga.

perusta grund -en -er; grundval -en -ar; (jalusta) fot foten fötter; rakentua lujalle ~lle (kuv.) bygga på fast grund; ~ltaan heikko (vara) löst grundad; kaivu ks. perustuksenkaivu.

perus I taa 1. grunda, grundlägga*, anlägga*; (panna alulle) sätta* upp; starta; (vir.) konstituera; stifta; (pystyttää) upprätta; sen jälkeen kun kaupunki oli -lettu efter stadens grundläggning (grundande, anläggning); vrt. -t a m i n e n; ~ oma talous sätta bo; bilda, ställa upp eget hushåll; ~ voimansa jhk grunda sin styrka på ngt; ~ toimeentulonsa maanviljelykseen basera sin utkomst på jordbruk; ~ liike sätta upp (starta) en affär; ~ yhdistys (yhtiö) grunda (bilda, konstituera, stifta) en förening (ett bolag); ~ rahasto grunda, stifta en fond; -lava kokous konstituerande möte;-tavat opinnot (pohja ~) grundläggande studier; -lava työ grundläggande arbete; -tavaa laatua (oleva) av grundläggande beskaffenhet, natur; (Iak.) konstitutiv; -lava hallintotoimi konstitutiv förvaltningshandling; ~ koulu grunda (inrätta) en skola; ~ sanomalehti grunda, sätta upp en tidning; ~ uusi virka inrätta en ny tjänst; ~ joukko-osasto sätta upp ett truppförband. 2. (nojata) stöda, bygga, basera; mihin sinä väitteesi -tat? varpå grundar (bygger, stöder, baserar) du ditt påstående? ~ jlk lakiin stöda ngt på lag. 3. (j. huolia, välittää) jst bry sig (bekymra sig) om ngt; ei siitä kukaan -ta ingen bryr (bekymrar) sig därom; (kiinnitä siihen huomiota) ingen fäster sig, fäster avseende vid det.

perustaja grundare; grundläggare; stiftare, -jäsen stiftande medlem, -nosuus2 stiftareandel. -nvastuu stiftareansvar.

perus! I tama ton: jst ~ (j.) oberörd av (obekymrad om), (välinpitämätön likgiltig för) ngt. -tamattomuus2 jst oberördhet av (likgiltighet för) ngt.

perustamiünen grund Iläggande,-läggning; anläggning; uppsättande; grundande, bildande, konstituerande; stiftande; inrät-

rtände; kaupungin -sen jälkeen efter stadens grundläggning (grundande, anläggning); vrt. perustaa. -s(aik|a tid för grundande [stiftande, bildande]; kaupungin -oina vid tiden för stadens grundläggning, -kirja stiftelseurkund; [kpnk. ym.] fundations-brev. -kokous konstituerande möte. -kustannus anläggningskostnad, -lupa tillstånd att bilda [grunda, anlägga]; anläggningstillstånd; koncession, -pääoma anläggningskapital; vrt. peruspääoma, «sopimus avtal rörande bildande [anläggning].)

perus]|tautua*: yhtiö -tautuu bolaget konstituerar sig; ~ (nojautua) jhk stöda* sig på ngt; vrt. perustua, perustaa, -tautuminen konstituering. -tavu grundstavelse.

peruste grund -en -er; (syy) skäl -et -; (aihe) (ett) fog; ~et (pohjatiedot) underbyggnad; samanlaisilla ~illa på likartade grunder; av likartade orsaker; esitetyillä ~illa på anförda grunder; jnk ~ella på grundval(en) av, med stöd av, på basen av ngt; ~illa (perustettavana) vara under grundläggning; hålla på att grundas (bildas); vara under bildning; jnk ~eksi, ~ena till (som) grund för ngt.

perus I! teellinen grundlig; genomgripande, -teellisesti grundli|gt, -gen. -teellisuus2

grundlighet; (pätevyys) giltighet, -teeton ogrundad, grundlös; (-telematon, aiheeton) omotiverad; oberättigad. -teettomasti grundlöst; utan grund; omotiverat; oberättigat. -teettomuus3 obehörighet; grundlöshet; det oberättigade (i ngt), -tekijä fundamental faktor, - telematon omotiverad, -tele-mattomasti omotiverat, -teleminen motivering. -tella motivera (jllk med ngt); hyvin -lelluin syin på goda grunder; heikosti -lellu svagt motiverad, -tellusti på goda grunder; med fog; rättmätigt, -telma motiv -et -; (Iak. nostokirjelmä) deduktion, -telu motivering; motiv -et -; esittää ~ja framlägga motiv; jnk ~t motivering, skälen för (motiven för) ngt. -tevalitus (Iak.) grundbesvär. -tin ks. peruk e. -totuus2 grundsanning.

perus I tua grunda sig (jhk på ngt); (nojautua) stöda*, fota sig, basera sig, vara baserad (på ngt); (riippua jst) bero3 av (på) ngt; mihin tämä -luu? varpå grundar (stöder, baserar) sig detta? (mistä tämä johtuu?) varpå beror detta? se -tuu erehdykseen (johtuu erehdyksestä) det beror på ett misstag; lakiin -luva på lag grundad; (todelliseen) syyhyn -tuva (aiheellinen) befogad.

perustuksen||kaivu (rak.) grundgrävning, -pano grundläggning.

perus i; tulli grund tull. -tumaton: jhk ~ som icke bygger (grundar sig) på ngt; lakiin ~ icke på lag grundad; saknande grund i lag. -tunnelma grundstämning, -tuntu ks. ed. -turve (mtsh.) torvunderlag, underlagstorv.

perustu|s grund -en -er; (pohja) grundval -en -ar; (perustaminen) grundläggning jne.; fundation; (~rakenne) underbyggnad, fundament -et -; laskea ~ jllk lägga grunden till ngt; rakennuksen -kset horjuivat byggnaden skakade i sina grundvalar, råkade i gung-ning; palaa -ksiaan myötenjbrmna. ned till grunden; jnk -ksella (miel. perusteella, kuv.) på grundval(en), med stöd, på grund av ngt; (jhk viitaten, nojautuen) med åberopande av ngt. -ankkuri (rak.) fundamentankare. -betoni grov-, fundament|betong. -kaivanto grund grav. -kirja ks. perustamiskirja. -kustannukset pl anläggningskostnader; (rak.) grundningskostnader. perus tus i {laillinen (valt.) konstitutionell; (-lain mukainen) grundlagsenlig.-laillisesti konstitutionellt; grundlagsenligt. -laillisuus2 konstitutionalism; grundlagsenlighet, perustuslain||loukkaus grundlagsbrott, -luontoinen av grundlagsnatur, -mukainen grundlagsenlig; författningsenlig; konstitutionell. -mukaisuus2 grundlagsenlighet, »muutos

grundlagsändring, -pyhyys2 grund-lagshelgd. -säädäntä stiftande av grundlag. -säännös grundlagsstadgande, -vastainen grundlags|stridig, -vidrig, -vastaisesti i strid med grundlag; på ett grundlags|-stridigt, -vidrigt sätt. -vastaisuus2 grundlagsstridighet. -voimainen som gäller såsom grundlag.

perustuslaki* grundlag -en -ar, konstitution; ~a säätävä grundlagsstiftande, -ehdotus grundlagsförslag, -kysymys grundlagsfråga, -säännös grundlagsstadgande. -taistelu författningskamp. -valiokunta grundlags-utskottet).

perustus|jmuuri ks. p e r u s m u u r i. -paalutus ks. p e r u s p a a 1 u t u s. -työ grund-nings-, grundläggnings|arbete. perus||tyyppi grundtyp, -vaatimus grundkrav. -vaisto grundinstinkt, - vastike grundvederlag. -velka (Iak.) materiell skuld, - vesi ks. pohjavesi, -viiva grundlinje; bas -en -er; baslinje, -vika grund-, kardinalfel. -vuokra grundhyra. -vähennys (ver.) grundavdrag, perutavara (jäämistöön kuul. omaisuus) kvarlåtenskap; egendom i ett dödsbo, peruuk|lintekijä perukmakare, -ki* (teko-tukka; halv. opettaja) peruk -en -er. (-tyyli [iv. = barokkityyli] perukstil.) peruu||ttaa* 1. (ajon.) backa; ~ hevosta rygga en häst. 2. (as.) återkalla; återtaga*; (mi-tätöntää) annullera; (palauttaa) åter|-bära*, -börda; (jättää pitämättä; lakkauttaa) inställa2; inhibera; (kumota, purkaa) upphäva2; (epuuttaa) ge* återbud (jk om ngt); kontramandera; ~ tunnustuksensa ta(ga) tillbaka, återtaga (återkalla) sin bekännelse; ~ hakemuksensa återtaga sin ansökan; ~ laki annullera en lag; ~ tuomio upphäva en dom; ~ esitelmänsä inställa (inhibera) sitt föredrag; ~ tilaus annullera (kontramandera) en beställning (order); avbeställa ngt; ~ kauppa rygga ett köp; — uutinen (ilmoittaa perättömäksi) dementera en notis, -t tamaton orygglig: oåterkallelig, -ttamattomasti oryggligt, oåterkallelig!t, -en; ~ viimeisen kerran oåterkalleligen för sista gången, -ttaminenback|ning, -ande, ryggande jne. ks. -t t a a. peruu||tua* (vetäytyä takaisin) draga* sig tillbaka (jst från ngt); rygga (ngt); (luopua) avstå* (från ngt); frånträda* (ngt); (tehdä

myönnytyksiä) göra* eftergifter; (purkautua) ryggas; återgå*; ~ kaupasta rygga ett köp; låta ett köp återgå; ostaja -tuu kaupasta köparen ryggar (frånträder) köpet; kauppa -tuu köpet återgår; avioliitto -tuu äktenskapet återgår; tuomita avioliitto -tumaan döma ett äktenskap till återgång; — lupauksesta rygga (återtaga) ett löfte; kokous -tuu (-te-taan) mötet inställes (inhiberas); hän ei lainkaan -du vaatimuksistaan han gör inga som helst eftergifter beträffande (prutar inte alis av på) sina fordringar; omaisuus -tuu vararikko pesään egendomen återgår till konkursboet; ~ sopimuksesta rygga (frånträda) ett avtal. - tummen återgång -en; vrt. peruutua. -tumisperuste återgångs-grund.

peruutus häck|ning, -ande, ryggande; åter-kallelse, annullering; avbeställning; inställande, inhibering; tarjouksen, kutsun ~ återbud -et -; (myönnytys) eftergift -en -er; (hist.) reduktion; (takaisinmaksu) restitution; (kaup.) ristornering; (uutisen) dementi -n -er. -asia (til.) restitutionsären-de. -määrä restitutionsbelopp. -teitse i res-titutionsväg. -vaihde backväxel, per|ä 1. (an. -pää) änd|e -en -ar; änd|a -an -ar; (takapuoli) bakdel -en -ar; bakre del; bak-en-ar; (häntä) svans -en -ar; (lin.) gump -en -ar. 2. (mer.) akt|er -ern -rar; häck -en -ar; pitää (veneessä) styra (en båt); sitta till rors; takana akter

över, ut, om; takaa akter ifrån; ~n puolella (takana) akter om, akteröver. 3, (kukka~) stjälk-en -ar; (pyssyn~) kolv -en -ar; (kellon) ~t (klock-, ur)kedj|a -an -or. 4. (piipun) tobaksrester, pipaska. 5. (pohja) grund; huhussa ei ole ~ä ryktet äger inte (ryktet saknar) grund; ryktet talar inte sant; huhussa ei ollut ~ä (huhu ei toteutunut) ryktet besannade sig inte; se on historiallista ~ä vailla det saknar historisk grund; paljonko siinä puheessa on ~ä? i vilken mån har pratet fog för sig? 6. (snt.j antaa -iksi (~än, myöten) ge efter; yhtä ~ä (~kkäin) i rad; (yhtä mittaa) i ett sträck; (lakkaamatta) oavbrutet; (taukoamatta) utan avbrott (uppehåll); vrt. —än, — 11 ä, ~ 11 e, ~ s s ä, -i 11 e ym.; johtaa toivotuille -ille (toivottuun tulokseen) leda till (medföra) önskat resultat; -empi (a. komp. sisempi) inre, (kaukaisempi) bortre; (taempi) bakre; -emmäksi, -emmälle (adv. komp.) längre in (bort, bakom); -in (a. sup.) ks. perimmäinen, peräj|aukko (el., an.) anal-, ändtarmslöppning; anus (tpm.). -evä analfena. -holvi (mer.) aktervalv. -huone inre rum; ett bakre rum. -hytti (mer.) akterhytt. -ikkuna (pääty~) gavelfönster; (auton) bakfönster, -in ks. p e r u k e. -inen (yhd.) av . . . ursprung; suomalais ~ av finskt ursprung, -isin hemma; mistä hän on ~ (kotoisin)? var är han hemma? olla ~ (johtua) härflyta (härröra) från ngt; förskriva sig från ngt; härstamma från ngt; (alkuisin) leda sitt ursprung från ngt. -istuin (taka~) bak|sits, -säte. perä!!jaikaiset (lin.)

gumpfotingar; (a. -jaikainen) gumpfotad. -kamari inre, and-, (pää-per

ty—) gavel|kammare. -kanaa (peräkkäin) efter varandra; (rivissä) i rad; i gåsmarsch, -kansi (mer.) akterdäck, -keula bakstam -men; akt | er -ern -rar. -kkäin efter varandra; i rad; (huon.) i fil; nwnena vuonna — under många år å rad. -kkäinen successiv; på varandra följande. -kkäis(asennossa ställda efter varandra, i serie, i tandem-anordning. -hankinta successiv leverans, -merkintä successiv teckning, -yys2 succes-sivitet; ordningsföljd.) -lasti: —ssa (mer.) akterlastad, styrlastig; liiaksi —ssa bak-tung. -lauta akter-, bak|bräde. -lippu (mer.) akterflagg(a). -lie baktill, bakpå, bakom; (taustalle) i fonden; vrt. perille; käytävän — längst borta i gången, -llinen (vastak. -lön) grundad; som äger grund, har fog för sig; (asianmukainen) behörig; (ksv.) med stjälk. -llisyys2 (Iak.) behörighet, -llä baktill, bakpå, bakom, bakut; (taustassa) i fonden; pihan — inne på gården; vrt. perillä. -Itä: —kin, —kään när allt kommer omkring; i grund o. botten, -luukku (mer.) akterlucka. -lyhty akterlanterna, -mela styråra. P-meri Bottenviken, perämiehen||hytti styrmanshytt. -toimi styr-mans|tjänst, -befattning, -tutkinto styrmansexamen, peräl|mies styrman; (purjeven.) rorsman; (sout.) cox. (-kirja styrmansbrev.) »moottori utombordsmotor; (j.) akter|snurra, -smälla; utbordare. -nikama (an.) änd-, svans|kota.

perän|jpito styr|ning, -ande. (-kompassi styrkompass.) -pitäjä styrman; (ruorimies) ror-gängare; (leik. viimeinen) jumbo.-puoleinen akterut belägen; akterlig. -puolella,-puolelle akter om; akterut, -puolelta akter ifrån, -puolinen akterlig. -takainen akterlig. perä||osa bakre, bak|del; (laivan) akter, bakstam. -ovi bakdörr, -paino baklast -en. -painoinen baktung; (mer.) akterlastad, styrlastig. -pakara (an.) bakdel -en -ar; stuss -en -ar; stjärt -en -ar. -peili (mer.) akterspegel, -penkki bak|bänk, -säte. -pe-rää(n) tätt efter varandra, -piikki ks. -s o p-pi. -prutku (j. iv.) motor-, akter|snurra; utbordare. -puikko (lääk.) stolpill|er -ret-: suppositorium. -pukamat pl (lääk.) hemor-rojder pl. -puol|i bakre del; (laivan) akterdel, akt I er -ern -rar; laivan -elia akterut; i aktern på båten; vrt. takapuoli, -ranka (mer.) akterstäv.-ruiske (lääk.) lavemang -et -; klistir-et-.-ruisku lavemang(s)-, klis-tir|spruta. -ruuma akterrum. -salonki aktersalong. -seinä (taka—) bakvägg; fondvägg, -seltään (peräkkäin) efter varandra; (keskeytymättä) utan avbrott; oavbrutet, peräsi |n styre -t -n; (ruori) rod|er -ret -; olla -messä sitta vid rodret (till rors); kääntää —lä lägga om rodret, -lapa roderblad. -rumpu ro(de)rtrumma. peräsoppi (mer.) akterpik. peräjjssä (perällä) baktill, bakåt, bakut; (jäljessä) efter; vetää —än släpa efter sig. -stä (jäljestä) efter; toinen toisensa — den ena efter den andra; tämän (sen, jonka) — här-, där-, var|efter; ~ kuuluu (sanoi torventekijä, snl.) det får man höra sedan, i sinom tid, |

när den tiden kommer, -ti (aivan) alldeles; rent av; (täysin) i grund; fullkomligt, absolut; (ylen) ytterst, (jopa) till o. med; vrt. perin; ~ kiusaantunut utpinad; ~ mahdoton alldeles (absolut, fullkomligt) omöjlig; ~ turmeltunut i grund fördärvad. -1 täin, - ttäinen ks. per ä|k käin, -kkäinen. -ttömyys2 grundlöshet; falskhet. -tuhto (mer.) aktertoft. -tysten efter varandra; (yhtä mittaa) i, å rad. -tä (j. tiedustaa) höra* sig för (jtk om ngt); (seurata) följa2 (efter ngt); (koettaa päästä perille) förfråga sig (om ngt); utforska (söka2 få veta) ngt; (ottaa selkoa jst) taga* reda på ngt. -tön grundlös; som saknar grund; (aiheeton) ogrundad; (valheellinen) falsk, osann; (tekaistu) uppdiktad; (väärä) oriktig; (ksv.) utau stjälk; stjälklös; väittää jtk -ttömäksi dementera ngt; osoittautua -ttömäksi visa sig sakna grund, vara ogrundad, - vannas (mer.) akterstäv. - vaunu (aut.) släpvagn; bakvagn, -voittoinen baktung; (-lastinen) akterlastad, styrlastig. -voittoisuus2 akter-, styr|lastighet. -yttämi-nen te. peruuttaminen; (liik.) backande; backgång. -yttää* (sot.ym.) draga* tillbaka, bort; låta* retirera; (peruuttaa) ks. tätä; (mer., aut.) backa; låta* gå bakåt; ~ omaisuus pesään återvinna egendom till boet; vrt. peruuttaa. -ytyminen ks. perääntyminen (sot.); ryggande; återtagande, frånträdande, frångående; återgång -en; (vetäytyminen takaisin) tillbakagång; (tkn.) häck|ning, -ande, backgång. peräytys (palautuminen) återgång -en; (takaisinsaanti) återvinning; (peruuttaminen) återkallande; annullering; (liik.) häck|ning, -ande. -Mike (liik.) backgång; gång bakåt, -todistaja (Iak.) återgångsvittne, - vaatimus anspråk på återgång (annullering, återvinning). -vala återgångsed. peräytyä* (sot.) ks. perääntyä; (mer.,

aut. ym.) ks. p e r u u t u a. perään efter; antaa — ks. (antaa) myöten II. 1.; (väistää) ge vika (jllk för ngn); falla undan (för ngn); (olla huonompi toista) stå efter, vara underlägsen; (vetäytyä pelistä) stryka på foten; (heittää

menneeksi) ge tappt; antaa — (luistaa) slira; ge efter; yksi toisensa — den ena efter den andra; perä — den ena efter den andra; undan för undan, -antamaton oeftergivlig, -antaminen, -anto eftergift -en -er; (alistuminen) undfallenhet. -antava(inen) eftergiven; undfallande, -an-tav(ais)uus2 eftergivenhet; undfallenhet, perääntymil|nen (vetäytyminen, sol.) reträtt. -s(asema reträttställning, -järjestys reträttordning. -liike reträttrörelse, -matka reträtt; återtåg; [-lia under], -merkki reträttsignal; tecken till reträtt; [liik.] backsignal, -paikka reträttplats, -retki ks. -matka; lähteä -retkelle slå till reträtt, -tie reträttväg. -yritys försök att retirera, till reträtt.) perääntyä * (vetäytyä, sot.) retirera, slå till reträtt.

pese|jminen tvätt|ande, -ning; (vanh.) två-ende; vrt. pesu. -mätön otvättad, (vanh.) otvagen. -n ks. pestä.

peseta (esp. rh.) peseta -n -s. pese|jttää* låta* tvätta (diska, skura), -ytyminen tvättning; (varih.) tvagning, -ytyä* tvätta sig; ~ puhtaaksi (kuv.) ks. puhdistautua, pesiintyä * ks. pesiytyä, pesijä tvättare. -tär* tvätterska, (pyykin bykerska.

pesimi|jnen häckande, häckning. -s(aika, -kausi häckningstid. -paikka häcknings-plats. -piiri revir -et -. -pönttö häcknings-holk.)

pesi||mä- ks. p e s i m i s-, -ytyä* innästla sig (jhk i ngt;; (asettua pysyväisesti) sätta* sig fast, få* fast fot; infiltreras (i ngt), -ä häcka.

peski (lapinturkki) lappkol t -en -ar. peso (et.-am. rh.) peso -n -s. pessimis||mi (synkkäm.) pessimism, -ti pessimist. -tinen pessimistisk, pest||aaja värvare. -aaminen städsl|ing, -ande; städjande; lejande; (mer.) hyrande; (sot.) värv|niiig, -ande. -ata städsla, stadja*; (värvätä) värva; (palkata) leja; avlöna; laillisesti -atlu lagstadd; lagligen städslad. -aus städsel -n, städj ande; städsling; v ärvning, (-aika städsel tid. -todistus städselbevis.)-auttaa* låta* städsla (stadja); städsla; (sot.) låta* värva, leja. -autua* taga* städsel, städja (lega, i mer. I hyra), värvning (jks som ngn); låta* värva sig, leja sig (till ngt).

1. pesti (mer. veneen jukko) fånglina.

2. pesti städja, städsel -n; (palkka) lega; (mer.) hyra; (sot.) värvning, -raha fästepenning; städsel -n; hyra.

pest|ä pesen tvätta, (vanh., kuv.) två*; -(ä)essä i tvätten; *»vä (pesua kestävä) tvättäkta; ~ astioita tvätta (diska) kärl; ~ kätensä tvätta (kuv. tvä) sina händer; ~ lattia skura ett golv; ~ pyykkiä tvätta byk; byka.

pesu tvätt -en -ar; byk -en -ar; (astiain~) diskning; (lattian ~) skurning; pesettää ~nsa muualla lämna bort tvätt; jaltaä ~un (pestäväksi) lämna pä (till) tvätt^en); olla ~ssa vara i tvätten, -aine tvättmedel, -alias lavoar -en -er; tvättbäcken -et -amme tvättjkar, -bunke, -astia tvätt|balja, -karl; skurbalja, pesue ks. pesye.

pesu||eukko tvätt-, skur|gumma. -harja tvätt-borste; skurborste, -hiekka skursand. -huone tvättrum. -istuin bidé -n -er. -jauhe tvättpulver, -kaappi kommod -en -er. -kannu tvättkanna. -karhu (el. Procyon lotor) tvättbjörn, sjubb -en -ar. -kinnas tvättvante, -koje tvättapparat, -kone tvättmaskin. -käsine tvättvant|e -en -ar. -ia, -laitos tvättinrättning, -anstalt; — ja sili-tyslaitos tvätt- o. strykinrättning, -laituri tvättbrygga. -lappu tvättlapp, -lasku tvätträkning, -lauta tvättbräde, -luettelo tvättnota. -muija (m.) tvätthjälp; ks. -eukko, -nkestävä tvätt|bar; (m. kuv.) -äkta. -nvääntökone vridmaskin, -pöytä tvätt-, disk jbord. -riepu, -rätti tvättrasa; skurtrasa, disktrasa, -saippua byktvål. -sammio tvätt|balja, -kar; (pyykki~) byk[-balja, -kar. -sanko tvättämbar; skuräm-

bar. -sieni tvättsvamp, badsvamp, (-kurkku [Luffa] luffa[svamp].j -silkki tvättsilke. -soikko tvätt-, skur-, disk|balja. -teline tvättställ -et -. -tupa tvättstuga, -vaaie-(luettelo tvättnota. -pussi tvättpase.) - vaatteet pl tvätt -en; byk -en -ar; tvättkläder, -vati tvättfat, -vesi tvättvatten, pesye (poikue) kull -en -ar. pesä 1. (linnun—) bo -et -n; fågelbo; näste -t -n. 2. (maanalainen) lya, kula; (mäyrän) gryt. 3. (karhun—) ide -t-n. 4. (metiil. ~) kupa. 5. (liesi) spis -en -ar; (uuni) ugn; (kuv. ahjo) härd -en -ar; paheen — ett lastens näste. 6. (piipun—, -koppa) huvud. 7. (kuolin ~) bo, dödsbo, stärbnus; —n tila stat -en -er. -ero boskillnad, (-hake-mus boskillnaüsansökning. -känne

boskill-nadstalan. -tuomio boskillnadsüom.) -ke* (pesupaikka) härd -en -ar; (konekiv.-—) (öuom.r.) maskingevärs-, (Ruots.) kul-sprute|näste; (ksv.) görnme -t -n. (-kovet-tumatauti multipel skleros. -ryhmä [Ksv.] sporgömmesamling.) -kunta (pesye) kull -en -ar; samnälle. -liinen med... bo; (uunillinen) en ugn (full), -luettelo (Iak.) boför-tecKnmg, bouppteckning, -muna (mv.) boägg.

pesänj|hallinto (Iak.) boförvaltning. -hoitaja förvaltare av (döds-, konkurs; b o. -jako boskifte, -kavallus bodräkt -en. -kirjoitus (perunkirjoitus) bouppteckning, («kirja bouppteckningsinstrument.j -luovutus avträdande av bo. -osakas bodelagare. -osakkuus2 delaktighet, delagarskap i bo. -ositus avvittring av (makars) bo. -ositus-kirja avvittringsinstrument. -rakentaminen bobyggnad; byggande av bo. -selvittäjä boutredningsman. -selvitys boutrediiing. (-hallinto boutredningsforvaltning.) -suu ugnsmynning, -teko bobyggnad. pesä||osuus2 andel i bo. -paikka häckplats; stamtiliiiäll -et -; (olo—) tillnäll -et -; (keskus) centr|um pl -a; härd -en -ar. -pallo (urh.) b-boll. -pallosilla: olla — spela boboll, -tönsom saknar bo. -ynteys2 bogemenskap. petiitti* (kirjp.) petit -en. -kirjake petitstil. -ladeima ks. -paino, -nikkari (leik. san. pakinoitsija) kåsör; pennfäktare. -paino pe-tittryck.

petkel, -e stöt -en -ar; stamp -en -ar; stampjärn -et -.

petku|lttaa* (pettää) bedraga*, lura (jtk jltk ngn på ngt); (nylkeä) preja; (narrata) narra, -ttaja bedrag|are, -ers&a; (huijari) skojare; prejare. -ttaminen bedragande, lurande; prejande; narrande; lurendrejeri. -tus bedrageri, (huijaus) skojeri; prejeri, lurenarejeri. (-yritys bedrägeriförsök.) peto* 1. vilddjur -et -; odjur; (otus) best-en -ar. 2. (kuv.): (ihan) — jssk (j.) slängd, styv, överdängare i ngt. -ampiainen rov-stekjel -eliZ-lar. -eläin rovdjur, -nyönteinen rovinsekt. -kala rovfisk, -kärpänen rov-fluga. -lintu rovfågel, petollij|nen bedräglig; (vilpillinen) sviklig, svekfull; (kavata) förrädisk, försåtlig; (viekas, vilpillinen) falsk; ~ menettely (vilppi) svikligt förfarande; svek -et. -sesti bedräg-

ligt, svekfullt, förrädiskt, -suus2 förrädisk-, falsk|het, svek -et. petoj|mainen (eläimellisen julmaj djurisk; brutal; (raaka) rå, bestialisk; (hurja) vild; ~ luonne vilddjursnatur, -maisesti djuriskt; bestialiskt; brutalt; rått; vilt. -maisuus2 djurisk grymhet (råhet); brutalitet; bestia-litet, vildhet, peto|jmehiläinen ro v bi. -pistiäinen (hnt.

Sphecidae) sandstekel, petos bedrägeri; (vilppi) svek -et; (kavallus) förräderi, -kauppa ks. petos, -rikos bedrägeribrott, petroj|kemia petrokemi. -Ii petroleum -en, -et; fotogen -en (-et;, (-astia petroleumjkärl, [-tynnyri] -fat. -keitin petroleum-, fotogén|kök. -lamppu vrt. öljylamppu, -lähde petroleumkälla, -moottori petroleum-, fotogen] motor, -npuhdistamo ks. ö 1 j y n p u h d i s t a m o.) pets||aamaton obetsad, -ata (puus.) betsa.

-aus betsning; bets -en. pettu* bark -en. -jauhot barkmjöl. -leipä

barkbröd, -puuro barkmjölsgröt. pettu ri bedr ag lare, -erska; (kavaltaja) iövvh-

dare. -ruus * bedrägeri, förräderi, petty||mys missräkning; besvikelse; kokea -myksiä pröva på, erfara besvikelser; suureksi -mykseseni till min stora besvikelse; tuntea ~tä (-neensä) känna sig besviken. -neisyys2 missräkning; besvikelse, -ä* bli besviken; bedraga* sig . (jnk suhteen på ngt); gäckas; (erehtyä) missräkna sig; siinä hän -i däri bedrog han sig; -nyt besviken; gäckad; (myttyyn mennyt) felslagen; ~ toiveissaan bli besviken i sina förhoppningar; -neel toiveet svikna (gäckade, felslagna) förhoppningar; huomaan -neeni siinä jag märker, att jag missräknat mig (bedragit mig) på det. pettä||jä som förråder (sviker); (petturi) bedragare; (kavaltaja) förrädare; (nainen) be-dragerska. -minen bedragande, förrådande, -mätön som ej sviker; osviklig; (varma) ofelbar, -vä(inen) (er. vanh.) bedräglig; (arvaamaton) oberäknelig; (kavata) förrädisk; (turha) illusorisk; -vä jää bedräglig is; ks. m. v i 1 p i 11 i n e n. -v(äis)yys2 bedräglighet; oberäknelighet; förrädiskhet; (paikkansapitämättömyys) ohållbarhet; laskelmien ~ kalkylernas bedräglighet (ohållbarhet).

petjtää* 1. bedraga; gäcka; (petkuttaa) lura; ~ kaupassa bedraga (lura) på en affär. 2. (kavaltaa) förråda; ~ isänmaansa förråda sitt fosterland. 3. (olla uskoton) svika; ~ ystävänsä (puolueensa) svika en vän (sitt parti); ~ (syödä) sanansa svika sitt ord; icke hålla ord; hänen hyvyytensä ei koskaan -ä hans godhet förnekar sig aldrig; rohkeus -ti modet svek. 4. (myödätä, antaa myöten, erehdyttää): peruslus -ti grunden gav efter, vika; laskelma -ti kalkylen slog fel (höll inte streck); jää -ti isen brast; vanhat merkit eivät -ä gamla märken slår inte fel (ljuger

inte); (epäonnistua) misslyckas; (mennä myttyyn) gå om intet; rinna ut i sanden, petäj||ikkö*, -istö (petäjämetsä) tallskog- -en

ä — pidellä

-ar; (-ämetsikkö) talldung|e -en -ar; tallbestånd -et -. petäjä tall-en -ar; (yhd., tied. ym.) ks. män ty. -inen 1. (s., er. ent. pettu) tallbark -en; (pettuleipä) barkbröd -et. 2. (a.) av tall; tall-, -nkuori tallbark. -nkänttyrä martall; knotig tall. -nlatva talltopp, -nlatvus tallkrona, petän ks. pettää.

peuh||ata stimma, bullra; (elämöidä) väsnas; (meluta) larma, -toa* ks. ed.; vrt. penkoa; myllertää, peukalo tumm|e -en -ar; pistää ~a tumma (med ngn) (jst på ngt); ~a päälle! det tummar vi på! ~ keskellä kämmentä (vara) fumlig, opraktisk, tafatt, oskicklig; ha tummen mitt i hand; pyörittää ~itaan (olla laiskana, jouten) rulla tummarna; pitää ~a (»peukkua») pystyssä jnk puolesta hålla tummarna för ngn. -ida tumma (på ngt); (hypistellä) fingra (på ngt), -inen 1. (en) tummeliten; lilleputt -en-ar. 2. (lin. Troglodytes troglodytes) gärdsmyg -en -ar. -inti* tummande, tumning; fingrande, -kyyti : matkustaa -kyydillä lifta, -kyytiläinen lif-tare. -lintu ks. ed. peukaloinen 2. -n(imijä /Ips.] tumsugare. -kynsi tumnagel. -paksuinen tumstjock. -pituinen tums-lång.) -poika (en) tummeliten, -ruuvi (hist. kid.; kuv.) tumskruv, -sääntö (shk.) tumregeln. -ton tumlös; (som är) utan tumme. peura (el. Rangifer tarandus) (vild)ren -en -ar; vrt. poro. -n(juuri [ksv. Seseli libanotis] säfferot. -jäkälä ks. poronjäkälä, -kello [ksv. Campanula glomerata] toppklocka. -liha renkött.) pfalzkreivi (Saks. hist.) pfalzgreve. pia kkoin snart; (ennen pitkää) inom (innan) kort; inom en nära framtid; (helpos i) lätt. (-en[pian tapahtuva] snar.) -mmitei mycket snart; (mitä pikimmin) med det snaraste; (melkein) nästan; nära nog. pian snart; ~ aikaa snart nog; (melkein) snart sagt; (helposti) lätt; saattaa

~kin tapahtua det kan lätt hända; niin ~ kuin så snart (som), pianis||simo (mus.) pianissimo, -ti pianist, piano I. (s. mus.) piano -t -n. II. (adv. mus.) piano, -kappale pianostycke, -konsertti pianokonsert, -konsertto (sävellys) ks. ed. -koulu pianoskola, -musiikki pianomusik, -myymälä piano |magasin -et -, -affär -en -er. -n(kieli pianosträng. -kilkutus ks. -r ä m p y t y s. -kosketin, -näppäin pianotangent, -rämpytys pianoklink. -soittaja piano|spelare, / -spelerska; pianist, -soitto piano I spel, -musik.) -numero pianonummer. -nvirittäjä pianostämmare. -nviri-tys pianostämning, --oppilas pianoelev, -so vitelma, -sovitus pianoarrangemang, -säesty|s pianoackompanjemang; yksinlauluja -ksineen solosånger med pianoackompanjemang. -sävellys pianokomposition, -taiteilija pianist, -taituri pianovirtuos, -tehdas pianofabrik, -tehtailija pianofabrikant. -tunti pianolektion, -tuoli pianostol, piasteri (itäm. rh.) piast|er -ern -er (-rar). pi|de*s pilan -teeksi (snt.) på skämt (skoj).

-llä * hålla *; (kohdella) behandla; (käsitellä)pidennys — pi

hantera; handskas (jtk med ngt); ~ ohjia hålla i tömmarna (sköta tyglarna); rintaansa -Ilen hållande sig för bröstet; ~ pahoin behandla ngn illa; fara illa fram med ngn; (Iak.) misshandla ngn; vrt. pahoinpitely; (morkata) gå illa åt ngn, ngt; mal trät era ngn; pahoin-lty misshandlad; illa åtgången; ~ varomattomasti tulta handskas ovarsamt med elden, piden[lnys förlängning; (lykkäys) uppskov -et -; anstånd -et -; prolongation. (-aika uppskovs-, prolongationsitid; anstånd -et. «vaatimus uppskovsyrkande.) -tymä förlängning. -täminen förläng|ning, -ande; prolon-ger|ing, -ande. -tää* förlänga8; (aikaa) utsträcka2; prolongera. pi|detä* pitenee bli längre; bli förlängd; förlängas2; päivät -tenevät dagarna blir längre.

pidginenglanti (kiel.) pidginengelska. pidi||ke* hållare; hållhak|e -en -ar; (este) hämsko -n -r; (yhd.) -hållare; vrt. pidäke. -n* (yhd.) -hållare; kaihtimen~ gar-dinhållare.

pidot (vieras kestit) pl gästabud -et -; tillställning.

pidä|ke* vrt. pidike; (mus.) fermat -et -; se on hänellä -kkeenä (kuv.) det utgör en hämsko för honom; (estää) det lägger band på honom, håller honom tillbaka, pidän ks. pitää.

pidä||teliä* (söka8) kvarhålla* (hålla* tillbaka), (hillitä) hejda; henkeään -teilen under andlös tystnad; vrt. pidättää, -tin* ks. pidike. -tteleminen kvarhållande jne. -tty-minen av-, åter|hållsamhet; abstinens -en; hejd -en. -ttymätön: (mistään) ~ oåterhållsam; (hillitön) hejdlös; (kohtuuton) omåttlig. -ttyvä(inen) åter-, av|hållsam; (käyttäy-tym., kohtelussa) reserverad; (kohtuullinen) måttfull. -ttyv(äis)yysa åter-, av|hållsamhet; abstinens -en;

(kohtuullisuus) måttfullhet; (suhtautumisessa, kohtelussa) reservation; reserverad hållning (inställning), -ttyä* avhålla* sig; -ttyvä av-, åter|hållsam; ~ ostamasta avhålla sig från (vänta med) att köpa; vrt. pidättäytyä. -Itäminen tillbakahållande; inne-, undan-, av|hållan-de; hejdande; (vrk.) anhåll|ande, -ning; vrt. pidättää, -t tay ty minen ks. -t t y m i-n e n. -ttäytyä* avhålla* sig (jst från ngt); (hillitä itsensä) hejda sig; (varoa antautumasta jhk) icke inlåta* sig på ngt; (malttaa mielensä) lägga band på sig; ~ koskettelemasta kysymystä avhålla sig från att beröra en fråga; låta bli att gå in på en fråga; ~ äänestyksestä avstå från att rösta; nedlägga sin röst; ~ lausumasta julki kantaansa hålla inne med sin åsikt (uppfattning), pidät [tää* 1. (estää, torjua) förhindra; avhålla, hålla tillbaka, (hillitä) hejda; se ~ (estää) hänet uusimasta erehdystään det avhåller (hindrar) honom från att upprepa sitt misstag; ~ itseään behärska (hejda) sig; ~ nauruaan hålla sig för skratt, hålla tillbaka sitt skratt, låta bli att skratta; ~ virantoimituksesta avhålla från tjänsteutövning; ~ virasta jks aikaa suspendera; ~ (poistaa) liikkeestä indraga; ~ henke-

ään hålla andan; -etty raivo återhållet raseri; (viivyttää) uppehålla; (estellä) återhålla; (olla maksamatta) innehålla. 2. (säilyttää) bibehålla, (itselleen) förbehålla; kaikki oikeudet -etty alla rättigheter förbehållna; ~ virassa kvarhålla i tjänst; ~ itselleen oikeus jatkaa (oikeus korkoon) förbehålla sig rätt att fortsätta (rätt till ränta). 3. (varata) reservera; (takavarikoida) beslagtaga; belägga med kvarstad; sekvestrera; ~ veroa innehålla (undanhålla, undandraga) skatt; ~ palkka innehålla ngns lön; ~ vuokralaisen omaisuutta (Iak.) retinera hyresgäst tillhörig egendom. 4. ~ varas anhåila en tjuv; ~ kuulusteltavaksi (kuulusteluja varten) anhålla för förhör; ~ laiva preja ett fartyg, pidäty||s 1. avhållande (jst från ngt); återhållande; återhåll -et; (varaus) förbehållande; förbehåll -et; (viivytys) uppehåll -et. 2. ~ huostassa kvarhållande; (Iak.) reten-tion; (maksun ~) innehållning, (palkan~) införsel-n; (este) hind [er -ret -. 3. (rikollisen) ~ anhållande; toimittaa (suorittaa) -ksiä verkställa (företaga) anhållanden, (-oikeus2 rätt att anhålla [kvarhålla] jne. ;[lak.] reten-tionsrätt. -todistus innehållningsbevis.) -ttää* låta* anhålla (innehålla) jne.; vrt. pidättää, pie|din* -limen (vaal.) våd -en -er. piehtar||oida (er. hev.) tumla sig; (kieriskel-lä) vältra sig. -ointi* tumlande; tum|mel -let.

piekana (el. Buteo lagopus) fjällvråk -en -ar. piek||seminen piskande, slående, -sen ks. piestä, -settää* låta* piska (slå, gissla, risa), -sijä piskare; (piiskuri mtsh.) piskande träd; suun ~ storskrävlare; pratmakare, -siäiset (j.) bastonad; risbastu, pieksu (jlkn.) pjäxa. -nahka pjäxläder. - n varsi pjäxskaft.

pieksä[[jä (j.) som piskar (gisslar, risar).

-ytyä piskas, -ä ks. piestä, pieleinen (ovi-, ikkuna\verho) draperi, förhänge; portiär -en -er. pieles (mv.) (hö)stack -en-ar. -tys stackning.

-täminen stackande. -tää stacka. piel|i2 (patsas) stolp|e -en -ar; (pilari) pelare; (ovi~, ikkuna~) (dörr-, fönsterpost -en -er; oven -essä (lähellä) (in)vid dörren; vrt. suupieli, -nen (yhd.) med stolp|e -ar, post(er); korkea~ med höga stolpar (poster), pielu|lksenpäällinen dynvar -et -; örngott

-et -. -s dyna; kudd|e -en -ar. pien|[a list -en -er; (kiinnitys~) slå -n -ar. -ainen (yhd.) med . . . list(er); kapea~ med smal(a) list(er). -asunto småbostad. -ata förse8 med list(er). -aus listverk -et -, gesims -en -er. -auto småbil, pienehkö tämligen (rätt, något) liten; mindre (komp.).

pieneliö (biol.) mikroorganism, -stö mikro-organism|rike, -värld; mikrofauna o. -flora, pieneläimistö små|fauna, -djursvärld, pieneläjä: (rhm.) småfolk -et. pienempi (komp.) ks. pieni, -palkkainen, -tuloinen med mindre (lägre) lön [-(in-komst[er]).-] {+(in- komst[er]).+}

pieneüneminen (för)minskning, avtagande, -nlahien,-nläntä* något (tämligenT liten; mindre (komp.), -miellä* förminska; (pilkkoa puita) hugrga* (ved); (halkoa) klvva*; (paloitella) stycka: (kuv.) ~ jnk merkitystä förrinsa (underskatta, bagatellisera) betydelsen av net. -nnys förminskning; minskande: reduktion, (-sana diminutiv -et -.)

-npuoleinen något (rätt, tämligen) liten; mindre (komp.), -uteleminen, -ntely förminskjning, -ande jne., vrt. pienennellä. -ntyä* ks. pienetä, -ntäminen förminsklning, -ande; stvcklning, -ande; (kuv.) bagatellisering. -ntämätön oförminskad, ostvmpad, oavkortad, -ntää* göra* mindre: förminska; (vähentää) avkorta; reducera; (paloitella) stycka; (puita) hugga, klyva; (malmia) boka; (katkomalla) stympa; (mets.) aptera, -tä bli mindre; minskas, förminskas; (vähetä) avtaga*; (laskea) gå* ned; falla*. pien|i2 liten, pl små; (hento) späd; (mitätön) obetydlig; (halpa) ringa (tpm.); -en ~ (hyvin ~) mycket, fylen) ytterst, (liian) (allt)för liten; ~ lapsi ett litet (spätt) barn; ~ veljeni min lilla bror; ~ssä erin litet i sänder; i små poster; -et rahat småpengar: se ön ~ asia det är en liten (obetydlig), (helppo) lätt (smal) sak, en bagatell -en -er; -empi mindre; -in minst; määrä on sataa -empi antalet understiger hundra, pieniüalainen med liten areal, -eleinen med små åthävor; behärskad; avmätt, -jvväinen finkornig. -karjainen med liten kreatursbesättning. -kasvuinen små!vuxen, -växt; liten till växten, -kirjanpainaja (hnt. Ips duplicatus) dubbeltandade barkborren, »kokoinen liten; liten till växten; i litet format; i miniatyr, -kuvioinen småmönst|rad, -rig. -lehtinen småbladig. -liikenteinen föga trafikerad: trafiksvag. -nokkainen smånäb-biff: med liten näbb. -palkkainen med liten lön: lågt, dålifft avlönad, -perheinen med liten familj, -pilkkuinen sm A prickig, -päinen med litet huvud, -raitainen smalrandig. -rakeinen finkornig. -ruutuinen smårutig. -silmäinen med små ögon; småögd. - suinen med liten mun; (pullo) smal-, tråner|-halsad. -suomuinen med små fjäll; små-fjällig. - tiplainen ks. -t ä p I ä i n e n. -tuloinen med små inkomster; föga inbringande, -täpläinen småpriokig. -ä (murentaa) smula; ~ puita husrea* (klyva*) ved. pien»jaksosuodatin (puh.) filter-, spol|kedja. -jännite (shk.) lågspänning". -jännitteinen låffspänd. -kamera småkamera. -karja småboskap. -kasvisto små|flora, -växtvärld, -kauppa småhandel. pienkeittäjä beckkokare.

pienkuluttaja (esim. shk.) små förbrukare, -kulutus små förbrukning, -lauta (kaita sht.) planchett -en -er. -liike småaffär, -metsikkö dung|e -en -ar: hult -et -. -metsä småskog, -metsänomistaja småskogsägare, piennar* (åker)ren -en -ar; (rinne) sluttning;

slänt -en -er; slänt|a -an -or. pienoinen (a.) (helt) liten*; (hento) späd. pienoisllauto (leik.) miniatyrbil: ks. pien~. -golf(peli) mimatyrg-olf. -jäljennös xninia-

tyrkopia. -kivääر i salongsgevär, -koko miniatyr -en; miniatyrformat; -koossa miniatyr, -kokoinen i miniatyr; miniatyr-~ muotokuva m i ni a ty rp ort rä tt. -kunniamerkki miniatyrlorden, -stjärna, -kuva miniatyrbild. -liesi små-, miniatyr|spis. -lippu miniatyr-, bordslflagga. -maailma mikro|kosm -en -er, -kosmos (tpm.). -malli miniatyrmodell, -muoto: -muodossa i miniatyr. -painos miniatyrupplaga, -romaani miniatyrroman, -sikari cigarill-en-er; ciga-rillo -n -s. -sukellusvene (mer.s.) miniatyrubåt. -taistelulaiva miniatyr-, fick|slag-skepp. -työ miniatyrarbete, -valtio minia-tvrstat. -yhteiskunta miniatyrsamhälle; samhälle i miniatyr, pienokainen (en) liten; (den) lilla, pl de små;

småtting -en -ar. pienl|paperipuu (pap.) klen pappersved, -prop-si (sht.) klenprops. -puu(tavara) klenvirke -t. -ryhmä (sosiol.) smågrupp, - (saha) ta vara småvirke. pientare ks. piennar, pientenlastenkoulu (ulkom., ent. m. Suom.) småbarnsskola, -nopettajatar småskollärarinna. -noppilas småskolebarn. pien||teollisuus2 småindustri, -tila småbruk -et -. (-llinen, -nomistaja småbrukare.) -tonnisto småtonnage. -tuotanto småproduktion.

pienuus2 litenhet; spädhet; obetydlighet; ringhet: ringa (litet) omfång; ringa (liten) omfattning: vrt. pieni. pien|lviljelijä småbrukare, (-talous småbrukarhushåll. -väestö småbrukarbefolkning.) -viljelmä, - viljelys småbruk -et -. -viljelys-neuvoja småbrukskonsulent, -yrittäjä småföretagare. -yritys småföretag, pierllaista, -rä (krk.) släppa väder; (krk.)

fjärta, fisa. -u fis -en -ar; fjärt -en -ar. piestä* pieksen piska; (ruoskalla) gissla; (vitsalla) risa; (lyödä) slå*; — suuta(an) sladdra, pladdra: bruka mun; ~ tuulta (kuv.) slå (fäkta, hugga) i luften: ~ pahanpäiväiseksi mörbulta; slå sönder o. samman, pietarinllpenninki, -raha (hist.; ny k. vapaa-

eht.) peterspenninsren. pietaryrtti* (ksv. Chrysanthemum [Tanacetum]

vulgäre) renfana, -öljy tanacetumolja. pieteet||itön pietetslös. -ti* (kunnioitus, hieno-tunt., arvonanto, rakkaus)

pietet -en. -tinen pietets|full, -fvlld. pieti (m. pietti*, kort.) bet -en -ar; joutua ~ksi bli (gå) bet (kuv. jnk suhteen gå bet på ngt).

pietillsmi (herännäisyys) pietism -en. -sti pietist. (-johtaja pietistledare. -nen pietistisk. -suuntainen pietistiskt inriktad, betonad.)

pietsosäbkö piezoelektricitet. piet||tyä * (pikeentyä) becka sig; bli nedsmord (överdragen) med beck. -ä* pikeän becka; beckstryka *. pigmentti* pigment -et -. piha gård-en-ar (-lia på); (~maa) gårdsplan -en -er. --aita gårds|plank, -staket, --aukea gårdsplan -en -er. pihahtaa* väsa, fräsa till.

pihaHkoira gårdshund; { vartio ~) gårdvar -enpihakyyhky — piimiä

pii

►ar. -kyyhky tamduva. -maa gårdsplan -en -er. -mies ks. talonmies, -npuoleinen

belägen åt gårdssidan, åt gården, -npuoli2 gårds|sida, -plan. -puu (läh.) vårdträd, -rakennus byggnad inne på gården; gårds|-byggnad, -hus. -tto* (er. mrt. navetta) fähus -et -. (-navetta lösdriftsfähus.) -tähtimö (Stellaria media) våtarv(e). pihaus fräsning; väsning; ei ~lakaan inte ett

knyst, ljud. piha veräjä gårdsgrind.

pihdit* pl tång tången tänger; (puristin)

klov|e -en -ar; ks. pihti, pihi (j.) ks. saita, kitsas, »n u u k a», -nä, -seminen fräsande; väsande; pipande, -stä (sähistä) väsa2; (käristä) fräsa2; (soida) pipa*, -stää väsa2 (jtk med ngt); (j. varastaa) snyta *. pihka kåda; (hartsi) harts -et -er. -aantua* 1. (vrs.) bli kådig. 2. (yl. kuv. j. rakastua) bli kär (jhk i ngn); (j.) kära ner sig; -aantunut, -assa kär. -ainen kådig; (runsas ~) kådrik. -aisuus2 kådighet. -åkerros kådlager. -amaito (ternimaito) råmjölk. -an(juoksutus kåd|-tappning, -löpning, -tuoksu kåddoft; doft av kåda. -tuoksuinen kådd of tände; med doft av kåda. -vuoto kåd|flytning, -flöde, -fluss -en.) -apitoinen kådhaltig. -atiehyt harts|kanal, -gång. -oittua* bli kådig; kådas, pihlaja (ksv. Sorbus aucuparia) rönn -en -ar. -angervo (Sorbaria sorbifolia) rönnspirea. -haarukka rönnklyka, -inen (a.) av rönn; rönn-, -nlehti rönnblad, -nmarja rönnbär, (-hillo rönnbärssylt, -likööri rönnbärslikör. -terttu rönnbärsklase.) -puu rönnträ(d). pihtakuusi2 (ksv. Abies sibirica) pichta(gran);

sibirisk silver-, ädel|gran. pihl ti* (haarukka) klyka; (saapas~) stövelknekt -en -ar; -dit (tkn.) (knip)tång tången tänger; klov|e -en -ar. -häntä (hnl. Forficu-laria) tvestjärt, -jalka (el.) tångfot. -liike (sot.) kniptångsrörelse. -pieli dörrpost, -pol-vi (nen) kobent. -suu (a.) kräsen; grätten; matgrann, -synnytys (lääk.) tångförlossning. -sääri(nen) ks. -polvinen, pihvi (keit.) biff -en -ar; sipuli ~ biffstek med lök. -liha biffkött. -nuija köttklubba, -paisti biffstek.

pii 1. (hist., kivr.) flinta. 2. (ukonkivi) kisel-n; kvarts -en -er. 3. (haravan piikki) räfs-pinn|e -en -ar; (kamman) tand. 4. (mat.) pi -et -n (ti). piian|laskare pigsvssla. -elkeet pl pigfasoner.

-palkka piglön. pii||ase (muin.) flint|vapen, -redskap, -hana (hist.) flintlås, -happo (kem.) kiselsyra, -happoinen kiselsyrad. -hiekka kiselsand. piika* (er. vanhjpign. -inhurmaaja(iv., halv.)

pigtjusare. -nen (tyttö) tös -en -er, jänta, piikerros (kiv.) kisellager. piiki|käs* -kkään taggig, piiki||tellä* (lausua pislosanoja) pika. -ttely pikande. -tön tagglös; (som är) utan taggar. piikivi8 flintsten, flinta; kiselsten. -ase ks. piiase. -esine flintredskap, -kirves flintyxa. -taltta flintmejsel, -veitsi flintkniv.

piikkari (urh. /. piikkikenkä) spiksko. piikki* 1. ks. p i s t o s a n a. 2. tagg -en -ar; (puikko) pigg -en -ar; (hist. sot.; kuv.) pik

-en -ar; (kamman~) tand -en tänder. - e vainen (kal.a.) tagg|fenig, (s.) -fening. -hai (el. Acanthias vulgaris) pigghaj. -hakku pikhacka. -kala ks. r a u t a k a 1 a. -kampela (el. Rhombus maximus) piggvar -en -ar. »karvainen tagghårig. -kenkä (urh.) spiksko. -kuokka pikhacka, -laitainen taggbräddad. -lanka taggtråd. (--aita taggtrådsstängsel. -este [sot.] taggtrådshinder.) -lehtinen taggbladig. -makrilli (kal.) taggmakrill, -mies (hist. sot.) pikenerare. -naamari (teur.) slaktmask, -nahkainen (el. Echinodermata) tagghuding. -nen taggig; tag-gad; (yhd.) med . . . tagg(ar); terävä~ med vass(a) tagg(ar). -nuija (hist. sot.) spikklubba. -parta ks. pujoparta, -putki (ksv.

Eryngium) martorn -et (-en), -päinen med tagg(ar); taggad; (ksy.)^ spetstaggad. -reunainen taggkantad. -sieni (orakas, ksv. Hydnum) taggsvamp, -sika (el. Hystrix cristata) piggsvin. -syys2 taggighet. -tynnyri (hist. kid.) spiktunna, -äes pinnharv. piikko* (~kangas) blaggarnsväv -en -ar. piikuori kiselskal.

piikuus2 (j. impeys) mödom -en -ar. piile||ksiä gömma2 (dölja*) sig; hålla* sig gömd (dold); (pakoilla) hålla* sig undan (för ngn), -skelijä som håller sig gömd, dold. -skellä ks. piileksiä. -vä 1. (lääk.) ks. piillä. 2. (pii-levä ksv. Diatomae) kisel-alg. (-maa ks. p i i m a a.) piili (j.) ks. nuoli, -puu ks. salava.

-pyssy ks. n u o 1 i p y s s y. piil|lä gömma2 (dölja*) sig; (olla piilossa) vara gömd (dold); ~ jtk gömma sig (undan) för ngn; mitä siinä oikein -ee? vad döljer sig däri, (mitä on) ligger därunder? siinä -ee suuri vaara det ligger (vaanii lurar) en stor fara däri; kyllä siinä jtk pahaa -ee där ligger en hund begraven; -evä (lääk.) latent, piilo gömställe -t -n; gömsle -t -n; gömma; olla ~ssa (jssk) gömma sig, vara gömd (salassa dold) ngnstans; vara undangömd; ~ssa (salassa) i det fördolda; mennä ~on gömma (dölja) sig; jäädä (peittyä) ~on bli täckt (dold, osynlig), (varjoon) komma i skymundan; panna ~on gömma (undan); lägga undan, -illa ks. piillä, piil es kellä, -kuva fixeringsbild. -lasit (lääk.) kontaktglas. -napitus smygknäppning, -paikka gömställe, gömsle -t -n; (sopukka) skrymsle -t -n. -pirtti (hist.) lönnpörte. -pisto (ni.) smygsöm. -puoli rygg-, bak|sida. -rikollisuus dold brottslighet, -silla: olla ~ leka kurra-gömma. -sillaolo kurragömma(lek). -tajuinen, -tajunnallinen undermedveten, - tajunta (psyk.) undermedvetande; det undermedvetna. -tella*, -ttaa* gömma2, (salata) dölja* (jhk i ngt), -(tta)utua* gömma2 dölja* sig (jnnk) ngnstans. piilu bil|a -an -or. -amaton obilad, -aminen bilande; flankande. -kirja (hist. mer.) bil|-attest, -brev. -kirves billa -an -or. piilukko* (hist.) 1. flintlås. 2. (-pyssy)

flintlåsgevär, piil utu (puus.) bila; (posketa) flanka. piimaa kisel| grus, -jord. piimettyä*, piimiä koagulera; ysta sig; surna: löpna.

pii||multa ks. p i i (1 e v ä) maa. -muoyi (silikoni) silikon. piimä surmjölk -en. -hinkki surmjölkshink. -juusto surmjölksost. -lasku (vanh., mri.) ks. seur. -leili surmjölkslägel. -maito ks. piimä, -suu (leik.) skägglös pilt; barn-ung|e -en -ar. piina pina. -penkki (kidutuspenkki, hist. kid.; us. kuv.) pinbänk, -viikko (kirk.) passions-, dymmel|vecka(n). piineulainen (el.) med kiselnålar. piinty||mys inrotad föreställning (uppfattning, vana); ks. seur. -mä ks. p ä ä h ä n -neisyys8 inbitenhet; inpyrd het; monomani. -ä* (tarttua) fastna; (juurtua) gro3 in; (kuv.) innästla sig; genomsyra; olla -nyt jhk (kuv. kiinni jssk) hänga fast vid ngt; vara genomsyrad av ngt; -neet mielipiteet inrotade (djup[t]rotade, inbitna) åsikter; ~ mieleen fastna (etsa sig in) i minnet; siihen ajatukseen -nyt genomsyrad, genomträngd av den tanken; -nyt in (rotad, -grodd, -biten, oförbätterlig, in|pyrd, -piskad; -nyt marxilainen en inbiten marxist, piipüahtaa* (kiireesti käväistä jssk) som hastigast gå ngnstans, besöka ngn.-ertää*: juosta — (Ips., hiiri) trippa, kila (med små, snabba steg), -ittää* pipa; -ittävä pipande, pipig.-ottaa * 1. (nousta, pistää esiin) sticka fram. 2. ks. p i i p e r t ä ä. -palakki ks. -p o 1 a k k i. -po* (ksv. Luzula) fryle -n. -polakki (suippo-) topp|luva, -mössa, piippu* pip I a -an -or; (astian —, torvi, pilli) pip -en -ar; polttaa —a röka pipa. -hylly 1. (vrs.) pip|hylla, -ställ. 2. (leik. teat., oop.) hyllan, -mies piprökare, -nysä pipsnugga. -ruoho (ksv. Aristolochia durior) pipranka. -tupakka piptobak, piipullinen en pipa (full); stopp -en -ar. piipun|jimuke pipmunstycke, -koppa piphuvud. -perät tobaksrester (i pipan); pipaska. -pesä ks. -koppa, -polttaja piprökare, -poltto piprökning, -puhdistin piprensare. -savu piprök. -varsi pipskaft, -öljy pipolja. piiputtaa* (aut., moot. j.) strejka, krångla, piira||kas* -kkaan, -kka* pirog -en -er; pastej

-en -er. piirauta kisel-, mangan|järn. piir|i 1. krets -en -ar; (rengas, ympyrä) ring -en -ar; sfär -en -er; (kehä) omfång, omkrets; (ympyrä) cirk|el -eln -lar; (mnt. leveys—) cirkel; (mat. monikulm. kehä) omkrets, peri-meter; kerääntyä —in samla sig i krets (i ring); asettua —in jnk ympärille ställa sig i ring omkring (slå en ring omkring) ngn; maan — jordens rund (ring, krets); —n mestaruus (urh.) distriktsmästerskap. 2. (virkapiiri) distrikt-et-; krets; (mtsh.) revir-et-; (luotsi—) fördelning; (seutu, vyöhyke) region. 3. (keskuudessa): laajoissa -eissä i vida kretsar; omassa —ssään inom sin egen krets, sitt eget område (gebit); asiantuntijain -eissä i expertkretsar; bland sakkunniga; liikkua korkeammissa -eissä (ent.) röra sig (umgås) i högre kretsar, piiri; I eläinlääkäri

distriktsveterinär, -ennätys (urh.) distriktsrekord, -esikunta (sot.) distriktsstab. -hallinto distriktsförvaltning.

-hallitus distrikts-, krets [styrelse, --insinööri

distriktsingenjör, -jako distrikts-, kretslin-delning. -kokous distrikts-, krets|möte. -kunta distrikt, (-päällikkö [mtsh.Jdistriktschef.) -leikki ring|lek, -dans. -lääkäri (Suom. ent., Ruots.) provinsialläkare, (-nvir-kapiiri provinsialläkardistrikt.) -mestaruus2 (urh.) distriktsmästerskap, -metsänhoitaja ks. aluemetsänhoitaja. -mielisairaala distriktssinnessjukhus, -oikeus2 distrikts-, krets [domstol. -päällikkö distrikts|chef, (mtsh.) -förman, -sairaala kretssjukhus, -sillä: olla ~leka ringlekar, (-olo ringlek -en -ar.) -sovittelija distriktsförlikningsman, -tanssi ringdans, - tarkastaja distriktsinspektör. -toimikunta krets-, distrikts|nämnd -en -er.

piiri|!ttäjä belägrare. -ttäminen belägr|ing, -ande. -ttää* (sot.) belägra; (saartaa, ympäröidä) omringa; spärra, blockera.

piiri tuomioistuin distrikts-, krets |domstol.

piiri1:tys belägring. (-joukko belägrings|trupp, -styrka, -kone [hist.] belägringsmaskin, -taito belägringskonst, -tila belägringstillstånd; julistaa —an förklara i belägringstillstånd. -tykistö belägringsartilleri, -tykki belägringskanon.) -tyttää* låta* omringa (belägra)'.

piironki* ks. lipasto.

piir||re * drag -et -; vrt. kasvonpiirteet; lyhyin -tein i korta drag; i korthet; korteligen; suurin -tein i stora drag; i stort sett; -teiltään till sina drag; till dragen, -rellä* ks. piirtää, piirustella, -relmä teckning. -rin* dragstift -et -; (piirustus-) ritstift -et -. -ros (piirustus) teckning, ritning; (kartta—) skiss; (kaiverrus) gravyr-en -er; (kallio—, luola—) ristning; (kuvio—) figur -en -er; (yhd.) -stick -et -; kupari - kopparstick. -räntä* ritning; teckning; dragning; gravering; ristning; ritsande. -rät-tää* låta* rita (teckna), jnk kuva av ngn. -teellinen betecknande, karakteristisk. - teinen (yhd.) med . . . drag; kaunis—, terävä — med vackra (skarpa) drag. - to* ristning jne.; (kotiel. otsassa) bläs -en -ar; (viiru) strimma; (naarmu) rispa; (viiva) streck -et -; (kynän—) drag -et -; (puus.) rits -en -er (-ar); valmis viimeistä —a myöten fullständigt färdig, (-kirjoitus inristning; inskrift.)

piir||turi (piirtävä mittauskoje) registrerande mätinstrument, registreringsapparat, -tyä* avteckna sig; tecknas; inristas; (eroitua) framstå*, framträda*; (näyttää) te* sig; tunturi -tyy taivasta vasten fjället avtecknar sig mot himlen, -täjä ritare, -täminen ritande; ristande; tecknande; dragande; ritsande. -tärnö ritkontor; ks. p i i r u s-tustoimisto. -tää* (piirustaa) teckna, rita; rista; (merkitä) teckna; (vetää) draga*; (kaivertaa) gravera; (puus.) ritsa; ~ nimensä jhk teckna (rista, skriva) sitt namn ngnstans; underteckna ngt; ~ viiva rita (draga) ett streck; draga upp en linje; ~ kartta jst rita en karta över ngt.

piiru 1. (sht.) spira; (rak.) strävplanka. 2. (tyk.—, kompassi—) delstreck -et -. -inen strimmig; rispig; repig, fårad; vrt. piirto, -kirkko (Norj.) ks. s a u v a k i r k k o.

piiru[|starmnen ritande; tecknande, -stella

rita, teckna; vrt. piirustaa, -stelu ritning, teckning, -stin ritstift -et -stuk-senopettaja (tar) ritlära|re, -rinna, teck-ningslära|re, -rinna, piirus|tus ritning; talon -takset ritningarna till huset; (taid.) teckning, -hiili ritkol. -kilpailu ritnings-, tecknings|tävling, -kirja skissbok, -konttori ritkontor, -kotelo ritbestick -et -. -koulu ritskola. -kynä ritstift, -laatikko ritlåda; ritbestick. -lauta ritbräde. -lehtiö tecknings-, rit|block. -liitu ritkrita. -malli-kokoelma ritportfölj. -nasta ritstift, -paperi ritpapper. -pöytä ritbord, -sali ritsal, -salkku ritportfölj. - taito rit-, tecknings|konst. -tarvikkeet pl rit|tillbehör, -materiel, (j.) -don, -grejor. - toimisto rit|byrå, -kontor; vrt. p i i r t ä m ö. -viivoitin ritlinjal. piisami (el. Ondatra zibethica) bisamråtta, -myyrä ks. piisami, -nnahka bisamskinn. -turkki bisampäls.

piisajta räcka2, hinna* till; förslå*; ~ flik (olla jnk vertainen voimiltaan) gå* upp mot ngn; kylläpä hänellä unta -a! han kan (orkar) då sova! piisi (j. takka) spis -en -ar. piiska (ruoska) piska; (vitsa) ris -et -; ks. —auto; antaa ~a

ge ngn stryk (smörj); (keppiä) låta ngn smaka käppen; piska upp ngn; ge ngn ris. --auto (j. pol.) radiobil. - n (isku pisk I rapp -et -, -slag. -läjähdys piskjrapp, -smäll, -siima pisksnärt -en -ar.) -ryyppy (j.lähtö~) färd|sup, -knäpp -en -ar; (yl.) tankeställare, -tykki (läh. suorasuun-taustykki) pansarvärnskanon. piisku 1. (mets. pilli) pipa; ks. pyy~. 2.

(ksv.) ks. kultapiisku, piiskuri 1. (hist.) profoss -en -er. 2. (puo-lue~, vaali ~) inpiskare. -ntoimi, -nvirka profosstjänst. piisku|jttaa* (piipittää) pipa; (visertää) kvittra, -tus pip -et; kvitter, kvittrande, piisoni ks. biisoni.

piispa biskop -en -ar; (j.) bisp -en-ar; (leik.): ~ on käynyt puurossa gröten är vidbränd, -ehdokas biskopskandidat. -in(kokous bis-kops|möte, -konferens; laajennettu ~ förstärkta biskopsmötet, -kronikka biskops-krönika.) -kausi biskopstid; episkopat -et -. -kunta (hist. hiippakunta) biskopsdöme, -la biskopsgård, -llinen biskoplig, piispan|larvo biskopsvärdighet, -hiippa biskopsmössa; mitra. -istuin biskops|säte, -stol. -kaapu biskopskåpa. -kaupunki biskopssäte; vrt. hiippakunta-kukka (ksv. Bro-wallia) browallia. -käräjät pl ks. -tarkastus. -puku biskops|dräkt, (juhla~) -skrud, -risti biskopskors, -rouva ks. piispatar, -sauva biskops|stav, -krä(c)kl|a -an -or. -talo biskopsgård, -tarkastus biskopsvisitation. -tila biskopsboställe, - vaali biskopsval, - virka biskopsämbete, piisp|jatar * biskopinna. -uus2 episkopat -et. piissä (mer. vanh.): pysytellä ~ (vastahankaisessa) ligga bi; panna piihin (asettua vastahankaiseen) lägga (dreja) bi. piit|ata* (huolia) bry3 sig, (välittää) bekymra sig (jst) om ngt; (pitää lukua) fästa avseende (vid ngt); en -taa siliä vähääkään

pikalähetti pik

(se ei merkitse minulle mitään) det bekommer mig inte det minsta (ringaste, bittersta).

piitta* (poikkipuu) tvär|slå, -trä; (penkki) bänk; (mer. teljo, tuhto) toft -en -er; (ranta rantatörmä) brant -en -er.

piittaamat||on (huoleton) obekymrad (jst om ngt); (välinpitämätön) likgiltig (för ngt); (kylmäkiskoinen) liknöjd; indifferent, -to-muus2 likgiltighet (jst för ngt); liknöjdhet; indifferens.

piityä* (kiv. muuttua pii[piloise]ksi) förvandlas till kisel; silicifieras.

piiveitsi (muin.) ks. p i i k i v i v e i t s i.

pika- (yhd.) snabb-, snäll-, il-, express-; tuota ~a (heti) genast; strax; (ennen pitkää) inom (innan) kort; (äkkiä) helt hastigt; (sot. ym. yhd.) snabb(elds); snabbskjutande. --åjo snabbåkning; hastighets|åkning, -körning; racing (tpm.). --ajuri (enl.) åkare, hyrkusk, --ammunta snabbskjutning, --ampuja (s.) snabbskytt; (a.) snabbskjutande, --asutus snabbkolonisation, (-laki lag om snabbkolonisation, -tila snabbkolonisations-lägenhet.) -bussi snabbuss, -evakuointi snabbevakuering, -haastattelu blixtintervju, -höyrylaiva expresångare, -inen 1. (pian tapahtuva) snar; (nopea) hastig, snabb; (lyhyt) kort; (välitön) omedelbar; (pintapuolinen) flyktig. 2. (äkillinen) plötslig, bråd; (jyrkkä) tvär. 3. (kiivas, tulinen) het, hetsig, hetlevrad; vrt. -vihainen, -isesti 1. snart; hastigt; flyktigt. 2. hett, hetsigt; häftigt; retligt; snarstucket.

pikais||tua brusa upp; överila sig; förivra sig; vrt. kiivastua; (suuttua) bli ond (uppbragt). - tumin en överilning; uppbrusning. -tus ks. ed.; (er. Iak.) hastigt mod -et; -tuksessa (Iak.) i hastigt mod. -uus2 hastighet, snabbhet; tvärhet; hetta, hetsighet; snarstuckenhet; vrt. pikainen, pikaistus.

pikaljakelukirje express-, exprès|brev. -juna snälltåg; (vir.) kurirtåg. (-nvauhti snälltågs-, iltågs|fart.) -juoksija snabb-, hastighets I löpare; sprinter -n -s. -juoksu hastighetslöpning. -kansikko snabbhäftare. -katsaus summarisk, snabb|översikt, -kehä (sht.) snabbram. -keitin snabbkokare. -kiitäjä racer -n -s; (urh.) sprinter -n -s. -kirje express-, exprès|brev. -kirjoite stenogram -met -. -kirjoittaja stenograf -en -er; snabbskrivare; - - ja konekirjoitta]'atar stenograf o. maskinskriverska. -kirjoitus stenografi, snabbskrift, (-järjestelmä stenografiskt, ste-nografi|system. -kanslia stenografkansli. -selostus stenografiskt referat, -toimisto stenograf byrå. -yhdistys stenografisk förening.) -kivääri (sot.) snabbeldsgevär; (Ruots.) kulsprutegevär, -kuljetus snabb-, express I befordran, -kurssi snabbkurs, -kuva ögonblicksbild; snapshot -et - (-s); glimt -en -ar. -käyn|ti snabb-, blixt|besök, -visit (-nillä på), -levy snabbplatta. - liikenne snabb-, ex press | trafik, -linja-auto ks. -bussi, -lounas snabblunch, -luistelija hastighets-, snabb| åkare (på skridskor). -luistelu hastighets-, snabb låkning. -luistin

snabbåkningsskridsko. -lukija snabbläsare, -lähetti ilbud -et -, stafett -en

531pik pikalähetys —

-er; kurir -en -er. -lähetys il-, express | försändelse; käsittely -lähetyksenä ilbehandling. -marssi ilmarsch. -matka (urh.) sprinter-sträcka. -muotokuva snabbporträtt, -myymälä (itsepalvelusnabbköps]butik, -affär, pikantti (piristävän kiihottava) pikant, pika||oikeus (sot.) ståndrätt, -painokone snällpress, -paketti ilpaket. -piirros ögonblicksbild -en -er; snabbskiss -en -er. -pinkoja (j. urh.) sprint|er -ern -ers (-rar), -posti express-, kurir|post. -puhelu (puh.) brådskande, il|samtal, -puolin snart, snar-ligen; inom (innan) kort. -purjehdus snabbsegling. -purjehtija (mer. enl.) snabbseglare, -pyöräilijä snabbåkare, -päinen 1. ks. nopea, pikainen. 2. ks. äkkipikainen. -päisyys2 häftighet, hetsighet, -pää: -päissään i hastigt mod; oöverlagt, pikareskiromaani (kirj.hist. veijariromaani) pikareskroman. pikari bägare, -jäkälä (ksv. Cladonia) bägarlav. -lilja (ksv. Fritillaria meleagris) kungsängslilja; keisarin ~ ks. keisarin-kruunu. -llinen en bägare (jtk ngt), pika||sanoma ilbud; depesch -en -er. -sementti snabbtbindande cement, -side (lääk.) snabbförband, -sorvi snabbsvarv, (-teräs snabbsvarfstål.) -sähke iltelegram. -tavara (vanh.) ilgods; (nyk.) ks. kiitotavara, -teräs snabbstål. -toimisto expressbyrå. -toimitus ilbefordran. -tuli (sot.) snabbeld, -tuumainen snabb tänk t. -tuumaisuus2 snabbtänkthet. -tykki snabbskjutande kanon; snabbeldskanon, -uinti snabb |simning, -sim. -vaaka snabb våg. -valokuva snabbfoto -t -n. -valokuvaaja snabb-, (m.) kanon|foto-graf. - valokuvaus snabbfotografering, - valssi (tkn.) snällvals. -vastaus ilsvar. -vauhti racerfart; sprinterjfart, -takt -en; ilfart; ilfärd. -vene racer(båt); snabbåt. - veturi snälltågslokomotiv. -vierailu snabb-, blixt|besök, -visit; fransk visit, -viesti ilbud; (kaup.) expressbud. -vihainen häftig, snarstucken; (kuumaverinen) hetlevrad. -vihaisuus2 häftighet, snarstuckenhet. -vuoro snabbtur, pikee (yaat.) piké -n. -liivit pikéväst. -peite pikétäcke.

pikemmin (komp.) snarare; (~kin, mieluummin) fastmer; ~ päinvastoin snarare tvärtom.

pikentti* (er. enl. miespalvelija) betjänt -en -er.

pikeytyä* becka sig.

pik||i2* pien beck -et. -iintyä* ks. p i k e y-t y ä, vrt. pihkaantua; -iintynyt jhk pinkär i ngn. piki||kattila beckpanna. -keittimö beck|bruk -et -, -kokeri, -sjuderi. -kiilto beckglans. -koksi beckkoks. -kärsäkäs (hnt. Pissodes) tallvivel. -laastari (frm.) beckplåster. -lanka (jlkn.) becktråd, piki||mmin snarast; mitä ~ med det snaraste; med det allra första; så snart som möjligt; vid första möjliga tillfälle, -mmiten med det snaraste; (pian) i hast; hasteligen; ks. seur. -nimittäin, -mmältään (hetkeksi) för ett ögonblick; (kiireellä) i (ali) hast. piki||musta becksvart, -mäinen beckaktig. -nen beckig. -nokka (leik. pystykorva)

532

pikkumainen

spets -en -ar. -orava ks. -pöksy, -pata (ill.) marschall -en -er. -polttimo beck|-bruk, -kokeri, -sjuderi. -päin, -päiten som hastigast, -pöksy (leik. aito merimies) beck-byxa. -rihma becktråd, -sauma becksöm. -saumai|nen becksöms-; sydd med becksöm; -set kengät becksömsskor. pikisuolainen hårdsaltad. piki||välke pechblände. -öljy beckolja. pikka* (mrt.) (järn)spett -et -. pikkarainen (/., run.) (a.) liten; (s.) ks.

pienokainen, pikkelsi (keit.) pickels -en. pikkiriikkinen (alldeles) obetydlig; helt liten;

vrt. pikkuruikkunen. pikkolo (huilu) (mus. pikkuhuilu) pickola-(flöjt).

pikku (tpm.) liten litet små; (yhd.) små-, lill-, lilla-, lille-, -annos småportion, -asia småsak; bagatell -en -er; liian tarkka -asioissa småsnål, -askare småsyssla, -askartelu knåpande, småpysslande. -elukka små|kräk, -djur. -eläimet pl smådjur, -eläimistö ks. pieneliöstö. -eläjät (j.) småfolk, -elävät småkryp, -herra liten, obetydlig herre, -herrasväki småherrskap, -hiili småkol. -hiljaa (vähitellen) småningom; (vähän) så smått, -hivenet småsmulor, -huolet pl små-bekymmer. -huoneet pl smårum, -inen ks. pikku, -isen litet; smått, -itiö (ksv.) mikrospor. -joulu lilla julen, -julkaisut småskrifter. -jumalat smågudar. -juoksu (hölkkä) lunk -en. -juonet pl små|knep, -finter. -juttelu småprat, -juttu småsak; bagatell -en -er. -kahakka skärmytsling, småstrid. -kala(t) pl småfisk, -kamari (j.

leik.) ks. p i k k u la. -kamera småkamera. -kapine småsak, -karhut (el. pl Procyonidae) halvbjörnar. -karja småboskap. -katu smågata, -kauppa småhandel; (rihkama*) kramhandel. -kauppias kram-, små|handlare, pikkukaupungin||juorut pl småstadsskvaller, -keikari småstads|sprätt, -snobb, -tapa småstads|sed, -fason(er). pikkukaupunki småstad; (leik., halv.) skråköping -en; »Nurkkala» Grönköping, -lainen småstadsbo -n -r. -mainen småstads|aktig, -mässig. -maisesti småstadsaktigt. -maisuus2 småstads I aktighet, -mässighet. -pahanen småstadshåla. pikku j| kertomus småberättelse, -kiinteistö småfastighet. -kirjaset pl småskrifter, -kirkko småkyrka, (-työ [kirk.J småkyrkoarbete.) -kivet pl småsten, -koskelo ks. t u k k a~. -koulu småskola, -kujeet pl småknep, fuffens pl. -kukkainen småblom-mig. -kuningas småkonung; (skand. hist.) fylkeskonung. -kuovi (el. Numenius phaeo-pus) småspov. -kurmitsa ks. pikku t y 11 i. -kymmenykset pl (hist.) små tionde, -la (euf. käymälä, »tuppi») avträde -t; dass-et; (Suom. r.) tupp. -laji (ksv., el.) underart, -lautanen assiett, asjett. -lautasruoat pl kallskuret; asjettmat (rhm.). -lavantauti (lääk.) paratyfus, -leipä, -leivät pl småbröd, -leivonnainen små| kaka, -bröd. -lintu småfågel. -lokki (el. Larus minutus) dvärgmås. -lämmin (rau.) småvarmt, -mainen småj-

aktig, -sint, -skuren; (turhantarkka) minutiös, pedantisk, -maisesti småaktigt, minutiöst, pedantiskt, -maisuus2 små|aktighet, -sinne, pedanteri, -menot pl småutgifter pl. -mies (leik.) putte-, putti|fnask; småbyting. pikku||nahkiainen (el. Petromyzon fluviatilis) bäcknejonöga. -naulat (nupit, rhm.) småspik. -neiti (leik. puhuit.) lilla fröken; -neidit småfröknar. -nyhäinen (ksv.) små-naggad. -näpertely ks. -askartelu, -olio mikroorganism; mikrob, -olot små förhållanden, -osat smådelar, -ovela små-slug. -paketti (post.) småpaket. -peto smårovdjur. -piirre smådrag, -pirut (leik.) smådjävlar, -planeetta (täht.) småplanet. -poiminto(ja) småplock. -pojat smålpojkar, -gossar, -porsas smågris, -porvari små-, (poro~) kälk|borgare. -porvarillinen små-, kälk|borgerlig. -porvaristo småborgerskap. -purje småsegel. -puut (-halot) pl små-ved, småträd, -pöydät (rav.) pl småbord. -raha(t) små|mynt, -pengar, -ranskanleipä: (ett, två) småfranska. -rihkama små|kram, -krafs, -rilli lillfing|er -ret -. -ruhtinas små-, dussin | furste. -rui(kku)nen obetydlig; alldeles liten, -runot pl smådikter, -ruoka smårätter pl. -ruutuinen smårutig. -saaret pl småöar. -sana småord, -sarja (ksv.) småflock, -seikka småsak, bagatell -en -er. -serkku syssling -en -ar; småku-sin. -sielu (halv.) småsjäl. -sievä små|-näpen, -nätt. -sikari cigarill -en -er; cigarrcigarrett, -silli(t) småsill. -sirkku (el. Emberiza pusilla) dvärgsparv, -sirri (el. Calidris ruficollis) småsnäppa. -sisko lillasyster; ~t småsyskon pl. -sormi lillfinger. -summat pl småsummor, -tavarat pl småsaker; småkram -et. -tiedot (san.) pl smånotiser; vrt. -uutiset, - tiira (el. Sterna albifrons) småtärna, - tikka (el. üendrocopos minor) lilla, mindre hackspetten, -tilalti|-nen små |brukare, -bonde; -set småbönder, -tunnjit pl småtimmar (-eilla på), -tylli (el. Charadrius dubius) mindre strandpipare, -tytöt pl småflickor, -tärkeä små viktig, --uikku (el. Podiceps ruficollis) smådopping. --ukot pl (j. leik.) smågubbar, --uutiset pl smånotiser. -valtakunnat små|riken, -stater. -valtio småstat, -vanha lillgammal. -varpunen (el. Passer montanus) pilfink. -varvas lilltå, -vasikka, -vasikanpaisti (keit., rav.) spädkalv([s]stek).-vauvaspädbarn; lxll-barn; lillen, lillan (määr.); baby -n-er(ba-bies). -velat pl småskulder. -veli lillebror, -veneet pl småbåtar, -viha (Suom. hist. 1742—43) lilla ofreden, -viljelijä, -viljelys ks. p i e n~. - virheet pl småfel, - väkismåfolk, pikriinihappo pikrinsyra, pil|a 1. (turmio) fördärv -et; (vahinko) skada; panna ~lle fördärva; —Z/c asti ända till fördärv (skada); mennä ~lle bli fördärvad (skadad, förskämd); taga skada; fördärvas; förfaras; (käyttökelvottomaksi) bli oanvändbar; olla ~lla vara fördärvad (skadad); hänen terveytensä on ~ZZa hans hälsa är förstörd, (murtunut) bruten, undergrävd, ruinerad; hän on päästään ~lla han är inte riktigt klok, inte riktig, inte klar i knoppen; silloin olisi kaikki ~lla då vore allt förstört, (hul-

lusti) förkylt, på tok; ampua ~lle skad-skjuta; ajaa hevonen ~lle spränga en häst; lukea itsensä ~//e förläsa sig; lukea silmänsä ~lle fördärva (skada) sina ögon genom läsning. 2. (leikki) skämt -et; (pilkka) smälek -en; (leikillisyys) humor -n; laskea ~a skämta; tehdä ~a jst driva (gäck) med ngn; göra narr (spe) av ngn; -oillani, päiten på skämt, skämtvis, på narri; på skoj; (lystikseni) för ro skull; ~ sikseen! skämt åsido! ~ilematta utan skämt; utan att skämta; pistää ~ksi slå bort ngt med ett skämt; kärsiä ~a lida smälek; (naurettavan) pieni löjligt liten; vrt. pilkka, pilaa||maton ofördärvad, -minen fördärvande; skämmande; skadande; försämrande; bort-, för|fuskande; vanställande; vrl. pilata, -ntua * fördärvas; bli fördärvad; fara* illa; bli illa medfaren; förfaras*; bli

förskämd, ankommen; (ilma) bli förpestad; (hed.) bokna; -ntunut fördärvad, (för)skämd; ankommen; illa medfaren; angripen, (hed.) boken; (saastunut) besmittad; (ilma) förpestad. - n tuma ton ofördärvad; icke förskämd; (tuore) frisk, färsk, -ntumisvaara förskämningsrisk; risk för förskämning. pila||esitys travestering; travesti; parodi, -hinta ram-, vrak |pris; spottstyver -n; saada (ostaa) -hinnalla komma över ngt för rampris, en spottstyver, -illa skämta, raljera. -ilu skämt -et -; raljeri; (teat.) fars -en -er. -juttu skämthistoria; vits -en -ar; anekdot -en -er. -kuva karikatyr -en -er; skämtbild; piirtää jst ~ karikera ngn. -lehti skämt|blad, -tidning. -Uinen oduglig; förskämd. -mukaelma, -mukailu travesti -(e)n -er (jnk på ngt), travestering. -n(aihe anledning till skämt, -kohde föremål för skämt, -puhuja skämtare, lustigkurre; ral-jör. -päiten [lystikseen] för ro skull; [-[leikillään]-] {+[leikil- lään]+} på skämt, på narri, -teko skämt -et, skämtande [jst med ngt]; gäckeri; gäck -et; [pilkka] smälek -en.) -näytelmä parodi -(e)n -er; (ilveily) fars -en -er. -piirros karikatyr -en -er; skämtbild. -piirtäjä karikatyr-, skämt I tecknare, -puhe kvickheter pl; raljeri; skämt -et. pilari pelare; vrt. patsas, pylväs, -kaktus (ksv. Cereus) pelarkaktus. -kko*, -sto pelar|gång -en -ar, -sal -en -ar; kolonnad, pilaruno skämtdikt.

pilasteri (seinäpylväs) pilast|er -ern -rar. pila| ta (turmella) fördärva; (tehdä kelvottomaksi) skämma3 bort; (tehdä tyhjäksi) göra* om intet; ~ hutiloimalla fuska bort; förfuska; (rumentaa) vanställa2; kuumuus -a ruoka-aineet hettan fördärvar matvarorna, kommer matvarorna att förskämmas; ~ jnk maine fördärva (skada) ngns rykte; (itse) ~ mahdollisuutensa för-, bort|fuska sina möjligheter (laiminlyödä försitta sina chanser); ~ ulkomuoto vanställa ngns utseende; myrkky -a suolet giftet skadar (angriper) tarmarna; mädän (lahon) -ama angripen av röta. püetin||hinta biljettpris, -myyjä biljett|försälj are, f -försäljerska; vrl. 1 i p u n~. piletti* (lippu) biljett -en -er; vrt. lippu 2.

pilkah|[della * ks. -taa. -dus glimt -en -ar; skymt -en; toivon ~ en glimt (strimma) av hopp. -taa* (tuikkia) glimta (fram); (pistää esiin, näkyviin) sticka* (fram); (häämöttää) skymta (fram), -täminen, -telu glimtande, skymtande, pilkalli||nen spefull; (ivallinen) hånfull, försmädlig, spydig, ironisk, -sesti spefullt, hånfullt, försmädligt, spydigt, ironiskt; nauraa ~ hånle. -suus2 spe (tpm.), hån -et, försmädlighet, spydighet, ironi -n. pilkanjjalainen utsatt för spe (hån); (naurettava) löjlig, -teko ks. p i 1 k k a. pilkata* håna, bespotta; (tehdä naurettavaksi) förlöjliga; belacka, begabba; göra* narr (av ngn); (herjata) smäda; ~ Jumalaa häda Gud; Jumalaa -kaava hädisk, pilkje* 1. (pilkahdus) glimt -en -ar; skymt -en -ar. 2. (pienhalko) vedklabb -en; -keet pl klabbved -en; småved; splint -en. -htiä* glimta, glimma, -kirves späntyxa. -puut pl klabbved -en. pilkintä* (jlkn.) pliggning; vrt. pilkitä, pilkist|jeleminen tittande, kikande; framskymtande. -ellä (kurkistella) titta, kika, glutta; (häämöttää) skymta; glimta, -ely tittande, kikande; skymt -en -ar. -ää: ~ esiin titta fram; framskymta; vrt. p i 1 k i s-t ellä.

pilkit||seminen pligg|ning, -ande. -ä (jlkn.

kiinnittää antura puunauloilla) pligga. pilki ka* 1- (iva) hån -et; smälek -en; spe (tpm.); vrt. pila; (jumalan~) hädelse; (pilkkaaminen) begabberi; pitää jtk ~naan, tehdä jst driva (gäck) med ngn (ngt); håna ngn; skoja med ngn; göra spe (narr) av ngn; hän panee koko asian -aksi han slår bort hela saken med ett skämt; han avfärdar hela saken med ett skämt; olla (ihmisten) ~na lida hån, smälek; (nauruna, naurettavana) vara ett åtlöje (jnk för ngn); joutua -an kohteeksi bli föremål för (utsatt för) hån (spe, drift); vrt. pila 2. 2. (pilkku) prick -en -ar; (puussa) bläcka; (merkki) märke -t -n; (täplä) fläck -en -ar; tehdä (veistää) -koja puihin bläcka träd; ampua ~an ks. maaliin, pilkkaa||ja belackare, begabbare, bespottare; hädare, -minen hånande; bespott|ande, -else; belackande; begabbande; smädande, pilkkaanammunta (vanh.) målskjutning, pilkka! hinta ks. p i 1 a h i n t a; -hinnasta för en spottstyver, -huuto hånfullt rop. -hymy ks. iva—, -illa ks. pilkata, pilailla. -kirjoitus ks. häväistyskirjoitus. -kirves spefåg|el -eln -lar; (veitikka) spjuv]er -ern -rar; raljör; (ilvehtijä) gycklare, -laulu smäde-, nid |visa. -nauru hån|skratt, -grin -et. -nimi spenamn; (liika~) öknamn, -puhe speglosa. -runo smädedikt. -sana skymf-, smäde|ord; spe|-ord,-glosa.

pilkka|jsiipi (el. Melanilia fusca) svärta.

-taulu ks. maalitaulu, pilkkeittäin glimtvis.

pilkki* 1. (jlkn.) pligg -en -ar. 2. (kai.) (-onki) pilk -en -ar; pimp|el -eln -lar. -jä pilkare, pilkfiskare; pi rupia ro, pimpelfiska-

534

re. -minen, -onginta pilk-, pimpel| fiske; pimpling. -ä* piika; pimpla. pilkko||a* (halkoa) klyva*, spjälka2; (kiskoa) spänta; (paloitella) stycka; ~ puita (hakata halkoja) klyva (hugga) ved; ~ maa pieniksi palasiksi (kuv.) stycka landet, -maton okluven; ohuggen; ospjälkt. -minen klyvjning, -ande, spjälk|ning, -ande, spånt|ning, -ande; styck|ning, -ande; hugg|ning, -ande; puiden ~ vedhuggning, pilkko||pimeä 1. (s.) kol-, beck|mörker. 2. (a.) kol-, beck-, ned|mörk. -sen: ~ pimeä ks. pilkkopimeä. 2. pilk|ku* prick -en -ar; (täplä) fläck -en -ar; (välim.) komma -t -n; merkitä -uilla pricka ut; -ulleen yhtä suuret på pricken lika stora (jämnstora), -inen prickig; fläckig; (yhd.) med . . . prick(ar), fläck(ar); tiheä~ tät-prickig; med täta prickar, -isuus2 prickighet; fläckighet. -kuume (lääk.) fläck|feber, -tyfus -en. pilkoittaa* tr (mtsh. leimata) bläcka, pilkon ta* klyvning, spjälkning; spåntning;

styckning; vedhuggning, pilko||ttaa* itr glimta, skymta; (vilkkua) blinka; vrt. pilkistää, -ttaminen glimtande, skymtande, -tus glimt -en -ar, skymt-en. pilku||llinen prickig; fläckig, spräcklig; vrt. pilkkuine n; täpläinen, täplikäs. -llisuus2 prickighet; fläckighet, spräcklighet. -ttaa* tr pricka (ut, för); avpricka; kommatera. -ttaminen (ut-, förjprickande, avprickande; kommatering, -tus ut-, för|-prickning; kommatering, pill|a (haitta) (ett) men, förfång; (tuho) förödelse; (vahinko) skada; fördärv -et; (er. pl mrt., kans.run. pahanteko) illdåd -et -, nidingsdåd; tehdä -ojaan jssk föröda (fördärva, härja) ngt. pillahtaa*: ~ itkuun brista* ut i gråt. pillastu|a (hev.) skena; falla i sken; hev. -u hästen skenar, faller i sken, (nousee takajaloilleen) stegrar sig; -nut hevonen en skenande häst. piller|i pill|er -ret -; -einä i pillerform; som piller, -kuoriainen ks. seur. 1. -npyörittäjä 1. (hnt. Scarabaeus sacer) pillerbagge. 2. (leik. apteekkari ym.) pillertrillare. -rasia pillerask.

pilli (putki) rör-et -; vrt. (a s ti a n)pi i p p u; (soitto ~) pipa; (vihellin) vissla, visselpipa; pistää ~l pussiin (j. leik.) stoppa pipan i säcken; ta sin mats ur skolan; packa in; tanssia jnk mukaan (kuv.) dansa efter ngns pipa. -ke* (ksv. Galeopsis) dån -en. -kinttu(inen) (iv.) smalbent. -mäinen rörformig, -nen (yhd.) med . . . rör; hieno ~ med fint rör. -sieni rör-, por|svamp. -sipuli piplök. -stö (ur.) pipverk -et-.-ttäjä: itkeä~ lipsill, grinoll|e -en -ar. -ttäminen pipande; lipande. -ttää* pipa*; itkeä ~ lipa*, - tupakka (j.) papyross -en -er; cigarrett med pappersmunstycke, pillomus (vanh., kans.run. pahantekijä) niding; (pahanteko) illdåd -et -. piloillaan ks. pila.

pilttuu (mv.) spilta. -nlaita spiltbalk -en -ar. -npermanto spiltgolv.pilveillä — pinota

pm

pilvei||llä (prs.): alkaa — det börjar mulna;

molnen börjar skocka sig. -ly molnbildning, pilvenl|haituva, -hattara strömoln -et molntapp -en -ar; taivaalla ei näkynyt -hattaraakaan det syntes inte en molntapp (ett moln) på himlen, -korkuinen skyhög. -lonka(re) moln|bank -en -ar, (j.) -gubbe, -patsas molnstod; skydrag; tromb -en -er. -piirtäjä (rak.) skyskrapa, -pyörre skydrag; tromb -en -er. -ranta moln|kant, -rand -en. -seinä(mä) molnvägg. - takai|nen (kuv.) utopisk; verklighetsfrämmande; tavoitella -sia (kuv.) flyga högre än vingarna bär. -vaaru molnbädd -en -ar. pilvetön molnfri.

pilv|i2 moln -et -, sky -n -ar; ~ä hipova skyhög; (tavoitteleva) himla-, himmels|stor-mande; —en peitossa täckt av moln, höljd i moln; moln(be)täekt; mulen; raskaassa -essä moln I diger, -tung; —en peittämä skymd av moln; —en peitossa moln-, sky|-höljd, -täckt; -essä mulen; mennä -een mulna; bli mulen; täckas av moln. -linna (tuulentupa) luftslott, -muodostuma moln|bild-ning, -formation, -möykky molntapp, -nen molnig; moln(be)täckt; moln-, sky|höljd; (pilvessä) mulen; (yhd.) med... moln; synkkä—, raskas— med dystra, tunga moln. -patsas molnstod. -seinämä moln|bank, -vägg. -styä mulna; täckas av moln; -sty-vää (mtr. rad.) ökad molnighet, -syys8 molnighet.

pime||neminen mörknande; skymmande, -ne-mätön oförmörkad; ofördunklad, -nnys (sot.) mörkläggning; (täht.)

förmörkelse; (kuv.) fördunkling, (-määräys [sot.] mörkläggningsföreskrift.) -nto* mörk|er-ret; dunkel; (kuv. syvyys) avgrund -en -er; (varjo) skugga, -ntola mörkrets boning (rike), -ntyä* ks. pimetä, -ntäminenförmörkande; mörkläggning; fördunklande, -n|tää* förmörka; (panna pimeäksi) mörklägga*; (himmentää) fördunkla; -netty mörklagd, -tä bli mörk(t, -are); mörkna; förmörkas; (hämärtää) skymma2; (himmetä) fördunklas; illan -tessä vid skymningens inbrott; i skymningen; järki on -nnyt förståndet är omtöcknat (förmörkat), -ydenruhtinas mörkrets furste. -ys2 mörk I er -ret; (hämäryys) dunk|el -let. -ä 1. (a.) mörk; tulee — det blir mörkt. 2. (s.) mörk|er -ret; —n tullen.v id mörkrets inbrott; då mörkret faller på. pimeä||huone ks. pimiö, -narka mörkrädd, pimi||ttäminen 1. förmörkande, fördunklande; omtöcknande; förblindande; förvillande. 2. (kuv. näpistäminen) bortsmusslande; (j.) snytande, -ttämätön oförmörkad, ofördunklad; oförblindad; oförvillad, -ttää* förmörka, fördunkla; (sumentaa) omtöckna; (sokaista) förblinda; föra* bakom ljuset; (eksyttää) vilseleda*; (hämmentää) förvilla; (j. kähveltää) smussla bort; (j.) snyta*, -ö (valok.) mörkrum, pimp||uttaa* (j.) ringa2 (jtk på, med ngt); pingla.-utusringande; pinglande, ping|el-let.

pimu (j.) böna, nuppa.

pinaat||inlehti spenatblad. -ti* (keit., ksv. Spinacia oleracea) spenat; lamo—, Uuden Seelannin — (ksv. Tetragonia expansa) nyzee-

ländsk spenat, (-keitto spenat soppa, -muhennos spenatstuvning, -munakas spenatomelett. -paistos spenatlåda. -täyte spenatfyllning.)

pingo|jtin* spännare. -ttaa* spänna2; hålla* spänd; strama (till), -ttaminen spännande; (till)stram|ning, -ande. -ttua* bli spänd; spännas2; (kiristyä) stramna; stramas till; -ttunut spänd; (kuv.) krystad, uppstyltad. -ttuneisuus3 spändhet; stramhet; spänt förhållande; spänning; (kuv.) tillgjordhet, -tus spänning, (-kehys spännram. -väli spännvidd.) pingviini (el. Sphenisciformis, Spheniscus)

pingvin -en -er. pinja (ksv. Pinus pinea) pinie, pinje -n -r. pinkaista kila, sätta* i väg; löpa2, pinkka* bunt -en -ar; (nippu) knipp|a -an -or; knippe -t -n; (pakka) pack|e -en -ar. -tapuli (sht.) klosslagd stapel, pin I ko* 1.: olla -gollaan vara spänd; vetää -golleen spänna (till ngt); draga (till, åt ngt). 2. (koul.) plugghäst, pluggare. pinko a* l.s ~ tiehensä (j.) sätta* (raka, rusa) iväg. 2. (koul.) plugga, pluggläsa. -pahvi spännpapp, -paperi spännpapper, pinnalli||nen ytlig; summarisk; periferisk, -sesti (adv.) ytligt, -staa förytliga, -stu|a förytligas; -nut förytligad. -suus2 ytlighet, pinnan||alainen under ytan (belägen, växande). -muodostus (mnt.) yt|bildning, »formation; topografi, -myötäinen längs ytan skeende, gående; ytlig, flack; (mtsh.) supra-akvatisk.

pinna||ri (j.) skolkare; arbetsskygg, (-laki lag om skolkare.) -ta 1. skolka (jst från ngt). 2. (käsitellä puun pintaa [veistää, sahata kylkeä]) flanka; kantsåga. pin|ne* 1. (puristus) press -en; (mer.) beknip -et. 2. (ahdinko) trångmål -et; (pula) knipa, klämma; olla (pahassa) -teessä vara i knipa (klämma, trångmål); joutua -teeseen komma i knipa; råka i klämma; päästää -teestä rädda ur klämman (knipan). 3. (nipistin) klämmare; klämm|a -an -or; nyp|a -an -or. pinnis||tellä (j.) (ponnistella) anstränga* sig; (ahertaa) knoga; streta; — kuuloaan spänna öronen, -tys ansträngning, spänning, -tyä (jännittyä) spännas2; bli spänd, -täminen spännande, -tää spänna2, (ponnistaa) anstränga8 (sig); (koettaa) fresta på; -tetty (väl. kuv. teennäinen) krystad, konstlad, sökt, tvungen, pinnoitl|e* ytbeläggning.-taa* (käsitellä pintaa) ytbelägga*; (aut.) vulkanisera; (nhk. parkita) narva. pino (ladottu) stap|el -eln -lar; (halko—) trav|e -en -ar; (kasa) kast -en -er; välta; (asiakirja—, paperi—) bunt; binga. -aminen (upp)stapl|ing, -ande; trav|ning, -ande; (upp)radande. -amisnosturi gaffelstaplare. -kuutio (irto—, mtsh.) stapel-, trav|mått -et; löst mått. (-metri [lyh. pmz] kubikmeter

stapel-, trav|mått, löst mått [Im3].) -mies

staplare, upptravare. -mitta ks. -kuutio, -mittaus stapelmätning; mätning i trave, -ta (upp)stapla; trava; ~ halkoja trava ved.

-tavara (sht.) travat virke, -tiheys3 trav-täthet.

pinsetti* (atulat, lääk. ym.) pincett -en -er. pinseri (koirarotu) pinsch|er -ern -rar. pin|ta* (yl.) yta; (taso) plan -et -; (korkeus) nivå -n -er; (sahapölkyn) bak -en -ar; -nalta från (på) ytan; (kuv. näköjään) till det yttre; kalteva, luisuva ~ (fys., kuv.) det sluttande planet; pitää ~nsa stå på sig. pinta||-aktiivinen (kern.) ytaktiv. --ala ytinnehåll -et -; areal -en -er. (-ikä [mtsh.] yt[medel]ålder. -verotus arealbeskattning, -yksikkö ytenhet.) --aura skumplog. -halkeama ytspricka. -hionta ytslipning. -inen (yhd.) med . . . vta;si7eä~ med glatt, slät, tumma~ med mörk yta. -juurinen grunt rotad, -juuristo ytrötter; (mtsh.) yt-rotsystem -et. -jännitys (fys.) ytspänning, -jäähdytys ytkylning. -karhi ytharv. «karhinta ytharvning. -karkaisu yt-, (hiilitys~) sätt|härdning, -kasvillisuus2 ks. alus~. -kasvu (mtsh.) grundy te tillväxt, -kerros yt|-lager, -skikt; (an.) (hjärn)bark. -kivinen (mtsh.) ytstenig. -kohu oro på ytan. -korkeuskäyrä nivå kurva, -kuiva (sht.) yt| torr, -torkad, -kuvio ytfigur. -laasti (rak.) putsbruk. -laho (mtsh. ym.) ytröta. -lauhdutin ytkondensor. -lauta (sht.) yt|bräde, -bräda; sågbak -en -ar; (hylky~) utskottsbräde. -leveys (aukon, ojan) ytbredd; dagbredd. -liitäjä sväv-, luftkudde|farkost. -loinen (mtsh.) ytparasit. -maa ytjord. -mitta ytmått, -mittari ks. planimetri, -moreeni (geol.) ytmorän. -muokkaus (mv., mtsh.) ytluckring. -pehmennys ytuppluckring. -peite markbetäckning; (mer. -vuoraus) förhydning. -punnitus (-vaaitus [mtsh.]) ytavvägning. -puoli yta. -puolinen (pinnallinen) ytlig; (pikainen) flyktig.-puo-lisesti ytligt, -puolistaa (tehdä [-pintapuoli-se[mma]ksi)-] {+pintapuoli- se[mma]ksi)+} förytliga, -puolistua förytligas. -puolisuus2 ytlighet, -purkaus (shk.) yturladdning. -puu (manto) ytved, splint -en. -sini (sht.) ytblånad. -suhteet pl ytförhållandet -turve yttorv. -vesi (mtsh.) ytvatten; (rak.) dagvatten, -vika (mtsh., sht.) ytfel. -äes ytharv. pinteessä ks. pinne, pinturi ks. planimetri, pioneeri (sot., kuv.) pionjär -en -er. -kirves pionjäryxa. -komentaja pionjärkommendör, -pataljoona pionjärbataljon, -tarvikkeet pionjärmateriel. -upseeri pionjär-, ingen jör|-officer.

pioni (ksv. Paeonia) pion -en -er. pipana 1. (er. pallom. pieni esine) smula; (alku) tillstymmelse; (får-, har)pärla. 2. (leik.) småtting; barnung|e -en -ar; vrt. pirpana, pipar||juuri (keit., ksv. Armoracia rusticana) pepparrot, (-hauki [keit.] pepparrotsgädda, -kastike [keit.] pepparrotssås, -liha pepparrotskött.)-kakku (leip.) pepparkaka, (-possu pepparkaksgris. -taikina pepparkaksdeg. -talo pepparkakshus. --ukko pepparkaks-gubbe.) -minttu (ksv. Mentha piperita) pep-parmynta. (-karamelli pepparmyntskara-mell. -pastilli pepparmyntspastill. -öljy pep-parmyntsolja.) -pähkinä (leip.) pepparnöt.

pipit: ~ ja papit (j., läh.) kreti o. pleti; Per o.Pål.

piplia (vanh., käns.) bib|el -eln -lar. -nhistoria (raamatunhistoria) biblisk historia, -seura ks. raamattuseura. pipo(lakki) topp| mössa, -luva. pippur||i peppar -n; toivottaa niin pitkälle kuin ~ kasvaa önska ngn dit pepparn växer, (-astia peppardosa. -kasvi, -köynnös [ksv. Piper nigrum] pepparbuske, -marja pepparkorn -et -. -mylly pepparkvarn, -nen av peppar; [kiukkuinen] pepprig, ettrig; ilsken, -rasia peppar|kar, -dosa. -saksa [vanh.] kryddkrämare, -tötterö pepparstrut.) -oida (m. kuv.) peppra; beströ3 med peppar, -oin-ti* peppr|ing, -ande. pirah||della* stänka; skvätta2; droppa; -dellen stänk-, dropp|vis; i små skvättar; ~ julkisuuteen sippra ut. -dus dropp -et; stänk -et; skvätt -en -ar. -duttaa* drypa*; stänka2; skvätta2, -taa* (tippua) droppa; sippra, piri||nä sipprande; (lirinä) sorl -et, -ande -t. -pintaan: täyttää ~ fylla till brädden, -pin-tainen bräddfull. -seminen sipprande; sorlande.

piristyä bli pigg(are); bli uppiggad, uppfriskad; krya till, på sig; bli kry(are); kvickna (till).

piristä sippra; (liristä) sorla, piristää pigga upp; verka uppiggande, pirkkalainen (Suom. hist.) birkarl -en -ar. pirpana barnung|e -en -ar; vrt. p i p a n a. pirsk|lahtaa* ks. r o i s k a h t a a. -e 1. (roiske) stänk -et. 2. pl-et (j.) uppsluppen, bullersam fest; stoj -et; stim -met. -ottaa* sprätta, stänka2; ~ jnk päälle, jhk stänka på ngt; överstänka8, bestänka2 ngt. -ottaminen stänkande, -otus stänkande; stänk -et. -ua stänka2, skvätta2, pirst||a spillra; -oiksi, -ana i spillror; (rikki) i kras; sönder, -ale spillr|a -an -or; mennä ~iksigå i kras, spillror; ~ina i spillror, i kras; lyödä (hajottaa) ~iksi splittra, slå i spillror; olla ~ina ligga i spillror, -ata ks. pirstoa, -autua* ks. -o u t u a. pirst||oaslå i spillror (i kras, sönder); ~ rikki slå sönder, sönderslå, söndra, -omielisyys2 (lääk.) ks. jakomielisyys, -outua* slås, gå* i spillror; (särkyä) gå i kras, krossas, gå* i sär, gå* sönder; (hajota) splittras, -

outuminen splittring, söndring, -outunei-suus2 splittring; söndring; upprivenhet. pirta* (kud. kaide) väv|sked -en -ar, -kam -men -mar.

pirt||eys2 pigghet; kryhet, friskhet; livlighet, -eä pigg; (terve) kry, frisk; (vilkas) livlig; (terhakka) käck; saada -eä(mmä)lle tuulelle pigga (krya) upp ngn. pirtti* (mökki) pörte -t -n; (maalaistalon) storstuga.

pir I tu -tun sprit -en. -kauppias ks. -trokari, -laiva spritfartyg, -nsalakuljettaja spritsmugglare. -tehdas spritfabrik, -trokari (j.) spritlangare -n -. piru (en) fan, djäv|ul -ulen -lar; (m.kir.). -llinen djävulsk; (helvetillinen) infernalisk, -llisesti djävulskt; infernaliskt, -llisuus2 djävul|skhet, -skap -et -er; (-n vehkeet)

djävulstyg-, -npihka (frm. hajupihka) dy-pirunpuntari -

velsträck -en. -npuntari (mrt. sudenkorento) trollslända, pisama fräkn|e -en -ar; (nyppylä) blemma.

-inen fräknig. pisanki* (ksv. Musa paradisiaca) pisang -en -er; vrt. banaani.

pisar|ja dropp j e -en -ar; (tilkka) tår -en -ar. (-mainen dropplik.) -oida droppa, drypa*, (vihmoa) dugga, -oiminen droppande, drypande; duggande, -oittain droppvis, -rella* droppa; (tihkua) sippra, piski (halv.) hundracka. piskuinen (vanh., leik.) ks. pikku, pisla (/.; vrt. hela) beslag -et -. pissi||ttää*: lasta ~ (prs.) barnet vill kissa, -ä kissa.

piste punkt -en -er; (pilkku) prick -en -ar; (kilp.) poäng -en -; voittaa (hävitä) ~illä poängbesegra; segra (bli slagen) på poäng; merkitä ks. pisteittää, -aita gär-d(e)sgård -en. -asteikko poängskala, —ero poängskillnad, --etumatka poängförsprång, -hitsaus punktsvetsning, (-elektrodi [-punkt-[svetsnings]elektrod.)-] {+punkt-[svetsnings]elektrod.)+} -häviö poängförlust, -ittää* punktera; pricka, -itys punktering; prickning. -kirjoitus (sokeain ~) blind-, punkt|skrift. -lakko punktstrejk, -lasku poängberäkning.

piste||leminen stickande, stingande; pikande. -liäisyys2 spetsighet; spydighet; (iva) ironi -n, satir -en, sarkasm -en -er. -liäs -liään spydig; spetsig; ironisk, sarkastisk, satirisk, -liäästi spetsigt, spydigt, ironiskt, sarkastiskt, satiriskt, -llä* sticka*; stinga*; (kuv.) ge* (ngn) en pik, (ett) stickord; pika; vara spydig, -ly stickning; (kuv.) ironi -n, sarkasm -en -er. piste||maalaus (taid.) pointillism. -mies (er. urh.j.) poängplockare, -määrä poäng|(an)-tal, -siffra, -summa; ~ ei riittänyt sijoittumiseen poängsumman räckte inte för en placering, -talo (rak. tornitalo) punkthus, -taulukko (urh.) poängtabell, -vaakitus (mnm.) punktnivellering. -viiva punkterad (prickad) linje, -voitto poängseger, pisti||n (hnt. ym. el.) gadd -en -ar; (sot.) bajonett-en-er. (-hyökkäys [ent. sot.] bajonettanfall. -kasvi, -ruoho [anopinkieli; [-Sanse-viera]-] {+Sanse- viera]+} bajonettväxt. -valta bajonettvälde.) -äinen (hnt.) stek|el -eln -lar. pisto styng -et -, sting -et -; stick -et -; (lääk.) injektion, -ase stick-, stöt|vapen. -haava sticksår, -höylä (tkn.) shapingmaskin. -jäljennös genomstickskopia. -kampi löstagbar vev. -kas* -kkaan (puut.) stickling, -koe stickprov, -kosketin (shk.) stick-, proppj-kontakt. -kylvö (mtsh.) sticksådd. -kytkin (shk.) stick-, kontakt|propp -en -ar. -kärpänen (hnt. Slomoxys) stickfluga, -laituri hamn|arm, -pir. -miekka stiek-, stöt|värja. -mitta stickmått. --öja (mtsh.) stickdike. pistooli pistol -en -er. -ammunta pistol-skytte. -ampuja pistolskytt, -kaksintaistelu pistolduell; duell på pistol, -kotelo pistol -hölster. -nlaukaus pistolskott.

pisto||raide (raut.J stickspår, -rasia, (shk.)

kontaktdosa. -rata (raut.) stickspår, -ruiske (lääk.) injektion, -ruisku injektionsspruta, -s styng -et -. -saha sticksåg. -sana stick-,

-pitkittäinen pit

glåp|ord; (piikki) pik -en -ar. -ttaa (lyödä teksti osoitekoneen levyyn) stencilera, stansa (namn i adresseringsmaskins namnplåt), -tulppa (kontakt)propp; bananstöps|el -eln -lar; väggkontakt -en -er. pistä||minen stickande, -tellä* sticka*, (kiusoitella) reta; (ärsyttää) irritera; vrt. pistellä. -vä stickande, -väsilmäinen med vass blick, med stickande ögon. -västi (av)stickande; silmään ~ iögonenfallande; (huomattavasti) märkbart; vrt. piste-liäästi. -ytyä*s ~ jtk katsomassa titta in (j. sticka sig in) hos ngn; (poiketa jssk) göra en avstickare till ngt. pist|ää 1. (teräväkärk. es.): ~ kuoliaaksi sticka ner (ihjäl). 2. (tuntua piston tapaan): rintaani ~ jag har stygn, det sticker i bröstet. 3. (työntyä, ulota: ~ esiin, näkyviin): niemi ~ mereen en udde sticker (skjuter) ut i havet; ~ esiin sticka

fram; ~ silmään sticka av, falla i ögonen. 4. (j. panna, asettaa): ~ väliin sticka (stoppa, sätta) emellan; — (sanoa) väliin infalla; göra ett inpass; — tuleen, ~ palamaan sticka (sätta) eld på ngt; ~ laskuunsa stoppa i fickan; ~ poskeensa äta upp, låta sig väl smaka; etkö tahtoisi ~ nimeäsi tähän listaan? kanske du vill skriva (teckna) ditt namn på den här listan? 5. ~ tupakaksi ta sig en rök; stoppa pipan; ~ tanssiksi taga sig en svängom; ~ lauluksi taga (stämma) upp en sång, börja sjunga. 6. se (jo) -i vihaksi det förargade (förtretade) en; minun -i päähäni det föll mig in. pitaali ks. s p i t a a 1 i.

pite||leminen hållande; behandling; väkivaltainen ~ (Iak.) våld mot person, -ly (esim. aseen) hantering; vrt. pidellä. pite||mmyys2 större längd; päivien ~ de längre dagarna, -mmällelängre bort; päästä työssään ~ komma längre i sitt arbete; ulottua jtk ~ sträcka sig utöver ngt. -mmälti längre; (laajemmalti) vidlyftigare, -mpi* (komp.) längre; vrt. pitkä, (-aikainen längre; en längre tids [gen.]; långvarigare, -aikaisuus2 längre varaktighet.) -neminen förlängning; (lykkäys) uppskov -et -. -ntäminen ks. pident|ää, -äm i n e n. piti (int. ähitielyä): ~ parahiksi (sinulle, hänelle)! det var rätt åt dig, honom jne.; välbekomme! pitkin: ~ jtk längs, långs (med, efter) ngt; (myöten) utmed ngt; (kuluessa) under ngt; (ympäri) (om)kring ngt; (kautta) genom ngt; ~ matkaa (kauttaaltaan) allt igenom; (koko ajan) hela tiden, -puolin, -päin längs |-med, -efter, -åt; på längden; (jtk) längs (ngt), -päinen längsgående; längsriktad; i längdriktningen (gående), pitkistyminen (viivästyminen) dröjsmål (jnk med ngt), -styä (viivästyä) fördröjas2; draga* ut på tiden; vrt. seur. -ttyä* förlängas2, utsträckas2; (viivästyä) fördröjas1; (jatkua) fortsätta(s)*; (kestää) fort|gå, -fara*; draga* ut på tiden; -ttyvä fort|satt,

-gående. -ttäin på längden; längs|med, -efter, -åt. -ttäinen långs-, längs|gående; längsriktad; i längdriktningen (gående); (fys.) longitudi|nal, -neil.

pitkittäis||halkeama längdspricka, -heilahdus

längdsvängning; longitudinell svängning (vibration), -hirsi längsgående stock, -juovainen längsrandig. -kaari (mer.) långskeppsspant. -laipio (mer.) långskepps-skott. -leikkaus (kaihileikkaus) längdsnitt; längdgenomskärning, -liike rörelse i längdriktningen; longitudinell rörelse, -palkki längsbalk. -sauma längdfog. -sivu långsida. -suunta längdriktning, -uurre längd-nå t. -vakavuus2 (mer.) långskeppsstabilitet. -värähtely longitudinal (longitudinell) vibration.

pitkij|ttäminen förlängande jne. -ttää* förlänga2; (ulottaa) utsträcka2; (viivyttää) fördröja2, förhala; (lykätä) prolongera; (jatkaa) fortsätta*; (venyttää) utdraga*, -tys förlängning; utsträckning; (viivästys) dröjsmål -et -; ajan ~ förhalning av tiden; tidsutdräkt, pitko (leip.) längd -en -er. pitkospuu: ~t (porraspuut suolla) spång

-en spänger (spångar). pitkulainen avlång, oval. pitjkä (komp.) -empi, (sup.) pisin lång; ~ pöytä långbord; ~ t housut långbyxor; ~ ranskanleipä långfranska; elokuva meni ~72 aikaa filmen blev en långkörare; ~ kallo långskalle; ~kalloinen långskallig; ~ sukka långstrumpa; ~ matka lång|färd, -tur; aikani kävi ~ksi tiden blev mig lång; mennä liian ~lle gå för långt; tuhat markkaa (tonni) on jo ~ penni (leik.) 1000 mark är inga småsmulor; asia on jo niin ~llä frågan har redan avancerat så långt, nått det stadium; päivään långt in på

dagen; onko kaupunkiin ~lti? är det långt till staden? ajan ~än i längden; (aikaa myöten) med tiden; yön ~än under hela (långa) natten; natten i ända; vuoden ~än (kuluessa) under årets lopp; under loppet av ett år; (koko vuoden) året om; året runt; viipyä ~än (kauan) dröja länge; ~stä aikaa (åter) efter en lång tid; en ollut häntä nähnyt -kiin aikoihin jag hade inte sett henne på långliga tider; ennen ~ä inom (innan) kort; (piakkoin) snart, (juuri kun) rätt som det är (var); paneutua ~kseen lägga sig; sträcka ut sig; heittäytyä ~lleen (~kseen) kasta sig raklång; kaatua ~lleen falla raklång; maata ~llään ligga raklång (utsträckt); olla ~llään ligga; befinna sig i liggande ställning; vara (ligga) utsträckt; kaula ~nä (ojossa) med utsträckt hals; ~n päälle i längden; jtk kättä -empää (leik. asetta) (ngt slags) tillhygge -t -n; ~n nenän saanut snopen; långnäst. pitkä||aaltoasema (rad.) långvågsstation. «aaltoinen långvågs-; långvågig. -aaltolähetin långvågssändare. -aikainen långvarig; ~ luotto lång|fristig, -siktig kredit; ~ toimi långtidsanställning, -aikaisuus2 långvarighet. -hihainen långärmad; med långa

ärmar, -hiuksinen långhårig, -hkö något (rätt, tämligen) lång. -häntä (j. susi) (j.) gråben -et -; (kettu) mick|el -eln -lar. -häntäinen långsvansad. -höylä rubank -en -ar.-ikäinen långlivad, -ikäisyys2 långt liv;

hög" ålder. -inen f vanh. julli. ukkonen)

538

åska; -isen tuli (Raam.) ljungeld, -jalkai-nen långbent, -juovainen lång|strimmig, -randig, -jännitteinen långsiktig; på lång sikt. -kalloinen långskallig, dolikocefal. -karvainen (el.) långhårig, -kasvuinen lång (till växten), -kaulainen långhalsad, -kielinen med lång(a) tunga (mus. sträng[ar]). -koipi-nen långbent, -korva långöra. -korvainen långörad.-ksyä finna* lång; (työlästyä) ledsna (jhk vid ngt); få* nog (av ngt), -kuitui-nen långfibrig. -kuonoinen långnosig; med lång nos. -kyntinen 1. med långa naglar (klor). 2. (varkaansekainen) långfingrad. -käs -kkään långsträckt, -kätinen lång-armad; med långa armar (händer), pitkä||lankainen långtrådig; ks. -kuitu i-nen. -lauseinen med (bestående av) långa satser, -lehtinen långbladig. -leukainen med lång haka, käk(e) (långa käkar), -liepeinen med lång(a) fåll(ar); (maata viistävä) fotsid, -lituinen (ksv.) med lång skida (långa skidor), -lie långt; ~ kulunut aika den långt framskridna tiden; aika oli kulunut ~ tiden var långt framskriden; asia oli kehittynyt (edistynyt) niin ~ saken hade avancerat (hunnit) så långt, (sille kannalle) nått det stadium; ~ päässyt långt kommen (hunnen); (kehittynyt) försigkommen. -Ile menevä långtgående. -Uinen långvarig; som varar länge; (kauan jatkuva) ihållande; (se) onni ei tullut (ei muodostunut) -lliseksi (den) lyckan varade inte länge; ~ sade ett ihållande regn. -llisyys2 långvarighet. -lonkeroinen (mustekala) långarmad. -Iti långt; (kauan) länge; matkaa on vielä ~ det är ännu ett gott stycke kvar av vägen; vägen är ännu lång; selostaa as. ~ (laajalti) ge en ingående (utförlig) relation av saken, -matkai-nen (-matkalainen) långväga (tpm.). -mat-kuri (urh.) långldistansare, -distanslöpare, -mielinen långmodig; (kärsivällinen) tålmodig. -mielisyys2 långmodighet; tålamod, -nenäinen långnäst. -nhuiskea gänglig, -nlainen något (rätt, tämligen) lång; längre (komp.), -nläntä lång|lagd, -sträckt; tämligen lång. -nmatkan(juoksija långldistansare, -distanslöpare, -juoksu långdistanslöp-ning. -luotsi långlöts, -rahtialus långtradare.) -nokkainen långnäbbad. -nomainen lång| sträckt, -dragen, -lagd, -smal. -npuolei-nen tämligen lång. -npyöreä ägg-, lång| rund; oval. -näköinen långsynt. -näköisyys2 lång-synthet. - palkoin e n (ksv.) med lång skida (långa skidor), -palmikkoinen med lång fläta (långa flätor), -parta (inen) långskäggig, -perjantai långfredag, -piimä långmjölk, -piimäinen lång| tradig, -randig, -dragen; släpig; ~ puhe (m.) longör -en -er. -piimäisesti lång|trådigt, -randigt; släpigt, -piimäisyys2 lång|trådighet, -randighet; släpighet. -puhei-nen mångordig; (laaja~) vidlyftig; olla ~ utlägga (ngt) omständligt (vidlyftigt); utbreda sig. -pyrstöinen långstjärtad. -päinen långhuvad; k^-k all oinen. -raitainen långrandig, -rivinen med långa rader, -ruotinen (ksv. lehti) långskaftad. -ruumii-nen med lång kropp, -sarvinen långhornad.

-sarvlrotu (mv.) långhornad ras. -seinäpitkäsiima — pitää

pit

(rak.) långvägg, -siima (kal.) långrev, -sii-pinen (lin., yl.) långvingad. -sivu långsida, -sorminen lång|fingrad, -fingrig; vrt. -k y n-t i n e n 2. -styttää* (ikävystyttää) göra * ledsam (tråkig); tråka ut; se (jo) ~ det tråkar ut en; man blir led vid det, får nog av det. -styä finna* lång; vrt. pitkäksyä. -säkeinen med långa verser (versrader), -säärinen långbent, -takkuinen långraggig, -tavara (sht., rhm.) långtimmer, -tukkainen (hnk.) långhårig; med långt hår. -var-painen med lång(a) tå(r). -vartaloinen högväxt. - vartinen med långt skaft; långskaf-tad; (jlkn.) högskaftad. -verso (ksv.) långskott. -veteinen lång| dragen, -randig, släpig; (ikävä) tråkig; enformig. - veteisesti långdraget, släpigt; enformigt, -veteisyys2 långdragenhet, släpighet; tråkighet; enformighet, -vihainen långsint, -vihaisuus2 långsinthet. -villainen långullig.

pitkään långt; (hitaasti) långsamt; (kauan) länge; katsoa ~ jtk se långt på ngn; puhua ~ tala länge; ei ~ aikaan inte på länge.

pito* hållande; (toimitus) förrättande, förrättning; (toimeenpano) anställande; pöytäkirjan ~ protokollföring; vrt. pidot, -inen (yhd.) -haltig; hopea~ silverhaltig. -isims2 (ahstr.) halt; haltfullhet; (yhd.) -halt -en; hopea ~ silverhalt, -kustannukset pl underhållskostnader, -paikka (säilytys ~) förvaringsställe; kokouksen ~ mötesplats;

plats för sammanträde, -palttina slitlärft. -puku gångkläder; vardagskostym, -pöytä festligt dukat bord; kalasbord. -ruoka kalasmat. -vaatteet gångkläder, -verka slitkläde. -vieraat (lä h.) inbjudna gäster.

pitsi spets -en -ar; nyplätyt ~t knypplade spetsar. -hame spetskjol.-huivi spetsduk. -huntu spetsslöja, (esp.) mantilj -en -er. --ikkunaverhot spetsgardiner, -kaulus spetskrage, -kirjaus spetsbroderi, -koriste spetsgar-nityr. -kudos spets |vävnad, -tyg. -leninki spetsklänning, -liina spetsduk. -malli spetsmönster. -myssy spetsmössa, -nen (yhd.) med (av) spets(ar); hieno~ med fin(a) spet-s(ar). -nnypläys spetsknvppling. -nnyplääjä spetsknypplerska. -puku ks. -leninki, -reunuksinen spets|kantad, -brämad, -röy-helö spetskrås, -uutimet spetsgardiner.

pittoreski (maalauksellinen) pittoresk.

pi tui Inen: jnk ~ så lång som ngt; kahden metrin ~ två meter lång; av två meters längd; minun -seni mies en man av min längd; en lika lång man som jag; sen ~ så lång; sen ~ se så var det med den saken (med det); (sad.) nu är sagan ali; därmed basta.

pituudenmitta, -us längd|mått, -mätning.

pituu|s2 längd-en-er; (puun) höjd; (mnt.) longitud -en -er; 25 astetta (°) itäistä -tta (mnt.) 25 grader östlig longitud (längd); pitkin -ttaan, koko -deltaan i hela dess (sin) längd; (kauttaaltaan) allt igenom; kasvaa (työntää) -tta (korkeuteen) skjuta (upp) i höjden, -akseli längdaxel, -aste längdgrad; (mnt.) longitud -en -er. -ennätys längdrekord, -ero längdskillnad; (puut) höjdskillnad.-hyppy längdhopp. -hyppääjä längdhoppare, -jalka (juok-sujalka, mt.f er. sht.) löpande, löp|fot; sträck-

fot. -kaava längdskala, -kasvu tillväxt (på längden, höjden); höjdtillväxt. -käyrä längd-, höjd|kurva. -leikkaus längd|genomskärning, -snitt, -sektion, -lento distansflygning. -metri (juoksumetri) löpande, löp|-meter; sträckmeter; vrt. -jalka, -mitta längdmått. -poikkeama längdavvikelse, -sukellus längddykning, -suunta längdriktning. -yksikkö längd|enhet, (-mitta) -mått.

pitäjittäin sockenvis.

pitäjä 1. (yhd.) -hållare; (yllä~) upprätthålla-re; järjestyksen ~ ordningens upprätthållare; kokouksen ~t mötesarrangörerna. 2. (kirk. kunta) sock|en-nen -nar; oman ~n socken-; insocknes (a. tpm.); yhteismaa socken-allmänning. -Iäinen sockenbo -n -r. -n(apulainen [kirk.] sockenadjunkt, -kartta sockenkarta, -kertomus sockenbeskrivning, -kirjasto sockenbibliotek, -kirkko sockenkyrka. -kokous [vanh.] sockenstämma, -lehti sockentidning, -makasiini ks. laina-j y v ä s t ö. -museo sockenmuseum, -puku [hist.] socken-, bygde|dräkt. -raja socken|-gräns, -rå. -suutari sockenskomakare, -tie sockenväg. -tupa sockenstuga.)

pitäüminen hållande jne.; vrt. pitää, -mys (heligt) bruk -et -; tradition, (-puu heligt träd, vårdträd.) -mättömyys2 ohållbarhet, -mätön (kestämätön) ohållbar; (käyttämätön) obegagnad, -vyys2 hållbarhet; (pätevyys) giltighet, -vä (kestävä) hållbar; (pätevä) giltig; paikkansa~ (oikea) som håller streck, överensstämmer med sanningen, det verkliga förhållandet; hållbar; veden ilman ~ vatten-, luft|tät.

pit|ää* (yl.) hålla. 1. ~ kiinni jst hålla i ngt; ~ kädessään hålla i handen; ~ jtk kiinni kädestä hålla ngn vid (i) handen; ~ kiinni mielipiteestään hålla fast vid (vidhålla) sin åsikt. 2. pidellä (kohdella): ~ pahasti behandla ngn illa; pidä hyvänäsi! håll till gödo! pahoinpidellä misshandla; ~ jtk hyvänä hålla, behandla ngn väl; ~ kovilla (helpolla) hålla ngn strängt (ställa det lätt för ngn). 3. ~ yllä, yllä~ upprätthålla; underhålla; ~ ruoassa (vaatteissa) hålla ngn med mat, med kläder; ~ luonaan asumassa hysa (logera) ngn hos sig; ~ voimassa hålla vid makt, vidmakthålla. 4. ~ (harjoittaa jtk): ~ jnk kauppaa idka (bedriva) handel med ngt; ~ (toimittaa) huutokauppa hålla (förrätta) auktion; (se) kokous pidettiin toissavuonna (det) mötet ägde rum (hölls) i för(r)fjol; ~ (toimittaa) katsastus förrätta (hålla) syn; ~ luetteloa jst föra en längd över ngt; ~ pöytäkirjaa föra protokoll; jättää -ämättä (peruuttaa) inhibera, inställa; jäädä -ämättä bli inhiberad (inställd), inhiberas (inställas); ~ (harjoittaa) kanssakäymisiä (seurustella) jnk kanssa umgås (sällskapa, [vanh.] pläga umgänge) med ngn. 5. ~ puhe hålla ett tal, jllk (kohdistaa) hålla tal, tala för ngn; ~ sanansa hålla ord; ~ lupauksensa hålla sitt löfte; hän lupaa, mutta jättää (sanansa) -ämättä han lovar, men håller inte. 6. ~ jnak (katsoa jks): ~ jtk kalliina anse ngt dyrt; lakia ei pidetty kyllin vapaamielisenä lagen ansågs inte tillräckligt frisinnad; ~ itseään onnellisena

anse sig lycklig: (kiittää onneaan prisa sin lycka); häntä pidetään rikkaana (miehenä) han anses vara rik; han går o. gäller för (en) rik (man); kenenä minua pidätte? (keneksi minua tuulette)? vern anser ni mig vara? pidettäköön ehdotus hyväksyttynä (Iak.) gälle förslaget som antaget; en pidä sitä minään jag fäster inget som helst avseende vid det; jag anser det inte ha ngn betydelse; häntä ei pidetty (miehenä eikä) minään han åtnjöt inget som helst anseende; man såg ned på honom, behandlade honom som luft; man satte inget värde på honom, man ignorerade honom; ~ halpana (halveksia) skatta (akta) ngt ringa, ringakta ngt; ~ jtk loista parempana föredraga ngt framom ngt annat; sitä on pidettävä (hänen saamansa) sellaisen kasvatuksen luonnollisena seurauksena det måste anses (betraktas) som en naturlig följd av en sådan uppfostran. 7. täytyä: hänen -i tulla jo eilen (det var meningen att) han skulle komma redan igår; se on niin kuin olla ~kin! det är som sig bör, som det skall vara; niin sitä just så! så skall det vara! så skall man göra! mitä tuleman -i vad som komma skulle; että niin Akin käydä! att det skulle gå så! 8. — jst, olla mieltynyt jhk hålla av ngn; tycka om ngn, ngt; (~ paljon) vara (mycket) svag för ngn, fäst vid ngn; hänestä pidettiin paljon han var mycket avhållen (omtyckt). 9. (erl. snt.): ~ kiirettä skynda på; ha bråttom; brådska; (turhaa, suotta) kiirettä -ämättä utan att göra sig ngn brådska, utan att förhasta sig; siitä väliä -ämättä utan att bry sig därom; siitä -äen (aik.) allt (ända) från den tiden (sen koommin sedan dess); (sen jälkeen) därefter; alusta (alun) -äen från begynnelsen; ända från början; alkuaan ursprungligen, piukata* ks. kiristää, tiukata, piuke * vinande, piukea, piukka* ks. kireä, piukkaa * vina *.

piu vi ks. 1 u u n a p p i, näpäys, piyo (koura) näv|e -en -ar, göp|en -nen -nar; (käsi) hand handen händer; parempi pyy ~ssa kuin kaksi oksalla bättre en fågel i handen än tio i skogen, -ittain ks. -11 i s i a. -llinen en näve, göpen (full); en handfull (jtk ngt); -llisia nävtals, göpenvis. pk. (lyh. sot.) ks. pikakivääri, plagi||aatti * (kirjallinen varkaus) plagiat -et -. -oida plagiera.

lane|etta (kiertotähti) planet -en -er. (-kunta pplanetsystem -et -.) -taarinen planetarisk. -taario planetari|um -et-er. -toidi (asteroidi) planetoid.

planimetri (mtsh. pinturi, alanlaskukoje)

planimeter -n. plankton (biol. keijusto) plankton -et. plast|jiikka * (taid.) plastik -en. -ikki* ks.

muovi, -inen plastisk, plataani (ksv. Platanus, suku) platan -en -er. platin||a (kult.) platina -n. (-kehys platinainfattning. -kettu platinaräv. -kärki platinaspets. -lanka platinatråd. -nvaalea platinablond, -seos platinalegering, -sieni [kem.] platinasvamp, -teos platinaarbete.

-upokas [kem.] platinadegel.) -oida plati-nera. -ointi platinering. platoni||nen platonisk, -suus2 platonism. platy (akvaariokala, Xiphophorus maculatus) platy.

plebeiji (ant. Boom., m.kuv.) plebej -en -er.

-nen plebejisk. Plejadit 1. pl (täht. Seulaset) Plejaderna, Sjustjärn|an-orna. 2. p~ (kem.) plejaderna, pleksilasi (akryylilasi) plexiglas, akrylatglas. plintti* (voim. hyppyarkku) plint -en -ar. plombi 1. (hml. täyte) plomb -en -er. 2. (lyijy-

ke) plomb, plootu (hist. rh.) plåt -en -ar; plåtmynt. pluraüali (monikko) plural -en -er; pluraljis

-en -er. -lismi pluralism. pius 1. (mat.) pius. 2. (lääk. positiivinen) positiv, -kvamperfekti (kiel. entispäättymä) pluskvamperfekt -et -er. plutoona (sot. joukkue) pluton -en -er. plyysi (vaat. loimisametti, nukkaverka) plysch -en -er.

pläsi 1. (läsi, hev. otsapiirto) bläs -en-ar. 2. (krk. naama) ansikte -t; planet -en; (ihan) vasten, päin ~ä rakt (rätt) i planeten, plörinä (j.): mennä ~ksi gå i stöpet, plörö (j.): kahvi ~ (kahvin ja väk. [viinan, pirtun] sekoitus) kaffe|kask -en -ar, -gök -en -ar; mennä ~ksi ks. p 1 ö r i n ä (k s i), pneum||aattinen (er. tkn. [paineilma-]) pneumatisk. -o(no)konioosi (lääk. pöly keuhko) dammlunga, pneumokonios. podsoli (uutemaa, geol., mtsh.)

podsol(jord) -en.

pohatta * (j.) magnat-en-er; matador -en -er; (pösö) bjäss|e -en -ar; knös -en -ar; kax|e -en -ar.

poh|de* (vauhti) fart -en; yhteen -teeseen i en följd; utan avbrott; i ett sträck, kör; posket -teissä med blossande kinder, poh||din* I. (s.) (sädes)vanna. II. (vrb.) ks. p o h t i a. -dinta* ks. seur. -diskelu dryftning; resone|rande, -mång. pohj|a 1. bott|en -nen -nar; järven ~ sjöbotten; astian ~ bottnen av (på) ett kärl; juoda ~an dricka i botten; (tyhjäksi) dricka ur; polttaa ~an (keit.) bränna vid; palaa ~an brännas vid; ~an palanut vidbränd; tutkia -iaan myöten gå till botten med ngt; jäätyä -ia myöten bottenfrysa; tytöllä on koppa vasta ~ peitossa flickan har bara bottenskyla i korgen; käydä ~an (mer.) få grundkänning; ~ltaan, -immaltaan i grund o. botten; altaan hyvä mies i grund o. botten en bra karl. 2. (kuv.) sydämen ~sta av hjärtans grund, lust; hjärtans gärna; (syvyydestä) ur hjärtats djup; av hela sitt hjärta. 3. (perusta) grund; grundval; bas; jnk ~lla på grundval (på basen) av ngt; (nojalla) med stöd av ngt; jonka ~lla på grund varav; yritys rakentuu osuustoimintaperiaatteen ~lle företaget baserar sig (bygger) på den kooperativa principen; kehitys on lähtenyt tältä ~lta detta har varit utgångspunkten för utvecklingen; härpå baserar sig, bygger utvecklingen; olla jnk ~lla (kuv.) bygga (vila) på. ngt; siinä on (piilee) ~lla se ajatus deri, tanken ligger därunder; olla keskustelunL~na tjäna som_ (utgöra) grund

(underlag) för diskussionen; olla toiminnan ~na utgöra grundvalen för verksamheten; sivistyksen ~ underlag för bildningen; vakavalla (laillisella) ~lla på säker, solid (laglig) grund; tämän ehdotuksen ~lle rakentuva asetus en förordning, som bygger (baserar sig) på detta förslag; ~ on jo olemassa grunden är redan lagd; ~ltaan i grunden; i grund o. botten; lain ja oikeuden ~lla på lagens o. rättens grund; järjestää laajemmalle ~lle ordna (inrätta) på bredare bas; panna jtk jnk ~ksi lägga ngt till grund för ngt; perin -in ks. perinpohjaisesti. 4. (ilms. pohjoinen) norden, norr, nordan; ~n perillä högt uppe (ytterst) i norden; i höga norden; i högan nord. 5. (alusta) underlag; (tuki) stöd; (kanta) bas; ks. er. näitä. 6. kengän~ (antura) sul|a -an -or. 7. (yhd.) pohja-; vrt. perus-, pohjall-ajatus grundtanke, -aminen bottnande; grund|ning, -ande; (jlkn.) sulning. -haavi sänkhåv. -hinta grundpris; (alin) bottenpris. -inen (yhd.) med -botten, (-)bottnad; med sula, sulor; lasa~ med flat botten; flatbottnad; hiekka~ med sandbotten; kumi~ (jlkn.) med gummisula; vrt. pohjoinen, pohjai|jää bottenis. -kaappeet bottenskrap. -kaivaus grundgrävning, -kala bottenfisk. -kerros botten Hager, -skikt; (rak.) bottenvåning. -kiinnitys (Iak.) bottenintekning. -kimpi (äst.) bottenstav. -kirja (hen-kikirjoit.) grundlängd -en -er; (Iak.) (-pöytäkirja) memorial -et -. -kosteus ks. -märkyys, -koulu bottenskola, (-aate bottenskoleidé[n].) pohjalllainen 1. (s.) österbottning, † österbottniska. 2. (a.) österbottnisk, -lainen osakunta österbottniska nationen (ent. avdelningen). -laisnainen österbottniska, pohja||lasti (paino~) barlast; ballast.-lauta bottenbräda, -lieju bottenjslam, -dy. -llinen (kerän) nyststjärna; (jlkn. irtoantura) inläggssula. -luuta (mer.) bottenskrapa, -löytö bottenfynd. -maa (geol.) alv -en; alvbotten; underlag -et. -maalaus (mlv.) grundmålning, -maali grundfärg; (mer.) bottenfärg; sivellä ~lla grund |stryka, -måla; grunda, -maksu grundavgift, -moreeni (geol., mtsh.) bottenmorän; pinnmo -n. -muta botten|ävja, -dy. -märkyys2 grundfukt. -n(paju [ksv.] mandelpil -en -ar. -palo ks. revontulet, -per|ä: -illa i yttersta [höga] norden, -peräinen fa.] hyperboreisk. -peräläinen [s.] hvperboré. -puoleinen nordlig, norra [tpm.]. -sirkku [el. Ern-beriza rustica] videsparv.) P-n tähden ritarikunta (Ruots.) Nordstjärneorden. P-ntähti (täht.) Polstjärnan, -ojitus grunddikning, -ompelu bottensöm. -onki bottenspö. -opinnot pl grundläggande, elementar|studier, pohja||palkka grundlön, -palkkainen med grundlön, -perustus grundfäste -t -n; fundament -et -; grundvaL -piimä ^bottenmjölk. -piirre grunddrag, -piirros, -piirustus planritning; horisontalprojektion; grundplan, -pinta bottenyta. -raha grundplåt -en -ar. -rahasto grundfond, -reivissä (mer.) botten-revad. -sakka, -sako bottensats -en -er;

grums -et; (kem.) fällning, -sivistys grundläggande, elementär bildning, -staa (harv.) ks. luodata. -stus ks. luotaus, -summa grundbelopp, -sävel (mus., m. kuv.) grundton; (kuv.) underton, -sävy grundton -en. -ta (ulottua pohjaan) bottna; (laskea perustus) grunda; lägga* grunden (till ngt); (mlv.) ks. p o h j u s t a a; (riittää) förslå*; hinna* till; (pohjautua) grunda (basera, stöda*, fota) sig (jllk på ngt); ~ jlkn. halvsula (bottna) skor. -tiedot pl förkunskaper; underbyggnad, -ton bottenlös; (kyltymätön) omättlig; (kohtuuton) omåttlig, -ttomuus2 bottenlöshet; omättlighet;

omåttlighet, -tuuli nordlig vind; nordan(vind); (en) nordan, -us (mlv.) ks. pohjustus; (tien) grundning; bädd -en. -utua* bottna (jhk i ngt); (johtua jst) bero3 (på ngt); (rakentua) basera, grunda sig, bygga2 (på ngt), -utuminen bottnande, -venttiili bottenventil, -verkko (kal.) bottengarn. -vero grund|ränta, -skatt, -vesi grundvatten; (mer.) slagvatten, -vire grundstämning, -virta (m. kuv.) underström. -vuokra grund|lega, -hyra, -arrende. -väri botten-, grund|färg. pohje * (an.) vad -en -er (-or); (ris.) skänk|el

-eln -lar. -lihas vadmuskel, -luu vadben. pohji||mmainen lägst nere, nederst på bottnen (belägen); (alimmainen) nederst(a), underst(a) (sup.); (syvin) djupast; (sisin) innerst; (äärimmäinen) ytterst, -mmaltaan i grunden; i grund o. botten; ytterst; olla ~ jtk (pohjautua jhk) ytterst bottna i ngt. -ttaa* förse med botten; (väl.) bottna; vrt. pohjata, -tus bottning; (pohjapäällyste) bottenbeklädning. pohjoi|nen 1. (a. sij.) nordlig; norra (tpm.); (pohjoismainen) nordisk. 2. (s. ilms.) norr (tpm.); nord(en); -sessa i norr; (pohjoismaissa) i norden; -seen päin mot norr; norrut, nordvart. pohjois- (yhd.) nord-; -amerikkalainen, -eurooppalainen, -ruotsalainen, -suomalainen jne. nordamerikansk, -europeisk, -svensk, -finsk o.s.v. -impana längst (ytterst) i norr. -kalotti (mnt.) nordkalotten. -koillinen (ilms.) nordnordost, -luode (ilms.) nordnordväst, -maalainen nordbo -n -r. -maalaisuus2 nordiskhet; nordism. -maat pl de nordiska länderna; Norden (määr.); -maiden historia nordisk historia; P-maiden neuvosto Nordiska rådet; -maiden välinen inter|-nordisk, -skandinavisk, -mainen nordisk; ~ filologia nordisk filologi; -maisen filol. tutkija nordist. -maisuus2 nordiskhet, nordism. -myrsky nordlig, nordan|storm. # pohjoisnapa nordpol(en). -retkeilijä nordpols-farare. -retki nordpolsfärd.-retkikunta nordpolsexpedition. P-syvänne (mnt.) Polar-bassäng.

pohjoi si neula (kompass.) kompassnål -en. (-poikkeama [fys. eranto, deklinaatio] deklination, missvisning.) -osa (den) nordliga (norra) delen, -perukka den allra nordligaste (längst i norr belägna) delen, -pohjalainen (a.) nordösterbottnisk; (s.) nordöster-bottning. -puoli2 nordsida; norra sidan; jnk -puolella norr om ngt. -puolinen norr om

ngt, på norra sidan belägen, -pää norra ändan, -raja nordgräns; norra gränsen; nordlig gräns; gräns i norr. -rannikko norra kusten; nordkust, -reimari (mer.) nord|-prick, -remmare, -rinne norra sluttningen; nordsluttning, -saksalainen nord tysk; (s.) -en -ar. -suomalainen nord|finsk, -finné, -tuuli ks. p o h j a~.-viitta (mer.) nord|prick -en -ar, -remmare; vrl. -reimari, -viiva nord streck.

pohjola Norden (määr.); ~n asukas nordbo -n -r.

pohjukaissuoli (an.) tolvfingertarm. pohjukka* bott|en -nen -nar; (sopukka) vrå -n -r; avkrok -en -ar; (perukka) den innersta delen (jnk av ngt); (mutkan) vändpunkt -en: lahden -kassa längst inne (innerst) i viken, -s (ksv. kukka~, emi~) fäste -t -n; (kehä) stomm|e -en -ar; (ksv.) disk -en -ar. (-puut pl underlag.) -staa 1. (mlv.) grunda; grundstryka. 2. ~ (alustaa) kysymys inleda en diskussion; hålla ett inledningsanförande. -staja (kysymyksen) inledare, -staminen grundande; inledande, -ste (alusta) underlag -et -. -stua grunda sig (jhk på ngt), -stus grund|ning, -strykning; (kysym.) inledning(sanförande). -pohk||einen (yhd.) med . . . vad(er, -or); paksu~ med tjocka vådor, -io (mrt.) ks. pohje.

pohmelo bakrus -et. -inen bakrusig. poht[|aa* (mv.) vanna; (pudistaa) skaka.

-aminen vann|ing, -ande -t. pohti* ks. puhti.

pohtl|ia* 1. ks. pohtaa. 2. (kuv.) dryfta; ventilera; resonera, överlägga* (jtk om ngt), -ija som dryftar, ventilerar, -iminen dryft|ning, -ande, ventiler|ing, -ande, resonerande.

poiju (mer.) boj -en-ar; kiinnittää laiva ~un

angöra en boj. poika* pojan 1. goss|e -en -ar; pojk|e-en-ar; »mainio», »siivo» ~ (iv.) en snygg gosse. 2* (suht. vanhemp.) son -en söner; papin ~ prästson; son till en präst; kenen poika? vems gosse, pojke, son? 3. (kuv.): hän on aika han är en riktig kaxe. 4. ks. ~nen 2. -ikä pojk-, goss|ålder; -iällään i sina pojkår, i gossåren, -invaatteet

gosskläder, -joukko pojk| skock, -hop. -jänis unghare, -koulu pojkskola. -kukko ungtupp, -lapsi gossebarn, -mainen goss-, pojk|aktig. -maisesti pojkaktigt. -maisuus8 goss-, pojk|aktighet; (kuje) pojkstreck -et -. poikamiehen||asunto ungkarlslya. -elämä ungkarlsliv. -tavat pl ungkarlsvanor, poika||mies ungkarl; (vanh., run.) ungersven -nen -ner; -miehenä olo ungkarlsstånd -et. (-talous2 ungkarlshushåll, -tuttava ungkarlsbekant. -vero ungkarlsskatt, -ystävä ungkarlsvän.) -nallikka, -naskali pojk|by-ting, -vask|er -ern -ar. -nen 1. liten goss|e (pojk|e) -en -ar; pys -en -ar. 2. (el.) ungje -en -ar. -nulikka pojkvalp -en -ar. -oppilas gosselev. -puoli styvson, -ressu parv|el -eln -lar; puttifnask|er -ern -ar. -veitikka pojk-spjuv|er -ern -rar. -vuodet pl gossår, pojkår, poik|eta jhk vika* in, taga* in; ~ jst vika* (taga*) av; (kuv.) avvika*; (tehdä poikkeuk-

sia) göra* avvikelser (undantag) (från ngt); — jnk luo, luona vika in hos ngn; (pistäytyä) göra en avstickare till ngt; (~ yöksi, asumaan) taga in hos ngn; lie-keaa (haaraantuu) oikealle vägen viker (tar) av åt (till) höger; ~ laituriin (mer.) anlöpa en kaj, brygga; käännös -keaa alkutekstistä översättningen avviker från originaltexten; ~ (huonoien) suvustaan vansläktas; -keava avvikande; tavallisuudesta -keava som avviker från det vanliga; icke vanlig; (omituinen) säregen; abnorm; (säännötön) oregelbunden; anomal; totuudesta -elen avvikande från sanningen, poiki||a yngla; få* ungar; (lehmä, poro) kalva; vrt. va (r) so a, vuonia, karitsoid a, porsia, -maton gall. -minen ynglande; kalvning. -mis(aika kalvningstid. -kuume [el. lääk.] kalvningsfeber.) poiki n: pitkin ja ~ härs (kors) o. tvärs; (sinne ja tänne) hit o. dit. -tses jnk ~ tvärs över ngt. -ttain på tvären; tvärs över. -ttai-nen tvär|stående, -gående, -ställd; trans-versal; ~ halkeama (pykimä) tvärspricka, poikittaisl|akseli tväraxel; transversal axel. -asento tvär|läge, -ställning, -halkeama tvärspricka.-harju tvär(s)gående ås. -kaari (mer.) tvärspant, -kisko tvärskena, -laipio (mer.) tvärskeppsskott. -liike tvärrörelse, -liikenne tvärgående trafik, -parru tvär-balk; travers -en -er. -side tvär-, diagonal|-förband. -suun|ta tvärriktning; -nassa oikealle (vasemmalle, mer.) tvärs om styrbord (babord), -tuki tvärfstötta, -sträva. -uus2 (mer.) tvär|ställdhet, -het. - vakavuus2 (stat.) sidostabilitet, -värähtely transversal svängning.

poikkei|ama avvikelse; avsteg; exkurs; utvikning; (mer.) avdrift; (fys. eranto) deklination; (†ys.,tähf.) aberration; (mittarin~) utslag; (mer. eksymä) deviation. -aminen av|-vikande, -steg, -vikelse; (fys.) deklination; (täht.) aberration; (kuv.) utvikning. -av(ais)uus2 avvikelse, -avasti på ett avvikande sätt; avvikande, -illa vika in; göra* avvikelser, utvikningar, -ukselli|nen avvikande; (harvinainen) exceptionell; (erinomainen) utomordentlig; (psyk. sopeutumaton) missanpassad; abnorm; (yhd.) undantags-; -set olot undantagsförhållanden; ~ tuomioistuin utomordentlig domstol; ~ ihminen undantagsmänniska, -uksellisesti undantagsvis; i undantagsfall; exceptionellt, -ukseton undantagslös; (ehdoton) obetingad. -uksettomuus2 undantagslöshet. -uksit-tain undantagsvis, -uma ks. p o i k k e a m a. poikkeu|s undantag -et -; avvikelse; avvik-ning; miltei -kselta så gott som utan undantag; så gott som uteslutande; -ksena med undantag av; -ksena oleva exceptionell; -ksei vahvistavat sääntöä undantagen bekräftar regeln, poikkeus||aika exceptionell tid, undantagstid. -asema undantagsställning, -asetus undantagsförordning. -ihminen undantagsmänniska. -ilmiö undantags|företeelse, -fenomen; (harvinainen) sällsynt företeelse. -lainsäädäntö undantagslagstiftning, -laki undantagslag. -luonteinen av undantagsnatur; av exceptionell karaktär, -määräys undantags-poikkeusolot — poistaa

bestämmelse, -olot pl undantagsförhållanden. -säännös undantagsstadgande, -tapau|s undantagsfall; ett exceptionellt fall; -ksissa undantagsvis; i undantagsfall, i exceptionella fall. -tila (sot) undantagstillstånd; julistaa —(art) proklamera undantagstillstånd. - toimenpide undantagsåtgärd; exceptionell åtgärd, -tulli undantagstull. -vero undantagsskatt.

poikki (katketen) av; mennä — (katketa) gå av; (taittua) brytas (av); brista; hakata, leikata — hugga av, skära av; keppi on — käppen har gått av; puhua päänsä — (puhki, kuv.) prata strunt, skräp, i nattmössan; suu —! håll mun (på dej)! (ei sanaakaan!) inte ett ord (därom)! (vaiti) tyst! vrt. yli; (yhd.) vrt. poikittais-, -akseli tväraxel, -ansas tvärbalk. -hakattu avhuggen, -hirsi tvär|stock, -balk, -bjälk|e -en -ar. -juova tvär I strimma, -rand. -juovainen tvär|strim-mig, -randig, -kaari tvärspant, -katu tvärgata. -kuja tvärgränd, -kuva (-leikkauskuva) profil -en -er; ks. -

leikkaus, -käytävä tvärgång. -laipio tvär(skepps)skott, -laiva (kirk. ristilaiva) tvärskepp; —(a)n (mer., adv.) tvärskepps, -latvainen (mtsh.) topp-bruten. -leikkaus tvärsnitt -et -; tvärsektion; genomskärning; profil, (-pinta tvärsnitts-yta. -pinta-ala [mtsh.] cirkelyta, grundyta.) -liitos tvär I förbindning, -fog. -mai(si)n tvärsöver (terrängens längdriktning); tvärsigenom.-mitta tvärmått; (halkaisija) diameter, -mittaus tvärmätning, -muuri tvärmur. -nainen avbruten, bräckt; (katkonainen) abrupt; stympad; (esitys, sekava) osammanhängande. -öja tvärdike. -palkki tvär|balk, -bjälke. -parru tvär|sparre, -bjälke; travers -en -er. -piena tvär]list, -slå. -piirros tvärprofil. -puoli tvärsida; —n tvärs över; på tvären; (kuv.) asettua —n sätta sig på tvären, »puolinen lagd på tvären; tvär|ställd, -gående; tvär-; ~ sana invändning, gensaga. - puoli-suus2 tvärhet; tvärställdhet. -puomi tvärbom. -puu tvär|trä, -slå -n -ar. -päin tvärsöver; på tvären, -päinen tvärsgående; tvärställd. -päisyys2 tvärhet, -pönkkä tvärsträ va. -raide tvärspår, travers -en -er. -raita(inen) ks. -j uo va(inen). -rata (raiit.) tvärbana; (yhdys-) sammanbindningsbana. -rima, -ripa tvärribba, -sauma tvärsöm. -seinä tvärvägg, -sivu tvärsida. -suunta ks. p o i-kittaissuunta. -syin, -syyhyn (mtsh.) tvärsöver fibern (fibrerna); i fiberns (fibrernas) tvärriktning, -tanko tvärstång, -telai-nen (kuv. vastahakoinen) motsträvig; motspänstig; ovillig, -teloin tvärsöver; på tvären; asettua — sätta^ sig på tvären, -tie tvär-, kors|väg. -tila (lääk. synn.) tvärläge, -ura ks. seur. -vako tvärfåra. - vallitus, -varustus travers -en -er. -viiva tvär|streck, -linje; (mat.) transversal -en -er. -viivainen tvär-streckad.

poikue kull -en -ar. -ueinen (yhd.) med . . . kull(ar); moni— med (bestående av) många kullar, -uus2 svendom -en. (-vuodet gossår, pojkår.)

poimi||a plocka; (— oileittain) excerpera. -elma plock, ax-, små!plock -et -. -minen plock|ning, -ande. -nta* plockning, -nto*

plockning; plock -et -; (kirj.) plockgods -et -, (ole) excerpt -et - (-er); utdrag -et -. poimu veck -et -; (kure) rynka; (vako) fåra; olla -illa ligga i veck; vara veckad (fårad); mennä —ille falla i veck. -aminen veck|ning, -ande, rynk]ning, -ande. -illa vecka sig; slå* veck; falla * i veck. -inen veck|ad -ig; rynkad; (yhd.) med . . . veck (rynkor); syvä— med djupa veck; djupt veckad. -kaali k kurttu k a a 1 i. -kas* -kkaan veckrik. -kaulus ks. röyhelökaulus. -ke* veck -et -; rynka, -lehti (ksv. Alchemilla) daggkåpa, -levy ks. a a 11 o 1 e v y. -pahvi ks. aaltopahvi. -paperi ks. a a 11 o p a p e r i. -reu-nainen med veckad kant. -tella* 1. tr (koristaa poimuilla) drapera. 2. itr (kiemurrella) slingra sig; vindia; gå i vindlingar: vrt. poimuilla, -ttaa* vecka, rynka; (verhota) drapera, -ttaminen veckning, -ttua* bli veckig (rynkig); vecka (rynka) sig; fåras. -ttuma veckbildning, -tus veckning, -verho ks. p uu hk a~.-vuori(sto) veckberg. pointteri (koirarotu) point|er -ern -rar. pois bort; (erilleen) av; — tieltä! undan ur vägen! (ulos) ut; ~ jnk tieltä undan ngn; ur vägen för ngn; ~ kaikki epäilykset! bort med ali tvekan! laskea (lukea) — avräkna, (vähentää) avdraga; (antaa mennä) låta gå; pyyhkäistä — stryka ut; utstryka; jäädä — utebli; (koulusta) bli borta, (»raapata») skolka; jättää — utelämna; hoppa över; lähteä — gå bort; (tiehensä) gå sin väg (sin kos); ~ mennyt (kuollut) bortgången; kuolla — dö (bort); gå ur tiden; — jäänyt utebliven; puhu —! sano —! tala ut! sjung ut! ~ suljettu ute|sluten, -stängd. — Seur. (er. pprf.kera) us. m. -hakkaus borthuggning. -heitetty (hukkaan heitetty) bortkastad, -heitto (kiel.) bortfall, -jättö ute|slutning,-lämning, -jää-minen, -jäänti uteblivande, från-, ute |värö; bortfall.-kutsukirje (valt.) rappellbrev. -las-kettu bort-, av|räknad; (vähennetty) avdragen; kustannukset —ina med (efter) avdrag av, exklusive kostnaderna, -leikkaus bort I skärning, -klippning, -lähettäminen bortsändande, -lähtö avfärd -en; uppbrott -et -; bortgång -en. -mennyt bortgången; (kuollut) avliden, -meno (kuolema) bortgång; frånfälle, -muutto bortflyttning. -ottaminen borttag|ning, -ande. -pyyhitty ut-struken; utplånad, -pyyhkäisty (kuv.) bortblåst. -päin bortåt; ja niin — (edelleen), jne. o. så vidare, -pääsy reträtt -en; odottaa —ä vänta på att få komma bort, bli befriad, poissa borta; olla — vara borta; (koulusta) vara frånvarande; (»raapata») skolka; jnk— ollessa under ngns borta-, från |värö; ~ oleva frånvarande; icke närvarande, -olo borta-, borto-, från-, ute|varo -n; (poisjääminen) uteblivande, -olosakko utevaro-, ab-sentie|böter pl. pois|taa 1. avlägsna; (kaup. tileistä) avföra*, avskriva*; (jättää pois) utesluta*, (pyyhkiä pois) stryka*; plåna ut; (raivata) undanröja2; (lakkauttaa, peruuttaa) slopa; (raivata tieltä) röja2 ur vägen; (erottaa virasta, toimesta) avskeda; hänet -lettiin paikaltaan han blev avlägsnad från sin befattning; ~ säännös upphäva, (peruuttaa).

annullera (slopa) ett stadgande; se määräys sietäisi ~ den bestämmelsen borde upphävas (slopas), (jättää pois) bortlämnas; — pykälä säännöistä utelämna en paragraf från (stryka [slopa] en paragraf i) stadgarna; ~ jano släcka törsten; ~ tileistä avföra ur räkenskaperna; (poistona) avskriva; ~ ohjelmasta utesluta (stryka) från programmet; ~ luetteloista (sot.) avföra ur milorna; ~ (passittaa) maasta förpassa ur landet; ~ vero avlyfta en skatt; ~ jnk jäljet undanröja, avlägsna (hävittää utplåna) spåren av (efter) ngt; ~ esteet jnk tieltä avlägsna (undanröja) hindren för ngt; ~ (luoda, pudistaa, ravistaa) ies niskoiltaan avskudda sig oket. 2. ~ epäkohta avlägsna, (korjata) avhjälpa ett missförhållande; råda bot på (för) ett missförhållande; se ei ole -tettavissa det går inte att avlägsna (avskaffa, undanröja); ~ kaikki epäilykset avlägsna (torjua avvända, haihduttaa skingra) alla misstankar (allt tvivel); ~ (raivata tieltä) vaikeudet avlägsna (undanröja, avhjälpa) svårigheterna; ~ kaikki vääryydet avlägsna alla orättvisor; ~ jnk tunne förtaga känslan av ngt; ~ väärinkäsitys undanröja ett missförstånd, pois||taminen avlägsnande; upphävande; avskaffande; avförande; avskriv|ning, -ande; strykning; strykande; undanröj|ning, -ande; slop|ning, -ande jne.; vrt. poistaa. - taitaa* låta* avlägsna jne.; vrt. poistaa, poisto avlägsnande jne.; (kaup.) avskrivning; (vähennys) avräkning-en; avdrag; vrt. poistaminen. -höyry avloppsånga. -johto avlopps|ledning, -rör. -kaasu avgas. -lämpö ks. j ä t e 1 ä m p ö. -putki (tkn.) avloppsrör; (auton) avgasrör, -vesi spill-, avlopps| vatten, -vesikouru avloppsränna, poisj|tua avlägsna sig; (mennä tiehensä) gå* sin väg; ~ huoneesta avlägsna sig från ett rum; lämna ett rum; ~ (luvatta) virastaan förlöpa sin tjänst; koulusta -tunut avgången (från skolan); ~ paikkakunnalta lämna en ort; (jtk pakoon) avvika från en ort; käskeä jtk -tumaan befalla ngn att avlägsna sig; avvisa (avfärda) ngn. -tuminen (eroaminen) tillbakaträdande, avgång -en. -tumiskielto förbud (motj att avlägsna sig; (sot.) kasern|-förbud, (Suom. r.) -arrest. -tumismääräys (pol.) utvisningsorder, -vedättäminen bort-forsling. -vieminen, -vienti bortför|ing, -ande, undanskaff|ning, -ande. pojan- sonlig; ~rakkaus sonlig kärlek, -kasvot gossansikte, -lurjus tjuvpojk|je -en -ar. -mieli gosse-, pojkjlynne. -naskali poj k |vask| er -ern -ar, -byting, -poika sonson, -puku gosskostym, -pätkä parv|el -eln -lar; ks. -naskali, -tukka pojkklippt hår. -tytär sondotter, -vaatteet pl gosskläder, -vaimo (miniä) sonhustru; svärdotter, -vekara pojkvasker; parvel -n. -vekkuli, -vesseli pojk|lymmel, -spoling, -viikari, -vintiö pojkslyngel. poj intima (poikapuoli) styvson, poju puttifnask -en -ar; (poikanen) goss|e

-en -ar; ~seni! min lilla gosse! pokaali pokal -en -er. -kilpailu(t) pokaltäv-

ling(ar). -n puolustaja pokalförsvarare, pokeri (kort.) poker -n.

pokkuroi||da bocka; buga; (halv. madella) f jäsa; krypa*, -minen, -nti* (halv.) bockande, bugande; kryperi; fjäsande. poks||ahdus smäll -en -ar; knall; puff -en -ar. -ahtaa* smälla2; knalla; puffa.-auttaa * låta* smälla; smälla2, -is! piff, paff, puff! pola (kal.) klabb -en -ar; klabbflöte. polaari; I-ilma (napaseudun ilma) polarluft.

-vuosi polarår, -yö polarnatt, polakoukku (kal.) klabb-, stånd|krok. po lanne tie (er. mtsh.) snöpackad väg. polari||saatio (fys.) polarisation, (-kennosto [shk.J polarisationsbatteri, -virta poiarisa-tionsström.) -soida polarisera. -soituva polariserbar. -teetti* (fys., napaisuus; kuv. vastapäisyys) polaritet, pole||emikko * polemiker -n. -eminen polemisk.

-miikki * polemik -en -er. polet|ti* (lippu, rahake) pollett -en -er; varustaa -illa pollettera ngt. poliisi 1. polis -en -er; (j. hauk. pollari, koukku ym.) byling; salainen (valtiollinen) ~ hemlig polis (statspolis); ~n kieltämä förbjuden av polisen; ~n puuttuminen as. polisingripande; (olla) ~Ile vanhastaan tuttu (vara gammal) poliskund; ~n vartioimana under polisbevakning. 2. ks. -mies, -konstaapeli. -alue polisområde, -asema polis|station, -kontor; vrt. -kamari, -asetus polisförordning. -asia polisärende, (-inosasto avdelning för polisärenden.) -auto polisbil; polis-piket(bil); vrt. mustamaija, -etsintä polisrazzia. -hallinto polisförvaltning, -henkilöstö polispersonal, --ilmianto polisanmälan, -juttu polismål. -järjestys polisordning, -kamari (j. »kamari») poliskammare.-ketju polis|kedja, -kordong. -koira polishund. -komennuskunta polis| kommando, -piket, -komentaja poliskommendör, -komisario poliskommissarie, -konstaapeli poliskonstapel. -konttori poliskontor, -koulu polisskola, -kunta poliskår, -kuulustelu polisförhör; suorittaa ~ anställa polisförhör; polisförhöra, (-pöytäkirja polisförhörsprotokoll.) -käsky polisföreskrift, -laitos polisinrättning; (-toimi) polisväsen, -mestari polismästare, -miehistö polismanskap, -mies polisman, -määräys polisföreskrift. -n(kielto polisförbud, -laatta polisbricka, -pilli

polis|vissla, -pipa.) -ohjaaja polisinstruktör, -oikeus2 polisdomstol. -osasto polisavdelning, -pakko polistvång. -palvelija polisbetjänt, -partio polispatrull. -piiri polisdistrikt, -putka ks. -v a n-k i 1 a. -päällikkö polischef, -päällystö polisbefäl. -pöytäkirja polisprotokoll, -rikkomus polisförbrytelse, -sääntö polis |förordning, -stadga, -talo polishus, -tarkastaja polisinspektör. -tiedotus polismeddelande, -tilasto polisstatistik, - toimenpide polisåtgärd, -toimi (-laitos) polisväsen, -tuomari polisdomare, -tuomioistuin polisdomstol, -tutkinta polis|-undersökning; -förhör, - tutkinto polisförhör; ks. ed. -upseeri polisofficer, -urkkija polisspion. -uutinen polisnyhet, - valta polis|makt, -myndighet, -valtio polisstat, -valvonta po-lis|uppsikt, -bevakning, -vankila polis|häk-te, -arrest; finka. -vartio polisvakt; ~n saattamana under poliseskort, -vartiointipoliisivartiokonttori — polttoaine

polisbevakning, -yartiokonttori polisvaktkontor. -viranomainen polismyndighet, - virkailija polistjänsteman; naispuolinen ~ (naispoliisi) kvinnlig polis; (Ruots.) polis-syster. -voima polismakt, polii|jtikko* politiker -n -. -ttinen politisk; ~ osasto (vir.) avdelning för politiska ärenden, -ttis(luonteinen av politisk natur, -sävyinen politiskt betonad.) poliklinikka* (lääk.) poliklinik -en -er. polio (lääk. lapsihalvaus) polio -n. -rokote poliovaccin. -rokotus poliovaccinering, -virus polio virus, politia (yhteiskunn. iurvallisuushuolto) politi -(e)n. --asetus politiförordning. --asia poli-timål. -lainoppi politilagfarenhet. -laki po-litilag. -oikeus2 politirätt. -rikkomus poli-tibrott. - viranomainen politimyndighet. poüti||ikka * politik -en; harjoittaa ~a driva politik, -koida politisera, -kointi* politise[-ring, -rande, -koitsija som politiserar; (kannunvalaja) kannstöpare; vrt. p o 1 i i t i k-k o. -soida politisera; göra * politisk, -soitua* bli politisk; politiseras, polituuri ks. p u 1 i t u u r i. polje||nnollinen rytmisk, -nta* tramp|ande, -ning; stamp lande, -ning.-nto* rytm-en-er. -ttaa* låta trampa, poljin* trampa; (mus., ajon.) pedal -en -er. polk||aista trampa (jhk i ngt); stampa till. -aisu trampning, stampning, -ea* trampa; (tömistää) stampa; (kuv.) förtrampa; (sortaa) under-, för|trycka8; (loukata) kränka2; (syrjjäyttää, -iä) åsidosätta*; ~ (tallata) jalkoihinsa trampa under fötterna; ~ paikoillaan (kuv.) stampa på stället; ~ kovaksi tilltrampa; stampa till; ~ jalkaa stampa med foten; ~ jnk oikeutta kränka ngns rätt; ~ lakia kränka (åsidosätta) lag; ~ hintoja pressa ned prisen; dumpa priset (på ngt); poljettu (kuv.) undertryckt, förtrampad, -eminen trampande jne.; (hintain) dumpning; vrt. polkea, -eutua* tilltrampas; bli nedtrampad; (kuv.) bli nedtryckt; nedtryckas2, polk|ka* (tns.) poika; -an tahti polkatakt. —askel polkasteg. -masurkka (tns.) polska, -tukka polkahår. polku* (tie) (gång)stig -en -ar; jalka~ gångstig; (kuv. kulkutie) stråt -en -ar. -antura (el.) trampdyna, -astunta (voim.) stampgång. -auto (leik.) trampbil. -hinta under-, vrak-, ram-, dumping|pris; -hinnasta till underpris; för rampris. -jarru fotbroms, -kamara ks. -a n t u r a. -kone trampmaskin, -kosketin trampkontakt, -kytkin tramp-, fot|-koppling.-käsnä (kissan) tramp|dyna, -knöl. -miina (sot.) trampmina.-mylly trampkvarn, -myynti dumping; harjoittaa ~ä bedriva dumping; dumpa, -painin trampptress, -patja (kamelin) ks. -a n t u r a. -pinta trampyta. polkupyörä cyk|el -eln -lar, velociped -en -er; säilytyspaikka cykelparkering, -ilijä cyklist, cykelåkare; velocipedist. -ily cyk-ling; cykelåkning, -joukot pl cykeltrupper. -kilpailu Cykeltävling, -korjaamo Cykelreparationsverkstad. -liike cykelaffär.

-liikenne cykeltrafik, -llääjo cykelåkning; vrt. pyöräily, -lähetti cykelbud; (sot.) cykelordonnans. -matka cykel|färd, -tur -en

-er. - n (keliä cykelram. -lyhty cykellykta, -osa cykeldel. -puola cykeleker. -pyörä cykelhjul. -rengas cykel|ring, [sisärengas] -slang. -runko cykel|ram, -stomme, -satula cykelsadel.) -pataljoona (sot.) cykelbataljon, -pumppu cykelpump, -rata cykelbana; ve-lodrom -en -er. -retki cykel| tur, -färd. - teline cykelställ. -tie cykel|väg, -bana. -urheilu cykelsport. polku|Jratas (hist.) tramphjul. -raudat (mets.) trampsax. -(s)rukki spinnrock, -silta spång; -sillan teko spångslagning. pollari 1, (mer.) pollare, 2. (hauk. j. poliisi) byling.

poloi I nen stackars (tpm.); (kurja) arm; (onneton) olycklig; minä ~ stackars jag; jag (arma) stackare; jag min stackare; mies~ stackars karl; arme man; (voi) sinua -stal stackars du (dig)! du din stackare! poloneesi (tns.) polonäs -en -er. polonium (kem.) polonilum -, -et, -umet. polska (tns.) ks. p o 1 k k a. polski||a plaska, -nta* plaskning, plaskande, plask -et.

polsku||ttaa* ks. polskia. -tus plaskning,

plaskande; plask -et. pol||tattaa* låta* bränna (uppbränna), -te* bränning, sveda; (kipu) värk -en -ar. -tella* bränna2; (piippua, tupakkaa) röka2; blossa (på), -tetauti (vanh.) svår febersjukdom, -tevika (mtsh.) barkbrand, -tin* brännare, (-karva [ksv.] brännhår, -ora brännborr. -rauta brännjärn; merkitä -raudalla [hist. rng.] brännmärka.) -tos (polttopanos) bränn -et. -ttaa* 1. bränna2; ~ poroksi bränna upp; nedbränna; ~ sisään, rakennukseen (er. skand. hist.) innebränna, bränna inne; ~tupakkaa (tupakoida) röka (tobak); ~ sysiä bränna kol; köla; (leik.) det bränns! 2. (kirvellää) : vatsaa ~ det bränner, (kirveltää) det river, svider i magen; nokkonen ~ nässlan bränner (bränns); poskiani ~ mina kinder bränner (blossar). 3. (kuv. sot., koul.) ~ ks. käryttää 3. 4. ~ pallopel. (er. polttopallossa) bränna. 5. (kuv.) -Hava brännande; -ttava kysymys en brännande fråga; käydä -ttavaksi bli brännande, (ajankohtaiseksi) aktuell; aktualiseras, -ttaja brännare; (tupakan~) rökare, -ttamaton obränd; tupakkaa ~ som inte röker (tobak); ickerökare; ~ (sammuttamaton) kalkki osläckt kalk. -ttaminen brännande; rök|-ning, -ande. -ttavuus2 (kuv.) aktualitet, -ttiainen 1. ks. -t t i a i s n o k k o n e n. 2. (hnt. Ceratopogon, Culicoides) svidknott -et (-en).

polttiais||elin nässel|organ, -cell. -eläimet

(Cnidaria) nässeldjur, -nokkonen (ksv. Urtica urens) etternässla, poltti||mo (väk.) bränneri, (-peruna bränne-ripotatis. -teollisuus2 bränneriindustri.) -o (tkn.) brännare, poltto* 1. bränn|ande -ing; (palo) brand -en bränder. 2. (palaminen) förbränning. 3. (kova halu) brinnande längtan. 4. (lääk. synnyt.)

värk -en -ar; (kirvely) sveda; (kuume) feber -n. -aine bränsle -t -n; ~en kulutus bränsle|åtgång, -förbrukning; ~tta säästävä bränsle(be)sparande; ~en säästö bränslebe-

sparing. (-kustannukset bränslekostnader, -kysymys bränslefråga, -säiliö bränsle [cistern, -tank; [hiili~] bunk|er-ern-rar [-ers], -varasto bränsleförråd.) polttoj|arvo bränn-, bränsle|värde. -ase bränninstrument. -haava ks. palohaava, -hauta (muin.) brandgrav. -hautaus eld-begängelse; kremering, kremation; likbränning. -hiili brännkol, -ilma (kern.) förbränningsluft. -jätteet pl bränder; (tuhka) aska; (kern.) förbrännings|rester, -produkter, -kaa-su bränn-, bränsle-, (kern.) förbrännings|gas. -kausi (lämmityskausi) uppvärmningsperiod. -kelpoinen brännbar, -kivi 1. (frm.) lapis -en; lapisstift -et -. 2. ks. -1 i u s k e. -laiva (hist. mer.s.) brandskepp; brännare, -lasi brännglas. -lava ks. -rovio, -leimasin bränn|stämpel, -järn. -linja (opi., pesäp.) brännlinje, -liuske (kiv.) brännskiffer, -maalaus brännmålning; vrt. -piirustus, -merkki (hist. mg.) brännmärke; vrt. poltinrauta. -moottori förbränningsmotor, -neula brännjnål, -stift, -pallo (pel.) brännboll; vrt. polttaa 4. -peili brännspegel, -piirustus glödritning, (-koje glödritningsap-parat.) -pinta (fys., val.) brännyta, fokalyta. -piste (fys.) fokus -en -ar; (m. kuv.) brännpunkt. -puut pl brännved, bränsle -t. -rovio bål -et -. -savi (ruskea) terrakotta, -sprii bränn |sprit, -alkohol; (denaturoitu ~) dena-turerad sprit. -teräs brännstål. - tunti (shk.) bränntimme, -tuote förbränningsprodukt, -tupakka röktobak; vrt. puru~. -turve bränntorv, -uhri (hist. juut.) brännoffer, -uuni brännugn, -väli brännvidd -en; (fys.) fokaldistans, -öljy brännolja; flytande bränsle; lysolja; fotogen -en; osa-aine bränn-oljekomponent, poluton stiglös.

polvei leminen slingrande, -lia (mutkitella) bukta, kröka2 sig; (kiemurrella) slingra (sig); -leva tie serpentin-, sicksack|väg. -lu slingrande; buktande; sicksackgång. polve||kas * -kkaan ks. p o 1 v e 11 i n e n; (tkn.) (vinkel)böjd, (nivelikäs) ledad, -ke* knä -et -n, krök -en -ar; buktning. (-ompelu sicksacksömnad, -tie, -viiva sicksack|väg, -linje.) -llinen buktig; slingrande, polven|jkorkeudelta i knähöjd, -korkuinen knähög. -koukistus knäböjning, -lämmitin knävärmare. -nosto (voim.) knälyftning, -notkistus knäböjning, -suojus knäskydd, -syvyinen knädjup. -taive (an. kinner-koukku) knäveck -et. -taivutus knäböjning, polveu||tua* härstamma; (johtaa syntynsä, alkunsa) leda sin härkomst; (lukea sukunsa lähtö) räkna sina anor (jst från ngt); suoraan -tuva jälkeläinen ättling i rätt nedstigande led. -tuminen härstammande, härstamning; (luon.) descendens -en. -tumis-oppi (biol.) descendens|lära, -teori -n. polv|i2 1. (an.) knä -et -n; (nivel) led -en -er; -elta (urh.) knästående; ampua

-elia ks. polviasennosta; olla ~llaan knäböja, ligga på knä (jnk edessä framför ngn); laskeutua ~lleen falla på knä; knäböja; ~in ulottuva hame knäkort kjol; -eni pyrkivät pettämään jag kände mig knäsvag; -et

tutisivat pelosta ban darrade i knävecken av

546

rädsla. 2. (mutka) krök -en -ar; (kaari) kurva. 3. (suku~) släkte -t -n (mies~, suku~) generation; kolmanteen -een intill tredje led; -esta -een (suku~) från släktled till släktled, från släkte till släkte; alenevassa (etenevässä), ylenevässä (takenevassa) -essa i nedstigande (uppstigande) led; samassa -essa i lika led; kuinka mones vilken generation? vastaiset -et kommande släkten (generationer), pol vi| asen) to knäställning; ampua -nosta skjuta i knästående ställning, -ennotkistus knäböjning, -heijaste, -heijastus (lääk.) knäreflex, -hihna (suutarin) knä-, spann|-rem. -housut pl knäbyxor, -kas* -kkaan (nivelikäs) ledad, -kinner knäsena. -koukku (kal.) triangelkrok. -luku (gnl.) släkt-, stam|-tavla. -lumpio (an.) knäskål, -nen (yhd.) med... knä(n), led(er); moni~ med många leder; mångledad. -nivel knäled, -orsi2 (her.) sparre, -ote knägrepp, -paisutin, -poljin svällare -n -. -putki (ptk.) knärör. -puu knävirke-t.-stua knäböja2; böja2 knä; falla* på knä. -stuminen knäböjande; knäfall -et -. -stuva knä|böjande, -stående, -säärystin knädamask, -taive ks. p o 1 v e n t a i v e. -tella* slingra sig; gå* i sicksack, -tila (lääk. synn.) knäläge. -vamma ks. -v i k a. -varus (hist., rit.) benskena, -vika knäskada, poly||amidi polyamid, -andria (monimiehi-syys) polyandri. -edri (monikulmio) poly-ed|er -ern -rar. -fonia (moniääninen sävel-lystyyli) polyfoni. -nomi (mat.) polynom -et - (-en -er), -teekkari ks. teekkari, -teismi (monijumalaisuus) polyteism. -teistinen polyteistisk. polytekni |kko * polytekniker -n -. -nen polyteknisk.

polyyppi* 1. (lääk. kasvain) polyp -en -er.

2. (el. onteloeläin) polyp -en -er. pomeranssi pomerans -en -er. -hedelmä pomeransfrukt. -n(keltainen pomeransgul. -kukka pomeransblomma. -kuori pome-ransskal.) -puu (ksv. Citrus aurantium) pomeransträd. -viina pomeransbrännvin. -öljy pomeransolja. pommerilainen 1. (s.) pomrare. 2. (a.) pommersk.

pomm|i bomb -en -er; pudottaa -eja fälla (kasta) bomber, -attentaatti bombattentat, -hyökkäys bomb |anfall, -angrepp, -raid, -räd. -in: mennä ~ (j. myttyyn) misslyckas, rinna ut i sanden, -kone (Int.) bomb|are, -maskin, -plan. -kuoppa bombkrater, -lentokoneet bombflyg(et), -murhayritys bombattentat. -nheitin bombkastare, -nheitto bombkastning. -nkestävä bomb|säker, -fast. -(n)räjähdys bomb|krevad, -explosion. -(n)sirpale bomb|skärva, -splitter, -osuma bomb träff, -suoja bombskydd, -ttaa* 1. (tyk. tulittaa, kuv.) bombardera. 2. (Ini.) bomba(rdera). -ttaminenl. (tyk., kuv.) bombarder|ing, -ande. 2. (Int.) bombning; bombfällning. -tuho bombskada, -tus (tyk. tulittaminen) bombardemang-et -; (Int.) bombning; bombfällning, (-kohde bombmål.-kone ks. pommikone, -laivue [Int.] bombeskader. -tulos bombningsresultat.) - vahinko bombskada, -vaurio ks. ed. pomo bjäss|e -en -ar; kaxje -en -ar; pamp -enpomologi — pormestari

por

-ar; (pohatta) knös-en-ar; (suur~) magnat -en -er; matador -en -er. pomologi (puut.) pomolog. -a pomologi. pompottelu (pallon) bolljonglering. pomppailla (kimmota) studsa; (loikata)

hoppa; skutta, pomppatakki tjock, halvlång (arbets)rock. pomppia* ks. pomppailla, pondi (fys.) pond (lyh. p). poni (hev.) ponny -n -er. -nhäntä(kampaus) (part.) hästsvans, ponnah[|dus svikt-en; (åter)studsning. (-hyppy svikthopp. -lauta språng-, sats-, svikt| -bräda; trampolin -en -er; [kuv.] språng|brä-da, -bräde, -lautahyppy svikthopp.) -taa* studsa; (notkua)i-svikta; (kääntyä) vippa; ~ takaisin studsa tillbaka; återstudsa; ~auki slå (springa) upp; ~ pystyyn springa, spritta upp, (hnk. äkkiä kohottautua) (plötsligt) resa sig. -taminen sviktande, återstudsande. ponne||kas* -kkaan (ytimekäs) märgfull; (ponteva) energisk; kraftfull; eftertrycklig; (voimakas) kraftig; (}.) klämmig.-kkaasti med eftertryck; eftertryckligt; med energi, kraft (med kläm); energiskt, -kkuus2 eftertryck -et; kraft; energi; kläm (tpm.). -ton (laimea) lam, matt; som saknar kläm; (veltto) slapp, loj; kraftlös; (ksv. hede) som saknar knapp, ponni||n * (tkn., tav. jousi) resår -en -er; (vieteri) fjäd|er-ern -rar; (kuv.) drivfjäder; (kannustin) sporr|e -en -ar. -staa anstränga8 (sig); (pyrkiä) sträva (jhk till ngt); (ottaa vauhtia) taga* sats; ~ voimiaan anstränga sina krafter; kaikki voimansa -staen med uppbjudande av alla sina krafter; ~ eteenpäin sträva

framåt; ~ vastaan (tehdä tenää) streta (spjärna) emot. -stautua* anstränga2 (bemöda) sig. -stella ks. ponnistaa, -stelu ansträngning, -stukseton (vaivaton) ledig; lätt; smärtfri, -stus ansträngning; (vaivannäkö) bemödande; (vauhti) ansats -en -er; (urh. hyppy~) av|stamp, -språng, sats, upphopp. (-jalka [urh. hyppy-, ponnistava jalka] upphopps|ben, -fot, satsfot, hoppben. -lauta språng-, sats [bräde.) pon|si2* -nen 1. (ksv. heteen~) (ståndar)-knapp -en -ar. 2. (kuv.): ~lause kläm -men -mar; (paino) eftertryck -et; pondus -en; (voima) kraft -en; styrka; (kärki) udd -en -ar; antaa -tta puheelleen ge eftertryck åt sitt tal; siinä ei ole -tta eikä perää det har inget som helst fog för sig; det är rena rama goj-an; det är varken rim eller reson i det. 3. (tkn. punsseli) puns -en -ar; håljärn -et -; (miekan) fäste: hand|fäste, -tag; grepp. - ehdotus (kok.) förslag till kläm(mar). -lause, -lauselma (slut)kläm -men -mar. -nen (yhd.) med . . . kläm(mar); jyrkkä~ med radikal(a) kläm(mar); (ksv.) med . . . knapp(ar). pontata* (sht. ruodittaa) sponta. pontev||a kraftfull, kraftig; klämmig; (tarmokas) energisk; (painokas, tähdennetty) eftertrycklig; -ammin med större eftertryck, energi, kraft; mitä -immin på det kraftigaste. -asti med kraft; kraftigt; kraftfullt; med kläm; energiskt, -uns2 kraftfullhet, kraft -en; energi.

pontikka* (j.) hembränt (brännvin); dund|er -ret.

pontt||aus* (sht., puus.) spontning. -i* spont -en -ar. (-höylä spont-, nåt |hyvel, -lankku spontad planka, -lauta spontat bräde, -liitos spontfog. -seinä [uit.] spontvägg.) pönttöni (er. sot.) ponton -en -er. -lautta pontonflotte; krigsbrofärja. -silta pontonbro; krigsbro. (-kalusto ponton-, krigsbro|materiel.)

poolo (urh., pel.) polo -t; hevos-, vesijpoolo

häst-, vatten|polo. poppamies trollkarl; (Ink.) medicinman;

(ennustaja) siare, poppeli (ksv. Popilius) popp|el-eln-lar; ks. hopea-, musta-, p a 1 s a m i|p o p p e 1 i. -kuja poppelallé, -puu poppelträd. poppoo (er. sot., j.) ks. porukka, popsia: syödä ~ mumsa; tugga (på ngt); pistää poskeensa (herkutella) smörja kråset. pora borr -en -ar. -aja ks. porari, porah||dus fräs -et, fräsande; skrik -et -. -taa* fräsa (till); skrika* till; ~ itkuun börja gråta; brista i gråt; vrt. parahtaa, pora||jyrsin borrfräs. -jäysteet pl borr|skägg -et, -grader pl. -kaivo borrbrunn, -kone borrmaskin, -moukari borrslägga. -n(kara borrspindel, -lastut pl borrspån, -mitta borrmått. -purut pl borrspån, -reikä borrhål, -terä borr|bett, -krona, -varsi borr|skaft, -sväng; [vintilä] bröst-, drill|borr.) -riborrare -n -.

porata 1. (tkn.) borra. 2. (j. mrl. parkua)

skrika*, gråta*, pora||teräs borrstål. -torni ks. p o r a u s~. -tulkki (tkn.) hål-, borr [tolk. -us borrning. (-syvyys2 borrnings-, borr|djup. -torni [öljyn] borrtorn. -työ borrningsarbete.) pore bubbla, bläddra; bornyr-en. -htia* bubbla; vrt. seur. -illa bubbla; (helmeillä) pärla, mussera, bornera, -ilu bubblande, musserande, borner|ing, -ande. porfyyri (kiv.) porfyr -en -er. -arkku porfyrsarkofag. -graniitti porfyrgranit. -kivi ks. porfyyri. -louhos porfyrbrott. - malja (kko) porfyr|skål, -vas. -ntapainen porfyr lartad, -liknande, -uurna porfyrurna. porhaltaa* (kiitää) rusa; (höyrytä) ånga;

(juosta sätta* i väg; ~ ohi rusa förbi, porho ks. pohatta, pomo; storbonde, porilai|nen björneborgare; soittaa -sta (j.)

spela Björneborgarnas marsch, pori||na porl -et, porlande; puttrande; snörvlande; mumlande; muck, gruff -et; puheen ~ (sorina) sorl -et. -seminen ks. ed. -sta porla; (tulella) puttra; (piippu) snörvla; (mutista) mumla, mucka; (vastaan) mucka emot; (torua) gräla; (pitää toraa) gruffa. pork||ata* (kal. porkalla) pulsa; stöta*, -ka* (mer.) bärling; (kal.) puls -en -ar; (suksisauva) skidstav -en -ar. porkkan|a (ksv. Daucus carota) mo [rot -roten -rötter; kaapia -oita skrapa morötter, -maa morotsland. -n(siemen morotsfrö. -taimi morotsplanta, -värinen morotsfärgad; vrt. [vaalea n]p u n e r t a v a.) -paistos (keit.) morotslåda. -raaste råriven morot, -sose morotspuré. porloiskis! (onom. int.) plums! plask! pormestari 1. (hnk.) borgmästare. 2. (el. isolokki, Larus hyperboreus) borgmästarmås;

vittrut. -n(rouva borgmästarinna. -toimi borgmästar|befattning, -syssla, -vaali borgmästarval. -virka b orgmästar|

tjänst, -ämbete.)

1. poro 1. (tuhka) aska; olla ~na (tuhkana) ligga i aska; polttaa, panna ~ksi lägga i aska; bränna upp; palaa ~ksi (rak.) brinna ned. 2. (sohjo) mörja; (sakka) grum|mel -let, grums -et; (lika) smuts -en; (kuona) slagg -et (-en). 3. (kahvin~) sump -en.

2. poro (el. peura, Bangifer tarandus) ren -en -ar. -aitaus ren|gärde, -stängsel, -elo (-tokkaa isompi) renhjord; ks. -tokka, -erotus renskiljning; rarkning. -härkä ren|tjur, -oxe, -härk.

poroinen mörjig; grumlig; slaggig; smutsig, poro|jisäntä renägare, -kanta ren|stam, -bestånd. -karja renhjord, -kaski ställe där lavbevuxna träd fällts till renföda. -kuppi (tuhka ~) askkopp, -kyyti renskjuts, -laidun renbete, -lappalainen nomadlapp; fjällapp, -lauma renhjord, -lehmä ren|ko, -vaja. -mies renskötare; ks. -isäntä. -n(hoito ren|skötsel, -avel -n. -juusto renost, -jäkälä [ksv. Cladonia[ren|lav, -mossa, -jälki renspår. -laidun renbete; tunturinrinteillä ön ~ta runsaasti det finns rikligt renbete på fjällsidorna, -laiduntamis[oikeus8 rätt till renbete, -sopimus (valt.) ks. porosop i-m u s.] -liha renkött, -maito renmjölk, -nahka ren I skinn, -hud. -paisti renstek, -sarvi renhorn, -talja [ogarvad] renhud, - vasa renkalv.) -paarma (hnt. Tabanus tarandinus) renbroms, -paimen renherde, -paliskunta renbeteslag -et porol|peukalo klåpare; stvmpare; (hutilus) fuskare. -porvari kälkborgare, (-llinen kälk-borgerlig. -llisuus8 kälkborgerlighet. -mainen ks. -11 i n e n.) poro lr ai to renrajd -en -er. -rutto (el.lääk.) renpest. -sopimus (valt.) renbeteskonvention. -talous ren|skötsel -n, -hushållning, -tokka (enint. 500 eläintä) renhjord -en -ar. poro||ttaa* 1. (paistaa kuumasti) steka; bränna. 2. päätä ~ (särkee) huvudet värker, - vesi (leik. j. huono kahvi, »litku») kaffeblask. por!ras 1. trappsteg -et. 2. (pieni silta) spång -en spänger; talon -taat trappa; lakaise ensin omat -taasi, tule sitten vasta toisen porstuaan! (snl.) man skall först sopa rent för egen dörr; man skall inte kasta sten när man sitter i glashus; -taita ylös, toisia alas trappa upp o. trappa ner; laskeutua -taita alas gå nedför trappan: nousta (kiivetä) -taita ylös gå uppför trappan. 3. (vir.) instans -en -er; (sot.) echelong; nivå; stadium, -aita trappräcke -t -n. -askel, -askelma, -astin trappsteg, -automaatti (shk.) trapp-automat. -huone trapp|hus,-uppgång, -kai-de trappräck -et -. -kivi trappsten, -käy-tävä trappuppgång, -lauta gångbräde; (mer. lasku~) landgång, -mainen trappformig. -maisesti trappfstegsUormigt; i avsatser, -puut pl spång -en -ar (spänger). -pyörä (fkn.) trapphjul. -pääty trappgavel, «rakenne trappkonstruktion. -silta (kapula*) kavelbro. -taa förse* med trappsteg; (jakaa porrasmaisesti) uppdela i avsatser; (rak. ym.) avtrappa; (pengertää) terrasse-

548

ra; (silloittaa) slå* en spång; spånglägga*; spånga; gradera; (sot.) stafflera; echelonnera. -tasanne, -taso trappavsats, -tie spångväg. -tus terrassering; spångning; spång|slagning, -läggning; kavelbro -n -ar; trappformation; avtrappning; (sot.) stafflering; echelonne-ring. -valaistus trapp|ljus -et, -belysning, porsaanl|kyljys (keit.) griskotlett, -paisti grisstek. -silmät (lav. kuv.) grisögon, pors||as -aan gris -en -ar; pikkumaito~ spädgris; griskulting, (-mainen [rähjäinen, siivoton] gris|ig, -aktig. -tella rumla, ruckla, svira.) -ia (synnyttää porsaita) grisa. porsku|la (räiskyä) stänka2; (polskia) plaska.

-ttaa* stänka2, porsliini ks. posliini, porstua farstu -n -r, förstug|a -an -or. -npor-

taat, -nrappuset farstu-, förstu(gu)|trappa. porta||ali (rak.) portal -en -er. -ikko* trapp|hus -et -uppgång; trappbyggnad; (kuv.: arvoasteikko) rangskala, -inen med... trappa (trappor); jyrkkä * med brant(a) trapp|a(-or). -isto ks. ' porraskäytävä. -ittain trappvis; terrassformigt; amfiteatraliskt, -ittainen trapp-, terrass|formig; amfitea-tralisk. portimo ks. kärppä.

portin|laukko portöppning, -avain portnyckel, -kolkutin (vanh.) portklapp -en -ar. -lukko portlås, -pieli portstolpe, -puolisko porthalva. -vartija portvakt, (-nainen,-[n] vaimo portvakt|erska, -sfru.) port||landsementti portlandcement -en, -et.

-omerkki (post.) portomärke, portteri (pnm.) porter -n. -panimo porterbryggeri. -pullo porter|flaska, -butelj, port|ti* port -en -ar; (linnan, kirkon koristeellinen ~) portal; -ista in (ut) genom porten; vihollinen on -eilla fienden står utanför portarna. -holvi portvalv, -kello portklocka, -kiel|to portförbud; -lon saanut portförbju-den. -kivi portsten. -käytävä portgång, -laskimo (an.) portåd|er -ern. -nen (yhd.) med . . . port(ar); korkea~ med hög(a)

portfar). -ristikko portgaller, -vahti (portinvartija) portvakt, portto* sköka, -la bordell -en -er. -nainen ks. portto.

portugalilainen 1. (s.) portugis -en -er; † portugisisk I a -an -or. 2. (a.) portugisisk, -n kieli portugisiska -n. portilla kk a (ksv. Portulaca) portlak -en -er. portviini portvin -et -er. -lasi portvinsglas.

-pullo portvins|flaska, -butelj, poru skrik -et -; (itku) gråt -en. poruk|ka* (poppoo, sakki, joukko j.) gäng -et -; sällskap -et -; bolag -et -; -alla mangrant; gemensamt, porukurkku skrikhals.

porvari borgare, -kaarti (hist.) borgar |-garde, -beväpning, -koti borgarhem. -koulu (hist.) borgarskola, -llinen borgerlig; ~ sanomalehti (en) borgerlig tidning; ~ lehdistö borgarpress(en). -llisesti borgerligt, -llis|-henkinen, -mielinen borgerligt sinnad, -llis-tua bli förborgerligad; förborgerligas, -lli-suus2 borgerlighet, -mainen kälkborgerlig; brackig. -maisuus2 kälkborgerlighet; brac-

kighet. -neuvosto borgarråd. -nJkirja bur-po rv arin oikeus — postiosoitus

pos

brev, burskaps-, borgar|brev. -noikeus2 borgarrätt; (hist.) burskap -et. -s(lapsi borgarbarn, -luokka borgarklass. -neiti borgarfröken. -perhe borgar lf a milj, -hus. -piireissä i borgarkretsar. -puolue borgar-parti. -rouva borgarfru, -sääty [-borgar-stånd[et].-] {+borgar- stånd[et].+} -to borgerskap -et. -tvttö borgarflicka. -vala borgared. -valta borgar|välde, -dome. -väki borgarfolk.) -yhteiskunta borgarsamhälle. porvaruus2 borgerskap -et. -oikeus8 ks. p o r-

varinoikeus. posahtaa* (onom.) plaska; plumsa, posetiiv||ari (f. leik., halv.) ks. -i n soi ttaj a. -i (mus.) positiv -et -. -insoittaja positiv|-spelare, -halare, positlliivi (kiel.) positiv -en -er; (valnk.) positiv bild. -iivinen (fil.Jkn. myönteinen) positiv. -ivismi (fil.) positivism, -roni (fys.) positron -en -er. poskeinen (j. sivullinen) obehörig. posk|i2 kind -en -er; pistää -eensa (syödä suuhunsa) äta upp; sleva i sig; tien -essa (vieressä) vid vägkanten; invid vägen, -hammas kind-, oxel|tand. -kaari (an.) kind-, ok|-båge. -kuoppa kind-, skrattjgrop. -luu kindben. -nen (yhd.) med . . . kind(er); kalpea ~ med bleka kinder; puna~ rödkindad; röd om kinderna, -parta kindskägg; polisonger pl. -pieli2 -pielet kindbåge. -pussi kindpåse, -pää kindkfn^ota; (poski) kind -en -er. posliini porslin -et -er; lasittamaton ~ biskvi-porslin; -n särkeminen (mark.) porslins-krossning; kova särkemään ~astioita (leik. palv.) porslinskrosserska. -astia porslinskärl. -astiasto porslinsservis, -eristin (shk.) porslinsisolator. -esine porslinspjäs, -figur -en -er. -kannu porslinskanna.-kauppa porslinsaffär. -kitti porslinskitt. -kivi porslinssten. -kotilo (el. Cijpraea) porslinssnäcka, -kukka (ksv. Ropa rarnosa) porslinsblomma, -kuppi porslinskopp. -kupu(kka) porslinskupa. -kuva porslinsfigur, (-ryhmä porslinsgrupp.) -laatta porslinsplatta. -lautanen porslinstallrik, -liike ks. -k a u p p a. -lius-ke porslinsskiffer, -malja porslinsskål. -maljakko porslinsvas. -muki porslinsmugg. -muna porslinsägg -nappi porslinsknapp. -nen av porslin: por lins-, -n(kaavaaja nors-linsdrejare. -kaltainen porslinsart ad. -korjaaja porslinslagerska. -maalaus f taid. J porslinsmålning. -pakkaaia fammaftim.f porsünspaekare. -pyvhe fkeit.J porslinshandduk.) -nukke porslinsdocka, -paikka (hml.) porslinsiplomb, -fyllning, -piippu porslinspipa. -purnukka ks. -tölkki, -savi porslinslera; kaolin -et (-en), -siru porslinsskärva, -suodatin porslinsfilter, -tavarat pl porslins I varor, -gods. -tehdas porslinsfabrik. -teollisuus8 porslinsindustri, -teos porslins|arbete, -föremål -et -. -tiili porslinstegel. -tulppa porslinspropp, -työläinen porslinsarbetlare, -erska. -tölkki porslinsburk. -upokas (kem.) porslinsdegel. -uuni porslinsugn. -vati pnrsünsfat. -vuoka porslinsform. -vöastia porslinspotta, possessiivil|nen (kiel.) possessiv, -pronomini

possessivt, possessiv|pronomen. possu (leik.) nass|e -en -ar.

! pöste restante ks. n o u t o p o s t i. postglasiaalinen (geni.) postglacial -t. post; I. (pal., ptk. vesi~, palo~) post -en-er. II. (post.) post -en; saada ~ssa få med posten; onko minulle (tullut) —a? har jag ngn post? kantaa (jaella) ~a bära ut posten; noutaa kirjeet ~sta hämta brev på posten; panna kirje ~in lägga ett brev på posten, posta ett brev; ~sta noudettava pöste restante: ensi ~ssa per omgående; med omgående (post); vastaanottaa ~ssa kuljetettavaksi emottaga till postbefordran; koskeva (posti-) postal; käsitellä ~ssa postbehandla. postillaika posttid(er). -alus postbåt, -asema poststation, -asetus poststadga, -auto postbil. -ekspeditööri postexpeditör, -ennakko postförskott. (-lähetvs postförskottsförsändelse.) -hallinto postförvaltning, «hallitus (hist) poststvrelse;

(nyk. Suom.) posti- fa lennätin hallitus post- o. telegraf-stvrelse(n). -harjoittelija postelev. -henkilöstö postpersonal, -hevonen (enl.) posthäst. —ilmoitus avi -fe)n -er. - juna posttåg, postförande tåg. -jälkivaatimus postefterkrav. -kirja postbok. -kirjuri postskrivare. -konttori postkontor, -kortti postkort. -kuitti post kvitto, -käsittely postbehandling. -laatikko brev-, postllåda; panna kirje ~on lägga ett brev i brevlådan; posta ett brev. -laitos postväsen; (-virasto) postverket). -laiva post|båt, -förande båt.-laukku postväska, -leima poststämpel: varustaa ~lla förse* med poststämpel: avstämpla, -lento post I flvg -et, -flvgning. -liike poströrelse, -liikenne posttrafik, (-sopimus posttrafik-konvention.^ -Hitto postunion, -(linja-)auto postbuss, -lippu (mer. ym.) postflagg(a). postiljooni (postinkantaja) brevbärare;

(Suom. r.) postiljon -en -er. postilla (saarnakirja) po tili|a -an -or. posti "lokero post! fack -et -, -box -en -ar. -lu"kku postlnrka -lähetvs nost försändelse, (-liike postorderaffär, -vekseli postiremis-sa, -remissväxel.) -maksu post|porto, -avgift. (-ton po-tofri. -tta portofritt, -vapaus ks. -r a h a v a p a u s.) -merkittää* frankera, frimärka. -merkkaili i ä filatelist, fri-märkssamlare. -merkkeilv filateli -fe)n. postimerkki frimärke: kerääjä fri märkssamlare, filatelist, -alhumi frimärksalbum. -automaatti frimärksautornat, -huutokauppa frimärksauktion. -kansio frimärks;dbum. -kassa fvimärksknssa.-kauoo?* frimärkslhandel. -affär, -kauppias frimärkshandlare, -kokoelma frimärkssamling, -luettelo frimärks-katalog. -nävttelv frimärksutstäUning. postimestari postmästare. -mi°s postman; post förare: brevbärare -n -museo postmuseum. -neiti postfröken, -n (hoitaja post-föreståndarle, fnainenf -inna. -kaataja nost-utdelare: brevbärare. -kanto postutbärning: brevbärning. -kuittauskirja postbok, -kuljettaja postförare, nosthud -pf -kuljetus postlföring. -befordran, -kulku postgång -en. -noutaja ks. -t u o j a. -rvöstö no«t |-rån. -kupp. -toimitus postbefordran. -tuoja postbud -et -.) -osasto postavde1nin<?. -osoite postadress, -osoituls post a n visning: -ksrn määrä postanvisningsbelopp; -ksena per

postanvisning, -paikkakunta postort. -paketti postpaket, -pakko posttvång, -paperi postpapper, -petos postbedrägeri, -piiri postdistrikt. -pysäkki posthållplats, -päivä postdag. -raha postavgift: (post)porto -t-n. (-va-paus2 portofrihet.) -sekki postcheck, (-liike postcheckrörelse.-tili postcheckkonto.) -siir-to postgiro -t. (-kortti postgirokort. -liike postgirorörelse, -lomake postgiroblankett, -tehtävä postgirouppdrag, -tili postgirokonto.) -sopimus post [konvention, -fördrag, -ssa lähetetty oteääni (ään.) poströst, -säkki postsäck', -sääntö poststadga, -säästö-pank|ki postsparbank; -in säästökirja postsparbanksbok. (-liike postsparbanksrörelse.) -taksa posttaxa. -talo posthus, -tarkastaja postinspektör, -tavarankuljetus postgodsbefordran. -tilaus post|prenumeration, -abonnemang. -tirehtööri postdirektör, - toimipaikka postanstalt -en -er. - toimisto postexpedition; vrt. ed. (-nhoitaja postanstaltsförestån-dare.) -toimitus ks. -1 ä h e t y s 1 i i k e. -torvi posthorn. -tse per post; postledes. (»kuljetus postbefordran; befordran per post.) -ttaa* posta, -tus postande, postning. - vakuutus post|assurans, -försäkring, (-maksu postassurans-, postförsäkrings | avgift.) - varas posttjuv. -varkaus2 poststöld.-vaunu postvagn; (raut.) ks. seur. -vaunuosasto postkupé. -veres (filat.) postfrisk. - virka |ilija, -mies posttjänsteman, -vuoro posttur. »yhdistys post-förening, -yhteys2 post|förbin-delse, ;gång.

postpositio (kiel.) postposition, potaatti* ks. peruna, -nenä (f. leik.)

potatisnäsa, potaltaa* (mrt.) kila (tiehensä i väg), potaska (kem.) pottaska, potea* poden (olla sairaana) ligga* sjuk; (kärsiä) lida*; ~ tautia lida av en sjukdom; ~ jnk puutetta lida brist på ngt. potenssi (mat. ym.) potens -en -er. potentaatti* (mahtimies) potentat -en -er. potentiaali (kiel., fys. ym.) potential -en -er. potero (sot.) skyddsgrop. potil|as -aan patient -en -er. -kirjasto (sairaat.) patientbibliotek, -kortti patientkort. -maksu patientavgift, -paikka vård-, patient|plats. -työ patientarbete, potk||a (teur.) lägg -en -ar; skänk -en -ar. -aista sparka; (kvr., tkn.) rekylera; stöta, -aisu spark -en -ar; (isku, amp.) stöt -en -ar; (tkn. takaisku) rekyl -en -er. -aus: onnen ~ lyckträff; lyckokast, -ea: (kal. ~ verkkoa, nuottaa) lägga ut nät, not. -ia sparka; ~ toisiaan sparka varandra; sparkas; (tehdä tenää) spjärna; ~ tutkainta vastaan spjärna mot udden, potku spark -en -ar; (työntö) stöt -en -ar; onnen ~ (kuv.) lyckträff -en -ar; vrt. -p o t-k a u s; saada (toimestaan, kuv.) bli utsparkad; få sparken, -housut (Ips.) sparkbyxor, -kelkka sparkstötting, -lauta sparkbräde, -pallo (vanh.) ks. jalkapallo.

potkuri 1. (tkn.) propell|er -ern -rar; 2-siipi-nen ~ 2-bladig propeller. 2. ks. p o t k u-kelkka, -alus propellerfartyg,

-käyttöinen propellerdriven, -nakseli propelleraxel. -nen

(yhd.): 2~ med två propellrar, -nsiipi propellerblad. -ruuvi propellerskruv, -teho propellereffekt, potpuri (mus.) potpurri -et -er. potra hurtig, duktig, karsk, potti* (j., krk.) potta, - valjas -aan ks. käske 1 o 11 i.

poukahl]dus (åter)studsning. -taa* (åter)-studsa; vrt. kimmahtaa, -täminen (åter)studsande. poukama (mnt. meren mutka) bukt -en -er; (vrt. lahti) vik -en -ar; (syvänne) fördjupning.

poukata* hoppa; studsa, poukkoilla hoppa, dansa; studsa, pouku||t* (vanh., mrt.) pl tvättkläder; byk -en; tvätt -en; pestä poukkuja tvätta byk. -ttaa* bulta, klappa (på ngt); ~ pyykkiä klappa byk. -tus bultning, klappning, pou|jnikko* (mtsh.) flackmosselagg -en -ar.

-nu (mtsh.) (stor) tuva; vrt. ed. pouta* (mlr.) uppehållsväd|er -ret; (kuivuus) torka -njatkuu det håller upp. -haukka ks. a ni p u h a u k k a. -ilma ks. pouta, -inen regnfri; (kuiva) torr; vrt. ed. -kausi regnfri (torr) period; period av uppehållsväder. -kesä regnfri (torr) sommar, -päivä regnfri dag; uppehållsdag. -sää uppehålls-, torr|väder.

pova|jaja som spår; spåman; (nainen) spåkvinna. -aminen spående, -ri ks. seur. (-akka spå|gumma, -käring.) -ta spå3 (ngn); ~ kahvinporoista (korteista, kämmenestä) spå i kaffesump (i kort, i handen), -uttaa* (tav. mustalaisella) låta (en zige-nerska) spå sig. pov|i2 barm -en; (syli) sköte -t -n; (rinta) bröst -et -; pistää -eensa gömma i barmen; painaa -elleen trycka mot sitt bröst; maan -een (-essa) i jordens sköte, -tasku innerficka.

pragmaattinen (syyjohteinen) pragmatisk, praktiikka* (lääk.; tkn. käyttö) praktik -en;

praxis - (-en), pram||ea (komeileva) prålig; pompös; prunkande. -eileminen ståtande, prålande; stolt-serande; hoverande, -eilla ståta, pråla, (kopeilla) stoltsera; braska; hovera sig. -eilu prål -et; stoltserande; braskande, hoverande. -eus2 ståt -en; prunk -et; pomp -en; pompa -n.

predestin||aatio (ennaltamääräys, fusk.J ar-monvalinla) predestination. -oida predestinera.

predika||atintäyte * predikativ -et -; predikatsfyllnad; vrt. -t i i v i. predi kaatti * (kiel.) predikat -et -. -katiivi

(predikaatintäyte) predikativ -et -. preeria (P.Am. ruohoaavikko) prärie -n -r. -koira (el. Cynomus socialis) präriehund, -palo präriebrand, -susi (kojootti, el. Canis latrans) prärievarg, kovot, preesens (kiel.) (ett) presens; pääte pre-

sensändelse. -muoto presensform. prefe||kti (er. Ra.; tiet. lait. esimies) prefekt -en -er. (-n asunto, virka, virasto prefektur -en -er.) -renssi (etuoikeus) preferens -en -er. (-tulli preferenstull.) prefiksi (kiel. alku-, esi/liite) prefix -et -.preijata —

preijata (mer. kutsua alusta, antaa pysähtymismerkki) preja (ett fartyg), prejudikaatti * (ennakko/päätös, -tapaus) prejudikat -et -. prekambrinen (geol.) prekambrisk. prelaatti* (er. kal., m. kuv.) prelat -en -er. preludi (mus.) preludi|um -et -er. prenikka* 1. (vanh. ert. [ven.] leivonnainen) prenik|a -an -or. 2. (leik., halv. mitali) utmärkelsetecken; (Suom.r.) prenik|a -an -or.

preparaa||tti* (tied. valmiste) preparat -et -.

-ttori preparator. prepositio (kiel.) preposition, -attribuutti prepositionsattribut. -määräys prepositions-bestämning. presbytel|eri (kirk.) presbyter -n -er. -eriläi-nen presbyterian -en -er. -erinen (kirk.) presbyteriansk, -riaani ks. -e r i 1 ä i n e n. presenninki * (tavarapeite) presenning, -kangas presenningsväv. presidentin'|ary o presidentvärdighet, -rouva presidentska. -toimi presidentskap -et -; presidentur -en; (tasavallan) presidentens ämbete, -vaali(t) presidentval, -virka presidentämbete; presidentskap -et -. presidentti* president, -ehdokas presidentkandidat. -kausi2* presidentperiod; presidentskap. -pari presidentpar(et). proskriptio (vanhentuminen) preskription, presum||oida (olettaa) presumera. -tiivinen

(oletettu) presumtiv, pretendentti * ([er. kruunun] tavoittelija) pretendent -en -er. preteriti (kiel.) preterit|um -et -er. pretoriaani (ant. Room.) pretorian -en -er. preussilai||nen 1. (s.) preussare. 2. ("aj preussisk. -suus2 preusseri -et. pre ven || tiivinen (ennakolta ehkäisevä) preventiv. -tio prevention, priima (ensi) prima (Ipm.); (ensiluokkainen) förstklassig; prima; aivan (ehdottomasti) — extra prima, -vekseli (ensikki—) primaväxel, priiskottaa* (vanh.) ks. pirskottaa, prikaati brigad -en -er. -kenraali brigadgeneral. -nk omen ta ja brigadkommendör, -nre-servi brigadreserv, priki (mer.) brigg -en -ar. prikulleen (j. täsmälleen) på pricken, primadonna (oop.) primadonnia -an -or. primitiivinen (alkukantainen) primitiv, primäärinen (ensisijainen, ensi) primär, prinkkala: päin -a ks. p ä i n s e i n i ä,

mäntyyn, prinsessa prinsess|a -an -or; kuin — ikään prinsess(e)lik; lik en prinsessa, -kuosinen: ~ puku prinsessklänning, prinsiippi* (periaate) princip -en -er. prinssi prins -en -ar; täysiverinen — prins av blodet, -hallitsija prinsregent. -puoliso prinsgemål.

priori (luostarin esimies) prior -n -er; vrt. apotti, -tar (naisluostarin johtajatar) pri ori nna (vrt. abbedissa), prioriteetti* (etuoikeus, ensisijaisuus) prioritet.

prisma (optmat. s är mi ö) prism|a -an -or (-at -er). -kiikari prismakikare.

pronssiesine pro

privilegi (eri-, etu/oikeus) privilegi|um -et -er.

-oida privilegiera, probleemi i (er. mat. m. -a) problem -et -. produsentti (tuottaja) producent -en -er. profa||ani (maallinen; epäpyhä) profan, -noi-da (loukata jnk pyhyyttä; maallistaa) pro-f auer a.

profeetallinen profetisk, -tta* profet -en -er. professori professor -n -er; historian — professor i historia; historieprofessor; —n alku professorsämne -t-n; —n arvo (nimi) professorstitel; —npaikka professors|befattning, -stol -en -ar; professur; —n palkka professorslön. -kausi professorstid, professur -en. -mainen professorsaktig. -n(pätevyys2 professorskompetens. -rouva professorska, -toimi professors|befattning, -ämbete, -tjänst; professur, -virka professur -en -er; professors|tjänst, -ämbete; fysiikan — on vielä täyttämättä professuren i fysik är ännu inte tillsatt; perustaa — inrätta en professur.)

profiili (sivukuva, poikkileikkaus) profil -en

-er. -piirros profil|ritning, -teckning, profylaktinen (er. lääk. ehkäisy-, tor junta-)

profylaktisk. prognoosi (lääk. ym., ennuste) prognos -en -er.

progressiivinen (etenevä) progressiv, -io

(mat. sarja) progression, projekti||ivinen projektiv. -o (mat.) projektion, projisioida (mat.) projic(i)era. proklaama (Iak. vuosihaaste) proklama.

-juttu proklamamål. prokuraattori prokurator. -nvirasto proku-

ratorsämbete. prokuristi (kaup.) prokurist. prokuura (Iak. yleisvaltuutus) prokura -n; antaa (peruuttaa) — meddela (återkalla) prokura; -lia, ~n nojalla (ly h.: p.p.) per procura (p.p.). prokuura| |nan to meddelande av prokura. -nhaltija innehavare av prokura. -siirto prokuralindossament, -överlåtelse, -tehtävä prokurauppdrag. -valtuutus prokuraf ullmakt.

prolet aari (m. -ääri) proletär -en -er.

-ariaatti* (köyhälistö) proletariat -et. prologi (näyt., run. ym.) prolog -en -er. promemoria (muistio) promemoria (lyh. P. M.).

prome||ssi (kaup. lupaus, sitoumus) promess

-en -er. -tium prometium. promille (mat., kaup.) promille, pro mille,

°/oo; vrt. prosentti, promootio (yliop. maist.-, toht.-vihkiäiset) promotion, -kantaatti promotionskantat. -

tanssiaiset pl promotionsbal. -toveri pro-motionskamrat. -vuosi promotionsår. promoottori (promootiovihkimisen toimittaja) promotionsförrättare; (m. urh.) promotor. prom||ovoida (yliop.) promovera (vrt. ed.).

-ulgoida (Iak. julkaista) promulgera. pronomini I aali (nen) pronominal -t. -i (kiel.)

pronom|en -inet - (-ina). pronss||ata (taid., tkn.) bronsera; brons förgyll a. -aus bronsering; bronsförgyllning, -i brons -en. («esine brons|föremål, -pjäs, -fi-

gur; pl-esineet bronser, -helat pl bronsbeslag, -jauhe brouspulver. -kausi [main.] bronsålder. -kautinen löytö bronsàidersfynd. -kirves [muin.] brons>xa. -kuva brons|bild, -figur, -merkki bronsmärke. -miekka [muin.] bronssvärd, -mies [urh.] bronsmedaljör, -mitali bronsmedalj, -mitalimies ks. -mies. -nen av brons; brons-, -nkeltainen bronsgul. -nvärinen bronsfärgad. -solki bronsspänne, -tus bronsering; ks. p r o n s s j a t a, -a u s. -vati bronsfat. -väri bronsfärg.) proomu (mer.) pråm -en -ar; läktare -n -; purkaa ~ihin läktra. -mies (-n perämies) pråmkarl. -n(kuljettaja pråmförare, -lasti pråmlast. -lastillinen en pråmlast. -päällikkö pråmskeppare, -vetäjä pråmdragare.) proosa (suorasanainen) prosa -n. propaganda (mainosltyö]) propaganda -n; tehdä —a jnk puolesta (hyväksi) göra propaganda för ngn (ngt); propagera för ngt. »aineisto propagandamaterial, -matka propagandaresa. -toiminta propagandaverksamhet. -t^ö propagandaarbete, propaglloida propagera, -ointi* propagering. propedeu|jtiikka * (alustava, esi/opetus) pro-

pedeutik -en. -ttinen propedeutisk. propelli ks. potkuri 1. proportionaali (mal.) ks. v e r t o. proppu (j. shk.) fo. sulake, tulppa, propsi (sht. kaivospölkky) props -en. -metsä propsskog. -puu propsjträd; -puut (rhm.) props|ved -en, -virke -t. prorogaa tio-oikeus (Iak. valintaoikeus) pro-

rogationsrätt. prosektori (lääk. näyteleikkelijä) prosektor. proselyytti* (usk., m. kuv. käännynnäinen) proselyt -en -er.

prosenteittain (räknat) i procent; procentuellt.

prosentt|i* (mat., kaup.) procent -en -, %; vähennys -eina procentuellt, procent|av-drag; procentuell minskning, -korotus pro-centlöihöjning, procentuell förhöjning, -luku procenttal, -määrä procentsats -en -er. -nen (yhd.) -procentig. -numero procentsiffra. -pitoisuus2 procenthalt -en. prosessi (er. Iak.) process -en -er. -aineisto processmaterial, -järjestys processordning, -keino processuellt medel, -kelpoinen som äger processhabilitet. -kelpoisuus2 process-habilitet. -käsittely processförhandling, -lainsäädäntö processlagstiftning, -laki processlag. -menettely processförfarande, -n-johto processledning, -nluontoinen av pro-cessuell karaktär, -oikeudellinen processrättslig. -oikeus2 processrätt, -petos processbedrägeri. -tila processläge. -toimi process-handling. -tuomioistuin processdomstol. -vakuus2 processkaution. -väite processinvändning, prosessuaalinen processuell. prosodi |a, -ikka * (kiel.) prosodi -n, prosodik

-en. -nen prosodisk. prospekti 1. (esittelyvihkonen) prospekt -et -.

2. (Ven. suuri leveä katu) prospekt, prostituutio(ammatlim. haureus) prostitution, protagonisti protagonist; huvudperson, proteiini (valkuaisaine) protein -et -er. pro tek toraa t ti * (suojelu (alue, -valtio, -suhde)

protektorat -et. -suhde protektoratsförhållande.

protestantti* (usk.) protestant, -nen protestantisk. -suus2 protestantism, protesti (vastalause; kaup.) protest -en -er; ottaa ~ upptaga protest; ~ hyväksymättä (maksamatta) jättämisen johdosta (veks.) protest för utebliven accept (för bristande betalning). -kokous protestmöte, -kulut pl protestkostnader. -laulaja protestsångare, »todistus protestbevis, -viranomainen protestmyndighet.

protestoi||da (kaup., veks. ym.) protestera, -maton icke protesterad, -minen upptagande av protest; (protestointi) protestering; protest.

protokolla (pöytäkirja) protokoll -et -. -osasto protokollavdelning, -sihteeri (hist., vir.) protokollsekreterare,

protoplasma (alkulima) protoplasma -n (-t), protuberanssi (täht. auringon~) pro tuberans -en -er. proviisori (apt.) provisor. -n(paikka provi-sors|plats, -tjänst, -befattning, -tutkinto pro visorsexamen.) provinssi (maakunta) provins -en -er. provisio (kaup. hyvitys, palkkio) provision, -lasku provisionsberäkning, -saatava provisionstillgodohavande. -tili provisionskonto, provisorinen (tilapäinen) provisorisk, provo||kaatio provokation, -kaattori (rikokseen yllyttäjä) provokatör, -katorinen provo-katorisk. -soida provocera; framprovocera. -soiva ks. -katorinen. prutku ks. p e r ä~.

pröystäi||llä (j.) brösta (förhäva2) sig; vara uppblåst; spela kaxe. -ly förhävelse; uppblåsthet; övermod, psal||mi psalm -en -er. (-laulaja, -runoilija psalm|diktare, -författare.) -mista psalmist; ks. ed. P-ttari Psaltaren, pseudo- (yhd. näennäinen, vale-) pseudo-, -klassillinen pseudoklassisk, -nyymi (salanimi) pseudonym -en -er. psykiatri (mielitaut. lääk.) psykiater, psykiat-

riker. -a (mielitautiappi) psykiatri -n. psykoanalyysi psykoanalys -en. -analyytikko* psykoanalytiker, -analyyttinen psykoanalytisk. -diagnostiikka psykodiagnostik. -fysiologia psykofysiologi, psykologi (sielutieteinjä) psykolog, -a (sielutiede) psykologi, -nen psykologisk, -sesti psykologiskt, psyk||oosi (lääk. sielunhäirio, mielisairaus) psykos -en. -oottinen psykotisk, -opaatti* (luonnevikainen, sielullisesti sairas) psykopat -en -er. -otekninen psykoteknisk, psyyk||e psyke -t -n. -kinen (henkinen) psykisk. -kisesti psykiskt, puberteetti* (sukukypsyys; murrosikä) pubertet -en.

publikaani (Raam.) publikan -en -er; (nyk.

leik. tullimies) tullare, tullman, publikan, pudas* putaan (jokeen takaisin yht. haara)

å-, älv-, flod|arm -en -ar, -förgrening, pudisütaa skaka (på, om ngt); (ravistaa) ruska, rista2; ~ päätään skaka på huvudet; ~ käsivarresta ruska ngn i armen; — hihastaan skaka ur ärmen; ~ ies niskoiltaan av-pudistella — puhdistustyö

puh

skudda (sig) oket. -telia ks. ed. -tus skak-ni n sr: ruskning.

pudokas* (itsestään pud. hed.) fallfrukt.

pudoüta* putoaa falla* (ned); (suistua) störta (alas ned); minulta putosi nenäliina (hukkasin) jas: tappade en näsduk: -tessa(an) i (under) fallet; kuin puusta -nnut (kuv.) som fallen från skvarna; ~ hyvään maahan falla i god jord; hän oli ~ (putoamaisillaan) han var nära att falla (hade så när fallit); ~ hevosen selästä falla av hästen; hattu putosi (päästä) hatten föll av. -ttaa* fälla2; tappa, ~ lattioille, -an fälla (tappa) i golvet; (hevonen) kasta av; (urh.) slå ut. -1 taminen fällande; (urh.) utslagning. -ttautua* f lia* sig; (heittäytyä) kasta (störta) sisr. -tus ks. -t t a m i n e n. (-kilpailu utslags'tävlan. -tävling.)

pudretti* (jauheväkilannoite) pudrett -en.

pue<!n ks. pukea, -nta* (påklädande, på-klädning; klädsel -n, kostymering. -ttaa* låta* klä(da); (pukea) klä(da)*. -ttaminen klädande.

puff||ata (j. kehuen mainostaa) puffa 'för ngt), -i (j. kehuskelu, mainostus) puff -en -ar.

puhahtaa* fnysa; blåsa8, pusta.

puhallllin* 1. (tkn.) bläst|er -ern -rar; (höyry ~) vissla; (tuuletin) fläkt -en -ar; (tyhjennys^) exhaustor. 2. (puhallussoitin) blåsinstrument. (-yhtye blåsensemble.) -lus blåsning; pust: (tuulahdus) fläkt -en -ar. (-hana snvftlkran, -ventil; utblås-ningskran. -ilma fmet.J blästerluft. -kone blåsmaskin; bläster, -laite Mästerverk, -lamppu blås-, blästerilampa; [juotto~] löd-lampa. -pilli, -putki blåsrör; utblåsningsrör, -soitin blåsinstrument, -tauti fel.lääk.J trum-sjuka. -tuuletin blåslventilator, -fläkt, -uuni blås-, blästerlugn. -venttiili utblåsnings-ventil.) -luttaa* låta* blåsa; ~ (lepuuttaa) hevosia låta hästarna pusta (ut), -taa* 1. blåsa2; (viima) svepa2; ~ ilmaa täyteen blåsa upp ngt; ~ tulla blåsa på elden. 2. (hev. huokua, henqähtää) pusta (ut). 3. (kuv., j. kähveltää) snyta*. 4. (kuv.) ~ (lähteä) juoksuun springa i väg. -taja fiihd.) -blåsare; huilun~ (soittaja) flöjtblåsare; lasin ~ glasblåsare, -

taminen blåsande, -tua* blåsa2, (haihtua) dunsta (pois bort); avdunsta.

puh|das* -taan 1. ren; (kirkas) skär; (siisti) snvsrg; (puhtautta harrastava) renlisr; puhua suunsa -taaksi tala (rent) ut; sjunga ut; taga bladet från munnen; kirjoittaa -taaksi renskriva; ~ tulo (voitto) ren inkomst (vinst); (nettotulo) netto linkomst, -vinst; panna (ryöstää) puti -taaksi (kuv.) fullkomligt utplundra ngn; klä(da) av ngn inpå bara kroppen. 2. (aito) äkta; (mel.) gar; ~ kupari garkoppar; ~ öljy (kem.) jungfruolja; täysin ~ (mel.) fullödig.

puhdasühenkinen (sisällyksinen) i ren o. oförvitlig anda; sedligt högtstående; tadel-lös; oförvitlig: (puhdas) ren. -kielinen språkriktig; puristisk; språkligt ren; i språkligt avseende ren; (oikea) korrekt. -kielisyys2 purism. -laatuinen av ren kvalitet. -maineinen välfrejdad. -maineisuus2

god frejd, -mielinen renhjärtad; med rent uppsåt, -oppinen renlärig: (usk. us. m.) ortodox. -oppisuus2 renlärighet; ortodoxi -n; vrt. o i k e a u s k o i n e n. -rotuinen rasren; av ren ras; renrasi?1: (-verinen) fullblodig; ~ hevonen fullblod -et -. -rotui-suus2 renrasiffhet; rasrenhet, -sointinen, -sointuinen klangren; rent kHngande. -sydammen renhjärtad, -sydämisvys2 renhjärtenhet. -tyylinen stilren, -tyylisvvs2 stilrenhet. -verinen fullblods-; fullblodig; vrt. -rotuinen, -viivainen renlinjig-, med rena linjer. - viljely (s) ren|odling, -kultur, -värmen med (i\ rena färger, puh Ide* (hämärä) skvmninsr: (ilfa~) kvällsstund -en -er; (aamu~) morgonstund -en -er; -teellä i kvälls-, morsron Iskvmninsren. -hetki skymningsstund: (aamu~) morspon|-stund, -väkt -en -er. -juttu skvmningsprat; samtal vid afton|brasan, -lampan, -satu skymning-ssaffa. -tuli afton-, skvmninffs|-brasa. -työ fritidslarbete, -hobby; morgon-, kvällslarbete (vid eldsljus^, puhdiikas* -kkaan (j.) hurtfrisk: energisk. puhdisHtaa rena, rens-öra*; (rrwkofa) rensa; (siistiä) putsa; (sulattamalla) skira: (fkn.) raffinera; (m et.) s^ara; (rautaa) färska; (kuv. jalostaa) luttra; ~ syytöksestä rentvå3; ~ rikkaruohoista rensa från oeräs; ~ maa vihollisista rensa landet från fiender; ~ rikkomuksesta urskulda; rentvå; (hyvittää) rättfärdiga; ~ itsensä valalla (Iak.) värja sis* med ed; ~ syytetty rentvå en anklagad; -tettu sokeri raffinerat socker; -t et tu kupari spar-, rosett|koppar. -taja putsare jne.: vrt. puhdistaa, -taminen ren|ing, -ande: rens|ning, -ande; puts|ning, -ande; skirlning, -ande; gar|ning, -ande: färskning; luttr|ing, -ande. -tamo renseri: (mel.) färsk-, gar|verk; (sokerin öljyn ~ ym.) raffinaderi-(e)t-er. -tautua* (kuv.) rentvå8 sig: (osoittaa olevansa syytön) rättfärdisra sig. -te renffför^insrs-, putslmedel. -tin Mrensare; krats -en -ar. -tu|a bli ren: renas; luttras; vrt. puhdistautua; -nuf ren, renad; luttrad; ~ syyllisyydestä maineellaan bli rentvådd (rättfärdigad). -tu*niuen rening, luttring; (syytöksestä) rättfärdigande, puhdistus rening; rensöring: rensninsr; putsning; skirning: g-arning; färskninsr: luttring; (kuv.) upprensninsr: vrt. puhdistaa, -ahjo (mel.) färsk-, srar|härd. -aine puts-, ren-göringslmedel; vrt. puhdiste, -hakkaus (mtsh.) rensninsrshugsrning; rö]ninsrs-, rest|-huggning. -harja puts-, skur|borste. -har-vennus (mtsh.) rensningssrallrinsr. -jauhe puts-, skurlpulver. -karsta rensninsrskarda. -keino rengörings-, renings-, puts|medel. -keppi ladd |stak|e -en -ar, -käpp -en -ar. -kone rensningemaskin: rensrörinsrsapparat, putsmaskin, -laatta, -levy raffineringsplåt. -laitos reninsrsanläggninsr; rensverk. -luukku (mer.) manlucka, -näyte (met.) srarnings-prov. -puikko (kivr.) läsklstång -stånden -stänsrer: ladd stake, -riepu rensrörings-, skur I trasa; putsduk. -toimenpide (valt.) ut-rensninsrsåtffärd; (lääk.) desinfektionsåt-gärd. -toiminta (ut)rensninsrsaktion. -tras-seli trasslel -let. -työ renings-, rensnings-,

putsnings i arbete, -uhri reningsoffer. -vala (Iak.) värjemålsed. -valssi (Ikn.) renings-vals. -vanuke trassjel -let.

puhe 1. (yl.) tai -et -; (kieli) språk -et, mål -et; kangerrella ~essaan stappla (sväva) på målet; tuntea jk ~estaan känna ngn på rösten; olla hidas (kankea, kangertaa) ~essaan lia trögt målföre. 2. ~(kyky) målföre. 3. (juhla~) tal; pitää ~ hålla (ett) tal. 4. (yl. puhelu, juttelu): ottaa ~eksi bringa på tal, taga till tals; (herättää kysymys) taga upp frågan om ngt; tulla ~eksi komma på tal; ~eksi tullut ifrågavarande; som kommit på tal, som det blivit fråga om; päästä ~en alkuun få ett samtal i gång; auttaa ~en alkuun hjälpa (ngn) på traven; kun se asia tulee ~eksi då det blir fråga (tal) om den saken; sen ~ena ollessa på tal därom; siitä ei (ole) ~ltakaan (kysymystäkään) därom är det inte alis fråga; det är utom ali fråga; det kommer inte ens (aldrig) i fråga; mistä on vad är det fråga om? mitä ~ koskee? vad gäller frågan? siitä asiasta ~en ollen på tal om, (tullen) apropå den saken; lyöttäytyä (ruveta) ~isiin jnk kanssa inlåta sig i samtal (samspråk) med ngn; jouduin (erään) miehen

kanssa jag kom i samspråk med en man; oli ~ena että det var fråga om, att; asia, joka tässä on ~ena (josta tässä

on ~) den sak, som det här är fråga om, som det här gäller; ~ena oleva ifrågavarande; ~ena ollut (ovan)berörda; ovan omtalade; ovan-, om|-nämnda; juuri ~ena ollut nyss|berörda, -nämnd; johtaa ~tta (keskustelua) föra ordet; leda förhandlingarna; hänen ~ensa mukaan av hans tal att döma; enligt hans tal, (kertomansa) uttalande. 5. (~ille pääsy, vastaanotto): mennä jnk ~ille uppvakta ngn; päästää (laskea) ~illeen bevilja ngn ett samtal; (juhl.) bevilja ngn audiens (företräde); kutsua ~illeen kalla till sig (för ett samtal); pyytää päästä jnk ~ille anhålla om ett samtal med ngn, företräde, audiens hos ngn; päästä jnk ~ille få företräde (audiens) hos ngn. 6. (huhu, juoru yms.): mitä ~lta (lorua) tuo on? vad är det därför prat? (ne ovat) vain (ihmisten) ~ita det är bara prat (skvaller), idel rykten; mitäpä pitkistä ~ista! kort o. gott; (sen) pitemmittä ~itta (ilman muuta) utan vidare.

puhe-elin talorgan.

puheen||aihe diskussions-, samtals|ämne. -alainen ifrågavarande, -a oleva ifrågavarande; bemälde; ~ hnk. personen i fråga, -a ollut (ovan-, nyss)nämnd; bemälde. -joh-taja ordförande; hänen ~na ollessaan under hans ordförandeskap; toimia ~na fungera som ordförande; föra ordet; leda förhandlingarna. (-nnuija ordförandeklubba, -npaikka ordförandeplats, -ntoimi ordförandeskap -et.) -johtajisto presidi|um -et; täydennetty ~ förstärkta presidiet, »johtajuus2 ordförandeskap, -johto ordförandeskap -et (-johdolla under), -parsi2 talesätt -et -; (kiel.) fras -en -er; (murteellisuus) dialekt; munart -en -er. -pääs saada ~stä kiinni få samtalet i gång. -sorina sorl -et. -sävy ton; sätt att tala. -vuoro ordet

(määr.); rätt {-en), tur (-en) att yttra sig; (lausuma) a n dragande, anförande, yttrande; inlägg -et -; antaa jllk ~ bevilja ngn ordet; kenellä on vem har ordet?

käyttää ~a begagna sig av ordet; göra ett inlägg; yttra sig; pyytää ~a begära (be om) ordet.

puhe||filmi talfilm; ks. äänielokuva, -halu talträngdhet. -haluinen talträngd, -harjoitus talövning, -häiriö talrubbning, -illaolo ks. -i 11 e p ä ä s y. -illepyrkijä företrädes-, audiens|sökande -n -. -illepääsy (m. o) företräde -t -n; audiens -en -er. -inen (yhd.): suuri~ stor i orden; harva~ fåordig, -isiin: joutua ~ komma i samspråk, -kieli2 talspråk; -kielen sanonta talspråksuttryck. -toje talapparat, -kone tal|registrerings-apparat, -maskin, -kuoro talkör. -kuvio talfigur; retorisk figur, -kyky talförmåga. -kyvyttömyys2 oförmåga att tala. -lahja talegåva. -laulu (mus.) recitativ -et -. -leminen talande; pratande, språkande. -liaisuus2 pratsamhet; tal|trängdhet, -förhet. -li|as -aan (avomielinen) meddelsam; pratsam; (suulas) tal|trängd, -för. puhelim||en(hoitaja telefonist, -tilaaja telefonabonnent.) -itse per telefon; telefonledes, puheli n telefon -en -er; soittaa -mella telefonera (jllk) till ngn; soittaa -mella ja pyytää tulemaan telefonera efter ngn; lähettää sähke -messa telefonera in ett telegram; -men kuulotorvi ks. pu h eli n t o r vi. -asema telefonstation. -asentaja telefonmontör, -automaatti telefonautomat, -herätys telefon-väckning. -hälytys telefon|alarmering, -larm. -ilmoitus telefoni bud, -meddelande, -johdin, -johto telefonledning, -sladd, -kaapeli telefonkabel. -kaappi telefonskåp. -kalusto telefonmateriel. -keskus telefoncentral. »keskustelu telefonsamtal, -koje, -kone telefonapparat. -konttori telefonkontor, -koppi (ulkona) telefon|kiosk, -hytt.-kytkin telefonkoppling. -laitos telefonanläggning; (-toimi) telefonväsen, -laitteet telefonanläggning, -lanka telefontråd, -lasku telefonräkning, -liikenne telefontrafik, -liittymä telefonanslutning. -linja telefonlinje, -luettelo telefonkatalog. -lupa telefonkoncession, -maksu telefonavgift. -mekaanikko telefonmekaniker, -mies (sot.) telefonist, -neiti telefonfröken, -neuvottelu telefonkonferens. -numero telefonnummer, -osuustodistus telefonandelsbevis. -palvelu telefontjänst, -puhelu telefonsamtal. -pylväs telefonstolpe, -päivystys, -päivystäjä telefonvakt. -radio trådradio, -sanoma telefoni bud, -meddelande; telefonogram. -soitto telefonpåringning. - tekniikka telefon|i, -teknik, - tiedotus telefonmeddelande. -tiedustelu telefon|förfrågan, -förfrågning. -tieto telefonuppgift, -tilaus telefonabonnemang; telefonbeställning, -toimilupa telefonkoncession, -torvi telefonlur, -tyttö 1. (puh.-kesk. hoitaja) telefonflicka. 2. (ilotyttö) cail-, taxi|girl. -vaihde telefonväxel, -vastaus telefonsvar, -verkko, -verkosto telefonnät, -yhdistys telefonförening, -yhteys2 telefonförbindelse, -yhtiö telefonbolag, puhe|lla tala; (tarinoida) prata; (pakinoida) språka; ~ jnk kanssa (sam)tala (prata,puhelu —

[sam]språka), underhålla sig med ngn; (puhutella jtk) vidtala ngn; -llessani hänen kanssaan vid (under) mitt samtal med honom, puhelu prat -et; (keskustelu) samtal -et -; (tarinoiminen) samspråk -et; puhelin ~ (telefonsamtal; varata paikka odottavien ~jen listalle beställa telefonkö; ~jen (salaa) kuuntelu telefonavlyssning; välittäjä

telefonist, -aika samtalstid. -luokka samtalsklass. -muoto samtalsform, -tilaus samtalsbeställning.

puhemiehenljistuin talmansstol, -nuija talmansklubba. -tehtävä talmans I uppdrag, -åliggande, -toimi talmansbefattning, puhe||miehistö presidi|um -et. -mies talman, (-neuvosto talmanskonferens -en. -vakuutus talmansförsäkran.) -näytelmä talpjäs. -näyttämö talscen. -ripuli (leik.) rnundiarré. -ruotsi svenskt talspråk; talsvenska, -suomi finskt talspråk, -suppilo taltratt, -tahti frasering. - taidollinen retorisk, ora-torisk. -taito a) (-kyky) talförmåga; b) talarkonst, retorik; (puhuja~) talar|för-måga, -gåva, -begåvning, -tapa sätt att tala; målföre -t; (lause ~) talesätt, - tekniikka talteknik. -teknillinen talteknisk, -torvi 1. talrör. 2. (kuv. äänenkannattaja) språkrör, -tulva ordflöde; svada, -valta (en) talan; (kannevalta) talerätt; (kok.) yttranderätt; käyttää ~a, ottaa asiassa ~ taga sig talan, (Iak. m.) (ut)föra talan i en sak; -vallan menettämisen uhalla vid talans förlust; säilyttää ~nsa bevara sin talan, - vapaus2 yttrandefrihet. -vika talfel.-yhteys2 talförbindelse, -äänellinen (fon.) tonande, -äänetön (jon.) tonlös. -ääni talröst; (sointi) ton -en. puhi||na fnysning, fnysande; snövlande, snöv-ling. -seminen vrt. ed. -sta fnysa; snövla; (puhkaa) pusta, puh|jeta* 1. (kukka, ksv.) slå* ut; spricka* (ut); (aueta) gå* upp; öppna sig; kukka -keaa blomman slår ut; -jennut lehti utsprucket löv; puu -keaa lehteen trädet får löv; trädet lövas; umppu -keaa (kukkaan, kukalle) knoppen slår ut (i blom); knoppen spricker. 2. paise -keaa bölden brister; det går hål på bölden; rokko -keaa kopporna slår ut; sota -keaa (syttyy) kriget bryter ut (utbryter); sodan -jetessa, -jettua vid (efter) krigsutbrottet; ~ ilmi (ilmoille) bryta ut, lös; (purkautua) komma till utbrott; rajuilma (hirmumyrsky) -kesi (raivoamaan) ett oväder (en orkan) bröt lös; pilvi -keaa salamaan molnet urladdar sig; (saada vuoto): pohja -kesi bottnen sprang läck, började läcka; kumi-keaa cykelringen punkterar, får punktering. 3. (kuv.): ~ esiin frambryta; (esiintyä) framträda; — puhumaan taga till orda; utbrista; lösa sin tungas band; (keskeyttää äänettömyys) bryta tystnaden; kiihtymys on -jennut teoiksi upphetsningen har utlöst sig i handling; tyytymättömyys on -jennut ilmi missnöjet har kommit till utbrott; ~ huokauksiin brista ut i suckar; ~ riemuhuutoihin brista ut i jubelrop; upphäva jubelrop; ~ valituksiin utbrista i veklagan; ~ (ratketa) itkuun brista i gråt. puhkaa ks. puhkua.

puhua puh

puhkai||seminen genomträngande; genomborrande; utstickande jne. -sta (tunkea läpi) genomtränga2; bryta* igenom; (lävistää) genomborra; (lääk.) perforera; (pistää reikä) sticka* hål (på ngt); (silmä) sticka ut; (lääk.) punktera; (avata) öppna; (halkaista) spräcka2; ~ rintama (sot.) genombryta fronten; ~ tunneli vuoren läpi spränga en tunnel genom ett berg; ~ paise sticka hål på, punktera en böld; ~ jllk silmä sticka ut ögat på ngn; ~ (murtaa) jää (päästä läpi) forcera isen; ~ rengas sticka hål på en ring. -su (lääk.) perforation; punktion; (aut.) punktering, puhkaus pustning; stånkning. puhkea||maton outslagen; som icke gått upp. -minen utslående; sprickning; utsprickande; utbrytande; utbrott -et -. puhki (tvärs) igenom; lyödä ~ (ulkoapäin) slå in, (sisästä päin) slå ut; pistää ~ ajos sticka hål på, punktera, öppna en böld; pistää silmä ~ sticka ut ögat (på ngn); kaivautua ~ jst gräva (bryta) sig igenom ngt; mennä ~ (haljeta) spricka; vrt. puhjeta; astia on ~ kärlet (fatet) är söndrigt (trasigt); (vuotaa) kärlet (fatet) har en läcka; kärlet (fatet) läcker; murtautua jään ~ forcera isen. puhkia ks. puhkua.

puhko||a ks. puhkaista, -nainen sprucken; (vuotava) som är läck; som sprungit läck; läckande, puhkua (huohottaa) pusta; (ähkiä) stånka, puhtaaksikirjoittaa* (miel. renskriva*, skriva* rent; -kirjoitettu renskriven. «kirjoittaja renskrivare; † renskriverska. «kirjoitus renskrivning, -kuorinta (mtsh.) kal-, ren|barkning. -kuorittu (m. kal-, ren|-barkad. -pesu renltvättning, -tvagning, -viljelty (m.*) renodlad, puhtaanapito* renhållning, -järjestelmä renhållningssystem. -laitos: kaupungin ~ stadens renhållningsverk, -toimi renhållningsväsen. -velvollisuus2 renhållningsskyldighet, puhtl|aasti rent; (helposti) lätt, galant, -aus2 1. renhet; snygghet; renlighet. 2. (aitous) äkthet. 3. (met.) lödighet, finhet; vrt. p u h-d a s. (-prosentti renhets-, lödighets|-procent.)

puhti* (j. vauhti) fart -en; (vireys) ruff -en; (reippaus) ruter (tpm.); schvung-en; (joustavuus) nerv -en; drift -en;

spänst -en; sprätt -en; (ponsi) kläm; aika med god fart; antaa ~a jllk få snärt på ngt; sätta fart (sprätt) på ngt. puhto* (harv. kaup.) netto -t. -hinta nettopris -et. -paino nettovikt. -tulo nettoinkomst. -viljely renodling, - voitto nettovinst, puhu]a 1. (yl.) tala (jllk till ngn); (puhella) orda; (lausua) yttra; (sanoa) säga ; (mainita) nämna2; ~ itsensä lämpimäksi tala sig varm; — suunsa puhtaaksi tala rent, sjunga ut; ta (ga) bladet från munnen; inte skräda orden; ~ liikoja försäga sig; prata bredvid munnen; moni seikka -u sen puolesta että mycket talar för (den omständigheten), att; ~jnk (as.) puolesta uttala sig för ngt; plädera för ngt; (hnk.) lägga sig ut för ngn; inlägga ett gott ord för ngn; (ajaa jnk asiaa) föra

ngns taian; siitä -mattakaan että för att inte tala (dar)om (inte naiiinaj, att; (huolimatta) oavsett det, att; hanesLa -ttaessa pä tal om honom; sulakin ori kuultu -ttavari också det har man uort talas om (ordas om); paljon -taan sula eita det talas, (huhuillaan) ryktas, glunkas mycket om, att; ala puhu silta mitään! tala mte (lat bli att tala) om den saken! du skall tiga med den saken; han ei -nut (sanonut) lahati nataan han sade ingenting härtill; han -u huonosti suomea han talar däiig(t) finska, uttrycker sig illa pä linska; teoksessa -taan yksinomaan tasta aiheesta boken handlar enbart om (i boken behandlas enbart; uetta armie. 2. (pilaa puhe) vrt. p u h e '6.

puhuja talare, -koroke talar|podi|um -et -er, -st.ol -en, -estrad -en. -kyky (m. hnk.) ta-larförmäga; (hnk.) förnämlig (god) talare; vältalare, -lava talar|estrad, -tribun -en -er. -n(iaiija[tj talar|begavnmg, -förmåga, -paikka talar i stol -en, [leik. -pöntloj -bas -et. -lauo talarkonst, -lörniaga; retorik.) puhuma|jtou oformogen att tala; mållös; (rnykkaj stum; tnenna -ttomaksi bli mållös (stum); mista målföret (målet), -ttomuus mållöshet; stumhet. puhujjmiiien talanue jne.; vrt. puhua, -mis-taito tallormaga; vrt. p u h u j a n t a i t o, puhetaito, -ri (us. ruii. vinna) (stark, kall; vmu|pust -en -ar, -stöt, -il -en -ar. puioi|jteüa* tilltala ngn, (saaaakseeri neuvoa, sopiakseen jslj viutaia (iignj; tala (vid ngn); ~ toisiaan samtala; talas vid; — neiaiksi kalla (titulera^ (ngn) Iröken; miksi hantä -teilaan? hur tituleras hain -leltava, -lellu den tilltalade, -tteiija den som tilltalar, -ttelu tilltal -et -; yksityinen ~ enskilt samtal; (haastattelu) intervju -n -er; (kuulustelu; Iak.) (muntligt) förhör -et -; (sot.) (Suom. r.j paroll -en -er; ordergivning, (-uiuoto tilltals!orm. -niini tilltalsnamn, -sana tilltalsord.) - va talande; ~ tunnuskuva (her.j talande emblem, puhveli (el. hubalus) buff|el -eln -lar. -härkä bultel|oxe, -tjur. »nnahka bul'1'eljskinn, -hud. puida tröska; (kuv.) asia saatiin loppuun puiduksi saken slutbehandlades; ~ nyrkkiä knyta* näven; höta* (med näven) (jllk åt ngn).

puiden (mtsh.): -åjo utdrivning av virke, -korjuu drivning, -merkitseminen märkning av trad. -talteenoiio ks. -korjuu, puijiiaaja, -ari skojare; skälm -en -ar; (pet-kudaja) bedragare, -ata lura, narra, kugga, preja; (petkuttaa) bedra(ga)*; dra* vid näsan. -aus skoj -et; bedrägeri; bedrägligt förfarande; prejeri. puikah dus slinkande, smygande, -taa* slinka*, (hiipiä) smita*, smyga* (sig); (plötsligt) sticka fram; ~ piiloon smyga sig (slinka) undan; siihen oli päässyt -tamaan virhe där hade insmugit sig ett fel. puike||a (er. ksv. lehd.) oval; (pitkulainen) avlång; (munamainen) äggrund, -lo (ksv. kukinto) kolv -en -ar. puikeltaa * ks. suikertaa, kiemurrella; vrt. puikahtaa, puikkia, puikka* märlspik -en -ar; vrt. m a 1 s p i i k-

k i. -ri (kal.) nätsticka; vrt. t u i k k a r i; p u j o t u s 111 k k u, -neula, puikkelehtia * ks. puikahtaa, puikkia*: ~ tiehensä, (pötkiä) pakoon kila i vag (undan); sticka i väg; ta* till harvarjan, till schappen. puikko* (tikku) pinn|e -en -ar; sticka; (suude, kula) plugg -en -ar; lakka~ ym. stäng; sukka* (strump)sticka; (hitsaus*) elektrod -en -er; pistää (»nelijalkainen») *ihin (leik.) spänna lör (en häst), puimaj|huone (luuva) tröskhus -et -. -kone trösk|maskin, -verk -et -; vrt. puimuri, -kunta trösklag. -la tröskhus. -iulia (trösk)-loge. -mies tr oskare, -osuuskunta tröskan-delslag. -ton otroskad. - varsta slag|a -an -or. puim||inen ks. puinti, -mi tröskverk, puinen av trä; (yha.) trä-; kova* av hårt trä;

~ laatikko (puulaatikko) trälåda, puinti* (nw.) tröskning; nyrkin * knytande

av näven; hökning, -ande med näven, puisevj|a tra(akt;ig; (kankea, kuiva) stel; stelbent; torr; (mtsh.) virkesrik. -uus* trä-(akt)ighet; stelbentnet; torrliet. puista||ttaa* s minua -tti jag ryste; jag kände rysningar; en rysning genom|lor (-ilade) mig; (minua viluttaa) jag har frossbrytningar; (värisyttää) jag nuttrar, skälver, -tus ry sning; fi Oböbr} tnmg; skälvning, puistikko* (liten) park; (aukio) skvär-en-er;

(esplanadi) esplanad -en -er; ks. seur. puisto park -en -er. -alue parkområde, -istutukset parkanlaggning. -katu parkgata; esplanad, bulevard -en -er. -kuja alle. -käy-tävä parkgang; esplanad -en -er; allé. -iihoito park, värd, -underhäll, -n vartija parkvakt, -ravintola park-, uteservering, -tie allé. -täti parktant; lektant. puita kasvamaton (paljas) kal, bar; ~ kasvava trädbevuxen, pui||te* pl -tteet (kehys) ram -en -ar; infattning; (raja) gräns -en-er; jrik-tteissa (kuv.) inom ramen (gränserna) för ngt. (-laki ram-lag.) -tteinen (yhd.) i (med) ...ram; kulta* ks. k u 1 t a k e h y k s i n e n; guluinfattad. pujah||duttaa* tr smyga*, (kähveltää) smussla; ~ piiloon smyga (smussla) undan; ~ kirje jllk smussla (in) ett brev till ngn. -taa* itr ks. puikahtaa, pujo||a (mer. vanh. pleissata) splitsa. -heinä (mrt. harv., ksv. maruna, Artemisia vulgaris) gråbo -n -r. - ja splitsare. -ke* ks. p u j o s. -liivi (hihaton) slipov|er -ern -rar (-ers), -minen, -nta (mer.) splits -en-ar; splitsning.-parta pipskägg, (-inen med pipskägg.) -pusero (hihallinen) pullov|er -ern -rar (-ers), -s splits -en -ar. pujo||tella* (jlkp. ym.) dribbla; åka slalom; ks. -ttautua. -ttaa* träda*, trä* (igenom); träda* på, träda* upp; (mer.) splitsa; (pauloa) litsa; ~ lanka neulaan träda nålen på tråden; ~ helmiä lankaan träda pärlor på ett band. -ttaminen trädande. -ttautua* slinka*; (hiipiä) smyga* sig; (kiemurrella) slingra (sig); ~ jnk läpi (lävitse, lomitse) slinka igenom ngt. -ttautuminen slinkande; smygande, -tteiija slalomakare; (jlkp.) dribblare. -ttelu slinkande, smygande, slingring; (urh.) slalom;

(jlkp.) dribbling. (-hiihto slalom jåkning, -löpning, -mäki slalombacke, -tie sicksack-väg.) -tus påträdning; (paulonia, mer.) litsning. (-neula trädnål. -puut pl [voim.] slingersteg|e -en -ar. -tikku ks. -neula.) pukahtaja* (hiiskahtaa): puhumatta -matta

utan att knysta2 ett ord. pukama (kyhmy, nystyrä) knöl -en -ar; knut

-en -ar; vrt. p e r ä ~ t. pukari kax|e -en -ar; knös -en -ar; (pöpö) bjäss|e -en -ar; (tappelu~) slagskämp|e -en -ar; bråkmakare -n -; vrt. k ä r ä j ä~, r i i t a

pukata* knuffa; stöta* (till), pukea* puen kläda*, klä*; (varustaa puvulla) ekipera, kostymera; styra* ut; ~ ylleen klä på sig; ~ ajatuksensa sanoiksi (kuv.) kläda sina tankar i ord; ~ ajatuksensa kauniiseen muotoon ikläda sina tankar en vacker form; jhk pukeutunut ks. pukeutua; hänen ylleen puettiin kaapu han blev iklädd (han i-kläddes) en kåpa. puke|et pl klädsel -n; (puku) dräkt -en -er; dress -en -er; stass -en; toalett -en -er; (varusteet) ekipering; kostymering; utrustning; täysissä -issa (pukimissa) fullt påklädd; hiihto ~ skiddräkt. puke|jmaton oklädd, -minen klädande, -utua * kläda* (klä*) (på) sig; ikläda* sig (jhk ngt); göra* toalett; ~ mustalaiseksi klä ut sig till zigenare; ~ mustiin klä sig i svart; ~ virkapukuun ta(ga) på sig (iklä sig) uniform; anlägga uniform; virkapukuun -utunut (virkapukuinen) iklädd (iförd) uniform; klädd i uniform; uniformerad; ~ koreisiin vaatteisiin styra ut sig; skruda sig; ~ parempiinsa göra sig fin; sträcka upp sig; naiseksi -utunut mies en till kvinna utklädd (valepukuinen förklädd) man; hän ei ole vielä -utunut han har ännu inte klätt på sig, (on vielä pukeutumatta) han är ännu oklädd, han är inte påklädd; ks. seur. -utu(maton oklädd, [nainen] i negligé, -minen påkläd-ning; toalett -en. -mispöytä toalettbord.) -ya klädsam, pukim]et pl dräkt -en -er; toalett -en -er; dress -en -er; (leik.) habit -en; vrt. pukeet; täysissä -issa fullt klädd; i full toalett; oudoissa -issa underligt klädd; (klädd) i en underlig dress (habit), puki||mo beklädnads-, ekiperings| affär, -ne

plagg -et -; (kläde)dräkt -en -er. pukin||jalka bockfot, -juuri (ksv. Pimpinella saxifraga) backanis -en. -kaltainen bocklik. -koipi bockben. -nahka bockskinn, -parta 1. (m. hnk.) bockskägg. 2. (ksv. Tragopogon pratensis) havrerot -en. -sarvi bockhorn, -sorkka bock|fot -foten -fötter; (yl. kuv.): ~ (pirun sorkka, so. koiruus, salajuoni) pistää esiin bockfoten sticker fram. pukk||aan ks. pukata, -aus knuff -en -ar. pukki* 1. (el.) bock -en -ar; (erl. hnt.) baggje -en-ar. 2. (voim.) bock; hypätä (leik.) hoppa bock; vrt. -hyppy. 3. (koul. ym. virhe) bock; pistää reunaan ~ (virhemerkki) sätta en bock i kanten, -hyppy (voim.) bockhopp. -pato (uit.) skåvdamm. -silta bock|bro, -brygga.

puksipuu (ksv.\Buxus sempervirens) buxbom -en -ar.

puksis! (ini. onom.) piff, paff, puff! puku* (asu) dräkt -en -er; (täys~) kostym -en -er; beklädnad; (juhl.) skrud -en -ar; kesä~ (luonnon) sommarskrud; (virka ~) uniform -en -er; (puenta) klädsel -n; vrt. pukeet, pukimet. -

esittely mannekänguppvisning; visning av dräkter (toaletter). -huolet pl toalettbekymmer, -huone påklädningsrum; (teat.) klädloge, -inen: jnk ~ klädd i ngt; iklädd ngt; (yhd.) -klädd; frakki ~ klädd i frack; frackklädd; suru~ sorgklädd; virka ~ iförd uniform; uniformerad; papin ~ klädd i prästdräkt, »kangas kostymtyg; (naisten) klänningstyg, -kuosi mod -et; klädedräkt; (malli) snitt; mönst|er -ret. -muoti mod -et - (-er); (leikkaustapa) snitt -et. -neulomo (dam)skräd-deri; modeateljé; (teat.) kostymateljé, «näytelmä kostympjäs. -pussi malpåse, -tanssi kostymdans. -tanssiaiset pl kostymbal. -varasto kläd-, kostym|förråd; (puvusto) garderob -en. pula klämma, knipa; förlägenhet; (ahdinko) trångmål -et -; (kaup.) kris -en -er; depression -en; (hätä) nöd -en, nödställd (svår) belägenhet; (vaikeus) svårighet; vrt. pulma; olla ~ssa vara i klämma (i knipa); befinna sig i svårigheter, i en svår situation; vara i klistret; (pahassa) ~ssa (vara) illa däran (illa ute, illa utsatt; strandsatt); jättää ~an (oman onnensa nojaan) lämna i sticket, (puille paljaille) vind för våg; joutua ~an råka i trångmål (svårigheter); råka i klistret; bli strandsatt; pahemmassa kuin ~ssa verkligen illa ute; i ett svårt dilemma, på sju famnars vatten; kestää (läpäistä) ~ genomkämpa en kris; päästää ~sta hjälpa ur svårigheterna, knipan, «aika kris-, depressions|-tid. «ajan ilmiö kristidsföreteelse, --ajan politiikka kristidspolitik, --ajan säännöstely kristidsreglementering. pulah||dus plumsning. -taa* plumsa; ~ veteen plumsa i; gå ned sig. -täminen plumsande, pula[jilmiö kristidsföreteelse, -kausi kris|-, depressions|period, -tid. -kysymys kristidsproblem. -käyrä (til.) kriskurva, -tilanne krissituation, -vuosi (lav. pl -vuodet) krisår pl; svåra år. puli (pulipää) kortklippt; snaggad, pulikka* ks. palikka, puiikoi||da plaska, -minen plaskande, puli||na plask -et; ks. ed. -k o i m i n e n. -sta plaska.

pulittaa* (j. leik. maksaa) punga ut, ro3 ut

(med pengar), pulituuri 1. (tkn.) polityr -en -er. 2. (kuv.

pintasilaus) polityr -en. puliukko (krk. pulituurinjuoja) polityrgubbe; (leik.) parkkemist, pulju||ttaa* (krk.) lura; preja; föra* bakom

ljuset, -tus bedrägeri; skoj -et; prejande, pulkka* (ahkio) lappsläd|e -en -ar; pulka; ackja.

puikko* 1, (puikko) plugg -en -ar. 2. (mrt.) (astia) tunna; (voi~) dritt|el -eln -lar; vrt. pulkka.

pullahtaa* (savu) virvla; bolma; välla fram; ~ esiin dyka upp; vrt. pulpahtaa, pull||akka* fyllig; rund; rundlagd; (pyöreä) trind; trindlagd; (uhkuva) svällande, -ak-kuus2 ks. p u 11 e u s. -ea ks. p u 11 a k k a; ~ povi fyllig, svällande barm; -eimmillaan (vara) som fylligast' (trindast); ~ kukkaro en stinn (späckad) börs (pung), (-poskinen med fylliga, runda kinder; rundkindad.) -ero (a.) trind; (s.) rult|a -an -or; vrt. pullukka. -eus2 fyllighet; trindhet, rundhet; stinnhet.

pullikoida: ~ vastaan (j. niskuroida) streta emot, sätta sig emot, på tvären; opponera sig.

pullis|ltaa (pingottaa) spänna2 ut; (laajentaa) vidga ut, utvidga; (puhaltamalla) blåsa2 upp; ~ poskensa blåsa upp kinderna; tuuli ~ purjeet seglen sväller för vinden, -tella pösa2, (j. rehennellä) hovera sig. -tua spännas2 ut; bli utspänd; vidgas ut, utvidgas; bli uppblåst; hävas2; (paisua) svälla2; (lääk.) bombera; -tunut utspänd, vidgad, uppblåst; (paisuva) svällande; -tuvin purjein (mer.) för svällande segel (dukar).-tuma an-, upp|svällning; utvidgning, -tummen utspänning, utvidgning, uppblåsning, häv-ning; svällning. -tustauti As. puhallus—, -tuttaa* få, bringa* att svälla, pullo flask|a -an -or; butelj -en -er; (mrt. kal. koho) flöte -t -n. -harja flaskborste. -kala (el. Liparis linealus) (nordiska) sug-fisk(en). -kori flaskkorg. -kotelo flask|etui, -fodral, -lakka butelj-, flask|lack. -lapsi flaskbarn, -lasi flaskglas. -llaan: olla — (pullistunut) vara utspänd (vidgad, uppblåst), (täpötäynnä) stinn, full|stoppad, -proppad, -späckad; posket — med uppblåsta, putande kinder, -mainen flask|for-mig, -lik. -n(kapseli flaskkapsel. -kaula [m. kuv.] flaskhals, -korkki flaskkork. -muotoinen flaskformig. -suu flasköppning. -tulppa flaskpropp.) --olut butelj öl, flasköl. -poskinen som har (med) runda, fylliga kinder; rundkindad. -posti flaskpost. -teline flaskställ. -tta|a* 1. stå* ut; vara utspänd (uppblåst); (paisua) svälla2; vara uppsvälld; -vat silmät utstående ögon; posket -val kinderna står ut, sväller; vrt. pullollaan ym. 2. (panna pulloihin) buteljera; tappa på flaskor, -tus buteljering; (på)-tappning. (-kone buteljerings-, påtapp-nings-, tapp I maskin.) pullukka* (tyllerö) rult|a -an -or. pulma (vaikeus) svårighet; (kuv.) knut -en -ar; dilemm|a -at (-an) -an (-or); (ongelma) problem -et -; (kova

pähkinä) en hård nöt (att knäcka); vrt. pula; (-llinen kysymys) komplicerad (kinkig) fråga; ratkaista — lösa en svår uppgift (ett problem); selviytyä —sta övervinna en svårighet (klara ett problem; klara sig ur knipan), -kysymys kinkig fråga; intrikat fråga; problem-et -. -llinen kinkig, knepig; (vaikeasti selvitettävä) svårlöst, (mutkikas) invecklad, komplicerad, -llisesti kinkigt, knepigt; svårlöst; invecklat, komplicerat. -llisuus2 kinkighet, knepighet; svårlösthet. -lukko kombinationslås. -paikka klämma: knipa -n; (ahdinko) trångmål -et -;

(epätietoisuus) bryderi; (vaikeus) svårighet, -tilanne brydsam situation; kinkig (svår) belägenhet; trångmål -et -. -ton okomplicerad; enkel; (selvä) klar. pulmu||nen (el. Plectrophenax nivalis) snösparv -en -ar. -ssirri ks. hietasirriäi nen.

pulpah||della* (sykkiä) pulsera; (pursuta) kvälla2, välla (esiin fram); sprudla; vrt. pulpahtaa. -dus (fram)|kvällande, -vällande; sprud|el -let. -taa* kvälla2, välla2 (esiin fram); sprudla; (esim. lähde) springa* (upp); (nousta) dyka* upp; (porehtia) bubbla, -telu pulserande; elämän — livets pulsslag.

pulpetinkansi pulpet|lock, -klaff -en -ar. pulpetti* pulpet -en -er. -almanakka pulpet-almanack. -katto (rak.) pulpettak. -tuoli pulpetstol.

pulppu||aminen (fram)kvällande, (-)vällande; flödande, porlande, -illa kvälla2, välla* (fram); (virrata) flöda; vrt. pulpahdel-1 a.

pulpukka* (mrt. u[l]pukka) näckros -en-or. pulpu||ta* kvälla2, välla* (fram); (virrata) flöda; (porista) porla, -ttaa* /r få* (bringa*) att kvälla, välla (fram), flöda, porla; itr kvälla2, välla2 (fram); flöda, porla, -tus (fram)[kvällande, -vällande; flöde; porl -et. pulsk||a (potra) duktig; (komea) ståtlig; (uhkea) grann, praktfull; (muhkea) yppig; (hyvinvoipa) välmående, (--alli [el. Enico-netta stelleri] alförrädare. -haahka/t/. Soma-teria spectabilis] praktejder. -haikara prakt-häger.) -asti prydligt; galant; (reilusti) flott; elää — leva flott; föra ett yppigt liv; voida — må gott, som en pärla i guld. -istaa göra* ståtlig(are) jne. -istua bli duktigare), ståtlig(are); ta(ga) sig; (lihoa) bli yppig(are), fet(are); fetma, -uus2 prydlighet; ståtlighet; prakt -en; yppighet; välmåga.

pultti* (tkn.) bult -en -ar. -ruuvi bultskruv. pulveri pulv|er -ret -. -rasia pulverask. pumpppu* pump -en -ar. -aminen pumpande, pumpning, -amme pumpkar. -kaira pumpborr. -kaivo pump|brunn, -sump, (mer.) -sot. -kammio pump|stöv|el -eln -lar, -cvlin-d|er -ern -rar. -kone pumpmaskin, -kuoppa pump I grop, -sluss, -laitos pump| verk, -inrättning. -ruoppari pumpmudderverk. -sylinteri pump|stövel, -cylinder, -tanko ks. pumpunvarsi. pumpsi||kengät, -t pl (riaisl. jlkn.) pumps, pumpula boll; pompong -en -er. pumpuli bomull -en; ks. a) p u u v i 11 a; b) p u u v i 11 a v a n u. -batisti bomulls|-batist, -kambrik -en. -fianelli bomullsflanell, -hame bomullskjol. -kangas bomullstyg, -lanka bomulls|garn, -tråd. -leninki bomullsklänning. -paita bomullsskjorta, -puku ks. -leninki, -ruuti (räj. nitro selluloosa) bomullskrut, nitrocellulosa. -sukka bomullsstrumpa. -trikoo bomullstrikå. puinpun|jisku pumpslag. -kampi pumpvev. -kieli pump|klaff -en -ar, -ventil, -läppä pumpventil, -mäntä pump|kolv, -kanna, -putki pumprör. -runko pumphus -et. -sivu-aukko pumpgatt. -torvi pumprör. -varsipump'handtag, -stång -stången -stänger, -varusteet pumparmatur, -vipu pumpj-arm, -svängel, -stång, -vipp. pumputa* pumpa; ~ tyhjäksi pumpa läns; länspumpa, pumpa ut; ~ täyteen pumpa full; ~ ilmaa jhk pumpa luft i, pumpa upp ngt.

pun||a rodnad -en; (punainen väri) rött; röd färg; (huuli—) (läpp)smink -et. -aamaton osminkad. -aaminen smink|ning, -ande. punal|-ahven havsabborre. --apila rödklöver, --armeija röda armén (määr.). -hattu (ksv. Echinacea purpurea) blomsternässla, -hauras rödskör. -liehku|inen, -va rödglödande. -heltta (ksv. Enloloma) rödskivling. -herukka (ksv. Ribes rubrum) röda vinbär. P-hilkka (sad.) Lilla rödluvan, -hiuksinen rödhårig; vrt. (vaalean) punertava, -hohteinen rödskimrande. -honka (puus.) röd-, kärn|furu. -ihoinen (a.) med röd hy; rödhyllt; (-ve. inen) rödlätt, -inen röd; maalata -iseksi rödmåla; -iseksi itkettynyt rödgråten; ~ tanka (kuv.) den röda tråden; ~ kukko (tulipalo) den röda hanen; nähdä -ista se rött (för ögonen); P~ risti Röda korset, punaisen I |harmaa rödgrå, -ristinhoitajatar

rödakorssyster. -ruskea rödbrun, punajalka||haukka (el. Falco vespertinus) aftonfalk, -viklo (Tringa totanus) rödbena. puna||juo vainen röd | randig, -strimmig. - juurikas (puut. ksv. Beta vulgaris) rödbeta, -kaali rödkål, -kaarti (hist.) röda gardet (määr.). -kaartilainen rödgardist, -kampela (el. Pleuronectes platessa) röd|spätta, -spotta, -kapina (hist.) det röda upproret.-karvainen rödhårig, -kaulainen rödhalsad. -keltainen rödgul; orange, -kettu rödräv, -kiharainen med röda lockar; rödlockig. -kka* röd|brusig, -blommig; rödlätt, -kkuus2 röd|-brusighet, -blommighet. -koipinen rödbent. -koralli (el. Corallium rubrum) ädelkorall. -kuiri (el. Limosa lapponica) myr-spov. -kukkainen rödblommig; med (som har) röda blommor, -kuumennus (tkn.) rödglödgning. -kylkirastas (el. Turdus musi-cus) rödvingetrast. -kynä rödpenna, -laho (mtsh.) rödröta. -laikkainen, -laikkuinen röd|flammig, -fläckig, -laukka (ksv. Allium cepa) rödlök, -lihainen med (som har) rött kött. -liitu rödkrita. -maa rödj ord. -maalaus rödmålning. -maali rödfärg; röd färg. -marjainen med (som har) röda bär. -metalli rödmetall; tombak -en. -mullata måla (stryka*) med röd|färg, -ockra: röd|måla, -färga, -multa röd I ockra, -färg. -myyrä (el. Cleth-rionomys rutilus) rödsork. -nahka (intiaani) rödskinn, -nata (ksv. Festuca rubra) rödsvingel. -nauhainen med rött band. -nenäi-nen rödnäst, -niska in en rödnackad. - nokkainen rödnäbbad. -parta rödskägg. - partainen rödskäggig. -peippi (ksv. Lamium purpureum) rödplister. -pilkkuinen röd-prickig. -polte (el.lääk.) rödsjuka. -poskinen rödkindad; (punakka) rödbrusig, -poskisuus2 rödbrusighet. -puu (us. er il. puulajeja) röd-holts -en; blod-, brasilie|träd; mammutträd, -pyökki (= lavallinen Fagus silvatica) rödbok. -päinen med rött huvud; rödhöv-dad. -raitainen rödrandig. -reunainen

rödkantad. -rinta (el. Erilhacus rubecula) rödhake(sångare); rotg|el -eln -lar. -rin-tainen rödbröstad. -ruskea rödbrun, -seppä (hnt. E låter) rödknäppare. -siipirastas ks. -kylkirastas. -silmäinen rödögd, -sinervä violett, -sipuli rödlök; ks. -1 a u k-k a. -sokea (lääk.) rödblind. -sokeus2 röd-blindhet. -sotka (el. Aythya ferina) brunand. puna||stella, -stua rodna (jstk, jtk av, över ngt); -stella, -stua häpeästä rodna av skam; -Stella ulkoasuaan rodna över sin klädsel; -stua hiusmartoa myöten rodna (ända) upp till hårfästet, -stuminen, -stus rodnande -t, rodnad -en. puna|lsänkiö (ksv. Odontites rubra) rödkulla, -ta färga röd; rödfärga; (ihomaalilla) sminka. -takki rödrock; (leik. j. lude) vägglus, -takkinen med (klädd i) röd röck. -tauti (lääk.) rödsot; dysenteri, -tiili rött tegel, -tukkainen rödhårig; vrt. punertava, -tuikku (el. Pyrrhula pyrrhula) domherr|e -en -ar. -tupsuinen med röd(a) tofs(ar). -täp--Iäinen röd|fläckig, -flammig. -upseeri (läh.) sovjetofficer, -valkoinen rödvit, -varpunen (el. Carpodacus erylhrinus) rödhämpling. -verinen rödlätt, rödbrusig, -viiksinen med röda mustascher, -viini rödvin, (-lasi rödvinsglas. -pullo rödvinsflaska.) -viiruinen rödstrimmig. -vuoto (veren—) blödning; (vanh.) blodgång -en. -väri röd färg. pune röd färg; rött färgämne; (punainen muste) rött bläck; (ihomaali) smink -et. -htua* rodna, puner|lrus rodnad, -taa* 1. tr färga röd. 2. itr rodna; (vivahtaa punaiseen) stöta* (skifta) i rött. -tava rödskiftände; rödaktig; vaalean— tukka morotsfärgat hår. -tua bli (färgas) röd; rodna, -va rödaktig; ks. -tava.

punikki* 1. (m. P~ npr, lehmä) röll|a -an -or; röd ko. 2. (punakaartilainen, halv.) röding -en -ar. -tatti (ksv. Boletus versipellis) björksvamp, punkka* bunk|e -en -ar. punkki* (el.) kvalst|er -ret -, fästing -en-ar. punner|lrus balansering; (pnn.) press -en. (-puu [voim.] balanserbom -men -mar.) -taa* (voim.) balansera; vrt. ponnistaa, punninta* vägning; (kuv. harkinta) över-vägning.

punni|ta 1. (puntarilla, vahalla) väga2 (upp).

2. (mnm. korkeussuht.) avväga2, nivellera.

3. (kuv. harkita)överväga2;— sanojaan (överväga sina ord; ottaa asia tarkoin -ttavaksi taga saken i moget övervägande; tarkoin asiaa -ttua(an) efter moget övervägande.

punni 11 tseminen väg|ning, -ande; avväg|ning, -ande, niveller|ande, -ing; övervägande; rangaistuksen — sträffutmätning. -tsemisväline vägnings [redskap, -instrument, -tsija som väger (upp); vägare; (mnm.) nivellör. -tsin ks. -tsemisväline. -tus vägning, uppvägning; (mnm.) avvägning, nivellering. (-kartta avvägningskarta, -koje [mnm.] avvägnings-, nivellerings|instrument. -luku avvägningstal. -piste avvägningspunkt, - tu-los avvägningsresultat, -vaaka våg.) -tut-taa* låta* väga.

punnu[s (kaup.) vikt -en -er; käyttää vääriä -ksia använda falska vikter, -kerta viktsats. punoa sno3; (kiertää) tvinna; (palmikoida) fläta. 1. (vrs.): ~ siteitä knyta band; ~ jtk jhk (kuv.) fläta in, infläta ngt i ngt; ~ yhteen tvinna (sno) ihop; ~ köyttä slå rep. 2. (kuv.) hopspinna*, smida*; ~ juonia smida ränker; hopspinna intriger; intrigera; ~ valheita hopspinna, smida (ihop) lögner; ~ päätään skaka på huvudet, punoi||ttaa* vara röd; skifta i rött; (loistaa punaisena) lysa2 röd; tytön posket -itivät flickan var röd om kinderna; flickans kinder glödde; taivas -tiaa himlen lyser röd. -ttua* rodna; purpurfärgas; vrt. seur. -tus (tulehdus) rodnad, puno||ja: juonien ~ intrigmakare; ks. köyden-', punostyöntekijä. -minen snoende; tvinnande; flät|ning, -ande; hopspinnande. -mo (yhd.) -slageri; -makeri; köyden ~ repslageri; nyörin ~ snörmakeri. -nnai-nen (s. punos) snodd -en -er; -nnaisel pl snörmakerier; flätarbeten. -nta* snoende; flätning. (-paju ks. koripa j u. -teos ks. puno|s, -n nainen, punosteos.) puno|s snodd -en -er; (nyöri) snöre -t -n; kehiä (auki, purkaa)-ksesta tvinna upp. - teos, -työ snörmakar-, snörmakeri| arbete, -työntekijä snörmak|are, f -erska. punou||tua* tvinna (ihop), sno3 (ihop) sig; (kiertyä) slingra sig; (kuv.) utspinna* sig; asiasta -tui pitkä keskustelu det utspann sig en lång diskussion i frågan, -tuminen tvinnande; snoende; slingrande, punsseli (tkn. pakotustaltta) puns -en -ar. punssi 1. (tkn.) ks. punsseli. 2. (väk.) punsch -en. -jäähdytin punschkylare, -ka-rahvi punschkaraff. -lasi punschglas, -malja punschbål. -neljännes punschkvarting. -nlemu punschdoft. -pullo punsch|flaska, -butelj, -puolikas punschhalva, -tarjotin punschbricka, pun|ta* (Engl. rh.) pund -et -; -nan kurssi pundkurs. -määräi]nen lydande på pund; ställd att betalas i pund; -set sitoumukset förbindelser i pund(valuta). puntar||i besman -et -. -inkoukku besmans-krok. -oida väga2; (kuv.) överväga2; dryfta; ventilera; (olla kahden vaiheilla) vara i valet o. kvalet, -ointi* (tav. kuv.) övervägande; dryftning; ventilering, -pää (ksv. Alopecurus) ängskavle -n. puntavaluutta pundvaluta, punt|ti* bunt -en -ar; (housun ~) ks. 1 a h j e;

panna -teihin bunta, puodin! likkuna (vanh.) butiksfönster, -ovi butiksdörr.

puola I. (tkn.) 1. (kud. käämi) spol|e -en -ar. 2. (pyörän ~) ek|er -ern -rar; (tikap.) steg-pinn|e -en -ar. II. ks. puolukka. - aminen spol|ning, -ande. -hillo ks. puolukkahillo. -in 1. ks. p u o 1 u k k a. 2. (kud.) garnhasp|el -eln -lar; vinda, (-kara spolten.) puola lainen 1. (s.) m polack -en -er, / ks.

puolatar. 2. (a.) polsk, -n kieli polska -n. puola puu spol|e -en -ar; (pyörän eker; (likapuid., voim.) stegpinne, (-t [voim.] ribbstol.) -pyörä ekerhjul. -sorvi (lanka-rulla~) bobinsvarv. -ta spola.

puolatar polsk |ä -an -or. puolaus spolning.

puoleen: tästä ~ (puolin) hädan-, här|efter, framdeles; i framtiden; ~ ja toiseen (milloin minnekin, mihinkin suuntaan) än hit, än dit; än åt ett håll, än åt ett annat; än i en, än i en annan riktning; joka ~ (puolelle) åt alla håll, (joka suuntaan) i alla riktningar; kääntyä jnk ~ vända sig till ngn; kääntyä esityksineen johtokunnan ~ göra en hänvändelse (framställning) till direktionen; katsoa jnk ~ se på ngn, (kunnioittavasti) upp till ngn; vetää ~sa draga till sig, attrahera.

puoleensavetävä tilldragande, attraktiv, puoleinen 1. (paik.): jnk ~ åt (på) ngn sida belägen; tämän ~ på denna sida belägen; järven~ pelto den mot sjön belägna åkern; åkern åt sjösidan; manteren ~ mot fastlandet belägen. 2. (suht.) hyvän~ (jotenkin hyvä) rätt, tämligen bra, god; vanhan~ äldre; rätt, tämligen gammal, puolekkain ks. seur.

puoleksi till hälften, halvt, halv-; ~ paleltunut halvt ihjälfrusen; ~ rappeutunut halvt förfallen; ~ parantunut halvläkt. puolella (vrt. puolen): tällä ~ jtk på den här sidan om ngt; Helsingin ~ åt Helsingfors-hållet, i trakten av H.; jnk oikealla ~ på högra sidan (till höger) om ngn (ngt); minulla on oikeus ~ni jag har rätten på min sida (olen oikeassa jag har rätt); olla jnk ~ stå på ngns sida; ~ ja toisella både på det ena o. det andra hållet, på vartdera hållet (alla håll); på vardera sidan; ollavoiton ~ vara på vinsten, ha överhand; olla ehdotuksen ~ (kannattaa ehdotusta) understöda (vara för) ett förslag, puolelle: karata (mennä) vihollisen ~ fly över (övergå) till fienden; tulkaa meidän ~mme! kom på vår sida! kom över till oss! saada ~en vinna för sig; asettua jnk ~ (jtk kannattamaan) ställa sig på ngns sida; taga parti för ngn; förklara sig för ngn. puolelta: katsella esinettä joka ~ betrakta ett föremål från alla sidor (joka taholta från alla håll); se oli minun ~ni erehdys det var ett misstag från

min sida (av mig); joka ~ från alla sidor (allsidigt), (täydelleen i allo); oikealta ~ från högra sidan; (mer.) om styrbord; vasemmalta ~ från vänstra sidan; (mer.) om babord, puolen: tällä ~ på den här sidan, denna sida (om ngt); toiselta ~ . . . toiselta ~ å ena sidan . . . å andra sidan; haudan tuolla (toisella) ~ bortom graven, på hinsidan om graven; tälle ~ jtk på denna sida om ngt; (tänne yli) hitöver; täältä ~ från denna sida; kahden ~ på vardera sidan (om ngt), puolen‖pito medhåll, -pitäjä medhållare, anhängare; (puolustaja) försvarare, -päivän-(aika middagstid, -korkeus2 middagshöjd, -vuoro middagstur.) -taa (jakaa kahtia) halvera; (vähentää) minska; (maksaa vähemmäksi) avbetala, puolessa (paik.): meidän ~mme (seuduillamme) i våra trakter, puolesta (suhteen) med avseende på; (hyväksi) för, (nimessä) på (ngns) vägnar;

muotonsa ~ med avseende på formen; till formen; minkä ~ se on kelpaamaton? i vilket avseende är den oduglig? tehdä työtä jnk ~ arbeta för ngn (ngt); minä ~m (osaltani) jag för min del; (taas) jag åter; omasta vähäisestä jag för min ringa

del; omasta ~ni jag å min sida (för min del), (osaltani) för min egen del (för mitt vidkommande); sekä ~ että vastaan både för o. emot; jnk ~ för ngn (för ngns räkning; på ngns vägnar); puhua jnk ~ tala (gott) för ngn (föra ngns talan; lägga sig ut för ngn); kernaasti minun (mitä minuun tulee) gärna för mig; eipä sen ~ (silti) että asia kaipaisi selitystä, mutta inte (där)-för att saken skulle tarva ngn förklaring men; kukin vastaa ~an envar svarar för sig; vastata kumpikin omasta ja toisensa ~ (kukin omastaan ja toistensa ~) svara en för bägge o. bägge för en (en för alla o. alla för en); me ~mme vi å vår sida; me taas ~mme vi åter, vi däremot; (osaltamme) vi för vår del; olkoon meidän ~mme gärna för oss; vaikken sen ~ ole asiaa kovin tarkoin tutkinut inte för att jag så noga undersökt saken; eipä sen ~ (oli miten oli) (vare) hur som helst; (muuten) för resten; jollei (hän) tule niin olkoon tulematta, sen kommer han inte så kan han för resten låta bli; totuuden ~ för sanning; ruumiin ja sielun ~ (vanh. vir.) till kropp o. själ. puolestapuhuja förespråkare -n -; förfäktare (av ngt).

puoleton (kohtuuton) omåttlig, (ennen kuulumaton) oerhörd; (tavaton) ofantlig(t stor).

1. puol|i21. (osa) del -en -ar; yhtälön ~ memb-rjum -umet-a. 2. (Iak.) riitelevät -et (riitapuolet) de stridande parterna; (osapuoli, asianosainen) part -en -er. 3. asialla on -ensa saken har sina sidor, har skäl för sig; sillä on se hyvä ~ (etu) den har den fördelen, det goda med sig; heikko (huono, paha) ~ skuggsida, nackdel; oikea (vasen) ~ högra (vänstra) sidan; (mer.) styrbords-(babords) |-sida; ks. m. eri johdannaisia!

2. puol|i2 (luk.): ~ litraa en halv liter; -en litran pullo halvlitersbutelj; -en litran mitta halvlitermått; — grammaa ett halvt gram; hän viipyi siellä ~ vuolta hän dröjde där ett halvt år (ett halvår, halva året); saat -et siitä du får hälften därav; -et voitosta hälften av (halva) vinsten; -et rahoista (tavaroista) hälften av pengarna (varorna); päivä (yö) on -essa det är middag (midnatt); hän menetti -et omaisuudestaan han förlorade halva sin förmögenhet (hälften av sin förmögenhet); ~ valtakuntaa halva riket, hälften av riket; -ta isompi hälften större, en halv gång till så stor, (kahta vertaa) dubbelt större; tämä ~ pitäjää denna sida (hälft) av socknen; -et pitäjää halva socknen, hälften av socknen; ymmärtää -esta sanasta förstå halvkväden visa; ~ peninkulmaa en halv mil; halvmil.

puol|iaan: pitää ~ (-ensa) stå på sig, stå på sin kant; (kestää) hålla stånd, hålla ut (tehdä tehtävänsä göra besked för sig); (jtk vastaan) stå emot ngn, hålla ngn stången.

puoli||aika (er. jlkp.) halvtid, -aikainen halvgången. -alaston halvnaken, -antura halvsula. -apina halvapa, -arkki halvark, -automaattinen halvautomatisk, -avoin halvöppen. -hereillä halvvaken, -herra (iv., halv.) halvherre, -herrasväki halvherrskap, -hieno halvfin; (viila) halvslät. -hiljaa (mus.) mezzopiano, -himmeä halvmatt. -hoito halvpension, -hullu halvgalen. »humala: ~inen, ~ssa halvrusig, halvfull. -hupsu halv|fnoskig, -tokig, -hämärä 1. (s.) halv|dunkel, -skymning, -dager; klärobskyr. 2. (a.) halv|dunkel, -mörk. -höperö halv|fnoskig, -tokig, --ihminen (tar.) halvmänniska. --ikkuna halvfönster, -intumis-aika (fys., kem.) halveringstid. --ivallinen halvt ironisk, -jalokivi halvädelsten, -jumala halvgud, -juoksu: mennä halvspringa. -juutalainen halvjude, -jähmeä (kem.) halvfäst. -jäykkä halvstyv. puoli|| kannellinen (mer.) halvdäckad. -kansi (peräkorkokansi) halvdäck -et -. -

kas* -kkaan halvpart; hälft -en -er; halv|a -an -or; arkin ~ hälften av ett ark; ett halvark; ett halvt ark (paperia papper); oven~ dörrhalva; ~ olutta en halva öl; en öl-halva. -kasvuinen halv|vuxen, -stor. -kehä halvkrets, -kenkä lågsko, -kerros entresol-våning. -kesy halvtam. -koko halvstorlek -en -ar; ks. -k u v a. (-inen i halvstorlek; halvstor.) -kolmatta två o. en halv. -korkea halvhög, -kova halvhård; (kaulus) halvstärkt. -kovaa (mus.) mezzoforte, -kuihtunut halvvissen. -kuiva halvtorr, -kuoliaa|ksi, -na halvdöd; mera död än levande, -kuollut halvdöd, -kuormitus halvbelastning, -kuu halvmåne, (-nmuo-toinen halvmånformig.) -kuuro halvdöv. -kuva halvfigur, -kylläinen halvmätt. -kylpy halvbad. -kymmenettä (harv.) nio o. en halv. -kymmentä ett halvt tiotal, -kypsä halvmogen; (leipä) halvgräddat. -käännös halvvändning, -laho(nnut) halv|-rutten, -murken. -lainausmerkki enkelt citations-, anförings|tecken, -liereä halvrund. -lihava (kirjp.) halvfet, -liinainen (vaat.) halvlinne-, -lippu halvbiljett. puoli||lla: eri ~ maata på olika håll i (i olika delar av) landet, -llaan till hälften fylld; halvbesatt; halvfull; astia on enää ~ kärlet är redan halvtomt. -11 een: kaataa lasi ~ fylla ett glas till hälften, puoli||lämmin 1. (s.) halvvärme. 2. (a.) halv-varm. -maailma halv värld; demimond -en;

nainen demimond -en -er. -maissa halvvägs; (keskipaikkeilla) i medlet, i mitten (av ngt); mitt (på, i ngt), -maito halvmjölk, -makea halvsöt. -makuulla i halvliggande ställning, -matkassa halvvägs; ~ kaupunkiin halvvägs till staden, -matruusi lättmatros. -metalli halvmetall, -mädännyt, -mätä halvrutten, puolin: kaikin ~ (kaikissa suhteissa) till alla delar, i alla avseenden, allsidigt; kummin ~ hyvänsä hur som helst, från vilken sida som helst; ~ ja toisin på bägge (ömse) sidor; såväl i ett som annat avseende; molemmin ~ på vardera sidan, på ömse sidor; ömsesidigt, puoli[[nainen halv; halvdan(n); (epätäydelli-

nen) ofullständig; (niukka) knapphändig; ~ toimenpide halvmesyr -en -er. -naisesti halvt; ofullständigt; knapphändigt, -naisuus2 halvhet; ofullständighet; knapphändighet; halvmesyr -en -er. -neljättä tre o. en halv. -nen 1. (päivällinen) middag -en -ar. 2. (yhd.) -sidig; yksi~ ensidig; moni~, kai-kin~ mång-, all|sidig; ks. er. näitä. 3. -sen vuotta ungefär ett halvt år. -nuotti (mus.) halvnot. -oikea halväkta. -oppinut halvlärd.

puoli j|paas to (kirlc.) midfasta. (-sunnuntai midfastosöndag.) -pakanallinen halvhednisk, -pallo halv|sfär, -klot; (pallonpuolisko) hemisfär -en -er. (-nmuotoinen halvklotformig.) -pehmeä halvmjuk, -pellava(inen) halvlinne, -piiri halv|krets, -cirkel, -piletti halvbiljett, -piloillaan halvt på skämt, -pimeä 1. (a.) halvmörk. 2. (s.) halv|mörker, -dunkel, -piste semikolon -et -. -pitkä halvlång. -pitoinen (vaat.) något använd; (metalli) halvlödig. -pohja (jlkn.) halvsula; panna (panettaa) ks. seur. -pohjata

halvsula, -pohjaus halvsulning. -profiilissa i halvprofil, -puhdas halvren; kuoria -puhtaaksi (mtsh.) halvbarka, -pukeissa halvklädd; (nainen) i negligé, -pukuinen halvklädd. -pullo halv|flaska, -butelj; (j.) halv|a -an -or. -pysty lutande, -pyöreä halvrund.

puolipäivä halvdag; middag; jälkeen puolenpäivän (vanh. j. p. p.) ks. iltapäivällä, ip. -apulainen halvdagshjälp. -jumalanpalvelus högmässogudstjänst, -nkorkeus middagshöjd. -paikka halvdagsplats, -piiri (mnt.) meridian -en -er, middagslinje, -saarna högmässopredikan, högmässa, -työ (osapävä~) halvdagsarbete, halvtidsarbete.

puoli||pökerryksissä halvt virrig (bedövad, omtöcknad), -raaka halvrå. -ranskalaissidos (kirjs.) halvfranskt band. -rotu halv|ras, -blod. -rotuinen halvblods-, -saapas stövlett -en-er.-salkoon, -salossa (lippu) på halvstång. -satainen: ~ joukko en skara (trupp) om ett halvt hundratal (man), -selkeä (mtr.j halvklar, -sen ks. p u o 1 i (n e n 3). (-sataa ett halvt hundratal, -toista cirka [omkring, vid pass, ungefär] en o. en halv, halvannan.) -silkki halv|siden, -silke, -silkkinen halv-siden-. -sisarukset pl halvsyskon, »sivistynyt halvbildad. -sivistys halvbildning, -sko hälft -en -er; halva; vuosisadan edellisellä ~/Za under förra hälften av århundradet; ikkunan ~ fönsterhalva, -so (mies) mak|e -en -ar, (vaimo) mak ja -an -or; gemål -en -er. -sokea halvblind, -solmu (mer.) halvslag. -sukka halvstrumpa, -sula halvsmält. -suppeneva (mat.) semikonver-gent. -suunnikas (mat.) trapets -et -er. -suuri halvstor, -suuruinen i halvstorlek, -suutuksissa (an) halvt förargad, -sävel halvton. -tainnoksissa (vara) halvt medvetslös. -tangossa, -tankoon (lippu) ks. -salossa, -salkoon, -tekoinen halvfärdig, halvgjord. -tie|ssä, -stä halvvägs; på halva vägen; (keskipaikkeilla) i mitten (av ngt); jäädä -tiehen stanna på halva vägen (halvvägs), -toista en o. en halv; ett o. ett halvt; halvannan, (n.) halvtannat, -totuus2 (-nainen totuus) halvsanning, -ttaa* hal-

vera; (jakaa kahtia) tudela, -ttain till hälften; (osittain) delvis, -ttainen ks. puolinainen. -ttaja som halverar; (mat., kulman) halveringslinje; bisektris -en -er, (lävistäjä) diagonal -en -er. -tunti(nen) halvtimme. -tuore halvfärsk. -tuote ks. -val-miste. -turkki halvlång päls. -tusina(a) halvdussin, -tuuma halvtum, -tuumainen halvtums-, -tynnyri halvtunna, -ummessa:

— oleva halvsluten; till hälften sluten, -umpinainen halvsluten, -uni2 halvslummer -n; ~ssa(an) halvsovande, -valmis halvfärdig, -valmiste halvfabrikat, -valveilla (oleva) halvvaken, -varjo halvskugga, -veri halvblod. (-hevonen halvblodshäst.) -verinen halvblods-, -verka halvkläde, - viiden aikaan (tienoissa) halvfemtiden, -viidettä (harv.) fyra o. en halv. -villa halvylle, -villainen halvylle-; av halvylle; (kuv., halv.) halvbildad; parveny|aktig, -mässig, kälkborger-lig. - villi halvvild(e). - virallinen halvofficiell; officiös, -vokaali (fon.) halvvokal, semi-vokal. -vuosi halvår, -vuosisata halvsekel.

- vuosisatais- halvsekel-, (-riemujuhla halvsekel [s] jubileum.) -vuosittain halvårsvis, -vuotias halv|årig, -åring. -vuotinen, - vuotis- halvårs-; ~tilaaja halvårs|prenumerant, -abonnent, - väkisin halvt (till hälften) med våld; nästan med våld. -väli mitt -en; medi|-um -et; ~in toistakymmentätuhatta inemot femtontusen; vuosisadan ~ssä i mitten av århundradet; elokuun ~ssä i mitten, mediet av augusti; (i) medio (av) augusti; talvi on ~ssä (puoleksi kulunut) halva vintern har gått; vintern är till hälften förliden; ollessamme ~ssä (-matkassa) då vi är (var) halvvägs; ensi kuun ~in till mitten av nästa månad, -ympyrä halvcirkel. - ympyrä |(mä)inen, -nmuotoinen halvcirkelformig. -yö midnatt; vrt. keskiyö, -yön(aika midnattstid; ~ lähenee det lider mot midnatt; ~an vid midnatt, midnattstid; vid midnattstiden, -aurinko midnattssol, -hetki midnatts|stund, -timme.) -ääneen: puhua ~ tala halvhögt.

puolta: pitää jnk ~ stå på ngns sida; hålla med ngn, (puolustaa jtk) taga ngn i försvar, taga parti för ngn.

puol|taa* (puolustaa) försvara; (pitää jnk puolta) hålla* med ngn; (suosittaa) förorda, tillstyrka2; (puhua jnk puolesta) tala för ngt; (kannattaa) understöda*; uttala sig för ngt; ~ jnk säilyttämistä förorda (tillstyrka) bibehållandet av ngt, att ngt skall bibehållas; ottaa ~kseen jtk (kuv.) taga sig an ngns sak; sen hyväksymistä ~ moni seikka många omständigheter talar för dess godkännande; hän -si minun ehdotustani han förordade (uttalade sig för, understödde) mitt förslag; ~ jnk ehdokkuutta understöda ngns kandidatur; -lava lausunto ett tillstyrkande utlåtande; ks. p u o 11 o 1 a u s e; -lettavissa oleva, -lettava (suositeltava) rekommendabel.

puol||taja försvarare; förespråkare; (suosija) gynnare; (kannattaja) anhängare, (-joukko anhängarskara.) -tami|nen försvarande jne.; jnk -seksi till försvar (ursäkt) för ngt. -to* försvar -et förordpuoltolause — puolustelu

puo

-et tillstyrkan; (puolenpiio) medhåll -et. (-lause rekommendation: förord, -sana förord, -ääni [yliop.J bifallsröst.) puolue parti -et -er; (kannattajat) anhängare; ~en merkki partimärke; ~en mielipide partimening; ~eseen liittyminen partianslutning; pysyä uskollisena ~elle vara partitrogen. -ansio partimerit, -asema partiställning, -asia parti I angelägenhet, -fråga, -asiamies partiombud, -diktatuuri partidiktatur, -dogmi partidogm. --elin partiorgan, puciueelli|lnen partisk, -sesti partiskt; med partiskhet; icke oväldigt, -suus2 partiskhet; manna män (tpm.); (Iak.) väld -en. puolue-elämä partiliv.

puolueen||johtaja parti|ledare, -chef -en -er. -jäsen parti I medlem, -ansluten, -ohjelmajulistus partimanifest, -päämies partihövding. -päätös partibeslut, -sisärengas (leik.) partikonklav -en. puolue-eripuraisuus2 partisplit. puoluee|jton opartisk; partilös; (erillään pysyttelevä) neutral; (kohtuullinen) billig; (Iak.) o väldig; pysyä -ttomana förbli neutral, -ttomasti opartiskt; neutralt; oväldigt; med oväld; utan mannamån, puolueettomuuden| loukkaus neutralitetskränkning. -menetys förverkande av neutralitet. -vastainen neutralitetsvidrig, - vastaisuus2 det neutralitetsvidriga (jnk i ngt). puolueettomuus2 opartiskhet; neutralitet; (Iak.) oväld -en. -asenne neutralitetsståndpunkt. -julistus neutralitetsförklaring. -Hitto neutralitetsförbund, -sopimus neutralitetsfördrag. -

tahto neutralitetsvilja. - vakuutus neutralitetsförsäkran, puolue||-etu partiintresse, -hajaannus partisplittring, -söndring, -hallinto partistyrelse, -hallitus (puolueiden muodostama) partiregering; (1 puolueen) partistyrelse, -harrastus partiintresse, -henki parti|anda, -sinne -t. -into partinit. -intohimo partilidelse, -intoilija partifanatiker, -intoilu partifanatism. -itsekkyys2 partiegoism, -ittain partivis. -jako upp-, in I delning i partier; partiindelning; ks. seur. -jaotus parti|indelning, -gruppering, -johto partiledning, -juoni(tte-lu) partiintrig, -järjestelmä partisystem; partiväsen -det. -järjestö partiorganisation, -kanta partiståndpunkt, -karsina (j. halv.) partifålla, -katkeruus2 partihat -et. -keinottelu parti|spel, -taktik, -manöver, -kiho (j.) parti I pamp, -koryfé, -kiihko partilidelse, -kiihkoilija parti|fanatiker, -gångare, -kiihkoilu partifanatism, -kiihotus partiagitation, -kiista parti|kiv, -gräl, -käbb|el -let. -kilvoittelu partikamp, -kinastelu partikäbbel, -kokous partimöte. -kongressi partikongress. -kuri partidisciplin, -kysymys partifråga. -lainen partimedlem -men -mar; anhängare av ett parti; (-toveri) parti|kamrat, -vän -nen -ner; jnk ~ ngns anhängare, -lehdistö partipress, -lehti parti|tidning, -organ, -leiri partiläger, -liitto partiförbund, -lippu partifana, -mielettömyys2 parti|galenskap, -vansinne, -mieli2 partisinne; partikularism. -mies partiman, -muodostus partibildning. I -neuvosto partiråd, -neuvottelukokous partikonferens. -nimi partinamn. -näkökanta !

partiståndpunkt. -näkökohta parti [synpunkt, -hänsyn, puolue||ohjelma partiprogram, -olot pl partiförhållanden. -pakko partitvång, -palkinto partibelöning, -peii parti|spel, -taktik, -piiskuri partiinpiskare. -poliitikko partipolitiker. -politiikka partipolitik, -pomo, -pukari parti|koryfé, -pamp, -påve, -boss -en -ar; (-johtaja) partiledare. -pyrintö parti|strä-vande, -intresse, -pyyde parti Jintresse, -syfte, -päivät pl partidagar, -päällikkö partichef, -rahasto partikassa, -raivo partifanatism. -raja partigräns, -riita parti|-strid, -tvist, -ryhmitys partigruppering, -konstellation, -ryhmä partigrupp, »sihteeri partisekreterare, -siteet partiband. -suhteet pl partiförhållanden, -taistelu parti|strid, -kamp. -taktiikka partitaktik, -taktillinen partitaktisk, -tarkoitus parti|-ändamål, -syfte. -temppu parti | knep, -manöver, -toiminta partiverksamhet, -tora parti|käbbel, -kiv. -toveri parti|kamrat, -vän, -kolleg|a -an -er. -tunnus partiparoll. -vallanaika (Suom.-Ruots. hist. vapauden aika) partitidevarvet (frihetstiden). -valta partivälde, -valtainen parti I bunden, -betonad, -valtaisuus2 partibundenhet. -valtuuskunta parti|delegation, -fullmäktige pl. -vastakohta parti|motsättning, -motsats, -vastakohtaisuus2 partimotsättning. -vehkeilijä partiintrigör, -vehkeily partiintriger pl, partipolitiskt intrigspel. -viha partihat, -väri partifärg. -yhteenkuuluvuus2 partisamhörighet, -ystävä partivän.

puolukan||kukka lingonblomma, - varpu, - var-si2, - var vukko lingonris -et -. -vienti lingonexport.

puolukka* (hed., ksv. Vaccinium vitis idaea) lingon -et -; vrt. puola II. -hillo lingonsylt. -kangas lingonmo. -kauppa lingonhandel. -mehu lingonsaft, -nummi ks. -kangas.

puolus|taa försvara; (suojella) värna, hägna; värja2; (osoittaa oikeutetuksi) rättfärdiga; ~ syytöksiltä försvara ngn mot beskyllningar; ryhtyä -lamaan jtk ta ngn i försvar; ottaa ~kseen oikeutta åtaga sig att försvara (värna) det rätta; (pitää kiinni oikeudesta) hålla på rättvisan; ~ oikeuttaan försvara (hävda) sin rätt; ~ asemaansa hävda (gardera) sin ställning; -tettavissa oleva ursäktlig; se ei -ta hänen menettelyään det ursäktar (rättfärdigar) inte hans beteende; ~ mielipidettä för|svara (-fäkta) en åsikt.

puolus|jtaja försvarare; (puolustusasianajaja) försvarsadvokat; (suosija) gynnare; (jlkp.) back -en -ar; (usk.) apologet -en -er. -tamaton oförsvarad; (suojaton) försvarslös; (jota ei voi puolustaa) oförsvarlig, -taminen försvarande; värjande; ursäktande. -tautua* försvara sig; värna, gardera sig (jtk vastaan mot ngn); värja sig (för ngt); ursäkta sig; rättfärdiga sig (jllk med

ngt). - ta ii tumisk y k y försvars|duglighet,

-kraft, -tella försvara; ursäkta; ~ erehdystään ursäkta sitt misstag; — (pahoja) tekojaan undskylla sig. -telu försvar -et; und-

skyllan. (-kirjoitus ks. puolustus^.)

-tuksellinen defensiv; (usk.) apologetisk. puolustu|s försvar -et (av [för] ngt); värn -et; (puolustelu) ursäkt -en -er; esittää -ksekseen åberopa till sitt försvar (till sin ursäkt), -ase försvarsvapen, -asema försvarsställning. -asenne försvarsattityd, -asento försvarsställning; gard -en. -asianajaja försvarsadvokat. -budjetti ks. -menoa r-vio. -departementti (väst. puolustus-, sota I ministeriötä) försvarsdepartement, -hallinto försvarsförvaltning, -joukko för-svars|styrka, -trupp, -järjestelmä försvarssystem. -kanta försvarsattityd -en; defensiv -en; pysytellä -kannalla hålla sig på (till) defensiven; gå försvarsvis till väga. -keino försvarsmedel, -kirja, -kirjoitus försvarsskrift; apologi -(ejn -er. -kunto försvars |skick, -duglighet, -tillstånd; panna ~on (för)sätta i försvarstillstånd, -kuntoinen försvarsduglig. -kuntoisuus2 försvarsduglighet. -kyky försvars|duglighet, -förmåga, -kykyinen ks. -kuntoinen, -kysymys försvarsfråga, -kyvyttömyys2 oförmåga att försvara sig; försvars-, värnjlöshet. -kyvy-tön oförmögen att försvara sig (till försvar), försvars-, värn|lös. -laitos försvarsväsen. -laitteet försvars|verk, -anläggningar. -liitto försvars|förbund, -allians, -linja försvarslinje, -mahdollisuus2 försvarsmöjlighet. -menoarvio försvarsbudget, (-keskustelu försvarsdebatt.) -menot försvarsutgifter. -ministeri försvarsminister, -ministeriö försvarsministerium, -määräraha försvarsanslag. -neuvosto försvarsråd. -nihilismi försvarsnihilism, -nihilisti försvarsnihi-list. -näkökohta försvarssynpunkt, -ohjelma försvarsprogram. -paikka försvars |post, -position -en -er. -puhe försvarstal; apologi -(e)n -er. -rintama försvarsfront, -sana ord till försvar; ett ursäktande ord. -sota försvarskrig, -suunnitelma försvarsplan. -tahto försvarsvilja, -tahtoinen försvarsvillig. -taistelu försvars|strid, (m. valt.) -kamp. -teollisuus2 försvarsindustri, -toimenpide, -toimi2 försvarslåtgärd, -anstalter pl. -valiokunta försvarsutskott, -valmis försvarsberedd. -valmius2 försvarsberedskap. -vero försvarsskatt, -vihamielinen försvarsfientlig, -voima försvarskraft; försvars I väsen, -krafter, -makt; -voimien pääesikunta försvarsmaktens huvudstab. -yhteys2 försvarsgemenskap, puomi bom -men -mar; bomstock; (usean puomin muodosl.) bomräcka; läns|a -an -or. -kerta bomvarv. -kopukka (uit.) bomsugga. -kuja bomlagd kanal, -kytkin (uit.) bomlås. -lenkin lukko bomlås. -lenkki bom|länk, -kopp|el-let -. -purje bomsegel, -puu (uit.) bomstock, -side ks. -1 e n k k i. -talja bom-talja. -ttaa* (uit.) bomlägga*. -tus bomläggning; bomning. puoshaka (keksi) båts-, flottnings|hak|e -en -ar.

puoska (j. mrt. lapsi) ung|e -en -ar. puoskar||i kvacksalvare; / kvacksalverska. (-nlääke kvacksalvarmedicin.) -oida bedriva* kvacksalveri; kvacksalva. -ointi* kvacksalv|ande, -eri.

564;

puosu (pursimies) båtsman, -npilli båtsmanspipa.

puoti* (vanh., ark.) bod -en -ar; (myymälä) butik -en -er. -hinta butikspris. -kauppa bodhandel. -kirja butiks-, bod|kladd -en -ar. -lainen butiksbiträde -t -n; ks. liikeapulainen. -palvelija bodbetjänt -en -er. -poika bodpojke, -puksu (halv., hauk.) bodknodd. -renki boddräng, -rihkama bodkram-et. -rotta (halv., hauk.) ks. -puksu; (varas) butiksråtta, -tyttö (kvinnligt) bu-tiks|biträde -t -n, -flicka, -varas butiks|-tjuv, -råtta, -velka butiks-, bod|skuld. pupiina (kud.) bobin -en -er; vrt. puola, purai||sta bita*; (iskeä hampain) hugga* (jhk i ngt), -su bitande; hugg -et -; (purema) bett -et -.

pur asin håljärn -et -; puns -en -ar. -ata

(taltalla) stämma2 ut. purek||sia bita*, bitas*, (pureskella) tugga.

-siminen bitande; tugg|ning, -ande. pure||ma (hnt., käärmeen ym.) bett -et -. (-Lihas tuggmuskel. -neuvot pl tugg|verktyg, -apparat, -pinta tuggyta. -suu [er. hnt.] bitmun.) -minen bitande pure||n ks. purra, -nta* bitande, tuggning;

(lääk.) bett -et -. pureskeleminen tugg|ning, -ande, gnag|ning, -ande. -lia tugga, (nakertaa) gnaga2, -lu tuggning, gnagning. puré|| ttaa* (antaa purra) låta bita; (tkn.) beta. -tus betning, -utua*: ~ kiinni bita*, (tarttua) haka sig fast (jhk vid ngt); (tkn.) skära fast; (mer.) råka i beknip, - va bitande; ~ viima bitande, narig vind; ~ iva bitande hån, satir, -vasti bitande, purila||at 1. pl (vanh.kulj.) släpa; (paarit) bår

-en -ar. 2. -s (sht.) faner|kärna, -kavle. purismi (puhdaskielisyys) purism. puris||taa 1. pressa; (rutistaa) krama; (nipistää) knipa*, (likistää) klämma2; (painaa) trycka2; ~ kättä trycka (krama) ngns hand; ~ (painaa) rintaansa vasten trycka (pressa) mot sitt bröst; kenkä ~ skon klämmer. 2. -lellu ilma komprimerad luft; tryck-, press|luft. 3*

-tava (kuv. ahdistava) tunne beklämmande känsla, -täminen pressande, kram|ning, -ande, knipande; klämmande, tryck|ning, -ande. -tautua* trycka, pressa (klämma2) sig, tryckas, pressas, klämmas (mot, intill, in i ngt), -te presstycke; press-vara; pressat föremål (material); brikett -en -er. (-kivihiili stenkolsbriketter pl. -lasi pressat glas. -mehu pressaft.) -ti purist. -tin press -en -ar; (ruuvi ~) klov|e -en -ar; skruvstäd -et -; (meisti) stans -en -ar; (kont. liitin) klämmare, -tua pressas (kokoon ihop); kramas jne.; vrt. puristaa. puris|tus press -en; kramning, knipning; (ahdinko) knipa, kläm; (mer.) beknip -et; (tkn.) kompression; (paine) tryck -et; -luksissa (vara) hop|pressad, -klämd, -tryckt; vara i kläm, beknip, -hitsaus trycksvetsning. -isku kompressionsslag. -istutus (mtsh.) klämplantering, -jännitys tryckj-spänning, -påkänning, -kaavaus pressformen. -kimmo tryckelasticitet. -leuka (tkn .) pressback. -lujuus2 tryckhållfasthet, -muotti (tkn.) pressform; matris -en -er. -rasituspuristusruuvi — purkaus

tryckpåkänning. -ruuvi klämskruv, -sytytys kompressionstandning. -tila kompressionsrum. -vaihe kompressions | period, -las. -valos pressgjutstycke. -valu pressgjute. -voima kompressions-, tryck-, press|kratt. puristuvuus" sammantryckbarhet; kompres-sibilitet.

puritaani (k.hist., hist., kuv.) puritan-en-er.

-nen (us. kuv.) puritansk, purje seg|el -let -; levittää (nostaa) —et satta (till), hissa, sträcka segel; koota — bärga (stryka, ta m) ett segel; hala ner ett segel; —ita kestävä segelstyv; täysin —in tör fulla segel; saada tuulta — isiinsä (us. kuv.) få vind i seglen, -ala ks. -pinta, -alus segelfartyg, (-vene) segelbåt, purjeeii|kupu segelbuk -en. -käyttö segel-£ oring. -ompelija segelsömmare. -tekijä Segelniakare. purjehdittavj|a: —ssa kunnossa segelbar; (liikennöitävässä) tralikerbar. -uus2 segelbar-het; trafikerbarhet. purjehdus segling; segla tion; (retki) seglats -en -er; segeltur, -kausi seglations|sasong, -tid, -perioa; (huvi—) seglirigssasoiig. -kelpoinen (vaylä) segelbar, iraiikabei. -kelpoisuus2 segelbarhet. -kilpailui segelregatta; kappsegling, -kuntoinen sjoJuugng, -väring. -kuntoisuus2 sjö jvärdigiiet, -uugiighet. -lento segelflygning. (-kone segel-, jhito-J glid|llygplan.) -matka segel|färd, -tur; seglats. -neuvot pl navigationsutrustning, -reitti segelled, -retki seglats; segeltur, -seura segel|sällskap, -klubb -en -ar. -suunta kurs -en -er. -sääntö (hng. hist.) navigationsakten. -taito segelkuimighet. -taitoinen segeikunnig. -uoma segeiranna. -urheilu segelsport, - valmis segel| klar, -laruig; faruig (klar) att avsegla (till avsegling;. -viikko segelvecka, -väylä segelled, purjehj|tia* segla; (hoitaa purjehdusta) navigera; lahtea -limaan (laivalta) avsegla, (veneellä) bege sig ut på en seglats, för att segla, företaga en segeltur; ~ (laskettaa) myötäistä länsa; gä för läns; ~ liki tuulta (luovia) kryssa; segla bidevind; ~ tiukasti vetävää luovia segla dikt bidevind; hålla tätt till vindögat; ~ Suomen lipun suojassa segla under finsk flagg; ~ satamaan segla in i (löpa in i) hamn; — väärällä lipulla segla under falsk flagg; -dittavassa kunnossa segelbar, -tija seglare; maailman ympäri — världsomseglare, -timinen seg|lande, -ling. purje||isto segelmassa, -kangas segelduk -en. -kankainen av segelduk; segelduks-, -kanootti segelkanot, -kerta (en) omgång segel; segelställ -et -. -kinnas segel(sömmar)-handske. -koju segelkoj. -kutteri segelkutter. -laiva segelfartyg, -laivaliikenne segelfart -en. -laivasto segelflotta, -lanka segelgarn. -lento segelflygs ning); harjoittaa —a segelflyga. (-kone segel-, /liito-J glid|flyg-plan.) -lentäjä segelflygare, -meduusa (el. Hydrozoa) segeimedusa. -määrä segelmassa, -palttina ravenduk; lätt segelduk; kantas -en. -paula litslina. -piirustus segelritning. -pinta segel I area, -yta. -pursi segelslup -en -ar; kutt|er -ern -rar. -pussi segelsäck. - tuuli (j.) segelvind; (myötä—) förlig

vind; medvind, -vaate segelduk, - vene segelbåt, (-pursi) slup -en -ar; (huvi—) segeljakt -en -er. -äimä segelnål. pur|kaa* 1. (rak., tkn.): — talo riva (rasera) ett hus; silta on -ettu bron har rivits, är riven; ~ koysi saikeille slå upp en tross; ~ kaami avlinua en spole; ~ palmikko lösa upp en flata; ~ vaatetta repa (rispa) upp tyg; (avata) öppna, (katkaista) bryta, — osiinsa (kon. ym.) taga isär, taga sönder; ned-, dej montera; (purkaen rikkoa) demolera, (romuttaa) skrota ned; -ettava (vastak. koottava) Lsärtagbar; demonterbar. 2. ~ kuorma, lasti: — laiva lossa ett fartyg; laiva — (lastiaan) fartyget lossar; ~ kuorma vaunusta avlasta, uriasta, (tytijentåä) tomma en vagn; (luoda) avkasta, avbörda. 3. ~ (sopimus yms.): — avioliitto upplösa ett äktenskap; ~ yhtiö upplösa (Iak. bryta) ett bolag; — hitto upplösa ett förbund; — laki (maarays, peruuttaa) upphäva (återkalla, annulieraj en lag (en bestämmelse, föreskrift); ~ tuomio (upp)häva (underkanna, återbryta) en dom; ~ lainvoiman saavuttanut tuomio äterbryta laga

kraft vunnen dom; bevilja resning i ett mal; — kauppa rygga (hava) ett kop; låta ett köp àterga (ga tillbaka); kauppa pysyi -kamalia köpet stod last; ~ kihlaus sia upp en förlovning; kihlaus oli -ettu förlovningen var uppslagen; ~ paatös äter|-taga (-kalla, uppiiava) ett beslut; (Lakkauttaa, tehaa mitattomaksi) (upp^häva, (hylätä) underkänna, (peruuttaa) rygga, återkalla. 4. tulivuori — tulta vulkanen spyr ut eld; (kuv.) — tunteitaan ge sina känslor luft; utgjuta sig; ge utlopp (fritt lopp) åt, avreagera sina känslor; ~ sydäntään utgjuta (öppna, latta) sitt hjärta för ngn; ~ mieltään jllk utgjuta sig för ngn; ~ vihaansa ge utlopp at sin vrede; avreagera sin ilska; utgjuta (utösa) sin vrede; låta sin vrede gå ut (uttömma sin vredes skålar) jnk niskaan över ngn; ~ kidastaan, ~ suustaan (j.) ösa, häva ur sig. purk|jaja (hnk. laivan—) lossare; (kirjp.) avläggare; (fys.) urladdningsanordning.-ajaiset pl (kaupan) återgångsersättning, -amaton icke lossad, upphävd jne.; vrt. purkaa; (-autumaton) oupplöslig; (neule) masksäker. -amattomasti oupplösligt, oupplösligen. -amattomuus2 ouppiöslighet. -aminen brytande, hävande; upphävning; upplösande; lossande; upplösning, lossning; nedrivning; rasering; repning; vrt. purkaa. purkamis||aika (Iak.) hävningstid; (lastin) lossningstid, -ehto hävningsförbehåll. -kanne (Iak.) hävningstalan; talan om upplösning; (kaupan) ätergangstalan. -oikeus2 hävnings-, upplösnings|rätt. -päätös beslut (utslag) angående hävning (upplösning, återgång), -vaade, -vaatimus hävnings| anspråk, »yrkande. -valta hävningsbef ogenhet; (tuomion—) rätt att återbryta en dom. purk||auma (vaat.) upprispning; upprispat ställe; (neule) masklöpning; masklupet ställe; ks. v e r e n~; s i 1 m ä p a k o. -au|s 1. lossning; urladdning; (puhkeaminen) utbrott -et, eruption; (vuodatus) utgjutelse; (talon) rivning; avkastande; upp-

hävning, ryggande; brytning, uppslagning; (nesteen) avlopp -et -; ut-, av|flöde -t -n; vihan ~ utbrott av vrede; vredesutbrott; sähkön ~ elektrisk urladdning; tulivuoren~ vulkanutbrott; runolliset -ksel poetiska utgjutelser. 2. ks. purkaminen; vrt. seur. purkaus I |lai turi lossnings | brygga, (raut.) -plattform, -paikka lossningsplats, -putki avlopps-, (shk.) urladdnings|rör. -silta lossningsbrygga. -virta (shk.) urladdnings-ström. -väli (kipinä~) gnistgap -et -. purk||auttaa* låta* upplösa jne.; vrt. purkaa. -autua* 1. (upp)lösas2; upplösa2 sig; (vaat. ym.) repas, rispas upp; (sukka) ks. s i 1 m ä p a k o; vrt. purkaa. 2. ukkospilvi -autuu åskmolnet urladdar sig; sähkö -autuu elektriciteten urladdar sig; joki -autuu (laskee) mereen floden faller ut i havet; tulivuori -autuu vulkanen har ett utbrott, är i verksamhet. 3. kauppa -autuu köpet återgår (går tillbaka, ryggas); kihlaus -autui förlovningen blev bruten (uppslagen); avioliitto -autui äktenskapet upplöstes; yhtiö -autui bolaget upplöstes (Iak. bröts); sopimus -autuu avtalet brytes (annulleras). 4. (kuv. m. puhjeta): ~ ilmoille komma till uttryck (utbrott); taga sig uttryck; sippra ut; komma i dagen; bli känd; ajatukset -autuivat sanoiksi tankarna tog sig uttryck i ord (utlöste sig i ord); puhe sai suosionosoitukset välittömästi -autumaan talet utlöste spontana bifallsyttringar; teoiksi -autunut suuttumus en förtrytelse, som utlöst sig i handling; viha -autuu (puhkeaa) vreden kommer till utbrott, -autuma ks. purkauma; vrt. m. purkaus, -autu-maton oupplöslig; (neule) masksäker. -autu-minen (kaup.) återgång -en; upplösning; vrt. purkautua, purkautumis||aste upplösningsstadium, -ilmiö urladdnings|fenomen, -företeelse. -määrä (nst.) avlopps-, avflödes|mängd. -väli (shk.) gnistgap -et -. purku* (nst.) utströmning; ut-, av|flöde -t; avlopp -et; (lumi ~ mtr.) snöyra; (purkaminen: Iak. tuomion~) återbryt|ning, -ande, resning; (kaupan) hävande, hävning, ryggande, -anomus ansökan om återbrytande (avdom), -aukko (tkn.) utströmnings-, avloppsöppning. -elevaattori lossnings-, (kauha~) skop|elevator, -ilma (mtr.) yrväder; snöyra, -lados (kirjp.) avläggningssats. -määrä avlopps-, avflödes|mängd. -peruste, -päätös grund för (utslag angående) återbrytande. -vaatimus hävnings-, återgångs|yrkande. -vesi avloppsvatten, avflöde -t. purnu lår -en -ar; bing|e -en -ar; (hiili ~) bunk|er -ern -rar, -(-ers), -kka* (tölkki) burk -en -ar. -llinen en lår (binge) full (av, med ngt).

puro bäck -en -ar. -laakso bäckdal, -lohi ks. -taimen, -nieriä (el. Salmo fontinalis) bäckröding, -nperkaus (vst.) bäckrensning, -nsuu bäckmynning, -taimen (el. Salmo trutta fario, tammukka) bäcköring, bäckforell. -uitto (uit.) bäckflottning. purpa||ttaa* (j.) puttra, -ttaminen, -tus puttrande.

purppura purpur -n. -inen purpur-, -kotilo

(el. Murex, Purpura) purpursnäcka. -n(hohtoinen purpur|glänsande, -skimrande. -puna purpurrodnad. -punainen purpurröd. -värinen purpurfärgad.; -puku purpurdräkt. -päärmeinen, -reunuksinen pur-purbrämad. -viitta purpur|mantel, -toga. -väri purpurfärg, purppuroida purpurfärga; purpra. pur|ra bita*; (pureskella) tugga; ~ tupakkaa tugga tobak; koira -i minua käteen hunden bet mig i handen; ~ huuliaan bita sig i läppen (i läpparna); ~ hammasta (kuv.) bita ihop tänderna; (kiristellä hampaitaan) skära tänder; vatsaani -ee (j.) jag har knip i magen (magknip); pakkanen -ee kölden kniper; -eva iva bitande hån (satir); -eva pakkanen en bitande köld; kova (paha) pala (pähkinä) -tavaksi (kuv.) en hård nöt att knäcka, purse (met. vlm.) grad -en -er; gjutsöm -men

-mar. -ri (mer., Int.) purser. pur|si2* -ren farkost -en -er; jakt -en -er; (vene) båt -en -ar. -kerho, -klubi jakt-, segel|klubb. -miehentyö båtsmans|göra -t, -arbete, -mies (j. »puosu», mer.) båtsman, -seura ks. purj ehdusseura. purskah||dus frustande, frustning, prust|ning, -ande; (puuska) utbrott -et -; naurun ~ skratt I paroxysm -en -er, -salva, -taa* frusta; prusta; ~ nauruun (nauramaan) brista ut i skratt; slå till ett skratt; ~ itkuun brista i gråt; veri -ti blodet forsade (sprutade).

pursku||a välla fram; spruta; frusa, frusta, -nta* framvällande; sprutande; frusande, frustande.

purso||tin* (keit.) sprits -en -ar. -ttaa* spritsa.

pursu (suo~ ksv. Ledum palustre) skvatt-

ram -en; getpors -en. pursu||a ks. -t a. -aminen sprudlande, flödande jne. -illa sprudla; flöda; -ilevan eloisa sprudlande (sprittande) av liv. pursunvarret pl porsris. pursu|ta sprudla (jtk av ngt), (räiskää) fräsa2; -ava elinvoima sprudlande livskraft, purtilo (kaukalo) tråg -et -, ho -n -ar. purtojuuri2 (ksv. Succisa pratensis) knapp-vädd -en.

puru (sahan~, tav. pl) sågspån (rhm.); (jätteet) avfall -et; (hake) tugg -et, flis -en; (suussa) tugga; frat -et; (vatsan~) magknip; tupakka ~ tuggbuss, -kumi tuggummi, -lihas ks. puré m a~. -pihka tuggkåda. -säiliö flisbehållare. -tupakka tuggtobak, -väline tuggverktyg. pusero blus -en -ar. -kangas blustyg. - neulomo blusateljé, puser||rella * ks. pusertaa, -rin* press -en -ar; (murskain) kross -en -ar. -rus pressning; press -en; tryckning, klämning; (m. kuv.) knipa; trångmål; -ruksissa (in)klämd; som är i kläm. (-kone pressmaskin.) -taa* pressa; (painaa) trycka2; (likistää) klämma2; (murskata) krossa; (ulos jst) pressa (ut från ngt); (esille) pressa fram; vrl. p u-r i s t a a. -taminen press |ning, -ande; tryck|ning, -ande: klämmande; kross|ning, -ande. -telu pressning, tryckning, klämning, -tua * (jst) frampressas; (jhk) bli (in;klämd;puskea -

pressas; tryckas2; klämmas2; krossas; vrt. puristua, pus||kea 1. (sarvilla, lehmä, hirvi) stånga; ~ toisiaan stångas. 2. (hist. mer.s.) ramma.

3. (työntää) skjuta; stöta; ~ päänsä seinään (m. kuv.) köra huvudet i väggen; ~ puhki stöta igenom; -kien (nykäyksittäin) stötvis.

4. (kuv. ahertaa): * töitä jobba för fullt; sjåa; arbeta forcerat, forcera arbetet, -keu-tua* stöta* (fhk in i ngt); tränga2 in (i ngt), -kin ra m m -en -ar; stöt -en -ar; (raul.) buffert -en -ar; vrt. puskuri, -ku stång|-ning, -ande; ks. '-liitos, (-hitsaus stumsvetsning. -liitos [rak.] stum|stöt, -fog -en -ar. -paristo [shk.] buffert-, utjämningsj-batteri. -puu [laiturin] följ are.) -kuri (er. mer.s., hist.) ramm -en -ar; (törmyri) fend|er -ern -rar; (raul.) buffert -en -ar; (pönkkä) stötta; vrt. puskin, (-jousi buffertfjäder, -liuos buffertlösning. -valtio buffertstat.) -kuroida neutralisera med buffertlösning, -ku (sauma ks. puskuliitos. -silla: olla * [lehmät] stångas.)

pussi pås|e -en -ar; (massi) pung -en -ar; puhua itsensä *in (snt.) förtala sig; puhua omaan *insa tala för sin sjuka mor; *in kudottu (vaat.) påsväd. -ahma (el. Sarco-philus salanicus) pungdjävul, -apina (el. Pseudochirus) pungapa. -eläimet (el. Marsupialia) pungdjur pl. -housut pl puff-, spets|-byxor; byxor av ridbyxsnitt; (ratsastus-saapas*) rid-, stövel|byxor. -hukka (m. pussi-koira, el. Thylacinus cynocephalus) pungvarg. -karhu (el. Phascolarclos cinereus) pungbjörn, -kämmekkä (ksv. Coeloglossum viride) grönkulla, -llinen en påse full (jtk av [med] ngt), -mainen pås-, pung|formig. »pakkaus påsförpackning. -rotta: paksuhäntäinen * (el. Sminthopsis crassicaudata) (tjocksvan-sad) pungråtta, -tauti ks. sikotauti, -tavara påsförpackad vara. -ttaa* förpacka i påsar, -tus förpackning i påsar, -viiri (mer. ym.) vindstrut; vimpel strut, puteli (j. pullo) butelj -en -er. putina (mrt.

puuleili) läg|el -eln -lar. putipuh|das (paljas) utblottad; hänet ryöstettiin -taaksi han blev utplundrad, plundrad in på bara kroppen, (lav. kuv.) fullständigt barskrapad, putka (er. j.) fink| a -an -or; kurra; viedä *an sätta i finkan, kurran; bura in; finka; olla (istua) *ssa sitta i finkan, kurran. putkahtaa*: ~ esiin (j.) dyka* upp; sticka*

(skjuta*) fram (upp), putkellinen (försedd) med rör; ~ hammastahnaa en tub tandkräm, putken! I asentaja (ptk.) rör|läggare, -mokare. -eriste rör|beklädnad, -isoleringsmedel, -isoleringsmaterial. -katkaisin röravskärare. -laippa rörfläns. -laskija rörläggare. -liitos rörskarv, -muhvi rörmuff. -muotoinen rörformig. -osa rördel. -polvi rör|krök, -knä. -päällyste rörbeklädnad. -sydän rörveke. -taive rör|krök, -knä. putk|i2 rör -et -; (hela) hylsa; (kiväärin) lopp -et -; tykin * kanonrör; (tuubi) tub -en -er; ruis puhkeaa -elle rågen går i skaft; -en haara rörförgrening; *(johtoj)en asentaminen rörläggning, -harja tubborste. -helake

- puuha puu

rörbeslag, -liuilu rörflöjt; syrinx -en. -jalka stålrörsfot. (-inen försedd med stålrörsföt-ter.) -johto rörledning, -jäähdytin rörkylare. -kaivo rörbrunn, -kasvit pl (sarjakukkaiset, ksv. Umbellata) umbellater; flock-, parasoll [blommiga, -kattila rör-, tub |parma, -kerta rör-, tub|sats. -kiemura, -kierä rörslinga. -liike rörläggerifirma, -liitos rörförbindning. -lo (ksv.) kärl -et -; rör -et -; (tuubi) tub. (-kasvit kärlväxter.) -luistin rörskridsko, -lähetin (rad.) rörsändare, -mainen rörformig, -maneetti (el.) rörmanet, -mato (el. Tubicolae) rörmask. -muhvi (tkn.) rör I muff, -hylsa, -bössa, -mutteri rörmutter, -nen (yhd.) med . . . rör; paksu* med tjockt (tjocka) rör; kolmi* med tre rör, trerörs-, -oja ks. -salaoja, -pihdit pl rörtång. -posti rörpost. -radiaattori rörradiator. -rengas tubring. -rikko rörbrott, -salaoja rör|dike, -drän -en -er. -silta rör-brb. -simpukka rörmussla, -sto rörnät -et -. -summeri (rad.) rörsummer -n. -sydämiset (el. Leptocardia) rörhjärtan, -tarvikkeet pl rör I materiel, -förbindningsdelar; »fittings». -tehdas rörfabrik, -tiili rörtegel, -ttaa* (harv.) förse* med rör; ~ öja rörlägga, dränera ett dike. -tus rörläggning; (ojan) dränering, -työläinen rör|arbetare, -mokare. -vastaanotin (rad.) rörmottagare, -väri tubfärg.

putla||amo (mel.) puddelverk -et -. -harkko puddellupp. -kuona puddelslagg. -rauta puddeljärn. -ta (mellottaa) puddla. -teräs puddelstål, -us puddling, («menetelmä [vanh.] puddelprocess. -uuni [put-lauuni[puddlingsugn.)

puto |j aminen (ned)fallande; (ned)störtande. -illa falla*; dala. -ilu fallande; dalande, -us (er. vesi*) fall-et -. (-kaasutin [aut.] fallförgasare, -korkeus2 fallhöjd, -nopeus2 fallhastighet, -porras fall|tröskel, -trappa.)

puu träd -et -; (*aine) trä -et; (poltto*, hiomo*) ved -en; (tarve*) virke -t; *ta kasvamalon trädlös, (paljas) kal; *ta säästävä vedbesparande; nousta *hun (mets. näätä ym.) träa; hyvän ja pahan tiedon * (Raam.) kunskapens träd på gott o. ont; puhua *ta heinää (kuv.) prata i vädret; prata persilja; joutua puille paljaille komma på bar backe; bli utblottad (barskrapad); *sta katsoen (iv., kuv.) vid ett ytligt betraktande (ett ytligt påseende); på avstånd sett; on kuin *lla päähän lyöty, kuin *sta pudonnut (kuv.) som fallen från skyarna.

puu|laine(s) ved -en; ved-, trä | ämne; träsubstans; -aineet virke -t. -alus träfartyg, -alusta trä|underlag, -underlägg, -bädd. -antura (jlkn.) träsula, -arkku träkista; (vsr.) timrad kista, -astia träkärl, -duksissa (jäsen) (vara) domnad, styv; ks. puutua, -dute bedövningsmedel, -duttaa* få (bringa*) att domna; göra* styv; (lääk.) bedöva, -dutus bedövning, (-aine ks. puudute.) -erä ks. -tavaraerä, -esine ks. -teos. -etikka träättika.

puuhjja bestyr -et -; (touhu) bråk -et, stök -et; (vaiva) besvär -et -; (vaivannäkö) bemödande; (toimi) syssla, befattning;

567;puu puuhaaja —

(hanke, yritys) företag -et -; (toimenpide) åtgärd -en -er; (suunnitelma) pian -en -er; (hääräily) (ett) sjå; jobb -et; olla ~ssa stöka; hålla på (med ngt); vara sysselsatt; (hääriä) vara beställsam; ryhtyä —an gripa sig an med arbetet; gripa sig verket an. -aaja arrangör; tillskyndare. -aaminen bestyrande; sysslande; förehavande; bråkande, stökande; anordnande; sjåande; jobbande, -ailija ks. puuhaaja, -ailla ks. puuhata; ~ (tehdä työtä) jnk hyväksi arbeta för ngt. -ailu beskäftighet; (hätiköinti) fjäsk -et; (aherlelu) stökande, jobbande; vrt. puuha, -a|kas* -kkaan verksam; beställsam; tilltagsen; företagsam, driftig; beskäftig; (tarmokas) energisk, puu hake (tav. pl -hakkeet, pap.) flis -en; hack -et: tugg -et. puuha [|kkuus2 företagsamhet, beställsamhet, tilltagsenhet; driftighet, beskäftighet. -mies driftig man; (toimeenpanija) arrangör* puuhappo trä syra.

puuhalta 1. itr (askarrella) syssla med ngt, bestyra om ngt; ha ngt för händer, föreha ngt; (hääriä) bråka, stöka (med ngt); (näperrellä) pyssla (knåpa) med net; (ahertaa) sjåa, jobba (med ngt). 2. (yrittää hankkia itselleen) arbeta på att få ngt; söka utverka ngt; (työskennellä jnk puolesta) arbeta för ng-t, ngn: ryhtyä -amaan jtk vidta arrangemang (anstalter) för ngt; sätta i gång, gripa sig an med ngt. puullhevonen 1. (leik.) trähäst. 2. (hist. kid., mg.) trä|häst, -märr. -hiili2 träkol; vrt. sysi. (-murska träkolsstvbb. -rauta träkolsjärn, -suodatin träkolsfilter. -teräs träkolsstål.) -hioke (pap.) slipmassa; trämassa, (-teollisuus2 fpap.J slipmasse-, träsliperilindustri.) puuhka muff -en -ar; (reunus) bräm -et -; (kaula—) boa. -reunus (nahka—) skinnbräm. -uudin, -verho puffgardin. puuhunllleikkaaja träsnidare. -leikkaus träsnideri; vrt. puunleikkaus. puuphuutokauppa ks. -p u u t a v a r a h u u t o-kauppa. -huvila trävilla; villa av trä. -hökkeli ks. -rottelo, -istuin trä sits. -istutus trädplantering, -jakkara träpall. -jalka trälfot, -ben; (pitkät) -at (leik.) styltor, -jalosteteollisuus2 träförädlingsindustri. (-laitos träförädlingsanläggning.) -jauhe trämjöl. -jumala (Ink.) träbeläte -t-n; gudabild av trä. -jyrä (mv.) trävält. -jämssi trärasp. -jäte trä-, virkes lavfall. -jättiläinen trädjätte; jätteträd, -kaasu trä gas; gengas, (-generaattori ks. seur.) -kaasutin (tkn.) träförgasare; gengasaggregat; trägasgenerator, (-auto grengasbil. -pilkkeet pl gengasved; bilvedssplint frhm.].) -kanki trä |spak, -stång, -kannu träkanna, -kapine trä|redskap, -sak. -kappale trä|-stycke, -bit. -kapula trä|klabb, -kavel, -klamp, -kara dubb, dymling av trä, trä|-dubb, -dymling; träpinne, -kartta (mtsh.) trädkarta, -kasa trädbråt|e -en -ar; virkeshög; ved hög. -kasvi vedväxt, -kasvillisuus2 trädvegetation, -kasvusto trädbestånd -et -. -kauha träslev. -kaulain (mtsh.) träklave. -kehys träram, -kehystys träinfattning, -kemia träkemi. -kemiallinen träkemisk.

-kenkä (jlkn.) träsko, -kiipijä (el. Cerlhia familiaris) träd krypare, -kirkko träkyrka, -kirva (hnt.) trädius -en. -kitti träkitt. puukko * (slid)kniv -en -ar; täljkniv, -junk-kari knivlskärare, -hjälte, -huggare; slagskämpe. -saha sticksåg; fogsvans -en. - sankari (halv.) ks. -j unkkar i. -seppä knivsmed. -viila knivfil. -äes knivharv. puukon||hela knivbeslag, -kantokielto (hist.) förbud att bära kniv (på vissa offentl. tillställningar). -kärki knivspets; knivsudd. -pisto knivstvng. -pää knivskaft, -terä knivsegg, knivblad -et -. -tuppi knivslida. puullkoralli (el.) trädkorall, -korko (jlkn.) träklack.

puukoüttaa * kniv|hugga *. -skära *. -ttaja som kniv|hug-grit, -skurit; kniv|hue-gare, -skärare. - ttaminen, -tus kniv | skärning, -huggning.

puukutlos trä-, spån|vävnad, -textur -en -er. -kuitu träfiber, -kuitulevy träfiberplatta; vrt. kuitulevy, -kuppi trä|skål, -kopp. -kurikka träklubba, -kuva trä|bild, -beläte -t -n. -laari vedlår, -laatikko trälåda; (halko —) vedlåda. -laatta träplatta, -laiva träfartyg, -laji (ksv.) träd|art, -slag; (puus.) träslasr; niukalti (runsaasti) -lajeja sisältävä fattig (rik) på trädslag: träd-art|fattisr, -rik. -lajitiede dendrologi. -lapio träskvffel. -lasta trä|spjäla, (mlv.) -spatel. -lasti trälast. -lastu trä|spåna, (rhm.) -spån; (keittolasta fpap.J) kokflis -en. -lattia trägolv. -lautanen trätallrik, -lava trä|brvgga, -lave, -plattform, -lehti (tkn.) trä|folie -n f-t) -r, -foli|um -et -er. -levy träskiva; (kaup.) lamellträ; »block board», -liima trä-lim. -liiteri vedbod, -lipas träskrin, -lista trälist. -luistin (vanh.) träskridsko, «luokitus (sht.) träd-, stam |klassindelning. -luokka träd-, stam[klass. -lusikka träsked, -läjä trädbråt|e -en -ar; virkes-, ved|hög. «mainen trä|artad, -aktig; träig; (kasvultaan) trädartad. -malja träskål. -massa (pap.) trämassa; ks. p u u h i o k e. (-tehdas trämassefabrik. -teollisuus2 trämasseindustri.) puumerkki* bomärke; pistää jhk —nsä sätta

sit.t bomärke under ngt. puu[|määrä virkesmassa, -mökki träkoja. -nappo träskopa, -nappula träpinne, -naula trä|plugg, -nasr|el -eln -lar; (kenkä —) sko-pligg. -n(haara trädgren, -hakkaaja [-[ved]-huffgare.-] {+[ved]-huffgare.+} -hakkuu ved huggning, -hiilto^ trä-kolning. -hiomo träsliperi, -hiomoteollisuus ks. p u u h i o k e t e o 11 i s u u s. -hionta träslipning. -hukka, -häviö virkesförlust.) puunilai||nen (hist. käns.) 1. (s.) punier -n -. 2. (a.) punisk, -ssodat pl de puniska krigen.

puunl|istutus trädplantering, -jaloste^ träför-ädlings-, skogsindustri |produkt. -jalostus träförädling; (-muokkaus)

träbearbetning, (-laitos träförädlings|anläggning, -anstalt. -teollisuus2 träförädlingsindustri, -yhtiö skogsindustriraktie]bolas:, träförädlingsbo-lag.) -juuri trädrot, -jätteet pl träd (rester, -lämningar, -kaarna träd bark. -kaato trädfällning. (-kone trädfällningsmaskin, -saha timmersåg.) -kaivajat pl (hnt. Anobiidae) trägnagare, -kännin vedbärare, -kantajapuunkanto

(hnk.) vedbärare, -kanto 1. trädstubbe. 2. (-kantaminen) vedbärning. -kestominen (konservointi, säilöntä) träkonservering. -kestävyys2 vedens varaktighet, -kimmoisuus2 vedens elasticitet, -kolominen avbark-ning. -kovuus2 vedens hårdhet, -kulutus virkeskonsumtion; virkesförbrukning, -kuoleminen trädets avdöende, -kuori trädbark. -käyttö virkesförbrukning; användning av trä. -laatu virkets kvalitet; träets beskaffenhet. -latva trädtopp, -latvus trädkrona. -leikkaaja (taid.) träsnidare. -leikkaus (taid.) träsnideri, -lukija (mlsh.) klavare. -luku träd-, stam|räkning. (-luettelo träd-räkningslängd; pricklista.) -mittaus trädmätning. -nimi trädnamn; namn på träd. -oksa trädgren, kvist, -pilkkoja vedhuggare, -pilkonta ved|huggning, -klyvning, -runko trädstam, -sahaaja vedsågare, -sahuu ved-sågning. -siemen trädfrö. -syy trä(d)fiber. - säilön tä ks. -kestominen. (-aine träkonserveringsmedel.) puuntaa* (er. juhl., [kaukaa] hohtaa punertavalta; vrt. siintää) skifta i rött; lysa röd. puun i I taimi trädplanta, -tarve virkesbehov, puun i I to * rodnad (vrt. puuntaa), -tuhka träaska, -tuhooja (prh. Cossus cossus) trä|dödare, -fjäril -(e)n -ar. -tuotanto virkesproduktion. -tuotto virkesavkastning, -työstö träbearbetning, (-kone träbearbet-ningsmaskin.) puuntäi ks. puutä i.

puu||nuija träklubba. -nukke trädocka, -nveisto (taide) träskulptur; träsnideri, -nvüjely trädodling, -osa trädel. -pahvi träpapp. -palanen träbit, -palikka trä|klabb, -kloss, -klots, -palttoo (leik. ruumisarkku) likkista, -paperi träpapper, -pato (uit.) timrad damm. -patsas träpelare, -penkki träbänk. -penni: se ei maksa (puolta) palanutta ~ä (snt.) det är inte värt en styver. -petsi (puus.) träbets. -pietari (kort. puuttuva 4. mies) träkarl, -piirros (taid.) träsnitt -et -. -piirräntä träsnittskonst, -piirtäjä träsnittskonstnär; träsnittare. -pino virkes-, (halko~) ved|trave, -stapel, -pistiäinen (hnt. Siricidae) vedstekel, -pohja träbotten, (-inen med träbotten.) -polttoaine träbränsle, -portaat pl trätrappa, -puhallin* (mus.) träblåsinstru-ment; -huilu träflöjt, -puikko träpinne, -pukki träbock; (hnt.) trädlöpare, -pylväs träpelare, -pyörä trähjul. -pää (kuv.) trä-skall|e -en -ar. -päällyste trä(om)hölje; (tr.) trä(kubbs)beläggning. -pääoma virkeskapital. -pökkö (kuv.) träbock -en -ar. -pölkky trä|klabb, -kubb. -pönkkä trästötta, -pönttö träpyts -en -ar; (leik. [-saarna[s]-tuoli)-] {+saarna[s]- tuoli)+} predikstol, -pöytä träbord, -raaka-aine råmaterial av trä. -raja (mnt.) trädgräns. -rakenne träkonstruktion, -rakennus träbyggnad; (-talo) trähus, -rasia trä|ask, -dosa. -raspi trärasp. -rima, -ripa träribba, -risti träkors, -ristikko, -ritilä trä |galler, (permanto~) -trall; krysstrall -en -ar. puuro gröt -en -ar. -annos grötportion, -haude (lääk.) grötomslag, -inen grö tig. -isuus2 grötighet. -kuppi: kiertää kuin kissa kuumaa ~a (snt.) gå som katten kring het gröt. -kääre (lääk.) grötomslag.

-maha grötbuk. -mainen gröt| artad, -aktig. -pata grötgryta, puurottelo (j.) trä|kåk, -ruck|el -let, -kyffe -t. puuro||utua (harv.) bli grö tig; gröta (ihop)

sig. -vati grötfat, puurtaa* (raahautua, laahautua) släpa sig

fram; streta; bråka; släpa, puu||ruuvi träskruv. -ryhmä trädgrupp, -röttelö ks. -r o 11 e 1 o. -saha träsåg. -sanko träämbar. -sauva trästav. -seinä trävägg, -selluloosa träcellulosa, -seppä snickare, puusepän||ammatti snickaryrke. -lakka snic-karlack. -liike snickeri(rörelse, -affär), -liima snickarlim. -oppi snickarlära. -oppilas snic-karlärling. -sälli snickargesäll.-tehdas snickarverkstad; snickerifabrik, -teollisuus2 snickeriindustri. -teos snickerialster, -työ snickararbete, snickeri, (-huone snickarverkstad. -kalut pl snickarverktyg. - n tekijä snickeriarbetare.) - verstas (vanh.) ks. -työhuone.

puu||silta trä|bro, -brygga, -siru träflisa.

1. puuska 1. (voimakas vihuri) (vind)il-en-ar; by -n -ar; (puhallus) pust -en -ar. 2. (luja ote) ryck -et -. 3. (äkillinen kohtaus) anfall -et (en, ett) raptus (jnk av ngt); attack -en -er.

2. puuska hemmåg (änkas nya man), puuskliainen byig, ojämn, -ajuoppo periodsu-

pare. -apäinen (oikullinen) nyckfull, kapri-ciös. -apää ks. 1. puuska; (kuv. hnk.) brushuvud. -assa: kädet ~ med

händerna i sidan, -aus (tempaus) ryck -et-; (kohtaus) anfall; attack -en -er; vrt. 1. puuska, -ittain ryckvis, stötvis, då o. då (återkommande); ojämnt; sporadiskt; (lääk.) paroxysmartat. -ittainen (mtr.) byig, (lääk.) paroxysmar-tad; ks. ed. -ua (puhaltaa) pusta; stånka; (viuhua) svepa2, vina*, -uttaa* stånka, pusta, flåsa, -utus stånk lande, -ning; flå-s|ande, -ning. puu||sohva träsoffa, -sokeri träsocker, -solu (ksv.) vedcell. -solukko* vedcellvävnad. -sorvari träsvarvare, -sorvaus träsvarvning. -sorvi träsvarv, -sprii träsprit, puusta||katsoja (kuv. iv.) en utomstående, oinvigd (ytlig) betraktare, -katsominen ytlig betraktelse, puustavi (vanh., juhl.) bok|stav -staven -stäver; lain ~ (puustain) lagens bokstav. -llinen bokstavlig, -llisesti bokstavligt; bokstavligen, puustelli (vanh. virkatalo) boställe -t -n. puusto (kasvava) trädbestånd; (puuvarat) virkes|förråd, -kapital. -n(lisäys, -lisään-tymä förråds [ökning, -tillväxt, -vähennys, -vähentymä förråds|minskning, -nedgång.) puu|jsukupolvi (mlsh.) trädgeneration. -suutari (mrt.) träskomakare, -sylys ved|börda, -fång. -syy trä-, ved|fiber. -säkki (leik. saarnastuoli) predikstol -en -ar; vrt. -pönttö, -säle, -sälö träspjäla, -sänky träsäng.

puuta* (ven. painomt.) pud -et - = 40 Ven.

naulaa = 16,38 kg. puuj taakka ved|fång -et -, -börda, -taimisto trädskola, plantskola, -ta kasvamaton trädlös; (paljas) kal. -talo trähus; (tehtaassa valm. tehdyistä vakio-osista rak. koonta-

talo) monteringsfärdigt trähus, (-teollisuus2 trähusindustri, - tuotanto trähusproduktion.) -talous (mtsh.) trähushållning, -tappi trä|-propp, -tapp. puutarha trädgård: kasvitieteellinen ~ botanisk trädgård, --arkkitehti trädgårdsarkitekt. -hedelmä trädgårdsfrukt, -juhla »garden party» -t -n; trädgårdsfest, -kalusto trädgårdsmöbel. -kasvi trädgårdsväxt, -keinu trädgårdsgunga, -kirja trädgårdsbok, -koulu (vanh.) ks. puutarhurikoulu. -kukka trädgårdsblomma, -kulttuuri trädgårdskultur. -kuokka trädgårdshacka, -laite trädgårdsanläggning. -lapio trädgårdsspade, -lava trädgårdsdrivbänk, -maa trädgårds|-land, -jord. -mansikka (hyötö~) jordgubb|e -en -ar. -multa trädgårdsmylla, -n aita trädgårds Istaket -et, -plank, -neuvoja trädgårdskonsulent. -n(hoidollinen hortikulturell. -hoito trädgårdsskötsel; hortikultur. -käytävä trädgårdsgång, -portti, -veräjä trädgårdsgrind. -viljelijäträdgårdsodlare.) «näyttely trädgårdsutställning, -penkki ks. -s a-r a k e. -renki trädgårdsdräng, -ruisku trädgårdsspruta. -saha trädgårdssåg. -sakset trädgårdssax; sekatör -en -er. -sarake trädgårdssäng. -taide trädgårdskonst, -tiede trädgårdsvetenskap; hortologi. -tilkku trädgårdstäppa. -tontti trädgårdstomt, -tuote trädgårds|alster, -produkt, -työ trädgårdsarbete. -työkapine trädgårdsredskap, -vastaanotto »garden party», -veitsi trädgårdskniv. -viljelmä trädgårdsanläggning, -vil-jely(s) trädgårdsodling, puutarhuri trädgårdsmästare, -koulu trädgårdsskola. -ntoimi trädgårdsmästar|syssla, -befattning, puutase (mtsh.) virkesbalans, puutavara trävaror pl; (tarvepuu) virk|e-et. -erä trävaru-, virkes|parti; virkespost. -huutokauppa (puuhuutokauppa) virkesauktion; stock-, trävaru I auktion, -kauppa trä varuhandel; handel med trävaror, -kauppias trävaruhandlare. -laatu virkes-, trävaru | kvalitet. -lasti trälast; last av trävaror; ~ssa oleva, purjehtiva trälasta|d, -t. -liike trä-varu|affär, -rörelse; (-toimi) trävaruhante-ring. -markkinat pl trävarumarknad, -mitta trävaru-, virkes |mått. -n(hankinta virkes-, trävaru I anskaffning, -leverans, »kuljetus trävaru-, virkes | transport, -laivaus trä-varuskeppning. -tuoja trävaruimportör. -tuonti trävaruimport, -viejä trävaru-, virkes I exportör, -vienti trävaru-, virkes |-export.) -teollisuus2 trävaruindustri, -toimisto trävarubyrå. -toimitus trävaru-, virkes |leverans. -tulli trävarutull. -varasto virkes-, trävarulupplag, -förråd, -yhtiö trävarubolag.

puut|e* brist -en -er (jnk, jst på ngt); (jtk ilman olo) avsaknad (frånvaro) (av ngt); (hätä) nöd -en; (köyhyys) umbärande -t -n; (aukko; puutteellisuus) luck|a -an -or; lakun -en -er; paperista oli kova ~ det rådde stor brist på papper; olla jnk -teessä, kärsiä jnk ~tta lida brist på ngt, vara i avsaknad av ngt; sakna ngt; meillä oli aseiden ~tta vi led brist på vapen; rahojen -teessä i brist på (i avsaknad av) pengar; paremman -teessä i

brist på bättre; varojen -teessä i brist på medel; vid bristande tillgång; ehdotuksessa on -teita förslaget vidlådes av (har) brister; kärsiä ~tta lida brist (nöd); kaikenlaiset -teet brister (umbäranden) av allehanda slag; se on katsottava esitykselle -teeksi det måste betraktas som en brist i (svaghet hos) framställningen. -aika nöd|tid, -period; svår tid.

puu 11 tekniikka träteknik, -teline träställning. -teollisuus2 träindustri, (-tuote träindustri|-produkt, -alster.) -teos trä|arbete, -produkt, -artikel.

puu ter I li (iho jauhe) pud|er -ret. (-huisku pudervippa. -rasia puder|ask, -dosa. -sokeri pudersocker.) -oida pudra, -ointi* pudring.

puu||terva trätjära, -tiainen ks. p u u t ä i.

-tikku trästicka, -ton trädlös, (paljas) kal.

puutos brist -en -er; (vajaus) underskott -et; (painossa, määrässä ym.) manko -t -n. -tauti (lääk.) bristsjukdom, -tila (lääk.) bristtillstånd.

puutteelli||nen bristfällig; (vaillinainen) knapphändig; (niukka) knapp, -sesti bristfälligt; knapphändigt; hän täyttää ~ velvollisuutensa han brister i fullgörandet av sina plikter, -suus2 bristfällighet; (puute) brist -en -er; (vaillinaisuus) knapphändighet; (kuv. aukko) luck|a -an -or.

puutteenj|alainen behövande; (hädän ~) nödlidande; (köyhä) fattig; torftig, -alaisuus2 (hätä) nöd -en; (köyhyys) fattigdom -en; torftighet.

puutto* (kiinni juuttuminen) kläm; beknip -et; tarttua ~on råka i kläm, beknip; fastna; skära fast. -solme (mer.) knävelstek.

puut|tua* I. 1. (tarttua, takertua kiinni) häfta (fast) vid ngt, fastna i ngt; (juuttua) råka i kläm, beknip. 2. (tarttua, ryhtyä asiaan) ingripa (i ngt); blanda sig i ngt; inskrida; (vall.) intervenera; (antautua jhk) inlåta sig på, i ngt; (syventyä) ingå på ngt; hänellä ei ole oikeutta ~ (tähän) asiaan han har inte rättighet att ingripa (inte rätt att blanda sig) i saken; hän ei ollenkaan -u tähän asiaan han ingriper (sekaannu blandar sig) inte alis i (tar ingen som helst befattning med) denna sak; han befattar sig inte alis med (ei ota huomioon tar inte alis någon notis om) denna sak; ~ yksityiskohtiin ingå på detaljer (enskildheter); inlåta sig på detaljer; sellaiseen kauppaan minä en -u en sådan affär inlåter jag mig inte på; en -u tähän kysymykseen jag inlåter mig inte (ger mig inte in) på, befattar mig inte med denna fråga; ~ asiaan (ottaa asia puheeksi) taga en sak till tals; (kosketella asiaa) beröra en sak; (ottaa asia hoitaakseen) taga hand om en sak; (ryhtyä asiaan) taga i tu med en sak; poliisin oli -ullava asiaan polisen var nödsakad att ingripa (inskrida); siihen asiaan minä en kernaasti -u den saken vill jag inte gärna blanda mig i; jag vill ogärna ta ngn befattning (ha ngt att skaffa) med den saken; ~ (keskeyttäen) jnk puheeseen falla ngn i talet, göra ett inpass. IL (kärsiä jnk puutetta; olla vailla jtk): minulta -tuu jtk jag saknar ngt, lider brist på ngt, har ont om ngt; se (sitä nyt) vielä -luisi! detpuuttuma — pyhä

pyk

skulle ännu fattas! siitä -tuu jtk där fattas ngt (saknas ngt); där är ngntng borta; -tuu (enää) vain 10 markkaa endast 10 mark fattas; det fattas (felas, saknas) bara 10 mark; ei patjon -lunut (oli vähällä) mycket fattades inte; det var inte långt ifrån; det var på ett hår när; maksun (varojen) -tuessa (jollei maksua tapahdu, varoja ole) vid bristande betalning (tillgång); -tuvan selvityksen (miel.: selvityksen -tumisen) vuoksi (selvityksen puutteessa) till (i) följd av bristande utredning; kun sanoja -tuu då orden tryter; vain kärsivällisyyttä -tui endast tålamod fattades; häneltä -tuu tarkkaavaisuutta han brister i uppmärksamhet; han är inte tillräckligt uppmärksam; -tuva bristande, felande; -tuva halu (so. halun puute) bristande lust; -tuva määrä bristande (felande) belopp; brist -en; man-ko -t; -tuva rengas (den) felande länken; -tuva tavaraerä det felande partiet.

puuttuma 1. (lääk.) defekt -en -er. 2. (kaup. vaje) underskott -et; brist-en; manko -t.

puuttu|lmaton 1. aldrig bristande; (taukoamaton) oupphörlig; (alituinen) ständig; (tyhjentymätön) outtömlig; (ehtymätön) outsinlig. 2. asiaan ~ som inte ingriper i en sak, inte tar befattning med en sak; vrt. puuttua, -mattomuus2 (valt.) noninter-vention. (-periaate, -sopimus noninterven-tions|princip, -fördrag, -vakuutus försäkran om nonintervention.) -minen 1. asioihin (asiaan) ~ ingripande. 2. (vaillaolo) avsaknad; varojen maksun ~ (saamalta jääminen) bristande tillgång (betalning), -vainen (riittämätön) otillräcklig; (epätäydellinen) ofullkomlig; (puutteellinen) brist|-full, -fällig. -vaisuus2 1. (riittämättömyys, vajavaisuus) otillräcklighet;

ofullkomlighet; bristfullhet; bristfällighet. 2. (puute) brist -en -er; (aukko) lucka; (vrt. puutteelli-s u u s) .

puuütua * 1. (ksv.) förvedas; bli träaktig. 2. (kangistua) styvna; bli styv; (jäsen turtua) domna; -tunut (av)domnad. -tulppa trä-propp. -tuminen förvedning; styvnande, domnande; domning, -tuoli trästol, -tylppy (ksv.) träparenkym -et. -työ träarbete. (-Iäinen, -ntekijä träarbetare.) -täi (puutiainen, el. Ixodes reduvius) fästing; flott, flått -en -ar. -tärpätti träterpentin. -tölkkä trä |kubb, -kloss, -klots. --upotus (tvö) in-tarsia, inläggning; trämosaik, -vaaja träpåle. -vaarna träl plugg, -knagg. -vaja träskjul; (halko ved |böd, -skjul, -vakka träskäppa. -vallitus (hist.) träförskans-ning. -valmiste trä|produkt, -fabrikat, -vanuke (pap.) trämassa; (paperi~) pappersmassa. (-tehdas [pap.] trämassefabrik. -teollisuus2 trämasse-, pappersmasse|in-dustri.) -varasto virkes-, (halko~) ved|förråd. -varsi 1. (es.) träskaft. 2. (ksv.) vedstam; förvedad (träartad) stam. -vartinen med träskaft; (ksv.) med förvedad, ved|-stam. -vasara trähammare, -veistos (taid.) träskulptur. -veistotaide ks. p u u n~. -viilu faner -et; vrt. v a n e r i.

puuvilla bomull -en. -inen av bomull; bomulls-. -istutus bomullsodling; (suur~) bom-

ullsplantage. -kangas bomulls|tyg, -väv. -kankainen av bomullstyg. -karikkeet bomullsavfall. -kasvi bomullsväxt; ks. -p e n-s a s. -kehräämö bomullsspinneri, -kutomo bomullsväveri. -kärsäkäs bomullsvivel. -lanka bomullsgarn, -leninki ks. pumpulia -markkina(t) bomullsmarknad(en). -nauha bomullsband. -n(kehruu bom-ullsspånad. -kehräämö ks. -kehräämö. -siemen bomullsfrö. -siemenkakku [mv., tav. pl] bomullsfrökakor. -taimi bomullsplanta. -tuonti bomulls|import, -införsel. -vienti bomullsexport, -viljelijä bomullsodlare.) -paali bomullsbal. - palttina bomullslärft. -pensas (ksv. Gossy-pium) bomullsbuske, -plantaasi bomulls-plantage. -puku ks. pumpuli-, -rih-ma ks. -lanka, -ruuti ks. pumpuli-ruuti. -sametti bomullssammet; velvet -en. -sukka bomullsstrumpa, -tavara bomullsvar |ä -or. -tehdas bomullsfabrik, -teollisuus2 bomullsindustri, - teos bomullslartikel, -fabrikat, -trikoo bomullstrikå. -tukko (pumpulitukko) bomulls|tapp, -tott. -vanu bomullsvadd, puu||vuoraus trä|beklädnad, -panel, -väki-viina ks. -sprii, -yksilö trädindivid, -äes träharv. -öljy bomolja; (mänty~) träolja, tallolja.

puvu||nripustin kläd-, kostym|hängare. -sto

klädförråd -et -; garderob -en. pyh! (ini.) pytt!

pyhiin||vaellus pilgrims-, vall|färd; vallfart -en -er. (-paikka vallfartsort.) -vaeltaja pilgrim -en -er; (en) vallfärdare; vrt. t o i-v i o r e t k I e 1 ä i n e n, -i. pyhimyksenkuva helgonbild, pyhimy|s (kat., ort.) helgon -et -; julistaa -kseksi helgonförklara; förklara för helgon; kanonisera, -kehä helgongloria. -kuva ks. -k s e n k u v a. -mäinen helgonlik. -taru legend -en -er. -tarusto legendsamling; legendarium. -ten palvonta helgondyrkan, pyhissä||kävijä pilgrim -en -er; vallfärdare.

-käynti vall|färd, -fart -en -er. pyhi||ttäminen helgande, -ttäytyä* helga sig (jhk, jllk as. åt ngt), -ttää* (usk.) helga; ~ lepopäivä helga vilodagen; Dianalle -tetty temppeli tempel helgat åt Diana; ~ elämänsä vapaudenasialle helga sitt liv åt frihetens sak; tarkoitus ~ keinot (välikappaleet) ändamålet helgar medlen; (rauhoittaa) fridlysa2; (j. hyödyttää) tjäna till; mitäpä se (j. kuv.) vad gagnar det? vad tjänar det till? -tys (usk.) helgande, helgelse; heliggörelse. pyhyydenhäväistys" ks. pyhäinhäväistys.

pyhyys2 helighet; helgd -en; lain ~ lagens helgd.

pyh|ä 1. (a.) helig; pitää ~nä hålla helig, helighålla; hålla i helgd; julistaa ~ksi (pyhimykseksi) kanonisera; vannoa ~ vala svära en helig (dyr) ed. 2. (s.) a) helgdag; helg -en -er; (sunnuntai) söndag; ~nä ja arkena i helg o. socken; b) (hnk.) ks. pyhimys; ~in yhteys (seurakunta) de heligas samfund; ~n pilkkaaja hädare; vrt. pyhiin-

vaellus, -aatto helgdagsafton, -ilta helgdagsafton, söndags|afton, -kväll, pyhäin||häpäisijä helgerånare, -häpäisy, -häväistys helgerån -et -. -jäännös relik -en -er. (-arkku, -lipas, -rasia relikskrin.) -kuva helgonbild, -(miesten)päivä (kirk. lokak. 31. ja marrask. 6. päivän välinen lauantai) allhelgonadag. -yhteys2 de heligas

samfund, pyhäisin (om) helgdagar(na), söndagar(na). pyhä||kkö* helgedom -en -ar; (temppeli) tem-p|el -let -. -koulu söndagsskola, (-lainen, -lapsi söndagsskol[e]barn.) pyhän||seutu, -tienoo tiden kring en helg (en söndag), -vastainen: ~ yö natten till söndaeren.

pyhä||päivä helg-, (sunnuntai) sön|dag; ~n rikkominen sabbatsbrott -et -; sunnuntai- ja -päivinä (på) sön-o. helgdagar, -rauha helgdagsfrid. -ttö* ks. pyhäkkö. -työ söndagsarbete. -tön (arki~) helgfri. -vaatteet pl helgdags|kläder, -stass -en. pyjama (yöpuku) pyjamas -en -. pyki|lmä (hud)spricka; (mtsh.) tvärspricka, (-haava självsprick la -an -or.) -ä* få* sprickor; spricka* (sönder), pykä* inskärning; (vaat. reun.) langett. -inen (ksv.) inskuren.-laitainen (ksv. lehti) tandad. pykälittäin paragraf efter (för) paragraf;

paragrafvis. pykälä 1. (kohta kirj., kirjoit., Iak.) paragraf -en -er; 5. ~n (§:n) 3. kappaleen 4. kohta paragraf (§) 5, moment 3, punkt 4. 2. (lovi) skåra, skär-et-; (syvennys) inskärning; (hammas) tand -en tänder; hak -et -. 3. (j., aste) grad -en -er. -herra (halv.) paragrafryttare, -inen med skåror (inskärningar); graderad; (rihlattu) räfflad; (hampainen) tandad; (yhd.): moni~ med många paragrafer. - järjestys paragraf|följd, -ordning:, -merkki paragraftecken. -n(kohta moment -et i en paragraf. -numero para graf Inu m m er, -siffra.) -päinen (ksv.) urnupen. -saivartelu paragrafrytteri. -tön utan skåra (skåror); ograderad

pykälöil|dä 1. skära* skåror (jk i ngt). 2. gradera (nert); indela i paragrafer; vrt. p y-kälä, pvältää. -minen grader|ing, -ande; paragrafindelning, pylly (j., krk.) bak -en; stjärt -en-ar; stuss

-en -ar; bakdel, pyllähi|dvs (j.) dimpande, tumlande, -tää* (j.) dimpa*, tumla; ~ nurin ramla omkull, pylpvrä (mer.) block-et -. -n(koukku block-stjärt. -pesä blockhus, -pyörä block| trissa, -skiva.)

pylsv fhöijstö) pöls|a -an -or. -makkara ks. ed. pylväil|kkö*, -stö kolonnad -en -er; pelargång -en -ar; portik -en -er. pylv'äs -ään pelare; kolonn -en -er; (patsas) stolp|e -en -ar. -galleria pel a rera 11 eri. -jono kolonnad -en -er. -kaktus ks. p i 1 a r i k a k-tus. -kenkä (puh.) klätt er|järn, -sko, stolp-sko. -käytävä pelargång; portik -en -er. -mäiuen pelar'formig, -lik. -pyhimys (k.hist.) pelarhelsron, stvlit -en -er. -rivi pelarrad; kolonnad -en -er. -sali pelarsal, peristvl -en -er. pylvään||kanta pelar|bas, -fot. -muoto pelar-form. -muotoinen pelarformig. -pää pelar|-

572;

huvud, -krön, (pelar)kapitäl -en (-et) -er (-). -varsi pelarskaft. pyramidi (mat. särmäkartio) pyramid -en -er; katkaistu ~ stympad pyramid, -mainen pyramidformig; pyramidal(isk). -n(muoto pyramidform. -muotoinen pyramidformig.) -poppeli (ksv. Populus pyramidalis) pyra-midpoppel.

pyridoksiini pyridoxin. -ntö* strävan(de);

(tarkoitus) syfte -t-n; (tavoite) målsättning, pyriste|lleminen sprattlande, -lia sprattla; ~ vastaan göra motstånd; sätta sig till motvärn; streta, spjärna emot. -ly spratt [el -let.

pyrkiüjä som strävar; aspirant; (oppilaaksi ~) inträdessökande -n -; (hakija) sökande -n -; ks. p y r k y r i. -mys strävan; trak-tan; (suunta) tendens -en -er (jhk till ngt); (jnk harrastus) (en) ivran för ngt; (alku) ansats -en -er (till ngt); (aie) avsikt -en -er; intention; (tavoite) målsättning; ambition; jnk jouduttamis~ strävan att påskynda nert; poliittiset -mykset (tavoitteet) politiska målsättningar (ambitioner), pyrlkiä* -in 1. (yrittää päästä) sträva; söka2 komma; försöka; (hakeutua) söka2 sig; (pitää tärkeänä) lägga* an på (ngt, att); (harrastaa) ivra (för ngt); (tavoitella jtk) eftersträva ngt; fika efter, efterfika (nert); trakta (efter ngt); (aikoa) ämna sig (jhk till ngt; jnnk nernstns); (toivoa) önska; (tahtoa) vilja*; (ahkeroida) bemöda sig (om ngt); (haluta) ha lust; (suuntautua) tendera; (tarkoittaa) gå* ut på (att): mihin sinä sillä -it? vart är det du vill komma därmed? vad syftar du till därmed? ~ eroon jst sträva ätt (försöka) bli ngt kvitt; sträva till skilsmässa från nert; ~ rauhaan försöka finna ro; söka ro: trakta efter fred; ~ perille sträva till målet: ~ ilmoille (kuv.) söka sis" utlopp; ~ kouluun söka inträde vid en skola; ~ virkaan söka komma sisr till (försöka få, eftersträva) en tjänst; ~ jhk sträva till, söka komma till nert; ~ kotimaisten tuotteiden käijttöön läerera an på (erå in för) användandet av inhemska produkter; — katkaisemaan (lopettamaan) välit gå in för (söka åstadkomma) en brvtniner av förbindelserna: ~ jnk turviin söka skydd hos nern: ~ pakoon försöka flv; vilja flv; — jnk tuttavuuteen eftersträva neris bekantskap, försöka bli bekant finleda bekantskan) med nsn: tutkimus -kii osoittamaan undersökningen strävar att (söker) åda£raläsrera; ~ sisälle

(esille) försöka komma in (fram); arbeta sisr in (fram); ~ rantaan söka sisr till (försöka nå) stranden: ~ jnk osakkaaksi önska (vilja) bli deläerare (eftertrakta del-ägrarskap^ i nsrt: tähän olen aina -kinijt detta har jag alltid (städse) eftersträvat (tarkoittanut avsett); ~ saamaan jtk sträva efter (bemöda sisr att få) nct; (hänellä on tavoitteena) han har ambitioner beträffande nept: ~ pois (vapaaksi) sitoumuksistaan söka slippa sina förpliktelser. 2. (olla herkkä) ha benägenhet att; (uhata) hota; epätoivo -ki vapaamaan mielet föv-tvivlan höll på att (ville) bemäktiga sig sinnena; entinen koti -kii jäämään heillepyrkyri — pystyviiva

p ys

vieraaksi det förra hemmet håller på (hotar) att bli dem främmande; verotaakka -kii käymään liian rasittavaksi skattebördan tenderar (hotar) att bli alltför betungande; hintakäyrä -kii yhä nousemaan priskurvan strävar allt fortfarande uppåt, visar alltjämt en uppåtgående tendens; prisen visar en stigande kurva; kaikki -kii pilaantumaan allt vill (on herkkää har benägenhet att) förskämmas; minulta -ki unohtumaan (oli vähällä unohtua) tärkein asiani jag hade hart när (hade så när) glömt mitt viktigaste ärende; minua (mokoma) -ki naurattamaan (teki mieleni nauraa) jag hade lust att skratta (åt det); ~ ilmi tränga fram; (pulpahtaa esille) dyka upp. pyrkyri streb|er -ern -rar; karriärist -en -er.

pyroteküniikka * (ilotulitustailo) pyroteknik -en. -nikko* pyrotekniker. -ninen pyro-teknisk.

pyrskähtää* ks. p u r s k a h t a a. pyrstö stjärt -en -ar; (rak., puus.) laxstjärt, -evä stjärtfena. -inen (yhd.) med . . . stjärt; leveä ~ med bred stjärt, -käs* ks. -11 i n e n; -kkäät (el.) appendicularier. -liitos (lohen puus.) laxstjärt, -llinen stjärtförsedd; försedd med stjärt, -painoinen (Int.) stjärtlas-tig. -peitin stjärttäckare. -puoli (el.) stjärt-parti. -pyörä (Int.) sporrhjul. -sammakko (el.) stjärtgroda, -sulka (lin.) stjärt|penna, -fjäder, -tiainen (el. Aegithalos caudatus) stjärtmes; altita. -tähti komet -en -er; -tähden rata kometbana, -tön stjärtlös. -vannas (mer.) akterstäv. pyry yrväd|er -ret; (tel.) snöfall; ~nä lentää (kuv.) flyga o. fara som ett yrväder, -ha-rakka (tyttö) yrhätt|a -an -or. -inen yrväders-. -lumi yrsnö, -ttyä*: ~ umpeen yra* igen; umpeen -ttynyt igenyrd. -ttää% -tä* yra*; vrl. ed. pyräh||dellä * flaxa, -dys flax|ning, -ande; rush; rusning, -tää* flaxa; ~ lentoon flyga upp.

pyrä||kkä * (pyry) yra; (hälinä) uppståndelse; (meteli) tumult -et -. -s -än (uit.) (mindre) ringflotte, pyssy bössa; (kivääri) gevär -et -; kokeilla ~ä provskjuta ett gevär, -kotelo bössfodral. -mies skytt -en -ar. pyssyn||hihna bössrem. -kantama böss-, skott I håll -et -; —lia, ~n päässä inom skotthåll. -laukaus bösskott, -lukko bösslås. -luoti bösskula. -pamaus ks. -laukaus, -perä bösskolv, -piippu bösspipa. -suu bössmynning. -tukki bösstock. pyssy seppä bössmed.

pysty 1. (a.) upprätt, upprättstående; lodrät; vertikal; pysyä ~ssä hålla sig (olla stå) upprätt; (voimissaan) hålla sig uppe; (kestää) bestå; stå ut; (jaksaa seisoa) kunna stå, (jaloillaan) hålla sig på benen; kaulus ~ssä med uppslagen krage; kävellä nenä ~ssä gå med näsan i vädret; pää ~ssä (koholla) med högburet huvud; hänellä on tukka ~ssä håret står på honom; tukka ~ssä med håret

på ända; silmät ~ssä med ögonen på skaft; med uppspärrade ögon; kuunnella korvat ~ssä (hörössä) lyssna med spetsade öron;

r~ssä (oleva) upprättstående; upprätt; sormi ~ssä med höjt finger; olla ~ssä stå upprätt; (päällään) stå på ända; pitää ~ssä hålla i upprätt ställning; pitää jtk ~ssä (kuv. vireillä) hålla ngt flytande (vid liv); upprätthålla ngt; hålla rign uppe; ampua ~stä (seisoaltaan) skjuta stående; jäädä ~yn bli stående; nousta ~yn resa sig (upp); stiga upp; hypätä ~yn hoppa (springa) (kavahtaa spritta) upp; nostaa ~yn resa upp; kääntää ~yn vika (slå) upp; ~yn käännettävä uppvikbar; (yhd.) klaff-; nousta ~mpään resa sig allt högre; (asentoon) intaga en mer upprätt ställning; tie nousi ~yn (kuv.) det blev stopp; (oöverstigliga) hinder reste sig; kammata ~yn kamma uppåt; asettaa ~yn ställa att stå; (päälleen) resa (ställa) på ända; myydä ~yn (mtshmv.) sälja på rot. 2. (s.) upprätt ställning; tehdä ~ (tenä) sätta sig på tvären; motsätta* sig (ngt), pysty||aita gärd(e)sgård; staket -et -. -akseli lodrät, vertikal I axel; (mat. ordinaatta-, Y-akseli) ordinata, (-nen med vertikal axel.) -asento stående (upprätt) ställning, -haarake (an.) vertikalutskott, -jyrkkä (äkkijyrkkä) brant stupande; tvärbrant, -kau-lus uppstående krage; ståndkrage, -kauppa (mtsh.) avslut (köp, affär) på rot. -kirjasin upprättstående (latinsk^ stil; antikva. -koko format i höjdläge, -

korva (koira) spets-en -ar. -kuiva (mtsh. »kelo») rottorr. -kuva (-patsas) staty -n -er: bildstod; (mat.) vertikal projektion, -kärkinen med upphöjd (uppstående) spets, -leikkaus (mal.) vertikalsektion. -metsä växande (rotstående) skog; skog på rot; ståndskog; rotpost -en -er. -miilu (mtsh.) resmila. -myynti (mtsh.) försäljning på rot: vrt. -kauppa, pystymätön oförmögen; inkapabel; inkompetent (jhk för, till ngt), pysty||nenä uppnäsa, -nenäinen, -nokkainen (j.) uppnäst, -nävertäjä (hnt. Blastophagus piniperda) större, svarta märgborren, -oksa sprötkvist. -paini stående brottning, -puu (kasvava) växande träd; (pylväs) stolp| e -en -ar. -päinen ^ med högburet huvud; (uljas) stolt, -päisyys2 stolthet, -rakenteinen byggd av resvirke, lodrätt ställt virke, -sorvi karusellsvarv, -ssäpito upprätthållande, uppehållande, -ssäpvsyminen (kuv.) (fort)bestånd -et. -ssä seisova (m. pysty, her.) upprättstående, -suora 1. (a.) lodrät, vertikal; perpendikulär; ~ taso vertikalplan. 2. (s.) vertikal -en -er; (viiva) perpendik|el -eln -lar; (luotiviiva) lodlinje -n -r. -suoraan, -suorassa lodrätt, vertikalt; perpendikulärt. -tahdistus (tel.) vertikalsynkronisering. - ttärainen (upp)resande, upp |slagning, -slående, -ttää* (upp)resa8; (rakentaa) uppföra*; (perustaa) upprätta; ~ esteitä resa hinder; ~ muistopatsas uppresa en minnesstod åt ngn; ystävät -itivät (hauta)patsaan vänner reste vården: ~ teltta slå upp ett tält. -tuki vertikalstötta, -tukkainen med uppåt|stående (-kammat)

hår. -tys uppresning; uppslagning. - vii va

lodrät (vertikal) linje; lodrätt (vertikalt) streck; (mat.) vertikallinje; perpendik|el -eln -lar; vertikal -en -er; (luotiviiva) lodlinje.

pystyjjvyys2 förmåga, kapacitet, -vä kapabel;

förmögen; kompetent; kunnig, pystyyn myynti (mtsh.) försäljning på rot. pyst|yä 1. (teräase) bita; puukko ei -y puuhun kniven biter inte på trä. 2. (kyetä vaikuttamaan, tehota, tepsiä) ha (göra) effekt; häneen ei imartelu -y han är inte mottaglig för smicker; häneen ei -y mikään ingenting inverkar (biter) på honom; han är oemottaglig för allt (ei tunne mitään känslolös för allt); ~ sulattamaan förmå smälta. 3. (kyetä, taitaa, osata): hän ei siihen -y han duger inte därtill, han är inte i stånd (inte kapabel) därtill, är oförmögen (saknar förmåga) därtill; (hän ei suoriudu siitä han går inte i land därmed); ~ saamaan aikaan förmå (kunna) åstadkomma ngt; hän ei -y tehtäväänsä täyttämään (ei ole tehtävänsä tasalla) han är inte sin uppgift vuxen; työhön -yvä (työkykyinen) arbets|för, -duglig; siihen ei sinun voimillasi -ylä (sinun voimasi eivät siihen riitä) därtill förslår inte dina krafter; det går du inte i land med; det rår du inte på (med); det överstiger dina krafter, din förmåga; -yvä (kykenevä) kapabel, (taitava) skicklig, kunnig; osoittautua täysin -yväksi visa sig fullt vuxen, (päteväksi) fullt kompetent till (för) ngt. pysy||minen kvarstående, förblivande jne.; vrt. pysyä; paikoillaan ~ stillastående. -mättömyys2 obeständighet, ovaraktighet; vansklighet, -mätön obeständig, ovaraktig; (muuttuvainen) vansklig, pysy||tellä* söka2 (kvar)hålla; (pysyä) hålla sig; ~ loitolla hålla sig på avstånd; ~ loitommalla hålla sig längre borta, mera på sidan, på längre avstånd (mer avsides); ~ äänetönnä hålla sig tyst; hinta on -tellyt 10—12 pennissä priset har hållit sig vid 10—12 penni; ~ kärjessä (er. urh., m. kuv.) behålla ledningen; hålla sig i täten; ~ itsekseen hålla sig för sig själv; ~ erillään tapahtumista hålla sig på sidan om händelserna; undvika att taga befattning (låta bli att befatta sig) med, vad som försiggår, -ttäminen kvarhållande; bibehållande; bevarande. -ttäytyä* hålla* sig; ~ erillään jst (av)hålla sig från ngt; vrt. pysytellä. -ttää* (pidättää) kvarhålla*; (pitää) hålla*; ~ entisellään bibehålla*; (säilyttää) bevara; ~ voimassa vidmakthålla; hålla vid makt; ~ hengissä hålla vid liv; (ylläpitää) hålla uppe; ~ jk virassaan kvarhålla ngn (låta ngn kvarstå) i sin tjänst; ~ jtk entisellään (muuttumattomana) bibehålla ngt oförändrat, vid det gamla, -vä(inen) (kestävä) bestående, varaktig; (pitävä) hållbar; (vakava) stadig; (horjumaton) stabil; (luja; kiinteä) fast; (muuttumaton) konstant; (vakinainen) ordinarie (tpm.); (alituinen) ständig, permanent; (jatkuva) ihållande; jäädä -väiseksi bli bestående (beståndande); ~ toimi fast (stadigvarande) anställning; ~ virka ordinarie tjänst; -vä sihteeri permanent sekreterare; ~ työkyvyttömyys, ~ työsuhde bestående arbetsoförmåga, arbetsförhållande; julistaa kauppa -väksi förklara ett köp bestående; ~ (vakiintunut) käytäntö vedertaget bruk; praxis; fät-

tää oikeuden päätös -väksi låta förbli (bero) vid rättens utslag; vrt. pysyä, -väisesti på ett bestående sätt; varaktigt,

stadigt, stabilt, konstant, ständigt, ihållande, -väis-luonteinen av varaktig (bestående) natur (karaktär). -väislämpöinen (el.) egenvarm; varmblodig. -v(äis)yys2 bestånd, fortbestånd, varaktighet; hållbarhet; stadighet; stabilitet, fasthet; beständighet, -västi ks. pysyväisesti. pysy|ä I. olla edelleen (jssk paikassa, lilassa, asemassa). 1. (paik.) ~ jssk vidhålla (vid-bli) ngt; — virassaan kvarstå i sin tjänst, (säilyttää virkansa) behålla sin tjänst; ~ vallassa bibehålla makten, hålla sig (kvarstå) vid makten; ~ (olla) kiinni jssk sitta fast vid ngt; (kuv.) hålla fast vid ngt; ~ mielipiteessään stå fast vid (vidhålla) sin åsikt, hålla på (vidbli) sin åsikt; ~ asemissaan (sot. ym.) hålla sina ställningar; behålla sina positioner; ~ poissa hålla sig borta, avhålla sig (från ngt); ~ paikoillaan hålla sig (kvarstå) på sin plats; ~ sanassaan stå vid sitt ord; hålla sitt ord; ~ voimassa (jäädä voimaan) förbli gällande; äga bestånd; bli bestående; ~ päätöksessään vidbli (stå fast vid, vidhålla) sitt beslut; ~ aikeessaan fasthålla vid sin plan; ~ raiteilla hålla sig kvar på spåret (på skenorna); ~ huoneessaan hålla sig på sitt rum; ~ asiassa hålla sig till saken; ~ (säilyä) muistissa bevaras i minnet. 2. — maltillisena förbli (förhålla sig) måttfull, moderat; (noudattaa malttia) iakttaga måttfullhet, moderation; ~ (säilyä) vahingoittumattomana förbli oskadd; (säilyä) stå sig; ~ terveenä förbli (hålla sig) frisk; behålla hälsan; ~ totuudessa hålla sig till sanningen; ~ liikku-matt(oman)a stå orörlig, stilla; hålla sig stilla; ~ suorana hålla sig rak; ~ jyrkkänä jssk framhärda i ngt; hålla styvt på ngt; — koossa hålla ihop; (pitää yhtä) hålla samman; ~ mukana kunna (förmå, orka) följa med; ~ kohtuuden rajoissa hålla, iakttaga måtta; vara måttfull; (kohtuullisuuden rajoissa) hålla sig inom rimliga gränser; ~ muuttumattomana, -a samana förbli oförändrad; förbli sig lik; ~ koske-matt(oman)a förbli (olla stå) orörd; ~ ääneti förbli tyst; iakttaga tystnad; ~ (jatkuvasti) voimassa förbli gällande (i kraft); ~ tasapainossa (bi)behålla jämvikten (balansen); ~ puolueettomana förhålla sig neutral; iakttaga neutralitet; -en entisellä kannallaan med bibehållande av sin tidigare ståndpunkt; -köön meistä kaukana se ajatus, eitä den tanken vare oss fjärran, att; ~ (entisissä) tavoissaan bibehålla sina vanor; förbli sina vanor trogen; ~ uskollisena jllk förbli ngn trogen; o lia -vänä (alituisena) vieraana vara en ständig gäst. II. olla jatkuvasti olemassa, säilyä, kestää: -vä (kestävä) sija, arvo en bestående plats, ett bestående värde; -vä (irtisanomaton) laina ett stående lån; totuutena -i, että det stod fast, att; päätös jäi -väksi beslutet blev bestående, förblev gällande; vrt. pysyväinen, pysäh||dellä * stanna (allt emellanåt); -televä

(ajoittainen) intermittent. -dyksittäin ipysähdys — p

etapper; ryck-, stöt|vis. -dys (viipyminen) uppehåll -et -; (seisahdus) stagnation; avbräck -et; (sot.) halt -en; rast -en -er; (mus. tauko) paus -en -er; olla -dyksissä (lakanneena) ha upphört (avstannat, stagnerat); (levätä) vila; (olla toimimatta) stå; joulua -dyksiin avstanna, stagnera; — liikenteessä ett avbrott i trafiken; trafikstopp -et. (-aika uppehåll -et -. -asema hållstation; hållplats, -merkki stoppsignal; [mer.] prejningssignal, -paikka hållplats; [levähdys—] rastställe; [auton] parkeringsplats, - väli etapp -en -er.) -dyttäminen stannande, stoppande, hejdande, hämmande, -dyttää* bringa* att stanna; (pidättää) stanna; (seisottaa) låta* stå; (sei-sahduttaa) stoppa; (hillitä) hejda; hämma; (ehkäistä) stäcka2; (pidättää etenemästä) låta* göra halt; (— laiva matkalla) preja; (pysäköidä auto) parkera en bil; ~ moottori slå av motorn; ~ vauhti stoppa (stanna, hejda) farten, -tyminen (av) stannande; stagn|ation, -ering. -tyä* stanna; hålla* stilla; (lakata) avstanna; (marssissa) göra* halt; stoppa farten; ~ katsomaan stanna för att (o.) se; ~ sinne stanna där; ~ puolitiehen stanna på halva vägen (halvvägs); hän -tyi kertomuksen puoliväliin (kesken kertomuksen) han stannade mitt i (i mitten av) berättelsen, pysä||kki * hållplats -en-er; (raut., Suom. r.) haltpunkt, -köidä (aut.) parkera, -köiminen parkering. -köimis(kielto parkeringsförbud, -paikka parkeringsplats.) -köinti* parkering, (-valo[t] parkeringsljus.) pysäyttää * ks. pysähdyttää, pythagoralainen 1. (s.) pytagoré. 2. (a.)

pytagoreisk. pyt||ty * 1. bytt|a -an -or; (kehto) bunk|e -en -ar. 2. (j. pakkotyölaitos) tvångsarbetsinrättning. -tymäinen (j.) jäklig, besvärlig, bråkig, -yllinen en bytta (full) (jtk av, med ngt).

pyy (el. Tetrastes bonasia) järp|e -en -ar; parempi — pivossa kuin kaksi oksalla (snl.) bättre en fågel i handen än tio i skogen, pyyde* intresse -t -n; (en) traktan; åstundan; (pyrkimys) strävan(de); (tarkoitus) syfte -t -n; (vaatimus) anspråk -et -; (toivomus) önskemål -et -; (himo) passion; (tavoite) målsättning; ambition, pyydellä* bedja*, be*; (kutsua) bjuda*; (kehottaa) övertala; — jtk jäämään (försöka) övertala ngn att stanna (kvar); ~ rikkauksia fika efter (trakta efter) rikedomar, pyydy|s (mets., kal.) fångstredskap -et-; pl -kset bragder, -paikka

fångst|ställe, -plats, -teliä* (havitella) efter|fika, -trakta; fiska efter (ngt), -tys fångst -en; (yhd.) -fänge -t -n; (kalan, linnun) fiska-, fågel|fänge; fiske; fågelfångst, (-tapa fångstsätt.) -täjä fångst I man -mannen män; (yhd.) -jägare, -fångare; hylkeen— säl |j ägare, -fångare; helmen— (-kalastaja) pärlfiskare; linnun — (linnustaja, vanh.) fågelfängare. -täminen fångande, fångst-en.-tää fånga; (metsästää)

jaga; (helmiä, simpukoita) fiska.

pyyh||e* tork|trasa, -duk -en -ar; (käsi—) handduk -en -ar; (lääk.) avrivning, (-kumi radergummi, -kylpy avrivningsbad, -riepu

torktrasa.) -in ks. pyyhe. (-liinajhandduk; torkduk. -riepu, -rätti torktrasa.) -intä* ks. pyyhkiminen, -kiellä (av)torka; ~ suutaan torka sig om munnen; (hivellä) gnida*, gnugga; (tuuli) svepa2 (över, förbi), -kiminen (av)torkande; avtorkning; strykande. -kimätön: ~ mitta ostruket mått. -kiä* -in torka; (pois) avtorka; (kynällä, merkinnällä) stryka* (ut); utstryka*; (kuv. pestä pois) avtvå3; (peruuttaa) avskriva*, annullera; (sot.) bestryka*; (sivellä; kuv.) stryka*; ~ pöly pöydältä torka dammet av ett bord; ~ suutaan torka sig om munnen; ~ tervalla (be)stryka ngt med tjära; tjära ngt; ~ kaikki velat (kuv.) avskriva (stryka) alla skulder; pyry -ki (tuiversi) lakeuksia yrvädret svepte över vidderna; hänet (hänen nimensä) -itliin luettelosta han blev struken ur förteckningen; sana oli-itty (pois) ordet var utstruket, (yli) överstruket. -käiseminen stryk |ning, -ande; sop|-ning, -ande. -käistä stryka*; (pyyhkiä) torka; (lakaista) sopa; ~ (hävittää) pois, olemattomiin utplåna; ~ partaansa stryka sitt skägg, sig om skägget; ~ (sukia) tukkansa pystyyn stryka upp håret; ~ jyvä-mitta (tasaiseksi) stryka ett sädesmått; tuuli -käisi kentän puhtaaksi (kuv.) vinden sopade fältet rent; aalto -käisi (huuhlaisi) miehen mereen en våg spolade en man över bord; -käisty lusikallinen en struken sked; kuin pois -käisty som bortblåst; — jnk ohi (kuv.) stryka förbi ngn. -käisy svep -et -. (-ala [sot.] bestrykningsområde.) pyyhältää* stryka*; (juosta, laputtaa) löpa*; (j. painella) sätta* av; lägga* i väg; rusa, fräsa2 i väg. pyykinl|pesijä bykersk|a -an. -or. -pesu byk

-en -ar; bykning; (kläd)tvätt. pyyki||ttäminen (mnm.) rösning; rösmärk-ning, rör-, rös|läggning; avrösning. -ttää* (mnm.) rör-, rös|lägga*, avrösa2, rösa2. pyykki* 1. (mnm.) röse -t -n; rös -et -; rör -et -. 2. (pesu) byk -en -ar; (kläd)tvätt; pestä —ä tvätta kläder (byk); byka (-te); vrt. pesu. -lipeä byklut. pyykki |j numero (mnm.) rösnummer. -nuora bykstreck -et -. -pata bykgryta, -patsas (mnm.) röse -t -n; (raja—) råmärke -t -n.

pyykki||saippua byk tvål. -sammio, -soikko, -tiinu byk|kar -et -, -balj|a -an -or, -tin|a -an -or. -vaatteet bykkläder. pyyle||vyys2 trindhet; knubbighet; fetma; fyllighet; mullighet; välmåga, -vä trind; trindlagd; (tanakka) knubbig; (ruumiikas) korpulent; (lihava) fet, fetlagd; (täyteläinen) fyllig, mullig; (hyvinvoipa) välmående.

pyynti* fångst -en -er; (yhd.) -fänge -t -n; (metsästys) jakt -en -er; kalan— fiske -t; fiskafänge; helmen — pärlfiske; silmäin — (Raam.) ögonens begärelse; riistan— fångst av (jakt på) villebråd (vilt), -aika fångsttid. -alus fångstfartyg, -ase fångstredskap.

-kuoppa, fångstgrop, -lonkero (mustekalan)

fång(st)arm -en -ar. -maa (metsästysmaa) jaktmark, -matka fångstfärd. -neuvot pl fångstredskap, -öja (mv.) fångdike; (mtsh.)

fång(st)dike. -paikka (kal. m. apaja) fångst|ställe, -plats, -polku fångststig. -retki fångstfärd. -tapa fångstsätt. -tulos fångstresultat. -yehkeet pl ks. -neuvo t. -vene fångstbåt; (syvänmeren) trålare. pyyn|tö* begäran, anhållan; (kehotus) anmodan; jnk -nöstä på ngns begäran (anhållan, anmodan); suostua jnk —ön bifalla (vill-fara) ngns begäran (anhållan), pyy||paisti järpstek. -piisku, -pilli järppipa. pyyry (airon) århandtag. pyyteellinen (itsekäs) självisk, egennyttig;

(tavoitteellinen) tendentiös, pyy teeri (el. Lyrurus tetrixx Tetrastes honasia) järporre.

pyytee||ttömyys2 osjälviskhet, oegennytta.

-tön osjälvisk, oegennyttig, pyyt||eleminen bedjande, bjudande, övertalande, efterfikande. -äjä som ber, anhåller (om ngt); (kerjäläinen) tiggare; (pyydystäjä) fångst|man -mannen -män; (yhd.) -jägare, -fångare, (helmen—) -fiskare; hyönteisten— insektfångare; ks. pyydystäjä, -äminen bedjande, begärande; bjudande; anhållande; fångande; vrt. pyytää, pyy I tää* I. bedja, be, begära. 1. ~ jltk jtk be ngn om ngt, begära ngt av ngn; anhålla hos ngn om ngt; ~ valtioneuvostolta anhålla hos statsrådet (om ngt); ~ jltk lausuntoa inbe-gära ngns utlåtande; ~ asian lykkäämistä (asiaa lykättäväksi) anhålla om uppskov med ett ärende; vastausta pyydetään (v.p.) om svar anhålles (o.s.a.); ~ apua jltk be (anhålla) om ngns hjälp, be ngn om hjälp; ~ ostolupaa anhålla (ansöka) om licens; ~ eroa virastaan anhålla (lägga in) om avsked; hän teki sen -tämättä han gjorde det oombedd; -täen että med begäran (anhållan), att; -dettäessä på begäran (anhållan). 2. ~ tekemään jtk: häntä on -delty se tekemään man har bett honom göra det; han är ombedd (anmodad) att göra det; ~ käymään luonaan inbjuda till sig, be ngn besöka, anmoda ngn att besöka sig; heitä -dettiin tulemaan man bad dem komma, anmodade dem att komma; de blev anmodade (tillsagda) att komma; minua -dettiin pitämään puhe jag blev anmodad att hålla ett tal; ~ lähettämään apua anhålla (anropa) om hjälp; hän -si meitä istuutumaan han bad oss sitta ned; -täisin sinua lausumaan mielipiteesi jag ville be dig uttala din åsikt; jag såge gärna, att du uttalar dig (din åsikt); ~ jtk auttamaan itseään be ngn hjälpa sig; be ngn om hjälp; ~ päästä tulemasta uudelleen valituksi (miel.: kieltäytyä ehdokkuudesta) undanbe sig återval. 3. -dän ilmoittaa jag ber att få meddela; ~ päästä mukaan be att få (vilja) komma med; hän -si sieltä pois han ville bort därifrån; ~ kahville, päivälliselle be ngn på kaffe, inbjuda ngn till middag; -tämällä — be, begära på det enträgnaste; söka beveka (ngn). II. ks. pyydystää, pyäl||lys inskärning; räfflor pl; tandning; naggning; krusning.-tää* göra* inskärningar (i ngt); räffla, tanda; nagga; (poimuttaa) krusa.

pyökinterho bokollon.

a — pyörtyä

pyökki* ks. p u n a p y ö k k i. -metsä bok|-skog; -bestånd, -puu bok|trä(d), -virke -t. pyöre||nnys (avrundning, -ntää* ks. pyöristää. -ys2 rundhet, trindhet; (pyöristys) avrundning, -ä rund; (pullea) trind; (täyteläinen) fyllig; silmät -inä (hämmästyksissään) med ögon runda av förvåning; -in luvuin i runt tal. (-hkö trindlagd. -käärinen: ~ tyyli rundbågsstil; ks. pyörökaari-tyyli, -kasvoinen med runt ansikte, -npöydänneuvottelut rundabordskonferens. -poskinen rundkindad; med runda kinder.) pyöri||minen rullande, trillande; roterande; rotation; kretsande, -mis(liike rotationsrörelse. -nopeus rotationshastighet, -suunta rotationsriktning. -tauti [el. lääk., er. lamp.] kringsjuka. -tautinen kringsjuk.) -ntä* rotation; vrt. pyöriminen. -stellä ks. -s t ä ä. -stys avrundning, -styä bli rund(a-re); avrundas, -stää göra* rund; (av)runda; ~ hintaa ylös-, alas/päin avrunda priset uppåt (nedåt), -tellä* trilla, rulla; (— ratasta) vrida; försätta i rotation; — silmiään himla, (raivoissaan) rulla med ögonen; vrt. pyörittää, -ttäminen rullande, trillande; vevande; vrid|ning, -ande. -ttää* rulla; trilla; (kammesta) veva, vrida*; ~ silmiään ks. ed.; — (pudistaa) päätään skaka (ruska) på huvudet, pyör|iä (kieriä) rulla, trilla; (kiertää) rotera; (kierrellä) kretsa; (hääriä) fjäska, stöka; (kieppua) svänga2; maa -ii akselinsa ympäri jorden roterar kring sin axel; ratas -ii hjulet roterar (går, svänger runt); ~ (kieriä) alas rulla (trilla) ned; ~ tanssissa svänga om i, tråda dansen; se sana -i kielelläni (kuv.) jag hade ordet på tungan (på läpparna); ordet svävade mig på läppen; silmät -ivät ögonen rullar; jtk -ii (häämöttää) hänen mielessään ngt föresvävar honom; panna raha(t) -imään låta pengarna rulla; ajatukseni -ivät sinussa mina tankar kretsar kring dig; du är ständigt i mina tankar; emäntä (hyörii ja) -ii keittiössä värdinnan stökar i köket; -ivä roterande; (kiertyvä) vridbar, svängbar; panna -imään (tkn.) försätta i rotation, pyöriäinen (el. Phocoena phocoena) tumlare. pyör|re* virv|el -eln -lar; (hyörinä) vim|-mel -let; maailman -teissä i världens vimmel. -liike virvelrörelse, -myrsky cyklon -en -er; virvelstorm; tornado -n -s; tromb -en -er. -patsas (mtr. pilvenpyörre) tromb -en -er. -puristemoottori cyklonkom-pressionsmotor. -tuuli (tuulispää) virvelvind. -virta virvelström, pyör|«rys: -ryksissä (pyörtynyt) (vara) avsvimmad (avdånad); (tuntea -ry ty siä) känna svindel; mennä -ryksiin, -tyä svimma, dåna; (hämmentyä) bli förvillad, förvirrad; puhua -ryksiin prata omkull ngn. -ryttää*: minua (päätäni) — jag är yr, känner svindel; det svindlar för mina ögon; päätä -ryttävä (huimaava) svindlande, -rytys yrsel -n; svindel -n. (-kohtaus yrsel-, svindel | anfall.) - teetön virvel fri. -teillä virvla, -ty minen svim|-ning, -mande, -tymys svimning; vanmakt, (-kohtaus svimningsanfall.) -tyä* svimma; (av)dåna; -tynyt avsvimmad; avdånad.pyörtyäinen — päistikkaa

pyörtyäinen (tukassa) hårvirvel, pyörtänö (piennar) (åker)ren -en -ar. -luste (raiheinä, ksv. Lolium perenne) renrepe -t; rajgräs -et.

pyörtää* (kääntyä lakaisin) vända2, svänga2 om; (kiertää) runda; ~ nurkan ympäri runda ett hörn; — lupauksensa svika sitt löfte, pyöry (mer. leikari) lekare, -kkä* (ympyrä) rund|el -eln -lar; (leipä~, liha~) bull|e -en -ar. -lä ks. -kkä; en saanut pennin (snt.) jag fick inte ett kronans öre, inte en styver, inte så mycket som en penni; minulla ei ole pennin (j.) jag har inte ett korvöre, inte ett ruttet öre. pyörä (ratas) hjul -et -; (ks. polku~); pää menee ~ZZe (kuv.) man blir konfunderad (vimmelkantig); panna jnk pää ~lle göra ngn yr i huvudet; sätta myror i huvudet på ngn; oletko päästäsi ~llä? är du yr i mössan, huvudet (alldeles virrig)? -ajoneuvo hjuldon -et -; (rattaat) kärra, -hdellä* svänga2 sig; ~ hetkinen tanssissa taga sig en sväng-(om); vrt. -h t ä ä. -hdys svängning, sväng -en -ar; (kierto) rotation, (-akseli rotationsaxel.-luku rotationstal.) -hdyttää* svänga2 (om); ~ takaisin svänga tillbaka, -htää* svänga2 (sig); rotera; hän -hli menemään han gjorde helt om o. gick; ~ ympäri svänga sig om; ~ (romahtaa) lattialle ramla omkull på (dimpa i) golvet, -ilijä (polku~) cykel-, velociped|åkare; cyklist, velocipe-dist. -illä åka2 cykel; cykla, -ily cykling, cykelåkning, -inen (yhd.) med ...hjul; kaksi~ med två hjul; tvåhjulig. -kerta hjulsats; en omgång hjul. -llinen försedd med hjul; (yhd.) hjul-, -lähetti cykelbud, pyörän||akseli hjulaxel, -halkaisija hjuldiameter. -istukka (navastuskohta) hjulsäte. -jälki ks. -raide, -kehä hjul|krans, -löt -en -ar; fälg-en-ar. -kisko hjulskena, -kuormaus hjulbelastning, -laippa hjulfläns. - muotoinen hjulformig. -napa hjulnav, -puola hjuleker. -raide hjulspår, -rengas hjulring. -rumpu hjulnav, -runko hjulkropp, -siipi (mer. enl.) hjulskov|el -eln -lar. - tekijä hjul-makare. -tulkka hjulbössa, -vanne hjul|-skena, -fälg, -ring. pyörä,paari t hjulbår. -paino hjultryck, -tauti (el.lääk.) ks. pyörimistauti. -väli (akseliväli) hjulbas; axelavstånd, pyörä||ys ks. pyörähdys, -yttää* ks. pyörähdyttää; kirjoittaa ~ jtk (j.) svarva ihop ngt. pyörö||ikkuna rundfönster, -kaari rundbåge. (-tyyli [rak.] rundbågsstil.) -kirjasin rond -en -er. -kirjoitus rundskrift, -kirkko rundkyrka. -kuva (taid.) panorama-, rundlbild. -näyttämö (teat.) vridscen. -puu (mtsh.) rundvirke; (mer.) rundhult -et -. -rakennus rotund|a -an -or. -rauta rund järn. -saha cirkel-, kling | såg. -sahaus klingsågning. -sakset pl rundsax. pyöveli böd| el -eln -lar. -pä (loppui.) ks. -p a. päden ks. päteä.

pähkinä nöt -en -ter. -hakki (el. Nucifraga

caryocatactes) nötkråka, -hedelmä nötfrukt, -metsä hasselskog. -nakkeli (el. Sitta euro-paea) nötväcka. -n(kehto nötfnas. -kuori

nötskal, -ruskea nötbrun. -siemen, -sv-dän nötkärna, -särkijä ks. -pihdit.) -pensas (ksv. Corylus avellana) hasselbuske, -pihdit pl nöt|knäckare, -knäppare, -puinen av hassel; hassel-, -puu (ksv. Corylus [suku]) hassel -n. -suklaa nötchoklad, -öljy nötolja, pähkylä (ksv.) smånöt -en -ter. pähkä||hullu spritt-, splitt|galen; sprittsprång-ande galen, -mö (ksv. Stachys) sysk|a-an-or. päih||dyksissä (vara) berusad, drucken, beskänkt; påstruken; full. -dyttäminen berusande. -dyttä|ä* berusa; -vät juomat (väki-, juovutus I juomat) rusdrycker, -dytys berusning. -tyminen ks. ed. -tymys ks. ed.; rus -et -. (-tila dryckesrört tillstånd.) -ty|ä* bli berusad (rusig, drucken, full); -nyt berusad, rusig, drucken, full. päikkö||liitos (puus.) stötfog; stumstöt -en -ar. -pari (post., filat.) tëte-bëche-par. -puu ändträ; tvärträ. päily||ntä* skimm|er -ret; glittler -ret. -vä skimrande, glittrande, -ä skimra; (kimallella) glittra, päin (i riktning) mot; till; etelään, etelässä ~ mot (åt) söder; sydvart; ~ seiniä, ~ mäntyyn (kuv.) uppåt väggarna; åt skogen-(suoraan) ~ kasvoja (naamaa) mitt (rakt) i ansiktet, i synen; missä~ var? minne mihin~? vartåt? åt vilket håll? mistä varifrån? från vilket håll? jonnekin ~ åt ngt håll; någon|städes, -stans; ei minnekään ~ inte någonstans; inte någonvart, ingenvart; niin ~ så; på så vis, det viset; päällä ~ ovanpå; päältä ~ på ytan; till det yttre; ei sinne ~kään inte ens ditåt, inte ens närmelsevis; olla vähenemään ~ hålla på att minskas; minskas allt mer; vara i avtagande; olla lisääntymään ~ vara i tilltagande; ökas allt mer; vara stadd i tillväxt; olla paranemaan ~ vara på bättrings-vägen, förbättras; ystävyys on yhä lujittumaan ~ vänskapen blir allt fastare; heikkenemään ~ i avtagande; olipa miten ~ tahansa vare hur som helst; kaikki asiat ovat hyvin ~ allt står väl till; ajaa ~ (kohti) köra rakt (rätt) emot; köra på; vrt. päinsä, pää. -päinen (yhd.) med . . . spets (huvud); -höv-dad; -huvad; terävä ~ med

vass spets; spetsig; (kuv. etevä) med skarpt huvud; skarp; moni~ månghövdad; iso~ storhuvad; med stort huvud; paksu ~ tjockhuvad; ks. k a k s i~.

päin||sä: käydä ~ (laatuun) gå an; gå för sig; (olla mahdollista) låta sig göra; (j. menetellä) passa; vrt. pää. -vastai|nen (rakt) motsatt; (vastakkainen) motsatt, konträr; (aivan erilainen) helt olik; (aivan toinen) helt annan; -seen suuntaan kuin i rakt motsatt, helt annan riktning än; minä tarkoitin (ihan) -sta jag avsåg motsatsen; -sista väitteistä huolimatta trots påståenden om motsatsen; ~ järjestys omvänd ordning, - vastoin tvärtom; (kääntäen) omvänt; (pikemminkin) fastmer; ~ kuin jk i motsats till ngt, tvärtemot ngt; ~ kuin aikaisemmissa tiedoissa kerrottiin i motsats till vad som tidigare meddelades; tvärtemot tidigare uppgifter, päis||sään ks. päihdyksissä. -tikkaa huvudstupa; hals över huvud.

päistärj|et pl skävor. -ikkö* (hev.) stickel-hårig häst; skimlmel -meln -lar. -inen skä-vig. -karva stickel-, skimmelihår (på djur), -karvainen stickelhårig; skimmelhårig. päitl|se: jnk ~ (nenitse) förbi ändan av ngt; (uikopuolitse) ytter om ngt. -set pl (sal.) grim ma, nosgrimma; huvudlag; (suilset) bets|el -let -. pftittäil|n med ändarna mot varandra; liittää ~ (rak.) stötfoga; foga stumt, -nen (akselin suuntainen) axial. -s(hitsaus stuksvets-ning. -holkkuma död-, tomjgång. -liitos stötfog; stumstöt -en -ar.) päive||mmällä senare på dagen; (längre) fram på dagen, -ttyminen solbränna, -ttyä* bli solbränd; (ahavoitua) bli väderbiten; -ttynyt solbränd; väderbiten, -tys solbränna, päivisin om dagen, om dagarna, päivi||tellä * beskärma sig, himla sig (jtk över ngt); gruva sig, (valitella) beklaga sig, lamentera; (voivotella) jämra sig (över ngt); (surkeilla) ömka sig, (harmitella) ge uttryck åt sin harm (över ngt), -ttely beskärmelse; klagan; lamentation; jeremiad -en -er; klagovisa.

päi vi t täi i |n per dag; (joka päivä) dagligen; varje dag; ~ (miel.: joka päivä) ilmestyvä lehti en daglig tidning, -nen daglig; per dag; dags-; ~ tulo inkomst per dag; dagsinkomst, -sin dagligen; varje dag. päivyri kalend|er -ern -rar; datumvisare.

-lehtiö kalenderblock, päivys||tys dagstjänst -en; jour -en; tjänstgöring; vakt(en); dagtjänstgöring; (Suom. r.) dejourering. (-vuoro dagsbefäl -et; dags-tjänsttur; [Suom. r.J dejourtur, dejour -en -er.) -täjä (sot.) jourhavande, daghavande, vakthavande; kustos (-en); ordningsman; (Suom. r.) dejour -en -er. (-veturi jourlok.) -täminen jour-, dag|havande; kusto-diering. -tävä jour-, vakt-, dag]havande; kustodierande; ~ aliupseeri (sot.) dagunderofficer, daghavande underofficer; (Suom. r.) dejourunderofficer; ~ kapteeni dagkapten; ~ luutnantti daglöjtnant; ~ upseeri jourhavande officer; dagofficer, -tää ha jour(en;, dagen (vakten); vara ordningsman, kustos; kustodiera; tjänstgöra; (Suom.r.) dejourera. päiv|ä 1. (aik.) dag -en -ar; —/Zä om dagen; ansaita 20 markkaa ~ssä förtjäna 20 mark om dagen (per dag); keskellä ~ä mitt på dagen; joka ~ varje dag; dagligen; dagligdags; jokikinen ~ vareviga dag; dagligdags; ~ssä om dagen; på en dag; ~t pitkät dagarna i ända; dag ut o. dag in;--lia dag

för dag; med var dag; tänä ~nä i dag; denna dag; vielä tänä ~nä ännu i dag; (nykyaikana) ännu den dag (som) i dag är; toissa ~nä i för(r]går; toisena ~nä (på) den andra dagen; (jnak) loisena ~nä en annan dag; seuraavana ~nä följande dag; dagen därpå; tässä eräänä ~nä här om dagen; eräänä ~nä en dag; ~nä muutamana en vacker dag; elää ~stä ~än (loiseen) leva för dagen; ~n mittaan under dagens lopp; kahteen ~än en ole häntä nähnyt på två dagar har jag inte sett honom; kestävä dagslång; tämän ~n täysistunto plenum i dag; dagens plenum;

näinä -inä under (i) dessa dagar; i dagarna; jo aika -iä (aikoja sitten) för länge sedan; meidän -inämme i våra dagar; heinäkuun 5. ~(nä) den5 juli; kirje l.k. 5. ~llä, t.k. 5:nlenä ~tty kirje brevet av den 5 dennes; kaiken ~à" dagen i ända, lång; ~n selvä klar som dagen; solklar; lopettaa (päättää) ~nsä taga sig av daga; ~lleeri kaksi vuotta på dagen två år. 2. (aurinko): ~ paistaa solen skiner; ~n puolella på solsidan. 3. (terv.): hyvää ~å! god dag! mies teki hyvän mannen hälsade på; (leik., iv.): hyvää ~ä . . . kirvesvartta! goddag .. . yxskaft! 4. (snt.): talo paloi irtaimistoineen -ineen gården brann ned med lösegendom o. allt; laiva upposi mie-hi(stöi)neen -ineen skeppet sjönk med man o. allt, gick under med man o. mus; voi minun -iäni! kors i alla mina dar! päivä||annos dagportion, dagsranson, -ansio dagsförtjänst, -apulainen daghjälp. »ilmoitus dagsrapport, -inen som varar en dag; -iseen

aikaan om dagen; (päivänvalossa) vid dagsljus; vid dager; (yhd.) -dagars, dags-; tämän ~ dagens; kolmi~ som varar tre dagar; tredagars-; (kolmen päivän vanha) tre dagar gammal; joka~ daglig; (arkinen) ali-, var|daglig; viilaten tämän--iseen keskusteluumme åberopande, med hänvisning till vårt samtal i dag. -jatkokoulu dagfortsättningsskola. -jumalanpalvelus hög|mässa, -mässogudstjänst, -juna dagtåg. -järjesty|s dagordning (-ksessä på); joutua, ottaa -kseen komma på (upptaga på) dagordningen; poistaa -ksestä avföra från dagordningen; -ksessä on useita asioita dagordningen upptar en mängd (många) frågor; siirtyä -kseen övergå till dagordningen; ehdottaa yksinkertaista (perusteltua) siirtymistä -kseen föreslå enkel (motiverad) övergång till dagordningen, -kaupalla i dagar; i många (i flera) dagar, -kau|si dag; -det dagarna igenom; dagarna i ända; (i) flera, många dagar; ei ~in inte på många dagar, -kirja dagbok; (kaup.) journal -en -er; (vir.) diari|um -et -er. (-merkintö, -muistiinpano dagboksanteckning, -n ote dagboksutdrag.) -kirkko högmässa; vrt. -jumalanpalvelus, -konsertti matiné. -korento (surviai-nen, hnt. Ephemeridae) dagslända, -koti daghem, -kotiapulainen daghjälp -en. -käsky (sot.) dagorder; (~/Zä genom). -lehdistö dagspress(en). -lehti dagblad; ett dagligt blad; en daglig tidning, dagstidning, -lento dagflygning; dagflyg -et. -lista dagordning, -lleen på dagen; he ovat ~ samanikäiset de är på dagen lika gamla; ~ 10 vuotta sitten på dagen för 10 år sedan, -llinen middag -en -ar; (er. hieno) diné -n -er; olla -llisellä, syödä -liisiä äta (intaga, [vanh.J spisa) middag; dinera, päivällis|jaika middagstid; ~an vid middagstiden; middagsdags, -ateria middags|mål-tid, -mål. -ensyönti (intagande av) middag; middagsätande; dinerande, -hetki middagsstund. -kello middagsklocka, -konsertti middagskonsert, matiné. -kutsut pl middagsbjudning. -lepo middagsvila, siesta, -loma middags|rast, -paus. -pöytä middags-> bord (-pöydässä vid), -ruoka middagsmat.päivällisseura — pärjätä

par

-seura, -seurue middagssällskap, -uni middags |sömn, -lur, -slummer, - vieras middagsgäst.

päivä|lläinen daglönare; dagfa^karl; dagsver-kare; olla -Iäisenä gå på dagsverke; göra, utföra dagsverken, -maksu dagsavgift, -marssi (sot.) dagsmarsch, -matka dagsresa; (sot.) dagsmarsch -en -er. -mies dag(a)karl.-määrä datum pl data; -määrän raja datumgräns, (-leimasin datumstämpel, -nosoittaja datumvisare.)

päivän|lhuoii bekymmer för dagen, -kakkara (ksv. Chrysanthemum leucanthemum) präst-kragie -en -ar. -kassa (miel. dagskassa, -kohtainen dagsviktig; f hög) aktuell, -koite, -koitto dagning; dag|gryning, -bräckning; -koitteessa i dagningen; ennen -koittoa före dagningen; vrt. sarastus.

päivänllkurssi (miel. r>) dagskurs; ~in till dagskurs. -kysymys en fråga för dagen, aktuell fråga; en dagsfråga, -matka dagsresa; en dagslång resa; se on kahden ~n päässä täältä det är beläget två dagsresor (på två dagsresors avstånd) härifrån, -nouto (ksv. Helianthemum nummularium) solvända, -paahde solgass -et. -paahtama sol|bränd, -stekt, -paahteinen solstekt; gassig. -paiste solsken, -paisteinen solig, -polttava (nyky-tärkeä) (hög)aktuell; brännande, -puoleinen som är på solsidan; på solsidan (belägen), -puoli solsida (-lia på), -rinne .sluttning på solsidan; solig, solbelyst sluttning; -rinteessä (m.) öppen för soien; solbelyst.-salo (er.run. -kajo) ljusning, gryning, dagning. -sarastus dag|gryning, -bräckning; dagning. -selvä dagsklar; klar som dagen; solklar: (selvän selvä) omisskännlig; se ön ~ä det ligger i öppen dag; det är uppenbart, -silmä (ksv. Heliopsis) solöga, -sini (ksv. Ipomoea purpurea) ipomoea. -tapah-tu|ma, -tapaus händelse för dagen; dagshändelse; pysyä -mien tasalla hålla sig à jour med händelserna, -tasaaja ekvator(n). (-nmaa ekvatorialland. -vyöhyke ekva-toriallbälte, -zon.) -tasaus dagjämning. -tärkeä dags|viktig, -aktuell, -uutiset dagsnyheter. -valo dagsljus; dager -n; päästä (tulla) ~ön komma i dagen: saattaa ~ön bringa i dagen; ~ssa vid dagsljus: nähdä ~ (sijnfuä) se (skåda) dagens ljus. (-lamppu dagsljuslampa.) -varjo parasoll -et (-en) -(-er).

päivä|palkka dagspenning; dagavlöning; daglön. -palkkalainen daglönare, -pommi t ta ja-(kone> dag|bombplan, -bombare. -pöllö daguggla, -raha(t) pl dagtraktamente -t -n: dag(s) penning, -raportti dagrapport, -sai-kaan under (på) dagen, -sakko dagsböt; -sakot dagsböter; mies tuomittiin viiteen kymmenen markan —on mannen dömdes till 5 dagsböter à 10 mk. -seltään (päivällä) om dagen; vrt. päiväinen, -sokea dag-blind. -sydän middag; ~nä mitt på dagen, -työ (päivällä suoritettava) dagarbete; (päivän työ) dagsarbete; dagsverke-t-n. («luettelo dagsverkslista. -Iäinen dagsverkare, daglönare, -velvollisuus [hist.] dagsverksskyldighet.)

päivätä datera, dagteckna; — myöhemmäksi

(varhaisemmaksi) postdatera (antedatera); vrt. myöhentää, varhentaa, päi väll tär (myt.) solens gudinna: solgudinna, -tön sollös; (pimeä) mörk. -uutiset pl dagsnyheter. -vuoro dagtur: (työ~) dagskift -et -. -ys datering, dagteckning; dat|um pl -a. (-leimasin datumstämpel.j päivää||minen dater|ande, -ing. -mätön odaterad.

päkis||tys (j. ponnistus) krystning. -täminen

krystande, -tää krysta, pälkki* (säle, rima) spjäl|e -en -ar; spjäla, pälk|kiä* (veistää karkeaksi, palhota) grov|-skräda*, -hugga*; skräda*; -itty puutavara grovskrätt virke, pälkäht|ää*: päähäni -i jag fick ett infall; det föll mig in; hänen päähänsä -i lähteä han fick det infallet (det föll honom in) att ge sig av.

pälpä]|ttäminen skräv|lande, -el, sladdrande, sladder, babblande, babbel, -ttää* skrävla, sladdra, babbla, pälvi» snöfri (bar) fläck (på marken), pälyi||leminen tittande; gloende, -llä (kurkistaa) titta: (tirkistää) plira; speja; (mulkoilla) glo5; ~ sopivaa tilaisuutta lurpassa på, avvakta ett lägligt tillfälle, pälyä ks. p ä 1 y i 11 ä; k a t s e 11 a (levottomana, pve läten), vilkua, tähyillä, kurkistella. m päl|äs -kään 1. (vanh., vrs. suksen~) fotstöd (på en skida). 2. (kuv., vain yks. sis. paikallissijat, pul[m]a) bryderi, knipa, klämma; (ahdinko) trångmål-et -; pelastaa, päästää -kä(h)ästä rädda ur knipan, ur en brydsam situatipn; hjälpa ngn ur ett bryderi (trångmål, en förlägenhet), pämpälittää* (läpätä) klämta; (kello) ljuda*, -tys klämtande: klämtning, pänt||täys inpluggning; ks. p ä ä h ä n -tää-minen inpluggande, -ätä* plugga (i ngn); lukea ~ plugga; pluggläsa»; ~ päähänsä inplugga; plugga.i sig. paré pärta; (kattopaanu) spån -et -; (sahaamalla sahattu) laths (rhm.); kiskoa ~itä spänta pärt.or. -höylä pärthyvel. -katto part-, spån|tak. -koppa, -kori part-, spån|korg. -kupo pärtknippe -t -n. -naula pärtspik. -pihti (vanh.) pärtklyka. -puu pärt-, spån|-virke; pärt-, spAn|träd. -puukko pärt-, späntlkniv. -pölkky pärt-, spänlknbb. -saha lathsmaskin. -soihtu pärtbloss. -tikku pärt-sticka. -tuli, -valkea pärteld. pärinä knatt|er -ret; skrällande; smatt|er -ret; fräsning; prustande, frustande; rumpujen ~ trumivirvel, -virvlar, (-poika [j., halv.] skinnknutte.) -seminen fräsande; prustande, frustande; skrällande; smattrande. -stellä (er. hev.) frusta, prusta; vrt. päristää, -stys ks. ed., pärinä, -sta fräsa»; (pärskyä) prusta, frusta; (rämistä) skrälla»; (er. moottorip. paukkua) smattra; knattra, -stäminen frustande, prustande. -stää (er. hev.) frusta, prusta. -syttää* brinera * att skrälla; ~ nenäänsä snyta*

sig kraftigt (ljudligt); ~ rumpua slå * en virvel, virvlar på trumman; trumma, pärjä|tä (j.) reda* sig; bärga sig; (selviytyä)

klara sig; kuinka luulet -äväsi siinä jutussa? hur tänker du klara (dig ur) den hyskan?

pärpä||ttäjä (j.) pladdrare; f pladdrerska, sladdertaska. -ttää* pladdra, sladdra. -tys pladd|er-ret, sladd|er -ret. pärry||ttäminen skramlande, trummande, -ttää* skramla (jtk med ngt); ~ rumpua ks. p ä r i s y 11 ä ä. -tys skram|mel -let; trummande, pärske stänk -et; stänkande, pärsky||minen stänkande; prustande, frustande. -ntä* stänk -et, stänkande, -ttää* stänka*; få* att frusta, -tys stänk -et. -ä (räiskyä) stänka»; (kuv.) sprudla; (päristä) frusta, prusta. pärs||kähdellä * frusta; raspa; kynä -kähtelee pennan raspar, -kähdys stänk -et; skvätt -en -ar. -kähtää* (räiskyä) stänka8; (pirahtaa) skvätta*, -käjuuri (ksv. Veratrum) prustrot. -kää stänka8; raspa, päräh||dys fnysning; skräll -en. -tää* fnysa8;

skrälla8 (till), pässi gums|e -en -ar. -npää (kuv.) fårskall|e -en -ar.

päte||mättömyys3 inkompetens -en; obehörighet; ogiltighet; ohållbarhet, -mätön (kykenemätön) inkompetent; (som är) utan kompetens; som saknar kompetens; (pystymä-tön) inkapabel; (kelpaamaton) ogiltig; ogill; (paikkansapitämätön) ohållbar; julistaa -mättömäksi förklara för ogiltig (ogill); ~ väite ohållbar invändning; tuomioistuin on ~ domstolen saknar behörighet; olkoon ~ (Iak.) ligge ogill. -vyydenluokitus meritvärdering. -vyys8 kompetens -en; behörighet; giltighet; hållbarhet, (-aika giltighetstid. -ehto kompetensvillkor, -vaatimus kompetensfordring.) päte||vä kompetent; meriterad; (asianomainen) behörig; (kelpaava) giltig; (käypä) gällande; (kestävä, paikkansapitävä) hållbar; (perusteltu) grundad; (painava) vägande; (pystyvä) kapabel; ~ virkaan kompetent, meriterad för en tjänst; ~ tuomioistuin behörig domstol; oikeustoimi on ~ rättshandlingen är giltig; ~ arvostelemaan omdömesgill; vederhäftig; ~ syy en giltig orsak (grund); ett giltigt (fullgott, vägande) skäl; grundad (skälig) anledning (orsak); vrt. päteä, -västi kompetent; behörigen; vederhäftigt; ks. ed. -vöidä (harv.)

göra kompetent (giltig, kapabel); medföra* (innebära) kompetens (behörighet) f f hk för [till] ngt), -vöityä* bli kompetent (kapabel, giltig); skaffa sig (nödig) kompetens; vinna* behörighet, -ä* vara giltig; gälla8 ff hk nähden beträffande ngt); (kelvata) duga*; (pitää paikkansa) hålla* streck.

pätkiliä kapa i bitar; aptera, -ä stump -en -ar;

(köyden ~) (rep)ända; tamp -en -ar. pfitsi (er. Raam. tulipesä) ugn -en -ar. pätö 1. (tpm. mrt. halv.): ~ (mokoma, eto) asia! en (sådan) struntsak! 2. ks. -inen. patöllarvo (tkn.) effektivt (aktivt) värde. *inen (er run.) präktig, duktig, ansenlig; ädel, upphöjd, -johtokyky konduktans. •teho verkeffekt; verklig (aktiv) effekt.

pää 1. (an.) huvud -et; (kallo) skall[e -en -ar; ottaa hattu ~stään taga av sig hatten; hän on ~tään pitempi muita han är huvudet högre än de andra; ~ painuksissa med nedböjt huvud. 2. (mielentila) sinne; saada ~hänsä få i sitt huvud; föresätta sig, sätta sig i sinnet; menestys on noussut hänelle ~hän framgången har stigit (gått) honom åt huvudet; millä (millaisella) —Z/ä hän oli? på hurudant humör var han? hur var han till sinnes? tulla pahalle ~lle bli på dåligt humör; fatta humör; tappa humöret; hän on nyt sillä ~llä han är nu på (vid) ett sådant humör; han befinner sig nu i en sådan sinnesstämning; ärtyisällä ~llä på knarrigt humör; olla kahdella (monella) ~llä fundera hit o. dit, vara tvehågsen (tveksam); selvällä ~llä (juomattomana) i nyktert tillstånd; som nykter; alla päin (vara) nedslagen. 3. (loppu) ända, änd|e -en -ar; (kärki) spets; puukon~ (kniv)skaft, köyden~ rep-anda, tamp -en -ar istuutua pöydän ~hän satta sig vid bordsändan; ~stä ~hän från den ena ändan till den andra; (alusta loppuun) från början till slut; sormen~ finger|-topp, -ända, -spets; maston ~ (huippu) masttopp. 4. (kirkon) ~ primas; (yhd. us.) huvud-; (tärkein, huomattavin) främst, för-nämst. 5. (paik.): pitkän matkan ~ssä (~stä, ~hän) på långt avstånd; lyhyen maikan ~ssä (oleva) närbelägen, som icke är avlägsen; icke långt borta, på nära håll; kilometrin ~ssä (~stä) på en kilometers avstånd. 6. (snt.): omin päin (neuvoin) på egen hand, (omasta aloitteesta) på eget initiativ, (omin luvin) på eget bevåg; omasta ~stä(än) från eget huvud; (halusta) självmant; av fri vilja; suoraa ~tä raka vägen, (suoraan) direkt; yhtä ~tä (yhtenään) i ett; i ett sträck; i en följd, i ett kör; (taukoamatta) oavbrutet, utan avbrott; (alituiseen) ständigt; parhaasta ~slä för det mesta, mestadels, förnämligast; täyttä ~tä (totta) på fullt allvar, (vauhtia) i (med) full fart. 7. olla päistä n (päihtynyt) vara berusad (full, drucken, rusig); tulla päihinsä bli berusad (full, drucken, rusig). — Ks. m. päin, päinsä, päälle, päällä, päältä.

pää||ahjo huvudhärd -en -ar. -aihe (oop. ym.) huvudmotiv; huvudtema; (-syy) huvudskäl. -aine huvudämne, -aineosa huvudbeståndsdel. -aines huvud |beståndsdel, -ingrediens, -ajatus huvudtanke; central tanke; grundtanke, -ajotie (mtsh.) basväg, -akseli huvud-, (mat.) polar|axel. -alttari (kirk.) huvud-, hög|altare. -ammatti huvudyrke. -ansio den största (huvudsakliga) förtjänsten, -armeija huvudarmé. -asema central-, huvud|station, -bangård, -asia huvudsak; ~ on, että huvudsaken är, (tärkeintä) det viktigaste (betydelsefullaste) är, att. -asialli|nen huvudsaklig; (olennainen) väsentlig; -sin syy den förnämsta orsaken, -asiallisesti huvudsakligen; väsentligen; (enimmäkseen) övervägande, mestadels, •asiamies (-edustaja) huvud agent; general |-agent, -representant, -asianosainen huvudpart. -asumus huvudsäte, -ateria huvud'pääavain -

mål(tid). -avain huvudnyckel, -avu kardi-naldverd; främsta dvgd. -avustaja (rikoksentekijän) huvudmedhjälpare, -edellytys grundförutsättning, -edustaja generalagent, -ehto huvudvillkor, -elinkeino huvud-, (er. maanvilj.) moder|näring. -esikunta (sot.) huvud-, (yleis*) general|stah. -esine (Iak.) huvudsak; modersak. -este det största (huvudsakligaste) hindret, pää||haara huvudgren, -hahmo centralgestalt. -hakkaus (mtsh.) huvudavverkning, -hana (pik.) huvudkran. -harjoitus (kenraali~) generalrepetition; (}.) genrep -et -. -harrastus huvudintresse, -heimo huvudstam. -henkilö huvud |person, -figur. -herra över|huvud, -herre, -hine huvudbonad -en -er; mössa; huckle -t -n. -huivi huvudduk; huckle -t -n. -huone det förnämsta rummet. -hyppy (u., voim.) huvudhopp. -hyve kardinaldvgd; vrt. -a v u. -hyökkäys huvud lanfall, -angrepp, -hän (piin -tymä fix idé. -pisto infall -et ingivelse; f oikku] hugskott -et -; nvck -en -er. -pänttävs inpluggning, minnesplugg.) -isän-tä (aluksen) huvudredare; korrespondent-redare. -jakso (el.) provins -en -er; huvud |-avsnitt, -period, -jalkaiset (el. Cephalopoda) huvudfotingar; vrt. mustekala, -johtaja (keskusvir.; kaup., teol.) generaldirektör; (pnk.) chefdirektör; (yl.) högsta

ledare. -johto huvudledning: (korkein) högsta ledningen. -joki huvudflod. -joukko huvud |kontingent, -massa; den övervägande delen; (sot.) huvudstyrka, -juhla huvud-fest. -juoni huvud|handling, -intrig, -juuri (ksv.) huvudrot, -jännite huvudspänning, pääkallo huvudskål -en -ar: (kallo) skallle -en -ar. -kiitHiä (prh. Arheroniia atropos) dödskallefjäril. -nfmetsästäjä huvudjägare, -muodostus huvudskåIsbildning, -muoto huvudskålsform. -paikka [Raam.J huvudskalle-plats F enl.] -perhonen ks. -kiitäjä, -tiede kraniologi.

pääükamara huvudsvål. -kannatin (rak.) huvud i b al k, -bärare, -känne (Iak.) huvud-käromål. -kantaja huvudkärande, -kappa-le huvudstycke, -katkaisin (shk.) huvudströmbrytare. -katu huvudgata, pääkaupun||gintapa huvudstads|vana, -sätt, -maner -et -, (iv.) -fason -en -er. -gin väestö huvudstadsbefolkning, -ki huvudstad; -gin asujaimisto ks. -gin väestö, (-elämä huvudstadsliv, -lai|nen 1. [s.] huvudstadsbo -n -r; pl -set, ks. -g i n asujaimisto. 2. [a.] huvudstads-, -laisittain på huvudstadsmaner, -mainen huvudstads |mässig, -aktig.) päällkeino huvudmedel, -kieli huvudspråk, -kiihotin den förnämsta drivfjädern (sporren). -kirja (kirfnp.) huvudbok; (Iak. alkuperäis~) huvudskrift -en -er; original -et -. -kirjanpitäjä huvudbokförare, »kirjoitus (san.) ledare; ledande artikel; toinen * (varsin jäljessä) ledarstick, -kiusaaja ärke-frestare(n). -kkäin (päitiäin, adv.) med ändarna mot varandra, -kohdittain i huvudsak; i stort sett; vrt. -piirteittäin i huvuddrag, -kohdittainen i huvuddrag; översikts-, -kohta huvud-, kardinal | punk t; huvudmo-

ment; (-piirre) huvuddrag -et -; -kohdjiltaan, -issaan i huvudsak, -konna ärkebov. -konsuli generalkonsul. -konsulinvirasto general konsulat, -konsulinvirka generalkonsulsbefattning. -konttori huvudkontor, -koppa (an.) hjärnskål -en -ar. -koriste huvudprydnad, -korko (kiel.) huvud |-accent, -ton -en; vrt. -paino, -ksytyksin, -ksytysten: päivät, viikot * dagarna i ända; vecka ut o. vecka in. -kuori 1. (kirk.) högkor. 2. (an.) ks. pääkoppa. -kysymys huvud-, kardinal|fråga. -kä-sittelv (Iak.) huvudförhandling, -käytävä huvudgång, -laakeri (tkn.) huvud-, bärllager. -laell|aan, -een huvudstupa: kääntää asia * (kuv.) ställa frågan på huvudet. -laenluu (an.) hjässben, -laki hjässa; skult -en -ar. -lause (kiel.) huvudsats. -leiri huvudläger, -liike huvudaffär, -liikenne huvudtrafik, (-väylä huvudtra-fiklåder, -stråk.) -liina (huivi) huvudduk; huckle -t -n. -linna huvud|borg, -slott; (kuv.) högborg, päälle: jnk ~ på ngt; (yli) över, (lisäksi) utöver ngt; kaataa (vahing.) ~en hälla över sig, spilla på sig; pukea ~en kläda på sig; ~ 10 över tio; puolet ja siitä vielä * hälften o. litet till; ~ päätteeksi till på köpet; (lisäksi) ännu därtill; (lopuksi) slutligen; till råga på allt; käydä (hyökätä) jnk * (ahdistaa jtk) angripa (ansätta) ngn. -hvökkäys överfall, -hvökkääiä (en) anfallande, överfallande, -karkaus överfall -et -. - kirjoitus överskrift; (kirj.) utan-, på|skrift; (otsikko) rubrik -en -er. -kkäin (ovan)på varandra, -kkäifnen -set på (ovanom) varandra belägna, -kävijä (en) överfallande, -painama (post., filat.) påtrvck -et -. -ttäi-iien ks. -kkäinen. -tysten ks. päällekkäin, pääliike* (her.) applikation; överlagd (figur), -ommel applikationsIsöm, -broderi, -ompelu applikations|arbete, -söm. päälliiikkvvs8 befäl -et; chefskap -et (jnk över ngt), -kkö* chef -en -er; (sot.) befälhavare; (linnan) kommendant: (päämies) hövding; (johtaja) anförare; (laivan) kapten -en -er; befälhavare; ~nä oleva befälhavande. (-kunta chefskap -et, befäl -et -; vrt. päällystö. -lääkäri chefläkare.) -kön('apulainen chefsadjoint. -toimi chefsbefattning; chefskap -et; befälhavarbefattning. -virka chefspost -en -er.) päülliümmiten på vtan; i stora drag; ytligt; flyktigt, -mmäinen överst belägen: överst(a); (iilko) yttre, -nen 1. (s.) (päällus) överdrag -et -; var -et -; (jlkn. päällisnahka) ovanläd|er -ret: (vielä) -seksi (-siksi) till på köpet; kaiken -siksi (kukkuraksi) till råga på allt. 2. (a.) (jnk) ~ ovanom (ngt) befintlig, belägen; maan~ ovan jord(en) (befintlig), -sin puolin ytligt (sett); i stora drag; flyktigt; (ulkopuolitse) utvärtes. -s(kangas yttertyg; [er. huon.; läh.J möbeltyg-. -kerros ytlaerer. -nahka f jlkn.] ovanläder; [platti] plattläder, -puolinen vtlig, flyktig, -tää ks. päällystää.) -tse: jnk * över ngt. -päällyksinen (yhd.) med . . . överdrag; -be-

klädd; vaate- med överdrag av tyg; tygbeklädd; kupari- koppar|beklädd, -för-hvdd; vrt. päällys, päälly|s -ksen: (vaate-) överdrag -et (verhous) beklädnad; (peite) beläggning; (verho) (om)hölje -t -n; skydd -et -; (paperi—) omslag -et -; (kääre—) konvolut -et -; (lauta—) panel -en -er; (metalli—, er. mer.) förhydning; (kaup.) förpackning; emballage -t -; (seinä—) revetering; (pieluksen —) (dyn)var -et -. -kansi (kirjs.) omslagspärm. -

kasvi epifyt -en -er. -kelmu (ksv.) täckhinna. -kenkä ytterkänga; pampusch -en -er; översko; b ottfor-en-er.-kerros ytlager, (qeol.) överlagring, -kerrostus överlagring, -ketto överhud -en; (en) epidermis; (kamara) svål -en; yttre skal -et -; vrt. -kelmu, -kivi (myi.) löpare, -koriste (her.) krön. -lakana överlakan. -lehti (kirjs.) omslagsblad; omslag -et -; (ksv.) täckblad. -metsä (mtsh.) skärmbestånd. -mies (työ-) (arbets)ledare; bas -en -ar; (esimies) förman, -nahka ovan-, ytter |läder. -nuttu över-, ytter |röck, »paperi omslagspapper, omslag -et -pukine över-, ytter I plagg, -puoli övre (ulko-yttre)sida. -puu (mtsh.) skärmträd. -puusto ks. -metsä, -rakenne överbyggnad, -ra-kennus överbyggnad, -rasia förpackningsask; emballageask. -rengas (aut.) ytterring; (ytter)däck -et -. -saapas ytterstövel; bottfor -en -er. -takki över-, ytter|-rock; paletå -n -er; (sot.) mantlel -eln -lar. (-kangas paletå-, överrocks|tyg.) -te (tr.) beläggning; vrt. päällys; (vaat.) överdrag -et -; var -et -; kaapelin— kabelhölje. -tys överdragning; beklädning, över-klädning; (tr.) beläggning; (kääre-) emballage -t -. -tä ks. p ä ä 11 v s. -täminen överdragande; be-, över|klädande; beläggande. -tää överdraga*; (verhota) bekläda)*, överkläda*; belägga*; (kaup.) emballera; -tetty voileipä smörgås med pålägg, -tö chefskap -et; befäl -et -. (-koulu [sot.] befälsskola.) -vaate* över-, ytter|-plagg -et -; pl -vaatteet ytterkläder, ytter-, över|plagg. -valo (mtsh.) överljus. -vaneri (sht.) ytfaner. -varjostus (mtsh.) över(be)-skuggning; beskuggning ovanifrån, -vieras ks. -kasvi, päällä: jnk — p(ulänuol.) ovanför, -om ngt; (yli) över ngt; flik ön -än "fullään) jtk ngn har på sig ngt, är klädd i fiklädd) ngt; pääni — ovan|för (-om, över) mitt huvud; tuulen — ovan vind; i lovart, -päin ovan-, utan|på. -päsmäri översittare; kax|e -en -ar. päältä f yläpuolelta) ovanifrån; från ovan; ovantill; (ulkopuolelta) från vttre sidan; utanpå; riisua -än (yltään) ta(ga) (klä) av sig; maan — från jorden; ~ musta svart utanpå; se putosi pääni — det föll från mitt huvud; ~ nähden (katsoen) till det vttre, till utseendet; ytligt sett; vid en ytlig betraktelse; ottaa — (päin) (itselleen) ta (ga) undan, undantaga (i förväg, på förhand), -katsoja åskådare, -päin ovanifrån: uppifrån; (ulkopuolelta) utanpå; till det yttre; ottaa (erottaa) — (Iak.) undanskifta. päältö* (harv. kaup. taara) tara. pää||luettelo huvudförteckning, -luku huvud-

582;

tal; antal (individer); -luvultaan till antalet; -luvun mukaan efter huvudtalet; per capita, -luokka 1. (vall. talousarv.) huvudtit|el -eln -lar. 2. (kiel.) huvudform, -luottamusmies huvudförtroendeman, -lähde huvudkälla. -maali (slut)mål. -maja (sot.) högkvarter. -merkki (mtsh.) stuk-, änd|märke. -metsikkö, -metsä huvudbestånd, -miehyys8 huvudmannaskap -et. -mies (Iak.) huvudman; (päällikkö) chef -en -er; (hallituksen) regeringschef; (valtakunnan) (riks)över-huvud -et -en; (suvun) huvudman; (en) »caput familias»; kirkon — kyrkans överhuvud, (pää) (en) primas. -ministeri stats-, premiär|minister; (esim. enl. Saks.) ministerpresident. -muistutus huvudanmärkning, -muoto huvudform, -myymälä huvud|-butik, -affär, -määrä mål -et - (jnk för ngt); (tehtävä) uppgift -en -er; (tarkoitus) syfte-, ända|mål -et -; syfte -t -n; ottaa jtk —kseen taga ngt till sin uppgift; gå in för ngt; -stä(än) tietoinen målmedveten; tietoisuus —stä målmedvetenhet, (-ttömyys* plan-, mål||löshet. -ttömästi utan mål; mållöst. -tön [som är] utan mål; mållös.) -nahka huvudsvål -en -ar; (intiaan.) skalp -en -er. päänl|alainen, -alunen huvudkudd|e -en -ar, huvudgärd -en -er; örngott -et -, hyende -t-n; (tyyny) dyna. -kivistys ks. -särky, -liike rörelse med huvudet/ huvudrörelse, -meno (vanh., juhl.) död -en; bane (tpm.); (tuho) ruin -en; koitua jllk (jnk) —ksi betyda döden (kuv. ruin) för ngn. -muoto (miel. r%) huvudform. -nykäisy knyck på huvudet, -nyökkäys nickning, nick -en -ar. -pudistus, -punonta skakning på huvudet; huvudskakning. -sili-ty|s klapp på huvudet; smekning; sovittaa -ksellä (kuv.) släta över med hartassen, -särky huvudvärk; migrän -en. (-pulveri huvudvärkspulver.) -taivutus huvudböjning. -tie (kaula-aukko) halsöppning, päänuppi (leik.) huvudknopp, päänvaiva huvudbry (tpm.); tuottaa jllk —a

ge (åsamka) ngn huvudbry, päänäkökohta huvudsynpunkt, pääoma kapital -et -; (lainan määrä) huvudstol -en -ar; muuttaa —ksi kapitalisera; —ksi muutto kapitalisering; sijoittaa —a jhk investera kapital i ngt: kuollut — dött kapital; —n lisääminen (korottaminen) kapitalökning: —an liitettäfcor/co kapitaliserat ränta, --arvo kapitalvärde; kapitaliserat värde; laskea jnk — 5 %:n mukaan kapitalisera ngt enligt 5 procents ränta, -hakkuu kapitalavverkning; tärande avverkning, -markkinat kapitalmarknad, -määrä kapitalbelopp. ^ pääomanllalennus kapitalrabatt, -hankinta kapitalanskaffning, -kierto kapitalcirkulation. -korotus höjning av (aktie)kapitalet. -lisäys kapitalökning, -lyhennys kapitalavbetalning. -muodostus kapitalbildning, -omistaja ägare av kapital:

kapitallägare, -innehavare; (kapitalisti) kapitalist, -pako kapitalflykt, -puute kapitalbrist, -siirto kapitalöverföring, -sijoitus kapitalplacering; investering, -tuonti, -vienti kapital limport, -export.

pääoma||osuus2, -panos kapitalinsats, -rikas ks. -v o i m a i n e n; v ak avarainen;r u n s a s p ä ä o m a i n e n. -suoritus kapitalavbetalning. -säästö kapitalbesparing, -tase kapitalbalans, - tavarat pl kapitalvaror, -tili kapital I konto,-räkning, -tulo kapitalinkomst. -vakuutus (henkivak.) kapitalförsäkring. -voimainen kapitalstark. pää||ominaisuus2 huvudegenskap, -omistaja huvudägare, -osa huvud I del, -part; (esim. tilanjaossa) huvudlott; (teat., oop., kuv.) huvudroll; kansan ~ den övervägande delen av folket; folkets (stora) flertal, -osakas huvud I delägare, -aktionär, -osasto huvudavdelning. -osinko huvudlott -en -er. -ostaja huvudavnämare, -otsikko huvudrubrik, -ovi huvuddörr; paraddörr; [-([-sisään]käytävä)-] {+([-sisään]käy- tävä)+} huvudj entré -n -er, -ingång -en -ar. -paholainen ärkedjävul. -paikka huvud|ort, -säte -t -n. -paino huvudvikt; (kiel.) huvud|-tryck, -accent, -painollinen (kiel.) med huvud | tryck, -accent; tryckstark. -pappi (yli ~) överstepräst, -periaate huvudprincip; (pe-rus~) grundprincip, -perillinen huvudarvinge. -peruste huvud|grund, -motiv; det främsta, viktigaste motivet, -pesä (kuv.) främsta, huvudj tillhåll -et -; stamtillhåll, -piir|re huvuddrag; -tei(ttäi)n i huvuddrag, -piirteinen generell; i stora drag hållen (gjord), -piispa (en) primas. -piru ärkedjävul. -portaat pl huvudtrappa, -posti|-konttori, -toimisto huvudpostkontor, -puhuja huvudtalare, -pukari koryfé -n -er; pamp -en -ar; ledare (för ett gäng, en liga), -pulma huvudproblem, -puoli (vuoteen) huvudända. -puolustuslinja huvudförsvars-linje. -pyrintö, -pyrkimys främsta, huvud|-strävan. -raha huvudmynt; (tappo~) skottpengar pl. -raide (raut.) huvudspår; genomgående spår. -rakennus huvud-, man |byggnad; (maatilan) karaktärsbyggnad; corps-de-logi -(e)t -er. -rata huvud-, (emä~) stam|-bana. -rautatieasema huvudbangård, »ravinto viktigaste föda, huvudnäring, -reitti huvud|rutt, (-väylä) -led -en, -stråk -et. pääri (hist. m. Ra., Port., ny k. vain Engl.

ylimys) pär -en -er. päärm|le (lieve) fåll -en -ar; (reuna) rand randen ränder; list -en -er; (turkis ~) bräm -et -. (-pisto smygsöm.) -ätä fålla, -äys fällning. -ääminen fålljning, -ande. pää||ruhtinas ärkefurste; djävulen; den onde.

-runko huvudstam, -ruokalaji huvudrätt, päärynä (hed.) päron -et -. -hillo päronsylt. -hilloke päronkompott. -kytkin (shk.) päronkontakt. -laatu, -lajike päronsort. -levä (ksv. Macrocystis pyrifera) kelp; päronalg. -n(muotoinen päron| formad, -formig. -siemen päronkärna.) -puu (ksv. Pyrus communis) päronträd; (puus.) päronträ, -rupi päronskorv. pää||saari huvudö, -sana huvudord. pääse||minen slippande jne.; vrt. p ä ä s t ä. -mättömyys2 otillgänglighet; oåtkomlighet, -mätön (luokse~) otillgänglig, oåtkomlig; (irti~) ofrånkomlig; oslipplig; olla jst -mät-tömissä vara illa ute med ngn; laivan~ (run.)

otillgänglig för fartyg; som man inte kan

nalkas med fartyg, pää||seurakunta huvud-, (emä~) moderförsamling. -sidontapaikka (sot.) huvudför-

bandsplats, -sihteeri generalsekreterare, -sihteeristö generalsekretariat, -sisällys, -si-

sältö huvudinnehåll; huvudsakligt (väsentligt) innehåll, -sisäänkäytävä huvud| ingång, -entré, pääsiäi|nen påsk -en; viime -senä i påskas, pääsiäisjjaamu påskmorgon, -aatto påskafton. -aika påsktid, -juhla påsk|högtid, -helg. -jänis (tar. pohjoism., Saks., Itäv.) påskhare. -kananpoikanen påskkyckling, -kortti påskkort. -lammas påskalamm. -lauantai påsklördag(en). -lilja påsklilja, -loma påsk I ferie, -lov. -maanantai ks. (t o i n e n) pääsiäispäivä, -muna påskägg, -noita påsk|käring, -häxa, -troil, -numero påsknummer. -pyhät pl påskhelg, -päivä: (ensimmäinen) ~ påskdag(en); toinen ~ annandag påsk. -varpu påskris; ks. v i r p o m a-vitsa(t). -viikko påsk-, dymmel|vecka(n). pääsky, pääskynen (el. Hirundo) svala; ks. haara-, räystäs-, tör mä-, myrsky-, terva-, v e s i|p ä ä s k y. pääsotajoukko huvudhär, päässä vrt. pää; kuulomatkan ~ inom hörhåll. -laskenta, -lasku huvudräkning, pääste||leminen lösgörande, -lia lösgöra*; lösa2; lossa; ~ (köyttä) släcka2 (på); fira. -ly lösgörning; släck |ning, -ande. päästi |n: pään ~ (en) lösen; lösepenning;

pään -meksi (run.) som lösepenning (lösen). 1. pääs|tä (vrb.) I. (vahingossa, epähuom. tms. olotilan muut.): 1. ~ irti komma lös; ~ irtautumaan gå upp, lossna; ~ (mennä) auki gå upp; ~ jnk käsistä slippa (komma) undan ngn; hänen suustaan -i varomaton sana (hän tuli lausuneeksi varomattoman sanan) ett oförsiktigt ord (yttrande)

undslapp (undföll) honom. 2. (päästä vahingossa jne. jtk tekemään): ~ jäätymään (få) frysa; ~ rappeutumaan få förfalla; vene oli -syt ravistumaan båten hade fått gistna. II. (onnistua pääsemään jst): 1. päästä (pelastua, vapautua, välttyä jst) undgå (frigöra sig) från ngt, bli fri från ngt; ~ jst erilleen bli (ngt) kvitt; kun -en hänestä (eroon) när jag slipper honom (blir honom kvitt); när jag blir av med honom; ~ jst erilleen bli av (göra sig av) med ngn; ~ veloistaan bli kvitt sina skulder, bli skuldfri; ~ huolistaan slippa sina bekymmer, bli fri från sina bekymmer; ~ vapaaksi bli fri, (vapautua) befrias (från ngt); ~ vankeudesta (vankilasta) försättas på fri fot (i frihet); ~ rauhaan jltk få fred för ngn (bli lämnad i fred av ngn); ~ vapaaksi työstä bli ledig från arbetet; ~ pulasta lyckas komma ur en knipa, förlägenhet, (kaup. onnellisesti suoriutua) rida ut en kris; ~ rangaistuksesta (rangaistuksetta) befrias från (undgå) straff; ~ (pelastua) joutumasta vihollisen käsiin undgå att falla i fiendens händer; ~ vähällä jst komma billigt ifrån ngt; tuskin olin -syt häntä varoittamasta kun onnettomuus tapahtui jag hade just varnat honom då olyckan inträffade; hän oli juuri -syt syömästähan hade just slutat

sin måltid; aterialta -ty ään efter slutad

måltid; oli pyydetty pyytämästä -tyäkin että man hade enständigt bett att, anhållit om att; tutkinnosta -lyään efter överstånden

examen; ~ koulusta komma från skolan, (saada päästötodistus) bli utexaminerad, få avgångsbetyg från en skola; vaarasta on jo -ty faran är redan överstånden; ~ (toipua) taudista tillfriskna från (bli kvitt) en sjukdom; ~ (välttyä) vaarasta undgå (räddas ur [undan]) en fara; ~ jst helpolla komma lätt ifrån (undan) ngt; ~ pelkällä säikähdyksellä komma undan med blotta förskräckelsen; ~ joutumasta (jäämästä) vähemmistöön undgå att stanna i minoritet; ~ maksamasta (maksamatta) inte behöva betala (slippa betala); ~ menemästä sinne slippa att gå dit; ~ jtk näkemästä slippa se ngt; (voida välttää) undgå att se ngt; — karkaamaan (karkuun) lyckas rymma (undkomma); — pakoon lyckas fly (för ngn); undkomma (undslippa) ngn. 2. ~ (tulla) suotuisaan, haluttuun tulokseen: päästä maihin lyckas komma (taga sig) i land; ~ toiveidensa perille nå sina önskningars mål, målet för sina önskningar; pitemmälle -syl längre hunnen (kommen); ~ sisään lyckas komma (ta sig) in; få tillträde; ~ ulos lyckas komma (ta sig) ut; få komma ut; — (hankkia itselleen -y) jhk bereda sig tillträde (till ngt); ~ pohjaan (lyckas) nå botten; (kuv.) (lyckas) tränga till grunden; ~ yksimielisyyteen (upp)-nå enighet, komma till enighet, enas; -tiin yksimielisyyteen siitä että man enades om, att; jos se näkökohta -ee ratkaisemaan om den synpunkten blir (den) avgörande; ~ palaamaan kunna (få) återvända; ~ ylioppilaaksi bli student; suurin määrä mihin voidaan — det högsta belopp (antal) man kan komma till; ~ perille komma fram; taga sig fram; nå målet; kun -en niin pitkälle (pitemmälle) när jag kommer (hinner) så långt (längre); ~ tietämään jtk få veta ngt; kun -tiin kirjan loppuun när man kom till slutet av boken; ~ selvyyteen asiasta komma till (nå) klarhet i en fråga; ~ valtaan komma till makten; (voittaa alaa) vinna insteg (terräng); ~ alas koskesta lyckas ta sig, komma nedför en fors; ~ alkuun få början, komma i gång; ~ vauhtiin få (taga) fart; ~ puheen alkuun börja tala; ~ työn loppuun (saada työ valmiiksi) göra undan (slutföra) ett arbete; ~ niin vahvaksi (semmoiseen voimaan) bli så stark (så kraftig), nå en sådan styrka; — lähelle jtk komma nära ngt; ~ paremmille päiville få se (uppleva) bättre dagar; hän ei -e mihinkään han kommer inte någon (ingen) vart; siitä ei -tä mihinkään därifrån kommer man inte (siinä nyt ollaan där står man nu); — siihen asti komma så långt; nå därhän; — luonnolliseen asentoonsa intaga (återtaga) sin naturliga ställning; ~ virkaan, toimeen få en tjänst, lyckas skaffa sig en tjänst; få (vinna) anställning; hänen ei pitäisi — määräämään han borde inte få bestämma, bli den bestämmande; ~ toimistoapulaiseksi få anställning som byråbiträde; — mukaan få komma (gå) med; hän ei -syt sisään han kunde inte komma in (jäi lukon taakse blev utestängd); ~ (saada mennä) levolle få gå till vila; ~ selville jst komma underfund, på det klara med ngt; få ngt klart

päästää

för sig; ~ takaisin virkaansa återfå sin tjänst; ~ lopulliseen päämäärään nå det slutliga målet (uppnå slutmålet); ~ hyviin tuloksiin komma till (uppnå) goda resultat; ~ (elää) vanhaan ikään nå (uppnå) en hög ålder; asiattomat eivät -e sisään (miel.: asiattomilta pääsy kielletty) obehöriga får inte tillträde (tillåts inte att komma in); ks. m.

pääsy; ~ vaikutusvaltaisiin piireihin (lyckas) komma in i (få tillträde till) inflytelserika kretsar; ~ sisään ikkunasta komma in (bereda sig tillträde) genom fönstret; ~ voitolle segra, utgå som segrare; få över [handen, -taget; — kouluun oppilaaksi vinna inträde vid en skola; ~ seuran jäseneksi (lyckas) bli medlem av (i) en förening; vinna inträde som medlem i en förening; ~ parempaan vauhtiin få (taga) bättre fart; kirjastoon -ee ken tahansa vem som helst har (äger) tillträde till biblioteket; biblioteket är tillgängligt för envar; ~ vapaasti jhk ha fritt tillträde till ngt. 3. kyetä, pystyä tekemään; taitaa, saattaa; olla mahdollisuus (tilaisuus, aihetta) tehdä jtk: ~ tulemaan kunna (få) komma; ~ kulkemaan kunna (få) passera, få fri passage; hän ei -e tulemaan han kan inte komma; (on estynyt [tulemasta]) han är förhindrad (att komma), han har förfall; ~ tietämään få veta ngt; ~ asiaa selittämään få klargöra, (saada tilaisuus bli i tillfälle att) klargöra en fråga; kokeiden avulla on -ty niin pitkälle että genom experiment har man kommit till (därhän), att; jos minä (nyt, tässä, joskus) -en määräämään om jag får bestämma (kommer att bestämma); kun aurinko -ee vaikuttamaan när solen börjar verka; ~ heinäntekoon (heinää tekemään) kunna börja med höbärgningen; juoksin sen kuin kintuista(ni) -in (minkä käpälistä lähti, j.) jag sprang allt vad jag orkade, allt vad tygen höll; mieheltä -i nauru (mies purskahti nauruun) mannen brast ut i skratt, skrattade till.

2. päästä (postp.): hetken — efter (om) en stund; tunnin — efter (om) en timme; päivät —än dagarna i ända; dag ut o. dag in; pitkän matkan - på långt håll (avstånd).

päästäinen (el. Sorex) näbb | mus -musen -möss.

päästäminen släppande, lösgörande /ne.; vrU päästää.

päästǀää (irti) släppa2; (irrottaa) lösgöra*; (purkaa) lösa2; (antaa mennä) låta* gå; (antaa tulla) låta* komma; (vapauttaa) befria; (pelastaa) frälsa2, förlossa; (kuuluville) låta* höra; (antaa) låta*, ge*; (oppilaitoksesta) utexaminera; ~ laitumelle släppa (låta gå) på bete; ~ vene irti lösgöra en båt; ~ (aukaista) solmu lösa upp en knut; ~ köysi solmusta lösa upp knuten på ett rep; ~ pois låta gå; ~ käsistään låta gå sig ur händerna; släppa taget; ~ vapaasti kulkemaan låta ngn passera fritt; lämna ngn fri passage; ~ pelto nurmettumaan låta åkern gå i linda (växa igen); ~ lähtemään låta ngn gå; ~ sisään låta ngn komma in; släppa in ngn; bevilja ngn tillträde; ~ luokseen låta ngn komma till sig;

(suoda pääsy) taga emot ngn, (puheilleen)päästö —

bevilja ngn företräde; ~ lähelleen låta ngn komma sig nära (in på livet); ~ asia liian pitkälle låta saken gå för långt; oikeus ei -ä velvollisuuksista rättigheten fritar inte från skyldigheterna; -ä meitä pahasia! (ruk.) fräls oss ifrån ondo! parempi ~ kuin langettaa bättre fria än fälla; paavin valta sitoa ja ~ påvens makt att binda o. lösa; -ä minut häntä näkemästä! låt mig slippa se henne! förskona mig för (från) hennes åsyn! ~ vapaaksi släppa lös; (vapaalle jalalle) försätta på fri fot; försätta i frihet; frigiva; ~ pulasta befria (rädda) ur en knipa; ~ auki lösa upp; (lukosta) låsa upp; ~ napista (avata) knäppa upp; ~ kytkyestä koppla från, av: ~ ääni låta höra ett ljud; ge ett ljud ifrån sig; ääntäkään -ämättä utan att ge ett ljud ifrån sig; utan att låta höra ett knyst; alldeles moltyst, ljudlöst; ~ huuto ge till (uppge, upphäva) ett skri; skrika till; låta höra ett skrik (ett rop); utstöta ett rop; ~ nauru (miel.:... pääsee nauru, ks. 1. p ä ä s-t ä 3.) brista ut i skratt; skratta till; ~ suustaan (kuv., j.) klämma (kläcka) ur sig; — lumouksesta lösa ur förtrollningen; ~ rauhaan lämna i ro fred); ~ yliopistoon (Suom. r.) dimittera till universitetet; -äkää! (antakaa tietä)! ur vägen! ge rum (plats)!

päästö (vapautus) befrielse, frigörelse; (oppilaitoksesta) utexaminering; (Suom. r.) di-mission; (tkn. irrottaminen) frånkoppling; (nst. juoksuttaminen, juoksutus; tyhjentäminen) avtappning, -avain (usk.) lösenyckel. -hana avtappningskran. -katselmus (mer.) avmönstring. -kirja (vanh. [palvel. [-»ulosse-telh])-] {+»ulosse- telh])+} orlovssedel; ks. - todistus, -luukku (vsr.) spillucka; utskovslucka. -oikeus® dimissionsrätt; -oikeudella varusl. dimissions-berättigad. -rele (shk.) utlösningsrelä. -todistus (koul., oppilait.) avgångs-, dimis-sionslbetyg. -tutkinto avgångs-, dimissions|-examen; -tutkinnon suorittanut utexaminerad. -venttiili utblåsningsventil.

pääsuoni2 (ksv. lehd.) huvudnerv, -suoritus (Iak.) huvudprestation, -suunta huvudriktning; (mer.) generalkurs.

pääsy (jhk) tillträde -t -n (till ngt); (tulo) inträde -t -n; (vapautus jst) befrielse; sinne on helppo ~ (päästä) dit är det lätt att komma; dit kommer man lätt; ~ kielletty! tillträde förbjudet! asiattomilta ~ kielletty! obehöriga äger ej

tillträde! -hakemus in-trädesansök|an, -ning. -inen (yhd.): helppo ~ lättillgänglig: lätt att nå. -keino sätt att utverka (få) tillträde, nå. -lippu entré-, inträdeslbiljett. -maksu inträdesavgift, -maksullinen där inträdesavgift (entré) uppbärs. -tie tillfarts-, infarts|väg; (tkn.) till-loppsväg; (pääsy) tillträde -t -n; passage -n -r; (keino) utväg -en -ar; ainoa ~ den enda framkomliga vägen, -tutkinto inträdes|-prov, -prövning, -examen. - vaatimu s pl -kset inträdesfordringar.

pääüsyy grund-, huvud [orsak; huvud | sakligt skäl, -saklig orsak, -sävel (mus.) huvud-, grund |ton. -sävy grundton; dominerande, genomgående ton. -sääntö huvud-, kardi-nal|regel. -taistelu huvuddrabbning, -talo

huvudgård; stamlägenhet; sätesgård; mangård. -tarkoitus huvud ländamål, -syfte, -tavoite huvud|mål, -syfte; främsta mål, syfte.

päätie* ändelse; (loppu) slut -et -; (yhd.) änd-; -teeksi (lopuksi) som avslutning; päälle -teeksi, ks. päälle, -asema (raut.) änd|station, -bangård, -haara(utuma) änd-förgrening.

pää||tehtävä huvud | uppgift, -roll. -tekijä

den viktigaste faktorn; huvudfaktor, pääteükivi (rak.) slutsten.-kohta* ändpunkt, slutpunkt, -levy (tkn.) ändplåt. -liitos änd fog.

pääteillä* (tehdä päätelmiä) draga* slutsatser; göra* slutledningar; sluta* sig (jtk till ngt); (ratkaista) avgöra*; (arvella) förmoda; (arvostella) döma2 (jst av ngt); kaikesta-len av allt att döma; (olettaa) antaga*; (pitää varmana) taga* för givet; vrt. päättää, päätelmä slutledning; (johtopäätös) slutsats -en -er. -taito slutlednings|förmåga, -konst -en.

päätemoreeni (geol.) ändmorän; vrt. r e u-

n a h a r j u. pääteos huvud|arbete, -verk. pääte||pinta ändvta. -piste ändpunkt, slutpunkt. -puu ändträ. -silmu (ksv.) terminalknopp. -taso ändplan, -tiili slut-, änd|tegel. -verso (ksv.) terminal skott, pää||tie huvudväg -en. -tila huvud-, stam|-lägenhet. - tili (pnk.) huvudkonto.-tirehtööri chef-, general (direktör; vrt. -j o h t a j a. -todistaja huvudvittne, -toimi huvudsyssla, -toiminta (pääasiall.) huvudsaklig verksamhet. -toimisto huvudkontor, -toimittaja huvud-, chefredaktör, -totuus2 grund-, huvud|sanning; fundamental sanning, päätt||eetön (som är) utan, som saknar ändelse. -einen som utgår (slutar) (på ngt); vokaali ~ som utgår (slutar) på vokal; med vokalslut; slutande på vokal, päätte||leminen: -lemisen avulla (päättelemällä) med tillhjälp av slutledningar, -ly slut|sats -en -er, -ledning, päättyltminen upphörande; avslutning; (loppu) slut -et; (umpeen kuluminen; tulos) utgång -en; ennen vuokra-ajan -mistä före hy-res-, (mv. arrende)tidens utgång; vuokrasuhteen ~ hyres-, lego|förhållandets upphörande. -misaika utgång -en. -mä (kiel. perfekti) perfektum. -mätön ändlös; oändlig; utan slut; ofullbordad; ~ yritys (Iak.) ofullbordat försök, -vä ändlig; ~ tasetili slutbalans. -väisyys2 ändlighet. päät|tyä* (tulla päätökseen, loppukohtaan) avslutas; (loppua) sluta; taga* slut; (olla lopussa) ändas; vara slut; (kulua loppuun, umpeen) gå* ut; gå* till ända; utlöpa2; (olla päälekohtana, tarkoituksena) utmynna (i ngt); (lakata) upphöra*; (tuottaa tulokseksi) utfalla*, avlöpa2; (nousta) stiga* till, gå* upp till, gå* ut på (ngt); (valmistua) fullbordas; (päätyä ratkaisuun) avsröras*; kokous -tyi mötet avslutades (slutade); kokouksen -yttyä efter mötet; asia -tyi siihen että saken slutade med att; esitys -tyy siten etta framställningen slutar med att, utmynnar i att; siten se -tyi så slutade

det hela; därmed avslutades det; (niin siinä kävi, se oli lorun loppu) så gick det med den saken; Suuri Pohjan sota -tyi Uudenkaupungin rauhaan det stora nordiska kriget slutade med (avslutades genom) freden i Nystad; sana -tyy vokaaliin ordet utgår (slutar) på vokal (har vokalslut); keskustelu julistettiin -tyneeksi diskussionen förklarades avslutad; keskustelu -tyi tähän diskussionen var härmed avslutad (avslutades härmed); (tuloksena oli) i detta utmynnade diskussionen; ehdotus -tyi ponsiin förslaget utmynnade i klämmar; hakuaika -tyy huomenna ansökningstiden går ut (utgår) i morgon; asia -tyi niin saken fick en sådan utgång; saken avlöpte så; se -tyi siten

että slutet blev, att; loma -tyy ledigheten slutar, går ut; ~ huippuun sluta med en spets; löpa ut i en spets; nousukauden -yltyä (saavutettua huippunsa) sedan högkonjunkturen kulminerat; ~ jnk eduksi utfalla (bli avgjord) till ngns förmån (favör); asian niin -tyessä (-yltyä) då saken fick (sedan saken hade fått) en sådan utgång; summa -tyy (nousee) tuhansiin summan stiger till (uppgår till) flera tusen; -lynyt viikko den tilländagångna veckan; -tynyt tekeminen (kiel.) en fullbordad handling; julistaa valtiopäivät -tyneiksi förklara riksdagen avslutad; -tynyt yritys (Iak.) fulländat (fullbordat) försök; kun asia -tyy (ratkaistaan, ratkeaa) när frågan avgöres (blir avgjord), (saatetaan loppuun) blir utagerad; vaarallinen tilanne on -tynyt (ohi) den farliga situationen är överstånden; ~ jhk (tulla jhk päätökseen) avslutas med ngt; iltama -tyy tanssiin soarén avslutas med dans; katu -tyy toriin gatan mynnar i ett torg; miten tämä (vielä) -tyy(kään)? huru skall detta sluta? vad skall slutet bli på det här? ~ onnettomasti sluta olyckligt; taga (få) ett olyckligt slut (få en olycklig utgång); tuo ei voi ~ hyvin det där kan inte (kommer inte att) sluta bra; det (där) kommer att sluta olyckligt; hänen päivänsä -tyivät hans dagar ändades; han slutade sina dagar; tauti -tyi kuolemaan sjukdomen ledde till döden; kuolemaan -tyvä, -tynyt med dödlig utgång.

päättälfjäiset pl avslutning; -jäisiksi avslutningsvis. -jäis(juhla avslutningsfest, -puhe avsiutningstal. -päivä avslutningsdag. - tilaisuus* avslutningslakt, -högtidlighet; avslutning.) -minen (av)slutande; beslutande; (avioliiton) ingående; (langan) fästande; (köyden) tagling. -misvalta beslutanderätt, -mättömyys* 1. ofullbordat skick (tillstånd). 2. (epäröinti) obeslutsamhet, -mätön* 1. oavslutad; (ratkaisematon) oavgjord; (loppuun saattamaton) ofullbordad. 2. (epäröivä, horjuva) obeslutsam, -väinen beslutsam; (neuvokas) rådig; (jyrkkä) resolut, -väisyys* beslutsamhet; rådighet. -västi beslutsamt; resolut; (varmasti) bestämt.

päät|tää* 1. (varustaa päätteellä, tehdä pääte-solmu): ~ lanka fästa en tråd; ~ köysi tagla ett tåg; ~ (kotkata) naula nåda (nita) en spik. 2. (valmistaa, viimeistellä lyö): avsluta (fullborda, slutföra) ett arbete; saada työnsä -etyksi få sitt arbete slutfört, fullbor-

586;

dat; -ettyään opintonsa efter avslutade (slutförda) studier; (vielä) -tämättä (ännu) oavslutad; avioliittoa -ettäessä vid ingående av äktenskap; -etty leko en slutförd (fullbordad) handling. 3. ~ (lopettaa) göra slut på ngt; — lilit avsluta räkenskaperna; kuolema oli -tänyt hänen kärsimyksensä döden hade gjort slut på hans lidanden; ~ päivänsä sluta (lykta, ända) sina dagar. 4. ~ (ratkaista) avgöra, besluta; fatta beslut, (varmasti ~) föresätta sig; ~ mitä tehdä bestämma sig för ngt; — kauppa göra upp en affär, avsluta ett köp; ~ ottaa (valita) jtk bestämma sig för ngt; -tämättä (ratkaisematta) oavgjord; jättää asia -tämättä lämna saken (låta saken vara) oavgjord; låta saken bero; lämna ärendet beroende; kokouksessa -ettiin että vid mötet beslöts att (fattades beslut om att); hän -ti lähteä han beslöt (sig för att) resa; han bestämde sig för att resa; ~ antautua (ruveta) jks bestämma sig för att, besluta att bli ngt; hän panee toimeen, mitä on -tänyt han fullföljer, vad han beslutit (beslutat); han genomför (fullföljer) vad han har föresatt sig (sin föresats); hän oli (lujasti) -tänyt saattaa (tehdä) työn loppuun han hade föresatt sig att (var fast besluten att) fullborda arbetet; olen vakavasti -tänyt erota (toimestani) jag är fast besluten att avgå; juttu on -ettävänä (Iak.) målet är under avgörande; ~ asia avgöra en fråga; se on -etty asia det är en avgjord sak; asia on -etty (saatettu loppuun) saken är utagerad; jättää asia jnk -ettäväksi (över)lämna saken till ngns avgörande; asia on kyllä meidän -ettävissämme saken kan (nog) avgöras av oss, avgörandet ligger i vår hand, vi kan fatta beslut (är beslutföra) i saken. 5. ~ jst (vrt. päätellä jst): -täen siitä että att döma därav; kaikesta -täen av allt att döma; mistä sinä sen -ät? varav drar du den slutsatsen? varav sluter du dig till det? siitä voi ~ että därav kan man sluta, att, därav kan man sluta sig till (draga den slutsatsen), att.

päättö* (harv.) avslutning, -asiakirja finalakt.

päättö||myys* (mielettömyys) huvudlöshet. -mästi (mielettömästi) huvudlöst.

päättöpöytäkirja slutprotokoll.

pääl|tuki*2 det förnämsta stödet; huvudstöd; (rak.) huvudstötta; bärstötta, -tulolähde den förnämsta (huvudsakliga) inkomstkällan (määr.). -tulos det viktigaste resultatet; (kuv. yhteenvetona) kontenta -n; huvudsumma, -tuote huvud|produkt, -artikel.

pääty* (rak.) gav|el -eln -lar. -harja gavelkrön. -huone gavelrum, -ikkuna gavelfönster. -kolmio gavelfält. -koriste gavelöver-stycke. -muuri gavelmur. -seinä gavelvägg, -tàlo gavelhus.

päätyyssija huvudhärd.

pää I ty ä* komma* (till ngt); (päättää) besluta sig; (joutua lopulta) hamna; ~ vankilaan sluta i fängelse; ~ suutariksi sluta som skomakare; (tuloksena) resultera (jhk i ngt); (sattua) råka; siihen on nyt -dytty därhän har man nu kommit (nått);~ myönteiseen tulokseen komma till ([upp]nå) ett positivt resultat; puhuja -tyi vaatimaan että talaren slutade med att yrka på, att; keskustelussa -dytliin ehdotukseen että diskussionen utmynnade (resulterade) i ett förslag, att; — ponsiin utmynna i klämmar; neuvotteluissa -dyttiin siihen että underhandlingarna resulterade i, att; -tyminen utmynnande, hamnande, päätäntävalta ks. päätösvalta, päätä||pahkaa huvudstupa; hals över huvud; brådstörtat; burdus; (välittömästi) direkt, omedelbart, -pahkainen brådstörtad, päätöksen||lunastus utslagslösen, -teko fattande av beslut. - voipa (vanh.) ks. päätösvaltainen, päätölehdykkä (ksv.) uddblad -et pää 11 ön 1. huvudlös; utan (som saknar) huvud; (loputon) (som är) utan slut; ändlös; ~ hihna, ketju ändlös rem, kedja; ~ ruuvi ändlös skruv; skruvsnäcka. 2. (hullu, mieletön) dåraktig; vansinnig; galen; puhua -tömiä prata galenskaper (nonsens), päätö||nivel yttersta led (en); ändled. -parinen (ksv. lehti) parbladig med uddblad; vrt. tasaparinen. päätö|s (keskustelun, harkinnan tulos) beslut -et -; resolution; kokouksessa tehty ~ det vid mötet fattade beslutet; välipäätös ja ~ (Iak.) beslut o. utslag; tehdä ratkaiseva ~ fatta ett avgörande beslut; panna -ksensä täytäntöön förverkliga sitt beslut (sin föresats); tulla -kseen komma till ett avgörande; fatta ett beslut; (päättäjäiset) avslutning; (päätelmä) slutsats -en -er; (ratkaisu) avgörande; (jyrkkä päätös) föresats -en -er; (oikeuden) utslag -et -; (tuomio) dom -en -ar; (loppu) utgång -en, slut -et; saattaa -kseen föra ngt till ett (lyckligt) slut; bringa till ett avgörande; saada jtk -kseen få ngt slutfört (avslutat), (loppuun ajetuksi) ut-agerat; saada asia hyvään -kseen (onnelliseen loppuun) föra, bringa en sak till ett lyckligt slut; ge en sak en lycklig utgång; juttu joutuu -kseen (ratkeaa) målet blir avgjort; tehdä -ksiään jst draga sina slutsatser om ngt; antaa ~ asiassa (Iak.) giva (fälla), (julistaa) avkunna utslag i ett mål. päätös||kirja (kirk.) utslagsbok. -lasku (mat.) reguladetri -(e)n; yksi-, (moni) I ehto inen ~ enkel (sammansatt) reguladetri. (-esimerkki reguladetriexempel.) -lause konklusion; slutsats, -lauselma resolution; decision. -luettelo (ministeriön) manifestförteckning. -oikeus2 beslutanderätt, -pöytäkirja ks. -pä:ättö~. -taltio utslagsliggare. -valta beslutande-, avgörande |rä tt. -valtainen be-slutför. - vakaisuus2 beslutförhet. pääuoma huvudfåra; kungsådra. pääj|vaatimus det främsta kravet; huvud|-fordran, -yrkande, -vaikeus huvudsvårighet; den största svårigheten, -vaikutin grund-, huvud|motiv; den främsta drivfjädern. -valtimo (an.) aorta, huvud |pulsåder, -artas, - valtio viktigaste, huvud [stat. - varas ärketjuv; (suur~) stortjuv, -vartio (sot.) högvakt (~ssa på). -vastarinta-asema (sot.) huvudförsvarsställning, -vastustaja den förnämsta motståndaren; huvudmot-

ståndare, - veijari ärkeskälm, - velallinen hu-

vudgäldenär. -viehätys (den) största char-m(en), tjusning;en), - viemärihuvudavloppsdike; samlingsiedning. -vientitavara hu-vudexportartikel. -vihollinen huvudfiende, -vika huvud-, kardinal|lel. -virka huvudtjänst. -(virran) katkaisin (shk.) huvudströmbrytare. -voima (t) (sot.) huvudstyrka. -voitto (arp.) huvudvinst; högsta vinsten, -vuokraaja huvudlegotagare; lego-tagare i första hand. -vuokralainen huvudhyresgäst. -väittämä kardinalsats. -väylä (vsl.; kuv.) huvud|ied,-stråk, (-uoma) -fåra. -yhdistys huvud-, moder|förening. -yhtiÖ moderbolag, --äänenkannattaja (san.) huvudorgan. »ääni (mus.) huvud|ton, -stämma.

pöhnä (j.): ~ssä (vara) full, påstruken, pöhö: olla ~Uä(än) vara p(l)ussig, pösig, uppöst; (ajetuksissa) vara (upp)svullen. -hiha (puhvihiha) puffärm. -inen pösig; p(l)ussig; (ajettunut) svullen, -maha(inen) pösmagad. -naamainen plussig; -ksissä (vara) svullen, uppsvälld; vrt. p ö h ö. -t ty minen svällande, -ttymä svullnad, -ttynyt svullen, uppsvälld; pösig; p(l)ussig. -ttyä* pösa2; (ajettua) svälla2, svullna, -ty t tää* göra* uppsvälld.

pöker||rys: -ry ksissä (vara) omtöcknad, förbryllad, bortkommen, perplex, (pyörtynyt) avsvimmad; konsternerad, -ryttää* göra* konsternerad; göra förvirrad, yr; omtöckna ngns förstäna. -tyä* bli konsternerad (förvirrad, yr, omtöcknad); (pyörtyä) svimma, pökkelö (pölkky) stubb |e -en -ar; kubb -en -ar; (mtsh. kuivettunut [lahoava]

puunrunko) död, stående trädindivid (med förmultnande ved), -kääpä (ksv. Piptoporus belulinus) björk-ticka. -pää pundhuvud, pökkö * 1. (a.) (tyhmä) dum. 2. (s.) (typerys)

dumbom -men -mar. pöksä (j. hökkeli) kyffe -t -n; kåk -en -ar. pökätä knuffa; stånga; (jalkapallo) nicka, pölhö (höperö) fån|e -en -ar; (tollo) stoll|e

-en -ar, tölp -en -ar. pöli||seminen dammande, -stä damma, pöijä (j. hölmö) stoll|e -en -ar. pöikky* block -et -; klamp -en -ar; kubb -en -ar; (tukki) stock -en -ar; vrt. hirsi, -pää (j.) träskall|e -en -ar, pundhuvud, -ruoho (ksv. Turritis glabra) rockentrav -en. -saha stocksåg. -silta stockbro. -vaunu stockvagn.

pölkyn||nostokone (sht.) stockuppfordrings-verk; (kiramo) keratt -en -er. -pää stockända.

pölkyl|ttää (mtsh. katkoa) kapa (i längder);

aptera, -tys kapning; aptering, pölli (j.) ks. pölkky, -ntekijä (mtsh. j.) klamp are. -puut pl (pyöreä puutavara) rundvirke.

pölly||ttäminen 1. lugg|ning, -ande; rufsande. 2. virvlande; bolmande; (vrt. seur.). -ttää* 1. ~ tukasta, antaa tukkapöllyä lugga; rufsa till håret (på ngn). 2. ~ (tupruttaa) tupak-Jtaa bolma; virvla upp. -tä ks. tupruta, pölytä.

pöllähtää* (er. savu) bolma; virvla (upp); vrt. t u p r a h t a a.

pöllö 1. (lin.) uggl|a -an -or; ks. hiiri-(äis)-, lapin-, lehto-, sarvi-, tarha-, torni-, varpu s|p öllö; huuhkaja. 2. (hauk. tollo) stoll|e -en -ar, tölp -en -ar. -liään: silmät — med stirrande ögon; med ögon runda av förvåning, -mäinen stoliig, tölpig. - n (huuto uggleskri. -pesä ugglebo, -suku uggiesläkte[tj.) -pää dumhuvud, trä-, trind|skall|e-en-ar. -ttää* s katsoa — stirra, glo3.

pölpö||ttää* (j.): puhua - skrävla; flabba;

prata smörja, -tys skrävlande, flabbande. pöly damm -et; (tomu) stoft -et; (jauhe) pulv|er -ret; puhdistaa ~stä (av)damma; sitoa — binda damm(et); olla —ssä vara dammig, neddammad; jauhaa —ksi pulverisera; pyyhkiä ~ (j)ä torka damm; damma (av); pyyhniä —t pois dammtorka, -hiili stybb-kol. -hiukkanen damm-, stoft|korn. -huisku damm|viska, -vippa, -inen dammig, -kapseli (aut.) dammkapsel, -lämmitys pulvereldning. -mäinen stoftartad. -n(imuri dammsugare; ottaa pölynimurilla pölyt matosta [vuoteesta] dammsuga en matta [en sängj. -sitomisaine dammbindningsmedel.) -piiska matt-, damm|piskare. -pilvi dammoln, -riepu, -rätti dammtrasa, -te (puut.) bepud-ringsmedel. -tin (tkn.) dammare. -ttyä* bli dammig, neddammad, -ttäminen dammande. -ttää* damma; (nostattaa pölyä) röra upp damm; (ksv.) pollinera. -tys dämning; (ksv.) pollination, -tä damma; -si kovin det dammade så. -äminen dammande, pölähtää* ks. pöllähtää, pömpeli (jlkp., jääk. leik.) (mål)bur -en -ar. pönki||ttäminen stöttande, stödande, -ttää* stötta, stöda*; uppstötta; (kuv.) hålla under armarna, -tys stöttning; stöd(j)ande; |stöd.

pönkkä* stötta, sträva; (noja) stöd -et -.

-hame (alushame) stubb -en -ar; (vanne-) ^ krinolin -en -er. -juuri (ksv.) stödjerot. pönttö* kagg|e -en -ar; (tynnyri) tunna; (lin. pesä-, uuttu) holk -en -ar; (ruoka—, kasvi—) portör -en -er; (puu — leik. saarnastuoli) predikstol -en -ar; (edusk.) talarstol. pönä||kkyys2 morskhet; stabbighet; styvhet; dryghet. -kkä* morsk; (tanakka) undersät-sig; stabbig; (jäykkä) styv; (ylpeä, kopea) dryg. -kästi morskt; styvt; drygt, pöperö röra; (sose) mos -et. pöpperö: —ssä (sekaisin) kollrig; mien —ssä söinndrucken. -inen kollrig; sömndrucken. pöpö 1. (mörkö, kummitus) spöke -t -n; bus|e -en -ar. 2. (pomo) kax|e -en -ar; pamp -en I-ar; bjäss|e -en -ar. 3. ks. täi. pörhis||tyä (kohota pystyyn) resa2 sig; vrt. pörröttyä. -tää burra upp; (heristää) spetsa; vrt. pörröttää, pörhö ks. pörrö, -ttyä* ks. pörröttyä. pöri||nä surrande, surr -et; brummande; morr

-et. -stä surra; (möristä) brumma; morra, pörriäinen (stor, surrande) insekt, bagg|e -en -ar; (sitti—) tordyv|el -eln -lar. pörrätä (hnt. ym.) surra; (kuv, j. elostella, törsäillä) rumla, ruekla, svira. pörrö: —ssä, —llään (vara) rufsig (lurvig, bur-rig), knottrig; tukka —ssä med rufsigt (lurvigt, burrigt) hår. -inen rufsig, lurvig, bur-

rig. -isyys2 rufsighet, lurvighet, burrighet. -karvainen lurvhårig; lurvig, -partainen med rufsigt, ovårdat skägg, -päinen, -pää lurvig; med lurvigt huvud, -ttyä* bli rufsig (lurvig, burrig). -ttäminen rufsande, burrande. -ttää* rufsa (till), burra (upp); ~ verkaa (tkn.) rugga kläde, -tukka ruts -et; rufsigt (burrigt) här; ragg -en. -tukkainen med rufsigt (burrigt) här; lurvhårig. pörssi börs -en -er (—ssä på); keinotella —ssä speia pä börsen; ostaa —stä köpa på börsen, -aika börstid. -asia börsaffär, -hinta börspris. -huijaus börssvindel, -huutokauppa börsauktion, -kanslia börskansli, -kauppa börs|handel, -affär, -keinottelija börs{spe-lare, -jobbare, -spekulant, -keinottelu börs|-svindel, -spel, -spekulation, -kerho börsklubb. -kokous börs|sammanträde, -förhandling. -kurssi börskurs, -njohtaja börschef. -noteeraus börsnotering, -peli börsspel. -päivä börsdag. -rakennus borshus. -ssä (noteeraamaton icke börsnoterat [papper], -noteerattu börsnoterad.) -tehtävä börsuppdrag. -toimi, -toimite börs transaktion, -tunti börstimme, -uutiset pl börs|nyheter, -nytt. -viikko börsvecka, -välittäjä börsmäklare.

pötkiä: ~ pakoon taga till flykten (till har-värjan, till fötters); gno* (knalla, kila, sno3) i väg.

pötky (puu—) klamp -en -ar; (dynamiitti—) patron -en -er; (tupakka-, lakritsi—) stång -en stänger; (leipäj-, -pitko) längd -en-er. pötköttää* (j. loikoa) ligga* (o. lata sig)

utsträckt, raklång, pötsi (märehtij.) vom -men -mar. pöty* drav|el -let, flosk|el -eln-ler; fnosk-et; (ett) nonsens; smörja; (roska) strunt -et, skräp -et; goja; puhua -ä prata dravel (strunt, smörja, nonsens, skräp, goja). -puhe ks. p ö t y. pöydällepano (kok.) bordläggning, -ehdotus

bordlaggningsförslag. pöydän|jjalka bords|ben, -fot. -kattaminen (bordjdukning, -koristelu bordsdekoration, -kulma bordshörn, -laita bordskant, -levy bordsskiva, -pää bordsända; istua —ssä sitta vid bordsandan, -reuna ks. -laita, pöyheä pösig; luftig, mjuk. pöyhi||minen omrörande; vändande; omskakande. -steleminen pösande; stoltserande, hoverande, -stellä borsta sig; pösa2; stoltsera; hovera sig; braska; -stelevä uppblåst, -stely pösande; stoltserande; hoverande, -styä pösa2 (jst av ngt), -ä (hämmentää) röra* (om); (käännellä) vända2; (pudistella) skaka (om), pöyhkei||leminen pösande; stoltserande; bras-kande, hoverande, -llä pösa2; (kuv.) braska, yvas2, hovera sig. -ly braskande, stoltserande; vrt. seur. pöyhk||eys2 pösighet, uppblåsthet; övermod -et; högfärd -en; yverborenhet. -eä pösig, uppblåst; (ylimielinen) övermodig; (kopea) högfärdig; yverboren. -eästi pösigt; övermodigt; högfärdigt, stolt, pöyristyttä|jvä hårresande, upprörande, -ä*

ks. kauhistaa, pöysti (mrl. kinkku) skinka; lårstycke -t -n.

pöytyri (vanh. mrt.) mat|kärl, -bunke (av trä).

pöy|tä* bord -et istua -dässä sitta till bords; istuutua (asettua) ~än sätta sig till bords; panna (laittaa, kattaa) ruokaa ~än duka fram mat; ruoka on -dässä maten är serverad; det är serverat; bordet är dukat; panna (tuoda) ~än duka upp; korjata -dästä duka av (bordet); panna asia -dälle (kok., kuv.) bordlägga en fråga; vaatia as. -dälle (pantavaksi) yrka på bordläggning av ngt; lyödä rahat ~än slå pengarna i ibordet; -dän liikkuminen (spir.) borddans, -almanakka bordsalmanack. -astia bords-, mat I kärl; ~t pl (rhm.) ks. seur. -astiasto mat-, bords I servis -en -er. -hedelmä dessert-, bords|frukt. -hopeat pl bordssilver, -jako (mnm. ehdotusjako) förslagsskifte, -jalusta bordsstativ, -kalusto ks. -astiasto. -kauha förläggare, -kello bords lur, -studsare, -pendyl -en -er. -keskustelu bords|samtal, -konversation.

pöytäkirja protokoll -et -; ottaa ~an ta till protokollet; intaga, (merkitä) anteckna i protokollet; protokollföra; pitää ~a föra

protokoll; laatia ~ uppsätta ett protokoll, -n (lunastus protokollslösen, -ote protokollsutdrag. -pito protokollföring. -pitäjä protokollförare; protokollist. -tarkastaja protokoil[s]justerare. -tarkastus [-proto-koll[s]justering.-] {+proto- koll[s]justering.+} -tekijä protokollförare, protokollist.)

pöytä||kirjuri ks. -kirjanpitäjä, -ko-riste, -koristus bordsprydnad; (kukka-ase-telma) bord(s)uppsats. -ki nta bordssällskap, -laatikko bordslåda, -lamppu bordslampa, -lasi bordsglas. -laulu b ords visa. -levy bordsskiva. -liina bordduk; panna (vaihtaa) pöytään puhdas ~ lägga på en ren bordduk, -lippu bord(s)flagga. -mausteikko bordsställ. -naapuri bordsgranne; f bordsdam; m (naisen) bordskavaljer, -puhelin bords|telefon, -apparat, -rahat (hist.) pl taffelpenningar, -rukous bordsbön, -suola bordssalt. -tavat bordsskick, -tennis bordtennis, (-maila bordtennisracket.) -tilaus (rav.) bordbeställning. -toveri bords|kamrat, -granne, f -dam. -tuoli (en) stol vid bordet, -vaaka plattform-, taffel I våg. -veitsi bordskniv, -vieras bordsgäst, -voi bordssmör.

589; R

r (kirj.) r, R.

raa annokka (mer.) rånock -en -ar. raa'asti (adv.) rätt.

raada||n ks. raataa, -nia* tungt arbete, släpande, stretande; slitande, slit -et; trä-lande, slavande, raadella* riva*; sarga; ~ uhrinsa riva (sarga) sitt offer.

raadolliynen (vanh., Raam. kurja) eländig, usel; oren; sjuk. -suus* eländighet; elände -t, uselhet; orenhet; sjuklighet. raahj|aaminen släpande; kånkande. -ata (laahata) släpa; (retuuttaa) kånka, -autua* släpa sig, släpas, raahustaa släpa; kävellä — släpa sig fram. raaisijtaa förråa, förvilda, lörtaa. -tua bli förråad (förvildad;; förråas, förvildas; bli förfäad; förfäas; -lunut förråad, förvildad, -tuneisuus' förråat tillstånd; råhet; förvildning. -tu t taa* ks. raaistaa, raaja (jasen) lem -men -mar; extremitet -en -er. -inen (yhd.) med . . . lem(marj, extremiteter; heikko~ med svaga lemmar.-ilinen (försedd, utrustad) med lemmar (extremiteter). -rikko* 1. (a.) lytt; (vanh.) lemma-lytt; ofärüig, van|skapt, -skapad, vanför; lemlästad; runnella -rikoksi iemlasta. 2. (s.) krympling, -rikkoinen ks. -rikko 1.; H-rikkoisien auUanusyhdistys (hist.) Föreningen lör de iyttas bistånd, -rikkoisuus* lytthet, vanförhet. -ton (som är) utan, (som saknar) extremiteter (lemmar), raajka I. (s. mer.) rå -n -r. II. (a.) 1. (ei kypsä) rà; ojkokt, -stekt; omogen; syödä una —na äta köttet rätt, okokt. 2. (käyt.) vild, rà; brutal. 3. (jalostamaton) rå; ~ voima den ràa styrkan; vrt. seur. --aine råmaterial. (-iiuolio rävaruiörsörjning. -iden saanti ràvarui iligång. -pohja råvaru-bas. -pula, -puute ra varubrist, -vara[sto]t ks. -iden saanti.) -hionta ks. kar-keishionta. -kopio (valok.) råkopia. -kumi rågummi, (-antura [j. leik. läski-pohjaJ rågummisula.j -kupari råkoppar. raakaköysistö (mer.) råtackling. raakaiaijjnen 1. (s.) barbar -en -er; (villi) vilu i e -en -ar; (raakimus) råskinn. 2. (a.) barbarisk; vild. -s(lieimo barbarstain. -kansa barbarfoik; [vilh-j vilt folk. -teko barbarisk handling.) -suus" barbari -et. raakaiasi (Isi.) ràgias. raakaie ks. raakile.

raakamaii|nen rå; råbarkad; (töykeä, karkea) brutal; (säädytön) ohyfsad. -sesti rätt; brutalt; ohyfsat, -suus3 råhet; brutalitet; brist -en på hyfsning.

raakal|malmi råmalm, -naparkittu (miel. råbarkad, -paino bruttovikt, -pihvi råbiff. -poltto råbranning. raakapurje (mer.) råsegel, raakaiipuu villa råbomull, -rauta råjärn, -ravinnon syöjä råkosiatare: (j) råkostare, -ravinto räkost. (-ruokavalio råkostdiet.) -silkki rå|silke, -siden, -silkkinen råsilkes-; rasiden-; av rå|silke, -siden, -silkkipaita råsidenskjorta. -sokeri råsocker, - tavara (teol.) råvara; ks. —aine. -teräs råståi, -tuote råprodukt, -tupakka rätobak. -valanne, -valos oarbetat gjutgods; rägjute. -vuota (nhk.) ràiiud. -öljy råolja, (-moottori råoljemotor.)

raakile (hed.) kart -en -ar (-). raakimus råbarkad säll| e -en -ar; råskinn -et. raakki* (vanh. hylky) vrak -et -; ks. r u u-nun~. -lauta utskotts-, vrak i bräde, -puu vrak I träd, -virke, raakku* (vanh.) snäcka, snäckskal -et -;

(simpukka) mussla, raakijkua* kraxa, -kuminen kraxande, raakkutunkio (ateriatunüio, muin.) Kökken-mödding.

raakuuden| i purkaus utbrott av råhet, -tila

tillstand av rånet, barbari. raakuus2 råhet; brutalitet; vildhet; vrU raaka 11.2. Raamattu* bib|el -eln -lar; —nsa hy vin tunteva bibelsprängd; väl bevandrad i bibeln; Pyhä — den heliga skrift, -seura (ent. Pip-liaseura) bibelsällskap, raamatullinen biblisk.

raamatunjjaiheinen med bibliskt motiv, »historia biblisk historia, -keskustelu bibelsamtal. -kieli b ib ei ns språk, det Dibiiska språket. -kohta bibelställe, -kriitikko bibelkritiker. -käännös bibelöversättning, (-komitea

bibeiöversattningskommitté.) -lause bibelspråk -et -. -luenta, -luku bibelläsning, -mukainen bibel trogen; biblisk, -painos bibelupplaga. -sana bibelord, -selittäjä bibeltolkare, exeget -en -er. -selitys bibelförklaring; (hartaush.) bibelstund, (-oppi exe-getik -en.)-teksti bibeltext, -tietous", -tuntemus bibelkunskap, - tulkinta bibeltolkning, -tutkimus bibelforskning, -tutkistelu bibel-betraktelse. -tyyli biblisk, bibel|stil; bibliskt, bibel |språk. -vastainen obiblisk, raami -t pl (j. kehä, tkn.) ram -en -ar; vrt, kehä. -nen (yhd.) -ramig. -saha (shi.j. kehyssaha) rarnsåg. raani (j. mrt.) ks. traani, raanu (kud.) rana; finnväv -en; (peitto)

täcke -t -n; (uudin) draperi, raapai||sta skrapa; (kissa, kynsiä) klösa2;

(repiä) riva*; (raaputtaa) radera; ~ tulta tulitikkuun (-tikulla) stryka (dra v eld på en tändsticka, -su skrapning; (kissan) klös-ning; rivning; radering; strykning, (-pinta [tulit.ras.1 plån -et -tikku [tulit., vanh.] strykstícka.) raape* radering; pl raappeet skrap -et. -jauhe raderpulver. -kumi (radeerauskumi) radergummi. -kynä raderpenna. -veitsi rader-kniv. -vesi radervatten. raapi||a* skrapa; riva; klå; klia; (kynsiä) klösa2; vrt. raaputtaa pois; ~ korvallistaan klia, riva sig bakom örat. -minen skrapande; klösande jne. raappa* skrapa; krats -en -ar; raka. raapulltella* skrapa, -ttaa* (pois) radera; vrt. naarmuttaa, -ttaminen raderande, -tus radering.

raasilla skrubba; riva; vrt. seur. -met pl skrubb -en -ar. raas|ltaa (repiä) riva*; (kiskoa) slita*; (laahata, raahata) släpa; ~ rikki sönder|riva, -slita; vrt. riistää, -te avskav -et; porkkana~ råriven morot; juusto~ riven ost. raastinrauta (keit.) rivjärn (m. kuv.). raastupa* rådstuga.

raastuvan|lkokous (hist.) rådhusstämma, -oikeus rådstugu-, rådstu(vu)|rätt; (Buots.) rådhusrätt; yhteinen ~ samfälld rådsturätt. raata||a* (ponnistella) släpa, streta; (kärsien) slita*; (ahertaa) knoga; arbeta; ~ orjana träla, slava, -ja arbetare; vrt. raataa. -minen släpande, stretande; slitande; trälande, slavande; knogande, knog -et. raate* (kasv.): apilamainen ~ (Menyanthes trifoliata) vattenklöver -n. raate leminen rivande; sargande, -leva(inen) rovgirig; (yhd.) rov-; ~ eläin rovdjur, -le-v(ais)uus2 rovgirighet. -lija (petoeläin) rovdjur -et; som river jne. -lu rivning; slitning; sargande, (-hammas [an.] rovtand.) raati* (hist.) råd -et -. -huone rådhus; vrt. kaupungintalo, (-ensali rådhussal.) -mies rådman; vrt. neuvosmies. raato* as -et -, kadav|er -ret -; (mets. syöttinä) åt|el -eln -lar. -korppikotka (faaraon kana, el. Neophron percnopterus) asgam. -kukka (ksv. Stapelia) asblomma. -kuoriainen (hnt. Silpha) asbagge. -kärpänen (Musca cadaverina) asfluga. -lintu asfågel; ks. h a a s k a 1 i n t u. raatsia ks. r a s k i a.

raava||anliha nötkött, -s 1. (a., mrt.) (täysikasvuinen) fullvuxen; (aika) duktig. 2. (s., m.)t -seläin nötkreatur -et -, nöt -et -. raavin ks. raapia. -harja skrapa; krats -en -ar. -ta* skrapande, skrapning; klösande, klösning. rabh||i (Raam.) rabbi -n -s (-er), -iini (juul.) rabbin -en -er; judepräst, (-koulu rabbinskola.)

radan||oikaisu (raut.) banuträtning. - rakennus banbyggnad. -risteys bankorsning. -suunta ban|linje, -sträckning. -varsi: -värre f lia, -ssa invid (utmed) banan, radarlikoje, -laite ks. tutka, radeera||ta (taid.) etsa; radera, -us(neula radernål. -puikko raderstift.)

radiaattori (tkn. lämpöpatteri) radiator, radikallalinen (iyrkkä) radikal, -alistaa radikalisera. -alistua* radikaliseras, radio radio -n -r. -aalto radiovåg, -aktiivinen radioaktiv; ~ laskeuma radioaktivt, radiak|nedfall: ~ saaste radioaktiv förorening. -ala radiobransch, -antenni radioantenn. -asema radiostation, -astronomia radioastronomi, -auto (pol., rad., tivoli) radiobil, -esitelmä radioföredrag, -gramofoni radiogrammofon, -harrastelija radioamatör. -huolto radioitjänst, -service, -häiriö radiostörning, -ida radiera. -inti* radiering. -isotooppi radioaktiv, radio liso-top. -itse per radio, -jumalanpalvelus radio-gudstjänst. -koje radioapparat, -kompassi radiokompass, -kuuluttaja speaker -n - (-s); hallåman. -kuunnelma hörspel -et -; radiopjäs. -laitle, -teet radio|apparat, -anläerg-nin?; < laivassa on ~ fartysret är utrustat med ra di oanlä cornina:, -lennätin radiotelegraf. -liike radioaffär, -linkki radiolänk, -loginen (lääk.) radiologisk, -lupa radiolicens -en -er. -lähetin radiosändare, -lähetys radio(ut)sändning. -majakka radiofyr. -maksu: suorittaa ~ betala radioli<?ens. -masto radiomast, -mekaanikko radioIme-kaniker, -reparatör, -miina radiomina. -mukaelma radiobearbetniner. -musiikki

radiomusik. -n(kuuntelija radiolyssnare, -kuuntelu radiolvssnande. -kuuntelutapa radiolicens.) --ohjàuksinen radiostyrd, --oh-jaus (mer., Int.) radio|styrning," -navigering. --ohjelma radioprogram, -palvelu radiotjänst.'-partio (pol.) radiopatrull, -puhe radiotal. -puhelin radiotelefon, -puhelu radiosamtal. -putki radiorör. -pövtä radiobord, -sanoma radiomeddelande.* -selostaja speaker; konferenci|er, f -är; radioreport|er -ern -rar. -selostus radioreportage -t -. -studio studio -n -r (-s), -suuntimia, -inen radiopejling, -sähke radiotelegram, -sähköt-täjä radiotelegrafist, -sähkötys trådlös telegrafi; radiotelegrafi, -talo radiohus. -teitse per radio; radioledes. -tekniikka radioteknik. -tekninen radioteknisk, -teleskooppi radioteleskop, -teodoliitti radioteodolit. -teollisuus radioindustri, -tiedotus radio|-meddelande, -rapport, -tieto radiobudskap, -torni radiotorn. -ttaa* radiera. -vastaanotin radiomottagare. -vastaanottimen kuuloke radiolur. -vastaanotto radiomottag-ninsr. -yhteys radioförbindelse, radium radi|um -et. -hoito (lääk.) radium|-behandling, -terapi, -laitos radiuminstitut, -pitoinen radiumhaltig. radza (intial. ruht.) raja, radj|a -an -or. rå|e* hag|el -let -; (murunen) gryn -et (jyvä) korn -et -; (makeinen ym.) dragé -n -er: sataa -keila det haglar, -hauli snärpa; skrot -et. -kuuro hagelskur, -lumi (herne-lumi) korn-, trind|snö; ks. 1 u m i r a e. -myrsky hagelstorm, -puuska hasrelskur -en -ar. -sade hagel|fall, -skur. -sidos (vaat.) granit-, kräpp |bindning. rah|a penning; mynt -et (kolikko) slant -en -ar; (maksu) avgift -en -er; puhtaana ~na i reda pengar; (käteisenä) i kontanter; kontant; olla -oissaan vara (stadd) vid

kassa; kerskailla -oillaan vara penningdryg; muuttaa ~ksi förvandla i pengar; (myymällä) realisera; lyödä ~ksi mynta; olla ~n arvoista vara värt pengar; (kuv.) vara pengar värt; vanha ~ gammalt mynt; pikku-, vaihto~ skiljemynt; käypä ~ gångbart (gällande) mynt; ulkomaan ~ utländskt mynt; utländsk valuta; arvoltaan huonontunut ~ deprecierad valuta; väärä ~ falskt mynt; väärän ~n valmistaminen falsk|mynteri, -myntning; väärän ~n tekijä falskmyntare. raha-ansio penningförtjänst, --apu penninghjälp; antaa ~a jllk understöda ngn med pengar (pekuniärt), »arkku penning-, (kassa~) kassakista, --arpajaiset pl penninglotteri. --arvo (arvo rahana) penningvärde; värde i pengar, »asema ekonomisk, penning [ställning, --asetus myntförordning, —asia penningangelägenhet; pl finanser; (liike~)t affärer, (»aloite finansmotion). ^ raha-asiainllministeri finansminister, -ministeriö finansministerium, - valiokunta finansutskott.

raha||-asiallinen finansiell, —asioiden sekaannus finansiell oreda, --automaatti penning-automat. --avustus bidrag (understöd) i pengar; penningbidrag; pekuniärt understöd (bidrag), -erä penning|post, -belopp, -harkko mvntplants. -huolet pl penningbekymmer. -inen: ~ raha reda pengar; (kä-teijset, -nen) kontanter, -inperiminen inkassering. -jyvitys (mnm.) penninggra-dering. -järjestelmä myntsystem; penning-, mynt I väsen, -kanta myntfot, -kas penningstark; (varakas) förmögen, -kauppa penning-, växel|handel. -ke* pollett -en -er. -kirje penningbrev. -kirstu penningkista, -kokoelma myntsamling, -kolikko mynt, myntstycke, -korvaus ersättning i pengar; penningersättning. -ksi(lyöminen myntning, -lyömätön omyntad. -lyöty myntad, -muutto realisation.) -kukkaro perininei-börs, -pung. -kulta myntguld. -kysymys penningfråga, -laatta mynt|platta, -plåt-en -ar. -lahja penninggåva, -laina penninglån, -laitos penning[anstalt, -inrättning, -institut; (-toimi) penning-, mynt|väsen, -laji mynt|sort, -slag. (-velka kvalificerad gäld [i pengar].) -laki myntlag. -laskelma finans-, penning |kalkvl. -laukku penningväska, -leima myntstämpel, -leimasin myntstamp, -liike penningrörelse, -liitto myntunion, -lipas kassa-, penning|skrin. -llinen penning-; pekuniär; monetär; ~ tulo, tuotto penning|inkomst, -avkastning; ~ etu pekuniär fördel, -llisesti pekuniärt, -lähde penningkälla. -lähetys penning|försändelse, -re-missa. -läjä mynt-, penning|hög.-löytö penning-, mynt|fynd. raha 11 maksu betalning i pengar; penningbetalning. (-kan I ta: siirtyä -nalle övergå till penningvederlag.) -markkinat pl penningmarknad. -massi penningpung. -meno penningutlägg; utgift, -merkki mynttecken, -mestari (hist.) myntmästare, -mies penningkarl; (kapitalisti) kapitalist; finansman. -min:steri finansminister, -määrä penningsumma. -määräinen i pengar fastställd (angiven, uttryckt, uppskattad); penning-.

-määräisesti i pengar, -määräys (penning)-utanordning.

rahan ahne sniken; girig, närig. -ahneus snikenhet; girighet; närighet. -arvo penning-, mynt I värde; ~n

aleneminen försämring (depreciering) av penningvärdet; laskenut ~ deprecierat myntvärde, -arvoinen (m. r*) som är värd pengar; som kan uppskattas i pengar; (kuv.) pengar värd; ~ suoritus penningprestation. -arvolauseke penningvärde-, valuta |klausul. -hankinta penninganskaffning. -himo penningbegär, -kaivertaja myntgravör. -kanto penning [uppbörd, -inkassering. -keräys penninginsamling, (-lista insamlingslista, -muoto insamlingsform; form av penninginsamling.) -kerääjä myntsamlare; (-tuntija) numismatiker, -kierto penningcirkulation, -kireys penningknapphet. -kiristys penningutpressning, -koet-t eli ja mvntproberare. -koettelu myntpro-bering. -kurssi växelkurs, -lainaaja penningutlånare. -lasku penningräkning, -työjä myntare. -lyönti myntprägling, myntning, (-kustannukset pl myntningskostnad [er], -maksu utmyntningsavgift. -oikeus2 mynt-ningsrätt. -vero myntskatt.) -otto pen-ninguttag(ning). -paino mynt vikt. -puute penningbrist, -runsaus penningöverflöd, -saanti penningtillgång, -sijoitus penning |-placering, -investering, -tarve penningbehov. -tunteva penning|dyrkande, -kär; närig. -tuntija myntkännare; numismatiker, -vaihto växling av pengar; myntväxling, (-konttori växelkontor.) -väärennys penningförfalskning; falskmyntning. -väärentäjä falskmyntare. -ymmärtävä ks. -t u n-t e v a.

raha||olot pl finansiella, penning|förhållan-den. -painin myntpress, -paja myntverk -et -. -palkinto penning|belöning, -pris, -premie. -palkka penninglön; kontant avlöning, -palkkainen med penninglön, -panos penninginsats. -peli hasardspel, -pohatta pen-ning|magnat, -matador, -poliitikko finanspolitiker. -poliittinen finans-, penning|poli-tisk. -politiikka finans-, penning|politik. -pula penning|förlägenhet, (yleinen) -kris, (j.) -knipa, -pussi penning|pung, -påse. -ruhtinas penningfurste, -saaminen pen-ning|fordran, -tillgodohavande, -saatava kontant fordran, tillgodohavande; penningfordran. -sakko penningböter pl. -sopimus myntkonvention, -staa inkassera, -staja inkasserare; (raitiov. ym.) konduk|tör, /-tris.

- s taminen inkassering, -sto fond -en -er; (kassa) kassa, (-ida fondera. -iminen fonde-ring. -imisperiaate fonderingsprincip. -inti* fondering. -nhoitaja skattmästare; [-[kas-san~]-] {+[kas- san~]+} kassör, kassaförvaltare, -säätiö fondstiftelse.) -stus inkassering, (-tehtävä in-kassouppdrag.)

raha summa penningsumma, -suoritus penningprestation. -sääntö myntordning; (tuloja meno~) stat -en -er; budget -en -er. -taloudellinen (yhd.) penninghushållnings-;

— järjestelmä penninghushållningssystem, -talous penninghushållning, -teknillinen finansteknisk, -tiede numismatik -en.

-tieteellinen numismatisk. -tieteilijä nu-rahatilanne — raipparangaistus

rai

mismatiker -n. -tila(nne) penning|läge, -situation, -toimenjohtaja drätseldirektör, -toimi drätsel -n. (-kamari [vanh.] drätselkammare. -kunta drätselnämnd, -sto drätselkontor -et.) -toimite penningtransaktion, -ton (som är) utan pengar; penninglös; barskrapad; (»auki») pank; ~ mies en man utan pengar, -ttomuus2 penninglöshet; (j.) pankhet. -tulo penninginkomst, -uudistus myntreform, -vaikeus2 penningsvårighet, -valta penningvälde; plutokrati -n.-valtainen plutokratisk. -valtias penning|matador, -magnat, - varainhoitaja skattmästare; kassaförvaltare. -varat pl penningmedel; tillgångar. -vastike penningvederlag, -velka pen-ning|skuld, -gäld. -velvoite penningförplik-telse. - vero penningskatt; maksaa ~a erlägga skatt i pengar, -yksikkö myntenhet, -ylimys penningaristokrat, -ylimystö penningaristokrati.

rahdata* (mer.) befrakta; (kuljettaa, vedättää, ajaa) frakta, rahdin|lalennus frakt|nedsättning, -sänkning, -antaja befraktare. -korotus frakthöjning, -kuljettaja fraktare; (Iak.) fraktförare; for|-man -mannen -män. -kuljetus (-åjo, -veto) fraktfart -en, (be]fraktning; (tavaran ~) godsbefordran, (-maksu fraktavgift.) »lähettäjä avsändare av fraktgods; frakt avsändare. -ottaja bortfraktare. (-konossementti bortfraktarekonossement.) -tasoitus fraktutjämning.

rahdit||on fraktfri. -ta (ilman rahtia) fraktfritt; utan frakt, rahdiüttaa* beräkna, ålägga* frakt, -tus

(rahdin määrääminen) fraktsättning, rahi bänk -en -ar. -na rass |el -let. -seminen

rasslande, -sta rassla, rahje* (sat.) seltamp-en -ar; dragrem -men

-mar; stropp -en -ar. rahjus 1. (s.) (raukka) stackare, usling; (renttu) rumlare -n -; (nahjus) luns-en-ar. 2. (a.) drullig, drumlig. rahk||a kvark -en; ks. seur. -asammal vit-, torv|mossa. -asuo (torv)mosse. (-turve [-[rah-katurve]-] {+[rah- katurve]+} vitmosstorv, myrtorv.) -oittua* överväxas av vitmossa, rahoülttaa* finansiera, -ttaja finansiär.-ttaminen, -tus finansiering, (-omaisuus finansieringstillgångar. -suunnitelma,-toiminta finansierings |plan, -verksamhet, - vaikeus2 finansieringssvårighet. -yhtiö finansieringsbo-lag.)

raht aaja befraktare. -aaminen fraktande; befraktande, -aus befraktning; fraktning; transport, (-asiamies befraktningsombud, mäklare, -ehto befraktningsvillkor. -kirja certeparti -et -er. -muoto befraktningsform. -sopimus befraktningsavtal; fraktavtal, fraktslut.) -i frakt -en -er; puuttuva, kuollut ~ fautefrakt; ilman ~a, rahditta frakt |-fri, -fritt; ~ maksettu frakt betald; ~ maksettava määräpaikassa frakt betalbar på bestämmelseorten. rahtiPkirja fraktsed lei -eln -lar; ~n kaksoiskappale fraktsedels]diiplett -en, -duplikat -et -, -kopia, -kulut, -kustannukset pl fraktkostnader. -laiva fraktfartyg, -lasku frakträkning. -liikenne fraktfart -en. -maksu

fraktavgift; ~tta ks. (ilman) rahtia, -markkinat pl fraktmarknad, -määrä frakt|-belopp, -sats. -osuus2 (laivan päällikön) pri-mage -t; kap(p)lake -n. -seteli ks. -k i r j a. -sopimus frakt (avtal, -slut -et -. -säästö fraktinbesparing, -tavara fraktgods. -ta-varatoimisto (raut.) fraktgodsexpedition, rahtu* smula, grand -et -; e i ~akaan parempi inte en smula (inte ett dyft, grand) bättre; ei ~akaan (ei niin mitään) inte ett dyft, grand; inte en tillstymmelse; absolut ingenting. -nen ks. r a h t u; ~ totuutta en smula sanning.

rah vaan l|kieli allmoge||språk, -mål -et; vulgärspråk; landsmål -et. -luokka allmogeklass. -mies allmogeman. -nainen allmogekvinna. -omainen allmoge-; folklig; (halv.) bondsk; folkvänlig; (alentuvainen) nedlåtande. -puku allmogedräkt, rahva|s -an (maalais~) allmog]e -en; menige man; (kansa) folk -et; (yleisö) menighet -en; (yhd.) vrt. kansa; -an mies en allmogeman; en man av folket, raida|lkas -kkaan, -Uinen randig, rai|de* (yl. raut.) spår -et -; suistua -teiltä spåra ur; joutua oikeille -teille (kuv.) komma i rätta gängor; joutua pois -teiltään (tolaltaan) komma, råka ur gängorna, -järjestelmä spårsystem, -kaarre spårkurva, -leveys spårvidd, -mitta spårmått. -osa spårsträcka, -patja (raut.) spårballast -en. -risteys spårkorsning, -solmu spårförgre-ningsställe. -sora ballastgrus. -sorastus ks. -patja, -tie spårbana. -vaihde spårväxel. -verkko spårnät. -väli spårvidd. -yhteys2 spårförbindelse, raidoi||ttaa* randa, -ttaminen rand|ning,

-ande. -tus randning. raihn|laantua * bli kràsslig (skröplig, skraltig, skrabbig, hankig). -ainen krasslig, skröplig, skraltig; (voimaton) orkeslös, -aisuus3, -aus2 krasslighet, skröplighet, skraltighet, orkeslöshet. -as ks. -ainen. rai kahdella * ks. r a i k u a. rai kas -kkaan (raitis) frisk; (viileä) sval; (kaikuva) skallande; (kirkas) klar. -kastaa friska (fräscha) upp. -kkaasti friskt; skallande; klart, -kkaus2 friskhet; svalka; klarhet, raiku||a skalla; genljuda*; (soida) klinga; torvet -vat hornen skallar; suosionosoitusten -essa under skallande applåder, -minen skallande; genljudande, railalikas -kkaan, -kka* glad, munter; uppsluppen; sprallig, -kkuus2 uppsluppenhet; sprallighet.

railo (iäässä) råk -en -ar. -utua* s jää -utuu

det bildas (slår upp) råkar i isen. raina bild-, film|band. -kuvaus mikrofilmning.

raine (mer.) bogspröt -et -. -lippu gös -en -ar. rainoittaa* banda, rainta* (kiulu) (mjölk)stäva. raion ravon, rajon

raipanisku spörapp -et -. -jälki spår efter spörapp.

raipp|a* spö -et -n; (^rangaistus hist.) pry-g|el -let; antaa -öja spöa, prygla; saada -öja slita spö; få prygel, -paalu spöpåle; kåk -en -ar. -rangaistus spö-, prygel |sträf f.

raisk||a 1.1. (a.) (raukka) stackars (tpm.). 2. (s.) stackare; fskrabb|a -an-or. II. (rikka) smolk -et. -aaja (yhd.) skövlare, skändare. -aaminen ks. -a u s. -ata (turmella) fördärva; (hävittää) skövla; förgöra *; (tuhlata) öda*; (tuhota) ödelägga*; göra* ohägn: (~ nainen) skända; (maata väkisin) våldtaga*. -aus fördärvande; förgörande; (er. naisen) ~ skändande; våldtäkt -en.-autua* (tuhoutua, haaskautua) fördärvas; förgöras*; ödas*; ödeläggas*; skövlas, raiskio (mtsh.) skövlad skog. rais||u yster, yr; (hurja) vild. -usti ystert;

vilt. -uus® ysterhet; vildhet, raita* I. (ksv. Salix caprea) sälg -en-ar. II. 1. (juova) rand -en ränder. 2. (magnetof.

ääni~) ljudspår, -inen, -va randad; randig, raiteen||vaihto spårväxling, -väli ks. raid e-v ä 1 i.

raiteeton: ~ bussi trolleybuss -en -ar; ks.

johdinauto, -raitei||nen (yhd.) -spårig; leveä ~ bred-

spårig. -sto spårnät. raiti* (lakana) lakan -et -; (raanu) ran|a

-an -or; (sängyn verho) sparlakan, raitio (hjul)spår; (raitti) bygata: ks. raito; (hnk.) ren|vaktare, -herde, -tie ^spårväg, (-asema spårvägsstation, -henkilökunta, -henkilöstö spårvägspersonal, -kisko spårvägsskena, -liikenne spårvägstrafik. -Iäinen spårväg|sanställd, [j.] -are. -pysäkki spårvagnshållplats. -silmukka spårvägsslinga, -taksa spårvägstaxa. -verkko, -verkosto spårvägsnät. -yhteys spårvägsförbindelse, -yhtiö spårvägsbolag.) - vaunu spårvagn, (-n-kuljettaja spårvagnsförare, -nrahastaja spårvagnskonduktör. -raha spårvagnspengar.) raitis 1. (raikas) frisk. 2. (juomaton) nykter, -ilmainen med frisk luft. -taa göra * nykter; (virkistää) uppfriska; vederkvicka2, -ta-minen uppfriskande; vederkvickande, -tua bli uppfriskad, vederkvickt; uppfriskas, vederkvickas2; (selvitä humalasta) bli nykter; nyktra till. -tuminen till|nyktrande, -nyktring. raito (poro~) rajd -en -er. raitti* bygata -n. -loilu slagdänga, raittiisti friskt, nyktert, raittiudenllharrastaja nykterhets |ivrare, -vän.

-ystävä nykterhetsvän. raittius8 friskhet; (väkij. suht.) nykterhet, -aate nvkterhetsidé. -asia nykterhets|-saken, -frågan, -esitelmä nykterhetsföredrag. -intoilija nvkterhetsivrare. -juoma alkoholfri dryck, -järjestö nykterhetsorganisation. -kirjallisuus2 nykterhetslitteratur. -kirjanen nvkterhets|skrift, -broschyr, -kokous nykterhetsmöte, -kurssi nykterhetskurs. -kysymys nykterhetsfrågan, -lehti nvkterhetstidninsr. -liike nykterhetsrörelse, -liitto nykterhetsförbund, -luento nykterhets I förelä sninsr, -föredrag, -lupaus nykterhetslöfte. -mielinen nykterhetsvänlig, -mie-lisvys8 nykterhetsvänlighet, -mies nykterhetsman; nykterist, -opetus nvkterhetsun-dervisniner. -puhe nykterhetstal. -puhuja nykterhetstalare, -puolue nykterhetsparti, -pyrintö nykterhetssträvan(de). -ravintola nykterhetsrestaurang, -riento ks. -pyrin-

594;

t ö. -saarna nykterhetspredikan, -saarnaaja

nykterhetspredikant, -seura nykterhetsförening. -tilanne nykterhetsItillstånd, -läge. -työ nykterhetsarbete, (-ntekijä nykterhetsarbetare.) -viikko nykterhetsvecka, -väki nykterhetsfolk. -yhdistys nykterhetsförening.

raiuttaa* låta* skalla, klinga; ks. r a i k u a.

raiv||aaja röjare; (miinan~) minsvepare; (muokkaaja) bearbetare; (tien~) banbrytare. -aamaton oröjd; obruten; (tietön) obanad; (muokkaamaton) icke upparbetad, -aaminen röjande; (miinojen) svep|ning, -ande; banande; upparbetande, -ain (mer.s.) minsvep. -ata röja2; (avata tie) bana (väg), (murtaa) bryta* (väg); (miinoja) svepa; (muokata) upparbeta; ~ (pois) tieltä röja ur vägen, röja undan; undanröja; -altu maa (upp)röjd mark; ~ pöytä puhtaaksi (aterian jälkeen) duka av bordet; -altu tie banad väg. -aus röjning; (miinojen) svepning; upp-arbetning; uppröjt ställe; uppröjd mark. (-ala röjningsområde, -kustannukset pl röjningskostnad [er]. -palvelu röjningstjänst. -työ röjningsarbete.) -auttaa* låta* (upp)» röja. -autua* 1. bli röjd, upparbetad. 2. — pois tieltä jämka sig undan, -io röjning -en -ar; uppröjt ställe; uppröjd mark; (uudisviljelys) nyodling.

raivo I. 1. (s.) raseri; ursinne -t; frenesi -n; (yltiöpäisyys) fanatism. 2. (a.) rasande; ursinnig; (hurja) vild; olla ~issaan jst vara rasande (ursinnig) över ngt; tulla (saattaa) ~ihinsa bli (göra) rasande, ursinnig; ~issaan (oleva) rasande, ursinnig, fanatisk. II. (an.) ks. t a k a r a i v o. -aminen rasande, -hullu 1. (a.) stormgalen; (rosen)rasande. 2. (s.) bärsärk -en -ar. -isa rasande, (hurja) vild. -isuus9 raseri; ursinnighet; vildhet, -kas -kkaan rasande, våldsam; ursinnig, -kkuus3 raseri, våldsamhet, -kohtaus, -npuuska raserilanfall -et -, -utbrott -et -. -päinen rasande; ursinnig, -pää 1. (a.) ks. ed. 2. (s.) bärsärk -en -ar. -raitis nykterhets|fantast, -fanatiker, -stua bli rasande (ursinnig, vild); råka i raseri; -stunut rasande, ursinnig, vild. -stuminen raseri, ursinne -t. -stuttaa* göra* rasande (ursinnig); bringa* till raseri (ursinne), -ta rasa; (tehdä tuhojaan) härja; (riehua valtoimenaan) grassera; myrsky -aa stormen rasar; rutto -aa pesten härjar/ grasserar; alkaa ~ (puhjeta -amaan) bryta lös. -tar furie-n-r. -tauti ks. vesikauhu, -us8 raseri; vildhet; (yltiöpäisyys) fanatism.

raj|a I. gräns -en -er. 1. (mnm.) ~viiva rå -n (-et) -r; Ruotsin vastainen ~ gränsen mot Sverige; ~ kulkee siitä gränsen går där; käydä ~a (avata ~) gå upp en gräns (rå); avata ~ öppna (hugga upp) en rå. 2. (yhty-mä/kohta, -pinta): ~lla (~kkain) oleva angränsande; katon ~ssa (alldeles) under taket; i takbandet; maan ~ssa (tasalla) i jämnhöjd med marken. 3. äärikohta: ylä-, ala/raja övre (översta), nedre (nedersta) gränsen; (kirjanlehden reuna) marginal. 4. (abstr., kuv.): olla jnk ~lla vara (stå) på gränsen till ngt; ~nsa kaikella! allt har sin gräns! jnk -oissa inom gränserna förraja-aika -

ngt; tuo oli jo hulluuden -oilla det där gränsade till galenskap; panna ~ jllk sätta en gräns för ngt (enkuislä stävja ngt); tuo jo menee yli kaikkien -oj en üet där överskrider ren alla gränser, il. (vanha, lopen kulunut es.): kenkä* utsliten sko; hasja -an -or; saapas* gammal, utsliten stövel; (hnk.) ukko* (ukkorahja) gubbstut.

raja|!-aika övergångstid; tid(s)skifte -t -n. —aita råhägnad; (kuv., erotus) skillnad, råmärke -t -n; (este) skrankor pl. »alue gränsområde, --arvo gränsvärde. - -asema gränsstation, --asukas gränsbo -n -r.

rajah ks. r a d z a.

raja|jhiuta limitpris; määrätä * jllk limitera priset på ngt. -inen (yhd.) med . . . gränsar); selvä* med tydlig(aj gräns(er). -johto rälea -en -er. -järjestely gransi egiering. -jääkäri (sot.) gränsjagare.-kahakka gräns-feja. -katselmus grans(e)syn. -kaupunki gränsstad, -kirja (hist. rajankäynn. tehty) gränsbrev. -ki\i rasten; gränssten, -kkain gränsande (stötande) till varandra; ne ovat * de gränsar till varandra; ~ oleva angränsande, tillgränsande, tillstötande, -kohta gränspunkt, -komendantti (sot.) gränskommendant. -kreivi (hist.) markgreve. -kulma gränsvinkel, -kuormitus (tkn.) gransbelastning, -kylä by vid gränsen; gransDy. -kysymys gransfråga, -lainen gränsbo -n -r. -linja rälinje; gränslinje, -linna, -linnoitus grans (be) lastning, -llinen 1. (rajakkain oieva) an-, tili|gransanüe. 2. (vahainen, suppea) begransaa. -lüsuiis- begränsning. -loikkari gransöverlöpare, -luku grans|tai, (-arvo) -varüe; -luvut minimi- o. maximijantal, -mängd, -maa gränsmark; (naapuri*) angränsande land; jnk -mai\lle, -lia till (i) trakten av ngt; (suunnilleen) omkring ngt. -merkki gräns-, rå|märke. -naapuri ra granne.

rajaniiaukaisu, -avaus uppgående av gräns (rå), ràgang -en; gräns-, rä|utstakning. -järjestely grän^reglering. -korjaus rä-jamknmg. -kävijä som går upp en rå. -käynti ra gä ngs u ts tak ning; (m. kuv.) gränsdragning. (-kartta rågangskarta. -riita rågångstvist.) -loukkaus (valt.) gränskränkning.)

rajanopeus gränshastighet; kritisk hastighet.

rajan|jpaalutus råutpälning; gränsutstakning. -pinnassa alldeles m Lill, vid gränsen, -puolustus gränsförsvar, -värn -et. -sulku gräns| spärr, -avspärrning, - takainen bortom gränsen (belägen, boende), - tarkastus gräns-inspektion. -teikitys räutstakning. -vartiointi gränsbevakning, - ylittäminen, - ylitys överskridande av gränsen; (luvaton *) gränskränkning.

raja||pallo (pel.) gränsboll; olla *silla: spela gränsboil. -partio gränspatrull, -piiri gränsdistrikt. -pinta gräns-, separations|yta. -piste gränspunkt, -pyykki råmärke; röse -t -n; rös -et.-; *en piirissä inom rå och rör. -rata gränsbana. -rauha gränsfred. -rettelö gräns |kont likt, -tvist. -riita gräns tvist, -selkkaus gränsinlermezzo -t -11. -seutu gränstrakt; -seudun asukas gränsbo; -seudun väestö gränsbefolkning, -sopimus gräns |-

- rakeinen rak

fördrag, -traktat, - sota gränskrig. - ta (valok.) beskära; av-, be|gränsa. -taajuus2 (shk.) gränsfrekvens, -tapaus gränsfall -et -. -ton obegränsad; (rajoittamaton) oinskränkt; (aarelön) gränslös; (laidaioti) ändlös, oändlig; (ehdoton) absolut; -ttomin valtuuksin med oinskränkta fullmakter; -Uomiin (asti) i oändlighet; i det oändliga, -ttomammin mer obegränsat (oinskränkt), - tiornasti obegränsat; oinskränkt; gränslöst, -ttomuus oinskränkthet; gränslöshet; ändlöshet, oändlighet. -tulkki (mt.) toleranstolk. -tulo maxi-miinkomst. -tusten ks. -kkain. -us be-, ut|skärning; av-, be|gränsning. -utua* (rajoittua) 1. bli begränsad; (ollar aj akkain; koskettaa toisiinsa) gränsa (jhk till ngt); beröra* (ngt); (supistua) bli inskränkt; inskränkas2. 2. (kengistä) bli utnött, försliten, nedtrampad. -vaihe gränsskillnad, gräns -en -er. -vartija gränsvakt; ks. -jääkäri; (kuv.) utpost -en -er. -vartio gränsbevakning, (-laitos gränsbevakningsväsen. -sotilas gränsbevakningssoldat; ks. -jääkäri.) -vartiosto ks. -vartio, -viiva gränslinje; (ääri*) konturlinje, kontur -en -er. -viranomaiset pl gransmyndigheter, -viskaali gränsfiskal. -vyöhyke grans |zon,

(-alue) -område, -räjong -en. -väestö gränsbefolk-ning. -väiikoütaus gränsintermezzo -t -n.

rajoi||ttaa* begränsa; (supistaa) inskränka2;

— toimintansa (jhk) begransa (inskränka) sin verksamhet till ngt; -tettu begränsad, inskränkt; (erotettu erilleen) avgränsad, avskild, -t tama ton obegransad. -ttamatto-muus2 obegränsad omfattning, -ttaminen begräns|ning, -ande; inskränk|ning, -ande. -ttautua* ks. seur. -ttua* gransa (jhk till ngt); (kuv.) begränsa, inskränka2 sig (jhk till ngt); (tyytyä) nöja2 sig (med ngt), -ttu-minen inskränkning. -ttuneisuus2 begränsning; inskränkthet. -tus begränsning; inskränkning; restriktion, (-määräys inskränkande, restriktiv bestämmelse.)

raju våldsam; (raivoisa) rasande, ursinnig; (hillitön) oregerlig, obändig; (hurja, villi) vild; (raisu) yster, -ilma oväder, -luonteinen vildsint, -myrsky orkan -en -er. -päinen vildsint; ursinnig; vild. -pää vildhjärna; vildbasare. -sti väldsamt; rasande, ursinnigt; oregeriigt, obändigt.

rajuüs2 våldsamhet; ursinnighet; oregerlighet, obändighet; vildhet.

rak jas -kaan kär; (läheinen, lav. mon.) såta; *tettu älskad; -kaaksi käynyt kär|bliven, -vorden; -kaat ystävykset såta vänner, -taa älska; (pitää jst) tycka2 (om ngn); vapautta -lava frihetsälskande; oikeutta -tava (oikein ajatteleva) rättänkande; (oikeamielinen) rättvis; vän av rättvisa; -tettu älskad, -taja älskare, -tajatar älskarinna, -taminen älskande. -tava(inen) älskande; kärleksfull.

- leila älska; (krk.) hångla (med ngn), -telu hang I el -let, älskog -en. -tettava älskvärd, älsklig, -tettavuus2 älskvärdhet; älsklighet, -tua bli förälskad (kär), förälska sig (i ng:n); (ihastua) bli förtjust (i ngn); -tunul förälskad, kär; förtjust, -tuminen förälskelse; förtjusning, -tuneisuus2 förälskelse.

rake||eton (val.) kornlös. -inen kornig; gry-

nig; granulär; hieno ~ finkornig; vrt. r a e. -istaa granulera; korna; finfördela; (grovt) pulverisera, -istaminen, -istus granulering; finfördelning; körn|ing, -ande. -isuus* kor-nighet.

rakenyne* byggnad; konstruktion; (asettelu) uppställning; (asu) struktur -en -er; sammansättning -en; vanhaa ~tta av gammal konstruktion; olla -teillä vara under byggnad, arbete; panna -teille börja bygga; upptaga arbetet (på ngt), -nella* hälla* på att bygga, uppföra; (suunnitella) planera, konstruera, -neinia byggnad; konstruktion, -nevirhe konstruktionsfel. akennu|s byggnad; byggning; (talo) hus -et -; (suunniteltu, keskeneräinen) bygge -t -n; olla -ksen alaisena vara under byggnad (uppförande); (vrt. ed. rakenteilla); tonlilla on ~ (-ksia) tomten är bebyggd; -ksen pinta-ala byggnadsareal, -aika byggnadstid, -aineet pl byggnadsmaterial. -ala ks. -ammatti, -ksen p i n t a-a 1 a. -alusta (laivan) (stapeljbädd -en -ar. -ammatti byggnads |bransch, -fack. -apu byggnads|njalp, -bidrag, -arvio kost-nadsförslag för bygge, -asia byggnadsären-de; byggnads vasen, -avustus byggnads |-understöd, -bidrag, -hallitus byggnadsstyrelse. -hanke byggnadsföretag, -plan; bygge -t -n. -hirsi byggnadsstock; -hirret byggnadstimmer. -insinööri byggnadsingenjör, -jakso byggnadfcskede. -järjestys byggnadsordning. -jätteet pl byggnadsavfall, -kaari (hist. Iak.) byggningabalk(en).-kaava bygg|schema, -nadsmodell -en -er. -kausi byggnadssäsong, (-jakso) byggnadsskede, -kielto byggnadsförbud, -kivi byggnadssten. -komitea b> ggnadskommitté. -konttori byggnadskontor. -korkeus bygg(nadsjhöjd. -kustannukset (pl) byggnadskostnader, -laatu byggnadsart. -laina byggnadslån, -laji byggnadsart. -lautakunta byggnadsnämnd, -liike byggnadsfirma, -luomus arkitektonisk skapelse. -lupa bygg^nads;tillstånd, -mestari byggmästare, -neuvos byggnadsråd. -ohjelma byggnadsprogram, -oppi byggnadslara.

rakennuspaikka byggnadsplats, -palikka (leik. Ips.) byggkloss, (-laatikko bygglåda.) -piirustus byggnadsritning, -puuha byggnadsföretag", -plan. -puuseppä byggnadssnickare. -puut pl byggnads I timmer, -virke, -päällikkö byggnads|ledare, -chef. -pääoma byggnadökapital. -rahasto byggnadsfond, -rasite byggnadsservitut. -rasitus byggnadstunga. -ryhmä byggnadskomplex, -rykelmä gytter (anhopning) av hus.-sarja byggsats. -selitys byggnadsbeskrivning, -sortuma byggnadsras. -suunnitelma byggnads|plan, -projekt; ~ntakeinen määräys

utomplansbe-stämmelse. -sääntö byggnadsstadga, -taide arkitektur -en; byggnadskonst.-taiteellinen arkitektonisk, -taito byggnadskonst, -tapa byggnadssätt, -tarkastaja byggnadsinspektör. -tarkastus byggnadsinspektion, «tarvikkeet pl byggnadsmaterial, -tela (mer.) skeppsbädd. -teline byggnadsställning. -teollisuus2 byggnadsindustri, -teräs byggnadsstål. -toimi byggnads|väsen, (-työ) -arbete. -toimikunta byggnadskommitté, -toi-

59(3

minta byggnadsverksamhet; byggnation, -toimisto byggnadsbyrå. -tontti byggnadstomt. -tyyli byggnadsstil, -työ byggnadsarbete; (kuv.) uppbyggnadsarbete, »työläinen byggnadsarbetare, -työmaa byggnadsplats. -urakka byggnadsentreprenad, »urakoitsija byggnadsentreprenör, - vaihe byggnads |skede, -etapp, -valu byggnadsgjutgods. -velka byggnadsskuld, -velvollisuus2 byggnadsskyldighet, -yhtiö byggnadsbolag, -yritys byggnadsföretag, rakenj|nuttaa* låta* bygga (uppföra), -nut-taja: (jnk) som låter (lätit) bygga, uppföra (ngt); byggherr|e -en -ar. -uuttaminen byggande. -taa* 1. (tkn.) bygga2; anlägga, grunda, stifta; ~ läto bygga (uppföra) ett hus; ~ silta bygga en bro; ~ jälleen åter|-uppbygga, -uppföra; talo oli hra A:n -tama huset var byggt av hr A; talo oli vielä -lamatta huset var ännu inte uppfört. 2. (kuv.) (pystyttää) uppresa; (saada aikaan) ställa till; ~ rauhaa stifta fred; ~ (tehdä) tuttavuutta stifta (göra) bekantskap; ~ riitaa ställa till gräl; ~ sovintoa försöka åstadkomma försoning; ~ esteitä jllk resa hinder för ngt; -tavassa mielessä i uppbyggligt syfte, -tamaton obebyggd; ~ tontti obebyggd tomt. -tamatta (esim. . . . vielä -tamatta) ks. rakentaa 1. -taminen byggande, uppförande, anläggande, -tamis-(kysymys byggnadsfråga, -lupa byggnadstillstånd. -tarkoitus byggnadsändamål. -velvollisuus2 byggnadsskyldighet.) »teellinen konstruktiv; (sommittelultaan) strukturell; (jnk) ~ puoli det konstruktiva (i ngt), -teellisesti konstruktivt; i strukturellt avseende, -telu (upp)byggande. -tua*: ~ jllk bygga2 på ngt; grunda sig (basera sig, vila) pä ngt; ~ jst vara uppbyggd av, bestå* av ngt; (syntyä) uppstå, -tuminen byggande, basering (jllk pä ngt); vrt. rakentaa, raketti* raket -en -er. -ammus raketprojektil. -ase raketvapen, -auto raketbil. -hylsy rakethylsa, -kivääri (mer.) raketgevär. -käyttöinen raketdriven, -laite (mer.) raketapparat, -lentokone ks. suihku-lentokone. -merkki, -opaste raketsignal. -pistooli raketpistol, -tykki raketkanon.

rakka* (kivikko) stenröse -t -n; rös -et -. rakkari 1. ks. r a n k kuri. 2. (j. lurjus,

veijari) rackare; lymmel, rakkauden||ateria (usk.) kärleksmåltid, agape. -harjoitus (usk.) kärleksverksamhet, -houreet pl kärleksgriller, -kaipuu kärlekslängtan. -pantti kärlekspant, -tunnustus kärleksförklaring. -työ kärleksverk. rakkaude||ton kärlekslös. -ttomuus kärlekslöshet.

rakkau|s2 kärlek -en (-desta av kärlek, jhk till ngn); (run.) älskog-en; vrt. lempi.-asia(t) kärleksaf fär (er).-avioliitto inklinationsparti. -elämys kärleksupplevelse, -haave(ilu) kärlekssvärmeri. -huuma, -huume kärleksyra. -juttu kärleks I historia, -äventyr -et -, -affär -en -er. -kertomus kärlekshistoria, -kirje kärleksbrev. -näytelmä kärleksdrama, -romaani kärleksroman, -seikkailu kärleks-, amoröst äventyr, -suhde kärleks|förbindelse, -förhål-

lande, -tarina kärlekssaga; vrt. lemmentarina.

rakki* 1. (halv.) racka; vrt. -koira. 2. (mer.) (kytkin, jolla raaka kiinnit. mastoon) rack -en -ar. -koira hundracka. rakkine tingest -en -ar; grej|a -an -or; (iso,

kömpelö, muodoton ~ m.) åbäke -t -n. rak|ko* blåsa; kädet ovat -oilla, tulevat -oille händerna har (får) blåsor; man har (får) blåsor i händerna, -inen blåsig; (yhd.) med . . . blåsa, blåsor, -kivi (lääk.) blåssten. -levä (ksv. Fucus) blåstång -en. -mato (el. Cystieercus) blåsmask; dynt -en (-et), -pensas (Colutea arborescens) blåsärt. -sui-set (kal. Physostomi) blåsmun -nen -nar. -tauti (lääk.) blåssjuka, -tulehdus blåskatarr.

rakkul|a blåsa; (iho~) bläddra; blemma; (olla) -oilla vara blemmig; ha blåsor; iho nousee -oille det stiger upp (blir) blåsor (blemmor) på huden, -ihottuma blåsutslag (ks. r o-k ah tu ma), -inen blemmig; bläddrig. -mato ks. r a k k o m a t o. rajko* springa, spricka; (halkeama) rämna; (aidan) smyg -en -ar; hål -et -; (rak. lovi) slits -en -ar; ovi on -ollaan dörren står på glänt; jättää, jäädä -olleen lämna, bli på glänt; oven -osta genom dörrspringan, -illa

få* sprickor (rämnor); spricka*, rämna; (avautua) öppna sig; (kuv.) splittras; gå* i'sär; (harveta) glesna; todistelu pyrkii -ile-maan bevisföringen haltar. -ilu splittring; söndring; sönderfall; sprickbildning, rako|lnkaula blåshals. -polttio (tkn.) slits-brännare. -tikka (rak.) kilhacka, -tulkki (tkn.) smyg-, hål|tolk. -valkea nying -en -ar; stockeld, -viila bladfil. -äänne (kiel.) spirant.

raksaj|a (onom.) knastra; knäppa2 (till), -hdus knastring; knäpp -en -ar. -htaa* knastra; knäppa2 till. -(hta)minen knastrande; knäp-pfande, -ning. raksi stropp -en -ar; länga; (silmukka) länk -en -ar; (verkilö) hängare. -nauha stroppband.

raksu|[ttaa* knäppa; ticka; smattra. - ttaminen knäppande; smattrande, -tus knäppande; tickande; smattjer -ret. rakuuna 1. (sot.) dragon -en -er; vrt. ratsu-. 2. (maustekasvi, Artemisia dra-cunculus) dragonört; (mauste) dragon. - hevonen dragonhäst. -rykmentti dragonregemente. -upseeri dragonofficer, -väki dragonerna (määr.). ralla|jtella*, -ttaa* tralla, -ttaminen, -ttelu

trallande, -tus trallande, trall -en -ar. ralli (aut.) rally -t -n. ramaista ks. r a u k a i s t a. rami(e) (kuitu) rami -(e)n; kinagräs. -kangas ramityg. -kuitu ramifiber, -lanka ramigarn.

ramil|na (onom.) skräm [mel -let. -pensas (ksv. Boehmeria nivea) ramibuske, -sta skramla; vrt. rämistä, rampa * 1. (a.) ofärdig, lytt, vanför; invalidiserad; ~ puu (uit.) halvsjunket timmer. 2. (s.) krympling; invalid, -uttaa invalidisera. -utua * bli ofärdig (lytt, vanför,

krympling); invalidiseras; (lamautua) bli förlamad.

ramppi* (teat. ym.) ramp -en -er. -kuume

rampfeber, -valo rampljus; vrt. esiin-tymiskuume, parrasvalo. rampuus2 ofärdighet; lytthet; vanförhet; invaliditet, ramssi (kort.) noll(e)spel -et. ran|gaista* straffa, bestraffa (för ngt); avstraffa, belägga* med straff; (kurittaa) tukta, näpsa2 (för ngt); ~ kuolemalla straffa till livet; ~va som bör bestraffas; straff |-bar, -värd; tuomita ~vaksi döma ngn till straff; ådöma ngn straff; ~koon (Iak.) straffes; jääköön -kaisematta (Iak.) vare strafflös; ~ riittävän ankarasti straffa med erforderlig stränghet, - va straffbar; förfallen till straff; (rangaistuksen ansaitseva) straffvärd; yritys on ~ försök är straffbart; ~ henkilö en till straff förfallen person; en person, som bör (be)straffas. -vuus2 straffbarhet; straffvärdhet. rangaistuksen||alainen belagd med straff; straffbar, -alennus straff|nedsättning, -lindring. -kovennus straff|skärpning, -höjning, -lievennys straffmildring. -muuttaminen strafförvandling. rangaistukset ön strafflös; straffri. rangaistujs straff -et - (jst för ngt); (rankaiseminen) bestraffning; saattaa -kseen bestraffa; määrätä ~ jst belägga ngt med straff; vaatia jllk ~ta yrka på straff åt, bestraffning av ngn; -ksen uhalla vid straff (straffpåföljd); yleistä lajia oleva ~ straff i allmän straffart; alin (ylin) ~ straff|minimum (-maximum); jättää vaatimatta ~ta avstå från straffyrkande; -ksen määrääminen (tuomittaessa) " sträffutmätning; -ksen määräämisperuste straffutmätningsgrund; -ksen täytäntöönpano straffverkställighet, rangaistusi|aika strafftid, -ajanottaja (urh.) strafftidstagare. -alue straffområde, -aste straffgrad. -asteikko straff|skala, -latitud -en -er. -harjoitus (sot.) straffexercis, -järjestelmä bestraffnings-, straff|system.-jäännös straffrest; återstod av straff, -kaari (hist. Iak.) missgärningsbalk(en). -keino bestraffnings-, straff|medel. -kelpoinen straffbar, -kelpoisuus straffbarhet; delikts-kapacitet. -komppania straffkompani; vrl. kurikomppania. -koppi straffcell. -kysymys bestraffningsfråga, straffråga. -käsky straff|bud, -order, -laitos straffanstalt. -laukaus (jääk.) straffslag, -leiri straffläger, -luettelo strafflängd, -luokka straffklass, -lyönti (jääp.) straffslag, -mak-simi, -minimi straff|maximum, -minimum, -menettely bestraffnings |förfarande, »metod. -merkintä anteckning om bestraffning, -muoto strafform. -määrä straff |mått, -sats. -määräys strafforder; (Ruots.) strafföreläggande; straffbestämmelse, -pakko strafftvång. -palvelus sträf f tjänst (göring). -periaate straffprincip, -peruste straffgrund. -potku fjlkp.) straffspark, -puhe strafftal, -päiväkirja straff journal, -saarna ks. nuhdesaarna. -seuraamus straffpåföljd. - siirtola straffkoloni, -suoja straffskydd, -sään-nös straffbestämmelse, -tapa ks. rank a i-

s u t a p a. -toimenpide straff-, bestraff-nings|åtgärd. -tuomio straffdom, -uhka straffhot. -vaade straffanspråk, -

vaatimus straff|yrkande, -anspråk, -valta ks. ranka i s u v a i t a. -vankeus2 straffängelse. -vanki straffånge, -vankila straffängelse. ranka* långved -en; slana; (ksv. varsi) stjälk, rankaisematon ostraffad, obestraffad; straff j-lös, -fri; onäpst, -semattomuus2 straff|lös-het, -frihet, -seminen (bejstraffande; tuktande; näpsande, -semisoikeus2 ks. -s u o i-k e u s. -sija som straffar, bestraffar, tuktar, näpser; bestraffare; (varih.) tuktomästare. -su bestraffning, (-keino bestraffningsmedel. -oikeus2 bestraffningsrätt, -retkikunta sträf f expedition, -säännös straffbestämmelse. -tapa bestraffningssätt. «toimenpide bestraflningsåtgärd. -ttaa* låta * bestraffa, -valta sträf f befogenhet.) rankasti häftigt, stritt; salaa ~ regnet häller ned; det hällregnar (störtregnar, ösregnar); regnet öser (strömmar, störtar) ned. rankinen (sääskitellia) myggtält -et rankka* (tuima) häftig; (tulviva) strid, -ri (jlkp. j.) ks. rangaistuspotku, -sade häll-, ös-, stört|regn. rankki* (viina ~) dränk-en.-tynnyri drank-tunna.

rankkuri (vanh.) hudavdragare; rackare; bödel.

ranko* skelett -et -; vrt. ranka, rannan||muodostus strandbildning, -omistaja strandägare, -omistusoikeus2 strandäganderätt. -suojelu(laki) strandskydd(,slag). ranna||ton strandlös; (äärelön) gränslös, ändlös; (rajaton) (som är) utan gräns(er); obegränsad, -t tomuus2 strand-, gräns |löshet. ranne* 1. (an.) handlov|e -en -ar. 2. (reuna) kant -en -er; bryn -et -; rand -en ränder, -ke 1. ärmlinning. 2. klockarmband, -kello armbandsur. -luu handlovsben. rannempana ks. ranta, ranne||nivel handled, -rengas arm|band, -ring. ranni||kas -kkaan, -kka* (vaat.) mudd -en

-ar; puls|mudd, -varmare, rannik|ko* kust -en -er; -olla på kusten; i . kustbandet, -alue kustområde, -alus kustfartyg. -asukas kustbo -n -r. -asutus kust|-bosättning, -befolkning, -ilmasto kustklimat. -kaista(le) kustremsa, -kalastus kustfiske. -kaupunki kuststad, -kylä kustby, -lainen kustbo -n -r. -laiva kust |fartyg, -båt. -laivaliikenne kust|fart, -trafik, -lai-vasto kustflotta, -laivuri kustskeppare, -liikenne kust|trafik, -fart -en; cabotag|e -et. -linnoitus kust(be)fästning. -loisto kustfyr. -maa ks. rantamaa, -maisema kustlandskap.-meri (alue~) territorialhav. -palanen kuststräcka, -patteri kustbatteri, -pitäjä kustsocken, -puolustus kustförsvar, -purjehdus kustfart.-purjehtija kust|seglare, -farare. -radioasema kustradiostation, -rahtiliikenne kustfraktfart. -rahvas kust|betolkning, . -allmoge, -rata kustbana, -seutu kusttrakt, -tie kustväg. -tykistö kustartilleri, -vartio kustbevakning, -vartioalus kustbevakningsfartyg. -vartiosto (merivartiosto) kustbevakning. -vedet pl kustvatten, - viiva kust-

linje; vrl. t a n t a v i i v a. -väestö kustbefolkning, rannikon tuntemus (m. n) kustkännedom, rannimmainen ks. ranta, ranskajjlainen 1. (s.) frans|man -mannen -män; (vanh., halv.) fransos -en -er. 2. (a.) fransk, (vanh.) fransysk, -laissidos (kirjs.) franskt band. -laistaa* förfranska; göra* fransk, -laistua* förfranskas; bli förfrans-kad. -nbuldogi fransk bulldogg. -n kieli franska, -nnos översättning till franska; fransk översättning, -ntaa* översätta* till franska, -tar fransyska, ran|ta* strand -en stränder (-nalla på) (-nassa på, vid); metsän ~ skogsbryn -et; päästä ~an komma till (nå) stranden; (maihin) nå land; -nempana, -nemmaksi närmare stranden; kautta —in (kierrellen) på omvägar; (peitellen) indirekt; ~an, -nalle ajautunut tavara strandgods. --alpi (ksv. Lysi-machia vulgaris) videört, --alue strandområde. --asukas strandbyggare; (rannikko-lainen) kustbo -n -r. -harakka ks. meriharakka. -hiekka sand(en) på stranden, -hietikko sandstrand; plage, -housut strandbyxor. -hylky (mer.) strand |vrak, -fynd, -gods. -illa leva plageliv. -inen med... strand (stränder); matala~ med låg strand (låga stränder).-jätkä hamnbuse, -kaistale strandremsa. -kala strandfisk. -kallas strand |-brant, -brink -en -ar. -kallio strandklippa; klippa (berg) på (invid) stranden, -kana ks. luhtakana, -kasvisto strandflora, -katu strandgata, -kiinteistö strandfastighet. -kiveys strandskoning, -kivi strandsten, -kukka (ksv. Lylhrum salicaria) fackelblomster. -kurmitsa ks. t undra kur mit-s a. -kurvi (el. Xenus cinereus) grå långnäbba, -kylpylä strandbad. -kylä strandby; by på stranden; (rannikko^) kustby, -kävelytie, -käytävä strandpromenad -en -er. -käärme (Tropidonotus nairix) vanlig snok. -lainen strandbyggare; vrt. rannikkolainen. -laituri kaj -en -er. -lauta landgång, -löytö strandfynd. -ma strand, stranden; (-penger) strandbrädd -en -ar; (rannikko) kust -en -er. -maa kustland; kust -en -er. -maisema strandlandskap, -maite (ksv. Lotus corniculatus) käringtand. -matala land-, strand|grund; långgrund strand, (-oikeus2 rätt till iandgrund.) -metsä strandskog, -nata (ksv. Festuca) strandsvingel, -neula (kala, Cobitis taenia) nissög|a -at -on. -niitty (luhtaniitty) strandäng, -nuotta strandnot. -oikeus2 (Iak.) strandrätt. -palsta strandparcell. -pato strand I damm, -pata. -patteri strandbatteri, -penger strand|brädd -en -ar, -terrass, -piittä (vrt. -törmä) strandbrant, -pitäjä kustsocken, -poukama bukt -en -er. -puku stranddräkt, -raha (vanh.) strand-hyra. -riutta strandrev. -ryöstö (merirosv.) strandhugg -et -. -seutu kust|bygd, -trakt; (-osa) strandparti -et -er. -silta kaj; båtbrygga; landgång, -

sipi (el. Tringa hypo-leucos) drillsnäppa, -sipuli (ksv.) strandlök, -sirriäinen ks. isosirri, -särkkä strand-rev. -tie strandväg, -tontti strandtomt. -tyrsky bränning -en -ar. -törmä strand|-vall -en -ar, -brant -en -er.-torö (kal. Gobio

598;fluviatilis) sandkrypare. - töyräs strandbank. -utua* 1. (laskea rantaan) landa; lägga i land; nå* stranden (land); (ajautua rantaan) driva i land. 2. (ajautua karille, rantaan) stranda, -utummen landning; strandande, strandning; -utumisen uhalla med fara för strandning. - vahinko strandskada. - varustus strandförskansning. -vehnä (Ely mus ar enar ia) strand | rå g, -havre, -vesi strandvatten; vattnet invid stranden, - viiva strandlinje. -vuokra strand hyra. -yrtti (Lycopus europaeus) strandklo -n. -äyräs strand |brink, -brädd -en -ar. -ran teinen (yhd.) med . . . handlove; paksu~ med grova (tjocka) handlovar, rantu* (raita) rand randen ränder, rao||llaan ks. rak o. -ttaa* öppna, ställa på glänt; glänta (på ngt), -ttaminen öppnande (på glänt); gläntande, -ttua* öppnas på glänt.

ra|pa* (loka, kura) gyttja; dy; drav -en (-et); (sakka) gorr -et; (sohjo) lervälling; mörja; (kura) träck -en; (lika) smuts -en; (sakka) siam -met; olla -vassa vara gyttjig (smutsig); lulla ~an bli gyttjig (smutsig). -inen gyttjig; lerig; smutsig, -juoppo förfallen drinkare; suput -en -er; ks. m. pata~. -kalja (dåligt) spisöl; (kuv.) smörja, rappakalja. -kivi (geol.) rapakivi; förvittrad granit -en. (-graniitti rapakivi-granit.) -kko* dy-, smuts|pöl -en -ar; (j. leik. Atlantti) »pölen» (määr.). -mänty varg-, går I tall. raparperi (Bheum) rabarber -n. rapa 11 ta rappa; putsa; revetera; överdra med puts.-uttaa* bringa* att förvittra, -utua* (mureta) förvittra. -utumi(nen förvitt|-rande, -ring. -silmiö, -stuote förvittrings|-fenomen, -produkt.) rape||a 1. (hauras) knaprig; fräsig; mör. 2. (reipas, ripeä, rivakka) rask, snabb (i vändningarna). 3. (kiivas) häftig, -asti häftigt; raskt, -us2 knaprighet; frasighet; häftighet; raskhet.

rapi||na rass|el -let, prass|el -let; raspande, rispande, -seminen rasslande, prasslande, -sta rassla, prassla, rapistu|a förfalla*; (hnk.) tackla av; -nut förfallen; vrt. rappeutua, ravistu a. rapisuttaa * prassla (med ngt), raportin|iantaja rapportör, -anto (inrapportering; rapportgivning. -lähettäjä rapportör, -lähetys rapportering; rapportavgivning, -tuoja, -viejä rapportförare, raportti* rapport -en -er; antaa, toimittaa ~ jst avge rapport om ngt; inrapportera ngt. rapp||aaja rappare, -aaminen rappande, -ari 1. ks. rappaaja; (halv.) ks. vapaamuurari. 2. (hist.) rappasotien aikana er. venäjänkarjal. sissi ja rosvo östkarelsk stigman, partigängare. -aus rappning; puts -en; karkea ~ grov puts. (-kalkki putskalk. -päre reveteringsribba.) rappeu||ttaa* bringa* att förfalla, på förfall; låta* förfalla, komma* att förfalla, (hnk.) urarta, (rodullisesti.) degenerera, -tua* förfalla*; råka i lägervall; (rotu, hnk.) degenerera; urarta; (huonota) försämras; -tunut förfallen; (rak., huonossa kunnossa) bofäl-

lig; siveeli. -tunnt moraliskt förkommen; dekadent; förfäad; laskea -tumaan låta förfalla; (hoitaa huonosti) vanhävda; vrt. rappio. -tuminen förfall -et; degenera-tion; urartning, dekädens -en; bofällighet. -tuneisuus1 förfall -et; tillstånd av förfall, (hnk.) degeneration; dekädens -en. rappio förfall -et; obestånd -et; olla ~lla vara på förfall (obestånd); vara förfallen; (mv.) ligga i lägervall; (rak.) bofällig; joutua ~lle råka på förfall (obestånd); förfalla; (mv.) råka i lägervall; (rak.) bli bofällig. -tila 1. (tillstånd av) förfall -et; dekädens; bofällighet; lägervall -et (-en); (huono kunto) obestånd -et; (huono hoito) vanhävd -en. 2. (rappiolla oleva tila) vanhävdad lägenhet, rappu (set) pl (portaat) trappa; trappor, rapsahl|dus prass|el -let; knäpp -en -ar. - taa* prassla; (läiskiä) klatscha; ~ lukkoon slå i lås. - täminen prasslande; klatschande. rapse prassel; knaprande; krafs -et; vrt. r a-p i n a.

rapsi (mv. ksv. Brassica napus oleifera) raps -en; vrt. rvpsi. -a rafsa; riva; (kuopia) krafsa; (läiskiä) klatscha. -kakku rapskaka. -maa rapsfält -et -. -nsiemen rapsfrö. -nta* ra f s -et; krafs -et; klatschande. -s! klatsch!

rapsodi (run.) rapsod -en -er. -a (kirj., mus.; kalkelma) rapsodi -(e)n -er. -nen (kat-kelmallinen) rapsodisk. rapsut pl tillrättavisning; skrapa; (sakot) böter; antaa aika ~ (j.) läxa upp ngn; ge* ngn dask; daska upp ngn. rapu* kräft|a -an -or. -kanta kräftbestånd. -kestit pl kräft|kalas, -skiva, -rutto kräft-pest. -voi kräftsmör, rasahj|dus rass|el -let, prass|el -let. -taa* rassla; prassla (till), -täminen rasslande, prasslande.

rasavilli 1. (a.) yster, vild. 2. (s.) vildbasare; sprakfål|e -en -ar; (†) yrhätta, rasi obränd sved; kaataa ~in (mtsh.) syrfälla2. rasia ask -en -ar, dosa; (päällys ~) kartong

-en -er. -pahvi kartongpapp. rasiinkaato (mtsh.) svrfällning. rasi|lte* (Iak.) servitut -et -; haitta ja ~ besvär (servitut) o. last. (-alue servituts-område. -oikeus2 servitutsrätt, -sopimus servitutsavtal.) -ttaa* (vaivata) besvära;

(kysyä voimia) anstränga2; fresta på; (painaa) betunga; trycka2, tynga2; (kiusata) plåga; (väsyttää) kosta på; (kaup.) belasta; -ttava (voimia kysyvä) ansträngande, (raskas) betungande; påkostande; (kiusallinen) plågsam; ~ itseään liiaksi anstränga sig för mycket; överanstränga sig; velkojen -ttama skuldbelastad; verojen -ttama skattetyngd; tyngd, betungad av skatter; ~ jnk tiliä belasta ngns konto, -ttaminen besvärande jne. -tteellinen belagd med servitut. -ttua* bli ansträngd (betungad); ansträngas8; betungas; ~ liiaksi bli överansträngd; ~ jssk, jst anstränga sig med ngt; besväras av ngt; -llunut ansträngd, -ttuneisuus2 ansträngd-het, ansträngning, -tuksellinen graverad med inteckning; besvärad med (av) inteckning, gravation. -tukseton (Iak.) ograverad; gravationsfri. -tu|s ansträngning; påfrest-

599;ras rasitussairaiistila -

ning; stress -en; (vaiva) besvär-et; (vero—) pålaga; (Iak.) gravation; besvär -et -; last; (taakka) on|us -uset pl -era; (haitta) omak -et; liika — överansträngning; olla -ksena jllk vara ngn till besvär; falla ngn till last; betunga ngn; julkinen, yleinen — (Iak.) allmänt besvär, (-sairaustila stress -en. - todistus gravationsbevis.) raskaanlaatuinen: ~ rikos brott av grövre

beskaffenhet; kvalificerat brott, raskaasti tungt; svårt; nukkua — (sikeästi)

sova tungt, raska|s (painava) tung*; ~ ohjata (mer.) tungstyrd; (pilvi) regndiger; (vaikea) svår; (törkeä) grov*; (rasittava) ansträngande, påkostande; tuntua -alta kännas (förefalla) tung, svår; (rasittaa) kosta på; ~ (törkeä) rikos svårt, grovt brott; ~ syytös svår, grov, (raskauttava) graverande anklagelse; grov beskyllning; olla -ana (lääk.) vara havande (gravid), i grossess; vara med barn; ~ lyö tungt (svårt, ansträngande) arbete; ~ tykistö tungt artilleri; ~ aseistus tung beväpning; ~ mieli tungt sinne; (alakuloisuus) nedslagenhet; (ahdistus) beklämning; olla -alla mielellä vara (känna sig) tung till sinnes; vara nedstämd (nedslagen, beklämd); ~ vesi (kem.) tungt vatten, -aseinen (er. hist.) tungtbeväpnad. -liikenteinen tungkörd: med tung trafik, -liikkeinen trög; ovig; tungfotad; otymplig; (kuv.) tungrodd, -luonteinen, -mielinen tungsint; (synkkä-) svårmodig; melankolisk, -mielisyys2 tungsinthet; svårmod -et; melankoli -n. -sarja (pn., nrk.) tungvikt -en. -sisältöinen med tungt innehåll; trögläst. -soittoinen tung-spelt. -soutuinen tungrodd, -soutuisuus2 tungroddhet. -töinen tung. -verinen fleg-matisk. -verisyys2 flegma -n. raskaudentila (lääk.) havandeskap -et; grossess -en; graviditet. raskaus2 tyngd -en; svårhet, vrt. ed. raskau|ttaa* (vaikeuttaa) försvåra, (Iak.) gravera; (vaivata) betunga; -ttava seikka (Iak.) en försvårande (graverande, besvärande) omständighet; ett grava|men pl -mina; erittäin -Havien asianhaarain vallitessa under ytterst försvårande omständigheter; -lettu (Raam.) betungad; betryckt, raskia (hennoa) nännas*; ha hjärta; sitä en raski tehdä det nänns jag inte, det har jag inte hjärta att göra. raspi (tkn.) rasp -en -ar.

rastaan||muna trastägg. -pesä trastbo. -poikanen trastunge. rastas trast -en -ar. -lintu trastfågel, rasteri (valok., kirjp.) rast|er -ret rasti (tkn.) ks. r a s t e r i; (merkki) märke -t -n; (viitta) vägmärke; (suunnist.) kontrollstation); bock -en -ar; kryss -et -. -a (leikittää) utstaka, rastiin ks. r i s t i i n

rasva fett -et -er; (kem. pl) lipider; (sula—) flott -et; (hylkeen-, valaan—) tran -en; (voide) smörja; (silava) späck -et; (suksen) vall|a -an -or; olla —ssa vara flottig, (ned)-smord. --aine f ettämne, --aines f ettbeståndsdel. -aja smörj are. -aminen (in) smörjning; inoljning; (suksien) vällning.

600;

- ratifioimislauseke

rasva||evä (lohikalat) fettfena. -happo (kem.) fettsyra, -helmi (keit.) fett-, flottlpärla -hiukkanen fett (partikel, -kula. -häntä fettsvans. (-lammas fettsvansfår.) -inen fet flottig; tranig; (rasvaan tahraut.) nedsmord. -isuus2 fethet; flottighet; tranighet; (liha* vuus) fetma, -kala (m. vilukala, Cyclopterus lumpus) sjurvgg -en -ar; stenbit -en -ar. -kalvo fetthinna. -kasvain fettsvulst; lipom. -ke* (keit.) flottyr, fritvr -en -er. -ker-ros fett-, späckliager. -kide fettkristall. -kimpale fettklump. -kivi späcksten; steatit. -koe f ettprov. -kset pl fettämnen, -kudos fettvävnad, -kuppi (tkn.) smörjkopp. -kypsä (nhk.) fett-, sämsk|garvad. -liemi fett-, flott|spad. -maha isterbuk, -maksa (lääk.) fettlever. -mittari ks. rasvankoetin» -muodostuma fettbildning. -määrä fettmängd. -möhkäle, -möykky fettklimp. -nahka smorläder. (-saapas smorlädersstö-vel.)

rasvanl|erotin fettavskiljare. -koetin fett-provare. -maku f lottsmak. -muodostaja

fettbildare. -muodostus fettbildning. -peittämä fettbelagd. -puute fettbrist. rasva|lpahka fettvalk. -pilkku flottfläck, -pi-toinen fetthaltig; fet. -pitoisuus2 fetthalt, -prosentti fettprocent. -rakkula fettblemma. -rauhanen fettkörtel, -saippua fettvål. -silli fetsill. -solu fettcell. -sula flottvr -en -er, frityr -en -er. -sydän (lääk.) fetthjärta. -ta smörja*; (peittää rasvalla) smörja, olja in; (suksia) valla. -tahra flottfläck; saada leninkiinsä — få en flott-, fett|fläck på klänningen, -tauti (liikalihavuus) fettsot, -tavarat)oi f ettvaror, -tyyni 1. (a.) spegel-blank, blickst.ill(a), kav lugn. 2. (s.) stiltje -n. -us smörj|ning, -ande; ks. - ta. -vedos (kirjp.) fett|kopia, -avdrag, -voitelu smörjning med fett. rasve (rasva-aine) fettämne -t -n. rata* (raul. ym.) bana; kiskottaa — skenlägga en bana. -esimies banförman. -inen (yhd.) med ... bana; sileä— med slät bana. «insinööri baningenjör, -jakso bansektion. -kilometri bankilometer. -kisko järnvägsskena; räls -en -; räl -en -er. (-naula rälsspik.) -käyrä bankurva. -mestari banmästare. ratamo (ksv. Planlago) groblad -et -. rata||osa ban|del, -sträcka, -osasto banavdelning. -palveluskunta banbetjäning. -penger banvall, järnvägsbank.-piha bangård, -puomi järnvägsbom. -pyör'i (raul.) cvkeldres-sin; (kilpapyörä) bancykel. -päällikkö ban-direktör. -pölkky slip I er -ern -rar, svll -en -ar. -rakennus banbyggnad. -risteys ban-korsning.

ratas hjul -et -; rattaat (kärryt) kärra; vrt. pyörä, -koneisto hjulverk -et -. -laatikko (tkn.) drevhus -et -. -mainen hjulformig. rata||solmu ban|förgrening, -korsning, -työ banarbete. -työmies banarbetare; rallare, -valli banvall, -vartija banvakt, (-ntupa banvakt[s]stuga.) -verkko bannat, -vhtev» ban-, spår|förbindelse. -ylikäytävä banöver» gång; (vrt. tasoylikäytävä). ratifi||oida (vahvistaa) ratificera, -oimis|-(asia)kirja, -kielto, -lauseke ratifikations |-ratifiointi — rs

urkund, -vägran, -klausul, -ointi* ratifi-cering, ratifikation, ratina rass|el -let; knak|ning, -ande; sprakande; krasch (ande). rationali|Ismi (järkeisusko) rationalism. - soida (järkiperäistää) rationalisera, -soitua* rationaliseras, -sti rationalist. -stinen rationalistisk.

rati||seminen rasslande; knakande; sprakande; kraschande, -sta (rapista) rassla; (rätistä) spraka; (rauskua) krascha, ratkai||sematon oavgjord; olöst; olös|lig, -bar; ~ kysymys en oavgjord, (avoin) öppen fråga; ~ funktio (mat.) implicit funktion, -semat-toinuus2 olöslig-, olösbar|het. -seminen avgörande; lösande, slitande, -sevasti avgörande; på ett avgörande sätt; (lopullisesti) definitivt; vaikuttaa — jhk ha en avgörande betydelse för ngt; (määrätä jtk) bestämma ngt. -sija som avgör, löser, sliter; (tav. yhcl.): -lösare, -sta (päättää) avgöra*; (selvittää, suorittaa) lösa2; (sovittaa) slita*; (erottaa) skilja2; (tuomiolla —) avdöma2; ~ kysymys avgöra en fråga; ~ asia avgöra en sak; (tehdä -seva päätös asiassa) göra slag i saken; se se asian -see det är det som fäller utslaget; tulla -stuksi bli avgjord; (saada -sunsa) få sin lösning; ~ tehtävä lösa en uppgift; ~ riita avgöra (slita, bilägga, avdöma) en tvist; ~ arvoitus lösa en gåta; kysymys on -sematta frågan är oavgjord; (avoinna) frågan står (är) öppen; jäädä -sematta bli oavgjord; (riippuvaksi) bli beroende; -seva avgörande; utslagsgivande; (lopullinen) definitiv; (myönteinen) positiv; -seva ääni (voitto) avgörande röst (seger); päätös on -seva (lopullinen) beslutet är definitivt; -seva (selvä) enemmistö avgjord majoritet, pluralitet; tehdä -seva päätös fatta ett avgörande beslut; jättää asia jnk -stavaksi överlämna avgörandet (av en sak) åt ngn; överlämna en sak till ngns avgörande; -sevalla hetkellä i det avgörande ögonblicket; — ristiriita bilägga en konflikt; joutua -stavaksi bli avgjord; komma till avgörande; olla -stavana vara under avgörande; hålla på att avgöras; vaikeasti -stava (-stavissa) svårlöst; valmis (kypsä) -stavaksi mogen för avgörande; sen kohtalo on -slu dess öde är beseglat, ratkaisu avgörande; lösning; (sopimus) uppgörelse; (päätös) utslag -et -; beslut -et -; (tulos) utgång -en -ar; joutua —un komma till avgörande; tehdä — träffa ett avgörande; (päätös) fatta ett beslut; valitukset ovat lopullisen —n varassa besvären beror på slutligt avgörande, -aste avgörande stadium, skede, -muoto form för avgörande, -oikeus2, -valta avgöranderätt, avgörande; (toimivaltuus) befogenhet (att avgöra), -vaihe avgörande skede; olla —essa stå inför sitt avgörande (sin lösning); befinna sig i sitt avgörande skede, ratk|jeama rämna, spricka, reva. -eaminen rämnande; vrt. ratkaisu, -eava (ratkais-

tav. oleva) lösbar, -eta 1. (konkr.) rämna,

spricka*; (repeytyä) slitas* upp; (aueta) gå* upp; (puhjeta) brista*; ~ saumasta gå upp i sömmen; (purkautua)

rispa sig; löpa2. 2.

tsuvelvollisuus rat

(kuv.) (tulla ratkaistuksi) bli avgjord (löst); lösas; avgöras; komma* till avgörande; (päättyä) utfalla*; avlöpa; asia -esi hänen edukseen saken blev avgjord (utföll) till hans favör (förmån); vihdoinkin asia on -ennul frågan har äntligen blivit avgjord (avgjorts); frågan har äntligen bragts ur världen. 3. (kuv.) — itkuun brista i gråt; ~ (menehtyä) riemusta spricka (förgås) av glädje; mies -esi juomaan (j.) mannen hemföll åt dryckenskap, (krk. leik.) började storsupa. ratki (vanh. hyvin) mycket; (erittäin) synnerligen; ~ riemullinen genomrolig; uppsluppen; sprallig, ratkoa sprätta upp, (pois) bort; (repiä) sönderslita*; (purkaa) riva* upp; (kuv.) — ongelmia lösa2 problem; (ratkaista) avgöra, ratkoi |ma (puukko, -veitsi spr ättkniv.) -minen upp-, bort|sprättande; sönderslitande, upprivande; lösande, -nta* upp-, bort|-sprättning; sönderslitning; upprivning; lösning.

ratojen risteys (raut.) bankorsning. ratoksi till (ngns) fägnad, muntration; vrt. ratto.

ratsai||lle: nousta — stiga till häst; kasta sig upp på hästryggen; sitta upp. -n ridande; (hevosen selässä) till häst. ratsas||istunta (voim.) ridsits. -taa rida*; -tava patteri ridande batteri, -taja ryttare; / ryttarinna; (kilpa—) jockey -n -er. (-pat-sas ryttar|staty, -stod.) -taminen ridande; ritt. -tuksen opettaja ridlärare. -tus ritt -en -er; ridning. ra tsastus| |este ridhinder. -haa v ja: saada -öja få ridsår. -halli maneg|e -en -er; ridhus, -harjoitus ridövning. -housut ridbyxor, -huone ridhus; maneg|e -en -er. -kenttä rid-plan. -kilpailu ridtävling, -kisat pl ryttar-spel. -koulu ridskola, -laitos ks. -opisto, -maneesi ks. -halli, -matka ridtur, -opisto ridinstitut. -puku riddräkt, -rata ridbana. -retki ridtur, -saapas ridstövel, -satula ridsadel. -seurue ryttarsällskap. -stadioni rid-stadion. -taito ridkonst, -tie ridväg. -tunti ridlektion. -urheilu ridsport. ratsia (poliisietsintä) razzia, ratsu 1. rid|häst, -djur; (run.) gångare, springare; espanjalainen — (sot.) spansk ryttare; (yhd.) rid-. 2. (skp.) häst; springare. 3. (»kauppa/ratsu», -edustaja) provryttare. -hevonen ridhäst. -joukko beriden styrka; ryttar|trupp, -följe, -skara; (vanh.) rytteri, ryttare (pl); ks. -väki. -kko (ratsastaja ja ratsu) ekipag|e -et -. -matkue kavalkad -en -er; korteg| e -en -er. -mestari (sot.) ryttmästare, -mies ryttare; (sot.) kavallerist. -palvelija ridknekt -en -ar. »palvelus (hist.) rusttjänst. -partio ryttar-, kaval-leri|patrull. -piiska ridpiska, -poliisi ridande polis. -raippa ridspö, -rasitus (hist.) rust-tjänst|tunga, -börda, -retki ridtur -en -er. -rykmentti kavalleri-, ryttar|regemente. -satula ridsadel. -taitoinen ridkunnig. «taituri konstberidare. -talli ridstall. - tila (hist.)

rusthåll -et -tilallinen rusthållare. -ttaa*

rida* in (en häst), -ttaja beridare, »velvollinen (hist.) rusttjänstskyldig, berustad. - velvollisuus2 rustt j änstskyldighet.

ratsuväen! |harj oi tus kavalleri | exercis, -övning. -hyökkäys kavallerichock, -koulu kavalleriskola. -osasto kavalleriavdelning, -upseeri kavalleriofficer. ratsuväki2* (sot.) kavalleri; (vanh.) rytteri -joukko kavalleritrupp -en -er. -rykmentti kavalleriregemente, -sotilas kavallerist -en -er. -taistelu kavalleristrid, rattaan|jhammas * kugg -en -ar. -pyörä kärrhjul; (voim.) hjulning -en; heittää ~ä hjula. -rattainen (yhd.) med . . . hjul; moni~ med

många hjul; nelirattainen fyrhjulig, ratti* (aut. ohjauspyörä) ratt -en -ar. -juoppo ratt|fyllerist, (j.) -fyllo, (-us rattfylleri.) rat| to* nöje -t -n; (ajanviete) tidsfördriv -et; -okseen för sitt nöje; för ro skull; till (som) tidsfördriv, -isa munter; (hupaisa) glättig; gladlynt; (huvittava) underhållande, nöjsam. -isasti muntert, glättigt; underhållande; nöjsamt, -isuus2 munterhet; glättighet. -poika playboy. rauda|jke* järnbeslag (vrt. hela), -kkeinen

järnbeslagen, raudan|jharmaa järngrå, -jalostus järnförädling. -kannanta, -kanto (hist. jumalan-tuomio) järnbörd -en. -karkaisuaine härdningsmed|el -let för järn. -kova järnhård, -kuona järnslagg, -luja järn|fast, -hård; ~ ote järngrepp, -puru(t) järnspån -et - (-en), -sekainen järnblandad. -taonta järnsmide, -tuotanto järnproduktion, -tuotto ks. ed.; järnutvinning, -valmistus järntillverkning, raudaton (kern.) järnfri. raudikko* (hev.) fux -en -ar. -tamma fuxsto. raudoi||ttaa* beslå* (belägga*) med järn; järnbeslå*; armera; järnsko; (kokonaan) ~ bekläda2 med järn; -

tettu järn|beslagen, -beklädd, -ttaminen armering jne. -tu|s -kset järnbeslag-et -; armering; järn|skoning, -beklädnad, raudus||jää (rautajää) kärnis. -koivu (Betula

verrucosa) masur-, vårt| björk, rau|eta -keaa 1. (kaatua) falla, (sortua, kukistua) rasa, störta; (särkyä, rikkoutua) gå i kras, sär. 2. (veltostua) förslappas; voimat -keavat krafterna avtager (avmattas); (jousi) slakna. 3. (jäädä kesken, sikseen): kauppa -keaa köpet återgår (ryggas); (mennä myttyyn) gå om intet, i kvav; (ajautua karille jhk) stranda på ngt; kysymys -kesi frågan förföll; ~ omaan mahdottomuuteensa falla på sin egen orimlighet; ~ tyhjiin gå om intet, förfalla, stranda (på ngt); tarjous katsottiin -enneeksi anbudet ansågs ha förfallit; konkurssi -kesi konkursen avskrevs; jättää -keamaan låta förfalla; toivo -kesi allt hopp var ute (hoppet kom på skam); toiveet -keavat förhoppningarna grusas (gäckas); avioliitto -kesi äktenskapet upplöstes; aloite -kesi tuloksettomana initiativet förföll utan att leda till resultat, rauha 1. (valt. ym.) fred; aikana under fred; i fredstid; tehdä ~ jnk kanssa sluta fred med ngn; hieroa mäkla fred (underhandla om fred); olla ~ssa jllk vara i fred för ngn; jättää ~an lämna i fred (i ro); låta ngn vara ostörd; yrittää rakentaa ~a försöka åstadkomma (stifta) fred; häiritä jnk ~a

602;

ofreda ngn; päästä ~an jllk få fred för ngn; ~a rakastava fredsälskande. 2. (häiriintyi mättömyys, rauhall. olot) frid; ~ olkoon teille! frid vare med eder! aivan ~ssa i frid, i lugn o. ro, i allsköns ro; fullkomligt lugnt; se ei anna minulle lainkaan ~a det ger mig ingen ro; mitä ~asi sopii (tulee) vad din frid tillhörer, rauhaj larakas ta va fredsälskande; (-n puolesta intoileva) fredsivrande. -inen, -isa fredlig, fridsam; fridfull; stillsam; (tyyni) lugn; (levollinen) rofylld, -isesti fredligt, fridsamt; fridfullt; stillsamt; lugnt, -isuus2 fredlighet, fridsamhet; fridfullhet; stillsamhet; lugn -et; rofylldhet. -lli|nen fredlig; (tyyni) lugn; (hiljainen) fridfull, stillsam, stilla (ipm.); -sta tietä på fredlig väg; -sta joulua! fridfull jul! -llisesti fredligt; i lugn; lugnt; i ro; fridfullt, stilla; nukkui ~ (kuoleman uneen) avsomnade fridfullt, stilla. -Uisuus2 fredlighet; lugn -et; fridfullhet, stillhet; ro -n. rauhan||aate fredsidén. -aika fredstid (-na i); -ajan ks. -aikainen, -aikainen fredstida (tpm.); ~ vahvuus (sot.) fredstida styrka (numerär); freds|styrka, -numerär, -ajatus fredstanken, -apostoli fredsapostel; en fredens apostel, -ehdotus fredsförslag, -ehto fredsvillkor, rauhanen (an.) kört|el -eln -lar. rauhan|jhalu freds|vilja, -längtan, -harrastus freds|strävan, -vänlighet, -hieroja fredsmäklare; (sot.) parlamentär. -hieronta fredsunderhandling. -häiritsijä fridstörare; orostiftare. -intoilija fredsivrare, (halv.) freds-får. -järjestö fredsorganisation, -kaipuu fredslängtan, -kanta fredsfot; -kannalla på; asettaa puolustusvoimat -kannalle ställa försvarsmakten på fredsfot. -kausi fredsperiod, -konferenssi fredskonferens, -kongressi fredskongress. -kysymys fredsfråga, -liike fredsrörelse. -liitto fredsförbund; (Eaam.) fridsförbund. -neuvottelu fredsunderhandling; olla ~issa underhandla (ligga i underhandlingar) om fred. -omainen fredlig, »palkinto fredspris, -piippu (intiaan., kuv.) fredspipa. -politiikka fredspolitik, -puolue fredsparti, -pyrkimys fredsssträvan, -raken-taja freds-, frid|stiftare. -rakkaus2 freds|kär-lek, -vilja, -rikkoja fredsbrytare; (-häiritsijä) orostiftare, -rikkomus fredsbrott, »ruhtinas fridsfurste, -sopimus fredsfördrag, -tahto fredsvilja, -takeet pl fredsgarantier, -tarjous fredsanbud, -tekijä freds-, frid|stiftare. -teko fredsslut -et -. -tila tillstånd av fred; fredstillstånd; fredsfot. -toimi fredens (fredligt) värv. -toiveet pl fredsutsikter. -tunnustelu fredstrevare, -tuomari fredsdomare, -työ fredens värv; arbete för freden; fredsverk. -valmistelu fredsförberedelse. -vastainen mot freden riktad; freds-bekämpande. -vetoomus fredsvädjan, -viesti fredsbudskap.-vuosi fredsår.-välittäjä freds-mäklare. -välitys medling för uppnående av fred. -ystävä fredsvän, pacifist, «ystävällinen fredsvänlig; pacifistisk.-ystäv(ällis)yys" fredsvänlighet; pacifism, rauhas||ajettuma körtelsvullnad. -kasvain körtelsvulst, -kudos körtelvävnad, -maha (el. an.) körtelmage. -toiminta körtelverk-rauhastulehdus — rautaputki

rau

samhet, -tulehdus körtelinflammation. - turvottama körtelsvullnad. rauha|[ton fredlös; fridlös; (hermostunut) nervös; (hist. lainsuojaton) fågelfri, fredlös; (levoton) orolig; jäktande, jäktig; rolös; ~ elämä ett oroligt (jäktande) liv. -t tomas ti fredlöst; fridlöst: oroligt; utan ro. -ttomuu-den henki orosanda. -ttomuu|s* fredlöshet; ofred -en; fridlöshet; ofrid -en; oro; orolighet; jäkt -et; rolöshet; on sattunut -hsia det har inträffat oroligheter, rauhoi||ttaa* 1. (tyynnyttää) lugna; ~ jnk mieliä ge ngn ro; lugna ngn; trösta ngn; ~ maa (palauttaa maahan rauha) pacificera ett land; -ttava lugnande; rogivande; (lohdullinen) töstande, tröst(e)rik; (suojella, turvata) freda (jllk för ngt);

(kieltää tappamasta, vahingoittamasta) fridlysa2; -tetiu alue ett fredat (fridlyst) område; ~ metsän-otus fridlysa ett villebråd. 2. (jättää rauhaan) ge* ro; (tyydyttää) tillfredsställa2; (lohduttaa) trösta; ~ omaatuntoaan freda (lugna, trösta) sitt samvete, -ttäminen fred|ning, -ande; lugnande; fridlys|ning, -ande; tröstande; pacificer|ing, -ande. -ttavuus" lugnande inverkan, egenskap -en. -ttua* (tyyntyä) lugna sig; bli lugn(are); (tyytyä) ge* sig till freds; (saada lohtua) trösta sig. -tus 1. lugnande; (valtio, maa) pacifi|cering, -kation. 2. (mets.) fredande; (riistan ~) fridlysning. (-aika fridlysnings-tid. -alue, -piiri fridlysnings-, frednings|-område. -työ pacificeringsarbete.) raukai|sta (ut)matta; trötta; (painaa) tynga2; minua -see jag känner mig matt (duven, dåsig), (väsyttää) känner mig trött; meri-ilma -see havsluften söker; jnk -sema matt av ngt.

rauke||a matt; duven; dåsig; (väsynyt) trött; (veltto) slapp, -akatseinen med matt blick, -aminen förfallande; upphörande; avskrivning; avmattning, förslappning jne.; ks. raueta, -asti matt; slappt; trött. -usa matthet, dåsighet; slapphet; förslappning, rauk|ka* 1. (s.) stackare; (pelkuri) kujon-en -er; pultron -en -er; mes -en -ar. 2. (a.) stackars (tpm.); arm; (kurja) ömklig, eländig; (pelkurimainen) feg; tyttöstackars, arma flicka! näillä -oilla rajoilla (run.) i dessa eländiga trakter, i detta arma land; lapsiraukat! de stackars, arma barnen! -mainen feg; mesaktig, -maisesti fegt. - maisuus2 feghet; ynkedom; mesaktighet. raukki (geol.) rauk -en -ar. raukoitella* (säälitellä) beklaga, rauku||a * rau'un (rääkyä) skräna. -minen

skränande. -tiira ks. räyskä, rauma (salmi) sund -et -.* -lainen (s.) rau-

mobo; ~ murre raumodialekt. raunio ruin -en -er; ~t ruiner; (pirstaleet) spillror; ~ina oleva kaupunki en stad i ruiner; ruinstad; ~ina (ligga) i ruiner, spillror; sortua ~iksi läggas i ruiner; mies oli enää pelkkä ihmis~ mannen var bara en människoruin, en ruin av sitt forna jag. -inen 1. (ksv. Asplenium) bergspring. 2. (a.) ks. m n a. -ittaa* ruinera; lägga* i ruiner, i grus o. spillror, -itua* läggas* i ruiner; bli en ruin; ruineras; -itunut (som ligger) i rui-

ner, i grus o. spillror, -kasa ruinhög, -kau-punki ruinstad, -pyykki (mnm.) stenrös(e). rauskjla I. (mer. hylky) vrak -et -; kellon ~ klockskrälle. II. (a. hauras, särkyvä) skör, spröd, -aa knastra, knattra, -ahdella knastra (till); (ryskää) braka, -ahdus, -e knast|er -ret, knastring; brakande; brak -et. rausku (kal. Raja) rocka, rausku|Ittaa* knastra (jtk med ngt); ~ hampaitaan skära* tänder, -tus knastrande, knastring, knast|er -ret. rau|ta* järn -et; pl -dat (leikkuu-, pyydys~) sax -en -ar; (kahleet) bojor; ketun -dat rävsax; panna -töihin belägga med bojor; slå i järn (i bojor); olla -doissa vara slagen i bojor; -dan hinta järnpris(et). --arina järnrost. —ase järnjverktyg, -vapen, -betoni Ars. teräsbetoni. -esine järnföremål; föremål av järn. -esirippu järnridå, -harava järn (kratta, -räfsa, -harkko järntacka, -helainen järnbeslagen. -helastus järnbeslag, -hiukkanen järnpartikel, -häkki järnbur, -inen av järn; (yhd.) järn-; (kuv.) (raudankova) järnhård; ~ (raudanluja) tahto järnvilja; vilja av järn; ~ kuri järnhård disciplin; ~ ierveys järnhälsa, -isannos (sol.) järnranson (reservlivsmedel), -jauhot järnstoft -et. -kaivos järngruva, -kala (Gästerosteus) spigg -en -ar. -kampaus tångondulering. -kana gallhöna. -kanki järn|stör -en -ar, -spett; (-tanko) järnstång, -kannus järnsporre, -kansleri (hist.) järnkanslern) (Bismarck), -kapine järnredskap; vrt. -esine, -kara jämten, -kauppa järn|-hahdel, -affär, -kauppias järnhandlare, -kausi järnålder(n). -kautinen härstammande från järnåldern; (yhd.) järnålders-; ~ löytö järnåldersfynd. -kehys järninfattning, -kenkä järnsko; -kengässä (hev.) järnskodd. -ketju järn|kedja, -kätting, -keuhko järnlunga, -kiila järnkil. -kiisu järnkis. -kitti järnkitt. -koukku järn|krok, -krampa. -koura järn|-näve, -hand; (tkn.) järngrabb -en -ar. -kärki järnspets, -kärkinen (försedd) med järnspets; järnskodd. rautalanka järntråd -en; vrt. -v a n u n k i. —aita järntrådsstängsel, -kierukka järntrådsspiral. -köysi järntrådslina. -musiikki ståltrådsmusik, -ristikko järntrådsgaller, -verkko järntrådsnät. rau tal lie vy järn |pl ät, -bleck, -liesi järnspis, -liuos järn|tinktur, -lösning, -lähde källa med järnhaltigt vatten, -lääke järnpreparat, -malmi järnmalm, (--alue järnmalmsfält.) -multa järnockra, -muna rötägg, -muurahainen ks. h e v o s m u u r a h a i n e n. -myrtti (ksv. Ruscus aculeatus) stickmyrten. -määrä järnmängd, -mönjä järnmönja, -nasta järnstift, -nokkonen (polttiaisnokko-nen ksv. Urtica urens) etternässla, -näyte järnprov. -okra järnockra, -oksidi järnoxid, -ovi järndörr.-paita (panssari~) (rit.) pansarskjorta. -palkki järnbalk, -paperi järn-papper. -parkki (mer.) järnbark -en -er (-ar), -pata järngryta, -peitteinen järnbeklädd, -pelti (uunin) järn|spjäll, (-levy) -plåt. -pik-ka järnspett -et -. -pilleri (frm.) järnpiller. -pitoinen järn|haltig, -förande, -pitoi-suus järnhalt, -portti järngrind, -pukuinen järn|klädd, -smidd, -pultti järnbult. -putki

järnrör, -päällinen järnbeklädnad, -rakenne järnkonstruktion, -ranko järnskelett, «rengas järnring, -risti järnkors -et. -ristikko järngaller, -romu järnskrot, -runko järn|-stomme, -skelett, -ruoste järn|rost, -oxid. -ruukki järnbruk, -saba järnsåg. -sauva järnstav. -seppä järnsmed. -sieni (tkn.) järnsvamp, -silta järnbro. -siru järn|skärva, -partik I el -eln -lar. -sorvari järnsvarvare, -sorvi järnsvarv, -suka järnskrapa, -sulatto järnhytta, -suojainen armerad, -suoni järnåder. -säleaita järnstaket, -sälpä järnspat. -sänky järnsäng, -takeet pl järnsmide(n). -tammi 1. (Quercus ilex) stenek. 2. (Ilex aquifolium) kristtorn -en; järnek; mahoni|a -an -or. -tanko järnstång, -taos järnsmide -t -n. -tavara(t) järn|gods, -var|a -or. -tehdas järn|bruk, -verk -et. -teitse per järnväg, -teollisuus2 järnindustri, -hantering. -teos järnarbete, rauta I tie järnväg -en -ar; lähettää -teitse (junalla) sända med (per) järnväg, -aikataulu järnvägstidtabell, -alikäytävä järnvägsundergång. -alue järnvägsområde, -anomus anhållan om järnväg; (vanh.) järnvägspetition. -asema järnvägsstation, -asia järnvägsärende, -fråga, -hallinto järnvägsförvaltning. -hallitus järnvägsstyrelse(n). -hanke järnvägs I företag, -plan. -henkilökunta, -henkilöstö järnvägspersonal, -insinööri järnvägsingenjör; vrt. r a t a~. -juna järnvägståg. -jätkä rallare, -kartta järnvägs-karta. -kisko järnvägs I skena, -räl -en -er, -räls -en -. -komitea järnvägskommitté, -konduktööri järnvägskonduktör, -kuljetus järnvägstransport, -kysymys järnvägsfråga, -laina järnvägslån. -laitos järnvägsväsen, -laituri perrong -en -er; järnvägsplattform, -lakko järnvägsstrejk, -liikenne järnvägstrafik. -linja järnvägslinje, -lippu (junalippu) järnvägsbiljett. -Iäinen järnvägs|-man, -tjänsteman; (j.) järnvägare. -läis-kunta järnvägsmannakår. -matka järnvägsresa. -npalveluskunta järnvägsbetjäning, -ohjelma järnvägsprogram, -onnettomuus2 järnvägsolycka, -penger järnvägsbank, banvall -en -ar. -piletti (j.) ks. -lippu, -py-säkki järnvägs I hållplats, (Suom. r.) -halt-punkt. -rahti järnvägsfrakt, (-kirja järnvägsfraktsedel.) -raide järnvägsspår, -ra-kennus järnvägs|byggnad, -bygge, -anläggning. -ravintola järnvägsrestaurang, -ris-teys ban-, järnvägs|korsning. -seisake järnvägshållplats. -silta järnvägsbro, -solmu järnvägsknut, -taksa järnvägstaxa, -talous järnvägsekonomi, -tarve behov av järnvägar). -tarvikkeisto järnvägsmateriel -en. -tavara järnvägsgods. -tunneli järnvägstunnel. -tykistö järnvägsartilleri, -työ järnvägsarbete. -työläinen, -työmies järnvägsarbetare; rallare, -upseeri järnvägsofficer; (Ruots.) stationsofficer, -vaihde järnvägsväxel. -vaunu järnvägs I vagn, -vagong, -kupé. -verkko järnvägsnät, -viranomainen järnvägsmyndighet, -virasto ämbetsverk underlydande järnvägen, -virkailija ks. -virkamies, - virkakunta tjänstemannakåren vid järnvägarna; järnvägsstat (en), -virkamies järnvägstjänsteman. -yhteys

järnvägsförbindelse, -ylikäytävä järnvägsövergång. -yritys järnvägsföretag, rauta||tiili klinker -n. -torvi järnrör, -työ järnarbete, -työläinen järnarbetare, -vaarna järn I bult, -dymling, -nagel, -valmiste järnmanufaktur -en -er; (frm.) järnpreparat, -vanne järnband, -vanteinen med järnband, -vanunki järntråd, -varusteet pl (vanh.) pansar-, järn|rustning, - varusteinen pansar-, järn|klädd. -vesi järnhaltigt vatten, -viilan [jauho t, -purut järnfilspån, - viini järn vin. -vitjat pl ks. ter äsvitjat. -vuori järnförande berg; (sat.) magnetberg, -yöt (hal-lanvaarallinen aika) järnnätter, rauti||ainen (lintu, Prunella modularis) järnsparv -en -ar. -as 1. (hev.) fux -en -ar. 2. (a.) fuxröd. -o (rautaseppä) smed -en -er; vrt. r a u t i a s. rautu* (el. Salmo alpinus) (bäck)forell -en

-er; (lapplands)röding. rau unta * skrän -et; ks. r a u k u a. ravaa||ja travare. -minen travande, rava||kasti raskt; flinkt; hurtigt, -kka* rask; rapp; (nopsa) flink; (reipas) hurtig, -kkuus2 raskhet, rapphet; flinkhet; hurtighet, ravata trava; gå * i trav. ravauttaa* 1. låta* trava; köra* i trav. 2.

(lyödä) slå*; smälla2, rappa (till), ravi I. (tien reunusoja) (väg)dike -t -n. II. (hev.) trav -et; ajaa köra i trav. -ajot pl travlopp -et -; ks. seur. -kilpailu travtävling, ravin||ne (ksv. ravintoaine) näringsämne, -nolli|nen födo-, närings-, diet-, nutritions-; -sesti ur näringssynpunkt. -non(otto upptagande av näring; nutrition, -tarve näringsbehov.) -teikas näringsrik (jord); vrt. ravinne. ravinto* (hnk., el.) föda; mat; (elatus) näring; (muona~) kost-en; (syötävä) förtäring; saada ~nsa jst hämta sin näring ngnstans; vrt. ravinne. -aine födoämne, närings|-med|el -let -, -ämne; livsmedel, (-teollisuus2 livsmedelsindustri.) -alusta (hktr.) näringssubstrat -et -. -arvo näringsvärde, -etu kostförmån. -fysiologia näringsfysiologi, -järjestys (ruokavalio) diet -en. -kasvi närings-växt. -kemia

näringskemi. ravintola restaurang-en-er; (vanh.) värdshus -et -; näringsställe; (krouvi) krog -en -ar. - -ala restaurang|branschen, -facket, -elämä restaurangliv. -henkilöstö restaurangpersonal. -huoneisto restauranglokal, -kulttuuri restaurangkultur, -lasku restaurangnota. -liike restaurang-, värdshus i rörelse, ravintolanilemäntä restauratris -en -er; värdshusvärdinna; krögerska. -hoitaja restau-rang|föreståndare, / -föreståndarinna, -isäntä restauratör; värdshusvärd; krögare; källarmästare. -pitäjä restaura|tör, f -tris. ravintola||oikeudet pl restaurangrättigheter.

-vaunu restaurangvagn, ravinto!|liuos näringslösning; ks. -neste, ravintoloitsija restauratör; källarmästare;

(nainen) restauratris -en -er. ravinto||lähde näringskälla, -neste näringsvätska. -paikka näringsplats, -pohja (bktr.) ks. -a 1 u s t a. -valio diet -en. -valmiste näringspreparat, -voima näringskraft, ravirata travbana.ravistaa — rei'ityskone

rei

ra visjltaa skaka, omskaka; ruska, rista2; ~ hihasta rycka, dra(ga) ngn i ärmen; ~ esiin hihastaan (taik.; kuv.) (improvisoida) skaka ur ärmen; ks. -t u 11 a a. -telia skaka (på, om ngt); ~ hereille ruska upp ngn; ruska liv i ngn. -tin ska k | maskin, -anordning; (lav. yhd.) -skakare. ravistu|a gistna; bli gisten; -nul gisten; vrt.

rapistua, -ttaa få att gistna; göra gisten, ravit||a (elättää) nära2; (ruokkia) föda2; (syöttää kylläiseksi) mätta; (pitää yllä) uppehålla*; -seva ruoka närande mat; olla -tu (vanh.) vara mätt, förplägad, tillfredsställd (vrt. kylläinen), -sematon (joka ei -se) icke närande; icke mättande; (ei kylläinen) icke mättad, -seminen närande jne. -semisliike förplägningsrörelse. -semus (fysiol.) nutrition; näring; ali~ undernäring, (-häiriö nutritionsrubbning.) -seva närande. -sevuus2 näringsvärde -t. raviurheilu travsport.

ravun||kivi kräftsten. -kulku kräftgång; mennä ~a (taantua) gå kräftgång, -kuori kräft-skal. -pyrstö kräftstjärt, ravuri ks. ravaa j a.

ravusl|taa fånga kräftor; (Suom. r.) kräfta, -ta-ja kräftfiskare. -tus kräftfångst; kräftfiske, reaali I lainé realämne; ~et realämnen; realia. -arvo realvärde, -asiat realia. -jako (Iak.) realdelning. -kauppa realköp. -koe (yliop.) realprov, -korvaus (Iak.) realersättning. -koulu realskola, -linja reallinje; ~n (-koulun) oppilas realare; realist, -luokka real-klass. -luotto realkredit. -lvseo reallyceum. -nen real, reell, -oikeus realrättighet. -ope-tus realundervisning. -oppilaitos realläroverk. -osasto realavdelning. -palkka real|-lön, -avlöning, -poliitikko realpolitiker, -politiikka realpolitik, -sanakirja reallexikon. -sivistys realbildning. -tarjous (Iak.) real|-offert, -oblation. -tiede reålvetenskap. »tiedot pl realkunskaper. -unioni realunion. -vakuus2 realsäkerhet, - vastike realvederlag. reagl|enssi (näytin, kem.) reagens -et (-en) -er. (-paperi reagenspapper.) -oida reagera (jtk vastaan mot ngt; jhk, jnk johdosta för ngt); happamesli -oiva (kem.) surt reagerande, reaktio (vastavaikutus) reaktion, -kvky reaktionsförmåga; förmåga att reagera, -käyt-töinen reaktions-, rea|driven. -lämpö reaktionsvärme. -moottori reaktions-, rea|-motor. -näärinen (taantumuksellinen, vanhoillinen) reaktionär, reali||smi realism, -sti realist, -stinen realistisk. -teetti* realitet, rediskont||ata* (pank.) rediskontera. -ointi*,

-taus rediskontering. reduktio (kem. pelkistys; hist., palautus, peruutus) reduktion, redutti* (umpilinnake) redutt -en -er. reell||inen en släde full (av, med ngt). -ä(ajo

slädakning. -kulku slädfart.) reen|lantura slädskena. -jalas slädmed(e). -kaplas, -ketara slädfj ätter, -koppa släd-korg.

referüaatti * (selostus) referat -et -. -entti*

(selostaja) referent, -oida referera, refleksiliivinen (kiel.) reflexiv. -ologia (psyk.) reflexologi.

reform||aatio (uudistaminen, uskonpuhdistus) reformation, -aattori reformator, -i reform-en -er. -oida reformera; -oitu kirkko den reformerta kyrkan, regi||a (teat., elok. ohjaus) regi -(e)n. -ssööri

(näyttämöohjaaja) regissör, regletti* (kirjp.; välike) regiett -en -er. regressi (Iak.) regress -en -er. rehabilitaatio (Iak.: arvon palauttaminen, lääk.: kuntouttaminen) rehabili|tering, -ta-tion.

rehdisti rejält; vrt. rehti, rehelli||nen ärlig; (kunniallinen) redbar, ärbar, redlig; (suora) uppriktig; uppriktigt menad; se olisi -stä peliä det vore ärligt spel. -sesti ärligt; redbart, ärbart, redligt, uppriktigt. -syys2 ärlighet; redbarhet, ärbarhet, redlighet, uppriktighet; ~ maan perii ärlighet varar längst, rehen||nellä* yvas2, stoltsera; (pöyhistellä) vräka2 sig; hovera sig; förhäva sig; göra* sig bred; spela kaxe. -telijä kax|e -en -ar; storskrytare; skrävlare; skrodör. -tely skryt -et; stoitserande; vräkighet. rehev||yys2 frodighet; yppighet. -ä frodig; yppig, (-kasvuinen frodig.) -ästi frodigt;

yppigt.

rehkiä 1. (hosua) fäkta; (ponnistella) streta; (raataa) slita; släpa, arbeta. 2. (elämöidä) husera, väsnas, regera, reho||ttaa* (viihtyä) frodas: (kukoistaa) florera; mielivalta ~ godtvcket florerar, gör sig brett, -ttaminen prunkande, prålande; florerande.

rehti* (hyvä) bra (tpm.); rejäl, präktig, (kelpo) duglig; (suora) rättfram; (oikeamielinen) rättskaffens (tpm.); renhårig. -ys2 präktighet; duglighet; rättframhet, rehtori rektor. -n(arvo rektorsvärdighet, -kanslia rektorskansli, -ketjut [yliop.] rektorskedja. -kuulustelu rektorsförhör, -puol-tolause rektorsförord, -rouva rektorska. -tehtävä rektorsåliggande, -toimi rektorsbefattning; rektorat -et -. -virka rektorsämbete; rektorat.) rehu fod|er -ret; (sot.) furage -t. -aine foderämne, -annos foder|ranson, -giva. -arvo fodervärde, -herne foderärt. -jauhot pl fodermjöl. -juurikas foderbeta, -järjestys foderordning, -kaali foderkål. -kakku foderkaka. -kalkki foderkalk. -kasvi foderväxt. -läto foderlada. -melassi fodermelass, -määrä foder|mängd, -ranson, -nauris foder-rova; ks. turnipsi, -n (korjuu foderskörd, -puute foderbrist, -syöttö Tut]fodring.) -nur-mi fodervall. -sato foderskörd, -selluloosa fodercellulosa, -staa (ruokkia hev.) (ut)-fodra. -stus (ut)fodring. -suola fodersalt. -varasto foder|förråd, -upplag, -yksikkö foderenhet.

rehva||kas -kkaan, -kka* morsk; mallig; stor-, över|modig. -s(teli ja storskrytare; skrodör. -tella [rehennellä j.J brösta sig; yvas,2 stoltsera; f kerskua} skrodera. -telu skryt [-[ande];-] {+[an- de];+} stoitserande; skroderande.) rei'il|ttää* förse* med hål; (lävistää) genomborra, perforera, -tys genomborrning; hål|-slagning, -stansning; perforering, (-kone perforeringsmaskin.)

605;rei reikä —

reikä* hål -et -; (aukko) öppning', -inen försedd med hål: hålig; (yhd.) med . . . hål; mani^ med många hål. -isyvs2 hålighet, -kortti ^ hålkort, (-kone hålkortsmaskin.) -leimasin hållstämpel, -stans -en -ar. -leipä hålkaka. -levy hålplåt; perforerad plåt. -meisti hålstans, -nauha hålremsa, -ompelu (s) hålsöm(nad). -taltta hålmejsel, -tiili håltegel, -tulkki (mi.) håltolk. reil||a (j. kunto) skick -et; (järjestys) ordning; panna ~an göra i ordning;' sätta i skick, -ata ställa2 i ordning; iordningställa.2 -u redbar; rejäl; (luotettava) pålitlig; (kunnollinen) ordentlig; vrt. rehti, -ustà redbart, rejält jne.; (hyvin, vaivattomasti) ledigt, flott, galant; sè käy ~ det går galant, flott; elää ~ klara sig bra; leva flott, -uus2 redbarhet; präktighet. reima duktig; (reipas) hurtig; (ravakka) rask, rapp.

reimari remmare, prick -en -ar; vrt. viitta, reimasti duktigt; hurtigt, raskt; (reilusti) galant.

rei|pas -ppaan rask; flink; (rivakka) hurtig, -otteinen med raska tag; flink; tilltagsen; hurtfrisk. -taa uppfriska, -tua bli hur-tig(are); (voimistua) bli rask(are). -tuttaa* ks. -taa.

reipp|laasti raskt; flinkt; hurtigt; med raskhet, -ailija frisksportare. -aillafrisksporta; hurta. -ailu frisksport, -aus* hurtighet; raskhet, reisi reiden lår -et -; (nuotan~, kal.) arm -en -ar. -laskimo (an.) lårven. -lihas lårmuskel, -lihat pl (teur.) lårstycke -t -n. -luu (an.) lårben, (-nkaula lårbenshals, -nmurtuma lårbensbrott.) -rengas (hnt.) ks. -v e r m a. -valtimo lårartär, -verma (hnt.) lårring, reistf|aaja (j.) bråk|makare, -stak|e -en -ar. -aaminen bråkande, krånglande, -ailla bråka; krångla; (moott.) strejka, -ata (reuh-toilla) bråka; krångla; ks. ed.; (yrittää) försöka2; fresta, reitti* (matka~) rutt -en -er; (väylä) led -en -er; (Suomen sisävesistö-, matkailu- ym.

sjöräcka; (Suom.r.) stråt -en -ar; Ähtärin ~ Etseri stråten; (taipale) sträcka; (tie) väg; stråk -et -; (suunta) kosa, kurs -en. -liikenne ordinarie, linje|trafik. reivaaminen (mer.) rev|ning, -ande. reiv|as -aan (vaat.) dräll -en -er. -kangas drällväv. -liina drällduk. -malli drällmönster.

reivl|ata reva; taga* in rev. -aus (mer.) revning. -i rev -et -. -ireikä revhål. -italja revtalja.

reiällinen försedd med hål; (lävistetty) genomborrad; genombruten; perforerad. reki1* reen släd|e -en -ar. -ajo(t) pl släd|-åkning, -fart -en; slädparti, -keli slädföre, -koira slädhund, -laulu slagdänga, -matka slädfärd, -nahkaset pl slädfäll -en -ar. -peite slädtäcke. -retki släd|färd, -parti, rekisteri regist|er -ret -; merkitä ~in anteckna (inskriva*, införa*) i ett register; (in)registrera; poistaa ~stä avföra* (stryka*) ur ett register. -alue registerområde, »hallitus: patentti- ja ~ patent- o. registerstyrelse, -kilpi, -laatta register-, nummer|plåt. -maksu registrerings-, register| avgift, -merkintä

registeranteckning, -note registerutdrag, -numero (aut.) registreringsnummer, -tonni registerton. -viranomainen registermyndighet. -virasto registreringsverk, rekisteröi "dä f ini registrera, -jä ks. kirja a-

j a. -mipee (in)registrering. rekisteröimisükoje, -laite registreringsapparat. -maksu registreringsavgift, -pakko registreringstvång. -todistus registreringsbevis. -työ registreringsarbete, -velvollinen registrerings|pliktig, -skyldig, -velvollisuus8 registrerings|plikt, -skyldighet, -viranomainen registreringsmyndighet, rekisteröimätön oregistrerad, -nti* (inregistrering. -ttää* (låta*) inregistrera, reks||talja slädfäll. -valjaat pl släd|seltyg, -seldon pl. -vällyt pl ks. -nahkaset. rekka-auto lastbil med tillkopplad släpvagn; långtradare, rekki* (voim.) räck -et -. -harjoitus räckövning. -liike räckrörelse, -voimistelu räckgymnastik.

reklaami reklam -en -er; vrt. mainos, reklam|laatio (kaup.) (laadunmoite, valitus) reklamation, -oida (esittää moite) reklamera (ngt); (mainostaa) reklamera (för ngt), rekryytti* (sot.) ks. alokas, rektio (kiel.) rektion. rekviemi (sietumessu) rekviem -et -. relatiivi (kiel.) 1. (s.) relativ -et - (-er). 2. (a.) relativ, -lause relativsats, -nen relativ. -pronomini relativt, relativ|pronomen, -sesti relativt. rele(e) (shk.) relä -(e)t -er.-asema relästation, relegoida (erottaa oppilas koulusta) relegera, relellkerta reläsats. -kytkentä reläkoppling, -lähetin (rad.) reläsändare, -oida reläa. -ryhmä relä grupp, rel|liefi (kohokuva) relief -en -er. -liikki (pyhäinjäännös) relik -en -er. -likti (jäänne) relikt -en (-et) -er. rellestää: juoda ja ~ supa o. s vira; leva i sus o. dus.

rema||hdella * skrälla, -hdus (naurun skrattsalva, -htaa* (puhjeta) brista* (ut); — nauruun brista i skratt; ge till ett gapskratt; -htava nauru ett skallande, rungande skratt, -kka* (naurun ~) skrattsalva; (mellakka) bull|er -ret, stoj -et; tumult -et. remburssi (kaup., pank. luottotakuu) rémburs -en -er; asettaa. avata ~ ställa (önpna) remburs. -kauppa rembursaffär, -luotto rem-burskredit. -määrä rembursbelonp. -sopimus rembursavtal. -suoritus remburslikvid. remissi 1. (skp.) (tasapeli) remi -(e)n -er.

2. (kaup.) ks. lähete, remitentti* (vekselinsaaja) remittent. remmari (paksujalk. valkoviinilasi) remmare, remmi ks. hihna, nahkavyö, remontti* (korjaus, kunnostaminen) reparation; renovering; (armeijalle hankittu hev.) rem ont -en -er. -hevonen remonthäst. rempa llaan: (olla) ~ (epäkunnossa) vara i olag, ur funktion, (hunningolla) på slarv; ligga* för fäfot; vara vårdslösad, -lleen: mennä (joutua) ~ råka i olag (ur funktion, på obestånd); vrt. rempallaan, remppautua* ks. (mennä) rempalleen, rempseä (reipas) frejdig; ogenerad; noncha-

lånt; (arasielematon) frank, -sti frejdigt; ogenerat; nonchalant; (helt) frankt, rempu|jttaa * 1. dunka; (kilkutella) klinka; (kalkuttaa) slamra. 2. (kävellä laahaten) släpa, hasa sig fram. -tus (vrt. ed.) 1. dunk -et; klink -et; siam|mer -ret. 2. släpande, hasande.

remu stoj -et; (melu, hälinä) larm -et; (rähinä) skrål -et; (elämöiminen) (ett) väsen, -ilija rustibus(s) -en -ar. -inen, -isa stojande, skrålande; larmande, -ta stoja; skråla; väsnas.

renessanssi (taid.) renässans -en. -aika ks. -kausi, renässanstid(en). -hahmo (-henkilö) renässans|gestalt, -figur. --ihminen renässansmänniska, -kirjailija renässansförfattare. -kirjallisuus renässanslitteratur, -linna renässansslott, -luonne, -mieli renässanslynne. -mestari renässansmästare, -paavi renässanspåve. -rakennus renässansbyggnad. -ruhtinas renässansfurste, »runoilija renässansdiktare, -runous renässansdiktning. -taiteilija renässanskonstnär, -tyyli renässansstil. -työ renässansarbete, re|ngas -nkaan ring -en -ar; (aut., plkp.) däck -et -; (tal.) kartell -en -er;

(hahlo) länk -en -ar; (nivel) led -en -er; (vrt. kierros) rond, rund -en -er. -halkeama (sht.) ring-, vedlist|spricka. -kerta (tkn.) hjulringssats. -laakeri kamlager, -lihas (an.) ringmuskel, -linja (rait.) ringlinje, -mainen ringformig, -matka ringresa; rund|färd, -resa, -tur. -muistio (-kirja) ringbok. -paita, -panssaripaita (hist.) ringbrynja. -poimu (an.) ringveck. -pultti ringbult. -rata (raut.) ring|bana, -linje, -rikko (aut.) ringskada; punktering, -risti ringkors. -rusto (an.) ringbrosk. -ruuvi ringskruv; skruv-ring. -silmäinen storögd; med uppspärrade ögon. -sumu (lähi.) ringnebulosa. -taa förse * med ring(ar); (lin.) ringmärka. -tua bilda ring(ar); yhtiöt ovat -tuneel bolagen har sam-manslutit sig till en ring (kartell), -tuma (kaup.) ring-, kartell (bildning; ring -en -ar; (kartelli ~) kartell -en -er. -vaurio ks. -r i k k o.

rengin||paikka dräng|plats, -tjänst -en -er. -palkka dränglön. -tehtävä dräng|göra -t, -syssla, -työ drängarbete, renkaan] |hei t to ringkastning, -muotoinen ringformig, -suojus ringskydd, -vaihto ringbyte.

-renkainen (yhd.) med . . . ring (ringar), (auto) däck; hopea~ med silverring; med ring(ar) av silver, renki* dräng -en -ar. -mies ks. ed. -mäinen

drängaktig, -pirtti, -tupa drängstuga, renkku * (mrl. jakkara; sahapukki) pall -en

-ar; sågbock, renku||ttaa* 1. (keikuttaa, huojuttaa) vagga, vicka, runka; ~ tuolia vicka (runka) på stolen. 2. (laulaa -tuksen tapaan) tralla, -tus (laulun ~) trallande; (rekilaulu) slagdänga, rennosti (kiinni pitämättä) handlöst; (huolimattomasti) vårdslöst; (muitta mutkilta) utan vidare; (vaivatta) obesvärat; (mistään piiliaamalla) nonchalant, rensseli ks. reppu, rentale ks. r e t k u, retkale.

— reputtaa rep

ren|to* (a.) (veltto) slapp; (velttona riippuva) slak, slokig; (vapaa) tvångslös, o-tvungen; ledig; sorglös; ~naan handlöst, slappt, slakt; (avuttomasti) redlöst; vrt. rennosti; heittää -noksi lämna slapp; släppa (efter); låta slakna; heittäytyä -noksi (kuv.) koppla av; vrt. rentoutua, rentoilla (ylpeillä) yvas2 (jllk över ngt);

(kerskailla) skryta (jllk över, med ngt). rentou||s2 slapphet; slakhet; sorglöshet, -ttaa (er. urh.) göra lös, lösa; ~ lihaksia slappa musklerna, -tua* slappna av; avslappas; (kuv.) koppla av; ta(ga) igen sig; kasta loss. -tuminen av|slappning, -koppling; avspänning.

renttu * (hulttio) slarv |er -ern -ar; (elostelija) rucklare, rumlare. -illa ruckla, rumla, svira, slarva, -ilu rucklande, ruck|el -let; rum|-lande, -mel -let; svirande. -mainen rucklig; utsvävande; ruskig, rentukka * (ksv. Caltha palustris) kabbeleka, rentustella ks. renttuilla. repal|je slarva, palta; (ryysy) trasa; raastaa ~iksi riva i trasor; trasa (sönder), -einen slarvig; trasig, -eisuus2 trasighet. repei||llä* trasas (sönder); (repeytyä) rivas * (upp); gå upp i sömmen; lossna i fogarna, -ly bristning, repe||ytyä* rivas* (sönder); spricka; rämna; vrt. revetä, -ämä reva; (halkeama) rämna; sprickbildning; (murros) brott .-et -. repi||minen rivande; slitande; sargande, -mis* karsta grovkarda, -mähaava rivsår, -mö (tkn.) riveri. repi|ä* riva; (raastaa) slita*; (raadella) sarga; ~ (purkaa) katto riva ett tak; ~ rikki riva sönder; sönderslita; ~ (kiskoa) irti (auki) slita (bryta) lös, upp; ~ pieniksi palasiksi riva (slita) i små bitar; -vä rivande; (kuv.) nedrivande, repli||ikki* (sattuva vastaus; näyt. vuorosana)

replik -en -er. -koida replikera, repo* (vanh.) räv -en -ar; ks. k e 11 u. »lainen s mikko ~ mickel räv. repor.I|taasi reportage -t -. -tteri (selostaja)

report|er -ern -rar (-ers, -). reposteleminen tilltyg|ning, -ande; misshandel -n; nagelfarning; häcklande; kritiserande; klank -et; kalfatrande, -lija häcklare; klankare. -lia tilltyga, tilltufsa; (pahoinpidellä) behandla illa; misshandla; malträte-ra; (arvostella ankarasti) nagelfara; kalfatra; gå illa åt; häckla; kritisera; klanka på; (läksyttää) läxa upp; hunsa, -lu tilltygande, tilltufsande; kalfatrande; häcklande; kritik; klank -et; uppläxning. reppu* räns|el -eln -lar; vrt. reput, -ri ks.

laukkuri. repressaalit pl (kostoloimenpiteel) repressalier; panna toimeen repressaaleja utöva repressalier, repriisi (mus. kerratt. säveljakso) repris -en -er. reprodusoi||da reproducera, -nti reproducering; reproduktion, repu||t pl: saada ~ (tulla hylätyksi) bli underkänd (kuggad); falla igenom; (j.) köra; (Suom. r.) få hud; antaa jllk ~ kugga (underkänna, improbera) ngn; (Suom. r.) huda. -ttaa* a) (antaa repul) underkänna, impro-

bera, kugga; köra; (taid.) refusera; -tetlujen näyttely de refuserades salong; b) (saada reput) bli underkänd (kuggad); falla igenom, -ttaminen underkännande, kuggande; underbetyg. -tus kuggning. repäijjseminen rivande, slitande, -sevä rivande, rafflande; (mukaansa tempaava) medryckande; drastisk; (ponnekas) klatschig; klämmig, -stä riva, (raastaa) slita; ~ irti lös|riva, -slita; ~ pois bort|riva, -slita, -sy rivning, slitning; ryck -et -. reseda (ksv. Reseda) reseda. -ntuoksu rese-

dadoft. -öljy resedaolja. resept||i (lääkemääräys) recept -et -. (-lomake receptblankett, -stö [kaikki vuotuiset [-reseptit]-] {+re- septit]+} receptur -en -er.) -uuri ks. ed. reservi (vara, varanio) reserv -en -er. -ali-päällystö reservunderbefäl, -armeija reservarmé. -harjoitus reservövning, -joukko reservtrupp -en -er. -kapteeni reservkapten; kapten i reserven, -komppania reservkompani. -luutnantti reservlöjtnant; löjtnant i reserven. -Iäinen reservist, -mies reservman; reservist, -päällystö reservbefäl, »upseeri (reservinupseeri) reservofficer; (j.) re- servare. (-koulu reservofficersskola. -koulutus reservofficersutbildning.) -vänrikki reservfänrik; fänrik i reserven, resign|[aatio (alistuminen välttämättömyyteen)

resignation; resignering. -oitua resignera, resiina (raut.) dressin -en -er. resi||prookkipronomini (kiel.) reciprokt pronomen. -tatiivi (mus.) recitativ -et -. reskontra (kirjnp.) reskontr|a -an -or. resla(reki) rissl|a -an -or. reso|jnanssi (fys., f ön.) resonans -en. -ri 1. (joustin) resår. 2. (joustinneule) resårstickning.

resp[|ekti (kunnioitus) respekt, -iitti (päle-vöitymisaika) respit -en -er. (-aika respit-tid.)

resj|su (raukka) stackare, -u (roju) skräp -et; (ryysy) trasa, -uinen skräpig; söndrig, trasig.

resul||taatti (tulos) resultat -et -tantti

(fys. kokonaisvoima) resultant, retale (halv.) 1. (huono vaate) ks. repale, rääsy. 2. (hnk.) vrt. retkale, roikale.

re||teli häck -en -ar; (kärryt) (hö)kärra. -ten-tio (muistissa säilyttäminen) retention. (-oikeus [Iak. pidätysoikeusJ retentions-rätt.) -ti (m. redi, mer.) redd -en -er; vrt. satamaselkä. -tiisi (puut., ksv. Rapha-jius sativus radicula) rädisa, -tikka (puut., ksv. Raphanus sativus nigra) rättika. -tiku-losyytti (an. nuori punasolu) retikulocyt. retkahtaa* vräka sig; falla* (handlöst); dimpa.

retka||le (rähjys) slusk -en -ar, sluskjer -ern -ar; (ryysyIäinen) trashank -en -ar. -llaan: olla — hänga slapp; dingla; (lerpallaan) sloka, -lleen: jäädä — bli slappt hängande, retkei||lijä exkursionsdeltagare; vandrings-, färd(e)|man -mannen -män; vandrare; (yhd.) -farare; napa— polarfarare. -llä (matkata) färdas; (samoilla) ströva; göra* strövtåg; (tehdä tutkimusretki[ä]) företaga* en exkursion (exkursioner), -ly färd -en -er; strövtåg

-et -; utflykt; exkursion, (-kausi2* exkur* sionssäsong. -lautakunta exkursionsnämnd, -maja [suoja] härbärge; /matkailija—] turistjhydda, -härbärge, -njohtaja exkursionsledare. -paikka utflyktsställe, -reitti exkursionsrutt. -toiminta exkursionsverksamhet.)

retkeläinen färdman; (retken osanottaja) deltagare i en färd, i färden; (yhd.) -farare; vrt. matkalainen, retkeilijä. retk|i2 färd -en -er; (matka) resa; (sota—) tåg -et -; (edestakainen) tur -en -er; (huvi—) utflykt -en -er, utfärd -en -er; vrt. ed. r e t-k e i 1 y; Ruotsin-— en färd (resa, tur) till Sverige; -ellään på (under) sin resa (färd); tehdä —, lähteä -elle företaga en resa (färd), -kunta expedition, retkottaa* hänga2 slak; sloka; maata — ligga* o. dra (lata) sig; ligga* raklång, utsträckt.

retku slarv|er -ern -ar; odåga; suput, -a (riippua) hänga2 slapp; dingla, retkue exkursion(strupp -en -er); färd-,

exkursions|deltagarna pl. retorj|iikka * (puhetaito[-oppi]) retorik -en.

-inen retorisk, retoromaani (reeiialainen) rätoroman-en -er. retortti* (kem.) retort -en -er. -uuni retorten.

rettelö (selkkaus) trass|el -let, förveckling; (riitaisuus) stridighet, slitning, konflikt -en -er; bråk -et -; (juonittelu)

trakasseri, -idä bråka; krångla; ställa till trassel; (käräjöidä) processa (jnk kanssa med ngn); (ahdistellen) trakassera (ngn); -imättä utan bråk (krångel, trassel, trakasserier), -inen trasslig; bråkig; krånglig; (riitainen) stridig, -inti* bråk -et; bråkande, trakasserande; trakasserier; processande. -itsijä [-bråk|-stak]e-] {+bråk|-stak]e+} -en -ar, -makare; orostiftare. -n(aihe konfliktämne. -haluinen bråkig; process-lysten; s. bråkmakare; bråkstak|e -en -ar.) retu||inen (harv.) rucklig; (rähjäinen) ruskig, sluskig; eländig, -peräinen (rappiolla oleva) förfallen, -perällä (rappiolla) på förfall, förfallen; (kurjassa kunnossa) i uselt skick; (hunningolla) (ligga) för fäfot, -staa (rent-tuilla) slarva; (raahata) släpa; hanka; elää — hanka sig fram; framsläpa sitt liv. -stelemi-nen slarvande; släpande, hankande, -stella ks. r e t u s t a a. -stelu slarv -et; släp -et; hankande.

retuut||taa* släpa, kånka (jtk på ngt).

-taminen släpande, kånkande, retvana (lurjus) slusk -en -ar; lym|mel -meln -lar.

reuh]jaaminen stoj ande; larmande; rumste-rande; regerande, -aüla, -ata (meluta) stoj a; (elämöidä) väsnas; (remuta) larma; (touhuta) rumstera, reuhka (karvalakki) luva, skinnmössa; (van-

ha hattukulu) hattskrolla. reuhottaa (vaatekapp.) vara oknäppt, halvöppen; hänga, reuhl|toa* (kiskoa) slita*; (touhuta) bråka;

(rehkiä) fäkta, -toilla fäkta; flaxa; sprattla, reuma (lääk.) ks. -t i s m i. -attinen (lääk.) reumatisk, -liitto reumaförbund(et). »potilas reumatiker, -sairaala retimasjukhus.reumasäätiö — riemunkirjava

rie

-säätiö reumastiftelse. -tauti reumatisk sjukdom, -tismi reumatism, reun|a (syrjä) kant -en -er; (laita) rand -en ränder, brädd -en -ar; (metsän) (skogsjbryn -et; (kirjassa) marginal-en-er; (tkn., taive) fals -en -ar; (päärme) bräm -et -; vuotaa yli -ojen flöda över (brädden, bräddarna); -oja (an) (ääriään) myöten täynnä brädd-full; täyttää lasi -oja (ääriään) myöten fylla glaset till brädden, —alue (mtr.) randområde. -harju (geol.) ks. p ä ä t e m o r e e n i. reuna| {huomautus randanmärkning, -inen (yhd.) med . . . kant; leveä — med bred kant (marginal), -kirjoitus rand-, marginal|anteckning. -kivi kantsten. -liuska (el.) kant-flik. -ma kant -en -er, brädd -en -ar; vrt reuna, -maa randland. -merkintä rand-, marginal I anteckning. -metsä kantskog. -muistutus rand-, marginal | anmärkning, -ommel kantsöm. -puu kantträd. -ta kanta, bräma; vrt. reunustaa, -valtio (hist.) randstat. -varjostus (mtsh.) kantbeskugg-ning. -viiva kantlinje, reunimmainen (äärimmäinen) ytterst; (etäisin) borterst(a). reunoin ttaa * kanta; (tkn.) kraga; flänsa; övervika, -ttaminen kantande jne. ks. ed. -tus kantning, (-kone fals-, backnings-, kant|maskin. -pöytä kantbord.) reunos||antura randsula. -kenkä (vanh. ran-di—) randsydd sko. -reunuksinen (yhd.) ks. -r e u n a i n e n; turkis— pälsbrämad, reunus (laita) kant -en -er; (pukimen) bräm -et -; (päärme) bård -en -er; (piena) list -en -er. -köysi (mer.) ks. 1 i e s m a (k ö y-s i). -nauha kantband. -piena kantlist, -ta kant -en-er; utkant; (koru—) garnering-en; garnityr -et -; (piena—) listverk -et -. -taa kanta; bräma; (koristella) garnera; (kehystää) omrama; jnk -tama kantad (omramad) av ngt. -tamaton okantad; ogarnerad, -ta-minen kant|ning, -ande; garner (ing, -ande. -te (päärme) bård -en -er; (koru-) garnering, -tus kantning; garnering; omramning. revalvaatio (tal.) revalvering. reveh||tymä (lääk. kohju, tyrä) broek -et -; (lihas—) bristning, -tyä* (lääk.) brista; vrt. r e v e t ä.

reversaali (maksukuitti, tulotodistus) reversal -en -er.

revetä* rivas*; (haljeta) rämna; spricka; (kiskoutua irti) slitas*; — riekaleiksi rivas i stycken; slitas i stycken; söndertrasas, revi) |nnäis| kirjonta, -ompelu karelskt broderi. -ntä* rivning; slitning; sargning. revisio (tarkistus; [Iak.] muutoksenhaku) revision. -konttori revisionskontor, -laitos revisionsverk, -nismi revisionism. «oikeus2 revisionsrätt, revittää* låta riva (slita), revolveri revolv|er -ern -rar. -kotelo revolver-hölster. - n (laukaus revolverskott, -luoti revolverkula. -panos, -patruuna revolver|-patron, -skott, -suu revolvermynning.) -näytelmä revolverdrama, -sankari revolverhjälte, -sorvi revolversvarv, -syöttö (tkn.) revolver matning.

revon||häntä (ksv. Amaranthus) rävsvans.

-tulet norrsken -et -. revyy (teat.) revy -(e)n -er. -teatteri revyteater. -tähti revystjärna, reväh||dys bristning; ks.

revehtymä. -tää spricka*; springa (upp); öppna sig; flyga upp; ovi -ti auki dörren sprang, (lensi) flög upp; ~ rikki slitas sönder; rämna.

reväări (vaat. kaluuna-, kangasnauhat) revär -en -er.

riehaantua* bli bångstyrig, uppsluppen,

oregerlig, bråkig; börja bråka, rieha||hdella* (kuohahdella) brusa upp. -htaa* flamma upp; bli (vara) uppsluppen (yster, yr); (riemuita) jubla, -htelu upp-brusning. -kas -kkaan yster, yr; (hillitön) ostyrig, obändig, -kka* (a.) (riemukas) uppsluppen; (raisu) yster; (huimapäinen) yr. -kkaasti uppsluppet; ystert, -kkuus2 uppsluppenhet; ysterhet; yrhet. -koida vara uppsluppen, yster, yr; (riehua) rasa; (elämöidä) väsnas; vrt. seur. riehuj|arasa; (elämöidä) fara* fram; (meluta) bullra; (myrskytä) storma; intohimot -vat lidelserna rasar; alkaa — börja rasa (storma); (puhjeta) bryta ut, lös; utbryta, -nta* raseri; framfart -en; storm -en -ar; myrskyn — stormens framfart, riekale trasa; repeytyä -iksi slitas sönder; trasa sig; trasas (sönder); —ina i trasor; söndertrasad, -inen trasig, riekko* (metsäkana, Lagopus lagopus) snö-, dal|ripa. -metso (Tetrao urogallus x Lagopus lagopus) riptjäder. -parvi ripflock; en flock ripor, -teeri (Lagopus lagopus x Lyrurus tetrix) riporre, riekku||a* riekun skräna; (kirkua) skrika*; (hälistä) larma; (meluta) väsnas, -ja skrä-nare, skränfock -en -ar. -jaiset pl (halv.) larmande, bullersam tillställning; (kissan-naukujaiset) kattserenad -en -er. riema||hdella * ks. riemahtaa. -hdus jub|el -let. -htaa* spritta* av glädje, fröjd; jubla, -htaminen jublande, -kas (harv.) uppsluppen; (hilpeä) upprymd, munter; (riemuitseva) jublande, -kkuus2 uppsluppenhet; upprymdhet, munterhet; jub|el -let. -stu|a stråla av glädje; hänföras*; bli upprymd; (riemuita) jubla; (innostua) bli hänförd, hänryckt; -nut glädjestrålande; upprymd, hänförd, hänryckt, -stus jub|el -let; hänförelse, hänryckning, -stuttaa* fröjda; glädja; väcka jubel; få att jubla; hänrycka2, hänföra*.

riemu jub|el -let; fröjd -en -er; (ilo) glädje -n; ilo ja — fröjd o. gamman; osoittaa —aan ge luft åt sin glädje; fröjdas, jubla, -huuto glädje-, jubel|rop; jubelskri. -inen, -isa fröjdefull; glädjerik; glad. -ita jubla, triumfera (jst över ngt); (iloita) fröjdas (över ngt), -juhla jubelfest; jubile|um -et -er; viettää -a jubilera, -juhlapäivä jubileumsdag, -juhlija jubilar -en -er. -kaari triumfbåge, -kas fröjde|rik, -full; (riemuitseva) jublande, -kulku triumf -en. -kulkue triumftåg, -laulu glädje-, jubel|-sång. -Uinen ks. riemukas, -maisteri (yliop.) jubelmagister. -n(kirjava bond-

grann; gräll; bjärt, brokig, grann, -kyynel glädjetår, -osoitus fröjde-, glädjejbetygelse. -päivä glädje-, jubel|dag. -tunne känsla av fröjd [glädje]; en glad [jublande] känsla, -täyteinen fröjdefull; glädjemättad.) -saatto triumftåg, triumf -en. -sanoma glädjebudskap -et -; glatt budskap, -tohtori (yliop.) jubeldoktor, -voittaja triumfator. -voitto triumf -en -er. -vuosi jubelår; klang- o. jubelår; (juut., kat.) jubelår, rien||a 1. (pilkka) hädelse. 2. (saasta) orenhet; (kirous) förbannelse, -aaja hädare, -aaminen hädande, -ainen hädisk, -ata smutskasta; (usk.) häda; -aava hädisk, -aus hädelse.

rien||nellä ks. -t ä ä. -nättäminen påskyndande. -nättää* (jouduttaa) påskynda; låta* ila; ~ sana jllk sända ett ilbud till ngn; ~ sähke skicka (avsända) ett iltelegram. - to * 1. (kiire) skyndsamhet. 2. (pyrkimys) strävande; (harrastus) intresse -t -n. (-askel stormsteg, -marssi språng-, il|marsch.) -tää* skynda; (kiitää) ila; ~ avuksi jllk skynda ngn till hjälp, att hjälpa, bispringa ngn; ~ hätään skynda (ila) till ngns undsättning; aika ~ tiden ilar (lider), flyr; ~ sanomaan skynda sig att säga; kehitys on jo -tänyt (ehtinyt) niin pitkälle utvecklingen har redan fortskridit (hunnit) så långt.

riepottaa* släpa, kånka (jtk på ngt); (kuv.)

gä illa åt ngn. riepu* 1. (s.) klut -en -ar; (verho) skynke -t -n; (rätti) trasa; slarva. 2. (a.) (raukka) stackars (tpm.); (kurja) arm; tyttö stackars, arma flicka! flickstackare! -matto trasmatta.

riesa (kiusa, harmi) förtret -en; obehag; förargelse; (vaikeus) svårighet; (vaiva) bråk -et.

rieska 1. (harv.) (a.) (happamaton) osyrad, söt; (veres) färsk. 2. (mrt.) (s.) (keit.) spis -en; (~leipä) osyrat bröd; sanan ~ (henkinen ravinto) andlig spis; ~ ja ruoska (kuv.) ros o. ris. -maito sötmjölk, riet||as -taan 1. (a.) skändlig; (säädytön) oanständig, skabrös; (saastainen) oren; snuskig; (häpeällinen) skamlig; (iljettävä) otäck; (likainen) smutsig; (epäsiveellinen) lastbar; liderlig; -taal paheet skändliga (skamliga) laster; ~ mies en liderlig (otäck) karl, liderlig sälle; ~ puhe oanständigt (slipprigt, skamligt) tal; ~ elämä ett liderligt (osedligt, lastbart) liv. 2. (s.) (paholainen) den onde (fule); hin onde (håle) (tpm.). (-henkinen skabrös, slipprig.) -taasti skändligt; skamligt; otäckt; smutsigt; lastbart, liderligt. -taus® skändlighet; orenhet; snuskighet; skamlighet; otäckhet; smutsighet; lastbarhet, liderlighet, rievä 1. (a.) (happamaton) färsk; osyrad; (suolaton) osaltad. 2. (s.) ~ leipä färskt, osyrat bröd; ks. rieska, rigorisl|mi (ankara siveellisyys ym.) rigorism.

-tinen rigorös, rihkama kram -et; -nkaupustelu mångleri. -kauppa kramhandel, -kauppias kramhandlare. -puoti (vanh.) krambod. -saksa (vanh.) krämare, -tavara kramvaror.

rihla räffla; (~pyssy, luodikko) räf felbössa; räfflor, -amaton oräfflad. -pyssy räffel-bössa. -ta räffla, -us räffling. -viiva räfflad linje.

rihma (nyöri, naru) snöre -t -n; (lanka) tråd -en -ar; (ansa) snara; (hnt.) palp -en -er; (yhd.) vrt. lanka, »aine trådmaterial; (veren) fibrin -et - (-er), -inen (yhd.) med . . . band; hieno ~ fintrådig, -kala (akvaariokala) trådfisk. -kerä trådnystan, -kimppu trådknippe, -mainen trådlik, -npätkä trådända, -rulla ks. lan kar ull a. -sto (ksv.) myceli|um -et. -ta om|spinna*, -linda, -us lindning, rihmelö (sienirihma, hyyfi) svamptråd, hyf -en -er.

rihveli (kivikynä) griff|el -eln -lar. -taulu

(kivitaulu) griffeltavla. riiata (j.) ks. hakkailla, riidan||aihe tviste|ämne, -frö -et -n. -alainen omtvistad; omstridd; omtvistlig, dispu-tabel; kontroversiell, -alaisuus® tvistighet; det diskutabla (i ngt), -halu trät|lystnad, -girighet; stridslystnad; grälsjuka; (käräjöi-mishalu) processlystnad.-haluinen (toran~) trät|lysten, -girig; grälsjuk; (taistelun~) stridslysten; processlysten. -haluisuus2 ks. riidanhalu. -kauna tviste-, träto|frö -et -n. -ratkaisija skiljedomare; (välittäjä) förlikningsman; medlare, riida|jton oomtvistad; obestridd; (vastaansanomaton) obestridlig; ovedersäglig; (Iak.) ostridig, -ttomasti ovedersägligen. -ttomuus* obestridlighet; ovedersäglighet; (Iak.) ostridighet.

riidellä* tvista; gräla; träta*, kivas; strida*; (Iak.) processa; (otella) kämpa (jst om ngt); ~ jtk vastaan strida mot ngt; stå i strid med, vara oförenlig med ngt; vrt. riita, riidenlieko (ksv. Lycopodium annotinum) revlummer.

riiha||ton (vallaton) ostyrig; (hillitön) oregerlig. -ttomuus® ostyrighet; oregerlighet. riihenj|parsi risparre. -puinti ritröskning. riih|i2 ri|a -an -or; kuivata -essä ritorka.-kuiva ri torkad, -rakennus ribyggnad. -ttämätön oriad. -ttää* ria. -tys riande. -tä ria; (vrt. kuivata -essä) ritorka. riikapalsami (frm.) rigabalsam -en. riikin||kana påfågels | höna, -hona. -kukko (Pavo cristatus) påfåg|el -eln -lar. -ku-konpyrstö påfågelsstjärt, -taalari ks. riksi, riimi (run.) (loppusointu) rim -met -. »kronikka (kirj.hist.) rimkrönika, -loppuinen rimmad; med rimslut, -nen rimmad, -sana rimord.

riimisuola (mrt. lievä suolaus): panna ~ari

rimsalta. -inen rimsaltad. riimu I. (hev.) (päitset) grimma. II. kirjain) run|a -an -or. -kieli runspråk. - kiemura runslinga, -kirjaimisto run| alfabet, -rad; futhark. -kirjain runbokstav, runa. -kirjoitus run|(in)skrift, -ristning, (-ten [riimujen] tutkija runforskare, runolog.) -kivi runsten, -lähde runurkund -e.i -er. -npiirtäjä runristare, -nvarsi (tnarhaminta) grimskaft. -paasi runhäll. -rivi runrad, -sauva runstav. - tieto (us) runkunskap. riimuverkko (kal.) grimnät.riipaista -

riipaisi ta 1. (riipiä) riva, rista; (lehtiä) repa. 2. (tempaista) slita; knycka; rycka (till sig); -eva skärande; svidande; gripande; upprörande; (puistattava) skakande. 3. (raapaista, hipaista) rispa; snudda vid. riipall|laan: olla ~ hänga1; (lerpallaan) sloka; (roikkua) dingla; — (oleva) hängande; slokig, -een: jäädä ~ bli hängande, iipi|jminen

repande; spritande. -mätön ospri-tad. -ä repa; sprita; vrt. silpiä; — lehtiä repa löv; ~Jehdet bläda, avblasta (jst ngt); ~ pellavia repa lin. riipo||a* (tempoa) rycka8; (kiskoa) slita*, -ttaa* ks. riiputtaa, riepottaa, riippa* sänke -t -n; (ankkurikivi) sänksten; (kuv.) börda; tyngd, -kivi (kal. ym.) sten-ankare -t -n, sänksten. -koivu häng-, slok|-björk. -kuusi slök-, häng|gran. -sara (kastisar a, Carex magellan ica [irrigua]) sump-starr. -verkko förankrat nät. riippi* (kantoverkko, kassi) nät |vask |ä -an -or, -pås|e -en -ar, -kass|e -en -ar. riippu|a* 1. (konkr.) hänga2; (roikkua) sloka; dingla; ~ katosta hänga i taket. 2, (kuv.) ~ jst bero av, på, hänga på ngt; vara beroende, avhängig (av ngt);' komma an på ngt; tehdä jk jst -vaksi göra ngt beroende av* ngt; siitä -matta oberoende därav; toisistaan -matta oberoende av varandra; -en siitä, miten beroende på, hur; jos se siitä -u, minä kyllä suostun om det beror därpå, går jag nog med på det; ei se juuri siitä riipu det beror inte så mycket därpå (kommer inte så mycket an på det), riippu||ansas (rak.) hängverk-et-.(-siltahäng-verksbro.) -koivu ks. riippakoivu. -laakeri ks. k a 11 o~. -lamppu hänglampa. -lukko hänglås, -maton oberoende (jst av ngt); (valt. itsenäinen) oavhängig, självständig; ~ valtio en suverän stat. -matto hängmatta, -mattomuus2 oberoende; oavhängighet; suveränitet, (-julistus oavhängighetsförklaring. -taistelu oavhängighetskamp.)

riippu|tminen hängande; slokande; (kuv.) beroende. -muoto (ksv.) hängform. -nietos hängdriva. -nosturi kabel krän. -oksainen med -hängande grenar (kvistar); ~ koivu (riippukoivu) hängbjörk, -paju hängvide. -puu hängträd. -rata häng-, höer|bana. -rinta (lääk.) hängbröst. -silta hängbro, -vainen (kuv.) beroende; avhängig; ofri. -vaisuus2 beroende; avhängighet; ofrihet, (-asema beroendeställning, -suhde beroende-, av-hängighets|förhållande; korrelation, -tila [odotus pendens -en.) -valaisin ks. -lamppu, riipu||ksissa: (olla) ~ hänga; (vara) hängande; (lerpallaan) sloka; pää ~ med hängande huvud. -nta hängning; slokande; dinglande, -shely, -skoru (riipus) hängsmycke. -ttaa svänga, dingla (med ngt); låta* hänga, riifsi 1. (~tauti) engelska sjukan, rakitis. 2. (pap. ml.) ris -et = 20 kirj. = 500 ark.;

-seittäin risvis. 3. (inijal. Oryza sativa) ris

-et. -hiutaleet risflingor, -kakku riskaka. -n(jyvä riskorn.-viljely[s] risodling.) -paperi rispapper, -pelto risfält. -puuro (-ryyni-,

- riitaisuus rii

-suurimo f puuro) risgrynsgröt, -ryynit,-suurimot pl risgryn.

riisi||tauti ks. riisi 1. (-nen rakitisk.)-tärkkelys risstärkelse, -vainio risfält. -vanukas rispudding, -velli risgrynsvälling, -vesi (keit.) risvatten, -viina risbrännvin, riista (metsän~) villebråd -et -; vilt -et. -eläin villebråd -et -. -kanta vilt|bestånd, -stam. -kas villebråds-, vilt|rik; rik på villebråd, -kausi jaktsäsong, -lintu (läh.) matnyttig fågel, -maa jaktmark, -nhoidol-linen jaktvårds-, -nhoito jakt-, vilt|vård. (-yhdistys jaktvårdsförening.) -poliisi (erä~) jaktpolfs. -polku jaktstig, -runsaus rikedom på villebråd (vilt).-vuosi villebrådsår. riisto avhändande; berövande; annektering; rofferi; utsugning, -järjestelmä utsugnings-, rofferi [system, -käyttö exploatering, - voitto roffarvinst. -yhteiskunta roffarsamhälle. riistä jä som fråntar, berövar, avhänder; roffare; ut-, blod|sugare, (-puolue roffar-, utsugar|parti.) -minen berövande, fråntagande; slitande, -ytyä* slita* sig (irti lös), riist|ää beröva; (ottaa pois) fråntaga*; av-hända* (jlt jtk ngn ngt); (anastaa) till|-skansa, -ägna sig; annektera; (temmata) (från)rycka2; (ryöstää) roffa; ~ jlt vapaus beröva ngn hans frihet; se -i (vei) minulta kaiken ilon det berövade (förtog) mig ali glädje.

riisu||a (vaat.) klä(da)* av; (kuv.) avkläda*, (ottaa pois) avtaga*, taga* av; (panna pois) avlägga*; ~ jk aseista avväpna ngn; ~ yltään (päältään) klä(da) av sig; ~ saappaat jalastaan taga (draga) av sig stövlarna; ~ hev. valjaista spänna ifrån (ur, av) en häst; ~ alus (mer.) av|rigga, -tackla ett fartyg; (talveksi) lägga upp ett fartyg, -jäiset: joulukuusen ~ julgransplundring, -minen avklädande jne.; aseista~ av-, ned|-rustning; avväpn|ande, -ing. -nta* avkläd-ning, avklädsel -n; avdragning; avtagning; avväpning; frånspänning; av|riggning, -tackling; aseiden ~ av-, ned|rustning. -ttaa* låta* avkläda jne.; vrt. riisua. -utua* klä(da)* av sig; (kuv.) avkläda* sig.

riit||a * tvist -en -er; kontrovers -en -er; (eripuraisuus) oenighet, split -et; gräl -et; (kina) träta, kiv -et; (~juttu) rättstvist -en -er; process -en -er; ~ omistusoikeudesta tvist om äganderätten; vrt. riidanalainen; riidan kohde

föremål för tvist; tvisteföremål; joutua ~an jnk kanssa råka i gräl (tvist, strid, delo) med ngn; bli oense med ngn; etsiä ~a jnk kanssa söka sak med ngn. -aantua* bli oense, osams; råka i gräl jne. (jnk kanssa med ngn), -aantuminen oenighet; (epäsopu) missämja; (hajaannus) söndring, riita||-asia strids-, tviste|fråga; (-juttu) tvistemål; civilt mål; ^in oikeudenkäynti rättegång i tvistemål; civilprocess -en; käsitellä jtk ~na behandla ngt i tvistemåls-väg. -inen (epäsopuinen) oenig, osams (tpm.); vrt. riidanalainen, -isa

(toraisa) trätg-irig-, g-rälaktig-; grrälsjuk; vrt.

riitainen, -isuus8 stridighet, tvistighet; tvist; oenighet; slitning, misshällighet; (ristiriita) konflikt -en -er; (epäsopu)

611;ri i tajuttu — rikkasoppi

missämja; (hajaannus) söndring, -juttu tvistemål; ks. -asia. -kappale t viste I-ämne -t -n, -frö -et -n. -kapula strids-, tviste|äpple -t -n; tvistefrö -et -n; (taistelu-hansikas) stridshandske, -kirjoitus stridsskrift; polemisk skrift, -kohde föremål för tvist; omtvistad sak. -kohta tvistepunkt, -kysymys tviste-, strids|fråga; omtvistad fråga, -omena strids-, tviste|äpple. -pukari grälmakare; bråk|makare, -stak|e -en -ar; (käräjä*) processmakare. -puoli (Iak.) part -en-er. -uttaa* (harv.; panna riitaan, Iak.) göra* stridig, tvistig; bestrida*, -uttaja som gör ngt stridigt, -uttaminen (Iak.) bestridande, -utua* ks. -a n t u a. -veli trätobroder; vederdeloman.

riit|e* (tunn, nattgammal) is -en; isskorpa; -teessä vara betäckt med (tunn) is; mennä -teeseen beläggas med (tunn) is, isskorpa.

riitellleminen tvistande; grälande; trätande; stridande; (Iak.) processande. -lijä bråk-stak|e -en -ar, grälmakare; processmakare; vrt. käräjäpukari. -ly tvistande, trätande; tvist -en -er, strid -en -er.

riitta* 1. ks. (mrt.) riite. 2. (mrt. pino) stap|el -eln -lar; hög -en -ar.

riitteinen frusen, täckt med (tunn) is, isskorpa.

riittoi||sa dryg; som inte går mycket åt. -suus2 dryghet.

riitty|ä* (jäätyä) frysa*; -nyt nedisad.

riittä||mättömyys2 otillräcklighet, -mättö-mästi otillräckligt; inte nog. -mätön otillräcklig. -vyvs2 tillräcklighet. -vä tillräcklig; täysin * fullt tillräcklig; tillfyllestgörande; ~n antoisa tillräckligt givande; vrt. riittää. -västi tillräckligt; till fyllest; (kyllin) nog.

riit|tää* förslå*; räcka2 till; vara tillräcklig; vara nog, till fyllest; mikäli tilaa * så långt, i den mån utrymmet medger; (se) jo * det kan förslå, kan vara nog; menoihin * 50 mk 50 mark förslår (räcker) till utgifterna; tästä (tämä) ~koko perheelle detta förslår (räcker till) för hela familjen; ~ kun sanon tämän mera behöver jag inte säga; nog härmed; det är nog med detta; leipävilja ei (vastaisuudessa) -ä det kommer inte att finnas tillräckligt med brödsäd; det kommer att bli brist på brödsäd; tätä laatua tuskin * det kommer att bli knappt (ont) om denna kvalitet; ~ vähemmälläkin (vähempikin ~) det förslår (räcker till) med mindre; ~ pätevyydeksi utgöra (innebära) tillräcklig kompetens; tämä * osoittamaan detta (ut)visar mer än väl, ådagalägger till fyllest; se ~ ensi hätään det förslår för att täcka det mest skriande behovet; siihen minun voimani eivät -ä det överstiger mina krafter; ei -ä vielä se, että sopimus saadaan aikaan det är inte nog med att en överenskommelse fås till stånd; ~kö tämä sinulle (tuletko tällä autetuksi)? är det här tillräckligt för dig? är du hjälpt härmed? saat niin paljon kuin minulta * (voin antaa) du skall få så mycket jag kan ge (undvara, avstå, har råd till); eikö olisi -tänyt? hade det inte varit nog? -täköön muutama sana selitykseksi det må räcka (vara nog-) med några

ord som förklaring; -tävän paljon tillräckligt mycket; till fyllest; i tillräcklig mängd; -lämään, -tämiin (asti) så att det förslår; tillräckligt; till fyllest; -tävä tillräcklig; olla -tävä förslå; vara till fvllest; vara nog; -tävät todisteet tillräckliga (tillfyllestgörande) bevis,

riivaa||ja (paha henki) ond ande; demon -en -er. (-henki ks. ed.) -minen för|häxande, -häxning.

riiva||ta (lumota) förhäxa; piru, -a djävulen (fan) rider; en tiedä mikä häntä -si jag vet inte vad som flög i (kom åt)

honom; hän oli kuin paha olisi hänet -nnut han betedde sig som om fan flugit i honom; -ttu förhäxad (förgjord, besatt); -tun nallikka! fördömda knyffel! paholaisen -ama besatt av den onde. -tusti (alldeles) förbaskat; som en besatt, -us 1. besatthet; vanvett -et. 2. (keit. * raaslinraudalla) rivning. 3. (mrt.) ks. rivetä. -utua* bli besatt, riive 1. (harv.) ks. r a a s t e. 2. ks. r i v e. riivin ks. riipi ä.

riivinülauta rivbräde, -rauta (raastinrauta) rivjärn.

riivintä* repning; spritning; blädning. riiviö (roisto) skurk -en -ar; (vintiö) lvm|-

mel -meln -lar. rikas rik. -aatteinen (yhd. rikasJaatteinen, -aiheinen jne. ks. runsas|aatteinen, -aiheinen jne.) -taa berika; (met.) anrika; vrt. rikastuttaa, -tamo (met.) ks. -t u s 1 a i t o s. -te slig -en; anrikad malm; anrikning; anrikningsprodukt, -tin (aut.) choke, -tua bli rik; rikta (sko) sig; (kuv.) riktas, berikas, -tus (met.) anrikning. (-laitos, -tehdas anrikningsverk.) -tuttaa* göra rik(are); rikta; berika, -tut-taminen riktande; berikande, rikata (mer.) ks. takiloida, rike (smärre) förbrytelse, överträdelse, förseelse; (vika) fel; lyte -t; (hev.) inslag, rikeerata (leik.) regera; husera, fara fram, bråka; föra oväsen, riki (mer.) ks. takila, rikinlllhaju svavellukt, -häkä svavelos. -kaltainen svavel (artad, -aktig. -katku ks. -h a j u; vrt. tulikivenkatku. »keltainen svavelgul. -käry svavelos. -poltto svavling. -savu svavelrök, -sekainen svavel Iblandad, -bunden, -tarve svavelbehov, -tuotanto svavelproduktion, riki|lttäminen svavl|ing, -ande, sulfurerande; vulkanisering, -ttää* svavla; sulfurera; (tkn.) vulkanisera. -tys svavling, sulfure-ring; vulkanisering, -tön 1. svavelfri. 2. (mer. takilaton) utan rigg. rikka* smolk -et; (hiukkanen) grand -et -; (roju) skräp -et; (jäte) avfall -et; hän ei pane ~a ristiin sen asian hyväksi han lägger inte två strån i kors för den saken; pl rikat avfall -et; (lakaistut) sopor, -kasa sop-, avskrädes-, skräp|hög. -kuilu sopnedkast, -laatikko soplår, -lanta sopgödsel, -lapio sopskyffel, -läjä sop-, avskrädes |hög. -ruoho ogräs; ~ssa, ~n vallassa, ~inen be|vuxen, -växt med ogräs; ogräsfylld. (-nsiemen ogräsfrö. -äestys ogräsharvning.) -sinappi

(ksv. Sinapis arvensis) åkersenap, -soppi

skrap-, sopivrå. -tunkio sop-, avskrädesj-hög. -tynnyri soptunna, rikkauden! Hälld e rikedomskälla; källa till

rikedom, -merkki tecken på rikedom. rikkaus2 rikedom -en -ar. rikkeetÖn felfri; oklanderlig; vankfri; utan

vank o. lyte. rikkein 1. (a.) söndrig; trasig. 2. (s.) sönd-rigt ställe -t -n; (reikä) hål -et

1, rikki (adv.) (hajalle) sönder; lyödä ~ slå sönder; (pirstoiksi) slå i kras; mennä ~ gå sönder (i kras); purra ~ bita sönder; hakata ~ hugga sönder; sönderhugga; ~ leikkaaminen sönder|skärning, -klippning; ~ keittäminen sönderkokning; ~ mennyt söndrig, trasig; sönderslagen; ~ musertaminen sönderkrossning; ~ revitty (repeytynyt) sön-derlriven, -sliten; ~ jyrsintä söndergnag-ning

2. rikki* (s. kem.) svav|el -let. -dioksidi svaveldioxid.-eetteri etyl-, svavel|eter. -esiintymä svavelförekomst, -hapoke svavelsyrlighet, -hapokkeinen svavelsyrlig. -happo svavelsyra. -happoinen svavelsyrad, -hiili svavelkol, -huuru ks. -h ö y r y, -härme (tulikukka) svavelblomma. -Höyry svavelånga.

rikkiükaasu svavelgas. -kaivos svavelgruva, -kide svavelkristall, -kiisu svavelkis, -kukka ks. -harm e. -kuona svavelslagg, -kupari svavelkoppar, -kylpy svavelbad. -Ivijy sva-velblv. -lähde svavelkälla, -maito svavelmjölk. -maksa svavellever, -malmi svavelmalm. -metalli svavelmetall, -multa svaveljord. -mäinen svavel lartad, -aktig. rikkinäinen söndrig; trasig; (kuv.) söndrad (splittrad); ~ rannikko inskuren kust; ~ aika tid av söndring (splittring), -syys2 söndrighet; (hajaannus) söndring, splittring.

rikkilloppinut höglärd; boklärd. -pitoinen svavelhaltig. -pitoisuus8 svavelhalt, -puikko svavelstång. -purenta* sönderbtining. -raastettu sönder|riven, -sliten; (kuv.) uppriven, -rauta sva veljärn. -rikaste svavel-slig -en. -saippua svaveltvål. -siilo svavelsilo. -suola svavelsalt. -suoni svavelåder. •tehdas svavelverk. -tikku svavelsticka, •torni svaveltorn. -uuni svavelugn. -vesi svavelvatten, -vety svavelväte, rikki|lviisas förnumstig, snusförnuftig; (nå-sä~) näsvis; impertinent; överklok; doktrinär. -viisaus2 förnumstighet, snusförnuftighet; näsvishet;

impertinens; överklokhet.

rikki||yhdiste svavelförening, -öljy sulfurolja. rikko* (tav. yhd.) (tkn.) brott -et -; (vahinko) skada, skavank -en -er; rengas~ punktering; keli~ menföre -t. rik|koa* (särkeä) slå (ha, riva) sönder; krossa; ~ (vaihtaa pienemmäksi) rahaa växla pengar. 2. (kuv.) ~ rauha bryta freden; (häiritä rauhaa) störa ngns fred, frid, ro; ~ kotirauha (a) störa 'kränka) hemfriden; ystävyys on -oltu (rikkoutunut) vänskapen är bruten; ~ sopimus (kauppa) bryta (peruuttaa rygga) ett avtal (ett köp); ~ huvät välit bryta, störa (rubba) det goda förhållandet; ~ valansa bryta sin ed; sopimus

on -ottu avtalet är brutet. 3. ~ jtk vastaan; (loukata) kränka ngt; förbryta sig (försvnda sig, fela) mot ngt; göra ngn orätt; ~ lakia bryta mot lag; kränka (överträda) lagen; ~ taka^ varikko rubba kvarstad; ~ järjestystä (vastaan) förbryta sig, förgå sig mot ordningen; ~ jtk (poiketa jst) överträda ngt; (tehdä väärin) försvnda sig mot ngt; (hairahtua) fela; (olla jnk vastaista) vara stridande (strida) mol ngt; ~ testamentti rubba ett testamente; ~ säädyllisyyden vaatimuksia vastaan (nila noudattamatta) bryta mot anständighetens fordringar; icke hålla sig inom anständighetens gränser; ~ kieltoa överträda ett förbud. 4. (erl. snt.): ~ ennätys slå ett rekord; (hevoskilpailuissa) hästen slår in (gör inslag).

rikkol|ja 1. jnk ~ (särkijä) som krossat, haft sönder ngt; som kränker ngt; som brvter (mot) ngt. 2. en som bryter; en brottslig; (yhd.) -brytare, -överträdare; valan ~ ks* valapatto; lain~ lag|brvtare, -överträdare. -jaisraha (sopimuksen) mellangift -en -er. -maton hel; oskadad; (häiriinfymätön) ostörd; harmonisk; (luonto) orörd; jungfrulig; (kuv.) okränkt, okränkbar. -matto-muus* okränkbarhet; obrottslighet, -minen kross|ning, -ande; sönderslagning; (kuv.) kränkande, brytande, överträdande (7>?fr av ngt); brott (mot ngt); lupauksen ~ löftesbrott; ~ jtk vastaan överträdelse av ngt; brott, brytande mot ngt; sopimuksen ~ avtals-, fördrags|brott, (valt.) traktatsbrott, -muksellinen (Iak.) deliktuell. -mus förbrytelse; överträdelse; (rikos) brott -et-; (hairahdus) förseelse, försyndelse; (Iak. m.) de-likt -et -. (-kelpoinen som äger deliktska-pacitet. -kelpoisuus2 deliktskapacitet. -perusteinen deliktuell.) -nainen ks. rikkinäinen. -utu|a * gå * sönder; (pirstaleiksi) gå* i kras; (hajaantua) gå* i sär; krossas; (häiriytyä) störas*; rubbas; (kuv. katketa) brytas*; välit -ivat det kom till en brvt.ning; förhållandet blev brutet, förhållandet bröts (rubbades, stördes); heidän hyvät välinsä -ivat det goda förhållandet mellan dem bröts (rubbades); ennätys -u (urh.) rekordet överträffas (slås, blir slaget), (j.) ryker; -nut krossad; söndrig; ffrwuj söndrad; rubbad; -nut hallint (Iak.) besittning som är rubbad, -utuma söndrigt ställe -t-n; spricka; reva; hål; skavank -en -er. -utuminen söndring; ks. -utua; (välien) brytning, rikkua * ks. rikkoutua, rikkuri strejkbrvtare; (ijhd., rikkoja) -brytare; lakon ~ strejkbrvtare. rikoksellinen fø. rikollinen, rikoksentekijä brottsling, förbrytare; (rikollinen) den brottslige; gärningsman; juuri rangaistavana oleva ~ delinkvent -en -er. (-joukkio, -kopla förbrvtarliga.) -tekotilaisuus2 tillfälle, då brottet begåtts (begicks), -tunnustaminen erkännande av (sitt) brott; bekännelse, -uusija återfallsförbrv-tare; recidivist. -uusinta återfall i brott; recidiv -et -. rikolli nen 1. (s.) förbrytare, brottsling. 2. (a.) brottslig; kriminell; (Iak. för allen till straff; (jtk loukkaava; luvaton) för-

griplig. -sesti brottsligt, förgripligt, -sjouk-kio förbrytar|liga, -band. -suus* brottslighet; kriminalitet; förgriplighet. riko|s brott -et -; (rikkomus) förbrytelse, överträdelse; (Iak. m.) delikt -et -; (hairahdus) förseelse; tehdä ~ begå (föröva) ett brott; syyllistyä -kseen göra sig skyldig till ett brott; havaita (joutua havaituksi) syylliseksi -kseen beträda (beträdas) med brott; onnislumaton ~ felslaget brott; ~ten yhtyminen sammanträffande av brott; tehty ~ ett begånget brott, -asia brottmål -et -; täytäntöönpanokonttori kriminalexekutors-kontor.

rikosasiain||luettelo brottmålsförteckning, -notaari brottmålsnotarie, -tuomari brottmålsdomare. -tutkimus brottmålsrannsak-ning.

rikos||asiallinen kriminell, -elokuva kriminalfilm. -etsivä kriminaldetektiv, -ilmoitus anmälan om brott; (Iak.) straffuppgift, -juttu brottmål, (-kirjat pl brottmålshandlingar.) -känne kriminell (sträf f rättslig) talan, -kumppani ks. -t o v e r i. -kumppanuus2 ks. -toveruus, -kuulustelija brott-målsförhörare. rikoslain |käy t tö kriminal-, brottmåls |lagskipning. -oppi kriminallagfarenhet. -säädäntö kriminal-, brottmåls|lagstiftning. rikoslllaki strafflag;

(oppiain.) straffrätt, -luonteinen av kriminell natur, -oikeudellinen straff-, kriminal [rättslig; kriminell. -oikeus2 straff-, kriminal|rätt. -oppinut kri-minalist. -osasto kriminalavdelning, -paikka brottsplats; gärningsort. -perusteinen som grundar sig på brott; kriminell, -poliisi kriminalpolis, -prosessi straffprocess, (-laki lag om sträf f process, -menettely straff-processuellt förfarande, -tie: -teitse i brott-målsväg.) -prosessuaalinen straffprocessuell. -rekisteri straffregister, (-merkintä anteckning i straffregister, -note straffregister-utdrag.) -romaani kriminalroman, -ryhmä kriminalgrupp, -seikasto sammanfattning av för brottet karakteristiska fakta; brotts-rekvisit(er) (pl), -syyte kriminellt åtal. -tiede kriminologi, -tilasto kriminal-, brott-måls|statistik. -toveri medbrottsling; med-gä miners I m a n -mannen -män. -toveruus medbrottslighet, -tuomari kriminaldomare, -tuomio brottmålsdom. -tutkimus brott-må lsrannsakning. -tutkimuskeskus krimi-nalcentral. -vanki ks. rangaistus^, -vankila ks. rangaistu s~. riksi (riikintaalari) riksdal|er -ern - (-rar), rillutella svira; leva om, rullan; föra ett

supigt, lättsinnigt leverne, rima ribba (m. urh.); (rhm.) ribb -en. -hake rihbtugg. -hakkuri ribb tuggare, -halot pl ribb ved. -hiilet pl ribbkol. -lauta läkt -en -er. -miilu ribbmila. -naula ribbspik. -puut pl ribbved -en. -saha ribbsåg. -uuni ribbugn.

rimmenpää (ruo'onpää, ksv.) vassvippa, rimpi* I. (ksv. ruoko) blomvass -en. II. flark -en -ar; dyhölja; (hetteikkö) gungfly -et -n; (vesi~) sumpmark -en. -neva flark-mosse. -suo flark-, dy|mosse.

ri(m)pgn frans -en -ar.

614;

rimpui||lla (häärätä) bråka; (juonitella) krångla; (rehkiä) streta; *knoga; ~ vastaan streta, spjärna emot; sätta sig på tvären, -lu bråk -et; krång|el -let; stret -et; (vastaan ~) motspänstighet. rimpu||tella*, -ttaa* klinka, kvintilera (på ngt); vrt. remputtaa. -tteleminen klin-kände; kvintilerande. -ttelu, -tus klinkning, klink -et; kvintilering. rinkeli ks. r i n k i 1 ä.

rinkilä kringl|a -an -or. -leipomo kringelba-geri. -nauha kringelband. -tehdas kririgel-fabrik.

rinki(tanssi) ringdans; ks. piirileikki.

rinkka* (selässä pid. kantoteline) mes -en -ar. rinnakkai||n sida vid sida; i bredd; vid varandras sida; (toistensa kanssa ~) bredvid varandra; (yhdensuuntaisesti) parallellt; jämsides; (vrt. rinnan), -nen parallell |-ställd, -löpande; parallell; (vaihtoehtoinen) alternativ; -set bredvid varandra (belägna, ställda).

rinnakkais||ehdotus alternativt förslag, -elo (valt.) ko-, sam|existens. -esti parallellt, -ikkuna tvillingfönster, -järjestelmä parallellsystem. -kisko parallellskena, -kohta paralle][lställe, -kurssi parallellkurs. -kytkös (shk.) parallellkoppling. -luolüta parallellklass, -menettely (Iak.) parallellt förfarande. -ohjelma parallellprogram, -osasto parallel lavdélning. -tapahtuma parallellism; ks. seur. -tapaus parallellfall. -uus' motsvarighet; parallell |ställdhet, -ism. -vastuu (Iak.) parallellt (kumulativt) ansvar, -velvoite (Iak.) kumulativ obligation, -yliopisto annexuniversitet, rinna||lla, -lie (vieressä, viereen) sida vid sida med (ngn); invid ngt; vid sidan av ngt; (tasalla) i jämbredd med ngt; (verratt.) i jämförelse (i bredd) med, (ohella) vid sidan av (jämte) ngt; pysyä jnk -lia (tasalla) hålla jämna steg med ngn; hän ei pääse edeltäjänsä -Ile (tasalle) han går inte upp mot sin föregångare; (ei vedä vertoja) han kan inte mäta sig med sin föregångare; suurien voittojen -lia (ohella) on tappioitakin jämte de stora separna finns det också nederlag; asettaa jk jnk -Ile ställa ngn vid sidan av ngn, (tasalle) i jämbredd, i nivå med ngn, (rinnan) jämsides med ngt; (vertaiseksi) järn-, lik|ställa med ngt; vrt. rinnan, rinnakkain. rinnan (ohella) jämsides (jnk kanssa med ngt); kulkea jnk kanssa ~ gå sida vid sida (i bredd) med ngn; vrt. rinnakkain. -alus, -alusta (an.) bröst-, mag[grop -en -ar. -korkeu[s brösthöjd (-della, -delte, -delta i brösthöjd), (-läpimitta [mtsh.] brösthöjds-diameter.) -korkuinen (som är) av brösthöjd; som når till bröstet.-puoli bröstsida. -särky bröstvärk, -ympärys bröst [vidd, -omfång.

rinnas||taa jäm-, lik|ställa* (ngt med ngt); (kiel.) samordna, koordinera; -lava samordnande, koordinerande, -teinen, -teisuus (kiel.) para|taktisk, -tax -en. -tuneisuus* jäm-, lik |ställdhet; samordning, -tus jäm-, lik|ställande; (vertailu) jämförelse; (kièl.)

koordination, (-kohta »jämförelsepunkt.)rinnattain -

rinna |[t tain, -tus ten ks. rinnakkain, rinne* (vietto) sluttning; lut -et slänt -en -er; slänt |ä -an -or; (törmä) brink -en-ar; (joen~) (flod)bank -en -ar, -brädd -en -ar; (jyrkänne) brant -en -er; metsän ~ (laita) skogsbryn -et -. -suo hängmyr -en -ar; backmosse.

rinnus (paidan~) skjortbröst -et rin|ta* (an.) bröst -et -; vrt. rinne; (povi) barm -en; (rinnat) byst; (rintaosa, teur.) bringa; (jalan~) vrist -en -er; (takin) (rock)-slag, -uppslag -et rohkeutta -nassa, ~an mod i bröstet (i barmen); ~a(ni) ahdistaa jag känner tryck över bröstet; lyödä -töihinsä slå sig för sitt bröst (för bröstet); ~rinnan, yhtä ~a jämsides; painaa ~ansa vasten trycka till sitt bröst (sin barm); metsän -nassa i skogsbrynet, -evä (kal.) bröstfena. -haarniska (hist. sot.) bröstharnesk. -inen (yhd.) med... bröst, byst; leveä ~ med brett bröst; bredbröstad. -kaira bröst-, drill|borr. -kehä (an,) bröstkorg, -ketju(t) bröstkedja, -kuoppa bröstgrop. -kuva bröstbild; (veisto ~) porträttbyst -en -er. -lapsi spen-, di|barn, spädbarn, -lasta (an.) bröstben. -liha(t) (teur. raavaan) bringa.-lihas (an.) bröstmuskel, rintama (sot.) front -en -er (-lia vid); (yhd.) frontal-; asettua yhteiseen ~an jtk vastaan göra gemensam front mot ngn. -asento frontställning. rintamaa(t) kulturbygd -en -er. rintamahyökkäys front(al)|anfall, -angrepp, rintamaito modersmjölk, rintama||kaista frontavsnitt. -kelpoinen frontduglig. -kunnia (vanh.) : tehdä ~ göra front, -linja frontlinje, -lisä (palkkauks.) fronttillägg, -lohko frontavsnitt -et -. -mies frontjman, -kämpe. -n(lyhennys frontförkortning. -muodostus frontbildning, -muu-tos frontförändring, -osa front| avsnitt, -del. -pidennys frontförlängning, -pituus front-utsträckning. -takainen bakom fronten [-[belägen].)-] {+[be- lägen].)+} -palvelus fronttjänst, -rivi frontlinje. -rivistö frontformation, -sotilas front|-man, -soldat, -taistelu frontalstrid. rinta||mus (pukimen) bröst -et* -; (muurin) bröstvärn -et -napp i(miest.) bröstknapp. -neula bröst-, krås|nål, brosch -en -er. -noja bröstvärn -et -; balustrad -en -er. -ontelo (an.) brösthåla. -paise (lääk.) bröstböld. -perillinen bröstarvinge, -perintö bröstarv. -pieli (pukimen) (upp)slag -et -. -pora (tkn.) bröst-, drill|borr. -puoli bröstsida; (etu~> framsida; främre sida(n); front -en. -puomi bröstbom. -röyhelö bröstkrås. -suojus bröstvärn. -tasku bröstficka, -tauti bröst|lidande, -sjuka, -tiehyt bröstgång. -tähti ordensstjärna; kraschan, -uimari bröstsimmare, -uinti bröstsim(ning). -va bredbröstad. - va-rustus bröstvärn, -ääni bröst|ton, -röst; puhua -äänellä (kuv.) tala med bröstton(er). ripa* handtag -et -, grepp -et -; (astian

korva) ör|a -at -ön. ripe* ks. pl rippeet, -ksiä småregna. ripe||ys8 raskhet, -ä rask. (-otteinen företagsam, resolut; rask i vändningarna, -ottei-suus* raskhet [i vändningarna]; resoluthet; företagsamhet.) -ästi raskt; med raskhet.

-ripsinen rip

ripille||lasku ks. seur. -pääsy ad|mission, -mit tering; (konfirmaatio) konfirmation, (-puku ks. r i p p i p u k u.) ripillä||käymätön icke nattvardsgången, -käynti nattvardsgång, -käynyt, -käypä nattvardsgången, ripi||ttäjä skrif te-, bikt|fader; (nuhdesaarnan pitäjä) moralpredikant, -ttäminen skriftande; biktande; (nuhtelu) näpsande; upptuktelse; tillrättavisande, -ttämätön icke skriftad (biktad), -ttäytyminen bikt -en -er. -ttäytyä* bikta (skrifta) sig. -ttää* skrifta; (salaripissä) bikta; (nuhdella) moralisera; (läksyttää) sträcka2 upp; ge* (ngn) en upp-sträckning; taga* i upptuktelse, -tys skrif t-ning; bikt -en -er; (läksytys) uppsträck-ning; upptuktelse; läxa; (nuhdesaarna) moralpredikan; näpst -en -er. -tyttää*: ~ itsensä jllk låta ngn bikta (skrifta) sig. ripo||tella* (sirotella) strö3; dofta; — jauhetta strö puder på ngt; beströ ngt med puder; pudra ngt; (nyt) sataa -ttelee det småregnar (duggar, stänker), -ttaa* (sirottaa) strö»; (kaataa) spilla"; ~ marjoihin sokeria strö socker på bären; beströ bären med socker, -ttäminen ströende; beströende; spillande, -ttelu, -tus ks. r i p o 11 a m inen. rippeet pl (jäännökset) rest -en -er; (tähteet) kvarlevor; återstod -en; lämningar; (muruset) smulor, rip|pi* skrift -en; (ripilläkäynti) skriftermål -et -; kommunion; (sala-) bikt -en; (pyhä ehtoollinen) nattvard -en -er; -issä under bikten; käydä ,-illä gå till skrift, till nattvarden; kirjoittaa -ille anteckna till skrift; laskea -ille admittera. --isä bikt-, skrifte|-fader. -koulu konfirmandjkurs, -undervisning; (Suom. r.) skriftskola; käydä ~a gå : och läsa (för prästen); (Suom. r.) gå i skriftskola. (-aika skriftskoltid, -ikä konfirmations-, skriftskol lålder. -kuva konfirma-; tions-, skriftskol|bild, -foto[grafi]. -lainen läsbarn; skriftebarn; konfirmand; [Suom. r.J skriftskolelev -en -er. -lapsi ks. ed.; skrift-skolbarn. -leiri konfirmand-, skriftskol||lä-ger. -nuoriso nattvards-, skriftskol|ungdom, -opetus konfirmand-, nattvards-, skriftskol|-undervisning.) -kuulustelu kommunions-förhör. -lapsi skrif te-, bikt|barn;

konfirmand -en -er. -leipä oblat -en-er. -liina (alttari ~) altarduk, -luku nattvardsläsning, -lupaus konfirmationslöfte, -puhe skriftetal. -puku konfirmationsdräkt, -rukous nattvardsbön. -saarna skriftetal -et -. -toimitus konfirmationsakt. - tuoli biktstol. - vala konfirmationslöfte -t -n. -vannotus konfirmation, -vieras (ehtoollis ~) nattvardsgäst. -viini (ehtoollis ~) nattvardsvin, -virsi nattvardspsalm, -väki nattvards|folk, -gäster (pl). rippu * ks. r i p p e e t. -a * ks. t i p p u a, v a-r i s t a.

ripsl|ahdella * (sakta) knäppa, slå.-aus knäpp -en -ar. -auttaa* knäppa*; sataa ~ småregna; stänka, ripsi* 1. (kangas) rips -en (-et). 2. frans -en -ar; (silmä)ripset ögon|hår, -fransar, -karva (el.) flimmerhår. -kello (el. Vorticella) klockdjur. -likoeläin (Turbellaria) flimmer-infusorie. -nen (yhd.) med . . . frans(ar),

ögonhår; hieno— med fin(a) frans(ar). -reu-nainen fransad; fransig, -suppilo (el.) flimmertratt. - toukka flimmerlarv. ripsu (huisku) viska, -a ks. r i p s u t a. - aminen viskande; dammande, -ta viska; (pölyttää) damma, -tin* viska, ripuli diarré -n; lös måge. ripussa: viime — (viime tingassa) i senaste laget; i sista ögonblicket, ripusljtaa hänga2 upp; ~ kaulaansa hänga om halsen (på sig), om sin hals; ~ naulaan hänga på en spik. -tin (yhd.) -hängare; vaate— kläd|galge, -hängare. -tus upphängning.

riputtaa * ks. ripottaa, risa 1, (s. an. rauhanen) kört|el -eln -lar; manu|el -eln -lar; (kasvain) svulst -en -er. II. 1. (s.) -t (rääsyt) trasor; (j.sol.) viikko ja -t en vecka o. litet till. 2. (a.) ks. risainen.

risahjjdus prass|el -let; knakning. -taa* prassla; (naksahtaa) knaka.-taminen prasslande; knakande, risainen (raasyirien) trasig, risailpahka skrofelknöl. -tauti skrofler pl.

-tautinen skrofulos, risiini||kasvi (Hicirius communis) ricinväxt. -öljy ricinolja, (-kapseli ririnoljekapsel.) riski l. (vak., kaup. ym. vahingonvaara) risk -en -er. 2. (j.) frisk; kraftig, -lä (el. Uria gry Ile) grissla. - vakuutus risklörsäkring. ristei|leminen kryssande; kretsande, -lijä (mer.s,) kryssare, -llä (mer.) kryssa; (kierrellä) kretsa; korsa; tiet -levät maassa vägar genomkorsar landet; -levät polut korsande stigar, -ly kryssning; kretsning; (tkn.) korsning, (-käämitys [tkn.) korslind-ning. -viitta [mer.] kryss|prick, remmare.) risteiltä korsa, skära, -ys kors -et -; lien— vägkorsning; korsväg -en -ar; (tienhaara) vägskäl -et -. (-asema[raul.] förgreningsstation, -kappale korsningsstycke, -kohta, -piste korsnings-, skärnings|punkt, -raide [raul.] korsandespår.) -yttää* (jalosi.) korsa, kroasera. -ytymä korsning, -ytys korsning, kroasering. -ytyä* korsas; kroaseras. risti 1. kors -et -; (vino—) kryss -et -; vetää — jnk yli draga ett kors över ngt; korsa över ngt; panna kätensä —in korsa sina händer; lägga sina händer i kors; (rukoukseen) knäppa sina händer (till bön); vrt. ristiin; jalat (kädet) —ssä med korslagda ben (händer); —ssä käsin med händerna (armarna) i kors; med korslagda armar. 2. (kort.) klöver. 3. (kuv. vaiva, kärsimys, koettelemus): kantaa —nsä kärsivällisesti bära sitt kors med tålamod; käydä jllk -ksi (vaivaksi) bli ett kors för ngn, ngn en plåga; bli en börda (ett påhäng) för ngn; se on hänellä —nä det är honom en börda, vållar honom besvär; han har omak därav; päästä —stään bli kvitt sitt påhäng. 4. (snt.) ei yhtä —n sielua inte en själ. -aallokko korssjö, krabb sjö. -asento kors-ställning. -haara korsarm. -himmennys (ka-meratrikki) övertoning, ned- o. upptoning. •holvi korsvalv; kryssvalv. -huuli harläpp; (lääk.) ks. huulihalkio, -huulinen

harmyiit. -hämähäkk i (Araneus diadematus) korsspindel, ristiin i kors; (läpimitaten) i genomskärning; panna -lägga i kors; korsa; hän ei ole pannut tikkua - asian hyväksi (kuv.) han har inte lagt två strån i kors för saken; ~ rastiin kors o. tvärs; härs o. tvärs; hit o. dit; (sikin sokin) i sicksack; mennä — (ristikkäin) gå i kors; korsa varandra; (erilleen) gå i sär; edut menevät — (ovat ristiriidassa) intressena är stridiga, går i sär, kolliderar; mielipiteet menevät — (vastakkain) meningarna bryts mot varandra; puhua — göra sig skyldig till tvetalan, -naulita korsfästa2. -naulitseminen korsfästande, korsfästelse, -nau-litsija som korsfäster, -naulittu den korsfäste. -naulitunkuva krucifix -et -. -naulitutta^* låta* korsfästa. -pano korsning, -puolaus (siiman) kryssuppläggning, risti||-isä (j. kummisetä) gudfar; guffar. -jouk-ko korshär -en -ar; vrt. -retkeläisarnei-ja. -jäykiste kryssträva; tvärförstyvnirig. -kaari korsbåge, kryssbåge. -kangas strå-mal j -en. -kettu korsräv. -kirkko (rak.) kork-kyrka. -

kko* korsverk -et -; gall|er -ret -. (-aita gallerstaket, -arina gallerrost. -ik-kuna gallerfönster, -kaide spjäl-, gailër|-barriär. --ovi gallerdörr. -pino korslagd trave; kryssvälta. -portti gallerport. -ra-kenne korsvirkes-, korsverks-, galler|-konstruktion. -rakennus korsvirkeshus.) -kkäin korsvis; i kors; käydä — korsa varandra; (kuv.) brytas mot varandra-gå i sär. -kkäinen kors-, korsvis ställd; i kors gående; (ksv.) korsvis motsatt; (kuv.) isärgående; (vastakkainen) motsatt, -kkäissuunta korsande riktning, -koida förse* med korsverk (galler). -kukkai|nen (ksv.) korsblommig, korsblomstrig; -sel (Cruciferae) korsblomstriga. -kukküla (an.) korsknöl -en -ar. -kulma (mat.) vertikalvinkel, -kuulustelu korsförhör, konfrontation; toimittaa — korsförhöra*, konfrontera. -kuvaus (kameratrikki) sweep. -käytävä korsgång, -lapsi (kummilapsi) gudbarn. -lautta korsdragen flotte; kryssflotte. -liitos (puus.) korsförbindning, -lippu korsflagga, -lukki ks. -hämähäkki. -luu (an.) korsben -et. -minen dop -et; döpelse; kristning; döpande; kristnande. -mäinen korsformig, -mänimi dopnamn; (etu—) förnamn, ristinikama (an.) korskota. ristini|kantaja kors |dragare, / -dragerska. -kukka (kärsimyskukka) kors-, passions|-blommä. -merkki korstecken; tehdä '- göra korstecknet; korsa sig. -muoto korsform. -muotoinen korsformig, ristinokka korsformig näbb; korsnäbb; ks.

k ä p y 1 i n t u. ristin||päivä (ent. kirk.) korsmässa, -sotur

korsfarare, -tie korsets väg. risti||nurkka korsknut. -ompelu korsstygn. -pisto kors|styng, -stygn, -poika (kummi-) gudson. -pollari (mer.) beting -en -ar. -pää-hakku korp -en -ar. -pölytys (ksv.) kors|-pollination, -befruktning, -raitainen rutig, rutad, -retkeilijä, -retkeläinen korsfarare, -retkeläisarmeija korsfar ar armé. -retkiristiriidaton -

korståg; tehdä lähteä -retkelle företaga ett korståg, -riidaton ostridig; axiomatisk; (mutkaton) okomplicerad, -riidaforruus2 ostridighet, -riipunta (voim.) korshängning, ristirii|ita stridighet; (rettelö) förveckling, konflikt -en -er; (selkkaus) kollision; (keskinäinen ~) motsägelse; (vastakkaisuus) motsättning, kontrovers -en -er: (vastakohta) kontrast -en -er; -dassa jnk kanssa (vara) stridande mot ngt, i strid med, stå i strid mot, kontrastera med (mot) ngt; joutua —an råka i konflikt (förvecklingar, kollision); kollidera; (lain kanssa) komma att strida mot Iag(en) (i konflikt med lagen); velvollisuuksien ~ pliktkollision: etujen — intresse|konflikt, -motsättning; lausuntojen ~ motsägelse (det motsägande) i uttalandena. (-tilanne konflikt|situation. -läge.) -tainen stridig; motsägande; stridande (jnk kanssa mot ngt); -täiset tiedot stridiga, (varandra) motsägande uppgifter; ~ (rettelöinen) aika en tid (full) av stridigheter (förvecklingar, konflikter), -taisnuls2 stridighet; (sanojen) motsägelse; (rettelö) konflikt -en -er; (epäjohdonmukaisuus) inkonsekvens -en -er; (vastakkaisuus) motsats -en -er; laissa on -kèia lagen är behäftad med motsägelser.

ristülritari korsriddare, -sana korsord, («arvoitus korsordsgåta; vrt. s a n a|r i s t i k k o, -ruudukko, -tehtävä korsordsuppgift.t -sauma korssöm. -selkä (an.) korsrygg; —äni särkee jag har ont i korsryggen, -side (post.) korsband; -siteenä som korsband. (-lähetys korsbandsförsändelse.) -siinnös, -siitos korsning. kroasering, -sorsa (Tadorna ladorna) gravand. -suu (-huuli) harläpp -en -ar: (leik.) (jänis —) harpalt -en -ar; jöss|e -en -ar. -suuntima (mer.) krysspejling. -taltta krvssmejsel. -tapuli (sht.) korslagd stapel, -taulu (mnm.) korstavla.-tiili kors-, krvss|-teerel. -ttäinen ks. ristikkäinen, -tuli korseld: olla -tulessa vara utsatt för korseld. -tvtär (j. kummi —) guddotter, -tä korsa; (kädet) knäppa; (kastaa) döpa; ks. -ä. -vaneri kryssfaner: plywood, -veikkaus krysstips. -veli broder i Kristus, -verinen av blandad ras: korsning, kroasering: (s. hnk. j. tummahko) mörk|lätt, -hvad -veto korsdrag; täällä on (tunluu) r~a det är korsdrag här. -viiva krvss-, korsllinje. -ä 1. (kastaa) döpa», kristna. 2. (tehdä ristin-merkki) korsa; ~ itsensä korsa sig: ~ kätensä knäppa2 sina händer, -äiset pl krist-ning, dop -et. -äisvaatteetp/dop|dräkt,-kläder. -äiti Y/. kummitäti) gudmor, gummor.

risu ruska; (varpu) ris -et -; riskvist -en -ar; —t (rhm.) ris -et. -aita ris|gärdsgård, (kal.) -gård. -este rishinder, -häkki rishäck. -inen risig, -karhi risharv. -kasa rishög, -kimppu risknippe; faskin -en -er. -kko* snår -et; vrt. risukasa, -lannoitus risgödsling, -nippu risknippe, -nki* (rak., er. vsr.) faskin -en -er. -oksa riskvist, -peite ris-, fas-kin|beklädnad; ristäcke, -savotta ris-, busk|-röjning. -äes risharv.

rita* (sadin) fälla.

ritari riddare; ~ peloton ja nuhteeton en riddare utan fruktan o. tadel; —i (keit.)

fattiga riddare, -aika riddartiden, -huone riddarhus(et). ritarihuone Ilen (johtokunta riddarhusdirektion. -jäsen riddarhusmedlem.) -järjestys riddarhusordning, ritariükartano riddargods -et -ksilyönti riddar|slag, -dubbning. -kunnanhallitus ordenskapitel -let -. -kun I ta ord len -en -nar; riddarord|en -nar; monen ulkomaisen -nan jäsen (vanh.) riddare av många utländska ordnar, (-risti ordenskors, -tähti ordensstjärna.) -laitos riddarväsen. -leikit riddarspel. -linna riddarborg. -llinen ridderlig. -Ilisesti ridderligt, -llisuus2 ridderlighet. -merkki riddar-, ordens I tecken, -narvo rid-darvärdighet. -nauha ordensband, -^kannus riddarsporre; vrt. m. kukonkannus. -kukka f ksv. Hippeastrum] hippeastrum.) -runo riddardikt. -smies riddersman, -sto ridderskap -et; riddarstånd -et. -sääty rid-darstånd. -vala riddared. -varustus riddarrustning.

ritilä korsverk -et -; gall|er -ret -; (mer.

ym.) trall -en -ar. riti|lnä knastring, sprakande, knittler -ret, knittrande. (-rutto [el. lääk.) fraspest.) -rinnan (adv.) sida vid sida. -seminen knastrande, sprakande, knittrande; knistrande. -stä knastra, spraka, knittra, knistra. rituaali (kirk.) ritual -en -er. -nen rituell, ritva (mjukt hängandet kvist -en -ar. -inen: ~ koivu (riippakoivu) hängbjörk, -koivu ks. ed.

riudullnta* avtyning, smäktande, trånande, -ttaa* tära*, slita*, taga* på; (kuv.) förtära*; (heikentää) försvaga: ~ voimia tära på krafterna; (laihduttaa) utmärgla, -tta-minen tärande, slitande, utmärglande, riuhlldonta * ryckande, slitande, -taista rvcka2, slita*; ~ itsensä irti slita sig lös. -taisulähtö (aut.) rivstart.-tautua* rycka*, slita * sig. -toa * (lempoa) rycka(kiskoa) slita (rehkiä) bråka, riuku* slana; (salko) stång -en stänger; stör -en -ar; spira, -aita slanlstängsel, -staket, -aste (mtsh.) slanstadium.-ikä slan-ålder -n. -metsä slanskog. riusklla, -ea rapp, rask. tilltagsen: (ponnekas) klämmig; (puhdikas) hurtfrisk.-uus2 rapphet, raskhet; tilltagsenhet; klämmighet. riutta* rev -et -; rev|el -eln -lar; (särkkä) bank -en -ar; (luoto) kobb|e -en -ar. -inen revfvlld.

riutu|la* tvna av: bli avtärd: (ikävästä) smäk-ta, tråna; (kuihtua. kulua) täras*; (menehtyä) förtär as*, försmäkta; (laihtua) utmärglas; bli utmärglad; (hiipua) falna; — suruunsa förtäras av sorg; ~ vankeudessa försmäkta i fängelse; tuli -u elden falnar; vanhuuttaan -nuf tärd, medtagen, (raihnainen) skröplig av ålderdom: (voimaton) orkeslös; -nuf terveus bruten hälsa, -minen avtvnande jne. -mus avtyning; trånad; smäktande; utmärgling. rivakka * rask, rapp: hurtig: vrt. r a v a k k a. rivalliiten (försedd) med handtag:: ks. ripa. rive pl riveef drev -et. -tä dikta, driva*, -ys diktning, drivning, -aminen diktande, drivande.

riv|i rad -en-er; (mies-, kansan led -et-; (jo-no) räcka; (jana) sträcka; (huone~) länga, fil -en -er; ~en väli radavstånd; lukea ~en välisiä läsa mellan raderna; asettua ~in ställa upp sig i, på led; kansan syvissä -eissä bland folkets breda lager\ kylvää ~in radså; -eittäin radvis, -era rivier|a -an -or. -hauta linjegrav. —istutus radplantering, -johdin radledare, -kylvö radsådd. (-kone radsåningsmaskin.) -mies (en) man i ledet; menig; palvella -miehenä tjäna som menig, -nen (yhd.) -rådig; viisi~ femradig; (sot.) på fem led. -nleveys radbredd, -npituus ks. ed. -stö (sot.) kolonn -en -er. -talo radhus, -ttyä* ställa* upp sig i (på) led. -ttää* rada; ställa* upp i (på) led. -tys radning. rivo frivol, skabrös, slipprig; (säädytön) oanständig; otäck, -hko något frivol, -nsekainen ekivok. -sti frivolt, skabröst, slipprigt; oanständigt. -suinen ful i mun(nen). -usa frivolitet, slipprighet; oanständighet, rkl. (lyh.) (= ruokalusikallinen) mts. = en matsked.

rl (r.l.) (= rajoitettu lisämaksuvelvollisuus)

m.b.t. = med begränsad tillskottsplikt, robotti* (automaatti, koneihminen) robot-en -ar. -kone robotmaskin, -ohjaus robotstyrning.

rodeo (raisasiuskilp., autokilp.) rodeo, rodu||lli|nen (yhd.) ras-; ~ erotus rasskillnad; -sessa suhteessa i rashänseende; med avseende på ras(en). -n(jalostus rasförädling; [ksv.] växtförädling, -muodostus ras-bildning. -sekoitus rasblandning.) rohdin * ks. r o h t i m e t. -lakana blaggarns-lakan. -lanka blångarn, blaggarn. -paita blaggarnsskjorta. -tukko blåntott -en -ar. rohdos drog -en -er. -kauppa droghandel, -kauppias drog|handlare, -ist. -liike drog-affär.

rohjeta* rohkenen ha mod (att); (uskaltaa) djärvas1; drista; våga; (ottaa itselleen vapaus, lupa) fördrista sig; taga* sig friheten; tillåta sig (tehdä jtk göra ngt), rohkai||seminen intalande av mod; uppmunt I ring, -ran. -se va (sti) uppmuntrande, -sta göra* modig; inge mod; uppmuntra; (elähdyttää) uppliva; ~ jnk mieltä inge (intala) ngn mod; liva ngns mod; uppmuntra; ~ mieltään (mielensä) taga mod till sig; fatta (repa, hämta) mod; morska (rycka) upp sig; ~ mieliänsä jtk kestämään bemanna (stålsätta) sig mot ngt; -seva uppmuntrande; upplivande, -stua bli modig(are); få*, fatta mod; repa mod; -siunui modigare; som fattat mod; uppmuntrad; näistä tiedoista -stu-neena uppmuntrad av dessa underrättelser, -su (mielen ~) uppmuntran, (-ryyppy styrketår; styrkare -n -.) rohke|a modig, orädd, dristig; (uskalias) djärv, vågsam; (uhka~) förvägen, våghalsig, oförvägen; ~ mieli mod -et; hurjan ~ oförvägen; ~//a mielellä modigt, dristigt; oförväget; -immat toiveet de djärvaste förhoppningar; ~ yritys ett vågsamt (djärvt) företag; ~ rokan syö (snl.) lyckan står den djärve bi.

rohkea ||-aa t teinen med djärva idéer, -luontei-618

rokka

nen djärv; oförvägen; modig, -otteinen med djärva tag. -puheinen frispråkig, rohke||asti modigt, dristigt; djärvt, vågsamt; (o)förväget. -udennäyte prov på mod; våghalsigt konststycke -t. -us2 mod -et; djärvhet; kurage -t. rohkia (kud.) häckla.

rohmu||aminen hamstr|ing, -ande. -ta hamstra.

rohtim||et pl blånor, blår pl; vrt. rohdin.

-inen av blår (blånor); (yhd.) blaggarns-. roh|to* medicin -en -er; medikament -et -(-er); läkemed|el -let -; -dol (tipat) droppar; ks. lääkeaine, -mies (poppamies) medicinman. -nenätti (vesikrassi, Roripa nasturtium-aquaticum) vattenkrasse, -pid-lo medicin-, medikament(s)|flaska; tinktur-flaska. -tädyke (ksv. Veronica officinalis) ärenpris -en. -varasto medicin-, medikament^) |förråd. rolitul|a* få* utslag; bli narig, sprucken; spricka (sönder), -ma (lääk.) utslag -et; eksem-et-, (-tauti eksem; hudsjukdom.) roihu brasa; (liekki) låga; flamma, -aminen uppflammande; lågande, -ta flamma; låga. roikale räk|el -eln -lar, bäng|el -eln -lar. roikka* 1. (j.) (joukkio) följe-t-n; sällskap; patrask -et; gäng -et; koko ~ hela rasket. 2. (sähköjohto) sladd -en -ar. 3. vetää roikat jnk yli korsa, strecka över ngt. roik||kua* (riippua) hänga2; (heilua) dingla, dangla; jäädä -kumaan bli hängande; (kuv., ratkaisematta) bli oavgjord, hängande, -ot-taa* hänga8 (slapp); släpa, -uttaa* låta* hänga (dingla); dingla (jtk med ngt); (raa-hata) kånka, släpa (ngt, på ngt), -uttami-nen dinglande; kånkande, släpande, roili (mer.) röj|el -eln -lar; över-, boven|bram-segel. -raaka över-, boven|bramrå. -tanko över-, boven|bramstång. roima (a.) (aika) duktig; (runsas) rundlig.

-housut vid-, bussarongs|byxor. roina (j. roju, törky) skräp -et. roiskah||dus stänk -et -; skvätt -en -ar. -taa* stänka2, skvätta8, -taminen stänkande, skvättande; stänkning. roisk||e stänk -et -, skvätt -en -ar. -erappaus (muur.) sprid-, grov|puts. -esuoja (aui.) stänkskydd, -ia stänka8, skvätta8, -inta* stänkning. -ua fe. roiskia, -uttaa * stänka2, -uttaminen stänkande, roisto skurk -en -ar; rackare; (konna) bov -en -ar, bandit -en -er. -joukkio, -joukko rackar|följe, -pack -et; bandit|band, -hop. -mainen skurk-, bov-, bandit|aktig. -mai-sesti skurkaktigt, -maisuus8 sku-rk-, bov-, bandit|aktighet. -nteko, -ntyö skurk-, bov|-streck -et -. -us8 ks. -maisuus, -väki slödd|er -ret, patrask -et, pack -et. rojahtaa: kaatua ~ falla pladask; ramla,

dimpa omkull; vrt. romahtaa, rojalis||mi (kuningasmielisyys) rojalism. -t rojalist.

roju skräp -et; (rytö) bråte -n; vrt. romu.

-kätkö skräpgömma, rokahtu||a: ks. rohtua, -ma vesikulöst utslag.

rok|ka* (keit.) herne~ ärtsoppa; rohkea -an

syö (snl.) lyckan står den djärve bi.rokko — ro

rok|ko* (lääk.) köpp|a -an -or; sairastaa olla -ossa ligga insjuknad i koppor; ha koppor, -aine vaccin -en (-et), («varasto vaccinjdepå, -förråd.) -inen som har koppor; (rokon tartuttama) koppsmittad. -lasi vaccinglas. -myrkky

koppgift. -rutto koppepidemi;-tartunta koppsmitta, -teräs blås-, cement|stål. rokokoo rokoko -n.

rokon I i arpi, -arvet koppärr, -arpinen kopp-ärrig. -arpisuus2 koppärrighet. -istutus koppympning, -tartuttama koppsmittad. roko||te vaccin -en (-et), -ttaa* vaccinera, -ttaja vaccinatör. -ttamaton ovaccinerad. - ttaminen vacciner ling, -ande. -ttautua* låta* vaccinera sig. -tus vaccinering, vaccination. (-aine vaccin -en. -neste vaccinlymfa. -pakko vaccinationstvång, -putki vaccinrör. -rasia vaccinationsbestick -et -. -todistus vaccinationsintyg, -velvollinen vaccinationspliktig. -velvollisuus2 vaccinations! plikt, -skyldighet.) -tuttaa* låta* vaccinera.

rokuli (j.) ledighet (från arbete till följd av naturhinder); pitää ~a, olla ~ssa vara ledig, -päivä ledig, regn|dag; koj dag. romaani 1. (kirj.) roman -en -er. 2. ks. mustalainen, -jakso romancyk|el -eln -ler (-lar), -kirja romanbok. -kirjailija romanförfattare. -kirjailijatar romanförfattarinna. -kirjailu romandiktning, -kirjallisuus2 romanlitteratur, -kirjasto romanbibliotek, -mainen romanartad; romanesk. -naihe romanstoff, romaani|nen romansk; ~ tyyli den romanska

stilen; -set kielet de romanska språken, romaanin||kirjoittaja romanförfattare, -lukeminen romanläsning, -lukija romanläjsare, -serska. -muoto romanform, -tapainen romanartad; romanesk. romaani ||sankari(tar) romanhjält|e, -inna. -sarja romanserie, -sikermä romancykel. -tyyli romanstil. r omah I! duks eilinen ks. -d u s m a inc n. -dus skräll; duns -en -ar; (kuv.) kollaps-en-er; (kaup.) krasch -en -er; sammanbrott -et -; fallissemang -et; hintojen ~ plötsligt, starkt (katastrofalt) prisfall, (-mainen katastrofal.) -düttaa* lägga i ruiner; ruinera; förorsaka en krasch, -taa* dunsa; (keikahtaa) ramla; (pudota) falla*; dimpa*; (suistua) störta; ~ maahan ramla ned; rasa (falla ihop); falla, dimpa, störta ned; ramla, dimpa omkull; (kaup.) krascha; bryta samman; katto -ti taket rasade; yritys -ti företaget gick omkull, överstyr, -taminen dunsande; ramlande; fallande, dimpande; störtande; sammanbrott; kollaps, romanialainen 1. (s.) rumän -en -er; rumä-

nier -n -. 2. (a.) rumänsk, roman||ssi (kirj., mus.) romans -en -er. (-runous romansdiktning.) -tiikka* romantik -en. -tikko* romantiker -n -. -tisoida romantisera. -ttinen romantisk, -ttissävyinen romantiskt betonad, romi|[na bull|er -ret; skram|mel -let. -sta

bullra; skramla, rommi rom -men. -pullo rom|flaska, -butelj, -toti rom|toddy -n -toddar.

taatiopaino rot

romu skräp -et, rask -et; (metalli ~) skrot -ek -huone skräpkammare, -inen skräpig, -isuus* skräpighet. -kauppa skrothandel, -komero skräp | kontor -et -, -vrå. -koppa skräpkorg. -kätkö skräpgömma, -läjä skräphög, -nurkka skräpvrå. -rauta skrotjärn; (jäte~) avfallsjärn. -soppi skräp vrå. -tavara skrot-var|a -or; skräp -et. -ttaa* skrota ned; ned-skrota. -ttaminen nedskrotande; nedskrotning. -ttamo nedskrotningscentral. -ttua* förvandlas till, bli skrot; förfalla*, -tus ks. -t t a m i n e n. ronski (j.) duktig, ordentlig; skrytsam, rooli (teat., oop. osa, tehtävä) roll -en-er. roomalaij|nen 1. (a.) romersk. 2. (s.) romare. -s(epistola romarbrevet. -katolinen romersk-katolsk. -kirje ks. -e p i s t o 1 a. «nainen romarinna. -oikeus2[roomalainen oikeusJ romersk rätt. -valta romarväldet.) roomatar romarinna.

ropij|na (sateen) smatt|er -ret. -sta (sataa) smattra.

ropo* skärv -en -ar; (pikkuraha) fyrk -en

-ar; stvv|er -ern -rar. roppa||kaupalla (j.) ks. runsaasti, -kourallinen en grabbnäve (jtk av ngt), rops||ausrsateerc ~ regnskur, -auttaa* smälla*, -e (sateen) smatt|er -ret; (kuuro) skur -en -ar. -ia piska, slå*; daska på; sataa -ii regnet piskar, (lotisee) plaskar, rosetti (ruusukivi) rosensten, roska skräp -et, rask -et; (rikka) smolk -et; (pöty) strunt -en (-et); rahaa kuin ~a pengar som gräs. -inen skräpig; (rähjäinen) ruskig; (likainen) smutsig; (saastainen) oren. -kala ogräsfisk. -lehti smuts|blad, -tidning. -mainen ruskig, smutsig, - väki slödd|er -ret, mobb -en; (roisto-) pack -et, patrask -et. rosmariini (~pensas) rosmarin -en -er. -öljy

rosmarinolja. roso skrovlighet; knagglighet; ojämnhet, -hammastus (post.) ruff tandning, -illa bli skrovlig, ojämn, -inen skrovlig; (ryhmyinen) knagglig; (epätasainen) ojämn. -isuus2 skrovlighet; knagglighet; ojämnhet, -kynsi

kartnagel, -pintainen med skrovlig yta; skrovlig, -rappaus grov-, sprid|puts -en. -rastas fcs. kulorastas, -ttaa (harv.) göra skrovlig, ojämn, rospuutto* (mrt. kelirikko) menföre -t. rosvo rövare; (ryöstäjä) rof f are; bov -en -ar; ~jen tapaan på rövarvis. -aminen rövande, röveri; rofferi; roffande, plundrande, -illa roffa; plundra, -ilu plundring; rofferi, -jen-pesä ks. -pesä. -joukk(i)o rövar|band -et -, -hop, banditliga. -juttu (mielikuvi-tuks.y keksitty juttu) rövarhistoria, -kansa rövarfolk. -kopla ks. -joukkio, -lauma rövarhord -en -er. -linna (hist.) rövarborg. -luola rövarkula, -mainen bandit-, bov|ak-tig. -nelämä rövarliv, -ntyö banditstreck -et -, rövarbragd. -pesä rövar|näste, -kula. -päällikkö rövar I anförare, -hövding, -retki plundringståg. -romaani rövarroman, -ta röva, roffa; (ryöstää) plundra, -us* röveri; rofferi; plundring, -valta rövarvälde. -valtio (hist.) barbareskstat. rotaatio rotation, -kone, -paino rotationsj-maskin, -press.

rotan[jhäntä råttsvans, -kolo råtthål, -loukku ks. -p y y ü y s. -myrkky råttgift. -pesä råttbo, -pyydys rattfalla. -pyynti råttjakt -en -er. -reikä råtthål, -syöinä (rottien kaluama) rattäten. rotaiiaani roiarian -en -er. rotary ||järjestö rotary organisation, -klubi rotary klubu. -liike rotary rörelsen, -liitto ro-tarytörbund. rotev||a robust; (voimakas) kraftfull, (-jäseninen grovlemmad; kraftigt byggd, -kasvuinen storväxt.) -uusa kralifulihet; stöddighet. rotko (kuilu) kieltä; ravin -en -er; (koloj skreva, -inen rik pu klyftor jne. -laakso kanjon -en -er. rotta" ratt|a -an -or. -kissa råttkatt, -koe försök, experiment med råttor, -koira ratthund. -sota rattkrig. rottelo (talo-, rakennus~ j.) kåk, kyffe, ruckel.

rottinki * rotting, »istuin rottingsits. -keppi rottmgkäpp. -nen av rotting; (yhd.) rotting-. -^aimu (Calamus) rottingpalm, -va»u rottingkorg. rottweü|jeri, -inkoira rottweiler. rotu ras -en -er; (veri) blod -et; hyvää, jaloa ~a av god, ädel ras; ~jen sekoitus rasförbistring; rasblandning; vrt. rodullinen, -aines raselement. -biologia rasbiologi, -eläin rasdjur. -ennakkoluulo rasfördom, -ero(avaisuus) ras|skiilnad, -olikhet, -erottelu rassegregation: vrt. -s y r j intä. -hevonen rashäst, -hygienia rashygien, -inen av , . . ras; suomalais~ av finsk ras. -jako rasindeining. -jalka rasben. -karja rasboskap, -katkeruus2 rasbitterhet, -kierto rascirkuiation. »kiihkoilu) ra&lanatisin. -kissa raskatt. -koira rashund. -kuntoisuus2 rasduglighet, -käsite rasbegrepp, -lammas rasfär. -lehmä rasko. -luokittelu rasinuelning. -luonne raskaraktär. -merkki raskännetecken. -muodostus rasbildning, -näkökoiita rassynpunkt, -ominaisuus2 rasegenskap. -omituisuus2 ras|-egendonilighet, -egenhet, -oppi raslära. -puhdas ks. puhdasrotuinen, -puhtaus2 rasrenhet, renrasighet. -sekoitus rasblandning, -sota raskrig, -sukulainen (samanrotuinen) rasfrände. -sukulaisuus* rasfrändskap. -syrjintä rasdiskriminering, -segregation, - taistelu ras j kamp, -strid, -terveydellinen rashy-gienisk. -terveysoppi ks. -h y g i e n i a. -tietoisuus2 rasinedvetande. -tunne raskänsla, -tunnus raskännetecken, -tunteilu rassvärmeri. -tutkija rasiorskare. -tutkimus rasforskning. -tyyppi rastyp, -vasta| kohta, -kohtaisuus2 ra&mot|sats, -sättning, -viha rashat, -yhteys2 rasgemenskap -en. -ylpeys2 ras|högfärd, -stolthet, roudanlahtö (roudan sulaminen) tjällossning, rouhe (raudan~) skrot -et; (murska) tugg -et; stybb -en; (hake) flis -en, hack -et; ~*et (jauho gröpe -t. -höylä skrubb-, grov|-hyvel. -nnin* kross -en -ar; kross(nings)-, boknings-, stamp|maskin; vrt. rouhin-, -nnus skrotande; grovmalning; gröpning; kornande, granulering; krossning, bokmng; stampning, -ntaa* skrota; (myllyssä) gröpas grovmala *; (jauhaa suurimoiksi) korna; (rakeistaa) granulera; (murskata) krossa,

boka; (survoa) stampa, -ntaja bokare. -ryyni ks. -suuri m o. -sokeri krossocker, -suurimo krossgryn. routana ks. r o u h e n t a a; (jämssiä) raspa, -mo krossverk-et-. -n(höylä skrubb-, grov|-hyvel. -karsta förkarda, -kone kross-, bok-ningsjniaskin; stamp -en-ar; IjämssiJ rasp -en -ar. -mylly gröp-, kross-, skrot|kvarn. -nta ks. r o u h e n n u s. -tera skrubbstal. -viila skrubb-, grov|fil.) roukkio hög -en -ar; (hauta) dös -en -ar;

stenrös(e) -et.-; vrt. röykkiö, rousku (helttasieni, Lactarius) risk|a -an -or. rousku||a knastra; krasa. -ttaa* bringa* att knastra; tugga (ljudligt), -tus knastrande; krasande.

rousteikko* hårt frusen (ojämn) mark -en. routa* tjäle -n; olla rouaassa vara frusen, -antua* tjäla; tjälbindas*; frysa, -antumi-nen tjäi|bindning, -bildning, -halla barfrost, -inen frusen, tjälad. -vahinko, - vaurio upp-frysningsskada. -vuojdet, -si (hist.) ofärds-år.

routi|ja tjälskjuta*, uppfrysa*. -intua ks. routaantua. rouva fru -n -ar; (kort.) dam -en -er; talon ~ (emäntä) frun i

huset, -kutsut dambjudning. -s(lienkiiö, -ihminen fruntim|mer -ret -. -väenyhdistys fruntimmersförening -väki fruntimmer [pl]; kvinnfolk.) rovasti prost -en -ar; läänin ~ kontraktsprost, rövastikunnan||arkisto kontraktsarkiv, -ko-kous kontraktsmöte. rovastikunnittain prosteri-, kontrakts | vis. -kunta prosteri, (Huots.) kontrakt -et -. 4a prostgård -en -ar. - n (arvonimi prosttitel, -pappila ks. -1 a. -rouva prostmna.) rove* naver[skäppa, (Suom. r.) -riva. rovio bål -et -; (nuotio) lägerbål -et -: (vartiotuli) vårdkas|e -en -ar; polttaa ~lia (hist.) bränna pä bål, (vanh.) ä båle. -lia poltto autodafé -n -er. rubiini rubin -en -er. -koru rubinsmycke.

-npunainen rubinröd. rugby (ragbi) (urh.) rugby, -pallo rugbyboll. rulia (mrt., roju) skräp -et; (mura) mörja; (sora) grus -et. -inen skräpig; grusig. -isuus2 skräpighet.

ruhj||ehaava krossår, -evamma krosskada, kontusion. -in (survin) kross -en -ar, stamp -en -ar. -oa krossa; (runnella) lemlasta, massakrera; (survoa) stampa; (masentaa) förkrossa; (turmella) fördärva; (vahingoittaa) skada, -onta* krossning, krossande jne.; (kidutus) lemlästning; massakrering. -outua* bli krossad; krossas; bli ramponerad (fördärvad, skadad, förstörd, ödelagd). -ou(tu)ma kontusion; krosskada. ruhka|jhö^lä skrubbhyvel. -terä skrubb 1 järn,

-stål. - viila skrubbfil, ruho (er. teur.) kropp -en -ar; bål -en -ar. ruhtinaallinen furstlig, -sesti furstli|gen, -gt.

-suus2 fursuighet. ruhtinaanpoika fursteson, ruhtin|as -aan furst|e -en -ar; ~ Bismarck furst B.; Monacon ~ furste(n) av M. -kunta furstendöme -t -n. -pari furstepar. -perhe furste (familj, -hus. -suku furste|släkt, -hus -et -ätt -en -er.

ruhtinatar furstinna.

ruhvi (mer. keulajkatos, -koroke) ruff -en -ar. ruiku||ttaa* kvida*; (valittaa) klaga; jämra sig. -ttäminen kvidan(de); klagan(de); jämmer, jämrande, -tus kvidan; klagan, klagolåt -en -ar; jämmer -n, jeremiad -en -er. ruipelo (hintelä) 1. (a.) spinkig; spenslig; nödvuxen. 2. (s.) (hnk.) spinkig stackare, varelse.

ruis rukiin råg -en. -auma rågstack, -halme råg|gärde, -sved. -hehto en hektoliter (hl) råg. -jauho rågmjöl, (-puuro rågmjölsgröt. -t rågmjöl; hienot seulotut ~ rågsikt[smjöl].) ruiskahtaa spruta fram.

ruis||kahvi rågkaffe, -kakku rågbrödskaka.

-kaunokki (Centaurea cyanus) blåklint, ruiske (lääk.) insprutning; injektion, ruiskorppu rågskorpa.

ruisku sprut I a-an-or.-auto (pai.) sprutbil.

-betoni (rak.) sprutbetong. ruiskuhilas rågskyl.

ruisku||huone (pai.) spruthus. -kannu (puut.)

sprutkanna. ruiskukka ks. ruiskaunokki, ruisku||laiva (vanh.) ks. p a 1 o n s a m m u-t u s a 1 u s. -lakkaus sprutlackering. -maalaus sprutmålning. (-pistooli sprutmålnings-pistol.) -mestari (pai.) sprutmästare. «miehistö sprut I manskap, -servis -en -er. -nletku sprutslang. -pullo (er. kern.) sprutflaska; sifon -en -er. -suoja (pai.) sprut|skjul, -bod. -ta spruta (fram, ut),-te* besprutningsme-. del. -ttaa* spruta; (lääk.) spruta in; in-jic(i)era; ~ jnk päälle bespruta ngt. - ttäminen sprutande, injic(i)er|ing, -ande; besprutning. -tus sprutning; insprutning; (puut.) besprutning; (lääk.) injektion, (-aine besprutningsmedel.) -vernissaus ks. -lakkaus, ruis||leipä rågbröd, -maltaat pl rågmalt. -oljet pl råghalm -en. -pelto rågåker, -rääkkä (el. Crex crex) korn-, ängs|knarr -en -ar. -sato rågskörd, -sihti rågsikt. -tynnyri (vanh. mt.) en tunna råg. - vainio rågfält, rujo (rampa) lytt; (raajarikko, muotopuoli, vanh. vaivainen) vanför, -kas -kkaan (s.) (rampa, raajarikko) krympling, -muotoinen van|skapad, -skapt, -skaplig; missbildad, rukata* (kel.) rucka.

rUkiin||en av råg; råg-, -heilimo, -heilimä

rågblomma, -hinta rägpris. -jyvä rågkorn; vrt. ohranjyvä. -kasvu rågväxt. -kylvö rågsådd, -laiho rågväxt -en; grönråg(sfäit); rågbrodd -en -ar. -leikkuu rågskörd, -leseet, -liiseet pl rågkli. -olki rågstrå; -oljet pl råghalm. -oras

rågbrodd. -sänki rågstubb, -tähkä rågax. -viljely(s) rågodling, rukin||lapa spinnrockshuvud -et -en. -poljin spinnrockstrampa. -pyörä spinnrockshjui. rukka * ks. ra u k k a.

rukka I nen skinnhandsk|e -en -ar; påsvante; keitliö~ grytvant|e -en -ar; saada (antaa) —sel (kuv.) få (ge) korgen, rukkaus nickning, rukki* spinnrock -en -ar.

ruko * (heinä—) stack -en -ar, såt|e -en -ar,

voim -en -ar; panna ~ihin, ruoille såta, volma. -aminen såtande, volmande. -an ks. r u o t a.

-runkoinen rmt

rukoi||leminen bedjande -t. -le vai n en bedjare. -levasti bedjande; bönfallande, -lija som ber, bönfaller (om ngt); bedjare. (-sirkka [hnt. Mantis religiösaj bönsyrsa; tillbedjande gräshoppan.) -Ilabedja*, be*; bönfalla*; ~ (jllk jtk) bedja, bönfalla ngn om ngt; ~ jnk puolesta bedja för ngn; ~ Jumalan siunausta jllk bedja om (nedkalla) Guds välsignelse över ngt; ~ avuksi bönfalla ngn om hjälp; anropa ngn om hjälp; (huutaa) åkalla ngn; -levällä äänellä med bönfallande röst; ruveta -lemaan (pyytelemään) ta till bönboken.-lu bedjande, bönfallande, rukopilvi (kumpupilvi) cumulusmoln. rukous bön -en -er; avun ~ bön om hjälp; kuulla ~ (suostua pyyntöön) bönhöra. -asento bönställning, -hetki bönestund, -huone bön(e)hus. -jakkara bönpall, -kappeli bönkapell, -kirja bönbok, -kokous bönemöte. -nauha radband; rosenkrans, -päivä bön(e)dag; kiitos-, paasto-, rukous- ja katu-muspäivät tacksägelse-, fäste-, bot- o. bönedagar. (-nteksti böndags text.) -sali bönsal. -sunnuntai bönsöndag, ruletti* (peli) rulett-en-er.-pöytärulettbord. rulla rull|e -en -ar; (sot. vir.) rull|a -an -or. -filmi rullfilm, (-kamera, -kone rullfilmskamera.) -laakeri rullager, -lanka rulltråd. -luistin rullskridsko, -portaat (liuku ~) rulltrappa, -puu (sht.) bobinved; björk-props; ~t (rhm.) (poltto ~) rullved. -rata rullbana, -rihma ks. -lanka, -silta rutl-bro. -tehdas trådrullsfabrik. -tuoli rullstol, -tupakka rulltobak. -vaunu rullvagn. -äes (mv.) rullharv. ruma 1. (a.) ful. 2. (s.) (paholainen) den lede, fule. -n näköinen ful till utseendet; ful. -sti fult. rumejjnnus vanprydnad; (rumentaminen) vanprydande, -ntaa* göra* ful(are); förfula; vanställa2, vanpryda*; misspryda*; (vaat., kuv.) missklä(da)*. -ntua*, -ta* rumenen bli ful(are); förfulas; bli vanställd, rumilus åbäke -t -n; fuling; miehen ~ ett

åbäke till karl. ruinmun||hihna trumgehäng. -kalvo trumskinn. -lyöjä trumslagare, -lyönti trumslag, -nahka trumskinn. -pärinä, -pärrytys trumvirv|el -eln -lar. rummu ttaa * trumma (på ngt), -ttaja trumslagare. -ttäminen trum|ning, -mande, -tus trumning. rumpali trumslagare.

rumpu* 1. (mus.) trumma; ~ pärisee trumman går. 2. (pyörän~) nav -en (-et) -ar; (tela) vals -en -ar. -kalvo (an.) ks. täry~. -merkki trumsignal. -ontelo (an.) trumhåla. -palikka trumpinne, -saha cylinder-, trum|-såg. -tuli (sol., kuv.) trumeld. rumuus2 fulhet.

rungo||llinen med stam; stam-, -sto (aut.)

chassi -(e)t -er; (metsän) stammar..pl. runko* (puun~) stam-men-mar; (laivan~) skrov -et -; (Int.) flygkropp; (kehä) skelett -et -, stomm|e -en -ar; (kehys; polkupyörän.) ram. -en -ar; (aut.) chassi ~(e)t -er;

(bil)underrede -t -n; (ruho) kropp -en -ar. -hinta (rungon hinta) stampris; pris per , stam. -inen (yhd.) med . . . stam(mar) jen.,

-stammig; paksu~ med tjock stam. -kaava ramplan. -kauppa stamvis försäljning; försäljning per stam. -kuutio stam|massa, -kubik, -volym, -laho stamröta. -luku stam(an)-tal. -luokka stamklass, -muoto stamform, -sopimus ramavtal, - vesa stamskott. runnahtaa* falla (sjunka) samman, ihop; (harv. musertua) krossas; (turmeltua) fördärvas, tilltygas; (vikaantua) ramponeras, runna||ri (mer.) runnare -n -. -ta (mer.)

värva, tubba, locka, run|nella* misshandla; illa tilltyga; mör-bulta; gå* illa åt; (vialle) ramponera; jnk pahasti -telema illa tilltygad (medfaren, åtgången, rådbråkad, härjad) av ngt; -nel-tuneena i ett illa tilltygat (medfaret) skick (tillstånd).

runo dikt -en -er, poem -et -; (Kalevalan runa; kväde -t -n; ylistää ~ssa lov-, be jsjunga ngt; ~ssa ylistetty

besjungen, -aarre, »aarteisto diktskatt; runoskatt, -aisti poetisk smak; poetiskt sinne, -asu poetisk dräkt, -elma (laajahko) dikt -en -er, poem -et -. «henki poetisk anda. -hepo (kuv.) pegas -en -er. runoijjleminen diktande. -lemis(halu lust att

dikta, -taito verskonst.) runoilija skald -en -er, poet -en -er, diktare; f skaldinna; (leik.) poetissa. -hahmo diktargestalt. -koti diktarhem. -kyky diktar-förmåga. -laatu diktar|natur, -temperament, -kynne, -lahja skalde-, diktar|gåva. -lahjakkuus2 diktarbegåvning. -luonne diktar|-kynne, -natur, -lynne, -maine skalderykte; skaldenamn, -nero skaldesnille. - n (mielikuvitus diktarfantasi. -taipumus skaldeanlag. -taito skaldekonst, -tehtävä diktar-uppgift. - toimi [nta] diktar-, skalde| verksamhet, -gärning, -työ diktar |gärning, -verksamhet, -viitta diktarmantel.) -tar skaldinna.

runoi||lla dikta; skriva dikter, vers; skalda (kuv.) uppdikta; fabulera; fantisera ihop. -lu diktning, diktkonst -en. (-taito skalde-, dikt|konst.) runo||jalka versfot. -kappale skaldestycke; dikt -en -er. -kieli poetiskt språk; skaldespråk. -kirje rim-, skalde [brev. runokki* (ksv. Fresia) fresia. runo kce skaldeförsök, -kokoelma diktsamling. -kuningas skaldek(on)ung. -kuva bildligt uttryck; poetisk bild; metafor; (Islanti) kenning -en -ar; trop -en -er. -laji diktart; (säe~) vers|slag, -art. -lhnen poetisk, -lli-sesti poetiskt, -llisuus2 poesi -n; poetisk flykt -en. -mitallinen metrisk; som är (skriven) på vers, i bunden form, stil. -mitta (run.) versmått; meter; (kalevalan ~) runometer -n; -mitalla på vers. (-inen ks. -mitallinen; — kieli bunden stil. -laki metrisk lag. -oppi verslära, metrik -en.) -muoto diktform; (säe~) versform, -niekka skald -en -er, poet -en -er. -nkatkelma diktfragment; (ks. -pätkä) versstump -en -ar. -nkeruu insamling av runor, (-matka runo |saml ar-färd, -insamlingsfärd.) -n(kerääjä runosamlare. -lahja skalde-, diktar|gåva. -laulaja runosångare, -laulanta, -laulu runosång. -lausunta deklamation, -muodostus Vers-

bildning-, versifikation. -muotoinen versifi-

erad; på vers. -omainen poetisk, -pätkä versstump, -rakenne [säe~] versbyggnad, -sepustaja rimsmidare, versmakare, -sepustus rimsmideri, versmakeri. -tekijä poet -en -er; rimsmidare, versmakare.) «oppi po etik -en; verslära, metrik -en. -paino metrisk accent, -poljento ks. -rytmi, -pukuinen i poetisk dräkt; i bunden form, stil; i versform; på vers; versifierad, -ratsu (kuv.) pegas -en -er. -ruhtinas skaldefurste.-rytmi versrytm. -seppä skald -en -er, diktare, poet -en -er. -sikermä diktcykel, -sto runoskatt; diktsamling, -suoni skaldeådra, -säe versrad -en -er, vers -en -er. -säkeistö strof -en -er. -taide skalde-, dikt-, vers|konst, - tar sångmö -n -r; mus|a -an -er. -teos dikt-, skalde| verk; (-kappale) skaldestycke -t -n. -toisinto dikt-, runo I variant, -ton opoetisk; prosaisk; vardaglig, -ttomasti opoetiskt; prosaiskt, -ttomuus2 brist (-en) på poesi; vardaglighet, -tuote poetiskt alster; (-teos) diktverk-et-. -us2 poesi -n; diktning; (-taito) diktkonst -en; -uden laji diktart, (-oppi poetik -en. -taide dikt-, skalde|konst; poesi.) -valikoima (dikt)antologi -en -er. -vihko dikthäfte, runsaa||hko rätt, jämförelsevis rundlig; rundligare, rikligare, -mmalti (adv.) rundligare, rikligare (av ngt), -npuoleinen rätt (tämligen) riklig (ymnig, rundlig), -sti ymnigt; i ymnighet, i mängd; rundligen, rundligt; runt; rikligt, rikligen; (yli) drygt; (hyvin) väl; (aika lailla) med besked; (laajalti) i stor omfattning; vrt. runsas; hänellä on ~ jtk han har riklig (ymnig, rik) tillgång på ngt, han är rik på ngt, (yltäkyllin) har överflöd på ngt; siihen kuluu ~ aikaa därtill åtgår en rundlig tid; det tar en dryg tid; maitoa on ~ saatavissa det är god tillgång på mjölk; sitä on otettu liian ~ det är alltför drygt, rundligt tilltaget; luvata ~ lova mnt; ~ kuvitettu rikt illustrerad; ~ otsonia sisältävä ozonrik; hän viipyi täällä ~ lunnin han dröjde här en dryg timme, väl en timme; mitata ~ mäta rundligt, väl, (näkyisästi) drygt.

runsaimmin ymnigast; rundligast; rikligast, runsa|s -an (jota on paljon) ymnig, riklig; (on yllin kyllin) rundlig; (suuri) stor*; ansenlig; (rikas) rik; (näkyisä) dryg; (monipuolinen) rikhaltig; (lukuisa) talrik; (yhd. us.) -rik; -assa määrin i ymnigt (rikligt, rikt) mått; rikligen; osanotto oli ~ta deltagandet var livligt; ~ lämpö hög värme; hän sai -an palkinnon han fick en rundlig (riklig) belöning; ~ sato en ymnig (riklig, rik) skörd; ~ varasto rikt (rikhaltigt lager); ~ aineisto ymnigt (rikt, rikhaltigt) material; -in käsin med rund hand; ~ siunaus rik välsignelse, -aatteinen rik på idéer; idérik, -aatteisuus* idérikedom, -aiheinen rik på motiv, -ainei-nen rikhaltig; sakrik, -ajatuksinen tanke-diger. -aloitteinen initiativrik, -hiilinen kolrik. -koristeinen rikt utsirad, -kätinen rund-hänt; (antelias) frikostig; generös; liberal; (aulis) givmild, -kätisyys2 rundhänthet; frikostighet; generositet, -lahjainen rikt

begåvad, -lahjaisuus* rik begåvning, -lajinen artrik; rik på arter, -läpsinen barnrik; med

många barn (miel. moni—; perhe barn-

rik familj), -lukuinen mångtalig, talrik, »lukuisuus8 stort antal; talrikhet. -löytöinen fyndrik. -menekkinen med god avsättning, åtgång, -mietteinen tankediger. -ohjelmai-nen med rikt program, -oppinen rik på lärdom; (moni~) månglärd. -ravin[teinen, »toinen näringsrik; vrt. ravinne, ravinto, -riistainen villebrådsrik; rik på villebråd (vilt), -ruokainen 1. ~ ateria måltid med många rätter. 2. (a.) matfrisk; (s.) storätare. -sanainen rik på ord; mångordig; svulstig. -sanaisuus2 ordrikedom; mångordighet;svuls-tighet. -sateinen regnrik. -sateisuus2 riklig (ymnig) nederbörd, -satoinen rikt givande; ~ vuosi ett gott skördeår.-sisältöinen innehålls |rik, -diger; rik på innehåll, -tapahtumainen händelse |rik, -diger, -tuloinen inbringande, indräktig; mycket (rikt) givande; ~ mies en man med stora inkomster, -tulcksinen resultatrik. -tuottoinen rikt givande; med riklig avkastning; ~ lehmä högmjölkande ko. -töinen arbetsdrvg. - vaiheinen (moni~, vaiheikas) växlingsrik; skiftesrik, -valoinen ljusstark; väl belyst, upplyst, -vetinen vattenrik. - vi vah teinen, -värähteinen rik på skiftningar; rikt fasetterad.

runsaudensarvi ymnighetshorn. runsaus2 ymnighet; rundlighet; riklighet; rikhaltighet; (rikkaus) rikedom -en; (näkyi-syys) dryghet; (yltäkylläisyys) överflöd -et. runteleminen tilltygande; vanställande; rådbråkande; härjande; ks. runnella, runti* (tynnyrin ~) sprund -et -. -reikä sprundhål. runtoa ks. ruhjoa, runnella, runtti (halv.) ks. retku, lurjus, runtu* (työtön päivä) fridag -en -ar, fritid -en -er; ledighet, -viikko (kissaviikko) frivecka.

ruoakset pl (-as) matvaror, födoämnen, vik-

tualier (pl). ruoan||haju matlukt. -hiven ks. -muren a. -jäte, -fätteet mat|avfall, -rest(er). -kännin (porttööri) mathämtare. -katku, -käry matos, -laittaja matlagerska; (kokki) kock -en -ar; / kokerska; hän on erikoisen taitava ~ hon är en riktig matmamma, -laitto matlagning.-lähettämö matutbärning. «murena matbit, -pito mathållning, kosthåll -et, kosthållning; (ruokinta) utspisning, -pitäjä kosthållerska. -puute brist på mat; matbrist, -sulatus matsmältning; (lääk.) digestion. (-aika matsmältningstid. -elin matsmältningsorgan. -häiriö matsmältnings-, digestions|störning, -besvär, -kanava matsmältningskanal, -prosessi matsmältningsprocess.) -tarjoilu matservering, -täh-teet pl matrester; (kerätyt) plockmat. «valmistus ks. -laitto, (-ohje matrecept.) ruode* läkt -en -er; (rima) ribba; (koiras-pontti) spont -en -er. -höylä sponthyvel. -katto, -laipio ribbat tak; ribbtak. -tiili rygg-, gir|tegel.

ruodillinen (ksv. ruoti) skaftad; vrt. ruoti.

ruodinta* benande; utbenande; dissekering;

pet -et; petande, ruoditon oskaftad.

ruodi||ttaa* (rak.) (pontata) sponta. -tus spontning.

ruodol||llinen (sulka) försedd med skaft; skaftad; vrt. ruotoinen. -ton (sulka) utan skaft; oskaftad; (kal.) utan ben; benfri. ruoduittain rotevis.

ruohikko* gräs|plan -en -er, -matta, -reunus

gräskant.

ruoho gräs -et -; (yrtti) ört -en -er. -aavikko (P.-Am.) prärie -n -r; (E.-Am.) pampa -n -s. -inen gräsbevuxen; (yhd.)

med____gräs; rehevä~ med frodigt gräs. -isa

gräsrik. -kanukka (ksv. Cornus suecica) hönsbär, -kasvillisuus2 örtvegetation.-kenttä (-tasanko) grässlätt -en -er; (nurmi gräsplan; (nurmikko) gräsmatta.-kko* ks. r u o-h i k k o. -mainen (ksv.) örtartad. -mätäs grästuva. -n(kasvu gräsväxt, -korsi grässtrå. -leikkuu gräsklippning, -leikkuukone, -leikkuri gräsklippningsmaskin. -syöjä

fel.] gr ä sä t are. -sänki grässtubb, - tapainen gräs-, ört|artad. -vihreä gräsgrön.) -parsa ks. r u o k a~. -penger gräs|vall, -terrass, -sipuli (Allium schoenoprasum) gräslök.-sto gräs|-matta, -plan. -tasanko gösslätt, -ton icke gräsbevuxen; (paljas) kal. -ttua* bli gräs bevuxen, -lupen; bli övervuxen (med gräs); (nurmettua) valla, gräsbinda* sig; bli gräs-bunden; -ttunut gräs|beväxt, -bevuxen; gräs-lupen. -ttuneisuus2 gräsbundenhet, -turve grästorva, -varsi (ksv.) örtartad stam; örtstam, -vartinen med örtstam, ruoikko* vass -en. -inen vass|bevuxen, -beväxt.

ruoikon||laita, -reuna vasskant, ruoisto ks. ruoikko.

ruoja (ilkiö) otäcking; f otäcka; (ryökäle)

krabat -en -er. ruoju kängskaft -et -; ks. ~k enka. -inen (yhd.) med . . . skaft, -kenkä käng|a -an -or. ruo|ka* mat -en; (pöytävanh.) spis -en; (muona) kost -en; (ravinto) föda; näring; (~laji) rätt -en -er; ~ ja asunto kost o. logi; mat o. husrum; pitää -assa ha ngn i maten; hän laittaa hyvin hyvää hon är en riktig matmamma; olla -alla intaga sin måltid; äta; (vanh.) spisa; (istua pöydässä) sitta till bords; mennä -atle gå till bords; gå för att äta; -alta noustua (an) efter slutad måltid; -an suhteen nirso (turhantarkka) matratare; tulen ~ näring åt elden; vrt. m. silmän^, —aika (ruokailumattid; ~an matdags; under måltiden; nyt on ~ det är matdags, --aine födoämne, --àitta mat-, visthus |böd. --annos matportion, --asema (urh.; vrt. r u o k a i 1 u~) matstation, --as-tia matkärl. --astiasto mat-, bords|servis. -emäntä ks. -rouva, -halu matlust, aptit -en; ~n puute brist på aptit; matleda; vrt. -haluttomuus, -haluinen matfrisk. -haluttomuus2 dålig aptit; aptitlöshet. -he-delmä(t) matfrukt, -herne matärt. -hissi mathiss, -huone matrum; vrt. -s a 1 i. ruokai||leminen ätande, spisande, -lija matgäst -en -er. -lia. äta*, (vanh.) spisa; inta(ga)*

en måltid, sina måltider, -lu måltid -en; (mer.) skaffning; (vanh.) spisande, (-asema f urh.] matstation, -astia mat|kärl, -back.

-huone matrum, -järjestys matordning, -kalusto mat-, bords|servis. -komero matvrå. -paikka matställe, -tila måltidsutrymme. -välineet matbestick.) -nen, -sa (ravitseva) närande; mättande; (riittoisa) dryg. -suus2 dryghet. ruoka||jono matkö, -järjestys matordning; vrt. -v a 1 i o. -kaappi matjskåp, -skänk -en -ar. -kala matfisk; ätbar fisk. -kannin mat-hämtare. -kasvi matväxt, -kauppa matvaruhandel. -kellari matkällare, -kello mat-, välling|klocka. -komero skafferi -et -er. -kori matkorg, -kunta matlag, -la matservering, matställe -t -n; (ruoanpito) kosthåll -et -. -laji maträtt -en -er. -lanemäntä föreståndarinna för en matservering; kosthållsföreståndarinna. -lanisäntä kosthålls-föreståndare. -leipä mat-, spis|bröd. -lepo måltidsvila; lur -en -ar på maten; siesta; otta -levolla vila på maten; hålla siesta, -liina servett -en -er. -lippu (-kuponki) mat|-kupong, -pollett, -lista, -luettelo matsed | el -eln -lar; (hieno) meny -n -er. -loma matrast. -luku (-rukous) bordsbön -en -er. -lusikallinen: ~ suolaa en matsked salt. -lusikka matsked, -multa matjord, mylla, humus, -muru matbit -en -ar. -myrkytys matförgiftning. -mytty matknyte, -myymälä mat-varu|butik, -handel, -omena matäpple, -paikka matställe; vrt. ruokala, -pala-nen matbit, -palkka lön i kost; olla -palkalla arbeta för födan, -parsa (Asparagus officinalis) sparris, -puikot (kiin.) matpinnar. -purtilo matho. -pöytä matbord (-ssä vid), -rahat pl mat-, hushålls|pengar. -rasia (eväs—) matbox. -rasva matfett, -rauha mat-, mål|ro. -rouva (j.) mat|gumma, -mamma, -rukous ks. -luku. -ryyppy en sup till maten; aptitretare; måltidssup. -sali matsal, -sieni matsvamp; (syötävä) ätlig svamp, -sula kymus, chymus. -säiliö skafferi. -talous mathushållning; vrt. -kunta, -tarjoilu matservering, -tarjotin matbricka, -tarvikkeet pl matvaror, livsmedel; födoämnen. -tavara(kauppa livsmedelsaffär, mat-varu-, viktualie|handel. -kauppias matvaru-handlande. -t pl livsmedel; matvaror, vik-tualier.) -torvi (an.) matstrup|e -en -ar. -tunti måltidstimme, mattimme, -uhri (hist.) matoffer. -valio* (lääk.) diet -en; noudattaa —ta föra diet. -varasto matförråd, -varat pl ks. ed.; (muona—) proviantförråd. -vieras matgäst, -viini matvin. -voi matsmör. -öljy matolja, ruokinta* matande; bespisande, (utfodring,^ födande, ruokki * (el. Alca torda) alka; tordmul|e -en -ar. ruokki[|a mata; (ravita) bespisa; nära*; fodra, utfodra; (elättää) föda*, -maton outfodrad. -minen matande jne.; utfodring.

ruok|ko* 1. (kunto, siisteys, siivo): olla hyvässä -ossa vara väl skött, ansad, ryktad. 2. (elatus) föda; (hoito) skötsel; *jättää (antaa) -olle utackordera; olla -olla vara utackorderad; pitää huonossa -ossa sköta, hålla illa; (hoitaa huonosti) van| vårda, -sköta; (viljellä huonosti) vanhävda, (lyödä

laimin) vårdslösa, -amaton ovårdad, oànsad,

ohyfsad; vanskött, -aminen ansande, putsande; ryktande, städande; utfodrande. -oja ryktare. -utua ansas; bli ansad; (kuv.) bli hyfsad, få hyfsning, ruoko * rör -et -; (ksv.) vass -en; (-korsi) vasstrå. -inen av rör, vass; rör-, vass|be-vuxen. -kasvi vassväxt. -keppi rörkäpp. -kerttunen (el. Acrocephalus schoenobaenus) sävsångare. -liete vassbank -en -ar. -sauva rörkäpp. ruokosokeri rörsocker.

ruoko ta * (siistiä) ansa, putsa; städa; (el.)

rvkta; (kuv.) hyfsa, ruokol|ton ovårdad; (rivo) slipprig; frivol; obscen; oanständig; ohyfsad, -ttomasti ovårdat; slipprigt, frivolt; oanständigt; ohyfsat. -ttomuus2 osnygghet; slipprighet, frivolitet; obscenitet; oanständighet, ruoko tuoli rör stol. ruokoturve vasstorv.

ruo'on||korsi rör -et -; vasstrå. -pää rör

vippa, -tofs -en -ar. ruo'osto (ruoikko) vass -en. ruopata* (vs., kan.) muddra; uppmuddra. ruopi||a* krafsa, gräva2, -minen krafsande; grävande.

ruopio (kara, ruoto) ten -en -ar; (puukon—)

tång|e -en -ar. ruoppi|a* (mura) mudd|er -ret; dy -n. -aaminen (upp)muddiring, -rande, -ainen muddrig; dyig. -ari mudderverk -et -; grävmaskin -en -er. (-nkauha, -nkontti mudderskopa.) -aus (upp)muddring. (-kone, -laitos mudderverk -et -. -proomu [-mud-derpråm. -työ muddringsarbete.) ruori rod|er -ret -. -hytti styrhytt, »kettinki ro(de)rkätting. -lukko roderlås. -mal-ja rorögla. -mies rorsman, rorgängare. - n (kampi ror|kult -en -ar, -pinn|e -en -ar. -lape ks. peräsiniäpä, -murtuma roderbrott. -varsi rorkult.) -ratas ratt -en -ar. -rumpu ro(de)rtrumma. -talja rortalja. ruoska (piiska) piska; (kuv. vitsaus) giss|el -let -. -n(isku, -läimäys pisk|rapp -et -, -snärt -en -ar. -siima pisksnärt, -sivallus piskrapp. -tuppi piskhvlsa.) ruoski||a piska; ge* (ngri) stryk, pisk; prygla; (kuv.) gissla; ~ lihaansa späka2 sitt kött, späka sig. -nta* piskande; pisk -et; gisslande. -ttaa* låta* piska, gissla, ruoste 1. (raudan) rost -en; (vasken) ärg-en; olla —essa vara rostig, ärgig; tulla —eseen rosta, argas. 2. (viljan) rost; sot; brand -en. ruosteen||karvainen rostfärgad, -kestävä rostbeständig. -punainen roströd, -ruskea rostbrun. -syömä, -turmelema rostskadad. - vihreä ärggrön. -värinen rostfärgad, ruoste||inen rostig, -pilkku rostfläck, -sieni rostsvamp. -sorsa (Casarca ferruginea) rostand.

ruostu||a rosta; angripas* av rost, ärg; ~ pilalle förrosta(s); pilalle -nut sönderrostad; förrostad, -maton rostfri; som inte rostar (ärgas); som inte angrips av rost (ärg). -minen rost|ning, -ande. ruota (panna ruoille heiniä) såta, volma hö.

ruoteinen (sht.) slätspontad.

ruoti* (ksv.) skaft -et -: vrt. r u o t o. ruotia* (poistaa ruodol) bena; (kuv.) bena ut; utbena; analysera; dissekera; (penkoa) peta (i ngt), ruoti i {lainen (ruotusotamies) rotesoldat, -mummo rotegumma, -ukko rotegubbe, -vaivainen rotehjon -et -. ruoto* (kalan ~) (fisk)ben -et -; (sulan skaft -et -; (evä~) strål|e -en -ar; (piikki) tagg -en -ar; (puukon) tång|e -en -ar; (sateenvarjon) spröt -et -. -inen benig; (piikkinen) taggig, -kala benfisk. ruotsalai||nen 1. (s.) svensk -en -ar; f svens-k|a -an -or. 2. (a.) svensk, -sittain enligt svenskt mönster; på svenskt manér.-s (niminen med svenskt namn. -peräinen av svenskt ursprung, [-syntyinen] av svensk härkomst, -rotuinen av svensk ras [-[härkomst].-] {+[här- komst].+} -seutu svenskbygd, --suomalainen svensk-finsk, -syntyinen av svensk härkomst [börd]; [som är] svensk till börden, -taa försvenska, -taminen försvenskande, försvenskning, -tua försvenskas; -tunut försvenskad. -tuminen försvenskning, -uus8 svenskhet; [kiel.] svecism. -valtadet svenska

väldet, - vastainen svenskfientlig, -ystävällinen svenskvänlig.) ruotsi (kiel.) svenska(n); ~a puhuva svensktalande.

ruotsi||kko* 1. (a.) svensksinnad. 2. (s.) svekoman -en -er. -n(aikainen [som år, [-härstammar]-] {+här- stammar]+} från den svenska tiden, -kielinen svenskspråkig, svensk, -kiihkoinen 1. [a.] svekomansk. 2. [s.] svekoman -en -er. -maalainen rikssvensk, -mielinen svensksinnad. -mukaisuus8 [kiel.] svecism. -nos svensk översättning; översättning till svenska; försvenskning, -pihlaja [Sorbus [-scan-dica]-] {+scan- dica]+} ox|el -eln -lar. -puoleinen på svenska sidan belägen, -ruotsi rikssvenska, -taa* översätta * till svenska; försvenska, -taja svensk översättare; översättare till svenska, -taminen översätt|ning, -ande till svenska; försvenskning, -val|ta: -lan aika [hist.]den svenska tiden, -voittoinen med svensk övervikt [majoritet]; ~ puhe tal med svensk brytning. -voittoisuus2 svenskt inflytande; [kiel.] svecism.) -tar svensk |ä -an -or. ruotu* (sol.hist.) rot|e-en -ar; jakaa ~ihin indela i rotar; rotera, -inen (yhd.): viisi~ med fem rotar, -jako roteindelning, rotering. (-inen indelt. -laitos indelningsverket.) -järjestelmä rotehållning; ks. ed. -kunta rot|e -en -ar. -lainen 1. ks. -s o t a-m i e s. 2. ks. -v a i v a i n e n. -laitos indelningsverket. -mestari rotemästare, -rasitus indelnings-, roterings|besvär -et -. -sotamies rotesoldat, -talollinen, -tilallinen rotebonde, --ukko rotegubbe, -vaivainen rotehjon -et--, -vapaus2 rotefrihet, -väki den indelta militären; (j.) militär; mennä -väkeen gå in i militären, rupa* (mrt. roska) smolk -et; (sakka) gorr -et; (sohjo) mörja; (muta) dy -n, gyttja; (törky) skräp -et. -inen dyig, gyttjig, gorrig.

rupa||tella *, -ttaa* småprata; (sam)språka, snacka, kallprata; (ilakoida) glamma, -tte-

li ja pratmak|are, -erska. -ttelu, -tus samspråk; småprat; snack -et, kallprat -et. rupea||ma (vanh.) tiden mellan två måltider; (jakso) skede -t -n; (tovi) stund; ögonblick; yhteen ~an utan uppehåll; i ett sträck; på en gång. -minen började, -n ks. ruveta, rupeu||tua* 1. bilda skorv; bli skorvig. 2. (mrt.) ks. ruveta, -tuma skorvighet, skorvbildning, skorv -en. ru|pi2* skorv -en; (haavan~) (sår)skorpa; ruva; tulla -velie bli skorvig; bilda skorv; olla -vessa, -vella vara skorvig. -konna ks. korpi-, r u p i|s a m m a k k o. -lisko (Molge palustris) stora vattenödlan, -nen skorvig. -sammakko (Bufo bufo) padd]a -an -or. -suus2 skorvighet, rupla rub|el -elli - (-ler). -n(kurssi rubelkurs.

-seteli rubelsedel.) rupuli (mrt. rokko) koppor pl; (tuhka ~)

mässling; vrt. rokko, rusah]|dus brak -et. -taa* braka, -taminen brakande.

rusakko(jänis) (Lepus europaeus) tysk (europeisk, rysk) hare; fälthare, rüsen||nus krossning; joutua -nuksiin råka i kläm; bli krossad, klämd, -taa* krossa; (kuv.) förkrossa, -tua* krossas, rusetti rosett -en -er. rusikka* (nyrkki) knytnäv|e -en -ar. rusikoida tilltyga, tilltufsa; gå* illa åt (ngt);

(kuv. morkata) häckla; malträtera. rusina russin -et -. -kakku russinkaka, -keitto russinsoppa, -laatikko russinlåda. -nsienten russinkärna, -soppa ks. -k e i 11 o. rusk||aa knaka; (jymähdellä) braka; (kalskaa) gnyz; vrt. r ys k|ää, -e. -e knakning; brak -et; gny -et. ruskea brun. -hko brunaktig. -ihoinen brun-hyllt. -karvainen brunhårig. -kiharainen brunlockig. -n(kellervä,-keltainen brungul; brandgul, -kirjava brunspräcklig. - punainen brunröd, -täplikäs ks. -t ä p l ä i nen.) -partainen brunskäggig, -raitainen brunran-dig. -silmäinen brunögd; (s.) brunett -en -er. -tukkainen med brunt hår; brunhårig; (nainen) brunett -en -er. -täpläinen med bruna fläckar; brunfläckig; (el.) brun-skäckig.

ruske htava brunaktig. -ttaa göra solbränd, brun. -ttua* bli brun; (päivettyä, ahavoitua) bli solbränd; -ttunut sol-, brun|bränd. -1 tuma brun fläck -en -ar; solbränna, -tus solbränna -n. -uttaa* bryna2; (tkn.) brunera.

rüskistaa (keit.) bryna2.

rusko 1. (aamu~, ilta~) rodnad. 2. (hev. nimenä) brunt |e -en -ar. 3. (yhd.) brun-, -hiili (geol.) brunkol.(-kerrostuma brunkolslager.) -inen rodnande, -kaali brunkål. -kivi ks. ruuni~. -levä brunalg -en -er, -maa brun-, (ruoste~) rost|jord. -multa brunockra, -rautias (hev.) fux -en -ar; vrt. raudikko. -sammal brunmossa, -sokeri farin-socker. -sälpä brunspat. -tatti grynsvamp, -ttaa* 1. itr skifta i rött; rodna. 2. tr göra* brun; (polttaa ruskeaksi) bränna8 brun; brunbränna2, -ttua* bli brun; (päivettyä) bli sol-, brun|bränd. -tus (taiv.) rodnad; (päivetys) solbränna*

ruskua (onom.) ks. ruskaa, ruskuainen (munan ~) äggula, ruso (ruskotus) rodnad; (yhd.) (ruusu-) rosen-, -hiukkanen (ksv.) kromoplast -en. -hohteinen rosen|röd, -skimrande, -huulet pl rosenläppar, -iho rosenhy. -juuri (ksv. Lithospermum) sminkrot, -kas (punaheltta [sieni]) rödskivling. -kki* (ksv. J3idens) brunskära. -pilyi purpursky, -poski8 rosenkind. -poskinen rosenkindad. - s or minen ro-senfingrad. -suu rosenmun. -ttaa* lysa, skimra röd; rodna, -tus rodnad; rött skim|-mer -ret.

russakka* (P hyllo dr omia germanica) kacker-lacka.

rastailla (j.) rusta; (askarrella) syssla (med

ngt); ~ lähtöä rusta för avfärd. rast||hollari (hist.) rusthållare. -holli rust-

håll -et -. rusti (mer.) röst -et -. rastiikka* (rak.) rustik -en. rusti tila, -lii n en ks. r u s t|h o 11 i, -h o 1 la r i. rusto brosk -et -. -inen broskig. -kala(t) (Elasmobranchii) broskfiskar, -kalvo brosk-hinna. -kasvain broskbildning. -liima brosk-lim. -mainen broskartad, brosklik. - n tapainen broskartad. -solu broskcell. -ton brosk-lös. -ttua* bilda brosk, förbroskas. -ttuma broskbildning. ruta* (muta) dy -n, gyttja; (lieju) ävja. ruteeni (kns.) ruten -en -er. ruti (yhd.) ur-, ut-, storm-, stock-, rosen-, krut-, -hullu rosenrasande; (raivo ~) storm-galen.

rutiini (tottumus, taito) rutin -en. ruti||kuiva (maa) kruttorr; (esitys) snustorr, -köyhä utfattig, -ruotsalainen pur-, ur-, rent, genom |svensk. ruti||seminen brakande; knakande, -sta braka; (naksaa) knaka, -staa krama; (pusertaa) pressa; (rypistää) skrynkla, -staminen kramande; pressande; skrynklande, -stua kramas, pressas, skrynklas (ihop, samman), ruti||vanha lastgammal, -vanhoillinen (pa-tavanhoillinen) stock-, ultra-, ur|konserva-tiv.

ruton||saastuttama pestsmittad, -tartuttama

pestsmittad, rutosti 1. (äkkiä) plötsligt, häftigt; (pian) snabbt. 2. (viljalti, paljon) ansenligt; mycket; ansaita ~ (rutkasti) rahaa förtjäna duktigt (rekorderligt) med pengar, rutto* 1. (s.) pest -en -er; (kulkut.) farsot -en -er, epidemi -(e)n -er; kuolla ~on dö i pest (duka under för pesten). 2. (harv. a.): ~kuolema (äkkikuolema) en bråd död. rutto||juuri (ksv. Petasites) pestilensrot. -paise pestböld, -pesä pesthärd, -saastutus pestsmitta. -sairas ks. -tautinen, -sulku karantän -en. -tauti pest -en -er; (-kulku farsot -en -er. -tautinen pestsjuk. rut|tu*s painaa ~un trycka ihop; olla -ussa vara hopskrynklad; mennä ~un bli skrynklig; skrynklas, -inen skrynklig, ruudinl|haju krutlukt. -jyvänen krutkorn. -jälki: (ihossa) krut|sprängd, -stänkt; vrt. -mustaama, -keksijä krutuppfinnare; (tav. vain snt.): hän ei ole mikään ~ (leik.) han var inte med då krutet fanns upp.

626;

-käry krutlukt. -mustaama krutsprängd. -savu krutrök, -valmistus krut|tillverkning, -fabrikation, ruudu||kas -kkaan, -llinen rutig, -kko* rutinat -et -, -system; rutad, rutmönstrad yta; vrt. s a n a

ruuhi8 1. (vene) ek|a -an -or, ekstock -en -ar. 2. (kaukalo) tråg -et -; (purtilo) ho -n -ar; (tukki ~) ränna, -nokka (el. Can-chroma coeclearia) båtnäbb. ruuhka (er. lukki~) bråt|e -en -ar, bröt -en -ar; (kuv.) stagnation; stockning; anhopning. —aikà (liik.)rusningstid, -utua* bilda brötar; stocka sig; (kasaantua) hopa sig; (seisahtua) stagnera; (tukkeutua) tilltäppas8. -utuma, -utuminen stockning; stagnation; anhopning, -vaunu rusnings-vagn.

ruukinpatruuna brukspatron, -ki (rauta bruk.

ruukku* kruka, -kasvi, -kukka krukväxt.

-savi krukmakarlera. ruukun tekijä ks. savenvalaja, ruuma (laivan ~) lastrum -met -. -tila ks. 1 a i v a~.

ruumej|net (mv.) pl agnar, -nkoppi, -nus

agnhus -et -. ruumiikas (iso, varteva) storväxt; korpulent, ruumiiüi||nen kroppslig; fysisk; (maallinen) lekamlig; ~ työ kroppsarbete; -sen työn tekijä kroppsarbetare; ~ tuska fysisk smärta; ~ kuritus kroppsaga; ~ ponnistus fysisk, kroppslansträngning. -sesti kroppslig|t, -en; fysiskt; lekamlig|t, -en. -staa förkroppsliga; inkarnera, -stua bli förkroppsligad; förkroppsligas; (tulla lihaksi) inkarneras; -stunut förkroppsligad; inkarnerad; (teol.) människobliven. - s tuma förkroppsligande, inkarnation; (teol.) människoblivande. -suus2 kroppslighet; lekamlighet. ruumiin||asento kroppsställning. -avaus (lääk.) obduktion; liköppning, (-pöytä-kirja

obduktionsprotokoll, -toimitus obduktionsförrättning, obduktion.) -ruumiinen (yhd.) med . . . kropp; iso~

med stor kropp, ruumiin||haju ks. k a 1 m a n~. -hallinta (urh.) behärskning av kroppen, -harjoitukset kroppsövningar, -hoito kropps|kultur, -vård. -häpäisy likskändning, -kantaja likbärare, -koko kroppsstorlek, -kokoinen (som är) i kroppsstorlek, -kulttuuri kroppskultur. -liike kroppsrörelse, -liikunta ks. ed. -lämpö kroppsvärme, (-tila kroppstemperatur.) -mukainen åtsittande, snäv; figursydd. -muodostus kroppsbildning, -muoto kroppsform; figur -en -er. -myötäinen ks. -m u-k a i n e n. -ontelo kroppshåla. -osa kroppsdel, -paino kroppsjvikt, -tyngd, -peite kroppsbeklädnad, -pituus8 kroppslängd, -poltto likbränning; (polttohautaus) eld-begängelse; kremering, kremation. (-uuni likbränningsugn. -yhdistys krematorieföre-ning.) -rakenne kropps|byggnad, -konstitution; statur. -rangaistus kroppsstraff, -ryöstäjä likplundrare. -ryöstö likplundring, -silpominen likstympning, -siunaus jordfästning. -tarkastus (pol.) kroppsvisitation; (lääk.) likbesiktning.-vamma kropps|skada,-lyte. -vika kroppslyte. -voima(t) kropps |-kraft(er), -styrka, ruumiiton okroppslig; immateriell; ~ olento

andeväsen, vålnad, ruum|is -iin (keho) kropp -en -ar, (usk.) lekamen; (leik. tomumaja) kroppshydda; (vainajan) lik -et -. -arkku likkista. (-tehdas likkistfabrik. -tehtailija likkistfabrikant.) -auto likbil. -huone bårhus; likrum, -löytö likfynd. -myrkky likgift, -myrkytys likförgiftning, -paarit pl likbår, -röykkiö likhög, -saarna likpredikan, -saatto, -saattue likprocession, liktåg -et -. - vaunut likvagn, ruuna (hev. valakka) valack -en -er. ruuni brun; vrt. ruskea, -kivi (kern.) brunsten, mangandioxid, -kko* brun häst; (rusko) brunt]e -en -ar. (-kimo brun skimmel.) ruunu krona; vrt. kruunu, vaiti o. -n (mies kronans [tjänste]man. -raakki [leik.] kronvrak, -sarka [leik. maantie] landsväg, -vouti kronofogde.) ruuppu (mrt. sakka) grums -et; (roskat) smolk -et; (jäte) avfall -et. -inen grumsig. ruustinna (j. vanh.) prostinna. ruusu 1. (ksv. Rosa) ros -en -or; hänen elämänsä ei ollut —Ula tanssimista för henne var livet ingen dans på rosor. 2. (lääk.) ros -en. 3. ks. -kivi. -inen rosig; (-illa koristettu) prydd med rosor; (-nvärinen) rosen|röd, -färgad. -juuri (ksv. Rhodiola) rosenrot. -kaali bryssel-, rosen|kål. -kas -kkaan rosig, -ke* rosett -en -er. (-pisto/n/J rosettstygn.)-kivi (rosetti) rosensten, -kkeinen (ksv.) rosett-ställd. -kuume (lääk.) rosfeber, -kvitteni (ksv. Chaenomeles) rosenkvitten, -köynnös rosengirland. -leinikki (ksv. Adonis autum-nalis) adonis; gossen i det gröna, -mainen rosliknande; rosartad. -n(hohde rosenskimmer. -hohteinen rosenskimrande. -lehti rosenblad. -marja nypon, -nuppu rosenknopp, -puna rosen|rött, -färg -en. -punainen, -pu-nerva rosa, rosenröd, -tuoksu rosendoft, -umpu, -umppu rosenknopp, -viljely[s] rosenodling.-väri rosenfärg, - värinen rosenfär-gad.) -omena rosenäpple, -papu (ksv. Phaseo-lus multiftorus) rosenböna. -peitteinen rosen-beströdd. -pensaikko rosensnår. -pensas rosenbuske. (-aita rosenhäck.) -peruna rosenpotatis. -puinen av rosenträ; rosenträ-, -puu rosenträ, -ryhmä, -sarka rosenrabatt, »seppele rosenkrans, -sto (rak.) rosverk -et; ks. m. -pensaikko, -tarha rosengård.-timantti rosendiamant, -vesi rosenvatten, -vihko rosenbukett; ett fång rosor, -öljy rosenolja.

ruutana (kouri) (el. Cyprinus carassius)

ruda. -lammikko ruddamm. ruuta(pensas) (Ruta gravedens) ruta. ruuti* krut -et; tuhlata —a harakoille spilla krut på döda kråkor; hän ei ole ikinä —a haistellut (ei ollut mukana sodassa) han har inte luktat krut; vrt. ruudin keksijä. -holvi krutvalv. -jyvänen krutkorn. -kellari krutkällare. -kuiva ks. ruti~. -laukaus löst skott, -mitta krut-mått. -määrä krut|mängd, -sats. -panos krut|laddning, -sats -en -er. -pöly krutdamm.

[— ruveta ruv

-råe krutkorn. -räjähdys krutexplosion, «salaliitto (Engl. hist.) krutkonspirationen (määr.). -sarvi kruthorn, -säiliö krutdurk -en -ar. -tehdas krut|fabrik, -bruk. - tynnyri (m. kuv.) kruttunna, -varasto krut|upplag, -förråd, -durk. ruutu* 1. (lasi - ym.) rut|a -an -or; hypätä~a (leik.) hoppa hage. 2. (kort.) ruter -n -. -inen rutig, -jako indelning i rutor, -katto (rak.) kassettak. -kuningas (kort.) ruterkung. -kylvö (mv.) rutsådd; fläcksådd. -mainen rutformig, -malli (ni.) rutmönster; rutigt mönster, -rouva (kort.) ruterdam. -sotamies (kort.) ruterknekt.-verkko (val.) rast|er -ret -; rut|nät, -system, -ässä (kort.) ruteräss.

ruuv||aaminen skruvande, -ailla, -ata skruva; — auki, irti skruva loss (lös); ~ kiinni skruva till (fast); (kiristää) draga till (en skruv), -aus skruvning. ruuvi skruv -en -ar; päätön — ändlös skruv; (—kierä) skruvsnäcka; oikea-, vasen f kierteinen — höger-, vänster|gängad skruv; korkea-, tasa [kantainen — hög-, platt |huvad skruv, -avain

skruvnyckel, —istukka skruvchuck. -jarru skruv-, spindel|broms. -kara skruvspindel. -kierre skruvgänga. -kierukka, -kierä skruvsnäcka, -koukku hàk|skruv, -bult. -kytkin skruv|koppel, -koppling, -laatta skruvbricka, -laite skruvanordning, -lii-tos skruvförbindning, -mainen skruvlik. -meisseli ks. -t a 111 a. -mutteri skruvmutter. -naula skruvspik. -nen (yhd.) med . skruv(ar). - n (kanta skruvhuvud, »muotoinen skruvformig. -sydän skruvkärna.) -penkki skruv|städ, -stycke, -pihti skruv|klov|e -en -ar, -knekt -en -ar; -pihdit (pl) (kiinteät) skruvstäd -et -. -potkuri skruvpropeller, -pultti skruvbult. -puristin skruvpress; (liimaus—) skruvtving -en -ar. -ratas snäckhjul. -silmukka skruvögla. -sorkka svängel med krage; (kierre—) gängkloppa. -sulake gängad propp, -taltta skruvmejsel, -tulkki skruvtolk. -tulppa skruvpropp, -venttiili skruvventil, -viiva spiral-, skruv|linje. - väki vipu (kieränosturi) (skruv)domkraft, ru|veta* rupeaa börja; (ryhtyä jhk) taga* itu (med ngt); företaga* sig (ngt); (antautua) slå* sig, inlåta* sig (jhk) på ngt; ge* sig i, i kast med ngt; (suostua jhk, ottaa tehtäväkseen) åtaga* sig; (tarttua) taga*, fatta (tag i) ngt; (asettua) slå* sig ned; ~ vuorostaan jhk övertaga* (ngt); (nyt) -peaa satamaan det börjar regna; ~ (ryhtyä) työhön, työtä tekemään börja arbeta, taga itu med arbetet; se -pesi minua naurattamaan jag fick lust att skratta åt det; en -vennut vaatimaan (en tahtonut) maksua jag ville inte taga betalt; mitä nyt -peat tekemään (hommaamaan)? vad skall du nu företaga dig (slå dig på)? ~ sanomalehtimieheksi bli^ tidningsman; slå sig på journalistik; ~ jäseneksi jhk bli medlem av (i) ngt; inträda (gå in) som medlem i ngt; ~ jnk palvelukseen inträda (gå) i ngns tjänst; taga anställning hos ngn; ~ jnk puolelle ställa sig på ngns sida; ~ kannattamaan (puolustamaan) jtk taga parti för ngn, ngns parti; (liittyä jhk) sälla sig till ngn; — harjoittamaan opintoja börja idka

studier; slå sig på studier; ~ johtajaksi bli ledare; ~ johtamaan övertaga ledningen; : ~ (ryhtyä) neuvotteluihin inleda underhandlingar; träda i underhandlingar; (antautua) inlåta sig på underhandlingar; — puhumaan börja tala; (puhjeta puhumaan) taga till orda; ~ välittäjäksi bli medlare; (suostua) åtaga sig medlarskap; ~ (suostua) puolustamaan jtk åtaga sig ngns försvar; ~ vuokraajaksi övertaga ett arrende; — (ryhtyä) jhk ammattiin slå sig på ett yrke; ~ (mennä) maalarinoppiin gå i målarlära; .t. (ryhtyä) yritykseen inlåta sig på ett företag; ~ (jnk) tuomariksi (arvostelemaan) sätta sig som domare, sätta sig till doms (över ngn); (snt.) ~ ruoalle börja äta; (istuutua pöytään) sätta sig till bords; ~ levolle gå till vila; ~ pitkäkseen lägga sig. ruvettua * ks. rupeutua. ryhdi||kkyys2 reslighet; (god) hållning; stramhet; stronghet; pli -n (-[e]tj; skick -et; (puhti) ruff -en; spänst -en; hänessä on -kkyyttä han har resning; han har ruff i sig (pli på sig), -kkäästi med (god) hållning; stramt; strongt; (pelottomasti) oförväget, -iäs-kkään reslig; med (god) hållning; stram; strong; spänstig, -stäytyä* rycka2, strama upp sig; (oikaista selkänsä) räta på sig. -ttömyys2 hållningslöshet; (velttous) slapphet, slöhet. -tön hållningslös; (veltto) slapp, slö. ryhdyntä* (alku) början; vrt. ryhtyminen, ryhmi||tellä* ks. r y h m i 11 ä ä. -ttely, -tty-minen gruppering, -ttymä gruppering; (ryhmä) grupp -en -er; (yhtymä) sammanslutning; konstellation; klick, -ttäin i grupper; gruppvis. - ttyä *, -ttäytyä* gruppera sig; ~ omaksi (eri) puolueeksi gruppera sig som självständigt parti; bilda ett eget, ett skilt parti, -ttää* gruppera, -tys gruppering, ryhmy (epätasaisuus) ojämnhet; (roso) knagg -en -ar; (kuhmu) knöl -en -ar.-inen ojämn, knagglig; knölig. -isyys2 ojämnhet; knagglighet; (rosoisuus) skrovlighet. -sauva knölpåk -en -ar. ryhmä grupp -en -er; (puolue ~) fraktion; (jako~t laatu~) kategori -(e)n -er. -etu grupp|fördel, -intresse, -harrastus gruppintresse. -hinta grupp-, enhets |pris. - hinta -liike enhetsprisaffär. -kaarto (voim.) grupp-svängning. -kasvi gruppväxt. -kokous grupp|sammanträde, -möte. -kunta grupp -en-er; klick-en-ar; (mielipide~) fraktion, -njohtaja gruppledare; (sot.) gruppchef. -pyrkimys gruppsträvande, -pyyde grupp|-intresse, -syfte, -ristiside gruppkorsband. -sana (kiel.) kollektiv -et - (-er), -sopimus gruppavtal; (työehto~) kollektivavtal, -talo kategorihus. -toveri gruppkamrat, -tunnus grupp|signum, -paroll. - työ (skentely) lagarbete; teamwork. -vakuutus gruppförsäkring, ryhti* hållning; (sot.) pli -n; (kunto) skick -et; (lujuus) fasthet; (puhti) ruff -en; häneltä puuttuu ~ä han saknar hållning (fasthet, stadga); han har ingen ruff i sig; siveellinen ~ moralisk stadga (fasthet, ryggrad), -nen (yhd.) med . . . hållning; komea~ med ståtlig hållning, -vika hållningsfel. ryhtyminen börjande, begynnande (jhk med ngt); (sekaantuminen) inskridande

(i ngt); ingripande, ingrepp -et - (i ngt); (alkaminen) inledande (av ngt); tillgripande (av ngt); befattningstagande;

befattning; skridande (till ngt); vidtagande (av ngt); (jälleen~) (åter)upptagande (av ngt); vrt. seur.

ryh|tyä börja, begynna * (jhk ngt, med ngt); (aloittaa) vidtaga* (med ngt); företaga* sig (ngt); inleda* (ngt); skrida* (till ngt); (antautua) inlåta* sig (jhk på ngt); ge sig i kast med ngt; (sekaantua) inskrida*; (puuttua) befatta sig, taga* befattning (med ngt); (tarttua) ingripa* (i ngt); tillgripa* (ngt); (käydä käsiksi) taga* itu (med ngt); gripa* sig an med ngt, ngt an; (~ jälleen) återupptaga*; (ottaa) upptaga*; (ottaa vastaan) övertaga*; (ottaa tehtäväkseen) åtaga* sig (ngt); (omistautua) ägna sig (åt ngt); (siirtyä) övergå* (till ngt); (panna toimeen) ställa2 till; (panna alulle) påbörja ngt, sätta* i gång med ngt; ~ taisteluun jtk vastaan påbörja (inleda, begynna) en kamp mot ngn; inlåta sig i strid med ngn; ~ kilpailemaan börja konkurrera; inlåta sig i konkurrens; ~ käyttämään börja använda ngt; ta ngt i bruk, användning; ~ (astua) toimeensa tillträda sin tjänst (befattning); ~ työhön börja arbeta, börja med (taga i tu med) sitt arbete; gripa sig an med ett arbete; ~ tehtävään (sä) skrida till sitt värv, skrida till verket; gripa sig verket an; kun neuvotteluihin jälleen -dyttiin när förhandlingarna, återupptogs; ~ toimenpiteisiin jnk suhteen vidtaga (skrida till) åtgärder beträffande ngt; ~ toimiin (toimenpiteisiin) jtk vastaan inskrida (skrida till aktion) mot ngn; mihin toimenpiteisiin tulee ~ (on -dyttävä)? vilka åtgärder (anstalter) skall vidtagas (träffas, göras)? till vilka åtgärder skall man skrida? sen suhteen on jo -dytty toimenpiteisiin man har redan gripit sig an därmed, redan vidtagit åtgärder därför, redan trätt i författning därom; ~ jtk poistamaan skrida till (vidtaga) åtgärder (anstalter) för avlägsnande av ngt; ~ jtk tekemään börja (begynna) med ngt; taga itu med ngt; ~ uudistamaan jtk företaga sig att (taga itu med att, inlåta sig på att) reformera ngt; ~ (tulla) jtk auttamaan komma ngn tillhjälp; träda hjälpande emellan; ~ uusiin yrityksiin inlåta sig på (ge, kasta sig in i) nya företag; ~ keskusteluun jnk kanssa inlåta sig i diskussion (inleda en diskussion, ge sig i samspråk) med ngn; ~ puheisiin jnk kanssa ge sig i samspråk, inleda ett samtal med ngn; ~ rettelöimään börja trakassera (bråka; ställa till bråk); — asiaan inskrida, ingripa (i saken); taga befattning med en sak; befatta sig med en sak; (vir.) (ehkäistäkseen) beivra en sak; ~ jyrkkiin keinoihin tillgripa radikala medel; ~ lakkoon gå i, etablera strejk; strejka; ~ tehtävään (ottaa tehtävä suorittaakseen) åtaga sig, förelägga sig en uppgift; ~ järjestämään företaga sig att, börja ordna (ngt); ~ tekoihin skrida till handling, aktion; ~ antamaan lausuntoa skrida till avgivande av ett utlåtande;

~ jälleen (palata) työhön återgå till arbetet;

återupptaga arbetet; ~ tarkastamaan börja granska ngt; (ottaa tarkastaakseen) inlåta sig på (gå in för) en granskning, prövning av ngt; åtaga sig granskningen (prövningen) av ngt; ~ taisteluun jnk puolesta upptaga kampen för ngt; ~ hallitukseen (ottaa hal-litusohjat käsiinsä) övertaga regeringen (regeringstyglarna); — jhk erittäin tarmokkaasti med stor energi gå in för ngt; ~ miekkaan gripa till svärd (et); ~ (turvautua) väkivaltaan (väkivaltaisuuksiin) gripa till våld, (siirtyä) övergå till våldshandlingar; ~ sanoista tekoihin övergå från ord till handling; ~ neuvotteluihin inleda underhandlingar; ~ vihollisuuksiin inleda fientligheter; ~ tutkimaan jtk börja undersöka ngt; inleda undersökning av ngt; ~ vastustamaan jtk inskrida mot ngt; ~ ripeästi toimintaan raskt gripa sig verket an; ~ (puuttua) jhk kovin kourin taga. i med hårdhandskarna, ryhä (kyttyrä) puck | el -eln -lar; (pahka) knöl -en -ar. -inen pucklig; kaksi ~ tvåpuck-lig.-valas (Megaptera longimana) puckelval. ryijy rya. -kudos rya|vävnad, -väv. -lanka

ryagarn. -matto ryamatta. ryi||ntä* harkling; hostning. -skellä hosta; harkla sig. -ttäminen hostretning. -ttää* reta till hosta, hostning; få att hosta; minua ~ jag får ett hostanfall. -tys hostretning. rykelj|mä (kasauma) gytt|er -ret; gyttring; (läjä) hög -en -ar; (pino) stap|el -eln -lar; (joukko) massa; (ruuhka) bråt|e -en -ar; bröt -en -ar. -möityä* gyttra ihop sig. ryki||minen hostande; harklande. -mäaika (poron, hirvieläint. kiima-aika) brunst-, parnings|tid. -ä hosta; harkla (sig), rykmenteittäin regementsvis. rykmentin||adjutantti regement sadj ut ant. -komentaja regements|chef,-kommendör, -lippu regementsfana. -lääkäri regementsläkare. -soittokunta regementsmusik, -toi-misto regementsexpedition, rykmentti* regemente -t -n. -toveri regementskamrat, rykäi||seminen harklande, hostande, -stä harkla (sig); (yskiä) hosta (till), -sy harkling, hostning. rymi||nä bull|er -ret; brak -et. -seminen bullrande; brakande, -stys bull|er -ret; ram|mel -let. -stä bullra; (ryskyä) braka, -stäjä bullerbas; bråkstake. -stää

bullra, väsnas, rymy bull|er, -ret; (ryske) brak -et; (melu) stoj -et, larm -et; rumor -et; (ett) väsen; väsende -t. -li (mellakka, rytäkkä, ryty, rysy) (ett) oväsen, tumult, slagsmål, -tä bullra, braka; stoja, larma, väsnas; (renttuilla) ruckla, svira, rumla, -äminen bullrande, stoj ande, larmande; (o) väsen; (renttuilu) ruck|el -let, svirande, svir -et; rum|mel -let. rymäl|hdellä * bullra, (ryskää) braka, -kkä*

(mellakka) tumult -et -; upplopp -et -. rynnis||tys (sot,) framstöt -en -ar; angrepp -et -; attack -en -er; offensiv -en -er; vrt. rynnäkkö; anstormning; anryckning. -täminen anstormning; störtande; ks. -tys. -tää anfalla; angripa; (hyökätä päälle, kimp-puun)storma an, fram; (kovasti ponnistella) anstränga2 sig; (syöstä) störta, rynnäk|kö* (sot.) (an)stormning, anfall -et -,

attack -en-er; (syöksy) anlopp -et -; stormlöpning; valloittaa -öllä (in)taga med storm; tehdä ~ jtk vastaan gå till attack, till storms mot ngt; käydä ~ön företaga (göra) en attack, -asema stormställning, -kivääri stormgevär; attackkarbin. - (lento)kone attack(flyg)plan. -portaat, -tikkaat stormstege. -tykki stormkanon, rynnäs (mer.) bog -en -ar; ryntäät (pl)

bringa; (rinta) bröst -et -. rynnätä* (an/storma; storma an; (karata kimppuun) rusa (på ngn); (syöstä) störta; ~ pystyyn rusa, spritta upp; ~ jnk kimppuun störta sig över, rusa på ngn; vrt. väki rynnäkkö. ryntäi||llä (hyökätä) storma an, fram; (esiintyä uhmaten) gå * bröstgänges tillväga; uppträda* arrogant; -Ilen bröstgänges; -levä arrogant, -ly (an)stormning; (kuv.) arrogans -en. -(si)llään (ligga) framstupa, raklång.

rynt||äys (an)stormning; rusning, störtande; (kuv.) anstormning; (rynnäkkö) stormlöpning. -ääminen stormande; rusande; störtande; stormlöpning, ryntäät k rynnäs, rypeä* (kieriskellä) krypa (kräla; vältra sig); ~ (maata) liassa ligga*, vältra sig i smutsen; söla ned sig; ~ paheissa vältra sig i laster.

rypis||tyminen skrynkling. -tymätön skryn-kelfri. -tys skrynkling; rynkning, -tyä bli skrynklig, rynkig; skrynklas; rynkas; -tynyt skrynklig; rynkig, -tää skrynkla; (poimuttaa) rynka, ryppy* skrynkla, skrynka; (poimu) rynka, veck -et -; panna ~yn skrynkla; rynka; mennä ~yn skrynklas; rynkas; olla rypyssä vara skrynklig, rynkig, veckad; vetää ~yn rynka; otsa rypyssä med rynkad (veckad) panna; med pannan i veck; med rynkor i pannan, -illä (j.) vara morsk, stursk; krångla; konstra; bråka; vara uppstudsig (motsträvig), -inen skrynklig; rynkig; skrynklad; rynkad, -isyys2 skrynklighet; rynkighet.

rypsi (mv. ksv. Brassica rapa oleifera) ryps

-en; vrt. rapsi, -öljy rypsolja. rypyt täminen skrynkling; rynkning; kräp-pering. -ttää* skrynkla; kräppera; (poimuttaa) rynka; vrt. rypistää, rypäle druva; (~terttu) klas|e -en -ar. -enmehu druvsaft, -enmuotoinen druv-, klas|formig. -happo druvsyra. -konjakki druvkonjak. -mehu druv| mus t, -saft. -neste druvsaft, -rusinat druvrussin. -sokeri druvsocker. -terttu druvklase, -viini druvvin. rysk||e brak-et; (kolina) bull|er-ret; (pauhu) dån -et. -iminen brakande; bullrande; dånande. -intä*, -inä ks. ryske, -iä braka; bullra; dåna; vrt. -ä ä. -yttäminen dunkande; bultande, -yttää* dunka (på ngt); (kolkuttaa) bulta (på ngt), -ähdys dunk -en -ar; (jymähdys) brak -et. -ähtää* braka; (romahtaa) dunsa, -ää braka; (pauhata) dåna. ryssä (j.) ryss -en -ar. -njänis (j.) ks. r usakko.

rysty||lyönti * (vrkp.) backhand -en; backhandsslag.-nen knog|e -en -ar; (tav. pl-set).

629;ys

ry sy — rähjäinen

rysy fe. r y t ä k k ä.

rysä (kal.) ryssja. -antenni (rad.) burantenn, rysäh||dys brak -et. -tää* braka; -Men med (ett) brak.

rysä||kalastus ryssjefiske. -naita (miel. q).

ryssjearm -en -ar. -pyynti ks. -k ala s tus. ryteikkö* bråt|e -en -ar; bröt -en -ar; snårskog; snärj -et; (läjä) hög, hop -en -ar. ryti* (ruoko) vass -en; säv -en. ryti[jnä brakande; brak -et; knakande, knak-ning. -stä braka; (naksaa) knaka, -stää: mennä, lulla ~ bege sig av, komma med buller o. bång. rytky (j.) trasa; lump. -Iäinen (j., halv. lump pur i) lumpsamlare, -minen knakande, skakande, bågnande, -ä (täristä) skaka; (nolkua) bågna; knaka, rytm||i

(poljento) rytm -en -er. -iikka* rytmik -en. -ikäs, -illinen rytmisk, rytyyttää* ruska (ngn, om ngn), rytäkkä* (mellakka) tumult -et -; (rytinä) brak -et; (tappelu, nujakka) handgemäng; slagsmål -et -; (sekasorto) oreda, villervalla; rabald|er -ret -. rytö* ks. ryteikkö.

ryve||ksiä ks. rypeä, -ttyminen orening, nedsölning. -ttyä* orenas, nedsölas; bli ned|sölad, -smutsad, -ttäminen smutsande; nedsmutsning; orenande, nedsölande, -ttää* orena, nedsöla; söla (smutsa) ned; (kuv.) smutskasta, ryydi||nmaku kryddsmak. -nmakuinen med kryddsmak; voimakkaasti ~ (m.) krydd-stark. -ttää (maustaa, höystää) smaksätta* med kryddor; krydda, -tys kryddande, kryddning.

ryyni gryn -et -; vrt. suurimo, -mak-kara grynkorv. -mylly grynkvarn, -puuro gryngröt, -ttää* (tehdä ryyneiksi) gryna. -velli grynvälling, ryypi||skeleminen drickande; pimplande; små-supande. -skellä (juopotella) (små)supa*, pimpla. -skely ks. -s k e 1 e m i n e n. ryyppi||minen drickande, klunkande. -ä (juoda) dricka*; (siemaisten) klunka; (hörppiä) smutta; (juopotella) supa*, ryyppl|y* sup -en -ar; (ruoka ~) snaps -en -ar; (piiska~) färd|sup, -knäpp -en -ar; (siemaus) klunk -en -ar; (tilkka) smutt -en -ar. (-lasi spets-, snaps-, brännvins [glas. -mies som gärna super, tar sig en sup; suput -en -er; kova ~ storsupare; suput -en -er.) -ääminen supande, ryypätä taga* en klunk, smutta; (juoda) dricka*; (juopotella) supa; (j.) pimpla; (vene) ta in vatten, ryystää sörpla.

ryysy trasa; pl trasor, klutar, paltor, lumpor. -inen trasig; klädd i trasor, -isyys2 trasighet. -käärö trasbylte, -köyhälistö trasproletariat, parias (pl). -Iäinen, -mek-ko, -pekka trashank -en -ar. ryyti* krydda; vrt. mauste, -maa (vanh.) kryddgård -en -ar; köksträdgård; trädgårdsland. -pippuri kryddpeppar, ryytyä* (tahmaantua) klibba sig; klibba; (hyytyä) stelna; (kangistua) styvna till; ks. m. jäätyä.

ryökäle (hauk.) kräk -et -; (lurjus, roisto)

skurk; lym|mel -meln -lar; bov -en -ar. ryömi||minen krypande; krälande, -ntä* ks. ed. -skellä kravla; krypa*, -ä krypa*; (mataa) kräla; (kömpiä) kravla (sig); (tel.) snurra.

ryönä skräp -et; (lika) smuts -en. -inen

skräpig; smutsig, ryöpeä (vuolas, kuohuva, vaahtoisa) skummande, skummig; (rehevä) frodig, ryöppy * (suihku) dusch-en-ar; (sadekuuro) skur -en -ar; (vaahto) skum -met; (roiske) kaskad -en -er; stänk -et; parjausten, haukkumisten ~ (kuv.) en stört|sjö, -skur av smädelser (ovett), -inen skummande, -kylpy duschbad, -äminen skummande; stänkande, ryöpsäh||dys stänk -et. - tää* (räiskyä) stänka*, ryöpy iltä * skummande; stänk -et; skvättande. -tä* skumma; forsa; (räiskyä) stänka2; (lentää) yra*; (sade) störta, ösa ned.

ryöst||ellä röva, roffa, plundra, -ely plundring; rofferi.-äjä plundrare; (rosvo) rövare; (ryöstön tekijä) rånare; roffare; (sot.) marodör. -äminen rövande, plundrande; rånande; roffande, -ättää* låta* plundra, -äytyä* (riistäytyä) (irti) slita* sig lös; ~ läpi slå sig igenom, -ää (rosvota) röva; plundra; (tehdä ryöstö) råna; (anastaa) roffa; (sot.) marodera; (kaapata) kapa; ~ maata brand-skatta ett land; häneltä -ettiin salkku han blev rånad på sin portfölj; paljaaksi -elly utplundrad, ryöstö bortrövande, rov -et; plundring; (Iak.) rån -et -; rofferi; (vanh. ulosotto) utmätning, exekution; vrt. ryöstä ä. -hakkuu (mtsh.) rovhuggning. -juttu rånmål. -käyttö rovdrift. -louhinta rovbrytning. - n (halu rov|-girighet, -lystnad, -haluinen rov |girig, -lysten.) -painos (kirj.) piratupplaga; tjuvtryck. -retki plundringståg. -saalis rov -et. -sota plundringskrig. -viljely rov|bruk, -drift -en. -yritys rån|försök, -kupp -en -er. ryöttä* 1. (saasta) smuts -en. 2. (hauk.) ks. ryökäle; (epäkelpo, epatto) odåga. -inen smutsig, snuskig, ryöv|| äri (vanh.) rövare; ~en luola, pesä rö-var|håla, -kula. -ätä röva, roffa, -äys röveri; (ryöstö) rån -et -. -ääminen rövande, rähij|nä (melu) oljud -et; larm -et; väsen, nojs -et; stoj -et; (huuto) skrän -et; skrål -et; pitää ~ä föra oljud, -näremmi (j. sot.) axel-gehäng; (Suom. r.) kommandorem. -nöidä föra oljud; larma; skräna; (meluta) väsnas, -seminen larmande; stoj ande; nojsande; skränande. -sijä skrikhals; skränare; skränfock -en -ar; (hulinoitsija) bråk |stak|e -en -ar, -makare. -stä larma; skråla; nojsa, stoja; föra* oljud; skräna; domdera; käfta, rähjys slusk -en -ar; snusk ler -ern -ar; f

slampa; ks. r a h j u s. rähjä 1. (s.) trashank -en -ar; (lika) snusk -et; slask -et; rusk -et; (töhry) kludd -et. 2. (a.) (raukka) stackars (tpm.); (kurja) arm, usel; ukko~ gubbstut -en -ar; eukko ~ gum-skrälle, skrabba; laiva~ skorv-en-ar; råken-nus~ (hökkeli) kyffe -t -n; ruck|el -let -. -inen ostädad; skräpig; (kehno) skrabbig; (likainen) snuskig,

sluskig; slaskig, ruskig;

. (töhryinen) kluddig. -isyys2 skrabbighet, skräpighet; snuskighet, sluskighet; slaskighet; ruskighet. -tä (liata) förorena; nedsöla; (riidellä, rettelöidä) bråka; ks. rähistä; knoga, streta, -ytyminen förorening; ned-sölning. -äjä bråkstak le -en -ar. -äntyä* bli skrabbig, skräpig, snuskig, slaskig, ruskig, kluddig; (likaantua) förorenas; bli nedsölad, rähmi||minen traskande; pulsande; trampande. -ä (kömpiä) traska; pulsa; trampa, rähmä (silmä—) (ögon)var -et. -inen varig. -isyys2 varighet. -llään: maata — (j.) ligga på magen, raklång, framstupa, rähäh|ldys (j.) utbrott-et - (av ngt); naurun — skrattsalva, -tää*: ~ nauramaan (j.) brista* ut i gapskratt; gapskratta; vrt. remahtaa.

rähä||kkä* (melu) larm -et; (hulina) skrål -et; stoj -et; (ett) rabalder; nostaa aika — ställa till ett värre rabalder; naurun — skrattsalva, -köidä larma; skråla; väsnas, räillke* (kaiku) skall -et; (räik[k]ynä, räminä) skräll -en; (pauke) smått ler -ret. -keys® bjärthet, grällhet; grovhet; krasshet; skräl-lighet; skärpa; tydlighet; vrt. seur. -keä 1. (ääni) skallande; (rämeä) skrällande; skrikig; (kimakka) gäll; (vihlova) skärande; ~ ääni ett skärande, genomträngande (gällt, skarpt) ljud. 2. (väri) bjärt, gräll; skrikig. 3. (selvä) eklatant, tydlig; (ilmeinen) uppenbar; (peittelemätön) oförtäckt; (silmään-pistävä) iögonenfallande; (karkea) grov; (kouraantuntuva) handgriplig, påfallande; (häikäilemätön) hänsynslös: (naseva) slående; drastisk; (eriskummallinen) bisarr; (jyrkkä) utpräglad; ~ (huutava) vääryys en skriande orättvisa; — todistus ett eklatant (slående, tydligt) bevis; — vastakohta skärande kontrast; bjärt motsats; ~ todellisuus den krassa verkligheten; ~ valo gräll t ljus; skarp dager; ~ esimerkki ett drastiskt (talande) (valaiseva belysande) exempel, räi||keäsanainen grov(kornig), krass; drastisk, -keästi (kuv.) krasst, skarpt; drastiskt; ks. räikeä, -kkyminen skallande, skrällande; smattrande, -kkynä skall -et; (rätinä) knatt|er -ret; (pauke) smatt|er -ret; vrt. r ä i k e. -kkyä* (kaikua) skaJla; (rämistä) skrälla2; (paukkua) smattra; (kolista) skramla, -kkä* (har)skramla. -kyttäminen skramlande (med ngt), -kyttää* låta* skalla (skrälla, smattra) jne.; vrt. r ä i k k y ä; skramla (med ngt); (rummuttaa) trumma (på ngt).

räisk||e 1. (roiske) stänk -et. 2. (pauke) sprakande; (rätinä) knatt|er -ret; (ryske) brak -et. -iminen stänkande; sprakande, brakande. -iä stänka2; spraka, braka, -yttämi-nen stänkande, skvättande, -yttää* stänka2, (pirahduttaa) skvätta2, -yä (roiskua) stänka2; (pirahtaa) skvätta2; vettä -yi päälleni det stänkte (skvätte) vatten på mig; (paukkua) spraka; (rätistä) knattra; tuli -yy uunissa elden sprakar i spisen; -yvän sukkela blixtrande kvick: -yvän iloinen sprittande glad.

räiskä (el. vanh.) ks. kihu. räiskäh||dellä * ks. rä i s k äh t ä ä, räiskyä (paukahdella) spraka, -dys stänk -et; (pi-

rahdus) skvätt -en -ar. -teleminen, -tely sprakande, -täminen stänkande, skvättande; ks. seur. -tää* stänka2, skvätta2; (salama) fräsa; knattra, räiskäle plätt -en -ar. räiskää ks. r ä i s k|i ä, -y ä. räivä (harv., /., s.) odugling; lym|mel -meln -lar; (a.) fräck; oanständig, -suinen Ars. ed.; stursk.

räjäh||de sprängladdning, -vapen; explosivt ämne; ydin — kärn|vapen, -laddning, (-kärki stridsspets.) -dellä * explodera; krevera; ks. -t ä ä. -dys (paukaus) smäll -en -ar, knall -en -ar; detonation; (purkaus) explosion; urladdning; (ammuksen) krevad -en -er; -dyksen vaara fara för explosion; explosionsfara. räjähdys I lainé sprängämne, -ammus spräng-projektil. -elohopea knallkvicksilver, -gela-tiini spränggelatin -et. -happo knallsyra. -herkkä ks. (herkästi) räjähtävä; erittäin — högexplosiv. -isku (tkn.) explosions|-takt,-slag. -kaasu knallgas. -kipinä knall-gnista. -kulta knallguld. -laukaus sprängskott. -moottori explosionsmotor, -mäinen explosionsartad, -palaminen explosiv förbränning. -panos sprängladdning, -sats. -piste krevadpunkt, -pommi sprängbomb. -sokeri knallsocker, -teho sprängverkan. -vaara explosionsfara. - vaaraton explosions-säker. -vaarattomuus2 explosionssäkerhet, -vaihe explosionstakt. - vaikutus sprängverkan. -voima sprängkraft, räjäh|ltäminen exploderande; kreverande; smällande, knallande; springande, -tämätön a) explosionssäker; som inte exploderar, b) (s., suutari) blindgångare; som inte exploderat. -tävä exploderande, explosiv; -laineet explosiva ämnen; herkästi — explosiv; erittäin herkästi — högexplosiv. - tää* explodera; (paukahtaa) smälla2, knalla (till); Yaw-

mus) krevera; ~ ilmaan springa i luften; ~ rikki springa sönder; pommi -ti bomben exploderade (kreverade), räjäy||ttää* spränga (i luften); låta* smälla (knalla); smälla2 (med ngt); låta* explodera (krevera). -tys sprängande, sprängning, (-laukaus sprängskott, -louhinta spräng-nings| brytning, -arbete, -panos spräng |ladd-ning, -sats. -työ sprängningsarbete.) räkyttää*: haukkua — (pieni koirarakki)

gläfsa (m. kuv.). räkä* (j.) snor -et; (lima) slem -met. -inen snorig, -isyys2 snorighet. -mänty (mtsh.) martall, -nenä, -nokka snor|valp -en -ar, -ung|e -en -ar; barnung|e -en -ar. -tauti (el.lääk.) rots -en. - tautinen rotssjuk; rotsig. räkättirastas (el. Turdus pilaris) björktrast; snöskata, räkä||ttäminen skvattrande. -ttää* skvattra.

-tys skvatt|er -ret. rälli (kud. m. relli, reivas) dräll -en -er; vrt. r e i v a s.

rälssi (hist.) frälse -t; yleinen (täydellinen) — allmänt (ypperligt) frälse, -kirja frälsebrev. -lahjoitusmaa frälsedonationsgods. -luontoinen av frälsenatur, -luontoisuus2 frälsenatur. -maa frälsejord, -mies frälseman, -mylly frälsékvarn. -oikeus2 frälserätt. -osto frälseköp, -säteri frälsesäteri, -talo frälse-

hemman, - talonpoika frälsebonde, - tila fräl-se|gods, -lägenhet, -torppa frälsetorp. -va-paus ks. rälssi, -vero (hist.) frälseränta, -verollinen frälseskatte, -veromaa frälse-skattejord. -verotalo frälseskattehemman, räme myr -en -ar; sumpmark -en -er; moras -et -; rismoss|e -en -ar. -ikkö moras -et -; sumpmark, -inen myrartad; morasig, sumpig, -kangas moartad myr. -kasvillisuus* myrvegetation, -korpi myr art at kärr; myrsumpskog, -kuusi myrgran. -maa myrmark. -metsä myrskog. -mäinen myrartad. -mänty myrtall. -mätäs myrtuva. -niitty myräng, -notko myrdäld. -ttyminen, -tty-neisyys (myös kuv.) försumpning. -ttyä* övergå* till rismosse; (soistua; kuv.) för-sumpas. -varpu myrris. -varvusto myrris-vegetation. -viljely myrodling, -vyöhyke myrbälte -t -n. rämeä skrällande; skrällig. rämi||nä skräll -en; skrällande; skräm|mel -let; bull|er -ret; smatt|er -ret. -seminen skrällande; skramlande; bullrande; smattrande. -stin skramla; skallra, -stä skrälla8; (päristä) smattra; -sevä ääni skrällande ljud; (hnk.) skrällig röst. -stää skramla (med ngt), -syttäminen skramlande (med ngt), -syttää* skramla; (lyödä) slå* (på, mot ngt).

räm||piminen traskande; pulsande; vadande, -piä traska; (kahlata) vada; (sohjossa) pulsa; (tarsia, tarpoa) kliva; lafsa. rämppä* skrälle -t -n; vrt. rähjä, rämpyttää* (soittaa ~) soittokonetta hamra, dunka, klinka på, (rummuttaa) trumma på (misshandla) ett instrument, rämä (rähjä) skrälle -t -n. -hdys skräll -en -ar. -htää* skrälla2 (till), -kkyys2 skrällighet. -kkä* skrällande, skrällig; (kimakka) gäll. -kästi skrälligt; gällt, -päinen (j.) oförvägen, dumdristig, ränni (mm. myllyn~) ränna, ränsist||yminen förfall -et. -yneisyys2 förfall; bofällighet. -yttää* bringa (få) att förfalla. -yä förfalla; -ynyt förfall|en, -et; bo-fällig. -ää ks. -yttää. räntä* snöblandat regn; (snö)slask -et, snö|slagg -et, -glopp -et; sataa ~ä det faller snöblandat regn, (snö)slaskar (slaggar, gloppar). -sade ks. räntä; snö|slask, -glopp.

räpelö (ksv. Briza) darrgräs. räpiste||leminen sprattlande; flaxande, -llä sprattla; flaxa; vrt. räpyttää, -ly sprattlande; flaxande, räppänä (vanh.) rökfång -et -; (tak)ljor -en;

(läppä) ventil -en -er; (tkn.) trumma, räps||iä: lyödä ~ klatscha, smälla2, -ähdellä

klappra; (napsahdella) knäppa2, räpy||lä hudflik -en -ar; (uima~) simhud -en -ar; (sammakkomiehen) simfena; grodfot; (leik. käsi) labb, tass. (-jalka simfot. -kalvo simhud, -liuska hudflik.) -tellä* ks. räpyttää, -ttäminen flaxande; blinkande. -ttää* flaxa (klippa2) (med vingarna); ~ silmiään blinka (klippa, klatscha) med ögonen, -tys flaxning; blinkning, (-kalvo ks. vilkku-—.)

räpä||ys blink -en -ar. -yttää ks. räpyttää;

silmää -yltämättä utan att blinka, rästi (jäännös/erä, -maksu) rest -en -er; olla ~nä restera, -kanto (jälkikanto, jäämä-kanto) restuppbörd. -luettelo restlängd. -Iäinen en resterande, -maksut pl restantier. -vero (verojäämä) skatterest -en -er; vrt. verorästi, räsy trasa, -matto (riepumatlo) trasmatta.

-nukke trasdocka. räsäh||dellä* knaka, spraka; (käristä) fräsa2; (ryskää) braka, -dys knakning; sprakande, -teleminen, -tely knakande; sprakande; fräsande; brakande; smatt|er, -rande. - taminen ks. ed. -tää* knaka; (naksaa, rätistä) spraka; vrt. rasahtaa; ~ palamaan (tuleen) fatta eld; blossa upp. räti|lnä sprakande; sprakning; knastrande; smatter, knatt|er -ret. -seminen sprakande; knastrande; ks. seur. -stä spraka; fräsa; (narskua) knastra; (päristä) smattra; knattra.

rätkähtää*: kaatua ~ (mätkähtää, rojahtaa)

dimpa; ~ lattiaan dimpa i golvet, rätti (ryysy) trasa; (riepu) klut -en -ar; (lumppu) lump -en. -Iäinen lumpsamlare, -mikko (leik. sot.) rustmästare, rätvänä (ksv. Potentilla erecta) blodrot -en, rävähl|dyttää*, räväyttää slå * upp; ~ silmää blinka (klippa2) med ögat; vrt. räpyttää, -tää*: ~ auki slå upp; flyga upp; ~ nauruun brista i skratt, räyh|| ätä väsnas; (meluta) stoja; (elämöidä) regera; (huutaa) skräna; -äävä kokous ett bullersamt, (myrskyisä) stormigt sammanträde, möte. -ääjä stojare; (huutaja) skrikhals -en -ar, skränfock -en -ar; (hulinoitsija) bråkmakare; bråkstak(e -en -ar. -ääminen stojande; regerande; skränande; oljud -et, nojs -et.

räyskä (el. enl. raukuliira, Hydroprogne tschegrava) skräntärna, -mänty går-, varg|-tall: ks. räkä~. räyst|äs -ään tak|list -en -er, -röste -t -n, -skägg -et -. -kivi röststen. -kouru tak-, stånd |ränna. -lista taklist -en -er. räähkä* (mrt., heittiö) odåga, odugling, rääkky||minen kraxande, -ä* kraxa; (raukua)

skräna; (kirkua) skrika*, rääkk||äys misshandel -n; tortyr; (er.) eläin~ djurplågeri, -äytyä plågas, -ääminen plågande, marter|ing, -ande; misshand|el, -lande.

rääky||minen kraxande, skränande. -nä kraxande; skrän -et; skrik -et -. -ä ks. r ä ä k-k y ä; (Ips. itkeä) skrika; gny. rääkä||istä skräna. -isy skrän -et -; skrik -et -.

-tys (sorsan) snatt|er -ret. rääkätä* plåga, (kiduttaa) martera; pina; (hist.) tortera; (pahoinpidellä) misshandla; (kuv.) malträtera. rää||piä* krafsa: (kuv.) ks. r e p o s t e 11 a.

-(pjpiäiset pl (leik.) efterkalas -et rääpys 1. (mrt. muikku) siklöja. 2. (rahjus) stackare.

rääsy (riepu) trasa; (repale) slarva, -inen

trasig; slarvig; vrt. ryysy, räätikkä* (mrt. lanttu) kål|rot -roten -rötter.

räätäli 1. skräddare; ks. [vaatturi.

2. (hnt. Monochamus Rosenmülleri) skräd-dar|e, -bock. -lihas skräddarmuskel. -lintu (el. Sutoria) skräddarfågel. -mestari skräddarmästare, räätälin||ammatti skräddaryrke. -kisälli skräddargesäll, -lasku skräddarräkning, -liike skrädderi(affär). -liitu skräddarkrita. -mitta skräddarmått. -oppi skräddarlära. -oppilas skräddarlärling. -pöytä skräddar-bord. -sakset pl skräddarsax, - työ skräddar^ arbete, -työhuone skräddarverkstad, -työn-tekijä skrädderiarbetare, -vers|tas -taan ks. -työhuone, räävi||n ks. r ä ä p i ä. -ntä* krafs [ning, -ande. rääv||itön otäck; opassande, skamlös, skabrös, -ä(suinen otäck, ful, stor i mun; uppkäftig; stursk; vrt. ed. -suisuus2 uppkäftig-het; sturskhet. -suu ks. -s u i n e n. -tä uppträda, bete sig uppkäftigt, sturskt.) rääyntä (Ips.) gråt, tjut; varisten ~ (vaak-

kuna) kraxande; ks. r ä ä k y ä. röhi||nä ross|el, -ling; grymtning; muttrande; grymt -et. -seminen rosslande; grymtande, -stä* rossla; grymta, röhkil|minen grymtande, -ä (sika) grymta, röhkä (lääk.) fluss -en -er; kaula~%angina, -inen katarral; inflammerad, -istä grymta (till), -kuume f lussfeber, röhö||nauru gap-, flat-, hån|skratt; flabb -et. • ttää* (maata ~) ligga o. dra sig; (istua vetelästi) sitta* makligt; nauraa ~ gap-, flat-, hån [skratta; flabba. röijeli||purje (mer.) röj|el -eln -lar. -tanko rpjelstång.

röijy tröja; koft[a -an -or. -inen (yhd.)

med ... tröja; klädd i. . . tröja, röki||ttäminen (j.) upptuktelse; uppsträck-ning. -ttää* ge ngn (ett kok) stryk, på pälsen; taga* (ngn) i upptuktelse; ge* (ngn) en avbasning, avhyvling, uppsträckning; (rusikoida) tvåla till (ngn); (kilp.) slå* (ut^; utklassa. rökkiin: saada ~sä (j. vankasti selkäänsä) få (ett kok) stryk; bli tilltvålad, avhyvlad; få smörj; få sig på pälsen; antaa ~ (selkään, köniin) ge ngn på pälsen, rolli (ksv. Agrostis) ven -en. römpsy, römsy

(räntä) snöglopp -et; slaskväder. -ilma rusk -et, slask -et; rusk-, slask|väder. -inen ruskig, slaskig, -isyys2 ruskig-, slaskig|het. -tä* gloppa; ruska; slaska.

rönsy (ksv.) rev [a -an -or, tåg [a -an -or; mansikalla on pitkät ~t smultronen skickar ut långa revor, -illä reva sig, bilda revor; (m. kuv.) skicka ut utlöpare; keskustelu -ilee diskussionen råkar in på avvägar, spårar ur.

röntgenj|analyysi röntgenanalys, -filmi röntgenfilm. -haava röntgensår. -hoitaja(tar)

röntgensköterska, -hoito röntgen|terapi -n, -kur. (-la röntgenanstalt.) -koje röntgenapparat. -kuva röntgenbild; ottaa -kuvia röntga, -käsittely (-hoito) röntgenbehand-

- röystäyttää röy

ling. -levy röntgenplåt. -läpivalaisu röntgen-genomlysning. -lääkäri, -ologi röntgenolog. -ologia röntgenologi. -ologinen röntgenologisk. -osasto röntgenavdelning, -putki rönt-gen|rör, -lampa, -spektri röntgenspektrum, -syöpä röntgenkräfta, -säteet (x-säteet) röntgenstrålar, -säteilytys röntgenbestrålning. -terapia (-hoito) röntgenterapi. -tutkimus röntgenundersökning, rösö (mrt.) ks. ros o.

rötis||kö (röttelö, rähjä) ruck|el -let -. -tää (mrt.) göra (sätta ihop) ngt i hast, slarvigt, rötk||äle åbäke -t -n; (vonkale) baddare; bjässe; (retkale) lymmel; odåga. -öttää: maata ~ ligga o. dra sig. röttelö (hökkeli) ruck|el -let -; kyffe -t -n

hybble. -inen (viheliäinen) usel. rötö|s 1. ett fuffens; (mindre) brott -et -; tilltag -et -; rackartyg -et -; skandal -en -er; (lievähkö) klavertramp; pl -kset oegentlig-heter, skandaler; viina-kset (läh.) spritlangning. 2. (epäonnist. tekele, »susi») vrakstycke; missfost|er -ret; (Suom. r.) varg -en -ar. -juttu skandalhistoria, -tellä 1. (töhertää) klåpa, fuska (ihop ngt). 2. ha fuffens (rackartyg) för sig; begå* oegentligheter. -tely klåperi; fuskverk, -tää ks. -tellä, tuhertaa, töhertää, röyhe||llys rynkning; veckning; krusning; goffrering. (-kone goffreringsmaskin. -pih-dit pl goffreringssax. -taltta [kivit.J gra-der|järn, -mejsel.) -Itää* (kuroa) rynka; (ni.) goffrera; (kähertää) krusa; pipa; (poimuttaa) korrugera, -lö (pl) rysch -et -; krås -et -. (-kaulus halskrås -et -.) röyhi||stäytyä hovera sig; morska upp sig.

-stää: ~ rintaansa brösta sig. rÖyhkei||llä * sturskas; vara mopsig (mallig, uppnosig); ta sig ton. -ly sturskhet; mop-sighet, mallighet, uppnosighet. röyhke||ys sturskhet, fräckhet; förmätenhet; oförskämdhet, arrogans -en. -ä stursk, fräck; spotsk; utmanande; (julkea) förmäten; (hävytön) oförskämd; (tungetteleva, vaatelias) arrogant, -ästi sturskt, fräckt, förmätet, oförskämt; arrogant, röyht||äistä rapa. -äisy, -äys rapning, -äyt-tää* förorsaka (framkalla) rapningar; minua ~ jag har uppstötningar. röyhy (heinäksv.) vippa, -unikko (ksv. Mac-

leaya cordata) makleaya. röykkel||ikkö * ojämnt, skrovligt ställe -t -n; upphöjning; ojämnhet; skrovlighet. -öinen (rosoinen) skrovlig; (epätasainen) ojämn; (ryhmyinen) knagglig, -öisyys2 skrovlighët; ojämnhet; knagglighet. röykkiö (kumpu) kum|mel -let -; röse -t -n; (läjä) hop -en -ar; hög -en -ar; (kasa) dös -en -ar; (tukki ~) bröt -en -ar; vrt. r o u teki o.

röykyttää 1. dunka, banka, bulta (på ngt). 2. (j.) klå; tilltvåla. 3. (urh.; kilp.) slå (ut), utklassa. röystäyttää ks. röyhtäyttää.

633; s

s (kirj.) s, S.

saa|da 1. få, erhålla, bekomma; sain kirjeen jag fick (erhöll, emottog) ett brev; hän saa 400 mk eläkettä han får, erhåller 400 mark i pension; kutsun -tuaan efter erhållen kallelse; sitä ei ole -tavissa det kan inte fås, det står inte att få, det är inte överkomligt, inte tillgängligt, finns inte att tillgå; (ei tarjona) står inte till buds; ~ ostajia få (finna) köpare; sain hänestä hyvän ystävän jag fick en god vän i honom; mistä tällaisia saa? var får (kan) man köpa sådana? var står (finns) sådana att köpa (till salu)? ~ palkkaa få, erhålla (åtnjuta) lön; mitään palkkaa -matta utan att få ngn lön; oletko häneltä jtk -massa? har du ngt att få av honom? (onko sinulla jtk perimältä häneltä? har du ngt innestående hos honom?); yrityksestä -tu tuotto avkastningen av företaget. 2. saavuttaa, kokea: hanke on -

massa yhä suurempaa kannatusta företaget håller på att få allt större understöd (tillvinna sig allt större medhåll); ~ osakseen yleisön jakamaton luottamus tillvinna sig (få röna) odelat förtroende från allmänhetens sida; ~ (osakseen) ankaraa arvostelua bli utsatt (föremål) för (drabbas av) sträng kritik; joutua kokemaan jtk pahaa, vahinkoa: lentäjä sai pahoja vammoja flygaren ådrog sig svåra skador (skadades svårt); hån sai matkallaan tartunnan han ådrog sig smitta (blev nedsmittad) under sin resa; hän sai kovan kohtalon han fick (han drabbades av) ett hårt öde; ~ jst pelkkää moitetta få uppbära idel klander för ngt; ~ jk tauti få (ådraga sig) en sjukdom (drabbas av en sjukdom); toiminta on -nut arveluttavia muotoja verksamheten har antagit betänkliga former; ~ (saavuttaa) hyviä tuloksia vinna (uppnå) goda resultat. 3. ~ jtk tehdyksi, aikaan,— jk (taivutetuksi) jtk tekemään: — virkamies eroamaan förmå en tjänsteman att avgå, till avgång; hänet pitäisi — luopumaan (mokomista) mielipiteistä man borde få (förmå) honom att frångå sådana åsikter; ~ jk tunnustamaan få (förmå) ngn (komma ngn) att bekänna; lyckas få ngn att bekänna; häntä ei -tu jäämään han kunde inte förmås att stanna; vihollinen -tiin karkotetuksi man lyckades fördriva fienden; ~ jtk estetyksi (estymään) förmå (lyckas) förhindra (avvärja, avstyra) ngt; hän ei -nut vastustajaansa kukistetuksi han kunde (förmådde, lyckades) inte kväsa (få bukt med) sin motståndare; han rådde inte på sin motståndare; motståndaren var honom övermäktig; sain hänet lupaamaan jag fick

634;

(förmådde) honom att lova (att avge ett löfte); jag fick ett löfte av honom; häntä i ei -tu syömään man lyckades inte få honom (han kunde inte förmås) att äta; ~ jk unohtamaan jtk få, förmå (komma) ngn att glömma ngt; ~ jk taipumaan jhk förmå ngn till ngt; ~ jtk hävitetyksi få ngt utrotat; se sai minut hermostumaan det gjorde mig nervös; se sai tytön punastumaan det kom flickan att rodna; mikä sai sydämesi heltymään? vad kom ditt hjärta att vekna? se sai (pani) minut ajattelemaan asiaa det kom mig att tänka på (övertänka) saken. 4. — jhk vaikutetuksi: — jk myötämieliseksi göra ngn välvilligt stämd, stämma ngn välvilligt; ~ (se) mies nolatuksi göra mannen snopen; ~ jtk täysin korvatuksi lyckas få (utfå) full ersättning för ngt. 5. ~ jtk tehdyksi: -tuaan sen sanotuksi sedan han fått det sagt; efter att ha yttrat (uttalat) det; ~ lintu ammutuksi lyckas skjuta en fågel; — kirja luetuksi få en bok läst; ~ jtk säästetyksi kunna (lyckas) (inbe)spara ngt; en saa (saanut) sitä tehdyksi (en voi, osaa sitä tehdä) jag förmår (kan) inte göra det; (en tullut sitä tehneeksi jag kom inte att göra det); en saanut muuta sanotuksi (en ehtinyt muuta sanoa) jag kunde inte (hann inte) säga annat; ~ jtk todistetuksi få ngt bevisat, kunna bevisa ngt. 6. saada -f inf.: -mmehan kuulla vi får väl höra; hän saa lähteä han får resa; et saa tehdä sitä! du får inte göra det! olet -nut paljon kärsiä du har fått lida mycket; ~ tietää få veta; erfara; ~ oppia få lära sig; inhämta; -daanpa nähdä, tuleeko hän lainkaan få se, om han alis kommer; hänen kanssaan saa sentään keskustella (hän antaa kanssaan puhua, keskustella) han låter i varje fall tala med sig. 7. olla -tavissa: meillä on tätä kirjallisuutta jälleen -lavana vi har återigen tillgång till denna litteratur (denna litteratur står oss återigen till buds, är återigen tillgänglig för oss); kirjaa ei ole vielä -tavissa (-lavana) kirjakaupoista boken kan ännu inte erhållas (är inte ännu tillgänglig) i bokhandeln; kaikkialta -tavissa (oleva) som kan fås överallt; överallt tillgänglig; mistä niitä on -tavissa? var kan man få dem? tietoja ön -lavissa (tarjona) uppgifter föreligger (står till buds). 8. (snt): odottamalta — oväntat få (bli delaktig av) ngt, komma sig till ngt, komma över ngt; onnistua -maan lyckas få; ~ kyynelet silmiin (vuotamaan) framkalla (locka fram) tårar; hän koettaa — ääneensä ankaruutta han försöker få sin röst att låta sträng; — opituksi lyckas lära sig ngt;saaga — saaristokalastus

saa

få ngt inlärt; (oppia) lära (sig) ngt; ~ aikaan få till stånd, åstadkomma, åvägabringa; (ioimiltaa) uträtta; paha on-tava pois det onda måste avlägsnas; -maita jäänyt voitto frångången (utebliven) vinst (förtjänst); lainvoiman -nut tuomio laga kraft vunnen dom; laillisesti -tu lagfången, saaga (kirj.hist.) sag|a -an -or. -kirjallisuus

sagalitteraturen, saago sågo -n (-t), -suurimot pl sagogryn. saaja (e)mottagare; (hankinnan kautta) förvärvar e; (kirjeen~) adressat -en -er; lastin ~ lastemottagare; ensimmäisen palkinnon ~ förstapristagare. saakeli fan, tusan; ~ soikoon! ta mig fan!

ta mig tusan! saakka (asti) ända, allt; (jhk) (in)till; siitä (ajasta) ~ ända från den tiden; allt sedan dess; joulusta ~

ända sedan julen; allt sedan jul; siihen, tähän ~ (aika) dittills, hittills; än så länge; (paikka) ända dit, hit; rajaan ~ ända till gränsen, intill gränsen; kuolemaansa ~ ända till, intill sin död. saali (åaali) sjal, schal -en -ar. saaliin||liimo rov|lystnad, -girighet, -himoi-nen rov|lysten, -girig, -jako (för)delning av bytet, rovet. -otto (sot.) tagande av byte. («oikeus rätt att taga byte; [mer., Iak.] prisrätt.)

saali|s -in byte -t -n. 1. (pyyntimets., kal.) fångst -en -er. 2. (ryöstö ~) rov -et -. 3. (sot.) krigsbyte; (mer.s.) pris -en -er; joutua jnk -iksi bli ett byte (rov) för ngt; joutua liekkien -iksi bli lågornas rov; korjata -ikseen (kuv.) skörda; saada, voittaa -ikseen (vanh.) ta som byte; saada hyvä ~ göra en god fångst; få ett gott byte. -kausi (pyynti ~) fångstperiod, -taa/hankkia) anskaffa; (pyydystää) fånga; taga* som byte; (ryöstää) roffa, plundra; (yrittää saada; tavoitella) fika efter; efterfika, eftertrakta (ngt); lähteä -tamaan gå ut på rov. -taja roffare; (sot.) marodör, -telu fångst; rofferi; (tavoittelu) efter|fikande, -traktande, -tus fångst -en; rofferi, plundring, (-halu plundringslystnad.) -retki fångst-, plundrings|färd.) saamaj|kuitti accepisse, recepisse -t -n. -mies fordringsägare, borgenär: kreditor. (-ryhmä borgenärsgrupp.) -ton 1. (ei saatu) icke erhållen; utebliven. 2. (kykenemätön) oförmögen; (mitään yrittämätön) oföretagsam; (avuton) hjälplös; (kömpelö) tafatt; (taitamaton) oskicklig, -ttomasti hjälplöst, tafatt, oskickligt, -ttomuus8 tafatthet; oförmögenhet, oförmåga; oföretagsamhet; hjälplöshet, -vekseli aktiv växel saame||lainen (lappalainen) (s.) same -n -r;

(a.) samisk, -kansa samefolket; lapparna, saami||nen 1. erhållande jne.; vrt. saada. 2. (saatava) (raha~) (en) fordran; fordring; tillgodohavande; pl -set fordringar; vrt. saanti. -s(määrä fordringsbelopp, -oikeus2 fordringsrätt. -suhde fordringsförhållande, -vaade [Iak.] fordringsanspråk.) saannos X. ks. aika a n s a a n n o s, t u 1 o s. 2. (saama) vinning; (liik.) inträd -en -er, intäkt -en -er. saanj|ti * 1. fång -et -; förvärv -et -; (saalis) fångst -en. 2. (tarjona olo) tillgång ^en.

3. (saaminen) erhållande; mottagande -t; åtkomst -en; (kaiv.) utvinning; veden ~ möjlighet(en) att få (erhålla) vatten; vattentillgång. (-mahdollisuus8 möjlighet att erhålla [utvinna]; åtkomstmöjlighet, -tapa åtkomstsätt.) -to* fång -et -; åtkomst -en; förvärv -et -; (saadun tuotteen määrä) utfall; laillinen ~ (Iak.) laga fång. (-kirja åtkomsthandling. -lupa tillstånd till förvärv, -mies fångesman. -peruste förvärvsgrund. -tapa åtkomst-, förvärvs|sätt. -todistus åtkomstintyg.)

saap|as -paan stöv|el -eln -lar; -paal jalassa med stövlar på (fötterna); iklädd stövlar; klädd i stövlar; -päiden kopina stövel|klamp, -tramp, -housut pl stövel-, (ratsu-) rid |byxor. S-jalkakissa (satu) Mästerkatten i stövlar, -koukku stövelkrok. -nahka stövelläder, -pari ett par stövlar, -pihti, -renki stövelknekt -en -ar. -taa, -telia stövla; (us.) komma stövlande, -varsi stövel|skaft, -ben.

saappaan||kanta, -korko stövelklack, -kaulus stövelkrage, -korva, -raksi stövelstropp.

saapu|a* 1. (paik.) anlända8; (tulla) komma*; tietoja -u underrättelser anländer (ingår, inlöper); ~ perille komma fram; (tulla käsiin) komma (ngn) tillhanda; ~ kokoukseen infinna sig till ett möte; ~ kaupunkiin anlända till (infinna sig i) staden; ~ satamaan (mer., kuv.) inlöpa i (löpa in i) en hamn; asiakirjat -ivat handlingarna inkom, kom (ngn) tillhanda; junan -essa vid tågets ankomst; ~ maihin komma i land; (päästä) nå land; ~ paikalle infinna sig, inställa sig; inträffa; ~ oikeuteen inställa sig inför rätten; -matta jääminen uteblivande. 2. (aik.) yö -u natten faller på; det blir natt.

saapumi||nen anländande; (tulo) ankomst -en; (Iak.) inställelse. -s(aika ankomsttid; [-[oikeuteen]-] {+[oi-keuteen]+} tid för inställelse, -asema [tuloase-ma7 ankomststation, -paikka ankomstort. -päivä ankomstdag; [Iak.] inställelsedag. - velvollisuus8 inställelseskyldighet.)

saapuvi lla, -lie tillstädes; (olla) -lia (vara) tillstädes, (läsnä) närvarande; bevista (övervara) (jssk ngt); närvara (vid ngt); hän oli -lia kokouksessa han var närvarande vid (närvar vid) mötet, (koko ajan) han bevistade (övervar) mötet; tulla -lie jnnk komma tillstädes; infinna (inställa) sig (ngnstädes); tulla -Ile oikeuteen inställa sig inför rätten; kahden todistajan -lia ollessa i tvenne vittnens närvaro; i närvaro av tvenne vittnen, -llaolo närvaro, -lletulo inställelse.

saare||kas -kkaan rik på öar, holmar, -ke* (liten) holm|e -en -ar, ö: (an.) cellö; kieli~ språkö; (niemi) halvö -n -ar.

-kkuus8 rikedom -en på öar (holmar, skär), -lainen (-n asukas) öbo -n -r; skärf gårds) bo. -Ima, -nto ks. saa r e ke. -ton (som är) utan öar (holmar, skär).

saari8 (iso) ö -n-ar; (pienempi) holm|e-en-ar; (luoto) skär -et - (-ssa på), --ilmasto öklimat. -jono ökedja. -maa Öland, -maailma övärld, -nen med . . . öar, holmar, skär. -ryhmä ögrupp, -sto skärgård -en. (-alus skärgårdsbåt. -elämä skärgårdsliv, -ilmanala öklimat. -kalastaja skärgårdsfiskare, -kalastus skär-

gårdsfiske, -lainen skärgårdsbo -n -r. -lais-[asutus skärgårdsbosättning, -väestö [-skärgårdsbefolkning.]-] {+skär-gårdsbefolkning.]+} -laiva skärgårdsbåt, -laivasto skärgårdsflotta, -liikenne skärgårds-trafik. -luonto skärgårdsnatur, -meri 1, skärgårdshav. 2. övärld; arkipelag, -pitäjä skärgårdssocken. -reitti skärgårds [led -en -er, rutt -en -er. -risteilijä skärgårdskryssare, -ryhmä ögrupp, -tie skärgårds|väg, [-reitti] -[far]led -en -er. -tyyppi skärgårdstyp, -vene skärgårdsbåt, - vesi skärgårdsvatten, - väki skärgårdsbefolkning, -folk. -väylä skärgårds ffar]led.) -valtakunta örike, saarn[|a (en) predik|an pi -ningar: predikning -en -ar; pitää ~ jstk hålla en predikan över (om) ngt. -aaja predikant; Ftaam. S. ~ Predikaren; (julistaja) förkunnare, (-munkki [k.hist.] predikarmunk. -n toimi, -nvirka predikantbefattning, -veli [kat.] predikar-broder; dominikan -en -er.) -aaminen predikande: orerande, saarna||huone (rukoushuone) predikohus; bön(e)hus. (-kunta [rukoushuonekunta] pre-dikogäll -et -.) -kirja postilla, -kirjallisuus2 predikolitteratur, -kokoelma predikosamling. -lahjat pl predikogåvor. -lupatutkinto venia concionandi. -mies predikant, -ntapai-nen (hållen) i predikostil. -nuotti predikoton, -näyte predikoprov. -(s)tuoli predikstol, (-nkatos predikstols [himmel, -tak. -novi predikstolsdörr. -nportaat predikstolstrappa.) -ta predika (för ngn); (pauhata) orera; ~ uusia aatteita förkunna (predika) nya idéer; ~ tekstistä predika över en text. -taipumukset prediko|anlag, -begåvning, -tapa predikosätt, -teksti predikotext. -uttaa* låta* predika, - virsi predikstolspsalm. - vuoro predikotur, -ääni predikoton. saarni2 (Fraxinus) ask -en -ar.-nen av ask;

ask-, -puu ask; askträd, saarron||murtaja blockadbrytare. -murtaminen blockadlbrytning, -brott, saar|lros: olla -roksissa vara omringad (kring-ränd, omvärvd, inringad), (mer. s.) blockerad, instängd, avspärrad; (otus) (in)ringad; joutua -roksiin bli omringad, kringränd jne. -rostaa kringgå*, omringa; blockera; -ros-tava hyökkäys omfattande anfall; vrt. seur. -taa* (ympäröidä) omringa; omgiva*; (kiertää) kringränna2, omvärva2; (piirittää) belägra; cernera; (sulkea pääsy) blockera; instänga8; spärra (av); (mets.) (in)ringa, holma. -täminen omringande, kringrännande; omfattning jne. -to* inringning, blockad -en -er; vrt. saarros; -ronalainen förklarad i blockad; blockerad; julistaa -loon, -ronalai-seksi förklara i blockad, (-alue blockadområde. -joukko belägringstrupp, -julistus blockadförklaring, -liike inringningsrörelse; kringgående rörelse, -rengas inringning; cer-neringslinje. -väline blockadmedel.) saarua (uitloverkko) drivgarn -et -. saast||a smuts -en, orenhet: (tartunta) smitta; (kuv.) besmittelse; (rutto) pest -en -er. -ainen smutsig, oren. -aisuus2 smuts -en; o-renhet. -aton ren, skär: (tartuttamaton) obe-smittad. -attomuus* renhet, -e (sot.) beläggning; förorening, -ua (för)orenas, be-

smittas, besudlas, infekteras; förpestas; (kuv.) van-, o|helgas; -unut förorenad; o-ren(ad); oskärad; besmittad, besudlad; förpestad; (kuv.) vanhelgad, ohelgad, -uke (sot. miel. taisleluaine) kemiskt, bakteriologiskt stridsmedel, -unta* smitta; infektion, -uttaa* (liata) (för)orena, oskära; (kuv.; tahrata) befläcka, besudla; (tartuttaa) besmitta, (konkr.) infektera; förpesta; (häväistä) van-, o|helga; jnk -uttama besmittad av ngt, förorenad (anstucken) av ngt. -utta-maton obesmittad. -utus (för)orening; be-fläckelse; (tartunta, kuv.) besmittelse; in-fekt[ering, -ion. saatana (m. kir.) (en) satan, -llinen satanisk, saatav|a (saaminen) fordran, tillgodohavande; ~f fordringar, tillgodohavanden; olla -issa, ks. s a a d a. saati(kka) (vielä enemmän) än mer; (vielä vähemmin) än mindre; så mycket mindre; (puhumattakaan siitä että) för att inte tala om, nämna; ~ sitten o. icke minst; med desto mindre skäl som; (vieläpä) till o. med. saatftaa* I. 1. (seuraten) följa2, (be)ledsaga; eskortera; (mer.s.) konvojera; ~ perille asti följa, ledsaga ngn ända fram; jnk -tamana följd, ledsagad av ngn; ~ (taluttaa) kadun yli leda ngn över gatan; edelleen -eltavaksi för vidare befordran. 2. (aiheuttaa) åstadkomma; ~ (alttiiksi) utsätta*; (ajaa) driva*; (toimittaa) befordra; (auttaa) förhjälpa2; (tehdä jnk alaiseksi) underkasta; (tuottaa) åsamka (jllk jtk

ngn ngt); ~ luopumaan jst få, förmå att avstå från ngt; ~ luopumaan uskostaan förmå (bringa) att avfalla, till avfall från sin tro; ~ jk selville jst få ngn att inse, förstå ngt; klarlägga ngt för ngn; ~ jtk kuntoon ställa ngt i ordning, till rätta; ~ pulaan bringa i trångmål; ~ (tehdä) itsensä naurunalaiseksi göra sig löjlig; utsätta sig för åtlöje; ~ jtk päätökseen slutföra ngt; föra ngt i hamn; bringa ngt till ett lyckligt slut; ~ (tehdä) yleiseksi göra allmän; ~ voimaan bringa i gällande kraft, (käytäntöön) införa; ~ jk tarkan valvonnan alaiseksi ställa ngn under noggrann uppsikt; ~ (aiheuttaa) itselleen ikävyyksiä ådraga sig ledsamheter; utsätta sig för ledsamheter; ~ jllk tappiota åsamka ngn förlust; ~ jk pulmalliseen asemaan (tilanteeseen) bringa (försätta) ngn i en brydsam belägenhet; ~ täytäntöön bringa i verkställighet; — juttu oikeuden tutkittavaksi draga ett mål inför domstol; ~ jk jnk ratkaistavaksi befordra ngt till ngns avgörande; ~ jtk jnk tietoon bringa ngt till ngns kännedom; ~ aikaan åstadkomma; förorsaka; (jtk rikollista) anstifta; ~ entiselleen återställa; ~ vaaraan, vaaralle alttiiksi utsätta för, bringa i fara; blottställa för fara; (uskaltaa) riskera, vedervåga; ~ epätoivoon driva (bringa) ngn till förtvivlan; ~ toteennäytetyksi (todistaa) leda ngt i bevis; bevisa ngt; ~ yhteen sammanföra; föra ihop; ~ ikävyyksiin (tuottaa ikävyyksiä) vålla, bereda ngn ledsamheter;1 ~ nousemaan (nostaa) driva upp(åt); ~ (houkutella) tekemään rikos förmå ngn att begå ett brott; (viekoitella) förleda ngn till ett brott. II. (voida, osata); en -a sitä tehdäsaattaja — s

jag kan (förmår) inte göra det; en -a olla iätä kertomaita (en voi pidättää itseäni tätä kertomasta) jag kan inte avhålla mig från (underlåta, låta bli) att omtala detta; asia oli niin selvä kuin olla ~ saken var så klar som den kunde vara (kunde inte ha varit klarare); (us. korvaamaan voida-verbin impf. muotoja, koska ne ovat samanlaiset kuin preesensmuodot): asia -toi (voi) olla niin det kunde vara så; kuinka -oit (voit) tehdä niin! hur kunde du göra så!

saattajlja följeslagare, ledsagare; (opastaja) vägvisare; (opas) gid -en -er; (mer.) konvojfartyg. -minen följande, (be)ledsagande; förande, bringande, befordrande; ryhtyä toimenpiteisiin syyllisen -miseksi lailliseen edesvastuuseen skrida till åtgärder för att befordra den skyldige (den skyldiges befordran) till laga ansvar, saatto* (-seurue) följe -t -n; (ylh. hnk.) svit -en -er; ks. ~v a r t i o; (kulkue) procession; kortege -n -r; kavalkad -en -er; (yhd.) -tåg -et -; suru~ sorge-, begravnings|tåg, likprocession; riemu ~ triumf (tåg), -alus k s. saattaja, -joukko (sot.) eskort-en -er; vrt. saat t o. -kirje (lurva~) lejdebrev; ks. seur. -kirjelmä följebrev; vehik|el -eln -lar. -kulkue procession; ks. saatto, -lainen följeslagare, ledsagare, -laiva konvojfartyg; konvoj erande fartyg; vrt. saattue -mies ledsagare; drabant, -vartio eskort -en -er; konvoj; vrt. saattue, -vartiosto eskort -en -er; konvoj, -väki följe -t -n. saattue ks. saatto, -kulkue, -vartio; (mer.) konvoj; muistojen ~ minnenas kavalkad, rad. -laiva konvojfartyg; (tur-valupa~) lejdfartyg. -oikeus2 rätt till konvoj, lejd.

saav|jeittain så [vis, -tals. -i så-n -ar. -illinen

en så (full av, med ngt), saavunta* (harv.) ankomst -en; (Iak.) inställelse; vrt. saapuminen, --aika ankomsttid; (Iak.) inställelsetermin, -päivä ankomstdag; inställelsedag. saavu||ttaa* 1. (saada kiinni) upphinna*; (tavoittaa, päästä rinnalle): en -ta häntä jag kommer inte att hinna ifatt, hinna upp honom; jäädä -ttamatta förbli ouppnådd; ~ turvallinen etumatka vinna (uppnå, förskaffa sig) ett tryggande försprång; -ttava (-lellu) alus (mer.) upphinnande (upphunnet) fartyg. 2. päästä jhk tulokseen (saada osakseen) tillvinna* sig; vinna; (saada) få*; erhålla*; (saada aikaan) ernå*; uppnå*; (hankkia) förvärva; ~ tarkoituksensa nå sitt mål; vinna sitt syfte(mål); ~ maisterinarvo vinna (förvärva) magistergraden; ~ hyviä tuloksia uppnå (ernå) goda resultat; ~ voitto jst vinna seger över ngn; besegra ngn; ~ paljon etuja vinna (komma sig till) många fördelar; ~ menestystä vinna, (saada, kokea) röna framgång; se -Ui yleistä suosiota det tillvann sig (vann) allmänt bifall; -telun kokemuksen nojalla med stöd av, på grund av vunnen erfarenhet; ~ jnk kiitollisuus tillvinna sig (förvärva) ngns tacksamhet; ~ ehdotukselleen i enemmistö erhålla, få majoritet (vinna pluralitet) för sitt förslag; ~ hyvä maine 1

saderyöppy sad

vinna ett gott rykte (anseende); få gott namn om sig; -lellu taito förvärvad (vunnen) färdighet (skicklighet); olen -ttanui mitä olen tavoitellut jag har nått (uppnått) det, som jag har eftersträvat; jag har nått målet för mina strävanden; hän ei -ttanut tarkoitustaan han förfelade sitt syfte; vaikeasti -tettu svårförvärvad; svåruppnådd; ön -tetta-vissa kan nås (upphinnas, vinnas, fås, ernås, förvärvas); on -tettavissa tyydyttävä tulos ett tillfredsställande

resultat kan vinnas (uppnås); jäädä -ttamatta (för)bli ouppnådd; -tettavissa oleva upphinnelig (uppnåelig); -tettu tulos uppnått (vunnet) resultat; -tettu oikeus förvärvad rätt; lainvoiman -ttanut tuomio laga kraft vunnen dom. saavu||ttamaton (jota ei saavuteta) oupphinnelig; ouppnåelig; (joka jäi saavuttamatta) oupphunnen, ouppnådd; olla -itämättömissä vara ouppnåelig; hän oti jo -ttamattomissa man kunde inte mera hinna ifatt (upp) honom. -ttamattomuus2 oupp|hinnelighet, -nåelighet. -ttäminen uppnående jne.; vrt. saavuttaa; paremman tehon -ttamiseksi för att uppnå högre (bättre) effekt, -tus 1. (saavuttaminen) uppnående, ernående; (voitto) vinst -en-er. 2. (aikaansaannos) prestation; vinning; (tulos) resultat -et -; päästä parempiin -luksiin (upp)nå bättre resultat; göra, komma till bättre prestationer; viimeiset -tukset de senaste vinningarna, rönen; sabiini||lainen (hist.) 1. (s.) sabin -en -er.

2. (a.) sabinsk. -tar sabinska. sabot aasi (tuholaisuus) sabotage -t -. (-teko sabotagedåd.) -oida sabotera, -ointi* sabo-tering; sabotage -t. sada||nnes -nneksen hundra(de)del -en -ar, (-vaaka centesimalvåg.) -npäämies (hist.) centurion -en -er. -s -nnen (järj.) hundrade, -sosa hundra(de)del. -sti hundra, hundratals gånger, sada|[tella* förbanna; (nuhdella) banna; förebrå3; (kiroilla) svära*; (kuv. hyökätä kimppuun) fara* (häftigt) ut (mot ngn), -tteiija svärj are. -ttelu förbannande; förbannelse; (kiroilu) svärjande; (kirous) svordom -en -ar. -tus ks. sadattelu, sa|de* regn -et -; nederbörd -en; -teessa i regn; -teellä då det regnar; i fall av, under regn; vid regnväder; mennä -teensuojaan söka skydd för regnet (regnskydd); tekee (hankkii) ~tta det artar sig (drar ihop sig) till regn; -teen sattuessa i fall av regn; -teen vahingoittama regnskadad; ~tta sietävä regntålig, -aika regn|tid, -period -en -er. -alue regn-, nederbörds lområde. -ilma regnväder (-lia vid), -kartta regn-, nederbörds|karta. -katto regntak. -kausi regnperiod, -kuuro regnskur.-lia* (små]regna; (kuv.) hagla; rakeita sateli ryöppyinä det föll hagel i skurar; sukkeluuksia sateli kummaltakin puolen det haglade kvickheter från bägge hållen, - lätäkkö regn|puss, -pöl. -metsä regnskog, -mittari regn-, nederbörds|mätare. -määrä regnmängd; nederbör|d -en, -dsmängd -en. -pilvi2 regnmoln; raskaat -pilvet regn|digra (-fyllda) moln. -pisara regndroppe, -puro regnbäck. -päivä regn(väders)dag. -rop-saus störtskur-en-ar. -ryöppy regn | skur,-by.

-sää regnväder; ~llä vid, (-n sattuessa) i fall av regnväder, -takki regn |röck -kappa, -ttaja, -tuslaite regnkanon; översprutnings-anläggning. -usva regn|tjocka, -dimma, -utu regndis, -vaatteet pl regn|kläder, -plagg, -vahingonkorvaus regnskadeersättning. -vahinko regnskada, -vakuutus regn-försäkring; ottaa ~ regnförsäkra. -varoitus regnvarning, -vesi regnvatten, (-tiinu, -tynnyri regnvattenstunna.) -vihma regn-dusk -et. -viitta regn|kappa, -röck. sadin* (loukkupyydys) fäll|a -an -or, gill|er -ret -.

sadis||mi sadism -en. -ti sadist -en -er. sadoittain hundratals; i hundratal, sadokas -kkaan (satoisa) givande; inbringande; som ger god avkastning, skörd; bördig, sadonkorjuu skörd -en; bärgande, bärgning (av skörd); skördearbete, -aika skördetid, -ilma skördeväder, -juhla skördefest, -sää ks. -ilma. saduke||alainen 1. (s.) (Raam.) sadducé. 2. (a.) sadduceisk. -us (m. saddukeus) ks. ed.

sadun||hohteinen sagoskimrande. -kertoja sa-

go|berättare, f -berätterska, -förtäljare, f -förtäljerska. -omainen sagolik, -omaisuus8 sagolikhet, -tutkija sagoforskare, -tutkimus sagoforskning, sadusto sago|skatt, -samling; sagohävder, sa||entaa* ks. sakeuttaa, -entua*, -eta* -kenee tjockna, tätna; bli grumlig(are), (liuos) bli simmig, (kem.) bli viskös; sumu -kenee dimman tätnar; vrt. sakea, safari (karavaaniretki) safari -n -s. safiiri safir -en -er. -nsininen safirblå. saflori (vår.) safflor -(e)n. -kasvi (ksv.

Carlhamus tinctorius) safflor(tistel, -växt), saha såg -en -ar; vrt. -laitos, -aja sågare. -amaton osågad, -aminen såg|ande, -ning; vrt. -u s.

saha||hirsi såg|timmer, -stock, -inen (ksv.) sågad, -jauhot ks. -n p u r u t. -kala ks. -rausku, -kone sågmaskin. -lainen (j.) sågarbetare. -laitainen (ksv.) såg|tandad, -kantad, sågad, -laitos (sht.) såg|verk, -anläggning, -lauta sågbräde. -leikkaus såg-snitt. -levä sågtång -en. -liike såg(verks)-rörelse. -mainen såglik. -mestari sågmäs-tare. -mylly (vesisaha) sågkvarn; vattensåg, sahan||asettaja sågställare. -hammas sågtand, -haritus sågskränkning, -

hoitaja sågförval-tare. -karikkeet pl sågavfall, -kehys, -kehä sågram. -omistaja sågägare. -paikka plats för såg. -purut sågspån -en. -raami (-kehä) sågram. -teroittaja sågfilare, -teroitus såg|-filning, -skärpning, (-kone såg|skärpnings-, -slip|maskin.) -terä såg|blad, -klinga, -työmies sågarbetare. saha||osuuskunta sågandelslag. -pistiäinen (hnt. Symphyta) sågstekel, -pukki sågbock, -puu såg|timmer, -virke, -pykäläinen sågtandad. -pölkky såg|stock, -block -et -. -rakennus såg|bvggnad, -hus. -rausku (kal. Pristis pectinatus) sågfisk. -rima sågribb|a -an -or.

sahata såga; ~ laudoiksi såga till bräder; ~ poikki såga av; (katkaista) kapa; ~ pois, irti såga bort, lös, av; ~ läpi såga igenom;

638;

~ palasiksi (rikki) såga sönder; ~ valmiiksi såga upp; ~ tukki lankuiksi såga upp en stock till plank(or). sahatavara sågad vara; sågvara; sågade trävaror. -erä sågvaruparti. -kauppa sågvaru-handel; handel med sågade trävaror, -laji sågvaru|slag, -sortiment, -liike sågvaru-rörelse. -markkinat (kaup.) trä-, såg|varu-marknad. -mitta sågvarumått. saha||teline sågställning. -teollisuus8 såg-(verks)industri. -tukki såg|stock, -tim|mer -ret. -työmies sågarbetare. sahaus sågning; försågning. -jäte sågavfall, -luettelo stocknota. -maksu sågningsavgift. -pöytä sågbord. -rako såglskär, -fåra, -snitt, -tapa försågningssätt. -tulos såg(nings)|ut-byte, -utfall, -vero försågningsskatt. saha||uttaa* låta* såga, försåga. -uttaminen försågning. -valmis sågfallande. -vero sågskatt. -viila sågfil. -yhtiö såg(verks)bolag. sahra(t) ård|er -ret -; svedje-, gaffel|plog -en -ar.

sahrami saffran -en (-et), -kukka (Crocus

vernus luteus) krokus, sahti* hembryggt öl.

sah||uri 1. sågare. 2. (j. halv.) ks. kelmi, lurjus, -uu sågning; vrt. -aus. -uuttaa ks. s a h a u 11 a a. sahviaani (nhk.) saffian -en, -et. saikkara (tanko) stång -en stänger; (seiväs)

stör -en -ar. saine 1. (hereä, vuolas) strid, flytande, flödande. 2. (surullinen, apea) sorglig, nedslagen; trist, saipporuoho (ksv. Iberis) blomkrasse, saippua tvål -en -ar; (suopa) såpa; kanki ~ stångtvål; tvål i stänger, »astia ks. -k u p-p i. -hiutaleet tvålflingor, -jauhe tvålpulver. -juuri (suopayrtin juuri) såprot. -kanki tvålstång, -kauppias tvålhandlare, -keit-timö tvål|sjuderi, -kokeri. -kupla såpbubbla. -kuppi tvålkopp. -laastari (frm.) tvålplåster, -liuos tvållösning, -mainos tvålreklam. (-tyttö: korea kuin ~ tvålfager.) -nkeittäjä tvål |kokare, -sjudare. -pakkaus (kaup.) tvål|förpackning, -kartong, -pala-(nen) tvål(bit). -rasia tvålask. -ruiske (lääk.) tvål|klistir, -lavemang, -tahna tvål-pasta. -tanko tvålstång, -tehdas tvålfabrik, -teollisuus tvålindustri, -vaahto tvållödder. -vesi tvål vatten, saippuoi||da tvåla (in); (kuv.) tvåla (till ngn), -nti* (in)tvålning. -ttaa, -tus förtvål|a, -ning.

sairaala sjukhus -et -; lasarett -et -; maata ~ssa ligga på sjukhus, --alus lasarettsfartyg. -hallitus sjukhusstyrelse, -henkilöstö

sjukhuspersonal, -hoito sjukhusvård, -huopa sjukhusfilt. -laitos sjukhusinrättning, -lisä sjukhustillägg, -lääkäri sjukhus-, lasaretts|-läkare. -mainen sjukhusmässig, -paikka (potilaalle) vård-, sjuk|plats. -rakennus sjukhusbyggnad, -tarvikkeet pl sjukhus|-förnödenheter, -artiklar, -toimi sjukhusväsen -det.

sairaa|jlloinen sjuklig; patologisk; (epäterve) osund; (epänormaali) abnorm. -Iloisesti sjukligt jne. -Iloisuus8 sjuklighet; ohälsa; osundhet; abnormitet.sairaanhoidollinen sjukvårds-; (terveydenhoidollinen) sanitets-; ~ huolto sjukvärds-, sanitets|tjänst. -hoitaja sjuk|sköterska, (mies) -skötare, -vårdare, (-koulu sjuksköterskeskola. -koulutus sjuksköterskeutbildning. -kunta sjuksköterskekår, -oppilas sjuk|skötar-, -sköterske|elev.) -hoitajatar sjuk|sköterska, -syster, (-yhdistys sjuksköterskeförening.) sairaanhoito sjukvård, -henkilö |kunta, -stö sjukvårdspersonal, -koulu ks. sairaan-hoitaja~. -laitos sjukvårds|anstalt, -väsen. --oppilas ks. sairaanhoitaja -tarvikekauppa sjukvårdsaffär, -tarvikkeet sjukvårdsartiklar, sairaan||kaitsija sjukvårdare, -kuljetus sjuktransport. -ruoka sjuk|kost, -diet. -ruoka-valio sjukdiet. -sija vård-, sjuk|plats. saira|s -aan 1. (a.) sjuk; olla -ana vara sjuk, insjuknad; maata -ana ligga sjuk; tulla -aksi bli sjuk; insjukna; kirjoittaa -aksi sjukskriva; -aksi ilmoittautunut, kirjoitettu sjukskriven; ilmoittautua -aksi sjukskriva sig. 2. (s.) den sjuk|e, -a; sjukling; (potilas) patient, -ajoneuvo (sot.) sjukfordon; ambulansvagn. -apu sjukhjälp. (-kassa sjuk-hjälpskassa.) -auto ambulansbil. -huone 1.

(vanh.) ks. sairaala. 2. (potilashuone) sjukrum, -juna (sot.) ambulans-, sjuk|tåg. -kertomus sjuk journal, -kierros (lääk.) rond -en -er. -koti sjukhem, -kuljetus sjuktransport. -käynti sjukbesök, -lento ambulansflygning. -loma sjuk|ledighet, -permission; olla —lia vara sjukledig, -luettelo sjuklista, -maja sjukstuga, -matka sjukbesök -et -. -mielinen 1. (a.) psykopatisk. 2. (s.) (psykopaatti) psykopat -en -er. -mielisyys8 psyko p a ti -n. -paarit pl sjukbår, -päivä sjukdag, -päiväkirja sjukjournal, -paikka ks. -s i j a. -salisjuksal, -sija ks. sairaan^, -taa vara sjuk; (vuoteenomana) ligga* sjuk, insjuknad (jtk tautia i ngt); (potea) lida* (av ngt); ~ kuumetta ha feber: ligga (insjuknad) i feber; ~ keuhkotautia lida av lungsot; pitkähkön aikaa -lettua (an) efter en längre tids ohälsa, sjukdom, efter ett längre lidande, -talli (sot.) sjukstall, -taminen sjukdom-en -ar; ohälsa; (poteminen) lidande, -tarkastus (lääk.) sjukvisitation. -tavuus2 morbiditet -en. -tella skralta; krassia; vara krasslig, skral tig, hängsjuk. -telu skral tände; krass-lighet; hängsjuka. -tua insjukna (jhk i ngt), -tuminen insjuknande, -tumis tapaus sjukdomsfall; insjuknande, -tuneisuus ks. -t a-v u u s. -tupa sjukstuga, -vaunu sjuk-, ambulans | vagn. -voimistelija sjukgymnast, -voimistelu (liikuntahoito) sjukgymnastik, -vuode sjukbädd (-lia, -ssa på), sairaudenpuuska sj ukdomsanfali. sairau|s2 sjukdom -en -ar; åkomm|a -an -or; lidande; (el., ksv.) sjuk|a -an -or; -den perusteella på grund av sjukdom, -apu ks. sairas~. -avustus ks. ed.; sjuk|penning, -bidrag, -eläke sjukpension, -este hinder (förfall) förorsakat av sjukdom; sjukdoms-förfall. -kertomus sjukjournal, -kohtaus

sjukdomsanfall, -korvaus sjukersättning, -oire sjukdomssymptom, -tecken pl. -pesäke sjukdomshärd. -prosentti sjuk(lighets)-

procent, -päiväraha sjukpenning. -tapaus sjukdomsfall, -tila sjukdomstillstånd, -tilasto sjuk|statistik, -rapport, -todistus sjuk|-betyg, -intyg, -vakuutu|s sjukförsäkring; panna -kseen (vak. sair. varalta) sjukförsäk-ra, (-laki lag om sjukförsäkring.) saita* girig; sniken; (ahne) snål (på [om] ngt), saitta* (vapa) spö -(e)t -n; (tanko) bärling -en, -ar; stör -en -ar. -solmu löp-, ränn|knut. sait||uri girigbuk -en -ar; snålvarg; (kitsas-telija) gnidare; hänessä on hieman —n vikaa han är smågirig, småsnål, -uus2 girighet, snikenhet; snålhet, saivar, -e (täin muna) gnet -en gnetter. -ennylkijä (iv., halv.) hårklyvare, ordryttare; pedant, -rell|a*, -taa* (kaivella) peta; (olla pikkum. tarkka) krångla (med ngt); (kuv.) vara petig, kinkig, pedantisk; (seuloa) dissekera; bena ut; ~ sanoja inlåta sig på (komma med) hårklyverier, subtiliteter; -en tutkia jtk bena ut ngt. -taja (hnt. kiiliäinen Oestrus) styng -et'-; (kuv.) vrt. -tel i ya. -taminen petande; ks. - telu. -teli ja pedant; hårklyvare; sofist; ordryttara -tåu pedanteri; hårklyveri. sakaali (m. sakaali), C anis aureus) sjakal

(schakal) -en -er. sakara (huippu) spets -en -ar, (ylin) tinnje -en-ar; (ulkonema) utsprång -et -, avsats -en -er; (hirvensarven) tagg -en -ar pl; (sauvan—) krycka; —t (vasaran) klo -n -r. -inen (yhd.) med . . . spets(ar) jne.; moni— med många spetsar, taggar, -llinen med spets, utsprång jne.; — muuri krenelerad mur. Sakariini (m. sakkariini) sackarin -et. -ton

sackarinfri. sakarisormi lillfinger, sakaristo (kirk.) sakristi|a -an -or. sakarivarvas (pikkuvarvas) lilltå, sake||a (paksu) tjock; (tiheä) tät; (puuroinen) grötig; (liuos) simmig; (samea) grumlig; (sitkas) viskös; —sumu tät dimma; tjocka; veri on vettä-ampaa (snl.) blodet är tjockare än vattnet, -alti, -asti tjockt; tätt, ymnigt, -neminen tjocknande; tätnande, saketti (saketti) jacket -en -er. -housut

jacketbyxor. sake||us2 tjockhet; täthet; grötighet; simmig-het; viskositet; ymnighet. -uttaa* göra* tjock(are), tät(are), simmig(are); (kem.) koncentrera; göra* tjockflytande, -utta-misaine förtjocknings-, koncentrations |-medel. -utua* ks. saeta; (maksoittua) koagulera.

saki ks. sakki, -lainen ligist; ligapojk|e

-en -ar. -nhivutus (sot.) kompanismörj, sakka* (pohja—) bottensats -en -er; (lika—) drägg -en; grums -et; (kem.) fällning; laskeutua —na bilda fällning; avsätta sig. -inen slammig; grumlig, -isuus2 slammighet; grumlighet.

sakkari||ini ks. Sakariini, -metri sackari-

met|er -ern -rar. sakka||uttaa* avlagra; (saostaa) göra tjockare; förtäta; (sekoittaa) uppblanda, bemänga (med ngt); försätta* (med ngt); vrt. s a-k e u t u a. -utua * bilda fällning (siam, grummel, grums); avlagras; utfalla*; vrt. s a o

t a, s a o s t u a.

sakki* (j.) (joukkio) följe -t -n; (roska~) liga; (kopla) gäng -et -; klick-en-ar. -henki (j.) klick-, gäng|anda. sak|ko* plikt -en -er; (uhka~) vite -t -n; -ot pl (Iak.) böter (bot -en); sakören; saada ~a få plikta (böta); plikta, böta; åläggas böter; hänet tuomittiin 10 markan ~on han dömdes till 10 marks böter, att böta 10 mark; tuomita, langettaa ~ihin döma till böter; pliktfälla, bötfälla; määrätä ~ja (~a) jst belägga ngt med böter (vite); olkoon -on alainen vare bot underkastad; olkoon rangaistus —a vare straffet böter; maksakoon ~a 100 mk plikte 100 mark; suurin (vähin) ~ högsta (lägsta) bot; -olla sovittamaton (Iak.) urbota (tpm.); -on uhalla vid vite; vrL sakottaa, päiväsakk o, u h-k a s a k k o. -korko straffränta; (viivästys ~) uppskovsränta, (-ehto klausul angående straffränta.) -lainen ks. -vank i. -luettelo bötesländg; sakörelängd. -maksu plikt -en -er. -määrä bötesbelopp, -määräys bötes-bestämmelse. --osuus bötesandel. -päivä ks. seisonta -päätös bötes|beslut, -utslag, -raha plikt -en -er; böter pl. -rangaistus bötesstraff, -tili bötesredovisning, -tulli strafftull. -tuomio böter (pl), -vanki bötesfånge. -varat pl bötesmedel. sako * ks. s a k k a. -aa ks. s a o t a; vrt. s a k k a u t u a, saostua. -aminen tjocknande, -isa simmig; vrt. sakea, -luku fällnings-, fall |tal. sakon||alainen belagd med böter; böter underkastad; vitesbelagd. -sovittaja ks. s a k-kovanki. -uhka vite -t -n. sako||ttaa* (Iak.) bötfälla2; pliktfälla2; (tuomita sakkoihin) ådöma (ålägga*) böter; häntä -tettiin 75 mk han dömdes till, honom ådömdes (ålades) 75 marks böter; tuomita -tetlavaksi ådöma, ålägga ngn böter, -ttäminen bötfäll|ning, -ande, pliktfäll|ning, -ande. -tus plikt-, böt|fällning. sakramentaalinen sakramental, -tti* (armonväline) sakrament -et -. (-kirkko sakramentskyrka.) saksa ks. - n k i e 1 i; ~a puhuva tysktalande;

(j.) handelsman; (yhd.) -handlare, saksalai||nen 1. (s.) tysk -en -ar. 2. (a.) tysk; ~ nainen ks. saksatar. -s(taa förtyska; germanisera. -taminen förtysk|ning, -ande; germaniser|ing, -ande. - tua för tyskas; germaniseras. -tuminen förtyskning. -uus2 tyskhet; [halv.] tyskeri; [kiel.J germanism. -vastainen tyskfientlig, -ystävällinen tysk-vänlig. -ystävällisyys2 ty sk vänlighet.) saksan||hirvi (punahirvi, Cervus elaphus) kronhjort, -jalokuusi (Abies pectinata) vanlig ädelgran, silvergran. -kieli (miel. n) tyska (språket), -kielinen tysk. -markka tysk mark (deutsche Mark; DM), -nos tysk översättning; översättning till tyska^). -paimenkoira schäfer, tysk vallhund, -polkka schotti|s, -sch. -pähkinä valnöt, (-puu [Juglans] valnötsträ[dj. -öljy valnötsolja.) -taa* översätta till tyska, -taja översättare till tyska, -taonta tysksmide. saksata (urh.) saxa. saksatar tysk | a -an -or.

saks|et pl sax -en -ar; leikata -illa klippa.

saksi -t (hist. käns.) sachsare, saxare. saksia 1. (leikata saksilla) saxa; ~ uutinen saxa en notis. 2. (mer.): ~ (jalustaa) purjeet eri puolille alusta saxa segel, sätta (vid akterlig vind) seglen i kors. saksilainen (hist. käns.) 1. (s.) saxare, sachsare. 2. (a.) saxisk -t, sachsisk -t. sala (salaisuus) hemlighet; (yhd.) lönn-; olla ~ssa (kätkettynä) vara förborgad, (för)dold; ~ssa pidettävä (kahdenkeskinen) konfidentiell; pitää ~ssa hemlighålla, förhemliga; (peitellä) dölja (jtk jllk) (ngt för ngn); (olla vaiti jst asiasta) förtiga (ngt); ennen kuin ~t tulivat julki innan hemlighetsfullheten skingrades; innan allt kom i dagen, blev uppenbart (uppdagat, bragt i dagen), -a i hemlighet; hemligen; lönnligen, lönnligt; (vanh.) i lönndom; i smyg; (varkain) förstulet; (salamyhkäisesti) i mjugg; ~ isällään i smyg för fadern; (isän tietämättä) fadern ovetande; ~ luotu silmäys en förstulen blick; tuoda ~ (maahan) insmuggla; lukea ~ tjuvläsa; harjoitella ~ (urh.) tjuvträna, --ajatus baktanke; dold avsikt, -aminen hemlighållande, förhemligande; (kätkeminen) undanhållande, döljande, --ammunta tjuv-, kryp |skytte-t. --ampuja tjuv-, kryp|skytt. -an As, s a 1 a t a. salaat||inlehti salladsblad. -ti* (Lactuca)

sallad, sallat -en. (-kasvi salladsväxt.) sala||-avio lönngifte -t -n. -hanke (salaliitto) sammansvärjning; anslag -et -, försåt -et -; ks.m. -juoni; olla-hankkeissa jtk vastaan stämpla mot ngn. -hauta (mets.) fångst-, varg|grop. -huone lönnrum, -hyökkäys hemligt angrepp, (kuv.) hemligt anslag; stämpling. -illa hemlighålla; dölja2; (kuv. peitellä) bemantla, överskyla2; vrt. salata, -ilu hemlighållande; hemlighetsmakeri, -inen hemlig; lönnlig; sekret; (luottamuksellinen) förtrolig; konfidentiell; (salakavala) lömsk; bakslug; (peitelty) (för)dold; (-vihkainen) förstulen; (äänetön) tyst; ~ diplomatia hemlig diplomati; ~ istunto sekret sammanträde; ~ valiokunta (hist.

sekreetii-valiokunta) sekreta utskottet; ~ varanto hemlig (dold) reserv; ~ panttioikeus tyst panträtt; ~ äänestys hemlig omröstning, -isesti hemligt, hemligen; i hemlighet; (vanh.) lönnligen; (varkain) lömskt; förstulet; (kaikessa hiljaisuudessa) i tysthet; tyst; i det fördolda, -isuu|s2 hemlighet; sekretess -en; tämä jääköön minun -dekseni detta må bli min hemlighet; ilmaista ~ yppa en hemlighet: -iva ironi -n, satir -en -er. -juoni2 intrig -en -er; konspiration; (-vehje) stämpling; -juonet intriger, ränker; punoa ~a smida ränker, stämpla, konspirera (mot ngn); ~en punoja ränksmidare, intrigmaka-re; konspiratör, -juoppo (vanh. kaappi ~) skåpsupare. -kalastaja tjuvfiskare, -kalastus tjuvfiske, -kammio lönnkammare, -kapakka lönnkrog, -kapakointi lönnkrögeri; harjoittaa ~a bedriva* lönnkrögeri. -kapakoitsijalönn-krögare. -kapina myteri, -kari blindskär, -kauppa smyghandel, -kauppias smyghandlare, (er. pirtun pirtutrokari) "langare -n -. -kaupustelija ks. ed. -kavala försåtlig, lömsk; (luihu) dolsk; bakslug.

-kavalasti försåtligt, lömskt; dolskt, -kavaluus2 försåtlighet, lömskhet; dolskhet; bakslughet. -kieli chiffer(språk -et -). -kihloissa (vara) hemligt förlovad, -kirjain chiffertec-ken; chiffer -n -. (-kirje chifferbrev. -kirjeenvaihto hemlig korrespondens; chiffer-korrespondens.) -kirjoitu|s chiffer |skrif t, -text; lönnskrift; tulkita ~ dechiffrera, kirjoittaa -ksella chiffrera. (-avain, -sähke chiffer|nyckel, -telegram.) salakka* (Alburnus lucidus) löj|a -an -or.

-verkko löjnät. s ala 11 komero lönnkammare, -kuljettaa smuggla. -kuljettaja smugglare, (vanh.) lurendrejat. -kuljetus smuggleri, smuggling; lurendrejeri. (-alus ks. -laiva, -juttu smuggel-, lurendrejeri (affär; [Iak.] smug-gelmål. -laiva smugglarfartyg. -moottoriin vene] smugglar|motor, -motorbåt, -rikos lurendrejeribrott. -tavara smuggelgods; kontraband, -yritys smugglings-, lurendrejeri |försök.) -kuoppa (mets.) ks. -haut a; vrt. suden~. -kuuntelija (rad.) tjuvlyssnare; (puh.) avlyssnare; smyglyssnare, -kuuntelu tjuvlyss|ning, -nande; avlyssning; smyglyss|ning, -nande. -kyräily hemlighetsmakeri. -kyttä tjuvskytt, -kähmäily hemlighetsmakeri. -kähmäinen hemlighetsfull; lönnlig, hemlig; mystisk; (-kavala) lömsk; vrt. -m y h k ä i n e n. -kähmäisesti lönn-ligen; i lönndom; hemligen, lömskt; (piilotellen) i smyg; (varkain) förstulet; (-myh-kää) i mjugg, -kähmäisyys* lönnlighet; hemlighet; lömskhet; smuss|el -let. -kähimää i smyg; viedä ~ smussla (bort, undan), -kätkö smyggömma; lönnhål -et -. -käytävä lönngång, -laatikko lönnlåda, -liitto sammansvärjning, konspiration; komplott -en -er. -liittolai|nen konspiratör; -set de sam-mansvurna. -liittoutuma hemlig sammanslutning; ks. -liitto, -lokero lönnfack -et -. -loukko lönn-, smyg|vrå. -luoto blindskär, -lyhty blindlykta, salama blixt-en-ar; (ukonnuoli) åskvigg-en -ar; (ukkostuli) ljungeld -en -ar; ~ iski jhk blixten slog ned i ngt; kuin ~ kirkkaalta taivaalta som en blixt från klar himmel; kuin rasvattu ~ som en oljad blixt. --arpajaiset pl snabblotteri, -hyökkäys blixt|anfall, -angrepp, -juna blixttåg. -n(isku [-blixt-[ned]slag;-] {+blixt- [ned]slag;+} åskslag, -kaltainen blixt|lik, -artad. -kirkas klar som en blixt, -leimaus ljungeld -en -ar. -nopea blixtsnabb, -nope-asti blixtsnabbt.) salamanteri (el. Salamandra) salamander, salama||puhelu (puh.) blixtsamtal, -sota blixtkrig. -spektri blixtspektrum, salamatkustaja (»jänis») blind-, fri|passage-rare; ajaa, matkustaa ~na (jäniksenä) resa som blindpassagerare, salama||vahinko blixtskada, -valo (valok.) blixtljus, (-kuvaus blixtljusfotografering, -laite blixtljusapparat, -lamppu [-blixt[ljus]-lampa.)-] {+blixt[ljus]- lampa.)+} -vaurio ks. -vahinko, sala]|menot pl hemliga riter; mysterier, -mer-kintäinen chiffer-, -merkki chiffer -n -. (-säh-ke chiffertelegram.) -metsästys tjuvskytte. -metsästäjä tjuvskytt -en -ar.

salamoi||da blixtra; (ukkonen) ljunga, -nti*

blixtrande, ljungande. sala||murha lönnmord; tehdä ~ (salaa murhata) lönnmörda. -murhaaja lönnmördare, (-tar lönnmörderska.) -myhkäily hemlighetsmakeri. -myhkäinen hemlighetsfull; lönnlig; mystisk, -myhkäisyys2 hemlighetsfullhet. -myhkää i smyg; i mjugg, -neuvos (arv.) geheimeråd, salangaani (lin. Collocalia) salangan -en -er. sala||nimi pseudonym -en -er; (nimimerkki) signatur, -öja (mv.) täckdike; drän -en -er. (-putki dräneringsrör.) -ojittaa täckdika, drä-nera. -ojitus täckdikning, dränering, -ostaja smygköpare, -osto smygköp. -ovi lönndörr, -peräi|nen hemlighetsfull; mystisk, apokryfisk; dunkel; (umpimielinen) förbehållsam; pysytellä kovin -senä jnk

suhteen omge sig med stor hemlighetsfullhet. -peräisesti hemlighetsfullt; mystiskt; förbehållsamt. -peräi-syys* hemlighetsfullhet; mystik -en; förbe-hållsamhet; sekretess -en. -poliisi detektiv -en -er; (j.) deckare -n -; detektiv polis, (-juttu, -kertomus, -romaani [leik. dekkari] detektiv|historia, -roman; [j.] deckare.) -polku smygväg -en-ar. -polttaja (viinan~) lönnbrännare. -polttimo lönnbränneri. -poltto lönnbränning; harjoittaa ~a lönnbränna. -portaat pl lönn-, smyg|trappa. -portti lönnport. sala||rippi (usk.) öronbikt. -seura hemligt sällskap, -siittiö (ksv.) kryptogam -en -er. -soppi smygvrå; smyg-, lönn|hål -et -. -ssas ~ pidettävä som bör hemlighållas; konfidentiell; ~ pito hemlighållande, -ssapitovel-vollisuus2 sekretessplikt, -surma (hist.) dul-gadråp -et -. -ta (pitää salassa) hemlighålla*, förhemliga; (peitellä) dölja* (jltk ngt för ngn); fördölja*; undanhålla (ngn ngt); förborga; ~ totuus hemlighålla (förtiga, undanhålla) sanningen; -tut aarteet förborgade (dolda) skatter, -tajunnallinen, -tajunta ks. p i i 1 o|t a j u n n a 11 i n e n, -taju n t a. -tarkoitus baktanke; (syrjä~) biavsikt. -tasku lönnficka, -teitse på smygvägar; i hemlighet, -testamentti konvoluttestamente, -tie lönn-, smyg|väg; (taka~) bakväg, -tiede ockultism -en. -ttu* fördold; förborgad; (salainen) hemlig, -tuonti insmuggling, -tuuma baktanke, salava (piilipuu, Salix fragilis) pil -en -ar. sala||vaimo (rakastajatar) älskarinna; frilla; konkubin. -vehkeilijä konspiratör, «vehkeily konspiration. -viha hemligt agg -et. -vihainen lömsk, dolsk, -vihjaus, -vihje insinuation, -vihkaa förstulet; i smyg; i mjugg; (kaikessa hiljaisuudessa) i tysthet; vrt. -k ä h m ä ä. -vihkainen hemlighetsfull, förstulen; (-kavala) lömsk; dolsk, -viite*, -viittaus förstulen vink; insinuation, -vuo-teus1 (vanh. Iak.) lönskaläge -t -n. - väijytys försåt -et -. saldo (kirjnp.) saldo -t -n. sali sal -en -ar; salong -en -er. salin||ikkuna salongs-, sals|fönster. -kalusto salongs-, sals|möbel, -möblemang, -lattia salongs-, sals|golv. -matto salsmatta, -täyteinen som fyller hela salongen (salen), salipyriini (frm./ salipyrin -et (-en).

salisyylihappo salicylsyra, -pulveri salicyl-

pulver. - vanu salicylvadd. salkku* portfölj -en -er; (määrätyt asiapaperit) dossié -n -er, dossier -(e)n -er; väska, -j en tekijä portfölj makare. salko* (tanko) stång-en stänger; (sht.) slana; (riuku) spira; (seiväs) stör -en -ar; liput -on! flaggorna i topp! -papu störböna, skärböna.

salkuton: ~ ministeri minister utan portfölj.

sall|ia (antaa) tillåta*, tillstädja*, låta*; (määrätä) bestämma2, foga; (suoda) beskära*; (myöntää) medgiva*; (sietää) tolerera; tåla*; (tehdä mahdolliseksi) göra* möjlig; möjliggöra*. 1. (hnk.) -ikaa minun kysyä tillåt mig fråga; får jag fråga? sitä ei -ittu det tilläts (tolererades) inte; (se ei saanut tapahtua) det fick inte ske; hän ei -i minun käydä siellä han tillåter inte, att jag gör ett besök där; han tillåter (låter) mig inte besöka det stället; ~ jnk puhua tillåta ngn (att) tala; minun ei -ittu puhua det tilläts mig inte att tala; -ikaa lasten tulla minun luokseni! låten barnen komma till mig! sellaista ei voida — sådant kan inte tolereras (tillåtas); -imatta kenenkään tulla lähelle utan att tillåta ngn att närma sig; lapsille -ittu (elok. ym.) barntillåten; (lapsilta kielletty barnförbjuden); niin oli -ittu det var av ödet bestämt; ödet hade så fogat; -ittu tillåten, (siedetty) tolererad; kaitselmus on toisin -inut försynen har annorlunda skickat (bestämt, fogat); 2. (as.) asia ei -i (siedä) lykkäystä saken tål inget uppskov (medger inget dröjsmål); lain -imissa rajoissa inom av lagen tillåtna (föreskrivna, uppdragna) gränser; sikäli kuin tila -ii (olosuhteet -ivat) i den mån utrymmet medger (förhållandena medger, tillåter); mikäli aika -ii såvitt tiden gör det möjligt (medger); jos aika -ii om tiden medger; (aikaa jää) om tid blir övrig, salli||ma ks. -m u s. -minen tillåtande; till-städjande jne. -muksellinen ödesbestämd, -mus (kohtalo) öde -t -n, skickelse; (kaitselmus) försyn -en; -mukseen uskoja fatalist -en -er. (-usko fatalism, -uskoinen fata-listisk.)

salme||ke* (litet) sund -et -. -nsuu inlopp(et)

till sundet. salmi2 sund -et -.

salmiakki* (kem.) salmiak -en. -liuos sal-miaklösning. -pastilli (frm.) salmiakpastill. salmiliikenne sundstrafik, salo 1. (asumaton seutu) obygd -en -er; (metsä) skog -en -ar; (erämaa) vild-, odelmark -en -er; (metsäseutu) skogstrakt -en -er, skogsbygd -en -er. 2. (yhd., iso metsäinen saari) ö -n -ar; Emäsalo Emsalö. -järvi skogssjö, -kulma utkant; ks. salo. -kylä skogsby, -lainen skogs-, ödemarks-, vildmarks |bo -n -r. -lampi skogstjärn -en -ar (-

et -). -maa skogs|bygd -en -er, -mark; vildmark; ödebygd -en -er. -mainen ödemarks (artad, -lik. -metsä ödemarksskog. salomo(ni)ntuomio salomonisk dom. salomökki skogshydda.

salonki * salong- -en -er. -bolsevikki salongs-

bolsjevik. -kalusto salongs|möbel, -möblemang. -kappale (mus.; teat.) salongsstycke, -kelpoinen salongs|mässig, -fähig. -kieli salongsspråk. -leijona (leik.) salongslejon, -lippu (mer.) salongsbiljett, -mainen salongsmässig. -matkustaja (mer.) salongs-passagerare. -musiikki salongsmusik, -paikka salongsplats, -sankari (iv.) salongs|hjäl-te, -lejon, -tapa salongs|maner -et -, -ton -en. -tottumus salongs vana. -vaunu (raut.) salongsvagn.

salo||seutu skogs-, ödemarks|trakt. -torppa

skogs-, ödemarks I torp. salp||a* reg|el -eln -lar; (telki) bom -men -mar; (lukon—) kolv -en -ar; (kuv. pato) damm -en -ar; olla salvassa vara reglad (tillbommad); (suljettu) vara tillstängd, (esteillä) spärrad; panna —an, — jnk eteen regla (till), tillbomma; stänga, spärra ngt; panna — jllk (jtk vastaan) (kuv.) sätta en damm för (mot) ngt. -aamaton oreglad; icke tillbommad (tillstängd), -aaminen (till)regl|ing, -ande; tillbom|ning, -mande; (till)stäng|ning, -ande; spärr|ning, -ande; däm|ning, -mande, -aantua * ks. s a 1 p a u t u a. salpa||haka regel-, spärr|hake. -in (harv.) bom -men -mar; reg|el -eln -lar. -laite spärranordning. -rauta hasp -en -ar. -tanko bom -men -mar. -uspesäke (lääk.) infarkt -en -er. -utu|a* tillreglas; tillstängas2; spärras, dämmas2, stämmas2; hämmas; tilltäppas2; bli (till)täppt; vrt. salvata; ääni -u (tyrehtyy kurkkuun) rösten stockar sig. salpietari salpeter -n. -aitta (hist.) salpeterlada. -bakteeri (nitraatti -) salpeterbakterie, -happo (typpihappo) salpetersyra, -happoinen salpetersyrad, -löydös salpeterfyndighet. -nkeittämö (hist.) salpetersjuderi. -pi-toinen salpeterhaltig. -tehdas salpeterfabrik.

salske||a slank; lång, reslig, -us2 slankhet, reslighet. salva salv|a -an -or.

salvaa 1. (salvoa, rak.) timra. 2. (kuohita,

»leikata») kastrera, gälla2, snöpa2, salvarsaani (frm.) salvarsan. säl| vata* regla; tillbomma; (sulkea) stänga2; (esteillä) spärra (jltk för ngn); (tukkia) täppa2; (ehkäistä) hämma; pelko -pasi (sitoi) kieleni fruktan band min tunga; se pyrki -paamaan minulta hengen det var nära att förtaga mig andan; henkeä -paava andlös; henkeä -paavan jännityksen vallassa under andlös spänning, salvia (ksv. Salvia) salvia, -tee salviate. -öljy salviaolja.

sal vi o (hev.; ruuna, valakka) valack -en -er. salvoj|a timra; vrt. salvaa 1. -kukko kapun -en -er. -pässi gäll |gumse, -bagge; (m. salvu—). -s timring -en -ar; förtimring; (kehä) stolp-, ram|verk; olla -ksella vara under upptimring. salvu||mies timmerman, -ri ks. k u o h a r i. sam|a 1. (s.) den-, det-, de|samma. 2. (attr.) samma (tpm.); — mies samma man; densamme (mannen); tänään — kuin eilen i dag densamma som i går; ne ovat (täydelleen) —t de är identiska; -öihin aikoihin vid samma

tid; samtidigt; minä olen tehnyt ~n jag har

gjort detsamma; ~sta paikasta från samma ställe; se ajaa asian det kommer på ett ut; ~ se! (olkoon!) låt gå! må vara! kör för det! vrt. sam a|l la, -s s a. -etuuksin en med samma förmånsrätt, -inen ks. sama. -isuus2 identitet, -keskinen (mat.) koncentrisk; homocentrisk. -korkoinen (kaup.) med (mot) samma ränta, -lia (-ssa) i detsamma; (myös) tillika; (sen ohessa) därjämte; (~arc aikaan) samtidigt; (~an aikaan kuin) samtidigt som; (sillä välin) under det (att); medan; (jonka ohessa) jämte det (att), -merkityksinen liktydig; (kiel.) synonym, -merkityksi-syys2 liktydighet. -munainen enäggig; ~ kaksonen enäggstvilling. samanilaiheinen med samma motiv, -aikainen sam I tidig, -tida (tpm.). -aikaisesti samtidigt, -aikaismerkintä: osakkeiden ~ simultanteckning. -aikaistaa* synkronisera, -aikaistua* synkroniseras, -aikaisuus2 samtidighet; (tkn.) liktidighet; isokronism. -arvoi|nen av samma värde (rang); likvärdig; (tasa-~) jämngod; ekvivalent; pitää -sena kuin likställa ngt med ngt; päästä -seksi kuin bli likställd (likställas) (med ngn); ~ kuin jämngod med ngt; som uppväger ngt; ne ovat -set de är jämngoda (likvärdiga, ekvivalenta, likställda). -arvoisuus2 likvärdighet; ekvivalens-en. -henkinen likasinnad, -ikäinen

jämnårig (kuin jk med ngn), -kaltai|nen likadan (kuin som ngt); liknande (ngt); dylik; analog (med ngt); ym. -sta o. annat dylikt, -keskinen koncentrisk, -kohtainen likbe-lägen. -kokoinen av samma storlek; lika stor. -korkuinen av samma höjd; lika hög; jämnhög (kuin med ngt), -laatuinen liknande; likadan; (sama) enahanda (tpm.); av samma kvalitet, -lainen likadan (kuin som ngt); likartad; lik, liknande (ngt); dylik. -laistaa (yhtäläistää) förenhetliga; standardisera; likrikta, -laistaminen fören-hetligande; standardisering; likriktning. -laisuus2 likhet. -luontoinen likartad, -mielinen likasinnad, likatänkande. -mieli-syys2 överensstämmelse i åsikter, -mukainen ks. yhden~. -muotoinen av samma form; likformig; vrt. yhden~. -muotoi-suus2 likhet till formen; formlikhet, -määräinen lydande på samma belopp, -ne(päin) åt samma håll. -niminen med samma namn, (m. fys.) liknämnd, lik(a)benämnd; (mat.) liknämnig, -näköinen med (av) samma utseende; likadan, lik. -paineenkäyrä (mtr.) isobar -en -er. -paineinen (mtr.) isobar(o-metr)isk. -painoinen med (av) samma vikt (som); lika tung; lika mycket vägande, -pituinen av samma längd; lika lång. -puo-leinen (som är) på samma sida. -sisällyksi-nen, -sisältöinen med (av) samma innehåll (innebörd); likalydande, -sukuinen besläktad, -suuntainen gående i samma riktning; parallell; likriktad; liknande, «suuruinen av samma storlek; lika stor; jäm(n)-stor. -syvyinen lika djup. -sävyinen i samma ton, färgton, -tapainen likartad, liknande. -tekevä (yhden~) likgiltig, - tyyppinen av samma typ. -vertainen lik-, jäm(n)[-Ställd; likvärdig; jämbördig, -vertaisuus2

jäm(n)ställdhet; likvärdighet; jämbördighet. -värinen i (av) samma färg. -värisyys2 överensstämmelse i färg; färglikhet, samapalkkaisuusperiaate) likalön(sprincip). samarialai nen 1. (s.) (Raam.) samarit -en -er. 2, (a.) samaritisk, -snainen samaritisk kvinna.

samariitti||kurssi samaritkurs -en -er. -opetus samaritundervisning, samassa i det samma; vrt. s a m a 11 a. samas|jtaa (jnk kanssa, jhk) identifiera med

ngt. -tua identifieras, -tus identifiering, sama I (syntyinen homolog. -ten på samma sätt; likaledes, desslikes; (myös) ävenså, -vaiheinen (shk.): olla ~ vara i fas. -vai-heisuus2 faslikhet, samba (Ins.) samb|a -an -or. sambo (m. zambo, neekerin ja intiaanin

jälk.) sambo -n -r, -s (määr.) -rna. same||a grumlig; (himmeä) dunkel, matt; (hämärä) skum. -nematon som inte grumlas; (kuv.) ofördunklad, -neminen grumling; fördunkling, -nnus grum|mel -let; grumling, -ntaa* grumla; fördunkla; göra* matt, skum. -ntamaton, -ntumaton ogrumlad, -ntua*, -ta grumlas; bli grumlig(are); bli dunkel (matt, skum); (menettää loistonsa) förlora sin glans.

sametin||hieno sammetslen, -musta sammets-svart. -nukka sammetslo; fälb -en. -pehmeä ks. -hien o. sametti* (vaat.) sammet -en. -alusta sammets-under|lag, -lägg -et. -hattu sammets-, fälb|-hatt. -housut pl sammetsbyxor, -jäätelö (keit.) mjukglass, -kaulus sammetskrage, -kudos (kud.) sammetsvävnad, -kukka (ksv. Tagetes) sammets |blomma, -blomster, -ros. -mainen sammets|lik, -artad, -nahka plysch-, sammets|läder. -nauha sammetsband, -nen av sammet; sammets-, -nukkainen sammetslen. -paperi sammetspapper, -pintainen sammetslik; med sammetslen yta. -puku sam-mets|kostym, (naisen) -dräkt, -klänning, -ruusu ks. -kukka, -sisusteinen med sammetsfoder. -takki sammetsrock, -tatti sam-metssopp. -viitta sammetskappa. sameus2 grumlighet; dunkelhet, matthet;

skumhet; vrt. sam e|a, -ntua. sammakko* groda; (kuv.) groda; fadäs; felsägning; (~pinne) spänn|groda, -hank. -eläijn -met pl (Amphibia) groddjur, -lammikko, -lätäkkö groddamm, -mies grodman. »perspektiivi: ~ssä i grodperspektiv, -uinti gröd-sim.

sammakon||kutu, -mäti grod|rom, -ägg. -poikanen grodyngel. -reisi grodlår. -toukka grodlarv.

sammal (-et Bryophyta) moss|a -an -or. -(e)inen moss|beklädd, -betäckt, -belupen. -eläimet (Bryozoa) mossdjur. -enotto moss-täkt. -enruskea mossbrun. -envihreä mossgrön. -eton mossfri. -ikko* mossa; moss|-vegetation, -bevuxet ställe -t -n; mossbädd -en -ar. -inen mossig; (-peitteinen) moss|-belupen, -betäckt, -isto mossbädd -en -ar; ks. -ikko. -kasvi mossväxt, -kasvillisuus2 mossvegetation, -kasvisto! mossflora.| -kieli som läspar; Eerik S~ Erik denl läspe!(o. halte), -laji mossart, -lus läspning; stapp-

ling. -matto moss|täcke -t, -matta, -oitu|a* bli mossbelupen; mossa sig, mossas; -nut mossbelupen, -peite

moss|täcke, -beklädnad, -peitteinen mossbelupen, -pinta moss|täcke, -bädd -en -ar. -ruusu (puut.) mossros. -taa* läspa; (kangertaa) stappla (på målet), -tami-nen läspande, stapplande, -tentuntija (bry o-logi) mosskännare, bryolog. -tiede bryologi. -tua* ks. -oitua.

sam|mas -mpaan 1. (lääk.) torsk -en; olla -pailla lida av torsk. 2. (harv.) ks. patsas, p y y k k i.-tauti fo. sammas 1. sammenmäti (stör)kaviar -en; störrom -men. sammio kar -et; balja; (tiinu) tina. sammu|a 1. (tuli, palava es., aine): tuli -i elden slocknade; tuli -i vähitellen (hiipui hiljalleen) elden slocknade av; tuli (tulipalo) saatiin -maan man fick elden släckt; takkatuli on -nut brasan har slocknat; -nut tulivuori en slocknad vulkan. 2. a) (yl., kuv.): silmä -u blicken slocknar; ögat brister; b) (kuolema): suku -u släkten slocknar ut; utslocknar (jhk med ngn); suku oli -massa släkten var (stadd) i utdöende; -nut suku en utslocknad (utdöd) släkt (ätt); suku -i jo hänen poikaansa släkten utslocknade, dog ut redan med hans son; c) (lakata, hävitä, loppua, kuolla): jano -i törsten blev släckt (släcktes); lemmenliekki (rakkaus) -u kärlekslågan (kärleken) slocknar, sammu||ksiin, -ksissa: puhaltaa -ksiin blåsa ut; olla -ksissa vara (ut)släckt, (sammunut) slocknad, -maton outsläcklig; ~ tulivuori verksam vulkan, -minen (ut)slocknande; utdöende, -tin släckare; släckningsapparat, -ttaa* släcka; ~ janonsa, nälkänsä släcka sin törst, tillfredsställa sin hunger; ~ tiedon-haluaan släcka, (tyydyttää) tillfredsställa sitt kunskapsbegär, -ttaja släckare. -ttama-ton osläckt; (~ kalkki m.) bränd kalk; vrt. sammumaton, -ttaminen släckande, släckning, -tus släckning, (-kalusto [pai.] släckningsredskap [pl], -laite släcknings| anordning, [-koje] -apparat, -miehistö släckningsmanskap. -osasto [pai.] släcknings|avdelning, -division, -teho släckningseffekt, -toimenpiteet pl släcknings|anstalter, -åtgärder. -toimi: ryhtyä vidta släckningsanstalter. -työ släckningsarbete, -vih-muri brandsläckningsdusch; sprinkler -n -s. -väki släckningsmanskap -et. -välineet släckningsredskap pl. -yritys släckningsförsök.)

samnilaiset pl (hist. käns.) samniter. samoalainen (käns.) samoan -en -er. samo||aminen strövande; vandrande; kringirrande. -ilija 1. vandrare. 2. (partioi.) ensamvarg, -illa ströva; (vaeltaa) vandra; (kuljeskella) färdas, -ilu strövning; strövtåg -et -; vandring, samoin (samalla tavalla) på samma sätt; (samaten)I likaledes, desslikes, ävenså, likaså, samma |lunda, -ledes; (myös) tillika; ~ kuin se i likhet därmed; ~ kuin minäkin på samma sätt som jag; liksom jag; i likhet med mig; ~ minäkin så också (likaledes, sammalunda också) jag; ~ oli asianlaita meilläkin detsamma (likadant, enahanda) var förhållandet hos oss; ~ kuuluva likalydande.

644;

-ajatteleva lika|tänkande, -sinnad (liksin-nad).

samojedi (käns.) samojed -en -er. -lainen

(a.) samojedisk. -nkieli samojediska. samota ks. samoilla, samovaari (teekeitin) samovar -en -er. sampi* (kal. Aeipenser sturio) stör -en -ar.

-laji störart. samppanja champagne -n. -lasi champagneglas; ett glas champagne, -pullo champag* neflaska; en flaska champagne, samum (mtr.) samum -en, -vind -en. -tuuli

ks. samum, samurai (jap. pikkuaat., sot.) samuraj-en-er. samuus2 identitet.

san|a 1. ord -et -; (kiel., sane) vokab|el -eln -ler; (sanoma) bud -et-; (viesti) budskap-et-;

(ammatti ~) term -en -er;--tta (~sta ~an)

ord för ord; (sananmukaisesti) ordagrant; samat ~t! (samoint) ävenledes! sanoen med ett ord (sagt); (ei muuta) alltnog; (lyhyesti) kort sagt; kort o. gott; pysyä ~ssaan stå vid sitt ord; hålla (sitt) ord; vara ordhållig; syödä ~nsa bryta sitt ord (sitt löfte); perääntyä ~staan taga sitt ord (sina ord) tillbaka; hän ei sukoile -ojaan han skräder inte orden; tunnustuksen ~ ett ord av erkännande; muistaa jtk ~lleen komma ihåg (erinra sig) ngt ord förord; antaa, saada ~ ge (få) svar på tal;

(maksaa) betala med samma mynt; hyvin valituin -oin i väl valda ordalag; -oin ja teoin i ord o. handling; osata asettaa ~nsa (hyvin) lägga sina ord väl; ha ordet i sin makt; ymmärtää puolesta ~sta (kuv.) förstå halvkväden visa; ~a sanomatta stillatigande; utan (att säga) ett ord. 2. (lausuma; ilmaus, ilmoitus, tiedonanto): tuoda ~ jllk

underrätta ngn; överbringa ngn ett meddelande, bud, budskap; joko olet saanut siitä har du redan fått bud (tiedon meddelande, underrättelse) därom? 3. (usk.) ord(et); palvelija, julistaja ordets tjänare, förkunnare; julistaa S~a förkunna ordet, sana||-aarre ordskatt, »arkku (kuv.) språklåda; vrt. -inen. —arvoitus ordgåta; logo-gryf -en -er. -harkka ord |växling, -skifte -t -n; (kina) gnabb -et, käbb|el -let. -helinä (ord)svam|mel -let; ordprål. -illa orda; orera, -inen ordrik; (yhd.) -ordig; moni~ mångordig; ~ arkku (kuv.): avata ~ arkku(nsa) (ruveta puhelemaan) slå upp, öppna språklådan. -jakso (kiel.) period, -jalka (ksv. Eupteris aquilina) örnbräken; (yl.) orm-bunk|e -en -ar, bräk|en -nen -nar. -jär-jestys ord|följd -en, -ställning, -kas -kkaan ordrik, -kiista ordväxling; meningsutbyte -t -n; dispyt -en -er; debatt -en -er. -kirja ordbok, lexik|on -önet - (-a), (-llinen lexi-kografisk; [sanastollinen] lexikalisk, -nte-kijä ordboksförfattare; lexikograf -en -er. -nteko lexikograf -n. -työ ordboksarbete.) -kirjoitus ordskrift, -kkuus2 ordrikedom -en, ordrikhet. -kokoelma ordsamling, -kopu* ks. suu~. -korko ordaccent; vrt. -paino, -kuuro orddöv; afasisk. -kuurous2 orddövhet; sensorisk afasi, -kuva ordbild; (kieli ~) metafor-en -er.-käänne ordvändning. -leikki ordlek, -liitto (kiel.) ordfog-sanalleen

ning. -lleen ordagrant, -llinen ord-, orda-; uttryckt i ord; ~ esimerkki (mat.) textexempel; ~ muoto ordalydelse, -llisesti i (med) ord; (sananmukaisesti) ordagrant; ord för ord. -luettelo ordförteckning, ordlista, -luokka ordklass, -muoto ordform; (lause ~) ordalydelse; avfattning; formulering, -mykkyys2 ordstumhet; motorisk afasi, -mykkä ordstum; afasisk. -nalkuinen (sanan alussa oleva): ~ äänne (kiel.) uddljud. -nen småord; ord -et -; ja vielä ~ o. ännu ett ord; — aikanaan, ajallaan ett ord i sinom (i rät-tan) tid.

sanan||jako avstavning, -johto* ordbildning; etymologi, (»oppi ordbildningslära; etymologi.) -julistaja ordets förkunnare, -julistus ordets förkunnelse; förkunnelse av ordet, -kuulija åhörare; ordets hörare. -käyttö uttrycks-, framställningssätt; (puhe) tal -et. (-taito ordkonst.) -lasku ordspråk -et -; kuten ~ssa sanotaan som det heter i ordspråket; tulla (muuttua) ~ksi bli ett ordspråk; Salomon S~l (Raam.) Ordspråksboken. (-kokoelma ordspråkssamling.) -len-nättäjä ilbud -et -; (pikalähetti) stafett -en -er. -loppu ordslut. -mukainen ordagrann; (kirjaimellinen) bokstavlig. -mukaisesti ordagrant; bokstavligen, -mukaisuus8 ordagrannhet. -muoto V ordform. 2. (lause sanat) ks. sana~. -parrellinen ordstävsj-mässig, -aktig; som blivit ett ordstäv. -parsi2* -parren ordstäv -et -; (lause~) talesätt; stående uttryck; fras -en -er. -par-sisto ordstävsskatt; (lause ~) fraseologi. -rieska (leik.) andlig spis. -saattaja budbärare. -saivartaja, -saivartelija hår-, ord|-klyvare; ordryttare, -saivartelu hår-, ord|-klyveri; ordrytteri, -sapitävyys8 ordhållighet. -sapitävä ordhållig. -sasyöjä som inte håller sitt ord; löftesbrytare. -sasyöminen löftesbrot; brist på ordhållighet, -seuloja hår-, ord|klyvare. -sija talan; yttranderätt, -sisäinen: ~ äänne (kiel.) inljud. -synty ordbildning, (-oppi ordbildningslära.) «taivutus ordböjning, (-oppi ordböjningslära.) -tapa uttryck -et -; talesätt; ordstäv -et -; vrt. sanonta-^, -tuoja budbärare; bud -et -. -vaihto ord|skifte, -växling, -byte -t -n; siinä syntyi kiivas ~ det uppstod ett häftigt ordbyte, -valinta ordval, -valta talan; (puhevalta) yttranderätt; (-vuoro) ordet (määr. m.); vrt. käsky-, m ä ä r ä y s|v a 11 a. -vapaus3 yttrandefrihet; fri yttranderätt -en. -viejä budbärare, bud -et -. - vuoro ordet (määr.). -vääristelijä ordvrängare. -vääristely ordvrängning.

sana||opillinen etymologisk; (muoio~) morfo-logisk. -oppi ordlära; etymologi; (muoio~) formlära; morfologi, -paino ordaccent, -patto löftesbrytare. -pattoisuus* bristande ordhållighet; löftesbrott -et. -perhe ordfamilj. -pila ks. -1 e i k k i. -rikas ks. -k a s. -rikkaus ordrikedom, -ristikko, -ruudukko korsords I gåta, -ruta; ordfläta, -ryöppy ordflöde -t, ordsvall -et. -sana(ll)inen ordagrann. -selitys ordförklaring; etymologi, -seppo, -seppä 1. (s.) a) ordskapare; h) ord-konstnär -en -er. 2. (a.) ordfyndig, -sep-pyys2 1. ordskapande -t. 2. ordfyndighet.

— sankari san

-silla i samspråk, samtal, (us.) i dispyt med ngn. -sisällys ordalydelse, -sokea ordblind. -sokeus8 ordblindhet; optisk afasi; alexi. -solmu ordvändning, -sota ordbyte, dispyt -en -er, polemik -en -er. -sotasilla: olla ~ disputera; polemisera, -ssaanpysyvä ordhållig. -staa (kerätä, merkitä muistiin sanoja) samla, uppteckna ord. -staja ordsamlare. -sto ordförråd; vokabulär; (sanaluettelo) ordlista; (sanakirja) ordbok; lexi|kon -et - (-ka); (ammatti~) terminologi; (nimistö) nomenklatur -en -er. -stollinen lexikalisk; med ordlista, -stus ordinsamlingsarbete; orduppteckning, -sukkeluus3 ordfyndighet; replikeringskonst; slagfärdighet; vrt. seur. -sutkaus (kvickt) infall -et -; bonmot -et - (-er); (sukkeluus) kvickhet, vits -en -ar; ks. -leikki, -säkki: avata ~nsä ks. sanainen (arkku[nsa]). -

taide ordkonst, -taituri ordkonstnär, -tarkka ordagrann, -temppuilu ordrytteri, -ton ordlös; (puhumaton) mållös; (mykkä) stum; (hiljainen, äänetön) tyst. -ttomasti mållöst; stumt; tyst; stillatigande, -tulva ord|flöde, -svall; svada; (ord)svam|mel -let; ström (-men) av ord. -valmis slagfärdig; repliksnabb; snabb i repliken. -valmius2 slagfärdighet; snabbhet i repliken, -varasto ordförråd -et. -varat pl ks. ed. -vastine ordmotsvarighet, -vuolas flödande av ord; ordrik; svamlande. -vuo-laus2 ord|rikedom -rikhet; ordsvall -et; vrt. sanatulva, -yhdistys ord|förbindelse, -sammansättning, -yhtymä ordfogning. sandaali sandal -en -er; vrt. s a n n i k a s. sane (kiel.) vokab|el -eln -ler. -leminen dikter|ing, -ande; förestav|ning, -ande. -lija som dikterar, läser upp; dikterare; (valan ~) förestavare. -lia diktera; (lukea julki) läsa8 upp; uppläsa2; (puhella) orda; ~ ehtonsa diktera (förestava) sina villkor; A:n sanelema dikterad av A; ~ vala förestava en ed. -lma framsägning; uttryck; talesätt, -lu diktam|en -en -ina; ordande; förestavning; mukaan efter diktamen. -lukone dikteringsmaskin, diktafon. sangallinen försedd med skalmar (handtag,

bågar); vrt. sanka, sangen (erittäin) särdeles, synnerligen; (jotenkin) tämligen, ganska; (hyvin) mycket, sangolli|nen ett ämbar fullt av (med) ngt;

kolme -sia vettä tre ämbar vatten, sangviini||kko * (vilkasluonteinen hnk.) sang-

viniker -n -. -nen sangvinisk. saniai||nen -set (ksv. Filicinae) ormbunk|e -en -ar; bräk|en - (-nen) -nar. -s(kasvi orm-bunks-, bräken|växt. -lehto [mtsh.] orm-bunkslund.) saniteetti||esine sanitetsartikel. -joukot sa-nitetstrupper. -juna sanitetståg. -koira (sot.) sanitetshund. -laitos sanitetsväsen. -posliini sanitetsporslin. sanitääri (sot.) sjukvårds|soldat, -underofficer; (Suom. r) sanitär, sanka* skälm -en -ar; (ripa) handtag -et -; grep|e -en -ar. -kori grepkorg; korg med grepe, -kosketin (shk.) bygelkontakt, -kuu-loke (rad.) bygelhörlur, -lasit pl glasögon med skalmar (bågar), -rauta byg|el -eln -lar. sankari hjält|e -en -ar; heros -en heroer; (so-

turi) kämp|e -en -ar. -aika hjälteålder, -hahmo hjälte-, kämpa|gestalt. -hauta hjältegrav. -hautaus hjältebegravning, --ihanne hjälteideal, -joukko hjälte-, kämpa|skara. -kausi hjälteålder, -kuningas hjältekonung, -kunnia hjältegloria, -kuolema hjältedöd; saada ~ dö hjältedöden, -laulu hjalte|dikt, -kväde, -sång; kämpa |sång, -visa. -llinen hjältemodig, heroisk, -llisesti hjältemodigt, heroiskt, -llisuus2 ks. sankaruus, -maine hjälterykte, -mainen hjälte|lik, -modig; kämpalik; ~ teko (ett) hjältedåd; (en) hjälte-dat. -mieli hjälteanda; heroism, -nosa hjälteroll. -npalvonta hjältedyrkan, -patsas hjäl-testod -en -er. -runo hjältedikt, -satu hjälte-, kämpa [saga. -tar hjältinna, -ta-rina hjältesaga, -teko ks. -t y ö. -tenori (oop.) hjältetenor, -työ hjälte|bragd, -dåd, -dat. -ura hjältebana. -us2 ks. sankaruus.

sankaruus3 hjältemod; heroism, sank||asti tätt. -ka* tät; ks. t i h e ä, t i u h a. sankki* (hist., kivr.) fängpanna. -reikä

fänghål. sankkuus8 täthet.

sanko* ämbar -et -; hink -en -ar; spann -et (-en) - (-ar); (mer.) pyts-en-ar.-ruisku pyts-, hand-, assurans|spruta. sanktio sanktion -en -er; pragmaattinen ~

(hist.) pragmatiska sanktionen, sanni|kas -kkaan sandal -en -er. sannoi||ttaa* sanda, -ttaminen sand|ning,

-ande. -tus sandning. sano|a säga*; (ilmoittaa) tillsäga*; säga till; (~ I ks, nimittää, puhutella) kalla, benämna2; (mainita) nämna8; (lausua) yttra; niin ~kseni, ~ksemme så att säga; (tavallaan) på sätt o. vis; (ikään kuin) liksom; -taan niin! låt oss säga så! sanaakaan -matta utan (att säga, yttra) ett ord; sano -ttavasi! säg ut (vad du har på hjärtat, att säga)! tala ut! ~-ttavansa lyhyesti fatta sig kort; -Hakoon vain sen verran så mycket må sägas; vare blott sagt; sanalla (lyhyesti) -en med ett ord (kort) sagt; kort o. gott; toisin -en med andra ord (sagt); ~ ennakolta förutsäga; ~ irti uppsäga; ~ vastaan opponera sig; vastaan -matta utan att opponera sig (att protestera); jääköön (se) -matta! det må bli osagt! se ön -mattakin selvää det är utan vidare klart; det är självklart; hänelle on -Itu asiasta man har sagt till åt, meddelat honom, han har blivit underrättad om saken; -han muuta! säj inte annat! häntä -taan rikkaaksi han sägs vära rik; (hän kuuluu olevan rikas) han lär, skall vara rik; niin-Itu (ns.) så kallad (s. k.); ei ole -ttu että det är inte sagt, att; -ttu mikä -Itu! sagt är sagt! hän -i (haukkui) minua raukaksi ha^n kallade

mig stackare; han sade, att jag var en stackare; ~ jtk syyksi jhk förebära ngt som orsak till ngt; sen hän -i syyksi (anteeksipyytäen) det urskuldade han sig med; det frambar han som ursäkt; ~ olevansa valmis lähtemään säga sig vara (förklara sig) färdig (beredd) att gå; -Itävässä (mainittavassa) määrin i nämnvärd grad; ~ sanansa jnk puolesta lägga in ett gott ord för ngn; tätä -essafan) vid dessa ord; tästä -taan taas

härom heter det åter; ~ -ttavansa hyvin lägga sina ord väl; ha ordet i sin makt; tulin -neeksi sopimattoman sanan ett olämpligt ord undföll mig; saada jtk -tuksi få ngt sagt; (esille) få fram ngt; ~ -ttavansa säga vad man har på hjärtat; yttra (uttala) sig om ngt. sanoinkuvaamaton obeskrivlig, sanoittaa sätta ord (till ngt); ~ iskelmä sätta

ord till en schlager, sanoja som säger jne.; (kertoja) sages|man

-mannen -män; vrt. sanoa. sanoma (viesti) budskap -et -, bud -et -; post -en -er; (tieto) underrättelse; ~t (pl us. san. nimenä) -tidning(ar), -underrättelser ym.; (tiedotus) meddelande; (tarina) sä-g|en -nen -ner; ikävä ~ en jobspost. sanomalehden|ljakaja tidnings|bud, -utbärare. -jakelu tidnings I utbärning, -distribution, julkaisija tidnings | utgivare, (-kustantaja) -förläggare, -kustantaja tidningsförläggare, -utgivare, -liite tidningsbilaga, -lukija tidningsläsare. -luku tidningsläsning, -myyjä tidnings|försäljare, / -försäljerska. -myynti tidningsförsäljning, -numero tidningsnummer. -palsta tidningsspalt, -tilaaja tidningsprenumerant. -tilaus tidningsprenumeration, -toimittaja tidningsredaktör, -toimitus tidningsredaktion, sanomalehdistö tidningspress -en, dagspress -en; press -en; ~n edustaja pressreptesen-tant; ~n vapaus pressfrihet, sanoma|lehti2* tidning; pl -lehdet (-lehdistö) tidningspress -en; ~ä lukeva tidningsläsande. -ankka (leik. -valhe) tidningsanka. -at-tasea pressattaché, -esittely tidningspresentation. -haastattelu tidningsintervju, -hanke tidningsföretag, -huone tidningsrum. -hylly tidningshylla, --ilmoitus tidningsannons, -katsaus tidningsöversikt. -kertoja tidningsreferent. -kiista tidnings|polemik, -fejd. -kioski tidningskiosk, -kirjallisuus2 tidningslitteratur, tidningspress -en; journalistik. -kirjeenvaihtaja tidningskorrespondent, -kirjoittelu tidningsskriveri, journalistik -en; journalism. -kirjoitus tidningsartikel, -koju ks. -kiosk i. -leike, -leikelmä tidnings I urklipp, -klipp -et -. -maailma tidningsvärld (en). -maininta tidnings|notis, -omnämnande, -mainonta, -mainos(tus) tidningsreklam. -mies tidningsman, publicist, journalist, (-kunta tidningsmanna-, publicist I kår. - toimi [nta] tidningsmanna-, publicistisk verksamhet.) -muija tidningsgumma, -myymälä tidningskiosk, -nainen kvinnlig journalist; tidningskvinna; (leik.) pennskaft. -neekeri (leik. j.) tidningsmurvel; bladneger, -opillinen journalistisk, -oppi journalistik, -osasto pressavdelning, -otsikko tidningsrubrik, -paperi tidningspapper, -reportteri tidningsreporter, -riita tidningspolemik. -selostaja tidnings|referent, -reporter -n-s (-trår), -selostus tidningsreferat,-reportage -t -, -recension, -toimi tidningsväsen; journalism; ks. sanomalehtimies^, -toiminta publicistik -en; journalistik -en. -toimisto tidnings|byrå, -kontor, -uutinen tidningsnotis. -valhe (perätön uutinen, leik.) tidningsanka. -valokuvaaja pressfotograf.sanomalehtiväittely — sarja

sar

-väittely tidningspolemik, -yritys tidningsföretag.

sanoma 11 ton outsäglig; mitään ~ intetsägande; -ttoman kaunis outsägligt vacker, -ttomasti outsägligt, sanomi|nen sägande jne.; mitä hänellä oli -sta? vad hade han att säga (siihen därtill)? vrt. sanoa, sanomus (wellerismi) wellerism. sano||nnallinen som angår (har avseende på) uttryckssättet (ordalydelsen); fraseologisk. -nta* uttryck -et -; talesätt; ordalydelse; (ammattisana) term-en-er; (taid.) diktion; ks. seur. (-tapa uttryckssätt.) -ttava 1. ks. sanoa. 2. (mainittava) nämnvärd; (puhe) tal -et; ei ~n paljon inte i nämnvärd grad; (kovinkaan) inte särskilt mycket, -ttavasti nämnvärt; i nämnvärd grad. -tunlainen av ovannämnt, tidigare nämnt slag; av berörda (nämnda) slag; dylik, -utua *: ~ irti säga * upp sig; ~ irti jst säga* upp ngt; taga* avstånd från ngt; (puhdistautua) fri|taga* -säga * sig från ngt, (yhteydestä) säga * upp förbindelsen med ngt; Y ~ eroon, erota jst) utträda* ur (från) ngt; (luopua) avstå* från ngt; ~ irti palveluksesta (työpaikasta) säga upp sin plats, tjänst; ~ irti kaikesta vastuusta fri-kalla (fritaga) sig från, avsäga, f rånsäga sig allt ansvar, sanskrit* (Int. kieli) sanskrit - (-en), santa*

sand -en; vrt. hiekka, -inen sandig, santarmi (hist. Ven. ym.) gendarm -en -er. -kunta gendarm(eri)kår, gendarmeri. -pääl-likkö gendarmchef. -sto gendarmeri; vrt. -k u n t a. -upseeri gendarmofficer, -urkkija gendarmspion, -valta gendarmvälde, -val-tio gendarmstat. santeli||puu sandelträ(d). -(puu)öljy sandel-olja.

sants|jata 1. (sot., j.) liva. 2. (ottaa lisää) taga till, mera. -aaminen, -aus, -i livning; ks. m. -ata 2.

sanue ord fa milj.

saos fällning, -taa (kem.) utfälla2; fälla* (ut); (keit., suurustaa) avreda; -tettu fälld; avredd; vrt. s a k k a u 11 a a. -te fällning, avlagring, -tua (kem.) avsätta* (avlagra) sig; falla* ut; utfalla*, -tuma (sakka) fällning; avlagring; bottensats -en.-tuva (kem.) utfällbar.

sao|jta* sakoaa (saeta) tjockna; bli sim-mig(are); (samentua) grumlas; (kasaantua) hopa sig; (sakkautua) bilda fällning.-ttaa* ks. saostaa, saparo 1. (häntä) (kort) svans -en -ar; svansstump -en -ar; saada ~lleen (leik.) få stryk. 2. (ohut palmikko) råttsvans, sapatin||aika (juul.) sabbatstid. -häiritsijä störare av sabbatsfriden, -rikkoja sabbats-brytare. -rikkominen sabbatsbrott, sapatti * sabbat -en -er. -lepo sabbatsvila.

-rauha sabbats|frid, -ro. -vuosi sabbatsår, sape||kas -kkaan gallblandad; (kuv.) gall-sprängd; ettrig; kolerisk; (myrkyllinen) giltig. -kkaasti ettrigt, giftigt, -kkuus2 ettrighet, giftighet, sapeli sab|el -eln -lar. -hampainen (el.) sabel-tandad. -herne (puut.j sabelärt. -jaikainen (hev.) sabelbent. -laukku sabelhylsa. «miek-

kailu sabelfäktning. -n(haava [sår efter] sabelhugg -et -. -hihna sabel|gehäng. -koppel, -isku sabelhugg, -kahva sabelfästë. -kalina sabelskrammel. -kalistaja sabelskramlare. -kalistelu ks. -kalina, -kalske sabelskram|mel -let. -kenkäin sabelsko. -käyttely sabelföring, -muotoinen sabelformig. -säilä, -terä sabelklinga. -tuppi sabelbalja.) -pistin sabelbajonett. -tasku sabelhylsa. -valta sa-belvälde.

sapen I jkar vainen gallgrön; grön som galla; ettergul. -sekainen gallblandad; (kuv.) giftig, ettrig.

sape||ttaa* förarga, harma, gräma2; se ~ minua det förargar (harmar, grämer) mig, retar gallfeber på mig; se jo pyrkii -Hamaan det kan reta gallfeber på, förarga en. -tta-minen förargande, grämande. sapp|i2* 1. (an.) gall ja -an -or. 2. (us. kuv.): se kuohutti -eani (sai sappeni kuohahtamaan) det fick (kom) min galla att koka över (sjuda); det retade gallfeber på mig; det grämde mig; purkaa-eaan (kuv.) utgjuta sin galla, -happo gallsyra. -kivi gallsten, (-kohtaus gallstens|anfall, -kolik.) -kuume gallfeber, -rakko gallblåsa. -sora gallgrus. -tatti (Boletus felleus) gallsvamp; bitter rörsopp. -tauti gallsjukdom. -tautinen gallsjuk. -tiehyt gallgång -en -ar. saprofyytti (ksv. mädänsyöjä, martaansyöjä)

saprofyt -en -er. sapsatauti (el.lääk.) boglamhet, sapuska (j.) mat -en; tilltugg -et. sapööri (läh. pioneeri) sappör. sara (ksv. Carex) starr -en. -heinikko ks. -i k k o. -heinä starr|gräs, -hö; (mv.) starr-foder; ~ä kasvava starrbevuxen. -ikko starr|-äng, -myr, -bestånd, -bevuxet ställe; starr-bevuxen mark. sarake* kolumn -en -er. -tapaaja (kirj.k)

tabulator, saralaji starrart.

sarana gångjärn -et -; (nivel) led -en -er; (s)charner -et-. -istuin klaff sits. -pöytä klaffbord, fällbord. -tuoli klaff-, fäll|stol. -veitsi (kääntöpääveitsi) fällkniv. saraniitty starräng.

saranoi|da förse* med gångjärn; leda*; -tu

hop-, ned-, upp|fällbar, svängbar. saranurmi starrvall. saraseeni (hist.) saracen -en -er. saras||taa (valjeta) ljusna; (koittaa) gry3; päivä — det ljusnar (dagas), dagen gryr (randas); aamu ~ morgonen gryr (ljusnar); päivän -laessa i gryningen, daggryningen; i dagningen, -te {harv.) ks. seur. -tus gryning; dagning; ljusning, sara||suo starr|mosse, -myr, -kärr. -turve starrtorv.

sard||elli (anjovis) sardell -en -er. -iini (Clupea pilchardus) sardin -en -er. (-rasia sardin|burk, -låda.) sardo||ninen sardonisk; ~ nauru sardoniskt

skratt, -nyks (jal.) sardonyx. sargasso||levä (Sargassum bacciferum) sar-

gasso(tång). S-meri Sargassohavet, sari (intial. naisenpuku) sari -n -s. sarja 1. serie-n-r; (sikermä) cyk|el -eln -ler; kytkeä ~an (shk.) seriekoppla. 2. (kerta)

uppsättning; omgång; sats; (mus.) svit -en -er; (jono) sträcka; (rivi) räcka, rad; följd; puheiden — talens rad; kevyt (raskas) — (urh.) lätt-, (tung)vikt. 3. (ksv. kukinto) flock, --arpa serielott. «arvonta serieutlott-ning. -inen (yhd.) i. . . serier; moni— i många serier, -julkaisu seriepublikation, -kilpailu serietävling, -kukinto (blom)flock -en -ar. -kukkainen (ksv. putkikasvi) flock-, parasoll|blommig, -blomstrig; (s.) um-bellat -en -er. -kuva(lehti seriemagasin, -sankari serie | figur, -hjälte.) -kytkentä (tkn.) seriekoppling, -lasku (mat.) serieräkning. -myynti serieförsäljning, -numero serie-nummer.-ottelu (urh.) seriematch, «rakennus seriebygge, -rakenteinen seriebyggd. -rimpi (ksv. Buiomus umbellatus) blomvass, -tekniikka (mus.) seriell teknik, -tuotanto serieproduktion, -työ seriearbete, - valmistus serie I tillverkning, -fabrikation, sarjoi||ttain i seriefr); serievis. -ttainen (yhd.) serie-.

sarka* 1. (mv.) (pelto—) teg -en -ar; (puut. lava) säng -en -ar; (kuv.) fält. 2. (vaat.) vadmal -en (-et); (yhd.) vadmals-, -housut vadmalsbyxor. -inen 1. (vaat.) av vadmal; vadmals-. 2. (yhd. mv., puut.) med . . . teg(ar); viisi — med fem tegar. -jako tegskifte, -kan-gas vadmalsväv. -kauhtana, -nuttu vadmals |kaftan, -röck -en -ar. -öja (mv., mtsh.) tegdike. -puku vadmals|kläder (pl), -dräkt, -pukuinen vadmalsklädd, -takki vadmalsrock. -takkinen med (klädd i) vadmalsrock, -vaatteet pl vadmalskläder, sarkka* (haarikka) stop -et -; bägare, sarkofagi (kiviarkku) sarkofag -en -er. sarlakinpunainen scharlakansjröd, -färgad, sarssi (vaat.) sars -en (-et), saryas (hirvas) rentjur -en -ar. sarveis||aine horn|ämne, -substans -en. -ham-mas horntand. -hetula bard -en -er. -hopea (kiv.) hornsilver; kerargyrit -en. -kal lvo (an.) hornhinna, -kerros (ihon) hornhud; hornlager, -kilpi (el.) horn-, ben|-sköld. -levy hornskiva, -nokka hornnäbb. -piikki horntagg. -rengas horn-, ben|ring. -sieni hornsvamp, -suomu hornfjäll, -sälö hornlamell -en -er. sarve||kas behornad, hornprydd; vrt. seur. -llinen horn|bärande, -prydd; behornad; försedd med horn; vrt. ed; (mt.) ett horn (fullt jtk med, av ngt), sarvena (lonkka) höft(ben-et sar ve |Jnmuo toinen hornformig. - n tynkä hornstump. -ton hornlös, utan horn; (mulipää) kullig.

sarvi* horn -et -. -eläin hornbärande djur. -höylä hornhyvel. -jaakko (-jäärä) 1. (hnt. Acanthocinus aedilis) hornbaggie -en -ar. 2. (harv. paholainen j.) horn|pelle, -per. -kampa hornkam. -karja hornboskap, -kiille hornblände, -kuono (Rhinozeros) noshörning. -lastu hornspån, -liima hp^nlim. »mainen hornaktig, hornartad, -miina (mer. s.) hornmina. -nappi hornknapp. -nen av horn; horn-; (yhd.) -hornad; kaksi— tvåhornad; med två horn. -orvokki (Viola cornuta) hornviol. -päinen, -pää 1. (a.) behornad; hornbärande; (kuv., voimasana) kraftut-

tryck, svordom. 2, (s.) ks. -jaakko 2. -päätelmä (fil.) hornslut -et -. -pöllö (Asio otus) hornuggla, -rausku (Dicer obatidea) horn-, djävuls|rocka. -sankai|nen:-sef si/mä-lasit hornbågade glasögon, hörnbrillor. -teos hornarbete, -valas (Monodon monoce-ros) narval. -välke (geol.) hornblände, sassiin (j.) kvickt; tule, mene —l kvicka dig! sat|a* (ett)hundra; (satanen) hundratal; hundrade -t -n; ~ vuotta (ett)hundra år; -öja vuosia hundratals (hundrade) år; (vuosisatoja) århundraden; -oja kertoja hundrade gånger; hundratals gånger; (alun) toista —a över hundra; på andra hundradet; siellä oli niitä -öja där fanns de i hundratal; det fanns hundratals av dem där. sat[aa* (prs.) regna; ikkunasta — sisään det regnar in genom fönstret; ~ vettä det regnar; ~ lunta det snöar; det faller snö; -oi lumirän-tää det föll snöblandat regn (snöslagg); det gloppade; ~ rakeita det haglar; pilvi on -anut (itsensä) tyhjäksi (tyhjiin) molnet har urladdat sig; (väliin) on -amalla det håller (allt emellanåt) upp; äsken -anut lumi nyfallen snö; ~ (vettä) kaatamalla det ösregnar; regnet öser ned; hänen hiuksiinsa oli -anut lunta (kuv.) åren hade strött snö i hans hår; -oi ensimmäisen lumen den första snön föll. sata||-asteinen hundragradig. -inen hundrafaldig; till ett antal av (flera) hundra; uppgående till etthundra; moni— joukko en trupp om många hundra, uppgående till många hundra, -kerta (märehtij.) blad-mag|e -en -ar. -kertainen hundrafaldig, satakielen|jliverrys näktergalsdrill, -sävel

näktergalston. -ääni näktergalsstämma, sata||kieli (Luscinia luscinia) näktergal -en -ar. -kiloinen hundrakilos-; vägande hundra kilo. -kunta (ett) hundratal, -luku hundratal; seitsemännellä -luvulla (8:nnella vuosisadalla) på sjuhundratalet, under åttonde århundradet, -lukuinen hundratals, hundrade; ks. -inen. satama hamn -en -ar; laskea,

saapua —an inlöpa i en hamn; Itämeren-— en hamn vid Östersjön; östersjöhamn; Suomen — (en) finsk hamn; saattaa —an (myös kuv.) bringa i hamn. —aallonmurtaja hamnvågbrytare. --allas hamnbassäng, —alue hamnområde, -haara hamnarm, -hallinto hamnförvaltning, -hallitus hamnstyrelse, -inen (yhd.) med . . . hamn(ar); huono— med dålig hamn. -insinööri hamningenjör, -järjestys hamnordning, -jätkä (ranta—) hamnbuse, -kapakka hamnkrog. -kapteeni hamnkapten, -kaupunginosa ks.^ -kortteli, -kaupunki hamnstad, -kirjuri hamnbokhållare, -konstaapeli (vanh.) hamnkonstapel, -konttori hamnkontor, -kortteli hamnkvarter, -kustannukset pl hamnumgälder. -lait|e (tav. pl -teet) hamnanläggning(ar). -laitos hamnväsen. -laituri kaj -en -er; skeppsbro -n -ar. -laiva hamnfartyg, -lautakunta hamnnämnd, -liikenne hamntrafik, -loisto hamnfyr. -luotsi hamnlots. -maksu hamnavgift. -mestari hamnmästare, (Ruots. m.) hamnfogde. -nsuu, - n tulo väylä hamninlopp, -olot pl hamnförhållanden, -paikka hamnplats, -piiri hamndistrikt, -päällikkösatamarahat -

hamnchef. -rahat pl hamnpengar, »rakennus hamnbyggnad, (-työt hamnbygge.) -rata hamnbana. satamarkkanen hundramarkssed|el -eln -lar;

(j.) hundralapp -en -ar. satamaj|selkä (reti) redd -en -er. -sääntö hamnordning. -taksa hamntaxa. -tapa hamnkutym. -ton: 1. ~ aro, päivä regnlös stäpp, regnfri dag. 2. ~ rannikko en kust utan hamn. -tulot pl hamninkomster, -työläinen, -työmies hämnarbetare; sjåare -n -. -vartija hamnvakt. -viranomainen hamnmyndighet, sätamiehinen om (ett)hundra man; hundramanna-; ~ joukko en skara (trupp) om (bestående av) hundra man; en hundramanna-trupp.

sata||määr|ä hundratal; -in hundratals; i hundratal; -iin nouseva som uppgår, stiger till många hundra(tal), hundraden, -nen ks. -markkanen, -k u n t a. satanismi (kirj., taid.) satanism. sata[[päinen hundrahövdad; ~ joukko en hundrahövdad skara; en hundramanna-trupp. -tuhantinen uppgående till, om hundra tusen(den), -tuhatta hundratusen, -vuotias (a.) hundraårig; (s.) hundraåring, -vuotinen hundraårig, satavuotisjuhla hundraårs|jubileum, -fest, sekularfest. -kausi hundraårsperiod; sek|el -let -. -muisto hundraårs-, sekular|minne, sateen||harmaa regngrå. -kaar|i2 regnbåge; kaikin -en värein i alla regnbågens färger, (-rautu [kal.] regnbågsforell;//./regnbåge; ks. k i r j o 1 o h i.) -pitävä regn|tät, -tålig, -rois-ke regnstänk, -sekainen regnblandad. -suoja regnskydd; vrt. -v a r j o. -suojakatos regn-tak. -varjo paraply -(e)t (-n) -er; levittää (panna suppuun) ~nsa spänna upp (slå ihop) sitt paraply, (-teline paraplyställ, -tuppi paraplyfodral.) satee||ton regnfri, regnlös. -ttomuus* regnlös-

het; (kuivuus) torka, satei||nen regn|ig, -rik; nederbördsrik; ~ ja tuulinen sää regnrusk, regnigt o. blåsigt väder, -suus2 regnighet. sateleminen regnande.

satiainen (Phthirius pubis) flat|lus -lusen -löss.

satiini (vaat.) satin, satäng -en (-et) -er. satiiri satir -en -er. -nen satirisk, satikuti: saada (antaa) ~a få (ge ngn) påskrivet.

satka (sumppu) fisksump -en -ar. sato* avkastning; (vilja~) skörd -en -ar; (vanh.) äring -en; utbyte; vinst, -inen, -isa som ger en god skörd, avkastning; (antoisa) givande; inbringande; (runsas) ymnig, riklig; (viljava) bördig, -isasti ymnigt, rikligen, rikligt, -isuus2 ymnighet, riklighet; bördighet; avkastningsförmåga, -kausi skördeperiod. -toiveet pl skördeutsikter, satraappi* satrap-en-er. sa 11 tua* 1. osua: ~ jhk oikeaan paikkaan träffa rätt ställe; moite -tui minuun tadlet träffade mig, jag kände mig träffad av klandret; se -lui naulan kantaan det träffade huvudet på spiken; taloon -tui (osui) pommi huset träffades av en bomb; katse (silmä) -tuu jhk blicken träffar (faller

på) ngt. 2. ~ (tuntua kipeästi): -tuiko kovin (kipeästi)? gjorde det (mycket) ont? 3. a) (sattumalta tulla): hänen käyntinsä -tui kesäksi (kesäaikaan) hans besök inföll under sommaren; -uimme yhteen vi stötte ihop; vi träffades; (tulimme vastakkain) vi möttes; pyhä -tuu siksi päiväksi helgen infaller på den dagen; hänelle -tui kaksi voittoa två vinster tillföll honom; b) -tuiko isäntä kotiin? råkar husbonden vara hemma? 4. a) (tulla sattumalta tehneeksi): hän -tui tulemaan kotiin han råkade komma hem; minulle -tui ikävä erehdys jag råkade ut för (jag begick) ett ledsamt misstag; -uin itse sen näkemään jag råkade se det med egna ögon; -uit olemaan silloin sairas du råkade

vara sjuk; kaikki mitä -tuu eteen tulemaan allt som råkar komma (som kommer) i ens väg; täällä on -tunut selkkauksia här har förekommit konflikter; b) (sattumalta tapahtua, tulla, käydä): ei-tunut paremmin det hände sig inte bättre; esteen -tuessa vid inträffande förhinder (förfall) (för ngn); kuolemantapauksen -tuessa vid inträffande dödsfall; jos äkkiä -tuu taudinkohtaus om ett sjukdomsanfall plötsligt kommer på (överraskar); ukkosilman -tuessa i fall av, vid inträffande åskväder; voi ~ (niin) että det kan hända att; tarpeen -tuessa, (vaatiessa) vid behov; i händelse (i fall) av behov; vid inträffande (förefallande) behov; yhteentörmäyksen -tuessa då kollisionen inträffade; jos vielä -tuisi tulemaan jk mutka om ngn komplikation ytterligare skulle tillstöta; onnettomuudeksi -tui niin olyckligtvis fogade det sig så; katovuosien -tuessa då missväxtår inträffar; vid inträffande missväxtår; sehän -tui hyvästi det råkade ju sig väl; (tuli sopivasti) det kom väl lägligt; (hyvään tarpeeseen) det kom då väl till pass; välistä -tuu niin että ibland råkar det sig så (händer, går det så), att; milloin se on -tunut? när har det inträffat (hänt, passerat, ägt rum, tilldragit sig)? -tuva påkommande; (paikalleen -tuva) träffande; (ilmeinen) slående; påfallande.

sattu||ma 1. (amp.) ks. osuma. 2. (satunn.) tillfällighet; (tapahtuma) händelse; (onnellinen) lyckträff-en-ar; (onnenkauppa) slump -en -ar; (yllätys) överraskning; ~lta av en tillfällighet; av en händelse (slump); tillfälligtvis; händelsevis; on ~n varassa tokko (. . . -ko) det är en lyckträff, om; det beror på slumpen, om; jättää kaikki ~n varaan överlämna allt åt slumpen; låta slumpen bestämma, avgöra allt. -manvarainen beroende av en tillfällighet (slump); slump|ar-tad, -mässig; tillfällig; ockasionell.-minen inträffande. -moisin av en tillfällighet, slump; vrt. sattumalta, -mus ks. sattuma. -va (naseva, osuva) träffande; slående; väl-funnen; ~ vastaus ett träffande svar.

satu* saga; (taru) myt -en -er; (eläin~) fab|el -eln -ler; (tarina) säg|en -nen -ner. -aines sagostoff -et -. -henkilö sagofigur, -ikä sagoåldern, -ilta sagoafton. -jen(kerääjä sagosamlare. -kirjoittaja sagoförfattare, -maa sagoland, -sepittäjä sagodiktare.) -katkelma sagofragment; brottstycke ur en

163;sat satukirja -

saga. -kirja sag(o)bok. -kirjallisuus2 sagolitteratur. -kokoelma sagosamling, -kunin-gas sagokung.

satula sad|el -eln -lar; (an.) turksadel(n); vakavasti ~ssa pysyvä sadelfast (m. kuv.); panna ~ hevosen selkään sadla en häst; riisua hevoselta ~ sadla av en häst. -huopa sadelfilt. -katto (rak.) sadeltak, -laukku sadelficka, -loimi sadeltäcke; schabrak -et -. -naula sadelspik. -nenä (lääk.) sadelnäsa. -nivel sadelled. satulan||kaari sadel|bom, -båge. -kehä sadelstomme. -kiinnitin sadelfäste, -kohta sadel |-läge, -ställe, -stad -en. -lyöttämä (el.lääk.) 1. (s.) sadelbrott -et-. 2. (a.) sadelbruten. -muotoinen sadelformig. -nasta, -nuppi sadelknapp. -ponnin sadelfjäder, satula||oksastus (puut.) sadelympning. -paat-sa sadel|dyna, -puta. -seppä sadelmakare. satulasepän||ammatti sadelmakaryrke. -liike sadelmakeri(affär). -neula sadelmakarnål. -teos, -työ sadelmakararbete. satula|]tasku sadelficka, -valjaat pl sadeltyg.

-vyö sadelgjord. satulinna sagoslott.

satuloi[|da sadla, -maton osadlad, -minen

sadl|ing, -ande. -tu sadlad, satu||maa sagoland, -maailma sagovärld, -mainen sagolik; fabelaktig, fabulös; sägenomspunnen; (tarumainen) legendarisk, -maisesti sagolikt; fabelaktigt, fabulöst. -maisuus2 det sagolika (i ngt); fabelaktig-het.

satunnainen tillfällig; (ajoittainen) sporadisk; (väliaikainen) temporär, -sesti tillfälligt (vis); vrt. sattumalta; sporadiskt; temporärt, -suus2 tillfällighet; tillfällig natur, satu||näytelmä sagospel -et -. -olento sågo| väsen, -figur, -gestalt -en-er.-prinssi sagoprins, -saari sagoö. -seppo, -seppä sagoförfattare, fabeldiktare, -sikermä sago|krets, -cykel, -teos sågo verk. -toisinto sagovariant, satutta||a* (loukata) stöta* (ngn; jhk mot ngt); (vahingoittaa) skada; (kohdata) träffa; vrt. s a 11 u a 1. -minen stötande; skadande; träffande, sa tu tunnelma sagostämning, satyyri (kreik. myt.) satyr -en -er. sauhu ks. savu. -telia (tupakoida, poltella)

röka; ~ sikaria blossa på en cigarr, saukko* (Lutra lutra) utt|er -ern -rar. saukon||nahka utterskinn, -raudat (mets.) pl uttersax.

sauma 1. (ni.) söm -men -mar. 2. (liitos) fog -en -ar; (mer., jlkn.) nåt -en -ar. 3. (lau-dan~) såt -et -; (taivutettu ~) fals -en -ar; (an.) sutur -en -er. -aminen samman-, hop|fogning; fogande; nåt|lande, -ling; ks. -ta. -höylä foghyvel. -inen (yhd.) med . . . söm(mar); tiheä~ med tät(a) söm(mar). -laasti fogbruk. -nvara söms-mån -en -er. -ta (samman-, hop)foga; (rak.) fogstryka; kanta; (jlkn.) nåtla; fålla; söm-ma. -ton sömfri; utan söm (fog); fog-, skarv|fri; (kuv.) helgjuten; oförmedlad; direkt. -us (samman)fogning; (jlkn.) nåtling. sauna badstuga, bastu -n -r; vrt. selkä—; löyly bad -et. -ilta bastukvälL -kamari

bastukammare. -kukka ks. s a u n i o. -kulttuuri bastukultur, -kylpy bastubad, -lämmin bastuvärme, -matka bastufärd. -mies badare; bastubesökare, -muija (j.) baderska. -n(haju bastulukt. -kiuas bastuugn. -lauteet pl, -lava bastulave. -parvi ks. -lava.) -pata bastugryta, -piika (läh.) baderska, -rakennus bastubyggnad, -ssa-kävijä bastubesökare, -ssakäynti bastubesök. -vasta, -vihta bastukvast, saunio (Matricaria): kamomilla~ (M.camo-milla) kamomill -en -er, tuoksuton ~ (M. inodora) baldersbrå -n (-et) -r (-n). sauno||a taga* (sig) ett (bastu)bad; bada bastu, -ja ks. s a u n a m i e s. -ttaa* bada (jtk ngn), -ttaja badare; f baderska, -tus badning.

sauva stav -en -ar; (kanki) påk -en -ar; (tanko) spak -en -ar; (keppi) käpp -en -ar. -bakteeri stavbakterie, -harjoitus (voim.) stavövning, -kirkko (m. piiru~, Norj.) stavkyrka, -koristus (rak.) stavverk -et-, -liike (voim.) stavrörelse. -n(isku käpprapp. -kärki spetsen på en stav, stavspets, -muotoinen stavformig. -sompa [hhl.J stavkringla.) -ohjaus spakstyrning, -voimistelu stavgymnastik, sauvoj|a staka, -in (mer.) stak|e -en -ar; bär-ling. -minen stak|ning, -ande. -nta* stakning.

savakko* (hev.) black -en -ar. savanni (ruohoaavikko) savann -en -er. savea||maton orappad, -minen lerslagning;

rapp|ning, -ande. saven||kaltainen ler|aktig, -artad.-otto lertäkt. (-paikka ler|täkt -en -er, -tag -et -.) -sekainen lerblandad, -tapainen lerartad. -valaja krukmakare; drejare. -valu krukmakeri; keramik -en. (-sorvi drejskiva, -taide keramisk konst; konstkeramik. -teollisuus2 krukmakeri; keramik; keramisk industri, -teos krukmakar|arbete, -alster; pl -teokset, -tuotteet krukmakargods.) saverikko ska (c) kel-, fimmelstångs|krok. save|[s (geol.) lerjord -en. -ta (mv.) lerslå*; (rapata) rappa, -ttua*, -utua bli lerig; lera ned sig. sav|i2 ler|a -an -or; ler-et; jäykkä ~ styv lera; tulenkestävä ~ eldfast lera; upota syvälle -een sjunka djupt (jämsmed fotknölarna) ned i leran; tulla -een bli lerig (nedsmord av lera); tahrata -een smutsa ned med lera; lera ned; menköön syteen tai -een (snl.) det må bära eller brista! -astia lerkärl, -hauta lergrop, -hiesu mjäljord. -jalkajättiläinen (kuv.) en koloss på lerfötter. -jankko (mv.) leralv. -jauhe lermjöl. -kerros lerlager, -kiekkoam-munta ks. -kyyhkysammunta. -kka* (ksv. Chenopodium) molla, [-(-kasvit[Chenopodiaceae]-] {+(-kasvit[Cheno- podiaceae]+} mollväxteT.) -kko* lerjord -en. (-maa ks. ed.) -kokkare ler [koka, -klump, -kukko lergök -en -ar. -kuoppa ler|-grav, -grop. -kyyhky(nen) lerduva. -kyyh-kysammunta lerduveskytte. -laasti lerbruk. -lieju lerslam -met. -liuske lerskiffer, -maa lerjord, -mainen lerartad. -maja lerhydda, -monttu lergrop, -multa lermylla, -mylly ler-kvarn. -möykky lerklump, -nen lerig; (savesta tehty) av lera; ler-, -nuija ler-savipaakku — seideli

bråka, -paakku lerklump, -pelto leråker, -permanto lergolv. -perä lergrund. -peräinen med lergrund. -piippu krit-, ler|pipa. -pitoinen lerhaltig, -pohja ler|grund, -botten, -pohjainen med ler|grund, -botten, -pullo ler-, sten|krus -et -puoli (ihossa) revorm -en -ar. -putki lerrör, -rautias (hev.) black-fux. -ruukku ler-, sten|kruka. -tavara ler|-gods, -vara; lergods (rhm.). -teokset pl ler I varor, -gods (rhm.). -teollisuus2 keramisk, lergods|industri. -tiili lertegel. -upo-kas lergodsdegel. -valos lergjute. -vati stenfat. -veistos (taid.) terrakotta|skulptur, -pjäs. -velli lervälling; tie oli yhtenä ~nä (kuravellinä) vägen var en enda lervälling. - vesi lervatten.

savo (kiel. savolaismurre) savolaksisk dialekt.^

savoiji||lainen (käns.) savojard -en -er.

-nkaali savoj kål. savo||lainen 1. (s.) savo|laksare, -laxare. 2. (a.) savo|laksisk, -laxisk. -tar savo|lak-siska, -

laxiska. savotta* (metsätyömaa) skogsarbetsplats.

-työ skogsarbete, savu 1. rök -en -ar; ei ~a ilman tulta ingen rök utan eld. 2. (hist. talon~, Iak.) [-(hem-mans]rök.-] {+(hem- mans]rök.+} 3. imaista ~t (panna tupakaksi) ta sig en rök. -amaton rökfri, -aminen rykande, rökande, -ammunta (sot.) rök(be)-skjutning. -haili böckling. -hanhi spicke-gås. -hattu (tkn.) rök [hatt, -huv -en -ar. -hormi rök|kanal -en -er -gång -en -ar. -inen rökig; (savuttunut) nedrökt; (yhd.) med . . . rök; sakea~ med tjock rök. -isuus2 rökighet. -ittain (hist.) rökvis; efter röktalet. -johto rökgång -en -ar. -juova-ammus (sot.) rökspårprojektil. -kanava rökkanal; vrt. -h o r m i, -j o h t o. savuke* cigarrett -en -er; (paperi-imuk-keinen) papyross -en -er. -aski ks. -rasia, -hylsy cigarrettshylsa, -imuke cigarrett-munstycke. -kotelo cigarrett|fodral, -etui. -laatu cigarrettsort. -rasia cigarrettask, savukkeen||polttaja cigarrettrökare, -pätkä cigarrettstump; fimp -en -ar. -sytytin* (tulukset) cigarrettändare. savu||kranaatti rökgranat, -kupu ugnskåpa; rökfång -et -. -kvartsi ks. -topaasi, -käsikranaatti rökhandgranat, -lasi rökglas. -liha rökt kött; spickekött. -liikkiö rökt skinka; rökt fläsk; spickeskinka. -lohi rökt lax; spickelax. -luettelo, -luku (hist. Iak.) rök|längd, -tal. -makkara spickekorv. -merkki röksignal, -myrkytys rökförgiftning. -naamari rökmask. savun||haju röklukt. -harmaa rökgrå. »karvainen (-värinen) rökfärgad. -katku, -käry röklukt. -maku röksmak. -muodostus rök|-utveckling, -bildning, -poltto rökförbränning. (-koje, -laite rökförbränningslapparat, -anordning.) -värinen rökfärgad. savu||pallo rökboll. -patsas rökpelare, -pelti rökspjäll. -pes'Å (nokikaappi) rök|stad -staden -städer, -piippu skorsten -en -ar, skorstenspipa. -pilvi rökmoln, -pirtti rökpörte, -pommi rökbomb; vrt. -kranaatti, -purje röksegel, -putki rökrör. -pylväs ks. -p a t-s a s. -reikä rök|hål, -fång -et -. -rengas

rökring, -riihi rökria. -silakka böckling. -silH rökt sill; spickesill. -sola rökkanal. savus||taa röka2; (palvata) spicka. -tamo rökeri. -tettu rökt; ~ ankerias rökt ål; ~ (palvattu) liikkiö (savuliikkiö) spickeskinka; vrt. s a v u 11 i h a, -silli, -tus rökning, (-hila rök[nings]rost. -laitos rökeri. -uuni rökugn.)

savuj|sukeltaja (pal.) rökdykare, -suojus skorstenshuv; rökfångare.-ta* ryka2, röka2, -ton rökfri, -torvi rökfång -et -, skorstens-, rök]rör. - ttaa* röka2 ned. -ttua* bli nedrökt, rökig, -ttunut nedrökt, rökig, -tupa ks. -pirtti, - tupru rökvirvel, - tus (ned)rökning. -verho (sot.) rökridå. -viiru rökstrimma, se (dem.prn.) den det de; jo puheena ollut; ~ sama den-, det|samma; ~ kirja on hyvä, ne kirjat ovat hyviä den boken (de böckerna) är bra; ~ kirja, jonka ostin (ostamani kirja) on hyvä den bok, som jag köpte, är bra; ~ ei vaikuta sitä eikä tätä det gör varken till eller ifrån; det verkar varken hit eller dit; det går ut på ett; vielä ~ siitä selviää (j. lutviutuu) det ordnar sig nog ännu; det klarar nog ännu upp sig; ~ riippuu siitä det kommer an på; det beror (där)på; siinä kaikki! se där allt! mera var det inte; sinänsä (sellaisenaan) som sådan; (ilman muuta) utan vidare; niin sitä (sen) luulisi så skulle man tro; ~pä (juuri niin!) just så! (juuri se) just den, det; (siinä pulma onkin!) det är knuten! ~npä minä olinkin just dèn (det) tog jag; sillä tavoin (lailla) på det sättet; på så vis; (niin) sålunda; siksi häntä sanotaan så kallas han; asutus ei ole paljon siitä kasvanut bosättningen har inte mycket ökat (sedan dess); siitä on jo viikko (kulunut) det är en vecka sedan dess; hän ~ tämän teki det var han som gjorde det här; ~ siitä detta därom; (kyllin) nog därom; ~ merkitsee (tietää) sitä että det betyder, vill säga, att; sitä vähemmän (enemmän) så mycket (desto) mindre (mera); ei ~ siitä (än) parane inte blir det desto (dess) båttre; minä koetan ~n kuin kykenen jag skall göra vad jag kan, mitt bästa; (sitä, vielä) parempi så mycket bättre, än bättre; desto bättre; ~nkin (vietävä) saituri! den fördömda girigbuken! vrt. s i k s i, s i i h e n, silleen, siitä, sinänsä, sitä. seassa, seasta: jnk ~ bland ngt; vrt. seka. sedällinen farbroderlig. seebu (Bos taurus indicus) sebu -n -er. seel||biisami, -piisami sälbisam -en. seemiläinen 1. (s.) semit -en -er. 2. (a.) semitisk.

seepra (Equus zebra ym.) sebr|a -an -or.

-kala (Brachydanio rerio) sebrafisk. seerumi (pm.) ser|üm -umet-a (-um). -hoito

serumbehandling, sees sekeen I. (a.) klar. 2. (s.) taivas on se-keessä (harv.) himlen är klar. -teinen klar. -teisyys2 klarhet, -tyminen uppklarnande, -tymätön (kuv.) diffus, otydlig, oklar, -tyä klarna (upp).-tää göra* klar; (kuv.) bringa klarhet (i ngt), segmentti* (mat. ym.) segment -et -. seideli (m. kolpakko) sejd|el -eln -lar.

seijari (seinä-, tornikello) väggklocka, tornur, seijas||taa göra klar(are); klara, -tua klarna;

(säteillä) stråla, seikasto (Iak.) sammanfattning av på ett mål inverkande fakta; (tunnusmerkistö) rek-visit -et - (-er), seikka* omständighet; (asia) sak -en -er;

angelägenhet; (tosi~) faktum -et pl fakta, seikkai||lija äventyrare; f äventyrerska. (-luonne äventyrarnatur. -sielu äventyrar-själ. -tar äventyrerska. -tyyppi äventyrar-typ.) -lia vara ute på äventyr, -lu äventyr -et -. (-kas äventyrlig, -kirja äventyrsbok. -kkuus2 äventyrlighet. -nhalu äventyrs [-|-lust[a],-] {+|- lust[a],+} -lystnad; håg till äventyr. -nhàlui< nen äventyrslysten, -nomainen äventyrlig, -politiikka äventyrspolitik, -romaani äventyrsroman.) seikka||määräys (kiel.) adverbial -et -. -peräinen [tarkka] omständlig, [laaja] utförlig; [yksityiskohtainen] detaljerad, ingående, -sesti omständligt; utförligt; detaljerat; i detalj, -syys2 omständlighet; utförlighet.' -sana adverb -et -. seimi8 krubbja -an -or; foderhäck. seinu|s vägg -en -ar; -ksella ks. -s t a 11 a. -ta ks. ed.; riihen ~lla (in)vid rians vägg, riväggen, -taa förse* med vägg; (päällystää) revetera. seiniä vägg -en -ar; päin -iä (kuv.) uppåt väggarna; ~Z/ä, ~ssä på väggen; iskeä päänsä ~än köra huvudet i väggen, -ala väggyta, -almanakka väggalmanack(a); vrt. -kalenteri. -huokonen (ksv.) väggpor. -huopa väggfilt. -inen (yhd.) med . . . vägg(ar). -kaappi väggskåp, -kangas väggväv; (kuvi-kas) gobeläng -en -er. -kartta väggkarta, -kello vägg|ur, -klocka, -kkäin: asua ~ jnk kanssa bo vägg i vägg med ngn. -koriste vägg|prydnad, -dekoration; (kuv., leik.) panel |höna, -höns. -kosketin (shk.) väggkontakt. -laatta väggplatta, -lamppu vägglampa, lampett -en -er. -levy väggplatta. -Uinen (försedd) med vägg(ar). «maalaus väggmålning, -mosaiikki väggmosaik, -mä vägg -en -ar; ~//ä (in) vid (längs) väggen. -n(päällyste väggbeklädnad, -rako väggspringa.) -paneeli väggpanel, -paperi (tapetti) tapet -en -er. -peili väggspegel, -piena vägglist. -pinta väggyta, -puhelin väggtelefon, -pylväs väggpelare; pilast|er -ern -rar. -päi-vyri väggkalender, -rakenne väggkonstruktion. -rautio (el.) ks. kuolemankel-1 o. -sammal (Hypnum) väggmossa, -seppä ks. -rautio. -syvennys väggnisch; fördjupning i väggen, -taulu väggtavla; (luokan) svarta tavlan, -tön (som är) utan vägg(ar). -vaate gobeläng -en -er; väggbonad -en -er. -valaisin lampett -en -er. -verho väggbonad -en -er; väggbeklädnad. -vier|i2: -essä, pitkin -iä (in)vid (längs) väggen, -vuoraus vägg|beklädnad, -fodring.

seipi (korpiainen, kal. Leuciscus grislagine) stäm -men -mar.

seireeni 1. (ani. myt.) siren -en -er. 2. (kuv. viettelijätär) förförerska. -nlaulu sirensång.

seis! halt! håll! stopp!

seisa||hdella * stanna; (pysähdellä) göra uppehåll. -htaa, -htua stanna (jhk i ngt)', (lakata)

avstanna; (pysähtyä) stagnera; (marssissa) göra* halt. -htuminen stannande; avstannande; stagnation, -htuneisuus2 stillastående; orörlighet; stagnation, seisake hållplats, -vaihde hållplatsväxel, seisata (mer.) sejsa.

seisau||s stannande; (drifts)avbrott; uppehåll -et -; (tauko) paus -en -er; (tukkeutuminen; m. kuv.) stockning; stagnation; (liikkumattomuus) stillastående; (pysähdys) stopp -et -; olla -ksissa stå (stilla); työ on -ksissa arbetet står, har avstannat (stagnerat, ligger nere); joutua -ksiin (av)stanna; stagnera; råka i stagnation; (lakata) upphöra. (-laituri avstignings-, trafik|platt-form. -tila stagnation.) -ttaa* stanna; låta* stå; hålla stilla; (esteellä) stoppa; (padolla) stämma2; (ehkäistä) stilla; hämma; ~ hevonen stanna en häst; låta hästen stå; hålla in (hejda) en häst; ~ työ låta ett arbete ligga (stå); ~ moottori stanna (slå av) en motor; ~ verenvuoto hämma (stämma) blodflödet. -ttaminen stannande; stoppande; stillande.

seisinki (mer. sidenuora, side) sejsing -en -ar. seism||inen seismisk, -ografi (maanjäristys-mittari) seismograf -en -er. -ogrammi seis-mogram -met seiso||a stå*; nousta -maan stiga* (stå*) upp; resa2 sig (upp); jäädä ovensuuhun -maan bli stående vid dörren; työ jää -maan (pysähtyy) arbetet avstannar; -maan nousemalla genom uppstigning; seisten (-altaan) stående. -allaan, -altaan stående; på stående fot. -alleen: nousta ~ stiga upp; resa sig upp; nostaa ~ resa upp. -ja (en) stående; saksan ~ vorstehhund. -kki driftstopp; stagnation; inställd drift, -ma-asento stående ställning, -mapaikka ståplats, -minen stående, seisonta* stående; stagnation; (viivyntä) uppehåll -et -; (mets.) stånd -et. »aika stagnationstid; (mer.) liggetid, --asema uppehållsstation, -korvaus (mer.) ligge-dagsersättning; ersättning för liggetid, -paikka (eläinten) ståndplats, -päivä (mer.) liggedag; ylimääräinen ~ överliggedag. (-

korvaus, -rahat pl liggedags|ersättning, -pengar pl. -sakko liggedags|plikt, -böter pl.) -valo parkeringsljus. -äänestys omröstning genom uppstigning, seis-opaste stoppsignal.

seiso||skella* stå* (o. hänga), -ttaa* stanna; låta* stå; vrt. seisauttaa, -ttua* ks. seisahtua, seita* (lappat, usk.) sejt|e -en -ar. seiti* (kal. Gadus virens) sej -en -ar. seitikko* (j. koul.) sjua; vrt. seitsikko, seitinohut spindelvävstunn, seit||onen sjua. -semisen: ~ metriä ungefär

(vid pass) sju meter, seitsemän sju; senkin ~ sju o. sjuttio; otalig; alla möjliga, -kymmentä sjuttio, -nes -nneksen sjundedel, -näytäntö sjuföreställning. -sataa sjuhundra, -toista sjutton, (-sataa sjuttonhundra.) -tuhatta sjutusen, seitsemä[s -nnen (järj.) sjunde; -nneksi för det sjunde, -kymmenes sjuttionde, (-osa en sjuttiondedel.) -luokkalainen (koul.) sjun-

de|klassare, -klassist, -toista sjuttonde, -tuhannes sjutusende.

seitsen||haarainen sjuarmad. -heteinen (ksv.) 1. (a.) med sju ståndare; heptandrisk. 2. (s.) heptandrist. -kertainen sju|faldig, -dubbel. -kymmenluku sjuttiotal(et) (-lia på), -kymmenvuotias 1. (s.) sjuttioåring. 2. (a.) sjuttioårig, -kärkinen sjuuddig. -luku sjutal. -luokkainen sjuklassig, -palstainen sjuspal-tig. -peninkulmai|nen sjumila; -set saappaat (sad.) sjumilastövlar. -satavuotinen sjuhundraårig; som omfattar sjuhundra år. -sivuinen sjusidig. -tay uin en sjustavig. -toistasataluku sjuttonhundratal(et). «tähtinen 1. (a.) med sju stjärnor. 2. (s.) (Otava) Karlavagnen; vrt. Seulaset Sjustjärnan, -vuotias I»-'(s.) sjuåring. 2. (a.) sjuårig; sju år gammal, -vuotinen sjuårig, -vuotis-sota sjuåriga kriget; sjuårskriget, -ääni-nen sjustämmig.

seitsikko* sjua; (mus.) septett -en -er.

seitti* (hämähäkinverkko) spindel |väv -en -ar, -nät -et -.

sei| väs -pään stör -en -ar; stak]e -en -ar; (urh.) stav -en -ar. -aita gärd(e)sgård -en -ar. -hyppy stavhopp, -hyppääjä stavhoppare, -täminen störande; stakande, stakning; spetsande; vrt. seur. -tää 1. störa; (mnm.) staka. 2. (kid. pistää seipääseen) spetsa.

sek||a-aineinen blandad; av olika, blandade beståndsdelar; (koostumukseltaan) heterogen. -aan: jnk ~ bland ngt; panna (jhk) ~ blanda (i ngt); tillblanda, bemänga (jtk jhk ngt med ngt), -aannu|s samman-, för|-blandning; (hämmennys) oreda; förvirring; (vaihtuminen) förväxling; -ksissa (oleva) tilltrasslad; virrig; kielten ~ språkförbistring; luvaton ~ (Iak.) lägersmål -et -. -aannutta|a* blanda bort; (hämätä) förvirra; -va ägnad att framkalla förväxling; förvirrande, -aantu|a* blanda sig (i ngt); (puuttua) ingripa*; (oikeudettomasti) göra* ingrepp (intrång) (i ngt); (sekoittua) blandas, samman-, för|blandas; (sotkeutua) trassla in sig; ~ (sotkeutua) puheessaan komma av sig; ~ (joutua mukaan) sotaan bli inblandad i krig; ~ toisiinsa blanda sig med varandra; sammanblandas; inmängas i varandra; juttuun on -nut muitakin också andra är inblandade i affären; ~ laajoihin liikeasioihin trassla in sig i vidlyftiga affärer; poliisin oli pakko ~ (miel. puuttua) asiaan polisen var tvungen att blanda sig i saken (att ingripa); varoa -masta jhk (pysyä erossa, loitolla jst) taga avstånd från ngt; jhk -nut inblandad, (sotkeutunut) intrasslad i ngt; ~ jhk (Iak. luvattomasti ~) öva lägers-mål med ngn. -aantumattomuus2 (valt.) ks. puuttumattomuus. -aantuminen (ryhtyminen) inblandning, ingrepp -et -, intrång -et -; beblandelse; lägersmål.

seka||-avioliitto blandäktenskap, -halot pl biandved. -hedelmä(keitto soppa på blandad frukt, -t blandad frukt.) -ilmoitus diverseannons. -inen blandad, bemängd (med ngt); (sekava) trasslig; virrig; förvirrad; (Sotkuinen) oredig; (nst. samea) grumlig; (yhd.) -blandad; (-pitoinen) -haltig; raudan ~ järn|blandad, -haltig; hiekan~ blan-

dad (bemängd) med sand. -isin om vartannat; om varandra; (sikin sokin) huller om buller; (tolkuttomasti) oredigt, virrigt; tilit ovat ~ räkenskaperna är tilltrasslade (o-klara); pää menee ~ man blir yr i huvudet, konfunderad; mennä ~ (sotkeutua) trassla till sig; tilltrasslas; olla päästään ~ vara yr i huvudet (mössan), virrig, förvirrad; panna ~ bringa oreda (i ngt); blanda om varandra; (sekoittaa) blanda ihop. -isuus2 (nst. sameus) grumlighet; ks. -

v u u s. seka |j una blandat tåg. -kansa blandfolk. -kieli blandspråk, -kielinen blandspråkig. -kielisyys2 blandspråkighet. -komitea blandad kommitté. -kuoro blandad kör. (-laulu [sävellys] sång för blandad kör; [esitys] sång av blandad kör. -sävellys komposition för blandad kör.) -laasti (muur.) mager-, bastard|bruk. -lainen blandad; (kirjava) brokig; -laista lukemista läsning i blandade ämnen; ~ seurakunta (halv.) blandat sällskap; kreti o. pleti, -laiskauppa diversehandel, -lanta kompost -en -er. -leimikko (mtsh.) stämplingspost av blandskog. -leipä biandbröd; barkblandat bröd. -Ii 1. (mrt.) ks. -isin. 2. ks. -vilja, -lista blandad lista; (kokoomus ~) koalitionslista. -luku (mat.) blandat tal. -luontoinen av blandad natur; diverse (tpm.). -lähetys blandad försändelse, -melska mischmasch -et, abrakadabra -t, sammelsuri|um -et -er; röra; virrvarr -et; (hullutus) (en) galli-matias (tpm.). -metsikkö (mtsh.) biandbestånd. -metsä blandskog, -mielinen sin-nes|sjuk, -rubbad; virrig, -mielisyys2 sinnesrubbning; virrighet. -muoto korsning, blandform; (-sikiö, biol.) bastard -en -er; hybrid -en -er. -muotoinen: ~ metsä blandskog. -nainen blandad; vrt. -lainen; (hämmentynyt) förvirrad, (sotkuinen) oredig. -nelinpeli (vrkp.) mixed double -n. -neste blandad vätska; biandvätska, sekantti* (mat. leikkaaja) sekant -en -er. seka||päinen förryckt, förvirrad; virrig; koll-rig. -päisyys2 förryckthet; virrighet; kollrig-het. -rakenne kompositkonstruktion. -rehu (mv.) biandfoder, -rotu blandad ras; blandras; ~a oleva kroasering; korsning; bastard -en -er. -rotuinen av blandad ras (blandras); kroaserad. -rotuisuus* rasblandning, -siin-nös (ksv.) hybrid -en -er. -siitos kroasering, -sikiö bastard -en -er. -sopuinen (ksv.) 1. (s.) mångbyggare; polygamist. 2. (a.) po-lygam(isk). -sorto villervalla, virrvarr -et; (sotkuisuus) oreda; förvirring; förbistring; kaos -et; joutua ~on råka i oordning (i förvirring, i upplösning), (hajalleen) bli uppriven. -sortoinen trasslig; förvirrad; kaotisk, -sotku villervalla; vrt. -sorto, -sävel (mus., ur.) mixtur -en -er. -tavara diversevaror, (-kauppa diversehandel, -lasti blandad last.) -tuomioistuin blandad domstol, «työläinen, -työmies diversearbetare, -uinti medley. -uitto gemensam flottning, -utua* blanda bort sig; ks. sekaantua, -va oredig; trasslig; (epäselvä) oklar, otydlig; (hämärä) dunkel; (sotkuinen) trasslig; sam-mangyttrad; rörig; tilltrasslad; (mutkikas) komplicerad; invecklad; -vin (ristiriitaisin)

tuntein med blandade känslor; tehdä ~ksi tilltrassla; förvirra; blanda bort. -vasti oredigt; oklart, otydligt; dunkelt; virrigt, -veri blandat blod. -verinen av bland|ras, -at blod. -viesti blandad stafett, - vilja blandsäd, -viljelys blandsäd(e)sodling; blandad kultur; blandkultur. -vuus2 oredighet; oklarhet, otydlighet; dunkelhet; virrighet; trasslighet. -väri biandfärg; kompositionsfärg. -värinen (moni~) mångfärgad; (kirjava) brokig, -ää-ninen: ~ taulu sång för blandad kör. -ääni-sesti: laulaa ~ sjunga i blandad kör. sekei||nen klar; vrt. sees. -syys2 klarhet, sekeli (itäm. rh., painomt.) sik|el -eln -lar. sekoi||te biandning. -tin (yhd.) -blandare; mixer -n -s; ks. -t u s k o n e. -ttaa* blanda. 1. (lisätä sekaan) tillblanda, späda* ut; (~ joukkoon) inblanda, inmänga2; bemänga2 (jhk jtk ngt med ngt); (met.) legera; ~ vettä viiniin blanda vatten i vin; späda ut (försätta) vin med vatten. 2. ~ (erehdyksestä) förväxla (jhk med ngt), (tehdä sekavaksi) förvirra; blanda bort; ~ toisiinsa (keskenään) förväxla, sammanblanda; ~ käsitteitä förväxla begreppen, -ttamaton oblandad; obemängd; (aito) pur; lödig; idel, gedigen; (samentamaton) ogrumlad, -ttäminen blandande jne. -tteinen blandad, uppblandad (med); silkkisekoitteinen silkesblandad; uppblandad med silke, -ttua* (in)blandas; inmängas2; uppblandas (jhk med ngt), -ttumaton som inte blandar sig (jhk med ngt); oblandbar. -tus 1. blandning; tämä tee on hyvin suosittua ~ta detta te är en mycket omtyckt blandning; inblandning (jhk i ngt); hyvän ja pahan ~ en blandning på gott o. ont. 2. (kielten~) förbistring; (sekavuus) oreda; (vaihtaminen toisiinsa) förväxling; (hämminki) villervalla, (-kone [tkn.] blandningsmaskin. -pakko /»jauhatuspakko», [-viljan]-] {+vil- jan]+} inmalningstvång.)

seko||varsi (ksv.) bål -en -ar. -vartinen: ~

kasvi tallofyt -en -er; bålväxt, sekreet||io (eritys) sekretion -en. -ti sekret -et -tivaliokunta (hist. salainen valiokunta) sekreta utskottet, seksagesimasunnuntai (kirk.) sexagesima -n. seksi sex (tpm.). -käs sexig, -pommi sexbomb.

sekstantti* (mer.) sextant -en -er. sektori sektor.

sekulari||saatio, -sointi sekulari|sation,-sering. sekuli (sekavilja) blandsäd -en; litet av

varje; ditt o. datt. sekunda (tpm.) sekunda, sekundantti* (kaksintaist., avustaja) sekun-dant.

sekunti* (aik., mat.) sekund -en -er. -heiluri sekundpendel, -metri sekundmeter, -mittari stopp-, tidtagar|ur; sekundometer, -osoitin (kel.) sekundvisare, sekä samt; ~ . . . että såväl . . . som; både

. . . och; icke endast . . . utan även. sela||ileminen bläddr|ing, -ande. -illa bläddra (i ngt); ögna (igenom en bok), -ilu bläddr|ing, -ande. -ta ks. -illa. » seleeni (kem.) selen -et (-en), selibaatti celibat -et.

selin: ~ jhk med ryggen (vänd) mot ngt.

— selkkaus

seli||te* förklaring, -tellä* förklara; (tulkita) tyda*, tolka; (selvittää) utreda*; utlägga*, -telmä beskrivning, sehtettävj|issä (oleva) förklarlig, -yys2 förklarlighet. -ä ks. selittävissä; helposti -istä (käsiteltävistä, ymmärrettävistä) syistä av lätt förklarliga skäl. selitte||isyys2 (yhd.) -förklarlighet; vaikea~ svårförklarlighet. -leminen förklarande; tydande. -ly förklaring; tydning, tolkning; utläggning; vrt. selitellä, selittyä* få* sin förklaring (jst av ngt); förklaras (genom, av ngt); ~ jks visa sig som ngt, sig vara ngt. selittäin rygg mot rygg; med ryggarna mot varandra.

seli||ttäminen förklarande, -ttämättömyys2

oförklarlighet. -ttämätön (jota ei käy selittäminen) oförklarlig; (selittämättä) oförklarad; (selvittämätön) outredd; (sanomaton) obeskrivlig, -ttäytyä* förklara sig. -ttää* förklara; (laajalti) utlägga*; (tulkita) tolka, (ut)tyda*; (selvittää) utreda*; klarlägga*; (kuvata) beskriva*; (huomautuksin) kommentera; asia on -tettävissä saken kan förklaras (låter förklara sig), är förklarlig; hän -tti olevansa halukas (valmis) han förklarade sig villig (beredd); ~ (tulkita) vastaus myönteiseksi tyda (tolka) svaret som ett samtycke; ge svaret en positiv tolkning; ~ väärin ge en oriktig förklaring; misstyda, (tahallaan) van tolka; ~ jk olemattomaksi bortförklara ngt; ~ jk vääräksi förklara att ngt är, ngt vara orätt; ~ jk syyntakeettomaksi förklara ngn för otillräknelig; hän -tti (väitti) kertomuksensa todeksi han påstod, att berättelsen var sann, utgav berättelsen för (att vara) sann; ~ tapaus beskriva en händelse; hän teki sen -ttäen että han gjorde så med den förklaringen, att. -ty|s förklaring; (tulkinta) tolkning, (ut)tydning; (selvitys) utredning; (selitelmä) beskrivning; (huomautus) kommentar -en -er; (tieto) upplysning; antaa ~ jst, jhk avge förklaring angående (beträffande) ngt; förklara ngt; antaa ~ (menettelystään) förklara sig; -kseksi som förklaring; upplysningsvis. (-kirja [valt.] deklaration, -opillinen [usk.] exegetisk. -oppi exegetik -en. -peruste, -pohja förklaringsgrund, -tapa förklarings-, tolknings-, tydnings|sätt. - teos kommentar -en -er; exeges -en. -yritys tolknings-, tydnings|försök.) selja, -puu (Sambucus) fläd|er -ern -rar.

-tee fläderte, seljetä* selkenee bli klar(are); (upp)klarna. seljä||ttää* (miel. selättää, urh.) kasta, få* (ngn) på rygg; besegra ngn på fall. - tys ryggkast -et -, (selkävoitto) fallseger, selke||neminen (upp)klarnande. -nevä(ä) (mtr.) uppklarnande, -ys2 klarhet; (selvyys) tydlighet, -ytyä* bli klarare, klarna, -ä klar; (selvä) tydlig, -änäköisyys2 ks. selvänäköisyys. -ästi klart; tydligt; ~ ja selvästi tydligt o. klart, selkkau|s (er. valt., kansainväl. riitaisuus) konflikt; komplikation, förveckling; (rettelö) kontrovers -en -er; klammeri; (riitaisuus) tvist; (eripuraisuus) misshällighet:

sel

(vastakkaisuus) kollision; aseellinen ~ väpnad konflikt; joutua -ksiin råka i förvecklingar, i konflikter, selko* klarhet, reda; (selvitys) utredning; saada ~(a) jst vinna klarhet i ngt; (tietoa) få besked om ngt; (selvä jst) få reda på ngt; tehdä ~a itsestään göra reda för sig; tehdä ~a jst redogöra, göra reda för ngt; klarlägga ngt; ge (lämna) besked om ngt; tehdä tarkka ~ jst göra noga reda för ngt; ge klart besked om ngt; vaatia ~a (selvitystä, tiliä) jllk avfordra ngn räkenskap; ottaa ~ /sf taga reda på ngt; göra sig underrättad (under-kunnig) om ngt; (tutkia) utforska ngt; hankkia asiasta tarkka ~ införskaffa en noggrann utredning om (av) en sak; göra sig väl underrättad om en sak. -selällään vidöppen; på vid gavel, -sen: ~ selällään ks. ed.

sel|kä* 1. (an.) rygg -en -ar; (leik.) ryggtavla; ryggbast; jnk -än takana (m. kuv.) bakom ryggen på ngn, ngns rygg; kädet -än taakse sidottuina med bakbundna händer; bakbunden; laskeutua hevosen -ästä maahan stiga av

hästen; kääntää ~nsä jllk, kääntyä -in jhk vända ngn ryggen; istua -in ikkunaan sitta med ryggen vänd mot fönstret; kaatua -älleen falla baklänges; -älleen, -ällään på rygg; (ovi -ällään, aivan auki) pk vid gavel; yön ~än (yötä vasten) ut i natten; tuli puute puutteen ~än den ena bristen efter den andra gjorde sig påmind; antaa ~än ge ngn stryk; ge ngn på pälsen; saada ~änsä få stryk. 2. (järven, meren) ~ (ulappa) fjärd -en -ar. 3. (vuoren) ~ bergsrygg; (berg)ås -en -ar; ks. m. selänne. 4. (vaa'an) ~ balans -en -er; vågbalk -en -ar; (yläpuoli) övre sida; (kiskon) ~ löpyta. selkä||asento ryggläge, -evä ryggfena. -harjakset) ryggborst, -hermo ryggnerv, -inen (yhd.) med . . . rygg; koukku~ med krokig rygg; krokryggig; kutryggig. -jänne (el. an.) ryggsträng, -kappale ryggstycke, -karvat pl rygghår. -kenossa bakåtböjd. -kilpi ryggsköld, -kipu ont i ryggen; ryggvärk, -kultaus (kirj.) ryggförgyllning, -kuori (ravun) ryggsköld, -laukku ryggsäck; räns|el -eln -lar. -lihas (an.) ryggmuskel, -lihat (teur.) ryggstycke -t -n. -linja (mnm.) baslinje, -lokki (Larus fuscus) sill|trut, -mås.-mys rygg -en -ar; (puvun) bakstycke -t -n; (tuolin) karm -en -ar. -mä (nhk.) krupong, bakdel -en. -nahka ryggskinn, -nikama ryggkota, -nimiö (kirj.) ryggtitel, -noja ryggstöd, -otsikko (kirjp.) ryggtitel, -panssari ryggpansar, -perillinen bakarvinge, -perintö bakarv. -pii ryggrad -en -er; karmii det går kalla kårar efter (över) ryggen; det ryser i mig; ~täni karmivat kylmät väreet det gick kalla kårar efter (över) ryggen på mig. -puoli rvggsida(n); (laka~) baksida; jnk -puolella bakom (ryggen på) ngn; bakom ngns rvgg; ur?, selän takana. -rangallinen (el.) vertebrat; ryggradsdjur, -rangaton (kuv. ryhditön) ryggrads-, håll-nings|lös; (el.) evertebrat -en -er; rygg-radslöst djur. -rangattomuus2 (kuv. heikkous, ryhdittömyys) ryggrads-, hållnings|-

löshet. -ranka ryggrad -en -er (m. kuv.); karaktärsstyrka, -rankainen vertebrat -en -er, ryggradsdjur, -reppu ryggsäck, räns|el -eln -lar. -ruoto (kalan) ryggrad, -sauma (vaat.) ryggsöm. -sauna stryk -et, smörj -et; bastonad -en -er. -siima (kal.) långrev, -suoni (an.) ryggbast; (ksv.) huvudnerv, -särky ryggvärk, -tila (synnyt.) ryggläge, -tuki ryggstöd, -uinti ryggsim -met; ryggsimning, - varustus ryggvärn. - vesi fjärd -en -ar. -vinous2 (lääk.) skolios -en. -voitto (pn.) fallseger, -ydin ryggmärg, (-hermo ryggmärgsnerv. -kalvo ryggmärgs-hinna. -kanava ryggmärgskanal, -kato ryggmärgstvinsot. -neste lumbal-, ryggmärgs|-vätska. -ontelo ks. -kanava, -tulehdus ryggmärgsinflammation, -vika ryggmärgs-lidande.) -yhteys (sot.) bakre förbindelse, sellai|nen sådan; så beskaffad; (sitä laatua) av sådant slag; av det slaget; (sitä lajia) av sådan art; (mokoma) slik; (samanlainen) dylik; olot pysyivät -sina förhållandena förblev sådana, (entisellään) sig lika, (muuttumatta) oförändrade; ehdotus hyväksyttiin -se-naan förslaget godkändes (i) oförändrat (skick); ja muuta -sta o. mera sådant (dylikt), selleri (Apium graveolens) selleri -n (-t).

-keitto selleri |puré, -soppa, selli (koppi) cell -en -er. -sti ks. sellotaiteilija, sello violoncell -en -er; cello -n pl celli. -nsoittaja (violon)cellist; vrt. -taiteilija, -soolo cellosolo. -taiteilija violoncell-, cello|-virtuos.

sellu||loidi (tkn.) celluloid -en. (-rasia cellu-loidask. -tuote, -valmiste celluloid|produkt, -fabrikat.) -loosa cellulosa. (—asetaatti cellulosaacetat, -kuitu cellulosafiber, -lakka cellulosalack. -muovi cellulosaplast, -rehu cellulosafoder, -silkki [säteri] cellulosasilke. -tehdas cellulosafabrik, -teollisuus2 cellulosaindustri. -vanu cellulosavadd, cellstoff, -yhdistys cellulosaförening[en].) selonteko* redogörelse; rapport; (selvitys) utredning; (selitys) förklaring; (saatu tieto) information, -velvollisuus2 informationsplikt.

selos||taa referera; (kertoa) relatera; förklara; göra* reda, redogöra* (jtk för ngt), -taja referent: (rad. ym.) con-, kon|ferencié; (san.) report|er -ern -rar (-ers), -te prospekt -et -; broschyr -en -er; tavara~ varudeklaration, -telu (selvitys) utredning, -tus (selonteko) referat -et -; relation; redogörelse, (-lehti-nen, -vihkonen prospekt -et -; [-[reklam]-broschyr.)-] {+[reklam]- broschyr.)+}

seltteri(vesi) seltersvatten. -pullo selters-

vattenflaska. selusta 1. ryggstycke -t -n. 2. (selkänoja) ryggstöd -et -; (stols-, soff)rygg. 3. (sot.): hyökättiin vihollisen ~an man föll fienden i ryggen; varmistaminen säkring, skydd mot anfall i ryggen, -ton (tuoli ym.) rygglös. -tuoli stol med ryggstöd; länstol, -uhka (sot.) hot i ryggen, mot de bakre ställningarna.

selve||mmin tydligare, -mmyys2 större klarhet, tydlighet, -neminen klarnande, -nnys förtydligande. -ntäminen (för)klarande; för-

tydligande; utredande, -ntää* göra* kla-r(are); (för)klara; förtydliga; utreda*; ~ kä-sitteitä klara (reda ut) begreppen; vrt. selvittää. -tä (selvitä) bli klar(are); klarna; (kuv.) redas* upp; (tulla -mmäksi) bli tvdlig(are); (hnk. tulla tajuihinsa) komma till medvetande; bli redig; (päihtymyksestä) nyktra till; vrt. selvitä.

selvi||ke* klarmed|el -let -; kahvin ~ klarskinn -et. -Ile ks. selvä, (-saamaton oupp I klarad, -dagad. -saanti ut|redning, -rönande; [ilmis aaminen] uppjdagande, -spårande [av ngt].) -Uä ks. selvä, -te* ks. -k e. -tellä* utreda*; olla -teltä-vänä vara under utredning. -ttely utredning; klargörande; (kaup.) (loppu~) likvidering, (maksu~) clearing; (laskelmallinen) avräkning; (jäsentely) analys -en -er. -ttäjä (pesän~) utredningsman; likvidator; (laivan) klarerare, -ttäminen utredande; förklarande; klargörande; reglerande; uppgörande; lösande; uttydande; refererande; (mer.) klarerande, -ttämättömyys2 oförklarlighet. -ttämätön (mahdoton -ttää) oförklarlig; (ei [vielä] -letty) oförklarad; icke utredd; outredd; (järjestämätön) oreglerad; icke reglerad; ouppgjord; (epäselvä) oklar; (ratkaisematon) olöst; ~ pesä outrett bo.

selvi|ttää* utreda*, (selittää) förklara; (tehdä selväksi) klargöra*, klarlägga*; (järjestää) reglera; (mer.) klarera; (kaup.) likvidera; (sopia) göra* upp; (ratkaista) lösa2; (tulkita) uttyda*; (tutkia) utröna2; (selosteita) utlägga*; referera; ~ vyyhti reda ut en härva; ~ asia utreda (förklara, klargöra, klarlägga, [tutkien] utröna) en sak; ~ kantaansa klarlägga (klargöra) sin ståndpunkt; ~ kysymys utreda (klargöra, bringa klarhet i, lösa), (selostaa) utlägga (kommentera) en fråga; ~ selkkaus lösa en konflikt; ~ (järjestää) raha-asiansa reda ut (klara upp, reglera) sina affärer; ~ pesä (rikos) utreda ett bo (ett brott); -tettävänä oleva pesä bo som står under utredning; likvidationsmassa; oikeus katsoo -tetyksi että rätten finner utrett, att; sitä voi pitää täysin -tettynä det kan anses fullt klarlagt; asia jäi -itämättä saken, frågan förblev outredd; jättää -ttä-mättä lämna outredd (oförklarad); ~ (purkaa) liike (lopetettaessa) avveckla (likvidera) en affär; ~ (suoria) laiva satamasta klarera ut (utklarera) ett fartyg; tilanne on vielä -Itämättä situationen är ännu ouppklarad, (epäselvä) oklar.

selvity|s utredning; förklaring; reglering; uppgörelse; lösning, likvidation; (mer.) kla-rering; vrt. selvittää; (kaup.) ks. m. clearing; antaa ~ jst avge förklaring över (angående) ngt; saada (hankkia) ~tä jhk vinna (skaffa) utredning om, (selvyyttä klarhet) beträffande ngt; -ksen saamiseksi för vinnande av utredning; tehdä ~ jnk kanssa träffa en uppgörelse med ngn; (kaup.) göra avräkning med ngn. -lautakunta utredningsnämnd, -menettely likvidations-, (kaup.) clearing|förfarande. -mies utredningsman, -pesä likvidationsmassa, -tehtävä likvidationsuppdrag, -tila likvida-

tionstillstånd; ~ssa (m.) i likvidation, -tili clearingkonto. -yhtiö likvidationsbolag, selvi||tä 1. (mtr. seljetä) klarna, bli klar; (päihtymyksestä) nyktra till. 2. (tulla selväksi) bli klar; asia -si saken blev klar, klarades upp; asia saatiin -ämään saken blev utredd; selkkaus oli -ämässä konflikten höll på att bli löst, lösas; minulle on -nnyt että det har klarnat för mig, att; minulle -si (äkkiä) det gick upp för mig. 3. (tulla toimeen, suoriutua) ks. -ytyä; miten -sit siitä? hur klarade du av det? -ytyminen klarande, -ytyä* reda (klara) sig; ~ jst reda sig med ngt; gå i land med ngt; ~ pulasta sanottavitta tappioitta klara sig igenom (hämta sig, repa sig från, rida ut) en kris utan nämnvärda förluster; ~ lähtemään bli klar för avfärd (uppbrott); kuinka tästä -ydymme? hur skall vi klara upp det här? hur skall vi klara oss ifrån (komma ifrån) det här? ~ voittajana utgå (avgå) som segrare (med seger); hän -ytyi (-si) asiasta pelkällä säikähdyksellä han kom undan historien, klarade sig ifrån saken med blotta förskräckelsen; ~ hämmästyksestään hämta sig från sin häpnad; — hengissä jst komma med livet i behåll ifrån ngt; ~ vaikeuksista klara svårigheterna; ~ myrskystä (mer.) rida ut en storm, -äminen klarnande, -ämätön som ej klarnar (klarnat); outredbar; (-ämättä, ei [vielä] -nnyt) outredd; (mahdoton ratkaista) olösbar; (ratkeamaton) olöslig. -ö axiom -et (-mäinen axiomatisk.) selvyy|s8 klarhet; reda; saada ~ (-itä) asiaan få klarhet i saken; päästä -teen jst komma till klarhet om ngt; saada -Uä (selkeyttä) esitykseensä få reda i sin framställning; vrt. selko, selv|ä 1. klar, tydlig; ~n ~ oförtydbar, otvetydig, eklatant, ~ kuva tydlig (åskådlig) bild; ~ totuus rena rama sanningen; ~ tapaturma en ren olyckshändelse; ~ valhe en ren (aika veritabel) lögn; idel lögn; se on ~ä puhetta (kieltä) det är rent språk; -in

sanoin i tydliga ordalag; med klara (tydliga) ord; se on itsestään (sanomattakin) ~ä det är självklart; det säger sig självt; pitää itsestään ~nä anse ngt (som) självklart; sillä (siten) on kaikki ~ä därmed är allt klart; se on päivän ~ä det är klart som dagen, solklart; det ligger i öppen dag; onko är det klart? ~ ön! det är klart! 2. (aito, pelkkä, puhdas) ren; (sekoittamaton) oblandad; ~ (puhdas) hopea rent silver; kahvi on kaffet är klart; ~ kahvi rent kaffe; ~ raha reda pengar. 3. (päihlymätön): oliko hän var han nykter? (aivan) vesi~ mies (j.) en spiknykter karl. 4. (hyvässä järj.): purjeet (köydet) ovat seglen (linorna) är klara; ~ tie klar (farbar, tydlig) väg; ~ (avoin) meri rum (öppen) sjö. 5. (snt.): en saanut hänestä ~ä jag kunde inte komma på det klara, underfund med honom, jag blev inte klok på honom; saitko -ille hänen nimensä? fick du reda på hans namn? sikäli kuin olen saanut -ville (tietooni) i den mån jag lyckats utreda; saada kysymys ~ksi få klarhet i en fråga, (selvitetyksi) få en fråga utredd (klarlagd);selväjärkinen -

päästä -ille få reda på ngt, få ngt klart för sig, (tutkituksi) lyckas utgrunda ngt; saada -ilte rikos uppdaga, (selvitetyksi) utreda ett brott; hankkia — jst skaffa rätt på ngt; ottaa jst jtk -ille taga reda på ngt, (tutkia) utröna ngt; katsoa (huomata) käyneen -ille finna vara utrett (klarlagt); lopultakin on käynyt -ille että det har äntligen framgått (blivit klart, uppdagats, ådagalagts), (selvitetyksi) blivit utrett, att; olen siitä täysin -illä jag är fullt på det klara därmed (har det fullt klart för mig); tehdä ~ä puolestaan göra reda för sig; tehdä — jnk kanssa (-itlää välit) göra upp med ngn; tehdä - jst (selittää jtk) förklara ngt; (-it-tää) klara upp ngt; (puhdasta jälkeä) göra rent hus med ngt; ta, göra kål på ngt. ^

selyä||järkinen klartänkt; vrt. järkevä. -järkisyys2 klartänkthet. -katseinen ks. -n ä-köinen. -kieli(sanoma) klartext, -käsitteinen begreppsligt klar. -n otto utredning. -näkijä klärvoajant, -näköinen (terävä—) klarsvnt; klärvoajant, -näköisyys2 1. klarsynthet; klar|syn -en, -seende. 2. klarvoajans (vrt. -n ä k i j ä). -piirteinen utpraglad; markerad; markant; (havainnollinen) åskådlig; (selvä) klar, distinkt, tydlig, -piirteisesti utpräglat; markerat; åskådligt; tydligt, -piirteisyys2 utpräglad form -en; utpräglade (markerade, markanta) drag; åskådlighet; tydlighet, -päinen klar; vaken; (raitis, ei päihtynyt) nykter, -päi-syysa tankeklarhet; nykterhet, -rajainen med tydlig (klar) gräns; tydligt, (jäykkä-) skarpt begränsad, avgränsad, -sanainen tydligt uttalad; på sak gående; klar; tydlig. -sanaisuus2 (kuv.) klart (tydligt) språk, -siittoinen ks. ilmi~. -sti klart; tydligt; åskådligt; vrt. selvä, -suuntainen klar-linjig; med klara (rikt)linjer. -suuntaisuus2 klarlinjighet. -tajuinen (hnk.) med klart förstånd; klar; redig, -viivainen klarlinjig; med klara (rikt)linjer; ks. -piirteinen. -viivaisuus2 klarlinjighet; ks. -piirteisyys.

selä||ke* (keit., teur.) filé. -kkäin ks. s e 1 i t-t ä i n. -lleen, -Uään ks. selkä, -llään-uinti ryggsim. -njatko ks. -n p ä ä. -nkor-keus rygghöjd. -nne* (mnl.) höjdsträckning; bergsrygg -en -ar; (harju) ås -en -ar. -npää ryggslut; stjärt -en. -ntaivutus (voim.) rygg|böjning, -krökning, -ntakai-nens ~ yhteys (sot.) bakre förbindelse; förbindelse bakåt, -ttää ks. s e 1 j ä 11 ä ä. -tysten ks. selittäin; (her.) frånvänd.

sementoi||da cementera; belägga* med cement. -tua* cementeras.

sement[ti* 1. (tkn.) cement -en (-et); laskea (valaa) -illä cementera. 2. (hml.) (hammas—) tandcement, -allas, -amme cement-gjuten behållare, -betoni cementbetong, -jalusta cementsockel, -kivi cementsten. -kuona cementslagg, -laasti cementbruk. -mosaiikki cementmosaik, -mylly cement-

kvarn. -mäinen cementartad. -paikka

(hml.) cementfyllning, -permanto cementgolv. -päällyste cementbeläggning, -rata cementbana. -terascementstål. -tiili cement-

- sensuuntainen sen

tegel, -työ cement(erings)arbete, -työntekijä cementarbetare. -uuni cementugn, - valanne, -valos cement |gods, -göte -t -n. - valimo cementgjuteri. -vesi cementvatten, seminaari seminari|um -et -er (-ssa vid), -harjoitus (yliop.) seminarieövning, -kir-jasto seminariebibliotek, -kurssi seminariekurs. -lainen seminarist, -luokka seminarieklass. -n(johtaja seminarie|rektor, -direktor, -lehtori seminarielektor, -opettaja seminarielärare. -oppilas semina|rieelev, -rist.) -opetus seminarieundervisning, -todistus seminariebetyg, semmin||kin, -kään i synnerhet; ~ kun i synnerhet som; helst (som), semmoi|nen sådan; -senaan som sådan; (niin) så; som (ngt) står o. går; hän pysyy -senaan (jää -

sekseen) han förblir sådan som han är; (muuttumatta) han förblir sig lik; sen -sta (mera) dylikt, slikt; (kaikenlaista) allt möjligt; (yhtä ja toista) ett o. annat; (jos jotakin) likt o. olikt; asia on — saken är sådan, ligger så till; mitä se — melu on? vad är det för oväsen?

senaa tin|| talo senatshus; ks. v al tio neuvos tontal o. S-tori Senatstorget, senaat|ti* senat -en -er; Keisarillinen Suomen S-(hist.) Kejserliga Senaten för Finland; -in jäsen senats|medlem, -ledamot; -in kanslia senatskansli; -in päätös senatsbeslut, senaattori senator. - n (paikka senatorstaburett -en -er. -palkka senatorslön. -rouva senatorska. -salkku senatorsportfölj.) sen||aikainen (sen ajan) (som är, härstammar) från den tiden; den tidens; dåtida (tpm.); (silloinen) dåvarande, -hetkinen just då rådande; ~ tarve behovet för stunden; stundens behov, -ikäinen så gammal; i den åldern; (saman—) jämnårig med den, därmed. -jälkeinen därpåfoljande; (myöhempi) senare, -kaltainen så beskaffad; av sådan beskaffenhet; sådan; dylik; slik. senkka* (lääk. j.) (blod)sänka. senlaatuinen så beskaffad; av sådan beskaffenhet; sådan; (sitä lajia) av sådant slag (sådan kvalitet, sort), -luonteinen, -luontoinen sådan; av sådan natur (till sin karaktär sådan), -mukainen så beskaffad; i enlighet, i analogi därmed, -muotoinen av (i) sådan form; så formad, (niin laadittu) avfattad, -näköinen av sådant utseende; till utseendet sådan; som ser så ut. -puoleinen åt, på den sidan belägen; där befintlig; ~ kylä den sidan av byn. -puolesta (m. n) (sitä paitsi) dessutom; minä en tule enkä — pääsekään jag kommer inte, o. dessutom, (muuten) för övrigt kan jag inte ens komma; eipä — (silti)! inte för det! sensaatio sensation, -mainen sensationsartad, sensationell. -n(halu sensations |hunger, -lust, -lystnad, -haluinen sensations |hungrig, -lys-ten.)

sensijaan ks. s i j a 2.

sens||ori (painolarkastaja ym.) censor, -uroi-da censurera, -uroimaton ocensurerad.

-urointi * censurering. sensuuntainen med sådan syftning; som går i den riktningen, i sådan riktning; sådan; ~ muutos en förändring i sådan riktning.

sensuuri censur -en. -nalainen censur underkastad. -pakko censurtvång, -sorto censurförtryck. -toimisto censurbyrå. sentaali (100 kg) dubbelcentner; deciton, sentapainen så beskaffad; sådan; dylik; slik;

(samantapainen) liknande, sentimentaali] |nen (tunteikas) sentimental.

-suus8 sentimentalitet, sentneri (painomt., n. 50 kg) centner -n -. sentralis||aatio (keskittäminen) centralisation.

-oida centralisera, sentr||ifugi (tkn.) centrifug -en -er. -ikulma (mat.) centrumvinkel, medelpunktsvinkel, -oida (keskiöidä) centrera, sentti (j.) ks. -metri, -gramma centigram.

-litra centiliter, -metri centimeter (cm), sen|| ty ylinen i den stilen, -tähden därför;

för den skull; förty, sentään dock, likväl; i varje fall. sen||verran så (pass) mycket, -vertainen så (pass) stor, mycket; sådan; slik. -vuoksi därför; för den skull, seos blandning; (tahdas) smet -en -er; (met.) legering, -taa blanda till; (met.) legera; (kem.) suspendera; (sulattaa yhteen) smälta2 samman, -tamaton obemängd; olegerad. seota* (sekoaa) blandas, bemängas2 (jhk med ngt); (sekoittua) blanda sig; ~ puheessaan (sanoissaan) komma av sig; bli konfunderad; staka sig. separaattori separator.

separati||smi separatism. -sti separatist, -sti-nen separatistisk.

sepelhanhi (Branta bernicla) prutgås. sepeli bokad sten; krossten; makadam -en. -alusta bädd av bokad sten; makadam-ballast -en. -mylly sten-, makadam|kross. -patja ks. -a 1 u s t a. -tie makadamväg, sepelkyyhky (Columba palumbus) ringduva, sepellys makadamisering; makadam|täcke -t, -beläggning, sepel||rastas (Turdus torqualus) ringtrast.

-sieppo (Muscicapa) halsbandsflugsnappare. sepelöidä* (päällystää sepelillä) makada-misera.

sepi||te* (taid.) komposition; (runo~) dikt -en -er; sana~ ord|bildning, -skapelse, -tellä* ks. -ttää. -telmä ks. -t e; uppsats -en -er; kri|a -an -or. -ttäjä författare, -ttäminen 1. smidande; tillverkande. 2. (kuv.) författande; diktande, -ttää* 1. (vanh. harv.) smida*. 2. (sommitella) hopsätta*, koncipiera; (kirjoittaa) författa, (runoilla) dikta; ~

runoja skriva (författa) dikter; dikta vers; smida rim; ~ valheita smida ihop lögner; fabulera, -tys tillverkning; verk -et -. sepi||vä (ksv.) stjälkomfattande. -ä* (kieloa)

omsluta*, omslingra, omfatta, seppel||e krans -en -ar; sitoa ~ binda (fläta) en krans; pyydetään, ettei ~itä lasketa (hautaj.) kransar undanbedes. -een(lasku kransnedläggning, -nauha kransband. »sidonta kransbindning, -sitoja, -sitojatar [er. yliop. promoot.J krans|bindare, -binderska. -sitojaiset pl kransbindning[stillfälle].) -ei-nen (yhd.) med . . . krans(ar). -esitomo kransbinderi. -tenlasku ks. -e e n 1 a s k u. -öidä (be)kransa; (kruunata) kröna2; ~

658;

(vihkiä) maisteriksi promovera till magister; ~ laakerein lagerkrona, -öinti* bekransning. -öitsijä (vihkijä, yliop. promoot.) promotor; promotionsförrättare. seppo* ks. seppä.

sepposen: ~ selällään (ovi ym.) på vid gavel; vidöppen.

seppyys8 (sepänammatti) smedsyrke -t; (taitavuus) skicklighet, färdighet; saria~ ordfyndighet.

seppä* 1. (hnk.) smed -en -er; ei kukaan ole ~ syntyessään (snl.) alla är vi barn i början; ingen födes mästare. 2. (hnt. Elaler) knäppare, -mestari smed(s)mästare. septetti* (mus. seitsikko) septett -en -er. septi||kemia (verenmyrkytys) septikemi, sepsis.

-nen septisk, sepus||taa (halv.) svarva ihop; (hop)smida*; (kyhäillä) hopdikta; hopsätta*; (kirjoittaa) skriva; författa; vrt. sepittää, -taja (kyhäilijä) tillfällighetsförfattare; runojen ~ versmakare; rimsmidare. -telija pekora-list. -telia*: ~ runoja skriva vers; smida rim. -tus (tekele) kria; uppsats -en -er; (halv.) pekoral -et -. sepän||ammatti smedsyrke. -kisälli smed(s)gesäll. -moukari smed(s)slägga. -oppi smed(s)-lära. -paja smedja, -palja ks. -moukari, -taltta smedsmejsel, -työ smedsarbete, serafi (Raam. ylienkeli) seraf -en -er. S-imitähdistö (Ruots. korkein ritarikunta) Serafimerorden, -nen serafisk; änglalik; himmelsk, seralji (itäm. palatsi) seralj -en -er. serbia||lainen 1. (s.) serb -en -er; serbier -n -.

2. (a.) serbisk, -nkieli serbiska, sere||monia (juhlameno) ceremoni -en -er.

-nadi (laulutervehdys) serenad -en -er. seriini (kem.) serin.

serk||ku* kusin -en -er. -kuus2 kusinskap -et.

-us: he ovat -uksjet, -ia de är kusiner, serpentiini serpentin -en -er. sertepartia (rahtauskirja) certeparti -et -er. sertinki* (~kangas) shirting. servituutti* (rasite) servitut. -hallinta ser-

vitutsbesittning. sesuura (run.) cesur -en -er. seteli (rh.) sed|el -eln -lar. -arvo sedelvärde. -käte sedeltäckning, -kierto sedel|omlopp, -cirkulation, -määrä sedel|mängd, -stock -en. -nanto sedel lutgivning, -emission, («oikeus2 sedelutgivningsrätt.) -nippu sedelbunt, -nväärentäjä sedelförfalskare. -painin sedelpress. -paino sedeltryckeri, -pakka sedel|-packe, -bunt -en -ar. -pankki sedelbank. -pinkka sedelbunt, -raha sedelmynt; sed|el -eln -lar. -stö sedelstock -en. -tukku sedelbunt.

setlementti* settlement -et -. -liike settle-

mentrörelse. -työ settlementarbete. setri (ksv. Ceder) ced|er -ern -rar. -puu

cederträ. -öljy cederolja. setteri (~koira) sett | er -ern -rar. setv||intä* (j., kuv.) blötande o. stötande; utbenande; dissekering. -iä (selvittää) klargöra*, förklara; (ruotia) blöta o. stöta; bena ut; dissekera, setä* far|bro(de)r -brodern -bröder, -mäinen farbroderlig. -mäisyys2 farbroderlighet.seula — seuruematka

aeu

seul||a såll -et -; (sihti) sikt -en -ar; (an.) silskiva. -aluu silben. S-aset pl (tähi.) Plejaderna (määr.); Sjustjärnan, -oa sålla; (sihdata) sikta; (kuv., puhdistaa) sovra; (sirotella) strö3; (erotella joukosta) utgallra; (Iestä, kuv.) skräda*; hän ei -o sanojaan han skräder inte sina ord. -onta* sållning; siktning; sovring; utgallring; skrädning. -outua* utgallras; (puhdistua) sovras, seura sällskap -et -; förening; samfund; (kerho) klubb -en -ar; (seurue) följe -t -n; (yhdessäolo) samkväm -et -; (joukko) lag -et (peli~) parti -et -er; (toveri ~) kotteri -(e)t -er; (»porukka»)

gäng -et -; ~a rakastava sällskaplig; olla jnk ~ssa vara i sällskap med (tillsammans med) ngn; olla toistensa ~ssa vara tillsammans, i (varandras) sällskap; följas åt; tulimme kotiin toistemme (samassa) ~ssa vi följdes åt hem; hänestä ei ole minulla mitään ~a av honom har jag inte något sällskap; pyytää jtk ~kseen bedja ngn göra sig sällskap; liittyä jnk ~an sälla sig till ngn; (mukaan) göra ngn sällskap; pitää jllk hålla ngn sällskap; perheensä ~ssa åtföljd av sin familj; iloinen (hilpeä) ~ ett glatt sällskap, lag; lähteä kesken ~sta bryta laget; jk ~naan (mukanaan) åtföljd av ngn. seuraa||ja efterföljare; (toimessa) efterträdare; (Iak.) suceessor. -minen följande jne.; (usk.) efterföljelse, -mus (Iak.) påföljd -en -er; ks. seuraus, -nto* (Iak.) succession; ~ velkasuhteessa succession i gäld-förhållande. (-peruste successionsgrund. -tapa successionssätt.) -va (på)följande; tarkemmin ~ssa närmare (se vidare) nedan; ~ssa mainittu nedannämnd; sitä ~ (senjälkeinen) därpå följande; hän kertoi ~n jutun han berättade följande historia; sitä ~ den därpå följande; (sen mukana oleva) därmed följande; bifogad; ~na päivänä dagen därpå; följande dag; sitä (lähinnä) ~t (seuranneet) vuodet de därpå följande åren. -van(lainen av följande beskaffenhet, slag. -sisältöinen av följande innehåll, lydelse.)-vasti på följande sätt. seura||eläin sällskapsdjur, -elämäsällskapsliv; ottaa osaa ~än deltaga i sällskapslivet; velvollisuudet, vaatimukset sällskapsplikter, -huone societetshus. -huvit pl sällskapsnöje. -ihminen sällskapsmänniska, -illafölja2 (jtk efter, med ngt), -ilta sällskapsafton, -invälinen föreningar emellan (försiggående, skeende); ~ kilpailu en tävling mellan föreningar, -koira sällskapshund. - kumppani kamrat; (seura) sällskap -et -; (seuralainen) följeslagare; (saattaja) ledsagare, -kunnallinen församlings-; ~ viranomainen kyrklig myndighet, seurakunnan I lesimies (ort.) församlingsföreståndare. -hoito församlingsvård. -kokous (ort.) församlingsstämma, -neuvosto (ort) församlingsråd. -paimen församlingsherde, seurakunta församling, -elämä församlingsliv, -lainen församlings|medlem, -bo -n -r. -pappi församlingspräst, -sali församlings-Sal. -sisar församlingssyster; diakonissa, -talo församlings|hem, -hus. -työ församlingsarbete.

seura||lailnen följeslagare; -set (seurue) följe -t. -lasku (mat., ositus~) bolagsräkning, -leikki sällskapslek, -llinen, -llisuus2 sällskaplig, -het. -matka sällskapsresa, -nainen, -neiti sällskapsdam, -nhaluinen, (leik.) -nkipeä sällskapssjuk, -nnais- (yhd.) följd-, -npettäjä: ruveta (tulla) ~ksi svika sitt sällskap; bryta ett lag. -npito sällskapande. -näytelmä amatör|pjäs, -stycke; (vanh.) sällskapsspektakel, -näyttämö (läh.) ama-tör|scen, -teater, -peli sällskapsspel, -piiri(t) sällskapskrets; (seurustelu ~) umgängeskrets; umgänge -t -n; societet -en. -piiri-(yhd.) sällskaps-, societets-. (-kana socie-tetshöna. -nainen societetsdam.) -puku sällskapsdräkt. -t pl (usk.) bönemöte, seura| ta 1. (tulla, liikkua jnk jäljessä): ~ jtk följa efter ngn; följa, åtfölja ngn; -tkaa minua! följ mig (åt!) ~ (saattaa) perille asti följa (beledsaga) ngn ända fram; ~ jtk mat-kalla (matkalle) åtfölja ngn, göra ngn sällskap på en resa (färd). 2. ~ (miel. noudattaa) jnk esimerkkiä följa ngns exempel; (ottaa esikuvakseen) taga ngn till föredöme; ~ annettuja (saamiaan) ohjeita rätta sig efter (följa) givna instruktioner; -iiavaksi (noudatettavaksi) kelpaava värd efterföljd; efter-följansvärd. 3. kuka -a häntä virassa (toimessa) ? vem efterträder honom, blir hans efterträdare i tjänsten? 4. (tarkata): ~ kirjan sisältöä följa med innehållet i en bok; ~ keskustelua följa med ett samtal; ~ aikaansa följa med sin tid; sitä -Itiin (ottamalla se tavaksi) det vann efterföljd. 5. kirjettä -si (kirjeen mukana oli, tuli) raha-lähetys brevet åtföljdes av en penningförsändelse, remissa; virkaa -si (virasta oli) varsin vähäpätöinen palkka tjänsten åtföljdes av en obetydlig lön; ~ toinen toistaan efterfölja (avlösa) varandra; ~ toisiaan (mennä yhtä matkaa) följas åt; tappio -si toistaan den (det) ena förlusten (nederlaget) avlöste den (det) andra; sotaa -nnut rauha freden som följde på kriget. 6. päätös ja sitä -nneet toimenpiteet beslutet med tyå tf oljande åtgärder; rikosta -a rangaistus på brott följer straff; tuulta -a usein sade på blåst följer ofta regn; blåst åtföljes (efterföljes) ofta av regn. seura||tanssi sällskapsdans, -tapa umgängessed. -ttava (noudatettava) efterföljansvärd; som bör (måste) efterföljas, -ukseton som icke medför påföljder; (tulokseton)resultat-lös. -us följd -en -er; konsekvens -en -er; (tulos) resultat -et -; (seuraamus) påföljd -en -er; tästä on -uksena härav blir följden (konsekvensen); härav följer; detta har till följd; (johtuu) härpå beror; vastata -uksista svara för följderna; siitä oli hyvät -ukset det hade god verkan (goda verkningar); verkan därav var god; syy ja ~ orsak o. verkan; -uksena (se) että med sådant resultat, med den (sådan) påföljd, att. (-ilmiö följdföreteelse, -väittämä [mat.] korollari|-um -et -er.) -ystävä umgängesvän, seurue (seura) sällskap -et (saattue) följe -t -n; (ylh. hnk.) svit -en -er; uppvaktning -en; (leikki peli ~) parti -et -er; gäng -et -. -matka sällskapsresa.

seuruste leminen sällskapande; vrt. seur. -lia sällskapa; (vanh. olla kanssakäymisissä) idka umgänge; umgås *; (nuor., leik.) kila stadigt, -lu sällskapande; (kanssakäyminen) umgänge -t; (seuraelämä) sällskapsliv, (-huone sällskapsrum, -kieli umgängesspråk, -puku sällskapsdräkt, visit|dräkt, -kostym, -sävy umgängeston. -sääntö etikett -en; etiketts-, umgänges|regel. -taito [suuri sällskapstalang; [siro käytös] belevenhet; häneltä puuttuu ~a han saknar umgängesvett.) seu| tu* trakt -en -er. 1. (asuttu ~) bygd -en -er; (lähi~) nejd-en -er; (paikka) ort -en-er; (piiri) region -en -er; näillä -duin i dessa trakter (bygder, nejder); här i trakten; på denna ort; här på orten. 2. (an.): sydämen -duilla (-dussa) (lähellä) i hjärttrakten; i trakten av hjärtat. 3. -duilla (osapuilleen): (suunnilleen, noin) ungefär, så där; (näillä main) ungefär här; häromkring. 4. (aik.) puoliyön -dussa (-duilla) kring midnatt; vid midnattstiden; vuoden 1920 -duilla omkring år 1920; siinä klo 6:n -duilla omkring (ungefär) kl. 6. -kaava regionplan. -kunta trakt, bygd, ort, nejd -en -er; (m.) traktens befolkning, -kuntalainen ortsbo -n -r. -suunnitelma regionplan. -suunnittelu regionplanering. -villa: jnk ~ i trakten av ngt; kello yhden ~ omkring klockan ett. sfinksi sfinx -en -er. shaahi ym. ks. s a a h i ym. sherry (m, s-) (viin.) sherry -n. sialma (geol.) sialma.

siamilai|nen 1. (s.) siames -en -er; / siamesiska. 2. (a.) siamesisk; -set kaksoset siamesiska tvillingar, sian||hanko svinklov|e -en -ar. -harjas svinborst, -hoito svin|skötsel, -avel. -ihra svinister. -jalka svinfot. -kamara svinsvål. -kaukalo svinho. -korva svinöra. -kyljys svinkotlett, -kylki sidfläsk; savustettu ~ bacon, -kärsä svintryne. -kärsämö (ksv. Achillea millefolium) rölleka. -liha svinkött; fläsk -et. -liikkiö skinka, -länget pl svin-klovje -en -ar. -nahka svinläder, (-hansikkaat svinlädershandskar. -inen av svinläder, svinläders-.) -paisti svinstek. -potka svinlägg -en -ar. -puolukka (Arctostaphylos uva ursi) mjölon -et -. -purtilo ks. -k a u-k a 1 o. -pää svinhuvud, -rasva svinfett. -ruoka svinmat. -saksa (leik.) rotvälska; mesopotamiska -n. -selkä svinrygg; (mer.) kattrygg; kölbräckning. -selkäinen (mer.) köl-bruten. -sorkka gris-, svin|fot. -syltty svinsylta. -teurastus svinslakt, -veri svinblod. sibylla (ennustajanainen) sibyll|a -an -or. sid. (lyh. kirj. sidottuna) inb. (inbunden), si|de (kirj.) band -et -; (kääre) bind|el -eln -lar; (haava~) förband -et-; bind|a -an-or; bandage -t -; (sidontaväline) bindsle -t -n; (suksi ~) bindning; (kuv.) föreningsband; olla -teessä vara bunden, (kääreessä) ombunden; päästää -teestä lösa (upp); panna -teeseen binda om; (lääk.) förbinda, -aine bindämne; bindemedel; (lääk.) förbandsmaterial. -harso förbandsgas; gasbinda, -hirsi (rak.) sticksparre; bindbalk. -jatkos (rak.) lask-, stöt|fog. -kalvo (an. silmän~) bindehinna, -kisko bind(nings)skenä, sken-

lask -en -ar. -kudos (an.) bindväv, -kääre kompress -en -er. -lanka bindgarn; (mer.) najtråd. -levy laskplåt. -naru, -nuora bind-garn.-palkki,-parrubind|balk, -bjälke, -sparre. -pultti (för)bindnings-, stag-, ankar|bult. -putki förbindningsrör. -rauta bindjärn; (rak.) stag-, ankar|järn. -sana bindeord, konjunktion, -vanuförbands|bomull, -vadd. -vanunki najtråd. -varasto förbandsförråd, -vokaali bindevokal. -äänne bindeljud. sido||nnainen bunden, -nnaisuus2 bundenhet (jhk vid ngt), -nta* bindning, fästande; förbindning. (—aineks. side~.-paikka[sot.] förbandsplats, -tarvikkeet pl förbandsartiklar. -väline fästanordning; bindsle -t -n.) -s band -et-; (mm. kem.) bindning; (kirjs.) (bok)band; ranskalainen ~ franskt band; (kääre) förband; bandage -t -; vrt. side. (-aine bindemedel, [lääk.] förbandsmaterial.) -ttaa* låta* binda (förbinda, fästa); (kansiin) låta* binda in (inbinda). siedettävyys8 dräglighet. -ä dräglig; -issä rajoissa inom drägliga (rimliga) gränser; sellainen ei enää ole ~ä sådant kan inte längre tolereras; sådant överskrider redan anständighetens gränser; (sallittu) tolererad; ~t (kohtuulliset) ehdot drägliga villkor, -ästi drägligt, siekai||lematon (vitkastelematon) rask; (häikäilemätön) hänsynslös; (arastelematon) ogenerad; rättfram; frank, -leminen drönande, sölande; (epäröinti) tvekande; tveksamhet. -lia dröna, söla; (vetäytyä eroon) dra* sig (för att göra ngt); (epäröidä) tveka; vara tveksam; hän ei -le keinoja valitessaan han är inte nogräknad (tvekar inte, hyser ingen tvekan) vid val av medel; -lematta (vitkastelematta) oförtövat, oför-dröjligen; (empimättä) utan tvekan; helt ogenerat, frankt; utan omsvep, -lu (aikailu, viivyttely) senfärdighet; söl -et; (epäröinti) tvekan.

siekale (kaistale) remsa; (liuska) flik -en -ar; (sirpale) flisa; repiä (raastaa) ~iksi riva i remsor; trasa sönder; slita i stycken, sie||llä där; därstädes; ~ täällä här o. där; här o. var. (-olo därvaro -n; hänen ~nsa aikana under hans

därvaro.) -ltä därifrån; ~ täältä (eri tahoilta) härifrån o. därifrån; från olika (skilda) håll. (-käsin, -puolen, -päin från det hållet [den sidan]; därifrån.) sielu själ -en -ar; psyke -t -n. -kas -kkaan själfull, -kellot pl (kuolin ~) själaringning, -kkaasti själfullt, -kkuus2 själfullhet, - käsitys föreställning om själen, -llinen själslig, psykisk; — ominaisuus själsegenskap, -lli-sesti själsligt, psykiskt; ~ sairas själsligt, mentalt, själs|sjuk. -llis-ruumiillinen psyko |fysisk, -somatisk, -llistaa besjäla, -messu själamässa; rekviem. sielun||elämä själsliv, -hoidollinen själa|vårds-, -vårdande, -hoitaja själa|sörjare, -vårdare, -hoito själavård, -hätä (usk.) själanöd, själsångest, -ilmaisu själsyttring, -jalous själsadel, -kuolema själadöd. -kyvyt pl själsförmögenheter, -liike själsrörelse, -pai-men själaherde. -rauha själsfrid, själslugn, -ravinto själaspis. -terveys8 psykisk hälsa, -tila själstillstånd, -toiminta själsverksam-

660;het. -toiminto själsfunktion, -tuska själs|-kval, -ångest; själavånda; ~t pl själskval pl. -tutkimus själsforskning, -vaellus själavandring. (-oppi själavandringslära; läran om själavandringen.) -vaiva själslidande, -vihollinen själsfiende; djävulen; den onde, den lede. - voima själsstyrka; pl själskrafter.

sielu|| tiede psykologi, -tieteellinen psykologisk. -tieteilijä psykolog, -ton själlös. -ttomuus2 själlöshet.

siemai||seminen klunkande, sväljande; (kuv.) insupande, -sta dricka; klunka; bälga, kolka i sig; pimpla; (kuv.) insuga; insupa; (niellä) svälja*; (ryypätä) smutta; ~ suuhunsa bälga, klunka (kolka) i sig. -su klunk -en -ar; yhdellä ~lla i ett drag.

siemau|s ks. ed.; (ryyppäys) klunk -en -ar; smutt -en -ar; (henkäys) drag -et -; täysin -ksin i fulla drag.

siemen frö -et -n; frökorn -et -; (kylvö~) utsäde -t; (Raam.) säd -en. -aihe (ksv.) froämne, -elot (-vilja) pl utsädesspannmål.

siemenen|lkarist(amo fröklängningsanstalt. -us [mtsh.] fröklängning.) -korjuu fröskörd, -kuori fröskal, -siipi frövinge, -sydän frökärna. -tarkastus frökontroll, - teko f rö| bildning, -sättning; fruktsättning.

siemenetön (rusina) kärnfri; frölös.

siemen||haiven f rof jun. -inen (yhd.) med . . . frö(n); viisi~ med fem frön; runsas~ frörik; rik på frön. -istukka fröfäste, -johdin (an.) sädes|ledare, -sträng, -jyvä frökorn, -jyvät pl utsädesspannmål, -karistamo (mtsh.) fröklängningsanstalt, -kasvi fröbärande, frö I växt. -kato missväxt på frö. -kauppa fröhandel, -kauppias fröhandlare, -kaura utsädeshavre, -koe fröprov. -kota (ksv.) frö|hus, -kapsel, -kuori fröskal, -kylvö frösådd, -laatikko frölåda. -laatu frö|slag, -sort. -lepo f rö vila. -lokero (ksv.) frö-gömme. -nys (kylvö) sådd; (hedelmöitys) ivö-sättning; självsådd -en -er. (-ala såddyta. -ikä fröbarhets-, frösättnings |ålder, -kyky fröbarhet; frösättningsförmåga. -kykyinen fröbar; frösättningsduglig.) -näyte fröprov. -ohra utsädeskorn. -peruna utsädespotatis, -puu fröträd. -puusto frötrådsbestånd. -ruis, -rukiit pl utsädesråg. -sato fröskörd, -siipi frövinge, -sipuli utsädeslök; frölök. -solu fröcell. -säkki säck med utsäde, -tarkastus frökontroll. (-laitos frökontrollanstalt.) -tenjalostus fröförädling, -ten variseminen fröfällning, -tuotto fröavkastning, -tyä* (be)fröas; bli befröad; fröa sig; bli besådd; (tehdä siementä) gå i, sätta frö. -täjä (ksv.) frösättare; moderindivid, -täminen beså-ning, besående; befröande; (el. lääk.) in-semination. -tää* (kylvää) beså3; (hedelmöittää) (be)fröa; förse* med frö; (kyntää maahan) plöja2 ned (utsädet), -valkuainen frö vita. -vilja utsädesspannmål; utsäde -t. - viljely (s) fröodling, -vuosi froår.

sienen||poiminta svampplockning. (-retki [sieniretki] svamputflykt.) -viljely svampodling.

siene||stää plocka (samla) svamp, -ttyminen svampbildning, -ttyä* svampa sig; -ttynyt svampig.

o — sievisteüä sie

sien|i2 svamp -en -ar; nousta kuin sateella växa upp som svampar ur jorden, som svampar efter regn; olla (käydä) -essä (mennä-een) plocka svamp; företa en svamputflykt. -eläin (Spongaria) svampdjur. -huo-vasto ks. -rihmasto, --itiö svampspor, -juuri mykorrhiza, svamprot. -kastike svampsås. -kehrääjä (prh.) svampspinnare. -keitto svampsoppa, -kirja (-opas) svampbok. -koralli svampkorall, -laji svamp |art, -sort. -muhennos stuvad svamp -en; svampstuvning, -munakas svampomelett, -myrkytys svampförgiftning, -mäinen (hoh-kainen) svampaktig, -nen

svampig. -paikka svampställe, -rihmasto (ksv.) myceli|um -et -er, mycel -et. -ruoka(laji) svamprätt. -syys2 svampighet. -tauti svampsjukdom, -tiede mykologi, -tuho svamphärjning, -vahinko svampskada, siententuntija svamp|kännare, -expert; my-

kolog -en -er. siepa|ta* snappa åt (till) sig; nappa till sig; nypa*; (temmata) rycka2 åt (till) sig; (tarttua) gripa; (kiinni) knipa*; (j.) haffa; (anastaa) tillvälla2 sig; saada -tuksi (kuv.) uppsnappa; fånga; ~ varas kiinni gripa ([j.] haffa, anhålla) en tjuv; ~ (kaapata) valta käsiinsä tillvälla sig makten, siepp||aista ks. ed. -o (el. Muscicapa) flugsnappare. -osissi (hist.) snapphan|e -en -ar. siera (kovasin) brynsten -en-ar, hen -en -ar.

-iminen med . . . näsborrar, sierain 1. (an.) näsborr(e) -en-ar. 2. (mer.)

klys -et -. -aukko näsöppning, sieretty||mä nare -n. -nyt narig. -ä* (iho, käydä karkeaksi) bli narig, sträv; (halkeilla) spricka*; ks. rohtua, siero||a (sht.) (säröillä) spricka*, spjälkas2, -ma (sht.) tork-, sol|spricka. -s spricka, siesta middagsvila, siesta, sieto* (tkn., psyk. sietäjminen, -vyys) tolerans. -kyky ks. ed. -raja toleransgräns, -tulkki toleranstolk. sietämä||ttömyys8 olidlighet, odräglighet; out-härdlighet. -ttömästi olidligt, odrägligt, outhärdligt, -tön olidlig, odräglig; (mahdoton kestää) outhärdlig, sietä|ä* 1. (jaksaa, voida kestää) uthärda; tåla*; (kärsiä) fördra(ga)*; (suvaita) tolerera; (sallia) tillåta ; ~ pakkasta tåla (fördra, uthärda) köld; stå emot köld; pakkasta -vä (ksv.) köldhärdig; en voi häntä ~ jag kan inte tåla (fördra, tolerera) honom; hänen terveytensä ei siedä sitä hans hälsa tål (tillåter) det inte, står inte ut med det; ks. siedettävä. 2. työtä -isi (olisi syytä) kiirehtiä det vore skäl att, (pitäisi) man borde påskynda arbetet; sitä ~ miettiä det tål att tänka på, att övertänkas, sieven||nys försköning; uppfiffning; (yksinkertaistus) förenkling; (mat.) hyfsning; reducering, -tyä* bli nätt(are); embellera, -tää* (kaunistaa) försköna; (laitella) fiffa upp; (yksinkertaistaa) förenkla; (mat.) (yhtälö) hyfsa, (murtoluku) reducera, sievesi (vanh. typpihappo) skedvatten, sievis||tellä 1. tr (koristaa) utsmycka; (siivota) hyfsa; snygga upp; (kuv.) försköna; använda förskönande omskrivning. 2. itr

(teeskennellä) vara tillgjord (affekterad, pretiös, konstlad); vrt. sieventää, -tely

1. utsmyckning; hyfsning; uppsnyggning.

2. tillgjordhet, preciositet, förkonstling, -tyminen hyfsning, -tys utsmyckning; uppsnyggning. -tyä bli hyfsad; hyfsas; (kaunistua) embellera, -tää ks. sieventää.

siev||oinen 1. nätt, näpen. 2. (melkoinen) icke föraktlig; ansenlig; ~ summa en nätt (ansenlig, icke föraktlig) summa, -yys2 nätthet, täckhet, fägring, -ä nätt; näpen; (soma) täck; (kaunis) fager; (siro) sirlig; (siivo) hyfsad, (-nmallinen med nätt snitt [mönster]; [tyylikäs] stilfull; stilig, -piirteinen med vackra drag. -sti nätt, näpet; [mukavasti] behändigt; [helposti] lätt. -tekoi-nen nätt [piffigt] gjord.) sifoni (lappo) sifon -en -er. signaali signal -en -er; vrt. opaste, -järjestelmä signalsystem, -lippu signalflagga, sign ||eeraama ton osignerad. -ifikatiivinen

(merkitsevä) signifikativ, sihdata* (j., mrt.) 1. (tähdätä) sikta. 2.

(siivilöidä) sikta, sihi||nä väs|ning, -ande; fräs|ning, -ande; (metson) sis -et. -stä väsa2; fräsa*; metso -see tjädern sisar, sihteeri 1. sekreterare. 2. ks. seur. -lintu (Serpentarius serpentarius) sekreterarfågel, ormfalk.-ntoimi sekreterarbefattning, -syss-la. - n viras to, -stö sekretariat -et -. sihti* (j.) 1. (kivr. tähtäin, jyvä) sikte -t -en. 2. (siivilä) sikt -en -ar. -jauhot pl siktmjöl. -laitos siktverk. -mylly siktkvarn. siian|jkalastus, -pyynti sik |fiske, -fångst, siigeli (pikakirjoit.) sig|el -eln -ler. siihen (sinne) dit; (asti) därhän; (sitä varten) därtill; ~ meidän on pyrittävä dit, därhän bör vi sträva; ~ ei ole aikaa det är inte tid därtill, till det; seisahtua (jäädä) ~ stanna (bli) där; ~ asia jäi därvid förblev saken; ~ asti därintill; dittills; ända tills; ~ kuuluva dithörande, därtillhörande. -astinen dittillsvarande, siika* sik -en -ar. -inen (a.) rik på sik. siikanen (ksv. vihne) agn -en -ar; agnborst -et -.

siili 1. (Erinaceus europaeus) igelkott -en -ar. 2. (myllyn~) sig|el -eln -ler. 3. ks. siivilä, -asema (sot.) igelkottsställning, -kala (Diodon hystrix) igelkottfisk. siilo (viljan ym. säiliö) silo -n -s (-r). -torni silotorn.

siima rev -en -ar; lin|a -an -or; (ruoskan ~) snärt -en -ar; (pitkä ~) långrev, -eliö flagel-lat. -inen (yhd.) med . . . rev; pitkä~ med lång rev (snärt), -likoeläin gissel|djur, -in-fusorie -n -r; flagellat -en -er; vrt. -eliö. -nohjainkotelo

(virvelin) linförarkåpa. -selkä (hev.) med ål (svart rand) på ryggen, -äyriäinen räk|a -an -or. siime|jikäs skuggig, -s skugga; (pimento) dunkel, -stäminen beskugg|ning, -ande. -stää beskugga.

siin||ne* (siinto) skymt -en -ar; (sini) (det) blå; (juova) strimma, -nellä* blåna, - to* ks. siinne. -tyminen blånande, -tyä* 1. bli blå; blåna; ks. sinistyä. 2. (häämöttää sinisenä) förtona i blått, -täminen

skymtande, blånande, -tää* (häämöttää) skymta, (sinertää) blåna; -tävä selkä en blånande fjärd, siinä däri, (siellä) där, (silloin) därvid; ~ olet oikeassa däri har du rätt; ~ nyi ollaan där står man, står vi nu; där har vi det; ~ oli mies se, det var en karl; ~ on (se tietää) jo paljon det vill säga mycket; ~pä se teki tenän det var där det sade stopp; det var där det klickade. sii|pi2* 1. (lin., hnt.) ving|e -en -ar; -peen ammuttu vingskjuten; -peensä saanut (kuv.)a (nolattu) tillplattad; stukad; saada -peensä få på tafsen, (sig) påskrivet. 2. (vesiratt., turbiinin) skov|el -eln -lar. 3. (tkn. potkurin~) blad-et. 4. (kal. nuotan~) notarm. 5. (sot., rak.) flygel, -alttari ..triptyk -en -er. -alus, -höyrylaiva hjul|båt, -ångare, -jalkainen (lepakko) flädermus, -jalkaiskotilo (Pteropoda) vingfoting; pl vingfotade. -karja fjäderfä, (-nhoito fjäderfä|skötsel, -avel. -talous fjäderfäskötsel.) -k^nkkä vingben. -laiva ks. -alus. -lietsoin ks. -tuu-letin. -mutteri vingmutter. -mäinen ving|-lik, -formig. -nen (yhd.) med . . . vinge (vingar); suippo ~ med spetsiga vingar, -nivel vingled. -orava ks. 1 i i t o-o r a v a. -pahla ks. -kynkkä. -paltteinen (ksv.) ving|kantad, -brämad, -pato (vsr.) serpentin -en -er. -peili (lin.) vingspegel, -pinta vingyta. -puhallin (tkn.) propellerfläkt, -rakenne vingkonstruktion. -rakennus flygelbyggnad, flyg I el -eln -lar. -ratas skovelhjul. (-laiva hjul|båt, -ångare.) -ratsu vinghäst; pegas -en -er. -rikko(inen) ving-bruten; (kuv.) vingklippt. -ruuvi ving-skruv. -sa|to 1. (a.) vingstäckt. 2. (s.) ruggning; olla ~na (-dossa) rugga, -satoinen ruggande, rugg-. -sulka ving| fjäder, -penna, -tuuletin propellerfläkt, -väli avstånd mellan vingspetsarna; vingspännvidd -en; vingbredd -en; ~ 2 metriä 2 meter mellan vingspetsarna, siippa* (leik.) (avio~) äkta (bättre) hälft;

huld maka; fruga -n. siira (saunamaija, Oniscus asellus) gråsugga. siirappi* sirap -en. -astia sirapsfat. -leipä sirapsbröd. -makeinen sirapskaramell, - tölkki sirapsburk. siirotta|a* stå* ut; spreta; -va utstående; spretande.

siir||rellä* ks. siirtää, -rettävyys2 flyttbarhet; (luovutettavuus) överlåtlighet; (pank.) endossabilitet, (Iak.) cessibilitet; (mahd. siirtää, liikutella) (för)skjutbarhet. -rettävä (vrt. ed.) flyttbar, transportabel; (liikkuva) rörlig; (kaup) som kan överlåtas; överlåt-lig; transportabel, överförbar; (esim. sekki) endossabel; (Iak. m.) cessibel; (työnnettävä) (för)skjutbar; vrt. -r ä n n ä i n e n, -t ä ä. -rollinen överlåtlig; vrt. siirrettävä. -rollisuus2 ks. siirrettävyys, -ros förskjutning; övergång (jhk till ngt); (siirto) transport-en-er; (luovutus) överlåtelse; vrt. siirto, -ryntä* övergång -en -ar; överflyttning, -ry ttää * låta * flytta; vrt. siirtää, -rähtää * (plötsligt, oväntat) flyttas, flytta (på) sig, förskjutas*, -rännäinen 1. (a.) flytt-, förskjut|bar; (liikkuva) rörlig,siirrättää — siirtää

mobil; överlåtlig; transportabel, portativ; ställbar. 2. (s., lääk.) transplantat -et -. -rättää* låta* flytta jne.; vrt. siirtää, -tely för-, om|flyttning. siirto* flyttning, förflyttning, omplacering, överföring; (luovutus) överlåtelse; transport -en -er; (Iak.) cession; (veks.) endossemang -et -; endossering; endosso -t -n; (tili~) girering; (siirryntä) förskjutning; (lykkäys) uppskov -et -; (sijoitus) (om)placering; (siirtyminen) övergång -en; titan ~ utflyttning av lägenhet; siirron hakija transport-sökande; merkitä ~ velkakirjaan göra anteckning om överlåtelse (transport, cession på skuldbrev); varojen ~ överföring av tillgångar. -asukas en inflyttad; kolonist, -il-moitus överlåtelse-, cessions|anmälan, «kelpoinen överlåtlig. -kelpoisuus överlåtlighet. -kirja överlåtelse-, cessions|handling, -urkund. -kivi ks. -lohkare, -kosketin (shk.) följdkontakt. -kunta koloni -(e)n -er. -kurki (nosl.) flyttbar krän; travers-, löp |krän, -kuva (paino~) flytt-, avtrycks|bild. -kylä (hist.) avgärdaby; vrt. ~t a 1 o. -la koloni -(e)n -er.

siirtolai||nen utvandrare, emigrant; (maahanmuuttaja) invandrare; immigrant; (siirto-maalainen) kolonist; (erik. Suom.) (en) evakuerad, förflyttad. -s(asioitsija emigrant-agent. -huoltö emigrantvård. -laiva emigrantfartyg. -laki immi-, emi|grantlag. -tul-va emigrantström.) -suus2 utvandring, emigration; ks. -n e n. siirto laite (tkn.) transportör; (liuku~) skjutanordning. -lapuutarha koloniträdgård, -liike (pnk.) girorörelse, -lippu övergångsbiljett. -lohkare flyttblock; jättekast, siirtomaa koloni -(e)n -er. --alue koloniområde. --armeija kolonial|armé, -trupper, --

asia kolonialärende, -ministeri kolonialminister. -ntavara kolonialvara, (-kauppa kolonialvaruhandel; speceriaffär.) -politiikka kolonialpolitik, -valta kolonial|välde, -makt. -valtio kolonialstat, siirto||merkintä endossemang, endossering; skriftlig överlåtelse, -määräraha reservationsanslag. -nosturi traverskran. --oikeus rätt till överlåtelse, överföring, -paino 1. ryttare; glidvikt. 2. (kivip.) övertryck, -painokone övertrycksmaskin. -perintä (pnk.) giroinkassering, -seurakunta förflyttad församling. -sopimus överlåtelse-, cessions I avtal, -talletustili girodepositions-räkning. -talo (hist.) utbysskatt. -tili girokonto, (-saatava girotillgodohavande, -suhde giroförhållande.) -toimenpide förflyttnings-, överförings|åtgärd. -työmaa arbetsförläggning, -vankeus deportation, -väki förflyttad, evakuerad befolkning, siirtymi[|nen flyttning, för-, över|flyttning, övergång -en -ar; skridande (jhk till ngt), beträdande (av ngt); rubbning; förskjutning; uppskov -et -; (jhk maahan) immigration; (jst maasta) emigration; vrt. siirtyä, -svastus (shk.) övergångsmotstånd, siirtymä (siirryntä) övergång -en; förskjutning; vrt. siirtyminen. -aika över-gångs|tid, -period, -aste övergångsstadium, «kausi övergångsperiod, -kohta förskjut-

ningsställe. -säännös övergångsstadgande, -tön (Iak., kaup.) icke överlåtlig; som inte för|skjuts, -skjutits, --äänne glidljud. siir||ty vä flyttbar, förskjutbar; yrt. siirrettävä, siirrollinen. -tyv(äis)yys2 flyttbarhet, förskjutbarhet. siirty |ä* 1. (paikalta) förflytta sig; flytta; (för)flyttas; (toisaanne) överflytta; (tehdäkseen tilaa) flytta på sig; maka åt sig; (mennä) gå*; (vaihtaen) övergå*; (ryhtyä) skrida*; (poistua) avlägsna sig; (joutua luovutettavaksi) överlåtas*; (lykkäytyä) uppskjutas*; taga* uppskov; (vaihtua) för-, över|flyttas; överföras*; (paikaltaan) förskjutas*, rubbas (ur sitt läge); ~ (muuttaa) toiselle paikkakunnalle flytta (överflytta) till annan ort; ~ pois maasta utvandra; lämna landet; ~ syrjään tieltä jämka (maka) sig undan; maka åt sig; (poistua) träda tillbaka; avlägsna sig; ~ etemmäksi flytta sig längre fram; lasti -y lasten förskjuter sig; -vä (liikkuva) rörlig. 2. (muussa merk.; kuv.): ~ ajassa taaksepäin gå tillbaka i tiden; ~ puhumaan jst (över)gå att tala om ngt; övergå till ngt; ~ uusille aloille övergå till, beträda nya områden; ~ toiseen kysymykseen övergå till en annan fråga; ~ toiseen aineeseen övergå till (glida in på) ett annat ämne; ~ toiseen uskoon övergå till en annan tro; ~ toisiin käsiin övergå i andra händer; ~ vihollisen puolelle övergå till fienden; ~ äänestykseen (äänestämään) skrida till omröstning; ~ vallankumouksen tielle beträda revolutionens väg; ~ isältä pojalle (över)gå från far till son; -vät korot balanserande räntor, siir||täjä som flyttar jne.; vrt. s i i r t ä ä; (luovuttaja) överlåtare; (veks.) endossent; (Iak.) cedent. -täminen flyttande jne.; vrt. siirtää, siirto; kokouksen jatkamisen ~ ajournering av sammanträde; rahastoon ~ överföring (avsättande) till en fond; fon-dering; luokalla ~ uppflyttning; titan ~ utflyttning av lägenhet, -tämispäätös (Iak.) föVvisningsresolution. siirtää* 1. (paik.): (muuttaa) (för)flytta; (toisaanne) överflytta; (viedä) föra*, (muualle) överföra*; (tehdäkseen tilaa) jämka, maka; (työntää) skjuta*, förskjuta*; ~ esiin flytta, föra, maka fram; framflytta; ~ syrjään flytta (jämka, maka) åt sidan; skjuta åt sidan; ~ vuoria försätta berg. 2. (kuv.): (luovuttaa) överlåta*; (Iak.) cedera; (kaup., vir.) transportera, överlåta* (på ngn); (pnk.) endossera; (ratkaistavaksi) hänskjuta*, förvisa; ~ sopimuskirja överlåta (transportera) ett kontrakt; ~ toisiin käsiin överlåta i andra händer; ~ tililtä toiselle överföra från ett konto till ett annat; ~ asia riitaisena oikeuteen förvisa (hänskjuta) ärendet såsom tvistigt till domstol; ~ summa transportera (överföra) en summa; ~ toiseen virkaan förflytta (transportera) till annan tjänst; ~ vekseli endossera en växel; ~ 10 % voitosta vararahastoon överföra (avsätta) 10 % av vinsten till reservfonden (en reservfond); ~ luokalta uppflytta (från klassen); ~ (lykätä) tuonnemmaksi uppskjuta, ajournera; kokous on siirretty toiseksi päiväksi mötet har fram-

skjutits (uppskjutits) till en annan dag; mötet har ajournerats; ~ tila utflytta en lägenhet.

siis således, alltså; (niin muodoin) sålunda; (sen vuoksi) därför, förty; (sanalla sanoen) alltnog; koska ~ alltså o. emedan; sinä ~ ymmärrät du förstår alltså, således, siisero (kirjp.) ks. c i c e r o. siisteys2 snygghet; renlighet, -syyt, - vaatimukset pl renlighets|skäl, -krav. siist||i 1. snygg; välvårdad; proper; (puhdas) ren; putsad; renlig. 2. (siivo) städad; (säädyllinen) anständig; hyfsad. 3. (kuv.) ja sillä ~ (j.) o. därmed basta! -iminen uppsnyggande, städande; hyfsande; putsande; rengörande; uppfiffande, -imätön ostädad, ohyfsad; (hoitamaton) ovårdad, -intä* uppsnyggning, städning; hyfsning; putsning, rengöring; uppfiffning; ans -en. -isti snyggt, städat, anständigt, hyfsat; olla ~ bete sig hyfsat (anständigt); bära sig hyfsat åt. -iytyä bli (göra sig) snygg (ren, städad); snygga upp sig. -iä snygga upp; städa; (tapoja) hyfsa; (puhdistaa) putsa; (laitella) fiffa upp; (ruokota) ansa. siitepöly frömjöl -

et; pollen -et. -analyysi pollenanalys, -hiukkanen pollenkorn. -käyrä pollendiagram, -tutkimus pollenundersökning.

siitin* ks. s i i 11 i m e t. -elin fortplantnings-, sexual I organ, siitos avel -n; (siittäminen) avlelse. -eläin avelsdjur. -kana avelshona, -karja avels-boskap. -kato (ksv.) apogami. -kelpoinen ks. -kykyinen. -kyky fortplantningsförmåga. -kykyinen fortplantnings-, avels|duglig; fruktsam, -kyvytön icke fortplantnings-, avels|duglig, ofruktsam; steril; (hnk.) impotent, -laitos avels-, kläcknings|-anstalt. -lammikko (kal.) kläckningsdamm. -lehti (ksv.) fruktblad, -muna avelsägg. -ori avelshingst, beskällare. siitt||imet pl fortplantningsorgan, (sukupuolielimet) köns-, sexual [organ (pl); geni-talier (pl); (ksv.) befruktningsdelar, -iö sädescell -en -er; spermatozo -n -er; spermie -n -r. -ola avelsgård -en -ar; (hevos ~) stuteri, -äminen avl||ing, -ande. -ää* avla; (synnyttää) föda*; (kuv.) framkalla, siitä I. därav, därom; (sieltä) därifrån; (sen sisästä) därur; ei hän ~än muutu han förblir (nog) sådan han är; han är och förblir densamma, sig lik; ~ en tiedä mitään därom (därav) vet jag ingenting; ~ siihen hit o. (eller) dit; puhun ~ jag talar därom; joko ~ on kauankin? är det länge sedan? aina ~ asti kun allt sedan; ~ on jo kymmenen vuotta (kulunut) det är redan tio år sedan dess; ~ kun sedan; se detta därom! vrt. s e.

sii|tä* II. sikiää avlas; (syntyä) födas2; (saada alkunsa) uppstå; alstras; synnissä -nnyt avlad i synd. siive||ke (Int.) skevningsroder. -käs -kkään, -llinen bevingad; -käs eläin, sana ett bevingat djur, ord. -n(isku vingslag, -kärki vingspets. -lyönti vingslag.) siivetär (leik.) civis; kvinnlig student; studentska.

664;

•sija

siivetön som är utan vingar; berövad sina vingar; vinglös.

siivikkotuuletin * vingventilator.

siivilj|ä sil -en -ar; (suodatin) filt|er -ret -. (-kangas sil-, sikt|duk. -putki [ksv.] silrör. -rumpu [tkn.] sikttrumma.) -öidä sila; (suodattaa) filtrera; (kuv.) skräda*; hän ei -öi sanojaan han skräder inte sina ord. -öimi-nen silande, -öimätön osilad, -öityä* sila sig.

siivittää bevinga.

siivo 1. (a.) städad; (siisti) snygg; (kelpo) hygglig; (tavoiltaan) hyfsad; (säädyllinen) anständig; (hiljainen) beskedlig; olla ~lla (~sti) bära sig städat (hyggligt, hyfsat, anständigt) åt; (hiljaa) hålla sig stilla (i styr). 2. (s.) (kunto) skick -et; (järjestys) ordning; huono ~ oordning; ostädat skick; oreda; röra; (likaisuus) osnygghet; voi sitä ~a/ vilket skick! vilken oreda (röra, osnygghet)! tehdä pahaa ~a ostäda; stöka till; ställa till oreda, -amaton ostädad, -aminen städ|ning, -ande; uppsnygg|ning, -ande; hyfsjning, -ande; puts|ning, -ande, rengö-r|ing, -ande. -llisuus2 hygglighet, anständighet; höviskhet. -oja(tar) städerska, -sti hyggligt; städat; hyfsat; anständigt; beskedligt; (hiljaa) stilla, -ta städa; (siistiä) snygga upp; hyfsa; (perata) rensa; (puhdistaa) putsa, rengöra*, -ton osnygg; ohyfsad; oanständig; (rähjäinen) snuskig; ks. -a m a-t o n. -ttomuus2 (konkr.) osnygghet; (yl.) oanständighet; snuskighet. -us 1. (siistiminen) städning; uppsnyggning;hyfsning; rensning; putsning, rengöring; vrt. s i i-v o t a. 2. (siisteys) snygghet; hygglighet; hyfsning; försynthet; anständighet; beskedlighet. (-apulainen städhjälp, -ko-mero städskrubb, -päivä städdag, -takki städrock.) -utua* snygga, fiffa upp sig; putsa sig.

sij|a I. 1. (konkr.) (tila) rum; (paikka) plats; (asema) ställe; ställning; antaa ~a jllk ge rum för ngt; luovuttaa ~ (paikka) upplåta plats för ngn; saada ~a få rum, (mahtua) rymmas; pysyvä ~ (Raam.) en varaktig stad; mennä (vääntyä) -oiltaan (nyrjähtää) gå (vridas) ur led; jalan~ fotfäste; vrt. vuode, tila, makuusija. 2. (kuv.) a) (abstr.): sen ~an i stället, däremot; (jäsenyys) säte; ehdokas ~ förslagsrum; asettaa ensi ställa i första (främsta) rummet; jäädä toiselle ~lle komma i andra rummet; hän oli ensimmäisellä (ehdokas) ~lla han var ställd i första förslagsrummet; antaa ~a (siinä on ~a) muistutuksille (eri tulkinnoille) lämna rum (plats) för anmärkningar (för olika tolkningar); siinä ei ole moitteen ~a det lämnar inte rum för anmärkningar; det ger inte anledning till klander; olla huomattavalla ~lla inta ett bemärkt rum (inneha en bemärkt plats); hänellä on ~ tuomiokapitulissa han har säte i domkapitlet; ~ oikeudessa säte i rätten; tulla jnk ~lle (~an) intaga ngns plats; träda i ngns ställe;

(vaihtaen) avlösa ngn; (korvaten) ersätta ngn; sen ~lle ön saatu toinen den har ersatts med en annan; den har fått bereda plats för en annan;sijainen — siksi

sik

panna (asettaa) jk jnk —an (—lie) (korvaten) ersätta ngt med ngt; sinun —ssasi i ditt ställe; (sinuna) i din belägenhet (ställning); maksun —sta i stället för betalning; sen —an i stället; (sitä vastoin) däremot; b) (partik-kelinomaisesti): ensi —ssa i främsta rummet; viime —ssa (kädessä) i sista rummet; i sista hand; antaa —an (vaihtaa) ge i utbyte; jnk —an tulo trädande i ngns ställe. II. (kiel.) en (ett) kasus (tpm.). sija||inen ställföreträdare; ersättare; (varamies) suppleant -en -er; (vir.) vikarie -n -r; (apulainen) adjoint -en -er; olla -isena vikariera. -inti * (asema) läge -t -n; position; (paikka) plats -en -er; belägenhet, sijaisjjaine, -esine (korvike) surrogat-et -. -en-palkkio vikarie-, vikariats|arvode. -entoimi vikariat -et -. -hallitsija regent, -hallitus regentskap. -järjestelmä (vir.) vikariatsystem. -kansleri vice-, pro | kansler, -kärsimys (usk.) ställföreträdande lidande, -maksu (Iak.) avgiftsekvivalent. -opettaja vikarierande lärare, -perillinen ställföreträdande arvinge, -suoritus (Iak.) fyllnadsprestation. -uus2 vikariat -et -. - valtuutettu substitue-rat ombud, -vero skatteekvivalent. sijait|a vara belägen; ligga*; (talossa) vara inrymd; missä kaupunki -seel var ligger staden? var är staden belägen? keskusvirastot -sevat maamme pääkaupungissa de centrala ämbetsverken har sina säten i landets huvudstad, sija||ke* (korvike, vastike) surrogat -et -. -muoto kasusform, -oppi kasuslära. -ta (laittaa vuode) bädda, -ton: — sielu en rolös ande. -va (tilaa viepä) skrymmande; ~ tavara skrymmande gods; skrymgods. sijoiltaanméno ledvrickning; luxation. sijoitella* 1. (sijoittaa) placera. 2. (kiel.) deklinera. -lma 1. uppsättning; (laid. m.) studie -n -r; ks. a s e t e 1 m a. 2. (kiel.) deklination.

sijoi||ttaa* 1. (asettaa) placera; (jnk sisään) inrymma2; (asumaan) logera, härbärgera; (sairaalaan, vankilaan) internera; ~ asema jnnk förlägga en station ngnstans; joukko-osasto oli -tettu kaupunkiin truppen var förlagd, (majoitettu) inkvarterad i staden; ~ varastoon placera, inrymma i ett lager; ~ vartioon utpostera. 2. ~ (yritykseen) insätta*; investera; (tallettaa) deponera; (mat., kem.) substituera; ~ rahansa pankkiin placera (insätta, deponera) sina pengar i bank; ~ rahoja yritykseen investera (insätta) pengar i ett företag; ~ vartijoita utpostera vakter, -ttaja investerare jne. ks. -t t a a; (mer.) ortlinje. -ttaminen förläggande; placer|ing, -ande; utposter|ing, -ande; inrymmande; insättande; investerande; deponer|ing, -ande; substituer|ing, -ande. -ttautua* placera sig (jhk i ngt); ~ palkinnoille (urh.) placera sig; komma bland pristagarna, -ttelu 1. placering. 2. (kiel. taivutus) deklinerande, deklination. -ttua* placera sig; (majoittua) taga* in (jhk i, på ngt); ~ kärkeen placera sig i täten (i toppen), -ttuminen (urh.) placering; (asennoituminen) inställning, -ttu-mismahdollisuus placeringsmöjlighet; möjlighet till placering. -tus placering; investe-

ring; (mat.) substitution; pääoman — kapital |placering, -investering, (-luottovakuutus placeringskreditförsäkring, -menetelmä sub-stitutionsmetod. -paikka förläggnings|plats, -ort. -peli/ur/*./ placeringsspel.) sik |ä* svin -et -; (porsas) gris; ~ söi eväät resan torkade in, gick i stöpet; -ojenteuras-tamo svinslakteri, -eläin svindjur -et -. -la svin|stia, -hus, -gård. -lauma svinhjord, -mainen svinaktig, -maisesti svinaktigt. -maisuus2 svinaktighet -en -er. sikari cigarr -en-er. —imuke cigarrmunstycke, -kotelo cigarrfodral, -lautta (uit.) cigarrflotte. -liike cigarraffär, -merkki cigarrmärke. -myymälä cigarr|butik, -affär -en. -n(katkaisin cigarrsnoppare. -polttaja ci-garrökare. -savu cigarrök, - valmistus cigarrtillverkning.) -tehdas cigarrfabrik, sika||rokko (el.lääk.) svinkoppor. -rotu svinras. -rutto (el.lääk.) svinpest. -siittola svinavelsgård, siker||mä (jakso) cykjel -eln -ler; (ryhmä) grupp -en -er; komplex -et -; (tähti—) stjärnbild. -ö flock -en -ar; (kasa) klunga; (ryhmä) grupp -en -er; (kaiv.) drus -en -er; kört|el -eln -lar.

sike|lys2 tyngd -en; djup -et. -ä: ~ uni tung (djup) sömn; olla —ssä unessa vara djupt insomnad, -ästi tungt; djupt, -äuninen tungsövd.

sikil||täminen (tkn.) dekatering. -tää* deka-tera.

sikin sokin sicksack; (sekaisin) om varandra, om vartannat; huller om buller, siki||uni djup sömn. -ytyä ks. siitä II. -äin (ksv.) fruktämne -t -n. -aminen av-lelse; fortplantning, -ävyys2 fruktsamhet, avelsamhet. -ävä fruktsam, avelsam; (kuv.) spirande, -ö (fysiol.) fost|er -ret -; (jälkeläinen) avkomma; (poikanen) ung|e -en -ar; —t

(poikaset) ungar; yng|el -let -; kyykäärmeiden —t huggormars avföda. (-aste [fysiol.] embryol [nal]tillstånd, -stadi|um -et. -elämä fosterliv, -kausi fosterperiod, -llinen embryonal, -nlähdettäminen fosterfördrivning. -ntila [lääk.] fosterläge, -vesi [lääk.] fostervatten.) sikkara: (tukka ym.) krullig; silmät —ssa med plirande ögon. -sihnäinen plirögd. -silmäi-syys plirögdhet. -tukkainen krullhårig. sikli 1. (tkn.) (silotuskaavin) sicklings|järn,

stål. 2. (rh.) ks. sekeli, siko||karsina svin|stia, -kätte -n. -köli (mer.) centerköl. -laidun svin|bete, -vall -en -ar. -lätti svinstia. -läävä svinhus, -pahna svinstia; —t svinboss -et. -paimen svinaherde, -piha, -tarha svingård. -tauti (pussitauti) påssjuka.

sikseen därhän; jäädä — (semmoisek]si, -seen) (för)bli därvid; (raueta) förfalla; jättää — lämna därhän; (päästää raukeamaan) låta förfalla; (lopettaa) nedlägga; jättää työ toistaiseksi — nedlägga arbetet tillsvidare; malka jäi — (matkasta ei tullut mitään) resan blev inte av; (täytyi peruuttaa) resan måste inhiberas, siksi (sen vuoksi, sen takia) därför; (sen verran, siihen määrin) så pass (mycket); till den grad; (siihen tarkoitukseen) för det

ändamålet; (sikäli) så till vida; (siihen) därtill; (niin) så; ~ pitkä (iso) så pass lång (stor); ~ vaikea så pass svår; till den grad svår; så till vida svår; ~ se on liian pieni för det ändamålet (därtill) är den för liten; jos ~ tulee (niin käy) om det går därhän; (jos siitä riippuu) om det kommer an därpå; vrt. niiksi; ~ kun till dess; (kunnes) tills; (niin kauan kuin) så länge som.

sikuna finkel -n. -sihteeri (läh.) brännvinsadvokat. -viina finkelbrännvin, -öljy finkelolja.

sikuri (Cichorium intybus) cikoria, -juuri cikoriarot. -kahvi cikoria-, cikorie|kaffe. -tehdas cikoriafabrik. sikä||li så till vida; i så måtto; (siihen määrin) i den mån; (sen verran) så vitt; så pass (mycket); (samassa määrin) i samma mån; (siinä suhteessa) i det avseendet; ~ että såtillvida, att; ~ . . . mikäli kuin i samma (den) mån . . . som; så vitt. . . som; ~ kuin såvitt; (aina sen mukaan) allt efter som; ~ se on totta såtillvida (i det avseendet) är det sant. -läi|nen (siellä oleva) därvarande; (siellä asuva) därboende; -set olot där(städes) rådande förhållanden; förhållandena därstädes).

sila (hela) beslag -et -; ~t (sat.) sel|e -en -ar; seltyg -et -; seldon (pl), -helat pl selbeslag -et -. -hihna selsträng -en -ar. si lakan||kalastus strömmingsfiske, -pyydys strömmings|not -en -ar, -sköt(e), (mrt.) bragd -en -er. -pyynti ks. -k al as tus. silakka* (Clupea harengus) strömming; savustettu ~ böckling -en -ar. -laatikko a) (keit.); b) (kal.) strömmingslåda. -mark-kinat pl strömmingsmarknad, -nuotta strömmingsnot. -vene strömmingsbåt. -verkko strömmings|nät -et -, -sköt -en -ar. sila[|koukku selkrok. -n(lyöttämä 1. [s.] sel-brott -et 2. [a.] selbruten. -paatsa sel|-puta, -dyna. -tamppi seltamp. -tekijä sel-makare.) -t pl sel|e -en-ar; (kiskotus) beslag -et -; panna ~ (hev.) selkään sela (på en häst); vrt. sila. sila||ta (kiillottaa) glätta; polera; (sivellä) (be)stryka*; (päällystää) plätera; ~ kullalla förgylla2; ~ hopealla försilvra; ~ elohopealla amalgamera. -us glättning, polering; (metalli ~) plätering; (~aine) polityr -en -er; (kulta ~) förgyllning; (hopea ~) försilvring; (elohopea~) amalgamering, silava späck -et; (läski) fläsk -et. -kerros späcklager. silavaljaat pl sel |dön, -tyg pl. sila va I [makkara fläskkorv, -neula (silavoin-ti~) späcknål. -pannukakku fläskpannkaka, -viipale fläsk-, späck|skiva. sila voida späcka, sila vyöt pl seltyg (pl).

sile (rauta~) sind|er -ret, smidesslagg -en (-et), -tiili sindertegel. -tä bli slät, slätas ut (till).

sile||ys2 släthet; glatthet; jämnhet, -ä slät; (silo) glatt; (tasainen) jämn; porata ~ksi slätborra, (-ihoinen lenhyllt. -kuorinen med glatt skal. -pintainen med slät [glatt] yta. •rankoinen slätstammig; med slät stam.)

sili||kaatti* (kem.) silikat -et -. -koni (pii-muovi) silikon. -koosi (kivikeuhko) silikos -en.

silinteri 1. (geom., tkn.) ks. sylinteri. 2. ks. seur. -hattu cylind|er -ern -rar, cylinderhatt.

sili||tellä* 1. släta; (painamalla) stryka*. 2. (hyväillä) smeka2; vrt. silittää; ~ jtk (kuv.) släta över ngt. -ttely slätning; strykning; (hyväily) smekning, -ttäjä (vaat.) strykerska. -ttäminen slätande; glättning; strykande, strykning, -ttämätön ostruken; icke satinerad, -ttämö strykeri -et -er; ks. -tyslaitos. -ttää* släta; glätta;

(painamalla) stryka*; (tasoittaa) jämna; (hyväillä) smeka; (pap.) satinera; vrt. silottaa, -tys slätning; strykning; satinering. (-alusta strykbädd -en -ar. -huopa strykfilt. -kone stryk-, glättnings|maskin; [pap. kiillotus ~] satineringsmaskin. -laitos strykinrättning, -lauta strykbräde, -rauta stryk-, press |-järn.) -tä bli slät(are); bli jämn(are); utjämnas; (kiillottua) bli glattare). silkin||hieno silkeslen. -hohtoinen silkes-, siden|glänsande. -kaltainen silkes| artad, -lik. -kehruu silkesspinning. -kiiltoinen silkes-, siden|glänsande. -kutoja sidenvävare. -viljely silkesodling.

silkka* (pelkkä) idel (tpm.); blank; (puhdas, sula) ren; (todellinen) ram; vrt. p e 1 k-k ä; ~ totuus rena, rama sanningen; puhua ~a pötyä prata idel nonsens; skrävla, silkki * silke -t -n; (~kangas) siden -et; hieno kuin ~ silkeslen. -damasti sidendamast, -hame siden | kjol, -klänning, -hattu ks. silinteri—, -huivi silke(s)-, siden[duk, -schalett -en -er. -kangas siden|vävnad -en -er, -tyg, siden -et. -kankainen siden-; av siden(tyg). -kehrä silkes|haspel, -spole, -kehräämö silkesspinneri. -kenkä sidensko. -kerrasto silkes[garnityr, -set -et -. -kerä silkesnystan. -kiilto sidenglans, -kiiltoinen silkes-," siden|glänsande. -kirjaus silkesbro-deri. -koppa (silkkiperh. toukan) silkes-kokong. -kudos sidenvävnad, -kuikka ks. -uikku, -kuitu silkesfiber. -kutomo sidenväven. -kutri silkeslock. -lanka silkes|tråd, -garn; sysilke -t -n. -mato silkesmask, -mäinen silkeslik. -nauha siden-, silkes|-band. -nen av silke, siden; silkes-, siden-, -nenäliina silkes-, siden | näsduk, -ommel silkessöm(nad); (lääk.) silkessutur -en -er. -paita sidenskjorta, -pakka sidenpacke. -paperi silkespapper, -peite sidentäcke, -perhonen silkes {fjäril, -spinnare, »perhostoukka ks. silkkiäistoukka. -plyysi silkesplysch. -pukuinen sidenklädd; klädd i siden, -punos silkessnodd, -päällys sidenöverdrag. -sametti silkessammet. -sarssi sidensars -en (-et) -er. -sukka silkesstrumpa, -tavarat pl sidenvaror, -teollisuus silkes-, siden|industri. -töyhtö silkestofs. -uikku (Podiceps cristatus) skäggdopping, -valmuska (ksv.) silkes-musseron. -vanu silkesvadd. -verho sidendraperi. -viitta sidenkappa, -vuori sidenfoder. -vuorinen sidenfodrad. - vyyhti silkes-härva. -vyyhtinen silkesdocka. silkkiä! ||nen silkesmask -en -ar. -s (kotelosilkkiäismarja — silmähermo

sil

silkeskokong. -marja mullbär, -mato silkesmask. -puu mullbärsträd. [-nlehti mullbärsblad.] -toukka silkes|larv, -mask; silkesspinnarlarv.) silkoi[nen 1. ks. sileä. 2. ks. silkka;

meni sen -sen tien det gick ali världens väg. silla (tekokuitu) cellull, konstull -en; rayon

sillaikaa under tiden; ~ kun medan, sillakangas rayon -et; konstylletyg, sillake* plattform, avsats-en; utsprång-et-. sillan||ansas brobjälk|e -en -ar. -arkku brokista. -kaari bro |valv, -spann, -kaide, -kai-d epuu t pl broräck(e) -et - (-t -n), -kansi brolock -et -. -korva (-kiinnite) brofäste -t -n; ~ssa vid ändan av bron; vid brofästet, -pää ändan av en bro, av bron; (sot.) brohuvud, (-asema brohuvud[ställning].) -rakennus brobyggnad, -täyte brofyllning, silleen, sillensä: jäädä ~ (sikseen) förbli därvid; (sille kannalle) förbli på den ståndpunkten (det stadiet); jättää ~ lämna därhän; jättää asia ~ låta saken bero; lämna saken beroende; jääköön (se) ~ det får (må) bli därvid; jättää juttu ~ lämna målet därvid beroende; (luopua jutusta) nedlägga (avskriva) ett mål; vrt. sikseen, silli (Clupea harengus) sill -en -ar. -astia silltunn|a -an -or. -hai (hoomeri, Lamna cornubica) håbrand. -jauho sillmjöl -et. -kala sillfisk, -kauppa sillhandel, -kuningas I. (Regalecus glesne) sillkung. 2. (hnk.) sillkung -en -ar. -laatikko a) (keit.); b) (kal.) sillåda. -laiva (sillinpyyniialus) sillbåt. sillin||heimo sillfamiljen (määr.). -latoja sillpackare. -maiti sillmjölke. -mähnä, -mäti sillrom. -perkeet pl sill|avfall, -råk -et. -pyrstö sillstjärt, -pyynti sillfångst, (-aika fångsttid för sill; silltid.) -pää sillhuvud. -rasva silltran. -saanti silltillgång, -suolaus sillsaltning. silli[[nuotta sillnot. -parvi sillstim, -salaatti (m. kuv.) sillsallad, -suolaamo sillsalteri. -tynnyri silltunna. -valas (Balaenoptera physalus) sillval. -vene sillbåt. -verkko sill|nät, -garn -et -. -vesi sillake -n. -välke sill|blänk, -blixt -en. -öljy sillolja. silloi||n då; (siinä) därvid; ~ tällöin då o. då; (välistä) stundom; understundom, -nen dåvarande; dåtida; då rådande; (sen ajan) den tidens; som då existerade (existerat); (sattunut) som då passerade (hände); ~ aika dåtiden (määr.). silloi||ttaa* bygga2 (slå*) en bro (över ngt); brolägga* (ngt); broa; (porrastaa) bygga spänger (kavelbroar); spånga; (kuv.) överbrygga. -tus broläggning; spångning; spång-slagning; byggande av spänger (kavelbroar); (kuv.) överbryggning. sillä ty; (näet) nämligen; —hän minä olen

sanonut jag har ju sagt. silmi- (yhd.) ks. silmä-, silmiinpistävä ks. silihäänpistävä. silmi j| kko * 1. (kasvin~) ög|a

-at-ön; (ump-pu) knopp -en -ar. 2. (verkon) mask|a -an

-or; (ristikko) gall|er -ret -; (kypärän—)

visir -et -. -koida (puut.) okulera; -koimalla (m. el.) genom knoppning, -kointi * okule-ring.

silmin||nähtävä (ilmeinen) ögonskenlig; uppenbar, påtaglig, -nähtävästi ögonskenli-gen; uppenbart, -näkijä ögonvittne -t -n; åsyna vittne, silmi||ttömästi blint; dödligt; (raivoisasti) hänsynslöst, oförsynt; ~ rakastunut dödligt förälskad; suuttua ~ bli utom sig av vrede; bli ursinnig, -tön (sokea) blind; (peittelemätön) ohöljd; /hillitön, häikäilemätön) oförsynt, hänsynslös; ~ säikähdys panisk förskräckelse; (pakokauhu) panik -en; ~ raivo blint (vilt) raseri; ~ viha ett blint (dödligt) hat. -ö (jys. okulaari) okular -et -. silmu 1. knopp -en -ar; (ksv.) blad-, stam|-knopp -en -ar; (maku-) papill -en -er. 2. (silmus, rengas) ögl|a -an -or; länk -en -ar; (nuotan, verkon) ~ ks. silmä, -inen (yhd.) med . . . knopp(ar), ögla, öglor; moni~ med många knoppar, öglor, -kka* ögla; maska ks. ed. (-parsinta uppmaskning; upptagning av maskor; vrt. -kointi. -pultti ring-, ögle|bult.) -koida maska upp; ta upp maskor. -kointi* uppmaskning; upptagning av maskor. -ri (kaussi)kaus -en-er. -sks. silmu 2. -staa slå ögla (på ngt); (kaloja) snara; fånga med snara, -stus slagning av ögl|a, -or; snarning. -suomu (ksv.) knoppfjäll, silm|ä 1. (alkp.) ög|a -at -ön -onen (pl määr.); —t (kasvot) ansikte -t -n; omin -in med egna ögon; tarkka ~ ett skarpt öga; (kuv.) en skarp blick; ~ kovana med blicken på spänn; ~ä räpäyttämättä utan att blinka; ~ jhk iskeytyneenä med blicken fäst (fast-naglad) vid ngt; ~stä —än (-itysten) öga

mot öga;--stä öga för öga; katsoa jtk -iin

möta ngns blick; avata jnk ~t öppna ögonen på ngn; avautua jnk —in eteen öppna sig (breda ut sig) för ngns blickar (åsyn); katsella jtk halukkain -in (kuv.) ha ett gott öga till ngt; avoimin -in med öppen blick; avoin — jllk, näkemään jtk öppen blick för ngt; hänellä ei ole ~ä näkemään tosiasioita han saknar blick för realitetèr. 2. (silmänkalt. es.) verkon~ mask|a -an -or; lähteen~ källa; käll|språng, -drag. 3. (snt.) pitää jtk ~llä (katsella) rikta (fästa) blicken på ngt; (valvoa) hålla (ett) öga på, uppsikt över (utöva, ha inseende, tillsyn över) ngt; hålla ngt i ögonsikte; ha ngt i sikte; (tarkastella) taga ngt i betraktande; jättää jk ~llä pitämättä lämna ngt utan uppsikt, ur sikte; sitä seikkaa ~llä pitäen i betraktande av (med avseende fäst vid, med hänsyn till) den omständigheten; med blicken fäst därpå; med det för ögonen; maan etua ~llä pitäen med landets bästa för ögonen; i landets intresse; ummistaa (sulkea) ~nsä jltk sluta ögonen för ngt; blunda, vara blind för ngt; kadota jnk -istä försvinna ur ngns åsyn; vasten -iä rakt i synen; mitt i ansiktet; kääntää jnk —t förvända ögonen (synen) på ngn; jnk -ien edessä inför ngns blickar, i ngns åsyn; inför ngn; minun -issäni (nähdäkseni) i mina ögon; (mielestäni) i mitt tycke; saada armoa jnk -issä finna nåd inför

ngns ögon; maailma musteni -issäni det

svartnade för mina ögon. silmä||haude ögonkompress -en -er. -hermo ögonnerv.

silmäi||leminen ögnande, betraktande, -lia * kasta en blick (på ngt); ögna (läpi igenom); (katsella) betrakta; pintapuolisesti -lles-sä(än) vid ett ytligt betraktande; vid en flyktig blick, -ly ögnande; blick -en; betraktande; överblickande, -silmäinen (yhd.) -ögd; tumma sini~ mörk-, blå |ögd; sirkeä~ med pigga ögon. silmäin[|luonti ögonkast -et -; (katse) blick -en -ar. -palvelija ögontjänare, -palvelu ögontjäneri; (teeskentely) hyckleri; tillgjordhet.

silmäi||stä ögna; hätäisesti ~ kasta en flyktig blick (på ngt), -syys2 (yhd.) -ögdhet; kiero-~ skel-, vind |ögdhet. silmä|jkarvat (kulma~) ögonbryn; (-ripset) ögonfransar, -ke* (suo~) hölj|a -an -or; ks. s i 1 m ä 2. -kehänkalvo regnbågshinna, iris -en. -kieli ögonspråk. -kkäin öga mot öga; ks. -tyste n. -koralli ögonkorall. -kulma ögonvrå -n -r; (ohimo) tinning; veitikka ~ssa (med) skälmen i ögonvrån, skalken i ögat. -kuoppa ögon|grop, -håla. -kääre ögonbindel, -lappu ögonskydd -et -; skyddslapp; (hev.) skygglapp. -lasikotelo glasögonfodral, -lasikäärme (Naja tripu-dians) glasögonorm; kobr|a -an -or. -lasin-sangat pl glasögon|bågar, -skalmar. -lasit pl glasögon; brillor pl. -

lihas ögonmuskel. silmällä||pito, -pitäminen över|vakning, -vakande; uppsikt -en, tillsyn -en; inseende; (tarkkailu) kontroll -en; olla jnk -pidon alaisena stå under ngns uppsikt (tillsyn, inseende, kontroll); övervakas av ngn. silmä||luomi ögonlock, -lääke ögonmedicin. -lääkäri ögonläkare, oftalmolog. -mitta ögonmått, -muna (an.) ögonglob -en -er. -määrä ögonmärke -t -n; (tarkoitus) syftemål -et -; (johtotähti) ledstjärna; rättesnöre; (-mitta) ögonmått; pitää jtk ~nään ha ngt som ögonmärke, (pyrkiä jhk sträva till ngt; ha ngt som mål), -määräinen efter ögonmått; ungefärlig; okulär; ~ arvio oku-lär uppskattning, silmänakseli ögonaxel. silmäneula synål.

silmän||herkku ögonfägnad, -isku ögonkast -et -; blinkning. -kaihdin ögon|skydd, -skärm, -kantam|a: -iin så långt ögat når. -kantamat|on oöverskådlig; -tomiin, -to-missa längre än ögat når (nådde); utom synhåll, -kääntäjä taskspelare, trollkarl, -kääntö taskspeleri, (-taito, -temppu task-spelar|konst, -knep.) -lume: ~eksi för att förvilla (bluffa, dupera, lura); för syns skull; (jnk hämäämiseksi) för att slå blå dunster i ögonen, imponera på ngn, dupera ngn. -luonti ögonkast -et -. -ne* 1. (taik.) (paha silmä) det [onda ögat. 2. (lähteen~) källsprång -et -. -nurkka ögonvrå, -ruoka ögonfägnad, -räpäyksellinen ögonblicklig. -räpäy|s ögonblick -et; -ksessä på ett ögonblick; (oitis) på ögonblicket; ögonblickligen. (-kuva [tuokio ögonblicksbild; snapshot -et - [-s].) -tekevä bemärkt (man); pamp -en -ar; koryfé -(e)n -er; spets -en -ar; hallituksen ~t spetsarna inom regeringen. -valkuainen ögonvita. -vilkutus

668;

(silmäpeli) ögon|kurtis -en, -flört -en; blinkning med ögat. -välke: kurillinen ~ en spjuveraktig glimt i ögat. silmä||pako (neule) masklöpning, -pari ögonpar. -pasko (lääk.) trakom. -peili (lääk.) ögonspegel; oftalmoskop -et. -peli ks. -nvil-k u t u s. - pieli ö gon | vrå -n -r, -vink | el -eln-lar. -potilas ks. -s a i r a s. -puoli enögd, -ripset pl ögonfransar, -ruoho (Euphrasia) ögontröst -en. -sairas med sjuka ögon; ögonpatient. -sairaus ögon|sjukdom, -åkomma, -side ögonbindel, -soppi ögonvrå, -särky ögon-värk. -tauti ögonsjukdom. -tautinen som lider av ngn ögonsjukdom; med sjuka ögon. -terä pupill -en -er; (kuv.) ögonsten -en -ar. -tikku: olla jnk ~na (kuv.) vara ngn en nagel i ögat. -tipat pl ögon|-droppar, -medicin, -tulehdus ögoninflam-mation. -tysten öga mot öga; ansikte mot ansikte, -tä (luoda silmäys) kasta en blick (på ngt); ögna (läpi genom ngt); (tarkastaa) se* över; (katsahtaa) blicka; (katsella) se*, titta (på ngt); betrakta, -täplä 1. (an.) ögonfläck; 2. ögonliknande fläck; ögonfläck. -vamma ögonskada, -vammainen synskadad; ögoninvalid. -varainen okulär. -varais(arvio[inti] okulärtaxering. -tarkastus okulärbesiktning.) -varjostin ögonskärm, -vesi ögonvatten, -vika ögon-åkomma. -voide ögonsalva, -vuoto ögon-flytning. -ys (katse) blick -en -ar (jhk på ngt); (näkeminen) anblick -en; (katsominen) påseende; (silmänluonti) ögonkast -et -; luoda ~ jhk kasta en blick på ngt; ensi -yksejltä, -lia vid första anblicken (påseendet, ögonkastet), -änpistävä iögonenfallande; parant; (huomattava) påfallande, silo 1. (s.) glatthet. 2. (a.) glatt; vrt. sileä, -hionta glattslipning. -höylä siä thy vei. -inen slät; glatt, -jää glanskis, blankis. -kuori glansbark. -nahka glacé|skinn, -läder, -neula ks. merineula, -rappaus slät|-puts -en, -putsning, -säe (run.) blankvers -en. -te (mlv.) spack|el -let; spackelfärg. -tella*, -ttaa* glätta; (ut)jämna; (puus.) släthyvla; (mlv.) spackla; -lellu paperi glättat (satinerat) papper; vrt. silittää, -ttaminen glätt|ande, -ning jne. -ttua* (ut)jämnas; slipas; -ttunut slipad, -tus glätt|ning, -ande; blankslipning jne. (-kone glättnings-, slipnings|maskin, -terä slätstål. -viila slätfil.) silpi||minen spritande. -mätön ospritad. -ä:

~ herneitä sprita ärter, silpo||a (katkoa) stympa; lemlästa, massakrera; hugga av, sönder; (paloitella) stycka; (repiä) sönder|riva*, -slita*, -herneet pl spritärter; släpärter, -minen stympande; styckning; sönderrivande; lemlästande. -suoninen (ksv.) enkelnervig. -utua* stympas; (ruhjoutua) krossas; -utunut stympad, -utuminen stympning; sönderslitning. silppu* (mv.) hackelse; (ape) sörpa. -aminen sönderhackande; sörp|ning, -ande; sönder|-smulning, -smulande, -kone hackelsemas-kin. -mylly ks. ed. -purnu hackelselår. -rauta ks. -terä. -ri ks. -kone. (-kuormaaja slåtterhack.) -terä hackelsekniv. silputa * hacka (sönder); (hakata silpuksi)silta — sinivedos

sm

skära till hackelse; (murenneita) smula (sönder).

sil|ta* bro -n -ar; (pienehkö; pistom. komento brygga; (tattia) golv -et -; (raitiovaunun) plattform -en -er; (pn.) brygga; tehdä ~ jnk yli slå en bro över ngt; polttaa -lat takaansa riva (spränga) alla broar bakom sig; bränna sina

skepp, --arkku brokista. -kaari brobåge. -kelluke bropon-ton. -lankku broplanka; (lattia~) golvplanka. -lava brolock. -nosturi travers-, bro|-kran. -paalu bropåle. -palkki brobjälke; (lattia ~) golv|tilja, -planka, -patsas bropelare, -pukki brobock. -raha bro|pen(nin)gar pl, -avgift, -rakennelma brokonstruktion, -rakennus brobyggnad, -runko brostomme, -sortuma broras -et -. -vouti brofogde, silti (kuitenkin) ändå; likväl; dock, ändock; (sen vuoksi) därför; (siitä huolimatta) det oaktat; icke desto mindre; (sen pahempi) tyvärr; eipä ~ varför inte; nå väl; ei ~ että apua tarvittaisiin inte för att hjälp skulle behövas; kaikesta huolimatta on minun ~ kieltäydyttävä trots allt måste jag ändå (likväl) avböja, siltä ks. silti, -nsä, -än ks. sinänsä, siluetti* (m. varjokuva) sil(h)uett -en -er. siluuri||muodostuma (geol.) silurformation.

-nen silurisk. silvo]|n ks. s i 1 p o a. -nta * ks. s i 1 p o-minen.

sima 1. mjöd -et. 2. (run. mesi) honung, -inen honungs-, -pilli honungspipa. -pullo mjöd|flaska, -butelj, -suinen honungs|söt, -len; inställsam; smickrande; mor i mun-(nen). -suu sötnos -en -ar; rosenmun. similitimantti (vale-, leko~) similidiamant. simpanssi (Anthropopithecus troglodytes)

schimpans -en -er. simppu* (Coitus) simpa. simpukankuori musselskal, simpukka* mussla, -eläin musseldjur, -hiekka

musselsand. -kalkki musselkalk. simpu||ttaa (sot., j.) liva; utöva pennalism.

-tus livning; pennalism, simssi (katto ~) gesims -en -er; sims -en -er. -höylä simshyvel. simul||aatio (näennäis-, valejtoimi) simujla-tion, -lering. -oida (teeskennellä) simulera, -taanimerkintä (samanaikais ~) simultanteckning. -taaninen (samanaikainen) simultan. -taanipeli simultanparti, sinapinsiemen senaps [korn -et -, -frö. sinappi* 1. (Sinapis alba) senap -en. 2. (ms.) senap -en. -jauhin senapskvarn -en -ar. -kaasu (sot.) senapsgas, -kastike senapssås. -lusikka senapssked. -mylly senaps-kvarn. -paperi senapspapper, -tahdas senapssmet. -taikina senapsdeg. -tölkki senapsburk.-viina senapssprit.-öljy senapsolja, sinelm|ä blånad -en -er; kasvot -illä med

blånader i ansiktet; vrt. m u s t e 1 m a. siner||rys blånande -t; blå skiftning; skiftning i blått, -tyä* bli blå; blåna, -(tä)vä blåskiftande; blåaktig, blånande, skiftande i blått.

-tävänkalpea blåblek. -tää* blåna; skifta i blått.

sinetin||kaivertaja sigillgravör. -kuva bild av sigill, -lunastus sigillösen. -murtaminen ks.

-rikkominen, -pano sigillering; (harv.) besegling, -rikkominen brytande av sigill (insegel), -suojus sigill|dosa, -kapsel, -vartija sigillbevarare, sinetitön (avonainen) oförseglad; osigillerad. sinet|ti* sigill -et -; signet -et -; (leima, juhl., vanh.) inseg|el -let -; panna kirjeeseen ~ försegla (sigillera) ett brev; sulkea -illä försegla; sigillera; murtaa (rikkoa) ~ bryta ett sigill (insegel). -enkeräilijä sigillsamlare, »kokoelma sigillsamling, -lakka sigillack, -maksu sigill|avgift, -lösen, -side: -sitein liitettyinä (Iak.) genomdragna o. förseglade, -sormus sigill-, signet|ring. -tiede sigillvetenskap; sfragistik. -vaha sigillvax. sinetä sineää (värjätä siniseksi) blåfärga, sinetöidä försegla; (kuv.) besegla, sinfoni||a symfoni -(e)n -er. -akonsertti symfonikonsert. -nen symfonisk, singah||della* flyga*; slungas; salamat -teli-vat blixtarna skar genom luften, ljungade; vrt. singahtaa; sukkeluuksia -teli det sprakade av kvickheter, -dus släng -en -ar. -duttaa* ks. sinkauttaa, -taa* slungas, slängas2; (lentää) flyga*; (säkenöidä) ljunga; ks. - della, singota * ks. sinkoilla, sini I. (mat.) (en) sinus. II. (väri) blått (tpm.); (det) blå; taivaan ~ himlens blå; tärkkelys ~ blåelse -n. -hai (Prionace glauca) blåhaj, människohaj. -hallava blågrå. -happo blåsyra. -harmaa blågrå. -heinä (Moli-nia coerulea) blåtåt|el-eln-lar. -hohtoinen blå|glänsande, -skimrande, -juovainen blå-strimmig. -jäljennös blåkopia, (-paperi blå-kopieringspapper.) -jää blåis. -kaali blåkål. -kalvo (järven) blå spegel -n. -kansi: taivaan ~ himlens blå. -kello blåklocka, -kel-tainen blågul, -kettu blåräv. -kivi (lääk., kuparisulfaatti) blåsten, -kopio blåkopia, -kopiointi blåkopiering, -käyrä (mat., fys.) sinuskurva, -mailanen (Medicago sativa) blålucern -en -er. -musta blåsvart. -nen blå; -senä viluissaan blåfrusen, -närhi (Coracias garrulus) blåkråka, -paitainen som har blå skjorta; klädd i blå skjorta, -piika (myt.) skogsnymf -en -er. -pilkkuinen blåfläckig. -pinta blåyta. -punainen blåröd; violett; gredelin. -punerva lilafärgad; lila (tpm.); vrt. ed. -puu blåved. -raitainen blå|randig, -randad, -rinta (Luscinia suecica) blåhake(sångare). -ristilippu flagga med blått kors; blåkors-flagga. -ruutuinen blårutig. -savi blålera. sinisen||keltainen blågul, -kirjava blåspräck-

lig. -vihreä blågrön, sini||siipi (prh. Lycaena) blåvinge, -silkki blått silke, siden, -silmä 1. (s.): ~t blå ögon. 2. (a.) blåögd, -silmäinen blåögd (m. kuv.). -simpukka (Mytilus edulis) blåmussla, -sorsa (Anas boschas) gräsand. -styminen (sht.) blånande, -stymä blånad. -styä bli blå; blåna; -stynyt sahatavara blåvara. -stäjäsieni blåytesvamp. -sukka (leik.) blåstrumpa, -taivas blå himmel; himlens blå. -tiainen (Parus caeruleus) blåmes. -ttää* blåfärga; blåna, -täpläinen blåfläckig. -valas (jättiläis~) (Sibbaldus mus-culus) blåval. -valkea, -valkoinen blåvit. -vatukka (Rubus cqesius) blåhallon, -vedos

blåkopia, -vedostus blåkopiering, -vuokko (Hepatica triloba) blåsippa, -väri blå färg. sinkata* (puus.) sinka, sinkauttaa* slunga; (heittää) kasta; dänga; slänga*; (purkaa) ljunga; (kuv.) utslunga; ~ syytöksiä utslunga beskyllningar (jtk vastaan mot ngn), sinkil||ä märl|a -an -or; sinka; (puristin) klamm|er -ern -; kraml|a -an -or; klam -men -mar; krampa; klämmare; (haka) hak|e -en -ar; (säppi) hasp -en -ar. -öidä sinka; fästa med märlor, sinki||tys förzinkning, -tä förzinka. sinkkaus (puus.) sinkning. -höylä sinkhyvel.

-kone sinkmaskin. sinkki* zink -en. -astia zinkkärl. -happeuma zinkoxid, -harmaa (s.) zinkgrått. -jauhe zinkpulver, -kaivos zinkgruva, -kiille zink-blände. -laatta zinkplatta, -lanka zinktråd. -levy zinkplåt; zinkskiva, -liuos zinklösning, -malmi zinkmalm, -nen av zink; (yhd.) zink-, -oksidi zinkoxid, -painanta zinktryck, -pelti zinkbleck -et. -salva (frm.) zinksalva, -sulfaatti zinksulfat, -suola zinksalt. -sälpä zinkspat. -vaijeri zink va jer. -valkoinen (s.) (vär.) zinkvitt, -vihtrilli zinkvitriol. -voide zinksalva, -välke zinkblände. sinko* (ase) rekylfri kanon; »bazooka» (ehdotettu väst.) slang|a -an -or. sin koilla kasta; slunga; slungas, slängas2; kastas; (lentää) flyga*; (säkenöidä) ljunga; sanoja -koili puolelta jos toiseltakin replikerna föll tätt; ordväxlingen var mycket livlig; vrt. singahdella, -koutua* ks. ed.

sinne dit (där); menen ~ jag går dit; jään ~ jag stannar där, blir där; ~ mentäessä på dit-färden; ~ tänne hit o. dit; se ei vaikuta ~ eikä tänne det gör varken till eller ifrån; det går ut på detsamma, -päin ditåt; däråt; (suunnilleen) vid pass; ungefär; (lähes) i det närmaste; närmelsevis; hänen puheensa kävi ~ han yttrade ungefär så; han drog på den strängen; ei ~kään inte ens närmelsevis; (kaukana siitä) långt därifrån, -tulo ditkomst. sinnik||kyys2 energi; seghet; envishet; ihärdighet; envetenhet. -käästi energiskt; segt; envist; ettrigt; ihärdigt; envetet, -äs energisk, (sitkeä) seg; ihärdig; (itsepintainen) envis; enveten, sinooperi (sinoberi) cinnober -n. -npunainen cinnoberröd. sinsilla chinchilla.

sintra||amo sinterverk. -uslämpö sintrings-

temperatur. -utua (paakkuuntua) sintra, sintteri (masuuninkuona) sinter -n. sintti* (pikku kala) (liten) fisk -en -ar; (ab-

bor)pinne; (gädd)snipa; firre -n. sintu* vattenblandad surmjölk -en, skummjölk.

sinty|ä* blåna; -nyt blånad; vrt. h a a 1 i s-t u a; -nyt puu blåved. sinunlaisesi 1. (a.) sådan som du (är). 2.

(s.) din lik|e -en -ar. sinu||tella* dua. -tteleminen duande. -ttelu

duande; duskap -et. sinä du; me olemme sinut vi är du|bröder, -systrar.

sinänsä, sinään (semmoisenaan) som sådan; i o. för sig; (sillään) därvid; ~ minä sen ostin som sådan köpte jag den; se saa olla ~ det får bli därvid; ~ (entisessä) kunnossaan se myytiin den såldes som den gick o. stod. sionis||mi sionism. -ti sionist. sipai seminen snuddande; strykande; snärtande. -sta (hipaista) snudda (vid ngt); (pyyhkäistä) stryka*; ~ korvalie smälla (ngn) på örat; ~ tukka silmiltä stryka håret (luggen) ur pannan, -su snudd|ning, -ande; strykning; snärtande, siperialainen sibirisk, sipi* ks. rantasipi, sipi||nä tiss|el -let, tass|el -let. -sijä tisslare,

tasslare; / tasslerska. -stä tissiä, tassia, sippura: silmät ~ssa med plirande (kisande)

ögon; vetää nenänsä ~an rynka på näsan, sipristää: ~ silmiään plira (kisa) med ögonen.

sipsu||ttaa* trippa, tassa, -ttäminen tripp ande, tassande, -tus ks. ed.; tripp -ét. sipuli lök -en -ar. -kastike löksås. -kasvi lökväxt, -kupoli (rak.) lökkupol, -mainen lök|artad, -formig. -n(haju löklukt, -kerä lök. -maku löksmak. -silmu lökknopp, -suomu lökfjäll, -viljely[s] lökodling.) sirah||dus skvätt -en -ar; ks. seur. -taa* sippra; (pirahtaa) skvätta2; (käristä) fräsa; (sirkka) knarra, -taminen sipprande; skvättande jne.; ks. -taa. sireeni 1. (~pensas) ks. syreeni. 2. ks.

sumu-', -eläin (Sirenia) sirendjur, siri||nä fräsande; pipande; sipprande, -stellä: ~ silmiään plira (kisa) med ögonen, -styä knipas ihop; silmät -styvät ögonen blir plirande (kisande), -stä (käristä, sähistä) fräsa2; (pihistä) pipa*; (tihkua) sippra, -stää ks. siristellä, -teliä ks. -t t, ä ä. sirittä||jä (vihreäkerttu) grönsångare, -ä*

kvittra; sirkka ~ syrsan knarrar. sirke||ys2 pigghet; raskhet; nyterhet. -ä (pirteä) pigg; rask; (hilpeä) nyter, (-silmäinen med pigga ögon; piggögd.) -ästi piggt; raskt; nytert, sirkka* syrs|a -an -or; (heinä~) gräshoppa, sirkka||juuri (alkio ~) primärrot. -kerttu (Locustella naevia) gräshoppssångare. -lehti (ksv.) hjärtblad, -silmu groddknopp. -taimi groddplanta, sirkkeli (ympyrä) cirk|el -eln -lar; vrt. seur. -saha (pyörösaha) cirkelsåg, -sakset pl cirkelsax. -terä cirkelklinga. sirkku*, sirkkunen sisk|a -an -or; kelta ~ gulsparv.

sirkumfleksi (kiel.) cirkumflex -en -er. sirkus cirkus -en -ar. -näytäntö cirkusföreställning. -seurue cirkussällskap, -taiteilija cirkusartist, -temppu cirkus|konst, -trick, sirku||ttaa* (visertää) kvittra; (laulaa) sjunga*; (piipittää) pipa*, -tus kvitt|er -ret. siro sirlig; (sorea) smäcker; prydlig; (soma) nätt; näpen, -asuinen sirligt (smakfullt) utstyrd, -muotoinen vackert, väl|formad, smäcker, -rakenteinen smäckert byggd; (hnk.) rank; -ruumiinen välväxt, -stella (käytöksellään) uppträda* konstlat, f pre-

tiöst, sirligt; (somistaa) fiffa upp (sig);sirostua — sisällyksekäs

SIS

steleva konstlad; pretiös; sirlig, -stua bli sirlig(are) jne. sirote* strö -et; ströpulver. -sokeri strösocker.

sirotekoinen smäckert (sirligt) byggd, gjord, siro||tella* beströ* (jtk jhk ngt med ngt); (jtk hajalle) utströ *. -tin* spridare, -ttaa * strö*, utströ*; jtk täyteen -lettu beströdd med ngt. -ttaminen ströende, utströende, -ttua* strös*; -tlunut (ut)strödd. siro I |us2 sirlighet; smäckerhet; nätthet; prydlighet; vrt. siro. -vartaloinen välväxt, sirpal||e (siru) flisa, skärva; (pirstale) spillra; splitt|er -ret; (murunen) smula; vrt. pirsta; räjähtää ~iksi splittras, -eenkestävä (sot.) splittersäker. -epommi splitterbomb. -eraja säkerhetsavstånd, splittergräns, -esuoja splitterskydd. - e vaikutus splitter-, skrot |-verkan. -oitua* (ammus) splittras, sirpinmuo toinen skärf or mig. sirppi* skära, -mäinen skärformig. sirriäinen (el. Calidris) snäppa. siru(nen) flisa, skärva.

sisal||agaave (Agave rigida) sisalagave.

-hamppu sisalhampa, -kuitu sisalfiber, sisar syst|er -ern -rar. -alus syster|skepp,

-fartyg, -eilinen systerlig. sisaren|jlapsi systerbarn, -osa systerlott. -poi-

ka systerson, -tytär systerdotter, sisar|[kieli systerspråk, -kirkko systerkyrka, -puoli halv-, styv |syst|er -ern -rar; -puolet styvsyskon, -us syskon -et -; he ovat -ukset de är syskon, (-joukko syskon | krets -en -ar, -skara, -pari syskonpar, -piiri syskon|-krets, -ring. -rakkaus syskonkärlek.) -yhdistys systerförening, -yhtiö systerbolag, siselöi||dä (tkn., taid.) ciselera, -jä ciselör.

-nti * ciselering. sisempi (komp.) inre.

sisilialainen 1. - (s.) sicilian -en -er. 2. (a.) siciliansk.

sisilisko (Lacerta) ödla. -n(nahka ödleskinn; -nnahkaiset kengät skor av ödleskinn, -suku ödlesläkte[t].) sisi||mmällä -mmässään i sitt innersta; innerst inne; sydämen (sä) -mmästä ur djupet av sitt hjärta; ur hjärtats djup. -n (sup.) innerst, det innersta, sisko syst|er -ern -rar. -nmakkara siskonkorv, sissi (sot.)j partigängare, fribytare, snapp-han|e -en -ar; partisan; gerillaman. -joukko friskara; partisan-, gerilla|förband, -styrka, -pataljoona partigängarbataljon. -päällikkö partigängar-, partisan |hövding; friskare-, gerilla|chef. -retki (partio~)

patrullfärd; räd, raid -en -er; strövtåg, -sota partigängar-, gerilla-, partisan|krig. -soturi partigängare; fribytare, partisan; gerillaman. sisu 1. (sisäpuoli) det inre. 2. (mieli) sinne -t -n; sisu -n; (sinnikkyys) enveten energi; (sitkeys) (seg) uthållighet; kampanda; paha ~ argsinthet, ilskenhet; purkaa ~aan ge utlopp åt sin ilska, -kas (sinnikäs, tarmon-täyteinen) energiladdad; som har sisu; enveten; (kiukkuinen) ilsken; ettrig, -kimppu energiknippe, -n(näyte prov på sisu; energimättad prestation, -purkaus, -puuska utbrott av ilska, vredesutbrott;

anfall av energi; vrt. sisuuntua.) -partiolainen handikappscout, sisu|s (hed.) kärna; (leivän) inkråm -et; det inre; -kset ks. s i s ä 1 m y k s e t (pl); innanmäte -t -n. -hermosto det sympatiska nervsystemet, -kipu inre lidande, värk. -laho (mtsh.) innerröta. -pohja (jlkn.) bindsula. -puoli innanmäte -t -n. sisus||ta det inre; innan|döme -t -n, -mäte -t -n; (rak.) interiör -en. -taa inreda*; (varustaa sisusteella) fodra; (huon.) inreda, (kalustaa) möblera; (keit.) färsera. -tamaton oinredd; (sisusteeton) ofodrad, -taminen inredande; fodrande, -te fod|er -ret -; ~et inredning -en; inventarier. - teinen (yhd.) med... foder; fodrad med; silkki ~ sidenfodrad. -tevanu fodervadd. -tus innanrede -t -n; (huoneen~) inredning; kiinteä ~ fast innanrede. (-arkkitehti inredningsarkitekt, -taide inredningskonst. - taiteilija inredningskonstnär.) sisu||ttaa* (kiukuttaa) gå* till sinnes; förarga. -ttua*, -untua* bli förargad; ilskna till; (saada sisunpuuska) få* ett anfall av energi; ~ tekemään jtk gå envetet in för, ge sig fan på ngt. sisä det inre; vrt. sisällä, sisältä, sisässä ym.; (yhd.) inre. -aasialainen från (i) inre Asien, -antenni inne-, inomhus|antenn. -arkki insticksark. -arkkitehtuuri inre arkitektur, -asia (valt.) inrikesangelägenhet; inrikesärenden, sisäasiain||hallinto inrikesförvaltning; förvaltning av inrikesärenden, -ministeri inrikesminister. s (-Ö ministeriet för inrikesärendena; inrikesministerium -et.) sisä||elin inre organ, -erite ks. u m p i-erite, (-rauhanen ks. umpirauha-n e n.) -eritteinen inresekretorisk. -eronto (kiel.) elativ -en -er. -eteinen inre tambur, -halkaisija inre diameter, -hallinto ks. -a s i a i n h a 11 i n t. o. -hankanelonen (urh.) inriggad fyra. -huone inre rum. -hyökkääjä (jlkp.) inner -n inrar. -ikkuna inner-, in-nan|fönster, -inen inre; intern; ~ virkakieli inre ämbetsspråk; ~ oikeus (Iak.) intern rätt; ~ jännitys inre spänning; ~ kyky inneboende förnléga. -isoikeudellinen som grundar sig på (som berör) intern rätt. -istyä förinnerligas; fördjupas, -istää förinnerliga; fördjupa, -jatkoinen (tkn.) teleskopisk; ~ putki teleskoprör. -järvi insjö, (-maisema ks. j ä r v imaisema.) -kasvi ks. huonekasvi. -kaupunki det inre, den centrala delen av staden; stadskärnan; den inre staden, -kenkä innesko. -kerros innerskikt. -kierteet pl innergängor. -kkäin inom, innanför varandra, -kkäiset pl inom varandra belägna, -kkö* husjungfru, huså. -korkeus fri, inre höjd. -korva (an.) inneröra. -kuva (huon.) interiör -en -er. -laipio f ra/c./intra-dos -t; inre valvyta. -laitamoottori inom-bordsmotor. -laidoitus (mer.) garnering, -leveys inre bredd; (tkn.) dagerbredd. -Uinen inre; (ruumiinsisäinen) invärtes (tpm.); ~ tarve ett inre behov; vrt. sisäinen, -llisesti i inre avseende; i (till) det inre; till innehållet; (lääk.) invärtes; (keskinäisesti) inbördes, -llissota inbördeskrig, -llyksekäs

innehållsrik, -llyksellisesti innehållsligt; i fråga om innehåll, -llyksettömyyg* innehållslöshet; tomhet, -llyksetön innehållslös; tom. -llyksinen med (av) . . . innehåll, sisälly |s innehåll -et; (sana~) lydelse; (merkitys innebörd -en; (ajatus ~) mening; -ksettään till innehållet; suorittaa velkakirjan ~ erlägga skuldbrevets innehåll, -luettelo innehållsförteckning; register. sisä||Uyttää* låta* ingå; inrymma8; inlägga*; ~ sääntöihin määräys inta, inrymma en bestämmelse (låta en bestämmelse ingå) i stadgarna; hänen lupaukseensa ei saa ~ mitään sellaista ngt sådant får man inte inlägga i hans löfte, -llä inne. -llö|käs -kkään innehållsrik. -lmy|s innanmäte -t -n; pl -kset inälvor. (-oppi splanchnologi.) -loinen (biol.) endoparasit. -ltyä* ingå* (jhk i ngt); (piillä jssk) inneligga (i ngt); (kuulua jhk) innefattas (inbegripas*) (i ngt); (mahtua) inrymmas8 (i ngt); se -Ityy sopimukseen det ingår i fördraget; summaan eivät -lly kustannukset i summan ingår icke kostnaderna, är kostnaderna icke inbegripna (medtagna); ehdotukseen ei -lly sellaista määräystä en (ngn) sådan bestämmelse ingår inte i förslaget; förslaget inrymmer (innefattar) icke någon sådan bestämmelse, sisältä inifrån; (sisäpuolelta) invändigt.

-käsin inifrån, -luku ks. s i s ä 1 u k u. sisälI|täminen innehållande ine. -tää* innehålla*; (merkitä) innebära ; (käsittää) omfatta; innefatta; (luettelona) upptaga*; (mahduttaa) inrymma2; ehdotus ~ monta varteenotettavaa kohtaa förslaget innehåller (omfattar, upptar) (i förslaget ingår) många beaktansvärda punkter (moment); se ~ (se

merkitsee) että det innebär, att; esityslista -si 5 kysymystä föredragningslistan omfattade (upptog) 5 frågor; lain -tämät säännökset de i lagen ingående stadgandena; kultaa -tävä (kultapitoinen) guldförande, -tö* ks. sisällys. -töinen: sen ~ että av sådant|inne-håll att; seuraavan ~ av följande innehåll; (näin kuuluva) av följande lydelse; minkä av vilket innehåll? (miten kuuluva?) av vilken lydelse? runsas ~ innehållsrik, sisä||luku innanläsning, -lähetys (usk.) inre mission, (-työ arbete för inre missionen.) -maa inland (et); det inre av landet; (yhd.) inlands-; ~ssa inne i landet, (-lainen in-landsbo -n -r. -nilma inlandsluft. -njää inlandsis. -nkaupunki inlandsstad; [hist., maa~] uppstad, -n valtio inlandsstat.) -majoitus inkvartering. -meri innanhav. -ministeri, -ministeriö (j.) ks. sis ä-a s i a i n~. -mitta inre mått (diameter), -muuri innermur; inre mur. -olento (kiel.) inessiv -en -er. -oppilaitos internat -et -. -oppilas intern(at[s]elev). -osa inre del; inner-del (jnk av ngt); saaren ~ssa i det inre av ön; maan ~ssa i det inre (i de inre delarna) av landet, -ovi innerdörr; inre dörr. -palvelus inre tjänst, -parveke läktare; ulkoparveke balkong, altan, -pinta inre yta. -pohja (mer.) innerbotten; (jlkn.) bindsula; (pohjallinen) inläggssula;J(rak.) brandbotten, -poliittinen inrikespolitisk; inrepolitisk. -politiikka inre politik; inrikespolitik, -puoli inre sida; in-,

672;

inner|sida; -puolejlla, -Ita (jtk) på inre sidan (av ngt); inom (ngt); invändigt, -puolinen inre; (sisäinen) invändig, -raja inre gräns, (-tulkki [tkn.) toleranstolk.) -rakenne inre byggnad, struktur, -rata (urh.) inomhus-bana, innebana; innerbana. (-ennätys rekord på inomhusbana, innebana.) -reitti inre farled, -rengas (aut.) innerring; slang -en -ar; (kuv.) inre ring. -renkaaton slanglös. -reuna innerkant, -satama inre hamn. -seinä inre vägg; innervägg, -ssä inne; i, inuti, -stä inifrån, -suoja inre gemak -et -; -suojissa (m.) inomhus, -sylinteri (aut.) sylinderfoder. -syntyinen endogen. -tasku innerficka, -tauti inre, invärtes sjukdom, (-lääkäri inremedicinare; internist. -opillinen inremedicinsk. -oppi inre medicin.) -tilus inäga. -tulento (kiel.) illativ -en -er. -tys-ten innanför, inom varandra, -työ innearbete; (rak.) inredningsarbete, -valaistus inne-, inner|belysning, -varustus innanverk. -varvas (el.) intå. -vesi insjö vatten, (-kalastus insjöfiske, -liikenne insjö trafik.) sisään in (i); päästää ~ släppa in (ngn); låta (ngn) komma in; bevilja (ngn) tillträde; käykää stig in! -jättö (antaminen) inlämning. (-aika inlämningstid. -todistus inlämningsbevis. -toimisto inlämningsbyrå.) -kanto inbärning. -kasvanut invuxen, -kirjoittaa (miel. kirjata) inskriva, -kirjoitus (kirjaus) inskrivning, (-maksu inskrivningsavgift.) -käytävä ingång, -lämpiävä (som är) utan rökfång; ~ sauna, ~ pirtti rök|bastu, -pörte, -murto (murto) inbrott -et -; (sol.) inbrytning, -painunut insjunken, -piirretty (mat.) inskriven, -päin inåt. -pääsy tillträde -t; (-tulo) inträde -t. (-kortti, -lippu [pääsy/kortti, -lippu] inträdes|kort, -biljett; entrébiljett, -maksu [pääsymaksu] inträdesavgift; entré -n -r. -tutkinto [pääsytutkinto] inträdesexamen, -vaatimus [pääsyvaatimus] inträdesfordring.) -tulija (en) inträdande, -tulo (tulo) inträde -t; infart, (-tie, -väylä infarts I väg, -led.) -siteinen (yhd.) med ... band ym.; vrt. side; luja~ med starkt (hållbart) band; hårt, stadigt bunden, siten så, sålunda; på så sätt; därigenom, sitk||a ks. sitkeä, -as (sakea) tjockflytande; viskös; (sitkeä) seg. -astaa göra tjockare; koncentrera, -astua bli tjockflytande; koagulera; levra sig. -aus2 (viskositeetti) viskositet, sitke||ys* seghet; (kestävyys) uthållighet; (jatkuvuus) ihållighet. -ä seg; (hitaasti kuluva, ratkeava) segsliten; (jatkuva) ihål-lig; ihållande; (hellittämätön) oförtruten, ihärdig; (kestävä) uthållig; siinä on henki ~ssä den är seglivad, (-henkinen seglivad, -hkö något seg; tämligen seg. -juoksuinen trögflytande, -luonteinen uthållig; envis; som har tåga i sig. -ratkaisuinen segsliten.) -ästi segt jne. ks. -ä. sitkistyminen segnande, -tyä bli seg(are),

mer segsliten; segna, -tää göra* seg(are). sitk||o gluten - (-et); ks. s i t k u. -ostaa (liisteröidä) klistra; (liimata) limma, -u (liisteri) klis|ter, -tret. sito|a* binda. 1. a) (kiinnittää) fästa, görasitoja — siveästi

sir

fast; (lääk.) förbinda; ~ haava förbinda ett sår; ~ kiinni jhk binda fast, fästa vid ngt; ~ kaulaan binda om halsen (på ngn); ~ miekka vyölleen omgjorda sig med sitt svärd; b) ~ kansiin binda in, inbinda; sidoliu kirja en inbunden bok; vuoteeseen sidottu bunden vid sängen. 2. (kuv.) (ehkäistä) lägga band (på ngt); (rajoittaa) begränsa; olla -va vara bindande; olla jhk sidottu vara bunden vid (av) ngt; mies on sidottu työhönsä en man är bunden av (vid) sitt arbete; sidottu (velvollinen) noudattamaan määräyksiä förpliktad att iakttaga

bestämmelserna; oikeus ~ ja päästää rätt att binda o. lösa; olla jtk -va vara bindande för ngn; -va (pätevä) todistus bindande (giltigt) bevis; lupauksen -va vaikutus ett löftes bindande verkan, sito||ja bindare; bokbindare, -jatar binderska. -ma (lyhde) kärv|e -en -ar. -makone (kirjs.) (in)bindningsmaskin. -maton obunden; (kirjs.) oinbunden; (joka ei sido) icke bindande; (pätemätön) icke gällande. - minen bindande; fästande; bindning; kirjan ~ (in) bindning av en bok. -misvoima bind-kraft. -mo (kirjs. ym.) binderi. sitou||mus förbindelse; (lupaus) utfästelse, -tua* binda* (förbinda*) sig; (velvoittau-tua) förplikta sig; (lupautua) utfästa2 sig; en ota ~kseni siihen jag vill inte förbinda mig därtill; -tunut lämpö (fys.) bundet värme; -tunut varaus (sähkö) bunden laddning (elektricitet). -tumaton obunden; alliansfri. -tu-minen utfästelse; förbindelse, -tumiskyky (tkn.) bindningsförmåga, -tuneisuus2 bundenhet. -tuvuus2 (tkn.) bindförmåga. sitoj|va bindande; vrt. sitoa. -v(ais)uus2 bindande kraft -en, verkan; (pätevyys) hållbarhet. -vasti bindande, sitra cittra.

sitraatti* (sitruunahapon suola) citrat -et. sitruuna citron -en -er. -happo citronsyra, -juoma citrondryck; lemon squash, -mehu citronsaft, -n(keltainen citrongul, -kuori citronskal. - värinen citronfärgad.) -puristin citronpress, -puu (Cilrus limonia) citronträd. -vaahto (keit.) citronfromag|e -en. - viipale citronskiva, -öljy citronolja; cedroolja. sitsi(t) (j.) hipp|a -an -or; samvaro -n;

(Suorn. r.) sits -en -er. sittemmin sedermera; (sen jälkeen) därefter, sitten sedan; (silloin) då; (sen jälkeen) därefter; (niin) så; vuosia ~ för många år sedan; sedan många år (tillbaka); ~ vuoden 1964 sedan år 1964; ~ joulun sedan jul(en); jonkin aikaa (viikko) ~ för ngn tid (en vecka) sedan; sedan ngn tid; jo aikoja ~ för länge sedan; ~ kevään (keväästä asti) (allt) sedan våren; ~ kun sedan; ~pähän nähdään vi får väl (sedan) se; ei ~kään ändå (dock) inte; likväl inte; det oaktat inte; kuka hän ~ ön? vem är han då? -kin (kuitenkin) dock, ändock; likväl, ändå; (kaikissa tapauksissa) i varje, alla fall; (siitä huolimatta) det oaktat; icke desto mindre; icke

förty.

sittiäinen (Geotrupes) tordyv|el -eln -lar. sitä: kuta (mitä) ... ~ ju . . . desto; ~ suuremmalla syyllä med desto större (med så

mycket större) skäl; tämä oli ~kin par em-, min paikallaan kun detta var så mycket mer på sin plats, som; ~ paitsi dessutom; (myös) jämväl; ~ vastoin däremot, siula (nuotan~) (not)arm -en -ar. siunj|aama: ~n aika ett ögonblick; en handvändning. -aaminen välsignande, -ailla välsigna; (päivitellä) beskärma, himla sig (över ngt), -ata välsigna; Jumala -atkoon! Gud (väl)signe! ~ hautaan, ~ ruumis viga till gravens ro; jordfästa (ngn); ~ ruokansa (lukea pöytärukous) läsa till bords (bordsbönen); -aluksi lopuksi till ett välsignat slut (kaiken lopuksi på det hela); -ttu (vihitty) multa vigd jord. -aukse|kas, -llinen välsignelserik; (siunausta tuottava) välsignelsebringande. -auksellisuus2 välsignelsebringande verkan; välsignelse, -aus välsignelse (-ksi till); (pyhitys) konsekration; olla -aukseksi vara, lända till välsignelse; Herran ~ Herrens välsignelse; ~ta tuottava ks. -auksekas. (-kappeli begravningskapell.) -auttaa* låta* välsigna, sivakka 1. (a.) (liukas) hal; (sileä) slät;

(siloinen) glatt. 2. (s.) (suksi) skida, sival|jlus (läimäys) rapp -et -; (lyönti) slag -et -; snärt -en -ar. -taa* (läimäyttää) rappa, (lyödä) slå*, daska, snärta (till ngn); ~ ruoskalla ge en snärt (ett rapp) med piskan; ~ halki klyva, sivauttaa* rappa till; vrt. sivaltaa, siveelli||nen sedlig; moralisk; (siveä) dygdig, -sesti sedligt; moraliskt, -syys2 sedlighet, (-kysymys sedlighetsfråga, -käsite sedlighetsbegrepp. -osasto sedlighetsavdelning, -periaate sedlighetsprincip, -rikos sedlighetsbrott. -tunto sedlighetskänsla.) sivee||ttömyys2 osedlighet; sedeslöshet; omoral. -ttömästi osedligt; omoraliskt, -tön osedlig; omoralisk; sedeslös, sive||leminen strykande, bestryk|ning, -ande; pensl|ing, -ande. -lie* bestrykningsmed|el -let; målar-, (kalkki~) slam|färg. -Hin* pens|el -eln -lar; -Itimellä kuvata måla av._ -llys strykning, bestrykning; pensling. -Ilä stryka*, bestryka*; (päälle) överstryka*; (hienosti) tuscha; lavera; (lääk.) pensla. , siveltimen||käyttö penselföring, -varsi penselskaft. -veto penseldrag, sivelj|tää* ks. -lä. -y (be)strykning, si veydelli ||nen moralisk; (siveellinen) sedlig.

-sesti moraliskt; sedligt, siveyden tunto sedlighetskänsla. siveys2 moral -en; (siveellisyys) sedlighet; (puhtaus) kyskhet, dygd -en; (säädyllisyys) hyfsning, -filosofi moralfilosof, -filosofi^ moralfilosofi, -jumaluusoppi moralteologi, -käsky moral-, sede|bud. -lause moralisk sentens (maxim); sedespråk -et -. -ohje moralbud; sederegel, -opillinen etisk, -oppi moral-, sede|lära, etik -en. -periaate sedlighets-, moral|princip. -poliisi

sedlighetspolis, -saarna (moraalisaarna) moralpredikan, (-aja moralpredikant; moralist.) -sääntö moral-, sede|bud -et; sederegel, -teologia moralteologi, -tilasto moralstatistik, siveä dygdig; (säädyllinen) anständig; (siveellinen) sedlig, tuktig; (puhdas) kysk; (kunniallinen) ärbar, -sti dygdigt; sedligt; kyskt; ärbart.

siviili 1. (a.) civil. 2. (s.) civilist, -asia civilt mål; civil-, tviste|mål. -avioliitto civiläktenskap. -elämä det civila livet, -hal-linto civilförvaltning, -henkilö civilperson, —ilmailu civilflyg, --insinööri civilingenjör, (Suom.) dipiomingenjör. -juttu (Iak.) civilt mål; tvisternål. -kaarti civilgarde, -känne (Iak.) civil talan, -kauppa civilt köp. «kuvernööri civilguvernör, -lainkäyttö lagskipning i tvistemål, -lainoppi civillagfarenhet. -laki civillag. -lentokone civilflygmaskin, -lista civillista, -luonteinen av civil karaktär, -oikeudellinen civil-, privat|rättslig. -oikeus civil-, privat |rätt. -prosessi civilprocess, (-menettely civilprocessförfarande, -tiei -teitse i civilprocessuell väg.) -pukuinen civilklädd. -päällikkö (Ruotsi, väestönsuojelu-toiminnan johtaja) civilbefälhavare, -rekisteri civilregister, -sitoumus (yksityisoikeudellinen) civil (civilrättslig) förbindelse, -sääty civilstånd, (-jakautuma [tilasta] fördelning enligt civilstånd.) -toimi civil befattning (anställning, syssla), -toimituskunta (hist. senaatin ~) civilexpedition, -tuote (Iak.) »fruetus civilis». -täytäntöönpano civilexekution, -vaade civilrättsligt anspråk, -vahinko civilskada, -vihkiminen borgerlig vigsel, -virka civil tjänst; civilt ämbete, -virkakunta civilstat(en). -virkamies civiltjänsteman, -väestö civilbefolkning.

sivilisaatio civilisation, kultur, sivistyksellinen kulturell; civilisatorisk. -tyksen(harrastaja bildningsvän; kultur|-ivrare, -intresserad, -kaipuu bildningstörst.) -tyminen bildning, förfining; kultur; civilisation; hyfsning, -tymätön obildad, ociviliserad; ohyfsad, -tyneistö (den) bildad(e) klass(en). -tyneisyys* bildning, hyfsning, -tynytbildad, civiliserad; kultiverad; hyfsad; -tyneempi med högre bildning; mer civiliserad; mer hyfsad, sivistys bildning; civilisation; (kulttuuri) kultur -en; (säädyllisyys) hyfsning, -aarre kulturskatt, -aarteisto kulturskatter (pl). -aate bildningsidé. -ahjo bildnings-, kultur|-härd. -ala, -alue kultur-, bildningslområde. -aste kultur-, bildnings|grad; kulturstadium (-lia på), -elämä kulturliv, -halu bildnings|-intresse, -törst, -harrastus kultur-, bildnings lintresse. -henkilö kulturpersonlighet, -historia kulturhistoria, -historiallinen kulturhistorisk. -ihanne bildningsideal, -ihminen kulturmänniska, -ilmiö kulturföreteelse. -jano bildningstörst, -järjestö bildnings-, kulturorganisation, -kansa kulturfolk. -kanta kultur|ståndpunkt, -stadium; (-taso) bildningsnivå -n (-lia, -lie på); (-aste) bildnings|standard, -grad -en; olla korkealla -kannalla stå högt i kulturellt hänseende, -kausi kultur|period, -epok, -skede, -kehitys kulturutveckling, -kehto kulturvagga, -keino bildningsmedel, -keskus kulturcentrum, -kieli kulturspråk; bildningsspråk, -kykyi-nen (-tä luova) kulturskapande. -kysymys kulturfråga, -laitos bildningsanstalt, -maa kulturland, -maailma den civiliserade världen, -muoto bildnings-, kultur|form. •määrä mått av bildning. -olot pl bildnings-, I

kulturella förhållanden, -perintö kulturarv, -piiri kulturkrets, -pyrintö, -pyrkimys bildnings-, kultur|strävanfde), -intresse -t -n. -pätevyys bildningskompetens, -rahasto kulturfond, -riento kulturssträvande. - saavu tus kulturvinning, -sana kulturord. - sanakirja : Suomen kielen ~ (läh.) Främmande ord i finskan, -suuntaus kulturlorientering, -inriktning, - taistelu kulturkamp. -tarkoitus bildnings-, kultur|ändamål. -tarve bildnings-, kultur I behov, -taso kultur-, bildnings |nivå. -tehtävä kulturuppgift, - tekijä kultur-, bild-nings|faktor. -tietoisuus kulturmedvetande, -työ bildnings-, kultur|arbete. -tävastustava kulturfientlig, -vaikutus kulturinflytande, -valiokunta kulturutskott, - valtio kulturstat, -viha kulturfientlighet, -vihollinen 1. (s.) kultur|fiende. 2. (a.) -fientlig, -vihollisuus kulturfientlighet, -virtaus kuiturströmning. -väline bildningsmedel; kulturvehikel. -yhteiskunta kultursamhälle; civiliserat samhälle. -yhteisyys kultursamhörighet, -yhteys kulturförbindelse, sivisty t |j täminen ks. sivistäminen.

-tää* ks. sivistää. si>is!|tyä civiliseras; bli civiliserad; kultiveras; bli kultiverad; förfinas; inhämta bildning;

(säädy llistyä) hyfsas, bli hyfsad. - täminen civiliser|ing, -ande; bibringande av bildning, hyfsning; kul ti veri ng; hyfs|ning, -ande. -tää* civilisera; bibringa* (ngn) bildning; kultivera; förfina; (säädy llistää) hyfsa.

sivo||a (nhk.) skava; päla; avhåra; svepa2; (kiillottaa) glätta, -nta* skavning, pålning; avhårning; glättning, sivu I. (s.) sida; (yhd.) bi-, sido-; pysytellä ~ssa (erossa) jst hålla sig på sidan om ngt; icke befatta sig (taga befattning) med ngt; —sta från sidan; ~sta katsoja en utomstående betraktare. II. (postp.) (sivuitse) förbi; (ohi) om; (loppuun) över; kulkea jst, jnk ~ gå (färdas) förbi ngt; (sivuuttaa) gå om ngt; passera; köra förbi ngt; siitäkin ~ (etemmäksi) ännu längre fram; (edelleen) vidare; (prep.) mennä jllk ~ suun gå ngns näsa förbi; vrt. sivussa; (yhd.) vrt. syrjä-, sivu||aallokko (mer.) sjön tvärs; (viisto —) låringssjö. -aine biämne, -aitio sidologe. -aja (geom.j fys.) tangent -en -er. -ajatus bi|tan-ke, -mening, -åjo omkörning; förbikörning. -alttari sidoaltare, -aminen tangerande, tangering. -amispiste tangeringspunkt. •ammatti bi|näring, -syssla, -ansio biförtjänst; (j.)ks. -työ. (-mahdollisuus möjlighet till biförtjänst.) -apteekki filialapotek, -ase sido|-vapen, -gevär, -asento sidställning. -asia bisak. -askel sidsteg; steg åt sidan, -ava tangerande. -elinkeino binäring. -esine (Iak.) bisak; adpertinens -en. -etuus (Iak.) biförmån; adpertinens -en. -haara sidogren; (joen) sido-arm; förgrening; (raut.) sidospår; bibana. -haarau(tu)ma förgrening, -harjanne, - harju sidoås. -harrastus biintresse. -henkilö bi|person, -figur, -homma bisyssla, -huone sidorum, -hyppäys sidosprång; (kuv.) utvikning. -häiriö (puh.) bi-, sido|ljud. -ikkuna sidofönster, -ilmiö bi-, sido [företeelse, -inen (yhd.) med . . . sida (sidor); -sidig; viisi ~ påsivuisku —

fem sidor; femsidig. -isku sido|hugg, -stöt. -itse förbi (jnk, jst ngt), -joki biflod, -juuri birot, -kaltevuus d os (s) eri ng. -kanta (gn.) sidolinje -n. -kappale sidostycke, -katu bi-, sido|gata. -kohtaus biepisod -en -er. -korko (fon.) biaccent. -kulkeva, -kulkija fen) förbigående, passerande, -kuu (kuun sappi) bimåne. -kuva profil -en -er. -käsite bibe-grepp. -käyrä (sht.) sidoböjd. -käytävä sidogång.

sivu||laiva (kirk.) sidoskepp, -lankous svågerlag å sidone. -lastisuus (mer.) sidotrim. -lause bisats, -liike filial -en -er; filialaffär, -liikenneväylä sidostråk, -liittymä (puh.) sido-, bi|anslutning. -lia på sida*n. -lie åt sidan. (-päin åt sidan; [ulos— J utåt. - taivutus böjning åt sidan; sidböjning.) -llinen utanförstående; (syrjäinen) utomstående; (asiaankuulumaton) obehörig; (kolmas mies) tredje man; outsider; (jolla ei ole etuja valvottavana) (en) o lintresserad, -engagerad. -Ui-suus2 (m.) främlingskap; alienation, -ltafrån sidan, -luku sid(an)tal. -mennen i förbigående; ~ sanoen i förbigående sagt. -merkitys ; bibetydelse, -mielle biföreställning, -mmalla, -mm ali e längre åt sidan, -moreeni (geol.) sidomorän, -muoto biform. -muuri sidomur. -myymälä filialbutik, -määrä sid-(an)tal; -määrin (adv.) sidtals. -nimiö, -notsikko (kirjp.) kolumn|titel, -rubrik, »ohjain (Int.) sidoroder, -öja (mv., mtsh.) sidodike. -oksa sidogren, -osa biroll, -ovi sidodörr, -paine sido-, horisontal |tryck. -paino (kiel.) bitryck; biaccent. -painollinen (kiel.) med bitryck. -parveke sidoläktare. -penkki sidobänk. -peräsin sidoroder. -pinta sidoyta; ojan ~ dikesslänt, -pisto (miek.) sidostöt.-portaat sidotrappa, -projektio sidoprojektion, -puristus sidotryck. -pyrkimys bi|avsikt, -syfte, -raide sidospår, -rakennus sido-, flygel|byggnad, -rata sidobana. -rikkomus biförbrytelse. -runko bistam. -s ks. sivusta, sivusadjutantti flygeladjutant, sivullseikka bi|sak, -omständighet, -seinä sidovägg, -silmu (ksv.) bi-, adventiv|knopp. -sipuli b i lök. sivusmies flygelman.

sivu||ssa: siinä ~ därjämte, därunder, under allt detta; (ohimennen) i förbigående, -sta (sot.) flygel; flank, (-hyökkäys flankangrepp. -katsoja åskådare; en utomstående betraktare, -liike flankrörelse, -rakennus flygelbyggnad, -tuki, -uhka flank|stöd, -hot.) sivu||sukulainen släkting (skyldeman) i sidled, (vanh. Iak.) å sidone. -sukulaisuus släktskap i sidled, å sidone; sidosläktskap, -suunta sidoriktning, -särmä kant. sivuta (mat.) tangera; (koskea) vid-, be|röra; (hipaista, sipaista) snudda (vid ngt); ~ valkeaksi vitmena; (veistää) bila. sivu||tahko (mat.) sida; sidoyta. -taho fasett -en -er. -tarkoitus bi|avsikt, -syfte, -ändamål. -tasapaino(tus) sidojämvikt, -tehtävä biuppgift; (teat., kuv. -osa) biroll, -teollisuus biindustri. -tie biväg, -toimi bi|göro-

mål, -syssla, -ttaa (merkittää, numeroida kirjan sivut) paginera. -tuki sidostöd. -tukimies (jlkp.) ytterhalvback. -tulo biinkomst, (-an-

slaageri sla

sio) biförtjänst; (virasta) sport|el-eln-ler. -tuote biprodukt, -tuotto biavkastning.-tus-ten sida vid sida; (rinnakkain) i bredd, -työ bisyssla; extra arbete; (j.) extraknäck -en. sivuu||ttaa (mennä sivu) passera, gå (färdas) förbi; (jättää

koskettelematta) lämna utan betraktande, lämna åsido; åsidosätta; (m. mer. kiertää) runda; dubblera; (voittaa) överträffa; (ehtiä edelle) distansera; (olla välittämättä) negligera; (kuitata jllk) kvittera med ngt; (olla noudattamalta, ylittää) överskrida; — kaupunki passera en stad; ~ vaiti ollen förbigå med tystnad; ~ 50 vuoden raja passera de femtio (50-årsstrecket); ~ laki åsidosätta (överskrida) en lag; ~ maksupäivä överskrida en betalningstermin; (mer.) ~ niemenkärki passera (runda, dubblera) en udde; (ajaa jnk ohi) gå om (köra förbi) ngn; varhempi ennätys -tetliin det tidigare rekordet överträffades (slogs); ~ luulen (suojan) puolelta passera i lovart (i lä); -ttava juna genomgående tåg; vaara oli -tettu (ohi) faran var överstånden; ~ kilpailijansa distansera sina medtävlare (konkurrenter), -ttaminen passerande, förbigående, åsidosättande, negligerande jne; ks. ed. -tua (joutua -letuksi) passeras; bli lämnad åsido; bli åsidosatt, -tus ksivuuttaminen. (-raide omfartsspår. -rata omfartsbana.) sivu[|vaatimus (Iak.) bi|yrkande, -anspråk, -vaikutin bimotiv. -vaikutus bi|verkning, -verkan, -vakain (Ini.) sidofena; fena; (-kelluke) sidoflottör, -valaistus sidobelysning, -valo sido|ljus, (mer.) -lanterna. »vaunu (moottoripyörän) sido vagn. -vaunullinen med sidovagn. -verso (puut.) sidoskott, -viiva sidolinje, -virka bitjänst, -virta (shk.) shuntström. -väliintulija (Iak.) biinterve-nient. -väliintulo (Iak.) biintervention. - välipuhe bi|avtal, -bestämmelse, -väylä (uit. ym.) biled. -ääni biljud, skalp||eerata (intiaan.) skalpera. -eeraus

skalpering. -pi* skalp -en -er. skandaali (häpeäjuttu, rötös) skandal -en -er. skandinaavi skandinav -en -er. -nen skandinavisk. -suus8 det (specifikt) skandinaviska (i ngt).

skandinavismi skandinavism, skanssi (mer.) skans -en -ar. skarabee skarabé -n -er. skenaario (elok.käsikirjoitus) scenari|o -ot -ön, -er.

skepti||kko* (epäilijä) skeptiker -n -nen

skeptisk, -sismi skepticism, skintillaatiolaskuri (fys. tuikelaskuri) scin-

tillationsräknare. skolast||iikka* (hist.) skolastik -en. -ikko*

skolastiker, -inen skolastisk, skoonelainen 1. (s.) skåning. 2. (a.) skånsk, skorpioni 1. (Seorpionidae) skorpion -en -er. 2. S~ (täht.) Skorpionen, -lukki skorpion-spindel. -npisto skorpionstyng. skoüan||ninpaimenkoira (collie) skotsk fårhund. -tilainen, skottilainen 1. (s.) skott|e -en -ar. 2. (a.) skotsk, skyenterrieri (koirarotu) skyeterrier. skyyttalainen (hist. käns.) 1. (s.) skyt -en

-er. 2. (a.) skytisk. slaageri (slaageri) schlager.

slaavi (käns.) slav -en -er. -lainen 1. (s.) ks. ed. 2. (a.) slavisk; -laiskiihkoilija panslavist. slavofiili slavofil -en -er. slovsl»ki* (käns.) slovak -en -er. sloveeni (käns.) sloven -en -er. -nen slovensk. slummi slum. -utua förslummas, -utuminen

förslumning. sluuppi* (mer.) slup -en -ar. smaragdi smaragd -en -er. -nvihreä smaragdgrön.

smirge||li (tkn.) smärgel-n. (-kiekko smärgel-skiva. -paperi smärgelpapper.) -loida smärgla. smoking, smokki* (vaat.) smoking, snorkkeli (ilmamasto, hengitysputki) snorkel, sodan|laihe krigsorsak, -aikainen krigstids-, krigstida (tpm.). -edellinen förkrigs-; ~ aika tidén före kriget, -haluinen krigisk; krigs-älskande; stridslysten, -johto krigsledning, -julistus krigsförklaring, -jumala (myt.) krigsgud, -jälkeinen efterkrigs-; ~ politiikka efterkrigspolitik. -kävijävaltio krigförande stat. -käynti krigföring; vrt. sota. (-tapa krigföringssätt, krigsbruk.) -liekki strids-, krigs|låga. -lietsoja krigshetsare. -omainen krigisk, -pelko fruktan för kriget, -päämäärä : krigsmål. -syy krigsorsak; »casus belli». -uh-ka krigshot, -vaara krigs|risk, -fara. (»vakuutus krigsriskförsäkring.) soenünus (sokeutuminen, sokaistuminen) förblindande; förblindelse. -taa* (sokaista) förblinda; (himmentää) fördunkla, -tua* fördunklas, förblindas; bli fördunklad (förblindad); förlora svnen. soeta ks. s o e n t u a.

sofis||mi sofism. -ti sofist, -tinen sofistisk. sohi||a (työnnellä) stöta2 till; (pistää) sticka*,

peta. -nta* petande jne.; ks. ed. sohjo, sohju sörja; issörja (lumi~) stöp -et -; 'modd -en. -inen sörjig; moddig; stöpig. -keli sörjigt (moddigt) före. -vyöhyke sörjebälte.

sohva soffa, -matto soffmatta. -n(istuin soff-sits. -nurkka soffhörn, -päällinen sofföverdrag. -selkämys soffrygg.) -pielus ks. -tyy-n y- -pöytä soffbord, -tyyny soffdyna, soi[da 1. ringa; kello soi klockan ringer; (kuv.) ljuda*; tona; (kaikua) klinga; sanat -vai korvissani orden ljuder (ringer) i mina öron; ~ kauniilla klinga (låta) vackert; ääni soi kuin huilu stämman ljuder (klingar, låter) som en flöjt; kellot -vat , kirkkoon klockorna ringer till gudstjänst.

2. (soittaa): soitto soi musiken spelar.

3. (eril. käytt.) korvat -vai (humisevat) det susar (ringer, sjunger) i öronen. 4. (lin.): teeri soi orren spelar.

soijdin* orr-, tjäderjspel -et, -lek -en; ampua -timelta skjuta på spel; idka spelskytte. soieta* soikenee bli ovalfare), avlång(are). soihdunkantaja fackelbärare (m. kuv.). soihtu* bloss -et -, facklla -an -or. -kujanne

fackelspaljé. -kulkue fackeltåg, soija soja -n. -jauhot pl soja mjöl. -papu (Gly-cine soja, Soja hispida) sojaböna, -öljy sojaolja.

soikfea oval; elliptisk; (pitkulainen) avlång, -io oval -en -er; (ellipsi) ellips -en -er. (-harppi ellipsograf -en -er. -nmuotoinen

676;

oval; oval|formig, -formad, -sorvaus o valsvar vning. -sorvi ovalsvarv.) soik||ko* balja, -ollinen en balja (full), soikula oval -en -er. -inen oval. soima 1. (mer.) lastpråm. 2. ks. s o i m a u s. -aminen förebrående; anklagande; förevi-tande, tillvitande; tadlande. -ta (nuhdella) förebrå*; banna; (syyttää) anklaga; (panna syyksi) förevita, tillvita; (herjata) smäda; (moittia) tadla; omatuntoni -a minua mitt samvete anklagar, slår mig; ~ syntejä tillräkna synder, -us förebråelse, anklagelse; tad|el -lèt; skymf -en; (Iak.) tillmäle -t -n; (herjaus) smädelse, soinen kärrig, morasfylld; försumpad. soin|lnahdus klang -en -er; klingande, tonande. -nillinen (kiel.) tonande; (mus.) klanglig. -niton (kiel.) tonlös; vrt. soinnuton. -nulkas -kkaan klangfull; fulltonig; (melodinen) melodiös; (kauniilta sointuva) välljudande, eufonisk. -nukkaasti klangfullt, melodiöst; välljudande; fulltonigt. -nukkuus2 klangfullhet, välljud -et, harmoni -(e)n -er, eufoni -n. -nullinen klanglig; vrt. -n u k a s. -nuton klanglös; dov; (epäsointuinen) oharmonisk. -nuttaa* stämma2; (kaiuttaa) låta * klinga; uppstämma; yhteen) bringa* i samklang (harmoni); (mus.) harmonisera; (värit) avstämma. -nuttomasti klanglöst, -nuttomuus3 klanglöshet; (epäsointu[isuus]) disharmoni -(e)n -er. -nutus harmonisering; (värit) avstämning; (elok. ääni) ljud -et. -ti* klang -en; (kiel.) ton -en. (-väri klangfärg.) sointu* klang -en, ljud -et -; harmoni -(e)n -er; (sävy) ton -en; vrt. seur. -a* (kaikua) klinga, (kuulua) ljuda*; (olla sopusoinnussa) harmoniera; (~ yhteen) stämma2 (överens med ngt); ~ huonosti jhk, jnk kanssa (kuv.) harmoniera illa med ngt; se ei soinnu (hyvin, puhtaasti) (mus.) det klingar inte rent. -inen, -isa klangfull; harmonisk; ks. soinnukas, -isuus2 harmoni -(e)n -er; ks. soinnukkuus, -kuvio klangfigur, -minen klingande; ljudande; harmoni -(e)n. -oppi harmonilära. - va klangfull, sonor; vrt. soinnukas, -vuus2 ks. soinnukkuus, soiro (sht.) (batlenssi) battens (rhm.); (lauta)

bräd|e -et-er (-en), soistu||a försumpas. -minen försumpning. - m i s (aste försumpningsgrad. -ilmiö för-sumpningsföreteelse.) -neisuus2 försumpning; vrt. r ä m e t t y m i n e n. soitannollinen musikalisk, soitanto* musik -en; vrt. soitto, -kausi musiksäsong; ks. yi. m u s i i k k i(-). --oppi musiklära.

soitattaa*: ~ lapsilla soittoläksyjä låta* barnen spela på (över) sina spelläxor; ha (ngn, ngt) att, låta (ngt, ngn) ringa; vrt. soittaa.

soitel|ila* musicera; utföra, göra (exekvera) musik; spela, traktera (jtk ngt). -ma musikstycke -t -n. soit[in* musikinstrument -et -; sovittaa -timille instrumentera. -kauppa musik-, instrument |handel. -nus instrumentering, instrumentation, -taa* instrumentera. »tajasoitinyhtye — sokeutua

sok

instrumenterare. -yhtye instrumentalen-sembl|e -en -er. soitonjilo spelglädje, -johtaja dirigent, »opettaja musiklärare, soittaa* 1. (mus.) spela; traktera; (soitella) musicera; ~ viulua spela (traktera) fiol; ~ sitä säveltä (kuv.) anslå den tonen; dra på den strängen; alkaa ~ tanssia (tanssisäveltä) spela upp till dans; ~ torvea blåsa

horn. 2. ~ kello (II)a ringa (i en klocka); ~ (jnk) ovikelloa ringa på (hos ngn); ~ (puhelimessa) ringa upp ngn; telefonera, ringa till ngn; ~ kiinni (puh.) ringa av; ~ suutaan bruka mun; (laverrella) skrävla; slänga käft; ~ (toitottaa) torve(ll)a blåsa i lur. soitta||ja 1. musikant; (j. pelimanni) spel|-man -mannen -män; (taiteilija) musiker -n -; (yhd.) -spelare, -blåsare. 2. (kirkonkellojen kellon ~) ringare, -jaiset pl (instrumental)konsert -en -er. -mo (teat., oop. orkesterisyvennys) orkesterdike -t -n. soitteleminen musicerande; spelande, soittimellinen instrumental, soittimen|ltekijä, -rakentaja instrument|makare, -byggare, soitto* 1. musik -en, (soittaminen) spel -et. 2. (kellon ~) ringning. 3. (sot.) (ilta~) tapto -t -n; vrt. soitanto, sointu, -automaatti ks. m u s i i k k i a u t o-m a a 11 i. -esitys musik|nummer, -stycke, -harjoitus spelövning, -johto ringledning, -juhla musikfest. -kappale musikstycke, -kausi musiksäsong, -kello ringklocka, -koje ring I anordning, -apparat; ks. seur. -kone (musik)instrument. -kunta musikI-kår, -kapell -et -; (orkesteri) orkest|er -ern -rar. -laite ringanordning, -lava musikestrad. -merkki ringsignal, -nappi ringlednings-, tryck|knapp.-niekka* spelman; musikant. -numero musiknummer, --opaste (raul.) ringsignal, -parveke musikläktare, -rasia speldosa, -rele(e) ringrelä. -taide musikkonst; (sävel~) tonkonst; musik -en. - taiteilija musiker -n -; (sävel~) tonkonstnär, -taito spelskicklighet; musikaliskt kunnande. -taitoinen spelkunnig. -taituri musiker -n -; musikvirtuos -en -er. -tapa spelsätt, -tarvikkeet pl musikalier. -tunti musik-, spel|lektion. -vihko musikhäfte. soivuus2 klang|fullhet, -skönhet; klang -en. sojo: olla ~ssa, -na vara utsträckt; spreta; stå* ut; pisfin ~ssa med fälld bajonett; ojentaa ~on sträcka ut. -ttaa* spreta; stå* ut (rakt upp), sokais||ematon oförblindad, ogrumlad, -emi-nen gruml|ing, -ande, bländ|ning, -ande, förblindande, -ta (tehdä sokeaksi) blända, (kuv.) förblinda; (hämmentää) grumla; (pimittää) omtöckna; ~ silmät (kuv.) förblinda ngn; slå ngn med blindhet; vanhojen ennakkoluulojen -ema förblindad av gamla fördomar; -tu (nut) förblindad; (sokea) blind, -tua bländas; förblindas, bli förblindad; grumlas, bli grumlad; omtöcknas; bli omtöcknad, -tus grumling; för-blindelse; omtöckning. -u ks. -e m i n e n. sokea blind; (kuv.) förblindad; (mieletön) besinningslös; ~ kartta blindkarta; ~na

syntynyt blindfödd; ~ (silmitön) viha blint hat; ~ luottamus blint förtroende; tehdä ~ksi göra blind; (kuv.) blända; förblinda; tulla ~ksi bli blind; bli bländad; ~ ikkuna blindfönster.

sokeain||aakkoset pl blindalfabet, -avustus-laki lag om understöd åt blinda, -kirjasto blindbibliotek, -kirjoitus blindskrift; braille-skrift. -koulu blindskola, -opetus blindundervisning. -opisto blindinstitut, »yhdistys blindförening.

sokea||painanta blind tryck, -sti blint, blindvis; i blindo; myydä ~ sälja i blindo, på måfå, på vinst o. förlust.

sokel||lus sludd|er-ret. -taa* sluddra: fubbla, fumla med orden, -täminen sluddrande; sludder.

sokenee ks. soeta.

sokeri sock|er -ret; panna ~in sockra in; keittää ~ssa (hillota) sylta; päällystää ~Z/a (kuorruttaa ~in) kandera, -aine sockerämne. -astia sockerskål -en -ar. -happo sockersyra. -herne sockerärt. --istutus sockerplantage, -jauhe (jauhe-, hienofso-keri) pudersocker. -jauhot pl (sirotesokeri) strösock|er -ret. -juoma sockerdricka. -juuri (Sium sisarum) sockerrot. -juurikas (Beta vulgaris saccharifera) sockerbeta, -kakku sockerkaka, -keko sockertopp, -kirves sockeryxa. -kko sockerskål, -koe (lääk. ym.) sockerprov. -koetin sockerprovare. -korppu sockerskorpa, -laatikko sockerlåda. -leipomo sockerbageri, -leipuri sockerbagare, -leipä sockerbröd. -leivonnaiset pl konditorivaror, -leivos sockerbakelse, -liemi sockerlag. -linko sockercentrifug -en -er. -lipas socker-skrin. -liuos socker|lag, -lösning, -mainen sockerartad. -malja sockerskål, -mittari sackarimeter. -muru (nen) sockersmula, -mylly sockerkvarn, -määrä sockermängd, -nen av socker, socker-. -n(keitto sockerkokning. -makea sockersöt. -puhdistamo sockerraffinaderi, -sekainen socker|blandad, -haltig. -sirotin sockerströare; strösked. -tuotanto sockerproduktion, - valmistus socker| tillverkning, -beredning.) -näyte sockerprov. -pala sockerbit, -palmu (Arenga saccharifera) sockerpalm. -peruna sockerpotatis, -pihdit pl sockertång. -pitoinen sockerhaltig. -pitoisuus sockerhalt, -rasia socker|ask, -do-sa. -rinkilä sockerkringla, -ruoko (Saccha-rum officinarum) sockerrör, (-istutus sockerplantage.) -sakset pl sockersax. -siirappi sockersirap, -suolainen sockersaltad. - taikina sockerdeg. -tauti sockersjuka; diabetes. -tautinen sockersjuk; diabetiker -n -. -tehdas socker|bruk, -fabrik, -teollisuus sockerindustri. -ton sockerfri; osockrad, -toppa ks. -keko. (-kaalisockertoppskål.) -torttu sockertårta, -tuote

sockerprodukt. - vaahtera (Acer saccharinum) sockerlönn, -vesi sockervatten, -väri sockerkulör; karamellfärg.

sokeroi||da sockra; (tkn.) försockra, -maton

osockrad, -uti* sockring; försockring, -ttaa.*

försockra.

sokellus2 blindhet; (kuv.) förblindelse. -utua* bli blind; förlora synen; ks. soeta.

sokka *, -naula sprint -en -ar. -pultti sprint-bult.

sokkeli (kivijalka, jalusta) sock|el -eln -lar. sokkelikko* labyrint -en -er. sokkelo 1. irrgång -en -ar; labyrint -en -er; (komero) skrymsle -t -n. 2. (an., sisäkorvan) ~ labyrint, -inen labyrintisk; villsam. -neste labyrintvätska, -rakennus labyrint, sokko* 1. (sokea) blind. 2. (leik.) blindbock -en-ar. -lento (Int., mittari-) blind-, instrument! flygning. -silla: olla ~ leka blindbock, (-olo blindbockslek[en].) sola 1. (vuori ~) pass -et -. 2. (rak. välissä) prång -et -; gränd -en -er; (luhdin) svalgång -en -ar. 3. (kaivanto) kanal -en -er. 4. (läpikulkutie) passage -n -r; (komero) skrymsle -t -n. solah dus slinkande; glidning, -taa* (luistaa) slinka*; (solua) glida*.-taminen slinkande; glidande, sola|pkka* smärt; (nuortea) smidig; slank; (sirovartaloinen) välväxt; rank. (-kasvuinen smärt; slank.) -kkuus2 smärthet; smidighet; slankhet. -koitua* bli smärt(are); slankna.

sola||tie hålväg. -uttaa låta* slinka (glida), solea ks. solakka; salskea;-' püu ett rakstammigt träd. solidaari nen (yhtä puolta pitävä; Iak. yhteisvastuullinen) solidarisk, -suus8 (yhteisvastuullisuus) solidaritet, solidi (luja, vakavarainen) solid, -teetti*

(lujuus; vakavaraisuus) soliditet, soli||na sorl -et; porl -et; porlande; skvalande, skval -et. -seminen sorlande; porlande; skvalande.

solis||laskimo (an.) nyckelbensven. -luu nyckelben.

solista sorla; porla; (lotista) skvala; -seva nauru pärlande skratt, solisti solist, -osa solist-, solo|parti. solisvaltimo nyckelbensartär, soljahtaa* (soljua, luiskahtaa,I uisua) glida*;

(luistaa) slinta*, solje||llinen med spänne, sölja. -ton (som är)

utan spänne, sölja. solji||ttaa * förse* (fästa) med spänne(n), sölj |à, -or; (metallilla) beslå*, -tus 1. förseende med sölj|a, -or, spänne(n). 2. (raudake) beslag -et -.

solju|a glida*; (luistaa) slinka*, -ttaa* låta*

glida, slinka; (mer.) överhala. solkata rådbråka ett (främmande) språk, solke|[aminen (fast)spännande, -naan obehindrat, fritt; (yhtä mittaa) undan för undan, utan uppehåll; i en enda ström; utan hejd. -va slank; smäcker. sol|ki8 spänne -t -n; (paljin~) sölja; panna -keen spänna (fast); päästää -jesta spänna lös. -hihna spännrem, -kenkä sko med spänne, -koivu slank björk, -koriste spännsmycke. -nen (yhd.) med . . . sölj|a, -or, spänne(n); messinki ~ med mässingsspänne(n). -vyö spännbälte; bälte med sölja. solmj|eilutyö (ni.) makramé-(e)n. -ia knyta*; (kieloa) snärja2; (päättää) (av)sluta*; ~ sanoissa snärja med ord; ~ jk omiin sanoihinsa beslå ngn med hans (hennes) egna

ord; ~ ystävyysliitto jnk kanssa knyta ett

vänskapsförbund, (vall.) (av)sluta en vänskapspakt med ngn; ~ rauha sluta (ingå) fred (med ngn); ~ avioliitto ingå äktenskap; knyta ett äktenskapsförbund; ~ sopimus träffa ett avtal med ngn. -io kravatt -en -er; slips -en -ar. (-neula kravattnål.) -ita ks. solmia, solmu 1. knut -en -ar; (köyden stek-et-; ~ssa (vara) knuten; ha en knut; tehdä jhk ~ slå en knut på ngt; ~issa (oleva) knutig; päästää ~sta (aukaista ~) knyta, lösa upp; panna ~un knyta (fast, till) ngt. 2. (ksv., polvi) led -en -er. 3. (mer.) knop -en -; 10 vauhti (nopeus) 10 knops fart; en fart på 10 knop;

laiva kulkee 10 (10 ~n vauhtia) (m.) fartyget gör 10 knop. 4. (fys.) nod -en -er. 5. knutpunkt; rautatie~, tie~ ks. nämä. 6. (kuv.) kärnpunkt; den springande punkten. 7. (an., hermo~) ganglie, nervknut. -inen knutig; (ksv.) ledad; (mer.) knops (gen.), -ke rosett -en -er; (j.) flug[a -an -or. -kohta knutpunkt, -kysymys kvistig, (m.) avgörande fråga, -liina knuten duk. -ruoska (kid.) knutpiska, -staa (virkata) virka, -stus virkning, (-lanka virk-garn. -neula, -puikko virk|nål, -krok -en -ar.) -väli (mer.) ks. solmu 3. solu (biol., m. valt.) cell -en -er. solua glida*, skrida*; (luistaa) slinta*, halka; (virrata) flyta; (mer.) slira; ~ käsistä glida, (halka) ur händerna, solu||inen cellulär; (yhd.) -cellig. -kasvain sarkom -et -. -kerros cellager, -ketto cell|-membran -en -er, -vägg -en. -kko* (cellj-vävnad -en -er. -kudos ks. ed. -kuori krusta. -lima cellplasma, soluminen glidande; slintande jne. ks. solua, solu|lneste cell|vätska, -saft. -n(jakautuminen celldelning, -johdin celledare. »muodostus cellbildning, -seinämä cellvägg.) -sto cellsystem -et; ks. -k k o. -sulautuma (ksv.) cell|förening, -fusion, solu||ttaa* 1. (kuv.) bilda celler (bland ngt); infiltrera; utöva infiltration. 2. låta* glida (skrida, slinta, halka); (mer.) låta* slira; överhala; vrt. solua, -ttaja infiltratör, -ttautua* (kuv.) innästla sig (jhk i ngt), -ttua* itr bilda celler; (kuv.) infiltreras, solutuma (biol.) cell|kärna, -kropp, solutus cellbildning; (kuv.) infiltration.

-työ infiltrationsarbete. solv|Iaaja smädare; (Iak.) som förolämpar, -aaminen smädande; skymfande; kränkande, (Iak.) förolämpande, -ata smäda, (häpäistä) skymfa; (Iak.) förolämpa; -aava (häpäisevä) skymf lig, förolämpande, -aus smädelse; skymf -en -ar; kränkning, (Iak.) förolämpning, (-kirjoitus^smädeskrift.) soma nätt, näpen; (sorea) prydlig; (näppärä) behändig; sepä ~a/ (iv.) det var väl vackert, finurligt!

somaatio (modifikaatio) somation. soma||sti nätt, näpet; behändigt; (oudosti) egendomligt, besynnerligt, -tekoinen nätt (sirligt) gjord, somer (geol.) klapper -n; klappersten(sgrus); grus-et; vrt. sora. -ikko klapperstens |-fält, -område; grusjord. -o ks. som e r;

grus -et.someta

some|ta bli nätt(are), näpen (näpnare); (kaunistua) bli vackrare; ei asia (se) siitä -ne (parane) saken blir inte bättre av det, vinner ingenting därpå, somis||taa, -telia* (koristaa) pryda*, sira; dekorera; (sievistää) fiffa upp; (laitella) styra2, pynta ut. -taja dekoratör; (morsiamen) brud|främmja -an -or. -tamo dekorationsateljé. -te prydnad -en -er; grannlåt -en -er; dekor -en -er. -tus dekorering; utsmyckning; utstyrsel -n; uppfiffning; (ut)pyntning. sommi||tella * hopsätta*; sammanställa2; (suunnitella) komponera; (muodostella) formulera; (laatia) uppgöra*; (aunioida) skissera, -telma komposition; (rakenne) konstruktion; (peli) kombination; (aunio, luonnos) utkast -et -; skiss -en -er. -ttele-minen hopsättande; sammanställande jne. -ttelu hopsättning; sammanställning; komposition; (luonnostelma) utkast; skissering; (muotoilu) avfattning, formulering, -tus ks. s o m m i t|t e 1 u, -e 1 m a. sompa* 1. (sauvan~) trissa. 2* (kal. tarpoi-

men~) kloss -en -ar. somuus2 nätthet, näpenhet; prydlighet; (sulous) behag -et. sonaatti* (mus.) sonat -en -er. sondi (lääk. koetin; metr., luotain) sönd -en -er.

sonetti* (kirj.) sonett-en-er. sonnanajo gödselkörning; (j.) dyngkörning. sonni tjur -en -ar. -mulli(kka) ungtjur -en -ar. -ttaa (j. mv.) gödsla, - vasikka tjurkalv. -yhdistys (mv.) tjurförening, sonnus||taa (Raam.): ~ kupeensa omgjorda sina länder, -tautua* omgjorda sig (med ngt); skruda, klä(da) sig (i ngt); (kuv.) rusta sig (jhk för, till ngt), sonta* (j., krk.) spillning, dynga; träck -en. -inen lortig; dyngig; smutsig, -kuorma dyng-, spillnings|lass. -läjä dyng-, spill-nings|hög. sontiainen tordyv|el -eln -lar. sooda soda. -lipeä sodalut. -nvalmistus soda|-tillverkning, -fabrikation, -suola sodasalt. -vesi sodavatten.(-pullo sodavattensflaska.) soola|vekseli (ainoa ~) solaväxel, soolo (yksin) solo; (s.) solo -t -n. -esitys solo I nummer, -uppträdande, -kappale solostycke. -kohta soloparti, -kvartetti solokvartett, -laulaja solosångare, -laulu (yk-sin~) solosång, -numero solonummer, --osa soloparti, -soitto solospel. -tanssi solodans. soopeli (Mårtes zibellina) sob|el -eln -lar. -n(nahka sobelskinn, -nahkainen av sobel-skinn; sobelskinns-.) -turkki sobelpäls. soper||rella * ks. sopertaa, -rus (lapsen) joll|er -ret; sludd|er -ret; pladd|er -ret, sladd|er -ret. -taa* (lapsi) jollra; sluddra; (lörpötellä) pladdra, sladdra. -taminen, -telu joll|er, -rande; sludd|er, -rande; pladd|er, -rande, sladd|er, -rande, sopeu||ttaa* (toisiinsa) sammanjämka; (mukauttaa) anpassa (till, efter ngt), avpassa (efter ngt); (sovittaa) förlika (med ngt); inordna (i, under ngt); ~ rangaistus rikoksen mukaan (rikokseen) an-, av|passa, (määrätä) utmäta straffet efter brottet; ~ vieraisiin oloihin

anpassa efter främmande för-

hållanden; — uuteen järjestelmään inordna i ett nytt system, -tua* anpassa sig i (efter) ngt; inordna sig i ngt; avpassa sig efter ngt; (olla sopusoinnussa) harmoniera (med ngt), (kiel.) kongruera (med ngt); foga sig (i ngt), -tumaton missanpassad; som icke går ihop; oförmögen till anpassning; (joustamaton) osmidig; icke harmonierande (jhk med ngt), -tumattomuus2 missanpassning; brist på anpassningsförmåga; (joustamattomuus) osmidighet, -tuminen anpassning, -tumiskyky anpassnings-, ackommodations|-förmåga.

sopi|a* 1. (mahtua): rymmas; se -i sinne näkymään det kan ses därifrån; ~ (mahtua) jnnk få rum (plats) i (rymmas i) ngt; vaunuun -i 40 hnk. vagnen har plats för 40 personer; det ryms 40 personer i vagnen; ~ istumaan få sittplats. 2. (soveltua) passa; ~ jalkaan gå (passa) på foten; tiedot -vat häneen uppgifterna stämmer in på honom; huonosti (hyvin) -vat vaatteet illasittande kläder (välsittande kläder; kläder med god passform); takki -i hänelle hyvin rocken passar honom bra; rocken sitter bra på honom; kun niin -i när det passar (sig), lämpar sig; hän -i kauppiaaksi han passar till (som) handlande; se ei -nut minulle det passade, lämpade sig inte för mig; vrt. s o-v e 11 u a. 3. ~ (tehdä sopimus, ~ jst) överenskomma; träffa överenskommelse (avtal), avtala med ngn om ngntng; ackordera med ngn om ngt; (päättää) uppgöra; sovittu merkki överenskommet tecken; he eivät voineet ~ siitä (päästä yksimielisyyteen) de kunde inte enas därom; de kunde inte komma överens därom, ~ hinnasta enas om priset; komma överens om priset; välillämme sovitusta palkkiosta mot oss emellan överenskommet arvode; ~ jnk kanssa jst överenskomma (göra upp) med ngn om ngt; göra upp avtal, avtala med ngn om ngt; ~ jnk kanssa ajasta överenskomma med ngn om tid; ~ jnk kaupasta träffa avtal (överenskomma) om köp av ngt; ~ kauppa (kaupasta) (päättää kaupat) uppgöra (göra upp) en affär (ett köp); sovittu hinta ett överenskommet (avtalat) pris; sovitulla paikalla på överenskommen plats; asia oli jo sovittu heidän kesken de hade redan kommit överens, enats, träffat avtal om saken; oli sovittu, että det var överenskommet (avtalat), att; me olemme niin -neet (tehneet sellaisen sopimuksen) vi har kommit överens så; niin on sovittu det är så överenskommet (avtalat); jnk kanssa sovittua efter överenskommelse med ngn; ellei toisin ole sovittu där inte annat avtal träffats. 4. ~ keskenään, yhteen: (mukautua) lämpa sig; (olla sovussa) vara sams (ense); he eivät sovi keskenään de kan inte samsas (bli ense), de kommer inte överens (med varandra); he -vat hyvin yhteen de går väl ihop; ~ yhteen jnk karissa gå ihop med ngt. 5. (tehdä sovinto) förlikas, försonas; ingå förlikning (försoning); (sovittaa) bilägga, förlika; ~ riita suosiolla uppgöra en tvist i godo; (ratkaista sovinnon tietä) bilägga, förlika; ~ riita göra upp (bilägga) en tvist; he ovat jo -neet (rii-

dan) (tehneet sovinnon) de har redan ingått förlikning (förlikts); riita on sovittu tvisten är förlikt (bilagd). 6. (prs.) (käydä päinsä, olla arvon mukaista) anstå, hövas, konve-nera; gå an; (kelvata) duga; (saada) kunna, få; (kuulua) komma, tillhöra; sinun ei sovi tehdä niin det passar sig inte för dig att göra (handla) så; niin kuin ruhtinaalle -i som det anstår, höves en furste; niin kuin tulee ja -i som sig ägnar och anstår; se ei ollenkaan sovi det går inte alis för sig; det passar sig inte alis; sitä asiaa ei sovi jättää det går inte an (det duger inte) att lämna den saken; den saken får (kan^ inte negligeras; -i koettaa det duger (går an) att försöka; -i kysyä man kan fråga sig; det kan frågas; toivoa -i man får (kan) hoppas; hänen ei sovi (hänelle ei kuulu) det tillkommer inte honom (att), sopima||ton opassande; (soveltumaton) olämplig (jhk, jks till [som] ngt); (epäsuotuisa) otjänlig; (ajan puol.) oläglig; -Uomaan aikaan på olämplig tid; i otid; vrt. sopia; (luvaton) otillständig, otillbörlig; (säädytön) anstötlig; oskicklig; (kelpaamaton) inkapabel, oanvändbar; hänen arvolleen ~ honom ovärdig, -ttomasti olämpligt, otjänligt; o-tillständigt, otillbörligt; (loukkaavasti) an-stötligt; (kömpelösti) oskickligt, -ttomuus2 olämplighet, otjänlighet, oläglighet; otillständighet, otillbörlighet; oanvändbarhet, sopi||minen överenskommelse; (riidan) för|-soning, -likning. -muksellinen avtals-, fördrags |mässig; som sker (regleras) genom avtal, fördrag, sopimuksen||hieroja underhandlare, förhandlare; parlamentär -en -er. -hieronta underhandlande, förhandlande; parlamentering. -loukkaus avtals |kränkning, -brott, -mukainen avtals-, fördrags-, kontrakts |enlig, -rikkoja som

bryter (brutit) ett avtal; avtals-, fördrags |brytare, -rikkominen avtals-, fördrags I brott, -tekijä kontrahent, part -en -er; fördrags-, avtals [slutande part. -teko slutande (ingående) av avtal, (-menettely förfarande vid slutande [ingående] av avtal. -päivä dag för ingående av avtal, -tilaisuus tillfälle där avtal ingås, -valtuus befogenhet att ingå [sluta] avtal.) -varainen som grundar sig på avtal; avtalsmässig. -vastainen avtals-, kontrakts-, fördrags|stri-dig, -vidrig, -vastaisuus avtals|stridighet, -vidrighet, sopimukseton avtalslös. sopimu|s avtal -et -; överenskommelse; (liitto ~) fördrag -et -; (valt.) traktat -en -er; pakt -en -er; konvention; (välipuhe) ackord -et -; (kirjallinen ~) kontrakt -et -; (sovinto) förlikning; tehdä ~ ingå (göra, träffa, sluta) avtal (träffa överenskommelse); avsluta (ingå) ett fördrag (en traktat); uppgöra ett kontrakt; (saada aikaan träffa en uppgörelse (komma till förlikning) (jst om ngt); hieroa ~ta underhandla, förhandla, parlamentera; yhteisestä -ksesta efter, enligt gemensam överenskommelse; oli vaikea päästä -kseen det var svårt att få ngn överenskommelse (ngt fördrag, avtal) till stånd, (sopia) att komma överens (till upp-

680;

görelse); yhtyä -kseen biträda (förena sig om) ett avtal; luopua -ksesta frångå, frånträda ett avtal; täyttää ~ fullgöra ett avtal; rikkoa ~ bryta ett avtal; -ksen rikkominen avtals-, kontrakts-, fördrags |brott; allekirjoittaa ~ underteckna (signera) ett avtal; -ksen allekirjoittajavaltio signatärmakt. sopimus||aika avtals | tid, -termin; (sovittu aika) överenskommen tid. -asiakirja (valt.) fördragsakt. -ehdotus förslag till avtal (överenskommelse, kontrakt); (akordi~) ackordsförslag. -ehto avtalsvillkor, -etu avtalsintresse. -hinta avtalspris. -kappale kontraktsexemplar. -kausi avtals (period, -tid. -kirja (vall.) traktat -en -er; fördragsakt; kontrakt -et -. -kumppani kontrahent; (avtalsslutande) part -en -er. -lauseke kontraktsklausul. -luonnos utkast till överenskommelse (fördrag, avtal), -luonteinen av avtalsnatur; konventionell, -luonteisuus avtalsnatur. -maa (valt.) fördrags|makt, -slutande land. -muoto avtalsform, -määrä avtalat belopp, -neuvottelut pl avtals-, fördrags Iförhandlingar. -oikeudellinen avtalsrättslig. -oikeus avtals-, kontrakts |rätt. -paikka avtalsort. -palkka avtalslön. -palkkainen med avtalslön; ~ virka avtalstjänst, -palkkaus avtalsavlöning, -peruste avtals-grund. -perusteinen som grundar sig på avtal, -puoli kontrahent; part -en -er; (valt.) fördragsslutande part. -rauha samförståndsfred. -rikkomus, -rikos fördrags-, kontrakts-, avtals |brott. -sakko avtalsvite; konventionalböter pl. (-ehto, -määräys vitesbestämmelse, - välipuhe vitesutfästelse.) -suhde avtals-, kontraktsförhållande, -tarjous avtalsanbud, -teksti avtalstext, -ties -teitse genom avtal; i avtalsväg. -valta fördragsslutande makt. -valtio fördragsslutande stat. -vapaus frihet att ingå fördrag (avtal); avtalsfrihet, -vastuu ansvar på grund av avtal, -velvoite avtals-, kon-trakts|obligation. -velvoitus avtals-, kon-trakts|förpliktelse. sopi||va lämplig; (ajan puol.) läglig; (soviteltu) lämpad; (kelvollinen) skickad; (edullinen) tjänlig; (sovelias) passande; tarkoitukseensa ~ lämplig (lämpad) för sitt ändamål; hänelle ~ lämplig (lämpad) för honom; niin kuin ~ksi näet som du finner lämpligt (lägligt); hän ei ole sellaiseen toimeen ~ han är inte lämplig (lämpad, skickad) för en sådan befattning; ~ johtajaksi lämplig till (som) chef; ~ viljeltäväksi, viljelykseen ~ lämplig (tjänlig) för odling; ~ laulettavaksi lämplig att sjungas; jalkaan ~ som passar på foten; fotvänlig; sellainen ei ole ~a sådant är inte passande, passar sig inte; ~ssa tilaisuudessa vid lämpligt (lägligt) tillfälle; aikaan

i läglig tid; i en läglig stund; lägligt; hänen arvolleen ~ som anstår honom; honom värdig; vrt. sopia, - vaisuus2 lämplighet; tjänlighet; (hyvä lapa) konvenans-en. (-sääntö konvenansregel.) -vuus2 ks. ed. sopo[|ttaa* mumla; småprata; tassia, tissla. -1 taminen mumlande; mummel; tasslande, tisslande. -tus mummel; tass|el -let, tiss|el -let.

soppa* (j.) soppa; vrt. keitto, liemi.-juurekset pl sopprötter. -kanuuna (sot.

leik.) fältkök. soppi2* hörn -et -, vrå -n -r; skrymsle -t -n; (mer.) pik-en-ar; (mat.) polyedrisk vink|el -eln -lar; solid vink|el -eln -lar. -nen (yhd.) med . . . hörn, vrå(r); moni~ med många hörn, vrår; med många vinklar o. vrår. sopraano (mus.) sopran -en -er. -avain sop-

ranklav. -ääni sopran|röst, -stämma, so|pu* sämja, endräkt -en; suloisessa -vussa i ljuv sämja, endräkt; olla -vussa jnk kanssa vara sams med ngn; komma överens med ngn; elää -vussa leva sams, i sämja; joutua huonoon ~un (epä~un) bli osams, oense; olla huonossa -vussa jnk kanssa vara osams med ngn. -hinta skäligt pris. -isa försonlig; harmonisk; (sävyisä) foglig; (rauhaarakastava) godmodig; fridsam, -isasti försonligt; fogligt; i

vänskaplig anda. -isuus2 försonlighet; harmoni; foglighet. sopukka* vrå -n -r; (komero) skrymsle -t -n. sopuli fjällämlmel -meln -lar. -parvi lämmel|-

flock, -svärm, sopu|[sointu (sopusuhta) harmoni -(e)n; olla -soinnussa jnk kanssa harmoniera med ngt. -sointuinen (-suhtainen) harmonisk. - sointui suus ks. sopusointu, -suhta proportion; harmoni; (samanmuotoisuus) symmetri -(e)n. -suhtainen proportionerlig; väl proportionerad; symmetrisk; harmonisk, -suhtaisesti proportionerligt; symmetriskt; harmoniskt, -suhtaisuus ks. sopusuhta. -vaalit sämjeval. sora grus -et; (lääk.) konkrement -et -; panna tielle grusa en väg. --alusta grus|bädd, -ballast -en. -aminen grusning, grusande, -hauta grustäkt -en -er. sorah||della * ks. s o r a h t a a. -dus skorrning; (kuv.) missljud; gnissel.-taa* skorra; (vihloa) skära (i öronen); (kuv.) låta illa, falskt, -taminen skorrande. sora||inen grusig. -kasa ks. -läjä; mureta ~ksi förvittra, -kerros gruslager, -kieli (en) skorrand e. -kivi singel -n. -kuoppa grusgrop, -läjä grushög; murskata ~ksi krossa till grus. -maa grusjord. -mainen grusartad. -notto grustäkt. (-paikka grus|täkt -en -er, -tag -et -.) -nsekainen grus-blandad; -patja (rak.) grus|bädd, -ballast -en. -peitteinen med grusbeläggning; grus|-belagd, -täckt, -sointu disharmoni -(e)n -er; missljud, -sointuinen disharmonisk; missljudande. -staa, -ta grusa; grusbelägga* ~ lie (lä) (tr.) grusa en väg. -tie grusad väg; grusväg, -täyte grusfyllning, -us grusning, -uttaa (puhuessaan) skorra. -utua* förvittra; vittra sönder, -ääni missljud; dissonans -en -er. sordiini (mus. äänenvaimennin) sordin -en -er.

sore||a prydlig; (kaunis) fager; ~kasvuinen välväxt; slank, -asti prydligt; fagert, -us2 prydlighet; fägring; slankhet. sori||na sorl -et -. -seminen sorlande, -sta sorla; (kuulua pahalta) ljuda*, låta* illa; skorra.

sorja slank; gracil; ks. sorea, sor||kallinen försedd med klövar; klövbärande; klövad. -kinta* bökande; rotande;

set — sortaa sor

petande, -kka* (el.) klöv -en -ar; (vasa ran ~) pen -en -ar; joka ~ (leik.) varenda kotte, käft. (-eläin klövdjur. -jalkainen klövbärande; klövad. -mätä [eläinl.] klöv-röta. -rasva klövfett. -rauta[tkn.] ko |fot -foten -fötter, -sääri klövvad. -tauti; suu- ja ~ rnul- o. klövsjuka.) -kkia* böka; (kaivella) peta; (tonkia) rota; (sotkea) ställa2 till oreda, sormaus (pellava-, lanka~) knippe -t -n; docka.

sormei |[lia fingra; peta. -lu fingrande; petande; vrt. s o r m i e 11 a. sormellaosoittelu utpek|ning, -ande. sormen||jälki fingermärke; (pol.) fingeravtryck. (-tutkimus fingeravtrycksundersök-ning, daktyloskopi.) -leveys finger(s)bredd -en -er. -levyinen finger(s)bred. -liike^finger-rörelse. -paksuinen fingerstjock. -pituinen finger(s)lång.-pää finger|ända, -topp, -spets; soturi -päitä myöten en krigare ända ut i fingerspetsarna. sorm|i2 fing|er -ret -rar (-) (-ern -rar); sormus -essa med ring på fingret; osoittaa -ellaan peka med fingret; (kuv.) peka finger (jtk åt ngn); utpeka; katsoa jtk ~en lomitse (painaa villaisella) se genom fingrarna med ngt. -a fingra (på ngt); tumma (på ngt); vrt. s o r-m i e 11 a. -aakkoset pl fingeralfabet, -ajos (lääk.) fingerböld. -asento fingerställning, -asettelu fingersättning, -eleminen fingrande; tummande, -ella fingra (på ngt); (peukaloida) tumma (på ngt), -eläin fingerdjuret; ai-ai. -harjoitus (mus.) fingerövning, »jakoinen (ksv.) fingerdelad. -kas -kkaan (käsine) finger|vant|e-en -ar, -handske -en -ar. -kieli fingerspråk, -koukku fingerkrok; vetää ~a dra fingerkrok, -lasku fingerräkning. -lehdykkäinen (ksv., sormilehtinen) finger-bladig. -liike fingerrörelse, -liuskainen (ksv.) handflikig. -luu .fingerben. -mainen fingerlik. -nen (yhd.) med . . . finger (fingrar); pitkä~ med långa fingrar, -nivel fingerled, -nta* fingrande (på ngt), (peukalointi) tummande (på ngt), -näppäryys fingerfärdighet. -o (ur., harmoni) manual -en -er. -puhe fingerspråk, -syyhy fingerklåda. -tuntuma: ~lla på känn; instinktivt, - tus (mus. sormi järjestys) fingersättning; applikatur. sormus ring -en -ar. -tin fingerborg; (er. vaat.) syring -en -ar. (-kukka [Digitalis] digitalis, fingerborgsört.) sorran ta * (sorto) förtryck -et. sorroksi I ssa: ääni on ~ (käheänä) rösten är hes, belagd, (sortunut) bruten; huutaa äänensä -in skrika sig hes. sorron||alainen förtryckt; tyranniserad; (masennettu) undertryckt, -alaisuus förtryck -et; tyranni -et. sorruksissa ks. s o r r o k s i s s a; i lägervall;

på obestånd; för fäfot, sorsa and -en änder, -n(poikanen andunge, -poikue andkull. -putki [ksv. Sium [-lati- folium]-] {+lati- folium]+} vattenmärke.) -staa jaga änder; vara på andjakt. -stus andjakt -en -er. sorsetti georgette.

sorsimo (ksv. Glyceria fluitans) flottgräs; vat-tengröe -n.

sor|taa* förtrycka2; (painaa) undertrycka2; (polkea) förtrampa; (mer. ajaa) driva*;

tuuli ~ laivaa vinden driver fartyget; (morkata) gå* åt (ngn); -reilu asema ett förtryckt läge; — vapautta förtrampa friheten; (jnk) göra intrång i (våldföra sig på) ngns frihet; (vanh.) förinta; ödelägga; jämna med marken; krossa, sorta|ja förtryckare, -minen förtryckande jne.; vrt. sortaa, sorto* förtryck -et; (sortovalta) tyranni -et; ks. sortuma, -hallitus förtrycksregim; våldsregemente -t. -järjestelmä förtrycks-, vålds |regim -en. -kausi förtrycksperiod; ofärdsperiod. -politiikka vålds-, förtrycks|-politik. -toimenpide, -toimi förtrycks-, vålds|åtgärd. -valta våldsregim -en; förtryck -et; tyranni -et. -valtius tyranni -et; despotism, -vuodet (routa~) förtrycks-, (hist.) ofärds|år(en). sortua (kukistua) störta; falla*; (kaatua) stupa; duka, gå* under; (ääni) bli hes; (katketa) brytas*; brista; (luhistua) ramla; rasa; störta in, samman; (mer.) driva*; — sotaan falla (stupa) i krig; rakennus -i byggnaden störtade samman (in); byggnaden rasade; — (menehtyä) tautiin duka under för en sjukdom; — taakkansa atle digna under bördan; ~ (menehtyä) suruunsa förgås (försmäkta) av sorg; hevonen -i hänen altaan (kaatui) hästen störtade under honom; -neella äänellä med hes röst, bruten (brusten) stämma; se -u omaan mahdottomuuteensa det faller på sin egen omöjlighet (orimlighet), -ma ras -et; (mer., Int.) av-drift -en -er. -maton (murtumaton) obruten; (kukistumalon) okuvad; (mahdoton kukistaa) okuvlig, -minen fallande, fall -et -; störtande, instörtande; (perikato) undergång -en; (mer.) avdrift -en. sorva (kal. Leuciscus erythrophtalmus) sarv -en -ar.

sorv||aaminen svarv|ning, -ande; (savit.) drej|ning, -ande. -aamo svarveri; (savit.) drejeri. -ari svarvare; drejare. -ata svarva; (savit.) dreja. -aus svarvning, drejning. (-työ svarvnings-, drejnings|arbete.) -au-tua* svarvas; (hioutua) slipas, sorvi svarv -en -ar. -kone svarvmaskin. -n(lastu svarvspån, -terä svarvstål -et -.) -penkki svarvbänk. -taltta svarvjärn.-tuoli svarvstol, -työ svarvararbete, sosdemi (leik.) soss|e -en -ar. sose (keit.) mos -et; puré -n. -utua* mosa sig.

sosiaalidemokraatti socialdemokrat, »demokraattinen socialdemokratisk, -demokratia socialdemokrati -n. sosiaali etuus social förmån, -hallitus socialstyrelse^). -huoltaja socialvårdare, -huolto socialvård, -johtaja (kaupunginhalliiuks.) socialdirektör, -lautakunta socialnämnd, -ministeri socialminister, -poliittinen socialpolitisk. -politiikka socialpolitik, -päällikkö socialchef. -tilastollinen socialstatistisk. -turva(!aitos)socialskydd(sverk[et]). -työn-tekijä socialarbetare, -vakuutus socialförsäkring. -valiokunta socialutskott, -vallan-kumouksellinen (hist.) socialrevolutionär, sosialis||mi socialism, -oida socialisera. -oimi-nen socialisering, -oimis(ohjelma sociali-

seringsprogram. -toimenpide socialiseringsåtgärd.) -ointi* ks. -o i m i n e n. -ti socialist. (-hallitus socialistregering, -johtaja socialistledare, -lehdistö socialistpress[en]. -lehti socialist I tidning, -blad. -nen socialistisk. -puolue socialistparti, -suus2 socialistisk inställning.) sosiolo||gi sociolog, -gia (yhteiskuntatiede)

sociologi, -ginen sociologisk, sosionomi socionom -en -er. -ntutkinto socionomexamen, so|ta* krig -et -; (~retki, juhl.) härnad -en; (taistelu) strid -en -er; (kahakka) fejd -en -er; (meri~) (yhd.) örlogs-; Saksan—Ranskan ~ tysk-franska kriget; * ryhtyä ~an börja krig; (juhl.) draga i härnad; julistaa ~ förklara (jllk ngn) krig; käydä ~a föra krig; käyvä krigförande; lähteä ~an

draga ut i krig (härnad, fält); -dan melske krigs-, strids|larm; strids |tumult, -buller; stridens gny. --aika krigstid, --akatemia krigsakademi, -akäyvä puoli krigförande part. --alus krigs-, örlogs|fartyg. sotaanliittyminen deltagande i krig(et). sota||-artiklakrigsartik|el -eln -lar. - -ase stridsvapen. --asiainosasto avdelning för militära ärenden, --asiaintoimituskunta (hist.) mili-tieexpedition. --asiat pl krigsväsen, --asu strids-, krigs|rustning. —asuinen stridsrus-tad. -elokuva krigsfilm. -halu strids|lust, -lystnad, -haluinen krigisk; stridslysten, -hanke krigs [företag, -plan. -harjoitus strids-, krigs lövning, fälttjänstövning, (taistelu~) manöv|er -ern -rer (-rar), -historia krigshistoria, -historiallinen krigshistorisk, -huhu krigsrykte, -hullu (j.) krigstokig, -huuto krigs-, strids|rop, härskri, -inen krigisk; (erik. ulkon.) martialisk, -innostus krigs Ii ver, -entusiasm, -insinöörikunta ingenjörskår; genikår. -

intoilija krigsivrare. -invalidi krigsinvalid, -isa krigisk; ks. -nen. -isuus2 krigiskhet. -jalalla på krigs-, strids|-fot. -joukko (armeija) här -en-ar; (Raam.) härskara. -juoni krigslist. -kamreeri (arv.) fältkamrerare. -kannalle asettaminen ks. liikekannallepa no; asettaa -kannalle ställa^(fprsätta) på krigsfot; mobilisera. -kanttiini marketenteri. (-npitäjä marketen|terska, -tare.) -kartta krigskarta, -kelpoinen krigsduglig. -kelpoisuus krigsduglighet. -kenttä strids-, slag|fält, valplats -en -er. -kieltotavara krigskontraband. -kiihottaja krigshetsare. -kiihotus krigshets -en. -kirjeenvaihtaja krigskorrespondent, -kirjeenvaihto krigskorrespondens, -kirves (m. kuv.) stridsyxa, -koira krigshund. -komissaari krigskommissarie, -koneisto krigsmaskineri, -korkeakoulu krigshögskola, -korvaus krigsskade [ersättning, -stånd, (-teollisuus krigsskadeståndsindustri, »toimitus krigsskadeståndsleverans.) -koulu krigsskola, -kunnia krigsära, -kunto krigs-, strids I duglighet, -kuntoinen krigs-, strids |-duglig, fältduglig. -kuntoisuus ks. sot a-kunto, -kuri militär disciplin; krigstukt, -kustannus krigskostnad, sota||laina krigslån. -laitos militärväsen; krigsmakt; militär(en). (-oppi härordningslära.) -laiva krigs-, örlogs |fartyg; örlogs|-

man -mannen -män. -laivasto krigs-, örlogs |-flotta; marin -en. -laivaveistämö örlogsvarv. -laki krigslag, -laulu strids-, krigs |-sång. -leski krigsänka, -liike militär-, krigs |-operation; trupprörelse, -lippu örlogsflagga; fältteckjen -net -; baner -et -. -maalaus (luon.t leik.) krigsmålning, -maksu krigsgärd -en -er, kontribution. -marsalkka fältmarskalk. -materiaali krigsmateriel, -melske krigs-, stridsjlarm, -tumult -et; strids|bul-ler, -gny; stridsvim|mel -let. sota||mies soldat -en -er; (kort.) knekt -en -ar. -ministeri krigsminister, -ministeriö krigsministerium, -muisto minne från kriget; krigsminne, -muona-annos krigsportion. -museo krigsmuseum, -neuvosto krigsråd. -neuvottelu krigsråd -et. -nuija (hist., luon.) stridsklubba, -näyttämö krigsskådeplats. -oikeus krigs|domstol, -rätt. -onni krigslycka, -opisto militärläroverk, -orpo krigsvärnlös(t barn), -palvelus militär-, krigs I tjänst. -pappi militärpastor, fält|präst, -predikant, -poliisi fält-, krigs (polis, -politiikka krigspolitik, -polku krigsstig; lähteä -polulle beträda krigsstigen, -puolue krigsparti. -päiväkirja krigsdagbok, -päällikkyys överbefäl, -päällikkö fältherr le -en -ar, härförare; strateg -en -er. -päällystö (upseeristo) överbefäl, -rasitus krigsbörda; (-vero) krigs |gärd -en -er, -tunga, -kontribution. -ratsu stridshäst, -retki fälttåg; kampanj -en -er; krigs-, här-, härnads|tåg; härfärd; (-llä på, under); lähteä -retkelle draga ut i krig (i fält; draga i härnad), -rikollinen krigsförbrytare, -rikos krigsförbrytelse. -rosvo marodör, -rovasti fältprost, -rukous stridsbön. -saalis krigsbyte; (mer.) pris -en -er. (-asia prismål. -tuomioistuin prisdomstol.) sota||salaisuus krigshemlighet, -sankari krigshjälte. -satama örlogshamn. -seikkailu äventyr under kriget; krigiskt äventyr, -sensuuri krigscensur, -siirtolainen krigs|-förflyttad, -evakuerad, -silla: olla ~ (Ips.) leka krig. -soihtu (kuv.) brandfackla, -suunnitelma krigs-, fälttågs|plan, -syyllinen krigsförbrytare, -säännöt pl krigsartiklar, -taito krigskonst; strategi -(e)n. -taitoinen inkommen i krigföring, strids-, [-krigs]kons-ten.-] {+krigs]kons- ten.+} -tanner slag-, strids|fält, valplats -en -er. -tanssi krigsdans, -tapa krigsbruk, -tapahtuma krigshändelse, -tappara (hist., kuv.) stridsyxa, -tarkoitus krigsändamål. -tarviketeolKsuus krigs(förnödenhets)indu-stri. -tarvikkeet pl krigsförnödenheter; krigsmateriel -en. -tekni(lli)nen militärteknisk. -teko krigshandling, -telme (taistelun ~ vanh. run.) stridsbuller, stridslarm. -tiede krigsvetenskap, -tieteellinen krigsvetenskaplig, -tila krigstillstånd; julistaa ~(an) förklara (i) krigstillstånd, (-laki lag om krigstillstånd.) -tilanne krigsläge. -toimi krigsoperation, (-alue operationsområde. -yksikkö operativ enhet.) -torvi strids|lur, -trumpet.-toveri,-toverus krigs-, strids I kamrat; vapenbroder; he ovat -toveruksjet, -ia de är krigskamrater (kamrater från kriget, vapenbröder), -tuomari auditör, -tuomioistuin krigs-, (kenttä~)

fält[domstol. -urho (vanh.) krigsbuss -en -ar, stridskämp|e -en -ar. -uutinen krigsnyhet. -vahingonkorvaus krigsskadeersättning. -vahinko krigsskada, (-vakuutus krigsskadeförsäkring.) -vahvuus krigs|numerär, -styrka, -vakuutus krigsförsäkring, -valmius krigsberedskap, - vammainen krigsinvalid. -vanhus veteran -en -er. -vankeus krigsfångenskap, - vanki krigsfånge, »varusteet pl krigs-, fält|utrustning. -varustelu upprustning, - varustus krigsrustning, - vaunu (hist.) stridsvagn, -velka krigsskuld, -vero krigs|skatt, -gärd -en -er, -kontribution. -verotus krigsbeskattning; påläggande av kontribution. -viskaali krigsfiskal. - voima krigsmakt; militär -en; ~t pl stridskrafter. -voitto seger i kriget; (kaup.) krigsvinst. -vuosi krigsår, sotaväen||kuljetus trupp-, militär|transport. -

liikehtimiset pl trupprörelser, -lähetys truppsändning, -majoitus militärinkvartering. -osasto truppavdelning; (joukko ~) truppförband -et -. -otto utskrivning av krigsfolk, -päällystö militärbefäl, -tarkastus trupp I mönstring, -revy -n -er. sota 11 väki militär -en; krigsmakt -en; (järjestymätön) krigsfolk; mennä -väkeen gå in i militären; bli militär, -väsymys krigströtthet. -ylioikeus överkrigsdomstol. «ylituomari överauditör. sotia* kriga; föra* krig; strida*; ~ jtk vastaan (kuv. olla ristiriidassa jnk kanssa) strida (vara stridande) mot ngt; vara i strid med, stå i strid mot ngt. sotilaallinen militärisk; militär; ~ valtaus militär ockupation; ~ ryhti militärisk hållning, pli. -sesti på militäriskt sätt; militäriskt; — koulutettu militärt utbildad, -staa militarisera. -stua militariseras. -suus2 militäriskhet. sotilaan|jammatti militär-, krigar lyrket. -elämä soldatliv, -maine krigarrykte, rykte som krigare, so til|as-aan krigare, militär -en -er; (sotamies) soldat -en -er. -aines soldatmaterial. - akatemia militärakademi, -ammatti krigaryrket, -apteekki militärapotek, -arvo militär grad (rang), -asetus militärförfattning, -asia militär angelägenhet; militärt ärende, -asiamies militärattaché, -asiantuntija militärexpert, -attasea ks. -asiamies, -auto militärbil. -diktatuuri militärdiktatur, -elämä soldat-, militär |liv. -hallinnollinen militärförvaltnings-. -hallinto militärförvaltning, -hankinta: -hankinnat militära anskaffningar; anskaffningar för militära ändamål; militär-, krigs |leveranser. -harjoitus (tav. pl) militär övning, exercis, -henki soldat-, krigar landa, -henkilö militärperson, -ilmailu militärflyg; flygvap|en -net. -johtaja militär ledare, anförare, -johto militärledning, -joukkiot pl (kurittomat ~) soldatesk -en. -joukko soldathop; trupp -en -er. -juna militärtåg. -juntta militärjunta, -järjestys militärisk ordning, -järjestö militärorganisation. -jäsen militärledamot, -kaappaus militärkupp, -kansa krigarfolk, -kanta-kirja soldatstambok. -kantakortti soldat-stamkort. -kapina militärrevolt; myteri.

-karkuri fanflykting; desertör, -karkuruus fanflykt; desertering, -kasarmi soldatkasern, -kasvatuksellinen militärpedagogisk. -kasvatus militär uppfostran, -ketju militärkor-dong -en -er. -kivääri armé-, militär |gevär, -koti soldathem. (-toiminta, -yhdistys soldathems|verksamhet, -förening.) -koulu krigsskola. -koulutus militärutbildning, -kuljetus militärtransport, -kunnia krigar-, krigsmanna |ära. -kunto militär duglighet, -kuri militär disciplin, -kysymys militärfråga. -käsky militärorder, -käskynhaltija militärståthållare, -laulu soldatvisa. »lentäjä militär-, strids |flygare, -liitto militärallians. -luokka militärklass; krigarkast -en. -luonteinen av militär natur, -lähetyskunta militär delegation, -lääkäri militärläkare, -lääni militärlän.

sotilas|jmaine krigarrykte, -majoitus militär |-inkvartering, -förläggning, -malli militärmodell. -mallinen av militär modell (militärt snitt), -mellakka militär|kravall, -upplopp. -menot pl militära utgifter, -mielivalta militärt godtycke, -nimi soldatnamn. -ohjaaja militärinstruktör, -opisto militärläroverk. -osasto truppavdelning; trupp, -pappi militärpräst, -partio militärpatrull, -piiri militärdistrikt, -puku (virka—) uniform -en -er. -pukuinen uniformsklädd; i (militär)uniform. -päällvstö militärbefäl, -rasitus militärbörda, -rikkomus militär förbrytelse, -rikos militärt brott, -sairaala militärsjukhus, -sairaanhoito militärsjukvård; militärt sanitetsväsen. -salaisuus militärhemlighet, -siirtokunta militärkoloni, -sivistys militär bildning, -soitto militärmusik. -soittokunta militärorkester, -suku krigarsläkt, -sääty militärstånd, -takki vapenrock, -tarkoitus militärt ändamål. -tekni(lli)nen militärteknisk, -teltta militärtält. -tie militärväg. -tila militiehem-man. -toimi militärtjänst; militär befattning. -toimisto militärbyrå. -torppa soldattorp. -ura krigar-, militär bana; den militära vägen, karriären, -vakoilija militärspion. -vakoilu militärt spionage (spioneri). -vala faned; krigsmannaed. »valmennus militär utbildning, -valta militär-, soldat|välde; militärdiktatur; militarism. -valtio militärstat, -valtuuskunta militärdelegation. -vartio militär|vakt, -postering, (-saatto) militäreskort (-ssa under), -vartiomies vaktpost, -vartiosto militär|vakt, -postering, -viitta militärkappa, -viranomainen militärmyndighet, -virkailija militärtjänsteman. -virkakunta militärstat(en). -virkamies militär tjänsteman, -virkapuku (militär)uniform, -virkatalo militieboställe.

soti|[minen krigföring; krigande, stridande, -sopa* (vanh.) (strids)rustning, (haarniska) harnesk -et -; —an pukeutunut harnesk-klädd; klädd i (strids)rustning.

sotka (Aythua, narsku) dyk|and -anden -änder.

sotk||ea 1. (sekoittaa, panna sekaisin) blanda ihop (bort), trassla till; bringa i oordning; ~ vyyhti trassla till en

härva; ~ selvä asia trassla till en tydlig o. klar sak; älähän -e minun ajatuksiani! distrahera mig inte! 2.

(ajatuks. sekoittaa [vaihtaa] toisiinsa): hän -ee nämä henkilöt keskenään han förväxlar dessa personer. 3. (sekoittaa, vetää mukaan jhk): sivullisia ei saa — tähän juttuun utomstående får inte bli inblandade i den här historien. 4. (tkn. sekoittaa, ~ yhteen) sammanblanda. 5. (tkn.; us. merk. polkea): — taikinaa (alustaa) knåda (älta) deg; ~ jalkoihinsa trampa ned; ~ laastia slå murbruk. -eminen blandande, förväxlande; ks. s o t k e a. -eutua* trassla till sig; trassla in sig (jhk i ngt); (hämmentyä) komma* av sig; (sekaantua) råka på villovägar; göra bort sig; bli inblandad; (käydä, muuttua mutkikkaaksi) bli invecklad (trasslig, oredig); kompliceras, -u trass|el -let: (hämmennys) förvirring, oreda; (sekamelska) mischmasch -et; röra, soppa, -ui|nen trasslig, till-, in|trasslad; (mutkikas) invecklad; (epäselvä) oredig; tehdä -seksi trassla till; blanda bort; göra invecklad, -us trass|el -let; olla -uksissa vara tilltrasslad (trasslig); mennä -uksiin trassla till sig; selvittää -uksista reda ut, (kuv.) upp. sotnia (Ven. sot.) (kasakka—) sotnje-n-r,

kosackskvadron -en -er. soturi krigare; (taistelija) strids|man -mannen -män, kämp|e -en -ar. -elämä krigarliv, -kansa krigarfolk, -maine krigarrykte. -n(alku krigarämne. -palkka sold -en.) souj|dattaa* 1. låta* ro. 2. (tuudittaa, kiikuttaa) gunga, vagga, -della* ro3; ~ selällä ro omkring på fjärden; käydä -telemassa, lähteä -telemaan göra (företaga) en roddtur; (pilvi) segla; sväva; glida, souken||nus avsmalning. -taa* göra* smal(a-re); (kud.) taga* in. -tua* bli smal(are); avsmalna.

soukl|eta* ks. -e n t u a. -ka smal; trång, sou||taa * ro3; kahden -dellava vene en båt för två roddare; ~ ja huovata (kuv.) (Suom. r.) ro o. hopa; vända kappan efter vinden, -taja roddare, -täminen roende, soute||leminen, -lu roende, rodd -en. soutu* ks. ed. -kilpailu(t) rodd|tävling, -tävlan; kapprodd. -mies roddare, -palkka roddarlön. -retk|i roddtur -en -er; käydä (lähteä) -ellä (-elle) företaga (göra en) roddtur. -stadion roddstadion. -teljo, -tuhto toft -en -er; roddarbänk. --urheilu roddsport. -vene roddbåt, soveli||aasti lämpligt, lämpligen; (ajan suhi.) lägligt, -aisuus2 lämplighet; läglighet. -as lämplig; tjänlig, läglig; (sopiva) passande; (omansa) skickad; vrt. sopiva. sovellettavuus2 tillämplighet. -lu(tu)s till-lämpning. -luttaa,* -taa* tillämpa; (sovittaa) lämpa (ngt efter ngt); passa in; ~ käytäntöön tillämpa (omsätta) i praktiken; sen voi — moneen meistä det kan tillämpas (passar in) på många av oss; -lettavilta osilta (kohdin) i tillämpliga delar (punkter); -lettavissa (oleva) tillämplig (jhk på ngt); kaikkiin -lettavissa oleviin tapauksiin nähden beträffande alla tillämpliga fall; pykälää voidaan — tähänkin tapaukseen paragrafen kan tillämpas (äger tillämpning) även i detta fall; -lettakoon må tillämpas; äge tillämpning; -tuva (sopiva) lämplig;

-lettu tillämpad; -letun fysiikan professori professor i tillämpad fysik, -taja tilläm-pare.

soveltaminen tillämpning (jhk på ngt). -s(ala, -alue tillämpningsområde, -asetus, -määräys tillämpnings|förordning, -bestämmelse. -tapa tillämpningssätt.) sovel||tautua* anpassa sig (jhk, jnk mukaan i, efter ngt); vrt. soveltua, -tautumi-nen (sopeutuminen) anpassning, -tautumis-kyky anpassningsförmåga, -tua lämpa sig, vara lämplig (jhk, jks för, till [som] ngt); passa (jks till, som ngt); (olla -lettavissa) kunna tillämpas, ha (äga2) sin tillämpning (jhk på ngt); (mukautua) foga sig (i ngt); anpassa, rätta sig (efter ngt); (sopia) passa (in på ngt); ligga* (för ngn); (olla jnk mukainen) överensstämma2 (vara förenlig, rimma) (med ngt); (sattua) slå* in (på ngt); (olla omiaan) ägna sig (för ngt), vara ägnad för ngt; se -tuu meillä käytettäväksi det är lämpligt att användas (lämpar sig för användning) hos oss; Rovaniemi -tuu läänin pääkaupungiksi R. är lämpligt som huvudstad för länet; se -tuu minulle det är lämpligt (lämpar sig, passar) för mig; det ligger väl till för mig; miten parhaiten -tuu hur det bäst lämpar sig, (sopii) passar bäst; tilaisuuteen -tuva puhe ett för tillfället lämpat tal; se arvostelu -tuu häneen det omdömet passar in (slår in) på honom, kan tillämpas (har sin tillämpning) på honom; se -tuu meidän oloihimme det lämpar sig för våra förhållanden; ~ jnk taipumuksiin (olla taipum. mukainen) överensstämma med, passa ngns läggning; -tuva tillämplig; -tuvilta osilta (kohdin) i tillämpliga delar (punkter); vrt. sopia 2. sovel||tumaton icke tillämplig; otillämplig (jhk på ngt); (yhteen~) oförenlig (med ngt); (sopimaton) olämplig (jhk, för ngt, jks till [som] ngt), -tumattomuus2 o tillämplighet; oförenlighet; olämplighet, -tuminen lämplighet (jhk för

ngt); förenlighet (med ngt), -tuva tillämplig (på ngt); (yhteen~) förenlig (med ngt); (sopiva) lämplig (för ngt). -tuv(ais)uus2 tillämplighet (på ngt); förenlighet (med ngt); lämplighet (för ngt), «(-koe, -testi lämplighets|prövning, -test; anlags!prövning, -test.) •sovinnai nen konventionell, -sesti konventionellt. -s(lippu [mukavuus~] [-bekvämlig-hetsflagg[a];-] {+bekvämlig- hetsflagg[a];+} »flag of convenience». -sakko konventionalböter [pl]; avtalsvite. -sakko-ehto vitesklausul, -sääntö konventionell norm. -tapa konventionell sed, kutym.) -suus2 konventionalism; det konventionella, sovinnolli|jnen försonlig; medgörlig; (sopuisa) endräktig. -sesti försonligt; medgörligt; endräktigt; godvilligt; i sämja, sovinnon I'bier oj a fredsmäklare; (sol. ym.) parlamentär -en -er; förhandlare; (välittäjä) medlare, -hieronta medling, -teko ingående av förlikning; försoning, sovin|to* försoning, förlikning; (sopu) sämja, endräkt -en; (sopimus) överenskommelse; avtal; tehdä ~ ingå förlikning; försonas; päästä ~on försonas (förlikas); komma överens (enas); hieroa ~a underhandla

(om förlikning); vahvistaa ~ stadfästa en förlikning; olla -nossa (keskenään) vara sams; leva i sämja; (vetää yhtä köyttä) samsas; draga jämnt; (olla yksimielisiä) vara ense (eniga); kaikessa -nossa i ali sämja; (rauhallisesti) på fredlig väg', selvittää asia -nossa göra upp en sak (affär) i godo; -nolla godvilligt; med godo. -ehdotus förlikningsförslag. -ehto förlikningsvillkor, -jako sämje|delning, -skifte, -juhla försoningsfest. -kaava (usk.) konkordieformeln, -kirja förlikningsavhandling; skriftlig förlikning; (usk.) konkordieboken. -kuolema försoningsdöd. -lautakunta förliknings-, skilje-, kompromiss I nämnd, -menetelmä, -menettely förlikningsförfarande, -neuvottelut pl förlikningsförhandlingar, »oikeus skilje-, kompromiss-, förliknings|domstol. (-tuomio skilje-, kompromiss|dom.) --oppi (sovitus~, usk.) försoningslära. -päivä försoningsdag, -raja sämjerå. -tarjous förlikningsanbud. -tuomari skiljedomare; förliknings-, freds|domare. -tuomio skilje-, kompromiss-, förliknings I dom. (-ehto kompromissklausul. -istuin skilje-, förliknings|domstol. -menetelmä skiljedomsförfarande.) -uhri försoningsoffer, sovi||tella* jämka, passa ihop (samman); (väliltäen) bilägga; olla -ttelevalla kannalla inta en förmedlande ståndpunkt; kompromissa; (mukaannuttaa) anpassa, , ackom-modera; vrt. sovittaa, -telma komposition; bearbetning; (mus.) arrangemang -et-. so\i|ttaa* 1. (asettaa, panna, sijoittaa): ~ paikalleen inpassa (anbringa, placera, ställa) på dess plats; applicera. 2. tämän voi ~ häneen detta kan tillämpas (äger sin till-lämpning) på honom; ~ jtk jnk mukaan avpassa (lämpa) ngt efter ngt; ~ käytäntöön tillämpa (omsätta) i praktiken; jnk mukaan -tettu tillämpad (avpassad) efter ngt. 3. (palauttaa sopu): (usk.) försona; förlika; — riitapuolet förlika (försona) de tvistande parterna; medla mellan parterna; (lepyttää) blidka; jämka; ~ riita (isuus) bilägga (lösa) en konflikt; slita en tvist; ~ jnk mieli blidka ngn; -ttava försonande. 4. (vaat.) (koetella) prova. 5. (kiinnittää) anbringa. 6. (korvata, maksaa) umgälla; (välittää) (förmedla. 7. ~ rikos (för)sona (umgälla) ett brott. 8. (taid.) arrangera; bearbeta; ~ (pukea) sanoiksi kläda i ord; ~ näyttämölle be-, om|arbeta för scenen; dramatisera; ~ elokuvaa varten filmatisera; ~ orkesterille arrangera för orkester; orkestrera; ~ pianolle arrangera för piano, sovitt||aja försonare; förliknings|man -mannen-män; (välittäjä) (för)medlare. -amaton (leppymätön) oförsonlig, oblidkelig; (ei sovitettu) oförsonad; icke försonad (bilagd); (mahdoton sovittaa): sakolla— (Iak.) urbota; som ej kan sonas med böter; ~ ristiriita icke bilagd (olöslig) konflikt; -amattomat vastakohdat oförenliga (oförsonliga) motsatser. -amattomuus3 omöjlighet att försona; oförsonlighet. -aminen an-, av|passande jne.; vrt. sovittaa, -eleminen jämkande; bilägg|ning, -ande. -elija som jämkar; förlikningsman; kompromissare; (välit-

täjä) medlare; työriitojen ~ förlikningsman i arbetstvister. -elu jämkning; kompromiss -en -er; förlikning; ackommodation; medling; (neuvottelu) underhandling; (riidan) biläggjande, -ning; vahingonkorvauksen ehtojen ~ jämkning av skadeståndsvillkor; työriitojen ~ medling i arbetstvister; riitaisuuksien rauhanomainen ~ fredlig bilägg-ning av tvister, sovittelu||asenne försonlig inställning, -aste kompromisstadium. -ehdotus jämknings-, kompromiss-, medlings-, förliknings|förslag. -komissio förliknings-, kompromiss [kommission. -kyky kompromiss-, jämknings|-förmåga. -lautakunta förliknings-, kompromiss |nämnd. -menettely förlikningsförfarande. -muoto jämknings-, kompromissj-form. -neuvottelu jämknings-, medlings|-underhandling. -nhierominen underhandling om kompromiss (förlikning), -ratkaisu kompromisslösning, -rauha samförstånds-

fred. -taktiikka kompromiss-, jämknings j-taktik. -teitse, -ties ~tä genom kompromiss; i förlikningsväg. -tuomio korripro-missdom. -vara jämkningsmån. -yritys jämknings-, medlings|försök. sovitus anpassning; av-, in [passning; tillämpning; (sovinto) förlikning, försoning; (välitys) (för)mediing; (sovittelu) jämkning; (riidan) biläggning; (asettaminen) placering; (mus.) arrangemang -et -; (vaat.) provning, -työ försoningsverk. -uhri försoningsoffer.

sparraaja (urh. harjoilusvastustaja) sparring-partner.

spartalainen 1. (s.) spartan -en -er. 2. (a.) spartansk.

spektr||aalianalyysi spektralanalys, -i (kirjo) spektr|um -um (-et, -umet) -a (-er), -iviiva spektrallinje. -iväri spektralfärg. spektro||grammi (spektrivatokuva) spektrogram. -skooppi* (kirjoputki) spektroskop -et -.

spekula[jatio (laskelmointi) spekulation. - tiivinen (laskelmoiva) spekulativ, spesiaj|ali- (erikois-) special-.-alistua,-lisoi-

tua specialisera sig (jhk på ngt), spinetti (pieni cembalo) spinett -en -er. spiraali (kierukka) spiral -en -er. spirantti* (jon.) spirant -en -er. spiritis||mi (henkioppi) spiritism. -ti spiritist.

-tinen spiritistisk. spiritualismini 1. (fil.) spiritualism. 2. ks. spiritismi. -ti spiritualist. -tinen spiri-tualistisk.

spitaali (lepra) spetälska, -nen spetälsk. sprii sprit -en. -alus sprit(smugglar)fartyg, -kanisteri spritkanister. -lakka spritlack. -takavarikko spritbeslag, -teollisuus spritindustri.

staabi [kapteeni (enl. ali~) stabskapten.

staarosta (kylänvanhin, Ven.) starost -en -er.

staattinen (fys. ym.) statisk.

staccato (mus.) staccato.

stadion (ett) stadion -; (pii. mt., 192 m)

(ett) stadi|on pl -er. stafetti* (harv. pikalähetti, pikaviesti) stafett -en -er.

stala||gmiitti * (geol.) stalagmit -en -er.

-ktiitti* stalaktit -en -er. standaari (lippu) standar -et -. standardi (normi) standard -en; vrt. vakio, (-mitta standardmått, -poikkeama f til.] standardspridning, -teos standardverk, -työ standardarbete. - virhe f til.] medelfel.) -(is)oida standardisera, -(is)ointi * standardisering, standartti* (m. standertti) (sht.) standard -en - (-s).

stannioli (lehtitina, tinapaperi) stanniol -en. stanssata stansa.

statii||kka* (tasapaino-oppi) statik -en. -vi

(jalusla) stativ -et -. statisti (näytelmäavustaja) statist -en -er. steariini (kem.) stearin -et (-en), -happo stearinsyra, -kynttilä stearinljus, -tehdas stearinfabrik, step|jata (Ins.) steppa. -paus steppning. -pi

step(p) -en; tanssia -piä steppa. stereo|jlevy (mus.) stereo jskiva, -platta, -metria (mat.) stereometri -n. -metrinen stereometrisk, -nauha stereoband. -skoop-pi* (fys.) stereoskop -et -. -toisto stereoåtergivning. -tomia stereotomi -n. -typoida (kirjp.) stereotypera. -tyyppi* (kirjp.) stereotyp -en -er. (-laatta stereotypplåt. -nen stereotyp[isk]. -paino stereotyptryck, -painos stereotypupplaga.) steril||isaatio sterilisering -en; sterilisation -en. -oida (tuhota laudinsiemenet; lehdä steriiliksi) sterilisera, -ointi* sterilisering; sterilisation. sterletti* (kal. Acipenser ruthenus) sterlett -en -er.

sterlinki* (hist. rh.) sterling, -punta: 10 ~a

10 pund sterling, stigmatisaatio stigmati|sering, -sation. stihst|ii (tyylilniekka, -ntaitaja) stilist, -iikka*

stilistik -en. -inen stilistisk, stimu||laatio (piristys) stimulation. -loida (kiihottaa) stimulera, -lointi* stimulering, stipendi (apuraha) stipendi |um -et -er. -aatti* stipendiat -en -er. (-huuto [yliop.] stipendiatupprop, -tutkinto

stipendiatexamen.) -matka stipendieresa. -nsaaja stipendiat. -rahasto stipendiefond, -varat pl stipendiemedel, stipul||aatio (välipuhe, sopimus) stipulation.

-oida (määrätä, sopia) stipulera, stoalai||nen 1. (s.) (fil.) stoiker -n -. 2. (a.)

stoisk, -suus2 stoicism, strategilla (sodanjohtotaito) strategi -n. -nen

(sol.) strategisk, stratosfääri (mtr.) stratosfär -en. -lento stratosfärflygning. -pallo stratosfärballong, -pilvi stratosfärmoln. struktu||ralis(mi [kiel.] strukturalism. -ti strukturalist. -tinen strukturalistisk.) -uri-ki eli tiede strukturalism. strutsi (Siruthio) struts -en -ar. -nsulka

strutsfjäder, (-töyhtö strutsplym.) struuma strum|a -an -or. strykniini (~myrkky) stryknin -et (-en), stuhiini I lanka (tuli~) stubintråd. studio studio -n -r(-s). -lähetys studioutsändning.

stuertti* (mer.) stewar|d, -t, stuert -en -ar. stukkjii, -o stuck -en -er. -työ stuckarbete. subjekti (kiel. gm.) subjekt -et -. -iivinen (omakohtainen) subjektiv, -ii vises ti subjektivt. -iivisuus2 subjektivitet, -ilause subjektsats. -iton subjektlös; utan subjekt, -ivismi (fil.) subjektivism, sublimaat||io (tkn., psyk.) sublimation; sublimering. -ti* (frm.) sublimat -et -. substantiivi (esinesana) substantiv -et -.

-nen substantiv(isk). -sesti substantivt, substituutio (sijaislaminen) substitution.

—oikeus (Iak.) substitutionsrätt. suden|lajo vargjakt; (ajomiehillä) vargdrev. -jäljet pl vargspår, -kita varggap; (vanh., kuv.) ulvagap. -korento (Odonata) trollslända. -kuoppa (mels.) varggrop. -marja (Paris quadrifolia) ormbär, trollbär, -nahka vargskinn, (-turkki vargskinnspäls.) -penikka, -pentu vargungle -en -ar. -pyynti varg|fångst, -jakt. -raudat pl (mets.) varg-sax. -suu varggap -et -. -tarha (mets.) varggård. -ulvonta vargtjut, -verkko (mets.) vargnät, sueta* dana, skapa, bilda; itr ks. sukeutua.

suffiksi (kiel.) su f f ix -et -. suggeroida suggerera; -oiva suggestiv, -ointi * suggestion.

suhaiihdus * vin -et; vinande; sus(ning); viskning, -htaa* susa; (viuhua) vina*; (kuiskua) viska, -htelu sus -et; susning; vin -et; vinande; viskande, -us sus -et; vin -et; viskning; yhdessä -uksessa i ett huj, en handvändning, -uttaa (låta) susa, vina, viska.

suhda||nne* konjuktur -en -er (er. pl.);

nousevat (laskevat) -nteel stigande, uppåtgående (vikande) konjunktur(er); hög-, låg I konjunktur; nykyisien -nleiden vallitessa under rådande konjunkturer, (-herkkä [miel. suhdanteille herkkäJ konjunkturkänslig. -politiikka konjunkturpolitik, -rahasto konjunkturfond. -tilanne konjunkturläge, -tulo konjunkturinkomst. -vaihtelu konjunkturväxling. -vero konjunkturskatt, -verotus konjunkturbeskattning, -voitto konjunkturvinst.) -nteellinen konjunktur-betingad; konjunkturbetonad karaktär, suhda||ton o-, dis|proportionerlig; illa proportionerad; (liiallinen) överdriven; (kohtuuton) orimlig; oskälig; vrt. suhteeton; -ttoman suuri över hövan (oproportionerligt) stor. -ttomuus2 oproportionerlighet; disproportion, suhjde 1. förhållande; olla suorassa -teessä jhk stå i direkt förhållande (proportion) till ngt; missä -teessä hän on tähän yritykseen? i vilket förhållande står han (vilken ställning intar han) visavi detta företag? 2. (väli) relation; samassa -teessä i samma förhållande (proportion); olla -teessä toisiinsa stå i förhållande (proportion, relation) till varandra; hyvät -teet goda relationer (förbindelser, försänkningar); olla läheisessä -teessä jhk vara nära (intimt) lierad med ngn. 3. monessa -teessä i många avseenden (hänseenden); ei missään -teessä huonompi i inget avseende sämre; kaikissa

-teissä i alla avseenden; tässä -teessä i detta avseende (hänseende). 4. luvaton ~ otillbörligt (kärleks)förhållande; hän on hieman liian likeisessä -teessä erääseen nuoreen mieheen hon är en smula för intimt (nära) lierad med en ung man; irralliset -teet lösa förbindelser, -harppi pantograf, -luku relationstal; (laalulukujen) reduktionstal. -sana (kiel.) pre-, post|position. -toiminta public relations; PR-verksamhet; samhällskon-takt. -viivain skallinjal, suhi[[na susning, sus -et; vinande, vin -et. -seminen susande; vinande, -sta susa; (viuhua) vina*; korvat -sevat det

susar i öronen; metso-see (soitimella) tjädern sisar, -stus-puu (käns.) snurrträ. suhje* (supatus) tiss|el -let, viskning, suhta* proportion, -utua* förhålla* (ställa1) sig; ~ myötämielisesti (epäsuopeasli) jhk förhålla (ställa) sig välvilligt (negativt, avogt), ha en välvillig (negativ, avog) inställning till ngt; — suopeasti jhk vara välvilligt stämd mot ngn, vara ngn bevågen; ~ varovasti jhk iakttaga försiktighet beträffande ngt; ~ jhk (omaksua asenne) taga ställning till ngt; förhålla sig till ngt. -utuminen förhållande; (asenne) inställning, suhteelli||nen proportionell; (verrattainen; joltinenkin) relativ; -sen suuri relativt, tämligen stor; -set vaalit proportionella val; ~ esteellisyys (Iak.) relativt jäv. •sesti i proportion (förhållande); proportionsvis; (verraten) relativt, jämförelsevis, -staa proportionera; -stettu proportionerad. -suus8 proportionalitet; relativitet; (suhde) förhållande; -suuden la ju ks. seur. (-aisti sinne för proportioner; proportionssinne, -periaate proportionalitetsprincip. -teoria relativitetsteori.) suhteen: jnk ~ med avseende på ngt; (jtk koskien) beträffande, rörande ngt; sen ~ med avseende därpå; för dess vidkommande; (siinä) därvidlag; (siinä määrin) i så måtto, suhtee||ton oproportionerlig; illa proportionerad; (kohtuuton) orimlig; oskälig. - ttoman: ~ suuri oproportionerligt stor. -tto-masti oproportionerligt; ojämförligt; oskäligt; utan ali reson. -ttomuus2 oproportionerlighet; brist -en på proportioner, suhu (harv.) sus -et; (sähinä) väsning. -sade

duggregn, -äänne (fon.) väsljud; sibilant. suihku strål|e -en -ar; (valo~) knippe -t -n; (ryöppy) dusch -en -ar. -huone duschrum, -hävittäjä (Int.) reajaktplan. -inen (yhd.) med . . . stråle (strålar), -kaivo ks. -lähde, -kausi jetåldern.-kone (Int.) jet-, rea-, reaktions |plan. -laite duschinrättning; strilap-parat. -lähde springbrunn; fontän -en -er; vattenkonst, -mies slangförare, -pumppu strålpump. -putki strålrör. -ryöppy strål-dusch. -ta spruta; (vihmoa) strila, -ttaa* spruta; bespruta; ~ vettä fnk päälle spruta-vatten på ngt; bespruta ngt. -ttäminen, —tus sprutande, besprutning, -vesi springvatten. -virtaus (mtr.) jetström, suikale remsa; strimla; vrt. s i e k a 1 e. suikata: ~ suuta (j.) ge en puss (kysi).

suikea (soikea) avlång, oval; (ksv.) lancettlik.

suikeroleinikki (ksv. Ranunculus repens)

krypranunkel. suikerrella *, -taa* slingra (sig); krypa; klänga* (sig), -telu slingrande, klängande, suikula avlångt (ovalt) föremål; (ksv.) lancettlik; ks. -veitsi, -inen (el. Amphioxus lanceolalus) lancettfisk -en -ar. - veitsi (lääk. lansetii) lancettkniv. suimia 1. (hutkia, suomia) snärta, slå till.

2. (j.) ks. syödä, suin ks. sukia.

-suinen (yhd.) med . . . mun, mynning, öppning, gap; vrt. suu; -mynt, -munt; kova~ hård|mvnt, -munt; avara ~ med vid öppning (vitt gap), suin||kaan (kieli.): ei ~ ingalunda; visst inte; minsann inte; (ei millään muotoa) under inga omständigheter; eipä ~ nej vars! nej pass! hänen ei ~ ole tapana liioitella han brukar minsann inte överdriva.-kin (vain) blott; (mahdollisesti) möjligen; (milloinkaan) någonsin; niin hyvä kuin ~ toivoa voi så bra man någonsin (blott, gärna) kan önska; niin pian kuin ~ så snart som möjligt; vid första möjliga tillfälle; med det snaraste; teen minkä ~ voin jag gör allt (vad jag kan); jos ~ (on) mahdollisia om det blott är möjligt, suinpäin hals över huvud; huvudstupa, suinta* borstning; kamning; ryktning; Tykt

-en; vrt. s u k i m i n e n. suipe|[nnus avsmalning; (till)spetsning. -ntaa* (till)spetsa; göra* smalare; ~ suuta snörpa på (med) munnen; vrt. kärjistää, -ntua*, -ta* (m. suipota) bli smalare; avsmalna, tillspetsas; bli spetsig(are). suipistaa spetsa; ~ huuliaan truta med läpparna; ~ suutaan truta med munnen, suippeneminen avsmalnande; vrt. suipeta, suippo* (terävä) spetsig; (kaita) smal; (teräväkärkinen) snibbig; vrt. s u i p p u. -hampainen (ksv. lehti) spetstandad. -kaari (er. rak.) spetsbåge. (-tyyli [-spetsbåg[s]stil,-] {+spetsbåg[s]- stil,+} gotik.) -kuonoinen spetsnosig. -kär-' kinen spetsig; spetsad, -lakki toppmössa, -parta (pujo~) pipskägg, -partainen med pipskägg, -pyrstöinen med spetsig stjärt, -päinen spetsig, -pääty (rak.) spetsgavel, -siipinen spetsvingad; med spetsiga vingar, -torninen med spetsig[t (-a) torn. -viila spetsfil.

suippu* (kärki) spets -en -ar; (nirkko) snibb -en -ar; (nypykkä) tipp -en -ar; (huippu) topp -en -ar; vrt. suippo, -kaulus snibbkrage. -lakki snibbmössa, -liivit snibbliv. -solu (ksv.) prosenkymcell. suistaa 1. (hev. panna suitset

suuhun) betsla; (kuv. hillitä) tygla. 2. (syöstä) störta (ned); (kaataa kumoon) välta; ~ juna kiskoilta bringa ett tåg att urspåra, suist||amo ks. -o. -e (uit.) ledvägg; ledare, -o delta -t -n, delta|land -länder; (suu) utlopp -et. -omaa deltaland. -orannikko deltakust.

suistuja störta; (syöksyä) störta sig; (pudota)

falla*; (kaaiua) stupa; välta; kiskoilta 688

(raiteilta) spåra ur; uraltaan -nut (kuv.) urspårad.

suitllsea (savuta) ryka2, röka2; vrt. s u i t s u-

t a. -seminen rykande, suits||enperät pl tömskaft -et -eton (som är) utan tyglar; (kuv. hillitön) tygellös. -i2 (hev.) bets [el -let -; (ohjas) tyg|el -eln -lar; (ohjasperäl) töm -men -martaluttaa -isla leda vid betslet (tyglarna); päästää -isla betsla av; panna hevoselle -et suuhun betsla en häst. -ienpano betsling. -irengas tömring, -ittaa* betsla; (kuv.) tygla, -itus betsling.

suitsu (savu) rök -en; (suitsuke) rökelse, -aminen rykande, -ke ks. -t e. -ta ryka2; (tupruta) bolma; blossa, -te* (kal., ort.) rökelse, -ttaa* tända2 [bränna2] rökelse; röka2; ~ savua (tulta) spy rök (eld); (savuta) ryka2, -ttäminen rökande, -tus rökelse, (-aine rökelse[pulver]. -alttari rökelsealtare, -astia rökelse|kar, -fat. -jauhe rökelsepulver. -kynttilä rökelseljus; rökgubbe. -lipas rökelseskrin, -puikko rök-gubb|e -en -ar; rökelsesticka, -savu rökelse. -uhri rökoffer.) sujahtaa* (luistaa) glida*; (kiitää) ila; (lentää) flyga*, (pujahtaa) slinka*; (viuhua) vina *.

suja||kka* smidig; (keveä) lätt; (kätevä) behändig; (solakka) smäcker, -kkuus2 smidighet; behändighet; smäckerhet. suju|[a 1. (solua) glida*; (juosta) flyta*; suksi -u skidan löper (glider). 2. (kulua) lida*, förflyta*. 3. (edistyä) fortskrida; (sujua, käydä) gå; gå undan, (joutua) löpa2; (päättyä) avlöpa2; miten työ -u? hur fortskrider arbetet? hur går (det med) arbetet? työ -u hyvin det går bra undan med arbetet; ~ kommelluksilta avlöpa utan malörer; ilta -i häiriöittä kvällen förflöt (förlöpte) utan störningar; saada -maan sätta fart på ngt; ~ suotuisaan suuntaan gå (fortlöpa) i gynnsam riktning; työ ei suju niin kuin pitäisi arbetet går inte undan (fortskrider inte) som det borde; puhe -u häneltä hyvin han har lätt för att tala; han uttrycker sig ledigt; han talar flytande (ledigt); hnna låt gå (undan)! -tella låta* glida; (sujua) glida*, -ttaa* (pujottaa) trä(da); (panna -maan) bringa* att glida; låta* glida; (taivuttaa) böja2, -va flytande, ledig, (-kynäinen med ledig penna.) -vasti flytande; ledigt; smidigt; lätt; puhua ~ suomea tala flytande (ledigt) finska, -vuus2 ledighet; lätthet, suka* 1. (harjas) borst -et (-en) -; borsthår. 2. (harja) borst |e -en -ar; (hevos ~) rykt|-borste, -skrapa, -häntäinen: -häntäiset (hnt., Thysanura) borstsvansar, -höyhen fjäderborst -et -. sukaista (pistää) stoppa; ~ suuhunsa stoppa i munnen; köra i sig; ~ pakoon smyga sig undan; loma av; (livistää) kila i väg; (sipaista) stryka, suka||karva (ksv., el.) borsthår -et, -karvainen borsthårig. -käsnä (el.) borstvårta, -mainen borstlik. -mato (Chaetopoda) borstmask. -nen (ksv.) borst(hår) -et.

JsukaxMikucUn * strumpstickning-. -kudojitasukankutoja

strumpstickning, -kutoja strump|stickare, -stickerska. -kutomakone strumpstickningsmaskin. -kutomapuut pl strumpstol -en -ar.

sukan ||neule, -neulonta strumpstickning, -parsinta strumpstoppning. -silmä strump-maska. -suu strumpkrag|e -en -ar. -sääri ks. -varsi, -terä strump|fot -foten -fötter; (irrallinen) socka, -varsi strumpskaft. sukapää (ksv. Cynosurus) äxing -en -ar. sukel||lus dykning; mennä (painua) -luksiin dyka (ned); nousta -luksista komma (stiga) upp till vattenytan; dyka upp; olla -luksissa (suk.vene) befinna sig i dykläge; vara under vatten, (-kello dykarklocka, -kenkä dykarsko. -koje dykapparat, -kypärä dykar-hjälm. -puku dykardräkt, -varusteet dy-karutrustning. -vene [mer.s.] undervattensbåt; u-båt.) -luttaa* låta* dyka (ned), -taa* dyka*, -taja 1. (hnk.) dykare. 2. (hnt. Dytiscus) dykare, -taminen dyk |ning, -ande. -tautua* dyka*; ~ esiin (kuv.) dyka upp.

sukeu||tu|a (tulla) bli; (syntyä) upp|stå, -komma; alstras; (johtaa) leda till; (kehittyä) utvecklas; (kasvaa) (till)växa2; (muodostua) utbildas; (kehkeytyä) utspinna* sig; siitä -i riita det ledde till ett gräl (en tvist); siitä voi ~ jtk därav kan det bli ngt; det kan arta sig till ngt; mitä siitä -u? vad blir det av det? vad kommer det att leda till

(att ha för följder)? -i vilkas väittely det uppstod en livlig diskussion, -tuminen utveckling; tillväxt -en; uppkomst, suki|ja 1. (harjata) borsta; (ruokota) rykta; (kammata) kamma; (hivellä) stryka*; — partaansa stryka sig om skägget. 2. ~ suutaan (valita sanojaan) hålla mun; välja sina ord. -maton o|borstad, -ryktad; okammad. -minen borst]ning, -ande; rykt|ning, -ande; kam |ning, -mande; strykande, sukka* strumpa, -housut strumpbyxor, -inen med . . . strump|a, -or; silkki ~ med silkesstrumpor, -jalkainen med strumpor på (fötterna); (hev.) som har vita hasar (strumpor), -lanka strumpgarn. -lauta strumpbräde. -nauha strumpeband, (-ritari-kunta, -ritaristo [Engl.] strumpebandsorden. -vyö strumphållargördel.) -puikko strumpsticka. -puut pl strumpstol -en -ar. -silla(an) i bara strumporna, strumplästen, -fötterna, -varras strumpsticka. sukkela 1. (vikkelä) kvick; (nopsa) snabb; rapp; flink. 2. (älykäs) kvick; vitsig; (mukava) behändig; ~an ks. sukkelasti, -järkinen kvick-, snabb|tänkt; kvick i huvudet; snarfyndig, -järkisyys kvick-, snabb|tänkthet; snarfyndighet, -kielinen rapp i tungan; slagfärdig, -kielisyys slagfärdighet, -liikkeinen kvick, snabb (i vändningarna), -sanainen ordfyndig; vitsig; rapp i munnen; munvig, -sanaisuus ordfyndighet; vitsighet; munvighet, -sti kvickt; snabbt; vitsigt; behändigt, -tuumainen snabb-, kvick |-tänkt. -tuumaisuus snabb-, kvick|tänkt-het. -älyinen ks. -tuumainen. sukkeluus2 1. (sutkaus) kvickhet; (sanasut-kaus) vits -en -ar. 2, (nopeus) snabbhet; rapp-, flink jhet; (mukavuus) behändighet.

sukkula (kud.) skytt |ei -eln -lar, skottspol | e -en -ar. -liike skyttelrörelse. -mainen spolformig. -mato (Nematoda) spolmask. suklaa choklad -en. -jäätelö chokladglass, -kakku chokladtårta, -leivos, -levy choklad |bakelse, -kaka. -makeinen c hoki ad | konfekt, -pralin. -n(ruskea chokladbrun. - värinen chokladfärgad.) -tehdas chokladfabrik, sukoi|lleminen överseende; överskylande; blidkande; skrädande; smekande, -lia (olla välittämättä jst) se* genom fingrarna (med ngt); (antaa anteeksi) överse* (med ngt); (painaa villaisella) stryka* över med hartassen; (peitellä) överskyla; blidka; (hyväillä) smeka, suksen 11 kärki skid|spets, -brätte -t -n. -latu skidspår, -pohja glidyta; vedellä voidetta -pohjiin valla skidorna, -voitelu vällning, suksessiivi||merkintä (peräkkäis~) successiv teckning, -nen (peräkkäinen) successiv, -suus2 (peräkkäisyys) successivitet. suksi2 skid|a -an -or. -keli skidföre. -näyttely skidutställning. -rasva (skid)valla. -rikko skidbrott. -sauva skidstav. -side skid|bindning, -bindsle. -voide ks. -rasva, su|ku* 1. släkt -en -er; (ylimys^) ätt -en -er; -vun muotokuvat släktgalleri; (hallitsija ruhtinas ~) hus -et; Romanovien ~ det Romanovska huset; Suomen ~ den finska stammen; olla jllk vara (i) släkt (besläktad) med ngn; kaukaista ~a släkt på långt håll; avlägsen släkting; avlägset besläktad; (vanh., Iak.) fjärran skyld; läheistä ~a när|besläktad, -skyld; ei obesläktad; hän on suurta ~a han tillhör en stor (hög, förnäm) släkt (ätt); han är av hög börd (härkomst); han har höga anor; lähempää ~a närmare besläktad (befryndad); närmare släkting; olla jllk suoraan ylenevässä (alenevassa) polvessa vara (i) släkt med ngn i rätt uppstigande (nedstigande) led; stå i rätt uppstigande (nedstigande) skyld-skap till ngn; lunastaa ~un (hist.) lösa i börd; börda; lunastettu (hist.) bördlöst; ostaa ~un (hist.) köpa i börd; bördköpa; -vustaan ylpeilevä andryg; huonota -vustaan vansläktas; (heiketä) degenereras; -vustaan huonontunut vansläktad, degenererad; sammunut ~ en utdöd släkt (utslocknad ätt); kuka (mitä) hän on omaa ~a? vad heter hon i sig själv? omaa (lyh. o.s.) H. född H. 2. (el., ksv. suku) släkt, (heimo) familj. 3. (kiel.) genus - (-et) -. -aateli bördsadel.-ase-ma (Iak.) familjeställning.-elin ks. -puoli-elin. -haara släktgren, -hauta familjegrav. -hautakumpu (muin.) ättehög, -herruus bördsherravälde, -historia släkthistoria. -inen (yhd.) besläktad (med ngn, ngt); sen~ därmed besläktad; lähi~ närbesläktad. -isin till börden; olla ~ jst leda sin härkomst från ngt; härstamma från ngt. -isuus2 släkt-, för|vantskap -en. -jakso släktJföljd -en -er, -linje -n -r. -johto släkt-, ätt|ledning. -järjestys ks. s u k u j a k s o. -kansa ks. sukulaiskansa, -kanta släktgren -en -ar. -kartano släktgods, stamgods; familjegods; fideikommiss -et -; omistaja fideikommissjinnehavare, -arie -n -r. -kertomus släktsägen, -kieli ks. suk u-

1 a i s k i e 1 i. -kiista släkt|stridighet, -gräl. -kirja släkt|bok, -krönika; ättartavlor; genealogi; (kanta-) stambok. -kokous släktmöte. -kosto (veri-) blodshämnd; (Korsika) vendetta -n. -kunta släkte -t -n. sukulaijnen släkting, frände -n -r; anhörig; (omainen) anförvant; (sukua oleva) befryndad; joulua (tulla) jnk -seksi bli släkt (befryndad)

med ngn; luen hänet -seksi (pidän häntä -sena) jag betraktar honom som en släkting, räknar släkt med honom, sukulais||heimo frändestam. -kansa besläktat, frände|folk. -kieli besläktat, frände |språk. -muoto besläktad form. -perheet pl befryndade familjer, -piirre släkt|drag, -tycke -t. -päivälliset pl släktmiddag, -rakkaus släktkärlek. -side släktskapsband, -tua jhk, jnk kanssa bli släkt (befryndad) med ngn. sukulaisuus2 släktskap -en, frändskap -en; förvantskap -en; skyldskap -en; affinitet, -aste skyldskapsgrad. -este (Iak.) skyld-; skapsjäv. -side släktskapsband, -suhde släktskaps-, skyldskaps|förhållande. -tunne släktkänsla; frändskapskänsla. suku loida besöka släktingar, -luettelo släkt[-regist|er -ret -, -förteckning; genealogi; (aalelis—) ättlängd, -lunastaja (hist.) bördeman. -lunastus (hist.) börd -en; bördslösen. (-hinta bördeskilling. -oikeus bördsrätt. -riita bördstvist, -säännöstö bördsinstitut.) -muisto släktminne, -nimi släkt-, tilllnamn. (-laki lag om släktnamn.-oikeus rätt angående [till] släktnamn.) suku||oikeus familjerättighet. -oikeustila (hist.) familjegods; fideikommiss -et (-nhaltija fideikommisslinnehavare, -arie.) -ominaisuus släkt|drag -et -, -egenskap, -pe-rintö släktarv, -perä härkomst -en; toista ~ä (oleva) av annan härkomst; olla ylhäisiä ~ä vara av hög börd; ha höga anor; ylhäistä ~ä oleva (m.) högättad, -piirre släktdrag. -polvi släktled; generation -en -er; ätteled; —en välinen ristiriita generationskonflikt, sukupuoli kön -et -. -elin köns-, sexuallorgan; genitalier pl. -elämä könsliv, -eroavaisuus könsolikhet, -kuri tukt; —a loukkaava som sårar tukt; sedlighetssårande. -moraali sexual-, könsimoral. -nen sexuell; sexual-, -neuvonta sexualupplysning. -rauhanen könskörtel, -rikollisuus sexualbrottslighet. -rikos sexualbrott, -suhde sexuellt förhållande. -tauti köns-, venerisk sjukdom, -vietti köns-, sexual|drift. -yhdyntä samlag; parning; könsakt; coitus; kopulation. - yhteys könsumgänge, suku||puu stamträd, -puutto: kuolla —on dö ut; —on kuollut utdöd; hävitä —on dö ut; utrotas, bli utrotad; hävittää —on utrota, -päivälliset släktmiddag, -rakas släktkär. -rakkaus släktkärlek, -rasitus ärftlig belastning. -riita släktfejd -en -er.-rutsaus blodskam -men; incest -en. -selvitys släktutredning. (-todistus släktutredningsbevis.) -solu (biol.) könscell, -sääntö (kiel.) genusregel. -tarina släkt-, ätt|sägen. -taulu stamtavla. -tauti släkt-, familje|sjukdom. -tiede släktforskning; genealogi, -tieteellinen genealogisk. -tieteilijä släktforskare; genealog, -tila släktgods; vrt. sääntöperin-

t ö t i 1 a. -tunne släktkänsla, -tutkimus släktforskning, genealogi, (-seura [-genealo-gisk[a]-] {+genealo-gisk[a]+} förening [en].) -tyyppi släkttyp. -unlunastaja ks. s u k u 1 u n a s t a j a. -vaakuna släkt-, ätt|vapen. -vamma släktlyte. -viha släkthat. -vika (us. lei k.) släktfel. -yhtäläisyys släkttycke -t. -ylpeys andryghet; släktstolthet, -ylpeä andryg. sul|a I, (—lellu, —nul, ei jäässä) smält; (nestemäinen) flytande; (ei jäätynyt) ofrusen; (auki oleva) öppen; (paljas) bar; ~ voi smält, (keit.) skir(a)t smör; ~ öljy flytande olja; ~ maa ofrusen (bar), (lumeton) icke snöbetäckt mark; barmark; ~ vesi öppet vatten; ~ silmäke (jäässä) öppning i isen; isvak -en -ar. 2. (pelkkä) blott, ren, ram; idel (tpm.); (ehdoton) absolut; se on — valhe det är rena rama lögnen; det är idel lögn; se on — totuus det är rena rama sanningen; —ssa sovinnossa (sovussa) i ljuv (bästa) sämja; se on —a hulluutta det är rena galenskapen; ~sta armosta blott av nåd; av idel nåd; se on — mahdottomuus det är en ren (absolut) omöjlighet, absolut omöjligt; -immat (sydämellisimmät) kiitokset (de) innerligaste, hjärtligaste tack(sägelser). sul||aa 1. smälta2; (liueta) lösas8; lösa2 sig; lumi, jää — snön, isen smälter; isen tinar upp; — yhteen smälta samman (ihop); sammansmälta; (jhk) sammanflyta (i ngt); sokeri — vedessä sockret löses (löser sig) i vatten. 2. ~ tyhjiin (kuv., raueta) gå om intet; ajos — (lääk.) svullnaden ger sig; sydän — (kuv.) hjärtat veknar; vrt. sula-va. -aantua* ks. sulautua, sula|jke* 1. (shk.) smält|säkring, -skydd; säkring -en -ar; propp -en -ar. 2. (jäässä) öppning i isen; isvak -en -ar. (-lanka smält-tråd. -liuska smältlamell. -tulppa smält-, säkrings|propp.) -maton (joka ei sula) som inte smälter; osmältbar; (joka ei ole -nut) osmält, -mattcmuus2 osmältbarhet. -minen smältning, smältande, sulamis||kohta smältpunkt, -kuumuus smält-hetta. -lämpö smältningstemperatur -en; smältvärme -t. -piste smält-, flyt|punkt. -suhde smältningsförhållande, -tila smältningstillstånd, sula I ta ks. sulattaa, -te* (tkn.) smälta; (mel.) fluss -en; flussmed|el -let. -tin* (tkn.) ks. upokas, -ttaa* 1. smälta2; (kokonaan) smälta2 upp; nedsmälta2; försmälta2; (liuenlaa) lösa2; (lääk.) häva; fördela; ~ voita smälta, (ruskettaa) skira smör; ~ jääkaappi avfrosta ett kylskåp. 2. ~ toisiinsa (yhteen) sammansmälta; ~ toiseen yritykseen förena med (låta uppgå i, sammansmälta, fusionera med) ett annat företag; ~ jnk kaltaiseksi assimilera med ngt. 3. (kuv.) — (yhdistää) jhk införliva med ngt. -ttamaton osmält, -ttaminen (ned-, samman)smält|ning, -ande; lös|ning, -ande; fördel|ning, -ande; skir|ning, -ande. -ttamisyritys smältningsförsök; (kuv.) försök (strävan) att (samman)smälta. -ttimo, -tto* smältningsanläggning; smältverk -et -; hytt|a -an -or. sulatus smältning; lösning; fördelning, -ahjo

smälthärd, -aine flussmedel; 'vrt. sulate.

-jätteet pl slagg -et; varp -et. -koe smältningsförsök. -koje smältapparat, -kuu-muus smältlietta; smältningsvärme-t. -kyky smältningsförmåga, -lamppu smält-, (Isi.) glasblåsar|lampa.-pannu smältpanna. -pata smältgryta. -upokas smältdegel, -uuni smältugn.

sulajiuttaa* smälta8; ~ itseensä upptaga* i sig; (kaup.) fusionera. -utua* smälta2, försmälta2; ~ jhk sammansmälta2 med (i) ngt; (kuv., yhtyä) uppgå* i ngt; (sopeutua) gå * ihop med ngt; taivaan sini -utuu meren vihreään himlens blå sammansmälter med det gröna havet, -utuma, -utuminen sammansmältning; (kaup.) fusion, -utumis-sopimus (kaup.) fusionsavtal, -va (joka sulaa) smältbar; (sula) flytande; (luonteva) ledig; smidig; ~t liikkeet smidiga, (miellyttävät) behagfulla ([sirot] graciösa) rörelser; vaikeasti — svårsmält. -v(ais)uus2 smältbarhet, -vasti smidigt; ledigt; graciöst. -vuus2 smidighet; behagfullhet; ledighet; grac|e -en.

sulfa||atti * (kern.) sulfat -et - (-en -er), (-lipeä sulfatlut. -menetelmä sulfatmetod, -pitoinen sulfathaltig. -puu sulfatved. -selluloosa sulfa tcellulosa. -tehdas sulfatfabrik, -vanuke sulfatmassa.) -lääke sulfapreparat, -toida sulfonera. -toituminen sulfonering, sulfiitti sulfit -et - (-en -er), -lipeä sulfitlut. -menetelmä sulfitmetod, -puu sulfit-, pap-pers|ved. -selluloosa sulfit|cellulosa, -massa, -sprii sulfitsprit, -tehdas sulfitfabrik, -tärpätti sulfitterpentin. -vanuke sulfitmassa, sulfonaali (kern.) sulfonal -en (-et), sulha||nen fäst|man -mannen -män; (vih-kiäisp.) brudgum -men -mar. -smies fästman. -spoika 1. brudsven -nen -ner. 2. ks. -nen; kosija, sulho ks. sulhanen. suli |ttaa* förse*, pryda med fjädrar; -tettu

fjäderprydd; befjädrad. sul|je* (sulkumerkki): sulkeet pl parentes -en -er; klämmer -n -; -keissa, -keisiin inom parentes (klämmer), sulje||nta* stängning.-ttu* sluten; (salvattu) stängd, lyckt; (esteellä) avspärrad, blockerad; -tuin lipuin (miel. umpilipuin) med slutna sedlar; ~ järjestys (sot., miel. sul-keisjärjestys) sluten ordning; -tuin rivein i slutna led; -ttujen ovien takana inför (inom) lyckta dörrar; — yhtiö bolag med begränsad ansvarighet; ~ tarjous (kaup.) slutet anbud, suljin* (tkn.) (till-, förjslutare; (valok.) slutare -n -.

sulka* (fjäder)penna; (höyhen) fjäd|er -ern -rar. -heinä (ksv. Stipa longifolia) fjäderborstgräs; (~ tenacissima) espartogräs; (h)alfa. -huiska fjäderviska, -inen (yhd.) med . . . penna, pennor; pitkä- med långa pennor, -kaura (Avena orienlalis) fanhavre. -koralli (el. Alcaonaria) fjäderkorall, -ko-riste fjäderprydnad, -kynä 1. fjäderspole. 2. (kirj. väl.) gåspenna, -mainen fjäderlik. -pallo (urh.) badminton (tpm.). -palmu solfjäder(s)palm. -pilvi fjädermoln; cirrus-(moln). -sato 1. (s.) fjäderfällning, ruggning. 2. (a.) ruggande, -suoninen (ksv.)

fjädernervig. -töyhtö fjäder|tofs, (koriste) -busk|e -en -ar; (kypärän) hjälmbuske, sulkava (kal. Abramis jarenus) far|en -en -nar.

sulka|lvene vingbåt. -viila k an t f il.

sulkejla 1. (panna kiinni): — silmänsä sluta sina ögon; (ummistaa silmänsä) blunda (jllk för ngt); ~ katu avspärra en gata; ~ lili (pnk.) spärra ett konto; ~ ovi stänga (igen), sluta till en dörr; (panna lukkoon) låsa (igen) en dörr; ~ johto avstänga, stänga av en ledning; ~ puhelin (radio) stänga av, koppla från telefonen (stänga av radion); ~ (katkaista) tie jltk stänga (spärra) vägen för ngn; ~ satama (pääsy satamaan) blockera en hamn; ~ sateenvarjo slå ihop paraplyet; ~ rivit sluta leden; ~ sinetillä kirje försegla ett brev. 2. ~ syliinsä sluta i sin famn, i sina armar; omfamna; ~ (teljetä) sisään stänga in(ne); in(ne)stänga; inspärra; ~ erilleen (eristää) avstänga från ngt; ~ (eristää, erottaa) erilleen riittävä alue avstänga (avspärra) ett tillräckligt stort område; ~ pois (miel. erottaa) utesluta; (urh.) (julistaa kilpailukelvottomaksi) diskvalificera; ~ piiriin sluta en ring kring ngt; omringa; (sot.) cernera; ~ sydämeensä innesluta (gömma) i sitt hjärta; — suosioon innesluta i ngns åtanke (ynnest); ~ vankilaan (luostariin) inspärra i fängelse (i kloster); ~ lukon taakse låsa in ngn. -isjärjestys (sot.) sluten ordning, -maton (kirj. m.) oförseglad. -minen slutande; stängande; (av)-spärrande. -misaika stängningstid; ~an vid stängningsdags (tpm.). -uma ks. -utuma. -us s -uksissa vara innestängd, (eristettynä) avstängd; (esteillä) vara spärrad (blockerad). -utu|a*

sluta sig; avstängas2; innesluta* sig; (inne)slutas*, instängas2; (ovi) slå igen; itsestään -va självstängande; ~ lukon taa låsa, stänga2 in sig; ~ jltk tillsluta sig för ngt; ~ jnk suosioon innesluta (anbefalla) sig i ngns ynnest; silmät -vai ögonen sluter sig; ~ itseensä sluta sig inom sig själv; ~ huoneeseensa stänga in sig på sitt rum; -nu/innesluten, instängd; (kuv., itseensä —) sluten; (umpimielinen) inbunden, förbehållsam. -utuma, -uma (geol.) inneslutning; tilltäppning; förträngning; stockning; stopp -et. -utuneisuus2 inbundenhet. sulkia (lin. olla sulkasadossa) rugga, sulkija tillslutare; ks. suljin, sulkiminen rugg|ning, -ande. sulku * 1. (palo) damm -en -ar. 2. (mer. kanavan—) sluss -en -ar. 3. (tie—, katu—) (väg)spärr -en -ar; barrikad -en -er. 4. (sot.) spärr-en-ar. 5. (kirjoitusmerkki) parentes; klamm|er -ern -. 6. (pysähdyttäminen) stoppande; stopp -et; panna — jllk (kuv.) sätta en damm (spärr) för ngt; (estää) sätta stopp för ngt. -hana avstängnings-kran. -hauta slusskammare, -inen (yhd.) med . . . damm(ar), sluss(ar); moni— med många dammar, slussar, -kammio (vsr.) slusskammare, -kappale slutstycke, -koneisto slutmekanism, -kosketin slutkontakt, -kynnys (vsr.) slusströskel, -laite stängnings-, (kan.) sluss I anordning, -laitos slussverk. -lihas (an., el.) slutmuskel, -lmja

(sot) spärrlinje, -loitto (kirjp.) slutsteg, -luukku sluss-, damm |lucka. -maksu (vsr.) slussavgift, -merkki parentes -en -er; klam-m|er -ern -; panna ~en väliin sätta* inom parentes (klämmer); förse* med parentes (klämmer), -pallo (sot. Int.) spärrballong, -politiikka avspärrnings-, isolations-, blockad-, sanktions I politik, -porras (vsr.) slusströskel. -portti (vsr.) slussport, -pöytä (kirjp.) slutbord. -rakennus (vsr.) slussbyggnad. -rele (shk.) blockeringsrelä. - telakka (kuiva-) torrdocka, -tili spärrkonto, -tuli (sot.) spärreld. -venttiili stoppventil, -viiva (ajoradan) spärrlinje. suUo||a (ahtaa) packa; stoppa, proppa; (juntata) stampa; täyteen -Itu fullpackad. -betoni (tkn.) stampbetong, -in stamp-en-ar; ramm -en -ar; (raut.) stopphacka, -kerros stampskikt, -laasti stampbruk. -minen packande; stoppande; stampande; proppande. -nta* ks. ed. -s ks. -kerro s. -savi stamplera. -utua* packas; ~ täyteen jtk bli fullpackad med ngt. sulo 1. (s.) behag -et -. 2. (a.) ks. seur. -inen ljuv(lig); (miellyttävä) behaglig, (herttainen) älsklig; (mairea) söt; kosto on ~ista hämnden är ljuv. -isesti ljuvligt, ljuvt; behagligt; älskligt; sött. -isuus2 ljuv(lig)het; behaglighet, behag -et; älsklighet; söthet; sötma, -sointu(isuus) välljud; eufoni -(e)n -er. -stuttaa* förljuva, -stuttaja förljuvare; som förljuvar. -stuttaminen förljuvande. -tar (ant. myt.; kuv.) grace -n -r. -ton (som är) utan behag; (iloton) glädjelös, -tuoksuinen välluktande, balsamisk, -us8 ljuvhet; behag -et; älsklighet; (viehätys) charm -en; koston ~ hämndens sötma, -ääninen ljuvt tonande; (som har, med) en ljuv (behaglig) stämma.

sulp||pu 1. (pap. hioke) massa. 2. (peruna-raaste, keit.) riv -et. -unkokooja massa-fångare. -uttaa* (sulloa) stampa, sulttaani sultan -en -er. -kunta sultanat -et -. suluke* (kirjp.) utslutning. sulun||kaitsija (kanavan) sluss linspektor, -uppsyningsman, -mästare, -kynnys slusströskel. -luukku slusslucka, -vartija sluss-vakt.

sulutjltaa* 1, (rakentaa sulkuja jhk) dämma för; dämma upp; slussa. 2. (sot.) spärra, -usosasto (sot.) spärravdelning, suma (sht., uit.) samling av (ett parti) stock, flottgods; bröt -en -ar; (kort.) svit -en -er.

sume||a dimmig, töcknig; (hämärä) dunkel, -illa (arkailla) dra sig för ngt; vara rädd, feg, försiktig; -ilematta utan skrupler; rakt på sak; (j.) helt fräckt, -nnus omtöckning; fördunkling, -ntaa* omtöckna; för|mörka, -dunkla; skymma; förtaga* klarheten hos ngt, ngt dess klarhet, -ntamaton oförmörkad, ofördunklad; (kirkas) klar. -nta-minen omtöcknande; fördunklande, -ntua*, -ta bli omtöcknad; fördunklas; mista2 sin klarhet.

summa summa; (määrä) belopp -et -; ~ssa i slump, slumpvis, -kauppa slumpköp; ~kaupalla slumpvis; (umpimähkään) på måfå, på en höft; ostaa <—kaupalla köpa

slumpvis (på en höft), (tukussa) i klump, (kaikkineen) rubb o. stubb, -mutikassa på måfå, på en höft; (arvaamalla) gissningsvis. -ton (ääretön) enorm; ofantlig; (ennen kuulumaton) oerhörd; (lukematon) otalig, -tto-masti ofantligt; oerhört, -ttomuus2 ofantlighet; otalighet. summeri (sähkömerkinantolaite) sum|mer

-mern -rar. -merkki summersignal. summittaii||n (ylimalkaisesti) summariskt; (arviokaupalla) gissningsvis; (umpimähkään) på måfå, en höft; (tukuittain) i parti, partivis, -nen summarisk; uppskattningsvis, gissningsvis (på

måfå, på en höft) angiven, beräknad; (likipitäinen) ungefärlig; approximativ, sumu dimma; (usva) töck|en -net; (mer.) tjocka; mist -en; (tähti~) nebulösa; stjärn-töcken; olla ~ssa, peitossa vara (in)-höljd, insvept i dimma; (kuv.) höljd i töcken. -inen dimmig, töcknig, dim-, töcken| höljd. -isuus2 dimmighet, töcknighet. -kello mistklocka. -kuva töckenbild. -merkki, -opaste mistsignal. -pei t teinen dim-, töcken|höljd; höljd i dimma (töcken). -pilvi dimmoln, -sade dimregn. -seinä dim|vägg, -ridå -n -er. -sireeni (mer.) mistsiren. -stua ks. -t t u a. -tin (tkn.) aerosol; (vihmuri) dunstapparat; spridare; sprayflaska, -torvi (mer.) mistlur, -ttaa* dirnbelägga*; belägga* med dimma; (öljy) finfördela; sprida; (m. kuv.) vilseleda; slå blå dunsteri ögonen (på ngn); ~ jltk silmät förblinda ngn. -ttua* finfördelas; förvandlas till dimma, -tus (kuv.) dimbildning, -tussuudin spridar-munstycke. -vaippa, - verho dim|slöja, -ridå. -vyöhyke dimbälte. sunnuntai söndag -en -ar; viime ~na senaste söndag; i söndags, -aamu söndagsmorgon, -evankeliumi söndagsevangelium, -hiihtäjä söndagsskidare. -huvi söndagsnöje, —ilta söndags|afton, -kväll, -koulu (pyhä~) söndagsskola, -lepo söndagsvila. -liite (san.) söndagsbilaga. -lippu (rautat.) weekendbiljett. -metsästäjä söndagsjägare, -nen söndagens (gen.); ~ konsertti konserten i söndag(s), söndagens konsert, -numero söndagsnummer, -purjehtija söndagsseglare, -päivä söndag, -rauha söndags|frid, -ro. -saarna söndagspredikan, -sin om söndagarna. -työ söndagsarbete, (-korotus, -kor-vaus söndags iförhöjning, -ersättning.) suntio kyrk I vaktmästare; -vaktare. suo kärr -et -; (neva) moss|e -en -ar; moras -et -; (varpu ~) myr -en -ar; (~maa) torv-, sump|mark. -alue kärr-, moss-, myr|område.

suo|da unna, förunna. 1. (antaa) förläna, ge*, beskära*; (sallia) tillåta*; (myöntää) bevilja; (oikeutena) tillerkänna; (kunnioittaa jllk) bevärdiga (med ngt); hugna (med ngt); sitä iloa ei ole muille -tu den glädjen har inte förunnats andra (är inte andra beskärd); se on (olkoon se) teille kernaasti -tu det är er väl unnat; minun oli -tu olla mukana det var mig förunnat att (jag fick) vara med; ~ jllk kaikkea hyvää unna (önska) ngn allt gott; ~ jllk pahaa vilja ngn illa; olla -matta missunna; laki suo hänelle turvaa

lagen förlänar (tillerkänner) honom skydd; hän ei -nut minulle silmäystäkään han bevärdigade mig inte ens med en blick; leskelle -tiin (myönnettiin) runsas eläke änkan hugnades med en rundlig pension; ~ jllk kunniamerkki förläna ngn (hugna ngn med) en orden; ~ jllk lupa ge ngn tillåtelse; hänen ei -tu nähdä isäänsä det blev honom inte förunnat att (han fick inte) se sin far; -kaa hänen tulla låt honom komma; -koon Jumala give Gud! suo anteeksi förlåt, ursäkta! 2. (kond.): olisin -nut, että jag hade önskat, (nähnyt mielelläni) hade gärna sett, att; soisin saavani jag ville, önskade (gärna) få; jag vore angelägen om att få; soisi mielellään, että man såge gärna (det vore önskvärt), att.

suoda[ltin filt|er -ret -; (siivilä) sil -en -ar. (-kahvi filterkaffe, -savuke filtercigarrett.) -ttaa filtrera; (siivilöidä) sila. -tus filtrering. (-allas filtrerbassäng. -hiekka filter-, filtrer|sand. -hiili filtrerkol. -kangas filtrer-duk. -koje, -laite filtrer[ings]apparat. »laitos filtreranordning. -massa filtrermassa. -sora filtrergrus. -suppilo sil-, filtrer|tratt. -vaate filtrerduk.) suodos filtrat -et -.

suo||haukka (Circus) kärrhök. -hauta

torvgrav -en -ar. -heinä kärrhö. suoj|a I. (s.) 1. (suojelus) skydd -et; beskydd -et; beskärm-et; (puolustus) värn-et; (sot.) betäckning; (huoma) hägn -et; (~paikka) tillflykt -en -er; jnk ~ssa, -issa (suojelemana) under ngns beskydd (beskärm); ottaa ~ansa taga i sitt beskydd (hägn); ottaa siipiensä ~an taga under sina vingars skugga; puun (pimeän) ~ssa i skydd av ett träd (mörkret); mennä jnk —an taga skydd, betäckning av ngt; antaa —a jllk ge ngn skydd; värna ngn; olla ~ssa jltk vara skyddad, i skydd för ngt; bevaras för ngt; oikeudellinen — rättsskydd. 2. (rak., huone) rum -met -, (run.) gemak -et -; (—maja) härbärge -t -n; (lentokone ~) hangar -en -er; (katos) skjul -et -; koulun -issa i skolans lokaliteter; inom skolans väggar; II. 1. (a.) (leuto) blid. 2. (s.) ~(sää) blid-, tö [väder; on — det töar, är blitt, suoja-ala (patentin-) skyddsomfång, suojaa||maton oskyddad; ~ kohta, paikka (aukko) blott |ä -an -or. -minen skyddande, värnande, hägnande, -mis (tarkoitus avsikt att skydda, -toimenpide skyddsåtgärd.) suoja||hauta (er. sot.) skyddsgrav. -ilma blid-, tö|väder; tö -(e)t. -inen 1. (suojaisa) skyddad. 2. (leuto) blid. -istutus 1. skyddsplantering. 2. (lääk.) skyddsvaccination, -joukko (sot.) skydds-, täck|trupp. -kaari (liipaisimen)

varbyg|el -eln -lar. -kaide skydds|räck(e), -barriär, -kaivanto skydds-, vall|grav. -kansi skyddsdäck. -katto skyddstak. -ke skydd -et -. -kehys skyddsram. -keino skyddsmedel; (lääk.) profylaktiskt, preventivt medel, -koroke refug(e) -en -er. -kupu skydds|kupol, (pieni) -kupa. -laite skyddsanordning. -lakka skyddsfernissa, -lasi skyddsglas; —t skyddsglasögon, -levy skyddsplåt. -linja (hist.) skyddslinje, -maalaus maskerings-, kamouflage |målning.-maa-

li skyddsfärg. -maatto (shk.) skyddsjordning, -metsikkö, -metsä skydds|bestånd, -skog. -muuri skyddsmur. -nimiö (kirjs.) smuts titel. -npuoleinen (mer.) på läsidan, i lä beläget; vrt. s u o j a|i n e n, -i s a; skyddad; ~ ranta lästrand. -npuoli läsida(n); (ett) lä; -npuoleßla, -lie i lä om; sivuuttaa —tse (mer.) passera i lä (om); poikkisuunnassa -npuo-lella (mer.) lä om tvärs, -oikeus skyddsrätt. -paikka skyddat ställe; fristad; (pako—) tillflyktsort, -pato skyddsdamm; av-, för|dämning. -peite (pressu) presenning. -puku skyddsdräkt; överdragskläder; overall -en -er (-s); (m.) blåställ -et -; (Suom. r. j. »haalari») överhalare. -putki skyddsrör. -raja skyddsgräns, -rakenne skyddskonstruktion, -rokko (lääk.) skyddskoppor. -rokotus (lääk.) skyddsvaccinering, -saatto (sot.) eskort -en; konvoj -en. -seinä skyddsvägg. -staa (raut.) blockera, -stin (raut.) block |verk -et -, -spärr, -stus blockering. (-opastin blocksignal.) -sulku säkerhets-, spärr|port. -sääblid-, tö|väder; tö -(e)t. -ta skydda (jltk för ngt); gardera; (puolustaa) värna; (suojella) hägna; (väistää, miek.) parera; ~ jnk oikeutta skydda (värna) ngns rätt; -ttu tulenvaaralta skyddad för eldfara; brandfri; patentilla -ttu skyddad medelst patent; patentskyddad; -ttu johto (shk.) armerad ledning, -toimenpide skyddsåtgärd, -ton skyddslös; värnlös; (avoin) öppen, -tti* skyddsling, -us skydd(ande); (nyrkk.) gard -en -er; (miek.) parad -en. -utua* skydda (gardera) sig (jtk vastaan mot ngt); (väistää) parera (ngt); (sot.) taga betäckning (jltk mot ngt), -vankeus skyddshäkte, -varustus skyddsvärn -et -. - verkko skydds|-nät, -galler, -väki eskort; betäckning, -väri skyddsfärg; maalata —llä kamouflera, (-maalaus kamouflagemålning.) -vyö (turva-) (aut., Ini.) säkerhetsbälte, suojel||eminen (be)skyddande, värnande; hägnande, värjande, -ija beskyddare; hägnare; protektor, (-tar beskyddarinna, -val tio [vall.] skyddsmakt.) -la (be)skydda (jtk jltk ngn för ngt); (puolustaa) värna, (varjella) bevara, hägna, värja2, gardera; —ksemme itseämme ikäviltä yllätyksiltä för att skydda (gardera) oss mot obehagliga (ledsamma) överraskningar; -eva (ehkäisevä) preventiv; (puolustava) defensiv, -tua* skyddas; bevaras (jltk för ngt), suojelu skydd -et; skyddande; vrt. suojelus; — ja parantamiskasvatusoppi ortopedagogik. -alue (esim. luonnon—) skyddsområde; (rauhoit.) fridlyst (fredat) område; (valt.) protektorat -et -; (mandaatti —) mandatområde). -alus lejdfartyg. -asiamies ombudsman för befolkningsskyddet, -henkilöstö skyddspersonal, -herruus (valt.) protektorat -et; skyddsherrskap, överhöghet. -järjestelmä (protektionismi) protektionism. -kasvatus skyddsuppfostran, -keino skyddsmedel, -kohde skyddsobjekt, -ksen-alainen skyddad; (valt.) som åtnjuter lejd. -ksenalaisuus lejd -en. -laite skyddsanordning. -laki skyddslag, -leima skyddsstämpel, -hitto skyddsförbund, -lohko skyddsavsnitt. -lupa lejd -en. -maa (valt.) protek-

torat -et. -ohje skyddsanvisning; säkerhetsföreskrift. -oja (mtsh.) skyddsdike. -ojitus skyddsdikning. suojelu |s skydd -et; beskydd -et; värn -et; hägn -et; olla jnk -ksen alaisena (-ksessa) stå under ngns beskydd; olla valtakunnan -ksessa stå under rikets hägn; (yhd.) vrt. suojelu, -enkeli skyddsängel, -hengetär geni |us -en -er, genie -n -r; ks. seur. -henki skyddsande. -jumala (myt.) skyddsgud. -jumalatar (myt.) skyddsgudinna, -kaarti skyddsgarde, -keino skyddsmedel, -kirja, -kirje (hist.) skydds-, lejde|brev. suojeluskunta skyddskår, -järjestö skyddskårsorganisation. -lainen skyddskårist. -piiri skyddskårsdistrikt, -puku skyddskårsuniform. -päällystö skyddskårsbefäl, -toiminta skyddskårsverksamhet, -työ skyddskårsarbete. -upseeri skyddskårsofficer, -vala skyddskårsed. -varusteet pl skyddskårsutrustning.

suojelus I |lupa (valt.) lejd-en. (—alus lejdbåt.) -lääke ^ profylaktiskt preparat, medel, -merkki skyddsmärke, -metsikkö ks. suojametsikkö. -miehistö skyddsmanskap. -osasto skyddsavdelning, -pyhimys, -pyhä skyddshelgon; skyddspatron -en -er. -tila skyddstillstånd, suojelutulli skyddstull; ~en puoltaja protektionist. -järjestelmä skyddstull(s)system, protektionism, suojelu||valtio protektorat -et -. -valvonta skyddsuppsikt, -yhdistys skyddsförening, suoju||e (suojeluosasto) skyddstrupp; eskort -en -er. -ri frihult -et - (-en -ar), fend|er -ern -rar.

suojus skydd -et; (verlio) skärm -en -ar; (peite) täcke -t -n; (päällys) hölje -t -n; (mool.) huv -en -ar; (yhd.) -skyddare; (ko-telo) fodral -et -; kaps|el -eln -lar; (-varus-tus) skyddsvärn -et -; (ksv.) svepe -t -n; (katos) skjul-et -. -kaari (liipaisimen^) war-byg|el -eln -lar. -katos skyddstak. -laite skyddsanordning, -lasi skyddsglas. -lehti (ksv.) svepeblad, skärmblad; skyddsblad; (kirjp.) smutstit|el -eln -lar; ks. -nimiö, -liuska (el.) skyddsflik. -metsä skärm-, skydds|skog. -nimiö (kirjp.) smutstitel. -putki skyddsrör. -puu (mtsh.) skärmträd. -päällys (kirjs.) skyddsomslag, -rengas skydds ring. -ristikko skyddsgaller, -taa förse* med skydd (hölje, fodral, kapsel); (tkn., shk.) armera; -teltu kaapeli armerad kabel, -teltta skyddstält. -tin (yhd.) -skyddare; (varjostin) skärm -en -ar; loka~ stänk|skärm, -skydd, -tuppi kaps[el -eln -lar; (ksv.) slid|a'-an-or. -vaippa skyddsmantel. -vilja skyddssäd. -väline skyddsmedel.

suol|juuri (Peucedanum palustre) mossrot, -kaasu sumpgas; metan -et. -kasvi sump-, kärr I växt. -kasvillisuus kärr-, sump-torvmarks I vegetation, -keitto* (ksv. Crepis paludosa) kärrfibla. -kko* ks. hieskoivu. -korte (Equisetum palustre) kärr-fräken. -kukka (Andromeda polifolia) rosling. -kukko (ent. -kulainen) (Philo-machus pugnax) brushanje -en -ar. -kurjen-

jalka (ksv. Comarum palustre) kråkklöver, -kuusio (Pedicularis palustris) kärrspira.

suola salt -et -er; panna ~an salta in; hinta saltpris. --aavikko saltöken, --aitta salt|bod, -magasin -et -. »allas saltbassäng; salin -en -er. -amaton osaltad, -aminen (in)saltande, (-)saltning. -amo salteri. -an-pano insaltning.

suola||-arho (ranta-arho, Honckenya peploi-des) sandnarv. —äro saltstäpp, --astia saltkar; saltkärl. -emalji saltglasyr, -happo (kem.) saltsyra, -happoinen saltsyrad. -happoisuus saltsyrehalt -en. -haude saltbad. -heinä (Rumex) syra. -inen salt; saltmät-tad; kova~ hårdsaltad. -isuus2 sälta, -juonne (kaiv.) saltflöts. -jär^i saltsjö, -kaivos saltgruva. -kala saltfisk. -kauppa salthandel, -kauppias salthandlare, -ke* (ksv. T rig lo-chin) sälting. -kenttä salthed; ks. ~a r o. -kerros saltlager, -kerrostuma saltavlag-ring. -kide saltkristall, -kivi 1. saltsten. 2. ks. n u o 1 u|k i v i, -pala; s u o 1 a p a 1 a. -kko* saltkar, (-kasvi halofyt-en.)-kohva, -kuori saltskorpa, -kurkku saltgurka, -kylpy saltbad. -laari saltlår. -laatikko saltlåda. -lammikko salt|damm, -bassäng; salin -en -er. -lasitus saltglasyr, -liha salt kött. -liuos saltlösning, (-vesi) saltlake -n. -lohkare saltblock, -lusikka saltsked. -lähde saltkälla, -maa saltjord. -mainen saltaktig, -meri saltsjö, -mitta saltmått. -muikku saltad siklöja; (Suom.r.) saltmujka. -möykky saltklimp.

suolan||kaivaja saltbrytare. -keitto saltsjud-ning. -keittäjä saltsjudare. -keittämö salt-sjuderi; saltverk, -maku saltsmak, sälta, -mittari saltmätare; halometer. -määritys saltbestämning. -nosto saltupptagning, -poisto # avsaltning. -tapainen saltaktig, -tuoksuinen saltdoftande. -tuotanto ks. -valmistus. - valmistamo (saliini) salin -en -er; salt|verk, -gård. -valmistus salt|-tillverkning, -beredning.

suola||paakku saltklimp. -pala salt|sleke, -sten. -patsas saltstod. -peite salttäcke, -pitoisuu|s salthalt; -den mittari salinome-ter; saltprovare. -purnu saltlår. -råe salt-korn. -sakka saltfällning, -sato saltutfall -et. -savikka (ksv. Chenopodium) saltmolla. -silakka saltströmming, -silli saltsill. -säkki saltsäck. -ta salta; (panna suolaan) salta in; -ttu (in)saltad; saltlagd. -tarha salin -en -er; saltgård. -tavarat pl saltade, salt|varor. -ton saltlös; ~ vesi sött vatten, -t tom uus2 saltlöshet. -tulli salttull. -turska salt torsk, -tynnyri salttunna, -us (in)saltning, (-tapa [in]saltningsmetod.) -vaahto saltskum, -vaaka saltvåg. -varasto salt|lager, -förråd, -vero saltskatt, -vesi salt|lake -n, -vatten, -vuori saltberg.

suolen||kureu(tu)ma (lääk.) tarmförträngning. -mutka tarm|slinga, -krök. -repeämä (lääk.) tarmbristning, -seinämä tarmvägg, -toiminta tarmverksamhet. -tukkeuma tarm|invagination, -instjälpning, -förträngning; vrt. s u o 1 i s o 1 m u.

suoleväkkö* (ksv. Scheuchzeria palustris) kallgräs -et.

suoli2 tarm -en -ar. -liaava (lääk.) tarmsår.suolijänne -

-jänne tarms träng, -kaasu tarmgas. -ka-tarri tarmkatarr, -kierre tarmvred -et -. -kohju tarmbrock. -kuona

tarmexkremen-ter (pl), -laskimo tarmven. -lieve (an.) tarmkäx -et krös -et mesenterium. -lima tarmslem. -luu tarmben. -mato tarm-, intestinal|mask. -nen (yhd.) med... tarm(ar); pitkä~ med långa tarmar, -neste tarmsaft. -nkainen (Ascaris lumbricoides) spolmask -en -ar. -nukka tarmludd. -rauhanen tarmkörtel, -solmu tarmvred; ileus. -sto tarmkanal -en -er. -syöpä (lääk.) tarmkräfta. -tulehdus tarm|mflammation, -katarr. -ty yfus tarm tyfus, -vyö livrem; svångrem; (nälkä ~) svältrem; (vyötärö) midja, suol||taa* 1. (vetää) draga*. 2. (antaa luistaa) låta* glida, löpa (ut), -tautua*, -tua* glida*; löpa2; (virrata) strömma; (mer.) slira.

suolöydös (arkeol.) mossfynd. suoma (lahja, anti) gåva. suo|maa kärr-, sump-, myr|mark; (turve ~) torvmark.

suomalai||nen 1. (s.) finn|é -en -ar. 2. (a.) finsk. - s (asutus finsk bosättning; finnbygd, -heimo finsk stam.) -sittain på finskt maner (sätt); som det brukas i F—d. -s(kansallinen finsknationeil. -mallinen av finsk modell; efter finskt mönster, -metsä [Ru.] finnskog, -niminen med finskt namn. -peräinen av finskt ursprung, -seutu finnbygd, -syntyinen av finsk härkomst; född i Finland.) -staa förfinska, -staminen förfriskning. -stamisvaatimus krav (-et) på för-finskning (av ngt), -stua förfinskas, -stu-minen förfinskning. -s-ugrilainen finsk-ug-risk. -suus2 finskhet; (kiel.); fennicism. (-intoilija finskhetsivrare. -ohjelma finsk-hetsprogram.) suo||malmi myrmalm; limonit -en. -matara

(ksv. Galium paluslre) kärrmåra. suomen|lkarja finsk lantras. -kieli (tav.~) (det) finska språket; finska. -kielinen finskspråkig, finsk; på finska (språket); ~ puhe ett tal på finska, -kielisyys2 finskspråkighet. (-kiihkoilija fennomaii -en -er.) -maalainen 1. (s.) finländare. 2. (a.) finländsk. -mielinen finsksinnad. S -niemi Finska halvön (määr.). -nos översättning till finska; finsk översättning, -nuttaa* låta* översätta till finska, -puoleinen på finska sidan befintlig (belägen), -sukuinen med finnarna (finskan) besläktad, -syöjä (Suo-mensyöjä, er. routav.) fennofob -en -er. -taa* översätta* till finska; återge* i finsk översättning (tolkning); förfinska; kirja on -nettu (olemassa, saatavana suomeksi) boken finns översatt till finska, föreligger i finsk översättning. -taja översättare till finska(n). -taminen översättande till finska; (nimen ~) förfinskning. -voittoinen: ~ sanonta fennicism. -voittoisuus (kiel.) fennicism. -ystävä finlandsvän; fennofil -en -er. -ystävällinen finlandsvänlig; fennofil. Suometar (run.) finsk kvinna; finska, suo||metsä sumpfmarks)skog; kärrskog; (turvemaa ~) skog på torvmark. suom|i8 (suomen kieli) finska (språket); -eksi på (till) finska; puhua -ea tala finska; -ea

— suopea suo

puhuva finsktalande; -essa (kielessä) i finskan; -eksi sanottu (na) uttryckt (återgivet) på finska; i finsk återgivning, suomi||a (piestä) prygla, gissla, piska; (kuv.) risa; nagelfara; hudflänga2; kalfatra, -minen, -nta* pryglande, piskande; risande; hudflängning; kalfatring. suomu fjäll -et -. -grafiitti fjällig grafit, -illa (irtautua suomuina, hilseillä) fjälla, -inen fjällig; (lääk.) skvamös; (yhd.) med. . . fjäll; kiilto~ med blanka (glänsande) fjäll, i-kala fjällfisk. -kka (Lathraea) vätteros. suomulta kärrmylla.

suomu||mainen fjällik, -peite fjäll[beklädnad, -pansar -et -. -peitteinen fjäll|beklädd, -be-tackt; betäckt (beklädd) med fjäll, suomus ks. suomu, -kala fjällfisk. -lautta (uit.) mosa; stöddragen flotte, -lehti skärmfjäll, -taa 1. (kal.) fjälla. 2. (uit.) stöd-araga*. -tamaton ofjällad, -taminen fjäll-ning, fjällande, -tus fjällning; (uit.) stöddrag -et. suomu ta kärr | mylla, -dy. suomuton fjällös; utan fjäll, suo||muurain (Rubus chamaemorus) hjortron. -myrtti (Myrica gale) pors -en. suonen||isku (vanh. lääk.; kuv.) åderlåtning, -side åder|binda, -band. -sidonta underbindning av åder; ligatur -en -er. -syke, -sy-kintä, -tykytys pulsslag; puls -en. suonenätti (ksv. Nasturtium palustre) sumpsenap.

suon Ii8 1. (a.) (veri~) åd|er -ern -ror; ådr|a -an -or; kärl -et -; (valtimo) puls|åder, -ådra; puls; tunnustella, koettaa jnk -ta ta pulsen på ngn; iskeä -ta åderlåta; låta (slå) åder (jnk på ngn). 2. (ksv.) nerv -en -er. -hermo kärlnerv. suoniitt 3 kärräng.

suoniükalvo (an.) (silmän) åderhinna; kärlhinna. -kas -kkaan senfull, senig; ådrig. -kohju (lääk.) åderbrock, -nen (ksv. yhd.) -nervig; moni~ med många ådror (nerver); (ksv.) mångnervig. -rauta (ent. lääk.) åderjärn, snäppare. -sto åder-, kärl|system; ådror; (ksv.) nervsystem: nerver, -ttaa(mlv.) ådra. -tuppi kärlslida. -tus ådring; (ksv.) nervighet; nerver, -verkko ådernät; (ksv.) nervnät.

suon|lkuiva(t)us torrläggning av kärr (mosse); kärrutdikning. (-metsänhoitaja diknings|-forstmästare, -ledare, -yritys kärrutdik-ningsföretag.) -laide kärr|kant -lagg -en -ar. -tutkimus torvmarksundersökning; moss-, kärr|forskning. -viljely kärrodling; moss|-odling, -kultur, (»yhdistys mosskulturförening.)

suo-ohdake (ksv. Cirsium palustre) kärrtistel, suop||a* såpa. -aaminen såp |ning, -ande. suøpaikka kärrigt ställe; kärrtrakt -en -er. suopa||inen såpig. -keittimö såpsjuderi. -kupla såpbubbla, -lipeä såplut. -liuos såplös-ning.

suopalo torv-, moss|brand. suopa ü pesu såp tvätt, -tehdas såpfabrik. -vaahto såplödder. -vesi såp vatten, -yrtti (Saponaria officinalis) såp|ört, -nejlika, suope||a blid; huld; (suosiollinen) ynnestfull, gunstig; (hyväntahtoinen) välment, välvillig,

bevågen; (armollinen) nådig; -lia mielellä (oleva) gynnsamt (välvilligt) stämd; -in silmin med blida ögon. -amielinen gynnsamt (välvilligt) stämd; (suosiollinen)-bevågen. -amielisyys välvilja, bevågenhet; (myötä—) sympati -(e)n -er. -asti blitt; hult; gynnsamt; välment; välvilligt; suhtautua — jhk ställa (förhålla) sig välvilligt, sympatiskt till ngt. suoliperäinen kärrig; (vesi-) sumpig, -peräi-

syys sumpighet. suopeus8 blidhet; huldhet; ynnest -en; väl|-mening, -vilja; bevågenhet; barmhärtighet; nådighet; (myötämielisyys) sympati -(e)n -er; vrt. suosio, suoprofiili (mtsh.) torvmarksprofil. suopun||ginheitto lassokast. -ki* kast-, ränn|-

snara, lasso -n -er. suo||pursu (ksv. Ledum palustre) getpors-en, skvattram -en. -pöllö (Asio flammeus) jorduggla.

suor|a I. (a.) 1. rät, rak; ~ viiva (kulma) rät linje (vinkel); ~ tie rak väg; (oikotie) gen väg, genväg; —a, -inta tietä raka(ste) (kortaste) vägen; -a päätä direkt, raka vägen; selkä —na rak i ryggen; seistä —na stå rak; (pystyssä) upprätt; käsi(varsi) —na med utsträckt hand (arm); vrt. ~a n. 2. — suunta direkt riktning. 3. (kiel.) — sanajärjestys rak ordföljd (epäsuora, käänteinen sana-järj. omvänd ordföljd); ~ esitys direkt anföring, oratio recta; (epäsuora esitys indirekt anföring). 4. (suoranainen): — toiminta direkt (öppen) aktion; —Ita kädeltä på rak arm; ~ (koristelematon) totuus osminkad sanning; rena rama sanningen; se ön —a petosta det är rent bedrägeri. 5. suora (su-kainen), vilpitön, rehellinen, rehti, reilu: — puhe rent (oförtydbart, tydligt, öppet) språk; ~ vastaus ett uppriktigt (ärligt, rättframt) svar; se ei ollut —a peliä det var inte rent (ärligt) spel; -in sanoin rent ut, öppet; ~ esiintyminen ett öppet uppträdande; ~ mies en rättfram man \(av o sydämin en) öppenhjärtig. II. (s.) — (mat.) rät linje; juoksuradan — (urh.) långsida, raksträcka; tulla kaarteesta —lie komma ur kurvan in på rak-sträckan; ~ (kentän pituussuuntaan) (vrkp.) rak längs linjen; vasen — (urh.) rak vänster; (kort.) svit -en -er. suoraan rätt; rakt; rent ut; (vilpittömästi, rehellisesti) uppriktigt; direkt; gent; oförtydbart; tydligt; öppet; frankt; ~ sanoen rent ut (uppriktigt) sagt; sanottakoon se — må det sägas rent ut, (verukkeilta) utan omsvep; käydä — asiaan gå rakt på sak; ön — tunnustettava det bör uppriktigt (öppet, utan omsvep) erkännas; selittää — förklara öppet; ~ verrannollinen direkt proportionell; vrt. suorassa, suorastaan, suora||halkoinen rätkluven. -kai|de (mat.) rektang|el -eln -lar; -teen muotoinen rektang-elformig, rektangulär, -kasvuinen rakvuxen. -kulmainen rätvinklig; ortogonal; rektangulär; (kohtisuora) vinkelrät, -kulma(kko *) vinkelmått -et; geringsvinkel -n. -kulmio (suorakaide) vinkelrät fyrhörning; rektang|el -eln -lar; ks. ed. -luonteinen, - mielinen uppriktig, rättfram, -nainen direkt, o-medelbar; (selvä) formlig, ren; (todellinen)

verklig, sann. -naisesti direkt, omedelbart; formligen, -puheinen uppriktig, rättfram. -puheisuus uppriktighet; rättframhet. -runkoinen rakstammig. -sanainen i

obunden form; på prosa; (yhd.) prosa-; ~ kertomus (kirjallisuus) prosa |berättelse, -litteratur, -sanaisesti på prosa; i obunden form. -selkäinen rakryggad; (kuv.) stram, -siipinen (hnt. Orthoptera) rätving[e -en -ar. -ssa rak(t), (pystyssä) upprätt, -staan rent av, ut; (yksinkertaisesti) helt enkelt; (ehdottomasti) absolut; (aivan selvästi) formligen; (ilman muuta) utan vidare; (nimenomaan) uttryckligen, -sti ks. suoraan, -sukainen rättfram; rätlin(j)ig. -sukaisuus rättframhet; rätlin(j)ighet. -suuntaus (er. sot.) direkt riktning, (-am-munta skjutning med direkt riktning; direktskjutning, -tykki direktskjutande kanon.) -syinen rak-, rät|fibrig. -tukkainen med rakt hår;

rakhårig. -viivainen (myös kuv.) rätlin(j)ig.-vii vai suus rätlin(j)ighet. suore||neminen raknande. -nnus uträtning. -ntaa* räta ut. -ntaminen uträt|ning, -ande. -ntua*, -ta rakna; rätas ut. suor|ia 1. (oikoa, suoristaa) rätta (till). 2. (panna kuntoon, järjestää) reda ut, förklara; (mer.) klarera in (ut); vrt. selvittää; ~ laiva in-, ut|klarera ett fartyg; (laittautua) laga sig; ~ matkalle rusta sig (göra sig i ordning) för en resa (för avfärd); hän -i tiehensä han snodde av, kilade i väg, loma de av; -i matkaasi (siitä)! laga (packa dig) dig i väg (av)! suori||staa (oikoa) räta ut; rikta; uträta; rekti|ficera, -fiera; (vasaroimalla) plan-, ut I hamra; (venyttämällä) sträcka2, (met.) räcka2; vrt. suorentaa; — vartaloaan; ks. seur. -stautua* räta upp (på) sig.-stua ks. s u o r e n t u a. -stus (met.) räckning; plan-, ut|hamring; (oikaisu) riktning, riktande, uträtning. (-höylä plan-, rikt |hyvel, -kone riktmaskin. -laatta riktplatta. -pih-dit pl rikttång. -puristin rik 11 klo ve, -press, -valssi riktvals.) suori|ttaa 1.1. (tehdä) utföra, göra; företaga; ~ tehtävänsä utföra (fullgöra) sitt uppdrag (lösa sin uppgift); ~ elämäntyö utföra ett livsverk; ~ työ utföra ett arbete, (loppuun) slutföra, (pois käsistään) göra undan ett arbete; ~ (tehdä) rikos begå ett brott; ~ (tehdä) varkaus (murha) begå en stöld (ett mord); ~ kilpailu loppuun fullfölja en tävling; ~ asevelvollisuutensa fullgöra sin värnplikt; ~ loppuun genom-, slut|föra, fullfölja, (valmiiksi) fullgöra; hän -tti (taivalsi) matkan (yhdessä) päivässä han avverkade (tillryggalade) sträckan på en dag; ~ asia uträtta (utföra) ett ärende; — ohjelma utföra (avverka) ett program; ~ (panna toimeen) vallan-, valtio/kaappaus genomföra en statskupp; ~ (tehdä) palvelus jllk bevisa (göra) ngn en tjänst; hänellä oli -tettavana vaikea tehtävä han hade en svår uppgift sig förelagd; työ ei ole -tetlavissa käden käänteessä arbetet kan inte utföras i en handvändning. 2. ~ tutkimuksia företaga (verkställa) undersökningar, efterforskningar; ~ kurssi absolvera (käydä genomgå) en kurs; kurssinsuorittaja —

-tettuaan efter genomgången kurs; ~ tutkinto absolvera (avlägga) en examen; tutkinnon -tettuaan efter avlagd examen. 3. ~ ulosotto verkställa utmätning; ~ katselmus verkställa syn; mönstra; ~ (tehdä) matka företaga (göra) en resa; ~ tilaus effektuera (utföra) en beställning; fullgöra en leverans; ~ laskutehtävä utföra (lösa) en räkneuppgift. 4. ~ (maksaa): ~ velkansa betala, (kuitata) kvitta sin skuld; ~ takaisin återleverera; ~ (maksaa) takaisin åter|-betala (-gälda, -bära); ~ jnk hinta erlägga priset för ngt; ~ maksu erlägga (prestera, verkställa) betalning; -tettavat maksut prestanda; -ttamatta jättäminen underlåtenhet att betala; maksun jäädessä -ttamatta vid bristande betalning; ~ veroa erlägga (betala) skatt; ~ päivätyö utföra ett dagsverke; kustannukset ~ (kustannuksista vastaa) kunta kostnaderna bestrider (bestrides av) kommunen. 5. ~ (selvittää, maksaa, korvata): ~ (selvittää) maksamalla likvidera; (sopia) göra upp; ~ päivätöillä utgöra med dagsverken; ~ (maksaa) rangaistus vankeudella avsitta (avtjäna) ett straff; ~ (maksaa) vuokra päivätöinä utgöra ett arrende, legovederlag genom (med) dagsverken: ~ sakot vankeudella avsitta (avtjäna) böter. II. (harv.) selvittää; panna kuntoon: he -ttival välinsä de gjorde upp sina mellanhavanden. suorit||taja som utför jne.; verkställare; (Iak.) exekutor -n -er; fullfölj are; (teat.) rollinnehavare; (maksun) betalare. -tama-ton outförd; outrättad; olöst; olikviderad; obetald; icke erlagd; ogulden; (kesken jäänyt) icke slutförd; icke fullgjord; (rästinä oleva) resterande, -taminen utförande, begående, uträttande, levererande, effektue-ring, förrättjning, -ande, verkställ |ning, -ande, lös |ning, -ande, likvide |ring, -rande, uppgörande, klarer|ing, -ande, betal|ning, -ande, erläggande, gäldande, absolver|ing, -ande, avläggande, presterande, slutförande, fullföljande, fullgörande, avsittande, avtjänande; vrt. suorittaa, suori tu |s utförande; (näyte) prestation; (toimitus) leverans -en -er; (maksu) betalning; (loppu ~) likvid -en -er; (vero~) utlag|a -an -or; (selvitys) uppgörelse; avveckling; likvidation; (täyttäminen) prestation; full-görelse; -ksen palautus återbärning av betalning (prestation); toimittaa (saattaa loppuun) ~ (yhtiötä purettaessa) verkställa (slutföra) likvidation; laiminlyödä ~ försumma (uraktlåta) (tahallaan undandraga sig) en prestation, -aika prestations-, betalningstid, (loimitus~) leveranstid, -känne (Iak.) fullgörelsetalan. -koe (-testi) prestationstest -et -. -komento (sot.) verk-ställighets|kommando, -ord. -komitea likvidationskommitté. -kyky prestationsförmåga; (maksu ~) solvens -en; likviditet -en. -kykyinen prestationsduglig; solvent. «kyvyttömyys bristande prestations-, betalningsförmåga; bristande likviditet; insolvens -en. -kyvytön som saknar prestationsförmåga; insolvent; likvidationsmässig. -lupaus prestationsutfästelse, -lisä prestations-

tillägg, -menettely (esim. yhtiötä purettaessa) likvidationsförfarande, -palkka prestationslön. -tapa (esitys~, teko~) utförande; (Iak.) prestationssätt. -testi prestationstest. -tila avveckling; (Iak.) likvidation; joutua ~an träda i

likvidation; panna försätta i likvidation; ställa under avveckling; olla ~ssa (hålla på att) avveckla (affärerna); vara i likvidation, -todistus fullgörelsebe-vis. -valmius prestationsberedskap, -velvollisuus prestations-, betalnings-, fullgö-relse I skyldighet, suorituttaa* (jllk) låta* (ngn) utföra jne.;

vrt. suorittaa, suoriu|tua* (selvijtä, -ytyä) reda* sig; klara (jst ngt); komma* till rätta (med ngt); (tulla toimeen) bärga sig, slå* sig fram; (kyetä) gå* i land (med ngt); (varustautua) rusta sig; (laittautua) laga sig; (~ kuntoon) göra* sig i ordning, göra * sig redo (matkalle för en resa, lähtöön för avfärd); (päästä eroon) bli fri (kvitt); komma* ifrån; (pitää puolensa) göra* besked för sig; ~ asiasta (helpolla) reda sig lätt med saken (klara saken lätt, bli lätt kvitt saken, komma lätt ifrån saken); — hengissä onnettomuudesta överleva en olycka; ~ onnellisesti jst klara sig lyckligt ifrån ngt; laiva -tui jäisiä fartyget klarade isen; hän -tui tehtävästään (kaikella) kunnialla han fullgjorde (klarade) sitt uppdrag med heder; han utförde (genomförde) sitt uppdrag med heder; kuinka hänestä -dumme? hur skall vi reda oss (komma till rätta) med honom? (pääsemme eroon) hur skall vi bli kvitt honom? en minä tästä työstä (kunnolla) -du jag reder mig inte (går inte i land) med det här arbetet; ~ kilpailusta voittajana utgå med seger (som segrare) ur en tävling (konkurrensen); ~ voittajana taistelusta gå segrande ur striden: ~ vaikeuksista klara svårigheterna; ~ pulasta suuremmitta vahingoitta klara (genomgå, genomkämpa) krisen utan nämnvärda förluster; ~ hyvin (tehdä tehtävänsä hyvin) göra väl ifrån sig; göra besked för sig; ~ tutkinnosta klara, bestå en examen; klara en tentamen; vrt. suorittaa tutkinto 2. suortuva (hius~) test -en -ar; (kutri) lock -en -ar.

suoruus2 rakhet; (kuv.) uppriktighet; öppenhet; rättframhet, (rehellisyys) redbarhet; vrt. suora, suo j| sammal vit-, torv | mossa, -seutu kärr-,

sumpjtrakt, -mark. suosi||a gynna; (hoivailla) omhulda; (suojella) protegera; (muiden rinnalla) favorisera; (harrastaa) intressera sig (jtk för ngt); (pitää jst) tycka (om ngt); föredra(ga); -Itu gynnad, omtyckt, populär, guterad; -tuin (sup.) mest gynnad (guterad); kaikkien -ma gynnad (omhuldad, omtyckt) av alla; populär. -ja gynnare; (suojelija) protektor; (taiteen, tieteen) mecenat -en -er. -kki* gunstling; (mieluinen hnk.) favorit -en -er; idol -en -er; onnen ~ lyckans gunstling-; (suojatti) skyddsling, protegé, (-hevonen favorithäst. -järjestelmä gunstlingssystem.) suosilmäke hölj|a -an -or.

suosinta gynnande; omhuldande; hyllande; (suojeleminen) protektion.

suosio gunst -en, (~llisuus) ynnest -en; (hyväksymis) bifall -et; (suopeus) välvilja, bevågenhet; (yleisön~) popularitet; (yhd. m.) pop-; (myötämielisyys) sympati -(e)n -er; päästä jnk ~on komma i gunst hos ngn; vinna ngns ynnest; bli väl anskriven hos ngn; päästä yleisön ~ori vinna popularitet; bli guterad (populär); olla suuressa ~ssa stå högt i gunst (ynnest); (suosittu) vara högt uppburen; olla jnk ~ssa stå i gunst hos ngn; (jnk suosima) gynnad av ngn; stå väl hos ngn; vara väl anskriven hos ngn; sulkea jk ~onsa (vanh.) innesluta ngn i sin ynnest (bevågenhet); osoittaa ~taan betyga (visa) ngn sin ynnest (välvilja, bevågenhet, sitt välbehag); (kättentaputuksin) visa sitt bifall; applådera; saada osakseen myrskyistä ~ta mottas med stormande (ovationsartat) bifall, med ovationer; göra furor; saavuttaa ~ta bli populär, omtyckt; vinna bifall; ~lla (hyvällä) i godo, med godo; saada riita selvitetyksi ~lla åstadkomma en godvillig uppgörelse (uppgörelse i godo) av en tvist, -lli|nen yn-nestfull, (suosiva) bevågen; (aulis) benägen; (rakastettava) ämabel; (hyvänsuo-pea) välvillig; (suotuisa) gynnsam; (suopea) blid; olla ~ jllk vara ngn bevågen; vara gynnsamt (välvilligt) stämd mot ngn; ha en välvillig inställning till ngt; jnk -seita avulla med benäget bistånd av ngn; (-sta) vastausta pyydetään om benäget svar anhålles. -llisesti bevåget; med bevågenhet; benäget; välvilligt; gynnsamt. -llisuus2 bevågenhet; välvilja. -n(huuto bifallsrop. -myrsky bifallsstorm; ovationer; applådåska, -osoitus bifallsyttring; ynnestbevis -et -; [hyväksymys] bifall -et -.)

suosirri (Calidris alpina) kärrsnäppa.

suosi||tella* (puoltaa) förorda; rekommendera; ~ jtk jllk rekommendera ngn för (hos) ngn. -teltava (som är) att förorda; som kan rekommenderas (förordas); rekommendabel; ön ~mpaa man kan hellre (snarare) förorda (rekommendera), -ttaa* (puoltaa) förorda, rekommendera, -ttaminen förordande, rekommender|ing, -ande. -

ttautua* rekommendera sig; anbefalla2 sig; rohkenemme ~ vastaisten arv. toimeksiantojenne varalle (kirj.) vi vågar rekommendera oss för event. framtida uppdrag, -ttelija förordare; förespråkare, -ttelu förord -et -, rekommendation. -tuimmuus(ehto, «lauseke [valt.] mestgynnadnationsklausul; klausul om mest gynnad nation, -periaate mestgynnadnationsprincip; princip om mest gynnad nation.) -tus förord -et -, rekommendation; jnk -tuksesta på ngns rekommendation. (-kirje rekommendationsbrev. -lause förord -et -; rekommendation.)

suostu|a 1. samtycka8 (jhk till ngt); bifalla* (ngt); ge* sitt samtycke (bifall) (till ngt); (taipua) gå* med (in) (på ngt); tillmötesgå* (ngt); (alistua) underkasta sig (ngt); (hyväksyä) godkänna2, godtaga* (ngt); (omaksua) antaga* (ngt); (myöntää) bevilja (ngt); (olla halukas, taipuvainen) vara vii-

lig; (ottaa tehdäkseen) åtaga* sig; hän -u kaikkeen han samtycker till allt; ~ jnk ehdotukseen gå in på (godkänna, godtaga, antaga, biträda) ngns förslag; ~ tarjoukseen godkänna (antaga) ett anbud; ~ ostamaan gå in (med) på att köpa; vara villig (förbinda sig) att köpa; -n siihen että jag går in (med) på, att, bifaller (samtycker) till, att; hallitus ehdottaa -Itäväksi puheenaolevaan anomukseen regeringen föreslår bifall till ifrågavarande ansökan; ~ haastateltavaksi låta intervjua sig; bevilja (ngn) en intervju; ~ myönnytyksiin gå in på (gå med på) eftergifter; ~ vaatimuksiin gå in på (tillmötesgå, underkasta sig), (mukautua) foga sig i (rätta sig efter) fordringarna; ~ jnk toivomuksiin villfara, tillmötesgå ngns önskningar; ~ jnk pyyntöön (anomukseen) bifalla ngns begäran; bevilja ngns anhållan, ansökan; -en hänen eronpyyntöönsä med bifall till hans anhållan om avsked; ~ jnk aloitteeseen godkänna ngns initiativ; ~ (taipua) jnk tahtoon villfara (tillmötesgå) ngns önskan; (alistua) underkasta sig ngns vilja; ~ sitoumuksiin ikläda sig förbindelser; ~ tulemaan vara villig att, åtaga sig att komma; — ehdokkaaksi låta uppställa sig som kandidat; antaga en kandidatur; kandidera; ~ ministeriksi vara villig, åtaga sig att bli minister; kieltäytyä -masta tarjoukseen (torjua tarjous) avböja, (hylätä) avslå ett anbud; hän ei voi olla -matta pyyntööni han kan inte neka till min begäran; hän ei -nut pyyntööni (hylkäsi pyyntöni) han avslog min begäran; hänen anomukseensa ei -tiu hans anhållan vann inte bifall; hans anhållan blev avslagen (förkastad); han fick avslag på sin anhållan; he -ivat molemmin puolin siihen että de kom ömsesidigt överens om, de gick ömsesidigt med på att. 2. (mieltyä, sopeutua jhk); lapset eivät voineet ~ äitipuoleensa barnen kunde inte fatta tycke för styvmodern.

suostu|iminen ks. seur. -mu|s samtycke -t; begivande; medgivande, beviljande; bifall -et - (till ngt); antagande (av ngt); jnk -ksella med ngns begivande (samtycke); med ngns goda minne; jnk -kselta utan ngns begivande jne.; antaa -ksensa jhk ge sitt bifall (samtycke) till ngt; samtycka till ngt; ~ ehtoihin oli varaukseton villkoren antogs utan förbehåll, -nta* (Iak., vall.) bevillning, (-esitys bevillningsproposition. -kysymys bevillningsfråga. -tulo bevill-ningsinkomst. -varat pl bevillningsmedel. -vero bevillning.)

suostu|]tella * övertala; försöka2 övertala (intala, beveka2, förmå2) (jtk tekemään) (ngn att göra ngt), -ttaa* övertala; ~ (saada -tetuksi) jk puolelleen förmå ngn, få ngn övertalad att gå över till sig (att sluta upp på sin sida), -ttelu övertalning, (-taito övertalningsförmåga.) -va(inen) (taipuvainen) villig; (halukas) benägen, hugad. -vaisuus2 villighet; tillmötesgående.

suosuolake (ksv. Triglochin paluslre) kärr-sälting.

suotaa * ks. suodattaa.suotava

suotav||a önsklig, önskvärd; katsoa ~ksi finna önskvärt; anse önsklig[t), ngt vara av behovet påkallat, -uus2 önskvärdhet (av ngt), suotta 1. (turhaan) förgäves, fåfängt; (syyttä) utan anledning, skäl; (tarpeettomasti) i onödan; onödigtvis; se on ~ det är onödigt, (turhaa) förgäves; syyttä ~ utan ngn anledning; i o trä ngt mål; i ogjort väder; älä ~ vaivaudu! besvära dig inte i onödan! bespara dig besväret! 2. (lyslikseen) för ro skull; (muuten vain) utan allvarlig avsikt; på (av) rent okynne; ~ aikoja (an) för ro skull; (leikillä) på skämt; ~päiten (piloillaan) för ro skull, suotui||nen, -sa 1. gynnsam; (sovelias) tjänlig; läglig; (toivottu) önskad; (edullinen) fördelaktig, förmånlig; vrt. suosiollinen; ?päästä -siin tuloksiin uppnå gynnsamma, önskade resultat; ~ ilma gynnsamt väder; gynnsam (tjänlig) väderlek. 2. -sa vieras en väl-, kär|kommen gäst. -sasti gynnsamt; tjänligt, -suus2 gynnsamhet; tjänlighet.

suo 11 tur ve kärr-, myr | torv; sumpmarkstorv. -tyyppi (mtsh., mv.) sumpmarks-, torv-marks|typ. suova (heinä ~) stack -en -ar. suovan|jkeitto såp|kokning, -sjudning. -keit-

tämö såpsjuderi. suovata 1. (panna suovaan) stacka. 2. (tehdä suopaiseksi) såpa. suo vehka (ksv. Calla palustris) missne -n (-t).

suovero (sauvanhela) doppsko -n -r; holk -en -ar.

suo 11 viljelmä, - viljelys Y ~alue) kärr-, moss|-odling. -villa (ksv. Eriophorum) ängsull, -yhdistymä (mtsh., mv.) torv-, sump|marks-komplex.

supa||ttaa* tassia, tissiä; (kuiskuttaa) viska, -ttaja tisslare; f tisslerska. -ttaminen tass-lande, tisslande; viskande, -tus tass|el -let, tiss|el -let; viskning, super||fosfaatti superfosfat, (-tehdas super-fosfatfabrik.) -intendentti * (kirk. Saks.; hist. Suom.-Ru.) superintendent, -latiivi (s. kiel.) superlativ -en -er. (-nen [a.] superlativ. -sesti superlativt.) -nova (läht.) supernova, -oksidi (kem.) superoxid. supeta* suppenee (tulla suppeammaksi) bli trängre; smalna (av); inskränkas2; (mat.) konvergera, supi I. (aito) pur; (puhtaasti) rent; (läpi-) genom-. II. (pesukarhu, Procyon lolor) sjubb -en -ar, tvättbjörn -en -ar. supiini (kiel.) supin|um -, -et -er. -muoto supinform.

supikoira (Nycterentes procyonoides) mård-hund.

supina mum|mel -let; ks. m. s u p a t u s. supinnahka sjubb skinn, -turkki sjubbskinns-päls.

supi||seminen mumlande; tasslande. -sta mumla; tassia; — rukouksia mumla fram

böner.

supis||taa 1. (konkr.) (lyhentää) sammandraga; kontrahera; (katkoa) stympa; ~ purjeita minska segel. 2. (abstr.): ~ (rajoittaa)

- suppu sup

jnk oikeuksia inskränka (oikeudettom. kajola inkräkta på) ngns rättigheter; ~ valtaa begränsa (inskränka, stävja) ngns makt; ~ sanottavansa lyhyeen fatta sig kort; (tiivistää) sammanfatta; ~ menoja (kustannuksia) nedbringa (minska, reducera) utgifterna (kostnaderna); minska på utgifterna, -tet-tu: ~ kansakoulu folkskola med förkortad lärokurs; -letuin valtuuksin med begränsad fullmakt. 3* (kiel.) kontrahera; ~ sana kontrahera ett ord; -letussa muodossa i förkortad (sammanfattad, resumerad) form. 4. (mal.) förkorta; reducera; ~ murtoluku förkorta ett bråk. -taminen sammandragning jne. ks. -t a a. (kiel., tkn.) kontraktion. -tautua* inskränka sig (jhk till ngt), -tava (rajoittava) restriktiv; (lääk.) ad-stringerande. -telma sammandrag -et -; resumé -n -er; koota esityksensä ~ksi sammanfatta (resumera) sin framställning, -tua 1. (yl.) inskränka2 sig; (kutistua) sammandraga* sig; draga* ihop sig; (kiel.) kontra-heras; (vähentyä) (för)minskas; reduceras; krympa2 ihop; ~ siihen inskränka sig därtill; ~ puoleen (mitättömän pieneksi) krympa ihop (reduceras) med hälften, till en obetydlighet (ett minimum); hänen vaikutuksensa -tui hyvin vähiin hans inflytande inskränkte sig till en obetydlighet. 2. (mat.) murtoluku a/7 ei -tu bråket 3/7 kan inte förkortas, -tuma (tkn., kiel.) kontraktion; sammandragning, -tus begränsning; inskränkning; reducering; förminskning; sammandragning; förkortning; kontraktion; stympning; sammanfattning; (rajoitus, ehkäisy) restriktion, (-järjestelmä restriktionssystem.) -tuva sammandragbar; redu-cerbar; kontraktil. -tuvuiis2 sammandrag-barhet; reducerbarhet; kontraktilitet. supisuomalainen ur-, pur|finsk, rent finsk,

genomfinsk, suppe||a (alaltaan ahdas, soukka) trång; snäv; (supistettu) inskränkt; (yhteen tungettu) sammanträngd; hopträngd; (lyhennetty) förkortad; kortfattad; sammandragen; (rajallinen) begränsad; (niukka) knapp(händig); ~ esitys en kortfattad (sammanträngd) framställning; en sammanfattning; ~t rajat trånga (snäva) gränser; ~ määritelmä (tulkinla) en snäv definition (tolkning); käsitteen -immassa merkityksessä i begreppets trängsta, mest inskränkta bemärkelse, mening, -asti trångt; inskränkt; kortfattat; sammanträngt, -nee ks. sup e-t a. -neminen (mat.) konvergens, -nemis-luku kontraktionstal. -neva konvergent. -us2 trånghet; inskränkthet; sammanträngd (begränsad) form -en; vrt. -a. suppilo tratt -en -ar. -kukka (gloksiinia) (Gloxinia speciosa) gloxini|a -an -or. -kär säkä s (el. Rhynehites betulae) svarta björkrullviveln. -mainen, -nmuotoinen tratt |lik, -formig. suppo (jää~) issörja.

sup|pu* I. strut -en -ar; olla -ussa vara hopsnörpt; mennä —un snörpa (ihop) sig; panna

~un snörpa (ihop); fälla, slå ihop. II. 1. ks. s u p p o. 2. (mv. ape) sörpa; (silppu) hackelse.

supukka* (tkn.) (suu/kappale, -iin) munstycke -t -n; ks. suppu I. surellksia, -skelia sörja2 (jtk över ngt); (valittaa) beklaga (ngt); beklaga sig (över ngt); klaga (över ngt); vrt. surra; (harmitella) gräma sig (över ngt), -ttaa* smärta; (huolettaa) bekymra; (tehdä surulliseksi) bedröva; se häntä -iti det bedrövade honom; det var det han sörjde över. -ttava smärtsam; bedrövlig; (säälittävä) ömkans-, be-klagansjvärd. -ttavuus2 bekymmersamhet; bedrövlighet; ömklighet, surijat (pl): (vainajan) — de sörjande, suri||na surrande, surr -et: sorl -et. (-sussu [j] spätta.) -seminen surrande; sorlande, -sta surra; (sorista) sorla, -staa låta* surra; bringa * att surra; lentää — surra i väg. surkas|ltua (kuihtua) avtyna; tyna av; förtvina; (lakastua) (för)vissna; (kutistua) förkrympa*; bli förkrympt; (lääk.) atro-fieras; -tunut (biol.) förkrympt; rudimentär (lääk.) atrofisk, atrofierad. -tuma (biol.) rudiment -et -. -tuminen (av)tyn|-ande, -ing; förtvin|ande, -ing; förvissnande; förkrympning; (lääk.) atrofi -(e)n -er. -tut-taa* komma* att avtyna (förvissna, förkrympa).

surkea 1. (kehno, kurja) eländig, jämmerlig; (surkuteltava) ömklig, ömkansvärd, ynklig.

2. (viheliäinen, kehno, katala, halpamainen) usel, ~n — erbarmlig; miserabel; lumpen.

3. (surullinen) sorglig, bedrövlig; on —ta nähdä det är sorgligt (bedrövligt, en sorg, ett elände) att se. 4. (valitettava) beklag|lig, -ansvärd. -sti sorgligt, bedrövligt; eländigt, miserabelt; ynkligt; ömkligt.

surkei||lematon ogenerad; frank, -leminen ömkande, ynkande; ömmande; (säälittely) medömkan, medlidande, -lia ömka, ynka (jtk ngt); (sääliä) ha medömkan (hysa medlidande) (med ngt); vrt. surku, -lu ks. surkeileminen. surkeus2 (kurjuus) eländighet, elände -t; ömklighet, ynklighet; uselhet; lumpenhet; vrt. surkea, surku: minun tulee häntä — jag tycker synd om (känner medömkan med) honom; jag ömkar (ynkar) honom, -hupainen sorglustig; tragikomisk, -tella* ömka, ynka; (valittaa) beklaga ngn (sig över ngt); vrt. surkeilla, -teltava ömkansvärd; ömklig; beklagansvärd; (valiteltava) beklaglig. -tteleminen, -ttelu ömkande, ynkande; beklagande.

surm|la 1. död -en; (run.) bane (tpm.); (tappo) dråp -et -; se tuottaa hänelle —n (koituu hänen —kseen) det blir hans död (bane); saada —nsa få sin död; bli dödad; dödas; finna (ljuta) döden; (liekeissä, vedessä) omkomma; —nsa saanut död, dödad, omkommen; saada —nsa salamurhaajan kädestä (luodista) falla för en lönnmördares hand (kula); olla —n suussa vara i dödens käftar, nära döden (sin undergång); musta — (hist.) digerdöden, svarta döden. 2. (snt.): en suurin -in inte för min död; inte för död och pina; (ei millään ehdolla) på inga

villkor. -aaja dråpare; bane|man -man-

nen -män. -aaminen dödande; avdaga-tagande; dräpande; mördande, -aköyn-nës (Celastrus) träddödare, -anajo döds-körning. -ani sk u dödsstöt, nådestöt -en -ar; dråpslag, -anlento dödsflygning, -ansil-mukka 1. rännsnara. 2. (Int.) looping. -ata döda; (ottaa hengiltä) avdagataga*; beröva livet; (tappaa) dräpa2; (murhata) mörda; vihollisten -aama dödad av fienden; ~ itsensä beröva sig livet; (tehdä itsemurha) begå självmord, -atyö mordgärning, -auttaa* låta* döda (avdagataga). sur I ra sörja2 (jtk [hnk.] ngn; [es., as.] över ngt); (olla suruissaan) vara sorgsen (bedrövad) (över ngt); — jnk onnettomuutta sörja över ngns olycka; hän -i joutuessaan luopumaan (kun hänen oli pakko luopua) kodistaan han sörjde över att nödgas lämna sitt hem.

suru 1. sorg -en -er; (murhe) bedrövelse; kuolla —un dö av sorg; olla —issaan vara sorgsen, sörja (jnk vuoksi över ngt); [-—(i]ssaan-] {+—(i]s- saan+} menetettyään isänsä i sorgen över förlusten av sin far; ilossa ja —ssa i lust o. nöd. 2. (huoli): kullakin päivällä on —nsa itsestään var dag har nog av sin egen plåga; den dagen den sorgen, -aika sorgetid. -harso sorgflor, (-kangas sorgkräpp -et [-en], -llinen flor|behängd, -draperad.) -huntu sorg|(e)dok, -slöja, -inen ks. -11 i-n e n. -juhla sorge|fest, -högtid, -juhlallisuus sorgehögtidlighet, -jumalanpalvelus sorg(e)gudstjänst. -kirje sorg(e)brev. -lippu sorgfana, -llinen sorglig; (sureva, suruinen) sorgsen; -llisen kuuluisa sorgligt beryktad (ryktbar); -llisen huvittava sorglustig; tragikomisk. -llisesti sorgligt; sorgset; (mus.) mesto. -

llisuus2 sorglighet; sorgsenhet, -mars-si sorgmarsch, -mieli: —n med sorg (bedrövelse, smärta), -mielinen sorgsen; (kaiho—) vemodig; (raskas—) melankolisk; (alakuloinen) nedslagen, -mielisesti sorgset; vemodigt; melankoliskt, -mielisyys sorgsenhet; vemod -et; melankoli -n; nedslagenhet, -nauha 1. sorgband. 2. (leik.: -t kynsien alla) sorgkanter under naglarna. -n(ilmaisu, -ilmaus sorgebetygelse, kondoleans -en -er.

kirje kondoleansbrev. -käynti [-kondoleans| visit, -besök.] -lapsi [m. kuv.] sorgebarn. -päivä sorgedag, -sekainen sorg|blan-dad, -bunden, -valittaja en kondolerande. -valittelu kondoleans -en -er; beklagande av sorgen: sorgebetygelse. -valitus f kirj e kondoleansbrev. -käynti kondoleans|visit, -besök.] -voittoinen vemodig; vemodsfull. -voittoisesti vemodigt; vemodsfullt. -voit-toisuus vemod -et.) -perhonen ks. -vaippa, -puku sorgdräkt; käyttää —a bära sorgdräkt, (djup) sorg, klä sig i sorg. -pukui-nen sorgklädd; klädd i sorgdräkt, -reuna sorgkant, -reunainen, -remuiksi nen med sorgkant (er); sorgkantad. -saatto, -saattue sorgetåg -et -. -sanoma sorgebudskap, -tar (run.) sorgens fe. -tilaisuus ks. -juhla, -ton sorg||lös, -fri; (huoleton) bekymmerslös; (välinpitämätön) likgiltig; (usk.j världslig; syndig; (s.) ett världens barn. suru||ttomuudentila tillstånd av sorglöshet;

(usk.) världslighet (o. synd). - ttomuus2suruvaippa — suun

sorg-löshet; bekymmerslöshet; (välinpitämättömyys) likgiltighet; (usk.) ks. ed. -vaippa (prh. Vanessa antiopa) sorgmantel, -verho sorgflor -et -verhollinen draperad, behängd med sorgflor; flor (draperad, -behängd. -virsi sorgesång, - vuosi sorg(e)år. survai||sta stöta3; (pistää) ränna2; ~ miekalla stöta (ränna) svärdet i ngn. -su stöt -en -ar. surviainen (päiväkorento, Ephemera vulgala) dagslända.

survin stöt|el -eln -lar, stöt -en -ar; (huhmar) stamp -en -ar. -jauhot pl stampmjöl. -kone (tkn.) krossmaskin, -ruuhi stampho. survo||a (murskata) krossa; (survimessa) stampa; stöta*, -in ks. s u r v i n. -nta* kross|ning, -ande; stampning, -s (solse) mos -et; -ksel (kaiv.) bokmjöl. susi 1. (Canis lupus) (hukka) varg -en -ar; (vanh., kuv.) ulv -en -ar; ~ lammasten vaatteissa en ulv i fårakläder. 2. vrakstycke; (Suom. r.) varg; jst tulee - (kelvoton kapine) (kuv.) ngt misslyckas, blir ett missfoster, -hauli varghagel. --ilves varglo, -koira varghund, -kuoppa varggrop. -puu (mtsh.) »varg»; vargträd; grov-k vis tigt träd. -taimi (mtsh.) vargplanta; spärrvuxen planta, -tarha varggård. suspensiivinen (lykkäyksen, esteen aiheuttava) suspensiv; ~ vaikutus suspensiv verkan; ~ veto suspensivt veto. sussu (j.) ks. heila, henttu, suti sudd -en -ar. -a* sudda; bestryka*; ~ saippualla intvåla, sutjakka smidig; böjlig; flink, sutka||illa ks. s u t k a u t e 11 a. -us (sanan—) kvickt infall -et -; (sukkeluus) kvickhet, vits -en -ar; (ivallinen) snärt -en -ar. -utella vitsa; (suustaan) säga, komma fram med kvickheter, sutki[|a (lyödä, hutkia) daska, rappa (till ngn), -nta* dask -en; daskande, rappande, suu 1. (an.) mun -nen -nar; (kuin) yhdestä —sta med en mun; hän jäi kuivin suin det gick hans näsa förbi; han fick ingenting (blev utan); syödä —hunsa äta upp; saitko mitään —husi (—hun pantavaa)? fick du ngt att äta (till livs)? lasketella —staan kirouksia utfara i förbannelser; pitää pahaa —ta vara grov i munnen; hän ei saanut sanaa —staan han var oförmögen att yttra, fick inte fram ett ord; pitää —nsa kiinni (olla vaiti) tiga; ~ kiinni! tig! (kark.) håll käft(en)! pudota (kaatua) —lleen falla framstupa (på näsan); suin päin hals över huvud; huvudstupa. 2. (aukko) öppning, mynning; sataman (salmen) — inlopp -et; lasku— utlopp -et; joen —lia, —ssa vid, i flodens mynning; sataman —lia, —ssa vid, i inloppet till hamnen; 3 kilometriä (km) joen —sta 3 kilometer (km) uppför floden. 3. (sni.): jäädä seisomaan oven —hun bli stående vid dörren; illan —ssa framemot aftonen; i kvällningen; panna avain —lie (lukkoon) sätta nyckeln i; avain on —lia nyckeln sitter i (låset).

suui|de* (kiila) kil -en -ar; (tulppa) propp

-en -ar: (tilkki) plugg -en -ar. -della* kyssa, -delma kyss; (j.) puss -en -ar. -haara (joen) mynningsarm. -havi (j.) ks. -k o p u. -hi-

litelmanmukaisesti suu

nen, -kappale (mus.) munstycke -t -n. - kapula (m. kuv.) munkavle, -kko(nen) puss, kyss -en -ar. -kopu käbb|el -let; pitää (kovaa) —a käbbla; munhuggas*, suula (el. Sula bassana) havssula. suulaenluu (an.) gomben -et -. suu||laki gom -men -mar. -las -laan munvig; talför; (puhelias) pratsam; -laasti munvigt. -laus2 munvighet;

talförhet, pratsamhet. -liekki (sot.) mynningsflamma, -liina munskydd, -llinen I. (s.) 1. (tulppa) propp -en -ar; (tynnyrin) sprund -et -. 2. (suun-täysi) en munfull. -llinen II. (a.) muntlig, -llisesti muntli|gt, -gen. -luukku (uunin) ugnslucka, -n (hoito munvård. -kostuke ngt att dricka, fukta strupen med. -liike munrörelse.)

suunnanmuutos ändring av riktning (kurs); kurs-, (kuv.) front-, (valt.) regimförändring; tehdä — lägga om kursen; (kuv.) slå, kasta om; lägga om på en ny bog. - määrää vä (kuv.) tongivande; (suuntaa-antava) auktoritativ; normgivande, -näyttäjä som anger riktningen, -osoitin riktningsvisare, -vaihdin (tkn.) omkastare; (shk.) reverserare. -vaihdos (kuv.) kursförändring, -vaihto (tkn.) riktningsväxling; omkastning, suunna|lta* 1. (ohjata) rikta; styra2; (johtaa) länka; (kohdistaa) inrikta (jhk på ngt); ~ aseensa jtk kohti rikta sitt vapen mot ngt; ~ kulkunsa (matkansa) jnnk styra (ställa) sin kosa (kosan) ngnstans; sätta kurs på ngt; ~ askelensa jtk kohden styra sina steg mot ngn; ~ uusille urille länka in på nya banor; ~ linja (mnm.) slå ut en linje. 2. (abstr., kuv.) hänen mielenkiintonsa on aina ollut -ttuna (suuntautuneena) samalle taholle (samaan tavoitteeseen) hans intresse har städse varit inriktat åt samma håll (på samma mål); — huomionsa jhk inrikta (rikta) sin uppmärksamhet mot (på) ngt. -ton (suuren suuri) kolossal, enorm; (ennen kuulumaton) oerhörd; (tavaton) ofantlig; (ääretön) gränslös; kasvaa -tiomaksi bli enorm (kolossal); växa övermåttan, -tto-masti kolossalt, enormt, oerhört; ofantligt; (kohtuuttomasti) över hövan; övermåttan. -ttomuus2 ofantlighet, orimlighet, suunni||kas -kkaan (mat.) parallellogram -men -mer. (-särmiö ks. s u u n t a i s~.) -lleen (noin) ungefär; cirka; vid pass; (lä-hes) nära nog; approximativt; (jotenkin) ngt så när; ~ niin ungefär så; såvidlag; så vid pass. -staa (urh., sot.) orientera; (tkn.) insyfta; rikta in. -staja orienterare, -stau-tua* orientera sig. -stautuminen, -stus orientering. -tella* planera, planlägga*; projektera; (laatia luonnos) göra* utkast (till ngt); (piirtää) konstruera; (viitoittaa) utstaka; (laatia) uppgöra*; utarbeta; (aikoa) berama; -lellu kokous (matka) det (den) planerade, beramade mötet (resan), suunnitelma plan -en -er; (ehdotus) projekt -et -; (suunnittelu) planläggning: planering, -llinen plan |enlig, -mässig. -llisesti plan;-enligt, -mässigt. -llisuus2 plan|enlighet, -mässighet. -n(mukainen planmässig; plan-enlig. -mukaisesti plan |mässigt, -enligt.

-mukaisuus plan|mässighet, -enlighet.) -taloudellinen planhushållnings-, -talous planhushållning. -ton planlös, -ttomuus2 planlöshet.

suunniHttaa* (suunnata) rikta; (viitoittaa) utstaka; orientera; (kuv.) planera, -ttama-ton planlös, -ttaminen riktande jne., ks. -t t a a. -tteilla: uusi tie on — en ny väg är under planering (är påtänkt); man håller på att planera en ny väg; ~ oleva (ollut) matka en beramad (påtänkt) resa/-t teli ja planerare (planläggare); projektmakare; (koneen ym. —) konstruktör, -ttelu planering; planläggning; projektering; utstak-ning; konstruktion, -ttua* riktas; orientera sig. -tus planering; inriktning, suunllpieksäjä pratmakare; gaphals -en -ar; storskrävlare. -piekeäntä munväd|er -ret; tomt prat -et; struntprat, -soittaja skräv-lare; vrt. -p i e k s ä j ä. -soitto ks. -p i e k-s ä n t ä.

suun[ta* riktning; sträckning; kosa; håll. 1. (konkr.): (mer.) kulku— kurs; siihen —an i den riktningen; aloitettuun -an i den inslagna riktningen; på den inslagna vägen (m. kuv.); kääntyä samaan -an styra (ställa kosan) åt samma håll; läntiseen —an i västlig riktning; med kurs åt väst; kaikille -nille åt alla håll o. kanter; järven — on idästä länteen sjön sträcker sig från öster till väster; H:n -nassa (-an) i riktning mot H.; olla samassa -nassa ligga i samma riktning (linje), åt samma håll; pysyä -nassaan hålla kurs. 2. (kuv.) tendens; (kaup., lit.; kehitys-) trend -en -er; (tarkoitus) syftning; (henki) anda; samaan -an (käypä) gående i samma riktning; kallistua samaan —an gå i samma riktning; —an t. loiseen i en eller annan riktning; paljon muuta samaan —an (tyyliin) mycket annat i samma stil (anda); ajan — tids|riktning, -anda; tidens anda; kirjan — tendensen (andan) i boken; kirjoituksessa on poliittinen — artikeln har en politisk tendens (syftning); (kaup.) kiinteämpi — pörssissä en fastare tendens på börsen; laskeva — nedgående (sjunkande) tendens; baisse -n; uusi — en ny regim (kurs); kumoukselliseen —an (laadittu) hållen i revolutionär anda. 3. (snt.): joutua -niltaan (menettää malttinsa) bli utom sig; förlora fattningen; råka ur gängorna; tappa kontenansen; saattaa jk -niltaan bringa ngn ur fattningen; göra ngn utom sig; olla -niltaan vara ulom sig (från sina sinnen).

suunt||aa-antava normgivande, -aaja (fys.) omkastare; (sot.) riktare. -aaminen riktande, styrande, länkande, inriktande, -ailu riktande; orientering; planering, -ainen som går i . . . riktning; (yhd.) -orienterad; sen — som går i den riktningen; (sitä tarkoittava) med sådan syftning (tendens); jnk — (yhden —) parallell med ngt; sen — uudistus en reform i den riktningen; olla saman — gå i samma riktning; kaiken— kehitys en utveckling i alla riktningar; en allsidig utveckling; oikeisto-, vasemmisto— höger-, vänster lorienterad. -ais(ero virhe parallax-

fel. -kuvaus [mat.] parallellprojektion, -sorvi

[tkn.] parallellsvarv, -särmiö j)arallellepi-ped. -tasoinen planparallefl.) -ajako (hist.) sol-, teg|skifte. suuntaükartta kurskarta, -kehä (sot.) rikt-cirkel; kompassvinkelmätare. -kulma kurs-, riktnings|vinkel. -numero (puh.) riktnummer. -opaste kurssignal. -partio (sot.) riktpatrull. -rele (shk.) riktningsrelä. -ruuvi riktskruv, -seiväs riktkäpp. -teline rikt-ställning. -us riktning; inriktning; inställning; syftning; vändning; orientering; (pyrkimys) tendens -en -er. suuntaus||asema (mer.) pejlingsstation. -kaukoputki siktkikare. -laite riktinrättning. -piste (grund)riktpunkt. -väline rikt|medel, -instrument, -ympyrä (mnm.) riktcirkel. suunta|lutu|a riktas; vara riktad; inrikta sig; (kääntyä) vända2 sig; (tähdätä) syfta; (hakeutua) söka* sig; orientera sig (jhk åt [mot] ngt); pyrkimykset -vai rauhanomaiseen ratkaisuun strävandena är inriktade på (syftar till, går ut på, avser) en fredlig uppgörelse; liikenne -u etelään päin trafiken är riktad (söker sig) söderut; ulospäin -va utåt riktad (orienterad), -utuminen syftning; inriktning, -viiva riktlinje, suunti||a* orientera; (mer., Ini., rad.) pejla; taga* bäring; (viitoittaa suunta) föra* (utstaka) en linje; (val.) visera, -ma (mer.; rad.) pejling; losi - rättvisande pejling, (-palvelu [rad.] pejlingstjänst.) -nus(alue pejlingsfält. -asema, -kela, -kompassi pejl|-stätion, -spole, -kompass.) suun|ltuke * mun|lås -et, -korg -en; jllk -tukkeeksi för att täppa till munnen på ngn. -vuoro tillfälle -t att yttra sig, att tala; ordet (määr.); saada —(a) få en syl i vädret; få tillfälle att yttra sig; få ett ord med i laget; häneltä ei saa —a hon låter en inte få en syl i vädret, suu||ontelo munhåla, -pala munsbit, -paltti * pratmakare; skrävlare; pratkvarn -en,^ f sladdertaska. -peili (lääk.) munspegel, -pieli mungipa, -puhe muntligt meddelande, avtal -et -; (turha, joutava puhe) löst prat; (huhu) rykte -t -n. -puoli (joen) mynning; (alajuoksu) nedre lopp -et. suurllasema storstation, -e (mat.) storhet, kvantitet, -ehko ngt stor; rätt, tämligen stor; ansenlig, -eksua (pitää kovin isona, suurena) anse* (ngt) för (alltför) stort, -eilinen (ylpeä) högdragen; storvulen, pompös; svulstig; bombastisk; med stora låter, -elokuva monumentalfilm. -emmuuden-tunne överlägsenhetskänsla, -emmuus2: palkkion — arvodets högre belopp; det högre arvodet, -empi större, -enarvoinen värdefull; av stort värde, stor betydelse; ks. suuriarvoinen. -eneminen förstoring, tillväxande -t; tillväxt -en, tilltagande, suuren||lainen ngt (rätt, tämligen) stor; större; (melkoinen) ansenlig, betydlig, -moinen storartad; (suurisuuntainen) storslagen, grandios; storstilad; ypperlig, -moisesti storartat, storslaget, grandiost, -moisuus2 storslagenhet, -nella* förstora; (liioitella) överdriva*; ta till i överkant; (kerskailla) skryta, -nos förstoring, -nus förstorjing,

702;suurennuslasi -

"ande; ökning, (-lasi förstoringsglas.) -puoleinen ks. -lainen, -taa* förstora. - taminen förstor |ing, -ande. -teleminen försto-r|ing, -ande, överdrift -en -er. -televa överdriven; benägen för överdrift; skrytsam, -telu överdrift -en -er; skrvt. -tua* "förstoras; bli större, -tuma förstoring, -tumi-nen förstoring; tillväxt -en. suure ||s ti stort; (kovin) storligen; (suuressa määrin) i hög grad; högeligen; (melkoisesti) avsevärt; betydligt; (hyvin) mycket, -ta förstoras; (kasvaa) tillväxa2; (lisääntyä) tilltaga*, ökas, öka; (laajeta) utvidgas, suur||herttua storhertig, (-kunta storhertig-döme. -tar storhertiginna.) -huijari stor|-skojare, -svindlare, suurji2 stor*; (korkea) hög*; -en ~ (kovin ~) mäkta stor; (tavaton) ofantlig, kolossal; (hyvin) mycket, (erittäin) synnerligen stor; — valiokunta (edusk.) stora utskottet; hän luulee ~a itsestään han hyser höga tankar om sig; han gör sig höga tankar om sig själv; ei siellä ~a (paljon) ollut mycket fanns där (nog) inte; siitä minä en ~akaan välitä det bryr jag mig inte mycket (stort) om; det kvittar mig tämligen lika; det är mig tämligen likgiltigt; se ei merkitse det har inte stor betydelse; det betyder inte mycket (betyder föga); toivoa ~a jst ställa stora förväntningar på ngt; arvioida jtk liian -eksi överskatta ngt; määrä on -empi kuin mistä sovittiin beloppet överstiger (överskjuter) det överenskomna; ~ huoli stort, (raskas) tungt, svårt bekymmer; ~ (syvä) tietämättömyys djup okunnighet; ~ lukumäärä stort antal; ~n (adv.) (paljon) mycket; stort; minä en siihen ~n luota jag tror inte mycket därpå; ~n (sup.) osa största delen; den övervägande delen; huvudparten; ~ apu (paljon apua) stor (mycken) hjälp; hänen -emmat ansionsa hans större

meriter; mitä ~nta tarkkuutta noudattaen med största (yttersta) noggrannhet; ytterst noggrant; olla ~mmillaan vara (som) störst; (ylimmillään) stå högst; (korkeimmillaan) kulminera; hänen -empi oppinsa hans överlägsenhet i lärdom; ~ (törkeä) rikos ett grovt, (raskas) svårt brott; ~ synti en svår synd; -essa määrin i hög grad. -ansioinen 1. högtlmeriterad, -förtjänt. 2. med stora inkomster, -arvoinen av högt (stort) värde; (mycket) värdefull; (merkittävä) betydelsefull; -empiarvoinen av högre (större) värde; mera värd; värdefullare; av större betydelse; mera betydelsefull, -eleinen, -eleisesti med stora åthävor (låter); med yviga gester, suurihma (el.) palp -en -er. suuri||karjainen med stor kreatursbesättning, -kasvuinen storväxt, -kokoinen stor; omfångsrik; spatiös; av betydande storlek; mycket stor; i stort format; (kookas) voluminös. -kukkainen storblommig; med stora blommor, -lahjainen begåvad; med stor begåvning. -lukuinen talrik, -merkityksinen betydelsefull; av stor betydelse, suurimot pl gryn (rhm.). suurijln (adv.) mycket; stort; (sup.) störst.

-palkkainen välavlönad; med god lön. -perheinen med stor familj; barnrik, -piirteinen storslagen; storstilad; (m. avokätinen) generös, -piirteisyys storslagenhet; (avokäti-syys) generositet, -päinen med stort huvud; storlin vad. -ruhtinaallinen storfurstlig, -ruhtinaanmaa (hist.) storfurstendöme -t -n. -ruhtinas storfurste, (-kunta storfurstendöme.) -ruhtinatar storfurstinna, -ruutuinen storrutig. -sanainen storordig, -sanaisesti storordigt, -sanaisuus storordighet. -sil-mäinen storögd, -suinen stor|ordig, -tålig; stor i truten, mun (nen); (äänekäs) högljudd; (kerskaileva) skrytsam, -suisesti stor|-ordigt. -tåligt; högljutt; skrytsamt, -suisuus stor|ordighet, -tålighet; högljuddhet; skrytsamhet. -sukuinen hög|ättad, -boren; av hög börd; anstor; med stor släkt, -sukuisuus hög börd; anstorhet. -suuntainen vidlyftig; storstilad; stort tilltagen (upplagd); storslagen; högt I flygande, -syftande, -tuloinen med stora inkomster. - töinen arbetsdryg; förenad med stor möda. -valtainen stormäktig; -valtaisin (ruht.) stormäktigste, -ääninen högljudd, -äänisyys högljuddhet, suur 11 julkaisu monumentalpublikation, -juoksija storlöpare, -jännite (shk.) högspänning, (-johto högspänningsledning.) -jännitteinen högspänd, -kansleri storkansler, -kapitalismi storkapitalism, -kapitalisti storkapitalist. -katselmus generalmönstring, suurkaupun|ki storstad; -gin elämä (leima) storstads|liv, -prägel; -gin mukainen stor-stadsmässig; -gin lapa storstadsjsed, -maner, -lainen storstadsbo -n -r. -laisittain på storstad s |manér, -vis. -laistua bli storstads-mässig.

suur||keinottelija stor|spekulant, -jobbare, -kirkko storkyrka, -kuluttaja storkonsument. -käräjät (Norj.) storting(et). -lakko storstrejk, -levikkinen (san.) med stor spridning, -liike storföretag, -lähettiläs ambassadör, -lähetystö ambassad -en -er. -menestys jätte|succé, -framgång, -mestari (rit.) stormästare, -mies storman, -myymälä storbutik; allköp; supermarket; (tavaratalo) varuhus, -omistajat storkapitalisterna, -finansen. -ostaja storköpare, -paine (tkn.) högtryck, -palo storbrand, (-hälytys katastrof alarm.) -pankki storbank, -peluri storspelare, -perhe storfamilj, -petkuttaja stor'bedragare, -skojare, -poliittinen stor-politisk. -politiikka storpolitik, -puhdistus stor|städning, -rengöring; (kuv., er. valt.) grundlig rensning; utrensning, -pääoma storkapital, -riista storvilt -et. -risti (rit.) storkors, -ristikko, -ruudukko storkryss; ord fläta, -saavutus (en) prestation av stora mått; topprestation. -salakuljettaja storsmugglare. -siivous stor|städning, -rengöring. -sota storkrig; (maailman ~) världskrig. -syömäri storätare. suur||talollinen, -talonpoika storbonde, -teho (tkn.) högeffekt, -teko stordåd; bragd. - telakka stordocka, -teollisuus storindustri, -teos monumental I verk, -arbete, -tila storgods; säteri. - tilallinen säteri-, storgods|-,, ägare; ägare av storlägenhet; storlägenhets-innehavare.

suur || tuotanto storproduktion, -työ stor|-verk, -dåd.

suurui|nen: jnk ~ så stor som ngt; av ngns storlek; vrt. kokoinen; olla jnk ~ vara så (lika) stor som ngt; vara av samma storlek som ngt; sadan markan ~ summa en summa av, ett belopp av (på) hundra mark; en summa stor hundra mark; eri -sel av olika storlek; olika stora; tuhannen miehen ~ joukko (osasto) en trupp om tusen man; (edellä) mainitun (saman) ~ av ovannämnd (samma) storlek; entisen ~ lika stor som den förra (tidigare), (kuin ennen) som förut.

suur|urheilija storidrottsman; (huippu ~)

toppidrottsman, suurus 1. (keit.) avredning; (mv.) gröpe -t. 2. (mrt. aamiainen) frukost -en -ar. -taa avreda*, -tamaton icke avredd, oavredd, -te ks. suurus 1. -tus avredning. suuruuden|aika storhets|tid, (-kausi) -period, -hullu storhets |galen, -vansinnig; som lider av storhetsvansinne, -hulluus storhetsvansinne -t; storhetsmani -(e)n -er. -unelma storhetsdröm. suuruus2 storlek -en -ar; (koko) dimension; (laajuus) vidd -en -er; (määrä) belopp -et -; (hnk.) storhet; veron ~ skattebelopp, -järjestys storleksordning, -luokka storleks-, storhets|klass. -suhde storleksförhållande, suur|| vakuutus storförsäkring, -valehtelija storljugare. -valta stormakt. (—asema stormaktsställning, -politiikka stormaktspolitik.) -valtiollinen storpolitisk. -va-ras stortjuv, -viljelijä stor|odlare (jnk av ngt), -brukare, -yhtiö storbolag, -yhtymä jättekoncern, -yllätys braksensation, -yrittäjä storföretagare, suusanalli|jnen muntlig, -sesti muntligen, muntligt.

suustaladattava: ~ pyssy mynningsladdare, suusta suuhun -menetelmä (hengenpel.)

mun mot mun -metoden suutahtaa* bli förargad (ond, uppbragt); ilskna till.

suutari 1. (hnk.) skomakare; Jerusalemin ~ den vandrande juden. 2. (kal. Tinca vulgaris) sutare, lindare. 3. (hnt. Monocha-mus sutor) tallbock -en; skomakare -n. 4. (sot.) blindgångare -n -. -mestari skoma-karmästare. suutar in (ammatti skomakaryrket. -kisälli skomakargesäll. -lanka skomakargarn. -oppi skomakarlära. -oppilas skomakarlärling, -tuoli skomakarstol, -työ skomakararbete; tehdä ~tä [j.J skomakra. -työhuone skomakarverkstad. -veitsi skomakarkniv.) -isti (hitosti) förbaskat, -oida (j.) skomakra. suuta|isuin, -tuksin, -tvisten mun mot mun;

ansikte mot ansikte; mitt emot varandra, suute* ks. s u u d e.

suuteet pl (rehu~) spillfod|er -ret; (elo~) spillsäd -en; (rippeet) avfall -et; (jätteet) lämningar, rester pl. suute||leminen kyssande, -lo kyss -en -ar.

-lu kyssande, suu|ltin (tkn., mus.) munstycke -t -n. -ton

som saknar (är utan) mun. suuttul|a* bli ond (förargad), bli förtörnad

- syaanivety

(uppbragt, vred), vredgas (jst över ngt; jhk på ngn), -maton oförarglig, -minen förtrytelse; harm; ilska, -mus förtrytelse; (paheksuminen) ovilja (jhk mot ngt); indignation (över ngt); (viha) vrede -n; (kiivastuminen) animositet. -nut förargad, förtörnad, uppbragt, förtretad, förtrytsam (jst över ngt); vredgad, vred; (vihainen) ond. suutuksissa (an) vara förargad, förtörnad (uppretad, ilsken) (jstk över ngt); (vihoissaan) (vara) ond, ledsen (jllk på ngn), suutupakka tuggtobak.

suutu||späissä(än) ks. -k s i s s a. -ttaa* förarga; (vihoittaa) förtörna; (harmittaa) förtryta*; (ärsyttää) (upp)reta. -ttäminen förargande; förtörnande; uppretande, suuvesi (jrm.) munvatten, suvai|t|[a 1. (sietää) tåla, tolerera; (kärsiä) fördraga, (haluta) behaga, (sallia) tillåta; en voi ~ valheita jag kan inte fördraga (tåla) lögner; hän ei -nnut siitä mainittavan han tålde inte, att man nämnde om det, att det nämndes (blev nämnt); -nnette lähettää meille... Ni behagade tillsända oss; oikeus -tkoon huomata rätten behagade observera; kone -tsi lakkoilla maskinen behagade strejka. 2. (vanh., armossa jos -tsette? om Ni behagar? om det behagar Er? -tsetteko (haluatteko) jtk? önskar (behagar) Ni ngt? mitä -tsette (haluatte)? vad önskar (behagar) Ni? vad behagas? -tsiko kuningas puhua kanssasi? behagade (värdigades, täcktes) kungen tala med dig? jos -tsette om Ni behagar; (luvallanne) med Er tillåtelse. -sematon ofördragsam; intolerant. -semattomuus2 ofördragsamhet, intolerans -en. -seminen fördragande; (lupa) tillåtelse. -seva(inen) fördragsam, tolerant, -sevasti fördragsamt; med fördragsamhet; tolerant. -sevuus2 fördragsamhet; tolerans -en. -tava tolerabel; dräglig, suvanto* lugn-, spak[vatt|en -net -; sel

-et -. -inen lugn. suvereenil|nen (täysivaltainen) suverän, -suus2

suveränitet, suvetafprs.) suveaa det är dagsmeja, det töar. suvi2 1. (mtr.) (suoja) blidväd|er -ret. 2. (kesä) som|mar -maren -rar. -nen blid; (kesäinen) sommarlik; sommar-; ~ sää sommar-, blid|väder. -sää blid-, (kesäinen) sommar I väder, -tuuli sommar [vind, -fläkt, -yö sommarnatt, suvu|lllinen könlig; ~ sana ord av den-, real|-genus (denkön). -llisesti (biol.) på könlig väg. -llisuus2 könlighet. suvunjatkaminen fortplantning. - s (kyky

fortplantningsförmåga, -vietti fortplantningsdrift.) suvunsuosinta* nepotism. suvu||ton neutral; ~ sana neut|rum -ret -rer (-ra); ord av det|kön, -genus; (biol.) könlös; vegetativ, -ttomasti på könlös väg. -ttomuus2 könlöshet. svealaiset pl (käns.) svear, sveitsi||läinen 1. (s.) schweizare. 2. (a.) schweizisk, -njuusto schweizer-, emmen-tal(er)ost. -tär schweiziska, syaani (kem.) cyan -en (-et), -vety (sinihappo) cyanväte.

syan||iitti * (kiv.) cyanit -en. -kalium cyan-kali|um -et.

syden||polttaja kolare -n -poltto kolbränning, kolning (i mila); vrt. sysi-, -tä* spottning; ks. s y t e ä.

sydämelli||nen hjärtlig, innerlig; (tuttavallinen) kordial. -sesti hjärtligt, innerligt; kor-dialt. -syys2 hjärtlighet, innerlighet; kor-dialitet.

sydämenl|ahdistus 1. (kuv.) beklämning; hj ärtängslan. 2. (lääk.) »angina pectoris», -asia hjärte|sak, -angelägenhet, -affär, -hyvyys hjärtegodhet, -kouristus hjärtkramp. -kysymys hjärtefråga, -kärki (an.) hjärt-spets. -lämpö hjärtevärme, -muotoinen hjärtformig. -supistus hjärtkontraktion. -syke hjärtklappning, -toiminta hjärtverksamhet. -tuska hjärtekval, hjärtängslan. -tykytys hjärtklappning.

sydäme||ttömyys hjärtlöshet, -ttömästi hjärtlöst. -tön hjärtlös.

sydäm|jikkö* 1. (a.) (kiukkuinen) ilsken; (hillitön) obehärskad; obändig. 2. (s.) obehärskad (egensinnig) person; bitvarg; (nainen) argbigga, etterblåsa. -inen (yhd.) med . . . hjärta; -hj ärt ad; hellä ~ med vekt hjärta; vekhjärtad. -istyä bli uppretad (förtörnad, förargad); (kuohahtaa) brusa upp.

sydäln -men hjärta -t -n (pl määr. -ana); (leivoksen ~) fyllning; (kynttilänlam-pun~) vek|e -en -ar; (puun~ [ydin]) märg -en; (hedelmän ~) kärna; (keskikohta) mitt -en; (yhd.) mid-; (sisus) kärna; (yhd.) kärn-; käsi -mellä med handen på hjärtat; laskea (panna) jnk -melle lägga ngn på hjärtat; laskea jtk -melleen lägga ngt på hjärtat; (hellien) behjärta ngt; -melle pantava behjärtansvärd; se kävi -melleni det gick mig till hjärtat; -melle, -meen käypä till hjärtat gående; gripande; kaikesta -mestään av hela (allt) sitt hjärta; se on hänelle -men asia det är en hjärtesak för honom; det ligger honom varmt om hjärtat; puhua -mestään tala ur hjärtat; ~ kurkussa (syrjällään) med hjärtat i halsgropen; -men pohjasta av hjärtans grund; ur hjärtats djup; ~lä särkevä hjärt|slitande, -skärande. -ajatus innersta tanke, -ala mag-, bröst|grop -en; (kuv.) hjärta; ~ssa under bröstet; ~ansa pidellen hållande sig under bröstet, (-kipu: -kivut smärtor, plågor under bröstet.) -filmi elektrokardiogram, hj ärtfilm. -haava sår i hjärtat; (kuv.) hjärtesår. -halvaus hjärtslag, -huoli hjärte-sorg. -infarkti (lääk.) hjärtinfarkt, -juur|i: -iin asti, -ia myöten (ända in) i hjärteröt-terna. -kammio (an.) hj ärtkammare, -kesä mitten av sommaren (-llä i); högsommar. -keuhkokone hjärtlung-, perfusions|-maskin. -kipu smärt|a, -or i hjärtat, hjärt-trakten; (kuv.) hjärtesorg. -kirurgi hjärt-kirurg. -kirurgia hjärtkirurgi, -kohtaus (lääk.) hjärtattack, -kuoppa mag-, hjärt|-grop. -kuu midvintermånad. -käpy(nen) (hyv.) hjärte|gryn, -gull -et. -laho (mtsh.) kärnröta. -lihas hjärtmuskel, -lokero (an.) hjärt|kammare, -förmak, -läppä hjärtklaff. -maa 1. vildmark, obygd, (korpi) ödemark. 2. de inre, centrala delarna (av ngt), -maa-

lainen vildmarks-, ödemarks|bo -n -r. -maan-kolkka ödemarks lavkrok, -trakt, -paikka centralort -en -er. -pohjukka hjärtegrund -en. -pussi hjärtsäck. -puu kärnved, -päivä middag.-seutu 1. (an.) hjärttrakt(en). 2. pl -seudut inre, centrala delar, -suru hjärtesorg. -talv|i midvinter; -ella vid mid vintertiden; under midvintern. -tauti hj ärt (lidande, -sjukdom, -tautinen hjärtsjuk; som lider av hjärtfel, -tyä* (suuttua) bli uppbragt. -vammainen hjärtsjuk, -varjo (fys., val.) kärnskugga. -veri hjärteblod, -vika hjärtfel, -ystävä hjärtevän, -yö midnatt, -ääni (fysiol.) hj ärt | ljud, -ton. syinen (ksv.) fibrig; tågig; (yhd.) med . . .

fibrer, tågor; -fibrig. syke* (sydämen~) slag -et -; (sykintä) pulsering; elämän ~ livets pulsslag, syker|jtyä* fnurra sig; (sotkeutua) trasslas (in, till, ihop), -tää* trassla in (till, ihop), sykerö fnurra; (kasauma, rykelmä) gytt|er -ret, gyttring; (ksv.) huvud; (hius~) knut -en^ -ar; panna ~lle sätta upp i en knut. syk||intä* slag -et -; klapp lande, -ning; pick|-ande, -ning; pulsering. -kiä* slå*; klappa, picka; (m. kuv.) pulsera; elämä -kii livet pulserar.

sykkyrä knut; fnurra; trass|el -let; (tukku) bunt -en -ar; mennä ~än fnurra sig; (sotkeutua) bli trasslig; trassla sig; vetää sydän ~lle pressa (krama) ihop hjärtat, -suoli tunntarm, sykkäillä klappa, slå*.

syksy höst -en -ar; ~ZZä om (på). hösten; ~isin om (på) hösten; om höstarna; alla höstar; viime ~nä senaste höst; i höstas; ~mmällä senare på hösten, -i|nen höstlig; höst-; (yhd.) tämän-, viime-set sadeilmat den regniga väderleken denna (senaste) höst. -llinen: ~ sade regnet i höstas; höstregn(et). - n tapainen, -ntuntuinen höstlik. sykäh||ldellä * klappa, slå; pulsera, -dys klappning, slag -et -. -dytt|ää* få* (bringa*) att klappa, slå, spritta; (sävähdyttää) frappera; minua -i jag spratt till; -ävä slående, frapperande; -ävän kaunis frapperande vacker, av frapperande skönhet, -tely pulsering; pulsslag -et -; vrt. syke. sylei[|leminen omfamnande, omfamning, -llä omfamna; sluta i sina armar, -ly omfamning.

syleliinen (sylen täysi) en famn. sylen||korkuinen famnshög. -levyinen famns-bred. -paksuinen famnstjock. -pituinen famnslång. -pituus famnslängd, -täysi en famn.

syli 1. (helma) sylin famn; sköte -t -n; sulkea ~insä sluta i sin famn (i sina armar). 2. (mitta) sylen, syltä famn -en -ar; (sylys) fång -et -; 5 syltä puita (halkoja) fem famnar ved. -halot pl famnved, -kkäin i varandras famn. -koira knä|hund, (leik.) -racka, -kummi fadder (som bär barnet till dopet), -lapsi spädbarn; baby -n -ar (-er, babies); (kuv.) skötebarn, -llinen fång -et -; en famn |full, -sböida. -luku famntal. -mitta famnmått; (sylipuu) famnstak|e -en -ar. -määrin famntals. -määrä famntal. -nen

(yhd.) . . . famnar lång; viisi ~ fem famnar lång. -nteri 1. (mat.) cylind|er -ern -rar. 2. (tkn.) cylinder; vals, rulle, (-putki cylinderfoder.) -nukke kelgris -en -ar. -ote (pn.) livtag -et -. -paini brottning, -ttäin famntals. -tyksin, -tysten i varandras famn; omfamnande varandra, - vauva ks. -1 a p s i. sylje ksiminen spott|ning, -ande. -ksiäspotta, -ntä* spottning, -nvuoto salivation; spott-, saliv|avsöndring. -ttävä salivavsöndrande. -ttää* förorsaka salivavsöndring, salivation.

sylkel|minen spottande, spottning, -ä spotta;

~ suustaan spotta ut; (kuv.) utspy3; spy. syl|ki2* spott -en (-et), saliv -en. -astia spottlåda. -kaskas (hnt. Phitaenus spuma-rius) spottstrit -en -ar. -kuppi spottkopp. -löntti spottkluns. -pullo spottflaska. -rauhanen spott-, saliv|körtel. sylkky* (tav. pt): (pellavan ~) linknopp -en -ar.

sylky * 1. spottning. 2. ks. s y 1 k i. sylk||y tellä * (tuudittaa) vagga, -ähtää* spritta*; sydän ~ hjärtat spritter, sylkäi||stä spotta, -sy spottning, syltty* (keit.) sylt|a -an -or. syly||ksellinen ett fång, en famnfull (ngt), -s

fång -et -; famn -en -ar. symbaali (mus.) cymbal -en -er. symbol||i (tunnusIkuva, -merkki) symbol -en -er. -iikka* symbolik -en. -isti symbolist. -istinen symbolistisk, sympj|aattinen sympatisk, -atia (myötätunto)

sympati -(e)n -er. symptomaattinen (oireellinen) symptomatisk.

synagooga (juul.) synagogia -an -or. syndi kaatti* syndikat -et -. -kalisti (valt.)

syndikalist. synke||ntyä* ks. synkistyä, -ntää* fördystra. -tä* fördystras; bli dystrare, mörkare; vrt. synkistyä, -ys2 ks. synkkyys. -ä ks. s y n k k ä. synkis|i ty minen fördystring. -tyttää* ks. -t ä ä. -tyä bli dyster (dystrare); fördystras; dystra till; (pilvetä) mulna; (pimetä) mörkna; (himmetä) fördunklas, -tää göra* dyster (dystrare); fördystra; (himmentää) fördunkla, synkkenen ks. synketä. synkkyys2 dysterhet; (ikävyys) tristess -en;

(pimeys) mörk|er -ret; (jylhyys) ödslighet, synk|kä* dyster; (pimeä) mörk; (jylhä) ödslig; (ikävä) trist; (syvä) djup; -ät ajatukset dystra tankar; -ät pilvet mörka, (mustat) svarta, (raskaat) tunga moln; -ät toiveet (tulevaisuuden näkymät) mörka utsikter; -ässä metsässä i den dystra (dunkla, ödsliga, mörka, djupa) skogen; ~ pimeys djupt (tjockt, ogenomträngligt) mörker, -katseinen med dyster blick (uppsyn), -katseisuus dyster uppsyn, -mielinen dyster (till sinnes); svårmodig; (raskas ~) tungsint; (psyk.) melankolisk, -mielisyy|s dysterhet; svårmod -et; tungsinthet; melankoli -n; spleen -en; potea -ttä lida av melankoli, spleen, gynkretistinen (usk.) synkretistisk.

synkron||inen synkronisk. -(is) oida (tkn.,

706;

mus.) synkronisera, -(is)oitua* synkroniseras.

synkänlainen rätt, tämligen, något dyster.

synnilli||nen syndfull; syndig, -syys2 syndfullhet.

synnin||hätä syndanöd, -katumus synda|-ånger, -bot -en. -orja syndaträl. -päästö absolution; syndernas förlåtelse; avlösning, -rangaistus syndastraff, -suru syndasorg. -taju(nta) syndamedvetande, -tekijä syn|-dare, -derska. -tie syndens väg. -tunnustus syndabekännelse, -tunto syndamedvetande, -turmelus syndafördärv, -tuska synda-ångest.

synni||ttömyys8 syndfrihet, -tön syndfri.

synnyin||kaupunki födelsestad, -maa foster |-land, -jord. -paikka födelseort, -seutu födelse-, f öster I bygd.

synny ||n ks. syntyä, -nnäinen (syntyperäinen) medfödd; (alkuperäinen) genuin; (sisäinen) inneboende; (omanmaalainen) infödd; hän on ~ sotilas han är född krigare (soldat), -ntä* uppkomst, tillkomst -en. -ttimet pl (naisen) köns|organ, -delar; födslodelar. -ttäjä (lääk.) (barna)föderska; ensi~ förstföderska; (aikaansaaja) alstrare; som framkallar, förorsakar, åstadkommer (jnk ngt), -ttäminen a) (an.) födande; b) (yl. kuv.) alstrande; frambringande; väckande; utvecklande, -ttää* 1. (lääk.) föda2; äiti -tti pojan modern födde ett gossebarn, blev förlöst (nedkom) med en gosse; eläviä sikiöitä -ttävä vivipar; som föder levande ungar; vrt. penikoida, poikia, por-sia, vasikoida. 2. (kuv.) us. vanh., korvataan miel. eri sanoilla: (tuottaa) [-(fram]alstra;-] {+(fram]- alstra;+} (saada aikaan) frambringa*; åstadkomma*; (herättää) framkalla, väcka2; anstifta; vålla; (antaa alku) ge* upphov (till, åt ngt); (muodostaa) bilda; (aiheuttaa) föranleda2; förorsaka; voima ~ liikettä kraft alstrar (frambringar) rörelse; maa ~ (vanh.: tuottaa) kaikenlaisia hedelmiä jorden alstrar (frambringar) allehanda frukter; toimenpide -tti (herätti) suuria katkeruutta åtgärden väckte, åstadkom mycken bitterhet; ~ eripuraisuutta åstadkomma (anstifta) tvedräkt (split); se ~ (herättää, saavuttaa) vastakaikua det väcker genklang; ~ (herättää) pahaa mieltä väcka ond blod; ~ (aiheuttaa) vihamielisyyttä alstra (åstadkomma, leda till) fiendskap; ~ (herättää) epäilystä framkalla, (upp)väcka tvivel; mikä tämän on -itänyt (aiheuttanut)? vad har gett anledning (varit upphov) härtill? vad har förorsakat (vållat) detta? (tähän on syynä) vad är orsaken härtill? ruumis ~ (kehittää) lämpöä kroppen alstrar (utvecklar) värme; vesi ~ (vedestä kohoaa) höyryä vattnet bildar ånga. -tys (lääk.) nedkomst-en; barnsbörd; förlossning, (-apu, -avustus förlossnings-hjälp. -laitos förlossningsanstalt; barn-bördshus; [j.] BB. -oppi förlossningskonst; obstetrik. -osasto förlossningsavdelning, -poltot barn-, födslo|värkar, -tuskat födslo|-smärtor, -värkar, [m. kuv.] -vånda.)

syno||daali- synodal-, (-kokous synodalmöte.) -di (kirk.) synod -en -er.

synony||miikka* synonymik -en. -ymi 1.synonym. 2. (s.) synonym -et (-en) -(-er), (-sanasto synonymlexikon.) synopti||kko * (usk.) synoptiker, -nen synoptisk.

syntak||si (lauseoppi) syntax -en -er. -tinen

syntaktisk, synteesi (fil., kem. ym.) syntes -en -er. synt||i* synd -en -er. -ielämä syndigt, synda |-liv. -ienanteeksi lanto, -saaminen syndaförlåtelse. -iinlangennut som fallit (fallen) i synd. -iinlankeemus syndafall(et). synti||kuorma syndabörda, -luettelo synda-regist|er -ret -. -nen 1. (a.) syndig. 2. (s.) syndare, -pukki syndabock, -raha syndapengar pl, samvets-, judas|pengar pl. -syys8 syndighet. -säkki (f.) odygdspåse. -taakka syndabörda, -uhri syndoffer. - velka syndaskuld, syntoninen (psyk.) syntonisk. syn|ty* (alkuperä) ursprung -et; (alku) upphov -et; upprinnelse; tillblivelse, (ilmestyminen) till-, upp|komst -en; lajien ~ (biol.) arternas uppkomst; (suku) börd -en; (muodostus) bildning; (kuun~) tandning; -nyltään till börden; ~ään (omaa sukua, o. s.) K. född K.; ~ään suomalainen till börden finne; född (genuin) finne; finskfödd; -nyt syvät ursprungsord, -historia uppkomst-, tillblivelse |historia. -inen (yhd.) -född; suomalais ~ finskfödd; född finne; finne till börden; jalo ~ ädelboren. -isin till börden; ~ venäläinen ryskfödd; till börden ryss; född ryss. -minen ks. synty. syntymä födelse; vrt. synty; ennen Kristuksen ~ä (eKr.) fore Kristi födelse (f.Kr.). -aika födelse-, uppkomst| tid. -hetki födelsestund, -

kaupunki födelsestad, -koti födelsehem, -maa fosterland, -merkki födelsemärke. -paikka födelseort, -päivä födelsedag (-nä på), -seutu, -sija födelsebygd, -tön ofödd, -vaihe tillblivelseskede, -vika medfött fel. - vuosi födelseår. synty||neisyys8 födelsefrekvens -en; nativitet, -perä härkomst -en; härstamning; ~llään saksalainen av tysk härkomst (tysk till börden); tyskfödd; född tysk. -peräinen medfödd; (sisäinen) inneboende; (synnynnäinen) infödd, -sana ursprungsord, -vaihe tillblivelse-, uppkomst|skede. -v(äis)yysa nativitet; -vyyden lisääntyminen nativitetsökning; -vyyden rajoittaminen (säännöstely) födelsekontroll.

synty|ä 1. (hnk., el.) födas2; siellä hän ön -nyt där är han född; -nyt v. 1890 född år 1890; milloin hän -i? när blev han född? när föddes han? (ön -nyt) när är han född? kuningattarelle on -nyt poika drottningen har nedkommit med en son; -essään vid sin födelse; vid födelsen. 2. (kuv.) (kehittyä) alstras; (aiheutua) uppstå*, uppkomma*; (tulla) bli (till); (saada alkunsa) komma* (fås*) till stånd; tillkomma*; skapas; (ilmestyä) se* dagen; (puhjeta) bryta* ut; (sukeutua) utspinna* sig; (muodostua) bildas; mekaanisesta työstä -y (muodostuu) lämpöä av mekaniskt arbete alstras (bildas) värme; -i kiusallinen vaitiolo det uppstod en pinsam tystnad; -i (virisi) vilkas keskustelu det uppstod (det utspann sig) en livlig dis-

kussion; (mitään) päätöstä ei -nyt något beslut fattades inte; något beslut fick man (kom) inte till stånd; mistä tämä on -nyt? hur har detta uppstått (uppkommit, bildats), (tullut) kommit till? paikalle on -nyt tehdasyhdyskunta på platsen har uppstått ett fabrikssamhälle; (sellainen) järjestely estää häiriöitä -mästä arrangemanget förekommer störningar (förhindrar uppkomsten av störningar); kaupasta ei synny mitään det blir ingenting av affären; affären går om intet, (j.) går i stöpet; asiassa -nyt pöytäkirja det i ärendet tillkomna protokollet; saada jtk -mään (aikaan) få ngt till stånd; kunna åstadkomma (åvägabringa) ngt; ei se häneltä synny han kan inte åstadkomma det; han är inte kapabel (i stånd) därtill; (hän ei pysty siihen) det går han inte i land med; liikenne I vaikeuksien johdosta -nyt (-vaikeuksista aiheutunut) pula en till (i) följd av trafiksvårigheterna uppkommen (en av trafiksvårigheterna förorsakad, föranledd) kris; hänen parhaat teoksensa -ivät 1900-luvun alussa hans främsta verk skapades (kom till, såg dagen) i början av 1900-talet; voidaan saada -mään kan åstadkommas, fås till stånd; olla -mässä hålla på att uppstå; vara i vardande; se jäi -mättä (siitä ei tullut mitään) det blev ingenting av det; (j.) det kröp i skrinet, syreeni (ksv. Syringa) syren -en -er. -aita(us) syrenhäck -en -ar. -maja syrenberså -n -er. -n(kukka syrenblomma, -oksa syrenkvist, -terttu syrenklase, - tuoksu syrendoft.) -pensas syrenbuske, syrjemmä||lle, -llä längre åt (mera på) sidan; mera avsides; joulua -lie komma (hamna) mera på sidan (avsides); (kuv.) bli mera förbisedd (åsidosatt, försummad), syrji ||minen försmående; ringaktning; diskriminering, -nation, -nkarein snett; (nurjamielisesti) avogt; katsoa ~ snegla; silmäilivät toisiaan ~ betraktade varandra med sneda blickar, oblida ögon. -ntä diskri-min|ering, -ation. -ttäin med sidorna (kanterna) mot varandra; kant i kant; ~ (kääntynyt) jhk med sidan (vänd) mot ngt. -ttäi-nen kantställd, -ä (pitää muita huonompana) försmå*, ringakta (jtk ngn); diskriminera; (vieroa) se* snett (jtk på ngn), syrjä (sivu) sid|a -an -or; (särmä) kant -en -er; (reuna) rand -en ränder; ~ssä: olla ~ssä jst ligga på sidan om ngt; (loitolla) ligga avsides från ngt; ~ssä oleva avsides belägen; pysytellä ~ssä (tiellä) hålla sig undan; (loitolla) hålla sig borta (jst från ngt); pysytellä ~ssä jst (olla puuttumatta jhk) taga avstånd från ngt; hålla sig borta från ngt, på sidan om ngt; työntää ~än skjuta åt sidan (undan); joutua (jäädä) ~än förbises, bli förbisedd; (laiminlyödyksi) försummas; (syrjäytetyksi) bli tillbaka-, åsido|satt; åsidosättas; joulua ~än jst (pois) komma bort från ngt; jättää ~än (huomioon ottamatta) lämna obeaktad, utan avseende; (syrjäyttää) åsidosätta; panna ~än lägga åt sidan; (pois tiellä) lägga undan; vetäytyä ~än (kuv.) draga sig (träda) tillbaka; jättää ~än (pitää loitolla) hålla på sidan (på av-

stånd); asettua —än ställa sig på sidan (avsides); —stä katsoja en utomstående (betraktare); en passiv åskådare; —lleen, —llään på kant; sydän -Itään med hjärtat i halsgropen.

syrjä]jasia bisak; (pikku—) bagatell -en -er. -askel steg åt sidan; sidsteg; (kuv.) sned|-språng, -steg. -haara sidogren, -haarake (an.) tvärutskott, -hdellä*, -htää* göra* utvikningar, -hyppäys sidosprång; (varsin, aiheesta) utvikning -en -ar; (kuv.) (harha-asket) snedsprång.

syrjä||inen på sidan belägen; (loitolla oleva) avsides (belägen); (kaukainen) avlägsen; (asiaankuulumaton) obehörig; utomstående; (kätketty) undangömd; (eristetty) isolerad; avskild; (yhd.) med . . . kant(er); terävä- med vass(a) kant(er); ~ asema avsides (tpm.), avlägset (avskilt) läge; -isempi mer avsides (belägen); mer avlägsen (avskild), -isku (m. kuv.) sido-, svin|hugg; sidostöt; (kuv.) gliring-en-ar.-isyys2avlägsenhet; avskildhet. -karein ks. s y r j i n~. -katu sidogata; (kaukainen) avlägsen gata.-kaupunki (laitakaupunki) utkant av staden; stadens utkant, -kolkka avkrok -en -ar. -korva: kuunnella -lia lyssna i smyg, med ett halvt öra. -kuja sidogränd, -kujanne sidoallé. -kulma avlägset (avsides) hörn, avlägsen vrå; utkant -en -er; (-kolkka) avkrok -en -ar; avsides trakt, -kylä avsides (belägen) by; avlägsen by. -kysymys bifråga; (-asia) bisak, -käytävä sidogång, -muistutus (reuna-) rand-, marginal|anmärkning, -anteckning, -perillinen, -perintö ks. s i v u|-perillinen, -perintö, -pinta sid|a -an -or; sido|plan, -yta. -polku sidostig; (harha—) avväg, -raide sidospår; (pisto-) stickspår, -seikka biomständighet, bisak, -seutu avsides (belägen) trakt. (-lisä fjärrortstillägg -et -.) -silmä: katsoa -Itä jhk snegla på ngt. -silmäys sidoblick; en förstulen blick, -stäkatselija, -stäkatsoja (passiv) åskådare; en utomstående; outsider, -tarkoitus biändamål; bi|avsikt, -syfte; baktanke. -tie sido väg, biväg; (kierto—) omväg. -toimi (sivutoimi) bi |göromål, -syssla, -befattning, -tä (puus.) kantstryka*; avfasa; (saumata) kanta, -vaikutin bimotiv; bidragande, medverkande motiv, - vaikutus (sivu-) sido|inflytande, -inflytelse.

syrjä ||y t täminen åsidosättande; förbigående jne.; ks. seur. -yttää* 1. (konkr.) (raivata pois) undanröja; (tunkea tieltään) undantränga; (jättää pois) utesluta; (sivuuttaa) förbigå; jtk -yltäen med förbigående av ngt; (poistaa) avlägsna. 2. (jättää syrjään) lämna obeaktad, utan avseende; (sulkea pois) utestänga2; (halveksia) tillbakasätta*; (jättää huonompaan asemaan) förfördela; (kilp.) distansera; (olla välittämättä) negligera; ignorera (hylätä) övergiva*, -ytyä* 1. (vanh., (väistyä) väja, vika* undan (jnk tieltä för ngt); (vetäytyä pois) draga* sig undan; gå * avsides. 2. (joutua syrjään, -yletyksi) bli åsidosatt (tillbakasatt, förbigången).

syrjääminen (puus.) kantstrykning, avfasning, kantning.

syrjään: ~ vetäytyminen tillbaka trädande;

(kainous) tillbakadragenhet; ~ vetäytyvä tillbakadragen, syrjälläni (komi) (käns.) syrjän -en -er.

(-Iäinen syrjänsk.) --ääni bi|ljud, -ton. sysi* syden (trä)kol -et; sydet (puuhiilet) träkol, smides-, smedje|kol (rhm); polttaa sydelle sveda; polttaa —ä köla; bränna kol. -briketti träkolsbrikett. -hanko kol|kratta, -harka. -hauta kolmila. -kaasu träkolsgas; kolgas; gengas, -kaasutin träkolsförgasare; gengasaggregat -et -. -lästi (20 hl) kolläst -en -er; stig -en -ar. -miilu mila, kolmila. -murska träkolsstybb -en. -musta kolsvart; ~ hev. rapp -en -ar. sysiä knuffa; skuffa; ~ toisiaan skuffas;

knuffas; (kuv.) ks. syrjiä, systemaa||tikko * systematiker, -ttinen (järjestelmällinen) systematisk, sys|lätä skuffa; knuffa; (tyrkätä) stöta2; (työntää) skjuta*; (antaa vauhtia) driva* på; pådriva*; ~ syrjään (tieltään) skuffa, stöta, skjuta undan, åt sidan; ~ luotaan skuffa (knuffa, stöta, skjuta) ifrån sig; (olla välittämättä) försmå3, -äyksittäin stötvis; ryckvis. -äyksittäinen stötvis; ryckvis (skeende), -äy|s puff -en -ar; knuff -en -ar; stöt -en -ar; (kuv.) påstöt -en -ar; påstötning; (tkn., kuv. virike) impuls -en -er; (kannustin) sporr|e -en -ar; antaa - ge ngn en knuff (puff), (kuv.) en påstöt(ning); ' voimakas — tulevalle kehitykselle en kraftig sporre för den senare utvecklingen; se tieto antoi hintojen nousulle ensi -ksen meddelandet gav (utgjorde) den första impulsen till prisstegringen, (-vaikutus stötverkan.) syte||minen spettande. -ä* spetta. sytkyt||tää* stöta2; pulsera, klappa; (naksuttaa) knattra, -ys pulsering; (naksutus) knatt|er -ret. syttiö (fys. harv.) (polttopiste) brännpunkt;

fokus -en (-) -ar (foci). sytty||minen antändning; (puhkeaminen) utbrott -et -. -mishetki tändningsmoment. -mättömyys2 oan|tändbarhet, -tändlighet. -mätön oan|tändbar, -tändlig. -vyys2 an|tändbarhet, -tändlighet. -vä antändlig, an-tändbar; helposti — lättantändlig; eldfängd; (tulenarka) eldfarlig.-ä 1. (tuleen) tändas2; (puhjeta) utbryta*; ~ palamaan antändas; börja brinna; jk -y tuleen ngt fattar eld, antänds, börjar brinna, råkar i brand. 2. (leimahtaa) uppblossa, blossa upp; uppflamma; (alkaa) börja, begynna; sota -i kriget bröt ut (utbröt, blossade,

flammade upp); -i kapina ett uppror utbröt, sytyke* tändved; (Suom. r.) tände -t; (m.

kuv.) (yllyke)eggélse; (virike) påstöt, impuls, syty||tellä* (an)tända2, -tin* tändare; elddon -et -; tändapparat -en -er; (ammuksen) tänd-rör -et -; (hist. tykin—) lunta, -ttely (antändning. -ttäjä antändare; (kuv.) impuls-givare; (yhd.) -tändare: lyhdyn— lykttän-dare. -ttaminen antänd|ning, -ande. -ttä-mätön otänd. -ttävä tändande; ks. seur. -ttävästi tändande (m. kuv.); eggande; väckande.

syty||ttää* 1. (palamaan) (an)tända2; ~ (tehdä) tuli tända (göra upp) eld; ~ piippunsa tända sin pipa; ~ palamaan tända eldsytytys

på ngt; ~ (luli)palo anlägga en eldsvåda, brand; ~ roihu (j.) t utta på. 2. (kuv. herättää) upptända; ~ jnk viha upptända ngns vrede; ~ (herättää) rakkautta (kuv.) upptända (väcka) kärlek, sytytys (an)tändning; tändande; (tkn.) tandning; (roihun) påtändning. -aine tändmedel, -ammus brandprojektil, -johdin tändled-ning. -jännite tändspänning, -kennosto tändbatteri. -kipinä tändgnista. -koje tänd-apparat; antändningsmekanism. -kynttilä tändstift -et -. -laite tändanordning. -lanka stubintråd. -liekki tändlåga. -nalli tänd-hatt. -nappi tändningskontakt. -panos tänd|laddning, -sats. -paristo tändbatteri. -pommi brandbomb, -ruuvi tändskruv. -tulppa tändstift.

syvemmälti djupare; (perinpohjaisemmin) mer ingående; grundligare, syve||neminen fördjupning, -nnys fördjupning; (seinä —) nisch -en -er. -ntyminen fördjup I ande, -ning. -ntymä urgröpning; fördjupning. -ntyneisyys2 fördjupning, -ntyä fördjupas: fördjupa sig; (tunkeutua syvemmälle) tränga2 djupare (jhk in i ngt); ks. m. kaivautua; (kuv.) ivrigt sysselsätta* sig (med ngt); gå till grunden, tränga2 till botten (med ngt1); gå* upp, försjunka* fi ngt); jhk -ntynyl fördjupad (försjunken) i ngt; -ntyvä som tränger djupt (djupare), -ntäminen fördjupande, -ntää* göra djupare; fördjupa, -tä bli djupare; djupna; fördjupas, syvimmin sup.: valitan mitä — jag beklagar

på det djupaste, syvyinen: jnk — så (lika) djup som ngt; av samma djup som ngt: kahden metrin — två meter djup; meren — havsdjup; minkä —? hur djup? sen — så djup. syvyy|s2 djup -et -; djuplek; (kuilu) svalg -et -, avgrund -en -er; metrin -dessä, -dellä på en meters djup; pohjaton — (bottenlös) avgrund, -ero djupskillnad: skillnad i djuplek, -luotaus (mer.) djuplodning. -mittari djuplmätare, -lod. -mittaus djup|-mätning, -pejling, -lödning, -pommi sjunkbomb. -psykologia djuppsykologi, -suhde djupförhållande, -vaikutus (lääk. ym.) djupverkan, syv|ä 1. (a.) djup; kulkea —ssä ligga djupt; vara djupgående; —llä oleva djupt liggande; -emmäjllä, -lie på större djup; djupare; djupt; kansan —t rivit de breda lagren av folket; laiva on —ssä, ~llä fartyget ligger djupt, på djupt vatten. 2. (s.) metrin —ssä en meter djupt; på ett djup av en meter; ~lie djupt; på djupet; ~llä djupt; —Ile vaikuttava djupt ingripande, syvä||aatteinen tankediger; djuptänkt. -aat-teisuus tankedjup, -ajatuksinen djuptänkt. -aura alv-, djup|plog. -henkinen djupandlig. -ilmeinen med djupsinnigt, tankfullt uttryck. -jäädyttää ym. ks. pakastaa ym. -jäähdyttää djupkyla. -kairaus (tkn.) djupborrning. -kulkuinen djupgående, -kulkui-suus djupgående -t. -kyntö alvplöjning. -llekäypä djupgående, -llinen djup; (-mietlei-nen) djupsinnig; (perusteellinen) grundlig; ingående, -llisesti djupt, grundligt, ingående.

-llisyys2 djup -et; djupsinnighet; grundlighet. -lläkulkeva djupgående, -lti djupt; ~ koskeva djupt ingripande; som gör ett djupt intryck, -itävyys2 (kulkusyvyys) djupgående -t. -Itää* (olla -Itä kulkeva) vara djupgående; ~ 8 jalkaa ligga 8 fot djupt, -luotaus djuplodning. (-koje djuplodnings-apparat.) -meri djuphav, högsjö -n. -miet-teinen djuptänkt, djupsinnig; (mietiskelevä) begrundande; kontemplntiv. -mietteisyys djupsinne, -mittaus djupmätning, -muokkaus (kuv.) djupgående behandling, bearbetning; (mv.) djup-, alv|luckring; (-kyntö) djupplöjning, -nmeren(eläimistö djuphavs-fauna. -kalastus djuphavsfiske, -laivasto f er. mer.s.] högsjöflotta.) syvä||lnne* fördjupning; (maani.) bäcken -et -; sänk|a -an -or; (notko) däld -en -er. -nsininen djupblå, -oppinen höglärd; med djup lärdom, -oppisuus djup lärdom, -painanta (kirjp.) djuptryck -et. -paino (kirip.) djuptrvck. (-kuva djuptrvcksbild. -menetelmä djuptrycksförfarande.) -poraus djupborrning. -räntäinen med djup(a) strand (stränder), -rotkoinen med djupa klvftor. -satama djuphamn. -sisältöinen med djuptänkt (djupsinnigt) innehåll, -ssüks. svvä; ~kulkeva djupgående: ~ oleva djupt liggande. -sti djupt, -tarkkuus (valok.) djup-skärpa. -tehoinen djupt verkande, (kuv.) gripande; verkningsfull, -uurteinen djupt fårad; med djupa fåror, -vesi: syvänneden kala

djuphavsfisk, (-väylä djupled; fm.] kungsådra.) -ys (mer.) djupgående -t; (syvänne) bäcken -et -. sy |y T. 1. orsak -en -er (jhk till ngt^; f peruste) skäl -et-; bevekelsegrund; (aihe) anledning; fog (tpm.); — ja seuraus orsak och verkan; mistä —stä? av vilken orsak? av vilken anledning? siitä —stä että av den orsaken (anledningen), med (i) anledning därav, att; (sen vuoksi) därför, att: (johtuen siitä) beroende därpå, att; erityisistä -istä av särskilda skäl (orsaker): pätevällä —llä av giltig anledning; ilman pätevää —tä utan giltig anledning; esittää -itä framlägga (anföra) skäl; mainita jtk jnk —ksi anföra ngt som orsak till (skäl, grund för, anledning till) ngt; sillä —llä på den grund; av den anledningen; ~ tuomion muuttamiseen skäl till ändring av en dom; minulla on siihen sitä vähemmän —tä jag har så mvcket mindre skäl (orsak, anledning) därtill 'fog därför); siihen oli monta —fä det berodde på många orsaker; sinun ei ole —fä suuttua du har inte skäl f anledning) att bli ledsen; on —tä epäillä det är skäl att misstänka; skäl (anledning) till misstanke föreligger; mitään —tä epäilyksiin ei ole ngt skäl till (ngn orsak till, grund för) misstankar föreligger inte; hänen olisi —fä koettaa det vore skäl för honom att försöka, pröva på; ei mitään —tä kiittää (ei mitään kiittämistä)! ingen orsak (att tacka)! sikäli kuin (mikäli) —tä on i den mån anledning förefinns, skäl föreligger; ~ on se fsiinä) että orsaken tigger däri att; en katsonut olevan —tä ilmoittaa asiaa jag ansåg det inte nödvändigt att anmäla saken (fann inte skäl fö-

religga att...); ~stäkin, ~stä kyllä med allt (fullt.) skäl; ~siä med skäl, med rätta (fog); sattuneesta ~stä av förekommen anledning; olla ~nä jhk (jnk ~nä) vara (utgöra) orsaken (anledningen, skulden) till ngt; ks. aiheuttaa; pätevien -iden nojalla på giltiga skäl (grunder). 2. vika, syyllisyys, vastuu (nalaisuus) (jnk pahan tapahtumisesta) fel, skuld, förvållande; last; se ei ole minun ~ni det är inte mitt fel; ~ on hänen felet (skulden) ligger hos honom; kenen vems är skulden (felet)? se on minun ~ni felet är mitt; det är mitt fel (min skuld); tappio oli hänen ~tään han bar skulden för förlusten; (hänen ~tään tappio oli) det var han som bar skulden för förlusten; vahinko on syntynyt (tapahtunut) hänen ~stään skadan har uppstått genom hans (förhållande; hänessä on siihen enemmän ~tä han bär större skuld därför; ottaa jtk ~kseen, jst ~ (niskoilleen) påtaga sig skulden för ngt; katsoa (lukea, panna) jtk jnk ~ksi ge (åvälva) ngn skulden för ngt; skjuta skulden för ngt på ngn; (syyttää jtk jst) beskylla ngn för ngt; tillvita (förevita) ngn ngt; påbörda ngn ngt; (lukea jnk viaksi, ~ksi) lägga ngt ngn till last; tillräkna ngn ngt; se sanottiin (pantiin) minun ~kseni man gav mig skulden därför; se jää sinun ~ksesi (viaksesi) det stannar dig till last; en löydä mitään ~iä hänessä (Raam.) jag finner ingen skuld hos honom; omatta ~ttä(än) (ilman omaa ~iään) utan egen förskyllan. II. (kuitu) fib|er -ern -rer; tåg|a -an -or.

syydä||n ks. syytää, -ntä* vräkning; skjutning; fösning; hopning.

syyh|elmä eksem -et -; klåda -n; ks. m. •yminen.

syyhy (lääk.) skabb -en. -inen skabbig. -minen klåda -n; kliande, -ntä* ks. ed; klåda. -potilas skabbpatient. -punkki (Sarcoptes scabiei) skabb | djur -et -, -kvalst|er -ret -. - s örminen (jonka täytyy saada hypistellä kaikkea) klå|fingrig, -fingrad. -sormisuus klåfingrighet, -tauti ks. syyhy. -Itäminen klående, kliande; skubbande. -ttää* klia, kl(hangala) skubba; nenää ~ det kliar i näsan; sormiani ~ (kuv.) det kliar i fingrarna på mig; kynsiä, kämmeniä -ttävä (kuv.) örfilstäck. -tys ks. -t t ä m i n e n. -tä, -ä klia; mennä .-mätiä saunaan (kuv.) vara ute i ogjort väder.

syyksilukeminen (iak.) tillräknande.

syylinki* socka, halvstrumpa.

syylli||nen skyldig: todistettu (todettu, havaittu) -seksi jhk förvunnen till ngt; befunnen skyldig (saker) till ngt; suurin ~ (pää~) den huvudskyldiga (mest skyldiga); julistaa -seksi jhk förklara skyldig (förvunnen) till ngt; siihen hän on ~ (se on hänen syytään) därtill bär han skulden, -styminen: ~ (syyllisyys) jhk skuld till ngt; (rikos) brott mot ngt; (rikkomus) förseelse mot ngt; (jnk aiheuttaminen) förvållande av ngt. -styä göra sig skyldig (jhk till ngt), -syy-den|tunne, -tunto skuld|känsla, -medvetande, -medvetenhet, -syys8 skuld -en; -syyteen viittaava seikka besvärande omständighet.

(-kysymys skuldfråg-a.)

syylä vårta, -kaktus (ksv. Mamillaria) vårtkaktus. -mäinen vårtlik. syymäinen fiberartad; vrt. syy II. syyn||alainen skyldig; (syypääksi todistettu) förvunnen (jhk till ngt); vrt. syyllinen. -i (vanh. tarkastus, katsastus) syn -en -er. -takeeton otillräknelig; (vastuuton) straffri. - takeet tomuus2 otillräknelighet; sträf frihet. -takeinen tillräknelig. -takeisuus* tillräknelighet. syynäillä, syynätä (j. vanh.) syna; undersöka2, granska, syy||peräinen kausal. -pää (a.) skyldig; tehdä itsensä ~ksi jhk göra sig skyldig till ngt; låta ngt komma sig till last; olla ~ (syynä) jhk vara orsaken till (bära skulden för) ngt; (aiheuttaa) vålla ngt; havaittu ~ksi jhk förvunnen, saker, befunnen skyldig till ngt; ~ rangaistukseen hemfallen till straff; tuomita ~ksi sakfälla; döma skyldig; julistaa jk ~ksi rikokseen förklara ngn skyldig till (förvunnen till) ett brott; ks. syy 2.

syyrialainen 1. (s.) syr(i)er -n -. 2. (a.) syrisk.

syys||aika hösttid. -halla höstfrost, -hedelmä höstfrukt, -hehku (ksv.) dahli|a -an -or. -huvikausi höstsäsong, -ilma höst |väder, -luft. -ilta höst|afton. -kväll, -istuntokausi höstsession, -jää höstis. -kalastus höstfiske. -kausi höstsäsong; höst -en -ar. -kesä sensommar (-llä på), -kokous höst|-möte, -sammanträde, -kukka höstblomma, -kuosi höstmod -et. -kuu september (Ipm.); (vanh.) höstmånad; ~n päivä en septemberdag, dag i september, -kylmä höstkyla. -kylvö höstsådd, -kyntö höstplöjning, -käräjät pl höstting, -laivaus höstskeppning. -linnut (muutto~) flyttfåglar, -lukukausi hösttermin. -markkinat > höstmarknad, -myrsky höststorm, -myyjäiset pl höstbasar. -myynti höstförsäljning, -myöhä: —/Zä på senhösten, -omena höstäpple, -pi-meä höstmörk|er -ret. -puhde: pimeinä -puhteina under mörka höstkvällar, -pukui-nen (m. kuv.) höstklädd; i höstdräkt, - puvusto höstgarderob, -päivä höstdag, -päiväntasaus höstdagjämning. -ruis höstråg, -sade höstregn, -silakka höstströmming, -talvi senhöst -en, förvinter, -teurastus höstslakt, -toimitus (kaup.) höstleverans, -tulva höstflod, -tunnelma höststämning, -tuuli höstvind, -tää (suor. syyskyntöjä) höstplöja.

syy||suhde kausal-, orsaks|sammanhang, -förhållande. -suhteellinen (fil.) orsaksmässig; kausal; kausalbunden. syys||uutuudet höstnyheter(na). -varasto höst|förråd, -lager, -vehnä höstvete. -viima höstvind, - vilja höstsäd, -väri höstfärg, -yö höstnatt.

syy t[é* (Iak.) åtal -et -; tilltal -et -; (virka ~) aktion; nostaa ~ jtk vastaan väcka åtal mot ngn; panna -teeseen (Iak.) ställa under åtal; åtala; ajaa (ajattaa) ~ttä utföra (låta utföra) åtal; saattaa -teeseen beivra; åtala; johtaa -teeseen leda till åtal; ilmoittaa rikos -teeseen pantavaksi anmäla ett brott till åtal;

määrätä — nostettavaksi förordna om vä c-syyteaika — syöppö

sy©

kände av åtal; jättää - sikseen nedlägga ett åtal; -teestä luopuminen åtalseftergift; rikos on virallisesti -teen alainen brottet hör under allmänt åtal; joutua -teeseen bli åtalad; antaa jllk julkinen — (haaste) meddela ngn offentlig stämning, -aika åtalstid. -aineisto material för väckande av åtal. -juttu kriminellt mål. -kirjelmä anklagelse|-skrift, -akt -en -er. -kohta anklagelsepunkt, syytellä* förebrå*; (syyttää) beskylla2 (jtk jst ngn för ngt); tillvita (ngn ngt); skjuta* skulden (för ngt på ngn); vrt. syyttää, syyte||oikeus åtalsrätt. -peruste åtalsgrund. -tty den åtalade, anklagade, tilltalade; åtalad. -vaatimus yrkande angående väckande av åtal; åtalsyrkande, -velvollisuus åtals|plikt, -skyldighet, syytin|ki* (vanh. eläke) undantag -et; (Suom. r.) svtning; olla -gillä sitta på undantag; ha sytning. syytteenalainen anklagad; åtalad; panna -seksi ställa under åtal; åtala, -nostaminen väckande av åtal. -nostamisaika tid för väckande av åtal. syytt|jelijä (moitiskeli ja) klandrare. -ely beskyllning; tillvitelse; förebråelse, -äjistö åklagarna; åtalsmyndighet; åklagarväsen -det. -äjä anklagare; (Iak.) åklagare; virallinen — allmän åklagare; aktör, (-laitos åklagarväsen -det. -velvollisuus åklagarplikt. -viranomainen åklagarmyndighet.) syyttäminen beskyllande; anklagande; åtalande.

syyt|tää* 1. (yl.) skylla2 (jtk på ngt); (väittää syylliseksi jhk) beskylla2 (anklaga ngn för ngt); tillvita (ngn ngt); (moittia) förevita (ngn ngt); (panna jnk syyksi) lägga* (ngn ngt) till last; (nuhdella) förebrå*; hän — heikkoa terveyttään han skyller på sin svaga hälsa; -täkää itseänne! skyll er själv! häntä on -etty varkaaksi han har blivit

beskylld för stöld (tjuvnad); hän — miestä jnk varastamisesta han beskyller mannen för att ha stulit ngt (för stöld av ngt); hän — minua laiskuudesta han beskyller mig för lättja; hän loi minuun-tävän katseen han kastade en förebrående blick på mig. 2. (Iak.) åtala, åklaga; anklaga; ~ rikoksesta anklaga ngn för (åtala ngn för) ett brott; omatunto — samvetet anklagar; -etty den anklagade (åtalade), syyttö||menetelmä ackusatorisk metod. -myys2 oskuld -en. -mästi oförskyllt; utan skuld; oskyldigt, syy||täminen vräkande, kastande; skjutande; fösande; spridande; vältrande; hopande, ösande; vrt. seur. -tää* (paiskata) vräka2, kasta; (työntää) skjuta*; (mättää) fösa*; (kuv.) (vierittää) välva; (kylvää) sprida; (kasata) hopa, ösa2; (kuv., purkaa) utösa2; ~ alas vräka ned; — jllk jtk överhopa (överösa) ngn med ngt; ~ syytöksiä överösa ngn med beskyllningar; ~ solvauksia jllk utfara i smädelser (mot ngn); ~ kuolemaa ympärilleen sprida död omkring sig. syy||tön oskyldig; vakuuttaa olevansa — bedyra sin oskuld, -tös beskyllning; anklagelse; tillvitelse; vrt. syyte; ~ pelkuruudesta beskyllning för feghet, (-aineisto

anklagelsematerial. -kirja, -kirjoitus anklagelseskrift. -oikeus åtalsrätt. -velvollisuus åtalsplikt.)

syy-yhteys orsakssammanhang -et

syödä 1. äta*; förtära; (aterioida) inta* föda, en måltid; (vanh.) spisa; ~ liikaa för-äta sig; ~ suuhunsa äta upp; -tävä (syötäväksi kelpaava) ätbar, ätlig; (ruoka) mat -en; -tävä ja juotava mat o. dryck; förtäring; joutua jnk -täväksi bli uppäten av ngt; onko sinulla mitään -tävää har du ngt att äta? 2. (kuv.) - sanansa inte hålla ord; svika sitt ord; bryta sitt löfte. 3. (kuluttaa) fräta, tära; ruoste syö raulaa rosten angriper, fräter järn. 4. ~ (lyödä) (esim. sakki)pelissä slå; ~ (lyödä) sotilas (Sakkipelissä) slå en bonde (i schack), -jä (yhd.) -ätare; Suomen- — (hist.) fennofob -en-er; lihan- köttätare. -jäsolu (fysiol.) fagocyt -en -er. -jätär (myt., kuv.) furie -n -r; megära.

syök||seminen störtande, rusande jne. -sen ks. syöstä, -sy störtande, störtning; (sot.) ansats -en -er, språng -et -; (Int., lintu) störtdykning; an|lopp -et, -stormning; -ittäin ansats-, språng|vis; (putous) fall -et -; (yhd.) -störtning; tehdä - störta (sig); (Int., lintu) göra en störtdykning; störtdyka; veren— blodstörtning. (-aalto fshk.J stot-våg; vandrarvåg. -hammas stöttand. -hiihto störtlopp -et -; störtloppsåkning, -hyppy, -hyppäys störthopp. -kaivo [ptk.J inlopps-, stört|brunn. -kierre [Int.] spin^n). -korkeus [vsr., tkn.] stört-, fall|höjd. -kouru störtränna. -kypärä störthjälm, -kytkentä/s/ifc./ kaskadkoppling, -lasku störtlopp, -lento störtdykning, -muotti [met.] störtform. -pommittaja, -pommituskone [Int.] stört|-bombare, -bombplan, -rata[tkn.] störtbana; [urh.] störtloppsbana. -riippuinen [voim.] stört-, stup I hängande, -sukellus störtdykning. -sukeltaja [lin.] störtdykare, -torvi stup|ränna, -rör. -ura stört (ränna, -bana. -vene [sot.] stormbåt. -vesi vattenkaskad -en -er.) -syä itr störta (sig); rusa; (iskeä) slå*; (työntää) skjuta*; (suihkuta) spruta; ~ maahan störta, slå ned; veri -syi kasvoihin blodet rusade upp i ansiktet; ~ omaan miekkaansa störta sig på sitt eget svärd;

— jnk kimppuun rusa på ngn; kasta sig över ngn; ~ ulos rusa ut. -sähdys (hyppäys) språng -et -; hopp. -sähtää* störta; (hypätä) hoppa, springa*.

syö||läs -lään (ahne) glupsk, -minen ät |ning, -ande. -mingit pl (pidot) gästabud -et -; kalas -et -. -mä(kelpoinen ätbar, ätlig, -lakko mat-, hunger|strejk, -neuvot pl mat-, ät|bestick -et -; [hampaat] tuggverk-tyg.) -märi (tav. suur —) storätare, frossare. -mä|tapa sätt att äta; (pöytä-) bordsskick. -mättömyys8 fasta, -mätuulella: kala ön

— (tärppää) fisken nappar bra, är napp-lysten. -mätön som ej äter, ätit; fastande;

— voileipä oäten smörgås, -mä(vilja matsäd. - välineet mat-, ät|bestick -et -.) -nti* ät |ning, -ande; (ruokailu) måltid; [kal.] napp|ning, -ande. (-aika mattid; (kal.) nappningstid.) -ppö* (j.) 1. (a.) glupsk. 2. (s.) storätare.syö syöpyminc

syöpy minen ingroende; (tkn.) (an)frätning, (nmt.) erosion; (kem.) korrosion; -mistä kestävä frätnings-, korrosions |beständig; oemottaglig för frätning, -mä (an)frätning; änfrätt ställe; (kern.) korrosion; (veden aiheuttama ~) underminering, -mätön korrosions-, frätnings |beständig; oemottaglig för frätning, -vä (kern.) angripbar (för frätning), -ä* (sisään) äta, fräta* sig in; anfrätas*; (kern.) korrodera; (kuv.) gro3 in, etsa sig in; inetsa sig; inetsas; (pois) avfrätas*; (tarttua) fastna (jhk i ngt); (leikkautua) skära* in (jhk i ngt); (kasvaa) gro3 in (i ngt); (juurtua) inrota sig; syvälle -nyt jhk djupt infrätt, (kuv.) ingrodd (inrotad) i ngt; ~ mieleen inetsa (inprägla), (piirtyä) inrista sig i minnet, syöpä I. (a.) (m.) syövä; ~ kali kaustikt kali; ~ natroni (haustiksooda)

natrium-hydroxid; kaustik soda; (lipeäkivi) lut-sten.

syöpä II. (s.) (lääk.) kräfta; kancer -n. -inen kancer-, kräft|sjuk; (behäftad) med kräfta, -kasvain kräft|svulst, -tumör, -kudo skräft-vävnad. syöpäläiset pl ohyra.

syöpä||muodostuma kräftbildning. -mäinen kräft|lik, -artad, -paise kräftsvulst, -säätiö kancerstiftelse(n). -tutkimus kancer-, kräft|-forskning.

syöstä* tr störta; (karata) rusa; (työntää) stöta2; ~ valtaistuimelta (vallasta) störta (från tronen); detronisera; avsätta*; ~ miekkansa jhk stöta sin värja i ngn; ~ tulta spruta (spy [ut]) eld. syös||tävä (kud. sukkula) skottspol le-en -ar; skytt|el -eln -lar. -tö (tkn.) pådrag -et; fyllning.

syötellä* mata; (ruokkia) (ut)fodra; förpläga, bespisa, syöt|jittää* (kal.) (varustaa syöteillä) beta (på); agna. -teleminen matande; utfodring; bespis|ning, -ande. syött||i* lockbete -t -n; (kalan ~) bete -t -n, agn -et'-; panna -ejä koukkuihin beta (på), agna krokarna, -iläs göddjur. syöttäjä (hnk., tkn.) matare; (pesäp.) klockare; uppgivare; (vrkp.) servare, -ttäminen (ruokkiminen) matande; (m.tkn.) matning; utfod|ring, -rande, (nw.) betande; betning; göd|ning, -ande; (kestitseminen) undfägnande; servning. -ttämätön outfodrad. -ttää* (myös tkn.) mata; (rehulla) utfodra;(~ laitumella) beta; (lihottaa) göda2; (kestitä) undfägna; (antaa syödä) låta* äta; (vrkp.) serva; (pesäp.) ge upp; (jalkap. ym.) passa; ~ lasta mata ett barn; ~ hevosia utfodra (beta) hästarna; ~ hevoselle heiniä utfodra en häst med hö; ~ koirille lihaa mata hundar med kött; ~ koirilla jtk låta hundarna äta (upp) ngt; ~ niitty paljaaksi låta avbeta en äng; ~ vieraille herkkuja undfägna gästerna med läckerheter; ~ jllk valheita (kuv.) proppa ngn full med lögner; ljuga ngn full; ~ jllk juttu duka upp en historia för ngn; ~ pajuköytlä skarva; komma med lögner; slå dalkarlar (i ngn), -ttö* matning; utfodring; bet|ning, -ande; gödning; undfägnande;

(tkn. m.) tillförsel -n; (urh.) uppgivning; serv|e -en -ar; passning; ks. -t t ä ä. (-elukka göddjur. -hana matarkran. -härkä gödoxe. -johto matar-, tillförsel [ledning, -kanava matar|kanal, -dike, -ränna, -karja gödboskap, -karju gödgalt. -karsina göd-ningskätte. -kone matarmaskin. -koneisto matningsmekanism, -kukko [keil.J kapun -en -er. -laite matningsanordning; matar-verk. -luukku matnings-, [tkn.J inmat-nings|lucka. -maa [mv.] betesmark, -öja tilloppsdike. -pahna gödstia. -piiri [rad.] upptagningskrets, -porsas gödgris. -pumppu matarpump, -putki matar-, tillförsel-, tilllopps I rör. -ratas matarhjul. -suppilo matnings-, beskicknings-, påfyllnings|tratt. -tela, - valssi matarvals. -vesi matarvatten.) syöveri (vesipyörre) (vatten)virv|el -eln -lar;

(syvänne) djup -et. syövy|lntä* infrätning, inetsning. -te* ets-, etsnings I vätska, -medel, -ttäjä etsare, - ttää* fräta2, (pilalle) angripa*; (kem.) korrodera; (tkn., taid.) etsa; (met.) (himmentää) beta; (kovertaa) urgröpa2; (alta pois esim. maata) underminera; ~ jtk jnk mieleen inprägla (inrista) ngt, inetsa ngt i ngns minne; ~ poikki fräta av. -tys frätning; (Ikn). betning; (tkn., taid.) etsning, (-aine frätande medel, frätmedel; ets[nings]rnedel. -kylpy [kem.] betningsbad. -laitos etseri, etsnings-, [kem.] betnings|anläggning. -paino etstryck. -vesi ets-, etsnings|vätska, -väri etsfärg.) sä ks. sin ä.

säde* strål|e -en -ar; (mat.) radie -n -r; säleiden taittuminen strålbrytning; säteiden hajaannus strålspridning. --eläin (Radiolaria) strål|djur, -foting. -hoito (lääk.) strålbehandling; bestrålning, -htiminen strålande. -htiä* stråla, -jakoinen strålformig. -jaikainen (säde-eläin) strål|djur, -foting. -kartio strålkägla; (valo~) ljuskägla, -kehä strålkrans -en -ar; gloria; (kuv.) nimbus -en. -kimppu strålknippe, -kivi strålsten. -koi '(el.lääk.) strålkräfta. -kukka (Gaillar-dia) gaillardia. -loisto strålglans, -luu (hev. an.) strålben, -mäinen strålformig. -sieni (el.lääk.) strålröta. -ttää* (lääk.) bestråla, -tys bestrålning, -valo strålsken. -vedos (esim. suurennos) projektionskopia.-vedostus projektionskopiering, sä|e* säkeen (rivi) rad -en -er; (run.) vers -en -er; versrad -en -er; stans -en -er; soin-luvin -kein på klingande vers. -kerto parallellism.

säen* säkenen (kipinä) gnist|a -an -or. säe||rakenne versbyggnad, -sepp|o, -ä skald

-en -er; diktare, säes||tyksellinen med ackompanjemang; med beledsagning, -tyksellisesti med avseende på ackompanjemanget (beledsagningen). -tyk-setön utan ackompanjemang (beledsagning); a cappella, -tys ackompanjemang -et -; (myötäily) beledsagning, -täjä ackompan|-jatör, / -jatris -en -er. -täminen ackom-

panjer|ing, -ande; (m. kuv.) sekunder ling, -ande. -tää ackompanjera, beledsaga; (toista ääntä laulaen, soittaen; kuv.) sekundera. sähi||käinen (ilotulitusväline) svärmare, -mi,sähiseminen — säilyketeollisuus

sai

-seminen väsande, fräsande, -stä väsa2; (säristä) fräsa2.

sähke telegram -met -; ~itse telegrafiskt, telegramledes, per telegram, -eilinen telegrafisk. -iden vaihto telegram |(ut) växling, -korrespondens -en. -ilmoitus telegram j-depesch, -meddelande, -lähetti telegrambud -et -. -maksu telegra m | avgift, -porto, -osoite telegramadress, -sanasto telegramkod -en -er. -vastaus telegramsvar.

sähkö elektricitet; ~llä käyvä elektriskt driven; för (med) elektrisk drift, -aivot elektrisk hjärna; matematikmaskin. -akku(mu-laattori) elackumulator. -ankerias (Elec-trophorus electricus) darrål, -asennus elektrisk installation, (-työ elektriskt installationsarbete.) -asentaja elmontör, elektriker, -dynaaminen elektrodynamisk, -dynamiikka elektrodynamik -en. -energia elektrisk energi. -erkale elektriskt elementarkvantum; elektrisk kvant -en -er. -hehkulamppu glödlampa. -hella elspis, -hoito elektroterapi -(e)n. -häviö elektricitetsförlust, -ilmiö elektriskt fenomen, -inen (sähkö-) elektrisk. -isku elektrisk stöt. -istys elektrifiering. -istyä elektrifieras, -istämätön ks. sähkötön, -istää 1. elektrifiera. 2. (kuv. innostaa) elektrisera. -johde elektrisk ledare. -johdin, -johto elektrisk ledning, -juna eltåg. -kaapeli elkabel, -kamiina elkamin. -kello elektrisk klocka, -kemia elektrokemi, -kemiallinen elektrokemisk, -kenttä elektriskt fält. -kipinä elektrisk gnista, -kirjoituskone elskrivmaskin. -koje elapparat, -kone 1. elmaskin. 2. elektricitetsmaskin, -kosketin elkontakt. -kul taus galvanisk förgyllning, -käsittely elbehandling. -käytin elektro-, el|motor. -käyttö eldrift, -käyt-töinen eldriven, -laite elapparat; -laitteet elektrisk utrustning. -laitos elektricitets-, el I verk. -laitteet pl elektrisk armatur, utrustning, -lamppu elektrisk lampa, -lanka elektrisk ledning, -lennätin ks. lennätin, -levy elektrisk kokplatta. -Mesi elspis, -liike el-, elektrisk affär. -Uinen elektrisk. »lämmitin elektrisk värmeapparat; elvärmare. -lämpösäteitin elradiator, -magneetti elektromagnet. (-nen elektromagnetisk.) -mekaniikka elektromekanik. -metallurgia elek-trometallurgi. -mittari elmätare; elektromet|er -ern -rar; (virran ~) strömmätare, -moottori elmotor. -motorinen elektromotorisk. -määrä elektricitetsmängd, -njakelu eldistribution; elektricitets-, ström |försörj-ning, -distribution, (-verkko strömfördel-ningsnät.) -njohde elektrisk ledare, -nku-luttaja elkonsument. -nkulutus, -nkäyt-tö elektricitets|förbrukning, -konsumtion, -npurkaus elektrisk urladdning, -nsäännös-tely elransonering, -opaste elsignal. -oppi elektricitetslära. -paristo elbatteri. -parranajokone elektrisk, el|rakapparat. -rata elba na. -rausku (el. Torpedo marmorata) darrrocka.

sähkösanoma telegram -met -; ks. s ä h k e. -toimisto telegrambyrå.

sähkö 11 silmä fotocell. -suodatin elektrofilter. -sytytys elektrisk tändning. -taksa eltaxa. -taskulamppu ficklampa, -teitse på telegra-

fisk väg; telegrafiskt; telegramledes. -tekniikka elektroteknik, -teknikko elektrotekniker. -tin* telegrafapparat -en -er. -ttäjä telegrafist. -ttää* telegrafera, -tuoli elektrisk stol. -tuuletin elektrisk fläkt, -tys telegrafering; telegrafi -n: langaton ~ trådlös telesrrafi: radiotelegrafi, (-avain telegraf-, morse I nyck el. -lähetin telegraf-, morse [apparat. -nopeus telegraffrekvens.) -tön oelektrisk; icke elektrifierad; som saknar elström, elektricitet, -uuni elektrisk, el|ugn. -valaistus elbelysning. -valo elektriskt, el|-ljus. -varaus elektrisk laddning, -varusteet pl elektrisk utrustning, apparatur, armatur, -vatkain elvi sp. -veturi ellok -et -. -virta elström, -voima elkraft, (-laitos elektricitets-, el I verk -et.) sähäh|ldellä * väsa2, fräsa till. -dys väsning;

fräsning, -tää* väsa2; fräsa, säi|e* (kaista) remsa; (syy) fib|er -ern -rer; (kuitu) tåga; (jänne) sträng -en -ar; (köyden) kardel -en -er; purkaa köysi -keille slå upp en tross (i kardeler). säihky (loisto) glans -en; glitt|er -ret. -mi-nen gnistrande; strålande; tindrande; sprittande. -vä gnistrande, strålande, tindrande, blixtrande; iloinen sprittande, glittrande glad. -väsilmäinen med tindrande (strålande, blixtrande) ögon. -ä (säkenöidä) gnistra; (säteillä) stråla; tindra; (salamoida) blixtra; silmät -vät ögonen tindrar, gnistrar (strålar, blixtrar); (tulta) ögonen sprutar eld; ~ iloa spritta av glädje, säikeinen fibrig, fibrös; (yhd.) -trådig; hieno ~ fintrådig, fibrös; moni~ med många fibrer (kardeler); (kuv.) fasetterad; komplicerad.

säii|kky * 1. (s.) skrämsel -n. 2. (a.) skygg, -kkyminen skrämsel -n. -kkyä* bli uppskrämd (förskrämd); skygga

(för ngt), -kyn-tä* ks. -k k y 1. -kytellä*, -kyttää* skrämma2. -kytys uppskrämning. -kähdys skrämsel -n. -kähtyminen skrämsel -n. -kähtää* bli (upp)skrämd, rädd (för ngt); (säpsähtää) rycka till; (arkailla) skygga (för ngt); rygga tillbaka (för ngt); låta* skrämma sig (av ngn, ngt); -kähtänyt förskrämd, uppskrämd; hän -kähti omaa ääntään hans egen röst skrämde honom; han ryckte till, då han hörde sin egen röst; ei sovi ~ ensimmäistä vastoinkäymisiä man får inte låta skrämma sig av (tappa modet vid) den första motgången. -käyttää* (pelästyttää) skrämma, säiliö (~aslia) behållare, reservoar -en -er; cistern -en -er; tank -en -ar; (~huone) förvaringsrum -met -; (~paikka) förvarings-ställe -t-n; (kaasu~) klocka, -auto tankbil, (motor)tankvagn. (-n perävaunu tanksläpvagn.) -idä inlägga*; lägga* in; konservera, -inti* inläggning; konservering, -kirja insticksbok. -laiva tankbåt, -pato bassängdamm. -rakennus, -torni silo|anläggning, -torn. -vaunu tank-, cistern|vagn. säilyke* konserv -en -er. -hedelmät pl (rhm.) konserverad, (umpioidut) inlagd frukt, -liha konserverat kött; köttkonserver (pl). -liike konservaffär, -maito kondenserad, kondens|mjölk. -rasia konserv|burk, -dosa. -tehdas konservfabrik, -teollisuus konserv-

industri, (-tuote konservindustriprodukt.) -tölkki konserv|burk, (lasinen)-glas. säily Ikkö* (kotelo) fodral -et -; etui -et -er; (lipasto) byrå -n -ar. -minen bevarande; (pysyminen) bibehållande; (pysyväisyys) (fort)bestånd -et; yhteiskunnan ~ samhällets fortbestånd, -te konserveringsmedel, -ttäjä som bevarar; förvarare; bevarare (av ngt), -ttämi|nen förva|ring, -rande; bevarande; bibehållande; upprätt-, uppe Ihållande; rauhan -seksi för fredens bevarande; jatkuvuuden -seksi för bibehållande av kontinuiteten. -ttää* bevara; (suojella) skydda; (tallella) förvara; (entisellään) bibehålla*; låta* stå; (estää pilaantumasta) konservera; (pitää yllä) uppehålla*, upprätthålla*; (pitää voimassa) vidmakthålla*; ~ järjestys bibehålla (upprätthålla) ordningen; -ttäen arvokkuutensa med bibehållen värdighet; ~ tulevia aikoja varten bevara (förvara) för kommande tider; ~ malttinsa (bi)behålla (bevara) fattningen (behålla kontenansen; bevara sitt lugn); ~ ohjelmassa bibehålla (låta stå kvar) på programmet; ~ kiitollisessa muistossa bevara i tacksam hågkomst (tacksamt minne); ~ unohduksiin joutumasta (pelastaa unohduksista) rädda undan glömskan; -tetään (entisellään) bibehålles; får stå. -tys bevarande, förvaring; konservering, (-astia förvaringskärl, -huone förvaringsrum; skafferi -et -er. -keino förvarings-, konserverings |medel. -paikka förvaringsställe. -suoja [-huone, -rakennus] förvaringsrum, -tapa förvaringssätt, konserveringsmetod, -tila förvaringsutrymme.) -vyys8 (kestävyys) hållbarhet; (kuv.) stabilitet; (kesto) varaktighet.

säily |ä bevaras; (pilaantumasta) stå*, hålla sig; konserveras; (muuttumatta) bibehålla* sig; (tallella) vara i behåll; (jäljellä) kvarstå*; (jäädä) förbli, (kestää) bestå*; äga8 bestånd; (jatkua) fortbestå*; (varjeltua, säästyä) bli förskonad; förskonas (för, från ngt); ~ elävänä (hengissä) komma undan, ifrån (ngt) med livet (i behåll); bevara livet; bli vid liv; hyvin -nyt väl bibehållen; ~ nuoren näköisenä bibehålla sitt ungdomliga utseende; ~ (pysyä) terveenä förbli frisk; hålla sig frisk; bevara sin hälsa; ~ varkailla förskonas för tjuvar; mies -i (selviytyi, pääsi) onnettomuudesta vammoilta marinen kom ifrån (klarade sig från) missödet helskinnad (utan skavanker); -vä (pysyväinen) varaktig, säilä (svärds)klinga; (miekk.) sab|el-eln-lar. säilö förvar -et; ottaa ~ön taga i förvar; taga vara på; panna ~ön lämna, sätta i förvar; olta ~ssä vara i förvar, (tallella) i behåll; poliisin ~ssä i polisens förvar; olla varmassa ~ssä vara i säkert förvar; vrt. turva~. -ntä* inläggning; konservering, (-keitin inkoknings-, konserverings|apparat.) -te* konserveringsmedel, -ä inlägga; lägga in, konservera, -sdinen (yhd.) -trådig, -garnig; kuusi~ sex|-

trådig, -garnig. säippä (tkn. kiertokanki) vevstak|e -en -ar. -säkei||nen (yhd.) med . . . vers (er); neli~

med fyra verser, -stö strof -en -er; (virren) vers -en -er; stans -en -er. (-rakenne strofbyggnad.) -ttäin I. vers för vers; versvis. II. ks. säkkikaupalla, säke||ne gnista; vrt. s ä e n. (-ryöppy gnist|-kvast, -kaskad.) -nöidä gnistra; kasta (slå*) gnistor; (salamoida) blixtra, ljunga; -nöivä (kuv.) sprakande, blixtrande, ljungande. -nöiminen, -nÖinti* gnistrande, blixtrande; sprakande; ljungande. säkey]|ttää* (hämmentää) förvilla; kollra bort; (sä i

käyttää) skrämma2 upp; (hämätä) förvirra; göra* konsternerad, -tyä* (hämmentyä) bli förvirrad, bortkollrad; (pelästyä) bli uppskrämd; (sotkeutua) trassla in sig (i ngt); bli konsternerad; -tynyt vyyhti en trasslig härva, säki I ||llinen en säck (full) (av, med ngt); ~ perunoita en säck potatis, -ttää* (panna säkkeihin) fylla i säckar; säcka. -tys säckning; säckande.

säkiä (monni) (Silurus glanis) mal-en-ar. säkjki* säck -en -ar; panna ~in ks. säkit-t ä ä; panna suu ~ä myöten rätta mun efter matsäcken; ostaa sika -issä köpa grisen i säcken; ~kaupalla (säkeittäin) säck|tals, -vis, i säckar, -kangas säck |väv, -tyg. -pa-peri säckpapper, -pilli säckpipa. (-nsoittaja säckpip[s]blåsare.) -pimeä 1. (s.) beck-, kol-, stick|mörker. 2. (a.) beck-, kol-, stick|-mörk(t). -tavara säckvara. säkä* 1. mank|e -en -ar; sään kohdalta (mitattuna) mätt över manken. 2. (j.) huono ~ otur; of lax. -hihna mankrem. -korkeus mankhöjd. -mitta mått över manken. säle spjäl|e -en -ar; spjäla -an -or; latta; läkt -en -er; panna jk ~ihin, jhk ~et spjäla ngt. -aita spjälstaket, -huonekalu spjälmöbel. -häkki spjälbur; (-istö) spaljé -n -er. -ikkö* spjälverk -et -; spaljé -n -er. (-kasvi spal-jéväxt.) -illä flisa sig; sönderfalla* i flisor, -inen (yhd.) med . . . spjäle (spjälar); hieno~ med fina spjälar, -istys spaljering. -istää beslå* (förse*) med spjälar (lattor); läkta; sp al j era. -istö ks. -k k ö. -kaihdin spjäl|gardin, -jalusi -n -er; persienn -en -er. sälli 1. (kisälli) gesäll -en -er. 2. (halv.)

(jätkä) bus|e -en -ar. sälpä * (kiv.) spat -en -er. säly (tavarat) effekter; bagage -t; gepäck -et; (j. romu) skräp -et; pick o. pack; packning. -ttäminen lastande; packande, -ttää* (kuormata) lasta; (sulloa) packa; (kasata) hopa; (kuv.) påbörda; ~ jtk jnk kannettavaksi lasta ngt på ngn; betunga ngn med ngt; överhopa ngn med ngt; hopa ngt på ngn; ~ selkään lasta på ryggen; ~ jnk niskoille, hartioille (kuv.) lägga på ngn ngt. -tys last|ning, -ande; packande; packning, säläh||dys skräll -en -ar. -tää* (rämähtää) skrälla2.

sälö (liuska) lamell -en -er; (särö) flisa, (halkeama) spricka; pirstota ~ille splittra, -illä spricka (sönder); (säröillä) flisa sig; sönderfalla* i flisor, -nokkaiset (sorsalinnut) andfåglar (Lamellirostres). sämpylä sem|la -an -or.

sängyn (jalka sängfot, -katos sänghimjmel -meln -lar. -laita sängkant, -peite säng-sängynpohja —- sätkäyttää

sät

täcke, -pohja sängbotten, -pylväs sängstolpe. -pääty sänggavel, -reuna sängkant, -uudin, -verho sängförhänge -t -n; sparlakan -et -.

sänfki2* stubb -en; kauramaa on -gellä havrefältet är mejat, slaget, -pelto stubbåker, -äinen (mv.) gräskalv -en -ar. sänky* säng -en -ar; vrt. vuode, -huopa sängfilt. -kaappi sängskåp, -matto sängmatta.

sännätä störta, rusa; ~ pakoon ta till flykten, sänti|jlleen punktligt, punktligen, precis, -llinen punktlig, precis, -llisesti ks. -11 e e n. -llisyys8 punktlighet, precision, säntäistä (syöksyä) störta, rusa; (kiiruhtaa)

skynda; (kavahtaa) spritta*, säpittää * (sutkea säpillä, panna säppiin) lägga haken (haspen) på; haspa. säppi* hasp -en -ar; (haka) hak|e -en -ar; (linkku) klinka; panna ovi ~in stänga dörren med en hasp (hake); ks. säpittää. -neula säkerhetsnål. säpsä||hdys sprittning; (pelastus) skrämsel -n. -htää* spritta*, rycka2 till; (pelästyä) bli (upp)skrämd; (hämääntyä) bli bestört, -yttävä (yllättävä) överraskande; (säväyttävä) sprittande, -yttää* få* (komma) ngn att spritta till, rygga tillbaka, studsa; (säikäyttää) skrämma2.

säpäle (pirsta) spillra; lyödä ~iksi slå i bitar (spillror), (rikki) i kras; (pirstoa) splittra; ~inä (vara) i bitar (ligga i spillror, vara i kras); mennä ~iksi gå i bitar (spillror, kras); splittras.

säri||nä knatt|er -ret; sprakande; (surina) surr -et. -stä knattra, spraka; skrälla2; pahasti ~ jtk vastaan (kuv.) rimma illa med ngt.

särk|eä* 1. särjen (rikkoa) ha, slå sönder; (mur skata) krossa; (halkaista) spräcka2; (survoa rikki) stöta2 sönder; (murtaa) spränga2; (pirstota) splittra; (purkaa) riva upp (ned); (katkaista) bryta av; (taittaa) knäcka; ~ ikkuna slå sönder (krossa, spräcka, [j.] panga) ett fönster, (tahallaan ~) slå ut, (ulkoapäin) slå in ett fönster; ~ ovi (päästäkseen sisään) spränga (trycka in, slå in) en dörr. 2. (tehdä tyhjäksi): se -i suunnitelmani det korsade mina planer, gjorde mina planer om intet. 3. ~ (rikkoa, vaihtaa) rahaa växla pengar; onko jllk ~ kymppi? har ngn att växla en tia? 4. (tuottaa kipua) värka, (vihloa) skära; päätäni -ee mitt huvud värker; jag har huvudvärk; sydäntäni

-i det skar mig i hjärtat; sydäntä -evä hjärtskärande. särk|i2* (Leuciscus rulilus) mört -en -ar; paistaa -eä (kuv.) se på varandra utan att blinka; molstirra på varandra, -kala mörtfisk.

särkkä* (hiekka~) (sand)bank -en -ar;

(~kari) rev -et -; (sand)dyn -en -er. särky* (kipu) värk -en -ar. -lääke värkstillande, värk|medicin. -minen bristning, bräckage -t; splittring, -mätön (lasi) splitterfri; (kello) stötsäker. -neisyys2 brustenhet; disharmoni; söndring, -pulveri väik-stillande, värk|pulver. -tabletti värkstil-

lande, värk|tablett. -vyys8 bräcklighët. -vä (hauras) bräcklig, särky |ä* gå* sönder; gå i kras; brista*; krossas; spräckas2; splittras; knäckas2; brytas*; ~ palasiksi splittras; gå i kras, bitar; -nyt ääni sprucken röst; bruten stämma; sydän -y hjärtat brister; -nyt (tuhoutunut) onni skövlad lycka; heidän välinsä -ivät det kom till brytning mellan dem; ennätys -i rekordet överträffades, blev slaget, (j.) rök. särmi||kkyys2 kantighet. -käs kantig; (fys.) prismatisk. -ö prism|a -at -er; prism|a -an -or. (-mäinen prisma f or mig; prismatisk.) särmä kant -en -er; (taho) fasett -en -er. -inen kantig, -isyys2 kantighet. -neula (kal. Siphostoma typhle) kantnål. -tä (sht.) (syrjätä) kanta; (kirveellä) kanthugga; (höylällä) kanthyvla; (sahalla) kantsåga. -viila kantfil. -ys kantning; kant|huggning, -hyvling, -sågning, (-höylä kanthyvel. -kone kantningsmaskin. -saha kantsåg.) särpi minen sörpl|ande, -ing. -ä sörpla, sär|vin* (ruoka) sov|el -let; pålägg -et -.

-tä* ks. -p i m i n e n. säräh||dellä * skrälla; knattra; skära, -dys skräll -en -ar; (naksahdus) knäpp -en -ar. -tää* skrälla; ~ korvaan skära i öronen, särö (halkeama) spricka; rämna; (naarmu) rispa, repa; lasi on ~illä glaset har sprickor (är sprucket, kantstött). -illä* spricka1; få sprickor, -inen sprickig; full av sprickor, -tön sprickfri; (kuv.) vankfri; utan vank o. brist; fulländad, säteen|jmuotoinen strålformig. -muotoisesti

strålformigt, -suuntainen radial; radiär. sätei||llä (ut)stråla; ~ lämpöä utstråla värme; -levän iloinen strålande glad. -ly (utstrålning. (-aine radioaktivt ämne. -energia strålningsenergi, -kyky strålningsförmåga, -piiri [rad.] strålningskrets, -suoja, - suojaus, -suojelu strålningsskydd, -sähkö strålningselektricitet.) -lyttää* bestråla, -lytys bestrålning, -nen (yhd.) med . . . stråle (strålar); kirkas~ med klara strålar, -sliike (täht.) radialrörelse. -spora radialborr. -tin* (fys.) projektionsapparat -en-er; projektor; (tkn.) radiator, -ttäin strålformigt; radialt; radiärt; (ympyrässä) i ring, krans, -ttäinen strålformig; 'kransställd; radiär; radial, -ttää* (val.) projiciera.

1. säteri (tkn.) (tekosilkki) konstsilke -t; valmistus konstsilkeberedning.

2. säteri (hist.) säteri -et -er. -ratsutila säteri-rusthåll. -tila säteri -et -er. -vapaus säterifrihet.

sätkiä 1. ks. s ä t k y t e 11 ä. 2. (hutkia)

rappa, dänga8 (till ngn), sätkyüjalka sprattelben, -jalkainen med sprattlande ben. -nukke sprattelgubbe; marionett -en -er; (m. kuv.). -tellä* sprattla; (rätistä) knattra; ~ koipiaan, jalkojaan sprattla med benen; ~ pyrstöään slå med stjärten, -ttely sprattel; sprattlande; knatter, knattrande, -ttää* sprattla, -ukko sprattelgubbe; marionett -en -er. sätkä||htäminen spritt|ning, -ande. -htää*

spritta* till; sprattla, sätkä||ttää* (moot.) knattra, -yttää* (lyödä huimaista) rappa till.

sätti [Immen grälande; skällande; häcklande, -ä gräla; ge* (ngn; bannor; läxa upp (ngn); (haukkua) skälla2 ut (ngn); (moittia) häckla, sävel ton -en -er; (sävelmä) melodi -(e)n -er. -aalto tonvåg. -aisti musik öra; sinne för musik, -askel tonsteg. -asteikko ton-skala. -eilinen ton-; melodi-; ~ toisto tonåtergivning; ~ tulkinta melodisk tolkning; en tolkning i toner, -ikkö tonmassa, -inen (yhd.) med ... melodi; kaunis~ som har (med) vacker melodi, -ittää sätta musik till, tonsätta (ngt), -järjestelmä tonsystem. -kimara melodicocktail, -korkeus tonhöjd. -korva gehör -et. -kuvaus tonmålning. -laji tonart, -luomus tonskapelse, -lyksellinen kompositorisk. -lys komposition; tonbättning; ton|dikt -en -er, -stycke, (-kilpailu kompositionstävlan, -konsertti kompositionskonsert. -muoto kompositions-form. -opinnot pl kompositionsstudier pl. -oppi kompositionslära.) -mä melodi -(e)n -er. -radio melodiradio, -runoelma tondikt. -runoilija tondiktare, -sarja tonlöljd. -suhde intervall -en (-et) -er. -taide tonkonst, musik. -taiteellinen musikalisk; musik- «taiteilija tonkonstnär, musiker, -teos tonskapelse. -täjä tonsättare,

kompositör, komponist; tondiktare, -täminen komponer|ing, -ande, tonsättning, -tää* komponera; ton-sätta*; ~ jtk, musiikki jhk komponera, sätta musik till ngt; tonsätta ngt. -väli intervall -en (-et) -er. säveä anständig; (lempeä) mild, blid. sävy (äänen—, kuv.) ton -en; (piirre) drag -et -; (sointu) klang -en; klangfärg; (väri-) färgton; (vivahdus) anstrykning, skiftning; (henki) anda; äänessä oli miehekäs ^rösten hade en manlig klang, var (klingade) manlig; määrätä jnk — ånge tonen för ngt; käyttää uhkaavaa ~ä anslå en hotfull ton. -asteikko gradation. -inen: jnk — med ngn klang; (yhd.) -betonad; (-pitoinen) -haltig; (-suuntainen) -orienterad, -riktad; yksi-löllis— individuellt betonad; oikeisto— höger |betonad, -orienterad, -riktad, -istää ks. sävyttää, -isyys8 foglighet; hov-samhet; spakhet; sävlighet. -isä foglig, hovsam, spak, sävlig, -isästi fogligt; hov-samt; sävligt, -ttää* (väri) tona; (leimata) prägla; totuuden -Itämä sanningspräglad; yhteisymmärryksen -ttämä präglad av samförstånd. -tys toning; prägel, sävä||htää* bli plötsligt (jks ngt); (säpsähtää) spritta* till; ~ punaiseksi plötsligt rodna; bli blossande röd; ~ kuumaksi bli blossande het. -ys: tehdä hyvä — ha god effekt; göra god verkan; göra susen, säylä (vaarna) plugg -en-ar; (puikko) pinn|e

-en -ar; (säippä) spröt -et -. säyn||e, -äs, -ä\ä (Leuciscus idus) id -en-ar. säysejiys2 stillsamhet; saktmodighet; sävlighet; foglighet; sedighet. -ä stillsam; saktmodig; stilla (tpm.); sävlig; (lauhkea) spak; (sävyinä) foglig; (hyväntapainen) sedig. -ästi stillsamt; saktmodigt; stilla; fogligt; sedigt. sää (mtr.) väd|er -ret, väderlek -en; kauniilla (hyvällä) —Itä vid vackert väder; hyvän —n aikaan (kuv.) medan tiden är |

716;

— säälimätön

gynnsam; medan tid är; medan dagen är; innan mörkret faller på; todennäköinen — (odotettavissa) väderleksutsikter, -asema meteorologisk, väderleks|station. Säädekirja (Iak.) stiftelseurkund, säädejjliä* 1. (tkn.) reglera; (tarkentaa) justera; (asettaa) (in;ställa2. 2. (säätää, määrätä) stifta; stadga; bestämma, -lmä stadgande; bestämmelse. -Itävyys2 regler-, juster-, ställ|barhet. -Itävä (tkn.) reglerbar, justerbar, ställbar, -ttävä, -ttävyys* ks. -Itävä, -11 ä v y y s. säädin* (tkn.) regulator; regleringsSanord-ning, -apparat -en; (lämmön-) termostat -en -er.

säädylli|inen anständig, (siivo) hyfsad, städad; (kelpo) hygglig; (sopiva) passande; (kunniallinen) honnett; (tahdikas) taktfull. -sesti anständigt jne.; ks. ed. -stää hyfsa; göra* anständig jne.; ks. -nen. -syyden-tunne anständighets-, takt|känsla. -syys2 anständighet, hyfsning; hygglighet; takt-fullhet, takt-en; belevenhet. (-käsite anständighetsbegrepp. -syy anständighetsskäl.) säädynmukainen ståndsmässig. säädy||ttömyys2 oanständighet; otillbörlighet; skamlöshet; ohöviskhet. -ttömästi oanständigt; opassande; otillbörligt; skamlöst, ohöviskt.-tön oanständig; (loukkaava) anstötlig; skamlös; (sivistymätön) ohyfsad; (sopimaton) opassande, (kohtuuton) otillbörlig; (epäkohtelias) ohövisk, sääd||ännäinen (lakisääteinen) i lagstiftningsväg tillkommen; (laillinen) legal. -äntä% -äntö* stiftande: stadgande; (yhd.) -stift-ning; lain— lagstiftning, -ättää* låta* stadga, stifta ym.; vrt. säätää, -ös (määräys) bestämmelse, föreskrift -en -er; stadgande; rättesnöre -t -n; (Iak.) stiftelseakt; (testamentti —) testamentsförordnande. sääennuste, -ennustus väderleks | prognos -en -er, -förutsägelse, -spådom, -havainto meteorologisk, värdeleks I observation, (-asema meteorologisk station, -palvelu väderlekstjänst.) -kartta väderlekskarta, -katsaus väderleksöversikt, sääli medömkan; (myötätunto isuus) medlidande; (armahdus) förskoning, överseende,, undseende, misskund -en, förbarmande; minun on (tulee) häntä — (käy häntä ~ksi) det gör mig ont om honom; jag tycker synd om honom; jag ömkar, (valitan) beklagar honom; häntä on — det är synd om honom;, han är att beklaga; on — nähdä semmoista det gör en ont att se sådant; kaikkien tuli häntä — han väckte allas medlidande (medömkan); alla tyckte synd om (ömmade för) honom; tuntematta ~ä utan medömkan (medlidande, förskoning, misskund, undseende, förbarmande); ~ miestä synd om (skada på) mannen; tuntea ~ä jtk kohtaan känna (hysa) medömkan (medlidande) med ngn; tycka synd om (ömma för) ngn;: ha misskund med ngn. -minen ömkande, ynkande; medlidande, -mättömyys2 sko-ningsiöshet; obarmhärtighet; omildhet, -mättömästi skoningslöst; obarmhärtigt; utan misskund (förbarmande); omilt, -mä-tön skoningslös; (armoton) obarmhärtig;säälintunne — säästeliäästi

saa

(kova) hård, omild; ~ kohtalo ett hårt (omilt, obevekligt) öde. -ntunne medlidande, medömkan, -tellä* tycka*

synd (om ngn); ömka sig (över ngn); (hemmotella) dalta (med ngn), -ttävyys2 beklagansvärdhet; ömklighet, -ttää* göra* (ngn) ont; minua ~ det gör mig ont; det väcker mitt medlidande; -Itävä ömmande; (surkea) ömkansvärd, ömklig; beklagansvärd; -ttävä tila ömkansvärd (ömklig) belägenhet; -ttävä seikka en ömmande omständighet, - vä(inen) medlidsam; deltagande; (hellä) ömsint. -väisyys2 medlidsamhet; deltagande; skonsamhet; ömsinthet, -västi medlidsamt; deltagande; skonsamt; ömsint, sääli|ä I. (surkutella) ömka; ynka; (helliä) ömma (jtk för ngn); (tuntea myötätuntoa) hysa2 medömkan, (medlidande) (med ngn); tycka2 synd (om ngn); (armahtaa) ha misskund (med ngn); förbarma sig (över ngn); (valitella) beklaga; (säästää) skona; -en medlidsamt; -vä sydän ett medlidsamt (ömmande) hjärta; -mätiä utan förbarmande (misskund, försköning), sääliä IL (kerätä kokoon) samla ihop; ställa2 i ordning; ~ (korjata) pois, tieltä ställa undan; skaffa bort (undan), säälli|[nen (kunnollinen) ordentlig; (kohtuullinen) skälig; godtagbar; rimlig, -sesti ordentligt, -syys2 ordentlighet; rimlighet, säämiskä sämsk -en (-et); sämskskinn, -inen av sämsk, sämskskinn; (yhd.) sämsk-, sämskskinns-. -nahka sämsk|skinn, -läder, -nahkuri sämskgarvare. -nvalmistus sämsk-ning; sämsk|beredning, -garvning. sään[|ennustaja väderleks | spåman, -profet, -ennustus väderleks (prognos, -profetia, -spådom. -kestävä väderbeständig, -muutos väderleksförändring, säännellä* reglera; normera; (säännöstellä)

reglementera. säännölli]|nen regelbunden; (säännönmukainen) regelmässig; (kunnollinen) ordentlig; (vakinainen) reguljär; ~ työ regelbundet (ordentligt) arbete; -set vuorot regelbundna (reguljära) turer; -set joukot (sot.) reguljära trupper; ~ työaika ordinarie arbetstid; ~ menettely ett regelmässigt förfarande; -sissä oloissa under normala förhållanden; asiain ~ meno sakernas normala (regelmässiga, [oikea] gilla) gång. -sesti regelbundet; regelmässigt; i regeln; normalt; normaliter; reguljärt. -syys2 regelbundenhet, regelmässighet; ordentlighet; regularitet; det normala, reguljära.

säännön||mukainen regelmässig; (normaali) normal, (oikea) regelrätt; (asian ~) behörig; (ohjesäännönreglementsenlig. -mukaisesti regelmässigt; regelrätt; behörigen. -mukaisuus regelmässighet; behörighet; reglementsenlighet. -vastainen regelstridig; reglementsvidrig, säännös bestämmelse; föreskrift -en -er; (Iak.) stadgande; (oikeusnormi) rätts|sats, -norm. -teleminen reglementer|ing, -ande, regle|ring, -rande; ransonering, -telemätön oreglementerad; oreglerad; oransonerad, -tellä reglementera; reglera; ransonera; laissa -telty lagligen reglerad; -telty elin-

keino ett reglementerat näringsfång; en reglementerad näring, -tely reglementering; reglering, (-määräys reglementerings-, ransonerings |f öreskrift, -bestämmelse, -nvas-taiuen stridande mot reglementering[en], -pato regleringsdamm. -politiikka regle-menteringspolitik.) -tää* reglera; normera; -tävä normativ, -tö statuter pl; (Iak.) institut -et -.

säännö||ttää* normera; regelbinda*; uppställa2 regler (för ngt), -ttömyys2 oregelbundenhet. -ttömästi oregelbundet, -tön oregelbunden; oregelmässig; regellös; irreguljär.

sään]lpito: mennä (poiketa) ~on söka skydd

för ovädret, -suoja skydd för oväder, sääntely reglering, -laite regleringsanordning.

sään I tää* reglera; -nellävä reglerbar; vrt.

säädellä, säätää, sään I tö* reg I el -eln -ler; norm -en -er; (säännös) stadg|a -an -or; statut -en -er; (järjestys) ordning; (palkkaus~) stat -en -er; vahvistaa yhdistyksen -nöt fastställa stadgarna för en förening; yliopiston -nöt universitetets statuter; ~jen muutos ändring av stadgar; stadgeändring; olla ~nä ha för regel; vara regel; gälla som regel; ~jen mukaan enligt stadgarna, reglerna (statuterna), -ehdotus förslag till stadgar; stadgeförslag, -j en (mukainen stadge-, statut I enlig, -mukaisesti stadge-, statutlenligt. -vastainen som är stridande mot [står i strid med] stadgarna; stadgestridig. -vastaisesti i strid med stadgarna; stadgestridigt.) -määräinen stadgeen-lig; ordinarie. -näis(tila [hist.] stadgelägenhet. -vero[hist.] stadgeränta.) -palkka (hist.) lön på stat; asettaa -palkalle anställa på stat. -palkkainen (hist.) med lön på stat. -perintö fideikommiss -et -. (-kirja fideikommissbrev. -omaisuus fideikommissförmögenhet, -tila fideikommisslägenhet; haltija fideikom-missarie; fideikommissinnehavare.) -peräi-nen stadgeenlig; regelbunden, sään||vaihdos omslag i vädret, väderleken;

väderleksombyte, -vaihtelut pl omkastningar i väderleken, sää||onni tur med vädret; väderlycka, -opilli-nen meteorologisk, -oppi (ilmatiede) meteorologi. -palvelu väderlekstjänst. sääri2 (smal)ben -et -; (pohje) vad -en -er (-or); (teur.) lägg -en -ar; (ris.) skänk|el -eln -lar. -haava bensår. -luu skenben, -nen (yhd.) med . . . ben (vådor); hoikka~ med smala ben (vådor); smalbent. -side benlind |ä -an -or. -varsi vad -en -er (-or), -varustus (rit.) ben|skena, -skydd, säärys, säärystin damask -en -er; ben|skena, -skydd.

sääsken||pisto, -purema myggbett -et -.

-suoja skydd mot mygg. sääskji2 mygg|a -an -or; -ei (rhm.) mygg -en; ~en survonta myggdans -en. -harso mygg|-flor, -nät -et -. -parvi myggsvärm, sääste||leminen sparande; skonande, -liäisyys2 sparsamhet; skonsamhet; återhållsamhet, -liäs -liään sparsam; skonsam; (pidättyväinen) återhållsam, -liäästi sparsamt;

skonsamt, -llä spara; vara sparsam (med ngt); (sääliä) skona, säästyl|minen inbesparing; (pelastuminen) räddning, -ma behållning, -ä 1. (inbesparas; -neel varat inbesparade medel; behållna tillgångar. 2. ~ (pelastua) jst bli förskonad (jltk från [för] ngt); bli besparad (ngt); (välttää jtk) undgå* (ngt); minulta -i jtk jag undgick (besparade mig) ngt; moni -i tartunnalta många förskonades från (för), (g:ick fri från, för) smittan, undgick smittan; hän ei -nyt soimauksilla han undgick inte förebråelser, (ei välttynyt) han gick inte fri för förebråelser, säästä||jä sparare, -minen sparande; inbespa-rande; förskonande; ajan -miseksi för (inbe)-sparande av tid. -mätön ospard, -väinen sparsam; (taloudellinen) ekonomisk, hus-hållsaktig. -väisesti sparsamt; ekonomiskt, hushållsaktiga -väisyys* sparsamhet; hus-hållsaktighet; ekonomiskt sinne, (-harras-tus sparsamhetsintresse. -into sparsamhets-iver. -näkökohta sparsamhetssynpunkt. -syy sparsamhetsskäl.) säästl|ää spara. 1. (varoa kuluttamasta liikaa): tämä — aikaa ja rahaa detta inbesparar tid o. pengar; -ksemme (varataksemme) tilaa muuhunkin för att spara (reservera) utrymme även för annat ändamål; -äen, -ävästi sparsamt, med sparsamhet; se mies ei -änyt kauniita lupauksia! den mannen sparade inte på fagra löften! käyttää -äen spara på (ekonomisera med) ngt. 2. ~ kokoon hopspara; inbespara; -etyt (-yneel) varat inbesparade medel. 3. (abs., kuv.): vaivojaan -ämättä med ospard möda; ~ itseään (vaivojaan) spara (skona) sig; -ä vaivasi (älä huoli vaivata itseäsi)! besvära dig inte! siltä uutiselta olisit voinut meidät —! den nyheten hade du kunnat bespara oss! 4. (sääliä, armahtaa, olla vahingoittamatta): — jst, jltk skona, förskona; (suojella) bevara ngn för (från) ngt; (varoa sanomasta julki) hålla inne med ngt; hurskaat -etään de fromma blir förskonade; hänen henkensä -ettiin hans liv skonades; -ä henkeni! skona mitt liv! -ä (sääli, armahda) häntä! ha misskund med honom! säästö besparing; inbesparing; (jäännös) behållning; panna —ön spara; göra besparingar; (panna talteen) lägga i förvar; minulla on osani —ssä (säästettynä) jag har min del sparad, (tallella) i förvar, (jäljellä) i behåll, -allas (tkn.) sparbäcken; (kokooma-) samlingsbassäng. -kassa sparkassa, (-tih spar-kasse|konto -räkning.) -keitin sparkokare. -kirja (pnk.) sparbanksbok, -kortti sparkort. -kytkentä (shk.) sparkoppling. -liekki sparlåga. -liesi sparspis, -lipas sparbössa, -merkki sparmärke. -metsä (mtsh.) spar-, besparings |skog. säästÖpankin||hallinto sparbanksförvaltning, -hallitus sparbanksstyrelse, -johtaja sparbanksdirektör, säästö! pankki sparbank; -pankin isännät, isännistä sparbankens principaler, -porsas spragris. -pääoma sparkapital. -raha sparpenning. -rahasto besparingsfond. -tili spar|konto, -räkning, -todistus sparbevis.

-toiminta sparverksamhet, -vakuutus spar-försäkring. -varat pl besparingar; sparmedel, (-rahat) sparpengar, -välitys (pnk.) samtjänst.

säästöön||panija insättare; (tallettaja) depo-nent. -pano insättning; (talletus) deposition; (säästö) besparing, sää||suhteet pl väderleksförhållanden, -tely reglering, -tiedotus väderleks|rapport, -bulletin. -tila väderlek(släge). säätiö stiftelse, -laki lag om stiftelser, -määräys förordnande angående stiftelse, -omaisuus stiftelseförmögenhet, -varat stiftelsemedel.

sääty* stånd -et -; (valtio-) stånd ståndet ständer, -asetus ståndsförfattning, -eduskunta (hist.) stånds|representation, -riksdag, (Suom.) -lantdag, -edustus ståndsrepresentation. -ennakkoluulo ståndsfördom, -

erioikeus ståndsprivilegium, -erotus ståndsskillnad. -etu ståndsintresse, -henki ståndsanda. -henkilö ståndsperson, -inen av . . . stånd; stånds-; ylhäis— av högt stånd; neli- fyrastånds-, -jako ståndsindelning, -jakoinen ståndsindelad. -jakoisuus stånds-indelning; indelning i stånd. -kerros stånds|skikt, -klass, -kierto ståndscirkulation. -kokous ständer|församling, -möte. -laitos ståndsväsen, -laki ständerlag. -luokka ståndsklass. -Iäinen ståndsperson -en -er. -läis(luokka, -tö herre-, över|klass; ståndspersonsklass -en; aristokrati, -perhe överklass-, ståndspersons I familj.) -oikeus ståndsrättighet. -päätös ständerbeslut. -raja, -rajoitus stånds |skrankor pl, -skillnad.

sää tyri (tkn.) regulator, sääty||riidat ståndsstridigheter, -talo ständer-hus. -toveri ks. -veli. -valtiopäivät (hist.) pl stånds|riksdag, (Suom.), -lantdag, -veli ståndsbroder, sääty|ä (tkn.) regleras; anpassa sig; itsestään

-vä själv|reglerande, -justerande, säätä||jä (perustaja) stiftare; (tkn.) regulator. -minen stadgande; bestämmande, påbjudande; stiftande jne.; vrt. säätää, -mys stadgande, -mätön ostiftad, icke stiftad.

säätär säättären vädrets gudinna; vädrets makter.

sää|tää 1. (Iak. ym.) stadga; (määrätä) bestämma, fastställa, föreskriva; ~ laki stifta en lag; laki — asian lykättäväksi lagen stadgar (påbjuder) uppskov med ärendet; jnk -tämä (edellyttämä) betingad av ngt; lain -tämin perustein på i lag stadgade (föreskrivna) grunder; -detyssä järjestyksessä i stadgad (föreskriven) ordning; ~ veroa jllk ålägga ngn skatt. 2. ihminen päättää, Jumala — människan spår, Gud rår; ~ aviokäsky instifta äktenskapet; Kristus ön -tänyl Pyhän ehtoollisen Kristus har instiftat den heliga nattvarden; Jumalan -tämä av Gud instiftad. 3. (tkn.): — vedentulo reglera vattentillförseln; -dettävä reglerbar; justerbar, säätö* (säätely) reglering, -avain skiftnyckel. -hana regleringskran. -kiila ställ-,säätökondensaattori — svungi

sp&nn|kil. -kondensaattori vridkondensator. -kytkin regleringskoppling, -lapapot-kuri vridbladspropeller. -luukku reglerings-lucka. -mutteri justermutter. säätönäi||nen (vanh.); ks. säädännäinen.

-sesti i lagstiftningsväg; legalt, säätö ||pa to (v sr.) regleringsdamm. -tanko

manöver-, reglerings|spak. -tulkki ställbar tolk. -venttiili reglerings-, regulator-, manöver-, pådrags I ventil, säävakuutus regnförsäkring -en -er. söpö söt; gullig; rar. sössöttää* sluddra, lalla. söötti (j.) söt.

v

s

saahi (Persian ~) schah -en -er. sabloni (luotta, malline) schablon -en -er. sagi (vaat.) schagg, sjagg -en -er. sakaali schakal -en -er. saketti (vaat.) jackett -en -er. sakki schack -et -. -erä schackparti, -kerho schackklubb, -lauta schackbräde, -nappula schackpjäs -en -er. -jpeli schackspel -et. -pöytä schackbord, -siirto schackdrag. -tehtävä schackproblem, -turnaus schackturnering, gama||ani schaman -en -er. -nismi schama-nism -en. -nisti schamanist. samotti (tulenkestävä savi) chamott|e -en. -tiili chamottetegel, sampinjoni (herkkusieni, Psalliola campes-

tris) champinjon -en -er. samponoida (part.) schamponera. sampoo schamponeringsmedel. sansonetti chansonett -en -er. santung (vaat.) shantung -en. sarkuteria (leikkeleliike) charkuteri -(e)t -er. sarlataani (puoskari, huijari) charlatan -en -er.

seikki (arab. päällikkö) schejk, shejk-en-er. sekki (m. sekki) check -en -ar, -er. -kirja

check|bok, -häfte, -laki checklag. -lomake checkblankett, -tili check|räkning, -konto, selatiini (m. gelatiini) (liivate) gelatin -et, -en.

seriffi sheriff -en -er.

seviotti (vaat.) cheviot -en -er. -puku

cheviotkostym. sifonieeri chiffonjé -n -er. sifonki chiffong -en -er. -puku, -hame chiffong|klänning, -kjol. sika||ani (solvaus, loukkaus) chikan -en -er. -noida chikanera. sillinki (rh.) shilling -en -, -s. sinto(laisuus) (Jap.

usk.) shintoism -en. slaageri (slaageri) (mus. iskelmä) schlag|er -ern -, -rar. snautseri (koirar.) schnauz|er -ern -, -rar. sokeerata chockera.

sokki chock -en -er. -hoito chockbehandling.

sovinis||mi (chauvinismi, kiihkoisänmaalli-suus) chauvinism -en. -ti chauvinist -en -er. -tinen chauvinistisk, svaabi schwabare, invånare i Schwaben, -lainen (a.) schwabisk; — nainen schwabiska; schwabisk kvinna, svungi (vauhti, lento) schvung -en.

719; säätökondensaattori — svungi

sp&nn|kil. -kondensaattori vridkondensator. -kytkin regleringskoppling, -lapapot-kuri vridbladspropeller. -luukku reglerings-lucka. -mutteri justermutter. säätönäi||nen (vanh.); ks. säädännäinen.

-sesti i lagstiftningsväg; legalt, säätö ||pa to (v sr.) regleringsdamm. -tanko

manöver-, reglerings|spak. -tulkki ställbar tolk. -venttiili reglerings-, regulator-, manöver-, pådrags I ventil, säävakuutus regnförsäkring -en -er. söpö söt; gullig; rar. sössöttää* sluddra, lalla. söötti (j.) söt.

v

s

saahi (Persian ~) schah -en -er. sabloni (luotta, malline) schablon -en -er. sagi (vaat.) schagg, sjagg -en -er. sakaali schakal -en -er. saketti (vaat.) jackett -en -er. sakki schack -et -. -erä schackparti, -kerho schackklubb, -lauta schackbräde, -nappula schackpjäs -en -er. -jpeli schackspel -et. -pöytä schackbord, -siirto schackdrag. -tehtävä schackproblem, -turnaus schackturnering, gama||ani schaman -en -er. -nismi schama-nism -en. -nisti schamanist. samotti (tulenkestävä savi) chamott|e -en. -tiili chamottetegel, sampinjoni (herkkusieni, Psalliola campes-

tris) champinjon -en -er. samponoida (part.) schamponera. sampoo schamponeringsmedel. sansonetti chansonett -en -er. santung (vaat.) shantung -en. sarkuteria (leikkeleliike) charkuteri -(e)t -er. sarlataani (puoskari, huijari) charlatan -en -er.

seikki (arab. päällikkö) schejk, shejk-en-er. sekki (m. sekki) check -en -ar, -er. -kirja

check|bok, -häfte, -laki checklag. -lomake checkblankett, -tili check|räkning, -konto, selatiini (m. gelatiini) (liivate) gelatin -et, -en.

seriffi sheriff -en -er.

seviotti (vaat.) cheviot -en -er. -puku

cheviotkostym. sifonieeri chiffonjé -n -er. sifonki chiffong -en -er. -puku, -hame chiffong|klänning, -kjol. sika||ani (solvaus, loukkaus) chikan -en -er. -noida chikanera. sillinki (rh.) shilling -en -, -s. sinto(laisuus) (Jap. usk.) shintoism -en. slaageri (slaageri) (mus. iskelmä) schlag|er -ern -, -rar. snautseri (koirar.) schnauz|er -ern -, -rar. sokeerata chockera.

sokki chock -en -er. -hoito chockbehandling.

sovinis||mi (chauvinismi, kiihkoisänmaalli-suus) chauvinism -en. -ti chauvinist -en -er. -tinen chauvinistisk, svaabi schwabare, invånare i Schwaben, -lainen (a.) schwabisk; — nainen schwabiska; schwabisk kvinna, svungi (vauhti, lento) schvung -en.

719; T

t, T (kirj.) t, T. taa (taakse) bakom, bak (ngt), taaja tät; (olla) ~ssa ligga (växa) tätt; förekomma tätt, ofta; ~an asuttu tättbebyggd; med tät bosättning, -hko rätt (tämligen) tät. -jakso (shk.) högfrekvens -en. (-inen högfrekvent, -muuntaja högfrekvenstrans-formator. - virta högfrekvensström.) -kudok-sinen tätt vävd; tät. -ma tätort -en -er. -vä-kineii tätt befolkad; ~ yhdyskunta samhälle med sammanträngd befolkning, taaje||neminen tätnande, -nnus

förtätning, -ntaa* göra* tät(are); ~ kirjoitustaan dra ihop stilen; ~ tahtia öka takten, -ta tätna, bli tät(are). taajimmin tätast.

taajuus2 täthet; (tkn. jaksoluku) frekvens -en.

-alue (rad.) frekvensområde, taakka* (m. kuv.) börda; (kuv.) tunga -n;

(kuorma) lass -et -. taakse bakom, bak (ngt); (tuolle puolen) bortom; (lakaisin) tillbaka, om; sitoa kädet selän ~ bakbinda ngn; haudan ~ bortom graven; katsoa ~nsa se tillbaka; se sig om. -päin bakåt, bakut; tillbaka; luoda silmäys ~ kasta en blick tillbaka; (kuv.) kasta en återblick; kaksi vuotta ~ för två år tillbaka; kulkea ~ gå bakåt (back); backa, (-kulku backgång; häck|ning, -ande. -meno [kuv.] tillbakagång.) taala (j., dollari) dollar -n - (-s). taalalai[jnen 1. (a.) dalsk. 2. (s.) dalkarl -en -ar; (leik.) dalmas -en -ar; ~ kaappikello dalklocka, -spuku dal|karls-, -kulle|dräkt. -styttö dalkulla, taaleri dal|er -ern -rar. taannehtiva retroaktiv, -sti retroaktivt, taannoi||n för ngn tid sedan (tillbaka); (ennen) förut, (vanh.) tillförene; (aikaisemmin) tidigare; (äsken) nyss; i jons.-nen (aikaisempi) tidigare; (kulunut) förgången; (entinen) förra (tpm.). taan ||nut taa * få att gå tillbaka; (pidättää) hålla* tillbaka; (ehkäistä) hämma; (hidastaa) fördröja; retardera.-tua* gå* tillbaka; (jäädä jälkeen jst) bli efter; (rappeutua) degenerera; (heiketä, vähentyä) minska; decimeras; avta(ga); (lakata) lägga sig; upphöra; olla -tumassa vara på tillbakagående (på tillbakagång; befinna sig på retur), -tu-minen tillbaka|gående, -gång -en; reaktion; bakslag. -tumuksellinen (valt.) reaktionär; bakåtsträvande, -tumuksellisuus2 reaktionär (in)riktning (inställning); det reaktionära (i, hos ngt), -tumus tillbakagång -en, reaktion; (palautuminen) återgång -en. (-kausi reaktionär period, -politiikka reak-

tionär politik, -puolue reaktionärt parti* -suunta reaktionär riktning.) -tuva som är (befinner sig) på tillbakagående, retur; reaktionär; ks. -tua. taapj|ertaa*, -ostaa, -uttaa* rulta; stulta; traska, vanka, taapäin bakåt, bakut; tillbaka, taara (kaup.) tara-n.--arvio taraberäkning, -ta (punnita, laskea taara) tarera. -tariffi taratariff, -us tarering. (-vaaka tarerings-våg.)

taas(en) 1. (jälleen) åter; (åter)igen. 2. (sitä vastoin) däremot; kun ~ medan; (jota vastoin) varemot.

ta|ata* -kaan garantera. 1. (mennä takaukseen) gå* i borgen, i god (för ngt, ngn); borga (för ngt); ~ että todistajat saapuvat borga (svara) för att vittnena infinner sig; ~ kohtuullinen voitto garantera (utgöra en garanti för) en skälig vinst; -kaarnatta laatua utan att garantera (utan garanti för) kvaliteten. 2. (vastata) svara (för ngt); garantera ([för] ngt); (vakuuttaa) försäkra; tillförsäkra; (varmistaa) säkerställa2, säkra (ngt); ~ jllk jtk tillförsäkra ngn ngt; (varmistautua jst) tillförsäkra sig ngt; försäkra sig om ngt; (mennä vastuuseen seurauksista) svara för följderna; sen minä -kaan, otan ~kseni det går jag i god för (försäkrar), (lupaan) lovar jag; -attu tavara garanterad vara. taateli dad|el -eln -lar. -palmu (Phoenix

dactylifera) dadelpalm, taatto* fa(de)r fadern fäder; farsgubb|e -en -ar; gammelfar; taaton ~ farfar, taattu* tryggad, garanterad; (turvattu) säkerställd; (varma) säker; (luotettava) pålitlig; (koeteltu) beprövad, taatusti säkert; garanterat; ~ ensiluokkainen tavara garanterat prima vara. taavetti* (mer.) dävert -en -ar. tabletti* (frm.) tablett -en -er. tabu (pyhä, loukkaamaton) tabu (tpm.).

(-määräys, -sääntö tabu|föreskrift, -bud.) tabu|jlatuuri (mus.) tabulatur -en -er. -retti*

taburett -en -er. tachismi (m. tasismi) tachism. tad||e* (tanta) spillning; dynga. -ikko*

(dyng)grep|e -en -ar. ta|e* I. smide -t -n; vrt. taos. II. (varmuus) säkerhet; (vakuus) garanti -(e)n -er; (takaus) (en) borgen; (pantti) (under)pant -en -er; olla -keena jst, jnk -keena borga för, utgöra en säkerhet (garanti, borgen) för ngt; garantera (för) ngt; antaa -keila (-keet) jst lämna (ställa) säkerhet (garanti [er]) för ngt; jos olisi -keitä siitä että om det fanns, funnes garantier för att;

panna päänsä -keeksi (pantiksi) jst sätta sitt huvud i pant på ngt.

taem|maksi längre bakåt, bakom, -paa längre bakifrån, -pana längre bakåt, bakom, -pi (komp.) längre bakåt belägen; bakre.

taeta* (mennä ajassa taaksepäin) gå* tillbaka i tidén; ks. t a k e n e v a.

taffeli (pöytä) taff|el -eln -lar. -piano taffel-piano. -vuori (laakio-, pöytäjvuori) taffel-berg.

tafti (vaat.) taft -en (-et), -puku taftklänning.

taha||llaan med flit; med vett o. vilja; (harkiten) med berått mod; med beräkning; (aikomuksessa) med avsikt; avsiktligt; uppsåtligt; med uppsåt, -llinen avsiktlig, uppsåtlig; överlagd; ~ tappo viljadråp; ~ teko uppsåtlig gärning, -llisesti ks. -11 a a n; ~ aiheutettu vahinko uppsåtligen tillfogad skada, -llisuus2 avsiktlighet, uppsåtlighet; uppsåt -et -. -nsa som helst; än; kuka ~ (hyvänsä) vem som helst; vem än; olkoon mitä ~ vad det än må vara; vad det än är; vad helst det är; kuinka paljon ~ hur mycket som helst; (niin paljon kuin [ikinä] tahdot) så mycket du vill; teitpä mitä ~ vad du än gör; vad helst du gör; olkoon (olipa) sen asian laita miten ~ vare därmed (med den saken) hur som helst; hur det än må vara därmed; menipä hän minne ~ vart han än går (gick); vart helst han går (gick); olipa miten hyvä ~ om än aldrig så god. -ton oavsiktlig, ouppsåtlig; ofrivillig; icke avsedd. -ttomuus2 oavsiktlighet; ouppsåtlig-het.

tali |das -taan smet -en -er; (taikina) deg-en; (voide) past|a -an -or. -taa smeta, -tua bli degig; (sitkostua) segna; bli seg.

tahdi||kas -kkaan 1. (tahdissa tapahtuva) taktfast. 2. (kuv. m. hienotunteinen) taktfull, diskret, -kkaasti taktfast; taktfullt; diskret. -kkuus2 taktfasthet; taktfullhet, takt -en; diskretion. - n (lyön ti taktslagning, »mukainen takt|fäst, -mässig.-mukaisuus takt|fasthet, -mässighet.) -ssapysyvä taktfast, -staa (synkronoida) synkronisera. - s tua synkroniseras; (shk.) komma* i fas. -ton 1. (mus. ym.) orytmisk; (som sker) i otakt. 2. (kuv. epähieno) taktlös, indiskret, -tto-masti utan takt; taktlöst; indiskret. - ttomuus 2 1. otakt. 2. taktlöshet; brist på takt; indiskretion.

tahdon||alainen viljan underkastad; av viljan beroende; vilje|bestämd, -betingad, -ilmaisu viljeförklaring; nimenomainen (hiljainen) ~ (Iak.) uttrycklig (tyst) viljeförklaring, -ilmaus ks. ed.; m. viljeyttring, -lujuus vilje|styrka, -kraft, -mukainen med viljan överensstämmande; vilje |bestämd, -betingad. -muodostus viljebildning, -ponnistus viljeansträngning, -puute bristande vilja, -suunta viljeriktning, -toiminta viljeakt -en -er. -valta viljemakt. -valtainen (Iak.) dispositiv, -vapaus viljans frihet, -voima vilje|styrka, -kraft, -voimainen

viljestark; med vilje|kraft, -styrka.

tahdo||ton 1. (tahaton) ofrivillig; ouppsåtlig; spontan. 2. (haluton) ovillig; (ilman tahtoa, tarmoton) viljelös. 3. (konemainen) automa-

tisk. -ttomasti ofrivilligt; ouppsåtlig |t, -en; viljelöst; spontant; automatiskt, -ttomuus2 viljelöshet; ofrivillighet; ouppsåtlighet.

tahi (tai) eller.

tah|ko* 1. -kon (~kivi) slipsten -en -ar. 2. -ön (mat. monitahokkaan rajapintamonikul-mio, /asetti) fasett -en -er. -amaton oslipad, -aminen slipande, slipning, -inen (rinnan -tahoinen) (yhd.) -kantig; neli~ fyrkantig. -juusto (emmentalinjuusto, sveitsin-juuslo) schweizerost. -kiekko slipskiva, -kivi slipsten, -ta* slipa; (teroittaa) vässa2, -us slipning, (-aine slipmedel, -kone slipmaskin.) -utua* slipas; ~ sileäksi slipas slät (blank, glatt).

tahm||a beläggning; olla ~ssa vara klibbig (belagd); vrt. tahdas, -ainen klibbig, belagd, (paksu) tjock; ~ kieli belagd tunga, -ea klibbig, -eta, -ettua* bli klibbig; klibba. -ens2 klibbighet.

tahna (voide) kräm -en -er; past|a -an -or.

taho 1. (reuna) kant -en -er; (puoli) sida; (suunta) håll -et -; (särmä) fasett -en -er. 2. (abstr., kuv.): tällä ~lla på detta håll; mille ~lle? åt vilket håll? ruotsalaisten ~lla på svenskt håll, (keskuudessa) bland svenskarna, (leirissä) i det svenska lägret; ~lta tai toiselta från ett eller annat håll; joka ~lla på alla håll; på alla håll o. kanter; kukin

~Uaan envar på sitt håll, (puolestaan) i sin stad. -kas (yhd.) -kkaan: moni~ (mat.) polyed|er -ern -rar; mångplaning -en -ar.

taho I Illa, -Ita, -lie ks. ed.

tahr||a fläck -en -ar; (muste ~) plump -en -ar; (lika~) smutsfläck -en -ar; (häpeä skamfläck -en -ar. -aamaton fläckfri; utan fläckar; (kuv.) obefläckad, obesudlad, -aaminen (för)orenande; ned|sölande, -smutsande, -fläckande; besudlande; suddande; befläckande, -aantua* (för)orenas, smutsas; fläckas; bli oren (smutsig); bli besudlad; besudlas; bli nedsölad; nedsölas; ~ vereen bli nedblodad, blodbesudlad; få blodfläckar, -aantuminen (för) orening; ned-sölning. -ainen nedsölad; fläckig, -anpoisto-aine fläckmed|el -let -. -asaippua fläcktvål. -ata (liata) (för)orena, smutsa (ned), fläcka ned; (jhk, jllk) besudla; (ryvettää) (ned)söla; (kuv.) befläcka; (tahria tahtaaseen) smeta ned; (töhriä) sudda; (täplillä) fläcka; ~ vereen (musteeseen, pölyyn) ned-bloda; besudla med blod; bläcka, damma ned; ned|bläcka, -damma, -aton fläckfri; (puhdas) ren; skär; (kuv.) obefläckad; obesudlad. -aus orening; nedsölning, nedsud-ling. -autua* ks. -a a n t u a; hänen nimensä on -autunut häpeään hans namn är vanärat, befläckat.

tahria ks. tahrata.

lah|ti* takt -en -er; näyttää (lyödä) ~a markera, slå takten; pysyä -dissa hålla takten; eksyä -dista komma ur takten; soiton -dissa i takt med musiken; käydä samaa ~a gå i samma takt. -jako taktindelning.

-laji taktart, -mittari (mus. metronomi)

metronom -en -er. -nen (yhd.) i, med . . . takt(er); neli~ i fyra takter; fyra takters (gen.); (yhd.) fyrtakts-; neli~ moottori

(nelitahtimooltori) fyrtaktsmotor. -osa taktdel. -puikko taktpinne, tah||to* vilja; (toivomus) önskan; viedä ~nsa perille driva sin vilja igenom; genomdriva sin vilja; omasta -dostaan självmant; av egen fri vilja; -dosta riippumaton ofrivillig; (vastoin ~ani) mot min vilja, -toa* vilja*; (haluta) önska; (pyytää) be(dja)*; (aikoa) ämna; (tehdä mieli) ha lust; lyster (prees.); hän -too sen niin han vill så ha det; sen -don mielelläni tehdä (teen mielelläni) det vill jag gärna göra; ~ jtk auttajakseen vilja ha ngn att hjälpa sig, till medhjälpare; hän -toi pojastaan pappia han ville, att sonen skulle bli präst; hän -toi ensin liikemieheksi han ville (ämnade) först bli affärsman; hans håg stod till en början till (han kände till en början dragning åt) affärs-mannabanan; mitä sinä hänestä -dol? vad vill du honom? -toisin puhutella sinua jag ville (önskade) tala med dig; hän -toi rahaa han ville ha pengar; puut eivät -do palaa veden vill inte brinna; ~ lisää vilja ha mer; önska (få) mer; en -do kuulla hänestä puhuttavankaan jag vill inte höra talas om honom; hän -toi minua jäämään han bad mig stanna (kvar); tee miten -dot! gör som du vill! gör som dig lyster! gör som du (dig) behagar! -lomaltani ofrivilligt; utan egen förskyllan; utan min vilja; -lomalta vahingoittaa utan avsikt att skada; -toen tai -lomattaan med eller mot sin vilja; tulin -tomat-tani sen sanoneeksi jag kom ofrivilligt att säga det; tieten -toen med vett och vilja; med berått mod. tahtoj|elin viljeorgan, -elämä viljeliv. -ihmi-nen viljemänniska, -mielle viljeföreställning, -minen viljande; önskande. -mis(kyky [Iak.] viljeförmåga, -kyvyttömyys avsaknad av viljeförmåga.) -mus (tahdonilmaus) viljeyttring; önskning; (vaatimus) anspråk; pretention, -toimi viljeakt, -voimainen vil-je|fast, -stark, tai eller; olipa suuri ~ pieni om stor eller liten, taianomainen magisk; förtrollande, taidan ks. taitaa.

taide* konst -en -er. -aarre konstskatt, -aisti konst|sinne, -smak. -akatemia konstakademi. -arpajaiset konstlotteri, -arvo konstvärde; konstnärligt värde. -arvostelija konst|kritiker, -domare, -arvostelu konstkritik. --elokuva konstnärlig film. --elämys konstupplevelse.# --elämä konstliv. --esine konstföremål, -filmi ks. -e 1 o k u va. »filosofi konstfilosof, -filosofia konstfilosofi, -grafiikka konstgrafik, -halli konsthall, -harrastus konstintresse, -historia konsthistoria. -historiallinen konsthistorisk, -huuto-kauppa konstauktion, -katsaus konst (översikt, -revy. -kauppa konsthandel, -kauppias konsthandlare, -keino stilmedel, -keskus konstcentrum, -kieli konstspråk, »kirjailija konstskribent, -kirjallisuus konstlitteratur. -kokoelma konstsamling, -koulu konstskola, -kudos

konstvävnad, -käsitys uppfattning om konst(en); konstuppfattning. -käsityö konsthantverk, -laatu konstart; (-tyyli) konststil -en. -laitos

konstanstalt, -laji konstart, -lasi konst-

glas. -lausunta recitation, -lehti konsttidskrift. -luoma, -luomus konstskapelse, «lyriikka konstlyrik, -maalari målare, -maku ks. -aisti, -muoto konstform, -museo konstmuseum, -nautinto konstnjutning, -niekka konstnär -en -er. -näkemys konst-uppfattning. -näyttely konstutställning, -expo -n -r. -ompelu (koru~) konst|-sömnad, -söm. -opinnot pl konststudier, -pakina konstkåseri, -palatsi konstpalats, -puuseppä konstsnickare, -runous konstpoesi. -sana konstterm. -sorvari konstsvarvare. -suunta konstriktning, -takomo konstsmideri. -tanssi konstdans; danskonst; balett, -tapahtuma, -tapaus konstevenemang. -tauko konstpaus. -teolli|smiden(-), -suus-konstindustrieli. -teollisuus konst|-industri, -flit -en. (-koulu konstindustrieli skola.) -teos konstverk, -tuote konst (produkt, -alster, -tyyli konststil. -vaisto konstnärlig instinkt; konstsinne. -veisto konst-snideri.

taido||kas -kkaan (hnk.) konstförfaren; skicklig; (es.) konst|färdig, -full. -kkaasti konst|-förfaret, -färdigt; skickligt, -kkuus2 konstfärdighet, -förfarenhet. -nnäyte prov på skicklighet; kunskaps-, (mestaruuskoe) mäs-ter|prov; konststycke -t -n. -ton oskicklig, -t tomas ti oskickligt, -ttomuus2 oskicklighet, taifuuni tyfon -en -er.

taik|a* trolldom -en; svartkonst -en; trolleri; trollform|el -eln-ler; uskoa -öja tro på trolldom (skrock); siitä ei ole paljon ~a det är inte mycket bevänt därmed; det är inte mycket att komma med. --ampuja friskytt; T~ (Weberin oopp.) Friskytten, -esine fetisch -en -er; amulett -en -er; talisman -en -er; ~iden palvonta fetischdyrkan. -huilu trollflöjt; T~ (Mozartin oopp.) Trollflöjten, -isku trollslag; kuin ~sta som genom ett trollslag, -juoma trolldryck, -juttu skrock -et -. -kalu magiskt redskap; talisman -en -er; amulett -en -er. -kehä trollkrets, -keino trollkonst -en -er; trolleri. -kuvastin ks. -peili, -linna feslott. -luku trollform|el -eln -ler; magisk formel, -lyhty »laterna magica», -maailma fevärld. -mahti trollmakt, -mainen magisk, -peili trollspegel. -piiri trollkrets, -rumpu trolltrumma, -sana förlösande ord; trollform|el -eln -ler. -sauva troll I spö, -stav. -solmu trollknut. -taitoinen trollkunnig. -taituri trollkonstnär; häxmästare, -temppu troll-, häx|konst -en -er. -temppuilija trollkonstnär, -usko vidskepelse; skrock -et; övertro, -uskoinen vidskeplig, skrockfull, -uskoisuus3 vidskepelse; vidskeplighet, skrockfullhet. - vapa trollspö, -varpa, -varpu, -virpi, -vitsa(s) slagruta, -voima trollkraft, -voimainen som besitter trollkraft; magisk, -väline ks. -kalu. - ympyrä trollkrets, taikina deg -en -ar. -inen degig, -kaukalo degtråg. -mainen degartad. -marja(pensas) (Ribes alpinum) måbär(sbuske). ^(alustus degknådning. -juuri degspad -et. -vai-vaus, -vastaaminen degknådning.) taikinoitu|a* dega sig; -nut degig, taikka eller.

taik||oa trolla; signa; läsa2 (trollformler) (övertaikominen — taisteluhenki

ngt); sej da; öva sejd. -ominen trollande; signande; sejdande. -uri trollkarl -en-ar; häxmästare; signare; sej dåre; magiker -n-; mager -n -. -uus2 magi -(e)n; trolldom -en. taimen (kal. Salmo trutta) laxöring; insjö|-

öring, -forell -en -er, -lax -en -ar. taime||ttaa* (mtsh.) plantera; planta.-ttua* plantsättas*; bli bevuxen med plantupp-slag. -ttuminen plantsättning. taimi2 planta; (puun~) telning, -aines (luontainen) plantuppslag. -lava plant|säng -en -ar, -bädd -en -ar. -nen (yhd.) med. . . planta (plantor); rehevä ~ med frodiga plantor, -polte (juuripolte, kasvitauti) rotbränna. -sto (mtsh.) plant|bestånd -et -, -uppslag, -skog; (istutus) plantering; ks. seur.— tarha plantskola, taimmajjinen (takimmainen) bakerst(a). -ksi längst bakåt, bak(om). taimo: ~ tahallaan med vett och vilja, taimp||aa längst bakifrån, -ana längst bakom, bak; bakerst. ttainari (kal. merikissa, Anarrchihas) havskatt -en -er. tainno||ksiin: mennä ~ bli medvetslös; falla i vanmakt; (pyörtyä) svimma; falla i dvala; (kuoleutua) domna bort; avdomna, -ksissa: olla ~ (tajuttomana) vara medvetslös, (pyörryksissä) ligga avsvimmad; ligga i dvala; (kuoleutunut) vara bort-, av|domnad.-stila medvetslöst tillstånd; vanmaktstillstånd -et; vanmakt -en; dvala, tain||nuttaa * bedöva, -nuttaja (teur.) be-dövare. - tu|a falla* i vanmakt, dvala; (pyörtyä) svimma; avdåna; -nut avsvimmad; avdånad.

taio||n ks. taikoa, -nta* trolleri, signeri; sejd -en.

taipale 1. sträcka; vägsträcka; (ura) bana, (väli~) håll -et -; (matka) färd -en -er; (tie) väg -en; (kuv.) stig -en -ar; (kul-ku~) stråt -en -ar; (kausi) skede -t -n; lähteä ~elle bege sig av (åstad); ge sig i väg (av); (aloittaa) sätta i gång; starta. 2. (mnt. kannas) näs -et -; ed -et. taipu|a* 1. (konkr.) böjas2; (koukistua) kröka2 sig; krökas2; bukta sig. 2. (abstr., kuv.) (mukaanlua) foga sig, finna* sig (jhk i ngt); bekväma sig (jhk till ngt); (alistua) underkasta sig (ngt); (suostua) gå * in (med) (på ngt); vara böjd (för ngt); (antaa myöten) ge* efter (vika) (för ngt); ge* med sig; (heltyä) bevekas2; låta* sig bevekas; koettaa saada jk -maan jhk försöka övertala (beveka) ngn till ngt; häntä ei saatu -maan (hän ei ottanut ~kseen) han kunde inte bevekas, lät sig inte bevekas (övertalas); se sai hänet -maan det fick honom att ge med sig; han lät sig bevekas därav; ~ kohtaloonsa foga sig i (underkasta sig) sitt öde; ~ jtk tekemään gå in (med) på (att göra) ngt; ~ tunnustamaan finna för gott att bekänna; ~ jnk käskyyn underkasta (underordna) sig ngns befallning

(påbud); ~ jnk vallan alaisuuteen underkasta sig ngn; ~ jnk edessä böja sig för ngn, ngt; ~ myönnytyksiin gå med på, vara böjd för eftergifter; ~ jnk vaatimuksiin böja sig

förT(finna sig i, foga sig i, underkasta sig, gå in på, ge vika för) ngns krav. taipui||sa 1. (konkr.) böjlig; (hento) vek; (joustava) smidig; (m. 2.). 2. (kuv. taipuvainen, halukas) villig; benägen; (myöntyväinen) medgörlig; (alistuvainen) undergiven; (helposti muovautuva) bildbar, -sasti smidigt; vekt; villigt, -suus2 böjlighet; vekhet; benägenhet; medgörlighet; smidighet; undergivenhet; bildbarhet, taipu||ma böjning; krökning; (mutka) bukt -en -er; inbuktning, -maton oböjlig; (kuv.) obeveklig, obenägen; (myöntymätön) omed-görlig. -mattomuus2 oböjlighet; obeveklighet, obenägenhet; omedgörlighet, -minen böjning; krökning; (alistuminen) underkastelse. -mus böjelse (jhk för ngt); anlag-et -, fallenhet (jhk för ngt); (halu) benägenhet; (pyrkimys) tendens -en -er; (kem.) affinitet; ~ jhk tautiin disposition för en sjukdom; ~ sovinnontekoon lust att försona sig; benägenhet för försoning; ~ laiskuuteen böjelse (fallenhet, anlag) för lättja; ~ laskea (nousta) benägenhet att sjunka (stiga); sjunkande (stigande) tendens, (vähetä, lisääntyä) benägenhet att minska(s), öka(s). - va (konkr.) böj lig, smidig; ks. taipuisat; (abstr.) ks. seur. -vainen (halukas) villig, hugad; (allis) benägen, böjd; mottaglig; (myöntyväinen) medgörlig; ~ tulemaan villig (hugad, benägen) att (böjd för att) komma; ~ kohtuullisiin ehtoihin villig att gå med på, böjd för skäliga villkor; selvemmin kuin olimme -vaiset uskomaan tydligare än vi var böjda (benägna) för att tro; ~ jhk sairauteen mottaglig (disponerad) för en sjukdom. -vaisesti villigt; benäget. -v(ais)uus2 böjlighet; villighet; benägenhet, taiste||leminen stridande; kämpande; strid; kamp. -üja kämp|e -en -ar; stridsman -mannen -män; (erik. valt.) kombattant -en-er. -lia strida*; kämpa; ~ jtk vastaan kämpa mot (med), strida mot ngt; (koettaa ehkäistä, hillitä) (försöka) bekämpa ngt; ~ jnk puolesta strida (kämpa) för ngt; hankkia -lemalla tillkämpa sig (jtk ngt); -lemalla päästä edullisempaan asemaan tillkämpa sig en fördelaktigare position, taistelu strid -en -er; kamp -en; (urh. m.) fight; (fält)slag-et-; kampanj -en -er; (ottelu) batalj -en -er; fejd -en -er; Pultavan ~ slaget vid P.; ~ elämästä ja kuolemasta en strid (kamp) på liv och död; käydä ~un jtk vastaan draga i härnad mot ngt; ~ jnk puolesta kamp för ngt; saavuttaa ~lla jtk tillkämpa sig ngt; voittaa ~(ssa) vinna ett slag; gå segrande ur en strid; taistella ~ utkämpa en strid; leverera batalj; käydä ~a kämpa, strida; kirjallinen ~ (kiista) polemik, -aine stridsmedel; BC-vapen. -ammunta stridsskjutning; fältmässig skjutning, -ase stridsvapen. -asema (strids) ställning, -asenne kamp [ställning, -attityd -en. -haaste utmaning (till kamp); antaa (heittää) ~ kasta stridshandsken (jllk till ngn); utmana ngn;

ottaa vastaan — ta(ga) upp stridshandsken;

anta(ga) en utmaning, -halu stridslust, -hansikas ks. -haaste, -harjoitus stridsövning. -hauta (sot.) skyttegrav, -henki

kampanda, -huuto strids-, krigs|rop; härskri, -into stridsiver, - jaotus stridsindelning, -järjestys strids |förmering, -gruppering; slagordning. -järjestö kamporganisation, -kaasu stridsgas. -keino kampmedel, -kelpoinen stridsduglig, -kelvoton stridsoduglig, -kent-tä slagfält; valplats -en -er. -kertomus stridsberättelse. -kinnas

(kuv.)stridshandske; ks. -haaste, -kosketus stridskänning, -koulu stridsskola, -koulutus stridsutbildning, »kunnoton stridsoduglig; oförmögen till strid, -kunnottomuus stridsoduglighet. -kunto stridsduglighet, -kuntoinen stridsduglig, -kyky ks. -kunto, -kysymys stridsfråga. -ky vytön stridsoduglig, -käsky strids-order. -laiva slagskepp, -laivue örlogseskader. -laulu strids-, kamp I sång. -lentäjä stridsflygare. -menetelmä kampmetod, -merkki stridssignal; signal till kamp. -mieli kamp|-lust, -håg, -anda. -n(haluinen stridslysten, -melske ks. -t e 1 m e. -mukainen fältmässig. -telme stridslarm, - tuoksina stridsvimmel.) -näyttämö skådeplatsen för striden, -paikka val-, strids|plats; (-kenttä) slagfält, -partio stridspatrull, -rintama slagordning; stridsgruppering, -risteilijä slagkryssare, -ryhmitys stridsgruppering, -suunnitelma stridsplan. -tanner slagfält; valplats; (kuv.) vädjobana. -tapa stridssätt; kampmetod, -tehtävä stridsuppgift, -tilanne stridsläge. -toiminta stridsverksamhet, -torni stridstorn. -toveri stridskamrat; vapenbroder, -tunnus fältrop; lösen(en); (erik. kuv.) paroll. -vaatimus utmaning (till kamp, strid); vrt. haaste, -vahvuus stridsstyrka, - vaihe stridsskede, -valmis strids-, kamp|beredd. -valmius strids-, kamp|beredskap, -vaunu stridsvagn, -voimat pl stridskrafter, -välineet pl, -istö tygmateriel -en; [erik. yhd.] fälttyg. -huolto tygtjänst, -osasto tygav-delning.) -yksikkö stridsenhet, taisto (juhl., run.) kamp -en. tai|taa* 1. (vrt. voida, osata) kunna*; (kyetä) förmå*; hän ei -da (ei hallitse) suomea han kan (behärskar) inte finska. 2. (apuv.) (lienee) torde, lär; hän — tulla han torde (lär) komma; se -si onnistua det torde ha lyckats; -sipa käydä huonosti det lär ha gått illa; ~ tulla (näyttää tulevan) sade det ser ut att arta sig till regn (bli regn).

taita||maton okunnig; oskicklig; (kykenemätön) oförmögen; kieltä — som inte kan (behärskar) ett språk; okunnig i ett språk, -mattomasti oskickligt, -mattomuus2 okunnighet; oskicklighet, -minen kunnande; kielen — språkkunskap -en. taitav||a kunnig; (taidokas) skicklig; (perehtynyt) förfaren, bevandrad; hemmastadd (i ngt); insiktsfull; kieltä — som kan (behärskar, är kunnig i, mäktig) ett språk; ammattinsa — bevandrad (hemmastadd) i sitt yrke, fack; ~ johto insiktsfull (skicklig) ledning, -asti skickligt, insiktsfullt. -uuden |koe, -näyte prov -et på skicklighet; (mestaruus—) mäster j prov, -stycke, -uus2 kunnighet; skicklighet; förfarenhet; insiktsfullhet. tait|e* 1. brytning; uuden ajan -teessä vid

nya tidens ing-ång-(inbrott); (taitiumiskohta)

brott -et -; (keskeytys) avbrott -et -. 2. (vaat. ym.) (laskos) veck -et -; (polvi) knä -et -n. 3. (huullos) fals -en -ar. 4. (käänne) omsvängning; (taudin) kris -en -er; (alku) ingång -en, inbrott -et; (vaihe) skifte -t -n; (raja) gräns -en. -aika brytningstid.

taiteellij|nen konstnärlig, artistisk, -sesti konstnärligt, artistiskt, taiteenl|haara konstgren, -harjoittaja konstutövare. -harrastaja (en) konstintresserad, -harrastelija amatörkonstnär, -harrastus konstintresse, -muoto konstform, -suojelu konstskydd, -suosija mecenat -en -er. -taju konstsinne, -tuntija, -ymmärtäjä konstkännare; konnässör; (j.) förståsigpåare, -ymmärtämys konstkännedom; sinne för konst, -ystävä konst I vän, -älskare, taitei||kas -kkaan konstfull; (taiteellinen) konstnärlig, artistisk, -kkaasti konstfullt; konstnärligt; artistiskt, -kkuus2 konstfullhet; konstnärlighet, taiteilija konstnär -en -er, artist -en -er; ~n lahjat konstnärsanlag; konstnärliga anlag, gåvor; ~n ura konstnärsbana, -juhla konstnärsfest. -koti konstnärshem. -kunta konstnärskår; konstnärerna), -luonne konstnärskynne. -nero konstnärssnille. -n(maine konstnärsrykte, -taipumus konstnärsanlag; -ntaipumuksia omaava konstnärligt [-[artistiskt]-] {+[artis- tiskt]+} anlagd.) -pari konstnärspar.^-persoonallisuus konstnärspersonlighet, -piiri konstnärskrets. -polvi konstnärsgeneration, -ryhmä konstnärsgrupp, -sielu konstnärssjäl, -siirtokunta konstnärs-, artist|koloni. -tar konstnärinna, -temperamentti konstnärstemperament -et. -tyyppi konstnärstyp, -unelma konstnärsdröm. -vaisto konstnärsinstinkt. -veri konstnärs-, artist|blod. taiteilla syssla med konst, taitej|katto brutet tak; mansardtak. -kohta (aika) skede -t -n; skifte -t -n; (käänne—) vändpunkt; epok -en -er; (raja—) gränspunkt; (korkein kohta) kulminationspunkt; brottställe; muodostaa — kehityksessä bilda epok i utvecklingen, -lehtinen folder -n - f-s). taiten skickligt; tieten — (tahallaan) med vett o. vilja; med berått mod; uppsåtligt; med avsikt.

taite||pinta brottyta, -tiili åstegel. tai|to* kunnighet; (kyky) förmåga; (taitavuus) skicklighet, färdighet; (taituruus) konst -en -er; (perehlymys) insikt -en -er; (avu) talang -en -er; kieli— kunskaper i ett språk, språkkunskap (er); förmåga att tala ett språk; opettamisen — konsten (förmågan) att undervisa, lära; -dolla (taitavasti) med

skicklighet; skickligt; (varovasti) försiktigt, -inen kunnig; jnk — hemmastadd (kunnig) i ngt; kirjoitus— skrivkunnig. -lento konstflygning; avancerad flygning; aerobatik -en. -lentäjä konstflygare, -mies, -niekka virtuos -en -er; (taiteilija) konstnär -en -er; mästare, -parsija(tar) konststopp lare, -erska. -parsinta konststoppning, -tekoinen konstfärdig, -voimistelija akrobat; (tasapainotaiteilija) ekvilibrist. -voimistelu akrobatik; ekvilibristik.

tui tse: jnk ~ bakom (runt) ngt.

724;taittaa -

taitt|jaa* 1. bryta*, (kääntäen) vika*; (kirjp.) ombryta*; (tkn.) (huultaa) falsa; ~ niskansa bryta nacken av sig; ~ paperiarkki vika ett pappersark. 2. (kuv.) ~ taival 3 tunnissa tillryggalägga (avverka) en väg (sträcka) på 3 timmar, -aja (kirjp.) ombrytare. -aminen bryt|ning, -ande, vik|-ning, -ande; ombryt|ning, -ande; fals|ning, -ande. -einen bruten, -eis- (yhd.; kirjp.): neli-, kahdeksanItaitteiskoko i kvart-, oktav|-format -et -. -o* ks. -a m i n e n. (-kone [kirjp.] falsningsmaskin. -lista [kirjp.] ombrytningslista. -virhe [kirjp.] ombryt-ningsfel.) -ua* brytas*; (poikki) brytas* av; (keskeytyä) avbrytas*; (jtk vasten) bryta sig (mot ngt); talven selkä on -unut vinterns välde är brutet; matka -ui lunnissa sträckan avverkades på en timme, -urna brott -et -; (lääk.) fraktur -en -er. -nmi-nen brytning, (valon) refraktion, -umis-kohta brottställe; brott -et -. -umispiste brytningspunkt, tai tur||i virtuos -en -er, konstnär -en -er; (mestari) mästare, -imainen virtuos; vir-tuosrnässig; mästerlig, -uus2 virtuositet; (mestaruus) mästerskap -et; mästerlighet; (taiteellisuus) konstnärlighet; (avu) talang -en -er.

taivaalli||nen himmelsk; celest; ei tuon -sta (vähintäkään) inte det ringaste (minsta); inte ett guds skapande(s) grand; -sen kaunis himmelskt skön. -sesti himmelskt, taivaan||ekvaattori (tähl.) himmelsekvator, -kaari (sateen~) regnbåge; vrt. seur. -kansi himlavalv(et). -kappale himlakropp, -kivi (käns.) meteorit -en -er. -korkeus himmelshöjd. -korkuinen himmelshög. -kupu, -laki -laen himla val v(et), -meridiaani himmelsmeridian. -merkki himmelstecken; tecken på himmelen, i skyn. -napa zenit. -pallo himmelssfär -en; (pallomainen tähtikartta) himmelsglob, -ranta horisont -en -er; himla|rand(en), -bryn -et; synrand(en). -sininen himmelsblå, -vuohi (lin. Capella gallinago) enkelbeckasin -en -er, horsgök -en -ar.

taivaaseenastuminen (usk.) himmelsfärd -en. taivainen 1. (s.) den himmelska. 2. (a.) himmelsk.

taival* taipalen vrt. taipale; tehdä (taittaa) ~ta färdas; tillryggalägga (en väg); avverka en sträcka, -taa färdas; vanka, vandra; (kulkea koko matka) tillryggalägga, avverka. -taja vandrare; elämäntien ~ en vandrare på livets stig. taiva|s -aan him|mel -meln (-len) -lar; -alla, -alle på himlen, himmeln; ~ta hipova (tapaileva, tavoitteleva) himmelshög; (kuv.) himlastormande. -alla under bar himmel; yöpyä ~ övernatta ute i det fria. -tella (päivitellä) himla, beskärma sig. -telu himlande; beskärmande, taive* krökning; krök -en -ar; bukt -en -er; veck -et -; (polvi) knä -(e)t -n; fals -en -ar; polven~ knäveck; (geol.) flexur. -puu (puus.) krum|virke, -trä. (-huonekalut wienermöbel.j -reuna flänsad kant. taivu,|kas -kkaan (puut.) avläggare, grenstickling. -ksiin: (painua) ~ böjas, krökas.

- takaa tak

-ksissa (vara) böjd, krökt, -ttaa 1. (yL) böja, (koukistaa) kröka. 2* (tkn.) bocka.

3. (kiel.) ~ nomineja deklinera no mina; ~ verbejä konjugera verb; ~ sanoja böja ord.

4. ~ (saada, saattaa) (jtk tekemään) (lyckas) få, förmå, (hellyttää) beveka ngn att göra ngt; ~ jk antamaan jtk förmå ngn att ge ngt; saitko tosiaan sen vanhan kitupiikin -tetuksi hellittämään kukkaronsa nauhoja? förmådde du verkligen beveka den gamla girigbuken att lossa på pungen? ~ vanha vastustaja ehdotuksensa puolelle (ehdotustaan kannattamaan) vinna en gammal (före detta) motståndare för sitt förslag; saada -tetuksi rauhan puolelle göra ngn böjd för fred: ~ puolelleen få på sin sida; vinna ngn för sin sak. -ttaja som böjer, (-lihas [koukistaja^] böjmusk|el -eln -ler; flexor.) -ttaminen böj|ning, -ande; krök|ning, -ande; dekline|ring, -rande; kon-juger|ing, -ande. -ttautua* böja2 sig; böjas2, -tus böjning; (tkn.) bockning; (huullo) falsning; (nom.) deklination; (vrb.) konjugation; (kiel. yl., lääk.) flexion, flektion. (-esimerkki böjningsexempel, -kaava böjningsmönster; paradigm -et -. -kone böjnings-, bocknings|maskin. -lujuus [tkn.] böj-, böjnings|hållfasthet. -muoto böjningsform.

-pihdit pl böj tång. -pääte böjningsändelse. -rasitus [tkn.] böjningspåkänning. -tyyppi böjningstyp. -vastus [tkn.] böj motstånd -et.)

taju medvetande; (ymmärrys) sans -en; (käsitys) uppfattning (om ngt); (mieli) sinne -t (för ngt); olla kissaan vara vid medvetande (sans); päästä (palata) ~ihinsa komma till medvetande; återfå medvetandet (sansen); huumorin~ sinne för humor, -amatonaj (jtk ~) som inte begriper (fattar, inser) ngt; b) (jota ei voi -ta) obegriplig, ofattlig, -amattomuus2 bristande fattningsförmåga; (mahdoton ymmärtää) obegriplighet; ofattlighet. -aminen begripande; uppfattande, -inen medveten; (yhd.) -fattlig; helppo~ lättfattlig, -isesti medvetet, -nta* (taju) medvetande; (käsitys) uppfattning; (-kyky) fattningsförmåga; (havaitse-mus) förnimmelse; -nnan kynnys medvetandets tröskel, -ta begripa*; förstå*; (käsittää) (upp)fatta; inse*; ha sinne (för ngt); hän ei -a (ymmärrä) musiikkia han förstår sig inte på (har inte sinne för) musik; hän ei -a (käsitä) omaa etuaan han inser (förstår) inte sin egen fördel, -ton medvetslös; sanslös; mennä -ttomaksi förlora medvetandet (sansen), -ttava fattlig; (ymmärrettävä) begriplig.-ttavasti fattligt; begripligt, - tta-vuus2 fattlighet; begriplighet. -ttomasti omedvetet, -ttomuudentila medvetslöshetstillstånd; (lääk.) koma -n(-t). -ttomuus2 medvetslöshet; sanslöshet.

taka- (yhd.) bak-; bakre.

takaa 1. (suuni.) bakifrån; (taitse) bakom; (jälkeen) efter; tulla ~(päin) komma bakifrån; ~ tulija en bakifrån kommande; ~ ruma ful baktill; kahden päivän ~ sedan två dagar; ajaa ~ förfölja ngn; (etsiä) efterspana, spana efter ngn; sitä olen kauan ajanut ~ (tavoitellut) det har jag länge

eftersträvat (varit ute efter), (tarkoittanut) åsyftat, (tähtäillyt) siktat på, fikat efter; otla jtk — ajamassa (tavoittelemassa) vara på jakt efter ngt; varasta — ajettaessa medan man förföljde (under förföljandet av) tjuven. 2. (kuv.): omasta — (puolesta) för egen del; (toimesta) av sig själv; utan ngns hjälp; (itsestään, omasta päästään) ur egen fatabur; voimien (sa) (olan) — med ali kraft, av alla krafter, så mycket man förmår, gott man kan. --ajaja förföljare, --åjo förföljande, förföljelse; (etsintä) (efter)spaning.

taka-aita bakre staket, skrank.

takaaja (takausmies) borges-, borgensjman; löftesman; (vastaaja) garant; olla jnk —na stå i borgen för ngn.

taka||-ajat pl forna tider, »ajatus baktanke, --akseli bakaxel. --ala bakgrund -en; (tausta) fond -en; ~lia i bakgrunden.

takaaladattava bak|laddare, (— kivääri) -laddningsgevär.

takaa||maton som saknar borgen; icke garanterad. -minen borgande; garanterande; (till)försäkrande.

takaapäin bakifrån; från bakhåll.

taka||-askel steg bakåt; (kuv.) tillbakagång; försämring; baksteg, -hammas oxeltand, kindtand, -heitto (kiel.) metates -en -er. -huone bakre rum. -ikkuna bakfönster; bakre fönster, -inen: jnk — bakom (bortom) ngt befintlig (belägen); (yhd.) trans-; talon — pelto en åker bakom huset; rajan — bortom gränsen (belägen); parin vuosikymmenen -iset ajat tiderna för ett par årtionden tillbaka; meren— transmarin; alp-pien— transalpin.

takaisin tillbaka; (jälleen) åter; igen; tulla — komma tillbaka, åter, igen; vaatia — återfordra; maksaa — återbetala; återgälda; kääntyä (palata) — vända åter (om); saada — åter|få, -bekomma; få i retur; antaa (tuoda) — ge tillbaka; återställa; asettaa — placera, ställa tillbaka; lähettää — retur-nera; ottaa vahinko — taga skadan igen; saattaa — återbringa; återföra; matka Turkuun ja — en resa till Åbo (tur) o. retur; lippu Turkuun ja — (miel. meno-paluulippu Turkuun) en tur- o. returbiljett till Åbo. -anto åter|ställande, -ställning, -asettaminen åter|placering, -insättning, -kutsu (valt.) rappeli -en -er. (-kirje rappellbrev.) -kytkentä (tkn.) åter-, tillbaka|koppling. -luovutus återställande; restitution, -lähe-tys återsändning; returnering. -maksanta, -maksu återbetalning; (tullin —) restitution. (-aika tid [termin] för återbetalning, -erä återbetalnings|post, [Suom. r.J -rat -

en -er. -tapa återbetalningssätt. «vaatimus yrkande på återbetalning, -velvollinen återbetalningsskyldig, -velvollisuus återbetalningsskyldighet.) -osto återköp. (-arvo återköpsvärde. -ehto återköpsför-behåll. --oikeus rätt till återköp.) -otto åter|tagning, -tagande, -paluu återkomst, -saanti återfående; (Iak.) återvinning. (-känne återvinningstalan, -oikeus återvinningsrätt.) -saavuttaminen återvinnande. -siirtynyt: ~ väestö återförflyttad befolkning. -vaatimus återfordran; reklama-

726;

tion -en -er. - valloitus återerövring. - valtaus återintagning. -voitto (Iak.) ks. -saanti.

taka||isku (tkn., kuv.) bakslag, -istuin baksäte. -jalka bakfot; bakben; nousta -jaloilleen stegra sig; (kuv.) sätta sig på tvären. -joukko eftertrupp. -kammio (an.) bakre kammare(n). -kansi (mer.) akterdäck. -kavio bakhov. -kenossa bak-(åt)-, tillbaka |böjd. -kohtainen tillbaka-syftände; (kiel.) relativ, -koipi bakben, -käpälä baktass, -käteen 1. bakut, bakåt. 2. i efterskott, -lainen bortom (ngt) boende. -laita bakre, bortre kant. -le (kengän) bakkappa, -listo 1. (paik.) utmark -en -er; utkant -en -er; (tausta) fond -en -er. 2. (hnk. j.) bakdel, bak; stuss -en.

takallinen försedd med (öppen) spis; —puita en ugn ved.

takaltaa fästa, klibba vid; lumi - sukseen snön klabbar under skidan.

takalukossa: ovi on — dörren har gått (är) i baklås.

taka||maa ut|mark, -jord; (tal.) uppland; (mnt.) bakland. (--alue [mnm.] urfjäll -en -ar.) -metsä utskog. -mus, (j.) -musta bakdel -en -ar; bak -en -ar; stuss -en -ar; (byx)bak -en. -na 1. (paik.) bak(om); (sisäpuolella) inom; (tallessa) i förvar; (tuolla puolen) bortom; lukkojen ja telkien — inom (under) lås o. bom; rajan - bortom (på andra sidan) gränsen. 2. (kuv., yl.) kuka on näiden sanojen —? vem står bakom dessa ord? siinä on mies sanojensa — där är mannen som står vid sitt ord; pitää esine —an (Iak.) kvarhålla ett föremål; minulla ön rahoja hänen —an jag har pengar innestå-ende, i förvar hos honom; mitä siinä on — (salattuna)? vad ligger därunder? sillä lavalla on vuosisatoja —an den sedvänjan (seden) har sekelgamla anor; pitää salaisuus —an (säilyttää) bevara en hemlighet, (-päin bakom; [ajasta] förbi; slut; puhua — tala på ryggen, på ngns rygg.) -nojassa bakåt-lutad; i bakåtlutad ställning, -osa bakre del. -ovi bakdörr, -painoinen (mer.) bak-lastad, styrlastig; ~ suksi baktung skida.

takapaju: olla —lia vara på efterkälken; stå efter; vara efterbliven; jäädä —lie komma på efterkälken; bli efter; —Ile jääminen efterblivenhet. -inen efterbliven; underutvecklad; -iset kansat underutvecklade folk. -isuus2 efterblivenhet.

taka||perin 1. (suuni.) tillbaka; (perä edellä) baklänges. 2. (aik.) (sitten) sedan; vähän enemmän kuin viikko — för ngt mer än en vecka sedan (tillbaka). 3. (nurinkurin) bakfram. ^ -peroinen bakvänd, förvänd, -peroisesti bakvänt, -peroisuus2 bakvändhet; förvändhet. -piha bakgård, -portti bakport. -potku (-isku) bakslag-et-.-puoli bak|del, -sida; (an.) säte -t -n; stuss -en -ar; jnk -puolella (lakana) bakom ngt; -puolelle bakom ngt; baktill (på ngt), -pyörä bakhjul, (-vetoinen bakhjulsdriven.) -pää bakre ända. -raaja bakre extremitet, -raivo bakhuvud -et. (-nluu nackben.) -reisi bakre delen av låret, -reki bak-, bakre kälke; get -en. -reuna bakre kant. -rivi bakre led, rad. -ruumis bakkropp; abdomen, -seinätakasilta — takoa

tak

bakvägg, -silta (raul.) bakre plattform, -sivu baksida; bakre sida; (rahan, mitalin) revers -en -er. -suora bortre långsida, -talvi eftervinter. -tasku bakficka, -tie bakväg, -tuki baksträva. -tuuppari (j.) akter|-snurra, -smälla.

takau|s (en) borgen; (varmuus) säkerhet, garanti -(e)n -er; (vakuus) kaution; mennä -kseen jnk puolesta, jst gå i borgen, borga, garantera för ngt; olla -ksessa jllk stå i borgen för ngn; antaa — ställa borgen; omavelkainen — proprieborgen; mennä omasta ja toistensa puolesta -kseen niin kuin omasta velasta gå en för alla o. alla för en i borgen såsom för egen skuld, -kelpoinen som besitter borgenshabilitet. -kelpoisuus borgenshabilitet. -kirjoitus borgensunderskrift. -kumppani med|borge(n)sman, -löftesman. -mies borge(n)sman, löftesman. -määrä borgensbelopp, -osuus andel i borgen(sförbindelse). -saaminen borgens-fordran. -sitoumus borgensförbindelse. -

sopimus borgens I avtal, -överenskommelse; avtal om borgen, -suhde borgensförhållande. -summa borgenssumma, -vakuus borgenssäkerhet; borgen, -vastuu borgensansvar.

takau||ttaa* (kaup.) (peruuttaa) låta* återgå; (palauttaa) ristornera; lunastaa vekseli -lettaessa inlösa en växel vid regress, -ttaja (Iak., kaup.) regressant, regredient. -tua* (Iak., kaup.) återgå*; vaatia -tuvaksi fordra regress (på ngt), takautumi|[nen (Iak.) återgång; regress -en; (kaup.) (palautus) recambio (-t); retur (-en). - s (känne återgångs-, regress|talan. -lasku retur-, recambio|räkning. -oikeus regressrätt, -vaade återgångskrav; regress-anspråk. -vekseli recambio-, retur|växel, -velallinen regressgäldenär, regressat. - velkoja regredient, regressant.) takau||tus återgång -en; regress -en; (kaup. palautus) returnering; retur -en; ristorno (-t); vrt. takautuminen, (-velvollinen regresspliktig.) -tuva återgående; regressiv; (taantuva) retrograd; (taannehtiva) retroaktiv; —sti (taannehtivasti) retroaktivt, taka||valo (aut.) bak|ljus, -lykta, -varikko* beslag -et -; embargo -t (-n); kvarstad -en; sekvester -n; panna (ottaa) jtk —ön taga ngt i beslag, lägga beslag på ngt; belägga ngt med kvarstad; (julistaa menetetyksi) konfiskera, sekvestrera ngt; —on otettu beslagtagen; kvarstadsbelagd; —on otto tagande i beslag; konfiskering; —on pano beläggande med kvarstad, (-rikkomus kvar-stadsbrott. -tavara beslagtaget [med kvarstad belagt] gods. -toimenpide kvarstads-åtgärd; sekvester -n. -toimitus kvarstads-förrättning. - vaatimus kvarstadspåstående. -voimainen beslagsgill.) taka||varikoitla taga* i beslag; lägga* beslag (på ngt); belägga* med kvarstad; lägga embargo på ngt; sekvestrera; (julistaa menetetyksi) konfiskera. - varikoiminen

beslagtagning-, kvarstadsbeläggning- (av

ngt), -varikoimisoikeus rätt att taga i beslag, belägga med kvarstad, -varikointi ks. -varikoiminen. -varpaallinen (el.)

försedd med baktå, -varvas baktå, -vaunu (rait.) släpvagn, -viistoon snett bakåt, -voittoinen baktung. -vokaali (fon.) bakre vokal, -vuodet pl gångna, tidigare år; -vuosina under (de) gångna år(en); under tidigare år; för ett antal år sedan (tillbaka), takel I |leila * haka (upp) sig (jssk, jhk på ngt); ~ puheessa stamma; hacka; stappla (på målet), -lus (vastus) motighet; (epäonnistuminen) misslyckande, -tua* haka (upp) sig (på ngt); (juuttua kiinni) fastna; haka sig fast; sukset -tuvat det klabbar under skidorna; (olla esteenä) göra* svårigheter; (epäonnistua) misslyckas, takeneva: — polvi uppstigande led; sukulainen —ssa polvessa släkting, skyldeman uppstigande led; regressiv. taker||rella * haka sig (jhk fast vid ngt); stappla; staka sig (på ngt); ~ puheessaan stappla på målet.-ruttaa* (kietoa) snärja2, trassla in (jhk i ngt), - tua* (juuttua) fastna (jhk i ngt); (mer.) råka i beknip; (kietoutua) invecklas, insnärjas; (sotkeutua) trassla in sig; bli intrasslad; (takellella) staka sig; stappla; (ehkäistyä) hänga2 upp sig (på ngt); ~ paikalleen köra fast; stampa på stället; velkoihinsa -tunui (sotkeutunut) intrasslad, (j.) insyltad i skulder. - tuminen fastnande; intrassling; stakande, takia för . . . skull; minun —ni för min skull; sen — fördenskull; (johdosta) med (i) anledning, till (i) följd därav; kenen —? för vems skull? sairauden — (johdosta) till följd av sjukdom; (nojalla) på grund av sjukdom.

takiainen (ksv. Arctium) kardborr|e -en -ar. takil||a (mer.) tackling; tack|el -let -; tacklage -t; (köysistö) tåg|virke, -verk -et -; (riki) rigg -en -ar; riisua (purkaa) — avtackla (avrigga) ett fartyg; juokseva, liikkuva — löpande gods; kiinteä — stående gods. -oida förse* med tackel; tackla på; rigga (upp), -oin ti* tackling, riggning. -oittaaMåta* tackla, rigga; vrt. taklaus, takimmainen bakerst (a), takin||hiha rockärm, -kaulus rockkrage, -käänteet (pl) rock(upp)slag. -lieve rock|-fåll, -skört, -pieli, -rintakäänne rock(upp)-slag. -ripustin rockhängare. takitilaan (mrt.) 1. (varta vasten) enkom; avsiktligt. 2. (seikkaperäisesti) omständligt; i detalj.

takka* (liesi) spis -en -ar; spis|el -eln -lar; härd -en -ar. -tuhka spisaska. -tuli, »valkea spiseld; brasa.

takki* röck-en-ar. -kangas rocktyg. -rauta

(harkkorauta) tackjärn, tak|ku* (karva—) ragg -en, rugg -en (-et); (vanuke) tov|a -an -or: olla -ussa vara raggig, ruggig, tovig, -inen raggig, ruggig, tovig, -isuus3 raggighet, ruggighet, tovighet. -karva raggigt hår. -sammal raggmossa, takla||ta 1. (mer.) ks. t a k i 1 o i d a. 2. (jlkp.) tackla, -us 1. t a k i 1 o i n t i. 2. (jlkp.) tackling.

tako||a taon 1. (vasaralla) hamra; (seppä

alasimella) smida*; ~ kylmänä kallhamra; — kuumana varmsmida; — litteäksi plan-hamra; räcka2. 2. (lyödä,

jyskyttää) slå,

727;Iak takoaunio-

dunka, bulta, (hakata) hacka.-aunio smi-desämne. -ja som bultar, hamrar, smider; (erik. yhd.) smidare; (seppä) smed. «kappale smidesstycke. -kelpoinen smidbar, «kelvoton icke smidbar. -ma(pää [vasaran] hammarban -en. -teos smidesarbete; pl -teokset smidesvaror; smide -t -n. -työ[t] smidesvaror; smide -t -n.) takometri (kierroslaskija) takometer, tako||minen (taonta) bultande, bultning; hamrande, hamring; hackande, häckning; smidande, smide -t. -mo smideri. -naula smidd spik. -paja smideri. -pinta slagyta. -rauta smidesjärn, -rautainen av smidesjärn, smidesjärns-, -seppä (karkeis~) grovsmed.

taksa tax ja -an -or; tariff -en -er. -hinta pris enligt taxa; tariffpris. -inen (yhd.) med . . . taxa; kallis~ med dyr taxa. -mit-tari taxamet|er -ern -rar. -n(mukainen enligt taxa; taxeenlig. -mukaisesti enligt taxa; taxeenligt.)

taksi (vuokra-, pirssi/auto) taxi -n -, taxi-bil. -tyttö (puhelin~) call-girl. taksoi||ttaa* taxera, -ttäminen taxerande, -tus taxering, (-järjestelmä taxeringssystem. -kalenteri taxeringskalender, -lauta-kunta taxeringsnämnd, -luettelo taxeringslängd. -mies taxeringsman. -tapa taxerings|-sätt, -metod -en -er. -valitus taxeringsbesvär. -viranomainen taxeringsmyndighet.) takt||iikka* taktik -en. (-kysymys taktikfråga; en fråga om taktik; taktisk fråga.) -ikko* taktiker-n-. -ikoida bedriva* (utöva, tillämpa) taktik(spel). -ikoiminen, -iköinti* taktik -en; bedrivande av taktik; taktikspel -et -. -illinen taktisk, takuu garanti -(e)n -er; (takaus) borgen; antaa mennä ~seen jst ställa (lämna) garanti (för ngt); ikläda sig garanti för ngt. -aika garantitid, -lupaus garantiutfästelse, -merkintä garantiteckning, -merkki garantimärke. -määrä garantibelopp, -nantaja garant, -pääoma garantikapital, -rahasto garantifond. -sitoumus garantiförbindelse, -yhdistys (kannatus~) garantiförening, talaari (virkapuku) talar -en -er. tal|as -aan: nuotta~ not|skjul, -hus -et -; vene~ båt [skjul, -hus; (lava) lav|e -en -ar. talasso||logi (merentutkija) talassolog. -logia

([sisä)merentutkimus) talassologi. talentti* (muin. paino- ja rahayksikkö) talent -en -er.

tali talg -en. -happo talgsyra. -kynttilä talgi-ljus, (j>tuikku») -dank -en -ar. -nen talgig. -silmäinentalgögd. -tatalga. - tiainen (Parus major) talgimes, -oxe. talja 1. (nhk.) hud -en -ar, fäll -en -ar. 2.

(mer.) talj|a -an -or. talka* 1. (mer. köli) köl -en -ar. 2. (kirveen-~) (yx)hammare. -pölkky kölblock -et -. talkki (rasvakivi; jauhe) talk -en. -liuske talkskiffer; vrt. vuolukivi, -multa talk-jord.

talkkuna(jauhot) (keit.) av korn, havre o. ärter tillrett mjöl.

talkoo||(t) (läh.) grannhjälp; arbetsgille -t

-n; (Suom.r.) taiko -xi. -työ falkoarbete.

728;

-- talonkoira

talla I. (reenjalas) med -en -ar. 2. (viulun~) stall -et -.

tall aaminen (ned)tramp|ning, -ande, förtramp |ning, -ande. -ata trampa (ned); nedtrampa; (kuv.) förtrampa; undertrycka; ~ jalkoihinsa trampa ned, (kuv.) ngt under fötterna; ~ lokaan trampa ngt i smutsen; ~ paikallaan stampa på stället, -autua bli nedtrampad; nedtrampas, talle||kappale (pöytäkirjan) renoverat protokoll; renovering, -lia, -lie i förvar; (jäljellä) i behåll, -lokero tresorfack. -nne (muistiinpano) uppteckning; (nauhoite) bandupptagning; bandning; (levyte) inspelning, -ntaa* tillvarata(ga); sätta* (lämna, lägga*) i förvar; hålla* i förvar; deponera: (säilyttää) förvara; bevara; ks. -n n e. -ssa i behåll (förvar); hyvässä ~ i gott förvar (behåll), -ttaa* lägga* (lämna) i förvar; nedsätta*; (kaup.) deponera; ~ pankkiin deponera i bank; ~ jnk huostaan deponera hos ngn; ~ viranomaisen huostaan nedsätta hos myndighet. -ttaja (pank.) deponent; insättare; (haltuunottaja) depositarie. -ttua* (säilyä) bevaras, -tus deposition; (panoerä) insättning; -tuksen haltija, ottaja depositarie. (-esine deponerat [förtrott] föremål [gods]; [Iak.] inlagsfä -et. -kanta depositionsstock -en. -korko depositions-, inlånings|-ränta. -kuitti depositionskvitto, -liike depositions-, inlånings|rörelse. -tili depositionskonto. - todistus

depositionsbevis. - varasto upplagsmagasin; upplag -et -.) talli stall -et -. -oinas, -pässi stallgumse. -renki stalldräng.

tallu||kas -kkaan tyg|sko, -pjäxa; sock|a -an -or. -kka* ks. ed.; (jalka) labb -en-ar; tass -en -ar; (hnk.) trögmåns; drönare; slöfock; (nainen) tossa. - s taa, -Stella (kömpiä) traska; larva; pallra; (tassuttaa) tassa; ~ tiehensä pallra sig, knalla (sig), tassa i väg (av), -stelu traskande, larvande, pallrande, tassande, talma 1. (tahma) klibbighet; beläggning; (lima) slem. 2. (usva) töck|en -net -. t al mik vd ta (met.) talmiguld. talmud (juul.) talmud, -ilainen talrriudisk. talo 1. (rak.) hus -et -; bygg|nad -en -er, -ning -en -ar; (kartano) gård -en -ar; ~sta ~on från hus till hus; mies ~sta man ur huse; tarpeiksi för husets behov; (kotitarpeiksi) till husbehov; asettua ~ksi jhk installera sig ngnstans; bli hemmastadd. 2. (tila) hemman -et -. -jaotus hemmans-indelning. -kas -kkaan hemmansägare; (talonpoika) bonde -n bönder, -kohtai|nen: -set lainat lån för de enskilda gårdarna, talolli||nen hemmansägare, -senpoika hem-mansägar-, bond|son. -sluokka den besuttna klassen.

talon||asema (Iak., vanh.) bol|stad -staden -städer; (tontti) tomt -en -er. -emäntä värdinna; hus|mo(de)r -modern -mödrar, -isännöitsijä (gårds)disponent; (Bu.) vicevärd -en. -isäntä husbonde -n -bönder, -katselmus husesyn, -katto hustak, -kauppa gårds-, hemmans|köp. talonki* (arvopaperiosoitus) talong -en -er. talon||kirjat pl äganderättshandlingar; (j.)

hemmanspapper. >k.oira. gårdvar -en -ar.talonmies

gårdshund -en -ar. -mies (kpnk.) gårdskarl, -nimi gård(s)narnn. -numero gårds-, hus[-nummer; hemmansnummer, -nurkka husknut. -omistaja gårds-, hus|ägare. -osakas delägare i gård, hemman, hus. -ostaja gårds-, hemmans|köpare. -paikka gårdsplats; vrt. -asema, -pito gårdsbruk; hushållning, -poika bonde bonden bönder, -poikainen (yhd.) bonde-, bond-; (rahvaanomainen) allmoge-; rustik; (iv. moukkamainen) bondak-tig, bondsk; ~ kansa allmoge -n; ~ kulttuuri bonde-, allmoge|kultur. talonpoikais||armeija bondehär. -asunto allmogebostad, -edustaja bonderepresentant. -elämä bondens, allmogens liv. -emän-tä bondvärdinna. -häät pl bondbröllop, -järki bond|förstånd, -förnuft, -kapina (hist.) bondeuppror, -kauppa (hist.) bondehandel. -kertomus bondeskildring, -kieli allmogemål, -koti allmoge-, bond| hem. -kylä bondby, -lapsi bondbarn, -levottomuus (hist.) bondeorolighet, -liike bonderörelse. -liitto bondeförbund, -luokka bondeklass, -marssi (hist.) bondetåg(et). -morsian bondbrud, -puku bondekläder (pl); allmogedräkt, -purjehdus (hist.) bon-deseglation. -suku bondsläkt. -sääty (hist.) bondestånd, -talo bondgård, -to (miel. ta lonpojisto) bönder(na); bondebefolkning, -tupa bondstuga, -tyttö bondflicka, -tyyli bondstil; rustik stil. -tyylinen (som är) i bondstil; rustik, -ukko bondgubbe, - vaimo bondhustru. >-väestö bondebefolkning, allmoge -n. -ylioppilas bondestudent, talonpojan||poika bondson, - tytär bonddotter, -vaimo bondhustru.

talonpojisto bönder (na); bondebefolkning, talon||rakennus husbyggnad. (-teollisuus hus-byggnadsindustri.) -rakentaja husbyggare, -renki gårdsdräng, -savu (hist.) hemmansrök. -tontti gårds-, hus|tomt. - vartija gårds-vakt. -vouti gårdsfogde, -väki gårds-, hus|-folk.

talo||-osuus andel i gård, hemman, -rivi hus|-rad, -länga, -sille: ruveta ~ sätta bo; slå sig ned. -ton (tilaton) obesutten; (som är) utan gård; (autio) öde (tpm.); (asumaton) obebyggd; joutua -ttomaksi få gå från gård o. grund, -ttua* sätta* bo; bli hemmastadd.

taloudelli||nen ekonomisk, -sesti ekonomiskt; i ekonomiskt avseende, -suus2 lönsamhet; förmånlighet; (säästäväisyys) ekonomiskt sinne; hushållsaktighet; sparsamhet. (-åjo [aut.] ekonomitävling, -näkökohta sparsamhets-, ekonomisk synpunkt; -näkökohtia silmällä pitäen från [ur] ekonomisk synpunkt; från sparsamhetssynpunkt. -syy: -syistä av ekonomiska skäl; av sparsamhetsskäl.) talouden||hoitaja ekonom -en -er; ks.' seur. -hoitajatar hushållersk|a -an -or; husföreståndarinna. -hoito ekonomi -n; hushållning). -pito hushåll(ning). talou|s2 hushållning, ekonomi -(e)n; hushåll -et: hoitaa (pitää) -tta hushålla, -alue ekonomiområde. -alumiini (lehtialumiiriikääre) hushålMolie. -apulainen hembiträde -t -n. -arvio budget -en -er; ollaa ~on upptaga i budgeten; budgetera; koskeva budgetär.

— talttua tal

(-ehdotus budgetförslag, -esitys budgetproposition. -kysymys budgetär fråga.) -asia ekonomisk fråga (angelägenhet), -askare hushålls|göromål, -syssla, -elämä det ekonomiska livet; näringsliv, -esine husge-råds-, hushålls I artikel, -hallinto ekonomiförvaltning. -homma hushållsbestyr, -huoli hushållsbekymmer; (raha~) ekonomiskt bekymmer, -huolto ekonomi vård. -hyödyke ekonomisk nyttighet, -jaosto (valt.) ekonomidivision, -järjestelmä ekonomiskt system, -jätteet pl hushålls-, köks|-avfall. -kapine ks. -esine, -kirja hushållsbok. -koulu hushållsskola, -kunta hushåll -et -. -kuvio (mtsh.) hushållningsfigur; avdelning, -maantiede ekonomisk geografi. -maantieteellinen ekonomisk-geografisk. -mies (national)ekonom -en -er; finansman. -neuvos ekonomieråd. -neuvosto ekonomiskt råd. -ohjelma ekonomiskt program. -oikeudellinen ekonomi(skt)rättslig. -oikeus ekonomisk, ekonomi|rätt. -olot pl ekonomiska förhållanden, -opetus hushållsundervisning. -oppi hushållslära. -osasto ekonomiavdelning; (hist. senaatin) ekonomiedepartement; ekonomisektion, -politiikka ekonomisk politik, -pula ekonomisk kris. -päällikkö ekonomi |chef, -direktör, -rahat pl hushållspengar, -rakennus ekonomibyggnad, -seura hushållningssällskap, -sprii hushålls-sprit. -suunnitelma ekonomisk, hushållningsplan. -tarvikkeet pl hushålls|artiklar, -förnödenheter, (-tavarat) -varor; bosättningsartiklar. -tiede nationalekonomi; finansvetenskap; den ekonomiska vetenskapen. -tieteellinen nationalekonomisk, -tieteilijä nationalekonom -en -er. - tilastollinen ekonomisk-statistisk, -tirehtööri (arv.) ekonomiedirektör, -toimi hushållsgöromål, -toimikunta ekonominämnd, -toiminta ekonomisk verksamhet, -toimisto ekonomibyrå. -työ hushållslarbete, -syssla, -vaaka hushållsvåg. -valiokunta (valt.) ekonomiutskott. -vuosi budgetår, -yksikkö hushållning) senhet; ekonomisk enhet.

talso, -kirves skarvyxa.

talta||npää mejselskaft.-ta* (puus.) stämma (ut, ur); (meislata) mejsla.

talteen: panna ~ lägga undan (i förvar); (suojaan) bringa i säkerhet; (tallettaa) deponera; nedsätta; (varastoon) upplägga; ottaa (korjuuseen, korjata) taga vara på ngt; tillvarataga ngt; saada ~ få ngt tillvarataget, (säilymään) bevarat; antaa asiakirja luotettavaan ~ nedsätta ett dokument i taka händer; panna tavara varmaan ~ upplägga gods under säker vård; ~ saatu tillvaratagen; jäädä ~ ottamatta icke bli tillvaratagen; förbli outnyttjad; vrt. t a 1-1 e|l 1 a, -lie, -s s a. -antaja deponent. -ottaja depositarie. -otto tagande i förvar; tillvaratagande (av ngt), -pantu: ~ tavara upplagt (deponerat, anförtrott) gods.

taltio (päiväkirja) liggare; päätös^ utslags-liggare.

taltta* mejs|el -eln-lar; (puus.) stäm-, hugg|-järn -et -. -kone stämmaskin, -mainen mej-selformig.

talttu[a* (asettua) lägga* sig; (hilliintyä)

lugna sig; bli spak; spakna; (hiljentyä) dämpas; bli dämpad; (pidättyä) hejdas; (malttaa mielensä) sansa sig; (kesyttyä) bli tam(are); tämjas*; -nut spak, stäckt, dämpad, sansad, tam; myrsky -u stormen bedarrar* tuuli oli -massa blåsten var i avtagande.

talttu||maton otämjbar; vild; okuvlig; okuvad. -mattomuus2 otämjbarhet; vildhet, -minen besinning; sansning; spaknande; (luulen) bedarrande, -neesti späkt, dämpat, sansat, taltu||ttaa* göra* spak[are); späka2; hämma; dämpa; stäcka2; hejda; lugna; tämja*, -ttaminen späkande, hämmande; dämpande jne. -tus späkning; dämpning; tämj-ning.

talu tin ledband -et -; kopp|el -let -. -ttaa leda* (kädestä vid handen), -ttaja som leder; (vanh.) ledsven -nen -ner. -tus ledande. (-hihna kopp|el -let -. -nuora ledband -et; ~ssa i ledband.) talyehlldittaa* (panna talvehtimaan) låta* övervintra; lägga* upp för vintern, -tia* övervintra, -tija vinterliggare. -timinen övervintring, -tiva övervintrande, talvelli|nen (menneent alv inen) vinterns, vintrarnas (gen.); -set pakkaset kölden i vintras; vinterns köld. talven||aikainen vinter-; ~ liikenne vintertrafiken. -asuttava vinterbonad, -kestävä vin-terhärdig. -tuntu känning av vintern, -tuntuinen vintrig, -tähti (ksv., Eranthis hie-malis) vintergäck.

talv|i2 vint|er -ern -rar; tänä -ena i vinter; denna vinter; viime -ena senaste vinter; i vintras; -ella om vintern; -isin om vintrarna; olla -ea (talvehtia) övervintra, -aamu vintermorgon. -aihe (taid.) vintermotiv, -aika vintertid, -

aikataulu vintertidtabell, -ajoneuvot vinter|åkdon, -körredskap. -ajot (mv.) vinterkörslor. -askaret vintergöromål. -asu vinter|dräkt, (kuv.) -skrud, -asunto vinterbostad, -asutus vinterbosättning, -auraus vinterplogning. -aurinko vintersol, -hedelmä vinterfrukt, -horros (el.) vinter-dvala. -huvikausi vintersäsong, -huvila vintervilla, --ilma vinter|väder, -luft. —ilmailu vinter|luftfart, -flygtrafik, --iltavin-terjafton, -kväll, --itiö (ksv.) vinterspor. -jalkineet vinterskodon, -kala: olla ~ssa bedriva vinterfiske. -kalastus vinterfiske. -kasvi vinterväxt. -kausi vint|er -ern -rar; vintersäsong, -keli vinterföre. -kisat pl vinterspel. -kki* (ksv. Pyrola) vintergröna, -kko* (el. lumikko, Musteta nivalis) småvessla. -korjuu vinterförvar; förvaring under vintern; olla ~ssa vara i vinterförvar, (vene) upplagd för vintern, -kulkuväylä vinterfarled, -kunto vinterskick. -kuukausi vintermånad, -kylmä 1. (s.) vint er I köld, -kyla. 2. (a.) vintrigt kall. -käräjät pl vinterting. -käyttö vinterbruk. -laidun (porojen) vinterbete. -laiva|-kulku, -liikenne vintersjöfart, -lakki vintermössa. -leiri vinterläger, -lepo vintervila; vrt. -horros, -liikenne vintertrafik, -lintu vinterfågel, -loma vinter| semester, -ledighet. -luonto vintrig natur, -mai-

gerna vinterlandskap, -maja vinterkvarter, -markkinat pl vintermarknad, -merenkulku vintersjöfart, -myrsky vinterstorm, -nahka (trk.) vinterskinn, -nen vintrig; vinter-; (yhd.) med . . . vinter; -seen aikaan vintertid; moni~ många vintrars; många (flera) vintrar gammal; ~ päivä vinterdag, -nuotta vinternot. -ohra vinterkorn. -oleskelu vinter|vistelse, -kampanj -en -er. -omena vinteräpple, -onginta vintermete. talvi pakkanen vinterköld, -palttoo vinter|-överrock, -paletå. -puhde (—ina) vinterkväll -en -ar. -pukimet pl vinter |kläder, -ekipering. -pukine vinterplagg, -puku (vaat.) vinterkostym; vinter|dräkt, (kuv>) -skrud, -pukuinen vinterklädd; i vinter|dräkt, -skrud, -puolisko (vuoden) vinterhalvår. -purjehdus vinter|seglats, -seglation. -puutarha vinterträdgård, -puvusto vinter-garderob. -päivä vinterdag, -päivänseisaus vintersolstånd, -rapsi (mv.) vinterraps. -rehu vinterfoder, -reitti vinterfarled, -rengas (aut.) vinterdäck, -ruis vinterråg. -sahaus (sht.) vintersågning. -saika ks. talviaika; ~an vintertid, -satama vinterhamn. -siirtola vinterkoloni, -sin om vintern (vintrarna), -sota vinterkrig, -säilytys vin-terförvaring. -säilö vinterförvar -et; panna —ön lägga i vinterförvar, -sää vinterväder. -takki vinter|kappa, -röck. -tamineet pl vinter|utrustning, -plagg, -mundering, -kläder, -ekipering. -tarve vinterbehov, -tela: asettaa -teloilleen lägga upp för vintern; -teloilla oleva alus vinterliggare. -teltta vintertält. -teurastus vinterslakt, -tie vinterväg. -turkki vinter|päls, -skinn, -uni vintersömn; (-horros) vinterdvala. -urheilu vintersport, -vaatteet pl vinterkläder, «varasto vinterförråd, -varastointi uppläggning av vinterförråd, -verkko vinternät, -viitta vinterkappa. -yö vinternatt, tamburiini tamburin -en -er. tamine|et pl (ut)rustning, mundering; (juhla—) ornat -en -er; paryr -en; (tarvikkeet) tillbehör; grejor; don (pl); täysissä -issa i full (ut)rustning (mundering, ornat, paryr, parad).

tamma sto -et -n. -hevonen ks. ed. tammakko * ks. tammukka, tammavarsa stoföl.

tammen||hiili* ekkol. -lehti, -lehvä eklöv. tammi8 1. (-peli) dam; damspel -et. 2. (ksv. Quereus robur) ek -en -ar. 3. (pato) damm -en -ar. -hiiri (el. Eliomys querci-nus) trädgårdssovare. -härkä (hnt. Lucanus eervus) ekoxe, -kko* ek|skog-en-ar,-dung|e -en -ar. -kuinen: ~ aamu januarimorgon; en morgon i januari, -kuu januari (tpm.). (-nvaliokunta [hist.] januariutskottet.) tammi||lauta 1. ekbräde. 2. (pel.) dambräde, -metsä ekskog, -nappula dambricka, tammi||nen av ek; ek-; ~ huonekalusto ekmöbel. -pakkanen januariköld; sprängkall vinter -ern -rar; sträng köld. -peli damspel. -puu ek -en -ar; (puus.) ekvirke; eke -t. -pöytä ekbord; bord av ek(e). -sto (tammimetsä) ek |dunge, -bestånd, -skog, -lund. tammukka* (kala, Salmo trutta) bäck-, lax|-öring.tamppi —tapa

tamppi* (survin) stamp -en -ar; (siian ym.) tamp -en -ar.

tamppu* nödbrödsmjöl -et. -leipä (eri. hätä-leipä) nödbröd(skaka). tana: pistin ~ssa (ojossa) med fälld bajonett; pitää ~ssa sträcka ut; hålla utsträckt, -kaliko (tämligen) satt. -kka* (hnk.) satt; (lyhyt) stöddig, stabbig; (kasvultaan) under-sätsig; (vankka) bastant; (luja) stadig, (-tekoinen bastant; robust. - vartaloinen robust; grov|vuxen, -växt.) -kkuus2 stadga; stabbighet; stadighet; undersätsighet. -käynti (voim.) spjärngång. tangentti* (tkn. näppäin, mat. sivuaja) tangent -en -er. tango tango -n.

tango ttaa* (mnm.) staka (ut), tanhu (kansantanssi) (folk)dans -en -er; (leikki) lek -en -ar. -a fägård -en -ar; (kuja) (fä)stig -en -ar; (piha) tun -et.-; gård(splan). -illa tumla om; ks. seur. -ta dansa; leka.

tankatä* 1. stappla; stamma; ~ päähänsä inpränta (i sin skalle, sitt huvud). 2. (j., täyttää tankki) tanka, tankea styv; stel. -karvainen styvhårig. tankki* (säiliö) tank -en -ar; (sot.) tank -en -ar, -s; (panssarivaunu) stridsvagn -en -ar. -alus tankfartyg; tanker -n -, -s. -hyökkäys (panssari ~) tank|angrepp, -anfall, -joukko tanktrupp, -muodostelma tank-, [-stridsvagns]-] {+strids- vagns]+} formation, -förband, tanko* stång -en stänger; stav -en -ar; (tkn.) spak -en -ar; (mnm.) stak|e -en -ar; (huippu ~) (mer.) topp -en -ar. -aura stångplog. -harppi stångcirkel, -inen: (yhd.) pitkän med lång stång, -jako (hist.) stångfalls-skifte. -kupari stångkoppar, -köysistö (mer.) stångtack |ei -let. -mittaus (hist. mnm.) staffelmätning, -ratsuri stångridare. -rauta stångjärn, tanner* (kenttä) fält -et -; plan -en -er;

(maa) mark -en. -taa (tallata) trampa, taimiini (parkkihappo) tannin -et (-en), tanska danska -n; puhuva dansktalande, tanskalainen 1. (s.) dansk -en -ar; † danska. 2. (a.) dansk, -staa fördanska, -stua fördanskas. -suus2 danskhet; (kiel.) danism -en -er.

tanska||nnos dansk översättning, -ntaa* översätta* till danska, -tar danska, tanssi dans -en -er; pistää ~ksi ta(ga) sig en sväng, ta (ga) en svängom, -a dansa, tanssiaisl|et pl bal -en -er; dans -en -er; danstillställning. -puku bal|dräkt, -klänning; ~inen balklädd, tanssi||askel danssteg, -esitys dansuppvisning. -huoneisto danslokal, -huvit pl dans|-tillställning, -nöje; bal-en-er. »iltama danssoaré. «into dansiver -n. -ja dansare, dansör, -jatar danserska, dansös -en -er. -koulu dansskola, -lava dansbana, -mestari dansmästare. -minen dansande, -musiikki dansmusik. -n(haluinen danslysten; dansant, -opettaja danslärare, -opetus dans|under-visning, -lektion, -tahti danstakt.) -nukke dansdocka; marionett.-en -er. -numero dans-nummer, -näytäntö dansuppvisning, -orkes-teri dansorkester, -ravintola dansrestau-

rang. -rytmi dansrytm, -sali balsal, -skella dansa, -soitto dansmusik. - sävel (mä) dansmelodi. -taide koreografi; danskonst, -taiteellinen koreografisk. -taiteilija(tar) dans-konstnär(inna); koreograf, - taito danskonst, -taitoinen danskunnig. -tauti (lääk.) danssjuka. -tautinen lidande av danssjuka; dans-sjuk. -ttaa* dansa (jtk med ngn); låta* dansa; föra * i dansen, tantere ks, tanner.

tantieemi (osajpalkka, -palkkio) tantiem-en -er.

tao||nta* bultande, bultning; hamrande, hamring; hackande, häckning; smid|ning, -ande, smide -t. (-teos smidesarbete; smide -t -n.) -s smide -t -n; smitt ämne -t -n; smidesstycke -t -n; pl taokset smiden, -ttaa låta* smida.

ta|pa* 1. sätt-et-; (totuttu ~) vana; (käytäntö) praxis -(-en); hävd -en; (perinnäis~) tradition; (totunnainen ~) slentrian -en; (sävy) ton -en; (menetelmä) metod-en-er; (yleinen ~) kutym -en -er; (taktiikka) taktik -en; (tyyli) stil -en; sillä ~a, -valla, -voin på så vis; på det sättet, viset; (niin) sålunda; toisella -valla, toisin -voin på annat sätt; annorlunda; annorledes; -valla tai toisella på ett eller annat sätt; omalla -vallaan på sitt sätt; monin -voin på mångahanda sätt; kaikin -voin på allt sätt; entiseen ~an såsom förut, tidigare; på samma sätt som tidigare; tähän ~an på detta sätt; (ungefär) så här; i den här stilen; (näin) så här; sålunda; niiden -voin i likhet med dem; oman äidin -voin som en egen mor; se on hänen ~nsa (~istaan) det är likt honom; ei millään -voin på intet sätt; under inga omständigheter; absolut inte; (ei suinkaan) ingalunda; tulla -vaksi (vallitsevaksi) bli rådande; (yleiseksi) bli allmän; -vaksi otettu vedertagen; ~nsa mukaan (-voilleen uskollisena) sin vana trogen; ottaa -vaksi taga för vana; se oli yleinen ~ det var ett vedertaget bruk; jtk siihen ~an (sen ~ista) ngt i den stilen; näkyvällä -valla på ett synligt sätt; i synlig måtto; -vallaan på sätt o. vis; olet -vallaan oikeassa du har på sätt o. vis rätt; tehdä jtk -vaksi göra ngt till en vana; poiketa (luopua) -voistaan gå ifrån sina vanor; vastoin ~ansa emot sin vana. 2. (juurtunut ~) sed -en -er, sedvänja; bruk; konvention -en -er; entiseen ~an enligt gammal sed; kansainväliseen ~an enligt internationell sed (kutym, praxis, internationellt mönster, bruk); olla maassa maan -valla taga seden dit man kommer; tulla (käydä) -vaksi bli sed (en vana, brukligt); vinna hävd (insteg); -vaksi tullut sedvanlig, hävdvunnen; traditionell; vanhan -van mukaan efter gammal vana; enligt hävdvunnen sed, gammal hävd, praxis, tradition; minun on ~na jag har för sed (vana) att; jag brukar; niin kuin ~na on såsom sed är, såsom övligt är; ön

tullut (muodostunut) sellainen ~ det har blivit en sedvänja; det har blivit praxis, brukligt. 3. olla ~na tehdä jtk bruka (ha för sed att) göra ngt; on ~na sanoa man brukar säga (har för vana att säga); minun on ~na (pidän ~nani) jag brukar (göra

ngt). 4. huono, paha ~ dålig vana; osed; (sopimaton) oskick -et; (turmeltunut) olat -en -er; oart -en, vanart -en; (huono tottumus) ovana; (ilkeys) odvgd -en -er; opettaa (jk) pahoille -voille lära (ngn) odygder (olater). 5. (snt.): -van takaa oupphörligt, jämt o. ständigt; allt som oftast; ideligen; aika -valla rätt mycket, duktigt, tapaami||nen träffande; mötande; ertappan-de, beträdande; sammanträffande; möte -t -n; sitten viime -semme sedan vi senast träffades, vårt senaste sammanträffande, -spaikka mötesplats.

tapah[tua* 1. ske*; (odottamatta) hända2; (käydä) gå*; (suoritetaan) försiggå*; äga2 rum; passera; (vaiheittain) tillgå*; (sattua) tilldraga* sig; förefalla*; inträffa; (vanh.) tima; -tuipa mitä -tui vad som än må hända; hur det än må gå; milloin tämä -tui? när hände (skedde, tilldrog sig, inträffade) detta? kerro, kuinka kaikki -tui berätta, hur allt gick till; minulle on -tunut (on tullut osakseni) se kunnia mig har vederfarits äran; jllk -luu oikeus ngn vederfares rättvisa; vaalin -duttua efter förrättat, försiggånget val; hänen äsken -tuneen kuolemansa johdosta med anledning av hans nyligen inträffade (timade) död; niin ei ole -tunut så har inte skett, (ollut laita) så har inte varit fallet; sellaista ei ole milloinkaan -tunut sådant har aldrig hänt; onnettomuus on -tunut en olycka har inträffat; det har hänt (skett) en olycka; esittely -luu föredragningen äger rum; hänessä on -tunut muutos en förändring har skett, försiggått med honom; han har undergått en förändring; ön -tunut parannus en förbättring har inträtt; joskus -tuu että ibland händer det, att; tehtaassa on -tunut (sattunut) epäjärjestyksiä (levottomuuksia) det har inträffat (förekommit) oroligheter vid fabriken; siellä -tui (tehtiin) varkaus där förövades (begicks) en stöld; sen (tämän) -tuessa därvid, härvid; -tunut tosiasia ett fullbordat faktum; »fait accompli»; -tukoon hänen tahtonsa! ske hans vilja! 2. (onnettomuus, vahinko jne.): se -tui erehdyksessä (johtui erehdyksestä) det berodde på ett misstag; mitä sinulle on -tunut? vad har hänt dig? autojen yhteentörmäyksessä ei minulle -tunut mitään (en loukkaantunut) vid kollisionen fick jag inga skador, klarade jag mig utan skador; ön -tunut erehdys ett misstag har skett; det har skett ett misstag; jos jotakin (ratkaisevaa, kohtalokasta) -tuu om ngt (avgörande, ödesdigert) händer (inträffar, sker), tapah||tuma det inträffade, skedda; händelse, tilldragelse; (merkki~) evenemang -et -; fall -et -; process -en -er; ~in kulku händelseförlopp -et -; luomis~ skapelseprocess, (-inen [yhd.]: moni~, runsas~ händelse|-rik, -diger, -paikka platsen för händelsen; skådeplats [en]; scen -en -er; rikoksen ~ platsen [orten] för brottets begående, -ton händelseiös; som ej inträffat, skett.) -tu-minen försiggående; skeende; inträffande, tapai||leminen sökande; famlande, -lia försöka2 nå, träffa; (hapuilla) treva, söka, famla (jtk efter ngt); (tavoitella) eftersträva; efter-

trakta, efterfika; taivasta -leva skyhög, -lu sökande; famlande.

tapai|nen beskaffad; (-kaltainen) liknande (ngt); (yhd.) -artad, -aktig; kvasi-; (jnk tyylinen) i stil med (ngt); tämän, sen ~ av detta slag, av denna beskaffenhet, av den sorten; sådan; denna; minkä av vilket slag? av vilken beskaffenhet? hurudan? hyvän ~ välartad; pahan ~ elakartad; keikarin ~ sprättaktig; jokin penkin ~ ngt liknande (föreställande) en bänk; tillstymmelse till en bänk; tutkimuksen ~ kvasiav-handling; jtk saman -sta (samaan tyyliin) ngt liknande; ngt i samma stil; se on niin hänen -staan det är så likt honom; hänen -sensa kirjailija en författare av hans läggning (kynne), sådan som han. tapainüküva sedebild. -kuvaaja sedeskildrare, -kuvaus sedeskildring, -tuomari sededomare. - turmelus sede|fördärv, -förfall, tapaüisesti: jnk ~ i likhet med ngt; likt ngt; på samma sätt som ngt. -juoppo vanedrinkare, alkoholist, -kristillisyys vanekristendom. -luokka (kiel.) (ett) modus - -. tapani annandag jul. -najo staffansåkning.

-npäivä ks. tapani, tapa||normi (Iak.) konventionell norm. -rikollinen vaneförbrytare, -rikollisuus vanebrottslighet. -sääntö konventionell regel, tapattaa* låta* döda, avliva jne.; vrt. tappaa.

tapaturma olvcks|händelse, -fall -et -; (onnettomuus) olycka; (vahinko, erik. Iak.) våda; minulle sattui ~ jag

råkade ut för ett olycksfall (en olyckshändelse), -inen vådlig; (yhd.) olycks-, våda-; ~ kuolema vådlig död; ond (bråd) död; död genom en olyckshändelse; bråddöd. -isesti genom en olyckshändelse; vådligen; av våda. -korvaus ersättning för olycksfall; olycksfallsersättning, -laukaus vådaskott. -tilasto olycksfallsstatistik, -vahinko av våda (genom olyckshändelse) förorsakad, ådragen skada, -vakuutus olycksfallsförsäkring. (-yhtiö olycksfallsförsäkringsbolag.) -vastuu (Iak.) casusansvar. tapau|s händelse; (tapahtuma) tilldragelse; (suuri) evenemang -et -; (kohtaus) fall -et -; siinä -ksessa että för den händelse, i händelse att; siinä -ksessa (niin ollen) i så fall; under sådana omständigheter; parhaassa -ksessa i bästa fall; joka -ksessa i varje fall; i alla händelser; pakottavassa -ksessa i trängande fall; N:n ~ fallet N; ei missään -ksessa i inget fall; i ingen händelse; under inga förhållanden (omständigheter); (ei mitenkään) ingalunda.

tapella* slåss (slogs, slagits); (taistella) kämpa.

tapetoi||da tapetsera, -ja tapetserare. -nti*

tapetsering, tapetti * tapet -en -er. -kaista tapetvåd. -kangas tapetväv. -malli tapetmönster, -paino tapettryck; tapettryckeri, -paperi tapèt-papper. -reunus tapetbård. -rulla tapetrulle.

tapiiri (Tapirus) tapir -en-er. tapi|lttaa* (varustaa [kiinnittää] lapein) tappa; förse* med tapp (propp), -tus tappning; proppning.taponlehti -

taponlehti hasselört. -yritys försök till dråp. tappaja* döda; (ottaa hengiltä) avliva; (kaataa taistelussa) nedgöra*; (riista) nedlägga*; (surmata) dräpa2; (teurastaa) slakta; ~ (puida) riihiä (vanh.) tröska; ~ kaikki harrastus döda allt intresse; -va dödande; -van ikävä dödande tråkig, tappa||ja som dödar; dråpare; baneman; (yhd.) -dödare; karhun — björndödare, -minen dödande; avlivande, -ra stridsyxa; (intiaan.) toma|håk -en -er, -hawk. - va dödande; -n ikävä dödande tråkig, tappe||leminen slagsmål -et -; kämpande, -lija slagskämp|e -en -ar. -In slagsmål -et -; (vanh., taistelu) (fält)slag -et -; ryhtyä -un ställa till slagsmål, (-kukko stridstupp, -nhaluinen stridslysten, -pukari slagskämp|e -en -ar. -tanner slagfält, valplats -en -er.) tap|pi* tapp -en -ar; silmät -illa med ögonen på skaft.

tappio (taistelussa) nederlag -et -; (menetys, vahinko) förlust -en -er; kärsiä suuri — (laisi.) lida ett stort nederlag, (kaup. ym.) en stor förlust; joutua (jäädä) —lie (tulla voitetuksi) bli besegrad; bli slagen (övervunnen); (taistelussa) förlora (en strid); lida nederlag; (kaup.) förlora; lida förlust; (vaaleissa) falla igenom (vid ett val); saada —ta drabbas av förlust, (jnk johdosta, jst) förlora (på ngt); —ta tuottava förlustbringande; olla —lia ligga under; tuottaa —ta (kauppa, yritys) gå med förlust, -llinen förlustbringande; som medför, (uppvisar, innebär) förlust, -luettelo (sot.) förlustlista, -mieliala defaitism -en. -nuhka, - n vaara risk -en -er. -tili (kirjnp.) förlustkonto, tappo* dödande; (Iak.) dråp -et -. -juttu dråpmål. -raha (mets.) skottpenning. -tanner slagfält, valplats -en -er. tappura: (—t, rohtimet) blånor, blår. -kivi berglin -et; asbest -en. -tukko blåntott -en -ar.

tapsi 1. (kal. peruke) tafs -en -ar. 2. (sot.,j., kenttäkaapeli) fältkabel, tapuli stap|el -eln -lar. -kaupunki (hist.) stapelstad; -kaupungin oikeudet stapelstadsrätt. -oikeus stapelrätt. -paikka stapel |-plats, -ort. -pakko stapel tvång, -vapaus stapelfrihet, tapu||tella*, -ttaa* klappa; ~ käsiään klappa i händerna; (suosionosoitukseksi) applådera, -ttaja som klappar; (teat., kilp.) klackör -en -er. -ttaminen klappande, -tus klappning; klapp -en -ar; kättentaputukset applåd -en -er. tarantella 1. (el. Hogna larentula) tarant|el -eln -lar. 2. (tns.) tarantella -n. tarha (aitaus) inhägnad; (piha) gård -en -ar; (karja—) fålla; (kettu—) rävfarm -en -er; (puisto) park -en -er; plantering -en -ar. -kettu farmräv. -käärme snok -en -ar. -pöllö (Aegolius funereus) pärluggla. -ta: ~ minkkejä uppföda minkar, -uskala odlad fisk. tariff;!i tariff -en -er. (-alennus tariffnedsätt-ning. -koro tus tariff höj ning. -luokka tariffklass. -osasto tariff avdelning, -sopimus tariff I avtal, -traktat, -taulukko tariff tabell. -vyöhyke tariffzon.) -oida tariff era. tarin||a säg|en -nen -ner; (kertomus) berättelse; (juttu) historia; ryhtyä -oihin jnk

— tarjoutua tar

kanssa inlåta sig i samspråk med ngn. -asto sägner (pl); sägenskatt -en. -oida prata, språka, resonera; (kertoa) berätta, -oiminen pratande, språkande, resonerande; berättande, -oitsija kåsör -en -er; berättare. -oittaa* låta* (ha att) berätta; (haastatella) intervjua, tarita (tarjota) bjuda*; (kestitä) traktera

(jllk jtk ngn med ngt), tarjeta* tarkenen (kestää) tåla* (ngt); stå* ut (med ngt); hålla* ut; uthärda (ngt), tarjo: olla

—na, —lia stå* till buds, disposition; (olla käytettävänä) ha att tillgå; ha tillgång till; (avoinna) stå* öppen; (uhata) hota; (lähellä) ligga* nära; (käsillä) ligga* nära till hands; ön —na (—lia) vaara det är att befara (att); det är fara värt (att); det är risk för fatt); pitää —na (—lia) tillhandahålla*; (kaupan) saluföra*, tillsalu-hålla*; föra *i handeln; pitää —lia vain ensiluokkaista tavaraa (salu)föra (hålla till salu) endast förstklassig vara; —lia (—na) oleva till buds stående; tillgänglig; disponibel; kaikin —lia, —na olevin keinoin med alla till buds stående (alla tillgängliga) medel, -aminen (er)bjudande, utbjudande; trakter|ing, -ande; ks*-ta. -ava som bjuder; en bjudande; enimmin (vähimmin) — den högst (minst) bjudande, tarjoi||lija (rav.) servitör; kypare, vaktmästare; uppassare, -lijatar servitris -en -er; uppasserska. -lia bjuda*; (kestitä) traktera; (suorittaa tarjoilupalvelusta) servera, -lu servering. (-huone serveringsrum. -paikka serveringsställe, -pöytä serveringsbord; [baarin] serveringsdisk -en -ar.) tarjo||kas -kkaan (pyrkijä) aspirant (jhk på, till ngt); (hakija) sökande -n -; kandidat -en -er; (kaup.) spekulant (jnk på ngt); (sot. vapaaehtoinen) volontär -en -er. -nta* utbud -et -; (saantimahdollisuus) tillgång; ~ ja kysyntä tillgång o. efterfrågan, -omo (Int., mer.) penteri -et -er, pentry -t -n. -ta bjuda* (jllk jtk ngn [på] ngt); (tehdä tarjous) erbjuda*, (— kaupaksi) utbjuda*; (kaup.) offerera; (kestitä) traktera (med ngt); ~ jllk lounas bjuda ngn på lunch; (pyytää lounaalle) invitera ngn till lunch; ottaa mitä -taan taga vad som bjuds; kirja -aa (miel. kirjassa on) monta mielenkiintoista kohtaa boken erbjuder många intressanta avsnitt; ~ palveluksiaan jllk erbjuda ngn sina tjänster; ~ paikkansa käytettäväksi ställa sin plats till (ngns) förfogande; ~ myytäväksi bjuda ut; offerera; salubjuda; utbjuda till salu; ~ vähemmän (enemmän) kuin jk underbjuda (överbjuda) ngn; ~ kahvia bjuda på kaffe; traktera med kaffe; minulle -ttiin viiniä jag blev bjuden på vin; hänelle -ttiin parempaa virkaa han blev erbjuden en bättre tjänst; han fick erbjudande om en bättre tjänst, -tin* bricka, -us erbjudande, anbud -et; (kaup.) offert -en -er; (hu ut ok.) bud -et -. (-seloste, -selostus prospekt -et -.) -utua* erbjuda* sig (jks att bli ngt); ~ auttamaan erbjuda sig att hjälpa ngn; erbjuda ngn sin hjälp; ~ jnk palvelukseen (hakea tointa jnk palveluk-isessa)$$Ö\zoL anställning hos ngn; ~ jnk Jcäy-

733;tar tarkalleen — tarkk?

iettäväksi ställa sig till ngns disposition; erbjuda ngn sina tjänster; sikäli kuin (mikäli) tilaisuutta -utuu i den mån (såframt) tillfälle erbjuder sig, (ilmenee) yppar sig. tarkalleen noggrant, strikte;" (täsmälleen) precis.

tarkas|ltaa granska, (paikkansapitävyyttä) kontrollera; (kuntoa) inspektera; (tilejä) revidera; gå igenom; (sot.) mönstra; (asiakirja, passi) visera; (kirk.) visitera; (tutkia) undersöka2; (tutkistella) skärskåda; (harkita) pröva; (katsastaa) besiktiga; (tarkistaa) justera; (korjailla) se* över; (inventoida) inventera; (ottaa selkoa jst) taga* reda (på ngt); ottaa jk -tettavaksi företaga sig att granska ngt; toinen -lettu painos (kirjp.) andra reviderade (översedda) upplagan, -taja granskare, kontrollör; (vir.) inspektor; inspektör; (tilin ~) revisor; visitator, visitationsförrättare. -ta-jatar inspektris -en -er; visitatris. -tamaton icke granskad; ogranskad; okontrollerad; oreviderad; icke inspekterad, visiterad; ojusterad, -taminen gransk|ning, -ande; kontroll(erande); inspekter|ing, -ande; revider|ing,-ande; mönstr|ing,-ande; viser|ing, -ande; undersök |ning, -ande, pröv|ning, -ande; besikt |ning, -igande; jus-ter|ing, -ande; inventer|ing, -ande. -te-lija betraktare; (huomioitsija) observatör, -tella granska; (katsella tarkasti) betrakta noga; skärskåda; (huomioida) iakttaga*, observera, -telu granskning, kontroll -en -er; (havainto) observation, -ti noggrant; (ankarasti) strängt; pitää jtk ~ silmällä noga hålla ögonen på ngn; bevaka ngn strängt; ~ sanoen i sträng mening; strängt taget; ~ tieteellinen strängt vetenskaplig; ~ ottaen strängt taget, -tin (mat.) kri-teri|um -et -er. -tus granskning (jnk av ngt); kontroll -en -er; inspektion; revision; mönstring; visering; visitation; undersökning; rannsakning, prövning; besiktning; justering; inventering; toimittaa laivan ~ verkställa (förrätta) visitation av (visitera) ett fartyg.

tarkastusl|alus inspektionsfartyg. -arkki (kirjp.) reviderark. -asema kontrollstation, -jaosto (valtiovarainvaliokunnan) (statsutskottets) granskningsdelegation, -kertomus (tilintark.) revisionsberättelse, -kierros inspektionsrond -en -er. -koje kontrollapparat. -konstaapeli inspektionskonstapel, -konttori kontroll-, revisions | kontor, -lasku kontrollräkning, -lautakunta gransknings-, (verot) prövnings|nämnd. -leima kontrollstämpel. -linja kontrollinje. -maito kontrollmjölk.-matka inspektionsresa;/A:ir/c.j visita-tionsresa. -merkintä kontrollpåteckning. -mies kontrollör, -mittaus kontrollmätning, -neuvosto revisionsråd. -oikeus gransknings-rätt; (Iak.) prövningsrätt, -osasto gransknings-, revisions I avdelning, -piiri inspektionsdistrikt. -

pöytäkirja inspektions-, (kirk.) visitations I protokoll, -tehtävä revisions-, kontrolluppdrag, - toimi kontrollväsen. - toiminta kontroll-, gransknings-, revisions |-Verksamhet. -toimisto kontrollbyrå; undersökningsbyrå. -toimitus inspektion, kont-

734;

^-ampujapataljoona

roll(förrättning); (kirk.) visitationsakt. - työ granskningsarbete, -viranomainen kontroll-, inspektions|myndighet. -virasto kontrollverk; Valtiontalouden ~ Statens revisionsverk.

tarkastuttaa* låta* granska jne.; vrt. tarkastaa.

tarkata* (tarkastella) iakttaga*; (katsella) betrakta; (tehdä huomioita) observera; (havainnoida) uppmärksamma; (huomioida) ha sin uppmärksamhet riktad på ngt; (ottaa vaarin) ge* akt (på ngt); (pitää silmällä) hålla (ett) öga (på ngt), uppsikt (över ngt); (tutkien) granska (ngt), tarke diakritiskt tecken, -kirjoitus (jon.) fonetisk skrift, transkription; ljudskrift, tarkemmin (komp.) noggrannare, nogare; strängare; ~ asiaa ajateltuaan efter att noggrannare han tänkt över (begrundat) saken; ~ asiaa ajateltuani efter en noggrannare prövning (av saken); katso se nogare (bättre) efter! tarkenen ks. tarjeta, tarkenl|nus precisering; (tkn.) inställning, (valok.) fokusering; (säätö) justering.-taa* precisera; inställa* (i rätt, exakt läge); ställa8 in; fokusera; (säätää, tarkistaa) ks. seur.

tarkis||taa justera, (korjaamalla) tillrättalägga2; (tarkastaa) revidera, kontrollera, -taja (edusk.) justeringsman; (pöytäkirjan) justerare. -tamaton ojusterad, oreviderad; okontrollerad; -tamaltomien tietojen mukaan enligt okontrollerade uppgifter, -taminen juste|ring, -rande, revider|ing, -ande; revision; kontroll -en. -tus justering; kontroll; revidering. (-arkki reviderark. -indeksi kontrollindex, -laskenta, -lasku kontrollräkning. -mittaus kontrollmätning, -ruuvi juster[ings]skruv.) -tuttaa* låta* kontrollera, justera (revidera), tark|ka* noggrann; (varma) säker, (luotettava) tillförlitlig; (huolellinen) omsorgsfull, mån; (taloud.) sparsam; nogräknad; (jyrkkä, terävä) skarp; (täsmällinen) exakt, koncis, precis, (oikea) korrekt; (tiukka, ankara) sträng; pitää ~a huolla jst sköta noga om ngt; hålla noggrann vård om ngt; vara (mycket) mån om "ngt, nogräknad med ngt; olla ~ (arka) kunniastaan vara mån om sin ära; hän ei ollut kovinkaan ~ keinoja valitessaan han var inte särskilt, särdeles nogräknad i valet av medel; olla ~ jssk vara noga (noggrann) med ngt; pitää vaaria jst, jtk -asti silmällä ge noga akt på ngt; pitää lukua jst fästa sig noga vid (fästa noggrant avseende vid) ngt; räkna noga med ngt; (kieli.) inte taga ngt så noga; ~ johdonmukaisuus sträng konsekvens.

tarkk||aaja iakttagare; (huomioitsija) observatör; (huomaaja) aktgivare, -aamaton ouppmärksam, -aamattomasti ouppmärksamt. -aamattomuus2 ouppmärksamhet, -aaminen iakttagande, observerande (av ngt); aktgivande (på ngt), tarkka-ampuja (hist. larkkf]ampuja) skarpskytt -en -ar; (nyk.) prickskytt -en -ar; (-pataljoona skarpskyttebataljon.)tarkkaan — i

tarkk|jaan (tarkasti) noga, noggrant; fperws-leellisesti) grundligt; (kirjaimellisesti) etter bokstaven; joukko oli melko ~ (miehissä) saapuvilla truppen var tämligen mangrant närvarande (tillstädes), -aava(inen) uppmärksam. -aavaisuus2 uppmärksamhet, -aa-vasti uppmärksamt; erittäin ~ med spänd uppmärksamhet.

tarkkaj|ilija iakttagare; (huomioitsija) observatör; (tutkistelija) kontrollör; granskare, -illa (huomioida) iakttaga*; observera; mönstra; (jnk paikkansapitävyyttä) kontrollera; (tutkistella) granska, -ilu iakttagande; verkställande av observationer; översyn -en; granskning; kontroll -en -er; observation, (-elin kontrollorgan, -järjestelmä kontrollsystem, -kassa kontrollkassa, -kello kontrollur, -luokka fkouL] observationsklass. -mahdollisuus kontrollmöjlighet, -tila kontrollägenhet. -valta kontrollbefogenhet. -viranomainen kontrollmyndighet.) tarkka|[katseinen skarp |synt, -ögd. -korvai-nen 1. (mus.) person med gott (fint) gehör. 2. ks. seur. -kuuloinen skarphörd; med skarp hörsel; som har skarp hörsel; lyhörd, -kuuloisuus skarphördhet; lyhördhet; hör-selskärpa. -määräinen med noga angivet belopp; noga bestämd, -näköinen skarp|-synt, -ögd. -näköisesti skarpsynt, -näköi-syys skarp|synthet, -ögdhet. -piirteinen utpräglad, markerad; markant; (täsmennetty) preciserad, -silmäinen skarp |synt, -ögd. -vaaitus (mnm.) precisions)nivellering, -avvägning. -vainuinen (utrustad) med fint väderkorn, (kuv.) med fin näsa (för ngt). - vainuisuus fint väderkorn; fin näsa (för ngt). -vireinen (tkn.) precisionsinställd; (rad.) selektiv,

-vireisyys precisionsinställning; (rad.) selektivitet, tarkkl|uus2 noggrannhet; (varmuus) säkerhet; (ialoud., säästäväisyys) sparsamhet; (terävyys) skärpa; (huomio) uppmärksamhet; (säntillisyys) omsorg; ackuratess -en; (täsmällisyys) precision, (-åjo precisionskör-ning. -ammunta precisionsskjutning, -ampuja precisionsskytt; prickskytt, -kello precisionsur; kronomet|er -ern -rar. -työ precisionsarbete.) -uuttaa* (låta) justera; ~ kivääri inskjuta (skottställa) ett gevär, tarkoin noggrant, noga; ~ asiaa harkittua (ni) efter noggrant, moget övervägande, tarkoite tus ti ks. tarkoituksellisesti, tarkoi||ttaa* avse*; (tahtoa) åsyfta; (tähdätä) syfta (på, till ngt); gå* ut (på ngt); ha (ngt) i sikte; (ajatella) mena; (aikoa) ha för avsikt; mitä sinä sillä -tat? vad avser (åsyftar, menar) du därmed? vart är det du vill komma med det? en minä sitä -ttanut det var inte min mening; ~ parasta ha de bästa avsikter; vilja (jnk) någons bästa; ~ jnk parasta vilja, mena ngns bästa; ~ täyttä totta mena ngt på fullt allvar; mitä syytös -tti? vad gick anklagelsen ut på? -llaen sitä että med avsikt att; -ttaen että gående ut på, att; se ~ asian valaisemista det går ut på att belysa frågan; tämä

on -tettu vain selitykseksi detta är avsett (ämnat) blott sora' (vill blott vara, avser blott att utgöra) en förklaring; rehellisesti

arkoitusperä tar

(vakavasti, vakavaksi) -tettu ärligt (allvarligt) menad; -tan täyttä lotta det är mitt fulla allvar; tätä en tosissani -ttanut jag menade inte allvar med det här; mitä tämä vad betyder det här? vad är meningen med det här? vad vill det här säga? hyvää -ttava muistutus en välment påminnelse; hyvää -ttava mies en man med gocla avsikter; en välmenande man; -ttamatta loukkaamista (miel. haluamatta loukata) utan avsikt att förolämpa; mitään erityistä -ttamatta utan ngn särskild avsikt; utan att mena ngt särskilt, -ttamaton oavsiktlig; ouppsåtlig; avsiktslös; mitään pahaa ~ som inte vill, menar ngt illa. -ttaminen åsyftande. -tuksellinen avsiktlig; uppsåtlig; tendentiös, -tuksellisesti avsiktligt; med avsikt; tendentiöst, -tuksellisuus2 avsiktlighet; tendens -en -er.

tarkoituksenmukai||nen ändamålsenlig; (käytännöllinen) praktisk; funktionell; rationell, -sesti ändamålsenligt, praktiskt; funktionellt; rationellt, -staa* rationalisera, -stua* rationaliseras. -suus2 ändamålsenlighet; praktiskhet. (-näkökohta ändamålsenlighetssynpunkt. -syy ändamålsenlighetsskäl.)

tarkoitukse||ton meningslös; oändamålsenlig; (tahaton) oavsiktlig; ändamålslös; (umpimähkäinen) planlös, -ttomasti ändamåls-löst; utan ändamål (avsikt); meningslöst; oavsiktligt, -ttomuus2 oändamålsenlighet; ändamålslöshet; meningslöshet; oavsiktlighet.

tarkoitu|s ändamål -et--; (aikomus, aie) syfte -t -n, avsikt -en -er; intention; (ajatus) mening; uppsåt -et -; (tuuma, suunnitelma) plan -en -er; (tehtävä) bestämmelse; uppgift -en -er; (pyrkimys) tendens -en -er; mihin -kseen? för vilket ändamål? missä -ksessa i vilket syfte? i vilken avsikt? siinä -ksessa i sådant syfte; päästä -ksensa perille nå sitt mål (sitt syfte); hyvässä -ksessa i gott syfte; i (av) välmening; med goda avsikter (av gott uppsåt); -ksena antaa tukea jllk i syfte att ge stöd åt ngt; harhaanjohtamisen -ksessa (johtaakseen harhaan, harhauttaakseen) i syfte att (för att) vilseleda; ~ korvata avsikt att ersätta; näiden rivien ~ (-ksena) avsikten med dessa rader; hänellä on se -ksena han har en sådan avsikt (plan); (hän tarkoittaa sitä) han avser (åsyftar) det; mikä sillä on -ksena? vad har det för en uppgift? vad tjänar det för (ett) ändamål (syfte)? vad är meningen därmed? (mitä sillä tarkoitetaan?) vad avses (åsyftas) därmed? sen -ksena ön osoittaa tulos det har till uppgift att (avser att) ånge (utvisa) resultatet; ~taan vastaamaton som ej motsvarar sitt ändamål (sitt syfte, sin bestämmelse); oändamålsenlig; ~taan vastaava ks. t a r-koituksenmukainen; parantamisen -ksessa i avsikt, syfte att förbättra; samassa -ksessa i samma avsikt, (merkityksessä) betydelse, i samma mening; hyvään -kseen för ett gott ändamål: -ksena

(-ksessa) että i avsikt, syfte att; -kseni meni myttyyn min avsikt (plan) gick om intet, i stöpet, -perä (syfte)mål -et -; (aie)

735;*ar tarkoitusperäine

syfte -t -n. -peräinen (tahallinen) avsiktlig; tendentiös; vrt. tarkoituksellinen, tarlataani (vaat.) tarlatan -et (-en), tarmo energi -(e)n; driftighet; (toiminta—) handlingskraft; (voimaperäisyys) intensitet; —a uhkuva sprudlande

av energi; ener-gimättad. -kas -kkaan energisk; kraftfull, (-piirteinen med energiska drag.) -kkaasti energiskt; med energi; kraftfullt; med kraft. -kkuus2 energi -(e)n; kraftfullhet. -npnnska en plötsligt påkommen energi; ett anfall av energi, -ntäyteinen energimättad. -ton energilös; (voimaton) kraftlös; (veltto) slapp; lam; ~ tila slöhets-, slapphets!tillstånd. -ttcmuus2 brist -en på (avsaknad av) energi; energilöshet; kraftlöshet; slapphet; lamhet; loj het; slöhet. tarpee||ksi tillräckligt, tillfyllest; (kyllin) nog; ~ jtk tillräckligt (med ngt); ~ rahaa tillräckligt med pengar; pengar nog. -llinen nödig, nödvändig; erforderlig, behövlig; (välttämätön) oundgänglig; oumbärlig; (asiaan kuuluva) tillbörlig; (tärkeä) angelägen; (tarpeen vaatima) av behovet påkallad; tehdä jk -lliseksi nödvändiggöra ngt; (edellyttää) betinga, (vaatia) påkalla ngt; käsittää jk -lliseksi inse nödvändigheten av ngt; -lliseksi havaittu, katsottu nödig befunnen; käydä -lliseksi bli nödig, nödvändig; bli av nöden; bli påkallad, -llisuus2 nödighet, nödvändighet; oundgänglighet; oumbärlighet; (tarve) behov -et. -n: olla -behövas; vara av nöden, påkallad; vara behövlig (erforderlig) (jhk för ngt); erfordras; hankkeen toteuttamiseksi on — ainoastaan että för att förverkliga planen, förverkligandet av planen erfordras endast (är det tillfyllest med) att; ön varsin — (tärkeää) että det är av stor vikt att. tarpee||nhar kinta behovsprövning, (-inen, -isesti enligt behovsprövning.) -nmukai-nen nödvändig; behövlig; tillbörlig, erforderlig, behörig, -nteko: ~ on kiellettyä förbjudet att förrätta sina naturbehov, -nvaa-tima av behovet påkallad; nödvändig, -ton icke behövlig (erforderlig); obehövlig, onödig; (liika) överflödig; (aiheeton) opåkallad; käydä -ttomaksi bli obehövlig, överflödig; (säästyä) besparas, -ttomasti onödigtvis; i onödan; (syyttä) utan skäl.-ttomuus2 obehövlighet, onödighet; överflödighet. tarpeisto tillbehör (pl); materiel -en; (teat.) rekvisita; attiralj -en; (yhd.) -artiklar, -utrustning; (Iak.) pertinens -en. tarpo||a 1. (kal.) pulsa. 2. (sauvoa) staka. 3. (rämpiä) pulsa; traska, -minen pulsande, tarra||liima kontaktlim. -ta (tarttua) fatta tag (jhk i ngt); (voimakkaasti) gripa* tag (i ngt); (iskeä) hugga* tag (i ngt);-(näykätä) nappa, nafsa (i ngt), -taulu (koul.) flanellograf. -utua*: ~ kiinni jhk haka sig (klamra sig, klänga2 sig) fast vid ngt. tarsia (rämpiä) traska; (lumessa, sohjossa) pulsa.

tart|tua* 1. (tahallisesti käydä kiinni) gripa* (tag) (jhk i ngt); (ottaa käteensä) fatta; (puuttua) inskrida*, ingripa*; (ryhtyä) taga* itu (med ngt); gripa* sig an (jhk med ngt); (turvautuen) tillgripa (jhk

ngt); ~ jtk kädestä, jnk käteen fatta tag i ngns hand; fatta ngns hand; ~ (käsiksi) jhk fatta, gripa tag i ngt; — jnk kaulaan ta (ga) struptag på ngn; (halataks een) falla ngn om halsen; hän on lujasti -lunuf tehtäväänsä han har ett fast grepp om sin uppgift; ~ aseisiin gripa till vapen; — kynään fatta pennan; ~ ohjaksiin fatta tyglarna; ~ jnk sanoihin taga ngn på orden; haka upp sig på ngns ord; (tuottavasti) taga fasta på ngns ord; ~ ehdotukseen taga fasta på f /j.ynappa på) ett förslag; hänen ilonsa ei voi olla -tumatta lukijaan hans glädje kan inte undgå att smitta av sig på läsaren: ~ työhön (aloittaa työ) taga itu med ett arbete; gripa verket an; ~ kiinni jhk gripa, fatta tag i ngt; (tarrata) (kiinni) klamra sig fast vid ngt; ~ kurkusta kiinni fatta ngn om strupen; ta(ga) struptag på ngn; ~ lujasti jhk taga ett fast grepp om ngt; ~ asiaan inskrida (ingripa); (vastustaen) beivra en sak. 2. (passiivisesti, tahattomasti): (tarttua) fastna, (kiinnittyä) fästa; häfta vid; (sairaus) smitta (ned) ngn; (pysähtyä) stanna; väri ei -u färgen fäster inte; tauti ei ole vielä -tunut muihin andra har ännu inte blivit smittade av sjukdomen; -tuva (tartunta) tauti smitt(o)sam sjukdom; tämä hulluus ei ole vielä minuun -tunut jag har ännu inte blivit angripen (smittad) av denna galenskap; kiihtymys -lui muihinkin också andra greps av upphetsningen, tarttu||ma (vrt. tartunta) smitta; (lääk.) infektion; -a levittävä smitt(o)förande. (--aine smittämne, -elin grip organ, -jalka gripfot. -tauti smitt[o]sam sjukdom, -ton icke smitt[o]sam, [väri] klibbande; [-smitt[o]-fri;-] {+smitt[o]- fri;+} steril.) -minen gripande, fattande (jhk i ngt); fastnande (i ngt); (taudin —) smitta, -va smitt(o)sam; (fast)häftande. -vasti smittande, -vuus2 smitt (o)samhct; häft-, fästjförmåga. tartu||nnainen (s.) smitta, -nta* smitta; (lääk.) infektion; -nnan levittäjä smitt(o)|-bärare, -förare, -spridare, -överförare, («aine smittämne, --ainepitoinen smittämnesförande. -itu smitt[o]frö. -pesäke [-smitt[o]-härd.-] {+smitt[o]- härd.+} -tauti smitt[o]sam sjukdom, -vaara smitt[o]fara. -vaaraton smitt[o]fri.) -ttaa* smitta; smitta ned; (lääk.) infektera; (kuv., istuttaa) inplanta (ngt hos ngn; bibringa* (jhk jtk ngn ngt); ~ sairaus jhk smitta (ned) ngn; smitta ngn med en sjukdom; jnk -ttama (kuv.) (vara) besmittad av ngt; vara an-stucken av ngt; -lellu (miel. tartunnan saanut) nedsmittad; smittad;

infekterad; (pilaantunut) anstucken; -ttava nauru smittande skratt, -ttavuus2 (kuv.) det besmittande, medryckande (jnk i, hos ngt), -tus ned-smittning; infektering; (kuv.) besmittelse; anstuckenhet. taru säg|en -nen -ner; (jumalais~) myt -en -er; (salu) saga; (perätön) fabel; legend; myt; se on pelkkää —a det är en myt; det stämmer inte, håller inte streck, är uppdiktat. -aika sagotid, -henkilö mytisk person. -maa sagoland, -maailma sagovärld, -mainen legendarisk; (satu-) fabelaktig,

sagolik. - n (aikainen från sagotiden, -kohdetarunhohteinen — tasakarvainen

tas

sagoskimmer, -hohteinen sagoskimrande; sägenomspunnen. -omainen mytisk. - omaisuus det mytiska.) -olento (ett) sagoväsen, -oppi (mytologia) mytologi, -peräinen mytisk. -pohja mytisk grund, -sto samling av myter; (sadusto) sago|skatt, -samling; sägner pl; jumalais~ mytologi -(e)n. tar|ve* 1. behov-et - (jnk av ngt); (vaatimus) krav -et -; -peen vaatiessa (sattuessa, tullen) vid (förefallande) behov; i fall av behov; omaa ~tta varten, omiksi -peiksi för eget behov; kotitarpeiksi till husbehov; (itselleen) för egen räkning; levon ~ behov att vila sig, av vila; en tunne sen ~tta jag känner inte behov därav; tyydyttää ~ tillfredsställa ett behov (krav); heillä on sangen pienet -peel de har synnerligen små behov; en saa täyttä ~ttani jag får inte mitt behov tillfredsställt, (määrääni) får inte det jag behöver; tunnen ~tta osoittaa kiitollisuuttani jag känner ett behov att få visa min tacksamhet; täyttää (tyydyttää) kipein ~ fylla det mest trängande behovet; saada -peekseen (kyllikseen) jst få nog av ngt; få sitt lystmäte av (på) ngt; on hyvinkin -peen (tärkeää) että det är av stor vikt, att; -peen mukaan efter behov; tulla jllk hyvään -peeseen komma ngn väl till pass; -peeksi (riittävästi) tillräckligt; enemmän kuin -peeksi mer än nog, tillräckligt; övernog; 2. pl -peet (elin-, valmistus-, työ- ks. -tarvike); kengän -peet material till skodon. 3. (snt): olla jnk -peessa vara i behov av ngt; behöva, (vanh.) tarva ngt; olla -peen vara av behovet påkallat. 4. (euf.) tehdä -peensa (ulostaa) förrätta sina (natur)behov; göra sitt tarv; olla -peellaan ks. ed.

tarve||aineet pl material -et; materialsats; tillbehör pl; (puu~) virke, -kapine redskap -et -; tillbehör -et -. -prognoosi behovsprognos, -puut pl (gagn)virke -t. -raha(t) expensmedel pl. -tavara nödvändighetsartikel -eln -lar; förnödenhet, «tutkimus behovsundersökning, lar vi||ke* -kkeet förnödenheter (pl); (tarveaineet) tillbehör pl; materi|al -et, -el -en; (kulutus~) behovs-, nödvändighets]artiklar; elin~ livsmedel; laiva~ skeppsförnödenheter; sitomo~ bokbinderi (tillbehör, -förnödenheter, -materiel; (yhd.) -medel (pl); vrt. hyödyke, -kkeisto förnödenheter(na) pl; förråd av förnödenheter; materiel -en. tarvi||s, -sta (us. adv.) av nöden; minulla ön sitä ~ (tarvitsen sitä) jag behöver det, är i behov därav; ei minulla ole niitä ~ jag har inget behov av dem, behöver dem inte; ei sinun ole ~ sitä tehdä du behöver inte göra det; det är inte nödvändigt (det är onödigt) att du gör det; on ~ vain mainita osoite man behöver bara nämna adressen, tarvij|ta 1. behöva2; vara i behov (jtk av ngt); (kaivata) sakna (vanh.) tarva; (vaatia) (er)fordra; ~ elatuksekseen behöva för sitt uppehälle; ~ kipeästi jtk ha (vara i) stort behov av ngt; minä en sitä -tse (kaipaa)

jag behöver det inte; jag har inte behov

därav; -taan enemmän rahaa det behövs mera pengar; mera pengar är av nöden, erfordras; talo -tsee perusteellisen korjauksen

(miel.: on perusteellisen korjauksen tarpeessa) huset är i behov av (huset tarvar, behöver) en grundlig reparation; kone -tsee huolellista hoitoa maskinen fordrar (tarvar) omsorgsfull tillsyn; siihen tuskin -tsee viitata det är knappt nödigt att hänvisa därtill; -taanko lisää todistuksia? behövs det (väl) mera bevis? är ytterligare bevis av nöden (erforderliga)? sen tekemiseen -taan rohkeutta det vill mod till att göra det; -ttaessa (tarpeen tullen) vid behov. 2. (tpm.) minun ei -tse sanoa jag behöver inte säga; ei sinun -tse sitä tehdä du behöver inte göra det. -tse-va(inen) (en) behövande, -tsija som är i behov (jnk av, behöver ngt); avun~ hjälpbehövande. -ttava (a., pprs.) behövlig; (tarpeellinen) nödig; (vaadittu) erforderlig; siihen ~t varat därtill nödiga (erforderliga) medel.

tarvoj|in* (kal.) puls -en-ar. -nta* pulsande; stakande; traskande.

tas|a (yhd.) jämn-; jnk ~lla, ~Ue i jämnhöjd (i nivå) med ngt; (jhk asti) ända till ngt; jäms med ngt; pysyä jnk

~Z/a hålla sig i nivå (à jour) med ngt; pysyä kehityksen, tapahtumien ~lla hålla sig à jour med utvecklingen, händelserna; (rinnalla) hålla jämna steg med ngt; rinnan ~lla (korkeudella) i brösthöjd; olla jnk ~lla (riittää rinnalle) gå upp mot ngt; hävittää maan —Z/e jämna med marken (jorden); olla tehtävänsä ~lla vara sin uppgift vuxen; hän ei ole tilanteen ~lla han är inte situationen vuxen; peli meni -oihin spelet blev oavgjort, (sakki) slutade med remi; -oissa i jämn|höjd, -bredd; tilit ovat -oissa räkenskaperna balanserar; päästä -oihin uppnå jämvikt; laitos ei ole enää aikansa ~lla inrättningen motsvarar inte längre tidens krav; aikansa ~Ua oleva tidsenlig; modern. — aineinen, —aineksinen jämn till sin konsistens; homogen, -aja utjämnare; fördelare; (tkn.) kompensator; egali-sator. -aminen utjämning; jämnande; jämn fördelning, -annuttaa* utjämna; (vakaannuttaa) stabilisera; stadga, -antua* bli jämnare; jämnas; utjämnas; (vakaantua) stabiliseras; få* (vinna) stadga; (rauhoittua) lugna (stadga) sig.

tasa||-arvo lik|ställdhet, -värdighet; jämbördighet; ~ssa (kaup.) al pari. --arvoinen likvärdig; jämlik; jämbördig; jämställd; (saman~) likställd, likställig. --arvoisesti likvärdigt; (puolueettomasti) opartiskt, oväldigt. —arvoisuus likvärdighet; jäm (likhet, -bördighet; jämställdhet; likställdhet; likställighet. (-periaate jämlikhets-, likställighets (princip.) »asteinen (mat.) homogen, --astuja (el.) passgångare. -eläke flate-rate-pension. -illa utjämna; (jakaa tasan) fördela jämnt; (korjaillen) jämka, -ilu utjämning, jämkning, -inen jämn, plan; (sileä) slät; (mieleltään) jämn, lugn; (väl)balanserad; (mitta) struken.-isesti jämnt; (mat.) likformigt. -isuus2 jämnhet, -jako jämn fördelning Jjnk av ngt), -jalkaa (adv.) jäm-

fota. -j aikahyppy (urh.) jämfota|hopp, -språng, -jatkuinen kontinuerlig, -jatkui-suus2 kontinuitet, -jyvä (amp.) struket korn. -karvainen jämn-, (sileä~) slät|hårig.

-katto platt tak. -kattoinen med platt tak. -kokoinen jämnstor, -korkuinen jämnhög, -kulmainen likvinklig. -kylkinen (mat.) likbent. -kärkinen med jämn, tvär, avhuggen, (luoti) plan spets, -laatuinen homogen, -lasti: ~ssa oleva ks. seur. -lastinen jämnt lastad: lastad på jämn köl; vältrimmad, -levyinen jämn bred. -lia: olla tehtävänsä ~ vara sin uppgift vuxen. -Ile: päästä jnk ~ komma i jämnhöjd (i nivå) med ngt; uppnå samma nivå (som ngt), -luku jämnt tal. -lukuinen jämn. -lämmin (a.) jämnvarm, -lämpöinen (el.) varmblodig; (mlr.) isoter-misk; ks. ed. -lämpökäyrä isoterm -en -er. -maa jii inn mark. -mielinen jämn; (väl)ba-lanserad. -mielisyys lugn; balans; jämnmod, -mittainen lika, jämn|stor(a), -liög(a) jne.; väl avvägd; med riktiga proportioner; pro-portionerlig. -mittaisuus jämnmått -et; proportionerlighet. -mukainen (mat. ym.) symmetrisk; jämn. -mukaisuus symmetri -(e)n; jämnhet, -muotoinen likformig; regelbunden; symmetrisk, -muotoisuus likformighet; regelbundenhet; symmetri -n. -n jämnt; jakaa ~ (för)dela jämnt; (kustannukset) repartisera; ~ jaettavaksi till jämn fördelning; ~ ei käy onnen lahjat ojämnt falla ödets lotter; ottelu päättyi ~ matchen slutade oavgjord, -njako jämn fördelning; repartisering". -njaollinen (mal.) jämnt divisibel. -nko* slätt -en -er; (-maa) slätt|-land -landet -länder; (ylä~) platå -n -er. (-seutu slättbygd.) -nne* (trapp)avsats; plan -en -er; (taso) plan -et -; (koroke) plata -n -er; terrass -en -er. tasapaino jämvikt; balans -en; pysyä ~ssa hålla jämvikten (balansen); balansera; päästä ~on åter I vinna, -få jämvikten, -häiriö jämviktsrubbning, -illa balansera, -ilu balansgäng. -inen (som är) i jämvikt; välbalanserad; väl avvägd, --oppi statik -en. -taiteilija ekvilibrist. -tila jämvikts|läge, -tillstånd, -ton obalanserad, -ttaa* bringa i jämvikt; (tkn.) utbalansera; (tasoittaa) utjämna, -ttomuus2 brist på jämvikt, balans. -ttua* komma i jämvikt; utbalanseras; utjämnas, -tus utbalansering; utjämning, tasa|jpaksu jäm(n)tjock. -parinen med jämna par; (lehti) parbladig. -peli oavgjort spel; (sakki) remi -n. -pinta plan -et -; jämn yta; -pinnassa i samma plan, jämnhöjd, -pitkä jämnlång. -pohjainen flatbottnad, -puolinen (puolueeton) opartisk; objektiv; oväldig; (maltillinen) måttfull; moderat, -puo-lisesti opartiskt; objektivt; oväldigt; måttfullt. -puolisuus opartiskhet, objektivitet; oväld -en. -päinen med jämn, plan, tvär, avhuggen ända (spets); (kuv.) jäm(n)god; jämspelt. -pää (vasaran) ban -en. -rakenteinen homo gen. -sauma rät-, slät|fog. -sau-mainen (mer.) kravellbyggd. -sivuinen (mat.) liksidig, -sointu (mus.) konsonans -en; samklang, -soukka (ksv.) jäm(n)bred. -suhtainen proportionerlig; symmetrisk, -suhtaisesti proportionerligt; symmetriskt. -suhtaisuus2 harmoni; symmetri, -summa jämn summa, -suunnata* (shk.) likrikta,

-suuntaaja likriktare, -suuntaus likriktning, -suuri, -suuruinen jöm(n)stor. -suuruus,

jäm(n)storlek. -ta (tasoiltaa) jämna (ut); (kuv.) utjämna; (sht.) justera; (summa) avrunda; (jakaa tasan) fördela jämnt; repartisera; (tkn.) (av-, ut)balansera; -tta-vaksi till jämn fördelning, -us (tasanjako) jämn fördelning; repartisering; (sovittelu) jämkning; (tasoitus) utjämning; justering; avrundning; (tasapainotus) (ut]balansering; (korvaus) kompensation, kompensering, tasaus i lakseli (tkn.) differentialaxel. -heiluri (fys.) kompensationspendel, -jousi (tkn.) balans-, kompensations|fjäder. -kone balanseringsmaskin, -korvaus utjämningsersättning. -liipotin (kel.) kompenserande balans, oro -n. -maksu utjämningsavgift, -menetelmä kompensationsförfarande, -paino utjämnings-, mot|vikt. -pyörä (tkn.) differentialhjul. -pyörästö differentialväxel; differentialdrev-et. -työ (mst.) utjämnings-, terrasserings I arbete, -vara (sht.) juster-, stöt|mån.

tasa|[uttaa* utjämna; jämka; (tasapainottaa) (kaup.) balansera; kompensera; (tasoittaa) jämna ut; (vakaannuttaa) ge* stadga; stabilisera, -utua* utjämnas, bli jämn; (saavuttaa tasapaino) (åter)få* balansen; (vakaantua) vinna* stadga; stadga sig; stabiliseras.

|asa||'valta republik -en -er. -valtalainen 1.

(a.) republikansk. 2. (s.) republikan-en-er. -valtalaisuus republikanism. -vartinen 1. (mtsh.) med jämn (jäm[n]tjock) stam. 2. (yl.es.) med jäm[n]tjockt skaft; — vaaka likarmad våg. -veroinen, -vertainen jämbördig; jämställd, likvärdig, likaberättigad. -veroisuus, -vertaisuus jämbördighet; jämställdhet, likvärdighet; (arvoltaan) paritet.

tasavirta (shk.) likström, -kenttä likströmsfält. -liikenne likströmstrafik, -moottori likströmsmotor, -verkko likströmsnät. tasa || voimainen jäm(n) stark, -voimaisuus

jämn styrka, -väkinen jäm(n)stark; (kilpailija) jäm|god, -spelt; jämbördig, -väkisyys jäm|godhet, -spelthet; jämbördighet. «välinen (mat.) ekvidistant. tase balans -en -er; kauppa maksu ~ handels-, betalnings|balans. --erä balanspost, -ote balans lutdrag, -extrakt, -summa balanssumma. -tili balanskonto, tasinko* (pesän osituksessa) mellangift -en -er; utjämning (vid avvittring). tasku 1.ficka; (laukku) väska; (vanh.) taska. 2. (el.) skvätta, -almanakka fick|alma-nack(a), -kalender, -ase fickvapen. -heinä ks. -ruoho, -inen (yhd.) med . . . fick|a, -or. -kampa fickkam. -kello fickur, -kirja antecknings-, notes|bok; (romaani) pocket-book. -koko fickformat, -kokoinen i fickformat. -lamppu ficklampa, -matti (fick)-plunta. -peili fickspegel. -raamattu fickbibel. -raha fickpengar (pl), -rapu (Brachyura) krabbtaska. -ruoho (Thlaspi) penninggräs; skärvfrö, -sanakirja fick|ord-bok, -lexikon, -varas ficktjuv, -varkaus fickstöld.

taso plan -et -; (korkeus~) nivå -n -er; (kuv.) standard -en; alentua eläimen (tasalle) sjunka till djurets nivå; elää korkealla elin-

~lla ha (upprätthålla) en hög levnadsstandard.^

tasoihin, tasoissa ks. tasa. tasoi||tella * (ut)jämna; ks. seur. -ttaa* 1. jämna, utjämna; (pyöristää) avrunda; (mnm.) nivelleTa; (kerrostamalla) terrassera; (raivata) bana; ~ maata (mst.) jämna marken; (kentäksi) planera; ~ kiveä (hakkaamalla) tukta sten; ~ tietä jämna en väg. 2. (kuv.) sovittaa, sovitella jämka; ~ tietä jämna vägen, bana väg (jllk för ngn, ngt); ~ tili utjämna ett konto, -ttaja utjämnare; (tkn.) ekvalisator. -t tama ton ojämn(ad); oplanerad; (kuv.) outjämnad; (hiomaton) oslipad, -ttäminen jämnande, utjämnande; jämk|ning, -ande; niveller|ing, -ande; pla-ner ling, -ande. -ttelu utjämning, -ttua* bli jämn(are); utjämnas; kompenseras.-tus utjämning; jämkning; nivellering; planering; terrassering; (urh.) handi|cap, -kapp -en (-et); (korvaus) kompensation, tasoitus||höylä släthyvel. -kilpailu (urh.) handikapptävling, -laskelma, -lasku utjämningskalkyl. -työ (mst.) planerings-, terrasserings | arbete. -vasara, -viila slät|hammare, -fil.

taso I |j yrsinkone (tkn.) planfräs. -kuva (lääk., miel. kerros~) tomogram. -kuvaus tomografi. -risteys plankorsning, -ryhmitys (koul.) nivågruppering, -sorvi plan-, pat-ron|svarv. -ta (tkn.) (av)plana. -taonta (met.)

planräckning. -ttaa*, -uttaa* (tkn.) jämna; bringa* i samma plan. -yhkäytävä ks. -risteys.

tassu (käpälä) tass -en -ar. -tella, -ttaa* tassa, larva, rulta. -ttäminen, -tus tassande, larvande, rultande. tasis||mi (taid.) tachism. -ti tachist. (-nen tachistisk.)

tataari (käns.) tatar -en -er. -heimo tatarstam -men -mar. -kaani tatarkan -en -er. -lainen 1. (s.) ks. tataari. 2. (a.) tatarisk.

tatar (ksv. Polygonum) bind|a -an -or. tattari (ksv. Fagopyrum sagittatum) bovete. -maa, -pelto boveteåker. -puuro bovetegröt. -suurimo (t) bo vetegryn. tatti* sopp -en -ar; rörsvamp, tattis (j.) 1. tack. 2. slut (tpm.); färdig; utmattad.

tatuoi||da tatuera, -nti* tatuering, taudinj|aihe sjukdoms|alstrare, -orsak, -frö. -hoidollinen terapeutisk, -hoito terapi - (e)n. -hoito-oppi terapeutik -en. -kehitys en sjukdoms utveckling; sjukdomsförlopp, -pro-cess. -kestävä immun, -kohtaus sjukdomsanfall -et -; attack -en -er. -kulku sjukdomsförlopp, -process -en -er. -kuva sjukdomsbild. -käänne kris -en -er; avgörande vändning, -merkki sjukdomstecken, -määritys diagnos, (-oppi diagnostik.) -oire sjukdomssym(p)tom. -pesä(ke) sjukdomshärd. -puuska sjukdomsanfall -et -; pa-roxysm -en -er. -siemen sjukdomsfrö. -syy sjukdomsorsak, tauko* paus -en -er; (pitkähkö; loma) rast -en -er; uppehåll -et -. -amaton oupphörlig; (yhtäjaksoinen) fortlöpande, kontinuerlig, -amatta oupphörlig11 -en. -an ks. tauota,

taula fnöske, -kääpä fnösksvamp. -pää (kuv.) pund huv iid, dumskall le -en -ar, dumbom -men -mar. taulu tavla; (kompassi^) skiva; (taulukko) tabell -en -er. -kaava tabellforrnulär. -kko* tabell -en -er. -koida tabellera; samman-, upp|ställa2 tabellariskt, i tabellform; -koitu tabellerad; tabellariskt samman-, upp|-ställd. -kokoelma tavel| samling, -galleri -(e)t -er; pinakotek -et -. -kollinen tabellarisk. -njalusta tavelställ; staffli -(e)t -er. -nkehys tavelram. -nmuotoinen tavelfor-mig. -näyttely tavelutställning. -(sto)lai-tos (hist.) tabellverket, -vaaka tavelvåg. tau||ota* taukoan (lakata) upphöra*; (keskeytyä) avstanna; -koamalta utan uppehåll; (yhtenään) oupphörligt, oavbrutet; ständigt; i ett; (vähän väliä) ideligen, -oton oupphörlig, oavbruten; nonstop (tpm.); ~ konsertti nonstopkonsert. taus: raapia korvan~ta klia sig bakom örat. taus 11 ta bakgrund -en -er: (teat. yrn.) fond -en -er; -talla i bakgrunden, fonden; jnk ~a vasten (katsoen) sedd mot bakgrunden av ngt. -taa (pohjustaa) montera; (kirjs.) karton-nera. -takas vi f ond väx t. -tapeili (peruulus~) backspegel, -tatekijä bakgrundsfaktor, tau|ti* sjukdom -en -ar; (yhd.) -sot -en; keuhko ~ lungsot; olla ankarassa -dissa vara svårt insjuknad; huolla ~in duka under för en sjukdom; (vastak. tapaturmaiselle) dö sotdöden; mitä hän potee? (miel. mikä ~ hänessä on?) vilken sjukdom lider han av? --ilmoitus sjukrapport, -nen sjuklig; (sairas) sjuk; (yhd.) -siktig; vesi~ vattusik-tig; keuhko~ lungsiktig, lungsjuk; ~ aika sjuklig tid. -oppi patologi -(e)n. -suus2 sjuklighet; morbiditet. - tapaus sjukdomsfall. -vuode sjukbädd, tautologi|[a tautologi -(e)n -er. -nen tauto-logisk.

tav||aaminen stav |ning, -ande. -ailla stava

(jtk på ngt), -ailu stavning, tavaksi tullut vedertagen; hävdvunnen; övlig; vrt. tapa.

tavallaan på sätt och vis; på ett visst sätt; (omalla ~) på sitt sätt; (jssk mielessä, merkityksessä) i viss mening, tava]|lhnen 1. vanlig; (säännöllinen) normal; (yleinen) allmän; (tapa) övlig; niin kuin -llisia såsom vanligt, övligt (är); -llista suurempi större än vanligt; mer än vanligt stor; ovanligt stor; -llisia enemmän mer än vanligt; ovanligt mycket; -llista parempi (paremmin) bättre än vanligt; ovanligt, sällsynt bra (väl); -llisia juhlavampi illa en sällsynt högtidlig afton; -llista huomattavampi mer än vanligt (ovanligt) påtaglig (märkbarare än vanligt); -liisissä oloissa under normala förhållanden. 2. (keskinkertainen) ordinär; ~ mies medelsvensson; ~ (yksinkertainen) sotamies en simpel soldat. -llisesti vanligen; niin ~ Jcäy så gar det vanligen; så brukar (plägar) det gå. -llisiminin vanligast, -llisuus2 vanlighet; -llisuuden mukaan efter vanligheten; som vanligt; -llisuudesla poiketen emot vanligheten. -nmukainen sedvanlig; övlig; bruklig; (lolunnainen) invand; vanemässig; (tavaksi

tullut) vedertagen; hävdvunnen; (perinteinen) traditionell, -nmukaisuus vanlighet; bruklighet. -nomainen ks. -n m

u k a i n e n; ~ oikeus sedvanerätt; ~ rikos av vana förövat brott; — ase konventionellt vapen, -nomaisoikeudellinen (Iak.) sedvanerättslig. -nomaisoikeus sedvanerätt. -nomaisuus vanemässighet; sedvana, -n takaa gång på gång; gång efter annan; allt som oftast; esomoftast; titt o. ofta; jämt o. samt; allt emellanåt; titt o. tätt. -ntakainen ofta, ständigt återkommande, upprepad, ta var ja varia -an -or; (omaisuus) gods -et; egendom -en; ägodelar (pl); (esine) föremål -et -; (tuotanto ~) produkt -en -er; (kauppa~) artik|el -eln -lar; (matka~t) bagage -t; (res]effekter; (tarve~t) artiklar; (talous ~t) bohag -et; -öineen kaikkineen rubb och stubb.

tavara||-aitta varu|bod, -magasin, --asema (raut.) godsstation, -erä varuparti, -hissi varuhiss, -juna godståg, -kasa en hög med varor, -katos gods-, varu|skjul. -kauppa (konkr., abs.) varuhandel, -kirja varubok. -kirjanpito varubokföring, -konttori godskontor. -kuorma lass med varor; varulast. -kuormasto varutransport -en -er; transportkolonn. -kääro paket, -laatu varukvalitet. -laituri (raut.) godsplattform, -laji varu|sort, -slag. -lasku faktur|a -an -or. -leima varumärke, (—asetus varumärkes-förordning. -luettelo varumärkesregister, -suoja varumärkesskydd.) -liike varu|om-sättning, -rörelse, -liikenne godstrafik; (rahti ~) frakt|trafik, -fart -en. -luettelo varuförteckning. -lähetys varu|försändelse, -sändning, -makasiini varumagasin; (raut. ym.) godsmagasin, -markkinat varumarknad. -merkki varumärke, -määrä varu|-parti, -mängd, tavaran||arvo varuvärde, -hankkija varuleverantör. -hinta varupris, -huolinta varu-spedition.^

tavara||nimike varu|benämning, -beteckning.

-nimikkeistö varunomenklatur -en -er. tavaran||kuljetus varutransport; godsbefordran. -luokitus varu-, gods |klassificering, -klassifikation, -lähettäjä godsavsändare; varu I avsändare, -expeditör. -mittaaja varu-mätare. -tuntemus varukännedom -en. -vaihto varuutbyte, -välittäjä varu|för-medlare, -mäklare, tavara||näyte varuprov. -paali ks. -pakka, -paketti varupaket. -pakka varu|bal -en -ar, -packe. -peite presenning, -pörssi varu-börs. -ratapiha godsbangård, -ryhmä varugrupp. -seloste varu |deklaration,*-data. - suoja varu-, gods|skjul, -magasin -et. -suoritus prestation i varor; (luontois~) naturaprestation. -säiliö, -säilö (aut.) bagageutrymme. -talo varuhus, -tila ks. -s ä i 1 i ö. -tili varukonto. -toimisto godsexpedition, -tuotanto varuproduktion, - vaja varuskjul. »vakuutus varuförsäkring. -varasto varu| förråd, -lager, -nederlag, -upplag, -vaunu gods|vagn, -finka. -vaunusto godsvagnspark. -vekseli varu växel, -välitys varuförmedling. 1. tava|ta tapaan (tavoittaa, kohdata). I. 1.

740;

(etsittäessä i. sattumalta) träffa; påträffa; (sattua yhteen jnk kanssa) sammanträffa med ngn; råka ngn; (~ pahanteossa) ertappa, beträda; (yllättää) överraska; (saada käsiinsä) komma åt (över); murhaajaa ei ole vielä -Itu mördaren har ännu inte anträffats, man har ännu inte fått tag i (på) mördaren; hänet -ttiin varkaudesta han ertappades för stöld; han beträddes med stöld; vilpistä -ttu beträdd (vanh. befunnen) med svek; tapasin hänet nukkumasta jag fann honom sovande; ~ vastusta (vastarintaa) möta (stöta på) motstånd; varas -ttiin ladosta tjuven hittades i en lada; mitään papereita ei vainajalta -ttu några papper fann man, påträffades inte hos den avlidne; paikka mistä ruumis -ttiin stället där man fann liket, där liket hittades, påträffades. 2. (pass. prees. t. pers. tapaan käyt. akt. prees.): kirjasta -tlavat (kirjaan sisältyvät) tiedot uppgifterna som ingår i boken; sellaisia kasveja ei ~ täällä sådana växter finns det inte här; sellaisia on kyllä -ttavissa (~an) sådana kan nog påträffas (finns nog), (esiintyy) anträffas nog, står nog att finna, förekommer (det) nog. 3. (tavoittaa); yleisesti -ttava allmänt förekommande; hänet tapasi sairaus han drabbades av en sjukdom; taudin tapaama angripen av en sjukdom; hänet tapasi pelko han greps av fruktan; fruktan grep (fick makt med, bemäktigade sig) honom. II. 1. (hnk.) tavata joko sattumalta t. etukäteen sopien: me tapaamme (toisiamme) usein vi träffas (sammanträffar) ofta; tapasimme siellä ystävällisiä ihmisiä där träffade vi på (där fann vi) vänliga människor. 2. (es.): vasta siellä kirje tapasi hänet först där nådde brevet honom. 3. (olla tapana): hän tapaa (vanh., miel. hänen on tapana) olla siellä han brukar vara (han har för vana att vara) där; hän tapaa (hänen on tapana) nousta varhain han brukar (har för vana) att stiga tidigt upp. 2. tavata tavaan (lukemisia harj.) stava;

(jakaa sana) avstava, tava||ton (harvinainen) ovanlig; (suunnaton) ofantlig; absurd; (erinomainen) utomordentlig; (kohtuuton) övermåttan (tpm.); (kuulumaton) oerhörd; -ttoman suuri ovanligt (ofantligt, enormt) stor; kolossal, enorm; -ttoman kaunis ovanligt (utomordentligt, oerhört) vacker; -ttomat tulot enorma inkomster, -ttava

förefintlig, förekommande. -ttomasti ofantligt, oerhört, enormt; kolossalt; övermåttan, tavaus stavning, -menetelmä stavmetoden

(määr.). -tapa stavsätt. -virhe stavfel, tavi (Anas crecca) krick|a -an -or; krick|and -anden -änder, taviokuurna (Pinicola enucleator) tallbit -en -ar.

tavoin på . . . sätt; som (ngt); millä på vilket sätt? hur? painajaisen ~ som en mara; vrt. tapa. tavoi||te mål -et -; målsättning; -tteet (m.) ambitioner, (-hinta riktpris.) -tella* eftersträva; vrt. tavoittaa; (hapuilla) famla efter; (tapailla) gripa efter; (kuv.) trak-tavoittaa — teeskentelevä

tee

ta, fika (efter ngt); (lähennellä) närma sig; (olla rajalla) gränsa (till ngt); ~ jnk henkeä trakta efter, (juonitellen) stämpla emot ngns liv; ~ omia yksityisetujaan försöka skaffa sig (fika efter) personliga fördelar; -teliava eftersträvansvärd; taivasta -tteleva himmels-, himla |stormande; ~ kuuta taivaalta ta ner månen; vrt. seur. -ttaa*

1. (saada kiinni) få* fatt i, tag på (ngn, ngt); (tavata) träffa (råka) ngn, ngt, (saavuttaa) hinna upp ngn; nå; (tulla lähemmäksi) närma sig, komma närmare; kun vanhuus — heidät när ålderdomen kommer över dem; en -ta häntä honom hinner jag inte upp; (en tapaa) honom träffar jag inte.

2. (yrittää saada kiinni) försöka2 få tag i (ngt); (koettaa saada) försöka2 få, (käsiinsä) försöka2 komma åt (ngt); försöka2 råka (träffa) (ngn); (koettaa saavuttaa, tavoittaa) försöka2 (upp)nå; (pyrkiä saamaan) sträva (efter ngt); eftersträva (ngt); trakta efter (eftertrakta) (ngt); (havitella) fika efter (efterfika) ngt; (etsiä) söka2; (tähtäillä) syfta (på ngt); åsyfta (ngt); (koettaa jäljitellä) försöka2 efterlikna; (ajaa takaa) jaga efter; (kuv.) jäkta (efter ngt); (tarkoittaa) avse*; kotka — saalista örnen jagar (försöker få tag i) sitt byte; ~ (havitella) jnk rahoja försöka komma åt (fika efter) ngns pengar; hän — (-ttelee) rikkauksia han fikar efter, traktar efter rikedomar; ~ jnk katsetta söka ngns blick; ~ omaa etuaan söka egen vinning; ~ sanoja söka ord; söka efter ord. -ttamaton ouppnådd; ouppnå lelig, -bar. -ttei|nen: moni— med många mål, stora ambitioner; -sesti (adv.) beträffande målet, målsättningen (syftet); i målsättningshänseende. -ttelija (valtaistuimen) pretendent; (toimen) aspirant (på, till ngt); (takaa-ajaja) förföljare, -ttelu strävan, traktan, jäkt -et, jakt -en, jäktande, jagande (efter ngt).

tavu stavelse; jakaa —ihin avstava, -arvo stavelsevärde -t -n. -arvoitus charad -en -er; stavelsegåta. -inen (yhd.) -stavig; kol-mi~ trestavig. -jako avstavning, -kirjoitus stavelseskrift, -korko stavelse |betoning, -accent, -merkki 1. stavelsetecken. 2. (-viiva) bindestreck, ta vu]lt taa* (jakaa tavuihin) avstava, -tus

avstavning, tavuu (tavaus) stavning. te teidän (prs.prn.) ni, (vanh.) I. teatraali nen2 teatralisk, -suus2 det teatraliska; (teennäisyys) förkonstling, teatteri teat|er -ern -rar (-ssa på); käydä ~ssa besöka teatern; ~a suosiva teaterälskande; mennä —in gå på teatern; (näyttelijäksi) gå in vid teatern; —n henkilökunta ks. -h e n-k i 1 ö s t ö. -aitio teaterloge, -arvostelija teaterkritiker, -arvostelu teaterkritik, -ele teatergest. -henkilöstö teaterpersonal, —ilta teaterafton, --innostus teatervurm. -juonittelu teaterintrig, -kappale teaterstycke, (teater)pjäs -en -er. -katsaus teateröversikt, -katsomo teatersalong -en -er. -kieli teaterspråk, -kiertue teaterturné -n -er. -kiikari teaterkikare, -koriste teaterdekoration. -koulu teaterskola, -laitos tea-

terväsen. -lava teaterscen -en -er. -lippu teaterbiljett, -lämpiö teaterfoajé -n -er. -mainen teatralisk, -maisesti teatraliskt, -maisuus det teatraliska; (teennäisyys) förkonstling. -n(johtaja teater|chef, -direk-tör, -ledare, -johto teaterledning, -ystävä teatervän.) -näyttämö teaterscen, -näytäntö teaterföreställning, -ohjaaja teaterregissör, -ohjelma teaterprogram, -ohjelmisto teaterrepertoar. -rakennus teater (byggnad, -hus. -sankari teaterhjälte, -seurue teater|-trupp, -sällskap, -ssakävijä teaterbesökare, -ssakäynti teaterbesök, -talo teaterhus, -teho(vaikutus) teatereffekt -en -er. -temppu teatertrick, -tyyli teaterstil. -yleisö teaterpublik, teddy||kangas teddytyg. -karhu teddybjörn, tedeum (mus. kirk.) tedeum -(-et) -. tee te -(e)t -er; juoda ~tä jnk luona, kanssa dricka te hos (med) ngn. -astiasto teservis. -huone tehus, -illallinen tesupé, -kannu tekanna, (-nmyssy tehuv.) -kauppa tehan-del. -keitin tekokare. teekkari (j.) teknolog -en -er; polytekare. tee||kuppi tekopp, -kutsut pl tebjudning, -laatu tesort. -lasi teglas. -lehdet, -lehti teblad, -leipä tebröd. teelmä verk -et -; (luonnos) utkast -et -; (pirlin—) halvfärdig stuga; (tekele, halv.) pekoral -et -; opus -et.-; (puolivalmiste, aunio) ämne -t -n; arbetsstycke; halvfabrikat -et -, halvtyg

-et -. teelusikallinen en tesked (jtk ngt), -ka tesked.

teema tema -t -n(-ta).

teen juoja tedrickare. -juonti tedrickning. (-aika: on — det är tedags, tid att dricka te.) -keitin tekokare. teennäi||nen konstlad; (väkinäinen) krystad; (teeskennelty) förställd, affekterad; (teeskentelevä) tillgjord. -sesti konstlat; krystat; tillgjort, -syys2 förkonstling; förställning; tillgjordhet, tee||pensas (Camellia sinensis) tebuske. -pöytä tebord.

teeren||peli 1. ks. -s o i d i n. 2. kurtis -en; flört -en. -pilkku fräkn|e -en -ar; leverfläck -en -ar. -poikue orrkull. -soidin orr|lek, -spel. teeri2 orr|e -en -ar. -pari orrpar. tee||ruusu (Rosa chinensis fragrans) te(a)ros. -salonki tesalong. teesi (väite) tes -en -er. teesiivilä tesil.

teesken|nellä* göra* sig till; vara tillgjord; förställa2 sig; sjåpa sig; skrymta; (peitellä) hyckla; vara affekterad; (vilpistellen) simulera; (olla olevinaan, tekevinään) låtsa; hän -telee olevansa rehellinen han låtsas vara ärlig; puhua -nellen tala affekterat; vara affekterad (tillgjord) i sitt tal; ~ ystävyyttä hyckla (låtsa) vänskap; ~ kuuroutta simulera döv; -televä, -nelty tillgjord; affekterad; (väkinäinen) krystad; vrt. teennäinen. teeskentej ieminen ks. -1 y. -lemättömyys2 okonstlat uppträdande; oförställdhet; uppriktighet; rättframhet, -lemätön oförställd, okonstlad; icke affekterad; (vilpitön) o-skrymtad; (suora) uppriktig; rejäl; rättfram; (luonteva) naturlig, -levä affekterad, till-

gjord; skrymtaktig; hycklande, sjåpig. -lijä skrymtare; hycklare; simulant; (nainen) sjåp|a -an -or; sjåplisa. -ly tillgjordhet; (peittely) förställning; skrymteri; hyckleri; simulering, (-taito förställningskonst.) tee||tarjoilu teservering. -tarjotin tebricka, tee||tellä* 1. låta* göra. 2. (teeskennellä, olla olevinaan) låtsa, -ttoverbi faktitivt verb. -ttäjä som låter* göra, utföra; (työn~) arbetsgivare, (rakennuksen ~) byggherre, -ttää* låta* göra (utföra, utarbeta, verkställa); (tilata) beställa2 (jllk hos ngn); ~ ylityötä låta utföra övertidsarbete; työttömillä -lettiin uusia teitä man lät de arbetslösa bygga nya vägar; ~ suutarilla låta skomakaren göra (förfärdiga); beställa hos skomakaren, tee|| tölkki teburk. -vati tefat, -vesi tevatten. tehdas tehtaan fabrik -en -er; (laitos) verk -et -; (ruukki) bruk -et -; (työpaja) verk|stad -staden -städer; (työ-, toimi/paikka) officin -en -er. -alue fabriksområde, -huoneisto fabrikslokal, -kaupunki fabriksstad, -kiinteistö fabriksfastighet, -kompleksi fabrikskomplex -et (-en) - (-er), -laitos fabriksanläggning. -lanka fabriksgarn. -liike fabriksrörelse. -mainen fabriksmässig, -maisesti fabriksmässigt, -olot fabriksförhållanden, -osakeyhtiö fabriksaktiebolag, -paikka fabriks |plats, -ort. -paikkakunta fabriksort. -rakennus fabriksbyggnad, -seutu fabriks-ort. -taa tillverka fabriksmässigt; fabricera, -taminen fabriksmässig tillverkning; fabrikation. -tavara fabriksvara; (teollisuus~) industrilalster -alstret -, -produkt, -tila fabriksütrymme. -tontti fabrikstomt. -tua bli fabriksmässig(are). -tuote fabrikat -et -; fabriks|vara, -artikel, -alster, -produkt -en -er. -tus ks. -taminen. -työ fabriksarbete. -työläinen, -työmies fabriksarbetare. -valmiste ks. -tuote, -valmistus (tehdasmainen) fabriksmässig tillverkning; (joukko~) masstillverkning, -yhdistys fabriksförening. -yhdyskunta fabrikssamhälle, -yritys fabriksföretag, teh|dä* teen (vart. leke-) göra*; (muodostaa) bilda, (valmistaa) tillverka, förfärdiga. 1. (lilan t. muodon muut. aiheutt. toiminta): (konkr. valmistaa uutta): a) ~ lautaan reikä göra ett hål i ett bräde; ~ (valmistaa) jalkineita tillverka (förfärdiga) skodon; ~ (rakentaa) tie bygga, anlägga en väg; ~ mittauksia utföra (verkställa, anställa) mätningar; ~ (rakentaa) silta joen poikki bygga (slå) en bro över en flod; rakennus oli huonosti -ty byggnaden var illa uppförd; ryhtyä tekemään kirjaa börja arbeta på en bok; b) (ksv.): ~ (tuottaa) siementä sätta frö (bilda frön); ~ tähkää gå i ax; puu tekee (työntää) vesoja trädet skjuter skott; c) ~ tarpeensa förrätta sina behov; göra sitt tarv; d) ~ (ansaita) rahaa tjäna pengar; slå mynt; e) (mv.): ~ ruista, kauraa så råg, havre. 2. (enemm. t. vähemm. abstr.): a) (eril. työ, toimenp., teko): ryhtyä jhk työhön utföra ett arbete; onko työ jo -ty? är arbetet redan utfört? ~ työ kunnollisesti utföra ett arbete ordentligt; ~ tekonsa utföra sitt verk (dåd); ~ (laatia) pöytäkirja uppsätta ett protokoll; ~ anomus göra (gå in

med) en anhållan; ~ runo skriva, författa en dikt; ~ kauppa göra upp ett köp (en affär); (päättää kauppa) avsluta ett köp (en affär); — kauppoja göra affärer; handla; ~ jnk kanssa sopimus avsluta ett fördrag (göra, ingå en

överenskommelse) med ngn; ~ sovinto ingå förlikning; förlikas; ~ testamentti göra (uppsätta) ett testamente; ~ valitus anföra besvär (över ngt); ~ rauha sluta fred; ~ jhk muutos företaga (vidtaga) en ändring i ngt; ~ matka göra (företaga) en resa; ~ salaliitto göra en sammansvärjning; ~ ahkerasti havaintoja anställa flitiga observationer; ~ suunnitelma (laskelmia) uppgöra en plan (kalkyler); — työtä (jtk varten, jnk hyväksi) arbeta för ngt; työtä -dessä (-täessä) under arbete(t); työn -tyään efter arbetet; efter avslutat (slutfört) arbete; työtä tekemättä utan att arbeta; ~ tunnustus avlägga en bekännelse; ~ (täyttää) velvollisuutensa göra (fylla) sin plikt; se ei ollut tekemättä vaikutusta (tehoamatta) det förfelade inte sin verkan; ~ jllk kysymys göra ngn en fråga; ställa en fråga till ngn; ~ päätös fatta ett beslut; b) ~ jtk epäedullista, pahaa: ~ (aiheuttaa) häiriötä förorsaka (åstadkomma) störningar; ~ erehdys begå ett misstag; ~ jllk pahaa göra ngn illa, tillfoga (åsamka) ngn skada; ~ rikos föröva (begå) ett brott; ~ paljon pahaa anstifta mycket ont; ~ paljon vahinkoa göra stor skada; ~ jllk vahinkoa tillfoga ngn skada; anställa skada på ngt; mitä (pahaa) olet taas ollut tekemässä? vad har du återigen gjort (haft för dig, tagit dig till, ställt till)? se oli väärin -ty det var orätt gjort (handlat); hän on -nyt pahoin han har handlat illa; c) ~ mieli: tekee mieli verrata näitä teoksia keskenään man har lust (joutuu kiusaukseen man frestas) att jämföra dessa verk med varandra; d) ~ kuolemaa (valmistautua kuolemaan) bereda sig för döden; (olla kuolemaisillaan) ligga för döden; hålla på att dö, ligga i själatåget; (kamppailla kuoleman kanssa) kämpa med döden; e) (vaikuttaa, merkitä): se tekee hänelle hyvää det gör honom gott; det är välgörande för honom, (vaikuttaa hyvää) det bekommer honom väl; melu tekee potilaalle pahaa bullret bekommer patienten illa (inverkar menligt på patienten); hänen esiintymistapansa teki hänelle helpoksi hankkia ystäviä hans sätt att uppträda gjorde det lätt för honom att skaffa sig vänner; tämä seikka tekee minulle vaikeaksi auttaa häntä denna omständighet gör det svårt för mig att hjälpa honom; mitä se tekee (vaikuttaa, haittaa)? vad betyder det? ei tee mitään! det gör (betyder) ingenting! f) (mahtaa, taitaa): minkä sille tekee? vad skall (kan) man göra åt det? 3. (~ jonkinlaiseksi, toisenlaiseksi): teen hänet onnelliseksi jag skall göra henne lycklig; se teki hänestä miehen (kehitti mieheksi) det gjorde honom (fick honom att mogna) till man. 4. (absol.): mitä hän nykyisin tekee (puuhaa)? vad gör (uträttar) han nu för tiden? mikä sen tekee (on siihen syynä)? hur kommer det sig? vad kan vara orsaken till det? ~ t. jättää tekemättä göra eller underlåta att

göra; olla tekemäisillään stå i begrepp (beråd) att göra (ngt); jättää tekemättä (lyödä laimin) försumma, underlåta; se on vielä tekemättä det är ännu ogjort; jos niin -dään om man förfar så; (jos niin tapahtuu) om så sker; -tyä ei saa tekemättömäksi det som är gjort kan inte göras ogjort; gjord gärning står ej att ändra; minulla on paljon tekemistä jag har mycket att göra (bestyra, uträtta). 5. (-tävä): antaa jnk -täväksi ge ngn i uppdrag (att göra ngt); se on minun -tä-väni det är min uppgift, (velvollisuuteni) det åligger mig; saada (ottaa) jtk -täväkseen få (taga, göra) ngt till sin uppgift; få i uppdrag att (åtaga sig att) göra ngt; määrätä jtk jnk -täväksi ålägga ngn ngt; määrätty -täväksi bestämd (förelagd, ålagd) att utföras; antaa jnk -täväksi ge ngn till uppgift (toimeksi i uppdrag). 6. ~ (miel. nousta, kohota, olla): se teki suuren summan (siitä kertyi suuri summa) det utgjorde (var, blev) en stor summa; voitto teki 500 mk (nousi 500 mk:aan) vinsten utgjorde femhundra mark (belöpte sig till femhundra mark). 7. (eri. snt.): hän teki tikusta asian han tog (ngt) som förevändning, hittade på ett svepskäl; ~ (raivata) tietä jllk bana väg (ge rum) för ngn; tätä (sitä, jota) -täessä (-dessä), (tässä, siinä, jossa) härvid, därvid, varvid; ~ kovemmaksi, vaikeammaksi (koventaa) försvåra, skärpa; ~ helpommaksi (helpottaa) underlätta; ~ paremmaksi (parantaa) förbättra; — huonommaksi (huonontaa) försämra; ~ vaikeammaksi (vaikeuttaa) försvåra; vrt. tekeminen, tehtävä, teho effekt -en; (vaikutus) (en) verkan; (ponsi) pondus (tpm.); (painokkuus) eftertryck -et; antaa —a (pontta) vaatimuksilleen ge eftertryck åt sina krav; hänen esityksessään ei ollut —a (lainkaan) hans framställning blev utan effekt (vann inte gehör, blev resultatlös); ~n tavoittelu effektsökeri. -arvo (shk.) effektivvärde, -ava ks. -kas. -hoito intensivvård. -isa, -kas -kkaan verksam, effektiv; effekt-, verknings |full; (vaikuttava) aktiv; (riipaiseva, repäisevä) drastisk; (voimakas) kraftig; työ on käynyt -kkaam-maksi arbetet har ökat i effektivitet (blivit effektivare, effektiverats), (voimaperäisty-nyl) intensifierats; olla -isa (Iak.) (päteä) äga verkan; gälla, -isuus2 effektivitet, verkan, -keino effektmedel, -kkaasti verksamt; effektivt; med effekt; drastiskt; aktivt, kraftigt; ottaa ~ osaa jhk taga verksam del i ngt. -kkuus2 effektivitet; (tkn.) effekt -en, verkan. -llinen (fys.,

tkn.) effektiv, -mittari effektmätare. -n(kulutus energi-, aktiv förbrukning. -lisäys effektökning, -vahvistin effektförstärkare.) -staagöra* effektiv(are); effektivera; (tiukentaa) skärpa2; (voimape-räistää) intensifiera; (järkiperäistää) rationalisera; (voimistaa) (för)stärka2; (antaa pontta) ge* eftertryck (åt ngt); (lisätä vireyttä) stimulera; (korostaa) framhålla; understryka; poängtera; betona; -stettu hoito ks. -hoito, -ste (Iak., pakote) sanktion; effektiveringsmedel; ääni~ ljudeffekt, (-lanka effektgarn.) -stin effektiveringsmedel. -stua bli effektivare; effektiveras;

ehtävä teh

vinna* i effektivitet; skärpas2; bli intensivare, intensifieras; (för)stärkas2; työ -stuu arbetet effektiveras, intensifieras; -stunut (kovennettu) valvonta skärpt övervakning, -stus effektivering; intensifiering; skärpning jne. (-käyttäjä, -käyttö [mv.] mark|ex-ploatör, -exploatering.)

teho||ta verka; göra* effekt; göra* intryck; ha åsyftad verkan; (j.) ta skruv; göra susen; (miellyttää) slå* an; betaga*; -ava verknings-, effekt |full; betagande; ~ voimakkaasti jhk göra ett djupt intryck på ngn; häneen eivät sanat -a (pysty) på honom biter inte ord. -ton som är utan effekt (verkan); effektlös; verkningslös; (voimaton, Iak.) kraftlös; (turha) fåfäng; (hyödytön) gagnlös; tehdä jtk -ttomaksi förtaga verkan av ngt; tehdä -Uomaksi (kumota) laki upphäva en lag. -ttaa* vrt. tehostaa; (kuv.) förhöja verkan (av ngt); skänka (ngt) färg. -ttomuus2 effektlöshet; gagnlöshet; (Iak.) avsaknad av rättsverkan; (voimattomuus) kraftlöshet, -vaikutus effektverkan. -yksikkö (tkn.) effektenhet.

tehtaalainen fabriksarbetare, (nainen) fab-riksarbeterska.

tehtaan||hinta fabrikspris. -isännöitsijä fabriksdisponent. -isäntä fabriksdisponent; (vanh.) brukspatron -en -er. -leima fabriks |stämpel, -märke, -merkki fabriksmärke, -omistaja fabriksägare, -piippu fabriksskorsten. -tyttö fabriksflicka, -työmies fabriksarbetare.

tehtai||lija fabrikör, fabrikant; fabriks |ägare, -idkare, -lia (m. kuv.) fabricera; idka fab-riks|rörelse, -verksamhet.

tehtäv|ä 1. uppgift -en -er; (velvollisuus) åliggande, plikt -en -er; skyldighet; (askartelu) förehavande; (toimitettava) uppdrag -et -; (virantoimitus~) mandat -et -; (toimi) värv -et -; funktion; (kutsumus) kall -et; (askare) göromål -et -; ett göra; (teat. osa) roll -en -er; se on minulle mieluinen ~ det är för mig en kär uppg[if t, ett nöje; tehdä ~ utföra, (täyttää) ~nsä fullgöra, fylla sin uppgift; fullgöra sitt värv; göra sin skyldighet (plikt); göra det som ankommer på en; göra rätt för sig; olen asettanut ~kseni jag har ställt som min uppgift (att), (päättänyt) föresatt mig (att); ottaa ~kseen åtaga sig; häntä odottaa sellainen ~ han har en sådan uppgift sig förelagd; minun ~kseni on jäänyt min uppgift har blivit, det är mig förbehållet (att); det har fallit på min lott, anpart (att); ~nsä mittainen mies en man som är vuxen sin uppgift; julkinen ~ offentligt uppdrag; ~ksi antaminen uppdragande; antaa jllk ~ ge (förelägga) ngn en uppgift (ett uppdrag); olen saanut ~kseni ilmoittaa jag har fått i uppdrag att meddela; hänen -kseen tulee nyt det blir nu hans uppgift (det åligger nu honom, ankommer nu på honom) att; siitä tulee kansallemme ~ det blir en uppgift för vårt folk; minulle jää vähän ~ä jag får litet att göra; siellä ei ole mitään ~ä där är ingenting att göra; täyttää ~nsä fylla sin uppgift (sitt ändamål, sin mission); fullgöra sin plikt; hoitaa jnk -iä (virkaa) fungera (tjänstgöra) som ngt; antaa

lain tehdä ~nsä låta lagen ha sin papilliset ~t prästerliga göromål (sysslor); hänen ~nään on (hänen tulee) valvoa det är hans sak, det åligger (tillkommer) honom att övervaka; hoitaa -iään sköta sina åligganden (sina sysslor); se kuuluu oikeuden -iin det tillkommer domstolen, ankommer på (åligger) domstolen; hoitaa presidentin -iä utöva presidentens åligganden; hairahtua ~slään falla ur sin roll (rollen). 2. (mat., sakki)problem -et; (lasku~) tal-et -. 3. (tarkoitus) bestämmelse, mission; sen ~ ön det har till uppgift; (se tarkoittaa) det avser, teikar||i (vanh. keikailija) sprätt -en -ar. -oida 1. sprätta; kråma sig; stoltsera. 2. ks. toikkaroida.

teikata* teka; lotta om (sida, serve osv.), teiki||ttää* (mnm.) staka (ut), -tys (utlakning.

teikk||aus tek|ning, -ande. -i* stak|e-en-ar;

(tanko) stång stången stänger, teikäläi|nen en av (bland) er; en av edra män; (puoluelaisenne) en som hör till ert parti; (a.) -set olot förhållandena hos er; de hos er rådande förhållandena, teil||ata stegla; tuomita -attavaksi döma till stegel o. hjul. -aus stegling. (-pyörä, -ratas stegelhjul.) -i steg|el -let -. (-puu stegel; joutua ~hun [-rattaaseen] bli steglad.) teini 1. (hist.) djäkn|e -en -ar. 2. (nyk.) gymnasist -en -er; konventsmedlem, --ikä: olla -iässä vara i (ha kommit upp i) tonåren. --ikäinen tonåring -en -ar. -kunta (toveri ~) (skol)konvent -et -; gymnasistförening. -muoti, -vaatteet tonårs|mod, -kläder, -vaellus (teinin [kulku, -käynti) djäknegång; sockengång, teis|lmi (usk.) teism. -ti teist -en -er. teisti || (kala) (Pholis gunellus) tejstefisk.

-nen (fil.) teistisk. teiti tellä nia; tilltala med, säga ni. -ttely niande.

tek||aista 1. göra* (hastigt); rafsa ihop. 2. (keksiä, sepittää) uppdikta; -aistu (keksitty) uppdiktad, -eill|ä, -e: olla ~ vara under arbete (under utförande, beredning, bearbetning); (teos) vara under utarbetning; (tu-lossa) å bane; (alulla) i görningen; mitä sinulla on vad har du för dig? vad håller du på med, sysslar du med? on ~ (vireillä) suunnitelma man håller på att utarbeta (uppgöra) en plan; en plan är under utarbetning. -ele (kirj.) pekoral -et -; kria; (valmiste) tillverkning; (tuote) alst|er-ret-; ks. t e e 1 m ä. -emi|nen görande jne.; vrt. tehdä; sinulla ei ole täällä mitään -stä du har ingenting här att göra (beställa, skaffa); en tahdo olla hänen kanssaan missään -sissä jag vill inte ha någonting att göra med honom; jag vill inte alis ta befattning (befatta mig) med honom; tulla (joulua) -siin jnk kanssa få att göra med ngn; (yhteyteen) komma i beröring (kontakt) med ngn; olla -sissä keskenään stå i kontakt (förbindelse) med varandra; olla -sissä jnk kanssa ha att göra (skaffa) med ngn (ngt); minulla on paljon -stä jag har mycket att göra. -emäI ton ogjord; tehdä tehty -ttömäksi

göra det gjorda ogjort, -evä driftig, -eyty|ä* 1. göra* sig; förställa8 sig, ställa2 sig; (olla olevinaan) låtsas; spela; agera; (harhauttaakseen) simulera; ~ viattomaksi försöka verka (spela, agera) oskyldig; ~ sairaaksi göra sig sjuk; låtsas vara (simulera) sjuk; ~ jalomieliseksi spela (låtsas vara) ädelmodig; ~ jnk ystäväksi ställa sig in hos ngn; simulera vänskap med ngn; ~ kerjäläiseksi ge sig sken av att vara en tiggare; spela tiggare. 2. (muodostua, muovautua): se -i hankalaksi det ställde sig besvärligt; juusto on -mässä (varastoituna) osten lagras, tekijä 1. (hnk.) som gör jne.; vrt. tehdä; kirjan~ författare; / författarinna (till en bok); auktor -n -er; (kiel.) person -en -er; (valmistaja) tillverkare; upphovsman; rikoksen ~ gärningsman; förövare; (aiheuttaja; mestari) mästare (jnk till ngt); ehdotuksen ~ den som framställer (framställt) ett förslag; förslagsställare; ihmeiden ~ undergörare; voi taivasten du milde skapare! työ ~änsä kiittää verket prisar mästaren; hyväksymä käännös auktoriserad översättning. 2. (mal. ym.) faktor; tärkeä ~ en viktig faktor. -lLinen (kiel.) aktiv; ~ muoto aktiv, personal |förrn, -luettelo (kirj.) författar|förteckning, -katalog, -mies överdängare, baddare; hejare; mästare; (urh.) stjärn I a -an -or; topp|man -mannen -män. - n (merkki signatur -en -er. -nimi författarnamn, -oikeudellinen upphovsrättslig. -oikeus [kirj.]författar-, [yl.] upphovs|-rätt. [-laki lag om upphovsrätt.] -palkkio författar|honorar, -arvode.) -pääte (persoona ~) (kiel.) personaländelse. -tär (kirj.) författarinna, -tön (kiel.) passiv, opersonlig, tekn||iikka* teknik -en. -ikko* tekniker -n -. -illinen teknisk, -illistyä bli (mera) teknisk; (koneellistua) mekaniseras, -illistää göra* (mera) teknisk; (koneellistaa) mekanisera, -inen ks. -illinen. -ologi teknolog, (-a teknologi; tohtori /»tekniikan tohtori»] teknologie doktor, -nen teknologisk.) teko* gärning; handling. 1. (tekeminen, teenlä) görande; olla jnk teossa vara sysselsatt med (hålla på) att göra, förfärdiga ngt; olla heinänteossa hålla på med slåtter (höbärgning); ryhtyä jnk ~on börja på (taga i tu) med ngt; hänet tavattiin itse teossa han ertappades på bar gärning (in flag-ranti); joutua kiinni itse teosta bli gripen på bar gärning; yksin teoin tehty rikos genom en handling (gärning) begånget brott. 2. (teon, työn tulos): paha ~ en ond gärning; missgärning; ogärning; hyvät teot goda gärningar; tämä ~ ansaitsee kiitosta denna handling förtjänar beröm; myös teoin eikä vain sanoin i handling o. inte blott i ord; siirtyä sanoista ~ihin övergå från ord till handling. 3. (jnk tekemä): tillverkad (gjord) av ngn, ngns verk; se ön hänen ~jaan det är hans verk; kone on kotimaista ~a maskinen är av inhemskt fabrikat (inhemsk tillverkning). 4. (yhd. alkuosana us.) artificiell, syntetisk, konstgjord, konst-, simili-; (vrt. seur. hakusanoja), -aika (valmistus ~) tillverkningstid; (tapahlumis~) tid(punkt) då ngntng tillverkats (ägt rum,

skett, blivit gjort), -aine material, -hammas artificiell tand; (irto—) löstand; -hampaat löständer; tandprotes -en. -helmi similipärla. -hengitys konstgjord andning, -hurskas bigott; skenhelig, -hurskastelu, -hurskaus bigotteri; skenhelighet, -ihra konstister. -inen (yhd.): oma— självgjord, av egen tillverkning; koti— hemgjord, -jalokivi syntetisk, simili|ädelsten. -jäsen konstgjord lem; protes, -krimi krimmer; per-sianimitation; (—takki) kappa av persian-imitation; krimmerkappa. -kristitty sken-kristen.-kuitu konstfiber.-kukka konstgjord, artificiell blomma, -käsi konstgjord arm; arm-, hand|protes, -lammikko konstgjord damm. -lannoite konstgödsel, -lanta konstgödsel; kompost, -marmori konstgjord marmor. -nahka konstgjort läder; läderimitation, -nen 1. (harv. vähäinen) (työ) verk -et -. 2. (kepponen, rikkomus) spratt -et -; tehdä -sen-sa spela ngn ett fult spratt, -paikka (valmistus-) tillverkningsställe; (Iak.) gärningsort. -palkka (työ—) arbetslön, -parta lösskägg. -pyhimys hycklare; ögontjänare; skrymtare, -pyhyys skenhelighet, bigotteri; skrymtaktighet; hyckleri, -pyhä skenhelig, bigott; skrymtaktig; hycklande, -sairas in-billningssjuk; simulant. -sairaus simulerad (låtsad) sjukdom; inbillningssjuk|a, -dom. -silkki konstsilke, -silmä konstgjort öga; ögonprotes. -synti verksynd. -syy svepskäl; förevändning; undanflykt -en-er; sanoen —ksi että under förevändning, att; etsiä -syitä söka svepskäl (undanflykter), -taidollinen med avseende på utförandet; teknisk, -tapa utförande; tillvägagångssätt; (tkn.) tillverkningsmetod; teknik -en; (taid.) faktur -en. -tavallinen teknisk, - timantti simili-, konstgjord, syntetisk diamant, -tukka löshår, peruk -en -er. -valaistus artificiell belysning. -vika fabrikationsfel. -villa konst-, cell|ull.

teksta||aja textare -n -. -ta texta, -us textning, (-kirjake [kirjp.] textstil. -kynä textpenna.)

teksti text -en -er; (oop.) librett -en-er; libretto -n (-t) -n.

tekstiili- (yhd., kutoma-) textil-; —t textilier, textilvaror, -taide textilkonst, -taiteilija-(tar) textilkonstnär(inna). -tavara textilvara; —t (m.) textilier, -teollisuus textilindustri.

teksti||kirja (koul.) textbok; (er. oop.) libretto -n (-t) -n; librett -en -er. -kriitillinen textkritisk, -kritiikki textkritik, -nen (yhd.) med. . . text; selvä— med tydlig text. -n(lausunta[laulussa] textuttal, -mukainen text|trogen, -enlig, -mukaisuus texttrohet, -muokkaus textbearbetning, -selitys textutläggning, -förklaring, -tarkastus textgranskning. -turmeltuminen textkorruption.) -osasto textavdelning, -painos text|-edition, -upplaga, -sarake textkolumn, -ttäjä, -ttää (elok.) text|sättare, -sättning.

tel|a 1. (tkn.) vals -en -ar; (kapula) kav|el -eln -lar. 2. (yhd. vene-, laivajtelat stapjel -eln -lar; lähteä -oilta löpa (gå) av stapeln; -oilta lasku stapel(av)löpning; vrt. vesillelasku. -hy ty (kirjp.) valsmassa.

-ketjularvkätting; krypkedja; band. (-traktori band-, larvkättings| traktor.) -kka* (skepps)docka, slip -en -ar; uiva — flyt-docka; kuiva— torrdocka, -koida lägga (ta upp) på slip; sliptaga; intaga* i docka; docka, -kointi* sliptagning; dockning, -luu (an.) språngben, -ma (mtsh.) (lanssi) (virkes)avlägg, -polku spång -en spänger; spånglagd stig; kavelbro -n -ar. -rata rullbana. -silta kavelbro. -traktori ks. tel a-k e t j u—.

tele[|markki * (hht.) telemark(sväng); tehdä -göra en telemark, -objektiivi teleobjektiv. -paattinen telepatisk. -patia telepati -n, tankeöverföring, -skooppi* f[ys.) teleskop -et -. (-masto teleskopmast. -silmä teleskopöga.)

televisio television(sapparat, -smottagare); TV. -ida televis(ion)era. -kuuluttaja tele-visionsspeaker. -lähetin televisionssändare, -lähetys televisionsutsändning, —ohjelma televisionsprogram, -puhe televisionstal. -studio televisionsstudio, -vastaanotin ks. televisio, teli (jää—) (is)flak-et-; (sorvi—) spind|el-eln -lar; (raut.) boggi -n -er; (aut.) underrede -t -n; chassi -(e)t -er. teline ställning; (voim.) redskap -et-; (alusta, asetin) stativ -et -; ställ -et -. -harjoitus redskapsövning, -hyppy redskapshopp. -liike redskapsrörelse, -puut pl ställningsvirke, -riuku ställningsspira, -tarvikkeet pl ställnings | virke -t, -tillbehör, -voimistelu redskapsgymnastik, teli||paino (aut.) chassivikt. -rakenteinen

chassibyggd. -vaunu (raut.) boggivagn, telj||etä* tillbomma; (sulkea) stänga2 (in), spärra (in); olla -etlynä vara tillbommad, tillreglad. -in* ks. telki, teljo (veneen tuhto) toft -en -er. telk||i2* bom -men -mar; vrt. salpa; panna -een tillbomma, tillregla; (istua) lukkojen ja —en takana sitta inom lås o. bom. -in* (kiila) kil -en -ar, vigg -en -ar; (vaarna) plugg -en -ar.

telkkä* (Iin. Bucephala clangula) knip [a-an -or.

tellikka* (nupi) nubb -en -ar; (pilkki)

pligg -en -ar. telm||e stim -met; (melu) stoj -et; ras -et; (kolina) bull|er -ret. -ijä bullerbas -en -ar, stoj are. -iminen stimmande; stoj ande; bullrande. -intä* ks. telme. -iä, -ää stimma, stoja; rasa; väsnas; bullra, teloi 11 ttaa* I. (hist.) (mestata) avrätta; halshugga*; giljotinera; ~ ampumalla arkebusera; — hirttämällä hänga. II. (varustaa teloilla) förse* med valsar, kavlar; (silloittaa) spånga; spånglägga*. -ttaja skarprättare; böd|el -eln -lar. -ttaminen 1. avrätt|-ning, -ande; arkebusering. 2. spång|ning, -slagning, -tus avrättning; arkebusering. (-komennuskunta arkebuseringskomman-do. -paikka avrättningsplats.) teltan||harja tältås. -katto tälttak, -tekijä

tältmakare. teltta* tält -et -. -illa tälta; leva2 tältliv, -ilu tältning; tältliv -et. -kangas tält |duk -en -ar, -väv -en -ar. -katos (aurinko—) sol|tält,

-segel; baldakin -en -er; tälttak, -katto (m. rak.) tälttak, -kuja tältgata, -kunta tältlag. -leiri tältläger, -maja tälthydda, -ma-jailu tältning; tältliv -et. -sänky tältsäng, -toveri tältkamrat, - vaate tältduk, - vaunut pl tältvagn. tel t tue (telttakunta) tältlag -et -. tern |ma ta* -paan rycka2; ~ irti rycka lös2; ~ mukaansa rycka med sig; mukaansa -paava medryckande; tuulesta -mattu gripen ur luften.

temmel[|lys tum|mel -let -; (lasten) ras -et; stoj -et; (kahakka) kalabalik -en -er; (meteli) oväsen, bull|er -ret; (-kenttä, -paikka tummelplats -en -er; arena.) -tää* tumla om; (metelöidä) väsnas; vapaasti, hillittömästi ~ ha fritt spelrum, temmonta* ryckande; slitande, slitning;

knyckning; vrt. tempoa, temp||aista ks. temmata, -auksittain ryckvis; knyckvis. -aus ryck -et -; (kuv. odottamaton, uhkarohkea teko) påhitt; företag; trick -et -; tilltag -et -; streck -et -, kupp -en; primadonnan -aukset (iv.) primadonne|fasoner, -låter, -autua* rycka2 (slita*) sig (lös); ryckas2; slitas*; ~ mukaan ryckas med; ~ irti rycka, bryta sig lös; slita sig, slitas lös. temperamen||tikas temperament[s]full, -tti* temperament -et -. -ttinen 1. ks. -t i k a s. 2. (yhd.): vilkas~ med livligt temperament, templi (temppeli) temp|el -let -. tempo (mus.) tempo -t -n (mus. m.) tempi, temp||oa* rycka2 (i ngt); (repiä) slita; vrt. temmata, -ominen ryckande, temporaali ks. -n e n. -lause temporalsats. -nen temporal. temppeli temp|el -let -. -hartaus tempelandakt. -herra (hist. rit.) tempelherre, -kalusto (ehtoollisastiat ym.) tempelkärl, -kartano tempelgård. -n(hoitaja tempelvårdare. -häpäisijä tempelskändare. -ryöstäjä tempelrånare, -ryöstö tempelrån.) -palvelija tempeltjänare, -palvelu tempeltjänst, -ra-kennus tempelbyggnad, -ritari 1. ks. -herra. 2. (Ruots. ehdottoman raittiuden kannattaja) tempelriddare, temppu* konst -en -er; kortti~ kortkonst; trick -et - (-s); konststycke -t -n; knep -et -; konstgrepp -et -; (sukkeluus) finess -en -er; (ole) (hand)grepp -et -. -ilija jonglör; taskspelare; (kuv. m.) intrigör, -illa krångla; jonglera; göra konster; (juonitella) intrigera; konstra, -ilu krång|el -let; jonglering; jonglerande; intrigerande; taktikspel. -inen (yhd.) med . . . grepp; vaikea~ med svåra grepp.

tempukas (oikukas) nyckfull, tempus (kiel. aikaluokka) (ett) tempus - -. tenava ung|e -en -ar; parv|el -eln -lar; by ting.

tendenssi (tarkoitusperä, suunta) tendens -en -er. -kirjallisuus tendenslitteratur, -mäi-nen tendentiös, -romaani tendensroman. -runo(elma) tendensdikt. -tön tendens|lös, -fri.

tenderi (raul.) tendjer -ern -rar. tenho trollmakt -en; förtrollning; tjusning-: (viehätysvoima) charm -en. -ava, -is»

förtrollande, trolsk; bedårande; fascinerande; char mf ull. -isasti förtrollande, trolskt, -kas ks. t e n h o i s a. -piiri trollkrets. -ta hänföra*; (saada valtaansa) betaga*; (yllättää) frappera; (hurmata) bedåra, charmera, tjusa; fascinera; (kiehtoa) fängsla, -tar tjuserska. -voima trollkraft, -makt; tjuskraft, tennis tennis -en. -kenttä tennisplan. -mai-la räcket -en -ar. -peli tennisspel, tenori tenor -en -er. -laulaja tenorsångare; tenor, -osa tenorparti, -ääni tenor, tenor|-röst, (kuorossa) -stämma, tentti* tentam|en-en -ina. -aika tentamens|-tid, -period, -järjestys tentamensordning, tenttu*, tenu (j.) denaturerad sprit; dund|er -ret.

tenä spjärn (tpm.); (vastus) motstånd -et; tehdä ~ä spjärna emot; sätta sig på tvären; streta emot; tehdä ~ (lopettaa äkkiä) sätta punkt för ngt; göra ett hastigt slut på ngt; tehdä ~ä jllk trotsa ngn; sätta sig till motvärn, rida spärr mot ngn. -tä ks. ed. tehdä ~ä; spjärna (vastaan emot); streta (emot), teo||bromiini teobromin -et. -doliitti* (mnm.) teodolit -en -er. teokra||attinen teokratisk. -tia teokrati -(e)n -er.

teolli||nen industriell; ~ yrittäjä industri|fö-retagare, -idkare, -staa industrialisera, -stammen industrialisering, -stua industrialiseras. -stuminen, -stus industrialisering, teollisuuden||haara industrigren, -harjoittaja

industriidkare. teollisuus2 industri -(e)n -er; (vanh.) manufaktur -en -er. -alue industriområde, »ammatti industriellt yrke. -demokratia industriell demokrati, -elämä industriellt liv. -hallitus industristyrelse, -hanke industriellt företag, -harrastus industriellt intresse. -kaupunki industristad, -keskus industricentrum, -koulu industriskola, -laina industrilån. -laitos industriell inrättning; industriföretag; (tehdas) fabrik -en -er. -liike industrirörelse, -maa industriland. -mies industriman. -neuvos industri-råd. -näyttely industriutställning, -osake industriaktie, -paikkakunta industriort, -piiri industrikrets; -piireissä i industrikretsar. -pooli industripool. -puut pl industrisortiment -et. -rauta manufakturjärn. -seutu industri tr ak t. -tavara industrivara, -tilasto industristatistik, -tuote industri |-alster, -produkt, -työ industriellt arbete; industriarbete, -työläinen, -työntekijä industriarbetare. -työväki industriarbetar|e -na (pl), -yhdyskunta, -yhteiskunta industrisamhälle. -yhtymä industrikoncern, -yritys industriföretag.

teologi teolog -en -er. -a teologi -(e)n; ~n opiskelija, kandidaatti teologie studerande, kandidat; ~n tohtori, ~n professori teologie doktor, teologiprofessor, -nen: ~ tiedekunta teologiska fakulteten, teonsana (kiel.) verb -et -. teoreema (mat.) (väittämä) teorem -et -. teoree||tikko * teoretiker -n -. -ttinen (tietopuolinen) teoretisk, -ttisesti teoretiskt.

teor||[etisoi[da teoretisera; -va teoretiserande. -ia teori -(e)n -er. -ioida ks. -e ti s oida. |eos verk-et opus -et-; arbete -t -n; (valmiste) fabrikat -et -; kootut teokset samlade verk, arbeten, skrifter; opera omnia. -laina (hist.) förlagslån, (-kiinnitys förlagsinteckning.) teosofi teosof -en -er. -a teosofi -(e)n. -nen teosofisk.

tepastella spatsera, stulta, tassa, rulta (omkring).

tepsi|ä verka, (tehota) göra* effekt (intryck) (jhk på ngn, ngt); kas se -i! det är det som gör susen! det tar skruv! -vä effektiv; (sattuva) drastisk; ne sanat -vät de orden hade åsyftad verkan; se -i paremmin det har större effekt (bättre verkan); häneen ei tepsi mikään ingenting biter (tar) på honom, tepsuttaa* trippa.

terap||eu(tiikka* [taudinhoito-oppi] terapeu-tik. -Uinen terapeutisk.) -ia (hoito) terapi -(e)n.

terassi (pengermä) terrass -en -er. terha||kka * käck; (reipas) rask; (ravakka) rapp; (pirteä) pigg, kry; (yritteliäs) tilltagsen; (kopea) kavat, morsk, -kkuus2 käckhet; raskhet; pigghet; tilltagsenhet; morskhet.

terhen dis-et; dimma; (usva) töcken, -inen (usvainen) disig; dimhöljd, dimmig; töcknig, terhen||nellä * hota; morska upp sig; vara uppnosig, kavat; vrt. ärhennellä. -tely kavat, morskt uppträdande; uppnosighet. -tää* ks. -n e 11 ä. terhi2 (ksv. Asperugo) padd|fot -foten -fötter.

terho (tammen, pyökin) ollon -et -. teristää (terästää) vässa2; skärpa2; (kuv.) spetsa; ~ kuuloaan skärpa hörseln; spetsa (spänna) öronen, terittää* (sukkia) sticka till (ny fot); (met.)

(pora, kirves) ståla; (viila) hugga upp. teriö (ksv.) krona, termeittäin term för term. termi 1. (oppi-, ammatti (sana) term -en -er. 2. (mat.) term. 3. (ant.) —t pl (kylpylaitos) termer, (-stö [oppisanasto] terminologi.) -ikki (ilmavirta) termik. termiitti 1. (el. Isoptera) termit -en -er. 2. (tkn., sot. räj.) termit -en. -hitsaus (tkn.) termitsvetsning, -keko (el.) termit|bo, -hög. -kuningatar termitdrottning, -pommi (sot.) termitbomb. terminologilla (oppi-, ammattijsanasto) terminologi. -nen terminologisk, terni||juusto (uuni-, kanto—) kalvdans-en. -maito (mv.) råmjölk.

teroi||ttaa göra vass, vässa, skärpa; — mieleen inskärpa, inprägla; inpränta i minnet, -ttaja (veitsien, saksien ym.)

skärslipare. -ttua* skärpas2, vässas2, bli skarp(are), vass(are); silmä -ttuu ögat skärpes. -tus vässning, skärpning; inskärpning, inprägling, (-hihna rakstrigel. -kone slip-, skärpnings|maskin.) -tuttaa låta vässa, terraario terrari|um -et -er. terrakotta (poltettu savi) terrakotta, -ruskea terrakottabrun. -teos terrakottaarbete. terrieri (koira) terrier -n

territori||aali- territorial-; territoriell. (-joukot territorialtrupper.) -o territori|um -et -er.

terrori (hirmu-, pakko {valta) terror -n. -smi terrorism, -soida terrorisera. -sti terrorist, -stinen terroristisk. -teko terror(ist)dåd. terssi (mus.) ters -en -er. --intervalli ters-intervall -en (-et) -er (-). -väistö (miek.) tersparad.

tertiääri|jaika, -kausi (geol.) tertiär|perioden, -tidén, -muodostuma tertiärformation. -nen tertiär, -systeemi tertiärsystem. terttu* (ksv.) klas|e -en -ar. -inen (yhd.) med . . . klase, klasar; -klasig.-mainen klas|-lik, -formig. -selja (ksv. Sambucus race-mosa) druv|hyll -en, -fläd|er -ern -rar. terv||a tjära; menee kuin — kuivaan puuhun (snt.) går som flott i skomakaren; sain takkini —an jag tjärade ned min röck; vene on hyvässä —ssa båten är ordentligt (väl) tjärad; liikkuu kuin täi —ssa rör sig som en lus på en tjärsticka (som gråsuggan i tjäran). -aamaton otjärad, -aaminen tjär|ning, -ande. -aantua* ks. -a u t u a. terva||betoni tjärbetong, -happo tjärsyra. -harja tjärborste. -hauta tjärdal -en -ar. -hovi (större) tjär|nederlag, -upplag -et -; tjärhov. -huopa tjär| papp, -filt. -höyry tjärånga; (laiva) ångpråm; (leik., valtiolaivamme) statsskepp, -inen tjärig; (-ttu) tjärad. -kko (mäki—) (ksv. Viscaria vulgaris) tjärblomster, -kset pl tjärved; töre -t; tyre -t. -köysi tjärat rep. -laitainen med tjärade bord. -lasti tjärlast. -leppä (Alnus glutinosaklibbal. -miilu tjär|mila,-dal-en. - n (pol ttaja tjärbrännare, -polttimo tjär-bränneri. -poltto tjärbränning.) -nuora ks. -köysi. -n(vienti tjärexport. -värinen tjärfärgad.) -pannu tjärpanna. -pytty tjär-pyts -en -ar. -pääsky (Apus apus) tornsvala. -rive(et) tjärdrev. -s tjärved; kådig ved -en; vrt. tervakset, -saippua tjär-tvål. -sepeli tjärmakadam. - s (kanto kådig stubbe; tjärstubbe; [kuv., hnk.] kärngubb|e -en -ar. -puu kådigt trä; kådig, tör|ved. -soihtu tjärbloss, -tua övergå till töre. -tu-minen törbildning.) -suti tjärsudd. -ta tjära, -tappurat pl tjärdränkt blår. -tynnyri tjär-tunna. -us tjärning, tjärande.* -utua bli nedtjärad. -uuni tjärugn, -vene tjär-, fors|-båt. -vesi tjär|lag -en, -vatten, -väri tjär-färg. -öljy tjärolja, (piki—) beckolja. terve 1. (a.) frisk; (pirteä) kry; (turmeltumaton, oikea) sund; ofördärvad; (reipas) rask; tulla —eksi bli frisk; tillfriskna; återvinna sin hälsa; ~ järki sunt förnuft; ~ kehitys sund utveckling; ~ ruumis (keho) en frisk, sund kropp; olla —enä vara frisk (kry); vara (befinna sig) vid (god) hälsa; olla —ellä pohjalla vila på sund bas. 2. (ini. tervehd.) —! (juhl.) hell! (j.) tjänare! hej! (-tuloa!) välkommen! var hälsad! -eilinen hälsosam; sund; (hyvää tekevä) välgörande, hälsobringande. -eilisesti hälsosamt; välgörande, -esti sunt; ~ kehittynyt sunt utvecklad; ~ harkitseva med sunt omdöme, tervehdys hälsning, -huuto hyllningsrop. -kirje hyllnings-, hälsnings|brev. -käyn|ti uppvaktning; mennä -nille (käydä -nillä)

jnk luo (na) gå på uppvaktning till ngn; uppvakta ngn. -laukaus salutskott. -ladhi hälsnings-, hyllnings|sång. -puhe hälsningstal. -sana hälsningsord, -sähke hyllnings-, hälsnings| telegram, tervehdy ttämi||nen sanering, -s (ohjelma saneringsprogram. -politiikka saneringspolitik. -työ saneringsarbete.) terve||hdyttä|ä* sanera; (vakauttaa) stabilisera; -vä hälsobringande, -henkinen sund; ofördärvad, -htijä (en) hälsande; som hälsar (välkomnar, uppvaktar), terve||htiminen hälsande; välkomnande, -hti|ä* hälsa; (toivottaa tervetulleeksi) välkomna; (käydä -mässä) uppvakta; (kun-nioit. osoit.) bringa* (ngn) sin hyllning; ~ ilomielin hälsa med glädje; ~ jtk ystävänään hälsa ngn som sin vän; ~ laululla uppvakta (hälsa) med sång; ~ jtk (tavatessa) hälsa på ngn; käydä (pistäytyä) -mässä jtk hälsa på (hos) ngn; käy -mässä (katsomassa)! hälsa på! sydämellisesti -en med en hjärtlig hälsning. -htyminen tillfrisknande; sanering, -htymistoive hopp om tillfrisknande, -htyä tillfriskna; (tal. kuv., vakaantua) saneras; stadga sig; vinna stadga; stabiliseras, ter vei I set pl hälsning(ar); tuoda -siä jltk hälsa från ngn; sanoa jltk -siä jllk framföra hälsningar, en hälsning från ngn till ngn; viedä -siä hälsa (till) ngn; -siä kotiin! hälsa hem! -sten tuoja som medför (överbringar) hälsningar.

terve||järkinen (som är) vid fullt förstånd; med sunt förnuft; sund; (järkevä) förnuftig; (viisas) klok. -järkisyys fullt förstånd; sunt förnuft, -tuliais|et pl välkomsthälsning; -juhla välkomstfest -en -er; lausua jllk -toivotukset hälsa ngn välkommen, tervetuliais| juhla välkomstfest. -laukaus väl-komstsalut. -malja välkomst|skål, -bägare, -

puhe välkomst-, hälsnings|tal. -sana välkomstord. -toivotus välkomstönskning. terve||tullut välkommen; (rakas) kärkom-men; toivottaa, lausua jk -tulleeksi hälsa ngn välkommen; välkomna ngn. - tuloa! väl|-kommen, -komna! var(en) hälsad(e)! -vais-toinen med sund(a) instinkt(er). -ydelH|nen hälsö-; sanitär; hygienisk; -set olot sanitära, hygieniska förhållanden; -sislä syistä av hälsoskäl, -ydellisesti i sanitärt (hygieniskt) avseende.

terveydenhoidollinen hälsovårds-, sanitär; hygienisk, -hoito hälsovård, hygien -en. (-laitos hälsovårds-, sanitets|väsen, -laki hälsovårdslag. -lautakunta hälsovårdsnämnd. -oppi hälsolära; hygien, -säännös sundhetsföreskrift; hälsovårdsstadgande, -sääntö hälsovårdsstadga, -viranomainen hälsovårdsmyndighet.) -huolto hälsovård, (-henkilökunta hälsovårdspersonal.) -tila hälsotillstånd. tervey|s2 hälsa; sundhet; (vointi) befinnande; huono ~ ohälsa; kuinka on -tenne laita? hur står det till (är det) med hälsan? hur befinner Ni er? -deksenne! (onneksi!) väl bekomme! prosit! juoda jnk -deksi dricka ngn till; -delle vaarallinen hälsovådlig, -juoma hälsodryck. -leipä sundhets-, hälsö |-

bröd. -lähde hälso|brunn -en -ar, -källa.

-opillinen sanitär, hygienisk, -oppi hälsolära, hygien -en. -poliisi hälsovårds-, sundhets|-polis. -poliittiset syyt hälsovårdspolitiska skäl. -side sanitets-, dam|binda. -sisar häl-sosyster. -suola sundhetssalt. -syy hälsoskäl; -syistä av hälsoskäl, -sääntö sundhets-, hälsö|regel. -tarkastus hälsoundersökning, -todistus frisk I betyg, -intyg, -vaara risk, fara för hälsan, -vesi hälsovatten. terä (aseen ~) egg -en -ar, (puukon) bett -et -; (sahan ~) blad -et -; (poran) krona; skär -et -; (sukan) fot -en fötter; silmä ~ ögonsten; (kuv.) sting -et; snärt -en; aurinko paistaa täydeltä ~ltä solen strålar i sin fulla glans (från en molnfri himmel); tehdä ~ä (tähkää, vilja) gå i ax; (kuv.) göra gott (susen), -ase eggvapen; blankt vapen, -inen (yhd.) med . . . egg, bett jne.; kaksi ~ miekka ett tveeggat svärd; ~ vilja axgången säd; frodig säd. -kapine eggverktyg. -kiekko kniv-, bett|skiva. teräksen||harmaa stålgrå, -jalostus stålförädling. -karkaisu stålhärdning. -kova stål-hård. -sininen stålblå. -taonta stålsmide. -valanta stålgjutning. -valmistus ståltillverkning.

teräksinen av stål; stål-; (kuv.) stålsatt;

~ tahto en vilja av stål. terä||kunto (urh.) hög-, topp|form. -lehti

(ksv.) kronblad, terä[s stål -et; helähtää -kseltä klinga som stål. -akseli stålaxel. -betoni armerad, stål-, järn|betong. -harja stålborste. -harkko ståltacka. -helmi stålpärla, -hermoinen med nerver av stål. -jousi stålfjäder; (ampuma ~) stålbåge, -jää kärnis. -kaari stålbåge. -kaiverrus stålgravyr, -kanki stål|-spett, -stång, -kapine stål|redskap, -verktyg, -kieli (mus.) stålsträng, -kiilto stålglans, -kisko stålskena, -kynä stålpenna, -kypärä stålhjälm, -kärki stålspets, -köysi stål|lina, -vajer, -lanka ks. -v a n u n k i. (-köysi ks. t erä sk öy si. -ristikko ståltrådsgaller.) -levy stålplåt, -myrsky stålorkan, -nauha stålband, -palkki stålbalk, -piirros (taid.) stålstick -et -. -pronssi stålbrons, -pullo stålflaska, -putki stålrör. (-huonekalu, -kalusto stål[rörs]möbel.) -rakenne stålkonstruktion. -seula stålsikt. -solki stålspänne, -säie stål|kardel -en -er, -sträng, -säilä stålklinga. -takeet pl stålsmiden. -tehdas stålverk -et -. -teollisuus stålindustri, -teos stålarbete, -terä stål|egg, -bett jne.; ks. terä. -trusti ståltrust.-tys stålning; (kuv.) stålsättning; härdning, -tyä stålsättas; härdas; skärpas, -työkalu stålverktyg. -taminen stålning; (kuv.) stålsättning, - täytyä* stålsätta* sig (jtk vastaan mot ngt), -tää stålsätta2; skärpa; (tkn.) ståla; (karkaista) härda; ~ kuuloaan skärpa hörseln; spetsa öronen, -uuni stålugn. -vaijeri stålvajer. -valos stålgjute. -vanne stålband, -vanunki ståltråd, -villa stålull. -vitjat pl stålkedja.

terätä (teroittaa) göra vass, vässa, skärpa. terävyys2 vasshet; skärpa; spetsighet. terävä 1. vass; skarp; hioa ~ksi slipa vass, skarp; ~ksi hiottu vass-, skarp |slipad. 2.

(suippo) spetsig; — kulma skarp, (mat.)spetsig vinkel. 3. (kuv.) (pureva) bitande; (tuikea) stickande; ~ pila bitande skämt. 4. ~ silmä skarp blick; ~ kysymys en tillspetsad fråga, -hampainen skarptandad, -harj uinen med vass ås, kam. -hkö tämligen (något) vass, skarp, -järkinen skarpsinnig, -järkisyys skarpsinne -t. -kielinen (kuv.) vasstungad; med vass tunga, -kielisyys vass tunga; giftighet, -kierteinen skarpgängad. -kulmainen spetsvinklig, -

kuonoinen spets-nosig. -kyntinen med vassa (skarpa) klor (naglar), -kärkinen med vass spets; uddvass; (suippo ~) spetsig, -nenäinen spetsnäst. -näköinen skarpsynt, -näköisyys skarpsynthet. -piirteinen med skarpa (markerade, markanta) drag; skarpt tecknad, -pohjainen (mer.) skarpbottnad. -päinen (kuv.) med skarpt huvud; intelligent; klyftig; (-kärkinen) spetsig, -rakenteinen (mer.) underskuren; med skarpa linjer, -reunainen skarpkantad, -sanainen vasstungad; med vass tunga, -selkäinen vass-ryggad; med vass rygg. -silmäinen skarp |-ögd, -synt. -silmäisyys skarp lögdhet, -synt-het; skarpblick -en. -sti vasst; skarpt, -syr-jäinen, -särmäinen skarp|kantad, -kantig, »älyinen med skarpt intellekt; skarpsinnig, »älyisyys skarpsinnighet; skarpt intellekt, terävöi||ttää vässa, skärpa.'-tyä* bli vass[a-re), skarp(are); vässas*, skärpas*, tesma (ksv.) hässlebrodd. -yrtti desmeknopp. testamentata testamentera, testamentin!! (-) testamentarisk. -moite testamentsklander. -saaja testamentstaga-re. -tekijä testator. -teko upprättande av testamente, (-kelpoisuus testationshabi-litet.) -todistaja testamentsvittne. -toimeenpanija testamentsexekutör, -valvonta testamentsbevakning. testament||taaminen testation; testamenterande. -taamisvapaus testationsfrihet. - taus testation; testamentering. -ti* testamente -t -n; Vanha, Uusi ~ Gamla, Nya testamentet; antaa, saada -illa giva (få) i testamente; tehdä ~nsa upprätta sitt testamente; peruuttaa (valvoa) ~ återkalla (bevaka) ett testamente; moittia ~a klandra ett testamente, -ti- (yhd.) testamentarisk, (-määräys testamentariskt förordnande; testamentarisk disposition, -oikeus testa-tions-, testaments|rätt. -perijä testaments-arvinge. -perimys testamentarisk arvsföljd. -perintö arv, som fallit på grund av testamente. -varat pl testamentsmedel.) test ata (psyk. ym.) testa, -aus testning, -i test -et - (-s). -istö test|serie, -skala, teuhata (peuhata) stimma, rasa, bullra, teur|as -aan slakt|djur, -kreatur -et -. -eläin kött-, slakt|djur. -härkä slakt oxe. -jätteet pl avfall efter slakt; slaktavfall, -karja kött-, slakt|boskap. -nauta slaktnöt. -paino slaktvikt. -poro slaktren. teuras|| taa slakta; nedslakta; -tettaessa vid slakt(en). -taja slaktare, -taminen slakt|-ning, -ande. -tamo slakteri, slakthus -et -. -tus slakt -en -er (-et -). (-aika slakttid. -huone slakthus, -kirves slaktaryxa. -laitos slaktinrättning, -lava ks. -penkki, -liha: ~ssa [oleva] slakt|fet, -färdig, -liike slakteri-

rörelse, -menetelmä slaktmetod, -naamari slaktmask, -penkki slaktbänk, -puukko slaktarkniv, -tuote slaktprodukt.) teurasuhri (muin.) slaktoffer, teutaroida tumla om; rasa; (heittelehtiä) rulla, kasta sig (på marken); väsnas; (rehkiä) bråka.

te vana (harv., nuori poro, hirvi) (ung) ren

-en -ar, älg -en -ar. tiainen (Parus) mes -en -ar. tie 1. (vrs.) väg -en -ar; he tulivat iätä ~tä de kom den här vägen; hän meni toista ~tä han gick (tog) en annan väg; lähteä väärää ~tä ta fel väg; pysyä ~llä hållas på vägen; ~n ohessa (oheen, ohesta) (in-, bred)vid vägen; kulkea omia teitään gå sina egna vägar. 2. (laajemm. merk., kuv.): (rata, ura) bana; (reitti) stråt; virallista ~tä på officiell väg; lähteä opin ~lle gå, välja den lärda banan; joutua (ajautua) rikosten teille råka in på brottets bana. 3. (snt.): olla —ZZä stå i vägen för ngn; mies on sillä ~llään mannen är försvunnen (sin kos); jäädä sille ~lleen bli på den vägen; tyttö oli jo ~ssään flickan var redan sin kos; pois ~ltä! (undan) ur vägen! undan! yksi kaksi asiaa (snt.) slå två flugor i en smäll; peräytyä (vetäytyä) jnk ~ltä retirera för ngn; työntää (tunkea) ~ltään tränga undan; koira hävisi sen ~n hunden blev (försvann) på den vägen; saman —n (samalla, samaa vauhtia) på samma gång; samtidig;t; yksin tein på samma gång; mennä ~hensä gå sin väg; troppa av; mene ~hesi! gå din väg! suoraa ~tä raka vägen; (suoraan) direkt; syntyi sellainen sanaharkka että pois ~ltä! det blev ett förskräckligt käbbel, tieaura vägplog.

tiede* vetenskap -en -er. -akatemia vetenskapsakademi. -kunta (yliop.) fakultet -en -er. -mies vetenskapsman, -seura ve-tenskapssocietet -en -er. tiedettävä veterlig. -sti (tiettävästi) veterligen, tiedoksianto meddelande; delgiv |ning, -ande; (ilmoitus) tillkännagivande, -pano anslag -et -. -saanti delfående. tiedolli|nen kunskaps-; (älyllinen) intellektuell; (tietopuolinen) teoretisk; -sessa suhteessa i kunskapshänseende; i fråga om kunskaper.

tiedon||ahjo läro-, lärdoms|säte. -ala kunskapsområde. -antaja som meddelar upplysning^ ar); meddelare; (kertoja) sagesman; vrt. tiedotta j a. -anto meddelande; tillkännagivande; information; bulletin -en -er; (tieto) uppgift -en -er; vrt. tiedoksianto; (selvitys) upplysning; (raportti) rapport -en -er; virallinen ~ (officiell) kommuniké. (-toimisto upplysnings-, informations |byrå.) -haara kunskapsgren. -halu kunskapsbegär -et; vetgirighet, -haluinen,

»janoinen kunskapstörstande; vetgirig, -näyte kunskapsprov, -tarve behov av kunskaper; kunskapsbehov, -välitys kunskapsmeddelande; (m.) information, tiedosl|taa (medvetet) uppfatta, förnimma: appercipiera; -tettu medveten, -tamaton omedveten; undermedveten, tiedote meddelande; bulletin; avi -(e)n -er.

tiedoton 1. (ilse~) omedveten. 2. (lääk.) (lajulon, lumiolon) medvetslös, sanslös; ~_tila medvetslöst tillstånd; (lääk.) koma. tiedott aa1" meddela, underrätta, informera (jllk jstk ngn om ngt), -aja meddelare; (selostaja) referent; rep ort | er -ern -ers, -rar; (selostuksen antaja) rapportör; (kertoja) sagesman, -oma s ti omedvetet, -omuus2 1. omedvetenhet. 2. (lääk.) medvetslöshet, sanslöshet.

tiedotus meddelande, tillkännagivande, rapport -en -er, bulletin -en -er; information; (posti-, parikki ~) avi -(e)n -er; (viranom.) kommuniké, -keskus informationscentral, -palvelu informationstjänst; underrättelsetjänst. -sihteeri informationssekreterare, -tilaisuus informationstillfälle, -toiminta informationsverksamhet, -väline informations | medium, -medel; joukko~ massmedi|-um -et -er (-a), tiedus taa (kysellä) fråga efter; förfråga sig (jltk jtk) hos ngn om ngt; höra sig för (om ngt); spörja*; göra* sig underkunnig (om ngt); (tutkia) undersöka2; efterforska, (efter)spana; (ottaa selko) utforska, taga reda på; (kuulustella) förhöra*; — jnk mielipidettä inhämta ngns åsikt; ~ jtk jltk förfråga sig hos ngn om ngt. -taminen efter-, ut|forsk|ning, -ande; undersök |ning, -ande; inhämtande jne.; ks. ed. -telija som efterforska? jne.; (sol.) spanare; spejare; (vakoilija) kunskapare. -tella 1. ks. -taa; (kairaten) efterlysa2 (jtk ngt); ~ sanomal. jlk annonsera efter, om ngt. 2. (er. sot.) spana, rekognoscera.

tiedustelu 1. (kysein) förfrågan, förfrågning; (kiertokysely) rundfråga, enkät -en -er; (etsintä) efterforskning; jnk johdosta med anledning av ngns förfrågan; toimittaa ~ja anställa efterforskningar; toimituttaa ~ja jst låta efterforska ngt; anställa efterforskningar etter ngt. 2. (sol.) spaning; rekognoscering; väkivaltainen ~ forcerad spaning; spaningsanfall; ks. -hyökkäys, -hyökkäys forcerad spaning; spaningsanfall, -joukko (sot.) spaningstrupp, -lento spaningsflygning. -osasto spaningsavdelning, -palvelu spanings-, rekognoscerings|tjänst. -partio spanings-, rekognoscerings|patrull. -retki spanings-, rekognoscerings|färd. «toiminta s p a n i n g s v e r k s a m 11 e t. tieh|yt -yen (an., ksv.) gång -en -ar; kanal -en. -er; pihka~ hartsgång; öljy~ oljekanal, tiej liöylä väghyvel. -insinööri vägingenjör. --ja vesirakennushallitus väg- och vatten-byggnadsstyrelse(n). -karhu väg|rivare, -hyvel, -skrapa, -kartta vägkarta. -kone vägmaskin. -kustannukset vägkostnader. -laitos vägväsen, -laki väglag, -lana väg-sladd. -lautakunta väg nämnd, -leikkaus vägprofil. -liikenne vägtrafik. (-asetus vägtrafikförordning, -laki vägtrafiklag.) -Itäraivaaminen undanröjande. -mestari vågmästare, tien|[alikäytävä vägundergång. -auraus väg-plogning. -haara vägskäl -et -; skiljeväg -en. -kaarre väg|kurva, -krök. -katselmus väg-syn. -korjaus vägreparation. -käänne, -mutka vä g i krök, -kurva , -näyttäjä (opas) I

vägvisare, -ohessa, -oheen, -ohesta (in-, bred]vid vägen.

tieno|o 1. (paik.) (seutu) trakt -en -er; nejd -en -er; Tampereen -illa i trakten av Tammerfors. 2. (aik): puolenpäivän -issa vid middagstiden; klo viiden -issa (n. klo viisi) omkring (ungefär, vid pass) klockan fem; joulun -illa, -issa vid jultiden; kring jul.

tien||raivaaja vägröjare; (kuv.) banbrytare; föregångsman, -raivaus vägröjning. -rakennuttaja väg I byggare, -anläggare. -raken-taja vägbyggare, -risteys vägkorsning, -suunta väg|riktning, -sträckning, -tekijä väg| byggare, -arbetare, -teko vägbyggnad, (-rasitus vägbyggnadstunga, -velvollinen vägbyggnadsskyldig, - velvollisuus vägbyggnadsskyldighet.) -täyte vägfyllnad. (-aine, -sora väg I fyllnadsämne, -ballast -en.) - varsi, -vieri (-poski) vägkant; -varrella, -vieressä (in-, bred)vid vägen; vid vägkanten, -viitta vägvisare, -ylikäytävä vägövergång. tie||olot vägförhållanden, -osuus väg|lott, -skifte -t -n. -patsas vägstolpe. -peite väg-beläggning. -puoli: -puolessa vid vägkanten, vägen, -päällyste vägbeläggning. -pöly vägdamm.

tiera (lumi~) snöklimp -en -ar (under hästhoven); hovsnö -n. tie raha (vanh.) väg|pengar, -penning, -rasite vägservitut -et -. -rauha (hist.) vägafrid.

tieroittua* få* snöklimpar (under hovarna), ties: ~ mitä vem (ho) vet vad; ~ vaikka hän jo olisi kuollut! kanske,

måhända är han redan död!

tie||solmu vägknut. -stö vägnät -et -. -suunnitelma väg|plan -en -er, -förslag, -suunta

väg|riktning, -sträckning, tieteelli||nen vetenskaplig, -sesti vetenskapligt; på vetenskaplig väg. -sluonteinen av vetenskaplig natur, -syys2 vetenskaplighet, tieteen||haara vetenskapsgren; disciplin -en -er. -harjoittaja vetenskapsidkare, (j.) vetenskapare, tietei||leminen vetenskaplig verksamhet; idkande av (sysslande med) vetenskap, -lijä vetenskap|sidkare, -are. -llä syssla med (idka) vetenskap, -ly vetenskaplig verksamhet; idkande av (sysslande med) vetenskap; vetenskapande. tieteis||opillinen teoretisk, -oppi teori -(e)n -er.

-romaani sciense fiction -roman, tieten (tietoisesti) medvetet; (tiettävästi) veterligen; ~ tahtoen med vett o. vilja; (tahallaan) med berått mod; ~kin naturligtvis; givetvis; eipä ~kään naturligtvis inte; ~ t. tietämättään medvetet eller omedvetet; minun med min vetskap; (tietääkseni) mig veterligen; så vitt jag vet. tie|to* 1. (tietäminen) vetande; vetskap -en; vastoin parempaa ~a(an) mot bättre vetande; tulla jnk ~on komma till ngns kännedom; bli ngn bekant; saada jtk ~onsa få veta ngt; få vetskap om ngt; erfara ngt; sen mukaan mitä (sikäli kuin) ~omme on tullut enligt vad vi fått veta (erfarit, inhämtat); hänellä on se (se on hänen) -dossaan han har vetskap, kännedom därom; det är honom

bekant; han känner till det, vet (av) det; ei ole -dossani, että jag har mig inte bekant, att; saattaa jtk jnk -doksi (—ön) bringa ngt till ngns kännedom; göra ngn underrättad (underkunnig) om ngt; låta ngn få veta (ngt); underrätta ngn om ngt; framföra ngt till ngn; delge ngn ngt; saada — jst få veta (om) ngt; få vetskap (kännedom) om ngt, underrättelse (bud, besked) om ngt; bli underrättad (informerad, upplyst) om ngt; saada varma — (varmuus) jst bli övertygad om ngt; tulla -doksi (tunnetuksi) bli känt, bekant; (yleisesti, vanh.) bli kunnigt; —on (ilmi) tullut uppdagad; siitä ei ole varmaa —a (sitä ei varmaan tiedetä) det vet man inte (känner man inte till) med säkerhet; tuloksesta ei ole —a resultatet är icke bekant; hänen olinpaikastaan ei ole —a hans vistelseort är okänd (känner man inte till); pitää omana —naan hålla ngt för sig själv, inom sig; hålla inne med ngt; kiireestä ei ole —a-kaan någon brådska vet man inte av; olla -dossa (tietty) vara bekant, känd, känt; hänellä on jo paikka -dossa han har redan en plats i kikaren; -don saanut (merkintänä) fått del; —on ön tullut (on kuultu) det har försports; minulla ei ole siitä mitään —a jag har ingen vetskap därom; jag vet ingenting därom; hän lähti pois niine —ineen med det beskedet gick han sin väg. 2. (tietous, tunteminen) kännedom; (ilmoitus, sanoma) underrättelse, (uutinen) notis; opillinen — kunskap, insikt; (sana) bud; ilmoittaa jnk —on ja noudatettavaksi meddela ngn till kännedom o. efterrättelse; antaa —a itsestään låta höra av sig; siitä asiasta en voi antaa mitään —ja om den saken kan jag inte lämna några uppgifter (upplysningar); hankkia jst tarkat -dol taga noggrann kännedom om ngt; göra sig väl underrättad (underkunnig, informerad, förskaffa sig säkra upplysningar, uppgifter) om ngt; valiokunnan saamien —jen mukaan enligt vad utskottet inhämtat; antaa varma — jst ge säkert besked om ngt; hänellä on varma — siitä han är väl underrättad därom; saada — kokouksesta få bud (meddelande) om ett möte; kun tästä oli tullut — vid underrättelsen härom; antaa -doksi (tehdä tiettäväksi) tillkännage, låta ngn veta, ge tillkänna; antaa — tulostaan meddela, underrätta om sin ankomst; hänellä ei ole lainkaan (opillisia, koulu-, ammatti- ym.) —ja han har inga kunskaper; hankkia hyödyllisiä —ja inhämta nyttiga kunskaper, tieto||aarre kunskapsskatt; fond av kunskaper, vetande, -aineisto kunskapsstoff -et; (uutis—) notismaterial, -inen medveten (jst om ngt); (yhd.) med . . . kunskaper; laaja— med omfattande kunskaper; kunskapsrik; ~ jst medveten, (tiedon saanut) underkunnig, underrättad om ngt; ~ kyvystään medveten om sin förmåga, -isesti medvetet; (tahallaan) med avsikt, avsiktligt. -isuus2 medvetande; (tieto) kännedom -en; insikt -en -er; varma — jst full visshet om ngt. -jenkäsittelykone ks. tietokone. -kilpailu frågesportstävling, -kirja fackbok; (hakuteos) uppslags|bok, -verk;

(oppi—) lärobok, -kirjallisuus fack-, kunskaps-, vetenskaplig litteratur, -kone datamaskin. -liikennetekokuu kommunikationssatellit. -lähde kunskapskälla, -mies en kunskapsrik man; (tietäjä) trollkarl; (tietojen antaja) uppgiftslämnare. -määrä kun-skapsmått. --oppi (logiikka) logik; ks. -teoria, -piiri kunskaps|krets, -område, -puolinen teoretisk; ~ sivistys teoretisk bildning. -rikas (miel. runsaslieioinen) kunskapsrik, -sanakirja

konversationslexikon. -taso kunskapsnivå, -teoria kunskapsteori. -teos uppslagsverk; ks. -kirja. - toimisto upplysnings-, (uutis-) notis|byrå. -us kunskap -en; kännedom -en; insikter (pl). -varasto, -varat pl kunskapsförråd, -mått -et -. -viisas kunskapsrik; djupsinnig, -viisaus kunskapsrikedom; djupsinnighet, tie||tty* bekant, känd; viss, given; se ön — det är givet, (varma) säkert; (-tysti) naturligtvis; -tyssä mielessä i viss mening; pitää —nä (itsestään selvänä) taga för givet, -ttävä: tehdä —ksi göra veterligt, -ttävästi veterlig|en, -t; (tietysti) naturligtvis; (luultavasti) förmodligen. tietymä||ttömyys2 ovisshet, osäkerhet, -tön obekant; se on vielä -ttömissä det är ännu ovisst (osäkert); det ligger ännu i vida fältet; kadota -ttömiin försvinna spårlöst, i obekanta öden; olla, pysyä -ttömissä vara spårlöst försvunnen; förbli okänd, obekant, tietyn||arvoinen av visst värde, -lainen viss; av visst slag, av viss beskaffenhet, -suuruinen av viss storlek.

tietysti naturligtvis; givetvis; ja visst! ja vars! självklart! (m.) förstås! tietäjä (ennustaja) spåman; siare; (noita) trollkarl -en -ar. -hahmo siargestalt. -nainen, -tär trollkvinna, sierska, sibylla, -ukko en klok gubbe, tietä||minen vetande, -mys ks. tietous, -mä vetskap -en; hänen -nsä mukaan enligt vad han vet (visste); enligt vad han har (hade) sig bekant, inhämtat; enligt uppgift av honom, -mättömyys2 okunnighet; ovisshet; jättää -mättömyyleen jst lämna i ovisshet om ngt; (tuntemattomuus) obekantskap -en; jnk — obekantskap med (ovisshet om) ngt. -mätön okunnig; (tuntematon) okänd, obekant; olla — jst vara okunnig, oviss (sväva i okunnighet, ovisshet) om ngt. tie I tää 1. veta*; (olla selvillä) lia reda på; (olla tietoinen) vara medveten (om ngt); tehdä -ttäväksi lata vol a, förstå; göra veterligt; förkunna; minun -Itseni, mikäli -dän såvitt jag vet, har mig bekant; enligt vad jag vet; sitä en ollenkaan -dä det har jag inte alis reda på (någon kännedom, vetskap om); en -tänyt sitä niin kurjaksi jag visste inte, att den var så usel; en -nnyt mitä vastata jag visste inte, vad jag skulle svara; kun -detään että då man vet, att; med kännedom om, att; se -detään det vet man; det är känt; olla -tävinään tro sig veta; låtsas veta; hän ei ole minusta -tävinään han låtsas inte om mig, ignorerar mig; hän ei ole siitä —leseenkään (-lävinäänkään) det bekommer honom inte det ringaste: han

751;tie

tietön — tiipii

är fullkomligt oberörd därav; en minä sitä asiaa -dä jag vet ingenting om den saken; (en tunne) jag känner inte till den saken; en -dä siitä mitään jag vet ingenting därom, har inte alis reda därpå, har ingen vetskap därom; saada ~ få veta; erfara; få kännedom (jtk om ngt); (oppia) inhämta, lära; minun -tämättäni utan att jag visste (om) det; mig ovetande; utan min vetskap; toisistaan mitään -tämättä utan att veta ngt av, om varandra; utan ngn vetskap om varandra; oten tullut -tämään (oppinut) jag har lärt mig; kommit till insikt om ngt; saattaa jk -tämään få ngn att förstå ngt; bringa ngn till insikt (om ngt). 2. (osata): hän ei -dä hävetä han förstår inte att blygas (skämmas); sitä en -dä (osaa) sanoa det kan jag inte säga; en -nnyt vastata mitään jag kunde inte svara ngntng; jag hittade inte på ngt svar. 3. (merkitä, osoittaa): se ~ paljon det betyder (det vill säga) mycket; tämä ~ sitä että detta betyder (innebär) att; sen verran kuin ilmapuntari ~ (ilmaisee) i den mån barometern utvisar, ger vid handen; se ei -dä hyvää det har ingenting gott att betyda; (ennustaa) det bådar ingenting gott; tämä ~ (osoittaa) käännettä parempaan detta innebär en vändning till det bättre; mitä tämä vad betyder det här? vad vill det här säga? vad innebär detta? se ~ (ennustaa) sadetta det bådar regn. 4. käydä -tämässä (kysymässä) gå för att höra efter; tulin -tämään (tiedustelemaan) jag kom för att höra efter (åt). 5. (snt.): mene -dä, ties ho (vem) vet; (ehkä) måhända; kanske; mene -dä hän jo on kuollut kanske (måhända) är han redan död; ~hän sen (se on luonnollista) det är naturligt; naturligtvis, (sehän on selvää) det är ju klart; siellä on -si mitä (kaikenlaista) där finns allt möjligt; siellä olisi saanut odottaa -si (vaikka) miten kauan där hade man fått vänta hur länge som helst; Luoja ties (i) milloin Gud vet när; -si vaikka muitakin tulisi mukaan kanske, måhända också andra skulle komma med.

tie||tön väglös; (som är) utan väg; (raivaamaton) obanad, -urakka vägentreprenad. -urakoitsija vägentreprenör. -verkko, «verkosto vägnät, -yhdistys vägförening. - yhteys vägförbindelse. -yksikkö vägenhet. -ylikäytävä vägövergång.

tihe ikkö* (mtsh.) tätt bestånd -et -; snår -et buskag|e -et -; snårskog; snärj -et. -neminen tätnande, -nnys, -ntymä förtätning. -ntyä* bli tät(are); tätna; (kuv.) förtätas; -ntynyt tunnelma förtätad stämning, -ntää* göra* tät(are);

täta; (kuv.) förtäta.

tihertää: itkeä ~ lipa.

tihe||tä ks. tihentyä, -ys2 täthet; (lukuisuus) frekvens -en. (-aste [mtsh. ym.] täthetsgrad. -asteikko täthetsskala, -luku frekvenssiffra, frekvens -en; [mtsh.] täthetstal.) -yttää* ks. tihentää.

tiheä tät; kompakt; olla ~ssä stå tätt; (esiintyä) förekomma tätt; ~än tätt; tuhka ~än titt o. tätt, titt o. ofta, allt som oftast; esomoftast; ~än asuttu tätt bebyggd, befolkad, bebodd; med tät bebyggelse; ~än

ladottu tätt, kompakt satt. -hkö, -nlainen tämligen (rätt) tät. -lustoinen (mlsh.) fin-fibrig; tätringad. -lyöntisyys (sydämen ~) takykardi. -oksainen tätgrenig. ti liittää ks. tihentää; ~ askeleitaan påskynda sina steg. tihku ks. -s a d e. -a* drypa*; sippra; dugga; sammal -u vettä mossan är drypande våt, dryper av vatten; ~ esiin, julki (suuteen) sippra ut. -ladelma (kirjp.) tätsättning, -minen drypande; duggande, -sade duggregn; regndusk -et, dugg -et. tihru||inen (silmä) rinnande; sur. -silmäinen surögd.

tihtaali dykdalb -en -er; (pollari) pollare -n -.

tihunti (hist., kymmenykset) tionde -n (-t), t i hu It eko, -työ illdåd -et -; ogärning -en -ar; (väkivallanvåldsdåd, -työntekijä ogärningsman.

tihu(u)ttaa*: sataa ~ det duggar (småreg-nar).

tiibettiläinen (a.) tibetansk; (s.) tibetan. tiikeli||painaja (kirjp.) digeltryckare. -(painokone digelpress.

tiikeri (Fetis tigris) tig|er -ern -rar. -käärme (Python molurus)tigerorm. -n(hyppy [voim.] tigersprång, -metsästys tigerjakt. -nahka tigerskinn.)

tiikki* (teak) teak -en. -nen teak-, av teak. tiilen||kantaja (rak.) tegelbärare, -lyöjä tegel-slagare. -lyönti tegelslagning, -polttimo tegelbränneri. -poltto tegelbränning, -punainen tegelröd, -tekijä, -valaja tegelsla-gare. -valanta tegelslagning, -väri tegelfärg. -värinen tegel|färgad, -röd. tiili2 teg|el -let -; tegelsten, -arkkitehtuuri (rak.) tegelarkitektur, -gotiikka (rak.) tegelgotik. -holvi tegelvalv. -jauhe tegelmjöl. -kaava tegelform. -katto tegeltak, -kattoi -nen tegeltäckt; med tegeltak, -kerros tegel |-lager; -skikt -et -. -kivi tegelsten, -kivinen av tegel; tegel(stens)-. -kone tegelmaskin, -lattia tegelgolv. -muotti tegelform -en -ar. -murska tegel|grus, -skärvor, -muuri tegelmur. -mylly tegelkvarn, -nen av tegel; tegel-, -ornamentti (rak.) tegelornament, -peitteinen tegel| beklädd, -täckt, -permanto tegelgolv. -putki tegelrör. -rakenne tegelkonstruktion. -savi tegellera. -seinä tegelvägg. -tee tegelte. -tehdas tegelbruk, - teollisuus tegelindustri, -torvi tegelrör. -tyyli tegelstil. -uuni tegelugn. -vaja tegellada. tiima I. (vanh.) (tunti) timm|e -en -ar. tiim|a IL: sen ~lta, -oilta med hänsyn därtill; i fråga därom; (sen takia) fördenskull, tiimalasi timglas.

tiime||lly|s brottning; kamp -en; (myllerrys) villervalla -n; taistelun -ksessä i stridens vimmel, (-kenttä tummelplats -en -er.) -Itää* brottas; kämpa; tumla om; antaa mielikuvituksensa vapaasti ~ ge sin fantasi fritt spelrum (fritt utlopp åt sin fantasi), tiine dräktig; tamma on ~(enä) stoet är dräktigt, iföl; lehmä on ~(enä) kon är dräktig, ikalv. -ys2 dräktighet. tiinu tina; kar -et -. -llinen en tina (ngt), tiipii indiantält -et -.

liira (Sterna) tärn|a -an -or. -n(muna tärn-ägg. -pesä tärnbo.)

tiirik||ka* dyrk -en -ar; avata -alla ks. seur. -oida dyrka upp. -oimaton dyrkfri. tiiro || telia *, -ttaa*: katsoa ~ stirra, kisa; plira.

tiistai tisdag -en -ar. -aamu tisdagsmorgon, -keitto tisdagssoppa, -nen tisdagens (gen.). -nnumero (san.) tisdagsnummer, tiitteri ks. t i 11 e r i.

tiiviisti tätt; sulkeutua ~ sluta tätt till; ~ sulkeutuva tättslutande. tiivis tät; (kuv.) förtätad; (luja) fast; kompakt; (tarkka) noggrann, -kantinen med tättslutande lock. -kudoksinen med tät vävnad, -rakenteinen (hev.) väl sluten; helgjuten; fast. -te 1. (väkevöite) koncentrat -et -. 2. (tkn.) packning; tätning, -telmä sammandrag -et -; resumé -n

-er. -tymä förtätning; (kuv.) koncentrat -et -. -tys tätning; (tkn.) packning; (höyryn ~) kondensation. (-aine [tkn.] tätnings-, packnings (material; tätningsmedel. -kitti tät-ningskitt. -lanka tätnings-, packnings |garn. -lista tätningslist. -rengas tätningsring.) -tyä tätna; (kuv.) förtätas; -tynyt förtätad, -täminen tät|ning, -ande; kondenser|ing, -ande; komprimerjing, -ande. -tää* täta; (kuv.) förtäta; koncentrera; (fys.) kondensera; (pusertaa) komprimera. tiiviys2 täthet; (lujuus) fasthet, tikah||duksissa slutkörd, utmattad, dödstrött. -tua* (läkähtyä) kikna (nauruun av skratt).

tikan||heitto pilkastning, -kontti (ksv. Cypri-pedium calceolus) guckusko -n -r. -pesä (-kolo) hackspettbo. tikapuut pl steg|e -en -ar. tikari dolk -en -ar; stickert -en -ar. -nisku, -npisto (m. kuv.) dolk|stöt, -styng, tikasauto (pal.) steglbil, -vagn. tikata* (ni.) sticka, tiketti* (j.) biljett -en -er. tiki||ttää* (kel.) ticka, picka, -tys tick|ning, -ande, pickande. tikka* 1. (lin. Picus ym.) hackspett -en -ar. 2. (leik.) kastpil; vrt. tikanheitto. tikkaat pl steg|e -en -ar. tikki* (kort.) stick -et -; (omp.) stygn -et -. tik|ku* sticka; tehdä -usta asia ks. tehdä 7. -karamelli slickepinn|e -en -ar; klubb |a -an -or.

tikkuri (vanh. kplmt., 10 kpl) däcker -n -. tikli (el. Carduelis earduelis) steglits|a -an -or. tikuttaa* 1. (merkitä tikuilla) utmärka2

med stickor. 2. (tikittää) picka, ticka, tila 1. (laajuus, tilavuus) utrymme; ~n niukkuus det knappa, begränsade utrymmet; tehdä ~a bereda rum (plats) för ngn; jättää ~a jllk lämna rum för ngt; kalusto vie liian paljon ~a möbeln upptar för stort rum (är alltför skrymmande); autossa ei ole ~a niin monelle i bilen finns inte rum (plats) för så många; (autoon ei mahdu niin monta) bilen rymmer inte så många;

siinä ei jää (lainkaan) ~a epäilyksille det

lämnar inget rum för tvivel; ei jää eri tulkinnoille det blir inte rum för tolkningar; tyhjä ~ tomrum; (tyhjö) va-

epolitiikka til

kuum - (-et) -. 2. (kunto) skick; (ruokko, asu) ans -en; (aste) stadi|um -et -er; potilaan ~ ei ole parantunut den sjukas tillstånd har inte förbättrats; kurjassa ~ssa i eländigt, uselt skick; i ynkligt, eländigt tillstånd; missä (millaisessa) ~ssa? i vilket skick (tillstånd)? på vilket stadium? pesän ~ (Iak.) boets ställning; stat -en; jutun (asian) ~ tvisteläge. 3. (vuode, sänky) bädd -en -ar; sijata ~nsa (vuoteensa) bädda sin säng. 4. (maatila) egendom, gods; talonpoikais ~ hemman-et -, (-talo) lägenhet, gård. 5. (tilaisuus) tillfälle; ensi ~ssa vid första tillfälle (lägenhet); (paluupostissa) med (per) omgående, med första lägenhet. 6. (paikka) ställe; (sija) plats. 7. rakentaa uusi talo entisen ~lle (sijaan) bygga ett nytt hus i stället för det tidigare; asettaa jtk jnk ~lle sätta ngt i stället för ngt, (korvata jtk jllk) ersätta ngt med ngt; tulla jnk —ZZe (sijaan) komma, träda i stället för ngn; (vaihtuen) avlösa, remplacera ngn. tilaaja beställare; abonnent; subskribent; (sanomal.) prenumerant; merkitä itsensä jnk ~ksi subskribera, prenumerera på ngt. -inhankkija prenumerant-, subskribent |sam-lare, -anskaffare. -määrä prenumerantantal, -piiri prenumerantkrets, -valintainen med automatval; ~ kaukopuhelu fjärrsamtal med automatval. tilaaminen beställning, -ande; rekvirer|ing, -ande, (sanomal.) prenumeration, prenumererande; subskriber|ing, -ande; införskrivande; abonner|ing, -ande. tilaaviepä (miel. skrymmande; ~ tavara

skrymmande, skrym |gods. -tilainen (yhd.) med . . . rum, utrymme; pieni-, iso~ med knappt (gott) om utrymme. tilaisuu|s2 tillfälle -t -n; (-dessa vid); begivenhet; tillställning; evenemang; chans -en -er; käyttää -tta (hyväkseen) begagna sig av tillfället; passa på tillfället; -den sattuessa, tullen vid (lägligt, lämpligt) tillfälle; hänellä ei ollut -tta tulla han hade inte (var inte i) tillfälle att komma; (hän oli estynyt) han var förhindrad att komma; en saa koskaan -tta siihen jag får aldrig (kommer aldrig att få) tillfälle därtill; tarjota jllk ~ jhk (tehdä jtk) bereda ngn tillfälle till ngt, att göra ngt.

tilalli|nen 1. (s.) (talollinen) lägenhetsinnehavare, (maatalon omistaja) hemmansägare; (tilanomistaja) godsägare; (talonpoika) bonde bonden bönder. 2. (a) besutten; -set de besuttna.

tilan||ahtaus2 brist -en på utrymme; utrymmesbrist -en; (tungos) trängsel -n. -haltija lägenhets lägare, -innehavare; godsägare, -hoitaja (palkattu) (gods)förvaltare. -hoito skötsel (förvaltning) av lägenhet, hemman, -jako lägenhetsdelning; hemmansklyvning, -kauppa lägenhetsköp. -luovutus lägenhetsöverlåtelse. -myynti

försäljning av lägenhet.

tilanne* situation; (sak)läge -t; belägenhet;

ställning. -kartta. (sot.) ställningskarta;

karta över läget, -katsaus översikt av läget, -komiikka situationskomik, -kuva situationsbild. -politiikka (suhdanne~) konjunk-

turpolitik, -rikollinen tillfällighetsförbrytare. -rikos tillfällighets I förbrytelse, -brott, -selostus (sot.) rapport om, redogörelse för läget, - tiedotus ks. ed.; meddelande om läget, tilan||omistaja lägenhetsinnehavare; (suur—) godsägare, -osa del av lägenhet, hemman; lägenhets-, hemmans [del; (lohko) skifte -t -n. -osakas delägare i lägenhet, -puute brist på utrymme; bristande utrymme -t; utrymmesbrist, -siirto utflyttning av lägenhet.

tilaosuus2 andel i lägenhet, tilapäi||nen tillfällig; (väliaikainen) interimistisk, temporär, provisorisk; ~ painotuote accidenstryck. -sesti tillfälligt(vis); interimistiskt, temporärt, provisoriskt, tilapäis||ilmiö tillfällighet; tillfällig företeelse, händelse, -kirjoitus tillfällighetsskrift, -laina tillfälligt lån; (j. »vippi[laina]») handlån -et -; vigg -en -ar. -luonteinen av tillfällig natur; interimistisk, provisorisk, -luontei-suus tillfällig natur; provisorisk karaktär, -näytelmä tillfällighets |stycke, -pjäs-en-er. -painate accidenstryck -et -; tillfällighetstryck. -puhuja tillfällighetstalare, -ratkaisu provisori|um -et -er; (hätäratkaisu) nödlösning. -rikollinen tillfällighetsförbrytare, -rikos tillfällighets|förbrytelse, -brott, -runo tillfällighetsdikt, -runoilija tillfällighets |-poet, -skald, -diktare, -työ tillfälligt arbete, tillfällighetsarbete; (kirjp.) accidensarbete. -varas tillfällighetstjuv. -yys2 tillfällighet; provisori|um -et; provisorisk(t), interimistisk^) karaktär (tillstånd), tilaryhmä lägenhets-, egendoms|komplex. tilasto statistik -en. -aineisto, -aines statistiskt material, -ida jtk upprätta statistik över ngt. -Uinen (tilasto-) statistisk, -mies, -ntutkija statistiker -n -. -taulukko statistisk tabell, -tiede statistik -en. -tieteellinen statistisk, -tieteilijä statistiker -n -. -tieto statistisk uppgift, -toimisto statistisk byrå. tilata beställa2 hos (av) ngn, jst ngnstans; ~ itselleen toimitettavaksi rekvirera, beordra; (ennakolta) abonnera; ~ sanomalehtjeä -i prenumerera på en tidning; ~ kirja (sitoumuksin) subskribera på en bok; ~ tavaroita beställa (rekvirera) (esim. ulkomailta in-förskriva) varor, tila 11 ton (mv.) obesutten, -ttomuus2 obesut-tenhet.

tilau|s beställning; rekvisition; abonnemang -et -; prenumeration; subskription; (kaup.) order -n -; -ksen saaja emottagare av order, beställning; -ksen tekijä beställare, som gör (gjort) en beställning; hankkia jnk -ksia taga upp order (prenumerationer) på ngt; toimittaa — utföra en beställning; (kaup.) effektuera en order, -hinta beställnings-, prenumerations-, subskriptions I pris. -ilmoitus prenumerationsanmälan. -kaavake beställnings-, prenumerations|formulär. -kirja (kaup.) orderbok. -kirjoitus beställd artikel, -kuitti prenumerationskvitto, -lento charterflyg, -lippu beställnings-, prenumerations|sedel; abonnemangsbiljett, -lista prenumerations-, subskriptionslista, -lomake beställnings-, prenumerations|blankett. -maksu prenumerationsavgift. -määräys order -n -. -nay-

täntö abonnemangsföreställning; (tilattu) beställd föreställning, -puhelu abonnemangssamtal. -pukimo beställningsskrädderi. -puku beställd kostym; mitta— mått-beställd kostym, -tenkerääjä ks. tilaaja i n h a n k k i j a.

tilav||a rymlig, -uudellinen med avseende på volym (kub); volym-; volymmässig, -uus2 rymlighet; (kappaleen) volym-en-er; (äst.) rymdinnehåll -et; kapacitet -en; (kuutiosi-sältö) kubikinnehåll; kub(ik) -en; tehollinen — nyttig volym, (-mitta [vetomitta] vymd-, kubik |mått. -paino volymvikt. -prosentti volymprocent, -tulli rymdtull. -yksikkö volymenhet.)

tilhi2 (Bombycilla garrulus) sidensvans -en -ar.

til|i 1. (yl. selvitys) räkenskap -en -er; uppgörelse; (palkka) lön; avlöning; (tilinteko) redovisning; redogörelse; (maksu, suoritus) likvid; tehdä — jst avlägga, göra räkenskap (avge redogörelse, redovisning) för ngt; redovisa, redogöra för ngt; tehdä — (hoitoonsa) uskotuista varoista redovisa för, göra räkning för anförtrodda medel; pitää tiliä jst föra räkning över ngt; (kuv.) hålla räkning (reda) på ngt. 2. (pank.) ^konto, (lasku) räkning; omaan —in för egen räkning; panna (viedä) -eihin införa i räkenskaperna; panna (merkitä) jnk —in (—lie) föra på ngns räkning (konto); hyvittää (veloittaa) jnk —ä gottskriva (kreditera) ngns konto med ngt; merkitä —in kontoföra. 3. (kuv.) panna jnk —lie skriva på ngns konto; tillskriva ngn ngt; erehdys pantiin hänen tietämättömyytensä — Ile misstaget tillskrevs hans okunnighet; joutua —lie (vastuuseen) få stå till svars (jst för ngt); hänellä oli paljon -Itään han hade mycket på sitt konto (samvete); tehdä — elämänsä kanssa göra upp räkningen med livet; vaatia — lie ställa ngn till svars för ngt; —mme (välimme) ön (ovat) selvä (t) vi har gjort upp våra mel-lanhavanden (vi har gjort upp med varandra); vaatia jtk —lie jst fordra redovisning (räkenskap) av ngn för ngt; ställa ngn till svars för ngt. -asema kontoställning; (tase) balans -en -er. -asia: —t räkenskaper, -asiakas kontoinnehavare; räkningshavare. -erä räkenskaps-, konto | post. -juttu räkenskapsmål. -kausi räkenskaps-, redovisnings-, bokförings|period. -kirja räkenskaps-, kassa |bok; kontobok. (—arvo bokfört värde.) -konttori räkenskapskontor, -laitos räkenskaps väsen. -Ile (maksu konto linbetalning, -insättning, -panija insät-tare. -pano inbetalning på konto; insättning.) -ltäotto uttagning (från konto), (-kortti utbetalningskort.) -merkintä kontopost. -nhaltija räkningshavare, kontoinnehavare. -npito räkenskaps-, bok|fö-ring. (-velvollinen, -velvollisuus bokfö-rings I skyldig, -skyldighet; skyldig [-[skyldighet]-] {+[skyl- dighet]+} att föra räkenskaper.) -n(pitäjä räkenskaps-, bok |förare. -päätös bokslut-et-; avslutande av konto, -sulku spärrande av konto; kontospärr -en. -tarkastaja revisor, -tarkastus revision, [-kertomus [-revisionsberättelse.]-] {+revisions- berättelse.]+} -tekijä redovisare, -teko redo-visning [jslk för ngt]; [kuv.] uppgörelse; -teon päivä uppgörelsens, uppgörelse |dag; olla kykenemätön —on brista i redovisning; -teon laiminlyönti bristande redovisning, -teko I velvollinen, -velvollisuus redovisnings I skyldig, -skyldighet.) tili||ote konto|utdrag, -kurant -en -er. -pussi avlöningskuvert, -päivä 1. redovisningsdag. 2. (maksu—) avlönings-, likvid |dag. -saatava kontofordran, -selvitys kontoutredning. -siirto (pank.) giro -t; gire-ring. (-pankki girobank, -toimi[tus] gire-ring.) -suhde kontoförhållande, -sääntö (Iak.) räkenskapsstadga, -tosite konto-, räkenskaps I verifikat. -ttäjä redovisare, -ttäminen redovis |ning, -ande. -ttää* redovisa (jtk för ngt); (viedä tileihin) bokföra*; saada — (miel: joutua tilille jst) jtk (kuv.) få stå till svars för ngt. tilitys redovisning (för ngt); (selvitys) utredning; (kuv.) uppgörelse, (-velvollisuus redovisningsskyldighet.) tili||vajaus (konto)balans. -vapaus decharge -n. -velka kontoskuld, -velvollinen redovisningsskyldig; (kuv.) skyldig räkenskap (jst för ngt), -virasto räkenskapsverk. -vuosi redovisnings-, räkenskaps|år. tilk||e*: pl -keet drev -et. -intärauta driv-, dikt|järn -et -. -itys diktning, drivning, -itä (rivetä) dikta, driva*, kalfatra; (tiivistää) täta.

tilkka* (tippa) dropp|e -en -ar; (pisara) tår

-en -ar; skvätt -en -ar. tilkkiä ks. tilkitä.

tilkku * 1. (vaatelappu) lapp -en -ar. 2. maa —, pelto— jord-, åker|lapp. -matto lappmatta, -nen (liten) lapp -en -ar. -peite lapptäcke, tilli (diili) (ms., ksv. Anethum graveolens)

dill -en. -kastike dillsås. tillikka* 1. (korva—) örfil -en -ar. 2. (j. vanh.) a) krog; b) sup. tilliliha dillkött.

tillitt||äjä (Ips.) lipsill -en -ar. -ää: itkeä — lipa, ta till lipen.

tiloi||ttaa* inrymma; (sijoittaa) placera, -tus placering.

tiltaltti* (lin. Phylloscopus collybita) gransångare.

tilu|s äga; -kset ägor; (maa) mark -en -er. -ala ägo|område, -vidd -en. -jako ägoskifte; skifte av ägor. -jyvitys ägogradering. -järjestely ägoreglering, -kartta ägokarta, »katselmus ägosyn. -kuvio ägofigur, -mittaus ägomätning, -määrä ägomassa, -osuus skifteslott. -palsta ägoskifte -t -n; skifteslott, -raja ägo|skillnad -en, -rå. -rauhoitus (alue ägofredsområde. -laki lag om fredning av ägor.) -riita ägotvist, -selitelmä, (miel.) -se-litys ägobeskrivning, -sijoitus skiftesplacering. -tie ägoväg. -vaihto (mnm.) ägobyte. (-sopimus avtal angående ägobyte. -tasinko ägobyteslikvid; mellangift vid ägobyte. - toimitus ägoby tesförrättning.) timantti* diamant -en -

er. -kaira diamant-borr. -kairaus diamantborrning, -koriste, -koru diamantsmycke, -neula diamantnål. -pora diamantborr. -poraus diamantborrning.

en — tipahdella tip

timjami (tarha-ajuruoho, Thymus vulgaris) timjan -en. -öljy timjanolja. timotei (Phleum pratense) timotej -en. -kärpänen (Amaurosoma) timotejfluga. -kääriäinen (hnt. Tortrix paleana) timotej vecklare. -nsiemen timotejfrö. timperi (jmer. kirvesmies) (skepps)timmer-man.

tina tenn -et. -aja förtennare. -amaton oförtennad. -aminen förtenn|ing, -ande. --astia tennkärl. --astiasto tennservis, -esine tennföremål. -harkko tenntacka, -inen av tenn, tenn-, -jauhe tennpulver; granulerat tenn. -juote tenn-, mjuk|lod -et. -juotos tennlödning. -kaivos tenngruva, -kannu tennkanna. -kivi (kassiteriitti) tennsten. -koriste tennsmycke, -lautanen tenntallrik, -lehti tennfolie -n -r; bladtenn; stanniol -en. -levy tenn|plåt, -platta, -skiva, -lusikka tennsked, -malmi tennmalm. -määrä tennmängd, -nappi tennknapp. -n(kitinä [taivutettaessa kuuluva] tennskrik -et. -sekainen tenn|blan-dad, -haltig. -valanta tenngjutning.) -oksidi tennoxid. -paperi tennfolie -n -r, stanniol -en. -pitoinen tennhaltig. -pullo tennflaska, -putki tennrör. -putkilo tenntub. -rasia tenndosa. -seos tennlegering, -sotamies tennsoldat, -suola tennsalt. -ta förtenna, -teollisuus tennindustri, -tuhka tenn|aska, -oxid. -us förtenning, -valimo tenngjuteri. -valmiste tennarbete, -vati tennfat, tingeltangeli (halv.) tingeltanglet -let. tingintä* (ned)prutning; prutande; vrt. t i n-kiä.

tinka* 1. (kiista, väittely) tvist, ordväxling, dispyt. 2. (tiukka paikka): viime -gassa i senaste laget; i sista ögonblicket. 3. (puute): on — jst det råder brist på ngt; det är ont om ngt; siitä tuli — (kuv.) det blev ett köpslående därom, -ki: maito— (Suom. r.) mjölkbeting, tinkimi||nen prutande; köp|slående, -slagan; (sovintoon) (en) dagtingan; kompromiss; -svara prutmån.

tinkimä111tömästi utan köpslagan (dagtingan); obetingat; utan prut. -tön obetingad; (ehdoton) absolut; (vannoutunut) svuren; (jyrkkä) avgjord; deciderad; (lahjomaton) omutlig.

tinki |ä* tingin pruta; köpslå*, dagtinga; ~ hinnasta (myyjänä) pruta på priset; ~ vaatimuksistaan pruta (slå av) på sina fordringar; ~ kustannuksista pruta ned (försöka pressa ned) kostnaderna; — vakaumuksestaan dagtinga (köpslå, kompromissa) med sin övertygelse; siitä ei ole -mistä det tål inte (vid) ngn avprutning; -mättä utan prut (köpslående, dagtingan; obetingat); ~ jnk palkasta (vähentää palkkaa) knappa in på ngns lön; koettaa — (väittää jtk olemattomaksi) försöka bortresonera ngt. tinktuur||a, -i (rohdosuutos) tinktur -en -er. tintata (j.) 1. (lyödä, iskeä) slå; hugga till.

2. (ryypiskellä) pimpla. tio- (kem. yhd.) tio-, -alkoholi tioalkohol; merkaptan. -rikkihappo tiosvavelsyra, »sulfaatti tiosulfat, -yhdiste tioförening, tipa||hdella* droppa; (pudota) falla*; -hdellen

755;tip tipahtaa —

droppvis; i små poster; -hieli muutamia pisaroita det föll (kom) några regndroppar, -htaa* ks. ed. -uttaa* droppa; drypa*; hälla några droppar; låta* falla; fälla2, -uttaminen droppande; fällande; drypande, tipla (täplä) fläck; punkt, tipoittain droppvis.

tipo 11 tiehensä, -tiessään sin kos; olla -tiessään vara sin kos, försvunnen; vara som bortblåst.

tipp[|a* dropp I e -en -ar; (frm.) tipat droppar, -aleipä struv|a -an -or. -apullo 1. (tiputu~s) droppflaska. 2. (lääke~) medicinflaska, -na* droppa; (valua) drypa*; lacka; (karista) falla*; strös3; ~ hikeä drypa av svett; niin että hiki -ui så att svetten lackade (dröp), -uilla droppa, -ukivi droppsten, (-luola droppstensgrotta, -puikko stalaktit -en -er. -pylväs stalagmit -en -er.) -ukuppi (kon.) droppkopp. -ukärki (rak.) droppnäsa. -uri (lääk.) dröppel -n; gonorré -n. -uvesi droppvatten. -uvoitelu (tkn.) droppsmörjning. tipsu||ttaa* trippa; (tassuttaa) tulta, -ttami-nen, -tus tripp(ande) -(e)t; tultande, tiptop (tpm.) tiptop, -kunto, -kunnossa

(i) tiptopform. tipu||telia* droppa; drypa*; (sirotella) strö3, -ttaa* droppa; drypa*; låta* droppa; (kaataa) spilla2; (j. pudottaa) fälla2, tappa, -tta-minen drypande jne.; ks. ed. -tus droppande; drypning. (-lasi droppglas. -pullo droppflaska, -putki pipett.) tira||hdella * 1. (tihkua) sippra. 2. (viserrellä) kvittra, -hdus (liraus) skvätt-en-ar.-htaa

(läikkyä) skvätta, -us ks. t i r a h d u s. tiristä 1. (tihkua) sippra. 2. (porista) porla;

(rätistä) fräsa; spraka, tirkist||ellä lura, kisa, bliga, (kurkistaa) kika; glutta. -ely lurande, kisande, bligande; kikande; gluttande. -ys vrt. ed. (-reikä titthål.) -ää ks. -e 11 ä. tirskah|taa: veri -ti blodet stänkte, frusade. tirsku a nysa; (päristä) fnysa; (nauraa) ~ fnittra, -nta nysning, fnysning, fnitt|er -ret. tisk||ata (j.) diska, -i (myymäläpöytä) disk -en -ar; (astiat) disk -en. tisl||aaminen destillering, destillerande, -ain ks. -a u s k o j e. -ata destillera; ~ kuiviltaan (kuiva ~) torrdestillera. -aus destillation, (-astia destillationskärl; retort -en -er. -koje destillationsapparat, -tuote ks. tisle.) -e destillat -et -. tissi (nisä) spen|e -en -ar; bröst, tissuttaa* tassa; (tassuttaa) tulta, titaani 1. (ani. myt., kuv.) titan -en -er. 2. (kem.)^ titan -et (-en), -happo titansyra. -malmi titanmalm. -pitoinen titanhaltig. -rauta titanjärn. titra||ta (kem.) titrera. -us titrering, titteli (arvo-, virka/nimi) tit|el -eln -lar. -lehti (nimi[ö]lehti kirjs.) titelblad, titteri (kem.) (normaaliainemäärä liuoksessa)

titer -n; (pitoisuus) halt. tiu tjog -et -.

tiuh a tät. -entaa göra tätare; ~ vauhtia öka takten, -eta bli tät(are); tätna, tiu||kasti tätt; snävt; (kireästi) stramt; spänt; hårt; skarpt; fast; (mer.) dikt; pitää jtk ~ silmällä hålla skarpt öga på ngt; ~

tuuleen (mer.) dikt bidevind, -kata* I. ks. -k e n t a a. 2. (ahdistaa) ansätta*; (vaatia) yrka, insistera (på ngt); ~ jltk lainaa takaisin återkräva ett lån av ngn; ~ itselleen parempia ehtoja enständigt yrka på (insistera på, pocka på) förmånligare villkor, -kea (harv.; tuikea, tiukka) barsk, -kennus spänning; till-, åt|stramning; åtdragning; skärpning; restriktion, -kentaa* (pingottaa) spänna2; tillstrama; (vetää tiukalle) draga* åt, till; (koventaa) skärpa2; ~ tahtia (kulkuaan) öka takten; ~ ehtoja skärpa villkoren; ~ luotonantoa strama till krediten, -kentua* bli spänd; spännas2; tillstramas; (kärjistyä) tillspetsas, -keta* ks. -kentua. tiuk|ka * 1. (konkr.) (tiivis) tät; (ahdas) snäv; ~ takki en snäv (åtsittande) röck; ~ vyö ett stramt, spänt bälte; vetää -emmalie strama till (åt); olla -assa vara spänd; sitta hårt fast. 2. (abstr.) (pulmallinen) kinkig, brydsam; (kireä) stram; (vaikea) svår; (kova) hård; (ankara) skarp, sträng; (luja) fast; (tuima) bister; barsk; brysk; (kiihkeä) enständig; rahoista on ~(a) det är ont om pengar; kiristää jousta liian -alle (kireälle) (kuv.) spänna bågen för högt; joutua -atle (pulaan) råka illa ut, i knipa, i trångmål; få det svårt; bli beträngd; panna -alle (kuv. j.) klämma åt (efter) ngn; (ahdistaa) ansätta ngn hårt; sätta ngn på det hala; (siinä) otti -alle (se oli lujassa) det satt hårt åt; olla -assa (kuv.) sitta hårt åt; (ahtaalla) vara illa ute, beträngd; leipä on ollut hyvin -assa det har varit mycket ont om (rått stor brist på) bröd; hän ön ~ rahoistaan han håller noga på styvern, ser noga på slanten; pitää -alla hålla ngn kort; jos ~ tulee, -an tullen om (när) det riktigt gäller (kniper); se on ~ paikka det är en svår (brydsam, kinkig) situation; miehellä on -al oltavat mannen är illa ute, befinner sig i en brydsam belägenhet; joutua yhä -emmalie bli allt mer beträngd; kärjistää kriisi -immilleen (äärimmilleen) driva krisen till sin spets; bringa krisen att kulminera, tiu||kkaan hårt; (tiiviisti) tätt; vetää ~ draga hårt till (åt), -kkasanainen skarp, sträng, barsk, -kkua* (vanh.) droppa; sippra; drypa, -kkuus21. täthet; snävhet; stramhet. 2. hårdhet; stränghet; fasthet; bisterhet; barskhet. tiuku* (kulkunen) bjällra; pingla, tiusk||aista snäsa2 (jllk till ngn); huta (åt, till ngn); -aisten torjua luotaan avsnäsa2; avsnoppa, -aisu, -aus snäs|a -an -or; snäs-ning. -ea snäsig; barsk, tiuskuttaa* (tiukuttaa) kvittra. tiu(i)ttain tjog|tals, -vis. tivoli tivoli -t -n; käydä ~ssa gå på tivoli, toaletti toalett -en -er. -huone toalettrum, -paperi toalettpapper, -pöytä (kampauspöy-tä) toalettbord, -saippua (ihosaippua) toa-lettvål. -tarvikkeet toalettartiklar, todella (kin) i sanning; (tosiaan) faktiskt; verkligt; verkligen; (itse asiassa) i själva verket; (varmasti) sannerligen, förvisso; ~ syyllinen verkligt skyldig; niinkö är det möjligt? verkligen!

todelli||nen verklig-, faktisk; reell; (aito) veri-todellisesti —

tabel; ~ arvo (mat.) sanna värdet, -sesti verkligen; faktiskt; reellt, -staa förverkliga, -stua* förverkligas.

todellisuuden I |mukaineu verklighetstrogen, -taju verklighetssinne; sinne för realiteter, -tajuinen med verklighetssinne; med sinne för realiteter.

todellisuu|s2 verklighet; -dessa i verkligheten; i själva verket; faktiskt, -kuva verklighetsbild. -kuvaus

verklighetsskildring, -pohja verklighetslunderlag, -grund; grund i verkligheten; reellt underlag, -romaani verklighetsroman. -sävyinen verklighetsbetonad. -taju verklighetssinne; sinne för realiteter, -tajuinen med verklighetssinne, sinne för realiteter, -tuntu verklighetsprägel. - tuntuinen ks. tode n~.

todenmukainen (totuuden-) sanningsenlig, -mukaisesti sanningsenligt; sannolikt. - mukaisuus sanningsenlighet; sannolikhet. - näköinen sannolik; (uskottava) trolig, -näköisesti sannolikt, -näköisyys sannolikhet, (-laskelma, -laskenta, -lasku sannolikhetskalkyl. -syyt sannolikhetsskäl pl.) -peräinen sanningsenlig; verklig, faktisk; (tosi) sann; (oikea) riktig, -peräisyys sanningsenlighet; verklighet; sanning; riktighet, «perästä faktiskt; på allvar, -puhuja sanningssägare. -taa* besanna; (todeta) fastslå; konstatera; (mat. ym.; kaup. iosittaa) veri-fi(c)era. -takaa, -teolla på allvar, -totta verkligen sant, riktigt säkert, -tua* besannas; (täyttyä) gå* i uppfyllelse, -tuntuinen verklighetsbetonad; illusorisk.

todesti faktiskt.

todet|a* konstatera; fastslå*; (osoittaa todeksi) påvisa, ådagalägga*; (havaita) befinna*; hänet -Hin varkaaksi det konstaterades (fastslogs), att han var tjuven (en tjuv); han befanns vara tjuven (en tjuv); -tav(iss)a (oleva) påvisbar; bevislig.

todettavasti bevisligen; (ilmeisesti) uppenbart.

todis|taa (Iak.) vittna; (läsnä ollen) bevittna; (näyttää toteen, todeksi, esim. mat.) bevisa; (oikeaksi) intyga; (varmentaa) (be)styrka2; (osoittaa) påvisa; ådagalägga*; (saada toteennäytetyksi) leda2 i bevis; (kaup.) veri-fi(c)era; (esittää todisteita) argumentera; (olla merkkinä jst) bära* vittne, vittna (om ngt); ~ jtk oikeaksi intyga, styrka riktigheten av ngt; bestyrka ngt; oikeaksi -lettu bevittnad; bestyrkt; ~ väite bevisa en sats (ett påstående); ~ väite vääräksi vederlägga en sats (ett påstående); mikä oli -tettava (mat.) vilket skulle bevisas; ~ toiseksi bevisa vara en annan; ~ (asiakirjoin) olevansa talon omistaja dokumentera sig som husets ägare; olla -lamassa jtk bevittna ngt; -tettu tosiseikka ett bevisat (ådagalagt) faktum; ~ oikeutensa jhk styrka (ådagalägga) sin rätt till ngt; se ~ välinpitämättömyyttä det vittnar om, ådagalägger (osoittaa tyder på) likgiltighet; ~ jllk asian olevan päinvastoin överbevisa ngn om motsatsen; hänet -lettiin syylliseksi varkauteen han blev överbevisad om stöld; jtk ~kseen som bevis på ngt; ~ jnk olevan väärässä överbe-

visa ngn (om hans misstag); ~ (osoittaa) selvästi jtk lämna ett tydligt bevis på ngt; ~ jtk vääräksi påvisa oriktigheten av, det oriktiga i ngt; (kumota) (om)kullkasta ngt; kieltäytyä -lamasta vägra att vittna; undandraga sig vittnesmål; -tettavissa oleva bevislig.

todista [ja vittne -t -n; mainita (ilmoittaa, nimetä) jk ~ksi åberopa ngn som vittne; kelvata asiassa ~ksi vara vittnesgill i en sak; ~ksi kelpaamaton icke vittnesgill; esiintyä ~na uppträda som vittne; -jia kuulusteltaessa under vittnesförhöret, -inkuulus-telu vittnesförhör, -kelpoinen vittnesgill; som äger vitt.neshabilitet. -kelpoisuus vitt-nesgillhet; vittneshabilitet. -ksikelpaamat-tomuus avsaknad av vittnes |gillhet, -habi-litet. -kumppani medvittne -t -n.

todistajan||este (vanh. -jäävi) vittnesjäv. -kertomus vittnes|berättelse, -utsag|a, -o. -lausuma vittnesutsag|a, -o. -lausunto vittnesmål -et -; antaa ~nsa avge sitt vittnesmål. -palkkio vittnesarvode, -vakuutus vittnesförsäkran, -vala vittnesed.

todis||tamaton obevittnad; obevisad; (varmentamaton) obestyrkt, -taminen (bevittnande; bevisande, bevisning; bestyrkande; intygande; (todistelu) ledande i bevis, -tau-tua*: — jks bevisa (ådagalägga) * sig vara ngt; manifestera, dokumentera sig som ngt. -te bevis -et -; argument -et -; belägg -et -; ~ jst, jnk för (på) ngt; (osoitus) vedermäle -t -n; (kaup. tosite) verifikat -et -; ~et (Iak.) bevisning; olla ~ena jst utgöra ett bevis på, för ngt. -teellinen bevislig. -tella ks. todistaa. -telu bevisning; bevisföring; argumentering, (-aines, -aineisto bevismaterial. -menettely bevisningsförfarande.) -tettava bevislig; bevisbar, -tettavasti bevisligen. -tettavuus2: jnk ~ möjlighet att leda (ngt) i bevis; bevislighet. -te tus ti bevisligen.

todistu|s bevis -et -; (jnk jst på, för ngt); belägg -et - (för ngt); (vir.) intyg -et -(över ngt); (koulu~, maine~) betyg -et -; (ystävyyden~) underpant -en -er (på ngt); (atesti) attest -en -er; (osoitus) vittne -t -n, vittnesbörd -et -; (Iak.) vittnesmål -et -; (lausuma) vittnesutsag[a, -o; ~ siitä että hän osaa suomea (hänen suomen kielen taidostaan) bevis på (intyg över) att han kan finska (hans kunskaper i finska); antaa ~ jst utfärda ett intyg över ngt; se ön -ksena jst det utgör ett bevis på (för) ngt; (osoittaa jtk) det bär vittne (vittnesbörd) om ngt; det vittnar om ngt; saada -ksia jst få (röna) bevis på ngt; kumota -ksin jnk väitteet överbevisa ngn; jnk, jst todistukseksi som bevis på, för ngt.

todistus[|aihe (aihetodistus) (Iak.) indici|um -et -er. -aineisto bevismaterial, -arvo bevisvärde. -jäljennös betygsavskrift; avskrift av intyg, betyg, -kappale bevis -et -; belägg -et -; (kirj.) aktstycke -t -n, dokument -et -. -keino bevismedel, -kelpoinen vittnesgill. -kelpoisuus vittnes|gillhet, -habilitet. -ketju beviskedja, -peruste bevisningsgrund; argument. -taakka (Iak.) bevisbörda, »velvollisuus bevisningsskyldighet, -voima bevis-

kraft; vitsord -et. -voimainen beviskraftig. -väline bevismedel, todistuttaa* (jllk) låta* (ngn) bevittna, bevisa jne.

toe* tokeen (pato) damm -en -ar, fördämning. -ta 1. (padota, harv.) dämma, för-, upp|dämma. 2. a) (kyetä, pystyä) förmå, vara i stånd, vara kapabel; b) (asettua, talttua) lugna sig; lägga sig; spakna; bli spak(are).

toga (tooga) (ani. Room.) tog|a -an -or. tohah||della*, -taa* 1. ks. tohista. 2. (kivahtaa, tiuskaista) snäsa, huta. 3. (suutahtaa, kiivastua) brusa upp. tohelo, tohero 1. (a.) virrig, tafatt, bortkommen; redlös. 2. (s.) drum|mel -meln -lar. tohi||na sus -et; (pauhu) brus -et; (touhu) bestyr; väsen; stök -et; bråk -et; ståhej -et; nostaa tyhjästä ~ (kuv.) göra en mygga till en elefant; göra en höna av en fjäder; koka soppa på en spik. -sta susa; brusa; stöka; bråka; ~ jstk göra väsen av ngt. tohlo I. (an. sarven ~) kvicke -n. II. (tollo) stoll|e -en -ar; pundhuvud -et -; dumbom -men -mar. tohmeroinen moddig; muddrig. tohtia* töras* törs tordes; (rohjeta) våga; ha mod.

tohtori doktor; väitellä ~ksi doktorera; disputera (för doktorsgraden); ~ksi aikova (väittelijä) doktorand -en -er. -n (arvo doktorsgrad. -rouva doktorinna. -väittäjäiset doktorsdisputation, -väitöskirja doktorsavhandling.)

tohtoroida (j.) pyssla om; kurera; böta; kvacksalva (med ngn), tohveli (~kenkä) toff|el -eln -lor. -kukka (virsu ~) (Calceolaria) toffelblomma. -sankari tof felhjälte.

toikkaroida (hoiperrella) ragla; vingla; (rämpiä) traska.

toimeen: panettaa ~ låta* verkställa jne.; vrt. toimeenpanna, -paneva verkställande; (täytäntöön~) exekutiv; ~ viranomainen verkställande, exekutiv myndighet; ~ johtaja (vanh.; nyk. toimitusjohtaja) verkställande direktör, -panija verkställare; tillställare; anstiftare; upphovsman; (järjestäjä) arrangör; (Iak.) exekutor. - panna (miel.) (panna toimeen, täytäntöön) verkställa2; (järjestää) föranstalta; arrangera; anordna; ställa2 till; tillställa2; (toteuttaa) sätta * i verket; förverkliga; realisera; (viedä perille) genomföra*; (ottaa käytäntöön) införa*; (ryhtyä) vidtaga*; ~ päätös verkställa ett beslut; sätta ett beslut i verkställighet; ~ arpajaiset, juhla(t) anordna (föranstalta, ställa till) ett lotteri, en fest; ~ näyttely anordna en utställning; ~ tutkimus verkställa (föranstalta, anställa) en undersökning; ~ uudistuksia införa (företaga, vidtaga), (saattaa voimaan) genomföra reformer; ~ keräys föranstalta (anordna, igångsätta) en insamling; ~ käsky verkställa (utföra) en befallning, order; se ~an (tapahtuu) det äger rum. -pano verkställande; verkställighet; föranstaltande; (Iak.) exekution; (suorittaminen) utförande; genomförande; (jnk käytäntöön otto)

införande av ngt; ryhtyä jnk ~on skrida till verkställighet av ngt. toimeenpano||asetus verkställighetsförordning. -elin verkställande (exekutivt) organ, -käsky verkställighetsorder, -valta verkställande makt, myndighet, toimeen||pantava som skall, bör verkställas jne.; (aiottu, suunniteltu) planerad, beramad, tillärnad. -saanti åstadkommande, -tuleva som har sin utkomst; som reder sig, drar sig fram, slår sig fram; bärgad; hyvin ~ välbärgad, toimeentulo utkomst -en; bärgning; (ansio) förtjänst -en; (elatus) uppehälle; försörjning; (olemassaolo) existens -en; hankkia ~nsa få sin bärgning (utkomst); slå sig fram;

alimmaisraja existensminimum, -lähde inkomstkälla, -mahdollisuus utkomst-, existens |möjlighet. -vaikeus svårighet att få sitt uppehälle, levebröd (slå sig fram), toime||kas -kkaan verksam; (puuhakas) driftig; (uuttera) nitisk; (yritteliäs) företagsam; (työteliäs) idog, strävsam; skötsam, -kkaasti verksamt; driftigt; nitiskt; idogt. -kkuus2 driftighet; nit -et; idoghet; strävsamhet; företagsamhet; aktivitet, -ksi-(antaja uppdragsgivare; [-[komissiokaupas-sa]-] {+[komissiokaupas- sa]+} kommittent; [Iak.] mandant. -anto uppdrag -et -; kommission; [Iak.] mandat -et -. -otto åtagande, -saaja mandatär; [asiamies] ombud -et -.) -Ii aas ti verksamt; driftigt, -liaisuus2 driftighet; nit -et, företagsamhet; (liika) beställsamhet; aktivitet, -lias verksam; företagsam; driftig; (liian) beställsam. -lliiien verksam; (puuhakas) driftig, beställsam; (yritteliäs) företagsam; (toimiva) aktiv, -llisesti verksamt; driftigt. -llisuus2 driftighet; företagsamhet; aktivitet -en. -nhaltija befattningshavare; innehavare av befattning, toimenpi|de åtgärd -en -er; (toimi) åtgörande; anstalt -en-er; (toimeen ryhtyminen) aktion; hänen -teensä johdosta genom hans föranstaltande (tillskyndan, åtgörande); ryhtyä tarpeellisiin -teisiin skrida till (vidtaga) nödiga åtgärder; vidtaga (träffa) nödiga anstalter; asianmukaista ~ttä varten i o. för behörig åtgärd; (päättää) ryhtyä -teisiin jnk suhteen gå i författning om ngt. -pöytäkirja (valt.) verkställighetsprotokoll, toime||ntaja (harv.) expedit -en -er; expedi-tör; purser. -ton (mitään tekemätön) overksam, dådlös; (ilman tointa) sysslolös; (toimimaton) passiv; (saamaton) oföretagsam; elää ~na leva i overksamhet (dådlöshet, sysslolöshet), -ttomuus2 overksamhet, dådlöshet; sysslolöshet; oföretagsamhet. toi|mi2 1. (lyö, askare) syssla, (tehtävä) göromål, värv -et -; (askartelu) sysselsättning, förehavande, (ett) göra; hän ön -messa (hommassa) han är sysselsatt (i verksamhet, verksam); ryhtyä -meen (työhön) skrida till verket (gripa verket an); hänellä on monia ~a han har många sysslor; antaa jllk -meksi ge ngn i uppdrag; jnk -mesta på uppdrag (föranstaltande) av ngn; på ngns initiativ; genom ngns åtgörande); käytännöllisen elämän ~ssa i det praktiska livets värv; rauhan -met fredliga värv; papillisettoimia —

-met prästerliga göromål, (toimitukset) förrättningar; ryhtyä -meen (toimimaan) skrida till verket; träda i funktion, (tekoihin) skrida, gå till handling; otta -messa (—nnassa) vara i verksamhet, (käynnissä) i gång; jatkaa -ntansa fortsätta med sin verksamhet; ottaa -mekseen (tehdäkseen) åtaga sig; -meen vain! sätt i gång! hugg i! till verket! neuvoin ja —n med råd o. dåd. 2. (toimenpide) åtgärd -en -er, åtgörande; ryhtyä -meen (toimenpiteisiin) vidtaga åtgärder (mått o. steg), jtk varten för ngt; skrida till verket; träffa anstalter (jnk suhteen, vuoksi) till, för ngt; tyhjin -min med oförrättat ärende. 3. (toimi, virka, tehtävä, m. paikka): hänellä on — han har en befattning (anställning, tjänst, [j.] ett jobb), han är anställd; saada kirjeenvaihtajan — (paikka) få anställning som (bli antagen som) korrespondent; ryhtyä (astua) -meensa tillträda sin befattning (sin tjänst); -meen astuminen (ryhtyminen) tapahtuu tillträdet sker; (viran-ja) -menhallija innehavare av (tjänst eller) befattning; befattningshavare; ottaa -meen anställa; päästä -meen (saada paikka) få anställning (engagemang); vastuunalainen — ett ansvarsfullt värv (en ansvarsfull post, befattning); jäädä -meensa (virkaansa, paikalleen) kvarstå i sin befattning (tjänst); -men (viran) puolesta på tjänstens vägnar; ex officio; ottaa -mekseen (tehdäkseen) åtaga sig. 4. (erl. snt.): (kovin) -messaan (puuhakkaana) beskäftigt; hän selitti -messaan (innoissaan) han förklarade ivrigt; hän oli kovasti -messaan han var synnerligen ivrig (beställsam, beskäftig); tulla hyvin -meen (jnk kanssa) komma bra till rätta (med ngn); (elää) stå sig bra; (suoriutua) reda sig väl; slå sig väl fram; (sopia) komma väl överens (till rätta); hänen kanssaan on vaikea tulla -meen (sopia) det är svårt att komma överens (till rätta) med honom; panna -meen verkställa; sätta i verket; panna -meksi skrida till aktion; sätta i gång; gripa verket an; saada -meen (toimitetuksi) få till stånd; åstadkomma; se saadaan kyllä -meen det kommer nog att bli gjort (till stånd); saada -meen parannuksia få till stånd (genomdriva) förbättringar; saatiin vihdoinkin -meen (aikaan) rauha man fick omsider fred till stånd, lyckades omsider åstadkomma fred; saada -mekseen asian esittäminen få»i uppdrag att framlägga en sak; -meksi, -mekseen saaneena (pöytäkirjan ym. vahvistuksena) enligt uppdrag; ilman sitä ei tulla -meen man reder sig inte, klarar sig inte utan det (det förutan); det kan man inte undvara, toimi |ä (menetellä) handla; förfara*; verka; vara verksam; (menetellä) gå * till väga; (askarrella) syssla; (olla toiminnassa) vara i verksamhet; ha (utöva) sin verksamhet; ~ (olla jnak) fungera; (operoida) operera; ~ opettajana verka som lärare; ~ jnk mukaan handla i överensstämmelse med ngt; -vat henkilöt de agerande personerna; -va jäsen aktiv medlem; tällä alalla -vat yritykset företag verksamma på detta område; hän -i (tekee kauppoja) puutavara-alalla han

toiminta toi

verkar, arbetar (har sin verksamhet) inom trävarubranschen; han gör affärer i (handlar med) trävaror; ~ jnk sijaisena tjänstgöra (fungera) som ngns vikarie; meidän on -ttava niin eitä vi måste (bör) förfara (gå till väga, begå) så, att; ~ puheenjohtajana fungera som ordförande; föra ordet; H:n -essa puheenjohtajana under H:s ordförandeskap; ~ sanomalehtimiehenä verka (arbeta) som journalist; idka journalistisk verksamhet; tuntoaistimena -i iho huden tjänstgör (fungerar) som känselorgan; koje ei ottanut —kseen apparaten ville inte fungera (behagade strejka); kone -i hyvin maskinen arbetar (fungerar) bra; kone lakkasi -masta maskinen råkade ur funktion (i olag), (seisahtui) stannade, strejkade; linja -i moitteettomasti linjen fungerar (funktionerar) oklanderligt; tiedotuspalvelu ei toimi niin kuin pitäisi informationstjänsten arbetar (fungerar) inte så som den borde; det klickar med avseende på informationstjänsten; ~ valistuksen hyväksi verka (arbeta) för upplysning; ~ jnk hyväksi (puolesta) ks. ed.; lägga sig ut för ngn; ~ mukana jssk taga aktiv del i ngt; ~ kutsumuksessaan verka (arbeta) i sitt kall; asian hyväksi ei ole -tiu vähääkään man har inte gjort någonting alis (det minsta) för saken; saken har helt och hållet negligerats.

toimi|]aika verksamhetstid; (aukiolo—) affärs-, byrå|tid; (hnk.) mandattid, -ala verksamhetsområde, -sfär, -fält -et; arbetsfält, -alue verksamhets-, (sot.) operationslom-råde. -elin (kuv.) organ, -henkilö funktionär -en -er; (virkailija) tjänsteman, -kausi mandattid -en; vrt. toimintakausi, -kelpoinen (Iak.) som äger (rättslig) handlingsförmåga. -kelpoisuus handlingsförmåga. -kirja (Iak.) befattningsbrev. -kunta bestyrelse, nämnd -en -er; (komitea) kommitté; (vir.) kommission; -kunnan jäsen medlem av (i) bestyreisen; bestyrelse-, kommitté|medlem; kanslia— (edusk.) kanslikommission; geologinen, muinaistie-teellinen — geologiska, arkeologiska kommissionen; juhla— festkommitté, -lupa koncession; tillstånd, (-hakemus koncessionsansökan. -järjestelmä koncessionssystem. -kausi koncessionsperiod.) -luvan-haltija koncessionsinnehavare. -saaja koncessionär.)

toimij|mies funktionär; (vir.) kommissionär. -nimenhaltija innehavare av firma.

toiminimi2 firma, -kelpoinen behörig att använda firma, -kelpoisuus behörighet att använda firma, -kilpi firmaskylt, -leima firmastämpel, -oikeus firmarätt. -suoja firmaskydd.

toiminnalli||nen funktionell; aktiv; — kasvatustapa aktivitetspedagogik; ~ yhtenäisyys (näytelmän) handlingens enhet(lighet).

toiminnan johtaja ombudsman, -johto ledningen av verksamheten.

toimin I ta* verksamhet, funktion; (satunnainen) aktion; (teko) handling; (puuha) förehavande; olla -nassa vara i verksamhet; fungera, funktionera; (työskennellä) arbeta;

759;loi toiminta-aika —1<

osoittaa -nallaan visa i handling, »aika verksamhetstid, --ala verksamhets|område, -fält. —alue verksamhetsområde, -elin (kuv.) organ, -halu verksamhets|begär, -lust; dådlust. -haluinen full av handlingslust; dådlysten; (yritteliäs) företagsam; (-valmis) aktionsberedd. -hoito (lääk.) aktivitetsterapi, -jakso verksamhetsperiod, -kausi verksamhetsperiod; (tehtävä) mandat -et -. -kelpoinen funktionsduglig, -kelpoisuus funktions-, aktions|duglighet. «kertomus verksamhetsberättelse; berättelse över (ngns) verksamhet; hallituksen — berättelse över regeringens (styrelsens) åtgärder (verksamhet), -kielto verksamhetsförbud. -kyky funktionsduglighet; handlings-, dåd|kraft. -kykyinen funktionsduglig; handlingskraftig, -mahdollisuus möjlighet, tillfälle till verksamhet (aktion); aktions |-möjlighet, -tillfälle, -muoto verksamhetsform. -ohje förhållningregel; direktiv; instruktion, -ohjelma verksamhets-, aktions I program, -paikka ks. t o i m i p a i k-k a. -piiri verksamhetskrets, -suunnitelma plan för (ngts) verksamhet; aktions-, ope-rations|plan. -säde operations-, aktions |-radie. -tapa tillvägagångssätt; (menettely—) förfarings-, handlings|sätt; metod -en -er. -tarmo handlingskraft -en; energi -(e)n. -tarmoinen handlingskraftig, energisk, «valmis aktionsberedd. -valmius aktionsberedskap. -valta: vapaa — handlingsfrihet, - valtuus befogenhet, -vapaus handlingsfrihet. -vuosi2 verksamhetsår.

toimin||to* (vanh.) ks. -ta; funktion; (vaihe) moment -et -.

toimi [ohje ks. toimintaohje, -paikka tjänst -en -er; befattning -en -ar; (sijainniltaan) tjänstgörings-, verksamhets lort; säte för (ngns) verksamhet; (työ—) arbetsplats; (toimisto) kontor; byrå. -piiri verksamhetskrets. -skella syssla; sysselsätta* sig (med ngt); bestyra*, -skelu sysselsättning; bestyr -et -.

toimisto byrå -n -er; kansli -et -er; (toimituksia varten) expedition; kontor, -aika byrå-, kontors-, kansli|tid. -apulainen byrå-, kansli-, kontors |biträde. -nhoitaja, -njoh-taja byrå-, kansli-, expeditions |chef. -pääl-likkö byrå-, kansli|chef; byrådirektör, -sih-teeri byrå-, kansli|sekreterare. -työ kontors-, byrå-, kanslilarbete.

toimi||talo administrationshus; affärshus; (kirjp.) officin -en -er. -te* transaktion, -tella ut|rätta, -föra; ombesörja; syssla (jtk med ngt), -tsija funktionär -en -er; (kaup.) kommissionär; (toimitusmies) förrättningsman; (vararikossa) god man (mannen män); konkursförvaltare; administratör; (julk. laitoksen) syssloman; (edustaja) ombud -et -; (johtoasemassa oleva jäsen) koryfé, (-mies /konkurssipesän] konkursförvaltare.)

toimi t|taa 1. (suorittaa) utföra, uträtta; (toi-mitusmiehenä) förrätta; (tehdä) ombesörja; (hoitaa) sköta; ~ (hoitaa, suorittaa) asia utföra (uträtta, ombesörja, ombestyra) en sak; sköta om en sak; ~ tehtävä utföra (fullgöra) ett uppdrag; ~ (hoitaa sijaisena) virkaa sköta (bestrida) ngns tjänst; vika-

760;

riera för ngn; laatikko sai — pöydän virkaa lådan fick tjänstgöra som bord; ~ katselmus förrätta (hålla) syn; ~ jumalanpalvelus förrätta, hålla gudstjänst; ~ (istua) käräjät förrätta (sitta) ting; ~ (hoitaa) virkaa sköta (bestrida), (omaa) handha en tjänst; onko sinulla jtk tärkeää -ettavana? (-etta-vaa) ? har du ngt viktigt att uträtta? ~ välimiehen tehtäviä sköta (handha) en skiljemans åligganden; ~ huutokauppa förrätta (hålla) auktion: ~ äänestys verkställa, förrätta (anställa) omröstning; ~ tiedusteluja anställa efterforskningar; ~ pöytäkirja korjatuksi ombestyra korrigering av protokollet; vaali -etaan valet förrättas (försiggår); vaalia -ettaessa medan valet pågår (pågick), äger (ägde) rum; under valet; ~ jnk kuulustelu anställa förhör med ngn. 2. (toimia jnk saamiseksi, hankkia): minä -an siihen ainekset jag skall anskaffa (ombesörja, ombestyra) tillbehören; ~ jllk paikka (toimi) skaffa ngn en anställning (en plats); ~ tilaajalle effektuera. 3. (viedä, saattaa perille) leverera; ~ tilaukset maaseudulle ombestyra (sända, expediera) beställningarna till landsorten; ~ edelleen vidarebefordra; edelleen -ettavaksi för vidare befordran; ~ paineltavaksi befordra, (jättää) lämna till tryckning (trycket); — kirje jllk överstyra ett brev till ngn; tillställa ngn ett brev; ~ perille frambefordra; — takaisin återställa; ~ kengät (auto) korjattavaksi skicka skor (en bil) till reparation; ~ poika kouluun sköta om att gossen kommer i skola; -a niin (pidä huoli siitä) että pääset mukaan! se till, att du kommer med! ~ ehdotus valiokunnan tarkastettavaksi befordra ett förslag till ett utskotts prövning; ~ (rikollinen) rangaistavaksi befordra (en brottsling) till straff; ~ virasta erotettavaksi sörja för (se till) att ngn blir avskedad; ~ jllk haaste tillställa ngn stämning; haaste on -ettu stämning har meddelats, utfärdats. 4. — (julkaista) luettelo redigera (utge, utarbeta) en katalog; ~ (julkaista) sanomalehteä redigera (utge) en tidning. 5. — ks. touhuta; stöka, fjäska. 6. (snt): mitä se — (hyödyttää, auttaa)? vad tjänar det till? toimi||ttaja redaktör; (julkaisija) utgivare; tavaran — leverantör; förrätt|are, -ningsman. -ttamaton outrättad; perille — oexpedierad; icke levererad, effektuerad. (post.) obeställbar. -ttaminen utförande, fullgörande jne.; ks. -ttaa; viran— tjänsteutövning. -tuksen- redaktionell, -tus förrättning; (juhl.) akt; (lähetys—) expedition; (san.) redaktion; (kaup.) leverans -en -er; (tehtävä) göromål; (seuran) -tukset förhandlingar, toimitus I laika expeditions-, leverans | tid, -ter-min. -ehto leveransvillkor, -este leverans-hinder. -harjoittelija (san.) volontär, -huone expeditions-, redaktions |rum. -insi-nööri förrättningsingenjör, -johtaja (yhtiön) verkställande direktör; (arvon.) direktör. -kartta (mnm.) förrättningskarta, -kauppa (hankinta-) leveransaffär, -kelpoinen leveransduglig. -kelpoisuus leveransduglighet. -kirja expedition; —n lunastus expeditionslösen, -kirjakauppa kommissi-toimituskirj amaksu — toisasteinen loi

onsbokhandel. -kirjamaksu expeditionsavgift. -konttori expeditionskontor, -kunta

1. kommission. 2. (hist. senaatin) expedition. 3. (julkaisun) redaktion; redaktionskommitté. -kyky leverans |förmåga, -kapacitet. -kykyinen leverans |stark, -kraftig, -mies förrättningsman. -ministeristö expeditionsministär. -määräys (vir.) förordnande till en förrättning; (kaup.) leveransorder. -neuvosto redaktionsråd, -paikka förrättningsställe; (kaup.) leverans | plats, -ort. -palkka kommissionsarvode, -palkkio provision;

kommissionsarvode; förrättningsarvode; (kirj.) redigeringsarvode -t -n; expeditionsarvode; honorar -et -; vrt. -palkka. -päällikkö redaktionschef; (vanh.) expeditionschef, -sihteeri (san.) redaktionssekreterare, -sopimus leveranskontrakt. -tarjous (hankintatarjous) leveransanbud. -todistaja förrättningsvittne, -työ redaktionsarbete; redigeringsarbete, -valiokunta expeditions-, redaktions lut-skott. -valmis leverans|klar, -färdig; färdig att expedieras, - valmius leveransberedskap, -velvollinen leverans [pliktig, -skyldig, -velvollisuus leveransskyldighet.

toimi||tuttaa låta* utföra (fullgöra, utarbeta) jne.; vrt. toimittaa; ombesörja2, ombestyra*; (huolehtia, pitää) föranstalta; ~ tutkimus låta verkställa (anställa) en undersökning; föranstalta (om) undersökning; ~ vaali (t) föranstalta (om) val. -upseeri (pol.) officer för uppdrag, -va ks. t o i-m i a. -v(ais)uus2 aktivitet -en. -valta befogenhet; behörighet; (pätevyys) kompetens -en; käyttää ~ansa utöva sin befogenhet; ~nsa rajoissa inom gränserna för sin befogenhet; ylittää ~nsa överskrida sin(a) befogenhet(er); kuulua jnk ~an höra till ngns befogenhet; tuomioistuimen, holhoojan ~ domstols, förmyndares behörighet; -vallan jako (Iak.) kompetensfördelning, - valtainen behörig, -valtaperuste kompetens-, behörighets! grund. -valtio (asemamaa) förläggningsland. -valtuus bemyndigande, befogenhet. -vapaus handlingsfrihet, -velvollisuus tjänstgöringsskyldighet, -vuosi verksamhetsår.

toi|nen I. (järj.) 1. den (det, de) andra; ensimmäinen ... ~ den första ... den andra.

2. (II) luokka andra klass(en); matkustaa raut. II (-sessa) luokassa åka andra klass; II luokan ravintola andraklassrestau-rang; en andra klassens restaurang; poika on II luokalla gossen går i andra klassen; -sen asteen (mat.) andra gradens; av andra graden; -sen käden tieto andrahandsuppgift; toukokuun ~ (2.) päivä den andra maj; ~ tenori (mus.) andratenor; — viulu andrafiol; ~ rivi andra raden; ~ maailmansota andra världskriget; Aleksanteri II Alexander den andre; ~ joulu-, pääsiäispäivä annandag jul (påsk); hän oli siellä -sta vuotta han var där över ett år, inpå andra året. 3. -ssa päivänä i förrgår; -ssa vuonna (under) nästföregående år; i förfjol; -ssa yö förrgårsnatten; -ssaöinen tulipalo eldsvådan i förrgår natt. II. 1. (indf.) muu en annan, ett annat,

andra, den, det andra, de andra; (jälkimmäinen) den senare; ~ ... ~ den ena ... den andra; en . .. en annan; -set en del; somliga; (de) andra; nyt hän on kuin ~ mies nu är han som en annan man; se ön aivan -sta det är någonting helt annat; det är en helt annan sak; det är en fråga för sig; (jtk parempaa) det är bättre upp; sadetta jatkuu päivästä -seen regnet fortfar dag ut och dag in; -sella puolen (jtk) på andra sidan (ngt); (tuolla) på hinsidan, hinsides (ngt); -sin päivin . . . -sin päivin en dag ... en annan (dag); -sin ajoin tid|-vis, -tals; (ottein) ryckvis; -sin vuosin under en del år; —sensa perästä den ena efter den andra; (vuoron perään) i tur o. ordning; onnettomuus on seurannut -staan den ena olyckan har följt på den andra, har efterföljts av en annan, en ny; jättää -seen kertaan lämna till en annan gång; (toistaiseksi) uppskjuta; joka ~ varannan; joka ~ päivä varannan dag; joka ~ vuosi vartannat år; tilanne on nyt ~ situationen är nu en annan; läget är nu ett annat, (muuttunut) förändrat; ~ tai ~ den ena eller den andra; suuntaan tai -seen i en eller annan riktning; i den ena eller andra riktningen; sitä on kysytty -seenkin kertaan (useita kertoja) det har frågats åtskilliga (många, upprepade) gånger; (moni) hikipisara

siinä kihahti otsalle (kuv.) det var inte bara (det var mer än) en svettpärla, som sipprade fram i pannan; olla -sella mielellä ha kommit på andra tankar; vara omstämd; -sella tavalla kuin på annat sätt än. 2. (res.) toisilleen, toisiltaan: ~ -selleen (-seitaan) åt (av) varandra; he ovat —staan viisaammat de är båda två mycket kloka; he yrittävät olla ~ -staan sukkelampia de försöker överträffa varandra i att säga kvickheter.

toin||tua* repa (hämta, taga*) sig; återhämta sig; (tervehtyä) tillfriskna; bli återställd; (virkistyä) kvickna till (vid); (tulla tajuihinsa) återfå* medvetandet, sansen; ~ hämmästyksestään hämta sig från sin förvåning. -tuminen, -tumus tillfrisknande, vederfående, återhämtning.

toipi|las -aan konvalescent, -aika konvalescenstid; konvalescens -en. -aste konvalescensstadium. -huolto konvalescentvård. -koti konvalescenthem. -raha konvalescentpenning.

toipu||a* (sairaudesta) repa, (åter)hämta sig; taga* sig; (elpyä) kvickna till, vid; (piristyä) krya upp, till sig; ~ entiselleen bli återställd; ~ säikähdyksestään hämta sig från sin skrämsel; vrt. tointua. -minen konvalescens. -

misaika (re)konvalescens -en. -misloma konvalescenspermission.

tois||aalla på annat håll; annorstädes, -aalle, -aanne åt annat håll; annorstädes; kääntyä ~ taga en annan väg; (kuv.) slå om på (en) annan bog; slå in i en annan riktning, -aalta annorstädes ifrån; från annat håll; ~ . . . ~ å ena sidan . . . å andra sidan, -arvoinen andrarangs-; sekundär; av sekundär betydelse; ~ kysymys andrarangsfråga; en fråga av mindre (sekundär) betydelse; ~ tavara sekunda vara. -asteinen 1. (mat.)

and ra grads-; av andra graden. 2. ks. -arvoinen. -ekseen (muuten) för övrigt; annars; dessutom; å andra sidan, -eksi för det andra; (toisessa sijassa) i andra rummet; (lähinnä) näst; ~ paras näst bäst; siksi — (sitä paitsi) dessutom; (muuten) för övrigt.

toisenj [laatuinen, -lainen annorlunda (be skaffad); helt annan; av annan sort, art (annat slag); (eri—) olik; muuttaa -laiseksi omändra, förändra, -mallinen av annan modell, annat snitt, -mukainen olik; ks. -lainen, -muotoinen av annan form; annorlunda formad, -niminen med annat namn. -näköinen av annat utseende; (erilainen) olik; hän on aivan — han ser alldeles annorlunda ut. -sisältöinen med (av) annat innehåll, -tapainen annorlunda (beskaffad); olik. tois||in annorlunda; på annat sätt; (yhd.) om-; laatia — omarbeta; muodostaa — ombilda; asettaa — omställa; ställa om; ~ ajatteleva annorlunda, olika tänkande; järjestää — omorganisera; ~ sanoen med andra ord (sagt); olin kuvitellut sen (olevan) — jag hade föreställt mig det annorlunda; meillä ovat asiat — hos oss ligger saken annorlunda till; ~ ollen i annat fall; i annan händelse. -inaan då o. då; understundom; ibland; en o. annan gång. -inkirjoitus trans-litteration. -intaa* återge; reproducera, -into* varia|nt, -tion. (-muoto variant; växelform. -nimi parallellnamn.) toisio (yhd. er. shk.): -kehilö (kirjp.) inner|-ram, -form. -kela ks. -käämi, -kello sekundärur. -kompassi (mer.) dotterkompass. -käämi (shk.) sekundärspole, - lähetys (rad.) reläsändning, -puoli (kirjp.) bak-, avig|sida. -yirta (shk.) inducerad, sekun-där|ström.

tois||jalkainen enbent. -kertaan för andra gången; dubbelt; ~ parijakoinen (ksv.) upprepat pardelad. -kertainen: ~ varkaus andra resan stöld, -kielinen på (med) annat språk, -kätinen (käsipuoli) en|hänt, -armad. -luokkainen av andra klass (ordningen); sekunda; sekundär, -luokkalainen (s.) andraklassist -en -er. -mielinen av annan åsikt, mening, -paikkainen (pank., veks.) remitterad; vrt. -paikkakuntalainen. -paikkaisvekseli remitterad växel; distansväxel, -paikkakuntalainen (som är) från annan ort; (-pitäjäläinen) utsocknes (tpm.); (iv.) utbörding. -puolinen ensidig. -puolisuus8 ensidighet, -puoluelainen som hör till, tillhörande ett annat parti. -sa(ilta: —na i förrgår på kvällen; -illaksi till i förrgår kväll, -iltainen: ~ kokous mötet i förrgår kväll, -päiväinen förrgårdagens [gen.]; förrgårs-; ~ kirje brevet av i förrgår.) -sijainen sekundär; andrarangs-; i andra hand; ~ velallinen accessorisk gäldenär; ~ vastuu subsidiärt ansvar; ~ kysymys en sekundär, andrarangs|fråga. -silmäinen (silmäpuoli) enögd.

tois|Jtaa upprepa, repetera; (lausua uudestaan) taga om*; (esittää toistamiseen) bissera; historia — itseään historien upprepar sig; ~ kysymys upprepa en fråga, -täiseksi tillsvi-

dare; vielä - än så länge; jättää — uppskjuta ngt; låta anstå med ngt. -taminen upprep |-ning, -ande. -tamiseen (toisen kerran) för andra gången; (uudestaan) på nytt; ånyo; (vielä) ytterligare, - te en annan gång. -tella upprepa, -telu upprepning, -to upprepning, bissering; (uusiminen) iteration; äänen — ljudåtergivning, (-suoritus periodiskt återkommande prestation.) -tua upprepas, repeteras; återkomma*; (lääk., tauti) recidivera; -tuva upprepad, återkommande; recidive-rande. -tuminen upprepning; recidivering. -tuva upprepad; återkommande; —t suoritukset ks. t o i s t o -tuvasti upprepade gånger, -tuvuus® återkommande -t-n; upprepning; (säännöllinen) periodicitet, -uskoinen med annan religion; tillhörande annat religionssamfund; annorlunda troende, -vuoti]as, -nen över ett år gammal; (laps.) på andra året. toito||ttaa* tuta; (—maailmalle, kuv.) (utbasunera, utbasuna; tuta ut; ~ torveja, -lia blåsa (stöta) i ett horn; tuta (stöta) i en lur; blåsa (på) trumpet, -ttaminen tut|ning, -ande; utbasun(er)ande. -tus tutning; stöt -en -ar; utbasunering. toive förhoppning -en -ar; hopp -et; (halu) önskan, önskning; (toivomus) önskemål -et -; (perusteltu mahdollisuus) utsikt -en -er; (odotus) för|väntning, -väntan;

perustaa —ensa jhk grunda sina förhoppningar på ngt; (luottaa jhk) sätta sin lit till ngt; minulla on hänestä hyviä -ila jag hyser gott hopp om honom; vähin —in med ringa (föga) hopp; pettynein —in med svikna (grusade) förhoppningar, gäckade förväntningar; jnk — hopp, förhoppning om ngt; utsikt till (för) ngt; vastata —ita motsvara förhoppningarna, förväntningarna; siitä on hyviä —ita det lovar mycket gott; det inger goda förhoppningar; paranemisesta ei ollut mitään —ita det gavs inga förhoppningar (inget hopp) om tillfrisknande; häneen kiinnitetään suuria —ita man fäster (knyter) stora förhoppningar vid honom; kiinnittää —ita knyta förhoppningar (vid ngt); päästä -idensa perille nå målet för sina önskningar; saada —ensa täytetyksi få sin önskan uppfylld; antaa jllk —ita jst inge ngn förhoppningar om ngt. -ajattelu önsketänkande, -eton hopplös, -ikas förhoppningsfull, hoppfull; (lupaava) lovande; olla -ikkaalla mielellä vara hoppfull. -ikkaasti förhoppnings-, hopp|fullt. -ikkuus2 hoppfullhet. -kauppa (Iak.) »emtio spei». -konsertti önskekonsert. -lapsi önskebarn. -levy önskeskiva. -ohjelma önske-program. -uni önskedröm, toivio||matkalainen, -retkeläinen pilgrim -en -er. -retk|i pilgrimsfärd, vall|fart -en -er, -färd; tehdä — (lähteä -elle) företaga en vallfart; vallfärda, toivo hopp -et; vrt. toive; (halu) önskan; panna —nsa (luottaa) jhk sätta sitt hopp till ngt; förlita sig på ngt; olla (elää) jnk -ssa hoppas på ngt; räkna med (på) ngt; spetsa sig på ngt; olen elänyt siinä —ssa että ... jag har levat i det hoppet (hyst den förhoppningen), att; jnk — hopp om ngt; förhoppning om ngt; menesty-

misen ~ssa med hopp om framgång; ~ saada jtk hopp om att få ngt; ön ~ssa jtk ngt står i utsikt; hänestä ei ole mitään det finns inte ngt hopp om honom, (hän ön mennyttä miestä) det är ute med honom; kaikki ~ on mennyttä allt hopp är ute; siinä ~ssa että i förhoppning om, att; avun ~ssa i hopp om hjälp; se ei käynyt ~ni mukaan det gick inte efter min önskan; saada ~nsa toteutetuksi få sin önskan uppfylld; nå sin längtans mål.

toivo||a hoppas (jtk på ngt); (haluta) önska; önska sig; (ikävöidä) längta (efter ngt); (odotella) påräkna, motse*; ~ jnk tulevan, jtk tulevaksi hoppas (önska), (arvella) förmoda, att ngn kommer; räkna med att ngn kommer; ~ löytävänsä hoppas (att) finna; ~ niin käyvän (tapahtuvan) hoppas, att det skall gå så; ön -ttavissa, että det är att hoppas, man får hoppas, att; (odotettavissa) det är att påräkna, att; mitä te hänestä -tie? vad hoppas ni av honom? (tulevan) vad hoppas ni att han skall bli? -mme parempia aikoja vi hoppas på bättre tider; mitään parannuksia ei ole -ttavissa inga förbättringar är att påräkna (motse); man kan inte hoppas på några förbättringar; johtaa -liuun tulokseen leda till önskat resultat; ~ menestystä (itselleen) hoppas, räkna på framgång; (toiselle) önska, (toivottaa) tillönska (ngn) framgång; -en eltä i den förhoppningen, att; i förhoppning om ngt; olisi -ttava(a) det vore att önska, önskligt, önskvärt; kävi niin kuin -in det gick efter min önskan; pitää jtk -ttavana anse ngt önskvärt; ~ jnk saavan paremman onnen hoppas att ngn får bättre tur, lycka; ~ parempaa palkkaa önska sig bättre lön; ~ itselleen (haluta) parempaa asuntoa önska sig, ~ saavansa hoppas få en bättre bostad; -isimme että vi hoppas, att; (näkisimme mielellämme) vi såge gärna, att; -mani ratkaisu den lösning jag hoppats på (motsett); ~ suuria göra sig stora förhoppningar (förväntningar). -illa (harv.) förespegla sig; (odotella) förvänta; ~ parempia aikoja gå i väntan på bättre tider, -kas ks. toiveikas. -minen förhoppning (om ngt); önskning; sen suhteen, siinä on paljon -misen varaa det lämnar mycket övrigt att önska.

toivomu|s önskan; önskemål -et -; (toive) förhoppning; (edusk. esittämä hem|-

ställan, -ställning; -kset önskningar; önskemål; täyttää jnk ~ tillmötesgå ngns önskan; lausua -ksena(an) että uttala som önskemål, uttala den förhoppningen, att; aloitteessa ehdotetaan hyväksyttäväksi ~ eitä i motionen hemställes som önskemål, att; lausua jst -ksensa uttala sina önskemål angående (beträffande, om) ngt. -aloite hemställningsmotion. -lause (kiel.) önske-sats. -lista önskelista, -ponsi hemställnings-kläm. -päätös hemställningsbeslut.

toivo||nliitto hoppets här. -npilkahdus, -ntui-ke en glimt av hopp. -tella (till)önska jllk jtk ngn ngt. -ton hopplös; förtvivlad; (mahdottomalta tuntuva) utsiktslös; heittäytyä -Uomaksi tappa (fälla) modet; (j.) tappa sugen, -ttaa* önska, jllk tillönska; ~ jllk

onnea (jhk) önska (tillönska) ngn lycka; (jnk johdosta) lyckönska, gratulera ngn (med anledning av ngt, till ngt); -lan Teille kaikkea hyvää jag önskar Er allt gott; ~ jk tervetulleeksi välkomna ngn; (tervehtiä) hälsa ngn välkommen; ~ hyvää yötä önska (bjuda) ngn god natt. -ttava ks. toivoa. -ttavasti som jag, vi hoppas; ~ hän tulee det är att hoppas, att han kommer; ~ ette pahastu ni tar väl inte (jag [vi] hoppas, att ni inte tar) illa upp. -ttavuus2 önskvärdhet, -ttomasti hopplöst; förtvivlat; ~ (onnettomasti) rakastunut olyckligt kär. -ttomuus2 hopplöshet; (epätoivo) förtvivlan, -tus tillönskan, -va hoppfull, förhoppningsfull, tokai||sta 1. (tiuskaista) snäsa2 (jllk till ngn); (keskustelussa) infalla*. 2. stöta (till), -su snäsning; infall -et -; (letkaus) gliring -en -ar; snärt -en -ar. tokanpoika* (kal. Gobius) smörbult -en -ar. tokej|ltaa: puhua ~ sluddra; rådbråka, -utua (vsr. ym.) (salpautua) stocka sig; stockas; vrt. toe. toki dock; ändå; (kaikeksi onneksi, sentään) till ali lycka; lyckligtvis; (kaikin mokomin) för ali del; (kai) väl; eihän ~ (suinkaan) ingalunda; aldrig i världen; (ei missään tapauksessa) under inga omständigheter; pääsin ~ perille jag kom i varje fall (ändå) fram; hän oli ~ lähtenyt till ali lycka hade han rest; sano säg för ali del! hän ~ tullee han kommer väl; sinne et ~ pääse dit kommer du i varje fall inte (nog inte); tottahan ~ naturligtvis; det är klart; sen (verran) ~ uskaltanet det vågar du väl. tokka* 1. (poro~) renhjord -en -ar. 2. (telakka) (skepps)docka, slip. 3. (j. silkki-ym. lanka~) (garn)docka; knippe (silke osv.).

tokko månne; om, huruvida; ~ hän tu(l)lee? månne han kommer? månntro han kommer? ~han olet häntä nähnyt? månne du har sett honom? du har kanske inte (knappast) sett honom? en tiedä, ~ hän on (onko hän) siellä jag vet inte, om (huruvida) han är där. toksiini (myrkkyaine) toxin -et (-en) -er. tola 1. (tie) väg -en -ar; bog -en -ar; (ura) bana; (reitti) stråt -en -ar; (suunta) riktning-en -ar; (jälki) spår -et -. 2. (kuv.) olla oikealla ~lla vara på rätt väg (bog); asia ei ole oikealla ~lla det står inte rätt till med den saken; oikealle ~lle på rätt väg; i rätt riktning; på rätt bog; saattaa hyvälle ~lle försätta, bringa på god fot (sätta i stånd); joutua (hairahtua) väärälle ~lle urspåra; spåra ur; råka på villovägar; joutua ~ltaan förlora fattningen; (tämä) aika on (kuin) poissa ~ltaan (kuv.) tidén är ur led.

tolereerata (sietää, suvaita) tolerera, fördra-

(sp)- .

toljottaa : katsoa ~ (j.) stå o. gapa. tolk|ku* 1. (ymmärrys, järkevyys) förstånd; oletko kunnolla -ussasi? är du vid dina sinnens fulla bruk? har du ditt förstånd i behåll? siinä ei ole ~a lainkaan det är utan rim o. resonj ei hänessä oU lainkaan ~a

det är ingen reda med honom; olla -ussaan vara redig (vid sans); veta till sig; hänen kanssaan ei tule ~a (ei voi keskustella) han är oresonlig; hänestä ei saa ~a (ei pääse selville) honom blir man inte klok på; -utta med förstånd. 2. (snt.) (selvyys, selvä) reda; siitä ei saa ~a man får ingen reda i det; det blir man inte klok på, får man inte ngn klarhet i; siitä ei tule det blir ingen reda i det; man blir inte klok på, kommer inte på det klara med det. tolku||llinen förståndig; förnuftig; begriplig. -llisuus2 begriplighet. -ton (sekava) oredig; osammanhängande; (järjetön) oförnuftig; obegriplig; (mieletön) meningslös, huvudlös; (humala) redlös; (jonka kanssa ei voi keskustella) oresonlig; puhua -Uomia tala oredigt (osammanhängande, virrigt); komma fram med van|sinnigheter, -vettigheter; prata strunt, nonsens, -ttaa* älta; förklara; plädera (för ngt); (selittää) utlägga*; (jankuttaa) tjata; gå* på (jtk med ngt), -ttomasti oredigt; oförnuftigt; obegripligt; meningslöst; ~ humalassa redlöst berusad (drucken); (tavattomasti) ~ kansaa hemskt (kolossalt) mycket folk. -ttomuus2 oreda, oredighet; oförnuft -et; meningslöshet; oresonlighet. -tus ältande; plä-der|ande, -ing; (jankutus) tjat -et. toll||ikka*, -o stoll| e -en -ar; tölp -en -ar; drum|mel -meln -lar. -omainen stollig; tölpaktig. -omaisesti stolligt, tölpigt. »omaisuus stollighet, tölp(akt)ighet. -ottaa: katsoa ~ (suu auki) stå o. gapa på ngn. tolp|pa* 1. (pylväs, pilari) stolp le -en -ar. 2. ei pysy -illaan (leik.) (så full att han) inte hålls på benen, tolppo* (muste~) bläckhorn -et -. toltti* (laulamitta, 12 kpl) tolft -en -er. tolvana (tomppeli) tölp -en -ar. tomaatti* (Solanum lycopersicum) tomat -en -er. -kastike tomatsås. -lava tomatbänk. -sose tomatpuré, -voileipä tomat-smörgås.

tomah||aukki, -awk (intiaan.) toma|hawk,

-håk -en -er. tomahtaa 1. (tömähtää) dåna, dunka. 2. (tuprahtaa, pölähtää) virvla, flyga. 3. tulla ~ rusa (till, in,

ned), tombakki* (punametalli) tombak -en. tomera (remseä) frank; frejdig; (topakka) amper; (reipas) rask, rapp, hurtig, -sti frankt; frejdigt; ampert; med pondus, tomografiakuva (lääk.) tomogram. tomppeli tölp -en -ar; (tollo) stoll[e -en -ar; (aasi) åsna. -mainen tölpaktig, tölpig; stollig. -maisuus tölpaktighet, tölpighet; stollighet.

tomu (pöly) damm -et; (hiukkaset) stoft -et; vainajan ~ den avlidnes stoft; ~ ja tuhka stoft o. aska. -hiukkanen stoft|korn, -grand, -inen dammig, -kerros dammlager, -maa (lössi) (geol.) löss -en, lössjord. -maja stofthydda, -npesä dammgömma; dammsamlare. -pilvi damm-, stoft |moln. -sade stoftregn. -ta damma; -aa kovin det dammar så förskräckligt, -ttaa* damma, damma av. -ttäminen avdamning; däm|ning,

-mande, -ttua* bli neddammad (dammig), -tus dämning, -ton (-tön) (yhd.) -lös; (us.) -fri; rauhaton fredlös; äänetön ljudlös; tomuton dammfri; velaton skuldfri, tonk||aista ks. seur. -ia (sika) böka; rota

(i ngt), -iminen bökande, rotande, tonni (ml.) (ett) ton; 10 ~n painoinen vägande 10 ton; på 10 ton. tonni||kala (T hy nnus vulgaris) tonfisk, -luku tontal -et. -sto tonnage -t. (-määrä tonnagevolym.)

tontiini||osakas (vak.) tontinintressent. - vakuutus tontinförsäkring. tontin||järjestely tomtreglering, -omistaja tomtägare, -vuokra tomt|hyra, -lega. (-maksu tomtlegoavgift. -oikeus tomtlegorätt. -sopimus tomtlegoavtal.) tontti* (talon~) tomt -en -er. -ala tomtareal; tomtyta, -huutokauppa tomtauktion, -jako tomtindelning; tomtning. -järjestely tomt-reglering. -kirja tomtbok. -kuja tomtgata. -rekisteri tomtregister, -vero, -äyri tomtören pl.

tonttu* 1. (sad.) tomt|e -en -ar. 2. (kuv.) dumbom, fåne, stoll|e -en -ar. 3. (partiotyttö) tomte. -illa (ilveillä) fånas; (hölmöillä) dabba sig; vara larvig; uppträda larvigt; (hiipiä) tomta omkring, -lakki tomteluva, -puku tomtedräkt, toosa (j.) dosa. topaasi topas -en -er.

topa||kasti raskt; kavat, morskt; karskt, -kka* (rivakka) rask; (karski) kavat, morsk; amper; (reipas) karsk.-kkuus2 raskhet; morskhet; amperhet; karskhet, topata (j. ahtaa täyteen; pysäyttää, täyttää el.) stoppa.

topografi topograf -en -er. -a topografi -(e)n. -kartta topografisk karta, -nen topografisk.

toppa (j.): sokeri ~ sockertopp -en -ar. -kahvi (t) (j.) kaffe med dopp. -sokeri (keko ~) toppsocker, -tuoli (j.) stoppad stol; stoppstol. -us (j.) stoppning, tor|a gräl -et, träta; (kiista) kiv -et; ~t pl bannor; snubbor; saada -ia få bannor (en uppsträckning); bli skrupensad; antaa -ia gräla på ngn; skrupensa upp ngn; ge ngn en uppsträckning; pitää ~a gräla; träta*; kivas.

tora||hammas huggtand; bet|e -en -ar. -ilija gräimakare; bråkstak le -en -ar. -illa gräla; träta2; (riidellä) kivas, -ilu gräl -et. -inen, -isa grälsjuk, trätgirig. -isuus2 grälsjuka, trätgirighet, torajyvä (ksv. Claviceps) mjöldryga. torakka* (Blatta) kackerlack|a -an -or. tora||pussi (äkä~) ragata, argbigga, -ta ks.

toraillla, toreadori (härkätaistelija) toreador -en -er. tori torg -et -; tuoda ~lle, myydä ~lla torgföra, -aika torgtid. -akka torg|gumma, (vanh.) -madam, -hinta torgpris, -kammo (psyk.) agorafobi -(e)n; torgskräck -en. -kassi torg I väska, -kasse, -kauppa torghandel. -kauppias torg|handlare, -försäljare, -koju torgstånd, -kokous torgmöte, -laukkutoriliike — tosi

torg|väska, -kasse, -liike torgrörelse, -lle-meno-, -lletulo|aika torgdags; dags att gå till torget, för torghandel. -Ile tuonti torg-föring. -maksu torgavgift, -ostos torguppköp. -päivä torgdag. -tavara torgvara. torju|ja 1. (estää, ehkäistä) avvärja2; (tehdä tyhjäksi) avstyra*; (puolustautua) värja2 sig; (ajaa, työntää takaisin) tillbakaslå*; (ehkäistä torjuntakeinoin) förebygga2; onnettomuus saatiin -tuksi man lyckades avvärja (avvända, förebygga) olyckan; ~ vihollisen hyökkäys avvärja, tillbakaslå fiendens anfall; ~ tuholaisia bekämpa (utrota) skadedjur; ~ vaara avvärja (avvända) en fara; ~ isku avvärja (parera) ett hugg. 2. evätä, hylätä ehdotus, tarjous: (~ luotaan) skjuta* ifrån sig; (pitää loitolla) hålla* på avstånd; ~ ehdotus, pyyntö förkasta ett förslag, avslå en anhållan; ~ tarjous avslå (tillbakavisa) ett anbud; ~ vaatimukset tillbakavisa (avvisa) kraven (yrkandena); hänet sain helposti

-tuksi (luotani) honom lyckades jag med lätthet avfärda (avspisa). 3. ~ syytökset tillbakavisa (vederlägga, värja sig för) beskyllningarna; koetin ~ nämä väitteet jag försökte gendriva dessa påståenden; ~ (kumota) tillbakavisa; en voi ~ mielestäni ajatusta että jag kan inte värja mig för tanken, att; ~ syy niskoiltaan (koettaa puolustautua) skylla ifrån sig, undskylla sig. -minen avvärj |ning, -ande, avvändande, tillbakavisande; bekämpande, -miskeino bekämpningsmedel; medel att avvärja (bekämpa) ngt med; (suojelu ~) skydds-, (lääk. ehkäisyvaro~) preventivt, profy-laktiskt, förebyggande medel, -nta* avvärj-ning; (puolustus) försvar -et; värn -et. (»aine utrotningsmedel; [lääk.] ks. -m i s-keino, -ohjus antirobot -en -ar. -taistelu [sot.] avvärjningsstrid. -väite [Iak.] avvärjande, dilatorisk invändning.) -vasti avvisande, avvärjande, torkah||della * blunda; slumra till. -dus blund -en. -taa* ks. -della; ~ hetkinen ta sig en blund, tupplur, tork|ko* (kal.) pilk, pirk -en -ar; (uistin~) slant -en -ar; pyy (dys) tää -olla piika, pirka, slanta. -siima pilk-, pirk-, slant|rev. torkku||a * dåsa; halvsova; slöa. -minen

dåsande; slöande. torkota* (kal.) pilka, pirka, slanta. torku||nta* dåsande; slöande. -s dåsighet; olla -ksissa dåsa, halv|sova, -slumra; havahtua -ksistaan vakna upp ur sin dåsighet, slummer, -ttaa*: minua ~ jag känner mig dåsig (sömnig), tornado (pyörremyrsky) tornad|o-on-os, -er. torni torn -et -haukka (tuulihaukka) tornfalk. -huone tornrum, -katto torntak, -kello tornur, -kirkko ks. seur. -llinen torn-försedd; ~ kirkko kyrka med torn. -n (aukko tornglugg -en -ar. -huippu tornspira, -katto torntak, -portaat torntrappa. -vartija [hist.] tornväktare.) -pöllö (Tytoalba) tornuggla. -rakennus tornbyggnad, torni s t er i (sot.) tornist|er -ern -rar. tornitalo (läh.) höghus, torpan||haltija innehavare av torp. -kirjat ks. -vuokrasopimus, -lunastus in-

lösen av torp. -maa torpjord. -mökki torpstuga. -paikka torpställe, -vuokra torplega. (-sopimus torplegokontrakt.) torpedo torped -en -er. -alus torpedbåt, -hyökkäys torpedanfall, -hävittäjä torpedjagare. -ida (m. kuv.) torpedera, -inti* tor-pedering. -kone, -lentokone# torped(flyg)-plan. -putki torpedrör. -risteilijä torpedkryssare. -vene torpedbåt, -verkko torpednät. torppa* torp -et -ri torpare; ~en häätö (hist.) torparavhysning; ~en vapautus tor-parfrigörelse. (-kysymys torparfråga. -laitos torpar|väsen, -institution, -laki [-torpar-lag[en],-] {+torpar-lag[en],+} -olot pl torparförhållanden, -perhe torparfamilj. -väestö torparbefolkning.) torrottaa (törröttää, sojottaa) spreta; stå ut, upp; stå på ända. torso (taid.) tor|so -son -ser. torstai torsdag -en -ar; numero (san.) torsdagsnummer, -aamu torsdagsmorgon, »ilta torsdags I afton, -kväll; ~na torsdag afton, -nen torsdagens (gen.); torsdags-, -sin om torsdagarna; alla torsdagar, tort|tu* tårta; kuivat -ut (leik.) bannor, -taikina tårt|deg, -smet. toru||a gräla, träta* (på ngn); (nuhdella) banna (ngn); ge* (ngn) en uppsträckning. -skella banna, -t pl snubbor; bannor, torven||puhallus hornstöt, -soittaja hornblå-sare, trumpetare, -toitotus hornstöt -en -ar; trumpet I smatter, -stöt. -törähdys horn-, trumpet [stöt -en -ar.

torv|i2 1. (mus.) horn -et -; trumpet -en -er; paimen ~ lur -en -ar; (pasuuna) basun -en -er; soittaa -ea blåsa i lur, horn, i basun.

2. (putki) (an.) rör; (ksv.) pip -en -ar.

3. (tkn.) rör, (tuubi) tub -en -er; (yhd.) vrt. putki; savu~ skorsten -en -ar; (käärö) rulle -en -ar; -elle kääritty hoprullad, «fanfaari trumpetfanfar, -mainen rörformig, -miilu (mtsh.) skorstensmila. -opaste trumpetsignal. -seitsikko (mus.) horn-, mässings (septett. -soitto horn-, bleck-, mässings I musik, -soittokunta horn | kapell -et -, -orkester.

to|si 1. (s.) sanning; (vakavuus) allvar; nyt on ~ edessä det är allvar på färde, det gäller allvar; käydä -teen besannas, slå in; gå i fullbordan (uppfyllelse); saada näytetyksi -teen kunna bevisa, styrka; näyttää -teen bevisa, leda i bevis; ådagalägga, styrka; täydellä -della, täyttä -tta på fullt allvar; -den takaa med (på) allvar; -den perästä faktiskt; på allvar; -den teolla på allvar; se on täyttä -tta det är fullt allvar, rena rama allvaret; ottaa -desta taga ngt på allvar (för kontant); kun tulee ~ eteen (-den tullen) när det blir allvar av (är allvar på färde); när det gäller; kyllä siitä tulee ~ det kommer nog att förverkligas (genomföras, bli av); det blir nog verklighet; jos hankkeesta tulee ~ om företaget blir verklighet; om företaget verkligen blir av; tehdä -tia jst göra allvar av ngt; (ottaa jtk vakavalta kannalta) taga ngt på allvar; pitää täytenä -tena, ottaa täydestä (-desta) taga ngt på fullt allvar (för kontant); -den kannalta på allvar; tuliko matkasta blev resan av? blev det allvar av

resan? tarkoittaa jllk -tta mena allvar med ngt; puhua -tta tala sanning; -tta puhuen sanningen att säga; siinä on paljon -tta däri ligger mycken sanning. 2. (a.) (ryhmien ero us. epämääräinen): sann; (varma) viss; (todellinen) verklig; faktisk; (oikea) äkta (tpm.); (vakava) allvarlig; (yhd., adjekt. edessä) sant(-); ihan -tta verkligt sant; riktigt säkert; osoittautua (näyttäytyä) -deksi besannas; besanna sig; toden -tta förvisso; (totisesti) sannerligen; minsann; se on toden -tia det är verkligen sant, riktigt säkert; varoitukseni oli täyttä -tta min varning var allvarligt menad; onko se (siinä) -tta että? är det sant, (perää) äger det ngn grund att? en uskonut uhkausta -deksi (tosissaan tarkoitetuksi) jag trodde inte, att hotelsen var allvarligt menad; uskotella jtk -deksi försöka inbilla (ngn) ngt (få [ngn] att tro ngt); huomata -deksi märka, att ngt är sant; finna ngt besannat; konstatera ngt; uskoa -deksi tro att ngt är sant; tro på sanningen i ngt; sätta tro till ngt; se havaittiin -deksi det bekräftades; det befanns vara sant (hålla streck); katsoa jtk -teen näytetyksi (selvitetyksi) finna ngt vara utrett (bevisat); ~ tapaus en sann händelse; ett faktum.

tosi||aan i sanning; sannerligen; verkligen; totta ~ verkligen; minsann; förvisso; ei ~kaan luulisi man skulle verkligen, sannerligen inte tro. -asia (-seikka) fak|tum -tum (-tumet) -ta; tapahtunut ~ ett fullbordat faktum; ett »fait accompli»; ~ssa i själva verket; i verkligheten; faktiskt; olemme tekemisissä ~in kanssa vi står inför fakta, -asiallinen faktisk, -asiallisesti faktiskt; i själva verket, -asiallisuus fakticitet; realitet, -elämä det verkliga livet, — isänmaallinen sant fosterländsk, -kertomus en sann berättelse (ur livet), -kko allvarsam, humorlös person; döddansare, -n visserligen; väl. -olemus: hengen ~ andens sanna väsen, -olo faktiskt, verkligt förhållande; ~issa i verkligheten. -oloinen faktisk; real-, reell; realistisk. -seikka ks. -asia. -sivistys sann, verklig bildning.

tosissa(an) på allvar; hän tarkoittaa sitä ~ han menar det på fullt allvar, han menar allvar därmed; olla aivan ~ taga saken på fullt allvar; aivan kuin ~ låtsas ta saken på fullt allvar; tätä en sanonut -ni det här sade jag inte på allvar; jag menade inte allvar med det jag sade.

tosi||suomalainen (a.) sant finsk; äkta finsk; (s.) äkta finne, -tapa (kiel.) indikativ -en -er. -tapaus fak|tum pl -ta; sann händelse, -tarve verkligt behov, -te* verifikat -et -. -teko: -teossa i verkligheten; -teolla på fullt allvar, -tieto full visshet, -toimi, -toiminta verkligt arbete; ryhtyä -toimintaan taga med allvar itu med ett arbete; lägga manken till. -ttaa* (kaup.) verifi-(c)era. -tus verifi(c)ering. -työ verkligt, (vakava) allvarligt arbete, -uskonnollisuus verklig (sann) religiositet, -yhdistys (kiel.) äkta sammansättning.

tossu (aamu~) toff|el -eln -lor; (gummi-, gymnastik- jne.) sko -n -r.

totaalinen total; ~ sota det totala kriget.

totali||saattori totalisator -n -er. -taarinen (-täärinen) totalitär; ~ valtio totalitär stat. tote||aminen konstaterande; fast|ställande, -slående, -amus konstater|ande, -ing; fastslående, fastslagning (av faktum, fakta), -an ks. todeta, toteemi, totem (luon.) (en) totem. -eläin totemdjur. -patsas totempåle. toteen||näytettävästi bevisligen, -näyttäminen bevisning; ledande i bevis, -näyttämä-tön obevisad, obestyrkt, -näyttää* bevisa; leda2 i bevis; (vahvistaa) (be)styrka2; oikeus katsoi -näytetyksi että rätten fann ådagalagt (bevisat, utrett, lett i bevis), att. -saatava (-saatavissa oleva) bevislig. -saatavuus bevislighet. -tua* ks. toteutua, totleila* lyda*, (noudattaa) hörsamma; åtlyda*; (efter)följa2; saada-telemaan förmå till lydnad; ~ käskyä hörsamma (lyda, åtlyda) en befallning; minua ei ~ jag blir inte åtlydd; koira ei -tele sitä nimeä hunden lystrar inte till det namnet; ~ omaa lakiaan följa sin egen lag; olla -telemaita (kieltäytyä -tele-masla) (uhmailla) kieltoa trotsa ett förbud; ~ peräsiniä (mer.) lyda roder, totenapitäminen försanthållande; godtagande.

toteu||ma (harv.) (toteutuma) förverkligande, uppfyllelse, -ttaa* förverkliga, realisera; (saattaa loppuun) fullfölja2, genom|föra*, -driva*; fullborda; (panna toimeen) utföra*; sätta* i verket; (saattaa voimaan, Iak.) görs.* gällande; ~ suunnitelmansa förverkliga (realisera, fullfölja) sin plan; sätta sin plan i verket; saada tahtonsa -letuksi få sin vilja igenom (fram); tulla -tetuksi bli förverkligad (realiserad); ~ oikeus göra en rätt gällande; -tettavis-sa oleva möjlig att förverkliga (genomföra, utföra); realiserbar; utförbar. -ttaja som förverkligar,

realiserar jne.; fullföljare; genom-drivare. -ttäminen förverkligande, realise-r|ing, -ande; fullföljande; genom Iförande, -drivande, -tua* (käydä toteen) besannas; slå * in; (mennä täytäntöön) gå* i fullbordan (uppfyllelse); uppfyllas2, förverkligas; bli verklighet; aavistukseni -tui min aning besannades; toiveeni -tui min önskan gick i fullbordan (uppfyllelse); mitt önskemål blev verklighet (uppfylldes); unennäkö -tuu drömmen besannas; huomata jk -tuneeksi finna ngt besannat; olla -tumaisillaan (-tu-massa) stå inför sin fullbordan (sitt förverkligande). -tuma förverkligande, uppfyllelse. -tumaton (mahdoton -ttaa) oupp-fyllbar; (-tumattat jäänyt) ouppfylld; icke förverkligad, -tuminen besannande; förverkligande. -tumismahdollisuus möjlighet att förverkligas, -tus förverkligande, toti toddy -n -ar (toddar); juoda dricka

toddy; (j.) todda. -lasi toddyglas. toti||nen (vakavamielinen) allvarlig, allvarsam; (suora) uppriktig; (varma) viss; (todellinen) verklig; (synkkä) dyster; ~ aikomus allvarlig avsikt; mennä -seksi bli allvarlig (allvarsam); ~ totuus, tosi full (verklig) sanning; rena rama sanningen; se on ~ tosi det är visst o. sant. -sesti sannerligen; (varmasti) förvisso; visserligen; (tosiaan) minsann; (vakavasti) allvarsamt; ~ ei (helt)totistua -

säkert (absolut, sannerligen) inte. -stua bli allvarsam(mare). -suus2 allvarlighet, allvar -et, allvarsamhet; (totuus) sannfärdighet, totkut (katan—, perkeet) fiskråk -et (-en);

(jätteet) avfall -et, avskräde -t -n. totta (ert. snt.): se ön — det är sant; ~ vieköön! i sanning! förvisso! helt säkert! (tietysti) naturligtvis; ~ tosiaan verkligen; minsann; förvisso; —han (tietysti) naturligtvis; (— varmaan) visserligen; —pahan hän tulee (kai) han kommer väl; ~ kai! (tietysti!) naturligtvis! ja väl, vars! visserligen! (se on selvää) det är klart; ~ kai (varmaankin) hän meidät löytää säkert (helt visst) kommer han att hitta oss. -maar! javisst!

tottelema||ton olydig, ohörsam, -ttomuus2 olydnad, ohörsamhet; tredska -n; (sot.) insubordination, (-rikos [-[in]subordinations-brott.-] {+[in]subordinations- brott.+} - taistelu/7us/J ohörsamhetskampanj.) tottele||minen lydnad; hörsammande, -mis-velvollisuus lydnadsplikt, -vainen lydig, lydaktig; hörsam, -vaisuus2 lydnad, lydak-tighet; hörsamhet. -vasti lydigt; hörsamt, totto* 1. (hist. merkkinuotio, läh.) vårdkas(e).

2. (öppen) spis. tottu]a bli van; vänja sig; vänjas* (jhk vid ngt); olen -nut siihen jag är van vid det; jag har vant mig vid det; -nut saamaan van att få; -nut purjehtija en van (rutinerad) seglare; ~ pois jst vänja sig av med ngt; avvänjas från ngt; (vieraantua) bli avvand från ngt; sellaiseen alkaa jo — sådant börjar man redan bli van (vänja sig) vid; totuttuun tapaan efter vedertagen (hävdvunnen) sed; på övligt sätt; av gammal vana; sin vana trogen; (j.) i den gamla trallen; rutinmässigt.

tottuma||ton ovan (jhk vid ngt), -ttomasti ovant, -ttomuus2 ovana (jhk vid ngt); brist på övning, träning.

tottu||muksellinen invand; rutinmässig, -mus vana (jhk vid ngt); rutin -en; vanhasta -muksesta av gammal vana. -mus(oikeus sedvanerätt. -riko[kse]llinen vaneförbrytare.) -neesti vant; niin (kovin) — med sådan vana. -neisuus2 vana; rutin, -nut van; rutinerad.

totu||nnainen invand; konventionell; rutinmässig. -nnais (käynti rutinbesök, - tapa sedvänja; kutym -en -er. -työ rutinarbete.) -nnaisuus2 (tapa) sedvänja, -tella* vänja*, (totuttautua) vänja sig (vid ngt), -ttaa* vänja* (jhk vid ngt), -ttaminen vänjande, -ttautua* (försöka2) vänja sig. -tusajo (aut.) inkörning.

totuudelli||nen sannfärdig; sanningsenlig; (tosi) sann; (vilpitön) ärlig; uppriktig, -suus2 sannfärdighet; sanningsenlighet; ärlighet; uppriktighet.

totuuden||etsijä sanningssökare, -etsintä sanningssökande; sökande efter sanning, -jano, -kaipuu sanningstörst, -mukainen sanningsenlig. -mukaisesti sanningsenligt, -mukaisuus sanningsenlighet, -puhuja sanningssägare. -rakkaus sanningskärlek, -sana sanningsord; ett sanningens ord, ett ord# i rättan tid. -tarve sanningskrav -et. -todis-taja sanningsvittne, -vastainen stridande

- traakki trå

mot sanningen (verkligheten); osann; sanningslös; osannfärdig; falsk, -vastaisesti san-ningslöst. - vastaisuus2 sanningslöshet; osannfärdighet.

totuujs2 sanning; hän sai kuulla -den han fick höra sanningen; (j. kunniansa) han fick rent besked, veta vad hans frid tillhör(er). -pitoisuus2 sanningshalt, -vaatimus sanningskrav.

touhah||dus uppflammande; virvlande, -taa* (leimahtaa) flamma upp; (tuprahtaa) virvla upp; tulla — komma (in)rusande. touhu stök -et; (puuha) bestyr -et -; arbete; (homma) jobb -et; sjå -et; (häärääminen) fjäsk -et; jäkt -et; (vaiva) bråk -et; liika — (hosuminen) fjäsk -et, jäkt -et; olla työssä ja —ssa gå och stöka; vara beskäftig (beställsam). -aminen arbetande, stökande; fjäskande; sjå -et; bestyrande, -illa stöka; arbeta; bestyra*; fjäska; sjåa; (ponnistella) knoga, -ilu stök -et; fjäsk -et; sjå -et. -inen stökig; jäktig, -kas -kkaan beställsam, beskäftig, -kkuus2 beställsamhet, beskäftighet. -päivä stökdag; jäktig dag. -ta stöka, bestyra, fjäska, toukka* larv -en -er. --aika larvperiod, --aste larvstadium, -kausi larvperiod, -kotelo pupphölje; kokong -en -er. -käytävä larvgång. -muoto larvform. touko* 1. (kevät jtyöt, -viljat) vår|sådd -en, -bruk -et; tehdä —ja verkställa vårsådden. 2. (laiho) gröda, -aika såningstid, -härkä (hnt. Meloe) majbagg|e -en -ar. -kuinen maj-; ~ ilta majafton; en afton i maj. -kuu maj (månad); —ssa i maj; —n 1. päivä första maj. -mettinen (uuttu-, sepel/kyyhky) skogs-, ring I duva. -mies såningsman. -vilja vårsäd.

touonteko vårsådd -en -er.

toutain (kala, Aspius rapax) asp -en -ar;

(kala, Leuciscus cephalus) färn|a -an -or. touvi tross -en -ar; tåg -et -. -sto tågverk -et -. toveri kamrat -en -er. -avioliitto kamratäktenskap. -elämä kamratliv, -henki kamratanda. --ilta kamratafton, -kokous kamratmöte. -kunta kamrat|lag, -krets, -skap -et -; (teini—) konvent -et -. -kuri kamratdisciplin. -liitto kamratförbund, -llinen kamratlig, -llisesti kamratligt, -llisuus2 kamratlighet. -piiri kamratkrets, -seura kamratlag -et -; kamratligt lag; (suljettu) kotteri -(e)t -er. toveru||kset kamrater, -stua bli kamrater. toveruus2 kamratskap -et. -henki kamratanda. -tunne kamratkänsla, tovi 1. (aik.) (tuokio; hetki) stund -en -er; —in (äskettäin) nyligen; moneen —in (moneen aikaan) på länge; på ngn tid. 2. (kerta) omgång -en -ar; (ote) repris -en -er; moneen —in i många (flera) omgångar; många gånger; i många (flera) repriser; yhteen —in på en gång; i ett sträck; i ett kör. -ttainen sporadisk. T-palkki (tkn.) T-balk.

traagi||kko* (murhenäytelmän kirj.) tragiker -n -nen tragisk, -sesti tragiskt; päättyä - få ett tragiskt slut. -suus2 tragik -en; det tragiska.

traak||inpihka (tkn.) drakblod, -ki (lohikäär-

me) drake; lindorm, (-puu [Dracaena draco] drakblodsträd.) traani tran -en. -lamppu tranlampa. -nkeit-tämö trankokeri.

traditio (perinne) tradition, -naalinen (perinteinen) traditionell, trag||edia (murhenäytelmä) tragedi -(e)n -er. -edienne (teat.) tragedienn -en -er. -iikka* tragik -en. trakooma träkorn -et.

traktori traktor -n -er. -ajokortti traktor-körkort.

transitiivi||nen (kiel.) transitiv, -sesti transitivt. -yerbi transitivt verb. transito (kaup.) transit -en. -kauppa tran-sitohandel. -tavara transito|gods, -vara. -varasto transit(o)upplag. trans||latiivi (kiel.) translativ -en -er. -ponoi-da (mus.) transponera, -portööri (mer., mnm.) transportör, -substantiaatio (kat.) (ehtoollisleivän ja -viinin muuttuminen) transsubstantiation, («oppi [-transsubstan-tiationslära[n],-] {+transsubstan- tiationslära[n],+} brödförvandlingslära[n].) -versaali (mat.) (s.) transversal -en -er; (a.) trans|versal, -versell. trapetsi 1. (kiikkurekki) trapets -en -er. 2.

(mat., puolisuunnikas) trapets -et -er. trappi* (lintu, Otis) trapp -en -ar. trassata (asettaa maksettavaksi) (kaup.) trassera.

tratta* (asete) tratt |ä -an -or. treen||ata (valmentautua, valmentaa) träna, -aus träning.

tremolando (mus.) tremulando. treoniini (aminohappo) treonin. trias 11 kausi (geol.) triasperiod(en). -muodostuma triasformation. tribu||naali (tuomioistuin) tribunal -et - (-en -er), -uni tribun -en -er. trigonometri||a (kolmiomitanto) trigonometri -(e)n. -nen trigonometrisk, trikiini (Trichina spiralis) trikin -en -er. -nen trikinhaltig. -tauti trikin|os, -sjukdom, trikoo (vaat., neulekangas) trikå -n-er. -kangas, -kudos trikåvävnad. -tehdas trikåfab-rik. -vaatteet pl trikå |kläder, -plagg, triljoona (luk.) triljon -en -er. trill||at (ajon.) trill|a -an -or. -eri (jännitys\-romaani, -näyt., -elok.) thriller -n -s. -i (mus. liverre) drill -en -ar. trilogia trilogi -(e)n -er. trimetri (run.) trimeter, trimmata (mer. ym.) trimma; (panna kuntoon) försätta i skick, trimma; (leikata koiran karvat) trimma, trinomi (mat.) trinom -et (-en) -nen tri-nomisk.

trio (mus.) trio -n -r (-s). -Ii (mus.) triol -en -er.

trippeli (geol.) trippel -n. trium fi triumf -en -er. -viraatti* triumvirat -et -. -viri (hist.) triumvir -en -er. triviaali (alkeis-) trivial-, -koulu (koul. hist.) trivialskola, -nen (arkipäiväinen) trivial.

triööri (viljanlajittelija) triör -en -er. troijalainen 1. (s.) tröjan-en-er. 2. (a.) trojansk.

troka||ri (j.) langare; smyghandlare; jobbare;

768;

pirtu— spritlangare, -ta langa (sprit, narkotika o. dyl.); smyghandla, jobba (med ngt), trok||ee (run.) troké -n -er. -einen tro|keisk, -kaisk.

trom||bi (pyörrepatsas) tromb -en-er; (lääk., veritukko) tromb -en -er. -biini (entsyymi) trombin, -boosi (tukos) trombos -en -er. trooli i aaja (hnk. kal.) trålfiskare, -ari (kal.-alus) trål|are, -ångare, -ata (kalastaa laa-husnuotalla) tråla. -aus trålfiske, -i (kal.) trål -en -ar. trooppi * (kiel.) trop -en -er. -nen (mnt.) tropisk.

tropiikki* tropik -en -er. —ilmasto tropiskt klimat, -kypärä (hellekypärä) tropikhjälm, -seutu tropisk trakt, -tauti tropiksjukdom, troposfääri (mtr.) troposfär -en. trubaduuri trubadur -en -er. trukki* 1. (raut. kääntöteli [boggi]) boggi -n -er; truck -en -ar. 2. (pieni moottoriv.) truck -en -ar. trumpetti* trumpet -en -er; soittaa —a blåsa

(i) trumpet, trusti (kaup.) trust -en -er. -ton trustfri.

-utua förtrustas, -vapaa ks. -t o n. tryffeli 1. (—sieni) trypfflei -eln -lar. 2. (mak.) tryffel, -koira tryffelhund. -nviljely tryffelodling.

trymoo (suuri seinäpeili) trymå -n -er. tryptofaani (aminohappo) tryptofan. tsaari (hist.) tsar -en -er. -kunta tsardöme -t -n. -Uinen tsaristisk, -naika tsartiden, -nvalta tsarvälde; -vallan aikainen tsartidens (gen.), -tar tsarinna, tsasouna grekiskt-katolskt (by)kapell, tsekki* tjeck -en -er. -Iäinen tjeckisk, tsekkoslova||kialainen tjeckoslovakisk, -kki* tjeckoslovak -en -er. tseremissi tjeremiss -en -er. -Iäinen tjere-missisk.

tserkessi (käns.) tjerkess -en -er. tuberkkeli tuberk|el -eln -ler. -basiüi tuber-kelbacill. -nen tuberkulos, -nystyrä tuber-kel(svulst). -ton tuberkelfri. tuberkuliini (jrm.) tuberkulin -et. -loosi tuberkulos -en; (keuhkotauti) lungsot -en. (-huolto dispensärverksamhet. -huoltola dispensär -en -er. -huoltopiiri dispensär-distrikt. -piiri tuberkulosdistrikt, -sairaala tuberkulos|sanatorium, -sjukhus.) tue* (tuki) stöd, fäste, tue||n ks. tukea, -nta* stödande, tuhahtaa fnysa, flåsa.

tuhan||nen (luk. tpm.) ks. t u h a t. -nes 1. -nennen (järj.) tusende. 2. (—osa) -nek-sen en tusendedel. -nesti tusen(tals) gånger; tusenfalt. -sin, -sittain i tusental; tusentals, -tisen: ~ miestä omkring, cirka 1000 man. tuha|t -nnen tusen; niitä on -nsia de förekommer (sådana finns) i tusenden (i tusental); -nsissa kodeissa i tusentals hem. -jal-kainen (el. Myriapoda) tusenfoting. -järvinen med tusen(tals) sjöar; ~ maa de tusen sjöars land. -kauno (ksv. Bellis perennis) tusensköna. -kerroin tusenfalt. -kertainen tusenfaldig, -kunta ett tusental, -luku tusental; toisella -luvulla på andra tusendet (tusentalet); tasaisin -luvuin i jämna tusental. -lukuinen till ett (många) tusental upp-tuhatmäärin — tuhuttaa

tuh

gående; -lukuisena i tusental, -määrin i tusental; tusentals, -peninkulmainen tusen-mila (tpm.). -päinen

tusenhövdad. -taituri tusenkonstnär. -tulimmainen tusendjävla (tpm.) -tuhmmaista! för tusan bövlar! blixt o. dunder! -vuotinen tusenårig; tusenåra (tpm.). -ääninen tusenstämmig. tuhauttaa: ~ sieraimiaan fnysa2, tuher||rella * ks. tuhertaa; (puuhailla) knåpa, pyssla (jtk med ngt), -rus sudd -et; kludd -et; söl -et. -taa* (töhriä) sudda, kludda; (vitkastella) söla, dröna, -taja, -telija suddare; klåpare; fuskare; sölare. tuhi||na väsande; fnysning; pipande; sus -et; fräsande, -sta (sähistä) väsa2; fnysa; pipa; (pihistä) fräsa2, -staa, -Stella (nenäänsä) fnysa2.

tuhka(*) aska; (tomu) stoft -et; kuin ~ tuuleen som agnar för vinden; palaa ~ksi brinna ned; gå upp i rök; polttaa ~ksi bränna ned; lägga i aska; kaupunki oli ~na (palanut) staden låg i aska. tuhka[|-astia askhink; (-kuppi) askkopp, -kivi tuffsten, tuff -en -er. -kuppi askkopp, -lipeä asklut. -pensas (Cotoneaster) oxbärs-busk|e -en -ar. -pesä ask|rum, -ugn -en -ar. -puu ks. -p e n s a s. -rokko mässling; sairastaa ~a, olla -rokossa ha mässling, (-tapaus mässlingsfall.) -ruoho (tuhkakasvi, Cineraria) cinerari|a -an -or. -sade åskregn, -tiheään titt o. ofta; slag i slag; alltsomoftast; litet emellan.

tuhkelo(sieni) (Lycoperdon) röksvamp, tuhki|[mo, -mus askung|e -en -ar. tuhkuri 1. (vesikko, Musteta lutreola) flod-ill|er -ern -rar. 2. (tuhkarokko) mässling, tuhl||aaja slösare. (-poika den förlorade sonen.) -aaminen slösande; förslösande; förspillande. -aavainen slösaktig. -aava(ise)sti slösaktigt. -aav(ais)uus2 slösaktighet. -ailla ks. -ata. -ari slösare. -ata slösa, öda*; (menettää) förslösa; (hukata) föröda*, förspilla2; misshushålla (med ngt); (hävittää) förskingra; ~ ruokaan slösa på mat; ~ rahaa slösa bort pengar; förslösa pengar; ~ sanoja slösa med ord; ~ lahjojaan jllk slösa sina gåvor på ngn; ~ aikaa förspilla tid; ~ omaisuut/laan (-ensa) slösa bort (förslösa, göra av med) sin egendom; (hoitaa -aavaisesti) misshushålla med sin egendom; menettää -aamalla bortslösa; plottra bort. -aus slöseri; slösande; misshushållning (jnk med ngt), -autua* slösas, förslösas; förspillas2; gå* till spillo, tuhma dum; 1. (er. Ips.) stygg, elak, ostyrig. 2. (tyhmä) dum, enfaldig, tuho 1. (turmio) fördärv -et; (vahinko) skada; (hävitys) ödeläggelse; (tuhonteko) härjning; skadegörelse; åverkan; tehdä jllk fördärva (ödelägga, skövla, härja) ngt; tulvan ~t översvämningens ödeläggelse^ hyönteiset insekthärjningar. 2. (täydell.~) undergång, ruin, förintelse; joutua ~n omaksi gå (duka) under; bli förintad, ruinerad; läggas i ruiner; gå sin undergång till mötes; ~ perii koko kansan hela folket går under (sin undergång till mötes); det blir hela folkets undergång, -alue skadeområde.

-aminen fördärvande, Ödeläggande; förgörande; förintande, skövlande, förhärjande, -amis(ammunta [sot.] förintelseskjutning, -taistelu förintelseslag.) -atuottava ks. -i s a. -avasti fördärvbringande; fördärvligt; förintande; ödeläggande, -eläin skadedjur, -hyönteinen skadeinsekt, -isa fördärvbringande; olycksbringande, ruinerande; förödande; ödeläggande; (onneton) olycklig; (kohtalokas) ödesdiger; (vahingollinen) skadlig; ~ tulipalo förödande, ödeläggande eldsvåda; ödeläggande brand, -isasti fördärvligt, fördärvbringande; ödeläggande; ödesdigert; skadligt, -isku ett förintande slag. -isuus2 förödande verkan; fördärvlighet; skadlighet. -lainen (vahingontekijä) skadegörare; (vall.)^ sabotör; (hyönteinen) skadeinsekt, -lais toimin ta, -laisuus2 skadegörelse, sabotag|e -et; harjoittaa -laistoi-mintaa föröva sabotage; sabotera, -nteko ödeläggelse; skövling, skadegörelse; åverkan; sabotag|e -et. tuhooja ödeläggare; förintare; (surmaaja, tappaja) baneman.

tuho||polttaja mordbrännare, -poltto mordbrand. (-yritys mordbrandsförsök; försök till mordbrand.) -ta (turmella) fördärva; (hävittää autioksi) föröda*, ödelägga*; (tu-hota) förgöra*, förstöra; (lopullisesti) tillintetgöra*, förinta; (tehdä loppu jst) göra* slut på ngt; göra * om intet, omintetgöra* ngt; (syöstä perikatoon) ruinera; (hävittää raunioiksi) lägga* i ruiner; (hävitysvimmassa) skövla, (för)härja; (vahingoittaa jtk) skada; göra* skada på ngt. tuhotin* (tkn., puhallin) pust -en -ar; fläkt -en -ar; bläst|er -ern -rar. tuhot||on (kohtuuton, suunnaton) ofantlig; enorm; orimlig, -tomasti ofantligt, enormt (mycket); orimligt; över måttan, tuho||tulva översvämning; (vedenpaisumus) syndaflod(en). -tuttaa* (harv.) ks. tu-hota. -työ förstörelseverk; ödeläggelse, -utua* fördärvas, ödeläggas*; förstöras*; förgöras*; tillintetgöras*; (haaksirikkoutua, upota) gå* i kvav; (joutua häviöön) ruineras; gå* förlorad; gå*, duka* under; (tapaturmaisesti) omkomma*; (joutua hävitetyksi) skövlas, förhärjas; läggas* i ruiner; — maan tasalle jämnas med marken (jorden); ~ (sortua) nälkään ja tauteihin duka under för svält o. sjukdomar; — tulipalossa bli lågornas rov; -utunut ödelagd; förstörd; tillintetgjord, tuhri |aaminen suddande,

kluddande; ned|-smutsning, -sölande, -ata sudda, kludda; (liata) smutsa, solka ned; nedsöla, -aus sudd -et, kludd -et; ned|smutsning, -söl-ning. -autua bli smutsig, solkig (suddig, kluddig). -ia sudda; ~ näkymättömjäksi, -iin sudda ut; översudda. -uinen solkig, suddig, -uisuus2 solkighet, suddighet. -us snusk ler -ern -ar; smutsgris. -ustaa sudda, kludda, -ustyö kluddverk; (patus~) klå-pararbete.

tuhti* (j., oiva, kelpo) duktig.

tuhto* (vrt. teljo) toft -en -er. tuhuttaa* (m. tuhuuttaa): sataa ~ det duggregnar; det duggar.

tui ja (ksv. Thuja) tuj|a -an -or, (elämänpuu) livsträd.

tuijo||ttaa* stirra; glo3, -tus stirrande; gloende.

tuiju (liten, usel) oljelampa, tuik I lahdella ks. -ahtaa, -ahdus glimt -en -ar; blink -en -ar. -ahtaa* glimma; glimta; blinka; (loistaa) tindra, tuikata* 1. — tuli jhk sticka (tutta) eld på ngt. 2. ~ esille sticka* fram. 3. (harv. tuikkia) glimma, blinka, tuike* glimt -en -ar; tindrande, tuike||a 1. skarp; (räikeä) bjärt; ~ pakkanen bister köld. 2. (ankara) bister; —t silmät stickande ögon; genomträngande blick. 3. (tiuskea) barsk, (äkäinen) ilsken, -asanai-nen skarp, amper, -asilmäinen med bister (genomträngande) blick, -asti skarpt; genomträngande; bjärt; stint, -us2 skärpa; bjärthet.

tuiki (aivan) alldeles; fullkomligt; (kerrassaan) rent av; (vanh.) platt; stört; (ylen) ytterst; (erittäin) högst; ~ kelvoton alldeles (fullkomligt, helt, totalt) oduglig; ~ mahdoton stört omöjlig; ~ tärkeä ytterst viktig; högviktig; vital; livsviktig; ~ tarpeellinen oundgänglig; ytterst (högst) nödvändig; ~ tuntematon vilt främmande, tuikkaa * ks. tuikkia, tuikkari pryl -en -ar. tuikkia* glimma, glimta, blinka; (loistaa) tindra.

tuikku* 1. (tuiju) (usel) oljelampa. 2. (kynttilänpätkä) dank, talgdank. 3. (ryyppy) sup -en -ar; snaps -en -ar; knäpp -en -ar; ~ murheeseen en tröstetår -en. tuikuttaa* (tuikkaa) (svagt) glimta, tindra; flämta; brinna flämtande, tuim||a 1. (kova) skarp; (ankara) sträng, bister, amper, barsk; (kiivas) häftig; (töykeä) brysk; (koppava) morsk; karsk. 2. (nopea) snabb; (hurja) vild; (raisu) yr, yster. 3. (vihainen) arg, ilsken, ond. 4. (keit.) (mrt.) (suolaton, vähäsuolainen) osaltad; för litet saltad, -aa (mrt.) suga (i magen); minua — det suger i magen på mig (av hunger), -eta* bli skarp(are), häftigare) jne. -istua bli häftig; bistra till; få ett bistert uttryck; (kiivastua) brusa upp. -uus2 skärpa; häftighet; bryskhet; morskhet, karskhet; stränghet; bisterhet. tuisk j| ahdus flykt -en; sväng -en -ar. -ahtaa* (lentää) flyga*; ~ lentoon flyga upp: (pyrytä) yra*; (leimahtaa) — ilmituleen flamma upp i ljusan låga; (tiuskaista) snäsa (till); (syöksyä) störta; (heilahtaa) svänga2 (sig om), -e vimmel, yra; myller; liv o. leverne; fläng -et. -ea ks. tiuskea. -u (lumi—) yrväd|er -ret, snöyra; tuulessa ja —ssa i ur och skur. (-ilma yrväder. -lumi yr-, driv|snö.) -uta (prs.) yra*; umpeen -nnut igenyrd, -uttaa* (prs.): —lunta det yr; det är yrväder; snön yr; ~ umpeen yra igen.

tuiterissa: olla — (leik.) vara litet på snusen, litet sned, onykter, tuittu||päinen hetlevrad; kort om huvudet; (pika —) snar|stucken, -sticken; (äkäinen) argsint, vresig, -päisyys2 snar|stuckenhet,

-stickenhet; argsinthet; vresighet. -pää brushuvud.

tuiverta|a*: tuuli — puunlalvoja vinden rycker, sliter i trädkronorna; tuulen -ma vindpinad.

tukah||duttaa * kväva2; (kuv.) förkväva2; undertrycka2; (saada vaiennetuksi) nedtysta; (ehkäistä) hämma; (pidättää) hålla tillbaka; återhålla*; (kukistaa) slå* ned; kväsa; (hillitä) dämpa; -duttava kvävande, kvav; ~ kiukkunsa undertrycka (hålla tillbaka) sin ilska, vrede; ~ alkuunsa kväva i sin linda; ~ kapina kuva (undertrycka, slå ned, kväsa, betvinga) ett uppror; ~ vapaus undertrycka (förkväva) friheten; ~ ääni förkväva rösten; ~ omantunnon ääni tysta ned samvetets röst; döva (tysta) sitt samvete; -duleltu kiukku återhållen ilska, -duttami-nen kvävande; förkvävande, undertryckande; (vaimentaminen) nedtystande, -duttava kvävande; (painostava)

tryckande, kvav, kvalmig; dov. -duttavuus2 kvalmighet; dovhet. -tua* kvävas2; -tunut kvävd, tukal||a (vaikea) svår*; (pulmallinen) brydsam, kinkig, kritisk; (ahtaalla oleva) beträngd; (huolestuttava) prekär; ~ asema brydsam (kinkig, svår) belägenhet; prekär situation, -uus2 svårighet; brydsamhet, kinkighet.

tukan||juuri hårrot. -kasvu hårväxt, -leik-kuu hårklippning, (-kone hårklippnings-maskin.) -lähtö hår I avfall -et, -fällning, -raja hårfäste, tuk|e* ks. -ko; olla -keessa vara (till)täppt. tuke|a* tuen stöd(j)a*; ge stöd (jtk åt ngt); (lujittaa) förstärka2, (vahvistaa) styrka2; (kuv.) (antaa tukea, avustaa) understöda*; väitteensä -miseksi för att ge stöd åt, finna stöd för sitt påstående; tätä käsitystä -e kokemus denna uppfattning finner stöd hos, stödes av erfarenheten; jnk -mana understödd av ngn. tukeh||du|s kvävning; förkvävning; -ksissa, -ksiin (halv)kvävd. -duttaa* kväva; komma* (ngn) att kvävas;vrt. tukahduttaa. - tua* kvävas2; ~ savuun kvävas av rök. -tummen kvävning, -tumiskohtaus kvävningsanfall, tuke||minen stöd(j)ande. -mistoiminta stödverksamhet. -ta ks. tukkia, -utua stöda, basera sig (jhk på ngt), -va stadig; (luja) fast; (pitävä) hållbar; (vankka) solid, (-rakenteinen [hnk., el.] kraftigt, [es.] stadigt byggd.) -vasti stadigt, fast, bastant, -vatekoinen stadigt byggd; bastant, -vuus2 stadighet, fasthet, hållbarhet; stöddighet. tukholmalainen 1. (s.) stockholmare. 2.

(a.) stockholmsk. tuk|i2* 1. (konkr.) (pönkkä) stöd -et -; stötta; sträva; (kiinne) fäste -t -n; —en varassa (oleva) uppstöttad. 2. (kuv.): olla jnk -ena stöda ngt; antaa -ea (kuv.) ge stöd åt ngt; olla vailla -ea (ja turvaa) vara utan fäste; (kuv.) äga varken huld eller skydd; jnk tueksi som stöd för ngt. -ainen 1. (aidan tükiseiväs) stötta; stödande gärdsgårdsstör. 2. (leik. tukipalkkio) stödpremie; subvention, -akseli stödaxel. -alue (sot.) bas-, stödje|område. -alus (mer. s.) moder-, depå-, stöd|fartyg; (Int.) hangarfartyg.tukiansas -

-ansas (rak.) stödbjälke, -ja som stöder, stöttar; stödjare; gynnare; (kuv.) stöttepelare. -järjestö stödorganisation, -kohta stöd-, håll|punkt; (sot.) stödjepunkt; bas -en -er; motståndsnäste, -laina ks. -1 u o 11 o. -lasta stödskena, -linja (sot.) stödjelinje. -luotto stöd|lån, -kredit, -miehistö (jlkp.) halv-backskedja. -mies halvback -en -ar. (-linja halvbackskedja.) -muuri stöd-, stödje|mur. tukin||hakkuu, -kaato (mtsh.) timmer|fäll-ning, -avverkning, -mittaus tumning; timmermätning. -nostin, -nostolaite (kiramo) keratt -en -er; timmer|häst -en, -spel -et. tukin ta * (harv.) tilltäppning, tillstoppning; å:s. tukkia, tukin||uittaja timmerflottare. -uitto timmerflottning. (-väylä flottningsled.) tuki||[osto (kaup.) stödköp. -palkkio stödpremie; subvention -en -er. -piste stöd(je)-punkt. -puu trästötta, -pylväs stödjepelare; (kuv.) stötte|pelare, (j.) -pinn|e -en -ar. -rahasto stöd-, understöds | fond. -rihma (ksv.) cystid -en -er. -ryhmä stöd-, (sot.) understöds |grupp. tukis[|taa lugga, luva; draga* i håret; (kuv.) ge en uppsträckning, tillrättavisning, -ta-minen, -tus luggning, luvning; (kuv.) ks. ed. tuki||tykistö understödsartilleri, -yhtiö stödbolag. -yhtymä stödkonsortium, tukjka* (hiukset) hår -et; lugg -en -ar, luv -en -ar; vetää -asta draga i håret; tarttua jnk ~an taga ngn i luven; ryyppy nousee ~an (leik.) supen stiger åt huvudet. -inen (yhd.) -hårig; med . . . hår; kel-ta ~ gulhårig; med gult hår. -koskelo (el. Mergus serrator) småskrake. -laite frisyr -en -er. -muoti hårmod, -narsku ks. -sotka, -nuottasill|a: olla ~ luggas; (vanh.) hår-dragas*; (kuv.) vara i luven på varandra; ruveta -e börja luggas, dra varandra i håret; råka i luven på varandra, -pölly luggning, lugg -en; saada få lugg; bli luggad, -sotka (Aythya fuligula) vigg -en -ar. tukkeu||s: (olla) -ksissa (vara) tilltäppt, (salpautunut) stockad, spärrad, -tua bli tilltäppt; (salpautua) stocka sig; bli spärrad; liikenne -tuu det uppstår stagnation i trafiken; trafiken stockar sig, blir spärrad, tuk|ki* (mtsh.) tim|mer -ret -; stock -en -ar; (kangas ~) bom -men -mar; kääriä -ille bomma; (ampuma-aseen ~) kolv -en -ar. tukkia* täppa2 (till); (täytteellä) tillstoppa; (sulkea) spärra; (padolla) dämma2; (pysähdyttää) stoppa; (tyrehdyttää) stämma2; ~ suu jltk täppa (till) munnen på ngn; ~ reikä tilltäppa (tillstoppa) ett hål; ~ tie spärra vägen; ~ verenvuoto hejda (hämma, stoppa, stämma) blodflödet; ~ täyteen jtk proppa full med ngt.

tukki||allas (uit., sht.) timmermagasin, -haka (mtsh.) vänd-, stock|hake. -humalassa stupfull; plakat, -huutokauppa stockauktion, -junkkari, -junnu, -jätkä timmer|flottare, -huggare, -kasa stockhög; stock-, timmer [-välta; högvälta; timmerstap|el -eln -lar.

-kuorma timmerlass, -kämppä timmerkoja;

skogshärbärge. -lainen timmerflottare. -lanssi timmeravlägg -et -; vältplats -en -er. -lautta timmer-, stock |flotte, -metsä

- tulentuike tul

timmer-, stock [skog. -mies ks. -lainé n. -nippu timmerknippe, -pino timmerstapel. -pomo timmerbas -en -ar. -pontt|oni, -oo, -uu (uit.) spelflotte, -puu timmerträd; timm ler-ret-. -ruuhi timmer-, stock |ränna. -ruuhka timmerbröt -en -ar. -ränni ks. -ruuhi, -satama timmermagasin, -suma anhopat flottgods -et; timmerflotte, -työ timmerdrivning, -työläinen timmer-, stock|-arbetare. -työmaa timmeravverknings-plats. -varasto timmer-, stock lupplag, -magasin, -yhtiö (j.) trävarubolag, tuk[ko* 1. tuss -en -ar; tott -en -ar. 2. (tulppa) tapp -en -ar; propp -en -ar; (lääk.) a) tromb -en -er; b) tampong -en -er. 3. olla -ossa vara täppt, tilltäppt, (suljettu) spärrad; mennä bli täppt, tilltäppas;

bli spärrad; kaikki tiet olivat nyt-ossa (kuv.) alla möjligheter var nu uttömda; panna ~o/2 täppa till; nenäni on -ossa min näsa är täppt; jag har nästäppa, tuk|ku* 1. knippe -t -n, bunt -en -ar; klump -en -ar; (kasa) bing|a -an -or; (pakka) pack |e -en -ar; vrt. tukko. 2. (yl.) (iso joukko) stor mängd; -ussa summariskt; hela bunten; (paljoittain, tukuittain) i parti; en gros. -hinta partipris. -kauppa parti-, gross|-handel. (-hinta ks. tukkuhinta.) -kauppias grosshandlare; grossist -en -er. (-liitto grossistförbund.) -myynti parti-, engros I försälj ning. -osto (in)köp i parti, partivis; parti(in)köp. -varasto partilager, tukos (lääk.) trombos -en. tukuittain i parti, en gros; (yl.) i mängd, i stora mängder, tuleen||tua* (viljat, siem.) mogna, -tumaton omogen; kartig; ~ hedelmä kart -en -ar (-); ~ tähkä omoget ax. -tuminen gulmognadsstadium; mognande, mognad, tuleh||duksellinen inflammatorisk, -dus inflammation; (katarri) katarr -en -er. -duttaa inflammera, -tua bli inflammerad, inflammeras; -tunut inflammerad, tule||ma 1. (mat.) (ett) facit; resultat -et -. 2. ks. -m u s. (-taulu facittabell.) -minen kommande, blivande, -mus tillkommelse, tulen||arka eldfarlig; (herkästi syttyvä) lätt-antändlig; eldfängd, -arkuus eld|farlighet, -fängdhet; lättantändlighet, -avaus (sot.) eldöppnande, -hehku glöd -en; eldsken -et. -jako (sot.) eldfördelning, -johto eldledning, (-paikka eldledningsplats. -ryhmä eldledningsgrupp.) -johtue eldledning(strupp). -kestävyys eldfasthet, -kestävä eldfast, -kieleke eldtunga, -kipinä eldgnista, -käsit-tely, -käyttö handskande med, hantering av eld. -liekki, -lieska eldslåga, -nielijä (sirk.) eldslukare. -nos eld -en; brasa, -palava (tav. kuv.) glödande; brinnande; ivrig, -palvoja elddyrkare. -palvonta* elddyrkan, -pitely ks. -käsittely, -sammutin* eldsläckningsapparat -en -er. -sammutus eldsläckning. (-kojeet pl eldsläckningsredskap. -miehistö eldsläckningsmanskap.) tulen||ta* (harv.) ankomst -en; vrt. t u l|e-m i n e n, -o 1. -to* (kiel.) translativ -en -er. tulen|| torjunta brandskydd, -tuho brandskada; pl ~£ eldens härjningar, -tuhoama eldhärjad; brandskadad. -tuike ljusglimt.

-vaara eldfara. -vaarallinen ks. -arka. -valo eldsljus (-ssa, -lia vid), -varjostin eldskärm.

tuleva ks. tulla; (vastainen) kommande; blivande; ~ elämä ett kommande liv; ~ insinööri en blivande ingenjör; ett ingenjörsämne -t -n. -inen tillkommande.

tulevaisuudenhaave framtidsdröm, -kuva framtidsbild, -luottamus förtröstan på framtiden. -lupaus framtidslöfte, -mahdollisuus framtids I möjlighet, -utsikt(er). -näky framtidsvision -en -er. -suunnitelma framtidsplan. -toiveet pl framtids lutsikter, -perspektiv. -toivo framtidshopp, -unelma framtidsdröm. -usko framtidstro, -valtio framtidsstat.

tulevaisuu|s2 framtid -en; -dessa i framtiden; lähitulevaisuudessa i en nära framtid.

tul|i2 eld -en -ar; (valo) ljus -et -; (hehku) glöd -en; -ta suitseva (syöksevä) eldsprutande; tehdä ~ göra upp eld; (sytyttää) tända eld; tända på; panna ~ lamppuun tända eld på en lampa; joutua -en (liekkien) uhriksi (saaliiksi) bli lågornas rov; olla -essa (palaa) stå i lågor; brinna; olla ilmi--essa stå i ljusan låga; syttyä -een fatta eld; råka i brand; pitää -ta hålla eld; iskeä -ta gnistra; (salamoida) blixtra, ljunga; lisätä -ta fyra på; öka fyren; pistää ~ mökin nurkan alle tutta, sätta eld på kåken; ikkunasta näkyy ~ ett ljussken syns i (faller genom) fönstret; lemmen ~ kärlekens eld (glöd); kärlekslåga; ~ ja leimaus eld och låga; fyr o. flamma; (kir.) blixt o. dunder!

tuliais||et pl 1. (tuliaiskemut) hemkomstkalas -et -. 2. (tuliaislahja[t]) hemkomstgåva; (viemiset) förning; -iksi

som hemkomstgåva (förning), -malja välkomst |-skål, -bägare, -puhe välkomst-, hälsnings|-tal. -ryyppy välkomstsup).

tuli||annos (sot.) eldranson; stridstillskott, -ase eldvapen, -asema eldställning, —isku eldstöt. -ja en kommande; den ankommande; (Iak.) tillträdare; sisään~t de inträdande, -juova eldstrimma, -kaste elddop, -kekäle eldbrand, -kerä eldkula, -keskitys eld|samling, -koncentration, -kie-leke eldstunga, -kirjaimet pl, -kirjoitus eldskrift. -kita eldgap, -kivi (rikki) svav|el -let. -koe (hist.; us. kuv.) eldprov, -kukka 1. (Verbascum) kungsljus -et. 2. (frm.) svavelblomma. -kuolema (hist.): tuomittu ~an dömd att brännas på bål, (vanh.) å båle. -kuri (sot.) elddisciplin, -kuula eldkula; (hist. sot.) glödande kula. -kuuma glödhet, brännhet, -kärpänen (Pyrophorus) eldfluga. -käsky (sot.) eldorder, -lanka (sytytys ~) stubintråd. -lasi brännglas. -leinikkö (Ranunculus flammula) ältgräs. -liemi2 (intiaan., kuv. alkoh., vanh.) eldvatten, -linja (sot.) eldlinje, -luikku (vanh.) gevär -et -; eldrör -et -; (tykki) kanon -en -er. -meri eldhav, -mmai|nen (kir.): no tuhat -sta! vad i glödheta helsike! -nen eldig; (palava) brinnande; (kuuma) het; (hehkuva) glödande; (kiihkeä) häftig; (raju) vild; (yhd.) med . . . eld; ~ luonne hett, häftigt, vilt lynne; ~ kiire brinnande brådska; -sessa kiireessä i flygande fläng; -set hiilet glö-

772;

dande kol; -sen vihan vimmassa blossande av vrede; kirkas ~ med klar eld, låga; ~ (vanh. palava) rakkaus het, brinnande (glödande) kärlek; ~ vauhti vild fart; -sen kuuma glödhet, brännhet, -nopeus (sot.) eldhastighet.

tuli||palo eldsvåda; vådeld -en -ar; alku brand-, eldsvåde|tillbud -et -; tillbud till eldsvåda; (~n poikanen) (leik.) eldsvådeunge. (-paikka brand |ställe, -plats, -pakkanen bitande köld.) -patsas eld|pelare, -stod. -peräinen eruptiv, vulkanisk, -pesä (liesi) eld|stad -staden -städer; (tkn.) fyrbox -en -ar; flamugn -en -ar.^ -pesäke (tulipalossa) brand-, eld|härd. -pinta eldyta. -punainen eldröd, -putki (tkn., sot.) eldrör; ångpannetub. -rakko (siimaeläin, Noctiluca miliaris) havslykta, -rokko (sairaus) scharlakansfeber -n. (-tapaus fall av scharlakansfeber.) -sade eldregn. -sarja (sot.) eldskur. -sesti eldigt; brinnande; hett; glödande; häftigt; vilt. -sielu eldsjäl, -sieluinen med eldsjäl. -sija eldstad. -silmäinen med brinnande, eldiga ögon. -soihtu bloss, fackla, -sola eldkanal -en -er. -staa 1. (tkn.) överhetta; glödga; upphetta. 2. (kuv.) göra häftig, rasande, -stin (tkn.) överhettare, -stua 1. (tkn.) bli överhettad, het. 2. (kuv.) eldas; hänföras; bli häftig; brusa upp; (leimahtaa) flamma, blossa upp. -stuttaa* (upp)elda. -suihku eld|stråle, -skur. -sulku (sot.) eldspärr, -suus2 eldighet; hetta; glöd -en; häftighet; vildhet, -säde eldstråle. -säen*, -säkene eldgnista, -taistelu (sot.) eldstrid, -terä splitterny.

tulitikku tändsticka, -haapa tändsticksasp. -laatikko tändsticksask -en -ar. -puu tänd-sticks | ved, -virke, -säle tändstickssplint. -tehdas tändsticksfabrik, -vero tändsticks-skatt.

tuli 11 toiminta eldverksamhet, -torvi (tkn.) flamrör; eldkanal, (-kattila flamrörspanna.) -ttaa* (sot.) beskjuta*; utsätta* för eld; hålla* under, belägga med eld; -ttamaton alue eldtomt område; heikosti -tettu alue eldsvagt område, -ttaminen beskjutande, beskjutning. -tuki (sot.) eldunderstöd, -tus (sot.) eldgivning; beskjutning; (juhla~) illumination; (ilo~) fyrverkeri, -vaikutus eldverkan.

tuli|| vuoren (aukko krat|er -ern -rar. -purkaus

vulkanutbrott; eruption.) -vuori vulkan -en -er; eldsprutande berg. -vyöry (sot.) rörlig stormeld, eldvält. -ylläkkö eldöverfall.

tulkinn||allinen beträffande tolkning(en); tolknings-; ~ kysymys tolkningsfråga, -analainen (som är) föremål för tolkning, -anvarainen som beror på (lämnar rum för) tolkning, -anvaraisuus2 beroende -t av (på) tolkning.

tulki||nta* tolkning; tydning, (-kysymys tolkningsfråga, -tapa tolkningssätt. «vaikeus tolkningssvårighet, -vapaus tolkningsfrihet.) -ta -tsen tolka; (selittää) tyda*; ~ suomeksi tolka till finska; hän -tsi sanani väärin han vantolkade (misstydde) mina ord. -tsematon outtydd; icke uttolkad; (mahdoton -ta) som ej kan tolkas; outtyd-

bar; icke tydbar. -tseminen tolkning, tydning.

luiki tsemis ||järjes telmä tolkningssystem, -tapa tolknings|sätt, -metod, -yritys tolknings-, tydnings |försök. tulkitsija 1. tolkare. 2. (kuv.) uttolkare; uttydare.

tulkka* (tkn.) bussning; axelbox; hjulbössa.

tulkki* 1. (hnk.) tolk -en -ar; (vrt. tulkitsija). 2. (tkn.) tolk; levy~ plåttolk. 3. -sanakirja parlör(lexikon). tul|la komma. 1. (saapua) ankomma, anlända; inträffa: infinna sig; inkomma; kevät on -lut våren har kommit (är kommen, har hållit sitt intåg); vapautuksen hetki oli -lut (koittanut) befrielsens timme hade kommit (slagit); ~ katsomaan komma för att se (o. se); ~ kotiin komma (anlända) hem; onko hän jo -lut kotiin? har han redan kommit hem? (kotiutunut) är han redan hemkommen? kotiin -lessani (-tuani) vid (efter) min hemkomst; — takaisin komma tillbaka; återkomma; -e istumaan! kom o. sätt dig! kun kesä -ee när sommaren kommer; yön -len då natten faller på; -e auttamaan! kom o. hjälp mig! tuo kirja -lessasi! tag boken med dig (då du kommer)! junan -tua efter tågets ankomst; -eva kommande; blivande; (aik.) inkommande; -eva (saapuva) posti ankommande post; -evalla viikolla under (näst)kommande (inkommande, instundande), (ensi nästa) vecka; -lut kommen; viimeksi -lleet de senast (sist)komna, inkomna; mennen -len tur o. retur. 2. (yl.): ~ jnk tilalle komma (träda) i ngns ställe; ~ (ansion mukaan) tillkomma; ~ osaksi tillfalla; komma på ngns lott; siitä -lee (johtuu) että därav kommer det sig att; ~ hallitukseen inträda i regeringen, (hållits.) tillträda regeringen; hänelle -i kiire han fick bråttom; tämä -ee (johtuu) siitä detta kommer sig därav; detta beror därpå; ansio siitä -ee hänelle förtjänsten därför tillkommer honom, är hans; voitto -i minulle vinsten tillföll mig; hänelle -eva osuus den honom tillkommande (tillfallande) andelen; tämä -ee sinulle (sinun osaksesi) detta tillfaller dig; paljonko kullekin (kunkin osalle) -ee? huru mycket kommer det på (hur stor blir) vars o. ens andel? hänelle -i (häntä kohtasi) suuri menetys han led en stor förlust; en stor förlust tillfogades honom; han drabbades av en stor förlust; minulle -i (sain) muuta ajattelemista jag fick annat att tänka på; huhu -i (ehti, pääsi, kulkeutui) hänen korviinsa ryktet nådde hans öron; ~ (päästä, ehtiä) tiettyyn ikään uppnå en viss ålder; ~ jnk tilalle (vaihtuen) avlösa ngn; (oikean) ajan -len då tiden är (var) inne; se toi -lessaan det bragte (förde) med sig; det medförde; -eva (aika) (in)kommande, (edessä oleva) förestående; väliin -leiden esteiden vuoksi till (i) följd av mellankomna hinder. 3. (kehittyä, muuttua) bli(va); ~

iloiseksi bli glad; hänestä -i taiteilija han blev konstnär; siitä -i hauska ilta det blev en trevlig afton; -i syksy det blev höst; sinusta ei ikinä -e miestä det blir aldrig

ngn karl av dig; yrityksestä ei -lut mitään det blev ingenting av företaget; företaget gick om intet (i stöpet); företaget strandade; siitä ei -e mitään därav blir det ingenting; det blir till ingenting; mitä tästä -ee? vad skall det bli av det här? kilpailusta -i jännittävä tävlingen blev spännande; minun -ee nälkä (jano, uni) jag blir hungrig (törstig, sömnig); minun -i lämmin (kylmä) jag blev varm (kall); minun -i hiki jag blev svettig; kun kesä -ee när det blir sommar; -i kylmä (lämmin) det blev kallt (varmt); kun -ee yö (yön -len) då det blir natt; då natten faller på; vid nattens inbrott; -koon valkeus! varde ljus! ~ voimakkaammaksi bli starkare; tilltaga i styrka; se ön -lut (muuttunut) sananparreksi det har blivit (övergått till) ett ordstäv; -eva (vastainen) blivande; hänen -eva miehensä (vaimonsa) hennes blivande man, hans blivande hustru. 4. — jtk (tehneeksi): -in sen sanoneeksi jag kom att säga (råkade säga) det; hän -i lausuneeksi ankaria sanoja han lät hårda ord undfalla sig; silloin -i kuluneeksi 50 vuotta siitä kun då hade det förflutit 50 år sedan; en -lut sitä ajatelleeksi jag kom inte att tänka därpå (jag kom inte på den tanken); (minulta) ei -lut kysytyksi (unohdin, jätin kysymättä) jag kom mig inte för, försummade (underlät) att fråga. 5. (tapahtua, käydä): se siitä -i (niin siinä kävi) så gick det (med den saken); mikä nyt -i? vad hände nu? vad var det som hände? mikä sinulle -i? vad gick det åt dig? vad fatta(de)s dig? 6. (~ jhk, muistuttaa jtk): poika -ee isäänsä gossen brås på sin far. 7. (koskea): mitä minuun -ee vad mig angår (beträffar, [j.] anbelangar); för mitt vidkommande, i fråga om, beträffande mig; mitä toiseen kohtaan -ee angående (beträffande) den andra punkten; mitä siihen -ee että vad det beträffar att. 8. (ful.) komma, skall (suom. tav. miel. indikat.): niitä -i olemaan iso joukko det kom att bli (finnas) en hel mängd av dem; niitä -i olemaan kaksi de kom att vara två; hän kyllä -ee huomaamaan (on huomaava) han kommer nog att (han skall nog) märka; ~ tuntemaan (tietämään) lära känna, få erfara (veta); -ee näkymään skall (kommer att) synas, skall visa sig; se -ee korjattavaksi det skall korrigeras, undergå reparation; -ee annettavaksi asetus en förordning kommer att (skall) utfärdas. 9. (prs. täytyä): tuomioistuimen -ee olla puolueeton domstolen bör vara oväldig; kirjan -ee olla hyvä boken bör vara god; sinun -

ee vastata (on vastattava) du bör svara; det gäller för dig att svara; (sinun tehtäväsi on) det åligger dig (ankommer på dig) att svara; hänen -i katsoa (oli katsottava) että han hade att se till (tillse); hän käyttäytyi niin kuin kohteliaan miehen -eekin han uppträdde så som det (ägnar o.) anstår en artig man. tull|]aaja förtullare. -aamaton oförtullad. -aaminen förtullning. -ata förtulla; tullbe-handla; ilmoittaa -oltavaksi anmäla till förtullning. -aus förtullning, tullbehandling, (-hakemus förtullningsinlaga. -menettely

förtullningsförfarande.) -auttaa* låta* förtulla, tullbehandla. tulli tull -en -ar (jnk ~ tull på ngt); määrätä tavaralle ~ belägga en vara med tull. -alennus tull|sänkning, -nedsättning, -alus tullbåt -en -ar. -asema tullstation, -asetus tullförordning, -esitys tullproposition, -este tullhinder, -etu, -etuus tullförmån, -hallinto tullförvaltning, -hallitus tullstyrelse, -helpotus, -huojennus tullindring, tullättnad, tullnedsättning. -huone tullhus, -huuto-kauppa tullauktion, --ilmoituskirja tullinlaga. -juttu tullmål. -kamari tullkammare. (-piiri tullkammardistrikt.) -kappa (vanh.) tullkappe. -kavallus tullförsnillning. -kirjuri tullskrivare, -kuitti tull|-kvitto, -kvittens, -kustannukset pl tullum-gälder. -kutteri tull |kutter, -båt. -käsit-tely tullbehandling, -lainsäädäntö tulllagstiftning. -laitos tullverk(et). -laituri tullkaj. -laiva ks. -alus. -lasku tullräkning, -leima tullstämpel, -liitto tullunion, -lippu tullflagg(a). -luotto tullkredit, -maksu tullavgift; tullsats -en -er; ~tta tullfritt, (-ton tullfri.) -mies (vanh.) tullnär -en -er; tull(tjänste)man. -mikko (halv.) tullsnok. -muodollisuus tullformalitet, -määrä tull|-sats -en -er, -belopp, -määräys tullbestämmelse.

tullin||alainen fullbelagd; belagd med tull; tullpliktig; määrätä -alaiseksi belägga med tull. -alennus tull|sänkning, -nedsättning, -hoitaja tullförvaltare.

tullil|nimikkeistö tullnomenklatur. -n(kanto tulluppbörd, -korotus tullförhöjning, -palau-tus, -peruutus tullrestitution; återgångstull. -peruutushakemus ansökan om tullrestitution. -puolustaja tullskyddsvän -nen -ner; [suojelutullien protektionist.) -nuuskija (halv.) tullsnok -en -ar; vrt. -mikko. -oi-keus tullrätt; tullrättighet, -olot pl tullförhållanden. -paikka tullplats, -palvelija: ~t (ent.) tullbetjäning, -passi tullpass. -passi-tus tullförpassning. -petos tullförsnillning, -piiri tulldistrikt, -politiikka tullpolitik, -portti tullport, -postitoimisto tullpost-expedition. -puomi tullbom, -päiväkirja tulljournal, -päällikkö (-nhoitaja) tullförvaltare. -päällysmies tulluppsyningsman. -raja tullgräns, (-vyöhyke ks. tulli-vyöhyke.) -rajoitus tull|restriktion, -skrankor pl. -rekisteröinti tullregistrering, -rikkomus, -rikos tullförbrytelse, -selvitys tullklarering. -sinetti tullsigill; varustaa -sinetillä tullförsegla. -sisämaa tullinland, -sopimus tull|konvention, -traktat, -sota tullkrig. -suoja tullskydd. -suosituimmuus2 mestgynnadnation tillkommande tullförmån, -säännös tullstadgande, -sään-tö tull|stadga, -ordning, -takavarikko tullbeslag. -taksa tulltaxa, -tariffi tulltariff, -tarkastaja tullinspektor, -tarkastus tull|-visitation, -besiktning, -toimi tullväsen, -toimipaikka tullanstalt, -toimisto tullexpedition. -toimitus tullförrättning, -ton tullfri, -ttomuus2 tullfrihet, -tulo tullinkomst. -valvonta tullbevakning, -vapaus tullfrihet, -varasto tull|nederlag, -lager, -varat pl tuHmedel. -vartija tullvakt -en

-er. -vartiointi tullbevakning, -velvollinen

tullpliktig. -vene tullbåt, -vero tullskatt, -verotus tullbeskattning, -viranomainen

tullmyndighet, -virkakunta tullstat(en). -virkamies tulltjänsteman, -viskaali tull-fiskal. -vyöhyke tullgränsbälte, -ylitarkastaja tullöverinspektör, tulo 1. a) (saapuminen) ankomst -en; sisään ~ inträde -t; ~ kaupunkiin ankomst till staden; olla ~ssa (matkalla) vara på väg; (lähestyä) vara i antågande (annalkande); instunda, tillstunda; nalkas; (tekeillä) vara i görningen; (uhkaamassa) vara under upp-segling; ~ssa oleva annalkande; som stundar; (edessä) förestående; kohta ~ssa oleva snart väntad; nära förestående; olla ~ssa (ovella) stå för dörren; anomuksia on ~ssa (odotettavissa) man har att motse ansökningar; vihollinen tekee ~aan fienden nalkas, rycker an; sen loppu on ~ssa det nalkas sitt slut; b) (aik.): ilta on ~ssa det blir kväll; det lider mot aftonen; talvi tekee ~aan vintern gör sitt inträde; vintern är i antågande; joulu on ~ssa det stundar till, lackar mot jul; julen stundar (nalkas); pimeän ~on saakka ända till mörkrets inbrott; väitetään, että on ~ssa paremmat ajat det påstås, att bättre tider förestår (randas,

stundar); c) (neste ym.): nesteen ~ tillflöde; tillopp; lumen~ snöfall. 2. (kaup. ym.) inkomst -en -er; (tuotto) avkastning; (saanto) förvärv; (rahti ~t) intrader; tuottamaton icke inkomstbringande; tuottava inkomstbringande; som avkastar (ger ngt); (tuottoisa) indräktig, lukrativ. 3. (mat.) produkt -en -er. tulo||aika ankomsttid, -arvio inkomststat -en -er; tulo- ja meno~ budget -en -er; valtion tulo- ja meno~ statförslag -et-; tulo- ja meno ~ehdotus, -esitys proposition till statförslag; budget I förslag, -proposition; (Ruots.) statsverksproposition; (-laskelma) inkomstkalkyl. -asema ankomststation, -aukko (tkn.) intag -et -; inlopp(söppning); inströmningsöppning, ilman ~ luftintag; höyryn ~ ångintag. -enemmyys inkomstöverskott, -erä inkomstpost, -ilmoitus inkomstdeklaration. -inen (yhd.) med . . . inkomster; suuri ~ med stora inkomster, -isa (harv.) in(komst)bringande, indräktig, lukrativ. -isuus2 indräktighet. -juhla hemkomst|fest, -kalas, (vanh.) -öl. -kanava tilloppskanal, -kas -kkaan nykomling; (maahanmuuttaja) immigrant, -katselmus tillträdessyn. -kse-kas -kkaan (antoisa) givande; resultatrik. -ksellinen (antoisa) ks. ed.; (menestyksellinen) framgångsrik, -ksellisuus2 (menestys) framgång -en; (antoisuus) utbyte, -kseton resultatlös; (turha) fruktlös; fåfäng, -ksetto-masti resultatlöst; utan resultat; fruktlöst; fåfängt, -ksettomuus2 resultat-, frukt|löshet. -kulma (fys.) infallsvinkel; (sot.) nedslagsvinkel. -laskelma inkomstkalkyl, -leima (post.) ankomststämpel, -luokka (budjetin) inkomsttitel; inkomstklass, -lähde inkomst-, (ansio~) förvärvs|källa. -mahdollisuus inkomstmöjlighet. -malja välkomstskål, -merkki ankomstsignal, -momentti inkomstmoment. -määrä inkomst|summa, -belopp.tulonjako —tungetteleva

tun

-njako, -nsiirto inkomstfördelning, -överföring. --opaste (liik.) infartssignal, -paikka ankomstort. -puoli inkomstsida, -putki inloppsrör; tilloppsrör. -päivä ankomstdag. -raja inkomstgräns, -ryyppy välkomstsup. tulo I s resultat -et - (av ngt); (kaup. ym. tuotto) avkastning; vrt. tulo 2.; (vaikutus) verkan; (päättyminen) utgång -en; johtaa (viedä) -ksiin leda till resultat; saavuttaa hyvä ~ uppnå ett gott resultat; jnk (tuottama) ~ resultatet av ngt; keskustelun -ksena oli että diskussionen resulterade (utmynnade) i att; vaalin ~ resultatet (utgången) av valet; siitä on saatu -kseksi därav har som resultat framgått; tulla -kseksi resultera i ngt; mikä tästä (kaikesta) on -ksena? (mitä tästä kaikesta lopuksi tuleekaan?) vart skall detta leda? vari skall detta resultera? vad skall bli resultatet av detta? neuvotteluissa ei päästy mihinkään -ksiin underhandlingarna ledde inte till något resultat (blev resultatlösa), (j.) gick i stöpet; oli tästä ainakin se hyvä ~ että detta hade åtminstone det goda med sig, att; -kselta utan resultat; resultatlöst; (turhaan) fruktlöst.

tulo||saarna inträdespredikan, -satama an-komst-, (määrä~) destinations|hamn. -selvitys (mer.) inklarering. tulos||kirja facit(bok) -en. -laskenta resultatberäkning. -luettelo resultatförteckning; (korko-, kertoma I kirja) lathund. -raja resultatgräns. -tase (kirjnp.) resultat|räkning, -balans. -taso resultatnivå. -taulu (urh.) resultattavla, -tili (kirjnp.) resultatkonto, tulo||suostunta (valt.) inkomstbevillning. -sääntö inkomststat -en. -taso (fys.) infalls-plan; inkomstnivå. -tosite inkomstverifikat. -uttaa* uppbära; (Suom. r.) uppdebitera; tullilaitoksen kautta -utetut valtion tulot genom tullverket uppburna (uppdebiterade) statsinkomster, -utus uppbärning (uppde-bitering). -venttiili (tkn.) tilloppsventil, -vero inkomstskatt, -verotus inkomstbeskattning. -voittoinen med (som ger, gett) positivt ekonomiskt resultat, -väylä (mer.) inlopp -et -; infart -en. tulpi||ta* proppa, korka; (tukkia) (tilltäppa2; (tynn.) sprunda. -tseminen proppande, korkande; sprundande. tulppa* (lukko, shk.) propp -en -ar; (korkki) kork -en -ar; (tappi) tapp -en -ar; (vaarna) plugg -en -ar; (tynnyrin ~) sprund -et -. tulppaani (Tulipa) tulpan; (leik.) tulipana-ros. -kori tulpankorg. -nsipuli tulpanlök, -puu (Liriodendron tulipifera) tulpanträd. tulppaj|kytkin proppkontakt; stöpselkopp-lare. -sulake (shk.) säkrings-, smält|patron -en -er. -utuma (lääk.) proppbildning, tulu||kset pl elddon pl. -s(kuppi, -rasia fnösk-,

skör-, tunder|dosa. -rauta eldstål -et -.) tul v ja (vesi~) översvämning; flod -en -er, flöde -t -n; (lisävesi) tillflöde -t -n; joki ön -iltaan floden svämmar över; -illaan olevat paikat översvämmade ställen; pelto on ~n vallassa åkern är översvämmad; (kuv.) tillströmning; (tulo) tillopp -et -; sali oli vieraita -illaan salen var överfull (propp-full) av gäster; väkeä saapui ~naan folk

(formligen) strömmade till; suuri yleisön ~ en stor publiktillströmning, tillströmning av publik; kirjojen ~ en uppsjö på böcker; sydän on iloa -illaan hjärtat är överfyllt av glädje, tulva| alue översvämmat, [-översvämnings|-

område. -aminen flödande, strömmande; (kerääntyminen) tillströmning, tillopp -et. --aukko flodöppning; skibord. -hieta (mnt.) alluvial-, sväm|sand. -htaa* flöda; (virrata) strömma; (aaltoilla) svalla, -illa strömma; vrt. tulvia, -inen strid; (yhd.) med . . . flöde; runsas ~ med rikligt flöde, -kanava överfalls-, flod|kanal, -ränna, -maa (mnt.) svämland; alluvium; ks. -alue. -metsä (mtsh.) översvämningskog. -naika flodtid. -savi (mnt.) svämlera. -ta ks. tulvia, -tilanne (m.) situationen på det översvämmade området, - vaurio översvämningsskada, -vesi flodvatten; högvatten; pelto on -veden vallassa åkern är översvämmad, tulv||ehtia* strömma; (liikkua) röra* sig; ks. seur. -ia svämma, flöda över; (kerääntyä lukuisasti) tillströmma; (virrata) flöda; kansaa tuli kaupunkiin -imalla staden översvämmades av folk; folk strömmade till staden; -ien tuottaa (olla -illaan) jtk överflöda av ngt; ~ maahan strömma in i landet; översvämma landet, tuma, -ke (biol.) cellkärna, -limaeläin amöb|a -an -or. -neste kärnplasma. -rihma kromosom -en -er; kärnfiber. tumma mörk. -hko rätt, tämligen, något mörk. -ihoinen mörk|hyad, -hyllt. -kiha-rainen, -kutrinen mörklockig. -nharmaa, -nkeltainen, -npunainen jne. mörk|grå, -gul, -röd osv. -pintainen (hnk. j.) mörkhyad; svartmuskig, -silmäinen mörkögd. - tukkainen mörkhårig; med mörkt hår. -täpläi-nen med mörk(a) fläck(ar); mörkfläckig. -verikkö mörklätt kvinna; brunett -en -er. -verinen mörk|lagd, -lätt; brunett, -värinen mörkfärgad; (taid.) i, med mörka färger, tumme||ntaa* göra* mörk(are); förmörka; fördunkla, -nto* (pimento) dunk|el -let; mörkt ställe -t; metsän -nnossa i skogens dunkel; i mörka skogen, -ntua*, -ta mörkna; bli mörkare; (himmetä) fördunklas.

tumm||ua bli mörk(are); mörkna, -uus2 mörkhet.

tumppu* (mrt. lapanen) (tum-, bälg)vant]e -en-ar.

tunari (poropeukalo) klåpare. tundra tundra; tundrilla (tundroilla) på tundrorna, -kasvillisuus tundra | vegetation, -flora, -kurmitsa (Charadrius squata-rola) ljungpipare, -seutu, - vyöhyke tundraregion.

tunge||ksia tränga2 sig; (toistensa tiellä) trängas2 (om varandra); ~ käytävissä trängas i gångarna, -ksija inkräktare; inträngling -en -ar. -tella* tränga2 sig; (tuppautua) truga sig (jnk seuraan på ngn); vara efterhängsen; göra* intrång; (luikerrella) innästla sig; (olla liian arastelematon, ujostelematon) vara påträngande, påflugen (framfusig, närgången), -tteleva efterhängsen, påträngande, påträngsen, påflugen; fram-

fusig; (lähentelevä) närgången, -ttele-v(ais)uus2 efterhängsenhet, påflugenhet; framfusighet; närgångenhet. -ttelevasti efterhängset, påträngande, påfluget; framfusigt; närgånget, -ttelija efterhängsen (påflugen, närgången) person; objuden gäst; inträngling; inkräktare, -ttelu efterhängsenhet; påflugenhet, framfusighet; närgångenhet.

tungo[s trängsel -n; -kseen asti täynnä fylld till trängsel; proppfull. tunkea* tränga2; ~ (jnk) läpi tränga igenom (ngt); ~ tieltään, syrjään tränga undan; undantränga; ~ pois liikkeestä (käytöstä) uttränga; konkurrera ut; ~ takaisin tränga tillbaka; tillbakatränga; olla jnk läpitunkema vara genomträngd (»hapattama» genomsyrad) av ngt. -ilija inkräktare; inträngling. -illa tränga2 sig. -minen trängande. -utua* tränga2 sig; (jhk) intränga2; tränga2 (sig) in; (esille) tränga2 fram; framtränga2; (sekaantua) göra* intrång; ~ syvälle (in)tränga djupt; ~ jnk seuraan tränga (j. pracka) sig på ngn; ~ toisen vallan etupiiriin göra intrång i en annan makts intressesfär; ~ (ulos) jst tränga ut från ngt. -utuja inkräktare, -utuminen inträngande; framträngande, -utumiskyky inträngnings-förmåga.

tunkio kompost-, (tanta—) dyng|hög -en -ar, gödsel|stad -staden -städer; (rikka-) sophög -en -ar; (jäte—) avskrädeshög. tunkk||aantua* unkna; bli unken (kvalmig, instängd), -ainen unken, kvalmig, instängd, tunkrafti (tkn.) (väki/ruuvi, -vipu) domkraft, tunne* känsla; (aistimus) förnimmelse; turvattomuuden — känsla av otrygghet, -arvo känslo-, affektions|värde. -asia känslosak, -asteikko känsloskala, --elämys känsloupplevelse. --elämä känsloliv, -hehku känsloglöd. -herkkyys känslighet; sensibilitet; sensitivitet -herkkä (herkkätunteinen) känslig; sensibel; lättrörd, -hurmio känslorus -et. -hymistely, -hymistys (överdriven) känslosamhet, sentimentalitet; känslo|pjunk -et, -svammel. -ihminen känslomänniska, -kuohahtelu känslosvall, -kylläinen känslomät-tad. -laatu mentalitet, tunneli tunn|el -eln -lar; puhkaista — spränga, draga en tunnel, -käytäyä tunnelgång. -ra-kennus tunnelbyggnad, -rata tunnelbana; -radan asema tunnelbanestation, -yhteys tunnelförbindelse, tunnelm||a stämning; mitä parhaimman -n vallitessa under den bästa stämning; —a luova

stämningsskapande. (--arvo stämningsvärde. -ihminen stämningsmänniska, -kuva stämningsbild. -kylläinen stämnings-mättad. -Uinen stämnings |full, -mättad. -llisuus2 stämningsfullhet. -lyriikka stämningslyrik. -nmuutos stämningsomslag, -näytelmä stämningspjäs. -pitoinen stäm-nings|full, -mättad, -pitoisuus stämningsfullhet. -runous2 stämningspoesi, -teho, -vaikutus stämningsverkan, - vire stämning; stämningsläge.) -oida (tunteilla) vara känslosam; (haaveilla) svärma; drömma, tunne|maailma känslovärld. -näkökohta

js — tunnustaa

känslosynpunkt, -peräinen känslo|betonad, -mässig. -pitoinen känslo|betonad, -mättad, -pitoisuus känslo I betoning, -fullhet. -pohja känsloläge -t -n. -pohjainen känslomässig; bottnande i känsla, -puoli känslomoment -et. -purkaus känsloutbrott, -sisällys känsloinnehåll. -syy känsloskäl. -sävyinen känslobetonad. -tehoinen känslostark. - tila känsloläge.

tunne||ttu känd; (tuttu) bekant; vrt. tuntea; -tumpi, -tuin mera (mest) känd; -tuksi tekeminen bekantgörande; -tuksi tekijä bekantgörare; som lanserat, infört ngt. -tusti känt; notoriskt; enligt vad man känner till (vet); (tiettävästi) veterligen; — hyvä erkänt god. tunne||vire känslostämning. -vivahdus känslonyans, tunninjuoksu (urh.) entimmes|lopp, -löpning.

tunnista[|a identifiera, -minen identifiering;

identifikation, tunno||kas -kkaan (herkkä) känslig, sensibel, -llinen samvetsgrann; ambitiös, -llisuus2 samvetsgrannhet; ambition, tunnonl]arka (arkatuntoinen) samvetsöm, -rauha samvets|frid, -ro. -soima samvetsförebråelse. -tarkka samvetsgrann, -tarkkuus samvetsgrannhet. -tuska, -vaiva samvetskval.

tunno||ton 1. (tajuton) medvetslös; (turta) känsellös; känslolös; mennä -ttomaksi bli medvetslös; förlora medvetandet (sansen); tehdä -ttomaksi göra känsel-, känslo|lös; bedöva; tulla -ttomaksi bli känsel-, känslolös (bedövad). 2. (piittaamaton, sydämetön) samvetslös; kallsinnig; likgiltig; känslolös, -ttomasti samvetslöst; kallsinnigt; ks. ed. -ttomuudentila medvetslöst tillstånd; bedövning; (lääk.) koma. -ttomuus2 1. medvetslöshet; känsel-, känslo |löshet; bedövning. 2. samvetslöshet; kallsinnighet; likgiltighet.

tunnus känne|teck|en -net -, -märke-t-n; (näkyvä) emblem -et -; (sanallinen) paroll -en -er; ks. -sana; (kiel.) karaktär -en -er; (tuntomerkki) igenkännings|märke, -tecken; signum. -kuva symbol -en -er, sinnebild, -kuvallinen sinnebildlig, symbolisk, -lause valspråk -et -; motto -t -n; (valiolause, her.) vapendevis, -merkillinen kännetecknande, typisk, karakteristisk, -merkistö (Iak.) rekvisit -et -(-er), -merkki känne|märke, -tecken; tecken; kriterilum -et -er; sen —nä on että det kännetecknas därav, att. -omai-nen karakteristisk, betecknande; typisk, -sana (en) lösen; lösenord; paroll -en -er. tunnust|aa 1. (myöntää) erkänna2, medge; (sanoa todeksi, oikeaksi) tillstå; ~ omakseen erkänna ngt som sitt; vidkännas ngt; ~ maa itsenäiseksi (maan itsenäisyys) erkänna ett lands självständighet; ~ vastaanotto bekräfta emottagandet; ~ oikeutetuksi (todeksi) erkänna det berättigade i ngt (sanningen av ngt); se -ettiin hänen ansiokseen förtjänsten därav tillerkändes honom; ~ ensimmäiseksi (etevimmäksi) erkänna ngn som den främste; ~ paremmakseen erkänna (tillstå) ngns överlägsenhet;tunnustaja -

hyväksi -ettu erkänt god; -ettava (-usta ansaitseva) erkännansvärd; (kiitettävä) berömvärd. 2. ~ paha teko, rikos bekänna; tehdä -us avlägga en bekännelse; saattaa (saada) -amaan få (förmå) ngn att bekänna; ~ itsensä syylliseksi erkänna sig skyldig; ~ syntinsä bekänna sina synder; (ripissä) bikta sig; ~ rikoksensa bekänna (vidgå, tillstå) sitt brott; hän ei -a (rikosta) han nekar till, förnekar brottet; ~ kaikki bekänna, erkänna allt; avlägga fullständig bekännelse. 3. ~ jtk oppia bekänna sig till en lära; (kannattaa) vara anhängare av en lära, omfatta en lära. 4. (veks.): — (hyväksyä) vekseli acceptera en växel, timnus||taja bekännare; (kannattaja) anhängare (jnk av ngt); (veks. vanh., nyk. hyväksyjä) acceptant. -täminen be-, er (kännande; tillerkännande; accepter|ing, -ande. tunnus||tautua 1. — jks: — jnk sukulaiseksi erkänna sig vara (i) släkt med ngn; ~ kirjan tekijäksi erkänna sig vara författare till boken. 2. — kantansa puolesta kuuluvaksi jhk bekänna sig till ngt; ~ (liittyä) jnk oppiin kuuluvaksi (jnk opin kannattajaksi) bekänna sig (ansluta sig) till ngns lära; omfatta (hylla) ngns lära; vara anhängare av ngns lära, ~ (liittyä) jnk kantaan ansluta sig till ngns ståndpunkt, -te (veks.) accept -en -er; avoin — blankoaccept; protestin alainen — accept under protest, -telija som sonderar; (sot.) spanare. -tella känna2 sig för; (olla

tuntevinaan) tycka2 sig känna; (ottaa selkoa) sondera; utröna; (kyselyin) höra sig för; testa; ~ jnk kantaa känna sig för beträffande (om) (sondera) ngns ståndpunkt; känna ngn på pulsen; — maaperää (kuv., »kepillä jäätä») sondera terrängen; se hur landet ligger, -telu (kuv.) sondering, -tettava ks. tunnustaa, -tetusti erkänt. -tin* (el.) antenn-en-er; känselspröt -et -; vrt. tuntosarvet; (kern., näytin) reagens -et (-en) - (-er).-todiste (Iak.) vedermäle -t -n. -tuksellinen konfessionell, -tuk-senmukainen bekännelsetrogen; konfessionell. -tukseton bekännelselös, konfessionslös. -tuksettomuus2 (usk.) bekännelse-, konfessions |löshet. -tuksinen av trosbekännelse, konfession; eri — av olika trosbekännelse, tunnus tu I s 1. (usk.) bekännelse; konfession -en -er. 2. (Iak., rikoks.) bekännelse; tehdä

— avlägga bekännelse; pakottaa -kseen tvinga att bekänna. 3. (hyväks.) erkännande, (kiitos) erkänsla; saada, saavuttaa —ta jst få erkännande för ngt; -ta ansaitseva erkännansvärd; osoittaa —taan jllk visa ngn sin erkänsla; vrt. tunnuste. -kirja bekännelseskrift; —t (m.) symboliska böcker, -kirkko bekännelsekyrka, -maininta erkännande omnämnande.

tunnus 11 tähti: ennusmerkit ja -tähdet tecken o. tydor; jnk -tähden alla i ngts tecken.

- väri igenkänningsf ärg.

tun|tea 1. känna2; ~ itsensä voimakkaaksi (onnelliseksi) känna sig stark (lycklig); ~ (huomata, havaita) ilma kevyeksi känna (finna) luften lätt; ~ iloa känna (erfara) glädje; -tien viattomuuteni med kännedom om, (viattomuuteni tunnossa) i känslan av

— tuntemus tun

min oskuld; olemme jo joutuneet -temaan pula-aikaa vi har redan haft känning av krisen; -tien paikkakunnan olot med kännedom om förhållandena på orten; en -ne häntä jag känner honom inte, är inte bekant med honom; sitä kirjaa en -ne den boken känner jag inte till; sitä en ollenkaan -ne (siitä en tiedä) det känner jag inte alis till; det vet jag ingenting om; mikäli -netaan (on -nettua) (tiedetään) såvitt man vet, har sig bekant; såvitt det är bekant, känt; hän oleskelee, kuten -nettua, Amerikassa han vistas, som bekant, i Amerika; hän tuli tänne -tematta maan oloja (maan oloja -temattomana, oloihin perehtymättömänä) han kom hit obekant med (utan att känna till) förhållandena i landet; -nettu ja tunnustettu känd och erkänd; kaikille -nettu allom bekant; allbekant; asioita -teva sakkunnig; fackman; asioita hyvin -levissä piireissä inom välunderrättade kretsar. 2. (olla) -nettu jst vara känd för ngt; hän ön -nettu hyväksi puhujaksi han är känd för att vara en god talare, (hyvänä puhujana) känd som en god talare; hänet -netaan (hän ön -nettu) rikkaaksi han är känd för att vara rik; tehdä itsensä -netuksi jst göra sig känd för ngt; yli maan -nettu riksbekant; allbekant; allmänt känd; tehdä -netuksi göra bekant; bekantgöra; yli koko maailman -nettu världsbekant; världsberömd; yleisesti -nettu allmänt känd (bekant). 3. (todeta, havaita, tunnistaa): tulla -temaan; tuta; -sin hänet (kyllä) toisenlaiseksi jag kände honom från en annan sida; ~ jk samaksi (samaksi mieheksi) igenkänna i ngn densamma (samma man); häntä ei voinut — (samaksi mieheksi) man kunde inte känna igen honom; — omakseen igenkänna som sin (egen); ~ äänestä känna på rösten; helposti -nettava lätt igenkännlig; karakteristisk; olla -nettavissa (tuntua) vara kännbar; kunna förmärkas, spåras; sen saat pian itse - (tuta) det får du snart själv erfara; saada — (joutua -temaan) få erfara, lära känna; hyväksi -nettu erkänt god; känd som god; välkänd; (suosittu) guterad. tunteelli||nen känslig; (tunteikas) känslofull; (hellä) känslosam; sentimental, -sesti känsligt; med känsla; känslofullt; känslosamt; sentimentalt, -suus2 känslighet; känslofullhet; känslosamhet; sentimentalitet, tuntee||npurkaus känsloutbrott -et -. -ton okänslig; kallsinnig; indolent. -ttomasti okänsligt; kallsinnigt; indolent. -ttomuus2 okänslighet; kallsinnighet; indolens -en. tuntei||kas -kkaan känslofull; känslig, -kkaasti känslofullt; känsligt, -kkuus2 känslofullhet; känslighet.

tunte||illa vara känslosam (sentimental); -ileva sentimental, -ilu känslosamhet, sentimentalitet. -inen (yhd.) med . . . känslor; -känslig; hellä— med ömma känslor; hieno — finkänslig, -maton okänd; obekant; ~ suuruus en okänd (obekant) storhet; seutua — obekant med trakten; vaikeuksia — som ej vet av några svårigheter, -mattomuus2 obekantskap -en (jnk med ngt); inkognito -t. -minen kännande; kännedom; (tuttavuus) bekantskap -en (jnk med ngt), -mus kän-

nedom-en (jnk om ngt); (tuntu) känning; (kokemus) erfarenhet; (perehtymys) förtrogenhet (med ngt); (tieto) kunskap (jst om ngt); (tunne) känsla, tun|ti* timm|e -en -ar; (opetus~) lektion-en -er; ~ -nitta timme efter timme; ottaa -teja taga lektioner; antaa -teja ge lektioner; meddela (ge) undervisning; 8 -nin työpäivä åttatimmars arbetsdag, -ansio timförtjänst. tuntija kännare (av ngt); (asian~) fackman; expert; konnässör; silmä kännarblick. tunti jako timfördelning. -kausi en timmes tid; ~a i timtal; timme ut o. timme in. -kulma (täht.) timvinkel. -lasi timglas, -maksu timavgift; avgift per timme. -määr|ä timantal; -iä i timtal; ks. -kausi, -nen timmars (gen.); som varar . . . timmar, -nopeus hastighet i timmen, -opettajatar) timlära|re, / -rinna, -palkka timlön. (-työ timlönsarbete.) -palkkio tim I avlöning, -arvode, tun[to* 1. (~aisti) känsel -n. 2. (taju) olla -nossaan (tajuissaan) vara vid medvetande; (tolkussaan) veta till sig; tulla (palata) ~ihinsa återkomma till medvetande; återfå medvetandet; kuolla ~ihinsa tulematta dö utan att ha återkommit till (återfått) medvetandet. 3. (omatunto): ottaa -nolleen taga på sitt samvete. 4. (tunne) känsla; (aistimus) förnimmelse, -aisti känselsinne, -elin känselorgan. -hermo känselnerv. -inen ks. -t u n t e i n e n. -karva (ksv., el.) känselhår. -kasvi (Mimosa) sensitiva, -ke-ränen (an.) känselkropp -en -ar. -levy (sot.) identitets-, döds|bricka. -lonkero (el.) känselarm -en -ar; tentak|el -eln -ler. -merkki igenkänningstecken, signalement -et -; (tunnus~) kännetecken, -nystyrä känsel I vårta, -kropp; vrt. -k e r ä n e n. - sarvi (el.) känselspröt -et -, antenn -en -er, tentak|el -eln -ler. -vaikutelma känselintryck, tuntu* (tunlumus) känning; (havaitsemus) förnimmelse; minulla ei ole mitään siitä jag har inte någon känning (förnimmelse) därav; ilmassa on jo kevään ~a det är redan vår i luften; saada maan ~(a) få landkänning.

tuntu||a 1. (fyys.) kännas2, skönjas2, förmärkas2; minusta -u jag känner ngt, har känning av ngt; huoneessa -i paha haju i rummet förmärktes en obehaglig (elak) lukt; kevään tulo on jo -vissa vårens ankomst är redan förnimbar; se -u raskaalta det känns tungt; -u hyvältä (pahalta) det verkar bra (illa); se ei tunnu miltään det känns inte alis; jag känner inte alis av det; miltäs kylpy -i? huru bekom dig badet? 2. (tunne-, ajatusvaikut.): tieto -u epäluotettavalta uppgiften verkar (förefaller) otillförlitlig; minusta se määrä -i liian suurelta beloppet föreföll mig alltför högt; jag tyckte att beloppet var (i mitt tycke var beloppet) alltför högt; mies -i terveeltä mannen föreföll frisk; tuo -u yhdentekevältä det där förefaller likgiltigt; hänestä -i ikään kuin det föreföll honom som om; han hade en känsla av att; -u todennäköiseltä det verkar (förefaller, synes) sannolikt; syvälti -va (vaikut-tava) djupt ingripande, -inen (yhd.) ks. I

-sävyinen; pehmeän ~ som känns, verkar mjuk; syksyn ~ höstlik. -ma känning (jhk med ngt); päästä maan -miin få landkänning; (nähdä maata) få land i sikte; jnk ~ssa i omedelbar närhet av ngt. -maton (huomaamaton) omärkbar, -mus känning, tun t ur I i fjäll -et -; -eillai fjällen, -alue fjällområde. -harjanne fjällrygg -en -ar. -haukka (Falco rusticolus) jaktfalk, -hotelli fjällhotell. --ilmasto fjällklimat, -jono fjällkedja. -järvi fjällsjö, -kasvillisuus fjällflora, -kiuru (Eremophila alpestris) berglärka, -koivu (Betula tortuosa) fjällbjörk, -kurmitsa (tundrakurmitsa) ljungpipare, -lakeus fjällvidd, -leivonen (-kiuru) berglärka, -maasto fjällterräng, -maja (karja~) säterstuga; (matkailu~) fjällstuga, -mittari (hnt.) fjällbjörkmätare, -nen (yhd.) med ... fjäll, -opas fjällförare, -paljakka kalfjäll -et -. -piiri fjällregion, -puro fjällbäck, -pöllö (Nyctea scandiaca) fjälluggla, -raja fjällgräns. -seutu fjälltrakt, -sopuli (Lemmus lemmus) fjällämmel, -vyörymä fjällras. tuntu v |à kännbar; påtaglig, påfallande; (huomattava) märkbar; (vaikuttava) eftertrycklig; (melkoinen) ansenlig; se oli ~ parannus det var en påtaglig, märkbar förbättring; tarve käy yhä ~mmaksi behovet gör sig (blir) allt mer kännbart; olla -issa göra sig (vara) förnimbar, kännbar (märkbar); förmärkas, -sti kännbart; (huomattavasti) märkbart; betydligt; (suuresti) i hög grad; (olennaisesti) väsentligen; — (melkoisesti) yli sadan betydligt (ansenligt) över hundra, tuo (dem.pron.) den där; ~n ~stakin då o. då; tid efter annan; (ehtimiseen) alltsomoftast; esomoftast; oupphörligt; titt o. tätt, ofta; ~ssa (klo) kuuden ajoissa (maissa) ungefär klockan 6; vidpass kl. 6; (j.) vid sexdraget; ~hon käteen (j.) hand på det! tuo|da 1. hämta; (kuljettaa) (in)föra*; (saattaa) bringa*; (tuottaa) medföra*; käyn -massa jag skall hämta; ~ kotiin hämta hem; ruotsalaiset toivat kristinuskon maahamme svenskarna införde kristendomen i vårt land; ~ maahan

importera, införa; ~ esiin (esittää) komma fram (jtk med ngt); framföra; (ilmaista) yppa, (tulkita) tolka; ~ mukanaan medföra; ha med sig; (aiheuttaa) föranleda; förorsaka; ~ jhk jtk lisää tillföra ngt ngt; ~ oikeuteen inställa inför rätten; ~ tänne hit|föra, -forsla; ~ terveisiä jltk komma med (ha med sig, medföra) hälsningar från ngn; lähteä -maan jtk gå för att hämta (gå efter) ngt. 2. se tuo (tuottaa) helpotusta det bringar (medför) lättnad; kukaan ei tiedä, mitä seuraava vuosi tuo mukanaan ingen vet, vad följande år bär i sitt sköte.

tuohe|staa, -ta ks. tuohia. tuohi2 näv|er -ern -rar. -a (kiskoa tuohta) ta, riva * näver; nävra. -esine näverföremål, -jalkine näversko -n -r. -jäkälä näverlav. -katto nävertak. -kattoinen med nävertak. -kenkä näversko. -kontti näver |ränsel, -kont. -levy näverflak -et -. -luikku näverlur, -nen 1. (tuokkonen) näver|skäppa, (Suom. r.) -riva. 2. (a.) av näver; näver-, -teos näverarbete, -terva björktjärolja. -torvituohituppi

näverlur, -tuppi näverslida. -virsu näversko -n -r. -öljy näverolja. tuohon adv. (tuonne) dit; (tuolla) där. tuohtua (kiihtyä, ärtyä) bli upprörd, upphetsad, häftig; brusa upp. tuohus bloss -et -, fackla, (ort.) vaxljus, -taa (tuulastaa) ljustra. -tus (tuulastus) ljustrin g.

tuoja hämtare; som (över)bringar; över-bringare; (maahan ~) importör; onnen ~ lyckobringare; (sanan ~) budbärare -n -; bud -et -.

tuokio (hetki) stund -en -er; (silmänräpäys) ögonblick -et -; (tuossa) ~ssa på stunden (ögonblicket); (pian) i ett nu; (paikalla) på fläcken; strax; (ennen pitkää) inom (innan) kort; (heti) genast; i en blink; i blinken; omedelbart; i rappet. -kuva ögonblicks |bild, -fotografi, snapshot -et - (-s); -kuvia snabb|skisser, -teckningar; situationsbilder. -sytytin (tkn.) momenttändare. tuokkonen ks. tuohinen 1. tuoksah|[dus doft -en -er; fläkt -en -ar. -taa* dofta.

tuoksina vim|mel -let; taistelun ~ssa i stridsvimlet.

tuoksu doft -en -er (av ngt); arom -en -er. -a dofta, -herne (Lathyrus odoratus) luktärt. -inen doftande; (sulo~) aromatisk; hyvä~ välluktande. -kas -kkaan doftrik. -maratti (Asperula odorata) myskmadra. -maton doftlös. -minen, -nta* doftande; doft -en. -orvokki (Viola odorata) luktviol, -simake (ksv. Anthoxanthum odoratum) vårbrodd -en. -ton doftlös. tuoli stol -en -ar. -n(istuin stol[s]sits. -jalka stol[s]lben, -fot. -noja stol[s]karm -en -ar; armstöd -et -. -päällys stol[s]överdrag. »selkämys, -selusta stol[s]rygg; ryggstöd.) -rivi stol(s)rad. -tyyny stol(s)dyna. tuolia (dem. adv.) där (borta), tuollainen sådan (där); (samanlainen) dylik, slik.

tuolleen (noin) så, sålunda, tuolloi||n då. -nen dåvarande; dåtida (tpm.). tuolta (dem. adv.) därifrån, tuomari 1. (Iak.) domare; (tuomiokunnan ~) domhavande -n -; häradshövding; (j., vara-) vicehäradshövding; ruveta jnk ~ksi (kuv.) sätta sig till doms över ngn; sätta sig som domare över ngt; este, esteellisyys domarjäv; T~en kirja (Raam.) Domareboken. 2. (urh. ^ ym.) (palkinto~) (pris)-domare. -kelpoisuus domarhabilitet. »koroke (vrkp.) domarstol; m. -lava (hht. ym.) prisdomarestrad; domar|läktare, -tribun, -n (apulainen domarbiträde, -istuin domarsäte. -määräys domarförordnande, -ohje domarregel, -pöytä domarbord, -sijainen domarvikarie, -tehtävä domar |göromål, -åliggande, -toimi domar|kall, -befattning, -tutkinto domarexamen, -vala domared. -vastuu domaransvar, -virka domarämbete, -virkatalo domarboställe.) -sto prisdomar-nämd; domarna; jury -n -er. tuomas |j fosfaatti, -kuona (mv., kem.) thomas|fosfat, -slagg, tuomen[|kukka hägg] blomma -n, -blom -men. -marja häggbär. -tuoksu häggdoft.

— tuomita tuo

tuomi2 (Prunus padus) hägg -en -ar. - metsä ks. tuomisto.

tuomi I nen hämtande; bringande; -sen (noudon) uhalla (Iak.) vid hämtningsäventyr; pl -set (tuliaiset) hemkomstgåva, förning.

tuomio dom -en -ar; (~päätös) utslag -et -; antaa ~ fälla en dom; julistaa ~ avkunna en dom; vahvistaa ~lla domfästa; yksipuolinen ~ tredskodom; lainvoiman saavuttanut ~ laga kraft vunnen dom; kumota ~ upphäva en dom; poistaa ~ undanröja en dom; purkaa ~ återbryta en dom; ~lla vahvistettu saatava domfäst fordran; käydä ~lle gå till doms; viimeinen ~ yttersta domen, -istuin (oikeus) domstol; laillinen (asianomainen) ~ laga (behörig) domstol; oikeusasiain ~ domstol för rättegångsmål, (-käsittely domstolsförhandling, -laitos domstolsväsen, -

menettely domstolsförfarande. -tietä i domstols-, rättegångs|väg.) -kapituli (kirk.) domkapit|el -let -. (-njäsen domkapitelsledamot.) -kelpoinen domför. -kirja dombok, -kirkko domkyrka, (-seura-kunta domkyrkoförsamling.) -kunta domsaga; hoitaa ~a förvalta en domsaga, -lau-selma domslut -et -. -luettelo domlängd, -n(lunastus domlösen, -moite domkval -et -. -peruste domskäl. -purku återbrytande av dom. -rikkomus dombrott, -voipa* domför.) --oikeus domsrätt. -pasuuna domsbasun; domedagsbasun, -piiri dom|krets, -värjo. -päivä domedag, -päätös domslut -et -. -rovasti domprost, (-kunta domprosteri.) -sunnuntai domsöndag, -taltio domliggare. -valta domsrätt; jurisdiktion, -virhe domvilla.

tuomiset (tuliaiset) hemkomstgåva, förning.

tuomisto hägg|dung|e -en -ar, -bestånd -et -.

tuomit|a 1. (Iak.) döma2; (langettaa) fälla2; domfälla2; (jllk) ådorna2, (etuja) tilldöma2; (maksettavaksi) utdöma2; ~ rangaistukseen döma till straff; ~ sakkoihin döma till böter; bötfälla; -takoon vankeuteen dömes till (straffes med) fängelse; mies -Uin petoksesta vankeuteen mannen dömdes (blev dömd) till fängelse för bedrägeri; syytetty -tiin menettämään kansalaisluottamuksensa viideksi vuodeksi den anklagade dömdes till förlust av medborgerligt förtroende under fem år; ~ kuolemaan döma till döden; kuolemaan -tu dömd till döden; döds-, liv|dömd; omaisuus -tiin valtiolle menetetyksi egendomen dömdes förbruten till staten; -tu hirtettäväksi (hirteen) (hist.) dömd att hängas; ~ kuulematta (m. kuv.) döma ohörd; ~ syylliseksi döma ngn skyldig; fälla, sakfälla ngn; ~ jllk sakkoja, jk sakkoihin döma ngn till (ådöma ngn) böter; bötfälla ngn; ~ viralta (pantavaksi) döma till avsättning; döma tjänsten förlustig; hänelle -ut sakot honom ådömda böter; maksettavaksi -tu saatava utdömd fordran; ~ jllk korvausta tilldöma ngn ersättning; ~ määrä maksettavaksi utdöma ett belopp; hänelle maksettavaksi -ut kulut honom ådömda kostnader; ~ velvolliseksi asettamaan vakuus ålägga ngn att ställa säkerhet; ~ vapaaksi frikänna. 2. (avaramp., yl., kuv.): ~ (paheksuen) ogilla; ~ turhaksi, vääräksi fördöma; -tava (paheksuttava)

fördömlig; -tava (moitittava) teko en för-dömlig handling, gärning; se on -tu epäon nistumaan det är dömt att misslyckas; -tu katoamaan dömd att försvinna; (urh.) döma; (langettaa tuomio) fälla en dom; (ratkaista) avgöra; (jlkp. ym.) ~ ottelu vara domare, döma en match; ~ rangaistuspotku blåsa (för) straff(spark), döma straffspark; ~ vapaapotku blåsa för fri(spark), döma frispark.

tuomit||sematon odömd. -seminen dömande; fällande; ådömande; till-, ut|dömande; fördömande, ogillande; åläggande; vrt. tuomita. -semis(halu lust att, benägenhet [för] att [för]döma. -menettely förfarande vid fällande av dom.) -seva fördömande; ogillande, -sija som (för)dömer, sätter sig till doms (över ngn).

tuomi||ttavuus2 fördömüghet.-tuttaa* låta* döma (till ngt), tuommoinen sådan (där); slik. tuon||aan ks. tuonnoin, -aikainen ks.

tuolloinen.

tuonela dödsrike(t); underjorden; Hades, tuonenkurki (haikara, Ardeidae) stork -en -ar; häg|er -ern -rar.

tuoni2 död(en); liemannen; vrt. tuonela, tuonn]|e dit. -emmaksi längre ditåt, bort; lykätä asia ~ uppskjuta ett ärende, -empaa längre ifrån, -empana längre borta; längre fram; (aik. myöhemmin) senare, -empi (komp.) längre borta belägen; bortre.-epäin ditåt, -immainen (sup.) längst borta belägen, borterst, -impana (där) längst borta, tuonnoi||n för ngn tid sedan (tillbaka); nyligen; (ennen vanhaan) förr (i världen), -nen (edellinen) föregående; (aikaisempi) tidigare; forn; förgången, -ttain ks. tuo n-n o i n. -ttainen tidigare; ks. -n e n. tuon||puoleinen på andra sidan belägen; ~ Gallia (hist.) Gallia transalpina; (ylimaallinen) transcendent; översinnlig; ~ (kuoleman jälkeinen) elämä livet efter detta; det tillkommande livet, -puoleisuus transcen-dens -en; översinnlighet, -tapainen sådan (där).

tuonti* 1. hämtning. 2. (maahan~) införsel -n, import -en. 3. (kaupaksi ~) tillförsel -n. -enemmyys

importöverskott, -kauppa importhandel. -kauppias importhandlare; importör. -kielto import-, införsel |förbud; -kiellon alainen import-, införsel |förbjuden. -kiintiö importkvot. -liike import|affär, -rörelse, -luku importsiffra, -lupa import |-tillstånd, -licens -en -er. -maa importland, -mahdollisuus importmöjlighet, -markkinat pl importmarknad, -monopoli importmonopol. -muodollisuudet pl importformaliteter. -nimikkeistö importnomenklatur, -numero importsiffra, -palkkio importsubvention. -rajoitukset pl import|inskränkningar, -restriktioner, -satama importhamn, -suhteet importförhållanden, -sulku import-, införsel|spärr, -stopp, -tavara import|ar-tikel, -vara. -tulli import-, införsel|tull. -voittoinen: ~ kauppatase passiv handelsbalans. -voittoisuus2: kaupan, kauppataseen ~ den passiva handelsbalansen, -ylijäämä importöverskott.

tuon tuostakin då o. då; tid efter annan, tuoppi* stop -et -.

tuore färsk; frisk; fräsch; (kostea) fuktig; (raaka) rå; se on ~essa muistissa det är (bevaras) i färskt (friskt) minne; tavata ~ellaan gripa på bar gärning, in flagranti; tiedot ovat aivan ~eltaan saatuja uppgifterna är alldeles färska, av alldeles färskt datum; syödä kala ~eltaan äta fisken okokt, ostekt, osaltad, rå; ottaa asia ~eltaan puheeksi taga en sak till tals medan den är aktuell, -ikko-kasvi mesofyt. -karsinta (mtsh.) grönkvist-ning. -mehu rå-, natur|saft. -ntaa* uppfriska. -ntua* uppfriskas, -paino (mtsh.) rå volymvikt. -us färskhet; friskhet; fräschör; fuktighet.

tuos||sa där (borta); ~han menee (menettelee) det knallar o. går. -ta därifrån; ~ ohi där förbi.

tuotannolli||nen produktiv, produktions-; ~ elinkeino produktionsnäring; ~ toiminta produktiv verksamhet, -sesti i produktionshänseende.

tuotannonjjala produktions |gren, -område, -haara produktionsgren, -harjoittaja producent. -lisäys produktionsökning, -supistus produktionsinskränkning, -tekijä produktionsfaktor, tuotanto* produktion; (valmistus) framställning, tillverkning; (tehdastus) fabrikation; edistävä produktionsfrämjande, -ala produktions |gren, -område, -arvo produktionsvärde. -ehto produktionsvillkor, -kausi produktions|period, -säsong, -keino produktionsmedel, -keskus produktionscentrum. -komitea produktions|kommitté, -nämnd, -koneisto produktionsapparat, -kustannukset pl produktionskostnader, -kyky produktions |kapacitet, -förmåga, -kykyinen produktionskraftig; med stor produktionskapacitet, -kyvyttömyys2 bristande produktions|förmåga, -kapacitet. «kyvytön med bristande produktionskapacitet; (tuottamaton) improduktiv; (vähätuottoinen) med låg produktivitet; mindre produktions |kraf tig; -duglig, -laitos produktions I inrättning, -anläggning, -luku produktionssiffra. -lähde produktionskälla, -maa produktionsland, -menetelmä produktionsmetod. -määrä produktions|mängd, -volym, --osuuskunta produktionsandelslag, -paikka produktionsort, -palkkio produktionspremie. -suoja produktionsskydd, - tapa produktionssätt. -taso produktionsnivå, -teho produktionseffektivitet. -toiminta produktiv, produktions I verksamhet, -voima produktionskraft. -väline produktionsmedel, tuote* alst|er -ret -, produkt -en -er; (teos) verk -et -; (kaup.) artik|el -eln -lar. tuotos avkastning; produktion(smängd). tuot|taa* 1. a) (antaa tuoda) låta* hämta; (hankkia) skaffa; (tilata) beställa, rekvirera; ~ maahan införa, importera; ~ ulkomailta låta hämta (importera, beställa, rekvirera) från utlandet; b) (Iak.): ~ oikeuteen låta hämta inför rätta; inställa inför rätta. 2* a) (valmistaa) bereda, producera; (tuotantona) tillverka, fabricera; tehdas ~ ensiluokkaista tavaraa fabriken

tillverkar (producerar) förstklassig vara; b) (luonto ~): pelto -ti hyvän sadon åkern gav en god skörd. 3. ~ (er. rahall.) hyötyä (tappiota): ~ (tulona) inbringa, (kaup.) avkasta, (antaa) giva; ~ hyötyä bereda ngn nytta; gagna ngn, vara ngn till nytta; liike -ti sievoisen voiton affären avkastade en icke föraktlig (ansenlig, nätt) vinst; paljonko tila huru mycket avkastar (inbringar) egendomen? -lava liikeyritys ett inbringande, (kannattava) lönande, ränta-belt affärsföretag; liike on tähän mennessä -tanut (pelkkää) tappiota affären har hittills bara gått med förlust. 4. (saada aikaan, aiheuttaa): ~ vahinkoa göra ngn skada; skada ngn; medföra förlust för ngn; åsamka (vålla, ådraga, förorsaka, tillfoga, tillskynda) ngn skada (förlust); se ~ vaikeuksia det medför (bereder, vållar) svårigheter; det är förenat med svårigheter; det stöter på svårigheter; jnk -tama (aiheuttama) förorsakad

(föranledd) av ngt; se (vielä) ~ hänelle turmion det kommer att leda till hans ruin; det kommer att bringa (störta) honom i fördärvet; det kommer att bli hans undergång (ruin); se ~ kipua det framkallar (vållar) smärta; työ on -tanut kauniita hedelmiä arbetet har burit god frukt, varit fruktbringande; matka -ti minulle iloa ja nautintoa färden skänkte (beredde) mig glädje o. njutning; tämä -ti minulle sen ilon että detta beredde mig den glädjen (det nöjet), att; se ~ hankkeelle suurta haittaa det gör (vållar) företaget stort förfång (avbräck); tehtävä ~ hänelle paljon vaivaa uppgiften vållar (bereder) honom mycket besvär; hanke ei -tanut mitään tulosta företaget ledde inte till (medförde inte) ngt resultat; ~ hyviä tuloksia ge (lämna) goda resultat; vrt. tuottava.

tuotta||ja producent; ja kuluttajat producenter o. konsumenter, -maton icke inbringande; improduktiv; med dålig avkastning; (kannattamaton) oräntabel; olönsam. -minen åstadkommande jne.; vrt. tuottaa, -muksellinen förvållad; anstiftad; (Iak.) kulpos. -mus (Iak.) vållande, förvållande; (syy) skuld -en; törkeä ~ grovt vållande; -muksesta av vållande; jnk -muk-sesta genom ngns förvållande, -va (tuloa~) inbringande, lönande, indräktig; (voittoa~) räntabel; lukrativ; (tavaraa~) produktiv. -vuus2 lönsamhet; indräktighet, produktivitet; räntabilitet, -tuotteinen (yhd.) med . . . produkter; moni ~ med mångsidig produktion, tuotteli||aasti produktivt, -aisuus2 produktivitet. -as (hnk.) produktiv; vrt. tuotta v a.

tuott|o* 1. ks. -aminen. 2. avkastning; (Iak.) avkomst -en -er; (tulo) intäkt -en -er; (voitto) profit -en -er, (saanto) utbyte -t. -arvo avkastningsvärde, -inen produk tiv; inbringande; ks. - a v a; runsas ~ med riklig avkastning; produktionskraftig; mycket produktiv; heikko ~ med låg avkastning, produktion, -isa ks. tuottava. -isuus2 avkastnings-, alstrings|förmåga; produktivitet. -kuutiometri (mtsh.) avkast-

ningskubikmeter. -kyky avkastnings-, produktions-, alstrings|förmåga, -kapacitet, -määrä avkastning; produktionsmängd, -verotus avkastningsbeskattning, tu|pa* stuga; (sot.) logement; väkeä oli -van täydeltä stugan (rummet) var full (t) av folk. -antuliaiset pl inflyttningskalas, -jumi (hnt. Anobium striatum) husbock(en); strimmiga trägnagaren. tupakan||haju tobakslukt. -lehti tobaksblad, -natsa fimp -en -ar. -polttaja rökare, -poltto tobaksrökning, -poro tobaksaska. -pätkä fimp -en-ar. -savu tobaksrök, -taimi tobaksplanta, -tuhka tobaksaska. -valmistus tobaksberedning, -viljely (viljeleminen) tobaksodling -en. tupakarhu (leik.) stugsittare. tupak|ka* tobak -en; panna -aksi ta en rök, sig ett bloss, -huone rökrum, -hytti rökhytt. -istutu|s tobaksplantering; (trop. suuret -kset) tobaksplantage.^ -kauppa tobaks|-handel, -affär, -kauppias tobakshandlare, -kehräämö tobaksspinneri, -kukkaro tobakspung. -laatikko tobaks-, (us.) cigarrett I ask. -laatu, -laji tobakssort. -maa tobaksland -et -. -massi tobakspung. -mies (tobaks)rökare. -monopoli tobaksmonopol -et -. -myrkky nikotin -et (-en); tobaksgift. -myrkytys nikotinförgiftning, -mälli tobaksbuss. -osasto (vaunun) rökkupé. -pöytä rökbord, -rasia tobakslask, -dosa. -rulla tobaksrulle, -sato tobaksskörd, -sekoitus tobaksblandning, -takki rökrock. -tauko rökpaus. -tehdas tobaksfabrik, -teollisuus tobaksindustri, -uute, -uutos tobaksex-trakt. -valmiste tobaks|produkt, -fabrikat, (-vero tobaksaccis.) -vehkeet rök | attiralj, -servis; rökdon -en pl. -vero tobaksskatt. -viljelmä, -viljelys tobaks|odling -en -ar, -plantage. -öljy tobaksolja. tupakoij|da röka2 (tobak), -maton icke rökande; ickerökare, -minen (tobaks)rökning. -tsija rökare, tupa||nen* (liten) stuga, -rakennus stug-byggnad.

tup|ata* (tunkea) tränga2 (sig); (pakkautua) truga (sig); (tyrkyttää) truga (jllk jtk ngt på ngn); minua -pasi naurattamaan jag hade svårt att hålla mig för skratt; -aten täyjsif -nnä smock-, propp|full; full|proppad, -spikad.

tupe||ke* (ksv.)'stipelslida. -kset pl slida (med kniv).

tupe||llinen med slida; slidförsedd; slid-, -nkaltainen slidlik. -nrapina: nyt tuli ~t (kuv.) det blev slagsmål; nu gick det galet; nu är vi illa ute; nu blev det luft i luckan, tupertua ks. tuupertua, tuppautua* tränga2, truga sig; ~ jnk seuraan

truga sig på ngn. tupp|i2 slida; (sapelin ~) balja; (huotra) holst I er -ret -; (kotelo) hylsa; fodral -et -; nylkeä -een flå hel, ofläkt, utan att fläka, -lo (ksv. ym.) hylsa; kapsel; (pullon) kapsyl -en -er. -mainen slid|formig, -lik. -nen (yhd.) med ... slida, slidor jne.; nahka~ med läderslida; med slida av läder, -puukko slidkniv, -sara (ksv. Carex vaginata) slid-

starr, -suu moltigande; moltyst; olla ~na moltiga*. - veitsi slidkniv, tuppo*, tuppu* (tukko) tuss -en -ar; tampong -en -er; stopp -en-ar; (tulppa) propp -en -ar; (heinä~) tapp -en -ar. tuppur]|a, -i (tukka ym.) rufs -et; burr -et; virv|el -eln -lar. - ai neil: T ~ Tuppuraisella takuumiehenä (snl.) den ena slarvern går i borgen för den andra; de är lika goda kålsup are. -atuuli virvelvind, tuprah||dus virvel; bloss -et -; (pölyn) moln -et -. -taa* virvla; (leimahtaa) flamma, blossa (upp); pöly -ti (ilmaan) dammet virvlade upp. -täminen virvlande; blossande, tupru virv|el -eln -lar; (savu~) moln -et -. -aminen virvlande; rykande, bolmande, -haulit (mets.) (fågel)dunst. -ta virvla; (savuta) ryka, bolma, blossa; (tuiskuta) yra*; savu -aa röken virvlar (bolmar); lumi -aa snön yr. -tella*, -ttaa* virvla upp; (ilmoille) driva* upp; polttaa ~ bolma, blossa (på ngt), -ttaminen uppvirvlande, blossande, tupsahtaa *: tulla ~ komma oförmodat;

komma neddimpande, tupsu tofs -en -ar. -inen t of sig; (yhd.) med . . . tofs(ar); puna~ med röd(a) tofs(ar). -kiduksiset pl (kal. Lophobranchii) tofsgälade fiskar, -lakki tofsmössa, -mainen tofslik. -myssy ks. -lakki, -päinen med tofs i ändan, spetsen; tofsprydd, turata (tuhertaa, vitkastella) knåpa ihop; knåpa med ngt: söla, dröna, turbaani turban -en -er. -päinen turban|-

klädd, -prydd; med turban på huvudet, turbiini (tkn.) turbin -en -er. -akseli turbin-axel. -alus turbin|ångare, -fartyg, -nsiipi turbinskovel. -pesä turbinhus -et -. -pot-kuri turbinpropeller. -pumppu turbinpump. -ratas turbinhjul.

turbo||kompressori, -puristin turbokompressor -n -er. tureikko snår -et -; snärj -et. turh|a onödig; (hyödytön) fåfäng, fåfänglig, gagnlös; (tulokseton) fruktlös; (aiheeton) ogrundad; (tyhjä) tom; (hukkaan mennyt) förspilld, bortkastad; (liikanainen) överflödig; ~ työ onödigt (fåfängt, fruktlöst, lönlöst) arbete; ~ vaiva onödigt besvär; förspilld (lönlös, bortkastad) möda; ~n takia i onödan; havaita työnsä ~ksi se sin möda förspilld; ~ pelko ogrundad fruktan; inbillad farhåga; ~ luulo inbillning; olla vara fåfängt, förgäves; se on ~a puhetta det är tomt prat, struntprat; ~(a) kohteliaisuus (-tia) överflödig artighet; mitä-ia! strunt! lappri!-an fåfängt, förgäves; (suotta) i onödan.

turha||mainen fåfäng; prålsjuk; flärdfull; (pikkumainen) småaktig, -maisesti fåfängt; flärdfullt; småaktigt, -maisuus fåfänga; prålsjuka; flärdfullhet; småaktighet. -mielinen flärdfull; (omahyväinen) egenkär; inbilsk; ks. ed. -n(aikainen onödig; fåfäng, -häveliäs, -kaino pryd, sipp. -päiten i onödan; onödigtvis, -päiväinen onödig; fåfänglig; [turhamainen] flärdfull, [yhd.] strunt-, skräp-; ~ asia en struntsak, [pikkuasia] bagatell -en -er. -päiväisyys onödighet: fåfänglighet; flärdfullhet; [mitättömyys] be-

tydelselöshet. -tarkka [pikkumainen] småaktig; minutiös; [vaativainen] rigorös, pedantisk; [saivarteleva] kinkig, petig; [liian arka] skrupulös; [liian säästäväinen] alltför sparsam; [kitsas] knusslig; [ahne] snål. - tarkkuus småaktighet; pedanteri; petighet; knusslighet. -tärkeä struntviktig; grötmyn-dig. -ylpeä strunt-, små| viktig.) -u(tu)ma (psyk.) frustration; besvikelse, turhimus pedant; hårklyvare. turhuus2 (turhamaisuus) fåfänglighet; fåfänga, flärd -en; (tarpeettomuus) onödighet; (tuloksettomuus) fruktlöshet. turil|as -aan (hnt. Melolonthe) ollonborr|e -en -ar; (hauk.): ukko~ gubbstut, gubbfan. turi||na surr -et; puheen ~ (j.) sorl, småprat, -natunti (j.) pratstund, -sta (j.) språka, småprata.

turjake (j.) åbäke; miehen ~ ett åbäke till

karl; äijän ~ gubbskrälle; gubbstut. turka|nen fanken; -sen kallis fan så dyr. turkin||hiha pälsärm; tuli vettä kuin ~sta det ösregnade. -kaulus pälskrage, turkin kieli turkiska -n. turkin||papu (Phaseolus) störbön|a -an -or. -puna turkiskt rött. -punainen eldröd; klarröd; ks. ed. -pyy (peltopyy) rapphöna, turkinsisusta pälsfoder.

turki|s: -kset päls|verk -et, -varor; pukeutua -ksiin (lämpimikseen) pälsa på sig. -eläin pälsdjur, -huutokauppa pälsvaruauktion. -jalostus pälsförädling, -kappa pälskappa, -kauluri boa. -kaulus pälskrage, -kauppias pälsvaruhandlare; körsnär -en -er; (vanh.) buntmakare. -lakki pälsmössa, -liike päls-(varu) affär. -muokkaamo pälsberederi. -päärme pälsbräm. (-inen päls|brämad, -kantad.) -reunainen, -reunuksinen, -reunus-teinen ks. ed. -

sisuste, -sisusteinen päls|fo-der, -fodrad, -takki päls|kappa, -jacka. - tavara tehdas pälsvarufabrik. - vuori pälsfoder, turkitar t ur kinna, turkki* päls -en -ar.

turkkilainen 1. (s.) turk -en -ar. 2. (a.) turkisk.

turkkilo (hnt. Necrophorus, haudankaivaja)

dödgrävare, turkkuri körsnär -en -er; (vanh.) buntmakare. turkmeeni (käns.) turkmen -en -er. turkoosi (jal.) turkos -en -er. turku* (tori) torg -et -; (kuv.) marknad; marknadstorg, -lainen åbobo -n -r; aboen-s|are, -isk.

turma (tuho, turmio) ofärd -en; (onnettomuus) olycka, -nlintu olyckskorp, -ntähti olycksstjärna, en olycklig stjärna, turme|[lematon ofördärvad; oskadd, -leminen fördärvande, -leva fördärvlig. -lev(ais)uus2 fördärvlighet. -levasti fördärvligt; vaikuttaa ~ ha ett fördärvligt inflytande, -lija skadegörare. -lia fördärva; (tehdä vahinkoa) anställa2 skada (på ngt); göra* skada (på ngt); skada; spoliera; (kalvaa perustusta) undergräva2; (ruhjoa) ramponera; (siveellisesti) demoralisera; depravera; ~ itsensä (liialla) työllä arbeta ut sig; ~ terveytensä fördärva (skada) sin hälsa; (ehdoin tahdoin) storma på sin hälsa. -Itua* fördärvas; bli fördärvad; taga* skada; skadas; bli skadad;turmeltumaton — tu

bli undergrävd; undergrävas2; spolieras; demoraliseras; bli demoraliserad; bli depraverad; depraveras; -Itunut fördärvad, demoraliserad; depraverad; (murtunut) ruinerad; bruten; siveellisesti -Itunut moraliskt förfallen; hänen terveytensä on -Itunut hans hälsa har blivit (är) undergrävd, -ltumaton ofördärvad, -ltuneisuus2 förfall -et; fördärv -et; depravation. -lus fördärv -et; (rappio) förfall -et; tapojen — sede|fördärv, -förfall, turmio fördärv -et; (onnettomuus) ofärd-en; (häviö) undergång -en, ruin -en; syöstä —on störta ngn i fördärvet; joutua —on gå sin undergång till mötes; se vei hänet —on (tuotti hänelle —n, koitui hänelle —ksi, hänen —kseen) det ledde till (blev) hans fördärv (undergång, ruin); olla —ksi (pahaksi) vara av ondo. -kas -kkaan fördärvlig; för-därvbringande. -llinen fördärvlig; (vahingollinen) skadlig; (-ta tuottava) fördärv-, olycks|bringande; (onneton) ödesdiger, -lli-sesti fördärvligt; skadligt; (haitallisesti) menligt, -llisuus fördärvlighet; skadlighet. turnai||lla (hist., rit.) tornera. -lu tornering, turnajais||et pl (hist.) tornerspel-et-; tornering; (sakki- ym.) turnering-en -ar. -kenttä tornerbana. -peitsi tornerlans. turna|[ri deltagare i tornering; tävlare. -us 1. ks. turnajaiset. 2. (sakki—) turnering, turnee (kiertue, matka) turné -n -er. turnipsi (rehunauris) (Brassica campestris rapa) turnips -en -ar. -nsiemen turnipsfrö. turo (kal.) fiskvas le -en -ar. turpa* I. 1. (kärsä) tryne -t -n; (kuono) nos -en -ar; (lehmän—) mul|e -en -ar; (terävä) snyte -t -n. 2. (krk.) pidä —si kiinni! håll truten (käften)! II. (kal. Leuciscus cepha-lus) färna. -inen (yhd.) med . . . tryne, nos; tylppä— med trubbig nos; trubbnosig. - rengas nosring. -rustinki (hnk., krk.) trut, tryne. -vyö nosgrimma; kapson -en -er. turpea (pöhöinen) pösig; (pöhöttynyt) svullen, uppsvälld; (täyteläinen) fyllig; (paksu) tjock.

turpeen I]leikkaus torvskärning. -nosto, -otto

torv|täkt, -upptagning, -brytning, -puskija (leik.) torvvändare. -repiminen torvriv-ning. - tuhka torvaska, - viiltäjä torvskärare. turpei||kko* torvlag|er -ret -. -nen av torv; torv-; (yhd.) med . . . torv; paksu— med tjock torv.

turpe||us2 pösighet; fyllighet; tjockhet, -utua* 1. förvandlas till, övergå till torv. 2. (lihota) fetma; bli fylligare, tjockare, turpo|lama ansvällning; svullnad, -an ks.

turvota, turru||n ks. turtua, -ss olla -ksissa vara stel (styv, avdomnad); (kuv.) vara försoffad (förslappad, förslöad), -ttaa* göra* okänslig, stel; (kuv.) försoffa, (lääk.) bedöva, -tus (lääk. paikallispuudutus) lokalbedövning.

tursas 1. (myt.) havsvidunder. 2. meri— (el. Octopus) åttaarmade bläckfisken; krak|e -en -ar.

tursistua (ajettua, pöhöttyä) bulna, svullna, svälla.

turska (kal. Gadus callarias) torsk -en -ar. - n (maksa torsklever, [-rasva torsklever-

vallisuusmääräys tur

tran. -öljy torskleverolja.] -mäti torskrom. -pyynti torskfiske.)

turt[|a* okänslig, känslolös, (veltto) slapp; (tylsä) slö; mennä turraksi domna; olla —na vara domnad, -ua*

(jäykistyä) stelna, styvna; (puutua) domna; (kuv.) försoffas; förslappas; förslöas; -unut stel, styv; domnad; försoffad; förslappad, förslöad; apatisk, -urnaton oförslappad, oförsvagad, -umus domning; försoffning; förslappning; apati -(e)n. -uneisuus2 (kuv.) försoffning; apati -(e)n.

turturikyyhky (nen) (Streptopelia turtur) turturduva.

turv|a 1. suoja (mikä suojaa, varjelee) skydd, värn; hän on minun —ni han är mitt skydd (värn, hägn, stöd, fjuhl.J beskärm); olla jnk —na hägna (skydda, beskärma) ngn; vara ngns beskärm; vanhuuteni — mitt ålderdomsstöd. 2. (turvallisuus) säkerhet, trygghet, (suojelus) beskydd; (säilö) förvar; (pako-, turvaIpaikka) fristad -en, tillflykt -en; olla hyvässä —ssa vara väl skyddad; vara i gott förvar; olla —ssa jltk vara skyddad för ngt; vara i skydd (trygghet, säkerhet) för ngt; voit matkustaa —ssa du kan resa trygg; jnk -issa i ngns hägn; under ngns beskydd (beskärm); jnk -in i skydd (hägnet) av ngt; med stöd, (avulla) tillhjälp av ngt; paeta jnk -iin, etsiä —a jnk luota taga sin tillflykt till ngn; söka skydd hos ngn; (uskoutua) ty (sig) till ngn; päästä jonnekin —an finna en fristad, tillflykt ngnstädes; elää —ssa leva i säkerhet (trygghet), (huolettomana) trygg; siellä ei henki ole —ssa där är man inte säker till liv och lem; ottaa -iinsa taga i (under) sitt beskydd (i sitt hägn); taga under sitt beskärm; siellä hän on —n takana där är han skyddad (i säkerhet); (hyvässä tallessa) där är han i gott förvar. 3. hengen ja omaisuuden — (Iak.) skydd till liv o. egendom; lakien -issa under lagarnas hägn. turv||aamaton oskyddad; otrygg; icke tryggad. -aami|nen skyddande; värnande, hägnande; (be)tryggande; säkerställande; kor-vauksensaantioikeuden — säkerställande av rätt till skadestånd; saamisen -seksi annettu pantti till fordrings betryggande överlämnad pant. -aamis(keino skydds|medel, -åtgärd. -toimenpide säkerhetsåtgärd; [lääk.] preventivt ingripande.) -aisa ks. -a 11 i-n e n.

turva||joukko ks. suojajoukko, -keino skydds|medel, -åtgärd -en -er; (lääk., ehkäi-sy—) preventiv -et -er; preventivt, preserva-tivt medel. -kirja (hist.) skydds-, lejde|-brev. -köysi (er. mer.) säkerhetslina, -laite ks. -11 i s u u s 1 a i t e. -laitos asyl -en -er. -llinen trygg; tryggad; (suojattu) skyddad; (varma) säker, -llisesti tryggt; säkert; (tuottavasti) förtröstansfullt; (rauhallisesti) lugnt, -llisuudentunne trygghetskänsla.

turvallisuu|s2 trygghet; säkerhet; (rauha)

lugn; vastata jnk -desta (an)svara för (garantera) ngns^ säkerhet, -kysymys säkerhetsfråga. -laite (turva-, suoja/-) säkerhetsanordning. -määräys säkerhets |be-

stämmelse, -föreskrift, -neuvosto (YK:n) säkerhetsråd(et). -näkökohta säkerhets-, trygghets|synpunkt. -palvelu (valt.) säkerhetstjänst. -raja säkerhetsgräns, -sopimus (valt.) säkerhets |fördrag, -pakt. -takeet trygghets-, säkerhets|garanti. -toimenpide säkerhets-, trygghets|åtgärd. - vaatimus säkerhets-, trygghets|krav. -vyöhyke säkerhetszon.

turva||lupa (vakuus) lejd -en. (--alus lejd-båt. -kirja lejdebrev.) -metsä (mtsh.) skyddsskog. -paikka tillflyktsort; (pako—) reträtt (plats); (suoja) tillflykt -en; (pakolaisille,, sairaille) asyl -en -er; (tyyssija) fristad -en. (-oikeus asylrätt.) -säilö skydds|-häkte -t, -förvar, turva I ta (suojata) skydda, trygga (jltk för ngt); gardera (mot ngt); (suojella) värna; hägna; (luottaa) förtrösta (jhk på ngn); (tehdä varmaksi) (be)trygga; säkra (jltk för ngt); (vakuuttaa) tillförsäkra; (taata) säkerställa2; (turvautua) trygga sig (till ngt); ~ vapautta värna (hägna) friheten; ~ (taata jllk) jnk vapaus garantera (säkerställa) ngns frihet; tillförsäkra ngn frihet; ~ rauha trygga, säkerställa, (taata) garantera freden; lain -ama tryggad (hägnad, säkerställd) genom lag; ~ jnk lupauksiin förlita sig på, trygga sig till ngns löften; -ttu skyddad; (be)tryggad; säkerställd; -ttu varkailta i säkerhet, skyddad för tjuvar; vrt. turvautua.

tur vall toimenpide skydds-, säkerhets låtgärd. -ton skyddslös; otrygg; blottställd; (som är) utan skydd (huld); oförsörjd; (orpo) värnlös; ~ tila blottställd (skyddslös) belägenhet. -tti* skyddsling; alumn -en -er; protegé -(e)n -er; klient, -ttomuus2 skyddslös-het; värnlöshet; (epävarmuus) osäkerhet, otrygghet, -utua* trygga, ty3 sig jhk till ngn, jnk lupauksiin till (förlita sig på) ngns löften; (nojautua) stöda* sig (på ngt); luottaen — sätta* sin lit till

ngn, ngt; (etsiä jst turvaa) taga* sin tillflykt till ngt, ngn; (käyttää) anlita; (liittyä jhk) sluta* (hålla*) sig till ngn, (luottaa) förlita sig, lita på ngt, (tarttua jhk) gripa* till ngt; tillgripa* (ngt); ~ pakoon (yrittää pelastautua pakenemalla) söka sin räddning genom flykt; ~ lääkäriin ty sig till (anlita) läkare; ~ jnk apuun anlita ngns hjälp; meidän on -uduttava (ryhdyttävä) muihin keinoihin vi måste ty oss (är hänvisade) till andra medel; vi måste tillgripa andra medel, -valtio asylstat.-vyö (aut., Int.) säkerhetsbälte -t -n.

tur|ve* torv -en; (-möykky) torv|a -an -or; peittää, kattaa -peiliä torvtäcka. -briketti torvbrikett. -geologia torvgeologi. -hiili torvkol. -htia* belägga*, revetera med torv. -jauhe torv | mj öl, (—lanta) -pudrett -en. -kangas (mtsh.) torvmo. -katto torvtak. -kattoinen med tak av torv; torvtäckt. -keko torvstack. -kerros torv|lager, -skikt, -kerrostuma torv|lager, -avlagring, -koksi ks. -hiili, -kota torvkåta. -kuokka torvhacka. -laatu torvart. -lanta torvkompost -en. -lapio torvspade. -lohkare torv|klump,

-koka; torva, -lämmitys torveldning. -raaa

784;

torvmark. -mainen torvartad. -maja torv|-hydda, -koja. -multa torv|mull, -mylla, -muodostuma torvbildning. -muta torvdy. -oja torvdike. -paali torvbål, -pehku torvströ. (-puristin torvströpress, -suo torvströ-mosse. -tehdas torvströfabrik.) -peite torv-täcke. -peitteinen torvtäckt. -penger torv-vall -en -ar. -penkki torvbänk, -puriste torvbrikett. -puukko torvkniv. -suo torvmosse, -teollisuus torvindustri. -terva torvtjära. -tiili torvtegel. -ttua* ks. turpeutua 1. -tluminen torvbildning. -varasto torvupp-lag. -varat torvtillgång. -viiliin torvskä-rare.

turvikko* (mrt. pätkä) stump -en -ar.

turvo||s (turpoama) ansvällning; svullnad; olla -ksissa vara (upp)svullen, uppsvälld, -ta* 1. (jäsen, puu ym.) svälla2; -nnul uppsvälld, ansvälld, svullen. 2. (tiivistyä) tätna; bli tät(are). -ttaa* a) komma (få*) att svälla; b) täta. -ttua* svälla2; -ttunut ks. -n n u t. -ttuma svullnad, - tus svullnad -en; ödem -et.

tusin||a dussin -et -. (-ihminen dussinmänniska. -kaupalla dussin|tals, -vis. -sielu [halv.] dussinsjäl. -työ [halv.] dussinarbete.) -oit-tain dussin|tals, -vis.

tusk|a 1. (ruumiill. kipu) smärta; (vaiva) plåga; —t (kidutus) marter; -ia tuottava smärtsam (m. kuv.); -a lievittävä smärtstillande; —a lievittävä aine smärtstillande medel; palliativ -et -. 2. (henk.) kval -et -; (vaikeus) möda; (ahdistus) vånda; (hätä) ångest -en; (huoli) ängslan; (kidutus) (kuv.) pina; (pisto) agg -et; olla -issaan vara full av ångest (ängslan); våndas; tulla -iinsa jst bli ängslig för (bekymrad för, över) ngt. -antua* gripas av ångest; (käydä levottomaksi) bli otålig; (kiusaantua) bli irriterad, plågad, -illa våndas; ängslas; vara otålig; (harmitella) förarga sig, ondgöra sig (jtk, jst över ngt); (kiusaantua) plågas, irriteras (av ngt), -ilu ängslan; otålighet, -inen, -isa ångestfull; (tuskallinen) kvalfull; smärtsam; (hätäinen) ängslig; (malttamaton) otålig; (kiusaantunut) pinad, plågad. -isesti ångestfullt; otåligt, -llinen kvalfull; smärtsam; plågsam; -llisen selvästi med pinsam tydlighet (klarhet), -llisesti smärtsamt, plågsamt, pinsamt. - n (hiki ångestsvett. -tunne ångestkänsla, - täyteinen kvalfull; smärt|fylld, -full, ångestfull.) -stua bli otålig (nervös, irriterad) (av ngt); (väsyä jhk) ledsna vid ngt, på ngn. -stuminen otålighet; irritation, -stuttaa* göra otålig (nervös); (kiusata, ärsyttää) irritera, plåga, -ton kvalfri; smärtfri; plågfri. -ttomasti smärtfritt; plågfritt. -ttomuus2 smärtfrihet, plågfrihet. -utua ks. tuskaantua, tuskastua.

tuskin knappt; knappast; ~ vain (luultavasti ei) näppeligen; (vaivoin) med möda; svårligen; (vastahakoisesti) inte gärna; töin (hädin) — med knapp nöd; (juuri ja juuri) nätt o. jämnt; med nöd o. näppe; ~ hän paranee han blir knappast (näppeligen) frisk; det är föga troligt, att han blir frisk; ~ kaksi päivää knappt två dagar; ~ saan enempää

jag- får knappast (svårligen) mera; — muutatuskitella — tuttavapiiri

tut

kuin föga mer än; vähemmän ~ voi antaa man kan inte gärna ge mindre; ~ parempi föga bättre; — ollenkaan knappast alis; nästan inte alis; — olin päässyt perille jag hade med nöd o. näppe (knappast, nätt o. jämnt) kommit fram; ~pa knappast; knappt; föga; ~ milloinkaan knappt någonsin; nära nog, nästan aldrig, tuski[|tella* ondgöra sig (över ngt); vara otålig, inkiett; vrt. tuskailla, -ttelu otålighet; irritation, tussari (kivr.) studsare; (leik.) puffr|a -

an -or.

tussata, tussata tuscha; teckna med tusch, tussi, tussi (vär.) tusch -en (-et), -piirrin tuschstift, -piirustus tuschteckning, -kynä tuschpenna, tuta (tuntea) känna; (kokea) pröva på; erfara; hän sai kyllä sen ~ han fick nog erfara det.

tuti||na skakning; skälvning, -seminen skakande; skälvande, -sta (täristä) skaka; (väristä) skälva, darra; (huojua) svikta, gunga, -suttaa* bringa*, få, komma att skaka (skälva, darra, svikta, gunga); skaka, vicka (på ngt), tutka (radio ~) radar -n; radaranläggning;

ekoradio -n. tutkailla undersöka2; taga * reda på; utforska, tutkain 1. (vanh. kärki) udd -en -ar; katkaista ~ jst bryta udden av ngt; potkia ~ta vastaan spjärna mot udden. 2. (kirjp.) punktur -en -er. 3. (pätkä) stump -en -ar; (kankaan ~) äfsing; varptrassel. 4. (sot.) minsökare, tutka||laite radar(anläggning). -suuntima ra-darpejling. -ta 1. (rad.) taga* (få*)radar-pejling. 2. (udella) fråga; ansätta med frågor; höra sig för (om ngt); insistera, tutki|a 1. (yrittää ottaa selvää) undersöka, utforska; forska; anställa efterforskningar; (kuulustelemalla) förhöra; (tarkastaa) granska; (ottaa selvä) taga reda (på ngt); ~ asemaa (tilannetta) undersöka (utforska) läget; ~ rikosta undersöka ett brott; (kuulustella) förhöra ngn, underkasta ngn förhör, taga ngn i förhör; joutua jnk -ttavaksi bli förhörd, prövad (granskad) av ngn; bli underkastad förhör av ngn. 2. (Hed.): (opiskella) studera; ~ vanhoja lehtiä studera gamla tidningar; ~ kasveja examinera växter; (kuulustella -nnossa) tentera; -va katse en forskande (prövande) blick; ryhtyä -maan jtk börja (ge sig in på att) undersöka (studera) ngt; inleda (företa) en undersökning av ngt; företa en prövning av ngt; -va henki en forskande ande. 3. ~ (pyhiä) kirjoituksia forska i (studera) skrifterna; ~ sydämiä (kuv.) rannsaka hjärtan, tutkielma studie -n -r; essä -n -er (jst över ngt), tutkija forskare; (kuulustelija) examinator. -henki forskarande. -kunta undersökningskommission. -lautakunta (verot.) prövningsnämnd. -n (alku forskarämne. -ilo forskarglädje. -katse, -silmä forskarblick. -toiminta forskarverksamhet. -ura forskarbana. -vaisto forskarinstinkt.) tutki maton (ei vielä tutkittu) outforskad; (mahdoton tutkia) outgrundlig, outrannsak-lig. -mattomuus2 outgrundlighet. -minen

undersöklning, -ande; (efter-, ut)forsk|ning, -ande, tenterande; rannsak|ning, -ande. -misinto forskningsiver. tutkimus undersökning; (tied.) forskning; studi|um -et -er; (tutkinta) rannsakning; prövning; (kirjoitus) studie -n -r; avhandling; toimittaa jst ~ verkställa undersökning av, anställa efterforskningar efter ngt. -aineisto forskningsmaterial, -ala forskningsområde. -harrastus forskningsintresse. - kohde forsknings-, undersöknings-, studie|ob-jekt. -komitea undersökningskommitté, -laitos undersökningsanstalt; forsknings|-institut(ion), -anstalt, -matka ks. -retki, -matkailija forskningsresande, -menetelmä forskningsmetod, -osasto (pol.) undersökningsavdelning. -pöytäkirja undersökningsprotokoll. -rahasto forskningsfond, -retki forsknings |resa, -färd; expedition -en -er. -retkikunta forskningsexpedition, -suunnitelma forskningsplan, -suunta forskningsriktning. -tapa forsknings-, undersöknings|-metod. -tehtävä forskningsuppgift, -toiminta forskningsverksamhet, -toimisto forsknings-, undersöknings|byrå; sosiaalinen ~ byrå för social forskning, -työ forsknings-, undersöknings|arbete. tutkinta* undersökning; (Iak.) rann|sakning, -sakan; räfst -en -er; (opinto ~) studi|um -et -er; ryhtyä jnk ~an inleda (en) undersökning av ngt. --asiakirjat (Iak.) undersöknings-, rannsaknings| handlingar, -käräjät: tutkinta- ja oikaisukäräjät (pl hist.) räfst- o. rättarting. -lautakunta undersökningsnämnd. -menetelmä (Iak.) inkvisitorisk metod, -menettely undersökningsförfarande. -periaate (Iak.) inkvisitorisk princip, -pöytäkirja undersöknings-, rannsaknings I protokoll, -tuomari rannsakningsdomare. -vankeus rannsakningsfängel-se. -vanki rannsakningsfånge. -vankila rannsaknings|häkte, -fängelse, tutkin|to* exam|en-en-ina; (yksityinen kuulustelu) förhör -et -; tentam|en -en -ina; suorittaa ~ avlägga examen; -non suoritta I nut, -maton examinerad, oexaminerad, -aika (tentti ~) tentamens I tid, -period, -järjestelmä examensväsen. -lautakunta ^ examensnämnd, -päivä examensdag, -todistus examensbetyg. -vaatimukset pl examensfordringar, -vankeus ks. tutkintavankeus, tutki||stelemus (harv.) forskning; undersökning; studi|um-er; betraktelse. - s teli ja (lukija) läsare (av ngt); betraktare, -stella forska; (mietiskellä) begrunda; (tarkata) betrakta; ~ jtk anställa betraktelser över ngt; begrunda ngt. -stelu betraktelse; begrundan, -ttava tentand -en -er. -tuttaa* låta undersöka jne.; vrt. tutkia. -vasti forskande; (harkiten) prövande, tuttav||a bekant; (j.) bekanting; minulla oli siellä monta ~a jag hade många bekanta där; hän oli hyvä ~ni han var en god bekant till mig; kaikkien ~ bekant med alla. -allinen förtrolig,

familjär; (läheinen) intim, -allisesti förtroligt, familjärt; intimt. -allisuus2 förtrolighet, intimitet, -apiiri bekantskaps-, umgänges|krets; ~ssäni inom min bekantskapskrets; bland mina bekanta.

-uus2 bekantskap -en -er; konnässans -en -er; tehdä -uutta jnk kanssa inleda (stifta) bekantskap med ngn; (j.) bekanta sig med ngn; päästä jnk -uuteen bli bekant (få stifta bekantskap) med ngn; göra ngns bekantskap. (-suhteet pl relationer; [-[inflytelserika]-] {+[inflytelse- rika]+} bekantskaper, förbindelser.) tutti* napp -en -ar; tyhjä ~ tröstnapp. tuttu* bekant; talon vanha ~ en gammal

bekant i huset; gammal i gården, tutunomai||nen (tuttu) bekant; (helposti tunnettava) lätt igenkännlig; karakteristisk; (tuttavallinen) förtrolig, familjär, -suus2 igenkännlighet; förtrolighet, tutus||taa ks. -t u 11 a a. tutustujia bli bekant (jhk med ngn); göra* (stifta) bekantskap (med ngn); (perehtyä as.) göra sig, bli förtrogen (med ngt); sätta* sig in i ngt; (lukemalla) taga2 del (jhk av n£t); ~ jhk lähemmin bli närmare bekant med ngn. -mis(käynti orienterings-, informations |besök; [ensi käynti] första visit, -matka informations-, orienterings |färd, -resa. - tilaisuus [vastaanotto ~] mottagningstillfälle; förbrödringssamkväm -et -.) -ttaa göra* bekant (jhk med ngt); (perehdyttää) insätta, inviga* (i ngt); orientera (i ngt); introducera (jk jhk ngn hos ngn), tuub||a (mus.) tub|a -an -or. -i (putki, putkilo) tub -en -er. tuudi||nta* vaggning. -tella*, -ttaa* vagga; (kätk.) lulla; (hyssyttää) vyssja; (kuv.) invagga; antautua tyhjien toiveiden -teltavaksi (valtaan) invagga sig i (hänge sig åt) falska förhoppningar, -ttautua* invagga sig; ~ huolettomuuteen invagga sig i säkerhet, -tus vaggning; lull|ande, -ning; vyssjning. tuuh||ea (sankka) yvig; (tiheä) tät; (lehtevä) lummig; ~t kulmakarvat yviga (buskiga) ögonbryn, (-häntäinen med yvig svans, -karvainen med yvigt hår. -latvainen med yvig [lummig] krona, -lehtinen lummig, -partainen med yvigt skägg, -ripsinen med täta ögonfransar, -tukkainen med yvigt [tjockt] hår.) -entaa* göra lummigare, yvigare, -eta bli lummig(are), yvig(are). -eus2 lummighet; yvighet, -istua ks. -e t a. tuulaaki (satamatulli) tolag -en. -maksu tolagsavgift. tuulahldella* fläkta, -dus fläkt -en -ar. -taa* fläkta.

tuulas (kal.) (ahrain) ljust|er -ret -. -taa ljustra. -tuli ljustereld. -tus ljustring. tuuleen||pyrkivä (mer.) lovgirig. -tua vädras; luftas; (hnk.) lufta på sig. tuulen|lajama vinddriven, -henki luftdrag -et; fläkt -en -ar. -henkäys vind|fläkt, -drag. -kaatama kullblåst, -kaato (mtsh.) (tuulen kaatama puu) vindfälle -t -n. -kala (Ammodytes) tobis -en -ar. -kare (vind)kåre, vindil -en -ar. -kestävä vindfast. -koura ks. -pesä. -leyhkä vind|fläkt, -pust. -mit-tari vindmätare; anemometer, (piirtävä ~) anemograf -en -er. -murtama vind-bruten. -murto vindbrott, -paine vindtryck. -pesä häx-, mar-, troll|kvast -en -ar. -pieksijä (kuv.) spegelfäktare; (lavertelija) pladdrare. -pieksäminen, -pieksäntä spegel-

fäkteri. -puoleinen på vindsidan, (mer.)

lovarts-, i lovart (belägen), -puoli vindsida; (mer.) lovart (tpm.); lovart(s)sida; -puolella i lovart; sivuuttaa -puolelta passera i lovart, -purema väderbiten, -puuska vindpust; vind|stöt -en -ar, -il -en -ar. -pyörre virvelvind -en -ar. -suoja vindskydd; (ett) lä (-ssa i); päästä ~an komma i lä; få lä. -suosija (ksv.) anemofil; vindblomstrig växt. -suunta vindriktning, -tuho vindhärjning. -tupa luftslott -et -. -vire, -viri vindfläkt -en -ar. - voima vindstyrka, - väre vindkåre.

tuule 11 tella * lufta på sig; taga2 frisk luft. -tin* fläkt -en -ar; ventilator, -ton vindlös. -ttaa* vädra, lufta; (vaihtaa ilmaa) ventilera. -ttaja ks. -t i n. -ttaminen väd|ring, -rande, luft|ning, -ande; ventiler|ing, -ande. -ttua* vädras, luftas; (hnk.) lufta på sig. -tus vädring, luftning; luftväxling; ventilering, ventilation, (-aukko ventilationsöppning. -hormi ventilationsschakt. - kana va ventilations I trumma, -kanal, -laite ventilationsanläggning, -parveke piskbal-kong. -putki ventilationsrör.) -utua* (tuulettua) vädras, luftas; (hnk.) lufta på sig.

tuul|i2 1. (mtr.) blåst -en; vind -en -ar; ~ puhaltaa vinden blåser; käy kova ~ det blåser hårt; ~ kaasi sen kumoon det blåste omkull; -ta kestävä (mer.) segelstyv; -en puolella, alla (mer.) i lovart, i lä (om ngt); ajautua -essa drivas av vinden; ~ ön etelässä vinden är sydlig; det är sydlig vind; nousta -een lova (upp); gå upp i vind; purjehtia

tiukasti -een, liki -ta segla dikt bidevind; ohjata kohti -ta hålla rätt i vindögat; liehua -essa svaja för vinden. 2. (ilms.): hajaantua kaikkiin taivaan ~in skingras för alla vindar. 3. (kuv.) uudet -et puhaltelevat vinden har vänt sig; det blåser nya vindar. 4. (mieliala; snt.): millä -elia hän on? hur är han till mods (humörs)? olla iloisella -elia vara glad till mods (till sinnes, i hågen); hyvällä -elia vid gott lynne, vid (på) gott humör; huonolla -elia på (vid) dåligt humör; ur humör; paha ~ misshumör; päästä hyvälle -elle komma i god stämning; -lesta temmattu gripen ur luften.

tuuli||ainen vinddrag -et; vind|il, -pust -en -ar; virvelvind, -ajo: olla ~lla driva vind för våg; vara på drift; joutua ~lle råka på drift; bli vinddriven; (joutua hunningolle) råka på förfall; (hnk., j.) komma på dekis; bli lämnad vind för våg. -ajoinen vinddriven. -asteikko (mtr.) vindskala, -haka stormhake. -hattu 1. (mer.) ventilatorhuv; (savu~) rökhuv. 2. (kuv.) vindböjt|el -eln -lar. -haukka (tornihaukka, Falco tinnun-culus) tornfalk, -hyrrä vindsnurra. -kaappi (rak.) vindfång, -kanava (tkn.) vindtunnel. -kangas vindtyg. -kannel, -kantele eols-, vind|harpa. -kartta vindkarta, -lasi (aut.) vindruta; ~n pyyhin vindrutetorka-re. -mittari vindmätare; anemometer. -moottori vindmotor, -mylly väderkvarn, (-nsiipi väderkvarnsvinge.) -nen blåsig; ~ ilma, sää blåsigt, blås|väder; hyvän~ (som är) på (vid) gott humör: gladlynt, -pusero vindjacka, -pyörä vindhjul. -rikko* 1. (a.)

vindbruten. 2. (s.) vindfälle -t -n. -ruusutuulispää — ty hj ä

tjh

(mir.) vindros. -spää virvelvind -en -ar, vindil -en -ar. -suhteet pl vindförhållanden, -takki vindtygs |röck, -jacka. -turbiini vindturbin. -verho (mtsh.) läbälte -t -n. - viiri vindflöjel; (vanh.) väderhane; (kuv.) vind-böj tel. (-nkukko [viirikukkoj väderhan|e -en -ar.)

tuul|la blåsa2; alkaa rupeaa -emaan det börjar blåsa; det blåser upp. tuul||ottaa*, -taa* (tuulettaa) vädra, lufta, tuum|a 1. (ajatus) tank|e -en -ar; (tuumailu) fundering; (aie) avsikt -en -er; (suunnitelma) plan -en -er; yksissä -in jnk kanssa i samråd med ngn, (yhteisesti) gemensamt; (liitossa) i komplott med ngn; se teki ~ni tyhjäksi (sai ~n raukeamaan) det omintetgjorde min plan (avsikt); det var ett streck i räkningen; ~sta toimeen sagt och gjort; gå från ord till handling; vakain -in med vett o. vilja; (harkiten) med berått mod. 2. (mt.) tum -men -; kahden ~n pituinen två tum lång; av två tums längd; ~ ~lta tum för tum. tuumail||la (ajatella) tänk|a2 (på), övertänka2; (mietiskellä) fundera, reflektera; (harkita) överlägga*, överväga2; (aikoa) ämna; (aikoa tehdä) tillämna; mitä -et? vad tänker (funderar, grubblar) du på? vad menar du? vad är din åsikt? olen -lut lähteä jag har tänkt (ämnat) bege mig (av); ~ matkaa planera en resa; överlägga om en resa. -u fundering.

-tuumainen (yhd.) . . . tum lång; . . . tums-;

viisi ~ fem tum lång; femtums-, tuuma||luku tumtal. -mitta tummått. -n(korkuinen tumshög. -levyinen tumsbred. »pituinen tumslång. -verta* [en] tumsbredd -en -er.) -stukki (vanh.) tumstock -en -ar. tuumata ks. tuumailla. tuumi I |à vrt. tuumailla; kun -n asiaa då jag tänker på (övertänker) saken; lähemmin asiaa -lluani efter att närmare ha övertänkt saken, -minen övertänkande; funderande; reflekterande; planerande, -skella* fundera (på ngt), -skelu fundering, tuumittain per tum; tum för tum. tuupata * (j.) knuffa; (työntää) skuffa, tuuper||rus: -ruksissa (tainnoksissa) medvetslös. -tua ramla; störta (ned i, på ngt); ~ maahan segna, digna ned; sjunka till marken.

tuuppia* (töykkiä*) knuffa; — toisiaan knuffas.

tuura 1. (jää~) isbill -en -ar. 2. (muin.) stenyxa.

tuuri (j.) tur -en; hänellä oli ~a (hyvä ~) han hade tur; moukan ~ bond|tur, -flax. -juoppo (j.) periodsupare. tuurna (tkn. kara) dorn -en -ar. tuutinki* (j., toti) tuting. -lasi tutingsglas. tuutti (tötterö) strut; tratt -en -ar; painu hornan ~in! dra till helvete! tuutu vagga, -laulu (kehto ~) vaggsång, tuvan||ikkuna stugfönster. -katto stugtak. -lattia stuggolv, -nurkka stugknut. -ovi stugdörr.

tv, TV (lyh. televisio) television; TV, tv. t. v. (lyh. tänä vuonna) i år. tweed (vaat.) tweed -en.

tvilli (vaat.) tvills -en. tyhje||neminen tömning; (väestä) avfolkning, -nnys tömning, (-aika tömningstid. -pumppu

länspump. -putki avloppsrör; [höyryn] utblåsningsrör, -venttiili [höyryn~] utblås-ningsventil.) -ntymätön outtömlig; (ehtymätön) outsinlig, -ntyä* bli tom; tömmas2 (på ngt); ~ ihmisistä (m.) avfolkas; (rak.) utrymmas2; bli utrymd; (ehtyä; kuv.) sina; -ntynyt (ut)tömd; utrymd; (tyhjä) tom -t -ma. -ntäminen töm|ning, -mande; (väestön ym. siirtäminen pois) evakuering, evakuerande. -ntävä (kuv. perinpohjainen, täydellinen) uttömmande, -ntävästi uttömmande.-ntää* tömma2; (sot.) evakuera; (jättää tyhjäksi) utrymma2; (mer. pumputa tyhjäksi) länsa; ~ pöytä (korjata ruoat pois) duka av bordet; ~ vesi veneestä länsa en båt; pumpa läns en båt; ~ huoneisto utrymma en våning, -tä ks. -ntyä. tyhji||in: — juotu ut-, ur [drucken; ~ kuivunut (ehtynyt) utsinad; raueta ~ gå om intet, i stöpet, -llään: ~ käynti (tkn.) tomgång.

tyhjiö (tyhjö) vakuum -(-et) -; (kuv.) tomrum.

tyhjyydentunne känsla av tomhet; tomhetskänsla.

tyhjyys8 tomhet; innehållslöshet; vrt. seur. tyhj|ä tom -t -ma I. (konkr.) 1. (äst., säiliö yms.): lasi on ~ glaset är tomt; säiliö oli ~ cisternen var tom, (~nä) stod tom; -in käsin med två tomma händer; juoda ~ksi (loppuun) dricka ur; jättää astia ~ksi lämna kärlet tomt; tori on ~(nä) torget är tomt (väestä på folk); ~t (kuormat-tomat) rattaat en tom kärra; ~ tavaraproomu en tom (olastad) pråm. 2. (es. ym., josta puuttuu jtk olennaisesti siihen kuuluvaa): ~ talo ett tomt hus; seinät tomma (paljaat nakna) väggar; ~ panos ett löst skott; pitää vene ~nä (vedestä) hålla båten läns; sali on saatava ~ksi sälen måste utrymmas; ~ arpalippu nitlott -en -er; nit -en -ar (-er); olla ~nä stå tom; vara tom (på ngt); jättää ~ksi (poistuen) utrymma ngt, (autioksi) lämna öde; överge; -illään oleva tom, (hylätty) övergiven; ~ksi ryöstetty utplundrad. 3. (s.): suuttua ~stä (syyttä) ondgöra sig i onödan; sur el -iä (suotta) du sörjer i onödan; ~n vuoksi (lystikseen) för ro skull; ei ~stä tule mitään av intet blir intet; luoda ~stä skapa, åstadkomma ngt av intet. II. (abstr. us. kuv.) innehållslös; (merkityksetön) meningslös; puhetta tomt (löst) prat; ~ (sieluton) katse en tom blick; puhua -iä prata i vädret; (pötyä) prata strunt; ~ (turha) toivo ett fåfängt hopp, en falsk förhoppning; (luulottelu) inbillning; pitää ~ä tohinaa (leik.) göra en mygga till en elefant; koka soppa på en spik; (palata) -in toimin (återvända) med oförrättat ärende; ~ pelko ogrundad fruktan; skuggrädsla; ~ (miel. väärä) hälytys falskt alarm. III. (snt.): raueta -iin (mennä myttyyn) gå om intet, i stöpet; (jäädä sikseen) förfalla; lämnas därhän; mennä -iin (epäonnistua) misslyckas; tehdä ~ksi jnk tuumat göra om intet, omintetgöra

ngns avsikter; kasta ngns planer överända; (ehkäistä) korsa ngns planer; tehdä ~ksi (osoittaa vääräksi) väite vederlägga ett påstående; väittää ~ksi (puheeksi) (valheeksi) bestrida, (olemattomaksi) bortförklara; yrittää tehdä ~ksi sopimus (peruutua sopimuksesta) försöka bryta ett avtal, rygga en överenskommelse, tyhjä||ajatuksinen tanketom. -ksitekeminen (hävittäminen) omintetgörande; (kieltäminen) vederläggning; förnekande, -käynti tomgång.

tyhjän|(aikainen ks. -päiväinen, -arvoinen av intet värde; värdelös, -päiväinen (mitätön) intetsägande, (hyödytön) onyttig; (merkityksetön) betydelselös, -päiväisesti onödigt; (suotta) i onödan, -päiväisyys onödighet; betydelselöshet; (joutava asia) bagatell -en -er. -tarkkuus (turhan ~) pedanteri. -toimittaja dagdrivare; flanör -en -er; -toimitus sysslolöshet; dagdriveri, tyhjätasku (leik.) fattiglapp -en -ar. tyhjö (tyhjiö) vakuum -(-et) -. -jarru vakuumbroms. -kattila, -keitin vakuum |-panna, -kokare, -käyminen vakuumjäsning, -paine undertryck; (ett) vakuum, -pumppu vakuumpump, -tislaus vakuumdestillering. tyhm||eliini tölp, stolle; tok -en -ar. -entää* fördumma; göra* dum(mare); (hämmentää) förbrylla, -etä*, -istyä fördummas; bli dum(mare); (hämmentyä) förbryllas; bli förbryllad, -yri dumhuvud -et -en; dum-merjöns -en -ar. -yys2 dumhet; enfald -en. -ä dum; enfaldig; (teko) oklok; ~t neitsyet (Raam.) de fåvitska jungfrurna. -än(kaino b ondblyg. -kainous b ondblyghet, -rohkea dumdristig, -rohkeus dumdristighet. - ylpeys bonddryghet. -ylpeä bonddryg.) -äpainen enfaldig; dum -t -ma. -ästi dumt; enfaldigt.

tyke* (tykintä) klappande, pickande. tykeittäin (sot.) pjäsvis. tykin||alusta kanonlavett -en -er. -ammu|s projektil -en -er; -ksel (rhm.) artilleriammunition. -johtaja pjäs|chef, -befälhavare, -jyrinä, -jyske kanondunder; kanonad -en

-er. -kuula (vanh.) kanonkula, -laukaus kanonskott, -luoti (j.) kanonkula, -putki kanonrör. -ruoka (j.) kanon|mat, -föda. -suu kanonmynning, tykistö artilleri; järeä (raskas) ~ grovt (tungt) artilleri, -ase (aselaji) artilleri(vapnet). -jaos artilleritropp, -kaksintaistelu artilleriduell, -komentaja artillerikommendör. -koulu artilleriskola, -koulutus artilleriutbildning. -mies artillerist, -patteristo (Ruots.) artilleri |division, (Suom.) -sektion. -taistelu artilleriIduell, -strid, - toiminta artilleriverksamhet, -tuki artilleriunderstöd, -tuli artillerield, -upseeri artilleriofficer -(e)n -are. -valmistelu artilleriförberedelse, tykki* kanon -en -er; pjäs -en -er; (vanh.) stycke -t -n; (hist. nikhaka) nickhak|e -en -ar. -alus kanonbåt. -aukko kanonglugg, -harjoitus kanonexercis, -junkkari (hist., Ruots.) styckjunkare. -miehistö kanonservis; pjäsmanskap -et. -mies kanoniär -en -er; artillerist, tykkiminen klappande; pickande; slag -et -.

788;

tykki|jnen (yhd.) med . . . kanon(er); neli~ (hist. mer.s.) (bestyckad) med fyra kanoner; fyra kanoners, -portti kanonport, -tervehdys kanonsalut -en -er. -torni kanontorn. -tuli artillerield; kanonad -en-er. - valimo kanongjuteri, -valjakko kanonspann, -vaunut kanonvagn, -vene kanonbåt. -väki (vanh.) artilleri, tykki||vä (kuv.) pulserande; -ä klappa; (tykyttää) picka; (sykkiä) slå*; pulsera, tykky* (mtsh., puun latvuksessa) snöanhopning; fjälldimfrost -en. tykkänään helt (o. hållet); (täydellisesti) fullkomligt, komplett; (aivan) alldeles, tyky||ttäminen klappande, bultande; pickande. -ttää* klappa, bulta, picka; slå*; sydän ~ hjärtat klappar (bultar, pickar, slår); valtimo ~ pulsen slår. -tys klappning; slag. tykähdellä* ks. tykkiä, tyk|ätä* (j.) 1. (pitää jst) tycka2 (om ngn, ngt); kuka mistäkin -kää tycke o. smak är olika. 2. (olla jtk mieltä jst, arvella, tuumia): mitä -käät uudesta puvustani? vad tycker du om min nya klänning? tykö (er. mrt., juhl.): 1. jnk ~ till ngn, ngt. 2. (lisää): kolme ~ tre till. -istuva (j. vanh.) (vartalon myötäinen) åtsittande, -nä: jnk ~ vid ngt; (vieressä) invid ngt, ngn; jnk ~ (luona) hos ngn. -ä: jnk ~ från ngn, ngt. tyller||tää* (lyllertää) tulta; rulta. -ö tult|a

-an -or; rulta. -öinen rultig. tylli 1. (vaat.) tyll -en (-et). 2. (lin.

Charadrius hiaticula) större strandpipare, tylp||etä bli trubbig(are); tilltrubbas; trubbas av. -istää (tehdä tylp[emm]äksi) trubba (till, av).

tylppy (an., ksv.) parenkym -et. -solu parenkymcell. -solukko parenkym; paren-kym(cell)vävnad -en -er. tylppä* trubbig, -huippuinen: ~ masto (paalumasto) pålmast. -kärsäinen trubbno-sig; med trubbig nos. -kulmainen trubbvinklig. -kuono trubbnos. -kuonoinen trubbnosig; med trubbig nos. -kärkinen trubbig; trubbspetsad. -nenäinen trubb-näst. -pyrstöinen med trubbig stjärt, -päi-nen trubbig; trubbspetsad. -siipinen med trubbiga vingar, -sorminen trubbfingrad; med trubbiga fingrar, tylsj|entää* göra* slö (are); (kuv.) förslöa; avtrubba, -imys (tylsämielinen henkilö) idiot -en -er; (j.) slöfock -en -ar; latmask -en -ar; trögdjur -et -. -isty|ä bli slö (are); slöa till; (kuv.) förslöas; avtrubbas; -nyt förslöad; avtrubbad, -istäminen förslöande. -istää, -yttää* ks. t y 1 s e n t ä ä. -yyden-tila slöhetstillstånd. -yys2 slöhet. -yä bli slö(are); (kuv.) slöa till; förslöas; -ynyt förslöad. -ä 1. (huonosti leikkaava, pystyvä) slö; o vass; ~ssä kengässä (hev.) slöskodd. 2. (hnk.) slö, förslöad, tylsä||järkinen (typerä) dum; trög; tafatt, -kulmainen med trubbig(a) vink|el (-lar); trubbvinklig, -kärkinen trubbig; med slö (ovass) spets, -mielinen (a.) sinnesslö, svag-sint; andesvag; imbecill; (s.) idiot -en -er. -mielisyys sinnesslöhet, idioti -n; imbecilli-tet. -nokkainen med trubbig näbb. tyly ogin; ovänlig; (töykeä) tvär, butter;tylysti — tyrmistyttävä

tyr

(karkea) sträv; (karu) karg; (kova) hård; omild, oblid; (nyrpeä) fjär; styvmoderlig. -sti ogint, omilt, oblitt; snävt; strävt; kargt; hårt; buttert; styvmoderligt, -ys2 omildhet, oblidhet; oginhet; snävhet; strävhet; karghet; hårdhet; fjärhet; tvärhet, butterhet; (vastenmielisyys) ovilja, tymoli (frm. timjamiöljy) tymol -en. tymp||eys2 faddhet, oaptitlighet; obehaglighet; fränhet; tråkighet; vämjelighet; äcklighet. -eyttää* väcka avsmak (leda, olust) hos ngn; bjuda emot; (ikävystyttää) utträka, -eytyä* få avsmak (jhk för ngt); (kyllästyä) ledsna (vid ngt); få nog (av ngt), -eä (vastenmielinen) motbjudande; obehaglig; (mauton) fadd, osmaklig, oaptitlig; (karvas, kirpeä) frän; (ikävä) tråkig; (iljettävä) vidrig, vämjelig; (äitelä) äcklig, -eästi motbjudande; obehagligt; vrt. seur. -äisevästi motbjudande, frånstötande; obehagligt; osmakligt; oaptitligt; vidrigt; vämjeligt; äckligt, -äistyä fatta (få*) avsmak (för ngt); äcklas; (kyllästyä) få* nog (av ngt); ledsna (vid ngt), -äis|tä inge (väcka) avsmak; äckla; (olla

mautonta) vara osmaklig(t); ruoka -ee maten bjuder emot, väcker avsmak; -evä motbjudande; frånstötande, -önen (helttasienilaji Hebeloma) fränskivling. tymä (liima) lim -met. tynkä* stump -en -ar; ei järjen ~äkään (kuv.) inte en skymt av, ett spår av, en tillstymmelse ti 1 förnuft, -eduskunta (hist.) icke fulltalig, stympad riksdag; ks. seur. -parlamentti (Engl. hist.) rumpparlament. tynnyreittäin tunn|tals, -vis; fatvis. tynnyri 1. (äst.) tunn|a -an -or; fat -et -. 2. (vanh. tiv.) (1,649 hl fnst. 1,256 hl]) tunna. 3. ~ kultaa (hist.) en tunna guld = 100 000 taalaria 100 000 riksdaler (daler silvermynt), -holvi (rak.) tunnvalv. -lauta tunn|stav -staven -stäver. -lintu (tiltatlti) gransångare, -llinen en tunna (ngt). -n(ala [vanh. mt.] [4 936,4 m27 tunnland -et -. -hana tunnkran. -kimpi, -lai-das tunnstav. -pohja tunnbotten, -tekijä tunnbindare, -teko tunnbinderi. -vanne tunnband.) -olut fatöl. -poiju (mer.) tunnboj. -raksi,-solmu (mer.) fatlänga, -tavara tunngods. -tehdas tunnbinderi. type||käs, -llinen (kem.) kväve | hal tig, -rik. -llisyys kvävehalt -en.

typen||sidonta kvävebindning, -tarve kväve[-behov, (kova ~) -hunger, - valmistus kvävel-framställning, -fabrikation, typer||rys: -ryksissä förvirrad, -ryttää* förvirra, förbrylla, -tyä* bli förvirrad (förbryllad, förbluffad, konsternerad); förvirras, förbryllas, förbluffas, konsterneras, -ys dumbom -men -mar, dummerjöns -en -ar. -yys2 enfald -en; dumhet, -ä enfaldig, dum; inskränkt; (tollomainen) tafatt, type||ttää 1. (keuhkot) (lääk. vanh.) (antaa ilmariniahoitoa) kvävgas-, forlanini|be-handla; ge pneumothoraxbehandling; (j.) gasa; pumpa. 2. (met.) (nitrata) nitrera. -tys ks. ed. 1.; pneumothoraxbehandling; (j.) gasning; pumpning, -tön (kem.) kvävefri. typi||häntä, -häntäinen (löp[p]öhäntä, -häntäinen) stubb js vans, -svansad.

typi|jstellä stympa; vrt. -s t ä ä. -stelmä förkortning; sammandrag; stympat skick; koncentrat -et. -stely stympning, -stymätön ostympad; oförkortad; ograverad; orubbad, -stys stympning, -styä bli stympad; stympas; förkortas; -istynyt stympad. - s täminen stympande; stympning. - s tämä tön ostympad; oförkortad; (koskematon) orubbad. -stää stympa; (häntä, korvat) kupera; stubba; (tinkiä pois jst) knappa in på ngt. typografi (kirjaltaja) typograf -en -er. -a (kirjapainotaito) typografi, -nen typografisk.

typologia (tyyppioppi) typologi. typpi2* (kem.) kväve -t. -atomi kväveatom. -bakteeri kvävebakterie, -hapokkeinen sal-petersyrlig. -happo salpetersyra, -happoi-nen salpetersyrad, -kaasu kvävgas, -lannoite kvävegödsel, -lannoitus kvävegödsling. -määrä kvävemängd, -oksiduuli (ilokaasu) kväveoxidul; lustgas, -pitoinen kvävehaltig, -pitoisuus kvävehalt, -rehu kväve|haltigt, (-rikt) foder, -suola kvävesalt. -syys2 kvävehalt -en. -tehdas kväve-fabrik. - teollisuus kväveindustri, -yhdiste kväveförening. lyppy* (typykkä, töpö) stump; stubb, typykkä* 1. (a.) trubbig; stubbig; (s.) stump -en -ar. 2. (hyv.) tytön~ flickstumpa.-inen trubbig; stubbig.

typäkkä* stubbig; stympad; (tylppä) trubbig.

typäskääpä* (ksv.) tuv-, bröd|ticka, typö: ~ tyhjä alldeles tom; renons, läns (på ngt); blottad på ngt. tyranni tyrann -en -er. -mainen tyrannisk, -soida tyrannisera, -us2 tyranni -et. -valta tyranni -et; tyrannvälde -t. tyreh||dys avstannande; stockning; dämpning; ön -dyksissä har stagnerat, avstannat, stockat sig; joutua -dyksiin avstanna; stagnera; stocka sig. -dyttää* få att avstanna; komma att stagnera; dämma2; stämma2; hämma, dämpa; stilla; ~ verenvuoto hämma (stilla) blodflödet (blödningen), -tymi-nen stagnation; stockning; avstannande, -tyä* (pysähtyä) stanna; (lakata) upphöra; avstanna; stanna av; (ehkäistyä) hämmas, dämpas; (hiljetä) stillas; (häipyä) dö* bort; se -tyi alkuunsa det kvävdes i sin linda; tuuma -tyi (raukesi) planen torkade in, rann ut i sanden, gick i stöpet, tyr||kkiä* knuffa, puffa, -kkäys knuff, puff -en -ar; stöt -en -ar. -ky t täminen (på) trugande. -kyttää* truga (jllk jtk ngt på ngn); påtruga ngn ngt; ~ kaupaksi försöka få ngn att köpa ngt; pracka ngt på ngn; ~ jllk juomaa (houkutella jtk juomaan) truga ngn att dricka; tratta i ngn; kenenkään (sitä) -kyttämättä utan trug, övertalning, -kätä* knuffa, puffa; (tökätä) stöta* till. tyrm||etyksissä ks. -istyksissä. -eä (harv.)t (kankea) styv; stel; (hidas) trög. -istyminen stelnande; förstumning; ks. - i s t y s. -istys förstelning; häpnad; bestörtning; -istyksissä (-islyneenä) förstelnad, bestört, (masennuksissa) nedbruten, förkrossad, (lopussa) tillintetgjord; (mykkä) förstumnad. -istyttävä uppskakande; upp-

rörande; förkrossande, -istyttää* (-isiää) få, komma att stelna; göra* stel; (järkyttää) uppskaka; uppröra; (masentaa) nedslå*. -istyä stelna; (hämmästyä) häpna, baxna, bli bestört, konsternerad; -istynyt stelnad; häpen; bestört; förstummad, tyrmä (vankila) fängelse -t -n, häkte -t -n;

(vanh.) (fängelse)torn. tyrmä||tä* (nrk.) slå* knockout; (m. kuv.); (leik.) knocka. -ys knockout -en -er. (-voitto knockoutseger.) tyrni(pensas) (ksv. Hippophaë rhamnoides) havtorn -en -ar; havstörne; finnbär, tyrolilai||nen 1. (s.) tyrolare; / tyrolska. 2. (a.) tyrolsk. -silattu tyrolerhatt. -spuku tyrolerdräkt. tyrsk||iä 1. ks. -y t ä. 2. nauraa (itkeä) ~ fnittra; flabba; brista i skratt (i gråt), -y (kuohu) svall -et; (aallokko) bränning; brottsjö, (-lauta surfingbräda. -ratsastus surfing -en.) -ytä svalla, (jtk vasten) bryta sig (mot ngt); (vaahtopäänä) skumma, tyrä (kohju) broek -et -. -kki* (ksv. Eup-horbia) törel -n. -sukka brockstrumpa.-vyö brock|band, -bälte, tyssäj|hitsaus stuksvetsning. -tä 1. (tkn.) (lyödä kokoon) stuka. 2. (j. tulla evätyksi) gå i stöpet. 3. (kimmota takaisin) (åter)-studsa. -ys stukning. (-kone stukmaskin. -muotti [mel.] stuksänke -t -n. -puristin stukpress. -vasara stukhammare.) tyti||nä, -stä (tutina, tutista) skakning, skälvning; skaka; skälva, tytti (liten) flicka, pullja -n-or, tutt|a-n-or. tyttäre||llinen dotterlig, -n(lapsi dotterbarn. -poika dotterson, -tytär dotterdotter.) tyttö* flick|a -an -or. -heilakka flicksnärta. -hupakko yrhätta, -ikä vrt. -vuodet, -kirja flickbok, -korento (hnt. Agrionidae) flickslända. -koti hem för flickor, -koulu flickskola, -kutsut flickbjudning. -lapsi flickebarn. -letukka*, -liehak-ka* (halv.) flicksnärta. -luokka flick-klass. -lyseo flicklyceum. -mäinen flickaktig. -mäisesti flickaktigt, -mäisyys flickaktighet. -nen (liten) flicka; jänta, tös -en -er. -nimi flicknamn, -normaalilyseo flick-normallyceum. -oppilaitos flickläroverk, -oppilas kvinnlig elev. -paikka (j.) bordell; glädjehus, -parka, -raukka stackars flicka. -romaani vrt. -kirja, -vuodet pl flickår(en). -parvi flick]svärm, -skara, tytär -ttären dotter -n döttrar, -puoli styvdotter. -kieli dotterspråk, -seurakunta dotterförsamling. -solu (biol.) dottercell. -yhdistys dotterförening, -yhtiö dotterbolag, tytön||kasvot pl flickansikte, -osa (teat.) ingeny-, ungflicks|roll -en -er. -sydän flickhjärta. -tyllerö flick|stumpa, -unge; rulta, tulta, -tynkä* flickstumpa; rulta. -typykkä flickstumpa.

tyven 1. (a.) lugn; vindstilla. 2. (s.) lugn-väd|er -ret; vindstilla -n; (mer.) stiltje -n; tuulella ja ~ellä i storm och stiltje; ~en puolella i lä; lävart. -enpuoli (ett) lä; läsida. -esti lungt, -tyä* ks. tyyntyä, -tö* lugnvatt|en -net; (tyven) bleke-t; (suvanto) spakvatten; sel -et -.

tyve||tä* 1. (mtr.) lugna; bedarra, mojna. 790

2. (mtsh.) lumpa. -ys(pätkä) (mtsh.) lump.

tyvi2 rot-, tjock lända; (airon) lom -men -mar; (siitoslehtien~) bas -en -er. -laho rotröta.-leikkaus (mtsh.) stubbskär-et-.-läpimitta (mtsh.) rot-, bas|diameter. -nen (yhd.) med . . . rotända; paksu~ tjock vid roten, -puoli tjockända. -pää rotända; basända. -pölkky, -tukki (mtsh.) rot|block, -stock.

tyydy||ke* tillfredsställelse; fägnad, förnöjelse; (lohtu) tröst -en; -kkeeksi för att till-fredställa (fägna, trösta); till fägnad (förnöjelse). -tty(mätön [kem.] omättad, -nyt [kem.] mättad, -ä bli tillfredsställd; tillfredsställas2; låta* sig förnöjas.) -ttäminen tillfredsställande; förnöjande; luovuttaa omaisuutensa velkojiensa -Itämiseksi avträda sin egendom till sina borgenärers förnöjande; tarpeen ~ tillfredsställande (tillgodoseende) av ett behov, -ttämätön otillfredsställd. -ttävyys nöjaktighet. -ttävä tillfredställande; (arvo) nöjaktig, -ttävästi på ett tillfredsställande sätt; nöjaktigt, -ttää* tillfredsställa2, (hyvittää) förnöja2; (täyttää) fylla2, tillgodose*; (vanh., toteuttaa yhtälö) satisfiera; ~ tarve tillfredsställa (tillgodose, täcka) ett behov; ~ velkojansa förnöja sina borgenärer; ~ (sammuttaa) janonsa släcka sin törst; ~ nälkänsä stilla sin hunger; ~ kostonhimonsa tillfredsställa, (släcka) sitt hämndbegär (sin hämndlystnad); -tetty tillfredsställd, förnöjd (tillfreds); — (täyttää) jnk pyyntö villfara (tillmötesgå) ngns anhållan; kaikki vaatimukset on -tetty alla anspråk har blivit tillfredsställda; ~ (täyttää) jnk toivomukset villfara (tillmötesgå, tillfredsställa) ngns önskningar; ~ jnk uteliaisuus tillfredsställa (mätta) ngns nyfikenhet, -tys tillfredsställelse; (mielihyvä) belåtenhet; välbehag; (ilo) fägnad; näen-tyksekseni jag ser med tillfredsställelse, till min fägnad.

tyyfus (lavantauti) tyfus -en. tyyli stil -en -ar; (~in i); (laatu, laji, suunta) genre -n -r; jtk siihen, samaan ngt i den stilen, i samma stil; jtk kevyempään ~in ngt i den lättare genren, -analyysi ks. -erittely. -arvo stilvärde, -asu stildräkt; (esitystapa) framställningssätt, -erittely stilanalys. -ero stilskillnad, -harjoitus stilövning. -harrastus

stilintresse, -huonekalu stilmöbel, --ihanne stilideal, -kalusto stilmöbel. -kausi stil|period, -epok. -keino stilmedel, -kkyys2 stilfullhet; stilighet; stil -en. -kkäästi stilfullt; stiligt, -kompastus stilgroda, -kukkanen stilblomma, -kuri stildisciplin. -kuvio stilfigur, -käs -kkään stilfull; stilig, -laji stilart. -Uinen stilistisk; stil-, -llisesti i stilistiskt avseende (hänseende); stilistiskt, -muoto stilform. -nen (yhd.) i.. . stil; suomalais ~ i finsk stil; vähän sen ~ ngt i den stilen, -niekka stilist, -nmukai-nen stil|mässig, -enlig; stil|riktig, -ren. -nmukaisuus stil|mässighet, -enlighet, -riktighet, -renhet, -ntutkija stilforskare, -näyte stilprov. -opillinen stilistisk, -oppi stillära; (kiel.) stilistik -en. -puhdas, -puhtaus stilren; stilrenhet, -rikko stilbrott;tyylisuunta — työjakso

stiljfel, -groda, -suunta stilriktning; genre -n. -sävy stilvalör, -taide, -taito stilkonst, -taju stilsinne, -teliä* stilisera; (muotoilla) utforma, -tiede stilvetenskap; stilistik. -tieteellinen stilvetenskaplig; stilistisk, -ttely stilisering, -ttyä*: -ttynyt stiliserad, -tön stillös. - vaisto stilsinne. -virhe stilistiskt fel; stilfel. -vivahde, -vivahdus stilvalör, -virtaus stilströmning.

tyyn||esti lungt; oberört, trankilt; suhtautua jhk ~ taga (bära) ngt med jämnmod, -eys lugn -et; (mielen~) jämnmod -et.-i 1. (a.) lugn; (suhtautum.) oberörd, trankil. 2. (s.) lugn -et; (mer.) stiltje -n; ~n mielin, -ellä mielellä lugn till sinnes; med jämnmod; (levollisesti) med lugn; -ellä ilmalla (säällä) vid lugnt väder; jnk -en puolella i lä om ngt.

tyynni (tarkkaan) noga; kaikki ~ alltsamman, allesamman; alltihop; (j.) hela klabbet; rubb o. stubb, tyynny|jtellä*, -ttää* (söka2) bringa till ro; söka2 lugna; (rauhoittaa) lugna; (taltuttaa) dämpa; (hiljentää) stilla, tyynty|ä* (rauhoittua) lugna sig; bli lugn; sansa sig; tuuli -y det lugnar (av); vinden bedarrar; det mojnar; tuuli -y yöksi vinden går hem till natten; saada -mään (rauhoittumaan) få ngn lugnad (att lugna sig); viha -y (asettuu) vreden lägger sig. tyjTnj|tää* 1. ks. tyynnyttää. 2. (shk.)^ glätta, - tö (shk.) glättning, (-kondensaattori glättningskondensator. -kytkentä glätt-ningskoppling.) tyyny (pielus) dyna; kudd|e -en ar; örngott -et -. -liina, -npäällinen örngott -et -; örngotts-, dyn I var -et tyypeittäin typ vis. -en typ vis uppställd, tyypi|||llinen typisk, -llistyä typiseras. -Histää

typisera. -stö typ|galleri, -samling, tyyppi* (perikuva) typ -en -er; samaa ~ä (oleva) av samma typ, -kasvi (mtsh. ym.) karaktärs-, typ|växt. -nen (yhd.); tämän~ av denna typ. -taulukko typtabell, tyyssija fristad -en; (ahjo) härd -en -ar; (pesä) näste -t -n; tillhåll; stvistysharras-tusten ~ en bildningshärd, tyys||tin noggrant; noga; (perinpohjin) i grund; (täysin, kokonaan) fullständigt, -tä (mrt.) (niukka) njugg; (tarkka) nogräknad; (säästäväinen) sparsam, tyyten (tyystin) helt och hållet; fullkomligt. tyyty|jmättömyys2 miss-, o|belåtenhet; missnöje -t (jhk med ngt); otillfredsställdhet; oförnöjsamhet, -mätön missnöjd; obelåten; missbelåten, otillfreds (tpm.) (jhk med ngt); (nureksiva) oförnöjd, oförnöjsam. -väinen nöjd, belåten (jhk med n£t); (tyydytetty) tillfredsställd; (hyvillään) förnöjd; (kohtaloonsa förnöjsam; olla ~ jhk vara nöjd, belåten (tillfreds) med ngt; (saada riittämiin) vara betjänt med ngt; -väisin mielin, -väisenä nöjd; belåten; med förnöjsamt sinne; med förnöjsamhet, -väi-sesti belåtet; förnöjt, -väisyys2 belåtenhet; förnöjsamhet; tillfredsställelse (med ngt), tyy|tyä* nöja2, åtnöja2 sig, åtnöjas® (med ngt); (mukautua) foga, (taipua) finna* sig (i ngt); vara nöjd (tillfreds) (med ngt);

(pitää hyvänään) hålla* till godo (med ngt); ~ vähään (åt)nöja sig med litet; vara nöjd (tillfreds) med litet; hålla tillgodo med litet; ~ kohtaloonsa foga (finna) sig i sitt öde; emme -dy vähempään kuin vi låter oss inte nöja, nöjas med mindre, än (att); -dymme toteamaan vi nöjer oss med att konstatera; det är nog med att konstatera, työ 1. (vrs.) arbete -t -n; tehdä ~tä, olla ~ssä arbeta; tehdä ahkerasti ~tä arbeta flitigt; päästä ~llään jhk arbeta sig till ngt; ~ ön miehen kunnia arbetet adlar mannen; ~tä tekemällä genom att arbeta; genom arbete; ryhtyä ~hön börja med, gripa sig an med ett arbete, (tekemään ~tä) börja arbeta; ~slä päästyään efter slutat arbete; mitä ~tä hän tekee? vad slags arbete utför han? (toimii) vad sysslar han med? vad har han för sig? hän on täydessä ~ssä han har fullt upp med arbete; han arbetar för fullt, är i full verksamhet; ~hön kykenevä, kykenemätön arbetsför, icke arbetsför; arbetsoförmö-gen; invalid; ~ s sä olles sa (an) underarbetet. 2. (teko) gärning; sanoin ja töin i ord o. gärning (handling); hyvät ~t goda gärningar; paha ~ en ond gärning; illgärning. 3. työ (vaiva, urakka): sinulla on siinä täysi ~ du har fullt upp därmed; det ger dig händerna fulla; miehellä oli täysi ~ pysytelles-lessään valveilla mannen hade ali möda att hålla sig vaken; etsivällä oli aika ~ selvitellessään juttua detektiven hade ali möda att utreda saken; kyllä minulla oli siinä ~tä det gav mig nog alldeles tillräckligt med arbete; järjestysvallalla oli täysi

~ hillitessään kiihtynyttä väkijoukkoa ordningsmakten hade ali möda att hejda den upprörda folkmassan. 4. (lyö, tehtävä; tekemä): tämä on sinun ~täsi det här är ditt verk; katsella kättensä töitä betrakta, beskåda sina händers verk; ryhtyä ~hön (tehtävään) skrida till verket, gripa verket an. 5. (snt.): ensi ~kseni som min första uppgift (mitt första göra); tehdä ~lä käskettyä lyda order; töin tuskin med knapp nöd. työj|aika arbetstid, (-kello tid |kontrollur, -stämpelur, -laki arbetstidslag[en]. -säännös stadgande angående arbetstid.) -ala arbetsfält -et -; (ammatti ~) fack -et -; bransch -en -er; område -t -n; (toiminta-~) verksamhets|område, -fält. -ansio arbetsförtjänst; käydä ~lla, ~ssa gå på arbete; menetetty ~ frångången arbetsförtjänst, -apu arbetshjälp; handräckning, -ase(arbets)verk-ty g -et -, arbetsredskap -et -ehto arbetsvillkor; -ehdot (m.) anställningsvillkor, (-sopimus kollektivavtal, -sopimusasiain-osasto avdelning för kollektivavtalsärenden, -sopimuslaki lag om kollektivavtal.) -haara arbetsgren, -halu arbetslust, -haluinen arbetsvillig. -haluton arbets|ovillig, -skygg, -hoitaja arbetsterapeut, -hoito arbetsterapi. -hopea arbetssilver. -housut arbets-byxor. -hullu arbets|tokig, -galen, -huolto arbetsvärd, -huone arbets|rum, -lokal; (kä-

s ity öl. verstas) verk|stad -staden -städer;

(taiteilijan ateljé, -ihminen arbetsmänniska. -ilo ks. työ n~. -into arbetsiver, -isku (tkn.) arbetsslag. -jakso arbets|pe-

riod, -fas. -juhta ök -et -; drag|djur, -are; (kuv.) arbetsmyra, -juna arbetståg. -järjestys arbetsordning, -järjestö arbetsorganisation. -jäsen arbetande ledamot, -kalu arbets |redskap, -verktyg, (-arkku verktygskista. -kaappi verktygsskåp, -kerta verktygs I sats, -uppsättning, -kone verktygsmaskin. -laatikko verktygslåda, -sto verktygs|-kollektion, -uppsättning, -vaja redskapsskjul.) -kansa arbetarbefolkning; arbetarna, -kapine ja yhd., ks. työkalu, -kappale arbets-, verk|stycke. -kausi arbets|säsong, -period, -tid. -kello (»vellikello») vällingklocka. -kelpoinen arbetsduglig. -kelpoisuus arbetsduglighet, -keskus arbetscentral; sett-lement. -kiista arbetstvist. -kirja arbetsbetyg; (vanh.) orlovssedel. -kirves arbetsyxa. -kohtainen palkka lön enligt arbetsuppgift, työ||komennuskunta arbetskommando, -kone arbetsmaskin, -kortti arbetskort. -koti ar-betshem. -koulu arbetsskola, -kunta (vuoro ~) arbets |skift, -lag. -kunto arbets |duglig-het, -kondition, -kuntoinen arbets|duglig, -för. -kuntoisuus arbetsduglighet, -kuri ar-betsdisciplin. -kyky arbetsförmåga, -kykyinen arbetsför, -kykyisyys arbetsduglighet. -kyvyttömyys arbetsoförmåga; oförmåga till arbete; invaliditet, (-aste invaliditetsgrad. -eläke invalidpension, -huolto invaliditetsvård. -rahasto invaliditetsfond. -vakuutus invaliditetsförsäkring.) -kyvytön icke arbetsför; arbetsoförmögen; oförmögen till arbete; invalid, työ||laitos arbets linrättning, -anstalt, -lakko arbetsinställelse, strejk -en -er; tehdä ~ inställa (nedlägga) arbetet; etablera strejk, -leiri arbetsläger, -leveys (kon.) arbets-bredd. -llisyys2 sysselsättning; täys~ full sysselsättning, (-määräraha sysselsättningsmedel; arbetslöshetsanslag, -tilanne sysselsättningsläge. -työ sysselsättningsarbete.) -lupa arbetstillstånd. -Iäinen arbetare, työläis|[asunto arbetarbostad, -asutus arbetarbosättning. -edustaja arbetarrepresentant. -joukko arbetarskara, -juna arbetar-tåg. -järjestö (työväenjärjestö) arbetarorganisation. -kirjailija arbetarförfattare. »kortteli arbetarkvarter -et -. -koti arbetarhem, -kämppä arbetarbarack -en -er. -lapsi arbetarbarn, -liitto arbetarförbund, -maail-ma arbetarvärld (en), -nainen arbetarkvinna, arbeterska. -neuvosto arbetarråd, -nuoriso arbetarungdom. -piiri arbetarkrets, -polvi arbetargeneration, -taholla, -taholta på (från) arbetarhåll. -vaimo arbetarhustru, -väestö arbetarbefolkning, -yhteiskunta ar-betarsamhälle. työ läs -lään arbetsdryg; (vaivalloinen) besvärlig; mödosam; (vaikea) svår*, -lästy-minen ledsnande, -lästyttää* tråka ut. -lästyä (ikävystyä) ledsna (jhk vid ngt); (kyllästyä, saada kyllikseen) få* nog (avngt); olen -lästynyt jhk jag har fått nog av ngt, har ledsnat vid ngt; jag känner leda vid ngt. -läästi mödosamt; med besvär (möda); trögt; med svårighet, työ||maa arbets |plats -en -er, (-ala) -fält -et -. (-terrori arbetsplatsterror.) -mahdollisuus arbetsmöjlighet, -markkinajärjestö arbets-

marknadsorganisation, -markkinat pl arbetsmarknad. -mehiläinen (työläinen) arbetsbi. -mekko arbetsrock, -menetelmä arbetsmetod; ~n yksinkertaistaminen arbets-förenkling; rationalisering, -mestari verkmästare. -

miehenvaimo arbetarhustru, -miehistö arbetarstam, -mies arbetare; arbetskarl; (korttipelissä korttien jakaja) giv -en. (-joukko arbetarskara.) -ministeri arbetsminister. -mittaus (mtsh.) likvidmätning, -muoto arbets |form, (-tapa) -sätt. -muurahainen (työläinen) arbetsmyra; ks. seur. -myyrä (fink., kuv.) arbetsmyra, -määrä arbets|mängd, -volym, -kvantitet, -pen|sum (pl -sa), -määräraha arbetsanslag. -määräys arbetsförständigande. -nalainen (som är) under arbete, -nantaja arbetsgivare, (-järjestö arbetsgivarorganisation, -liitto arbets-givarförbund. -piiri arbetsgivarkrets.) «neuvosto arbetsråd. työn hakija arbetssökande, -haku: olla -haussa söka (sig) arbete, -haluinen arbetsvillig. -hankinta arbetsanskaffning. -ilo arbetsglädje. -jako arbetsfördelning, -johtaja arbets! ledare, -förman, -johto arbetsledning, -puute arbetsbrist, -saanti tillgång på arbete; arbetsmöjlighet, (-mahdollisuus arbetsmöjlighet.) -seisaus arbetsinställelse, -nedläggelse. -sulku lockout -en -er; arbets-avspärrning. -suoritus utförande av arbete; vrt. työsuoritus, -tarkkailija arbets-kontrollör. -teettäjä arbetsgivare; (urakoitsija) entreprenör, -tekijä arbetare; arbetstagare; en anställd; (korttipelissä korttien jakaja) giv -en. (-järjestö arbetstagarorganisation.) -teko arbete -t. työnti* (sysäys) skuff -en -ar; stöt -en -ar;

(yhd.) vrt. työntö, työn||tulos arbetsresultat, -tutkija arbetsstu-dieman. -tutkimus arbetsstudier pl. (-lautakunta arbetsstudienämnd.) -täysi, »täyteinen arbetsfylld. työn||tyä* skjutas;*, stötas*; (tunkeutua) tränga2 (sig); trängas2; ~ syrjään skjutas åt sidan; bli undan|skuffad, -trängd; bli knuffad åt sidan; ~ (esiin, ulos) jst tränga ut ur ngt; (ulota) skjuta ut från ngt; ~ esille skjuta fram, framskjuta, -täytyä* ks. työntyä; (syöksyä) störta, (hyökätä) rusa*.-tää* (lykätä) skuffa, (siirtää) skjuta2; (tyrkätä, tönäistä) knuffa; stöta*; (ahtaa) packa, proppa; (syytää) fösa2; (ajaa) köra*, driva*; (syöstä) störta; ~ vesille skjuta ut; ~ syy jnk niskoille skjuta skulden på ngn; ~ keppi maahan stöta (driva) en käpp i marken; ~ tieltään skuffa (skjuta, fösa) undan; ~ luotaan (pois) stöta ifrån sig, bort; (torjua) avvisa, tillbakavisa; ~ pois, ulos huoneesta skuffa (köra, driva, fösa) ut ur rummet; ruis ~ tähkää rågen skjuter ax; tulivuori ~ (purkaa) laavaa vulkanen spyr lava; — täyteen jtk packa (proppa) full(t) med ngt. työntö* stöt -en -ar; stötning; (yhd.) stöt-, skjut-, skott-; kuulan ~ kulstötning. -asento stötställning. -ikkuna skjutfönster, -kärryt pl skottkärra, -lujuus (fys.) stöthållfasthet. -luukku skjutlucka, -mitta(in) skjutmått. -ovi skjutdörr. -paine stöttryck. -porttityöntöpuomi — työvä

(vsr. sulun) skjutport. -puomi skjutbom. -pöytä skjutbord. -salpa ks. -säppi, -silta skjutbro. -suunta stötriktning. -säppi skjutregel. -tuoli skjutstol. -vaunu skjutvagn. -venttiili skjutventil, -voima stöt-, repul-sions-, skjuvkraft. työn||valvoja övervakare; uppsyningsman; arbetskontrollör. -välitys arbetsförmedling, (-laki arbetsförmedlingslagfen], -neuvoja arbetsförmedlingskonsulent, -tarkastaja arbetsförmedlingsinspektör. -toimisto arbetsförmedlingsbyrå.) työ||näyte arbetsprov; provstycke, -ohje arbetsbeskrivning. -ohjelma arbetsprogram; (-suunnitelma) arbetsplan, -oikeus arbetsrätt. -olotpl arbetsförhållanden, -orja arbetsträl.-osasto (sot.) arbetskommando, -osuus andel i (av) ett arbete; arbetsandel. - osuus -raha (vnk.) arbetsandelspenning; flitpenning. -paikka arbetsplats, (-koulutus utbildning inom företagen, på arbetsplatsen, -suojelu arbetsplatsskydd.) -paja verkstad; armeijakunnan —t etappverkstäder, -pakko arbetstvång; vrt. -velvollisuus, -palkka arbetslön, -palvelu(s) arbetstjänst, -penkki verkbänk. -piiri arbetsdistrikt, -piirustus arbetsritning. -pukeet pl arbetskläder, -pu-ku arbetsdräkt, -pusero arbetsblus, -pyörä drivhjul, -päivä arbetsdag, -pöytä arbetsbord; (käsityöt.) verkbord. -rauha arbetsfred. (-velvoite, -velvoitus arbetsfreds|-förpliktelse, -plikt.) -reki arbetssläde. -ret-telö arbetsförveckling. -riita arbets|tvist, -konflikt, -riitaisuus arbetskonflikt. «riitojen sovittelija förlikningsman (i arbets-tvister). -rikkomus förseelse i arbete, «rupeama arbetspass -et -. -ryhmä arbetsgrupp, (työläis—) arbetargrupp, -saavutus arbetsprestation. -sarka (kuv. -ala) arbetsfält, verksamhetsområde, -selitys arbetsbeskrivning. -selkkaus arbetskonflikt. -siirtola ar-betskoloni. -silat pl (sat.) arbets-, verk [sele. työskennellä* arbeta; (askarrella) sysselsätta* sig, syssla (med ngt); ~ saadakseen jtk arbeta på att få ngt. -teleminen arbetande; (työ) arbete -t -n; (askartelu) sysselsättning. -tely ks. ed. (-tapa arbetssätt.) työ||sopimus arbetsavtal, (-laki lag om arbetsavtal. -suhde arbetsavtalsförhållande.) -styvä (tkn.) bearbetbar. -stämätön o(be)-arbetad; (nhk.) oberedd; opreparerad, -stää (tkn.) (muokata, käsitellä loppuun) (be)-arbeta, preparera, bereda*; ~ karkeasti råarbeta; -stetty hopea arbetat silver, työstö bearbetning; beredning, preparering. -kelpoinen bearbetbar. -kone verktygsmaskin. -vara arbets-, verk|mån. työ||suhde arbetsförhållande, («eläke arbetspension.) -suoritus arbetsprestation, -suunnitelma arbetsplan, -säännöt pl arbetsreg-lemente. -taakka arbetsbörda, -tahti arbetstakt. -

taistelu arbets|strid, -kamp. («toimenpide kamp-, strids I åtgärd.) «taito fack-kundskap; arbets-, yrkes|skicklighet. «taitoinen fack-, yrkes I kunnig, -tamineet arbetskläder. -tapa. sätt att arbeta; arbetssätt. -tapaturma olycksfall i arbete, -tarmo arbetsenergi. -tarmoinen energisk, -taso arbetsstandard. -teho arbets | effektivitet,

-effekt, (-toimisto, -tutkimus arbetseffek-tivitets|byrå, -undersökning.) -tehtävä arbetsuppgift. -teliäisyys2 arbetsamhet. -teliäs -ään arbetsam, -terapia arbetsterapi, -terapeutti arbetsterapeut, -tilaisuus tillfälle till arbete; arbetstillfälle, -tilasto arbets-statistik. -tili arbets|redogörelse, -redovisning. -todistusarbetsbetyg, -toimistoarbets-byrå. -toveri arbetskamrat; medarbetare; (virka—) kolleg|a -an -er. -ttömyys2 arbetslöshet; (toimettomuus) overksamhet, (-avustus arbetslöshetslunderstöd, -bidrag, -huolto arbetslöshetsvård. -kortisto arbetslöshetsregister. -määräraha arbetslöshetsanslag. -ohjelma arbetslöshetsprogram, «ongelma arbetslöshetsproblem, -politiikka arbetslöshetspolitik. -päivä arbetslös dag. -tilanne arbetslöshets|situation, -läge. »vakuutus arbetslöshetsförsäkring.) työ||tulo arbetsinkomst; vrt. -ansio, -tulos arbetsresultat, -tunti arbetstimme, ("järjestelmä arbetstidsschema.) -tuomioistuin arbetsdomstol, -tupa arbetsstuga, »turvallisuus arbets I skydd, -trygghet, (-laki lag om skydd i arbete.) -tuuli: olla (oikein) -tuulella (hyvässä työvireessä) vara i arbetsta-gen. -tätekevä arbetande; (työteliäs) arbetsam; (uuras) idog. -tön arbetslös; (som är) utan arbete; (toimeton, joutilas) sysslolös. -urakka arbetsbeting; entreprenad -en -er. (-sopimus entreprenadavtal.) -vaatteet arbetskläder, -vaihe arbets|skede, -fas. -vainio (kuv.) arbetsfält; verksamhetsområde. -valiokunta arbetsutskott, -vanki (vanh.) arbetsfånge, -vankila (ent.) ar-betsfängelse; (työlaitos, pakkotyölaitos) arbetsinrättning, tvångsarbetsinrättning, -vapaus frihet att arbeta; arbetsfrihet. - velvollinen arbetspliktig. -velvollisuus arbetsplikt. (-laki lag om arbetsplikt, -suhde arbetspliktsförhållande.) -veturi arbetslok. -viikko arbetsvecka, -vire ks. -tuuli, -virta (shk.) arbetsström. -voima arbets|-kraft, -styrka; —n hankinta rekrytering av arbetskraft; ~ liikkuvuus arbetskraftens rörlighet; —n puute brist på arbetskraft; ~ takaisinotto återanställning av arbetskraft; ~ tarjonta utbud på arbetskraft; ~ vaihtuvuus arbetskraftens rörlighet, (-pula brist på arbetskraft, -päällikkö arbets-kraftschef.) -voimainen arbetsför, -voitto (pn., kuv.) arbetsseger. -vuoro arbetsskift. -vuosi arbetsår, työväen||aate, -asia arbetar|fråga(n), -angelägenhet. -asiainvaliokunta (nyk. sosiaali—) socialutskott(et). -edustaja arbetarrepresentant. -hallitus arbetarregering, -järjestö arbetarorganisation, -kokous arbetarmöte. -kortteli arbetarkvarter, -kysymys arbetarfråga^). -lainsäädäntö arbetarlagstiftning, -lehdistö arbetarpress -en. -lehti arbetar |-blad, -tidning, pl -press, -liike arbetarrörelse^). -liitto arbetarförbund, -luokka den arbetande klassen; arbetarklass(en). - neuvosto arbetarråd, -olot pl arbetarförhållanden. -opetus arbetarundervisning. -opisto arbetarinstitut, -piiri(t) arbetarkrets(arna). -puolue arbetarparti, -ryhmä arbetargrupp, -suojelu arbetarskydd, (-lainsäädäntö arbe-

tarskyddslagstiftning.) -talo (tav.) Folkets hus. -vakuutus arbetarförsäkring, -valtuuskunta arbetardelegation. -yhdistys arbetarförening, työ|| väestö arbetarbefolkning, -väki arbetsfolk; arbetare pl. -välineet pl arbetsredskap; verktyg, - välineistö ks. ed.; verktygs-, redskaps (förråd, -yksikkö arbetsenhet, tädyke (ksv. Veronica) ärenpris -en. täh||de* återstod -en -er; kvarlev|a -an -or; rest -en -er (jnk av ngt); (jäämä) restbelopp -et -; niin paljon jäi -teeksi (jäljelle) så mycket blev det över; ei jäänyt lainkaan —Z/ä (jäljelle) ingenting återstod; ingenting blev (har blivit) över; us. pl -teet: ruoan~ matrester(na). tähde lle: panna ~ (ottaa vaarin) taga* i akt; beakta; (merkille) lägga märke (jk till ngt); (ottaa huomioon) uppmärksamma, observera. -llepantava (huomionarvoinen) värd uppmärksamhet; beaktansvärd; viktig, -lli-nen (tärkeä) viktig, angelägen, -llisesti nödvändigtvis; absolut; med nödvändighet, -lli-syys2 vikt -en; angelägenhet; nödvändighet, tälhjden (pspt.) för . . . (gen.) skull; (jnk johdosta) till (i) följd av (ngt); minun -teni för min skull; sen ~ fördenskull; (siksi) därför; minkä varför? jonka ~ varför; kenen för vems skull? väliin sattuneiden esteiden ~ till (i) följd av mellankomna hinder, tähden||lento stjärnfall -et -; stjärnskott;

(m. kuv.) meteor, -muotoinen stjärnformig. tähdennys* betoning, poängtering; accen-tuering; understrykande, -peitto ockulta-tion; betäckning, -tää* betona, poängtera; accentuera; (huomauttaa) fram|hålla*, -häva2; (teroittaa

mieleen) inskärpa2; (alleviivata) understryka*, tähderuoka matrest -en -er; plockmat. tähdi[|käs -kkään stjärn|beströdd, -prydd; stjärnig. -stäennustaja stjärntydare; astrolog. -stäennustamis|oppi, -taito stjärntyd-ning; astrologi, -stö 1. (tähtikuvio) stjärnbild -en -er; stjärnkonstellation -en -er; taivaan ~ himlens stjärnor. 2. (ritarikunta) ord len -en -nar; jäsen ordens|medlem, -ledamot, -ttyä (käydä tähteen) beströs* med stjärnor; stjärnbeströs. -ttää* 1. pryda, beströ* med stjärnor; stjärnbeströ*. 2. (merkitä tähdellä) [*]) utmärka2 med en stjärna (asterisk) (*). täh|dätä* 1. (konkr., as.) sikta; ~ jhk, jtk sikta på ngt, ngn; (ampuakseen) lägga* an på ngt; (suunnata) rikta, måtta; ~ (suunnata) isku jtk kohti, jhk rikta (måtta) ett slag mot ngn. 2. (kuv.) (kohdistua) rikta sig (jhk, jtk vastaan) mot ngt; (olla suunnattuna) vara riktad; mihin sinä tuolla -täät? vart vill du komma, vart syftar du därmed? vad avser (åsyftar) du därmed? vad vill du därmed ha sagt? mihin sillä ~än? vart vill man komma, vartill strävar man (vad åsyftar man) därmed? hallituksen suunnitelmia vastaan -dätyt vehkeilyt intriger (stämplingar) (riktade) mot regeringens planer; häneen -täävä (-dätty) syytös en mot honom riktad beskyllning, anklagelse; kaikki -tää siihen suuntaan allt pekar i den riktningen;

taistelu -tää riippumattomuuden saavuttami-

seen kampen går ut på att vinna oavhängighet; puhe oli. -dätty minua vastaan talet var riktat mot mig; tämä -tää siihen detta tar sikte på, går ut på; ~ samaan suuntaan gå i samma riktning; ha samma syfte; kauas (laajalle) -täävä vittsyftände, tähkl|iminen axsättning, axbildning. -iä gå i ax. -iö (ksv. Phleum) ängskampe, timotej, -ylä (ksv.) småax, -ä* ax -et -; tehdä (työntää) ~ä gå i ax; skjuta ax; —//ä (oleva) axgången. (-heinä [tähkiö] timotej -en; ängskampe; kampegräs -et. -idäntä axgro-ning. -inen [yhd.] med... ax; raskas ~ med tunga ax; nedtyngd av ax. -lletulo ks. t ä h-k i m i n e n. -mäinen axlik, -nmuotoinen axformig. -päinen axbärande, -pää ax -et -; -päiden poimija axplock|are, -erska.) täh|ti2* stjärna (m. kuv.); (pilkku) prick -en -ar; taivas on -dessä himlen är stjärnbeströdd; det är stjärnklart, -aika (täht.) stjärntid. -en(palvonta stjärndyrkan. -selitys stjärn-tydning, astrologi, -tutkija [tähtitieteilijä] astronom -en -er.) -holvi 1. (goot.) stjärnvalv. 2. (kuv.) stjärn|valv, -himmel, -järjestelmä stjärnsystem, -kartta stjärnkarta, -kaukoputki stjärnkikare; teleskop -et -. -kello stjärnur, -kirkas stjärnklar, -koralli stjärnkorall. -kunta stjärnsystem -et -. -ku-vio (tähdistö) stjärnbild; stjärnkonstellation. -lippu (USA) stjärnbaner(et). -maailma stjärnvärld. -mato (el. Gephyrei) stjärn-mask. -mäinen stjärnformig. -mö (ksv. Stellaria) stjärnblomma; arv(e) -en. -nen

1. (a.) stjärnbeströdd; (yhd.) med . . . stjärna, stjärnor; kirkas~ med klara stjärnor.

2. (s.) liten stjärna, -poika (tierna~) stjärngosse. -raketti stjärnraket. -ratas stjärnhjul. -ryhmä stjärngrupp. -sade (m. kuv.) stjärn|-regn, -fall-et-, -sammal (Byropyiha) stjärn-mossa. -sara (ksv. Carex stellulata) stjärn-starr. -sarja stjärnserie. -sikermä stjärn|hop, -bild. -sumu nebulösa, -suuntima (mer.) stjärnpejling. -taivas stjärnhimmel. -tarha (t) pl stjärnhimmel, -tiede astronomi -(e)n. -tieteellinen astronomisk, -tieteilijä astronom -en -er. -torni observatori|um -et -er. -tulli stjärntull. (-järjestelmä stjärn-tullssystem.) -urheilija st järnidrottsman; idrottsstjärna, -urheilu stjärnidrott. -valo stjärnljus, -valokuva stjärn-, astro |foto-grafi. -valokuvaus stjärn-, astro (fotografi, -fotografering, -vuorokausi stjärn-, sideriskt dygn. -vuosi stjärn-, sideriskt år. -yö stjärn(e)natt.

tähtäi||leminen siktande; kikande, -llä sikta; (tähystellä) kika; (tavoitella) syfta (till ngt); fika, sträva efter (ngt); ks. tähdätä. -ly ks. t ä h t ä|i 1 e m i n e n, -y s. tähtäi|n (as.) sikte -t -n; (tkn.) diopt|er -ern -rar; (val.) sökare; jllk on jtk -messä ngn har ngt i kikaren, spekulerar på (bespetsar sig på) ngt; hänellä on -messä omat tavoitteensa (kuv.) han har städse sina egna målsättningar för ögonen; pitkän -men ohjelma program på långsikt. -kehys siktram. »korkeus sikthöjd. -lovi, -uurre siktskåra. tähtäyls siktning; /suuntaus) (in)riktning; syftning; måttande; pitkän -ksen ohjelma

ks. tähtäin. -asento siktställning-. -koktatähtäyskompassi — tännetulo

tän

sikt-, rikt|punkt; syftpunkt. bussol -en -er; diopterkompass. -kulma blickvinkel, -laite sikt|inrättning, -anordning. -

linja sikt-, syft|linje. -piste ks. -kohta, -reikä siktöppning; hålsikte, -suunta siktlinje; (mnm.) syftlinje. -tanko (mnm.) syftstång. -tarkkuus siktnoggrann-het. -viiva sikt-, syft|linje. -virhe sikt-, pejlings|fel. tähtääminen siktande; riktande; syftande; mättande.

tähtönen (liten) stjärna; (kirjp.) asterisk. tähyillä kika, titta (jtk, jhk på, efter ngt); (tavoitella) efterfika (ngt); (vaania) speja, spana (efter ngt), tähys||lasi, -levy (val.) visir-, matt|skiva. -piste fixpunkt. -telijä som kikar (tittar); betraktare; spejare, spanare; utkik -en -ar. -tellä kika (på ngt); hålla utkik(efter ngn, på ngt); (vaanien) speja, spana (efter ngt); (kurkistaa) titta, -tely kikande, spejande, spaning, -tin diopt|er -ern -rar; (kiikari) kikare, -tys kikande; spejande; utkik -en; spaning, (-aukko titthål -et -; tittglugg, -kori [mer.] utkikstunna; utkiks-, mast | korg. -lento spaningsflygning, -pallo spanings-, observations|ballong; »ballon captif»; drak-ballong. -palvelu spaningstjänst, -par tio spaningspatrull, - toiminta spaningsverksamhet. -torni utkikstorn.) -täjä (mer.) utkik -en; (Int.) spanare. (-koulutus [sot.] spanar-utbildning.) -tää* kika, titta (på, efter ngt); hålla utkik (efter ngn, på ngt); (luoda katseensa) rikta sin blick (på ngt); (huomata) observera, fixera; (etsiä) speja, spana (efter ngt); utföra* (verkställa2) spaning, tähän (tänne) hit. -astinen hittills)varande,

-rådande, -kuuluva hithörande, täi (Pediculus capitis) lus lusen löss; (kulkea) kuin ~ tervassa (röra sig) som en lus på en tjärsticka (som en gråsugga i tjära); ^den hävittäminen avlusning, -etikka (sa-badilla~) (frm.) lusättika, -nen full av löss; lusig. -tön lusfri.

täkki (j.) 1. (vaat. peite) täcke -t-n. 2. (mer.)

(laivan)kansi däck -et. täky* täyn (syötti, kal.) agn -et -; bete -t -n; panna ~jä agna på ngt. -haavi agn|håv. -kala betes-, agn|fisk.

täkä||li (vanh.) på detta sätt. -Iäinen härvarande; ~ seurakunta församlingen här; ~ toiminimi en firma härstädes, en här verksam firma; -täiset olot förhållandena här. täkänä dubbel-, finn'väv. täll||aikaa under tiden, -ainen sådan -t -a (här); dylik; -aisenaan som sådan, sådant; i oförändrad form, lydelse; (tämä) ~ (en) sådan här. -i (isku) slag. tällissä (j.) (hyvässä järjestyksessä, kunnossa) i god ordning, i gott skick, tällä puolen: ~ jtk på denna sida om ngt; hitom ngt; ~ oleva på denna sida, hitom belägen, -välin (r>) under tiden, tällöin härvid; nu; (silloin) då. tä|mmöinen sådan (här); dylik; ks. -11 a i n e n. tä| mä (dem.prn.) denna, den här; (tällainen) sådan (här); -nä päivänä i dag; -ssä i denna, detta; (ilman s.) häri, häruti; -stä ur (från, om) denna, detta; härur; härifrån; härav;

härom; -ssä sinä erehdyt häri (häruti) tar du fel (miste); en pääse -stä mihinkään jag kommer ingen vart härifrån; -stä näet härav ser du; en tiedä -stä mitään jag vet ingenting härom; -tä ennen härförinnan; (aikaisemmin) tidigare; ilman -tä härförutan; -llä haavaa (för) denna gång; i detta nu; för tillfället (ögonblicket); vid det här laget; -tä nykyä för närvarande; -stä lähtien hädan-, här|efter; -män takia (vuoksi) på grund härav; fördenskull; olkoon nyt -Uä kertaa! det må vara för denna gång, den här gången! ei sitä eikä -tä varken likt eller olikt; varken det ena eller det andra; -ssä tapauksessa i detta fall; i denna (sådan) händelse; ~ tieto (tieto -stä) insikten härom; -Uä tahdoin sanoa härmed ville jag säga (få, ha sagt); -ssä kuussa i (under) denna (innevarande) månad; asia ei -stään parane saken blir inte bättre än vad den är; saken förblir sådan den är; asia jäi -lleen saken blev härvid; ei -män suurempi inte större än den här; inte större än så; -stä alltsomoftast, esomoftast; titt o. tätt, ofta; då o. då; (ehtimiseen) allt emellanåt; jämt och ständigt; näihin saakka hit(in)tills. tämän-aamuinen morgonens (gen.); ~ sade regnet i morse; ~ keskustelumme vårt samtal i morse (i dag på morgonen), -aikainen (sen ~) denna tids; den tidens; (nyky~) nutids-, nutidens (gen.); nutida (tpm.); -aikaiset ihmiset den tidens (nutidens) människor, -edellinen nästföregående, »hetkinen just nu aktuell; för tillfället rådande (som bäst pågående); momentan; ~ tarve stundens behov; behovet för tillfället (ögonblicket). -iltainen aftonens (gen.); ~ kokous mötet i afton, -jälkeinen nästföljande, -kaltainen sådan (här); dylik; sådan (som denna), -kertainen: ~ muistutus anmärkningen denna gång. -kesäinen sommarens (gen.); (från) denna sommar, -keväinen vårens (gen.); (från) denna vår; -keväiset ylioppilaskirjoitukset studentskrivningarna denna vår. -laatuinen, -lainen sådan (som denna); dylik; så beskaffad; av detta slag; slik; av denna art; -laatuiset yritykset företag av detta slag; (halv.) slika företag, -luonteinen ks. -laatuinen, -mallinen av denna modell, -pituinen så här lång. -puoleinen på denna sida (belägen); som är (ligger) på denna sida. -päiväinen dagens (gen.); av i dag; — maailma världen av i dag. -suuntainen i denna riktning; med

detta syfte; (-lainen) sådan, slik. -syksyinen höstens (gen.); -syksyiset säät väderleken denna höst. -tapainen av denna art; av detta slag; sådan; dylik; slik. -tästä alltsomoftast; titt o. tätt; då o. då; jämt o. ständigt; allt emellanåt, -viikkoinen denna vecka(s); veckans (gen.); ~ ohjelma programmet denna vecka; veckans program, -vuotinen årets (gen.); ~ sato årets skörd; skörden i år. tänne hit. -mmä|ksi, -s mera hitåt; närmare, -mpänä (komp.) mera hitåt; närmare, -päin hitåt; åt detta håll,, det här hållet, -tulo hitkomst.

tännimmäinen (sup.) längst hitåt (belägen); hiterst(a); (lähin) närmast(e). tänä||pänä (adv. vanh., mrt.) i dag; denna dag. -än i dag. täpe* (rive, tilke) drev-et; stoppning; (tkn.) packning.

täperä fe. täpärä.

täpli|kkyys2 fläckighet; prickighet; spräcklighet. -käs -kkään fläckig; (pilkukas) prickig; (kirjava) spräcklig, -ttää* göra* fläckig; fläcka; göra* prickig; pricka; göra* spräcklig; marmorera.

täplä fläck -en -ar; (pilkku) prick -en -ar. -maalaus (taid.) pointillism -en. -silli (Clupea f inta) staksill. -tön (som är) utan fläckar; fläckfri. täppäys stoppning; fyllning. täpär||yys2 knapphet; ajan ~ den knappt tillmätta tiden, -ä (niukka) knapp; aika on —ZZä tiden är knapp (knappt tillmätt); det är ingen tid att förlora; det är hög tid; oli niin —Z/ä että det var på vippen, att; det var nära däran, att; hänen asiansa ovat —ZZä han är på fallrepet; otti ~lle että selvisimme det var på ett hår när att vi inte hade klarat oss; minuutit olivat ~ZZä varje minut var dyrbar, -ästi (tuskin) knappt; (nipin napin) nätt och jämnt; med nöd och näppe; med njuggan nöd; nätt opp. täpätä* (täyttää) stoppa; fylla, ~ täyteen stoppa (proppa) full (med ngt), täpö||sen: ~ täysi ks. täpötäysi, -täynnä, -täysi proppfull, klickfull, smock-, smäck|full; (kukkurainen) bräddfull, överfull; olla -täynnä jtk vara proppfull (överfull) av (med) ngt; ahtaa jk -täyteen proppa (stoppa, packa) ngt fullt med ngt. täri||nä skakning; skälvning; (värinä) vibration; (järistys) skalv -et; skräll -en -ar. -nätön vibrationsfri; skakfri; fri från skakningar. -seminen skakande; skälvande, -semätön ks. -nätön. -stys (om)skakning. -syttäminen omskakning; skakande, -syttävä (kuv., järkyttävä) uppskakande; chockerande, -syttää* få, komma, bringa* att skaka (skälva); (om)skaka; (kuv.) uppskaka; chockera. tärke||ys2 vikt -en; (merkitys) betydelse; tietojen ~ vikten (betydelsen) av kunskaper, -ä viktig; (tähdellinen) angelägen; (merkityksellinen) betydelsefull; ~ asia en viktig sak; en sak av vikt; ~mpi asia en viktigare sak; en sak av större vikt; -in syy (pääsyy) den förnämsta orsaken; ön det är av vikt; det är viktigt (angeläget); hyvin ~ av stor vikt; mycket viktig (angelägen, betydande); se on käytännössä hyvin ~(ä) det är av stor praktisk betydelse; pitää jtk hyvin ~nä anse ngt mycket viktigt; tillmäta ngt stor betydelse; pitää jtk ~mpänä anse ngt (vara, för) viktigare; lägga större vikt på (vid) ngt; tillmäta ngt större betydelse; vähemmän ~ av mindre vikt (betydelse); mindre viktig; mitä -in av största vikt; synnerligen viktig; ön mitä -intä det är av största vikt, synnerligen viktigt; -in (pää)velvollisuuteni min främsta (förnämsta) plikt; ~mpi av större betydelse, vikt; viktigare, (-arvoinen av

stor betydelse [vikt]; betydelsefull; viktig, -arvoisuus betydelse; vikt; betydelsefullhet. -sisältöinen med viktigt innehåll; betydelsefull; viktig.) tärkkely[s stärkelse -n; -ksen valmistus stärkelse | bered ning, -tillverkning; -ksen hajaantuminen stärkelsenedbrytning, -pitoinen stärkelsehaltig; hyvin ~ stärkelserik, -pitoisuus stärkelsehalt. -siirappi stärkelsesirap, -sokeri [stärkelsesocker, -tehdas stärkelsefabrik. -vesi stärkelsevatten, tärkki||kaulus (j. kova kaulus) stärkkrage. -paita stärkt skjorta; stärkskjorta. -vaatteet pl stärksaker. tärkätä* stärka2.

tärpp[[iä ks. tärpätä, -äys (kal.) napp -et -. -ääminen napp |ning, -ande, huggning, tärpätti* terpentin -en (-et) -puu terpen-tinträd. -vernissa terpentinfernissa. -viina terpentinsprit. -öljy terpentinolja, tärp|ätä*: kala -pää fisken nappar (hugger) *; (kuv.) lopulta -päsi slutligen lyckades det, ledde det till resultat, tärsk[|yminen skakande, stötande, -yttää* skaka; slå*; smälla (till); (kolauttaa) stöta*, -ytys skakning; stötande; stöt -en -ar. -yä skaka; (kärryt) stöta.-ähtää* skaka, skakas; (tärähtää) skrälla2, -äys skräll -en -ar; stöt -en -ar; slag -et -; (leik.) (ryyppy) knäpp -en -ar. -äyttää ks. -yttää. tärv||ellä fördärva, -eltyä fördärvas; bli fördärvad; (vahingoittua) bli skadad,

skadas, -iö: mennä ~lle fördärvas; förfaras*; olla ~ZZä vara fördärvad, -ätä ks. -e 11 ä. -ääntyä ks. -eltyä. täry|[arina skakrost. -betoni vibro-, skak (betong. -kalvo (an. rumpu ~) trumhinna, -kone, -laite skak | maskin, -anordning, -apparat, -ontelo (an.) trumhåla. -pö^tä (tkn.) skakbord. -seula skak|såll, -sikt. -tiili vibrotegel. -tin skakapparat, vibrator. täry]|ttää* skaka; bringa* att vibrera.-äänne (tremulantti) (fon.) tremulant, daller-ljud.

täräh||dys skräll -en -ar; skalv -et -; skakning; maan~ jordskalv; aivo~ hjärnskakning. (-vamma kontusion.) -dyttää* skaka; slå; bringa* att skrälla, dundra; (ampua) skjuta; slänga i väg ett skott, -tely skrällande, skakande; (tkn.) vibration, -tää* skrälla (till); (täristä) skälva, skaka, täräy||s, -ttää ks. tärähdy|s, -ttää. täsmen||nys precisering, -tyä* preciseras, -tää* precisera.

täsmä|[harppi precisions |cirkel, -passare, -lleen precis; (säntilleen) punktligt; (tasan) jämnt; (tarkkaan) noggrant; exakt; aivan ~ till punkt o. pricka; på pricken, -llinen precis; (säntillinen) punktlig; (oikea) korrekt, exakt; (tarkka) koncis, noggrann, -llisesti ks. täsmälleen, -llistyä preciseras. -llistäminen preci|serande, -sering. -llistää precisera, -llisyys2 precision, punktlighet; exakthet, -mitta precisionsmått. -mittain precisionsmät|verktyg, -instrument. -paino, -punnus precisionsvikt. -tä stämma (överens); gå ihop. -vaaka precisionsvåg. -vaakitus (mnm.) precisionsni-vellering.tässä -

tässä (täällä) här; (tätä tehtäessä) härvid; (suhteessa) härvidlag; ~ paikalla här på stället; ~ on! se här! niin käy ~kin så går det också här. tästedes härefter, hädanefter, tästä (täältä) härifrån, -puoleen, -puolin (c\) härefter, hädanefter, täten sålunda; på detta sätt. täti* tant -en -er; (isän sisar) fast|er -ern -rar; (äidin sisar) most|er -ern -rar. -mäinen tantaktig; tantig. tätyriioho (tädyke) ärenpris -en. täyde||lleen fullkomligt, fullständigt; (täysin) fullt; helt. -llinen fullständig; (täysi) full; (osien puolesta) komplett; (ominaisuuksiltaan) fullkomlig; (kokonais-) total; ~ kokoelma komplett samling; ~ alistuminen total underkastelse, -llisesti fullständigt; fullkomligt; totalt; (kokonaan) helt (o. hållet); till fullo; vrt. täydesti, -llistyminen, -llistymä, -llistäminen (för)fullkom-ning; (för)fullständigande; komplettering, -llistyä (för)fullständigas, (för)fullkomnas; kompletteras; bli komplett, -llistää (för)-fullständiga, (för)fullkomna; (täydentää) komplettera, -llisyys2 fullständighet; fullkomlighet. -nnellä* komplettera, -nnys (sot.) ersättning, tillförsel, komplettering; komplement -et -. (-aika fyllnadstid. -arvio [talous kompletteringsförslag, -hakkaus [mtsh.] kompletterande, kompletterings [-huggning, -hevonen [sot.] remonthäst. - joukot pl depå-, kompletterings-, ersättnings|-trupper. -miehistö ersättnings-, komplette-rings|manskap. -mittaus kompletteringsmätning. -tutkinto tilläggs-, kompletterings |-examen. - vaali[t] fyllnads-, kompletterings!-val. -väki [sot.hist.J vargering.) -ntely komplettering. -ntäminen kompletter ling, -ande. -ntää* komplettera; göra* komplett; (lisätä) (ut)öka (jllk med ngt), -sti fullkomligt; till fullo; helt. täynnä ks. täysi.

täy|si2 1. täyden (a.) full; (koko) hel; täynnä jtk fylld med ngt; uppfylld av ngt; täynnä! (ei enää tilaa) fullsatt! hän on -nnä hyvyyttä han är full av godhet; kaataa lasi -teen slå glaset fullt (med ngt); fylla glaset med ngt; vene tuli vettä -teen båten blev fylld (fylldes) med vatten; panna -teen fylla; tulla -teen bli full, fullsatt; fyllas; ahtautua -teen packas full; väkeä tuli sali -teen sälen blev fullsatt med folk; katsomo oli -nnä viimeistä sijaa myöten salongen var fylld (besatt) till sista plats; latoa pöytä kirjoja -teen rada bordet fullt med böcker; saat rahaa taskut -teen du ska få fickorna fulla med pengar; seinät ovat -nnä tauluja väggarna är fullhängda (belamrade) med tavlor; taitojaan (ääriään) myöten -nnä fylld till brädden (fullbräddad, brädd-, över|full); myydä talo ~neen sälja gården med löst o. fast, rubb o. stubb; -teen kirjoitettu (ahdettu) full|skriven (-packad, -proppad); ~mmillään som fullast. 2. (täysi, täydellinen): hel, full; -Itä kurkkua med full hals; ~ koko hel (full) storlek; ~ kuorma, lasti

full last; hänellä on ~ työ kantaessaan han har fullt upp med att bära; lukumäärä on ~ antalet är fullt; -dellä todella på fullt allvar;

- täysin täy

~n purjein för fulla segel; -dessä käynnissä i full gång; on ~ syy olettaa med fullt skäl kan antagas; det finns skäl (perusteltu grundad anledning) att antaga; ~ talvi full (fullkomlig) vinter; -destä sydämestäni av hela mitt hjärta; ~ veli, sisar hel|bro(de)r, -syster; ~ mies en mogen man; en hel karl; ~ ikä mogen ålder; -dellä syyllä med fullt (allt) skäl; med rätta; -dellä syyllä (miel. syystä kyllä) voi valittaa med fullt skäl kan man beklaga; det är ali anledning att beklaga; hänellä on ~ syy han har fullgiltigt skäl (ali anledning, fullgod orsak); olla -dessä kunnossa

vara i fullt (komplett) skick; vara i fullständig, god trim; -dessä lastissa (vara) fullastad; muurata saumoin fogstryka; mura med struken fog; merkitä -teen fullteckna; ~ kierros hel, full omgång; (mer.) rund törn. 3. (tosi, todellinen): -destä käyvä full|giltig, -god; käydä -destä; gälla för fullgod; gå bra för sig; ha full giltighet; vara fullt giltig (fullgiltig); (kelvata) gälla; tämän minä uskon -desti detta tror jag fullt och fast; ottaa jtk -destä (pitää totena) taga ngt för kontant, (vakavasti) på allvar. 4. (s.): laivan ~ skeppslast; kouran -den handfull; sataa taivaan -dellä det regnar som om himmelen vore öppen; väkeä oli vaunun -dellä vagnen var fullsatt; väkeä oli tuvan -dellä stugan var full av folk.

täysi||aikainen fullbildad, (sikiö) fullgången, -arvoinen fullvärdig, (-pitoinen) full|haltig, -god; fullödig, -automaattinen helautomatisk. -harmaa helgrå. -hoito hel|inackor-dering, -pension; olla -hoidossa vara inackorderad; bo som helpensionär, -hoitola helpension; internat -et -. -hoitolainen helpensionär -en -er. —ikäinen myndig; tulla —ikäiseksi bli myndig; —ikäiseksi tulo myndigbli-vande; —ikäiseksi julistaminen myndighetsförklaring. --ikäistyä ks. ed. «ikäisyys myndighet; myndig ålder, --istunto ks. täy s~.

täysi||jyväinen fullmatad. -järkinen som är vid sina sinnens fulla bruk, är vid sina sinnen; tillräknelig; normal; klok. -järkisyys fullt förstånd; tillräknelighet; klokhet, -kasvuinen fullvuxen, fullväxt; vuxen, -kelpoinen fullgod; (pätevä) fullgiltig; (-arvoinen) full|värdig, -haltig. -kielto totalförbud, -kokoinen fullbildad; i naturlig storlek, -korkokuva hög-, haut|relief -en -er. -kuntoinen i god (prima) form; i fullgott skick; fullödig, -kuormainen med fullt lass. -kuu fullmåne. -kypsä fullmogen, -loinen (ksv.) helparasit, -lukuinen fulltalig; (päätösvaltainen) beslut-för; ~ oikeus fulltalig (fullsutten) rätt; ~ kokous plenar|möte, -församling, -lukuisuus fulltalighet -luokkainen med fullt antal klasser; fullständig, -mmillään som fullast, »mittainen fullmålig; fullödig; normal-; målfyllig. -mittaisuus fullmålighet; fullödighet. -muotoinen fullbildad; fullt utbildad, -musta helsvart, -määräinen uppgående till (utgående med) fullt belopp, -määräisyys fullt belopp (antal).

täysin (aivan) fullt; fullständigt; (riittävästi)

tillfyllest; (täydellisesti) fullkomligt; helt; (yhd.) full-; ut-; ~ valmis fullfärdig; alldeles, fullt färdig; ~ (kyllin) levännyt utvi-

797;täy täysinkehitt^

lad; ~ terveenä vid full hälsa; ~ yhtä hyvä fullt ut lika bra, god; ~ pukeutunut (täysissä pukimissa) fullklädd; fullt påklädd; ~ ymmärrettävä fullt förståelig; ~ varma (aivan, vuoren {varma) fullt (o. fast) övertygad; ~ varma (pätevä) vakuus fullgod säkerhet; ~ merkitty fulltecknad; ~ oikeuskelpoinen med full rättskapacitet; ~ maksettu helt (o. hållet) betald; till fullo inbetald; ~ pakanallinen fullkomligt hednisk; (toista) — vastaava likvärdig; adekvat; (mat.) ekvivalent.-kehittynyt fullt utvecklad, -oppinut fullärd, -palvellut uttjänt; (s.) (en) emeritus, pl emeriti. täysi||näinen full; (täyteen ahdeltu) kompakt; (täydellinen) komplett, -painoinen fullviktig; (kuv.) fullödig, -painoisuus fullviktighet; fullödighet. -pitoinen (kuv.) fullödig, -pitoi-suus fullödighet. -rasvainen helfet. -sisar helsyster, -sisarukset helsyskon, -sointuinen fulltonig, klangfull.

täysistunto plen|um -um (-umet) -a. -käsittely plenarförhandling. -sali plenisal, -työ plenararbete. tävsi|sukulainen (Iak. tpm.) helsläkt, -sukulaisuus helsläkt, -särmäinen (sht.) full-kantig. -vahvuinen fulltalig; med full styrka. -valtainen (full)myndig; (valt.) suverän; ~ ministeri befullmäktigad minister; -val-täiseksi julistaminen myndighetsförklaring; ~ valtio suverän stat. -valtaisuus (full)myndighet; (riippumattomuus) oberoende; (valt.) suveränitet, (-ikä myndighetsålder.) - varainen (Iak.) vederhäftig; (tal.) solvent, solid, -varaisuus vederhäftighet; solvens, soliditet, (-todistus vederhäftighetsintyg.) -vastuinen med fullt ansvar, -verihevonen fullblod -et -; fullblodshäst, -verinen fullblods-; fullblodig. -voimainen (Iak.) med full rättsverkan, -voitelu rundsmörjning. -ääninen full|to-nig, -stämmig.

täys||kielloton utan totalförbud, -kielto totalförbud. -kuminen: ~ rengas (aut.) massiv-ring. -kuormitus full belastning, -käännös helomvändning; (ett) heltom; tehdä — göra helt om. -maito (kuorimaton maito) helmjölk. -orpo fader- o. moderlös, -osuma fullträff, -parta (täysi parta) helskägg, -pellavainen hellinne. -puhdas (sht.) helren. -ranskalainen: ~ sidos (kirjs.) helfranskt band.^-renessanssi (taid.hist.) högrenässans, -silkkinen helsiden

(tpm.). -työllisyys full sysselsättning, -vaippainen helmantlad. -vaippaluoti (amp.) helmantlad kula. »vakuutus (auto-, palov.) allriskförsäkring. -valmiste helfabrikat; (pap.) heltyg. (-ho-lanteri [pap.] heltygsholländare.) -villainen helylle (tpm.). täy t|é* fyllnad; (täytös) fyllning; (lisä—) påfyllning; (hml.) plomb -en -er; -teeksi som fyllnad; för att (ut)fylla. -aine fyllnadsämne; (hml.) plomberingsmaterial; (täyte) fyllning, täyteen ks. täysi.

täyte||inen 1. (massaltaan umpinainen) massiv, kompakt. 2. (jnk täyttävä) fyllande; som ryms i ngt; (yhd.) -fylld; salin — yleisö en fulltalig publik; en fullsatt salong; kouran — en handfull (jtk ngt); en näve full (med, av ngt); työn— elämä ett arbetsfyllt liv. -issarvi|nen: -set pl (hirvi-

eläimet, Cervidae) hjortdjur, -istutus fyll-nadsplantering. -jouhet pl fyllningstagel, -kakku tårt|a -an -or; fylld kaka. -kappale fyllnads I stycke, -del. -kerros fyllnadsskikt. -kivi fyll(nads)sten. -kynä reservoarpenna; (j.) fyllpenna. -lakka grundningslack. -Iäinen fyllig; (rehevä) yppig; -Iäiset jyvät strid säd; (ääni) med fyllig röst (ton), fylligt ljud; fulltonig. -Iäisyys2 fyllighet, yppighet. -maa (mst.) fyllnings jord. -massa fyll(nads)-massa; (shk.) kompoundmassa. -permanto (j. rossi—) (rak.) trossbotten, -sana fyll-nadsord. -takaaja löftesman, som ingått fyllnadsborgen, -takaus fyllnadsborgen, -vaali fyllnadsval, -vakuus fyllnadssäker-het. -vala fyllnadsed. -vihko (lisä—) till-läggshäfte; supplementhäfte, -ys2 fullhet; vallan — maktens fullhet. täytt||yminen, -ymys uppfyllelse, -ymätön (pohjaton) bottenlös; (kyltymätön) omättlig. -yä fyllas2 (jllk med ngt); (toteutua) gå* i fullbordan (i uppfyllelse); uppfyllas2; ~ vedellä vattenfyllas; -ynyt (upp)fylld. -äminen (upp)fyllande, full|görande, -gö-relse; fullbordan; mättande; uppstoppande; besättande -ämistoimenpide fullgörelseåt-gärd. -ämys uppfyllelse, -ämätön ofylld; ouppfylld; ~ ehto ett ouppfyllt villkor, täy t |l tää I. 1. (vrs.) a) (yl.) fylla; tyttö -ti 3 vuotta flickan fyllde 3 år; 20 (vuotta) -tänyt som fyllt 20 år; hänen paikkansa on kovin vaikeasti -eltävissä hans plats är synnerligen svår att fylla; taulut melkein -tävät (peittävät) koko seinän tavlorna upptager så gott som hela väggen; b) — eläimiä stoppa upp (uppstoppa) djur; -eltyjä lintuja uppstoppade fåglar; — sarake (lomake) ifylla en kolumn (en blankett); kyynelet -tivät hänen silmänsä hennes ögon var fulla av tårar (var tårdränkta). 2. (kuv. —, toteuttaa) uppfylla; (tyydyttää) tillfredsställa; (suorittaa) utföra, fullgöra; (toteuttaa) förverkliga; ~ kaikki vaatimukset fylla (uppfylla) alla fordringar (krav, anspråk); ~ lupauksensa uppfylla (infria), (pitää) hålla sitt löfte; ~ vajaus fylla (täcka) en brist; ~ (tyydyttää) kostonhalunsa tillfredsställa sitt hämndbegär; utkräva (taga) hämnd; kesä -ti kaikki toiveemme sommaren motsvarade (förverkligade) alla våra förhoppningar; koje — tehtävänsä moitteettomasti (vastaa tarkoitustaan) apparaten fyller sitt ändamål (sin uppgift) klanderfritt; ~ tarve tillfredsställa ett behov; ~ laki uppfylla lagen; ~ velvollisuutensa (upp)fylla, (tehdä) (full)göra sin plikt; ~ tehtävänsä fylla sitt ändamål, sin uppgift; jättää -tämättä (lyödä laimin) velvollisuutensa försumma (uraktlåta) sin plikt; ~ käsky utföra (fullgöra) en befallning; hän — hyvin paikkansa (kuv.) han fyller väl sin plats; paikka on vielä -tämättä platsen är ännu obesatt (ledig, vakant). II. ~ (täyslää, panna täkyjä) agna; beta. täyttö påfyllning, -hana påfyllningskran. -kone påfyllnings|maskin, -apparat, -massa (shk.) fyll-, kabel-, kompound|massa. -putki påfyllnings-, påtappnings|rör. -suppilo påfyllningstratt, täyty |ä* måste*; (olla pakko) nödgas; få lov;täytäntö -

minun -i jag måste; jag nödgades; jag var-tvungen, fick lov (att); sen olisi -nyt selvitä kaikille det hade bort bli klart för alla; alla borde ha fått det klart för sig. täytäntö* fullbordan; (täyttymys) uppfyllelse; (täyttäminen) fullgörande, fullgörelse; panna ~ön sätta i verket (verkställighet); bringa till verkställighet; verkställa; (ajaa perille) genom|föra, -driva; (toteuttaa) realisera, förverkliga; mennä ~ön gå i fullbordan (uppfyllelse, verkställighet); vaatia ~ä (Iak.) yrka på fullgörelse; panna päätös ~ön verkställa ett utslag; befordra ett utslag till verkställighet, -aika tid för fullgörande, -pakko (ulosotto ~) exekutions-, utmätnings I tvång, -pakkoinen som kan verkställas, göras gällande tvångsvis, -toimi fullgö-relsehandling. täytäntöönj|paneva (Iak.) exekutiv; (toimeen ~) verkställande, -panija exekutor; verkställare, -pano verkställighet; exekution; (toteuttaminen) realiser|ing, -ande, förverkligande; ut-, genom|förande; lain (rangaistuksen, tuomion) ~ verkställighet av lag (straff, dom), (-asetus [Suom. r.[verkställighetsförordning. -elin verkställande organ, -keino exekutionsmedel, -kelpoinen verkställbar; exigibel. -kelpoisuus verkställ-barhet. -kulut pl verkställighetskostnader, -käsky verkställighetsorder. -menettely

verkställighetsförfarande, -muoto form för verkställighet, -suoja exekutionsskydd, -tapa exekutionssätt. -teko fullgörelsehand-ling. -toimenpide verkställighetsåtgärd, -vaatimus yrkande, anspråk på verkställighet. -valta verkställande, exekutiv makt. -viranomainen verkställande, exekutiv myndighet, -voimaisuus verkställbarhet.) täytös (på)fyllning; (met.) sättning, tää||llä här, härstädes, (-olo vistelse [-här[städes];-] {+här[stä- des];+} härvaro -n; hänen ~nsa aikana under hans härvaro.) -ltä härifrån; (vanh.) hädan, töher||rys kludd -et; klott|er -ret; kladd -et, sudd -et. -tely kluddande, kludd -et; klott|-rande, -ring; klott]er -ret. -täjä kludder, kladder; klottrare, kluddare; (patus) klå-pare; fuskare, -tää* kludda, kladda, sudda (ned ngt); klottra; (tehdä hutiloiden) klåpa (ihop ngt). töhkä (moska, roska) strunt; skräp, töhri 11 jä ks. töhertäj ä. -ä (tahria) smeta, smutsa, söla ned; klottra ned. töhr|jys ks. t ö h e r t ä j ä. -ätä smeta, kludda, klottra (ned), -äys kludd -et, kludderi. -äytyä* bli ned|smetad, -smutsad, -klottrad.

-töinen (yhd.): helppo~ lätt (att utföra);

runsas-, suuri~ arbetsdryg. töin tuskin (miel. n-) med knapp nöd; med

nöd o. näppe, töker|[tää göra ngt otympligt, klumpigt, plumpt; göra bort sig; dabba sig. -yys2 klumpighet, otymplighet, plumphet, -ö (höm-pelö) klumpig, otymplig; plump; smaklös, -ötekoinen klumpigt, otympligt gjord, tökkiä * (tyrkkiä) skuffa, knuffa, stöta, töksäh||dellä stöta (mot ngt); -televästi hackigt; knyckigt. -dys (töksäys) stöt-en

- törkyinen tör

-ar. -tää stöta* (jhk mot ngt); pysähtyä ~ stanna med ett ryck, plötsligt, tökätä * ks. tökkiä.

tökötti* 1. (koivulerva) björktjära; ryss-,

näver I olja. 2. (j.) smörja, tököttää*: olla ~ stå* upp; skjuta* ut; spreta; istua (seisoa) ~ sitta (stå) käpprak. tölk||eittäin burkvis. -illinen en burk (ngt); ~ säilykkeitä en burk konserver, -inavaaja konserv|brytare, -öppnare, -ittää* förpacka på burkar, -itys förpackning på burk; burkförpackning, -ki* burk -en -ar. (-pakkaus burkförpackning.) tölkkä * (trä)klabb -en -ar, (-)kloss -en -ar. tölli (mökki) koja, stuga; kyffe, töllis||telijä som gapar (stirrar, glor), -tellä gapa; stirra; glo3; katsoa ~ jtk stå o. glo på ngt, begapa ngt; seistä -telemässä stå o. gapa, glo. -tää ks. -tellä. töllö||tin (tv) dumburk, -ttää ks. töllistellä, töl||mätä springa, rusa; löyhkä -mäsi meitä vastaan stanken slog emot oss; vrt. törmätä. -vä(is)tä (j.) (letkauttaa) pika; snärta; smäda.

tömiHnä buller, (jymy) dån -et; (kolahdus) dunk -et; (polkeminen) stamp -et; stampande; (kavioiden) klapp|er -ret. -stellä stampa; (saapastella) stövla, -stys stamp -et, stampning, -stä dåna, dunka, -stää, -syttää* stampa; dunka (jtk på ngt); ~ jalkojaan stampa med fötterna, tömäh||dys dån -et; (kolahdus) dunk. -tää dåna, dunka; tulla ~ komma inramlande, neddimpande, töniä stöta * till, knuffa, tönkisty|[minen (j.) stelning, stelnande, -ä

stelna (till); bli stel (styv); styvna till. tönkkä * 1. (a.) stel, (jäykkä) styv. 2. (s.) klimp -en -ar; klump -en -ar. tön I Iäistä ks. -i ä.

tönö (hökkeli) kyffe, hybble -t -n, kåk -en -ar. töpi||nä (j.) 1. panna ~ksi (toimeksi) sätta i gång (med ngt); sätta fräs (fart) (på ngt). 2. (sot. leik.) förrättnings|pluton, -tropp; (tav.) förrättningen, -ttää: kävellä ~ (kö-pittää) stulta, tulta.

töppö||häntä stubbsvans, -häntäinen stubbsvan|sad, -sig. -jalka (el.) klumpfot, -karvat pl stubbhår, -nen (jlkn.) sock|a -an -or; sockasin -en -er; innesko; toff|el -eln -lor; voimistelu ~ gymnastiksko; (hev. »sukka») vit krona; nostaa -set taivasta kohti vända benen i vädret, -nenä stubbnäsa. -nenäinen stubbnäst. -sillään 1. med sockor på fötterna. 2. på benen, fötter; pudota -silleen komma ned på fötterna töpöhäntä stubbsvans.

töriläs (turjake) (j.) slusk -en -ar; trashank; gubbstut.

törke||ys2 grovhet jne. (vrt. seur.). -ä (karkea) grov; (säädytön) ohyfsad, (röyhkeä) fräck, brutal; ~ rikos ett grovt brott, -ähkö tämligen grov; grövre (komp.). -ä(mmä^laatuinen av grov (grövre) beskaffenhet, -äsa-nainen grovkornig; plump; förolämpande; otidig, -äsuinen grov i mun(nen). törk||imys (krk.) grobian, grovhuggare;

råskinn -et -. -y* (lika) smuts, (roju) skräp; (roska) strunt -et, drav|el -let. -yinen

799;tor

törkyisyys — töytäys

smutsig, skräpig, -yisyys2 smutsighet, skräpighet.

törmyri (suojuri) (mer.) fend|er -ern -rar. törmä (ranta (strand)brant -en -er; (jyrkkä mäki) brink -en -ar; (valli ~) vall -en -ar. -illä ks. -t ä; (j.) drumla. -pääsky (Riparia riparia) backsvala, törmä |tä 1. törnå; (iskeä) stöta*; ~ vastakkain (yhteen, toisiaan vasten) törnå ihop, stöta ihop, kollidera, krocka; junat -sivät yhteen tågen kolliderade (stötte ihop, krockade); ~ yhteen (taistelussa) sammandrabba; laiva -si (miel. ajoi) karille fartyget tornade på (stötte på grund); mielipiteet -ävät vastakkain åsikterna bryter sig mot varandra. 2. (rynnätä, syöksyä, töydätä) rusa (storma, störta) fram. tör||röttää 1. (seistä) sojottaa stå ut, upp; spreta; stå på ända. -sätä (krk.) 1. rumla, ruckla, svira; leva rullan. 2. syödä ~ äta som ett svin. 3. ~ rahaa slösa (med pengar); låta pengarna (slantarna) rulla, töräl||hdys, -ys stöt -en -ar; torven ~ horn-, trumpet|stöt. -yttää: ~ torvea stöta i trumpet (i horn), töröttää: seistä ~ (hnk.) stå o. gapa; ~ pystyssä stå på ända; spreta; (rak., puu ym.) stå.

tötterö strut -en -ar; tut -en -ar. -mäinen

strutformig. töydätä 1. ks. tör m ä t ä 2. 2. (harv.) ks.

törmätä 1. töyhtö * tofs -en -ar; (höyhen ~) plym -en -er. -hyyppä (Vanellus vanellus) tofsvipa, -häntä plymlik svans, -inen (yhd.) med tofs (plym); kelta ~ med gul tofs (plym), -kiuru (Galerida cristata) tofslärka, -mäinen plym-, tofs|lik. -tiainen (Parus cristatus) tofsmes. töyke||ys2 oginhet; ovänlighet; butterhet; strävhet; ett frånstötande sätt -et; tvärhet, -ä (tyly) ogin; ovänlig; butter; (kova) barsk; (karkea) sträv; (ynseä) frånstötande, -ästi ogint; ovänligt; buttert; omilt; strävt; frånstötande; tvärt, töyk||kiä* knuffa; ~ toisiaan knuffas; vrt. seur. -ätä* knuffa, puffa (till ngn); skuffa; stöta2 (till); (kolauttaa) dunka, töyr||y kull|e -en -ar; backkrön -et -; brant -en -er; brink -en -ar. (-inen backig; kullig.) -äs ks. töyry; mäen ~ brink; back|krön, -sluttning.

töy tä| {illä rusa, störta (hit o. dit, fram o. tillbaka); ~ pimeässä huonekaluihin törnå e~ mot möbler i mörkret, -istä 1. knuffa, stöta * (till). 2. (rynnätä, syöksyä) störta; rusa. -ys knuff -en -ar; stöt -en -ar

800; u (kirj.) u, U.

udar* utaren (utare) juv|er -ret -. udella* utfråga; fråga (nyfiken, nyfiket) (efter) ngt, (tiedustella) utforska; ~ jltk salaisuutta utfråga ngn om en hemlighet; (försöka) locka ur ngn (j. pumpa ngn på) en hemlighet, ugrilainen ugrisk; suomalais- ~ finsk-ugrisk. uli! (int.) usch! fy! uhalla på trots; kaiken ~ trots allt. uha||llinen (uhkaava) hotfull, hotande, -na-lai|nen hotad; (vaarassa) risk|full, -fylld; riskabel; (epävarma) osäker, prekär, vansklig; ~ asema utsatt läge; saattaa -seksi utsätta för risk; riskera; äventyra; sätta på spel. -nalaisuus utsatt läge; hotad (riskabel, vansklig) belägenhet, uh[ata* 1. hota (jtk jllk ngn med ngt); hän -kasi ilmiantaa minut (antavansa minut ilmi), -kasi minua ilmiannolla han hotade att ånge mig; ~ sodalla hota med krig; kyllä hän -kasi (lupasi) tulla (leik.) han lovade nog komma; ~ jnk henkeä hota ngn till livet; häntä -äitiin viraltapanolla man hotade honom, han hotades med avsättning; -alen hotande (med ngt); med hot (om ngt); käydä -aten jnk kimppuun utfara i hotelser mot ngn. 2. olla uhkana (vaarana): -kaava hotande, hotfull; (lähellä oleva) överhängande; -kaava vaara en hotande (överhängande) fara; onnettomuutta -kaava (ennustava) olycksbådande; sodan -atessa vid krigs|-fara, -hot; miestä -kaa häätö mannen hotas av vräkning, uh emmin: yhä (entistä) ~ ännu hårdare, mera; ännu rastlösare; (rajummin) vildare än förr.

uhi||tella* 1. (uhkailla) hota; uppträda hotfullt. 2. (uhmata) trotsa, vara trotsig; -teilen på trots; trotsigt; -tteleva trotsig; trotsande, -t teli ja a) som hotar; b) som trotsar; trotsare. -ttelu a) hot -et; b) trots -et. uh|ka* 1. (vaara) hot -et; fara; sodan ~ krigshot. 2. uhka, riski: se ~ on olemassa että den risken är för handen; det är fara värt; tulipalon ~ tillbud till eldsvåda; eldsvådetillbud; olla ~na jllk utgöra ett hot mot ngn, ngt; väkivallan käyttämisen ~ hot om användande av våld; määrätä jllk sakon ~ förelägga ngn vite; asettaa jllk määräpäivä ja sakon ~ föresätta ngn viss dag vid vite; velvoitettakoon siihen uhkasakolla tai muulla sopivalla -alla vare därtill med vite eller annan

lämplig påföljd förpliktad. 3. (uhma) trots; -alla (kin) på trots; kaiken -allakin trots allt; nälän -alla trots hunger; sillä -alla että vid påföljd (äventyr), att; kai-

ken menettämisen -alla med risk att förlora allt; sortumisen -alla med (under) risk (med fara för) att gå, duka under; hajottamisen -alla vid risk (äventyr) av upplösning; voiton ja tappion -alla på vinst o. förlust; puhevallan menettämisen -alla vid äventyr av talans förlust, att förlora sin talan; rangaistuksen, sakon -alla vid (äventyr av) straff, vid (äventyr av) vite. 4. uhalla: jnk -alla (jst huolimatta) i trots av ngt; oaktat ngt; silläkin -alla under risk att; även med den risken; henkensä -alla med risk för sitt liv. uhka||aminen hotande, -ava hotfull; hotande, -a vas ti hotfullt, -illa hota (ngn); utfara* i hotelser (mot ngn); -illen under hotelser; -ilee sadetta det hotar att bli regn; det ser ut att bli (arta sig till) regn. -ilu hot(elser). uhka||keino hotelse | metod, -medel. -mieli (uhma ~) trots -et; trotsighet, -mielinen (uhma~) trotsig; oförvägen, -mieli(syys) trotsighet; oförvägenhet. -peli vågspel; hasard; högt spel; hasardspel; dobb|el -let. (-kielto förbud mot hasardspel, -nharjoit-taja hasardspelare; hasardör. -rikkomus hasardspelsförbrytelse.) -peluri hasardspelare; hasardör. -pää våghals -en -ar. -rohkea (peloton) (o)förvägen; (tyhmän dumdristig; (uskallettu) vågad; (vaarallinen) riskabel; (huima) överdådig, -rohkeasti dumdristigt; oförväget; överdådigt, -rohkeus dumdristighet; oförvägenhet; överdåd -et. -sakko vite -t -n; määrätä, panna jllk ~ (hnk.) förelägga ngn vite; (asia) belägga ngt med vite; tuomita ~on ådöma ngn vite. (-kielto vitesförbud, -määräys vitesbestämmelse. -rikos [Iak.] vitesbrott.) -sopimus (Iak.) hasardavtal; aleatoriskt avtal, -us hotelse; syytää -uksia jllk utfara i (utslunga) hotelser mot ngn. (-kirje hotelsebrev.) -vaatimuksen luonteinen ultimativ. »vaatimus (valt. ym.) ultima|tum - (-tumet) - (ta); ultimativt krav; ultimativ. -yritys vågat (vågsamt, riskfullt, vådligt, riskabelt) företag; vågspel -et -; hasard(spel); lotteri, uhke||a praktfull, präktig; (komea) ståtlig; (rehevä) yppig; (loistava) glansfull, splen-did. -asti praktfullt; präktigt; ståtligt; med ståt; pompöst, -apovinen, -arintainen hög-barmad; med yppig barm. -us2 praktfullhet, prakt -en; ståt -en, yppighet. uhku (jääsohjo) issörja -n; stöp -et; svallis. uliku a 1. (kuv.) framkvälla; (tulvia) flöda, svalla; sprudla (av ngt); (olla runsaasti) överflöda (av, på ngt); (henkiä) andas; (paisua) svälla2; maa -u viljaa landet överflödar av säd; ~ lämpöä utstråla värme; -va kaunopuheisuus en flödande vältalighet; ~

iloa andas glädje; svälla av glädje; -va flödande, svallande; (runsas) överflödande, riklig; (paisuva) svällande. 2. (alkp.): jäälle alkaa ~ vettä det börjar stiga upp vatten (stöpa) på isen; (Suom. r.) det börjar bildas flödvatten på isen. -avanto vindvak. -jää svallis; stöpis. -minen flödande, utstrålning jne.; ks. uhkua, -vesi stöp -et, (Suom. r.) flödvatten.

uhma trots -et. -aja som trotsar, trotsare (av ngt), -aminen trotsande; trots, -ava trotsig; obstinat; stursk; (uhkaava) hotande, -avasti trotsigt; sturskt. -ikä trotsåld|er -ern -rar. -illa ks. uhmata, -ileva trotsig; stursk; obstinat, -ilevasti trotsigt; sturskt. -mieli trots -et; trotsigt sinne -t; trotshumör, -mielinen trotsig; stursk; obstinat, -pää våghals -en -ar. -ta trotsa; (uhkailla) hota; (re-hennellä) yvas2; (terhennellä) morska upp sig; ta sig ton; (vaatia jtk) pocka på ngt.

uho (itmanhenki) (luft)drag -et; luftström; (säteily) utstrålning; (tuoksu) doft (jnk av ngt), -a, -ta utstråla; (jtk) stråla (av ngt); andas (ngt), -tella (uhmailla) trotsa; hota.

uhr||aaja som offrar, uppoffrar; offerförrät-tare. -aaminen offrande; uppoffrande, -aa-vainen uppoffrande; (aulis) offervillig; givmild; frikostig. -aav(ais)uus2 uppoffring; offervillighet; givmildhet; frikostighet. -ata 1. (usk.) offra; (Skand.) blota; ~ jumalille offra (blota) åt gudarna; ~ ahvenille (merisairaana) mata abborrarna. 2. (kuv.) uppoffra; (panna, sijoittaa jhk) nedlägga*; -aamalla ihmishenkiä genom uppoffring av människoliv; ~ varoja jhk offra medel (nedlägga kostnader) på ngt. -aus offring; (kuv.) uppoffring; (kieltäymys) försakelse; tehdä ~ jllk bringa ngn ett offer, -autua* uppoffra sig (för ngt), -autuminen uppoffring (jnk hyväksi för ngt), -autuva(inen) (själv)upp-offrande; (aulis) offervillig, -autuvaisuus2 offervillighet, -autuvasti offervilligt.

uhri 1. (usk. ym.) off|er -ret -; (Skand.) blot -et -. 2. (saalis) rov -et -; joutua jnk ~ksi falla offer (bli ett offer) för

ngt; bli ett rov för ngt; vaatia ~kseen kräva som offer. -altis offervillig, -alttari offeraltare, -anti(met) pl offergärd; offergåva, -arkku offerkista, -astia offerkärl. -ateria offermåltid, -eläin offerdjur, -juhla offer|fest, -högtid; blotfest. -karitsa offerlamm, -kivi offer-, blot[sten. -kuolema offerdöd, -kuusi offergran; vrt. -p u u. -lahja offer|gåva, -gärd. -lammas offerlamm, -lehto offerlund, -liekki offerlåga. -lupaus offerlöfte, -lähde offerkälla, -malja offerskål. -meno(t) offer|rit(er), -ritual. -mieli offervilja, -paikka offer|plats, -ställe, -palvelus offertjänst, -papitar offer-prästinna. -pappi offerpräst, -puu offerträd, -päivä offerdag, -raha offerpenning, -savu offerrök, -tapa offer|bruk, -rit -en -er. -toimi offerväsen. -toimitus offer|förrättning, -handling, -tukki offerstock, -tuli offer|eld, -flamma, -låga. -valmis offer|beredd, -villig, -valmius offer| beredskap, -vilja, -veitsi offerkniv. -veri offerblod, -vuori offerberg.

ui|da simma; bada; (kellua, pysyä veden pinnalla) flyta*; (pulikoida) plaska; (kuv.) bada; olla -massa taga sig ett (kall)bad; ba-

da; tulla -masta komma från badet; mennä -maan gå för att bada; gå för att taga sig ett (kall)bad; vene ui rantaan asti båten flyter ända till stranden; -va flytande; -va telakka flytdocka; -va nosturi flyt-, ponton|kran; -va sitta pontonbro. uija (uimari) simmare, / simmerska. uikku* (Podiceps) dopping -en -ar. uiku||ttaa* kvida*; jämra sig; (valittaa) klaga. -tus kvidande; jämmer -n; (ve)klagan. uima i-allas simbassäng, --asu (uimapuku) bad-, sim|dräkt. -elimet pl simorgan. -evä simfena. -halli simhall, -harjoitus simöv-ning. -housut pl sim-, bad|byxor. -huone badhus; kallbadhus, -hyppy simhopp. -hyppääjä simhoppare. -jalka (räpylä ~) simfot. -kaapu badkappa, -kalvo simhud -en -ar. -kandidaatti simkandidat. -kausi badsäsong. -kello (el.) simklocka. -kelpoinen: ~ vesi vatten (som är) dugligt (lämpligt) för badning. -kilpailu(t) sim|tävlan, -tävling, -koppi badhytt. -koulu simskola, -la ks. seur. -laitos siminrättning; badhus, -lakana (kylpy badlakan, -lakki badmössa, -liike simrörelse. -maisteri simmagister. -matka sim|färd; -sträcka, -naamari cyk-lopöga; dykarmask. -näytäntö simupp-visning. -opettaja simlärare, -opetus sim-undervisning. -paikka bad|plats, -ställe, -promootio simpromotion. -puku baddräkt, -pyrstö simstjärt. -rakko simblåsa, -ranta badstrand, -retki sim|färd, -tur. -ri simmare, / simmerska. -räpylä simhud; (sammakko-miehen) simfena; grod|fot -foten -fötter, -seura simsällskap. -silla(an) simmande; olla ~ simma; joutua -silleen hamna i vattnet, -stadion simstadion. -sääntö (shk.) simre-geln. -taidoton icke simkunnig; simokunnig. -taito sim|konst, -kunnighet, -taitoinen simkunnig. -taituri simstjärna, -temppu simkonst -en -er. -urheilu sim|idrott, -sport, -vyö simbälte. uimi nen simmande; simning; badande, badning; flyt I ande, -ning. -sen taito konsten att simma. -s(kyky flytbarhet; flytförmåga, -kykyinen flytbar; som håller sig flytande.) uimuri (tkn.) flottör -en -er. uinah||dus slummer -n. -taa* (uinailla) slumra; (nukahtaa) slumra in; inslumra; (kuv.) avsomna; somna bort. -taminen inslumrande; (kuv.) avsomnande, uinai||lia slumra, -lu slummer -n. uinninopettaja simlärare, uinti* simning; (urh.) sim -met; (kylpy) (kall)bad -et -; (yhd.) vrt. uima-, -kausi badsäsong, -kilpailu simtävling, -maaottelu simlandskamp. -mahdollisuus badmöjlighet, -maksu badavgift, -matka sim|färd, -sträcka, -merkki simmärke. -mestari simmästare. -mestaruus simmästerskap. -opetus sim-undervisning. -paikka bad|plats, -ställe, -ur-heilu sim|idrott, -sport, -veto simtag. uinu||a slumra; -va slumrande; (lääk., Iak.) latent, -ksissa slumra; (vara) försänkt i slummer, inslumrad, -ttaa (vaivuttaa uneen) söva (till ro); -ttavasti (unettavasti) sövande, uisk||ennella * simma (omkring); flyta (omkring). -o (sot.) landsättningsbåt. uis tella fiska med, fånga på drag; svirvla;uistelu — ulkoasiainvaliokunta

ulk

spinna; soutaa uistinta ro drag. -telu fiske med drag; spinn-, svirvel|fiske. -tin drag -et -. (-kela drag-, spinn-, svirvel|rulle. -siima rev, lina för drag.)

ui 11 tat taa * (uit.) låta* flotta, -ttaa* låta simma; (uit.) flotta, -ttaja (tukin ~) flottare. -ttäminen flott|ning, -ande. -tto* flottning. (-aika flottningstid, -aukko flottnings-sluss, dammöppning, -haka båtshake, -hä-viö flottnings|svinn -et, -förlust -en -er. -jätkä ks. -mies. -kalusto flottningsma-teriel -en. -katselmus flottleds|besiktning, syn. -kausi flottnings| säsong, -period. - kelpoinen flottnings I duglig, -bar. -kouru flottnings-

, timmer|ränna. -kustannukset flott-ningskostnader. -kuutio flottningskubik. -lainsäädäntö flottningslagstiftning. -laite flottningsanläggning. -lupa flottningstill-stånd. -maksu flottningsavgift. -merkki flottningsmärke. -mies flottare; timmer-, stock-, flott|karl; -miehet, -miehistö flott-ningsmanskap -et. --oikeus flottningsrätt. -pato spardamm. -puro flottningsbar bäck. -puu flott[nings]ved; flottimmer; flottgods. [-varasto flottgods|upplag, -bassäng.] -päällikkö flottningschef. -ruuhi flottnings-, timmer|ränna. -sääntö flottningsstadga. -tavara flottgods. -työ flottningsarbete. -työnjohtaja flottningslinspektor, -förman, -arbetsledare. -työryhmä flottningslag. -vahinko flottningsskada. -vene flottnings[rodd]båt. -väline flottningsredskap. - väylä flottnings-, flott|led. -yhdistys [lauttaus flottnings-förening. -yhtiö flottningsbolag.)

uivelo (lin. Mergus albellus) salskrak|e -en -ar.

ujo blyg; (kaino) försagd, generad; (häveliäs) pryd; (arka) skygg; (vaatimaton) tillbakadragen. -stelema(ton oblyg, ogenerad; [-[rohkea]-] {+[roh- kea]+} oförsagd; [arastelematon] frimodig, -ttomasti oblygt; ogenerat; frimodigt; rakt på sak. -ttomuus2 oblyghet; oförsagdhet, frimodighet.) -stella blygas*, vara generad; genera sig (för ngt); vara försagd (pryd); hän ei -stellut sanoa totuutta han blygdes inte (drog sig inte) för att säga sanningen; mitä (sinä) -stelet? vad är det du generar dig för? vad blygs du för? -stelematta utan att blygas; ogenerat; (häikäilemättä) oförsynt, utan hänsyn, -stelu försagdhet; skygghet; pryderi. -sti blygt, generat; skyggt, -stus blygsel -n; pryderi, -stuttaa: minua ~ jag känner mig generad (över ngt), -us blyghet, försagdhet.

uju (mer.) trim -met; hyvässä ~ssa väl trimmad. -a 1. (venyä) tänjas, töjas; (jatkua) förlängas, sträcka sig, fortsättas*. 2. (uida) simma, -ttaa (venyttää) tänja, töja; (saada ulottumaan) få att nå (räcka); (kuv.) in[-smussla, -smyga.

ukaasi (hist. keisarin, senaatin määräys) ukas -en -er.

ukk||eli (ukko) gubb|e -en -ar. -i 1. (ukko) gubbe. 2. (isoisä) far|far -fadern -fäder.

ukko 1. gubbe; ~ kruunu (leik.) kronan; staten; ~ kuin ~ (j.) vem som helst. 2. (koiraseläin) hane, hanne, -hauki gammel-gädda. -herra (mtsh. j.) chefen för en tim-meravverkningsplats; boss -en -ar; en

(mycket) stor herre, -ikä gubbåldern. -karhu björnhan(n)e. -koti gubbhem. -mainen gubbaktig, gubbig; senil, -maisesti gubbaktigt. -maisuus gubbaktighet, senilitet, -mauseri (sot. leik.) mauserpistol. -metso tjädertupp. -mies gubbe; (leik.) äkta man; gift karl. -nen (ukonilma) åsk|a -an -or; tordön -et -; havaita -sta ilmassa känna åska i luften (m. kuv.); ~ käy (jyrisee) åskan går; det åskar, -niluri (hnt. Dendroctonus mieåns) stora, jätte|bastborren. ukkosen||isku åsk(ned)slag; blixtnedslag, -johdatin åskledare, -jyrinä åskdunder, tordön. -jyrähdys åskknall -en -ar. -vaaja (ukon~) åskvigg -en -ar; blixt -en -ar. ukkos||ilma åskväder, -pilvi åskmoln. - purkaus åskurladdning. -sade åskregn, -suoja åskskydd, -sää åskväder, -taa (prs.) åska. ukko||teeri orrtupp -en -ar. -vaari (isoisä)

farfar, -varvas (iso ~) stortå, ukon||hattu (ksv. Aconitum) stormhatt, (-tyyppi [Aconitum-tyyppi] [mtsh.] storm-hattyp, Aconitum-typ.) -ilma åskväder, -kaura (Avena strigosa) purrhavre. -kivi kvarts, -koira spinnarlarv. -nuoli åskvigg -en -ar. -parta (jussin~, jäkki) (ksv. Nar-dus strida) stagg -en. -ranjus, -rähjä gubb-stut -en -ar. -sieni (Lepiota) fjällskivling; korkea ~ stolt fjällskivling. -tuli ljungeld, -vaaja, -vasama åskvigg. ukraina (vähävenäjä) (kiel.) ukrainska -n. -lainen (käns.) 1. (s.) ukrain|are, -ska. 2. (a.) ukrainsk, uksi (ovi) dörr -en -ar.

ula (rad.) ukv. (—aallot [ultralyhyet ultra-kortvågor. —asema [ultraly hy taatto ~] ukv-station.)

ulaani (ent. sot., ratsumies) ulan -en -er. -rykmentti ulanregemente, ulahtaa, ulista tjuta.

ulap|pa (vedenselkä) fjärd -en -ar; meren -alla (aavamerellä) på öppna (vida) havet; (run.) på böljan den blå; (mer.) i rum sjö. ula||radio, -vastaanotin ultrakortvågs|radio,

-mottagare; ukv; ks. ula. ulettua ks. ulottua.

uli||na tjut -et; vrål -et. -seminen tjutande;

vrålande, -sta tjuta, (mylviä) vråla, ulj||aasti stolt; käckt, -as stolt, (peloton) käck; (urhoollinen) hjältemodig; båld; (uhkea) ståtlig, (-ryhtinen med stolt hållning, -tella stoltsera, ståta.) -uus2 stolthet, käckhet; hjältemod; ståtlighet,

ståt. ulko- (yhd.) utan-, yttre; ytter-, ut-; utifrån; lukea ~a läsa utantill; (oppia) ~a memorera; sekä ~a että sisältä både ut- och invändigt, utan o. innan; opittu inlärd, -akäsin utifrån, -allas (sataman) ytter-hamn; vrt. -satama, -alue (Iak., titan) urfjäll -en -ar. -alukeminen utanläsning, -antenni utomhusantenn, -apäin utifrån, -asia (ulkomaan) utrikesärende. ulkoasiain |hallin to, -hoito utrikesförvaltning. -komissaari utrikeskommissarie. -ministeri utrikesminister, -ministeriö ministeriet för utrikesärendena; utrikesministe-ri|um -et -er, (Ruots., USA ym.) utrikesdepartement -et -; käytettävänä (diplomaatti) i disponibilitet. -valiokunta (edusk.)

utskottet för utrikesärenden; (valtioneu-vost.) utrikesutskott(et).

ulko asiat (valt.) utrikesärenden. -askare(e)t ute|göromål, -sysslor pl. -asu utstyrsel -n; (det) yttre; exteriör -en; utseende; (päällysvaatteet) ytterkläder, -elämä (ulkoilma~) friluftsliv; uteliv, -eronto* (kiel.) ablativ -en -er. -eurooppalainen utomeuropeisk, -hahmo yttre gestalt, -halkaisija yttre diameter. -hanka (sout.) utriggare, -hankainen 1. (a.) utriggad. 2. (s.) utriggare, -hanka-vene utriggare; utriggad båt. -huone uthus; (käymälä) avträde, (-rakennus uthusbyggnad. -rivi uthus|rad, -länga.) -ikkuna yttre fönster; ytterfönster. -ilija frilufts-människa; frisksportare. -illa leva * friluftsliv; frisksporta; (telttailla) idka camping, -ilma (den) friska luften; luften ute; ~ssa i fria, friska luften; (taivasalla) (ute) i det fria. (-elämä friluftsliv, -ihminen frilufts-människa. -juhla friluftsfest. -jumalanpalvelus friluftsgudstjänst. -kahvila frilufts-kafé. -kokous friluftsmöte. -konsertti fri-luftskonsert. -leikki friluftslek, -maalari [taid.J friluftsmålare, -maalaus [taid.] fri-luftsmålning. -näyttämö frilufts|teat|er -ern -rar, -scen.) -ilu friluftsliv; frisksport(ande); camping; tältliv -et. (-alue frilufts|område, -reservat, -elämä frilufts-, camping-, tält|-liv. -päivä f koul. J friluftsdag; idrottsdag, -tarvikkeet pl friluftsutrustning; [leirintä~] campingutrustning, -teltta campingtält. -varusteet ks. -tarvikkeet.) -inen yttre.-jäsen (kannattajajäsen) passiv medlem; (maksava ~) betalande medlem; (luostarin ym.) extern -en -er. -kaihdin markis -en -er. -kari utskär; yttre skär. -katto ytter-, vat-ten|tak. -kehys yttre ram. -ketto ytterhin-na. -kerros ytter-, yttre skikt, -kiilto (kuv.) yttre sken: polityr, -kohtainen yttre; (pinnallinen) ytlig; (puolueeton) objektiv, »kohtaisuus objektivitet, -korva (an.) ytteröra. -kuiva (sht.) lufttorr. -kuivatus lufttorkning. -kulma (mat.) yttre, ytter|vinkel, -kultainen skenhelig, skrymtaktig; bigott. -kultaisuus skenhelighet, skrymteri, bigot-teri. -kuntalainen utsocknes (tpm.). -kuori ytterskal, yttre skal; (kuv.) det yttre, -kuva utomhusbild; exteriör, -lainen (miel. -m a i-nen, -maalainen) utländsk, utlänning; ~ vilja utländsk spannmål, -laisro-tuinen av utländsk ras. -laitamoottori (perämoottori) utombordsmotor. -laudoitus (rak.) bräd|fodring, -beklädnad, -linja fjärrlinje; (puh., kauko~) interurbanlinje. (-puhelu fjärrsamtal; interurbant samtal.) -lukko ytterlås. -luku utanläsning, -luoto utskär -et -. -lähetys (kirk.) yttre missionen. -läksy utan(till)läxa.

ulko||maa (tav. pl ~t) utlandet; -mailla i utlandet; utrikes; utomlands; -mailla olo (oleskelu) utrikesvistelse; -maille till utlandet; utrikes, utomlands; -maille myynti försäljning till (på) utlandet; -mailla från utlandet; utrikesifrån; ~n uutiset utrikes-nyheter; utländska notiser; meriliikenne utrikessjöfart; raha utländskt mynt; utländsk valuta; ~n viranomainen utländsk myndighet; ~n kansalainen utländsk med-

borgare, -maailma den yttre världen; yttervärlden.

ulkomaa I |lainen utlänning; (vieras) främling; -laisten kohtelu behandling av utlänningar, -laisperäinen av utländsk härkomst, extraktion. -laisuus det utländska; det som är utländskt; utländsk härkomst, -laus fasad-målning.

ulkomaan 11 edus tus utrikesrepresentation. -e-lävä (leik. läh.) underdjur. -kauppa utrikeshandel. (-toimisto utrikeshandelsbyrå.) -kieli främmande språk; (leik.) utrikiska. -kirje brev till (från) utlandet, -kirjeenvaihtaja utrikes-, (ulkomailla oleva, kaup.) ut-lands|korrespondent. -lehti utländsk tidning; pl -lehdet, -lehdistö den utländska pressen, -liikenne utrikestrafik; trafik på utlandet, -matka utrikesresa; hän ön ~lla han befinner sig på en utrikesresa, är utrikes. -osasto utrikesavdelning. -passi utrikes-pass. -raha utländskt mynt, utländsk valuta. (-

määräinen lydande på utländskt valuta.) -sekki utländsk check, -tavara utländsk vara. -toimisto utrikesexpedition, -uutiset pl utrikes|nyheter, -nytt (tpm.).

ulko||mainen utländsk; utrikes (tpm.), ut-rikisk; exotisk, -maino|nta, -s utereklam, -maisrotuinen av utländsk ras; exotisk, -majoitus (sot.) bivackering. -meri öppna havet (määr.); rum sjö. -ministeri, -ministeriö utrikes|minister, -ministerium, -muistista utantill, -muoto (-näkö) utseende; (-asu) utstyrsel; (det) yttre; (näennäisyys) sken -et. -museo friluftsmuseum, -muuri ytter-mur. -na ute; (ulkopuolella) utanför (ngt); ~ oleva utevarande; (maksamaton, perimättä) utestående, -nainen yttre; utvärtes (tpm.); -naiset vammat yttre (utvärtes) skador. -naisesti till det yttre; (erik. lääk.) utvärtes. -naliikkumiskielto utegångsförbud. -nema utsprång -et -. -neva ut-, framskjutande, utstående; ~t silmät (mulkosilmät) utstående ögon. -niitty utäng. -näkö utseende; -näöltään till utseendet; till det yttre; ~ pettää utseendet (skenet) bedrar, --olento (kiel.) adessiv -en -er. --oppilaitos externat -et -; externatskola, --oppilas extern -en -er. --osa ytter-, yttre del. --ote (pn.) yttre grepp, --ovi yttre dörr; ytterdörr, --ovipuhelin porttelefon, -palsta utjord -en; ut-j ordsskifte; utskifte; utägor. -parlamentaarinen utomparlamentarisk. -pelto utåker. -piirre yttre drag; (ääriviiva) kontur -en -er. -pinta utsida; yttre sida. -pitäjä (tav. pl): -pitäjissä i andra socknar; (yhd.) utsocknes-, -pitäjäläinen ut|socknes-bo -n -r, -socknes (tpm.). -poliittinen utrikespolitisk. -politiikka utrikespolitik.

ulkoportaat pl yttertrappa.

ulkopuol|i yttre sida; yttersida; (-osa) ytterdel; jnk -ella, -elle, -elta utanför, (eril\lään -leen) utom ngt; (pinnalla) utanpå ngt; -elta utvändigt, utanpå; ~n utvändigt; hän jäi -lie han blev utanför; uiko- ja sisäpuolelta ut- och invändigt; utan och innan; päiväjärjestyksen -ella utom dagordningen; viran -ella utom (utanför) tjänsten; laajalti maamme rajojen -ella, -elle långt utöver vårt lands (landets) gränser; olla jnk -ella fallaulkopuolinen

utom ngt; jäädä jnk rajojen -elle falla (stanna) utanför (utom) gränserna (ramen) för ngt; oikeudenkäynnin -elia tapahtuva (tapahtunut) utomprocessuell; -elia tämän lain suojan ovat uteslutna från skydd enligt denna lag äro; -elia ohjelman utanför, utom programmet, ulko||puolinen yttre; (syrjäinen) utomstående; (ulkoinen) utvändig, -puolisesti utvändigt; till det yttre; (lääk.) utvärtes, -puolitse på yttre sidan (jnk om ngt), -pää den yttre ändan, -raja yttre gräns, -rakennus uthus, -rata 1. (urh.) ytterbana. 2. (ulkona oleva ~) utomhusbana. -ravintola ute|-restaurang, -servering; utvärdshus, -reitti yttre farled, -rengas yttre ring; (aut.) (yt-ter)däck -et -. -reuna yttre kant, ytterkant, -saari utskär -et. -saaristo yttre skärgård; havsband -et. -saaristolainen utskärsbo -n -r. -salla ute (i det fria); (taivasalla) under bar himmel, -salta utifrån, -satama uthamn. -seinä yttre vägg; yttervägg, -seura-kunta annan församling, (-lainen från en annan församling.) -sivu ytter-, yttre sida, utsida, -suomalainen utlandsfinne; finne i förskingringen, -syntyinen exogen, -syrjä yttre kant; ytterkant, -tila utgård. -tilus: -tilukset utägor. -toimi ute|göra, -syssla, -göromål. -tulento (kiel.) allativ -en -er. -työ utearbete; arbete utomhus, -työläinen, -työ-mies utearbetare, -utua* (etääntyä) avlägsna sig; vrt. u 1 o n t u a. -valaistus ut om-husbelysning; yttre belysning, -valta utländsk, (tav. vieras) främmande makt. -va-rustus utanverk, -varvas yttertå. -verho (ksv.) ytterfoder, -väylä yttre farled, ulku* (nuotta-, verkko/vapeet) (kal.) torkställning för nät (notar). ullak||ko* vind -en -ar; (ylinen) skull|e -en-ar; (luhti) loft -et -. (-huone, -kamari vinds |-rum, -kammare, -ikkuna, -kerros vinds|-fönster, -våning, -komero vindsskrubb, -murto vindsinbrott, -palo vindsbrand, -varas vindstjuv.) -onportaat vindstrappa, ulo||immainen, -in (sup.) ytterst; -impana, -inna ytterst; längst ute. -ke* 1. (rak.) utsprång -et -; utbyggnad -en -er; erk|er -ern -rar; burspråk -et -; (kannate) konsol -en -er. 2. (mtr. ym.) utlöpare, (-palkki fra k.] konsolbalk; utliggare.) -mmainen (ulompi) yttre, -mma|ksi, -s längre ut, utåt; ~ jtk (yli jnk) utöver ngt; hän meni siinä toimivaltaansa <~ han överskred häruti sin befogenhet. -mpana längre ut; (kauempana) längre borta; (etäällä) på avstånd; ~ merellä längre ute på havet, -mpi yttre, -ntaa* 1. (ulottaa) sträcka2 ut; utsträcka2. 2. (loitontaa) avlägsna; fjärma, -ntua * 1. sträcka2 sig. 2. (etääntyä) avlägsna sig. ulos ut; ajaa ~ driva (köra) ut. -åjo ut|driv-ning, -körning, -anti (j., suullinen esitys) framförande; utförsgåvor; hyvä ~ gott målföre, -anto utgivning, -haku (Iak.) utsökning. -heittäjä utkastare. -hengitys utandning, -käytävä utgång, -meno|tie, -väylä utfartsväg. -mitata* (Iak.) utmäta2; taga* i mät; julistaa omaisuus -mitatuksi förklara egendom utmätt, -mit-taus utmätning; panna -mittaukseen

taga i mät. (-kelpoinen utmätningsbar, -kielto utmätningsförbud, -pöytäkirja utmätningsprotokoll. -velallinen, -velkoja utmätnings |gäldenär, -borgenär.) -oton(alai-nen utmätning underkastad; utmätt, «haltija överexekutor.) -ottaa* ks. -mitat a. ulosotto (pakkotäytäntö) utmätning; utsökning; exekution, -apulainen exekutionsbiträde. -asia utsökningsärende. -juttu utsök-ningsmål. -kaari (hist. Iak.) utsökningsbalk. -kelpoinen utmätnings-, utsöknings|gill; exekutiv. -kulut pl utsökningskostnader. -käsky utmätnings-, exekutions|order. -laki ut-sökningslag. -luettelo utsökningslängd. - menettely utsöknings-, utmätnings|förfarande. -mies utmätnings I man, -förrättare. --oikeudellinen exekutiv, --oikeus utsökningsrätt. -pakko utmätningstvång, -palkkio utmätningsarvode. -päätös utmätningsutslag, -pöytäkirja utmätningsprotokoll, -teitse, -tietä i utmätningsväg. -todistus utmätningsbevis. -toimenpide utmätningsåtgärd; exekutiv åtgärd, -toimi exekutionsväsen; ~n i exekutiv väg; i utmätningsväg. -tuomio utmätningsdom. -uhka utmätnings|hot, -risk. -viranomainen utsökningsmyndighet; exekutiv myndighet, -voimainen utmät-ningsgill; exekutiv; exigibel. ulos||päin utåt. -pääsy möjlighet att komma ut; (pelastus) räddning, -syöksy (esiin-syöksy) (jlkp.) utrusning. -säteily utstrålning. -taa (lääk.) laxera, -tava avförande, laxerande. -te* (-tus) (lääk.) avföring; exkrementer. -teko (vanh.) utlaga; -teot utlagor, utskylder, -tua avgå*, -tus* avföring; laxering; exkrementer pl. (-aine avförande [laxerande] medel; purgativ -et -; laxa-tiv -et -; laxermedel, -pilleri laxerpiller.) »vedettävä: ~ sänky (sohva) utdrags|säng, -soffa, -virtaus utströmning, ulo! i ta * ulkonee skjuta * ut (fram); utskjuta *; (sojottaa) spreta; stå * ut. -te ^«.ulottuvuus. -tin* tentak|el -eln -ler; (raaja) extremitet -en -er. -ttaa* utsträcka; sträcka; utvidga; (levittää) utbreda*; (pidentää) förlänga2; määräys voidaan ~ koskemaan (käsittämään) bestämmelsen kan utsträckas att gälla (omfatta); ~ vaatimuksensa yli sovitun määrän utsträcka sina fordringar utöver det överenskomna beloppet; ~ toiminta myös jalostukseen utvidga verksamheten att också omfatta förädling, -ttäminen utsträckande, utsträckning; utvidgande, utvidgning; utbredande, utbredning, -tteinen (yhd.) -dimensionell; kolmi~ elokuva tredimensionell film. -ttua* nå2; räcka3; en -tu kattoon jag räcker inte (upp) till taket; alue -ttuu pohjoisesta etelään området sträcker sig från norr till söder; olla käden -ttuvjissa, -illa befinna sig inom räckhåll; tykkien (kantaman) -ttuvjilla, -issa inom räckhåll för kanonerna; kaukana jnk -ttuvilta långt utom räckhåll för ngn, ngt; joutua jnk -ttuville komma inom räckhåll för ngn, ngt; (meidän) ulottuvissamme inom räckhåll för oss; lain käsi ei -tu häneen lagens arm når inte honom; han är utom räckhåll (oåtkomlig) för lagen; han står utom lagen, -ttuma ks. -ttu|-vissa, -villa; (tkn.) räckvidd -en -er; om-

fång -et; aktionsområde -t -n. -t tuma ton: jnk -ttumattomissa utom räckhåll för ngt. -ttuvuus2 utsträckning; räckvidd-en; (mat.) dimension, -tuttaa* utsträcka2, ulpukka* 1. (upukka) (ksv. Nuphar) gul näckros -en -or. 2. tumme (Nymphaea) (vit) näckros, ulsteri (takki) ulst|er -ern -rar. ultimaatumi (uhkavaatimus) ultima|tum

-(-tumet) - (-ta), ultra||lyhyt (rad.) ultrakort. -punainen ultra-röd. -violetti ultraviolett, (-säteily ultraviolettstrålning. -valo ultraviolett ljus.) ulvah||della* tjuta*; yla. -dus tjut -et -; yl -et. -taa* tjuta* till; uppge ett tjut. -telu tjut -et, tjutande; ylande; yl -et. ulvo||a tjuta*; yla; (j.) ulva. -ja (kuv.) skrikhals -en -ar; gaphals. -minen, -nta tjut -et; yl -et; tjutande; ylande; (j.) ulvande. umbra (väri) umbra -n.

ummej|hduttaa göra unken, -htua* bli unken; unkna, -htuneen (haju unken, instängd lukt. -maku unken smak. -makuinen unken.) -htuneisuus unkenhet; instängdhet, -htu-nut unken; instängd; (painostava) kvav. -lleen precis; jämnt; fullt, -tus förstoppning, ummikko* enspråkig; som behärskar blott ett språk, -ruotsalainen pursvensk; ensprå-kigt svensk, -suomalainen pur|finne, -finsk; enspråkigt finsk, ummis||taa tillsluta*; ~ silmänsä jltk sluta ögonen för, blunda för, vara blind för ngt. -tua tillslutas*, umpeen: kasvaa ~ växa (gro) igen; kulua ~ utgå; gå till ända. -kasvanut igen|vuxen, -växt, -grodd, -kuluminen (ajan) utgång, -kulunut tillända|gången; -lupen. -mennyt ks. ed.; igen|grodd, -vuxen, -meno ks. -k u-luminen umpeutua* växa, gro*, gå igen; helas; läkas:

ks. (kulua) umpeen. um|pi2* 1. ummella: vatsani on ~ jag har förstoppning. 2. ummelleen (tasan) jämnt; (täysin) fullt. 3. ummessa: tie on ~ vägen är aj (lumessa) igensnöad, igenyrd; b) (tu-kossa) spärrad, blockerad; c) (raivaamatta) obanad; ~ silmin, silmät ~ med (till)slutna ögon; (kuv.) huvudlöst, blint. 4. ummesta: avata tie ~ a) (lapioimalla) skotta upp; b) (auraamalla) ploga upp en väg. 5. umpea: ajaa ~ färdas på obanade vägar; hiihtää ~

skida i ospårad snö. 6. umpeen (kiinni) igen, till; (toisiinsa, kokoon) ihop; (loppuun) tillända; kasvaa ~ växa (gro) igen; bli övervuxen; haava menee ~ såret gror igen; (parantuu) såret helas, läkes; panna (painaa) silmänsä ~ sluta till ögonen; kulua ~ (aik.) gå till ända; (päättyä) utgå; määräajan ~ kuluttua efter fatalietidens utgång; tämän vuoden ~ mennessä vid detta års utgång; koko vuoden ~sa till årets slut; året i ända; året om, igenom; ensi viikko ~sa till o. med nästa vecka; luoda ~ (täyttää) igenfylla, (lapioimalla) igenskotta; lakaista ~ igensopa. 7. (snt.): puhua ummet ja lammet (kuv.) orda, prata vitt o. brett; prata i o-ändlighet; prata allt möjligt (mellan himmel o. jord), umpi!; au t o täckt bil; kupébil. -erite (fysiol.)

inre sekret; hormon -et -er. -eritteinen inre-sekretorisk -eritys (fysiol.) inre sekretion, -hanki obanade, stiglösa drivor, -humala: ~ssa stupfull, plakat; redlöst berusad, -järvi sjö utan utlopp, -kanava blind-, (pisto stick |kanal. -kan t inen (mer.) heldäckad. -kartano kringbyggd gård. -kauppa slump-köp. -kiero (j.) illistig; lömsk; bakslug; rävaktig. -kiesit pl kabriolett, kabriol -en -er. -kudos rundstickad vara. -kuilu blindschakt. -kuja återvändsgränd; joutua ~an (kuv.) råka i en återvändsgränd, -kumirengas kompakt gummiring; massivring. -kuorinen: ~ kello ur med dubbla boetter. -kuuro stendöv, -laakso kitteldal. -lampi tjärn utan (synligt) avlopp, -lippu sluten sedel; äänestys -lipuin omröstning med slutna sedlar; (palloäänestys) ballotering. -lisäke (an.) appendix -et -; blindtarmens (maskformiga) bihang -et-; -lisäkkeen tulehdus (lääk.) blindtarmsinflammation; appendicit -en -er. -lo (ampulli) (frm.) ampull -en -er. -lukko baklås, -lum|i: olla -essa vara (totalt) insnöad, igen|snöad, -yrd. -malli (mer.) blockmodell; (aut.) kupémodell, -matossa: lattia on ~ golvet är helt o. hållet täckt med mattor, belagt med heltäckande matta, -mielinen sluten, inbunden; (pidättyväinen puheissaan) förbehållsam; (jörö) otillgänglig. -mielisesti förbehållsamt. -mielisyys slutenhet, inbundenhet; förbehållsamhet; otillgänglighet. -muuri blind-, kuliss|mur. -mäh-käinen (likimääräinen) ungefärlig; (suunnittelematon) planlös; slumpmässig, -mäh-käisesti på måfå; planlöst; slumpmässigt, -mähkäisyys oberäknelighet; planlöshet; slumpmässighet. -mähkään planlöst; slumpmässigt; på en slump; på en höft; (onnen kauppaa) på måfå; (sokeasti) blint; i blindo, -nainen sluten; (massaltaan massiv,

kompakt; (tukittu) tilltäppt; (katettu) täckt; (kokonaan katettu) heltäckt; (kiel.) ~ tavu sluten stavelse; ~ piha kringbyggd gård; ks. ed. u m p i-, -naisuus slutenhet, -o (tölkki, purkki) konservburk, -oida (keitt.) koka in; konservera, -ointi* inkokning; konservering. -otölkki konserv|burk, -glas. -peittei-nen heltäckt. -piha kringbyggd gård(splan). -pilvessä: taivas on ~ himlen är jämnmulen. -pimeä 1. (a.) kolmörk. 2. (s.) ~ (säkkipimeä) kolmörk I er -ret. -putki bajonettrör; ampull -en -er. -pyörä skivhjul. -päissään ks. -humalassa, -rauhanen (an.) endo-krin körtel, -rengas (aut.) kompakt (massiv) ring; sluten ring. -ruotsalainen pursvensk. -siittoinen (ksv.) kleistogam. -sisuk-sinen kompakt, -sokea stenblind. -sokeus stenblindhet. -sokkelo återvändsgränd -en -er; (harha ~) labyrint -en -er; irrgång -en -ar. -solmu dubbel-, hård|knut; käringknut; (mer.) råbandsknop; olla ~ssa ha dubbelknut; vara knuten med hårdknut. -sukkelo, -sukkula: mennä ~an dyka ner (under vattnet). -suolentulehdus blindtarmsinflammation; appendicit -en -er. -suoli blindtarm, -suomalainen purfinsk, -tauti förstoppning, -tavu sluten stavelse, -tie igenyrd, (raivaamaton) obanad väg-. - vaunu (-auto) täckt vagn; kupé. -äänestys sluten omröstning;umpiäänne -

(palloilla) ballotering. -äänne (fon.) stöt-ljud, klusil -en -er; explosiv|a -an -or. limppu, umpu (kukan, kuv.) knopp; ummullahan), ummussa (an) (kuv.) (vara) i knopp, une||ksia drömma2 (ngt, om ngt), -ksija drömmare, / drömmerska. -ksiminen drömmande. -ksivakatseinen med drömmande blick, -liaasti sömnigt; (veltosti) dåsigt; halvsovande; slött, -liaisuus2 sömnighet; sömnaktighet; dåsighet; slöhet; letargi. -lias sömnig; sömndrucken; (torkkuva) dåsig; halvsovande; (veltto) slö. -lma dröm -men -mar. -Imoida drömma2 (om ngt), -lmointi* drömmeri; svärmeri, -n (horros dvallik sömn; [halv]slummer; -nhorroksissa halvt inslumrad; yrvaken; sömndrucken; sömnyr. -lahja sömnens gåva; [leik.] hänellä on hyvät ~t han har lätt för att sova, gott om sömn, [m.] är en riktig sömntuta. -näkijä drömmare, -näkö dröm -men -mar. -pöp-perö: ~ssä sömndrucken; omor[g]nad; yrvaken. -pöpperöinen sömndrucken; sömnig, omor[g]nad. -selittäjä drömtydare. -selitys drömtydning.) -tar

(myt.) sömnens gudinna. -ton sömnlös; ~ uni drömlös sömn. -ttaa* söva2; göra* sömnig; söka*; minua ~ jag känner mig sömnig, dåsig, -ttaya sövande; (lääk.) sömngivande. -t ta vas ti sövande. -ttomuus2 sömnlöshet, unho glömska; förgätenhet; joutua ~on falla i glömska; (för)glömmas; bli (bort)glömd. -la: pelastaa ~an joutumasta rädda undan glömskan, -ttaa*, -ttua* ym. ks. unoh|-t a a, -t u a ym. un|i2 sömn -en; (unennäkö) dröm -men -mar; -essä, ~ssaan i sömnen; i drömmen; nähdä -la drömma; näin -ta jag hade en dröm; jag drömde; selvitä -esta morna sig; herättää -esta väcka ur sömnen; väcka upp; päästä -een, saada -ta kunna somna; saada -en päästä kiinni kunna somna; nukkua vanhurskaan -ta sova den rättfärdiges sömn. -haave (kuv.) dröm; luftslott, -harha drömvilla, -keko sju-sovare; sömntuta. -keonpäivä (27. 7.) sjusovardagen. -kirja drömbok. -kko* (ksv. Papaver) vallmo -n -r. (-öljy vallmoolja.) -kuva drömbild, -lukkari (enl.) spögubb|e -en -ar, kyrkstöt -en -ar. -lääke sömnmedel, -nen sömnig; (yhd.) -sövd; sikeä ~ tungsövd; herkkä ~ lättsövd. unioni (liitto) union -en -er. -kuningas (hist.) unionskonung, -lippu unionsflagga, -naika unionstiden, -politiikka unionspolitik, -puolue unionsparti(et). -stinen unionistisk. uni]jpulveri sömnpulver, -sono (mus.) uni-son(sång).

unissa |kä velijä sömngångare, somnambul -en -er. -käynti somnambulism; sömngång. uni||tauti sömnsjuka -n. -tautinen sömnsjuk.

-tila sömn -en; (lepo—) vilotillstånd, univormu (virka-, sotilas/puku) uniform -en -er. -pukuinen uniformsklädd; uniformerad, unkari| lainen 1. (s.) ungrare. 2. (a.) ungersk, -nnos översättning till ungerska; ungersk översättning, -ntaa * översätta till ungerska, unohdu|s glömska; jäädä -ksiin (bort-, förglömmas; falla (sjunka) i glömska; -ksiin joutunut bortglömd; förgäten; olla -ksissa vara (bort)glömd, förgäten, försjunken i

— upottaa upo

glömska(ns natt); pelastaa -kselta (-ksiin joutumasta) rädda undan glömskan, unoh||taa* glömma2 (bort), förglömma2, för|-gäta* (vanh.) -gat -gätit; saada -lamaan komma (få) ngn att glömma ngt; -din kirjani kotiin jag glömde min bok hemma; velvollisuutensa -tanut pliktförgäten; ~ tehdä jtk glömma2 att göra ngt. -täminen glömmande, förglömmande; glömska, -tua* bli glömd (förglömd, förgäten); (för)glömmas2, förgätas*; hän -tui tänne han glömde sig kvar här; ~ mielestä falla ur minnet; (förglömmas; ~ ajatuksiinsa försjunka i tankar; -duin kuuntelemaan jag glömde mig kvar för att lyssna; pelastaa -tumasta rädda undan glömskan; minulta -tui mainitsematta jag glömde att nämna; päästä -tumaan falla i glömska; bli (bort)glömd, förgäten; -lunut (bort)glömd; förgäten, -tumaton oförgätlig, oförglömlig, -tunut (bort)glömd; förglömd, förgäten, unssi (vanh. pnmt.) uns -et -. untelo (unelias, veltto) sömnig, sömnaktig; dåsig; (veltto, tarmoton) slapp; loj; energilös. -isuus2 sömnighet, sömnaktighet; dåsighet; loj het. unteluus2 ks. ed.

untuv|a 1. dun -et -; olla -issa vara dunig, 2. (haiven) fjun -et -. -inen dunig; dun|-klädd, -mjuk; fjunig; fjunbeklädd; (s.) dununge, -mainen dunartad, dunlik. -nke-vyt dunlätt. -pallo dunboll, -patja dun-bolster. -peite 1. duntäcke. 2. (lin.) dunbeklädnad. -peitteinen dunklädd. -poikanen (lin.) dununge, -ton (som är) utan dun, dunlös. -vuode dunbädd. untuvikko* dununge; (er. mv.) dygnsgam-

mal kyckling, uoma (joen~) flodbädd -en -ar; (vako) fåra; palata entiseen ~ansa återgå i sin gamla fåra, (kuv.) i sina gamla fåror; glida tillbaka i de gamla spåren. U-palkki (met.) U-balk.

upe||a praktfull; ståtlig; (ylväs) förnäm; förnämlig; (ulkom.) parant, frappant, -asti: elää ~ föra ett dyrbart liv; leva högt; föra ståt. -illa prunka, ståta; (ylpeillä) yvas2 (jst över ngt); stoltsera (jllk) med ngt. -us2 prakt -en; (komeus) ståt -en; pompa, upiouto (uppo-outo) vilt främmande, uplantilainen 1. (s.) upplänning. 2. (a.) uppländsk.

upo||kas -kkaan (er. kem.) (smält)deg|el -eln -lar. -ke* (tkn.) inläggning -en -ar; inlägg -et -; intarsi|a -an -or; ks. -t e. -ksiin: painua (vajota) ~ sjunka; ampua ~ skjuta i sänk. -ksissa (vedessä, sukelluksissa) under vattnet, vatten, -ksista: nousta ~ dyka upp. -ta* uppoaa sjunka*; (kuv.) försjunka*; suruunsa -nnul (vaipunut) försänkt i sorg; -nnut sjunken, nedsjunken, -te* (tkn.) inläggning); intarsia. -tetyö intarsiaarbete. -ttaa* 1. sänka2, försänka2, nedsänka2; (lyömällä) (ned)driva2; (met., puus.) infälla2; — kultaan infatta i guld. 2. (hukuttaa) dränka2; — meren syvyyteen (ned)sänka i havets djup; tulva on -ttanut (hukuttanut) (alleen) laajat viljelykset översvämningen har lagt I vidsträckta odlingar under vatten. 3. (itr.)

jää, hanki ~ (ei kanna) isen (skaren) bär inte; -ttava suo bottenlöst kärr. -tus (nedsänkning, (ned)drivning; infällning; dränk-ning; (-sota [oinskränkt] ubåtskrig. »taktiikka sänkningstaktik.) upouusi2 splitter ny.

uppi||kivi (kal.) sänksten. -niskai(nen uppstudsig, halsstarrig, obstinat; [uhmaileva] trotsig: [niskoitteleva] tredsk, -sesti uppstudsigt, halsstarrigt; trotsigt, -suus2 uppstudsighet, halsstarrighet; trots -et; tredska.) uppo* (harv.) djup snö; skare, som ej bär. -ama (mer.) deplacement -et -. -amaton osänkbar, -aminen sjunkande, -an ks. upo-t a. -arkku sänkkista. -kaivo sänkbrunn; kasun -en -er. -kanta (ruuvin) försänkt huvud. -kantaruuvi skruv med försänkt huvud. -keitin ks. -kuumennin. -kultaus sänkförgyllning. -kuumennin dopp|värmare, -kokare, -mäntä (tkn.) plungerkolv. --outo vilt främmande, -puu sjunk|virke, -timmer, -rikas botten-, storm-, sten|rik. -tukki sjunktimmer. -urna Ars. u p p o a m a. -utua * sjunka ned (in); (kuv.) försjunka*; (syventyä) fördjupa sig. -utuma, -utuminen försjunkande; (syvennys) fördjupning, -uusi ks. u p o-vaaka sänkvåg, areomet|er -ern -rar.

upseeri officer -(e)n -are. -aines officersmaterial. -kasino officerskasino, -kerho offi-cers|klubb, -mäss. -kokelas officersaspirant. -komppania officerskompani, -koulutus officersutbildning. -kunta officerskår, -liitto officersförbund, -luettelo officersrulla, -n-(arvo officersgrad. -puku officersuniform, -ura officers|bana, -karriär.) -partio officerspatrull. -sto officerskår -en -er. -vakanssi officersvakans, -vartio officersvakt. upukka* 1. (met.) (smides)sänke -t -n; 2.

(ulpukka) gul näckros -en -or. ur|a 1. (reitti) stråt -en -ar. 2. (jälki) spår, (vako) fåra, räffla; käl -en -ar; (suunta) gir; ~ ja ruode (»pontti») spont -en. 3. (mat.) geometrisk ort -en. 4. (kuv.) elämän ~ bana; virka ~ karriär; lähteä uusille -ille slå in på (beträda) nya banor; inslå en ny väg; johtaa liike vaarallisille -ille leda rörelsen in på ett farligt spår, (suuntaan) i en farlig riktning; valita elämän ~ välja levnadsbana, sig en bana. uraani (met.) uran -et (-en), -atomi uranatom. -lasi uranglas. -lyijy uranbly. -löydös uranfyndighet, -nlouhinta uranbrytning, -pitoinen uranhaltig. -reaktori uranreaktor, -varat urantillgångar, uraauurtava banbrytande; epokgörande, urah||della *, -taa* brumma; morra; murra.

-telu brummande; morr|ande, -ning. urahöylä (uurrehöylä) käl-, spont-, slits|hy-vel.

urak|ka* 1. (vrs.) beting -et entreprenad -en -er; ackord -et -; antaa työ -atle ge ett arbete på entreprenad (ackord); ottaa -alle taga på entreprenad (ackord, beting). 2. ((tehtävä) uppdrag -et, uppgift -en. 3. (kuv.) (touhu) bråk, (työ) arbete; göra -t; siinä sinulla on aika ~ där har du ett styvt arbete (göra); siinä oli kyllin det gav en fullt upp med

arbete (att göra); siinä on aika ~ (päivätyö) det är ett helt dagsverke, urakka I leh to ackords-, entreprenad|villkor. -hinnoittelu ackord; sisättning; ackords |-tariff, -prislista. -hinta entreprenad-, ackords I pris. -huutokauppa entreprenadauktion. -järjestelmä ackords-, betings-, entreprenad|system. -mies ackordsarbetare, -palkka ackords-, betings|lön. -sopimus entreprenadavtal. -summa entreprenadsumma. -takaus entreprenadborgen, -tarjous entreprenadanbud, -työ betings-, entreprenad-, ackords|arbete; tehdä ~tä arbeta på ackord (beting). -työläinen, -työmies ackordsarbetare, -voitto ackordsvinst, ura||koida utföra entreprenadarbete(n); N.N. on -koinut talon N.N. har haft huset på entreprenad, har varit byggnadsentreprenör, -kointi* entreprenad|arbete, -verksamhet; harjoittaa bedriva entreprenadverksamhet. -koitsija entreprenör, uralaltailainen (kiel.) ural-altaisk. uran I laukaisija, -uurtaja banbrytare; föregångsman; pionjär -en -er. ura||ruuvi spår-, slits|skruv. -taltta kryssmejsel. -valssi spårad vals. uremia (virtsamyrkytys) uremi. urh ea tapper, modig, -easti tappert, modigt, -eilija idrottsman; idrottare; sportsman, -eilla idka sport (idrott); sporta; idrotta. urheilu idrott . -en -er; sport -en; ala

idrotts-, sport|gren. -asiantuntija idrotts expert. -auto sportbil; racerbil. -elokuva idrotts-, sport|film. -elämä idrottsliv. -haara idrottsgren, -harjoitus idrottsövning, -harrastus sport-, idrotts|intresse. -hullu sport|-idiot, -fåne; idrotts-, sport|galen, -biten, -hulluus sport|galenskap, -fåneri. -innostus, -in-to sport-, idrotts|intresse. -intoilija sport-, idrotts lentusiast. -johtaja idrottsledare, -johto idrottsledning, -juhla idrotts-, sport|-fest. -järjestö idrottsorganisation, -kalastaja sportfiskare, -kalastus sportfiske, -kasvatus idrottslig uppfostran, -kauppa

sportaffär, -kauppias sporthandlare, -kausi idrottssäsong. -kenkä sport|sko, -känga, -kenttä idrotts-, sport|plan. -kerho snört-, idrotts|-klubb, -kiihko sportvurm. -kilpailu idrottstävling. -kirjallisuus idrotts-, sport|littera-tur. -laji idrotts-, sport|gren; slag av idrott (sport). -Iakki sportmössa, -lehtiidrotts|blad, -tidning; sporttidning, -(lento)kone sport-(flyg)plan. -lentäjä sportflygare, -liitto idrottsförbund, -limen sportslig; idrottslig; (yhd.) sport-, idrotts-, -maailma idrotts-, sport|värld. -mainen sport(s)-, idrotts|mäs-sig. -mallinen av sportmodell, -merkki idrottsmärke, -metsästäjä sportjägare, -mies idrotts-, sports|man; idrottare; sportare. -museo idrottsmuseum, -neuvoja idrottsinstruktör. -n(harrastaja en idrotts-, sport|-intresserad. -johtaja idrotts|ledare, -koryfé.) -näyttely sport-, idrotts|utställning. -opisto idrottsinstitut, -osasto idrotts-, sport|avdel-ning. -ottelu idrottstävling, -paita sportskjorta. -puisto idrottspark, -pukimet pl sport|ekipering, -dräkt, -puku sportdräkt, -pusero sport|blus, -tröja, -puvusto sport|ekipering, -kläder, -garderob, -sanakirjaurheilusanasto — uskoa

usk

sportlexikon, -sanasto idrotts-, sport(s)terminologi. -selostaja idrottsreporter, -seura idrottsförening, -tarvikkeet pl sportartiklar, -taso idrottsnivå. -tilaisuus idrottsevenemang. -toimittaja sport|redaktör, -journalist. --uutinen sport|nyhet, -notis; -uutiset sportnytt. -valmentaja idrottstränare, -vaunu (aut.) sportvagn. - väki idrottsfolk. -väline sportartikel, -yhdistys idrottsförening. urheus2 tapperhet; mod -et; käckhet. urho (sankari) hjält|e -en -ar; kämp|e -en -ar. -kas (hjälte)modig. -kkuus2 modighet, mod; hjältemod -et; behjärtenhet, -olli|nen (peloton) tapper; modig; hän on kaikkia muita -sempi han överträffar alla i tapperhet. -ollisesti tappert, modigt, -ollisuus2 tapperhet; modighet, mod -et. (-mitali tap-perhetsmedalj.) -us2 (harv.) hjältemod -et; tapperhet.

uri||na (murina) morr|ande, -ning; mum|mel

-let. -sta mumla; (koira) morra, uri||ttaa räffla, -tus räffling. urjeta* urkenee (harv.) (toitota) avlägsna sig; bege sig bort; (avautua) öppna sig; (alkaa) begynna2; vidtaga*, urk[jinta* spioneri; spionage -t; utspionering; utfråg|ande, -ning; utletande; utforskande, spanande; (nuuskinta) snokande, (-järjestelmä spionerisystem.) -kia* (etsiä) utleta; (tutkia) forska; utforska, spana; (udella) utfråga (ngn om ngt); (vakoilla) spionera; (nuuskia) snoka, -kija spion -en -er; snok -en -ar; snok|er -ern -ar; (tähystelijä, vanh.) utliggare. (-verkko spionnät.) -kiminen utletande jne.; vrt. urkinta, -kivasti forskande.

urku * ||fasadi (urkujen julkisivu) orgelfasad. -harmoni orgelharmonium, kammarorgel, -jen (polkija orgeltramp are. -rakentaja orgelbyggare. -soittaja orgelspelare, -soitto orgelspel.)

urku||konsertti orgelkonsert, -koraali orgelkoral. -parvi orgelläktare, -pilli orgelpipa. -rekisteri orgelregister, -ri organist -en -er. (-koulu organistskola, -ntoimi organist|-befattning, -tjänst.) -soolo orgelsolo. -sovi-telma orgelarrangemang, -äänikerta orgelregister.

uros (koiras) han]e, hannle -en -ar. -hirvi älgtjur -en -ar. -koira hanhund. -poro rentjur.

uro||teko, -tyÖ storverk, stordåd; bragd; vapenbragd -en -er; bravad -en -er; (sankari~) hjältedåd, (hjälte)dat -en -er; suorittaa -töitä utföra stordåd, urpasavi (ryynisavi) jäslera, urpiainen (Carduelis flammea) gråsiska. urpu* (ksv.) hänge -t -n. urut pl org|el -eln -lar; soittaa urkuja spela

orgel; uruissa (konsr.) vid orgeln, usanssi (kauppatapa) usans -en -er; handelsbruk -et -.

use||a mång|en -et -a; ~t många, flera; (mo-niaat) åtskilliga; ~mmal (komp.) flera; -immat (sup.) de flesta; (enemmistö) flertalet; -immissa tapauksissa i de flesta fall; kuta ~mpi kokki sen vetelämpi velli (snl.) ju fler kockar dess sämre soppa, -ammin oftare.

-ampi(henkinen som består av flera personer; månghövdad, -kertainen upprepad; flerfaldig. -päiväinen som varar [varat] flera dagar.) -asti ofta. -immin, -immiten

oftast; mestadels, usein ofta; ~ mainittu oftanämnd(a), merbe-

mäld(a). -kin ofta nog. useus2 mångfald; flertal; pluralis, uskali||aasti djärvt; våghalsigt; dristigt; modigt; käckt, -aisuus2 djärvhet; våghalsighet; dristighet. -as -aan djärv, dristig; (uhkarohkea) (o)förvägen, våghalsig;

(urhoollinen) modig, käck, (uskallettu) vågsam, riskabel; tehdä ~ yritys våga en kupp. -kko* våghals -en -ar.

uskalulus 1. djärvhet, dristighet; mod -et. 2. (luottamus) tillit -en; panna -luksensa jhk sätta sin lit till ngt. -taa * 1. våga; (rohjeta) djärvas2; drista sig; töras*. 2. (vastoin kieltoa) understå* sig; (tuntea rohkeutta) ha mod. 3. (panna vaaralle alttiiksi) sätta* på spel; riskera; taga * risken; ~ ryhtyä kauppaan våga sig på en affär; -tettu vågad, (vaarallinen) vådlig, vansklig, riskabel, äventyrlig; se on -lettua det är riskabelt (vågat, inte rådligt, inte välbetänkt). 4. ~ jhk (luottavasti) förlita sig på ngn, förtro sig till (åt) ngn. -tautua* våga sig; yritys, johon en -taudu ett företag, som jag inte vågar inlåta mig på. usko tro -n (jhk på ngt); hyvässä ~ssa i god tro; (vilpittömässä mielessä) bona fide; siinä hyvässä ~ssa (luottaen siihen) että i fast förlitan på, att; laittaa uuteen ~on (kuntoon) försätta i nytt skick; omändra; nyskapa, usko|a tro 1. (pitää totena, otaksua): en usko sen olevan totta jag tror inte, att det är sant; jag sätter inte tro till det; en -isi sitä hänestä jag skulle inte tro det om honom; olen lakannut -masta hänen juttujaan jag har slutat att tro på (sätta tro till) hans historier; (sitä) huhua -taan yhä enemmän ryktet vinner ökad tilltro; näitä huhuja ei -ta man tror inte på, sätter inte tilltro till (litar inte på) dessa rykten; sain hänet -maan sen todeksi (sain hänelle vakuutetuksi) jag fick honom övertygad om det; ketä (tässä) on -minen? vem skall man tro? usko(kaa) tai ole (olkaa) -matta! tro mig eller inte! usko pois! var säker på det! 2. (uskonto): ~ Jumalaan tro på Gud; ~ Pyhään Henkeen tro på Den heliga ande; ~ itsensä Jumalan haltuun anbefalla sig i Guds hand. 3. (luottaa jhk) tro (lita) på ngn (ngt); -tko, että hän ön rehellinen? -tko hänen rehellisyyteensä? tror du att han är ärlig (redbar)? tror du på hans ärlighet (redbarhet)? -n sen mahdolliseksi jag tror att det är möjligt, på dess möjlighet; ~ jnk sanaa(n) tro ngn på hans ord; -ttu (johon luottaa) förtrogen; betrodd; (minun) -ttuni min förtrogna; -ttu mies (konkurssissa ym.) god man pl gode män. 4. ~ jtk jllk (jnk haltuun, tehtäväksi): ~ jtk jnk toimeksi ombetro ngn ngt, att göra ngt; ~ jnk hoidettavaksi (huomaan) överlämna (anförtro) ngt i ngns vård; ombetro ngn vården av ngt; nälden asioiden hoito -ttiin hänelle skötseln av dessa angelägenheter anförtroddes honom; minulle on -ttu jtk man

har anförtrott mig ngt; (tehtäväksi) jag har fått ngt i uppdrag, -uskollinen (yhd.) -trogen; herkkä ~ lättro-gen; luterin~ lut(h)eran; bekännare (anhängare) av den lutherska läran; kreikan ~ grekisk-katolsk; mooseksen ~ ks. -u s k o-lainen. -lainen tros|frände, -förvant; (yhd.) bekännare, anhängare av . . . lära; mooseksen ~ bekännare av den mosaiska läran; mosaisk trosbekännare, usko|jllinen trogen; (harras) trofast; (kiintynyt) tillgiven; ~ laeille lojal; olla ~ jllk vara ngn trogen; ~ (omalle) itselleen trogen sitt eget jag; ~ periaatteilleen trogen sina principer; ~ palvelija tro|tjänare, / -tjänarinna; ~ ystävä en trogen (trofast, tillgiven) vän; ~ alamainen en trogen (lojal) undersåte; hallitukselle ~ lojal, -llisuudenvala trohetsed; vannoa ~ svära trohetsed, tro-och huldhetsed. -llisuus2 trohet; trofasthet; tillgivenhet; lojalitet, (-rikos trohetsbrott.) -maton otrolig, -mattomuus2 otrolighet. -muksellinen mytologisk, -mus föreställning; (usko) tro -n. uskon||asi|a trossak; -asioissa i trossaker, -elämä trosliv, -into trosnit -et. -kappale (usk.) trosartik|el -eln -lar; (-lause) trossats -en -er, dogm -en -er. -kiihko trosfana-tism; trosnit; (blind)trosiver. -kiihkoilija religions-, tros|fanatiker. -kiista religionstvist, -käsitys trosuppfattning. -lahko sekt -en -er; separatistisk rörelse, grupp, -luopio avfälling, renegat -en -er. -muoto trosform. uskonnolli|Jnen religiös, -saiheinen med religiöst motiv, -sesti religiöst, -sluonteinen av religiös natur, -smielinen religiöst sinnad, (anlagd); religiös, -ssävyinen religiöst färgad. -suus2 religiositet, uskonnon I lasia religions angelägenhet; (us-kon~) trossak, -filosofi religionsfilosof, -filosofia religionsfilosofi, -filosofinen religionsfilosofisk. -harjoitus religionsutövning, -historia religionshistoria, -opettaja religionslärare. -opetus religionsundervisning, -perus-taja religionsstiftare, -vapaus religionsfrihet. -vastainen religionsfientlig, antireligiös; (kirkon antiklerikal, uskonno||ton religionslös, konfessionslös; ir-religiös. -ttomuus2 religions-, konfessions|-löshet, irreligiositet, uskon||ohje tros|norm, -regel, -opillinen dogmatisk. -oppi tros-, religions|lära; dogmatik -en. -pakko trostvång. -perustus, -pohja trosgrund, -puhdistaja reformator, -puhdistus reformation, (-aika reformationstiden, -liike reformationsrörelse, -työ reformationsarbete.) -rauha (hist.) religionsfred; trosfrid; ~n rikkominen trosfridsbrott; brott mot trosfriden. -riita religionsstrid; (oppi~) lärostrid, -sankari troshjälte. -sisar trossyster, -sota religionskrig, -sääntö dogm -en -er; lärosats, -taistelija troskämpe. -taistelu troskamp. uskonto *

religion, uskon todistaja trosvittne, uskonto I järjestelmä religionssystem, -kunta tros-, religionssamfund -et -. -muoto religionsform. --oppi ks. uskonoppi, - pakko religionstvång, -rauha ks. usko n~,

810;

-rikos religionsbrott, -tiede religionsvetenskap. -tunti religionslektion, uskon||tunnustaja trosbekännare, -tunnustus

trosbekännelse; konfession, -väinö religionsförföljelse. -vapaus trosfrihet, religionsfrihet. -veli trosbroder. -ystävä trosfrände -n -r.

usko tella*: koettaa ~ (för)söka inbilla, göra troligt; låta påskina; ~ jllk försöka inbilla ngn, få ngn att tro; ~ itselleen inbilla sig. -ton otrogen; (pettävä) trolös, -ttava trovärdig; (todennäköinen) trolig, sannolik; koettaa tehdä ~ksi söka göra troligt (sannolikt, gällande), -ttavasti trovärdigt; sannolikt. -ttavuus2 trovärdighet; sannolikhet, -ttelu förespegling; inbillning; fiktion; (kuvitelma) illusion; (haave) chimär -en -er; (fil.) suggestion; (mielikuva) fantasi -(e)n -er. -ttomuus2 otrohet, trolöshet, -ttu* förtrogen, betrodd. -utua* förtro* sig (jllk åt, till ngn); anförtro sig (åt ngn); ks. u s-k o a 4. -vainen (en) troende, usul|ttaa* hetsa, bussa; ~ koira jnk kimppuun bussa hunden på ngn; (ärsyttää) reta. -tus hets|ning, -ande, bussande; retande, usva dimma, töck|en -net; (mer.) tjocka; ~ssa, ~n peitossa dim-, töcken|höljd. -inen dimmig, töcknig, disig, -isuus2 dimmighet, töcknighet. -muodostuma dim-, töcken|-bildning. -verho töcken-, dim|slöja. utare juv|er -ret -. -sairaus juversjukdom.

-tulehdus juverinflammation, ute||leminen (utelu) utfrågning; (ut)frågande; utforsk|ning, -ande. -liaasti nyfiket, -liai-suus2 nyfikenhet, -lias -aan nyfiken; (tiedonhaluinen) vetgirig; förveten; ~ tietämään jtk nyfiken på att få veta ngt; nyfiken på ngt; -lija som utfrågar; utfrågare; frågvis person, -lu utfrågande, utfrågning; utforskande, utforskning; närgångna frågor, utilitaris||mi (fil.) (hyöty moraali) utilism, utilitarism, -ti utilist, utilitarist, -tinen uti-listisk, utilitaristisk. utopi||a (haave) utopi -(e)n -er. -sti (haaveilija) utopist -en -er. -stinen utopisk, uto-pistisk.

utu* dis -et; (sumu) dimma; (höyry) dunst -en -er; vrt. usva. -inen dimmig; dimhöljd; (kuv., hämärä) dunkel; vag; diffus, -isuus2 dimmighet; (kuv.) dunkelhet; vaghet, -karva (an.) lanugo(hår). -kehä dunstkrets. -kuva dim-, töcken|bild. -kuva(ma)inen dimmig; dunkel; vag; diffus, uudehko tämligen ny.

uudelleen ånyo; på nytt; (taas) åter; (yhd.) om-, ny-; luoda ~ omskapa, omdana, ny|-skapa, -dana; rakentaa ~ bygga om; (jälleen rakentaa alusta alkaen) återuppbygga; ottaa ~ käsiteltäväksi upptaga till förnyad behandling; herättää ~ (uuteen eloon) återuppväcka; valaa ~ omstöpa; laatia ~ omarbeta; muodostaa ~ ombilda, omforma; (~ muotoillen) omformulera; kouluttaa ~ omskola; ~ koulutus omskolning, -arviointi ny-, om|värdering, -järjestely reorganisation; om|gestaltning, -organi|sering, -sa-tion; om-, ny|reglering. -rakennus (jälleenrakennus) återuppbyggnad; (-ohjelma, -työåteruppbyggnads|program, -arbete.) »ryhmitys omgruppering, uuden I [aikainen modern, -aikaistaa modernisera. -aikaistua moderniseras, -aikaisuus modernitet -en; modern prägel, -laatuinen ny; av nytt slag. -làinen ks. ed.; (uudehko) tämligen ny. -mallinen av ny modell, modernt snitt; efter nytt mönster, -nos (harv.) omarbetning; nytt (förnyat) skick -et; ny gestalt -en. -nus 1. nybildning; renovering; (biol.) regeneration; (uusinta) omarbetning; ny bearbetning; modernisering. 2. ks. -tu min en. -puoleinen (uudehko) tämligen (jämnförelsevis) ny. -taa* renovera; modernisera; (uusia) omarbeta, -tua* förnyas; bli renoverad; moderniseras, -tuminen förnyelse; (biol.) (uudesti kasvaminen) regeneration. -uutukainen splitter ny. uudenvuoden I laat to nyårsafton, -aika nyårstiden; ~an vid nyårstiden, -kortti nyårskort. -käynti nyårs | visit, -uppvaktning, -lahja nyårsgåva. -onnentoivotus nyårs|-önskning, -önskan, -onnittelu ks. ed. -päivä nyårsdag. -tervehdys nyårs |hälsning, (-käynti) -uppvaktning, -toivotus ks. -o n-nentoivotus. -valvojaiset pl nyårsvaka. -yö nyårsnatt, uudestaan ånyo; på nytt; (toistamiseen) omigen; åter; yhä ~ om o. om igen; upprepade gånger; tehdä ~ göra om; kastaa ~ omdöpa; luoda ~ omskapa; alkaa ~ börja om igen; tulla ~ valituksi bli åter-, om |väld, uudesti 11-is tutus omplantering, -järjestely, -järjestäminen om-, ny-, re|organisation, -kastaja (Ihk.) vederdöpare. -kastettu omdöpt. -kuormaus, -lastaus omlastning, -luoja ny|skapare, -danare. -luominen omskapelse, omdaning, nydaning, -maalata ommåla, -maalaus ommålning. -mittaus ny-mätning. -muodostaminen om |daning, -bildning, reorganisation, -ryhmittely, -ryhmitys omgruppering, -synnyttää* (heng.) pånyttföda*. -syntyminen (heng.) pånyttfödelse. -syntymätön icke pånyttfödd, -syntynyt pånyttfödd, -syntyä pånyttfödas*, uudin* gardin -en -er;

(vanh. vuode sparlakan -et -; paulun -en -er. -kangas gardin-tyg. -rengas gardinring. -sänky sparlakanssäng; paulun -en -er; himmelssäng, uudis- (yhd.) ny-; vrt. uutis-, -asukas nybyggare. -asunto nybygge -t -n. -asutus kolonisation -en; nybygge -t -n; koloniserat område -t; koloni -(e)n -er. -hankinta nyanskaffning. -kudos (lääk. jyväis~) granula-tionsvävnad. -maa nyodling, -muodoste nybildning; (kiel.) neologism. -paikka nybygge -t -n. -raivaaja nyodlare. -raivaus ny|röjning, -odling, (-palkkio nyodlingspremie.) -raivio ks. -raivaus, -rakennus nybyggnad, -sana nyord; neologism -en -er. -taa förnya; (muodostellen) om-, ny|dana, ombilda; (laatia uudelleen) omarbeta; (muutellen) reformera; (muovaillen) omforma; (toistaa) taga om, bissera; (Iak.) upprepa; ~ metsää (mtsh.) föryngra; ~ vanha tuttavuus förnya (återuppliva) en gammal bekantskap; ~ vekseli (laina) määrääjäksi omsätta en växel (ett lån) på viss tid; -tamalla omsättningsvis; ~ puvustonsa förnya

sin garderob; ~ lainsäädäntö revidera en lagstiftning, -taja som förnyar jne. ks. -t a a; förnyare; nyskapare; reformator, -talo nybygge -t -n. -taminen förnyande, omdanande, refor|mering, -merande; upplivande; upprep|ning, -ande; omsättning; revision; omarbet|ning, -ande; föryngring, -tamis|aika, -ikä, -kausi (mtsh.) föryng-rings|tid, -ålder, -period, -tamiskomitea revisionskommitté. -tamis|kysymys, -ohjelma reform|fråga, -program, -tua* förnyas, (toistua) upprepas; (elpyä) upplivas; (palata) återkomma*; (mtsh.) föryngra sig; ajoittain -tuva tidtals återkommande; sporadisk. -tuminen upprepning, återupprep-ning; (uusinta) förnyelse (av ngt); (mtsh.) föryngring, (nuorennos) återväxt; metsän luonnollinen ~ skogens naturliga återväxt, -tumiskyky (mtsh.) föryngrings-, reproduktionsförmåga.

uudistus reform -en -er; förnyelse; om-, ny|-daning; ombildning, reformering; (kaup., veks.) omsättning; (elvytys) uppliv|ning, -ande; (mtsh.) föryngring, -aate reformidé. -aika (mtsh.) föryngringstid. -ala (mtsh.) föryngrings I område, -yta. -asia reformfråga, -ehdotus reformförslag, -hakkaus (mtsh.) föryngringshuggning, (loppu slutavverkning. -halu reformvilja, -haluinen reformvänlig. -hanke reformlåtgärd, -plan. -harrastus reformiver; intresse för reformer, -into reform [iver, -nit. -intoilija reformivrare. -intoinen reformivrande. -kausi ny-, om|danings|skede -t -n, -tid; (mtsh.) för-yngringsperiod. -kyky (biol.) regenerations-förmåga. -kysymys reformfråga, -laina (pnk.) omsättningslån. -liike reformrörelse, -lippu (kaup.) talong -en -er. -mielinen reformvänlig. -mielisyys reform | vänlighet, -vilja, -määrä omsättningsbelopp, -ohjelma reformprogram, -puolue reformparti, -pyrintö, -pyrkimys reformsträvan(de). -rahat pl omsättningspengar. -riento ks. -pyrintö. -rintama (mtsh.) föryngrings|front, -kant. -suunnitelma reform-, (mtsh.) för-yngrings|plan. -suunta reformriktning, -tarve reformbehov, -työ reformarbete; förnyelseverk; om-, ny|danings|arbete, -verk. -vaatimus reform [yrkande, -krav. -vekseli omsättningsväxel, -ystävällinen reformvänlig.

uudis 11 tu t taa * låta * förnya jne.; vrt. uudistaa. -tuvasti ånyo, återigen; på nytt; upprepade gånger, -viljely(s) nyodling, (-palkkio nyodlingspremie, -toiminta nyodlingsverksamhet.)

uuhi (naaras-, emäjlammas) tack|a -an -or.

uuma (vyötärö) midja -n; liv -et. -vyö livgördel.

uumen innandöme; det inre; pl -et: metsän ~issa i djupa skogen; i skogens djup; maan ~iin (~ista) till jordens inre, djupt in i jorden (ur jordens innandöme[n]; från jordens inre).

uumoi||lla (aavistaa) ana; ha en förkänsla av ngt; (epäillä jtk) misstänka2 ngt; (kuv.) (vainuta) spåra, vädra; (enteillä) förebåda; varsla om. -lu aning; förkänsla; (epäilys,

luulo) misstank|e -en -ar; (arvailu) spekulation.

uuni ugn -en -ar; (takka) spis|el -eln -lar; spis -en -ar. -hiili ugnskol. -hiilto ugnskolning. -juusto kalvdans -en. -kaakeli ugnskakel. -kuiva ugnstorkad, ugnstorr. -kuivaus ugn(s)torkning. -lintu (Phylloscopus trochilus) lövsångare, -luuta ugns|raka, -kvast, -lämmin 1. (s.) ugnsvärme. 2. (a.) ugnsvarm. -lämmitteinen med

ugnseldning, -lämmitys ugnseldning, -lämpö ks. 1 ä niin i n 1. -mestari ugnsmakare; kakelugns-makare. -n(arina ugns|rost -en -ar; äril -[e]n -ar. -en [yhd.] med . . . ugn[ar]; kaksi-~ med två ugnar. -holvi ugnsvalv. -kaapu spis I kåpa, -kupa. -koukku ugnsraka. -louk-ko spiselvrå. -luukku ugnslucka, -noki ugnssot. -nurkka ugnsvrå. -olka ugns-, spisel|-krans -en -ar. -patsas [mrt. t a n t a r i] ugnsståndare, -pelti ugnsspjäll. -piippu skorsten -en -ar. -reunus kakelugns-, spisel|-krans -en -ar. -suu ugns|mynning, -öppning, -tekijä ks. u u n i m e s t a r i.) -paisti ugnsstek. -pannukakku ugnspannkaka, -puuro ugnsgröt. -puut ugnsved. -ss ak uiva t tu ugn(s)torkad. -ssapaistettu ugnstekt.

uupu|a* 1. tröttna; bli uttröttad (medtagen); förtröttas; (nääntyä) digna (ned); segna (ned); (kohtauksenomaisesti) kollapsa; voimat -ivat krafterna tog slut (blev uttömda, uttömdes), (pettivät) svek. 2. (puuttua) saknas; -u vielä 50 markkaa det fattas, felas (behövs) ännu 50 mark; det är ännu en brist på 50 mark.

uupuma||ton outtröttlig; (uuras) oförtruten; rastlös, -tta, -ttomasti outtröttligt, oförtrutet; rastlöst, -ttomuus2 outtröttlighet, oförtrutenhet; rastlöshet.

uupu||mus utmattning, trötthet, -nut utmattad, matt; (väsynyt) uttröttad, trött.

uuraasti idogt, strävsamt.

uuras -aan idog, strävsam; (ahkera) flitig, -taa sträva (jnk puolesta) för ngt; (työskennellä) arbeta; (ahertaa) streta; knoga, -taja som strävar, arbetar, stretar; (kuv. työmyyrä) arbetsmyra, -taminen strävande, stretande; stret -et; knog -et. -tus idoghet; strävsamhet; flit -en.

uurna urn|a -an -or. -hauta urn(e)grav -en -ar. -komero urn-, kolumbarie|nisch. -lehto urnlund.

uuro (mrt., ouru) klyftdal; ravin -en -er; kan-jon -en -er.

uur||re* fåra; (puus.) slits -en -ar; gradspår -et-; (äst.) lagg-en -ar; krös -et -; (ruuvin~) gänga; (rihla) räffla, (-astia laggkärl, -höylä nåt-, spont-, slits |hyvel, -vanne lagg-band.) -ros (pykälä) inskärning, skåra; (huuli fals -en -ar. -taa* fåra; (puus.) käla; (kovertaa) urholka; (kaivertaa) gravera; (rihlata) räffla; (vaat.) urringa; syvään -rettu (avokaulainen naist. puku) djupt ur-ringad, dekolleterad. -taminen fårande; räff|ling, -lande jne.; ks. -t a a. -teinen fårad; räfflad. -teisvalas (Balaenoptera borealis) sej val. -to* 1. ks. -taminen. 2. ks. uurre. -tua* fåras; bli fårad; (kaivautua alta) under|grävas2, -mineras; -tunut fårad;

under|grävd, -minerad; (rannikko) inskuren.

uus 11 ar vioin ti ny värdering, -asiallinen ändamålsenlig; funktionalistisk, -asiallisuus2 ändamålsenlighet; funktionalism, -filologi nyfilolog. -filologinen nyfilologisk. -gotiikka (taid.) ny gotik -en. -hopea nysilver, -hopeinen av nysilver; nysilver-, uu|si uuden 1. ny; ~ vuosi ett nytt år; ny-år(et); ~ kuu ny|måne, -tändning; ny -et -n; -det vaalit nyval -et -; nytt val; (uudesti-valinta) omval; ~ suuntaus nyorientering; -den uutukainen splitter ny; joutua ~in naimisiin bli omgift; ~ aika den nya tiden; (hist.) nya tiden; -den ajan den nya tidens; (hist.) nya tidens; (uudenuutukainen) modern. 2. (mrt.) (raaka, epäkypsä) rå; omogen; (leipä) halvgräddad. uusi||a förnya; (toistaa, kerrata) upprepa, repetera; (Iak.) iterera; (muutellen) omlägga *; (uudistaa) reformera; (muuttaa uudenaikaiseksi) modernisera; (parantaen) renovera; (kirj.) omarbeta; (suorittaa uudelleen) omta(ga); ta(ga) om; (kohentaa, siistiä) snygga upp; (korvata uudella) ersätta* med (ngt) nytt; (pnk.) omsätta; (lääk.) recidi-vera; tauti -i sjukdomen recidiverar. -intua ks. -utua. uusi||ja förnyare ym. ks. uusia; rikoksen ~ återfallsförbrytare; recidivist. -kko* (luost.) novis -en -er; (tulokas) nykomling. - kuosi-nen nymodig, modern; av modernt snitt, -kuu nymåne. -mallinen (uuden-) av ny modell; av modernt snitt, -minen förnyelse; (toistaminen) upprepning; iteration; (rikoksen återfall -et - (i ngt); (taudin) re-cidivering; recidiv -et -. uusinta* förnyelse; (toisto) upprepning; repetition; iteration; återfall -et -; omtagning; omarbetning; omläggning; modernisering, renovering; uppsnyggning; recidivering; recidiv -et -esitys repris -en -er. -kilpailu (t) förnyad tävling, tävlan; om|tävlan, -tävling. -kylvö omsådd, -käsittely förnyad behandling; ottaa ~yn upptaga till förnyad behandling, -lastaus omlastning, -näytäntö repris -en -er. -ottelu omspel; returmatch, -rikollinen återfallsförbrytare; recidivist. -rikos återfalls|-, iterations|brott, -förbrytelse. -painos nyedition -en -er; ny-, om|-tryck; ny, oförändrad upplaga, -tapaus återfall. -vaali(t) nyval; om-, åter|val, uus||into (kirj.) omarbetning; ny bearbetning; (teat.) repris -en -er. -iutua*

förnyas, (toistua) upprepas, repeteras; (lääk.) reci-divera; rikoksen -iutuessa vid återfall i brott; -iutunut rikos återfalls |brott, -förbrytelse, -iutuma (lääk.) recidiv -et -. -iutuminen upprepande, upprepning (av ngt); rikoksen ~ återfall i brott; (taudin) recidiv -et -. uusivuosi uudenvuoden nyår -et -; vrt. u u-

denvuoden-. uus jako (mnm.) nyskifte. (-kunta nyskif-teslag. -menettely nyskiftesförfarande.) -kielinen: ~ linja (koul.) nyspråkig linje, -klassikko nyklassiker. -klassillinen nyklassisk. -kreikka nygrekiska, -maalainen 1. (s.) nylänning. 2. (a.) nyländsk. -muoti-nen nymodig, modern, -muotisuus nymo-

812;uusnorja —

dighet; modernitet, -norja (kiel.) nynorska; landsmål, -norjalainen nynorsk. -pakana nyhedning. -pakanuus nyhedendom. uuspeili (veijari) skojare; skälm -en -ar;

gyckelmakare -n -. uus|jplatonilaisuus nyplatonism. -romantiikka nyromantik, -romanttinen nyromantisk, uute* extrakt -et -. -aine extraktivämne -t -n.

uutinen nyhet; (tieto) notis-en-er; (uutisvil-ja) nytröskad, ny|säd -en; nyråg. uutis||aineisto nyhets-, notis|material; nyhetsstoff -et. -hankinta nyhets-, notis|anskaffning; notisjakt; reportage, -lehti nyhets-, notis|blad. -leipä nyrågsbröd, bröd av nysäd. -osasto (san.) notisavdelning, »palvelu nyhetstjänst, -peruna nypotatis. -puuro nyrågsgröt. -ruis nyråg. -siemen rågsutsäde, -sulku nyhetsspärr, uutisten[|hankinta ks. uutishankinta, -hankkija report|er -ern -rar; notisjägare, -urkkija nyhets-, notis |j ägare, uutis||toimisto notisbyrå. -toimittaja notisredaktör -en -er. uutos extrakt -et -. -pitoisuus extrakthalt. uutt||aa* 1. extrahera; utdraga; (liottamalla)

uvulaarinen uvu

laka ur; (imeä jst) utsuga*. 2. (hitsata) svetsa; välla, -aminen extrahering; extraktion; urlakning, -austulos extraktutbyte. uutter||a trägen; ihärdig; (työteliäs) idog; strävsam; nitisk, -asti träget; ihärdigt; idogt; med nit. -uus2 ihärdighet; trägenhet, nit -et; (ahkeruus) flit -en; id -en. uuttu* (lin. pesäpönttö) (fågel)holk -en -ar.

-kyyhky (Columba oenas) skogsduva, uut||ukainen: uuden ~ splitterny, -uus2 nyhet, novitet; -uuden viehätys nyhetens behag.

uuvana (ksv. Diapensia lapponica) polört

-en -er; fjällgröna -n. uuvu||ksissa: olla ~ vara trött (uttröttad, utmattad). -ttaa* uttrötta, utmatta; minua ~ jag känner mig trött (matt); jag är trött; ~ uneen försänka i sömn; vagga till sömns, -tus utmattning, (-åjo [niels.] hets, hetsjakt. -taistelu [sot.] utmattningskrig. - taktiikka utmattningstaktik, -tila [lääk.] utmattningstillstånd; trance -n.) uvertyyri (er. oop. alkusoitto] uvertyr -en -er. uvulaari ([ön.) uvular -en -er. -nen uvular tungspens-.

813; v (kirj.) v, V.

va. (lyh. väliaikainen) interimistisk; interims-.

vaa'an||reisi vågarm -en -ar. -selkä våg|balk -en -ar, -balans -en -er. -varsi ks. -reisi, -vipu våg|balk, -balans -en -er. vaa'ata* (harv., punnita) väga2, vrt. vaaita, vaata, vaa|de* (Iak.) anspråk -et -; (vaatimus) krav -et -; toteuttaa ~ (Iak.) göra ett anspråk gällande; -teen vanhentuminen preskription av anspråk, vaadin I. ks. vaatia.

vaadin* II. (emä-, naarasIporo, porolehmä)

renko -n -r; vaj|a -an -or. vaahdokas -kkaan skummig; skum|höljd, -piskad, -ke (parta rakkräm. -ta* skumma; löddra; fradga, fradgas; (kem.) emul-gera vrt. vaahto, -te (emulsio) (kern.) emulsion, -ttaa* 1. (rikastaa) (met.) anrika genom flotation. 2. emulgera. -tus flotation; flytprocess; emulger|ande, -ing. vaahtera* (Acer) lönn -en -ar. -inen lönn-; av lönn. -kuja lönnallé. -nlehti lönnblad, -puu lönnträ(d). -sokeri lönnsocker, vaah|to* (kuohu) skum -met; (saippua lödd|er -ret; (poreilu) fradga; olla -dossa vara skummig (löddrig, fradgig); paasata suu -dossa prata (domdera) så att spottet yr, så att fradgan står om munnen, -aminen skummande; fradgande; löddrande-. -har-jainen (aalto) skummande; skumhöljd. -inen, -isa skummig; löddrig; fradgig; (vaahtoava) skummande; (yhd.) med . . . skum; valkea ~ med vitt skum. -kumi skumgummi. -muovi skumplast, -putki skumrör. -päinen skummande, skumhöljd; -päiset aallot vågor med vita kammar; (vita) gäss. -ruisku skumspruta, -sammutin skum-

släckare. -sammutus skumsläckning, vaail||ta (vanh. punnita) (mnm.) avväga2, nivellera; — samaan tasoon inpassa horisontalt; avväga, -tsija (mnm.) nivellör -en -er; avvägare. -tus (mnm.) avvägning; niellering. (-koje avvägnings-, nivellerings|instru-ment.)

vaaj||a (kiila) kil -en -ar; (paalu) pål|e -en -ar; vigg -en -ar. -aaminen kil |ning, -ande; pål|ning, -ande. -ata kila; påla; (mer.) skalka; (jlkn.) blocka. vaa|ka våg-en-ar; viedä ~an (punnittavaksi) vågföra; painaa paljon -assa (kuv.) väga tungt i vågskålen.

vaaka||-akseli (x-akseli) x-axel, abskissaxel. --arvo abskiss|a -an -or. --asento vågställning. -huone våghus, -hyökkäys (Int.) höganfall, -kierre (Int., »tynnyri») roll -en

814;

-ar; »kvickroll»; lentää ~ rolla. -kuppi vågskål -en -ar. -lauta (tkn.) syftbräde; olla -laudalla (kuv.) stå på spel; ligga i vågskålen; panna jtk -laudalle (kuv.) (uskaltaa) riskera ngt; sätta ngt på spel. -lento horisontalflygning; flygning i vågrätt (horisontalt) läge. -lintu (aarnikotka) grip -en -ar; (kotka) örn; (korppi) korp. -lippu vågsedel, -mestari vågmästare, -pommitus högbombfällning. -suora vågrät, horisontal; horisontell; ~ssa ~an vågrätt, horisontalt, -sääntö vågordning, -tahdistus horisontalsynkronisering. -taso horisontal-, våg|plan. -todistus vågsedel, vaakku||a* (varis) kraxa, -na* kraxande, vaaksa kvarter -et -. -n pituinen kvarters-lång.

vaaksiainen (el. Tipulidae) harkrank -en -ar. vaakuna våp I en-net-. -eläin (her.) heraldiskt djur; suvun ~ on leijona ätten för ett lejon i skölden, -kilpi vapensköld, -kirja 1. sköldebrev. 2. vapenbok, -kokoelma vapensamling. -merkki sköldemärke, -suoja skydd av vapen, -tiede (heraldiikka) heraldik -en; -tieteellinen heraldisk, -tieteilijä (heraldikko) heraldiker. vaalea ljus; (kalpea) blek. -harjainen med ljus man. -hko tämligen (något) ljus. - ihoinen ljushyllt. -kutrinen med ljusa lockar; Ijuslockig. - n (harmaa ljusgrå, -keltainen ljus-, blek|gul. -punainen ljusröd, -sininen ljus-, blek|blå.) -pohjainen med ljus botten, -pukuinen ljusklädd, -sisusteinen med ljust foder, -tukkainen med ljust hår; ljushårig. -verikkö blondin -en -er. -verinen ljuslätt, blond, -verisyys ljuslätthet, blondhet. vaale||neminen bleknande; ljusn|ande, -ning. -ntaa* göra* ljusare, blek; bleka2; (tukka) blondera. -ta bli blek(are); blekna; ljusna, -us ^blekhet, vaali val -et; (-ssa vid); johtokunnan ~ val av direktion; ~n tulos valresultat, valets utgång; uudet nyval; ~ssa (~n aikana) vid valet; määrätä toimitettavaksi förordna om (utlysa) val; päästä ~in (kirk.) komma på förslag; få förslagsrum; virka täytetään ~teitse tjänsten besättes genom val.

vaalia sköta2 (om ngn); vårda sig (om ngn);

(helliä) omhulda, vaali I {agitaatio valagitation, -aika valtid; valtermin, -asiakirjat pl valhandlingar, -asiamies ombudsman för valmansförening, -avustaja valmansbiträde. -ehdokas valkandidat. -ehdotus valförslag, -esitelmä valföredrag, -hallitsija (hist.) valregent. -huoneisto vallokal.vaalija — vaaraton

vaalija (hoitaja) skötare, vårdare; gynnare, yaalil|juliste val|plakat, -affisch, -julistus val|manifest, -proklamation, -upprop -et. -juoni valintrig, -järjestelmä valsystem, -järjestys valordning, -kalastus (kuv.) valfiske. -karja (kuv.) valboskap, -kassa valkassa. -kausi val|period, -termin -en -er. -kehotus valupprop, -kelpoinen valbar, -kelpoisuus valbarhet, -kelyoton icke valbar, som icke kan väljas, -kelvottomuus avsaknad av valbarhet, -kiihotus valagitation. -kokous valmöte, -komitea valkommitté. -koneisto valmaskineri -et. -kuningas (hist.) valkonung, -kysymys valfråga, -lahjonta röstköp. -lainuudistus vallagsreform, -laki vallag, -lause valspråk, -lautakunta valnämnd, -liitto val [förbund, -allians, -liittolaiset pl som ingått valförbund, -lippu valsedel, -lista vallista, -luettelo vallängd, -lupaus val |löf te, (j.) -fläsk, vaaliminen skötande, vårdande; vård -en;

omhuldande; gynnande, vaalineuvoja valmansbiträde -t -n. vaalinta* omvårdnad; vård; omhuldande; kielen ~fspråkvård.

vaalin 11 toimittaja valförrättare, -tulos val|-resultat, -utgång.

vaali||ohjelma valprogram, -oikeus valrätt; käyttää -oikeuttaan begagna sig av, utnyttja sin valrätt, -oikeutettu valberättigad. -ote vallängdsutdrag, -paikka val|ort, -ställe, -petos valbedrägeri; valfusk, -piiri valkrets, -piispa

(hist.) valbiskop, -päivä valdag, -pöytäkirja valprotokoll, -ruhtinas (hist.) kurfurste, (-kunta kurfurstendöme -t -n.) -saarna provpredikan, -saarnaaja provpredikant. -sija förslagsrum, vaali||syötti valfläsk, -säännös valstadga, -sääntö valregel, -taistelu val| strid, -kampanj -en -er. -taktiikka valtaktik, -tapa valsätt, -tappio val|förlust, -nederlag, -teknillinen valteknisk, -temppu val trick -et -; valmanö|ver -vern -vrer. -tilaisuus valtillfälle. -tilasto valstatistik, -toiminta valverksamhet. -toimisto valbyrå, -toimitsija valjunktionär. -toimitus valförrättning, -toiveet pl valutsikter, -tulos val|utgång -en, -resultat, -tunnus valparoll, -uudistus valreform, -uurna valurna, -valmistelu valförberedelse. -valtainen valberättigad. »valtakunta (hist.) valrike. - valtti valtrumf -en -ar. -velttous valskolk -et; lamt intresse för, likgiltighet för (lamt deltagande i) valen. -voitto valseger, -vuosi valår, -äänestys valomröstning, vaan utan; (mutta) men; ei eilen, ~ tänään

inte i går utan i dag. vaani||a lura (på ngt); stå, ligga * på lur; lurpassa (på ngt); falka (efter ngt); vainuta vädra (ngt); (saada vihiä jst) få nys om ngt; spåra upp; (vakoilla) speja (efter ngt); (nuuskia) snoka (upp); ~ saalista lura på rov; spana (speja, falka) efter byte; ~ tilaisuutta lura, lurpassa på, (odottaa) passa på (ett) tillfälle; ~ jnk henkeä trakta

efter ngns liv. -minen lurande; lurpassning;

vädrande, snokande, spanande, spejande, vaapertaa* (kävellä vaappuen> hoipertaa) vagga; vackla; stappla.

vaapottaa 1. (kiikuttaa, liekuttaa) vagga; vicka (på ngt). 2. (hoiperrella, hoippua) vagga; ragla; vackla, vaapper||a (kiikkerä) rank; vickig; (epävakainen) ostadig, -uus2 rankhet; ostadighet. vaappu||a* 1. gunga; (heilua) vaja, vagga; (keikkua) vicka; vippa; (roikkua) dingla; (mer.) kränga; rulla, slingra; -va (mer.) rank. 2. (kävellä huojuen) vackla, vingla; -va käynti vaggande gång. 3. (olla epävarma, horjua) pendla; tveka; vara osäker, svävande; ~ elämän ja kuoleman välillä sväva mellan liv o. död; ~ kahden vaiheilla vara villrådig, tvehågsen. -akseli (tkn.) svängningsaxel. -illa ks. v a a p p u a. -laakeri (tkn.) kipp-, pendel||lager. -minen gung|ande, -ning jne.; (mer.) kräng|ning, -ande; rullning, slingring. -vipu balansstång, hävarm; balans -en -er; vipparm. vaapsahainen (iso ampiaislaji) (Vespa media) geting -en -ar; (m. kimalainen) humla, vaapukka* (vadelma) hallon -et-, vaaputtaa* vagga; vicka (på ngt); ~ pyrs-töään vippa på stjärten, vaara 1. (vaarall. asema) fara; (vahingon risk -en -er; olla ~ssa sväva i fara; olla ~ssa menettää riskera att förlora; joutua ~an råka i fara; riskeras; saattaa jtk ^nalaiseksi (~lle alttiiksi, ~an) utsätta ngt för fara (risk); riskera, äventyra, vedervåga ngt; torjua ~ förebygga (avleda) en fara; se ön ~na kulttuurille däri ligger (det innebär) en fara för kulturen; siinä on henki ~ssa där gäller det livet; siitä ei olisi ollut ~a det hade inte inneburit någon fara; ei ole enää (mitään) ~a det är (föreligger) inte mera någon fara; ~ on ohi faran är redan förbi, över, överstånden; ~ ohi -merkki (Int.) faran över -signal. 2. större kulle, (skogs)höjd -en -er; skogbevuxet berg, fjäll; ~n laki (skogbevuxen) fjäll-, bergs|-topp.

vaarain (vadelma) hallon -et-, vaarallinen (mst.) kuperad, -jono höjd|-kedja, -sträckning, vaara||llinen farlig; riskfylld; (arveluttava) allvarlig; betänklig; (uskallettu) vådlig, äventyrlig, riskabel; (arvaamaton) vansklig; -llisen työn lisä tillägg för farligt arbete. -Uisesti farligt; ~ loukkaantunut (haavoittunut) allvarligt (svårt) skadad (sårad), -lli-suus2 farlighet, -nalainen (vaarallinen) farlig; riskfylld; riskabel; förbunden (förknippad) med fara; utsatt för fara; som står på spel; (uskallettu) risk underkastad; vansklig; (uhanalainen) hotad; (arveluttava) betänklig; hänen asemansa käy -nalaiseksi hans ställning äventyras; panna (saattaa) -nalaiseksi riskera; äventyra, -nalaisuus2 risk -en; riskfylldhet; vansklighet, äventyrlighet. -nnus äventyrande; riskerande; risk. -npaikka ett farligt ställe; en farlig situation. -selkä skogbevuxen (berg)ås. vaaran taa* (panna alttiiksi; uskaltaa) äventyra, riskera; vedervåga; sätta * på spel.

-tu» * (vrt. ed., pass.) äventyras, riskeras;

vedervågas; stå* på spel. -tunne farhåga; ond aning.

vaara [[tekijä riskmoment, -ton ofarlig; risk-

fri; tehdä -ttomaksi (miina) desarmera, -tto-masti ofarligt; riskfritt; utan risk. -ttomuus2 ofarlighet; riskfrihet, -vyöhyke farozon, vaari 1. (isoisä) farfar, far|fader -fadern -fäder; (vanha mies) gubb|e -en -ar. 2. (huomio) akt;

ottaa ~(n) jst taga2 ngt i akt; pitää ~n (huolehtia) jst taga vård (sköta) om ngt; taga sig an ngt; (huomata) taga ngt i akt; pitää lapsista taga sig an barnen; taga vård (sköta) om barnen, -nkalja svagdricka. -nottaa (miel. ottaa vaarin) beakta; iakttaga*; ottamalla vaarin jtk med iakttagande av ngt; -notettava beaktansvärd; värd att beakta, -notto iakttagande (av ngt); aktgivande (på ngt); beaktande, uppmärksammande (av ngt); (huomio) iakttagelse, -npito omvårdnad, omsorg -en; (valvonia) uppsikt -en; eftersyn -en, tillsyn -en. -npitä-mätön ovarsam, oaktsam; slarvig, vaarna dymling; nag|el -eln -lar; dubb -en -ar; (puikko) plugg -en -ar. -kone stämmaskin. -palkki dymlad balk. -ruuvi pinn-skruv. -ta plugga; nagla; nita; dymla ihop. vaaru (j.) 1. över|drag, -kast; (tyynyn~) dynvar. 2. (sade-, ukkos/pilvi) regn-, åsk|-moln; molngubbe, -a (kallistella) luta; (huojua, horjua) gunga; vackla; (mer.) kränga; rulla, -va labil; vacklande; obeständig, vaasa||lainen 1. (a.) vasa-; ~ lehti en vasatidning, tidning i Vasa; ~ ylioppilas vas-ung|e -en -ar. 2. (s.) vasabo -n -r; (postimerkki) vasamärke. V-nritarikun ta (Ruots.) Vasaorden (VO).

vaata* (vanh. kruunata) vakaan justera; (tkn.) kalibrera; ~ mittoja justera (kröna) mått.

vaat|e* 1. (kangas) tyg -et -er; (liina) duk -en -ar; kläde -t -n. 2. (-etus) beklädnad; -teet (puku-) kläder; (pukeet) ekipering; (pukuvarasto) klädförråd, garderob -en; hänellä on jo -teet yllään han är redan påklädd. -aitta klädbod. -apu beklädnads-hjälp. -harja kläd(es)borste. -htimo beklädnads-, ekiperings-, konfektions|affär -en -er; skrädderi, -kaappi klädskåp, -kaistale tygremsa. -kannet pl (kirjs.) klotband, -kanti-nen i klotband, -kappale klädes|persedel, -plagg -et -. -kenkä tyg|sko, -känga, -kerta (en) omgång kläder; "klädedräkt; klädnad -koi (Tineola biselliella) klädmal. -koju (mark. ym.) klädstånd, -komero garderob -kori klädkorg, -kortti klädkort. -koukku klädhängare. vaateli||aisuus2 anspråksfullhet; (pöyhkeys) förmätenhet; (röyhkeys) arrogans -en. -as anspråksfull; pretentiös; förmäten, arrogant; (nirso) kräsen; (vaativa) fordrande, vaate||mytty klädbylte, -naru (pyykkijnaru, -nuora) klädstreck, -naulakko klädhängare, -parsi klädedräkt -en -er. -raha garderobsavgift. -ripustin klädhängare, -risat (kläd)-trasor, paltor, -tarvikkeet pl beklädnadsartiklar. -tilkku tyglapp, -ttaa* (be)klä-(da)*; (päällystää) överklä(da). -ttamaton obeklädd, omonterad, -tus beklädnad; klädsel -n; (sol.) mundering -en. (-apu bekläd-nadshjälp. -liike beklädnads-, ekiperings-, konfektions|affär. -tavara beklädnads-, [-konfektions]-] {+kon- fektions]+} vara, -teollisuus beklädnads-,, kon-

fektions|industri.) -täi klädlus, -varasto, - varat pl klädförråd; (puvusto) garderob -en. vaa I tia* 1. fordra; kräva; takaisin åter|-kräva, -fordra; fordra, kräva tillbaka; mies -ti enemmän palkkaa mannen fordrade (krävde) större lön (gjorde anspråk på, pockade på) större lön; ~ (käskeä) antamaan befalla fram ngt; jos niin -ditaan om så erfordras; ~ kovin paljon ställa stora fordringar (anspråk, krav) (jltk på ngn); ställa sina fordringar högt; ~ osakseen huomiota göra anspråk på uppmärksamhet; ~ äänestystä yrka på omröstning; ~ jäämään yrka på att ngn skall stanna kvar; uppfordra ngn att stanna; ~ uudistuksia yrka på reformer; (olla uudistuksien tarpeessa) vara i behov av reformer; behöva reformeras; ~ jtk pantavaksi syytteeseen yrka på åtal mot ngn; ~ nähtäväkseen kuittia yrka på att få se (på företeende av) kvittot; ~ jtk vapautettavaksi (jnk vapauttamista) yrka på (påyrka) ngns frigivande (frikännande); ~ jhk oikaisua yrka på (påyrka) rättelse i ngt; ~ tietoja infordra uppgifter (upplysningar); ~ lausuntoa jst infordra utlåtande om ngt; ~ jltk selitystä avfordra ngn förklaring; ~ linnoitusta antautumaan uppfordra en fästning till kapitulation; ~ vastuuseen jst ställa ngn till svars för ngt; ~ tekemään työtä uppfordra (ålägga, tillhålla) ngn att arbeta; ~ miestä poistumaan uppmana (förständiga) mannen att avlägsna sig; hän -tii tietoonsa jtk han yrkar på att få veta ngt; -timalla ~ enständigt fordra (insistera på) ngt; (yhtään, ollenkaan) mitään -limatta utan alla anspråk; -dittaessa vid (på) anfordran; verbi -tii partitiivia verbet styr partitiv; (pyytää) begära, infordra (ngt av ngn); avfordra (ngn ngt); esittää -ti-muksia ställa fordringar, anspråk; resa krav. 2. ~ (haastaa) taisteluun (kilpailuun) utmana till strid (till en tävling); ~ kaksintaisteluun utmana på duell. 3. (tarvita; aiheuttaa, tehdä tarpeelliseksi): yritys -tii suuria kustannuksia företaget drar (kräver, betingar) stora kostnader, är förenat med stora kostnader; siihen -ditaan aikaa därtill krävs (erfordras, åtgår) tid; jos niin -ditaan om så erfordras; jos tarve -tii om det är (blir) nödvändigt (av nöden, nödigt); se -ti koko minun aikani det upptog

hela min tid; det tog hela min tid i anspråk; onnettomuus on -tinut useita uhreja olyckan har krävt många offer; parempi tekotapa -tii kalliimman hinnan ett bättre utförande betingar ett högre pris; sitä -livat useat eri seikat det betingas av många olika omständigheter; asia -tii nopeita toimenpiteitä saken påkallar snabba åtgärder; olosuhteiden -tima av omständigheterna påkallad (betingad); tilanteen -tima av situationen påkallad; asia -tii selvitystä saken kräver (tarvar) utredning; vaativa (vaativainen) fordrande, (vaatelias) anspråksfull; se asia -tii harkitsemista den saken tål att begrundas, att tänka på; den saken måste man överväga (begrunda); velvollisuus -tii (käskee) tekemään niin plikten bjuder att handla, göra så; lupauksesi -tii fvelvoittaa) sinua saapumaan ditt löfte för-vaatielma -

pliktar dig att infinna dig; tarpeen -tima (tarpeellinen) av behovet påkallad. 4. (prs. harv.): minun -tisi itseni matkustaa sinne jag borde själv resa dit; jag hade ali anledning att själv resa dit. vaati|]elma (harv. mat., fil.) postulat -et -. -ja som fordrar, kräver jne.; vrt. vaatia. - maton anspråkslös; blygsam, -mattomasti anspråkslöst; blygsamt; aivan ~ utan alla anspråk; i största anspråkslöshet, -mattomuus2 anspråkslöshet; blygsamhet, -minen fordrande, krävande jne.; vrt. vaatia, -mus 1. fordran, fordring; (käsky) yrkande; asettaa -muksia ställa fordringar (anspråk, krav) på ngt; jnk ~ fordran (yrkande, krav) på ngt; esittää -muksensa framställa sina krav; lyhyemmän työpäivän -mukset kraven (anspråken) på kortare arbetsdag; viedä -muk-sensa perille genomdriva sina krav; göra sina anspråk gällande; jnk -muksesta på anford-ran av ngn; på yrkande av ngn; ~ jnk poistamisesta yrkande på att ngt skall avskaffas, avlägsnas. 2. (vaade) krav -et - (på ngt); (pyyde) anspråk -et - (på ngt); (vaateliaisuus) pretention; hänellä on suuret -mukset han har stora pretentioner (anspråk); ajan -mukset tidens krav; asettaa -mukseksi että uppställa som fordran, (ehdoksi) villkor att; täyttää kaikki oikeutetut -mukset fylla alla berättigade anspråk; mitään -muksia asettamatta utan alla anspråk; se on liika ~ det är för mycket begärt; sellainen ~ on kohtuuton ett sådant yrkande är obilligt, -o (harv.) (fil., mat.) postulat -et -. -va (hnk.) fordrande; (työ) krävande; ~mpi mer fordrande (krävande); anspråksfullare; som ställer större anspråk; ~ toimi en krävande syssla; ~ kappale ett krävande stycke, -vainen anspråksfull, fordrande; fordringsfull; pockande; pretentiös, -vaisesti anspråksfullt; fordrande; pockande; med anspråk; pretentiöst. -vaisuus2 anspråksfullhet; förmätenhet. vaatte||en|lieve, -helmus klädfåll. -iden(neulon ta klädsömnad, -pesu klädtvätt, -vään-tökone vrid-, klädvridnings|maskin.) vaatt||einen (yhd.) i . . . kläder; -klädd; siisti ~ snyggt klädd, -eisto garderob -en. -uri skräddare, (-mestari skräddarmästare.) -urin (ammatti skräddaryrke. -kisälli skräddargesäll. -lasku skräddarräkning, -liike skrädderi[affär]. -liitu skräddarkrita. -mitta skräddarmått. -oppi skräddarlära. - oppilas skräddarlärling. -pöytä skräddarbord. -sakset skräddarsax, -työ skräddararbete. -työhuone ks. -verstas, -työntekijä skrädderiarbetare, -verstas skrädderiverkstad.)

vadelma hallon -et -. -npunainen hallonröd. vadi||llinen ett fat (ngt); ~ puuroa ett fat

gröt. -nalusta fatunderlägg -et -. vael I |leila * vandra (omkring); ks. -t a a. -lus vandring; (kuv.) vandel -n. (-halu vandringslust. -kala vandringsfisk. -matka, -retki vandringsfärd. -vaisto vandringsinstinkt, -vietti vandringsdrift, -vuosi vandringsår.)

-taa* vandra; (samoilla) ströva; nomadisera; ~ jnk jälkiä vandra i ngns spår (fotspår); ~ pyhiin vallfärda; -lava kringvandrande; nomadiserande; -lava juutalainen

- vahinko vah

den vandrande juden; Jerusalems skomakare. -taja vandrare, vandrings|man -mannen -män. -taminen vandrande; strövande. VAh (yh. volttiampeeritunti) VAh, voltam-peretimme.

vaha 1. vax -et; kiillottaa ~lla bona. 2. (mrt. paasi) häll; (iso lohkare) sten-, flytt|block; klippa, klippblock, -aja bonare. -aminen vax|ning, -ande; hon|ing, -ande. -helmi vax-pärla. -inen av vax; vax-, -jäljennös vaxav-tryck. -kabinetti vaxkabinett -et -. -kakku (meh.) vaxkaka. -kangas vaxduk -en. (-kannet vaxdukspärmar.) -kas -kkaan (sieni, Hygrophorus) vaxskivling. -kenno (meh.) vaxkak|a -an -or. -kerros vaxlager. -kiilto vaxglans. -kuva vax|bild, -figur, -kuvakokoelma ks. -kabinetti, »kynttilä vaxljus, -laastari vaxplåster. -lieriö vax-cylinder. -maalaus vax|måleri, -målning; enkaustik -en. -mainen vaxartad, -malli vaxmodell. -nahka vaxläder; (lin. nokan-lyvessä) vaxhud, -nkeltainen vaxgul, -nukke vaxdocka. -paperi vaxpapper. -papu vax-böna. -peite vaxbeläggning.

-peitteinen vax-belagd. -plastiikka vaxplastik. -ruusu vax-ros. -s stencil -en -er. -sieni ks. v a h a k a s. -sinetti vaxsigill; oblatsigill, -ta vaxa; (kiillottaa vahalla) bona. -tafti vaxtaft. -taulu (ani.) vaxtavla, -teos vaxarbete. -tulitikku vaxtändsticka. -us vaxning; (permannon

boning, -väri vaxfärg. -öljy vaxolja. vahdi ||n ta * vaktande; bevak |ning, -ande.

-nvaihto vakt|ombyte, -avlösning, vahingoi||ttaa * skada; tillfoga (ngn, ngt) skada; anställa skada (jtk på ngt); göra skada (på ngt); (pilata) angripa*; (aiheuttaa haittaa jllk) göra* (ngn) förfång; lahon -ttama puu ett rötskadat träd, av röta angripet träd. -ttämi|nen skadande; skadegörelse; ilmeisessä -sen tarkoituksessa i uppenbar avsikt att (tillfoga) skada; omaisuuden ~ skadegörelse på egendom, -ttamis-(halu skade|lystnad, -lust; skadebegär, -haluinen skådelysten.) -ttua* bli skadad; skadas; taga* skada; (loukkaantua) skada sig. -t tuma ton oskadad; oskadd, vahingolli||nen skadlig; menlig, -sesti skadligt;

menligt, -suus2 skadlighet; menlighet. vahingon I lar vioin ti skadevärdering; värdering av skada, -ilmoitus skadeanmälan, -ilo skadeglädje, -iloinen skadeglad, -korvaus skade I ersättning, -stånd -et; vaatia ~ta yrka på (fordra) skadestånd, (-känne skadeståndstalan. -määrä skadeståndsbelopp, -saaminen skadeståndsfordran, -vaade skadeståndsanspråk. -vaatimus skadestånds-, skadeersättnings|krav. -velvollinen skadeståndsskyldig. -velvollisuus skadestånds|-skyldighet, -plikt.) -kärsijä, -kärsinyt skadelidande; som drabbats av (som lidit, kommit till) skada, -laukaus vådaskott, -tekijä skadegörare; sabotör, -teko skadegörelse; (haaskaus) åverkan; ohägn -et; (tahallinen) sabotage -t. -tuottamus vållande av skada, -uhka, -vaara risk -en. -vastuu ansvarighet för skada; riskansvarighet, vahingo||ton (vaaraton) oskadlig, -ttomuus 1 (vaarattomuus) oskadlighet. 1 vahinjko* 1, skada; (tappio) förlust -en -er;

(haitta) men -et; förfång -et; -gosta viisastuu av skadan blir man vis; ~ vain että skada blott, att; (sen pahempi) tyvärr; otta -goksi lända till skada; vara till förfång, men (för ngn, ngt); jnk -goksi till skada för ngn, ngt; (haitaksi) till ngns nackdel; tehdä (tuottaa) ~a jllk anställa (åstadkomma) skada på ngt; pitää omana ~naan stå sitt kast; stå risken; själv stå för förlusten; ta(ga) konsekvenserna; saada ~a jnk vuoksi förlora på ngn; bli lidande på ngn; päästä joutumasta kärsimään gå* skadeslös. 2. (onnettomuus, tapaturma) olycka; malör -en -er; (tahaton) våda; hänelle tapahtui ~ han råkade ut för en malör; -gossa (tapaturmaisesti) av våda; (huomaamatta) av förbiseende; ofrivilligt; av misstag, -eläin skadedjur. -hyönteinen (tuhohyönteinen) skadeinsekt. -kasvi skadeväxt. -vakuutus skadeförsäkring.

vah| ti * (j.) a) vartija; b) vartio; vakt -en -er; -dissa på vakt; -dissa oleva vakthavande; asettaa, panna ~in utpostera, -a* vakta; (vartioida) bevaka, -huone vaktrum, -koira vakthund, -koju vaktkur, -mestari vaktmästare (m. rav.). -mikko (leik.) (röck-, tambur)vaktmästare. -paikka postställ|e -et -en. -palvelus vakt I tjänst, -tjänstgöring, -sotamies vaktsoldat, -torni vakttorn, -tupa vaktstuga. -vuoro (mer.) vakt -en -er; olla ~ssa ha vakten, vahv||a (kestävä) stark; (voimakas) kraftig; (luja) fast; (vankka) stadig, bastant; ~ ateria en stadig (bastant, kraftig) måltid; ~t perusteet hållbara grunder, (--asteinen [kiel.] med starkt stadium, -hermoinen med starka nerver; nervstark. -juurinen med kraftiga rötter; rotfast, -kyntinen försedd [beväpnad] med kraftiga klor. -käti-nen armstark. -Iti [paksulti] tjockt; [kosolti, runsaasti] rikligt, ymnigt, -rakenteinen starkt [stadigt, grovt, kraftigt] byggd; hållfast; solitt konstruerad, -ruumiinen grovt byggd; bastant; stöddig.) -asti starkt; stadigt; (aika lailla) väldigt, duktigt. -a(te-koinen starkt [bastant] gjord, byggd.) -em-muus2 större styrka; överlägsenhet i styrka, -ennus förstärkning, -en taa* förstärka2, -entua, -eta bli starkare; vinna * i styrka; (för)stärkas2; (paksuta) bli tjockare, vahvero (kantarellisieni, kelta-, Cantharellus)

kantarell -en -er. vahvike* (tuki) stöd -et -; (vahvennus) förstärkning; (tkn.) stag -et -; sukanterän ~ sulförstärkning. -levy (kattilan) stagplåt. -rauta stagjärn; järnbeslag -et -. -sana förstärkningsord. vahvis[taa 1. (tehdä kestävämmäksi, lujittaa) förstärka, (antaa voimaa jllk) ge (ngn) styrka; styrka, stärka (ngn); (lukea) ge stadga (åt ngt); ~ (lujittaa) vakaumusta stärka (befästa) ngn i hans övertygelse; ~ perustaa förstärka grunden; ~ uskossa befästa (styrka, stärka) i tron. 2. ~ (noudatettavaksi) fastställa2; (varmentaa) bekräfta, bestyrka2; (hyväksyen) stadfästa2; sanktionera; (sinetillä) besegla; (valt.) ratificera; ~ noudatettavaksi fastställa, stadfästa

till efter-

rättel-se; laki stadfästa en lag"; — va-

818;

in — vaieta

talla edfästa; styrka (fästa) med ed; ~ tilaus bekräfta en order; ~ jnk muoto fastställa formen för (på) ngt; ~ nimikirjoituksellaan bekräfta (bestyrka) med sin underskrift; saattaa hallituksen -tettavaksi förelägga regeringen för godkännande; poikkeukset -tavat sääntöä undantagen bekräftar regeln; -lamatta jäänyt (som) icke (blivit) fastställd, stadfäst, vahvis||taja (es. miel. vahvijstin, -ke) förstärkare. -tamaton icke fastställd (stadfäst; obestyrkt; obekräftad); toistaiseksi -tamat-tomien tietojen mukaan enligt tillsvidare obekräftade uppgifter, -täminen (för)stärkande, befästande jne.; fastställelse; stadfästelse; -te (tkn.) förstärkning; vrt. vahvike, -tin (tkn.) förstärkare; (tuki, vahvike) stöd; stötta; stag. -tua bli starkare, styrkt; (förstärkas2; bli förstärkt (befäst); styrkas2; (voimistua) få* styrka; vinna* i styrka (stadga); (vir. saada vahvistus) bekräftas; (varttua) tillväxa2; -tunut förstärkt; bekräftad; puolue on -tunut partiet har förstärkts (vunnit i styrka); -tuva (kiinteämpi) suunta (kaup.) en fastare tendens; kurssit -tuvat (kaup.) kurserna blir fastare, -tuminen förstärkning; befästande, -tus (-täminen) fastställelse; stadfästelse; bekräftelse; (hyväksy-mys) sanktion; (lisä~) förstärkning; jnk -tukseksi för att styrka ngt; hakea -tusta jllk (vir.) söka stadfästelse på ngt; saada ~ jhk få bekräftelse på ngt; få ngt bekräftat; huhuun ei ole saatu ~ta ryktet har inte bekräftats, vunnit (fått) bekräftelse; man har inte fått bekräftelse på ryktet, vah vis tus 11 epäy s vägran att fastställa; (valt.) sanktionsvägran, -jakso (puh.) förstärkar-avsnitt. -känne (Iak.) fastställelsetalan. -kerroin (puh., rad.) förstärkningsfaktor, -kirja (käns. oik.) ratifikationsurkund, -kirje bekräftelsebrev. -putki (puh., rad.) förstärkarrör, -päätös beslut angående fastställelse. -rauta (kulma ~) förstärknings-, hörnijärn. -rima (puus.) förstärkningsribba, -tuomio fastställelsedom. vahvistuttaa* låta* stadfästa, fastställa jne.;

vrt. vahvistaa. vahv||uinen: jnk ~ (mitoiltaan) så grov (stark, tjock) som ngt; minkä hur grov (tjock)? (sot.): 2 000 miehen ~ joukko en truppstyrka om (på) 2000 man. -uus2 (mitoiltaan) grovlek, tjocklek; (kiinteys) fasthet; (voima) styrka; stadga; (sot.) (miesßuku, -vahvuus) styrka, numerär -en; taivaan ~ (Raam. vanh.) himmelens fäste -t; himlavalvet); rauhanaikainen ~ (sot.) fredstida styrka (numerär); (mtsh., sht.) (paksuus) grovlek, tjocklek, diameter, (-ilmoitus [sot.J styrkebesked. -määrä [sot.] styrka, numerär -en -er. -suhde styrkeförhållande.) vai eller; sinäkö ~ minä? du eller jag? tuletko ~ etkö? kommer du eller inte? ~ ön hän sairas jaså, han är sjuk; ~ niin jaså; (todellakin) verkligen; ~ ette siis tahdo? ni vill alltså inte? ~ semmoinen jaså en sådan, vai||entaa* tysta ned; nedtysta; bringa* att tystna (till tystnad); (vaimentaa) dämpa, -eta* (lakata puhumasta, laulamasta) tiga;

koettaa saada j k -kenemaan (lakkaamaanvaihdartnaim

puhumasta) (för)söka tysta ned, nedtysta ngn; käskeä -kenemaan (olemaan vaiti) be (ngn) vara tyst; påbjuda tystnad, vaih||dannainen utbytbar; (mat.) kommuta-tiv. -danta * utbyte -t; (tavaran ~) varuutbyte. (-laki [mat.] kommutationslag.) -de* (aut., raut.) väx|el -eln -lar; (vaihe) skifte -t -n; -teeksi för omväxlings skull; vuoden -teessä vid årsskiftet; keskiajan ja uuden ajan -teessä vid övergången från medeltiden till nya tiden; helmi- ja maaliskuun -teessä vid månadsskiftet februari—mars. (-aika övergångs|tid, -skede -t -n. -asema växelstation, -laatikko växellåda.) vaihde I |lia * (om)växla, variera; (vaihtaa) byta; (epätasaisesti) fluktuera; (heilahdella) pendla; vaihteleva växlande; föränderlig; varierande; (oikullinen) ombytlig; variabel; (epävakainen) obeständig; vaihteleva ohjelma omväxlande program; -Ilen varierande; (vaihtoehtoisesti) alternativt; laulun ja soiton -llessa under omväxlande sång och musik; ~ menettelytapojaan variera sina metoder, -mies (raut., Suom. r.) växelkarl. -opastin (raut.) växelsignal, -pyörä utväxlings-, växel|hjul. -pyörästö (växel)drev -et -. -pöytä (puh.) växelbord. -raide (raut.) rangerings-, växel|-spår. -ratas växelhjul. -tanko ks. -vipu. -ttava (pnk.) konvertibel; konverterbar. -ttavuus2 (pnk.) konvertibilitet; konverter-barhet. -vipu växel|spak, -omläggare. -vuodet (naisi.) klimakteri|um -et; övergångsålder -n; klimakteriska (kritiska) år pl. vaih||din* (kjk.) (rivin-) radskiftare; (tkn.) växelanordning, -dokas -kkaan bortbyting. -dos byte -t -n; ombyte -t -n; skifte -t -n; växling; (mat.) transposition; (mus.) modulation; olla -doksissa vara ombytt (förväxlad); osat ovat -doksissa rollerna är ombytta. -dunta* (om)byte -t -

n; aineen ~ ämnesomsättning; ilman~ ventilation, vädring. vaihe skifte -t -n; (kohtalo) öde -t -n; skickelse; (kausi) skede -t -n; (geol.) epok; (mat., tkn., käänne) fas -en-er; kuun ~ månfas; elämän ~et livets skiften; levnadsöden; vuoden 1940 ~illa kring, omkring, (~ilta från ungefär) år 1940; häilyä toivon ja pelon ~illa sväva mellan hopp och fruktan; olla kahden ~illa vara villrådig, tvehågsen (tveksam); tveka; hysa betänkligheter; inte veta ut eller in; (olla päättämätön, horjuvainen) vara obeslutsam; kymmenen—kahdentoista ~illa tio à tolv; mellan tio o. tolv; (kel.) vid tio-, tolvtiden; niillä ~illa (suunnilleen niin) däromkring (så ungefär); jnk ~illa (ympärillä) omkring ngt; (lähellä) i trakten (i närheten, i grannskapet) av ngt; liikkua jnk ~illa röra sig (kretsa) (om)kring ngt. -entasaaja (shk.) fasutjämnare, --ero fasskillnad, vaihe||ikas -ikkaan skiftes-, händelse |rik. -inen (yhd.) med . . . öden; (vaihteleva) växlande; moni ~ med växlande öden. -jän-nite (shk.) fasspänning, -kulma (mat.) argument -et -. -tutkimus operationsanalys, -virta (shk.) fasström.

vaih||taa* 1. byta2, (muuttaa) byta om, ombyta; ~ aikaisemmin ostettu (saatu) byta ut, utbyta2; (tasata) skifta; (ottaa toinen) ömsa, (siirtää) förflytta; ~ vaatteita byta (ömsa) '

kläder; ~ itselleen tillbyta sig; ~ toiselle raiteelle växla in på annat spår; ~ uuteen (uudistaa) förnya; ~ uusi tilalle ersätta med en ny; ~ vartio (sot.) avlösa vakten. 2. (luovuttaa omaansa ja saada tilalle muuta) ~ toiseen byta ut; utbyta; ~ hevosia byta hästar; saada kirja -detuksi toiseen få en bok utbytt mot en annan; saada -tamalla få (erhålla) i utbyte; ~ parempaan utbyta (byta ut) mot en bättre; ~ ajatuksia utbyta åsikter, tankar; ~ lahjoja utbyta (växla) gåvor;

väriä skifta färg; ~ sanoja växla ord; ~ tervehdyksiä växla hälsningar; ~ pikainen silmäys jnk kanssa växla en hastig blick med ngn; ~ rahaa växla pengar; (kaup.) omsätta; pankkiosakkeita -dettiin kymmenientuhansien markkojen arvosta bankaktier omsattes till ett värde av flera tiotusental mark; -dellava valuutta konvertibel valuta, -taminen bytande, växlande jne.; vrt v a i h-t a a; utbyte -t (av ngt), vaihte||isto växellåda, -leva (om)växlande; föränderlig; varierande; fluktuerande; ombytlig; obeständig; (epävakainen) ostadig; ~a pilvisyyttä växlande molnighet; suunnaltaan -leviä tuulia vindar av växlande riktning; ~ ohjelma omväxlande program. -lev(ais)uus2 omväxling; ombytlighet, obeständighet. -levanmuotoinen av växlande (varierande) form. -lu omväxling; växling; variation; (heilahtelu) fluktuation; (mat.) permutation; säätilan ~t omkastningarna, växlingarna i väderleken; vuoksi för omväxlings skull; för att variera, vaihto* (om)byte -t -n; växling; (vastavuor.) utbyte -t-n; (kauppa ~) omsättning; (siirtyminen) övergång -en -ar; (sot.) avlösning; (siirto) förflyttning, -arvo bytesvärde, -avain (jakoavain) skiftnyckel, -ehdotus alternativt förslag, -ehto alternativ -et -. -ehtoinen alternativ, -ehtoisesti alternativt, -ilmoitus (san.) bytesannons, -jättiläinen (voim.) jättesving med greppskifte, -kassa växelkassa, -kauppa byteshandel, -kelpoinen (ut)bytbar; ersättlig; (pnk., vaihdettava) konvertibel, -keskus (kaatopiste) (tkn.) metacentr|um -et (-umet) -a (-um, -er), -konttori växelkontor, -kurssi växelkurs, -kytkentä (shk.) omkoppling, -kytkin (shk.) omkastare, -laite (vaihdin) växelanordning. -lasku (vanh. ketju-) kedjeräkning. -liike (raut.) rangering-en; (kaup.) bytesaffär, -lämpöinen växelvarm. -määrä. (kaup.) omsättning(svolym). —omaisuus; omsättningstillgångar pl. -pyörä utbytbart hjul; ks. vaihde-, -raha skilje-, växel|-mynt; ~t växelpengar, -raide [raut.) växel--,, rangerings|spår. -ratas ks. -pyörä, -sopimus bytesavtal, -suhde (tal.) »terms of trade», -suuntainen (tkn.) reversibel. - talous byteshushållning, -tase bytesbalans, -tavara bytes|artikel, -vara. -veturi rangerings-, växel||lok(omotiv). -virta (shk.) växelström, (-kenttä växelströmsfält.-käyt-tö, -liikenne växelströmsdrift, -moottori växelströmsmotor.) -väline bytesmedel, -äänne växelljud. vaihtu||a* 1. ombytas2; (vaihdella) växla; skifta; (siirtyä) förflyttas; -neet osat om-

bytta roller; toimituksen -essa vid ombyte av redaktion; vid redaktionsombyte; -va professorinvirka föränderlig professur. 2. (muuttua): nauru -i itkuksi skrattet förbyttes i gråt. -minen ombyte -t -n; (siirtyminen) förflyttning; hallituksen ~ regeringsskifte. -va ombytlig; rörlig; föränderlig; (-korkoinen med rörlig, föränderlig ränta.) vaijeri (tkn.) vaj|er -ern -rar. vaikea svår; (vaivalloinen) besvärlig; mödosam; minun on ~ olla jag känner mig illa till mods; on ~ ymmärtää det är svårt att förstå; rahansaanti on ~a det är svårt att få (ont om) pengar; meidän on ~

käsittää vi har svårt att fatta; ~t (ahtaat) olosuhteet svåra (tryckta) omständigheter; ~ (visainen, paha) pulma ett kvistigt (vanskligt) problem, -hko tämligen (ganska, rätt) svår. -hoitoinen svårskött. -kulkuinen svår-framkomlig; oländig, -kulkuisuus svårframkomlighet; oländighet. -käyttöinen svårhanterlig. -käyttöisyys svårhanterlighet. -laatuinen svårartad, -laatuisuus svår beskaffenhet. -liukoi(nen svårlöslig. -suus svårlöslighet.) -lukuinen (kirja) svårläst; (käsiala) svårläslig, -lukuisuus svår|Iästhet, -läslighet. -luonteinen av svårartad natur (beskaffenhet), -luonteisuus svårartad natur (beskaffenhet), -nlainen, -npuoleinen rätt, tämligen svår. »pääsyinen svårtillgänglig, -pääsyisyys svårtillgänglighet, -selitteinen svårförklarlig, -tolkad, -tydd. -selitteisyys svårförklarlighet. -sopuinen svårförlikt. -sti svårt; ~ saatavissa (oleva) svåråtkomlig; ~ ratkaistava (suoritettava) svårlöst; ~ vi.ljeltäv(iss)ä svårbrukad. - taj uinen svår|-begriplig, -fattlig. -tajuisuus svår|begriplig-het, -fattlighet. vaikeneminen tystnande; ks. vaieta, vaiker||oida jämra sig; (valittaa) klaga (över ngt), -oiminen, -ointi* (ve)klagan; jämrande; jämmer -n. -taa* ks. -o i d a. -rus, -telu jämmer -n; (en) (ve)klagan. vaike||us2 svårighet; besvärlighet; siinä on -uksia det möter svårigheter; det stöter på svårigheter; det är förknippat med svårigheter; voittaa kaikki -udet övervinna alla svårigheter; johdolla on ollut-uksia kurin ylläpitämisessä ledningen har haft svårigheter med att upprätthålla disciplinen, (-aste svår[ig]hetsgrad.) -uttaa* försvåra; (mutkistaa) komplicera, -utua* försvåras; (mutkistua) kompliceras; (kärjistyä) tillspetsas, vaikka ehuru, fastän; (jos kohta) om ock(så); om än; (~pa) även om; änskönt; ehuruväl; (olkoon) låt vara; ~ kuinkakin mielelläni hur gärna jag än; niinkin låt gå för

det; också det går an, kan tänkas; ~ kuinka olisin pyytänyt trots alla mina böner; hur jag än bonade o. bad; vaikkei (kylläkään) om också (än) inte; ~ kuka (kuka tahansa) vem som helst; vem än; olipa vastaus ~ millainen vilket svaret än må vara; ei ~ mikä olisi (millään ehdoilla) på inga villkor; olkoon ~ kuinka det må förhålla sig hur som helst; vare därmed hur som helst; ~pa olisikin vain vore det också blott; ~ ei kaikkea ymmärräkään om man också inte förstår allt; trots att man inte förstår

allt; ~ kuinka tahtoisitkin hur gärna (mycket) du än ville; ~ kuinka (kin) pieni om än aldrig så liten; saat kaksi (kaksikin) du får till och med två; ~ mitä sanon vad jag än säger; ~ mikä tulkoon (tulkoon mikä tulkoon) hände vad som hända vill. vaikku * (korva ~) örvax -et. vaiku||te* (vaikutus) (in)verkan, inflytelse; hän on saanut -tteita R:ltä, R:n runoudesta han har (mot)tagit intryck av R., av R-s diktning (blivit påverkad av R., R-s diktning), -telma intryck -et -; (käsitys) uppfattning; malka ~ reseintryck, -tin* motiv; (kiihotin) drivfjäder -n; (syy) bevekelsegrund -en -er; orsak -en -er. vaiku |ttaa I. itr. 1. (voima, teho yms. kohdistua jhk): ~ haitallisesti jhk (in)verka menligt på ngn, ngt, utöva (ha) ett menligt inflytande på ngn, ngt; se ~ päätökseen det inverkar på, (osaltaan) bidrager till, medverkar till beslutet; en tahdo ~ päätökseen jag vill inte påverka beslutet; ~ jnk mielipiteeseen inverka på (influera på), påverka ngns åsikt; siihen -Iti sekin että därtill bidrog även det, att; päästä -ttamaan (saada jalansijaa) kansan keskuudessa vinna insteg bland folket; antaa jnk ~ itseensä låta sig påverkas av ngn, ngt; se ei -ttanut häneen lainkaan han var (förblev) fullkomligt oberörd därav; det bekom (berörde) honom inte det ringaste; olla -ttamassa vara verksam; ~ hyvää ha en god inverkan (jhk på ngn); (tehdä hyvää) vara välgörande; ~ vahingollisesti (in)verka skadligt, menligt. 2. (aiheuttaa, tehdä -tus, tehota, tepsiä, pystyä): päästä täysin -ttamaan göra sig fullt gällande; estää jtk -ttamasta förtaga verkan av ngt; olla lainkaan -ttamatta (tehoamatta) jhk lämna ngn helt oberörd; koettaa ~ jhk söka inverka på (påverka) ngn, göra intryck på ngn; pula ei ollut -ttanut yrityksen toimintaan företagets verksamhet hade inte påverkats av (inte berörts av) krisen; ~ voimakkaasti jhk göra ett starkt intryck på ngn; starkt influera på ngn; (tämä) päätös on -ttanut (saanut aikaan) sen beslutet har haft till följd (att), varit orsak till att; miten se ön -ttanut? hur har den verkat? vilket intryck har den gjort? vilken verkan (effekt) har den haft? se ~ (aiheuttaa) (sen), että det leder till, har till följd, att; ~ hyvinvointiin bidraga till välbefinnandet (välståndet); mitä hyvää hän on -ttanut (saanut aikaan)? vad gott har han åstadkommit (gjort, uträttat)? se ~ pahaa det har en menlig inverkan (har tråkiga verkningar); hoito -tti häneen erinomaisesti kuren bekom honom utmärkt; jnk -ttama förorsakad av ngt; ks. -t t a v a. 3. ~ joltakin göra (ge) intryck (av ngt); se ~ hyvältä den verkar (förefaller) att vara bra; den gör ett gott intryck; mies oli -ttanut luotettavalta mannen hade gjort ett pålitligt intryck (hade förefallit pålitlig); ~ (tuntuu) siltä kuin det förefaller som om; ~ oudolta verka främmande (underlig). II. tr: sen -ttavat monet seikat (miel. se aiheutuu monista

seikoista) det förorsakas (betingas) av (beror på) många omständigheter.

vaikut) t tama ton: asiaan ~ (seikka tms.) som inte inverkar på saken; ovidkommande; irrelevant; asiaan ~ tekijä en icke inverkande (en irrelevant) faktor, -ttava (te-hoisa) effekt-, verknings I full, effektiv; (olennainen, tärkeä) relevant; (mieltä ylentävä) anslående; (hellyttävät) syyt bevekande skäl; ~ voima (elvyttävä käyttövoima) drivande kraft; ~ kuva en anslående (verkningsfull) bild; ~ surujuhla en gripande sorgehögtid, -ttavuus2 inflytande; verkan; (tehokkuus) effektivitet; effekt; verknings-, effekt|fullhet. -tuksellinen (tehoava) effektiv; (olennainen) relevant; vrt. -ttava. -tuksenalaisuus2 påverkan, -tukseton verkningslös; som är utan verkan (effekt, inflytande); irrelevant; inaktiv; (tehoton) ineffektiv; (neutraali) neutral; vrt. seur. -tus verkan, pl verkningar; jnk tuottama ~ verkan av ngt; inverkan, inflytande, inflytelse (jhk på ngn, ngt); jnk ~ påverkan (av ngt); (toiminta) verksamhet; aktion; (teho) effekt -en -er; ks. vaikutelma; (merkitys) betydelse; se tekee hyvän -tuksen det gör god effekt, har god verkan, (edullisen) verkar fördelaktigt, gör ett gott intryck (på ngn); tehdä ~ jhk inverka, utöva inverkan på ngt; tuntea jnk ~ta känna verkan av ngt; olla jnk -tuksen alai/nen (-sena) stå under inflytande (inflytelse) av ngn; jnk -tuksesta under inverkan (perusteella på grund) av ngt; hän on tehnyt sen jnk toisen -tuksen alaisena han har gjort det påverkad (under inflytande) av ngn annan; ajan (hengen) -tuksesta påverkad av (under in-, på I verkan av) tidsandan; antautua jnk -tuksen alaiseksi låta sig påverkas av ngn; jnk -tuksen alaisena (oleva) påverkad (influerad) av ngn; som står under ngns inflytande. (-ala, -alue verknings-, influens|-område. -ammunta [sot.] verknings|skjutning, -eld. -aste [tkn., hyötysuhde] verkningsgrad. -halu verksamhetslust, -håg. -kausi [toiminta ~] verksamhetsperiod, -kykyinen verknings-, effekt|full; vrt. -v a 1-t a i n e n. -pallo [räjähdyksen] verknings|-område, -sfär. -piiri verkningskrets; inflytelsesfär. -piste angrepps-, belastnings|-punkt. -valta inflytande, [arvo ~] auktoritet. -valtainen inflytelserik; [arvo auktoritativ. -voima [teho] effekt; inflytande; [viehätys~] tjuskraft, -voimainen inflytelserik; [tehoisa] effektiv; verksam; verkningsfull. -vyöhyke inflytelsezon.) vaill||a, -e utan; förutan; i avsaknad av; olla jtk -a vara (för)utan (i avsaknad av) ngt; sakna ngt; sitä -a minun on jo kauan täytynyt olla det har jag länge fått umbära (undvara, försaka); jtk -a oleva blottad på ngt; kokonaan -a varoja helt blottad på (i avsaknad av) medel; helt utan medel; kello ön neljännestä -a (-e) 1 klockan är en kvart före (i) ett, fattas en kvart i ett; 5 minuuttia -e tunnin en timme så när som på 5 minuter; sitä -a utan det; det förutan; dessförutan; (oli vain) sitä -a että det fattades bara, att; huhu on kokonaan perää -a ryktet saknar ali grund; hän on vielä sitä -a (häneltä puuttuu se) det saknar han (fattas honom) ännu;

jäädä (jättää) vastausta -e bli svarslös (lämna obesvarad); jäädä jtk -e bli utan ngt; gå miste om ngt; talo on kattoa -a valmis huset är färdigt, endast taket fattas (är färdigt så när som på taket); jnk -a olo avsaknad av ngt.

vaillinai||nen (puutteellinen) bristfällig; (epätäydellinen) ofullständig; (riittämätön) otillräcklig; (kiel.) elliptisk; ~ kuunpimennys partiell månförmörkelse, -sesti bristfälligt; ofullständigt; otillräckligt; partiellt, -suus2 bristfällighet; ofullständighet. vaillinki* (raha balans, -en, -er; brist -en; underskott -et; täyttää ~ täcka en balans, -asia, -juttu balansmål. vaime||a (vaisu, heikko) svag, (raukea) matt; dov. -nemiskoe dämpningsförsök, -nemis-vakio dämpningskonstant, -nnin (tkn.) dämpare; (äänen (tkn.) ljuddämpare; (mus.) sordin -en -er. -nnus stillande; lindring; lindrande; dämpande jne.; vrl. vaimentaa. (-aste dämpningsgrad. -kerroin dämpnings|faktör, -konstant, -laite dämpningsanordning, -piiri dämpningskrets, -suhde dämpningsförhållande.) -ntaa* (hiljentää) stilla; (lieventää) lindra, fördela; (hillitä) hämma; ~ ääntään dämpa (sänka) rösten; ~ sävyä stämma ned tonen, -ntama-ton odämpad; ohämmad; ohejdad, -ntua* stillas, lindras; dämpas; hämmas, -ntumaton ks. v a i m e n t a m a t o n. vaimeta ks. vaimentua, vaimo hustru -n -r; (vanh. nainen) kvinna, -inen (yhd.) med . . . hustru(r). -npuoleinen på hustruns sida. -väki (naisväki) kvinnfolk; fruntimmer, vain (ainoastaan) blott, endast; bara; (yksinomaan) enbart; ensamt; jos kunhan ~ om blott; så framt; se on muisto ~ det är ett minne blott; ~ vähän suurempi endast ngt större; erehdys ei ole niin ~ korjattavissa det är (går) inte så lätt att avhjälpa misstaget; misstaget kan inte så utan vidare avhjälpas; niinpä ~ (aivan niin) alldeles så; rätt så; (todellakin) verkligen; ei häntä saa kuinka ~ kohdella han får inte behandlas hur som helst; siellä saa puhua mitä ~ där får man tala vad som helst, vad man vill; hän

avusti millaisia yrityksiä ~ han understödde hurudana företag som helst, alla möjliga företag; kuka — vem som helst; vem det än vara må. vainaja avliden; död; framliden; (edesmennyt) hädan-, bort|gången; (s.) den döde, av-lidn|e, -a; isä ~ni min avlidne far; ~n koti (surutalo) sorgehus(et); ~in palvonta (käns.) dyrkan av de döda, avlidna; döds-kult; vainajien päivä de avlidnas dag; sankarini de stupade hjältarna, vaine: vaipua ~eseen (kuolla) skatta åt förgängelsen.

vainen (vain, ainoastaan) blott, endast, bara. vainio (pelto) (odlings-, åker)fält -et -. -pakko

(hist.) tegtvång. väinö förföljelse; (hist.) ofred -en; ofärd -en; kristittyjen —t (k.hist.) förföljelserna mot de kristna, -aika ofärds-, ofreds|tid. -aminen förföljande. -amishalu förföljelselust(a). -harha, -hulluus förföljelsemani, -hullu per-

son med (lidande av) förföljelsemani, -lainen fiende; ovän; (vainooja) förföljare, -öja förföljare; (vihollinen) fiende -n -r. -ta förfölja2; utsätta för förföljelse, -ttu förföljd. -valkea (hist.) vårdkas|e -en -ar. -vuosi ofärds-, ofreds lår. vainu väderkorn -et; (kuv.) (vihi) nys; (en, ett) hum (tpm.); (god, fin) näsa (för ngt); (haju) vittring, -inen (yhd.) med . . . väderkorn; tarkka ~ med säkert (fint, gott) väderkorn; (kuv.) med fin näsa (för ngt), -koira (m. kuv.) spårhund, -ta vädra; spåra upp ngt; få vittring (jtk av ngt); få väderkorn (jtk på ngt.) vaippa* mant|el -eln -lar; (kaapu) kåpa; (peite) täcke -t -n; (verho) hölje -t -n; salaisuuden ~an peittynyt (kuv.) höljd i ett hemlighetsfullt dunkel, -eläin (Tunicata) manteldjur. -lehti (el.) mantelveck -et. -luoti (sot.) mantelkula. -ontelo (el.) mantelhåla. -pinta (mat.) mantel(yta). vaipu||a* sjunka*; (kuv.) försjunka*; försänkas2; ~ maahan sjunka (digna) ned, ner; ~ polvilleen falla på knä; ~ uneen falla i sömn; ajatuksiinsa -nut försjunken (försänkt) i tankar; ~ jtk katselemaan försjunka i betraktandet av ngt; suruun -nut försänkt i sorg; ~ kuoleman uneen slumra in i döden; avsomna; avlida; maahan -nut nedsjunken (till marken), -minen sjunkande; vrt. vaipua.

vaisto instinkt -en -er; (vietti) drift -en-er; (yhd.) -sinne -t; tyyli ~ stilsinne, -mainen instinktiv, instinktmässig, -maisesti instinktivt, instinktmässigt, -mus ingivelse; instinktiv känsla (jst av ngt), -nomainen instinktlik; instinktiv, -nvarainen instinktiv. -nvaraisuus2 instinktmässighet. -ta känna2 (instinktivt); känna på sig; ha en instinktiv känsla (jtk av ngt); (aavistaa) ana. -toiminto instinkthandling, vaisu (raukea) matt; (heikko) svag; ~ hymy

ett matt leende, -sti matt; svagt. vaiteli||aisuus2 tystlåtenhet; förtegenhet; noudattaa -aisuutta iakttaga förtegenhet (diskretion). -as tystlåten; förtegen; (hienotunteinen) diskret, vaiti tyst; olla ~ iakttaga tystnad; (ääneti) tiga; tyst! sitä ei voi sivuuttaa ~ ollen det kan inte förbigås med tystnad, -olo tystnad; (salassa pitäminen) förtegenhet (jnk suhteen med ngt); (tauko) paus -en -er. (-lupaus tystnads-, tysthets|löfte. -velvollisuus tystnads-, tysthets|plikt.) vaiv|a 1. (työ, vaivannäkö) besvär -et -; (hankaluus) omak -et; (rasitus) möda;

arvoinen mödan värd; turha ~ förspilld möda; onödigt bråk, besvär; maksaako se ~n? lönar det mödan? (touhu) bråk -et; (taakka) börda, last -en; käydä (olla) jllk ~ksi vålla ngn besvär; vara ngn till besvär; falla ngn till last; besvära ngn; åsamka ngn omak; ligga ngn till last; minulla oli hänestä paljon han vållade mig mycket besvär; jag hade mycket besvär med honom; nähdä jst, jssk ha besvär med ngt; göra sig möda med ngt; (vaivautuen) göra sig omak för (med) ngt; nähdä ~a jnk puolesta göra sig besvär (omak) för ngns skull;

nähdä paljon ~a jst (jnk vuoksi) nedlägga mycken möda på ngt; matkan resans besvärligheter (besvär, mödor, strapatser); se on monen takana det är förenat med många mödor (besvärligheter); älkää nähkö suotta ~a! besvära er inte! gör er inte besvär! käydä ~ksi bli besvärlig (till besvär); (rasittaa) kosta på; ottaa ~kseen tehdä jk åtaga sig besväret (mödan) att göra ngt; besvära sig med att göra ngt; åtaga sig besväret med ngt; hänellä on naapuri ~na (»ristinä») han har fått sig grannen på halsen; grannen är ett riktigt kors för honom; kiitos -öistänne! tack för besväret! ~tta utan möda, besvär, svårighet; galant; ledigt. 2. (kipu) plåg|a -an -or; (tuska) kval -et -; (poteminen) lidande; (raihnaus) krämpa; (kiusa) pina; omantunnon ~t samvetskval, vaiv||aaja plågare; plågoand |e -en -ar. -

aama-ton: minkään ~ obesvärad av ngt; (~ taikina) oknådad, oältad, -aantua* ks. vaivautua. -ainen (kurja) eländig; ynklig; (vanh. köyhä) fattig, arm; (rampa) vanför, oför, ofärdig; (s. raajarikko) krympling, vaivais[|hiiri (Micromys minutus) dvärg|mus -musen -möss. -hoito (vanh., köyhäin-) fattigvård -en. -koivu (Betula nana) dvärgbjörk. -metsä marskog, -palmu (kääpiö dvärgpalm. -ruotu (hist.) fattigrot|e -en -ar. -tukki fattigbössa, -ukko, -äijä (Suom.r.) fattiggubbe; ks. ed. vaivalloi ||nen besvärlig; förenad med besvär; mödosam; (rasittava) ansträngande, maktpåliggande; hyvin ~ mycket besvärlig (mödosam); förenad med stort besvär, -sesti mödosamt; med besvär (möda, ansträngning). -suus2 mödosamhet; besvärlighet, vaivan|[alainen ks. v a i v a 11 o i n e n. -näkö besvär -et -; möda; bemödande; ansträngning; (puuha) bråk -et. -palkka ersättning för besvär; dusör -en -er. vaiva|tal. (aiheuttaa vaivaa, huolta) besvära, (häiritä) störa; (ponnistaa) anstränga; (rasittaa) betunga; en tahdo sinua sillä ~ jag vill inte besvära dig därmed; ~ (rasittaa) itseään liikaa överanstränga sig; ~ itseään göra sig omak; ~ jtk kesken hänen työtään besvära, (häiritä) störa ngn mitt under hans arbete; ~ päätään jllk anstränga sin hjärna med ngt; (mietiskellä jtk) grubbla på (över) ngt. 2. (kiusata) plåga, pina, (painaa) tynga; hänen käytöksensä -a minua hans beteende plågar (pinar) mig; jag känner mig besvärad (illa berörd) av hans beteende; yksinäisyys -a mieltä ensamheten tynger sinnet; olla jnk -ama vara besvärad av ngt; besväras (lida) av ngt; ~ jtk ikäviin asti tråka ut ngn; häntä -a vaikea tauti han lider av en svår sjukdom; mikä sinua -a (sinun on)? vad går det åt dig? hur är det fatt med dig? vad fattas dig? 3. ~ (vatkata, alustaa) taikinaa knåda, älta deg. vaiva||ton (som går, sker) utan besvär (möda); (helppo) lätt; (mutkaton) ledig; flott, -ttomasti utan besvär (möda, ansträngning, omak); (helposti) med lätthet, helt lätt, ledigt; flott; galant, -utua* besvära sig; göra* sig besvär (omak); besväras; ansträngas; betungas; (katsoa mukavuudelleenvaivero — vakaumus

vak

sopivaksi) bekväma sig; ~ jnnk besvära sig ngnstans; hän ei edes -udu vastaamaan han besvärar sig inte ens med att (ids inte ens) svara, bekvämar sig inte till, gör sig inte ens besvär att svara; (ei suvaitse vastata) han behagar inte ens svara; -utunut besvärad, plågad, (rasittunut) ansträngd (jssk, jst av ngt); hän näytti -utuneetta han verkade besvärad (generad), vaivero (ksv. Chamaedaphne catycutata) finn-

myrt|en - -nar. vaivihkaa (adv., sataja, -vihkaa) i tysthet;

förstulet; oförmärkt; i smyg. vaivoin med möda; (tuskin) svårlisren; knappt; med knapp nöd; (juuri ja juuri) nätt och jämnt; päästä ~ täpi knaggla sig igenom.

vaivu||ksissa: olla ~ vara nedtyngd (nedtryckt; (kuv.) vara i nedan, -ttaa* sänka2, försänka2, ~ uneen försänka i sömn. vaja 1. lid|er -ret -; (katos) skjul -et -; (auto-~) garage -t -; puu- vedbod. 2. (vanh. us. yhd. alkuna; ks. seur.).

vajaa (yhd. usein j. [väärin] vaja-) (niukka) knapp; ~ mitta (paino) undermål (undervikt); kaksi kiloa knappa två kilo; ~ teho (tkn.) reducerad effekt, --arvoinen mindrevärd(ig); (valuutta) deprecierad; (ala-arvoinen) underhaltig; undermålig, -«arvoisuus mindre I värde, -värdighet; undermålighet; undervärde; (rahan) deprecierat värde, -kelpoinen undermålig; (henk.) imbecill; otillräknelig; (Iak.) inhabil. -kelpoisuus undermålighet; (henk.) imbecillitet -en; (Iak.) inhabilitet. -kuntoinen vanför; bristfälligt, under | utvecklad, -kuntoisuus vanförhet. -kykyinen andesvag; sinnesslö; handikappad; imbecill, -kykyisyys andesvaghet; sinnesslöhet; imbecillitet. -laatu sekunda kvalitet, -laatuinen: ~ tavara sekunda, utskotts I vara. -lahjainen svagt begåvad. -lahjaisuus svag (klen) begåvning, -liikkeinen rörelsehämmad. -lukuinen icke fulltalig; decimerad, -mielinen oligofren; (heikko—) debil; (vähä-) imbecill; (tylsä—) idiot, -mielisyys oligofreni; ks. ed. «mittainen undermålig, -mittaisuus undermålighet. -painoinen underviktig, -painoisuus undervikt -en. -sti knappt, -särmä vankant. -särmäinen (sht.) halvren; vankantig. -tuottoinen med nedsatt avkastning (produktivitet, produktionsförmåga); produktionssvag. -tuottoisuus nedsatt avkastnings-, produktions|förmåga; underproduktion. -työkykyinen partiellt arbetsför, -työllisyys undersysselsättning, -valtainen o-myndig. -valtaisuus omyndighet, -varainen insolvent; ovederhäftig, -varaisuus insolvens; ovederhäftighet, -älyinen intellektuellt defekt; fe. -mielinen, -älyisyys intellektuellt defekt; ks. -m i e 1 i s y y s. vajanai||nen (niukka) knapp, knapphändig; (puutteellinen) bristfällig; (epätäydellinen) ofullständig, -sesti knapphändigt; bristfälligt; ofull|ständigt, -komligt, -suus2 knapphet, knapphändighet;

bristfällighet; ofull|-ständighet, -komlighet. vajanto * (kiel.) abessiv -en -er. vaja I |us brist -en -er; (er, kaup, vaillinki)

deficit -(-et) -; balans -en -er; (puutos) underskott -et. -va(inen) (epätäydellinen) bristfällig; ofullkomlig. -v(ais)uus2 bristfällighet; ofullkomlighet; undermålighet. -vuus2 ofullkomlighet; ks. ed.; toiminnan — insufficiens, vaje (kaup.) brist -en -er; (erik. Suom. r.) manko -t -n; deficit - (-et) -. -ntaa* nedbringa*, sänka*; (valuuttaa) depreciera, -ta (alentua) gå* ned; falla *; sjunka, vaj ö||arna (painuma, painanne) sättning, sänka, -aminen sjunkande, -kanta (esim. ruuvin) försänkt huvud, -niitti försänkt nit. -ta sjunka*; maahan -nnut nedsjunken i jorden, till marken; (kuv.) uppslukad av jorden; ~ suohon gå ner sig i ett kärr. -te* (met.) sänke -t -n. -ttaa* (ned)sänka2; (kuv.) försänka2; hanki ~ skaren bär inte. -tus nedsänkning; försänkning, (-pora förs-änkare -n -; sänkborr.) -vesi (mtsh.) sjunk-vatten. vaka ks. seur.

vaka|a (varma) säker; (vankka) stadig; (tu-ja) fast; solid; stabil; (vakava) allvarlig; trygg; -in tuumin med berått mod; ~ssa mielessä i allvarlig avsikt, på fullt allvar; uppsåtligen; ~ssa vahingoittamisen aikomuksessa med full avsikt att skada, -ja (vanh. kruunaaja) justerare; ks. -in. -maton o justerad. -mielinen allvarlig; allvarsam; allvarligt sinnad; ~ päätös ett fast beslut, -mielisyys allvar -et; allvarsamhet; allvarligt sinnelag; fasthet, -minen justering, -nnuttaa* befästa2; ge stadga (åt ngt); stabilisera; konsolidera; stadga; olla omiaan -nnuttamaan nykyistä epävarmuuden tilaa vara ägnat att stabilisera det nu rådande osäkerhetstillståndet. -nnuttaja befästare, stabiliserare. -ntua* befästas2; vinna* fasthet (stadga); stabiliseras; (kuv.) stadga sig, stadgas; (juurtua) rotfästa2 sig; (lujittua) få* fast fot; olojen -nnuttua sedan förhållandena stabiliserats; -nlunut hintataso stabil prisnivå; -nlunut mielipide en stadgad åsikt, -ntuma-ton som inte stadgat sig; (epävarma) osäker; (horjuva) vacklande; labil; (epävakaa) o-stadig; instabil; fluktuerande; (kypsymätön) omogen, -ntumattomuus2 osäkerhet; osäkert (instabilt, labilt) tillstånd; labilitet; o-stadighet; omognad, -ntuminen stabilisering; konsolidering, -ntuneisuus2 stadga; fasthet, stabilitet; stabilt tillstånd, -sti säkert, stadigt, fast, allvarligt, tryggt, (mus.) serioso; asiaa ~ harkittua (ni) efter moget övervägande; olen ~ päättänyt jag är fast besluten att. vakai||n (Int.) fena; stabiliseringsyta; stabilisator. -nen stadig; stabil; (rauhallinen) stadgad; lugn; sansad; behärskad, -suus2 stadga; stabilitet; lugn; behärskning; ks. ed. vaka|||llinen en skäppa (ngt); ~ jauhoja en skäppa mjöl. -nala (vanh. ml.) skäppland -et -.

vakanssi (avoin virka, toimi) vakans -en -er. -säästö vakansbesparing; (palkan—) lönebesparing.

vakau||muksellinen byggd på (på grund av) övertygelse; övertygad; (j.) tvättäkta, -muksellisesti av övertygelse, -mus överty-

gelse; olen päätynyt siihen -mukseen jag har kommit till den övertygelsen, vakaus justering; (tkn., shk.) kalibrering, -komissioni (hist.) justeringskommission, -laitos justeringsverk. -leima justeringsstämpel. -maksu justeringsavgift, -toimisto justeringsbyrå.

vakau[|ttaa * låta* justera; (vahvistaa) stabilisera; styrka2; (järjestää pysyväiseksi, kestäväksi) konsolidera; (turvata, varmistaa) trygga; säkra; ~ laina konsolidera ett lån; ~ rahan arvo stabilisera penningvärdet, -ttamaton icke stabiliserad; (kaup.) icke konsoliderad, -ttäminen stabilisering; konsolidering. -ttamisohjelma stabiliserings-program. -tua* stabiliseras; konsolideras; vrt. vakaantua.

vakav|a stadig; (vakaantunut) stadgad; (vakiintunut) stabil(iserad); (totinen) allvarsam; allvarlig; (arveluttava) kritisk; (musiikki ym.) seriös; (mer.) styv; ottaa asia ~lta kannalta (suhtautua asiaan ~sti) taga en sak på allvar (allvarsamt);o//a ~lla pohjalla vila på stabil (fast) grund; -issa(an) (tosissaan) på fullt allvar; allvarsamt; av övertygelse. -henkinen allvarlig; allvarligt sinnad; andligt sinnad; troende, -kasvoinen med allvarsam uppsyn, -katseinen med allvarlig blick, -mielinen allvarligt sinnad; allvarlig. -mielisyys allvarligt sinnelag; allvar -et. -nlaatuinen allvarlig; allvarsam; av allvarlig natur (karaktär); (vaarallinen) farlig. -ntuntuinen allvarstyngd. -otteinen (luja ~) med fast grepp, -pohjainen solid; som står på fast (säker) grund, vaka j| varainen solid; (maksukykyinen) sol-vent; vederhäftig; -varaisuus2 solvens -en; soliditet; vederhäftighet, -vasisältöinen av (med) allvarligt innehåll, -vasti (varmasti) stadigt; (totisena) allvarligt, allvarsamt; seriöst; (päättävästi) bestämt; asiaa ~

ajateltua(ni) efter moget övervägande, -vasävyinen ali var s präglad, -vimmin: mitä ~ på det allvarligaste (bestämdaste), -voittaa* (saattaa vakavaksi) göra* allvarsam (allvarlig); (vakaannuttaa) ge* stadga åt ngt; stabilisera; befästa; konsolidera, -voitua (käydä, muuttua vakava[mma]ksi) bli allvarsam; (vakaantua) stadga sig; få* stadga; stabiliseras; konsolideras; (mieleltään) bli allvarlig(are); -voitunut stadgad. -vuus2 allvar -et; (lujuus) fasthet; (vakiintuneisuus) stadga; (tkn. ym.) stabilitet, (-koe stabilitetsprov.) vakiin||nuttaa* ge* stadga (jtk åt ngt); befästa2, stabilisera; vrt. vakaannuttaa, -tua* vinna * stadga; bli befäst; stabiliseras; (tulla tavaksi) vinna hävd; -tunut (tavanomainen) vedertagen; sedvanlig; (noudatettavaksi sovittu) fastslagen; hävdvunnen; (lujittunut) fast, stabil; -tunut lainkäyttö stadgad rätt(s)skipning; -tunut käytäntö hävdvunnen (vedertagen) praxis (sed); -tu- neen tavan mukaisesti enligt vedertagen (hävdvunnen) sed. -tumaton instabil; labil; (horjuva) vacklande. -t urna t tomuus2 instabilitet; labilitet; kielenkäytön ~ vacklande språkbruk, -tuneisuus2 stabilitet; stadga, vakinai||nen ordinarie; (pysyväinen) varak-

tig, stadigvarande; (alituinen) ständig; (varsinainen) egentlig; (muuttumaton) konstant; (sot.) aktiv; (~ toimessa) fast anställd; (sot. ym.) reguljär; ~ virka ordinarie tjänst; ~ professori ordinarie professor; ~ palkka stående (ordinarie) lön; ~ sotaväki stående här; aktiv militär; ~ väki (sot.) kad|er -ern -rar; ks. ed.; ~ palvelus (sot.) aktiv tjänst(göring); ~ toimi fast anställning; ~ työntekijäsuhde fast arbetstagarförhållande; järjestää virka -selle kannalle ställa tjänsten på ordinarie fot; ~ kotipaikka stadig hemvist; -set (kunnolliset) säännöt ordentliga (regelrätta) stadgar, -sesti som ordinarie; (säännöllisesti) regelbundet; ~ asuva bofast, -staa ställa2 på ordinarie fot; ombilda till ordinarie, -stua bli ordinarie; (jäädä pysyväiseksi) bli konstant; -stunut virka tjänst som blivit ställd på ordinarie fot.

vakio (a.) konstant; oförändrad; (mat.) konstant -en -er; standard -en - (-er); (yhd.) standard-, normal-, -ida standardisera, -inti * standardisering, -itua standardiseras, -kalusto standardmöbel, -kuormitus konstant belastning, -laatu standardkvalitet, -maito standardmjölk, -mitta standardmått. -paine liktryck, -ravinto standard|-kost, -diet. -suure (mat.) konstant -en -er. -tuote standardprodukt, -varusteet pl standardutrustning. -vaunu (aut.) standardvagn. -virta (shk.) kontinuerlig ström, vakituinen stadigvarande; vrt. vakinainen.

vakka* skäppa; ~ kantensa valitsee (snt.) kaka söker maka; panna kynttilänsä vakan alle sätta sitt ljus under skäppan (ena skäppo). -nen ks. v a k k a. vako* vaon får|a -an -or; (kut.) maskstav -en -ar.

väkoi||lija spion -en -er; (tähystäjä) spejare, (tiedustelija) spanare; (vanh.) utliggare. -lia (urkkia) spionera (jtk på ngn); (nuuskia) snoka; (tiedustella) spana; (tähystää) bespeja; speja, -lu spioneri; spionage -t; ks. ed. (-juttu spioneri|mål, -affär, -järjestö spionageorganisation, -keskus [-spion[age]-central.-] {+spion[age]- central.+} -toiminta spioneri-, [-spionage]verksamhet;-] {+spionage]verk- samhet;+} spionage -t.) -vakoinen (yhd.) med . . . fåra, fåror; syvä

med djupa fåror, vakoittain skäpp|tals, -vis. vakokylvö sådd i plogfåra; strecksådd. vakooja (urkkija) spion-en-er; (tiedustelija)

spanare, (vanh.) utliggare. vako||sametti manchestersammet. -sidos

(kut.) cordväv. -utua* fåras, vaksiini (rokote) vaccin -en (-et), vakuude I |llinen med säkerhet, -ton (som är)

utan säkerhet, vakuumi (tyhjiö) (fys.) vakuum -, -et -. vakuu|s2 säkerhet, garanti -(e)n -er; kaution; underpant; antaa (asettaa) ~ ställa säkerhet (jst för ngt); varmemmaksi -deksi till yttermera visso; hyväksyttävä, luotettava ~ antaglig, betryggande säkerhet; uskollisuuden -deksi som underpant på trohet; -deksi (varmennettaessa) in fidem; omaisuus on velan -iena egendomen utgör säkerhet förvakuusjärjestelmä — valaistusaine

val

skulden, -järjestelmä kautionssystem. -kir-ja: yhdistys- ja ~ (hist.) förenings- o. säkerhetsakten. -maksu säkerhetsavgift, -määrä säkerhets-, kautions|belopp. -pääoma garantikapital. -rahasto garantifond. -sopimus

säkerhets-, kautions|avtal; garantiavtal. -todistus garantibevis, -toimenpide säkerhetsåtgärd.

vakuutella försäkra; (selittää) betyga.

vakuuj|ttaa 1. (selittää) ks. ed.; försäkra; saada jllk -tetuksi (jk uskomaan jtk) övertyga ngn om ngt; -ttamalla ~ enständigt försäkra; bedyra; ~ syyttömyyttään (olevansa syytön) bedyra sin oskuld. 2. (taata) tillförsäkra, garantera (ngn ngt); (kaup., post., vak.) försäkra, assurera; ~ talo 30 000 markasta försäkra ett hus för 30 000 mark; ~ henkensä (ottaa henkivakuutus) livförsäkra sig; lain -ttama i lag tillförsäkrad; ~ jnk varalta försäkra mot ngt; ~ merivahin-gon, tapaturman, varkauden varalta sjö-, olycksfalls-, stöld|försäkra; ~ tulipalon varalta (palovakuuttaa) brandförsäkra; kalliista -tetlu talo ett högt försäkrat hus; liian kalliista, liian vähästä -tetlu över-, under|för-säkrad; -lellu försäkrad; (post.) assurerad, -ttaja försäkringsgivare; assuradör. -ttama-ton oförsäkrad; (post.) oassurerad. -ttautua (varmistautua) övertyga sig, försäkra sig (jst om ngt); (saada varmuus) få (skaffa sig) visshet (om ngt), -ttava övertygande, -tta-yasti ks. ed. -ttavuus2 övertygande verkan, -ttelu försäkran; försäkring; ~t bedyranden. -ttu|a* bli övertygad (förvissad, försäkrad) (jst om ngt); -nut (miel. aivan varma) jst övertygad, förvissad om ngt. -tuk-senantaja försäkringsgivare, -tuksenottaja försäkringstagare, -tuksensaaja försäkrings-havare.

vakuutus försäkring; (suullinen) försäkran; (post., kaup., vak.) assurans -en -er; elinkautinen ~ försäkring på livstid; ainais ~ allframtidsförsäkring; antaa ~ (omakohtaisesti) utfästa2 sig, förbinda* sig (till ngt); (julkisesti) avge* försäkran (om ngt), -aate försäkringsidén, -aika försäkrings |tid, -termin, -ala försäkrings|område, -bransch, -gren. -arvo försäkringsvärde, -asia försäkringsärende. -asiamies försäkringsagent. - ehto (tav. pl. -ehdot) försäkringsvillkor, -esine försäkringsobjekt, -ilmoitus försäkringsanmälan. -kanta försäkrings|stock -en, -bestånd -et. -kelpoinen försäkrings-, assurans |-bar. -kelvoton icke försäkrings-, assurans|-bar. -kirja (vanh. -poliisi) försäkrings-, assurans| brev, -polis, -kulut, -kustannukset pl försäkringskostnader pl. -laitos försäkringsanstalt. -laji försäkringsgren. -liike försäkringsrörelse. -lomake försäkringsblankett. -maksu försäkrings lavgift, -premie -n -r; assurans lavgift, -premie, (-kuitti premie |-kvitto, -kvittens, -rahasto premiereserv.) -muoto försäkringsform, -määrä försäkrings-, assurans|belopp, -summa, -neuvosto försäkringsråd. -oikeudellinen försäkringsrättslig. -oikeus försäkrings|rätt, (—istuin) -domstol, -oppi försäkringslära. -osakeyhtiö försäkringsaktiebolag, -pakko försäkringstvång. -petos försäkringsbedrägeri, -rahasto

försäkringsfond, -sopimus försäkringsavtal, -tapahtuma försäkringsfall. -tarkastaja försäkringsinspektör. -tarkastus försäkringsinspektion. -tekniikka försäkringsteknik, -teknillinen försäkringsteknisk, -teoreettinen försäkringsteoretisk. -teoria försäkringsteori. -tili försäkringskonto, -toimi försäkringsväsen. -toiminta försäkringsverksamhet. -tuomari försäkringsdomare, -velvollinen försäkringspliktig. - velvollisuus försäkringsplikt. -yhdistys försäkringsförening, -yhtiö försäkrings-, assurans|bolag. vala ed -en -er; vannoa, tehdä ~ avlägga * (svära*) en ed; gå* ed; vahvistaa ~lla bekräfta (ngt) med ed; beediga ngt; velvoituksella under edlig förpliktelse, edsförpliktelse; väärä ~ mened -en -er; tehdä väärä ~ begå mened; (vanh.) försvära sig; vaatia jtk ~lle fordra edgång av ngn; määrätä jk ~lle ålägga ngn ed(gång); laskea ~lle tillåta edgång; luopua vaatimasta uppgiva

(eftergiva) eden; kuulustella ~lla höra på ed.

valaa 1. (tkn.) gjuta, stöpa, (muotoilla) forma; ~ kiinni gjuta fast; ~ rautaa (betonia) gjuta järn (betong); ~ pronssiin gjuta i brons; ~ kynttilöitä (tinaa) stöpa ljus (tenn); ~ tiiliä forma (slå) tegel. 2. (kaataa, vuodattaa): ~ vettä jnk päälle gjuta (hälla, ösa) vatten över ngt; överösa (begjuta, övergjuta) ngt med vatten. 3. (kuv.) ~ uutta eloa jhk ingjuta nytt liv i ngn; ~ (uutta) rohkeutta jhk (jnk mieleen) inge ngn mod; ~ kannuja kannstöpa. valaan| [lietula valbard. -luu valben; valfiskben. -pyynti valfångst, (-alus, -laiva valfångstfartyg; valfångare.) -pyytäjä valfångare. -rasva valtran -en. -rasve (kaskelotin päästä saatu) valrav -en; spermaceti -n. -vaha ks. -rasve. -öljy valravsolja. valaehtoinen under edlig förpliktelse, valaht|aa (läiskähtää) skvätta; skvalpa; (solahtaa) glida, falla (ned); vesi -i kielelle det vattnades i munnen på honom; ~ kalpeaksi bli (plötsligt) blek; tukka -i silmille håret föll ned i ansiktet på honom; ~ jnk kädestä (käsistä) glida (slinta) ur handen på ngn. valai||sematon (ei valaistu) oupplyst; (ei valaiseva) icke lysande; som inte sprider ljus; (heikkovaloinen) ljussvag; ~ kytkentäkaava (shk.)

blindschema; ~ liekki icke lysande låga. -seminen belysande; belysning; kysymyksen -semiseksi för att belysa frågan; till belysande av frågan, -seva lysande; (kuv.) belysande; upplysande; åskådlig; illustrativ, -sevasti på ett belysande (upplysande, illustrativt) sätt. -sin belysningsanordning -en -ar; -simet belysningsarmatur -en -er. -sta i'fr lysa2; tr belysa2; lysa2 upp; (valistaa) upplysa2; (juhl.) eklärera; huonosti -seva illa lysande; -seva esimerkki ett belysande (upplysande) exempel; (se) kirje -see asiaa brevet belyser frågan; huoneisto oli -stu våningen var upplyst, (juhlavalaistuksessa) eklärerad. -stua belysas2, upplysas2, -stus belysning; lyse -t; (kuv.) asia saa jst ~ta saken belyses av ngt; se antaa ~ta asiaan det belyser saken, kastar nytt ljus över frågan, (-aine belysningsmedel, [valo lysämne

-t -n. -johto ljus-, belysnings |ledning. »keskus belysningscentral. -koje belysningsapparat. -koneisto belysningsaggregat, -laite belysningsanordning, -laitos belysningsanläggning. -vaikutus [iaid.] belysningseffekt -en -er. -verkko belysningsnät. -virta belysningsström.) valaisu belysning, -ammus (sot.) lysgranat. -kyky lys|förmåga, -kraft, -laite belysningsanordning. -pommi ljusbomb. valaja gjutare; (saven~, m. kuv.) krukmakare. valakelpoinen som äger edgångshabilitet. -kelpoisuus edgångshabilitet. valakka* (ruuna) valack -en -er. vala||liitto edsförbund; er. Sveitsin ~ schweiziska edsförbundet, -hittolainen edsförbunden. -Uinen edlig; (vannottu) beedigad; med ed bekräftad; ~ vahvistus beedigande; edlig bekräftelse; ~ lupaus edligt löfte, -llisesti på ed; edligen; genom ed; kuulustella ~ höra på ed. -miehistö jury -n -er. -mies jury|med-lem, -man. (-laitos juryinstitut, -oikeus jurydomstol. -tuomio jurydom.) vala||minen gjutande, gjutning; stöpande, stöpning; ks. valaa, -nne* gjute -t -n; gjutstycke -t -n; avgjutning; göt -et; göte -t -n. (-valu götgjutning.) -nta* gjutning; stöpning, formning; hällning. valan kaava edsformulär. -rikkoja edsbryta-re. -tehnyt edsvuren, -teko edgång -en. (-vaatimus edgångsyrkande, -velvollinen, -velvollisuus edgångs|skyldig, -skyldighet.) -vannonta edgång, edsavläggelse. vala||patto* edsbrytare, menedare. -pa t toinen menedig. -rikko edsbrott -et -. valas 1. (el.) val -en -ar. 2. (täht.) V ~ npr Valfisken, -eläin valdjur. -kala valfisk, -laji valart. -vene valbåt. valasäännöstö edsinstitut. v ala |ttaa* låta* gjuta (stöpa, hälla), -utua*

ks. v a 1 u a. vale (yhd.) (sala-) pseudo-; (teko-, näen-näis-) sken-, blind-; (keksitty) fingerad; simulerad; vrt. valhe, -akaasia (ksv. Bobinia pseudacacia) pseudo-, vanlig akacia. -asema (sot.) skenställning, -elämä sken|liv, -tillvaro, vale||hdetia* ljuga*; tala (fara* fram med) osanning; ~ jtk jnk syyksi pådikta, lögnaktigt påbörda ngn ngt. -helmi (teko~) oäkta pärla, -htelias -liaan lögnaktig, (taipuvainen -htelemaan) förljugen, -htelija lögnare; (j.) lögnhals, -htelu lögnaktigt tal -et; ljugande; lögnhistorier; lögner pl. vale||hyökkäys skenanfall; simulerat anfall, -ikkuna blindfönster, -kauppa skenköp; fingerat köp. -kristillisyys namn-, sken|kris-tendom. -kulta oäkta guld. -kuolema skendöd -en. -kuollut skendöd, -kuristustauti pseudo-, falsk krupp -en. -kuu bimåne. -ku-va skenbild, -kyynelet pl krokodiltårar, vale||laite (sol.) attrapp -en -er; skenanläggning. -liike (sot.) sken|manöv|er -ern -rer, -rörelse -n -r. vale I |lia begjuta* med ngt; (uuttaa) laka ur; (huuhtoa) skölja*, spola, -lu begjutning, sköljning, spolning, vale||myynti skenförsäljning; fingerad (simulerad) försäljning-, -naamiointi (sot.) sken-

maskering, -nimi fingerat namn; (väärä) falskt namn; (kirj.) pseudonym -en -er. valenssi (kem.) valens -en -er. vale I (oikeustoimi simulerad rättshandling, -osto skenköp; fingerat köp. -ovi blinddörr, -parta lösskägg, -peruste skenargument; falskt (uppdiktat) skäl (argument), -pisto (miek.) fint -en -er. -puku förklädnad; -puvussa förklädd; jnk -puvussa förklädd till ngt; pukea (pukeutua) ~un förkläda2 (sig), -pukuinen förklädd.

valeriaana 1. (virmajuuri) valerian|a -an -or, vände(l)rot. 2. -tinktuura, (j.) -tipat vale-rianadroppar. vale I i sauma falsk, imiterad söm. -siirto sken-överlåtelse. -sopimus skenavtal, -suoritus simulerad betalning, -tasku blindficka, - testamentti understucket testamente, -tieteellinen kvasi-, pseudo I vetenskaplig, -timantti (leko~) similidiamant. -tukka peruk -en-er. -usko skentro. -verho täckmantel; (-puku) förklädnad, valhe lögn -en -er; osanning; saada kiinni ~sta beslå ngn med osanning (lögn); lasketella ~ita fara fram med osanning, lögn. -eilinen lögnaktig; osann; osannfärdig; sanningslös; (kiero, väärä) falsk, -eilisesti lögnaktigt, sanningslöst, osannfärdigt; falskeli-

gen; ~ syyttää jtk rikoksesta falskeligen påbörda ngn ett brott, -ellisuus2 lögnaktighet; osanning, osannfärdighet; sanningslöshet; falskhet, -tella fes. valehdella. valikoi 11 da välja *; (joukosta) utvälja *; plocka ut; (erotella) utgallra; (seuloen) vraka o. välja; sovra, skräda*; hän ei ole tarkka keinoja -dessaan han är inte nogräknad (gör sig inte några skrupler) i valet av medel; hän ei valikoi (seulo) sanojaan han skräder inte orden (sina ord), -ma urval -et -; (lajitelma) sortiment -et -. -minen väljande, utväljande; val -et; utgallr|ing, -ande, sovr|ing, -ande, skräd|ning, -ande. -nti* väljande, utväljande; ks. ed. vali||mo gjuteri. -nkaava (miel. -muotti) gjutform -en -ar. -nkauha (m. kuv.) stöpslev. vali nnai nen valbar, valfri; icke obligatorisk; fakultativ; -saine tillvalsämne. -nnaisuus2 val|frihet, -barhet. -nnanvara frihet (möjlighet) att välja; valfrihet; liikkeessä on i affären finns det mycket att välja på; meillä ei ollut vi hade inget annat val. -nnanvarainen val|bar, -fri. -nta* val-et-(jnk av ngt); (valikoiminen) urval -et -; (urh.) uttagning; (erottelu) utgallring; (rad.) selektion; (usk.) utkorelse; ostajan -nnan mukaan enligt köparens val; (muuta) -nnan varaa ei ole ngt annat val finns det inte, återstår det inte; det finns ingenting att välja på; elämänuran ~ val av levnadsbana; -nnan valta rätt att välja, (-kilpailu [urh.] uttagningstävlan. -oikeus valrätt; [valt. ym.] optionsrätt, -taipumus [kem.] valfrändskap; affinitet -en. -tarkka [rad.] selektiv, -tarkkuus selektivitet, -vapaus valfrihet.) valin teos gjutgods.

valio (valittu, ryhmänsä, lajinsa paras) en utvald; yhteiskunnan ~t eliten inom samhället; samhällets spetsar, grädda; (koir. cham-pioni) champion, -joukko utvald skara;elit|kår -en -er, -trupp -en -er; (ydin ~) kärntrupp -en -er. -kappale ett utvalt exemplar, stycke, -konsertti elitkonsert. -kunnan -(istunto, -jäsen, -mietintö, - vaali utskotts |-sammanträde, -medlem [-ledamot], -betänkande, -val.) -kunta utskott -et; suuri stora utskottet, (-käsittely utskottsbehandling. -työ utskottsarbete, -valmistelu utskottsberedning.) -kuoro elitkör. -laatu utvald kvalitet; extra fin (prima) kvalitet, -laatuinen av hög kvalitet, -lause (her.) vapendevis; (tunnus~) valspråk -et. -luokka elitklass, -mies elitman. -nuoriso eliten, blomman av ungdomen, -sarja elitserie, -siemen prima, förstklassigt utsäde; elitutsäde. -teos elitverk. -urheilija elitidrottsman. -urheilu elitidrott, -voimistelija elitgymnast. -väki utvalt folk; elit -en. -yleisö utvald publik; elitpublik.

valis||taa upplysa2, -tua bli upplyst; få* upplysning; (sivistyä) kultiveras; civiliseras, -tuksellinen upplysnings-, bildnings-; på upplysning baserad; ks. yhd.valistus-. - tumaton oupplyst, -tuneesti med upplysthet. -tuneisuus2 upplysthet; upplysning, -tunut upplyst; ~ itsevaltius, yksinvalta (hist.) upplyst despotism; ~ kansalainen en upplyst medborgare, -tus upplysning, (-aika upplysningstidevarvet, -filosofi upplysningsfilosof. -filosofia upplysningsfilosofi, -järjestö upplysningsorganisation, -kausi ks. -a i-k a. -keskus upplysnings|centrum, [-[tiedo-dotus~]-] {+[tiedo- dotus~]+} -central, -kirjallisuus upplysningslitteratur. -ohjaaja upplysningsinstruktör, -pyrintö, -riento upplysningssträvande, -tarkoitus upplysnings-, informations|ändamål, -syfte, -toiminta upplysnings-, infor-mationsjverksamhet. -toimisto [tieto upplysningsbyrå. -työ upplysningslarbete, -verksamhet; informationsverksamhet, -up-seeri upplysningsofficer.)

vali I ta välja *; invälja *; (joukosta) utvälja *, utse*; ~ kuninkaaksi välja (utköra) till konung; hänet -ttiin puheenjohtajaksi han blev väld (utsågs) till ordförande; ~ jäseneksi invälja till medlem; meidän on -ttava toinen tai toinen vi har att välja antingen den ena eller den andra; vårt val måste stå mellan dessa två; -ttavaksi kelpaava valbar; -Itu utvald; (morsian) utkorad; -lut (kuv. valiot) de utvalda; -tuin sanoin i valda ordalag; jtk -ttaessa vid val(et) av ngt; kieltää itseään uudelleen -tsemasta avsäga sig återval; jäädä -tsematta falla igenom; kansan -tsema folkvald.

vali||tella ks.v alittaa, -tettava beklag|lig, -ansvärd; (ikävä) ledsam; huono beklagansvärt dålig; bedrövlig, -tettavasti beklagligtvis; (sen pahempi) tyvärr; dess värre; hän ei ole täällä tyvärr är han inte här; det är beklagligt (att beklaga) att han inte är här.

valit||semi[nen val, (in)väljande; utkörande; minulla ei ole enää -sen varaa (muuta mahdollisuutta) jag har inget annat val; för mig återstår det inte ngt annat; siellä on paljon -sen varaa där finns mycket att välja på. -semismahdollisuus möjlighet att välja; valmöjlighet. -sija väljare; (valt.) val|man

e — valjeta val

-mannen -män. (-kokous valmansmöte. -kunta de väljande; valmän[nen]: valmans-kår; väljarkår, -miehistö

elektorsförsamling; elektorer [na], -yhdistys valmansförening.) valitsijamies (valt.) elektor -n -er. -ehdokas elektorskandidat, -ryhmä elektorsgrupp, -vaali elektorsval, valitsin (rad. ym.) väljare, vali 11 ttaa klaga (jtk över ngt); beklaga sig (över ngt); (surkutella) beklaga; (päivitellä) beklaga sig hos ngn över ngt; ~ jst klaga på ngn; ~ ylempään oikeuteen besvära sig (anföra besvär pl) (över ngt) i högre rätt (hos högre instans); ~ jst hovioikeuteen besvära sig (inkomma med, ingiva, anföra besvär) över ngt i (hos) hovrätten; ~ asianomaiseen oikeuteen besvära sig vid vederbörande domstol; tuomiosta ei voi ~ domen kan inte överklagas; ~ hätäänsä jllk klaga sin nöd för (hos) ngn; ~ (moittia) ruokaa klaga (klanka) på maten; ~ vaivojaan klaga över sina plågor; ~ surua beklaga sorgen; kondolera; on -tettavaa että det är beklagligt, att; tämä on sitäkin -tettavampaa, kun detta är så mycket beklagligare (mera beklagligt), som; -tettava seikka en beklaglig omständighet (sak), -ttaja (en) som anför besvär, som besvärar sig; (valittelija, ruikuttaja) kverulant. -ttaminen klagande jne.; vrt. valittaa. -ttelija kverulant, -ttelu jämmer -n; jämrande; kvidande; beklagande; surun ~ sorgebetygelse; kondoleans -en -er. valittu utkorad; ~ni (mielitiettyni) min utkorade.

valituksen||alainen överklagad, -teko (Iak.)

anförande av besvär, valitu[s klagomål -et -; (vetoamis besvär -et -; (vaikeroiminen) kverulerande, (ve)-klagan (över ngt); tehdä ~ jst anföra klagomål (besvär) över ngt; tehdä -ksia jllk rikta klagomål till ngn; -ksen alainen överklagad, (-aika besvärstid. -asia besvärsärende, -aste besvärsinstans, -huuto klago-, jäm-mer|rop. -juttu besvärsmål. -kirja klago-, besvärs|skrift-en -er; ~t pl besvärshandlingar. -kohta besvärs-, klago|punkt. -laulu klagosång; sorgekväde. -oikeus besvärs|rätt, -talan, -osoitus besvärs|hänvisning, [Suom. r.J -anvisning, -peruste besvärsgrund. -runo klagodikt; elegi -[e]n -er. -teitse, -tietä i be-svärsväg. -viranomainen besvärsmyndighet, -virsi [kuv.] klagovisa, jeremiad -en -er. -ääni klago|ljud, -låt.) valituttaa* låta* välja, valja|at pl sel|e -en -ar; seltyg -et -; olla -issa vara påselad; vara förspänd; (kuv.) ligga i selen; panna -isiin spänna för; sela (på); päästää (riisua) -ista spänna ur; sela av; avsela.

-valja||inen (yhd.) med... sele; kaksi ~ tvåspänd, -kko * spann -et -; neli ~ fyrspann; kolmi~ trespann; trojk|a -an -or. -shihna selrem, -staa spänna2 för; förspänna2; sela; hevonen on -stettu hästen är förspänd; -sta hevonenl spänn för hästen! -stus förspänning; selning. -stuttaa * låta * spänna för (sela), -svaja selkammare, val|jeta* (muuttua valkoise [mma]ksi blekna; vitna; (sarastaa) ljusna; päivän -jetessa

i dag|gryningen, -bräckningen; päivä -kenee dagen bräcker, valju (kalpea) blek; (väritön) färglös; (kolkko) kulen.

valkai||sematon (vaat, tkn.) oblekt, -sta

bleka2; avfärga; (sivellä valkoisella liima-värillä) vit|limma, -mena; (kalkita) (vit)-kalka, -stu: ~ selluloosa blekt cellulosa, -stua blekas; bli blekt, -su blekning; vitj-limning, -mening, (-kalkki [vaat., kern.] klorkalk, -maa blekjord. -neste blekvätska, -vesi blekvatten.) valkama (båt)hamn -en -ar. valkea 1. (a.) vit. 2. (s.) (tuli) eld -en -ar; (yhd.) ks. valko-, -hohtoinen vitskimrande; vitglänsande, -kukkainen vitblom-mig. -nhohtava vit|skimrande, -glänsande, -nkeltainen vitgul, -pilkkuinen vit|fläckig, -prickig, -valoinen med vitt sken. valke||neminen vitnande; bleknande; (sarastus) ljusnande, ljusning, -us2 vithet; (valo) ljus -et; tulkoon (Raam.) varde ljus! valko|lapila (ksv. Trifolium repens) vitklöver, -hehku (tkn.) vitglöd -et. -hehkuinen vitglödande. -hiuksinen vithårig, -ihoinen vit-, ljus|hyllt; (s.) vit; -ihoiset de vita. -inen vit; -iset de vita; vrt. ed.; ~ rotu vita rasen; ~ orjakauppa vit slavhandel; tehdä korppi -iseksi (mustasta göra svart till vitt. -isenhohtava vitglänsande, -isuus2 vithet, -juuri (ksv. Triticum repens, juolavehnä) kvickrot, -juurikas vitbeta. (-viljely [s] vitbetsodling.) -kaali vi t kål. -kaarti (Suom. hist.) vita gardet, -kangas (elok.) den vita duken, -karvainen vithårig, -keitto (tkn.) vitkokning, -kukkainen vitblommig. -kuusi (Picea alba) vitgran. -laastinta vitrappning. -lakki (ylioppilas~) den vita mössan; (j. ylioppilas) vitmössa, -lehdokki (ksv. Platanthera bifolia) nattviol, -liitu vit krita, -lipeä vitlut. -maa (-hiekka) (geoL, mtsh.) blek |j ord, -sand. -messinki vitmässing, -metalli vitmetall, -muunnos albino -n -s (albiner). -nauha(liitto) vita bandet, -nukkainen med vit ludd (lugg); vitluddig. --ompelu vitsöm. -partainen vitskäggig; med vitt skägg, -peippi (ksv. Laminium album) vitplister. -pesu vittvätt, -pilkkuinen vitprickig. -pippuri vitpeppar, -pyökki (Carpinus betulus) vitbok, aven-bok. -päinen med vitt huvud; (-kärkinen) med vit spets; (-tukkainen)

vithårig; (aallot) med vita kammar; »vita gäss», -raitainen vitrandig. -reunainen med vita kanter; vit-kantad. -rintainen med vitt bröst; vit-bröstad. -sammal (rahkasammal) vit-, torv|-mossa. -siipinen med vita vingar; vitvingad. -sipuli vitlök, -solu vit blodkropp -en -ar; leukocyt -en -er. -tukkainen vithårig, -tähkä vitax. -täpläinen vitfläckig, -vatsuri (el. lääk.) vitdiarré -n. - veritauti leukemi, - viini vitt vin. -viklo (Tringa nebularia) glutt-snäppa. -vuokko (Anemone nemorosa) vitsippa. -vuoto vitflytning. valkuainen munan ~ (ägg)vit|a -an -or; silmän ~ (ögon)vit |ä -an -or. -saine albumin -et (-en) -er; äggviteämne -t -n; äggvita -n. -spaperi albuminpapper. vallallaan, vallalleen ks. valta.

§28

vallata

vallan (aivan) alldeles; (kokonaan) fullständigt; fullkomligt; ~ hyvin mycket bra; ~ mahdoton komplett omöjlig; (sangen) ganska; vrt. vallankin, vallan I lalainen (riippuvainen) avhängig, beroende; (käskyn subordinerad; (alamainen) underlydande; olla jnk -alaisena bero av ngn; vara beroende, avhängig av ngn; subordinera under ngn; underlyda ngn; stå under ngn. -alaisuus2 beroende; sub-ordination; pakottaa -alaisuuteen tvinga ngn att underkasta sig, ngn till underkastelse, (-suhde subordinationsförhållande.) »anastaja (tron)inkräktare; usurpator, -anastus inkräktning; usurpation (av makten), -himo maktbegär; makt-, härsk|lystnad. -himoi-nen härsklysten, makt|hungrig, -lysten. -jako maktfördelning, -kaappauksellinen usurpatorisk; statskupps-, -kaappaus stats |-kupp, -välvning; usurpation av makten, vallankin särdeles, synnerligen, framför allt, i synnerhet, vallan| kumouksellinen (s., a.) revolutionär; omstörtnings-. -kumouksellisuus2 revolutionär inriktning (inställning); det revolutionerande (i ngt), -kumous revolution; om-störtning; (er. kuv.) omvälvning; statsvälv-ning. (-hanke revolutions-, omstörtnings|-plan. -henki revolutionär anda. -li ke revolutionär rörelse, -mies omstörtnings-man; revolutionsman, revolutionär -en -er. -neuvosto revolutionsråd, -oikeus revolutionsdomstol. -puolue revolutionärt parti; omstörtnings-, revolutions|parti. -sota revolutionskrig. -vuosi revolutionsår. -yritys revolutionsförsök.) vallan||käyttö maktutövning, -merkit riksregalier; maktens insignier, -perijä, -perillinen arvtagare till makten; tronarving|e -en -ar. -perimys tron-, arvs|följd -en, succession, (-oikeus successionsrätt. -sota tronföljds-, successions |krig. -sääntö successionsordning.) -pito maktutövning, -pitäjä den härskande, makt|ägande, -havande, styrande. -siirto maktförskjutning, «tavoittelija som eftersträvar makten; tronpretendent. -tavoittelu maktsträvan, -täydellisyys, -täyteys maktfullkomlighet, vallas I henkilö ståndsperson, -luokka ståndsklass; den härskande klassen; herrskapsklass. -nainen förnäm dam; dam av stånd (tillhörande ståndsklassen), vallassa fcs. valta; ~ oleva (olija) (en) makt|ägande, -havande, -innehavare, -olo maktperiod -en; styrelse; ledning; regim -en -er.

vallas||sääty (er. hist.) ks. -1 u o k k a. -sää-tyinen (s.,a.) ståndsperson; hörande till den härskande, herrskaps|klassen. vallas!Italuopuminen (hallitsijan) abdikation;

tronavsägelse, -väki herrskapsfolk, val|lata* 1. (valt. ym.) bemäktiga sig; (anastaa) tillskansa sig; slå * under sig; taga * i besittning; inkräkta; annektera; (riistää) frånhända (jltk jk ngn ngt); (ottaa) tillvälla sig; (miehittää) besätta*; ockupera; (valloittaa) erövra; intaga*; (tehdä valtansa alaiseksi) underkuva; (~ takaisin) åter-vallaton —

erövra; (hankkia takaisin) återförvärva; ~ alaa vinna terräng; ~ rynnäköllä taga med storm; forcera; ~ laiva uppbringa ett fartyg; -lattu laiva uppbringat fartyg; pris -en -er; ~ maa sotavoimin erövra ett land med härsmakt. 2. (kuv.) laajoja aloja -lättiin viljelyksille (otettiin käytettäväksi) vidsträckta områden lades under odling; ~ paikka eduskunnassa erövra ett mandat i riksdagen; (innoittaa) hänföra; pelko -tasi hänet han greps av fruktan; fruktan bemäktigade sig honom; hänet -tasi äkillinen pelästys han greps av en plötslig förskräckelse; pelon -laama gripen (överväldigad) av skräck; kauhun -taama slagen, gripen (överväldigad) av fasa; kauhu -tasi mielet fasa bemäktigade sig sinnena. 3. (kaiv.) inmuta, ~ malmiesiintymä inmuta en malmfyndighet.

valla I! ton (Ips. ym.) självsvåldig; (hillitön) tygellös; ostyrig; (hurja) överdådig; (riehakas) uppsluppen, -ttomasti självsvåldigt; tygellöst; överdådigt; ostyrigt. - ttomuus2 självsvåld -et; tygellöshet; överdåd -et -; ostyrighet; (vallaton teko) excess -en -er.

vallesmanni (nimismies) (vanh.) befallningsman, kronofogde, läns|man -mannen -män.

valli vall -en -ar; skans -en -ar. -hauta vallgrav. -nsarvi bastion -en -er.

vallinta* (Iak.) (egendoms)förvaltning.

vallit I a 1. (hnk.) härska; behärska; (olla herrana) dominera; (olla käskijänä) befalla2, råda*, bjuda* (jtk över ngn, ngt); kuka tässä talossa -see (on käskijänä)?vem är det som befaller (råder, styr) i det här huset? 2. (es., asia): olla -sevana dominera, göra* sig gällande; -see (ön) vara rådande (förhärskande); se asia (ikään kuin) -see kaikkia muita det är den allt överskuggande (den dominerande) frågan; det är den frågan som står i förgrunden; alkaa päästä -sevaksi, -semaan börja bli rådande (förhärskande), (tulla yleiseksi) vinna insteg, bli gängse; -si syvä hiljaisuus en djup tystnad härskade (rådde); maassa -see rauha det råder fred i landet; sellaisen mielialan -essa under (i) en sådan stämning; då en sådan stämning är rådande; kovan tuulen -essa (miel. kovalla tuulella) vid hård vind; talvipakkasen -essa (kovalla talvipakkasella) i den rådande (vinter)kölden; puolueriitojen -essa (jatkuessa, riehuessa) medan partistridigheterna pågår (pågick); laillisten olojen -essa under lagliga förhållanden; då lagliga förhållanden råder (är rådande); nykyisin -sevat olot nu rådande förhållanden; olla -sevana jssk dominera ngt, (voitolla) vara förhärskande i ngt; päästä -semaan (leviämään) vinna insteg; -seva (voitolla oleva) dominerande, förhärskande; -seva kansanosa det förhärskande folkelementet; -seva (enemmistön) kieli det förhärskande språket; -seva puulaji (för)härskande trädslag; seutua -sevat kukkulat kullarna som behärskar, dominerar nejden.

vallitt||aa* förse* med vall(ar); (sot. vanh.) befästa; förskansa. -autua förskansa sig.

vallitus (vanh.) förskansning; befästning -en

valmistaa val

-ar; skans -en -ar. -työ befästnings-, förskans-nings|arbete. valloi llaan, -lleen fri, lös; riehua ~ rasa ohejdat; tuli riistäytyi -lleen elden kunde inte hejdas (tog överhanden); man förlorade kontrollen över elden; tuli pääsi -lleen elden kom lös; vrt. valtoin, valloi||ttaa * erövra; (ottaa haltuunsa) intaga; (miehittää) besätta*; (kuv.) betaga*; -tettavissa (oleva) intaglig; kerrassaan ~ yleisö helt betaga (hänföra, tjusa, [j.] charma) publiken; helt lägga publiken för sina fötter; hänen henkilössään on jtk -ttavaa (kuv.) det är (finns) ngt betagande i hans person, -ttaja erövrare; (Amer. esp. valloittaja, konkvistadori) conquistador -en -er. (-kansa erövrarfolk.) -ttamaton (-ttamatta) ointagen; (mahdoton -ttaa) ointaglig, -tus erövring; intagning, (-halu erövringslust. -hanke erövringsplan, -politiikka erövringspolitik. -retki erövringståg. -sota erövringskrig. -yritys erövringsförsök.) valloni (käns.) vallon -en -er. -taonta*

(vanh. mel.) vallonsmide. valmen nus (urh.) träning, (-leiri träningsläger. -ohjelma träningsprogram.) -taa* träna; (valmistaa) förbereda, -taja tränare, -tautua* träna (sig); (valmistautua) förbereda sig (jhk för [till] ngt), valmi |s -iin färdig; 1. (-ina, -iksi järjestetty, tehty); ehdotus on ~ (-ina) förslaget föreligger färdigt; rakennus on ~ byggnaden står färdig; tehdä jtk -iksi göra ngt färdigt, (loppuun) fullborda ngt; (pois käsistään) göra undan ngt, få ngt ur händerna; olla -ina (käsillä) vara till hands; kunnossa (oleva) vara i ordning (vara redo, klar); (varattuna) finnas i beredskap; laivasto on -ina toimimaan flottan är klar till aktion; ~ leikattavaksi (vilja, pelto) mogen för skörd; pitää jtk -ina (varalla, varattuna) hålla ngt i beredskap (till reds); saada -iksi få ngt färdigt; bli färdig med ngt, (ennättää saada) hinna med ngt; hänellä on se -ina han har den färdig; han är färdig (klar) med den; mietintö oli -iksi laadittu betänkandet var färdigt avfattat; laittaa -iksi (käytettäväksi) färdig-, iordning I ställa; ställa i beredskap (i ordning); siitä ei tule ikinä ~ta det blir ingenting av det; det blir aldrig (kommer aldrig att bli) färdigt. 2. (tav. hnk. halukas, ~ jhk, tekemään jtk, taipuvainen) färdig, böjd, (altis) villig, beredd, (nopsa) snar; ~ auttamaan beredd (färdig, snar, redo, redobogen, villig) att hjälpa; (auttavainen) hjälpsam; ~ antamaan beredd att ge; (antelias) givmild; olla ~ uskomaan vara böjd för att tro; aina -ina! alltid redo! valmismatka allt i ett -resa; paketresa. valmistaa 1. (tehdä valmiiksi) göra* färdig, bereda, tillreda, tillverka; (panna kuntoon) ställa i ordning; (kehittää) utbilda; (laatia) utarbeta; (sepittää, sommitella) upp-, hop|-sätta; uppgöra; ~ esitys utarbeta en proposition, hemställan; — ehdotus utarbeta (uppgöra) ett förslag. 2. ~ kemiallisesti, koneellisesti, tehdasmaisesti

jne. producera, tillverka, fabricera, framställa; ~ raakasokeria framställa (producera) råsocker; ~

(laittaa) ruokaa laga, tillreda mat; suutari ~ kenkiä skomakaren tillverkar (förfärdigar) skodon; ~ aseita raudasta tillverka vapen av järn; ~ ruostumatonta terästä framställa rostfritt stål; ~ voiksi bereda till smör. 3. ~ (edeltäpäin) förbereda; ~ (tehdä) tilaa bereda ngn rum, rum för ngt; ~ jllk tilaisuus jhk bereda ngn tillfälle till ngt; ~ tutkintoon förbereda ngn för (preparera ngn för) en examen; ~ jtk jhk (odotettuun) förbereda ngn på ngt.

valmis||taja (tekijä) tillverkare; fabrikant; (tuottaja) producent; framställare, -tamaton oberedd: (edeltä ~) oförberedd, -tamo (työpaja) verk|stad -en -städer; officin -en -er; elokuva ~ filmateljé -n -er. -tautua* göra* sig i ordning; bereda* sig (för ngt); göra* sig klar för ngt, tekemään jtk att göra ngt; (ennakolta) förbereda* sig (för, på ngt); (opiskelijana) utbilda sig (jks till ngt), -tautumaton oförberedd, -tautuminen förberedelse. -tautunut förberedd, -tava förberedande, preliminär; työt förberedande arbeten; ~ koulu förberedande skola; ~ opetus propedeutisk undervisning; ~ tutkinto preliminärt förhör; preliminärexamen; ~ kurssi förberedande (preliminär) kurs; (alkeis-) elementär, elementar|kurs. -tavasti förberedelsevis; preliminärt, -te (tuote) produkt -en -er; tillverkning; fabrikat -et -; (kern.) preparat -et -; hänellä on jtk ~illa han har ngt under arbete (han håller på att utarbeta ngt), -televasti förberedelsevis. -tella ks. valmistaa; ~ (valiokunnassa) bereda*; asiaa on -teltu asianomaisessa ministeriössä saken har varit under beredning (har undergått beredning) i vederbörande ministerium; hyvin -teltu esitys en väl förberedd exposé; ett väl förberett framförande; ~ puhetta förbereda ett tal. -telu förberedelse (jnk för ngt); (alustava) beredning; utarbetning, (-työ förberedande arbete; beredningsarbete, -valiokunta beredningsutskott.) -tevero accis -en -er. (-laki accislag.) -tua bli färdig, klar; (kuntoon) ordna sig; göra sig i ordning; (kypsyä) bli mogen, mogna (jhk för ngt); ennakolta ~ förbereda* sig på (för) ngt; (kehittyä) utbilda sig; (suorittaa tutkinto) avlägga examen.

valmistu [s förberedelse, jhk för ngt; (eri aineksista) tillredning; tillverkning; produktion; fabrikation; framställning; (laatiminen) utarbetning; (muokkaus) bearbetning; (hnk.) utbildning; (varustelu) tillrustning; (usk.) beredelse; ryhtyä -ksiin jnk varalta vidtaga förberedelser (mått och steg) för ngt. -aika tillverknings-, förberedelse[tid. -aine tillverkningsmaterial, -arvo tillverkningsvärde. -aste tillverknings-, förberedelse |stadium. -hakkaus (mtsh.) (för)bered-ningshuggning. -hinta tillverkningspris. -kustannukset pl tillverkningskostnader, -menetelmä framställnings-, tillverknings [-metod, -förfarande, -procedur, -määrä tillverkningsmängd; päivittäinen ~ dagstillverkning. -ohje (keit.) recept -et -; arbetsbeskrivning. -oikeus tillverkningsrätt. -osasto produktionsavdelning, -paikka till-

verknings-, utbildnings [ställe, -ort. -tapa framställnings-, tillverknings[sätt, -metod, -työ förberedande arbete, -valiokunta ks. valmistelu-vika fabrikationsfel. valmistuttaa* låta* bereda, tillverka, förfärdiga, utarbeta, valmisvaateteollisuus konfektionsindustri. valmius2 beredskap -en; (alttius) beredvillighet; redobogenhet; maksu-, puolustus ~ likviditet, försvarsberedskap; sana ~ slag-färdighet, valmu (unikko) vallmo -n -r. valmuska (helttasieni) (ksv. Tricholoma)

musseron -en -er. valo ljus -et -; (päivän dag[er -ern -rar; (loiste) sken -et; tulen ~ssa vid eldsljus (eldsken); kynttilän (lampun) ~ssa vid (i) skenet från ett ljus (en lampa); loistaa auringon ~ssa lysa i solskenet, i solen; esiintyä oikeassa ~ssaan framträda i sitt rätta ljus, i sin rätta belysning (dager); jakaa ~t ja varjot fördela skuggor och dagrar; ~ ja lämpö belysning (lyse) o. värme; nähdä päivän ~ (syntyä) se dagen (dagens ljus); saattaa epäedulliseen ~on (kuv.) ställa i ogynnsam dager; saattaa huonoon ~on (maineeseen) misskreditera; himmentää ~t avblända ljusen; läpäisemätön ljustät, ogenomskinlig; taittava ljusbrytande, valo||aalto ljusvåg. -aine lysämne. -aistimus ljusförnimmelse, -ammus (sot.) lys|projek-til, -granat, -arkku (kattoikkuna) (mer.) däcks |lanternin, -fönster, skylight -et -. -aukko ljusöppning; (valok.) bländaröpp-ning. -elin (el.) lysorgan. -herkkyys ljuskänslighet. -hoito (lääk.) ljusbehandling, -hämy (taid.) ljusdunkel, klärobskyr -en. -ilmiö ljusfenomen, -inen

(harv., ks. v a-1 o i s a): kirkas~ med klart ljus (sken); klart lysande, -isa ljus; (valaistu) upplyst. -isuus2 ljus -et; dager -n; klarhet, -johto (shk.) belysningsledning, -juova ljusstrimma; (tkn.) spårljus -et -. (-ammus [sot.] spårljusprojektil, -patruuna (spårljuspatron.) -jäljennös ljuskopia, -jäljentäminen ljuskopiering, -jäljentärnö ljuskopierings-anstalt. -kaari ljusbåge, -kaasu lysgas, -kartio Ijus|kon, -kägla, -kehä ljus|krets, -ring. -keila ks. -kartio. -kemia fotokemi. -kenno fotocell. -kilpi ljusskylt. -kimppu ljusknippe, -kkuus2 ljusstyrka, -kohta ljuspunkt. -kopio ks. -jäljennös, -kuilu ljus|-gård, -brunn, -schakt, -kuva fotografi -(e)n, -(e)t -er; (j.) foto -t (-n) -n (-s), -kuvaaja fotograf -en -er. -kuvaamo fotografiatelјé, valokuva I |f ilmi fotografifilm. -jäljennös fotografisk kopia, -kartoitus fotografisk kartläggning. -nkehys fotografiram. -suurennus fotografiförstoring, -ta fotografera, -uksel-linen fotografisk; (hnk.) photogenique. -uksen harrastelija amatörfotograf, valokuvaus fotografering, fotografi -(e)n; (elok.) tagning, -koje, -kone kamer|a -an -or; fotografiapparat, -levy fotografiplåt. -liike fotografi-, fotografisk affär, -paperi fotografiskt papper, -tarvikkeet pl fotografitillbehör. -teline kamerastativ -et -. valokuvauttaa* låta* fotografera.valo||kuvio ljusfigur, -laikka ljusfläck, -lennätin optisk telegraf; ljustelegraf, -läikkä, -läiskä ljusfläck; solkatt -en -er. -maalaus ljusmålning, -mainonta, -mainos ljusreklam, -meri ljushav. -merkki ljussignal, -mittari ljusmätare, fotometer, -määrä ljusmängd, valon|larka (lääk.) fotofob; heliofob; (m. kuv.) ljusskygg, -arkuus ljusskygghet; (lääk.) fotofobi -(e)n; heliofobi -(e)n. -hei-jastin ljusreflektor, -heijastus ljusreflex, -heitin strålkastare, -herkkyys ljuskänslighet. -herkkä ljuskänslig, -kestävä ljus|-beständig, -äkta; okänslig för ljus. -lähde ljuskälla, -läpäisevyys transparens -en. -läpäisevä transparent, -mittaus ljusmätning, fotometri, -pilkahdus ljusglimt, -pitävyys ljustäthet; (läpinäkymättömyys) opaci-tet. -pitävä ljustät; opak. -suodatin ljusfilter. -säde ljusstråle, -taittokyky ljusbryt-ningsförmåga. -taittuminen ljusbrytning, -taittumisoppi dioptrik -en. -vaihtelu ljusväxling. -vilahdus, -välähdys ljusglimt, valoll-opaste, —opastin ljussignal, --opillinen optisk, --oppi optik-en.-painanta ljustryck, -paino ljustryck; fototypi. -patruuna lys-patron. -piha ljusgård, -piiri ljuskrets, -piirros foto-, helio|gravyr -en -er. -pilkku ljusfläck; (kuv.) ljus|glimt, -punkt, -piste ljuspunkt, -pistooli lyspistol. -poiju (mer.) lysboj. -puoli solsida; (-kohta) ljuspunkt -en -er; jllak on -puolensa ngt har sina ljusa sidor, -raketti lysraket. valos (met.) avgjutning; göt -et -; gjutstycke

-t -n; gjute -t -n. valo||soihtu fackl|a -an -or. -stus (fys.) luminiscens -en. -suhde ljus-, (valaistus-) belysnings |förhållande. -suihku ljusknippe, -syövy tys ljusetsning, -sähkö fotoelektricitet, -sähköinen fotoelektrisk, -teho ljuseffekt, -ton (pimeä) mörk; (hämärä) dunkel; (himmeä) skum; (iloton) glädjelös, -ttaa* (valaista) belysa2; (val.) exponera, -ttami-nen belys lande, -ning; (val.) exponering, -ttua* belysas2; (val.) exponeras, -tuikku ljusglimt. -tus belysning; (val.) exponering, (-aika exponeringstid. -vara [val.] exponeringslatitud.) -vaikutelma ljusintryck, -vaikutus ljus|verkan, -effekt, -vedostus ljuskopiering, -viiva ljusstrimma, -virta 1. (fys.) ljusström; (kuv.) ström av ljus. 2. (shk.) belysningsström, -voima ljusstyrka. -vuosi (lähi.) ljusår, -yksikkö ljusenhet, -öljy lysolja; fotogen -en (-et), val||pas -ppaan vaken; (herkkä huomaamaan) vaksam; (varuillaan) påpasslig, -ppaammin vaksammare; mera påpassligt; med större vakenhet, vaksamhet, -ppaasti veket; vaksamt; påpassligt. -ppaus2 vakenhet; vaksamhet; påpasslighet, valss||aaja (tkn.) valsare; (tns.) valsör. -aamo valsverk -et -. -ain valsmaskin, -ata 1, (tkn.) valsa. 2. (j. vanh. tanssia valssia) valsa, -aus valsning, (-kone valsningsma-skin. -laitos valsverk.) valssi I. (tkn. tela) vals -en -ar.

valssi II. (tns.) vals -en -er. -askel valssteg. valssi I laitos valsverk -et -. -mylly valskvarn

-en -ar. valssintahti valstakt.

— valta val

valssi||rauta valsjärn. -sävel(mä) valsmelodi, -valu valsgöte. -vanunki valstråd. val|ta* 1. (yl.) välde -t -n; (voima) makt -en -er; (oikeus) rätt -en, rättighet; (toimi ~) befogenhet; saattaa ~nsa alaiseksi (vallata) bringa under sitt välde; lägga under sig; underlägga sig; saattaa epätoivon ~an bringa till förtvivlan; päästä ~an komma till makten; (tulla yleiseksi) vinna insteg (burskap); saada jhk få makt, välde över ngn; saada bli (för)härskande, dominerande; saada ~ansa få ngn i sitt våld; få makt (välde) över ngn; ottaa (saada) jk ~ansa (haltuunsa) bemäktiga sig ngt; komma i besittning av ngt; taga ngt i besittning; suoda ~ (oikeus) jhk berättiga ngn till ngt; antautua vihansa ~an låta vreden få makt över sig; hänellä on suuri ~ (lähi)ympäristöönsä han har stort inflytande

över (på) sin omgivning; joutua jnk ~an komma under ngns välde; råka i ngns våld; underläggas ngn; (käsiin) råka i händerna på ngn; antautua jnk ~an ge sig ngt, ngn i våld; se ön hänen -lassaan, hänellä on siihen <~ (oikeus) det står i hans makt; det står honom fritt (öppet); (riippuu hänestä) det ankommer (beror) på honom; han äger (att); (hänellä on oikeus siihen) han är berättigad (därtill); olla jnk -lassa (alaisena) underlyda (lyda under) ngn; (hallittavana) behärskas av ngn; olla -lassa (hallita ja vallita) (inne)ha makten; sitta vid styret; föra spiran; syöstä -lasta störta; detronisera; -lassa oleva som är vid ([inne]har) makten; den härskande, styrande, makt| ägande, -havande; hän on minun -lassani jag har honom i mitt våld; (käskettävänäni) jag kan befalla över honom; älköön (hänellä) olko ~a hakea korvausta (Iak.) äge ej rätt att söka ersättning (jst för ngt, jltk hos ngn); olkoon hänellä kuitenkin ~ honom dock obetaget (att); ön ostajan -lassa, tahtooko hän det ankommer (kommer an, det beror) på köparen, om han är villig; sinulla ei ole ~a keskeyttää minua du har inte makt (rätt), är inte berättigad att avbryta mi g; jätän sen hänen ~ansa (ratkaistavakseen, hänestä riippuvaksi) jag överlåter avgörandet på honom, låter det bero på honom; se on Jumalan -lassa (kädessä) det står i Guds hand; esimiehen -tallaan med sin befogenhet (myndighet) i egenskap av förman; kuulua jnk ~an stå (lyda) under ngn; -lan väärinkäyttö maktmissbruk; antaa jnk toimia omin -loin ge ngn fria händer; lämna ngn fritt spelrum; ge ngn full handlingsfrihet; päästä ~an (tavaksi) bli rådande, (yleiseksi) gängse; (vallitsevaksi) bli härskande (dominerande); (saada jalansijaa) få fotfäste; (käytäntöön) vinna insteg; (voitolle) taga (få) överhand(en); (vaikuttamaan) göra sig gällande; hän joutui epätoivon ~an han greps av förtvivlan; förtvivlan fick makt över honom; olla -talla vara härskande (gängse, rådande); (rehottaa) florera; pitää -lassaan (kiinni) hålla fången;

pitää mieliä -lassaan behärska sinnena; saada -töihinsä få makt över; taga i sitt våld; joutua pelon ~an betagas (gripas, överväldigas) av fruktan; joutua surun ~an gripas,

bemäktigas (överväldigas) av sorg; joutua taudin ~an drabbas av en sjukdom; asema on meikäläisen -lassa (sot.) ställningen är i de våras (våra) händer; olla veden -lassa stå, ligga (vara) under vatten; vara översvämmad; joutua veden ~an (peittoon) komma (läggas) under vatten; (tulvan ~an) bli översvämmad; översvämmas; (hnk.) hamna i vattnet; (leik.) ramla i plurret; sellaisen tunteen -lassa påverkad (bemäktigad), (samana) gripen (överväldigad, under inflytande) av en sådan känsla; hän teki sen epätoivon -lassa (puuskassa) han gjorde det gripen av förtvivlan (i sin förtvivlan); liekkien -lassa i ljusan låga; omvärvd av lågor; jnk aatteen -lassa (innoittamana) besjälad (genomsyrad) av en idé; antaa tunteilleen päästää tunteensa -loilleen ge (lämna) fritt (ut)lopp (spelrum) åt sina känslor; päästä -loilleen (tuli) komma lös; (puhjeta) bryta lös (ut); ks. valloillaan; joutua jnk -töihin råka ut för ngt; råka (falla) i händerna på ngn; kansa on -lassa folket innehar makten; -lassa oleva puolue det härskande partiet; laskea ~nsa alaiseksi underlägga sig ngt; pitää jtk ~nsa alaisena befalla över (härska över, behärska) ngn; antautua innostuksen ~an låta sig hänföras (entusiasmeras); låta sig gripas av entusiasm; tulen ~ eldens framfart. 2. (konkr.) vieraat, ulkoj-vallat främmande makter, valta-aika (mahti maktperiod, valtaaja som bemäktigar sig jne.; ks. vallata; (valt.) ockupant -en -er; (anastaja) inkräktare; (kaiv. löydöksen inmutare. valta 11-akseli (tkn.) huvud-, driv|axel. --alue

makt|sfär, -område, valtaa||maton icke erövrad; (mahdoton vallata) ointaglig, -minen (sot.) intagning, besättande jne.; (valt.) ockupation; (mer. s.) uppbring|ning, -ande; pristagning; (kaiv. löydöksen) inmutning, valta-amiraali (hist.) riksamiral, valtaan| pääsv makttillträde -t; övertagande av makten, -tulo makttillträde, valta||-asema makt|ställning, -position; dominerande ställning, -elinkeino huvudnäring. -enemmistö överlägsen, kompakt majoritet; det överväldigande, stora flertalet, -herra (vanh.) mäktig herre; potentat -en -er. -inen, -isa väldig; överväldigande; imponerande. -istuimellenousu tronbestigning, -istuimentavoittelija tronpretendent, valtalistuin tron -en -er; asettaa -istuimelle uppsätta på tronen; nousta -istuimelle uppstiga på tronen; bestiga tronen; hänen -istuimelle noustessaan vid hans tronbestigning, -puhe trontal, -riita, -sota tronstrid, -sali tronsal.

valta||katu huvudgata, -kausi (mahti maktperiod; (toimi mandattid; vrt. —a i k a. -keino maktmedel, -kirja fullmakt -en -er; antaa ~ utfärda en fullmakt; ~n nojalla enligt fullmakt; avoin ~ öppen fullmakt, blankofullmakt,

fullmakt in blanko. (-intarkastus fullmaktsgranskning, -nan-taja fullmaktsgivare, -nhaltija' fullmaktsinnehavare; innehavare av fullmakt, -virka

fullmaktstjänst.) -kreivi (hist.) riksgreve, -kunnallinen riks-, hela riket omfattande, valtakunnan amiraali ks. valta —. -duuma (hist. Ven.) riksduma. -etu riksintresse, -hallitus riks I styrels e, -regering, -historia rikshistoria, -kansleri (hist. valta-) rikskansler. -kavallus riks-, hög|förräderi. -kieli riksspråk, -kokous riksmöte, -komissaari rikskommissarie, -kotka (hist.) riksörn. -lainsäädäntö rikslagstiftning, -laki rikslag. -Hitto riksförbund, -marski (hist. valta riksmarsk -en -ar. -neuvosto riksråd, -oikeus riksrätt, -pankki riksbank, -puolustus riks-försvaret). -päämies rikets, riks|överhuvud. -rahasto (usein) riksskattkammare, -raja riksgräns, -sali rikssal, -sovittelija riksförlikningsman. -suunnittelu riksplanering, -syyttäjä riksåklagare, -vaakuna riksvapen, valta||kunta rike -t -n; (valtio) stat -en -er; (yhd.) vrt. v a 1 t i o-, -kysymys maktfråga, -käytävä huvud(in)gång. -laki maktlag(en). -luokka den härskande (maktägande) klassen. -maantie allmän landsväg; stora landsvägen. -merensaari oceanö; ö i världshavet, -meren (takainen transocean, -tutkimus oceanografi, djuphavsforskning). -meri världshav, ocean -en -er. (-höyry[laiva] oceanångare, --ilmasto maritimt, havs|kli-mat. -kalastus högsjö-, djuphavs|fiske. -lai-va oceangående fartyg; oceanångare, »liikenne oceantrafik, -tiede oceanografi.) valta||neuvos (hist.) riksråd, -neuvoskunta (hist.) riksråd -et. -oikeus maktbefogenhet; höghetsrättighet; prerogativ -et -. -öja hu-vud-, avlopps|dike; huvudavlopp -et -. -osa huvuddel(en); den största, övervägande delen; (~ltaan till), -piiri maktsfär -en -er. -politiikka maktpolitik, -puolue härskande parti. -puu (för)härskande träd. -pyyde makt|-strävan, -begär, -raja (hist.) gräns mellan intresseområden; (valtuus) maktbefogenhet. -ryhmittymä maktgrupp, -sija inflytelserik post; betydelsefull ställning; maktställning. -suhteet pl maktförhållanden, -suoni (m. kuv.) pulsåder, -taistelu maktkamp -en; kamp (strid) om makten, -tekijä maktfaktor, -tie huvud(lands)väg, riksväg; stråkväg; allfarväg; (metsätöissä) basväg; (vierto~) chaussé -en -er. -us intagning; erövring; annektering; annexion; besittningstagande; (valt.) ockupation; (mer. s.) uppbring|ning, -ande; pristagning; (kaiv.) inmutning, (-aika ockupations-, inmutnings I tid. -alue ockupations-, inmutnings |-område. -armeija ockupationsarmé. -hallin-to ockupationsförvaltning, -joukko ockupationstrupp. -kirja [kaiv.] mutsed|el -eln -lar. -menettely [kaiv.] inmutningsförfarande. -oikeus ockupationsrätt; [mer. s.] rätt att uppbringa; [kaiv.] inmutningsrätt. -pyrkimys annekteringssträvan, -sääntö [kaiv.] inmutningsstadga, -viranomainen ockupationsmyndighet, -yritys försök att intaga, bemäktiga sig, lägga under sig.) valtava väldig; (voimakas) mäktig; (suunnaton) överväldigande; (erittäin vaikuttava) imponerande; imposant; ~ enemmistö en överväldigande, kompakt majoritet, -mittainen av väldiga (imponerande) mått (di-

mensioner). -sti mäktigt; överväldigande; övervägande; vaikuttaa ~ imponera; ha en imponerande verkan, effekt, valta 11 vuus2 väldighet, mäktighet. -väylä allmän farled; (pää-) huvudstråk; (-suoni) pulsåder; (joessa) kungsådra. valti||as -aan härskare, furst|e -en -ar; behärskare; -aat de maktägande; merien -aat havens behärskare, (-asema härskarställning. -suku härskarätt.) -atar härskarinna; (ruhtinatar) furstinna, -kka* spira, -koida föra spiran, -koiminen regemente -t. -mo (an.) puls -en -ar; pulsåd|er -ern -ror; artär -en -er; tunnustella, koetella ~a ta(ga) pulsen på ngn. (-nlaajentuma pulsåderbrock. -veri arteriellt blod.)

valtio stat -en -er; ~n tulo- ja menoarvio statförslag; budget -en -er; arvopaperit pl statspapper; haltuun ottaminen övertagande av staten; förstatligande; socialisering; omistama, omistuksessa oleva statsägd; tukema statsstödd. ~n takaama statsgaranterad; työntekijä statsanställd (arbetstagare); väliintulo statsingripande -t. -aate statsidé. -alue stats lom-råde, -territorium, -asiakirja statshandling, -elin statsorgan, -elämä statsliv; politiskt liv. -iden välinen mellanst ätlig, -ihanne statsideal, -johtoinen ks. val ti o n~. -järjestelmä stats|system, -skick -et. -järjestys statsordning, -kalenteri statskalender, -kapi talismi statskapitalism, -keikaus statskupp. -koneisto statsmaskineri, -konttori statskontor, -kysymys statsangelägenhet, -laitos statsverk(et); stats |system, -skick -et. -laiva (kuv.) statsskepp(et). -liitto statsförbund, -llinen politisk; statlig; ~ vanki politisk fånge; ~ vuosi borgerligt år. - llisesti politiskt; i politiskt avseende, -llistaa förstatliga, -llistäminen förstatligande, -lli-suus- statlighet. -mahti statsmakt, -mies statsman; politiker; -miehen silmä statsman-nablick.

valtiomies I |kyky statsmannaförmåga. -taito statsmannaskicklighet. -teko statsmanna-gärning. -ura statsmannabana. val tio I jmuodos tuma, -muodostus statsbildning -en -ar; vrt. v a 11 i o n~. -muoto stats |-form, -skick -et -. valtion||apu statsbidrag, (-anomus, -hake-mus anhållan om statsbidrag, ansökning om statsunderstöd.) -apuraha stats|bidrag, -understöd. -arkeologi statsarkeolog; (Ruots.) riksantikvarie, -arkisto riksarkiv -et -. -arkistonhoitaja riksarkivarie, -arpajaiset pl statslotteri, -asia statsangelägenhet. -avustus stats lunderstöd, -bidrag. -enemmistöinen statsdominerad. -etu statsintresse.

valtio||neuvoksetar statsrådinna. -neuvos statsråd, -neuvosto statsråd; ~n jäsen statsrådsmedlem; medlem av statsrådet, valtion| geologi statsgeolog, -hallinto statsförvaltning. -hoitaja riksföreståndare; ~n toimi riksföreståndarskap. -johtaja statsledare. -johto statsledning, -johtoinen stats|-

ledd, -styrd, -dirigerad; statligt ledd, i statlig regi. -johtoisuus statsdirigering; statlig ledning (statlig regi), -kansalainen stats-,

med|borgare. -kansalaisuus stats-, med|bor-garskap. -kassa statskassa; (hist.) (en) fis-kus. -kirkko statskyrka, -kirkollinen stats-kyrklig. -kirous (hist.) bann -et -; julistaa -kiroukseen förklara i akt; bannlysa; -kiroukseen julistettu biltog, fredlös, »varg i veum», fågelfri. -komitea statskommitté, -koulu stats I skola, -läroverk, -laina statslån, -laitos statlig, stats linstitution, -inrättning, -luotto statskredit, -lupa statskoncession, valtion I |maa statsjord, kronojord. -menot statsutgifter, -metsä kronoskog; statsägd skog. -muodostus statsbildning -en. -obligaatio statsobligation, -ohjat pl statsrod|er -ret. -omaisuus statsegendom, -ooppera statsopera, -oppilaitos statsläroverk, -palk-ka lön av staten, -pankki riks-, stats|bank. -puhelin rikstelefon, -puisto kronopark. -päämies statslöverhuvud -et -en, -chef -en -er. -rahasto statsfond. -rata statsbana, -rautatie stats |j ärnväg, -bana; statsjärnvägarna. -sisäinen intern, -stipendi statsstipendi|um -et -er. -suoja statligt, stats |skydd. -syyte statsåtal. -syyttäjä statsåklagare, -takaama (miel. n valtion takaama) statsgaranterad; med statsgaranti, -takuu statsgaranti, -taloudellinen statsekonomisk. -talous stats|hushållning, -ekonomi; statens finanshushållning, -tarkastus statslinspektion, -kontroll, -tarkoitus statsändamål. -tarve statligt behov, -teatteri statsteater, -tila domän -en -er. »tilintarkastaja statsrevisor, -toimi statlig, stats|befatt-ning, -tjänst, -tuki statsstöd -et. -tulot statsinkomster. -uskonto statsreligion. - varainhallinta statens finansförvaltning, -hoito skötsel[n] av statens finanser; [-förvalt-ning[en]-] {+förvalt- ning[en]+} av statsmedlen; ks. ed. -ministeri finansminister, -ministeriö finansministerium. -tarkastaja statsrevisor, -tarkastus statsrevision, -tila statens finansiella läge. -valiokunta statsutskott.) -vararikko statsbankrutt. -varat pl statens finanser; statsmedel. -vastainen statsfientlig, -velka statsskuld. -vero statsskatt, -verotus statsbeskattning. -viranomai|nen statsmyndighet; -sen antama toimilupa statskoncession, -vir-ka stats I tjänst, -ämbete, -yksinoikeus statsmonopol. -yliopisto statsuniversitet, valtio||-ohjelma statsprogram, »-oikeudellinen statsrättslig, --oikeus statsrätt, —oppi statslära. -petoksellinen högförrädisk. -petos högförräderi, (-rikos högförräderibrott.) -petturi högförrädare, -poliittinen rikspoli-tisk. -politiikka rikspolitik, valtiopäivä I laloi te (vrt. eduskunta-) riksdagsmotion; vrt. -esitys, -asiakirja riksdags |-handling, -akt. -esitys (hallitukselle) riks-dags|hemställan, -motion, (hallituksen) -proposition; vrt. toivomusaloite, -järjestys riksdags-, (hist.) lantdags|ordning. -kausi riksdagsperiod, -kutsu riks-dags-, (hist.) lantdags|kallelse. -käsittely riksdagsbehandling, -miehyys riksdags-, (hist.) lantdags|mannaskap. -mies riksdags-, (hist.) lantdags|man; riksdagsleda|mot -mo-ten -möter, (-ehdokas riksdagsmannakan-didat.) -päätös riksdags-, (hist.) lantdags|-beslut. -t pl riksdag -en -ar; (hist. Suom.)

lantdag -en -ar; varsinaiset (ylimääräiset) ~ lagtima (urtima) riksdag; ~ kokoontuvat riksdagen samlas; ~ päättyvät riksdagen åtskiljs, -tanssiaiset (hist.) lantdagsbal. -työ riksdags-, (hist.) lantdags|arbete. -vaali (t) riksdagsval, -valiokunta riksdags-, (hist.) lantdags|utskott. valtio||rahasto (hist.); statsfond; vrt. valtion^ -rakennus

(kuv.) statsbyggnad, -ri-kos statsförbrytelse; högmålsbrott; -rikoksen tekijä statsförbrytare, (-juttu högmålsprocess. -oikeus domstol för statsförbrytelser.) -ruumis statskropp(en). -ryhmä statsgrupp. -salaisuus statshemlighet, -sali rikssal. -sihteeri statssekreterare, (-nvirasto [hist. Suom.] statssekretariat.) -sihteeristö statssekretariat, -sopimus stats |fördrag, (-)konvention, traktat -en -er; kahdenkeskinen (monenkeskinen) ~ bilateralt (multilateralt) statsfördrag, -sosialismi statssocialism. -sosialistinen statssocialistisk. -säädyt pl (hist.) riksens ständer; ständerna, -säännönmukainen författnings-, konstitutions|-enlig. -muutos författnings | ändring, -reform. -vastainen författnings|stridig, -vidrig.) -sääntö statsförfattning; (perustuslaki) konstitution, -sääntöinen (perustuslaillinen) konstitutionell, -sääntö(oikeus författnings-rätt. -uudistus författningsreform.) -taito statskonst, -teko stats|handling, -akt. -teoria statsteori, -tie|de statsvetenskap; -teen kandidaatti politices kandidat, -tieteellinen statsvetenskaplig, -toimi statlig funktion; statsakt; ks. -teko. -vaakuna riksvapen, -valta statsmakt; (valtiovaltaa käyttävät elimet) statsmakterna; -vallan käyttö utövning av statsmakten, -varainvaliokunta statsutskottet).

val tio || viisas statsklok; diplomatisk, -viisaus stats(manna)klokhet; politisk klokhet; diplomati -(e)n. -yhteisyys statsgemenskap, -yhteisö statssamfund, -yhteys statsförbindelse. -yhtymä stats|sammanslutning, -u-nion; samvälde, -ykseys statsenhet. valtius2 (yhd.) makt -en, välde -t; överhöghet; herravälde: hegemoni; supremati; merien ~ herraväldet över haven, valtoi|n* (irrallinen) lös; (rento) handlös; (hillitön) ohejdad; hejdlös; -menaan fritt, handlöst; hejdlöst; ohejdat; obehindrat; ajelehtia -menaan driva vind för våg; riehua -menaan rasa (grassera) ohejdat, valttari ^{tilanhoitaja, vanh.) förvaltare, valtti* (kort., kuv.) trumf -en - (-ar), -kortti

trumfkort, -ässä trumfäss. valtuus2 bemyndigande; (toimivalta) befogenhet. -kirja (diplomaatin) kreditiv -et -; kreditivbrev. -kunta delegation, -mies fullmäktig. -to (kpk., kunnan) (stads-, kommunalfullmäktige (pl), (-njäsen [stads-, kommunalfullmäktig. -nkokous [stads-, [-kommu-nal]fullmäktigsammanträde.)-] {+kommu-nal]fullmäktigsammanträde.)+} valtuu||ttaa * bemyndiga; (valtakirjalla) be-fullmäktiga; -lettu bemyndigad; befullmäk-tigad; fullmäktig, -ttaja fullmaktsgivare, -ttaminen bemyndigande, befullmäktigan-de. -tus bemyndigande; befullmäktigande; (valtakirja) fullmakt.

valu (valaminen) gjut|ning, -ande, stöp |ning, -ande, hällning, hällandet valu|a (virrata) rinna*; strömma; (suihkuna) strila; (vuotaa) flyta*; (tulvia) flöda; (solua) glida*; sade -i virtanaan regnet föll i strömmar (öste ned; det hällregnade); hiukset -vai olkapäille håret faller ned över axlarna; ~ hiekkaan rinna ut i sanden, valu||asfaltti gjutasfalt, -aukko (tkn.) ingöt -et -. -betoni gjutbetong. -esine gjutet föremål; gjutgods, -harkko tack [a -an -or; gält -en -ar; göt -et -. -hiekka gjut-, förrn| sand. -kappale gjutstycke, -kauha gjutskopa; (valin ~) stöpslev. -kehys, -kehä gjut|flaska, -form -en -ar. -kouru gjut|ränna, -kanal, -malli gjutmodell. -massa gjuimassa, -metalli gjutmetall. -misaukko (mer.) spygatt -et -. -muotti gjutform -en -ar. -purse gjut|skägg, -söm, -grad. -pää gjut-, göt|huvud. -rauta gjutjärn, (-putki gjutjärnsrör.) -ri (valaja) gjutare, -tavara gjutgods -et. -teräksinen av gjutstål; gjutståls-, -teräs gjutstål.

valu||ttaa* tappa; låta* rinna (av), (flyta, strömma, flöda, falla); (tiputtaa) drypa*, (kuv.) ingjuta*, -työ gjutningsarbete. valuutan| ostolupa tillstånd till inköp av valuta; valutalicens, -vakauttaminen valuta-stabilisering. -vakauttamisyritys valutasta-biliseringsförsök. valuutta* (rh., kaup.) valut|a -an-or. -kaup-pa valuta]handel, -affär, -kurssi valutakurs, -kysymys valutafråga, -markkinatpl valutamarknad. -pula valutakris, -sulku valutaspärr. -säännöstely valutareglementering. -tilanne valuta |läge, -situation, -vaikeus alutasvårighet. -varanto valutareserv -en. -vero valutaskatt, -väliehto valutaklausul, valu||-uuni gjutugn. -vika gjutfel. valvatti (maito-ohéake, Sonchus) mjölktist|el -eln -lar.

valve: olla ~illa vara vaken; vaka; istua ~illa sitta uppe; saada ~ille få ngn vaken (att vakna); komma ngn att vakna, -uni dag-, vaken|dröm. -uttaa* väcka2 (upp); uppväcka2, -utua* vakna (upp); uppvakna; (kuv.) bli upplyst; -utunut (kuv.) vaken; upplyst; alert, -utuminen uppvaknande. -utuneisuus2 (kuv.) vakenhet; upplysthet. valvo||a tr 1. vaka; -nut utvakad. 2. (kuv.) bevaka; (pitää silmällä) övervaka; (katsoa) tillse*; ha (utöva) tillsyn (över); ~ etujaan bevaka sina intressen; ~ oikeuttaan bevaka sin rätt; — järjestystä övervaka ordningen; ~ että vaka över, att; se till (tillse) att; ~ jnk onnea vaka över ngns lycka; ~ testamentti, saatavansa bevaka ett

testamente, en fordran; -va vakande; övervakande, -ja övervakare; tillsyningsman; bevakare; (vartija) väktare; (yliop. väitöstil.) kustos -ar (kustoder); (tarkkailija) kontrollant; lain~ lagens väktare, -jaiset pl vak|a -an -or. -maton obevakad, -minen a) vakande; b) (vrt. seur.) bevakande, bevakning; övervak |ning, -ande. -mo kontrollrum, valvo|nta* bevakning; övervakning; övervakande (av ngt); tillsyn -en; (silmälläpito) uppsikt -en, inseende (över ngt); (tarkkailu) kontroll -en; ylin — över|uppsikt, -tillsyn;

högsta tillsyn(en); asettaa -nnan alaiseksi ställa under övervakning (uppsikt, kontroll); olla jnk -nnan alaisena stå under ngns tillsyn (uppsikt, inseende); övervakas av ngn. --aika bevaknings-, övervaknings|tid. «alue bevakningsområde, —asiakirjat pl bevakningshandlingar. -elin kontroll-, övervaknings I organ, -henkilöstö bevaknings-, över-vaknings|personal. -kirja bevaknings|hand-ling, -inlaga, -luettelo bevakningslängd, -määräys övervakningsbestämmelse, -oikeus ks. -valt a. -päivä (konkurss.) inställelsedag. -toimisto övervakningsbyrå. -valta rätt att övervaka, kontrollera; kontrollrätt; övervaknings-, kontroll|befogenhet. -velvollisuus övervakningsskyldighet, -viranomainen övervakande myndighet; uppsikts-, kontrollmyndighet, valvo||ttaa* hålla* vaken; (estää nukkumasta) hindra att somna; se -tti minua viime yön det kom mig att ligga (höll mig) vaken i natt. -ttaja som håller vaken, -va vak|en, -ande. valööri (arvomäärä) valör -en -er. vamm||a (ruumiin ~) (kropps)skad|a -an -or; blessyr -en -er; kontusion -en -er; (synnynnäinen, pysyvä) lyte -t -n; (vika) vank (tpm.); fel -et -; (ruhje skavank -en -er; (vaurio) läsion; trauma -t; ilman utan lyte (vank); saada få lyte; (vahingoittua) skadas; taga skada; skada sig; hän sai pahoja -öja han skadades svårt, blev svårt skadad, -ainen invalid; sota~ krigsinvalid, -aisuus2 invaliditet, (-aste invaliditetsgrad.) -ata (harv.) tillfoga (ngn) kroppsskada; (lääk.) afficiera. -aton utan lyte (vank); oskadd, -autua * skadas; afficieras; taga skada; få * men (av ngt), vamp||pi (j.) (miesten kiehtoja) vamp -en -ar.

-yyri vampyr -en -er. vana 1. (uurre) fåra; (vanavesi) kölvatten; (juova) strimma; (an.) (nerv)ban|a-an-or. 2. (ksv.) (varsi) stäng|el-eln -lar; blomskaft, vanamo (ksv. Linnaea borealis) linne|a -an -or.

vanavesi (mer.) kölvatten, -jono, -muodostelma: (er. mer. s.) -jonossa, -muodostelmana i kölvattens|kolonn, -ordning, -formation.

vand||aali (hist. käns., raakalainen) vandal -en -er. -alismi (hävitysvimma) vandalism, vaneri faner -et -; päällystää ~lla beklä(da), belägga med faner; fanera. -levy fanérskiva, -n valmis tus fanertillverkning. -puu faner-virke. -saha fanersåg. -sorvi fanersvarv. -tehdas fanerfabrik. -teollisuus fanerin-dustri. -teos fanerarbete. -veitsi fanerkniv. vaneroida fanera; beklä(da) * (belägga*) med faner.

vangin I {kuljettaja fångförare, -kuljetus fång|-transport, (van.) -skjuts, -muona fångkost, -puku fångdräkt, -raudat pl fängseljärn; bojor; fjättrar, -vaatteet pl fångkläder, -vartija fångvaktare; (vanh.) fångknekt -en -ar.

vangi|ta fängsla; arrestera; (vir.) häkta; -ttuna fängslad; pitää -ttuna hålla häktad (fången, i fängsligt förvar); julistaa -tuksi (-ttavaksi) förklara ngn häktad, vangit I |seminen fängslande; arrestering; (vir.)

häktande, häktning, -semis(käsky, -määräys häktningsorder, -peruste, -valta häkt-nings|grund, -befogenhet.) -uttaa* låta* fängsla (häkta, arrestera); taga i fängsligt förvar.

vanh. (lyh. vanhempi) den äldre (lyh. d.ä.); senior (lyh. sen.); ~ lehtori äldre lektor; Dumas ~ Dumas d.ä; N. N. ~ N. N. senior, vanh|a gammal; (entinen) för(e) detta (f. d.); kahden vuoden ~ två år gammal; elää hy-vin ~ksi uppnå en mycket hög ålder; ylen ~ ur|gammal, -åldrig; mycket gammal: liian ~ alltför gammal; ~ pallo (vrkp.) död boll; ~t työntekijät (m.) äldre arbetskraft; (entiset) tidigare anställda; forna arbetare; 50 vuoden ~na (ikäisenä) vid 50 års ålder; i en ålder av 50 år; ~lla iällään på ålderdomen; på gamla da(ga)r; -emmalla iällään på äldre dagar, vid mer framskriden ålder; pysyä -oittaan (för)bli vid det gamla (oförändrad); vielä -oilta päivillään ännu på gamla dagar; ännu som gammal (på ålderdomen); i sin ålders höst; joskus ~an aikaan någon gång i tiden; ennen ~an förr i världen; (muinoin) fordom; jäädä -oilleen förbli vid det gamla (oförändrad); diplomaattikunnan -in doyen -en -er. -hko äldre (komp.); tämligen gammal; (vanhentunut) till åren kommen; bedagad, -htava ks. -

stava, vanha Hinhuol to åldringsvård; ålderdomsförsörjning. -inkoti ålderdoms-, pensionärs|-hem. -(kse)ltaan sedan (av) gammalt; av ålder, -naikainen gammaldags (tpm.); ålderdomlig; (vanhentunut) föråldrad; gammalmodig, omodern, -naikaistua föråldras; bli omodern, -naikaisuus gammalmodighet; ålderdomlighet. -nkuosinen gammalmodig; av gammalt snitt, -nmallinen av gammal modell, -nnäköinen som ser gammal ut; av ålderdomligt utseende, -npuoleinen äldre (komp.); rätt gammal; något bedagad; vrt. -hko. -ntyylinen i gammal stil. -piika gammal ungmö; (Suom.r.) gammalpiga. -poika gammal ungkarl -en -ar. -staan sedan (av) gammalt; av ålder, -stava (arkaistinen) arkaistisk. -stavuus2 arkaism, -suomalainen (valt. hist.) (a.) gammalfinsk; (s.) gammalfinne, vanha ||uskoinen, -uskolainen (k.hist., Ven.)

gammaltroende; staroverts -en -er. vanhemman 11 valta (vanhemmille kuuluva) föräldra I myndighet, -makt. -velvollisuus föräldraplikt. vanhem limat pl föräldrar; -pain hoito föräldra-vård. -miten som äldre; vid högre (tilltagande) ålder; på äldre da(ga)r; (myöhemmin) senare, -muus2 högre ålder -n. -muuttaan på grund av sin högre ålder, -painneuvosto föräldraråd. -pienyhdistys föräldraförening, vanhennut (för)åldrad.

vanhe ntaa göra gammal (äldre); komma (jtk ngn) att åldras, -ntua * bli gammal (äldre); åldras, (käytöstä) föråldras; (Iak.) preskriberas, -ntumaton (Iak.) som ej är underkastad preskription; icke preskriberad, -ntuminen åldrande; (Iak.) preskription, -ntumisaika preskriptionstid, -ntunut (föråldrad; antikverad; obsolet; (Iak.) preskri-

beråd, -ntuva åldrande; som blir äldre, föråldrad; (Iak.) som är underkastad preskription. -ntuvuus2 preskriptibilitet. -ta, -ttua* ks. vanhentua.

vanhin: ammatin-, kylän ~ ålder|man -man-nen -män; diplomaattikunnan ~ diplomatiska kårens doyen -en -er. -tenneuvosto de äldstes råd. vanhoillaanp y s yminen konservatism, vanhoilü||nen konservativ; ~ puolue (ryhmä) konservativt parti, konservativ grupp, -sesti konservativt, -suus2 konservatism, vanhurs||kaasti rättfärdigt, -kas (usk.) rättfärdig. -kaus2 rättfärdighet, -kauttaa * rätt-färdiggöra*; (oikeuttaa) rättfärdiga, -kaut-taminen (usk.) rättfärdiggörelse, -kautta-misoppi rättfärdiggörelselära. vanhus åldring; gamling; den gamle, gamla, vanhuuden | heikko ålderdomssvag; senil, -heikkous ålderdomssvaghet; senilitet, -koti hem på ålderdomen; vrt. v a n h a i n~. -tuki, -turva ålderdomsstöd. -vaiva ålderdomskrämpa. vanhuu|s2 ålderdom -en; (ikä) åld|er -ern -rar; -ttaan på grund av ålder. -avustus, -eläke ålderdomslunderstöd, -pension, -vakuutus ålderdomsförsäkring, - vähennys (ve-rotuks.) ålderdomsavdrag, vanilja (ksv. Vanilla) vanilj -en. -jäätelö vaniljglass, -kastike vaniljsås. -leipä vaniljbröd. -leivos vanilj bakelse, -pitko vaniljstång. -sokeri vaniljsocker, -tanko vanilj |-stång -stången -stänger, -öljy vaniljolja. vankasti stadigt; fast; bastant; duktigt; starkt.

vankeinhoito fångvård, -hallitus fångvårds-styrelse(n). -laitos fångvårdsväsen, --osasto avdelning för fångvård, vanke||ntaa (för)stärka; stabilisera, -ta* bli

stadig(are), fast(are). vankeu|s2 fångenskap -en; (mg.) fängelse -t; pitää -dessa (vangittuna) hålla fängslad (i fängsligt förvar); joutua -teen råka i fångenskap; rangaistakoon -della straffes med fängelse; olkoon rangaistus -lia vare straffet fängelse, -aika fängelsetid, -laitos (vanh.) vankila (laitos) fängelse(väsen). -rangaistus fängelsestraff; kärsiä ~ undergå fängelsestraff. -vanki, -vuosi fängelse|fånge, -år. van|ki* fäng|e -en -ar; (olla) ~na (vara, sitta) fängslad, fången; pitää hålla

fången (fängslad); ottaa -giksi tillfångataga; taga till fånga; -giksi otto tillfångatag |ning, -ande; joutua -giksi bli tillfångatagen; antautua -giksi ge sig fången; karannut ~ förrymd fånge; -kien vaihto utväxling av fångar; fångutväxling. -huone fångrum; fängelsecell). -karkuri förrymd fånge, -koppi fängelsecell. -kyyti fångskjuts, vankila fängelse -t -n; häkte -t -n; (vanh.) fästning, -elämä fängelseliv -et. -ilma fäng-else|luft, (kuv.) -atmosfär, -järjestelmä, -järjestys fängelse I system, -ordning, -laitos fängelseväsen, -n(holvi fängelsevalv, »johtaja fängelse|föreståndare, -direktör, -kirkko fängelsekyrka, -lääkäri fängelseläkare, -piha fängelsegård, -saarnaaja fängelse|pre-dikant, -pastor, -sääntö fängelsestadga.) vanki||leiri fångläger, -luola fängelsehåla.

-määrä antal(et) fångar; fångantal, -naolo fångenskap -en. -passi fångpass. -passitus fångförpassning. -saattue fångtransport, -siirtola (rangaistus~) fång-, straff|koloni. vankis||taa göra starkare; (för)stärka. -tua bli stark(are), kraftigare, vanki|| torni (hist.) fängelsetorn, -toveri med-fång|e -en -ar. -tyrmä fängelsetorn; (vankila) fängelse -t -n. -työ fångarbete, -vaunu (raut.) fångvagn. vank|ka* (luja) fast; (tukeva) bastant; (va-kava) stadig; solid; stabil; (aika) ~ duktig; liike on -alla pohjalla (kuv.) affären vilar på solid; grund, -tekoinen stark, stadig; starkt (solitt, bastant) byggd; (hnk., el.) kraftigt byggd, vankku||a* (huojua) svikta; rubbas; bäva; -matta orubbligt; utan att svikta, -maton som icke sviktar; (horjumaton) orubblig; fast. -mattomuus2 orubblighet; fasthet, vankkurit pl (yl. nelipyör.) (arbets)vagn -en

ar; (ven.) telega. vankkuus2 stadighet; stadga; fasthet; duktighet; soliditet; styrka, van|nas -ntaan (mer. veneen stäv -en -ar; (auran plogbill -en -ar; etu-, perä~ för-, akter|stäv. -luu (an.) plogben, van|ne* (tynnyrin-, voim.) tunnband -et -; (autonpyörän) fälg-en-ar; (pyörän-) (hjul)-sken|a -an -or; (rengas) ring -en -ar; (rysän-) båg|e -en -ar; panna tynnyriin -teet banda en tunna; (olla) hyvässä -teessä väl bandad; pyörittää (lyödä) -netta (leik.) rulla tunnband. -astia bandat kärl. -hame krinolin -en -er. -htia * banda; förse med fälg, skena, ring; (saartaa) omringa; omgärda; (sulkea) innesluta *; cernera. -jarru bandbroms, -kirves bandyxa; däx|el -eln -lar. -paju bandvide. -rauta bandjärn. -saha bandsåg. -teräs bandstål. -vitsa tunnbands-, band|vidja. -voimistelu tunnbandsgymnastik, vanno a svär(j)a*; (tehdä vata) avlägga * (gå*) ed; svära* en ed; ~ noudattavansa jtk svära på att följa ngt; besvärja ngt; edligen förplikta sig att följa (vidmakthålla) ngt;

itsensä vapaaksi fria sig med ed; svära sig fri; ~ jnk nimeen (vanh. kautta) svära vid ngn, ngt; ~ todeksi svära på att ngt är sant (på sanningen av ngt); ~ olevansa syytön genom ed bekräfta sin oskuld; (kuv.) (vakuuttaa syyttömyyttään) bedyra sin o-skuld; ~ tekevänsä jtk svära på (gå ed på) att göra ngt; ~ noudattavansa perustuslakia edligen förplikta sig att följa (vidmakthålla) grundlagen; -maila vakuuttaa bedyra; ~ jllk uskollisuutta svära ngn trohet; -ttu (ed)svuren; päästä -maila vapaaksi svära sig fri; -ttu vata en svuren ed; -matta paras (snt.) osvuret är bäst. -maton osvuren; valalla ~ icke beedigad, edsvuren, -minen svär(j)ande; (valan) avläggande av ed. -ttaa* taga* ed (av ngn); låta* (ngn) avlägga ed; (vahvistaa valalla) besvära*; pyytää ja ~ besvärja*; ~ todistaja låta ett vittne avlägga ed; höra ett vittne på ed. -utua* svärja*, svära* sig; ~ jhk (jllk) försvär(j)a sig till (åt) ngt, ngn; ~ liittoon sammansvärja sig; jnk -utunut vihamies en svuren fiende till ngn, ngt.vanteeton -

vanteeton (äst.) obandad; (som är) utan band; ~ kiulu en obandad stäva; en stäva utan band. -vanteinen (yhd.) med . . . band jne. ks. vanne; kolmi ~ med tre band jne. ks. vanne.

vant ter ||a (hnk.) undersätsig, satt; (tukeva) bastant; stadig, -akasvuinen ks. van t-t e r a. -uns2 undersätsighet; satthet; bastanthet. vantti* (mer.) vant -et - (-er), vanu vadd -en; sisustaa (vuorata) ~lla vaddera. -a (takkuiseksi) tova sig; filta sig; (kutistua) krympa2, -kas -kkaan (keit.) pudding, (-jauhe puddingpulver, -vuoka puddingform.) -ke* (hius~) tov|a -an -or; (puu~) (trä)massa; (ksv.) filtludd -en. -kkeinen (takkuinen) tovig; hop|tovad, -filtad; (ksv.) luddig, -kkeisuus2 tovighet; luddighet. -maton som inte tovar, filtar sig, inte krymper; krympfri. -minen tovande; krympning, -nki * (metallilanka) metalltråd -en -ar. (-köysi stålvajer, -sydän trådkärna.)

vanunkiverkko metalltrådsnät. vanupeite (vaat.) vadd-, vadderat täcke, vanu||ttaa* valka; (täyttää vanulla) vaddera; (tehdä takkuiseksi) tova; (vatvoa) stampa, -ttaja (tkn.) valkare. -ttamaton ovalkad. -ttamo valkeri. -tus valkning; stampning, (-laitos valkeri. -mylly [vanh.] stampkvarn.)

vao|ta* vakoan, -ttaa* (tehdä vakoja) fåra. vapa* spö -(e)t -n; ongen ~ metspö, vapaj|a fri; (esteetön, joutilas) ledig; (riippumaton) självständig; oberoende; (virka) obesatt; vakant; huolista ~ bekymmerfri; bekymmerslös; ~ työstä fri (ledig) från arbete; laskea ~ksi, (Iak.) ~lle jalalle försätta på fri fot; päästää ~ksi försätta i frihet; frige; (vapauttaa) befria; päästä ~ksi jst bli fri (befriad, befrias) från ngt; (kuitiksi) bli ngt kvitt; tuomita ~ksi frikänna; (avoin, esteetön) näköala fri (öppen) utsikt; — yrittäjä fri företagare; (m.) free lancer, frilans; ~lta kädeltä på fri hand; asunto ja ruoka fritt vivre; fritt upp; ~ksi lunastus friköp|ning, -ande; ~ksi päästäminen frigiv |ning, -ande. vapaa||-aika fritid, --ajattelija fritänkare, --ajattelu fritänkeri. -entoinen frivillig; valfri; fakultativ, -ehtoisesti frivilligt; av fri vilja, -ehtoisuu|s frivillighet; -den tietä på frivillighetens väg. -herra friherre; (paroni) baron -en -

er. -herrakunta friherreskap, -herrallinen friherrlig, -herrankruunu friherrekrona. -herratar friherrinna; (paronitar) baronessa, -hetki fri|stund, -tid; ledig stund, -joukko fri|skara, -kår. -kappale friexemplar, -kaupallinen frihandels-, -kaup-pa frihandel; ~a suosiva frihandelsvänlig. (-järjestelmä frihandelssystem.) -kaupun-gin oikeudet fristadsrättigheter, -kaupunki fristad, -kirja (vak.) fripolis -en -er. -kirje (post.) fribrev. (-oikeus fribrevsrätt.) -kirkko frikyrka, -kirkollinen frikyrklig, -kivääri (amp.) valfritt gevär, -kyyti friskjuts, -käy töksinen med ledigt sätt; frigjord; emanciperad; liian ~ nonchalant, -liikkeet

pl (voim.) fria övningar, -lippu fribiljett, -lista (kaup.) frilista, -luistelu friåkning, -luokka friklass, -markkinat pl (hist.) frimarknad, -matkustaja (»jänis») blind-, fri|passagerare. -merkki (puh.) frisignal, -mielinen frisinnad; liberal, -mielisesti frisinnat, liberalt, -mielisyys fri | sinne -t, -sinthet; liberalism, -mies (hist. rälssi frälseman, -mmin friare, -muotoinen icke formbunden; fri till formen; fri. -muotoisuus fri form. -muurari frimurare, (-järjestö, -loosi frimurar|orden, -loge. -us2 frimureri.) vapaa|[nkäden (ammunta frihandsskj utning. -piirustus frihandsteckning.) -opisto settle-ment -et -. -oppilas frielev. -osake (ilmais~) gratisaktie. -paikka friplats, -paini fribrottning. -painija fribrottare, -palokunta frivillig brandkår, -potku (jlkp.) frispark, -pyörä (plkp.) frihjul. -päivä ledig dag; fri-, lov|dag. -satama frihamn, (--alue frihamnsområde.) -seurakunta fri-, frikyrklig församling, -sija ks. -p a i k k a. -sti fritt; (huoleti) saklöst; saat ~ (tehdä niin) det står dig fritt att, du kan saklöst göra det; ~ laivassa (kaup.) fritt ombord (fob). -sukuinen (aateli [ssukui]nen) adlig; välboren. -sukuisuus adlig börd; välborenhet. -syntyinen friboren; född fri. -sääty (hist.) frälsestånd, -uinti fritt simsätt. -urheilu (vanh.) friidrott; (yleis allmän idrott, -vahti (mer.) frivakt. -valtio fristat. »varasto frilager, -vuosi frihetsår, vapah||dus (er. usk.) frälsning; förlossning; befrielse, -taa* (usk.) frälsa2; (päästää) förlossa; (vapauttaa) befria, -taja frälsare; förlossare, -taminen fräls |ning, -ande; för-loss|ning, -ande; befriande, vapauden- (yhd.) frihets- -aate frihetsidé, -aika (hist.) frihetstiden, -aikainen (hist.) frihetstidens; från (under) frihetstiden; ~ hallitusmuoto frihetstidens styrelseform, -skick, -haave frihetsdröm, -halu frihetsbegär. -innostus frihetshänförelse, -julistus frihets förkunnelse, -förklaring, -kaipuu frihets (längtan, -begär, -laina frihetslån. -patsas frihets I staty, -monument, -pyrkimys frihetssträvan, -rakkaus frihetskärlek; kärlek till friheten, -riisto frihetsberövande. -risti frihetskors, -tunne frihetskänsla. vapau|s2 frihet; (loma) ledighet; (yhd.) vrt. vapauden-; laskea (päästää) -teen frige ngn; ge ngn fri; skänka ngn friheten; försätta ngn i frihet; försätta ngn på fri fot; nauttia -destaan njuta av sin frihet; -den henki frihetsanda; -den rajoitus frihets-begränsning. -ajatus frihetstanke, -armeija frihetsarmé. -kausi frihetsperiod, -liike frihetsrörelse. -passi frihetspass. -pyrkimys frihetssträvan. -rangaistus frihetsstraff, -sankari frihets|hjälte, -kämpe, -sota frihetskrig. -soturi, -taistelija frihetskämpe, -taistelu frihets] strid, -kamp. -väatimus frihetskrav. vapau|ttaa* befria; (päästää) frigöra*; (vankeudesta) frige*; försätta* i frihet; (usk.) förlossa; (vastuusta, syystä) fritaga*, fri-kalla; (syytteestä) frikänna2; fria; (alemmuu-denasteelta) emancipera; (panna viralta) avskeda; entlediga; ~ jst pahasia befria

från ngt ont; ~ vankeudesta befria ur fångenskap; -ttavat sanat (kuv.) de förlösande orden; ~ velvollisuudestaan befria (fritaga) ngn från hans skyldighet (förpliktelse); -ttava tuomio en frikännande dom; ~ kauppa frige handeln, yapau||ttaja befriare, -ttaminen befriande; fri|görelse; -givande, -givning; fri|tagande, -kallande, -kännande; lösande; emanci-p|ering, -ation; vrt. vapauttaa, -ttamis-vaatimus yrkan(de) på frigivning jne. -tua* befrias; bli befriad (ledig) (jst från ngt); bli fri (från ngt); bli (ngt) kvitt; bli frigjord; frigöras; vastuusta fritaga * sig från ansvar; (välttyä joutumasta jhk) gå* fri för ngt; undgå* ngt; (erota) frigöra* sig från ngt; ~ palveluksesta bli ledig från tjänsten; päästä -tumaan jst kunna frigöra sig från ngt; ~ epäilyksistä (säästyä epäilyksiltä, epäluuloilta) gå fri för misstankar; ~ rangaistuksesta gå strafflös; en voi ~ siitä ajatuksesta jag kan inte värja mig för (frigöra mig från) den tanken; ~ ennakkoluulosta frigöra sig från (övervinna) en fördom; -tunut henki en frigjord anda, (hnk.) ande; -tunut pääoma frigjort (ledigt) kapital, -tuminen befrielse; frigörelse; emancipation. -tuneisuus2 frigjordhet, -tus befrielse; fri[görelse, -givande, -tagande; frigivning; emancipation; -tuksen tunne

känsla av befrielse, (-kirja [mer.] dispensbok. -lauseke indemnitetsklausul. -liike frihets-, emancipations|rörelse. -taistelu befrielse|-krig, -kamp. -työ befrielseverk.) vapi|jna skälvning; darrning. -sematon (peloton) orädd; (käsi) stadig, -seminen skälvande, bävande; skakande; darrande; dallrande. -sta skälva*, bäva; (täristä) skaka; (väristä) darra; -sevin huulin med skälvande (darrande) läppar; -sevin käsin med darrande (skälvande) händer; -seva ääni darrande (skälvande) stämma; med en skälvning i rösten; -sten med bävan, -stus ks. v a v i s-t u s. -suttaa* komma (få) att skälva (bäva, skaka, darra); skaka; (pelottaa) skrämma2, förskräcka2; minua ~ jag skälver (bävar, darrar), vappu* första maj; valborg. -kukka första-majblomma, -kulkue förstamajtåg. -mielenosoitus f örstamaj demonstration, vapun aatto valborgsmässoafton, -päivä första maj. -vietto valborgsmässo-, förstamaj[-firande. -viettäjä förstamaj-, valborgs-mässo|firare. var|a råd; (ks. m. erikseen) v a r a|l 1 a, -1 le, -lt a; -s s a. 1. vuoden ~ årsförråd; talven ~ksi för vintern; vanhojen päivien -ksi för gamla dagar. 2, pl. medel, tillgångar, (omaisuus) förmögenhet, (mahdollisuudet) resurser; tilaisuuden ja -ojen mukaan efter råd o. lägenhet; minulla ei ole siihen ~a jag har inte råd därtill; -ojen puutteessa i brist på medel; vid bristande tillgångar; ~t olivat lopussa medlen (tillgångarna) hade tagit slut (var uttömda); hetikäteiset ^t likvida medel; ja velat tillgångar o. skulder, aktiva o. passiva; -ojen puoli aktiva sidan; elää yli -ojensa leva över sina tillgångar; omin -oin på egen

bekostnad; (omin päin) på egen hand; (olla) hyvissä -oissa (befinna sig, leva) i goda ekonomiska omständigheter. 3. kutistumisen ~ krympmån; sinulla on ~ valita du har möjlighet att välja; tontilla on vielä lisärakennuksille på tomten finns ännu plats (rum, utrymme) för tillbyggnader; siinä on paljon toivomisen det lämnar mycket övrigt att önska; sanamuodossa on ~a (eri) tulkinnoille ordalydelsen lämnar rum för tolkningar; (siinä) ei ole epäilemisen ~a det lämnar intet rum för tvivel; laitoksessa on laajentamisen ~a det finns möjlighet (råd på) att utvidga inrättningen; (se kaipaa laajentamista) inrättningen är i behov av en utvidgning (behöver utvidgas); jättää kaikki yksityiskohdat asianomaisten omaan ~an (itsensä harkittavaksi) överlämna (lämna) alla detaljer åt vederbörandes eget gottfinnande (i vederbörandes eget skön); rakentaa paalujen ~an bygga på pålar; jättää sattuman ~an överlämna åt slumpen; jäädä jnk ~an bli beroende av ngt; (riippua jst) bero på ngt; jonka (minkä) ~an asia jää varpå saken kommer att bero; jätetään johtokunnan harkinnan ~an lämnas beroende av direktionens prövning; jättää jnk ~an låta bero på ngt; (perustaa, luottaa) bygga på ngt; jättää jtk tulevaisuuden ~an ställa ngt på framtiden; jättää asia kihlakunnanoikeuden päätöksen ~an låta saken bero (lämna saken beroende) vid häradsrättens utslag; asiaa ei saa jättää sen ~an saken får inte lämnas beroende därav; jättää jtk jnk mielivallan ~an överlämna ngt åt ngns godtycke; joutua veden ~an (valtaan) komma (hamna) i vattnet; (j.) ramla i plurret. 4. (ert. snt.): ei venettä kaada (snl.) försiktighet är en dygd; parempi ~ kuin vahinko (snl. läh.) bättre förekomma än förekommas; pitää ~nsa akta sig, vara på sin vakt; pidä ~si! akta dig! se upp! pidä ~si ettet kaadu! akta dig så att du inte faller! vara-aika anstånd -et; respittid; (tids)frist -en -er.

varaa||ja: kuuman veden ~ varmvattenberedare; sähkön ~ kondensator, -minen reserver|ande; -ing; förbehållande, vara-amiraali viceamiral, varaan ks. varassa, vara[I-ankkuri reservankare, -esimies vice[-preses, -ordförande, -hallitsija viceregent. varainhoito finans-, medels|förvaltning. -elin finansorgan, -kausi finansperiod; vrt. seur. -vuosi finans-, budget lår. vara||joukko reservtrupp -en -er; reserv -en -er. -jäsen suppleant, ersättare; ställföreträdare. -jäsenyys suppleantskap; ställföre-trädarskap. -kansleri (sijaiskansleri) vice-, pro|kansler. -kappale reservdel, -kas -kkaan förmögen; väl|bärgad, -mående, -keino utväg -en -ar; vrt. varokeino, -kkuus2 förmögenhet; välmåga, -kone reservmaskin, -konsulaatti vicekonsulat. -konsuli vicekon-sul. -kreivi vicomte, (-tär vicomtesse.) -ku-ningas vicekonung. -laita (mer.) fribord -et-; (löstagbart) skvättbord; (mrt.) skivbord. vara I |lia, -lie: minulla ön jtk -lia jag har ngt

838;i reserv, till hands, till reds, i beredskap; -llaolo beredskap; säilyttää jnk -lie reservera för ngt; minun -lleni för min räkning, för mig.

varallisuuden (lisäys, -lisään tymä förmögenhetsökning. -vähennys, -vähentymä förmögenhetsminskning.) varallisuus21. förmögenhet. 2. (va ura us) välstånd -et, välmåga, -arvo förmögenhetsvärde. -arvoinen som har förmögenhetsvärde. -asema förmögenhets|ställning, -villkor, -förhållanden (pl); ekonomisk ställning. -asteikko förmögenhetsskala; (en) census. -luokka förmögenhetsklass, -oikeudellinen förmögenhetsrättslig, -oikeus förmögenhetsrätt. -rikos (omaisuusrikos) egendomsbrott. -suhteet (omaisuus förmögenhetsförhållanden, -villkor,

-tila ks. -asema, -vero förmögenhetsskatt, -verotus förmögenhetsbeskattning, -vähentymä förmögenhetsminskning, varalta (varovaisuuden vuoksi) för säkerhets skull; sen ~ että för den händelse att; kulkutaudin ~ i händelse av (med tanke på) en eventuell epidemi; kaikkien tapausten ~ (kaiken ~) för alla eventualiteter; tämän mahdollisuuden ~ med tanke på (för) denna eventualitet, var a 11 maanmi t tar i vicelantmätare. -masto reservmast. -miehistö reservmanskap, -mies suppleant; ersättare; ställföreträdare; reserv -en -er. -nto (kaup. reservi) reserv -en -er; näkymätön ~ dold reserv, -osa reservdel. -pastori (vanh. arv.) vicepastor. »presidentti vicepresident, -puheenjohtaja vice-ordförande. -puhemies (valt.) vice talman, -purje reservsegel, -päällikkö vicechef; souschef. -rahasto reservfond; siirtää ~on överföra, lägga till reservfonden; avsätta till en reservfond, -ravinne (ksv.) reserv-, upplags|-näring. -rehtori prorektor, vara|rikko (konkurssi) konkurs -en -er; cession, fallissemang -et -; bankrutt -en -er; tehdä joutua ~on gå i (göra) konkurs; försättas i konkurs; göra cession; cedera; bankruttera; -rikontekijä cessionant, bankruttör; -rikon partaalla (oleva) konkurs-, bankrutt |-mässig. -asia konkursärende, -hakemus konkursansökan. -inen bankrutterad; kvar a-rikontekij ä. -pesä konkursbo, -tila konkurstillstånd, var|as -kaan tjuv -en -ar; käydä -kaissa begå

stöld(er); stjäla, vara|ssa: pää käden ~ (tukemana) med huvudet stött (lutat) mot handen; seisoa jnk ~ stå stödd (lutad) mot ngt; stöda sig mot (på) ngt; seistä yhden jalan ~ stå på ett ben; jnk ~ (avulla) med tillhjälp (stöd) av ngt; elää (olla) jnk ~ bero av ngt, vara beroende av ngt; olla hiuskarvan ~ hänga på ett hår; olla jnk tahdon ~ vara beroende av ngns vilja; oman vartensa ~ (kuv.) i förlitan på egen kraft; toiminta on kokonaan viennin ~ verksamheten är helt inställd (baserad) på export; olla sattuman ~ bero på en slump

(tillfällighet); tulla toimeen jnk — ha (få) sin bärgning av ngt; jättää sattuman -an överlämna åt slumpen; rakentaa paalujen -an bvgga på pålar; panna kaikki yhden kortin

>äys — varata var

-an sätta allt på ett kort; joutua veden -an hamna i vattnet; (j.) ramla i plurret. varas|| joukkio tjuv|band -et -lig! a -an -or. -kopia ks. ed. -lähtö (urh.) tjuvstart, -taa stjäla*; begå* stöld; (j.) knycka; snyta; ~ omenoita stjäla (knycka) äpplen; -lettu tavara tjuvgods; ~ jltk jtk stjäla ngt från (av) ngn; bestjäla ngn på ngt; häneltä -lettiin rahat han blev bestulen på sina pengar; hevonen ~ (rts., urh.) hästen slår över i galopp; ~ lähdössä (urh.) tjuvstarta, -taja som stjäl (stulit); vrt. varas. -taminen tjuvnad; stöld (jnk av ngt). -tamis(himo kleptomani -[e]n. -himoinen kleptoman -en -er.) -tautua* stjäla* sig; (hiipiä) smyga* sig. -telija snattare; tjuv -en -ar. -tella (nä-pistellä) snatta; (j.) knycka; snyta, -telu (näpistely) snatteri. varasto förråd -et -; (tavara lag|er -ret -; (varu)upplag -et -; (jhk sijoitettu) nederlag -et -; depå -n -er; (~huone) magasin -et -; ~ssa på lager; panna ~on (upp)lagra, magasinera; vapaasti ~sta fritt från lager; olla -ssa ha på (i) lager; valmistaa -on tillverka på lager; ~ssa vanhentunut (pilaantunut) förlegad, -aitta visthus -et -; förrådsbod. -apulainen lagerbiträde, -arvo lagervärde, -huone lager-, förråds|rum. -ida lagra, upplagra; lägga * upp förråd; magasinera, -ima-ton olagrad. -imis(kyky magasineringsförmåga. -pato [vsr.j magasineringsdamm.) -inti* lagring; upplagring; uppläggning av förråd; magasinering, -itua* upplagras, magasineras, -jakso (raut.) förrådssektion, -kellari lagerkällare, -kirjuri lager-, förråds |-bokhållare. -konttori lager-, nederlags|kon-tor. -kulut, -kustannukset lagerkostnader, -makasiini nederlags-, upplags |magasin; packhus, -maksu upplags-, magasins|avgift. -mestari lagermästare, -mies lagerkarl. -n-esimies lager-, depå|föreståndare. -nhoitaja lager-, förråds-, material|förvaltare. --olut lageröl. -onpano upplagring; lagring, (--oi-keus nederlagsrätt.) --osasto lager-, förråds|-avdelning. -paikka nederlags|plats, -ort; upplagsplats, -panttikirja varrant -en -er. -panttilaina varrantlån. -ssapito lagerhållning; upplagring, (-aika upplagrings-, upp-lags|tid.) -suoja lagerskjul; förråds|magasin, -hus. -tarkkailu lagerkontroll -en. -tavara nederlags|gods, -varor; upplagsgods. -tila lagerutrymme -t -n. -todistus lager-, upp-lags|bevis. -työläinen lagerarbetare, -vaja lager-, förråds|skjul.

var |at pl medel, tillgångar; (varasto) förråd -et -; ~ ja velat (kirjnp.) tillgångar o. skulder; aktiva o. passiva; -ojen puoli aktiva; aktiva sidan, vara 11 ta 1. (tukea, nojata) stöda* sig (jhk'på [mot] ngt). 2. (pidättää, jättää varalle) reservera; (valita) utse*; (järjestää) ordna; (varustaa itselleen) förse* sig (jtk med ngt); (pitää valmiina) hålla* i beredskap; ~ tarkoitukseen määräsumma reservera (anslå) en viss summa för ett ändamål; osa voitosta -ttiin en del av vinsten överfördes till reservfonden; ~ jllk tilaisuus ge (bereda) ngn tillfälle (jhk till ngt); sätta ngn i

tillfälle (tehdä jtk att göra ngt); olla -Itu (na) finnas i be-

redskap (till hands); hänellä on jtk -ttuna han har ngt i reserv (j. i bakfickan); -ttuna käytettäväksi vara disponibel; (käytössä) vara reserverad, (puh. ym.) upptagen; pitää -ttuna reservera; (valmiina) hålla i beredskap; hålla till reds; ~ itselleen oikeus jhk förbehålla sig rätt till ngt; paikka on -ttu platsen är upptagen (besatt, reserverad). 3. (shk.) ladda; vrt. ladata, -tilintarkastaja revisorssuppleant.

vara|jton medellös, obemedlad, -ttomuus2 medellöshet, (-todistus medellöshets|bevis, -intyg.) -tuomari vicehäradshövding. -työ reservarbete, -työläinen reservarbetare, vara||uksellinen med förbehåll; förbehålls-, reservations|vis (given, gjord), -uksellisesti med förbehåll; förbehålls-, reservations|vis. -ukseton utan förbehåll; förbehållslös; reservationslös; (avomielinen) oförbehållsam, vara||uloskäytävä reservutgång, -uma förbehåll -et -; reservation, -us (väliehto) förbehåll -et -; reservation; klausul -en -er; (paikan, lipun) reservering; (rak.) drag -et -; såt -et -; (sauma) nåt -en -ar; (shk.) (upp)-laddning; (sulku; puh.) beläggning; blockering; tehdä ~ göra ett förbehåll; reservera sig (med avseende på ngt); maksaa -uksin betala med förbehåll; -uksin reservationsvis; -uksetta utan förbehåll; förbehålls-, reserva-tions|löst. -utua* (tehdä varaus) reservera sig; göra* ett förbehåll; (varustautua) rusta sig (jhk för ngt); (valmistautua) bereda* sig (för, på ngt); (nojautua) stöda * sig (på ngt); (turvautua) trygga sig (till ngt); (suojautua) gardera sig (jtk vastaan mot ngt); ~ sen varalta että reservera sig (göra förbehåll) för den händelse, att; ~ mahdollisien tappioiden varalta gardera (säkra) sig mot eventuella förluster, -utumaton (jhk) oförberedd (på ngt), - va: ~ vene rymlig (stadig) båt. -vankila reservfängelse, -venttiili (va-roventtiili) säkerhetsventil, -vuode reservbädd. -väki reservmanskap; reserv -en -er. varhai|jn tidigt; ~ aamulla tidigt på morgonen; bittida om (på) morgonen; liian ~ för tidigt; (ennen aikojaan) i förtid, -nen tidig; aamuvarhaisesta från tidigt på morgonen, varhais | las te förstadium; tidigt stadium, -ikä späd ålder; barnålder, -kantainen (alku—) primitiv; ursprunglig, -kesä försommar, -kesäinen (yhd.) försommar-, -kypsyys bråd-mogenhet. -kypsä brådmogen. -nuoriso växande ungdom; ungdom i tonåren, -nuoruus tidig(are) ungdom, -runo dikt från ett tidigt stadium; förstlingsdikt. -synty pedo-genes. -sytytys (tkn.) förtändning. -vanha lillgammal; brådmogen. varhemmin tidigare.

varhen||nus: päiväyksen ~ antedatering.

-taa* (päivätä aikaisemmaksi) antedatera. vari (kuuma, mrt.) 1. (s.) hetta. 2. (a.) het;

(kiehuva) kokande; kokhet, varik||ko* depå -(e)n -er; upplag; förråd, -ko-jakso (raut.) depåsektion, -kolaiva depåfartyg. -oida upplägga* i depå; (varastoida) magasinera, upplägga*, varikoinen (leip. j. setsuuri) sötsurt bröd. variksen||marja (Empetrum) kråkbär, -mar-

ja.- mustikka I tyyppi (mtsh. Empetrum-

Myrtillus-tyyppi) (EMT) Empetrum-Myr-tillus-typ, kråkbär-blåbärstyp. - (marjan)-varpu kråkris, -pelätti fågelskrämma, -pesä kråkbo. -varpaat kråkfötter, varis (Corvus corone) kråk|a -an -or. varis||ematon som inte faller av; vrt seur. -eminen: lehtien ~ lövfällning; siementen ~ frö|fällning, -fall. -ta (irtautuen) falla* (av); (sirottuen) strös3; (valuen) spillas2; (pudis-tuen) skakas (av); (~ runsaasti) dråsa, rasa. -taa I. (-tella) fälla2; strö3; spilla2; skaka; ~ siemenensä fröa av sig. II. (mrt. kuumentaa) upphetta; värma; (keittää) koka. variste avfall -et.

varje||leminen bevarande; skyddande; värnande. -lia (suojella) skydda, beskydda (jltk för ngt); bevara för (mot) ngt; (puolustaa) värna; (hoivata) hägna; Luoja (taivas) -Ikoon! Gud bevare! -Itua* bli skonad (bevarad); skonas från (bevaras för) ngt; (välttyä) undgå* (ngt). -lu(s) (be)skydd -et; värn -et; hägn -et. (-keino skyddsmedel; preservativ -et -; förebyggande medel.) varjo 1. skugg|a -an -or; puun ~ssa i skuggan av ett träd; (juurella) under ett träd; varjoa sietävä (kestävä) skugghärdig. 2. (kuv.) förevändning; svepskäl -et -; pretext -en -er; täckmantel -

n; ystävyyden ~lla under vänskapens mask, täckmantel; under sken av vänskap; tämän ~lla ryhdyttiin tarkastukseen under denna förevändning (pretext) påbörjade man undersökningen, -aminen beskuggande, -elämä skugg-, sken|liv, -tillvaro. -hallitus skuggregering, -inen (er. yhd.) skuggig; (-stettu) beskuggad; tumma ~ med mörk skugga, mörka skuggor, -isa skuggig; skuggrik, »isuus2 skugg|ighet, -rikhet. -kas -kkaan skuggrik, skuggig, -kasvi skuggväxt, -kohta (taid.) skuggparti, -kuva skuggbild; (muoto sil(h)uett -en -er; (vanh.) skioptikonbild. (-kone skioptikon-apparat. -mainen skuggbilds|lik, -aktig; sil(h)uettlik.) -köynnös (Cissus) cissus -en -ar. -leikki skuggornas lek. -mainen skugglik. -nkaltainen skugglik, -nkestävyys skugghärdighet. -nyrkkeily skuggboxning. -paikka skuggigt ställe, -piirustus skugg-teckning. -puoli skuggsida; (kuv.) nackdel -en -ar; olägenhet -en -er. -staa (be)skugga; (taid.) skugga; skugglägga; schattera; (-vii-vata, -viivoin) skugga med streck; strecka; schaffrera; (varjostimella) avskärma; (kaihtaa) skymma2; överskugga; (kuv.) kasta sin skugga (jtk över ngt); (pol.) skugga; ~ silmiään skugga för ögonen; ~ kädellään skugga med handen; -stettu puu överskärmat träd. -staja (pol.) skuggare. -stin skärm -en -ar. -stus skuggning; skugglägg-ning; schattering; schaffrering; beskuggning; avskärmning; ks. -staa. -ta beskugga; avskärma; (saattaa varjoon) ställa i skuggan; (kaihtaa) skymma; (suojella) skydda; beskärma. -ton skugglös; utan skugga. vark||aansekainen (j.) tjuvaktig; långfingrad. -ain i smyg, (salaa) i hemlighet; (salavihkaa) förstulet; tehdä jtk ~ göra ngt i smyg; tuoda ~ (jhk) smyga (smussla) in; viedä ~ smussla undan; smuggla undan; (kavaltaa)

undansnilla; tukea — tjuvläsa; katsoa jhkvarkaissa — v

se förstulet på ngn. -aissa: olla ~ stjäla*; olla omenoita omena ~ stjäla (knycka) äpplen, -aus2 stöld -en -er; (varastaminen) tjuvnad -en -er; tehdä ~ begå (en) stöld; saada kiinni -audesla ertappa ngn med stöld, (-asia, -juttu stöldmål. -rikos stöld-, [-tjuv-nads]brott.-] {+tjuv- nads]brott.+} -vakuutus stöldförsäkring.)

varm|a säker. 1. (vakaa, luotettava) stadig; säker; tillförlitlig; (luja) fast; (taattu) garanterad; given; ön ~a det är säkert, visst (o. sant); pitää ~na taga för givet (avgjort); anse för (som) säkert (visst); vara övertygad (förvissad) om ngt; ~ toive fast förhoppning; palkka oli ~ lönen var given (bestämd); ~ tieto full visshet; -emmaksi vakuudeksi till yttermera visso. 2. (hnk.) itsestään självsäker; säker på sig själv; (j.) säker (styv) i korken; oletko ~ siitä? är du säker på det (viss därom)? är du förvissad (övertygad) därom; voit olla ~ minun avustani du kan vara säker på min hjälp, mitt bistånd; du kan lita på min hjälp, säkert räkna på hjälp från mig; alan tuntea oloni -emmaksi (turvallisemmaksi) jag börjar känna mig tryggare; siellä ei ole ~ hengestään där går man inte säker till liv o. lem.

varmaan säkert; visst, för visso; med visshet; fast; avgjort; uskoa ihan ~ tro alldeles säkert; tro fullt o. fast; ~kin säkert; visst; säkerligen; för visso; (tosiaan) minsann; (luultavasti) förmodligen, troligen.

varma|jhko rätt (tämligen) säker, -kätinen (mies) (en man) som är säker på handen, med säker hand. -käyntinen, -käyttöinen (tkn.) driftsäker, -käyttöisyys driftsäkerhet. -lentoinen flygsäker. -otteinen med säkert (fast) grepp; säker, -otteisuus säkert grepp; fast grepp; säkerhet, -piirteinen (kuv.) säkert tecknad, (upp)dragen. -ryhti-nen med säker hållning, -sti ks. varmaan; en voi sanoa ~ jag kan inte med säkerhet (alldeles säkert) säga; ~ toivoen että i den fasta förhoppningen, att. -tahti-nen taktfast, -tyylinen stilsäker, -vaistoi-nen med säker instinkt, -vaistoisuus säker instinkt.

varm||emmuus2 större visshet (säkerhet), -en-nus säkerställande, betryggande; (vahvistus) bekräftelse (på ngt); asiakirjan ~ kontra|-signering, -signation. -entaa* säkerställa2, betrygga; (vahvistaa) bekräfta; (asiakirja allekirjoituksellaan) kontrasignera, bestyrka; (sekki) certifiera; -ennettu sekki certi-fierad check; (taata, tkn.) säkra; (lujittaa) befästa2, -entaja kontrasignant. -en tama ton (Iak.) icke kontrasignerad; ~ sekki (pank.) icke certifierad check, -entäminen kontra-signering; bestyrkande; (sekin) certifiering. -istaa säkra; säkerställa2; betrygga; vara en garantiför; (vakuuttaa) styrka; (tkn.) säkra, -istautua* förvissa sig, försäkra sig (jst om ngt); (vakuuttua) bli övertygad (övertyga sig) om ngt. -istin (tkn., sot.) säkring; säkrings I anordning, -mekanism, -istua bli förvissad (förvissa sig) jst om ngt; få * visshet

om. ngt; få* bekräftelse på ngt; bli styrkt,

styrkas (jssk i ngt); (osoittautua todeksi) bekräfta sig; bekräftas, -istus (vahvistus) bekräftelse; (asiakirjan) kontra |signering,

rotoimenpide var

-signation; (tkn.) säkring; saada ~ jhk få bekräftelse på ngt. (-osasto fsot.J bevaknings-, [Suom. r.J säkrings I avdelning, -toimenpide skydds-, [Suom. r.J säkrings | åtgärd.) -uudentunne säkerhets-, trygghets|känsla.

varmuu|s2 visshet; förvissning; säkerhet; hankkia (saada) ~ jst förvissa (försäkra, övertyga) sig om ngt; päästä täysin -teen jst få (skaffa sig) full visshet om ngt; antaa -tta jst ge visshet om (garanti för) ngt; garantera ngt; -den vuoksi, (leik.) -den välttämiseksi för säkerhets skull, -esine preventivmedel, -ketju säkerhetskedja, -laite säkerhetsanordning. -lamppu (kaivos säkerhetslampa. -lukko säkerhets-, patent|lås; dyrkfritt lås. -määräys säkerhetsföreskrift -en -er. -rahasto garantifond. -toimenpide säkerhetsåtgärd. -vahti säkerhetsvakt, -varasto beredskaps-, reserv|lager.

varo]|a 1. (kartellen koettaa varoa joutumasta jhk) akta sig, taga* sig i akt (jtk för ngt); vara aktsam om ngt; akta (ngt); (pitää varansa) vara på sin vakt; ~ tekemästä jtk akta sig för att göra ngt; (jättää tekemättä) låta bli att göra ngt. 2. (epäillä, pelätä; luulla); varo tulta! akta dig för elden! varo sormiasi! akta fingrarna; -kaa! se upp! ~ pahinta frukta det värsta; -ttava kosteudelta (kastumasta) bör aktas för fukt (väta), -asento (miekk.) gard-en-er; gardställning. -iksi (varmuuden vuoksi) för säkerhets skull.

varoi||tella ks. seur. -ttaa* 1. (kehottaa karttamaan, varomaan, olemaan varuillaan) varna (jst ngn för ngt); (kehotella) förmana; -tin häntä rasittamasta itseään liiaksi jag varnade honom för att överanstränga sig (för överansträngning); -ttava esimerkki ett varnande exempel. 2. — (kehottaa) pitämään varansa uppmana, förmana ngn att vara på sin vakt. -ttaminen varnande; förmanande; (lakko) vars|el-let-. -tus varning; (nuhtelu) förmaning; admonition; -tukseksi som en varning (till varnagel); itselleen opiksi ja toisille -tukseksi sig själv till lärdom och andra till varnagel; hänelle rangaistukseksi ja muille -tukseksi honom till straff o. andra till varnagel.

varoitus I laika (lakko) varseltid. -huuto varningsrop. -kirje förmanings-, varnings|brev. -laukaus varningsskott, -merkki varningssignal. -puhe förmaningstal. -rangaistus varningsstraff. -väri (el.) varningsfärg -en -er. -ääni (el.) varningsläte -t -n.

varo||jarru säkerhetsbroms, -ke* (shk.) säkring. (-tulppa [sulaketulppa] smält-, säk-rings|propp.) -keino försiktighets-, säkerhetsåtgärd; försiktighetsmått -et -; ryhtyä ~ihin vidtaga säkerhets|åtgärder (sina försiktighetsmått). -ketju säkerhetskedja, -kytkin säkerhets-, skydds-, reserv|kopp-ling. -laite säkerhets-, skydds|anordning, -maton oförsiktig; oaktsam; ovarsam; (ajattelematon) obetänksam, -mattomuus2 oförsiktighet, oaktsamhet, ovarsamhet; obetänksamhet. -minen aktsamhet; (epäilys)

betänklighet.

varoskell|a vara försiktig; -en försiktigt; med försiktighet.

varo 11 toimenpide försiktighets-, säkerhets] åt-varovainen — varteen

gärd. -vainen försiktig; varsam; (huolekas) aktsam. -vaisesti ks. varovasti, «vaisuus2 försiktighet; varsamhet; aktsamhet, (-syy försiktighetsskäl; -syistä av försiktighetsskäl. -toimenpide försiktighetsåtgärd.) -vasti försiktigt; varsamt, aktsamt. »venttiili säkerhetsventil, varpa* (raippa) spö -(e)t -n; käpp -en -ar; pinn|e -en -ar; (pyörökeppi) rundstav -en -ar; (purje spri -(e)t -n; spri|stång -stången -stänger.

varpliaallinen 1. (a.) försedd med tår; tåför-sedd. 2. (s.) (mäystin) tårem -men -mar; skidrem -men -mar. -aan(känsä liktorn -en -ar. -pää tåspets.) -aillakäynti (voim.) tå-gång. -aillenousu tåhävning. -ainen (yhd.) -tåig; kolmi ~ tretåig. -aisillaan, -aisilleen på tå.

varpapurje (mer.) sprisegel. varpata* (mer.) varpa, förhala, varpe* (mer.) (löstagbart) skvättbord -et -; (mrt.) skivbord. -laita stänk-, skvätt|bord -et -; vrt. ed. varppaus varpning, -alus varpbåt. -ankkuri varpankare, -kela varpstock, -kone varp-spel. -köysi varp|lina, -tross, -laite ks. -kone. -touvi varp tross, varppi* 1. (mer. paksu

köysi t. vaijeri) varp -et -; jaglina; (kiinnitys förtöjning. 2. (kaiv.) varp -et. varpu* (ksv.) ris -et -; ks. varpunen, -kasvi risväxt, -kasvillisuus risvegetation -en. -luuta riskvast, -mainen risartad. -nen (Passer) sparv -en -ar; (leik. neljänneslitran spriikanisteri) kvarting -en -ar. -senpesä sparvbo. -shaukka (Accipter nisus) sparvhök. -shauli sparvhagel. -slintu sparvfågel; tätting, -spöllö (Glaucidium passerinum) sparvuggla, -talvikki (Chimaphila umbel-lata) ryi. -turve ristorv. varrantoida varrantera.

varrantti * varrant -et. -kelpoinen varrant-

duglig. -laina varrantlån. -makasiini var-rantmagasin. var|ras -taan spett -et -; pistää -taaseen sätta på spett; (seivästää) spetsa, -leipä hålkaka. -taa (keihästää) spetsa; (lävistää) genomborra.

varre||lla ks. varsi 4. -llinen försedd med skaft, stjälk; skaftad; stjälkad. -ntaa (varttaa, puut.) ympa. -ton utan skaft; oskaftad; skaftlös. varrota* (odottaa) vänta.

varsa föl -et -; fal|e -en -ar. -halvaus föllamhet. -hammas mjölktand, -hevonen unghäst. -llinen med föl; ~ tamma sto med föl. -nnahka fölskinn, (-turkki fölskinnspäls.) var|si -ren (yl.) skaft -et -. 1. (ksv.) (runko) stam -men -mar; (kukka kukkaperä) stjälk -en -ar; stängjel -eln -lar; (varpu) ris -et; (herne (ärt)halm; (naatti) blast -en. 2. (hnk.) (vartalo) kropp -en -ar; ylä ~ bål -en -ar; (kasvu) växt -en. 3. (tkn.) skaft; panna jhk jtk -teen skafta ngt; vaa"an, vivun ~ (haara) arm -en -ar; (ohjausjtanko, -vipu) spak -en -ar. 4. -rella, -ressa (vie-refllä, -ssä) vid, invid; (kuluessa) under; tien -ressa (vieressä) (in)vid, bredvid vägen; matkan -relta från resan; joen —lia (jokea

pitkin) vid, utmed (längs) ån, älven, floden; utmed (på, vid) åns, älvens, flodens stränder; minkä kadun -rella? vid (på) vilken gata? vuosien -rella (-relta) under årens lopp; med åren; elämäni -lia under min levnad, livstid; viikon -rella under veckans lopp; matkan -rella på resan; under färden, (-relta från resan); talot rakenneltiin jokien ~lle (jokivarsille) gårdarna byggdes längs (utmed) åarna, älvarna, floderna; vrt. varteen.

varsi||eväinen (kal.) kvastfening. -jousi armborst -et -. -jyrsin (tkn.) pinnfräs. -kenkä högskaftad sko, känga; stövlett -en -er. -kko ris -et. -käsikranaatti skafthandgranat, -käsine långhandske, -lehti ört-, mellan|-blad. -luuta kvast, -mukula (ksv.) stamknöl -en -ar. -muodostuma stambildning, varsi||n (erittäin) särdeles, synnerligen, (erinomaisen) utmärkt; (hyvin) mycket; (jotenkin) tämligen; ~ hyvin mycket bra, väl. -nahka (nhk.) skaftläder, -nainen egentlig; (vakinainen) ordinarie (tpm.); -naiset (lakimääräiset) valtiopäivät lagtima (tpm.) riksdag; ~ yhtiökokous ordinarie bolagsstämma, -naisesti egentligen; (enimmäkseen) främst, förnämligast; (puhtaasti, suorastaan) rent, direkt; ~ poliittinen rent (direkt) politisk, varsinais||kuormitus (tkn.) verklig, real|be-lastning. -paino absolut vikt. -suomalainen 1. (s.) som härstammar från, är bosatt i Egentliga Finland; invånare i E.F. 2. (a.) från, i E.F. varsinen ks. v a r t i n e n. varsi nkaan vrt. varsin; ei ~ (kaikkein vähimmin) allra minst, -nkin i synnerhet; särskilt; ~ kun i synnerhet, helst som. varsi||pisto (ni.) stjälk|stygn, -styng, -pora skaftborr. -silmu (ksv.) stamknopp -en -ar. -sto (ksv.): perunan ~ potatisblast -en; herneen ~ ärthalm -en. varso I |ä föla. -minen fölning. varsta (riihi ~) slag|a -an -or. vartalo 1. (hnk.) bål -en -ar; (ruumis) kropp -en -ar; (kasvu) växt -en; (muoto) figur; gestalt -en -er; hänellä on kaunis ~ hon har vacker figur. 2. (kiel.) stam -men -mar. (ksv.) (emiön) stift -et -. -inen med . . . kropp (stam, gestalt, figur); sorea-, kaunis ~ välväxt; med vacker figur; kerake~ (kiel.) med konsonantstam. -kuva porträtt, bild i helfigur; (pysty staty -n -er; bildstod -en -er. -muoto (kiel.) stamform. ^-nliike bålrörelse. -nmukainen, -nmyötäinen (vaat.) åtsittande, -tavu (kiel.) stamstavelse, vartaj|vasten (miel. «) enkom; (erityisesti) speciellt, -vastinen (omansa) enkom (tpm.); (nimenomainen) uttrycklig; (erityinen) speciell.

varteen: ottaa ~ (huomioon) beakta; fästa avseende vid; ta(ga) med i räkningen; taga i akt; iakttaga; uppmärksamma; observera; (noudattaa) rätta sig (efter ngt); reflektera (på ngt); otan huomautuksesi ~ jag skall beakta din anmärkning (ditt påpekande); jag skall rätta mig efter din anmärkning, ta(ga) fasta på din anmärkning; kaikille (kaikkien) ~ otettavaksi för alla att beakta; jättää ~ ottamatta lämna (ngt) obeaktat; tässä on

842;otettava ~ härvid bör observeras (beaktas); hänen anomustaan ei lainkaan otettu ~ hans anhållan blev inte alis beaktad; man negligerade helt hans anhållan, -otettava (-ottamisen arvoinen) värd att beakta; beaktansvärd. -ottamattomuus negligering, nonchalering, ignorering (jnk av ngt), -ottaminen, -otto beaktande, iakttagande (jnk av ngt).

varten (jnk vuoksi) för (ngns) skull; (jllk) för (ngn); (jnk hyväksi) för (ngns) räkning; sitä ~ fördenskull; minua ~ för mig, för min räkning; jtk ~ för ngns räkning; huone on meitä ~ (meille varattu) rummet står för vår räkning (är reserverat för oss); lausuntoa ~ (i o.) för utlåtande, varteva (hnk. kookas) reslig; (vankka) bastant; (puu) högstammig. vartija väktare; (vahti) vakt -en -er; (er. yhd.) -vaktare; ~t, ~joukko bevakning; vaktpersonal; vakt-, bevaknings|manskap; olla jnk ~na vakta, bevaka ngn; moraalin ~ moralens väktare; panna pukki kaalimaan ~ksi sätta bocken till trädgårdsmästare; olenko minä veljeni skall jag taga vara på min broder? -koira vakthund, -laite (kut.) protektormekanism; väktaranord-ning. -palvelus vakt-, bevaknings|tjänst, -sto eskort -en -er; skyddsvakt; vaktmanskap -et.

-vartinen med . . . skaft; (yhd.) -skaftad; pitkä ~ lång-, (jlkn.) hög|skaftad, med höga skaft; neli ~ (kut, -niitinen) fyr|skaftad, -skäftad, -skafts-, vartio 1. (vahti) vakt -en -er; postering -en -ar; vakt|avdelning, -styrka; olla (seistä) ~ssa stå på vakt (post); ~ssa oleva vakt-havande; (päivystävä) dag-, jour|havande; ~ssa oleva sotilas vaktpost. 2. (ant.) (vartiovuoro) väkt -en -er. -aliupseeri vaktun-derofficer. -alue bevakningsområde, -alus bevaknings-, vedett [båt. -asema bevakningsstation; (pol.) vaktkontor, -ida bevaka; vakta; (saattaen) eskortera; -itava som skall bevakas; -ituna bevakad; under bevakning, eskort, -imaton obevakad, -imi-nen b e va k |ning, -ande; vaktande; vakthållning. -inti * bevakning; vakthållning, -jouk-ko vaktstyrka; bevakningstrupp; (-saattue) eskort -en -er. -komennuskunta vaktkom-mando. -konttori vaktkontor, -laiva ks. -alus. -laivue bevakningsflottilj -en -er. -miehistö vaktmanskap, -mies post, vaktpost, postkarl, -nvaihto vakt | avlösning, -ombyte, -paikka postställe -t -n; (m. kuv.) post -en -er. -palvelus vakt-, bevaknings|-tjänst. -paraati vaktparad, -piiri bevaknings |distrikt, -område, -päällikkö vaktchef. -sto bevakning; (paikallinen; sot.) postering; vaktstyrka. -torni vakt-, (vanh.) vårdtorn. -tuli vårdkas|e -en -ar. -tupa vaktstu-ga. -väki vaktmanskap -et; (linnan garnison -en -er; (saatto ~) eskort -en -er; bevakning; bevakningsmanskap; (paikallinen) postering; vaktstyrka. vartoa* (odottaa) vänta, vartta I |a * 1. (panna varteen) skafta. 2. (puut.) ympa. -minen a) skaft|ning, -ande; b) ympning.

i — varusteet var

varttu||a* (kasvaa, kehittyä suuremmaksi) växa2 upp; uppväxa2; (lisääntyä) tillväxa2; (kehittyä) utveckla sig; ~ mieheksi växa upp till man; ~ vahvemmaksi tillväxa i styrka; — tiedoissa tillväxa i (visdom o.) kunskaper; -nut vuxen; (edistynyt) försigkommen; (kypsynyt) mogen; -nut nuoriso den mognare ungdomen; -nut metsä utvuxen (äldre) skog; -nee(mma)lla iällä vid mogen (mognare) ålder, -minen tillväxande, tillväxt -en; utveckling; förkovring, förkovran, vartuttaa* förkovra; (edistää) (be)främja, befordra; (kypsyttää) mogna; bringa* till mognad; (kehittää) utveckla, varuilla|an: olla ~ (-ni -si jne.) vara på sin vakt; taga sig i akt (till vara); passa sig; akta sig; (j.) vara på alerten; ~ oleva påpasslig; vaken; uppmärksam; hänen suhteensa on oltava ~ man får lov att ta sig i akt (till vara) för honom; minä kyllä olen -ni jag skall nog vara på min vakt (taga mig i akt, till vara), -olo vaksamhet; påpasslighet; uppmärksamhet; vakenhet; aktgivning. varus (ut)rustning; (suo I ja, -jus) värn; skydd; (er. sot. yhd.) rust-, -esine persedel, -huone rustkammare; (ase~) arsenal -en -er. -kunnan komendantti garnisonskommendant; ~ päällikkö platsbefälhavare, garnisonschef. -kunta garnison -en -er. (-kaupunki garnisonsstad. -paikka garnisonsort. -palvelus garnisonstjänst.) -mestari rustmästare, -miehistö beväringsmanskap. -mies beväring -en -ar; värnpliktig (i tjänst), -paikka garnisonsort. -taa utrusta; rusta (ut); förse (med ngt); (linnoittaa) befästa2; (laittaa, varata jtk itselleen) förse sig med ngt; (hankkia) anskaffa; (panna kokoon, kuntoon) montera; ~ laiva (matkalle) rusta ut (utrusta) ett fartyg; — matkue, retkikunta utrusta en expedition; ~ jk matkalle utrusta, (vaatetarvikkeilla) ekipera ngn för en resa; ~ kuvilla förse med bilder; (kuvittaa) illustrera; hyvin -tettu kauppa en välförsedd affär; ~ aseilla förse med vapen; (aseistaa) beväpna; aseilla -tettu (aseellinen) beväpnad, bevärad; ~ jtk jllk förse ngn med ngt; anskaffa ngt åt ngn; ~ (va-rata) itselleen tarpeeksi muonaa förse sig med tillräcklig proviant, varus||taja (laivan redare, -tamaton icke rustad; orustad; outrustad; (valmistautumaton) oförberedd; (linnoittamaton) obefäst, -tamo (laivan rederi, (-liike, -toiminta rederi|firma, -rörelse.) -tautua* rusta sig (jhk till ngt, jtk varten för ngt); (laittautua kuntoon) göra* sig i ordning, (valmiiksi) göra* sig redo (beredd); (jllk) förse* sig (med ngt); (valmistautua) bereda sig (jnk varalta till, för ngt, [jhk odotettavissa [-olevaan]-] {+ole- vaan]+} på ngt); ~ lähtöön bereda sig till (för) avfärd; ~ kaiken varalta bereda sig på (för) alla eventualiteter; saamme ~ siihen vi får vara beredda på det (därpå); ~ sodan varalta

upprusta, -tautuminen (sot. ym.) upprustning, -tautumis (ohjelma [-[upp]rust-ningsprogram.-] {+[upp]rust-ningsprogram.+} -taso rustningsnivå.) -tau-tuneisuus2 (sotavalmius) krigsberedskap, -teet pl utrustning; tillbehör; attiralj -en; (sot.) mundering -en; (kojeet) armatur -en

-er; (olla) täysissä -teissä vara fullt utrustad, i full mundering, -telia ks. v a r u s|-t a a, -t a u t u a; (laitella) tillaga, tillrusta. -telu (ut-, tillrustning; (sota ~) (upprustning; ~t matkan varalta (matkavarustelut) reseförberedelser; (till)rustningar för en resa (färd), (-into rustningsiver. [--kilpailu[kilpavarustelu]-] {+-kilpailu[kilpa- varustelu]+} kapprustning, -teollisuus rustningsindustri.) -tettus ~ asema (sot.) befäst ställning; hyvin ~ kauppa en välförsedd affär, -tus utrustning; (sota~) rustning; (linnoitus) befästning; skans -en -ar; förskansning -en -ar; (~laitos) försvars-, befästnings I verk -et -; -tukset (valmistelut) förberedelser; tillrustningar; täysissä -tuksissa i full rustning, mundering, (-hankinnat rustningsanskaffningar, -kustannukset [-[ut]-rustningskostnader.-] {+[ut]-rustningskostnader.+} -kysymys rustningsfråga. -työ befästningsarbete.) -varasto rustkammare. -väki (sot.) garnison -en -er. var I vas -paan tå -n -r; nousta -pailleen stiga på tå; astua jnk -paille (m. kuv.) trampa ngn på tårna; vrt. varpaisillaan, -asento tåställning. -astuja (el.) tågångare, -nivel tåled, -tanssi tåspetsdans. »tanssijatar tåspetsdansös, -tella gå * på tå; (tipsut-taa) trippa, -tilkku (jlkn. kärjys) tå|kappa, -hätta.

varvi (vanh.) 1. (telakka, laivanveistämö) (skepps)docka, skeppsvarv. 2. (sorvi) svarv. 3. (hirsikerta) stockvarv, varv||ikko*, -isto, -ukko* ris -et; risvegetation -en; rismatta; (vesakko) småskog -en; snår -et -. -unjuuri risrot. -usto ks. -i k k o. -uttua* (alkaa kasvaa varpuja) bli övervuxen med ris. vas. (lyh.) ks. v a s e m m a|l 1 a, -lie. vasa 1. (rak.) golvbjälk|e -en -ar. 2. (poron renkalv -en -ar; (hirven ~) älgkalv, vasalli (feod., kuv.) vasall -en -er. -kunta vasalldöme -t -n; län -t -; förläning, -maa ks. -vaiti o. -us2 vasallskap -et. -valtio vasalland; vasallstat. vasama (tylppäpäinen nuoli) skäkt|a -an

-or; pii -en -ar. vasara hammare; (puu~) klubba, -hai (Zygaena malleus) hammarhaj. -hakku grovhacka; fyllhammare, -juotin (juotto-vasara) lödkolv, -kirves yxhammare, -lei-ma (mtsh.) stukmärke -t -n. -mies auk-tions|förrättare, -utropare. -n(isku hammarslag. -jälki märke efter hammarslag, -järkäle hammarblock, -kalke, -lyönti hammarslag. -pohja hammarban -en. -pää hammarhuvud -et. -silmä hammaröga. -sorkka hammarjpen -en -ar, -klo -n -r. -varsi hammarskaft.) -paja hammarsmedja, -seppä hammarsmed. -tae hammarsmide. vasar||oida hamra; (leik.) klubba av; ~ lit-teäksi platthamra; -oiden (mus.) martella-to. -ointi* hamring, -taa* hamra. V-ase (hist. saksat.) V-vapen. vaseliini vaselin -et (-en), vase||mmainen (harv.) ks. vasen, -mmalla till vänster; (mer.) om babord; ~ jst på vänstra sidan (vänster sida) om ngt; till vänster om ngt. -mmalle åt (till) vänster; (mer.) till babord; ~ jst till vänster, babord om ngt; siirtyjä, -minen ~ förskjut las,

-ning åt vänster, -mmanpuoleinen (den) vänstra; åt vänster, till vänster, på vänstra sidan (vänster sida), (mer.) om babord befintlig (belägen), -ministo (valt.) vänstern (määr.). (-aines vänsterelement, -hallitus vänster|regering, -styre, -lainen vänster|-man, -mannen -män. -lehdistö vänsterpress -en. -lehti vänstertidning, -mielinen väns-tersinnad. -piirit vänsterkretsar[naj. -poliitikko vänsterpolitiker, -politiikka vänsterpolitik. -puolue vänsterparti, -radikaali vänsterradikal, -ryhmä vänsterfraktion, -sosialisti vänstersocialist, -suunta vänsterriktning. -suuntainen vänsterorienterad. -suuntaus vänsterorientering, -sävyinen vänsterbetonad.) -mmus (mrt.) vänster hand, vänstra handen; (j.) vänstran (määr.); vänster ben, vänstra benet, -mpaan åt vänster; käännös vänster om! -mpi (komp.) (den) vänstra, vase|n -mman vänster; vänstra (määr.); ~ puoli den vänstra sidan; vänster sida; (mer.) babord(ssida); -mmalla puolellani på min vänstra sida; till vänster om mig. »kierteinen vänstergängad. -kätinen vänsterhänt. vasikan I |boksi (nhk.) kalvbox. -kyljys (keit.) kalvkotlett, -leike kalvschnitz[el -eln -lar. -liha kalvkött. -maksa (keit.) kalvlever, -munuainen kalvnjure, -nahka kalvskinn, -nahkaturkki kalvskinnspäls. -paisti kalvstek. -paistike ks. -selys, -pyy (keit.) kalvjärpe. -rinta kalvbringa, -risa kalvbräss -en. -selys kalvnoisette -n -r. -seläke kalvfilé -n -er. -soikio (keit.) kalvmedaljong -en -er. -viilokki kalvfrikassé. vasikka* kalv -en -ar; (vrk.) tjallare. -haka, -karsina, -rokko kalv|hage, -kätte, -koppor pl.

vasikoida kalva.

vasiten (varta vasten) enkom; (tahallaan)

med flit, med avsikt; uppsåtlig|t -en. vaskeen valettu gjuten i brons, vasken||home ärg -en. -valaja gälbgjutare. -valimo gälb-, mässings|gjuteri. -värinen kopparfärgad. vaski2 (kupari) koppar -n; (pronssi) brons -en. -kala (Spinachia vulgaris) tångspigg -en -ar. -kattila kopparkittel. -kausi kopparåldern. -käärme 1. (Raam.) kopparorm. 2. (el.) ks. v a s k i t s a. -nen av koppar (brons, mässing); koppar-, brons-, mässings-. -piirros (kuparipiirros) kopparstick, -puhallin bleck-, mässings|instrument. -rumpu puka; (Raam.) tamburin, -seppä kopparslagare, -sepänpaja koppar|slagar-verkstad, -slageri -et -er. -tsa (vanh. vaski-käärme) (Anguis fragilis) ormslå -n -r. vasoa (poro) kalva.

vasta I. (sauna badkvast -en -ar. II. (adv.) (äsken) nyss; (vihdoin) först; (vastaisuudessa) framdeles; ~ alkanut nyss påbörjad, inledd; ~ nyt först nu; sepäs ~ ön jtk! det vill säga ngt! det må jag säga! sepä ikävää! det var då ledsamt! ~ kun först då; siinä ~ heittiö! det var då en riktig odåga; ~kin framgent; hädanefter; framdeles; (yhd.) ny-; ~syntynyt nyfödd, vasta- (yhd.) mot-; kontra-, vasta-aallokko mo f sjö -n.

vasta||-aihe (lääk.) kontraindikation -en -er; (mus.) mottema; kontrasubjekt. --aine (lääk.) anti-, mot|kropp -en -ar; (fys.) ks. -h i u k k a n e n.

vastaaja (Iak.) svarande, -puoli svarandepart.

vasta||alkaja nybörjare, ny begynnare; (j. halv.) gröngöling; ömfo- ting. --alkava (m.) (snart, inom kort) be gynnande (vidtagande); förestående; stundande; (s.) ks. ed.; (kokematon) oerfaren; (j.) grön.

vasta-aloite motinitiativ.

vastaa||maton (johon ei ole saatu vastausta, t. ei ole vastattu) obesvarad; (joka ei vastaa) svarslös; tarkoitustaan ~ som inte motsvarar sitt ändamål; oändamålsenlig, -minen (be)svarande jne., ks. vastata.

vastaan 1. (kohti) (e)mot; hän tuli meitä ~ han kom emot oss, (niin että tapasimme) han mötte oss; (~ottamaan) han kom för att möta oss; tulla toisiaan ~ möta varandra. 2. (vastustam.) ei minulla ole mitään sitä ~ jag har ingenting emot det; panna (asettua) jtk ~ motsätta sig ngt; väittää ~ protestera mot, opponera sig, invända (göra invändningar) mot ngt; ~ panematta (sanomatta) utan motstånd (opposition); utan att motsätta sig (att protestera); jk panee ~ (tuntuu vastenmieliseltä) ngt bjuder emot, väcker motvilja, -hangoitteleva mot-, gen|strävig; motspänstig; halsstarrig. -han-goittelija som stretar emot, sätter sig på tvären; krångel-, bråk|makare; (valt.) oppositionsman; frondör. -hangoittelu mot-, gen|strävighet; motspänstighet; halsstar-righet. -otin* (rad.) mottagare, -ottaa (tav. ottaa vastaan) (e)mottaga; (suostuen) antaga*; ~ virka antaga (taga emot) en tjänst; ~ jtk (haltijana) tillträda ngt; ~ perintö (tila) tillträda ett arv (en egendom), -ottaja mottagare; (kirjeen) adressat -en -er. -ottajaiset pl mottagnings-, välkomst|-fest. -ottamaton oemottaglig (jllk för ngt), -ottava(inen) mottaglig (jllk för ngt); receptiv; (herkkä) känslig; (arka) ömtålig; (yliherkkä) allergisk (jllk för ngt), -otta-v(ais)uus mottaglighet; receptivitet; känslighet. -otto mottagande; mottagning; (toimen, tilan) tillträde -t; (lääk., vir. ym.) mottagning; saada juhlallinen ~ få ett festligt mottagande.

vastaanotto||aika mottagningstid. -asema mottagningsstation; (rad.) mottagarstation; (sot.) upptagsställning, -huone mottagningsrum. -juhlallisuudet mottagningshögtidligheter; välkomstfest. -koje motta-gar-, mottagnings|apparat; mottagare, -ko-mitea mottagningskommitté, -kone ks. -k o j e. -koti upptagningshem. -kuitti mot-tagnings|kvitto, -bevis, -laitos upptagningsanstalt. -paikka mottagningsställe, -päivä mottagningsdag. -tilaisuus mottagning -en -ar.

vastaan||pano gen-, mot|sägelse; invändning, -sanomaton oemotsäglig, oveder|säglig, -lägglig; (kiistämätön) obestridlig; obestridd. -sanomattomasti ovedersägligen; obestridligt; utan gensägelse, -sanomat-tomuus ovedersäglighet; obestridlighet. »sa-

nominen mot-, gen|sägelse; invändning, -sanomishalu motsägelselust, -lusta, -tulija (en) mötande, -tulolaina (pnk.) förmånslån. -väittämättä utan motsägelse (invändning, protest, gensaga), -väittämätön obestridd; obestridlig.

vasta||-anti gengåva, --arvo (kaup.) motvärde; (er. fys., kem.) ekvivalent, —arvostelu motkritik. vastaav||a motsvarande; analog; motsvarig; ansvarig; (kirjnp.) aktiva; -at ja

vastattavjaa, -at aktiva o. passiva; (varat ja velat) tillgångar o. skulder; ~ toimittaja ansvarig redaktör; toisiaan ~ ekvivalent; (mat.) reciprok. -(ais)uus2 motsvarighet; (mat.) reciprocitet; korrelation; analogi, -an (laatuinen, -lainen av motsvarande slag [beskaffenhet]; [samanlainen] likartad, liknande, analog; -laisissa olosuhteissa under analoga [liknande] förhållanden, -suuruinen av motsvarande storlek.) -asti (-assa määrin) i samma mån; i motsvarande grad; (samoin) analogt; i analogi (med); (suhteellisesti) i proportion; proportionsvis; (lyh. vast.) respektive (lyh. resp.), vasta||ehdokas motkandidat, -ehdotus motförslag. -esitys motförslag; kontraproposition. -haaste (Iak.) mot-, gen|stämning. -hakaan: asettua ~ sätta sig på tvären, emot. -hakoinen mot-, gen|strävig; (haluton) motvillig, ohågad, obenägen; (niskoitteleva) tredsk; (vastenmielinen) motbjudande. -hakoisesti mot-, gen|strävigt, motvilligt. -hakoisuus2 mot-, gen|strävighet; ovilja; obenägenhet; tredska. -hanka: vetää ~an (tehdä tenää) göra motstånd; vara gensträvig (motvillig); asettua ~an sätta sig till motvärn; sätta sig på tvären, -hankainen fts.-hakoinen. -hiukkanen (fys.) antipartik|el -eln -lar. -hyökkäys (er. sot.) mot|anfall, -angrepp, -attack, -illa ks. -ta. vastaliinen 1. (aik.) framtida; (tuleva) kommande; -sille (tuleville) polville för framtida (kommande) släkten; -sen varalle (varalta) för framtiden; jättää (lykätä) kysymys -sen varaan ställa en fråga på framtiden; eilisen ~ yö natten till igår; gårdagsnatten. 2. (jks tuleva) blivande; ~ perillinen blivande arvinge. 3. (vastakkainen) motsatt; -sessa tapauksessa i motsatt fall. 4. (vihamielinen, ristiriid. oleva; us. yhd.) fientlig, stridig; riktad mot ngt; totuuden ~ stridande mot sanningen, osanningsenlig; (valheellinen) lögnaktig; kirkon ~ fientlig mot kyrkan, kyrkofientlig; anti|kyrklig, -klerikal; tämä olisi hänen etujensa -sta detta vore stridande mot hans intressen; lain ~ lagstridig, stridande mot lag; (laiton) illegal. 5. (suuni.): Ruotsin ~ rajamme vår gräns mot Sverige, -isesti: olla jnk ~ (vastoin jtk) vara i strid med, stå i strid mot ngt. -isku (er. sot.) motstöt, kontrastöt; (miek.) ripost -en -er; ripoststöt -en -ar; (tkn.) repuls -en -er. vastaisuu|s2 framtid; -dessa i framtiden; framdeles; -den varalle (varalta) för framtiden, vastajännite (shk.) motspänning. vasta||jäätynyt (m. r>) nyfrusen. -kaadettu

(m. rs) nyss fälld; nyskjuten. vas ta I i kaari (mer.) kontraspant. -kaiku återj-

klang, -skall; eko; (vastaus) gen|ljud, -klang; saavuttaa (herättää) vinna (väcka) genklang; ge genljud. -känne (Iak.) gentalan; genstämningsmål. -kappale (tkn.) hämsko -n -r. -karvaan mot luggen; (el.) mothårs. -katodi (shk.) antikatod. vastakihlautunut nyförlovad. vasta||kiila motkil. -kirja mot-, kontra|bok. -kirjaton som saknar motbok, -kirjoitus motskrift; (vastine) genmäle -t -n. -kirnuttu (m. *) nykärnad, vastakkain 1. (yl.) (e) mot, mitt emot varandra; sattua, tulla ~ möta varandra; mötas; stöta ihop; menoja ja tuloja oli vaikea saada ~ (tasapainoon) det var svårt att få utgifter o. inkomster att balansera (att gå ihop); kuulustella ~ kontfrontera; törmätä ~ kollidera; stöta ihop, samman; krocka; he osuivat ~ de råkade mötas; de möttes; vrt. m. 2. 2. (vihamiel.): joutua jnk kanssa ~ råka i delo med ngn. vasta j|kkai [nen 1. (suunt., vastapäinen) motsatt; mitt emot (mitt över) belägen; -sella rannalla på motsatta stranden (stranden mittemot); ~ (päinvastainen) suunta motsatt riktning; ~ suuntaus orientering, tendens i motsatt riktning; motsatt tendens, inriktning; -sessa järjestyksessä i omvänd ordning. 2. (omin. päinvastainen) motsatt, konträr; konträrt motsatt; (vastukseilinen) motig, vidrig; (riitainen) stridig; olla ~ jllk vara i strid med, stå i strid mot ngt; strida, vara stridande mot ngt; -sessa tapauksessa i motsatt fall; mielipiteet ovat -set (menevät ristiin) åsikterna är stridiga (delade), går i sär. -kkaisesti konträrt; omvänt; stridigt, -kkais(lukemat pl [fys.] diametrala avläsningar, -ote [voim., vastaote] mot-grepp, undertag, -suhde motsatsförhållande; motsättning, -teho, -vaikutus kontrastverkan. -väri [vasta~] kontrast-, komplementfärg.) -kkaisuus2 kontrast -en -er; motsats -en -er; motsättning; stridighet, vasta||kohta motsats -en -er; kontrast -en -er; (vastine) motstycke -t -n; olla jnk räikeä ~ stå i skarp (bjärt) kontrast till (mot) ngt; skarpt kontrastera mot (med) ngt; bjärt sticka av mot ngt. -kohtainen motsatt; konträr; konträrt motsatt; kontradiktorisk. -kohtaisuus motsättning; motsatsförhållande; kontrast -en -er.

vasta||kynsi (kuv.): tehdä (vetää) -kynttä göra motstånd; (panna vastaan) motsätta sig; (hangoitella vastaan) streta emot. »kytkentä (rad.) motkoppling; negativ återkoppling. -käsky (er. sot.) kontra-, mot|or-der. -käynti ks. -v i e r

a i 1 u. vastakääntynyt (usk., kuv.) (a.) nyomvänd;

(s.) proselyt -en -er. vasta lahja gengåva -laskos (omp.) motveck -et -. -lasku moträkning. vasta lause protest -en -er; (-väite) gensaga; (vir.) reservation; panna (esittää) ~ensa päätöksen johdosta inlägga (anmäla) sin reservation, inlägga protest mot ett beslut; esittää ~ensa jnk johdosta inlägga sin gensaga (anmäla sin reservation) mot ngt; protestera mot, (tehdä varaus) reservera

sig mot ngt; esittäjä reservant, -julistus protestresolution, -kirjelmä protestskrivelse -n -r. -kokous protestmöte, -nootti (valt.) protestnot.

vasta||leiri (kuv.) motsatt läger, -leivottu (m. kuv.) nybakad. -levy (sot. vastin) stödplatta; (kellon) orobrygga, -liike mot|rörelse, -aktion, -manöver, -liitto motförbund. -lippu kontramärke, -luku (mat.) motsatt tal. -lupaus motförbindelse. vasta|maa (nousu) stigning; (-mäki) uppförsback le -en -ar; motlut -et -; koko matka oli ~ta vägen bar hela tiden uppför, vastamainittu nyss |nämd, -bemälde; (viimeksi ~) sistnämnd, vasta||manuu (vanh.) mot-, gen|stämning, -merkki kontramärke, -mielenosoitus mot-demonstration. -muistutus motanmärkning. vasta 11 mutteri (tkn.) kontra-, lås|mutter. -myrkky motgift, -mäki uppförsbacke; motlut -et -. -määräys kontra-, mot|order. vastanain|ut nygift; ~ pari ett nygift par;

-eet de nygifta, vasta||näyttelijä mot|spelare, / -spelerska; moatjé -(e)n -er; partner -n - (-s), -ohjus antirobot. -ote (voim.) motgrepp, undertag. -paavi (k.hist.) motpåve. -paine mot-, reaktions|tryck. -paino (tkn., kuv.) motvikt. -palvelus åter-, gen|tjänst. -parru (rak.)^strävstötta; motsträva; slagståndare, -pelaaja motspelare, vasta perustettu ny [inrättad, -grundad; nyss grundlagd (grundad), -puhjennut ny-, nyss utslagen, utsprucken, vasta[|puikea (ksv.) omvänt äggrund, -puoli motsatt sida; motsida(n); (riita) motpart, (vanh.) vederpart; vederdeloman. -puolue mot-, (vastustus oppositions|parti. »purkaus (shk.) moturladdning. -päin (vastakkaiseen suuntaan) i motsatt riktning, -päi-nen mitt emot, mitt över (belägen, liggande); motsatt, -päivään motsols. -päätä jtk mittemot, (harv.) gentemot ngt. vasta I [rakkaus genkärlek, -ranta den motsatta stranden, -rinta motstånd -et; opposition; asettua (nousta, ryhtyä) ~an sätta sig till motvärn; göra motstånd; opponera sig; (puoliaan pitämään) fatta stånd; kohdata kovaa möta, stöta på, röna kraftigt motstånd, (-pesäke motståndsnäste, -puo-lue oppositionsparti.) vasta|s: (rhm.) -kset kvastris -et. vasta||saarto motblockad. -saatava mot-fordran; motfordringar. vasta||saatu, -saavutettu nyvunnen, vasta||satanut (tav. *) nyfallen, -selitys bemötande; genmäle -t -n; vederläggning, -sisustettu nyinredd, -sitoumus motförbindelse. -ssa emot; olla jtk ~ (vara o.) möta ngn; vara ngn till mötes; olla ~ (esteenä) stå hindrande i vägen, -sukaan mothårs. -suoritus motprestation, (-velvollinen skyldig till motprestation.) vasta||syntynyt nyfödd, -syy mot|skäl, -argument -et -. -syytös mot|beskyllning, -anklagelse.

vasta I ta 1. (yl.) svara (jllk) ngn, (jhk) på ngt; ~ kysymykseen svara på (besvara) en fråga; genmäla; esittää -itäväksi kysymysvastatakaaja — vastine

vas

framställa en fråga till besvarande; -a minulle heti; svara mig genast! hän ei voinut (osannut) ~ mitään (m.) han var (stod) svarslös. 2. ~ jtk (olla jnk mukainen) motsvara ngt; ~ vaatimuksia motsvara anspråken (fordringarna); -ava motsvarande, (samanlainen) analog. 3. ~ jst ansvara för ngt; (tehdä tiliä) göra räkenskap för ngt; stå för ngt; ~ seurauksista svara (ansvara, bära ansvaret) för följderna; stå (till svars, i ansvar) för följderna; ~ jllk jst ansvara (stå i ansvar) för ngt inför ngn; kyllä minä asiani (puolestani) -an jag svarar nog för mig; ~ puheensa svara för vad man säger (sagt); takaajat -avat kumpikin omasta ja toisensa (kukin omasta ja toistensa) puolesta borgesmännen ansvarar en för bägge o. bägge för en (en för alla o. alla för en); panna jk -amaan jst ställa ngn till svars (till ansvar) för ngt; ottaa ~kseen jst påtaga sig (ikläda sig) ansvaret för ngt; mies sai (joutui) hengellään ~ (-amaan) teostaan mannen fick med livet umgälla sitt dåd (plikta för sitt dåd); -ava toimittaja ansvarig redaktör; (vastuullinen) ansvarsfull. 4. ~ puolustuksekseen (torjuakseen) bemöta, besvara ngt; hyökkäyksiin besvara (bemöta, parera) angreppen; ~ väitteeseen bemöta ett påstående; replikera. 5. ryhtyä -amaan (Iak.) träda i

svaromål. 6. ~ rakkauteen besvara ngns kärlek; ~ tuleen (sot.) besvara elden. 7. te. v a s t a a v a. 8. ~ (vaivata) taikinaa knåda (älta) deg. vasta||takaaja kontraborge(n)sman. -takaus kontraborgen. -tarjous mot | offert, -bud. -teho moteffekt. -tervehdys svarshälsning, -terä (tkn.) mot-, kontra|bett. -todiste mot|-bevis, -argument -et -. -todistelu mot-bevisning. -todistus motbevis. -toimenpide motåtgärd, -ttava (kirjnp.): ~t

(kirjnp.) passiva; vrt. vastaava; (velkoja) skulder, -tuksin ks. v a s t a k k a i n. -tuli (mtsh., sot.) moteld. vastatullut (us. n) ny|anländ, -kommen; nyss kommen (anländ); (s.) nykomling, vasta||tusten mot varandra; seisoa ~ stå mot (mittemot) varandra; stå öga mot öga, ansikte mot ansikte (jnk kanssa med ngn), -tuuli motvind; purjehtia -tuuleen segla bidevind; (luovia) kryssa; (er. kuv.) segla i motvind; suoraan -tuuleen rätt i vindögat. -tykistö toimin ta artilleribekämpning, -työntö mot-, kontra|stöt. vastau[s svar -et -; hapuilla ~ta ge ett svävande svar; antaa ~ jhk besvara ngt; avge svar på ngt; kysymykseen ei ole vielä saatu ~ta ngt svar på frågan har ännu inte erhållits; frågan är ännu inte besvarad (är alltjämt obesvarad); hän ei jää ~ta vaille han blir inte svarslös; han blir inte svaret skyldig; ~ kirjeeseen svar på ett brev. -kirjelmä svarsskrivelse, vastauskonpuhdistus motreformation. vastaus I |merkki svarssignal, -nootti (valt.) svarsnot. -postimerkki svars | porto, -frimärke. -puhe svarstal, -sähke svarstelegram.

vasta||vaatimus motanspråk; (-saatava) mot-, gen|fordran. - vaikutus återverkan; återverk-

ning (jhk på ngt); motverkan; reaktion, (-periaate reaktionsprincipen, -voima reaktionskraft.) -vakoilu kontraspionage. vasta valittu nyvald, nyss väld. vasta 11 vallankumouksellinen kontrarevolutionär. -vallankumous mot-, kontra|revolution. -valmistelu (sot.) moteld; motförberedelse. -valo (valok.) motljus, -valssi (tkn.) mot-vals. -velkomus (Iak.) mot-, gen|fordran. -veto motdrag. -vierailu svars-, åter-, kontra|visit; återbesök, vastavihitty (tav. <-») ny {förmäld, -gift. vasta||virta motström; bakström; ~an mot (uppför) strömmen; motströms, -virtainen motströms-, -virtaus motström(ning); bakström. -vuoros ~on i gengäld, -vuoroinen ömsesidig; reciprok. -vuoroisesti ömsesidigt; reciprokt. -vuoroisuus ömsesidighet; reci-procitet. (-periaate reciprocitetsprincip.) -vuoroton obesvarad, -väite invändning; gensaga, motpåstående; replik -en -er; inpass -et-; (protesti) protest -en -er. -väit-täjä opponent; virallinen ~ (yliop.) ex officio, faktultets|opponent; esiintyä (olla) ~nä opponera, -väri (fys. val.) komplement-, kontrast|färg. vaste (kiel. korrelaatti) korrelat -et -; (tkn. vastin, vastakappale, pidäke) stoppare; spärr -en -ar; (este) hind| er -ret -; (olake) skuldra, vastedes framdeles; härnäst; (vastaisuudessa) i framtiden; se saadaan ~ nähdä det skall (får) framtiden utvisa, vasten mot, emot (jtk ngt); ~ seinää mot väggen; ~ silmiä mit i synen; rakt i ansiktet; tätä taustaa ~ (nähtynä) sedd mot denna bakgrund; eilistä ~ yöllä natten till i går; under gårdagsnatten; torni piirtyy taivasta ~ tornet avtecknar sig mot himlen, -mielinen motbjudande; (tympäisevä, epämiellyttävä) obehaglig; osympatisk; anti-patisk; (haluton) motvillig, ovillig; jk ön jllk -mielistä ngt är motbjudande (osympatiskt) för ngn; ngn hyser motvilja (aversion) för (mot) ngt. -mielisesti motvilligt, ovilligt; ogärna; avogt. -mielisyys2 motvilja (jtk kohtaan för ngt); ovilja, avoghet; antipati -(e)n; aversion, -tahtoinen motvillig; (ei vapaaehtoinen) ofrivillig, -tahtoisesti motvilligt; ofrivilligt, -tahtoisuus2 motvillighet; ofrivillighet, vas ti ||ke * (vastin) motstycke-t-n; (korvike) surrogat -et -; (korvaus) gengäld -en; ersättning, kompensation; vederlag; (käte) täckning; luovuttaa ~tta vastaan överlåta mot vederlag; -kkeetta utan vederlag; ~tta annetaan vederlag utgår; jnk -kkeeksi (sijaan) i utbyte mot (i stället för) ngt. (-jyvät pl vederlagsspannmål, -maa vederlags jord. -määrä vederlagsbelopp, -oikeus vederlagsrätt. -työ vederlagsarbete, -velvollinen vederlagsskyldig.) -kkeellinen (Iak.) onerös; mot vederlag, -kkeeton utan vederlag; vederlagsfri.

vastikään nyss; helt nyligen; i jons. vasti||n (tkn.) mothållare -n -; (kranaatinheittimen) stödplatt|a -an -or. -ne (vastin) motstycke -t -n; (vastaavaisuus) motsvarighet; (Iak.) svaromål -et -; (väitteeseen kohdistuva) genmäle -t -n, bemötande; vrt.

vastike; sillä ei ole ~tta det saknar motstycke (motsvarighet); kirjallinen ~ skriftligt svaromål (genmäle.) (-kirjelmä svarsskrift; bemötande, -kirjoitus genmäle.) vastoin emot; (ristiriidassa) i strid (jtk med, mot ngt); jota ~ varemot; ~ hänen toivomustaan mot hans önskan; i strid med (mot) hans önskan; trots hans önskan; ~ todennäköisyyttä mot ali sannolikhet; ~ parempaa tietoa (an) mot bättre vetande; ~ tahtoaan mot sin vilja; olla

vastoin jtk vara stridande mot, strida mot ngt. -käy-minen motgång -en -ar; vedermöda; (vastus) motighet. vastui|ksellinen motig; (vaivalloinen) mödosam; besvärlig; (-ksena oleva) hinderlig. -ksellisuus2 motighet, besvärlighet, vastu|s motighet; motgång; (haitta) omak -et; men -et; olägenhet; (este) hinder, förhind|er -ret -er; (vaiva) besvär; (tuska) vedermöda, (»risti») påhäng; (shk.) motstånd -et -; (vastarinta) motstånd -et; ilman ~ luftmotstånd; tehdä ~ta göra motstånd; olla jllk -ksina vara ngn till besvär, förorsaka ngn omak (men); vara ett påhäng för ngn; ligga ngn till last; (olla tiellä) stå i vägen för ngn; minulle on hänestä alituista ~ta jag har ett ständigt besvär (bråk) med honom, (-hitsaus motståndssvetsning, -kenno selencell. -kytkentä motståndskoppling, -lanka motståndstråd. -lämpömittari motståndstermometer. -mittari ohmmet|er -ern -rar. -uuni motståndsugn. -yksikkö motståndsenhet -en -er.) -taa sätta* sig emot; motsätta* sig ngt; (ehkäisten) motarbeta, motverka (ngt); (olla vastaan) opponera sig (mot ngt); (väittää vastaan) motsäga*; (jatkuvasti) motstå*; (taistella vastaan) strida* mot (ngt); bekämpa; (tehdä -ta) göra* motstånd; ~ pahaa motarbeta (motstå) det onda; asettua jtk -tamaan motsätta sig ngn, ngt; ställa sig i opposition mot (opponera sig mot) ngn, ngt; ~ toisiaan bekämpa varandra; kuka voi meitä ~ vem kan sätta sig upp mot oss (motstå oss)? ehdotusta -lettiin förslaget mötte, rönte motstånd (stötte på patrull, blev motsagt); -lava oppositionell; olla -tavalla kannalla motsätta, opponera sig. -taja (jnk) motståndare till ngt; (kilpailija) antagonist; (vihamies) vedersakare; vederdeloman. -tamaton oemotståndlig, -tamattomasti oemotståndligt. -täminen motarbetande; opposition; motstånd -et; (taisteleminen jtk vastaan) bekämp|ning, -ande av ngt. vastustamis||halu oppositions-, motsägelse|-lust. -keino bekämpningsmedel; medel att motarbeta ngt med. -toimenpide: jnk ~ åtgärd för motarbetande (bekämpande) av ngt. -yhdistys: tuberkuloosin ~ föreningen för tuberkulosens bekämpande, vas tus 11 teli ja oppositionell (person); frondör -en -er. -tella motsätta * sig (jtk ngt); motarbeta ngn; frondera mot ngt: -telemaita utan motstånd (opposition), -telu motstånd -et; opposition; antagonism; fronderi. -tuk-sellinen oppositionell, -tus motstånd -et; opposition; kohdata (joutua kokemaan, saa- i da osakseen) ~ta möta, stöta på, röna i

motstånd, (-halu oppositionslust. -henki oppositionsanda. -kanta: olla -kannalla vara i opposition; asettua -kannalle inta en oppositionell hållning; ställa sig i opposition; frondera, -kyky motstånds|förmåga, -kraft; [er. bktr.J resistens, -kykyinen motståndskraftig; resistent, -kyvytön oförmögen till motstånd; motståndslös. -mieli oppositions|-lust, -lystnad, -mieliala oppositionsanda. -mielinen oppositionslysten; oppositionellt sinnad, -mies oppositionsman; frondör -en -er. -puolue oppositionsparti, -puoluelainen oppositionsman, -puuha försök -et - till motstånd, opposition, -voima motståndskraft. -voimainen motståndskraftig.) vastuu ansvar -et; ansvarighet; (~vaara) risk -en -er; olla ~ssa jst ansvara för (bära ansvaret för) ngt; olla ~ssa jllk ansvara (vara ansvarig) inför ngn; omalla ~lla(an) på eget ansvar (egen risk); sen minä otan ~lleni det tar jag på mitt ansvar; den risken ikläder jag mig (står jag); vastaanottajan ~lla på mottagarens risk; ~ tästä tulee sinun niskoillesi (kannettavaksesi) ansvaret härför faller på dig; ottaa (niskoilleen) kannettavakseen ~ jst påtaga sig (ikläda sig) ansvaret för ngt. -kelpoinen ansvarsgill; tillräknelig; (maksukykyinen) solvent. -kyky ansvarskänsla; vederhäftighet; tillräkne-lighet; (maksukukyisyys) solvens -en. -kykyinen ansvarskännande; vederhäftig; tillräknelig; (maksukykyinen) solvent. -kyvytön ovederhäftig; otillräknelig; (maksu insolvent. -llinen ansvarsfull; (vastuussa oleva) ansvarig (jst för ngt), -llisuus3 ansvarsfullhet; ansvarighet, -määrä ansvarighetsbelopp, -ssumma. -n(alainen ansvarig [jllk inför ngn]; [vastuullinen] förenad med ansvar; ansvarsfull; yhteisesti ~ [yhteisvastuullinen} solidarisk; olla ~ jst vara ansvarig [bära ansvaret] för ngt; ^ toimi en ansvarsfull befattning, -alaisuu|s ansvarighet; -den tunne ansvarskänsla; känsla av ansvar[ighet]. -jako ansvarsfördelning. -osallisuus medansvar -et. -tietoinen ansvarsmedveten, -tunne ansvarskänsla;

vailla [oleva] ansvarslös; utan ansvarskänsla. -tunteenpuute ansvarslöshet. -tunto ansvarskänsla, »tuntoinen med ansvarskänsla; ansvars|medveten, -kännande, -yhteisyys ansvarsgemenskap.) -ton ansvarslös; oansvarig; -ttomat ainekset oansvariga element. -ttomuus2ansvarslöshet. - vaara (vak.) risk. -vaatimus ansvarsyrkande, -vakuutus (vak.) ansvarighets-, (j.) drulle|försäkring. -vapaa ansvarsfri. -vapaus ansvarsfrihet; decharge -n. -velvollinen ansvarsskyldig, -velvollisuus ansvarsskyldighet, vasu korg -en -ar. -llinen en korg (jtk ngt);

~ perunoita en korg potatis, vasuri 1. vänsterhänt. 2. vänster hand;

vänstran (määr.). vata* (kal. ~nuotta) vad -en -ar. vati* fat -et -.

Vatikaani Vatikanen (määr.). vatjal|lainen (käns.) (s.) vot -en -er; (a.) votisk. -nki el i votiska. i vatk aaminen visp|ning, -ande; knådjning, I -ande, ält|ning, -ande; omrör(n)ing; (kuv.)vatkata — vedenkirkas

ved

omtuggning, traggel. -ata vispa; (vaivata) knåda, älta; omröra; röra om; (kuv.) tugga om; idissla; blöta o. stöta; ks. -u 11 a a. -aus knådning jne. (-kone knådnings-, visp|-maskin.) -uli (keit.) kalops -en. -uttaa* (kuv.) omtugga; idissla; blöta o. stöta; tjata, traggla, kälta. -utus (kuv.) omtugg|ning, -ande; tjat -et; tragg|lande, -el; kält -et. vatsa magie -en -ar; (maha) buk -en -ar; (yhd.) vrt. maha; kova ~ hård måge; förstoppning, -evä bukfena. -eväinen (försedd) med bukfen|a -or. -haava magsår, -hengitys bukandning, -inen (yhd.) med . . . måge; iso ~ med stor måge; stormagad. -kalvo bukhinna, (-ntulehdus bukhinneinflammation.) -katarri magkatarr, -kipu mag|plågor pl, -knip, -smärtor pl. -lihas mag-, buk|muskel. -lima magslem. -neste magsaft, (-rauhanen magsaftkörtel.) vatsan||huuhdonta magsköljning. -ki vis tys magplågor; kolik -en. -pohja magbotten. -puru magknip. -täyte bukfyllnad. -väänne mag|knip, -plågor, vatsa||ontelo bukhåla, -puoli buksida, -pöhö buködem. -side magbindel. -solmu buknerv-knut, bukganglie -n -r. -stapuhuja buktalare, -suoni (el.) bukåder. -syöpä (maha~) mag-kräfta. -tanssi (itäm.) magdans. -tanssijatar magdanserska. -tauti mag|sjukdom, -lidande. -tautinen som lider av magsjukdom; magpatient. -vaiva mag||lidande, -besvär, -vyö maggördel. -ydin (an.) bukmärg; bukgangliekedja. vat||tu (vadelma, vaarain, vatukka*) (Rubus idaeus) hallon -et -. (-hillo hallonsylt, -hyytelö hallongelé. -mato hallonmask. -mehu hallonsaft, -pensas hallonbuske.) -ukko, -unvarret hallon|snår, -buskar, vatvoa 1. (tkn.) filta; (vanuttaa) valka. 2. (kuv. märehtiä) omtugga, idissla; tjata, sagga (jtk om ngt), vauhdi||kas -kkaan rask, hurtig; klämmig; (eloisa) livfull, fartfylld; (nopsa) kvick, -kkaasti raskt, hurtigt; klämmigt; livfullt. -kkuus2 raskhet, hurtighet, klämmighet, livfullhet; fart -en. -llinen: ~ hyppy hopp med (an)sats. -notto (an)sats -en -er. (-paikka ansatsbana.) -npitäjä (urh.) farthållare. -ton utan (an)sats; stående; ~ hyppy hopp utan (an)sats. -ttaa * sätta fart på ngn, ngt; ge * fart åt ngt. vauhko skygg; lättskrämd; rädd; ängslig; (hev.m.) skengalen. -utua* skygga; (pillastua) skena; -utunut hevonen en skenande, skengalen häst. -us2 skygghet; lättskrämd-het.

vauhti* fart -en -er; hastighet; (alku ~) sats -en -er; ansats -en -er; anlopp -et; ottaa (urh.) ta sats (fart); samaa hyvää med samma goda fart; kova ~ hög fart; stor hastighet; täyttä med (i) full fart; för fullt; panna jk ~in ge fart åt ngt; päästä ~in komma i farten (i gång); (elpyä) taga fart. -hirviö fartvidunder, -hurjastelija fartdåre. -hurjastelu dårkörning. -hyppy ks.

-vauhdillinen, -nen (yhd.) med . . .

fart; hidas ~ med låg fart; långsam; trög. -ottelu en fartfylld match, -pyörä (tkn.) svänghjul, -rata (urh.) ansatsbana,

vaul||a, -o, -u vidj e|hank -en -ar, -länk -en -ar.

vaunu (rautatie-, raitio~) vagn -en -ar; (raut., henkilö ~) vagong -en -er; (tavara fink|a -an -or; (auto) bil. -halli vagnhall. -hevonen vagnshäst, -lasti vagnslast, -lastillinen en vagnslast, -liiteri ks. -v a j a. -linna, -linnoitus (hist.) vagnborg, -llinen (en) vagnslast-en -er (jtk ngt), -lyhty vagnslykta. -n(akseli vagnsaxel, -ikkuna vagnsfönster. -kori vagnskorg; faut.J karosseri -[e]t -er. -osasto vagnsavdelning; kupé -[e]n -er. -ovi vagnsdörr, -puute vagnsbrist, -pyörä vagnshjul, -silta plattform.) -seppä vagnmakare, -soturi (hist., Raam.) vagn(s)-kämpe. -sto (raut.) vagnpark -en -er. -t pl (hevos-, lasten- ym.) vagn -en -ar. -vaja vagnslider.

vaura||s 1. (varakas) välmående; förmögen; (hyvin toimeentuleva) välbärgad; burgen. 2. (voimakas) kraftig; kraftfull; (täysikasvuinen) full|vuxen, -växt. -stua 1. (hyötyä; edistyä aineellisesti) blomstra upp; bli välmående; nå välstånd; förkovras. 2. (iän puolesta) bli fullvuxen; (kasvaa) växa2 upp; växa2 till sig, (lisääntyä) tillväxa2, -stumi-nen uppblomstring; uppsving; förkovran; (kehitys) utveckling, -stuttaa* förkovra; komma (få) att blomstra (upp); (kehittää) utveckla, -us2 (hyvinvointi) välmåga, välstånd -et.

vaurio (vahinko) skada; (menetys) förlust -en -er; kärsiä ~ita lida skador, förluster; päästä ~itta förbli oskadd; komma helskinnad undan, -ittaa * skada, -itua bli skadad; skadas.

vavah||della* spritta* till; (vapista) skälva2, bäva. -dus sprittning; skälvning, -duttaa* komma (bringa*) att skälva, bäva; uppskaka; (liikuttaa) röra*, beröra*; (kuohuttaa) uppröra*, -taa* ks. -della.

vavis||ta (vapista) skälva, bäva, skaka, darra, -tus skälvning; (kuv.) bävan; skakning, darrning.

vedellä* 1. draga*; vrt. vetää; ~ unia sova; ligga försänkt i sömn; (j.) lura. 2. (j.) (onnistua) lyckas; se ei vetele (ei käy) det går inte; (se ei käy päinsä) det går inte an, (ei onnistu) lyckas inte; sellaiset keinot eivät vetele (kelpaa) sådana medel duger inte, (kannata) lönar det sig inte att försöka med, (tepsi) har ingen verkan (effekt).

vedel 11 tyä bli lös, blöt, tunn; blötna. -tää uttunna.

veden 11 alainen undervattens-; submarin; (s.) (sukellusvene) undervattensbåt, u-båt. -emo, -emäntä (myt.); sjörå -(e)t (-n) -n; havs|fru, -gudinna; undin -en -er. -erotin (tkn.) vat-tenavskiljare; urvattnare. -erotus vattenav-skiljning. -haltija (myt.) vatten|and|e -en -ar, -demon, -gudomlighet; sjörå; näck -en; undin -en -er. -hankinta vattenförsörjning, -heitto urinering, -jakaja (mnt.) vattendelare. -jakelu vattendistribution, -johto, -johtaminen vatten(av)ledning. -jumala havsgud, -juoja vattendrickare. -juoksu vattenflöde;

avrinning; vattenföring, -järjestely vattenreglering. -kalvo vatten|yta, -spegel -n. -kestävä vattenfast (sprängämne); olöslig i vat ten. -kierto vattencirkulation, -kirkas

vattenklar, -korkeus vatten|höjd, -stånd -et. (-asteikko peg|el -eln -lar; vattenståndsmätare. -jaos [Hydrologisen toimiston] vattenståndssektion. -suhteet pl vattenståndsförhållanden.) -koskema (geol.) subakvatisk. -koskematon (geol.) supraakvatisk. »kulutus vattenförbrukning, -konsumtion, -lasku vatten|sänkning, -avtappning, -menekki vatten låtgång, -konsumtion, -mittaus vattenmätning. -muodostus vattenbildning, -neito (myt.) sjöjungfru; najad -en -er; vatten-, sjö|nymf -en -er. -nosto vattenuppfordring, (-kone, -laite vattenuppfordringsverk.) -nouto vattenhämtning, -otto vatten|tag-ning -täkt. (-paikka vatten|täkt -en -er, -tag -et -.) -paine vattentryck, -paisumus översvämning; (Raam.) syndaflod -en. -paljous vatten|mängd, -massa, -patoaminen (tav. <">) uppdämning (av vatt|en -net). -pidätyskyky vattenupptagnings-, absorptions|förmåga; vattenkapacitet -en; vattenbindnings-, vattenbindande förmåga, -pilaama (m. a) vattenskadad, -pinta vattenyta; (-raja) vattenbryn -et. -pitävä vattentät, -poiste vattenborttagningsmedel. -poisto (mer.) länspumpning; vattenavledning; (kem.) kalcinering. -poisto|kanava, -putki vattenavlopp -et -. -poljenta (m. vatten-trampning. -puhdistus vattenrening, -puute vattenbrist, -raja vattenbryn -et. -saanti vattentillgång -en. -sekainen vatten|blan-dad, -haltig. -suodatus vattenfiltrering. -suosija (ksv.) hydrofil. -syvyys vattendjup. -säihky (noidantuli) (mer.) mareld, -säännöstely, -säätö vattenreglering, -tarve vattenbehov, -tislaus vattendestillering. -tulo vattentillflöde -t; tillrinning -en; (sade) regn. -tulva vattenflöde; översvämning, flod -en -er. -vahingoittama vattenskadad, -vaivaama (maa) vattensjuk (mark), -vähennys vattenminskning, -vähyys| vattenbrist; brist på vatten; (kuivuus) torka, vedetön vattenfri; vattenlös; (kuiva) torr;

(kuv.) (kyyneletön) tårlös. vedij|ke* handtag -et -; (oven) (dörr)vred-et -; (ripa) grep|e -en -ar. -n* ks. ed.; (nänni) spen|e -en -ar; vetimet (j.) grunkor, grejor, don.

vedonlyönti vad|hållning, -slagning, -kielto förbud mot vadhållning, -suhde odds -et -; oddstal.

vedos (kirjp.) avdrag -et -; (jäljennös) kopia, -taa taga* ett avdrag; avdraga; (jäljentää) kopiera, -taja avdragare; kopist -en -er. -tus tagande av avdrag; avdragning; kopiering. -tuva kopierbar. vedot|a* vädja, appellera (jhk till ngt); ~ jhk (kääntyä jnk puoleen) hänvända sig till ngn; ~ lakiin hänvisa till (åberopa) lagen; -en, vetoamalla (Iak.) i vadeväg. vedoton (missä ei tunnu vetoa) dragfri. vedä||ntä (vetäminen) dragning jne.; vrt. vetää, -tys släpning; (åjo) körning; kör-sel -n; körsla. -ttää* låta* driva, draga; (hevosella) låta* köra (släpa), vegetaj|biilinen (kasvikunnasta saatu) vegetabilisk. -riaani (kasvissyöjä) vegetarian -en -er.

veli|je * vehkeen 1, (kapine) tingest -en -ar;

(koje) apparat -ep -er; (j.) manick -en -er; (väline, työase) pl (j.) -keet grejor; grunkor; don; (tarvikkeet) tillbehör; redskap. 2. pl -keet (juonet) ränker; (konstit) konster; (kepposet) knep; konstgrepp; (koiruudet, konnankoukut) rackerier; rackartyg; (sala/-hankkeet, -vehkeet) anslag pl, (juonittelut) intriger; (väijytykset) stämplingar; punoa -keitä smida ränker; ks. -k e i 11 ä. vehka (ksv. Calla palustris) missne -n (-t).

-leipä missnebröd. vehkeil||eminen intrigerande; stämplande; ränksmideri, -ijä ränk|smidare, -makare; (juonittelija) intrigör, -lä smida* ränker; intrigera; stämpla, (hautoa sala-, kapinaj-hankkeita) konspirera; (kieroilla) krångla; (temppuilla) gyckla; ~ jnk henkeä vastaan stämpla (konspirera) mot ngns liv. -y ränksmideri; intrigspel -et; stämpling; konspiration; (keinottelut) manipulationer, vehmaro (vaununaisa) tist|el -eln -lar, tis-tel|stång -stången -stänger, vehma||s -aan (rehevä) frodig, yppig; (raikas) frisk; olla -immillaan vara som frodigast (yppigast); stå i (sitt fulla) flor. -sto (frodig) lövskog; hult -et -. -us2 frodighet; yppighet.

vehnä (Triticum) vete -t. -alkio vetegrodd, -alue vete-, veteproducerande område, -jau-hot pl vetemjöl, -leipä vetebröd, -leseet, -liiseet pl vetekli. -markkinat pl vetemarknad. -nen (vehnäleipä) vete|bull|e -en -ar, -bröd -et. -n(hinta vetepris, -jyvä vetekorn, -sänki vetestubb, -tähkä veteax, -tuotanto veteproduktion.) -pelto vetefält, -pitko vetelängd. -pulla vetebull|e -en -ar. -sato veteskörd, -skahvi(t) kaffe med dopp. -sääski (Contarinia tritici) vete-, gall|-mygga.

vehre||ys grönska, -ä (vihreä) grön; grönskande.

veijari lurifax -en -ar, filur -en -er; skojare; (lurjus) skälm -en -ar; (veitikka) spjuv|er -ern -rar. -mainen skoj frisk; spjuveraktig, -romaani (lärj.hist.) pikaresk-, skälm |-roman.

veika|ta* hålla* (slå) vad; (urh.) tippa;

-ten (kilvan) i kapp; (uhmaten) på trots. veike||ys2 skälmskhet; spjuveraktighet; (tokrolighet; skojighet; dråplighet; fiffighet. -ä skälmsk; spjuveraktig; (lystikäs) (tok)rolig; skojig; (mainio) dråplig; (nokkela) fiffig. -ästi skälmskt; spjuveraktigt; (tokroligt; skojigt; dråpjigt; fiffigt, veikiste|||llä kokettera; vara behagskjuk; -levä skälmsk; kokett; behagsjuk, -ly koketteri; behagsjuka, veikk||a* (veto, vedonlyönti) vad -et -; panna ~a 10 markkaa hålla vad (slå vad) om 10 mark. -aaja tippare. -aus tippning, (-kil-pailu tippningstävling. -lippu tippningsku-pong. -toimisto tippningsbyrå.) veikko* (veli) bror; (er. yhd. f broder, veikselinpuu (Prunus Mahaleb, ruusupuu) weichsel; rosenträ.

veis||aaminen (av)sjungande. -ata (avsjunga * (en psalm), veistel]]llä 1. tälja2; (tehdä veistotyötä) snickra; slöjda. 2. (kuv. lasketella sukkeluuksia) vit-veistely —

sa; komma* fram med (säga) kvickheter: göra sig kvick, -ly täljande; slöjdande. veisto (puun~) slöjd -en; snideri; (taid.) skulptur -en. -kalusto (koul.) pl slöjdredskap. -kirves täljyxa. -koulu slöjdskola, -ksellinen skulptural, -kurssi slöjdkurs, -kuva skulptur -en -er. (-kokoelma skulptursamling; glyptotek. -näyttely skulpturutställning. -teos, -työ skulpturarbete.) -nopettaja slöjdlärare, -nopetus slöjdundervisning. -puu slöjdvirke, -puukko tälj-, slöjd|kniv. -s skulptur -en -er. -sali (koul. ym.) slöjdsal, -sluomus skulpturverk. -taide bildhuggeri, skulptur -en. -taiteilija (kuvanveistäjä) bildhuggare, skulptör, -teos skulptur-en-er. -tunti (koul.) slöjdtimme, veisIjtäminen tälj |ning, -ande; bil|ning, -ande; skär|ning, -ande; tim|ring,-rande; snick|-ring, -rande; slöjdande. -tämätön obilad, -tärnö (laivan ~) (skepps)varv -et -. -tää (vuolla) tälja*; (piiluta) bila; (leikata) skära; (salvaa) timra; (veistellä) snickra; slöjda; ~ kiveen hugga (skulptera) i sten; ~ nelisärmäiseksi fyrskräda, veis||u visa; Salomon korkea ~ (Raam.) Salomos höga visa. -uu (psalm)sång -en; sjungande. -uuttaa* låta* (ha att) sjunga, veiterä (mrt.) (sukkela, näppärä) kvick;

(ovela) fyndig, klyftig, veitikka* skälm-en-ar, skalk-en-ar, klippare, spjuv|er -ern -rar. -mainen skälmsk; sp juver-, skälm-, skalk|aktig. -maisesti skälmskt, spjuver-, skalklaktigt. -maisuus2 skälmsk-hpt; spjuver-, skälm-, skalklaktighet. veitsen I|hamara knivsrygg. -kärki knivsudd. -pää^ knivskaft, -terä knivblad, knivsegg. veits|i2

kniv, -en -ar; olla kuin -en terällä (kuv.) hänga på ett hår. -laatikko knivlåda. -tehdas knivfabrik, -viila knivfil. -äes (mv.) knivharv.

veiv||aaja (j. pyörittäjä) vevare. -ata (j. pyörittää) veva. -i (kampi) vev -en -ar. vekara 1. (koukku) krok -en -ar; (kynsi) klo -n -r; (hanko) klyka. 2. (kuv.) (poika ~) pojk|slyng|el -eln -lar, -spoling -en -ar. vekk||ari (j., herätyskello) väckarklocka, -i

(j., ni. ym. poimu) veck. vekkuli spelevink -en -ar; filur -en -er; skälm -en -ar; lurifax -en -ar; (lustig)kurr|e -en -ar. vekotin * (j.) manick -en -er; grej|a -an -or;

apparat -en -er. vekseli (kaup.) väx|el -eln -lar; ensi(kki)-, toi[nen, -sikki-, ainoa ~ prima (sekunda, sola) växel; pitkä-, lyhyt [aikainen ~ växel på lång (kort) sikt; lång-, kort|fristig växel; hyväksyä (asettaa, siirtää, lunastaa) ~ acceptera (utställa, endossera, inlösa) en växel; ostaa (myydä, diskontata) ~ diskontera en växel; asettaa ~ jnk maksettavaksi utställa (trassera, draga) en växel på ngn; —n maksupaikka on Helsinki växeln är betalbar i Helsingfors; <~n kotipaikka växel-domicil; esittää ~ lunastettavaksi presentera (förete) en växel för inlösen, -asia växel|-affär, (Iak.) -mål. -huijaus växel|bedrägeri, -vingleri. -juttu växelmål. -känne växeltalan. -keinottelija växelvinglare. -keinottelu växelvingleri. -kelpoisuus växelhabilitet. -korko växelränta, -kurssi växelkurs, -laki

veljestappo vel

växellag. -lomake växelblankett, -n(asettaja växelutställare, trassent -en -er. -haltija växelinnehavare, -jäljennös växelkopia, -lyhennys växelavbetalning, -maksaja vä-xelbetalare; trassat -en -er. -määrä växel|-summa, -belopp, -saaja växeltagare. -siirto växelendossemang. -siirtäjä växelendossent. -takaaja avalist. -väärennys växelförfalskning. -väärentäjä växelförfalskare.) -oikeus växelrätt. -protesti växelprotest, -saatava växelfordran, -salkku (pank.) växel|port-följ, -stock, -sitoumus växelförbindelse, -sääntö växelstadga, -takaus växelborgen; aval (tpm.). -tili växelkonto, -tunnuste växelaccept. -vaatimus växelfordran. - vastuu växelansvarighet, -velallinen växelgäl-denär. -velka växelskuld, -velkoja växel-borgenär. -velvoite växel|förbindelse, -obligation. -vero växelskatt, vela (kal. pitkäsiima) långrev, -en -ar. velaksi||antaja försträckningsgivare. -anto försträckning; (-myynti) kreditförsäljning. -myyjä kreditförsäljare, -myynti kreditförsäljning. -ostaja kreditköpare, -osto kreditköp.

vela||llinen 1. (s.) gäldenär -en -er. 2. (a.) (velkainen) skuldsatt. -llis(toveri medgäl-denär. -valtio gäldenärstat.) -n (alainen

gäldbunden: skuldsatt, -antaja borgenär -en -er. -haku utsökning [indrivning] av fordran, -lyhennys amortering, avbetalning på skuld, -maksu betalning av skuld, -teko skuldsättning.) -ton skuld-, gäld[fri; (kiinnittämätön) gravationsfri; ograverad, -ttomuus2 skuldfrihet.

velho 1. (s.) trollkarl -en -ar; (manaaja) besvärjare. 2. (a.) (lystikäs) dråplig; (tok)ro-lig. -lehti (Circaea) häxört. -ta (noitua, lumota) trolla; förtrolla, tjusa, -tar signerska; trollkvinna; (kuv.) tjuserska. -us2 trolldom -en; trolldomskonst(er); signeri; vrt. n o i-t u u s.

veli veljen bror, broder brodern bröder; (munkki yms.) broder; ~hopea! kära bror! -kulta 1. kära bror; vrt. ed. 2. ks. v e k k u 1 i, veitikka, -pekka, -poika min bro(de)r. -puoli styv I bror -brodern -bröder, »surmaaja (vanh. run., miel. veljen brodermördare.

veljei||llä fraternisera; förbrödra sig. -ly fra-

terniser|ande, -ing; förbrödring, velj elli ||nen broderlig, -sesti broderligen.

-syys2 broderlighet. veljen||lapsi brorsbarn. -malja brorskål, -mur-ha brodermord. -murhaaja brodermördare, -poika brorson, -rakkaus broders-, brödra |-kärlek. -tytär brorsdotter, velje|s: he ovat -kset (-ksiä) de är bröder; toinen -ksistä den ena av bröderna, -juhla brödrafest. -kansa brödra-, broder|folk. -kunta 1. brödra|lag, -skap -et -. 2. (ritari munkki[kunta) ord|en -en -nar. -liitto brödraförbund. -maa broderland. -murha ks. velj enmurha. -pari brödrapar, -rakkaus brödrakärlek. -riita (us. pl -riidat) brödratvist, -sarja brödraskara, -seurakunta brödraförsamling. -sopu brödrasämja. -sota brödra|krig, -fejd. -tappo broderdråp.

-tyä förbrödras. -vaino brödrafejd. -viha brödrahat.

velje||ys2 brödra-, broder|skap-et; gille; (vei-jellisyys) broderlighet. (-side brödraband, -tunne broderskänsla.) -ytyä* förbrödras. veljistö broder-, brödra|skap -et -; vrt. veljes k u n t a 2. velj|yt -yen ks. veli.

vel||ka* 1. (tav. merk.) skuld -en -er, gäld -en; olla -assa jllk jst stå (häfta) i skuld till ngn, för ngt; olla jllk jtk vara skyldig ngn ngt; hän on minulle paljon han står i stor skuld till mig; joutua ~an ådraga sig skuld; jäädä jtk bli skyldig ngn ngt; päästä -oistaan slippa, (vapautua) bli fri (kvitt) sina skulder; bli skuldfri; uskoa (antaa) jllk -aksi ge ngn ngt på kredit; ottaa -aksi taga på skuld (kredit); borga; (lainata) låna, upplåna; antaa anteeksi ~ efterskänka (eftergiva) en skuld; -assa oleva skuldsatt; gäld-bunden; vrt. -k a a n t u a; -at (kirjnp.) skulder, passiva. 2. (kuv.) vara ngn förbunden för ngt; olla jllk kiitollisuuden (kiitoksen) -assa stå i tacksamhetsskuld till ngn; jäädä vastauksen bli ngn svaret skyldig, -kaantu|a* bli skuldsatt; komma i, sätta sig i skuld; skuldsätta * sig; ådraga * sig skuld(er); pahasti -nut svårt skuldsatt; hän on korviaan myöten -nut (veloissa) han sitter i skuld upp över öronen, -kaantumi-nen skuldsättning.

velka||erä skuldpost, -esine (Iak.) skuldföremål. -inen skuldsatt, gäldbunden. -kiinnitys inteckning för fordran, -kirja skuldebrev; skuldsed|el -eln -lar; skuldförbindelse; revers -en -er. -kumppani (Iak.) medgälde-när. -mies gäldenär -en -er. -määrä skuld|be-lopp, -summa, -osuus andel i skuld, -pää (vanh.; syyllinen) skyldig (jhk till ngt), -pääoma skuldkapital; upplånat kapital, -sitoumus skuldförbindelse, -suhde gäld-förhållande, skuldförhållande; obligatoriskt förhållande, -summa skuldsumma, -taakka skuldbörda, -utua* ks. velkaantua, -vaatimus skuldfordran; fordringsanspråk, -vankeus (hist.) bysättning; joutua -vankeuteen bli bysatt, -vanki bysättningsfånge. -vankila gäldstuga; bysättningshäkte. -vastuu gäldansvar. velko||a* (j. karhuta) kräva2 (jtk ngn på ett lån); (vaatia) fordra; -matta okrävd, okrävt; velottu määrä den krävda, (velaksi pantu) debiterade summan, -ja fordringsägare, borgenär -en -er; kreditor. velkojain I |kokous borgenärssammanträde, -kuulustelu borgenärsförhör, -luettelo borgenärsförteckning, velkoja||maa borgenärland. -nvala (Iak.)

borgenärsed. -valtio borgenärstat. velkoj|maton okrävd, -minen krävlning, -ande. -mis(asia, -juttu fordrings-, krav|mål. -känne talan på grund av fordran, -kirje kravbrev.) -mus krav -et -; fordringsanspråk -et -. (-juttu kravmål.) velli välling, -kello (j.) vällingklocka, -pata

vällinggryta, vello|a svalpa; (aaltoilla) bölja; svalla; (sotkea, vatkata) blanda; röra om; (ravistaa)

skaka (om ngt); (kuohuttaa) bringa* i svall-

ning; röra * upp; potkuri ~i vettä propellern rörde upp vattnet, velodromi (plkp.) velodrom -en -er. veloi||ttaa* debitera; ~ liikaa (liian vähän) över-, under|debitera; ~ jnk tiliä debitera (belasta) ngns konto, -tus debitering, veltos||taa förvekliga; förslappa; (nuuduttaa) försoffa, -ti vekligt; slappt; (laimeasti) lamt. -tua förvekligas; försoffas, förslappas; -tunut förvekligad; försoffad; förslappad; slapp, veklig, -tumaton oförslappad. -tumi-nen försoffning; förslappning, -tu t taa * ks. -t a a.

veltto* veklig; (raukea) slapp, (toimeton) loj; (vetelä) slö; purjeet riippuvat ~ina (mer.) seglen hänger slaka, -us2 veklighet, slapphet, lojhet; slöhet. -utu|a* ks. veltostua; bli blaserad; -nut; ks. veltostunut; blaserad, -utuneisuus2 lojhet; slöhet; liknöjdhet; indolens -en. velvoij|te* (Iak.) förpliktelse; obligation, (-oikeudellinen obligationsrättslig, -oikeus obligationsrätt. -suhde obligatoriskt förhållande.) -ttaa* förplikta, obligera (jhk till ngt); (määrätä) ålägga * (tekemään jtk ngn [att göra] ngt); (sitoa) förbinda*; asema ~ ställningen förpliktar; -ttava lupaus ett förpliktande (sitova bindande) löfte; -tettu ks. velvollinen, -ttamaton icke förpliktande (bindande), -ttautua* förplikta sig (jhk till ngt), -ttavasti förpliktande. -ttavuus2 förpliktande natur, egenskap; bindande verkan, -tteellinen obligatorisk. -tteeton som inte innebär ngn förpliktelse; ~ vastuu ansvar utan förpliktelse, -tus förpliktelse; valan -tuksella under edlig förpliktelse, (-suhde förpliktande förhållande.)

velvollinen skyldig, förpliktad, pliktig, pliktskyldig; (vanh., asianmukainen) tillbörlig, velvollisuuden 11

mukainen plikt |enlig, -mäs-sig; (asian ~) tillbörlig, -tunne, -tunto pliktkänsla, -tuntoinen plikt|medveten, trogen.

velvollisuu|s2 skyldighet, plikt -en -er (jtk kohtaan mot ngn, ngt); (tehtävä) åliggande; (velvoitus) förpliktelse; minun -teni ön det är min skyldighet (plikt); det åligger mig; jag är skyldig; -den täyttäminen pliktuppfyllelse; -den unohtaminen pliktförgätenhet; -den laiminlyönti uraktlåtenhet, underlåtenhet att fullgöra sin skyldighet (sin plikt); plikt|förgätenhet, -försummelse; tehdä jtk -desta göra ngt av plikt(känsla); pliktskyl-digast göra ngt; -ttaan unohtamaton plikttrogen; -ksien ristiriita plikt|kollision, -konflikt; -ksien täyttäminen pliktuppfyllelse; -den vastainen pliktstridig. -oppi (fil.) pliktlära. -vierailu skyldighetsvisit -en -er. vem|mel -pelen 1. (sat.) (luokki) (Suom. r.) loka; (rysän) båg|e -en -ar. 2. (j.) ks. vekotin. -puu ks. ed. 1; lokträ. venakko* (venäl. nainen) rysk|a -an -or. vene båt -en -ar; ei vara ~ttä kaada (m. läh.) försiktighet är en dygd. -eilinen (en) båtlast -en -er (ngt), veneen||hanka år|tull -en -ar, -klyk|a -an -or. -laita båtkant, -laidoitus bordläggning, -lasti (en) båtlast, -muotoinen båtformig. -pituusveneenpohja

båtlängd, -pohja båtbotten, -rakennus båt|byggeri, -bygge, -byggnad, (-taito båtbyggnadskonst.) -rakentaja båtbyggare, -runko båtskrov, -suunnittelija båtkonstruktör. -tekijä båtbyggare, -teko ks. -rakennus, -veistämö båtvarv. veneerinen (tauti) venerisk (sjukdom), vene[|hauta (muin.) båtgrav. -huone båthus, -ilijä båt|entusiast, -ägare, -ily (små)båt(s)-sport. -kansi (mer.) båtdäck. -keksi båtshake. -kirves (muin.) båtyxa. -kota ks. -vaja. -kunta båtlag; (-miehistö) båtbesättning. -kuorma båtlast, -kurki (-taa-vetti) (mer.) båtdävert, -laituri båtbrygga, -lakka båtlack. -lakki (vaat.) båtmössa, -lasti båtlast, -laulu (mus.) barkarol(l) -en -er. -lauta båtbräde; bord -et -. -liikenne båttrafik, -luu (an.) båtben. -matka båt|-färd, -resa. -moottori båt-, marin|motor. -naula båtspik. -reitti båtled. -retki båttur, -satama båthamn. -suoja, -talas båtskjul, venetsialainen (s.) venetian -en -er; venetianare -n -; (a.) venetiansk, vene 11 vaja båtskjul, -valkama båt|hamn,

-länning -en -ar. -väylä båtled. venezuelalainen (s.) venezolan -en -er; (a.) venezuel(i)sk.

venh||e ks. ven e. -o 1. (run.) ks. ven e.

2. (ksv. hernekukkais.) köl -en -ar. venk||ailla krumbukta sig; slingra sig; åbäka sig. -ale åbäke -t -n; baddare, -oilla krumbukta sig; slingra sig; åbäka sig. venonen (pieni vene) båt -en -ar; julle, jolle, ven|to* 1. (veltto) veklig. 2. (vieras) främmande; obekant; -non vieras vilt främmande; fullkomligt obekant. 3. (maaperä) sänk; vattensjuk; blöt. 4. (pehmeä, taipuisa) mjuk; böjlig. 5. (vieno, arka) vän; skygg, -vieras ks. ed. -n o n v i e r a s. -us2 veklighet jne. ks. vento. ventti (hoito) (kort. p.) tjugoett, venttiili ventil -en -er. -järjestelmä ventilsystem. -kartio ventilkägla, -neula ventilnål. -nkara, -nvarsi ventilspindel, -ohjaus ventilstyrning, -tön ventillös. veny||ke (kengän) resår -en -er. -mä uttänj-ning, töjning, -mätön icke tänjbar, otänjbar; (joustamaton) oelastisk, -skellä draga* (sträcka2 på) sig. -ttää* tänja2 (ut), töja2 ([på] ngt); (pingottaa) sträcka2 (på ngt); (pitkittää) förlänga2, utdraga*; (met.) räcka2; ~ aikaa (vitkastella) söla. -tys uttänjning, töjning; sträckning; räck-ning; (veto) utdragning. (-kelpoisuus drag-, tänj|barhet. -kenttä [tkn.] sträckverk -et. -kone sträckmaskin, -liike [voim.] töj-ningsrörelse. -valssi s träck val s. -vasara [met]. räckhammare.) -vä(inen) tänjbar; töjbar; -vä käsite tänjbart begrepp. -v(äi-s)yys2 tänj-, töj|barhet. -ä 1. (tkn.) tänjas2, töjas2; tänja sig; kasvot -ivät pitkiksi han blev lång i ansiktet. 2. (aik.) draga * ut på tiden; (jatkua) fortgå*; draga* ut; pitkälle -nyt långt utdragen; kokous -i pitkäksi sammanträdet drog långt ut på tiden. 3. (maata, venytellä) draga* sig, sträcka2 sig; ligga * o. dra sig. venähl|dys (lääk.) försträckning, -dyttää* försträcka2, -tymä försträckning, -tyä*

(harv., ks. seur.). -tää* försträckas2; minulta: -ti jänne jag försträckte en sena. venäjä (kieli) ryska (språket); ~ksi på ryska» V— Ryssland; F~Z/ä i Ryssland, -nkarja-lainen (s.) öst |karelare, (a.) -karelsk, -n kielen taito kunskap i ryska (språket).. -nkielinen rvsk. -nnös rysk översättning;: översättning till ryska, -npuoleinen på ryskai sidan belägen (befintlig), -ntää översätta till! ryska, -n(usko den grekisk-katolska läran, -uskoinen [a. s. j.] av grekisk-ortodox [-[grekisk-katolsk]-] {+[gre- kisk-katolsk]+} trosbekännelse, -virsta [1067 m] rysk verst [värst] [mil], -voi t toinen med rysk brytning; påverkad av ryskan.) venäläi||nen 1. (s.) ryss -en -ar. 2. (a.) rysk. -salue ryskt område, -sittäin på ryskt vis (maner). - s (kylä rvsk by. -mielinen rysk|-vänlig, -sinnad, -peräinen av ryskt ursprung, -syntyinen rvskfödd; av rysk härkomst [extraktion]; infödd ryss -en-ar.) -styminen förryskning. -styä

förryskas, -stäminen för-ryskning. -stämis(kausi förryskningsperiod. -politiikka, -toimenpide f ör r y s k n i n gs | p oli -tik, -åtgärd.) -stää* förryska. -s(valta det ryska väldet [määr.]. "-vastainen ryskfientlig; antirysk. -ystävällinen ry sk vänlig; slavofil. -ystävällisyys ryskvänlighet.) -syys2 det ryska; ryskhet; (kiel.) slavism. vepsä ks. ~n kieli. -Iäinen 1. (s.) veps -en -er. 2. (a.) vepsisk. -n kieli vepsiska -n. verankutoja klädesvävare, verbaali11-inspiraatio (usk.) verbalinspiration.

-nen verbal, -nootti (valt.) verbalnot. verbi (kiel.) verb -et -. -johtoinen verbal; ~ substantiivi verbalsubstantiv, -(n)muoto verbform, vere|käs -kkään ks. verevä, verenj|antaja blodgivare, -haju blodlukt, -himo blodtörst -en. -himoinen blodtörstig, -hukka blodförlust, -imijä blodsugare, -jano ks. -himo. -karvainen (veripunainen) blodröd. -kierto blod|omlopp, -cirkulation, -kuva blodbild. -laskeuma blodsänka, -laskeutuminen (lääk.) hy po stas -en. -lasku blod|utgjutning, -tappning; (m. kuv.) åderlåtning; (kuppaus) koppning. -lisä blodtillförseln; (er. kuv.) tillskott av blod. -luovuttaja blodgivare, -luovutus blodgivning. (-keskus blodgivningscentral.) -maku blodsmak; (kuv.) päästä ~un få blodad tand. -myrkyty|s blodförgiftning; -ksen saanut blodförgiftad. -oksennus blodkräkning. -paine blodtryck, -pisara 1. blodsdroppe. 2. (ksv. Fuchsia) fuchsi|a -an -or; Kristi bloddroppar. -puhdistus blodrening, -puna (hemoglobiini) hemoglobin-et. -purkauma blod|utgjutning, -utådring. -puute ks. -vähyys, -salpaus blodstockning, -sekainen blodblan-dad. -siirto (lääk.) blod|transfusion, -överföring. -sokeri blodsocker, -sulku blod|stäm-ning, -stillning. -sylkeminen, -sylky blodspottning. -syöksy (lääk.) blodstörtning.. -tahraama (er. kuv.) blod|befläckad,-besud-lad; nedblodad. -tulva, -tungos blod|överfyll-nad, -vällning, -trängning; kongestion. -tutkimus blodundersökning, -veto (kuv.) stark dragning, böjelse, drift, -vika (luonteen~} karaktärsfel, -svaghet, -vuodatus blodsutgjutelse. -vuoto blodutgjutning; blödning;;

853;ver verenvuototau

kuolla ~on förblöda, (-tauti [hemofilia] blödarsjuka.) -vähennys blodminskning, -vähyys blodbrist -en; anemi -(e)n; pahanlaatuinen ~ perniciös anemi, -värinen blodfärgad.

vere|s (tuore) färsk; (terve) frisk; (uusi) ny; tavata (rikoksesta ym.) -kseltä(än) ertappa (gripa) ngn på bar (färsk) gärning, -liha: käsi oli ~lla huden på handen var avskavd, -tymä blodutjgjutning, -ådring, -tyä 1. (tulla verestäväksi) bli blodsprängd; silmä -tyy ögat blir blodsprängt. 2. (tulla, käydä tuoree [mma]ksi) bli färskare; muistot -tyi-vät minnena vaknade till liv. -tää 1. vara blodsprängd; -tävin silmin med blodspräng-da ögon. 2. (kuv.) uppfriska; (elvyttää) uppliva; ~ muistiaan friska upp sitt minne; ~ vanhoja muistoja uppliva gamla minnen, vere||ttymä blodutgjutning. -ttynyt bloddränkt; vrt. verestävä, -ttyä * ks. - s t y ä 1; bli nedblodad (bloddränkt), -ttë-myys2 blodlöshet; (lääk.) blodfattigdom; anemi -(e)n. -tä bloda (ner), -tön blodlös, blodfattig, blodtom; anemisk; ~ vallankumous en oblodig revolution; (kalpea) blek. -vyys2 blodfullhet; friskhet; fräschhet. -vä (verekäs) blod|full, -rik; (punakka) rödbrusig; (terve) frisk; (kukoistava) blomstrande, fräsch.

verh||a 1. (mrt. vaatteet) klädsel; (er. pl) kläder. 2. (myt.) offer|gåva, -gärd -en. -iö (ksv.) fod|er -ret -; hölje -t -n. verho (peite) täcke -t -n; (vanh.) täckelse -t -n; hölje -t -n; (vaatetus) beklädnad; (päällys) omslag; omhölje -t -n; (ksv.) fod|er -ret -; (teat. väli~) förhänge -t -n; ridå -n -er; (vaippa) skynke -t -n; (ikkuna gardin -en -er; (sot.) (savu~) rökridå -n -er; (huntu) slöja; kohottaa (raottaa) tulevaisuuden ~a (kuv.) lyfta en flik av framtidens slöja; sanat ovat ajatusten ~na orden är till för att dölja tankarna, -amaton (us. kuv.) ohöljd; naken, -ilija tapetserare. -illa (päällystää) beklä(da) *; tapetsera; (pehmustaa) stoppa, madrassera. -kivi (rak.) revete-ringssten. -käyrä (mat.) enveloppe. -lehti (ksv.) foderblad, -muuri blind-, kuliss|mur. -öja ks. -kävrä. -omo tapetserarverk-stad. -pilvi altostratus. -staa drapera, -stin draperi; skärm -en -ar. -ta täcka2, hölja2, omhölja2, (pukea) kläda *; (peittää) skyla2; (kääriä) svepa2; (päällystää) be-, överjklä-da*; (rak.) revetera, belägga*; (mel.) för-hyda2; (laudoilla) garnera; (pehmustaa) stoppa; madrassera; (ympäröidä) omsluta*; (kuv. peitellä) be|mantla, -slöja, -tanko gardin I stång -stången -stänger, -ttomuus2 kalhet, nakenhet, -tus, -us beklädnad; beläggning; (rak.) garnering, revetering, verhoutu||a* kläda* (hölja2) sig, svepa in sig (i ngt); skyla sig (med ngt); (pukeutua) ikläda * sig (ngt); (kuv.) salaperäisyyteen -nut omgiven av mystik; -nut jhk höljd (i ngt), iklädd ngt; hämärään -nut höljd i dunkel; -nut katse beslöjad blick, -neisuus2 (kuv. jnk) det beslöjade i (hos) ngt; bemantling. ver|i2 blod -et, (harv.) (-en); -een tahrajutu-nut, -Itu blod|befläckad, -besudlad; olla -essä vara blodig (nedblodad, bloddränkt); tulla

-een bli blodig (nedblodad); ~in syöpynyt (kuv.) ingrodd; som gått (ngn) i blodet; ~ssä päin med blodig panna; ~lle till blods; så att blodet rinner; olla -essä (kuv.) ligga (ngn) i blodet; metsästys on suomalaisilla -essä jakten ligger finnarna i blodet; se on hänellä ~ssä han har det i blodet; -ta vuotava blödande; bloddrypande; ~ssään (oleva) blödande; hän makasi maassa ~ssään han låg på marken badande i sitt blod; herättää pahaa -ta väcka ont (ond) blod hos ngn; -tapuhdistava blodrenande; -tatihkuva bloddrypande; -tatyr ehdyttävä blodstillande; -tavaluva bloddrypande.

veri||aalto blodvåg; hänen kasvoihinsa tulvahti ~ en blodvåg sköt upp i hennes (hans) ansikte. -ajos (ajospahka) karbunk|el -eln -lar. -asteikko blodskala.

verifi||kaatti * (tosite) verifikat -et -oida verifi(c)era.

veri||haava blodvite -t -n; blessyr -en -er. -heimolainen blods|förvant, -frände, -hei-molaisuus, -heimous blods|frändskap, -för-vantskap. -hera blodserum. -hiutale trom-bocyt -en -er; blodplätt -en -ar. -hurtta (m. kuv.) blodhund, -hyytymä blod|koagula-tion, -levring. -juotikas (el. Hirudo medici-nalis) blodigel. -juova blodstrimma, -juuri: Maarian ~ (ksv. Agrimonia eupatoria) småborr I e -en -ar. -jälki blodspår, -kivi blodsten, järnglans, hematit -en. -koe blodprov. -koira 1. (vihi-, vainukoira) spårhund; blodhund; (j.) bulldogg -en -ar. 2. (kuv.) blodhund, -kosto blodshämnd; (Korsika) vendetta -n. -kuhmu blodsvulst, -kuurna blodränna, -leikki (kuv. taistelu, sota) blodig lek. -leipä paltbröd. -lipeäsuola blodlutssalt, -läikkä, -läiskä blodfläck, -lätäkkö blodpöl. -löyly blodbad, -makkara blodkorv, -maksa levrat blod; blod|lever, -kaka. -naarmu skråm|a -an -or; blodvite -t -n. -nahka (an.) läderhud -en; corium. -nen blodig (yhd.) med . . . blod; vieras~ av främmande blod, härstamning, -neste blod[vätska, -plasma, -näivetystauti (lääk.) perniciös anemi -(e)n. -näyte blodprov, -näytelmä blodsdrama, -ohukas (keit.) blodplätt, -pahka blodsvulst; karbunk|el -eln -lar. -palttu (keit.) blodpalt. -pankki (verenluovutt.) blodbank. -pilkku ks. -tahra, -pisara blodsdroppe, -pitoinen blodhaltig. -pitoisuus blodhalt. -puna ks. veren~. -punainen blodröd, -pyökki (Fagus atropurpurea) blodbok. -raha blodspenningar; (hist.) mansbot, -rakko blodblåsa. -ruskea blodröd, -ryhmä (fysiol.) blodgrupp, -side (lav. pl -siteet) blodsband.

verismi (suunta Hal. oop., kirj.hist.) verism -en.

veri||solu blodcell, blodkropp, -stynyt blodsprängd. -stää vara blodsprängd (blodröd): (raadella) sarga; (veretä) bloda ner; -stävä blod|sprängd, -röd. -suoni blod|åder, -kärl -et -. -suonisto blodkärls|system -et -, -nät; blodkärl pl. -syntyinen hematogen. -syys2 blodighet. -syöpä leukemi; blodkräfta -n. -tahra blodfläck, -teko ks. -työ. -tiehyt blodkärl, -todistaja blodsvittne, martyr, -tukko tromb -en -er. -tulppa blodpropp;veritulva — veron

emboli -(e)n -er. -tulva blodflöde, -tuomio blodsdom, -tyyppi blodtyp, -työ blodsdåd, -uhri blodsoffer; (teuras slaktoffer, -ura blodränna, -vamma blodvite -t -n. -veljeys fostbrödra|lag, -skap. -velka blod(s)skuld. -viemäri (laskimo) (an.) blodledare, -vihollinen dödsfiende; (peri~) arvfiende, -viiru blodstrimma, -virta blod|ström, -flöde, -visva blodvätska, -yskä blod|hosta, -host-ning, -spottning, -yskös blodbemängd, blodig upphostning.

verka* kläde -t -n. -inen av kläde; (yhd.) klädes-, -kappale klädesstycke, -kauppa klädeshandel, -kutomo klädesväveri. verka||lleen långsamt, makligt; trögt; sakta, sävligt; i sakta mak; (mus.) adagio, -sen (kir.) ks. turkasen, -stella söla; dra benen efter sig. -stua bli långsam(mare), trö-g(are); (vauhti) avta(ga); (viivästyä) fördröjas2.

verka||takki röck av kläde; klädes-, (sarka vadmals|rock. -tavarat pl klädesvaror, -tehdas klädesfabrik, -teollisuus klädesindustri, -tilkku klädeslapp, verkilö hängare; (j.) hank -en -ar. verkka||an ks. verkalleen. -inen långsam, maklig; (hidas) trög; (hiljainen) sävlig; sakta, -isesti ks. v e r k a 11 e e n. -isuus2 långsamhet; maklighet; tröghet; sävlighet. verkko * (kal. ym.) nät -et -; (silakka sköt -en -ar; laskea ~ja lägga ut nät. -aita nät|-stängsel, -hägnad, -antenni (rad.) nätantenn. -ikkuna nätfönster, -jännite (shk.) nätspänning, -kalvo (an.) näthinna, -kiveys stenläggning i förband, -käpy nät|-kavl|e -en -ar, -nål -en -ar. -lanka nät-, sköt|-garn. -maha nätmage. -mainen nätformig. -paita nät|skjorta, -tröja, -pallo (urh.) tennis-en; (verkkoa koskettanut) nätboll. (-ilija tennisspelare, -

kenttä tennisplan. -kilpailu tennistävling, -maila tennisracket -en -ar. -peli tennisspel.) -pitsi filéspets, -punnitus (mnm.) nätavvägning, -pyynti (kal.) (kalan) nätfiske -t; fångst med nät. -radio nätradio, -siipi nätvinge, -silmä (er. hnt.) fasettöga. -suoninen (ksv.) nätådrig. -talas not-, nät|skjul. -u(tu)ma nätverk -et -. -vene skötbåt.

verkon I |kives nätsänke. -kudonta nätknyt-ning. -käpy nätnål -en -ar; (~ kalvoin) nät-kavl|e -en -ar. -lasku nätsättning; utläggning av nät. -paikkaaja nät|lagare, -lagerska. -paula nätteln -en -ar. -puikkari nätsticka, -silmä nätmaska, verkosto nätverk -et -; nät -et -. vermlantilainen 1. (a.) värmländsk. 2. (s.) värmlänning, vermutti* (väkij.) vermouth, vermut -en. vernissa fernissa, -ta fernissa, -us fernissning; (taidenäyttelyn avajaiset) vernissage -n. (-yleisö vernissagepublik.) vero 1. skatt -en -er; (vanh.) ränta; pålaga; ~t (ulosteot) utskylder; kantaa uppbära skatter; panna jllk belägga ngt med skatt; påföra (pålägga) ngn skatt; mak-

samaton icke skattebetalande; —a maksava

skattebetalande, skatt(e)dragande. 2. (ruoka)~ (ateria) (ett) mål (mat). 3. (vanh.) jnk ~sta (postp.) i stället för ngt., -apu skattebi-

laksuvelvollisuus ver

drag. -arvio skattekalkyl -en -er. -asia skatteärende. -asteikko skatteskala, -ennakko skatteförskott, -erä skatte|rat -en -er, -post -en -er. -esine (miel. veronkohde) skatteobjekt; (vanh. -parseli) skattepersedel, -hallinto skatteförvaltning, -hevosvoimamäärä skattehästkraft, -hinnanpano (hist.) marke-gångssättning. -hinta markegång -en -ar. (-taksa markegångstaxa.) -hylky (hist.) skattevrak. -ilmoitus skattedeklaration, -i-nen (s.) lik|e -en -ar; (a.) jämn|god, -bördig, (jhk verrattava) jämförlig med ngt; (jnk kaltainen) lik ngt; (samassa asemassa oleva) likställd (med ngn); pitää jnk -isena anse jämngod med ngt; likställa med ngt; nuorempi veli ei ole vanhemman ~ den yngre brodern går inte upp mot den äldre; pitää jtk toisen -isena likställa ngt med ngt annat; olla maineensa ~ göra skäl för sitt rykte; bära syn för sägen (mimensä kaima» göra skäl för sitt namn), -johtaja skattedirektör, -jyvät pl (hist.) ränte-, avrads|spannmål. -jäämä (vanh. -rästi) skatterest(antier). -kanta skattefot. -kappale (vanh.) skatte-, ränte|persed|el -eln -lar. -karhu (leik.) skattmas, -kavallus ks. veronkavallus. -kirja (Suom. r.) skattebok. -kuitti skattekvitto; ks. -lippu, -kuorma skattebörda. -lainsäädäntö skattelagstiftning, -lai-tos skatteväsen, -laki skattelag, -lautakunta taxerings-, skatte|nämnd. -lippu skatt-, de-bet|sedel. -Ile(kirjoitus skattskrivning, -osto skatteköp.) -llepano skattläggning, (-peruste skattläggningsgrund. -selitelmä skattläggningsbeskrivning.) -llepantu skattlagd. -llinen beskattningsbar; skattepliktig; (-velvollinen) skattskyldig, -luettelo skattelängd, -luku skattetal. -luokka skatteklass, -luontoinen (perinlöluontoinen) av skattenatur, -lähde skattekälla, -maa (perintö skattejord. -maanluon toinen av skattenatur, -merkki skattemärke, -muoto skatteform. -mylly (vanh.) skattekvarn, -määrä skattebelopp.

veronaali (frm.) veronal -et (-en), -tabletti veronaltablett.

veron I lalai |nen (verovelvollinen) skattskyldig, skattepliktig; -set tulot skattepliktiga (beskattningsbara) inkomster; panna -seksi göra skattskyldig; olla jnk -sena vara skatt-skyldig under (till) ngn. -alaisuus skattskyldighet; skatteplikt, -alennus, -helpotus, -huojennus skatte | nedsättning, -lättnad, -lindring, -jako skattefördelning, -kannanta ks -kanto, -kannattava: ~ maa (hist.) skattbar jord. -kantaja skatteuppbörds|-man -mannen -män. -kanto skatteuppbörd, (-järjestelmä [skatte]uppbördssystem. -lu-e t telo uppbördslängd, -mies skatteupp-bördsman. -viranomainen uppbördsmyndighet.) -kavallus skatte [försnillning, -fusk, -underslev, -kohde skatteobjekt, -korotus skatte(för)höjning. -lasku skatteberäkning, -lievennys skattelindring, -lisä(ys) skattetillägg. -luku (hist.) bolräkning. -lähde skattekälla. -maksaja skattebetalare, skatt(e)-dragare; (a.) skatt(e)dragande. -maksu skattebetalning; erläggande av skatt, (-kyky skatteförmåga, -velvollisuus skattskyl-

dighet; skyldighet att erlägga skatt.) -otto skatteuppbörd. -palautus skatterestitution; återvinning av skatt, -pano ks. verollepano. (-ehdotus skattläggningsförslag.) -periminen skatteindrivning, -pidätys skat-teinnehållning; (v er o ennakko) skatteförskott. -poisto skatteavdrag, -siirto skatte-övervältning. -tasaus (er. hist.) skattejämkning. -teko skattegärd -en -er. -vähennys skatte|nedsättning, -lättnad -en -er. vero||-objekti skatteobjekt, --oikeudellinen

skatterättslig, --oikeus skatterätt, --osuus skatte|andel, -kvot -en -er. -palkka (hist.) indelning, (-talo indelningshemman.) -par-seli (verokappale, vanh.) skatte-, ränte|per-sedel. -peruste beskattningsgrund. -pinnari (j.) skatteskolkare. -poliittinen skattepoli-tisk. -politiikka skattepolitik, -päivä dagsverke -t -n. -raha skattepenning, -rasitus skatte|börda, -tunga, -ruuvi (kuv.) skatte-skruv(en). -rälssi skattefrälse -t. (-talo skattefrälsehemman.) -rästi (verojäämä) resterande skatt; skatterest(antier). «saaminen, -saatava skattefordran, -subjekti (verovelvollinen) skattesubjekt; skattskyldig, -suostunta skattebevilining. -talo skattehemman. -talollinen skattebonde, -talonoi-keus skattemannarätt, skatterätt, -talonpoika (hist.) ks. - tilallinen, -tarkastaja skatteinspektör, -tarkkailu skattekontroll, -tettava: ~ tulo beskattningsbar inkomst; ~ henkilö skattskyldig person, -tettu beskattad; skattlagd. -tila lägenhet av skattenatur; skattehemman, -tilallinen (hist.) skattebonde, -toimi skatteväsen, -toimisto skattebyrå -n. -ton skatt(e)fri. -torppa skattetorp. -ttaa* beskatta (jtk jst ngn för ngt); ~omenapuuta, linnunpesää skatta ett äppelträd, fågelbo (på ngt); (taksoittaa) taxera (jst för ngt), -ttamaton obeskattad. - ttaminen beskatt|ande, -ning; skatt|ande, -ning. -ttomuus2 skatt(e)frihet. -tulli finanstull, -tulo skatte|intäkt, -inkomst, verotus beskattning, taxering; skattning; ks. verottaa, -arvo beskattnings-, taxe-rings|värde. -asia beskattningsärende, -asia-mies beskattningsombud, -elin beskattningsorgan. -esine beskattnings-, skatte|objekt. -järjestelmä skatte-, beskattnings|system. -kelpoinen beskattningsbar, -kohde skatte-, beskattnings|objekt. -kysymys beskattningsfråga. -lainsäädäntö skattelagstiftning, -laitos skatteväsen; beskattningsväsen, -menettely beskattningsförfarande. - muoto beskattningsform; skatteform. -neuvoja beskattningskonsulent, -neuvos (arv.) beskattningsråd. -oikeudellinen beskattningsrättslig. -oikeus beskattningsrätt, -olot pl beskattningsförhållanden. -paikka(kun-ta) beskattningsort, -periaate beskattnings-princip. -peruste beskattningsgrund. -poisto avdrag vid beskattning, -politiikka beskattningspolitik. -päätös beskattnings-, taxeringsbeslut. -säännös beskattningsstadgan-de. -tapa beskattningssätt. -teitse, -tietä i beskattnings väg. -toimenpide beskattningsåtgärd. -uudistus beskattningsreform, -valmistelu (Suom. r.) skatteberedning, (-kunta skatteberedningsverk,) -virajiQuiai-

856;

nen skatte-, beskattnings|myndighet. -vuosi beskattningsår, veroj|uudistus skattereform, -valitus beskattnings-, taxerings|besvär. -vapaa (veroton) skatt(e)fri. -vapaus skatt(e)frihet. -varat pl skattemedel, -velka skattegäld. -velvollinen skattskyldig, -velvollisuus skattskyldighet, -vilpistely skatte|smuss|el -let, -fusk. -virasto skatteverk(et). -vuosi skatteår. «vähennys skatte|nedsättning, -lättnad, -yksikkö skatteenhet, -äyri skatteöre; ~n hinta uttaxering per skatteöre. (-luettelo skatte-öreslängd. -taksoitus skatteörestaxering.) verran k verta A 1.

verra nnollinen proportionell; olla — jhk stå i proportion till ngt; vara proportionell mot ngt; (suhteellinen) relativ; suoraan (kääntäen) — direkt (omvänt) proportionell. -nnollisesti proportionellt; i proportion; relativt, -nnollisuus2 proportionalitet, -nto* (mat.) analogi -(e)n -er; (suhde) proportion; vrt. yhtälö, (--oppi proportionslära.) ver|rata jämföra *, jhk med ngt, toisiinsa med varandra; (kuvata jnk kaltaiseksi) förlikna med (vid), likna vid ngt; -rattav(iss)a (oleva) jämförlig, jämförbar; se ei ole tähän -rattavissa den kan inte jämföras, den är inte jämförlig (jämförbar) med den här; -raten ks. tämä sana; jhk -raten i jämförelse (jämförd) med ngt, (suhteessa) i proportion till ngt; -rattaessa, -ratessa vid (en) jämförelse; -laamalla jhk genom att jämföra (genom jämförelse) med ngt; jhk -rattava jämförbar (jämförlig) med ngt; (samanvertainen) likställd med ngt. verraten jämförelsevis, förhållandevis, relativt; jhk — i jämförelse med ngt; ~ iso jämförelsevis stor. verra||ton ojämförlig; utan like; makalös; (voittamaton) oöverträfflig; (mainio) eminent; (erinomainen) utomordentlig; -ttoman kaunis utomordentligt (enastående) vacker; -ttoman arvokas av oskattbart värde, -ttomas t i ojämförligt; makalöst, verroin ks. verta A 1. verry||n ks. vertyä, -teliä* (urh.) jogga; mjuka upp sig; motionera, -ttely (urh.) joggning, uppmjukningsrörelser, (-pukuträ-nings|dräkt, -overall -en -er [-s].) versaali (iso kirjain, kirjp.) versal -en -er. verso (ksv.) skott -et -. -a skjuta* skott; (nousta) skjuta* upp; (kasvaa ja ~) växa2 fram; (orastaa) spira (upp), -juuri (lisä—) bi|rot -roten -rötter, verst|as -aan (käsityö ~) verk|stad -staden

-städer, -työ verkstadsarbete, ver I ta* 1. mån (tpm.); (määrä) belopp -et -; mängd -en -er; (aste) grad -en -er; absolut värde -t -n; jonkin -ran isompi i någon mån (något) större; saman -ran (yhtä paljon) lika mycket; sen -ran så pass mycket; (sikälifi så måtto; i den mån; så till vida; sen -ran kuin (mikäli) så vitt; sen -ran siitä (sitä) så

mycket därom (därav); detta därom; minkä -ran? huru mycket? i vilken mån (grad)? metrin -ran cirka, ungefär en meter; ei senkään —a inte ens så mycket; monta —a, monin -roin många grånger; mång-falt; mångdubbelt; (melkoi-vertaamaton — vesilasti

ves

sesti) vida; toinen ~ lisää lika mycket till; dubbelt mera; kaksin -roin dubbelt; kaksi sen ~a kuin dubbelt så mycket (många) som. 2. vetää -tojajllk kunna jämföras (mäta sig) med ngn; hakea ~ansa (-tojaan) söka sin like; hänellä ei ole hän ön ~ansa

vailla han har inte sin like; han är utan like; ingen går upp mot honom; ~ansa vailla oleva som saknar, saknande motstycke; ks. verraton; ~ansa hakeva som söker sin like, saknar motstycke; ~ -roin utan åtskillnad; lika (mot lika); —rasta lika mot lika; päästä jnk -roille kunna jämföras (mäta sig) med ngn. vertaa||maton (harv.) icke jämförlig (jhk med ngt); inkomparabel; ojämförlig, -minen jämförande; (för)liknande. vertai||leva jämförande; komparativ; ~sti komparativt; kollationerande. -Ila jämföra (med ngt); förlikna (jhk med, vid ngt); kollationera; ks. verrata, -lu jämförelse; (kiel.) komparation; (verronta) kollationering; vuoksi för jämförelsens skull; jämförelsevis; kestää ~ jnk kanssa tåla en jämförelse med ngt; tehdä ~ja jhk anställa jämförelser med ngt. (-aineisto jämförelsematerial. -aste [kiel.] jämförelsegrad. -kelpoi-nen som tål jämförelse; [verrattavissa oleva] jämförbar, -kohta jämförelsepunkt, -menetelmä [mat.] komparationsmetod. -muoto jämförelseform. -peruste jämförelsegrund.) vertai|nenl. (a.) (tasa-arvoinen) jämlik; likställd; likvärd; (yhtä hyvä) jämngod; (verroille pääsevä) vuxen. 2. (s.) lik|e -en -ar, vederlik|e, gelik|e -en -ar; (vastaava) motstycke -t -n; he ovat toistensa -set de är jämlika (likställda, likvärd[ig]a, jämngoda); de är varandras likar; hän ei ole kilpailijansa ~ han är inte sin medtävlare vuxen, kommer inte upp till samma nivå som sin medtävlare; hänen -sensa miehet män med hans kapacitet, som är hans likar (jämlikar); tunnustaa -sekseen erkänna ngn som sin like; -staan (vailla oleva) hakeva som söker sin like; halveksia -siaan förakta sina likar; sen -sta saa hakea dess like (make) får man leta efter; ensimmäinen -stensa joukossa primus inter pares; den främste bland likar, verta||uksellinen allegorisk; figurlig; metaforisk; (kuvaannollinen) bildlig. -us (vertailu) jämförelse; liknelse; metafor -en -er; -uksin i liknelser, i bilder; bildligt; allegoriskt, vertaus||kohta jämförelsepunkt, -kuva allegori -(e)n -er; symbol -en -er, sinnebild, -kuvallinen allegorisk; symbolisk; sinnebild-lig. -kuvallisuus symbolik; allegori, -luku jämförelsetal -et -; index -en (-et) -. verto* (mat.) proportional -en -er. vertyä* 1. (verestyä, tulla vereen) bli blodig, nedblodad. 2. (urh.) mjuka upp sig; uppmjukas; (kuv. elpyä) upplivas; (piristyä) bli uppfriskad, uppiggad, veru||ke* förevändning, (tekosyy) svepskäl, omsvep; und(an)flykt -en -er; -kkeet (juonet) ränker; (yrittää) käyttää verukkeita advocera. -kehtaa, -kehtia komma fram med (alla möjliga) förevändningar; ty sig till (allehanda) und(an)flykter, svepskäl, veräjä grind -en -ar; (riuku~) led -et

-npieli grind-, led |stolp| e -en -ar. -nvartija grindvakt. -rahat pl grindpengar.

vesa (ksv.) skott -et -; (taimi) telning; sly -(e)t -n; (kuv. lapsi~) ung|e -en -ar. -kirves (vesuri) lövskära. -kko* låg-, skott|skog, småskog; (tiheikkö) snår -et -; sly -(e)t -n. -metsä låg-, skott|skog. -sirppi ks. -k i r-

v e s. -ta (hakata pois vesoja) skottslå*; röja2 skott, -ton (paljas) kal.

ve|si veden vattjen -net - (määr.) -nen; ~ssä silmin med tårad blick; med tårar i ögonen; tårögd; työntää vene ~lle skjuta ut en båt; laskea ~lle (teloilta) sjösätta; näillä —ZZä i dessa vatten; olla (istua) -dellä ja leivällä sitta inne på vatten o. bröd. -ajo: olla ~lla vara på drift; driva (för vinden); joutua ~lle råka på drift; pelastaa ~lta (Iak.) bärga från sjö. -allas vatten|bassäng, -reservoar, (-ruuhi) -ho. -alue vattenområde; sjöterritorium; (sade~) nederbördsområde, -am-me vattenkar, -annos vattenranson -en -er. -asteikko peg|el -eln -lar; vattenståndsmätare. -astia vattenkärl. -bussi sjöbuss, -eläin vattendjur. -ensuojelu vattenskydd. -hakuinen (ksv.) hydrofil. -hana vattenkran, -haude (tkn.) vattenbad.-herne vatten|droppe, -bläddra; (ksv. Utricularia) blåsört -en. -hierakka (ksv. Rumex aqua-ticus) vattensyra. -hoito vattenkur; hydro-terapi-(e)n. (-laitos vattenkuranstalt. --oppi hydriatri -[e]n.) -hämähäkki (Argyroneta aquatica) vattenspindel, -höyry vattenånga; vattengas, -jakso sjöräcka; vattensystem -et -. -jalka (el.) simfot. -johto vattenledning, (-hana vattenledningskran, -laitos, -putki vattenlednings|verk, -rör. -työ vattenledningsarbete, -verkko vattenledningsnät. -vesi vattenledningsvatten.)

vesi 11 joukko (vesimassa) vattenmassa, -jättö upplandning. (-maa upplandningsmark. -niitty upplandningsäng. -saari genom upplandning uppkommen holme; [Iak.] »insula nata».) -jäähdytin vattenkylare, -jäähdyt-teinen vattenkyld, -jäähdytys vattenkylning. -kammo vattuskräck, -kampaus vat-tenondulering. -kannu vattenkanna, -karah-

vi vattenkaraff(in). -karpalo vatten-, (hiki~ j svett|droppe. -kaste vattendop, -kasvi vattenväxt; hydrofyt -en -er. -katto (rak.) vattentak. -kauha vattenskopa, -kauhu (el.lääk.) vattuskräck-en; rabies (en) (tpm.). -kauhuinen rabiessmittad. -kaukalo vatten-ho. -kehä hydrosfär. -kello vattenur; (-rak-kula, lääk.) vattenblåsa; vatten|bubbla, -bläddra, -kerros vattenlager, -kiitäjä 1. (hnt. Gerris) (»räätäli») skräddare; vattenlöpare. 2. racerbåt. -kirkas vattenklar, -kirppu (äyr. Cladocera) vattenloppa, -kko* (Musteta lutreola) flodiller. -klosetti vattenklosett; WC. -koe (hist. ym.) vattenprov, -kohju (lääk.) vattenbrock. -koppivankeus ks. -1 e i-pävankeus. -korvo vattenså. -kouru vattenränna, -kousa vattenskopa, -kuoppa vatten|grav, -grop. -kupla vatten|bubbla, -bläddra, -kuurna vattenränna, -kuvastin vattenspegel, -kylpy vattenbad, -laineitus vattenondulering. -laitos vattenverk, -lasi 1. (juoma~) dricksglas. 2. (kem.) vattenglas. -lasti: 1. olla ~ssa vara vattenfylld. 2.ves vesileili -

vattenballast, -leili vattenlägel, -leima vattenstämpel. -leipävankeu|s fängelse på vatten o. bröd; istua -dessa sitta inne på vatten o. bröd. -letku vattenslang, -liete siam. -lilja vattenlilja, -lintu sjö-, vatten|fågel. -liotus (hampun, pellavan) vattenrötning. -lisko (Triturus) vattenödla, -lista (rak.) vattenlist. -liuos vattenlösning. -Uelaskeminen, -llelasku sjösättning; stapellöpning, -llä-olo vistelse på sjön. -lukko vattenlås. -luola vattenhåla. -lämmitys varmvattensuppvärmning. -lätäkkö vatten I pöl, -puss.

vesi||maali vattenfärg, -massa vattenmassa, -matka (-tie) vattenväg; (mer.) sjöresa, -meloni vattenmelon -en -er. V-mies (täht.) Vattumannen, -moottori vatten|motor, -tur-bin, -hjul. -mylly vattenkvarn, -mäinen vattenaktig; (vetinen) vattnig. -mäisyys2 vattenaktighet; vattnighet. -määrä vattenmängd. -nen ks. vetinen. -nenä -nokka, -nenätti (ksv. Nasturtium offici-nale) vattenkrasse, -nisäkäs vattendäggdjur, -nokka (rak.) vattenjnäsa, -list. -näyte vattenprov. -oikeudellinen vattenrättslig, -oikeudenomistaja vattenrättsinnehavare, -oi-keus (Iak.) vattenrätt, (-asia, -juttu [-vat-ten[rätts]mål.-] {+vat- ten[rätts]mål.+} -laki vatten[rätts]lag.) -oinas (tkn.) hydraulisk vädur; stöthävert -en -ar. -öja vattendike. -osuus andel i vatten, -paine (miel. veden—) vattentryck; hydrauliskt tryck, -paineinen hydraulisk, -painolasti vattenballast, -pallo(peli) (urh.) vat-tenpolo -t. -pannu vattenpanna, -parannus vatten|behandling, -kur; hydroterapi -(e)n. (-laitos vattenkuranstalt. -taito vattenläkekonst; hydriatri -[e]n.) -pato vattendamm. -patsas vattenpelare, -perä: ~ apaja fisktomt varp; olla -nä (nuotta) vara tom; saada (vetää) — (kuv.) kamma noll; misslyckas; slå fel; icke krönas med framgång, -peräinen sänk, sumpig; vattensjuk; vatten-dränkt. -pinta vattenyta, -pisara vattendroppe. -pitoinen, -pitoisuus vatten|haltig, -halt. -poika (leik.) nykterist, absolutist, -posti (kadussa) vattenpost, -pullo vattenflaska. -pumppu vattenpump, -putki vattenrör. -putous vattenfall; (er. Niilin) katarakt. -pyörre vattenvirvel; ed|a -an -or. -pähkinä (Trapa natans) sjönöt, -pääsky (Phala-ropus) simsnäppa. -pöhö (lääk.) vatten-svullnad, ödem -et; vattu-, vatten|sot -en.

vesi||raja (mer.) vattenlinje -n -r; sjögräns; (mnm.) vattenrå. (-nkäynti utstakning av vattenrå.) -rakennus vattenbyggnad, (»insinööri vattenbyggnadsingenjör.) -rakko vattenblåsa. -rapakko vatten|pöl, -puss. -ratas vattenhjul, -regaali vattenregale -t -n. -reitti (-väylä) vattenled; sjöräcka; stråt; (vesistö) vattendrag -et -. -rokko (lääk.) vatt(en)koppor pl. -ruisku vattenspruta, -rumpu vattentrumma, -rutto (ksv. Helodea eanadensis) vattenpest, -ruuhi vattenho. -ruukku vattenkruka, -ryöppy vattenstänk; (putousmainen) vattenkaskad; saada kylmä — niskaansa (kuv.) få en skopa kallt vatten över sig. -ränni vattenränna, -saavi vat-tenså. -sade regn -et -. -saha vattensåg, -sammio vattenkar, -sanko vatten|hink, -ämbar -et -. -sara (Carex aquatilis) vatten-

starr, -selvä spiknykter. -siippa (el. Myotis Daubentoni) Daubentons fladdermus, -soik-ko vattenbalja, -stö vattendrag-et-, (-järjestely vattendragsreglering.) -suihku vattenstråle; vrt. -ryöppy, -suksi vattenskida. -suoni vattenåder, -suoninen vattenförande. -säiliö vatten|behållare, -reservoar, -cistern; vattentank; (-allas)

vattenbassäng, -taso (Int.) hydroplan -et t-, -tauti (lääk.) vattensot; hydremi -(e)n -tautinen vattu-siktig. -teitse vatten-, sjö|vägen, sjöledes. -teliä* (itkeä) tåras, gråta, -tie sjö-, vatten|väg. -tila (Iak.) vattenlägenhet, -tilkka vatten|droppe, -skvätt, -tilus vat-tenäg|a -an -or. -torni vattentorn, -torvi stup|ränna, -rör. -tse sjöledes; vattenvägen. (-kuljetus sjötransport.) -ttyä* bli vattenbemängd, vattnig; (kyyneltyä) tåras; -ttynyt (kuv.) ur|vattnad, -lakad, -ttää* bevattna; begjuta med vatten; (liottaa) ur|la-ka, -vattna; vattenlägga. -tulva vattenflöde; översvämning; störtflod. -tynnyri vattentunna. -tys bevattning; ks. -ttää. -umpi (el.lääk.) stranguri-(e)n. -uoma vatten|fåra, -ränna, -ura vattenränna; (geol.) skolgång -en -ar. -urheilu vattensport, -urut vattenorgel, -vaaka (tkn.) vattenpass -et -; libell -en -er. -vahinko vattenskada, -vaippa (tkn.) vattenmantel, -vako vattenfåra. -vala (hist.) vattenprov, -vara: —t (pl) vat-ten|förråd, -tillgång -en; olla —ssa vara flott; päästä —an komma (bli) flott; joutua —an (j.) ramla i plurret; plurra i. -varasto vattenförråd, -vasara (fys.) pulshammare, -vaunu vattenvagn. -velli vatt-, vatten|-välling. -verso (nälkävesa) vatt(en)skott. -vihmuri vattenspridare. -viiva (mer.) vattenlinje. -viskuri (raut.) vatten|post, -krän. -voima vattenkraft, (-kone vattenkraftmaskin; hydraulisk motor, -käyttö vattendrift. -käyttöinen vattendriven, -laitos vattenkraftverk.) -voimala vattenkraftverk, -vyöhyke vattenbälte, -väri vattenfärg; (taid.) akvarellfärg, (-maalaus akvarell -en -er.) -väylä vattenled, -yhteys sjö-, vatten|förbindelse, -kommunikation.

veso||a 1. skjuta* skott; (nousta) skjuta* upp. 2. ks. v e s a t a. -ittua: ~ umpeen växa2 igen.

vesper (kirk.) vesper -n; afton|gudstjänst, -sång.

vesseli muntergök -en -ar; lustigkurr|e -en -ar; (veitikka) kanalje -n -r.

vestaali (ant. Room.) vestal -en -er.

vesuri lövskära.

vetehinen (näkki) (myt.) näck -en; strömkarl -en.

vete||lehtijä lätting; dagdrivare; flanör, -leh-timinen släntrande; dagdriveri, -lehtiä* latas; lata sig; gå o. driva; släntra; slå* dank; (loikoa) masa sig; ligga o. dra sig. -lys drönare, trögmåns -en -ar; lätting; ks. v e-t e 1 e h t i j ä.

vetel||yys2 blöthet; löshet; sankhet; hållnings-, ryggrads|löshet; slöhet, slapphet, -ä blöt; (löyhä) lös; (nestemäinen) flytande; (vesi-peräinen) sänk; (kuv.) hållnings-, rygg-rads|lös; (laiha) fadd; (veltto) slö; slapp.vetelöittää — viallinen

via

-öittää* förtunna; späda, blanda ut. -öityä* bli blöt, lös jne.; vrt. vetelä.

veteraani (er. sotavanhus) veteran -en -er.

veti ||nen vattnig; (märkä) våt; (vesiperäinen) vattendränkt; sänk; blöt; uppblött; (veden vaivaama, mv.) vattensjuk; (laimea) fadd, black, intetsägande; (yhd.) med . . . vatten; kirkas ~ med klart vatten, -stellä lipa*, gråta*, tåras, -styä bli vattnig, vatten-haltig; (silmät) tåras, vattnas; (kuv.) bli urvattnad; -styvä (kem.) hygroskopisk, -stää: suutani ~ det vattnas i munnen på mig; -stävin silmin med tårdränkta ögon. -syys2 vattnighet; blöthet; sankhet; (kuv.) faddhet; blackhet.

I. veto (kielto) veto -t -n.

II. ve|to* 1. drag; (vetäminen) dragande, dragning; uppdragning; (ajot) körs|el -eln -lor; körsla, släpning. 2. olla oikein -dossa (an) vara i sitt ässe, i form, i slag; hänestä oli ~ poissa han var ur humör, ur form, ur slag. 3. (Iak.) jatkaa ajaa ~ perille fullfölja vad; luopua -dosta övergiva vad; panna päätös ~on vädja mot ett utslag, anföra vad mot ett utslag. 4. veto, veikka vad -et -; lyödä ~a slå (hålla) vad; ingå ett vad; panna ~a jst, jtk ~on slå vad om ngt.

5. hän tuntee mystiikkaan han känner en dragning åt det mystiska, åt mystiken.

6. (ilman) ~ (luft)drag.

veto| aika (Iak.) vadetid. -aine dragmedel, -aminen vädjande, vädjan, åberopande; ks. vedota, -asia (Iak.)

vademål; ~in luettelo (hovioik.) civilrotel -n. -eläin ks. -j u h-t a. -hihna dragrem. -härkä dragoxe, -ilmoitus (Iak.) vadeanmälan, -inen 1. (inrymmande; 5 litran ~ rymmande 5 liter; laiva on 1 000 tonnin ~ fartyget mäter 1 000 ton, är av 1 000 tons 'dräktighet, är 1 000 ton dräktigt; fartyget har en lastkapacitet av 1 000 ton. 2. (viimainen) dragig; -iset huoneet dragiga rum. -isuus2 1. (kuutiosisältö) kubikinnehåll. 2. (tkn.) kapacitet, (mer.) dräktighet, last|förmåga, -kapacitet. 3. dragighet. -jousi dragfjäder, -juhta dragare; ök -et -. -juttu (Iak.) vademål. -jännitys dragspänning, -känne (Iak. vadetalan, -kela drag|rulle, -trumma, -ket-ju dragkedja; blixtlås, -kirja, -kirjelmä (Iak.) vadeinlaga, -koira draghund, -kyky drag-, (hinaus~) bogser|förmåga; (kuv.) dragningskraft, -kytkin (shk.) dragström-ställare. -laastari (frm.) dragplåster, -laa-tikko draglåda. -lujuus (luj.) draghållfasthet. -lukko drag|lås, -kedja; blixtlås, -maksu (Iak.) vade|skilling, -penning, -mitta (astia-mitta) rymdmått, -naula dragspik; (kuv.) dragplåster; attraktion; slagnummer, -numero attraktionsnummer.

veto-oikeus (valt.) vetorätt.

vetooja (Iak.) den vädjande.

vetoo||mus vädjan, vädjande; åberopande, hän| vändning, -vändelse. -npantu (Iak.) motvädjad.

veto I!-osoitus (Iak.) vadeanvisning, -palkka forlön. -penkki (met.) dragbänk. -piirrin dragstift, -raha (Iak.) vade|skilling, -penning. -reikä draghål. -solmu löp-, ränn|knut. -teho drag|effekt, -förmåga, -tie: -teitse,

~lä i vadeväg. -todistus vadebevis, -tuomioistuin vade|domstol, -instans; appella-tionsdomstol. -ura klys. -voima dragkraft; (kuv.) dragningskraft, dragning, attraktion, vetre||ytyä* (vertyä) bli mjuk(are), spänstigare); uppmjukas, -ä 1. frisk; ungdomlig; spänstig. 2. (vuolas) strid, vet|jtyä* bli vattendränkt, vattnig; (kyynel-tyä) tåras, (tulla kosteaksi) fuktas; -tynyt vattendränkt; vattensjuk, -tää* fukta, väta*; -tävä (tihkuva) drypande, veturi lokomotiv -et -, lok -et -. -n(kuljettaja lok[omotiv]förare. -lämmittäjä [-lok[o-motiv]eldare.)-] {+lok[o-motiv]eldare.)+} -paja lok(omotiv)verkstad. -talli lok(omotiv)stall. -tehdas lok(omotiv)-fabrik.

vety* (kem.) väte -t. -atomi väteatom, -ioni vätejon, -kaasu vätgas, -kerros väteskikt. -krakkaus (tkn.) hydrokrackning. -molekyyli vätemolekyl. -peroksidi_väteper-

oxid; ks. -s u p e r o k s i d i. -pitoisuus vätehalt, -pommi vätebomb, -sulfidi svavelväte, vätesvavla. -suola surt salt; vätesalt. -superoksidi vätesuperoxid, vetä||istä draga*; knycka2 (jtk i ngt); (tempaista) rycka2; (raapaista) stryka*, -isy drag -et -; dragning; knyck -en -ar; ryck -et -; tag -et -; strykning, -minen dragande jne.; ks. vetää, -mö (tråd)drageri. -vyys2 (tilavuus) kubikinnehåll; vrt. vetoisuus 1. -ymys (mieltymys) dragning (jhk åt ngt), -ytymisasema (sot.) reträttställning, -ytyä* draga * sig (jst) från ngt, jtk tekemästä för (att göra) ngt; undandraga* sig (jst ngt); (sot. perääntÿä) retirera; ~ syrjään draga sig undan, (lepoon, toiminnasta) tillbaka; syrjään -ytynyt tillbakadragen; ~ vastaamasta undandraga sig ett ansvar; ~ maksamasta mitään dra sig för alla kostnader; ~ takaisin draga sig tillbaka; retirera; ~ kieroon (puus., sht.) slå sig. ve|tää* dra(ga) * 1. a) (laahata) släpa; (hilata) hala, (kuljettaa) forsla; b) ~ parrasta draga ngn i skägget; ~ nenästä (kuv.) draga ngn vid näsan; ~ lippu alas (mer.) hala ned flaggan; (laskea lippu) stryka flagg; ~ liput salkoihin hissa flaggorna; låta flaggorna gå i topp. 2. ~ huomiota puoleensa tilldraga sig uppmärksamheten; magneetti ~ puoleensa rautaa magneten drar till sig, attraherar järn; ~ (houkutella) asiakkaita locka kunder till sig; ~ alas hihansuut draga ned ärmarna. 3. ~ puoleensa (kuv.) utöva dragningskraft på ngn; puoleensa vetävä tilldragande. 4. ~ käteensä (jalkaansa) (pukea ylleen) taga på sig; draga på sig.

5. ~ asia oikeuteen draga en sak inför rätta.

6. kello draga upp en klocka. 7. (sisältää): astia ~ 5 l (litraa) kärlet rymmer (håller, drar) fem liter. 8. (snt.): ~ sikeää unta (makeita unia) sova tungt; he -tävät aina yhtä köyttä de kommer alltid överens, håller alltid i hop, drar alltid jämnt.

veuhtoa (reuhtoa, hosua) bråka, husera, via (kautta) via.

viadukti (maasilta) viadukt -en -er.

vialla, vialle ks. vika.

vialli||nen 1. (yl.) felaktig. 2. (ruum.) ofär-

859;viallisuus — vientilisenssi

di g, lvtt. -suus2 1. felaktighet. 2. ofärdighet, iytthet. via||ton oskyldig; (lapsellinen) menlös; viattomien lasien päivä (kirk.) menlösa barns dag. -ttomasti oskyldigt; menlöst, -ttomuus2 oskuld -en; menlöshet.

vibr||ato (mus.) vibrato, -eerata (mus. ym.)

vibrera, vichy (vesi) vichy(vatten), vie|dä vien föra. 1. (kuljettaa) forsla; (ajaa) köra; ~ maasta föra ut ur landet; utföra, exportera; ~ kotiin föra (taga, forsla, köra) hem. 2. (johtaa, taluttaa): ~ (taluttaa) kädestä föra (leda) ngn vid handen; se vei hyvään tulokseen det ledde till ett gott resultat; tämä vie (johtaa) siihen että detta leder till, har till följd att. 3. (vaatia, kuluttaa): se vie paljon aikaa det tar (kräver) lång (mycken) tid; det tar lång (mycken) tid i anspråk; aikaa -pä tid(s)krävande; som tar tid i anspråk, som kräver tid; tidsödande. 4. ~ (tuoda, saattaa) apua bringa ngn hjälp. 5. (riistää, anastaa): ~ miehellä virka beröva mannen hans tjänst; halla vei puolet sadosta frosten tog hälften av skörden; sieltä -tiin (anastettiin, varastettiin) paljon rahaa där tillgreps mycket pengar; häneltä -tiin (otettiin) kaikki rahat han blev av med (blev bestulen på) alla sina pengar; se vei matkalta kaiken hauskuuden (ilon) det förtog resan allt nöje. 6. -lävä (lievähkö kir.): senkin -tävän tollo! den förbaskade (kirottu förbannade) drummeln! viehe (kal.) bete; (perhonen) fluga. viehke||ys2 behag -et -; charm -en. -ä behaglig, behagfull; (viehättävä) charmerande, charmfull.

viehty||mys lockelse; dragning (jhk åt ngt), intresse (för ngt), -ä bli intresserad av (för), betagen i ngt; lockas (jhk till ngt); -nyt soittoon, soitosta intresserad av musik, viehä||ke* (houkutin, »vetonaula») lockelse, lockmed|el -let. -ttyä* hänföras*; (antaa houkutella itsensä) förledas*, lockas; (saada halua) få* lust (jhk till ngt); (kiinnostua) bli intresserad (jhk för [av] ngt); (mieltyä) bli betagen (i ngt); (tempautua mukaan) ryckas2 med (jst, jhk av ngt); ~ puheeseen hänföras, entusiasmeras (ryckas med) av ett tal; ~ kertomaan komma i berättartagen. -ttävyys2 tjuskraft -en, charm -en; täckhet; (sulous) behag -et. -ttävä hänförande, förtjusande, behag-, charm|full; charmerande; vinnande; (miellyttävä) behaglig, anslående, fängslande, intagande, tilldragande; (j.) tjusig, -ttää* tjusa; tilltala; hänföra*; (miellyttää) behaga, anslå*; (houkutella) locka; (kiehtoa) fängsla; betaga*; esitys -tti minua suuresti framförandet tilltalade mig mycket (slog mycket an på mig), -tys hänförelse; tjusning; charm -en; lockelse; behag -et -; uutuuden ~ nyhetens behag, (-keino tjusningsmedel, -kyky tjusnings-, tjusar|förmåga. -taito tjusningskonst. -voima tjus-, tjusnings|kraft.) viejä överbringare; (maasta ~) exportör;

(laivaaja) avlastare. -maa exportland, viekas -kkaan listig; slug; (ovela) förslagen, slipad; fintlig; illfundig; klipsk, -silmuinen

med falska ögon, falsk blick, -tella (vilpis-tellä) lura; bedraga; bruka list; (teeskennellä) hyckla, (mielistellä) lisma; saada jtk -tele-malla lista sig till ngt; ~ jltk jtk lura av (avlura) ngn ngt. -telu (små)slughet. viekkaasti listigt; förslaget, slipat; slugt; klipskt; fintligt. -aus2 listighet; list -en; slughet; klipskhet; (kavaluus) försåt -et -; saada -audella lista sig till, tillnarra sig ngt; voittaa jk -audella överlista ngn. viekoi||tella* förleda* (jhk till ngt); (houkutella) locka; tubba; (petkuttaa) lura; (liukastella) lisma; (kiusata) fresta; ~ jltk jtk avlocka ngn ngt; lura ngt av ngn; saada jk -telluksi jhk lyckas förleda ngn till ngt; få ngn lurad, narrad till ngt. -ttaa * ks. ed. -tteleva(sti) förledande; förföriskt; lockande, frestande, -ttua* (hairahtua) förledas*; bli förledd; frestas; bli frestad (jhk till ngt), -tus lockelse; frestelse; lock -et. vielä ännu; än; (lisäksi) till; ytterligare; yhä ~ allt ännu; (edelleen) fortfarande; vidare; (jatkuvasti) alltjämt; ~ kehittymätön ännu icke utvecklad; mitä ~ mitä! allt skall man höra! hör man på! än sen (då)! (älä luulekaan!) jo pytt! ~ hän kysyy! vilken fråga! enemmän än mer; ~ kerran än en gång; en gång till; (lisäksi) on ~ huomat-lava man bör ännu (ytterligare, [edelleen] vidare) märka; ei aivan ~ inte riktigt ännu; inte ännu på en tid; on ~ mainitsematta (mainittava) det återstår att nämna, -pä (jopa) till o. med; ännu därtill, viemi|nen förande jne.; vrt. viedä; -set pl förning; (tuliaiset) hemkomstgåva. viemäri 1. avlopp(sdike); (~kanava) avloppskanal -en -er. 2. (lika~) kloak -en -er. -johto avlopps-, kloak |ledning. -järjestelmä kloaksystem, -laitos kloakanläggning, -öja avloppsdike, -putki avlopps-, kloak |rör. -stö kloak|system, -nät. -suoli (el.) kloak -en -er. -suunnitelma kloakplan. -verkko kloaknät. -vesi avlopps-, kloak|vatten. viemäröi I |dä förse med kloaker, avlopp; kanalisera; dränera. -nti kanali|sation, -sering; dränering.

vienankarjalainen a) (a.) fjärrkarelsk; b)

(s.) fjärrkarelare. wienervalssi wiener-, viner|vals; ks. wienin-. wieniläinen wiener-; wiensk; (s.) wienare, wienin||leike, -leipä wiener |schnitzel, -bröd. vieno vän; (lauhkea) mild; (hiljainen) lätt; stilla; (hento) vek; ~ sade ett milt regn; ~ tuuli en svag, lätt vind; en stilla fläkt, bris; ~n surumielinen vemodig, -sti vänt, milt; lätt, stilla; vekt. -us2 mildhet; lätthet; vekhet.

vienti* 1. (vieminen) förande; transport jne. vrt. viedä. 2. (maasta~) utförsel -n; export -en; ~ä harjoittava exportidkande. -alue ks. -m a a. -artikkeli exportartikel, -arvo exportvärde, -enemmyys exportöverskott. -helpotus exportlättnad, -kauppa exporthandel, -kauppias exportör, -kaupunki exportstad. -kielto utförsel-, export|-förbud. -kiintiö export|kontingent, -kvot. -kyky export|förmåga, -kapacitet, -lajitelma exportsortiment, -lajittelu exportsortering, -liha exportkött. -liike exportaffär, -lisenssi

860;ks. -lupa. -luotto exportkredit, -lupa exportlicens. -luvallinen exporttillåten, -maa exportland, -mahdollisuus export-möjlighet. -maksu exportavgift, -markkinat exportmarknad. -määrä export|mängd, -kvantitet, -osuuskunta exportandelslag, -palkkio exportpremie, -politiikka exportpolitik. -puu(tavara) exportvirke, -rajoitus exportbegränsning, -saba exportsåg. -satama exporthamn, -sulku export-, utförsel|-stopp, -spärr, -tavara exportvara; export|-gods, -artikel, -teollisuus exportindustri, -teurastamo exportslakteri, -tulli export-, utförsel I tull. -tuotanto exportproduktion, -tuote exportprodukt, -vaikeus exportsvårighet. -vajaus exportunderskott, -voi exportsmör. -voittoinen: ~ kauppatase aktiv handelsbalans, -voittoisuus ks. ed.; exportöverskott -et -. -yhdistys exportförening. -ylijäämä exportöverskott.

vieraan I |nu ttaa * göra* främmande (jst för ngt); (loitontaa) fjärma (från ngt); (totuttaa pois) avvänja * (från ngt), -tua* bli främmande (jst för ngt); (tottua pois) bli avvand, avvänjas* (från ngt); maailmasta -tunut världsfrånvänd. -tuminen alienation, -vara (för gäster avsedd) förplägnad, undfägnad -en. -varainen gästvänlig, gästfri, -varaisuus gästvänlighet, gästfrihet.

vierai||lija gäst -en -er; (en) besökande, (teat., oop.) gäst, (den) gasterande. (-johtaja gästdirigent.) -lia gästa, besöka jssk ngt; jnk luona besöka2 ngn; käydä -lemassa göra, avlägga visit; hälsa på; göra ett besök; (teat.) gästspela; ge en gästroll (gästroller); gastera; -leva ohjaaja gästregissör -en. -lu besök -et -, visit -en -er; (teat., oop.) gästspel -et. (-aika besökstid, -käynti visit -en -er; besök, -näytäntö gästföreställning, -osa gästroll. -puku visitdräkt.) -silla, -sille på besök (visit).

viera|s -aan I. (a.) främmande, (outo, tuntematon) obekant; (harvinainen) ovanlig; se on meille ~ta (outoa, tuntematonta) det är främmande (obekant) för oss; olla ~ (jäädä -aksi) jllk vara (förbli) främmande för ngn, ngt; se on ~la (outoa) hänen luonteelleen det är främmande för hans kynne (natur); maailmalle ~ världsfrämmande. II. (s.) 1. gäst; besökare; minulla on (luonani) ~ jag har en gäst hos mig; minulla ön -ita jag har främmande. 2. olla (käydä) -issa (-isillä) vara på besök (visit); gästa; tulla -aksi (-isille) komma på besök (visit); olla -ana (-isilla) vara på besök (visit); gästa; saada luokseen ~ få en gäst, få ett besök. 3. (rav., hot. ym. asiakas) kund. 4. (muukalainen) främling.

vieras I|heimoinen av främmande stam (härkomst, extraktion), -huone gäst-, främ-mande|rum. -kahvit (m.) kafferep, -kamari (j.) ffämmandekammare. -kielinen avfattad på (talande) ett främmande språk; (muukalainen) främling; ~ koulu skola med främmande undervisningsspråk, -kirja gästbok. -koti gästhem, -käynti besök -et

visit -en -er. -maalainen från ett främmande (annat) land; (a.) utländsk; (s.) utlänning; (muukalainen) främling, -mainen från ett

annat land; utländsk, -maja härbärge -t -n. -mies (Iak.) (todistaja) vittne -t -n. -paikkainen ks. seur. -paikkakuntalainen, -paik-kalainen från en annan ort; utbörding; (j.) utböling, -peräi|nen av främmande ursprung; -set sanat främmande ord; (lainasanat) lånord, -pidot pl gästabud -et -; kalas -et -. -rotuinen av främmande ras. -sukuinen obefryndad, oskyld, -syntyinen av främmande börd; vrt. - maalainen, -taa sky; hän ~ vanhoja ihmisiä

hon är blyg (generad) för äldre människor; vrt. vieroksua, -talo (pito gästabudsgården; (maja~) härbärge -t -n. -tupa främmandestuga; finrum, -uskolainen anhängare av främmande trosbekännelse, -valtaisuus övervägande främmande inslag. vieraus2 det främmande; ovanlighet; olojen (outous) de främmande (obekanta) förhållandena.

vier||een (pstp.; adv.): jnk ~ bredvid (intill) ngt; hän istuutui minun han satte sig bredvid mig. -einen nära befintlig, belägen; när-, an|gränsande; bredvid-, intill-, invid|-liggande; grann-; ~ huone det angränsande, bredvidliggande rummet; rummet invid; angränsande rum; ~ tontti tomten bredvid; granntomten; kaupungin ~ invid staden belägen, -ekkäin bredvid (invid, intill, i närheten) av varandra; (lähekkäin) nära varandra; (rinnakkain) jämsides; (yhd.) vrt. vierus-, -ekkäijnen: -set bredvid (invid) varandra (befintliga, belägna, liggande). -eksiä (lojua, virua) ligga; ligga (stå) o. skräpa; (kuljeksia) driva (omkring), -eilinen ks. viereinen, -ellä, -elle bredvid, (in)vid ngt; (lähellä) nära ([in]till) ngt; i närheten av ngt. vieremä (maan~) ras -et -; skred -et -. viere||ssä ks. -11 ä; ~ oleva huone? ks. v i e-r e i n e n h.; angränsande rum. -stä från (i) närheten (av ngt);' löysin sen kaivon ~ jag hittade den bredvid brunnen, -tysten ks. -k k ä i n. vier|i2 (reuna) rand randen ränder, brädd -en -ar; (syrjä) kant -en -er; (puoli) sida; ~ -essä sida vid sida; (tätt) intill varandra; vrt. -e e n, -e 11 ä. -miskitka (tkn.) rullfrik-tion. -mmäinen närmast belägen, närmaste, vierin||kitka ks. v i e r i m i s k i t k a. -kivi rullsten, (-harju rullstensås.) -tälaakeri (tkn.) rull(nings)lager. vieriskellä rulla sig, vältra sig; vrt. vieriä, vieritse: jnk ~ förbi ngt; (jtk pitkin) längs-

med, utmed ngt. vierittää* välta; vältra; rulla; (kuv.) avvältra; ~ syy jst jnk niskoille vältra (skjuta) skulden för ngt på ngn; ge ngn skulden för ngt; beskylla ngn för ngt; se vieritti taakan sydämeltäni det lyfte en sten från mitt bröst.

vieri|ä 1. (pyöriä) rulla; tumla; (j.) trilla; (syöksyä) rasa; (luisua) skrida *; glida *. 2. (aik.) (kulua) förlida*, förflyta*; vuosien -essä under årens lopp.

viero |ä (arastella) sky3; (jtk) känna2 sig

främmande (för ngt); (olla epäsuopea jllk) vara avogt stämd (mot ngt); (torjua) avvisa; (hylätä) taga* avstånd (från ngt);

(torjua luotaan) stöta * ifrån sig; seuraa -va osällskaplig; maailmaa -va världsfrämmande; työtä -va arbetsskygg; ilmaa -va anaerob; vettä -va vattenavstötande. vieroi 11| taa * göra* främmande (jst för ngt); (totuttaa pois) avvänja*; (johtaa pois) avleda*; (loitontaa) avlägsna, fjärma; ~ jk jst vänja ngn av med ngt; ~ rintalapsi (äidistään) avvänja ett dibarn; ~ ajatuksensa jst avleda sina tankar från ngt. -tua* ks. v i e r a a n t u a. -us avvänj |ning, -ande, fjärmande.

vieroksua anse (ngt) främmande; känna sig ovan vid ngt; hysa olust (för ngt); hysa, känna ovilja (mot ngt); vara avogt sinnad (stämd) (mot ngt); 7torjuen) inta en avvisande hållning (gentemot ngt); ~ työtä (karttaa) sky3 "arbete; (ujostella) genera sig för ngt; vrt. vieroa, vierre 1. (mallas~) vört -en. 2. (rinne) sluttning; slänt -en -er; vrt. vieremä, -leipä vörtbröd, -määrä vörtmängd, -pitoisuus vörthalt. -väkevyys vörtstyrka, vier||to*: kasken~ svedjebränning. (-mylly kollergång. -tie chaussé -n -er.) -tää 1. ks. -i 11 ä ä. 2. (reunustaa) kanta. 3. (viettää) slutta. 4. (mäskätä) mäska. 5. ~ kaskea bränna sved. vierus kant -en -er; sida; (kirjan) marginal; (yhd.) sido-, -huone sidorum, -kulma (mat.) nabovinkel. -ta ks. vierus; jnk ~ stället invid ngt; jnk ~lla invid ngt. -toveri sidokamrat.

vieräh||dys rullning; slintning. -tää* rulla, tumla; trilla; (kyynel) tillra; (luistaa) slinta*; vuodet -tävät (kuluvat) åren (för)går (förflyter, förrinner); kyynel -ti poskelle en tår rann ned på kinden; kivi -ti sydämel-täni en sten föll från mitt bröst, viesti budskap -et -; (sanoma) bulletin -en -er; (tieto) underrättelse; information; (urh.) stafett -en -er; (sot.; opaste) signal -en -er; (raportti) rapport -en -er. -asema (sot.) signalstation, -joukko (tav. pl., sot.) för-bindelsetrupp(er); (Ruots.) signaltrupp(er). -joukkue stafettlag; (sot.) signal-, förbin-delse|pluton. -kapula (hist.) budkavle; (urh.) stafett -en -er; stafettrulle. -koira (sot.) rapporthund. -komppania (sot.) signal-, forbindelse|kompani. -kotelo (sot.) rapporthylsa, -kyyhky(nen) brevduva. -n-juoksija staf ettlöpare, -njuoksu

(urh.) sta-f ettlöpning, -npudotuspaikka (sot.) plats för luftpåpassning; rapportnedkastnings-plats. -ntä kommuni|cering; -kation; ks. -ä. -nviejä (sot.) rapportförare; budbärare; stafett -en -er; vrt. -n j u o k s i j a. -nvienti rapportföring. -osasto (sot.) signal|avdel-ning, -förband, -palvelus (sot.) förbindelse-, signal|tjänst. -ttäjä (sot.) signalist. -ttää* underrätta, informera; rapportera; (sot.) översända2, vidarebefordra ett meddelande; signalera; (mer. m.) semaforera. -tys översändning, vidarebefordran av ett meddelande; (sot.) signalering; (viittoilu-) sema-forering. -uinti stafettsimning. -upseeri signal-, förbindelse|officer. -vaate (sol.) signalduk. -valkea signaleld. -verkko signal-,

förbindelse|nät. ^yhteys signalförbindelse, -ä kommunicera, viete* 1. (kaltevuw) sluttning; slänt -en -er. 2. ks. viihdyke, ratto, vietellä * förleda *; förföra; (houkutella) locka; (kiusata) fresta; vrt. viekoitella; ~ rikokseen förleda till brott; ~ nainen förföra en kvinna, vieteri (jousi) fjäder.

viette||lijä förledare; frestare; förförare, -lijä-tär fresterska; förförerska. -ly förledande; frestande; förförelse, -lys (houkutus, kiusaus) lockelse, frestelse; (er. Raam.) förförelse.

vietti drift -en -er; (vaisto) instinkt, böjelse; begär, -elämä driftliv, vietto * 1. firande; firning; tillbringande (jnk av ngt). 2. (s.) (maan~) sluttning; slänt; lutning; lut -et -. (a.) sluttande; lutande; sned(ställd).

viettymys dragning (jhk åt ngt); anlag (för ngt); böjelse (för ngt).

viettyä* 1. (kulua) förlida*; gå*. 2. (tuntea viettymystä jhk) känna dragning åt ngt. viettäminen firande, firning. viettäv||yys2 sluttning; lutning, -ä sluttande;

(kalteva) lutande, viet|tää* I. tr 1. (juhl.) fira; högtidlighålla; begå; häät -ettiin (olivat) kesällä bröllopet firades (stod) på sommaren; ~ juhlaa fira en fest; ~ jnk muistoa högtidlighålla, fira, begå minnet av ngn, ngt. 2. (kuluttaa) tillbringa; miten sinä -ät aikaasi? hur tillbringar du din tid? 3. (hnm.): mies ~ huonoa elämää mannen för ett dåligt liv. II. itr ~ (olla kalteva, luisu) slutta; ~ jhk päin slutta mot ngt. vih|al. hat -et; iso, pikku ~ (hist.) stora, lilla ofreden; (suuttumus) vrede -n; ilska -n; förtrytelse; olla -oissaan jst vara förargad (uppbragt, ilsken, ond) över ngt; olla -oissaan jllk vara förargad ([j.] arg, ond, ilsken) på ngn; hän lähti pois -oissaan förargad gick han bort; han gick bort i vredesmod; minun pistää ~kseni det förargar (förtryter, retar) mig; vimmassa upptänd av "hat (vrede); till ytterlighet uppbragt; (j.) fly, blixt-, etter förbannad; olla -oissa (epäsovussa) jnk kanssa leva i osämja (ovänskap) med ngn; stå på fientlig fot med ngn; vara ovän med ngn; olla jnk -oissa vara hatad (illa sedd) av ngn, (epäsuosiossa) i onåd hos ngn; joutua jnk -oihin ådraga sig ngns hat. 2. (lääk. j.) ~t (tulehdus) inflammation; (rohtuma) utslag -et; kylmän ~t frost-, kyl|skada; (kuolio) kallbrand, gangrän. vihajaja som hatar; hatare; (yhd.) -hatare; (jnk vihollinen) fiende -n -r till ngt; nais ~ kvinnohatare; misogyn -en -er. -aminen hatande, -inen (äkäinen) arg, ilsken, ond; (-stunut) vred, vredgad; (kiukkuinen, kiihtynyt) hätsk; (vihamielinen) hatfull, fientlig; ~ koira en arg (ilsken) hund; ~ nuori mies (er. kirj.) en arg ung man; ~ viima en bitande kall vind; nare -n. -isesti argt, ilsket; vredgat; hätskt; hatfullt, fientligt. -isuus2 arghet; ilska; hätskhet. vihamieli||nen fientlig(t stämd, sinnad); hat-

862;full; (nurja avogt stämd; avog; yhteiskunnalle (uskonnolle) ~ samhälls-, religions|-fientlig; jllk ~ fientligt stämd mol ngn. -sesti fientligt. -syys2 avoghet; (vihollisuus) fientlighet; (epäsopu) fiendskap, ovänskap -en, missämja -n. vihamies fiende -n -r; ovän -nen -ner. -nkauna groll -et; agg -et; tuntea (kantaa) ~a naapuriaan kohtaan bära (hysa) agg till (mot) sin granne, -nmyrsky en storm av ovilja.

vihan||nekset pl grönsaker; legymer, -nes-(keitto grön[saks]soppa. -liemi grönsaks|-buljong, -soppa, -ruoka grönsaks-, legym|-rätt.) -noida grönska, -noiminen grönskande. -noittaa * (Raam.) befrukta, -nuus2 grönska.

vihan||pito groll -et; agg -et; fiendskap, -purkaus vredesutbrott, vihanta (a.) grönskande; grön; (terve) blomstrande; frisk; (s.) grönska -n; alati, aina ~ ständigt|grön, grönskande, -lannoitus gröngödsling, -leikkuu grönfoderskörd, -rautainen med grönskande stränder, -rehu grönfoder. - virna grönvicker. viha||puhe elakt (hatfullt) tal; förtal, -päis-sä(än) i vredesmod, -stua bli förargad (förtörnad, uppbragt, ilsken, ond, [j.] arg, vred); vredgas (på ngn), -stuminen förtrytelse; ilska; vrede -n. -stuttaa* förtörna; {harmittaa) förarga; ~ Jumalaa förtörna Gud. -ta hata; alkaa ~ jtk fatta (gripas av) hat till ngn, ngt; (jtk) -ava fientlig; fientligt, avogt stämd (mot

ngt), -ttu* hatad; joutua -tuksi bli föremål för hat; bli hatad, vihav||a (katkera) bitter; (karvas) besk; ~ luuli bitande vind. -oida (kirveliä) svida*.

vihdoin slutligen, äntligen; ~ viimein äntligen; (lopulta) sent omsider; till slut; ~kin äntligen; omsider.

viheliäi||nen jämmerlig, miserabel; (kurja) eländig, usel; (vaivainen) arm; (kehno) urusel; erbarmlig; lumpen, -sesti eländigt, uselt; jämmerligt, miserabelt; erbarmligt; lumpet, -syys2 eländighet, elände -t; uselhet; jämmerlighet; erbarmlighet; lumpenhet, vihel I |leila * vissla, -lin* vissl|a -an -or; (sumu~, hälytys siren -en -er. -tys vissling, (-konsertti visselkonsert. -merkki, -opaste [raut.] visselsignal. -pilli visselpipa, vissla.) -taminen visslande, -tää* vissla, jtk luokseen på ngn.

viher ||alue grönområde, -hiukkanen (ksv.) klorofyllkorn -et -. -iäinen grön. -iö (golf) green, -iöidä grönska, -kaihi (lääk.) grön starr -en; glaukom -et. -kasvi (huonekasvi) grönväxt. -levä grönalg -en -er. -peippo (Chloris chloris) grönfink, gröning. -rellä* grönska, -sokeus grönblindhet, -tikka (Picus viridis) gröngöling, -tyä * bli grön; ks. -t ä ä. -tävä grönskiftande; (vihannoiva) grönskande. -tää* grönska; skifta i grönt, »varpunen (Carduelis s pinus) grönsiska. vihi (vainu) nys (tpm.); (jälki) spår -et; (aavistus) hum (tpm.); saada jst

få nys (hum) om ngt; (aavistaa) ana ngt; komma ngt på spåren; hänellä on ~ä jst han har nys om ngt, han anar ngt; (ön hie-

man perehtynyt jhk) han har litet hum om, (aavistusta) en aning om ngt. -koira (vainu-~) spårhund, vihin ks. vihki ä.

vihistä (viuhua, suhista, sihistä) vina, susa, väsa.

vihi||ttävä (yliop. promovendi) promovend -er -er; (kirk.) ordinand -en -er; (yl.) som skall vigas, -ttää, -tyttää* låta* viga, inviga, (yliop.) promovera, (kirk.) ordinera, vihj||ailla (antaa vihjaus) ge* en vink (antydan, antydning) (om ngt); antyda* ngt; häntyda*, anspela på ngt; insinuera; låta* förstå, -ailu ks. -aus. -aista, -ata ks. -a i 11 a. -aus, -e vink -en -ar, hän-, an|tyd-ning, -tydan; anspelning. vih|ki(-) (yhd.) ks. v i h k i|m i s-, -m ä-; vigsel-; mennä -ille vigas*; låta* viga sig; gå* till vigseln; träda* (gå*) i brudstol, -jakkara vigselpall. -jä vigselförrättare. -minen vigande; invigande; (in)vigning; (aviol.) vigsel; (yliop.) promovering, promotion; (papiksi) ordination; (ehtooll.) konsekration. -mis(lupa vigseltillstånd, -me-not pl vigsel I ceremoni, -ritual, -oikeus vigselrätt. -sanat pl vigselformulär -et -; invigningsord. -todistus vigselattest, -toimitus vigselförrättning.) -mys invigning; (kirk.) ordination; vigsel, vihkimä- (yhd.) vigsel-; (in)vignings-, -kaa-va vigselformulär, -kirja ks. vihkimis-todistus, -luku ks. -kaava, -palkkio* vigselavgift-en-er. -risti (kirk.) invignings-, konsekrations|kors. -tilaisuus (aviol.) vigsel I akt, -tillfälle; (rak. ym.) invignings | akt, -tillfälle; promotionstillfälle. -toimitus vigselförrättning. -tön icke vigd; ovigd. vihki||palli vigselpall -en -ar. -puku vigseldräkt. -sormus vigselring, -vesi (kat.) vigvatten. (-astia, -malja vigvattenskärl.) -ytyä* viga* sig (jhk åt ngt); invigas*; -ytynyt jhk invigd i ngt; tieteelle -ytynyt elämä ett liv vigt åt vetenskapen, vih|ki||ä (aviol.) (samman)viga*; (tarkoitukseensa) inviga*; (maisteriksi, tohtoriksi) promovera; (papiksi) ordinera; ~ papiksi prästviga; (promootiossa) -ittävät promovendi; papiksi -ittävä ordinand -en -er; kirkkoa -ittäessä vid invigningen av kyrkan; ~ jhk (-kimällä yhdistää) sammanviga med ngn; viga vid ngn. -äiset pl (avioliittoon ~) vigsel -n; vigselakt -en-er; (esim. kirkon) ~ invigning; (maisterin-, tohtorin^) promotion. -äismenot pl vigsel|ceremoni, -ritual, -äistilaisuus vigsel|tillfälle, -akt -en -er; pro-motionsakt. vihko(*) häfte -t -n; (kukka~) bukett -en -er.

-ina, -ittain häftesvis; i häften, vihl|[ais|ta 1. (äkkiä leikata) skära*; rista2; (repiä) riva*, slita*. 2. (tuskallisesti viiltää): sydäntäni -i det skar mig i hjärtat; ~ korvia skära i öronen; huuto -i ilmaa ett rop skar genom luften; -eva skärande; genomträngande; kylmä -ee hampaita kölden kommer det att ila i tänderna; se koski kuin puukolla -ten det kändes som ett knivhugg, -aisu (kipu) en häftig smärta; skärning; ristning; rivning, slitning; (hampaissa) ilning, -oa smärta; göra ont; jalkaa-

(ni) -oo min fot smärtar; jag har ont i foten; vrt. vihlaista, vihm||a duggregn -et, dusk -et. (-sade duggregn.) -oa dugga; strila; stänka2, -oitin* spridare; aerosol; sprayflaska, -oittaa* bespruta, överspruta; bevattna, -onta* dugg -et; stänkning, stänk -et. -uri (tkn.) stril-apparat -en -er; vattenspridare; strilmun-stycke; spridare; färgspruta. vihn||e(et) pl sådor; (akanat) agnar, -eetön utan (fri från) agnar, sådor. -einen sådig. vihoi||tella* 1. (kiukutella, äkäillä) ondgöra sig, ondgöras* (över ngt). 2. (haava) bulna; vara sig; (Suom.r.) ilskas; vrt. ärtyä 2. -ttaa* 1. (vihastuttaa) förtörna, förarga. 2. (lääk.) ks. -tell a 2. 3. (vihertää) grönska, -ttuma (rohtuma) utslag -et. viholainen 1. (nokkonen) (Urtica) nässla, brännässla. 2. (mrt. muurahainen) ettermyra.

vihollil|nen (s.) 1. fiende -n -r (jnk till ngt, ngn); (vihamies) ovän. 2. (a.) fientlig (mot ngn); yhd. fientlig, fiendens, fiende-, -skan-nalla (stå) på fientlig fot (med ngn); (vihoissa) leva i fiendskap med ngn. -slaiva fientligt fartyg, -smielinen fientligt sinnad (stämd; fientlig), -suus2 fientlighet; (epäsopu) fiendskap -en; -suuksien cdoittaminen (lopettaminen) (sot.) inledande, öppnande (inställande) av fientligheterna, -svalta fiende|makt, -välde, -svoima fiende-, fient-. lig styrka.

vihoviimeinen 1. allra sist(a). 2. (mitä huonoin) allra sämst(a); (viheliäinen) urusel, vihre||ikkö* grön plats (i naturen); plantering. -ys2 grönska; veden vihreys vattnets gröna färg. -ä grön; ~t herneet pl gröna ärter; grönärter, (-juovainen grön|randig, -strim-mig. -kerttu grönsångare, -n[hohtoinen grön|glänsande, -skimrande. -keltainen grongul.] -peitteinen [be]täckt med grönt; grönklädd, -pilkkuinen grönprickig. -pukui-nen grönklädd, -raitainen grönrandig. -var-punen [vihervarpunen] grönsiska. - verkainen: ~ neuvottelupöytä [valt.] det gröna bordet.)

vih||ta* (sauna badkvast -en -ar. (-housu [j., leik. paholainen] den onde; hornpelle.) -toa* (saunoa) bada bastu; slå* (daska) sig med badkvast, vih tori (j., leik.) (m.) toffelhjälte. vihtrilli (kem.) vitriol -en. vihuri vind-, storm|ü -en -ar; (storm)by -n ar; (tuulenpuuska) vind|stöt, -kast; vindpust -en -ar; (pyörretuuli) virvelvind -en -ar. -rokko (lääk.) röda hund. vihvilä (ksv. Juncus) tåg -en. viidakko* 1. (lehtimetsä) lövskog -en -ar; (lehto) lund -en -ar (-er); hult -et -; dung|e -en -ar; (tiheikkö) snår -et -. 2. (troop.) (er. Int.) djung|el -eln -ler. -sota djungel-krig.

viiden I |kertainen fem | dubbel, -faldig. -lainen fem slags, sorters (tpm.). -neksi för det femte. -nes -nneksen femtedel -en -ar. viid|es -ennen (järj.) femte, -kertainen: ~

varkaus femte resan stöld, -kymmenes (järj.) femtionde, (-osa femtiondedel.) -luokkalainen femte|klassist, -klassare. -ti

864;

onlopunvietto

fem gånger, -toista (järj.) femtonde, (-sataluku femtonde århundradet.) -tuhannes (järj.) femtusende, viih|de* underhållning; förströelse; tidsfördriv; -teeksi som underhållning, -konsertti, -musiikki, -ohjelma underhållnings | konsert, -musik, -program, viihdy||ke* förströelse; (hauskuus) trevnad; (lohduke, lievitys) tröst; lindring, hugsva-lelse. -kkyys2 trevnad; trivsel; gemytlighet. -käs -kkään trivsam, treven; gemytlig; (hauska) trevlig, -teliä* (rauhoittaa) lugna; stilla; (~ lasta uneen) vyssja; vrt. seur. -ttää* (rauhoittaa) lugna; bringa* till ro; stilla; (lohduttaa) trösta; (uneen) vyssja; (huvittaa) förströ; underhålla; bereda glädje; jk ~ häntä han finner trevnad i ngt; vrt. -t e 11 ä. -tys (lohtu) tröst -en; förströende; förströelse; vrt. viihdyke. (-kiertue underhållningsturné -n -er.) viihty||isyys2 trevnad; trivsel; trivsamhet; gemytlighet. -isä trivsam; treven, -mys trevnad; trivsel -n. -vyys2 ks. ed. -ä* trivas2; finna * sig väl; ~ huonosti vantrivas; ~kseen för att trivas; för sin trevnad (trivsel), viikari (poika slyng|el -eln -lar; lym|mel -meln -lar; krabat -en -er. viikate* lie -en -ar. Väinämöisen ~ (täht.) Orions bälte, -kovasin lie|bryne, -sticka, -mies (kuolema, Tuoni) liemannen, viikinki * (hist.) viking -en -ar. -aika vikingatiden). -aikainen vikinga-; från vikingatiden. -elämä vikingaliv. -kausi vikingati-d(en). -kuningas vikingakonung, -laiva vikingaskepp. -linna vikingaborg. -luonne vikinga |lynne, -kynne, -mieli vikingasinne, -retki vikingafärd, -veri vikingablod, viik|ko* vecka; (yhd.) vecko-; tällä, ensi, viime -olla i den här veckan, (i) nästa vecka, senaste vecka (i förra veckan); -on varrella under veckan; kuluva ~ innevarande vecka; ~ sitten för en vecka sedan; -on kuluttua om en vecka; ~ja kestävä, kestänyt som varar (varat) i veckor; veckolång, -inen som varar (varat) en vecka (i veckotal, veckor); (yhd.) vecko-; ~ työ veckoarbete; tämän ~ denna veckas (gen.);

kaksi~ två veckors (gen.); (kahden viikon vanha) två veckor gammal, -katsaus vecko| översikt, -revy. -kaupalla (adv.) i veckotal, veckor; veck(o)tals. -kausi en veckas tid; ~a i veckotal, -kertomus veckorapport -en -er. -kirjanen veckoskrift -en -er. -lasku veckoräkning, -lehti vecko|-blad, -tidning, -magasin, -tidskrift, -lepo veckovila -n. -liite veckobilaga, -määr|ä: -in i veckotal, veckor; veck(o)tals; vrt. -k a u-si. -painos veckoupplaga, -palkka veckolön, -rahat pl veckopengar, -tunti veckotimme; ~en lukumäärä antal(et) veckotimmar, -työ veckans, veckolarbete. -villissä (sekaantunut viikonpäivistä) veck(o)vill. viikoittai n (joka viikko) varje vecka; vecka för vecka; veckovis, -nen varje vecka försiggående (inträffande, före-, åter|kommande); työaika arbetstid per vecka, viikon||loppu veckoslut; weekend -en -er. (-lippu veckoslutsbiljett; weekend[s]biljett. -maja, -mökki weekendstuga. -matka weekendresa.) -lopunvietto firande (tillbringan-viikonpäivä — viinaryyppy

vii

de) av veckoslutet; weekend|vistelse, -fi-rande. -päivä veckodag.

viikse||käs, -kkään, -Uinen med mustascher; mustaschprydd; (el.) (försedd) med skäggtömmar. -tön (som är) utan mustascher; mustaschlös. viiks|i3 mustasch -en -er (lav. pl -et -er); kissan -et minä siitä! det struntar jag i! det ger jag tusan i! voi kissan -et, minkä teit! vad tusan gjorde du! -karva (el.) morrhår, -käs -kkään, -niekka (j.) ks. v i i k s e 11 i n e n. -siippa (el.) mustaschflädermus, -säie (el.) skäggtöm -men -mar. viikuna (hed.) fikon -et -. -nlehti fikon(a)-

löv. -puu (Ficus carica) fikonträd, viila fil -en -ar. -amaton ofilad; icke filad, -aminen filande; filning, -harja filborste. -illa (m. kuv.) fila. -in filklov|e -en -ar. viilan H jälki filspår. -puru(t) filspån-et (-en).

-terittäjä, -teritys fil|huggare, -huggning, viila ||penkki filbänk. -pihdit pl filklove. -rauta filjärn. -ta fila. -teräs filstål. -us filning, (-kone filmaskin.)

viilek|e* (lav. pl -keet) (kantimet) gehäng -et -; (kaista) remsa; (housun -keet) hängslen pl; (hihna) rem -men -mar. viileksiä skära*; (j.) karva, viile||ntyä* ks. -t ä. -ntämö avkylningsrum; kylanläggning, -ntää* (m. kuv.) avkyla; göra * sval(are); svalka, viileske||llä skära*; (j.) karva, -ly skärning; karvning.

viile||tellä*, -ttää* (kiitää) ila, rusa fram; fräsa2 iväg; skjuta* fart; (purjehtia) styra* (med god fart); juosta ~ kila, sno* (i väg), viile||tä bli svalare; (av)svalna; avkylas, -ys2 svalka; (kuv.) kyla. -ytyä* ks. -t ä. -ä (m. kuv.) sval; kall; kylig; reserverad; ~t tunteet svala känslor; sain ~n vastaanoton jag fick ett kyligt mottagande, -ästi svalt; kyligt; reserverat, viili (~maito) filmjölk -en; (Suom. r.) fil -en. -kehlo, -pytty filbunk|e -en -ar. viillos skärning; snitt -et -; (viipale) skiv|a

-an -or; vrt. viiltää, viilokki* (keit.) frikassé. viil|t||o* skärning; snitt -et -. -ohaava skärsår. -osärmä (pap.) saxsnitt -et -. -ää* 1. (leikata) skära* (i ngt); ~ poikki skära av; avskära; ~ halki fläka, rista upp. 2. laiva ~ vettä fartyget skär, plöjer (klyver) vågorna. 3. (tuska, kipu): sydäntäni -si det skar mig i hjärtat; hampaita ~ det skär i tänderna.

viilu skiva; (vaneriviilu) (enkelt) faner -et -; auran ~ (plog)tilta. -inen skivig. -levy fanérskiv|a -an -or. -saha fanersåg. -ttaa* fanera.

viima (kylmä tuuli) blåst -en; luftström; snål blåst, vind; nare -n; (veto) drag. -inen byig; narig; (tuulinen) blåsig; (pureva) bitande; snål; pinande; (vetoinen) dragig, viime tpm. senast(e); (viimeinen) sist(a); (viimeksi kulunut) sistliden, sistförfluten; ~ aikoina under de senaste tiderna; ~

hetkessä, hetkellä (tingassa) i sista ögonblicket (stunden); i elfte timmen; i senaste laget; ~ vuonna senaste år; i fjol; ~ vuoden ylijäämä överskottet från senaste år (från

i fjol); ~ maanantaina senaste måndag; i måndags; ~ kesänä senaste sommar; i somras; ~ talvena senaste vinter; i vintras; ~ jouluna i julas.

viimejlaikai|nen: -set tapahtumat den senaste tidens händelser; händelserna under de senaste tiderna; (viimeisimmät) de senaste händelserna, -in (vihdoin) slutligen; äntligen.

viimei|nen sist(a); (myöhäisin) senast; -stä, -sen edellinen näst sist(a); nästföregående; -seen mieheen, -stä miestä

myöten till sista man; tulla -senä komma sist (av alla); ~ päivä (usk.) den yttersta dagen; ~ tuomio yttersta domen; hänen — tahtonsa hans sista (yttersta) vilja; -seen asti ända till slutet; till det yttersta; i det längsta; sitten -sen (viimenäkemän) sedan sist; veisata -stä virttään sjunga på sista versen; -set tiedot de sista (senaste) underrättelserna; -iset ajat (usk.) de yttersta tiderna, viimei I |nkin äntligen, -seltä (lopulta) slutligen; till slut. -silleen till det yttersta, -sil-lään: olla — ligga på sitt yttersta, -ste (nhk., vaat.) appreturmedel. -stellä lägga* sista handen (vid ngt); överarbeta ngt; slipa (av); (valmiiksi) slutföra*, (nhk., vaat.) applete-ra. -stely slutlig bearbetning; överarbetning; avslipning; (kirj.) slutredigering; (nhk., vaat.) appretur -en. (-aine appreturmedel. -työ slutredigering; avslutande, avslip-nings|arbete. -vaihe slutskede.) -stys appretur -en. -tää appretera. -stään senast, viimekeväi|nen (keväällinen) vårens; -set tulvat översvämningarna i våras, senaste vår. viimeksi sist, senast; ~ kosketeltu sist|nämnda, -berörda; ~ kulunut sistliden; sistförfluten; nyss förliden, tillända|gången, -lupen; ~ kuluneen syyskuun 20. päivänä den 20 sistlidna september; ~ mainittu sistnämnd; ~ tulija den sistkom|mande, -na; — tullut den senast anlända, sistkomna. viime 11 talvinen den senaste vinterns (gen.); -talviset lumet (kuv.) den snö som föll i fjol. -vuotinen senaste års (gen.); från (under) senaste år, från i fjol; fjolårets (gen.); — salo senaste års (fjolårets) skörd, -öinen: ~ halla frosten (under) senaste natt; den senaste nattens frost, viina (palo—) brännvin -et; (väki—) sprit -en; —an menevä begiven på starka drycker (på starkt, på dryckenskap), -ke* cocktail -en. -kset pl (j.) spritvaror; spirituösa; brända o. destillerade drycker (pl)- -lasi brännvins-, snaps|glas. -lekkeri brännvins|-kagg|e -en -ar, -kutting, -myrkytys sprit-, alkohol I f örgif ting. -mäki (vanh.) vingård -en -ar; hän on kova -mäen mies (j.) han är en stor fylltratt. -nanniskelu brännvins-utskänkning. -nassakka brännvinskutting, -naukku brännvinssup. -n(himo spritbegär -et. -hinta brännvinspris. -kaupustelija [viina-, pirtu [trokari] spritlangare, -keitto [j.] ks. -poltto, -myynti brännvinsförsäljning. -polttaja brännvinsbrännare. «poltto brännvinsbränning, -valmistus brännvinstillverkning.) -pannu brännvinspanna, -polttimo brännvinsbränneri, -pullo brännvinsflaska. -päissään i fyllan, -ryyppy

brännvinssup, -s fes. v i i n a k s e t. -trokari (j.) spritlangare, -tynnyri brännvinstunna, -varasto sprit-, brännvins|förråd, -veikko dryckesbroder, -vero brännvinsskatt.

1. viin|i -en (nuolikotelo) (pil)kog|er -ret -.

2. viin|i vin -et -er. -alue vindistrikt, -astia (-tynnyri) vinfat, -etikka vinättika -n; vinäger -n. -happo vinsyra. -hiiva vinjäst. -kauppa vinhandel, -kauppias vinhandlare, -kellari vinkällare, -kivi vinsten, -köynnös (ksv. Vitis [er.] vinifera) vinranka. -laji vinsort. -lasi vinglas, -lista vinlista, -maa vinland. -malja (kalkki) (kirk.) vinkalk.

viinimarja (herukka, Ribes) vinbär, -hillo vinbärssylt. -koi (prh. Incurvaria) vinbärs-mal. -mehu vinbärssaft, -pensas vinbärsbuske. -terttu vinbärsklase, viinimerkki vinmärke.

viinin| korjuu vinskörd, -tuntija vinkännare, -vienti vinexport, -viljelijä vinodlare, -viljely (s) vinodling.

viini||oikeudet (rav.) vinrättigheter pl. -pelto vinfält. -pullo vinflaska, -ravintola vin-restaurang. -rypäle vindruva, -sarkka vinbägare: remmare -n -. -sato vinskörd, -tarha vingård, -tupa vinstuga, -tynnyri vin|tunna, -fat. -viljelmä, -viljelys vinodling -en -ar. -vuosi vinår.

viinuri (rav.).,) kypare, viipa[|le skiva; (siekale) flik -en -ar. (-talo lamellhus.) -loida skiva, -lointi skivning. viipata* (heiluttaa, heilahtaa) svänga2; vippa; (mer.) kränga, viipo||tella% -ttaa* (heiluttaa) svänga2 (jtk ngt, med ngt); svinga (jtk ngt); vippa på (med) ngt; (huiskia) vifta (med ngt); (heilua) svänga; pendla; dingla; (mer.) vricka; tulla ~ komma rusande; komma svajande, vaggande, -tus svängning: pendling; dinglande; svajande; vippning. viippa* (tkn.) sväng|el -eln -lar; kellon ~ klockarm; vaunun ~ (vagns)svängel. -pallot pl svängkulor. viipperä vindsnurra.

viippua* vippa, guppa; (heilahdella) svänga2

fram o. tillbaka, viipsinpuu härv|el -eln -lar; hasp|el -eln -lar. viipsiä (vyyhdetä) härvla; haspla, viipuri||lainen 1. (s.) viborgare. 2. (a.) vi-borgsk. -nrinkeli, -nrinkilä viborgskringla. viipy||minen dröjande; (viivyttely) dröjsmål -et (jnk med ngt), -mättä ofördröjligen; utan dröjsmål (uppskov); (heti) omedelbart, oförtövat. -ä* dröja2; (jäädä) stanna; (oleskella) uppehålla* sig; dväljas; (kestää) töva; vrt. viivästyä, viivytellä; ei -ne (ei kestäne) kauan ennen kuin det torde inte dröja länge, innan; toimitus näkyy -vän det tycks dröja med leveransen, viira (tkn. tasotuuki) vira -n. viiri 1. (mer.) vimp|el -eln -lar. 2. (tuuli ~) (vind)flöj|el -eln -lar. 3. (juhl. lippu) flagga, -kukko väderhan|e -en -ar. -kkö (mer.s.) halvflottilj -en -er. -salko, -tanko vimpel-, flöjel-, flagg|stång. viiriäi||nen (el. Coturnix coturnix)vakt|el -eln

-lar. -skoira vaktelhund. viiru streck -et -; (juova) strimma; (raita) rand randen ränder; (uurre) skåra, -inen

866;

streckad; skråmig; randad; strimmig. -kas -kkaan (er. geol.) streckad; ks. -inen. -llinen ks. -inen. -mainen streckformig. -pöllö (Strix uralensis) slaguggla, -silmäi-nen kis-, plir|ögd. -tin * ks. s u u n t a p i i r-r i n.

viisaasti klokt; förståndigt; vist, visligen. viisari (kel.) visare; ks. osoitin, viis||as -aan vis; (ymmärtäväinen) klok; förståndig; katsoa -aimmaksi finna (anse) klokast; ei oltu sen -aampia man var inte desto klokare; man var lika klok som (visste inte bättre besked än) förut; kaukaa ~ (leik.) framsynt; förutseende, (-silmäinen med kloka ögon.) -astel|la komma med spetsfundigheter, hårklyverier; advocera; vara förnumstig (snusförnuftig); -eva förnumstig, snusförnuftig, spetsfundig, -aste-lija hårklyvare; sofist, -astelu hårklyveri; sofisteri; spetsfundighet, -astua bli vis, klok, förståndig; vahingosta -astuu (-astunut) av skadan blir man vis (vis av skadan); siitä ei paljonkaan -astu (saa selvää) det blir man inte mycket klokare av; hän ön jo -astunut han har redan blivit förståndigare, -astuttaa* göra* klok(are), förståndig(are). -audenhammas visdoms tand. -aus2 visdom -en; klokhet; vishet, (-ohje visdomsregel.) vii|si (luk.) viiden fem; viis' siitä! strunt i det! siitä minä viis' välitän (veisaan)! det kvittar mig lika! det ger jag sjutton i! oli -ttä vaille, ettet jäänyt auton alle det var inte långtifrån (det var på ett hår när), att du hamnat under bilen, -hampainen femtandad. -heteinen (ksv.) med fem ståndare; pentandrist. -jakoinen femdelad. -jaikainen femfotad. -kanta femuddig stjärna; pentagram -met -; alv-, femudds|kors -et -. -kielinen (mus.) femsträngad; (kiel.) fem-språkig; på fem språk. -kUoinen fem kilos; vägande fem kilo; på (om) fem kilo. -kko * 1. kvintett -en -er; ks. kvintetti. 2. (mv.) skyl bestående av fem kärvar, -kolmatta tjugufem, (-vuotias tjugofem|åring, -årig. -vuotinen tjugofemårig.) -kulmainen femhörnig. -kulmio femhörning, viisikymmen||luku femtiotal; -luvulla på femtiotalet, -markkanen femtiomarkssed|el -eln -lar; (j.) femtilapp. -penninen femtio-pennisslant. -vuotias (s.) femtio|åring, (a.) -årig. -vuotinen femtioårig, -vuotisjuhla femtioårs|jubileum, -fest. viisi||kärkinen femuddig, -lehtinen fembladig. -liuskainen (ksv.) femflikig. -lokeroinen (ksv.) femrummig. -luku femtal. -lukuinen femtalig. -luokkainen femklassig. »markkanen femmarks|sedel, (kolikko) -mynt; (j.) femma, -mastoinen (mer.) femmastad. -miehinen femmanna-, -naulainen (tykki) (hist.) fempunding. -nkertainen fem (dubbel, -faldig. -ottelija (urh.) femkampare. -ottelu femkamp; (hist.) pentathlon. -penninen fempennisslant -en -ar. -päiväinen: — työviikko femdagarsvecka, -sakarainen femuddig, -sataa femhundra, -satanen (ent.) femhundramarkssedel. -sivuinen fem-sidig. -sormi n en fem | fingrad, (ksv.) -flikad. -säikeinen (köysi) femsträngad. -sär-mäinen femkantig. -säteinen med f em strå-lar; femuddig, -sävelikkö pentakord -et -. -sävelineii pentatonisk. -tahkoinen femkan-tig. -talvias (hev.) ks. -vuotias, -tavui-nen femstavig. -toista (luk.) femton, -toistavuotias (s.) femtonlåring, (a.) -årig. - toista vuo tinen femtonårig, -tuhatta (luk.) femtusen. -vuotias (s.) fem|åring, (a.) -årig. -vuotis(kausi femårsperiod, [ett] lustr|umpl -a; [ett] quinquennium. -kertomus femårsberättelse. -suunnitelma femårsplan.) -ääni-nen femstämmig. viiste (tkn.) fas -en -er; fasett -en -er; sneddning; (puus.) avfasning; gir -en; sned yta; (mtsh., vesenne) fäll-, stjälp)hugg. -höylä geringshyvel. -nurkka hörn med sned gir -en. -sauma sned fog; fasfog. viisto (vino) sned; ~ssa, ~on på sned (snedden); på skrå; snett; ~ kulma sned vinkel. -aminen (puus., rak. ym. tkn.) fasning; sneddning, -isku snedstöt -en -ar. -ittain på sned; snett, -kulmainen snedvinklig. -leikkaus sned I snitt, -skärning, -piena skrålist. -pinta skråplan. -pääliitos gerfog. -ruutuinen snedrutig. -syrjä, -särmä avfasad kant; skråkant. -ta (av)fasa; förse* med fas; (av)-snedda; snedhugga. -työntö snedstöt. -us2 snedhet.

viistä|ä 1. (tkn., puus.) snedda; avsnedda; avfasa; (tr.) dos(s)era. 2. (laahata) släpa (mot, i ngt); (hipaista) snudda (vid ngt); maata -vä (hame) som släpar i (mot) marken; (vanh.) fotsid, viisu (j.) visa, låt.

viisumi vis|um -um (-umet) -a (-um). -pakko

visumtvång. viita* löv|skog, -dunge; hult -et -; lövträdssnår -et -. -kerttunen (Acrocephalus dume-torum) busksångare.

viit|ata 1. (hnk. sormella) peka på ngt; ~ kädellä vinka; (kädenliikkeellä) gestikulera; räcka upp handen; (koul. Suom. r.) markera; ~ hyvästiksi vinka åt ngn till farväl; vinka adjö, farväl. 2. (tähdätä) syfta på ngt, (osoittaa) tyda på ngt; ~ jhk häntyda (på ngt), (neuvoa) hänvisa (till ngt); (tarkoittaa) hänsyfta (på ngt); (vedota, siteerata) åberopa; (tehdä -tauksia) göra anspelningar, häntydningar (på ngt); ehdotuksen puutteisiin (heikkouksiin) on jo -attu man har redan pekat på, antytt förslagets brister; olen siihen jo -annut det har jag redan antytt (påpekat); -attuun suuntaan i antydd riktning; se -taa siihen että det tyder på, att; ~ jnk teokseen åberopa ngns arbete; -alen asetukseen . . . pv.llä med åberopande av, med hänvisning till förordningen av den . . .; kaikki -taa samaan suuntaan allt pekar i samma riktning; vrt. viittoa. 3. (vanh., harv. viitoittaa) utstaka, viitaton ks. viitoittamaton, viite* hänvisning; (ala~) (fot)not -en -er; (viittaus) häntydan (jhk på ngt); (vihje) vink -en -ar; tips -et -; anvisning; (merkki) antydan -(jst, jhk) om ngt), viitisenkymmentä omkring (cirka (lyh. ca], vid pass, ungefär) femtio; ett femtiotal, viitoi||ttaa * utstaka; (mer.) pricka ut; -tettu utstakad; utprickad; ~ suuntaviivat ut-

:ö — viivaus vii

staka riktlinjerna, -ttamaton outstakad; (mer.) outprickad; vrt. ed. -ttaminen ut-stak |ning, -ande, utprick|ning, -ande. -tus utstakning; utprickning. viiton ks. v i i t t o a. viito nen femma, -set femlingar. viits|iä bekväma sig (tehdä jtk till ngt); idas *; en -i, -inyt jag ids, iddes inte.

1. viitta* (vaat. päällys~) kappa; (mippa) mant|el -eln -lar.

2. viitt||a* (jää~) stak|e -en -ar; (tien~) vägvisare; (mer.) remmare, prick -en -ar. -aaminen (koul., Suom.r.) marker ling, -ande; ks. viitata. -ailla anspela (jhk på ngt), antyda*; låta påskina; alludera (på ngt); (tehdä salaviittauksia) insinuera (ngt); siihen hän jo -aili det antydde han redan; vrt. viitata, vihjata, -ailu hänsyftning; an|spelning, -tydan; allusion; insinuation. -a (keppi märkstång, -luku index |tal, -siffra, -salko ks. -keppi, -tie [ut]stakad väg.) -auksellinen antydd; antydningsvis gjord; ungefärlig; vag. -auksellisesti antydningsvis; ungefärligt; vagt; som en vink. -auksenomainen ks. -auksellinen. -aus 1. (koul.) ks. -aaminen. 2. (käden ~) gest -en -er; vink -en -ar; (vihjaus) antydning, antydan (jhk om ngt); häntydning, häntydan; hänvisning; hänsyftning (på ngt); fingervisning; (»piikki») pik -en -ar; (kutsu~) invit -en -er; (sala~) insinuation; totella jnk (pienintäkin) ~ta lyda ngns (minsta) vink; jnk -auksesta på en vink av ngn; ~ asian suureen merkitykseen ett påpekande av (en hänvisning till) sakens stora betydelse; antaa ~ jst ge ngn en vink om ngt; (valmistaakseen jtk jhk) förbereda ngn på ngt; vrt. viitata.

viitt||eellinen, -eenomainen ks. -auksellinen.

viitti||loida, -löidä gestikulera; fäkta (med armarna); göra* åtbörder, viitto||a (antaa merkki) ge ett tecken; teckna; (viittoilla) gestikulera; (osoittaa) utpeka; peka på; (kuv.) antyda*; tyda* (jhk på ngt); (heiluttaa) vinka; (viitoittaa) utstaka. -illa gestikulera, -ilu gestikulering; (mer.) semaforering. -ilulippu (merkinanto-lippu) (mer.) semafor-, signal|flagga. -ilu-viestitys semaforering. -makieli teckenspråk.

viiva linje -n -r; suora ~ rät linje; (piirto) streck -et -; vrt. rivi. -amaton olinjerad; (sekki) okorsad, -illa strecka, -in linjal -en -er. -inen (yhd.) med . . . linjer; -linjig, -li-nig; viisi ~ med fem linjer; fem linjers; suora~ rät|linjig, -linig; kaksi ~ a (mus.) tvåstrukna a. -kaunis ks. kaunisvii-vainen, -kynä dragstift -et -. -llinen (paperi) linjerat; (mat. ym.) lineär. -nalai-nen understreckare; (a.) ~ huomautus fotnot. -paperi 1. linjerat papper. 2. (laiskan-koira) lathund. -piirustus linearritning, -sto (nuotti~) not|system, -plan -et; linjesystem -et -. -suora, linje|rak, -rät; snörrät.

-ta linjera; strecka (för, under); stryka under; (sekki) korsa, -ton (paperi) olinjerat; (mus.) ostruken, -us linjering;

ning; understrykning, (-nuora slagsnöre.) -väli (kompassin) streck -et -. viivoit||in linjal -en -er. -taa* strecka; (viivoittimella) linjera; upplinjera; vrt. viivata. -taja linjerare. -tamaton olinjerad, -us linjering. (-kone linjeringsmaskin. -kynä, -piirrin linjeringsstift.) viivy||ke*, (tav.) -kki dröjsmål; tid|spillan, -sförlust; uppehåll -et -. -ntä* (harv.) dröjande; dröjsmål -et; uppehåll -et -. -tellä* fördröja2; uppehålla; (lykätä tuonnemmaksi) uppskjuta*; (aikailla) söla (med ngt); ~ vastausta dröja (vänta) med svaret; -ttele-mättä oför|dröjligen, -tövat. -ttelemätön ofördröjlig, omedelbar; ögonblicklig, -ttely dröjsmål -et -; (aikailu) söl -et. -ttäminen fördröjande; uppehållande, -ttää* fördröja2; (»viedä» jnk aikaa) uppehålla* ngn; (pitkittää) förhala; (myöhästyttää) försena; en tahdo ~ sinua kauemmin jag vill inte uppehålla dig längre, -ttyminen, -tys dröjsmål -et -; försening; (pysähdys) uppehåll -et -; (lykkäys) uppskov -et -. (-alue [sot.] uppehållsområde. -asema uppehållsställning, -taistelu uppehållande strid.) viivä||hdys uppehåll -et -. -htää* dröja2 (sig kvar); -htäen vähän väliä med små uppehåll. -stellä söla; -stelemättä utan dröjsmål; omedelbart; vrt. viivytellä, vitkastella. -stys dröjsmål -et; (myöhästyminen) försening; (Iak.) mora. (-korko uppskovs-, mora |ränta.) -styttää* fördröja2; försena; försinka. -styä bli fördröjd; fördröjas2; (myöhästyä) försena sig; bli försenad; försinka sig; työ on -stynyt arbetet har blivit fördröjt (är försenat, har dragit ut på tiden); -stynyt maksu (toimitus) försenad (in)betalning (fördröjd leverans), vi|ka* fel -et -. 1. (puute) brist -en -er; (virheellisyys) felaktighet. 2. (vamma) lyte -t -n; vank (tpm.); (ruhje~) skavank -en -er. 3. (pahe) last -en -er; (vioittuma) defekt -en -er; olla -alla ha fel; tulla -alle få ett fel (lyte); bli lytt; (vahingoittua) skadas; skada sig; mennä ~an (epäonnistua) misslyckas; slå fel; gå galet; laskea ~an (väärin) (erehtyä laskuissaan) räkna fel. 4. (syy): missä var ligger felet? panna (lukea) jnk -aksi lägga ngt ngn till last; påbörda ngn ngt; kenen -aksi jää, että; vem skall (kommer att) få skulden för, vem bär ansvaret för, att? hänessä on maalarin ~a (leik.) han har fallenhet för måleri; han har målaranlag. vika||antua* få fel; (vahingoittua) taga* skada; skadas; ramponeras; (saada vamma) få* en skavank, -antumaton som inte tagit skada, inte skadats; oskadad, oskadd. -ilmoitus (puh. ym.) felanmälan. -partio (sot.) felpatrull, -pisto (j. kuv.) missgrepp -et -; misstag -et -; tabb|e -en -ar. -pää (hieman vanh., vrt.) syypää; joutua ~ksi jhk göra sig skyldig till ngt; låta ngt komma sig till last; hänet todistettiin ~ksi rikokseen (vanh.) han blev överbevisad om (förvunnen till) ett brott; ~ jhk skyldig till ngt. -utua* ks. vikaa n-t u a.

vikel|||lys (räls.) voltig|e -en -er. -tää* 1.

(hiiri, orava kiitää) kila; gno; sno; (kiirehtiä) hasta; (lipsuttaa) trippa. 2. (rats.) voltigera.

viker||rellä, -tää kvittra; pipa; kvillra. vikevä (nopea) kvick; snabb; (vuolas) strid, viki||nä pip -et; gnäll -et; gnällande; kvidande; kink -et. -stä pipa*; gnälla; kinka, viki||tellä 1. (leik.) locka. 2. ks. vikeltää. -ttää ks. ed. 2. vikkelüyys2 kvickhet; flinkhet; snabbhet, -ä kvick; flink; (nopsa) snabb; (ketterä) rask; rörlig.

vikkeri (mv. virna) vicker -n. -rehu vicker-foder.

vikl||a 1. (vene) snip|e -en -ar. 2. ks. seur. -o

(el. Tringa) snäpp|a -an -or. vikur||i (juonikas) krånglig; bångstyrig; (er. hev. äksy) istadig, (-varsa sprakfåle.) -oida krångla; bråka; konstra; krumbukta, vikuut||taa* skada; (ruhjoa) ramponera.

-tua* skadas, ramponeras, vilah||della* skymta; blänka, -duksellinen glimtvis, -duksittain skymtvis; glimtvis, -dus ks. vilaus, -duttaa* ks. vilauttaa. -taa* skymta; (välähtää) blinka; glimta; blänka (till); mielessäni -ti jag kom plötsligt att tänka på; det föll mig plötsligt in; ~ ohi rusa, ila, jaga förbi, -telu: (kuv.) kringblickar. vila us skymt -en -ar; (räpäys) blink -en -ar; nähdä jk -ukselta se en skymt av ngt; -uksessa i blinken; i en blink; -ukselta skymtvis; glimtvis; (pikimmiten) som hastigast; i förbifarten; för ett ögonblick, -uttaa* blinka (jllk, jtk med ngt); (kuv.) låta* framskymta; antyda, vilhu||a, -illa snegla; titta förstulet; glo3; vrt. vilkuilla, pälyillä. -ilu, -nta snegl|ing, -ande; gloende, vili||nä vim|mel -let; myll|er -ret. -stä vimla, myllra; jtk (aivan) -see det myllrar av ngt; silmissä -see (maailma mustenee silmissä) det flimrar (skymlar) för ögonen, vilistää s juosta ~ (kiitää) kila, ila. vilja (jyvät) spannmål -en; (elo) säd -en; (laiho) gröda; kasvava pelto sädes-

bärande, sädes|fält. --aitta spannmåls-, sädes|bod, -magasin; (kuv.) kornbod, --auma sädesstack. -hinkalo sädes-, spannmåls|lår; sädesbing|e -en -ar. -inen, -isa bördig; (runsas) riklig; vmnig. -jyvä sädeskorn, -kasvi sädesväxt, -kauppa spannmålshandel, -kauppias spannmålshandlare, -kilo ett kilo säd. -kuhilas sädesskyl. -kuorma spannmåls |lass, -fora; sädeslass. -kymmenykset pl (hist.) spannmålstionde, -laari sädes-, spannmåls|lår. -laina spannmålslån. vilja||laji sädesslag, -lajike (mv.) sädessort, -lasti spannmålslast; last av spannmål. -Iti (adv.) riklig|t, -en, ymnigt, -maa (pelto~) åkerjord; spannmålsland; kornbod, -makasiini spannmålsmagasin, -markkinat spannmålsmarknad. -mitta sädes-, spannmåls|-mått. -määrä spannmålsmängd, -n(aan) (adv.) ks. viljalti, -n(hankinta spann-måls|anskaffning, -leverans, -hinta spannmålspris. -jaloste [mv.] förädlad sädessort, -jalostus sädesförädling. -kiillotin sädes-

polermaskin. -korjuu [sädes]skörd. - kuivaamo, -kuivuri sädestork -en -ar. -lajittelija sädes-, spannmåls|sorterare; triör -en -er. -leikkuu ks. -korjuu, -myynti spannmålsförsäljning. -näyte sädesprov. -peittaus-kone betningsmaskin för spannmål, -puhdistamo sädesrenseri. -puhdistuskone sädes|-rensare, -rensningsmaskin; kastmaskin, -puute spannmålsbrist, -rouhin sädeskross. -rouhinta grovmalning, skrotning [-[krossning]-] {+[kross- ning]+} av säd; gröpning. -siemen [-[siemenvilja]-] {+[siemen- vilja]+} utsäde -t. -tarkastuslaitos spannmåls-kontrollanstalt. -tuonti spannmåls|import, -införsel, -tuottaja spannmåls | producent, [kaup.] -importör, -vienti spannmålsexport. -viljely sädes-, spannmålslodling.) vilja||näyte sädesprov. -palkka lön i spannmål. -pelto sädesfält, -polttimo (vak.) sädes-, spannmåls|bränneri. -purnu sädes-binge. -rouhe gröpe -t; grovmalen säd, spannmål, -sato spannmålsskörd; sädesskörd. -siilo spannmålssilo -n -r (-s), -säkki spannmålssäck. -tavara spannmål, -tulli spannmålstull, -tynnyri sädestunna; (en) tunna säd, spannmål, vilja||va bördig; (kalainen, riistainen) fisk-, villebråds|rik; (runsas) ymnig, riklig, -vainio sädes-, åker|fält. -varasto spannmålsförråd. -varat ks. ed. -vasti rikligt, rikligen, ymnigt, - vero (hist.) spannmålsränta. - vuosi skörde-, sädes|år. -vuus2 bördighet; (yltäkylläisyys) ymnighet, riklighet; ks. -va. -ylijäämä spannmålsöverskott, vilje||leminen odl|ing, -ande. -lemätön oupp-odla|d -t; obrukad; viljaa ~ icke sädesodlande; (luonnonvarainen) vild-, vilt|-växande. -lijä odlare; brukare, -llä 1. (maata) odla; (muokata) bruka; (hoitaa) hävda; kultivera. 2. nyttja; använda; omhulda; utöva; ~ viinaa nyttja brännvin; ~ musiikkia utöva musik; ~ sananvapautta bruka det fria ordet; -Itäväksi kelpaava odlingsbar, -lmä odling; (suur~) plantag|e -en -er. viljely odling -en; tupakan~ tobaksodling; (kulttuuri) kultur -en; hengen~ andlig odling; panna ~yn lägga under odling, under kultur; uppodla; (käyttö) användning, bruk; nyttjande; (yhd.) -drift;ryöstö~ rovdrift; musiikin~ musikutövning; musicerande. -ala odlingsareal, -apu odlingsbidrag. -arvo odlingsvärde, -avustus odlingsbidrag. -historia odlings-, kultur|historia, -kasvi kulturväxt, -keino odlingsmetod, -kelpoinen odlingsbar, -korvaus odlingsersättning. -laina odlingslån. -menetelmä odlingsmetod, -muunnos odlad variant, -palkkio odlingspremie, viljelys odling -en -ar-; tupakka~ tobaks|-odling, -plantage. -ala odlings-, odlad areal, -kasvi ks viljelykasvi, -keskus odlingscentrum. -maa odlings |j ord, -mark; odling. -menetelmä odlingsmetod, -pakko odlingstvång, -palsta odlings|lott, -skifte, -seutu odlingsbygd; kulturbygd, viljely I SsuiMinitelma odlings plan. -tapa odlings |metod, -sätt. -taso odlingsnivå. -tila odlingslägenhet, viljely 11 ttää låta odla, bruka, -tulos odlings-

resultat, -tuote odlingsprodukt, -ynotto uppodling; läggande under odling. vilj||emmälti (adv.) rikligare, ymnigare, -oin

(runsaasti) ymnigt; riklig|t -en. vilkai||sta kasta en blick, ett öga (på ngt); (silmäillä) ögna (i ngt); (syrjäsilmällä) snegla (jtk, jhk på ngt), -su (silmäys) blick -en -ar; ögnande, vilkas livlig; livaktig; (eloisa) livfull; ~ elämä (stor) livaktighet; ett rörligt liv. -ilmeinen med livfulla anletsdrag, -liikenteinen livligt trafikerad, -liikkeinen med livliga rörelser; flink, -luonteinen med livlig natur, livligt lynne; livlig, -puheinen pratsam, -silmäinen med livliga ögon; piggögd. -taa (upp)liva; sätta* (mera) liv (jtk i ngt); (piristää) upp-pigga. -tua (käydä vilkkaammaksi) bli livlig(are), livaktig(are); (päästä vauhtiin) få* liv; bli upplivad; (elpyä) upplivas; taga* fart; (piristyä) bli pigg(are); bli upppiggad. -tuminen ökad (större) livaktighet, -tuttaa* ks. vilkastaa, -verinen sang-vinisk; livlig, -

verisyys sangvin|iskhet, -ism. vilke glimt -en -ar; glimtande; glimmande -t; vrt. vilinä, vilkkaa* I. skymta; (pilkistää) sticka* fram; vrt. vilkkua. II. (adv.) kiireen ~ i (största, ali) hast; i flygande fläng, vilkk||aammin (komp.) livligare; med större livaktighet, -aasti livligt; livaktigt; livfullt. -aus2 livlighet; livaktighet; livfullhet; liv -et; vrt. vilkas, vilkku* blink -en -ar; (merkki) blänk -en -ar; (välke) glimt -en -ar; (-lamppu) signallampa; (-loisto) blinkfyr;; (uistin) blänke -t -n. -a blinka; (tuikkia) glimta; tindra; (välkkyä) glimma, -kalvo (lin. ym.) blinkhinna. -lamppu signallampa, -loisto, -majakka (mer.) blink-, blänk-, klipp |fyr. -merkki blink-, klipp-, flämt|signal. -minen blinkande, -opaste ks. -m e r k k i. -tuli klippljus. -yhteys blinkförbindelse, vilku||illa blicka; ~ ikkunasta blicka (titta) ut genom fönstret; ögna (i); snegla, (j.) kika, blänga (på) ngt. -ttaa* blinka; ~ silmää jllk blinka åt ngn; (merkki) klippa2, flämta; (huiskuttaa) vinka; vifta; ~ hyvästiksi vifta (vinka) farväl, -tus vinkning; viftning; blinkande; (silmäin~) ögonkast; ögon|flirt, -flört.

villa ull -en; (yhd.) ylle-; (~vaate) ylle -t. -flanelli lama-, ylle|flanell. -hame yllekjol, -hiiri ks. chinchilla, -hiki ull | fett, -svett, -huivi ylleduk. -huopa yllefilt. -inen ylle-; av ylle; ullig; (ksv. ym.) ullhårig; luddig; ~ hame en kjol av ylle; yllekjol; ~ pilvi ulligt moln; painaa -isella (kuv.) släta över med hartassen; sätta svampen på; (olla välittämättä) negligera; (vaientaa) tysta ned; tiga* ihjäl, -isuus2 ullighet. -kangasylletyg, -kankainen av ylle(tyg). -kankuri (ent.) yllevävare, -karikkeet pl. ullavfall; flockull; avfallsull. -karsta ullkarda, -karva ullhår; (sikiön) lanugo(hår). -karvainen ullhårig. -kaulaliina yllehalsduk, -kehräämö yllespinneri. -kko (peltovilla, Senecio) korsört.

-koira pud|el -eln -lar; ~n ydin (kuv.) pudelns kärna, -kude (kud.) ullgarnsinslag, -kudos ylle I väv, -tyg. -kuontalo ull |tott,

869;vii villakuore

-tapp. -kuore (lota) (kal. Mallotus villosus) lodda. -kutomo ylleväveri. -lammas ullfår; får av ullras. -lanka ullgarn, -lapanen ull-vante. -leve (hahtuva) kardning -en -ar. -liina ylleduk. -liivi (t) yllevästt. -loimi (kud.) ullgarnsränning, -lumppu yllelump. -mainen ullig; ullik. -maisuus ullighet. -matto yllematta; ullgarnsmatta, -musliini yllemuslin. -n(hiki, -ihvi ullsvett, -karstaus ull |kardning, -kamning. -kehruu ull|spinning, -spånad, -kehräämö ylle-, ull [spinneri, -pesu ullavfettning; ulltvätt. -saanti ull-avkastning. -tapainen ullik. -tuotanto ullproduktion.) -nukka vlle|lo, -lugg, -flock; flockull. -nuttu ylletröja, -nöyhtä ylle|lo, -lugg, -flock; flockull. -paali ullbal. -paita ylle I skjorta, -tröja; oll[e -en -ar; sweat|er -ern -rar (-ers), -peite, -peitto ylletäcke, -piki ullbeck. -plyysi ylleplysch. -puoli ullsida. -rapu (el. Eriocheir sinensis) ullhands-krabba. -rasva ullfett. -rippeet pl ullavfall, -ripsu yllefrans, -rotu ullras. -röijy ylletröja, -sametti yllesammet, -sato ullavkastning, -sisuste yllefoder, -solmio yllekravatt. -sukka yllestrumpa, -tavarat pl yllevaror, -teollisuus ylle|industri, -manufaktur, -teos yllearbete? -tukko ull|tapp, -tott. -tuote ylleprodukt. -va ullig, -vaate ylletyg, -vaippa yllemantel; vrt. -peite, -vanu yllevadd. -vuus2 ullighet.

villi 1. (luonnonvarainen) vild. 2. (hurja, hillitön) vild; obändig; otyglad; vrt. näitä. 3. ks. —ihminen, -aasi vildåsna; onager. -eläimistö vilddjursbestånd -et -. -eläin vilt djur; vilddjur; -eläimet vilda djur. -hevonen vildhäst -en -ar. -intyminen, -in-tyneisyys2 förvildning, -inty|ä* förvildas; bli förvildad; -nyt förvildad, -kaali (Hyo-scyamus niger) bolmört, -kissa vildkatt; (hyrrä) snurra, -kko* (j.) vildbasare, -koira vildhund. -mys (j.) vildhjärna, -peto vilddjur -et -. -peura vildren, -ruusu vildros. -sika (eurooppalainen (el. Sus scrofa) vildsvin, -tsijä som förvildar; uppviglare. -tys förvildning; vill|a -an -or; (hullutus) pippi, vurm, mani, fluga; ensimmäinen ~ den första villan; viidenkymmenen ~ (leik.) den farliga åldern, -tä förvilda; (kiihottaa) uppvigla; (johtaa harhaan) förvilla, vilseleda*, -usko (usk.) irrlära; villa -n. -varsa sprakfåle. -ys2 vildhet, -ytyä* ks. villiint y ä. vilpas -ppaan (vilpoinen) sval; (raikas) frisk, -taa svalka, -tua 1. bli sval(are); (avsvalna. 2. (vilkastua) livas; bli livligare, -tumi-nen avsvalning; ks. ed. vilpi|||linen svekfull, sveklig; sviklig; (petollinen) bedräglig; -liisin mielin i bedräglig (ond) avsikt; »mala fide»; ~ kilpailu otillbörlig, illojal konkurrens; ~ menettely svik-ligt förfarande, -llisesti svekfullt; svikligen; med (genom) svek. -llisyys2 svekfullhet, svek -et -; bedräglighet. »stellä bedriva* underslev: fuska; (j.) fiffla; (petkuttaa) lura, bedraga*, -stely underslev -et -; fusk -et; oärlighet; smussel; (j.) fiff|el -let. -ttö-myys2 uppriktighet; redbarhet; lojalitet; öppenhet. -ttömästi uppriktig; utan svek; redbart; lojalt;

öppet, -tön uppriktig; lojal; i

— vinkkeli

svek|lös, -fri; (rehellinen) redbar; (»suora», teeskentelemätön) oförställd, oskrymtad; -ttö-min mielin i god tro; »bona fide», vilpo||inen, -isa sval. -isuus svalka, -la veranda, vilppi* svek -et; (vilpistely) underslev -et -; fusk -et; (j.) fiff|el -let; (viekkaus) list -en. -lähtö (varas~) tjuvstart -en -er. vilsk||aa (liikkua) röra sig, flänga* (omkring). -e liv o. rörelse; (touhu) fläng -et; jäkt -et; väsen -det; (elämä) liv -et; (vilinä) vim|mel -let; mvll|er -ret; hilske ja ~ liv o. rörelse; spring o', fläng, -ua (vilistä) vimla; myllra.

vilu 1. (s.) kyla, köld -en; (halla) frost -en -er; minun, minulla on ~ jag fryser (känner mig frusen, ruskig); olla ~issaan frysa; känna sig frusen, ruskig; kuolla ~un frysa ihjäl. 2. (a.) kall. -inen (kylmä) kall; (kolea) kulen; (viluissaan oleva) frysande; frusen, -kala (el. Cyctopterus lumpus) sjurygg -en -ar; stenbit -en -ar. -n(puistatus frossbrytning, -väreet pl ks. ed.; kalla rysningar, kårar, -väristys frossbrytning.) -staa kyla2; minua ~ (prs.) jag fryser, känner mig frusen, ruskig; (värisyttää) jag har frossbrytningar, -stua förkyla2 sig; bli förkyld. -stuminen förkylning, -stuttaa (palelluttaa) förkyla; vrt/-t t a a. -tauti (horkka) frossa, -ttaa* kyla2; minua ~ (prs.) jag fryser (känner mig frusen, ruskig); -ttava kylig.

vilva||kka* sval. -kkuus2 svalka, -s (er.juhl.)

sval, frisk; vrt. vilpas, vii voi 11 telia* svalka sig; (ilmassa) lufta på sig. -ttaa* svalka; avkyla, -ttautua* ks. -t e 11 a.

vimm|a 1. ursinn|e -et, -ighet; (raivo) raseri; olla -oissaan vara ursinnig; saattaa -oihinsa göra ursinnig (rasande); vihan ~ssa i vredesmod; i ett anfall av raseri; upptänd av vrede. 2. taistelun ~ssa i stridens hetta. 3. keräily~ (yms.) samlar|mani, -vurm. -inen ursinnig; rasande; vild. -isesti ursinnigt, -päinen ursinnig; (hurja) vild; (raivoisa) rasande. -stua bli ursinnig (rasande); (kuohahtaa) bli uppbragt; -stunut ursinnig, -ttu ursinnig; rasande; kiljua kuin ~ skrika som en galning, -tusti ursinnigt; rasande; huutaa ~ skrika som en galning, -utua ks. (j o u-t u a) kiihkon (valtaan), vimpa* (kal. Abramis vimba) vimb|a, vimm|a -an -or. vimpergi (goot.) wimperg. ving I lahdella gnissla; vrt. -ahtaa, -ahdus gniss|el -let; gnäll -et: tjut -et -; gläfs -et. -ahtaa (kitistä) gnissla (till); tjuta* till; (haukahtaa) gläfsa till. -uttaa* komma, bringa* att tjuta jne.; ~ (kitkuttaa) viulua (j. leik., halv.) gnida fiolen, på (en) fiol. vinh||a: ~ vauhti vild (rasande) fart; ~ tuuli skarp blåst, hård vind; ~a vauhtia med rasande (i vild) fart. -asti häftigt; skarpt; med rasande fart. -emmin häftigare; skarpare; snabbare, vinkaista ks. vingahtaa, vinkalo fe. rotko, onkalo, vinkeä häftig; vrt. vinha, kova, luja. i vinkkeli (vanh. kulma) vink I el -eln -lar.

vink(k)ura slinga; vindling; (yhd.) sicksack-, -inen slingrig, slingrande; (yhd.) sicksack-; ~ tie sicksackväg. -karhi sicksackharv. -viiva sicksacklinje, -äes sicksackharv. vinku||a* (ulvoa) tjuta*; vina; (kitistä) gnissla; gnälla; (naukua) gnälla2; tuuli -u stormen tjuter (viner), -minen tjutande jne.; vrt. vinkua.

vinkur||oida slingra (sig); vindia. -oiminen

sling|ring, -rande; vindlande. vino sned; (kiero) skev; ~ kulma sned vinkel; ~ssa, ~on på sned; lyödä ~on slå slint; mennä ~on gå på sned; (käydä hullusti) gå på tok; (epäonnistua) slå fel (slint); vrt. viisto; (s., kursiivi) kursiv -en. -kaide romboid -en -er. -katto (rak.) snedtak, -kattoinen med snedtak (snett tak), -kirjoitus 1. lutande stil. 2. (kirjp.) kursiv, -kulmainen snedvinklig. -lipasto sekretär -en -er. -neliö (mat., neljäkäs) romb -en -er. -risti snedkors; andreaskors; kryss -et -. -ruutu sned-, rombisk ruta. -ruutuinen snedrutig. -selkäinen snedryggig. -selkäi-syys snedryggighet, skolios -en. -silmäi-nen snedögd. -suinen snedmynt. -suuntainen (kuv.) snedvriden, -suuntaus snedvridenhet. -taltta (puus.) snidjärn; skevt stämjärn, -tuki sträv|a -an-or; slagståndare. -us2 snedhet; skevhet. -utua slå (skeva) sig; vridas på sned; -utunut (er. kuv.) snedvriden. -viivainen snedstreckad. vinssi (j. vintturi) vinsch -en -ar (-er), vintata* vinscha; vinda upp; (lyödä) slå*;

(nostaa) lyfta2, häva2, vintilä borr I skaft, -sväng . vintiö lym|mei -meln -lar; pojkslyngel, kanalje; krabat -en -er.

vintti* 1. (j.) ks. y 1 i n e n, u 1 1 a k k o. 2. (kaivon)~ sväng|el -eln -lar. -kaivo brunn med svängel. -kamari (j., vrt. ullakkohuone) vindskammare, -kerros vindsvåning, -koira vinthund.

vintturi (tkn.) vindspel -et -, spel -et -; (nosturi) vinsch -en -ar; ks. m. v ä k i v i p u. vioi||ttaa* skada; tilltyga; skamfila; (aih. vamma) tillfoga (ngt) skada, (ngn) lyte; (lääk.) lädera; afficiera; vrt. vika. -ttua* taga* skada; bli skadad, få* (ett) fel (lyte, en läsion, en skavank, en blessyr); afficie-ras; vrt. ruhj outua. -ttuma skada; (vamma) kontusion; skavank -en -er; blessyr -en -er. -ttumaton oskadad, oskadd. -ttuvuus2 sårbarhet, -tus skadande; läsion. (-sakko [hist.] lytesbot.) violetti* (vär.) (sinipunerva) violett, -sä-

teet pl violetta strålar, violisti (viulu jnsoittaja, -taiteilija) violinist, viomysiini viomycin -et. vipajava (vapiseva) skälvande2; (värähtelevä) vibrerande, vipata (j.) vigga; yrittää ~ (rahaa) försöka vigga pengar (av ngn); vrt. vippi, vipattaa vippa; guppa, vipe||vä vattrad. -vöidä, -vöittää* vattra. vi ppa(s) keino, -konsti knep -et -; trick -et -(-s); manipulation -en -er. -aus, -i (j.) vigg

-en -ar; fick-, hand|lån. vipu* 1. (fys.) hävstång; vipparm -en -ar; (tanko) spak -en -ar; (vaa'an) balans -en

-er; ks. kaivo n~; yksi-, kaksi[vartinen ~ en-, två|armad hävstång. 2. (mets. ansa) giller|spö -(e)t -n, -sticka; käydä ~un gå i fällan, -jarru hävstångsbroms, -kelkka slängkälke, -kone hävt v g -et -. -kytkin (shk.) vipp-, kipp|ställare, -kontakt, -av-brytare. -lauta (voim.) språngbräde, -nosturi vipp-, kipp|krän, -puristin hävstångspress. -silta vind|bro, -brygga, -sin (er. kuv.) hävstång, -tanko (pumpun) hävarm; svängel. -ttaa" vippa (på, med ngt); ~ sormeaan höta med fingret, -tus vippning. -vaaka balansvåg. -varsi hävarm -en -ar; (kaivon) sväng|el -eln -lar.

viralli||nen officiell; (kuv.) stel; högtidlig; puoli~ officiös; ~ syyttäjä allmän åklagare; aktör; ~ vastaväittäjä (yliop.) ex officio, fakultetslopponent; Suomen ~ lehti Finlands allmänna tidning; -sen jäykkä äm-betsmannastram. -sesti officiellt; (kuv.) stelt; högtidligt, -s(julkaisu officiell publikation. -luonteinen av officiell natur, «sävyinen officiellt betonad.) -staa* göra* officiell, -stua bli officiell; bli stel, högtidlig; stelna (i gamla former), -suus2 officiell natur, karaktär; det officiella (i ngt); stelhet; högtidlighet. (-periaate officialprincip.)

viralta I |pano avsättning; (vrt. v i r k a). - pantu avsatt; avskedad; vrt. virkaheitto.

viran hakija tjänstsökande, -haku tjänste|-ansökan, -ansökning, -haltija innehavare av tjänst; t j ä n s t e i n n e h a v a r e. -hoitaja tjänst(e)förrättare; tjänstförrättande; befattningshavare. -hoito tjänsteutövning, -omai|nen myndighet; vederbörande; -set höga vederbörande; (virasto~) myndigheter pl. -sijainen vikarie -n -r; ställföreträdare; ersättare, -sijaisuus vikariat -et -. -toimittaja tjänst(e)förrätt|are, -ande. -toi-mitu s tjänst|göring; -eutövning; ämbetsutövning; (tjänst[e])förrättning; pidättää -uksesta avhålla från tjänstens utövning; pidättäminen -ksesta avhållande från tjänstens utövning; erottaa-ksesta skilja från tjänstens utövning; suspendera; erottaminen -ksesta skiljande från tjänstens utövning; suspension. (-aika tjänstgöringstid, -palkkio tjänstgöringsarvode. -rahat pl [-tjänstgöringspen-Tnin]gar.-] {+tjänstgöringspen- Tnin]gar.+} -todistus tjänstgörings|betyg, -in-tyg. -velvollisuus tjänstgöringsskyldighet, -vuosi tjänstgöringsår.) -vahvistuskirja konstitutorial-et -. -vaihto tjänstebyte.

virassa 11 olija ks. v i r a n h a 11 i j a. -oloaika tjänstetid, -pysyminen kvarstående i tjänst.

viras taero t taminen (er. sot.) skiljande från tjänst.

virasto ämbetsverk -et -; (viranomainen) myndighet, -aika tjänstetid, -huone ämbetsrum. -kieli kansli-, kurial|språk. -llinen kurial. -maisuus byråkrati, -päällikkö chef (-en) för ett ämbetsverk; verkschef, -teitse, -tietä i ämbetsväg. -tyyli kansli-, kurial|-stil.

viraton (som är) utan tjänst; (kuv. kelvoton) oduglig; (tarpeeton) överflödig; obehövlig.

vire 1. (viri, kare) krusning-, (tuulen —)

(vind)fläkt -en -ar; kår|e -en -ar. 2. (viritys) a) (ampuma-as.): ~essä spänd; vetää hana ~eseen spänna hanen; hän sai jousen ~eseen

han fick bågen spänd; han lyckades spänna bågen; vetää kello -eseen dra upp klockan; b) (mus.): pysyä —essä hålla stämningen. 3. ([mielen] vire, mieliala, tunnelma, luonto jne.): olla hyvässä —essä (virkeällä tuulella) vara i stämning; (hyvässä kunnossa, er. urh.) vara i god form; vara i slag; toiminta on hyvässä —essä (hyvin vilkasta) verksamheten är mycket livaktig (livlig); olla samassa —essä toisen kanssa vara samstämd med ngn; mieliala ei ollut sellaisessa —essä sinnet var inte stämt för sådant; hän ei ollut —essä han var inte disponerad (upplagd); laulaja oli erinomaisessa —essä (kunnossa) sångaren var i utmärkt kondition. 4. —ille, ~illä: panna ~ille (alulle) taga initiativ till ngt; sätta ngt i gång (i scen); (Iak.) anhäng-iggöra; (herättää) väcka, (ottaa esille) upptaga; riita on —itiä tuomioistuimessa tvisten är anhängig vid domstol; pitää —illä hålla i gång; hålla vid liv; (pitää yllä) uppehålla, underhålla; hanke on kauan ollut —itiä planen har länge varit aktuell, länge stått på dagordningen; —illä oleva (ajankohtainen) kysymys en aktuell fråga; —illä oleva oikeusjuttu anhängigt mål. yireillepano (Iak.) anhängiggörande. vire|jpuut (vapeet, kal.) pl torkställning för nät. -ys2 vakenhet; livaktighet; livlighet; iver -n; (ripeys) raskhet, -yttää* (tehdä vireämmäksi) stimulera, -ä vaken; (puuhakas) driftig; (eloisa) livaktig; (vilkas) livlig; livfull; (innokas) ivrig; (ripeä) rask; (nopsa) flink; olla -immillään vara som livligast (mest livaktig), (-henkinen livaktig.) -ästi vaket; driftigt; livaktigt; livligt, ivrigt; raskt; flinkC virhe fel -et -; (hairahdus ks. tätä); tehdä -itä göra (begå) fel. -eilinen felaktig; (väärä) orätt, oriktig; inkorrekt; skev; förvänd; ~ menettely felaktigt förfarande, -eilisesti felaktigt, orätt, oriktigt, -ellisyys2 felaktighet, oriktighet; förvändhet. -ettömyys2 felfrihet; ofelbarhet, -etön felfri; (urh. ilman virhepisteitä) prickfri; (pettämätön, erehtymätön) ofelbar, -inen (yhd.) med . . . fel; moni— med många fel. -käyrä felkurva, -lyönti (kirj.kon., pianons.) felslagning, -painama feltryck -et -. -piste (urh.) felpoäng; ~iltä utan felpoäng; prickfritt, -päätelmä felslut -et. -siirto feldrag. viri krusning; kår|e -en -ar; fläkt -en -ar; vrt. vire 1. -ke (kiihoke) eggelse; (sysäys) påstöt -en -ar; (vaikute) impuls -en -er; (kannustin) sporre; (heräte) väckelse; antaa —ttä (lietsoa) underblåsa ngt; (sytyttää) (upp)tända ngt; tuli sai —ttä öljyistä elden fann (riklig) näring i oljorna, -paperi (krep-pi-, ryppyIpaperi) kräppapper. -stää (rypyttää) kräppera. -ttyä* 1. (jousi) spännas. 2. stämmas2; tändas2; ~ juhlatunnelmaan komma i feststämning; jännittyneeseen odotukseen -ttynyt katsomo en salong i spänd förväntan, -ttäjä 1. (ansojen) som gillrar; gillrare; (herättäjä) som väcker; (sytyttäjä) som tänder. 2. (mus.) stämmare. 3. kysymyksen — som väcker (väckt) en fråga, -ttää 1. (mets.) gillra; — sadin gillra (upp) en fälla. 2. (sytyttää) tända, upptända; ~

872;

tuli tända (upp) eld. 3. (mus.) stämma; ~ alemmaksi stämma ned, lägre. 4. (herättää eloon) väcka (till liv); (saada aikaan) framkalla ~ tunnelma skapa stämning. 5. ~ salajuonia ställa (lägga) försåt (jtk vastaan) för ngn; smida ränker, konspirera mot ngn; ~ pauloja (m. kuv.) lägga ut snaror; ~ laulu stämma upp en sång. 6. (jousi, kivr.) spänna. 7. (kello) dra upp (klockan). 8. (antenni) avstämma, -tys 1. (mets. ansàn—) gill|ring, -rande. 2. (sytyttäminen) (upp)tändning. 3. (soit.) stämning; vrt. virike, (-avain [mus.] stämnyckel, -pilli [mus.] stämpipa. -ruuvi stämskruv, -vasara stämhammare, -ääni stämton.) 4. spänn [ing, -ande. 5. avstämning; ks. -ttää. viri|tä tändas2, (an)tändas2; (kuv.) upptändas2; (herätä) väckas2; vakna till liv; (elos-tua) livas; (kehkeytyä) utspinna* sig; (syntyä) uppstå*; ~ entiseen voimaansa flamma upp med förnyad kraft; harrastus on -ämään päin (elpymässä) intresset växer, är i stigande; kysymyksestä -si vilkas keskustelu om frågan utspann sig, (oli seurauksena) uppstod (frågan utlöste) en livlig diskussion, vir|ka* tjänst -en -er; (ylempi) ämbete -t -n; (toimi) befattning, syssla; (asema) post -en -er; olla -assa inneha en tjänst, befattning; beklä(da) ett ämbete; päästä —an få en tjänst, (palvelukseen) få (vinna) anställning; asettaa —an installera; -an puolesta på (å) tjänstens vägnar; (vanh.) å dragande kall; ex officio; ryhtyä jälleen —ansa (hoitamaan) åter vidtaga med sin tjänstgöring; återinträda i tjänsteutövning; panna -alla avsätta; (vanh.) föravskeda; -asta eroaminen (luopuminen) avgång -en; -asta erottaminen skiljande från tjänsten; entledigande; (vanh.) föravskedande; -asta luopuminen avgång från tjänsten; nedläggande av ämbetet; sillä ei ole mitään —a (se on [aivan] kelvoton) den duger inte till ngnting; (sillä ei mitään tee) man gör ingenting med den. virka |j-aateli tjänste-, ämbets|adel. --aika 1. (virasto-) tjänstetid. 2. ämbetstid. --ala tjänste-, ämbets|område. --alue tjänste-, ämbets|distrikt, -område, virkaan ||asettajaispuhe installationstal.

-asettajaiset (er. kirk.) installation, -astu-jaisesitelmä (er. yliop.) installationsföreläsning. -astujaiset installation, virka||-ansio tjänstemerit, --apu handräckning. --apulainen tjänstebiträde; adjunkt, --aputeitse i handräckningsväg. --arvo äm-bets(manna)rang. --asema tjänste-, äm-bets|ställning. --asia tjänsteärende, --aste tjänstegrad. --asunto tjänste-, ämbets|bo-stad; vrt. -talo.

virkaatoimittava (lyh. vt.) tjänstförrättande (lyh. t.f.); vikarierande, virka I ledes vastuu ks. -(m i e s)v astuu, -ehdotus (ehdollepano virkaan) tjänsteförslag, -ero avsked, (-hakemus avskedsansökan.) -hakemus tjänsteansökan, virkahdella falla* in; yttra, virka||heitto (halv.) avdankad (avsatt) tjänsteman; ~ pappi avdankad, avsatt präst, -htaa ks. -h d e 11 a. -huolet tjänstebekymmer. -huone ämbetsrum, -huoneisto äm-bets-, tjänste|lokal. -hännystakki (er. eni.) uniformsfrack, -ikä tjänst(e)ålder; ancienni-tet. (-oikeus anciennitet. -ryhmä tjänsteåldersgrupp.) -ilija funktionär; (en) anställd; (virkamies) tjänsteman, (-kerho tjänstemannaklubb.) -illa (harv.) uträtta,bestyra*; (tav.) ks. aikailla, viivytellä, -inen (yhd.) med . . . tjänst, . . . tjänster; moni— med många tjänster, -into tjänste |nit, -iver. -intoinen (för) nitisk (i tjänsten), -kausi ks. -aika 2. -kelpoinen kompetent till en tjänst, -kelpoisuus kompetens för en tjänst, -kerto-mus ämbetsberättelse. -kielii, ämbetsspråk. 2. (virasto—) kansli-, kurial|språk. -kirje tjänste-, ämbets|brev. -kirjeenvaihto tjäns-te-, ämbets|korrespondens. -kirjelmä tjänste-, ämbets I skrivelse, -kumppani ks. -t o v e-r i. -kunta ämbetsmannakår; stat -en; (palvelus—) tjänstepersonal -en; läänin—, siviili— lands-, civil I stat. -kuntoisuus tjänst(e)dug-lighet. -käsky tjänstebefallning, -lakki uniformsmössa. -leima ämbetssigill. -loma semester; tjänstledighet; (palvelus—) permission; olla —lia ha semester; vara permit-terad; päästää —Ile permittera. -luettelo tjänsteförteckning, -lähetys tjänsteförsändelse. -mahti ämbetsmyndighet. -matka tjänsteresa, -merkki 1. tjänste-, ämbets |-tecken. 2. (-postimerkki) tjänstefrimärke, -miehistö tjänstemannakår; tjänstemännen (määr,).

virkamies tjänsteman; ämbetsman; virka-ja palvelus miehet (enl.) tjänstemän o. be-tjänte; ylempi, alempi — högre, lägre, över-, under|ordnad tjänsteman. -asia tjänstemannafråga, -eläke tjänstemannapension. -hallitus ks. toimitusministeriö. -järjestö tjänstemannaorganisation. -kelpoisuus tjänstemanna] kompetens, -habilitet. -kerho tjänstemannaklubb. -koulutus tjänstemannautbildning. -kunta tjänstemanna-, ämbetsman-na|kår. -kunto tjänstemannaduglighet, -kysymys tjänstemannafråga, -laki tjänstemannalag. -liitto tjänstemannaförbund, -luokka tjänstemannaklass, -nimitys tjänstemannautnämning. -perhe tjänstemannafamilj. -piiri: -piireissä i tjänstemannakretsar. -suku tjänstemannasläkt, -tutkinto tjänstemannaexamen, -ura tjänstemannabana. -vala tjänstemannaed; ks. v i r k a-, -vastuu tjänstemannaansvar; —n alaisena under tjänsteansvar, -yhdistys tjänstemannaförening.

virkamääräys förordnande -t -n; konstitu-torial -et -.

virka||nainen yrkeskvinna; yrkesarbetande kvinna; kvinnlig funktionär, -nimi tit|el -eln -lar. -nimitys 1. utnämning. 2. ks. ed. -nyrkki (halv. läh.) byråkrat; en stram, byråkratisk ämbetsman, -ohjesääntö tjänstereglemente. -paikka 1. tjänst -en -er. 2. tjänste-, ämbets|lokal; residens -et -. -piiri tjänste-, ämbets I distrikt; ks. -a 1 a. -puhelu (puh.) tjänstesamtal, -puku tjänste-, äm-

betsjdräkt,; uniform -en -er; (hirh. juhla<-~>)

skrud -en -ar; ornat -en -er. -pukuinen uniformsklädd; uniformerad, -raportti tjänsterapport. -riemujuhla tjänste jubileum, -rik-

i — virkistäytyä vir

komus tjänsteförseelse, -rikos tjänstebrott, -sinetti ämbetssigill. -suhde tjänsteförhållande. -syyte tjänsteåtal; fiskalisk aktion; åtal för tjänstefel; -syytteen alainen ställd under aktion, -sääntö tjänstereglemente, virkata* (ni.) virka.

virka 11 takaus tjänsteborgen, -takki uniformsrock; papin — prästrock, -talo boställe -t -n; (yhd.) -bol -et -. (-asetus boställsförord-ning. -lautakunta boställsnämnd. -rahasto boställskassa.)

virkatalon| haltija boställsinnehavare. -met-sä boställsskog. -vuokraaja boställsarren-dator.

virka 11 tehtävä tjänste| åliggande, -uppdrag, -göromål, -teitse i tjänsteväg. -tiedotus tjänsterapport, -tietä ks. -t e i t s e. - todistus tjänstgörings-, tjänste |betyg; (viranomaisen annettava) ämbets|bevis, -betyg. -toimenpide ämbetsåtgärd, -toimi tjänste-göromål; tjänst(e)-, ämbets|förrättning; hoitaa -tointaan handha sitt ämbete, -toiminta tjänste-, ämbets I utövning, -toimitus tjäns-t(e)förrättning. -toimivalta ämbetsbefogen-het. -toveri ämbetsbroder; kolleg|a -an -er. -tunti tjänstgöringstimme, -tutkinto ämbetsexamen. -tyyli kansli-, kurial|stil. -ura tjänstebana. -vahvistuskirja ks. vir a n~. -vala tjänste-, ämbets|ed, -valtal, ämbetsmyndighet. 2. ämbetsmannavälde, byråkrati -(e)n. -valtainen byråkratisk, -valtaistaa byråkratisera. -valtaistua byråkratiseras. -valtaisuus byråkrati -(e)n. -valtakirja tjänstefullmakt, -vapaus tjänstledighet, -vastuu tjänste-, ämbets| ansvar; ks. v i r-kamiesvastuu. -veli ämbetsbroder; kolleg|a -an -er. -veljellinen kollegial, -velvollisuus tjänsteplikt, -virhe tjänstefel, -vuosi tjänsteår, -ylennys befordran; avancemang. (-asia befordringsärende. -juttu befordringsmål. -peruste befordringsgrund.) -ylimystö ämbets-, tjänste| aristokrati, -ylioikeus tjänsteöverdomstol. virke* (kiel.) mening -en -ar. virk||eys2 kryhet; livaktighet; spänst -en; ks. -e ä. -eytyä* upplivas; bli livaktig(are). -eä (pirteä) krv; pigg; spänstig; (eloisa) livfull; (vireä j livaktig; (valpas) vaken; (tuore) frisk; olla -Itä mielellä vara pigg o. kry; —t voimat friska krafter; —mpi elämä större livaktighet, (-silmäinen piggögd; med pigga ögon.) -eästi livaktigt, livfullt; vaket; livskraftigt; spänstigt; ks. -e ä. -istellä pigga, liva upp; (virkistäytyä) rek-reera sig. -istyneisyys2 vederkvickelse; livaktighet. -isty|s vederkvickelse; (ratto) förströelse, rekreation; kylpy olisi hänelle -kseksi ett bad vore uppfriskande för (skulle pigga upp) honom, (-kävely en uppfriskande promenad, -loma rekreations|semes-ter, -ferie, -matka rekreationsresa, -paikka rekreationsort, -tunti rekreationstimme.) -istyä friska upp sig; rekreera sig; (juomalla) läska sig; förfriska sig; (elostua) upplivas; (piristyä) krya till (sig); piggna till;

vederkvickas2; få nya krafter; (tointua)

hämta sig; repa sig. -istävästi upplivande; vederkvickande; uppfriskande; uppiggande, -istäytyä* vederkvicka8 sig; rek-

reera sig; bli vederkvickt; (tointua) hämta (repa) sig; (juomalla) läska sig; förfriska sig. -istä|ä uppliva; (piristää) vederkvicka2; uppfriska; (juoma) läska; (voimistaa) styrka2; (piristää) uppigga; krya upp; ge nya krafter; -istävä sade ett uppfriskande regn; ~ jnk (as.) muistoa uppliva minnet av ngt; ~ jnk (hnk.) muistia uppfriska ngns minne.

virkkaa* yttra; (sanoa) säga*, virkku* (nopsa) flink; (sukkela) kvick;

(vilkas) livlig; (pirteä) pigg (o. kry), virkkuu (ni.) virkning, -koukku, -neula virknål.

virkoaminen återhämtning; tillfrisknande; återställelse; bättring; vrt. virota, virma (er. hev. tulinen) eldig; (raisu) yster; (vilkas) livlig; rask. -juuri (ksv. Valeriana) Valeriana, vände(l)rot. -päinen, -pää vild; yr; förryckt; huvudyr; ks. virma, virna (ksv. Vicia); er. elo-, rehu~ (vikkeri) vicker -n. (-kaura vickerhavre.) virnailla flina; hånle; grina; nauraa flina, virn||e grin -et; suu iloisessa ~essä grinande

som en solvarg; vrt. -i s t y s. virniste|jlijä grinollje -en -ar; grinare. -llä grina; (nauraa flina, -ly grin -et; flin -et; (elkeet) grimaser ling, -ande. virn istää, -uilla (j.) ks. v i r n i s t e 11 ä. viro||lainen 1. (s.) estländare, est -en -er. 2. (a.) estländsk, estnisk, -n kieli estniska, -nnos estnisk översättning; översättning till estniska, -ntaa* översätta* till estniska; vrt. eesti jne. viroosi ks. virustaut i. viro|ta* virkoan (henkiin) kvickna till (vid); återfå sansen; vakna till liv; (toipua) taga2 sig; repa sig; återhämta sig; ~ uuteen elämään vakna till nytt liv; jälleen -nnut återupplivad; ~ uuteen voimaan uppstå med förnyad kraft, virotar estnisk|a -an -or. viro telia uppliva; ~ hukkunutta (försöka) återuppliva en drunknad, virpa* 1. (raippa) spö -(e)t -n; vidj|a -an -or;

sly [a -an -or. 2. (varpu) ris -et virpi2* 1. ks. virpa 2. 2. (pikilanka) becktråd -en -ar. virpo||a* virvon risa (med påsk-, fastlags|ris). -mavitsa påsk-, fastlags |ris. -minen ris|ning, -ande; ks. -a. virrallinen (shk.) strömförande, virran||hankinta (shk.) strömleverans, -huk-ka strömförlust, -jakaja, -jakelija strömfördelare. -jakelu strömdistribution, -johdin*, -johtaja (fys.) strömledare, -katkaisija strömbrytare, -kokooja kollektor, -kulutus strömförbrukning, -kytkin strömpådrag. -kääntäjä ström |omkastare, -vändare, kommutator. -kääntö strömväxling, -mittari strömmätare, -nopeus strömhastighet, -otin ks. v i r r o i t i n. -otto strömupptagning, -

perkaus (vsr.) strömrensning, -pyörre strömvirvel, -saanti (shk.) ström|tillförsel -n, -tillgång, -sulkija strömslutare. -suunta strömriktning, -uoma (joen~) strömfår|a -an -or; flodbädd -en -ar. -vaihdin* ström-omkastare. -voima strömstyrka, -vuolle

strömdrag -et -väylä ks. -uoma.

vir|ra||ta* strömma; (juosta) rinna*, flyta* (koskena) forsa; -laava rinnande, -ton strömfri; (shk.) strömlös; icke strömförande, virren||sepittäjä psalm|diktare, -författare, -säkeistö psalmvers, -veisaaja psalmsångare, -veisuu psalmsång. -värs(s)y ks. - s ä k e i s-t ö.

virroitin (virtajohlolaite) strömavtagare. vir|si psalm -en -er; vetää viimeistä -Itään (kuv.) sjunga på sista versen, -kannel psalmodikon -et -. -kirja psalmbok, (-ehdotus psalmboksförslag, -komitea psalmbokskommitté.) -laulaja psalmsångare, -laulu psalmsång, -niekka psalmdiktare, -runous psalmdiktning, -seppä (er. juhl.) psalmdiktare. -sävelmä koral -en -er. virst||a (1067 m) verst, värst -en-. -an|patsas, -pylväs, (j.) - tolppa (enl. Suom.) verststolpe; (kuv.) milstolpe, -oittain verstvis. virsu (tuohi~) näversko -n -r. -kukka ks. tohvelikukka. -tauti (el.lääk.) fång -en.

virta* ström -men -mar; myötä~an med-ströms; nedströms; med (utför) strömmen; vasla~an motströms; uppströms; mot (uppför) strömmen; veri vuoli ~naan blodet flöt i strömmar, --alli (el. Histrionicus histrioni-cus) strömand. --alus flodbåt, -ama avrinning. -amissuunta strömriktning, --ankkuri (sot.) strömankare, -erottelu (uit.) ström|-skiljning, -skilje -t. -hepo (el. Hippopola-mus) flodhäst, -häviö (shk.) strömförlust, -illa strömma, -inen strid; (yhd.) med v . ström; vahva~ med stark ström, -johdin, -johto strömledning, -laji strömart. -lähde (tkn.) strömkälla, -mittari (shk.) (tav.) ampere|mätare, -met|er -ern -rar; flutome-ter. -muuntaja strömtransformator, -määrä strömmängd, -paikka strömdrag -et -. -piiri (shk.) strömkrets, -sysäys ström|stöt, -im-puls. -uitto (uit.) älvflottning. -us strömning. -va strid; med starkt strömdrag, -vesi rinnande, strömmande vatten, -viiva strömlinje. (--auto strömlinjeformad bil. -inen strömlinjeformad, -isuus2 strömlinjeform, -kori faut.] strömlinjekarosseri.) virtsa (fys.) urin -en; erittävä urindrivande. (-amis)pakko (lääk.) urinträngning. -happo urinsyra, -koe urinprov, -myrkytys urinförgiftning; uremi -(e)n. -neritys urin-avsöndring. -njohdin urinledare, -putki urinrör, -rakko urinblåsa. -ta urinera; kasta (sitt) vatten, -tie urinväg, -tiehyt (an.) urinledare, -umpi (lääk.) urin|stopp, -stämma; ischuri -(e)n. virtty|ä* blekas; blekna; changera; avfärgas; (haalistua) bli urblekt; -nyt urblekt; chan-gerad.

viru|a 1. (maata, lojua) ligga*. 2. ~ pitkäl-lään ligga utsträckt; ligga o. dra sig; ^ (vetelehtiä) maalla ligga på landet; jäädä -maan jnnk bli liggande ngnstans. 3. (venyä) töja sig; tänja sig. virus (bktr., lääk.) virus, -tauti virussjukdom.

viru||tella, -ttaa* 1. (huuhtoa) skölja2; ~ vaatteita skölja kläder. 2. (oikoa) sträcka2 (jtk ngt, på ngt); utsträcka2 (ngt); (venyttää)

tänja2 (på ngt); uttänja2 (ngt), -tus (hixuh-

donla) sköljning; (ut)sträckning; uttänj-ning. (-vesi sköljvatten.) virvatuli irr|bloss -et -sken -et -; lykt-gubb|e -en -ar; (aarni-) drakeld; (mtr.) elmseld.

virvel I li (onki) (kal.) svirvelfdrag, -spö).

-öidä s virvla, virvilä* (linssi) (keit.) lins -en -er. vir voi ||tellä* (åter)uppliva; läska sig. -ttaa* vederkvicka2; friska upp; (juomalla) läska; vrt. virkistää, -tus vederkvickelse; uppfriskning; läskning. -tusjuoma läskedryck; (j.) läsk -en. (-kioski läskedrycks-, vatten|-kiosk. -tehdas läskedrycksfabrik.) virvo|ke* förfriskning -en -ar; tarjota -kkeita bjuda på förfriskningar, -kioski ks. v i r-voitusjuom a~. virvo ||n, -nta* ks. virpo a. visa masur -n. -ilu (rad. ym.) frågesport(s-tävling). -inen 1. av masur; masur-. 2. (kuv.) (mycket) invecklad; svårlöst; benig; kinkig; ~ kysymys en benig (kinkig, kvistig, invecklad, svårlöst) fråga, -juova masur|åder, -ådra. -kallo (kuv.) träskalle; dumhuvud, -kalloinen trä-, tj ock |skallig, -koivu masur-björk. -koppa (piipun) masurhuvud. »muodostuma masurbildning. -puu masur| ved, -virke, -päinen 1. (puukko) masurskaftad; med masurskaft. 2. (kuv.) trä-,

tjock|skal-lig. -päisyys trä-, tjock|skallighet. -utu|a* bilda masur; -nut masurvuxen. -vaneri, »viilu masurfaner. viseera 11 ta visera; ~ passi visera ett pass. -us visering -en -ar.

viser||rellä* kvittra; (liverrettä) drilla, -rys kvitt|er -ret. -tää* kvittra; drilla; kvillra. visiiri 1. (itäm. minist.) vesir, visir -en -er. 2.

(kypärän silmukka) visir -et -. visionäärinen visionär.

viskaali fiskal -en -er. -nkonttori fiskalskontor. -ntoimi fiskals|tjänst, -befattning, -iiviras t o fiskalsämbete.

visk||ain 1. (vesi~) öskar -et -; kay skär i. 2. (mv.) vann|a -an -or; kastskov|el -eln -lar; (viskuri) kastmaskin, -ata kasta; (singah-dultaa) slunga; (heiluttaen) slänga2; (syytää) vräka2, häva2; — jtk kivellä kasta en sten på ngn; ~ vettä veneestä ösa vatten ur en båt. -aus kastning; kast -et -. -autua* kastas, bli kastad; slungas; bli slungad; kasta sig. -ellä ks. v i s k a t a.

viski (visky) (väk.) visky, whisky -n. -grogi whiskygrogg -en -ar. -lasi whiskyglas; grogglas.

viskin 1. (pohdin) (mv.) vann|a -an -or. 2.

öskar -et. -. viskipullo whisky|flaska, -butelj, visk||oosinen (sakea, sitkas) viskös, -oosisilkki viskossilke. -ositeetti* (sakeus) viskositet, visk||uri 1. (~lapio) kastskov|el -eln -lar; (viskuukone) kastmaskin. 2. (kivr.) utkastare -n -. -uu kastning; kast -et -. (-kone kastmaskin.) visky ks. viski.

vismutti (met.) vismut -en. -suola vismut-

salt.

visoittua ks. v i s a u t u a. visp||ata ks. v i s p i 1 ö i d ä. -ikerma (j.) ks. kuohukerma, -ilä visp -en -ar. -ilän-

kauppa (j. leik.) kurtis, flirt; kuck|el -let. -ilänvarpu visp |kvist, -sticka, -ilöidä vispa, vissi (j.) (varma) viss, säker, visteri (ksv. Wistaria) wistaria; blåregn. visti 1. (kort.) whist, vist -en. 2. (j.) ks. kuisti, vistra (vaat.) vistra -n.

visul. (kitsas) knusslig; småsnål; (säästeliäs) sparsam; ekonomisk; hushållsaktig. 2. ks. huolellinen, täsmällinen, tarkka, visuaalinen (näön välittämä) visuell, visu||kinttu knusslare; gnidare. -sti noga, noggrant; omsorgsfullt; pitää ~ kiinni hålla väl stängd; (jst) hålla noga fast (vid ngt); olla ~ vaiti hålla tand för tunga; hålla tyst (med ngt).

visv||a (lääk.) sårvätska -n. -oittua* vätska sig; vätskas, vita* I. (ksv. Potamogeton) nat|e -en -ar; ahvenen ~ abbornate. II. (mrt. viisto) sned; ~an på sned (skrå), vitaali||nen (elin-, tuiki tärkeä; elinvoimainen) vital, -suus2 vitalitet, vitamiini (luonn.) vitamin -et -er. -nen: niukka~ (runsas~) vitamin|fattig (-rik), -npuute, -ntarve vitaminjbrist, -behov, -pi-toinen vitaminhaltig. -tabletti vitamintablett. -tutkimus vitaminforskning, vitaposki (vinotuki) sträv|a -an -or; sträv-stötta.

viti* (~lumi) (torr) nysnö -n; nyfallen snö;

spårsnö. -keli kärvt före. -lumi ks. viti. viti|jnä kvidande; pip -et; pipande; gnissel, -stä (ruikuttaa) kvida*; (piipittää) pipa*; (kitistä) gnissla, vitivalkoinen bländande, snö |vit; vrt. viti. vitja||(t) kedj|a -an -or; (kettinki) kätting; (kytky) kopp|el -let -; vrt. ketju, -mies (mnm.) (j., mitta~) kedjedragare. -pyörä kedjehjul.

vitka I jan, -lleen långsamt; vrt. verkalleen; (mus.) larg(h)etto. -llinen långsam; (hidas) trög. -stelija sölare, söl|måns, -korv -en -ar; drönare. -Stella (aikailla) söla; sinka sig; (viivähtää) dröja2; (kuluttaa aikaa) förhala tiden; ei ole -steltu yritettäessä käyttää tätä keinoa man har inte dröjt med att anlita detta medel; ~ puheessaan (puhua hitaasti) tala långsamt (släpande); dra(ga) på orden; ~ jtk tehdessään söla (dröja) med ngt; — vastatessaan dröja med svaret; -stelematta oför|dröjligen, -tövat. - s telu söl -et; dröjsmål -et; sink -et. vitkut||ella, -taa söla, dröja; vrt. vitkastella.

vitriini (lasikko) vitrin -en -er. vitsa ris -et -; (side~) band -et -; länk -en -ar; (paju~) vidja; saada ~a få ris; antaa (Ips.) ge (ngn) ris, risbastu, vitsail||ija vitsmakare; vitsare. -la vitsa, vitsa||kimppu (sot., hist.) risknippe -t -n; faskin -en -er. -rangaistus ks. raippa-rangaistus. -s -ksen vidja. -staa binda* (ihop), fästa (ihop), fastgöra (med vidjor). -ta ge (ngn) ris, risbastu; (kuv.) risa; gissla, -us risande; (kuv.) plågoris -et -, giss|el -let -; (koettelemus)

hemsökelse.

875;Vit

vitsi vits -en -ar. -kkyys2 vitsighet. -kkäästi

vitsigt, -käs -kkään vitsig, vitso||a risa; (kurittaa) aga; ge* ris; (kuv.) gissla; (piestä) piska, -ja (hist.) flagellant -en -er; risare; gisslare. -minen risande;-agande; gisslande (us. kuv.). viuhah|jdella*, -taa* (onom.) vina*, viuhauttaa* vifta (jtk med, på ngt), viuhka 1. solfjäd|er -ern -rar. 2. (j.) ttuurh: hyvä ~ god tur, flax; bond|tur, -flax. -erottelu (uit.) solfjäderskilje -t. -mainen sol-fjäder(s)formig. -palmu solfjäder(s)palm. -poraus (kaiv.) solfjäderborrning, viuhk||e vin -et; fläng -et. -ia (viuhua) vina; (huiskia) vifta; (hyöriä) flänga2, viuhko (ksv.) knippe -t -n. viuh||otella*, -ottaa*, -toa* vifta (jtk med, på ngt); (hyöriä) flänga; (liehuttaa) fläkta (med ngt).

viuhu||a (vinkua) vina*; pipa; susa; tjuta, -nta* vinande, vin -et; sus -et. -ttaa*: ~ piiskaa låta piskan vina. viulajuuri violrot. -öljy violrotsolja, irisolja. viulu violin -en -er; fiol -en -er; (vanh., j.) fel|a -an -or. -avain diskantklav. -klaavi ks. ed. -konsertti violinkonsert, -konsertto (sävellys) violinkonsert -en -er. -kotelo violinfodral. -niekka fiolspelare, violinist, -n-(jousi fiolstråke, -kaula fiol-, violin|hals. -kieli violin-, fiol|sträng. -kitkuttaja [j. halv.] birfilare. -rakentaja fiol-, violinl-byggare. -soittaja fiol-, violin|spelare; violinist. -soitto violin|spel, -musik, -talla fiol-, violin|stall -et -. -vinguttaja birfilare.) -osa violinparti, -soolo violinsolo. -sävel violinton. -sävellys violinkomposition, -säveltäjä violinkompositör, -taiteilija violinkonstnär; violinist, -taituri violinvirtuos -en -er. -ääni violinstämma, viuru (mrt.) (vino, väärä, kiero) sned; mennä

~un gå på sned. vivah||de* ks. vivahdus, -dukse|kas -kkaan, -duksellinen nyansrik, nyanserad; rik på skiftningar; skiftningsrik. -dukseton onyanserad; nyans|fattig, -lös. -dus skiftning; anstrykning; (häive) nyans -en -er; keltaisen ~ keltaiseen) en skiftning i gult; eri -duksin i olika skiftningar (nyanser); siinä on petoksen ~ta det har en anstrykning av (det närmar sig) bedrägeri, -taa* skifta (jhk i ngt); stöta* (i ngt); (lähennellä) närma sig (ngt); se ~ punaiseen det skiftar (stöter) i rött. -taminen skiftande, -teikas skiftnings*, nyans|rik: ks. -duksekas. -teinen (yhd.) -skiftande; moni~ mångskiftande; nyansrik; vrt. vivahtaa, vivisektio (elävillä el. suor. kokeilu) vivisek-tion.

vivuta* vipuan baxa; bända; lyfta; vippa, voguli (käns.) vogul -en-er; (~enkieli) vogu-liska.

vohkia (j. kähveltää) snyta; knycka; hugga, vohl||a killing -en -ar; kid -et -. -ia (vuohi) få* killingar.

vohvel|i (keit.) våffl[a, voffl|a -an -or; paistaa -eita grädda våfflor, -kangas (vaat.) våffel|-tyg, -vävnad, -raudat pl våffeljärn, -sidos

(hud.) våffelbindning.

1. voi (ini.) ack! kors! ve! ~ häntä! ve honom! ~ semmoista raukkaa! ack en sådan (vilken) stackare!

2. voi smör -et; (rasva) fett -et; kirnuta ~ta kärna smör. -astia smör|kärl, (-puikko) -drittel.

voijda 1. (saattaa) kunna, (kyetä) förmå, (pystyä) vara i stånd till ngt; en voi olla sanomatta jag kan inte underlåta (kan inte låta bli) att säga; se ei -nut olla herättämättä huomiota det kunde inte undgå att väcka uppmärksamhet; hän ei voi päästä kenenkään näkemättä han kan inte undgå att bli sedd; se ei voi olla vaikuttamatta asiaan det kan inte undgå att inverka på saken; täydellä syyllä voi olettaa det är ali anledning att förmoda; ~kseni auttaa sinua för att kunna hjälpa dig; hän kyllä voi tehdä (pystyy tekemään) sellaista han är nog i stånd (till) att göra sådant. 2. voi olla niin det kan vara så; voi olla kanske, måhända. 3. mahtaa: en voi (mahda) asialle mitään jag kan inte göra ngt åt saken; siinä en voi tehdä mitään (en voi sitä, asiaa auttaa) jag står maktlös; ks. ed.; en voi (en mahda) hänelle mitään jag kan ingenting göra åt (rår inte på) honom; (minulla ei ole valtaa häneen) jag har ingen makt med honom; sille ei -tu mitään det var ingenting att göra åt saken (åt det). 4. (malttaa): en -nut (malttanut) olla tulematta jag kunde inte låta bli att komma. 5. (yl. voida, kyetä, vrt. 1): teen minkä -n (-tavani), niin paljon kuin -n jag skall göra vad jag kan; (teen parhaani, ponnistan voimani) jag skall göra mitt bästa, uppbjuda alla mina

krafter. 6. (vointi) (jaksaa): kuinka -tie? (miten jaksatte?) hur mår Ni? hur befinner Ni er? hur står det till? voi(kaa) hyvin! må väl! må så gott! voi|de* smörja; (lääk.) salva; liniment -et -; (tahna) kräm -en -er; past|a -an -or; hyvässä -teessä (vara) väl smord, -kuppi smörjkopp. -lia* smörja*; (sivellä) bestryka*; ~ sukset valla skidorna; -Itu (m. kuv.) smord, -pesäke smörj gap -et -. -putki krämtub -en -er. -reikä smörjhål. -ruisku oljespruta, -suppilo smörjtratt. -tölkki krämburk; smörjburk, -ura smörjspår. -öljy smörjolja, voi||dritteli smördrittel. -happo smörsyra.

-happoinen smörsyrad. voih||kailla, -kaista ks. -k i a. -ke jämmer -n; veklagan, -kia jämra sig; (valittaa) klaga, -kina jämmer -n; vrt. -k e. voi-huuto verop.

voij|kaira smörprovare. -kastike smörsås. -kaukalo smörtråg. -kauppa smörhandel, -kilo ett kilo(gram) smör; smörkilo. -kimpale smör I klick, -klimp, -kirnu smörkärna, voikko (hev.) isabellfärgad häst. voi||koetin smörprovare. -kukka (ksv. Ta-raxacum) maskros -en -or; (Suom. r.) smörblomma. -kymmenykset (hist.) smörtion-den. -lapio smörspade, -lautanen smör|as-siett, -tallrik, -leipä smörgås -en -ar. (-lauta-nen smörgås| assiett, -asjett. -pöytä smörgåsbord. -ruoka smörgåsmat. -tarjotin smörgåsbricka.) -leivos smörbakelse, -liike smöraffär.

-voilokisi* (paksu loimi) vojlock -en -ar.

voimia 1. kraft; vähenevät krafterna av-ta(ge)r; tehdä työtä yli -iensa arbeta ut sig; koko ~llaan med bela sin styrka; panna kaikki ~nsa liikkeelle uppbjuda alla sina krafter; päätöksellä ei ole (sitovaa, lain) ~a beslutet har ej gällande kraft. 2. (vointi): olla hyvissä -issa vara vid god vigör; olla jälleen entisissä -issaan vara återställd (bra igen, frisk o. krv). 3. ~ssa, ~an: pysyä ~ssa förbli i kraft; förbli gällande; laki tulee (astuu) ~an lagen träder i kraft; pitää ~ssa vidmakthålla, (yllä) upprätthålla, uppehålla, underhålla; (kunnossa) hålla i stånd; ~ssa oleva gällande, (vallitseva) bestående, rådande; ~ssa oleva asetus gällande förordning; saada (saattaa) ~an få till stånd, (vaikuttamaan) göra gällande; sätta i kraft, (käytäntöön) införa; saattaa uudelleen ~an (elvyttää) återuppliva, (palauttaa) återupprätta, återställa; olla ~ssa (säädetty) vara gällande; gälla; (olla käypä) vara giltig, gångbar. 4. (snt.): monen miehen ~lla manstarkt; -ille käypä påkostande; ~insa takaa av alla krafter; (kykynsä mukaan) efter bästa förmåga; täysin-in med full (ali) kraft; kaikin -in av alla krafter; omin -in (omin avuin) på egen hand; med egna krafter; yhteisin -in (yhteisvoimin) med gemensamma krafter.

voima-akseli ks. voimansiirtoa k-s e 1 i.

voimaan | pano in-, genom |förande; (Iak.) verkställighet, (-asetus [Suom. r.J verkställighetsförordning.) -saattaminen in-, genom |förande; sättande i, bringande till verkställighet; realisering; förverkligande, -saattamisasetus (Suom. r.) verkställighetsförordning. -tulo trädande i kraft; ikraftträdande. (-aika tid för ikraftträdande, -päivä: lain ~ dagen för lagens ikraftträdande.) voima |-asema kraftstation, -ihminen kraftmänniska, -natur, -karl, -kvinna, -ilija atlet -en -er. -illa (harv.) idka kraftsport (atletik). -ilu kraftsport -en; atletik-en. -inen (yhd.) med . . . kraft(er); heikko~ med svaga krafter; svag; todistus~ beviskraftig. -inkoetus, -inmittely kraftmätning, -inponnistus kraftansträngning. -johto kraftledning, -juoma styrkedryck, voima|kas -kkaan kraftig; kraftfull; intensiv; (väkevä) stark; -kkaat värit kraftiga, starka färger; en keksi kyllin -kkaita sanoja jag finner inte ord nog kraftiga (starka); ~ mielipide en stark opinion; -kkain värein i kraftiga färger; -kkaan punainen intensivt röd. -henkinen kraftfull, voimakasiini smörmagasin, voima I |kas (luonteinen karaktärsfast, -rakenteinen kraftigt byggd, -tah toinen vilje| stark, kraftig, -tuoksuinen starkt doftande, -valoi-nen ljusstark.) -keino kraftmedel; vrt. toimenpide. -kenttä (fys., kuv.) kraftfält, -keskus (tkn.) kraftcentral; (kuv.) kraftcentrum. -kkaasti kraftigt; kraftfullt; intensivt; (mus.) forte, -kkuus2 kraft -en; kraft-

fullhet; mäktighet; häftighet; styrka; intensitet. -kone kraftmaskin; motor -n -er. -kulut pl kraft-, (käytlö~) drift|kostnader. -la, -laitos kraftverk, -lause kraftuttryck, -llinen

isteluväline voi

(vanh.) mäktig, kraftig, -llisesti kraftigt; mäktigt, -llisuus2 kraft; mäktighet. -mies kraftkarl, -nainen kraftkvinna,

-nero stor, skapande begåvning.

voiman | hankkija kraftleverantör, -hukka, -häviö kraftförlust; energiförlust, -ilmaus kraftyttring, -jakelu kraft |distribuering, -distribution, -kehitys kraft|alstring, -utveckling. -kulutus kraft]förbrukning, -åt-gång. -lisä, -lisäys krafttillskott -et. -lähde kraftkälla, -menekki ks. -kulutus, »menetys kraftförlust -en. -mittari kraftmätare, -näyte kraftprov, -osoitus kraftyttring, -saanti (tkn.) kraf t tillgång, (-siirrin transmissionsanordning.) -siirto kraftöverföring; (tkn. m.) transmission, (-akseli transmis-siopsaxel. -hihna transmissions-, driv|rem, -laite transmissions I anläggning, -anordning.) -säästö kraftbesparing, -tarve kraftbehov, -tunto känsla av kraft.

voima||ote krafttag, -paperi kraftpapper, -pe-räinen intensiv; kraftig, -peräistyä intensifieras. -peräistää göra* intensiv(are); intensifiera. -peräisyys intensitet, -piirros (tkn.) kraftplan -en; kraftdiagram -met -. -politiikka maktpolitik, -pyörä drivhjul.

voimarkkinat smörmarknad -en.

voima||reservi kraftreserv, -ryhmitys kraft-gruppering. -sana kraft|ord. -uttryck, -ssa-oleva, -ssaollut (us.) gällande; (kestävä) bestående; (vallitseva) rådande, -ssaolo giltighet; bestånd, (-aika giltighetstid.) -ssa|-pito, -pitäminen vidmakthållande; upprätthållande. -ssa|pitää*: pitää -ssa vidmakthålla*; (yllä~) upprätthålla*, -suhde styrkeförhållande. -suunnikas (fys.) kraftparal-lellogram. -tekijä maktfaktor, -teko kraftprestation. -toimenpide kraftåtgärd, -ton kraftlös; maktlös, vanmäktig; (raihnainen) orkeslös; (heikko) svag. -ttomuus2 kraftlöshet; maktlöshet, vanmakt -en; (raihnaus) orkeslöshet. -työ ks. -teko. -varat pl kraftresurser. -vaunu (vanh.) ks. a u t o. -verkko (shk.) kraftnät, -viiva (fys.) kraftlinje, (-kenttä kraftfält.) -virta kraftström, (-piiri kraftströmkrets.) -yksikkö kraftenhet. - ylijäämä kraftöverskott.

voimeijeri smörmejeri.

voimi||nen kunnande jne.; vrt. voida, vointi, -staa stärka2, styrka2; förstärka, -staminen stärkande, styrkande; förstärk |-ning, -ande. -steleminen gymnastiserande, -stelija gymnast -en -er. -stella gymnastisera.

voimistelu gymnastik -en. -asu gymnastikdräkt. -esitys gymnastikuppvisning, -harjoitus gymnastikövning, -jalkine, -kenkä

gymnastiksko. -laitos gymnastikinrättning, -liike gymnastisk rörelse, -llinen gymnastisk. -n(opettaja gymnastiklärare; [Ruols.] gymnastikdirektör, -opetus gymnastikundervisning.) -näytös gymnastikuppvisning, -ohjelma gymnastikprogram, -puku gymnastikdräkt. -sali gymnastiksal, -sauva gymnastikstav. -seura gymnastikförening, -taituri akrobat -en -er. -teline gymnastik-

redskap. -temppu gymnastisk rörelse, -tossu ks. -jalkine. - välin |e gymnastikredskap; -eet gymnastik|materiel, -redskap.

voimi||stua bli stark(are), kraftigfare); få* nya krafter; tilltaga * i styrka; växa sig starkare; stärkas*; bli stärkt; (toipua) hämta (taga*, repa) sig; (tervehtyä) återvinna* sina krafter; vederkvickas2; (kasvaa) (till)-växa; -stuva tuuti tilltagande vind; -stuen (mus.) crescendo, -stuminen tilltagande i styrka; (tervehtyminen) vederkvickelse; å-terhämtning; tillväxt; vrt. -stua, elpyminen. -stuttaa * ks. v o i m i s t a a. voinen smörig.

voin||keltainen smörgul. -kirnunta smörkär-ning. -kulutus smörkonsumtion -en. voinokare smörklick -en -ar. vointarkastus smörkontroll, -asema smör-

kontrollstation, vointi* 1. (terveydentila) hälsotillstånd -et; befinnande; hälsa. 2. (kyky) förmåga; mukaan efter förmåga, -nen (yhd.) -mående; pahoin~ illamående, voin 11 tuoja smörimportör, -tuonti smörimport. -tuottaja smörproducent, -vaivaus smör|knådning, -ältning. (-kone smörält-ningsmaskin.) -valmistus smör|beredning, -tillverkning, -vienti smörexport, (-liil&e smörexportaf f är.) voinäyte smörprov. -ora smörprovare. voipa* 1. (er. mrt., hyvinvoipa, vauras) välmående; välbärgad. 2. ks. v o i n t i n e n. voi paketti smörpaket, -pakkaus

smörförpackning. -pala(nen) en bit smör; en smörklick -en -ar. -pall(er)o smörkula, -paperi smörpapper, voipu|a* bli utmattad, medtagen, vanmäktig; (raueta) avmattas; ks. -nut. voiT|pula smörbrist, -pulla smörbullje -en -ar. voipu||mus utmattning; matthet; (voimattomuus) vanmakt -en. -nut utmattad; vanmäktig.

voi||puuro smörgröt. -pytty smörbytta. -råe smörkorn. -rasia smörask, -rasva smörfett, -sula skir(a)t smör. -suola smörsalt. -survin smörstöt. -taa* smörja; ks. voidella, -tahra smörfläck, -taikina smördeg. -tatti (ksv. Boletus luteus) smör|sopp, -svamp, voitava: tehdä ~nsa ks. v o i d a 5. voi telematon osmord, -telen ks. v o i d e 11 a. -telija smörj are -n -. -telu smörjning; be-strykning; (suksien ~) vällning; viimeinen ~ (kat.) sista smörjeisen. (-aine smörj |me-del, -ämne; smörja, -hana smörj krän. -kannu smörj kanna, -kuppi smörj kopp. -laite smörj anordning, -pesäke smörj behållare, -putki smörj rör. -reikä smörj hål. -öljy smörjolja.)

voiteroinen (mrt. ksv. Laclarius deliciosus) blodriska.

voitokas -kkaan segerrik; (juhl.) seger|-krönt, -höljd; (vanh.) segersäll, -kkaasti segerrikt, -kkuus2 krigs-, seger|lycka. -lle-pääsy seger -n (jst över ngn); överflygling (av ngn), -llinen segerrik; ks. -kas. voiton||haave(et) segerdröm(mar). -halu vinningslystnad; ks. -himo. -haluinen vin-ningslysten; profithungrig, -himo vinstbegär; profithunger, -himoinen profithungrig. -hurma, -hurmio segerrus -et. -huumaa-ma segerdrucken. -huuma(us) segerrus -et;

ks. -h u r rri a. -hymni segerhymn, -ilo se-

ger|fröjd, -glädje, -iloinen segerglad, -jako vinst|utdelning, -fördelning, -juhla segerfest. -jumalatar segergudinna. - kruunaama segerkrönt. -kruunu segerkrona, -mahdollisuus segerutsikt(er); vinstmöjlighet; vrt. voitto~. -merkki segertecken, trofé, -palkinto, -palkka segerlön, -palmu segerpalm. -puoli övertag -et; päästä -puolelle få övertaget) (över ngn); hän pysyi -puolella han behöll övertaget; olla -puolella ha övertaget; olemme jo -puolella (pahin on jo takana) vi har redan det värsta undanstökat; päästä työssään -puolelle få sitt arbete till större delen utfört, -pyynti (oman~) vinningslystnad; vinstbegär; egen vinning, -pyyntöinen vinningslysten. -päivä segerdag, -riemu segerjubel; ~issa(an) triumferande; seger-jublande. -riemuinen seger|glad, -jublande; triumferande, -ruhtinas (usk.) segerfurste, -saaja segervinnare; segrare, -saanti seger; vinst, -sankari (juhl.) segerhjälte, -sanoma seger|bud, -budskap, -bulletin -en -er. -seppele segerkrans, -seppelöimä segerkrönt. -tahto segervilja, -toive(et) segerutsikt(er); hopp om seger, -usko tro på seger; segervisshet. -varma segerviss, -varmuus segervisshet. -viesti seger|budskap, -bulletin, -rapport. -ylpeä segerstolt; triumferande, voit|taa vinna; segra. 1. (päästä voitolle, kukistaa) segra över ngn, besegra ngn, (lyödä) slå; ~ taistelu, (Iak. j juttu vinna ett slag, en process; kaikki -lava allt besegrande, betvingande; ~ vihollinen segra över (besegra) en fiende; vihollinen ei ollut -ettavissa fienden kunde inte besegras; fienden förblev obesegrad; heidät -ettiin (lyötiin) kilpailussa de blev besegrade (slagna) i tävlingen; ~ kilpakumppaninsa besegra (slå) sin(a) medtävlare. 2. (olla etevämpi) överträffa, vara överlägsen, överflygla; tämä ~ kaikki edelliset tulokset, detta överträffar alla tidigare resultat; minä kyllä -an hänet (kykyjeni puolesta) jag överträffar nog honom, är honom överlägsen; ansiot -livat (olivat suuremmat kuin) puutteet förtjänsterna övervägde bristerna; ei ole häntä -tanutta han är oöverträffad; han har inte sin like. 3. (miel. saavuttaa) förvärva, ernå, uppnå, (vallata) intaga; (itselleen) tillvinna sig, (valloittaa) erövra, (taistelussa) tillkämpa sig. 4. (yl., pelissä ym.): sillä olisi paljon -ettu jos mycket vore vunnet (det vore en stor vinning) om; ei sillä -eta mitään därmed vinner man ingenting; därmed är ingenting vunnet; ~ pelissä vinna på spel; ~ palkinto vinna ett pris; (tenhota): hän -ti (kiehtoi) kaikki miellyttävällä olemuksellaan hon intog (vann) alla med sitt behagliga väsen; hän -ti kaikkien suosion han vann allas bevågenhet (tillvann sig allas ynnest). 5. (~ vastus, vaara yms.) hänellä oli monet vaikeudet -ettavanaan han hade många svårigheter att övervinna; ~ itsensä övervinna sig själv; ~ ujoutensa övervinna sin blyghet; ~ tauti övervinna (häva) en sjukdom; monet vaarat -eltuaan (hän) . . . efter många överstånda faror . . . 6. (ansaita, hyötyä): sillä et -a (siitä et hyödy [kostu]) mitään på det vinner (förtjänar)

du ing-entingr; mitä sillä vad kan man

vinna därmed? 7. (snt.): — takaisin återvinna: se ön (jo) -etiu kanta det är en övervunnen ståndpunkt; aikaa —kseen för att vinna (för vinnande av) tid; aikaa -taen (myöten) med tiden; ~ alaa vinna terräng; ks. seur.? — (saada) jalansijaa få fotfäste; vinna insteg.

voittaja segrare (jnk över ngt); besegrare; segervinnare, -valta segrande makt; segrarmakt.

voitta||maton (ei voitettu) obesegrad; oövervunnen; oöverträffad; (mahdoton voittaa) oövervinn(e)lig; oöverträfflig; (saavuttamaton) oupp|nåelig, -hunnen, -hinn(e)lig. -mattomuus2 oövervinn(e)lighet; oöverträfflighet; ouppnåelighet. -minen seger (jnk över ngt); besegrande; ajan -miseksi (aikaa voittaakseen) för att vinna (för vinnande av) tid.

voit|to 1. (taistelun, kilpailun —) seg|er -ern -rar; saada (saavuttaa) —jst vinna en seger, segra över ngn, besegra ngn; viedä —on föra (ngt fram) till seger; viettää (juhlia) —jaan fira sina segrar (triumfera); saavutettu —vunnen seger; aatteen saavuttamat -ot de segrar idén vunnit (de framgångar idén haft, de landvinningar idén gjort). 2. (etu, hyöty, kaup.) vinst; förtjänst; vinning; ei siitä lähde (j. »heru») mitään —a det ger (lämnar) ingen vinst (det blir ingen förtjänst); saada jst —a (etua, hyötyä) vinna på ngt; draga fördel, nytta av ngt; förtjäna på ngt; liike-, kauppa-, arpajaisj- vinst; (kaup. m.) behållning. 3. päästä (pyrkiä) -olle jst (jtk elevämmäksi) segra över ngn; få övertag(et) över ngn; (söka) överträffa ngn; vrt. voittaa; viedä — jst (olla tätä parempi)överträffa ngn; vara ngn överlägsen; päästä -olle (valtaan) taga (få) överhanden, få övermakten; (päästä vaikuttamaan) göra sig gällande; (päästä edelle jst) över|träffa, -flygla ngn; ta loven av ngn; kilpailija pääsi hänestä -olle medtävlaren besegrade honom. 4. (olla) -olla (-on puolella), ha överhanden (övertaget), -atuot-tava vinst|givande, -bringande, -huuto segerrop. -inen segerrik; ruskean— övervägande brun; ruotsin— med svensk brytning; påverkad av svenskan; nais— kaupunki stad med kvinnoöverskott, -isa segerrik; (vanh.) segersäll; ks. voitokas, -isasti segrande; segerrikt, -isuus2 (menestys) framgång -en -ar; dominans -en; övervikt -en; ruotsin— svecism -en -er. -juhla segerfest. -kaari ks. riemukaari, -kulku segertåg; kulkea —aan göra sitt segertåg, -kulkue triumftåg, -laskelma: voitto- ja tappiot askelma vinst- o. förlusträkning, -laulu segersång, -luettelo (arp. ym.) vinst (förteckning, -lista, -maali (jlkp.) segermål. -mahdollisuus vinst|möjlighet, -utsikt; vrt. voiton~. -marginaali vinstmarginal. --osinko dividend -en -er. --osuus vinstandel, -palkinto segerlön, -patsas se-gerstod. -prosentti (kaup.) vinstprocent, -puoli vinnande part; den vinnande; över-Vikt -en; (ansio—) plussida; vrt. voiton-puoli. -puolisesti till större, största, övervägande delen, -rahat pl vinstmedel, -retki

triumf-, seger I tåg. -saalis segerbyte, -saatto triumftåg; -saatossa i triumf, -silla: olla — mäta sina krafter, -tili vinst|konto, -räkning; voitto- ja tappio— vinst- o. förlustkonto; vrt. t u 1 o s t i 1 i. -varat pl vinstmedel, -vaunut pl (ant.) triumfvagn, voi i I tynnyri smörtunna, -tölkki smörburk.

-veitsi smörkniv, voivo||tella, -ttaa* voja, öja sig; (valittaa) klaga; jämra sig. -tus (v)ojande; (ve)klagan, klagolåt -en -ar; jämmer -n. voivu I ;n ks. voipua, -s: olla -ksissa vara vanmäktig, utmattad; (ligga) i vanmakt; raataa itsensä -ksiin arbeta sig trött; arbeta ut sig. -ttaa* nedtynga2; trycka2; trötta ut; utmatta.

vokaali (ääntiö) (fon.) vokal -en -er; —n laajuus vokal|kvantitet, -längd, -musiikki vokalmusik, -nen vokalisk; (yhd.) med . . . vokal; pitkä— med lång vokal. -n(merk-ki vokaltecken, -mukaus omljud, -muutos vokalförändring, -vaihdos, -vaihtelu vokal-avljud -et.) -pääte vokalslut -et -. -päätteinen slutande (utgående) på vokal; med vokalslut. -sointu vokalharmoni, -sävellys vokalverk. -vartalo vokalstam. -äänne vokalljud, vokalisti vokalist.

vokatiivi (kiel.) vokativ -en -er. -muoto vokativform. -npääte vokativändelse. voko||tella, -ttaa (j.) locka; förleda, volangi (liehureuna) volang -en -er. volframi (kem.) volfram -en (-et), -lamppu volframlampa. -rauta volframjärn. -teräs volframstål. voli||na tjut -et; tjutande; ulvande; yl -et; yl|ande, -ning. -sta tjuta; yla; ulva. vollotella: itkeä -storgråta*; tjuta; vrt. v o-lista.

voltti* 1. (fys.) voit -en -. 2. (urh., voim.) voit. -mittari (shk.) volt|mätare, -met|er -ern -rar; (jännite—) spänningsmätare, volyymi 1. (kirj.) volym -en -er. 2. ks.

tilavuus, määrä, vonügunta* tjut -et; ylande. -kale bjässe;

baddare, -kua* tjuta*; yla. vormu (vanh., j.) 1. ks. muotti. 2. ks. virkapuku, univormu, -puku (j.) (virka-, sotilas —) uniform, vorokki* (uit.) (varp-, gång)spel -et -. vossikka (j.) 1. droska; hyrkusk. 2. (huonekasvi, tuonenkieli) aspidistra; ungkarls-blomma.

votiivi||kirkko (uhrilahjana rak.) votivkyrka. -lahja votivgåva. -laiva votiv|båt, -skepp, -taulu votivtavla. votjakin kieli votjakiska. votjakki* votjak -en -er. -lainen votjakisk. votka ks. vodka, votkale bjäss|e -en -ar; baddare, vouh||ka (j.) fån|e -en -ar; fån -et -; tok -en -ar. -kamainen fånig, -kia fåna, (laverrella) skrodera. -kija fån|e -en -ar. -kottaa* fåna. -kotus fåneri. -ottaa flänga, fjäska, vouti* 1. (er. hist.) fogd|e -en -ar. 2. (mv. pehtori) fogde, inspektor. VPK (lyh.) = vapaaehtoinen palokunta frivillig brandkår, F B K.

879;vul

vulgääri (rahvaanomainen) vulgär, vulkaanij|kuitu vulkanfiber, -nen (tuliperäinen) vulkanisk, vulkanoi||da (tkn.) vulkanisera; (rikittää)

svavla, -nti* vulkanisering, vuo ström -men -mar. -dattaa* (ut)gjuta*; ~ kyyneliä gjuta (fälla) tårar; (itkeä) gråta; — verensä (ut)gjuta sitt blod; blöda, -datus utgjutande; (us. halv.) utgjutelse, vuo|de* bädd -en -ar; (sänky) säng -en -ar; sijata ~ bädda (en säng); panna (korjata) — kokoon bädda upp (en säng); olla -teen omana ligga till sängs; sairastaa -teen omana (—potilaana) vara sängliggande (sjuk); tavata Aeellaan taga ngn på säng; joutua -teen omaksi vara tvungen att (få lov att) intaga sängen. --ero (Iak.): vuode- ja asumus— skillnad till säng och säte. -huopa sängfilt. -katos sänghimmel, -komero sängalkov. -lakana lakan -et -. -liinat pl sänglinne -t. -luku (hotellin) antal bäddar, sängplatser; (sairaalan) antal vård-, sjuk|platser. vuoden||aika årstid, -kestävä (m. oj årslång, -mittaan (m o) under årets lopp; under året. -tulo års|växt, -avkastning; (sato) skörd -en -ar. (-kertomus skörderapport, -toiveet pl skördeutsikter.) vuodenuttu bäddjack|a -an -or; lisös -en -er. vuodenvaih|de årsskifte; -teessa vid årsskiftet, vuode||oljet pl sänghalm, -paikka sängplats, -peite sängtäcke, -potilas sängliggande patient; (j.) sängliggare. -vaatteet pl sängkläder. -yhteys (Iak., vanh. sukupuoli-) sänglag -et -; samlag -et. vuohen|jhoito getskötsel, -juusto getost. -liha getkött. -maito getmjölk, -nahka getskinn, -silmä getöga; (ksv.) (valkovuokko) vitsippa. -villat pl gethår. vuohi2 (el. Capra) get -en -ter. -kas -kkaan getskinn -et -; chevreau -n. vuohi nen (hev.) hovled -en -er. -skarvat hovskägg, -srohtuma mugg -en. -ssukka (hev.) halvstrumpa, vuoka* (muotti) form -en -ar. -leivos muffins pl.

vuokko* (ksv.) sipp|a -an -or. vuokra (maan—) arrende; (asunnon—) hyra; lega; antaa —lie arrendera (hyra) ut; ottaa —lie arrendera, hyra; —tta arrendefritt; hy-resfritt.

vuokra-aika arrende-, hyres|tid. vuokraaja (maan—) 1. arrendator; arrende|-tagare, -havare; legotagare; talon-, asunnon— (vuokralainen) hyresgäst. 2. (vuokra [nantaja, -isäntä) arrendegivare; legogiva-re; hyresvärd, vuokrà||-alue arrendeområde; 1 egoområde; —iden lunastuslaki lag om inlösen av lego-områden. -amaton outhyrd, --apu ks. —avustus, --asia hyres-, arrende-, lego|-ärende. --asunto ks. -huoneisto, --auto hyrbil, droskbil, taxi. --avustus hyresbidrag, -ehto arrende-, hyres| villkor, -emäntä hyres-värdinna. -esine legoföremål. -huoneisto hy-res|bostad, -våning; (liike-, juhla—) hyres-lokal. -ilmoitus hyresannons. -inen (yhd.): halpa— med låg hyra. -isäntä hyresvärd, -kasarmi hyreskasern, -kausi (mv.) arrendetid; (huoneen) hyrestid. -kirja hyreskon-

trakt. -kontrahti ks. -sopi m u s. -lainen 1.

(mv.) arrende-, lego|tagare; arrendator. 2. (huoneen) hyresgäst -en -er. -lainsäädäntö arrende-, hyres |lagstiftning. -laisyhdistys hyresgästförening, -laki arrende-, hyres||lag. -lautakunta lego-,, hyres|nämnd. -lle|anta-minen, -anto a) upplåtande mot lega, på arrende; h) uthyrning, -lleottaja arrendator; legotagare; ks. -aja 1. -lleotto hyrande; arrendering; förhyrning, -lupa hyrestill-stånd. -maa lego-, arrende |j ord. -maksu arrendeavgift; lega; hyra, hyresavgift; lego-vederlag. -markkinat pl hyresmarknad(en). -mies legotagare; arrendator, -määrä 1. arrendesumma. 2. hyresbelopp, -nalennus hyressänkning. -nantaja 1. arrende-, lego|-givare. 2. hyresvärd, -neljännes (*U~vuoden vuokra) kvartalshyra. -nkorotus hyres|-höjning, -stegring, -nmaksu hyresbetalning;

erläggande av hyra, arrende, -oikeudellinen legorättslig. -oikeus 1. legorätt. 2. arrenderätt. -olot pl arrende-, hyresförhållanden, -päivä stämmodag. -rahat pl hyresmedel. -riita hyres-, lego | tvist, -saaminen hy res-fordran, -sopimus lego-, arrende-, hyres |-avtal, -kontrakt, -suhde hyres-, lego förhållande. -summa arrendesumma; hyresbelopp -et -. -säännöstely hyres|reglering, (Suom. r.) -reglementering. -ta (ottaa, antaa vuokralle) 1. arrendera. 2. hyra*; förhyra*; uthyra*; ~ itselleen talosta huoneisto hyra sig en våning i ett bostadshus; ~ pois hyra ut; ~ laiva befrakta (määräajaksi tidsbefrakta) ett fartyg, -tarjous hyres-, lego-, arrende|anbud. -tarkkailu hyreskontroll. -taso hyresnivå, -tila arrende|lägenhet, -hemman, -tilaaja (puh.) hyresabonnent. -tilasto hyresstatistik. -tili hyreskon to. -ton hyresfri. -tulo hyresinkomst, -us 1. arrenderande, arrendering. 2. hyrande; förhyrning; uthyrning, -vastike hyres-, lego|-vederlag. -velka hyresskuld; lego-, hyres|-gäld. -vuosi legoår. -välikirja arrende-, hyres |kontrakt.

1. vuoksi (adv.) för . . . skull; jnk — för ngns skull; jonka, minkä — varför; till följd varav; vadan; totuuden — (nimessä) i sanningens intresse; sen — därför, för den skull.

2. vuoksi21. (mer.) flod -en; högvatt|en -net. 2. (virta) ström -men -mar. (-aalto spring-flod; flodvåg.)

vuol||aasti stritt; (runsaasti) ymnigt; ks. seur.; -aammin stridare, ymnigare, -as strid; ~ virta strid ström; (kuv.) överflödande; flödande rik. (-sanainen [hnk.j med flytande tunga; [j.] med välsmort munläder; [tyyli] ordrik; mångordig; [kielevä] munvig.) -aus2: joen — den strida älven (floden); (kuv.) flödande rikedom (på ngt); överflöd -et (på ngt); (runsaus) ymnighet; sana-— ord|rikhet, -rikedom; (m.) svada -n.

vuol||eksia tälja2, -eminen tälj |ning, -ande. -eskella ks. -e k s i a.

vuolettu|a* (kipeytyä; harv.): hampaat -vat tänderna blir ömma.

vuoliainen (rak.) (lattia-) golvbjälk|e -en -ar; syll -en -ar; (katto—) tak|sparr|e -en -ar, -bjälk|e -en -ar.

vuolin bandkniv; skär-, snid-, täljlkniv;vuolinrauta — vuoro j är j estys

vuo

(hev.) verkjärn; ks. seur. -rauta (mtsh.) ks. k u o r i m i s r a u t a. vuolla tälja2; ~ kaviota (keng.) avverka, verka* en hov. vuolle2 (virran~) strömdrag -et -; (virta) ström.

vuolu täljning. -höylä (kava~) skikt-, skav|-hyvel. -kivi (geol.) täljsten. (-kamiina tälj stenskamin, -louhos tälj stensbrott.) -kivinen av täljsten; tälj stens-, -pinta skiktyta. -puukko täljkniv, -rauta (mtsh.) ks. k u o-rimisrauta. vuona (karitsa) lamm -et -. -n(liha lammkött. -nahka lammskinn, -paisti lammstek. -rinta [teur.] lammbringa.) vuonia (karitsoida) lamma. vuono fjord -en -ar. -laakso fjorddal. -mainen f jordartad, -muodostuma fjordbildning, -nperukka fjordbotten, -nsuu fjordmynning. -seutu f jord trakt, vuop||aja, -io (mnt.) inskärning i älvstrand;

(lahti) (smal) vik -en -ar. vuor||aamaton ofodrad; icke brädfodrad. -ata (sisust.) fodra; (laudoilla) brädfodra; (levyillä, pahvilla) förhyda*. -aus fodring; brädfodring; förhydning. (-huopa förhyd-nings|filt, -papp. -lauta garnerings-, panel|-bräde. -levy förhydningsplåt. -pahvi för-hydningspapp.) vuorelainen bergsbo -n -r. vuoren | halkeama berg(s) skreva; rämna, spricka i berget, -haltija (myt.) bergsrå -(e)t, -n -r, -n; bergakung(en). -harja(nne) bergskam, bergås, -huippu bergstopp, bergsspets. -kolo bergsklyfta, -korkuinen berghög; -korkuiset aallot vågor höga som berg.-kukkula bergshöjd -en -er. -kuningas (myt.) bergakung(en). -louhinta bergsprängning, -luja bergfast; ~ terveys berg-, järn|hälsa, -luola grotta, (berg)håla. -neito (myt.) bergnymf; oread -en -er. -notko kitteldal; bergdal, -nyppylä bergsklint, -onkalo (berg)-håla; grotta, -peikko (myt.) berg(a)troll. -rinne berg(s)sluttning. -rotko bergsklyfta, -seinä(mä) bergvägg, -selänne bergsrygg; bergås, -sola bergspass, -vankka bergfast; fast som ett berg; vrt. -luja. -varma berg|fast, -säker, -viemä (tar.) bergtagen, -vieremä, -vyörymä bergras, -väki (myt.) bergfolket (määr.); berg(a)troll pl.

1. vuor|i -in (sisuste) fod|er -ret -er; vrt. s i s u s t e.

2. vuor|i -en (mnt.) berg; (kallio) klippa; -lia i (bland) bergen, -akatemia bergsakademi, -asetus bergsordning, -hallitus (hist.) bergsstyrelse. -harjanne berg(s)sträckning; bergås. --insinööri bergsingenjör, —intendentti

bergsintendent, -jakso ks. -jono. -jalava (ksv. Ulmus scabra) skogsalm. -jono bergskedja. -järvi berg(s)sjö. -jättiläinen jätteberg; bergjätte; bergmassiv -et. -kaivo bergbrunn, -kaivos bergverk; gruva, (-alue gruvdistrikt.) -kaupunki bergsstad, -kauris stenbock, -kerros(tuma) berglager, -kide bergskristall, -kunta (hist. Ruots.) bergslag.

-laakso berg-dal. -laji (qeol. vanh.) ks. kivi-

laji.

vuori||laudoitus brädbeklädnad. -lauta foderbräde.

vuori||linna bergfäste; klipp|fäste, -borg. -linnoitus bergfästning, vuorillinen (vaat.) fodrad, vuori||maa bergland, -maisema berg-, alp|-landskap. -malmi bergmalm. -mestari (hist.) bergmästare, -mies bergsman, -mies-tila (hist.) bergsmanshemman, -muodostuma bergformation, -mänty (ksv. Pinus montana) bergtall. -nen 1. bergig; klippig. 2. (yhd.) -fodrad, -neuvoksetar bergsrådin-na. -neuvos (arv.) bergsråd, -perä (vanh.) ks. kallioperä, -peräinen berg|bunden, -länt. -polku berg(s)stig. -puolue (Ransk. hist.) berget, -puro bergbäck, -ryhmä berg-grupp. -saarna (Raam.) bergspredikan, -seinä(mä) bergvägg, -selänne bergsrygg, -seutu bergs|bygd, -trakt, -silkki (vaat.) fodersiden, -sola bergspass, vuoristo berg|land, -strakt; bergen pl (määr.); ~ssa i, bland bergen, -asukas bergsbo, -heimo bergstam. -ilma bergsluft, -ilmasto bergsklimat, -järvi berg(s)sjö. -jäätikkö (geol.) gletsch|er -ern -rar; J ök|el -eln -lar; glaciär -en -er. -kansa ^ bergfolk, -kasvi berg-, alp I växt. -kiipeilijä berg(s)-, alp|-bestigare; alpinist. -kiipeily berg(s)-, alp|-bestigning; alpinism. -lainen bergsbo, -maa bergland. -maisema berglandskap, -puro ks. vuoripuro, -rata 1. bergbana. 2. (huvipuiston) berg- och dalbana. -retkeilijä ks. -kiipeilijä, -tauti berg(s)sjuka. -tykistö bergsartilleri, -tykki bergskanon, -väestö bergsbefolkning, vuori||suola berg(s)salt. -teollisuus bergs|-bruk, -hantering; gruvdrift, -tauti ks. -s t o-tauti. -tiede bergsvetenskap, -toimi bergshantering; berg(s)väsen. vuoriton (vaat.) ofodra|d -t -de. vuorittaa* (vuorata, varustaa vuorilla) fodra; bräd|fodra, -bekläda, vuori||tuote bergsprodukt, -tutkinto bergsexamen. -työ (-teollisuus) bergsbruk -et; bergs|drift, -hantering, -virta berg(s)ström. -vuohi stenget, -ylänkö bergsplatå, -öljy bergolja; mineralolja, vuoro 1. (m. leik., tans. yms.) tur -en -er; kukin ~llaan i tur och ordning; ~n perään turvis; i tur och ordning; . . . ~in ömsom . . . ömsom; (milloin) än . . . än; toisin ~in (toisinaan) ibland; hän ~in lukee ~in kirjoittaa han turar om (med) att läsa o. skriva; elämässä on ~in surua iloa

än är det sorg, än är det glädje här i livet; sorg och glädje (om)växlar i livet; minä ~stani (puolestani) jag för min del; jag å min sida. 2. (työ~) skift -et -; tehdas käy kolmea fabriken arbetar i tre skift, vuoro||aika: -ajoin turvis; i tur och ordning; skifte(s)vis. -aikainen periodvis återkommande; intermittent, -askel växelsteg. -auto ks. linja-au t o. -hiihto löpning med växelvis stavföring. -illa ks. vuorotella, -in ks. vuoro, -ittain turvis, skifte(s)vis, växelvis. -ittainen växelvis (turvis, skiftesvis)

skeende (förekommande); (vaihteleva) (om)-

växlande; (ksv.) spiralställd; vrt. vuoro-aikainen, -järjestelmä skiftsystem, -järjestys ordningsföljd; -järjestyksessä (kukin

vuorollaan) i tur o. ordning, -kausi dygn -et -; -kauden kestävä dygnslång, (-kaupalla dygnvis.) -kautinen dygnslång; (-kauden vanha) dygn(s)gammal; ~ sademäärä dygns-nederbörd -en; nederbörd per dygn; ~ tarve dygnsbehov; ~ tuotanto dygns|produktion, -tillverkning, -keskustelu dialog -en -er. -kone (-lentokone) turplan -et -. -kuume (lääk.) växelfeber, -laiva turbåt, -laulu växelsång, -lento(kone) tur|flyg -et, -pian -et -. -liike växelrörelse, -liikenne linjetrafik, -limitys (rak.) blockförband -et -. -luku (koul.) läsning i skift; skiftläsning, -matto-(paini) parterromgång, ådömd (anbefalld) parterrbrottning, -nperäinen ks. vuoroit-tainen. -nperään i tur och ordning, «opetus växelundervisning, -paikoitus växelparkering. -puhelu dialog -en -er. -sana (näyt.) replik -en -er. -suuntainen: — liikenne dubbelriktad trafik, -tanssi turdans -en -er. -tella* tura om; alternera; (om)-växla; skifta; -Iteleva kuume intermittent feber; -tteleva sarja (mat.) alternerande serie, -teilen turvis, alternerande; ömsom, ömsevis; vrt. -i n. -ttaa ks. -tell a. -ttelu turande; alterner|ing, -ande; (om)växling. -tus (vaihdos) skifte -t -n. -työ arbete i skift, skiftarbete; työskennellä (tehdä työtä) ~nä arbeta i skift, (-lisä skiftarbetstillägg.) »työläinen,

-työntekijä skiftarbetare, -vaiku-tuksellinen ömsesidigt (växelvis) verkande, -vaikutus växelverkan, -vesi tidvatten; ebb (-en) o. flod (-en). -viiko(itta)in turvis en vecka åt gången; varannan vecka, -vilje-ly(s) växel-, skiftes|bruk. -vuosin turvis ett år åt gången; vartannat år. vuo|si vuoden år -et -; joka ~ varje år; (~ttain) årligen; -desta -teen år från år; —delta år för (från) år; tänä -nna detta år; i år; -nna (v.) 1965 år 1965; ~ 1949 året 1949; -desta 1860 från år 1860; ~na 1950—1960 åren 1950—1960; -den pitkään (mittaan) (koko -den) året om (runt); hela året; asetus -delta 1872 förordningen av år 1872; hänet määrättiin sijaiseksi kahdeksi -deksi han förordnades till (som) vikarie för (på) två år; talousarvio -deksi 1965 (v:n 1965 talousarvio) budgeten för år 1965; ~en mittaan under årens lopp; tähän -den aikaan så här års; -den vaihteessa vid årsskiftet; (tämän) -den mallia av årets modell; kolmatta -tta över två år; inpå tredje året; olemme saman -den lapsia vi är årsbarn, vuosi [ansio årsförjänst. -eläke års-, årlig pension, -haaste (Iak.) års|stämning, -pro-klama. (-anomus ansökan om årsstämning.) -jakso period, -jaksoittainen (el., ksv.) fenologisk. -juhla årsfest, -julkaisu års|publika-tion, -skrift -en -er. -järjestys årsföljd. -jäsen årsmedlem. -kasvain (mtsh.) årsskott -et -. -katsaus årsöversikt. -kaupalla i åratal, -kausi ett års tid; ei ~in inte på många år (på åratal); ~a i åratal, -kerta årgång -en -ar. -kertomus årsberättelse, -keskiarvo årsmedi|um -et -er. -kirja årsbok, -kokous årsmöte, -kcrko års-, årlig ränta, -kurssi årskurs, -kymmen årtionde -t -n, decenni|um -et -er. -lapsi årsbarn, -lippu

(-matkalippu) årsbiljett. -lohko (mtsh.)

årshygge. -loma semester -n. (-korvaus semesterersättning, -palkka semesterlön.) -luku årtal, -luokittain årsklassvis. -luokka årsklass, (sol.) årskontingent. -lusto (ksv.) årsring, -maksu årsavgift, -malli (er. aut.) årsmodell; auto viimeistä en bil av senaste årsmodell, -markkinat pl årsmarknad. -menot pl årsutgifter. -muisto årsminne. -määrä: -määriä i åratal, -määrä-raha årsanslag.

vuosi I ineljänneksittäin kvartal |svis, -iter. -neljännes kvartal -et -. (-kertomus kvartalsberättelse. -maksu kvartalsavgift, -vuokra kvartalshyra.) -näyttely års | utställning, -expo(sition). -ohjelma årsprogram. -palkka årslön; palvella (olla) -palkalla ha årslön; vara årsavlönad. -palvelu(s) årstjänst, -puolisko halvår; jälkimmäinen ~ det senare halvåret, (»nvaihde halvårsskifte; -nvaihteessa vid halvårsskiftet.) -päivä årsdag; jnk ~nä på årsdagen av ngt. -raha-sääntö (hist.) stat -en -er; budget -en -er. -rengas vrt. -lust o. -sadan|vaihde sekelskifte (-vaihteessa vid sekelskiftet), -sata århundrade -t -n; sek|el -let -el; tällä -sadalla under detta århundrade, under (i) detta sekel; viime -sadan 70-luvulla på 1870-talet; -sadan kestävä (vanha) sekel||lång, -gammal; -satojen vieriessä under århundradenas (seklernas) lopp. -satainen sekel|gammal, -lång; sekular-. -satais (juhla sekularfest. -muisto sekel-, sekular|minne.) -sato års-skörd -en; årlig avkastning; årsavkastning, -sopimus års|kontrakt, -avtal, -tarkastus års I mönstring, -granskning; årlig inspektion, granskning (besiktning), -tilaaja års|abon-nent, -prenumerant, -tili årsredovisning; årsräkenskaper (pl.); (asiakkaan) års-räkning. (-ntarkastaja årsrevisor. -ntar-kastus årsrevision.)

vuosi 11 ttain årligen, -ttainen årlig, -tuhanti-nen årtusenden, årtusende |lång. -tuhat årtusende; toisella -tuhannella under andra årtusendet; sitä on jatkunut -tuhansia den (det) har fortgått i årtusenden (i tusentals år), -tulo(t) årsinkomst(er). -tulos årsvinst, -tuotanto årsproduktion, -tuotto årsvinst; (mtsh. ym.) årsavkastning, -tutkinto årsexa-men. -työansio årlig arbetsförtjänst, -vaihto (kaup.) årsomsättning, -vakuutus årsför-säkring. -vero årlig skatt, -verso ks. -ka s-v a i n. -voitto årsvinst, -vuokra års!hyra, -lega, (mv.) -arrende; hyra (lega) per år; ottaa ~lle hyra (arrendera) på ett år (i sänder).

vuota* 1, (oberedd) hud -en -ar. 2. (tapetin) våd -en -er.

vuota|a* vuodan 1. läcka2; laiva rupesi -maan (sai vuodon) fartyget sprang läck; vene ~ båten läcker. 2. (valaa, virrata, juosta) flyta, rinna; silmät -vat ögonen rinner. 3. (tippua, valua) drypa; vettä (verta) -va drypande av vatten, blod; vatten-, blod|drypande. 4. ~ verta blöda; sormestani ~ verta mitt finger blöder; haavat -vat (sydämeni ~) verta såren (mitt hjärta) blöder. 5. (tulvia) flöda. 6. (kuv.) läcka, sippra ut; salaisuus pääsi -maan julkisuuteen hemligheten läckte ut; tietoja hänen saapumisestaan

pääsi -maan det sipprade ut att han skulle komma.

vuota||maton (vatten)tät. -va läckande; (nenä) rinnande, vuoteen||kastelijasängvätare. -oma(na) sängliggande.

vuoti!las -aan (yhd., a.) -årig; (s.) -åring; kuusi~ sexårig; sex år gammal; (s.) sexåring. -nen (yhd.) -årig; viisi~ (5 vuotta kestä\vä, -nyt) femårig; vrt. vuotias, vuoto* 1. (mer.) läck ja -an -or; (valuminen) flöde -t -n; saada ~ (mer.) springa läck; få en läcka; (kuv.) utläckning; utsippr|ande, -ing. 2. (lääk.) (liman) flytning -en -ar; (veren) blödning -en -ar. -häviö (nst.) läckag|e -et -; insippringsförlust. -purje (mer.) läcksegel. -vesi spill-, läck|vatten; (mer.) slagvatten, vuotui||nen årlig; års-; annuell; ~ tuotanto årsproduktion; årlig produktion; ~ liikevaihto årsomsättning; ~ kulutus årlig konsumtion, förbrukning, -savustus årsbidrag. -sesti årligen, -smaksu årlig avgift, inbetalning, avbetalning; annuitet -en -er; (kuoletus~) årlig amortering; vrt. v u o s i m a k-s u. -spalkka årslön; årlig lön; vrt. vuosipalkka. -svalmistus årstillveikning. vuovata (j.): ~ (pyrkiä) eteenpäin sträva framåt; knoga; (vaurastua) komma* sig upp.

vyyh||dellinen en härva; ~ lankaa en härva garn. -dentä* haspling, härvling. -detä haspla, härvla. -dinpuut pl härv|el -eln -lar; hasp|el -eln -lar. -teytyä trassla (ihop) sig; (kuv.) sammanflätas; trassla till sig. -ti2 (m. kuv.) harv I a -an -or; panna -delle härvla, haspla, (-lanka, -rihma härvtråd.) -tiä* ks. v y yhdetä, vyö 1. bälte -t -n, görd|el -eln -lar; skärp -et -; livrem -men -mar; (hihna) rem -men -mar; kantaa ~ssään (~llään) bära vid bältet; (kääre) bind|el -eln -lar; patruuna~ (miehen) patron|bälte, -gördel; (konekiv.) patronband; saarien ~ en krans av holmar. 2. (vyötärö) midja, liv -et; vyöttää, sitoa ~lleen (vanh.) omgjorda sig med ngt; binda (spänna) ngt om livet, -hyke* (er. mnt.) bälte -t -n; zon -en -er; (seutu) region; kuuma ~ heta, tropiska zonen (määr.). (-aika zontid -en# -er. -hakkaus [mtsh.] luckhuggning. -järjestelmä zonsystem, -ro-k ali tuma [lääk.] bältros -en. -tariffi zontariff.) -hykkeittäin zonvis. -liina livgördel; (esi~) förkläde -t -n. -rengas gördeldäck. -ruusu ks. vyöhykerokahtuma. vyör||y (vieremä) ras -et -; skred -et -; (lu-mi~) lavin -en -er. -ymä ks. vyöry. -ymäinen lavin|artad, -lik(nande). -yntä* rull|ande, -ning. -yttää* rulla; vältra; vräka; (sot.) upprulla; ~ syy toisen hartioille vältra (skjuta) skulden på ngn annan, -ytys (sot.) upprullning. -yä rulla; vältra sig; (sortua) störta; tumla; — alas rulla (störta) ned. -ähtää* rulla; ramla; trilla, vyö||solki bältspänne. -te* (paperi~) ban-

derol(l) -en -er. -tiäinen (el. Dasypodidae) bält|a -an -or. -ttäminen omgj ordande, -ttäytyä* omgjorda sig. -ttää* omgjorda. -täiset pl midja; veka livet, -täre, -tärys,

vähennysoikeus väh

(tav.) -tärö midja; veka livet; (er. vaat.) liv -et; -töröllä om livet, (-liivi[t] midjekorsett. -nmitta midje|mått, -vidd.)

väekäs -kkään folkrik.

väen||kokous folk I samling, (-kokoontuma) -skockning. -laskenta, -lasku folkräkning, -lisäys ks. väestönlisäys, -otto (sot., hist.) utskrivning (av soldater), -paljous 1. folk|massa, -mängd. 2. (liikaväestö) överbefolkning. -puute folkbrist, -tiheys befolkningstäthet. -tulva folkström; tillströmning av folk. -tungos folk|trängsel, -skockning. -vilinä folkvimmel, -väkeen, -väkisin med våld.

väestö befolkning; ~n enemmistö befolkningsmajoritet; ruotsinkielinen ~nosa den svensktalande delen av befolkningen; ~n räjähdysmäinen kasvu befolkningsexplosion, -aines befolkningselement, -kerros, -keskus befolknings |lager, -centrum, -n (kasvu befolkningstillväxt, -ökning, folkökning, »laskenta, -lasku folkräkning, -lisäys folkökning, befolkningstillväxt, -ökning, -siirto folkomflyttning; [sot.] evakuering, -suoja [pommi~] skyddsrum; bombskydd -et -. -suojelu befolkningsskydd, [Ruots.] civilförsvar -et; vrt. s i v i i 1 i p ä ä 1 1 i k k ö.) -politiikka befolkningspolitik, -ryhmä befolkningsgrupp. -suhteet pl befolkningsförhållanden. -tilasto befolkningsstatistik.

vähel|ksyä 1. (pitää pienenä, vähänä) anse ngt för litet; ~ palkkaansa anse sin lön för liten. 2. (pitää huonona, halpana) underskatta; ~ jnk merkitystä underskatta (förringa) betydelsen av ngt. 3. (halveksia) ringakta. -mmin mindre; ks. -m m ä n; (vähemmässä määrin) i lägre (ringare) grad; sitäkin ~ kun (par. ks.) saati, -mmi s tö minoritet -en -er; mindretal -et -; kieli minoritetens språk, (-hallitus minoritetsregering. -kansallisuus nationell minoritet, -kieli minoritetsspråk, -nsuoja minoritetsskydd.) -mmvys2 mindre antal (kvantitet); underlägsenhet. -mmän mindre; i mindre (ringare) mån); i lägre (ringare) grad; ~ palkkaa mindre (sänkt) lön; niitä on ~ kuin 10 de

understiger 10; de är inte ens 10; sitäkin ~ (vielä än mindre, -mpi (komp.) mindre; (huonompi) underlägsen; vrt. vähä; -mmässä kuin (miel. vajaassa) tunnissa på mindre än en timme; jäädä -mmälle (vähetä) reduceras; jäädä -mmälle (huonommalle) osalle dra det kortaste strået; päästä -mmäl-lä (helpommalla) klara sig lättare från ngt; komma lättare undan ngt.

vähempi I lar voinen av mindre värde (vikt;; mindre betydande, -arvoisuus (jnk ngts) mindre värde (betydelse, vikt), -merkityksi-nen (som är) av mindre betydelse.

vähe|jneminen (för)minskning; avtagande, -nemätön oförminskad; (heikentymätön) oförsvagad, -nnettävä (mat.) minuend -en -er. -nnys (för)minskning; reducering; reduktion; (poisto) avdrag -et -; (mat.) subtraktion, (-erä avdragspost -en -er. -kelpoinen avdragsgill, -lasku subtraktion, »lauseke avdragsklausul -en -er. -merkki subtraktions-, minus|tecken, -muoto [-[deminu-tiivi]-] {+[deminu- tiivi]+} diminutivform. -oikeus avdragsrätt.

883;väh v ähennyssana ~

-sana diminutiv -et - [-er].) -ntyminen ks. väheneminen; voimien ~ krafternas avtagande, -ntymätön oförminskad, -ntäjä (mat.) subtrahend -en -er. -ntäminen förminsk |ning, -ande jne.; ks. -n t ä ä. -ntä-mätön oförminskad; oavkortad.

vähe||ntää 1. (för)minska, (niukentaa) reducera; ~ lukumäärää (för)minska (reducera, decimera) antalet; ~pois avdraga. 2. (supistaa) inskränka; (lyhentää lainaa) avkorta. 3. (halventaa) förringa; tämä ei -nnä sen arvoa detta förringar inte dess värde (värdet därav). 4. (lieventää) nedsätta; lieventää rangaistusta nedsätta (reducera) ett straff. 5. (mat.) subtrahera. 6. (rajoittaa): ~ jnk valtaa inskränka (reducera) ngns makt; ~ palkkaa (palkasta) minska (på) lönen; ~ palkkiosta 20 markkaa (mk) draga av 20 mark på ett arvode; — (pidättää) osa palkasta innehålla, hålla inne en del av lönen. -tä minska, (för)minskas; olla -nemässä (-nemään päin) vara i avtagande; rohkeus pyrki -nemään modet ville sjunka; -nneet (heikenneet) voimat nedsatta (försvagade) krafter.

vähi||mmin minst; mitä ~ det minsta; (lainkaan) alis; kaikkein ~ allra minst; ~ tarjoava mestbjudande; — vaativa minstford-rande. -mmäis- (yhd.) minimi-, (-määrä, -palkka, -raja, -vaatimus minimi|belopp, -antal, -lön, -gräns, -krav, -fordring.) -mmän ks. vähimmin. -ni. (adv.) (a. sup.) minst; det minsta; vrt. vähä; supistua -mpään määräänsä inskränka sig till ett minimum; ei ~täkään inte det minsta; ~täkään edistämättä jtk (mitään) långt ifrån att främja. 2. (adv.) (jonkin verran) i någon mån; smått; ~ varakas smått förmögen, -ntään minst; allra minst; (ainakin) åtminstone; (ei atle jnk) inte under; ~ kymmenen (allra) minst tio; inte under tio. -tel-len småningom; efter hand. -ten minst, -ttäin (vähän kerrallaan) litet i sänder; myydä ~ sälja i minut, -ttäinen småningom (stegvis, undan för undan) skeende.

vähittäis||hinta minut pris. -kauppa detalj-, minut|handel. (-hinta minuthandelspris.) -kauppias detalj-, minut|handlare. -maksu (osa~) avbetalning; ostaa ~lla (osamaksulla) köpa på avbetalning, (-ehto avbetalningsvillkor. -järjestelmä avbetalningssystem. -kauppa avbetalnings I handel, -affär, -köp. -sopimus avbetalningskontrakt.) -myyjä minutförsäljare, -myynti minutförsäljning; försäljning i minut, -osto minutköp.

vähyys2 ringa, obetydlig mängd -en; (niukkuus) knapphet; (vähäpätöisyys) ringhet; (vähälukuisuus) fåtalighet; (pienuus) litenhet; tilan ~ det begränsade utrymmet.

väh|ä 1. (a.) liten litet lilla pl små; (komp. -empi) mindre, smärre; (sup. -in) minst; vrt. vähän; (niukka) knapp; föga (tpm.); (vähäpätöinen) obetydlig; ringa (tpm.); ennen kort förut; ~ä (~n) ennen kuolemaansa kort innan han dog; kort före sin död; -issä vaatteissa tunt klädd; -in, -issä erin litet i sänder; småningom; i små poster;

supistua -iin inskränka sig till en obetydlig-

884;

vähämaitoinen

het (ett minimum); jakelu on jäänyt -iin utdelningen har varit sparsamt tilltagen, (niukaksi) knapp, (mitättömiin) har inskränkt sig till en obetydlighet; jäädä jaossa -emmälle få mindre på sin lott; (vastoin kohtuutta) bli

förfördelad (missbytt); hän menetti rahansa han förlorade det lilla han hade i pengar (sina få slantar); -istä varoistaan av sina små (ringa) tillgångar; siitä minä ~t välitän (siitä en huoli) det struntar jag i; det bryr jag mig inte det ringaste om; det betackar jag mig för; siitä ~t! det kvittar mig lika; strunt i det! lika gott! det betyder föga! men stor sak i det! kantänka! olla -issä varoissa leva i knappa (små) omständigheter; Lutherin V~ katekismus L:s lilla katekes. 2. (s.) ei ~äkään (-intäkään) inte det minsta (ringaste); en hämmästynyt ~äkään jag blev inte det minsta (det ringaste) häpen; päästä (~n väliä) allt emellanåt; gång på gång; då o. då; litet emellan; ~ ~/fä litet i sänder; ~än tyytyväinen nöjd med litet. 3. (adv., snt.): minulla on rahat -issä jag har ont (knappt) om pengar; mina pengar håller på att ta slut; hänen voimansa ovat -issä hans krafter är (starkt) nedsatta; pääsin siitä ~llä (helpolla) jag kom lätt ifrån (undan) det; jag klarade mig lätt undan det; olipa ~llä ettei det var inte långt ifrån, det var hart när (hängde på ett hår) (j.) (var på vippen) att; ~Zfä piti det fattades föga, det var nära däran att; hän oli ~llä pudota han var nära att (han höll på att) falla, (j.) var på vippen att falla; olin ~llä kaatua jag hade så när fallit; olisi kylliksi jo -emmässäkin (-empikin riittäisi) det kunde räcka till med mindre; kuulen minä -emmälläkin jag hör nog med mindre; olkaa -emmällä! (älkää pitäkö noin kovaa melua!) mindre väsen! vrt. p i e ni, v ä h i n, vähän, vähäaasialainen (s.) mindreasiat -en -er; (a.) mindreasiatisk; från (i) Mindre Asien, -antoinen föga givande, -arvoinen av ringa värde (betydelse); oväsentlig; mindre (föga) värdefull; föga (mindre) viktig; oviktig; (mitätön) obetydlig; föga betydande; pitää jtk -arvoisena anse ngt som mindre viktigt, föga betydande (värdefullt); akta ngt ringa, -inen (pieni) liten*; (mitätön) obetydlig; ringa (tpm.); ~ aavistus en ringa, (kaukainen) avlägsen aning; ei -isiäkään inte det ringaste (minsta); ~ sade ett lätt regn; -sehkö määrä ett rätt obetydligt belopp (antal), -isen litet; föga; obetydligt; (jonkin verran) något, -isyys2 ringa mängd -en; (mitättömyys) obetydlighet; väkiluvun ~ den obetydliga (anspråkslösa) folkmängden, -järkinen svagsint, idiotisk; (s.) galning, -järkisyys svagsinthet, idioti -(e)n, idiotism, -ksyä ks. väheksyä, -kuuloinen lomhörd. -kuuloisuus lomhörd-het. -lajinen artfattig, -läpsinen: ~ perhe en barnfattig familj, -liikenteinen svagt (litet) trafikerad; trafiksvag. -lukuinen fåtalig. -lukuisuus fåtalighet. -luminen fattig på snö; snöfattig. -lumisuus snöbrist -en; brist på snö. -maitoinen (hnk.) med

otillräcklig- mjölkavsöndring; (lehmä) låg1-vühämetsäine

mjölkande, -metsäinen skogfattig. -mielinen 1. (a.) idiotisk; (lääk.) imbecill; (Iak.) avvita (tpm.). 2. (s.) idiot -en -er; imbecill -en -er; vrt. -j ä r k i n e n. -mielisyys im-becillitet.

vähän litet; (pikkuisen) smått, ringa; (jonkin verran) något; vrt. vähäisen; ~ joka puolella litet varstans; ~ aikaa en kort (liten) tid; ~ myöhemmin litet (något) senare; (~ sen jälkeen) kort därpå; — parempi litet (något) bättre; (varsin) ~ merkitsevä togo, betydande; av ringa betydelse; ~ suolattu lohi grav-, gravad lax; yleisöä oli ~ publiken var fåtalig; jäseniä on liian ~ medlemmarna är för få; ~kään ajattelematta utan den ringaste eftertanke; ~ väliä alltemellanåt; allt som oftast; esomoftast, -laisesti tämligen litet; obetydligt, vähäj|näköinen (heikko~) svagsynt. -näköisyys svagsynthet. -oppinen fåkunnig; olärd. -osainen (kova~, köyhä) vanlottad; missgynnad. -puheinen fåordig, tystlåten, -puheisuus fåordighet, tystlåtenhet, -pätöinen obetydlig, ringa (tpm.); oansenlig; (vähäarvoinen) föga betydande; ~ asia småsak; bagatell -en -er; (sivuasia) bisak; pitää jtk -pätöisenä anse ngt för en obetydlighet (som mindre viktigt); akta ngt ringa; leimata -pätöiseksi bagatellisera, -pätöisyys obetydlighet; ringhet; oansenlighet; (vähäpätöinen asia) bagatell -en -er; minun -pätöi-syyteni (leik.) min ringhet, -ruokainen liten i maten, -sanainen fåordig, -sanaisuus fåordighet. -sateinen regnfattig, -sirkku ks. Pikkusirkku, -suolainen (keit.) salt-fattig; med låg salthalt; (heikko-, riimi~) rimsaltad. -taitoinen fåkunnig, -teinen väg-fattig; med få vägar, -tellä* (j.) ks. väheksyä, halveksia; strunta (i ngt); -ttelevästi nedsättande, -tietoinen med klena (ringa) kunskaper; fåkunnig, -tuloinen med små inkomster; (toimi) föga inkomstbringande; mager, -tuottoinen mindre (föga) produktiv; med låg avkastning; föga inbringande. -tuottoisuus ringa (klen) avkastning; dålig lönsamhet, -uskoinen (heik-ko~) klentrogen, -vaahtoinen svagt lödd-rande. -varainen mindre bemedlad; obemedlad; (varaton) medellös, -varaisuus medellöshet, -venäläinen 1. (s.) lillryss. 2. (a.) lillrysk. -verinen som lider av blodbrist; blodfattig; (lääk.) anemisk. «verisyys blodbrist -en; anemi -(e)n. -vetinen vattenfattig; (kuiva) torr; (-sateinen) regnfattig. -vetisyys fattigdom på vatten; (ve-denpuute) vattenbrist -en. - voimainen kraftlös; (heikko) svag. --älyinen klent begåvad; inskränkt; vrt. -j ä r k i n e n. väijy||jä som ligger i bakhåll (i försåt), -ksiin: asettua ~ lägga

sig i bakhåll (i försåt); ställa sig på lur. -ksissä: olla ~ ligga i bakhåll (i försåt, på lur); lura, lurpassa (på ngt), -mispaikka bakhåll -et -, (mets.; vanh. »passipaikka») pass -et -. -ntä försåt -et -; bakhåll; lurpassjande, -ning. -s: ks. ed. -ksiin, -ksissä; vrt. väijyä, -tys bakhåll -et -; försåt, -ä ligga* i försåt (bakhåll) (jtk för ngn); (vaania) lura, lurpassa (på ngn); ligga* på lur; (asettaa -tyk-

siä) ställa2 försåt (för ngn); (tähyillä) speja, spana, (j.) kika; (tavoitella jtk) trakta (efter ngt); asettua -mään jtk ställa sig i bakhåll för ngn; ställa sig på lur; ställa försåt för ngn; ~ jnk henkeä trakta efter ngns liv; -vä som står på lur; försåtlig; -vä katse en lurande blick.

väi||ke* skymt -en -ar; (välke) glimt -en -ar. -kkyminen, -kkynä skymtande; (fram)glimtande; glimmande; skimmer, -kkyä* skymta; glimta (fram); glimma; skimra; ~ (kangastella) (jnk) mielessä föresväva ngn; hägra (för ngns syn, tanke), -kyntä* ks. -kkynä.

väinönputki (ksv. Angelica archangelica) kvanne -n.

väis j| tellä 1. (väistää) parera; väja (jtk för ngt); (vältellä) undvika. 2. (verukkein) slingra sig; göra* undanflykter, -tyminen väjning; tillbakaträdande; (eroaminen) avgång. -tymättömyys ståndaktighet; orubblighet; (itsepäisyys) enständighet. -tymät-tömästi ståndaktigt; orubbligt; utan att ge vika; (itsepintaisesti) enständigt. -tymätön som inte viker (tillbaka); (hellittämätön) ståndaktig; orubblig, -tyä (vetäytyä [jnk] tieltä) draga* sig undan (för ngn); vika* (undan) (för ngn); (sot. vetäytyä) retirera; (luopua jst) vika* från ngt; draga* sig ifrån ngt; (vältellen) undvika*; (astua syrjään) gå*, stiga*, träda* åt sidan; (antaa tilaa) maka på sig; ~ tieltä vika av från vägen; ~ jnk tieltä gå ur vägen för, väja för, ge vika för ngn; — ylivoiman tieltä vika för övermakten; en -ty askeltakaan jag viker inte ett steg; -tyvä (biol.) recessiv, vikande, -tämättömyys oundviklighet, ofrånkomlighet. -tämätön oundviklig; (välttämätön) ofrånkomlig, -tää 1. väja2 (jtk för ngn, ngt); ~ kiviä väja för (vika undan för) stenar; söka undvika stenar; ~ autoa väja (undan) för en bil; vrt. väistyä. 2. (va-roa, koettaa välttää) söka2 undvika; ~ jtk (tekemästä) undandraga sig ngt; (varoa jtk tekemästä) draga* sig för (att göra) ngt. 3. (miek. ym.) parera; (nyrk.m.) ducka, -tö parering -en -ar; (miek.) parad -en -er.

väi||te* påstående; (lause) tes -en -er; sats -en -er; vrt. -t e 1 m ä; (Iak.) invändning, -tellä disputera (om ngt); (keskustella, pohtia) diskutera (jst ngt); (kiistellä) debattera (jst ngt); polemisera (jtk vastaan) mot ngn, ngt; (riidellä) tvista (jst om ngt); — lisensiaatiksi disputera för licentiaten; ~ tohtoriksi disputera för doktorsgraden, -telmä tes -en -er; sats -en -er; vrt. väite; Lutherin väitelmät (teesit) Luthers teser, -tteleminen disputerande; (yliop.) disputation; diskuterande; ks. -tell ä, -t t e 1 y. -ttelijä 1. debattör; polemiker -n -. 2. (yliop.) (väitöskirjan puolustaja) disputand -en -er; respondens -ttely 1. dispyt -en -er; polemik -en -er; diskussion; debatt-en-er; (sananvaihto) ordväxling; ordbyte. 2. (yliop.) disputation, (-puheenvuoro replik -en -er. -tapa sätt att polemisera, disputera, -tilaisuus disputationsakt -en -er.)

väittä 11 jäiset pl disputationsakt, disputation, -jäistilaisuus ks. ed. -minen påstående, -mä (mat.) teorem -et -; (väite) påstående; tes

-en -er; sats -en -er; Pythagoraan — den pvta-goreiska satsen; Pytagoras sats, teorem.

väi ttää* påstå*; (vakuuttaa) göra* gällande; (vastaukseksi) invända2; ~ jtk vääräksi påstå att ngt är oriktigt (falskt); mitä hän -tti siihen (sitä vastaan)? vad hade han att invända däremot? ~ jtk valheeksi stämpla ngt som lögn; ~ jtk vastaan opponera sig mot ngn; hän -tti olevansa sairas han påstod sig vara, (uskotteli) ville göra gällande, föregav att han var sjuk; ~ jtk jnk tekemäksi (ansioksi) tillskriva ngn ngt, ngn förtjänsten av ngt. -tös påstående; vrt. väite, (-kirja [gradual]avhandling; dissertation, -kirjan puolustaja ks. väittelijä 2. -tilaisuus disputationsakt -en -er.)

väiv||e, -ä (el. Mallophaga) fjäder-, fågel|-löss; (turkkitäi) pälslöss.

väkev||yys2 1. (er. kern.) styrke-, koncentrations |grad; styrka; procenthalt; koncentration. 2. (vanh., juhl. voima)

starkhet, (-aste styrkegrad, -suhde styrkeförhållande.) -ä 1. ks. karvas, kitkerä, kirpeä, katkera. 2. (voimakas) stark; kraftig; kraftfull; hän oli tavannut —mpänsä han hade funnit sin överman; väistää —mpäänsä vika för övermakten. 3. (er. pl) —t (juomat) (väkijuomat) starka drycker, spirituösa; käyttää (liiaksi) (väärinkäyttää) -iä (väkijuomia) vara begiven på starkt (starka drycker), (-lemuinen starkt doftande, -sanainen mustig; drastisk; uttrycksfull, -sykkeinen starkt pulserande, -tunnelmainen stämningsmättad; högstämd, -tuntuinen känslomättad; [tiivistynyt] förtätad. -vaistoinen med starka instinkter.) -öidä förstärka2; (kem.) koncentrera; (haihduttamalla) indunsta, -öite* (kem.) (tiiviste) koncentrat -et -. -öittää* ks. -öidä. -öitys koncentrering; indunstning.

väk|i2* 1. (kansa) folk -et; juhlassa oli vähän -eä festen var fåtaligt besökt; (j., sota—) militär -en; (miehistö) manskap -et; hän joutuu -een han skall in i militären, in i lumpen. 2. (j. vanh. voima) kraft -en; (mehu) must -en; väellä ja voimalla med ali makt. -etikka (etikkaesanssi) ättikessens -en. -joukko folk|hop, -skara, -massa, -juoma alkohol-haltig, sprit|dryck; alkohol -en; (juovutus—) rusdryck; —t alkoholhaltiga (starka) drycker; spirituösa; vrt. väkevät; -juomien väärinkäyttö alkoholmissbruk; missbruk av alkohol.

väkijuoma I |kauppa handel med alkoholhaltiga drycker; rusdrycks-, sprit-, spirituösa |-handel; (er. Suom. ks. Älkon myymä-1 ä). -lainsäädäntö alkohollagstiftning, -liike 1. alkohol-, rusdrycks|rörelse; rusdryckshantering; ks. -k a u p p a. 2. (harv.) sprit-, spirituösa|butik. -rikkomus alkoholförbrytelse; (juopumus—) fylleriförseelse, -tulva sprit-, rusdrycks|flod.

väki kapula, -karttu (käsi-) handkavle; vetää väki/kapulaa, -karttua dra handkavle. -lannoite konstgödsel, -lanta ks. ed. -luku

folkmängd; befolkningssiffra; -luvun lisäys (muutos) folkmängds|tillväxt, -ökning (-förändring). (-tilasto befolknings-, folkmängds I statistik.) -multa matjord -en, humus -en.

väki||näinen 1. tvungen; (teennäinen) konstlad, tillgjord, krystad. 2. mot-, gen|strävig; motvillig, -näiseslti tvunget; konstlat, tillgjort, krystat; mot-, gen|strävigt; motvilligt; nauraa — skratta tillgjort; hymyillä — tvinga sig att le. -pakko (nöd)tvång; våld; vrt. -valta, -puoli (j., run.) (heikko) svag; (raihnainen) orkeslös, -pyörä block -et -; blockskiva; vrt. p y 1 p y r ä. (-npesä blockhus; skivgatt -et -. -stö blocktyg -et -; talj|a -an -or.) -rehu kraftfoder, -rikas (vanh.); ks. v ä e k ä s. -ruuvi (tkn.) domkraft -en -er (med skruv); hävskruv. -rynnäkkö (miel. rynnäkkö) (sot.) stormning; käydä (ryhtyä) —ön jtk vastaan storma ngt; gå till storms (mot ngt); företaga en stormning av (stormlöpning mot) ngt; valloittaa -rynnäköllä taga med storm, väki||sin med våld; (tahtomatta) ofrivilligt; tulin —kin sen sanoneeksi jag kom ofrivilligt att säga det. -sinmakaaminen våldtäkt -en; ~ maaten siitetty avlad i våldtäkt, -sten (vastoin tahtoansa) mot sin vilja, väki 11 vahva jättestark; urkraftig; herkulisk. -vallan tekijä våldsverkare. -vallan|teko, -työ vålds|dåd, -gärning, -handling, -val-lan yritys försök till våld; våldsförsök, -valloin med våld; ks. seur. väkival|ta våld -et; tehdä jllk —a utöva (begå, öva, bruka) våld mot ngn; (käydä käsin kiinni) bära hand på ngn; våldföra sig på ngn; tehdä —a jllk (kuv.) våldföra sig (göra våld) på ngt; -loin med våld; ottaa -loin ta-(ga) med våld; ~ sortaa (miel. voima määrää) oikeuden våld går före rätt. -inen våldsam; (yhd.) våld-, vålds-; ~ vierailu, teko våldgästning, våldsdåd; ~ kuolema våldsam död; ~ tiedustelu (vanh., tiedusteluhyökkäys) forcerad spaning, -isesti våldsamt; (väkisin) med våld; vierailla — (er. hist.) våldgästa (jnk luona [hos] ngn); anastaa — taga med våld; usurpera. -isuus våldsamhet; (-lanteko) vålds|handling, -dåd -et -. -järjestelmä våldsregim -en -er. -keino våldsmedel, -politiikka våldspolitik, -rauha våldsfred. -rikos våldsbrott, -toimenpide vålds|åtgärd, -akt. väki|| vasara (moukari) slägga; måkare, mo-kare -n -; (vatten)hammare. -viina sprit -en. (-etikka sprităttika, -lakka spritlack. -lamppu spritlampa. -liekki spritlåga. -määrä spritmängd, -pitoinen spríthaltig. -pitoisuus sprithalt. -tehdas spritfabrik, -varasto sprit |förråd, -lager, -nederlag.) -vipu domkraft -en -er. -voima våldsamhet; våld -et; (voimakeinot) kraftmedel; —lia med våld (ali makt); (voimatoimenpitein) med kraf tåtgärder, -voimainen våldsam; (voimakas) urkraftig; jättestark, väkkärä vindsnurr|a -an -or. väkä* hulling. -inen hullingförsedd; försedd med hulling(ar). -leuka framskjutande, krumböjd haka; (us. hauk.) krumhaka. -naula hullingförsedd spik. -nen hulling; (haka) hak|e -en -ar. -sekäs, -sellinen hullingförsedd; försedd med hullingar. väl||een (j.) snabbt; fort. -emmin snabbare, väl I i 1. (paik.) (aukko) mellanrum; (etäisyys) avstånd, distans; (sävel-, mat.) intervall -en (-et) -er (-); jtk siltä ~ltä ngt mitt-,

där|emellan; siinä ~ssä däremellan; jssk sillä ~llä ngnstans däremellan; jättää enemmän väliä lämna större mellanrum; kaupunkien väliä oli 3 peninkulmaa det var tre mil mellan städerna; städerna låg på ett avstånd av tre mil (på tre mils avstånd) från varandra; laiva kulkee näiden kaupunkien ~ä fartyget går (i trafik) mellan dessa städer; pitkät långa mellanrum. 2. (aik.) (keskeytys) avbrott; intervall -en -er; joskus (jolloinkin) sillä —ZZä någongång (där)emellan; siinä ~ssä däremellan; vähän jämt o. ständigt; litet emellan; allt emellanåt; titt o. ofta (tätt); (tuon tuostakin) allt som oftast; esomoftast. 3. (hnk. väliset suhteet) mellanhavande^ förhållanden, förbindelser, relationer; diplomaattiset ~t diplomatiska förbindelser; aviopuolisoiden ~t förhållandet mellan makarna; riitaiset, huonot missämja, osämja; isän ja pojan ~t olivat hyvät förhållandet mellan far o. son var gott; det rådde ett gott förhållande mellan far och son; rikkoutuminen brytning; söndring; schism -en -er; heidän ~nsä rikkoutuivat det kom till brytning mellan dem; olla hyvissä -eissä jnk kanssa stå på god fot (vara god vän) med ngn; stå i gott förhållande till ngn; olla likeisissä -eissä jnk kanssa stå i nära (intimt) förhållande till ngn; vara nära lierad med ngn; upprätthålla intima relationer till ngn; selvittää riitapuolten -ejä klara upp parternas mellanhavanden; rikkoa aviopuolisoiden ~t åstadkomma en brytning mellan makarna; katkaista (purkaa) ~nsä jhk bryta med ngn; minä teen lopun -eistämme jag säger upp bekantskapen med dig; joutua huonoihin -eihin jnk kanssa komma (råka) i delo med ngn; olla huonoissa -eissä jnk kanssa ligga i delo (stå på spänd fot) med ngn; olemme heidän kanssaan mitä ystävällisimmissä -eissä vi står på den vänskapligaste fot med dem; he ovat keskenään kireissä -eissä förhållandet mellan dem är spänt; miehistön ja päällystön ~t förhållandet mellan manskap och befäl; selvittää ~nsä (tehdä tilit selviksi) jnk kanssa göra upp med ngn; selvittää keskinäiset ~nsä göra upp sina mellanhavanden; göra upp med varandra. 4. (ero, niillä ei ole mitään ~ä det är ingen skillnad mellan (på) dem; ei sillä ~ä ole det spelar ingen roll; det är inte så noga därmed; (yhdentekevää) det är likgiltigt; siitä ei ole ~ä (se ei merkitse mitään) det spelar ingen roll, betyder ingenting (föga); sak samma! totuudesta ei ole aina niin tarkkaa ~ä med sanningen är det inte alltid så noga; sanningen får ofta sitta emellan; hän ei pidä siitä ~ä han fäster inget avseende därvid (tar ingen notis därom), (ei välitä) bryr sig inte om det; mitä sillä (on) ~pä tällä! vad spelar det för roll! lika gott! må vara! (yhdentekevää) det är likgiltigt; palkasta ei ole niin ~ä vid lön fästes mindre avseende; (minusta) ei ole ~ä, kuinka tässä menetellään för mig är det likgiltigt, hur man gör, förfar, går tillväga härvidlag. 5. (vaihtokauppa, ~) mellangift; saada (antaa) ~ä få (ge) i mellangift, emellan; vrt. väliraha, väli|jaika mellantid; tidsintervall -en -er;

(tauko) paus -en -er; (teat., oop.) mellanakt -en -er; säännöllisin -ajoin med jämna mellanrum, (-merkki [rad.] paussignal -en -er. -musiikki [teat.] mellanaktsmusik, «tiedotus [urh.] mellantidsrapport.) -aikainen interimistisk; interims-; (tilapäinen) temporär; tillfällig; (vakinaista odottaessa, edeltävä, valmisteleva; tilapäinen) provisorisk; (Iak.) urtima; ~ pappi interimspredikant; ~ hallitus interimistisk regering; interims |regering, -styrelse; ~ toimenpide interimsåtgärd; interimistisk (temporär, provisorisk) åtgärd; provisori|um -et -er; tillfällig anordning; ~ liikenne provisorisk trafik; -aikaiset valtiopäivät urtima riksdag; määrätä jk -aikaiseksi tillförordna ngn. -aikaisesti interimistiskt; temporärt; provisoriskt; tillfälligt; erottaa ~ suspendera.

väliaikais||hallitus interimsregering. -järjestely tillfälligt, provisoriskt, interimistiskt, temporärt arrangemang; (ett, en) modus vi-vendi. -tila interimstillstånd; provisori|um -et -et. -todistus interimsbevis, -toimenpide interims-, interimistisk åtgärd, -uus interimstillstånd -et; interimistisk (provisorisk) karaktär -en; provisori|um -er -er: modus vivendi. väli||aine (fys.) medi|um -et -er; (biol.) mel-lansubstans -en -er. -aisa (vaun.) tistel|-stång -en -stänger, -aita skrank -et -; (kuv.) skrank I a -an -or. -akseli mellanaxel. -alue mellanterräng; mellanliggande område. - arvo medelvärde; laskea ~ (mat., interpoloida) interpolera. -arvolasku (mat.) interpo|le-ring, -lation. -arvolause (mat.) medelvärdssatsen. -asema (raut.) mellanstation; (kuv.) mellanställning, -askel (urh.) mellansteg-et -. -aste mellanstadi|um -et -er; (-vaihe~) övergångsstadium, -ateria mellanmål, -ensel-vi|ttely, -tys uppgörelse, -erä (urh.) mellan-heat -et -; (viimeinen semifinal -en -er. -hammas (an.) främre (oäkta) kindtand; premolar -en -er. -hetki mellanstund; paus; uppehåll -et. -huomautus (kesken toisen t. oman puheen) inpass -et-, -huopa mellan-, foder|filt. -huudahdus, -huuto ks. -h u o-mautus. -hyökkääjä (jlkp.) inner-ninrar; innerspelare. —ikkuna inner-

innan|fönster. väliin a) (adv.) (joskus) ibland, stundom; ~—~ (milloin — milloin) än—än; b) (prp.) jnk ~ emellan ngt; mennä ~ gå emellan; tulla (sattua) ~ tillstöta; (kaup., Iak.) intervenera; pistää ~ (toisen puheeseen) göra ett inpass, -tulija (Iak.) intervenient; mel-lankommande part. -tullut: ~ este mellan-kommande, tillstötande hinder; (hnk., Iak.) intervenient. -tulo mellankomst; inskridande; (sovittelijana, Iak.) intervention. # väli lisän tä (biol.) mellanvärd -en -ar. -jako-teline (raut.) mellanfördelare. -jakso (rad.) mellanfrekvens, -kannen(lippu, »matkalippu mellandäcksbiljett. -matkustaja mellan-däckspassagerare. -paikka mellandäcks-plats.)

väli kansi (mer.) mellandäck, -kappale medici -let - (jnk för ngt); (väline) instrument -et -; (ase) redskap -et -; (tkn.) mellanstycke. -katoton (rak.) utan innertak, -katto innertak, -kausi mellan|period, -tid.

(-takki övergångskappa.) -ke* mellan|stycke, -lägg -et -; (tkn.) distans|hylsa, -bricka; (kirjp.) mellanslag -et -; regiett -en -er, (neljännespetiitti) kvartpetit-en; panna -kkeet inskjuta mellanslag, (-hylsy, -laatta ks. ed.) -kerros mellanskikt -et -; (väliin pantu) mellanlägg -et -; (rak.) mellanvå-ning. -kerta (rak. harv.) mellanvåning. -kirja (sopimus) kontrakt -et -. (-kauppa [mtsh.] kontraktsaffär.) -kkeellinen (kirjp.) mellanslagen; med mellanslag, -kkeetön utan mellanslag, -kkö* (ahdas väli, loma) smyg-en-ar; prång -et -; (tarjoilu—) serveringsrum; (ruokailu—) matvrå; förrum, -kohtaus intermezzo -t -n; uppträde -t -n; händelse -n -r; mellanspel -et. -kyljys (keit.) entrecot|e -en -er; mellanrev -et -. -kysyjä (valt.) interpellant; vrt. seur. -kysymys in-terpellation; tehdä — framställa en interpel-lation, (jst) interpellera (om ngt); -kysymyksen tekijä interpellant. (-keskustelu inter-pellationsdebatt. -oikeus interpellations-rätt.) -kädenkauppa mellanhandsaffär, välikämmen (an.) mellanhand -en. -luu mellanhandsben. väli||käräjät pl urtima ting. -käsi (kuv.) mellanhand; bulvan -en -er; olla -kädessä (kuv.) sitta emellan (i mellanhand); joutua -käteen komma i mellanhand, -käytävä förbindelse-, mellan|gång; korridor -en -er. -laatu mellan-kvalitet; mellansort. -laji ks. ed. -lasku (Int.) mellanlandning, -laskuton utan mellanlandning; ~ lento nonstopflygning. -lastaus omlastning. -lause (kiel.) mellansats -en -er. -lehdet ks. -lehti, -lehdittää* interfoliera, -lehditys interfoliering. -lehti mellanblad; -lehdillä varustettu, -lehdiletty interfolierad, -leuanluu (an.) mellankäkben. väli| lle (prp.): jnk — (e)mellan ngt; vrt. v ä-1 i i n, välillä, välissä, -llinen medelbar, indirekt; -lliset työvoimakustannukset indirekta personalkostnader, -llisesti medelbart, indirekt, väli|]llä (sillä välin) under tiden; jnk — (e)mel-lan ngt; ~ oleva mellanliggande; näytösten — under mellanakterna; keski— mitt emellan; vrt. väli. -lyönti mellanslag -et -. (-näppäin mellanslagstangent.) -maa mellanliggande område; mellanterräng; kahden suurvallan — ett land mellan två stormakter; (kuv.) siinä -mailla (adv.) där mittemellan; (suunnilleen) så ungefär; så vid pass; näiden äärimmäisyyksien -mailla mitt emellan dessa ytterligheter, -matka mellanrum -met -; (etäisyys) avstånd -et distans -en -er. -merkittää* kommatera; interpunktera. -merkki skiljetecken; panna -merkit ks. -merkittää, -metsikkö (mtsh.) mellan-bestånd. -metsä medelskog. -mies skilje|-man, -domare; arbitrator; medlare, (-laitos skiljemannainstitut. -menettely [arbitraasi] skilj emannaförfarande; arbitrage -t. -oikeus skiljedomstol, -sopimus skiljemannaavtal.) -mmiten (välistä) emellanåt; däremellan, -muoto mellanform, övergångsform, -muuri skilje-, mellan|mur. välin ks. väl i; sillä — (aikaa) under tiden; dessemellan; (sen kuluessa) därunder; sillä — kuin medan.

väline med|el -let -; (ase) redskap -et -; verktyg -et -; -et (tarvikkeet) utensilier; tillbehör; materiel -en. -huolto instrumentvård. -istö redskap (pl); verktyg (pl); materiel -en; (työkalukerta) bestick -et -. väli I nen 1. (paik.) mellanliggande; jnk — (e)mellan ngt befintlig (belägen, liggande, försiggående); vuorien — laakso dalen mellan bergen; huoneiden -set ovet dörrarna mellan rummen; kaupunkien — interurban; städerna emellan (försiggående); mannerten, kuntien, pohjoismaiden — inter|kontinental, -kommunal, -skandinavisk. 2. (aik.) joulun ja uudenvuoden -set päivät dagarna mellan jul och nyår; mellandagarna. 3. (keskinäinen, er. hnk.) inbördes (tpm.), ömsesidig; hänen ja minun — (meidän -semme) riita konflikten mellan honom o. mig; heidän -sensä riidat (heidän keskinäiset riitansa) deras inbördes stridigheter; suurvaltain — (keskinäinen) kateus avunden mellan stormakterna; heidän -sensä sopimus (keskinäinen sopimus) deras ömsesidiga överenskommelse, välin I {pitämättömyys likgiltighet, liknöjdhet; indifferens, -pitämättömästi likgiltigt, liknöjt. -pitämätön likgiltig (jst för

ngt); liknöjd; indifferent; (huolimaton) håglös. väU||näppäin ks. -lyön t i-, -näytös mellan-pjäs; (-kohtaus) intermezzo -t -n; mellanspel. -olento mellanting -et -. -otsikko mellanrubrik. -ovi mellandörr. -pala 1. mellanmål -et -; (vrt. -ateria). 2. (tkn.) insats-, mellan|stycke, -parru mellan|balk, -bjälke, -piste mellanliggande punkt, -pisto mellan-stick. -pitsi mellanspets. -pohja mellan-bott|en -nen -nar; (jlkn.) mellansula; (rak.) trossbott|en -nen -nar. -polvi mellangenera-tion. -porras mellaninstans -en -er. -puhe (sopimus) avtal -et -; överenskommelse; förbehåll. -pylväs mellanpelare, -pyörä mellanhjul. -päätös (Iak.) beslut; resolution; inter-lokutoriebeslut; päätös ja — utslag o. beslut, -raha mellangift -en -er; vrt. väli 5. -ratas mellan|hjul, -skiva. -rauha vapenstillestånd -et, (aselepo) vapenvila, (-ehdotus förslag om vapenstillestånd, -ehto vapenstilleståndsvillkor. -neuvottelut pl vapenstilleståndsförhandlingar.) -rengas mellanlänk; förenings-, förbindelselänk. -rikko söndring, brytning; schism -en -er. -rivi mel-lanrad. -ruoka mellanrätt, -rusto mellan-brosk. -ryhmä mellangrupp, -sarja (urh.) mellanvikt. -satama mellanliggande hamn; mellanhamn. -seinä mellanvägg; skiljevägg; avbalkning; (laipio) skott -et -; erottaa (jakaa) —llä avbalka, avplanka, -sisuste (välivuori, vaat.) mellanfoder. -soitto (mus.) intermezzo -t -n; (er. kirk.) interludi|um -et -er. -solu mellancell. -sopimus (väliaikainen) interimsavtal. väli||ssä (prp.) mellan; jnk — (e)mellan ngt. -ste 1. (kirjp.) regiett -en -er; ks. m. v ä 1 i-k e. 2. (j.) ks. seur. -stä (adv.) (joskus) ibland, (under)stundom; (silloin, tällöin) då o. då; (aika ajoin) tid|tals, -vis; jnk — (e)-mellan ngt. -stää I. (kirjp.) inskjuta* mellanslag. 2. (j.) maksaa väli lä, -rahaa ge i mellangift; ks. v ä 1 i 5. -sävel mellanton. -sävy mellanfärg- skiftning -en -arj nyansvälitaajuus

-en -er. -taajuus (rad.) mellanfrekvens, -takki ks. -kausi~. -tasanne trappavsats, -tila mellanrum; (kuv.) övergångsstadium: interims-, mellan|tillstånd, -stadium; provi-sori|um-et -er; interregnum -(-et), -tin (tkn.) transmission, -tse: jnk ~ (e)mellan ngt. -tsijä mäklare; ks. seur. -ttäjä medlare; (kaup. ym.) förmedlare; (sovittelija) förlikningsman; rauhan ~ fredsmäklare; (mus.) mediant -en -er. (-iset mäklararvode; provision, -nasema medlarställning. -npalkkiomäklar|arvode, -provision, -ntoiminta medlar-, mäklar|verksamhet.) -ttäminen förmedlande; vrt. välittää, -ttämätön: jst (mitään) ~ likgiltig för ngt; mistään vrt. välinpitämätön. -ttävä (för)medlande; (yhd.) medlings-, kompromiss-, övergångs-; ~ ehdotus kompromissförslag; ~ muoto övergångsform. -ttävästi förmedlande, välit I tää 1. (toimia välittäjänä) förmedla; (sovittaa) medla; ~ kauppa (kaupat) förmedla en affär (ett köp); -tävä rengas förmedlande länk. 2. (er. kieli.) (huolia jst) bry3 (bekymra) sig om ngt; akta (på ngt); vara mån (angelägen) (om ngt); (olla tarkka jst) vara nogräknad (med ngt); olla (liikoja) -tämättä jst (syrjäyttää jtk) åsidosätta ngt; (laiminlyödä) försumma, (ylenkatsoen) sätta sig över ngt; nonchalera, ignorera ngt; -tämättä omasta edustaan med åsidosättande av (utan en tanke på) sin egen fördel; ei hän sellaisesta paljoa -ä sådant bryr han sig inte så mycket om; sådant intresserar honom inte så värst mycket; sådant befattar han sig inte mycket med; (ei kiinnitä siihen huomiota) sådant fäster han inte stort avseende vid, är han inte vidare nogräknad med; vähät, viis ~ jst ge sjutton i ngt; strunta i ngt; siitä minä vähät (-än)! det bekommer mig inte det minsta (det ringaste); det ger jag sjutton (struntar jag) i; mistään -tämättä o-bekymrad om allt; utan att bekymra sig (bry sig) om ngt; hän ei -ä (ulkonaisista) muodoista han fäster inte avseende vid (tar inte hänsyn till, frågar inte efter) formerna; siitä en -ä det bryr jag mig inte om; det bekommer mig inte; (en pane sille arvoa) det aktar jag inte på; (se on minusta yhdentekevää) det är mig likgiltigt; (en puutu siihen) det befattar jag mig inte med; hän ei -ä (ei huoli) kenenkään varoituksista han aktar inte på (bekymrar sig inte om) ngns förmaningar; en -tänyt kysyä jag brydde mig inte om (struntade i) att fråga. väli||ttömyys2 omedelbarhet, -ttömästi omedelbart; direkt, -tunti mellantimme; rast -en -er. -tuote mellanprodukt, (puolivalmiste) halvfabrikat, välity |s förmedling; (be)medling; (tkn.) utväxling; (rad.) reläsändning; jnk -yksellä genom ngns förmedling, -ehdotus medlingsförslag. -kauppa förmedlingsaffär, -ketju (plkp.) utväxlingskedja. -lautakunta (so-vinto~) skiljenämnd, -liike (kaup.) förmedlingsaffär. -menettely skiljedomsförfarande.

-mies skiljeman; vrt. välimies, -palkkio

provision; mäklararvode; kurtage -t. -pyörä utväxlingshjul. -pöytä (puh.) kopplingsbord. -rengas förmedlingslänk. -sopimus

— välkähtää väl

skiljeavtal, -tarjous medlingsanbud, -toimi (kaup.) mäkleri. -toiminta förmedlings-, medlings I verksamhet, -toimisto förmedlingsbyrå. -tuomari skiljedomare, -tuomio skiljedom, (-ratkaisu skiljedomsutslag, -sopimus skiljedoms|avtal, -fördrag, -traktat.) -yritys medlingsförsök, väli 11 tyyli övergångsstil. -tyyppi mellan-, övergångs|förrn, -työ mellan-, tillfällighets-, tillfälligt arbete; tehdä jtk ~nä göra ngt på lediga stunder, -tön omedelbar; (suorasukainen) rakt på sak gående; (itsestään purkautuva [syntyvä]) spontan; (herkkä) impulsiv; (suoranainen) direkt, -vahvistin mellanförstärkare; (muuntaja shk.) transformator. -vaihe mellan-, övergångs|skede -t-n. -valssi (tkn.) mellanvals. -verho (teat.) ridå -n -er; ~n avoinna ollessa för öppen ridå; ~ nousee (laskee) ridån går upp (ned), -viiva (tavu~) bindestreck, avstavnings-, delnings|tecken; (kirjp.) divis-en-er; (pystysuora) delstreck -et -. -vuosi mellanår, -väri mellanfärg. -ääni (mus.) mellanstäm-ma.

väljennys utvidgning; (mtsh.) ks. -h a k-k a u s; (tkn.) upprymning, brotschning. -hakkaus (mtsh.) ljushuggning, -pora ks. kalvinpora. välj I lentäminen utvidg |ning, -ande; vidg|-ning, -ande; (tkn.) upprym|ning, -mande, brotsch|ning, -ande; uppborrning. -entää* (ut) vidga; (tkn.) brotscha; upprymma; borra upp. -etä utvidgas; (käydä tilavammaksi) bli rymligare; -ennyt utvidgad; rymligare. -yys2 rymlighet; (laajuus) vidd -en -er; (kaliiperi) kalib|er-ern-rar (-rer); (tkn. ym.) spelrum; (kuv.) vaghet.-äl. (liian iso) glapp; löst sittande; olla (liian) ~ (holskua) glappa; lyödä kenkä -emmäksi slå ut en sko; kenkä on (liian) (holskuu) skon är glapp; skon glappar. 2. (laaja, avara) vid; siellä on ~t tilat där är gott om utrymme; ~t vedet (mer.) rum sjö; -emmillä vesillä på vidare vatten; määritelmä on liian ~ (laaja) definitionen är för vid; liian ~ tulkinta alltför fri tolkning. 3. (tilava) rymlig; spatiös. 4. (harva) gles; spridd. 5. (runsas) riklig; huuhtoa ~ssä vedessä skölja i rikligt med vatten, (-hihainen med vida ärmar; vidärmad.) väljähty|ä* (juoma ym.) slå* sig; duvna; bli fadd, nattstånden; mista sin arom; (kuv.) bli urvattnad, färglös; (haihtua) förflyktigas; -nyt olut nattståndet, avslaget öl; ~nyt lauseparsi en nött fsas. välke* glimt -en -ar; glittrande; glitt|er -ret; glans -en; blänkande, tindrande; blinkande; skim|mer -ret; (geol.) blände -t; sinkki~ zinkblände -t. -htiä* ks. välkkyä, -laskuri ([ys., tuike~) scintillationsräknàre; räknerör.

välkeä (mrt.) rymlig; vid; vrt. väljä, välkkyloisto blink-, blänk-, växel|fyr. väl||kkyä* (kimmeltää) glimma, (välähtää) glimta; (väreillä) glittra; (loistaa) glänsa2; (kiiltää) blänka2; (hohtaa) skimra, -kyntä*

ks. välke, -kahdella. * glimra, glimma,

skimra, skillra. -kähdys glimt -en -ar; vrt. välähdys, -kähtää* glimta; (kuv.) yhtäkkiä hänen päähänsä -kähti ajatus plötsligt

föll det honom in; plötsligt kom han att tänka på (fick han ett infall); vrt. välähtää.

vällyt (pl j., nahkaset) fäll -en -ar. välp||pä* riss|el -let -; gall| er -ret -; (hiekka~) harp|a -an -or; (voimalait.) isgrind -en -ar. (-ryöppy spritsdusch, -seula rissel-, galler|-inrättning.) -ätä* rissla; harpa. välskäri (vanh., haavuri) fältskär -en -er. väl||tellä* undvika*; (varoa) akta sig (för ngt); vrt. kartella, ~ jnk seuraa undvika ngns sällskap; ~ vaivannäköä undandra(ga) sig besvär, -ttyä* undgå* (jst, jltk ngt); lyckas undvika, undgå ngt; gå* fri (för ngt); hän ei -ttynyt historian tuomiolta historiens dorn undgick han icke; ~ jnk huomiolta undgå ngns uppmärksamhet; ~ seurauksijlta (-sta) undgå följderna; lyckas undvika, klara följderna; ~ joutumasta jhk undgå ngt; -tyin (säästyin) tartunnalta (saamasta tartuntaa) jag gick fri för (förskonades, blev förskonad för, från) smitta, -ttämi|nen undvikande jne.; vrt. välttää; jnk -seksi för undvikande av, för att undvika ngt. välttämä||ttä nödvändigt(vis); absolut; ovillkorligen. -ttömyys2 nödvändighet; oundgänglighet; oavvislighet; oundviklighet; -ttö-myyden pakko en tvingande nödvändighet; -ttömyyden pakosta av nödtvång; nödtvun-get. (-tavara nödvändighets|vara, -artikel.) -ttömästi nödvändigt; ks. -t t ä. -tön oundgänglig; nödvändig; oavvislig; oundviklig; (ehdoton) ovillkorlig, absolut; -ttömän tarpeellinen absolut nödvändig; kaikkein -ttömin (häthätää riittävä) nödtorftig; det allra nödvändigaste; ~ paha ett nödvändigt ont; ~ seuraus en oundviklig följd; ~ toimeentulo nödtorftig utkomst, välttävä hjälplig; (arvos.) försvarlig; (mu-kiinmenevä) nödtorftig; passabel, -sti hjälp-ligt; försvarligt; nödtorftigt; passabelt, vält I tää* 1. undvika*; (välttyä joutumasta jhk) undgå* (ngt); (karttaa, paeta)

undfly3; (kaihtaa) sky3; (päästä vapaaksi) gå* fri (för ngt); (väistää) väja2 (för ngn, ngt); (ehkäistä) förebygga2; se ei ole -ettävissä det kan inte undvikas (man kan inte undgå, undfly, förebygga det); väärinkäsityksiä ~ksemme för undvikande av missförstånd; tee hyvää ja -ä pahaa gör det goda o. undfly det onda; ~ (varoa) katsomasta jhk, jtk undvika att se på ngt, ngn; vaara saatiin -etyksi faran blev avvärjd; ~ (kaihtaa) jnk katsetta undvika ngns blick. 2. (riittää) förslå; (käydä päinsä; kelvata) gå* an; kyllä jo ~ (riittää) det förslår redan; det räcker redan väl till; (~ jo vähemmälläkin) mindre räcker till; tässä se sana kyllä ~ (kelpaa) här går det ordet nog an, duger det ordet nog.

välys 1. (väli 1.) mellanrum -met -. 2. (lii-kuntavara) spelrum -met. 3. mellanstycke -t -n. 4. (vanh., mat.) intervall -en (-et) -er (-).

väläh||dellä* ks. välähtää, -dykselli|nen, -dyksenomai|nen: -sesti som i blixtbelysning, -ljus. -dyksittäin glimtvis; i glimtar, -dys skymt -en -ar; glimt -en -ar; salaman ~

blixtens ljung-ande; asia valkeni -dyksessä

890;

saken klarnade i en blink (i ett nu); -dyksen tavoin ks. -dyksenomainen; -dyksiä kisoista, ottelusta (san. ym.) glimtar från spelen, matchen, (-kuva glimt -en -ar; snapshot -et -, -s.) -tely skymtande; glimtande; ljungande. -tää* glimta; (salamana) ljunga; (vilahtaa) skymta; (esiin) framskymta; vrt. välkähtää. väläy tellä % -yttää* låta* skymta, glimta, fram I skymta, -lysa; antyda; ~ nähtäväksi (silmien eteen) låta passera revy; hän -ytti toistakin mahdollisuutta han antydde också en annan möjlighet, vängätä* (med våld) vrida, vända, svänga; ~ vastaan streta emot; (väittää) insistera; envetet påstå (göra gällande), vänistä: ~ (vastaan) (j. tps.) lipa; streta emot.

vänkeä (harv.) styv, oböjlig; stadig, vänkä* 1. (j.) (vastus) motighet; ön tullu ~ä väliin (kuv.) det har kommit en fnurra på tråden; mennä ~än (vinoon) gå på sned; (epäonnistua) misslyckas. 2. (j. koul. »metka», »kiva») skojig, rolig, lustig; kul (tpm.).

vänrikki* (sot.) fänrik -en -ar. väpättää* darra, skälva2, väre (vedessä) krusning; (henkäys) fläkt -en -ar; vinddrag; kår|e -en -ar; (vilun ~et) frossbrytningar, -illä krusas; dallra; flimra; ks. väristä, -ily krusning; dallring; flim|mer -ret. -karva (el.) flimmerhår; cilie -n -r. -karvainen ciliehörsedd; försedd med flimmerhår, cilier. väri 1. (val.) färg -en -er; (väritys) kulör -en -er. 2. (mlv.) (maali) målning, målarfärg; muuttaa ~ään (kauhtua) changera; muuttaa (vaihtaa) ~ ä (kasvot, kuv.) skifta färg. -aine färgämne; (kem., fysiol.) pigment -et -. -aisti färgsinne, -aistimus färgförnimmelse. -asteikko färgskala, -elokuva, -filmi färgfilm. -hajaantuminen färg-, spek-tral|spridning; dispersion, -haude (vär.) färgbad, kyp -en -ar. -hehku färgglöd, -herne (ksv. Genista) ginst -en -er. -hiukkanen (biol.) kromatofor -en -er; plastid -en -er. -hurmio färgextas, «ilo färgglädje, -jauhe färg I pulver, -stoft,, -kasvi färgväxt, -kattila kyp -en -ar. -kauneus färgprakt, -kauppa färghandel, -kemia färgkemi. -kerros färgskikt. -kirjo färgspektrum, -kivi färgsten. (-painatus kromolitografi.) -kkyys2 färgrikedom. -kkäästi färg|rikt, -grant, -koe färgprov. -kokeilu färgexperiment, -komeus färgprakt, -kuppi färgkopp, -kuultokuva färgdiapositiv -et -. -kuva färgbild; kolorerad bild; färgfotografi, (-kiekko [-[stereo-skoopin]-] {+[stereo- skoopin]+} färgbildsskiva.) -kylläinen färg-mättad. -kylläisyys färgprakt, -kylpy färgbad. -kynä färg-, pastell|penna; färgstift, -käs -kkään färg|rik, -grann, -stark, -laatikko färglåda, -lasi färgat glas; ~t (m.) färgade glasögon, -lasta färgspatel; palettkniv -en -ar. -lauta (taid.) palett -en -er. -leikki färgspel, -levy färgskiva, -liitu färg-, pastell |krita. -liuos färglösning, -llinen färgad; (väritetty) kulört; färglagd; kolorerad; ~ kivipainanta krornolitografi; -lliset (s.) de färgade; -lliset kansat de färgade folken.-litografia färg-, kromo|litografi. -loisto färgprakt, -läikkä färgklick, -malli färgprov, -matara (ksv. Rubia) kräpp -en. -mittari kolorimeter, -morsinko* (ksv. Isatis tincto-ria) vejde -n. -multa ockra -n. -muunnos färgvariant -en -er. -mylly färgkvarn. - nauha (kirj.kon.) färgband, -nen (yhd.) -färgad; ruohon ~ gräsfärgad; mallin ~ av provets färg; av samma färg som provet; moni~ mångfärgad. -neste färgvätska, -nhierto färgrivning, (-kivi rivsten.) -niekka kolorist, -n(käyttely färgbehandling, -muutos färgförändring." -pitävä färg|beständig, -äkta. -sekoitus färgblandning, -vaihtelu färgväxling. -vaihto färgförändring, -valmistus färgberedning.)

värinä skälvning; (tkn.) vibration, svängning; vrt. väristä, väri||näyte färgprov, -näytekarttaffraup. vår.) färgkarta, -ohdake safflortist|el -eln -lar; ks. saflori(kasvi). -omena galläpple, -op-pi färglära. -painanta (tkn.) färgtryck; kromotypografi. -paino(s) färgtryck, -piirrin färgstift, -piirros färgteckning, -pinta färgyta. -puu färgträ. -rihma (biol.) kromosom -en -er; kärntråd, -ruisku färgspruta; aero-graf -en -er. -runsaus färgrikedom, -sanko färgpyts, -sauramo ks. keltasauramo, väri j| sekoite, -sekoitus ks. -seos. väriseminen ks. värinä, väri||seos färgblandning, -sointu färgernas harmoni, -sokea färgblind, -sokeus färgblindhet. -sommitelma färg [sammansättning, -komposition, -spektri ks. -kirjo, väris||tys skälvning; rysning, -tä skälva2;

rysa2; (vilusta) huttra; (tkn.) vibrera, värisuodatin (val.) färgfilt|er -ret -er. väris|yttää framkalla rysningar; få* (ngn) att rysa, skälva; (ääntään) tremulera; -yltävä (kuv. järkyttävä) uppskakande; minua ~ jag ryser; det ryser i mig; det går kalla kårar efter ryggen.

väri sävy färgton; kolorit-en; (mus., sointi-) klangfärg, -taiteilija färgkonstnär; kolorist, -taju färgsinne; ks. -tunne, -te* färgämne; (val.) toningsvätska. -tehdas färgfabrik, -tela färgvals. -ttyä* färgas; -ttynyt färgad; färgläggas, -ttäminen färgläggning; kolore-ring. -ttämätön ofärgad; (kuv.) icke färglagd. -ttää* färglägga*; färga (m. kuv.); kolorera, -ttömyys2 färglöshet. -tunne färgkänsla. -tys färgläggning, kolorit -en; (väri) färg. -tyyny färgdyna. -tön färglös; ofärgad, -upeus färgprakt, -uute, -uutos färgextrakt. -vaihe färgnyans -en -er. -vaihtelu färg|växling, -spel -et. -vaikutus färg|verkan, -effekt, -valokuva färgfoto(grafi). - valokuvaus färgfotografering. -vastakohta färgkontrast, -vivahde, -vivahdus färg|nyans, -skiftning; schattering, -voima färgstyrka, -välke färgspel -et. -yhdistelmä färgkombination; färgsamman | sättning, -ställning, värjy||ntä skälvning; dallring, -ä skälva*; dallra.

värj||äri färgare. (-nammatti färgaryrke.

-iik i sälli färgargesäll.) -ätä färga, -äys färgning. (-aine färgämne, -laitos ks. -ä ä m ö. -liike färgerirörelse.) -äyttää* låta* färga.

a — vätys vät

-äytyä* färgas, -ääminen färg|ning, -ande. -äämätön ofärgad, -äämö färgeri. värjö||tellä ks. -ttää. -ttely, -ttäminen hutt-rande. -ttää* huttra. värkki* (vehje, j.) verk -et -; (vekotin) ma-

nick -en -er; (työkalu) verktyg -et -. värs(s)y (j., vanh.) vers -en -er; strof -en -er. värttinä slända, -luu (an.) strålben, -mato

ks. s u o 1 i n k a i n e n. värve (lääk.) ryckning; spasm -en -er. värv||inki (j.) ks. värväys, -äri värvare. -ätä värva; ~ jnk puolelle (kuv.) värva för ngt. -äys värvning, (-raha [vanh.] värvnings [arvode, -pengar, -sopimus värvningskontrakt. -toimisto värvnings I byrå, -kontor.) -ääjä värvare. väryskarva ks. väre-.

väräh[|dellä 1. skälva*, dallra. 2. (fys.) oscillera, vibrera, -din ks. summeri, suristin. -dys skälvning, dallring; (heilahdus) svängning; (fys.) vibration, oscilla-tion. (-aika, -jakso [fys.] svängnings|tid, -period, -kupu svängningsbuk -en -ar. -laajuus [fys.] svängningsamplitud. -liike oscillerande rörelse; vibrations-, oscillations|-rörelse. -luku [fys.] svängningstal; frekvens -en. -nopeus svängnings-, vibrations|-hastighet. -solmu svängnings|nod -en -er, -knut, vibrationspunkt.) -(d)yttää* bringa * att skälva; kasvojaan - (d)yttämättä utan att förändra en min. -teleminen skälvande; ks. -d e 11 ä. -telijä (rad.) oscillator, -tely skälvning; darrning; (fys.) vibration; svängning; oscillation. -tämätön som inte skälver (dallrar, darrar); ~ ääni stadig röst. -tää* skälva*, dallra, (värisiä) darra; (heilahtaa) svänga2; (fys.) vibrera; vrt. värähdellä.

väskynä (veskuna, viskuna, j.) (kuivattu

luumu) sviskon -et -. västäräkki (el. Motacilla alba) sädesärl|a -an -or.

väsy||ksiin: ajaa hev. ~ tröttköra en häst; raataa itsensä ~ arbeta sig trött; ~ ajettu tröttkörd. -ksissä trött; olla ~ vara trött (uttröttad), -minen 1. tröttnande -t. 2. (tkn.) trötthet, -myksentunne trötthetskänsla. -mys (m. tkn.) trötthet, -mättö-myys2 outtröttlighet; oförtrutenhet. -mät-tömästi outtröttligt, oförtrutet; työskennellä ~ (suomatta itselleen lepoa) arbeta rastlöst, -mätön outtröttlig; (hellittämätön) rastlös, oförtruten. -neesli trött; (raukeasti) matt.

-neisyys2 trötthet, matthet, -nyt trött, jhk på ngt. -ttävyys2 tröttsamhet; lång|tråkig-het, -trådighet. -ttävä trött|ande, -sam; (pitkäpiimäinen) lång|tråkig, -trådig. -ttä-västi tröttsamt, tröttande. -ttää* (ut)trötta; minua ~ jag känner mig trött, -ä bli trött (jst av ngt); tröttna; förtröttas; lopen ~ (raueta) bli uttröttad, utmattad; ~ (kyllästyä) jhk bli trött på ngt; tröttna på ngt; få nog av ngt. väsäh||tämys trötthet(stillstånd); matthet;

avmattning, -täneisyys2 ks. ed. -tää* bli

trött; tröttna; avmattas; -tänyt trött, väty|s 1. (veltto, mitätön hnk.) odugling, lätting. 2. (harv., mrt.): -kseen meni koko

yritys hela företaget gick i stöpet. - teliä hänga; driva omkring; slöa; hangla. -tely hanglande; ks. ed. -täjä klåpare; vrt. v ä-t y s. -tää klåpa, hangla; ks. -t e 11 ä. vävy svär|son -en -söner; måg -en -ar. -mies,

-poika svärson, måg. väväh||dellä*, -tää* ks. v a v a h t a a, värähtää.

väylä (mer.) farled -en -er; (liikenne-) led -en -er; stråk -et -; jäänmurtajan avaama ~ is-, ångbåts|ränna; (kuljettava) passage -n -r; koillis~ nordostpassagen, -tä pricka ut en farled; förse* med (utsätta*) remmare (sjömärken); (avata jäähän gå* upp en ränna, -ys utprickning. vääj||ätä ks. v ä i s t ä ä; -äämättä oavvisligt, oundvikligen, -äämättömyys2 ovedersäglighet jne.; vrt. seur. -äämätön (kieltämätön) ovedersäglig; (välttämätön) oundviklig; oeftergivlig; oundgänglig; (ehdoton) ovillkorlig; (vastaansanomaton) oemotsäglig; ~ totuus en ovedersäglig (ofrånkomlig, oemotsäglig) sanning; — kohtalo ett oundvikligt öde; ~ vakaumus orubblig övertygelse, väällinen hullingförsedd; försedd med hul-ling(ar); vrt. väkä, väkäsellinen. vään||ne* vridning, slitning; konvulsion -en -er; ryckning -en -ar; vatsan -teet magknip, kolik; suu tuskan -teissä med munnen förvriden av smärta, -nellä 1. ks. v ä ä n t ä ä; käännellä ja ~ vrida o. vända (på ngt). 2. (esittää vääristellen) förvränga2; vantolka; misstyda. -nin 1. (vääntökanki) handspak -en -ar. 2. ks. kamp i. -nyksissä vriden, förvriden; kasvot ~ med förvridet ansikte, -nynnäinen: sanan ~ förvrängning, -nös (kuv.) förvrängning; vrt. ed. -teiehtiä* vrida* sig. -tyä* vridas*; (kieroksi) slå sig; (kuv.) förvridas (jst av ngt), -täminen vridande; vridning, -täytyä* vrida* sig, (kääntyä) svänga2 sig; (vääntyä kieroon) (puus.) slå sig. -tää* 1. vrida*; (kammella) veva; (ruuvata) skruva. 2. (vatsaani ~) jag har magplågor (ont i magen), -tö vridning; (tkn.) torsion; (kuv.) förvrängning, vääntöj|kanki handspak, -koe torsionsprov. -kytkin (shk.) vridströmbrytare, -lujuus (luj.) vridnings-, torsions|hållfasthet. vääpeli (sot.) fältväb|el -eln -lar. väären ||nellä ks. -tää. -nys förfalskning (jnk av ngt), (-rikos förfalskningsbrott, -tapa förfalsknings I metod, -sätt.) -nös (väärentämisen tulos) förfalskning -en -ar. -täjä för-falskare. (-kopia förfalskar|liga, -band.) -täminen förfalsk|ning, -ande. «tämä t tö -myys2 äkthet; (oikeaperäisyys) autenticitet, -tämä t ön oförfalskad; (oikea) äkta (tpm.); (oikeaperäinen) autentisk, -tää* förfalska, väärin (vastoin oikeutta) orätt; (virheellisesti) oriktigt; fel; (vilpillisesti, kavalasti) falskt; oikein, väärin (kokoon käärin) med alla tillåtna o. otillåtna medel; per fas et nefas; kuulin (näin) ~ (erehtyen) ja g hörde (såg) fel; kello käy ~ klockan går orätt; vannoa ~ svära falskt; begå mened; mennä ~ gå miste (fel); (yhd.) miss-, fel-, för-; käyttää ~ missbruka; oikeuttaan ~ käyttämällä genom missbruk av sin rätt;

muistaa ~ missminna sig; tehdä ~ g^öra orätt;

försynda sig; häntä syytettiin ~ (ilman syytä) man beskyllde honom med orätt; arvostella ~ felbedöma; misskänna; laskea ~ räkna fel; miss-, för|räkna sig; käsittää ~ missuppfatta; misstyda; ymmärtää ~ missförstå; — kirjoitettu, ~ laskettu fel|skriven, -räknad, -kirjoitus felskrivning, misskrivning. -käsitys miss|förstånd, -uppfattning, -käyttää* missbruka, -käyttö missbruk -et; vallan ~ maktmissbruk; missbruk av makten, -käytös missbruk -et -; paljastaa ~käytöksiä avslöja missbruk (oegentlighe-ter). -pelaaja falskspelare, -päin orätt; oriktigt; (takaperoisesti) bak-, för|vänt; (ylösalaisin) bakfram; upp o. ned. -tekijä miss|-gärningsman, -dåclare. -teko förseelse; (rikkomus) överträdelse, förbrytelse, försyndel-se. -tulkinta (kuv.) van-, fel|tolkning. -vannoja menedare. -ymmärrys miss|för-stånd, -uppfattning, vääris Uteleminen förvräng |ning, -ande; vanställ |ning, -ande. -telemätön ofördydbar; oförfalskad; oförvanskad; ~ totuus den osminkade sanningen; oförställd, -tellä förvränga2;

vrt. rumentaa; (tulkita väärin) vantolka, förtyda*, -tely förvrängning; van-, fel|tolkning; vanställning (jnk av ngt), (-nhalu förvrängningslust.) -tyminen förvridning; (puus.) skevning, -tyä vridas, förvridas*; (koukistua) krokna; (puus.) slå (skeva) sig; -tynyt förvriden; förvrängd, -tää kröka2; för|vrida, -vränga; vrt. vääristellä, vääryydellinen (ks. väärä) orättfärdig,

orättvis; (nurja) vrång. vääryy|s2 (koukkuisuus) krokighet; krum-het; (kuv.) orättvisa, orätt, oförrätt -en -er; orättfärdighet; (virheellisyys) oriktighet; -dellä saatu orättmätigt förvärvad; orättfången; minulle tapahtui ~ man gjorde (tillfogade) mig en orättvisa; jag blev orättvist behandlad; -dellä med orätt; tehdä -Itä jllk göra ngn orätt; förorätta ngn; kärsiä -ttä lida en oförrätt; bli orättvist behandlad, väärä 1. (käyrä, mutkainen) krokig; krum; sned; ~ puu ett krokigt träd; seistä ~nä (~ssä) stå krokig (nedböjd); selkä ~nä med krökt rygg; kasvot ~ssä med förvridet ansikte. 2. (väärämielinen) orättrådig; orättvis; (nurja) skev; vrång; falsk; ~ ylpeys falsk stolthet. 3. (virheellinen, ei oikea) orätt, oriktig; fel (tpm.); olin ~ssä jag hade orätt; kääntyä hnk. puoleen vända sig till oriktig (orätt) person; ~ käsitys oriktig (skev, falsk) föreställning; nousin ~än junaan jag steg på fel tåg. 4. (väärennetty, vilpillinen) falsk; (kiero) vrång; (vääristelty) förvrängd; (epäperäinen) oäkta; ~ tuomio en orättvis (orättfärdig) dom; ~ kuva en förvrängd bild; ~ menetelmä en felaktig (förvänd, oriktig, orätt) metod; ~ todistus ett falskt vittnesbörd; ~ ilmianto falsk angivelse; ~t vaikuttimet falska motiv; ~ seteli en falsk (förfalskad) sedel. 5. (snl.): saada jtk ~än kurkkuun få, sätta ngt i vrångstrupen. 6. todistaa ~ksi vederlägga; osoittaa väite ~ksi vederlägga ett påstående, väärä! |j aikainen (hnk., el.) skev-, krok | b en t; (tuoli) med krökta ben. -mielinen orätt-
väärämielisyys — x-yksikkö

rådig, orättvis, -mielisyys orättrådighet, -oppinen ks. harhaoppinen, -suinen sned|mynt, -munt. -säärinen skev-, krok-, hjul|bent. -uskoinen irrlärig; kättare; (mhm) otrogen.

x-yk

-vöinen (yhd.) med . . . bälte (gördel); leveä~ med brett bälte. vöyrej|ys2 (mrt.) frodighet; välmåga; friskhet, -ä frodig, välmående; frisk, duktig.

x-säde ks. röntgensäde, -säteily ks. röntgensäteily, x-yksikkö (fys.) x-enhet -en -er.

x

x-akseli (mat.) x-axel; abskissaxel. x-koukku X-krok.

893; väärämielisyys — x-yksikkö

rådig, orättvis, -mielisyys orättrådighet, -oppinen ks. harhaoppinen, -suinen sned|mynt, -munt. -säärinen skev-, krok-, hjul|bent. -uskoinen irrlärig; kättare; (mhm) otrogen.

x-yk

-vöinen (yhd.) med . . . bälte (gördel); leveä~ med brett bälte. vöyrej|ys2 (mrt.) frodighet; välmåga; friskhet, -ä frodig, välmående; frisk, duktig.

x-säde ks. röntgensäde, -säteily ks. röntgensäteily, x-yksikkö (fys.) x-enhet -en -er.

x

x-akseli (mat.) x-axel; abskissaxel. x-koukku X-krok.

893; Y

y-akseli (mat.) y-axel; ordinataxel. ydin* 1. (an., ksv.) marg -en; (hampaan) pulp|a -an -or: se viiltää läpi luiden ja ytimien det skär (går) genom märg o. ben; osua asian ytimeen träffa sakens kärna. 2. (fys., kuv. ym.) kärna, -aihe centralt motiv. -aine (an.) märgsubstans, -aines (kuv.) kärna, -ajatus (perus-) grundtanke; fundamentalsats. -ammus kärnprojektil. -ase atom-, kärn|vapen. (-kerho, -sulku kärnvapen|klubb, -spärr.) -energia atomenergi. -fysiikka atom-, kärn|fysik. -fyysikko kärnfysiker, -hermo (kuv.) nerv, innersta väsen. -hiukkanen nukleon -en -er. -jatkos (an.) förlängda märgen, -joukko kärntrupp, -kemia kärnkemi. -kohta kärn- , hj ärt |-punkt. -kysymys kärn-

, central fråga, -kärki stridsspets -en -ar. -käyttöinen: ~ alus atomdrivet fartyg; ~ sukellusvene atom-driven ubåt. -lause kärnspråk, -luu märg-ben. -ontelo (an.) märghåla. -pilkku (mtsh.) märgfläck, -pommi atombomb, -putki (an.) märgpipa. -puu (puus.) kärnved, -raketti atom-, kärnvapen|raket. -reaktori atom-, kärn|reaktor. -räjähde kärnladdning, -räjähdys kärnexplosion. -solu (ksv.) kärncell. -säde (ksv., an.) märgstråle, -tuppi (an.) märgskida, -tutkimus atom-, kärn|forsk-ning. -voima atomkraft, (-laitos atomkraftverk.) -voimala ks. ed. Vrt. atomi-, yhdeks||ikkö* nia. -isen omkring (ungefär) nio. -än (luk.) nio. (-henkinen bestående av nio personer [medlemmar]; niomanna-, -kertainen nio|dubbel, -faldig. -kertaisesti nio|-dubbelt, -falt. -kulmainen niojiörnig. -kymmentä [luk.] nittio, -kymmenvuotias [a.] nittioårig; [s.] nittioåring. -kymmenvuotinen nittioårig, -luku niotalet, -luokkainen nioklassig. -miehinen niomanna-, -nes [-nion-[de]del-] {+nion- [de]del+} -en -ar. -osainen i nio delar, -palstai-nen niospaltig. -rivinen nioradig. -sivuinen niosidig. -tavuinen niostavig. -toista [luk.] nitton, -tuhatta [luk.] niotusen, -vuotias nioårig; nio år gammal; [s.] nioåring. -vuotinen nioårig.) -äs (järj.) nionde, yhden-(yhd.) (saman-) sam-, lik-, (tasa-) jäm(n)-; vrt. saman-, -aikainen ks. s a-manaikainen. -aikaisuus lik-, sam|-tidighet. -arvoinen lik|värdig, -värd; likställd; (tasa—) jäm|lik, -ställd; vrt. -vertainen. -arvoisuus likvärdighet; (tasa—) likställdhet; jämlikhet, -ikäinen (a.) jämn|-årig, (s.) -åring. -jaksoinen sammanhängande; kontinuerlig; (yhtenäinen) enhetlig; ~ viikkolepo oavbruten veckovila. -jaksoi-suus kontinuitet; enhetlighet, -kertainen ks. yksinkertainen, -kokoinen jäm(n)-stor; lika stor. -kokoisuus jäm(n)storhet.

894;

-laatuinen av samma slag (art); likartad; likadan; (kauttaaltaan —) homogen; vrt. tasalaatuinen, -mukainen 1. (yhtäpitävä) överensstämmande; analog; symmetrisk; konform; (yhtenäinen) enhetlig; luonteeltaan -mukaiset till karaktären överensstämmande (med varandra); keskenään -mukaiset med varandra (sinsemellan) överensstämmande; saattaa -mukaisiksi bringa i konformitet. 2. (mat.) ks. -muotoinen, -mukaisesti likformigt; symmetriskt; överensstämmande; analogt, -mukaistaa göra likformig; förenhetliga; konformera; (vakioida) standardisera; (kuv.) likrikta; vrt. -suuntaistaa,, -mukaistua förenhetligas; konformeras; standardiseras; (kuv.) likriktas, -mukaisuus likformighet; enhetlighet; konformitet; symmetri -(e)n; överensstämmelse, analogi -(e)n; likriktning, -muotoinen (till formen) lika (dan); (mal.) likformig; symmetrisk, -muotoisuus (mal.) likformighet; symmetri, -niminen (mat.) liknämnig. -näköinen lik; som har samma utseende; (samanlainen) likadan, -näköisyys likhet; suojeleva — (biol.) mimicry; skyddande likhet (förklädnad), -suuntainen som går i samma riktning; likriktad; (mat. ym.) parallell, -suuntaisesti parallellt; (rinnan) jämsides, -suuntaistaa likrikta, -suuntais-tua likriktas. -suuntaisuus likriktning, -tekevä likgiltig; betydelselös; oväsentlig; irrelevant; se ön —ä det är likgiltigt, egalt; det kommer på ett ut; det är sak samma; —ä miten likgiltigt, hur. -tyminen integration. -tyä, -tää integre|ras,-ra. -vertainen likställd; (tasa—) jämställd; jämlik; (s.) jämlike; jämbördig; jäm(n)god. -vertaistaa lik-, jäm|ställa2. -vertaisuus likställighet; jäm-, lik |ställdhet. (-laki [Suom. hist.] likställighetslag[en]. -periaate likställighetsprincip.) -värinen enfärgad; av samma färg.

yhdessä tillsamman(s); (yhteydessä) i förening (jnk kanssa med ngt); i samband (med ngt); (ohessa) tillika (med ngt); kellot käyvät — klockorna går lika (överensstämmer), -asuminen sam(man)boende. -olo sam(man)-varo. -perijä ks. perijäkumppani.

yhde||sti (yhden kerran) en gång. -stoista (järj.) elfte; -nnellätoista hetkellä (tav. kuv.) i elfte timmen.

yhdis||eminen med sammanvuxna pistiller, -heteinen med sammanvuxna ståndare, -lehtinen sambladig.

yhdisljte* 1. (kern.) förening. 2. (urut) kopp|el -let -el. -itellä kombinera; vri. yhdistää. -telmä sammanställning: koml i nation; (supistelma) sammanjdra* f ttyhdistely — >

ning; resumé, -tely kombination; samman|-drag, -ställning, -tymisoikeus, -1 ymis vapaus

förenings |rätt, -frihet, -tymä sammanslutning; association, -tys förening; -tyksen talo föreningshus; samman |slutning, -sättning; kombination; vrt. yhtyä, yhteys, yhdys-, (-elämä föreningsliv, -kappale /raiteiden[raut.] spårförbindelsestycke. -kirja: yhdistys- ja vakuuskirja [hist.] förenings- o. säkerhetsakten, -laki lag om föreningar, -merkki föreningsmärke, -oikeus ks. yhdistymis-', -rekisteri föreningsregister. -toiminta

föreningsverksamhet, -vapaus ks. yhdistymi s~.) yhdis||tyä förena sig, förenas, sammangå* (jhk med ngt); enas; (yhtyä) sammansluta2 sig; (liittyä) sluta sig (till ngn); vrt. yhtyä; ~ suureksi valtakunnaksi sammansluta sig till (bilda) ett stort rike; -tynyt förenad; Y-tyneet kansakunnat (YK) Förenta nationerna (FN), -täjä: jnk ~ som förenar (ngt); (kuv.) föreningslänk; (hnk.) enare, -tämi-nen (rangaistusten) sammanläggning; förenande, förening, sammanslagning; fusion; (alueen) (liittäminen) införlivning (inkorporering) (med ngt). -1 ämis toimenpide förenings-, sammanslagnings-, inkorporerings|-åtgärd. -tämätön (mahdoton -tää) oförenlig (jhk med ngt); icke sammanslagen (inkorporerad); (kiel.) enkel; osammansatt, yhdist|ää 1. förena (jhk med ngt); (liittää yhteen) sammanfoga; (panna yhteen) sam-man|föra, -slå; ne asiat eivät ole -ettävissä de frågorna låter sig icke förena (kan icke kombineras); ~ toisiinsa kaksi asiaa sammankoppla två frågor. 2. (kaup.) ~ (liike-yr.) fusionera. 3. (kiel.) sammansätta; -etty sana ett sammansatt ord. 4. (alueita) införliva, inkorporera; kaupunkiin -etty alue ett införlivat (inkorporerat) område; ~ valtakuntaan införliva med riket. 5. (kytkeä, köyttää yhteen) förbinda; (samman)koppla; kombinera. 6. (Iak.) -etty rangaistus sammanlagt straff, yhdyntä (sopimus) anslutning (jhk till ngt); samgående; förening; (er.) samlag; könsumgänge; coitus, yhdys- (yhd.) sam-; vrt. yhteis-, -asema (raut.) anknytningsstation, -elin förbindelseorgan. -elämä sam [levnad, -liv. -johto (shk.) förbindelseledning, -juna kombinerande tåg. -kaapeli förbindelsekabel, -kone kompoundmaskin. -kunta (konkr.) samhälle -t -n; samfund -et -; korporation -en -er; uskonnollinen ~ religionssamfund; taa-javäkinen ^ samhälle med sammanträngd befolkning; (taajama) tätort -en -er. (-elämä, -henki, -järjestys samfunds|liv, -anda, -ordning.) -liikenne förbindelsetrafik; samtrafik. -linja förbindelselinje, -luokka sammansatt klass, -merkki bindestreck, avdelningstecken. -mies kontakt-, förbindelse|-man; (sot., yhteys~) förbindelse-, sambands|-karl. -muoto kombination; (kiel.) sammansatt form. -nivel förenings|länk, -led. -peräinen (kiel.) sammansatt, -pesä (Iak.) gemensamt bo; sambo, -putki förbindningsrör. -raide förbindningsspår; spåranslutning, -rata sammanbindnings-, förbindelse|bana.

iteenmuutto yht

-rikos (kollektiivi~) kollektivbrott, -sana sammansatt ord. -side förenings|band, -länk -en -ar; (yhteys) samband -et -. -silta förenings-, förbindelse|bro. -suuntima (mer.) generalkurs. -upseeri (yhteys~) förbindelse-, sambands|officer. -vallat pl förbunds-, unions|stater; Pohjois-Amerikan ~ Nordamerikas Förenta Stater, -viiva bindestreck, avdelningsteck|en -net -. -viljelijä sambrukare. -viljely(s) sambruk, yhdyttää* 1. (saavuttaa, tavoittaa) upphinna *, uppnå3; (tavata) träffa; (tulla vastaan) möta* (ngn); (saada yhteys jhk) kontakta (ngn). 2. (saattaa yhteen) sammanföra*.

yht|[aikainen sam|tidig, -tida (tpm.). -aikaisesti samtidigt, -aikaisuus samtidighet, yhteen tillsamman(s), (kokoon) tillhopa, ihop; (yhd.) hop-, samman-. 1. ~ asettelu sammanställning; ~ ahdanta (ahtaminen) samman|trängning, -packning; ~ hitsaus sammansvetsning; ~ juotto sammanlödning; ~ kasvanut hop-, samman|vuxen, -växt; ~ kietoutunut samman|slingrad, -snärjd; ~ kudottu sammanvävd; ~ kuuluva sam|-hörande, -hörig; ~ laskettu samman|räknad, -lagd; ~ liitetty (liittynyt) sammansluten; samman-, hop|fogad; liittää ~ hop-, sam-man|foga; ~ naulaaminen hop-, samman|-spikning; ~ sullottu samman-, hop|packad; kuulua ~ jnk kanssa höra till ngt; (olla yhteydessä stå i samband med ngt); kiinnittää ~ hop-, samman|fästa; kietoa ~ samman-, hop|fläta; (kuv.) sammanlänka; sitoa ~ binda samman; hopbinda; vrt. yhdistää; solmia ~ hop-, samman|knyta, -binda; sulloa ~ hop-, samman|gyttra, -packa; kokoontua ~ samlas; joutua (osua) ~ jnk kanssa sammanträffa med ngn; (joutua kosketuksiin jnk kanssa) komma i beröring (i kontakt) med ngn. 2. laskea ~ (mat.) summera, addera. 3. (kuv.): solmia (sitoa) ~ sammanlänka; sulkea ~ (yhdistää) samman|sluta, -binda; sovitella ~ samman|passa, -ställa; (sopeuttaa) sammanjämka; jämka ihop. yhteen||ajo (j. »kolarn) sammanstötning, kollision, krock -en -ar. -kasauma samman-gyttring. -kasvettuma samman-, hop|väx-ning. -kiinnittyminen hop-, samman [fästning-- -kirjoittaminen sammanskrivning. -kotkaus (tkn.) sammannitning. -kudonta sammanvävning. yhteenkuuluv(ais)uu||dentunne samhörighets-, solidaritets|känsla. -s2 samhörighet, -saate samhörighetstanke, yhteen laskeminen sammanräkning, -laskettava (mat.) addend -en -er. -laskettu samman |lagd, -räknad, -lasku sammanräkning, (mat.) addition, (-esimerkki additions |-exempel, -tal. -kone additionsmaskin, -merkki [+merkki] additionstecken, -tehtävä additions I exempel, -tal. -virhe additionsfel. -väittämä additionsteorem -et.) yhteen I

[liimaus sammanlimning. -liittymä sammanslutning; (kaup.) fusion, -liittäyty-iii i nen sam(man)gående; sammangaddning.

-liitäntä samman|fogning, -länkning, -knytning, -slutning, -fästning; vrt. yhteen, -lyöttäytyminen sammangaddning. -muutto

895;yht yhteenotto -

sammanflyttning. -otto (riita, väittely) sammandrabbning; dust -en -er; (käsikähmä) nappatag -et -; handgemäng -et -. -pano sammanslagning, -sattuma sammanträffande. -saumaus sammanfogning, -sidonta hop-, samman|bildning, -knytning, -soitto (kirk.) sammanringning. -soiminta hop-, samman|knytning. -sommittelu samman| ställning, -passning, -sopimaton (mat.) inkompatibel, -sopiva (mat.) kompatibel, -soveltumaton, -sovittamaton oförenlig (jhk med ngt), -soveltumattomuus oförenlighet, -sovittelu samrnan|jämkning, -passning; kombination, -sovitus sammanfogning; (ehdotusten, päätösten) sammanjämkning, -sulattaminen, -sulatus (met. ym.) sammanansmältning; (kaup.) fusionering. -sulauma, -sulautuma sammansmältning. - sulau tuma t tomuus (eri-aineisuus) heterogenitet. -sulautunut sammansmält; (kaup.) fusionerad (jhk med ngt).

yhteensä sammanlagt; tillsamman; »in summa»; tillsammantaget; (kaikkiaan) allt som allt; inalles.

yhteen I! törmäys sammanstötning, kollision; (j. kolari) krock -en -ar; vrt. -otto, selkkaus, -valanta sammangjutning, -veto sammandrag.

yhtei|nen gemensam; samfälld; (yhdistjetty, -ynyt) förenad; ~ äänioikeus kollektiv rösträtt; heissä on -siä se de har det gemensamt; — kansa (vanh.) gemene man; (rahvas) allmoge -n.

yhteis||aika sammanlagd tid. -åjo sam|åkning, -körning, -asunto samfälld bostad, -asuntola saminternat. -edustus gemensam representation. -elämä sam|levnad, -liv. -esiintyminen (taid., teat.) ensemblespel -et -esitys gemensamt framförande; sam-, ensemble |-utförande. -esti gemensamt, -etu gemensam fördel; gemensamt intresse, -eurooppalainen sameuropeisk, -hallinta sambesittning. -hallitus samregering, -harrastus gemensamt intresse, -hauta gemensamhets-, gemensam grav. -henki gemenskaps landa, -känsla; gemensamhetsanda; solidaritetskänsla. -hyvä det allmänna bästa; allmänt väl; allmän välfärd; valiokunta (hist. Ra.) välfärdsutskott, -istunto allmänt (gemensamt) sammanträde; (hist.; säätyjen~) »plenum plenorum». -järjestö samorganisation. -kasvatus samuppfostran, (-periaate samuppfostringsprincip.) -koulu sam|skola, -läroverk, (-aate samskoleidén. -lainen samskoleelev -en -er; samskolit -en -er.)

yhteiskunnalli||nen samhällelig, social; (yhd.) samhälls-, social-; ~ huolto (sosiaalihuolto) socialvård; ~ kysymys samhällsfråga, social fråga; ~ vaara samhällsfara; social fara; ~ asema samhällsställning; social ställning; ~ toiminta samhällelig, social verksamhet; ~ hyve en samhällelig, medborgerlig, sam-hälls|dygd. -staa socialisera. -stua sociali-seras. -suus2 samhällelighet.

yhteiskunnan I |kehi tys samhällsutveckling, -parantaja samhällsförbättrare; vrt. maailmanparantaja. -uudistus samhälls-reform. -vastainen samhällsfientlig; anti-social.

896;

-yhteispiirre

yhteiskun|ta* (abstr.) samhälle -t -n; vrt. yhdyskunta; -nan jäsen samhällsmedlem; -nalle vaarallinen samhälls|farlig, -vådlig; ~a hajottava samhällsupplösande; ~a pirstova samhällsupplösande; suojeleva, säilyttävä samhällsbevarande; —a turmeleva, vahingoittava samhällsfördärvlig; -nan vastainen samhällsfientlig; -nan kuona (-ainekset) samhällets avskum; samhälls-drägg.

yhteiskunta 11-asema samhällsställning; ställning i samhället, -elimistö samhällsorganism -en. -eläin samhällsbildande djur. -elämä samhällsliv, -filosofi samhällsfilosof. -filosofia samhällsfilosofi. -henki samhällsanda. -hyve samhällsdygd. -ihanne samhällsideal, -ihminen social människa; socialt tänkande (kännande, inriktad) människa, »järjestelmä samhällssystem, -järjestys samhälls |-ordning, -skick -et -; (-muoto)

samhällsförfattning. -kehitys samhällsutveckling; social utveckling, -kerros samhälls|lager, -skikt; (-luokka ks. tätä), -koneisto samhälls|maski-neri, -mekanism, -kysymys samhällsfråga; social fråga, -laitos samhälls|mstitution, -skick -et -. -luokka samhällsklass, -moraali samhällsmoral. »muoto samhällsform, -myönteinen ks. -a säilyttävä, -näy-telmä samhälls-, socialt drama, -ohjelma samhällsprogram. -olot pl samhällsförhållanden. -oppi (er. koul.) samhällsläran vrt. -tiede, -piiri samhällskrets, -poliitikko socialpolitiker, -poliittinen socialpolitisk, -politiikka socialpolitik, -rakenne samhälls |-byggnad, -struktur, -rakennus (vanh., ks. ed.), -rauha samhällsfred, -romaani sam-hällsroman. -ruumis samhällskroppen, -r^h-mä samhällsgrupp; social grupp, -satiiri samhällssatir, -siteet (pl.) samhällsband. -sopimus (hist.) samhällsfördraget, -talou-dell Linen socialekonomisk, -talous socialekonomi. -tauti samhällssjukdom. -tiede samhällsvetenskap; sociologi, -tieteellinen samhällsvetenskaplig; sociologisk, -uudistus samhällsreform. -vaisto social instinkt.

yhteis I |kustannukset pl to talkostnad (er), -kuva översikts-, helhets-, total|bild; gemensam bild; (ryhmä~) gruppbild. -laidun (mv.) allmänningsbete. -laukaus (skott)salva. -laulu samsång; allsång, -liikenne samtrafik, -luistelu samåkning. -luokka (koul.) samklass. -lähtö (urh.) gemensam start, -maa samfällighet; (yleis~) allmänning(sjord). -markkinat gemensam marknad, -metsä samfällighetsskog; samfälld skog(smark); allmänningsskog, -mieli ks. -henki. - mitaton (mat.) inkommensurabel, -mittainen (mat.) kommensurabel. -mittaisuus kom-mensurabilitet. -mylly samfälJighetskvarn* -myynti samfälld försäljning, -määrä total|-mängd, -antal, -nimitys gemensam benämning. -nootti (valt.) kollektivnot. -näytteleminen (teat.) ensemble-, sam|spel. -näyttely gemensam, kollektiv lutställning, -ojitus (mv., mtsh.) samfälld dikning, -omaisuus gemensam (samfälld) egendom, -omistaja samägare, -opetus samundervisning, -osto samköp. -peli (jlkp. ym.) samspel. -perillinen samarvinge, -piirre gemensamt drag.yhteispohjoismaille

^pohjoismainen samnordisk, -prokura kollektiv prokura. -purjehdus samsegling, -rintama gemensam front; enhetsfront, -skandinaavinen samskandinavisk, -sointu samklang; harmoni; (värien) symfoni -(e)n. -sointuinen samklingande, -soitto samspel; ensemblespelning; tutti, -sopimus gemensamt, kollektivt avtal, -suojelu (väeslön-suoj.) samskydd. -suoli (el., lin.) kloak -en -er. -suomalainen samfinsk. -syntyinen ho-molog. -takaus (kaup.) samfälld (kollektiv) borgen, -takuu (kaup., Iak.) kollektiv garanti. -talous samhushållning; kollektiv -et - (-er); gemensamt hushåll, -tilaus (san.) kollektivprenumeration, -toimi samaktion; -toimesta på gemensamt initiativ; ks. -t o i-m i n t a. -toiminnallinen sam|arbetande, -verkande; kooperativ, -toiminta samarbete; samverkan; osuuskunnallinen ~ kooperation -en; vrt. osuustoiminta; olla -toiminnassa jnk kanssa göra gemensam sak med ngn; samarbeta med ngn. -tulos gemensamt resultat; totalresultat; (loppu~) slutresultat, -tunne samkänsla; vrt. yhteenkuuluv(ais) uuden -tunne, -tunto samkänsla, gemensamhets-känsla. -työ sam|arbete, -verkan; olla ~ssä samarbeta (med ngn), (-elin samarbetsorgan.) -uitto (uit.) gemensam (samfälld) flottning, -vaikutus samverkan, -vaimoi-suus (-miehisyys) promiskuitet, -valtakunnallinen hela riket omfattande; riks-.

yhteisvastuu solidariskt ansvar; olla ~ssa jst ansvara solidariskt för ngt. -llinen solidarisk; ~ takaus solidarisk borgen, -llisesti solidariskt, -llisuus solidaritet; solidariskt ansvar.

yhteis 11 voima t pl förenade krafter; -voimin med förenade (gemensamma) krafter, [--ym-märry]s-] {+-ym-märry]s+} samförstånd; -ksessä jnk kanssa i samförstånd med ngn. -yritys gemensamt företag; sam-, kooperativt företag, -yys gemensamhet; gemenskap -en; (yhteys) samband -et; -yyden tunne gemenskaps-, gemensamhets|känsla. -ö samfund -et -; sammanslutning; hallinta~ (kaup.) holding-koncern -en -er. -öhenkilö kollektiv person, -öllinen samfunds-, kollektiv, -ömetsä sam-fällighetsskog.

yh te! |ne vä (inen) (mat.) kongruent; sammanfallande. -nev(äis)yys kongruens -en. -näinen enhetlig, sammanhängande; kontinuerlig; vrt. jatkuva, taukoamaton. -näisesti enhetligt; kontinuerligt.

yhtenäis||esitys sammanfattande framställning. -koulu enhetsskola, -tyä* förenhetligas; samordnas; likriktas, -täminen fören-hetligande; samordning; (kuv.) likriktning. -tämispyrkimys strävan att förenhetliga, samordna; likriktningssträvande, -tää förenhetliga; samordna; likrikta, -valtio enhetsstat. -yys enhetlighet; (yhtäjaksoisuus) kontinuitet; pyrkimys -yyteen enhetssträvan; -yyden tunne enhetskänsla.

yhte|jnään (taukoamatta) oupphörligt; (keskeytymättä) oavbrutet; (alituisesti) (be)-

ständigt. -yden(pito kontakt -en -er; ~ vaikeutui det blev svårare att upprätthålla förbindelse [kontakt], -pitäjä kontaktman.)

yhtey|s2 -den 1. förening; samband; sammanhang; olla jnk -dessä (yhdessä jnk kanssa) stå i förening (i samband) med ngt; (yhdist. jhk) vara förenad med ngt; (kuulua yhteen jnk kanssa) sammanhänga med ngt; tässä -dessä i detta sammanhang; luostarin -dessä oli koulu i samband med klostret fanns en skola; järvi on -dessä mereen sjön står i förbindelse med havet; erottaa jnk -desiä skilja ngn (ngt) från gemenskapen med ngn (ngt); asettaa jnk -teen ställa i samband med ngn (ngt); tulla (joutua, päästä) -teen jnk kanssa nå kontakt med ngn (ngt); bli förenad med ngn; komma i (få) förbindelse med ngn (ngt); pitää -ttä jhk stå i kontakt med ngn; joutua (osana) jnk -teen införlivas med ngt; palauttaa jnk -teen återförena med ngt; liittyä jnk -teen ansluta sig till ngt; ottaa ~ jhk taga kontakt (förbindelse) med ngn; kontakta ngn; olla -dessä keskenään sammanhänga, vara förknippade med varandra; stå i förbindelse med varandra; sen -dessä olevat seikat därmed sammanhängande (förknippade) omständigheter; joutua lähempään -teen jnk kanssa komma i närmare förbindelse (beröring) med ngt (kontakt med ngn). 2. ottaa seurakunnan -teen upptaga i församlingens gemenskap. 3. (liikenne~) förbindelse -n -r; -det pl kommunikationer; förbindelser; ~ pikajunaan anslutning till snälltåget. 4. (pyhien ~) (usk.) de heligas samfund, yhteys I laa te samhörighets|tanke, -idé. -elin (sot.) sambandsorgan, -hauta (sot.) förbin-delsegrav. -henkilökunta sambandspersonal, -kohta beröringspunkt, -laki samhörighetslag. -linja (sot.) förbindelselinje, -mies sambandskarl. -partio (sot.) förbindelsepatrull, -upseeri förbindelse-, sambands | officer, -verkko (puh.) förbindelsenät. yhteyt||tää (fysiol., er. ksv.) assimilera; (yhdistää) (för)ena. -yä assimileras; -yvät (yhtyvät) astiat kommunicerande kärl. yhtiö bolag -et -; perustaa (purkaa) ~ bilda (grunda) (upplösa) ett bolag; ruveta ~ön jnk kanssa ingå bolag med ngn; ~n perustaminen bolagsbildning; -hallitus bolagsstyrelse. -järjestys bolagsordning, -kauppa bolagshandel. -kokous bolagsstämma, -kumppani ks. -1 o v e r i. -lainsäädäntö bolagslagstiftning. -mies bolagsman, -nmetsä bolagsskog. -oikeudellinen bolagsrättslig, -oikeus bolagsrätt. -osuus bolagslott, -pääoma bolagskapital. -sopimus bolagsavtal, -suhde bolagsförhållande, -toveri medbolagsman, kompanjon -en -er. yhtye (er. mus.) ensembl|e -en -er. --esitys

(-laulu, -soitto) ensemblefspel, -spelning). yhty||minen anslutning; deltagande; instämmande; biträdande; möte -t -n; sammanträffande; sam(man)gående; fusion; vrt. y h-t y ä. -mislämpö (kem.) bindningsvärme, -mys (vanh.) ks. -minen, -mä (liittymä) sammanslutning; (kaup.) koncern -en -er; konsorti|um -et -er; (valt.) koalition; (ään-ne~) (ljud)förbindelse; (ajatus-, mielle~) association; (sot.) (trupp)förband -et; sammanträffande; (tapaaminen) möte -t -n; (kosketus) beröring, (-kohta berörings-, förenings|punkt. -paikka ks. ed.; mötesplats.)

yhty|ä 1. förena sig; — jhk (ei hnk.) förena sig med ngt: -nyt (-neenä) jhk förenad med ngt, förbunden med (i förening med) ngt; kaksi jokea -y täällä två floder flyter här samman; kaikki tiet -iuät siellä alla vägar möttes (sammanlöpte) där; heidän kätensä (katseensa) -ivät (kohtasivat toisensa) deras händer (blickar) möttes. 2. (liik.): kaksi pankkia on -nyt två banker har fusionerats (ingått fusion); -neet liikeyritykset de förenade (fusionerade) företagen. 3. (kem.) ingå förening. 4. (tavata, kohdata): ~ jhk (kohdata, tavata jk) förena sig med ngn, ansluta (sälla) sig till ngn; sammanträffa med ngn; (liittyä mukaan) ansluta (sluta, sälla) sig till ngn, (osallisena jhk) deltaga i ngt; (tavata, hnk.) mötas. 5. ~ (liittyä mukaan, ajatukseen, kannattaen): ~ ehdotukseen (ehdot. kannattamaan) förena sig om (understödja, biträda, omfatta) ett förslag; (suostua) gå in på (vara med om, gå med på) ett förslag; ~ jnk mielipiteeseen förena sig om (omfatta) ngns åsikt (instämma med ngn); ~ arvosteluun förena sig om (instämma i) kritiken (omdömet); (kannattaen äänellään) instämma i ngt; — lauluun stämma in i sången; ~ tekemään jtk förena sig om att göra ngt; ~ jnk nauruun (nauramaan mukana) skratta med ngn. 6. ~ (liittoutua): ~ yhteiskunnaksi bilda ett samhälle; -nyt kansa ett (för)enat folk; -neet (liittoutuneet) sotalaivastot de förenade flottorna, yhtä lika; ~ suuri lika stor; ~ helposti lika lätt; med samma lätthet; yleisöä oli ~ lukuisasti publiken var lika talrik; ~ hyvin lika bra; lika gärna; likasåväl; ~ mittaa oavbrutet, utan avbrott, i ett; ~ myötään ks. myötä ä n s

ä; ~ rinnan, ~ rintaa ks. r i n t a; vrt. yksi. -hyvin lika gärna; likasåväl. -jaksoinen fortlöpande; kontinuerlig; (taukoamaton) oavbruten; (yhtenäinen) enhetlig; ~ lento, ohjelma nonstop |flygning, -program, -jaksoisesti kontinuerligt; oavbrutet; i ett sträck, -jaksoisuus kontinuitet -en; oavbruten följd -en; enhetlighet, -kaikki (kuitenkin) likväl; likafullt; emellertid; (siitä huolimatta) det oaktat; (yhdentekevää) lika gott! det gör detsamma! (olkoon menneeksi) hugget som stucket! må gå! -kaikki-nen (yhdentekevä) likgiltig; (hnk., välinpitämätön) likgiltig; oberörd, -kaikkisuus likgiltighet; oberördhet.

yhtäkki||nen plötslig, -ä plötsligt; med ens;

(rutosti) tvärt; (tuossa tuokiossa) i ett nu. yhtäyläinen (samanlainen) likadan, liknande; (sama) identisk; (vastaavanlainen) analog, -läisesti på samma sätt. -läistyminen fören-hetligande; likriktning, -läistyä förenhetligas; likriktas; assimileras, -läistää förenhetliga; likrikta; assimilera. -Iäisyys likhet; (yhtäpitävyys) identitet; nimien ~ namnlikhet. (-merkki likhetstecken.) yhtälö (mat.) ekvation -en -er; likhet -en -er; ensimmäisen (toisen) asteen ~ ekvation av första (andra) graden, -oppi ekvations |lara, -teori, -ryhmä ekvationssystem, yhtä||mittaa (miel o.) (alituisesti) ständigt: oavbrutet: jämt o. ständigt, -mittainen oavbruten; fortlöpande, kontinuerlig-; (helpotta-

898;

maton) ihållande; ~ esitys nonstopföreställ-ning. -mittaisesti te. -mittaa, -pitämätön

icke överensstämmande; icke samstämmig, icke likalydande, -pitävyys en-, samstämmighet; överensstämmelse; ekvivalens -en. -pitävä sam-, en|stämmig; sam-, överens|-stämmande; (mat.) ekvivalent; jnk kanssa ~ överensstämmande (likalydande) med ngt;

yhtälöt (mat.) ekvivalenter, -pitävästi överensstämmande; samstämmigt; ~ jnk kanssa i överensstämmelse (likhet) med ngt. -päätä ks. -mittaa, yhtää||llä på ett håll; (samalla taholla) på samma håll; sammastädes; ~ . . . toisaalla än här än där. -Itä från ett håll; från samma håll; (toiselta puolen) å ena sidan; ~ . . , toisaalta å ena sidan . . . å andra sidan, yhtään alis; vrt. ensinkään, 1 a i(s i) n-

kaan, ollenkaan; m. yksi. yhtäänne åt ett (samma) håll.' yhä allt; (vielä) fortfarande; alltfort; (be)-ständigt; (vielä lisää) ytterligare; — enemmän allt mer; ännu mer; yttermera; ~ kasvava ständigt växande, tilltagande; olla ~ kohoamassa (kohoamaan päin) befinna sig i ständigt stigande; ~ vielä (edelleen) alltjämt; allt ännu; se huononee ~ den försämras alltmer; ~/cin alltjämt; (edelleen) allt framgent; ~ vain oavlåtligt; ~ enenevä (lisääntyvä, valtaan pääsevä) överhandtagande; ~ huonompi allt sämre, -ti alltjämt; ständigt; vrt. yhä. ykkö||nen etta. -sjoukkue (urh.) första lag. -slaukaus (amp.) enkelskott. -sluku (yk-sikkö~) ental, -ssija förstaplacering, -svaih-de ettans växel; ettan. ykseys2 enhet; helhet; unitet; (samuus) identitet.

yksi yhden 1. (luk.) en, ett; ~ ainoa en (ett) enda; ei yhdessäkään talossa inte i (på) en enda gård (i ett enda hus); nyt on enää jäljellä ~ ainoa keino nu återstår en enda utväg; ~ kaikkien ja kaikki yhden puolesta en för alla o. alla för en; niitä on yhtä vähemmän de är en mindre till antalet; ei yhtään ingen, ingenting alis. 2. vrt. sama; aina yhtä ja samaa ett evigt enahanda; se on ~ ja sama (j.) det går på ett ut; ~ssä neuvoin jnk kanssa i samråd (samförstånd) med ngn; yhtä mieltä av samma åsikt; likasinnad; koota ~in käsiin samla på en hand; yhtä lailla på samma sätt; yhteen aikaan en tid; yhteen otteeseen i ett tag; en gång (i tiden). 3. (snt.): pitää yhtä (olla yksituumainen) jnk kanssa a) hålla (vara ense) med ngn; hålla ihop; b) överensstämma, stämma överens med ngt; käydä ~in jnk kanssa överensstämma (harmoniera) med ngt; ehdotukset käyvät sikäli ~in förslagen överensstämmer såtillvida; ~in aikoihin samtidigt; ~n tein (samalla) med detsamma; på samma gång; yhtä päätä ks. yhtä mittaa; ~ssä ks. yhdessä, yksi I lar voinen (kern.) envärdig. -asteinen (tkn.) enstegs-. -avioinen monogam. -avioi-suus engifte -t, monogami -(e)n. -ehtoinen (mat.): ~ päätöslasku enkel reguladetri. -emäksinen (kem.) enbasisk, -heteinen (ksv.) med en ståndare; monandrisk. -jaksoinen obruten; fortlöpande; i en följd (ett sträck) försiggående; (tkn.) enstegs-.yksijumalainen

-jumalainen monoteistisk. -jumalaisuus mo-noteism. -kamari(järjestelmä [-[valt.]enkam-marsystem.-] {+[valt.]enkam- marsystem.+} -nen: ~ edustuslaitos enkam-marrepresentation.) -kantaan (-toikkoisesti, adv.)

enformigt; (lyhyesti) kort; enstavigt; (kuivasti) torrt, -kantainen enformig; entonig; (lyhyt) kort; enstavig; (kuiva) torr. -kantaisesti ks. -kantaan, -kennoinen encellig, -kerroksinen envånings-; i en våning; ~ talo enplans-, envånings|hus. -kieli-kurainen (ksv.) enkel, -kielinen enspråkig; (mus.) ensträngad. -kielisyys enspråkighet. yksikkö* (kiel.) (en) singularis; singular -en -er; ental-et; (kaup., sot., tkn.) enhet; (sout.) single-scull; enmans-, singel|kanot. -hinta enhetspris. -muoto (kiel.) entals-, singular |-form.

yksi||korvainen enörad; (s., leik.) potta, nattkärl. -kotinen (ksv.) sambyggare, -kukkainen enblommig; ~ talvikki (ksv. Pyrola uni-flora) ögonljus -et. -kuntainen (ksv.) med sammanvuxna ståndarsträngar; monadelfisk. -kyttyräinen enpucklig. -käsitteinen entydig, -käsitteisyys entydighet. -köittäin enhets vis. -köllinen singular-. -lokeroinen (ksv.) enrummig, yksilö individ -en -er. -idä, -stää individualisera. -ittäinen: ~ hoito (mtsh.) individvård; ~ metsätalous individvårdande skogsbruk. -i(s)tyä individualiseras; -ifa/m/Hndividuali-serad. -kilpailu (urh.) individuell tävling, -kohtainen individuell, -llinen individuell. -Uisesti individuellt, -llistyä ks. -ityä. -llis-tää ks. -i d ä. -llisyys individualitet, (-oppi individualism.) -npalvonta ks. henkilön~. -pelaaja (jlkp.) solospelare, -peli solospel. -psykologia individualpsykologi. yksi Ilmastoinen (mer.) en|mastad, -mastare. -mielinen enhällig; sam-, en|stämmig; (sopuisa) enig, ense (tpm.); — päätös enhälligt beslut; kaikki olivat -mielisiä siitä alla var ense (eniga) (alla enades) därom, -mielisesti enhälligt, sam-, en|stämmigt. -mielisyy|s enhällighet, sam-, en|stämmighet; enighet; (sopu) endräkt -en; he eivät päässeet -teen de kunde inte enas (blev inte ense, uppnådde inte enighet), -moottorinen enmotorig. yksin 1. ensam; allena; vrt. yksinomaan; olen täällä — jag är här ensam (allena); hän — sen tietää blott (endast) han, han allena vet det; tämä — enbart detta; detta ensamt; minä en ollut — (ainoa) sitä näkemässä jag var inte den enda som såg det; se riippuu — hänestä det beror enbart på honom; ~ asuja (en) ensamboende; ~ eläjä (en) ensam|ställd, -stående; (erakko) eremit; ~ istuttava ensit-sig; ~ laulettava: — osa soloparti; solo; ~ tein (samalla) med detsamma; på samma gång; ~ vallitseva ensam-, allena|härskande, -rå-dande. 2. (jopa, vieläpä): —pä senkin hän tiesi till o. med det visste han. yksi||napainen (shk.) enpolig. -nappirivinen

(vaat.) enkelknäppt; med en knapprad, yksin||edustaja ensamagent, -edustus ensamagentur. b

yksineuvoinen (biol.) en-, skild|könad.

yksin||kertainen 1. enkel; — kirjanpito enkel bokföring; ~ ääntenenemmistö enkel majoritet (röstpluralitet). 2. (kuv. typerähkö) en-

— yksi sout uinen yks

faldig; (lapsellinen) naiv. -kertaisesti enkelt; enfaldigt; naivt; (vrt. ed.); aivan — helt enkelt. -kertaistaa förenkla, -kertaistua förenklas. -kertaisuus enkelhet; (typeryys) enfald; pyhä — ! heliga enfald! yksin||laulu solosång; solo -t -n (soli). -lento (Int.) solo-, ensam I flygning, -myyjä ensamförsäljare. -myynti ensamförsäljning, (-oikeus ensamförsäljningsrätt.) -määräämisoikeus ensambestämmanderätt, -oikeudellinen monopol-, -oikeus ensam-, uteslutan-de|rätt; (kaup.) monopol -et -; (eri—) privi-legi|um -et -er; tehdä jtk -oikeudeksi, monopolisera ngt; lägga monopol på ngt. -oikeutettu ensamberättigad. -omaan uteslutande, enbart; (paljaastaan) blott o. bart; (ainoastaan) endast, ensamt; se ön — minun asiani det är min ensak, -omainen (ainoa) enda; uteslutande, -opiskelija som bedriver (idkar) självstudier, -opiskelu självstudium, -palvelija (tar) ensam |j ungfru, -tjänarinna, -puhelu monolog -en -er. -soitto solo|musik, -spel; solo -t -n. -tanssi solodans. -tanssija solodansör, -tanssijatar solodansös -en -er. -tein (samalla) på samma gång; med det samma; ks. yksin, -vallitseva ensam-, allena |härskande, -rådande, -valta envälde; autokrati -(e)n; monokrati -(e)n; monarki -(e)n -er; envåldsmakt; rajoittamaton, rajoitettu, perustuslaillinen — absolut, inskränkt, konstitutionell monarki, -valtainen enväldig; monarkisk; suverän, autokratisk, -val-taisuus envälde -t; envåldsmakt -en; autokrati -(e)n. -valtias 1. (s.) envåldshärskare; (valt.) (en enväldig) monark -en -er; rajaton — despot -en -er. 2. (a.) ensam-, allenajrå-dande, -härskande; enväldig; autokratisk; (rajoittamaton) oinskränkt; vrt. -valtainen. -valtius envälde -t; autokrati -(e)n; envåldsmakt; (hallitsija—) monarki -(e)n. yksinäi nen ensam; (perheetön) ensam|ståen-de, -ställd; solitär; isolerad; (yksittäinen) enstaka (tpm.); (syrjäinen) avskild, avsides belägen; enslig; — perintötila enstaka skattehemman, -sasutus solitärbebyggelse, -skasvi solitärväxt. -skoppi (vnk.) ensamcell.-slöydös ströfynd. -

stalo/cs. -st il a. -sta-paus ströfall -et -. -stila enstaka hemman. -styäbliensam(mare), (alltmer) isolerad; isoleras. -stää göra, lämna ensam; (eristää) isolera. -syydentunne ensamhetskänsla; känsla av ensamhet, isolering, -syys ensamhet; enslighet; isolering; avskildhet; ödslighet, yksi I |näy toksinen i en akt; ~ näytelmä en enaktare. -nään ks. yksin, -oikoinen (yksinkertainen) enkel; entydig; rätlinjig; (tyhmä) enfaldig; enkel; slätstruken; intetsägande, -paikkainen ensitsig. -persoonainen (vrb.) opersonligt verb. -piippuinen (kivr.) enkel-pipig; (laiva) med en skorsten, -puolinen ensidig; ~ tuomio (Iak.) tredsko-, kontuma-cie|dom. -puolisesti ensidigt, -puolistaa* göra ensidig(are). -puolistua bli ensidig(are). -puolisuus ensidighet, -raiteinen en-, enkel |-spårig. -rivinen en-, enkel|radig. -silmäinen

enögd, -sirkkainen (ksv.) enhj ärtbladig-,

enhjärtblads-; monokotyledon; -sirkkaiset monokotyledoner, -soluinen encellig, -sou-tuinen (mer., sout.) för en roddare; ~ kil-

pavene (en) »single-scull». -ssä tillsamman(s); ks. m. yhdessä, -stään (adv.) ensam; enbart; blott; bara; uteslutande; — matka maksoi 50 mk redan resan kostade 50 mk.

yksi I ismin täinen: ~ liikenne enkelriktad trafik. -säikeinen, -säinen ensträngad. -taso (Int.) endäckare; monoplan -et. -tasoinen: ~ lentokone ks. -taso; (ksv.) symmetrisk, -telien en i sänder; en o. en. -teräinen eneg-gad; med ett bett. -toikkoinen enformig, monoton; lång|trådig, -tråkig, -toikkoisesti enformigt, monotont, -toikkoisuus enformighet, monotoni; lång|trådighet, -tråkighet. -toiminen (tkn.) enkeltverkande.

yksitoista (luk.) elva.

yksi||totinen allvarsam; allvarlig; allvars-tyngd; (-toikkoinen) enformig; monoton, -ttäin ks. -t e 11 e n. -ttäinen enstaka (tpm.); sporadisk; enskild; individuell, -ttäis (lähtö [hht.J individuell start; start en o. en. -puu [-puut] solitärträd; fristående träd. -taistelukoulutus enskild stridsutbildning. -tuli [sot.] enskild eld.) -tuumainen enig; ense (tpm.), solidarisk, -tuumaisesti enigt; (yksissä tuumin) i sam|råd, -förstånd, -tuumaisuus enighet, samförstånd -et; solidaritet. -tyinen enskild; (-tyiselle kuuluva, -tyisen omistama) privat; (hajanainen) spridd; (ajoittainen) sporadisk.

yksityis ||aika (urh.) individuell tid. -aloite privat initiativ, -alue privatområde, -asia privatangelägenhet, privatsak; (ngns) ensak; se on minun det är min ensak, -asunto privatbostad, -auto privatbil, -do-sentti privatdocent, -elämä privatliv, -esti enskilt; privat, privatim. -etsivä privatdetektiv. -etu privatintresse; privat fördel, -hallinta: -hallinnassa i privatägo. -henkilö privatperson, -hoitoalue (mtsh.) privatrevir. -huone enskilt rum; privatrum. -ilmailu privatflyg. -keskustelu privatsamtal, »kilpailu (urh.) ks. yksilö~. -kirje privatbrev, -kirjeenvaihto privatkorrespondens, -kohdittain i detalj; detaljerat, -kohdittainen detaljerad. -kohta enskildhet, detalj -en -er; pienimpiä -kohtiaan myöten in i minsta detalj; ytterst detaljerat, -kohtainen detaljerad; (yhd.) detalj-; ~ tarkastelu detaljgranskning. -kohtaisemmin mer i detalj, mer detaljerat, -kohtaisesti i detalj; detaljerat. -kokoelma privatsamling, -koppi (vnk.) ks. yksinäiskoppi. -koti privathem. -koulu privatskola, -käyttö privatbruk; -käyttöön för (till) privatbruk, -laitos privatanstalt, -luonteinen av privat natur, -maa enskild (privat) jord. -mestaruus (urh.) individuellt mästerskap, -metsä privatskog; enskild skog. -metsälaki lag om enskilda skogar, -metsänhoitaja (Suom.) privatforstmästare; (Ruots.) civiljägmästare. -metsätalous privatskogsbruk, -mies privatman; vrt. -henkilö, -numero (irto~) lösnummer, -oikeudellinen privat-, civil |-rättslig. -oikeus privat rättighet; (Iak.) privat-, civil|rätt. -omaisuus privatförmögenhet, -egendom, -omistaja privat ägare, -omistus privat I besittning, -ägo; -omistuksessa i privatägo. (-oikeus privat äganderätt.) -opettaja privatlärare, -opetus privat-

undervisning, -opinnot pl privatstudier, -oppilaitos privatläroverk, -oppilas privatelev. -pankki privatbank, -piiri privat krets, -piirre enskilt drag; (erikois~) särdrag, -po-tilas privatpatient, -praktiikka privatpraktik. -puhelu privat samtal, -pääoma privatkapital. -rakennus privathus; privat byggnad. -rata (raut.) privatbana; enskild järnväg. -seikka detalj -en -er; enskildhet -en -er. -sihteeri privatsekreterare; (ylh. hnk.) handsekreterare, -sähke

privattelegram. - talo privathus, -taloudellinen privatekonomisk. -talous privat|hushållning, -ekonomi, -tapauksijssa i enskilda fall; -Hain från fall till fall; i varje enskilt fall; in casu. -tapaus enskilt fall. -tarkoitus privatändamål, -tulkinta enskild (privat) tolkning, -tulkki privat tolk. -tunti privatlektion, -tutkinto enskild tenta|men (pl -mina), -uitto (uit.) enskild flottning, -vastaanotto privataudiens; (lääk. ym.) privatmottagning, -yritteliäisyys privatföretagsamhet, -yrittäjä privatföretagare. -yritys privatföretag, yksi I j tähkäinen enaxig. -ulotteinen endimen-sionell. -vaihe(generaattori enfasgenerator. -inen enfasig, -moottori enfasmotor. -virta enfasström.) -vaimoinen monogyn. -vakainen allvar|sam, -lig; ks. -totinen, -vakai-sesti allvarjsamt, -ligt. -vakaisuus allvar; allvarsamhet; ks. -v a k a i n e n. -valjakko enspännare. -viivainen: ~ oktaavi (mus.) ettstrukna oktaven, -vuotias: ~ lapsi ett ettårigt, ett år gammalt barn, ettårsbarn; (s.) ettåring. - vuoti |nen: -set kasvit ettåriga växter; annueller. -värijäljennös enfärgs|-kopia, -reproduktion, -värinen enfärgad; monokrom, -ääninen (mus.) enstämmig, unison, -ö 1. enrumslägenhet; (j.) enrum-mare. 2. (mus.) sats -en -er. -öinen nattgammal; ~ jää nattgammal (nattfrusen) is. yks!{kaikki (adv.) likgiltigt; betydelselöst; minulle on ~ för mig är det likgiltigt; det spelar ingen roll för mig. -kaikkinen likgiltig; betydelselös, -kaks vips; med ens; bums; hux flux. yleensä i allmänhet; (ylipäänsä) överhuvud; i det hela; på det hela taget; (tavallisesti) gemenligen, ylei|nen allmän; (julkinen) offentlig; vrt. perinteinen; (yksit, vastak.) publik; gängse (tpm.); vedertagen; generell; vrt. tavallinen; tulla -seksi bli allmän; (päästä käytäntöön) vinna insteg; (tulla tavaksi) vinna hävd; -sen tavan mukaan efter övlig sed; enligt vedertaget bruk; -sempi allmännare; vanligare; (vallitseva) förhärskande; ~ armahdus amnesti -(e)n; ~ ryhmä (tyk.) förstärkningsartilleri; allmän grupp, yleis I]amerikkalainen panamerikansk, -arvo totalvärde, -arvostelu allmänt omdöme; kritiken i gemen; helhets-, total|omdöme. -ehdokas allmän kandidat, -esikunta (sot.) generalstab, (-upseeri generalstabsofficer, -upseeristo generalstabskår.) -esitys allmän framställning, -esti allmänt; generellt, -etu det allmänna bästa; universalintresse, -eurooppalainen allmän-, pan|europeisk, »heikkous allmän svaghet, -henki allmänanda. -hoitokeino universalmedel, -huomautusyleishyvä -

(en) allmän anmärkning, -hyvä ks. v h-t e i s h y v ä. -hyödyllinen allmännyttig, -hyödyllisyys allmännytt|a, -ighet. -hyök-käys (sot.) allmän offensiv, -indeksi totalindex. -inhimillinen allmänmänsklig, -istunto allmänt sammanträde; (täys~) plenum. -kaava generalplan, -kansainvälinen allmäntinternationell. -kartoitus (mnm.) allmän kartläggning, -kartta översikts-, general I karta, -katsauksellinen över|siktlig, -skådlig. -katsauksellisuus över|siktlighet, -skådlighet. -katsaus översikt-en-er. (-kart-ta ks. yleiskartta.) -katselmus generalmönstring. -keino universalmedel, -keskustelu (valt.) allmän debatt, diskussion, -kieli högspråk; (maan~) riksspråk; (maailman~) universalspråk, (-nen riksspråklig.) -kirkko universal-, (vanh.) allmännelig kyrka, -kirkollinen ekumenisk; allmänkyrk-lig. -kokous allmänt möte; (k.hist.) generalsynod -en -er; (valt.) generalförsamling, -kulut pl allmänna utgifter, omkostnader, -kunto allmänkondition, -kustannukset ks. -kulut, -kuva helhets-, total|bild. -käsite allmänbegrepp, -käsitys allmän uppfattning, -lakko allmän strejk; generalstrejk, -lauseke generalklausul, -luonteinen allmän (till sin natur); av allmän natur, -luonteisuus allmän (generell) natur, -lääke panacé -n -er; universal|medicin, -med|el -let -. -lääkäri allmän|praktiker, -läkare, yleis I |maailmallinen kosmopolitisk; universell, universal-, -merkitys (jnk ngts) allmänna (universella) betydelse, -mestaruus (urh.) mästerskap på alla sträckor, -myrkytys allmän förgiftning, -määräys allmän bestämmelse. -nero universal|snille, -geni. -neuvottelut pl allmänna förhandlingar.-nimi (kiel.) appellativ -et - (-er); artnamn, -näkemys helhetssyn, -näkymä, -näköala totalvy, -opettaja lärare i allmänna ämnen, -perustelu allmän motivering, -piirre allmänt drag; -piirtein, -piirteittäin i allmänna drag; i stort sett. -piirteinen i allmänna drag (hållen, gjord); (-katsauksellinen) översiktlig. -pohjoismainen allnordisk, -poliittinen allmänpolitisk. -pyrintö allmänsträvande, -pätevyys allmängiltighet, -pätevä allmängiltig, yleisradio rundradio, -asema rundradiostation. -lähetin rundradiosändare, -vastaan-ottolaite rundradiomottagningsanläggning. yleis j |silmäyksellinen översiktlig. -silmäys överblick -en -ar; (-katsaus) översikt -en -er (jhk av ngt); (kirj., supistelma) resumé -n -er; luoda jhk ~ taga en överblick av ngt; överblicka ngt. -sivistyksellinen allmänt, allmän I kulturell, -sivistys allmänbildning, -sivistävä allmänbildande, -sopimus allmän överenskommelse, -sopimuskirja (valt.) generalakt -en. -suomalainen allfinsk, -suomi högfinska; finskt riks-, skrift|språk; skriftfinska. -sävy allmän (genomgående) ton; helhets|prägel -n, -ton -en. -sävyinen allmänt hållen, -säännös allmänt stadgande, -tajuinen lätt-, allmän|fattlig; populär, -tajuistaa popularisera; framställa i lättillgänglig (lättfattlig) form. -tajuisuus lätt-, all-män[fattlighet. -taso allmän nivå; totalnivå. -tila

allmäntillstånd; vrt. (-)v o i n t i. -ty-

- ylenaritaa yle

minen: tämä johtuu autojen -lymisesiä detta beror på att bilarna |blivit allmännare; autojen ~ on johtanut siihen, että bilarnas ständigt växande antal (den omständigheten att bilarna blivit allt allmännare) har lett till att. -tys ks. -täminen. -tyä bli allmän(nare); tämän aineen -tynyt käyttö den allt allmännare användningen av detta ämne.

yleis 11 täminen förallmänligande; generalisering. -tää förallmänliga; generalisera; -täväsli generaliserande; generellt, -urheilija friidrottsman, -urheilu allmän idrott; friidrott. -vaikutelma totalintryck, allmänt intryck, -vaikutus helhets-, total|verkan, -valtakunnallinen riks-; hela riket omfattande. -venäläinen allrysk; panslavistisk. -vointi (lääk.) allmänbefinnande. -voitelu rundsmörjning. -yys talrikhet; allmän förekomst; frekvens; förekomst; (levinneisyys) utbredning, (-luku frekvenssiffra.) yleisö allmänhet; (teat., kons. ym.) publik -en. -ennätys publikrekord, -menestys publik|-succé, -framgång, -määrä publik|frekvens, -siffra, -n(osasto [san.] allmänhetens spalt; avdelning för allmänheten, -suosikki publik |gunstling, -favorit -en -er. -suosio pub-lik|ynnest, -gunst.) ylelli||nen (komeileva, loistava) luxuös; överdådig; påkostad; extravagant; yppig; (liioiteltu) överdriven; (kohtuuton) omåttlig; vrt. upea. -sesti luxuöst; överdådigt; extravagant; yppigt; elää ~ leva högt; föra ett högt liv; (mässäillä) frossa (i mat och dryck), -syys överflöd -et; (loisto) lyx -en; ~ ruoassa ja puvuissa överflöd på (av) mat o. kläder, (-asetus/ftisfjöverflödsförordning. -esine, -tavara lyx-, överflöds|artikel, -vara. -vero lyxskatt. -verotus lyxbeskattning.) ylem||myys 1. (vrs.) högre läge -t. 2. (paremmuus, etevämmyys) överlägsenhet. -mä(k-si, -s) högre (upp); längre uppåt; (yli) över; muita ~ över (högre än) andra, -män-as teinen av högre grad (ordning), -pi (komp.) högre (belägen); vrl. päällimmäinen; hän sai käskyn -miltään han fick befallning av sina överordnade; totella -piänsä lyda sina överordnade; -män asteen av högre grad (ordning); — viranomainen överordnad (högre) myndighet, -pänä högre, längre upp; (yläpuolella) ovanför; (yli) över; (yllä) ovan. -pää högre ifrån, ylen (adv.) 1. (kovin) högst; (hyvin) mycket; (erittäin) synnerligen; i högsta grad; särdeles; (varsin, aika) mäkta; (kohtuuttoman) över hövan; övermåttan; omåttligt; ~ rikas mäkta rik; ~ surkea djupt bedrövlig. 2J(erit. yhd.) ~ määrin i alltför hög grad; övernog; övermåttan; till övermått; över hövan; (runsaasti) i överflöd; i mängd (och massa); antaa ~ määrin työtä bereda ngn ett drygt arbete (överhopa ngn med arbete); saada ~ paljon rikkauksia överhopasmed rikedomar; tuhlata jllk ~ määrin kiitosta överhopa ngn med beröm; slösa beröm på ngn; hänellä on rahaa ~ määrin han har massor av pengar; ~ onnellinen överlycklig, ylent|annettu (vanh., leik.) ks. huimapää, hurja, vallaton, -antaa (antaa

901;yle yleneminen —;

ylen) 1. ks. o k s e n t a a. 2. (vanh.) ks. hylätä. -eminen (vir., sot.) befordran; avancemang. -emismahdollisuus avancemangsmöjlighet. -juominen ks. - syöminen, ylen||katse förakt -et (för ngt); (halvek.) ringaktning (av ngt), -katseellinen föraktfull; ringaktande; nedlåtande; hånfull; överlägsen. -katseellisesti föraktfullt; överlägset; hånfullt; nedlåtande; suhtautua ~ jhk hysa (ett suveränt) förakt för ngt; inta en överlägsen hållning (attityd) gentemot ngt. -kat-soa förakta, ringakta, missakta; (hylkiä) försmå3, -kylläinen (yltä-) övermätt, -kylläisyys övermättnad, -määräinen övermåttan stor; överdriven; (kohtuuton) omåttlig, ylennys (Raam. ym.) upphöjelse; (kohoaminen) stegring; (vir., sot.) befordran, avancemang -et -; (mielen) lyftning; uppbyg-gelse; saada ~ bli befordrad, -asia beford-ringsärende. -oikeus rätt till befordran; befordringsrätt. -peruste befordringsgrund. ylen||paltti(nen ks. -määräinen; över|-svallande, -flödande, -sesti övermåttan; vrt. ylenmäärin, -suus överflöd -et; Övermått-et.) -syöminen (ja -juominen) frosseri. ylenj|tyä* ks. yletä, -tää* 1. höja*; (kuv.) upphöja2; (nostattaa) förhöja2; ~ aatelissää-tyyn upphöja i adligt stånd; ~tävä upplyftande; uppbygglig. 2. (sot., vir.) befordra (jks till ngt); tulla -netyksi bli upphöjd, befordrad; (sot., vir.) ks. y 1 e n n y s. ylettyä* ks. u 1 o t t u a. yle||ttömyys omåttlighet; måttlöshet; överdrift -en -er. -ttömästi omåttligt; övermåttan; överdrivet (mycket); överdådigt; över hövan, -tä ylenen 1. (nousta) stiga*; (ko-hota) höja sig; stegras; (kasvaa, varttua) växa (till). 2. (vrt. ylennys 1); upphöjas2. 3. (sot., vir.) (saada ylennys) bli befordrad; vinna* befordran; avancera; ~ kapteeniksi avancera, bli befordrad till kapten; få kaptensbefordran. 4. -nevä (nouseva) polvi uppstigande led; -nevä verotus progressiv beskattning. -tön (kohtuuton) omåttlig; oskälig; (liiallinen) överdriven; överdådig; vaatia -ttömiä ha överdrivna

anspråk; fordra det omöjliga; -ttömän kallis övermåttan (o-skäligt) dyr. ylev||yys upphöjdhet; sublimitet; högsinthet. -ä sublim; upphöjd; hög; förnäm; (sävyltään) högstämd, ylevä||henkinen högstämd, -mielinen hög|sint, -sinnad; storsinnad; (jalo) ädel, nobel, «mielisesti högsinnat; ädelt, nobelt, -mielisyys hög-, stor|sinthet; storsinne; ädelmod, -ryh-tinen med ädel (nobel) hållning, -sti högt; sublimt; högsint; ädelt, -sydäminen ks. -mielinen, -tunnelmainen högstämd, yleyöi||ttäminen sublimering, -ttää* 1. göra* hög(re); upphöja2; förhöja2; (jalostaa) förädla; göra* ädlare (noblare). 2. (psyk.) sublimera. -tyminen subli|mering, -mation, -tyä* 1. förhöjas2; förädlas. 2. (psyk.) sublimeras

ylhiö (maani.) höjd; höjdsträckning, -maa bergland.

ylhäi||nen förnäm; (ylevä) upphöjd; (vir.) högt uppsatt; högtställd; -set ja alhaiset hög(a) o. låg(a); ~ henkilö notabilitet, för-

902;

nämitet -en -er. -s(aateli högadel, -aatelinen högadlig, -aateli|set, -sto högadel.) -sesti förnämt. -s(sukuinen av förnäm börd; förnäm; som har [med] höga anor; högättad, -sukuisuus hög börd; höga anor pl. -syntyinen av hög [förnäm] börd; hög|ättad, -bo-ren; välboren; korkeasti ~ högvälboren. -säätyinen av [högt] stånd.) -syys höghet; hänen -syytensä (arv.) hans excellens, -sö överklass -en; aristokrati -(e)n; nobless -en. ylhää||lle upp; ks. yl ö s. -llä uppe. -ltä uppifrån; (usk.) från ovan; ovanefter; (yläkoh-dasta) upptill, (-päin uppifrån; ovanifrån.) yli 1. (paik.) över; hypätä ojan ~ hoppa över ett dike; ~ Atlantin över Atlanten. 2. (us. kuv.): ~ ohjelman utöver programmet; ~ jnk rajojen utöver gränserna för ngt. 3. (yläpuolella): hän on ~ kaikkien han står över alla. 4. (lisää, liikaa) utöver ngt. yli||adjutantti överadjutant, -aika (liik. ym.) övertid, -aikainen övertids-; (aikansa elänyt, vanhentunut) föråldrad; antikverad; (epäajanmukainen) otidsenlig; (Iak.) preskriberad. -aikakorvaus ks. -t y ö k o r-v a u s. -aikatyö övertidsarbete, -airut (kok., juhl.) övermarskalk -en -ar. -aistillinen (er. fil.) översinnlig, -aistillisuus översinnlighet. -ajaja: jnk ~ som kört över ngn. -åjo överkörning.' -aktuaari överaktuarie. -arkkitehti överarkitekt, -arvioida över|-skatta, -värdera, -dimensionera, -arviointi över|skattning, -värdering, -arvo över-, mer|värde. -asiamies överombudsman, -assistentti överassistent. -aste 1 .(kiel.) superlativ -en -er. 2. ks. yläaste, -astunta (urh.) övertramp, -enkeli över-, ärke|ängel. yli [hallitus överstyrelse, -herkkyys överkänslighet; (lääk.) allergi -(e)n. -herkkä överkänslig; (lääk.) allergisk, -herra (er. hist.) överherre; härskare, -herruus överhöghet; hegemoni -(e)n; herravälde, -hienostus (liika~) överförfining, -hinta överpris, -hoitaja överskötare; ks. seur.; (museon) överintendent. -hoitajatar översköterska, -huomenna i övermorgon, -huomi|nenl. (s.): -seen, -seksi till i övermorgon. 2. som försiggår (sker) i övermorgon; ~ kokous mötet i övermorgon, -hyppy (urh.) översprång, --ihminen övermänniska. --ikäinen (a.) över|årig, (s.) -åring. «ikäisyys överårighet. —inhimillinen övermänsklig, —insinööri överingenjör, -jah-timestari 1. (hist.) överjägmästare. 2. vrt. ylimetsänhoitaja (Ruots.). -jako (kaup.) underskott, förlust; vrt. alijää-m ä. -jakso (mus.) coda. -johtaja överdirektör. -johto högsta befälet, ledning; (sot.) överkommando -t. -jumala övergud. -junailija (raut.) överkonduktör, -jännite (shk.) överspänning, -jännittyneisyys överspändhet. -jännittynyt överspänd, -jäähdytys överkylning. -jäämä (kirjnp.) överskott -et -; behållning -en. (-varat pl överskottsmedel.) -jäänyt överbliven, yli||kamreeri överkamrer(are). -kansoittunut (liikaväestöinen) överbefolkad, -kansoi-tus (liika~) överbefolkning, -kanteensa ks. yltyleensä; taivas on ~ tähdessä himlen är överströdd med stjärnor, -kasööri överkassör. -keittiömestari överköksmästare.ylikersantti —;

-kersantti översergeant, -kielenkääntäjä

övertranslator. -kirjastonhoitaja överbibliotekarie. -kokki överkock -en -ar. -komento överkommando; högsta befälet, -komissaari överkommissarie, -konemestari övermaskin-mästare. -konstaapeli överkonstapel, -kont-rollööri överkontrollör, -kuljetus (aluksella) över |transport, -föring. -kulku över|-gång, -fart. -kulkupaikka över|fartsställe, -gångsställe, -kulttuuri (liikasivislys) över-kultur. -kunto (urh.) ks. o h i k u n t o. -kuohahtelu (kuu.) förlöpning; överilning. -kuormittaa överbelasta, -kuormitus (er. tkn.) överbelastning, -kuumennus överhettning. -kyllästynyt övermättad, -kyllästys övermättning. -kylä högre belägen by. -käskynhaltija överståthållare, (-nvirasto över-ståthållarämbete.) yli[|käynti övergång, -käytävä (er. raut.) övergång -en -ar; (maasilta) viadukt -en -er. -loikkari (j. sot., kuv.) överlöpare; avhoppare. -lukuinen (er. an.) övertalig, -

luonnollinen övernaturlig; översinnlig, -luonnollisuus övernaturlighet; översinnlighet, -luotellen: neuloa ~ överkasta, yli||luutnantti premiärlöjtnant, -lääkäri överläkare. -maaherra (hist.) överståthållare, -maailmallinen, -maallinen överjordisk; (usk.) transcen|dent, -dental, -maailmallisuus överjordiskhet; transcendens -en. -ma-kuupäivä ks. seisontapäivä. yli||malkaan 1. över huvud(taget); allmänt; generellt; i det (stora) hela (taget); på det hela taget. 2. ks. -päänsä. 3. för det mesta; vanligen; oftast, -malkainen allmänt hållen; (yleinen) allmän; (summittainen) ungefärlig, approximativ; summarisk; ~ laskelma ungefärlig (approximativ) beräkning; överslag -et -malkaisuus ungefärlighet; allmän (summarisk, approximativ) avfattning. yli i! marsalkka ks. -airut, -matruusi (mer., mer. s.) övermatros; (Ruots.) vicekorpral, -meno (ylitys) övergång -en -ar; överfart -en -er; vesistöjen ~ (sot.) övergång av vattendrag. (-paikka övergång[sställe]; överfartsställe.) -metsä (mtsh.) överbestånd, -metsänhoitaja 1. (Suom.) överforstmäs-tare. 2. (Ruots.) överjägmästare, -mielinen övermodig; överlägsen; spotsk; (röyhkeä) förmäten, -mielisesti övermodigt; förmätet; överlägset; spotskt, -mielisyys övermod -et; självförhävelse; förmätenhet; överlägsenhet. -minä (fil.) överjaget.^ -mitta (mtsh. ym.) över|mått, -mål. -mittainen övermålig. -uimilleen, -nimillään ks. ylin. -mmäinen överst; högst; ~ pappi (juut., room. ym.) överstepräst. -mmäis(arvo, -hinta jne. topp|värde, -pris jne.; vrt. e n i m m ä i s-, -papillinen översteprästerlig.) -muistoinen urminnes (tpm.); -muistoisista ajoista saakka från (sedan) urminnes tider, -myksellinen aristokratisk, -myksellisyys nobless -en; förnämhet; hjärtats adel; själsadel -n. ylimys aristokrat -en -er; ädling -en -ar; (un-karil., puolal.) magnat -en -er; (espanjat.) grand -en -er. -mielinen aristokratisk, -suku aristokratisk (högättad) släkt, -sukuinen högättad, -tö aristokrati -(e)n; nobless -en.

-valta aristokrati -(e)n; aristokratvälde, -valtainen aristokratisk, yli I, määrä (-jäämä) överskott -et. «määräinen extra (tpm.); ~ professori extraordina-rie professor;-' työ extraarbete; (j.) extraknäck; (-työ) övertidsarbete; ~ palkinto extrapris; ~ juna extratåg; -määräiset valtiopäivät urtima riks-, lant|dag; palvella -määräisenä tjänstgöra som extraordinarie. yli||n (sup.) översta; (korkein) högsta; maximal; (yhd.) maximi-; ~ valvonta överuppsikt; ~ johto högsta ledningen; käyrän ~ piste kurvans toppunkt; vertex; -mmilleen (äärimmilleen) till det yttersta; kohota (nousta) -mmilleen nå sin högsta höjd (sitt maximum, sin kulmen); kulminera; -mmillään: innostuksen ollessa -mmillään när hänförelsen var som störst; ilo oli -mmillään glädjen stod högt i tak; se oli silloin -mmillään det stod som högst, hade nått sin höjdpunkt (kulmen); hänen valtansa oli -mmillään han stod på höjden av sin makt. -nen 1. (a.) översta, högsta; (ylä-) (komp.) övre; ~ Rein övre Rhen; Rhens övre lopp. 2. (s.) (ullakko) vind-en-ar; (luhti) loft -et -; (parvi) skull|e -en -ar. -nnä överst; högst (uppe), yli||oikeus överjrätt, -domstol, -olkainen över|modig, -lägsen; spotsk, -olkaisesti överjmodigt, -lägset; spotskt, -olkaisuus över|mod -et, -lägsenhet. -opettaja överlärare. (-kunta överlärarkollegium.) yliopisto universitet -et -; (~ssa vid universitetet); vrt. akatemia; ~nkansleri universitetskansler; ~nkirjaslo universitetsbibliotek; ~nlehtori universitetslektor; ~n-opettaja universitetslärare; ~nprofessori universitetsprofessor; ~nrehtori universitetsrektor. -kasvatus universitets | bildning, -utbildning. -kaupunki universitetsstad, -laki universitetslag(en). -llinen universitets-; akademisk; ~ julkaisu akademisk publikation; ~ väitöskirja akademisk avhandling, -luvut pl universitetsstudier; akademiska studier, --opinnot ks. ed. -piiri(t) pl univer-sitetskretsar(na); akademiska kretsar, »rakennus universitets-, akademi |byggnad. »sivistys universitetsbildning; akademisk bildning. -talo universitetsbyggnad; akademi-hus. ^

ylioppilaaksi tulopäi vä studentdag, ylioppilas student -en-er; (opiskelija) studerande -n -; (titteli, lyh. yliopp., yo.) ~ N.N. studeranden (lyh. stud.) N.N.; lääketieteen ~ medicine studerande (med. stud.); oikeustieteen ~ juris studerande (jur. stud.), -aika studenttid; -aikoinani då jag var student; under min studenttid, -aine student|upp-sats, -kria. -asunto studentbostad, -asuntola studenthärbärge -t -n. -boksi (leik.) stu-dent|kula, -lya. -elämä studentliv, -heila studentflamm|a -an -or. -juhla studentfest, -kahvila studentkafé. -kemut pl student |-hippa, -skiva, -kerho student [klubb, -förening. -kieli student I slang, -jargong -en. -kirja (vanh.) studentbetyg, -kirjasto studentbibliotek. -kirjoitukset pl studentskrivningar. -koe, -kokeet studentprov. -ko-kelas studentkandidat; abiturient, -kokous studentmöte, -koti studenthem. -kunta stu-

dentkår. -kuoro studentkör, -kyartetti studentkvartett. -lakki studentmössa, -laulaja studentsångare, -laulu studentsång, -laulu-kunta studentkör, -leipomo (leik.) studentfabrik. -levottomuudet pl studentoroligheter. -liike studentrörelse, -liitto student|för-bund, -union, -luettelo studentkatalog, «lyyra studentlyra, -mainen studentikos, -mellakka student|kravall, -upplopp, -miekka (hist,) studentvärja, -muisto studentminne, -määrä student I antal, -frekvens, -neilikka studentnejlika; ks. palava rakkaus, -neiti, -neitonen studentska. -nuoriso den studerande ungdomen; studentungdom(en). «oikeus studenträttighet, -osakunta student |nation, (hist.) -avdelning, -piiri studentkrets, -polvi studentgeneration, »ruokala student |mätställe, (j.) -lokus. -talo studenthus, «tanssiaiset student|bal, -dans. «teatteri studentteater, -tehtävä studentuppgift. -todistus studentbetyg, -toveri studentkamrat. -tulva tillströmning av studenter; student|ström, -överflöd -et. -tutkinto studentexamen, (-lautakunta [-stu- dentexamensnämnd[en].)-] {+stu- dentexamensnämnd[en].)+} -vaihto studentutbyte. -vuosi studentår, -yhdistys studentförening. -yhtymä studentsammanslutning.

yli||ote (voitto) övertag -et; saada ~ jst få övertaget över ngn. -paimen (er. heng.) överherde. -paine (fys., tkn.) övertryck, -paino övervikt, (-maksu [raut., Int.] överviktsavgift.) -painoinen överviktig, -painos (kirjp.) tilläggsupplaga, -papillinen överstepästerlig. -pappi överstepräst; -papit översteprästerna. -perämies överstyrman, -pitkä extra lång; överlång; ~ matka (urh.) över-lång distans, -pituus (mtsh., tasausvara) jus-ter-, stöt|mån. -pormestari överborgmästare, -posti tirehtööri (hist.) överpostdirektör, -puhelu (puh.) översamtal, -puhua (j.) (suostuttaa, taivuttaa) övertala, truga (ngn till ngt), -purjehdus översegling, -pyyhintä överstrykning, -päiten (vanh.) ks. -p ä ä n-s ä. -päällikkyys överbefäl, -päällikkö överbefälhavare; högste befälhavare; generalissimus. -päällystö överbefäl, -päänsä över huvud (taget), -pääsemätön oöverstiglig; (voittamaton) oövervinn(e)lig; övermäktig, -pääsy över|gång, -fart-en. -rabbiini (juul.) överrabbin, -residentti ministerresident, -reviisori överrevisor, -rikkihappo över-, per I svavelsyra.

ylis||kamari vindsrum, -puu (mtsh.) överståndare.

ylis||tellä ks. ylistää, -tely prisande; pris -et; lovordande; rosande. -tettävä pris-, lov|-värd. -tys pris -et; lov -et; vrt. kiitos, (-laulu lovsång, -puhe lovtal; panegyrik -en -er. -runo lovkväde. -virsi lovpsalm.) -täminen prisande; lovande, -tää (lov)prisa; (kehua) lovorda, rosa; ~ markkinoita rosa marknaden; (ihannoida) förhärliga; (run.) besjunga*; ~ jtk laululla sjunga ngns lov; lov-, be|sjunga ngn; ~ sankariksi lovprisa ngn som hjälte; ~ pilviin (asti) höja ngn till skyarna.

yli||summaan (j.) överhuvudtaget, -tarjoilija (rav.) överkypare, -tarjonta (liika~) överutbud. -tarkastaja överinspektör; (naispuo- |

lirien) överinspektris -en -er. -tarkkailija överkontrollör, -tirehtööri (vanh.) över-, generaldirektör; vrt. pääj o h t a j a. -toimitsija överfunktionär, ylitse över; auto ajoi hänen ~en han blev överkörd av en bil; vrt. yli. -kuohuva översvallande; vrt. ylenpalttinen., -käyminen (usk. vanh.; ny k. leik.) överträdelse. -vuotava över|svallande, -flödande. -vuotavuus överflöd -et; hänen ystävällisyytensä ~ hans översvallande vänlighet, ylitty|ä* överskridas*; kustannusarvio -rtee, satatuhatta markkaa kostnadsförslaget torde överskridas med (ett)hundratusen mark; odotuksemme jopa -ivät våra förväntningar blev till o. med överträffade, ylittä||jä: rajan ~ gränsöverlöpare; ennätyksen ~ rekordslagare. -minen ks. ylitys; ennätyksen ~ rekordslagning. -mätön oslag-bar; oöverträff|lig, -bar; oslagen; oöverträffad.

ylit|tää* överskrida*; (mennä yli) gå* över,, övergå*; (voittaa) överträffa; (olla suurempi) överstiga; (päästä pitemmälle) nå3 utöver (ngt); (olla ylempänä) stå* över (ngt);; ~ raja gå över (övergå, överskrida) em gräns; tämä -ti kaikki odotukset detta överträffade alla förväntningar; kustannusarvio^ on -etty kostnadsförslaget har överskridits;; ~ titi övertrassera ett konto; määrä ei saa ~> 10 000 markkaa summan får ej överstigai 10 000 mark; tulot -tävät menot 500 markkaa inkomsterna överstiger utgifterna med 500 mark (är 500 mark större än utgifterna); ~ toimivaltansa överskrida sina befogenheter, yli||tulo överfärd. -tunti övertimme; övertidstimme. -tuotanto (liika~) överproduktion, -tys övergång; överskrid |ning, -ande; Joen ~ flodövergång; rajan ~ överskrid |ning, -ande av en gräns; vrt. ylittää. (-paikka övergångsställe.) -työ övertidsarbete, (-korvaus övertidsersättning.)

-työllisyys översysselsättning. -työnjohtaja överarbetsledare, -työntö (geol.) överskjutning, -upseeri subalternofficer. -vahtimestari övervaktmästare. -valotus (val.) överexponering, -valta övermakt; (-herruus) överhöghet; hegemoni -(e)n; (valt.) supremati -(e)n; dominans -en; saada ~ få (taga) överhand(en); bli dominerande (förhärskande), -valtius (-herruus) överhöghet; hegemoni; supremati -(e)n; dominans -en. -valvoja högsta övervakare (väktare); överkontrollör; (laitoksen) överintendent, -valvonta över|inseende,. -uppsikt, -velkaisuus (kirjnp., Iak.) insufficiens. -vesi högvatten, -veto (a.) oöver-träff|ad, -lig; överlägsen; (er. fink.) överdängare; hejare; baddare, -virta (shk.) överström, -voima övermakt; väistyä tieltä vika för övermakten, -voimai|nen övermäktig; (parempi) överlägsen; (omaa luokkaansa) suverän; työ käy minulle -seksi arbetet blir mig övermäktigt (överstiger mina krafter); ~ este, tapahtuma (Iak.) »force majeure»; -sen raskas överhövan (övermåttan) tung; ~ voittaja överlägsen (suverän) segrare. -voimaisesti överlägset; suveränt, -voi-maisuus övermäktighet; överlägsenhet; vrt.

-voimainen, -vuotava ks. -tsevuotava_

904;-vuotinen överårig, -vuoto (vsr.) överlopp, -vuotoputki överfallsrör. -ääni (fys.) ultra |-ljud, -ton; vrt. ääntä nopeampi, ylkä* (vanh., juhl.) brudgum -men -mar.

-mies fästman, ylle på; vrt. päälle, yllä (päällä), y 11 ä(p ä ä 1 t ä); pukea ~en (lapsen ~) klä (sätta, taga, draga) på sig ngt (klä, sätta ngt på ett barn); iklä sig, skruda sig i ngt. yllin kyllin över nog, mer än nog; (yli määrän) övermåttan; (runsaasti) i överflöd, ylly||ke* eggelse; (kehotus) uppmuntran; (sysäys) påstöt -en -ar; impuls -en -er; (elvy ke) näring; drivfjäd|er -ern -rar; antaa paheelle ~ttä lägga hyende under lasten, -tellä* ks. -ttää. -ttäjä uppviglare, -ttää* tuppegga; uppvigla; (~ pahaan) anstifta; ((voimistaa) egga; stimulera; ~ ruokahalua ireta aptiten; (hoputtaa) driva* på (jtk mgt). -tys uppeggande; uppvigling; kenen -tyksestä! på vems anstiftan? (-yritys uppviglingsförsök.) yllä (päällä) på; vrt. ylle; takki ~ klädd i irock; med rocken på; lamppu riippuu pöydän ~ (kohdalla) lampan hänger ovanför (över) bordet; mitä sinulla oli (j. tav.

päälläsi) vad hade du på dig? ylläkkö * (er. sot.) överrumpling, -tarkastus (pol.) razzia; panna toimeen ~ företaga en razzia, -yritys överrumplingsförsök, yllä||kosketeltu (vanh.) ks. edellä (kosketeltu). -pito* underhåll -et; uppehälle; försörjning; (pystyssä~) upprätthållande; vapaa ~ fritt vivre; allting fritt; järjestyksen ~ upprätthållandet av ordningen, (-kustannukset underhållskostnader, -velvollisuus underhållsskyldighet; försörjningsplikt.) -pitäjä som underhåller; upprätt-hållare; järjestyksen ~ ordningens upprätt-hållare (väktare), -pitää* underhålla*; (elättää) uppehålla*; försörja; (kunnossa) upprätthålla*; (voimassa) vidmakthålla*, yllä||ttyä* bli överraskad; överraskas; bli överrumplad; överrumplas; -ttynyt överraskad; överrumplad, -ttävyys det överraskande (överrumplande) i ngt. -ttävä överraskande, -ttää* överraska; (hyökäten) överrumpla; (tavata jst pahasta) ertappa; ~ valheesta ertappa ngn med en lögn; ~ itsensä toivomasta ertappa sig själv med att hoppas; ~ verekseltään ertappa ngn på bar gärning; meidät -tti yö natten överraskade oss; natten föll på. -tyksellinen överraskande; oförutsedd. -tys överraskning, (-aie överrumplings I försök, -plan. -hyökkäys ks. ylläk-k ö. -mahdollisuus möjlighet till överrumpling.)

ylpei|jllä vara stolt (jst över ngt); stoltsera (med ngt); högfärdas, (kopeilla) yvas2 (jllk över ngt); (kerskailla) förhäva2 sig (över ngt), -ly stoitserande; högfärd -en; förhä-velse.

ylp||eys2 stolthet; högfärd -en, högmod -et; (ylimielisyys) överlägsenhet; ~ käy lankeemuksen edellä (snl.) högmod går före fall. -eä stolt (över ngt); högfärdig, högmodig; (ylimielinen) överlägsen, (-luonteinen högdragen; ks. ed. -luonteisuus högdragenhet; Us, ylpeys, -nla|nen? -»nsekainen, -iipuo-

m — ylä- ylä

leinen strunt-, små| viktig, -sti stolt, högfärdigt, högmodigt; [yliolkaisesti] överlägset.) -istyä bli stolt (högfärdig, högmodig), -istää göra* stolt (högfärdig), yltiö ks. -pää ym. yhd. -harras bigott. -isän-maallinen chauvinistisk; ~ henkilö chauvi-nist. -isänmaallisuus chauvinism, -kansallinen nationalistisk, -mäinen (jyrkkä) radikal; ultraistisk; (kiihkeä) exalterad, -päinen fanatisk; (kumouksellinen) rabulistisk; (kiihkeä) exalterad, -päisyys fanatism; rabulism; exaltation. -pää fanatiker -n -; rabulist; chauvinist. ylty (harv.): antaa (uutta) ~ä jllk underblåsa (ge [ny]

näring åt) ngt. ylt||yleensä helt o. hållet; totalt; — kukkien peitossa översållad med blommor; ~ kurassa totalt ned|smord, -sölad; ~ hiessä genomsvettig; genomvåt av svett, -yleinen fullständig; total, -ympäri runtomkring; runtom; (kaikkialla) överallt; på (från) alla håll; ~ talon runtom(kring) huset, ylty|ä eggas; (saada [uutta] underblåsas; tilltaga*; taga* till; (nousta) stiga*; stegras; jst -neenä eggad av ngt; lapsi -i itkemään barnet tog till att gråta; ~ puskemaan töitä (j.) komma i arbetstagen; börja arbeta frenetiskt; myrsky -y stormen tilltar (i styrka); ~ (j. leik. ratketa) juomaan börja (stor)-supa; pakkanen -y (miel. kiristyy) kölden tilltar; det skärper till; he -vät yhä julmemmiksi de blir allt grymmare; deras grymhet tilltar allt mer; ~ kaunopuheiseksi bli vältalig; utveckla stor vältalighet; olla -mässä (-mään päin) vara stadd i tillväxt; vara i tilltagande; tillväxa; yhä -vä alltjämt tilltagande.

yltä ovan(ifrån); vrt. ylle, yllä, pääl-t ä; riisua ~än kläda (taga) av (sig), -inen ks. y 11 y 1 e i n e n. -kyllin över nog; nog o. övernog; mer än nog; Gudi nog; (täysin) fullt upp; (aivan riittämiin) alldeles tillräckligt; vrt. yllin kyllin; hänellä on ~ kaikkea han har mer än nog av allt; rahaa oli ~ det fanns pengar i överflöd; vrt. yllin kyllin, -kyllä ks. -k y 11 i n. -kylläinen 1. överflödande; översvallande; (runsas) rundlig, generös. 2. (ylen kylläinen) övermätt. -kylläisyys överflöd -et; övermättnad, -päältä (miel. n): olla ~ hiessä vara genomsvettig (genomvåt av svett); bada i svett; (kokonaan) helt och hållet, yltää (ulottua) nå, räcka (upp till, fram till); ~ jnk olkapäähän nå ngn till axeln; ~ kattoon räcka (nå upp) till taket, ylv|äs -ään stolt; (komea) ståtlig; (upea) flott; parant. -ryhtinen med stolt (ädel) hållning, -telijä som stoltserar (yvs); översittare; jllk ~ som stoltserar med, yvs över ngt. -tellä stoltsera (med ngt); yvas2, förhäva2 sig (jllk över ngt), -tely stoitserande; förhävelse; översitteri -(e)t; (ylpeys) högfärd -en; övermod -et, ylväästi stolt, förnämt; ~ tietoisena siitä että i det stolta medvetandet, den stolta förvissningen, att. ylä- (yhd. alkuosana: korkeampi) högre; ylempi övre; hög(re); (yli) över-; vrt. yli-.

-alkeiskoulu (hist.) högre elementarskola, -aste högstadi|um -et -er. -hanka (mer.) lovart; ks. o i k e a puoli. -huone (valt.) överhus(et). -huuli (an., mus.) överläpp, -ilma (tav. pl) de övre luftlagren; pysytellä (liikkua) -ilmoissa (kuv.) dväljas (sväva) i högre regioner (i de högre sfärerna), -inen (harv., juhl., kuv.) hög(re). -juoksu (joen) övre lopp. -kansakoulu högre folkskola, -kansi (mer.) övre däck; överdäck. «kaupunki (hist., maa~) uppstad, -kerros, -kerta (rak.) övre våning, -kivi (myt.) löpsten, löpare, -koski övre fors; forsens övre lopp. -koulu ks. -kansakoulu, -kulma övre hörn(et). -kuu (täht.) ny -(e)t - (-n); nytändning. -laita över-, övre kanten (av ngt); (aluksen) reling -en -ar. -lehti (ksv.) högblad. -leuanluu (an.) överkäksben. -leuka överkäk(e) -en -ar. -likiarvo (mat.) övre närmevärde. -luokka 1. (koul.) högre klass; (lukio~) gymnasialklass. 2. (säätyluokka) överklass, -luokkalainen 1. elev i en högre klass (i de högre klasserna); (lukiolainen) gymnasist. 2. person hörande till överklassen; ståndsperson; (j.) överklassare. -luomi (an.) övre ögonlock, -lämpö övervärme, -maa (ylänkö) högland; (vasta-, yläjmäki) uppförsbacke; stigning; motlut; (sisä~) inlandet; ~ssa uppe (inne) i landet, -maalai-nen högländare; (sisä~) inlandsbo. -mäki uppförsbacke; motlut -et -; stigning, -nkö* högland -et. (-maa högland.) -nne* höjd -en -er. -osa övre del(en); överdel, -osaton (puku) topplös. -ote (voim.) övergrepp.

ylä||perä (lin.) övergump. -pinta övre sida, yta. -puolella (pstp., harv. prep.): jnk ~ över ngt; ovanom (ovanför) ngt; olla puolueiden ~ stå över partierna; olla ~ kaiken kiitoksen vara höjd över allt beröm, -puolelle (pstp., vrt. -puolella) över, ovanpå; asettua lain ~ ställa sig över lagen; ~ kaiken (harv., juhl.) över allt. -puolelta (adv.) upptill, ovantill; (pstp.) ovanifrån, från övre sidan, -puoli övre sidan (delen), över|del, -sida. -puolinen övre; ovanför belägen; sulun ~ vedenkorkeus vattenståndet ovanför dammen, -putous (kosken) övre fall(et). -pää övre ända. -raajat pl (an.) främre (övre) extremiteter, -raimipurje (mer.) över-bramsegel. -raimiraaka överbramrå. -raja övre, (ylin) maximi|gräns. -reuna övre kant(en). -ruumis överkropp, -saksa (kiel.) högtyska, -saksalainen högtysk. -sävel över-, partial [ton. -sävelistö över-, partial [-toner.

ylä[|tasanko högslätt; bergs-, hög[platå. -tiili (rak.) munktegel, -tupa övre stugan; -tuvan isäntä, ukko (j. leik.) Gud Fader, -tyyli högre stil. -vartalo överkropp; övre (delen av) bål(en). -vesi (korkea~) högvatten; (lat-va~) källflod; (myl.) överfall -et. (-ratas [myl.J överfallshjul.) -viistoon snett uppåt, -viitta (mat.) övre index, -vä

högländt; högt (högre) belägen.

ylös upp; (korkealle) högt; mäkeä ~ uppför backen; tänne ~ hit upp; kädet upp med händerna! katua toista alas gata upp o. gata ner; ~ siitä! upp med dig (med er)! -alaisin upp o, ned; (kumo jon, -ssa) över-

906;

ända; ~ oleva upp o. nedvänd, -kanto ks. kanto II. -käsin (-päin) uppåt, ylös||nousemus (usk.) uppståndelse, -noussut uppstånden, -nousu uppstigning; (kuv.) uppståndelse, -päin uppåt; ~ kasvava uppåtväxande; ~ kääntynyt uppåt[höjd, -riktad, -vänd; ~ nouseva uppåtstigande; nousu ~ stigning, ymmyrkäinen (vanh.) rund. ymmä[|lle: joutua ~ bli villrådig, konsternerad, konfunderad, perplex, brydd; (hämmentyä) bli förbryllad; komma av sig; tappa huvudet; få myror i huvudet; (pulaan) råka i trångmål (förlägenhet); (jäädä sanattomaksi) mista målet (förlora målföret); saattaa ~ bringa i förlägenhet; förbrylla, -llä: olla ~ (kahden vaiheilla) stå (vara) villrådig, (typertynyt) handfallen, (hämääntynyt) konsternerad, förbryllad, bortkommen; vara (stå) i valet och kvalet (jst beträffande ngt); hän oli aivan ~ (pää pyörällä) han var alldeles konsternerad, vimmelkantig; han visste varken ut eller in. -lläolo villrådighet; bortkommenhet; bryderi; bryddhet. ymmärrettäviä förståelig, begriplig; förklarlig; lättförstådd; olihan se ~ä det kunde man ju begripa (förstå); helposti ~ lätt förståelig (begriplig); se ön -issä det är förståeligt; man kan förstå det; (selitettävissä) det är förklarligt; hyvin -istä syistä av lättför-stådda skäl. -ästi som man (väl) kan förstå; förståeligt, begripligt; (tietenkin) naturligtvis; förstås; ~kin hän on meidän puolellamme han håller, som man väl kan förstå, med oss.

ymmär||rys förstånd -et; (arvostelukyky) omdömesförmåga; olla täyttä vailla sakna förståndets fulla bruk; inte vara vid sina sinnens fulla bruk, -täjä (asian ~) kännare; sakkunnig; (j.) förståsigpåare; taiteen ~ konstkännare, -täminen förstående (av ngt); kaiken ~ ön kaiken anteeksi antamista att förstå allt är att förlåta allt. -tämykselli[nen förståelsefull; -sesti förståelsefullt. -tämys förståelse (för ngt); -tämyksen puute brist på förståelse; oförståelse, -tämättömyys oförstånd -et; obegriplighet, -tämättömästi o-förståndigt; obegripligt, -tämätön oförståndig; (jota ei voi ymmärtää) obegriplig; leikkiä ~ hnk. en person, som inte förstår (sig på) skämt, -tävä som inser, uppfattar (ngt); (vrt. seur.); asiaa -tävissä piireissä bland (sak)kännare (sakkunniga, fackmän, sakförståndiga). -täväinen förståndig; (ymmär-tämyksellinen) förståelsefull. -täväisesti förståndigt; med förstånd; förståelsefullt. -tä-väisyys förståndighet; (ymmärtämys) förståelse. -tävästi förståndigt; förståelsefullt. ymmär|tää* förstå*, (tajuta) fatta, begripa*, inse*; förstå sig på ngt; (oppia ymmärtämään) komma till insikt (jtk om/ngt); siitä sinun täytyy ~ därav bör du förstå; asia on niin -rettävä saken bör förstås (är att förstå) så; se ön -rettävissä det kan man förstå (är förståeligt); vrt. ymmärrettäv ä(ä); sen merkitys on -retty man har förstått (insett) betydelsen därav (dess betydelse); en -rä näitä asioita jag förstår mig inte på dessa saker; ~ olla tyytyväinen förstå att varaymppäys —]

nöjd; ~ väärin miss|förstå, -uppfatta; väärin -retty missförstådd; (nero) misskänd; minun -tääkseni enligt vad jag förstår, så vitt jag kan förstå; hän ei ollut -tävinään han låtsades inte förstå (begripa), ymppäys (varttaminen; ks. tätä!) ympning, ymp y ||r iäinen (mrt.) rund; cirkel-, klot|rund; ~ summa en jämn (rund) summa, -rä (mat.) cirk|el -eln -lar; (maalitaulun ym.) ring -en -ar; (puut. ym.) rund|el -eln -lar; ~n muotoinen cirkel|formig, -rund. (-arvioiminen [mtsh.] cirkelytetaxering. -koeala [mtsh.] cirkelprovyta. -liike cirkelrörelse, -mäinen cirkelformig, -suiset [Cyclostomata] rundmunnar. -viiva cirkel||linje, -periferi.)! -rän-kaari cirkelbåge. -ränkehä cirkel|periferi, -linje, -ränmuotoinen (miel. a) cirkelformig, ympäri (om)kring; runt om; maan ~ jorden runt; kring jorden; ~ maan omkring i landet, landet runt; över hela landet; matkustaa maailman ~ resa jorden runt; matkustella ~ maailmaa resa omkring i världen; juosta talon ~ springa omkring huset; juosta ~ taloa springa omkring i huset; katsella ~lleen se sig omkring (om); köyttää jnk ~lle binda om ngt med ngt; kaupungin ~llä on tiheä asutus staden omges av en tät bosättning; olla jnk ~ZZä (ympäröidä) omge ngn (ngt); kiertää jnk ~ kretsa kring ngt; tässä ~llä här omkring; häromkring; piirtää jnk ~ (mat.) omskriva ngt; kuhista jnk ~llä om-svärma ngt (ngn); siitä ei pääse yli eikä ~ det kommer man inte ifrån; det kan man inte bortresonera; panna (pystyttää) aita jnk ~lle omgärda ngt; bygga ett staket omkring ngt; ~llä oleva (omkringliggande; runtom liggande; ~insä runt; (kauttaaltaan) genomgående; (kokonaan) helt; ~ vuoden året om (runt), -ajo: Ranskan ~ Frankrike runt-loppet. -

juoksu: Käpylän ~ Kottby runt-loppet. -leikata (er. Raam.) omskära, «leikattu omskuren, -leikkaus omskärelse, -lie, -llä ks. ympäri. -Itä omkring, -melonta: Lauttasaaren ~ Drumsö runt-paddlingen. -purjehdus kringsegling; maailman~ världsomsegling. -stö omgivning; (~seutu) omnejd -en -er; (piiri) miljö -n -er; täällä ~ssä (här) i omnejden; häri trakten; missä (millaisessa) ~ssä? i vilken omgivning (miljö)?; kaupungin ~t stadens omgivningar, (j., leik.) environger. (-nkuvaus miljöskildring, -nvaihdos miljöbyte. -oppi [koul.] omgivningslära. -suhteet [pl] miljöförhållanden, -tekijä miljöfaktor.) ympärys (-mitta) omkrets -en; (ympäristö) omgivningar (pl); (laajuus) omfång -et; (mat., kehä) periferi -(e)n -er; silmien ympärykset mustina valvomisesta med svarta ringar under ögonen av nattvak, -mitta omfång -et, (esim. puun) omkretsmått; vyötärön ~ midje|mått, -vidd; rintakehän ~ bröst|-omfång, -vidd. -muuri ringmur, -pitäjät pl angränsande (kringliggande) socknar, -raja omkretsrå; yttergräns, - talot pl kringliggande gårdar, -tä (ympäristö) omgivning; (ympärysmitta) omfång -et; ks. ympärys, -val-lat pl (hist. 1. maailmansod.) ententen, ympäröi I |dä omge*; (liikkua, tungeksia ympärillä) omsvärma, omvärva2; (rakentaa

ymp.) kringbygga; omgärda; (saartaa) omringa; jnk -mä(nä) omgiven (omsvärmad) av ngt; -vä maailma omvärlden; liekkien -mä(nä) (vallassa) omvärvd av lågor, -minen, -nti* omgivande; omvärvande; om-svärmande; kringbyggande; omgärdning; omringning. ympätä (varttaa) ympa; (silmikoidu) oku-lera.

yni||nä (onom.) (lehmän, vasikan) (sakta) råm -et, råm|ning, -ande; (koiran) gnällande, gnäll; (sääskien ininä) pip, pipande, -stä (sakta) råma; gnälla2, kvida; pipa; ks. -nä.

ynnä och, jämte; (sekä) samt; (niin myös) så ock; (mat.) pius; 3 ~ 3 tre pius tre; ~ muuta (ym.) med mera (mm.), -lasku (j.) addition.

ynse||illä vara dryg (fjär, ogin); hysa2 ovilja, vara avogt stämd (mot ngn); vrt. ynseä. -ys2 dryghet jne. (vrt. -ä). -ä dryg; (nyrpeä) fjär; (tyly) ogin; (juro) butter; (nurjamielinen) avog; avogt stämd, -ästi drygt, ogint, ovänligt, buttert, snäsigt, övermodigt, yn||y ks. yninä. -ähtää* gnälla2 (till), ypöyksin helt allena; mol allena, ensam, yri||te* (harv.) strävan; försök; vrt. yritys, -teliä* ks. yrittää, -telmä försök-et-; ansats -en -er. -ttelijä (aloittelija) nybörjare; nybegynnare; (taid.) dilettant; vrt. yrittäjä. -tteliäisyys företagsamhet; vrt. y k-s i t y i s~. -t teli I äs -ään företagsam, -ttely försök -et -; ansats -en -er; vrt. yritys, -ttäjä (kaup.) företagare; ks. er. p i e n-, suur-, y k s i t y i s|~. (-henki företagaranda. -luonne företagar| natur, -kynne, -maailma företagarvärld[en]. -ntappionuh-ka företagarrisk. -nvoitto företagarvinst. -piiri [t] företagarkrets [ar], -toiminta före-tagarverksamhet.) -ttämä försök; ensimmäisellä ~ZZä vid första försöket, yri| ttää* 1. försöka (sig på ngt), göra ett försök (med ngt); (aikoa) ämna, ärna; (aloittaa) göra en ansats; börja; hän -tti moneen kertaan päästä perille han gjorde många försök (ansatser) att komma fram; ~ jtk ammattia (puuhaa) försöka sig på ett yrke (ett jobb, en syssla); pröva på ett yrke (jobb); ~jks försöka (sträva att) bli ngt;\olen ainakin rehellisesti -Itänyt jag har åtminstone ärligt bemödat mig (bjudit till); -itänyttä ei laiteta (snt.) ingen skam att bjuda till; -tin kyllä tulla jag försökte (ämnade, ville) nog komma (hade för avsikt att komma); ~ lukea försöka (vilja) läsa; hän -tti syödä han försökte (gjorde ett försök att) äta; -tin päästä sisään jag försökte komma in; ~ parastaan göra sitt bästa, göra sitt yttersta. 2. olla vähällä tehdä, tekemäisillään (jtk) vara nära att, hålla på att, stå i begrepp att; säkki -tti (oli vähällä) pudota säcken höll på att falla, yritys (koe) försök -et -, ansats -en -er, (pyrkimys) (en) strävan; bemödande; (kaup.) företag; yrityksen johto företagsledning; tapon ~ försök till dråp. -kohtainen: — suojelu företagsskydd, -muoto (kaup.) företagsform. -taloudellinen företagsekonomisk, - talous företagsekonomi, -toiminta företagsverksamhet.

yrjönkukka (daalia) (ksv. Dahlia) georgin -en -er, dahli|a -an -or. yrm||eä vresig; knarrig; ogin; tvär; (vastahakoinen) motvillig, -istellä, -iä (halveksia) förakta; se ned på; förså; knarra, knorra (över ngt); (inhota) hysa2 avsky (för ngn), -y ks. yrmeä. yrtti* ört -en -er; (leik., kukka) blomma, -mäinen örtartad. -tarha (vanh.) örtagård, -voide örtsalva.

yrähdellä (murahdella) brumma (till), ysk||intä* hostning; hosta(nde). -iä hosta, -ä hosta; kyllä minä ~n ymmärrän (kuv.) jag förstår nog halvkväden visa (var skon klämmer), -ähdellä* hosta till. -ähdys hostning. -ähtää* ks. -ähdellä. -änlääke hostmedicin. -änpuuska hostattack -en -er. -änärsytys hostretning. -ös upphostning. ystävy|s: he ovat (hyvät) -kset de är (goda) vänner; elää -ksin jnk kanssa leva på vänskaplig fot med ngn. -tyä bli vän med ngn; pojat -tyivät pian (keskenään) gossarna blev snart (goda) vänner; entiset vastustajat -tyivät de forna antagonisterna blev vänner, (sopivat) försonades, ystävyyden||liitto vänskapsförbund, -förbindelse; solmia ~ sluta (ingå) vänskapsförbund (med ngn), -osoitus vänskapsbety-gelse. -side vänskapsband, ystä||vyys vänskap -en. (-hitto ks. y s t ä-vyydenliitto. -liittosopimus vänskapsfördrag. -side vänskapsband, -sopi-mus vänskaps|fördrag, -pakt -en -er. -suhde vänskapsförhållande, -förbindelse.) -vä vän -nen -ner. (-joukko vänkrets -en.) ystävä||llinen vänlig; vänskaplig; ranskalais~ fransk vänlig, -llisesti vänligt; vänligen, -llismielinen vänligt stämd; vänskapligt (vänligt) sinnad; ~ valtio en vänskapligt sinnad stat. -llisyys vänlighet, -npalvelus väntjänst.

ystävä||piiri vänkrets, -tär väninna, -tön (harv.) (som är) utan vänner; (hylätty) övergiven, -vainaja en avliden vän. ytime||kkyys (kuv.) kärnfullhet; märgfullhet; (mehukkuus, mehevyys) saftighet; mustighet; must o. märg. -kkäästi kärn-, märg|-fullt; saftigt; mustigt, -käs -kkään märg-fylld; (kuv.) kärn-, märg|full; (mehukas) saftig; mustig, -llinen 1. märgfylld. 2. (mehukas kuv.) ks. -käs. -nhalkaiseminen kärnklyvning. -ttömyys märglöshet; (kuv.) saftlöshet; (laimeus) matthet, faddhet. -tön märglös; (kuv.) utan must o. märg; saftlös; (laimea) matt, fadd. yty* 1. (ydin) märg -en; kärna; (mehu) must -en; (kuv.) elixir -et -. 2. (j.) ks. hal u, into.

yö natt -en nätter; unohduksen (unhon) ~ glömskans natt; päivät, ~tä päivää natt o. dag; kaiken ~tä natten i ända; hela natten lång; öin ja päivin nätter o. dagar; olla ~tä tillbringa natten, övernatta; jäädä ~ksi stanna över natten; ~ksi (~tä vasten) för natten; selkään till natten; ks. ed.) hyvää ~tä! god natt! ~n ja vuoden kuluessa inom natt o. år. yö||aika: ~an nattetid, -ammunta (sot.) nattskjutning, -astia nattkärl, -eläin natt-

djur. -elämä nattliv, -haikara (el. Nycti-corax nycticorax) natthäger, -halla nattfrost. -harjoitus (sot.) natt-, nattlig övning, -hikoilu nattsvett(ning). -hoitaja(tar) nattsköterska. -hyökkäys (sot.) nattanfall, -hyönteinen nattinsekt, -hävittäjä (Int.) nattjaktplan, -ilma nattluft, -jalassa: olla ~ vara på nattfrieri, -lopp. -jalkalainen natt|-löpare, -friare, -juna nattåg, -juoksija nattfågel, -friare; vrt. -j aikalainen, -juoksu nattfrieri, -lopp. -kahvila nattkafé. -kaktus nattkaktus, -kausi natt; -kaudet nätterna igenom, -kehrääjä ks. kehrää-jä(lintu). -kello (apt. ym.) nattklocka, -kengässä ks. -jalassa, -kerho nattklubb.

yökk[[äillä (oksentaa) kräkas, -äys (oksennus) kräkning.

yö||kkö* 1. (el.) ks. 1 e p a k k o. 2. (j. leik. yöhoitaja) nattsköterska. 3. ks. seur. -kkö-nen (prh. Noctuidae) (natt)fly -et -n. -ko-hokki (ksv. Silene noctiflora) nattglim -men -. -korento (hnt.) nattslända. -kukkuja (hnk. kuv.) nattfågel, -kulkija nattvandrare. -kunta (hist., kinkerikunta) nattbol -et -; gengärdslag -et -. -kuva (taid.) nattstycke. -kylmä natt|kyla, -köld, -frost, -kyö-peli (j., hauk.) natt|löpare, -svärmare, -fågel.

yökätä* (oksentaa) kräkas.

yökönlehti (ksv. Pinguicula) tätört -en -er.

yökö||ttää (prs.): minua ~ (kuvottaa) jag har kväljningar; det kväljer* mig; -ttävä haju en kväljande lukt. -tys (kuvotus) kväljning.

yö (lamppu nattlampa, -lento nattflyg(ning). (-liikenne, -vuoro nattflyget.) -lepakko läderlapp; fladder-, fläder|mus -musen -möss. -lepo nattro, -liikenne nattrafik. -lin-tu nattfågel; (kat ana inen) nattfjäril, -llinen nattens (gen.); (öinen) nattlig; ~ hyökkäys nattligt anfall, -maisema (taid.) nattstycke, -maja natthärbärge, -marssi (sot.) nattmarsch. -messu (kat.) vigili|a -an -or, vigilie -n -r. -myssy nattmössa, -myöhä: ~llä sent på natten, -myöhäi|nen: -seen till långt fram (till sent) på natten, -nmusta (juhl.) nattsvart. -nuotio natteld. -nuttu natt |röck, -tröja; lisös -en -er. -näytäntö nattiné -n -er; nattföreställning; vrt. myöhäisnäy-t ä n t ö. -paikka natt|kvarter -et -, -logi -(e)t -n (-er), -paita nattskjorta; (naisen) nattlinne, -pakkanen nattfrost, -palvelu nattjänst(göring); (esim. apteekki) nattöp-pet. -perhonen nattfjäril; ks. -lintu, -pommikone (Int.) nattbombplan.

yö||posti nattpost. (-lento nattpost|flyg, -flygning.) -puhelu (puh.) nattsamtal, -pukimet pl nattkläder; -pukimissa

(an) nattklädd, -puku nattdräkt, -pukuinen i nattdräkt; nattklädd, -puu nattkvist -en -ar; (kanalan orsi) vag I el -eln -lar; käydä ~lle (kuv., leik.) gå till sängs (krypa till kojs; gå och knyta sig), -pymisraha ersättning för logi. -pyä (olla yötä) övernatta; (viettää -nsä) tillbringa* natten, taga * in för natten (jnnk ngnstans). -päivystys (lääk. ym.) natt|jour, -tjänstgöring, -vakt. -päivystäjä nattjour-, nattvakt |havande. -pöllö nattuggla; ks. k i s s a-, 1 e li t o|p ö 11 ö. -pöytä riattduks-

bord. -rastas (j.) ks. laulurastas, -rauha nattro, -siippa ks. v i i k s i s i i p-p a. -sija natt|kvarter -et, -logi -(e)t -er (-n). -silmä (el.lääk. hev.) kastanj (e) -en -er. -sokea nattblind. -sokeus nattblindhet, -sydän midnatt -en; ~nä vid midnatt; mitt i natten, -taistelu natt-, nattlig strid, -taivas natthimmel. -tila (vrt. -sija) liggplats; natt-läg|er -ret -. -toimittaja nattredaktör, -tuli (nuotio) natteld. -tunnelma nattstämning.

-tuuli nattvind, -tyri (j., hank.) natt | fågel, -svärmare, -tyä* (mrt.) stanna över natten (jnnk ngnstans). -työ nattarbete.(-lisä natt-arbetstillägg.) -työläinen nattarbetare, -tön utan natt. -uni nattsömn, -vahti (vanh.) ks. -v a r t i j a. -valvonta nattvak -et. -vartija nattvakt, -vartio nattväkt-en-er. -vieras natt|gäst, -främmande, -viileä nattsvalka, -voide nattkräm -en -er. -vuoro natt|skift, -tur.

Z

z *(kirj.)* z, Z. **zeniitti** * zenit. **zeppeliini** *(lnt.)* zeppelinare -n -. **zloty** *(Puolan rahayks.)* zloty -n -. **zodiakki** * *(Eläinrata)* zodiaken. **zulu** *(kans.)* zulu -n -er. **-kafferi** zulukaff|er -ern -rer.

Å

å *(kirj.)* å, Å. **Å** *(lyh. fys.) ks. seur.* **ångström** *(Ångströmin yksikkö) (fys. lyh.* Å*)* (en) ångström *pl* -.

bord. -rastas (j.) ks. laulurastas, -rauha nattro, -siippa ks. v i i k s i s i i p-p a. -sija natt|kvarter -et, -logi -(e)t -er (-n). -silmä (el.lääk. hev.) kastanj (e) -en -er. -sokea nattblind. -sokeus nattblindhet, -sydän midnatt -en; ~nä vid midnatt; mitt i natten, -taistelu natt-, nattlig strid, -taivas natthimmel. -tila (vrt. -sija) liggplats; natt-läg|er -ret -. -toimittaja nattredaktör, -tuli (nuotio) natteld. -tunnelma nattstämning.

-tuuli nattvind, -tyri (j., hank.) natt | fågel, -svärmare, -tyä* (mrt.) stanna över natten (jnnk ngnstans). -työ nattarbete.(-lisä natt-arbetstillägg.) -työläinen nattarbetare, -tön utan natt. -uni nattsömn, -vahti (vanh.) ks. -v a r t i j a. -valvonta nattvak -et. -vartija nattvakt, -vartio nattväkt-en-er. -vieras natt|gäst, -främmande, -viileä nattsvalka, -voide nattkräm -en -er. -vuoro natt|skift, -tur.

Z

z *(kirj.)* z, Z. **zeniitti** * zenit. **zeppeliini** *(lnt.)* zeppelinare -n -. **zloty** *(Puolan rahayks.)* zloty -n -. **zodiakki** * *(Eläinrata)* zodiaken. **zulu** *(kans.)* zulu -n -er. **-kafferi** zulukaff|er -ern -rer.

Å

å *(kirj.)* å, Å. **Å** *(lyh. fys.) ks. seur.* **ångström** *(Ångströmin yksikkö) (fys. lyh.* Å*)* (en) ångström *pl* -.

aug

bord. -rastas (j.) ks. laulurastas, -rauha nattro, -siippa ks. v i i k s i s i i p-p a. -sija natt|kvarter -et, -logi -(e)t -er (-n). -silmä (el.lääk. hev.) kastanj (e) -en -er. -sokea nattblind. -sokeus nattblindhet, -sydän midnatt -en; ~nä vid midnatt; mitt i natten, -taistelu natt-, nattlig strid, -taivas natthimmel. -tila (vrt. -sija) liggplats; natt-läg|er -ret -. -toimittaja nattredaktör, -tuli (nuotio) natteld. -tunnelma nattstämning.

-tuuli nattvind, -tyri (j., hank.) natt | fågel, -svärmare, -tyä* (mrt.) stanna över natten (jnnk ngnstans). -työ nattarbete.(-lisä natt-arbetstillägg.) -työläinen nattarbetare, -tön utan natt. -uni nattsömn, -vahti (vanh.) ks. -v a r t i j a. -valvonta nattvak -et. -vartija nattvakt, -vartio nattväkt-en-er. -vieras natt|gäst, -främmande, -viileä nattsvalka, -voide nattkräm -en -er. -vuoro natt|skift, -tur.

Z

z *(kirj.)* z, Z. **zeniitti** * zenit. **zeppeliini** *(lnt.)* zeppelinare -n -. **zloty** *(Puolan rahayks.)* zloty -n -. **zodiakki** * *(Eläinrata)* zodiaken. **zulu** *(kans.)* zulu -n -er. **-kafferi** zulukaff|er -ern -rer.

Å

å *(kirj.)* å, Å. **Å** *(lyh. fys.) ks. seur.* **ångström** *(Ångströmin yksikkö) (fys. lyh.* Å*)* (en) ångström *pl* -.

909 Ä

ä (kirj.) ä, Ä.

äes äkeen harv -en -ar; vrt. k a r h i. -tys harv-ning. -täjä harvare. -tämätön oharvad, -tää harva; — kylvös nedharva sådden, äh! (int.) 1. (inh.) fy! fy skam! 2. (valitt.)

oj(oj)!

äh eltää, -istä stånka; (huohottaa) flåsa; pusta.

ähitellä* håna, begabba; retas, ähkiä stöna; stånka; flåsa; ks. ä h k y ä. ähky (el.lääk., lääk.) kolik -en. -ä (*) stöna; stånka.

ähk||äistä, -ää pusta; stöna; stånka, ähmistyä (mrt.) harmas; bli förargad, äidilli||nen moderlig, -sesti moderligt, -syys

moderlighet, äidin|jisä morfa(de)r. -kasvot pl modersanlete. -kieli modersmål -et. -kielinen (som sker) på modersmålet; ~ opetus undervisning på modersmålet, -kohtu moderliv(et). -käsi (er. juhl.) modershand. -maito modersmjölk; imeä -maidossa (kuv.) insupa med modersmjölken, (-keskus modersmjölkcen-tral.) -murha modermord. -murhaaja modermördare. -onni moderslycka, -osa mors-, möderne|lott. -perintö möderne-, mors|arv. -puoleinen på mödernet; möderne-; ~ sukulainen släkting (frände) på mödernet, -rak-kaus moderskärlek, -rinta modersbröst -et -. -silmä modersöga. -suku möderneslakt, -sydän modershjärta, -syli modersfamn, -velvollisuus modersplikt, äidyn ks. ä i t y ä.

äijäl. (s.) (ukko) gubb|e -en -ar; (vanhaisän-lä) gammelfar; (isoisä, vaari) farfar. 2. (adv.) (paljon) mycket; ~lti mycket; duktigt; rundligt, -nkänttyrä, -nköriläs, -nrah-

jus gubbstut -en -ar.

äike||ys2 skärpa; bitterhet, -ä (tuima) skarp;

(karvas, katkera) bitter, -ästi skarpt; bittert, äikä|juuri ks. piparjuuri, -tatti (ksv.

Suillus piperatus) pepparsopp -en -ar. äimis||tellä 1. ks. ä 11 i s t e 11 ä, töllistellä. 2. ks. ä k ä i 11 ä, tuskitella, -

tyä ks. ällistyä, hölmistyä, äimä 1. (s.) skomakarnål; pryl -en -ar; säck-, segel|nål. 2. (a.) (j.) ks. hölmistynyt, äimistynyt, -ruoho (ksv. Subularia aquatica) sylört -en -er. -sara (ksv. Carex dioeea) nålstarr -en. äil|ssään ks. ä k e i s s ä ä n. -tellä (harv.)

gruffa; träta; gräla, äitel||yys äcklighet, sliskighet, faddhet. -ä äcklig; äckligt söt; sliskig; (mauton) fadd; ~ hymy sirapsleende; makeileva ääni siraps-, honungs|len, sockersöt röst (stämma), -ästi äckligt, sliskigt.

äiti* mo(de)r modern mödrar; äidillä peritty möderneärvd. -enpäivä Mors dag. (-juhla morsdagsfest.) -jumala(tar) (ant.) gudamodern. -muori (j., leik.) morsgumman; morsan; mamma, -puoli styv|mo(de)r -modern -mödrar, -vainaja: min avlidna mor. -ys2 moderskap -et. (-apu moder-skapshjälp. -avustus moderskapsunderstöd. -huolto moderskapsvård; mödravård, -raha moderskapspenning. -vakuutus moderskaps-försäkring.) äity|ä* 1. (hnk.) äidyn (kiivastua) bli ivrig (häftig); (kiihottua,, yltyä) hetsa upp sig; bli hetsig; (suuttua) bli uppbragt; ~ puheliaaksi bli talträngd. 2. tilltaga; växa; tuuli -y (yltyy) vinden tilltar i styrka, friskar i; lapsi -i itkemään barnet tog till att gråta; ~ tanssimaan komma i danstagen. 3. (lääk. tulehdus ym.) irriteras, inflammeras, äke|jissään (vara) vresig, ilsken, ond; (äksy) arg. -ys2 häftighet; vresighet. -ä ilsken; vresig; arg, ond; ~ pakkanen bitande (bister) köld; ~ tuuli bitande vind. -ästi vresigt, ilsket.

äkilli|[nen plötslig; häftig; abrupt; (jyrkkä) tvär; (hätäinen) brådstörtad; (lääk.) akut; (äkkiä ilmestyvä) hastigt påkommande; ~ kuolema Ars. äkkikuolema, -sesti plötsligt; häftigt; tvärt; brådstörtat, -sluonteinen akut. -syys häftighet; (nopeus) snabbhet, äkin, äkisti (j., run.) plötsligt; hux flux; vrt. äkkiä; (heti paikalla) bums, tvärt; yhden äkin (j.) helt plötsligt, äkki||arvaamaton oförutsedd; (odottamaton) oförmodad; oväntad; vrt. äkillinen; (yllättävä) överraskande, -arvaamatta oförmodat; oväntat; överraskande; oförhappandes; plötsligt, -arvaamattomuus (yllättävyys) överraskning; plötslighet. -heikontuminen (lääk.) kollaps -en -er; äkkiä heikontua* kollapsa, -hyökkäys (sot.) plötsligt (överraskande) anfall; räd -en -er. --innostus en plötsligt uppflammande hänförelse (entusiasm). -jyrkkä brant stupande; tvärbrant; olla ~ stupa brant, -jyrkänne tvärstup -et -; brant -en -er; stalp -et -; ättestup I a -an -or. -jäähdytys (mel.) störtkyl-ning. -kuolema bråddöd. -käänne tvärvändning; skarp krök, kurva, -käännös tvärvändning; tvärsväng. -loppu ett plötsligt (brått) slut, en plötslig (bråd) ända. -lähtö plötslig (brådstörtad) avfärd. -mutka skarp krök|ning) (kurva); hårnålskurva, -muutos plötslig omkastning (förändring), -nopea mycket snabb; brådstörtad, -näinen 1. (a.) (äkillinen) plötslig, hastig; abrupt; (jyrkkä) tvär;

vrl. -jyrkkä. 2. (tottumaton) ovan; (työ-

910;hön perehtymätön) oerfaren, (taitamaton) okunnig, -näisesti 1. hastigt, plötsligt, tvärt. 2. ovant, (kömpelösti) oskickligt, -näi-syys 1. hastighet. 2. okunnighet; ovana, -otteinen med rappa tag. -pikaa plötsligt; hastigt, -pikainen 1. (pikavihainen) het-levrad; häftig; snar|sticken, -stucken. 2. (-arvaamaton) plötslig; (ylen kiireellinen, hätiköity) brådstörtad, -pikaisuus häftighet; hetsighet; snarstickenhet; överil-ning. -seltään genast; vid första ögonkastet; plötsligt; i en blink (handvändning); brådstörtat, -syvä bråddjup. -syvänne bråddjup -et -. -väärä 1. (a.) skarpt böjd, krökt. 2. (s.) krokskaftad pipa. -yllätys överrumpling; (mieluinen) surpris -en -er. -ä plötsligt; vrt. äkillinen, äkisti, äksy 1. (hnk.) ilsken; vresig; (hillitön) obändig; trilsk. 2. (hev. vikuri) istadig, -illä vara ilsken, vresig; (olla juonikas) vara besvärlig, bångstyrig; krångla; bråka; tredskas; trils-kas. -ys ilskenhet, ilska; vresighet; obändighet; (hev.) istadighet. äkä* ilska; äissään i ilskan; olla äissään vara ilsken, -illä vara vresig, ilsken; trilskas. -inen (vihainen) ilsken; ond; argsint; ledsen (jllk på ngn), -isyys ilska; argsinthet; hetsighet. -luontoinen argsint; ilsken, -myksis-sään i förargelsen, ilskan, -mys tvärvigg; bitvarg; brumbjörn; (nainen) argbigg|a-an -or. -mystyä bli ilsken; ilskna till; förarga sig över ngt. äkämä 1. (ksv. väriomena) gall|bildning, -äpple -t -n. 2. (lääk.) spikböld -en -er; furunk|el -eln -lar. -pahkura gallknöl. -pistiäinen (hnt. Cynipidae) gallstekel. -sääski (hnt. Ceeidomyidae) gallmygga, äkä||pussi (kuv.) argbigga; (lapsi) skrikhals. -päissä(än) i ilskan; i harmen; (vihoissaan) i vredesmod, äkätä* (er. j., vanh.) (huomata) observera; varsna; bli varse (jtk ngt); (keksiä) upptäcka2; (oivaltaa) förstå; begripa, äkäytyä* 1. bli ilsken; ilskna (till); (suuttua) bli förargad, förtretad; vredgas. 2. (päättää jyrkästi tehdä jtk) föresätta sig; sätta* sig (jhk ngt) i sinnet, äköttää (j.) vrt. kiukuttaa, äli|fnä tjut -et -. -stä tjuta* (till), älli (leik.) ks. äly, järki, -kkä (j.): lyödä -källä (j.) slå med häpnad; -källä lyöty slagen med häpnad, -stellä (j.) (stå o.) gapa; häpna; (storligen) förvåna sig; bli förbluffad, -stely gapande; häpnad;

förvåning, -stys häpnad, förbluffelse, baxnande, bestörtning, -styttää göra häpen (bestört), förbluffa, konfundera; -styttävä förvånande; häpnadsväckande. -styä häpna, hisna; bli bestört över ngt, haja till; göra stora ögon; bli förbluffad; -stynyt förbluffad, bestört, häpen; slagen med häpnad, ällätikku (tps.) läspinne; bokpicka. ällöttää* 1. äckla, kvälja; framkalla (väcka)

äckel. 2. gapa; glo. äly vett -et; (ymmärrys) intellekt -et, förstånd -et; vrt. älykkyys, -inen (yhd.)

med . . . vett (intellekt/förstånd); terävä~ med skarpt intellekt; skarpsinnig, -kkyys klokhet; förstånd -et; intelligens -en. (-ikä

intelligensålder, -koe intelligensprov. - mittaus intelligensmätning, -osamäärä intelligenskvot. -testi intelligenstest -et - [-s]. -testistö intelligenstest|s, -serie, -tutkimus intelligensundersökning.) -kkäästi klokt; förståndigt; intelligent, -koppa (leik.) hjärn-kontor(et). -käs -kkään intelligent; klok. -llinen intellektuell, -mystö intelligens(en); intelligen|tia, -tsia -n. -niekka ljushuvud; begåvning; slughuvud -et - (-en), -nystyrä (leik.) geniknöl. -peräinen intellektuell, -pää (tav.) -niekka, -ttömyys oförnuftighet; dåraktighet; vettlöshet, oförstånd -et. -tä begripa*, förstå; (käsittää) fatta, uppfatta, inse*, -tön (järjetön) oförnuftig, (hullu) dåraktig, vettlös; fånig; idiotisk; (ymmärtämätön) oförståndig; (tylsä) slö. älä (kielt. imperat. II pers.): 1. — tule! kom inte (närmare)! 2. ~ (nyt)! (niinkö tosiaankin) verkligen! äläh||dys gläfs -et; gnäll -et; skrik, -tää* skrika (till); (koira) gläfsa (till); gnälla (till), älähän! (todellakin) verkligen! äläkkä (j.) ks. ä 1 i n ä; nostaa ~ jst göra stort

väsen av ngt. ämmä gumma; käring, -mäinen käringaktig, -nlänget (niskakorento, ies) bärok -et -. -nsolmu käringknut. ämpär||eittäin spannvis. -i ämbar -et -; spann -et (-en) - (-ar, spänner); hink -en -ar. -illi-nen: ~ vettä ett ämbar vatten, ämyri näverlur; (leik., kaiutin) högtalare;

(puhetorvi) megafon -en -er. ängelmä (ksv. Thalietrum) ängsruta, änky||ttää* stamma, -tys stamning, äpär||e (mv. odelma) återväxt -en; efter|slåtter -n, -skörd, -ikkö* återväxt -en; efter|-skörd, -slåtter -n. -ä 1. (avioton lapsi) utom-äktenskapligt, oäkta barn; oäkting; (er. hist.) bastard -en -er. 2. ks. seur. (-heinä återväxt -en; vrt. ä p ä r i k k ö. -lapsi utomäkten-skapligt, oäkta barn; oäkting; [er. hist.] bastard.)

äre I |illä vara vresig; knarra; (murista) murra, muttra, morra, -ys2 vresighet, snäsighet. -ä vresig; knarrig; (ärtyisä) retlig; (tiuskiva) snäsig. -ästi vresigt; snäsigt, ärhen||nellä*, -tää (murista) morra; gläfsa;

(rähistä) domdera; gorma; dundra, ärhä I |kkyys barskhet; ilska, -kkä* (tuima) barsk; (muriseva) morrande; (vihainen) ilsken; arg. -kästi barskt; ilsket, äristä brumma; (murista) murra, morra, ärjy (mer., us. juhl., kuv.) havets, stormens rytande; rytande bränning(ar); (tyrsky) bränning; brottsjö -n -ar. -aalto rytande våg; brottsjö, -ntä* rytande; vrål -et. -ä ryta*, vråla, ärjä||hdellä*, -istä ryta* (till), ärripurri (leik., j.) tvärvigg -en -ar; brumbjörn -en -ar; bitvarg -en -ar; (nainen) argbigg|a -an -or. ärry I |ttää* (er. lääk.) reta, irritera; vrt. ärsyttää. -tys retning; irritation, ärsy||ke*, -te*, -tin* retning; retelse, irrita-ment -et -; incitament; (kiihotin) stimulans -en; (vaikutin) drivfjäder, -ttyä* bli uppretad (irriterad); vrt. ärtyä, -ttäjä som retar, upphetsar, -ttää* reta, uppreta; irritera;

(kiihottaa) upphetsa; (uhmata) utmana; -ttävä retande; retsam; utmanande; hermoja -ttävä nervretande. -tys retning; retelse; (kiihotus) eggelse -n; irritation, (-aine irri-tament -et -; retmedel. -huippu retningsmaximum. -kynnys retnings |tröskel, -minimum. -oire retningssym[p]tom. -vaikutus retningseffekt.) ärsyyntyä* bli uppretad (irriterad); vrt. är-syttyä.

ärty||inen, -isä retlig, knarrig, irriterad; (vihainen) vresig; butter; vrt. äreä. -isyys retlighet; knarrighet; vresighet; butterhet. -isästi retligt; vresigt; buttert, -mys retning, irritation, -neisyys retlighet; knarrighet. -vyys (lääk. ym.) retbarhet; irritabili-tet. -vä (lääk. ym.) retbar; (lätt)retlig; irritabel. -ä* 1. bli uppretad, irriterad; irriteras. 2. (lääk.) (tulehtua) inflammeras; -nyt uppretad, irriterad; (lääk.) inflammerad, äske||inen (hiljan kulunut) nyss förfluten, (hiljakkoin tapahtunut) nyss timad; som nyss inträffat (ägt rum); (viime) senaste (sup.); (entinen) förra (tpm.); hänen -iset sanansa de ord han nyss yttrade; hans senaste ord; sen ~ asento dess förra ställning; se on -isestään

muuttunut den är annorlunda än nyss; den har undergått en (plötslig) förändring; -istä selvemmin tydligare än nyss. -n nyss; (hiljattain) nyligen; (taannoin) i jons; ~ istutettu nyss planterad; ~ katkaistu nyss avbruten; ~ maalattu ks. vastamaalattu; ~ mainittu nyssnämnd; ~puhjennut ks. vastapuhjen-n u t; (kukka) nyss utsprucken, -ttäin nyligen; vrt. äsken, -ttäinen ks. ä s k e i n e n. ässä (kort.) äss -et -.

äveri||äisyys (vauraus) rikedom, välstånd -et, välmåga, -äs -ään rik, förmögen; välmående

ävertyä* bli rik; rikta sig; göra sig en förmögenhet.

äyri (rh. Ruots., hist. m. Suom.) öre -t -n (-); 10 ~ä 10 öre; vrt. vero~. -luku öretal. -messut (leik.) ks. veronäyttely. -nen (yhd.): kaksi~ (s.) tvåöring, -nraha ettöring, ettöresslant. -ttää* (harv. laksoitlaa) taxera, -tyinen ks. a u r t u a. -tys taxering, äyriäi||nen (el.) kräftdjur; krustacé -n -er; (rapu) kräfta, -scocktail (keit.) skaldjurscocktail -en. äyrä|s -ään 1. brink -en -ar; (jyrkänne) brant -en -er. 2. (ääri, reuna) brädd -en -ar; joki on paisunut yli -idensä floden har svämmat över sina bräddar, äysk||iä, -äistä (ärjyä) ryta* (till); (tiuskaista) snäsa2.

äyskäri (mer.) öskar -et -; mjölskopa;

~llinen: ~ vettä ett öskar vatten, ääliö (pässinpää) (j.) fårskalle; dum-, pund|-huvud; dumbom -men -mar; slöfock; idiot. ääne||en(sä) högt; högljutt, -enluku (m. högläsning, -kkyys högljuddhet, -kkäästi högljutt; ljudligt, -käs -kkään högljudd; (kuuluva) ljudlig. ääne|l -len (fon., vanh.) (puheääni) röst -en -er; stämma. -linen (mus.) vokal; klanglig; röst-, ljud-, klang|mässig; (yhd.) röst-, ljud-; -liset lahjat ks. ä ä n i v a r a t.

912;

äänen||anto (mus.) tongivning. -eriste ljudisolerande material, medel, -eristys ljudisolering. -johde, -johtaja ljudledare, -kannattaja (snt.) språkrör -et -; organ -et -. -kan-tama hörhåll; -n päässä inom hörhåll, -kuljetus (mus.) stämföring, -käheys heshet, -käyttö (er. jon.) röstbehandling, -muodostus (mus.) röstbildning, -murros målbrott -et; pojalla on ~ gossen är i målbrottet, (-ikä, -kausi målbrottsåldern.) -nopeusraja (äänivalli) ljudvallen (määr.). -otto tontagning. -paino tonvikt, eftertryck; tonfall; tongång -en -er; epäaidot ~t (kuv.) falska tongångar, -pito högljutt prat -et; muriva di er -ret; fraser; floskler (pl), -siirto ljudöverföring. -sävy ton -en; tonfall -et; ilkeässä ~ssä i illvillig ton; (mus.) klangfärg -en. -säätö (rad.) ljudreglering, -tallennus, »talletus (rad.) ljudupptagning, -tapaaminen ks. sävele nt a paaminen. -toisto ljudåtergivning, -vahvis|taja (hnk., el.), -tin (laitt.) ljudförstärkare, -vahvuus ljudstyrka. -vaimen|nin, -taja ljuddämpare, -vastaanotin ljudmottagare; (mer.) hydro-fon -en -er. - voima (kkuus) ljudstyrka, -väri klangfärg; timbre -n. -väsymys fonasteni -(e)n.

äänes||tys (om)röstning; votering; toimittaa ~ verkställa omröstning; panna asia -tykseen förelägga en fråga till omröstning, (-alue [valt.j röstningsområde, -ehdotus, -esitys omröstningsproposition, -kone voterings-, omröstnings|apparat. -lausunto vot|um -umet -a. -lippu röstsedel, -luettelo ks. ääniluettelo. -nappula omröstnings-knapp -en -ar. -oikeus ks. äänioikeus; [kok.] stämma, -paikka röstningslokal, -peruste omröstningsgrund. -pöytäkirja omröstningsprotokoll. -selostus omröstningsreferat. -tapa [om]röstningssätt. -temppuilu omröstnings|trick, -knep, -manipulationer [pl], -tulos [om]röstningsresultat.) -täjä en röstande; röstare, -tää omrösta; avge* sin röst; votera; (valittaessa) rösta (jtk på någon); pidättyä -tämästä nedlägga sin röst; ~ jäseneksi inrösta, invotera; ~ jnk puolesta rösta för ngt; ehdotus -lettiin lepäämään förslaget bordlades efter omröstning; ~ kättä kohottamalla rösta genom handuppräckning; ~ seisaalleen nousemalla rösta genom uppstigning; -iettäessä vid omröstning; ~ tyhjää rösta blankt; ~ yli vaalien rösta över nyval.

ääne||ti ljudlöst, tyst; stillatigande; (hiljaa) stilla; olla ~ (vaiti) tiga*; olla aivan ~ vara moltyst; moltiga; inte knysta ett ord; ole ~ (vaiti) (älä puhu) siitä! håll tyst med det! tala inte om det! olla ~ kuin hauta vara tyst (tiga) som graven, -ttömyys tystnad; stillhet; ljudlöshet; sivuuttaa -ttömyydellä (vanh.) ks. vaiti ollen; förbigå med tystnad, -ttömästi ljudlöst jne. -tön ljudlös; (puhumaton) mållös; tyst; (ääneti oleva) stillatigande; (mykkä) stum; ~ filmi (mykkä filmi) stumfilm; ~ yhtiömies (osakas) kommanditär -en -er.

ään I i 1. (luonnon ym.) ljud; ei kuulunut -Iältään inte ett ljud hördes; se esti -en kuulumasta det förtog ljudet; kellon ~ klockans klang; toinen ~ tuli kelloon det blev annatääniaalto

ljud i skällan; -lä eristävä ljudisolerande; -lä nopeampi lentokone överlj udsplan; (mus. sävel) ton. 2. (el.) läte -t -n. 3. (hnk.) (puhe-, laulu~) röst -en -er; (sävellyks.) stämm[a -an -or; (puhelu~) mål; hänellä oli oivallinen ~ han hade en präktig röst. 4. (äänest.) röst; antaa -ensä avge sin röst (sitt votum); rösta, votera; vrt. äänestää. 5. (snl.): hän ei päässyt -een (puhumaan) han fick inte ordet (kom inte till orda), (j. ei saanut suunvuoroa) fick inte muntur; yhteen -een med en mun (en röst); alla på en gång; (yksimielisesti) en-, sam|-stämmigt; puhua yhteen -een (m.) tala i mun(nen) på varandra; pitää -tä jst väsnas om ngt; (toitottaa jtk) basunera ut ngt; olla -essä (pärpättää) hålla låda; (puhua) tala; ha ordet; låta höra sig; voittaa -ellään överrösta; päästämättä -täkään utan att låta ett ljud undslippa sig; vähin-in i tysthet; i smyg; sivuuttaa vähin -in förbigå med tystnad, ääni I [aal to ljudvåg, -aines (hnk.) röstmaterial. -aistimus ljudförnimmelse, -ala (hnk.) röstläge; ton|omfång, -läge; röstomfång; register; vrt seur. -alue (hnk.) röstomfång; (soittimen) ljudområde, -arvo ljudvärde, -asema röstläge, -asteikko (sävel~) tonskala; (äänest.) röstskala, -aukko ljudhål. -auto ks. äänitysauto, -elimistö röst|appa-rat, -organ (pl), -elin röstorgan, -elokuva ljud-, ton-, tal|film. -huuli (hnk.) stämband, -hälytin akustisk alarmanordning. -jänne (hnk.) stämband -et -. -kalvo membran -en -er (-et -). -kerta (er. ur.) regist|er -ret -. -kirja]judbok. -kulissi(t) (rad. ym.) ljudkuliss. -kuvaus ljudfilmning, -laji 1. (äänensävy) ton; häijyssä ~ssa i försmädlig (elak) ton. 2. (vanh.) ks. sävellaji, -levy grammofon[skiva, -platta; (j.) skiva, (-konsertti grammofonkonsert. -musiikki grammofonmusik.) -lippu röstsedel, -luettelo (äänestys~) röstlängd, -luku röst|antal, -siffra; röstetal, -lähde ljudkälla, -matto ljud-, buller|matta. -merkki ljudsignal, -miina akustisk mina. -muuri ljudvallen, -määrä röstetal, röst|siffra, -antal, -nauhaljudband, -nen ljudande; (yhd.) -röstad, -ljudd, -mäld; (mus.) -stämmig; kova~ hög|röstad, -ljudd, -mäld; kaksi~ tvåstämmig; kaunis~ som har vacker klang, ton, vackert ljud (vacker röst, stämma), med vacker ton, klang, röst (stämma); (kauniilta kaikuva) väl|klingande, -ljudande, -oikeudeton icke röstberättigad. -oikeus rösträtt, (-asia rösträttsfrågan, -ikä rösträttsålder, -liike rösträttsrörelse, -olot pl rösträttsförhållanden, -uudistus rösträttsreform.) -oikeutettu ks. -valta i-n e n. -opaste akustisk signal, -oppi (fys.) ljudlära; akustik -en. -poiju ljudboj. -rako (an.) ljudspringa, -rasia ljuddosa, pickup -en. -rauta stämgaff|el -eln -lar. -reikä ljudhål. -rekisteri 1. (ur.) register. 2. ks. -a 1 a. -stö ks. -kerta, -sysäys ljudimpuls, -säätö ks. äänen sää tö. -te ks. le vy te, nauhoite, (-arkisto ljudarkiv.) -telioste

ljudeffekt -en -er. -torvi (auton) signalhorn

-et -; (kuv., leik.) språkrör, -ttämö ljudin-spelnings|studio, -ateljé, -ttää* 1. (elolz.) ljudsätta*. 2. ks. n a u h o i t t a a, levy t-

— äärelle äär

tää. -tys (elok.) ljud [montage -t, -inspelning; ljudsättning; ljudåtergivning; vrt. nauhoitus, levytys, (-auto radiobil; inspelningsbil.) -ura ljudspår, -uurna rösturna. -vaikutelma ljudintryck -et -valli ks. -m u u r i; murtaa, läpäistä ~ spränga, genombryta ljudvallen, -valta rösträtt, -valtainen röstberättigad, -varat pl (hnk.) röstresurser, -varsi ljudarm. -virta ljudström; ström av toner, äänne* (kiel.) ljud -et -. äänne[[aines ljudelement -et -. -arvo ljudvärde. -asu ljud|struktur, -dräkt; fonetisk struktur (dräkt). -historia ljudhistoria, -htiä ks. -11 ä. -ilmiö ljudföreteelse, -kieli ljudspråk, -kirjoitus ljud-, fonetisk skrift, -laillinen ljudlags enlig, -laki ljudlag, -llä* (lausuilla) orda, yttra; (puhua) tala; (päästellä ääniä) ge* ett ljud (ifrån sig); låta höra (ge ifrån sig) ett (oartikulerat) läte (ljud); (lapsi) gny; kvida; ruisrääkkä ääntelee kornknarren låter höra sitt knarrande (läte), -merkki ljudtecken, -opillinen fonetisk; prosodisk. -oppi (kiel.) ljudlära; fonetik; prosodik-en. -rakenne ljudstruktur, -ryhmä ljudgrupp, -vastine ljudmotsvarighet. -yhtymä ljudförbindelse, -yhtäläisyys ljudlikhet.

ään[inähdellä * ks. -n ä h t ä ä. -nähdys ljud

-et -; (el.) läte -t -n; (hiiskahdus) knyst -et. -nähtää* ge* ett ljud (ifrån sig); (vrt. h i i s-k a h t a a); knysta2, -nös (kiel.) fonem -et -. -teellinen fonetisk, -teellisesti fonetiskt.

ään teen [[mukainen (f on.) ljudenlig, fonetisk, -mukaisuus ljudenlighet, -mukaus (vanh.); ks. ääntiönmukaus. -muutos ljud|-förändring, -övergång -en -ar. -siirros ljud-skridning. -vaihdos ljudväxling; (ruots. vrb.) avljud -et. -ään te |[inen (yhd.) med . . . ljud; lyhyt~ med korta ljud. -leminen, -ly ordande, yttrande; talande; ljudande; läte -t -n. ään ten | [enemmis tö röst|pluralitet, -övervikt, -majoritet, -hukka röstförlust, -jakauma röstfördelning, -

kalastelu (j., halv.) röst|-fiske, -fångeri, -värvning; vrt. v a a 1 i k a-1 a s t u s. -lasku rösträkning, -menetys röstförlust.

ääntiö vokal -en -er; vrt. vokaali, -nmu-

kaus (kiel.) omljud; metafoni -(e)n. ääntyj|mäpaikka artikulationsställe, -mätapa artikuleringssätt. -mätön stum. -ä* ljuda *; (kiel.)^ uttalas, ääntäminen uttal -et; artikulation, ääntämis I |harjoi tus (kiel.) uttalsövning, -kohta artikulationsställe, -merkintä uttalsbeteckning. -ohje uttalsanvisning, -oppi fonetik; uttalslära; ortoepi -(e)n. -sanakirja uttals|lexikon, -ordbok, -tapa artikuleringssätt; uttalssätt. -vaikeus uttalssvårighet, -vika, -virhe uttalsfel. ään[|tämys ks. -t ä m i s t a p a. -tää* uttala; artikulera, -tö ks. -t ä m i n e n. (-elimet tal-, röst|apparat; talorgan pl.)

aare| en ks. -lie.

ääre|[ishermosto det perifera nervsystemet, -lie bredvid; kosken -lie oli syntynyt sahalaitos ett sågverk hade uppstått invid for-

sen. -llinen (mal., fil.) ändlig, -llisyys ändlighet; (ajallisuus) timlighet. -llä, -ssä (postpadv.): jnk -ssä (in)vid, bredvid ngt; i närheten av ngt; kahvikupin -ssä vid en kopp kaffe; lasin -ssä vid ett glas; vrt. ääri. -stä från (närheten av) ngt; hän huusij pöydän ~ han ropade där han satt vid bordet; vrt. ääri.

ääre||ttémyys ändlöshet, oändlighet; omätlighet. -ttömästi ändlöst, oändligt, -tön ändlös; (mal., fil.) oändlig; transfinit; (rajaton) gränslös; (mittaamaton) omätlig; måttlös; ofantlig; ytterlig; (viime[inen]) yttersta (sup.); -Uomiin i oändlighet; i det oändliga; till det yttersta; -ttömän suuri ofantligt stor; kolossal; ~ kaukaisuus ett ändlöst fjärran; -ttömän merkki (mat.) oändlighetstecken (00).

äär|i (raja) gräns -en -er; (reuna) rand -en ränder; kant -en -er; (pää) änd|e -en -ar; (parras) brädd -en -ar; ~ään myöten täynnä fylld till brädden; proppfull; kaikilta maailman ~ltä från alla världens hörn (kanter); maailman till världens ände; jnk -ellä invid (framför) ngt; nära intill ngt; jnk -estä från (närheten av) ngt; jnk -een, -elle (viereen) bredvid ngt; (luo) (in)till ngt; kaikilta maan ~ltä från alla landsändar; vrt. ääressä, äärestä.

äärij|alue ytter-, gräns|område. -arvo gränsvärde. -mmilleen till det yttersta; tilanne

on ~ kärjistynyt situationen är till ytterlighet tillspetsad (ytterst kritisk). - niinillään: jk on ~ ngntng har nått sin kulmen (har kulminerat), -mmäinen yttersta (sup.); (liiallinen) ytterlig; (jyrkkä) extrem; -mmäiseen saakka till det yttersta; -mmäisen vanhoillinen ytterst (till ytterlighet) konservativ; stockkonservativ, äärimmäis iaines ytterlighetselement, »kantainen radikal; extrem, -oikeistolainen (a.) höger|extrem, (s.) -extremist. -vanhoillinen ultra-, stock|konservativ. -vasemmistolainen vänster|radikal (s.) -en -er, (a.) -extrem, (s.) -extremist -en -er. -yys ytterlighet; -yyteen saakka ända till det yttersta; till ytterlighet; ytterligt; (huippuunsa) till sin spets, (-ame|s [tav. pl] -kset ytterlighetselement. -kanta ytterlighetsståndpunkt, -mies ytterlighetsman; extremist. -puolue ytterlighetsparti, -suunta ytterlighetsriktning. -tapaus extremt fall; ytterlighetsfall, -teoria ytterlighetsteori, -toimenpide ytterlighetsåtgärd.) ääri||oikeisto yttersta högern, -osa perifer del. -piirre kontur -en -er. -vasemmisto yttersta vänstern, -viiva ks. -piirre, (-kartta konturkarta, -kuva kontur|bild, -teckning; [varjokuva] sil[h]uett[bild] -en -er. -piirros, -piirustus konturteckning, -ton kontur-, form|lös.) -väli amplitud -en -er. ääs, ääts! (int. halv.) asch! äsch!

ö (kirj.) ö, Ö.

ödeema (lääk., vesipöhö, turvotus) ödem -et öhistä, öhkiä stöna; stånka; vrt. ähkyä, öi||nen nattlig; -seen aikaan nattetid; (yhd.): kaksi ~ två nätter gammal: viime~ den senaste nattens (gen.); nattens (gen.); viime-~ tulipalo eldsvådan senaste natt. -seltään om natten; nattetid, -sin nattetid; om nätterna.

öits||i (s. vanh.) nattvak, nattsol; (natt) vak |à -an -or; käydä -eissä gå på nattvaka. -ijä (hnm.) natt|suddare, -

sölare. ökä* 1. (s. j.) oväsen -det; rabald|er -ret.

2. (a. tpm.j.): ~ talo en stor, rik (bond)gård.

3. (savu, kuumuus) rök; hetta, ölistä (j., hnk., el.) tjuta; yla; vråla.

öljy olja; kastaa ~yn oljedränka. -astia olje|-kärl, -fat. -emulsio oljeemulsion, -eriste, -eristeinen olje|isolering, -isolerad, -happo oljesyra; oleinsyra. -haude oljebad. -huolto oljeförsörjning, -inen oljig; runsas~ oljerik. -johto oljeledning, -kakku (mv.) oljekaka. -kalvo oljefilm -en. -kanava oljekanal, -kangas oljeduk -en. -kannu oljekanna, -kasvi olje väx t. -katkaisija olje|brytare, -strömställare. -keitin (petroli~) fotogénkök. -keittämö oljeslageri. -kenttä oljefält. -kivi (-liuska) oljeskiffer; (-hiomakivi) oljebryne. (-teollisuus oljeskifferindustri.) -kuppi (kon.) olje-, (voitelu~) smörj |kopp. -käyttö oljedrift, -käyttöinen oljedriven, -lamppu olje-, fotogen|lampa. -lautta (iso -läikkä meressä) olje|fläck, -fält. -liuske oljeskiffer, -lähde oljekälla, -läikkä, -läiskä (vedessä) oljefläck. -lämmitteinen oljeeldad, -lämmitys oljeeldning, -löydös oljefyndighet. -maalaus (m. taid.) oljemålning, -maali oljefärg, -maidos oljeemulsion, -marja (oliivi) oliv -en -er. -metsä olivskog. -moottori oljemotor, -muuntaja olje transformator, -mylly oljekvarn, -mäinen oljeaktig. -mäki (Raam.) Olje-, (vanh.) Oljo|berget (määr.). öljyn||erotin oljeavskiljare. -jakelija oljeför-delare. -jalostamo ks. -puhdistamo.

-jäähdytin oljekylare, -kulutus oljeförbrukning. -paine oljetryck, -poistoputki oljeav-loppsrör. -poraus oljeborrning, -puhdistamo oljeraffinaderi, -puhdistin oljefilter, -tuotanto, -tuottaja olje|produktion, -producent, öljylipainos (kirjap.) oljetryck -et -. -palmu (ksv. Elaeis guineensis) oljepalm. -pellava oljelin -et. -pesu oljeschamponering. -pitoi-nen oljehaltig. -pitoisuus oljehalt, -poltin oljebrännare, -puku olje|kläder, -ställ -et -. -pumppu oljepump, -puserrin oljepress, -putki oljerör. -puu (ksv. Olea europaea) olivträd, oliv -en -er. (-lehto olivlund. -met-sä olivskog. -nkumi oleinharts -et. -nlehti olivblad, -nmarja oliv -en -er. -noksa oliv-kvist.) -ruukku oljekruka; (ant. m.) amfor|a -an -or. -saarto oljeblockad, -saippua oljetvål. -sora oljegrus. (-päällyste oljegrusbe-läggning. -päällysteinen: ~lie oljegrusbelagd väg; oljegrusväg.) -stää (mer.) tanka. - suppilo oljetratt, -säiliö olje|behållare, -cistern, -tank. -tahra oljefläck. -tamineet olje|kläder, -ställ -et -. -tehdas oljefabrik, -tiehyt (tkn.) olje|spår, (ksv.) -kanal, -tin* oljare, smörjare. -tisle oljedestillat. -trusti oljetrust. -tä olja; in|smörja, -olja. -ura (tkn.) oljespår. -vaate oljeduk; -vaatteet ks. -tamineet. -vernissa oljefernissa, -väri oljefärg, (-maalaus [taid.] oljemålning, -paino oljefärgstryck. -taulu olje|målning, -färgstavla.) -yntyä bli oljig; -yntynyt oljig, -äminen olj|-ning, -ande. öllöttää* (j.) ks. (katsoa) tollottaa,

toljottaa, öristä (onom.) (möristä) brumma; muttra; rossla.

överhaalari (j. vanh.) ks. suojapuku, öykkä|Iillä skryta, skrodera; hovera sig. -ily skryt -et, skroderande. -ri 1. (a.) stormodig. 2. (s.) skrodör; skrävlare; (pomo) pamp -en -ar; (räyhääjä) skränfock -en -ar. öylätti* (kirk.) oblat -en -er. -astia oblat|-skrin, -ask. -kapseli oblatkapsel, -lautanen paten -en -er. -rasia ks. -astia.

915; LIITE I

BIHANG I

Paikannimiä

Tähän luetteloon on otettu mukaan mm. kaikkien Suomen kaupunkien ja kauppaloiden sekä muiden tärkeimpien taajamien yms. nimet, myös yksikieliset, osoitukseksi siitä, mitä muotoa niistä yi. on käytettävä. Kuntien nimistä sen sijaan on otettu mukaan ainoastaan kaksikieliset, so. molem-mankielisinä käytetyt nimet. Valinta on pääosaltaan suoritettu Suomen tilastollisen vuosikirjan sekä Svenska ortnamn i Finland -julkaisun (Åke Granlund — Kurt Zilliacus) pohjalla. Suomalaisten paikannimien jälkeen on usein liitetty inessiivin (t. adessiivin) pääte osoittamaan, kumpia paikallissijoja, sisäisiä vai ulkoisia, niistä yi. käytetään: Raahe (-ssa), Helsin|ki (-gissä), Kau-niai|nen (-sissa), Rauma (-lia), Tampere (-elia), Kuusankosk|i (-elia).

Aasia Asien

Abessinia Abessinien

Adrian meri Adriatiska havet

Afrikka Afrika

Ahlai|nen -sissa Vittisbofjärd

Ahvenanmaa -lia Åland

Ahvenanmeri Ålands hav

Ahvenanrauma Södra Kvarken

Ahvenkosk|i -elia Abborfors

Aigeian meri Egeiska havet

Airisto -lia (Turku) Erstan

Alakainuu -lia (Ruotsi) Nederkalix

Alanko|maat -maissa Nederländerna

Alatornio -lia Nedertorneå

Ala veteli -ssä Nedervetil

Alavu|s -della Alavo

Albania Albanien

Albertin järvi Albertsjön

Aleu|tit -teillä Aleuterna

Algeria Algeriet

Alikartano (Mäntsälä) Frugård

Alimaalahti Yttermalax

Alppiharju (Hki) Åshöjden

Alppikylä (Hki) Alpbyn

Alppila -ssa (Hki) Alphyddan

Ambomaa -lia Ambolandet

Amerikan Yhdysvallat Amerikas Förenta

Stater (USA) Amerikka Amerika Amsterdamin saari Amsterdamön Andalusia Andalusien And [it -eilla Anderna Anskuu (Pohjan pit.) Antskog

Ortnamn

I denna förteckning har medtagits bl. a. namnen på alla Finlands städer och köpingar samt andra viktigare tätorter, också en-språkiga, då det är av vikt att veta, om de i allmänhet används i inre eller yttre lokal-kasus. Däremot har av namn på kommuner medtagits endast sådana som lyder olika i finskan och svenskan. Urvalet har i huvudsak gjorts på basen av Statistisk årsbok för Finland samt Svenska ortnamn i Finland (Åke Granlund — Kurt Zilliacus). Efter det finska ortnamnet har ofta utsatts inessiv- eller adessivändelse för att ånge, huruvida ifrågavarande ortnamn i allmänhet används i inre eller yttre lokalkasus: Raahe (-ssa), Helsin|ki (-gissä), Kauniaijnen (-sissa), Rauma (-lia), Tampere (-elia), Kuusankosk|i (-elia).

Antarktis ks. Etelämanner

An trea -ssa S:t Andree

Anttila (Porvoon mik.) Andersböle

Apulia Apulien

Arabia Arabien

Aragonia Aragonien

Araljärvi Aralsjön

Ardenn|it -eilla Ardennerna

Argentiina Argentina

Arkadia Arkadien

Arkangeli (Vienan kaupunki) Arkangelsk,

Archangelsk Ark tis ks. Pohjoiset napamaat Armenia Armenien Artjärv|i -ellä Artsjö Askai|nen -sissa (kunta) Villnäs Asovan meri Asovska sjön Assyria Assyrien Asturia Asturien Ateena Aten

Atlantin valtameri Atlantiska oceanen

Atlant I ti -illa Atlanten

Aulanjko -golla Aulanko, (enl.) Karlberg

Aunu|s -ksessa Olonèts

Aurajoki Aura å

Australia Australien

Babylonia Babylonien

Baffinin lahti Baffinsvik, Baffin Bay

Baijeri Bajern, Bayern

Baleaar|it -eilla Balearerna, Baleariska öarna Balkanin niemimaa Balkanhalvön Baltia(n maat) Balti|cum, -kum

917;Barön salmi Barösund Belgia Belgien Bengali Bengalen Bengalin lahti Bengaliska viken Beringin salmi Beringssund Berliini Berlin Bessarabia B essarabien Betsuanamaa Bechuanaland Biskaijan lahti Biscayabukten Boiotia Beotien Bosnia Bosnien Bospori Bosporen

Brittein saar|et -illa Brittiska öarna Bulgaria Bulgarien Bysantti Bysans Böömi Böhmen

Dalmatia Dalina tien

Dominikaaninen tasavalta Dominikanska

republiken

Eesti Estland Egypti -ssä Egypten Elimä|ki -ellä Elimä Eläintarha (Hki) Djurgården Emäsalo -ssa Emsalö Englan|ti -nissa England Enontekiö -ssä Enontekis Epoo -ssa, -seen (Porvoon mik.) Ebbo Espanja Spanien Espoo -ssa, -seen Esbo Espoonkartano Esbogård Espoonlahti Esboviken Etelä-Afrikan tasavalta Sydafrikanska republiken

Etelä-Haaga (Hki) Södra Haga Eteläinen Jäämeri Södra Ishavet Eteläiset napamaat Antarktis Etelä-Kaarela (Hki) Södra Kårböle Etelämanner Antarktis Etelämeri Söderhavet Eteläniemi Sydkap Etelä-Pohjanmaa -lia Sydösterbotten Eteläsatama (Hki) Södra hamnen Etiopia Etiopien Etu-Aasia Främre Asien Etu-Intia Främre Indien Etu-Töölö (Hki) Främre Tölö Euraasia Eurasien Eurajo|ki -elia Euraåminne Eurooppa Europa Evo -lia Evois

Filippiinien hauta Filippinergraven

Filippiin|it -eillä Filippinerna

Firenze Florens

Fiskari Fiskars

Foinikia Fenicien

Forssa -ssa Forssa, Forsa

Friisein saar|et -illa Frisiska öarna

Friisilä (Espoo) F risa ns Friisinmäki (Espoo) Frisbacka Fäärsaarjet -illa Färöarna

Galilea Galileen Galitsia Galizien Gallia Gallien Genova Genua Germania Gerillani» n Gotlanti Gotland Gruusia Grusien Grönlanti Grönland Göötajoki Göta älv Göötanmaa Götaland

Haaga (Hki) Haga

Haakoninlahti (Hki) Håkans vik

Haaparan|ta -nassa, -nalla Haparanda

Haapasaar|i -essa Aspö

Haapsalu (Eesti) Hapsal

Haikko (Porvoon mik.) Haiko

Hailuo|to -dossa Karlö

Hakalahti (Kokkola) Hakalax

Hakalehto (Espoo, huvilayhdysk.) Hagalund

Hakaniementori (Hki) Hagnästorg

Hakkila (Hels. pit.) Haxböle

Hakoisten linna Haga borg

Hakunila (Hels. pit.) Håkansböle

Hakuninmaa (Hki) Håkansåker

Halsua Hälsö

Haltiala (Hki) Tomtbacka

Hal tiatun turi H aldi tjocko

Haltiavuori (Hki) Högberget

Hamari (Porvoo) Hammars

Hamina -ssa Fredrikshamn

Hampuri Hamburg

Hanala (pysäkki) Hanaböle

Hanasaari (Espoo) Hanaholmen

Han|ko -gossa Hangö

Hankoniemi Hangö udd

Harakka (Hki) Stora Räntan

Harju (Hki) Ås

Harjuviita (Espoo) Åsbvsket

Harkova Harkov, Charkov

Harmaja -lia (Hki) Gråhara

Hartola -ssa Gustav Adolfs

Haukilahti (Espoo) Gäddvik

Hehrid|it -eillä Hebriderna

Heikinlaakso (Hki) Henriksdal

Heinola -ssa

Hella|s -assa, -aseen Hellas Helsingin pitäjä Helsinge Helsin|ki -gissä Helsingfors Henttaa (Espoo) Hemtans Hermanni (Hki) Hermanstad Herttoniem|i -essä (Hki) Hertonäs Hevossalm|i -essa (Hki) Hästnässund Hiekkaharju (Hels. pit.) Sandkulla Hietalahti (Hki) Sandviken Hietaniemi (Hki) Sandudd

918;Hietaranta (Hki) Sandstrand Hiidenmaa -lia (Eesti) Dagö Hiitti|nen -sissä H i tis Himan I ka -galla Himango Hinthaara -ssa Hindhår Hollan|ti -nissa Holland Honkanummi (Hels. pil.) Furu mo Houtskari -ssa Houtskär Huippuvuor|et -illa Spetsbergen Huitti|nen -si ssa Vi t ti s Humallahti (Hki) Hummelviken Huopalah|ti -dessa Hoplax Huovari Hovör

Huutoniemi (Vaasa) Roparnäs Hyrylä (Tuusula) Skavaböle Hyvinkää -lia Hyvin ge Hyväntoivonniemi Godahoppsudden Häme -essä Tavastland Hämeenkangas Tavastmon Hämeenkylä (Hels. pil., Elimäki) Tavastby Hämeenkyiän kartano (Hels. pil.) Tavast-kulla

Hämeenkyrö Tavastkyro Hämeenlinna -ssa Tavastehus Hämeen lääni Tavastehus län

Ii (Iin pitäjä) Ijo Iijoki Ijo älv

Iisalmji (kaup. -essa, mik. -ella) Idensalmi

lit| ti -issä I tis

Ikaali|nen -sissa Ikalis

Illyria Illyrien

Ilmajo|ki -elia Ilmola

Ilmajärvi ks. Ilmenjärvi

Ilmenjärvi limen

Ilola (Porvoon mik.) Illby

Ilomantsi -ssa Ilomants

Imatra -lia

Impilah|ti -delta Impilax Inari -ssa Enare; vrt. seur. Inarijärvi Enare träsk Indonesia Indonesien Inkeri Ingermanland Inkeroi|nen -sissa Ingerois Inkoo -ssa, -seen Ingå Intia Indien

Intian valtameri Indiska oceanen Iraani Iran; ks. Persia Irlannin meri Irländska sjön Irlan|ti -nissa Irland Islan I ti -nissa Island Iso-Belt Stora Bält Iso-Britannia Storbritannien Isojo|ki -ella Storå Isokari (Kustavi, majakka) Enskär Isokyrö (Isossakyrössä) Storkyro Iso Mustasaari (Hki) Stora Östersvartö Iso-Pässi (Hki) Stora Bässen Isosaar|i -essa 1. (Hki) Mjölö. 2. (Lohja) Storön

Isosuo (Hki) Storkärr Iso valtameri Siiliä havel Italia Italien Itä- Intia Ostindien Itälä (Pietarsaari) Östanpå Itämerenmaakunnat (hist.) Östersjöprovinserna

Itämeri Östersjön

Itänummi (Pietarsaari) Östermalm Itä-Saksa Östtyskland; ks. Saksan Demokraattinen Tasavalta Itävalta Österrike Itäväylä (Hki) Österleden

Jaava -ssa Java Jakari -ssa Jackarby Jakomä|ki -essä (Hki) Jakobacka Japani Japan Jepua -lia Jeppo

Joensuu 1. (kaup.) -ssa. 2. (kartano, Halikko) Åminne. 3. (Sipoo) Skräddarby gård Johanneksen pitäjä ks. Johannes Johanne| s -ksessa (-ksen pitäjässä) S: t

Johannes Jokioi|nen -sissa Jockis Joonian meri Joniska havet Jordania Jordanien Joroi|nen -sissa Jör oi s Jorvaksentie Jorvasvägen Juankosk|i -ella (Nilsiä) Strömsdal Juantehdas Strömsdals bruk Jugoslavia Jugoslavien Jussaari Jus(s]ärö Juudea Judéen Juuka -assa Juga Juu|tas -ttaalla Jutas Juutinrauma Öresund Juva -lia Jockas Jyllan|ti -nissa Jylland Jällivaara (Ruotsi) Gällivar Jämtlan[ti -nissa Jämtland Järvenperä (Espoo) Träskända Järvenpää -ssä (kaupunki) Järvenpää,

Träskända Järvikylä (Espoo) Träskbv Jätkäsaari (Hki) Busholmen Jäämeri Ishavet; Eteläinen ~ Södra Ishavet;

Pohjoinen ~ Norra Ishavet Jääsk|i -essä Jäskis

Kaarela -ssa Kårböle

Kaarenkylä -ssä (Porvoon mik.) Karsby

Kaarina -ssa S:t Karins

Kaarlela -ssa Karleby

Kaasmarkku Karlsmark

Kainuu (Suom. -ssa) Kajanaland, (Ruotsi

-lia) Kalix Kaipiai|nen -sissa Kaipiais Kai tal ali ti (Hki) Ilålvik Kaivoksela (Hels. pit.) Gruvsta

919;Kaivopuisto (Hki) Brunnsparken Kajaani -ssa Kaj ana Kajaanin linna Kajaneborg Kalannenä Dagerort Kal an | ti -nissa Kaland, Nykyrko Kalastajasaaren|to -nolla Fiskarhalvön Kaledonia (hist) Kaledonien Kalifornia Kalifornien Kalkki |nen -s issa Kalkis Kallio -ssa (Hki) Berghäll Kalliovuor[et -illa Klippiga bergen Kampania Kampanien Kamp|pi -in (Hki) Kampen Kanaanin maa Kanaan Kanarian saar|et -illa Kanarieöarna Kangas [ala -alla, -alle Kangasala Kanna|s -ksella ks. Karjalan kannas Kannelmäki (Hki) Gamlas Kanta-Häme Centraltavastland Kapkaupunki Kapstaden Kapmaa Kaplandet Karakallio (Espoo) Karabacka Karhujärvi (USA) Björnsjön Karhula -ssa

Karian meri Kariska havet Karibian meri Karibiska havet Karijo|ki -ella Bötom Karinai|nen -sissa Karinais Karjaa -Uä Karis Karjaanjoki Svartån Karjala Karelen

Karjalan kanna|s -ksella Karelska näset

Karjalohja -lia Karislojo

Karkalinniemi (Lohja) Karkali udde

Karkkila (ruukki, kauppala) Högfors

Karoliin|it -eilla Karolinerna

Karpaat|it -eilla Karpaterna

Karunjki -gissa (Suomi) (kunla), (Ruotsi)

(asema) Karungi; (pitäjä) Karl Gustav Karvasmäki (Espoo) Karvasbacka Kasala -ssa Kasaböle Kasavuori (Kauniainen) Kasaberget Kaski [nen -sissa Kaskö Kaskisaari (Hki) Svedjeholmen Kaspian meri Kaspiska havet Kastelholma (hist.) Kastelholm Kas tilia Kastilien Katajaluoto (Hki) (Stora) Enskär Katajanok[ka -alla (Hki) Skatudden Katalonia Katalonien Katariinanlaakso (Turku) Katrinedal Kaukasia Kaukasien Kauklah[ti -dessa Köklax Kaukoitä Fjärran Östern Kauko-Karjala Fj ärrkarelen Kauniai|nen -sissa Grankulla Kaunislahti (Karjaa,

pysäkki) Grundsjö Kaunissaari (Pyhtää) Fagerö Kausti|nen -sissa Kaustby Keimola -ssa (Hels. pii.) Käinby

Kellokosk|i -ella Mariefors Kellosaar|i -ella, -essa (Ilki) Skällarn Kemi -ssä Kemijoki Kemi älv

Kemijärv|i 1. -että (kauppala) Kemijärvi.

2. (järvi) Kemi träsk Kemiö -ssä Kimito Kenia Kenya Kerava -lia Kervo

Keski-Amerikka Centralamerika, Mellanamerika Keski-Eurooppa Centraleuropa Keski-Häme Centraltavastland Keski-itä Mellersta Östern, Mellanöstern Keski-Pohjanmaa Mellanösterbotten Keski-Suomen lääni Mellersta Finlands län Keski-Suomi Mellanfinland Kesälah|ti -delta Kesälax Kesäranta (Hki) Bjallbo Keuruu -lia Keuru Kihti Skiftet Kiimin[ki -gissä Kiminge Kiina Kina Kilo (Espoo) Kilo Kiova Kiev

Kirkkoniem[i -essä (Norja) Kirke|nes (-näs)

Kirkkonumm|i -ella Kyrkslätt

Kirkniemi (Lohja) Gerknäs

Kisa (pysäkki, Tammisaari) Leksvall

Kitee -Uä Kides

Kiukai|nen -sissa Kiukais

Kivenlahti (Espoo) Stensvik

Kivenna|pa -valla Kivinebb

Kivihaka (Hki, Haaga) Stenhagen

Kivikko (Hki) Stensböle

Kivinokka (Hki) Stenudden

Klaukkala (Nurmijärvi) Klövskog

Kluuvi (Hki) Gloet

Koitajoki Koida älv

Koivisto -lia (ent. Viipurin l.) Björkö

Koivu ho vi (Espoo, pysäkki) Björkgård

Koivulah|ti -della K vevlax

Koivuniemi Björkudden

Kokemäenjoki Kumo älv

Kokemä|ki -ellä Kumo

Kokinkylä (Espoo) Kockby

Kokkola -ssa Gamlakarleby

Kolmen valtakunnan pyykki Treriksröset

Kohnperä (Espoo) Kolmpers

Kolp|pi -issa Kållby

Konala -ssa (Hki) Kånala

Konevitsa Konevits

Konstantinopoli (Istanbul, Stambul) Konstantinopel Kontiolah|ti -della Kontiolax Kontula (Hki) Gårdsbacka Kordillieerjit -eillä Kordillererna Korkeakosk|i -ella (kylä, koski) Högfors Korkeasaar|i -essa (Hki) Högholmen

Koroi|nen -sissa Korois

920;Korpilah|ti -della Korpilax Korppoo -ssa Korpo

Korsholma 1. (pil.) ks. Mustasaari. 2. (hist.)

Korsholm Koskela (Hki) Forsby Koskelo (Espoo) Skrakaby Koskenkylä (Pernaja) Forsby Koskenmäki (Espoo) Forsbacka Kosk|i -elia Koskis Kotka -ssa Kouvola -ssa

Koverhaara (Tenhola) Koverhar Krakova Krakau, Krakow Kreeta Kreta Kreikka Grekland

Kristiinankaupun|ki -gissa Kristinestad Kroatia Kroatien

Kruunun|haka -haassa (Hki) Kronohagen Kruununkylä (Kruunupyy, asema) Kronoby Kruunupyy -ssä (pitäjä) Kronoby Kruunuvuoren selkä (Hki) Kronbergsfjär-den

Kuhmoi|nen -sissa Kuhmois

Kuitia -ssa Kvidja

Kuivasaari (Hki) Torra Mjölö

Kulloonkylä (Porvoon mik.) Kulloby

Kulosaari (Hki) Brändö

Kultaranta Gullranda

Kumpula (Hki) Gumtäkt

Kuninkaala (Hels. pii.) Fastböle

Kuninkai|neil -sissa (Espoo) Konungsböle

Kunnaria (Espoo, Lohja) Gunnars

Kuola -ssa Köla

Kuollut meri (Kuolleen meren) Döda havet Kuopio -ssa Kupittaa -lia Kuppis Kurkijo|ki -elia Kronoborg Kurttila (Espoo) Kurtbv Kustaanmiekan salmi (Hki, Suomenlinna) Gustavssvärds sund

Kwstaanmiekka (Hki, Suomenlinna) Gustavssvärd Kustavi -ssa Gustavs Kuuba Cuba, Kuba Kuurinmaa -Ua (hist.) Kurland Kuusankosk|i -elia Kuusisaar|i -essa (Hki) Granö Kuusisto -ssa Kustö Kyklad|it -eilla Kykladerna Kymenlaakso Kymmenedalen Kymen lääni Kymmene Iän Kymi -ssä Kymmene Kymijoki Kymmene älv Kyminkartano -ssa Kymmenegård Kymintehdas Kymmene bruk Kypro|s -ksessa Cypern

Ky rö n jok! Ky ro älv

Kyröskosk|i -elia Kyrofors Kyttälä (T:re ym.) Skyttälä Käkelä (Siuntio, pysäkki) Göks

Käkisalm|i -essa Kexholm Kälviä -llä Kelviå Käpylä -ssä (Hki) Kottby Köli Kölen Köyliö -ssä Kjulo Köyliönjärvi Kjulo träsk Köökari Kökar Kööpenhamina Köpenhamn

Laajalahti (Espoo, as. alue) Bredvik; (Hki,

lahti) Bredviken Laajasalo -ssa (Hki) Degerö Laakso (Hki) Dal Laaksolahti (Espoo) Dals vik Laatokka Ladoga Lahela (Tuusula) Finby Lahnus (Espoo) Lanus Lah|ti -dessa Lahtis Laihia -lia Laihela Laitila -ssa Le tala Lammi -lia Lampis Lapinjärv[i -ellä Lappträsk Lapinkylä (Hels. pil., Kirkkonummi) Lapp-böle

Lapinlah|ti 1. -della (Kuop. I.) Lapinlax.

2. -dessa (Hki) Lappviken Lapinniemi ks. Turjanniemi Lappeenranj ta -nassa Villmanstrand Lap|pi -issa Lappland Lappohja (Tenhola) Lappvik Lapua -lia Lappo Lapväärt|ti (-issä) Lappfjärd Lassila (Hki) Lassas Latvia Lettland Laukaa -ssa Laukas Lauritsala -ssa

Lauttasaarji -essa (Hki) Drumsö Lavansaari Lövskär Lehtimäki (Espoo) Lövkulla Lehtisaari i -essa (Hki) Lövö Lempäälä -ssä Lembois Lemu -lia Lemo Leposaari (Hki) Vilan

Leppäluo|to -dossa (Pietarsaari) Alholmen

Leppävaara (Espoo) Alberga

Levant|ti -issa Levanten

Libya Libyen

Lieksa -ssa

Lielahti (Tampere, Parainen) Lielax Lie| to -dossa Lundo Liettua (hist.) Litauen Liguria Ligurien Liivinmaa -lia (hist.) Livland Limin|ka -gassa, -galla Limingo Linnai|nen -sissa (Hels. pit.) Linnais; (Mäntsälä) Lindnäs

Linnamäki (Porvoo) Borgbacken

Linnanaukko (Turku) Slottsfjärden Linnanmäki (Hki) Borgbacken Linnanpelto (Sipoo) Borgby

921;Lintuvaara (Espoo) Fågelberga

Liperi -ssä Libelits

Littoi|neil -sissa Littois

Liuskasaari (Hki) Skifferholmen

Livadia Livadien

Lofoot|it -eilla Lofoten

Lohikäärme vuoret Dra k b er gen

Lohja -lia Loj o

Lohtaja -lia Lochteå

Loimaa -lia Loimijoki

Lokalah|ti -della Lokalax

Lombardia -ssa Lombardiet

Lommila (Espoo) Glöms

Lontoo -ssa, -seen London

Lop|pi -ella Loppis

Louheia (Hels. pil.) Klippsta

Louhisaari (kartano) Villnäs

Lounaisrannikko (Espoo) Sydvästkusten

Loviisa -ssa Lovisa

Luhan|ka -gassa, -galla Luhango

Lumpari (Ahvenanmaa) Lumparn

Luoma (Kirkkonummi) Bobäck

Luopioi|nen -sissa Luopiois

Luostarinmäki (Turku) Klosterbacken

Luo|to (kunta) -dossa Larsmo; (Hki) -dolla

Klippan Luulaja -ssa (Ruotsi) Luleå Lyypek|ki -issä Lybeck Lyökki (majakka) Lökö Lähderanta (Espoo) Källstrand Lähi-itä -idässä Främre Orienten Länsi-Pohja -ssa Västerbotten Länsi-Saksa Västtyskland; ks. Saksan Liittotasavalta

Länsisalmi (Hels. pil.) Vestersundom Länsisatama (Hki) Västra hamnen Länsitoukki (Hki) Västertokan Länsiväylä (Hki) Västerleden Läntelä (Pietarsaari) Västanpå

Maalah ti -della Malax Maaria -ssa S:t Marie Maarianhamina -ssa Mariehamn Makedonia Makedonien Maksamaa -lia, -ssa Maxmo Malmi -lia (Hki) Malm Malminkartano (Hki) Malmgård Mankkaa -lia (Espoo) Mankans Mankki (Espoo) Mankby Mantsuria Mandschuriet Mariaan Ii t -eilla Marianerna Marjaniem|i -essä (Hki) Marudd Marmara-meri Marmarasjön Marok|ko -ossa Marocko Martinkylä (Espoo, Sipoo, Hels. pit.) Mårtensby

Martinlaakso (Hels. pit.) Mårtensdal Martinmäki (Espoo) Mårtensbacka Marttila -ssa (kunta) S:t Mårtens; (Hki)

Martas

Masala (Kirkkonummi) Masaby Matalat-saaret Låga öarna Matinkylä (Espoo) Mattby Maunula (Hki) M ansa s Maununne va (Hki) Magnuskärr Mauretania Mauretanien Meilah|ti -dessa (Hki) Mej lans Meksiko Mexilco, -ko Meikki (Ilki) Melkö Mellunkylä (Hki) Mellungsby Melto!a (Karjaa) Mjölbolsta Merenkurkku Kvarken Merikaarto Merikart Merikarvia -lia Sastmola Mesopotamia Mesopotamien Messukylä -ssä (T:re) Messuby Metsälä (Hki) Krii meri skog Miessaar|i -essa (Espoo) Karlö Mikkeli -ssä S;t Michel Moikipää (Korsnäs) Molpe Mongolia Mongoliet Moskova Moskva Munapirtti (Pyhtää) Mogenpört Munkkiniem|i -essä (Hki) Munksnäs Munkkisaar|i -essa (Hki) Munkholmen Munkkivuor|i -essa (Hki) Munkshöjden Muolaa M oi a

Musta meri (Mustan meren) Svarta havet Mustasaar|i -essa (kunta) Korsholm; (Hki)

Svartholmen Mustikkamaa -lia (Hki) Blåbärslandet Mustio -lia (Karjaa) Svartå Muulo (Espoo) Mulby Muurala (Espoo) Mörby Muurmanni -lia Murmansk Myllykallio -lia (Hki) Kvarnberget Myllykylä (Espoo, Tuusula, Myrskylä) Kvarnby

Myllypuro (Hki, Espoo) Kvarnbäcken Mynttilä (Espoo) Myntböle Mynämä|ki -essä Virmo Myrkky Mörtmark Myrskylä -ssä Mörskom Mäkiluoto (Kirkkonummi) Makilo Mäkkylä (Espoo) Mäkkylä Mänt|tä -ässä

Mäntymäki (Hki) Tallbacken Määri Mähren

Naantali -ssa Nådendal

Nahkela (Tuusula) Nackskog

Naissaar|i -essa (Eesti) Nargö

Napamaat Polarländerna

Napoli Neapel

Napue -lia Napo

Naurissaari (Hki) Rovholmen

Nauvo -ssa Nagu

Nettaa (Espoo) Snettans

Neuvosto-Venäjä -llä Sovjet-, Rådsryssland

Nevanlinna (hist.) Nyenskans

922;Niemelä (Espoo) Niemis Niemenmäki (Hki) Näshöjden Nihti (Hki) Knekten Niili Nilen

Niipperi (Espoo) Nipert

Niittykumpu (Espoo) Ängskulla

Niittylä (Hki) Ängsåker

Nikkilä Nickby

Niskala (Hki) Nackböle

Niu va(nniem|i) -essä (Kuopio) Fagernäs

Njassamaa Nyassaland

Nokia -lia

Noormark|ku -lissa Norrmark Norja Norge

Norjan Lappi Norska lappmarken

Norlan|ti -nissa Norrland

Norsunluurannik|ko -olla Elfenbenskusten

Nousiai|nen -sissa Nousis

Nubia Nubien

Nuijala (Espoo) Klo b b skog

Numm|i -ella Nummis

Nupuri (Espoo) Nupurböle

Nurme|s -ksessa

Nuuksio -ssa (Espoo) Noux

Nuutajärv|i -ellä Notsjö

Närpiö -ssä Närpes

Nöykkiö (Espoo) Nöykis

Ohotan meri Ohotska sjön Oittaa (Espoo) Oitans Olari (Espoo) Olarsby Olavinlinna Olofsborg Oravai|nen -sissa Oravais Orismala -ssa Orisberg Orjajärvi (USA) Slavsjön Oseania Oceanien Otaniem|i -essä (Espoo) Otnäs Oulai|nen -sissa Oulais Oulu -ssa Uleåborg

Oulujo|ki 1. (joki) Ule älv. 2. (kunla) -ella

Uleåborgs landskommun Oulujärvi Ule träsk Oulunkylä -ssä (Hki) Åggelby Outoori Ådörarna

Paatti I nen -sissa Patis Padova Padua Paimio -ssa Pemar Paippi|nen -sissa (Sipoo) Paipis Pajamäki (Hki) Smedjebacka Pakankylä (Espoo) Backby Pakila (Hki) Baggböle Paldiski (Eesti) Baltischport Palestiina Palestina Paloheinä (Hki) Svedängen Palosaarji -es s a (Vaasa) Brändö Paltamo -ssa Paldamo Pappilankylä (Espoo) Prästgårdsby Paraijnen -sissa P arga s Pariisi Paris

Parolan nummi Parola malm

Pasila (Hki) Fredriksberg, Böle

Patagonia Patagonien

Patterinhaka (Turku) Batterihagen

Peippola (Porvoo) Pepot

Peipsi, Peipusjärvi (Eesti) Peipus

Pellin|ki -gissä Pellinge

Pelto (Espoo) Åker

Perinki (Espoo) Sperrings

Perma (hist.) Bjarmaland

Pernaja -ssa Pernå

Perniö -ssä Bjärnå

Persia Persien

Persian lahti Persiska viken

Pertteli -ssä S:t Bertils

Perämeri Bottenviken

Perä-Pohjola Nordbotten

Petjärvi Strömfors bruk

Petolah|ti -della Petalax

Petroskoi (Äänislinna) Petrosavodsk

Pieksämä|ki -ellä

Pietarhovi Peterhof

Pietari (hist.) Petersburg

Pietarsaaren maalaiskunta Pedersöre

Pietarsaar|i -essa Jakobstad

Pihlajamäki (Hki) Rönnbacka

Pihlajasaaret (liki) Rönnskären

Piikkiö -ssä Pikis

Piitime -ssä (Ruotsi) Piteå

Pikku Mustasaari (Hki) Lilla Östersvartö

Pinjai|nen -sissa Billnäs

Pirkkala Birkala

Pirkkola (Ilki) Britas

Pirttikylä -ssä Pörtom

Pirttisaari Pörtö

Pitkäniitty (Espoo) Långängen

Pitkäsilta (Hki) Långa bron

Pitäjänmäki (Hki) Sockenbacka

Pohja -lia, Pohjan pitäjässä Pojo

Pohjankuru -ssa Skuru

Pohjanlahti (Pohjanpitäjänlahti) (Pohjan

pit.) Pojo viken Pohjanlahti Bottniska viken Pohjanmaa -lia Österbotten Pohjanmeri Nordsjön Pohjan pitäjä ks. Pohja Pohjoinen Jäämeri Norra Ishavet Pohjois-Amerikka Nordamerika Pohjoiset napamaat Arktis Pohjois-Haaga (Hki) Norra Haga Pohjois-Karjala Nordkarelen Pohjois-Karjalan lääni Norra Karelens län Pohj ois-

Pohjanmaa -lia Nordösterbotten Pohjoissatama (Hki) Norra hamnen Polynesia Polynesien Pomark|ku -ussa På mark Pommeri Pommern Pori -ssa Björneborg Porkkala (Kirkkonummi) Porkala Pornai[nen -sissa Borgnäs,

923;Portugali Portugal Porvoo -ssa, -seen Borgå Porvoonjoki Borgå å Praha Prag Preussi -ssa Preussen

Puistola (laituri) Fastböle; (Hki) Parkstad Pukinmä[ki -ellä Bocksbacka Punainen meri Röda havet Punavuoret (Hki) Rödbergen Punkalaidun -lumella Pungalaitio Puola Polen

Puolan|ka -galla Puolango

Puolari (Espoo) Bolarskog

Puotila (Hki) Botby gård

Puoti|nen -sissa (Espoo) Bodom

Puotinharju (Hki) Botbyhöjden

Purola (Vaasa) Bobäck

Pyhtää -Itä Pyttis

Pyhävuori Bötombergen

Pyreneiden niemimaa Pyreneiska halvön

Pyren|eet, -eiden vuoret Pyreneerna

Pyterlah|ti -dessa Pyterlax

Pyöli (Espoo) Bölsby

Pähkinälinna Nöteborg

Pähkinä|linna, -saari Schllisselburg

Pähkinärinne (Hels. pit.) Hasselbacken

Pähkinä|saari, ks. -linna

Päivölä -ssä (pysäkki) Solberg

Pännäi|nen -sissä Bennäs

Pääsiäissaari Påskön

Pöytyä -Itä Pöytis

Pöytävuori Taffelberget

Raahe -ssa Brahestad Raala (Nurmijärvi) Råskog Raasepori -ssa Raseborg Raippaluo|to -dossa Replot Raisio -ssa Reso Rajajoki Systerbäck Rajakylä (Hels. pit.) Råby Rajasaari (Hki) Råholmen Rankki Rankö Ranska Frankrike Rantsila Frantsila Rastaala (Espoo) Trastmossen Ras tila (Hki) Rastböle Rauma -lia Raumo Raumanmeri Raumosjön Rau| tu -dussa Rautus Reijola (hist. Hki) Grejus Reimaria (Hki) Reimars Rein Rhen

Rekola 1. (Hels. pit., kylä) Hanaböle. 2.

(Hels. pit., pysäkki) Räckhals Reposaar|i -essa Räfsö Revonlah|ti -della Revolax Rii|ka -assa Riga Riilahdenselkä Rilaxfj ärden Riilah|ti -della Riiax

Ristiina -ssa Kristina

924;

Roihuvuor|i -essa (Hki) Kasberget

Romania Rumänien

Rooma Rom

Rovaniem|i -ellä

Ruhnu (Eesti) Runo

Ruija (Norja) Finnmarken

Ruissalo (Turku) Runsala

Runosaari ks. Ruhnu

Ruoholah|ti -dessa (Hki) Gräsviken

Ruokolah|ti -della Ruokolax

Ruotsi -ssa Sverige

Ruotsinkylä (Hels. pit., Tuusula) K leine t-skog; (Ruotsinpyhtää) Svenskby Ruotsinkylänkartano (Tuusula) Johannisberg

Ruotsin Lappi Svenska lappmarken Ruotsinpyhtää -Itä Strömfors Ruotsinsalmi Svensksund Ruskeasuo -lia (Hki) Brunakärr Rymättylä -ssä Rimito Ryssänniitty (Espoo) Ryssängen Rääveli (hist.) ks. Tallinna Röylä (Espoo) Rödskog

Saarenmaa -lia (Eesti) Ösel

Saaristomeri Skärgårdshavet

Sahalah|ti -della Sahalax

Saimaa Saimen

Saimaan kanava Saima kanal

Saksan demokraattinen tasavalta (Itä-

Saksa) Tyska demokratiska republiken Saksan liittotasavalta (Länsi-Saksa) Förbundsrepubliken Tyskland Saksi Sachsen Salmi -ssa Salmis

Salmisaarji -essa (Hki) Sundholmen Salo -ssa

Salpausselkä Stängselåsen Santahamina (Hki) Sandhamn Sardinia Sardinien Sarvilahti Sarvlax

Satakun|ta -nassa Satakunta, Satakunda

Sauvo -ssa Sagu

Savo -ssa Savolax

Savoiji Savoyen

Savonlinna -ssa Ny slott

Seili Själö

Seinäjo|ki -elia Seinäjoki, Östermyra

Seiskari -ssa S ei t skär

Selkämeri Bottenhavet

Sepänkylä (Espoo, Mustasaari) Smedsby

Serbia (hist.) Serbien

Seurasaar|et -ilta Sällskapsöarna

Seurasaar|i -essa (Hki) Fölisön

Seutula (Hels. pit.) Sjöskog

Siikai|nen -sissa Siikais

Siipyy -ssä Sideby

Siltamäki (Hki) Brobacka

Siltasaar|i -elia, -essa (Hki) Broholmen

Siltavuoren satama (JTlii) BrobergshamnenSilvola (Hels. pil.) Sillböle Siperia Sibirien Sipoo -ssa, -seen Sibbo Sirpalesaari (Hki) Flisholmen Sisilia Sicilien Siuntio -ssa Sjundeå Skandinavia Skandinavien Skoone ks. Skåne Skotlan[ti -nissa Skottland Skåne -ssa Sleesia Schlesien Smoolan|ti -nissa Småland Sodorna Sodom Sokaluo|to -dossa S oklot Sompasaari (Hki) Sumparn Sorjo -ssa Sorjos Sortavala -ssa S or da vala Soukka (Espoo) Sökö Suitia -ssa Svidja Sulva -lia, -ssa Solf, Solv Sumiai|nen -sissa Sumiais Suolah|ti -dessa Suomenlahti Finska viken Suomen Lappi Finska lappmarken Suomenlinna Sveaborg Suomenoja (Espoo) Finnå Suomenkylä (Porvoon mik., Ruotsinpyhtää) Finnby Suom|i -essa Finland Susisaari (Hki) Vargön Suurmetsä (Hki) Storskog Suursaar|i -essa -ella Högland Suutarila (Hki) Skomakarböle Suvilahti (Vaasa) Sunnanvik; (Hki) Södervik

Suvimetsä (Espoo) Söderskog

Suvisaaret (Espoo) Sommarö

Svartholma -ssa (hist.) Svartholm

Sveanmaa Svealand

Sveitsi Schweiz

Syväri -lia Svir

Syyria Syrien

Säppi Säbbskär

Särkisalo (Turun t.) Finby

Särk|kä -ässä (Hki, Suomenlinna) Långören

Säämin|ki -gissä Säminge

Sörnäi|nen -sissä (Hki) S ornäs

Sörnäisten satama (Hki) Sörnäs hamn

Taalainmaa (Ruotsi) Dalarna Taalinteh|das -taalla Dalsbruk Taavet|ti -issa Davidstad Taavinkylä (Espoo) Dåvitsby Tahvonlahti (Hki) Stansvik Taivallah|ti -dessa (Hki) Edesviken Taivaskallio (Hki) Himmelsberget Taivaskero (Pallastunturi) Himmelriket Taivassalo -ssa Tövsala Taka-Intia Bortre Indien Taka-Töölö (Hki) Bortre Tölö

Takkula (Espoo) Tackskog Tallinna -ssa Reval Tammerkoski Tammerfors Tamminiemi (Hki) Ekudden Tammisaar|i -essa Ekenäs Tammisalo (Hki) Tammelund Tampere -ella Tammerfors Tanska Danmark Tapanila (Hki) Mosabacka Tapaninkylä (Ilki) Staffansby Tapanin vainio (H k i) Staffansslätten Tapiola (Espoo) Hagalund Tarmola (Porvoo) Östermalm Tartto (Eesti) Dorpat Tarvaspää (Espoo) Linudden Tasmania Tasmanien Tattarisuo (Hki) TaUarmosseri Thaimaa Thailand Teerijärv|i -ellä Terjärv Teijo -lia Tykö Teili Delet Tenhola -ssa Ténala Tenojoki Tana älv

Tervasaar|i -elia, -essa (Hki) Tjärholmen

Teuva -lia Östermark

Tikkurila -ssa Dickursby

Tiukka Tjöck

Toijala -ssa

Tolkki |nen -sissa Tolkis

Tolsa (Kirkkonummi, pysäkki) Tolls

Tonava Donau

Tontunmäki (Espoo) Tomtekulla

Torino Turin

Tornio -ssa Torneå

Tornionjoki Torne älv

Torpparinmäki (Hki) Torparbacken

Toukola -ssa (Hki) Maj stad

Treksilä (Porvoon mik.) Drägsby

Tromssa (Norja) Tromsö

Tsekkoslovakia Tjeckoslovakien

Tukholma Stockholm

Tulimaa -ssa Eldslandet

Tullisaari (Hki) Turholm

Tunisia Tunisien

Tuomarila (Espoo) Domsby

Tuomarinkartano (Hki) Domargård

Tuomarinkylä (Hki) Domarby

Tuomarinkylän kartano (Hki) Domarby

gård Tuovila Toby

Turjanniemi Lapska halvön Turk|ki -issa Turkiet Tur|ku -lissa Åbo Tuusula -ssa Tusby Tuusulanjärvi Tusby träsk Tyroli Tyrolen

Tyrrhenan meri Tyrrhenska havet Tyrvää -ssä Tyr vi s Tytärsaari i -essa, -ella Tyterskär Tyyni meri ks. Jso valtameri

925;Tähtelä (Inkoo) Täkter Tähtitorninmäki (Hki) Observatorieberget Töölö -ssä Tölö Töölönlahti (Hki) Tölöviken

Ulko-Mongolia Yttre Mongoliet Ulkosaaret (Hki) Utöarna Ullanlinna (vanh. Ulriikkapori, Hki) Ulrikasborg

Ulvila -ssa Ulvsby Unkari -ssa Ungern Upinniem|i -essä Obbnäs Uplan|d -nissa Uppland Upsala Uppsala Uralin vuoristo Uralbergen Utin nummi Uttis malm Ut |fi -issa, -illa Uttis Uumaja -ssa (Ruotsi) Umeå Uunisaaret (Hki) Ugnsholmarna Uura|s -assa Trångsund Uusikaarlepyy (U udessakaarle pyyssä) Nykarleby

Uusikaupunki (Uudessakaupungissa) Nystad Uusikirkko (Uudellakirkolla) Nykyrka Uusimaa (Uudellamaalla) Nyland Uusi Seelanti (Uudessa Seelannissa) Nya

Zeeland Uutela (Hels. pit.) Nybonds

Vaasa -ssa Vasa

Valakia Valakiet

Valassaaret Valsörarna

Valgetjärvi, Valkeajärvi Bjeloje-ozero

Valkeakosk|i -ella

Valko -ssa (Loviisa) Valkoni

Vallila -ssa (Hki) Vallgård

Vallisaari (Hki, Suomenlinna) Skanslandet

Vammala -ssa

Vanaja -ssa Vånå

Vanantaka Vånå gård

Vanhakartano 1. (Köyliö) Kjuloholm. 2.

(Espoo ym.) Gammelgård Vanhakaupunki (Vanhassakaupungissa, Hki)

Gammelstaden Vanhakylä (Tuusula) Gammelby Vanhamoisio (Porvoon mik.) Gammelgård Vanhankaupunginlahti (Hki) Gammelstads-viken

Vanha Suomi (hist.) Gamla Finland Vanha Vaasa Gamla Vasa Vantaa -lia Vanda Vantaanjoki Vanda å Vanttila (Espoo) Fantsby Varanginvuono Varangerfjord Varan |ki -gissa Varanger Varkau|s -dessa

Varsasaari (Espoo) Fölisholmen Varsinais-Suomi Egentliga Finland Varsova Warschau, Warszawa

"Vartioharju (Hki) Botbyåsen

Vartiokylä -ssä (Hki) Botby Vartiosaari (Hki) Vårdö Vaskiluo|to -dossa (Vaasa) Vasklot Vatikaaninvaltio Vatikanstaten Vattuniemi (Hki) Hallonnäs Vehkalahjti -della Veckelax Vehmaa -lia Vemo Velskola (Espoo) Vällskog Venetsia Venedig Venäjä -Itä Ryssland Venäjän Lappi Ryska lappmarken Verkkosaari (Hki) Nätholmen Vermlan|ti -nissa Värmland Veräjämäki (Hki) Grindbacka Vesala (Hki) Ärvings Vesilah|ti -della Vesilax Vesisaari i -essa (Norja) Vadsö Veteli -ssä Vetil

Vetokannas (Vaasa) Dragnäsbäck

Viapori (hist.) ks. Suomenlinna

Viena, Vienanjoki Dvina

Vienankaupunki ks. Arkangeli

Vienanmeri Vita havet

Viherkumpu (Hels. pit.) Grönkulla

Viherlaakso (Espoo) Gröndal

Vih|ti -dissä Vichtis

Viikin latokartano (Hki) Viks ladugård

Viikinlohko (Vaasa) Vikinga

Viikinmäki (Hki) Viksbacka

Viikki (Hki) Vik

Viipuri -ssa Viborg

Viipurinlahti Viborgska viken

Viktorian järvi Victoriasjön

Villinki (Hki) Villinge

Vilppula -ssa Filpula

Vimpeli -ssä Vindala

Virkkala -ssa Virkby

Viro ks. Eesti

Virolah|ti -della Vederlax

Vironniemi (Hki) Estnässkatan

Virr|at -oilla Virdois

Voionmaa (hist.) ks. Gotlanti

Volynia Volynien

Vuohimäki (Kirkkonummi) Getberg

Vuoksi Vuoksen

Vuoreija -ssa (Norja) Vårdö

Vuorela (Espoo) Urberga

Vuosaari (Hki) Nordsjö

Vähä-Aasia Mindre Asien

Vähä-Belt Lilla Bält

Vähäkyrö (Vähässäkyrössä) Lillkyro

Väinäjoki Düna

Väinänl i mi a Dünaburg

Välimeri Medelhavet

Vääksy (Kangasala) Växiö

Vöyri -ssä, -Itä Vörå

Vöyrinkaupunki (Vaasa) Vöråstaden

Yhdistynyt arabitasavalta Förenade arabrepubliken

926;Yhdysvalljat -oissa Förenta Staterna, USA

Ykspihlaja -ssa (Kokkola) Yxpila

Ylimark|ku -ussa Övermark

Yliskylä (Hki) JJppbj

Ylitornio -lia Övertorneå

Yliveteli Övervetil

Yläjärvi (Kanada, USA) Övre sjön

Ystävyydensaaret Vänskapsöarna

Yyteri -ssä Ytterö

j Ähtäri -ssä Etseri j Ähtävä -Uä Esse Äänekosk|i -ella Ääni I nen, -sjoki, -sjärvi Onega Äänislinna (hist.) ks.

Petroskoi, Peirosavodsk

Örkki (Espoo) Örkiängar Öölan|ti -nissa Öland

LIITE II

A. Suomalaisten nominien taivutuskaavoja

Niiden suomenkielisten nominien genetiivi, joiden ohessa sitä ei ole ilmaistu, muodostuu — astevaihtelun huomioon ottaen — nominatiivisesta hakumuodosta seuraavien kaavojen mukaan:

B IH ANG II A. Böjningsmönster för finska nom en

Genitiven av de finska n o m e n, för vilka genitiven icke angivits, bildas (med beaktande av stadieväxlingen) från uppslagsordets nominativform enligt nedanstående mönster:

Vokaalipäätteiset: Med vokalslut:

-(a)a gen. -(a)an kala kalan — pata * padan — vapaa vapaan

-e » -een perhe perheen — rae* rakeen — tarve* tarpeen. Poikkeuksia: 1. itse

(-nsä), kolme (-n), nuk|ke (-en), Raahe (-n)

-i » -in sali salin — pappi * papin. Poikkeuksia: 2. pii piin

-i2 » -en ääni2 äänen — mäki2* mäen — arpi2* arven

-i2* » -en käsi2* käden — hirsi2* hirren — kansi2* kannen

- (o) o » - (o) on olo olon — orpo * orvon — talkoo talkoon

- (u)u » -(u)un vasu vasun — sulku* sulun — hakkuu hakkuun

- (y)y » - (y)yn pyry pyryn — hylky * hylyn — pyy pyyn -ä » -än erä erän — härkä * härän — hätä * hädän

-ö » -ön särö särön — mörkö* mörön — lähtö* lähdön

Konsonanltipäätteisiä: Med konsonantslut:

-el................gen. -elen ....kannel* kantelen — vemmel* vempelen

-en ...... » -enen........................jäsen jäsenen — ahven ahvenen — ien * ikenen

-er ...... » -eren ....manner* manteren — auder* auteren

-in .... » -imen ....kirjain kirjaimen — härkin* härkkimen

-nen .... » -sen ....ihminen ihmisen — nainen naisen

-s ...... » -ksen ....aidas aidaksen — pieles pieleksen — varis variksen

-s2 ...... » -den ....rikkaus2 rikkauden — tärkeys2 tärkeyden

-tar (-tär) » -ttaren (-ttären) onnetar onnettaren — lännetär lännettären

-ton (-tön) » -ttoman (-ttömän) onneton onnettoman — perätön perättömän

-uus (-yys) » -uuden (-yyden) mukavuus mukavuuden — pätevyys pätevyyden

B. Suomalaisten ver hien taivutuskaavoja

I. Verbien vartalo yksitavuinen, 1. inf. -da (-dä) -päätteinen:

B. Böjningsmönster för finska verb

I. Verbslammen enstavig, l:a inf. utgår på -da (-dä):

927; Yhdysvalljat -oissa Förenta Staterna, USA

Ykspihlaja -ssa (Kokkola) Yxpila

Ylimark|ku -ussa Övermark

Yliskylä (Hki) JJppbj

Ylitornio -lia Övertorneå

Yliveteli Övervetil

Yläjärvi (Kanada, USA) Övre sjön

Ystävyydensaaret Vänskapsöarna

Yyteri -ssä Ytterö

j Ähtäri -ssä Etseri j Ähtävä -Uä Esse Äänekosk|i -ella Ääni I nen, -sjoki, -sjärvi Onega Äänislinna (hist.) ks. Petroskoi, Peirosavodsk

Örkki (Espoo) Örkiängar Öölan|ti -nissa Öland

LIITE II

A. Suomalaisten nominien taivutuskaavoja

Niiden suomenkielisten nominien genetiivi, joiden ohessa sitä ei ole ilmaistu, muodostuu — astevaihtelun huomioon ottaen — nominatiivisesta hakumuodosta seuraavien kaavojen mukaan:

B IH ANG II A. Böjningsmönster för finska nom en

Genitiven av de finska n o m e n, för vilka genitiven icke angivits, bildas (med beaktande av stadieväxlingen) från uppslagsordets nominativform enligt nedanstående mönster:

Vokaalipäätteiset: Med vokalslut:

-(a)a gen. -(a)an kala kalan — pata * padan — vapaa vapaan

-e » -een perhe perheen — rae* rakeen — tarve* tarpeen. Poikkeuksia: 1. itse

(-nsä), kolme (-n), nuk|ke (-en), Raahe (-n)

-i » -in sali salin — pappi * papin. Poikkeuksia: 2. pii piin

-i2 » -en ääni2 äänen — mäki2* mäen — arpi2* arven

-i2* » -en käsi2* käden — hirsi2* hirren — kansi2* kannen

- (o) o » - (o) on olo olon — orpo * orvon — talkoo talkoon

- (u)u » -(u)un vasu vasun — sulku* sulun — hakkuu hakkuun

- (y)y » - (y)yn pyry pyryn — hylky * hylyn — pyy pyyn -ä » -än erä erän — härkä * härän — hätä * hädän

-ö » -ön särö särön — mörkö* mörön — lähtö* lähdön

Konsonanltipäätteisiä: Med konsonantslut:

-el................gen. -elen ....kannel* kantelen — vemmel* vempelen

-en ...... » -enen........................jäsen jäsenen — ahven ahvenen — ien * ikenen

-er ...... » -eren ....manner* manteren — auder* auteren

-in .... » -imen ....kirjain kirjaimen — härkin* härkkimen

-nen .... » -sen ....ihminen ihmisen — nainen naisen

-s ...... » -ksen ....aidas aidaksen — pieles pieleksen — varis variksen

-s2 ...... » -den ....rikkaus2 rikkauden — tärkeys2 tärkeyden

-tar (-tär) » -ttaren (-ttären) onnetar onnettaren — lännetär lännettären

-ton (-tön) » -ttoman (-ttömän) onneton onnettoman — perätön perättömän

-uus (-yys) » -uuden (-yyden) mukavuus mukavuuden — pätevyys pätevyyden

B. Suomalaisten ver hien taivutuskaavoja

I. Verbien vartalo yksitavuinen, 1. inf. -da (-dä) -päätteinen:

B. Böjningsmönster för finska verb

I. Verbslammen enstavig, l:a inf. utgår på -da (-dä):

927;2. inf. -aada ind. pres. -aan saada, saan » » -aida » » -ain naida, nain » » -iedä » » -ien viedä, vien » » -oida » » -oin soida, soin » » -uida » » -uin puida, puin » » -uoda » » -non tuoda, tuon » » -yydä » » -yyn myydä, myyn » » -yödä » » -yön syödä, syön

II. Kaksi- ja useampitavuisia: II. Två- och flerstaviga:

-aa (-ää) -an (-än) kaivaa kaivan — tasoittaa * tasoitan — vetää * vedän

-ea (-eä) -en laskea lasken — lähteä* lähden

-ia (-iä) -in sallia sallin — oppia * opin — sättiä * sätin

-oa -on sanoa sanon — oikoa * oion

-ua -un osua osun — nukkua * nukun

-yä -yn siirtyä* siirryn — kääntyä* käännyn

-eta (-etä) -ean (-eän) ruveta* rupean — kerjetä* kerkeän

-itä -iän levitä leviän — siitä * sikiän

-ota -oan lumota lumoan — tauota * taukoan

-uta -uan haluta haluan — kavuta * kapuan

-ytä -yän älytä älyän — kärytä käryän

-oida (-öidä) -oin (-öin) tarinoida tarinoin — elämöidä elämöin

-lia (-llä) -Ien jaella* jakelen — kätellä* kättelen

-ta (-tä) -nen kalveta* kalpenen — lämmetä* lämpenen

-sta (-stä) -sen aukaista aukaisen — nousta nousen

-ta (-tä) -tsen harkita harkitsen -— häiritä häiritsen

LIITE III

A. Ruotsalaisten substantiivien taivutuskaavoja

Ruotsinkielisten a-päätteisten suvullisten substantiivien sekä tavallisten johdannaisten ym. teemamuotoja ei ole ilmaistu, ne kun saadaan helposti muodostetuiksi seuraavien kaavojen avulla:

B IH ANG III

A. Böjningsmönster för svenska substantiv

Vid svenska substantiv på -a av den-genus samt vid vanligare avledningar m.fi. har temaformer icke angivits, då de med lätthet kan bildas med tillhjälp av nedanstående mönster:

a -an -or -orna flicka flickan flickor flickorna

H u o m.! lusta lustan lustar lustarna ja stadga stadgan stadgar stadgarna -an----längtan längtan--

-ant -anten -anter -anterna pedant pedanten pedanter pedanterna

-are -ären -are -arna arbetare arbetaren arbetare arbetarna

-dom -domen -domar -domarna rikedom rikedomen rikedomar rikedomarna

-é -é(e)n -éer -éerna idé idé(e)n idéer idéerna

-else -elsen -elser -elserna lidelse lidelsen lidelser lidelserna

-ent -enten -enter -enterna student studenten studenter studenterna

-eri -eriet -erier -erierna bageri bageriet bagerier bagerierna

-het -heten -heter -heterna storhet storheten storheter storheterna

-iker -ikern -iker -ikerna tekniker teknikern tekniker teknikerna

-ing -ingen -ingår -ingarna byggning byggningen byggningar byggningarna

-ion -ionen -ioner -ionerna portion portionen portioner portionerna

-ism -ismen -ismer -ismerna schism schismen schismer schismerna

-ist -isten -ister -isterna artist artisten artister artisterna

-itet -iteten -iteter -iteterna kvantitet kvantiteten kvantiteter kvantiteterna -log -logen -loger -logerna teolog teologen teologer teologerna

-logi -logi(e)n -logier -logierna etymologi etymologi(e)n etymologier etymologierna -(n)ad -(n)aden -(n)ader -(n) ad erna byggnad byggnaden byggnader byggnaderna -nde -ndet -nden -ndena förtroende förtroendet förtroenden förtroendena -or -orn -orer -orerna lektor lektorn lektorer lektorerna -ör -ören -örer -örerna aktör aktören aktörer aktörerna

928; 2. inf. -aada ind. pres. -aan saada, saan » » -aida » » -ain naida, nain » » -iedä » » -ien viedä, vien » » -oida » » -oin soida, soin » » -uida » » -uin puida, puin » » -uoda » » -non tuoda, tuon » » -yydä » » -yyn myydä, myyn » » -yödä » » -yön syödä, syön

II. Kaksi- ja useampitavuisia: II. Två- och flerstaviga:

-aa (-ää) -an (-än) kaivaa kaivan — tasoittaa * tasoitan — vetää * vedän

-ea (-eä) -en laskea lasken — lähteä* lähden

-ia (-iä) -in sallia sallin — oppia * opin — sättiä * sätin

-oa -on sanoa sanon — oikoa * oion

-ua -un osua osun — nukkua * nukun

-yä -yn siirtyä* siirryn — kääntyä* käännyn

-eta (-etä) -ean (-eän) ruveta* rupean — kerjetä* kerkeän

-itä -iän levitä leviän — siitä * sikiän

-ota -oan lumota lumoan — tauota * taukoan

-uta -uan haluta haluan — kavuta * kapuan

-ytä -yän älytä älyän — kärytä käryän

-oida (-öidä) -oin (-öin) tarinoida tarinoin — elämöidä elämöin

-lia (-llä) -Ien jaella* jakelen — kätellä* kättelen

-ta (-tä) -nen kalveta* kalpenen — lämmetä* lämpenen

-sta (-stä) -sen aukaista aukaisen — nousta nousen

-ta (-tä) -tsen harkita harkitsen -— häiritä häiritsen

LIITE III

A. Ruotsalaisten substantiivien taivutuskaavoja

Ruotsinkielisten a-päätteisten suvullisten substantiivien sekä tavallisten johdannaisten ym. teemamuotoja ei ole ilmaistu, ne kun saadaan helposti muodostetuiksi seuraavien kaavojen avulla:

B IH ANG III

A. Böjningsmönster för svenska substantiv

Vid svenska substantiv på -a av den-genus samt vid vanligare avledningar m.fi. har temaformer icke angivits, då de med lätthet kan bildas med tillhjälp av nedanstående mönster:

a -an -or -orna flicka flickan flickor flickorna

H u o m.! lusta lustan lustar lustarna ja stadga stadgan stadgar stadgarna -an----längtan längtan--

-ant -anten -anter -anterna pedant pedanten pedanter pedanterna

-are -ären -are -arna arbetare arbetaren arbetare arbetarna

-dom -domen -domar -domarna rikedom rikedomen rikedomar rikedomarna

-é -é(e)n -éer -éerna idé idé(e)n idéer idéerna

-else -elsen -elser -elserna lidelse lidelsen lidelser lidelserna

-ent -enten -enter -enterna student studenten studenter studenterna

-eri -eriet -erier -erierna bageri bageriet bagerier bagerierna

-het -heten -heter -heterna storhet storheten storheter storheterna

-iker -ikern -iker -ikerna tekniker teknikern tekniker teknikerna

-ing -ingen -ingår -ingarna byggning byggningen byggningar byggningarna

-ion -ionen -ioner -ionerna portion portionen portioner portionerna

-ism -ismen -ismer -ismerna schism schismen schismer schismerna

-ist -isten -ister -isterna artist artisten artister artisterna

-itet -iteten -iteter -iteterna kvantitet kvantiteten kvantiteter kvantiteterna -log -logen -loger -logerna teolog teologen teologer teologerna

-logi -logi(e)n -logier -logierna etymologi etymologi(e)n etymologier etymologierna -(n)ad -(n)aden -(n)ader -(n) ad erna byggnad byggnaden byggnader byggnaderna -nde -ndet -nden -ndena förtroende förtroendet förtroenden förtroendena -or -orn -orer -orerna lektor lektorn lektorer lektorerna -ör -ören -örer -örerna aktör aktören aktörer aktörerna

928;H u o m.! Sellaisten poikkeuksellisten sanojen ohessa kuin »fängelse», »universitet», »element», »resande» ym. on teemamuodot ilmaistu.

Huom. lisäksi seuraavat t y y p p i r y h m ä t:

Märk! Vid sådana avvikande ord som »fängelse», »universitet», »element», »resande» m. fi. har temaformerna angivits.

Märk därutöver följande typgrupper:

suvulliset: den-genus:

-el -eln -lar -larna spegel spegeln speglar speglarna

himmel himmeln (him[me]len) himlar himlarna -el -eln -ler -lerna regel regeln regler reglerna -en -nen -nar -narna socken socknen socknar socknarna -en -nen -ner -nerna sägen sägnen sägner sägnerna -er -ern -rar -rarna åker åkern åkrar åkrarna -er -ern -rer -rerna neger negern negrer negrerna -nde -nden -nde -ndena handlande handlanden handlande handlandena

H u o m.I gås gåsen gäss gässen — man mannen män männen O b s!

suvuttomat: det-genus:

a) -el -let -el -len segel seglet segel seglen

kummel kumlet kummel kumlen -en -net -en -nen tecken tecknet tecken tecknen -er -ret -er -ren fönster fönstret fönster fönstren

timmer timret timmer timren -inm -iet -ier -ierna studium studiet studier studierna

b) muut konsonanltipäätteiset suvuttomat: | b) övriga av det-genus med konsonantslut: — -et — -en bord bordet bord borden

c) Vokaalipäätteiset suvuttomat (huom. edellä I c) Det-genus med vokalslut (märk ovan nomen -ende ja -eri -päätteiset): | på -ende och -eri):

-e -et -en -ena häfte häftet häften häftena

— -et -n -na bi biet bin bina (bien)

bo boet bon bona (boen)

frö fröet frön fröna (fröen, kaup. fröer)

B. Böjningsmönster för svenska adjektiv och particip

a) Adjektiv:

B. Ruotsalaisten adjektiivien ja partisiippien taivutuskaavoja

a) Adjektiivit:

-el -elt -la -lare -last enkel enkelt enkla enklare enklast(e)

-en -et -na -nare -nast trogen troget trogna trognare trognast(e)

-er -ert -ia -rare -rast säker säkert säkra säkrare säkrast(e)

-isk -iskt -iska--krigisk krigiskt krigiska komp. ja sup. puuttuu

-(l)ig - (l)igt - (l)iga -(l)igare - (1)igast möjlig möjligt möjliga möjligare möjligast(e) -sam -samt -samma -sammare -sammast våldsam våldsamt våldsamma

våldsammare våldsammast

Huom. lisäksi s e u r a a v a n 1 a i-s e t:

1) vokaaliloppuiset:

fri fritt fria friare friast(e) — ny nytt nya nyare nyast(e)

blå blått blå(a) blåare blåast(e) — grå grått"grå(a) gråare gråast(e)

Märk därtill följande adjektiv:

1) slutande på vokal:

9292) -d, -m, -n, -t -loppuiset:

12) på -d, -m, -n, -t:

bred brett breda bredare bredast(e) — rädd (rätt, tilalle förskräckt, skrämt) rädda räddare räddast(e)

vild vilt vilda vildare vildast(e) — blind blint blinda blindare blindast(e) dum dumt dumma dummare dummast(e)

tunn tunt tunna tunnare tunnast(e) — sann sant sanna sannare sannast(e)

fet fett feta fetare fetast(e) -— trött trött trötta tröttare tröttast(e)

stolt stolt stolta stoltare stoltast(e) — kort kort korta kortare kortast(e)

3) muuhun kons. päättyvät adjektiivit: 1 3) på annan konsonant:

— -t -a -are -äst snabb snabbt snabba snabbare snabbast(e) slug slugt sluga slugare slugast(e) trygg tryggt trygga tryggare tryggast(e) rik rikt rika rikare rikast(e) smal smalt smala smalare smalast(e) snäll snällt snälla snällare snällast(e) tam tamt tama tamare tamast(e) van vant vana vanare vanast(e) djup djupt djupa djupare djupast(e) snar snart snara snarare snarast(e) lös löst lösa lösare lösast(e) ljuv ljuvt ljuva ljuvare ljuvast(e)

Erityisiä sanoja: I Särskilda ord:

gammal gammalt gamla äldre äl(d)st(a)

god gott goda bättre bäst(a), (mausta) godare godast(e)

liten litet lilla (pl) små mindre minst(a)

tom tomt tomma tommare tommast(e)

H u o m.! Muutamien adjektiivien (esim. ringa, öde, invärtes, idel) taipumattomuus on kunkin ohessa erikseen merkitty (tpm.).

Säännöttömiä adjektiivien vertailumuotoja:

M ä r k! Att vissa adjektiv (ss. ringa, öde, invärtes, idel) är oböjliga har vid vart och ett adjektiv särskilt angetts.

I Oregelbundna komparationsformer av adjektiv:

dålig sämre sämst sämsta, (esim. terveys m, dåligare -st)

ond värre värst värsta, (vihainen) ondare ondast(e)

få färre — —-

gammal äldre äl(d)st äl(d)sta

god bättre bäst bästa, (mausta goda|re -st)

grov grövre grövst grövsta

hög högre högst högsta

liten mindre minst minsta

låg lägre lägst lägsta

lång längre längst längsta

mycken mera mest mesta

mången flera (pl) flesta (pl)

stor större störst största

trång trängre trängst trängsta

tung tyngre tyngst tyngsta

ung yngre yngst yngsta

b) Partisiipit:

Aktiivin -nde-päätteinen partisiippi on, milloin se ei esiinny substantiivisesti käytettynä (ks. edellä), taipumaton.

Perfektin partisiipit:

I konj. -ad -at -ade kallad kallat kallade

H u o m.! Samoin taipuvat yhdyssanoissa -armad, -bröstad, -fotad, -halsad, -röstad, -sinnad ym. -arf-loppuiset adjektiiviparti-siipit.

b) Particip:

Det aktiva participet på -nde är oböjligt, då det icke användes substantiviskt (se ovan).

I Perfektparticip:

M ä r k! På samma sätt böjs de i sammansättningar förekommande adjektiviska participen på -armad, -bröstad, -fotad

-halsad, -röstad, -sinnad o.a. på -ad.

930;II konj. a) -d - (t) t -da böjd böjt böjda — byggd byggt byggda — känd känt kända —

gömd gömt gömda — ledd lett ledda — stödd stött stödda b) -t -t -ta sökt sökt sökta — köpt köpt köpta — smält smält smälta — fäst fäst fästa

III konj. -dd -tt -dda sådd sått sådda — sydd sytt sydda

IV konj. -en -et -na skriven skrivet skrivna — funnen funnet funna

C. Ruotsalaisten verbien taivutuskaavoja

Taivutusmuotoina on lueteltu infinitiivi, indikatiivin preesens, imperfekti, supiini ja partisiipin perfekti.

1. Erikoisesti merkitsemättömät — säännöllisesti taipuvat — ensimmäisen konjugaation verbit ovat seuraavaa tyyppiin ok ka a:

C. Böjningsmönster för svenska verb

Följande böjningsformer har upptagits: infinitiv, indik. presens, imperfekt, supinum och perf. particip.

1. Verb tillhörande första konjugationen och med regelbunden böjning har lämnats utan särskilt tecken, såsom:

kalla kallar kallade kallat kallad

2. Toisen konjugaation säännöllisesti taipuvat verbit on varustettu numeromerkin-nällä (2):

2. Verb med regelbunden böjning och tillhörande 2:a konjugationen har försetts med siffertecknet (2), såsom:

ställa2 ställer ställde ställt ställd köpa2 köper köpte köpt köpt

3. Niin ikään on kolmannen konjugaation verbit osoitettu numeromerkinnällä (3):

3. likaså har verb hänförande sig till 3:e konjugationen angivits med siffertecknet (3), såsom:

tro3 tror trodde trott trodd sy3 syr sydde sytt sydd så3 sår sådde sått sådd

Samoin taipuvat seuraavat verbit: j På samma sätt böjs följande verb:

fly, flå, förebrå, förmå, försmå, glo, gno, gny, gro, gry, klå, må, nå, ro, ske, sko, sky, sno, spy, strö, te, trå, två, varsko, åtrå.

4. Neljännen konjugaation — eli ns. vahvat, tähdellä (*) merkityt — verbit sekä muiden konjugaatioiden säännöttömät verbit taipuvat seuraavasti (tässä on ainoastaan lueteltu varsinaiset kant a verbit):

4. Fjärde konjugationens verb — de s. k. starka verben — samt övriga verb med oregelbunden böjning har nedan uppräknats och är i ordboken försedda med asterisk (*) (endast basverben har här uppräknats):

bedja, be; ber, beder; bad; bett; bedd

begrava; begraver; begravde t. begrov; begravt t. begravit; begravd t. begraven

begära; begär; begärde; begärt; begärd

belöpa; belöper; belöpte; belöpt, belupit; —

beskära (suoda, antaa); beskär; beskärde; beskärt; beskärd

binda; binder; band; bundit; bunden

bita; biter; bet; bitit; biten

bjuda; bjuder; bjöd; bjudit; bjuden

bli, bliva; blir, bliver; blev; blivit; bliven

blygas; blyg(e)s; blygdes; blygts; —

blöda; blöder; blödde; blött; (-blödd)

breda; breder; bredde; brett; bredd

bringa; bringar; bragte t. bringade; bragt t. bringat; bragd t. bringad

brinna; brinner; brann; brunnit; brunnen

brista; brister; brast; brustit; brusten

brvta; bryter; bröt; brutit; bruten

brås; brås; bråddes; brątts; —

bända; bänder; bände; bänt; bänd

bära; bär; bar; burit; buren

böra; bör; borde; bort; -—

böta; bötar; botade; bötat; bötad

dimpa; dimper; damp; dumpit; (-dumpen

djärvas; djärves, djärvs; djärvdes; djärvts; —

931;draga, dra; drager, drar; drog; dragit; dragen

dricka; dricker; drack; druckit; drucken

driva; driver; drev; drivit; driven

drypa; dryper; dröp; drupit; drupen

duga; duger; dugde t. dög; dugt; —

dväljas; dväljes, dväljs; dvaldes; dvalts; —

dyka; dyker; dykte i. dök; dykt; —

dö; dör; dog; dött; —

dölja; döljer; dolde; dolt; dold

falla; faller; föll; fallit; fallen

fara; far; for; farit; faren

finna; finner; fann; funnit; funnen

flyga; flyger; flög; flugit; flugen

flyta; flyter; flöt; flutit; fluten

fnysa; fnyser; fnyste t. fnös; fnyst; —

frysa; fryser; frös; frusit; frusen, (tr.) fryste; fryst

frälsa; frälsar; frälste t. frälsade; frälst t. frälsat; frälst t. frälsad

få; får: fick; fått; (-fådd, -fången)

fästa; fäster; fäste t. fästade; fäst t. fästat; fäst t. fästad föda; föder; födde; fött; född föra: för; förde; fört; förd

förgäta förgäter; (vanh.) förgät; förgätit; förgäten förhyda; förhyder; förhydde; förhytt; förhydd förljudas; förljudes; förljöds; förljudits; — förmå; förmår; förmådde; förmått; förmådd förnimma; förnimmer; förnam; förnummit; förnummen försvinna; försvinner; försvann; försvunnit; försvunnen gala; gal; gol t. gälde; galit t. gält; — ge ks. giva

gifta; gifter; gifte; gift; gift

gitta; gitter; gitte t. gittade; gittat; —

giva, ge; ger, giver; gav; givit, gett; given

gjuta; gjuter; göt; gjutit; gjuten

glida; glider; gled; glidit; gliden

glädja; gläder; gladde; glatt; —

glöda; glöder; glödde; glött; —

gnaga; gnager; gnagde; gnagt; gnagd

gnida; gnider; gned; gnidit; gniden

gripa; griper; grep; gripit; gripen

gråta; gråter; grät; gråtit; (-gråten)

gräva; gräver; grävde, (vanh.) grov; grävt; grävd

gå; går; gick; gått; gången

göda; göder; gödde; gött; gödd

göra; gör; gjorde; gjort; gjord

ha, hava; har, (vanh.) haver; hade; haft; (-havd)

heta; heter; hette; hetat; —

hinna; hinner; hann; hunnit; hunnen

hugga; hugger; högg; huggit; huggen

hyra; hyr; hyrde; hyrt; hyrd

hålla; håller; höll; hållit; hållen

hända; händer; hände; hänt; —

häva; häver; hävde, (vanh.) hov; hävt, (vanh.) hävit; hävd höra; hör; hörde; hört; hörd hövas: höves; hövdes; hövts; — idas, ids; ids; iddes; itts; —

klinga; klingar; klingade, (juhl.) klang; klingat, (juhl.) klungit; (klungen)

kliva; kliver; kiev; klivit; (-kliven)

klyva; klyver; klöv; kluvit; kluven

kläcka (itr.); kläcker; klack; —

kläda, klä; klär, kläder; klädde; klätt; klädd

knipa; kniper; knep; knipit; knipen

knysta; knyster; knyste t. knystade; knyst; —

knyta: knyter; knöt; knutit; knuten

koka; kokar; kokade t. kokte; kokat t. kokt; kokad . kokt komma; kommer; kom; kommit; kommen krypa; kryper; kröp: krupit; (-krupen)

krysta; krystar; krystade t. kryste; krystat t. kryst; krystad t. kryst kräkas; kräks; kräktes; kräkts; — kunna; kan; kunde; kunnat; —

932;kvida; kvider; kved t. k vidd e; k vidit; — kväda; kväder; kvad, kvädde; kvädit; kväden kvälja; kväljer; kväljde, (kuv.) kvalde; kväljt, (kuv.) kvalt; kvald köra; kör; körde; kört; körd le; ler; log; lett; (-ledd) leda; leder; ledde; lett; ledd ledas, leds; leds t. ledes; leddes; letts; — leva; lever; levde; levt, levat; (-levad) lida; lider; led; lidit; liden ligga; ligger: låg; legat; (-legad) ljuda; ljuder; ljöd; ljudit; — ljuga; ljuger; ljög; ljugit; (-ljugen) ljuta; ljuter; ljöt; ljutit; — lyda; lyder; lydde t. löd; lytt; lydd lyfta; lyfter; lyfte; lyft; lyft lyss; lyss; lyddes; —; — lysta; lyster; lyste; —; — låda; låder; lådde; låd it; — låta; låter; lät; låtit; (-låten) lägga; lägger; lade; lagt; lagd lända; länder; lände; länt; —-lära; lär; lärde; lärt; lärd löda; löder; lödde; lött; lödd

löpa; löper; löpte, (vanh.) lopp; löpt, (vanh.) lupit; (-lupen, -löpt) mala; mal; malde; malt; mald t. målen minnas; minns t. minnes; mindes; —; — mista; mister; miste t. mistade; mist t. mistat; mist t. mistad må; må; måtte; —; — —; måste; måste; måst; — mäla; mäler; mälde t. mälte; mält; (-mäld) möta; möter; mötte; mött; mött niga; niger; neg; nigit; — njuta; njuter; njöt; njutit; njuten nypa; nyper; nöp; nupit; (-nupen) nvsa; nyser; nös t. nyste; nyst t. nysit (nusit); — nännas; nänns; nändes; nänts; — nära: när; närde; närt; närd nöta; nöter; nötte; nött; nött pipa; piper; pep; pipit; — pryda; pryder; prydde; prytt; prydd pyra; pyr; pyrde; pyrt; — reda; reder; redde; rett; redd rida; rider; red; ridit; riden rinna; rinner; rann; runnit; (-runnen) rista (leikata); ristar; ristade; ristat; ristad rista (pudistaa); rister; riste; rist; rist riva; river; rev; rivit; riven ryka; ryker; rök t. rykte; rykt t. rukit; — ryta; ryter; röt; rutit; — rå, råda; rår t. råder; rådde; rått; rådd rädas; räds t. rädes; räddes; —; — röra; rör; rörde; rört; rörd se; ser; såg; sett; sedd

simma; simmar; simmade, (vanh.) sam; simmat, (vanh.) summit; summen

sitta; sitter; satt; suttit t. setat; (-sutten)

sjuda; sjuder; sjöd; sjudit; sjuden

sjunga; sjunger; sjöng; sjungit; sjungen

sjunka; sjunker; sjönk; sjunkit; sjunken

skava; skaver; skavde; skavt; skavd

skilja; skiljer; skilde; skilt; skild

skina; skiner; sken; skinit; —

skira; skirar; skirade; skirat; skirad t. skird

skjuta; skjuter; sköt; skjutit; skjuten

skola; skall; skulle; skolat; —

skrida; skrider; skred; skridit; skriden

skrika; skriker; skrek; skrikit; (-skriken)

skriva; skriver; skrev; skrivit; skriven

skrympa; skrymper; skrympte; skrympt t. skrumpit; skrympt t. skrumpen skryta; skryter; skröt; skrutit; —skräda; skräder; skrädde; skrätt; skrädd

skälva; skälver; skälvde t. skalv, skälvde; skälvt; —

skära; skär; skar; skurit; skuren

slippa; slipper; slapp; sluppit; (-sluppen)

slita; sliter; slet; slitit; sliten

sluka; slukar; slukade t. slök; slukat; slukad

sluta; sluter; slöt; slutit; sluten

slå; slår; slog; slagit; slagen

slåss; slåss; slogs; slagits; —-

smida; smider; smidde; smitt; smidd

smita; smiter; smet; smitit; —

smyga; smyger; smög; smugit; smugen

smälla; smäller; smällde, (itr m.) small; smällt; smälld

smälta; smälter; smälte, (itr m.) smalt; smält, (itr m.) smultit; smält

smörja; smörjer; smorde; smort; smord

snyta; snyter; snöt; snutit: snuten

snöra; snör; snörde; snört; snörd

sova; sover; sov; sovit; (-soven)

spara; sparar t. spar; sparade; sparat; sparad

spinna; spinner; spann; spunnit; spunnen

spricka; spricker; sprack; spruckit; sprucken

sprida; sprider; spridde t. spred; spritt; spridd

springa; springer; sprang; sprungit; sprungen

spritta; spritter; spratt; (spruttit); —

sprätta; sprätter t. sprättar; sprätte t. sprättade; sprätt t. sprättat; sprättad

späda; späder; spädde; spätt; spädd

spörja; spörjer; sporde; sport; spord

sticka (pistää); sticker; stack; stuckit; stucken

stiga; stiger; steg, stigit; (-stigen)

stinga; stinger; stack; stungit; stungen

stinka; stinker; stank —; —

stjäla; stjäl; stal; stulit; stulen

strida; strider; stred t. stridde; stritt t. stridit; (-stridd)

stryka; stryker; strök; strukit; struken

styra; styr; styrde; styrt; styrd

stå; står; stod; stått; (-stådd, -stånden)

städja; städjer t. städer; stadde; statt; stadd

stöd(j)a; stöder t. stödjer: stödde; stött; stödd

störa; stör; störde; stört; störd

stöta; stöter; stötte; stött; stött

suga; suger; sög; sugit; sugen

supa; super; söp; supit; (-supen)

sveda; sveder; svedde; svett; svedd

svida; svider; sved; svidit; —

svika; sviker; svek; svikit; sviken

svälja; sväljer; sväljde t. svalde; sväljt t. svalt; sväljd t. svald

svälta; svälter; svalt, (tr) svälte; svultit, (tr) svält; svulten, (tr) svält

svära, svärja; svär t. svärjer; svor; svurit; svuren

synas; synes; syntes; synts; —

säga; säger; sade; sagt; sagd

sälja; säljer; sålde; sålt; såld

sämjas; sämjes; sämjdes; sämjts; —

sända; sänder; sände; sänt; sänd

sätta; sätter; satte; satt; satt

söka; söker; sökte; sökt; sökt

ta, taga; tar, tager; tog; tagit; tagen

tiga; tiger; teg; tegat t. tigit; (-tegad, -tigen)

tjusa; tjusar; tjusade, (riin.) tjuste; tjusat i. tjust; tjusad t. tjust

tjuta; tjuter; tjöt; tjutit; (-tjuten)

tjäna; tjänar; tjänade, (j., run.) tjänte; tjänat, (jrun.) tjänt; tjänt (-tjänad)

trivas; trivs; trivdes; trivts; —

tryta; tryter; tröt; trutit; (-truten)

tråda; tråder; trådde; trått; trådd

träda (astua); träder; trädde; trätt; trädd

träda, trä (pujottaa); träder t. trär; trädde; trätt; (-trädd)

träta; träter; trätte; trätt; —

tvinga; tvingar; tvingade t. tvang; tvingat t. tvungit; tvingad t. tvungen två; tvår; tvådde; tvått t. tvagit; tvådd t. tvagen tyda; tyder; tydde; tytt; tydd

934;tåla; tål; tålde; tålt; tåld

täckas; täck(e)s; täcktes; täckts; —

tälja (veistää); täljer; täljde; täljt; täljd

talja (luetella); täljer; täljde t. tålde; täljt t. talt; täljd t. taid

tämja; tämjer; täm(j)de t. tämde; täm(j)t t. tamt; täm(j)d t. tamd

tända; tänder; tände; tänt; tänd

tära; tär; tärde; tärt; tärd

•— tör; torde; —; —

töras; törs; tordes; torts; —

vara (olla); är; var; varit; —

varda; varder; vart; —; vorden

veta; vet; visste; vetat; (-veten)

vetta; vetter; vette; vettat; —

vika; viker; vek; vikit t. vikt; viken, vikt

vilja; vill; ville; velat; —

vina; viner; ven; vinit; —

vinna; vinner; vann; vunnit; vunnen

vrida; vrider; vred; vridit; vriden

vräka; vräker; vräkte, (vanh.) vrok; vräkt; vräkt

välja; väljer; valde; valt; väld

välla; väller; vällde; vällt; välld

välta (keikahtaa t. kaataa kumoon); välter; välte; vält; vält

vämjas; vämjes; väm(j)des; vämjts; —

vända; vänder; vände; vänt; vänd

vänja; vänjer; vande; vant; vand

växa; växer; växte; växt t. vuxit; (-växt) t. vuxen

yra (pyrytä); yr; yrde; yrt; vrd

vvas; yv(e)s; yvdes; yvts

äta; äter; åt; ätit; äten

öda; öder; ödde; ött; ödd